

ΓΑΛΗΝΟΥ Β.

GALENI LIBRORVM PARS SECVNDA.

Catalogum eorum proximè sequens pagina monſtrabit.

Cum Cæſareæ Maieſt. & Regis Galliarum priuilegijs.

BASILEAE
D. M. XXXVIII.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ.

GALENI QVAE IN SECVNDO.

LEONARDI FVCHSII AD LECTOREM PRAEFATIO.

VANTAM curam, laborem & ſtudium reges ac principes in conquirendis bonorum autorum monumentis, iiſdemq́ſubinde in multa exemplaria deſcribendis adhibuerint, neminem ignorare puto. Ex plurimis autem aliquot ſaltem cõmemorare libet, inter quos ſtatim Ptolemæus Philadelphus inſignis ille Aegyptiorum rex occurrit, ut quem comparandorũ librorũ ſtudioſiſſimũ fuiſſe conſtat. Is enim ut bibliothecam ex omni genere literaturæ inſtructiſſimã haberet, quoſcunq́ codices per uniuerſum terræ orbem inuenire potuit, per Demetriũ Phaleræum, quem huic rei præfecerat, colligi iuſſit: quo nimirũ ſtudio tantũ effecit, ut ultra quinquaginta millia librorũ comparauerit. Simili, imò maiore ſtudio et amore conquirendorum librorum Gordianus optimus Imperator arſiſſe dicitur, ut qui ad ſexagintaduo millia codicum in bibliotheca ſua coaceruauerit. Hinc eſt quod illius hæc præcipua laus fuerit, quod pluris fecerit librorũ quàm auri uel argenti parare ſibi theſaurum. His meritò coniungendus uenit Matthias Coruinus inuictiſſimus ille Hungariæ rex, & ſummus ſtudioſorũ omniũ patronus, qui non dicendis ſumptibus optimis quibuſq́, græcis potiſſimum libris refertã bibliothecam poſteris tanquam ſuarum & uerè regiarũ uirtutũ egregium monumentũ reliquit. Quàm utinam talem haberemus hodie, qualem hic adhuc uiuens adornauerat, ſic enim ſtudijs & literis probè conſultum eſſet. Meritò itaq́ ſtudioſi omnes immenſam iſtam optimorũ librorũ cladem, quam efferata militum ac Turcarum rabies attulit, deplorant, quando ſic uaſtatam & direptã eſſe ornatiſſimam hanc bibliothecam uideant, ut nullum hodie ueteris faciei ſuperſit ueſtigiũ. Cæterũ ſi noſtræ ætatis reges & principes cladem illam nuper in Budæ expugnatione acceptam diligenter aliquando expenderẽt, haud dubie ab honeſto & laudabili cõparandorũ librorũ ſtudio tantopere nõ abhorrerent, ſed in extruendis paſſim bibliothecis plus operæ ſtudijq́ ponerent, quàm in uenationibus & id genus alijs rebus exercendis, unde illis præter exiguam quandã ſtatimq́ interiturã uoluptatem nihil ſperare licet. Sentiet certe aliquando Chriſtianus orbis, quantũ hæc principum in cogendis libris negligẽtia, & literis & ueræ pietati ſit offutura. Hoc tempore, quandoquidẽ longiſſime à ſtudio conquirendorũ codicũ abſint, ſumptus ſaltem in excudendis optimis autoribus neceſſarios ſuppeditare deberẽt: ſic enim fieret, ne tantopere ſuas editiones, ſumptuũ magnitudinẽ euitantes, nõnunq́ accelerarẽt typographi. Verũ etſi hoc ipſum ad eos maxime ſpectare nemo nõ intelligat, nihilominus tamẽ diuerſum ſectari ſtudiũ illis perpetuò placet, adeò ut ex omnibus ne unus quidem, idq́ clariſſima noſtri temporis luce, repertus ſit qui Galenũ, ſine cõtrouerſia optimũ rei medices ſcriptorem, abhinc annos propè duodecim ſatis infeliciter excuſum, mẽdisq́ innumeris refertũ, ab illata ſibi iniuria uindicare uoluerit: quod tamen facile potuiſſent, ſi conquiſitis hinc inde multis exemplaribus, doctiſſimisq́ uiris qui illa accurata diligentia cõtuliſſent adhibitis, ſumptibus ſuppeditatis emendationem inſtituiſſent. Quapropter his in ſuo officio ceſſantibus, reperti ſunt tandem priuati quidam uiri Baſilienſes, qui humanã ſortem miſerati, tam inſignẽ medicinæ ſcriptorem diutius neglectum iacere non paſſi ſunt, ſed uulnera, quæ ſanè multa et horrenda illi inflicta eſſe animaduertebant, ſanare quacunq́ id potuere ratione uoluerunt, utq́ deinceps emendatiores, multisq́ locis auctiores Galeni libros haberemus, ſummo ſtudio conati ſunt. Neq́ enim contenti fuere exemplari illo quod ex Anglia tranſmiſſum erat, quamuis priori multo caſtigatius eſſet, ſed adhibitis denuò eruditis uiris, ſingulisq́ tomis à capite, quod dici ſolet, ad calcem uſq́ re

cognitis,ut noua hæc æditio esset quamemendatissima,prioremq; πολλοῖς παρασάγγαις superaret,manibus pedibusq; contenderunt. Neq; ut hoc assequerentur uel labori uel sumptui pepercere,non sanè,ut quiuis æquus rerum ęstimator facile conijcere potest,ulla spe quæstus ducti, sed duntaxat ut de literis & studiosis medicinæ quamoptime mererētur. Debet itaq; hoc nomine pulcherrimus ac propè dixerim diuinus hic bonorum uirorum conatus tibi gratissimus esse, ut qui nihil aliud studuerint,quàm ut tibi mirificè prodessent. Pręterea quod ad me attinet,qui tomum hunc partim typographorū cohortatione atq; impulsu, partim etiã ut publico bono inseruirem,emendandū suscepi,ingenuè fateor primū quod res est,me nō quantum cupiebam perpetuò præstitisse, sed quantum res ipsa nōnunquam ferret: in quibusdam enim, quod exemplaria uetera aliquando ad manū nō essent,in angustum contrahere copias adactus sum,& quod unum potui, græca cum latina uersione,quæ dudum extabat,diligenter conferre: qua tamen et ipsa ratione effectū sanè est, ut multa loca antea mirum in modū deprauata, aut penitus omissa, à nobis emendata ac restituta sint: id quod uerum esse comperies,si quam nunc damus ędictionem cum priore cōtuleris. Quanquam uero diuinatrices interdū coniecturę nō parū arriderent,summa tamen nobis religio fuit in hoc scriptore quicquam temerè immutare: quare cōiecturas has nostras qualescunq;,signo notatas margini potius asscribere, quàm cōtextui uerborū inserere placuit, ut scilicet cuiuis integrum esset,quod sibi maxime probaretur sequi, & utraq; lectione ob oculos posita,utra melior esset iudicare. Et ut semel uniuersa dicam,in toto hoc negocio ancipiti profectò ac perquã difficili, ita nos gessimus, ut neq; studium neq; diligentia in nobis desiderari possit. Quare non est cur operam nostram tibi pluribus commendem, si hoc unū abs te impetrauero,nempe ut æditionem hanc secundã cum priore accurato studio cōferas, sic enim statim ex teipso,quàm immanes multæq; mendæ, quæ priorē æditionem antea passim occupabant,à nobis sublatæ sint, intelliges. Tuū iam erit ut nostrã hanc qualemcunq; operam boni consulas. Vale. Tubingæ,VIII Non. Iulij, anno M. D. XXXVII.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΑΣ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεις ἀκριβῶς ἐπίστασθαι, πηλίκον ὄφελός ἐστιν εἴς τε τὴν τῶν ποικίλων σύνθεσιν, καὶ τὴν τῶν εὑρημένων ἤδη χρῆσιν εὔκαιρον, οὐ νῦν δέομαι δεικνύναι. τὸ μὲν γὰρ ἐν τοῖς περὶ φαρμάκων συνθέσεως ἀποδειχθήσεται, τὸ δὲ ἐν τοῖς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν. ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν ἐφεξῆς τῆς περὶ κράσεων πραγματείας, τοῦτ' ἐνταῦθα λεχθήσεται, πρότερόν γε διασεσαφημένων ἡμῶν, τὰ σημαινόμενα τῶν λέξεων τῶν ὀνομάτων οἷς χρησόμεθα κατὰ τόνδε τὸν λόγον. φάρμακον μὲν δὴ πᾶν ὅ, τίπερ ἂν ἀλλοιωτικὸν ᾖ τῆς φύσεως, ὀνομάζομεν. ὥσπερ οἶμαι καὶ τροφὴν, ὅ, τιπερ ἂν αὐξητικὸν ᾖ τῆς οὐσίας, ἄμφω γὰρ ἐν τῷ πρός τι. τὸ δὲ ἁπλοῦν φάρμακον, ὠνόμασται μὲν καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν πρὸς τὸ σύνθετον ἀντίθεσιν. ἔστι δὲ τὸ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον εἰλικρινῶς. ἡ δὲ δύναμις, αἰτία τίς ἐστι δραστική. ταύτης δὲ δὴ ἡ μὲν, κατ' ἐνέργειαν, ἡ δὲ ἐν τῷ μέλλειν ἐστίν. κατ' ἐνέργειαν μὲν, ἡ τοῦ θερμαίνειν ἐν πυρὶ καὶ τοῦ ψύχειν ἐν κρυστάλλῳ. ἐν τῷ μέλλειν δὲ, ἡ τοῦ μὲν θερμαίνειν, ἐν πυρέθρῳ καὶ καστορίῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις. τοῦ δὲ ψύχειν, ἐν ὑοσκυάμῳ καὶ μανδραγόρᾳ καὶ τοῖς παραπλησίοις. τὸ μὲν οὖν εἶναί τινα δύναμιν, ἔν τε τοῖς καθαρτικοῖς φαρμάκοις καθαρτικὴν, καὶ τοῖς ἐμετικοῖς ἐμετικὴν, καὶ τοῖς πταρμικοῖς πταρμικὴν, καὶ τοῖς βηχικοῖς βηχικὴν, καὶ καθ' ἕκαστον δὴ τῶν ἔργων παρώνυμον τῶν γιγνομένων πρὸς αὐτῶν, σχεδὸν οὐδεὶς ἀμφισβητήσει. τίς δέ ἐστιν ἡ οὐσία τῆς δυνάμεως ταύτης, ἔνιοι μὲν ἄγνωστον ὑπέλαβον, ὥσπερ οἵ τε σκεπτικοὶ φιλόσοφοι, καὶ τῶν ἰατρῶν οἱ κληθέντες ἐμπειρικοί. διηνέχθησαν δὲ πρὸς ἀλλήλους, καὶ οἱ γνῶναι ταύτην φάντες. τινὲς μὲν γὰρ εἴς τε τὰ μεγέθη καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰς θέσεις τῶν ὄγκων τε καὶ πόρων ἀναφέρουσιν. ἔνιοι δὲ εἰς θερμότητα, καὶ ψυχρότητα, καὶ ὑγρότητα, καὶ ξηρότητα, κατὰ τὴν στοιχείωσιν ἑκάτεροι τὴν ἑαυτῶν, ὥς τε καὶ ἡμεῖς, διὰ τοῦ περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων ἐδείξαμεν, ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, τά τε τῶν ἄλλων ἁπάντων σώματα, καὶ τὰ τῶν ζώων γεγονέναι. ταύτας οὐσίας θησόμεθα τῶν δραστικῶν δυνάμεων, ἔν τε τοῖς ἄλλοις ἅπασι κἀν τοῖς φαρμάκοις. οὕτω γὰρ κἀν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων ἐδέδεικτο, καὶ χρή γε τὸν βουλόμενον ἕπεσθαι τοῖς νῦν λεγομένοις, ἐν ἐκείνῃ γεγυμνάσθαι τῇ πραγματείᾳ, καὶ γὰρ δὴ καὶ λέλεκται πάνθ' ὅσα χρὴ καθόλου περὶ φαρμάκων ἐπίστασθαι, δι' ἐκείνου τοῦ συγγράμματος. καὶ νῦν μὲν οὐδὲν ἐροῦμεν ἐν ὅλῳ τῷ γένει καινότερον. ὅσα δ' ἐν ἐκείνῳ γέγραπται γενικῶς, ταῦτα ἐν τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασιν ἰδικῶς ἐξεργασόμεθα. Πρῶτον μὲν δὴ καὶ μάλιστα τὴν βάσανον τῆς κρινομένης δυνάμεως, ἀπ' αὐτοῦ χρὴ ποιεῖσθαι τοῦ πράγματος πρὸς ὃ λέγεται. οὐδὲ γὰρ εἰ ἀνθρώπῳ ψυκτικὸν τὸ κώνειον, ἤδη καὶ ψαρός, οὐδ' εἰ ψαρὶ τρόφιμον, ἤδη καὶ ἀνθρώπῳ. κατὰ ταῦτα δὲ, οὐδ' εἰ καθαρτικὸς ἀνθρώπων ὁ ἐλλέβορος, ἤδη καὶ ὀρτύγων, οὐδ' εἰ τρόφιμος ἐκείνοις, ἤδη καὶ ἀνθρώποις. ἐφεξῆς δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς διορίζεσθαι τοῦ πρώτως τε καὶ καθ' ἑαυτό. τὸ μὲν γὰρ ψυχρὸν ὕδωρ, θερμῆς ἐπανάκλησιν ποτὲ ποιεῖται, τῷ ψύχειν τὸ δέρμα καὶ συνάγειν καὶ πυκνοῦν. ἕπεται γὰρ τούτῳ θερμῆς ἐπανάκλησις, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεως ἐδείκνυτο. τὸ δὲ αὖ θερμὸν, ψύχει πολλάκις τῷ διαφορεῖν τὸν θερμαίνοντα χυμόν. εἰ γὰρ ταῦτα τις διορισάμενος ἀκριβῶς, ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν ἀφίκοιτο τῆς ζητουμένης δυνάμεως, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ σφαλῆναι ῥᾳδίως. ἀλλὰ τὸ μὲν ἀεὶ μηδενὸς ἄλλου ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν, ἢ τοῦ πρὸς ὃ λέγεται, καὶ πάνυ ῥᾴδιον. οὔτ' εἰ φθαρτικόν ἐστι τῶν ἐντόμων ζώων τοὔλαιον, οὔτ' εἰ λιπαρὸν ἢ γλίσχρον, ἢ κοῦφον, ἐπισκοποῦντας, ὁπότε ζητοῦμεν εἰ θερμαίνειν πέφυκεν, ἢ ψύχειν, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν τὸ ἀνθρώπειον σῶμα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὔτ' εἰ τὴν χροιὰν ἐρυθρόν ἐστι τὸ ῥόδον, οὔτ' εἰ λευκὸν τὸ ψιμμύθιον. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τὸ ἐρυθρὸν θερμὸν, οὔτε τὸ λευκὸν ψυχρόν ἐστιν. ἀλλ' εἰ προσφερόμενα τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἐκθερμαίνει πρώτως καὶ καθ' ἑαυτὰ, καὶ μήτε διὰ μέσου τινὸς ἑτέρου, μήτε κατὰ συμβεβηκὸς εἴη. κἂν οὕτω γε θερμὰ τὴν δύναμιν, ὥσπερ εἰ καὶ ψύχει, ψυχρά. ἐπεὶ πόθεν ὦ πρὸς θεῶν ἔχομεν εἰπεῖν, εἰ θερμόν ἐστι τὴν δύναμιν τὸ λευκὸν πέπερι, καὶ ὁ κόκκος ὁ κνίδιος, καὶ ὁ κνῆκος, καὶ ἡ τίτανος, καὶ ὁ λευκὸς ἐλλέβορος; ἢ πόθεν ὅτι ψυχρὸς ὁ σάμιος ἀστήρ. καὶ γῆ σελινουσία, καὶ ψιμμύθιον, καὶ χιὼν καὶ γάλα, λευκὰ μὲν τὴν χρόαν ἐστὶ σύμπαντα τὰ εἰρημένα, κατὰ μέντοι τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἐναντιώτατα, ἀλλὰ τὴν ἐναντίωσιν ἡ αἴσθησις κρίνει. τῆς μὲν γὰρ χιόνος προσαγομένης, εὐθύς τε κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν ψυχρᾶς αἰσθανόμεθα, καὶ μέχρι περ ἂν ἅπτηται, ψυχούσης ἀεὶ καὶ μᾶλλον. ὁρῶμεν δὲ, μήθ' ὑπομενοῦσαν ἔτι, μήτε σωζομένην, εἰ βραχείας ἐπιλάβηται θερμότητος. ἡ δὲ τίτανος, οὔτε κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν φαίνεται ψύχουσα, καὶ μέχρι περ ἂν ἡμῖν πλησιάζῃ, θερμαίνει σαφῶς ἀεὶ καὶ μᾶλλον. ᾧ καὶ δῆλον, ὡς τῷ δαπανᾶσθαι ἔν τι ποιεῖν, ἄχρι περ ἂν ἡμῶν ἅπτηται τὸ φάρμακον, ἡ οἰκεία αὐτοῦ δύναμις κριθήσεται. Τὸ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐς τ' ἂν ὁμιλῇ, θερμαῖνον ἀεὶ καὶ μᾶλλον, οὐ κατά τι συμβεβηκὸς, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἐστὶ τοιοῦτον. οὕτω δὲ καὶ τὸ ψυχρὸν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ψυχρόν ἐστι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, οὐ κατὰ συμβεβηκός. εἰ δὲ μήτε ἀναμεῖναι χρόνον, ἐξ ὑστέρου τε μετὰ τὴν ἄρσιν ἐξετάσεις τὴν δύναμιν αὐτοῦ, σφαλήσῃ πολλαχόθεν. καὶ ἴσως δέ ποτε καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, οὐ ψυχρὸν μόνον ἐρεῖς τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ θερμόν. ὅτε μὲν ψυχρὸν φαίνεται, διὰ παντὸς ἐς ἂν ἡμῖν πλησιάζῃ, ψυχρόν, ὅτε δὲ πολλάκις ἐπανάκλησιν θερμότητος ἤνεγκεν, θερμόν. οὔκουν χρὴ ταῦτα παραλιπεῖν ἀδιόριστα, καὶ τῶν κρινομένων ἕκαστον φαρμάκων, ὡς κἀν τοῖς περὶ κράσεως ἐλέγετο. μηδὲ μιᾶς ἐπικτήτου ψύξεως ἢ θερμότητος ἔστω μετέχον, ἵνα μὴ νοθεύσῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἡ ἐπίκτητος ποιότης. ἔτι τε πρὸς τούτοις ὡς καὶ τοῦτ' ἐλέ-

γου, διωρίσθω τοι καὶ τροφὴ φαρμάκου, καὶ μνημονευέσθω πρός τι μὲν ἄμφω λεγόμενα, πολλαχόθι δὲ περὶ μίαν οὐσίαν συνιστάμενα, καθ' ὅτι καὶ τοῦτο ἐπεδείξαμεν. οὐδὲν δὲ ἧττον, ὅτι τὰ μὲν ὅλαις ταῖς οὐσίαις εἰς ἄλληλα δρᾷ καὶ πάσχει, τὰ δὲ κατὰ μίαν, ἢ δύο ποιότητας. καὶ πρὸς τούτοις, τὰ μὲν εἶναι λεπτομερῆ, τὰ δὲ παχυμερῆ. λεπτομερῆ μὲν, ὅσα ῥαδίως εἰς λεπτὰ καταθραύεται. παχυμερῆ δὲ τἀναντία. ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν, ἁπάντων χρὴ μεμνῆσθαι τῶν ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων εἰρημένων διορισμῶν, ἵνα κατ' ἐκείνους ἐξετάζηται τῶν ἑξῆς φαρμάκων ἡ δύναμις.

† πάντων

Ἔστω δὴ πρῶτον ἡμῖν ὕδωρ εἰς σκέψιν προβεβλημένον, ὅτι καὶ κοινότατον † ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶν, ὑγιαίνουσί τε καὶ νοσοῦσιν, καὶ ἀναγκαιότατον εἰς τὴν ζωήν. καὶ πρῶτον μὲν εὐκράτῳ σώματι προσφερέσθω, μήτε ψυχρὸν ἐπισήμως, μήτε θερμόν. ἐφεξῆς δὲ καὶ τοῖς δυσκράτοις φύσει, καὶ τρίτοις τοῖς κατὰ πάθος. οὕτω γὰρ ἀκριβῶς ἐπὶ πάντων ἐξετασαίμεθ' ἂν αὐτοῦ τὴν οἰκείαν δύναμιν. τὸ μὲν οὖν εὐκράτῳ προσφερόμενον ἐν χρόνῳ πλείονι καταψύξει πάντως αὐτό. τῷ δὲ δυσκράτῳ, θᾶττον μὲν τὸ ψυχρότερον ψύξει, βραδύτερον δὲ τὸ θερμότερον. ἀεὶ δὲ πάντα ψύξει, κἂν εἰ μὴ πολλαῖς ἐφεξῆς ἡμέραις, ἀλλὰ μιᾷ τις αὐτῷ χρήσαιτο ἢ πλείοσιν ὥραις. οὐδὲ γὰρ ἐπανάκλησιν ἐπ' οὐδενὸς αὐτῶν, τόγε τοιοῦτον ποιήσεται θερμότητος. ἀκραιφνὲς γὰρ ψυχρὸν εὐσάρκῳ καὶ νέᾳ φύσει σώματος ὀλιγοχρονίως ὁμιλῆσαν, ἀνακαλεῖται θερμασίαν. ἄλλως δὲ χρωμένων, ἀεὶ καταψύξει. καὶ μὲν δὴ κἂν εἰ τοῖς ἁπλῶς τινὶ νοσήματι νοσοῦσιν, ἤτοι θερμῷ τὴν κρᾶσιν, ἢ ψυχρῷ προσαχθείη τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, ἐμψύξει καὶ τούτους σαφῶς. ἁπλοῦν γὰρ εἶναι χρὴ τὸ πάθος, ὡς κἀν περὶ τῷ τρίτῳ κράσεων διώρισται. χάριν τοῦ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἐμψύχειν τὸ προσαγόμενον. ἐπεί τοι πολλάκις συνθέτου τῆς διαθέσεως οὔσης, πρώτως μὲν ἄλλο τι γίνεται πρὸς τοῦ φαρμάκου, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἄλλο, καθάπερ ἐν ταῖς φλεγμοναῖς. ἔγγονον μὲν γάρ ἐστι θερμοῦ ῥεύματος καὶ πολλοῦ τὸ πάθος. ὅσα δὲ θερμαίνει μετρίως φάρμακα κενοῦντα τὸ περιττὸν εὐθὺς οἶμαι καὶ ψυχρότερον τὸ πεπονθὸς ἐργάζεται. ἀλλ' ὅταν ἁπλῆ καὶ μία διάθεσις ᾖ, τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἐπ' αὐτῆς, οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι. οὕτω γοῦν ἐξετάζοντί σοι πανταχόθεν, φανεῖται τὸ πότιμον ὕδωρ ψυχρόν. οὐ μὴν τῶν ἄλλων γε ὑδάτων τῶν αὐτοφυῶν, ὅσα δὴ θειώδη τε καὶ ἀσφαλτώδη καὶ νιτρώδη ταῖς ποιότησιν ἐστὶν ἡ αὐτὴ δύναμις. οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ὅταν ἐπικτήτου θερμότητος ἢ ψυχρότητος χωρισθὲν προσφέρηται, ψύχειν φαίνεται. καὶ μήν γε καὶ ἡ θάλαττα καὶ αὕτη πρὶν ἐπίκτητον ψύξιν ἀκραιφνῆ προσλάβῃ, οὐ πάνυ τι φαίνεται ψύχουσα. κατὰ μὲν γὰρ τὸ πότιμον ὕδωρ, εἴ τις δι' ὅλης ἡμέρας ἐννήχοιτο μὴ πάνυ ψυχρὸν ὑπάρχον, ἀλλ' ὡς ἐξ ἡλίου χλιαρὸν, ἐξ ἀνάγκης ψυγήσεται. θάλατταν δ' ἀλύπως ἤνεγκαν, οὐ δι' ὅλης ἡμέρας μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ νυκτὸς ἐνίοτε πάμπολλοι τῶν νέων. ᾧ δῆλον, ὡς τὸ μὲν ὕδωρ τὸ γοῦν πότιμον καὶ γλυκὺ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ἀεὶ ψυχρόν ἐστιν, ἡ θάλαττα δ' οὐχ ὁμοίως. εἰ δὲ καὶ μὴ προσθείημέν ποτε ἐν τῷ λόγῳ τὸ πότιμον, ἀλλ' ἁπλῶς εἴποιμεν ὅλον ἐφ' ἑαυτὸ ψυχρὸν εἶναι τὸ ὕδωρ, οὐ χρὴ συκοφαντεῖν ὡς ἐλλιπῶς ἢ ἀδιορίστως εἰρηκότας. ὅτι γὰρ ἂν ἀκριβῶς τε καὶ εἰλικρινῶς ὕδωρ ᾖ πάσης ἑτέρας οὐσίας ἄμικτον, ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνο ψυχρόν ἐστι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. εἰ δήτοι δι' ἀσφαλτώδους, ἢ θειώδους, ἢ νιτρώδους,

† ῥύοι

ἢ στυπτηριώδους χωρίου διηθούμενον, † ῥύπτοι τότε τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ ἅμα ἑαυτῷ παρασύροι, μικτὸν ἤδη τὸ τοιοῦτόν ἐστι καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὕδωρ. ὥσπερ εἰ καὶ σὺ βουληθείης αὐτὸς, ἢ ἁλῶν, ἢ στυπτηρίας, ἢ τινὸς ἑτέρου τοιούτου μίξαι συχνὸν ὕδατι ποτίμῳ, καθάπερ καὶ ποιοῦμεν πολλάκις, ὅταν ἀπορούντες θαλάττης ἅλμην σκευάσαι βουληθῶμεν. ἐμβάλλομεν γὰρ τηνικαῦτα τῶν ἁλῶν τῷ ὕδατι, καὶ τοσοῦτον ἄρα τὸ διαλλάττον ἐστὶν τῆς δυνάμεως, ὥστε τὸ μὲν ὕδωρ, αὐτὸ τὸ γλυκὺ δηλονότι, τὸ μήτε ψυχρὸν ἐπιφανῶς μήτε θερμὸν, ἀλλ' οἷον τὸ καλούμενον εἰληθερές. εἰ προσφέροις ἐρυσιπέλατι, βλάβην οὐδεμίαν ἐργάσῃ περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. θάλατταν δὲ ἢ ἅλμην, ἢ τι τοιοῦτον ὕδωρ ἐπίμικτον ἀσφαλτῶδες, ἢ θειῶδες εἰ προσενέγκῃς, οὕτως βλάψεις τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἐπικαῦσαι τὸ μέλος. ὕδωρ μὲν οὖν αὐτὸ, καθ' ἑαυτὸ ψυχρὸν τὴν δύναμιν ἐστίν. εἰ δ' ἐπίκτητον αὐτῷ θερμότητα προσάψας ἐθέλοις καταντλεῖν ἀνθρώπου σῶμα, νομιεῖς μὲν ἴσως ἁπλοῦν τι καὶ φυσικὸν προσενηνοχέναι. τὸ δ' ἄρα σύνθετον πῶς ἐστι, ἤτοι μοῖραν τινὰ τῆς οὐσίας τοῦ πυρὸς, ἢ τήν γε ποιότητα πάντως προσειληφώς. ὡς γὰρ εἰ καὶ τῶν ἁλῶν ἐμεμίχεις αὐτῷ, σύνθετον ἂν ἦν ὁμολογουμένως, οὕτω καὶ μᾶλλον ἐπειδὴ πυρὸς ἔμιξας. εἴτ' οὖν ποιότητος, εἴτ' οὐσίας εἰργάσω πῶς καὶ νῦν σύνθετον. ἔστι δὲ δήπου καὶ τὸ ἰλυῶδες ὕδωρ, σύνθετον ὡς καὶ τὸ τοῦ Νείλου καὶ κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ διὰ τῶν κεραμίων ἀγγείων διηθούμενον, ἀκριβῶς γίνεται καθαρόν. χρὴ δὲ μὴ ἅπαξ, καὶ δὶς ἢ τρὶς διηθεῖν αὐτὸ, καίτοι καὶ οὕτως ἴσως ἀδύνατον ἀκριβῶς ἐργάσασθαι καθαρὸν, ἀλλ' ὅταν ἐκφύγῃ πᾶσαν αἴσθησιν ἡ ἐπιφερομένη τοῖς ὕδασιν ἰλὺς, ἀρκεῖ πρός γε τὴν τοιαύτην χρείαν τὰ τοιαῦτα καθαρὰ καὶ εἰλικρινῆ λέγειν ὕδατα. τρισὶ

† προσλάβοι

δ' αἰσθήσεσιν κρίνεται ταῦτα, γεύσει, καὶ ὄψει, καὶ ὀσφρήσει. γεύσει μὲν, εἰ μηδεμιᾶς † προσβάλλοι ποιότητος, ἀλλ' ἀκριβῶς ἄποιον φαίνοιτο. τῇ δ' ὄψει καθαρὸν, ὅταν εἰλικρινὲς ᾖ καὶ διαυγὲς ἀκριβῶς. οὕτω δὲ καὶ πρὸς τὴν ὀσμὴν, οὐδεμίαν ἐμφαίνειν αὐτῷ χρὴ ποιότητα, καθάπερ ἔνια τῶν ἐσχάτως μοχθηρῶν ὀξύτητος ἢ δριμύτητος, ἢ ἅλμης, ἢ σηπεδόνος, ἢ τινὸς ἄλλης κακίας ἀρρήτου προσβάλλει. τὸ τοίνυν ἐκτὸς ἁπάντων τούτων ὕδωρ, ἔστι μὲν οὐδ' αὐτὸ πρός γε τὴν φύσιν εἰλικρινὲς ἀκριβῶς, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τι τῶν τεττάρων στοιχείων τῶν αἰσθητῶν, ὡς μέντοι πρὸς αἴσθησίν τε καὶ χρείαν, εἰλικρινὲς ὑπάρχει. τὸ γοῦν τοιοῦτον ἐστὶ καὶ ψυχρὸν ὡς εἴρηται κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. ἐπεί τοι θερμήνας σφοδρῶς, οὐχ ὕδωρ μόνον, ἀλλὰ καὶ μανδραγόραν καὶ ὑοσκύαμον, καὶ κώνειον, καὶ μηκώνιον, οὐ μόνον ἂν ἐκθερμήναις προσφέρων, ἀλλὰ καὶ καύσειας ἀνθρώπειον σῶμα. πάντ' οὖν τὰ δοκιμαζόμενα φάρμακα, πάσης ἐπικτήτου τε καὶ σφοδρᾶς θερμότητός τε καὶ ψύξεως ἐκτὸς ἔστωσαν, μὴ μόνον ὕδωρ.

Ὅτι δὲ ψύχει σαφῶς ἅπαν ὕδωρ γλυκὺ, μάθοις ἂν κἀνθένδε. κηρωτὴν ὑγρὰν εἰ δι' ὕδατος ψυχροῦ μαλάξας καὶ ἀναδεύσας ἐπιμελῶς, ἐπιθείης θερμῷ τινὶ παθήματι, παραχρῆμα καταψύξεις αὐτό. χρὴ δ' ὡς ὅτι πλεῖστον μίγνυσθαι τοῦ ὕδατος. γένοιτο δ' ἂν ἡ μίξις ὧδέ πως ἄριστα. καθαρὸν ὡς ἔνι μάλιστα κηρὸν ἐλαίῳ χρὴ τήξαντας, ὑγρὰν ποιῆσαι κηρωτὴν, ἔπειτα ψύξαντάς τε καὶ ξύσαντας, ἐν θυείᾳ μαλάττειν διὰ τῶν χειρῶν ὕδωρ ψυχρὸν παραχέοντας, εἰς ὅσον ἂν ἡ κηρωτὴ δύνηται δέχεσθαι, καὶ μήπως περιρρέῃ τὸ ὕδωρ. ἐμψύχει τούτους καὶ τοὺς ἐν πυρετῷ καυσουμένους, εἰ κατὰ τῶν ὑποχονδρίων

χονδρίων

χονδρίων ἐπιτιθέναι, καὶ φλεγμονὴν ἅπασαν. ὡσαύτως ἕρπητάς τε καὶ ἄνθρακας, ἐρυσιπέλατα καὶ φύγεθλα, καὶ πάντα ἁπλῶς εἰπεῖν τὰ θερμὰ νοσήματα. μὴ τοίνυν ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ θάλατταν, ἢ ἅλμην αὐτῷ παραμίξας ἐφ' ἑνὸς τῶν εἰρημένων, ὅτου βούλει χρήσασθαι. θεάσῃ γὰρ αὐτίκα διαφορὰν οὐ σμικρὰν, οὐ μόνον οὐκ ἐμψύχοντος ἔτι τοῦ γινομένου φαρμάκου τῶν εἰρημένων διαθέσεων οὐδεμίαν, ἀλλὰ καὶ προσεκκαίοντος. οὕτως ἄρα πολλὴ διαφορὰ τῶν ποτίμων ὑδάτων ἐστὶ πρὸς ἅλμην τε, καὶ νιτρώδη, καὶ χαλκάνθου, καὶ μίσυος, καὶ χαλκίτεως, ἢ τινὸς ἁπλῶς τῶν φύσει θερμῶν φαρμάκων ἐμφαίνοντος τῇ γεύσει. πολέμια πάντα ταῖς θερμαῖς τοῦ σώματος ἡμῶν διαθέσεσιν ὑπάρχει, ᾧ δῆλον, ὡς ταυτὶ μὲν ἅπαντα θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν ἐστίν. τὸ δὲ πότιμον ὕδωρ μόνον ψυχρὸν, ὅτι δὲ καὶ ὑγρὸν τοῦτο μόνον τῶν εἰρημένων ὑδάτων, ἀκριβῶς ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιγνώσῃ μεθόδου. τά τε γὰρ ἕλκη τὰ παρὰ τοῦ δέοντος αὐχμώδη καὶ ξηρὰ τούτῳ τέγγων, αὐτίκα μάλα ποιήσεις ὑγρὰ καὶ πλαδαρὰ, τῶν ἄλλων ἁπάντων ὑδάτων ξηραινόντων τὰ ἕλκη, τά τε τῶν ἁλιέων ξηρά τε καὶ τεταριχευμένα φαίνεται, τά τε τῶν βαλανέων, ὑγρὰ καὶ πλαδαρά. κἂν εἰ βουληθείης δὲ βρέχων μόνον ἐπιθεῖναι τοῖς ἕλκεσιν, ὑγρὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποτίμου, ξηρὰ δὲ ὑφ' ἅλμης τε καὶ θαλάττης εὑρήσεις γινόμενα, τὰ μέντοι στυπτηριώδη τῶν ὑδάτων, οἷον τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἀλβοῦλα προσαγορευόμενα, καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν ἕλκεσιν ἐστὶν ἐπιτήδεια, καὶ τὰ ῥευματικὰ δὲ πάντα ξηραίνει ῥᾳδίως. οὕτως ἄρα τῶν ἄλλων ὑδάτων, οὐδὲν ὑγραίνειν πέφυκεν, ὅτι μηδ' ὕδωρ ἐστὶν ἀκριβῶς, ἀλλ' ἐπίμικτόν τε καὶ νόθον, ἤτοι στυπτηρίας τε καὶ χαλκίτεως, ἢ ἁλῶν, ἢ τινὸς ἄλλου τοιούτου προσειληφός. ὅθεν αὐτῶν ἔνια παροξυντικὰ τῶν ἑλκῶν ἐστὶν, ὅσα τε δριμέα ἱκανῶς ὑπάρχει καὶ δακνώδη. καὶ μὲν δὴ καὶ διψῶντι, τὸ μὲν ὕδωρ ἴαμα, τὰ δ' ἄλλα πάντα παροξυντικὰ, καὶ τοῖς ὑδερικοῖς, ἐναντιώτατον μὲν καὶ πόμα καὶ λουτρὸν τὸ ὕδωρ τὸ γλυκύ. τὰ δ' ἁλμυρώδη καὶ νιτρώδη καὶ θειώδη καὶ ἀσφαλτώδη πάντα χρηστά. καὶ μιμήσασθαι δ' αὖ δύναιο, καθάπερ θάλατταν, οὕτω καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἐπιμιξίᾳ τῆς οὐσίας, ἥτις ἂν ἐν ἑκάστῳ φαίνηται κρατεῖν. θεῖον μὲν γὰρ ἐμβαλὼν ὕδατι γλυκεῖ, θειῶδες ὕδωρ ἐργάσῃ, στυπτηρίαν δὲ, στυπτηριῶδες, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. Αὕτη μὲν οὖν ἡ οἰκεία φύσις τοῦ ὕδατος, ὑγρά τε ἐστὶ καὶ ψυχρά. προσλαμβάνον δ' ἐπίκτητον θερμότητα, θερμαίνει μὲν καὶ ὑγραίνει τὰ πλησιάζοντα, πλὴν οὐχ ὁμοίως ἄμφω πέφυκε δρᾶν ἅμα, ἀλλ' ὑγραίνει μὲν ἄκρως, ἄν τε χλιαρὸν, ἄν τ' εὔκρατον, ἄν τε καὶ θερμότερον ὑπάρχῃ. θερμαίνει δ' οὐκ ἄκρως, τό γε μὴ ζέον ἐσχάτως. ἐξεταζέσθω δ' ὁ λόγος ἐπὶ τῆς εὐκράτου φύσεως πρῶτον. ἂν τοίνυν ταύτῃ προσφέρῃς ὕδωρ εὐκράτως θερμὸν, εἴτε λούων, εἴτε καταντλῶν, ὅτι δήποτε μέρος, ὑγρότερον ἀποδείξεις αὐτὸ καὶ θερμότερον ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ τῆς καταντλήσεως. εἰ δ' ἐπὶ τούτῳ παύσαιο μὴ συναγαγὼν, καὶ πιλήσας καὶ πυκνώσας τὸ σῶμα ψυχροῦ χρήσει, μικρὸν ὕστερον εὑρήσεις αὐτὸ ψυχρότερον ἑαυτοῦ γεγονέναι. ἀραιούμενον γάρ τι τὸ σῶμα, ψυχρότερον γίνεται, διαπνεομένης ἀμετροτέρον τῆς ἐμφύτου θερμασίας. οὐ μὴν ὥσπερ ψυχρότερον εὐθὺς ὕστερον ἡ τοῦ θερμοῦ χρῆσις, οὕτω καὶ ξηρότερον ἀποδείκνυσι τὸ σῶμα. καίτοι καὶ τοῦτ' ἂν δόξῃ γίγνεσθαι, διά τε τὴν ἀραίωσιν τῶν πόρων, καὶ μαλακότητα τοῦ σώματος καὶ χύσιν τῆς οὐσίας. ἀτμίζειν γὰρ ἀνάγκη πλέον ἐπὶ ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν. ὁ δ' ἀτμὸς, ὑγρόν ἐστι λελεπτυσμένον. ἀλλὰ γὰρ, οὐχ ὧδ' ἔχει τἀληθές. ἥ τε γὰρ μαλακότης, ἣν ἐπὶ ταῖς θερμολουσίαις ἐπικτᾶται τὰ σώματα, μόνης ὑγρότητος ἴδιον, ἀχώριστον σημεῖον ἐν ζώου σώματι, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ κράσεων ἐδείξαμεν. ἥ τ' ἐν τοῖς ἡλκωμένοις μορίοις σὰρξ, ἐναργῶς τὸ τοιοῦτον ἐμφαίνει, πλαδαρὰ καὶ ῥευώδης ἐπὶ ταύταις ταῖς δι' ὕδατος θερμοῦ καταντλήσεσιν ἀποτελουμένη. κενοῦται μέντοι τὸ σῶμα κατὰ τὰς τοιαύτας διαθέσεις, ὡς ἔλαττον ἴσχειν ὑγρότητος ἐν ἑαυτῷ νῦν ἢ πρόσθεν. καὶ συγγνοίη τις ἂν τοῖς οἰομένοις ἐπί τε ταῖς θερμολουσίαις καὶ ταῖς καταντλήσεσι τοῦ συμμέτρου θερμοῦ ξηραίνεσθαι τὸ σῶμα. παραπλήσιον γάρ τι σφάλλονται, τοῖς ὑπολαμβάνουσι τοὺς γέροντας τῶν νεανίσκων ὑγροτέρους εἶναι. περιττώματα μὲν γὰρ ὑγρὰ πλείω τοῖς γέρουσιν, αὐτὰ δὲ τὰ πεφυκότα καὶ ὀργανικὰ μόρια τοῖς νεανίσκοις ὑγρότερα, καθ' ὅτι δέδεικται καὶ διὰ τοῦ δευτέρου περὶ κράσεων. οὕτω δὲ κἀπὶ τῶν καταιονήσεων τε καὶ λουτρῶν ἔχει, καὶ πάσης ἁπλῶς τῆς δι' ὕδατος θερμοῦ τέγξεως. αἱ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἀγγείοις καὶ ταῖς ἄλλαις χώραις ταῖς κεναῖς ὑγρότητες, ἐκκενοῦνται πᾶσαι. τὰ σώματα δ' αὐτὰ τῶν ἀγγείων, καὶ σύμπαν τὸ σαρκῶδες γένος, ὑγρότερον ἑαυτοῦ γίνεται. καὶ ταύτην μόνην ὡς ἔοικεν οὐδέποτε ἀποβάλλει τὴν δύναμιν τὸ ὕδωρ. οὐδὲ γὰρ ὅταν ζέον κατακαύσῃ τὰ σώματα, ξηρὰ τὰ καυθέντα γίνεται, ὡς ἐν τοῖς ὑπὸ πυρὸς ὀπτηθεῖσιν. ὡσαύτως οὐδ' ἐπειδὰν ἄκρως ψυχρὸν γενόμενον δι' ὅλης ἡμέρας ἢ καὶ πλείονι χρόνῳ καταντλῆται τινὸς μορίου, ξηρότερον ἀπεργάζεται τοῦτο, καίτοι ῥυσόν γε φαίνεται, καὶ πάνυ μικρόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτὸ διὰ τὸ κεκενῶσθαι τὴν ἐκ τῶν ἀγγείων τε καὶ τῶν ἄλλων χωρίων ὑγρότητα συμβαίνει, τὰ πεφυκότα δ' αὐτὰ, κατ' οὐδὲν ἑαυτῶν γίνεται ξηρότερα. καὶ χρὴ μεμνῆσθαι καὶ τούτου, καὶ παρ' ὅλον ἀεὶ φυλάττειν τὸν λόγον, ὡς ἔκ τε τῶν ἐναργῶς φαινομένων συλλογίζεσθαι τὴν δύναμιν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, ἀεί τε πρὸς ὃ λέγεται θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ὑγρὸν εἶναι πρὸς τοῦτο δοκιμάζειν. ἐξ ἐπιμέτρου δ' εἰ βούλοιτό τις ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπάγειν τὰς πίστεις, οὐ κωλύω μὲν οὐδὲ τοῦτο. προσέχειν δ' ἀκριβῶς τὸν νοῦν αὐτῷ συμβουλεύω. παραλογισμοὺς γὰρ ἴσχει συχνούς. ἀλλὰ τούτους μὲν ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρῶ. ὃ δὲ μόνον ἄν τις ἀπὸ τῶν ἔξωθεν εἰς πίστιν τοῦ θερμαίνειν ἢ ψύχειν τὸ κρινόμενον φάρμακον λαμβάνοι, τὸ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς ὁμιλίαν ἐστίν. οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου τὸ ῥᾳδίως ἐκπυρούμενον ὑπολαμβάνειν θερμὸν εἶναι δυνάμει. μεμνήμεθα γὰρ οἶμαι τῶν τοῦ δυνάμει σημαινομένων ἁπάντων ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων διῃρημένων. ἐν οὖν ἐξ αὐτῶν ἦν, καὶ τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν ὕλην τοῦ λεγομένου, τὸ δέ τι κατὰ δύναμιν ὑπάρχειν. εἰ δ' ἔτι ῥᾳδίως εἰς πῦρ μεταβάλλοι, δυνάμει τοῦτο πῦρ ἐστι, οὐκ ἐνεργείᾳ δηλονότι. τουτὶ μὲν γὰρ τὸ δυνάμει τῷ κατ' ἐνέργειαν ἀντιδιαιρεῖται, τὸ καθ' αὑτὸ θάτερον δὲ, τῷ κατὰ συμβεβηκός. ἐν τούτῳ τοίνυν τῷ τρόπῳ τῆς κρίσεως, ἐπισκέπτεσθαί τε καὶ διορίζεσθαι προσήκει. Μεταβαίνειν δὲ ἀσφαλῶς βουλόμενον ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπὶ τὰ τῶν ζώων σώματα, σκοπεῖσθαι πρῶτον μὲν εἰ λεπτομερές ἐστιν, ἢ παχυμερὲς τὸ δοκιμαζόμενον φάρμακον. δεύτερον δὲ, εἰ συνεχὲς αὐτῷ καὶ πυκνὸν ὅλον, ἢ διαλείμματ' ἔχον, καὶ ἀραιόν. καὶ διά

τοῦτο χρὴ πλείονα καὶ περὶ τούτου ποιήσασθαι λόγον. ἀρχὴ γάρ τις ἔοικεν εἶναι καὶ αὐτό, καὶ οἷον στοιχεῖον τῆς παμπόλλης θεωρίας δεόμενον. φαίνεται τοίνυν οὐδὲν τῶν ὁμολογουμένων θερμῶν ταῖς δυνάμεσιν ἡμᾶς θερμαῖνον, πρὶν εἰς λεπτὰ καταθραυσθῆναι. πέπερι οὖν ἁδρομερὲς εἴ τις ἐπιπάττοι τῷ δέρματι, θερμότητος οὐκ ἂν οὐδὲ μιᾶς αἴσθοιτο. κατὰ ταὐτὰ δέ, κἂν εἰ κατὰ γλώττης ἐπιθείη, κἂν εἰ καταπίοι, κἂν ὁπωσοῦν ἄλλως ἁδρομερῆ χρήσαιτο, μὴ λεάνας ἀκριβῶς καὶ διασείσας, καὶ πάνυ λειώσας ὡς χνοώδη γενέσθαι. τὸ μὲν γὰρ ὡς χνοῦς λεπτὸν κατὰ τοῦ δέρματος ἐπιπαττόμενον, θερμαίνει, καὶ μᾶλλον εἰ ἀνατρίψαις αὐτὸ καὶ ἐπὶ τὴν γλῶτταν ἐπιβαλλόμενον, καὶ εἰς τὴν γαστέρα καταπινόμενον. ὁλοσχερὲς δὲ καὶ ἁδρομερὲς ἐπιτιθέμενον, ὅτε δέρμα θερμαίνει, καὶ τῇ γλώττῃ καὶ τῇ γαστρὶ βραχεῖαν θερμότητος αἴσθησιν ἐπιφέρει. ἐπεὶ τοίνυν λεπτομερὲς μὲν καλεῖται τὸ ῥαδίως εἰς λεπτὰ καταθραυόμενον, ἁδρομερὲς δέ, τὸ ἐναντίον. ὑπάρχει δὲ τοῖς μὲν σκληροῖς καὶ γλίσχροις, ἢ μόγις καὶ χαλεπῶς, ἢ οὐδ᾽ ὅλως εἰς λεπτὰ καταθραύεσθαι. τοῖς δὲ κραύροις καὶ μαλακοῖς ἄνευ γλισχρότητος, ἑτοίμως εἰς λεπτότητα λύεσθαι. πρόδηλον οἶμαι τοὐντεῦθεν, ὡς πολλὰ δυνάμει μέν ἐστι θερμά, καὶ ῥαδίως ἐκπυροῦται, θερμαίνει δὲ οὐ ῥαδίως ἡμᾶς. τὸ μὲν γὰρ πῦρ ἁπάντων λεπτομερέστατόν τε ἅμα καὶ θερμότατον ὑπάρχον, εἴς τε τὸ βάθος αὐτὸ διικνεῖται ῥαδίως, καὶ καταθραύει καὶ λεπτύνει, καὶ μεταβάλλει, καὶ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μεθίστησι φύσιν, ὁμιλοῦν πάντῃ καὶ κραθὲν τῷ πλησιάζοντι. ἡ δ᾽ ἡμετέρα θερμασία πρὸς τῷ παχυμερὴς εἶναι καὶ ἀτμώδης, ἔτι καὶ ἀσθενής ἐστιν, ὡς μὴ ῥαδίως μεταβάλλειν τὸ πλησιάζον. ἐλέχθη δὲ ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων, οὐ χωρὶς ἐπεὶ τοῖς ἐν τῷδε λεγομένοις ἀδύνατον, ὡς οὐδὲν τῶν θερμαίνειν ἡμᾶς φαινομένων, ὁμοίως τῷ πυρὶ θερμαίνειν πέφυκεν, ἀλλ᾽ ὡς εὐέξαπτος ὕλη. τὴν γὰρ ἀρχὴν τῆς μεταβολῆς ἐκ τῆς ἐν ἡμῖν θερμότητος λαμβάνοντα, καθάπερ οἱ ξηροὶ κάλαμοι παρὰ τοῦ πυρός, ἀντιθερμαίνει τε ἡμᾶς, καὶ οἷον μόρια ἄττα τῆς ἐμφύτου γίνεται θερμασίας, ὡς ἐκεῖνοι τοῦ πυρός. ὁ γὰρ ἦν πρότερον κάλαμος, τοῦτο νῦν γίνεται πῦρ, ὥστε καὶ τὴν οὐσίαν αὐξάνειν τοῦ μεταβάλλοντος αὐτὸ πυρός. ἐλέχθη δὲ καὶ ὡς ἔνια βραχείας μεταβολῆς ἔξωθεν τυχόντα, ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἤδη φύσιν, ἐπὶ πλεῖστον ἀλλοιώσεως προέρχεται. ὡς οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τὴν μὲν ἀρχὴν τὰ τῶν φαρμάκων τῆς πρώτης μεταβολῆς, ἐκ τῆς ἐν ἡμῖν ἴσχει θερμασίας, ἐπὶ πλέον δ᾽ ἐντεῦθεν καὶ αὐτοῦ τοῦ μεταβάλλοντος προέρχεται. ἡ γὰρ ἰδιότης ἑκάστου τῶν σωμάτων ἡ μὲν εὐφυής, ἡ δ᾽ ἀφυὴς εἰς θερμασίαν ὑπάρχουσα, ταῖς ἴσαις ἀρχαῖς, οὐκ ἴσην τὴν αὔξησιν ἑπομένην ἴσχει. καὶ μήν, ὅτι γε τὸ μὲν σμικρὸν πάνυ σῶμα, ῥαδίως ἀλλοιοῦταί τε καὶ μεταβάλλεται πρὸς τοῦ πλησιάζοντος, τὸ δὲ μεῖζον ἐν χρόνῳ τε καὶ μόλις αἰσθητὴν ἴσχει τὴν ἀλλοίωσιν, οὐ τοῖς φυσικοῖς μόνοις ἀνδράσιν ἀποδεδειγμένον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἁπάντων ἀνθρώπων ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ γινομένου πείρας πεπιστευμένον, ἱκανῶς μαρτυρεῖ τοῖς νῦν λεγομένοις. εἰ γὰρ τὰ τοῦ πεπέρεως μόρια δεῖται ἀρχήν τινα μεταβολῆς λαβεῖν ἐξ ἡμῶν, λαμβάνειν δὲ ῥᾷον ὅσωπερ ἂν ᾖ σμικρότερα, θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ θᾶττον αὐτῶν αἰσθανώμεθα θερμαινόντων, ὅσωπερ ἂν ἐπὶ μᾶλλον εἰς ἐλάχιστα καταθραύσωμεν.

Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε τὸ μὲν ἐκτὸς πέρας τοῦ δέρματος, τὸ τυλῶδες ἐστὶ καὶ σκληρὸν καὶ ψυχρόν, τὸ δ᾽ ὑπ᾽ αὐτὸ βάθος ἅπαν ὅσωπερ ἂν εἴσω προερχώμεθα, τοσούτῳ θερμότερον, οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. προσθεὶς δὴ τούτῳ τῷ λόγῳ δύο ἑτέρας ἀρχάς, ἐν ἄλλαις ἡμῖν πραγματείαις ἀποδεδειγμένας, οὕτως ἤδη συλλογίζεσθαι δυνήσῃ τὸ πᾶν. ἡ μὲν ἑτέρα τῶν εἰς τὴν ἀπόδειξιν ἀρχῶν, ἢ λημμάτων, ἢ ἀξιωμάτων, ἢ προτάσεων, ἢ ὅπως ἂν ἐθελήσῃς ὀνομάζειν, ἐν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασιν ἀποδέδεικται, συνεχὲς μὲν ἑαυτῷ τὸ πᾶν εἶναι δέρμα, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν, ἐν χρόνῳ δὲ κατατιτρᾶσθαί τε, καὶ πόρους ἔχειν παμπόλλους ὁμοίως τοῖς κοσκίνοις. ἡ δ᾽ ἑτέρα τῶν εἰς τὸν συλλογισμὸν χρησίμων προτάσεων ἐστί, τὸ ἔκπνουν εἶναι καὶ εἴσπνουν τὸ σῶμα πᾶν ὡς Ἱπποκράτης ἔλεγεν. εἴρηται δὲ καὶ περὶ ταύτης ἐπὶ πλέον ἐν τῷ περὶ χρείας σφυγμῶν, ἐπιδεικνύντων ἡμῶν, ὡς ἐπειδὰν εἰς ἑαυτὰς ἕλκωσιν αἱ ἀρτηρίαι διαστελλόμεναι πανταχόθεν, καὶ διὰ πάντων ἐπισπώμεναι τῶν

† πόρων †πραίτων, οὐκ ἀέρα μόνον ἢ ἀτμὸν ἕλκωσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶν, ὅ, τι ἂν εὐελκτόν τε καὶ λεπτομερὲς ὑπάρχον, τῇ ῥύμῃ τῆς πνευματικῆς οὐσίας ἑτοίμως ἕπεται. τούτων οὕτως ἐχόντων, πολλαὶ φλέβες καὶ ἀρτηρίαι ἀναστομοῦνται, εἴς τε τοὺς πόρους τοῦ δέρματος, καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, εἴς τε τὰς τῶν πόρων κατατρήσεις, οὐκ ὀλίγα στόματα δήκειν ἀρτηριῶν τε καὶ φλεβῶν ὑποληπτέον. οὐχ ἧττον τε πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν ὡς περαίνειν τοῖς στόμασιν. ὅταν δὲ ἀκριβῶς χνοῦς ἐγγὺς ᾖ τοῦ πεπέρεως, ἐπισπᾶσθαι τὰς ἀρτηρίας ἅμα τῷ πορίζειν ἀεί, εὐθὺς δὲ καὶ τοῦτο, καὶ μεταβάλλειν ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος, διά τε σμικρότητα, καὶ σύμφυτον ἐπιτηδειότητα, πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς θερμασίας ἀλλοίωσιν. οὐ γὰρ ἄλλο γέ τι ἦν αὐτῷ τὸ θερμῷ κατὰ δύναμιν ὑπάρχειν, ἔξω τοῦ πεφυκέναι θερμαίνεσθαι ῥᾳδίως. εἰ δ᾽ ἅπαξ ὑπάρξει τοῦτ᾽ αὐτῷ, θαυμαστὸν οὐδέν ἐστιν πάντῃ τοῦ σώματος ἐν τῷ χρόνῳ φερόμενον, ἀντιθερμαίνειν αὐτό, καὶ διὰ τοῦτο πρῶτα μὲν καὶ μάλιστα, πρὸς τῶν τοιούτων φαρμάκων θερμαίνεσθαι τὰ πρώτως ψαύσαντα μόρια. δεύτερα δὲ τὰ τούτοις συνεχῆ, καὶ οὕτως ἐφεξῆς ἤδη, τρίτα τε καὶ τέταρτα κατὰ τὴν τῆς θέσεως ἐγγύτητα συνεκθερμαίνεσθαι τῷ πρώτως θερμανθέντι. ταῦτα ἐπιστημονικὴν μὲν ἔχει τὴν ἀπόδειξιν, οὐ μὴν πιστήν γε τοῖς ἀγυμνάστοις περὶ τὰ πρῶτα. χρὴ γὰρ κἂν τοῖς περὶ στοιχείων λογισμοῖς γεγυμνάσθαι, κἂν τοῖς περὶ κράσεών τε καὶ περὶ χρείας σφυγμῶν ὑπομνήμασιν, καὶ πρὸ τούτων ἁπάντων ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἠσκῆσθαι μεθόδοις. ὀλίγοι μέν εἰσιν οἱ διὰ πάντων ἰέναι δυνάμενοι. πλὴν καὶ τούτοις ἀρκέσει κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐναργέσιν ἀναστρέφεσθαι, βραχέων ἐπιλογισμῶν ἁπτομένοις, ὥς τε τὴν μὲν αἰτίαν δι᾽ ἣν οὐ θερμαίνει τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα τὰ παχυμερῆ προσαγόμενα, κἂν θερμὰ τὴν φύσιν ὑπάρχῃ, μόνοις τοῖς ἔμπροσθεν δυναμένοις εἰρῆσθαι νομιζέτωσαν, αὐτοὶ δὲ διαρκείσθωσαν τῷ φαινομένῳ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐναργῶς. φαίνεται δὲ ἐναργῶς μηδὲν τῶν παχυμερῶν πρὶν ἀκριβῶς καταθραυσθῆναί τε καὶ λεπτυνθῆναι, μήτ᾽ αὐτὸ πάσχειν ὑπὸ τοῦ σώματος ἡμῶν, μήτ᾽ ἀντιδρᾶσαί τι δυνάμενον. οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ πεπέρεως, ἢ νάπυος, ἢ κάγχρυος, ἢ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν θερμαινόντων ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ψυχρῶν ταῖς δυνάμεσιν ὡσαύτως ἔχει. μανδραγόρου γοῦν ῥίζης φλοιὸν εἴ τις εἰς μεγάλα καταθραύσας ἐπιθείη κατὰ τοῦ δέρματος, ἢ καταπλάττοι παντελῶς, οὐδὲν ἀνύσει,

αὐτοῦ, λεπτουργηθεὶς δ' ἱκανῶς, ψύχειν πέφυκε. οὕτω δὲ καὶ τὸ τῆς μήκωνος σπέρμα, καὶ τὸ τοῦ κωνείου, καίτοι τῶν γε σφοδροτάτων ὑπάρχει τῶν ψυχόντων, πρὶν ἀκριβῶς καταθραυσθῆναι, πλησιάζον ἡμῶν τῷ δέρματι, παντάπασιν ἀσθενὲς ὑπάρχει. μὴ τοίνυν θαυμάζῃς, εἰ κάλαμοι ξηροί, καὶ τρίχες εὐέκκαυτα μέν, οὐ μὴν ἡμᾶς γε θερμαίνει πλησιάζοντα. τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ μεταβάλλεται πρὸς τῆς ἐν ἡμῖν θερμασίας, ἵνα ἀντιθερμαίνῃ, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καταθραυσθῆναι χνοωδῶς. ἐπεί γε κάλαμος ὁ ἐξ Ἰνδίας, ὃν καὶ ἀρωματίτην ὀνομάζουσιν, τῷ κόπτεσθαί τε καὶ διαττᾶσθαι, καὶ ὅλως τῷ καταθραύεσθαι, μᾶλλον τοῦ παρ' ἡμῖν ἐναργῶς φαίνεται θερμαίνων, ὡς καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἡμῶν ἰατροῖς ὡμολόγηται πᾶσιν. ἐπισκέπτεσθαι δ' ὡς εἴρηται μὴ μόνον εἰ παχυμερής ἐστιν ἢ λεπτομερὴς ἡ τῶν ἐξεταζομένων φαρμάκων οὐσία, ἀλλ' εἰ καὶ ἀραιὰ καὶ πυκνή. λέγω δὴ ἀραιάν, ἧς τὰ μόρια διαλαμβάνεται χώραις κεναῖς. ἐπισταμένων ἡμῶν δηλονότι καὶ μεμνημένων ἀεὶ πῶς λέγεται χώρα κενή, πρὸς τῶν κενοῦσθαι φασκόντων τὴν οὐσίαν, ὅτι μὴ καθάπερ Ἐπικούρῳ καὶ Ἀσκληπιάδῃ δοκεῖ, ἀλλ' ἔστιν ἀέρος πλήρης ἐν ἅπασι τοῖς ἀραιοῖς σώμασιν ἡ κενὴ χώρα. τοιαύτας οὖν εὐρυχωρίας πολλάς, ὅταν ᾖ διειλημμένον τὸ σῶμα, ῥᾷον ἐκπυροῦται τῶν πυκνῶν, κἂν ὁμοίως αὐτοῖς τῆς κατὰ τὸ θερμόν τε καὶ ψυχρὸν ἔχῃ κράσεως. ὁ γὰρ ἐν ταῖς εὐρυχωρίαις ἀὴρ εὐπαθέστατος ὑπάρχων, ἐκφλογοῦται μὲν αὐτὸς εὐθέως ἐπὶ τὴν πρώτην τοῦ πυρὸς προσβολήν. συνεκκαίει δ' αὐτῷ, καὶ τὸ πᾶν σῶμα πανταχόθεν ἕκαστον αὐτοῦ μόριον προσλαμβάνον. εἴπερ οὖν τὰ σμικρὰ σώματα περιεχομένης αὐτοῖς ἐν κύκλῳ φλογὸς ἐξάπτεται ἑτοίμως, φαίνεται γὰρ τοῦτ' ἐναργῶς, εὐλόγως τὸ ἀραιὸν σῶμα ταχέως ἐκπυροῦται, τῶν ἐν τῷ βάθει μορίων ἁπάντων αὐτοῦ ψαυούσης τῆς φλογός. οὕτως οὖν καὶ τοὺς ξηροὺς καλάμους τὸ πῦρ ἐκκαίει ταχέως, κἂν ἧττον ἑτέρας οὐσίας ὦσι θερμοί, διὰ τὸ πλῆθος τῶν πόρων, οὓς πρότερον μὲν ἀὴρ κατειλήφει. ψαύσαντος δὲ τοῦ πυρὸς ἡ φλὸξ ἐπινέμεται. ἀὴρ μὲν γὰρ ἐκπυρωθείς, φλόξ ἐστι, γῆ δὲ ἄνθραξ. ὅτι δ' ἀδρώδεις πόρους παμπόλλους ὁ ξηρὸς κάλαμος ἔχει, μέγιστον τεκμήριον ἡ κουφότης αὐτοῦ. ξηρὸν γὰρ φύσει σῶμα, κοῦφον ἄλλως οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ κίσσηρις, καὶ σπογγιὰ ξηρά, καὶ πάνθ' ὅσα σηραγγώδη καὶ πολύκενα, κοῦφα τοῖς σταθμοῖς ἐστιν. οὕτω μὲν καὶ ὁ κάλαμος, οὐχὶ τῷ ξηρὸν εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ πλείστου μετέχειν ἀέρος ἑτοίμως ἐκφλογοῦται. τῷ δ' ἡμετέρῳ σώματι, δυσθέρμαντός ἐστιν, διὰ τὸ παχυμερὲς τῆς οὐσίας. ὅταν οὖν τινὸς τῶν φαρμάκων ἐκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ ὁμιλίας τεκμαιρόμενοι τὴν κρᾶσιν, εἰ καὶ πρὸς ἡμᾶς φαίνεται τοιοῦτον ἐθέλωμεν ἐξευρεῖν, εἰς τὴν τῆς οὐσίας αὐτοῦ σύστασιν ἀποβλεπτέον. εἰ μὲν γὰρ λεπτομερής ἐστιν καὶ συνεχὴς ἑαυτῇ, τὴν αὐτὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπιδείξεται φύσιν, ἥνπερ καὶ πρὸς τὸ πῦρ. εἰ δὲ ἀραιά τε καὶ παχυμερὴς ἐνδέχεται πρὸς μὲν τοῦ πυρὸς ἀλλοιοῦσθαι ῥᾳδίως αὐτήν, οὐ μὴν πρός γε τῆς ἐν ἡμῖν θερμασίας, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δὲ ἀντιθερμαίνειν ἡμᾶς. Ὅτε τοίνυν ταῦθ' οὕτω διώρισται, πάλιν ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸν περὶ τοῦ ὕδατος λόγον. ὅτι μὲν γὰρ λεπτομερές ἐστι, ἐκ τοῦ διαρρεῖν ἑτοιμότατα, καὶ πλοκάμων καὶ ὑφασμάτων ἐνιέναι τεκμήρασθαι. διά τε γὰρ ὑγρότητα καὶ μαλακότητα, καὶ τὸ μηδὲν ἔχειν γλίσχρον, εὔθραυστα κέκτηται τὰ μόρια, καὶ μέχρι σμικροτάτου ῥᾳδίως διαιρούμενα. τοιοῦτον δὲ ὄν, ὅμως οὐδ' ἡμᾶς θερμαίνει κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, οὔτ' ἔστιν οἰκεία τροφὴ πυρός, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἀντίκειταί τε καὶ στασιάζει, καὶ κατασβέννυσιν, ὡς ἐναντιώτατον ὑπάρχον αὐτοῦ. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ θερμοτάτῳ καὶ ξηροτάτῳ τὴν φύσιν ὑπάρχοντι τῷ πυρί, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ὄν, ἀντιτέτακται τὸ ὕδωρ. στοχάζεται τοίνυν ὡς εἴρηται κἀκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ ὁμιλίας, ὅπως ἔχει θερμότητος ἢ ψύξεως ἕκαστον τῶν φαρμάκων. οὐ μὴν εὐθύς γε καὶ πρὸς ἡμᾶς νομίζειν φαίνεσθαι τοιοῦτον, εἰ καὶ μὴ λεπτομερὲς εἴη καὶ πυκνόν. οὕτω γοῦν καὶ τοὔλαιον, καίτοι ῥᾳδίως ἐκφλογούμενον, οὐ πάνυ τοι ταχέως, οὐδ' ἐναργῶς ἡμᾶς θερμαίνει, τῷ γλίσχρῳ καὶ παχυμερεῖ τῆς οὐσίας, δυσαπολύτως ἐμπλαττόμενον οἷς ἂν ὁμιλήσῃ πρώτοις. καὶ διὰ τοῦτο μέχρι πλείστου παραμένει πᾶσιν οἷς ἂν ἐπαλείφηται, μήθ' ὑπὸ τοῦ περιέχοντος λεπτυνθῆναί τε καὶ διαφορηθῆναι ῥᾳδίως δυνάμενον, ἀλλὰ μηδ' εἴσω τοῦ σώματος ἑτοίμως μεταληφθῆναι. τὸ ὕδωρ τοὐναντίον εἰς ἀτμοὺς τάχιστα διαλυόμενον, ἑτοίμως διαφορεῖται. καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἕψῃς, εἰς ταὐτὸν ἀγγεῖον ἐμβάλλων ἔλαιον ὕδατι, πρῶτον ἐκδαπανᾶται τὸ ὕδωρ. οὕτω κἂν λιθάργυρον, ἢ ψιμμύθιον, ἢ ὁτιοῦν ἄλλο μίξας ἀκριβῶς ἀμφοτέροις ἕψειν ἐθελήσῃς, πρῶτον ὄψει διαφορούμενον τὸ ὕδωρ. οὔκουν ἁπλῶς ὅτιπερ ἂν ἐκπυροῦται θᾶττον, εὐθὺς τοῦτο καὶ πρὸς ἡμᾶς φαίνεται θερμότερον. ἐλέχθη γὰρ καὶ πρόσθεν ὡς τῶν θερμαινόντων, τὸ μὲν ἁπλῶς ἐστι θερμόν, ὥσπερ τὸ πῦρ. τὸ δ' ἐπικρατείᾳ θερμόν, ὥσπερ τὸ ἐν ἡμῖν. οὕτω καὶ τῶν δυνάμει θερμῶν, τὸ μὲν ὡς πρὸς τὸ πρῶτόν τε καὶ ἁπλῶς θερμὸν εἶναι τοιοῦτον, τὸ δ' ὡς πρὸς τὸ κατ' ἐπικράτειαν λεγόμενον. ὥστ' οὐχ ἁπλῶς ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ πῦρ χρήσεως τῶν κρινομένων φαρμάκων προσήκει μεταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς, ἀλλὰ μετὰ τὸ διορίσασθαι τὸν εἰρημένον διορισμόν. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος διορισμός, ἀναγκαῖός ἐστι κἀπειδὰν ἐκ τοῦ πήγνυσθαί τι ῥᾳδίως, ψυχρὸν εἶναι συλλογιζώμεθα. τῶν γὰρ ὡσαύτως ἐχόντων κατὰ τὸ λεπτομερὲς ἢ παχυμερὲς τῆς συστάσεως, τὸ θᾶττον ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ πηγνύμενον, ψυχρότερόν ἐστι τὴν κρᾶσιν. ὡς εἴη τὸ μὲν λεπτομερέστερον, ὡς † οἶνος εἰ τύχοι. τὸ δὲ παχυμερέστερον (margin: † ὕδωρ) ὡς ἔλαιον, οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι θᾶττον ἢ μᾶλλον πήγνυσθαι τὸ ψυχρότερον. ἀλλ' εἰ μὲν ὅσῳ θάτερόν ἐστι ψυχρότερον, τοσούτῳ θάτερον εἴη παχυμερέστερον, ἅμα μὲν ἄμφω παγήσεται. μᾶλλον δ' αὖ δόξει πεπῆχθαι τῇ σκληρότητι τῆς συστάσεως τὸ παχυμερέστερον. εὔλογον γὰρ οἶμαι τῶν ὁμοίως πεπηγότων τὸ παχυμερέστερον καὶ σκληρότερον γίνεσθαι. εἰ δ' ἔτι πλέον ψυχρότερον εἴη θάτερον, ἢ παχυμερέστερον τὸ λοιπόν, ἢ ἔμπαλιν ἧττον ψυχρότερον τὸ ἕτερον αὐτῶν, παχυμερέστερον δὲ τὸ λοιπόν, οὐκέτ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ πήγνυσθαι τούτοις δυνατόν, ἀλλὰ τὸ μὲν πλέον ψυχρότερον ἢ παχυμερέστερον, θάτερον ἐν ἐλάττονι χρόνῳ, τὸ δ' ἧττον ψυχρότερον ἢ παχυμερέστερον, τὸ λοιπὸν ἐν πλείονι. οὕτω δὲ καὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον φαίνεσθαι σκληρόν, ὁπότερον αὐτῶν ἀνάλογον τῷ μεγέθει τῆς ὑπεροχῆς, ἀναγκαῖον ἀποβαίνειν. τούτων οὖν μεμνῆσθαι χρή, καὶ ὡς οὐ ταὐτόν ἐστι τὸ ψύχεσθαι τῷ πήγνυσθαι, κἂν ὅτι μάλιστα διὰ τὸ ψύχεσθαι γίγνηται. τὸ μὲν γὰρ ψύχεσθαι, ψυχρὰν ἐστὶν ἐπιδέχεσθαι ποιότητα, τὸ δὲ πήγνυσθαι, σκληρύνεσθαι διὰ ψύξιν. ὅσα τοίνυν ἐστὶ λεπτομερῆ σώματα, τῷ πάσχειν ῥᾳδίως, ἑτοίμως μὲν θερμαίνεταί τε καὶ

ψύχεται, πήγνυται δὲ οὐκ ἔθ' ἑτοίμως, ὥσπερ ἀήρ τε καὶ πῦρ. τὸ μὲν γὰρ ὅλως οὐ πήγνυται, ὁ δ' οὐχ ὁμοίως ὑάλῳ καὶ πίττῃ, καὶ κηρῷ, καὶ ῥητίνῃ, καὶ ἀσφάλτῳ, καίτοι θερμοτάτη γε ἡ ἄσφαλτος, ἀλλὰ τὸ παχυμερὲς αὐτῆς καὶ γεῶδες, εἰς τὸ τάχος τῆς πήξεως συντελεῖ. καὶ ἁψάμενος ἂν εὕροις ἔτι θερμήν, ἤδη πεπηγότα τελέως, ὥσπερ οἶμαι καὶ ὁ μόλυβδος, καὶ ὁ κασσίτερος, ἔτι ζέοντα πέπηγεν ὁμοίως. οὕτω τοι καὶ τὸ ὕδωρ Ἱπποκράτης ἔλεγεν, τὸ ταχέως θερμαινόμενον καὶ ταχέως ψυχόμενον, ἀεὶ κουφότατον. ὅσῳ γὰρ ἂν ᾖ λεπτομερέστερον, τοσούτῳ ῥᾷον πάσχει. λεπτομερέστερον δὲ τὸ γεώδους ἰλύος ἥκιστα μετέχον. οὐχ ἁπλῶς οὖν οὐδ' ὡς ἔτυχεν ἐκ τῶν πρὸς τὸ πῦρ παθῶν τῆς ὕλης τεκμαίρεσθαι χρὴ τὴν πρὸς ἡμᾶς δύναμιν αὐτῆς, ἀλλὰ μετὰ τῶν εἰρημένων διορισμῶν. ὅθεν οὐδ' ἀσφαλὴς ἡ κρίσις ὁμοίως, τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. ἡ δὲ καὶ ταύτης ἔτι προσωτέρω μετάβασις, παντάπασιν σφαλερά, καίτοι γε χρῶνται ταύτῃ πάμπολλοι τῶν ἰατρῶν. οἱ μὲν πᾶν τὸ γλίσχρον θερμὸν εἶναι λέγοντες, οἱ δὲ πᾶν τὸ στύφον, οἱ δὲ πᾶν τὸ γλυκύ, τὸ δ' αὐστηρὸν ἢ τὸ στρυφνὸν ἕτεροι. τινὲς δὲ καθ' ἕκαστον αὐτῶν τἀναντία τιθέμενοι. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐν τούτοις σφαλμάτων, ἐφεξῆς ἐρῶ. νυνὶ δὲ συντελέσαι βούλομαι τὸν ἐνεστῶτα λόγον, ὡς εἰ κἀκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ κοινωνίας ἐθέλοι τις κρίνειν τὴν ὕλην, οὐχ ἁπλῶς οὐδ' ἀορίστως προσήκει κρίνειν, οὐδ' ὡσαύτως ἔχειν ἡγεῖσθαι τῶν κρινομένων ἕκαστον, πρὸς ἄνθρωπόν τε καὶ πῦρ. ὕδωρ μὲν οὖν ἐναντιώτατόν ἐστιν πυρί, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπάρχον τὴν δύναμιν. ἅλμη δὲ καὶ θάλαττα, καὶ τὸ ἀσφαλτῶδες ὕδωρ καὶ τὸ θειῶδες, οὐκ ἔθ' ὡσαύτως. ἀποκεχώρηκε γὰρ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τοῦ ὕδατος, ἐπὶ τὸ θερμότερον. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων, ἱκανὰ καὶ ταῦτα. καθ' ἕκαστον γὰρ τῶν φαρμάκων, ὧν τὰς ποιότητας αὐτὸ τὸ ὕδωρ δέδεκται τὸν λόγον ποιούμενοι, κἂν εἴ τι νῦν ὑπὲρ αὐτῶν ἀσαφέστερον ἢ ἐλλιπέστερον εἴρηται, προσθήσομεν.

Ἐπὶ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν ὑγρῶν φαρμάκων ἤδη μεταβαίνωμεν, ὧν ἐν τοῖς μάλιστα περὶ ὄξους ἠμφισβήτηται, τῶν μὲν ψυχρὸν εἶναι λεγόντων αὐτό, τῶν δὲ θερμόν, ἐνίων δὲ τινὰ μὲν θερμότητα διδόντων αὐτῷ, τινὰ δ' ἀφαιρουμένων, ὥσπερ οἱ λέγοντες οἶνον τεθνεῶτα καὶ νεκρὸν εἶναι τὸ ὄξος. οὗτοι γὰρ ἀπολωλεκέναι μὲν αὐτὸ φασὶ τὴν οἰκείαν οἴνου θερμότητα, σηπεδονώδη δέ τινα προσειληφέναι. καὶ ἔγωγ' ἂν ἐπῄνεσα τὴν γνώμην αὐτῶν, κἀξ ἑτοίμου προσηκάμην, καὶ συνεκινδύνευσα περὶ τὴν ἀπόφασίν τε καὶ δόξαν, εἴ τινα μηχανὴν ἐξευρεῖν ἠδυνάμην, ὥσπερ ἐν γάλακτι τῶν ἐναντίων μορίων τῆς διακρίσεως, οὕτω κἀνταῦθα. νυνὶ δ' ὅτι μὲν τὸ γάλα μὴ σύμπαν ὁμοιομερές ἐστι, μηδὲ ταυτὸν ἑαυτῷ πάντῃ, σαφῶς ἐπιδείκνυσιν ἡ σχίσις αὐτοῦ, πολλῶν τοῖς ἀνθρώποις ἐξευρημένων τρόπων εἰς τὴν διάκρισιν τῶν τυρωδῶν μορίων ἀπὸ τῶν ὀρρωδῶν. οὐ μὴν ἐπί γε τοῦ ὄξους, οὐθ' εὕρηταί τοι τοιοῦτον, οὔτε ἐναργῶς ἀποδεῖξαι δυνατόν, ὡς ὅσον μὲν αὐτοῦ λεπτὸν καὶ ὑγρὸν ἀκριβῶς ἐστιν, τοῦτο μὲν ψύχει, τὸ δὲ κατὰ τὴν τρυγὸς οὐσίαν ἐμφερόμενον αὐτῷ, καθάπερ κἀν τοῖς οἴνοις θερμαίνει. μόνος γὰρ ἂν οὕτως ἐναργῶς ἐπέδειξέ τις ἐξ ἐναντίων ταῖς δυνάμεσιν συγκείμενον αὐτὸ μορίων ὥσπερ τὸ γάλα. πᾶσι μὲν οὖν τοῖς ἐκ καρπῶν ἀποθλιβομένων γιγνομένοις ὑγροῖς, ἐμφέρεταί τι παχυμερές, ὃ δὴ καὶ ὑφιζάνει τῷ χρόνῳ. τρὺξ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν οἴνων, ἀμόργη δ' ἐπ' ἐλαίου καλούμενον. ἀνάλογον δὲ κἀπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὑπάρχει, κἂν εἰ μὴ τετύχηκεν ἰδίων ὀνομάτων, ἢ οἷον τρὺξ ἐν αὐτοῖς. ἔστι δή τι τοιοῦτον κἀν τῷ ὄξει, καὶ τάχα τὸ μὲν τῆς θερμότητος μετέχον, ἐστὶ τοῦτο, τὸ δὲ τῆς ψύξεως τὸ λεπτόν. ἴσως δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ λεπτόν, ἐμφέρεταί τι σμικρὸν ἐν πολλῷ παρεσκευασμένον τῆς ἑτέρας φύσεως, ἢ τὸ ὅλον ἐστίν. ὅτι μὲν γὰρ πλείονι μοίρᾳ ψυχρὸν ἢ θερμόν ἐστιν, ἐναργῶς οἶμαι φαίνεσθαι τοῖς ἀληθῶς ἐξετάζουσιν τὴν αὐτοῦ δύναμιν. καὶ θαυμάζω γε ὅπως εἰς τοσοῦτον τινὲς ἀπεφήναντο θερμὸν εἶναι τὸ ὄξος, ὡς καυτῆρι προσεοικέναι. ταύτῃ γοῦν φασί, καὶ τὰς αἱμορραγίας ἐπέχειν αὐτό. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἐλάνθανε τὴν αἴσθησιν ἡμῶν ἡ τοσαύτη θερμότης. ἔπειτα δὲ καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν ἐκείνων τῶν θερμῶν εἰκόνα πάντως ἄν που τοιοῦτον ὑπάρχον, ἐσχάραν εἰργάζετο τοῖς θερμοῖς φαρμάκοις ὁμοίως. ὁρῶμεν γὰρ ἐπὶ τούτων ἐναργῶς, ὅταν αἷμα δι' αὐτῶν ἐπισχεῖν βουληθῶμεν, ἐσχάραν οὐ μικρὰν γιγνομένην, ὡς εἴ γε μὴ ποιήσεις ἐσχάραν, οὐδ' ἐπέχει τὸ αἷμα. γίγνεται γὰρ οἷον ἐπίθεμά τι τῶν αἱμορραγούντων σωμάτων αὕτη. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ καυτήρια προσφέρομεν αὐτοῖς ἀκριβῶς ἐκπεπυρωμένα, γινώσκοντες οἶμαι τὰ μὴ τοιαῦτα πρὸς τῷ μηδὲν ἀνύειν, ἔτι καὶ βλάπτοντα, καὶ παροξύνοντα τὰς αἱμορραγίας. οὐ γὰρ δὴ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ λόγον οὐδὲ τῷ θερμαίνειν τὸ πῦρ ἐφίστησιν αὐτάς, ἀλλὰ τὸ κατακαῦσαι, οἷς ἂν ἐπιπέσοι τὸ οἷον ὑπόλειμμα τῆς καύσεως ἀπεργάζεσθαι πῶμα τῶν ὑποκειμένων, ὅπερ ἔθος ὀνομάζειν ἐστὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐσχάραν. ἀλλὰ τό γε ὄξος, οὐδενὶ τῶν ἐσχαρούντων φαρμάκων ὁμοίως, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς τὰ στύφοντα χωρὶς ἐσχάρας ἐπέχει τὰς αἱμορραγίας, ὥστε ταύτῃ μὲν οὖν οὐ θερμαίνειν ἄκρως, ἀλλὰ ψύχειν ὑποληφθείη. κάλλιον μέντοι καθότι καὶ πρόσθεν εἴρηται τῶν τοιούτων ἀποχωρῆσαι τεκμηρίων. οὐ γὰρ ἐπὶ τὴν αἴσθησιν ἀνάγει τὴν κρίσιν, οὐδ' ἐκ τῶν παρακειμένων, οὐδ' ἐγγύθεν, ἀλλὰ πόρρωθέν τε καὶ διὰ μακρῶν λημμάτων συλλογίζεται. καὶ δείξω τὴν ἀτοπίαν αὐτῶν ἐπὶ πλέον, ἐν τοῖς ἑξῆς λόγοις. ἡμεῖς μὲν οὖν κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς μέθοδον, ἐπί τε τῶν ἀμέμπτως ὑγιαινόντων, πειρασόμεθα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, κἄπειτ' ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν δυσκράτων, εἶτα καὶ τῶν νοσούντων. σπόγγον οὖν ἢ ἔριον ὄξει βρέξαντες, ἐπιθήσομεν ὁτῳδήποτε μορίῳ τῶν ὑγιεινῶν σωμάτων, εἶθ' ὥσπερ εἴρηται ἔμπροσθεν, ἔν τε τῷ παραχρῆμα πευσόμεθα τῶν ἰδιωτῶν. ἀδεκάστως γὰρ ἐκεῖνοι τὰ τοιαῦτα κρινοῦσιν, τῷ μὴ δουλεύειν δόγματι, πότερα ψύξεως ἢ θερμασίας αἰσθάνονται. δῆλον δ' ὡς οὔτε ψυχρὸν ἄκρως, οὔτε θερμὸν αὐτὸ προσοισόμεθα. εἴρηται γὰρ ἤδη καὶ περὶ τούτου πρόσθεν. εἰ δὴ τοιοῦτον εἴη τὸ προσφερόμενον ὄξος, καὶ μάλιστα εἰ μὴ παλαιὸν σφόδρα, μηδ' ἐσχάτως δριμύ, σαφοῦς αἰσθήσονται ψύξεως, ἔκ τε τοῦ παραχρῆμα, καὶ μετὰ μίαν ὥραν καὶ δύο καὶ τρεῖς, καὶ τέτταρας, ἐξ ὑστέρου μέντοι καὶ θερμασίας τινὸς ἤδη κατὰ βραχὺ γιγνομένης ἐν τῷ μορίῳ φαντασίαν τινὰ ἕξουσιν. δριμέως δ' ἰσχυρῶς ὄντος τοῦ ὄξους, κατὰ μὲν τὴν ἀρχήν, κἀπὶ τούτῳ ψύχεσθαι φήσουσιν, ταχέως μέντοι τῆς ὑποστρεφομένης αἰσθήσονται θερμασίας, καὶ οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ὡς ἐπὶ τοῦ νεωτέρου τε καὶ μὴ πάνυ δριμέος ὄξους. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς ἔστι ψυχρὸν μὲν πάντως, ἤδη δὲ καὶ θερμασίας τινὸς

ὀλίγης

ὀλίγης μετέχον, ἢ τῷ λόγῳ τῆς δριμύτητος κατά τι συμβεβηκὸς ἐν τῷ χρόνῳ μετρίως ὑποθερμαίνει τὰ σώματα, καίτοι γ' οὐδὲ τοῦτο διαπαντός, ἀλλ' ἐπ' ἐνίων πέφυκε δρᾶν. ὅσα οὖν χαῦνα καὶ ἀνώδυνα τῶν οἰδημάτων, οὔτ' ἐν τῷ παραχρῆμα θερμασίας αἴσθησις, οὔτ' εἰς ὕστερον ἔχει χρωμένων ὄξει, κνῆσις μέντοι ἐπ' αὐτῶν γίγνεται, δι' ἣν καὶ πολλάκις τοῖς ἄκρως χρωμένοις ἔρευθος ἐπιτρέχει λεπτόν, ὡς οὐδὲ πρώτως, οὐδὲ κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν ὑποθερμαίνειν δοκεῖν αὐτό, ἀλλ' ἐρεθίζειν τῇ δήξει τῆς δριμύτητος. ἐπεὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ τὰ παθήματα μετέβημεν ἀπὸ τῶν ὑγιαινόντων σωμάτων, ἀναμνήσωμεν, ὅσα πέφυκε δρᾶν ἐπὶ ταῖς θερμοτάταις τε καὶ ψυχροτάταις διαθέσεσιν. ὅταν οὖν τις ὑπὸ θαψίας ἐπαλειφθείσης, διακαίηται, κατασβέννυσιν ὄξος τὸ καῦμα. καὶ τοῦτ' ἔξεστι τῷ βουλομένῳ πεῖραν μαθεῖν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἐποιησάμεθα ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ τῷ βάσανον ἀκριβῆ λαβεῖν τῆς τοῦ φαρμάκου δυνάμεως, ἐπαλείψαντος πολλαχόθεν τὰς κνήμας, ἡνίκα μετὰ τέτταρας ὥρας ἢ πέντε διακαίεσθαί τε καὶ φλεγμαίνειν ὑπήρξαντο, τῷ μὲν ὄξος, τῷ δ' ὕδατος περιστραίνομεν, ἑτέρῳ δ' ἔλαιον, ἄλλῳ δὲ ῥοδίνῳ ἐπηλείφομεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο τι τῶν, ἢ δριμύτητας ἀμβλύνειν, ἢ θερμότητας ἐμψύχειν πεπιστευμένων, καὶ πάντων αὐτῶν ἐνεργέστερον τὸ ὄξος ηὑρίσκετο. δῆλον οὖν ὡς οὐχὶ τῷ τὰς δριμύτητάς τε καὶ δήξεις ἀμβλύνειν ὁμοίως ἐλαίῳ τε καὶ ῥοδίνῳ. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν ταῦτα, ἀλλὰ τῷ ψύχειν. εἰ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται μὲν ἄλλως ἰᾶσθαι τὰς ἀπὸ τῆς θαψίας φλεγμονὰς αὐτό, πλὴν ἢ τῷ ψύχειν, ἢ τῷ τὰς δήξεις τε καὶ δριμύτητας ἀμβλύνειν, οὐχ ὑπάρχει δ' αὐτῷ θάτερον, ἀνάγκη ἄρα κατὰ τὸ λοιπὸν ἰᾶσθαι. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν θερμῶν ἁπάντων παθημάτων, τῶν μὲν μᾶλλον, τῶν δ' ἧττον ἐμψυκτικὸν ὑπάρχει φλεγμονῶν, ἑρπήτων, φυγέθλων, ἐρυσιπελάτων, ἀνθράκων, ὥστε εἰ μὴ τὸ σφοδρὸν καὶ τραχὺ τῆς δυνάμεως αὐτῷ λυπηρὸν ἦν, οὐκ ἂν ἄλλῳ τινὶ πρὸς ἔμψυξιν ἐχρώμεθα. καίτοι τινὲς αὐτὸ δὴ τοῦτο μέγιστον γνώρισμα τίθενται τῆς θερμότητος αὐτοῦ. μὴ γὰρ ἄν φασιν, μήτε δριμὺ μήτε δακνῶδες εἶναι, μήτε διαβρωτικόν, μήτε τραχυντικόν, εἰ μή γε θερμότητος αὐτῷ μέτεστι δαψιλοῦς. ὡς γὰρ τοῦ ψυχροῦ τὸ συνάγειν τε καὶ πυκνοῦν, οὕτω τοῦ θερμοῦ τὸ τέμνειν τε καὶ διαιρεῖν ὑπάρχον ἴδιον, ὅπερ οὐχ ἥκιστα προσεῖναι τῷ ὄξει. τέμνειν γὰρ αὐτὸ καὶ διαβιβρώσκειν, οὐ τὰ τῶν ζώων σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ θρόμβους, καὶ πώρους, καὶ λίθους, καὶ κέραμον, καὶ χαλκόν, καὶ σίδηρον, καὶ μόλυβδον, καὶ σχεδὸν ὥσπερ τῷ πυρί, καὶ τούτῳ πάντ' εἶναι βάσιμά τε καὶ πόριμα, μὴ δὲ μιᾶς οὐσίας ὑπομενούσης αὐτὸ μηδ' ἀντιστῆναι ἢ ἀντισχεῖν τῷ βιαίῳ τῆς διεξόδου δυνάμεως. εἶναι γὰρ δὴ καὶ λεπτομερὲς αὐτὸ παραπλησίως τῷ πυρί, καὶ τούτου μαρτύριον, οὐ σμικρὸν μέν, οὐδὲ τὴν ἀφὴν ὑπάρχειν, ἀλλὰ γευομένοις τοιοῦτον φαίνεσθαι, καὶ δύνασθαι τῶν λεπτοτάτων ὑφασμάτων, ἑτοιμότερον ὕδατος καὶ πάντα διαβιβρώσκειν, ὡς ὀλίγῳ πρόσθεν εἴρηται. καὶ τί γὰρ ἄλλο, ἢ πῦρ τῷ λόγῳ τὸ ὄξος ἀποφαίνουσιν; ὥσπερ ἀμέλει καὶ οἱ τῇ ψύξει φάσκοντος αὐτὸ διαλύειν τοὺς θρόμβους, ἐκ τοῦ θλίβειν τε καὶ πιλεῖν, καὶ σφίγγειν ἅπαντα πανταχόθεν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ τοῖς δακτύλοις τις τοῖς ἑαυτοῦ † ἔθλασε λαμβάνων, ὑπερεκπίπτουσι δὲ καὶ αὐτοὶ (margin: † ἔθλιψε) πάλιν εἰς τοὐναντίον, ὡς καὶ τοῖς χιόνος ἀποφαίνειν αὐτὸ ψυχρότερον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀμετρίας ἑκατέροις ἐπιτιμῆσαι δίκαιον. οὔτε γὰρ εἰ ψυχρὸν ἤδη, καὶ χιόνος ἀποφαίνειν αὐτὸ ψυχρότερον. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἂν ἠμφισβητεῖτο περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, μὴ παρὰ τὸ μέσον πως τεταγμένου, καὶ πολὺ τῶν ἄκρων ἑκατέρων ἀποκεχωρηκότος. οὔτε γὰρ περὶ κωνείου τις ἢ μανδραγόρου τῆς δυνάμεως ἠμφισβήτησεν, οὔθ' ὑπὲρ † καρδαμώμου καὶ κάγχρυος, ἀλλὰ τὰ μὲν (margin: † καρδάμῳ) ἅπασι τοῖς ἰατροῖς ὡμολόγηνται ψυχρά, τὰ δὲ θερμά. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑοσκύαμος μὲν καὶ μηκώνειον, ψυχρά, πέπερι δὲ καὶ νᾶπυ θερμά. καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία, τὰ μὲν δυνάμει θερμά, τὰ δὲ ψυχρά, πᾶσι τοῖς ἰατροῖς συμπεφώνηται. τὸ δ' ὄξος ὥσπερ οὖν καὶ τὸ ῥόδινον, ὅτι μὲν οὔτ' ἄκρως ψυχρόν, οὔτε θερμόν ἐστιν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ διστάζεσθαι πρόδηλον. οὐδέτερον δέ πως ἑκάτερον αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι. τριχῶς δὲ τῶν οὐδετέρων λεγομένων, ὥσπερ καὶ Ἡρόφιλος διῃρεῖτο, τῶν μὲν τῷ μετέχειν ἴσον ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων. τῶν δὲ τῷ μηδ' ἑτέρου, τῶν δὲ νῦν μὲν τοῦδε, νῦν δὲ τοῦδε, πάντως που καὶ ταῦτα ἢ κατά τι τῶν σημαινομένων, ἢ κατὰ τινὰ τῶν οὐδετέρων ἐστὶ φύσεως. ἐμοὶ μὲν δὴ μᾶλλον δοκεῖ, τῷ μετέχειν ἑκατέρων τῶν ἄκρων, καὶ τῷ νῦν μὲν θερμαίνειν αἰσθητῶς δοκεῖν, αὖθις δὲ ψύχειν. οὕτως οὖν οὐδέτερα λεχθείη ἂν καὶ ὄξος καὶ ῥόδινον. εἰ δέ τις καὶ τῷ μηδ' ἑτέρου τῶν ἄκρων μετέχειν ἐπιχειρήσειεν οὐδέτερα δεικνύειν, εὐπορήσει μὲν ἴσως καὶ οὗτος τινῶν λόγων πιθανῶν, οὐ μὴν ἀποδεικτικῶν τε καὶ ἐπιστημονικῶν, ἀκριβῶς τοῦτο γινώσκειν μοι δοκῶ, καὶ μάλιστα περὶ ὄξους. τὸ μὲν γὰρ ἑκατέρους εὐπορεῖν ἐπιχειρημάτων πιθανῶν, τούς τε ψυχρότατον ἀποδεικνῦντας αὐτό, καὶ τοὺς θερμότατον, οὐ σμικρὸν τεκμήριον ἐστὶ τοῦ μετέχειν ἀμφοτέρων αὐτό. χαλεπὸν μὴν ἱκανῶς πιστώσασθαι τῷ λόγῳ, τὴν τῶν ἐναντίων μέθεξιν, οὐκ ἔχοντας λῦσαι καὶ χωρίσαι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, καθάπερ ἐπί τε γάλακτος ἐργαζόμεθα, καὶ ἄλλων παμπόλλων, ἃ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιδείξει πάντα. καὶ διὰ τοῦτ' ἐναργεστέρας καὶ ἀκινδυνοτέρας ἀρχῆς ἐπιλαβέσθαι ποθοῦμεν. ἔστι δὲ ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὴν ἀρχὴν ἐκείνην θηρατέον, ἐκ τῆς λεπτομεροῦς τε καὶ παχυμεροῦς φύσεως, ὑπὲρ ἧς εἴρηται μέντοι μοι καὶ πρόσθεν, ἀλλὰ καὶ νῦν ἄμεινον ἐπὶ πλέον ὑπὲρ αὐτῆς διελθεῖν. ἐπειδὴ καὶ Πλάτων φησί, περὶ τῶν ἀρχῶν χρή, τοὺς πλείους γίγνεσθαι λόγους.

Τὸν ἀέρα τοίνυν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ εἶπε λεπτομερῆ, τῷ καταθραύεσθαι δηλονότι ῥᾳδίως εἰς λεπτὰ μόρια, καὶ διὰ πυκνοτάτων σωμάτων ἑτοίμως διέρχεσθαι, ἢ εἴπερ ἐξ ἄλλου τινὸς ἐπιφέρουσιν αὐτῷ τὸ λεπτομερὲς ὄνομα, διδασκόντων ἡμᾶς σαφῶς. οὐ γὰρ δὴ ἐξ ὄγκων γε λεπτῶν, ὡς οἱ τῆς ἑτέρας αἱρέσεως εἴποιεν ἂν ἡγεμόνες, ἐροῦμεν καὶ ἡμεῖς συγκεῖσθαι τὸν ἀέρα. συνεχὴς γάρ ἐστιν καὶ εἷς ὅλος, οὐδαμόθι κενὸν ἐν ἑαυτῷ περιέχων οὐδέν. ἐν δὲ τοιαύτῃ φύσει σώματος ἡ λεπτομέρεια τῷ τάχει τῆς εἰς μικρὰ διαιρέσεως ἐπινοεῖται μόνῳ. ἀλλ' εἴπερ διὰ τοῦτο λεπτομερὴς ὁ ἀήρ, οὐχ ἅπαν πῦρ ἔσται λεπτομερές. ἔστι μὲν γὰρ δήπου, καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ λίθος, καὶ ξύλον, καὶ πᾶν ὅπερ ἀνθρακωθῇ, πῦρ, οὐ μὴν λεπτομερέστερον νῦν, ἢ πρόσθεν. αἱ μέντοι φλόγες ἕτερόν τι γένος πυρός, ὄντως εἰσὶ λεπτομερεῖς. οὔτ' οὖν πᾶν πῦρ λεπτομερές, οὔτε λεπτομερὲς ἅπαν, πῦρ. οὔτε γὰρ ἄνθραξ πῦρ μέν, οὐ λεπτομερὲς δέ, ὅτε ἀὴρ λεπτομερὴς μέν, οὐ πῦρ δέ. τί ποτε οὖν ἑτοίμως λαμβάνουσιν ὀλίγου δεῖν ἅπαντες ἰατροί τε καὶ φιλόσοφοι τὰς προτάσεις πάσας, τήν τε τὸ πῦρ ἅπαν ἀποφαίνουσαν λεπτομερές, τήν τε τὸ λεπτομερὲς ἅπαν πυ

ρώδους; εἰ γὰρ ἐπιστήσειέ τις ἀκριβῶς καὶ προσέχει τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, οὐκ ἂν εἴποι τὸν ἄνθρακα λεπτομερέστερον ἀέρος. ἀναμνησθῶμεν γὰρ ἐν κρύει σφοδρῷ καὶ Βορείᾳ καταστάσει τὸ καθαρὸν τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος, καὶ παραβάλλωμεν αὐτὸν εἰ βούλει σιδήρῳ διαπύρῳ. γνωσόμεθα γὰρ ἐκ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων, ὡς ἔστι τι καὶ ψυχρὸν, ἀκριβῶς λεπτομερὲς, καὶ θερμὸν, παχυμερές. ὥσθ' ὅταν ἐκ τοῦ δακνώδους εἶναι τὸ ὄξος, ὅτι λεπτομερές ἐστι, καὶ ὅτι θερμὸν ἀναλογίζονταί τινες, οὐ συγχωρητέον αὐτοῖς. οὐ γὰρ ἅπαν τὸ λεπτομερὲς θερμὸν, ἴσως μὲν οὖν, οὐδὲ τὸ δακνῶδες ἅπαν λεπτομερές. ἀλλ' ἔν γε τῷ παρόντι συγκεχωρήσθω, καίτοι γ' ἔχομεν λέγειν, καὶ χιὼν, καὶ Βορρᾶς, καὶ ὕδωρ ψυχρὸν, οὐκ ὀφθαλμοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἕλκεσι καὶ πᾶσι τοῖς ἀραιοῖς σώμασιν ὑπάρχει δακνώδη. καθότι καὶ Ἱπποκράτης ἔλεγεν, ἕλκεσι τὸ μὲν ψυχρὸν, δακνῶδες. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτό τις ὡς ἔφην συγχωρήσειε τὸ πᾶν δακνῶδες εἶναι καὶ λεπτομερὲς, οὐκ εὐθὺς καὶ θερμὸν εἶναι συγχωρήσει. οὔκουν τὸ ὄξος ὅτι δακνῶδες, διὰ τοῦτο καὶ θερμὸν, ἀλλὰ λεπτομερὲς μὲν ὥσπερ ἀὴρ Βόρειος, οὐ μὴν θερμόν γε. πόθεν οὖν ἐνίοις αἴσθησις γίνεται θερμότητος ἀμυδρᾶς, τάχα μὲν ὡς ἔφην καὶ πρόσθεν, ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων ὁμοίως τῷ γάλακτι, τάχα δὲ καὶ τῷ θερμότητος ἐπανάκλησιν ποιεῖσθαι. δύναιτο δ' ἂν καὶ τὸ τραχεῖάν τε καὶ ἀνιαρὰν ἔχον τὴν διέξοδον ἄλγημα ποιεῖν, ἐπισπᾶσθαί τε ῥεῦμα θερμὸν τῷ τόπῳ. καὶ γὰρ, καὶ τοῦτ' ἐναργές ἐστι, ὡς ἐπιρρεῖ τι τοῖς ὀδυνωμένοις μορίοις. ἀλλὰ πολὺ μὲν οὐκ ἂν ἐπιρρυῇ, τῷ ψυχρὸν εἶναι τὸ ὄξος, ἀποκρούεσθαι τὸ ἐπιφερόμενον. ὅσον δ' ἀκριβῶς λεπτόν ἐστι, διαφεῦγον τοῦτο τὰς λαβὰς τοῦ φαρμάκου, παραρρεῖ τε καὶ στηρίζεται ἐπὶ τὸ μόριον, οὐκέτι παλινδρομοῦν, ὥσπερ τὸ παχύτερον ὀπίσω. φαίνεται γὰρ οὖν δὴ καὶ λεπτὸν ἀκριβῶς, ἐπανθοῦν ἔρευθος, τοῖς ὑπὸ ὄξους ἐρεθισθεῖσι μορίοις. ἴσως δὲ καὶ ἄλλη τίς ἐστιν αἰτία γνωσθῆναι μὴ δυναμένη. δι' αὐτὸ γὰρ δὴ τοῦτο, καὶ πόρρωθεν ἄρχεσθαι τῆς τῶν δυνάμεων ἐξετάσεως ἐκώλυον, ὅτι περιπίπτειν ἀναγκαῖον ἐστι φυσικοῖς προβλήμασιν, οὐ σμικρὰς ἔχουσιν ἀπορίας. ἡμῖν δὲ νῦν, οὐχ ὡς φυσικοῖς ἀνδράσιν πρόκειται πάντων τῶν πραγμάτων τὰς αἰτίας ἐξευρίσκειν, ἀλλὰ τὰς δυνάμεις τῶν φαρμάκων ἐπιγνῶναι, πρὸς τὸ χρήσασθαί τε δεξιῶς αὐτοῖς, ἀγαθούς τε δημιουργοὺς γίνεσθαι τῶν συνθέτων. ὅτι γὰρ οὐχ οἷόν τε καλῶς οὔτ' αὐτὸν συνθεῖναι φάρμακον, οὔθ' ὑπ' ἄλλου συγκείμενον χρήσασθαι, πρὸ τοῦ τὰς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεις εἰδέναι, διά τε τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, καὶ τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, ἱκανῶς ἐπιδείκνυται. τοῦτον οὖν τὸν σκοπὸν ἐχούσης τῆς ἐνεστώσης πραγματείας, ἐπειδὰν πρῶτον εὕρωμεν τὸ πρὸς αὐτῶν χρηστὸν, ἀποχωρεῖν δεῖ προβλημάτων φυσικῶν, ἀπορίας ἐχόντων συχνάς. ὑπὸ τίνος γὰρ κράσεως ἐν τῷ καθόλου πέφυκεν, ὀξύτης, ἢ γλυκύτης, καὶ πικρότης, ἁλυκότης τε καὶ αὐστηρότης, καὶ δριμύτης, ἑκάστη τε τῶν ἄλλων ποιοτήτων γίγνεσθαι, ἢ αὐτοῖς τοῖς φυσικοῖς ἀνδράσι ζητοῦσιν ἀπορίαι μέγισταί τε καὶ πάμπολλαι κατὰ τοὺς λόγους ἀναφαίνονται. ταύτας οὖν ἐγὼ φυλάττεσθαι παραινῶ, καθάπερ τινὰ κρημνὸν, ἔχοντάς τε λεωφόρον ὁδὸν, ᾗ κρίνειν ἐγχωρεῖ τὰ φάρμακα, καὶ πρῶτον μὲν ὅπερ ἤδη μοι καὶ μικρὸν ἔμπροσθεν εἴρηται, λογίζεσθαι τὸ μηδεμίαν ἀμφισβητεῖσθαι δύναμιν τῶν ἰσχυρῶς θερμαινόντων, ἢ ψυχόντων φαρμάκων, ἀλλ' οἷς τοῦτο συμβέβηκεν οὐδετέρας ὑπάρχειν. ἔπειτα δὲ ὡς ἐξ ἐναντίων δυνάμεων σύγκειται πολλὰ τῶν ἁπλῶν ὡς πρὸς αἴσθησιν. οὐ γὰρ τὸ γάλα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ θειώδη καὶ τὰ ἀσφαλτώδη καὶ τὰ νιτρώδη, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων ἐστὶν, ἐξ ἐπιμιξίας ἐγένετο τῶν ἐναντίων δυνάμεων. εἴ γε ψυχρὸν μὲν καὶ ὑγρόν ἐστι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τὸ ὕδωρ, ἄσφαλτος δὲ καὶ θεῖον, καὶ μίσυ, καὶ χαλκῖτις, καὶ τ' ἄλλα τὰ τοιαῦτα, θερμά. μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ πολλὰ μὲν τῶν θερμῶν εἶναι παχυμερῆ, πολλὰ δὲ τῶν ψυχρῶν λεπτομερῆ, καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἀρχὰς, ἀσφαλῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως. αὐτίκα γὰρ ἀρκεῖ λεπτομερὲς εἰπεῖν, καὶ ψυκτικὸν, καὶ ξηραντικὸν τὸ ὄξος, ἀποχωρήσαντα τῶν φυσικωτέρων ὑπὲρ αὐτοῦ λογισμῶν. ἐκ γὰρ τοῦ ταῦτα γινώσκειν, εἴσεταί τις ὅπως χρὴ μιγνύναι τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις αὐτό.

Ταῦτα μὲν οὖν μέμφομαι τοῖς ἀδολεσχήσασιν περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ μακρὰ, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον ὀλίγου δεῖν ἅπασι τοῖς ἰατροῖς, ὅτι μὴ διεσύσαντο κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἁπάντων τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἤρκεσεν αὐτοῖς, ταυτὶ μὲν, εἰ τύχοι θερμαίνειν φάναι, ταυτὶ δὲ ψύχειν, καὶ ταυτὶ μὲν ξηραίνειν, ταυτὶ δὲ ὑγραίνειν. οὐ γὰρ τοῦτο χρήσιμον ἁπλῶς οὑτωσὶ γνωσθὲν, ἀλλὰ μέχρι πόσου μὲν ψύλλιον ψύχει, μέχρι πόσου καὶ στρύχνος, ἢ σκάνδυξ, ἢ ψιμμύθιον, ἀνδράχνη τε καὶ θριδακίνη, καὶ μέχρι πόσου μὲν κασία θερμαίνει, μέχρι δὲ πόσου κινάμωμον, ἢ ἄμωμον, ἢ καρδάμωμον, ἢ ἀμάρακον. οὕτω δὲ ἢ ἐπὶ τῶν ξηραινόντων τε καὶ ὑγραινόντων ταῖς δυνάμεσι φαρμάκων, οὐ τὸ καθόλου μόνον ἐπίστασθαι χρὴ, ἀλλὰ τί μὲν πρῶτον ἀποκεχώρηκε τοῦ συμμέτρου τε ἢ μέσου τῶν ἐναντίων ταῖς δυνάμεσιν. τί δ' ἐφεξῆς ἐκείνῳ, καὶ τρίτην δὴ καὶ τετάρτην ἢ πέμπτην εἰ δυνατὸν ἀπόστασιν, οὕτω διαιρεῖσθαι, σαφέσιν ὅροις ὁρισάμενος. ἐν γὰρ τῇ τοιαύτῃ τῶν δυνάμεων ἐπιγνώσει, τότε τοῖς ἁπλοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι τεχνικῶς, καὶ τὸ συνθεῖναι δύνασθαι κατὰ μέθοδον ἡμῖν ὑπάρξει. καὶ πρὸς τούτοις, καὶ αὐτοῖς ἤδη συγκειμένοις, ὀρθῶς χρήσασθαι. ἔστι μὲν οὖν χαλεπώτατον τοῦτο, καὶ πολλῆς ἀκριβείας τε καὶ τριβῆς δεόμενον, ἄρχεσθαι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς πείρας ἐν ἅπασι τοῖς τοιούτοις. ἀναγκαῖον ἐστὶν ὥσπερ ἤδη † πέφυκεν, ἀσφαλῶς δὲ συλλογίσασθαι φυλαττόμενον ἐμπλέκειν ἑαυτὸν ἀπόροις ζητήμασιν. ὧν καὶ θαυμάσειεν ἄν τις τῶν τὰ τοιαῦτα ζητησάντων, ὁρῶν περιπίπτοντας ἑαυτοὺς ἑαυταῖς χερσὶ ἐν τοῖς πλείστοις, οἷς ζητοῦσί τε καὶ γράφουσιν ὥσπερ Ἡρόδοτον. ἐξ ἁπάσης γὰρ τῆς παλαιοτάτης ἱστορίας ἀρχόμενοι τῶν συνθέτων φαρμάκων, ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν ἔρχονται τῶν ἐν αὐτοῖς ἁπλῶν. ἐπειδὴ τοῖς δέ τισι τῶν φαρμάκων θερμαίνουσιν, εἰ τύχοι, μέμικται τὸ ὄξος, οὕτως ἤδη καὶ αὐτὸ θερμὸν ἀποφαίνονται. οὔτε γὰρ εἰ καλῶς μέμικται, δῆλον τῷ πρὶν ἐξευρεῖν αὐτοῦ μόνου τὴν δύναμιν. οὔτ' εἰ καὶ συγχωρηθείη, γινώσκομεν ἤδη τὴν μέθοδον τῆς συνθέσεως τῶν φαρμάκων, ᾗ κρίνοντες ἐξευρήσομεν ὧν τινι μέμικται λόγῳ θερμαίνουσι πολλοῖς φαρμάκοις ἐν ἐμψύχον, ἢ μὴ διαψύχουσιν θερμαῖνον. ὅτε δὲ καὶ διαθέσεων ἀδήλων μνημονεύωσιν, πρὸς ἃς ἁρμόττειν δοκεῖ, κἄπειτα δογματικαῖς ὑπολήψεσιν συνάπτωσιν παραλογισμοὺς ἑτέρους ἐκζητουμένων ζητούμενα καὶ ἐξ ἀδήλων ἄδηλα δι' ἀλλήλων συλλογιζόμενοι, τότε δὴ καὶ μάλιστα, καταμαθεῖν ἐστιν αὐτῶν τὴν ἀδολεσχίαν. τῷ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ τοῖς ἐμπειρικοῖς ἀφορμὴν ἀντιλογίας παρασκευάζουσιν,

† ἔρυται

‡ μόνα

ρασκευάζουσιν, ἐξ ὧν ἑτοίμως πιστεύουσιν ἁπάσαις ταῖς συνθέτοις δυνάμεσιν, ὥσπερ οὐκ ἐγχωρεῖν ἡμαρτῆσθαί γε πολλὰς αὐτῶν καὶ μοχθηρῶς συγκεῖσθαι. φήσουσι γὰρ οἶμαι καθάπερ καὶ λέγουσιν μάτην ἡμῖν ζητεῖσθαι τὰς πρώτας τε καὶ δραστικὰς δυνάμεις ἑκάστου τῶν φαρμάκων, φθανούσης τῆς ἐμπειρίας ἀναρίθμητον πλῆθος φαρμάκων ἁπλῶν καὶ συνθέτων, ἃ καὶ παρ' αὐτοῖς πεπίστευται τοῖς μάτην ζητοῦσι τὰς πρώτας δυνάμεις. εἰ γοῦν ἅπασαι μὲν αἱ κατὰ μέρος χρήσεις αὐτῶν γινώσκονταί τε καὶ συμφωνοῦνται πᾶσιν, αἱ δ' αἰτίαι καθ' ἃς ἐνεργεῖ μήπω συμπεφώνηνται, δῆλον ὡς οὐκ ἐκ τῆς τῶν πρώτων δυνάμεων γνώσεως, οὔθ' ἡ σύνθεσις, οὔθ' ἡ χρῆσις εὕρηται τῶν φαρμάκων, ἀλλ' ἡ μὲν ἐμπειρία ταῦτα συνέθηκεν, ὁ λόγος δ' ἄχρι τοῦ πιθανοῦ προέρχεται μόνον. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τοιαῦθ' ἕτερα πολλά, καλῶς δόξουσι λέγειν οἱ ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας ἰατροί, πρὸς γοῦν ἅπασι τοῖς ὁπωσοῦν γεγραμμένοις φαρμάκοις πιστεύοντας, αἰτίας τε πιθανὰς ἐφαρμόττειν ταῖς ἐπαγγελίαις αὐτῶν προαιρουμένους. ἐγὼ δὲ πρὸς τούτοις ἔτι κἀκεῖνο εἴποιμ' ἄν, ὡς Ἡρόδοτος μὲν ἁπάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις μοχθηρὰς ὑπολαμβάνων, πλὴν τῆς πνευματικῆς. Μητρόδωρος δὲ πλὴν τῆς Ἀσκληπιάδου, καὶ Ζήνων, πλὴν τῆς Ἡροφίλου, καὶ Ἑρμογένης, πλὴν τῆς Ἐρασιστράτου, καὶ ἄλλος τις καὶ ἄλλος ἅπαντες, πλὴν τῆς ἑαυτοῦ, περὶ τῶν συνθέτων φαρμάκων μόνων ἀβασανίστως πιστεύουσιν ἅπασι τοῖς συγγράμμασιν, εἴθ' ὁμοδόξων, εἴθ' ἑτεροδόξων, εἴτε καὶ τῶν ἐπιτυχόντων εἴη, καὶ πολλάκις γε αἰτίας ἀποδιδόναι πειρῶνται πιθανάς, κάκιστα συγκειμένων φαρμάκων, καὶ τὸ τούτου θαυμασιώτερον, ὅτι μηδεμίαν ἔχοντες ὧν ἐπαινοῦσιν πεῖραν, ἀλλ' ἑτέροις πεπιστευκότες, ὥσπερ τις ἔναγχος, ἐπαίνους μὲν δὴ πολλοὺς, καὶ μεγάλους φαρμάκου ποδαγρικοῦ, μεταξὺ δ' αὐτοῦ λέγοντος, ἐπιστάντος τινὸς ποδαγρικοῦ μετρίως οὕτως ἔχοντος, ὡς βαδίζειν δύνασθαι, καὶ ἡμῶν κελευσάντων ἐπ' ἐκείνου πρώτου πεῖραν αὐτοῦ παρασχεῖν. ὁ μὲν ἐπέθηκε τῷ παιδὶ τὸ φάρμακον, ὁ δ' ἄνθρωπος ἄγρυπνός τε τῆς νυκτὸς ὅλης ἐγένετο, καὶ κατὰ τὴν ὑστεραίαν οὐ μόνον οὐ βαδίζειν ὡς πρόσθεν, ἀλλ' οὐδὲ φέρεσθαι δυνατὸς ἦν. οὕτως ἀβασανίστως τε καὶ προπετῶς, οἱ μὲν ἑτέροις πιστεύουσιν, οἱ δ' ἑκόντες ἄλλους ἐξαπατῶσιν. εἰ δὲ καὶ πᾶσαι καλῶς εἶχον αἱ συνθέσεις τῶν φαρμάκων ὧν μνημονεύουσιν, ἀλλὰ τήν γε χρείαν τῆς θεωρίας αὐτῶν ἀνατρέπουσιν ἐξ ὧν πράττουσιν. φασὶ γὰρ ἕνεκα τῆς τῶν συνθέτων φαρμάκων κατασκευῆς τε καὶ χρήσεως, ἐπισκέπτεσθαι τῶν ἁπλῶν τὰς δυνάμεις, καὶ τούτων μάρτυρας ἐπικαλοῦνται σχεδὸν ἅπαντας γοῦν παλαιούς, Ἐρασίστρατον, Ἡρόφιλον Φιλότιμον, Διοκλέα, Πραξαγόραν, καὶ αὐτὸν Ἱπποκράτην. παραγενόμενοι δ' ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ὡς γινώσκουσιν ἡμῖν ἤδη τὰς συνθέτους δυνάμεις ἁπάσας, οὕτω διαλέγονται. καὶ πῶς οὐ μάτην ζητεῖτε τὰς τῶν ἁπλῶν, εἴποι τις οἶμαι πρὸς αὐτούς, εἰ τὰς τῶν συνθέτων ἤδη γινώσκετε; εἰ γοῦν ὧν ἕνεκα τὴν ζήτησιν τῶν ἁπλῶν ἐνεστήσασθε, ταύτας ἤδη γινώσκετε, περιττὸν τὸ ζητεῖν ἐκείνας. εἰ καὶ τοῦτό τις αὐτοῖς συγχωρήσειεν, ἀλλὰ τό γε καὶ πρόσθεν ἤδη λελεγμένον, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνάσχοιτ' ἄν τις, ὅταν ἐναντία τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις, ἐκ λόγων μακρῶν ἐπιχειρῶσιν κατασκευάζειν. Ἤδη γάρ τινος εἰς τοσοῦτον ἐμπληξίας ἥκοντος ἐπειράθην, ὡς καταφρονεῖν ἀξιοῦντος τῶν αἰσθήσεων, ὃν εὐθὺς μὲν ἤρετό τις, εἰ τὸ λευκὸν αὐτῷ πέπερι δοκοίη θερμὸν ὑπάρχειν. ὁ δ' ὡς τὸ εἰκὸς ὡμολόγησεν, εἶτ' αὖθις ἐρωτηθεὶς ὁπόθεν γινώσκεις τοῦτο, καὶ τοσοῦτον φαίνεσθαι φήσας, εἰκότως ὑπὸ τῶν παρόντων κατεγελάσθη, μὴ συνιεὶς ὅπερ ἐφθέγγετο, τοῦτ' αὐτὸ τὸ φαίνεσθαι, πιστὴν αὐτῷ τὴν αἴσθησιν ἀπέφαινεν, ἧς ὀλίγον ἔμπροσθεν ὡς ἀπίστου κατεγίνωσκεν. ἐπεὶ πόθεν ὦ πρὸς θεῶν, ὅτι θερμόν ἐστι τὸ πῦρ ἴσμεν, ἐκ τίνος συλλογισμοῦ μαθόντες; ἢ διὰ ποίας ἀποδείξεως πιστωσάμενοι; πόθεν δ' ὅτι ψυχρὸς ὁ κρύσταλλος, ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς αἰσθήσεως ἐμάθομεν; εἶτα τίς ταύτην ἐάσας, ἀναπίμπλησι τὰ βιβλία προβλημάτων φυσικῶν, ἢ οὐκ ἐξ ἐκείνων ἐστί, καὶ τὸ διὰ τίνα αἰτίαν ἀναζυμοῖ τὴν γῆν τὸ ὄξος; ἐνίοτε γοῦν οἶμαι λέγειν ἡμῖν ὡς ἀγνοοῦμεν, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων προβλημάτων. ἢν δέ τις ἐκ προχείρου λαμβάνῃ, διότι θερμὸν ἢ διότι ψυχρόν, ἑκάτερα γὰρ λέγουσιν, εἰς ἀμφισβητουμένους καὶ εἰς ἀσαφεῖς ἑαυτὸν ἐμβάλλει λόγους. ἐγὼ δὲ ἀγαπήσαιμ' ἄν, εἰ καὶ τὰ παρακείμενα τοῖς διὰ τῶν αἰσθήσεων φαινομένοις ἐξευρεῖν ἀκριβῶς δυναίμην, ἀφορίζων ἐν αὐτοῖς καὶ διακρίνων τὸ καθ' ἑαυτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκός, οἷον αὐτίκα θέρους ὥρᾳ πιόντος ὀξύκρατον, ἔνιοι σαφῶς ἐμψύχονταί τε καὶ ἄδιψοι διατελοῦσιν, ἀλλ' οὔπω δῆλον εἰ διὰ τὸ ὄξος, ὀλίγον γὰρ πολλῷ τῷ ὕδατι κεραννύντων αὐτό, καὶ οὐδὲ θερμόν, ἀλλὰ ψυχρὸν ὡς ἔνι μάλιστα προσφέρονται. τάχα οὖν τις φαίη, διότι βραδύπορόν ἐστιν τὸ ὕδωρ, καὶ πλεῖστον χρόνον ἐν τοῖς ὑποχονδρίοις διαμένει, μήθ' ὑποβιβαζόμενον, μήτ' ἀναδιδόμενον, διὰ τοῦτ' αὐτῷ μίγνυσθαι τὸ ὄξος, οἷον ὄχημά τι τῆς ταύτῃ φορᾶς γενησόμενον. οὕτω δὲ καὶ μετ' οἴνου ποθὲν τὸ ὕδωρ, ἀδιψότερον ὑπάρχειν, ἤπερ καθ' αὑτό, ποδηγοῦντος αὐτὸ πρὸς τὴν ἀνάδοσιν τοῦ οἴνου. τὴν μὲν οὖν ἐμψυξίν τε καὶ τὴν τῆς δίψους ἴασιν ἐπὶ τῷ ὕδατι γίγνεσθαι, ψυχρῷ καὶ ὑγρῷ τὴν φύσιν ὑπάρχοντι. βοήθημα δ' αὐτὸ καὶ οἷον πτέρωμα τῆς εἰς πάντα τὰ μόρια τοῦ ζώου φορᾶς, τὸν οἶνον τε γίγνεσθαι καὶ ὄξος, οὐκ αὐτὰ ψύχοντά τε καὶ ὑγραίνοντα. μόνα γὰρ αὖ οὕτω γε δίδοσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ ὕδατος, ὅτι ῥᾳδίως ὑπὸ λεπτότητος ἀναδίδοται καὶ ἀποχωρεῖ τῶν ὑποχονδρίων. ἐπεὶ δὲ ἅπαξ εἰς τοῦτον ἀφικόμεθα τὸν λόγον, οὐ χεῖρον ἀκριβῶς ἅπαντα διελθεῖν αὐτόν. ὅτι μὲν γὰρ ἐγχωρεῖ καὶ ποδηγεῖν τῷ ὕδατι τὸ ὄξος, οὐκ ἐμψύχειν αὐτό, καὶ μὴ ποδηγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ψύχειν, ἄντικρυς δῆλον. ὁπότερον δ' ἀληθές ἐστιν, ἐπισκέψεως δεῖται. διορισθείη δ' αὐτό γε τοιοῦτον, εἰ δοίη μέν τινι καὶ οἶνον καὶ ὄξος ἑκάτερον ἰδίᾳ καθ' αὑτό. φαίνεται γὰρ ἐπὶ μὲν τῷ οἴνῳ διψωδέστερος ἀεὶ γιγνόμενος ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ὄξους πόσει, ποτὲ μὲν διψωδέστερος ἐστίν, ποτὲ δὲ ἀδιψότερος, ὅτι καὶ τὸ δίψος αὐτὸ διττῶς γίνεται. τὸ μὲν ὑγρότητος ἐνδείᾳ, τὸ δὲ πλεονεξίᾳ θερμότητος, ὥς οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τὸ μὲν πρότερον οὐκ ἰᾶται, θάτερον δ' ἰᾶται. ὑγραίνειν μὲν γοῦν οὐ δύναται, ψύχει δὲ οὐκ ἀγεννῶς. οὔκουν οὔτε τὴν ἐπὶ ξηρᾷ διαθέσει δίψαν, οὔτε τὴν ἐπὶ θερμῇ καὶ ξηρᾷ δύναιτ' ἂν ποτε ἰᾶσθαι πινόμενον ὄξος. εἰ δὲ συνδράμοι ποτὲ εἰς ταὐτὸν ὑγρότης θερμότητι, τῆς τοιαύτης δίψης ἄριστον ἴαμα τὸ ὄξος ἔσται, σπανία δὴ τοιαύτη διάθεσις, ἐν ὑδρωπικαῖς ἐνίοτε παρεγχύσεσιν γι-

γινομένη, πλῆθος ὑγροῦ ἁλμώδους ἠθροισμένου κατὰ τὴν γαστέρα, καὶ ὅσοις ἁλμυρὸν φλέγμα κατ' αὐτὴν ἐμπέπλασται. τοῖς δ' ἄλλως διψώδεσιν, ἔν τε καύσοις πυρετοῖς, καὶ τοῖς περικαέσιν ἅπασιν, καὶ τοῖς ἐν θέρει καὶ θάλπει σφοδρῷ, σύνθετος ἡ διάθεσις ἐστὶν, ἐκ θερμότητός τε καὶ ξηρότητος, ὡς εἰκότως αὐτοῖς ἐστι σύνθετον, καὶ τὸ ἴαμα τὸ μὲν ὄξος, οὐκ ἀγεννῶς γε ψύχει, καὶ ταύτῃ ῥᾳδίως διϊόν. τὸ ὕδωρ δὲ πρὸς τῷ ψύχειν ἐστὶ καὶ ὑγρότατον ἁπάντων ὑπάρχον, οὐδὲν γάρ ἐστιν ὑγρότερον ὕδατος.

Ὥσπερ οὖν οὐκ ἀσφαλής ἐστιν ὁ πόρρω τῆς αἰσθήσεως τοῦ δοκιμαζομένου φαρμάκου συλλογισμὸς, οὕτως οὐδ' ἡ τοῦ μιχθέντος ἑτέρῳ χρῆσις. αὐτὸ γὰρ χρὴ καθ' αὑτὸ μόνον ἐξετάζεσθαι τὸ κρινόμενον, ἐπί τε τῶν ὑγιαινόντων σωμάτων εὐκράτων τε καὶ δυσκράτων, ἐπί τε τῶν νοσούντων. εὐκράτων μὲν οὖν, ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἴρηται, δυσκράτων δὲ ὥσπερ Ἱπποκράτης ἔλεγε. πικροχόλοις μὲν φύσεσιν, χρηστότατον ὑπάρχει ὄξος, ἐναντιώτατον δ' ἂν εἴη μελαγχολικοῖς τὴν κρᾶσιν. ἐπὶ δ' αὐτῶν νοσούντων, εἰ ἁπλοῦν ἐξ ἁπλῆς ἐξετάζοιτο διαθέσεως. εἰ δὲ καὶ μίγνυτό ποτε μετ' ἄλλου, χρὴ τὸ μιγνύμενον αὐτῷ μέσον εἶναι τὴν κρᾶσιν, ὡς ἐφ' ὕδατός τε καὶ κηρωτῆς ὁ πρόσθεν λόγος ἀπέδειξεν. εὐλόγως γὰρ οἶμαι τὸ τῷ μηδ' ἑτέρῳ τῶν ἄκρων κατὰ τὴν κρᾶσιν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μέσῳ συμπεπλεγμένον αὐτὸ τῶν ἀποτελουμένων αἴτιον γίγνεσθαι. τῇ γοῦν ἁπλῇ κηρωτῇ μήτε θερμαινούσῃ μήτε ψυχούσῃ, τὸ ψυχρὸν ὕδωρ μιχθὲν, ἔψυξεν, ὅτι ψυχρὸν ἦν τῇ κράσει. εἰ δέ γε τῶν θερμαινόντων ἔμιξάς τι τῇ τοιαύτῃ κηρωτῇ, θερμαῖνον ἄν σοι τὸ φάρμακον ἐγένετο, καθάπερ πολλάκις εὐφόρβιον, ἢ καστόρειον ἐπεμίξαμεν ἐπὶ πολλῶν διαθέσεων. οὕτως οὖν εἴπερ ὄξος ἀναμίξαις ἀκριβῶς ἁπλῇ κηρωτῇ, ψυχρότερον ἐργάσῃ πολλὰ τῆς κηρωτῆς τὸ φάρμακον, ὡς ἂν ψυχροῦ τοῦ μιχθέντος ὑπάρχοντος. καί σοι τοῦτο πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ φλεγμονὰς ἕρπητάς τε καὶ ἄνθρακας, ἀγαθὸν ἔσται φάρμακον. εἰ δέ γε τὸ μικτὸν ὡς ἁπλοῦν ἐξετάζοις, καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ποιοῦσιν, ἁμαρτήσεις τὰ μέγιστα. κολλητικὸν γὰρ ἑλκῶν, οὐκ ὄξος χρὴ λέγειν, ἀλλ' ὀξύκρατον, ἕτερόν τι παρὰ πολὺ τὴν φύσιν ὄξους ὑπάρχον. ὥσπερ γὰρ οὐδὲ σαρκωτικὸν ἑλκῶν ἰὸς, ἀλλ' ἡ κηρωτὴ προσλαβοῦσα βραχὺ μόριον ἰοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδ' ὄξος κολλητικὸν, ἀλλ' ὕδωρ, ὄξους ἐλάχιστον προσλαβὸν, αὐτὸ δὲ καθ' ἑαυτὸ μόνον καὶ ψιλὸν ὄξος, ἱκανῶς προξύνει τὰ κολλήσεως δεόμενα τῶν ἑλκῶν, ὡς ἂν τῇ λεπτομερείᾳ, διαβρωτικόν τε καὶ ὀδυνηρὸν ὑπάρχον. οὔτ' οὖν τὰ τοιαῦτα δεόντως λέγουσιν, οὔθ' ὅταν ἀγνώστοις ἄγνωστα συνάπτωσιν. οὐδὲν γὰρ ἀποδείξαντες ἴδιον περὶ τῶν κολληθησομένων, ἢ σαρκωθησομένων, ἢ ἐπουλωθησομένων ἑλκῶν, ἐξ ἐπαγωγῆς συλλογίζονται, τὰ στύφοντα πάντα φάσκοντες ἑλκῶν εἶναι κολλητικά. χρὴ δ' οὐκ ἐξ ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ δι' ἀποδείξεως ἐν τῷ καθόλου τὰ τοιαῦτα λαμβάνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου ποιησόμεθα ὑπομνήμασιν, ἀλλ' ἁπλῶς γε οὕτως ῥηθὲν ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, οὐ μόνον ἀναπόδεικτον, ἀλλὰ καὶ ψεῦδός ἐστιν. οὔτε γὰρ χαλκῖτις, οὔτε κηκὶς, οὔτε αὐτὰ τὰ λέμματα τῶν ῥοιῶν, οὔτε ὀμφάκιον, οὔτε στυπτηρία, πολὺ δὲ μᾶλλον, οὔτε χαλκὸς κεκαυμένος, οὔτε χαλκοῦ λεπὶς, οὔτε μίσυ κολλᾷν ἕλκη πέφυκεν, ἕτερά τε μυρία τῶν στυφόντων ἐστὶν ἀδύνατα κολλᾷν. εἰ δ' ἄρα καὶ μὴ τοῦτό τις, ἀλλὰ τὰ κολλητικὰ πάντα στυπτικὰ λέγοι, δειχθήσεται κἀνταῦθα πολλὰ κολλῶντα χωρὶς τοῦ στύφειν. οὐδέτερος οὖν ἀληθὴς λόγος ἁπλῶς καὶ ἀδιορίστως λεχθεὶς, οὔθ' ὅταν ἅπαντα φάσκωσι τὰ στύφοντα κολλᾷν ἕλκος, οὔθ' ὅταν πάντα τὰ κολλώμενα διὰ τῶν στυφόντων κολλᾶσθαι. πολὺ δὲ δὴ καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον ἄτοπά τε καὶ ψευδῆ λέγουσιν ἤδη καὶ περὶ τὴν αἴσθησιν, ὅταν καὶ τὰ δακνώδη καὶ τὰ δριμέα καὶ τὰ πικρὰ, καὶ τὰ ἁλυκὰ, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ μαλακώτατα, καὶ ἥδιστα ταῖς ποιότησι στύφειν λέγουσιν, ὥσπερ οὐ τῆς γεύσεως αἰσθητὸν τὸ στύφον ὑπάρχον, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκείνων νομοθεσίας λαμβανόμενον. ἡ μὲν γὰρ ῥοιὰ, καὶ τὸ μῆλον, εἰ τύχοι, τὸ μέσπιλον, ἀπίων τέ τινα γένη, καὶ μύρτα καὶ οὖα, καὶ οἶνος ἀμιναῖος, καὶ μάρσος, ἐναργῶς ἡμᾶς στύφει. πυροὶ δὲ καὶ ζειαὶ καὶ κέγχροι, Ἡροδότου μὲν ἴσως ἔστυφον, τῶν δ' ἄλλων ἀνθρώπων οὐδένα. μυρίων γοῦν ἐπυθόμην ἐγὼ καὶ περὶ τούτων, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι περὶ ἀμύλου, καὶ γὰρ καὶ τοῦτο στύφειν Ἡρόδοτος φησίν. ὥσπερ οὖν καὶ τὸ πέπερι στύφον μηδ' αὐτὸ, μηδένα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὅσοι καθαρῶς καὶ ἀδεκάστως ἐξετάζουσι τὰς ποιότητας, ἀλλ' Ἡρόδοτος μὲν συνέχεεν εἰς ταὐτὸν ἅπαντα καὶ τὰ δριμύτατα ταῖς δυνάμεσιν, καὶ τὰ ἄκρως διαβρωτικὰ, καὶ τὰ μαλακώτατα, καὶ τὰ προσηνέστατα πάντα στύφειν ἔφησεν, ὡς ἐν τῷ καταψεύδεσθαί τισι τῆς αἰσθήσεως τὸ τοῦ νικᾷν ὑπάρχοντος. ἀλλ' οὐκ αὐτὸ δὴ τοῦτο μέγιστον δεῖγμα τῆς τῶν λόγων αὐτοῦ μοχθηρίας ἐσόμενον. ὥσπερ δὲ ὑπερβάλλεσθαι βουλόμενος αὐτὸν τοῖς κατὰ τῶν αἰσθήσεων ψεύσμασιν ὁ Ἀσκληπιάδης Μητρόδωρος, ἄλλά τε καὶ ῥητίνην καὶ ἄσφαλτον, οὐχ ὁμολογεῖ θερμαίνειν ἡμᾶς, ἅπαντά τε τὰ στύφοντα, καὶ ψύχειν φησὶν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου, χαλκίτεώς τε, καὶ χαλκάνθης, καὶ μύσιος ἱκανῶς μὲν στυφόντων, εἰς τοσοῦτον δ' ἡκόντων θερμότητος, ὥστε καίειν ἡμᾶς. οὔκουν ἔτι θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ ληροῦσί τε πολλὰ, καὶ παραλογίζονται σφᾶς αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι, μηδὲ περὶ τῶν ἐναργῶς φαινομένων ὁμολογῆσαι τἀληθὲς τολμῶντες. εἶτα τινὲς ἐξ αὐτῶν ὥσπερ Ἡρόδοτος, καὶ Διοσκουρίδης ἐκ τοῦ φάρμακα ἄττα διαρροίας τε καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖν, συλλογίζονται στύφειν αὐτὰ, καίτοι μηδ' ἐλαχίστης μετέχοντα στύψεως, ἀλλ' αὐτὸ τοὐναντίον, ἀραιότερα καὶ χαλαστικὰ ταῖς δυνάμεσιν ὑπάρχοντα, τῶν στυφόντων συναγόντων τε καὶ πιλούντων, καὶ πυκνούντων, καὶ σφιγγόντων τὰ σώματα. καταφρονήσαντες γοῦν ἅπαξ τῆς αἰσθήσεως, ἀνέτρεψαν ἅπαντα καὶ συνέχεαν, ἃ σαφῶς ἐστιν αἰσθήσει διαγνῶναι, ταῦτα μοχθηρῷ λόγῳ πιστούμενοι. τὸ γοῦν αἴγειον στέαρ ἐναντιώτατόν ἐστιν τοῖς στύφουσιν ἅπασι, καὶ γεύσει καὶ δυνάμει, καθάπερ καὶ τὸ τῶν πυρῶν ἄλευρον, ἄμυλόν τε καὶ ἄλλα μυρία τῶν ἐμπλασσόντων τε καὶ παρηγορούντων, καὶ δριμύτητας ἀμβλυνόντων, καὶ ταύτῃ τοῖς δακνώδη τε καὶ δριμέα διαχωροῦσιν ἀρηγόντων. καὶ εἰ διὰ ταῦτα στύφει, ἔστω δὴ καὶ τὸ ἔλαιον ἡμῖν τῶν στυφόντων, ὅτι δὴ καὶ πολλάκις ὠφέλησεν τοὺς σφοδρῶς δακνομένους ἐνεθέν. ἔσται δὲ καὶ κηρὸς, καὶ στέαρ χοίρειον, ὀρνίθειόν τε καὶ χήνειον, καὶ χόνδρου καὶ τράγου χυλός. ἐνίεμεν γὰρ καὶ ταῦτα, καὶ κηρωτὴν ἐνίοτε τοῖς δακνομένοις ἰσχυρῶς, ὥσπερ καὶ τὸ αἴγειον στέαρ. ἐναργεστέραν δὲ τὴν ὠφέλειαν τὸ αἴγειον ἐπιδείκνυται, τῷ ῥᾳδίως πήγνυσθαι ἐπαλείφεσθαί τε τοῖς ἐντέροις, καὶ περιμένειν ἐπὶ πλεῖστον. εἴτε δὲ διὰ πάχος, εἴτε δι'

ἄλλην

ἄλλην τινὰ αἰτίαν πήγνυνται ταχέως, οὐδὲν δέομαι τὰ δὲ νῦν ζητεῖν, ἐναργῶς φαινομένου τοῦ πράγματος. ἀλλ' ὥσπερ ὅτι καὶ πήγνυνται τάχιστα, καὶ τὰς δήξεις τῶν ἐντέρων ἀμβλύνει, τῷ φαίνεσθαι πιστότερόν ἐστιν, οὕτω δὴ καὶ ὅτι μηδεμιᾶς αὐτῷ μέτεστι ψύξεως, ἢ στύψεως. οὗτοι μὲν οὖν ἐξ ἀλλήλων ὑπὲρ τῶν φαινομένων συλλογίζονται. μᾶλλον δ' εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, παραλογίζονται σφᾶς αὐτούς, ἡμᾶς δὲ τοσῷδε μᾶλλον ἐπὶ τὴν αἴσθησιν ἀνέρχεσθαι προσήκειν, ἐπιμελῶς τε προσέχειν αὐτῇ διὰ παντός, ὅσῳ καὶ μᾶλλον οὐκ ὀλίγα καταψεύδονται, πάντες αὐτῆς οἱ σοφισταί. πάλιν οὖν ἀναμνήσαντες αὐτούς, ἃ τοῖς μὲν ἰδιώταις ἐστὶ δῆλα, τούτοις δ' ἦν, ὅτι οὔπω διὰ φιλονεικίαν ὑπερφρονοῦσι τῶν αἰσθήσεων, ὕστερον δ' ἀπώλετο διὰ περιττὴν σοφίαν, ἐπὶ τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου μεταβήσομαι. ἑκάστη τις φύσις τῶν αἰσθητῶν ἰδία ὑποβέβληται. θερμότης μὲν καὶ ψυχρότης, καὶ σκληρότης καὶ μαλακότης ἁφῇ, λευκότης δὲ καὶ μελανότης καὶ ξανθότης, ἐρυθρότης τε καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἅπαν τὸ τῶν χρωμάτων γένος ὄψει. πικρότης τε καὶ γλυκύτης, αὐστηρότης τε καὶ στρυφνότης, ὀξύτης τε καὶ ἁλυκότης, καὶ δριμύτης, γεύσει, καὶ μαίνεσθαι δόξει σαφῶς εἴ τις ἢ τὰς χροιὰς τῇ γεύσει κρίνειν ἐπιχειρήσειεν, ἢ τοὺς χυμοὺς τῇ ὄψει. κατὰ ταυτὰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἁφῆς χρὴ γινώσκειν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, ὡς τὰς μὲν ἁπτὰς διαφορὰς ἁφῇ κριτέον ἐστί, τὰς δ' ἀκουστὰς ἀκοῇ, τὰς δ' ἐν ἀτμοῖς, ὀσφρήσει. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, ἀκούσωμεν εἰ βούλεσθε καὶ Πλάτωνος ὑπὲρ τῶν γευστῶν διαφορῶν ἐξηγουμένου. χρὴ δὲ οὐ τῇ φυσιολογίᾳ προσέχειν αὐτοῦ τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἂν ἐν καιρῷ μοι νῦν εἴη μνημονεύειν αὐτῆς, οὐδ' εἰς τοῦτο καλῶ μάρτυρα τὸν ἄνδρα, μόνον δ' ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι, κατὰ τίνος πράγματος ἕκαστον τῶν ὀνομάτων ἔθος ἐστὶν ἐπιφέρειν τοῖς Ἕλλησιν. ἀκούετε τοίνυν τοῦ Πλάτωνος λέγοντος.

„ Ὅσα μὲν γὰρ εἰσιόντα περὶ τὰ φλέβια οἷόνπερ δοκίμια τῆς γλώττης, τεταμένα δ' ἐπὶ τὴν καρδίαν εἰς τὰ †μανότερα τῆς σαρκός, [marg.: †νοτερά] καὶ ἁπαλὰ ἐμπίπτοντα γήινα τινὰ μέρη κατατηκόμενα, ξυνάγει τὰ φλέβια καὶ ἀποξηραίνει. τραχύτερα μὲν ὄντα, στρυφνά, ἧττον δὲ τραχύνοντα, αὐστηρὰ †λέγεται. [marg.: †φαίνεται] τὰ δὲ τούτων ῥυπτικά, καὶ πᾶν τὸ περὶ τὴν γλῶτταν ἀποπλύνοντα, πέρα μὲν τοῦ μετρίου τοῦτο δρῶντα, καὶ προσεπιλαμβανόμενα, ὥστε ἀποτήκειν αὐτῆς τι τῆς φύσεως, οἷον ἡ τῶν νίτρων δύναμις, πικρὰ πάνθ' οὕτως ὠνόμασται. τὰ δὲ ὑποδεέστερα τῆς νιτρώδους ἕξεως ἐπὶ τὸ μέτριόν τε τῇ ῥύψει χρώμενα, ἁλυκὰ ἄνευ πικρότητος τραχείας, καὶ φίλα μᾶλλον ἡμῖν φαντάζεται. τὰ δὲ τῇ τοῦ στόματος θερμότητι κοινωνήσαντα καὶ λεαινόμενα ὑπ' αὐτοῦ συνεκπυρούμενα, καὶ πάλιν αὐτὰ ἀντικάοντα τὸ διαθερμῆναν, φερόμενά τε καὶ ὑπὸ κουφότητος ἄνω πρὸς τὰς τῆς κεφαλῆς αἰσθήσεις, τέμνοντά τε πάνθ' †ὁπόσα ἂν προσπίπτῃ, [marg.: †ὅσοις] διὰ ταύτας τὰς δυνάμεις, δριμέα πάντα τὰ τοιαῦτα ἐλέχθη. τῶν δὲ αὐτῶν προλελεπτυσμένων μὲν ὑπὸ σηπεδόνος, εἰς δὲ τὰς στενὰς φλέβας ἐνδυομένων, καὶ ἐνοῦσιν αὐτόθι μέρεσι γεώδεσιν, καὶ ὅσα ἀέρος συμμετρίαν ἔχοντα, ὥστε κινήσαντα περὶ ἄλληλα ποιεῖν κυκᾶσθαι, κυκώμενα δὲ περιπίπτειν τε καὶ εἰς ἕτερα ἐνδυόμενα, ἕτερα κοῖλα ἀπεργάζεσθαι περιτεινόμενα τοῖς εἰσιοῦσιν, ἃ δὴ νοτίδος περὶ ἀέρα κοίλης περιταθείσης, ποτὲ μὲν γεώδους, ποτὲ δὲ καὶ καθαρᾶς, νοτερὰ ἀγγεῖα ἀέρος ὕδατα κοῖλα περιφερῆ τε γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν τῆς καθαρᾶς εἰς διαφανεῖς περιστῆναι, κληθείσας ὄνομα πομφόλυγας. τὰ δὲ τῆς γεώδους ὁμοῦ κινουμένης τε καὶ αἰρομένης, ζέσιν τε καὶ ζύμωσιν ἐπίκλην †λεχθῆναι. [marg.: †κληθῆναι] τὸ δὲ τούτων αἴτιον τῶν παθημάτων ὀξὺ προσρηθῆναι. ξύμπασι δὲ τοῖς περὶ ταῦτα εἰρημένοις, πάθος ἐναντίον ἀπ' ἐναντίας ἐστὶ προφάσεως. ὁπόταν ἡ τῶν εἰσιόντων ξύστασις ἐν ὑγροῖς οἰκεία τῇ τῆς γλώττης ἕξει πεφυκυῖα, λεαίνει μὲν ἐπαλείφουσα τὰ τραχυνθέντα. τὰ δὲ παρὰ φύσιν συνεστῶτα ἢ κεχυμένα, τὰ μὲν συνάγει, τὰ δὲ χαλᾷ. καὶ πάνθ' ὅτι μάλιστα ἱδρύει κατὰ φύσιν, ἡδὺ καὶ προσφιλὲς παντὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἴαμα τῶν βιαίων παθημάτων γιγνόμενον, κέκληται γλυκύ.

Διὰ ταύτης ἁπάσης τῆς ῥήσεως ὁ Πλάτων ἐξηγήσατο, τίνα μὲν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν ὀνομάζειν αὐστηρά, τίνα δὲ στρυφνά, καὶ τίνα μὲν ἁλυκὰ καὶ νιτρώδη, τίνα δὲ πικρά, καὶ τίνα μὲν δριμέα, τίνα δὲ ὀξέα, τίνα δὲ γλυκέα. τὸ δὲ πρὸς ἡμῶν στρυφνόν, αὐστηρὸν δηλονότι προσαγορεύων, οὕτω γὰρ ὠνομάζετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἕλλησιν, οὐ μὴν εἰς ταυτόν γε συγχεῖ πάντα καθάπερ οὗτοι, καὶ τὸ πέπερι στύφειν φάσκοντες, ἐκ τῆς τῶν δριμέων φύσεως ὑπάρχον, καὶ τὸ ὄξος ἐκ τῆς τῶν ὀξέων. οὐκ αἰδούμενοι δὲ καὶ τῶν γλυκυτάτων ἔνια τοῖς στύφουσι προσνέμειν. ἅτ' οὖν ἁπάντων αὐτοῖς συγκεχυμένων, εὐθὺς κατ' ἀρχὰς οὐδὲ δυνάμεις εὑρεθῆναι δύνανται. πάσης γὰρ εὑρέσεώς τε καὶ ἀποδείξεως ἀρχαί, τὰ πρὸς αἴσθησίν τε καὶ νόησίν ἐστιν ἐναργῆ. ταράττουσι δὲ οὗτοι ταῦτα ἀμφότερα καὶ συγχέουσιν εἰς ταυτὸν ἅπαντα, τά τε τῶν αἰσθήσεων ἔργα τε καὶ πάθη, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι τὰ τῆς νοήσεως, ἅτε μὴ γεγυμνασμένα κατὰ τὴν λογικὴν θεωρίαν, ὡς ἔργον εἶναι φυλάξασθαι τὴν ἀδολεσχίαν αὐτῶν, καὶ μὴ συναπολαῦσαί τι τῆς αὐτῶν οὕτω πολλῆς καὶ ματαίας φλυαρίας. ἔργον δ' οὐ σμικρόν, καὶ τὸ μεταδιδάξαι καὶ μεταλλάξαι τοὺς διεστραμμένους ὑπ' αὐτῶν εἰς τοσοῦτον ὡς καταφρονεῖν τε τῶν αἰσθήσεων, ἀγυμνάστους τε κατὰ τὴν λογικὴν εἶναι θεωρίαν, ἀνηκόους δὲ καὶ τῶν περὶ φύσεως λογισμῶν, οὓς οἱ φιλόσοφοι διασκέπτονται. πάντως γὰρ ἄν που τό γε τοσοῦτον ἐπεγίνωσκον. ὡς δὲ διγνῶναι χρὴ καὶ φυλάττεσθαι τὰς ἐν αὐτοῖς ἀκρίας, καὶ ταῖς αἰσθήσεσιν ἐπιτρέπειν, μᾶλλον ἢ λόγοις κιβδήλοις, ὑπὲρ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. ἀλλὰ τοὺς μὲν τοιούτους, οὐκ ἐγχωρεῖ μεταδιδάξαι. τῶν δ' ἄλλων ἕνεκα τῶν ὠφεληθῆναι δυναμένων, ἀναληπτέον ἐστὶ καὶ διοριστέον ἀκριβῶς τὸν περὶ τῶν ἰδίων τῆς γλώττης αἰσθητῶν λόγον. ὀνομάζεται μὲν οὖν ὑπὸ τῶν περὶ Θεόφραστόν τε καὶ Ἀριστοτέλην, καὶ Μνησίθεον τὸν ἰατρὸν ἡ γευστὴ δύναμις χυμός, ἀπὸ τοῦ μ στοιχείου τῆς δευτέρας συλλαβῆς ἀρχομένης. ἡ δ' ἐξ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ σύστασις, ὑπὸ θερμότητος πεφθέντων, χυλός, ἀπὸ τοῦ λ τῆς δευτέρας ἀρχομένης συλλαβῆς. παρὰ μέντοι τοῖς παλαιοτέροις αὐτῶν, οὐκ Ἀττικοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἴωσιν ἑκάτερα διὰ τοῦ μ γέγραπται. καὶ γὰρ καὶ παρὰ Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ, καὶ παρ' Ἱπποκράτει, καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς κωμικοῖς οὕτως εὑρίσκεται. λελέχθω δ' ἔν γε τῷ παρόντι λόγῳ πρὸς ἡμῶν, ἕνεκα σαφοῦς διδασκαλίας, ἡ μὲν γευστὴ δύναμις, ἢ ποιότης, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλῃ, διὰ τοῦ μ στοιχείου χυμός. ἡ δ' ἔν τε τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς ὑγρότης πεπαχυσμένη, χυλός, ἀπὸ τοῦ λ τῆς δευτέρας ἀρχομένης συλλαβῆς. ἰστέον οὖν ὡς οἱ μὲν καθ' ἕκαστον φυτόν τε καὶ ζῷον, ἤδη δὲ καὶ οἱ κατὰ τὴν γῆν εὑρισκόμενοι χυμοί, πάμπολλοί τινές εἰσι, καὶ οὐκ εὐαρίθμητοι ταῖς ἰδέαις. αἱ δ' ἐν αὐτοῖς γευσταὶ διαφοραί, τοῖς μὲν ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν ἔδοξαν εἶναι, τοῖς δὲ ἑπτά, τοῖς δὲ καὶ

τούτων ἐλάττους. ὁ μὲν οὖν Πλάτων ἐν Τιμαίῳ διὰ τῆς προγεγραμμένης ῥήσεως, πρῶτον μὲν δυοῖν μέμνηται χυμῶν, ὁμοειδῶν μὲν, ἀλλὰ τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφερόντων. ὀνομάζει δ' αὐτῶν τὸν μὲν αὐστηρὸν, τὸν δὲ στρυφνόν. εἴη δ' ἂν ὁ μὲν αὐστηρὸς, κατὰ τὸν ὑφ' ἡμῶν στύφοντα προσαγορευόμενος, ὁ δὲ στρυφνὸς ἐπιτάσει τούτου γιγνόμενος. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἐδήλωσεν, τούτους μὲν οὖν ὡς ἓν εἶδος ἀριθμητέον. ἕτερον δὲ τὸ τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς τῶν νιτρωδῶν τε καὶ ἁλυκῶν καὶ πικρῶν. ἔστι δὲ κἂν τούτοις ὁ μὲν πικρὸς, ἐξ ἐπιτάσεως τοῦ νιτρώδους γιγνόμενος, ὁ δὲ ἁλυκὸς, ἤτοι τοῦ νιτρώδους ἀσθενέστερος, ἢ καὶ στύψεώς τι προσλαμβάνων. ἑξῆς δὲ ὑπὸ Πλάτωνος μὲν ὁ δριμὺς εἴρηται, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ὀξὺς, καὶ τελευταῖος, ὁ γλυκύς. ὑπὸ Θεοφράστου δὲ καὶ ὁ λιπαρὸς πρόσκειται, παραλελειμμένος μὲν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν τῷ περὶ τῶν τῆς γλώττης ἰδίων αἰσθητῶν λόγῳ, γεγραμμένος δ' ἐν τοῖς τῶν φυτῶν χυλοῖς ἔμπροσθεν εὐθὺς, ἐν οἷς διῃρεῖτο τὸν οἰνώδη τοῦ ἐλαιώδους τε καὶ μελιτώδους. ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ μὲν τῷ λόγῳ πρὸς τοῖς τρισὶν οἷς εἴρηκα, νῦν τέταρτον ἐτίθει γένος χυμοῦ περιλαμβάνων ἑνὶ προσρήματι, καὶ καλῶν ὀπόν. ἐν οἷς δὲ ἤδη τὰ τῇ γεύσει αἰσθητὰ μετῄει, τοῦ μὲν γλυκέος εὐθὺς ἐν αὐτοῖς ἐμνημόνευσεν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει δήπου γλυκὺ ἢ μελιτῶδες φάναι, καθάπερ οὐδὲ λιπαρὸν ἢ ἐλαιῶδες. παραλέλοιπε δὲ τὸν λιπαρὸν ὡς οὐδὲν προσήκοντα τῇ γεύσει.

Ἑρμηνεῦσαι μὲν ἀκριβῶς οὐχ οἷόν τε, διότι μηδ' ἄλλό τι τῶν αἰσθητῶν παθῶν, ἀναμνῆσαι μέντοι τὸν τῆς αὐτῆς αἰσθήσεως κεκοινωνηκότα δυνατόν. εἰ δέ τις ἐγεύσατό ποτε κυδωνίων ἢ μήλων, ἢ μύρτων, ἢ μεσπίλων, οἶδε μὲν σαφῶς ἑτέραν μὲν τὴν ἀπὸ τούτων αἴσθησιν ἡμῖν ἐν τῇ γλώττῃ γιγνομένην, ἑτέραν δὲ τὴν ἀπὸ τῶν στυφόντων σωμάτων. τὰ μὲν γὰρ στύφοντα ἢ ψύχοντα, συνωθεῖν ἔσω φαίνεται τὸ ψαῦον ἡμῶν μόριον ἐκ παντὸς μέρους ὁμαλῶς, οἷον ὠθοῦντά τε καὶ πιλοῦντα, καὶ συνάγοντα. τὰ δ' αὐστηρὰ μέχρι βάθους τε διαδύεσθαι δοκεῖ, καί τινα τραχεῖαν τε καὶ ἀνώμαλον αἴσθησιν ἐπάγειν, ὡς ἀναξηραίνοντα, καὶ πάσης ἐκβοσκόμενα τὴν ἰκμάδα τῶν αἰσθητικῶν σωμάτων, ὥσθ' ἑτέραν εἶναι τὴν τῶν παθῶν ἰδιότητα, μηδὲ ῥηθῆναι σαφῶς δυναμένην, ἀπό τε τῶν στυφόντων ἡμᾶς σωμάτων, καὶ τῶν αὐστηρῶν χυμῶν, ἀλλ' ὅς τις γε ἄνθρωπος νοῦν ἔχει, οἶδεν ὃ λέγω. ὅταν δὲ τὸ πλησιάζον τῇ γλώττῃ σῶμα σφοδρῶς ξηραίνῃ, καὶ ξυνάγῃ, καὶ τραχύνῃ μέχρι βάθους πλέονος αὐτὴν, ὥσπερ ἀχράδες ἄωροι καὶ κράνες, στρυφνὸν ἅπαν τὸ τοιοῦτον ὀνομάζεται, τῶν αὐστηρῶν ἐπιτάσει διαφέρον. ὃ δὲ καλοῦμεν ἡμεῖς στύφον, οὐ πάνυ μέντοι πρὸς τῷ περὶ τὸν Θεόφραστον εὑρεῖν ἐστιν εἰρημένον. ἔοικε δή τι ταυτὸν δηλοῦν τῷ αὐστηρῷ, ἢ κοινὸν εἶναι τι γένος, τούτου τε καὶ τοῦ στρυφνοῦ. ὅσα δ' ἐν τῷ ψαύειν τῆς γλώττης οὐ συνάγει μὲν αὐτὴν, οὐδὲ σφίγγει καθάπερ τὰ στύφοντα, τὸ δ' ἐναντίον ἅπαν φαίνεται ποιοῦντα, ῥύπτοντα καὶ ἀποπλύνοντα, κἂν εἴ τι τῶν στυφόντων παρακέοιτο, ταῦτα σύμπαντα προσαγορεύομεν ἁλυκά. τὰ δ' ἔτι μᾶλλον τούτων ῥύπτοντα μέχρι τοῦ καὶ τραχύνειν ἀνιαρῶς, πικρὰ προσαγορεύεται. τὰ δέ γε δάκνοντά τε καὶ διαβιβρώσκοντα μετὰ θερμότητος ἰσχυρᾶς, δριμέα. τὰ δ' ἄνευ αὐτῆς δάκνοντα, καλεῖται μὲν ὀξέα, πρόσεστι δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ ζυμοῦν. ὅσα δ' οἷον ἐπαλείφει τε καὶ ἀναπληροῖ καὶ καθίστησι τὰ τετραχυμένα τε καὶ οἷον διαβεβρωμένα τῆς γλώττης μόρια, ταῦτα μετὰ μὲν ἡδονῆς ἐναργοῦς ψαύοντα, γλυκέα, χωρὶς δὲ ταύτης, λιπαρὰ προσαγορεύεται. ἐγὼ μὲν οὖν ὡς οἷόν τέ μοι μάλιστα λόγῳ διελθεῖν, ἐπεχείρησα δυσερμήνευτα πράγματα. θαυμάζω δὲ τῶν ἑτοίμως ἅπαντα στύφοντα προσαγορευόντων, καὶ τὰ δριμέα καὶ τὰ πικρὰ, καὶ τὰ γλυκέα καὶ τὰ λιπαρὰ, καὶ τὰ ὀξέα. καὶ γὰρ ὀνόματα διαφέροντα κεῖται τοῖς πράγμασιν εὐθὺς ἐκ παλαιοῦ, καὶ τῶν αἰσθητῶν παθῶν, οὐ σμικρά τις ἡμῖν ἐστιν ἡ διαφορά. βέλτιον δ' ἦν ἴσως εἴπερ ἐβούλοντο φυσιολογεῖν, οὐκ ἀνατρέπειν τὰ φαινόμενα, καὶ συγχεῖν τὰς προσηγορίας, ἀλλὰ ζητῆσαι, τινὸς μὲν κράσεως ἢ διαθέσεως, ἢ κατασκευῆς σώματος, ἢ ὅπως ὀνομάζειν ἐθέλωσιν, ἔγγονος γίνεται στύψις, τίνος δ' ἁλυκότης, καὶ πικρότης, ὀξύτης τε καὶ δριμύτης, καὶ γλυκύτης, καὶ λιπαρότης, ἅπερ οἱ περὶ Πλάτωνά τε καὶ Ἀριστοτέλην καὶ Θεόφραστον ἐπειράθησαν διορίσασθαι. δῆλον γὰρ ὡς εἴπερ ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ συνιόντων κέκραται πάντα, καὶ τῶν εἰρημένων ἑκάστη ποιότης ἐκ τῆς τούτων κράσεως ἐστίν. εἰ μὲν οὖν ὅπως τῶν εἰρημένων ἕκαστος γίνηται χυμῶν ἐπιχειροῖεν ἐξηγεῖσθαι, κἂν ἡδέως ἐπακούσαιμι, καὶ χάριν γνοίην αὐτοῖς οὐ μικράν. εἰ δὲ οὐδὲ τοῦτο ποιοῦσιν, ἔτι τε συγχέουσιν εἰς ταυτὸν ἁπάσας τὰς αἰσθητὰς διαφορὰς, ὡς κινδυνεύειν ἅπαντα τὰ σώματα στύφοντα προσαγορεύειν, οὔτ' ἂν αὐτοὺς ἐπακούειν ἐθέλοιμι, κἀκείνους ἂν εὐξαίμην παύσασθαι ματαίου φιλονεικίας. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα πειρασόμεθα δεῖξαι, τίνος ἕκαστος τῶν χυμῶν ἐστι κράσεως ἔκγονος. ἐν δὲ τῷ παρόντι τὸ χρήσιμον εἰς τὴν τέχνην, αὐτὸ μόνον ἐθίσαι βούλομαι, πρότερον ἐκλέγειν τοὺς μανθάνοντας ἐπὶ τὴν πεῖραν ἐρχομένους, ἐπειδὰν κρῖναι βουληθῶσιν, ὅπως ἡμᾶς ἕκαστον τῶν φαρμάκων διατίθησιν. οὐ γὰρ δὴ καθ' αὑτό γε καὶ πρὸς τὴν ὅλην φύσιν ὁποῖόν ἐστιν ἐπισκεπτόμεθα. δῆλον γὰρ ὡς οὕτω μὲν οὔτ' ἂν ὄξος, οὔτε θάλαττα λέγοιτο ξηραῖνον ἡμᾶς, ἢ ξηρὸν εἶναι τὴν δύναμιν. ἐνεργείᾳ γάρ ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν ὑγρὸν, ἀλλ' ἐὰν ξηραίνειν ἡμᾶς φαίνηται, ξηρὰ λεχθήσεται πρὸς ἡμᾶς δηλονότι καὶ τὴν ἡμετέραν φύσιν ἐν ἴσῳ τῷ ξηραντικά. καὶ δὴ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅταν ἡμᾶς θερμαίνῃ καὶ ψύχῃ καὶ ὑγραίνῃ, λεχθήσεται πρὸς ἡμᾶς, οὐ πρὸς τὴν ὅλην οὐσίαν, οὐδὲ καθ' ἑαυτά, καὶ μὴν εἴπερ τούτου μόνου μνημονεύοιμεν, ἡ πεῖρα μόνη κριτήριον ἁπάντων ἔσται βεβαιότατον, ὥσθ' ὅσοι ταύτην καταλιπόντες ἑτέρωθεν ἐπιχειροῦσιν, οὐ ψεύδονται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ χρήσιμον ἀνατρέπουσι τῆς πραγματείας. ἡμῖν γὰρ οὐχ οἷόν τι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἕκαστον τῶν φαρμάκων ἐστὶ, πρόκειται ζητεῖν, ἀλλ' οἷόν τι δρᾶν πέφυκεν εἰς ἡμᾶς. ὁ μὲν δὴ πρῶτος μοι λόγος ἐνταυθοῖ τελευτάτω. κατὰ δὲ τὸν ἐφεξῆς ἔτι τὸν δεύτερον, ἔλαιόν τε καὶ ῥόδινον ἐν παραδείγματι τοῦ λόγου προχειρισάμενος, ἐπιδείξω κἀνταῦθα τὰς μοχθηρὰς ὁδοὺς τῶν ἐπιχειρημάτων, αἷς οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν χρώμενοι, παραλογίζονται σφᾶς μὲν αὐτοὺς πρότερον, σὺν ἑαυτοῖς δ' ἤδη καὶ ἄλλους πολλούς. ἐπειδὰν δὲ τοῦτο περανθῇ, μεταβὰς ἐπὶ τὸ τρίτον τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ὅσα λογικὰ ζητήματα προηγεῖται τῆς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἁπάσης διεξόδου, ταῦτα πειράσομαι διελθεῖν, ὥστε κατὰ τὸ τέταρτον αὐτὰς ἤδη

τὰς

τὰς δυνάμεις ἁπάντων διορίζειν, ὧν εὐθὺς ἂν ἀπαρχῆς ἡψάμην, εἰ μὴ μεστὰ παραλογισμῶν ἦν σχεδὸν ἅπαντα τὰ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν βιβλία. τούτους οὖν ἐκκαθᾶραί τε καὶ ἀποσκευάσασθαι χρὴ πρῶτον ἐκ τῆς τοῦ μανθάνοντος ψυχῆς, ὅπως μηδὲν ἐμποδίζοιεν τοῖς ἀληθέσιν. ὡς γὰρ Ἱπποκράτης φησίν, οὕτω καὶ Πλάτων ἔλεγεν. οὐ μόνον τὰ μὴ καθαρὰ σώματα, ὁπόσῳ ἂν θρέψῃς, μᾶλλον βλάψεις, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀκαθάρτοις ψυχαῖς, εἰ τροφίμους προσφέροις λόγους, οὐ μόνον οὐδὲν ὠφελήσεις ἄν, ἀλλὰ καὶ βλάψεις οὐ σμικρά. διὰ ταῦτα μὲν οὖν αὐτὰ καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων ἐξελεγχθῆναι τοὺς παραλογισμοὺς τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ἠβουλήθησαν, οὐκ ἐν ταῖς συνουσίαις μόνον, ἃς ἑκάστοτε ποιούμεθα συνδιατρίβοντες αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ἀνάγκην ἔσχον ἐπὶ πλέον ἐγχρονίσαι τοῖς πρώτοις δύο βιβλίοις, ἵνα ἐν τῷ τρίτῳ καθαρὸν ἤδη τῇ ψυχῇ τὸν ἀκροατὴν ἔχων, καὶ δυνάμενον ἕπεσθαι τοῖς ἀληθέσι λόγοις, ὅσα τε χρὴ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς προκειμένης ἡμῖν θεωρίας ἐγνωκέναι, διέλθω, μετὰ ταῦτά τε τῶν φαρμάκων ἑκάστου πάσας ἐπέλθω τὰς δυνάμεις. ἔσται δὲ τοῦτο διὰ βιβλίων ὡς οἶμαι τῶν πάντων ἕνδεκα, τηλικούτων μάλιστα τὸ μέγεθος, ἡλίκον καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ πάντων πρῶτον. ᾧ μέτρον ἤδη τὸ δέον ἔχοντι, τελευτὴν ἐπιτίθημι ταύτην αὐτῷ τὴν ῥῆσιν.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Ι τοὺς οἰκείους ὅρους ὑπερβαίνοντες σοφισταί, μακρὸν ἡμῖν ποιοῦσι τὸν περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως λόγον. πόῤῥωθεν γὰρ ἀρχόμενοι, καὶ τὴν αἴσθησιν ἀτιμάζοντες, ἐμβάλλοντές τε σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὰ ἐν τοῖς φιλοσόφοις ἠπορημένα, προσαπολλύουσιν οἷς ἀγνοοῦσιν, καὶ τὰ σαφῶς γινωσκόμενα. καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἀμαθεῖς ὑπάρχοντες, οὐ τῆς φυσικῆς θεωρίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν λογικῶν μεθόδων, αἷς ἀναγκαῖόν ἐστι χρῆσθαι τὸν ὁτιοῦν ἀποδείξαντα, ὥστε μήθ᾽ ὅσα καλῶς εὕρηται τοῖς φυσικοῖς ἀνδράσιν, μήθ᾽ ὑπὲρ ὧν αὐτῶν οἱ λόγοι ἠπόρηνται γινώσκοντες, ἑκατέροις πολλάκις ἀποφαίνεσθαι τολμῶσι τἀναντία. φέρε δὲ ὦ πρὸς θεῶν, εἴπερ ἐγὼ νῦν ἀρξάμενος, ὧδέ πως λέγοιμι, ὡς τεττάρων ὄντων στοιχείων, ἀέρος καὶ γῆς, ὕδατός τε καὶ πυρός, ὡς οὐδενὸς ἄλλου ξύμφυτόν ἐστιν, τὸ λευκὸν καὶ λαμπρὸν χρῶμα, πλὴν αὐγῆς καὶ πυρός, εἶτα καὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα, καὶ τοὺς ἄλλους τινὰς τῶν φυσικῶν ἐπὶ τῷ λόγῳ καλέσας μάρτυρας, ἅπαντα τὰ λαμπρὰ σώματα πυρὸς πλείστου μετέχειν, ἀποφήναιμι, ἀμελήσας ἐμβλέψαι χιόνι καὶ ψιμμυθίῳ, καὶ κρυστάλλῳ, ἑτέροις τε μυρίοις τῶν λαμπροτάτων τε ἅμα καὶ ψυχροτάτων, εἶτα τινὸς αὐτὰ προχειριζομένου, τὸν ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως ἔλεγχον ἀποδιδράσκων, ἀξιοίην ἐπὶ τὸν λόγον ἰέναι, καὶ τούτῳ σκοπεῖσθαι περὶ φύσεως πραγμάτων, οὐκ αἰσθήσεσιν ἀλόγοις ἐπιτρέπειν τὸ πᾶν. ἆρ᾽ οὐκ ἂν τοῖς νοῦν ἔχουσιν μαίνεσθαι δόξαιμι, μηδ᾽ ἀφ᾽ ὧν ἄρχομαι τοῦ λόγου γινώσκων; ἐξ αἰσθήσεως γὰρ οἶμαι, καὶ δι᾽ αἰσθήσεως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἀξιωμάτων ἐμάθομεν. ὡς ὁ μὲν ἥλιος λαμπρός ἐστιν, αἱ δὲ φλόγες ὑπόξανθοι, τῶν δ᾽ ἀνθράκων οἱ πλεῖστοι ξανθοί. εἰ μὲν οὖν ἀποστατέον ἐστὶ ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐδεμίαν ἕξομεν ἀπόδειξιν, οὐθ᾽ ἡμεῖς ὧν νῦν εἰρήκαμεν, οὔτε Ἐμπεδοκλῆς ὧδε γράφων. Ἠέλιον μὲν θερμὸν ὁρᾶν, καὶ λαμπρὸν ἁπάντῃ. Εἰ δὲ ἐστὶν ἀληθῆ ταῦτα, δῆλον ὡς πολὺ πρότερον αὐτῶν, τὴν αἴσθησιν εἶναι χρὴ πιστήν. ἀλλ᾽ ἄρχεσθαι μέν φασιν ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀνθρώπους γε ὄντας, οὐ μὴν ἐπ᾽ αὐτήν γε προσήκει καταμένειν διὰ παντός, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸ θειότερον ἰέναι τὸν λόγον. αἰσθήσεως μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις μετεῖναι, λόγου δὲ μόνοις τοῖς θεοῖς, κἀντεῦθεν ἀρξάμενοι, δολιχὸν ἀποτείνουσιν τὸν λόγον. καί τινες ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸν Ἀναξαγόραν ἐπικαλοῦνται μάρτυρα, περὶ τῆς χιόνος ἀποφηνάμενον, ὡς οὐκ εἴη λευκή. οὗτος ἄρα φασὶ φυσικὸς ἀνὴρ ὑπὲρ τὴν αἴσθησίν ἐστιν, καὶ καταφρονεῖ μὲν τῶν ταύτης φαντασμάτων. ἐπὶ δὲ τὸν λόγον ἀνέρχεται, καὶ τούτῳ τὴν τῶν ὄντων θηρᾶται φύσιν. ἐμὲ δ᾽ εἰ χρὴ τὸ παρρησιασάμενον εἰπεῖν, ὡς ἐλευθέριόν τε καὶ παρ᾽ ὅλον τὸν βίον ἀλήθειαν ἀσπάσαντα, μελαγχολίας ἐπέκεινα προεληλυθέναι νομίζω τοὺς τὰ τοιαῦτα ληροῦντας. εἰ μὲν γὰρ ἀνατρέψουσι τὰ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐναργῶς φαινόμενα, πόθεν ἄρξονται τῶν ἀποδείξεων, οὐχ ἕξουσιν. εἰ δ᾽ ὡς ἀπὸ πιστῶν ἄρξονται, πῶς ὕστερον εὐλόγως ἀπιστήσουσιν; αἱ γὰρ τῶν ἀποδείξεων ἀρχαὶ πιστότεραι τῶν ἀποδεικνυμένων, ἅ γε δὴ ἐξ ἑτέρων δεῖται πίστεως. αἱ δ᾽ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων, οὐ μόνον αὐταὶ καθ᾽ ἑαυτάς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων εὕρεσιν ὑπάρχουσι πισταί. καὶ ἔγωγ᾽ ἂν εὐξαίμην ἅπαντα τὰ πράγματα ταῖς αἰσθήσεσιν ἡμῶν ἐναργῶς ὑποπίπτειν, καὶ μηδὲν εἶναι τὸ διαφεῦγον αὐτάς, ὡς οὕτως ἂν οὔτ᾽ ἄπορον, οὔτ᾽ ἀμφισβητούμενον ἦν οὐδέν. ἐπεὶ δ᾽ ἐκφεύγει τινά, πειρατέον ἐπάγειν αὐτοῖς τὸν λόγον, ἀλλ᾽ οὔτε πόῤῥωθεν ὡς ἐκεῖνοι ποιοῦσιν, οὔτ᾽ ἀπέραντα συλλογιζομένους, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὰ σημαινόμενα τῶν ὀνομάτων ἀκριβῶς διαιρουμένους, ἵνα μήτις παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἀπάτη γίγνηται. δεύτερον δὲ τὸ καθ᾽ αὑτό τι δρῶν, τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ἀφορίζοντας. εἴρηται δ᾽ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ ἀμφοῖν ἀκριβῶς. καὶ τὰ σημαινόμενα τῶν δυνάμει θερμῶν, ἢ ψυχρῶν, ἢ ξηρῶν, ἢ ὑγρῶν, ἢ ὁτιοῦν ἄλλο λεγομένων εἶναι διῄρηται. καὶ ὅπως ἄν τις εὑρίσκοι τὴν οἰκείαν ἑκάστου φαρμάκου δύναμιν ἀφορίζων τὴν κατὰ συμβεβηκός, ἔν τε τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων βιβλίῳ καθόλου διεληλύθαμεν, ἔν τε τῇ νῦν ἐνεστώσῃ πραγματείᾳ διὰ τῶν κατὰ μέρος ἐπεξίωμεν, ὡς ἤδη κἀν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ πεποιήκαμεν ἐφ᾽ ὕδατος καὶ ὄξους, ἐνταυθοῖ δὲ πάλιν, ἐπ᾽ ἐλαίου τε καὶ ῥοδίνου πράξομεν, ἐνδειξάμενοι πρότερον ἡλίκον ἁμαρτάνουσιν, οἱ πόῤῥωθεν τῶν ἰατρῶν ἀποδείξεων ἀρχόμενοι. τί γὰρ ἔδει τὴν χρόαν ἐλαίου σκοπεῖν, ἢ ῥόδων ἔχοντάς γε αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν πολυειδῶς, οὐκ ἐπὶ τῶν ὑγιαινόντων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νοσούντων σωμάτων. καὶ γὰρ αὐτὰ καθ᾽ ἑαυτὰ ῥόδα, καὶ τὸν χυλὸν αὐτῶν ἔνεστι λαμβάνοντας ἐπιτιθέναι τῷ σώματι καὶ ὑγιαίνοντι καὶ νοσοῦντι, νόσον ἁπλῶς, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται, καὶ μιγνῦντας ἐλαίῳ γλυκεῖ, κατά τε τῶν ἰσχυρῶς ἐψυγμένων, ἢ τεθερ-

μασμένων σωμάτων ἐπιφέρειν, ἀνατρίβοντάς τε καὶ καταπλάττοντας καὶ καταβρέχοντας, εἴσω τε τοῦ σώματος λαμβάνειν, ἢ ἄνωθεν διὰ τοῦ στόματος, ἢ κάτωθεν διὰ τῆς ἕδρας, εἶθ' ὁρᾶν τὸ γιγνόμενον ἐφ' ἑκάστῃ χρήσει. καὶ γὰρ δὴ καὶ τούτου χάριν ἐπισκεπτόμεθα τὴν δύναμιν πάντων τῶν φαρμάκων, ἵνα ἔχωμεν οἷς δεῖ χρῆσθαι διακαιομένων ὑποχονδρίων καὶ κεφαλῆς, ἢ κατεψυγμένων, ἢ ἡλκωμένων, ἢ φλεγμαινόντων, ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον πασχόντων, αὐτῶν τε τούτων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων μελῶν τοῦ σώματος. εἶθ' οὕτως ἐναργῆ τε ἅμα καὶ σύντομον ὁδὸν ἐχόντων ἐφ' ἃ ζητοῦμεν, ἔτι χρόας ἐξετάζομεν, ἢ ὀσμάς, ἢ συστάσεις, ἢ ψόφους ἑκάστου τῶν φαρμάκων, ὅμοιόν τι δρῶντες, τοῖς ἐξ εἰκόνος, ἤτοι πλαστῆς ἢ γραπτῆς, ἄνθρωπόν τινα διαγνῶναι βουλομένοις ἐνὸν αὐτὸν θεάσασθαι τὸν γνωρισθησόμενον.

Ταύτῃ τοίνυν ἁμαρτάνειν μοι δοκοῦσιν οὐ σμικρά, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον, ἐν οἷς ἀπέραντα καὶ ἀναπόδεικτα φλυαροῦσιν, ἀμαθεῖς ὑπάρχοντες ἀποδεικτικῆς μεθόδου. ὑποκείσθω γὰρ τὸ πῦρ, εἴτε ξανθὸν εἴτε ἐρυθρόν, ἢ ὡς ἂν ἐθέλωσιν, οὐ γάρ μοι διαφέρει, τί οὖν τοῦτο πρὸς τό, πᾶν ἐρυθρόν, θερμὸν εἶναι; πᾶν μὲν γὰρ πῦρ, εἰ οὕτως ἔτυχεν ἐρυθρὸν εἶναι, λεκτέον ἐστίν. πᾶν δὲ τὸ ἐρυθρόν, πῦρ εἶναι φάναι, καταγέλαστον, ἔτι δὲ μᾶλλον, εἰ πᾶν τὸ ἐρυθρὸν θερμὸν εἶναι λέγοι τις. εἰ μὲν ἐξ ἀρχῆς εἴληπτο κατὰ τὸν λόγον, ὡς πᾶν τὸ θερμὸν ἐρυθρόν ἐστιν, ἦν ἴσως διαστρέψαντα τὸ ἀξίωμα, τὸ ἐρυθρὸν ἅπαν ἀποφῆναι θερμόν, ἁμαρτάνοντα μὲν κἀν τούτῳ περιφανῶς. οἱ γὰρ ἀντιστρέφοντες ἀλλήλοις λόγοι συναληθεύονται, ἀλλ' ὅμως ἦν ἂν οἶμαι πλησίον ὁ παραλογισμός. ἐπεὶ δὲ οὐδ' αὐτὸ τοῦτο κατ' ἀρχὰς εἴληπται, λέγω δὴ τὸ πᾶν εἶναι τὸ θερμὸν ἐρυθρόν, οὐδ' ἀναστρέψαντα δυνατὸν εἰπεῖν ἅπαν εἶναι τὸ ἐρυθρὸν θερμόν. τριχῶς οὖν ἁμαρτάνουσι κατὰ τὸν λόγον, οἱ φάσκοντες τὰ ῥόδα θερμὰ τὴν κρᾶσιν ὑπάρχειν, ὅτι καὶ ἐρυθρά. πρῶτον μέν, ὅτι μὴ δείξαντες ὅτι πᾶν πῦρ ἐρυθρὸν ἀντιστρέφειν αὐτῷ, ὅτι πᾶν ἐρυθρὸν πῦρ, πειρῶνται λόγον ἕτερον ὡς ἀληθῆ. δεύτερον δ', ὅτι μὴ γινώσκουσι τοὺς ἀντιστρέφοντας, οὐ τοὺς ἀναστρέφοντας τοῖς ἀληθέσι λόγοις ἀληθεῖς εἶναι καὶ αὐτούς. καὶ τρίτον ὅτι κἂν ἀντιστρέφωσιν, οὐ τὸ πᾶν εἶναι τὸ τῇ χρόᾳ ἐρυθρὸν θερμὸν ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς περανθήσεται, ἀλλὰ ἕτερον αὐτοῦ τι τοιοῦτον ἀξίωμα, τὸ ἐρυθρὸν ἅπαν πῦρ ἐστιν. ὅτι δ' οὐ μόνον ἄχρηστον εἰς τὰ παρόντα τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ προφανῶς ψεῦδός ἐστιν, δῆλον παντί. δεόμεθα γάρ, οὐκ εἰ τὸ ἐρυθρὸν ἅπαν πῦρ ἐστιν, ἀλλ' ὅτι θερμὸν ἀποδειχθῆναι. ὡς εἴγε πῦρ ἐστι πᾶν τὸ ἐρυθρόν, ἔσται δηλονότι καὶ τὸ ῥόδον ἡμῖν πῦρ. ἀλλ' οἱ μὴ γινώσκοντες οἶμαι τὰς λογικὰς μεθόδους ἰατροί, πρῶτον μὲν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μέγιστα σφάλλονται, τῷ τοὺς οἰκείους ὅρους ὑπερβαίνειν. ἱκανὴ γὰρ ἡ πεῖρα μετὰ βραχέων ἐπιλογισμῶν, ἐξευρίσκειν τὰς δυνάμεις τῶν φαρμάκων, εἶτα καὶ περὶ τοὺς λόγους ἁμαρτάνουσιν ὅμοια τοῖς ἀρτιμαθέσι λογικῆς θεωρίας παισί. τῆς δ' αὐτῆς πλημμελείας ἔχονται, καὶ ὅσοι ταῖς ὀδμαῖς τεκμαίρονταί τι περὶ δυνάμεως φαρμάκων. οὐδὲ γὰρ ἅπαν εὐῶδες θερμόν, ὡς λέγουσί τινες, ἀγνοοῦντες ὅπως ἀκούειν χρὴ τῶν ὑπ' Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου περὶ τούτων εἰρημένων, ἃ περὶ τὸ τέταρτον τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ἡμεῖς διοριοῦμεν, οὔθ' ἅπαν θερμὸν εὐῶδες, οὐ μὴν οὐδὲ δυσῶδες ἅπαν θερμόν, οὐδ' ἔτι θερμὸν ὑπάρχει δυσῶδες. οὕτω κἂν εἰ τὸ δυσῶδες ἅπαν φαίης ψυχρόν, ἢ τὸ ψυχρὸν δυσῶδες, οὐκ ἀληθεύσεις. καὶ γὰρ καὶ τῶν θερμῶν μυρία, τὰ μὲν εὐώδη, τὰ δὲ δυσώδη, τὰ δ' οὐδέτερα, καὶ τῶν ψυχρῶν ὡσαύτως. καίτοι τί λέγω ψυχρὰ καὶ θερμά, δέον θερμαίνοντα καὶ ψύχοντα λέγειν ἡμᾶς, ἅπερ καὶ ζητοῦμεν. οὐ γὰρ δὴ τό γε ἁπλῶς θερμόν, ἢ τὸ πρὸς τοῦτ' ἐξεταζόμενον ἐπισκέπτεσθαι πρόκειται νῦν, ἀλλὰ τὸ θερμαῖνον ἀνθρώπειον σῶμα. καὶ δὴ καὶ ψυχρὸν οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὅτιπερ ἂν ἄνθρωπον ψύχῃ. πάλιν οὖν ἐνταῦθα, μὴ διελόμενοι τὰ σημαινόμενα τῶν ὀνομάτων, σφάλλονται παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν. ὥσπερ εἰ καὶ περὶ χερσαίου τις κυνὸς διαλεγόμενος, εἶθ' ἐπὶ τὸν θαλάττιον μεταβαίνοι τῷ λόγῳ, νομίζων ὥσπερ τοὔνομα τῶν ζῴων ἀμφοτέρων ἕν ἐστιν, οὕτω καὶ τὴν φύσιν αὐτῶν μίαν ὑπάρχειν. ἀλλ' ἡμῖν δέδεικται σαφῶς ἐν τοῖς περὶ κράσεως ὑπομνήμασιν, ἃ καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἡγεῖσθαι τῆσδε τῆς πραγματείας ἔφαμεν, ἄλλο μὲν εἶναι τὸ δυνάμει θερμόν, ἄλλο δὲ τὸ ἐνεργείᾳ. καὶ τούτου τοῦ ἐνεργείᾳ θερμοῦ, τὸ μὲν ἁπλῶς λέγεσθαι θερμόν, τὸ δέ, κατ' ἐπικράτησιν, τὸ δὲ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενές, τὸ δὲ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχόν. καὶ δὴ καὶ τὸν ἄνθρωπον, οὐχ ἁπλῶς θερμόν, ὥσπερ τὸ πῦρ, ἀλλ' ἐπικρατήσει θερμὸν ὑπάρχειν ἐλέγομεν. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῷ πλείονα τοῦ θερμοῦ μοῖραν, ἢ τοῦ ψυχροῦ. καὶ τοίνυν καὶ ὅσα πρὸς τοῦτον λέγεται θερμὰ δυνάμει, τῷ τοῦτον θερμαίνειν λεχθήσεται. καὶ ἡ κρίσις αὐτῶν, ῥᾴστη τέ ἐστι καὶ διὰ τῆς ἐμπειρίας ἐξετασθήσεται, βραχέων ὡς εἴρηται καὶ προσέτι ἐπιλογισμῶν δεομένη. τούτους οὖν ὑπερβαίνοντες οἱ σοφισταί, τόν τε χρόνον ἀναλίσκουσι τῶν μειρακίων, καὶ σοφίσμασι παράγοντες ἀνθρώπους ἀγυμνάστους λύσεως σοφισμάτων, ἀναπιμπλᾶσι ψευδῶν δογμάτων. ἐχρῆν γοῦν μήτε χρόας μνημονεύειν αὐτούς, μήτ' ὀδμῆς, ἀλλὰ μὴ δὲ συστάσεως, ἢ λειότητος, ἢ τραχύτητος, ἢ τινὸς ἑτέρου τοιούτου. τί γὰρ ὅτι γλίσχρον τοὔλαιον, ἢ ὅτι λεῖον, ἢ ὅτι στίλβον, ἢ ὑγρόν, ἢ ὠχρόν, ἢ λιπαρόν, ἢ ὀλισθηρόν, ἢ δυσξήραντον ἐπαλειφόμενον τοῖς σώμασιν; οὔτε γὰρ εἰ θερμόν, οὔτε εἰ ψυχρόν, οὔτ' εἰ ξηρόν, οὔτ' εἰ ὑγρόν ἐστιν τὴν δύναμιν, ἐξ οὐδενὸς ἔνεστι τῶν τοιούτων συλλογίσασθαι. καὶ γὰρ τῶν γλίσχρων, καὶ τῶν λείων καὶ τῶν στιλβόντων, τὰ μὲν θερμαίνει φανερῶς ἡμᾶς, τὰ δὲ ψύχει, καὶ τὰ μὲν ξηραίνει, τὰ δὲ ὑγραίνει. καὶ καθ' ἕκαστον τῶν συμβεβηκότων, οὐκ ἐλαίῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οὐδὲν ἐστιν εὑρεῖν πάγιον, οὐδὲ διηνεκές, ὡς ἐπ' αὐτῷ συστήσασθαί τινα καθόλου πρότασιν. ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι οὐδὲ ἐπιστημονικοῖς ἐν ἅπασι τοῖς τοιούτοις λόγοις οἱ σοφισταὶ χρῶνται πρὸς τὴν τῶν λημμάτων εὕρεσιν, ἀλλ' ἐξ ἐπαγωγῆς, καὶ τὸ χεῖρον ἁπάντων, ὅτι μηδ' ἐπισκεψάμενοί ποτε περὶ φύσεως ἐπαγωγῆς. μὴ δ' αὖ τις αὐτοὺς εἰς τοῦτο προκαλεῖται, τολμῶντες ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἀποδείξεως τι πραγματευομένοις, ἐπιτιμῶντες. ἔτι δὲ χεῖρον, ὅτι μηδ' ἐξ ἐπαγωγῆς μόνον, ἀλλ' ἐκ παραδειγμάτων ἐνίοτε συλλογίζονται, καθάπερ οἱ ῥήτορες. ὅ, τε γὰρ φάσκων ψυχρὸν εἶναι τοὔλαιον, ὅτι καὶ γλίσχρον, ὥσπερ καὶ τὸ φλέγμα, διὰ παραδείγματος συλλογίζεται, τὴν ἴσην ἰσχὺν τῆς ἀποδείξεως παρέχων, ὁμοίως τῷ λέγοντι θερμὸν ὑπάρχειν αὐτό, διότι γλίσχρον ἐστὶν ὡς ὁ ἰξός. ὅ, τε φάσκων θερμὸν εἶναι, ὅτι ῥᾳδίως ἐκφλογοῦται καθάπερ ἄσφαλτος, τῷ λέγοντι ψυχρὸν εἶναι, διότι ῥᾳδίως πήγνυται καθάπερ ὕδωρ. τὸ γὰρ ἐκ παραδείγματος ἢ ἐκ παραδειγμάτων πιστοῦσθαί τι, διαφέρει τοῦ δι' ἐπαγωγῆς πιστουμένου. τῷ τὸν μὲν ἐκ παραδειγμάτων πιστούμενον, ἓν μὲν ἢ δύο τῶν ὁμογενῶν λέγειν.

λέγειν, ἢ πάντως γε ὀλίγα, τὰ πλείω παραλείποντα. τὴν δ' ἐξ ἐπαγωγῆς ἅπαντα περιλαμβάνειν πειρᾶσθαι, τὰ διὰ τῆς ἐμπειρίας ἐγνωσμένα, καὶ μηδὲν ὡς οἷόν τε παραλιπεῖν, ὃ πρόφανές τε καὶ δῆλον τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ ἀποκεκρυμμένον τε καὶ ὀλίγοις γνωστόν. ὅθεν ἥ τε βίαιός ἐστιν, καὶ † πείθει σφοδρῶς, ἡ διὰ πάντων τῶν ἐξ ἐμπειρίας γινωσκομένων ἐπαγωγὴ, ἥ τε μόνοις αὐτοῖς ἡ ἀλαζονεία καταφορὸς γίνεται τοῖς γεγυμνασμένοις ἐν ἀποδεικτικαῖς μεθόδοις. καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ πλέον ὑπὲρ αὐτῆς ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀποδείξεως ὑπομνήμασιν διήλθομεν. ἴσως δ' ἄν ποτε καὶ ἐπὶ μόνας ἐν ὑπὲρ αὐτῆς ἰδίᾳ συνθείημεν γράμμα. φανεῖται δὲ ἥ τε νῦν οὐδὲν ἧττον ἡ φύσις αὐτῆς τε τῆς ἐπαγωγῆς, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ἢ τοῦ παραδείγματος. ἅπαντα γὰρ ἐπελθεῖν ἔγνωκα διὰ κεφαλαίων, ὅσα τοῖς ἰατροῖς εἴρηται περὶ δυνάμεως ἐλαίου, πιθανῶς μὲν τῷ δοκεῖν, οὐ μὴν ἀληθῶς γε, καὶ πρῶτον τὸ ὑπὸ Διοκλέους ἐν Ἀρχιδάμῳ λελεγμένον, ὡς σκληρύνεσθαι καὶ ἐπικαίεσθαι τὸ δέρμα τοῖς ἐν ἐλαίῳ τριβομένοις ὑπελάμβανεν ὁ Ἀρχίδαμος, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ξηροτριβίαν προὔκρινε. συνεκπυροῦσθαί τε γάρ φησι καὶ ἐπικαίειν τὸ ἔλαιον ὑπὸ τῆς τρίψεως θερμαινόμενον ἐνόμιζεν, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐξικμάζειν καὶ ξηραίνειν ἱκανῶς, ὥσπερ τῶν ὀπτωμένων τὰ χριόμενα. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα σκληρύνεσθαι μᾶλλον, ἢ εἰ χωρὶς ἐλαίου τις ὀπτήσειεν. αὐτὴν δὲ ἴσως ἄμεινον ὅλην παραγράψαι τοῦ Διοκλέους τὴν ῥῆσιν. ἔχει δὲ ὧδε. τὸ δὲ μετ' ἐλαίου τρίβειν, οὐχ ὁμοίως ἐδοκίμαζε. πρῶτον μὲν γὰρ ἀνώμαλον ᾤετο γίνεσθαι τὴν τοιαύτην τρίψιν, παρὰ τὸ τὰς χεῖρας ὀλισθαίνειν, καὶ μὴ δύνασθαι τῆς σαρκὸς ὁμοίως ἀντιλαμβάνεσθαι διὰ τὸ λίπος. ἔτι δὲ καὶ σκληρύνεσθαι καὶ ἐπικαίεσθαι τὸ δέρμα, τοῖς οὕτω τριβομένοις ἔφη μᾶλλον ἢ τοῖς ξηροῖς. συνεκπυροῦσθαι γὰρ καὶ ἐπικαίειν τὸ ἔλαιον θερμαινόμενον ὑπὸ τῆς τρίψεως, καθάπερ τῶν ὀπτωμένων τὰ χριόμενα τῶν μὴ χριομένων, ἐκπυρουμένου τοῦ ἐλαίου, θερμαινόμενά τε καὶ ἐξικμαζόμενα λίαν σκληρύνεσθαι μᾶλλον. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ ἐλαίῳ ἑψόμενα κραῦρα καὶ κάπυρα γίνεσθαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. πρὸς δὲ τούτοις, ὥσπερ τὰ ξύλα καὶ τὰ δέρματα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ μετ' ἐλαίου τριβόμενα, συνδιαδίδωσιν εἴσω τὸ ἔλαιον, οὕτως ᾤετο καὶ τὰ σώματα. τούτου δὲ γιγνομένου, πολλὰ τῶν εἰθισμένων διὰ τῆς σαρκὸς μετὰ τοῦ πνεύματος ῥεῖν, καὶ ἔξω διαπίπτειν ἀποστέγεσθαι, ὥσπερ καὶ διὰ τῶν ἠθμῶν καὶ τῶν ὀθονίων καὶ ἐρίων, καὶ πάντων δι' ὧν ἠθεῖταί τι ἐγχεόμενον, καὶ χριόμενον, οὐ δύνασθαι τὰ ὑγρὰ ῥεῖν ὁμοίως. ἀπολαμβανομένης δὲ τῆς τοιαύτης ἐκκρίσεως, τὰ μὲν παλιρροεῖν εἴσω, συμπληροῦν ἀθροιζόμενα τοὺς πόρους ἀλλήλοις πλεκόμενα, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐλαίου περιλαμβανόμενα διὰ τὸ ἔχειν τι ἰξῶδες τὸ ἔλαιον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαίνεται † τὸ λιπαρὸν τοὺς κονιορτοὺς καὶ τὰ κάρφη, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα συνθηρεύειν. ἐμφραττομένων δὲ τῶν πόρων ἀεὶ καὶ ἐπὶ μικρὸν, ἀναγκαῖον εἶναι πολλὰ χεῖρον ἀποτελεῖσθαι τῶν εἰθισμένων γίγνεσθαι κατὰ φύσιν. ὑπελάμβανε δέ τι καὶ δηκτικὸν ἔχειν αὐτὸ, παρ' ὃ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύειν, καὶ τὴν φάρυγγα κορχνοῦν, καὶ τὴν κοιλίαν ξύειν, καὶ αἱματώδεις ποιεῖν διαχωρήσεις πινόμενον. αὐτὸ μὲν οὖν τρίψεως ἀλειφομένους, οὐδὲν λυπεῖν. ἀσθενεστέραν γὰρ εἶναι τὴν δῆξιν, ἢ ὥστε ποιεῖν τινὰ αἴσθησιν. μετὰ δὲ τῆς τρίψεως εἰσδυόμενον εἰς τὴν σάρκα, κακουργεῖν μᾶλλον τῇ δήξει, καθάπερ πολλὰ τῶν φαρμάκων, οὕτω μὲν ἐπιχρισθέντα ἧττον ἰσχύειν, προσπιεζόμενα δὲ καὶ εἰσδυόμενα εἴσω, μᾶλλον ἐνεργεῖν. καὶ δὴ καὶ ταῖς ἀκαλήφαις καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἡσυχῇ μὲν ψαύοντας, οὐδὲν ἐνοχλεῖν, τύπτοντας δὲ καὶ προσπιέζοντας λυπεῖν. ἃ μὲν οὖν ὁ Διοκλῆς ἐν Ἀρχιδάμῳ λέγει, ταῦτ' ἐστίν. πάρεστι δὲ σκοπεῖν ἅμα τότε πιθανὸν αὐτῶν, καὶ μοχθηρόν. ὅτι μὲν γὰρ ἐν ἐλαίῳ πᾶν ὁτιοῦν ἑψόμενον, ἀπόλλυσι τὴν οἰκείαν ὑγρότητα, καὶ ψαθυρὸν καὶ κραῦρον γίγνεται ταχέως, οὐδὲν τοιοῦτον πάσχον ἐν ὕδατι, πρὸς τῆς ἐμπειρίας ἐδιδάχθημεν, ὥστε ταύτῃ μὲν οὐδὲν ὁ Ἀρχίδαμος ἐψεύσατο. δέον δὲ ὥσπερ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Θεόφραστος, ἕτεροί τε τινὲς ἄνδρες φιλόσοφοι τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων ἐν τοῖς φυσικοῖς ζητήμασιν προβάλλουσί τε καὶ λύουσι, καὶ αὐτὸς εἴπερ ἐβούλετο, τὰς αἰτίας ἁπάντων τῶν γιγνομένων ζητεῖν, ὁμοίως ἐκείνοις προβάλλειν τε καὶ λύειν. εἰ δ' οὐ φαίνεται τοῦτο ποιῶν, ἐν τούτῳ καὶ μάλιστα δοκεῖ μοι σφάλλεσθαι. τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον ἐναργῶς, ἀεὶ χρὴ τίθεσθαι πρῶτον, ἐπισκέπτεσθαι δὲ ἐφεξῆς, εἴ τις ἐθέλοι τὴν αἰτίαν αὐτοῦ φυσικὰ προβλήματα συντεθέντα τρόπῳ τοιῷδε. διὰ τί τὸ μὲν ἔλαιον ξηρὰ καὶ ψαθυρὰ, καὶ κραῦρα τὰ ἐν αὐτῷ καθεψόμενα ποιεῖ, τὸ δὲ ὕδωρ, ὑγρὰ καὶ μαλακά; ἢ διὰ τί τὰ μὲν ἑψόμενα ἐπὶ τοὔλαιον ἀποξηραίνεται, τὰ δ' ἄλλως ἐν αὐτῷ βρεχόμενα, φυλάττει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα μᾶλλον, ἢ εἰ μηδ' ὅλως ἐβρέχετο; διὰ τί δὲ τὰς ἀπὸ σκίλλης τε ἀκαλήφης δήξεις ἰᾶται; διὰ τί δὲ τούτων μὲν † ἰατρικόν ἐστιν, αὐτὸ δὲ δάκνει τοὺς ὀφθαλμούς; διὰ τί τὸ μὲν ἄλλο σῶμα πᾶν οὐ δάκνει, τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ δάκνει; διὰ τί τὴν μὲν φάρυγγα τραχύνει, τὰ δὲ ἕλκη παρηγορεῖ; διὰ τί γαστρὸς ὑπαγωγόν ἐστι; διὰ τί κόπων ἰατικόν; διὰ τί τοὺς ἀλειφομένους ἀπεψύκτους τηρεῖ; διὰ τί τῶν ἐντόμων ζώων ἀναιρετικόν ἐστι; διὰ τί τῶν ἱμάντων καὶ βυρσῶν μαλακτικὸν ὑπάρχει, τῶν δ' ἑψομένων ἐν αὐτῷ σχεδὸν ἁπάντων σκληρυντικόν; ἓν μὲν εἶδος τοῦτο προβλημάτων τούτων φυσικῷ προσῆκον μόνῳ. τὸ δ' ἕτερον ὃ κοινὸν ἤδη τε τοῖς ἀπὸ τῶν τεχνῶν, ἐστὶ τοιόνδε. διὰ τίνα αἰτίαν ἐπαλείφουσιν ἐλαίῳ πρότερον ὀπτῶντες οἱ μάγειροι τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰ κρέα; διὰ τί τρίβουσιν ἐλαίῳ τοὺς ἀθλητὰς οἱ γυμνασταί; διὰ τί δὲ καὶ οἱ παιδοτρίβαι τοὺς παῖδας; ἔνεστι γὰρ ἑκάστου τῶν τοιούτων προβλημάτων, ἐμπειρικὴν ἀποδοῦναι. τοὺς μὲν ἰχθῦς καὶ τὰ κρέα, διὰ τοῦτο ἐπαλείφειν τῶν μαγείρων ἐρούντων αὖ, ὅτι ξηρὰ καὶ περικεκαυμένα τὰ ἐκτὸς αὐτῶν γίγνεται χωρὶς τοῦ λίπους ὀπτωμένων. τοὺς δ' ἀθλητὰς ἐν ἐλαίῳ τρίβειν, τῶν γυμναστῶν φησάντων αὖ, ὅτι καὶ τοὺς προϋπάρχοντας κόπους λύει τοῦτο, καὶ τοὺς μέλλοντας πραΰνει, καὶ αὐτὴν τὴν τρίψιν ὁμαλὴν καὶ πραεῖαν τελέως ἀπεργάζεται, καὶ πρὸς τὰς μελλούσας κινήσεις παρασκευάζει τὸ σῶμα. διὰ τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, καὶ οἱ παιδοτρίβαι τοὺς παῖδας ἀλείφειν ἐροῦσι, καὶ πρὸ τῶν γυμνασίων, καὶ μετὰ τὰ γυμνάσια. διὰ τί μέντοι τὸ ἔλαιον ἴαμα κόπων ἐστὶν, οὐκέτι οὔτε γυμναστὴς, οὔτε παιδοτρίβης, οὔτ' ἰατρὸς ἐμπειρικὸς ἐπίσταται. οὐ μὴν οὐδ' ὅτι μὴ γινώσκουσιν, ἀφίστανται τῶν ἐναργῶς φαινομένων. οὐδὲ γὰρ διὰ τί λευκὸς μὲν ἐλλέβορος ἄνω καθαίρει, μέλας δὲ κάτω γινώσκοντες, οὐδὲ διὰ τί κνίκος μὲν φλέγματος ἀγωγόν ἐστιν, ἐπίθυμον δὲ μελάνων οὐκ εἰδότες, ὅμως χρῶνται τοῖς φαρμάκοις εἰς ἅπερ ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, καὶ θεραπεύουσι τοὺς δεομένους, καὶ πιστεύουσι τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις, καὶ καταγελῶσι τῶν τῷ λόγῳ τἀναντία

† πλαίν
† τῶν λιπαρῶν
† ἰατικόν

κατασκευαζόντων. ἀλλ' Ἀρχίδαμος μὲν πρὸς τῷ καταφρονεῖν ἐν πολλοῖς τῶν ἐναργῶς φαινομένων, ἔτι μοι δοκεῖ καὶ ταύτῃ δικαίως ἂν ψέγεσθαι. λέγει μὲν γὰρ ἀμείνω τὴν ξηρὰν τρῖψιν εἶναι τῆς μετ' ἐλαίου, διότι τὸ σῶμα σκληρότερόν τε καὶ ξηρότερον τοῖς ἀλειφομένοις ἐργάζεται, μαλακώτερον δὲ τοῖς ξηροῖς τριβομένοις γίγνεται. λέγει δ' οὐδὲν ἧττον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ τούτῳ προσελθὼν βραχὺ, καὶ τὰ ξύλα καὶ τὰ δέρματα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ μετ' ἐλαίου τριβόμενα, διαδύναι μέχρι τοῦ βάθους αὐτοῦ, καὶ τοῦτ' εἶναι μέγιστον μαρτύριον ὅτι κἀν τοῖς ἡμετέροις σώμασιν εἴσω χωροῦν, ἐμπλάττει τε τοὺς πόρους καὶ κωλύει τὰς τῶν ὑγρῶν ἐκροάς. κἀγὼ μὲν οἶδα πῶς ταῦτα συμφωνεῖ. εἰ γὰρ τοὔλαιον κωλύει τὰς τῶν ὑγρῶν ἐκροὰς, οὐκ ἂν δήπου λέγοιτο ξηραίνειν, ὥστε μάτην ὡς ξηραῖνον αὐτὸ ἐπὶ τὰς τρίψεις φυλάττεται. σφάλλεσθαι δέ μοι δοκεῖ, κἂν τῷ τοῖς ἑψομένοις ἐν ἐλαίῳ παραπλησίως διατίθεσθαι νομίζειν τοὺς ἐν αὐτῷ τριβομένους. οὐ γὰρ δὴ ταῦτά γε φησὶ ποιεῖν θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ εὔκρατον, ἢ χλιαρὸν, ἢ ζέον ἔλαιον, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὕδωρ αὐτό. φαίνεται γὰρ καὶ τοῦτο ψυχρὸν μὲν εἴπερ προσφέροιτο, πυκνοῦν καὶ πιλοῦν, καὶ συστέλλον, καὶ σφίγγον τὸ ἀρκεινόμενον, ὥσπερ εἰ καὶ ζέον ἐσχάτως καῖον. εἰ δ' εὔκρατόν τε καὶ συμμέτρως θερμὸν προσενεχθείη, χαλᾷ, καὶ ἀραιοῖ, καὶ χέει, καὶ διαφορεῖ. εἰ δὲ μήτε ψυχρὸν ἐπισήμως εἴη, μήτε θερμὸν, ἀλλ' οἷον τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν κρηναῖον, οὐδὲν μὲν τῶν εἰρημένων ποιεῖν τηνικαῦτα, διαδείκνυσθαι δὲ τὴν οἰκείαν ἑαυτοῦ δύναμιν. οὕτως οὖν καὶ τοὔλαιον εἴ τις ἐξετάσειν ἐθέλοι, πάσης ἐπικτήτου ψύξεώς τε καὶ θερμότητος ἐλεύθερον ἐργασάμενος αὐτὸ πρότερον, οὕτω τὴν βάσανον ποιείσθω. τὸ μὲν γὰρ ἄκρως ψυχρὸν, οὐκ ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ μόνον ἔτι δύναμιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τῆς ὀθνείας ποιότητος ἐπικράτησιν, ἐνεργήσει τι περὶ τοῖς πλησιάζουσιν. οὕτως δὲ καὶ τὸ θερμὸν ἱκανῶς. εἰ δ' ἀμφοτέρων ἔξω καταστήσας αὐτὸ βασανίζειν ἐθέλοις, εὑρήσεις ἂν οὕτως μόνως τὴν οἰκείαν ἐλαίου δύναμιν. ὥσθ' ὅτε μὲν ἐλαίῳ συνήθως τρίβεταί τις, ὥσπερ οἱ γυμναστικοὶ πάντες, ἐν ἐλαίῳ μόνῳ τρίβεται, πάσης ἄνωθεν τῆς ποιότητος ἔξωθεν. ὅταν δ' ἤτοι ζέον, ἢ θερμὸν ἱκανῶς ἐργασάμενος, ἢ καὶ ψυχρὸν ἐσχάτως αὐτὸ, χρῷτο τηνικαῦτα, συνθέτην ἀνάγκη γίνεσθαι τὴν ἐνέργειαν, ἔκ τε τῆς οἰκείας ἐλαίου δυνάμεως, καὶ τῆς ἐπικτήτου ποιότητος. καὶ πολλάκις δὲ κατακρύπτεσθαι τελέως ἀναγκαῖον οὖσαν τὴν οἰκείαν δύναμιν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, ὅταν ἰσχυρὰν πάνυ προσλάβῃ τὴν ἔξωθεν ποιότητα. τί τοίνυν ὅμοιον, ἢ ἕψειν ἐν ἐλαίῳ ζέοντι βοτάνας, ἢ τὰ τῶν γυμναζομένων ἀνατρίβειν σώματα; μάλιστα μὲν γὰρ ὡς καὶ πρόσθεν ἐπιδέδεικται, φεύγειν χρὴ τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν πίστεις, ἐχούσας γε τὴν οἰκείαν ἑκάστῳ προσφέρειν πεῖραν. εἰ δ' ἄρα ποτὲ καὶ τοῦτο πράττειν ἐθελήσειέ τις, ἀλλ' ὅμοιά γε παραβάλλειν πειρᾶσθαι, καθάπερ ὁ ἐπὶ τῶν βυρσῶν ἐποίησεν καὶ τῶν ἱμάντων. οὔτε γὰρ προθερμήνας ἔλαιον, οὔτ' ἐν χιόνι προψύξας οὐδεὶς, ἀλλὰ τὸ ἐπιτυχὸν ἕκαστος λαμβάνων, ἱμάντας ἀνατρίβει καὶ βύρσας. ὥσπερ οἶμαι καὶ τοὺς παῖδας οἱ παιδοτρίβαι ἐπὶ τὸ ἐπιτυχὸν ἔλαιον ἀνατρίβουσιν, οὔτε προθερμήναντες ἐπὶ πυρὸς, οὔτε προψύξαντες ἐπὶ χιόνος. ἐπεί τοι καὶ ἡμεῖς οὐκ ὀλιγάκις ἐγκαιομένην κεφαλὴν ἐλαίῳ πάνυ ψυχρῷ καταντλήσαντες, ἐνεψύξαμεν. εἰ δὲ μηδ' ἄλλως ἔχοι τοὔλαιον, ἔτι καὶ μᾶλλον ἐμψύξει. εἰ δὲ καὶ ὠμοτριβὲς εἴη, πολὺ δὴ καὶ μᾶλλον ἔτι. σκευάζομεν δὲ καὶ τοῦτο παραπλησίως τῷ ὕδατι, θερμήναντες γὰρ αὐτὸ πρότερον, οὕτως ἐντίθεμεν ἀκραιφνεῖ ψυχρῷ. εἰ δὲ καὶ κρουνὸς ὑπερκείμενος ἐπ' αὐτῷ καταρράττων εἴη, προσεπιγνωμένου δηλονότι τοῦ περιέχοντος ἀγγείου τοὔλαιον, ἔτι καὶ μᾶλλον ἂν οὕτω ψυχρότερον ἐργασθείη. ψυχρὸν δ' ἱκανῶς γίνεται, κἂν ἐπειδὰν προθερμανθὲν ἐν φρέατι κρεμασθῇ ψαῦον τοῦ ὕδατος. γίγνεται μὲν γὰρ καὶ τὸ μὴ ψαῦον ψυχρὸν, ἀλλ' ἧττον. αἱ μὲν δὴ τοιαῦται παρασκευαὶ, ψυχρὸν ἀποδεικνύουσι τοὔλαιον, αἱ δ' ἐναντίαι θερμόν. χρώμεθα δὲ κἀκείναις ἐπὶ τῶν κατεψυγμένων σωμάτων, εἰς δεξαμενὴν ἐμβιβάζοντες ἐλαίου θερμοῦ τοὺς ἀπονεναρκωμένους τι μέρος, ἢ τρομώδεις, ἢ σπασμώδεις, ἢ παλμώδεις, ἢ ἀκινήτους, ἢ ἀναισθήτους, ἢ δυσαισθήτους, ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον πάσχοντας. εἴ τις τοίνυν ἐξ ἁπάσης χρήσεως ἀποφαίνοιτο περὶ τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως, οὐκ ἂν φθάνοι καὶ θερμαντικὸν ἡμῶν καὶ ψυκτικὸν οἰόμενος εἶναι τοὔλαιον, ὑγραντικόν τε καὶ ξηραντικὸν, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦ Διοκλέους Ἀρχίδαμος, εἰ καὶ μὴ παρακολουθεῖ ταῖς ἐναντιολογίαις. ὅταν μὲν γὰρ ξηραίνεσθαι, καὶ κραῦρα γίνεσθαι λέγῃ τὰ ἐν τῷ ἐλαίῳ ἑψόμενα, ξηραντικήν τινα καὶ διαφορητικὴν ἐπιδείκνυσιν αὐτοῦ τὴν δύναμιν. ὅταν δ' εἴσω τῶν βυρσῶν δύεσθαι, καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐμπλάττειν πόρους, καὶ κωλύειν τὰς φυσικὰς τῶν ὑγρῶν ἐκροὰς, ἐναντιωτάτην δήπου πάλιν ἐκ τούτων ἐπιδείκνυσι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοῖς διαφοροῦσι τε καὶ ξηραίνουσιν. ἀλλ' ἐν τούτοις μὲν ἔτι, τὰ γοῦν φαινόμενα λέγων, οὐκ ὀρθῶς ὑπὲρ αὐτῶν συλλογίζεται. ἐπὶ δὲ τὸν περὶ τῆς δήξεως αὐτοῦ λόγον, οὐδὲ ταῦτα διέρχεται πάντα. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὀφθαλμοὺς δάκνειν, καὶ κερχνώδη τὴν φάρυγγα ποιεῖν, καὶ καταξύειν τὴν γαστέρα, καὶ τὰς διαχωρήσεις αἱματώδεις ἐπιφέρειν, ἱκανὰ μαρτύρια τοῦ δακνώδη δύναμιν ὑπάρχειν αὐτῷ. τὸ δὲ καὶ τοῖς ἕλκεσιν ἀνώδυνον εἶναι, καὶ τὰς τῆς γαστρὸς δήξεις ἐπιβρεχόμενόν τε καὶ ἐνιέμενον πάντως ἰᾶσθαι, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ὀδαξισμῶν ἐρεθισμοὺς πραΰνειν, οὐ σμικρὰ πάλιν, οὐδ' αὐτὰ τῆς ἐναντίας αὐτοῦ δυνάμεως γνωρίσματα, παραλέλειπται τελέως. εἰ δ' ἀμφοτέρων λεχθέντων ἐφεξῆς ἐθέλοι τις συλλογίσασθαι δυοῖν θάτερον, ἢ ὡς ἐμπειρικὸς ἐν τῷ πρόσθεν φήσει τὴν δύναμιν ἑκάστου τῶν φαρμάκων ἐξ ἐμπειρίας γινώσκειν, αὐτοῦ δὲ καθ' ἑαυτὸ τὴν οἰκείαν φύσιν ἀγνοεῖν. ἢ ὡς λογικὸς τὰς ἐναντίας δυνάμεις ὑπάρχειν ταὐτῷ φαρμάκῳ, δακνώδη τε καὶ πραϋντικὴν, εἶτ' οἶμαι μεγίστην ἀπορίαν ἕξει τὴν αἰτίαν ἀποδιδοὺς, τοῦ ποτὲ μὲν τὴν ἑτέραν αὐτῶν ἐνεργεῖν αἰσθητῶς, ποτὲ δὲ τὴν ἑτέραν, ἢ ἀπολωλυίας, ἢ μὴ σαφῶς γε φαινομένης τῆς ἑτέρας. εἰσὶ δὲ τῶν τοιούτων ἁπασῶν ἀποριῶν αἱ λύσεις, εἰ μὲν ὡς φυσικὰ προβλήματα προβάλλοιντο, παγχάλεποί τινες. εἰ δ' ὡς πρὸς τὴν χρείαν τῆς τέχνης ἀναφέροιντο, πείρας μὲν πολλῆς, ἐπιλογισμῶν δὲ, οὐ πολλῶν μὲν, ἀκριβῶν δὲ καὶ διωρισμένων δεόμεναι. πρῶτον μὲν γὰρ εἰ πᾶν ἔλαιον τοῖς ὀφθαλμοῖς δακνῶδές ἐστιν, ἢ μὴ, τῇ πείρᾳ διορίσασθαι βέλτιον, οὐκ αὐτοσχεδιάζειν, ὥσπερ ῥήτορας ἐπιχειροῦντας εἰς ἑκάτερον. εἶθ' ἑξῆς, εἰ πᾶν ὁμοίως κερχνῶδες, ἢ γαστρὸς ὑπαγωγὸν, ἢ καταξῦον αὐτὴν, ὡς αἱματώδεις ἐνίοτε κινεῖν ἐκκρίσεις, ἢ τὸ μέν τι ποιεῖ τῶν ἐλαίων ταῦτα, τὸ δ' οὐ ποιεῖ, καὶ τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δ' ἧττον. ἐλαίου δὲ διαφορὰς λέγω νῦν, οὐχ ὡς ἄν τις ὑπονοήσῃ τὰς ἑτερογενεῖς, οἷον τοῦ κικίνου, καὶ ῥαφανί-

νου,

νου, καὶ καρυίνου, καὶ βαλανίνου καὶ τῶν ὁμοίων. εἰδέναι μὲν γὰρ χρὴ, καὶ τὰς τούτων δυνάμεις τὸν ἰατρόν. ἀλλ' οὐκ ἔν γε τῷ παρόντι προσήκει μνημονεύειν αὐτῶν. ἀρκεῖ γὰρ οἶμαι τήν γε πρώτην, αὐτὸ τὸ κυριώτατον καὶ μάλιστα τὸ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ὀνομαζόμενον ἔλαιον ἐπεσκέφθαι. καὶ γὰρ ὁ καρπὸς ἐξ οὗ γίγνεται τοῦτο, μόνος τῶν ἄλλων ἐλαία, καὶ τὸ δένδρον ἐλαία προσαγορεύεται. καὶ τοῦτο μὲν ἔλαιον ἁπλῶς γε καὶ πρώτως ὀνομάζεται. τὰ δ' ἄλλα πάντα, κατὰ μεταφοράν τινα καὶ κατάχρησιν.

Αὐτοῦ δὴ φημὶ τοῦ κυρίως προσαγορευομένου ἐλαίου, περὶ οὗ τὸν σύμπαντα λόγον ἐν τῷ παρόντι ποιούμεθα, πλείους εἶναι τὰς διαφορὰς, κατὰ μὲν τὴν ἡλικίαν, ὅταν ἤτοι πρόσφατον ἐστὶν καὶ οἷον γλεῦκος, ἢ ἀκμάζον, ἢ παλαιὸν ὑπάρχει. κατὰ δὲ τὸν τρόπον τῆς σκευασίας, ὅταν ἤτοι ψιλὸν ᾖ, καὶ ἁπλοῦν καὶ μόνον, ἢ μεθ' ἁλῶν γεγονός. κατὰ δὲ τὴν ἐν αὐτῷ τῷ καρπῷ διαφορὰν, ὅταν ἤτοι πέπειρος, ἢ ὠμὸς ὑπάρχῃ. κατὰ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἐπιτεχνήσεως ἀλλοίωσιν, ὅταν ἤτοι φυλάττηται τοιοῦτον, οἷον ἐξ ἀρχῆς ἔτυχε σκευασθὲν, ἢ ἐλευκάνθη. γέγραπται δὲ ὑπὲρ τῆς λευκάνσεως αὐτοῦ, καὶ ἄλλοις μὲν οὐκ ὀλίγοις, εἰρήσεται δὲ καὶ πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς. τούτων ἁπάντων τῶν ἐλαίων, αὐτὸς ἐγὼ ἐσπούδασα πειραθῆναι τῆς δυνάμεως. καὶ τί μὲν ἐφ' ἑκάστῳ ἐφώρασα, μετὰ ταῦτα διηγήσομαι. νυνὶ δὲ τέλος ἐπιθεῖναι βούλομαι πρότερον, οἷς ἐνεστησάμην. οὐκ ὀρθῶς γὰρ δοκοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν, οὔτε πειρᾶσθαι φαρμάκων, οὔτε συλλογίζεσθαι περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν. πειρᾶσθαι μὲν γὰρ χρὴ μόνων τῶν ἀμίκτων, καὶ ἔξω πάσης ἐπικτήτου ποιότητος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ἀρίστης κατασκευῆς τοῦ σώματος πρότερον, ἐφεξῆς δὲ κἀπὶ τῶν δυσκράτων, εἶθ' οὕτως ἤδη τῶν ἁπλῶν νοσημάτων, ὡς ἔν τε τῷ πρὸ τούτου λόγῳ, κἀν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεως εἴρηται. συλλογίζεσθαι δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἀεὶ διορίζοντας, τοῦ πρώτως τε καὶ καθ' αὑτό. σφάλλονται δ' ἔνιοι τῶν ἰατρῶν οὐ περὶ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ ταῖς περὶ τῶν παθημάτων δόξαις. αὐτίκα τοὔλαιον, ὅτι μὲν ἴαμα κόπων ἐστὶν, ἅπαντες σχεδὸν ὁμολογοῦσιν. ὁποῖον δέ τι πάθος ὁ κόπος ἐστὶν, οὐκέτι ὁμοδοξοῦσιν. ὁ μὲν γάρ τις ξηρότητα τῶν ἄρθρων εἶναι φησὶν ἐξικμασθέντων ἐν ταῖς κινήσεσιν, ὁ δέ τις, καὶ τῶν μυῶν, προστίθησιν. ἕτερος δέ τις, ἔμπαλιν τούτοις ὑγρότητα πολλὴν καὶ τάσιν καὶ θερμασίαν, ἐπελθόντος γε ῥεύματος τοῖς σφοδρῶς κινηθεῖσι μορίοις. ἄλλος δὲ, οὐ πλῆθος ὑγρῶν ἀλλὰ ποιότητα μόνην αἰτιᾶται, συντήξεις τινὰς φάμενος ἐν ταῖς ἀμετροτέραις κινήσεσιν γίγνεσθαι, πιμελῆς τε ἅμα καὶ σαρκὸς ἁπαλῆς, ὧν μέρος μέντοι διαπνεῖσθαι εἰς τοὐκτὸς, μέρος δ' ἴσχεσθαι κατὰ τὸ σῶμα, καὶ τοῦτο δριμὺ καὶ δακνῶδες ὑπάρχον, τὴν οἷον ἑλκώδη διάθεσιν ἐργάζεσθαι. ὥστ' εἰ καὶ τὸ θεραπεύεσθαι τοὺς κόπους ὑπὸ τοῦ ἐλαίου συμφωνεῖται, τό γε τῆς διαθέσεως τοῦ σώματος ἀμφισβητούμενον, οὐδὲν ἐᾷ συλλογίζεσθαι βέβαιον ὑπὲρ ἐλαίου δυνάμεως. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ κόπου τοῦτο συμβέβηκεν, ἀλλὰ κἀπειδὰν ἀλγήματος ἕνεκεν, ἢ δήξεως ἢ φλεγμονῆς ἔλαιον ποτίζωμεν, ἢ δι' ἕδρας ἐγχέωμεν, ἢ καταντλῶμεν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν φλεγμαινόντων ἑλκῶν, οὐ μόνον ἀλλὰ μεθ' ὕδατος αὐτὸ συμμέτρως θερμοῦ καταχέομεν, ὥσπερ ἐν τοῖς κόποις ἅμα τοῖς διὰ τῶν γλυκέων ὑδάτων λουτροῖς. ὁμολογεῖται δ' οὐδ' ἐπὶ τῆς φλεγμονῆς ἡ διάθεσις ὁποία τίς ἐστιν. ἐνιέντων δὲ διὰ τῆς ἕδρας ἢ ποτιζόντων, οὐδ' οὖν οὐδὲ τότε γινώσκομεν ἐναργῶς ὁποίῳ τινὶ σώματι προσάγομεν αὐτὸ, πότερα φλέγματος, ἢ χολῆς, ἢ τινῶν ἄλλων περιττωμάτων μεστῷ. δῆλον γὰρ ὡς οὐχ ὁμοίως διαθήσει τὸν ἄνθρωπον, ἐπειδὰν φλέγματος γλίσχρου μεστὸν εὕρῃ τὸ ἔντερον ἅπαν, ἅμα τῇ γαστρὶ, κἀπειδὰν χολωδῶν περιττωμάτων, ἢ τινῶν ἄλλων δριμέων χυμῶν, ἢ κόπρου πολλῆς, ἢ τούτων μὲν μηδενὸς καθαρᾶς δ' ἀκριβῶς ἐπιτύχῃ, τῆς τε γαστρὸς ἁπάσης καὶ τῶν ἐντέρων, ἢ πρὸς τῷ καθαρὸν εἶναι τοῦτο, καὶ τετραχυσμένον ὑπάρχει. ἀμελῶς οὖν πάνυ καὶ ῥαθύμως ὑπὲρ ἁπάντων τούτων οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν συλλογίζονται, μηδ' ὅπως ἔχοντι τῷ ἀνθρώπῳ δίδοται τοὔλαιον εἰπόντες, ἀλλὰ μηδ' ὁποῖον αὐτὸ, κἄπειτα φάσκοντες, οἱ μὲν δάκνειν τε ξύειν πάντως τὰ ἐντὸς, οἱ δὲ καὶ εἴ τις αὖ εἴη δῆξις ἤδη προϋπάρχουσα, καὶ ταύτην πραΰνειν. οὐ γὰρ σμικρὸν δήπου διενήνοχεν, ἢ τὸ παντάπασιν ἄναλον ὀνομαζόμενόν τε, καὶ ὄντως ὑπάρχον ἔλαιον εἰς φλεγματώδη κοιλίαν ἐμβαλεῖν, ἢ τὸ πλείστων ἁλῶν μετέχον, εἰς καθαράν. ἄμφω μὲν γὰρ λαπάξει τὴν γαστέρα, διαφερούσαις μέντοι ταῖς δυνάμεσιν. τὸ μὲν γὰρ ἄναλον, ἐν φλεγματώδει διὰ τὸν ὄλισθον, ὁμοίως μαλάχαις τε, καὶ βλίτοις, καὶ μόροις. τὸ δὲ ἡλισμένον ἐν καθαρᾷ, διὰ τὴν δριμύτητα παραπλησίως ἅλμῃ καὶ θαλάττῃ. καὶ δὴ καὶ ξύσει μὲν τοῦτο, θάτερον δ' οὐ ξύσει. μὴ τοίνυν μήτε ξύειν ἁπλῶς λέγωμεν τοὔλαιον πάντως ταὐτὸς, ἢ διαχωρήματα ποιεῖν αἱματώδη, μήτε πραΰνειν δήξεις, ἀλλὰ τὸ μὲν ἁλῶδες, ἐν καθαρᾷ ξύειν, τὸ δ' ἄναλον ἐν φλεγματώδει μὴ ξύειν.

Ἐνίοτε δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἰᾶσαι τὰς δήξεις τὸ ἁλμῶδες, ὥσπερ καὶ τὸ μελίκρατον, καὶ ἅλμη, καὶ γάλακτος ὀρρός. συνεξάγονται γὰρ σὺν αὐτοῖς ἐνίοτε ταῦτα τὸν τὴν δῆξιν ἐργαζόμενον χυμὸν, ἰάματά τε γίγνεται δήξεως, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, τοῖς ἀποπλύνουσί τε καὶ ῥύπτουσιν. ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔνεσιν, οὐχ ὅπως παύει τὰ τοιαῦτα φάρμακα τὴν δῆξιν εὐθὺς, ἀλλὰ καὶ παροξύνει. τῷ γὰρ τῆς κενώσεως λόγῳ τὴν ἴασιν, οὐ τῷ τῆς ἐπικράσεως ἐργάζεται. κηρωτὴ μέντοι πολλάκις ἐνεθεῖσα διὰ ῥοδίνου καὶ στέατος, ἢ πιμελῆς, ἐν τῷ παραχρῆμα τὰς δήξεις ἰᾶται τῷ τῆς ἐπικράσεως λόγῳ. καὶ μὲν δὴ καὶ ἔλαιον αὐτὸ μόνον γλυκύτατον, τοῦτο πολλάκις ἔδρασεν, ὥσπερ οὖν καὶ στέαρ τράγου, ἢ χόνδρου χυλὸς, ἢ κηρωτὴ δι' ἐλαίου γλυκέος. ἡμεῖς δὲ καὶ τοῖς διά τινα ψύξιν ἀλγοῦσι ταὐτὸς, ἐνιέντες ἐλαίου θερμοῦ παραχρῆμα πολλάκις ἀνωδύνους εἰργασάμεθα. καὶ εἰ μείζονα δὲ τὴν ψύξιν εἶναι στοχαζόμεθα, προσεπιβάλλομεν ἄνηθον θερμαίνοντες τοὔλαιον, εἰ δ' ἔτι μείζονα, καὶ πήγανον καὶ ἄσφαλτον. τοιαῦτα οὖν ἅπαντα τοῖς πολλοῖς τῶν ἰατρῶν, οὐκ εἰδόσιν, οὔτε τὴν ὑπὸ δυσκρασίας γινομένην ὀδύνην διορίσασθαι τῆς ὑπὸ κακοχυμίας, οὐδ' ὅτι τῶν ἐνιεμένων φαρμάκων ὀδύνης ἕνεκα, τὸ μὲν τῷ θερμαίνειν, τὸ κατεψυγμένον μόριον ἰᾶται. τὸ δὲ, τῷ κενοῦν τὸν δάκνοντα χυμὸν, τὸ δὲ τῷ κατακεραννύναι. πολλάκις δὲ καὶ μικταὶ γίνονται διαθέσεις, ἐκ δυσκρασίας τε ἅμα καὶ δήξεως, ἐφ' ὧν ἡμεῖς εἰώθαμεν ἀνήθινον, ἢ πηγάνινον ἔλαιον ἐγχεῖν, ἐναποτήξαντες αὐτῷ χήνειον στέαρ. εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτο, τὸ γοῦν ὀρνίθειον. εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο, τῶν ἄλλων τι. μηδενὸς δὲ παρόντος τούτων, ἀδήκτου μιγνύμεν κηροῦ, καλῶς δ' οὕτως τὸν πεπλυμένον, ἢ καὶ νὴ Δία τοὔλαιον, αὐτὸ τὸ λελευκασμένον ἐγχεόμενον. ἀνάλογον γάρ ἐστιν ἀδήκτῳ κηρῷ καὶ τοῦτο. περιττὴ οὖν ἀπόφασις ἐστὶ καὶ ἀδιόριστος, ἤτοι τὸ δακνῶδες

ἐν παντὶ καιρῷ πᾶν ἔλαιον, ἤτε τῶν παρηγορικῶν ἀποφηναμένων. τὸ μὲν γὰρ ἁλμῶδες, δακνῶδες, τὸ δ' ἄναλον καὶ γλυκὺ, παρηγορικὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ. δόξει γὰρ ἄν ποτε καὶ τοῦτο παρὰ τὰς διαθέσεις αἷς προσφέρεται, μηκέτι εἶναι τοιοῦτον. ἕκαστον γὰρ τῶν ὑποκεραννυμένων φαρμάκων, ἰσχυρότερον γιγνόμενον τῶν δακνόντων χυμῶν, ἀμβλύνει τὴν δῆξιν αὐτῶν. ἀλλ' αὖ ἰσχυροτέραις ταῖς δυνάμεσιν, ἢ πολλαῖς ὀλίγον ἀναμιχθὲν συνδιαφθείρεταί τε καὶ τρέφει τὴν κακοχυμίαν, ὅθεν καὶ κενοῦν δεῖ παραχρῆμα τοὺς ἐκ τῶν ὑποκεραστικῶν παροξυνομένους, ὡς ἂν πολλῆς καὶ δυσκινήτου διαφθορᾶς πεπληρωμένους. οὕτως οὖν καὶ τὸ γάλα, πολλάκις ἅμα τῷ προσενεχθῆναι, τοῖς μὲν ὀξύνεται, τοῖς δὲ κνισοῦται πρὶν καλῶς πεφθὲν, ὑποκεράσαι τὴν διαφθοράν. καὶ χρὴ τούτων πρότερον ἐκκενώσαντας τὸ πολὺ τῆς κακοχυμίας, οὕτω προσφέρειν καὶ χόνδρον, καὶ πτισάνην, καὶ γάλα, καὶ τἆλλα ὅσα καλῶς πεφθέντα πρὸς εὐχυμίαν συντελεῖ. μὴ μέντοι μήτε τὰς χείρους, μήτε τὰς ἐναντίας ἔχειν δυνάμεις ὅσον ἐπὶ τούτῳ νομίζειν ἅπαντα, μήτε παραλιπεῖν ἐν τοῖς λόγοις ἑκόντα τῶν γιγνομένων θάτερα, καθάπερ Ἀρχίδαμος ἐπ' ἐλαίου. τῶν μὲν δακνομένων ὀφθαλμῶν ἐμνημόνευσεν, καὶ τῆς κερχνώδους φάρυγγος, καὶ τῆς ξυομένης γαστρός. ὅτι δὲ πολλάκις τὸ στόμαχον ἰσχυρῶς δακνόμενον, ἔλαιον γλυκὺ ποθὲν ἰάσατο παραχρῆμα, καὶ τὰς καθ' ὅλην τὴν γαστέρα δήξεις ἐνεθὲν ἐπράϋνε, καὶ τὰς ἀπὸ θαψίας τε καὶ ἀκαλήφης, καὶ σκίλλης κατὰ τὸ δέρμα γιγνομένας ἐπαλειφθὲν, ἔπαυσεν, οὐκ ἔτ' ἐμνημόνευσεν. ἐγὼ δ' οὐκ ἀμφισβητῶ μὲν οὐδ' αὐτὸς, οὐδ' ἀπιστῶ τοῖς φάσκουσιν ἐν ἅπασι σχεδὸν τοῖς οὖσι, πολλὰς καὶ διαφερούσας περιέχεσθαι δυνάμεις, ἀλλὰ τὸ δεῖξαι ἐπαγγέλλομαι τοῦτο κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον. οὐ μὴν τούτου γε ἕνεκα καὶ τὴν ἐν ἑκάστῳ κρατοῦσαν, ἄγνωστον εἶναί φημι. διοριζομένῳ δέ σοι τὸ καθ' αὑτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς, ὑπογνωσθήσεται σαφῶς ἅπαντα. θέασαι γὰρ ὡδί πως ἑκάτερον ὑπὸ παραδειγμάτων, ὑπόδειγμα θέμενος ἐν τῷ λόγῳ, δύο τινὰς ἀνθρώπους δακνομένους μὲν ὁμοίως τὸ τῆς γαστρὸς στόμα, προσφερομένους δὲ χυλὸν πτισάνης, ἢ χόνδρον, ἢ ἄρτον πλυτὸν, εἶτα τῷ μὲν ἑτέρῳ παυομένην τὴν δῆξιν, αὐξανομένην δὲ θατέρῳ, πότερον οὖν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ δακνώδης ἐστὶν ὁ χυλὸς τῆς πτισάνης, ἢ ὁ χόνδρος, ἢ ὁ ἄρτος, κατὰ δέ τι συμβεβηκὸς ὑπὸ θατέρου τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὅπως ηὔξησεν, ἀλλὰ παρηγόρησεν τὴν δῆξιν; ἢ παρηγόρησεν μὲν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, κατὰ δέ τι συμβεβηκὸς ὑπὸ θατέρου παρώξυνεν; ἐγὼ μὲν ὑποκεραστικὸν ὑπάρχοντα κατά γε τὴν ἑαυτοῦ φύσιν φημὶ τὸν χυλὸν τῆς πτισάνης, ἢ τὸν χόνδρον, ἢ τὸν ἄρτον, ἢ νὴ δία τὸ γάλα, παροξύνεσθαι δὲ θατέρῳ τῶν ἀνθρώπων τὴν δῆξιν, τῷ φθάσαι νικηθῆναι πρὸς τῆς διαφθορᾶς. οὕτω δὲ καὶ τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς σχεδὸν ἅπαντας οἶδα γινώσκοντας, ὥσπερ γε καὶ τῶν νεωτέρων τοὺς ἀρίστους, εἴη δ' ἄν τις ἴσως ἐμὲ λανθάνων. οὐδὲν γὰρ ἀτόλμητόν ἐστιν ἐνίοις τῶν νεωτέρων ἰατρῶν, ὡς ἀποφῆναι τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει τὰς διαφορὰς αὐξάνειν τὸν χόνδρον, ἢ τὸν ἄρτον, ἢ τὴν πτισάνην, ἐπ' ἐνίων μέντοι κατά τι συμβεβηκὸς πραΰνειν. ἀλλ' ὁ μὲν ταῦτα λέγων, οὐδεμίαν ἀπόδειξιν εἰπεῖν ἔχει τῆς ἀποφάσεως. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὡς εἴπερ ἡ πτισάνη φύσει κακόχυμος ἦν, οὔποτ' ἂν ἐπράϋνε δήξεις. ἀλλὰ μὴν ὁρᾶται καὶ ἄνωθεν λαμβανομένη, καὶ διὰ τῆς ἕδρας ἐνιεμένη πραΰνουσα πολλάκις, ᾧ δῆλον, ὅτι κατὰ μὲν τὴν ἑαυτῆς φύσιν εὔχυμός ἐστιν. συνδιαφθειρομένη δ' ἐνίοτε τοῖς τὰς δήξεις ἐργαζομένοις χυμοῖς, αὐξάνει τὸ σύμπτωμα. τάχ' οὖν ἔροιτό τις ἡμᾶς, εἰ μηδὲν τῶν κακοχύμων ἰάσατό ποτε δῆξιν; ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οἶδα οὐκ ὀλιγάκις γιγνόμενον, ἀλλ' οὐκ ἐπικεραννῦντα φημὶ, ἀλλὰ τὸ δάκνον ἅμ' ἑαυτοῖς συνεξάγοντα τὰ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων ἰᾶσθαι τὰς δήξεις. καὶ διὰ τοῦτο παραχρῆμά τε καὶ μέχρι περ ἂν ἐκκενωθῇ, δάκνειν τε τὸν ἄνθρωπον, ἀπολιπεῖν τέ τινα τραχεῖαν αἴσθησιν ἐν τοῖς μορίοις, ἑτέρου φαρμάκου δεομένην, οὐ μὴν τό γε εὔχυμα καὶ γλυκύχυμα. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ παραχρῆμα πραΰνει, καὶ χωρὶς τοῦ κένωσιν ἐργάζεσθαι, καὶ τραχεῖαν οὐδεμίαν αἴσθησιν ἐπάγει, τοὐναντίον δ' ἅπαν αὐτὰ τῶν τραχειῶν ἐστιν αἰσθήσεων ἰατικά. τὸν γοῦν χόνδρον καὶ τὸ γάλα, καὶ τὴν πτισάνην ἐπὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων, ἐσθίειν τε δίδομεν, ἐνίεμέν τε διὰ τῆς ἕδρας, ἐπειδὰν ἤτοι διὰ μέλιτος, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τοιούτων ἀπορρύψωμεν τὸ λυποῦν. ἐν τούτῳ δὲ τῷ καιρῷ καὶ στέαρ ἡμῖν γίγνεται χρήσιμον, καὶ κηρωτὴ γλυκεῖα, καὶ τὸ ἔλαιον γλυκύ. λέγειν δέ με νόμιζε καὶ νῦν, καὶ κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον, ἅπαντα γλυκέα, καὶ χωρὶς ἁλῶν σκευαζόμενα, καὶ τὰ πεπλυμένα. τέσσαρσι τοίνυν γνωρίσμασιν ἔχων διορίσασθαι τὸ καθ' ἑαυτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς πραϋντικοῦ, ῥᾳδίως ἐξευρήσεις ἑκάστου τῶν τοιούτων φαρμάκων τὴν δύναμιν. ἔστι δὲ τὰ τέσσαρα γνωρίσματα ταῦτα. πρῶτον μὲν, τὸ παραχρῆμα πραΰνειν ἢ μή. καὶ δεύτερον, τὸ συνεκκενοῦσθαι τὰ λυποῦντα, ἢ μή. τὸ τρίτον, τὸ καταλιπεῖν τινὰ τραχύτητα περὶ τοῖς σώμασιν ἢ μή. καὶ τέταρτον, εἰ μὴ τοῖς οὕτως ἔχουσι χρηστὸν φαίνοιτο. τὸ μὲν γὰρ, μήτε ἐν τῷ παραχρῆμα πραΰνειν τὰς δήξεις, ἀλλὰ μετὰ πλείονός γε σφοδρότητος ἐκκενούμενον, μήτε μένειν ἔνδον ἰώμενον, ἀπολεῖπόν τέ τινα περὶ τοῖς σώμασιν ἀνιαρὰν τραχύτητα, παροξῦνόν τε ταύτην εἰ προσαχθείη δεύτερον, ἀναβρωτικὸν μέν ἐστιν καὶ δακνῶδες τῇ φύσει, κατὰ συμβεβηκὸς δέ ποτε δήξεις ἰᾶται, τὸ δὲ καὶ τῷ παραχρῆμα πραϋντικὸν, ἐκκενοῦν τε μηδεμίαν ἐρεθίζον, ἀλλὰ μηδὲ τραχῦνον ἐν τῷ μένειν, ἴαμά τε τῶν τετραχυμένων γιγνόμενον, αὐτὸ μὲν φύσει χρηστόν ἐστι, δακνῶδες δ' ὑπὸ τῆς ἀλλοιούσης αὐτὸ καὶ διαφθειρούσης κακοχυμίας, ἔστιν ὅτε γίγνεται. ταῦτ' εἴρηταί μοι, καὶ ἅμα τε τὴν καιρὸν, ἢ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἑκατέρου τοῦ γένους τῶν φαρμάκων, ἅμα τε τὴν τῆς δυνάμεως εὕρεσιν ὁ λόγος ἐδίδαξεν. ἀπέδειξέ τε καὶ πτισάνης χυλὸν, καὶ χόνδρον, καὶ τράγον, καὶ γάλα, καὶ ἄρτον πλυτὸν, ἐκ τῶν εὐχύμων ὑπάρχοντα, καὶ μὲν δὴ καὶ πιμελὴν, καὶ στέαρ, ἔλαιόν τε γλυκὺ, καὶ κηρὸν γλυκὺν, ἐκ τῆς τῶν παρηγορικῶν ὄντα φύσεως. εἴη δ' ἂν καὶ γλυκὺς κηρὸς, ὁ τῇ φύσει τοιοῦτος, ὡς ἔνιοί γε πικροὶ γευομένοις εἰσὶ, καὶ ὁ πρὸς τῷ τοιοῦτος εἶναι, καὶ πεπλυμένος ἐν ὕδατι χρηστῷ. Χρὴ δὲ πλύνειν οὐ κηρὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ πίτταν, καὶ ῥητίνην, ἔλαιόν τε, καὶ πᾶν ὁτιοῦν ἄλλο τοιοῦτον τὸ μὴ κεραννύμενον ὕδατι, προθερμαίνοντας συμμέτρως, εἶτα καταῤῥέοντας εἰς ἀγγεῖον πλατὺ καὶ μέγα, πλῆθος ὕδατος ἔχον ἐν ἑαυτῷ καθαρωτάτου τε ἅμα καὶ ἀποιοτάτου. τούτῳ γὰρ ἐναποτίθεται τὸ πλυνόμενον ὅ,τι περ ἂν εἴη, τὴν ἑαυτοῦ δριμύτητα. χρὴ δὲ καὶ ἐντρίβειν αὐτὸ καὶ κόπτειν καὶ θλᾶν, καὶ μαλάττειν ταῖς χερσὶν ἱκανῶς, ἵνα πᾶν μόριον ὁμιλήσῃ τοῦ πλυνομένου φαρμάκου τῷ ὕδατι, καὶ τοῦτο ποιήσαντας ἀποχεῖν

μὲν

μὲν τὸ πρότερον ὕδωρ. αὖθις δὲ θερμαίνοντας τὸ πλυνόμενον, εἰς ἕτερον ὕδωρ ἐμβάλλειν ὁμοίως καθαρὸν, ἀνακόπτειν δὲ χρὴ μέχρι πλείστου πάλιν, ἄχρις ἂν ἐναπόθηται τῷ ὕδατι τὴν ἑαυτοῦ ποιότητα. πάρεστι δέ σοι τοῦτο καὶ γευομένῳ διαγινώσκειν, εἶτα καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον καὶ πολλάκις ἐφεξῆς τοῦτο ποιεῖν, ἄχρι περ ἂν μηκέτι μηδεμίαν ἐκ τοῦ πλυνομένου φαρμάκου ποιότητα δέχηται τὸ ὕδωρ. οὕτω μὲν οὖν ἅπαντα τὰ θερμαίνεσθαί τε καὶ χεῖσθαι δυνάμενα πλύνειν. εἰ δέ τι λιθῶδες εἴη καὶ σκληρὸν, ὡς ἡ καδμεία καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς, ὅ, τε κεκαυμένος χαλκὸς, ἀκριβῶς ἐκεῖνα καταθραύσαντας εἰς λεπτὰ τρίβειν ἐπὶ πλεῖστον ἐν ὕδατι πηγαίῳ τε καὶ καθαρωτάτῳ πολλάκις ἀποχέοντας τὸ πρότερον, ἕως ἂν μήτ' ἐφιστῆται μηδὲν, εἰ καταστάιη τὸ ὕδωρ. ἄποιόν τε τοῦ τριβομένου φαρμάκου γίγνηται, μέχρι δ' ἂν ἤτοι τῆς ποιότητος αὐτοῦ τι φαίνοιτο γευομένοις, ἢ ἐφιστῆταί τι, μέχρι τοσοῦδε καὶ τρίβειν καὶ ἀποχεῖν. ἂν γὰρ οὕτω πλυνῇς ὁτιοῦν τῶν πλυθῆναι δυναμένων, ἄδηκτον γίγνεται. καὶ δὴ καὶ τοὔλαιον, οὐκ ἄδηκτον μόνον, ἀλλὰ καὶ λευκότερον ἐν τῷδε φαίνεται γιγνόμενον. χρὴ δὲ μὴ ἀνακόπτειν ὁμοίως αὐτὸ πίττῃ καὶ κηρῷ καὶ ῥητίνῃ σφοδρῶς, ἵνα μὴ δύσλυτος ἡ πρὸς τὸ ὕδωρ αὐτοῦ γένηται μίξις, ἀλλ' ἐασάντων ἀτρεμῆσαι ῥαδίως λαβεῖν ἐποχούμενον. εἰσὶ δὲ ἕτεροι τρόποι λευκάνσεως ἐλαίου, παρὰ τοῖς τὰ τε τῶν σκευασιῶν βιβλία γεγραφόσι, καὶ τὰ περὶ τῆς ὕλης, ὥσπερ καὶ τὰ παρὰ τῷ Διοσκουρίδῃ κατὰ τὸ πρῶτον. ἀλλ' ἐκείνων μὲν οἱ πλείους ἐκδαπανῶντες τὸ ὑδατῶδες, καὶ τὸ πυῤῥὸν τοῦ ἐλαίου, τὸ ὑπόλοιπον ἀποφαίνουσι λευκὸν, ὁ δὲ διὰ τῆς πλύσεως οἷον ἀποῤῥύπτων αὐτὸ καὶ ἀπομάττων.

Περὶ μὲν δὴ τῆς τῶν πλυτῶν φαρμάκων καὶ λευκαινομένων διαθέσεως, καὶ αὖθις εἰρήσεται. ἐπὶ δὲ τὸ προκείμενον ἐπάνειμι. ἔλαιον εἰ μήτε τὸ καλούμενον, ὀμφάκινον εἴη, στυπτικὸν γὰρ τοῦτό γε, μήτε μεθ' ἁλῶν ἐσκευασμένον, ἀλλὰ μηδὲ πρόσφατόν τε, καὶ οἷον ζέον ἔτι, καὶ πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐπιμελῶς εἴη πεπλυμένον, οὔτε πινόμενον, οὔτε ἐγχεόμενον ἐργάσεται δῆξιν. εἰ δὲ κεγχρῶδές ἐστιν τῆς φάρυγγος, οὐδὲν ἂν εἴη τοῦτό γε πρὸς τὸ δακνῶδες ὑπάρχειν αὐτό. πᾶν μὲν γὰρ τὸ δάκνον, καὶ δριμὺ, καὶ κεγχρῶδες, οὐ μὴν ἅπαν τὸ κεγχρῶδες δάκνον καὶ δριμύ. μόνως γὰρ οὕτως ἂν ἀπεδείχθη τοὔλαιον δακνῶδες, εἰ πᾶν τὸ κεγχρῶδες ὡμολόγητο δακνῶδες ὑπάρχειν. ἥκει τοίνυν πάλιν ἐνταῦθα τὸ παρὰ τὴν ἀναστροφὴν τοῦ συνημμένου σφάλματος μικρὸν τοῦτο καὶ φαῦλον. ἅπαν μὲν γὰρ ὡμολόγηται τὸ δάκνον εἶναι κεγχρῶδες, ὡμολόγηται δὲ καὶ τοὔλαιον ὑπάρχειν κεγχρῶδες. ἀλλ' ἐκ τῶν ὑποκειμένων τούτων, οὐ περαίνεται δακνῶδες εἶναι τοὔλαιον, οὔτε κατηγορικὰς, οὔτε ὑποθετικὰς ἡμῶν ποιησάντων τὰς προτάσεις, τῷ μήτ' ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι περαίνεσθαί τι, μήτε τὸ συνημμένον ἐξ ἀνάγκης ἀληθεύεσθαι. γενήσονται δ' ἐν μὲν τῷ κατηγορικῷ συλλογισμῷ, δύο προτάσεις αἵδε, πᾶν τὸ δάκνον, κεγχρῶδες, πᾶν ἔλαιον κεγχρῶδες. ἐξ ὧν ὁμολογηθέντων, οὐδὲν περανθήσεται. τὴν δ' ὑποθετικὴν πρότασιν, ἣν οἱ περὶ τὸν Χρύσιππον ἀξίωμα συνημμένον ὀνομάζουσιν, οὐκ ἔχομεν ἀληθῆ λαβεῖν, οὔτ' ἐξ αἰσθήσεως, οὔτ' ἐξ ἀκολουθίας λογικῆς. οὐ μὲν γὰρ, ἢ δι' αἰσθήσεως, ἢ ἀπ' αἰσθήσεως, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθελήσῃ, τὰ τοιαῦτα τῶν ἀξιωμάτων εἴληπται. πᾶν τὸ δακνῶδες καὶ κεγχρῶδές ἐστι. καὶ εἴ τι δακνῶδες, τοῦτο καὶ κεγχρῶδές ἐστιν. οὔτ' εἰ πᾶν τὸ δακνῶδες καὶ κεγχρῶδές ἐστιν, ἤδη καὶ τὸ κεγχρῶδες ἅπαν ὑπάρχει δακνῶδες, οὔτε πᾶν εἴ τι δακνῶδές ἐστιν, τοῦτο καὶ κεγχρῶδες ὑπάρχειν, ἐπεὶ τὸ πᾶν εἴ τι κεγχρῶδές ἐστιν, καὶ δακνῶδες ὑπάρχειν. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ μὴ κεγχρῶδες, οὐδὲ δακνῶδες ἀληθές. ἀντιστρέφει γὰρ· οὐ μὴν εἴ τι κεγχρῶδες, εὐθὺς καὶ δακνῶδες, ἀναστρέφει γὰρ τοῦτο. δέδεικται δ' ἐν ταῖς λογικαῖς μεθόδοις, ὡς οἱ μὲν ἀντιστρέφοντες τοῖς ἀληθέσι λόγοις ἀληθεῖς εἰσιν. οἱ δὲ ἀναστρέφοντες, οὐκέτι πάντως ἀληθεῖς. εἴπερ οὖν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀληθές ἐστιν, τὸ εἴ τι κεγχρῶδές ἐστιν, τοῦτ' εἶναι εὐθὺς καὶ δακνῶδες, οὐδ' ἂν τὸ ἔλαιον ἐκ τοῦ κεγχρῶδες εἶναι, καὶ δακνῶδες δείκνυοιτο. μόνως γὰρ ἂν εἴπερ ὡμολόγητο, πᾶν τὸ κεγχρῶδες δακνῶδες ὑπάρχειν, ἀληθῶς ἂν εὑρέθη τὸ τοιοῦτον συνημμένον, εἰ κεγχρῶδές ἐστιν τὸ ἔλαιον, καὶ δακνῶδές ἐστιν, ἵνα ἕπηται τούτῳ τῷ λόγῳ προσλήψεως τοιᾶσδε γενομένης. ἀλλὰ μὴν κεγχρῶδές ἐστιν τὸ ἔλαιον, ἕπεται τὸ συμπέρασμα κατὰ τὸν πρῶτον ἀναπόδεικτον τοιοῦτον, δακνῶδες ἄρα ἐστὶ τὸ ἔλαιον. ἀλλὰ γὰρ οὐχ οὕτως ἐπιχειρητέον ἦν αὐτοῖς, ὡς εἴ τι δακνῶδες εὐθύς ἐστι τοῦτο καὶ κεγχρῶδες, ἀλλ' ὅτι μόνα τὰ δακνώδη, κεγχρώδη, εἴη γὰρ ἂν οὕτω τὰ κεγχρώδη πάντα δακνώδη. τοῦτο δ' αὐτὸ, τὸ, μόνα τὰ δακνώδη κεγχρώδη φαίνεσθαι, παρά τε τὴν αἴσθησιν εἴρηται. φαίνεται γὰρ καὶ τὰ λιπαρὰ κεγχρώδη, καὶ τὸ ζητούμενον ἑτοίμως εἴληπται, μήτ' ἐξ αἰσθήσεως μήτ' ἐξ ἀποδείξεως πιστωθέν. ἔτι τε πρὸς τούτοις ἀγνοούντων ἐστὶν ἀνθρώπων, ὁποία τίς ἡ τοῦ κέγχρειν ἐστὶ διάθεσις ἣν ἴσως ἄμεινον αὐτοῖς ἐξηγήσασθαι.

Συμβαίνει δὲ τὸ κέγχρειν, ἀνωμαλίας τινὸς ἐν τῇ φάρυγγι συνισταμένης παρὰ φύσιν. εἰθισμένον γὰρ τὸ πνεῦμα διὰ καθαρᾶς καὶ λείας ἀεὶ φέρεσθαι τῆς ὁδοῦ, ἐπειδὰν προσκόπτῃ τισὶν ἐξοχαῖς κατ' αὐτὴν, κλόνον τέ τινα καὶ οἷον ἀνώμαλον σεισμὸν ἐργάζεται κατὰ τὴν φάρυγγα, καὶ οὕτως ἐρεθίζεται πρὸς βῆχα τὸ ζῶον. ὥσπερ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ σωτηρίας ἕνεκα τοῖς ζώοις ἡ φύσις ἐναπειργάσατο σύμφυτα πάθη, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ πταρμὸν, καὶ βῆχα. πταρμὸν μὲν, ὑπὲρ τοῦ διώσασθαι τὰ κατὰ τὰς ῥῖνας ἐρεθίζοντά τε καὶ λυποῦντα. βῆχα δ' ὑπὲρ τοῦ τὰ κατὰ τὴν φάρυγγα. διττὴ δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη διάθεσις, ἢ αὐτοῦ παρὰ τὴν ἀρτηρίαν ὑμένος ἀναξηραινομένου τε, καὶ τραχυνομένου, ἢ τινὸς ἀνωμάλου ἐν αὐτῷ φερομένου σώματος, εἴτ' οὖν ὑγροῦ τὴν φύσιν, εἴτε καὶ στερεοῦ. διὰ τοῦτο κἂν ἄρτου τι μόριον σμικρὸν, ἢ τινὸς ἄλλου τῶν ἐδεσμάτων ἀκόντων ἡμῶν παραδράμῃ ποτ' εἰς τὸν τοῦ πνεύματος πόρον, ἀναγκαζόμεθα βήττειν, κἂν πινόντων ἡμῶν ἀθρόον τι παραῤῥυῇ τοῦ πόματος, ὁμοίως ἐρεθίζεται καὶ βῆχα προσκαλεῖται. παρηθεῖται μὲν γὰρ ἀεί τι κατὰ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν εἰς τὸν πνεύμονα τοῦ πινομένου σμικρὸν οὕτως, ὡς ἀναρπάζεσθαί τε πρὸς τῶν ὀργάνων αὐτίκα καὶ διαδίδοσθαι πάντῃ ῥαδίως. ὃ μὴν οὐ δίισταταί γε ἀθρόον οὐδαμόθι κατὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ πνεύματος, οὐδ' ἐρεθίζεται πρὸς βῆχα τὸ ζῶον. ἐπειδὰν δ' ἤτοι τοῦτο πλέον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὑγρὸν ἢ στερεὸν σῶμα κατὰ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν ἐμφέρηται, βήττειν ἀναγκαῖον ἤδη τοὐντεῦθεν, ἄχρι περ ἂν ὑπὸ τῆς σφοδρότητος τοῦ πνεύματος ἐκβρασθῇ τὸ λυποῦν. ἀνάλογον δέ τι τῷδε συμβαίνει, κἀπειδὰν αὐτῷ τῷ κατὰ τὴν ἀρτηρίαν ἔνδον ὑμένι τραχυνθέντι, προσκόπτῃ τὸ πνεῦμα, πλὴν ἀλλ' ἥγε διάθεσις αὐτὴ,

τῆς προειρημένης ἐστὶν ἑτέρα. αὕτη μὲν γὰρ ἀφαιρεῖταί τι καὶ ἀποξύεται τοῦ τῆς ἀρτηρίας ὑμένος, ἔσωθεν δὲ προσπίπτει κατὰ τὴν προτέραν διάθεσιν. τὸ κοινὸν δ᾽ ἀμφοῖν ἐστιν, ἡ ἀνωμαλία τῆς τοῦ πνεύματος ὁδοῦ. λέλεκται δ᾽ ἐπιπλέον ὑπὲρ αὐτῶν ἐν ταῖς τῶν συμπτωμάτων αἰτίαις. ἀλλ᾽ εἴς γε τὸ παρὸν ἀπόχρη γινώσκειν, ὡς τὰ μὲν δακνώδη πάντα, τῷ τραχύνειν τὴν φάρυγγα, τὰ δ᾽ ἐλαιώδη καὶ λιπαρὰ, τῷ περιπλάττεσθαι τὴν ἀνωμαλίαν τε καὶ τὴν κέρχνον ἐργάζεται. πᾶν γὰρ ὅ,τι περ ἂν ἔξω τῆς φύσεως ἐπιπίπτῃ τῷ χιτῶνι τῆς ἀρτηρίας, ἐμπλάσσεταί τε δυσαπολύτως, ἀηδὲς μὲν τοῖς ὀργάνοις, καὶ τῷ δι᾽ αὐτῶν φερομένῳ πνεύματι, λυπηρὸν δὲ τῷ ζώῳ γίγνεται. καὶ οὐ τοῦτό φημι νῦν, ὡς οὐχὶ καὶ τῇ ποιότητι δακνώδη τὰ πλεῖστα τῶν ἐλαίων ἐστί. τά τε γὰρ ἁλῶν μετέχοντα, καὶ τὰ παντάπασι νέα δακνώδη πάντως ἐστὶν, οὐ διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν οὐσίαν, ἀλλ᾽ ὅτι πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν φυτῶν χυλοῖς, ἐμφέρεται περίττωμα διττὸν, ὡς καὶ Θεόφραστος ἤδη ἱκανῶς ἐπέδειξε, καὶ ἡμεῖς δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπιδείξομεν, ἕτερον μὲν τὸ παχύτερον καὶ οἷον γεωδέστερον, ἕτερον δὲ τὸ λεπτότερον καὶ ὑδατωδέστερον. ἔστι δὲ καὶ κατὰ τοὔλαιον ταῦτ᾽ ἄμφω, χρόνου δεόμενα πρὸς σύμπεψίν τε καὶ διάκρισιν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ χρόνῳ, τὸ μὲν ὑφίσταται, τὸ δ᾽ ἐκδαπανᾶται. καὶ πρότερόν γε τὸ γεῶδες καὶ παχύτερον ὑφίσταται τὸ καλούμενον ἀμόργη, θάτερον δὲ τὸ λεπτότερον, καὶ οἷον ὑδατωδέστερον, ἔστι πως καὶ τοῦτο σύνθετον, ἐξ ἀερώδους τέ τινος οὐσίας καὶ λεπτῆς ὀῤῥώδους.

Τὸ δ᾽ ὀῤῥῶδες τοῦτο πυῤῥὸν μὲν τὴν χρόαν ἐστὶ, τοῦ δ᾽ ὑφισταμένου καὶ παχέος καὶ γεώδους, ἀπομέμακται τὴν ποιότητα. αὐτὸ δὲ τοὔλαιον, ἄδηκτόν τε καὶ λευκόν ἐστι κατά γε τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ὅθεν ἐπειδὰν ἀποχωρισθῇ τὸ λεπτὸν τοῦτο περίττωμα, λευκότερόν τε καὶ γλυκύτερον ἑαυτοῦ γίγνεται. ἀποχωρίζεται δὲ τρόποις πολλοῖς. ἢ γὰρ ἐν ἡλίῳ θερμῷ θέντες ἀγγεῖον εὐρύστομον ἐλαίου μεστὸν, αἴροντες κόγχαις ἐξ αὐτοῦ πολλάκις ἄνωθεν καταράττουσιν, ἢ θερμὴν ὑποτιθέασιν τέφραν τοῖς περιέχουσιν ἀγγείοις τοὔλαιον, ἡλιοειδῆ θερμασίαν ὡς ἐνὶ μάλιστα μιμούμενοι. φυλάττονται γὰρ τὴν πλείονα μεταβάλλουσαν αὐτὸ κατὰ ποιότητα, καὶ κνισοῦσαν ἑτοίμως, ἢ πυρῆνας ἐλαιῶν, ἢ σῖτον ἐν κύκλῳ περιτιθέασιν, ἢ ἐπεμβάλλουσιν τινὰ φάρμακα τοῖς ἀγγείοις αὐτοῖς, ἑνὶ δὲ λόγῳ, τὸ μὲν ὑδατῶδες ἐξάγουσι καὶ δαπανῶσι, τὸ λοιπὸν δὲ φυλάττουσιν. ἐὰν οὖν οὕτω γλυκὺ καὶ λευκὸν ἔλαιον λαβὼν, ᾧ μηδ᾽ ἀπ᾽ ἀρχῆς ὑπῆρχε μετέχειν ἁλῶν, ἔτι δὲ καὶ πλύνεις, ὡς εἴρηται πρόσθεν, ἀδηκτότατον ἔστι σοι τοῦτο πάντων φαρμάκων. καὶ ἡμεῖς τοι πολλάκις τοιοῦτον τισὶν ἔλαιον ἐδώκαμεν πιεῖν, καὶ αὐτοί τε προσηνεγκάμεθα πείρας ἕνεκα, καὶ ἦν ἄδηκτόν τε κατ᾽ ἔντερον ἀκριβῶς, καὶ τῆς φάρυγγος ἥκιστα κερχνῶδες, ἐγχεόμενόν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς, βραχεῖαν αἴσθησιν ἔφερεν, αὐτῷ μόνῳ τῷ ξένῳ, καὶ ἀήθει μᾶλλον ἢ τῇ δριμύτητι διοχλοῦν. τὸ μὲν δὴ τοιοῦτον ἔλαιον, ἀκριβῶς ὑπάρχον ἔλαιον, ὑγραίνει τε πάντα καὶ μαλάττει, μήτε ψυχρὸν ἄκρως, ὡς εἴρηται, μήτε θερμὸν προσφερόμενον. ᾧ δὲ καὶ τῶν ἁλῶν μέτεστιν, ἔχει τι καὶ δήξεως ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ θαυμάσαιμ᾽ ἂν, εἴ τις οὕτω πολλοὺς ἐμβάλλει τοὺς ἅλας, ὡς ἰσχυρότερον γενέσθαι, τῆς ἐλαιώδους τε καὶ λιπαρᾶς οὐσίας, καὶ ἵνα τις ἀποδέξηται τὸν Ἀρχίδαμον, ἐπικαίεσθαι λέγοντα τὸ δέρμα τοῖς ἐν ἐλαίῳ τριβομένοις, ἐπεί τοι καὶ τοῦτο γιγνόμενον οἶδα πολλάκις, ἄλλων τε τινῶν ἕνεκα, καὶ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδος. ἀνατρίβουσι γὰρ ἔνιοι τὰ πεπονθότα μόρια σὺν ἐλαίῳ βραχεῖ λείοις ἁλσὶν ἐν τοῖς διαλείμμασιν δηλονότι, καὶ οὐκ ἐν τοῖς παροξυσμοῖς, ὑπὲρ τοῦ ξηράναι καὶ διαφορῆσαι τὸ περιττὸν ἅπαν, εὐεξίαν τέ τινα καὶ ῥώμην ἐνθεῖναι τοῖς ἀσθενέσι μορίοις. ἀλλ᾽ ἐν τούτῳ μὲν οἱ ἅλες κρατοῦσιν, ἐν ἐλαίῳ δὲ κρατοῦνται. καὶ χρὴ τὸν ἐπαλειφόμενον καὶ ἀνατριβόμενον πρὸς τὰ βρεχόμενα μᾶλλον ἐν ἐλαίῳ παραβάλλειν, εἴπερ τὰ ἑψόμενα, μὴ μέλλοντάς γε καθεψήσειν ἐν ἐλαίῳ ζέοντι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ᾽ ἐπαλείφειν εὐκράτῳ. κάλλιον γὰρ ἦν ὡς πολλάκις εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν, αὐτὸ τὸ γιγνόμενον ὁρᾶν, αἰσθητόν τε ὂν καὶ σαφὲς ἀκριβῶς. οὐ γὰρ δήπου δεῖ τῶν ἔξωθεν παραδειγμάτων, ἐν τοῖς οὕτω γνωσθῆναι δυναμένοις. εἰ δ᾽ ἄρα ποτὲ καὶ ἄδηλον εἴη τὸ ζητούμενον, ὡς τῆς ἐξ ἑτέρων δεῖσθαι πίστεως. οὐδ᾽ οὖν οὐδ᾽ ἐνταῦθα πορρωτάτω τε καὶ ἀνομοιότατα τίθεσθαι μαρτύρια τῆς τοῦ ζητουμένου δυνάμεως, ὑπερβαίνοντας τὸ πλησιάζον. ἐναργὲς δήπου καὶ σαφὲς πᾶσιν ἐστιν, ὡς ἡ μετ᾽ ἐλαίου τρῖψις, ἀλυποτέρα γε πολὺ τῆς ξηρᾶς ἐστιν, καὶ μαλάττει τὰ σώματα συνέχουσα, καὶ ἀποστέγουσα μᾶλλον, ὅσον ἀποῤῥεῖν πέφυκεν ἡμῶν ἐκτὸς, οὐ διαφοροῦσα καὶ ξηραίνουσα. τοῦτο δὲ καὶ ὁ Διοκλῆς αὐτὸς ὡμολόγησεν, ἐμπλαστικόν τε τῶν πόρων τοὔλαιον ἀποφηνάμενος εἶναι, καὶ τῶν ἀποῤῥεόντων ἐφεκτικὸν, καὶ βυρσῶν μαλακτικόν. εἰ δ᾽ οὐκ ἤρκει τὸ φαινόμενον αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἔξωθέν τι τεκμηρίων ἐπάγειν τῷ λόγῳ βέλτιον ἐνόμιζε, τῶν ἐν ἐλαίῳ ψυχρῷ διαβρεχομένων ἐχρῆν αὐτὸν μνημονεύειν, οὐ τῶν ἐν τῷ ζέοντι καθεψομένων. ὥσπερ ἐν τοῖς τοιούτοις ὑπερβαίνει τὸ φαινόμενον, οὕτω κἂν τῷ φάσκειν ἀνώμαλον γίγνεσθαι τὴν ἐν ἐλαίῳ τρῖψιν, ὀλισθαινουσῶν τῶν χειρῶν. αὐτὸ γὰρ δὴ τοὐναντίον ἅπαντες ἐναργῶς αἰσθανόμεθα, τῆς μὲν δι᾽ ἐλαίου τρίψεως ὁμαλοῦς γιγνομένης, ἀνωμάλου δὲ τῆς ξηρᾶς. συνεπάγονται γὰρ ἐν ταῖς ξηραῖς τρίψεσιν αἱ χεῖρες τὸ δέρμα, καὶ οἷον διπλοῦσί τε καὶ ἐπιπτύσσουσιν ἐν αὐτῷ, βεβαίως τε καὶ παρὰ φύσιν. εἶθ᾽ ὅταν μηκέτι τὸ πρότερον οἷον ἐνδίπλωμα παραπτομέναις ταῖς χερσὶν ἕπεσθαι δύνηται, τοτὲ μὲν ἀνατρέχει καὶ ἀνασπᾶται πρὸς τὸ συνεχὲς, αἱ χεῖρες δ᾽ ἀθρόως ἐφ᾽ ἕτερον τοῦ δέρματος μετέρχονται μόριον, ὑπερβαίνουσαι τὸ κάτωθεν μέρος τῆς ἐνδιπλώσεως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ σκληρᾶς καὶ ἀνωμάλου καὶ κοπώδους τῆς τοιαύτης τρίψεως αἰσθανόμεθα. σκληρᾶς μὲν, ὅτι τετείνεται βιαίως καὶ θλᾶται τὸ δέρμα. διὰ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ κοπώδους, ἀνωμάλου μὲν, διότι μὴ παντὶ μορίῳ τοῦ δέρματος αἱ τρίβουσαι χεῖρες ἐπιπίπτουσιν, ἀλλ᾽ ὑπερβαίνουσιν ἀεὶ τὸ κάτωθεν μέρος τῆς ἐνδιπλώσεως, καὶ γίνεται τοῦτο, διά τε τὰς φυσικὰς τοῦ δέρματος τραχύτητας, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς παραβῶσι σώμασιν, καὶ ὅτι χαλαρόν ἐστι τοῖς ἄλλοις σχεδὸν ἅπασι, τοῖς τε ἰσχνοῖς καὶ πρεσβύταις μάλιστα. λεῖον μὲν γὰρ, εἴπερ ἦν ὅλον ὁμαλῶς τὸ δέρμα καὶ τεταμένον ἀκριβῶς, οὐκ ἂν ἐπεπτύσσετο ῥᾳδίως, οὔτ᾽ ἀνωμάλους εἰργάζετο τὰς τῶν χειρῶν ἐπ᾽ αὐτοῦ φορὰς, ἀλλ᾽ ἔθεον ἂν οἶμαι ῥᾳδίως εἰς τὸ πρόσθεν ἀπὸ τῶν πρώτων ἑτοίμως ὀλισθαίνουσαι πρὸς ἕτερα, τῷ μηδ᾽ ἓν ἅμ᾽ ἑαυταῖς συνεπάγεσθαι τοῦ δέρματος μόριον. ἐπεὶ δὲ χαλαρόν τε ἐστὶν καὶ ῥακῶδες, δεῖται τινὸς ἔξωθεν φαρμάκου, τάς τε ῥυτίδας ἀναπληροῦντος αὐτοῦ, καὶ τὸν ὄλισθον ταῖς τριβούσαις χερσὶν παρέξοντος, εἰς ταῦτα δὲ οὐδὲν ἂν εὕροις ἐπιτηδειότερον ἐλαίου, καὶ θαυμά-

σιν ἂν τις Ἀρχιδάμῳ, μήτε τὸ φαινόμενον ἐναργῶς αἰσθανομένου, μήτε τὸν ἐπ' αὐτῷ λόγον ἐξευρόντος, ἀλλ' ἐν ἀμφοτέροις ἀποφηναμένου τἀναντία. φαίνεται γὰρ ἀνώμαλος μὲν ἡ ξηρὰ τρίψις, ὁμαλὴ δὲ, ἡ σὺν τῷ ἐλαίῳ, μαρτυρεῖ τε τούτοις ὁ λόγος, οὐχ ἥκιστα τὴν αἰτίαν ἐξηγούμενος. Ἀλλὰ περὶ μὲν Ἀρχιδάμου τε καὶ Διοκλέους, ἅλις εἰς γε τὰ παρόντα. βούλομαι γὰρ, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐπὶ τὸ δεικνύναι τὴν μοχθηρὰν ὁδὸν τῆς τῶν δυνάμεων εὑρέσεως ἧκον ἐλαίῳ παραδείγματι χρώμενος, ἐπεξελθεῖν τάχιστα τὸν λόγον ἅπαντα. λεγόντων οὖν τῶν φιλοσόφων θερμὸν εἶναι τοὔλαιον, καὶ τεκμήριον τούτου τιθεμένων οὐ σμικρὸν ὡς οἴονται, τὸ τάχος τῆς εἰς τὴν φλόγα μεταβολῆς, ἀντιλέγοντες ἔνιοι, τοῦτο μὲν ὑπάρχειν αὐτῷ φασιν, ὅτι λεπτόν ἐστι καὶ ἀερῶδες. ἐκ δὲ τοῦ πήγνυσθαι ταχέως ἐν τῷ χειμῶνι, σαφῶς ἐνδείκνυσθαι τὴν ψύξιν. οὐ μόνον γὰρ οἴνου καὶ ὄξους, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος, ἑτοιμότερον ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ νικᾶσθαι. πρὸς ταῦτα δὲ ἀντιλέγοντες ἕτεροι, τὸ μὲν ἀερῶδες ὑπάρχειν αὐτῷ συγχωροῦσιν, καὶ φαίνεσθαί γε σαφῶς αὐτό φασιν ἐκ τῆς κουφότητος, οὐ μὴν καὶ ψυχρόν γε εἶναι τὴν δύναμιν ὁμολογοῦσιν. ἀέρα γὰρ ἅπαντα θερμὸν ὑπάρχειν τὴν φύσιν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ γένεσις αὐτοῦ. λεπτυνθὲν οὖν, καὶ λυθὲν ὑπὸ θερμότητος ὕδωρ, ἀέρα γίγνεσθαι. καὶ δῆλον ὡς ἐντεῦθεν αὐτοὺς διαδέχεται μέγιστον ζήτημα, τὸ καὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις φιλοσόφοις ἠμφισβητημένον. Ἀριστοτέλους μὲν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ, θερμὸν ὑπολαμβανόντων εἶναι τὸν ἀέρα, τῶν δ' ἀπὸ τῆς στοᾶς, ψυχρόν. ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ πήγνυσθαι ταχὺ τὸ ἔλαιον, ὅπερ ἐδόκει τοῖς ψυχρὸν ἀποφαίνουσιν αὐτὸ, τὸ μὴ σφοδρῶς πήγνυσθαι καθάπερ τὸ ὕδωρ, ἀντιπροτείνουσιν οἱ θερμὸν ὑπάρχειν αὐτὸ φάσκοντες. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πῆξιν εἶναι τὸ γινόμενον ἐπ' αὐτοῦ φασὶν, ἂν ἀκριβῶς ἐξετάζωμεν, ἀλλ' οἷον σύστασίν τινα καὶ πάχυνσιν, καὶ γίγνεσθαι τοῦτο λέγουσιν, ὅτι παχὺ καὶ γλίσχρον ἐστὶν, οὐχ ὅτι ψυχρὸν, ὥστε κἀνταῦθα πάλιν ὁ λόγος ἑκατέρωθεν εἰς ἀπορίαν ἀφικνεῖται. τῶν μὲν ἐκ τοῦ θᾶττον ὕδατος ὑπὸ τῆς ψύξεως νικᾶσθαι τοὔλαιον, τῶν δ' ἐκ τοῦ μᾶλλον ὕδωρ ἐλαίου πήγνυσθαι κατασκευαζόντων τἀναντία, πρὸς τῷ τοίνυν ἐν τούτοις ἀμφισβητεῖν, οὐδ' ὡς ἀερῶδές ἐστιν ὁμολογοῦσιν ἅπαντες. ἡ μὲν γὰρ κουφότης τούτου, φασὶ σύμβολον, ἡ μέντοι παχύτης οὐ σμικρὸν τεκμήριον τοῦ γεώδους ὑπάρχειν αὐτό. συνθέντες δ' ἄμφω τινὲς ἀερῶδές τε ἅμα, καὶ γεῶδες εἶναί φασιν. εἰσὶ δ' οἱ καταγελῶσι τούτων, ὡς τὸ μάλιστα ὑπάρχον ἐλαίῳ, τὴν ὑγρότητα τελέως ἀφαιρουμένων τοῦ λόγου. πρὸς τοίνυν τούτοις ἐκ τοῦ γλίσχρον ὑπάρχειν αὐτὸ, τινὲς μὲν ψυχρὸν ἐπιδεικνύουσιν, τινὲς δὲ θερμὸν, καὶ τινὲς μὲν ξηρὸν, ἔνιοι δ' ὑγρόν. εἰ μὴ γὰρ συνῆκτο, καὶ πεπύκνωτο τὰ μόρια, καὶ ἀλλήλων ἀκριβῶς εἴχετο, μὴ ἂν γενέσθαι γλίσχρον, ἔργα δ' εἶναι ταῦτα σύμπαντα ψυχροῦ. διαχεῖν γὰρ καὶ λύειν καὶ λεπτύνειν, καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωρίζειν τὰ μόρια τὴν τοῦ θερμοῦ φύσιν. οἱ δ' αὖ τοὐναντίον οὐδ' ἂν γενέσθαι τι γλίσχρον φασὶν, ἄνευ θερμότητος κρατούσης, ὡς κἂν ταῖς ἑψήσεσιν δηλοῦσθαι τῶν χυλῶν ἁπάντων, ὅσοι τε βοτανῶν ἐκθλίβονται, καὶ ὅσοι καρπῶν. ὑδατώδεις γὰρ ὄντας τὰ πρῶτα καὶ λεπτοὺς ταῖς συστάσεσιν, καὶ διαρρέοντας ἐπειδὰν ἑψηθῶσιν, παχεῖς καὶ γλίσχρους γίνεσθαι. καὶ μὲν δὴ κἀκ τῶν κατὰ μέρος παραδειγμάτων ἑκάτεροι τἀναντία πιθανῶς κατασκευάζουσιν, οἱ μὲν ἰξὸν, καὶ μέλι, καὶ πίτταν ὑγρὰν, καὶ ῥητίνην, ἕτερά τε τοιαῦτα τῶν ὁμολογουμένων, γλίσχρων τε ἅμα καὶ θερμῶν προτείνοντες. οἱ δὲ κωνείου, καὶ ψυλλίου, καὶ ἀνδράφαξυος, καὶ βλίτου χυλοῦ μνημονεύοντες, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οἷον κολοφῶνά τινα τοῦ λόγου τὸ φλέγμα προχειριζόμενοι, σαφῶς γὰρ αὐτοῖς τοῦτο, καὶ γλίσχρον εἶναι δοκεῖ καὶ ψυχρόν. ἀλλὰ κἀκ τοῦ τοῖς φλεβοτομουμένοις ἐπισταζόμενον ἔλαιον εὔρουν ἐργάζεσθαι τὸ αἷμα, τἀναντία κατασκευάζοντας ἔστιν ἰδεῖν ἑκατέρους. οἱ μὲν γὰρ ὡς τῇ θερμότητι χέον, οἱ δ' ὡς τῇ ψυχρότητι τὸν ὄλισθον παρέχον, ὁμοίως κρυστάλλῳ τὴν εὔροιαν ἐργάζεσθαί φασιν αὐτό. κἄπειτα ἐντεῦθεν ἐκτραπόμενοι περὶ τῆς τῶν ὀλισθηρῶν ἁπάντων φύσεως διαλέγονται, μέχρι τῆς ἐσχάτης φιλολογίας ἀνιόντες τὸν λόγον. † καταγινώσκοντες † καταγελῶντες
δὲ τούτων, ἄλης ὥς φασιν ἕτεροι, τὴν πιμελὴν τοῦ λόγου προχειρίζονται, πλησιαίτατα μὲν ἐλαίῳ τὴν φύσιν ὑπάρχουσαν. ἐναργῶς δ' εὑρεθῆναι δυναμένην, ὁποία τίς ἐστιν τὴν κρᾶσιν, ἐν αὐτοῖς γὰρ ἡμῖν συνισταμένην, οὐκ ἂν δύνασθαι λαθεῖν. αὐτίκα γέ τοι φασὶν ἐν τοῖς ὑγιεινοῖς καὶ εὐτραφέσι σώμασιν γεννᾶσθαι πιμελὴν πολλὴν, ἃ μηδὲ μανέντα τινὰ φάναι ψυχρά. γίνεσθαι γὰρ τοιαῦτα τῆς φύσεως ἐρρωμένης, ἣν δὴ θερμόν τι χρῆμα πάντες ὡμολογήκασιν οἱ φυσικοὶ φιλόσοφοι. τούτοις δ' ἀντιλέγοντές τινες, ἐν ψυχροτέραις κράσεσιν γεννᾶσθαι πιμελὴν φασὶν, ὡς δηλοῦν τάς τε γυναῖκας, καὶ τοὺς ἀργῶς διαιτωμένους. ἤδη δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν, ἔνθα μὲν τὸ ψυχρὸν κρατεῖ, πιμελώδεις, ἔνθα δὲ τὸ θερμὸν, ἰσχνοὺς φασὶ γίνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ προχειρίζονται παράδειγμα τῷ λόγῳ, κελτοὺς μὲν καὶ θρᾷκας, καὶ Βιθυνοὺς, καὶ ποντικοὺς, καὶ γαλάτας, ἅμα μὲν ψυχρὰς χώρας οἰκήτορας, εὐθὺς δὲ καὶ πιμελώδεις τὸ πίπαν. ἄραβας δὲ καὶ λιβύους, αἰγυπτίους τε καὶ αἰθίοπας, ὅσοι τ' ἄλλοι θερμὴν ἐποικοῦσι γῆν, ἰσχνοὺς καὶ ξηροὺς ἅπαντας. εἰσὶ δ' οἳ καὶ χωρὶς κατὰ μέρος παραδειγμάτων αὐτῷ τῷ καθόλου λόγῳ πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητοῦσιν. οἱ μὲν μηδ' ἂν γενέσθαι τὸν λιπαρὸν ἐν ἡμῖν χυμὸν, εἰ μὴ καλῶς ὑπὸ τῆς φύσεως αἱ τροφαὶ κατεργασθεῖεν. οἱ δὲ τοῦτον μὲν ἐν ταῖς τροφαῖς περιέχεσθαι, καταναλίσκεσθαι δ' ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν θερμασίας, ὥσπερ τοὔλαιον ὑπὸ τῆς φλογὸς, ἧς ἀρρώστου γινομένης, ἀθροίζεσθαι κατὰ τὸ σῶμα. τινὲς δὲ αὐτῶν, καὶ τὰ ζῶα παρατίθενται τῷ λόγῳ, τὰ μὲν φύσει ψυχρότερα, πιμελωδέστερα πάντα ὑπάρχοντα, καθάπερ ἄρκτοι, καὶ οἶες, καὶ σύες. τὰ δ' αὖ θερμότερα, ξηρότερά τε καὶ ἰσχνότερα, καὶ ἀπίμελα, καθάπερ λέοντές τε καὶ παρδάλεις καὶ κύνες. ἔτι τοίνυν ἀπὸ τοῦ διαφθείρεσθαι βρεχομένας ἐλαίῳ μελίττας τε καὶ μυίας, καὶ σφῆκας, καὶ μύρμηκας, οἱ μὲν ψυχρὸν, οἱ δὲ θερμὸν ἐπιδεικνύναι πειρῶνται τοὔλαιον, καὶ τινὲς μὲν ὑγρὸν, τινὲς δὲ ξηρόν. ἄναιμα γὰρ ὄντα τὰ εἰρημένα ζῶα, καὶ διὰ τοῦτο ψυχρὰ, τινὲς μὲν ἑτοίμως ὑπὸ ἐλαίου καταψύχεσθαί φασιν, καὶ διὰ ταῦτ' ἀποθνήσκειν. ἔνιοι δ' ἐκθερμαινόμενα, μὴ φέρειν τὴν εἰς τοὐναντίον μεταβολήν. καὶ δὴ καὶ ξηραινόμενα ἀμέτρως ἕτεροι, διὰ τὸ φύσει προεξηράνθαι, τῷ τῆς ἀμετρίας βλάπτεσθαι λόγῳ. ὑγραινόμενα δ' ἕτεροι τῇ πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν ἐναντιότητι. τὸ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἐντόμων ζώων εἰς τοὐναντίον ἀλλήλοις ἐπιχειρεῖν αὐτοὺς, οὐδὲν ἂν ἴσως εἶναι θαυμαστόν, ὅτι δὲ κἀκ τῶν ἡμῖν αὐτοῖς συμβαινόντων εἰς ἑκάτερον

ἐπιχειροῦσιν, ἄξιον ἤδη θαυμάζειν. οἱ μὲν γὰρ μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον ἱδροῦν φάσκοντες, εἴ τις ἀλείψαιτο λουόμενος. οὐδ' οἱ μᾶλλον εἰπόντες ὁμολογοῦσιν ἀλλήλοις ὑπὲρ τῆς καθόλου δυνάμεως, οὐθ' οἱ ἧττον. ἀλλὰ τῶν μὲν μᾶλλον ἱδροῦν φασκόντων ἡμᾶς, ἔνιοι μὲν εἰς θερμότητα τὴν αἰτίαν ἀναφέρουσιν, ἔνιοι δ' εἰς γλισχρότητα. τὸ μὲν θερμὸν τῇ φύσει προκλητικὸν ἱδρώτων φάσκοντες ὑπάρχειν οἱ πρότεροι. τὸ δὲ γλίσχρον, οἱ δεύτεροι, θηρατικόν τε καὶ ἀθροιστικὸν γιγνόμενον τῶν τέως ἀποῤῥεόντων ἐν τάχει καὶ διὰ τοῦτο λανθανόντων τὴν αἴσθησιν, ἐπίδηλον οὕτως ἐργάζεσθαι τὸ πλῆθος τῶν ἱδρώτων. οἱ δ' ἧττον ἱδροῦν φάσκοντες τοὺς ἀλειψαμένους ἐν λουτροῖς καὶ γυμνασίοις, οἱ μὲν ἐμπλαστικήν, οἱ δὲ ψυκτικὴν αὐτῷ δύναμιν ἀνατιθέασιν. καὶ μὲν δὴ κἀκ τῶν φαινομένων, οἱ μὲν ξηραίνειν, οἱ δ' ὑγραίνειν αὐτό φασιν. ὑγραίνειν μὲν ὅσοι πλέον ἱδροῦν ὑπολαμβάνουσι τοὺς ἠλειμμένους, ξηραίνειν δὲ καὶ ἕτεροι, καὶ δὴ καὶ ἀπεριψύκτους διαφυλάττειν τοὺς ἀλειψαμένους. οἱ μὲν ὑπὸ πάχει τε καὶ τῇ γλισχρότητι, δίκην ἀμφιέσματός τινος, ἢ προβλήματος εἴργον τὸ κρύος, οἱ δὲ τῇ φυσικῇ θερμότητι καὶ τὰ πλησιάζοντα συνεκθερμαῖνον. ἔτι τοίνυν ἐκ τοῦ μὴ βλάπτειν, μηδ' ἐξαλείφειν αὐτὸ τὰ διὰ τοῦ μέλανος ἐν τοῖς βιβλίοις γραφόμενα, καίτοι τῶν γε ἄλλων ὑγρῶν ἁπάντων ἐξαλειφόντων, οἱ μὲν ξηράν τε, καὶ οἷον ἄνικμον αὐτοῦ τὴν φύσιν εἶναι φασίν, ὁμοίως ψάμμῳ τε καὶ σποδιᾷ, τινὲς δὲ καὶ παχυμερέστερον καὶ ἀκατέργαστον. οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ μίγνυσθαι τοῖς ἄλλοις, οἱ μὲν εἰς κουφότητα καὶ λεπτομέρειαν, οἱ δὲ εἰς γλισχρότητα καὶ πάχος ἀναφέρουσιν, ἐπεὶ τοῖς γε ὁμοίως χυλοῖς μίγνυσθαι, καθάπερ καὶ τὸ ὑπὸ τῆς μαλάχης ἀφέψημα. τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ μὴ καλῶς ἐλαίῳ δεύεσθαι τὴν γῆν, καίτοι τοῖς ἄλλοις ὑγροῖς βρεχομένην, οἷον ὕδατι καὶ οἴνῳ καὶ ὄξει. τινὲς μὲν κἀνταῦθα τὸ ξηρὸν τῆς οὐσίας, ἔνιοι δὲ τὸ λεπτομερές, εἰσὶ δ' οἳ τὸ παχυμερὲς αἰτιῶνται. διεξέρχεσθαι μὲν τοὺς πόρους τῆς γῆς ἀψαυστὶ φάσκοντες οἱ τὴν λεπτομέρειαν αἰτιώμενοι. τὴν ἀρχὴν δὲ μηδ' ἐμπίπτειν εἰς αὐτούς, οἱ τὴν παχυμέρειαν. ἔστι δ' οὐδετέρους ἐλέγξαι κατ' ἀμφοτέρας τὰς αἰτίας δυναμένων τινῶν, καὶ μὴ μίγνυσθαι τοῖς πέλας. εἴγε καὶ τῶν φυσικῶν ἐνίοις ἡ συμμετρία τῶν πόρων, αἰτία τῆς μίξεως εἶναι δοκεῖ. κἀγὼ μὲν νῦν ἐπὶ κεφαλαίων αὐτὰ διέρχομαι, τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπιχειρημάτων ἀναμιμνήσκων μόνας. εἰ δέ τις ἐκτείνειν ἕκαστον ἐθέλοι, καὶ κατασκευάσειν ἑκατέρωθεν, οὐ μίαν οὕτω γε βίβλον, ἀλλὰ παμπόλλας ἂν οἶμαι πληρῶσαι αὐτόν. πάρεστι δὲ ἤδη σκοπεῖν, ὡς οὐ μακρὰ μόνον, ἡ τοιαύτη πλάνη τῶν λόγων, ἀνεκτὸν γὰρ ἂν ἦν, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς ἄκρας ἀνερχομένη φυσιολογίας, ἐνίοτε δὲ καὶ δύσκριτον. εἰ δ' ὅτι καὶ παντάπασιν ἄχρηστος ἰατροῖς εἰδείη τις, ἔτι καὶ μᾶλλον οἶμαι φεύξεται τὴν τοιαύτην ὁδὸν τῶν λόγων. οὔτε γὰρ ἁπλῶς εἰ θερμόν, ἢ ψυχρόν, ἢ ξηρόν, ἢ ὑγρόν ἐστιν ἕκαστον τῶν φαρμάκων, ζητοῦμεν. οὔτ' εἰ μυρμήκων, ἢ σφηκῶν, ἢ μελιττῶν, ἢ τινὸς ἄλλου τῶν ζώων ὑγραντικόν, ἢ ξηραντικόν, ἢ θερμαντικόν, ἢ ψυκτικόν ἐστιν, ἀλλ' ὅπως ἔχει πρὸς ἀνθρώπινον σῶμα. παρὸν οὖν ἐπ' ἀνθρώπων ποιεῖσθαι τὴν βάσανον, οὐ καλῶς ἐκτρέπονται πρὸς ἕτερα. βάσανος δ' ὀρθὴ πρῶτον μέν, ἡ ἐπὶ τῶν εὐκράτων σωμάτων, ἐφεξῆς δ' ἡ ἐπὶ τῶν δυσκράτων, εἶθ' ὡς εἴρηται πολλάκις ἡμῖν καὶ πρόσθεν, ἡ ἐπὶ τῶν θερμῶν, καὶ ψυχρῶν, καὶ ξηρῶν, καὶ ὑγρῶν νοσημάτων. ἐν οἷς προσέχειν τὸν νοῦν ἠξιοῦμεν, καὶ ὡς διορίζεσθαι τὸ καθ' ἑαυτὸ τι δρῶν, τοῦ κατὰ συμβεβηκός. ἔσεσθαι δὲ τοῦτο πρῶτον μέν, εἰ ἁπλοῖς ὡς ἔνι μάλιστα προσφέροιτο πάθεσιν. δεύτερον δὲ εἰ εὐθὺς τοῦτο ἐξ ἀρχῆς αἰσθητῶς ἐμφαίνοι τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἢ μετὰ χρόνον, ἢ καὶ τελέως ἀργεῖν, ὥσπερ τὸ τῆς θερμασίας ἐπανάκλησιν ἐργαζόμενον ὕδωρ ψυχρόν. ἔτι τε πρὸς τούτοις ἄμικτον ἑτέρας ποιότητος, εἰς ὅσον οἷόν τε δυνατὸν ἐργάσασθαι τὸ τοιοῦτον. πῶς μὲν οὖν ἄν τις ἔλαιον ἐργάσεται τοιοῦτον, λέλεκται καὶ πρόσθεν. πῶς δ' ἄν τις ἁπλῷ νοσήματι προσφέροι, νῦν εἰρήσεται. τοσοῦτον ἀναμνησάντων ἡμῶν πρότερον, ὡς ἐν ταῖς τῶν νοσημάτων διαφοραῖς ἐδείκνυτο, τινὰ μὲν ἐπὶ τὸ θερμότερον ἐκτετράφθαι σώματα, χωρὶς κακοχυμίας τινός, ἢ στύθους, ἢ σπλάγχνου φλεγμονῆς, ὥσπερ ἐν ταῖς σφοδραῖς ἐγκαύσεσιν εἴωθε γίγνεσθαι. τινὰ δὲ ἐπὶ τὸ ψυχρότερον, ὡς ἐν τοῖς καλουμένοις ἤδη συνήθως ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, ψυγμοῖς. ἐν δὴ ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν ἔλαιον προσφέρων, ἐξευρήσεις ἐναργῶς, εἴτε θερμαίνειν ἡμᾶς πέφυκεν, εἴτε καὶ ψύχειν. ἔστω δὲ δηλονότι πάσης ἐπικτήτου ποιότητος ἰσχυρᾶς ἀπηλλαγμένον. ἀεὶ γὰρ ἐπὶ παντὸς φαρμάκου, μεμνῆσθαι χρὴ τούτου. τὸ μὲν κεφάλαιον τοῦ λόγου τουτί. τὸ δ' ἔργον αὐτὸ τὸ γιγνόμενον, ἡ πεῖρα δείκνυσιν. οἱ μὲν ἐγκεκαυμένοι πρὸς τὸ μὴ παύεσθαι τῆς θέρμης, ἔτι καὶ ἀσωδέστεροι γίγνονται, καὶ τοῦ χρόνου προϊόντος θερμότεροι. τοῖς ἐψυγμένοις δέ, σαφῶς οὐδὲν εἰς ὠφέλειαν, ἢ βλάβος ἐξ ἐλαίου χρίσεως ἀποβαίνει. ᾧ καὶ δῆλον, ὡς εἰ καὶ θερμαίνειν ἡμᾶς πέφυκεν, ἀλλ' οὐκ ἔτι γε σφοδρῶς, ἢ ἐναργῶς, ὥσπερ ῥητίνη, καὶ πίττα, καὶ ἄσφαλτος. ἀκούειν δέ σε χρὴ νῦν, οὔτε ξηρὰν ῥητίνην, ἢ πίτταν, ἢ ἄσφαλτον, οὐ γὰρ ἂν οὐδὲ ἀλείψαιτό τις αὐταῖς. οὐ μὴν οὐδὲ τὰς ἐν ἡλίῳ τετηκυίας, οὐ γὰρ ἁπλοῦν ἔτι τό γε τοιοῦτον, οὐδ' αὐτοφυὲς ἂν εἴη φάρμακον, ἀλλὰ ῥητίνην μέν, ἤτοι τὴν αὐτόῤῥυτον ὀνομαζομένην, ἢ τὴν τερμινθίνην τε καὶ σχινίνην, ὑγρὰν ἔτι καὶ πρόσφατον, ἢ τῆς πευκίνης τὴν ἐφισταμένην ἄνωθεν τοῖς κεραμίοις ἐλαιώδη. πίττης δέ, τὴν ὑγράν. καὶ μᾶλλον ἔτι τὸ κατ' αὐτῆς ἐποχούμενον ἐλαιῶδες, ὃ δὴ πίσσανθον ὀνομάζουσιν. ἔστι γὰρ ὄντως, οἷον ἄνθος τι πίττης, οὕτω δὲ καὶ ἄσφαλτον τὴν ὑγρὰν ἔτι τὴν ἐκ Μηδείας. ἅπαντα γὰρ ταῦτα, λιπαρὰ μέν ἐστιν, καὶ πλεῖστον τῆς ἐλαιώδους ἔχοντα φύσεως, ἐναργῶς μέντοι θερμαίνει, καθάπερ ἥ τε στακτή, σμύρνα, καὶ τὸ πεύκινον, ἢ ἀρκεύθινον, ἢ τὸ κέδρινον, καὶ τὸ δάφνινον ἔλαιον, ἕτερά τε τοιαῦτα, σαφῶς μὲν ἐκθερμαίνει τοὺς ἐψυγμένους, ἐσχάτως δ' ἀνιᾷ τοὺς ἐγκεκαυμένους. ταῦτα μὲν οὖν, ἑκατέρωθεν ὁμολογεῖται θερμαίνειν. ἔλαιον δέ, οὐδ' ἑτέρωθεν ἰσχυρῶς, οὔτε τοὺς κατεψυγμένους ἐκθερμαίνειν, οὔτε βλάπτειν τοὺς ἐγκεκαυμένους. οὐ μὴν οὐδ' ἀσαφῶς γε τοῖς ἐπ' ἐγκαύσει πυρέξασιν, ἄσης γέ τινος αἴτιον γίγνεται, καὶ τὴν θερμότητα παραύξειν φαίνεται, καθάπερ κἀν τοῖς ἀκριβέσιν ἐρυσιπέλασιν. ἔστι δὲ δήπου ταῦτα, χολώδη ῥεύματα, σαφῶς γὰρ δήπου καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις αὐξάνειν τὴν θερμασίαν, εἰ καὶ ψυχρὸν ἐσχάτως αὐτὸ προσάγοις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐγκαύσεων, εἰ χωρὶς ἄλλων εἴη, καὶ ἄλλως λελυκασμένον, ἔχει τινὰ παραμυθίαν ψυχρὸν καταντλούμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ἐρυσιπελάτων, ὅπως ἂν ᾖ ψυχρόν, οὐδ' ἐν ὀνίνησιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτειν πέφυκε, τὰ

μὲν

μὲν ἐκ χολώδους ῥεύματος ἀκριβῶς ἅπαντα, μεγίστας βλάβας. τὰ δ' ἐξ αἵματος αὐτῷ μεμιγμένου, μικροτέρας μὲν, οὐ μὴν τὰς ἐπιτυχούσας γε, οὐδὲ ταύτας. ἧττον δὲ τούτων, ἐναργῶς δ' οὖν ἔτι καὶ τὰς ζεούσας αὐτίκα φλεγμονὰς, ἐξ ὧν ἁπάντων τεκμαιρομένῳ μοι, θερμότητα παραπλησίαν ἀνάπτειν ἔδοξεν, οἷς περ ἂν ὁμιλῆσαν τύχῃ. φαίνεται γοῦν τοῖς μὲν μετρίως θερμοῖς σώμασιν προσφερόμενον μετρίως θερμαίνειν αὐτὰ, τοῖς δ' ἰσχυρῶς ἰσχυρὰν τὴν θερμασίαν ἀνάπτον. Εἴρηται μὲν οὖν ἤδη κἀν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν, ὡς ἕκαστα τῶν προσφερομένων τῷ σώματι φαρμάκων, ἃ δὴ καὶ θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν ὑπάρχειν ἔφαμεν, ἀρχὴν τοῦ θερμαίνεσθαι παρ' ἡμῶν λαμβάνοντα, τὰ μὲν ὡσαύτως ἡμᾶς ἀντιθερμαίνει, τὰ δὲ σφοδρότερον. ἐκ δὴ τῶν εἰς ἴσον ἀντιθερμαινόντων, ἐφάνη μοι τοὔλαιον ἐπισκοποῦντι τὰς κατὰ μέρος αὐτοῦ δυνάμεις. εὕρισκον γὰρ ἀεὶ χλιαρὰν μὲν ἐν τοῖς μετρίως θερμοῖς σώμασιν ἀπεργαζόμενον αὐτὴν θερμότητα, ζέουσαν δ' ἐν τοῖς ζέουσιν. ἐφαίνετο δέ μοι διὰ τοῦτο, καὶ σπασμοὺς καὶ τρόμους, ἀναισθησίας τε καὶ δυσαισθησίας, μήτ' ὠφελεῖν μηδὲν ἀξιόλογον, μήτε βλάπτειν. ὠφελεῖν μὲν γὰρ οὐκ ἠδύνατο, τῷ μὴ θερμαίνειν ἰσχυρῶς, βλάπτειν δ' οὐκ ἦν ἱκανὸν, ὅτι μηδ' ὅλως ἔψυχεν, ἐπικτήτου μὲν θερμότητος ἰσχυρᾶς λαβόμενον, ἱκανῶς ὠφελεῖν. ἐπειδὰν εἰς πυέλους ἐλαίου θερμοῦ ῥίζας τινὰς, ἢ πόας θερμαντικὰς ἐναφεψημένας ἔχοντας, τοὺς οὕτω πεπονθότας ἐμβιβάζοιμεν, ὅθεν εὐλόγως οἷον ὕλη τίς ἐστι τῶν ἄλλων φαρμάκων. αὖτε γὰρ ψυχρὰ μίξεις αὐτῷ, ψυχρὸν ἔσται τὸ μικτόν. αὖτε θερμὰ, θερμόν. ὃ γὰρ ἂν ἐκ τῆς μέσης ὑπάρχῃ κράσεως, ὑπηρετεῖ τοῖς ἄκροις ἑκατέροις, ὡς μήτ' εἰ θερμῷ μιχθείη ψυχρὸν, τὸ μιχθὲν ἐξ ἀμφοῖν ἀπεργάσασθαι δυνάμενον, ὅτι μηδ' αὐτὸ ψυχρόν ἐστιν, μήτ' εἰ ψυχρῷ θερμὸν, οὐδὲ γὰρ θερμὸν ὑπάρχει. καὶ κατὰ τοῦτ' εὐλόγως οἱ μὲν θερμαίνειν αὐτὸ φάσκουσιν ἡμᾶς, οἱ δὲ οὐ θερμαίνειν. θερμαίνειν μὲν γὰρ ἂν δόξειεν, εἰς ἴσην τῷ θερμαίνοντι σώματι θερμασίαν ἀφικνούμενον, ἀντιθερμαίνειν γοῦν δύναται ταύτῃ. τῷ δὲ μὴ προσαυξάνειν ἣν κατέλαβεν, οὐκ ἂν δόξειε θερμαίνειν. οὐ γὰρ τὸ φυλάττειν ἣν εὗρεν, ἀλλὰ τὸ παραύξειν ἔργον εἶναι τοῦ θερμαίνοντος. Ἀρχαὶ δὲ τῆς τοιαύτης ἀμφισβητήσεως, τρεῖς εἰσι. τό τε μὴ διορίσασθαι τὰ γένη τῶν θερμαίνειν ἡμᾶς λεγομένων, καὶ τὸ ταῖς ὁμωνυμίαις χρῆσθαι συγκεχυμένως, καὶ τὸ μηδεμίαν ἀπολιπεῖν μεσότητα. θερμαίνειν μὲν οὖν ἡμᾶς λέγεται, τά τ' ἐνεργείᾳ θερμὰ, καθάπερ τὸ πῦρ αὐτὸ, καὶ τὰ δυνάμει, καὶ τῶν δυνάμει θερμῶν, τὰ μὲν, ὡς τροφαὶ, τὰ δ' ὡς φάρμακα, τὰ δ' ὡς σκεπάσματα. τὸ θερμὸν δ' αὐτὸ, τό τε κατ' ἐνέργειαν ἤδη τοιοῦτον, οὕτως ὀνομάζειν εἰθίσμεθα, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν, ὡς πολλάκις εἴρηται καὶ πρόσθεν. ἀλλὰ τὸ μὲν κατ' ἐνέργειαν, τό θ' ἁπλῶς θερμὸν, οἷον τὸ πῦρ, καὶ τὸ κατ' ἐπικράτησιν, οἷον τὸ ζῶον, καὶ τὸ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς παραβαλλόμενον, καὶ τὸ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχόν. τὸ δὲ κατὰ δύναμιν, πρῶτον μὲν ἀντιδιαιρεῖται τῷ κατὰ συμβεβηκὸς, εἶθ' ἑξῆς τοσαύτας ἔχει σημαινομένων διαφορὰς, ὅσας περ καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν θερμόν. οἷον γὰρ ὕλη τίς ἐπιτήδειος ὑπάρχουσα τῷ κατ' ἐνέργειαν θερμῷ, τὸ μέν τι τοῖς ἁπλῶς ὀνομαζομένοις θερμοῖς, τὸ δέ τι τοῖς κατ' ἐπικράτησιν. ἄλλο δέ τι πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς, ἢ ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχὸν παραβαλλομένοις, οἰκεία γίνοιτ' ἂν ὕλη. διὸ καὶ τὰ πρὸς ἄνθρωπον σκοπουμένους, ἠξιοῦμεν ἀποχωρῆσαι τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἐν τούτοις τε οὖν ἅπασιν ἁμαρτάνουσιν οἱ περὶ φαρμάκων δυνάμεως ἐπισκεψάμενοι, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι παρερχόμενοι τὰς μεσότητας, ἔν τε ταῖς κατὰ φύσιν ἡμῶν κράσεσιν, ὡς ἐν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασιν ἐδείξαμεν, ἔν τε ταῖς τῶν φαρμάκων ἐξετάσεσιν. ὡς γὰρ ἤτοι θερμὸν εἶναι δέον, ἐξ ἀνάγκης τὸ δοκιμαζόμενον φάρμακον, ἢ ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν, ἢ ψυχρόν. οὕτω ποιοῦνται τοὺς λόγους, ὥσπερ οὐκ ἐνδεχόμενον ἐν τῷ μεταξύ τι τῶν θερμαινόντων τε, καὶ ψυχόντων ἡμᾶς τετάχθαι, καί τι ἕτερον ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ξηραινόντων τε καὶ ὑγραινόντων. οὕτω δ' εἰσὶν ἠλίθιοι τινὲς, ὡς μηδ' ἀκούσαντες τἀληθὲς ἀκολουθῆσαι δύνασθαι. τινὰς γοῦν οἶδα, καὶ ἀντιλέγειν ἐπιχειροῦντας, ὡς οὐδὲν εἴη μέσον τὴν κρᾶσιν.

Ἀλλὰ πρὸς μὲν τούτους, ἔν τε τῷ περὶ κράσεων εἴρηται τὰ προσήκοντα, κἀν τοῖς ἐφεξῆς οὐδὲν ἧττον εἰρήσεται. τέλος δ' ἐπιθεῖναι σπεύδων τῷ παρόντι λόγῳ, πάλιν ἐπὶ τοὔλαιον ἐπάνειμι. συμβέβηκεν γὰρ αὐτῷ, καὶ ὡς τροφὴ μὲν ἴσως θερμαίνειν ἡμᾶς, ἐπειδὰν εἴσω τοῦ σώματος λαμβάνηται. δοκεῖ γάρ τισιν οὐκ ἀδοκίμοις ἰατροῖς καὶ φιλοσόφοις γίγνεσθαί τις, ὥσπερ ἐκ τῶν σιτίων, οὕτω καὶ ἐξ ἐλαίου πρόσθεσις τοῦ σώματος. συμβέβηκε δὲ καὶ ὡς φαρμάκῳ μέσῳ πως εἶναι τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων ἡμᾶς, ὑπάρχει δ' αὐτῷ καὶ ὡς σκεπάσματι θερμαίνειν ἡμᾶς, καὶ ἥγε κυριωτάτη μάλιστα εἰκὼν τῆς φύσεως αὐτοῦ, τοιαύτη τις εἶναί μοι δοκεῖ. ὡς γὰρ καὶ τῶν ἀμφιεσμάτων ἕκαστον ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν θερμαινόμενον ἀντιθερμαίνειν ἡμᾶς πέφυκεν, οὕτω καὶ τοὔλαιον. ἀλλ' ὥσπερ ἐκείνων, οὐδὲν αὐτοῦ τοῦ θερμαίνοντος σώματος γίγνεται θερμότερον, οὕτως οὐδὲ τοὔλαιον. ὅλον δ' ἄν σοι τὸ πρᾶγμα νοηθείη καλῶς, οὐκ εἰς τὰ παρόντα μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέλλοντα σύμπαντα χρήσιμον ἐσόμενον, εἰ ἀναμνησθείης αὐτοῦ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος, ποτὲ μὲν ψυχροτέρου γιγνομένου τῆς ἐν ἡμῖν θερμότητος εἰς τοσοῦτον, ὡς προβλημάτων τε τινῶν καὶ σκεπασμάτων δεῖσθαι πρὸς αὐτόν. ἐνίοτε δὲ θερμοτέρου πάλιν εἰς τοσοῦτον, ὡς μὴ δύνασθαι φέρειν, ἀλλ' ὑποφεύγειν εἰς σκέπην τέ τινα καὶ σκιάν. ἔστι δ' ὅτε οὕτως ἔχοντος συμμέτρως, ὡς μήτε τῶν θαλπόντων ἡμᾶς, μήτε τῶν ψυχόντων ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἄλυπόν τε καὶ ἀναίσθητον εἶναι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ. τὴν μὲν δὴ τρίτην κρᾶσιν τήνδε τὴν νῦν εἰρημένην, σύμμετρον καλῶ, καὶ μέσην εἶναι τῶν ἄλλων φημὶ, καὶ μήτε θερμαίνουσαν ἡμῶν τὸ σῶμα, μήτε ψύχουσαν. τῶν δ' ἄλλων δυοῖν, τὴν μὲν θερμαίνειν ἡμᾶς, τὴν δὲ ψύχειν. ἐοικέναι δέ φημι τῇ μέσῃ τε καὶ συμμέτρῳ κράσει τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος, τήν τ' ἐκ τῶν ἀμφιεσμάτων, καὶ τὴν ἐξ ἐλαίου γινομένην θερμασίαν. εἰ δὲ μηδ' οὕτω σαφές ἐστιν ὃ βούλομαι δηλοῦν, ἐκείνως ἄν σε μᾶλλον οἶμαι συνήσειν. δύο μοι νόησον ἀνθρώπους, ὁμοίως μὲν κεκραμένους τὸ σῶμα, ψαύοντας δ' ἀλλήλων, ἢ τοῖς στέρνοις τε καὶ τῇ γαστρὶ μόνοις, ἢ καὶ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς σκέλεσιν. εἰ μὲν δὴ τὴν αὐτὴν ἔχοι τοῖς δύο τούτοις ἀνθρώποις ὁ περιέχων αὐτοὺς ἀὴρ κρᾶσιν, ὡς εἶναι τὴν ἐν τοῖς τρισὶ σώμασιν ἴσην θερμασίαν, οὐδὲν ἂν ὑπ' οὐδενὸς οὕτω γε θερμαίνεσθαι λέγοιτο. τὰ γὰρ ὅμοια πάντῃ σώματα, πρὸς ἄλληλα οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν ἴσχει. ψυχροῦ δ' ὄντος τοῦ περιέχοντος, ἀλλήλους ἂν οἱ ἄνθρωποι θερμαίνειν λέγοιντο, καίτοι γε οὐ θερμαινόντων ἀλλ' εἰργόντων

τὸ ψυχρόν. ἐθικότες οὖν οἱ πολλοὶ καταχρῆσθαι τοῖς ὀνόμασι, τὸ κωλυτικὸν τοῦ ψύχεσθαι, θερμαῖνον ὀνομάζουσιν οὐκ ὀρθῶς. ὀνομάζειν μὲν οὖν αὐτοῖς συγχωρητέον ὡς ἂν ἐθέλωσι, ταὐτὸν δὲ σημαίνειν ἐκ τοῦ θερμαίνειν ῥήματος ἐν ἑκατέρᾳ τῇ ῥήσει, κατ' οὐδένα τρόπον ἔτι συγχωρητέον. οὐ γὰρ δὴ ταὐτόν γε ἐστὶν ἐξ αὐτοῦ τινὶ παρέχειν θερμασίαν, ἢ κωλύειν τὸ ψυχρόν. οὕτω δὴ τούτων ἐχόντων, ὅσαπερ ἂν ἡμῖν ἔξωθεν προσπίπτοντα, τὴν αὐτὴν ἔχει περὶ σώματι θερμασίαν, εἴτε ἐξ ἑαυτῶν, εἴτε παρ' ἄλλων, εἴτε καὶ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν εἰληφότα ταῦτα, κατὰ μὲν τὸν ἀκριβῆ λόγον, οὔτε θερμαίνειν ἡμᾶς, οὔτε ψύχειν λεκτέον. εἰ δὲ καταχρῆσθαι τις βούλοιτο, συγχωρητέον, ἀναμιμνήσκοντα μόνον ἐν τῇ ῥήσει τὴν διαφορὰν τῶν σημαινομένων. ἄλλως μὲν γὰρ ὁ θερμότερος ἀὴρ θερμαίνειν ἡμᾶς λέγεται, κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ὁ σύμμετρος. ἀνάλογον δ' ἔχει περὶ μὲν θερμοτέρου, πύρεθρόν τε καὶ νάπυ, καὶ πέπερι, περὶ συμμέτρου δὲ, πιμελή τε καὶ ἔλαιον. ἐνεργείᾳ μὲν γὰρ οἱ ἀέρες θερμοί, δυνάμει δὲ τὰ φάρμακα. τὸν μὲν γὰρ ἀέρα θερμὸν, οὐχ ἡμεῖς αὐτοὶ ποιοῦμεν, ἀλλ' ὅτι τοιούτῳ πλησιάζομεν. τὰ φάρμακα δὲ ὡς κἀν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεων ἐδείκνυμεν, τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπὸ τοῦ θερμαίνεσθαι μεταβολῆς, ἐξ ἡμῶν λαμβάνοντα, τὰ μὲν εἰς ἴσον ἡμᾶς ἀντιθερμαίνειν πέφυκεν, τὰ δὲ μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον. ἐκ δὴ τῶν ἴσων ἀντιθερμαινόντων, ἐστὶ τὸ ἔλαιον. ὑπάρχει δ' αὐτῷ, κἀκ τοῦ γλίσχρον τε εἶναι καὶ δυσαπόρρυτον καὶ τῶν πόρων ἐμφρακτικόν, κατὰ δεύτερον τρόπον ἐπαύξειν ὡς δοκεῖν τὴν θερμασίαν. ἐκ μὲν δὴ τοῦ περιπλάττεσθαι δίκην ἀμφιέσματος ἢ περιβλήματος, ἐκ δὲ τοῦ τοὺς πόρους ἐμφράττειν, τὸ κωλύειν ἀπορρεῖν ἔνδοθεν τὸ πολὺ τῆς ἀτμώδους θερμότητος. κατὰ ταῦτ' οὖν οὐδὲ ξηραίνεσθαι τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἐπιτρέπει, πλὴν εἰ θερμόν τε προσάγοιτο, καὶ χρόνῳ πλείονι, καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἅπαντες ἄνθρωποι τῇ πείρᾳ μεμαθηκότες, ὅσους ἂν ἱδρῶσαι δαψιλέστερον ἐθέλωσιν, ἢ λελουμένους ἢ ἀλούτους, οὐ προσφέρουσιν αὐτοῖς εὐθὺς κατ' ἀρχὰς ἔλαιον, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν νενοσηκότων, ἐπειδὰν ἱδροῦν ὑπάρξωνται, θερμὸν αὐτὸ περιχέουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν νοσούντων, ἐπειδὰν αὐτάρκως ἱδρώσωσιν, ἐπὶ δὲ τῶν ὑγιαινόντων ὅσοι μὲν ἐξ ὁδοιπορίας μακρᾶς εἰσί, καὶ γυμνασίων πλειόνων, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ἐξηραμμένοι τὸ σῶμα, τούτοις μὲν ἀλείφεσθαι, καὶ πρὶν ἱδρῶσαι συγχωροῦσιν. ὅσοι δ' ἢ πεπληκότες, ἢ πληθωρικὸν τὸ σῶμα ἔχοντες, τούτοις οὐδὲ λουομένοις ἐπιτρέπουσιν ἐλαίῳ χρῆσθαι.

Καί μοι δοκεῖ κἀνταῦθα μέσον τῶν ὑγραινόντων, καὶ ξηραινόντων ἡμᾶς εἶναι τοὔλαιον, ὥσπερ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐδείχθη τῶν θερμαινόντων καὶ ψυχόντων. ὑγραίνει μὲν γὰρ ὕδωρ, ξηραίνει δὲ δάφνινόν τε καὶ κέδρινον ἔλαιον. τὸ γ' οὖν ἔλαιον ἁπλῶς οὑτωσὶ προσαγόμενον, ἄνευ γε τοῦ προθερμανθῆναι πρὸς ἡμῶν αὐτῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως, ἢ ψυγῆναι. τούτου γὰρ ἐπὶ πάντων ἀεὶ χρὴ μεμνῆσθαι, τοιαύτην φυλάττει τὴν κρᾶσιν ἡμῶν, οἵαν περ παρέλαβεν, ἔργον ὡς ἐνὶ μάλιστα, καὶ κωλύον κενοῦσθαι τοῦ σώματος ἁπάσας τὰς ἀτμώδεις διαπνοάς. εἰ δ' ἀνατρίβοις ἐπιπλέον ἐλαίῳ τὰ μέλη, θερμότητά τε τινὰ γεννήσεις ἐκ τῆς τρίψεως ἐπίκτητον, ὠφελήσεις τε τοὺς κεκοπωμένους ἐν τῷδε, τοῦτο μὲν εἴσω τοῦ σώματος εἰς τοὺς κατὰ λεπτὸν πόρους εἰσδυομένου τοῦ λίπους, ὡς μαλάττειν τὰ κατεσκληρυμμένα. τοῦτο δὲ τῇ θερμότητι διαφοροῦντος, ὅτι δριμὺ καὶ λεπτὸν, ὑγρὸν ἐν τοῖς κόποις ἐκ συντήξεως γεννηθὲν ὑπὸ τοῦ δέρματος ἐστέγετο. φαίνονται γὰρ κἀκτὸς ἀπορρέοντες ἱδρῶτες τοῖς γυμναζομένοις, φαίνονται δ' οὐκ ὀλίγα κἀντὸς εἰς τὴν γαστέρα συρρέοντα περιττώματα, καὶ οἷον συντήγματα. λογίζεσθαι δ' ἐκ τούτων χρὴ, κἂν μὴ φαίνηται, καταλείπεσθαι τινὰ, καὶ καθ' ὅλον τὸ σῶμα πολλὰ τοιαῦτα κενώσεως δεόμενα. διττὴ γὰρ ἐν τοῖς κόποις γίγνεται διάθεσις, ὡς ἐν ἑτέροις ἐπιδέδεικται. ξηραινομένων μὲν τῶν ὁμοιομερῶν τοῦ ζώου μορίων, ὑγραινομένων δὲ τῶν κενῶν χωρῶν, οὐ χρηστῇ καὶ κατὰ φύσιν ὑγρότητι (πληθώρα γὰρ ἦν) ἀλλὰ λεπτῇ καὶ δριμείᾳ, καὶ δακνώδει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἰωμένων δέονται διττῶν, τῶν τε τὴν ξηρότητα τεγγόντων, καὶ τῶν τὴν δριμεῖαν ὑγρότητα κενούντων. καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἄμφω ταῦτα, τὰ διὰ τῶν γλυκέων ὑδάτων λουτρὰ χρησιμώτατα τετύχηκεν ὄντα, τῇ μὲν ὑγρότητι τὴν ξηρότητα τῶν ὀργάνων ἐπανορθούμενα, τῇ δ' αὖ θερμότητι, τὸ λεπτὸν καὶ δριμὺ διαφοροῦντα. καὶ εἴγε παραμένειν τοῖς σώμασιν ἐδύνατο, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀπορρεῖν τὸ ὕδωρ, αὔταρκες ἂν ὑπῆρχε μόνον. ἐπεὶ
† περιχεόμενον δὲ τό, τε † περιεχόμενον ἔξωθεν ἀπορρεῖν ῥᾳδίως, τό τ' εἰς τοὺς πόρους τοῦ σώματος εἰσδυόμενον ἐκρεῖ, λαβὴν οὐδεμίαν ἔχον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ χρησίμως ἔλαιον μίγνυται, καὶ μᾶλλόν γε ἢν ἐπιπλέον ἐξ ἀμφοῖν ἀνατρίψηταί τις, ὅπερ ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ χυτλοῦσθαι, καὶ ἀντετίθεσάν γε αὐτῷ τὸ ξηραλειφεῖν. ἔστι μὲν καὶ τοῦτο πως αὐτὸ καθ' αὑτὸ κόπων ἰατρικόν, ἀλλ' ἀπολείπεται πάμπολυ τοῦ χυτλώσασθαι. τά τε γὰρ ἄλλα κἀπειδὰν ἀνακόπτηται καὶ ἀνατρίβηται μετ' ἐλαίου τὸ ὕδωρ, δύσλυτον ἱκανῶς ἔχει τὴν μίξιν, ὥσθ' ὅσοις ἂν ἐπαλείφηταί τε καὶ περιπλάττηται σώμασι τὸ ἔλαιον, ἀναγκάζεσθαι τούτοις ἐπὶ πλέον ὁμιλεῖν καὶ τὸ ὕδωρ. ἔστι τοίνυν κἀνταῦθα ὥσπερ τις ὕλη, τῶν ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων τὸ ἔλαιον, ὡς ἔμπροσθεν ἐδείχθη, τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων. αὐτό τε γὰρ ξηραίνοντι μιχθὲν, ξηραῖνον τὸ σύμπαν ἀπετέλεσεν, αὖθις ὑγραίνοντι, καὶ τοῦθ' ὑγραῖνον εἰργάσατο, καὶ πολλάκις, καὶ μᾶλλον ὑγραῖνον ἀπετελέσθη τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν αὐτοῦ τοῦ πρώτως ὑγραίνοντος, ὥσπερ ἐφ' ὕδατος ἔχει. τοῦτο γὰρ, ὑγραίνει μὲν πρώτως, ἀλλὰ τὸ μὴ παραμένειν ἐπὶ πλέον, ὀλιγοχρόνιον ἴσχον τὴν ἐνέργειαν, ἀσθενῶς ὠφελεῖ. δεσμὸς οὖν αὐτῷ τοὔλαιον γιγνόμενον, ἀναγκάζον τε τοῖς χρήζουσι τῆς ἀπ' αὐτοῦ βοηθείας ἐπὶ πλεῖστον ὁμιλεῖν, ἄριστον ἰαμάτων πάντων ἀπετελέσθη, τοῖς ἐξηραμμένοις τε αὐχμώδεσι σώμασιν. οὕτω δὲ κἂν ξηραῖνον ἐλαίῳ μίξῃς φάρμακον, οἷον χαλκῖτιν, ἢ πύρεθρον, ἢ κικίδα, ἢ στρούθιον, ξηραῖνον ἔσται τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. ἅπασιν οὖν ὑπηρετοῦν τοῖς ἑαυτῷ μιγνυμένοις τὸ ἔλαιον, εὐλόγως οἷον ὕλη τις ἁπάντων ἐστί. τὴν μὲν οὖν οἰκείαν αὐτῶν ἐνέργειαν ἐξ ἀνάγκης μειοῦν, οὐ μὴν τήν γε ὠφέλειαν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ προσαυξάνον. οὐ γὰρ δὴ ταὐτόν γ' ἐστίν, εἰ καὶ δόξει τισὶν ἐνέργειάν τέ τινος αὐξῆσαι, καὶ ὠφέλειαν. ἡ μὲν γὰρ ἐνέργεια, κατὰ τὴν οἰκείαν ἑκάστου δύναμιν, ἡ δ' ὠφέλεια καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνίοτε. λεχθήσεται μὲν οὖν ἐπιπλέον ἐν τοῖς ἑξῆς, ὑπὲρ τῆς κατὰ συμβεβηκὸς ὠφελείας. εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν εἰς τοσοῦτον, εἰς ὅσον δεῖ τοῖς παροῦσιν. ἐλαίῳ γὰρ ἀνακοπτόμενον ὕδωρ, ὡς τὸ καλούμενον ὑδρέλαιον ἐργάσασθαι, τοῖς κεκοπωμένοις ἀρήγει μᾶλλον, ἢ εἰ μόνον ὑπῆρχεν, οὐ τῷ τὴν οἰκείαν ἐπιτείνεσθαι δύναμιν, ἀλλὰ τὸ παραμένειν ἐπὶ πολὺ τοῖς δεομένοις. ὅτι δ' εἰ μὴ μέσον εἴη τῇ κράσει τὸ ξυνδοῦν, τὰ πρώτως βοη-

θοῦντα

ἐοικότα τοῖς δεομένοις, ἐναντιώσεται πολλάκις αὐτῶν ταῖς ἐνεργείαις, ἐξ αὐτῆς γε τῆς τῶν φαρμάκων φύσεως ἔνεστί σοι καθόλου διδαχθῆναι, κἀκ τῶν τῆς κατ' εἶδος τῶν φαρμάκων ἱστορίας ἀπὸ μέρους τῆς καθόλου, διότι τὸ μιγνύμενον αὖ ἐπὶ τοὐναντίον ἀπάγει τὴν δύναμιν τοῦ κραθέντος αὐτῷ φαρμάκου, δύναται ποτὲ καὶ νικῆσαι, καὶ τελέως εἰς ἕτερον εἶδος μεταστῆσαι τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. οὐδεμίαν γὰρ οὔτε ἰδέαν ἐπίσημον, οὔτε δύναμιν ἐμφαίνεσθαι χρὴ, τοῦ λόγον ὕλης ἔχοντος ἐν τῇ μίξει. κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῶν ἐν μέρει πεῖραν, ὧδ' ἂν μάθοις, ὡς οὐ χρὴ τὸν λόγον ὕλης ἔχον οὔτε θερμαίνειν, οὔτε ψύχειν, οὔτε ξηραίνειν, οὔθ' ὑγραίνειν. εἰ πρῶτον μὲν ἀναμνησθείης ὧν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐμνημόνευσα περὶ πίττης ὑγρᾶς καὶ ῥητίνης, καὶ σμύρνης, ἀσφάλτου τε καὶ κεδρίνου, καὶ δαφνίνου, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα θερμαίνει. ταῦτα γὰρ ἅπαντα μεθ' ὕδατος ἀνατριβόμενα, παραπλησίως ἐλαίῳ θερμαίνει μᾶλλον ἢ ψύχει, καὶ ξηραίνει μᾶλλον ἢ ὑγραίνει, διὸ καὶ τὰς κοπώδεις αἰσθήσεις, οὐ πάνυ τι λύειν πέφυκεν. οὔτε γὰρ τῆς αὐτῆς ἐστιν ὕδατι δυνάμεως, ὡς συνεργάζεσθαί τι μᾶλλον ἢ ἀντιπράττειν, οὔτε τῆς μέσης τῶν ἄκρων, ἵν' ὡς ὕλη τις ὑπηρετῇ τοῖς πρώτως ἐνεργοῦσι. ξηραίνει γὰρ καὶ θερμαίνει μᾶλλον, οὐχ ὑγραίνει καὶ ψύχει καθάπερ ὕδωρ. εἰ δέ τινι τῶν ἰσχυρῶς ξηραινόντων τε καὶ θερμαινόντων ἀναμίξαις ὕδωρ, οὐ μόνον οὐδὲν ὧν πέφυκε δρᾶν ὄψει γιγνόμενον, ἀλλὰ καὶ τελέως ἀμαυρούμενον, ὡς εἰ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐμέμικτο. χαλκῖτις οὖν καὶ σανδαράχη, καὶ μίσυ, καὶ τἆλλα ὅσα θερμαίνει τε σφοδρῶς ἡμᾶς καὶ ξηραίνει, φυλάττει τὴν ἑαυτῶν ἔτι δύναμιν ἰσχυρὰν ὕδατι μιχθέντα. πανταχόθεν οὖν δῆλον, ὡς μέσον εἶναι χρὴ τὴν κρᾶσιν, ὅ,τι περ ἂν ἑκατέροις τοῖς ἄκροις ὑπηρετήσειν μέλλῃ, καθάπερ ὕλη τις, ὥσπερ καὶ τοὔλαιον ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ τιθεὶς, οὐκ ἂν ἁμάρτοις. ὁμολογήσει γὰρ ἅπαντά σοι τὰ κατὰ μέρος ἔργα, καὶ μέμψῃ τοῦ μήκους τῶν λόγων οὐχ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅσοι τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ὑπερβαίνοντες, ἐπὶ μοχθηράς τε καὶ μακρὰς ἐκτρέπονται. διὸ καὶ τοῦτον ἠναγκάσθην ἐγὼ μηκῦναι τὸν λόγον, ἐπεί τοί γ' ἀληθὲς αὐτὸ, ταχίστην ἔχει τὴν εὕρεσιν, ὡς ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν ἐναργῶς φαινομένων ὁρμώμενον. οὐ μὴν οὐδ' εἰς τοσοῦτον ἐμήκυνα τὸν λόγον εἰς ὅσον ἐγχωρεῖ, τῷ καὶ πάντα τὰ κακῶς ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα γράψαι προῃρημένῳ, καὶ τὰς αἰτίας τῶν σφαλμάτων ἐκδιδάξαι. καίτοι γε τὰς αἰτίας εἰπεῖν ἴσως ἀναγκαῖον ἐστιν, ὑπὲρ τοῦ φυλάττεσθαί τε τοὺς ἐξ αὐτῶν παραλογισμοὺς ἐν ἁπάσῃ τῇ κρίσει τῶν κατὰ μέρος φαρμάκων, ἔχεσθαί τε τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας ἐπιστημονικώτερον. αὐξάνονται γὰρ ἡμῖν αἱ περὶ τῶν πραγμάτων πίστεις, ὅταν μὴ μόνον αὐτὸ γιγνώσκωμεν τἀληθὲς, ἀλλὰ καὶ τῶν παραλογισμῶν ἁπάντων τὰς αἰτίας ἐκμάθωμεν. τοῦτο μὲν οὖν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐργασόμεθα. Νυνὶ δὲ περὶ ῥοδίνου βραχέα προσθεὶς, ἐπὶ τοῖς κατ' ἀρχὰς εἰρημένοις, ἐν τῷδε καταπαύσω τὸν λόγον. εἴρηται μὲν οὖν, ὡς οὔτ' ὀσμαῖς, οὔτε χρόαις, οὔτ' ἄλλῳ τινὶ τῶν συμβεβηκότων εὔλογόν ἐστι προσέχειν τὸν νοῦν ἐν ταῖς τῶν δυνάμεων ἐξετάσεσιν, ἀλλὰ τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις ἐπί τε τῶν ὑγιαινόντων καὶ νοσούντων σωμάτων. ἀποδέδεικται δὲ καὶ ὡς τοὔλαιον ὅταν ἄναλον ᾖ καὶ καθαρὸν ἀκριβῶς, ἐκ τῆς μέσης ὕλης ἐστὶν, ὥς τε καὶ τὸ ῥόδινον χρὴ τὸ ἀκριβὲς, καὶ ἁπλοῦν καὶ ὄντως ῥόδινον, ἐξ ἐλαίου τε τούτου κατασκευάζεσθαι, καὶ μηδὲν ἐν ἑαυτῷ φαρμακωδέστερον ἔχειν, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ μυρεψοὶ σκευάζειν, ὑπὲρ τοῦ μόνιμόν τε καὶ εὐωδέστερον γενέσθαι, προστύφοντες ἀρώμασι τοὔλαιον πρὶν ἐμβαλεῖν τὰ ῥόδα. κάλλιον δὲ ἴσως ἐστὶ, καὶ τοῖς ὀνόμασιν διαστέλλειν αὐτὰ, καθότι καὶ τοὺς παλαιοὺς οἶδα ποιοῦντας. ἔλαιον μὲν γὰρ ῥόδινον ὀνομάζουσιν, τὸ χωρὶς τῶν ἀρωμάτων σκευασθέν. ὅτῳ δ' ἐπεμβέβληταί τι καὶ τούτων, οὐκ ἔλαιον ἔτι τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ μύρον ἤδη προσαγορεύουσιν. ὥστε ἐπειδὴ τὸ μὲν ἔλαιον οἷον ὕλη τίς ἐστιν, τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων φαρμάκων ἐκ τῆς μέσης κράσεως ὑπάρχον, ἐξ ἐλαίου δὲ καὶ ῥόδων χυλῶν σύγκειται τὸ ῥόδινον, ἔστι δή που καὶ αὐτὸ τοιοῦτον τὴν κρᾶσιν, οἷός περ καὶ ὁ τῶν ῥόδων χυλός. ἔστι δὲ δή που ῥᾷστον, οὐ ῥόδων χυλοῦ μόνου αὐτοῦ καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ καὶ συντεθέντος ἐλαίου ῥοδίνου, ἐπί τε τῶν ὑγιαινόντων, καὶ νοσούντων, ὡς ἤδη πολλάκις εἴρηται, τὴν βάσανον αὐτοῦ ποιήσασθαι τῆς δυνάμεως. εὑρήσεις οὖν ἐμψυχομένους μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοὺς ἔτι κεκαυμένους καὶ παραχρῆμα τινὸς ὠφελείας αἰσθανομένους, βλαπτομένους δ' ἐναργῶς ἅπαντας τοὺς ἐψυγμένους, ὥς τέ σε σαφῶς ἑκατέρωθεν συνιέναι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ψυχούσης μᾶλλον ἢ θερμαινούσης. οὐ μὴν ἰσχυρά γε ἡ ἀπὸ ῥοδίνου φαίνεταί σοι ψύξις, ἀλλ' ἐγγυτάτω πως εἶναι δόξει τῆς μέσης κράσεως. ὀνομάζω δὲ τὰ τοιαῦτα φάρμακα, σαφοῦς ἕνεκα διδασκαλίας, ἐκ τῆς πρώτης φύσεώς τε καὶ τάξεως τῶν ψυχόντων. ὥσπερ αὖ καὶ ὅσα βραχὺ τῆς μέσης κράσεως ἐπὶ τὸ θερμότερον ἀποκεχώρηκεν, ἐκ τῆς πρώτης ἀποστάσεώς τε καὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων. ταυτὶ μὲν ἐν τῷ παρόντι περὶ ῥοδίνου χρὴ γινώσκειν. ἀναγκαῖον γὰρ ἔσται μοι καὶ κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον, ἔτι μνημονεῦσαί τε τοῦ φαρμάκου, καὶ προσθεῖναι τὰ λείποντα ὧν εἴπομεν.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'.

Γὼ μὲν ὅτι χρήσιμον αὐτὸ πρὸς τὰς ἰάσεις μόνον ἐν τῇδε τῇ νῦν ἐνεστώσῃ πραγματείᾳ γράφειν ἐγνώκειν, πρώτους καὶ μάλιστα τοὺς θεοὺς ἔχω μάρτυρας, εἶτα καὶ τοὺς παρακαλέσαντας ἑταίρους, ἐπιμνησθῆναί με καθ' ὅσον ἐγχωρεῖ τῶν οὐκ ὀρθῶς ἀποφηναμένων περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. εἰ δέ τις ἄχθεται τῷ μήκει τῶν λόγων, οὐχ ἡμῖν χρὴ μέμφεσθαι τοῦτον, ἀλλὰ τοῖς τὰ πιθανὰ μὲν, οὐκ ἀληθῆ δὲ γράψασιν ἰατροῖς. ὡς ἔγωγε καὶ νῦν ἔτι δέδοικα, μὴ διὰ τὸ τάχος τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀντιλογίας ἔνια τῶν σοφισμάτων παρακρούσηται τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτοῖς νέους. εἰ μὲν γὰρ γεγυμνασμένοι κατὰ τὰς λογικὰς μεθόδους, καὶ γιγνώσκοντες ὡς χρὴ λύειν σοφίσματα προσήρχοντο ταῖς τῶν βιβλίων ἀναγνώσεσιν, οὐκ ἂν ἔλαθον αὐτοὺς, οὔθ' οἱ παραλογιζόμενοι τί κατὰ τὰς ἀποδείξεις, οὔθ' ἡμεῖς συντόμως αὐτὸ τἀληθὲς ἐκδιδάσκοντες. ἐπεὶ δ' ἀγύμναστοί τε εἰσὶν οἱ πλείους τῶν ἰατρῶν αὐτῶν ἐν τοῖσδε, καί τινες πρὸς τούτῳ καὶ ἀργότεροι φύσει τὸν λογισμὸν, εἰ μὴ τῆς παρ' ἡμῶν ἐπιτύχοιεν ὥστε βοη-

θείας ἐλεγχόντων τὰ σοφίσματα, φωραθήσονται ῥαδίως ὑπὸ τῶν σοφιστῶν, ὥστε ὅσον μὲν ἐπὶ τούτοις, καὶ λείπειν τι δόξαι τῇ πραγματείᾳ. ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ μὴ δυνατόν ἐστιν ἁπάντων στοχάζεσθαι τῶν ἀναγνωσομένων ἀνομοίων ὑπαρχόντων, οὐ ταῖς φύσεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς ἕξεσιν, ὃ μάλιστα τοῖς πλείστοις ἐδόκει χρήσιμον ἔσεσθαι λόγων εἶδος, ἐν τοῖς πρὸ τούτου δυοῖν ὑπομνήμασιν ἐποιησάμην. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ ὄξους καὶ ὕδατος δυνάμεως ἐπεσκεψάμενος. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ πλεῖστα μὲν ὑπὲρ ἐλαίου διῆλθον, ὀλίγα δέ τινα καὶ περὶ ῥοδίνου προσθείς. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῷδε ποιήσομαι τοιοῦτον τὸν λόγον, ὁποῖον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγνώκειν μεταχειρίσασθαι, διελόμενος μὲν τὰ σημαινόμενα πρῶτον ἑκάστου τῶν ὀνομάτων. ἐφεξῆς δὲ τὰ οἷον στοιχεῖα τῆς πραγματείας ἁπάσης, διελθὼν, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὰς οἷον συλλαβὰς ἀφικόμενος, ἐξ ὧν ἤδη τὸ τέλος αὐτὸ τῆς πραγματείας, ἐφ' ὃ σπεύδομεν, ἑτοίμως ἕψεται.

Ἡ μὲν δὴ τῶν ὀνομάτων ἡ διαίρεσις, οὐδὲν περιττότερον ἐκδιδάσκει, τῆς ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κράσεως εἰρημένης, κἂν τῷ πρώτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ἀναμνήσω δ' αὐτῆς, καὶ νῦν. Ἕκαστον τῶν σωμάτων, ἤτοι θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν λέγεταί τε καὶ φαίνεται, ποτὲ μὲν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ὄν, ποτὲ δὲ ἐπίκτητόν τινα ποιότητα προσειληφός. ἔθος δ' ἐστὶν ἡμῖν λέγειν, τὸ μὲν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, πρώτως τε, καὶ καθ' ἑαυτὸ, καὶ δι' ἑαυτὸ δυνάμει τοιοῦτον ὑπάρχειν τε καὶ φαίνεσθαι. τὸ δὲ τὴν ἐπίκτητον προσειληφὸς ποιότητα, κατά τι συμβεβηκὸς εἶναι καὶ φαίνεσθαι τοιοῦτον. αὐτῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἤτοι θερμῶν, ἢ ψυχρῶν, ἢ ξηρῶν, ἢ ὑγρῶν εἶναι λεγομένων, τὰ μὲν ἐνεργείᾳ τοιαῦτα ὑπάρχει, τὰ δὲ δυνάμει. διαφέροντος τοῦδε τοῦ νῦν εἰρημένου δυνάμει, παρὰ τὸ μικρὸν πρόσθεν ῥηθέν, ἐκεῖνο μὲν γὰρ τῷ κατὰ συμβεβηκὸς ἀντιδιῄρηται, τουτὶ δὲ, τῷ κατ' ἐνέργειαν. αὐτῶν δὲ τῶν κατ' ἐνέργειαν, τὸ μὲν ἁπλῶς λέγεται θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ὑγρὸν, ἢ ξηρὸν, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα. τὸ δὲ κατ' ἐπικράτειαν, ὥσπερ ἄνθρωπος καὶ ἵππος, καὶ βοῦς, καὶ κύων, καὶ ὅλα τὰ ζῶα. τὸ δέ τι πρὸς τὸ σύμμετρον, ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς, ὥσπερ εἰ τύχοι λέων μὲν ἀνθρώπῳ παραβαλλόμενος, ἄνθρωπος δ' ἀκμάζων παιδί. τὸ δὲ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχὸν, οἷον ὁ Δίων πρὸς τὸν Θέωνα. καὶ δὴ καὶ τῶν δυνάμει λεγομένων σωμάτων εἶναι τοίων ἢ τοίων, ἀναγκαῖον ἔφαμεν ἕκαστον ὡς πρὸς τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀναφερόμενον λέγεσθαι. τὸ μὲν, ὅτι ῥαδίως ἐκπυροῦται πρὸς τὸ κατ' ἐνέργειαν ἁπλῶς θερμόν. τὸ δ' ὅτι τὰ ζῶα θερμαίνει πρὸς τὸ κατ' ἐπικράτειαν. οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν ἄνθρωπον θερμαῖνον, ὡς πρὸς ἄνθρωπον εἶναι δυνάμει θερμόν. τὸ δὲ βοῦν, ἢ ἵππον, ὡς πρὸς βοῦν ἢ ἵππον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὲν, τῷδέ τινι τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ὑγρὸν ὑπάρχον, ἐκείνου μόνου τῇ φύσει παραβαλλόμενον.

Ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης τῶν ὀνομάτων, ὠφελήθημεν εἰς τὴν τῆς κρίσεως αὐτῶν ἐπίγνωσιν. εἰ μέν τι πρὸς ἄνθρωπον λέγοιτο θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν, ἀποχωρεῖν μὲν ἀξιοῦντες τῶν ἄλλων ἁπάντων ζώων, ἐπ' αὐτοῦ δὲ μόνου τὴν πεῖράν τε καὶ τὴν βάσανον τοῦ ἀνθρώπου ποιεῖσθαι. εἰ δέ τι πρὸς βοῦν, ἢ ἵππον, ἢ ἔλαφον, ἤ τι τῶν ἄλλων τινῶν ζώων, ἐπ' ἐκείνου πάλιν αὖ μόνου γίγνεσθαι τὴν πεῖραν. ἐν τούτοις δὲ, καὶ τοὺς ἀπὸ συστάσεως, ἢ χροιᾶς, ἢ βάρους, ἢ κουφότητος, ἢ τῆς πρὸς γεῦσιν, ἢ τὴν ὀσμὴν ἑκάστου τῶν φαρμάκων ποιότητος ἐξευρίσκειν πειρωμένους αὐτῶν τὰς δυνάμεις ἐμεμψάμεθα. ταυτὶ μὲν οὖν ἅπαντα, τῇ τῶν ὀνομάτων ὀρθῇ διαιρέσει φαίνεται συνακολουθήσαντα, τὰ δ' οἷον στοιχεῖα τῆς προκειμένης θεωρίας, ἐν τῇ γνώσει τῶν πρώτων εἶναι ποιοτήτων ἐδείκνυμεν, ἃς ἐν τῷ περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων ἀπεδείξαμεν, ὑγρότητα, καὶ ξηρότητα, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, σχεδὸν δὲ καὶ ἡ τούτων εὕρεσις, ὑπῆρξεν ἡμῖν ἐκ τοῦ τὰ σημαινόμενα τῶν ὀνομάτων ὀρθῶς διαστείλασθαι. φάρμακον γὰρ τροφῆς διορίσασθαι, τῷ, τὸ μὲν ἀλλοιοῦν κατὰ ποιότητα, τὴν δ' ἐξομοιοῦσθαι τῇ τοῦ σώματος οὐσίᾳ, κατὰ τὸν λόγον ἐντεῦθεν ἐποδηγήθημεν, εἰς τὴν τῶν ἀλλοιουσῶν ἡμᾶς ποιοτήτων εὕρεσιν.

Διττῶν δ' οὐσῶν τῶν ἀλλοιώσεων κατὰ γένος, τῶν μὲν εἰδοποιῶν, αἳ δὴ καὶ κυρίως καὶ πρώτως ἀλλοιώσεις ὀνομάζονται, τῶν δὲ καταθραυουσῶν τε καὶ συναγουσῶν τὰ μόρια τοῦ σώματος ἡμῶν, ἃς καταχρώμενοι μᾶλλον ἢ κυρίως ὀνομάζοντες, ἀλλοιώσεις καλοῦσι, τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις ἐν ταῖς πρώταις φαμὲν περιέχεσθαι. μηδενὶ γὰρ δύνασθαι μεταβάλλειν ἐξ εἴδους εἰς εἶδος, ἄνευ τοῦ θερμανθῆναί τε καὶ ψυχρανθῆναι, καὶ ξηρανθῆναι καὶ ὑγρανθῆναι. λέγω δὲ ἐξ εἴδους εἰς εἶδος, ὅταν ἐξ ἄρτου, καὶ πτισάνης, καὶ φακῆς, αἷμα καὶ φλέγμα καὶ χολὴ γίγνηται, ξανθή τε καὶ μέλαινα, κἀκ τούτων πάλιν ὀστοῦν καὶ πιμελὴ, καὶ νεῦρον, καὶ σὰρξ, ἀρτηρία τε καὶ φλὲψ, ἕκαστόν τε τῶν ἄλλων τοῦ ζώου μορίων. εἰ δέ τι τέμνον ἡμᾶς, ὥσπερ ὕαλος ἢ ξίφος, ἢ θλῶν, ὡς λίθος καὶ μόλυβδος, ἢ συνάγον τὰ κεχωρισμένα, καθάπερ ἐπίδεσις, ἀλλοιοῖ πως τὰ μόρια ταῦτα, οὐκ εἶναι φάρμακα, μηδὲ γὰρ τὴν τοιαύτην ἀλλοίωσιν ἐξιστάναι τῆς οἰκείας φύσεως ἕκαστον τῶν ὄντων. ἄν τε γὰρ θραύσῃς εἰς πολλὰ καὶ κατατέμῃς ἄρτον, ἄν τε ἐκ πολλῶν καὶ σμικρῶν ἀθροίσῃς εἰς ἕν, οὐκ ἐξίσταται τῆς οἰκείας ἰδέας, οὐδὲ σὰρξ μὲν αὐτίκ' ἄρτος γίγνεται καταθραυόμενος, ὀστοῦν δ' εἰ οὕτως ἔτυχε συναγόμενος, ἀλλ' ἐν τῷ πέττεσθαι κατά τε τὴν γαστέρα καὶ τὰς φλέβας εἰς αἷμα καὶ φλέγμα μεταβάλλων, εἶτ' ἐκ τούτων, εἰς ὀστοῦν καὶ σάρκα, καὶ τἄλλα τοῦ σώματος μόρια, κατὰ τὴν οὐσίαν ὅλην ἀλλοιοῦται, καὶ τῆς ἀρχαίας ἐξίσταται φύσεως, εἰς ἕτερον εἶδος μεθιστάμενος. οὐ μὴν ἐξ ἄλλου τινὸς, ἢ ἐκ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ, καὶ ὑγροῦ τὰς εἰς ἕτερον εἶδος οὐσίας ἀλλοιώσεις τε καὶ μεταβολὰς ἐδείχθη δεχόμενα τὰ πάθη τοῦ σώματος σύμπαντα. καὶ κατὰ τοῦτο τὰς πρώτας τε καὶ στοιχειώδεις εἰδοποιοὺς ποιότητας ἔφαμεν εἶναι τέτταρας, ὑγρότητα, ξηρότητα, θερμότητα, ψυχρότητα, καὶ ζητοῦμεν ἕκαστον τῶν φαρμάκων, ἥν τινα ποτὲ καὶ τούτων ἐν τῇ κράσει κέκτηται πλεονεκτοῦσαν. εὐθέως οὖν ἐν τούτῳ πρώτῳ οἱ πλεῖστοι τῶν ζητησάντων αὐτὰς σφάλλεσθαί μοι δοκοῦσιν, ἐν τῷ τὴν πλεονεκτοῦσαν ἁπλῶς ἐπισκέπτεσθαι, καθάπερ τινὲς φυσικοὶ φιλόσοφοι. καὶ δὴ καὶ παραλογίζεσθαί τε πολλοὺς αὐτῶν ἀμεθόδως ἀναγινώσκοντας, τὰ Θεοφράστου καὶ Ἀριστοτέλους συγγράμματα. καίτοι πάμπολυ τὸ διάφορόν ἐστιν, ἢ ὡς πρὸς τὴν ὅλην φύσιν ἀποβλέποντας, ἢ ὡς πρὸς ἀνθρώπους μόνον ὑπὲρ θερμοῦ, καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ, καὶ ὑγροῦ, διαιρεῖσθαι. πρὸς μὲν γὰρ τὴν ὅλην φύσιν ἀποβλεπόντων, διχῶς ἕκαστον τούτων λέγεται, τὸ μὲν ἁπλῶς, τὸ δ' ἐπικρατείᾳ. τῶν μὲν στοιχείων ἕκαστον, ἁπλῶς, ἄνθρωπος δὲ καὶ ἵππος καὶ βοῦς κατ' ἐπικράτησιν. ἐν δὲ τῷ πρός τι γιγνομένης τῆς ἐξετάσεως, ἐκεῖνο χρὴ μόνον ἐπισκέπτεσθαι, πρὸς ὃ λέγεται. ζητοῦμεν δ' ἡμεῖς, οὐκ εἰ πλέον ἁπλῶς ἐστιν ἐν θαλάττῃ τὸ ὑγρὸν τοῦ ξηροῦ, τοῦτο μὲν γὰρ ἐναργῶς ὁρῶμεν, ἀλλ' εἰ πρὸς

ἄνθρωπον

ἄνθρωπον. οὐδ᾽ οὖν οὐδὲ πρὸς τοῦτον ἁπλῶς οὑτωσὶ παραβαλλόμενον, ὡς εἰ καὶ λέοντα παραβάλλοις αὐτῷ, καὶ γὰρ καὶ οὕτως, ὑγροτέρα ἀνθρώπου θάλαττα. πῶς οὖν ἔτι ζητοῦμεν, εἰ ξηρὰ τὴν δύναμίν ἐστιν ἡ θάλασσα; πῶς δ᾽ ἄλλως ἢ ἐν ἴσῳ τῷ ξηραντικὴ σώματος ἀνθρωπείου. εἰς τοῦτ᾽ οὖν ἀποβλέπειν χρὴ μόνον ἐάσαντας τἆλλα. ποιοῦσι δ᾽ ἔμπαλιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν, ἀποβλέπουσι γὰρ εἰς πάντα τἆλλα μᾶλλον, ἢ εἰς τοῦτο. πῶς οὖν εἰς ἄνθρωπον ἐπιστραφέντες, ἀποχωρήσαντές τε τῶν λοιπῶν, ὅπως ἔχει πρὸς τοῦτον ἐνεργείας ἡ θάλαττα γνωσόμεθα; ἢ δηλονότι προσφέροντες τῷ σώματι, καὶ πεῖραν τοῦ γιγνομένου λαμβάνοντες, ἔν τε τῷ λούειν ἐν θαλάττῃ, καὶ καταβρέχειν ἢ καταντλεῖν, ἐπιθεῖναί τε πολλάκις μορίοις ἔριά τε καὶ σπόγγους θαλάττῃ δεύσαντας, ἐπιπλάσμασί τε μιγνύναι καὶ κηρωταῖς, κἀν τούτοις ἅπασιν διορίσασθαι τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἀποβαῖνον ποτέ, τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν αὐτοῦ τοῦ φαρμάκου δύναμιν ἀποτελούμενον; ἐν τούτῳ γάρ ἐστι τὸ πᾶν κῦρος τῆς εὑρέσεως, οὗ μόνου σχεδὸν οὐδεὶς αὐτῶν ἅπτεται. ἀλλ᾽ αἱ τῶν φιλοσόφων ἀποφάσεις, ἐξαπατῶσιν αὐτούς, οὐ δυναμένους αἰσθάνεσθαι τῆς ὁμωνυμίας. οὐ μόνον γὰρ ὡς ἀρτίως εἴρηται, τὸ μὲν ἁπλῶς, τὸ δ᾽ ἐπικρατείᾳ λέγεται πρὸς αὐτῶν. ἁπλῶς μὲν γὰρ τὸ πῦρ θερμόν, ἐπικρατείᾳ δ᾽ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ τὸ κατ᾽ ἐπικράτειαν αὐτὸ διχῶς λέγεσθαι νομίζουσιν. τὸ μὲν κατὰ τοὺς ὄγκους τῆς οὐσίας, ὡς κἀν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασιν ἡμεῖς διῃροῦμεν, οἷον εἰ δύο χοὰς ὕδατος ἄκρως ζέοντος ἀναμίξαις ἑνὶ χοῒ ψυχροῦ παντάπασιν ὕδατος, ἕτερον δὲ τὸ κατὰ τὴν τῶν ποιοτήτων ἐνέργειαν. τοῦτο δ᾽ ἤδη δόγματος ἐχόμενον λέγουσιν, οὐκ ἔτ᾽ ἐκ τῶν ἐναργῶς φαινομένων λαμβάνοντες. ὑποθέμενοι γὰρ τὸ μὲν ψυχρὸν συνάγειν καὶ πιλεῖν, καὶ ἀκίνητον ἐργάζεσθαι τὴν οὐσίαν, τὸ δὲ θερμόν, ἀραιοῦν καὶ διαχεῖν καὶ πέττειν, καὶ κινεῖν, εὐλόγως ἐν ἅπασι τοῖς φυτοῖς κρατεῖν ἀποφαίνονται τὸ θερμόν. μηδὲ γὰρ ἂν μήτε τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀνάδοσιν τῆς τροφῆς ἐπὶ μήκιστον ἄλλως γενέσθαι, μήτ᾽ ἀλλοίωσιν αὐτοῦ, μήτε πέψιν, ἀλλὰ μὴ δὲ τὴν αὔξησιν ὅλως τῶν φυτῶν, ἢ τὴν βλάστησιν, ἢ τῶν καρπῶν τὴν γένεσιν, εἰ μὴ τὸ θερμὸν ἐκράτει. καὶ οὕτως ἤδη πάλιν ἐν αὐτοῖς τοῖς φυτοῖς, τὸ μὲν θερμότερον ἀποφαίνουσιν, τὸ δὲ ψυχρότερον. ἐκ ταύτης οὖν τῆς ὑποθέσεως ἤρτηται καὶ ὁ περὶ τῶν ῥόδων αὐτῶν λόγος, ὅτι θερμά. κρατεῖ γὰρ ἐπὶ πλέον ἐν αὐτοῖς τὸ θερμόν, ἢ ἐν ἄλλοις τισὶ φυτοῖς. ἐξ ἑτέρας δ᾽ αὖ πάλιν ὑποθέσεως, ὁ περὶ ἐλαίου τε καὶ πιμελῆς. ὅτι γὰρ ἂν ἐκφλογοῦται τάχιστα, διὰ τοῦτο θερμὰ τὴν δύναμιν εἶναι φασὶν αὐτά. καὶ καθ᾽ ἕτερον δ᾽ αὖ τρόπον ὅσα γλυκέα, διότι γὰρ οἰκειότητα καὶ ὁμοιότητα ταῖς κράσεσιν ἡμῶν φύσει θερμῶν ὑπαρχόντων, διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα θερμὰ εἶναι φασί. τοῖς μὲν οὖν φιλοσόφοις, ὡς ἂν περὶ τῆς ὅλης φύσεως ἀποφαινομένοις, ὀρθῶς τὰ τοιαῦτα ζητεῖται καὶ λέγεται. τοῖς δ᾽ ἰατροῖς ἕτερον ἔχουσι σκοπόν, οὐκ ὀρθῶς, οὔτε γὰρ ὅτι ἐν ταῖς ἐνεργείαις ἐπικρατεῖ τὸ θερμὸν ἐν τοῖς ῥόδοις, οὐδ᾽ ὅλως, ὅτι τὸ γεννᾶσθαι φυτὸν ὑπάρχει, θερμὸν ἤδη διὰ τὶ τούτων ἐστίν. οὐ γὰρ οὕτως ἐζητοῦμεν ἡμεῖς τὸ θερμόν, ἀλλ᾽ ὡς πρὸς ἄνθρωπον. ἐπεὶ κατά γε τὸ κρατεῖν ἐν ταῖς ἐνεργείαις τὸ θερμόν, ἅπαν φυτὸν ἔσται θερμόν, ἔτι δὲ μᾶλλον τὰ ζῶα πάντα. καὶ μήκωνα τοίνυν καὶ μανδραγόραν καὶ κώνειον καὶ σαλαμάνδραν θερμὰ λεγόντων ὑπάρχειν, ἀλλ᾽ οὐ λέγουσιν, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐξ ἑνὸς στόματος ἅπαντες ἀποφαίνονται ψυχρὰ ταῦτ᾽ εἶναι πάντα. καίτοι ζῷόν τ᾽ ἐστὶν ἡ σαλαμάνδρα, τρεφόμενον δήπου καὶ αὐξόμενον καὶ κινούμενον, ἅπερ δὴ τοῦ θερμοῦ κρατοῦντος ἐν τῇ κράσει γίνεσθαι φασί. πῶς οὖν ἐν τούτοις μὲν ὡς πρὸς ἄνθρωπον ἀποβλέπουσιν, ἐν ἄλλοις δ᾽ ὡς πρὸς τὴν ὅλην φύσιν, ἢ τὰς τῶν πρώτων ποιοτήτων ἐνεργείας; ἐγὼ μὲν οὖν φημί, μὴ σαλαμάνδραν μόνην, ἢ κώνειον ἀποφαίνεσθαι χρῆναι ψυχρὰ ταῖς δυνάμεσιν ὑπάρχειν ὡς πρὸς ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τἆλλα πάντα κρίνειν ὡσαύτως. ἐπεὶ τό γε κώνειον οὐ μόνον οὐ καταψύχει τοὺς ψᾶρας, οὐδ᾽ ἀναιρεῖ καθάπερ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τρέφει καὶ θερμαίνει δηλονότι. πᾶν γὰρ τὸ τρέφον οὐσίαν θερμήν, ἐπαύξει δήπου τὸ θερμὸν αὐτῆς καὶ φυλάττει. θερμὴ δέ ἐστιν ἡ τοῦ σώματος οὐσία τῶν ψαρῶν, οὐχ ὡς ζῴων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐναίμων. ἐμοὶ μὲν οὖν ἐπιδέδεικται πολλάκις, ἐν πολλαῖς ἤδη πραγματείαις, ὡς οἰκειότητές τινές εἰσι καὶ μάχαι ποιοτήτων ἐν ἅπασι τοῖς οὖσι, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον, ἑτοίμως ἐξομοιοῦται, τὸ δ᾽ ἐναντίον, εἰς φθορὰν ἐνίοτε μεταβάλλει, τά τε φυτὰ καὶ τὰ ζῶα. καὶ μὲν δὴ καὶ ὡς αἱ οἰκειότητες αὐτῶν, κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας γίνονται, καὶ τοῦτ᾽ εἴρηταί μοι καὶ δέδεικται πολλάκις. οἱ δὲ οὐ δύνανται κατιδεῖν αὐτό, καὶ διὰ τοῦτο ῥαθύμως τε ἅμα καὶ ψευδῶς περὶ τῶν πλείστων ἀποφαίνονται φαρμάκων. ἓν γάρ ἐστι μόνον ἀσφαλὲς κριτήριον ἐν αὐτοῖς, ἡ πρὸς ἄνθρωπον πεῖρα, διοριζομένων ἡμῶν ἐν αὐτῇ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς τοῦ καθ᾽ αὑτό. καὶ ταύτῃ προσέχων τὸν νοῦν, οὔτ᾽ ὄξος, οὔτε ῥόδινον ἐρεῖς θερμόν, ψύχει γὰρ ἡμᾶς ἀμφότερα πρώτως καὶ καθ᾽ ἑαυτά, τὸ μὲν ὄξος, ἰσχυρῶς, ἐπ᾽ ὀλίγον δὲ τὸ ῥόδινον. οἷον δέ τι τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ ἐπ᾽ ὀλίγον, ἐγὼ διηγήσομαι. συγκαταφθήσεται γὰρ αὐτῷ, καὶ ὁ περὶ τῆς μέσης κράσεως ἁπάντων τῶν φαρμάκων λόγος, οὗ κἀν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ μνήμην ἐποιησάμην ὑπὲρ ἐλαίου διαλεγόμενος. Εἰ δή τι τῶν ὁμιλούντων ἡμῖν σωμάτων ἢ φαρμάκων ἐνεργείᾳ θερμὸν οὕτως ἐστὶν ὡς ἡμεῖς, ἢ γίγνεται πλησιάζον ὁμοίως ἡμῖν θερμόν, ἐκ τῆς μέσης τὸ τοιοῦτον ὑπάρχει κράσεως, ὥς γε ἡμῖν παραβάλλειν, ἐπείτοι καθ᾽ ἑαυτὸ δύναιτ᾽ ἂν κατ᾽ ἐπικράτειαν λέγεσθαι θερμόν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς. εἰ δέ τι μήτε ἤδη θερμὸν οὕτως ἐστὶν ὡς ἡμεῖς, μήτε ἐν τῷ πλησιάζειν γίνεται τοιοῦτον, ψυχρότερόν ἐστιν ἀνθρώπου κράσεως τοῦτο, κἂν ὁπωσοῦν ἐν αὐτῷ κρατῇ τὸ θερμόν. καὶ δὴ κἀν τῷ πλησιάζειν ἡμῖν, ἀφαιρήσει τι, καὶ καθαιρήσει τῆς ἐνυπαρχούσης ἡμῖν θερμότητος. ὥσπερ γὰρ εἰ δυοῖν μὲν ὑδάτοιν ἀμφοῖν μὲν θερμοῖν, ἀλλὰ τοῦ μὲν μᾶλλον, τοῦ δ᾽ ἧττον ἐπιμίξαις τῷ μᾶλλον θερμῷ, τὸ ἧττον ἐκλύσει αὐτοῦ τὴν θερμασίαν. οὕτως εἰ εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ῥοδίνου θερμότητα χλιαρὰν ὑπάρχουσαν, καὶ πρὸς τὴν ἀνθρώπου κρᾶσιν ἀναμίξαις ἀνθρωπείαν θερμότητα, καθαιρήσει τι πάντως αὐτῆς καὶ καταψύξει, μὴ τοίνυν θαυμάζειν εἴ τι τῶν ἰδίᾳ τε καὶ καθ᾽ αὑτὸ θερμῶν, ἑτέρῳ θερμοτέρῳ πελαζόμενον, ἐμψύχειν αὐτὸ δύναται. φύσις γὰρ αὕτη κοινὴ πάντων ἐστὶ τῶν ἀλλοιωτῶν σωμάτων, ὡς εἰς ἄλληλα δρᾶν καὶ πάσχειν πλησιάζοντα, τὸ μὲν ἧττον θερμὸν ὑπὸ τοῦ μᾶλλον θερμοῦ, θερμότερον γιγνόμενον, τὸ δὲ μᾶλλον θερμὸν ὑπὸ τοῦ ἧττον ἔμπαλιν διατιθέμενον. ἐναργῶς γὰρ αὐτὸ καὶ δι᾽ αὐτῆς καταμάθοις τῆς ἀφῆς. φαίνεται γὰρ αὐτῇ πολλάκις τὰ αὐτά, ποτὲ μὲν θερμά, ποτὲ δὲ ψυχρά, θερμοτέρᾳ μὲν γιγνομένῃ ψυχρά, ψυχροτέρᾳ δὲ θερμά. καί τις ἔναγχος ἡμῖν προὔβαλε, διὰ τί ψυχρὸν μὲν ἐν τοῖς βαλανείοις ὁρῶμεν, ἔξω δὲ θερμόν, οὐ παρακολουθῶν, ὅτι τὸ μὲν

οὖρον αὐτὸ χλιαρὸν ὁμοίως ἐστὶν, ἐν τε τοῖς βαλανείοις κἀκτός. ἡμεῖς δὲ οὐχ ὡσαύτως διακείμεθα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, ἔν τε τῷ λούεσθαι καὶ πρὸ τούτου. λουόμενοι μὲν γὰρ, θερμοτέραν ἔχομεν αὐτὴν ἢ κατὰ τὸ οὖρον, ἔξω δὲ ψυχροτέραν, ὥστε εὐλόγως αὐτῇ καὶ τὸ οὖρον ἔξω μὲν τοῦ βαλανείου θερμὸν, ἔνδον δὲ ψυχρὸν φαίνεται. τὸ μὲν γὰρ ἧττον ἑαυτῆς θερμοῦ τὴν αἴσθησιν, ὡς ἀποκαταψύχοντος ἴσχει, τοῦ δὲ μᾶλλον ἢ καθ᾽ ἑαυτὴν, ὡς ἐκθερμαίνοντος. ἔξεστι δέ σοι πείρας ἕνεκα τοῦ λελεγμένου, κελεύσαντι κάδισκον ἤ τινα χλιαροῦ μεστὸν ὕδατος, ἐπειδὴ ἱκανῶς ἤδη τεθερμασμένος ᾖς, λουόμενος εἰσενεχθῆναι καὶ ὀλίγον, εἶτα θεῖναι τὰς χεῖρας ἢ τοὺς πόδας εἰς αὐτό. φανεῖται γάρ σοι τὸ ὕδωρ οὐ χλιαρὸν, ἀλλ᾽ ἱκανῶς ψυχρόν. εἰ δὲ εὐθὺς εἰσελθὼν εἰς τὸ βαλανεῖον, ἅψαιο τοῦ κατὰ τὸν κάδισκον ὕδατος, ἧττόν σοι φανεῖται ψυχρόν. ἀεὶ γὰρ εἰς ὅσον ἂν ᾖς προτεθερμασμένος, εἰς τοσοῦτον ψυχρὸν φανεῖται. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἴγε καὶ τὰ πολλὰ τῶν φρεατιαίων ὑδάτων, ὅσα βαθείας ἔχει τὰς πηγὰς ἐν τῷ χειμῶνι ψαυόμενα, χλιαρὰ φαίνεται. ἀλλ᾽ εἰ λελουμένος ἅψαι θερμαῖς ταῖς χερσὶν, οὐκ ἄν σοι φανείη χλιαρὰ, καὶ πολὺ μᾶλλον εἰ λουόμενος ἔτι. γνώμονα τοίνυν ἐχόντων τὴν ἁφὴν ἐν ταῖς τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν διαγνώσεσι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνης διάθεσιν ἀναφερόντων αὐτῶν τὰς κρίσεις, εὐλόγως παραλογιζόμεθα πολλάκις, ὡς τὸ μὴ ψυχρὸν, ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ ψυχρὸν εἰπεῖν, καὶ τὸ μὴ θερμὸν, ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ θερμόν. καὶ διὰ τοῦτο λουόμενοι μὲν, ψυχρὸν τὸ οὖρον, ἐρριγωκότων δ᾽ ἐν κρύει, τὸ φρεατιαῖον ὕδωρ θερμὸν εἶναι νομίζομεν. καὶ εἴπερ τῶν διαθέσεων, ἐν αἷς ὄντων ἀμφοτέρων ἐψαύσαμεν ἐπιλαθοίμεθα, μόνης τῆς γεγενημένης ἡμῖν αἰσθήσεως μεμνημένοι, τάχ᾽ ἀποφηναίμεθα ἄν ποτε τὸ μὲν ὕδωρ, ἁπλῶς θερμὸν εἶναι, τὸ δ᾽ οὖρον, ψυχρόν. ἔστι δ᾽ οὐδέτερον ἁπλῶς, οὔτε θερμὸν, οὔτε ψυχρὸν, ἀλλ᾽ ὡς πρὸς ἡμᾶς, καὶ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς αὖ πάλιν ἁπλῶς, ἀλλ᾽ ὡδί πως ἔχοντας. ἁπλῶς δ᾽ ἂν πρὸς ἡμᾶς, ὁποῖον ἐστὶν ἑκάτερον λέγοιτο, πρὸς τὴν μέσην καὶ ἀρίστην ἡμῶν κρᾶσιν ἐξεταζόμενον, ὥσπερ εἰ καὶ πρὸς ἄνθρωπον ἁπλῶς ἐδοκιμάζετο, πάντως ἄν που πρός τε τὸν εὔκρατον ἡ ἐξέτασις ἐγίγνετο. ἤρτηται τοίνυν καὶ ταῦτα πάντα τὰ σφάλματα τῆς τῶν ὀνομάτων διαιρέσεως, ἧς ὀλίγου δεῖν ἁπάντων καταφρονοῦσιν. ἐπεὶ γὰρ ψυχρὸν καὶ θερμὸν, τὸ μὲν ἁπλῶς λέγεται, τὸ δ᾽ ἐπικρατείᾳ, τὸ δὲ τῇ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς παραβολῇ, τὸ δὲ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχὸν, εὐλόγως ἐν ταῖς ὁμωνυμίαις σφαλλόμεθα πολλάκις, ἐπιλανθανόμενοι μὲν, ὁποῖον τι θερμὸν κρίνομεν, ἐφ᾽ ἕτερον δὲ μεταβαινόντων. ἀλλὰ μυριάκις ἤδη λέλεκταί τε καὶ λεχθήσεται, κατὰ τὸ τέταρτόν τε καὶ ὕστατον τῶν εἰρημένων ἄρτι σημαινομένων, ἐπισκέπτεσθαι χρῆναι περὶ τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως. οὔτε γὰρ ἁπλῶς θερμὸν ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶν ὥσπερ τὸ πῦρ. τοῦτο μὲν γὰρ ἂν καὶ ἀδύνατον, οὔτ᾽ εἰ κατ᾽ ἐπικράτησιν, ὥσπερ τὸ αἷμα πρόκειται σκοπεῖν. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς λέγεται θερμόν. ὥσπερ λέων μὲν ἐν ζώοις, τὸ δ᾽ ἀκμάζον ἐν ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν πρὸς τὸ γεγηρακός. ἀλλ᾽ εἰ πρὸς ἄνθρωπον ἐστὶν θερμὸν, ἢ ψυχρὸν, ἢ ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν ἕκαστον τῶν φαρμάκων, ἡ ζήτησις ἐστίν. καὶ οὐδὲ πρὸς τοῦτον, ὡς τὸ πρός τι παραβαλλόμενον. ἀλλ᾽ εἰ τῇ δυνάμει, τοῦτο δ᾽ ἐστὶν εἰ πλησιάζον αὐτῷ θερμότερον ἀπεργάζεται τὸ μόριον, ἢ ψυχρότερον, ἢ ὑγρότερον, ἢ ξηρότερον οὗπερ καὶ ψαύει. ὥστε ἐν τῇ πείρᾳ καὶ τὰ τῆς κρίσεως ἔσται καὶ τὰ τῆς διαγνώσεως, ἣν ἀφέντων οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, εἰ ἐρυθρόν ἐστιν τὸ ῥόδον, ἢ εὐῶδες ἐπισκοποῦνται, παρέντων ὅταν ἐγκαυθῶσι τὴν κεφαλὴν, ἐπιθέντων αὐτῇ ῥόδων στεφάνους, ἢ τὸν χυλὸν αὐτῶν, ἢ ῥόδινον ἔλαιον οὕτω τῇ πείρᾳ μαθεῖν τὸ γιγνόμενον. εἰ μὲν γὰρ ἐκθερμαίνοντες, μᾶλλον ἂν εἴη θερμὸν, εἰ δὲ ψύχοντες, ψυχρόν. ἐν ἴσῳ τὸ ψυκτικὸν εἶναι ἀνθρώπου φύσεως, ἀεὶ γὰρ τοῦτο χρὴ μεμνῆσθαι, καίτοι μυριάκις μὲν ἐγὼ διατελῶ λέγων αὐτὸ, παρακούουσιν δ᾽ οἱ πολλοὶ, καὶ συγγινώσκειν αὐτοῖς χρὴ διεστραμμένοις ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ληρούντων μακρὰ, τὰ μὲν δὴ τῆς πείρας οὕτω ῥᾴδια, καὶ περὶ ῥόδων δυνάμεως ἐστὶ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων φαρμάκων. ἔξεστι γὰρ δήπου καὶ στεφανώσασθαι ῥόδοις, καὶ τρίψαντα ποτὲ καταπλάσαι τὸ στόμα τῆς κοιλίας ἀνθρώπου καυσουμένου, καὶ ἀποθλίψαντα τὸν χυλὸν αὐτῶν ἐκροφῆσαι, καὶ μίξαντα μεθ᾽ ὕδατος ἢ ἐλαίου, τῶν τοῦ σώματος τι μορίων ἀνατρίψαι. καίτοι τί λέγω τούτοις, ὁπόσοι ὀποβαλσάμῳ μιγνύντων, ἔνιοι ῥόδων χυλὸν ἐν τοῖς ὑπὸ κυνὸς καύμασιν ἀνατρίβονται τὰ σώματα χάριν ἐμψύξεως, αὐτῇ τῇ πείρᾳ μεμαθηκότων, ὡς ἱκανῶς ἀναψύχουσιν. ἀλλ᾽ ὑπὸ περιττῆς σοφίας Ἡρόδοτος ὁ ἰατρὸς, οὐδὲ τὸ ξὺν ὄξει ῥόδινον, ὃ δὴ καλοῦσιν ἰδίως ὀξυρόδινον, ὁμολογεῖ ψύχειν ἡμᾶς, εἶτ᾽ ἀναμνησθεὶς τόγε τοσοῦτον, ὡς ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν φρενιτικῶν νοσημάτων, αὐτὸς αὐτῷ χρῆται, καὶ συνεὶς τῆς ἐναντιολογίας. ὁμολογοῦντες γὰρ ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν ἰατρῶν, ἄχρι καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν ἀναισθητότατον Θεσσαλὸν, ὡς ἀποκρούεσθαι χρὴ, καὶ ψύχειν ἐν ἀρχῇ μᾶλλον, ἢ θερμαίνειν καὶ χαλᾶν, οὐ ψύχειν φησὶν, ἀλλὰ στύφειν αὐτό. καίτοι χαλεπὸν οὐδὲν ἦν ἐγκαυθέντα ποτὲ καὶ αὐτὸν (ἄνθρωπος γὰρ ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν) ὀξυροδίνῳ τὴν κεφαλὴν ἐπιβρέξασθαι, καὶ γνῶναι τῇ πείρᾳ τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. ῥᾷστον δ᾽ ἦν οἶμαι καὶ ψυγέντα, χρῆσθαί ποτ᾽ αὐτῷ, κατά τε τῆς κεφαλῆς ἐπιχέοντα, καὶ τοῖς ὠσὶν ἐνστάξαντα, καὶ ταῖς ῥισὶν ἐγχέοντα, καὶ τὸ μέτωπον ὅλον ἀνατρίψαντα, καθάπερ ἀμαρακίνῳ, καὶ ἰρίνῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀλείμμασιν τοῖς θερμαίνουσι χρώμεθα. καίτοι γὰρ οὐδὲ μετρίως θερμαίνει κατ᾽ αὐτὸν ὀξυρόδινον, ἐκ δυοῖν θερμοτάτων φαρμάκων συγκείμενον. ἀλλ᾽ εἴπερ Ἡρόδοτος οὐκ ἐτόλμησε χρήσασθαι, δίκαιον οἶμαι τοὺς νῦν ἐστι πειραθῆναι τῆς τοῦ φαρμάκου δυνάμεως ἐφ᾽ ἑαυτῶν, ὅταν ἤτοι ψυγῶσιν, ἢ ἐγκαυθῶσιν, ὥσπερ ἐγὼ πολλάκις ἐπειράθην ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ, καὶ ἄλλων οὐκ ὀλίγων ἐγκεκαυμένων ἐπιβρέξας τὴν κεφαλήν. ἄμεινον γάρ ἐστιν αὐτοὺς πρώτως ὧν λέγουσι πειραθέντας, οὕτως ἡμῖν τε συμβουλεύειν, ἔν τε ταῖς βίβλοις ἀναγράφειν.

Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ᾽ ὅπως καίτοι φυλαττόμενος ἀντιλογίας ἅψασθαι, πρὸς τῆς ἀναισχυντίας αὐτῶν ἠναγκάσθην. αὖθις οὖν ἐπάνειμι πάλιν ἐφ᾽ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς προὐθέμην, ὡς τῇ πείρᾳ κριτέον ἐστὶ τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις, ἐπί τε τῶν ὑγιαινόντων ἀμέμπτως χρώμενον, ἐπί τε τῶν νοσούντων ἁπλᾶς, ὡς ἔνι μάλιστα νόσους, ἤτοι θερμὰς, ἢ ψυχρὰς, ἢ ξηρὰς, ἢ ὑγράς. οὕτω γάρ σοι κρινόντι, τὸ μὲν ἔλαιον, οὔτε θερμὸν, οὔτε ψυχρὸν, ὡς πρὸς ἄνθρωπον εὔκρατον εὑρεθήσεται. τὸ δὲ ῥόδινον, ἤδη μὲν πω ψυχρότερον, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε ψυχρὸν, ἀλλ᾽ ὡς ὀνομάζειν εἴωθα τῆς πρώτης τῶν ψυχόντων ἀποστάσεώς τε καὶ τάξεως. ὥσπερ γὰρ ὕδωρ εἰ τύχοι, τὸ μὲν ἀκριβῶς ἐστιν εὔκρατον, τὸ δ᾽ ἤτοι θερμότερον, ἢ ψυχρότερον, οὐ μὴν ἤδη γέ πως θερμὸν, ἢ ψυχρὸν,

ξηρὸν ἀπολελυμένως εἰπεῖν, οὕτω κἂν τοῖς φαρμάκοις ἔλαιον μὲν ἐκ τῆς μέσης ὑπάρχει κράσεως. ὁ δὲ τῶν ῥόδων χυλὸς, ἐκ τῆς ψυχροτέρας μὲν, ἀλλ' οὐ πολλῷ τινι μετὰ τῆς χλιαρᾶς ὡς εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν ὑπάρχων θερμασίας. ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς ἐστιν αὐτῷ τάξεως τὸ καλούμενον λινόσπερμον, ὅσον ἐπὶ τῷ χλιαρῷ τῆς θερμασίας, ἀλλὰ τῷ παχυμερὲς ὑπάρχειν, οὐκ ὀλίγῳ δή τινι παραλλάττει. λεπτομερὴς γὰρ ἀκριβῶς ἐστιν ὁ τῶν ῥόδων χυλὸς, ὡς δηλοῖ, τότε ξηραίνεσθαι ῥᾳδίως αὐτὸν, καὶ τὸ μηδεμιᾶς μετέχειν γλισχρότητος, καὶ τὸ τὰς τῶν ἄλλων μύρων ἐκλύειν ὀσμάς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἑτέρῳ τινὶ φαίνεται ποιεῖν, ἢ τῷ φθάνειν ἐμπιπλάναι τοὺς ὀσφρητικοὺς πόρους. ἐπειδὴ γὰρ μελλόντων διιέναι καὶ διαδύεσθαι τῶν ἄλλων αὐτοὺς, προκαταλαμβάνει τε καὶ πληροῖ. ἔστι δὲ καὶ τὸ χαμαίμηλον ὅσον μὲν ἐπὶ λεπτομερείᾳ ῥόδῳ παραπλήσιον, ὅσον δ' ἐπὶ θερμότητι, τῆς ἐλαίου μᾶλλον δυνάμεως, οἰκείας τε τῷ ζώῳ καὶ συμμέτρου, διὸ καὶ κόπων ἀρωγόν ἐστιν εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ ἀλγημάτων πραϋντικόν, ἀνίησί τε καὶ χαλᾷ τὰ τεταμένα, καὶ μαλάττει τὰ μετρίως σκληρὰ, καὶ ἀραιοῖ τὰ πεπυκνωμένα. καὶ πυρετῶν ὁπόσοι χωρὶς σπλάγχνου φλεγμονῆς ἐνοχλοῦσι, λυτικὸν ὑπάρχει, καὶ τούτων μάλιστα τῶν ἐπὶ χολώδεσι χυμοῖς ἢ πυκνώσει δέρματος συνισταμένων. ταύτῃ τοι καὶ τῶν αἰγυπτίων τοῖς σοφωτάτοις, ἡλίῳ τε καθιερῶσθαι, καὶ πυρετῶν ἁπάντων ἴαμα νενόμισται. ἀλλ' ἐν τούτῳ μὲν οὐκ ἀληθεύουσιν. μόνων γὰρ ὧν εἴρηκα πυρετῶν ἐστὶν ἴαμα, καὶ τούτων ἤδη πεπεμμένων. ὀνίνησι μέντοι καλῶς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅσοι τε μελαγχολικοὶ, καὶ ὅσοι φλεγματώδεις εἰσὶ, καὶ σπλάγχνου φλεγμονῆς ἔκγονοι. καὶ γὰρ καὶ τούτων ἴαμα γενναιότατόν ἐστι τὸ χαμαίμηλον, ὅταν ἤδη πεπεμμένοις προσφέρηται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑποχονδρίοις εὐμενὲς εἴπερ τι ἄλλο. καὶ τὸ λινόσπερμον γοῦν τοιοῦτον ὁ παλαιὸς λόγος εἶναί φησι. καὶ γὰρ ἔστιν ὄντως κἀκεῖνο τοῖς καθ' ὑποχόνδρια σπλάγχνοις εὐμενὲς, ἀλλ' ἧττον χαμαιμήλου. καὶ γὰρ καὶ θερμὸν ἧττον ἐστὶν ὡς εἴρηται, καὶ πρὸς τούτῳ καὶ παχυμερὲς ὑπάρχει, οὐ μὴν τό γε ῥόδινον ἐγγὺς αὐτοῖς εἰς ταῦτα, καίτοι γ' ὅσον ἐπί τε τὸ χλιαρὸν τῆς θερμότητος, καὶ τῷ λεπτομερεῖ χρήσιμον ἂν ἦν ἱκανῶς καὶ τοῦτο, ταῖς καθ' ὑποχόνδρια φλεγμοναῖς, ἀλλ' ἡ συνοῦσα στῦψις αὐτῷ πολλαχῇ παραβλάπτει, καὶ μάλιστ' ἐν οἷς εὐδόκιμόν ἐστι χαμαίμηλον, ἢ τὰ πεπυκνωμένα τῶν σωμάτων ἀραιοῦν, ἢ τὰ κατεσκληρυμμένα μαλάττειν, ἢ τὰ τεταμένα χαλᾶν. εἰς γὰρ τὰ τοιαῦτα πάντα, πολέμιον ἡ στῦψις. εἰς μέντοι τὰς ἀναβάσεις τε καὶ αὐξήσεις τῶν φλεγμονῶν, καὶ μάλιστα τῶν προχείρων, ἄμεινον χαμαιμήλου τὸ ῥόδινον, ὅτι καὶ χλιαρᾶς αὗται δέονται θερμασίας καὶ βραχείας στύψεως. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ τὰ ψύχοντα, καὶ στύφοντα, κατὰ δὲ τὰς ἐπιδόσεις, ὅσα χλιαρά τ' ἐστὶ καὶ μετρίως στύφοντα. περὶ δὲ τὰς ἀκμὰς τῶν φλεγμονῶν, ὅσα συμμέτρως θερμαίνειν τε μᾶλλον, καὶ ἰσχυρῶς διαφορεῖν χρηστά. λεχθήσεται δ' ὑπὲρ ἁπάντων τούτων ἐπὶ πλέον, ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν. νῦν δ' ἐπὶ τὸ προκείμενον αὖθις ἐπάνειμι.

Τὰ γάρ τοι τῆς μέσης κράσεως, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα βραχὺ παραλλάττοντα φάρμακα, καὶ θερμαίνειν ἂν δόξειε ποτὲ, καὶ ψύχειν αὖθις, ἐνίοτε δὲ μήτε θερμαίνειν μήτε ψύχειν, ἀλλ' οἷα παρέλαβε τὰ σώματα, διαφυλάττειν, καὶ τοῦτ' εὐλόγως πέπονθεν. εἴγε τὸ χλιαρὸν ὕδωρ καὶ τὸ οὖρον, ἐν μὲν τοῖς βαλανείοις ψυχρὰ, τοῖς δ' ἐψυγμένοις θερμὰ φαίνεται. εἴπερ οὖν παρὰ τὸ πῶς ἔχειν τὰ διατιθέμενα, καὶ τὸ διατιθὲν οὐχ ὁμοίως ἐνεργεῖν φαίνεται, δῆλον ὡς οὔτε τὸ ῥόδινον οὔτε τοὔλαιον, οὔτε τὸ χαμαίμηλον, οὔτε τὸ λινόσπερμον, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἄνηθον, οὔτε τὸ τήλινον ἄλευρον, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πύρινον, οὐδ' ἄλλα μυρία, τά τε ἀκριβῶς μέσα ταῖς κράσεσιν, τά τε βραχὺ παραλλάττοντα, τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἐπιδείξεται διὰ παντός. οὔτε γὰρ ὑγιαίνοντες ὁμοίως κεκράμεθα πάντες, οὔτε τὰς αὐτὰς νοσοῦμεν νόσους. αὐτίκα γέ τοι τὸ ῥόδινον ἐν τῷ μεταξὺ τὴν κρᾶσιν κεκραμένον, ἐλαίου τε καὶ τοῦ τῶν ῥόδων χυλοῦ. τοῦ μὲν γὰρ ἧττον ὑπάρχει θερμὸν, τοῦ δὲ μᾶλλον. ἀναψύχει μὲν γὰρ τοὺς ἐγκεκαυμένους τῷ χλιαρῷ δηλονότι τῆς θερμότητος, ὀλίγον δέ τι καὶ τοὺς κατεψυγμένους θερμαίνει. διότι καὶ τοῦτο ἔργον ἐστὶ χλιαρᾶς θερμασίας, ὥσπερ γε καὶ τὰ βαλανεῖα, καὶ τοὺς ῥιγῶντας θερμαίνει, καὶ τοὺς ἐγκεκαυμένους ἀναψύχει.

Καὶ διὰ τοῦτο κἂν τοῖς ψύχειν, ἢ θερμαίνειν πεφυκόσι φαρμάκοις, ἐὰν ἀναμίξῃς τὸ ῥόδινον, οὐδὲν ἐργάσῃ μέγα κακὸν, ὥσπερ δ' ἀξιόλογον ἀγαθὸν οὐδέν. ἡ γὰρ χλιαρὰ θερμασία, βλάπτειν μὲν οὐκ ἔστιν ἱκανὴ τὰ κατεψυγμένα, θεραπεύειν δ' οὐ δύναται. δεῖται γὰρ τὸ θεραπευόμενον ἅπαν, ὡς ἂν ἐξ ἀμετρίας τινὸς εἰς συμμετρίαν ἀγόμενον, οὐκ αὐτοῦ τοῦ συμμέτρου τὴν κρᾶσιν, ἀλλὰ τῆς ἐναντίας ἀμετρίας. εἰ γοῦν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ βουληθείης εὔκρατον ποιῆσαι, τὸ μὲν εὔκρατον ἤδη μιγνύειν οὐ χρὴ, χλιαρὸν γὰρ οὕτως ἔσται τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. ἔρχεσθαι δ' ἐπὶ τὸ ζέον προσήκει, καὶ τοῦτο μιγνύναι τῷ ψυχρῷ. καὶ τοσούτῳ γε θερμότερον εἶναι χρὴ, τοῦ συμμέτρου τὸ τῷ ψυχρῷ μιγνύμενον, ὅσῳ περ ἂν καὶ τὸ ψυχρὸν αὐτὸ ψυχρότερον ᾖ τοῦ συμμέτρου. οὔτε γὰρ τὸ βραχὺ τοῦ συμμέτρου ψυχρότερον ὑπὸ τοῦ πολὺ θερμοτέρου, τὴν μέσην ἀπολήψεται κρᾶσιν, οὔτε τὸ πολλῷ ψυχρότερον ὑπὸ τοῦ βραχὺ θερμοτέρου. ἀλλ' εἴτε πολλῷ ψυχρότερον ἐστὶ τὸ τῆς θεραπείας δεόμενον, ἀνάγκη καὶ τὸ θεραπεῦσον αὐτὸ, πολλῷ θερμότερον ὑπάρχειν. εἴτ' ὀλίγῳ ψυχρότερον, ὀλίγῳ χρὴ καὶ τὸ θεραπεῦον εἶναι θερμότερον. ἑνὶ δὲ λόγῳ τοσοῦτον ἀπέχειν χρὴ τοῦ μέσου τὸ θεραπεῦσον, ὅσον περ καὶ τὸ θεραπευθησόμενον, ἐπὶ τἀναντία δηλονότι τῆς ἀποστάσεως ὑπαρχούσης ἑκατέρῳ. τὸ γὰρ ἤδη τὰ αὐτὰ παραπλησίως ἀφεστηκὸς, ὅμοιον τῇ κράσει τῷ θεραπευομένῳ καθεστηκὸς, οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν ἐπιφέρειν ἱκανὸν, ὥστε οὔτε βλάψει τι τὸ πάθος, οὔτ' ὠφελήσει. τὸ δ' ἔλαττον, ὠφελήσει μὲν οὐ μὴν ἰάσεταί γε πάντως. εἰ τοίνυν τὸ μὲν πάθος εἴη ψυχρὸν, ἡ δὲ τοῦ φαρμάκου θερμότης χλιαρὰ, πάντως μέντοι προσωφελήσει τὸ πάθος, οὐ μὴν εἰς τὴν κατὰ φύσιν γε πάντως ἐπανήξει συμμετρίαν, ὥστ' οὐδὲν ἐξιάσεται. πάλιν δ' εἰ μὲν τὸ πάθος εἴη μικρὸν, ὡς ἂν ἀπὸ τῆς συμμέτρου θερμασίας τῆς κατὰ φύσιν, εἰς οἷον χλιαράν τινα μεταπεπτωκέναι, τὸ δὲ φάρμακον εἴη ψυχρὸν, ἀνάγκη ἐπιψυχθῆναί τε καὶ βλαβῆναι τὸ πάθος ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. τὸ δ' αὐτὸ κἂν θερμότερον ᾖ τῆς συμμετρίας τὸ πάθος, ὑπὸ μὲν τῶν ὁμοίων αὐτοῦ φαρμάκων, ἐν ταὐτῷ φυλαχθήσεται, βλαβήσεται δὲ ὑπὸ τῶν θερμοτέρων. ὠφεληθήσεται δ' ὑπὸ τῶν ἧττον ἑαυτῶν θερμῶν, οὐ μὴν ἐκθεραπευθήσεταί γε πάντως. ἥκει δὴ κἀνταῦθα πάλιν ὁμωνυμία τις εἰς ὅλον ἐκτεταμένη τὸν βίον, καὶ πολλαχόθι σφάλλουσα. καὶ γὰρ τὸ συμμέτρως κεκραμένον, ὀνομάζομεν ἐνίοτε θερμὸν, ὥσπερ καὶ τὸ βαλανεῖον τὸ τοιοῦτον, καὶ τὸ πόμα, καὶ τὸ τούτου λειπόμενον οὐ πολλῷ, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὸ θερμότερον ἅπαν. εἰ δέ γε τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβῶς ἐχρῶ-

μεθα, τὸ μὲν σύμμετρον οὐ θερμὸν ἀλλ' εὔκρατον αὖ ἐκαλοῦμεν. ὅσον δ' αὖ ἀμετρότερον τούτου, τὸ μὲν ἐπὶ τὸ θερμότερον ἄμετρον, ἧττόν τε καὶ μᾶλλον θερμόν. τὸ δ' ὡδὶ τὸ ψυχρότερον, ἧττόν τε καὶ μᾶλλον ψυχρόν. οὕτω δ' αὖ οἶμαι καὶ περὶ τῶν φαρμάκων ἀκριβῶς ὀνομάζοντες, εὔκρατον αὖ ἐκαλέσαμεν τι καὶ μέσον, ὥσπερ τὸ ἔλαιον. εἰ δέ τι θερμότερον αὐτοῦ, θερμόν, ὥσπερ τὴν τῆλιν. εἰ δὲ ᾖ ψυχρότερον αὐτοῦ, ψυχρόν, ὥσπερ τὸ ῥόδον. ἀλλὰ τὸ μὴ χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν τοῦτον τὸν τρόπον, αἴτιον ὑπάρχει τοῦ μὴ ψύχεσθαι πάντα τὰ σώματα πρὸς τῶν τοιούτων φαρμάκων, οἷον καὶ τὸ ῥόδινον ἐστίν. τά τε γὰρ ὁμοίως αὐτῷ ψυχρά, καὶ μᾶλλον ψυχρά, τὰ μὲν οὐδ' ὅλως ἀλλοιοῖ, τὰ δὲ καὶ θερμαίνει. δόξειεν αὖ οὖν ἄλογον ὑπάρχειν, εἴ τι θερμαίνειν ὁμολογοῦντες, εἶτα ψυχρὸν προσαγορεύομεν, ὥσπερ εἰ καὶ τὸ φρεατιαῖον ὕδωρ ἐν χειμῶνι, τὸ ταῖς κατεψυγμέναις χερσὶ χλιαρὸν φαινόμενον, ὀνομάζοι τις ψυχρόν. ἐξ οὖν τούτων τῶν προφάσεων ἡ τῶν ὀνομάτων χρῆσις ταραχθεῖσα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιταράττει γνῶσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ τῶν ὀνομάτων συγχυθέντων, καὶ ἡ τῶν πραγμάτων γνῶσις συνεχύθη. καίτοι σμικρὸν εἶναι δοκοῦν τὸ διελέσθαι καλῶς τὰ σημαινόμενα τῶν ὀνομάτων, τὴν μεγίστην ἔχον εὑρίσκεται δύναμιν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων γνῶσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν ὑγροῦ, καὶ ξηροῦ μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν, ἐπειδὰν τὸν περὶ τοῦ θερμοῦ, καὶ ψυχροῦ συμπεράνωμεθα λόγον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ λείπειν ἔοικέ τι πολὺ τῶν ἐν αὐτῷ διορισμῶν, ἅπαξ γε σαφῶς πεφηνότος, ὡς οὐδὲν θαυμαστὸν ὑφ' ἑνὸς φαρμάκου διαφέροντα σώματα, τὰ μὲν θερμαίνεσθαι τὰ δὲ ψύχεσθαι, τὰ δὲ μηδ' ἕτερον αὐτῶν πάσχειν. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρός τι, ῥᾷστον ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἐλθόντα λέγειν, ὡς τοιούτῳ μὲν σώματι προσαγόμενον ῥόδινον, ἐν ᾗ παρέλαβεν αὐτὸ κράσει, φυλάττειν πέφυκε, ἑτέρῳ δέ τινι τοιῷδε θερμαίνειν προσφερόμενον, ἄλλῳ δὲ ψύχει. καθόλου δ' ἀποφήνασθαι περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, χαλεπόν, ἄνευ τοῦ διαστείλασθαί τε καὶ συνθέσθαι περὶ τῶν ὀνομάτων. εἴη δ' ἂν ὅ, τε διορισμὸς ἥ τε συνθήκη τοιάδε, ἐπειδὴ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς κράσεσιν, καὶ ταῖς κατὰ τὰς ἡλικίας αὐτοῖς προσγινομέναις, καὶ ταῖς κατὰ τοὺς ἐθισμοὺς τοῦ βίου πάμπολυ διενήνοχε, ἀνάγκη δήπου πρὸς τῶν αὐτῶν φαρμάκων, αὐτὰ διαφόρως ἀλλοιοῦσθαι. νέον γοῦν τινα φύσιν θερμόν, ἐργάτην τῷ βίῳ, πρεσβύτιδι γυναικί, καὶ φύσει ψυχροτέρᾳ παραβάλλων, οὐκ ἂν ἐλάττονα τὴν ὑπεροχὴν εὕροις, ἢ τινὸς τῶν θερμαινόντων ἱκανῶς φαρμάκων πρὸς τὰ ψύχοντα. Μέσον οὖν τινα νόησόν μοι τῶνδε, τήν τε φύσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εὔκρατον, ἔθεσί τε προσήκουσιν τὴν εὐκρασίαν ταύτην διαφυλάττοντα, καὶ τοῦτον ὥσπερ σκοπὸν κράσεως ἐν τῇ διανοίᾳ παραθέμενος, ἐπίσκεψαι τὸ καθόλου θερμόν, ἢ ψυχρόν, ἢ ξηρόν, ἢ ὑγρὸν φάρμακον, ὡς πρὸς ποίαν ἐξ αὐτῶν κρᾶσιν ἀποβλέποντα, προσαγορεύειν ἐστὶ βέλτιον. ἆρά γε πρὸς τὴν εὐκρατοτάτην, ἥπερ δὴ καὶ μία τίς ἐστι, καὶ μέση τῶν ἄλλων ἁπασῶν; ἢ πρὸς τὰς ἀμέτρους καὶ δυσκράτους, καὶ ἀδιορίστους, καὶ σχεδὸν ἀπείρους τὸ πλῆθος; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲ παραβλητέον εἶναι δοκεῖ τὸ τῆς διαιρέσεως, οὐδὲ σκέψεώς τινος ἐνδεές. ἀλλ' ἄντικρυς φαίνεσθαι τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι τὸ κατορθούμενον σῶμα, καὶ ἁπλοῦν καὶ ἕν, οἷον κανόνα τινὰ καὶ σκοπὸν ὑποθέμενον ἀπευθύνειν, οὕτω κρῖναι καὶ τἄλλα πρὸς τοῦτον. κείσθω τοίνυν ἡμῖν τὸ τοιοῦτον σῶμα τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως, κανών. καὶ τὸ μὲν ὁμοίαν τῇ τούτου κράσει θερμασίαν ἀνάπτον, εὔκρατον ὀνομαζέσθω, κἂν ὅτι μάλιστα θερμαίνειν ἐπιφανῶς δοκῇ πρεσβύτην κατεψυγμένον. τὸ δ' ἤτοι θερμαῖνον, ἢ ψῦχον τὸ τοιοῦτον σῶμα, καλείσθω τὸ μὲν θερμαῖνον, θερμόν, τὸ δὲ ψῦχον, ψυχρόν. γινέσθω δὲ τούτων αὐτῶν εὐσήμου διδασκαλίας ἕνεκα, τάξεις τῶν ἀποστάσεων, ἐπὶ μὲν τὸ ψυχρὸν ἡ πρώτη μέν, ἐξ ἧς ἄν τις θείη τὸ ῥόδινον. ἡ δευτέρα δ' ἐξ ἧς ἔσται τὸ ῥόδον αὐτό, καὶ τρίτη τις ἐπὶ ταύτῃ, καὶ τετάρτη μέχριπερ ἂν ἐπὶ τὰ ψυχρότατα τῷ λόγῳ παραγενώμεθα, κώνειόν τε καὶ μηκώνειον, καὶ μανδραγόραν, καὶ ὑοσκύαμον, ἐπὶ δ' αὖ τὸ θερμόν, ἄνηθον μὲν καὶ τῆλιν πρῶτα. δεύτερα δ' ἐφεξῆς ἄττα αὖ φανῆται δεύτερα, καὶ τρίτα δὴ καὶ τέταρτα, μέχριπερ ἂν ἐπὶ τὰ καίοντα παραγενώμεθα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπί τε τῶν ὑγραινόντων φαρμάκων, ἀρξάμενοι πάλιν ἀπὸ τοῦ συμμέτρου, τάξεις ἐφεξῆς ἄχρι τῶν ἄκρων ποιησώμεθα. τῆς γὰρ τοιαύτης γνώσεως εἰς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, οὐ σμικρά τις ἡ χρεία. μᾶλλον δ', εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, εἰ μή τις οὕτω διορίσει, βλάψει μᾶλλον, ἢ ὠφελήσει τοὺς ἀναγινώσκοντας. ὡς νῦν γε καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς ἁμαρτάνουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, τὰς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεις ἐξηγούμενοι, καὶ τοῦτ' ἔστιν εὑρεῖν τὸ βλαβερώτερον. ἐν μὲν τοῖς θερμαίνουσιν εἰ τύχοι γεγραμμένον, ἄνηθόν τε καὶ τῆλιν, καὶ μίσυ καὶ τίτανον, ἐν δὲ τοῖς ψύχουσιν, ῥόδινόν τε καὶ μανδραγόραν, καὶ κώνειον, ὥσπερ ἐγγὺς ὑπάρχουσαν, ἢ τῆς τιτάνου τὴν τῆλιν, ἢ τοῦ κωνείου τὸ ῥόδινον, ἀλλ' οὐ πολλαῖς ταῖς μεταξὺ τῶν φαρμάκων τάξεσι διωρισμένα. ἀλλ' ἡμεῖς γε πειρασώμεθα καθάπερ οἷοί τε ἐσμέν, οὕτω μέγα καὶ χαλεπὸν ἔργον εἰς τάξιν τινὰ καταστήσεσθαι, καὶ γράψαι τά τε πλησίον ἀλλήλων ταῖς δυνάμεσι, καὶ τὰ πόρρω. καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, οὐ λόγοις πιθανοῖς ἐπιτρέψοντες αὐτῶν τὴν κρίσιν, ἀλλὰ τῇ διωρισμένῃ πείρᾳ, καθότι καὶ τοῦτο πολλάκις εἴρηται διὰ τῶν ἔμπροσθεν. ἔστι δὲ δή που πρόδηλον, ὡς ἡ τοιαύτη κρίσις, ἀσφαλὴς μέν ἐστιν, ἀλλὰ μακρά τε, ἅμα καὶ πόνον ἔχουσα πολὺν ἡμῖν, τοῖς μέλλουσι δι' αὐτῆς ἐπὶ τὸ τέλος ἀφικέσθαι τοῦ προκειμένου, τοῖς μέντοι βουλομένοις ἀναλέγεσθαι ταυτὶ τὰ γράμματα, μόνη τεχνῶσαι δυναμένη, καὶ παρασχεῖν οἷον ὀφθαλμόν τινα διαγνωστικὸν τῆς ἀληθείας. ὅσα τοίνυν ἔτι λείπει πρὸς τὴν ὅλην στοιχείωσιν, ἐν τῷδε τῷ λόγῳ προσθέντες, ἐν μὲν τῷ τετάρτῳ, περὶ τῆς τῶν χυλῶν δυνάμεως ἐροῦμεν, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο τοῖς ἑταίροις ἔδοξεν, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ, περὶ τῶν ἐν ἅπασι καθόλου τοῖς ἁπλοῖς φαρμάκοις, δευτέρων τε καὶ συνθέτων δυνάμεων, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑπομνήμασι μεταβησόμεθα. Λείπει δὴ πρῶτον μέν, οὗ πολλάκις ἤδη καὶ πρόσθεν ὁ λόγος ἠναγκάσθη μνημονεῦσαι, τελέως δ' οὐκ ἐπεξῆλθεν. ἔστι δὴ τοῦτο σχεδὸν ἅπαντα τὰ φάρμακα, κἂν ἁπλᾶ πρὸς αἴσθησιν φαίνηται, τῇ φύσει γοῦν ὑπάρχει σύνθετα, καὶ πολλάκις γε, καὶ τὰς ἐναντιωτάτας ἐν αὐτοῖς ἔχει δυνάμεις, οἷον ἐκκριτικήν τε καὶ σταλτικήν, παχυντικήν τε καὶ λεπτυντικήν, ἀραιωτικήν τε καὶ πυκνωτικήν, ἐμπλαστικήν τε καὶ διαῤῥυπτικήν, συντατικήν τε καὶ χαλαστικήν, ἁπάσας τε τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις, ὡς ἐν τῷ μετὰ ταῦτα λόγῳ δείξομεν. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ἐπὶ τῶν τοιούτων δυνάμεων, ἐν ἑνὶ καὶ ταὐτῷ φαρμάκῳ, θερμαντική τε καὶ ψυκτικὴ φαίνοιτο, ἢ ξηραντική τε καὶ ὑγραντική,

λεπτο-

λεπτομερής τε καὶ παχυμερής. εἰ μὴ γὰρ αἱ πρῶται, καὶ δραστικώταται τὴν τοιαύτην εἶχον συμπλοκὴν, οὐδ' ἂν αἱ μετὰ ταύτας ὁμοίως συνεπλάκησαν. ἀλλ' ἢ ἐὰν αὐτοὶ μίξωμεν, εἰ οὕτως ἔτυχε, ῥοῦ χυλὸν μέλιτι, τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν συγχωροῦμεν, οὐ στυπτικὴν μόνην, ἀλλὰ καὶ ῥυπτικὴν ἔχειν δύναμιν, οὐδ' ἐφεκτικὴν γαστρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ κινητικήν. ἐν δὲ τῷ γάλακτι τὰς δύο περιέχεσθαι δυνάμεις, ἐκκριτικήν τε ἅμα καὶ σταλτικὴν γαστρὸς, οὐκ ἔθ' ὁμοίως συγχωροῦμεν. καίτοι τοῦτο μὲν καὶ διακρίνεται ῥᾳδίως, εἰς ὀῤῥὸν καὶ τυρὸν, καὶ πᾶσιν ὁμολογεῖται, τὸ μὲν ἐπάγειν τὴν γαστέρα, τὸ δὲ ἐπέχειν. τοῦτ' οὐκ ἔτι συγχωροῦμεν ἑτοίμως καὶ ἐν τῇ κράμβῃ. ἐκθλίβοντες μὲν γὰρ αὐτῆς τὸν χυλὸν, καὶ μόνον ἢ μετὰ μέλιτος καταῤῥοφοῦντες, ὁρῶμεν καθαρτικὸν, οὐ μὴν ἐσθίειν γε δυνάμενοι τὸ λοιπὸν, ἀπιστοῦμεν ὅτι σταλτικόν ἐστιν. ἀλλ' αὖ τις ὅλην ἑψήσας αὐτὴν, ἀποχέῃ τὸ πρότερον ὕδωρ ἐν ᾧ τὸν χυλὸν ἐναπέθετο, κἄπειτα αὖθις ἐμβαλὼν ἑτέρῳ καθαρῷ, καὶ πάλιν ἑψήσας ἀποχέῃ, καὶ τοῦτο, τὸν μὲν χυλὸν εὑρήσει καθαίροντα, τὴν δὲ κράμβην αὐτὴν ἐπέχουσαν τὴν γαστέρα, καὶ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ δὶς, ἀλλὰ τρὶς, ἢ τετράκις ἀποχέῃ τις τὸ ὕδωρ. ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον ἐναπόθηται τὸν χυλὸν αὐτῷ, καθαρτικώτερον μὲν ἐκεῖνο ποιήσει, τὴν δὲ ὑπόλοιπον αὐτῆς οὐσίαν τὴν οἷον σάρκα τοῦ λαχάνου σταλτικὴν ἐπιδείξεται. οὕτω δὲ καὶ ἤδη τῶν τεύτλων ἔχει, καὶ σχεδὸν ἁπάντων τῶν ἄλλων, ὧν ἤτοι δριμὺς ἢ νιτρώδης, ἢ ἁλυκὸς ὁ χυλός ἐστιν. ἐπεί τοι καὶ τοῖς φακοῖς καίτοι στύψιν ἱκανὴν ἔχουσιν κατὰ τὴν γεῦσιν, ὅμως ὑπάρχει τι τοιοῦτον. ἔστι γὰρ καὶ τὸ τούτων ἀφέψημα, λαπακτικὸν τῆς γαστρὸς, ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ χυλὸς ἐπίμικτος, σαφῶς ἐστιν κατὰ τὴν γεῦσιν, ὡς εἰ καὶ νιτρῶδές τι μίξεις αὐστηρῷ. ὁ δὲ τῶν θαλαττίων κογχαρίων, ἁπάντων τε τῶν ἄλλων ὀστρέων χυμὸς, ἁπλῶς ἁλυκός ἐστι καὶ λαπακτικός. αὐτὴ μέντοι γε, ἡ τούτων ἡ σὰρξ ἐπέχει γαστέρα, καὶ πειραθήσῃ δὲ ἀληθοῦς τοῦ λεγομένου, σκευάσας ὁμοίως ταῖς κράμβαις αὐτά. καὶ γάρ τοι καὶ ὁ τῶν πρεσβυτέρων ἀλεκτρυόνων ζωμὸς, ὑπάγει τὴν γαστέρα, καίτοι τῆς σαρκὸς σταλτικῆς οὔσης. ἔστι δὲ κἀν τῇ λεπίδι τοῦ χαλκοῦ δύναμις διττὴ, καθάπερ καὶ ποιότης, καὶ γὰρ στύφει καὶ δάκνει. καὶ διὰ τοῦτο, τῷ μὲν στύφειν ἐπουλοῖ τὰς ξηρὰς τῶν ἑλκουμένων σαρκῶν, τῷ δ' αὖ δάκνειν τὰς πλαδαρὰς συντήκει. εἰ δ' ἔσω τοῦ σώματος ληφθείη, καθαίρει μὲν, οὐκ ἐπέχει δὲ τὴν γαστέρα. νικᾶται γὰρ ἡ στυπτικὴ δύναμις, ὑπό τε τῆς δριμείας καὶ καθαρτικῆς, ὥσπερ εἰ καὶ ῥοῦ χυλὸν ἀναμίξαις σκαμμωνίᾳ. καθαρτικὸν γὰρ ἔσται τὸ ἐξ ἀμφοῖν, οὐκ ἐφεκτικὸν τῆς γαστρὸς, καίτοι γε πρὸς τὴν γεῦσιν ὁ αὐστηρὸς χυλὸς ἐπικρατήσει μᾶλλον. οὕτω δὲ καὶ μετὰ μήλου κυδωνίου σαρκὸς, οὐκ ὀλίγα τῶν καθαιρόντων διδόμενα, τῇ μὲν γεύσει λανθάνει, τῇ δ' ἐνεργείᾳ μόνον φαίνεται. δίδοται δὲ καὶ διὰ φοίνικος ἐνίοτε σαρκὸς, ἀλλὰ δὲ διὰ μύρτων, ἢ μετὰ χίας μαστίχης, ἢ μετ' ἄλλου τινὸς τῶν εὐστομάχων τε καὶ στυπτικῶν, ὡς καὶ τὴν γεῦσιν λαθεῖν, καὶ τὸν στόμαχον ἧττον ἀνατρέψαι. ἀλλ' εἰ καὶ τῇ πρὸς τὴν γεῦσιν ποιότητι κρατοίη τὰ στύφοντα τῶν καθαιρόντων, τῇ γε ἄλλῃ δυνάμει κρατεῖται. πολλάκις γὰρ ἡ μὲν γλῶττα κατὰ τὸ πλεονάζον ἐνικήθη τῆς οὐσίας. ἡ δὲ ἐνέργεια κατὰ τὴν ἰσχὺν γίνεται τῆς δυνάμεως. ὅταν οὖν οὐσία σμικρὰ, σφοδρὰν ἔχουσα δύναμιν, ἀναμιχθεῖσα μεθ' ἑτέρας οὐσίας πολλῆς, ἀσθενῆ δύναμιν ἐχούσης ἔσω τοῦ σώματος ἀφίκηται, τὴν μὲν γεῦσιν λανθάνει, τὸ δὲ ἔργον ἐνεργέστερον ἐκείνης διαπράττεται. θαυμάζεται δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τῶν πολλῶν καὶ νομίζουσιν ἄπορον ὑπάρχειν, εἰ στύφον τι σῶμα καθαίρειν πέφυκεν, οἷον ἀλόη καὶ λεπὶς χαλκοῦ, καὶ χαλκὸς κεκαυμένος. ἐχρῆν γάρ φασιν τοὐναντίον μᾶλλον ἐπέχειν αὐτὰ, ἢ προτρέπειν τὴν γαστέρα. ὅτι δὲ τὸ μῆλον, εἰ οὕτως ἔτυχε, τὸ μετὰ τῆς σκαμμωνίας στύφον καθαίρει, τοῦτο γε οὐδεὶς θαυμάζει, καίτοι γε ἐντεῦθεν ὁρμηθέντα, ῥᾷστον ἦν οἶμαι κἀπὶ τῆς ἀλόης συλλογίσασθαι μικτήν τινα δύναμιν ὑπάρχειν. καὶ εἴπερ ἦν οἷόν τε διακρῖναι τὸ καθαῖρον ἐν αὐτῇ τοῦ μὴ καθαίροντος, ὥσπερ ἤδη γάλακτος ἐργαζόμεθα καὶ κράμβης, ἑώρων τε παμπόλλων, οὐκ ἔτ' ἂν ἐθαύμαζον. καὶ μὲν δὴ καὶ ποιῆσαι τοῦτό πως δυνατόν. ἀμελῶς γὰρ ἀλόη πλυθεῖσα, παντάπασιν ἀσθενῶς, ἢ οὐδ' ὅλως ὑπάγει γαστέρα. ταυτὸ δὲ τοῦτο καὶ λεπὶς χαλκοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ κεκαυμένος χαλκὸς πέπονθεν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀκριβῶς πλυνόντες ἐπειράθημεν, ἀμυδρῶς αὐτῶν καθαιρόντων. ἀλλ' οὖν καὶ τὸ τῆς ποιότητος εὐθὺς ἅμα τῷ γεύσασθαι φαρμακῶδες, ἐμφαίνει τὸ μικτὸν τῆς δυνάμεως. εἴπερ γὰρ ἦν ἀεὶ μία ποιότης ἐν ἑκάστῳ, τῶν τὴν γεῦσιν στυφόντων φαρμάκων, οὐκ ἂν ἦν ποτε αὐτῶν, τὰ μὲν ἐδώδιμα, τὰ δὲ φαρμακώδη, ἀλλὰ μόνον ἐν τῷ μᾶλλον, ἢ ἧττον στύφειν ἀλλήλων διέφερον. νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. φαίνεται γὰρ ἡ μέν τις, ἡδεῖα καὶ προσηνὴς στύψις, ἡ δέ τις, ἀηδής τε καὶ φαρμακώδης, ἀπίου μὲν καὶ μήλου, καὶ ῥοιᾶς, ἡδεῖα. λεπίδος δὲ χαλκοῦ καὶ ἀλόης, ἀηδής τε καὶ φαρμακώδης. καίτοι γε ἧττον στύφει κυδωνίου μήλου λεπὶς χαλκοῦ, ὥστε μηδὲ τῷ σφοδρῷ τῆς στύψεως ἔχειν ἂν ἐνεγκεῖν, τὸ τῆς ποιότητος ἀλλόκοτον. ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα τῶν ἐδωδίμων, ἀλόης καὶ λεπίδος χαλκοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ κεκαυμένου χαλκοῦ στύφει μᾶλλον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν τοιούτων ἄντικρυς φαίνεται τὸ μικτὸν τῆς οὐσίας. ἐπ' ἄλλων δὲ κἂν μὴ φαίνηται, συλλογίζεσθαι χρὴ, καὶ μὴ νομίζειν ἄλλο μέν τι κατὰ τὴν ἀλόην ἐργάζεσθαι τὴν στύψιν, ἄλλο δέ τι κατὰ τὸ μῆλον. ἓν γὰρ ἐν ἅπασι ποιεῖν εὔλογόν ἐστι κατά γε τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, οὐ τὴν στύψιν μόνην, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ποιοτήτων ἑκάστην. τῷ δὲ μηδὲν εὑρίσκεσθαι καθαρὸν ἀκριβῶς μηδὲ ἄμικτον ἑτέρων ποιοτήτων, αἱ διαφοραὶ τῶν ἐνεργειῶν ἄλλαι κατ' ἄλλο τῶν στυφόντων εἰσίν. ἄλλο μὲν γὰρ μεσπίλου τοὔργον ἐστὶν, ἄλλο δὲ λεπίδος, ἄλλο δὲ ἀλόης, ἕτερον δὲ μόρων, εἰ οὕτως ἔτυχεν, ἢ κηκῖδος, ἢ σιδίων, ἢ στυπτηρίας, ἢ ῥοῦ, καὶ βέλτιον ἦν, ὅσοι τι περὶ τῶν στυφόντων φαρμάκων τῆς ἐνεργείας ἐτόλμησαν ἀποφήνασθαι, καθόλου περὶ τῆς στύψεως αὐτῆς μᾶλλον, ἢ περὶ τῶν στυφόντων εἰρῆσθαι. τὸ μὲν γὰρ στῦφον οὐ στύφει μόνον, ἀλλ' ἤτοι δριμὺ πρὸς τὸ στύφειν ἐστὶν, ἢ λιπαρὸν, ἢ γλυκὺ, ἢ πικρὸν, ἢ ἁλυκὸν, ἢ ὀξῶδες. ἡ δὲ στύψις ἓν τοῦτο μόνον ἐστὶ διὰ παντὸς ὅπερ ἐστὶ, ὥσπερ καὶ ἡ γλυκύτης, καὶ ἡ ἁλυκότης, ἑκάστη τε τῶν ἄλλων ποιοτήτων. εἰ δ' ὥσπερ ἡ στύψις μία, καὶ τὸ στῦφον ἓν ὑπῆρχεν, ἓν ἂν ἦν αὐτοῦ διὰ παντὸς τοὔργον. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ στύφειν, ἔτι καὶ ἄλλας δέδεκται ποιότητας οὐκ ὀλίγας, ἀεὶ μὲν ἐνεργήσει κατὰ πάσας, ἀλλ' ἐπιφανῶς ἄλλο τε κατ' ἄλλην τὴν ἐπικρατοῦσαν, ὡς πρὸς τὴν τοῦ πλησιάζοντος σώματος διάθεσιν. φαίνεται γοῦν, καὶ τὸ γάλα, καὶ ἡ φακὴ, καὶ ἡ κράμβη, τῶν μὲν ὑπάγοντα, τῶν δὲ ἴσχοντα τὴν γαστέρα. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν τοῦ μὴ διὰ παντὸς ἐνεργεῖν ἐπιφανῶς, καὶ

καθ' ἕκαστον τῶν σωμάτων μίαν ἡντιναοῦν ποιότητα καὶ δύναμιν τοῦ φαρμάκου, κατὰ τὸν ἑξῆς ἐρῶ λόγον. νυνὶ δὲ ἀναμνῆσαι τοῦ γινομένου πρόκειταί μοι, μόνον ἵνα μήτις ἀπιστήσῃ κατὰ τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων, ἐναντίας εἶναι ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο πολλῆς ἐπισκέψεως ἔχεται, καὶ διορισμῶν οὐκ ὀλίγων, εἰ καὶ πᾶσιν ἔδοξε ῥᾴδιον εἶναι τὰς ἐναντίας ἀλλήλοις, ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις ἐξευρεῖν. ἐξ ἑτοίμου γοῦν ἅπαντες σχεδὸν, ἐναντίον εἶναι τίθενται τὸ στύφειν τοῦ καθαίρειν. ἔστι δὲ οὐδαμῶς ἐναντίον, ὡς ἐγὼ προϊόντος ἐπιδείξω τοῦ λόγου. κατὰ μέντοι τὸ παρὸν ἐκ περιουσίας ὁ λόγος ἐπεραίνθη μοι δεικνῦντι, κἂν ἐναντίαν τις ὑπάρχειν αὐτὰ τίθεται, μηδὲν συμβαίνειν ἄτοπον, ἐνδεχομένου γε ὄντος εἰς μίαν οὐσίαν, ἐνίοτε ἐναντιότητας συνέρχεσθαι ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις. ὥσπερ μέν γε τῶν χυλῶν ἐλέχθη καὶ πρόσθεν, ἕτερον μὲν εἶναι τὸ βαρύτατον ἐν αὐτοῖς, ἕτερον δὲ τὸ κουφότατον, ἄλλο δὲ τρίτον ἀναμεμιγμένον τῷ χυλῷ ὅλῳ. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ κἂν τῷ τοῦ ῥοδίνου χυλῷ τὸ μὲν ἐστὶ βαρύτατον ἀνάλογον ἀμόργῃ καὶ τρυγί. τὸ δὲ κουφότατον ἀνάλογον, καὶ τοῖς ἐποχουμένοις ἄνθεσιν ἑκάστῳ τῶν χυλῶν. ἄλλο δὲ τρίτον, οἷον ἐν τῷ γλεύκει τὸ ζέον, ἐφ' οἷς τέταρτον, αὐτὸ τὸ εἰλικρινέστατον καὶ καθαρώτατον, οὗ ταῦτα ἐστὶ τὰ τρία περιττώματα. συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἅπαντας χυλοὺς, ὀξύνεσθαί τε καὶ σήπεσθαι διαφθειρομένους, μόνα δὲ τοὔλαιον καὶ τὸ μέλι, καὶ τὸν οἶνον, ἐξαρκεῖν εἰς μακρόν. ὥστε οὐδὲ τῇ ζέσει, καὶ διακρίσει τῶν ἄλλων χυλῶν ἐναργῶς ἐστὶν ἐξευρεῖν ἑκάστου τῶν περιττωμάτων τὴν ἰδέαν, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἑψήσεώς τε τινὸς αὐτοῖς δεῖ, καὶ μίξεως τῆς πρὸς ἕτερον τινὰ τῶν διαμενόντων χυλῶν. οὕτως οὖν καὶ τὸν τοῦ ῥοδίνου χυλὸν ἀποτιθέμεθα μέλιτι μιγνῦντες, ἢ ἐλαίῳ συνέψοντες, ἢ ἐναποβρέχοντες ὅλα τὰ ῥόδα. ἀλλ' ὅτι γε κἂν τούτῳ πιθανὸν ἐνυπάρχει τὰ τέτταρα γένη, τό τε οἰκεῖον αὐτοῦ τοῦ χυλοῦ, καὶ τὰ τρία περιττώματα, πρόδηλον συνιδεῖν. καὶ μάλιστα ὅτι τὸ τῆς ποιότητος αὐτῶν οὐχ ἁπλοῦν ἐστὶν, ἀλλὰ ἔχειν μέν τινά σοι δόξει καὶ στῦψιν τὸ ῥόδινον, εἰ διαμασήσασθαι βουληθείης αὐτό. ἔχει δὲ καὶ γλυκύτητα τινὰ καὶ πικρότητα, καὶ οἷον δῆξιν βραχεῖαν. ἤρκει δὲ κἂν μηδὲν τούτων ἐφαίνετο γευομένοις ἐκ τοῦ μὴ τελέως εἶναι στύφον αὐτὸ, τὰς τῶν ἄλλων χυλῶν ἐννοῆσαι μίξεις. ἐπείπερ γὰρ ὁ αὐστηρὸς μόνος ἄκρως ἂν ἦν, ὥστε ἐπείπερ οὐκ ἔστιν ἄκρως οὐδὲ μόνος ἐστίν. ἣν γὰρ ἂν ὑπόθῃ τῆς στύψεως γένεσιν, ταύτην μόνην τῶν ἄλλων ἐγγίγνεσθαι νοήσαις, ἄκραν ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀπεργάσασθαι ταύτην, ὥσπερ εἰ καὶ μόνη θερμότης ἐγγίγνοιτο σώματί τινι, τελέως ἔσται τὸ τοιοῦτον πῦρ. αἱ γὰρ τῶν ἐναντίων ἐπιμιξίαι τὰς ἀκρότητας θραύουσιν.

Ἐν μὲν δὴ τοῖς ὁμοιομερέσι σώμασι θερμότης γε ἐστὶ καὶ ψυχρότης, ὑγρότης τε καὶ ξηρότης, αἱ δημιουργοῦσαι τὰς κατὰ μέρος ἁπάσας διαφοράς. ἐν δὲ τοῖς ἀνομοιομερέσιν δριμύτητές τε καὶ ὀξύτητες, αὐστηρότητές τε καὶ στρυφνότητες, καὶ γλυκύτητες, καὶ πικρότητες, ἁλυκότητες καὶ γλυκύτητες, καὶ λιπαρότητες, ὥσθ' ἕκαστον μὲν τῶν ὁμοιομερῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μορίοις μὴ πολλὰς, ἀλλὰ μίαν ἔχειν ποιότητα. τὸ δὲ ὅλον ἀνομοιομερὲς, παμπόλλας. χιλίων γὰρ, εἰ οὕτως ἔτυχεν, ἐν τῷ κυάθῳ τοῦδέ τινος τοῦ χυλοῦ περιεχομένων ὁμοιομερῶν σωμάτων, ἑκατὸν μὲν ἐξ αὐτῶν ἐγχωρεῖ στύφειν, ἑξήκοντα δὲ δάκνειν, ἑξακόσια δὲ εἶναι τὰ γλυκέα, διακόσια δὲ τὰ πικρὰ, τεσσαράκοντα δὲ τὰ ἁλυκὰ, πάντα δὲ ἀλλήλοις ἀναμεμῖχθαι ταῦτα, καὶ μηδὲν δύνασθαι λαμβάνειν αἰσθητὸν μόριον οὕτω μικρὸν, ὅτῳ μὴ πάντων μέτεστι. ὥστε ἐν τῷ ψαύειν τῆς γλώττης ἐνεργεῖν μὲν ἅπαντα, κατὰ τὸ διάφορον ἕκαστον αὐτῶν μόριον, ᾧπερ ἂν ὁμιλῆσαν τύχῃ, διαδίδοσθαι δὲ τὴν διάθεσιν ἐκ τοῦ πρώτου παθόντος, εἰς ὅλην αὐτὴν, ὥσπερ ὅταν εἰς ὕδωρ ψυχρὸν ἕνα δάκτυλον ἀθρόως καθέντες ἐν ψύχει σφοδρῷ, φρίξομεν ὅλην τὴν χεῖρα, πολλάκις δὲ καὶ σύμπαν τὸ σῶμα. ταχεῖα γὰρ ἡ διάδοσις ἐν τοῖς αἰσθητικοῖς σώμασιν ἐκ τοῦ πρώτου παθόντος εἰς ὅλον γίνεται τὸ ζῶον, ὥστε καὶ θερμαινομένῳ συνθερμαίνεσθαι, καὶ ψυχομένῳ συμψύχεσθαι, καὶ ξηραινομένῳ συγξηραίνεσθαι, καὶ ὑγραινομένῳ συνυγραίνεσθαι, καὶ πολλάκις τἀναντία πάσχειν ὅλον ὑφ' ἕνα καιρόν. ἵνα δὲ μᾶλλον εἰς ἔννοιαν ἀφίκῃ τοῦ λεγομένου, βέλτιον ἴσως ἐστὶ καὶ παραδείγματι προσέχειν ἑτέρῳ τὸν νοῦν. εἶδες οὖν οἶμαί ποτε λίθου τινὸς ἐμβληθέντος εἰς ὕδωρ ἀτρεμίζον, ἀρξάμενον μὲν ἐκ τούτου κινεῖσθαι τὸ ὕδωρ, ἐν κύκλῳ δὲ τὴν κίνησιν ἐκτεῖνον, ὥσπερ εἰς κέντρον τὸ πλῆξαν. ὅταν οὖν ὑφ' ἕνα καιρὸν εἰς διαφέροντας τόπους ἀτρεμίζοντος ὕδατος, ἐμβληθέντες δύο λίθοι, γεννήσωσιν δύο κύκλους δι' ἀλλήλων φερομένους, ἐναντίας ὄψει κινήσεις ἐν ἅπαντι μορίῳ τοῦ ὕδατος, ὅθεν καὶ ἀπορίαν παρέχει τὸ φαινόμενον τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς φυσικοῖς ἀνδράσιν, εἴθ' ἕτερα μόρια πρὸς ἑκατέρας τῶν κινήσεων, εἴτε καὶ ταυτὰ κινεῖται πρὸς ἀμφοτέρων. ὅτι μὲν γὰρ οὐχ ἵστησιν ὁ κύκλος τὸν κύκλον, οὔτε κωλύει φέρεσθαι πρόσω, περιδήλως ὁρᾶται. ταυτὸν δὴ τούτῳ νόει μοι, ὅταν ὑφ' ἕνα καιρὸν ἐμβάλλωμεν εἰς μὲν ψυχρὸν ὕδωρ τοὺς πόδας, εἰς δὲ θερμὸν τὰς χεῖρας. εἰς ὅλον μὲν γὰρ τὸ σῶμα τοῦ πάθους ἑκατέρου διέρχεται ἡ κίνησις, ἀπαντῶσι δὲ ἀλλήλαις ὑπεναντίαι. διαφέρει δὲ ἴσως οὐδὲν, οὐδ' εἰ μὴ τὴν ἐναντίαν ἴοιεν, ἀλλ' ἡ μὲν ἀπὸ θατέρου τῶν ποδῶν, ἡ δ' ἀπὸ θατέρου τὴν ὁρμὴν λαβοῦσα, προσέρχοιντο. τηνικαῦτα γὰρ, οὔτε μηδὲν πάσχειν ὅλον τὸ σῶμα δυνατὸν εἰπεῖν, οὔθ' ὑπὸ θατέρου μόνου πάσχειν. καὶ γὰρ πάσχει σαφῶς, καὶ ὑπ' ἀμφοῖν πάσχει θερμαινόμενόν τε ἅμα καὶ ψυχόμενον, ὥσπερ οἶμαι κἂν ταῖς λειπυρίαις, καὶ τοῖς ἠπιάλοις συμπίπτει πυρετοῖς, πλὴν οὐκ ἔξωθέν γε ἐν ἐκείνοις, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος, ἥτε τῆς ψύξεως καὶ ἡ τῆς θέρμης ὁρμᾶται διάθεσις. εἰ δὲ μηδὲ νῦν ἕπηταί τις τῷ λεγομένῳ, ἀλλ' ἐκ τοῦ λεχθησομένου ῥᾷστον αὐτῷ τὴν πεῖραν λαβεῖν. καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω τῶν ζητουμένων ἐστὶν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τι τῶν τῆς γλώττης ὑπάρχει παθῶν. εἰ γὰρ ἀναμίξας ἀκριβῶς ἴσον ἀψινθίου καὶ μέλιτος ὄγκον, ἐπιθείης τῇ γλώττῃ, γλυκύπικρον, ὥσπερ οἱ ποιηταὶ τὸν ἔρωτα προσαγορεύουσι, φανεῖταί σοι τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν, οὐκ ἐν ἄλλῳ μέν τινι χρόνῳ μέλιτος αἰσθανομένης τῆς γλώττης, ἐν ἄλλῳ δὲ ἀψινθίου, οὔτε θατέρου μόνου, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἀμφοῖν ἄθη τινὰ μίξιν μεμιγμένην. τοῖον δέ τι γίγνεται κἂν τῷ συνελθεῖν εἰς ἕνα χυμὸν αὐστηρὸν καὶ νιτρώδη δύναμιν, ἤτοι τῆς φύσεως αὐτῆς ἀναμιξάσης, ἢ τινος ἰατροῦ συνθέντος. ἥτε γὰρ γλῶττα
†χυμῶν τῆς ἑκατέρου τῶν †χυλῶν ποιότητος ὑφ' ἕνα χρόνον αἰσθάνεται. καὶ ἐπείπερ αἰσθάνεται, δηλονότι καὶ διατίθεται κατὰ τὰς οἰκείας αὐτῶν δυνάμεις. ἕκαστον τε τῶν ἄλλων τοῦ σώματος μορίων, ἀνάγκη πάσχειν ὡσαύτως, εἰ καὶ μὴ τῶν ποιοτήτων αἰσθάνηται. οὐ γὰρ δὴ τῷ γε πάσχειν ἢ μὴ, διαφέρειν τῶν ἄλλων ὑποληπτέον τὴν γλῶτταν, ἀλλὰ

τῷ μὲ

τῷ μὴ λανθάνειν αὐτὴν μηδὲν τῶν οἰκείων παθῶν, ἀκριβείᾳ δυνάμεως αἰσθητικῆς. συντελεῖ μὲν οὖν εἰς τοῦτο καὶ ἡ μανότης αὐτῆς. ῥᾷον γὰρ εἰς τὸ βάθος οἱ χυλοὶ κατιόντες, ἐνεργοῦσί τε περὶ τὰ μαλακὰ τῶν μορίων, ἰσχυρὰν μὲν τὴν διάθεσιν, ἐναργεστέραν δὲ καὶ τὴν αἴσθησιν αὐτῆς ἀπεργάζονται. ἀλλ' ἡ μείζων δύναμις, ἐν τῷ τῆς αἰσθήσεώς ἐστιν ἀκριβεῖ μᾶλλον, οὐκ ἐν τῷ τῆς διαθέσεως ἰσχυρῷ. τὸ μὲν γὰρ τῆς διαθέσεως ἰσχυρὸν, οὐδὲν ἧττον κἂν τοῖς ἡλκωμένοις γίγνεται μορίοις, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς αἰσθήσεως ἀπεῖναι, λανθάνουσιν αἱ τῶν χυλῶν ποιότητες. ἔνεστι μέντοι καὶ κατ' ἐκεῖνα καὶ πρὸ ἐκείνων ἔτι, μήπω τοῦ δέρματος ἡλκωμένου, συλλογίσασθαι τὴν μικτὴν ἐνέργειαν ἐκ τῶν ἐναντίων δυνάμεων, ἅμα τοῖς σώμασιν ἐγγινομένην. εἰ γὰρ ἐπιθείης φλεγμαίνοντι μορίῳ στρύχνου χυλὸν, ὄψει πυκνούμενον αὐτὸ καὶ πιλούμενον, καὶ τὰς διαπνοὰς ἐπεχομένας. ὥστ' εἰ καὶ μέχρι πλείονος οὕτω ποιήσαις, οὐδ' ἐρυθρὸν ἔτι φυλάξαις τὸ μόριον, ἀλλ' ἤτοι πελιδνὸν, ἢ μέλαν ἐργάσῃ, ὁποῖόν τι κἂν ἐν τοῖς ἐρυσιπέλασι ποιοῦσι συνεχῶς οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα μελαίνουσι, καὶ σκληρύνουσι ἐν τῷ χρόνῳ, καταψύχοντες ἀμέτρως. εἰ τοίνυν μὴ στρύχνον, ἀλλ' ἀνθεμίδα κατὰ τοῦ φλεγμαίνοντος ἐπιθείης μέρους, ὄψει πάντα τἀναντία πάσχον αὐτό. καὶ γὰρ ἀραιὸν, καὶ κεχυμένον, καὶ μαλακὸν, καὶ χλιαρὸν ἔσται, καὶ διαπνευσθήσεται πολὺ τοῦ κατ' αὐτὸ περιττοῦ, καὶ πελιδνὸν, καὶ μέλαν οὐδέποτ' ἔσται, κἂν πολλαῖς ἐφεξῆς ἡμέραις χρήσῃ τῷ χαμαιμήλῳ. χεῖν γὰρ τοῦτο πέφυκε καὶ διαφορεῖν, οὐ συνάγειν, οὐδὲ πυκνοῦν, οὐδ' εἴργειν τὰς διαπνοάς. ὅτι μὲν οὖν ἐστιν ἐναντίας δυνάμεως τῷ στρύχνῳ τὸ χαμαίμηλον, ἐκ τῶνδε δῆλον. ὅτι δ' εἰ κἂν μίξαις ἄμφω, σαφῶς τὰς ἑκατέρου θεάσῃ δυνάμεις, ἐγὼ μὲν πειραθεὶς σοι λέγω. βουλοίμην δ' ἂν καὶ σὲ διὰ τῆς πείρας αὐτῆς εἰς γνῶσιν ἀφικέσθαι, τοῦ γιγνομένου μᾶλλον ἢ διηγουμένῳ μοι πιστεῦσαι. τοῦτο μὲν οὖν οἶδα ὅτι ποιήσει, πᾶς ὡς ἂν ἀληθείας ὑπάρχει ἐραστής. χρὴ δὲ ὡς ἤδη πεφηνότα τὸν ἐφεξῆς λόγον ἐμὲ περαίνειν. εἰ γὰρ ἐπιτιθέντων ὁμοῦ στρύχνου τε καὶ ἀνθεμίδος, οὔθ' οὕτως πυκνὸν καὶ σκληρὸν, καὶ περιτεταμένον, καὶ πελιδνὸν, ὡς εἰ καὶ στρύχνῳ μόνον ἐχρῆτό τις, οὔθ' οὕτως ἀραιὸν, καὶ μαλακὸν, καὶ χλιαρὸν, καὶ ἐρυθρὸν, ὡς εἰ καὶ χαμαιμήλῳ μόνον ἐχρῆτό τις, ἀλλὰ τὴν μέσην ἑκατέρων τῶν εἰρημένων διάθεσιν ὁρᾶται λαμβάνον τὸ μόριον, εὔλογόν ἐστιν ἀμφότερα τὰ φάρμακα κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἐνεργῆσαι δύναμιν. εἴτε γὰρ μηδέτερον ἔδρασεν, ἀλλ' ἡσύχασεν ἄμφω, τὴν ἐξ ἀρχῆς ἂν ἐφύλαττε τὸ μέρος διάθεσιν, ὡς εἰ καὶ μηδὲν ὅλως ἐπεθήκαμεν. εἴ τε τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν ἐνήργησε, τὸ δὲ ἕτερον ἐνικήθη τελέως, οὐκ ἂν τὴν μέσην διάθεσιν, ἀλλὰ τὴν ἑτέραν τῶν ἄκρων ἐπεπόνθει τὸ μέρος. καὶ μὴν εἴπερ ἑκάτερον ἐνήργησεν, ἦν δὲ ταῦτα ἐναντία ταῖς δυνάμεσιν, ἔπασχε δὴ τἀναντία κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸ σῶμα. οὐ γὰρ δὴ μερισάμενά γε τοὺς χρόνους ἐνήργησεν, ὥστε εἰ τύχοι, δι' ὅλης ἡμέρας ἐπιτεθέντων ἀμφοῖν, ἓξ μὲν ταῖς πρώταις ὥραις θάτερον τῶν φαρμάκων, ἓξ δὲ ταῖς ὑπολοίποις θάτερον ἐνεργῆσαι. ληρώδης γὰρ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καὶ πάσης οὐκ ἀποδείξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ πιθανότητος ἔρημος. οὔκουν οὐχ οὕτως συνέβη χυθῆναί τε καὶ συναχθῆναι τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν, ὡς τοῖς λουσαμένοις μὲν ἐν βαλανείῳ, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς ψυχρὸν ὕδωρ ἐμβᾶσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς εἰ τῷ λουομένῳ προσραίνοις ὕδατος ψυχροῦ. οὕτω γὰρ οὐκ ἐν διαφέρουσι χρόνοις, ἀλλὰ καθ' ἕνα τἀναντία πείσεται. ὡς οὖν ἐπὶ τῶν συνθέτων φαρμάκων οὐδὲν ἐστὶ θαυμαστὸν ἐναντίας ἅμα διαθέσεις ἐγγίγνεσθαι τοῖς σώμασιν, οὕτως οὐδ' ἐπὶ τῶν ἁπλῶν, ὅταν καὶ ταῦτα πρὸς μὲν τὴν ἄλλην αἴσθησίν τε καὶ διάγνωσιν ἁπλᾶ φαίνηται, πρὸς δὲ τὴν φύσιν αὐτὴν ὑπάρχῃ σύνθετα. καὶ μὲν δὴ καὶ ὡς ἐφ' ὧν ἡμεῖς αὐτοὶ συντίθεμέν τε καὶ μίγνυμεν, ἐνίοτε μὲν, εἰ οὕτως ἔτυχε, πλείονα μὲν τὸν στύφοντα χυλὸν ἐμβάλλοντες, ἐνίοτε δὲ τὸν γλυκὺν, ἢ πικρὸν, ἢ ἁλυκὸν, ἢ δριμὺν, ἤ τινα ἕτερον τῶν ἐναντίων, ἐνίοτε δ' ἴσους ἀμφοτέρους, οὕτως ἐγχωρεῖ καὶ τὴν φύσιν ἐν δένδροις, καὶ θάμνοις, καὶ πόαις, καὶ ζώοις, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν γῆν μιγνύναι τοὺς ἐναντίους χυμοὺς, ἢ τοῖς ὄγκοις, ἢ ταῖς δυνάμεσιν. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸν ἕτερον ἐπικρατέστερον, ὥστε καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ἐν μὲν ταῖς ἴσαις μίξεσιν ὁμοίας ὑπάρχειν, ἐν δὲ ταῖς ἀνίσοις διαφερούσας. μὴ τοίνυν ὥσπερ εἴρηται καὶ πρόσθεν ἤδη ταὐτὸν εἶναί τις ὑπολαμβανέτω, περί τε στύφοντος χυλοῦ διαλέγεσθαι καὶ περὶ στύψεως αὐτῆς. ἡ μὲν γὰρ στύψις ἓν ἁπλοῦν νοεῖται πρᾶγμα, τὸ δὲ στῦφον σῶμα διττόν ἐστιν, ὥσπερ καὶ θερμαῖνον, τὸ μὲν ἁπλοῦν καὶ ἄκρον, οἷον περ τὸ πῦρ, τὸ δ' ἐπικρατείᾳ θερμότητι, οἷον τὸ αἷμα. καὶ στῦφον ἤδη τὸ μὲν ἐστὶν ἄκρον, οἷον εἰ τύχοι στυπτηρία καὶ μελαντηρία, καὶ κηκὶς, καὶ ῥοῦς, τὸ δὲ διὰ μετέχειν τι καὶ τῆς στυφούσης ποιότητος, οἷον ἄπιόν τε καὶ οἶνος, καὶ μῆλον, καὶ ῥόδον. ὀλίγιστον γὰρ τὸ στῦφον ἐν πολλαπλασίῳ τῷ μὴ τοιούτῳ μέμικται κατὰ τὸ ῥόδον, ὥστε καὶ τῆς στύψεως ἔργα βραχέα κατὰ λόγον ἐστὶν, ἄχρι τοῦ μὴ διαλύεσθαι τῶν ὁμιλούντων αὐτῷ σωμάτων τὸν τόνον, ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ῥόδῳ χαλαστικῆς δυνάμεως. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, ἄκος αὐτὸ φλεγμονῶν ὑπάρχειν, καὶ μάλιστα ἐν ἐπιδόσει τε καὶ αὐξήσει, μᾶλλον δὲ καὶ ἀρχομένων ἔτι.

Τὸ δὲ ῥόδινον, ὡς ἂν ἐλαίου τε καὶ ῥόδου μεταξὺ τὴν φύσιν ὑπάρχον ἐν ταῖς αὐξήσεσι τῶν φλεγμονῶν, ἄριστον εἶναι φάρμακον. αὐτὸ μὲν γὰρ τοὔλαιον ἐν ταῖς ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν χρηστὸν, ὡς ἥ τε πεῖρα δείκνυσι, κἂν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν εἴρηται ἡ αἰτία. τὸ δὲ ῥόδινον ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἁπλῶν, ἐξ ὧν ἐγένετο κραθὲν, ἐν τῷ μεταξὺ καιρῷ τὴν ὠφέλειαν ἐπιδείκνυται. κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἀρχὰς, ἀποκρούεσθαι χρὴ μᾶλλον, καὶ στέλλειν τὰς ἐπιρροὰς, κατὰ δὲ τὰς ἀκμὰς ἀδήκτως διαφορεῖν, κατὰ δὲ τὰς ἐπιδόσεις ἀποκρούεσθαί τε ἅμα καὶ διαφορεῖν, ὃ χωρὶς μὲν τῶν προειρημένων λογισμῶν ἀκούσας τις, ἴσως ἀπιστήσειεν. νυνὶ δ' οὐκ οἶδα εἴ τις οὕτως ἐστὶν ἐνεὸς, ὡς μήπω πεπεῖσθαι διὰ τῶν λόγων. καὶ γὰρ τὰς ἐνδείξεις ἐν ταῖς ἀναβάσεσι τῶν φλεγμονῶν, ἀναγκαῖον ἐναντίας ὑπάρχειν. ἀθρόως γὰρ ἀπὸ τῶν στυφόντων καὶ συναγόντων τὴν οὐσίαν, ἐπὶ τὰ χαλῶντα καὶ χέοντα μεταβαίνειν ἄτοπον, ἔν τε τῷ μεταξὺ τῆς ἀκμῆς τε καὶ ἀρχῆς αὐξανομένων ἔτι τῶν νοσημάτων, οὔθ' ἁπλῶς ἀποκρούεσθαι δίκαιον ὡς ἐν ἀρχαῖς, οὔτ' ἤδη διαφορεῖν ὡς ἐν ἀκμαῖς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ κατάστασις τοῦ πάθους μέση τῶν ἐναντίων ἐστὶν, οὕτως χρὴ καὶ τὴν ἴασιν μέσην εἶναι, μήτε στύφουσαν ὡς ἐν ταῖς ἀρχαῖς, μήτε διαφοροῦσαν, ὡς ἐν ταῖς ἀκμαῖς. καὶ δὴ ἅπαν τὸ μέσον ἐκ τῶν ἐναντίων μικτόν ἐστιν, ἤτοι δι' ὅλων ἀλλήλοις κεραννυμένων αὐτῶν, ἢ κατὰ σμικρὰ μόρια καὶ τὴν αἴσθησιν ἐκφεύγοντα τῶν παρακειμένων. εἴτ' οὖν οὕτως εἴτ' ἐκείνως βούλει κεκρᾶσθαι τὸ ῥόδινον ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐμοὶ μὲν οὐδὲν διαφέρει. δείκνυται γὰρ ἑκατέρως

τὸ προκείμενον. οἶδα δὲ ὅτι τοῖς περὶ τούτων λογισμοῖς ἅπασιν, οἷς τε ὁ Θεόφραστος ἔγραψε, καὶ οἷς ἡμεῖς ἐν ὅλῃ τῇδε τῇ πραγματείᾳ λέγομεν, ἐπὶ πλέον ὁμιλήσας, εὑρήσεις τὸν δεύτερον τρόπον τῆς μίξεως. καὶ μὴν καὶ τὸ δύεσθαι κατὰ τοῦ βάθους, καὶ μᾶλλον ὑγραίνειν ἐλαίου τὰ ξηρὰ τῶν σωμάτων, ὑπάρχει τῷ ῥοδίνῳ. καί τινας οἶμαι τεθεᾶσθαί σε πολλάκις ἀνατρίβοντας ῥοδίνῳ τὰς πυκνὰς τῶν δερματίνων ἐφεστρίδων. ἔλαιον γὰρ καὶ ὑδρέλαιον οὐ τέγγει καλῶς αὐτὰς ἁδρομερέστερον ὑπάρχον, ἢ ὡς εἴσω δύεσθαι δύνασθαι. τῷ δὲ ῥοδίνῳ συμβέβηκε πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς ἔχει, καὶ τὴν στύψιν ὀλίγην οὖσαν, οὐ σμικρὰ συντελεῖν εἰς τοῦτο. τὰ μὲν γὰρ σφοδρῶς αὐστηρὰ καὶ στρυφνά, πυκνοῦντα τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν, εὐθὺς ἅμα τῷ προσπίπτειν αὐτῇ, κωλύει τὰς ὑγρότητας εἴσω φέρεσθαι. τὰ δ' ἐπ' ὀλίγον μὲν στύφοντα, τὸ πλεῖστον δ' ἐν αὐτοῖς ἔχοντα λεπτομεροῦς τε ἅμα καὶ χλιαρᾶς οὐσίας, οὐχ ὅπως οὐ κωλύεται πρὸς τῆς στύψεως ἐγκαταβαίνειν τῷ βάθει τῶν πλησιαζόντων σωμάτων, ἀλλὰ καὶ συνεργεῖται μᾶλλον ἐπωθούμενα πρὸς αὐτῆς. ὅσα μὲν γὰρ ἁπλῶς ἐστι λεπτομερῆ καὶ θερμά, διαφορεῖ μᾶλλον ἐκ τῶν σωμάτων οἷς πλησιάζει τὰς ὑγρότητας, καὶ οὐ προστίθησιν ἑτέρας. ὅσα δὲ παχυμερῆ τε ἅμα καὶ ψυχρά, τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἰσάγειν οὐδεμίαν ὑγρότητα πέφυκεν. ἐν οἷς δ' ἐστὶν ὑγρότης, χλιαρά τε ἅμα καὶ λεπτομερῆ, ταῦτ' οὐδὲν κωλύει, διὰ μὲν τὸ λεπτομερές τε ἅμα καὶ χλιαρὸν τῆς οὐσίας ἑτοίμως κινούμενα διεξέρχεσθαι τοὺς πόρους τῶν κινουμένων σωμάτων. ὅτι δὲ οὐχ ἱκανῶς θερμαίνει, δῆλον ἐκ τοῦ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς ὑγρότητα μὴ διαφορεῖν. εἰ δὲ πρὸς τῷ τοιαῦτα τυγχάνειν ὄντα, καὶ βραχείας τινὸς μετέχει στύψεως, οἵας ἐπωθεῖν τε καὶ πρὸς τὸ βάθος ὅσον ἔφθασεν εἰσδῦναι τοῖς πόροις λεπτομερές, σφίγγειν τέ πως καὶ πυκνοῦν τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν, πάντων ταῦτα τῶν ὑγραινόντων ἄριστα δραστήρια. ἡ μὲν γὰρ στύψις ἀποκλείειν φθάνουσα τοὺς πόρους, εἰς ἑαυτήν τε συνάγουσα καὶ πιλοῦσα τὴν πλησιάζουσαν οὐσίαν, ἐμποδὼν ἵσταται τοῖς τέγγειν πεφυκόσιν. ἡ δὲ οὕτως ἀσθενής, ὡς ἐν τῷ ῥοδίνῳ νικωμένη μᾶλλον ἢ νικῶσα, φθάσαι μὲν οὐχ οἵα τέ ἐστιν τὰ λεπτομερῆ καὶ λεπτὰ τοῦ ῥοδίνου μόρια, δυνόντων δ' εἰς τὸ βάθος ἐκείνων, ἐνεργεῖν ἄρχεται περὶ τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, πιλοῦσα καὶ συνάγουσα καὶ πυκνοῦσα καθ' ὅσον οἵα τέ ἐστιν. ἐξ ὧν ἀνάγκη προωθεῖσθαι μὲν εἴσω τὰ φθάσαντα τοῖς πόροις εἰσδῦναι σμικρομερῆ σώματα, κωλύεσθαι δὲ ἔξω παλινδρομεῖν ἀποκλεισθέντων τῶν πόρων.

Εἰς δὲ δὴ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων, καὶ ἡ τῶν ἡμετέρων σωμάτων ἔμφυτος θερμότης, οὐ σμικρὰ συνεργάζεται. καὶ γὰρ εἴσω τε πρὸς ἑαυτὴν ἐπισπᾶται, καὶ λεπτύνει καταθραύουσα. ταύτῃ καὶ τὰ φύσει ψυχρὰ φάρμακα, τὰ δηλητήρια καλούμενα, κώνειον, καὶ μήκων, καὶ ὑοσκυάμου σπέρμα, καὶ μανδραγόρας, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, θᾶττόν τε καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς θερμαῖς φύσεσιν ἐνεργεῖ. καί σοι καὶ τοῦτο τῶν ἀπόρων ὑποληφθὲν εἶναι προβλημάτων, εἰ μὴ ῥαθύμως προσέχοις τοῖς λεγομένοις, ἑτοίμως ἕξει τὴν λύσιν. εἰ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τοῖς τοιούτοις ἀδύνατον, εἰ μὴ καὶ τὴν καρδίαν αὐτὴν καταψύξαιεν, εἴσω δήπου βαδίζειν αὐτὰ χρὴ καταθραυόμενα καὶ λεπτυνόμενα. τοῦτο δ' ἐκ μὲν τῆς οἰκείας οὐκ ἔχει φύσεως, ἁδρομερῆ τε γάρ ἐστι καὶ δυσκίνητα, καὶ τὴν εἰς λεπτὰ τομὴν, καὶ πρόσω φορὰν, ἐξ αὐτῶν οὐκ ἄν ποτε σχόντα, ἐπικτήτου τέ τινος δεῖται θερμότητος, τεμνούσης καὶ λεπτυνούσης, καὶ καταθραυούσης εἰς μικρά, καὶ οἷον ποδηγούσης τε καὶ παραγούσης, εἰς τοὺς κατὰ λεπτὸν πόρους ἁπάντων τῶν μορίων. εἰ δ' ἂν οὖν ἀπορῇ τοιαύτης μέλλει, καὶ βραδύνει τοῖς τε μεγάλοις τῶν πόρων ἰσχόμενα, καὶ ταῖς φλεψὶ, καὶ ταῖς ἀρτηρίαις οἷον ἐνισχόμενα, καί πού τι κἂν τῷ χρόνῳ κατὰ τὴν πολλὴν ἄλλην, ὑπὸ τῶν ἐν αὐταῖς χυμῶν ἀντιπάσχοντα. δέδεικται γὰρ ἤδη πολλάκις, ὡς εἰς ἀλλήλας αἱ ποιότητες αὗται πᾶσαι δρῶσι κατά τι, καὶ λίθος ἔπαθεν ὑπὸ συνεχοῦς πληγῆς ὕδατος σταλαγμοῦ, καὶ ξίφος ἠμβλύνθη, τέμνον κηρὸν, ἐπιδέδεικταί τε τὰς ἐν τοῖς ζώοις ἐνεργείας, ὑπὸ τῶν στερεῶν σωμάτων ἐν αὐτοῖς γίγνεσθαι, ἐπειδὰν μηδέπω ταῦτα ᾖ κατεψυγμένα πρὸς τῶν ψυχόντων φαρμάκων, ἀναγκαῖον ἐστὶ περιεῖναι τῷ ζώῳ, οὐ καταψύχεται δὲ πρὶν εἰς τοὺς οἰκείους αὐτῶν πόρους ἐνδῦναι. τοῦτο δ' ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπάρχει τοῖς ἁδρομερέσι καὶ ψυχροῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ τύχοι τοῦ ποδηγοῦντος. ποδηγεῖ δὲ ὡς τὸ μὲν πρῶτον αἴτιον, ἡ ὁλκὴ τῶν ἀρτηριῶν. ἐδείχθησαν γὰρ ἐν τῷ διαστέλλεσθαι πᾶν ἕλκουσαι τὸ πλησιάζον, ὡς δὲ τὸ δεύτερόν τε καὶ ὑλικὸν, ἡ λεπτομέρεια τῆς οὐσίας, ἣν ἐξ ἑαυτῶν οὐκ ἔχοντα τὰ ψυχρότερα, καὶ παχυμερέστερα φάρμακα, δεῖται τῶν παρεξόντων. ὅσα τοίνυν ἐστὶ τῶν σωμάτων ψυχρὰ ταῖς κράσεσι, τὴν θ' ὁλκὴν τῶν ἀρτηριῶν ἀσθενεστέραν ἔχει ταῦτα τῶν θερμῶν. ἐδείχθη γὰρ καὶ τοῦτο, καταθραύειν ταχέως εἰς μικρὰ τὰς τῶν φαρμάκων οὐσίας ἀδυνατεῖ, κἂν τούτου βραδύνον τὸ φάρμακον, ἐν τῷ χρόνῳ τι καὶ αὐτὸ πάσχειν εἰκὸς, ὥσπερ ἐστὶν ὅτε καὶ πεφθῆναι, καθάπερ καὶ ὁ τῆς θριδακίνης χυλός. ἐν γὰρ τῷ χρόνῳ καὶ οὗτος πέττεται. φθάσας δὲ εἰς τὴν καρδίαν ἀκραιφνὴς ἐξικέσθαι, παραπλησίως ἀναιρεῖ κωνείῳ. πάσχουσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι πάντες σφοδρῶς ψύχοντες χυλοί. εἰ γὰρ μὴ δυνηθεῖεν ταχὺ διαφθεῖραι, τοὐντεῦθεν ἤδη παντάπασιν ἄπρακτοι καθίστανται. τοῖς δὲ περὶ διάβρωσίν τε καὶ σῆψιν ἀναιροῦσιν, ἰσχυροῖς ὑπάρχει γίγνεσθαι χρονίζουσι. σήπεται γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ πάντα, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἐν ὑγρῷ καὶ θερμῷ χωρίῳ. εἰκότως οὖν, οἷς μὲν ἐκ τοῦ ψύχειν ἡ βλάβη, τὸ τάχος τῆς ἐνεργείας εἰς ὄλεθρον συντελεῖ. θερμαινόμενα γὰρ τῷ χρόνῳ τὴν δύναμιν ἣν τὸ δρᾶν εἶχεν ἀπόλλυσιν. οἷς δ' ἐκ τοῦ σήπεσθαι τὸ δρᾶν ἐστιν, αὐξάνει τὴν ἐνέργειαν ὁ χρόνος, ὅτι καὶ τὴν σῆψιν. ἀπολέσθαι μὲν γὰρ ζῶον οὐκ ἐγχωρεῖ οὐδὲν, ἄνευ τοῦ παύσασθαι τὴν καρδίαν ἐνεργοῦσαν, οὐκ ἐνδέχεται δὲ παύσασθαι ταύτην ἄνευ μεγίστης τινὸς δυσκρασίας. οὐ γὰρ δὴ ἁπλῶς θερμοτέρα τοῦ δέοντος εἰς ὅσον ἔτυχεν, ἢ ψυχροτέρα γενηθεῖσα, παύσεται κινουμένη. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐδ' εἰ ξηρὰ μετρίως, ἢ ὑγρὰ γένοιτο. χεῖρον μὲν γὰρ ἐνεργήσει διὰ τὰς τοιαύτας δυσκρασίας, ἀκίνητος δ' οὐκ ἔσται πρὶν ἐξαίσιόν τινα θερμασίαν, ἢ ψύξιν, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ τῶν δραστικῶν ποιοτήτων ἀναδέξασθαι. παραπλήσιον δέ τι συμβαίνει τοῖς κατὰ ψύξιν ἀναιροῦσι φαρμάκοις, ὅταν ἐν τῷ πρὸς μὲν καρδίαν ἔρχεσθαι βραδύνῃ, τῷ πολλάκις ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τε καὶ χλωρῶν ξύλων γιγνομένῳ. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα, πολλὰ μὲν ἀθρόως ἐπιτεθέντα τῷ πυρὶ, κατασβέννυσιν ἐν τάχει, περιτεθέντα δ' ἐν κύκλῳ πάντα, καὶ προξηρανθέντα καὶ προθερμανθέντα, κἄπειτα τιθέμενα κατ' ὀλίγον, οὐ μόνον οὐ κατασβέννυσιν, ἀλλὰ καὶ τροφὴ γίνεται τοῦ πυρός. οὕτως οὖν καὶ τὸ κώνειον, ἄνθρωπον μὲν ἀναιρεῖ, τῇ τε τῶν πόρων εὐρύτητι καὶ τῷ πλήθει τῆς θερμότητος, καὶ τῇ ῥώμῃ τῆς τῶν ἀρτηριῶν ὁλκῆς, ἰσχυρὸν ἔτι πρὸς τὴν καρδίαν ἀφικνούμενον. οὐκ ἀναιρεῖ δὲ τοὺς ψᾶρας ὑπὸ τοῖς ἐναντίοις αἰτίοις, ἐπεχόμενόν τε καὶ βραδῦνον, καὶ

δυνάμενον, καὶ φθάνον ἐν τῷ χρόνῳ προπέπτεσθαι καὶ προπαρασκευάζεσθαι, καθάπερ ἐστίᾳ τινὶ τῇ καρδίᾳ προθερμαινόμενον, ὡς ἔξω τὸ ξύλον, ὥστε οὐδὲ τοῦτο θαυμαστὸν οὐδὲ ἄπορον, ἀλλ' οἷόν τι καὶ ταῖς θριδακίναις ὑπάρχει. τρέφουσι γὰρ αὗται τοὺς ἀνθρώπους ἐσθιόμεναι συμμέτρως. εἰ δὲ καὶ θλίψας αὐτῶν τὸν χυλὸν, καταρροφήσειέ τις δαψιλῆ, τὸν αὐτὸν τρόπον τεθνήξεται τοῖς τὸ κώνειον, ἢ μηκώνειον προσενεγκαμένοις. ὡς οὖν ἡ θριδακίνη, φθάσασα μὲν ἀποψύξαι τὴν καρδίαν ἀναιρεῖ, πεφθεῖσα δὲ τροφὴ γίνεται τοῦ ζώου, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, καὶ τὸ κώνειον, ἄνθρωπον μὲν ἀναιρεῖ τῷ φθάνειν, ψᾶρας δὲ τρέφει τῷ βραδύνειν. ἀναιρήσει δὲ οὐδὲ ἄνθρωπον, ἂν ὀλίγον ληφθείη. καὶ τοῦτο καὶ ἡ ἀττικὴ γραῦς ἔδειξεν, ἧς ἅπαντες μνημονεύουσιν, ἀπ' ἐλαχίστου μὲν ἀρξαμένη κωνείου, προελθοῦσα δὲ ἀλύπως ἐπὶ πλῆθος ἱκανόν. ἐξ ἀρχῆς μὲν γὰρ ἐνικήθη τὸ βραχὺ διὰ αὐτὴν τὴν ὀλιγότητα, τῷ δὲ ἐθισμῷ σύμφυτον ἐγένετο. καὶ οὐ νῦν καιρὸς ἀποδιδόναι τὴν αἰτίαν τοῦ πλεῖστον δύνασθαι τὰ ἔθη, καὶ φύσεις ἐπικτήτους, ὥσπερ οὖν εἴρηται πρὸς τῶν παλαιῶν, ὑπάρχειν. οὕτω γὰρ ἄν μοι τὸ πάρεργον μεῖζον τοῦ ἔργου γένοιτο, πρὸς τῷ καὶ γεγράφθαι κατὰ μόνας ὑπὲρ αὐτοῦ. συνάπτειν δὲ χρὴ καὶ περαίνειν τὸν ἐνεστῶτα λόγον.

Τῶν τοίνυν ἀναιρούντων κατὰ ψύξιν φαρμάκων, οὐδὲν ὑπάρχει τῷ γένει δηλητήριον, ἀλλὰ τῷ ποσῷ μόνον. οὐ μὴν δέ γε τῶν διαβιβρωσκόντων τε καὶ σηπόντων καὶ θερμαινόντων, οὐχ ὡσαύτως ἔχει. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν. ὅσα δὲ τῷ ψύχειν ἀναιρεῖ, ταῦτα οὐκ ἀναιρήσει, σμικρὰ τῷ πλήθει ληφθέντα, καθάπερ οὐδ' εἰ πολλῇ φλογὶ βραχὺ καταχέαις ὕδωρ, ἢ ξύλον ἐπιθείης ὑγρόν τε καὶ χλωρόν. ὥσπερ γὰρ εἰ μὴ θερμασίαν ἔχοι δαψιλῆ, καταθραῦσαί τε καὶ ποδηγοῦσαν αὐτὸ μέχρι τῆς καρδίας, ἀδύνατον ἀναιρεῖν ἐστιν, οὕτως εἰ τὸ καταθραῦον αὐτὸ καὶ ποδηγοῦν, ἰσχυρότερον εἴη πολλῷ, τελέως ἐκνικήσει καὶ μεταβαλεῖ, καὶ τροφὴν ποιήσει αὐτῷ τὸ φάρμακον.

Εὐθὺς μὲν οὖν ἐν τῷδε κἀκείνου μεμνῆσθαι χρὴ, τοῦ καὶ τὰ ψυχρὰ τῇ φύσει φάρμακα, δεόντως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰρῆσθαι δυνάμει ψυχρά. λαμβάνει γάρ πως καὶ ταῦτα τὸ ψύχειν ἐξ ἡμῶν, ὥσπερ καὶ τὸ θερμαίνειν, τὰ θερμά. εἰ δὲ καθ' ἕτερον μὲν ἐκεῖνα, καθ' ἕτερον δὲ καὶ ταῦτα τρόπον, οὐδὲν διαφέρει. τὸ γὰρ καθόλου καὶ κοινὸν ἐν ἀμφοτέροις ταυτὸν, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀλλοιώσεως ἐκ τοῦ μέλλοντος πάσχειν σώματος, εἰς τὸ μέλλον δρᾶσαι φάρμακον. ἀλλοιοῦται δὲ τὰ μὲν τῇ δυνάμει θερμὰ, τῷ θερμαίνεσθαι μόνον ὑφ' ἡμῶν, τὰ δὲ τῇ φύσει ψυχρὰ, τῷ καταθραύεσθαί τε καὶ κίνησιν προσλαμβάνειν ἐπίκτητον. ἐπεὶ τοίνυν ὡς ψυχροῖς αὐτοῖς δρᾶν, οὐκ ἄνευ τοῦ πάσχοντος σώματος ὑπάρχει, δεόντως εἴρηται δυνάμει ψυχρά. τὸ γὰρ ἐνεργείᾳ ψύχειν ἡμᾶς, οὐκ ἔχει τελέως ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ πρότερον ὑφ' ἡμῶν δεῖται παθεῖν ἵνα ψύξῃ. τότε γὰρ εἰς μικρὰ καταθραυσθῆναι, καὶ τὴν κίνησιν ἐπίκτητον προσλαβεῖν πάθη τῶν φαρμάκων ἐστίν.

Τῷ μέντοι βουλομένῳ καλεῖν ἐνεργείᾳ ψυχρὰ, καὶ τὰ τοιαῦτα συγχωρητέον, ἐν ὀνόματι λοιπὸν ἐσομένης τῆς διαφωνίας, ἐὰν ὁμολογῆται τὸ πρᾶγμα. δεῖται γὰρ ὡς ἄρτι δέδεικταί μοι τὰ τοιαῦτα πάντα, θερμοῦ σώματος εἰς τὸ δρᾶσαι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ μηκώνειον καὶ τὸ κώνειον οἴνῳ μιχθέντα, θᾶττον ἀναιρεῖν πέφυκεν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἁπάσῃ συμμετρίᾳ. παμπόλλῳ μὲν γὰρ ἐλάχιστα κραθέντα, κἂν νικηθείη τελέως. ὀλίγῳ δὲ πολλὰ, ποδηγεῖται μὲν ἐπὶ τὴν καρδίαν, νικᾶσθαι δὲ οὐ δύναται. εἰ δὲ καὶ φθάνοι μέν τις ἤδη πεπωκὼς ὀπὸν μήκωνος ὅσος ἀναιρεῖν μὲν πέφυκεν, ἔτι δ' εἴη ζῶν, εὐλόγως καὶ τοῦτον ἰᾶται ὁ παλαιὸς καὶ πολὺς οἶνος πινόμενος, καὶ μᾶλλον εἰ τῶν εὐγενῶν εἴη, καὶ γὰρ καὶ θερμαίνει μᾶλλον. ὅτι μὲν γὰρ οὔπω κατέψυκται σφοδρῶς ἡ καρδία, δῆλον ἐκ τοῦ ζῆν ἔτι τὸν ἄνθρωπον. ὅτι δὲ πάντως ἐν τῷ βραδεῖ τῆς ὁδοιπορίας, προμεταβέβληταί πως ἤδη τὸ φάρμακον ὑπὸ τοῦ σώματος ὥσπερ τὸ χλωρὸν ξύλον ὅταν ἐγγὺς εἴη κείμενον τοῦ πυρὸς, οὐδὲ τοῦτο ἄδηλον. οἶνος οὖν ἐν τούτῳ θερμὸς πινόμενος, ἄριστον ἴαμα, καὶ ἡμεῖς ἤδη τινὰ κατεψυγμένον ἐσχάτως ἀνεσώσαμεν οἴνῳ λεσβίῳ. δύναιτο δ' ἂν, καὶ φαλερῖνος, καὶ συρρεντῖνος, ἀριούσιός τε καὶ τμωλίτης ὁ αὐστηρὸς, οἵ τε ἄλλοι πάντες θερμοὶ καὶ ἀκριβῶς οἰνώδεις οἶνοι τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἐπιδείξασθαι τῷ λεσβίῳ. καθόλου γὰρ ὅς ἂν ᾖ λεπτὸς μὲν καὶ διαυγὴς τὴν σύστασιν, κιρρὸς δὲ ἢ ξανθὸς τὴν χρόαν, εὐώδης τε κατὰ τὴν ὀσμὴν, κἂν τῷ κεράννυσθαι πλείστου δεόμενος ὕδατος, ἱκανῶς θερμαίνειν πέφυκε, καὶ πάντῃ τοῦ σώματος ῥᾳδίως φέρεσθαι. τοιοῦτος οὖν οἶνος τῇ φύσει καὶ παλαιὸς τὴν ἡλικίαν, ἀκρατέστερος κεραννύμενος, ἰᾶται καὶ τοὺς ἤδη κατεψυγμένους, οὐχ ὑπὸ μήκωνος ὀποῦ μόνον, ἢ τινος ἄλλου τῶν τοιούτων ψυχόντων φαρμάκων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤτοι στομαχικῶς ἢ καρδιακῶς ἐν νόσοις συγκοπτομένους. ὁ δὲ σὺν αὐτοῖς τοῖς ψύχουσι φαρμάκοις πινόμενος, ὑπὲρ τοῦ θᾶττον ἀναιρεῖν, οὔτε πολὺς οὗτος ἐστὶν οὔτ' εὐγενὴς, ἀλλ' ὅσον εἰς τὸ καταθραῦσαί τε καὶ παραπέμψαι μόνον ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτὰ τῇ ῥύμῃ τῆς ἀναδόσεως. καὶ περὶ μὲν τούτων ἀρκείτω ταῦτα.

Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ σηπεδόνα καὶ διάβρωσιν ἀναιρούντων φαρμάκων ἐρεῖν ὑπεσχόμην, ὡς ἐν τῷ χρόνῳ χείρω γίγνεται, καὶ τῷ γένει φθαρτικὰ τῆς ἡμετέρας ὑπάρχει φύσεως, οὐχ ὡς τὰ ψύχοντα τῷ πλήθει μόνον, ἤδη μοι καιρὸς ἂν εἴη, καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. καὶ γάρ πως καὶ συνῆπται κατά τι, τοῖς περὶ τῶν δυνάμει θερμαινόντων φαρμάκων ὁ λόγος αὐτῶν. εἰκὸς μὲν γὰρ εἶναι τά γε πλεῖστα τῶν τοιούτων ἤδη θερμὰ καὶ κατ' ἐνέργειαν, ἀλλ' ἡμᾶς λανθάνειν, ἢ ὅτι πλείονος αὐτοὶ μετέχομεν θερμασίας, ἢ ὅτι παχυμερὴς αὐτῶν ἐστιν ἡ οὐσία. πάλιν γὰρ τῶν αὐτῶν ἀναμνησθῶμεν, ὡς ἐν τοῖς βαλανείοις ψυχρὸν ἡμῖν φαίνεται τὸ ὕδωρ. ἀναμνησθῶμεν δὲ καὶ ὡς εἰς δεξαμενὴν θερμὴν ἐνίοτε καταβῆναι μὴ δυνάμενοι, πρότερον καταβάντες εἰς ἑτέραν ἧττον αὐτῆς θερμὴν, ἀλύπως ἐχρησάμεθα τῇ τέως ἀφορήτῳ φαινομένῃ. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ πηγαῖον ὕδωρ ἐν χειμῶνι, τοῖς μὲν ψυχρὰς ἔχουσι τὰς χεῖρας φαίνεται χλιαρὸν, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐ φαίνεται τοιοῦτον. καθόλου γὰρ ὡς καὶ πρότερον ἐλέγετο, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάθεσιν ἕκαστον τῶν σωμάτων αἰσθάνεται τῶν πλησιαζόντων. οὕτω γοῦν ἐὰν μὲν ψυχρὰν ἔχων τὴν χεῖρα καθήσῃ εἰς σωρὸν πυρῶν, αἰσθήσῃ σαφῶς θερμότητος, ἐὰν δὲ θερμὴν, οὐκ αἰσθήσῃ. σωρῷ μέντοι κόπρου περιστερῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀγρίων, κἂν θερμὴν ἐνθῇς τὴν χεῖρα, σαφοῦς αἰσθήσῃ θερμασίας. οὕτω δὲ καὶ μίσυ, καὶ σῶρυ, καὶ χαλκῖτις, ἰός τε καὶ τίτανος, καὶ ἕτερα μυρία τῶν τοιούτων, εἰ σεσωρευμένοις αὐτοῖς ἐμβάλῃς τὴν χεῖρα, παραχρῆμα σοι φανεῖται θερμά. βῶλον μέντοι λαβὼν ἐξ αὐτῶν τινὰ, τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν ὑπὸ τοῦ ἐκτὸς καὶ περιέχοντος ἀέρος κατεψυγμένην, εὐλόγως οὐδεμιᾶς αἰσθήσῃ θερμότητος. καὶ γὰρ τῶν κατεψυγμένων αὐτῆς ἅπτῃ μορίων, καὶ πρὶν εἰς λεπτὰ καταθραῦσαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν χειμῶνι πολλάκις, ἢ φρεατιαῖον ὕδωρ, ἢ ἄλλως πηγαῖον, ἐφάνη θερμὸν τοῖς ἁπτομένοις, ἀλλ' εἰ προθερμήνας τις τὰς χεῖρας ἅπτοιτο, φανεῖται ψυχρὸν, ἕτερά τε μυρία τοιαῦτα

δύναμιν ἀναμιμνήσκειν ἐστὶν, ἐξ ὧν οὐκ ἄν τις ἀπιστήσειεν, ὡς τὰ δυνάμει θερμὰ τῶν φαρμάκων ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἑτέρῳ γένει ζώων ἐστὶν ἐνεργείᾳ θερμά. Τοῦτο μὲν οὖν, οἷον ὁδοῦ τι πάρεργον λελέχθω. τὰ δ' ἐν τῷ πλησιάζειν ἡμῖν, ἤτοι κατὰ διάβρωσιν ἢ κατὰ σῆψιν ἀναιροῦντα (περὶ τούτων γὰρ ἦν ὁ λόγος) εὐλόγως ὑπείληπται τῷ γένει δηλητήρια τῆς ἀνθρώπου συστάσεως ὑπάρχειν, οὐχ ὥσπερ τὰ ψύχοντα τῷ ποσῷ μόνον. ταῦτα μὲν γὰρ καὶ νικᾶται ποτὲ καὶ τροφὴ γίγνεται τοῦ ζώου, τὰ δὲ σηπόμενα κἂν ἐλάχιστα τοῖς ὄγκοις ληφθῇ, πάντως διαφθείρεται. τῷ σήπεσθαι μὲν ἅπαντα τὰ σηπτὰ, θερμαινόμενά τε καὶ ὑγραινόμενα, θερμὸν δὲ εἶναι καὶ ὑγρὸν τὸ αἷμα. παύεσθαι τοίνυν οὐδέποτε δύναται σηπόμενά τε καὶ ἀντισήποντα, τὰ σηπεδονώδη φάρμακα. καὶ διὰ τοῦτο μετὰ πάμπολυν ἐνίοτε χρόνον ἀναιρεῖ τοῦ ληφθῆναι, καὶ μάλιστα ὅσα παχυμερῆ καὶ γεώδη ταῖς οὐσίαις ἐστίν. ἐνιζάνοντα γὰρ ταῦτα τοῖς σώμασιν ἡμῶν, εἶτα ἐν τῷ χρόνῳ σηπόμενα, διαβιβρώσκει τε καὶ συνδιαφθείρει τὰ πλησιάζοντα τοῦ ζώου μόρια. Τὰ μὲν γὰρ λεπτομερέστερα, κἂν ἐκκριθείη ποτὲ μετὰ τῶν περιττωμάτων, καὶ σχεδὸν διὰ δύο ταύτας αἰτίας οὐκ ἀνεῖλέ ποτε τῶν κατὰ σηπεδόνα καὶ διάβρωσιν ἀναιρούντων ἔνια. μίαν μὲν ἣν νῦν πέπαυμαι λέγων, ὅταν ἅμα τοῖς περιττώμασιν ἐκκριθέντα τύχῃ, πρὶν ἀδικῆσαι τὸ σῶμα. τὴν δ' ἑτέραν ὅταν εὐτυχήσῃ πως ὁ λαβὼν αὐτὰ, χρώμενος ἐδέσμασιν, ἢ τοῖς ἄλλως αὖ ὠφελήσασιν, ἢ τινος ἐπιστατοῦντος, εἰ οὕτως ἔτυχεν ἰατροῦ. μεγάλης μὲν γὰρ οὔσης τῆς βλάβης ἀπ' αὐτῶν, οὐκ ἐγχωρεῖ καταστῆναι, διαίτῃ καὶ χρείᾳ γενναίων τε φαρμάκων, καὶ ἰατροῦ βοηθοῦντος. εἰ δὲ παντελῶς ὀλίγον εἴη τὸ δηλητήριον, ἐνδέχεται καὶ τοῦτο μηδὲν ἀνύσαι, τό γε μετὰ τῶν περιττωμάτων ἐκκριθῆναι, καὶ τῇ δεούσῃ διαίτῃ χρήσασθαι τὸν ἄνθρωπον, οἷον εἰ κανθαρίδος εἴη μέρος ἑκατοστὸν τῆς δραχμῆς. ἐκκριθήσεται γὰρ ἅμα τοῖς οὔροις τοῦτο, πρὶν ἀδικῆσαι τὸ ζῶον. ἀμέλει καὶ μίγνυται κανθαρίδος οὐρητικοῖς φαρμάκοις, ὥσπερ καὶ πλείστων ἄλλων θανασίμων τοῖς ἀλεξιφαρμάκοις. καὶ τά γε τοιαῦτα τῶν συνθέτων φαρμάκων ὅταν ἐπιτηδείως μιχθῇ, δραστικώτατα γίνεται, καθάπερ καὶ τὸ διὰ τῆς κανθαρίδος οὐρητικόν. ἔστι μὲν γάρ πως καὶ ἄλλως ἡ ὁρμὴ ταῖς κανθαρίσιν ἐπὶ κύστιν διὰ οὔρων, οὕτω γοῦν αὐτὴν ἕλκουσιν ἀναβιβρώσκουσαι. ἀλλ' ὅταν ὀλίγον αὐτῶν πολλοῖς χρηστοῖς μίγνυται, ποδηγεῖ μὲν ἐκεῖνα, διαβιβρώσκειν δὲ οὐ δύναται. δεῖ γὰρ οἶμαι παντὶ τῷ δράσοντι κἂν ἰσχυρότατον ᾖ ποσοῦ τινος μεγέθους, ὅπου γε καὶ τὸ πῦρ εἰ παντελῶς ἐλάχιστον εἴη, πρὸς τῷ μὴ καίειν, οὐδὲ θερμαίνειν δύναται. τὸ γοῦν ἑκατοστὸν μέρος τοῦ σπινθῆρος, ἀναίσθητον ἡμῖν ἐστιν. ἐξ ὧν ἁπάντων εὔδηλον, ὡς ὅσα μὲν τῷ ψύχειν ἀναιρεῖ, βραχέα ληφθέντα, δύναιτ' ἂν θρέψαι τὸ σῶμα, καθάπερ καὶ ὁ τῆς θριδακίνης χυλός. ὅσα τε τῷ διαβιβρώσκειν ἢ σήπειν, οὐχ οἷά τε τρέφειν ἐστὶν, οὐδ' ἂν ὑπὸ σμικρότητος ἀλύπως διεξέλθῃ τὸ σῶμα. τῷ γένει γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα τῆς ἀνθρώπου συστάσεως ἐναντία.

Καθάπερ ἐπὶ τῶν χυλῶν ἔμπροσθεν εἴπομεν, ὡς σχεδὸν οὐδεὶς αὐτῶν ἐστιν ἄμικτος ἀλλοτρίας ποιότητος, ἀλλὰ κἂν δένδροις κἂν ταῖς πόαις κἂν τοῖς καρποῖς ἀναμεμιγμένοι τοῖς ἑτερογενέσιν εἰσίν, οὕτω χρὴ νοῆσαι κἂν τοῖς φαρμάκοις ἀναμεμίχθαι πολλῶν ἑτερογενῶν οὐσίας. εὕροις γὰρ ἂν εἰ λογίζοιο, κόκκον κνίδιον διαφέροντα κνίκου, τῷ πλείστης μετέχειν θερμότητος. τὴν μὲν γὰρ ὁμοιότητα τῶν οὐσιῶν ἀμφοτέρων, ἔνεστί σοι καὶ διὰ τῆς ἁφῆς καὶ τῆς ὄψεως καταμαθεῖν. καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις, ὡς ἐστὶν ἀμφότερον φλέγματος ἀγωγά. δέδεικται γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν ὡς οἰκειότητι τῶν ἐν ταῖς οὐσίαις ποιοτήτων, αἱ ὁλκαὶ συντελοῦνται. μέμικται μὲν γὰρ θερμότητος ἱκανῆς τῷ κόκκῳ, καὶ ταύτῃ τοῦ κνίκου διαφέρει. καὶ διὰ τοῦτο ἔνια τῶν καθαρτικῶν φαρμάκων ὅταν ἀποτύχῃ καθαίροντα, τὰ μὲν πρὸς τῷ μηδὲν βλάπτειν τὸ σῶμα, καὶ τροφὴ γίνεται τοῦ ζώου, τὰ δὲ εἰς τὸ φθαρτικόν τε καὶ δηλητήριον ἐκτρέπεται. πάντως μὲν γὰρ ὁμοιότητά τινα ἔχει τὸ καθαῖρον φάρμακον ἑνί γε τῶν ἐν ἡμῖν χυμῶν, οὐκ ἐξ ἅπαντος δὲ ἐπιμέμικταί τις αὐτῷ δηλητήριος δύναμις, ὥστ' οὐδ' ἐξ ἅπαντος ἀδικήσει μὴ καθαῖρον, ἀλλὰ πεφθήσεταί τε, καὶ γεννήσει τοιοῦτον χυμὸν, οἷόν περ ἦν ἑλκτικόν.

Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι τοῖς τοιούτοις λόγοις ἱκανῶς ἀκολουθεῖν οὐκ ἐγχωρεῖ, μὴ προγεγυμνασμένοις ἐν τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν. ἐδείχθησαν γὰρ ἐν ἐκείνοις, ὡς ἐν οἰκειότητι ποιότητες ὁλκαὶ πλεῖσται γίνονται, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ τῶν τοῦ ζώου μορίων ἕκαστον εἰς ἑαυτὸν τὴν οἰκείαν ἐπισπᾶται τροφήν. ἕπεται δὲ τῷ δόγματι τούτῳ, καὶ τὰ καθαίροντα φάρμακα τοῖς μὲν ἑλκομένοις χυμοῖς ὑπάρχειν οἰκεῖα, δραστικώτερα δέ πως εἶναι τὰ ἕλκοντα, καθάπερ καὶ ἡ μαγνῆτις λίθος τοῦ σιδήρου. σιδηρίζει μὲν γὰρ καὶ αὐτὴ κἂν τοῖς τοῦ σιδήρου μετάλλοις εὑρίσκεται, καὶ δεινῶς αὐτῷ προσέοικεν τὴν ἰδέαν, ἀλλ' ἰσχυροτέρα πώς ἐστιν, ὡς ἕλκειν μᾶλλον ἢ ἕλκεσθαι. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸν κνίκον οὐκ ἀπελπιστέον εἶναι φλεγματώδη, ὡς ἐν τῇ χρόᾳ δείκνυσιν, ἀλλ' ὑπὸ θερμότητος ἰσχυρότερον φλέγματος, ὡς ἕλκειν μᾶλλον ἢ ἕλκεσθαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ κνίδιος κόκκος, ἀλλ' ἐάν ποτε νικηθείη ὑπὸ τοῦ σώματος ἡμῶν (συμβαίνει δὲ κνίκῳ μὲν συνεχῶς τοῦτο, τῷ κόκκῳ δ' οὐ πάνυ τι, διὰ τὴν ἰσχὺν) ἀντὶ τοῦ καθαίρειν γίνεται τροφὴ, καθάπερ ὁ ἐλλέβορος, ὀρτύγων ἀεί. βούλομαι δὲ ἐπεὶ κατὰ τοῦτο τοῦ λόγου γέγονα, καί τινος θεωρήματος ἀναμνῆσαι λογικοῦ, δεδειγμένου κἂν τοῖς περὶ ἀποδείξεων ὑπομνήμασιν, εἰς τὰ παρόντα χρησίμου. ἔστι δὲ τὸ θεώρημα τοιόνδε. τῶν ἀποδείξεων αἱ μὲν ὡς ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τόδε, τῷδε περαίνουσιν, αἱ δὲ ὡς ὑπάρχειν ἐνδέχεται. τούτων δ' αὐτῶν μεταπίπτουσί τινες εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ὅταν ἀναγκαίας ἀρχὰς ἔχωσι, καθάπερ καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ νῦν ἡμῖν ἀποδεδειγμένῳ. ἐν γὰρ τῷ κόκκῳ καὶ τῷ κνίκῳ, τὸ φλεγματώδη περιεχόμενον χυμὸν, ἐναργῶς μὲν οὐκ ἔστι δεῖξαι, τὸ δυνατὸν δὲ καὶ εἰκὸς καὶ ἐνδεχόμενον ὑπάρχει τῷ λόγῳ. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ὁλκὰς ταῖς τῶν οὐσιῶν ὁμοιότησιν ἐδείξαμεν γίγνεσθαι (δέδεικται γὰρ πολλάκις ὡς ἐν ταῖς καθάρσεσιν ὁλκὴ τῶν οἰκείων τοῖς καθαίρουσι φαρμάκοις ἐστὶν, οὐ πάντων ὁμοῦ τῶν χυμῶν ἀλλοίωσις) ἀναγκαῖον ὁμοιότητά τινα ταῖς οὐσίαις ὑπάρχειν ἀμφοτέραις, τῇ τε τοῦ καθαίροντος, καὶ τῇ τοῦ καθαιρομένου. ἐπεὶ τοίνυν τὸ καθαιρόμενόν ἐστι φλέγμα, πάντως δήπου καὶ τὸ ἕλκον ἀνάγκη φλεγματῶδες ὑπάρχειν. φλεγματῶδες δ' εἶπον χρῆναι ὑπάρχειν τὸ ἕλκον, οὐκ ἄντικρυς αὐτὸ φλέγμα. καὶ γὰρ ὁμοιότητα ταῖς οὐσίαις ὑπάρχειν ἔφαμεν, οὐ ταυτότητα. τοὐναντίον γὰρ ἅπαν, οὔτε σίδηρος σίδηρον, οὔτε σὰρξ ἕλκει σάρκα, ἀλλ' ἡ μὲν σιδηρῖτις λίθος τὸν σίδηρον, ἡ δὲ σὰρξ τὸ αἷμα. διαφέρει γὰρ οἶμαι τὸ ταὐτὸ καὶ τὸ ὅμοιον. φλέγμα μὲν γὰρ φλέγματι ταὐτὸν, καὶ κνίκος κνίκῳ, φλέγματι δὲ ὅμοιον, κνίκος οὐ μὴν ταὐτόν γε. οὐδὲ γὰρ ὅσα χολώδη τῶν ἐδεσμάτων ἢ φλεγματώδη λέγομεν, ὡς ἤδη χολὴν,

ἢ φλέγ

ἢ φλέγμα περιέχοντα, διὰ ταῦτα προσαγορευόμενα. ἐλέχθη γὰρ καὶ ἡ τῆσδε τῆς δόξης ἀτοπία, κατά τε τὰ τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήματα, καὶ ἀλλαχόθι πολλαχόθι. Ταυτὶ μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παρετέον, ἐκεῖνο δ' αὖθις ἀναληπτέον, ὡς αὐτῶν τῶν καθαιρόντων φαρμάκων, ἔνια μὲν ἤδη κέκτηται τὴν εἰς ὅλην ἐπιτηδείαν ὁμοιότητα, τινὰ δ' οὔπω μὲν ἔχει τελέως. ἐν δὲ τῷ τοῦ ζώου σώματι προσλαμβάνει, τοῖς καυστικοῖς ὁμοίως φαρμάκοις, ὥστε καὶ ἐπὶ τούτων δήλην εἶναι τὴν ὁμοιότητα, τὴν μὲν ἐνεργείᾳ, τὴν δὲ δυνάμει, καθάπερ κἀπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ δὴ καὶ μεμῖχθαι τοῖς ὁμοίοις ἐν ἑκάστῳ χυμοῖς ἑτέρους ἀνομοίους, τοὺς μὲν φαρμακώδεις, τοὺς δὲ μή. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἀποτυχίαις τῶν καθάρσεων, τὰ μὲν τὸ κακόν τι δρᾶν εἰς ἡμᾶς τῶν καθαιρόντων, τὰ δὲ τροφὴν γίνεσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ἅπαξ εἰς τὸν περὶ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων ἀφικόμην λόγον, οὐ χεῖρον ἴσως εἰπεῖν τι, καὶ περὶ τῶν καλουμένων ὑπερκαθάρσεων. αὗται τοίνυν γίγνονται μὲν ἐπειδὰν ἱκανῶς κατισχύσαν τὸ καθαρτικὸν φάρμακον, εἰς τὰ στόματα τῶν εἰς τὴν γαστέρα καθηκόντων ἀγγείων, δῆξιν τε ἅμα καὶ ἀναστόμωσιν ἐργάσηται πλείονα, καὶ συνεχῶς ἐρεθίζον καὶ σπαράττον τὰ σώματα, καταλύσῃ τὴν ἐν τοῖς ἀγγείοις δύναμιν. οἷον γάρ τοι κἀπὶ τῆς γαστρὸς ὁρᾶται συμβαῖνον, ὅταν εἰς ἐσχάτην ἀρρωστίαν ἡ δύναμις αὐτῆς καταπέσῃ, τοιοῦτον ἡγητέον γίνεσθαι κἂν ταῖς φλεψί. τί δὴ τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῆς γαστρός ἐστιν; ἔμετοι μὲν ἅπαντος τοῦ καταποθέντος, ἐπειδὰν ἐν τοῖς ἄνω μέρεσιν αὐτῆς ἡ ἀρρωστία συμπέσῃ, λειεντερίαι δέ, ἐπειδὰν ἐν τῷ κάτω. δείκνυται δὲ καὶ περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἐν ταῖς τῶν κινουμένων αἰτίαις. τοιοῦτον δὴ πάθος ἡγητέον γίνεσθαι ταῖς φλεψὶν ἐν ταῖς ὑπερκαθάρσεσιν. οὔσης δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔτι, καὶ τῆς ἀναστομώσεως, καὶ τῆς ἀρρωστίας μετρίας, τὸ λεπτότατόν τε καὶ ἧττον οἰκεῖον ἐκκρίνεται, ἐπὶ πλέον δὲ προηκόντων ἀμφοτέρων ἤδη, καὶ τὰ παχέα, καὶ τὰ οἰκειότατα τῷ ζώῳ κενοῦται. διὰ τοῦτ' οὖν, ἡ μὲν ξανθὴ χολὴ πρώτη, τὸ δὲ φλέγμα δεύτερον, ἡ δὲ μέλαινα τρίτη, καὶ τούτων ὕστατον ἁπάντων ἐν ταῖς ὑπερκαθάρσεσιν ἐκκρίνεται τὸ αἷμα. τοῦτο μὲν ὡς οἰκειότατος τῇ φύσει χυμός, ἔμπροσθεν δ' αὐτοῦ, πρῶτος μὲν ὁ λεπτότατος, ὕστατος δὲ ὁ παχύτατος. εἴρηται μὲν οὖν καὶ πρὸς Ἱπποκράτους ἐν τῷ περὶ φύσεως ἀνθρώπου βιβλίῳ, περὶ τῆς κατὰ τὴν κένωσιν αὐτῶν τάξεως, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν, ὡς μηδὲν λείπειν τῷ λόγῳ. φλέγματος μὲν γὰρ ἀγωγὸν εἰ δοίης φάρμακον, ἡ ξανθὴ μὲν πρῶτον κατὰ τὰς ὑπερκαθάρσεις, δευτέρα δὲ ἡ μέλαινα, τελευταῖον δ' ἐκκενοῦται τὸ αἷμα. χολῆς δὲ ξανθῆς ἀγωγὸν εἴπερ εἴη τὸ φάρμακον, ἕψεται μὲν τὸ φλέγμα, τρίτη δὲ ἡ μέλαινα καὶ τέταρτον τὸ αἷμα. καὶ μὲν δὴ καὶ εἰ μελαίνης χολῆς εἴη καθαρτικόν, ἐκείνην μὲν πρώτην ἐκκενώσει, μετὰ ταύτην δὲ τὴν ξανθήν, εἶθ' οὕτως τὸ φλέγμα, καὶ πάντων ὕστατον ἀκολουθήσει τὸ αἷμα, καθάπερ ἐξ ἀψύχων ἤδη ἀγγείων ἐκρέον, ἀρρωστίας τε μεγάλης αὐτὰ καταλαβούσης, καὶ τῶν στομάτων εἰς ἐσχάτην διάτασιν ἀφικομένων. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς ὕστατος μὲν ἐν ταῖς ὑπερκαθάρσεσιν, ὁ τοῖς ἀνθρώποις οἰκειότατος κενοῦται χυμός. τῶν δ' ἄλλων ἕκαστος, ὡς ἂν αὐτῷ συμβαίνῃ λεπτότητος ἢ πάχους. Ἡ δ' αἰτία τοῦ μὲν ὅλως ἐκκρίνεσθαι καὶ τοὺς ἀνοικείους τῷ καθαίροντι φαρμάκῳ χυμούς, ἐν τρισὶ τούτοις κεῖται, τῇ τε ἀρρωστίᾳ τῶν ἀγγείων, καὶ τῇ τῶν στομάτων εὐρύτητι, καὶ τῇ δήξει τοῦ καθαίροντος. ὅταν γὰρ τὰ μὲν ἀγγεῖα μηκέτι κατασχεῖν ἐν ἑαυτοῖς δύνηται τοὺς χυμούς. ἀναπεπταμένα δὲ αὐτῶν ᾖ τὰ στόματα, μένει δ' ἐρεθίζον τὸ φάρμακον, ἕλκειν δὲ μηκέτι τὸν οἰκεῖον ἔχοι χυμόν, ἀνάγκη πᾶσα τοὺς ἄλλους ἐκκρίνεσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην τάξιν. ἀρκεῖ μὲν γὰρ ἴσως καὶ ἡ δῆξις μένουσα, πρὸς τὴν ἔκκρισιν ἐπεγείρειν τὰ ὄργανα. πολὺ δὲ δὴ μᾶλλον, ὅτ' ἂν ἀναστόμωσίς τε ἅμα καὶ ἀρρωστία τῶν ἀγγείων συνδράμῃ. γίνεται δ' ἡ μὲν ἀναστόμωσις ὡς εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ φαρμάκου, δι' ἥνπερ καὶ ἡ δῆξις. ἡ δὲ τῶν ἀγγείων ἀρρωστία, διά τε τὸν σφοδρὸν κάματον, ὃν ἐν τῷ δάκνεσθαί τε καὶ οἷον βλάπτεσθαι πρὸς τοῦ καθαίροντος φαρμάκου γίνεσθαι συμβαίνει, καὶ προσέτι διὰ τὴν καταλαμβάνουσαν αὐτὰ δυσκρασίαν ἐν ταῖς ὑπερκαθάρσεσιν. ὃν γὰρ ἂν τῶν χυμῶν ὅλον ἐκκενώσεις, ἀνάγκη πᾶσα δυσκρασίαν ἀκολουθεῖν. τοῦ μὲν δὴ κενοῦσθαι καὶ τοὺς ἀνοικείους τῷ καθαίροντι, ταῦτα τὰ αἴτια. τοῦ δὲ ἐν τῇ προειρημένῃ τάξει, λεπτότης τε καὶ παχύτης αὐτῶν ἐστι τῶν κενουμένων χυμῶν αἰτία, καὶ πρὸς τούτοις ἡ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον οἰκειότης ἑκάστου τῶν χυμῶν, τῇ τοῦ ζώου συστάσει.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, Η ΠΕΡΙ ΧΥΜΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὅπως μὲν οὖν λέγεται ψυχρόν, ἢ θερμόν, ἢ ξηρόν, ἢ ὑγρὸν τῇ δυνάμει φάρμακον, ὅ τινί τε τρόπῳ δεῖ δοκιμάζειν αὐτό, δεδήλωται πρόσθεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ μαλακτικὸν λέγεταί τι καὶ χαλαστικόν, ἀραιωτικόν τε καὶ πυκνωτικόν, ἐμπλαστικόν τε καὶ διαφορητικόν, ἕτερά τε πάμπολλα παραπλήσια τούτοις, κάλλιον ἂν εἴη καὶ περὶ τῶν τοιούτων διελθεῖν. ἅμα δὲ αὐτοῖς, ἢ καὶ πρὸ αὐτῶν ἔτι, καὶ περὶ τῆς τῶν χυμῶν ἁπάντων οὐσίας τε ἅμα καὶ δυνάμεως ὑπὲρ ἧς εἴρηται μέν, κἂν τῷ πρώτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ἐπὶ τῆς τελευτῆς, ὁπότε καὶ τὴν τοῦ Πλάτωνος ἐκ Τιμαίου παρεθέμην ῥῆσιν, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἕνεκα τοῦ τῶν αἰσθητῶν ἀναμνῆσαι παθῶν, ὧν ἡ γλῶττα πέφυκε καθ' ἕκαστον αὐτῶν πάσχειν, ἐνταυθοῖ δὲ περὶ τῆς οὐσίας τε καὶ δυνάμεως ὁ λόγος ἔσται μοι. πάσχει μὲν γὰρ δήπου καὶ τἆλλα τοῦ ζώου μόρια τῇ γλώττῃ παραπλησίως, οὐ μὴν ἀκριβῶς αἰσθάνεται τῶν παθῶν. ἡ δέ γε πρὸς τῷ πάσχειν, ἔτι καὶ τὸ τῆς αἰσθήσεως ἀκριβὲς κεκτημένη, διαγνωστικὴ τῆς φύσεως ἁπάντων τούτων ἐστίν. οὐ γὰρ δὴ τότε θερμόν, ἢ ψυχρόν, ἢ ξηρόν, ἢ ὑγρόν, τὴν μὲν γλῶτταν ἤτοι ψύχειν, ἢ θερμαίνειν, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν. οὐχὶ δέ γε καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον πέφυκεν, ἀλλ' ὥσπερ ταύτην, οὕτω καὶ τἆλλα διατίθησί τε καὶ ἀλλοιοῖ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς γιγνομένης τῆς διαφορᾶς, οὐ κατὰ τὸ πάσχειν ἢ μὴ πάσχειν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ ξηροῦ, καὶ ὑγροῦ, καὶ θερμοῦ, καὶ ψυχροῦ σώματος, οὐδὲν ἧττον ἁπάντων τῶν ἄλλων τοῦ ζώου μορίων ἡ γλῶττα πέφυκεν εἶναι διαγνωστική, πρόδηλον παντί, πικρότητας δὲ καὶ γλυκύτητας, ἁλυκότητάς τε καὶ ὀξύτητας, αὐστηρότητάς τε καὶ στρυφνότητας, καὶ δριμύτητας, αὕτη μόνη διακρίνειν πεπίστευται, καίτοι τήν γε ὁμοιότητα τῶν παθῶν ἐστιν εὑρεῖν κἂν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν μέρεσιν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἡλκωμένοις. ἡ γάρ τοι τοῦ δέρματος σκληρότης, καὶ πυκνότης ἀποστέγει, καὶ ἀπομάχεται, καὶ κωλύει διέρχεσθαι πρὸς τὴν σάρκα τὰς τῶν ἔξωθεν αὐτῇ προσπιπτόντων δυνάμεις. Οὕτω γὰρ εἴρηται

κἀκεῖνο πρὸς Ἱπποκράτους, ἕλκεσι τὸ μὲν ψυχρὸν δακνῶδες, καίτοι γε τῷ δέρματι πρὶν ἑλκωθῆναι δακνῶδες οὐκ ἦν. ἔτι δὲ καὶ ὀφθαλμοῖσι καὶ μυκτῆρσι, καὶ ἐν τῷ στόματι μορίοισι τοῦ ζώου, δακνῶδες τὸ ψυχρόν. οὐχ ἥκιστα δὲ γαστρός τε καὶ ἐντέρων τοῖς ἔνδον, ὥστε καὶ χαλεπὸν εἶναι διακρῖναι πολλάκις, εἴτε κατεψυγμένος τις, εἴτε καὶ διὰ χυμοῦ δριμύτητα δάκνοιτο. συμβαίνει δὲ ταῦτα εὐλόγως. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ψυχρὸν ὧν ἂν ψαύσῃ, συνάγει τε τὴν οὐσίαν αὐτῶν, καὶ πυκνοῖ καὶ σφίγγει, πρῶτον μὲν ἀναγκαῖον ἐν τῷδε τὰς λεπτὰς ὑγρότητας ἐκκρίνεσθαι, καθάπερ ἐξ ὀφθαλμῶν μὲν τὸ δάκρυον, ἐκ δὲ τῶν ῥινῶν τὴν κόρυζαν. ἔπειτα δὲ καὶ δακνῶδες αὐτοῖς φαίνεται, καθ' ἕτερον μὲν τρόπον τοῦ θερμοῦ. οὐ γὰρ τῷ διαβιβρώσκειν τὸ συνεχές, ἀλλὰ τῷ διασπᾶν, ἀνιαρὸν θ' ἅμα καὶ δακνῶδες ὑπάρχει τὸ ψυχρόν, ὅθεν οὐδὲ τοῖς σκληροῖς σώμασι φαίνεται τοιοῦτον. ἐν γὰρ τῷ συνάγεσθαι, καὶ θλίβεσθαι τὰ μαλακά, τό θ' ὑγρὸν αὐτῶν ἐκπιέζεσθαι συμβαίνει, καὶ διασπᾶσθαι τὰ μόρια, τὸ μὲν ὑγρὸν ὡς ἐν τῇ συναγομένῃ τε καὶ πρὸς ἡμετέρων χειρῶν θλιβομένῃ σπογγιᾷ, τὸ διασπᾶσθαι δὲ ὡς ἐν τοῖς διαιρουμένοις, καὶ διασπωμένοις, εἴτ' οὖν ὑφ' ἡμῶν ἑλκόντων ταῖς χερσίν, εἴθ' ὑπό τινος ἑτέρου. τοιοῦτον γάρ τι καὶ τοῖς ἀραιοῖς τε καὶ μαλακοῖς σώμασιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ πάσχειν ἀναγκαῖον, ὑποδεχομένης μὲν εἴσω τὴν ψύξιν τῆς ἀραιότητος ἑτοίμως, ἔτι δὲ ἑτοιμοτέρως τῶν ἐν τῷ βάθει μορίων τῶν μαλακῶν ὑπ' αὐτῆς πηγνυμένων. καθ' ἕκαστον οὖν τῶν πόρων εἰσιὸν τὸ ψυχρὸν ἐν τοῖς ἀραιοῖς σώμασιν, οἷά περ τά θ' ἡλκωμένα πάντα ἐστί, καὶ ὀφθαλμοί, καὶ μυκτῆρες, καὶ στόμα, καὶ τὰ κατὰ τὴν γαστέρα, περιλαμβάνει πάντα † τὸ συνεχὲς τῶν ψυχομένων σωμάτων τὰ μόρια, καὶ τρόπον τινὰ πολλαῖς ἐν κύκλῳ λαβαῖς, αὐτὰ συνάγον καὶ πιλοῦν, † τῶν συνεχῶν ἀποσπᾷ. χώρας οὖν ἀναγκαῖον ἐν τῷδε τῷ πάθει γίνεσθαι κενὰς οὐκ ὀλίγας, οὐ μόνον τῷ τὰς λεπτὰς ὑγρότητας ἐκκρίνεσθαι πιεζομένας, ἀλλὰ καὶ τῷ τὴν μαλακὴν οὐσίαν εἰς ἐλάττονα τόπον συνάγεσθαι. χώραν δὲ κενὴν ἐν συνεχέσι σώμασιν, οὐκ ἐγχωρεῖ συστῆναι φυλαττομένης τῆς συνεχείας. εἴπερ οὖν συνίσταται, δῆλον ὡς φθείρεται μὲν αὕτη, διασπᾶται δὲ τὸ συνεχὲς σῶμα, κἂν τούτῳ τὸ τῆς αἰσθήσεως ἀνιαρόν τε ἅμα καὶ δακνῶδες ὑπαντᾷ πάθος, οὐ μὴν ἥ γε ποιότης ἀμφοῖν ἡ αὐτή, τῶν τε διὰ τὸ ψύχειν δακνόντων ἐστί, καὶ τῶν διὰ τὸ θερμαίνειν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν προτέρων εὐθέως, καὶ τὸ συνάγεσθαί τε καὶ σφίγγεσθαι τὴν οὐσίαν, αἴσθησις ἡμῖν ἐστιν, ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων ἡ τοῦ διαλύεσθαί τε καὶ χεῖσθαι. καὶ δὴ καὶ τὸ τάχος οὐχ ὅμοιον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν παθῶν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ψυχόντων βραδυτέρα πως μᾶλλον ἡ δῆξις, ἐπὶ δὲ τῶν θερμαινόντων ὠκύτατα διεξέρχεται. ὁπότ' οὖν αὐτάρκως ἤδη δέδεικται, καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων αὐτῇ καὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς αἰσθήσει, καὶ λέλεκται σαφῶς, ὅπως μὲν τὸ θερμόν, ὅπως δὲ τὸ ψυχρὸν δακνῶδες φαίνεται. χρὴ μὲν δήπου καὶ λογίζεσθαι τινά, καὶ πρὶν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῶν, ὡς τῶν δακνόντων φαρμάκων, τὰ μὲν θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν ἀναγκαῖον εἶναι, τὰ δὲ ψυχρά. καὶ παρ' ἡμῶν δὲ ἐπιμαθεῖν ἐστι τοὺς διορισμοὺς αὐτῶν ἀκριβῶς, ἀναμνησθέντας πρότερον, ὡς καὶ τὸ πόμα, καὶ τὸ βαλανεῖον ὅταν εὐκράτως ἔχῃ, θερμὰ λέγομεν ἐνίοτε καταχρώμενοι τῇ προσηγορίᾳ. εὔκρατα γὰρ ἐχρῆν αὐτὰ λέγεσθαι, καὶ σύμμετρα μᾶλλον, ἢ θερμά. τὰ μὲν οὖν οὕτω θερμὰ προσηνῆ τ' ἐστί, καὶ φίλια. διαχεῖται γὰρ ἡμῶν τὸ συνεστός τε καὶ πεπηγὸς ἐν τοῖς σώμασι, ἐν ᾧ μάλιστα πάθει τὸ ἥδεσθαι τοῖς ζῴοις ἐστί. χρονίζοντα δὲ καὶ ταῦτα, κατ' ὀλίγον ἀνιαρὰ γίνονται. μεταπίπτει γὰρ εἰς ἀμετρίαν οὕτω γε χύσεως, ὡς καὶ διαφορεῖσθαι, καὶ διαλύεσθαι, καὶ σκεδάννυσθαι τὴν οὐσίαν ἡμῶν. ἀλλὰ κἂν τούτῳ χωρὶς τοῦ δάκνειν ἀνιᾷ, λιποψυχίαν τε ἐμποιοῦντα καὶ κατάπτωσιν δυνάμεως, ὥστε καὶ τὸν θάνατον ἕπεσθαι. τὰ δ' ἔτι μᾶλλον τῶνδε θερμὰ τέμνει καὶ διαιρεῖ, καὶ διΐστησι τὴν οὐσίαν, ὥστ' ἐξ ἀνάγκης δακνώδη φαίνεσθαι, καθάπερ καὶ τὸ ζέον † συνάγει ὕδωρ, καὶ τὸ πῦρ αὐτό, καὶ τῶν ψυχρῶν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅσα † μέν, οὔπω δὲ διασπᾷ τὸ συνεχὲς τοῦ πλησιάζοντος σώματος, ψυχρὰ μόνον ἐστίν, οὐ μὴν ἤδη γέ πως δακνώδη. τὰ δὲ πρὸς τῷ συνάγειν διασπῶντα (βιαίως δὲ δηλονότι πάντα τὰ τοιαῦτα κέχρηται τῇ πιλήσει) δακνώδη φαντάζεται. τὸ μὲν οὖν συνάγειν τε καὶ πηγνύειν τὴν ὑποβεβλημένην ὕλην, ἴδιον ἀεὶ τοῦ ψυχροῦ. τὸ δὲ διαχεῖν τε καὶ τήκειν τοῦ θερμοῦ, κοινὸν δ' ἀμφοῖν ἀμετροτέρα αὐξηθέντων, τὸ δάκνειν. ὅσα μὲν οὖν ἀκριβῶς ἐστι ψυχρὰ καὶ θερμά, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἷς ἔμπροσθεν εἴπομεν ἀραιοῖς τε καὶ μαλακοῖς μέλεσιν, ἤδη καὶ τοῦ δέρματος ἡμῶν ἅπτεται. μέμνημαι δ' ἐγώ ποτε διὰ χιόνος ὁδοιπορήσας οὕτω πολλῆς, ὡς μηδὲν τῆς γῆς φαίνεσθαι γυμνόν. ἦν δὲ καθαρὸς ὁ ἀὴρ ἀκριβῶς φαινόμενος, καί τι πνεῦμα τῆς χιόνος ἀπέπνει, ψυχρότατον οὕτως, ὡς οὐ τοὺς ὀφθαλμοὺς μόνους δάκνειν, ἢ καὶ τοὺς μυκτῆρας, ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον ὅλον. εἰ δὲ καὶ χεῖρα τις ἔξω προὔβαλε, καὶ ταύτης ὁμοίως ἁπτόμενον. ὅσα δ' ἀπολείπεται τῆς ἄκρας ψύξεως, ἢ θερμότητος, οὐ δάκνει τὸ δέρμα, τὰ μὲν ψύχοντα μήτε διασπᾶσθαί τι τῆς συνεχείας αὐτοῦ δυνάμενα διὰ τὴν σκληρότητα, μήτ' εἰς τὸ βάθος ἐνδῦναι φθάνοντα τῇ πυκνώσει τῆς ἐπιφανείας. τὰ δὲ θερμαίνοντα, τῷ τε μὴ διαβιβρώσκειν, ἀλλὰ διαχεῖν μόνον, τῷ τε διεξέρχεσθαι τοὺς πόρους ἐνίοτε ἑτοίμως. μέγιστον δ' εἰς τὰ τοιαῦτα παθήματα συμβάλλεται τὸ τῆς οὐσίας τῶν φαρμάκων, ἤτοι παχυμερὲς ἢ λεπτομερές. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ψυχόντων, τὰ λεπτομερῆ μᾶλλον ἐξικνεῖται πρὸς τὸ βάθος, καὶ διὰ τοῦτο δάκνει σφοδρότερον. ἐπὶ δὲ τῶν θερμαινόντων τὰ παχυμερῆ μᾶλλον ἑλκοῖ, καὶ διὰ τοῦτ' ἀνιᾷ βιαιότερον. λεπτομερέστερον μὲν οὖν ὁ ἀήρ, παχυμερέστερον δὲ γῆ, μεταξὺ δ' ἀμφοῖν, τὸ ὕδωρ. ἀλλ' ἀὴρ μὲν ἐκπυρωθείς, φλὸξ γίγνεται, γῆ δὲ ἄνθραξ, τὸ δ' ὕδωρ δέχεται μὲν ἰσχυρὰν θερμασίαν, ἀλλ' οὔτε φλόξ, οὔτ' ἄνθραξ γίνεται, διὰ τὴν σύμφυτον ὑγρότητα. φλὸξ μὲν γὰρ καὶ ἄνθραξ, εἴδη πυρός. ἅπαν δὲ πῦρ ἐστι θερμὸν καὶ ξηρόν, οὐκ ἐγχωρεῖ δὲ τῷ ὕδατι γενέσθαι ξηρῷ, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δέχεται τὴν τοῦ πυρὸς ἀκριβῶς ποιότητα, καθάπερ ἡ γῆ τε καὶ ὁ ἀήρ. φάρμακον μὲν οὖν οὐδὲν οὕτω θερμόν ἐστιν ὡς φλόξ, ἢ ἄνθραξ, ἢ ζέον ὕδωρ, ἀλλὰ κἂν θερμότατον ᾖ, πάντως τοῦ γοῦν τούτων ἀπολείπεται πάμπολυ. μέχρι μέν τοι τοῦ καίειν, ἡ θερμότης αὐτῶν προέρχεται, ὅταν ἐν οὐσίᾳ περιέχηται παχυμερεῖ. τὰ δ' ἐν ταῖς λεπτομερέσιν ἐνίοτε μὲν οὐδὲ δάκνει τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ θερμαίνει μόνον. ἔστι δ' ὅτε δακνώδη μέν ἐστιν, οὐ μὴν ἤδη καὶ καίει. Μεμνῆσθαι δὲ χρὴ τῆς ἐννοίας τῶν λεπτομερῶν τε καὶ παχυμερῶν, ὡς τὰ μὲν εἰς λεπτὰ μόρια ταχέως διαλυόμενα, λεπτομερῆ προσαγορεύομεν. ὅσα δ' οὐ δύναται πάσχειν τοῦτο παχυμερῆ. τὸ μὲν οὖν διαλῦον αὐτά, τὸ κατὰ τὸ σῶμα τοῦ ζῴου θερμόν ἐστιν, ὥσπερ ἂν ἑκάστοτε τύχῃ προσφερόμενα. τὸ δ' εἰς λεπτὰ καὶ παχέα μόρια θραύεσθαι παρὰ τῆς ἑαυτῶν ἔχει φύσεως, ὥστε καὶ τῶν ψυχόντων φαρμάκων, ὅσα

μὲν

μὲν ἐστὶν παχυμερῆ διάκνειν οὐ δύναται, μὴ φθάνοντά γε διαλύεσθαι τὴν ἔξωθεν τοῦ δέρματος ἐπιφάνειαν. ὅσα δὲ λεπτομερῆ, καὶ διαλύεται ῥαδίως, καὶ πρὸς τὸ βάθος ἀφικνεῖται, καὶ διάκνει τὰ μαλακὰ τοῦ ζώου μόρια, μᾶλλον δ' ἔτι διάκνει τὸ λεπτομερῆ τε, ἅμα καὶ ταῖς κράσεσιν ἀνώμαλα. δέδεικται δ' ἐν τοῖς πρόσθεν, ὡς σχεδὸν ἅπαντα ἐστὶν ἀνώμαλα. ἢ γὰρ ἀδύνατον, ἢ πάνυ χαλεπὸν εὑρεῖν οὐσίαν ἡντινοῦν ἀκριβῶς ὁμοιομερῆ. τὸν γοῦν οἶνον ἐλέγομεν ἓν μὲν ἔχειν ἐν αὐτῷ περίττωμα παχυμερὲς, ὅπερ οὖν τῷ χρόνῳ διακρινόμενόν τε καὶ καταφερόμενον, συνίστασθαι τὴν τρύγα. ἕτερον δ' ὅπερ ἄνθος ὀνομάζεται κατὰ μὲν τὸν τῆς ζέσεως χρόνον, ἐπιπολάζον, ὕστερον δ' εἰς τὴν τρύγα καταφερόμενον. ἄλλο δὲ τρίτον ὑδατῶδες ἀναμεμιγμένον ἅπαντι τῷ οἴνῳ, ὃ καὶ τὴν ζέσιν αὐτοῦ πρῶτον καὶ μάλιστα. τέταρτον δ' ἐπὶ τούτοις ἐστὶν, αὐτὸς ὁ ὄντως οἶνος. δέδεικται δ' ὡς καὶ κατὰ τοὔλαιον, καὶ τὸ γάλα, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας χυλοὺς, ὁμοία φύσις ἐστὶ περιττωμάτων, ἔτι δὲ μᾶλλον ἐν ὅλοις τοῖς φυτοῖς τε, καὶ τοῖς μεταλλευομένοις ἅπασιν, ὧν ἀναμνησθέντας χρὴ νῦν ἐπισκέψασθαι περὶ τῶν φαρμάκων ἁπάντων, καὶ πρῶτον μὲν φυλάξασθαι παθεῖν, ὅπερ οἱ πλεῖστοι τῶν τὰ τοιαῦτα ζητησάντων ἔπαθον. ὡς γὰρ ὁμοιομερῶν ἁπάντων ὄντων, οὕτω ποιοῦνται τὸν λόγον, οὐ συγχωροῦντες, οὔτε τὸν οἶνον, οὔτε τοὔλαιον, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν, ἐκ διαφερόντων ταῖς δυνάμεσι συγκεῖσθαι μορίων, ἔτι δὲ τούτων μᾶλλον ἐπὶ ὄξους θαυμάζουσιν, εἰ τολμῶμεν αὐτὸ λέγειν, ἀπολωλεκέναι μὲν τὴν ἔμφυτον τοῦ οἴνου θερμότητα, τὴν δ' ἐκ σήψεως ἔχειν, ὅπερ δὴ καὶ Ἀριστοτέλει, καὶ Θεοφράστῳ δοκεῖ. τὰ μὲν γὰρ οἰνώδη μόρια τοῦ οἴνου, κατὰ τὴν εἰς ὄξος μεταβολὴν ἀποψύχεσθαι, τὸ δ' ὑδατῶδες περίττωμα σηπόμενον, ἐπίκτητόν τινα ἴσχειν θερμότητα, ὥσπερ καὶ τἆλλα πάντα τὰ σηπόμενα. καὶ γίνεται σύνθετόν τι τὸ ὄξος, ἐξ ἐναντιωτάτων ταῖς δυνάμεσι μορίων, τῶν μὲν ἀπεψυγμένων, τῶν δὲ θερμῶν ὥσπερ αἱ τῶν καυθέντων ξύλων τέφραι πᾶσαι. καὶ γὰρ ἐν ἐκείναις, τὸ μὲν οἷον ἐμπύρευμα κατὰ μικρὰ μόρια περιέσπαρται, καὶ τοῦτο μὲν ἱκανῶς ἐστὶ θερμὸν, τὸ δ' ἄλλο πᾶν γεῶδές τε καὶ ψυχρόν. καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὰν ὕδατι βραχεῖσα τέφρα, διά τινων σωμάτων ἀραιῶν συμμέτρως ἠθεῖται, συναποφέρεται μὲν ἐν τῷδε τὰ θερμὰ καὶ δριμέα μόρια, τὸ δ' ὑπόλοιπον οὐκέτι θερμόν ἐστιν, ἐναποθέμενον τῷ ὕδατι τὰ πυρώδη μόρια. καλοῦσι δὲ τὸ τοιοῦτον ὕδωρ οἱ ἄνθρωποι κονίαν, ἀνάλογον τῇ θαλάττῃ καὶ ἅλμῃ διαθέσεως, καὶ γενέσεως ἕνεκα, καὶ δυνάμεως. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἐξ ὕδατος, καὶ ἁλῶν σύγκειται, τὸ δὲ περιπλῦνον ὕδωρ τὴν τέφραν, σύνθετον ἐξ αὐτοῦ καὶ ὧν ἐπηνέγκατο μορίων γενόμενον, οὕτως ἀπειργάσατο τὴν ὀνομαζομένην κονίαν, ἣν εἰ μὴ φθάνοντες ἐγινώσκομεν, ὡς ἐξ ὕδατός τε καὶ τῶν αἰθαλωδῶν μορίων τῆς τέφρας ἐγένετο, τάχ' ἂν ὑπελαμβάνομεν ἁπλοῦν καὶ ἀσύνθετον ὑπάρχειν σῶμα. τοιοῦτον γάρ τι κἀπὶ τοῦ ὄξους πεπόνθαμεν, οὐ δυνάμενοι δι' αἰσθήσεως ἰδεῖν αὐτοῦ τὴν γένεσιν, ἀπιστοῦμεν τῷ λόγῳ· ἀλλ' εἰ μηδὲν ἄλλο τὴν γοῦν τῆς ὄμφακος διαφορὰν πρὸς αὐτὸ κατανοήσαντες, δίκαιοι πιστεύειν ἐσόμεθα, ὡς οὐκ ὀξὺς μόνον, ἀλλὰ δριμύς τις ἕτερος ἀναμέμικται χυμὸς αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο τελέως ὁ τῆς ὄμφακος ἐμψύχει χυλὸς, ὥστε καὶ πρὸς καῦσον ἄκρως ἁρμόττει, κατὰ τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς, ἢ τῶν ὑποχονδρίων ὅλων ἐπιτιθέμενος, καὶ πρὸς ἅπαν, ὅτι περ ἂν ἐμψύξαι βουληθῶμεν, οὐχ ὁμοίως δ' ὄξος. οὐ γὰρ ἀκριβῶς ἕν, οὐδ' ὀξὺ μόνον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ δριμύ. τὸ μὲν οὖν ὀξὺ μόνον, ὅτι περ ἂν ᾖ, ψυχρὸν πάντως ἐστὶν, εἴτουν ἄπιος, εἴτε μῆλον, εἴτε ῥοῦς, εἴτε ὁ κατὰ τῶν βάτων καρπὸς, εἴτε ὁ κατὰ τὰς μορέας, εἴθ' ὁ κατὰ τὰς ῥοιὰς, εἴθ' ὅστις οὖν ἄλλος, ἢ καρπὸς, ἢ χυλὸς, ἢ φυτὸν ὡς ὀξυλάπαθον, καὶ ὀξαλὶς, ἣν δὴ καὶ ὀξύδα προσαγορεύουσιν. ἂν γάρ σοι γευομένῳ, σφοδρὰ μὲν καὶ σαφὴς ἡ ὀξύτης ἐν αὐτῷ καταφαίνηται, μηδὲν δ' ἐμφαίνηται δριμύτης, πάντως τοῦτον εὑρήσεις ἐμψύχοντα τὸν χυμὸν, καὶ χρῶ θαρρῶν, εἴτε πρὸς καῦσον ἐθέλοις χρῆσθαι καθ' ὑποχονδρίων ἐπιτιθεὶς, εἴτε πρὸς ἐρυσιπέλας, εἴτε πρὸς ἄλλο τι πάθος θερμόν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πάντα νοσήματα, βλαπτόμενα πρὸς αὐτοῦ σαφῶς εὑρήσεις. ὅταν δ' ἐπίμικτος ἡ ποιότης φαίνηταί σοι μετὰ μὲν δριμύτητος, καὶ ὑποπτεύεσθαι χρὴ θερμότητα. μετὰ δὲ στύψεως, ἕτερόν τι γένος ψυχρότητος. ἡ μὲν γὰρ ὀξεῖα ψυχρότης, λεπτομερὴς, ἡ δὲ στύφουσα παχυμερής. Ἀλλὰ τούτων μὲν ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν τὰς πίστεις. ὃ δὲ χρὴ πρότερον συμβουλεῦσαι τοῖς τὰ τοιαῦτα, χωρὶς ἀλαζονείας σοφιστικῆς, αὐτῆς ἕνεκεν τῆς ἀληθείας ἐπισκοπουμένοις, ἤδη μοι καιρὸς εἰπεῖν, ὡς οὐ χρὴ μόνῳ τῷ λόγῳ γεγυμνάσθαι, δι' ὧν ἀεὶ παρακελεύομαι μεθόδων λογικῶν, ἃς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀποδείξεων ὑπομνήμασιν εἶπον, ἀλλὰ καὶ τὴν αἴσθησιν τὴν γευστικὴν ἐπὶ τῶν χυμῶν γυμνάζειν, ἐπιμελῶς ἀρχομένους ἀπὸ τῶν ἐναργεστάτην ἐχόντων ἡντινοῦν ποιότητα μίαν. εἰ μὲν τὴν δριμύτητα κατανοῆσαι σαφῶς ἐθέλοις, ἐπὶ σκορόδου καὶ κρομμύου, καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς, ἀπογευόμενόν τε συνεχῶς, καὶ διαμασώμενον ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τὴν μνήμην φερόμενον ἀκριβῶς παρατίθεσθαι τοῦ γιγνομένου πάθους τὴν αἴσθησιν. εἰ δὲ τὴν στύψιν, ἐπὶ κηκίδος τε καὶ ῥοῦ, καὶ τῶν ὁμοίων. εἰ δὲ τὴν πικρότητα, νίτρου καὶ χολῆς γευόμενον. εἰ δὲ τὴν γλυκύτητα, συραίου καὶ μέλιτος. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, εἴθ' οὖν ἄποιον ἐθέλοις, εἴτε μέσον ἐν ποιότητι τῇ πρὸς τὴν γεῦσιν ὑπολαμβάνειν, τὸ ὕδωρ ἀξιῶ σε, καὶ τούτου γευσάμενον ἀκριβῶς ἔχειν ἐν τῇ μνήμῃ, καὶ μάλιστά γε τοῦ μηδεμίαν ὧν νῦν εἴρηκα ἐμφαίνοντος ποιότητα, μήτε γλυκύτητα, μήτε δριμύτητα, μήτ' ὀξύτητα, μήτε πικρότητα, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μήθ' ἱκανῶς θερμοῦ, μήθ' ὑπερβαλλόντως ψυχροῦ. ἐντεῦθεν γὰρ ὁρμώμενος, ἑτοιμότερον ἐπί τε τὴν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀμυδρῶν χυμῶν ἀφίξῃ διάγνωσιν, ἐπί τε τὴν τῶν, ὡς ἐγὼ μὲν φημι γλυκέων, ὡς δ' ἄλλοι τινὲς ὑδατωδῶν, οἷος ὅ τε τῶν καλάμων ἐστὶ τῶν χλωρῶν, καὶ ἀγρώστεως, καὶ πρόσετι πυρῶν, καὶ κριθῶν, καὶ ζειῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν, ὧν καὶ Θεόφραστος μέμνηται, ζητῶν εἴθ' εἴδη πλείονα θετέον ἐστὶν τῶν γλυκέων χυμῶν, εἴτε τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον αὐτοὺς ὑποληπτέον διαφέρειν ἀλλήλων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αὖθις διαιρήσομαι. Ὁποίαν δ' αὖ σοι τὸ ἀκριβέστατον ὕδωρ αἴσθησιν παρέχῃ, τοιαύτην ὅταν ἔν τινι τῶν ξηρῶν εὑρίσκῃς, ἔξω δηλονότι πάσης τὸ τοιοῦτον θερμότητός τε καὶ ψυχρότητος ἐπιφανοῦς ἐστιν μέσην, ὡς οἷόν τε μάλιστα κατάστασιν ἔχον, ἢ καὶ μικρόν τι ῥέπον ἐπὶ τὸ ψυχρόν. ἀλλ' εἴπερ οὕτως ἔχον, ἐν τῇ κατὰ θερμότητα, καὶ ψυχρότητα διαφορᾷ ξηρὸν εἴη τὴν σύστασιν, ἀνάγκη γεῶδες ὑπάρχειν αὐτὸ, καὶ ξηραίνειν ἀδήκτως. ὀνομάζεται δὲ πρὸς τῶν ἰατρῶν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων ἐμπλαστικὰ, καθάπερ τὰ πλεῖστα τῶν ἀκριβῶς πεπλυμένων † ἄμυλος, πομφόλυξ καὶ ψιμμύθιον, καὶ τίτανος, καὶ καδμεία, καὶ γῆ ἡ κρητικὴ, καὶ κιμωλία, καὶ χόνδρος, καὶ σάμιος † αἱματίτης ἀστὴρ, καὶ ἡ τῶν γναφέων γῆ τῶν ἐμπλαστικῶν ἐστὶ φαρμάκων. ἔνια δ' ἐξ αὐτῶν οὐ γεώδη μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑδατώδη τὴν

φύσιν ἐστί, ἔνια δὲ καὶ ἀέρα οὐκ ὀλίγον ἐν αὐτοῖς περιέχει, γλίσχρα μέν τι πάντα, καὶ διὰ τοῦτ' ἐμπλαστικά. Διττὴ γὰρ ἡ τῶν ἐμπλαστικῶν ἐστι φύσις, ἡ μὲν ἑτέρα γεώδης ἀκριβῶς, καὶ ξηρά, ἡ δ' ἑτέρα γλίσχρα μὲν πάντως, μικτὴ δ' ἐξ ὕδατος καὶ γῆς, καὶ τὰ πολλὰ καὶ ἀέρος, ὥσπερ τὸ ἔλαιον τὸ γλυκύ. λέλεκται δ' ἔμπροσθεν ὁποῖον λέγω τὸ γλυκύ. τοῦτο μὲν οὖν ἐξ ἀερώδους τε ἅμα καὶ γεώδους, καὶ ὑδατώδους οὐσίας μέμικται. τὸ δὲ τοῦ ὠοῦ λευκὸν ἐκ τῶν αὐτῶν μέν πως, γεωδέστερον δέ ἐστιν ἐλαίου, τοιοῦτον μὲν δὴ καὶ τὸ τυρῶδες τοῦ γάλακτος ἐμπλαστικόν ἐστιν, καὶ ἡ τοῦ ὑὸς πιμελή. ταύρου μὲν γὰρ καὶ τράγου πιμελὴ, δριμύτητα πολλὴν ἔχει, καὶ πυρώδη. Βοὸς δὲ καὶ αἰγὸς ἧττον μέν, ἤδη δὲ πως καὶ τούτων τὸ στέαρ δριμύ. τὸ γὰρ δὴ καὶ στέαρ ὀνομάζεται τῶν τοιούτων ζώων ἡ πιμελή, διὰ τὸ πάχος. ἔστι γὰρ οὐ θερμοτέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ γεωδεστέρα τῆς τῶν ὑῶν. χηνὸς δὲ καὶ ἀλεκτρυόνος ἐστὶ μὲν καὶ θερμοτέρα καὶ ξηροτέρα τῆς τῶν ὑῶν, ἀλλὰ καὶ λεπτομερής τε καὶ ἥκιστα γεώδης. οὕτω δὲ καὶ πάντων τῶν πτηνῶν, ὅτι καὶ ἡ οὐσία τοῦ σώματος αὐτῶν, οὐκ ὀλίγον ἔχει τὸ ἀερῶδες. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἕτερος λόγος. ὅσαι δ' οὖν πιμελαί, μήπω δριμύτητά τινα ἔχουσιν, ἐμπλαστικαὶ τῶν πόρων εἰσίν, καὶ μᾶλλον αἱ ξηρότεραι καὶ γεωδέστεραι. τοιοῦτος δ' ἐστίν, καὶ ὁ πεπλυμένος κηρός. ἀποτίθεται γὰρ καὶ αὐτὸς τὴν ἐκ τοῦ μέλιτος δριμύτητα. πρόδηλον δ' ὡς οὐ περὶ τοῦ πικροῦ τῇ φύσει κηροῦ λέγεται ταῦτα, καθάπερ ὁ ποντικός ἐστιν. ἐξ ἀψινθίου γὰρ ἐκεῖνος ἔχει τὴν πικρότητα, καὶ εἰ πλύναις αὐτὸν μυριάκις, οὐκ ἂν ἐκνίψαις τελέως τὴν πικρότητα. φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὸν ἐκ δριμέος καὶ θυμώδους μέλιτος κηρόν, ὅταν ἄδηκτον ἀκριβῶς ἐθέλοις σκευάσαι φάρμακον. ἄριστος οὖν ὁ ἐξ ὑδατωδεστέρου καὶ ἥκιστα δριμέος μέλιτος εἰς τὸ πλύνεσθαι. Τὰ μὲν οὖν ἐμπλαστικὰ φάρμακα τοιαῦτα. περὶ δὲ τῶν στυφόντων τε καὶ ὀξέων αὖθις ἐπάνειμι. τὰ μὲν στύφοντα γεώδη μέν ἐστι, καὶ παχυμερῆ ταῖς τῶν ὄγκων συστάσεσι, ψυχρὰ δὲ ταῖς ποιότησι. τὰ δ' ὀξέα λεπτομερῆ μέν ἐστι τοῖς σώμασιν, ψυχρὰ δ' ὡσαύτως τοῖς στύφουσι. πίστις δ' ὑπὲρ ἀμφοῖν διττή, κατὰ μὲν τὴν αἴσθησιν ἐξ ἐπαγωγῆς, κατὰ δὲ τὸν λόγον, ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν. εἰρήσεται δὲ προτέρα τῶν πίστεων, ἡ σαφεστέρα μὲν τοῖς πολλοῖς, ἀσθενεστέρα δ' ὡς πρὸς ἀπόδειξιν ἐπιστημονικήν. οἱ ἀπὸ τῶν δένδρων καρποὶ πάντες, ὅσοι γλυκεῖς ἡμῖν φαίνονται πεπανθέντες, ἄρτι γεννώμενοι, στρυφνοί τε εἰσὶ καὶ ξηροὶ ταῖς συστάσεσι, καὶ κατὰ τὴν τοῦ γεννῶντος δένδρου φύσιν ἕκαστος, ὥς που » καὶ Θεόφραστος ἔλεγεν. ἐλαῖαι, σταφυλαί, μῆλα, ῥοιαί, μόρα, φοίνικες, ἄπιοι. προϊόντες δὲ τῷ χρόνῳ, γίγνονται μὲν » ὑγρότεροι, προσλαμβάνουσι δὲ ὀξύτητα τῇ στρυφνότητι, καὶ ταύτην ἀποτιθέμενοι, μετὰ βραχὺ γλυκεῖς αὖθις γίνονται » τελειούμενοι. τινὲς δ' οὐδ' ἐπὶ τοῖς δένδροις, ἀλλ' ἀφαιρούμενοι μετὰ χρόνον ἀπολαμβάνουσι τὴν γλυκύτητα. ἄλλοι δέ τινες, οὐδὲ διὰ μέσης τῆς ὀξύτητος, ἀλλ' αὐτίκα ἀπὸ τῆς στρυφνότητος ἐπὶ τὴν γλυκύτητα παραγίνονται, καθάπερ καὶ οἱ τῆς ἐλαίας. καὶ μὴν ὅτι γε τῷ θερμῷ πέττονται πάντες, δῆλον. ὅτι τε διττόν ἐστι τοῦτο, τὸ μὲν ἴδιον ἔμφυτον ἑκάστου, τὸ δ' ἔξωθεν μὲν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, σύμφυτον δὲ καὶ οἰκεῖον αὐτοῖς, εἴπερ μεμνήμεθα τῶν ὑποκειμένων ἡμῖν ἀεὶ στοιχείων, ἴσμεν δήπου σαφῶς. ἀλλ' εἴπερ στρυφνότεροι μέν εἰσι κατ' ἀρχάς, πεπαινόμενοι δὲ γίνονται γλυκεῖς, ἐκ θερμασίας ἡ γλυκύτης αὐτοῖς, ἐκ ψύξεως δὲ ἡ ὀξύτης τε καὶ στρυφνότης ὑπῆρχεν. ἐπεὶ δὲ καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔτι ξυλώδεις ὄντες, ὡς καὶ Θεόφραστος ἔλεγε, ξηροί τε εἰσὶν ἅμα καὶ στρυφνοί. τὸ πλῆθος δ' αὐτοὺς τῆς ἐπιρρεούσης ὑγρότητος ὀξεῖς ἐργάζεται, πρόδηλον ὡς γεωδέστερος μέν ἐστιν ὁ στρυφνὸς χυμός, ὑγρότερος δ' ὁ ὀξύς, ὥστε καὶ Πλάτων ὁρίζων ὀρθῶς ἔλεγεν. ὅσα τοιαῦτα τοῖς χυλοῖς ἐμφέρεται γεώδη μόρια, κατατηκόμενα ταῦτα καὶ συνάγοντα, καὶ ἀποξηραίνοντα τὰ †νοτερὰ τῶν τῆς γλώττης αἰσθητικῶν μορίων, τραχύτερα μὲν ὄντα στρυφνά, ἧττον δὲ τραχύνοντα, αὐστηρὰ φαίνεται. καὶ ἡμεῖς δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ ψυχρός ἐστιν τὴν κρᾶσιν ὁ τοιοῦτος χυμός, ὀρθῶς ἐροῦμεν. οὐ γὰρ γεώδης ἢ μόνον, ἐμπλαστικὸς οὖν στρυφνὸς ἔσται, καί πως ὁ λόγος ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἤδη μεταβὰς τῶν †χυμῶν, ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως ἅπτεται. εἰ γὰρ τῷ στρυφνῷ χυλῷ συνάγειν καὶ ξηραίνειν καὶ τραχύνειν τὴν γλῶτταν ὑπάρχει σαφῶς, ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ὑπὸ ψυχροῦ μόνου συνάγεσθαι καὶ σφίγγεσθαι, καὶ πιλεῖσθαι τὰ σώματα, πρόδηλον ὡς πάντως ψυχρός ἐστιν ὁ στρυφνὸς χυμός. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀνωμάλως ξηραίνει (τοῦτο γὰρ ἦν τὸ τραχύνειν) εἴη ἂν πάντως καὶ γεώδης. ὁμαλῶς γὰρ ἅπαντα ὁ ὑδατώδης διεξέρχεται. ὑπάρχει γὰρ ἀχώριστον αὐτῷ, κἂν διασπασθῇ, τὸ πάλιν ἑνοῦσθαι, τῷ δὲ γεώδει σώματι τῷ μετὰ τοῦ χυμοῦ ἐμφερομένῳ, καὶ τὸ διασπᾶσθαι μὲν ἤδη πάρεστιν, καὶ τὸ μηκέτι δὲ συνιέναι ῥᾳδίως ὑπάρχει. καὶ μέν τοι καὶ τὸ τῆς αἰσθήσεως ἴδιον ἑκατέρου πάθος ἀναμνησθέντι σοι, τοῖς αὐτοῖς μαρτυρήσει. ταχεῖα μὲν γὰρ ἡ τῶν ὀξέων χυμῶν διέξοδος, ἐν τοῖς αἰσθητικοῖς σώμασι φαίνεται γιγνομένη, βραδεῖα δ' ἡ τῶν στρυφνῶν. καὶ τὰ μὲν ὀξέα διὰ βάθους ἐνεργεῖν φαίνεται μᾶλλον, ἐπιπολῆς δὲ τὰ στρυφνά. ταῦτ' οὖν ἅπαντα παχυμερῆ μὲν εἶναι ἐνδείκνυνται τὰ στρυφνὰ σώματα, λεπτομερῆ δὲ ὑπάρχειν τὰ ὀξέα. ταυτὶ μὲν οὖν ἱκανῶς ἀλλήλοις ὡμολόγηται, τά τ' ἀπὸ τῆς οὐσίας αὐτῆς τῶν πραγμάτων εἰρημένα, καὶ τὰ διὰ τῆς τῶν εὑρημένων κατὰ τὴν αἴσθησιν ἐπαγωγῆς. οὐδὲν δ' ἂν εἴη χεῖρον, ἔτι καὶ ταῦτα προσθεῖναι, μεμνημένους πάλιν κἀνταῦθα τῆς τῶν ὀνομάτων χρήσεως, ὡς στύφειν μὲν ἄμφω λέγεται, τό τ' αὐστηρὸν καὶ τὸ στρυφνόν, ἐν δὲ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον διαφέρει. καὶ μὴν καὶ ὅτι πολλαὶ τοῖς φαρμάκοις ὑπάρχουσιν ποιότητες, οὐ διάφοροι μόνον, ἀλλὰ καὶ μαχόμεναι πρὸς ἀλλήλας, ἐνίοτε δὲ καὶ παντάπασιν ὑπεναντίαι. δέδεικται μὲν ἔμπροσθεν αὐτάρκως, ἄρξασθαι δ' ἀπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἀναγκαῖον. εἰ μὲν γάρ σοι φαίνοιτο γευομένῳ, καὶ στρυφνὸν ἅμα καὶ δάκνον ταυτό, τοῦτο μὲν ἀπολιπεῖν σε κελεύσω τὸ φάρμακον, ἔρχεσθαι δ' ἐπὶ τὸ στρυφνὸν αὐτὸ τοῦ δάκνειν. εἰ δὲ μηδ' ὀξὺ φαίνοιτο μηδὲ γλυκύ, μηδὲ πικρόν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα μίαν ἔχον ἄμικτον ποιότητα τὴν τῆς στύψεως, οὕτως ἤδη βασανίζειν αὐτὸ τῇ πείρᾳ, καθ' ὃν πολλάκις ἔμπροσθεν ὑπεθέμην σοι τρόπον. ἐὰν γὰρ ἅμα τῷ στύφειν ἔχῃ, καὶ τὸ δάκνειν ἤ τινα ἄλλην ἐναργῆ ποιότητα καὶ δύναμιν ἐπιμεμιγμένην τῇ στύψει, περιττὸν καὶ μάταιον εἰς πεῖραν ἄγειν τὸ τοιοῦτον φάρμακον, ἐπειδὰν δοκιμάζῃς ἐνέργειαν στύψεως. ἄδηλον γάρ, εἴτε διὰ τὴν στύψιν, εἴτε διά τινα τῶν ἀναμεμιγμένων αὐτῇ ποιοτήτων, εἴτε καὶ δι' ἀμφοτέρας ἐνήργησεν ὡδί πως περὶ τὸ πλησιάζον αὐτῷ σῶμα, χαλκῖτις οὖν καὶ μίσυ, καὶ χάλκανθος, καὶ λεπὶς χαλκοῦ, καὶ σῶρυ, στύφοντά τε ἅμα καὶ δάκνοντα, δρᾷ μὲν κατ' ἀμφοτέρας τὰς ποιότητας εἰς ἕκαστον τῶν ὁμιλούντων σωμάτων. οὐ μὴν διδάξαι γε ἡμᾶς δύναται σαφῶς, εἴτε διὰ τὴν στύψιν ἔχει

†φλέβια

†χυμῶν

τὸ

τὸ καίειν, εἴτε διὰ τὴν δριμύτητα. καταλιπεῖν οὖν ἄμεινον αὐτά, καὶ γεύεσθαι πολλῶν ἐφεξῆς ἄλλων ἀποσκοπούμενον εἰλικρινῆ στύψιν ἰδίᾳ, καὶ καθ' ἑαυτὴν ὡς οἷόν τ' ἐστὶ μάλιστα, κἀπειδὰν τοιαύτην εὕρῃς, οὕτως ἤδη κρίνειν τὸ φάρμακον, αἷς πολλάκις ἔμπροσθεν ἤκουσας μεθόδοις, οἷον εἴ σοι γευομένῳ φαίνοιτο βαλαύστιον, ἢ κηκίς, ἢ κύτινος, ἢ ὑποκυστίς, ἢ στρύχνος, ἢ γλαύκιον, ἢ ἀκακία, ἢ ῥοῦ χυλός, ἤ τι τοιοῦτον ἕτερον, ἀκριβῶς μὲν εἶναι στρυφνόν, ἐπίδηλον δ' ἑτέραν ποιότητα μηδεμίαν ἔχον, ἐξετάζειν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἤδη, καὶ βασανίζειν ἀκριβῶς ἐνέργειαν στύψεως. ἡ δὲ ἐξέτασις, ὡς εἴρηται πολλάκις, ἐπί τε τῶν ἐν ἀρίστῃ κατασκευῇ σωμάτων ἀκριβῶς ὑγιαινόντων, ἐπί τε τῶν ἁπλῶν γινέσθω σοι παθῶν, ἤτοι θερμῶν, ἢ ψυχρῶν, ἢ ξηρῶν, ἢ ὑγρῶν. εἰ μὲν γὰρ αὐτό τε τὸ ὑγιαῖνον σῶμα φαίνοιτο σαφῶς ἐμψῦχον, ἐπί τε τῶν θερμῶν ἁρμόττει παθῶν, ἐναργῆ δὲ καὶ αὐτῷ τῷ κάμνοντι τὴν ψυχρὰν προσβάλλει ποιότητα, τολμᾶν ἤδη τι περὶ τῆς στύψεως ὡς ψυχούσης ἀποφαίνεσθαι. εἰ δ' ἔμπαλιν ἔχον εὑρίσκοιτο, καὶ τῶν ὑγιαινόντων σωμάτων ὑπ' αὐτοῦ θερμαινομένων, καὶ τῶν θερμῶν νοσημάτων παροξυνομένων, καὶ τῶν ψυχρῶν ὠφελουμένων, οὐ ψύχειν, ἀλλὰ θερμαίνειν ἡγεῖσθαι χρὴ τὸ στῦφον φάρμακον. οὕτω δὲ καὶ περὶ τῶν δριμέων αὐτῶν καθ' ἑαυτὰ ποιεῖσθαι τὴν βάσανον, ἐπί τε κρόμμυον ἰόντα, καὶ σκόροδον, καὶ πέπερι, καὶ πύρεθρον, καὶ ζιγγίβερι, καὶ στρούθιον, ἐλγνιόν τε καὶ τίτανον. ὥσπερ γὰρ ὁ μίξας στρύχνου χυλῷ πέπερι, δοκιμάζειν οὐδέτερον αὐτῶν ἱκανός ἐστιν, οὕτως οὐδ' ὁ τὰ πρὸς τῆς φύσεως μεμιγμένα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀξιῶ σε καὶ τὴν ὀξεῖαν ποιότητα, καὶ τὴν πικράν, καὶ τὴν γλυκεῖαν ἐπισκέπτεσθαι, σφοδρὰς καὶ μόνας, ὡς οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν δοκιμασίαν ἄγοντα, καὶ τῇ πείρᾳ τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἐξευρίσκοντα. τὸ δὲ πᾶν ὅτι περ ἂν ᾖ στρυφνόν, ἢ αὐστηρόν, ἢ πικρόν, ἄγειν εἰς πεῖραν, ὡς ἤτοι στρυφνότητος, ἢ αὐστηρότητος, ἢ πικρότητος ἐν αὐτῷ βάσανον ληψόμενον, ἄτοπον δεινῶς. εἰ γὰρ μιᾶς μόνης μετέχει ποιότητος, τὴν αὐτὴν τοῦ φαρμάκου πεῖραν ἕξεις, καὶ τῆς ποιότητος. εἰ δὲ πλειόνων, ἐξ ἁπασῶν ἤδη δηλονότι μικτὴν ἐνέργειαν ἐνεργήσει τὸ φάρμακον, ὥσθ' ἡ τῆς μιᾶς τῆς κρινομένης ἔτ' ἄδηλος μένει. εἴπερ οὖν ὡς προείρηται χρὴ κρίνειν, οὐκ ὀρθῶς ὑπέλαβον, οἵ τε μηδ' ὅλως ἀποφήνασθαί τι δυνατὸν εἶναι νομίσαντες, ὑπὲρ τῆς τῶν χυμῶν δυνάμεως, οἵ θ' ἑτέρως τὴν κρίσιν ποιησάμενοι. καὶ γὰρ ἀποφήνασθαί τι δυνατὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἐστιν, καὶ τὴν κρίσιν οὐκ ἄλλως, ἢ ὡς εἴρηται νῦν προσήκει ποιεῖσθαι. εἰ μὲν οὖν ὅλως μηδὲν δεῖσθαι τῆς κατὰ τοὺς χυμοὺς ἐπισκέψεως εἰρήκασιν, ἐπειδὰν τὰς δυνάμεις τῶν φαρμάκων ἐξετάζωμεν. ἐγχωρεῖ γοῦν καὶ χωρὶς τούτων ἐξευρίσκειν τῇ πείρᾳ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἐπῄνουν ἂν μᾶλλον ἢ ἐμεμφόμην αὐτούς. ἐπεὶ δ' ὡς ὑπὲρ ἀναγκαίου μέν, ἀγνώστου δὲ διέρχονται, διχῇ μέμψασθαι τοὺς ἄνδρας δίκαιον, ὅτι τε τὸ μὴ ἀναγκαῖον ὑπέλαβον ὡς ἀναγκαῖον, ὅτι τε προαπέγνωσαν αὐτοῦ τῆς εὑρέσεως. ἡ γάρ τοι κρίσις ἑκάστου τῶν φαρμάκων τῆς δυνάμεως, ἄνευ τῆς τῶν χυμῶν διαγνώσεως αὐτάρκως εὑρίσκεται τῇ πείρᾳ μόνῃ βασανιζομένη, καθ' ὃν εἴρηκα μυριάκις ἤδη τρόπον. κἀγὼ νῦν, οὐχ ὡς οὐκ ἐνὸν ἄλλως ἐξευρεῖν τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ διά τε τὸ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀκόλουθον, ἵν' ἐπιδείξαιμι ταῦτα τοῖς τῶν στοιχείων λογισμοῖς ἑπόμενα, καὶ μηδὲν μηδαμόθι μαχόμενον, ἐξελέγξαιμί τε τοὺς ἅπαντα τὰ στύφοντα θερμαίνειν εἰπόντας, ἐπὶ τὸν περὶ τῶν χυμῶν ἀφικόμην λόγον. εὑρεθείη δ' ἄν τις αὐτοῦ καὶ χρεία πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν ἡμῖν πραγματείαν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐπιδεῖξαι πειράσομαι. νυνὶ δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπάνειμι, παρακελεύομαί τε τῆς ἀληθείας ὀρεγομένοις, αὐτοῖς γευομένοις ἁπάντων τῶν στυφόντων ὥσπερ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν, ὅταν εὕρωσιν ἀκριβῶς κατά τι σῶμα τὴν στύψιν, ἄμικτον ὡς οἷόν τε μάλιστα τῶν ἄλλων ποιοτήτων, τηνικαῦτα διὰ τῆς πείρας ἐξετάζειν, εἴτε θερμόν, εἴτε ψυχρόν, εἴτε ξηρόν, εἴτε ὑγρὸν ὑπάρχει τὸ τοιοῦτον σῶμα. τουτὶ μὲν οὖν ἕκαστος, ἄνπερ σωφρονῇ, ποιήσει καταμόνας αὐτός. ἐμοὶ δ' ἀναγκαῖον ἴσως ἀποφαίνεσθαί τι περὶ τῆς ἐμαυτοῦ πείρας, ἐν μὲν τῷ νῦν ἐνεστῶτι λόγῳ καθόλου, κατὰ μέρος δὲ διὰ τῶν ἑξῆς ὑπομνημάτων. εἴη δ' ἂν ὁ μὲν καθόλου λόγος, ὑπὲρ ἁπάντων τοιόσδε. Πᾶν στῦφον σῶμα, τό γε τῶν ἄλλων καθαρεῦον, ὥσπερ πρὸς τὴν αἴσθησιν ποιοτήτων, εὗρον ἀεὶ πειρώμενος ψυχρόν. ἤδη δὲ καὶ τῶν ἐπιμίκτων ταῖς ποιότησιν ἔνια, τά τε μετρίως γλυκέα, καὶ πικρά, καὶ δριμέα σαφῶς εὑρέθη ψύχοντα. κρατούσης γοῦν ἐν αὐτοῖς δηλονότι τῆς τοῦ στύφειν τε καὶ ψύχειν δυνάμεως, ὡς ἀμαυροῦσθαι τὰς ἄλλας. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὰ ὀξέα πάντα, τά θ' ἁπλῶς ὀξέα καθάπερ ὀξαλίδα καὶ ὀξυλάπαθον, ἔνιά τε τῶν ἐπιμίκτων ἑτέραις ποιότησιν, ἤτοι γλυκείαις, ἢ δριμείαις, ἢ πικραῖς, οὐδὲν ἧττον εὑρίσκεται ψύχοντα. καὶ ῥοιαί, καὶ μῆλα, καὶ κοκκύμηλα, καὶ σταφυλαί, καὶ σῦκα, καὶ συκάμινα, καὶ κεράσια, καὶ αὐτὸ τὸ ὄξος. ἀλλὰ τούτῳ μέν, ὡς εἴρηται πρόσθεν, ἐπιμέμικταί τις δριμύτης, ταῖς δ' ὀπώραις γλυκύτητές τε καὶ στρυφνότητες, καί τισιν αὐτῶν, καὶ πικρότητες ἀμυδραί. καὶ μέν τοι καὶ ὅσα στύφει τε ἅμα, καὶ ὀξέα ταῖς ποιότησιν ἐστίν, ἅπαντα καὶ ταῦτα μοι εὑρέθη πειρωμένῳ, σαφῶς ψύχοντα. τὰ δὲ γλυκέα μόνον ἅπαντα κατὰ τὸν ποσὸν τῆς γλυκύτητος, εὐθὺς καὶ τῆς θερμότητος μετέχει, ὥστ' οὐδὲν μὲν τῶν λίαν γλυκέων ψυχρόν. εἴη δ' ἄν τι καὶ μετρίως γλυκὺ ψυχρόν, ἐπειδὰν τὸ πλεῖστον αὐτοῦ τῆς τοῦ σώματος οὐσίας ὑδατῶδες ᾖ, οὐ μὴν οὕτω γε ψυχρὸν ὡς τὸ στρυφνὸν ἱκανῶς, ἢ τὸ ὀξύ, ἀλλ' ὡς καὶ πρόσθεν που λέλεκται περὶ τῶν χλιαρᾶς θερμασίας μετεχόντων. καὶ τὰ πικρά γε δὲ πάντα θερμά, καθάπερ ἥ τε χολὴ καὶ τὸ νίτρον, καὶ οἱ πάνυ παλαιοὶ τῶν οἴνων, καὶ τῶν σπερμάτων μυρία. καὶ γὰρ τὸ τοῦ πηγάνου, μάλιστα δὲ τὸ τοῦ ἀγρίου, καὶ τὸ τοῦ τορδύλου, καὶ τὸ τοῦ σπονδύλου, καὶ τὸ τοῦ μελανθίου, καὶ οἱ θέρμοι, καὶ μᾶλλον οἱ ἄγριοι, καὶ οἱ ὄροβοι, καὶ τούτων οἱ ἄγριοι μᾶλλον, ὅ τε προσαγορευόμενος πελεκῖνος. εὑρίσκεται δὲ ἐν τοῖς πυροῖς, ἀμυγδάλαι τέ τινες, αἳ δὴ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο προσαγορεύονται πικραί, καὶ συκίων ἄλλα σπέρματα, καὶ τὸ τοῦ μήλου τοῦ μηδικοῦ, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία πικρὰ φαίνεται τοῖς γευομένοις.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πικρῶν, ἐπὶ πλέον ἐφεξῆς εἰρήσεται. τὸν δὲ περὶ τῶν στυφόντων, καὶ ὀξέων αὖθις ἀναλαβόντες λόγον, ἐπιθῶμεν ἤδη τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τελευτήν. τὸ τοίνυν αὐστηρόν, ὅτι μὲν ἐκλελυμένον ἐστὶ στρυφνόν, ἀναμνησθῆναι χρὴ τῆς αἰσθήσεως. ἡ τίς δὲ ἡ γένεσις αὐτοῦ νῦν εἰρήσεται. ἐπειδὴ τὸ στρυφνὸν σῶμα γεῶδές τε καὶ ψυχρὸν ἦν, ἐκλυθήσεται κατ' ἀνάγκην τριχῶς, ἢ θερμαινόμενον, ἢ ὑγραινόμενον, ἢ συναμφότερον ἅμα πάσχον. ἂν μὲν οὖν θερμαίνηται μόνον, οὐκέτι μὲν οὐδ' ὑγρότερον οὔτε μαλακώτερον, ἀλλὰ σκληρὸν †μόνον, ἐπικτήσεται γλυκύτητος, καθάπερ αἱ τῶν δρυῶν βάλανοι, καὶ μάλιστα αἱ ὀνομαζόμεναι καστάνειαι. ἐὰν δ' ὑγραίνηται μόνον, ἐὰν μὲν παχυμερὴς,

†μένον

καὶ ὑδατώδης ἡ ὑγρότης, αὐστηρὸν ἀποτελεσθήσεται. παντὸς γὰρ χυμοῦ δύναμιν, ἡ ὑδατώδης ὑγρότης ἀμβλύνει. ἐὰν δὲ λεπτομερής τε καὶ ἀερώδης, ὀξύνει. δέδεικται γὰρ ὡς τὸ λεπτομερὲς ψυχρὸν, ὀξεῖαν ἀπεργάζεται ποιότητα. αὖ δὲ ὑγραίνηταί τε ἅμα καὶ θερμαίνηται, μετὰ μὲν ὑδατώδους ὑγρότητος εἰς γλυκύτητα τὴν μετάπτωσιν ἕξει, μετὰ δ' ἀερώδους, εἰς λιπαρότητα. καὶ πρόδηλον ἤδη γέγονεν, ὅπως οἱ καρποὶ κατ' ἀρχὰς ὄντες στρυφνοὶ, προϊόντος τοῦ χρόνου, τινὲς μὲν ἀκριβῶς γίνονται γλυκεῖς, τινὲς δὲ ὀξεῖς, τινὲς δ' αὐστηροὶ, τινὲς δ' ἀεὶ μένουσι στρυφνοὶ, τινὲς δ' ἀποτελοῦνται λιπαροί. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὰς τῶν εἰρημένων ποιοτήτων ἐπιμιξίας, παμπόλλην ἔχουσι τὴν ποικιλίαν. στρυφνὸς μὲν οὖν ἄχρι τέλους ἐστὶν, ὁ τῆς πρίνου καὶ κομάρου, καὶ φηγοῦ, καὶ κρανίας, ὅτι καὶ ψυχρὸς, καὶ ξηρὸς οἷός περ ἦν ἐξ ἀρχῆς παραμένει, μόνον μὲν αὐξανόμενος, οὐδεμίαν δὲ μεγάλην ἀλλοίωσιν ἑτέραν ἐπικτώμενος. ἔστι γὰρ καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ δένδρα πυκνότερά τε ἅμα καὶ ξηρότερα, καὶ ψυχρότερα. στρυφνὸς δὲ ἅμα καὶ γλυκὺς, ὅ τε τῆς μυρσίνης, καὶ ὁ τῆς ἀχράδος, καὶ ὁ τῆς δρυὸς, καὶ πλέον μὲν γλυκὺς, ἢ στρυφνὸς ὁ τῆς καστανέας ὀνομαζόμενος. αὐστηρὸς δὲ μόνον ὁ τῶν ἀμιναίων ἀμπέλων, καὶ καρπὸς, καὶ οἶνος, ὅσοι τε παραπλήσιοι τοῖσδε. αὐστηρὸς δὲ ἅμα καὶ γλυκὺς ὁ τῆς φοίνικος καρπὸς, καὶ τῶν οἴνων ὁ σουρρεντῖνος, καὶ ὁ σαβῖνος, καὶ ὁ ἀλβάτης ὀνομαζόμενος, ὅσοι τε ἄλλοι τοιοῦτοι. γλυκὺς δὲ μόνον ὁ θηραῖός τε, καὶ ὁ φυγελλίτης, καὶ τὸ σύραιον, ὅσα τἆλλα τούτοις ἔοικεν. λιπαρὸς δ' ἅμα καρπὸς καὶ χυλὸς ἀκριβῶς μὲν ὁ τῆς ἐλαίας ἐστὶν, ἤδη δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐξ ὧν ἔλαιον σκευάζεται, οἷον ὅ τε τοῦ κίκεως, καὶ ὁ τῆς ῥαφανίδος, καὶ τὰ σήσαμα δὲ αὐτὰ, καὶ τὰ κάρυα, καὶ τὰ ἀμύγδαλα. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παλαιούμενα, τελέως γίνεται λιπαρὰ, τῆς μὲν ὑδατώδους καὶ περιττωματικῆς ὑγρότητος ἐν αὐτοῖς ἀποπνεούσης, τῆς δ' οἰκείας ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ κατεργαζομένης τε καὶ ἀκριβῶς ἐκπεττομένης. Ὅσοι μὲν οὖν τῶν καρπῶν ἐλαιώδεις γίγνονται μόνον, ἐδώδιμοί τε εἰσὶ καὶ γλυκεῖς. ὅσοις δ' ἐν τῇ μεταβολῇ προσγίνεταί τις πικρότης, ἄβρωτοι καθίστανται. τὸ γὰρ πικρὸν ἅπαν, ἄβρωτόν ἐστιν καὶ γίγνεται δι' ὑπερβολὴν θερμασίας, ὡς ἐφεξῆς ἐπιδείξομεν. ἀλλὰ τὸ μὲν γλυκὺ πᾶν θερμόν τέ ἐστιν, καὶ οὐκ ἀμέτρως ὑπερβάλλει τὴν ἐν ἡμῖν θερμότητα, ἀλλ' ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν, οὗ ψαύοντες ἡδόμεθα, καὶ μάλισθ' ὅταν ὦμεν ἐρριγωκότες. ἄχρι μὲν τοῦ διαχεῖν τὰ πεπηγότα πρὸς τοῦ ψυχροῦ μόρια τοῦ σώματος, ἐκθερμαῖνον ἡμᾶς, οὐ μὴν διαλῦόν γε οὐδὲ τέμνον αὐτῶν τὸ συνεχὲς, καὶ διϊστὰν, ἥδιστόν ἐστιν καὶ ὠφελιμώτατον. οὕτω καὶ πᾶν ἔδεσμα γλυκὺ, θερμὸν μὲν ὑπάρχει πάντως, οὐ μὴν ἐπὶ πλέον γε ἥκει θερμότητος ὡς ἀνιᾶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὅροις μένει τοῦ διαχέοντος, καὶ ὁμαλύνοντος, καὶ μαλάττοντος. ἀναμνήσθητι δὲ πάλιν κἀνταῦθα τῶν πολλάκις ἡμῖν ἔμπροσθεν εἰρημένων, ὡς τινὰ μὲν, ἤτοι κατὰ μίαν ἢ δύο ποιότητας, ἐνεργεῖ τε καὶ πάσχει πρὸς ἄλληλα, τινὰ δὲ καθ' ὅλας ἑαυτῶν τὰς οὐσίας, ἐν οἷς καὶ φάρμακα μὲν οὐκ ὀλίγα, καὶ τὰς τροφὰς δὲ πάσας ὑπάρχειν ἔφαμεν. ἔοικε δὲ διττὸν εἶναι τὸ γένος αὐτῶν, ὡς καὶ Θεόφραστος ἐπεσημήνατο. τινὲς μὲν γάρ εἰσι λιπαραὶ καθάπερ ἡ πιμελή. τινὲς δὲ γλυκεῖαι μᾶλλον ἢ ἧττον, ὥσπερ οἵ τε καρποὶ πάντες οὓς ἐσθίομεν, αἵ τε τῶν ζώων σάρκες, ἤδη δὲ καὶ βοτάναι πολλαὶ, καὶ ῥίζαι, καὶ ἄνθη, καὶ βλαστοί. καὶ γὰρ εἴ τι τῶν τοιούτων στρυφνόν ἐστιν, ὥσπερ αἱ ἀχράδες καὶ κράνια. πάντως μέντοι καὶ αὐτὸ μετέχει γλυκύτητος, εἴπερ γε μὴ ἀκριβῶς ἐστι στρυφνὰ, καθάπερ ἡ κηκίς τε, καὶ ὁ ῥοῦς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα ἤδη, καὶ ὡς φαρμάκων μᾶλλον, ἢ τροφῆς αὐτῶν ἡ χρεία. φαίνονται γοῦν αἵ τε κιττῶσαι, καὶ οἱ πεπληρωμένοι, καὶ οἷς ὁ στόμαχος ἔκλυτος, ἀπογεύεσθαι τῶν τοιούτων ὀρεγόμενοι, πεινῶντες δ' ἔμπαλιν ἀποστρέφονται μὲν καὶ τὰ στρυφνὰ, καὶ τὰ ὀξέα. προσίενται δὲ τά τε γλυκέα, καὶ τὰ λιπαρὰ, καὶ τούτων ἐπιπλησθῆναι ποθοῦσιν.

Ἔστι δὲ δήπου καὶ τὸ λιπαρὸν αὐτὸ γλυκὺ, καὶ τὸ τρέφον δὲ πᾶν ἐκ τοῦ γένους ἐστὶ τῶν γλυκέων. καὶ τοῦτ' εὐλόγως αὐτοῖς ὑπάρχει, καὶ κατ' αὐτὴν ὡς οἷόν τε ἐστὶν τὴν οὐσίαν τῆς τροφῆς. ἀναπλήρωσις γάρ ἐστι τοῦ κενωθέντος ἡ θρέψις. οἰκεῖον δὲ ἦν τὸ κενωθὲν, ὥστε καὶ τὸ τρέφον οἰκεῖον ὑπάρχειν ἀναγκαῖον. εἰ δ' οἰκεῖον ἐξ ἀνάγκης ἡδὺ καὶ φίλιον, εὐθὺς δὲ καὶ συμμέτρως θερμὸν ὡς πρὸς τὸ τρεφόμενον. ἀλλ' ἐν τούτῳ τε, τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον οὐκ ὀλίγον, ὅτι μηδ' ἀκριβῶς κατὰ φύσιν ἔχοντες ἐπὶ τὰς τροφὰς ἀφικνούμεθα. μόνον μὲν γὰρ χρὴ κεκενῶσθαι τὸ σῶμα τῶν τῆς τροφῆς δεομένων, εἰ μέλλοιεν εὐγνώμονες ἀκριβεῖς ἔσεσθαι τῆς οἰκείας αὐτῶν ποιότητος. αὖ δὲ πρὸς τούτῳ θερμότεροι τοῦ δέοντος, ἢ ψυχρότεροι γενηθῶσιν, ἢ τὸ σύμπαν σῶμα, ἢ τοὺς περὶ τὴν γλῶτταν, ἢ τὴν γαστέρα τόπους, οὐ τῶν θρεψόντων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἤτοι ψυχόντων, ἢ θερμαινόντων δέονται. καὶ διὰ τοῦτο, καὶ τῶν σιτίων ἄλλο τε ἄλλο τοῖς τοιούτοις ἥδιον φαίνεται. διττοῦ γὰρ ὄντος τοῦ γένους τοῦ ἡδέος, ἑτέρου μὲν τοῦ τὸ κεκενωμένον ἀναπληροῦντος, ὅπερ ἦν ἡ τροφὴ, ἑτέρου δὲ τοῦ τὸ ἠλλοιωμένον ἐξιωμένου. φάρμακον δ' ἤδη τοῦτο συμβαίνει τοῖς ἐδέσμασιν, ὅταν μὴ μόνον τοῖς σώμασι κεκενωμένοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ ποιότητα μεταβεβλημένοις προσφέρηται κατὰ διττὸν ἡδύνεσθαι ἤδη τρόπον, ὡς τροφαῖς τε ἅμα καὶ φαρμάκοις. ἀλλ' ὡς μὲν φάρμακα ψύχοντά τινα, καὶ θερμαίνοντα, καὶ ξηραίνοντα, καὶ ὑγραίνοντα, κατὰ λόγον ὀνήσει τε ἅμα καὶ ὠφελήσει. ὡς τροφαὶ δὲ μόνα τὰ σύμφυλα, καὶ οἰκεῖα ταῖς ὅλαις τῶν τρεφομένων οὐσίαις. εὐθὺς τούτοις ὑπάρχει δηλονότι συμμέτρως εἶναι θερμοῖς, ὡς πρὸς τὰ τρεφόμενα. καὶ διὰ τοῦτο, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν φαρμάκων, οὐχ ἓν εἶδος ἅπασι τοῖς ζώοις ἐστίν. κατὰ γὰρ τὴν οἰκείαν ἕκαστον αὐτῶν οὐσίαν τε, ἅμα καὶ διάθεσιν, ἥδεταί τε καὶ ὠφελεῖται πρὸς ἀμφοῖν. ἀλλ' εἴπερ οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὸ μὲν ἧττον γλυκὺ τῶν ἐδεσμάτων, ἧττον ἔσται καὶ θερμόν. τὸ δὲ μᾶλλον γλυκὺ, τοσούτῳ θερμότερον, ὅσῳ περ καὶ γλυκύτερον. εἰ δ' εἰς ἀμετρίαν ἐμπέσοι θερμότητα, οὐδὲ γλυκὺ τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ἤδη φαίνεται πικρὸν, ὥσπερ τό τε μέλι παλαιούμενον, καὶ καθεψόμενον, ἕκαστόν τε τῶν ἄλλων γλυκέων. Ὡς γὰρ ὑπὸ συμμετρίας θερμοῦ, διττὴ ἑκάστῳ τῶν σωμάτων ἡ γλυκύτης ἐγγίνεται. τὰ μὲν γὰρ οἰκείῳ τε καὶ συμφύτῳ θερμῷ γλυκέα, τὰ δὲ ἐπικτήτῳ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τὰ πικρὰ, τὰ μὲν ἀμέτρως ὑφ' ἑαυτῶν ἐκθερμαινόμενα κατὰ τὰς ἐν τῷ χρόνῳ μεταβολὰς, ἔνια δ' ὑπὸ τῆς ἐπικτήτου θερμασίας ἐκπυρούμενα πάσχει τοῦτο. περὶ μὲν δὴ τῶν πικρῶν, ἐφεξῆς ἐροῦμεν. ἅπαντα δὲ τὰ γλυκέα, τῇ μὲν θερμότητι πλησίον ἥκει τῶν σωμάτων οἷς φαίνεται γλυκέα, κατὰ διττὸν δὲ τρόπον, ὡς εἴρηται γίνεται τοιαῦτα. τινὰ μὲν οἰκείῳ θερμῷ καθάπερ τὸ μέλι, τινὰ δὲ ἐπικτήτῳ, καθάπερ

ἅπαντα

ἅπαντα τὰ διὰ πυρὸς σκευαζόμενα. ὃ διὰ τοῦτό περ ἄχρις ἂν ᾖ θερμά, μέχρι τοῦδε καὶ ἡδίω φαίνεται τοῖς ἀναθρέψεως δεομένοις. ἔοικε δὲ καὶ τὸ γλεῦκος οὐκ οἰκείᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπικτήτῳ θερμασίᾳ φαίνεσθαι γλυκύ. πολὺ γὰρ ὡς καὶ Θεόφραστος, καὶ Ἀριστοτέλης ἔλεγε, τὸ ἐκ τῆς ἡλιακῆς θερμασίας, οἷον ἐμπύρευμά τι ταῖς τε ῥαξί, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει καρποῖς, ὑφ' οὗ τὸ ὑδατῶδες ἐν αὐτοῖς ἔτι, καὶ οἷον ἡμίπεπτον εἰς πέψιν ἄγεται, καὶ κατεργάζεται τῷ μεταβάλλοντι συνεξομοιούμενον, ὥστε κἂν ἀποθλίψῃς τὸν χυλὸν ὀπώρας ἡστινοσοῦν, εὑρήσεις μὲν εὐθέως ζέοντα καθάπερ τὸ γλεῦκος. ἐν δὲ τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφέρουσαν τὴν ζέσιν, εἰς ὅσον ἂν καὶ ὁ καρπὸς τοῦ καρποῦ διαφέρῃ θερμότητος. μεταβληθέντος δὲ καὶ κατεργασθέντος τοῦ ὑδατώδους τε καὶ ἡμιπέπτου, καὶ τῆς τὴν ζέσιν ἐργαζομένης θερμασίας διαπνευσάσης, αἱ τῶν χυλῶν οἰκεῖαι φαίνονται ποιότητες εἰλικρινεῖς, ὥστε καὶ τοὺς οἴνους τηνικαῦτα διαγινώσκομεν ὁποῖοί τινές εἰσι κατὰ τὴν οἰκείαν αὐτῶν φύσιν. ἐν ᾧ δὴ καὶ προσέχειν σε μάλιστα τὸν νοῦν ἀξιῶ, τῷ πάντας τοὺς αὐστηροὺς κατὰ βραχὺ παύεσθαι τοιούτους ὄντας. ἀεὶ γὰρ παλαιούμενοι δριμύτητα μέν τινα, καὶ γλυκύτητα ἐπικτῶνται, τὴν δ' ἔμπροσθεν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς στύψιν, ἀποβάλλουσι τῷ χρόνῳ. ἔστι μὲν δὴ μετὰ τὴν ζέσιν ἔν τισι τῶν οἴνων γλυκύτης εἰλικρινής, ἡδεῖά τε ἅμα καὶ οἰκεία διὰ αὐτὴν τὴν τοῦ χυλοῦ φύσιν, οὐχ ὥσπερ ἡ πρόσθεν μικτή τις, ἔκ τε τῆς οἰκείας, καὶ διὰ κατὰ τὸ ἡμίπεπτόν τε καὶ ὑδατῶδες περίττωμα ζέσεως, ὡς εἴπερ ὁμολόγηται μὲν ἅπαντας τοὺς οἴνους χρονίζοντας γίγνεσθαι θερμοτέρους. συμβαίνει δὲ τοῖς αὐστηροῖς αὐτῶν ἐν τῷ παλαιοῦσθαι πρῶτον μὲν γλυκύτητά τινα, καὶ δριμύτητα προσλαμβάνειν ἀποτιθεμένοις τὴν στύψιν, ἐφεξῆς δὲ παραύξεσθαι μὲν τῇ δριμύτητι, παύεσθαι δὲ κατὰ βραχὺ τῆς γλυκύτητος, κἄπειτ' αὖθις ἐν πλείονι χρόνῳ δριμεῖς οὐχ ἱκανῶς γίγνεσθαι, καὶ πικρότητα ἀεὶ προσλαμβάνειν, καὶ τελευτῶντας ἡνίκα παχύνονται παντελῶς ἐκπικροῦσθαι. καὶ πρόδηλον ὡς τὸ μὲν γλυκύ, θερμότερόν ἐστι τοῦ στρυφνοῦ, τὸ δὲ πικρὸν τοῦ γλυκέος. ἀλλ' εἴπερ ἡ γλυκύτης ὑπὸ συμμετρίας θερμοῦ γίγνεται, δῆλον ὡς ἡ στρυφνότης ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κρατοῦντος ἀποτελεσθήσεται. Ὅτι δὲ καὶ ἡ ὀξύτης ὑπὸ ψύξεως δημιουργεῖται, δέδεικται μὲν καὶ πρόσθεν ἡμῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸν παρόντα λόγον ὑπὲρ τῆς κατὰ φύσιν ἐν χρόνῳ μεταβολῆς τῶν οἴνων ἐδηλώσαμεν, εἴπω μέν τι καὶ περὶ τῆς παρὰ φύσιν. ὡς οὖν ὁ στρυφνὸς οἶνος ἐν τῷ χρόνῳ γλυκύτερος μὲν πρῶτον, ἐφεξῆς δὲ δριμύτερός τε καὶ πικρότερος ἀποτελεῖται, καὶ τελευτῶν ἐκπικροῦται, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅ, τε ῥιγώσας, ὀξύτερος εὐθὺς γίγνεται, καὶ εἰ τελέως ἀποψυγείη, τελέως ὀξύνεται. ὅτ' εὐθέως ἐν τῇ συγκομιδῇ τῶν καρπῶν ὑετοῦ κατασχόντος, ὀθνείας ὑγρότητος ἀναπλησθεὶς, ὅτ' ἄλλως ὕδατος προσλαβών, ὀξεῖς ἑτοίμως οἱ τοιοῦτοι πάντων ἐπὶ μικραῖς προφάσεσιν ἀποτελοῦνται. ἔμπαλιν δ' αὐτοῖς οἱ πυρὶ πλησιάζοντες, ἔν τε τῷ παραχρῆμα, καὶ εἰς ὕστερον ἀεί, καὶ μᾶλλον γίνονται γλυκεῖς. εἰς χρόνον δὲ πάμπολυν ἐκπίπτοντες, καὶ οὗτοι μεταπίπτουσιν, οὐδὲν ἧττον τῶν ἄλλων εἰς πικρότητα, καί πως ἔοικε τοῦτο καὶ κατὰ τὸν φυσικὸν λόγον ὁμολογεῖν ἑαυτῷ. εἰ γὰρ ἡ ὄμφαξ μὲν ὀξεῖα, γλυκεῖα δὲ ἡ σταφυλή, καὶ τὸ πεπαίνεσθαι τοῖς καρποῖς ἅπασι παρὰ τῆς ἡλιακῆς ἐγγίνεται θερμότητος, εὔδηλον ὡς τὸ μὲν ἀτελέστερον καὶ ψυχρότερον ὀξύ, τὸ δὲ τελεώτερον, καὶ θερμότερον ὑπάρχει γλυκύ. ὅταν οὖν ὁ οἶνος ἐν τῷ ψύχεσθαι πάλιν ἀποξύνηται, πρόδηλον ὡς εἰς τὸν αὐτὸν πάλιν ἐπανέρχεται χυλὸν ἐξ οὗ περ ἐγένετο. διενήνοχε μέντοι τὴν δύναμιν κατὰ τοσόνδε ὄμφακος χυλὸς ὄξους, ὅτι τῷ μὲν ὄξει προσέρχεταί τις ἐκ σηπεδονώδους θερμότητος δριμύτης. καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἔλεγεν Ἀριστοτέλης αὐτό, τὸ μὲν οἰκεῖον τοῦ οἴνου θερμὸν ψυχρὸν ὑπάρχειν, τὸ δ' ἐπίκτητον θερμόν. ὁ δὲ τῆς ὄμφακος χυλός, οὐκ ἔχει τὴν θερμότητα, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν δριμύτητα. προσέρχεται δή τις αὐτοῖς κἂν τῷ μᾶλλόν τε, καὶ ἧττον ἐν τῷ λεπτομερεῖ τῆς οὐσίας διαφορά. λεπτομερέστερον γάρ ἐστι τὸ ὄξος, ὄμφακος χυλοῦ, καὶ δὴ καὶ ἡ αἴσθησις τῷ λόγῳ μαρτυρεῖ. διενήνοχε γὰρ ἡ ἀπὸ τοῦ ὄξους ἔμψυξις τῆς ἀπὸ τοῦ χυλοῦ τῶν ὀμφάκων, τῷ σφοδρῷ καὶ ἐπιμίκτῳ. ἀσθενεστέρα μὲν γὰρ ἡ ἀπὸ τῆς ὄμφακος ψύξις, οὐ μὴν μετέχουσά γε θερμότητος ἀλλοτρίας, οὐδ' ὀλίγον. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ὄξους ἰσχυροτέρα μὲν εἰς τοὔμπαλιν, εἰς ὅσον καὶ λεπτομερεστέρα. μέτεστι δ' αὐτῷ καὶ δριμύτητος θερμαινούσης, οὐχ ἱκανῆς μὲν ἐκνικῆσαι τὴν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος ψύξιν, εἰς δὲ τὸ τῆς διεξόδου τάχος ὑπηρετούσης. εἰς ὅσον γάρ ἐστι τὸ θερμὸν τοῦ ψυχροῦ ποριμώτερον, εἰς τοσοῦτον καὶ ὁ δριμὺς χυμὸς τοῦ ὀξέος ἑτοιμότερον διέρχεται τῶν αἰσθητικῶν σωμάτων τοὺς πόρους. ὥσθ' ὁ μὲν οἷον ὁδοποιεῖ φθάνων, ὁ δ' οὐκ εἰς μακρὰν ἕπεται, κἂν τούτῳ τὸ τῆς αἰσθήσεως ἐπίμικτόν τε καὶ δυσερμήνευτον ἀποτελεῖται, οὔθ' ἁπλῶς ψυχρὸν ἀποφαίνεσθαι τὸ ὄξος δυναμένης. αἰσθάνεται γὰρ ἐν αὐτῷ πυρώδους τινὸς δριμύτητος, οὔθ' ἁπλῶς θερμόν. ἐπικαταλαμβάνουσα γὰρ ἀεὶ τὴν ἐκ τῆς προηγούσης δριμύτητος θάλψιν, ἡ ἐκ τῆς ἑπομένης ὀξύτητος ψύξις, ἀμαυροῖ καὶ κατασβέννυσι παραχρῆμα. καὶ διὰ τοῦτο πολὺ πλείων ἐστὶν ἡ ἐκ τῆς ψύξεως αἴσθησίς τε καὶ διάθεσις, ἤπερ ἡ ἐκ τῆς θερμότητος. εἰ δέ γε τῷ μέλιτι πλείονι μίξαις ὄξος ὀλίγον, αἰσθήσῃ σαφῶς αὐτίκα ψύξεως καὶ θερμότητος. εἰ μὲν γὰρ ὀλίγον τὸ μέλι, πολλῷ τῷ ὄξει κεράσαις, πλείονι μέτρῳ ψυχρόν, ἢ θερμὸν φανεῖταί σοι τὸ μιχθέν. εἰ δὲ πολλῷ τῷ μέλιτι ὀλίγον τὸ ὄξος, μᾶλλον θερμαῖνον ἢ ψυχρόν, κἂν τοῖς ὄγκοις δ' εἰ μίξαις ἴσα, τῇ γοῦν δυνάμει κρατοῦν εὑρήσεις τὸ ὄξος ἔτι. εἰ δ' ὡς εἴρηται πλέον εἴη πολλῷ τὸ μέλι, πάλιν ἰσάζουσαν εὑρήσεις ἐν τῇ τοιᾷδε κράσει τὴν ψύξιν τῇ θερμότητι. πολλαπλασίῳ γάρ τινι τῶν συμμέτρως θερμῶν, ἐπὶ τὴν ψύξιν ἀποκεχώρηκε τὸ ὄξος, ἤπερ ἐπὶ τὴν θερμότητα τὸ μέλι. δέδεικται γοῦν καὶ πρόσθεν, ὡς οὐκ ἐγχωρεῖ βιαίαν θερμότητα συνεῖναι γλυκύτητι. καὶ καλῶς εἴρηται πάλαι, τὸ πάντ' ἀλλήλοις ὁμολογεῖν τἀληθῆ. καὶ γὰρ οὖν καὶ καθ' ὑποχονδρίων ἐγκαιομένων ἀμείνων ὁ τῆς ὄμφακος χυλὸς ὄξους αὐτοῦ, τῷ μήτε βίαιον καὶ πληκτικὴν ἔχειν τὴν ψύξιν, μήτ' ἐπίμικτον δακνώδει θερμότητι. δέονται δὲ οἱ πάσχοντες ὧδε, παρηγορηθῆναι μὲν ἀβιάστως ὡς εἴρηται, ἔξωθεν δὲ μηδεμίαν ἐπικτήσασθαι δακνώδη θερμότητα, ἢ δριμύτητα. ταυτὶ μὲν οὖν ἤδη πως ἅπτεται θεραπευτικῆς μεθόδου, κοινωνούσης πολλαχόθι τῇ νῦν ἐνεστώσῃ πραγματείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο καταλιπόντες αὐτά, πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. ὁ τοίνυν τῆς ὄμφακος χυλός, οὐκ ὀξὺς μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ στρυφνός. ὡς γὰρ καὶ πρόσθεν εἴρηται, σχεδὸν ἁπάντων οἱ τῶν δένδρων καρποὶ κατὰ τὴν πρώτην γένεσιν, ὡς καὶ Θεόφραστος ἔλεγε, στρυφνοὶ γινομένοις εἰσίν, εἶτ' ἐπειδὰν ὑγρότητος πληρῶνται,

προσλαμβάνουσιν μὲν ὀξύτητος, ἀφαιροῦσι δὲ τῆς στρυφνότητος. ἔστι δ' ὅτε τὸ προσγινόμενον, ὅτε τὸ ἀφαιρούμενον ἴσον ἐν ἅπασι τοῖς καρποῖς, ὅτε κατ' εἶδος αὐτῶν, ὅτε κατὰ γένος οὐδέν. αὐτίκα γέ τοι τῶν ὀμφάκων, ἔνιαι μὲν τῆς † πλέον στρυφνότητος πλέον, ἔνιαι δὲ τῆς ὀξύτητος † ἔλαττον, ἔνιαι δὲ ἀμφοτέρων ἰσαζουσῶν μετέχουσιν. ἀλλὰ πρός γε τὸ καύσους ἐμψύχειν, εὐλόγως ἁρμόττουσιν ἅπασαι. οὐ μόνον γὰρ τὸ ὀξὺ ψυχρόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ στρυφνόν, ὡς καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν. Ἀποχωρεῖ δὴ κἀνταῦθα πάλιν ὁ λόγος ἐπὶ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, αὖθις οὖν αὐτὸν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀναγάγωμεν. ἦν δ' ἐξ ἀρχῆς ὡς οἶμαι προκείμενον ἐν τῷδε τῷ γράμματι, περὶ τῶν χυμῶν ἁπάντων διελθεῖν, καὶ σχεδὸν μὲν ἤδη περὶ τῶν πλείστων εἴρηται. κατὰ δὲ τὴν τοῦ λόγου κοινωνίαν, ἐφάψασθαι καὶ τῶν ἄλλων ἡμῶν ἀναγκασθέντων. οὐ γὰρ περὶ στρυφνοῦ, καὶ αὐστηροῦ, καὶ ὀξέος εἴρηται μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ γλυκέος ἤδη πολλάκις, καὶ πικροῦ, καὶ δριμέος. προσθεῖναι δ' ἀναγκαῖον ἐστὶ τὰ λείποντα πρὸς τὴν τοῦ παντὸς λόγου τελειότητα. λείπεται δ' ἐπὶ μὲν τῶν στυφόντων, οὐδέν τι μέγα καὶ ἀξιόλογον, ὃ καὶ μὴ διὰ τῶν ἤδη λελεγμένων ἔσται δῆλον.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ὀξέων ἴσως ἄν τῳ δόξειε λιπεῖν, ὃ τινὰς καὶ τῶν ἐλλογίμων ἰατρῶν ἐξηπάτησεν. περὶ γὰρ τοὺς οἴνους τοὺς ἀσθενεῖς, ἔν τε τῷ ἦρι τε, καὶ περὶ θέρει μεταβάλλειν τε καὶ ὀξύνεσθαι, χειμῶνος δ' ἐν ταῖς οἰκείαις φυλάττεσθαι ποιότησιν, ὑπὸ θερμοῦ κἀκείνοις ἔδοξεν ἡ ὀξύτης γεννᾶσθαι. συναύξει δ' αὐτῶν τὴν ὑπόληψιν, ὅτι κινηθεὶς σφοδρότερον οἶνος, ὅτ' ἐν τοῖς πλοίοις μετακομισθεὶς πορρωτέρω. καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι πάντες ὅταν ἀσθενεῖς ὦσιν, ὀξύνονται τάχιστα. καὶ μέντοι καὶ τοὺς πίθους ἔνιοι τῶν τὰ γεωργικὰ γραψάντων, ἀξιοῦσιν ἐν οἴκοις κατορύττεσθαι, πρὸς ἄρκτον ἐστραμμένοις, ὡς τῆς μὲν ψύξεως φυλαττούσης αὐτῶν τὴν ποιότητα, τῆς δὲ θερμότητος μεταβαλλούσης. ἀτὰρ οὖν καὶ φαίνεται τοῦτο πολλαχόθι γιγνόμενον, αὐτῇ τῇ πείρᾳ βασανισθέν. ὀξύνονται γὰρ ἔνιοι τῶν οἴνων ἑτοίμως, ὅταν ἐν μεσημβρινοῖς, καὶ προσηλίοις χωρίοις ἀποκέωνται, καί μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν εἰρημένων λύσεως ἐντεῦθεν ποιήσασθαι. τὸ γὰρ μήτε πάντας ὀξύνεσθαι θερμαινομένους, ἀλλ' ὅσοι ψυχρότεροι κατ' ἀρχὰς εὐθέως εἰσί, μήτε τῶν παλαιωθέντων τινὶ συμπίπτειν τοῦτο, τὴν ἐπὶ τἀληθὲς ὁδὸν ἡμῖν εὑρήσει. Ζητήσει γὰρ ὁ λόγος τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὑπὸ τῆς ἔξωθεν θερμότητος, ὁ φύσει ψυχρὸς καὶ ἀσθενὴς οἶνος ἐλέγχεται. καί τοι τοῦτό γε αὐτὸ τὸ ῥῆμα τὸ ἐξελέγχεται ῥηθέν, ἁπάσας τὰς εἰρημένας ἀπορίας ἐπιλύεται. παραπλήσιον γάρ τοι συμβαίνει τοῖς οἴνοις, ὅσοι φύσει ψυχρότεροι, καὶ ὑδατωδέστεροι τυγχάνουσιν ὄντες, οἷόν τι καὶ ταῖς μικραῖς, καὶ ἀσθενέσι φλοξί. καὶ γὰρ καὶ ταύτας ἐν ἡλίῳ καταθεὶς ἰσχυρῷ, τελέως ἀμυδρὰς ὄψει γιγνομένας, ἢ καὶ παντάπασιν ἀποσβεννυμένας. οὕτω δὲ καὶ λύχνον καιόμενον, εἴ που ἄλλῃ φλογὶ σφοδρᾷ καὶ μεγάλῃ παραθείης, εἴτ' ἐν ἡλίῳ καταθείης ἰσχυρῷ, μαραινόμενόν τε καὶ διαφορούμενον αὐτίκα θεάσῃ. καὶ μὲν δὴ κἂν εἰ ῥιπίζοις ἰσχυρῶς ἀσθενῆ καὶ μικρὰν φλόγα, θᾶττον ἀποσβέσεις αὐτήν, ἢ αὐξήσεις. οὔτε γὰρ κίνησιν, οὔτε θερμασίαν ἰσχυρὰν ἀσθενὴς ὑπομένει φύσις, ἀλλὰ διαφορεῖται πρὸς αὐτῆς μᾶλλον, ἢ αὐξάνεται, ἐπεί τοι κἂξ ἐπιτήδειοι ἐν πολλοῖς χωρίοις κινοῦσί τε καὶ μεταφέρουσι τοὺς οἴνους. ὥσπερ οὖν καὶ ἡλιοῦσί γε καὶ θερμαίνουσιν, ὡς ἐνίους αὐτῶν ἀηδεῖς γίγνεσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ καπνοῦ δεχομένους ποιότητα. καὶ παρ' ἡμῖν γε κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τοὺς κεράμους τῶν οἰκιῶν ὅταν ἥκει θέρους ὥρα, λαγήνοις ἐγχεόμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἐπιτίθενται, καὶ μετὰ ταῦτα καθαιρούμενοι ἐν ὑπερῴοις οἰκήμασιν, ὧν ἐν τοῖς κατωγείοις μέλλει καυθήσεσθαι φλὸξ πολλὴ κατατίθενται, καὶ ὅλως πρὸς μεσημβρίαν τε καὶ πρὸς ἥλιον ἀεὶ στρέφουσι τὰς ἀποθήκας, οἷς μέλλει θᾶττον αὐτοὺς ἐκπέψαι τε καὶ ποτίμους ἐργάσασθαι. ὃ γὰρ ἐν χρόνῳ πολλῷ τοῖς ἄλλοις, τοῦτο τοῖς οὕτω θερμανθεῖσιν ἐν ἐλαχίστῳ περιγίγνεται. τῶν δὲ τὰ γεωργικὰ συγγραψάντων, οὐδὲν θαυμαστὸν ἐνίους ὑπὸ τῆς περὶ τὰ σφέτερα χωρία πείρας, ὑπὲρ ἁπάντων οἴνων ἀποφήνασθαι προπετέστερον. ἀλλ' οἵ γε περὶ Θεόφραστον καὶ Ἀριστοτέλην τήν τ' ἐμπειρίαν ἐπὶ πλέον ἐκτείναντες, καὶ διὰ τὴν ἐν φυσιολογίᾳ γυμνασίαν ἀκριβέστερον ἅπαντα διαρθρώσαντες, ἄλλα τε τοιαῦτα πολλά, καὶ περὶ τῶν οἴνων ἡμᾶς ἐδίδαξαν, ὡς ὅμοιόν τι τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν πάσχειν σώμασιν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ταῦτα θεώμεθα παρὰ τὸ πῶς ἔχειν ἀσθενείας ἢ ῥώμης, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὀνινάμενα καὶ βλαπτόμενα; καὶ γὰρ καὶ γυμνάσια σφοδρά, καὶ ἥλιος ἰσχυρότερα μὲν ἐργάζεται τὰ θερμά, καὶ ῥωμαλέα σώματα. καταβάλλει δὲ καὶ διαφορεῖ, καὶ καταψύχει τὰ μὴ τοιαῦτα, καὶ τῶν οἴνων τοὺς μὲν θερμοὺς φύσει, καὶ κίνησις ῥιπίζουσα, καὶ ἥλιος ἐκθερμαίνων, καὶ φλόγες πλησίον καιόμεναι, πεπαίνουσι θᾶττον. ὅσοι δὲ ψυχρότεροί τε εἰσί, καὶ ὑδατωδέστεροι, τούτους ἐξελέγχει τε τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ θᾶττον ἀναγκάζει πάσχειν, ἃ μικρὸν ὕστερον ἔμελλε πείσεσθαι. φυλάττεται μὲν γὰρ ἕκαστον τῶν ὄντων ὑπὸ τῆς οἰκείας φύσεως, οἰκείῳ θερμῷ, διαφθείρεται δὲ πρὸς τῆς ἔξωθεν ἀμετρίας, ἤτοι θερμότητος ὀθνείᾳ, ἢ ψύξεως πλεονεξίᾳ. καὶ τὸ μὲν ἀποτελούμενον ὑπ' ἀμφοῖν ἕν, ὁ δὲ τρόπος αὐτοῦ τῆς γενέσεως, οὐχ εἷς. ὅθεν οὐδ' ὁμοίως ἅπασι τοῖς ἰδιώταις εὐφώρατος ὁ τρόπος οὐδὲ τῆς διαφορᾶς. ἐπειδὰν μὲν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ νικηθῇ τὸ καθέκαστον τῶν ὄντων θερμῶν, εὔδηλον ἐστιν καὶ τοῖς ἐπιτυχοῦσιν. ἐπειδὰν δ' ὑπὸ τοῦ σφοδροτέρου θερμοῦ περιστάντος ἔξωθεν διαφορηθῇ, λανθάνει τοὺς ἀγυμνάστους περὶ φύσιν, οὐκ εἰδότας, ὡς τὸ μὲν σύμμετρον θερμόν, ἅπασιν ὠφέλιμον ὑπάρχει, τὸ δ' ἄμετρον, οὐχ ἧττον τοῦ ψυχροῦ βλαβερόν. Ἀλλὰ καθόλου μὲν τοῦτο γιγνώσκειν καλόν, ὡς ἡ ἐν τοῖς χυμοῖς ὀξύτης ἐν τῷ μεταβάλλεσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, μὴ κρατεῖσθαι δὲ τελέως μάλιστα ἔοικε γίνεσθαι. τεκμήραιτο δ' ἄν τις οὐχ ἥκιστα κἀν ταῖς ὀξυρεγμίαις, ὡς αὗταί γε ταῖς μὲν μηδ' ὅλως ἐν τῇ γαστρὶ μεταβαλλομέναις τροφαῖς, οὐχ ἕπονται, καθάπερ οὐδὲ ταῖς ἀκριβῶς πεφθείσαις, μόναις δὲ ταῖς ἡμιπέπτοις, ὡς ἂν οὕτω τις εἴποι. καλῶ δ' ἡμιπέπτους, ὅσαι δεξάμεναι τὴν ὑπὸ ἐν τῇ γαστρὶ θερμότητος ἀλλοίωσιν, οὐκέτι εἰς τέλος ὑπ' αὐτῆς ἐκρατήθησαν. οὕτως δὲ καὶ γάλα, καὶ πτισάνης χυλός, καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοιαῦτα, κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν ὀξύνεται θᾶττον ἢ ἐν χειμῶνι, καὶ δεῖται ψυχρῶν οἰκημάτων, ἐν οἷς ἀποκείσεται πρὸς τὸ διαμεῖναι μέχρι πλείονος. ἐξ ὧν ἁπάντων δῆλον, ὡς ἐν τῷ μεταβάλλεσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, μηδέπω μέντοι κεκρατῆσθαι τελέως ἡ γένεσις ἐστὶν τῆς ὀξείας ποιότητος. διὰ τοῦτο καὶ τῶν καρπῶν τοῖς πλείστοις ὑπάρχει, πρὶν πεπανθῆναι. καὶ πῶς ἔοικεν καὶ τοῦθ' ὁμολογεῖν τοῖς ἐξ ἀρχῆς εἰρημένοις περὶ τῶν ὀξέων χυμῶν. εἴπερ γὰρ ὅμοιόν τι πεπόνθασι ταῖς βορείαις καταστάσεσιν, ὡς λεπτομερεῖς ὑπάρχειν ἅμα καὶ ψυχρούς, πρόδηλον ὡς ἡ γένεσις αὐτῶν, οὐκ ἄνευ θερμότητος, ὥσπερ οὐδὲ τῷ ἀέρι. καὶ διὰ τοῦτο τελέως ἡμᾶς καταψύχοντα καὶ νεκροῦντα,

τα, καθάπερ κώνειόν τε καὶ μηκώνειον, ὑοσκύαμος, καὶ μανδραγόρα, ἥκιστα ἐστὶν ὀξέα. ψυχροὶ μὲν ἅπαντες οἱ ὀξεῖς χυμοὶ, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε ψύχουσιν ὡς ἀναιρεῖν. οὐδὲ γὰρ αὖ οὐδὲ λεπτομερεῖς ὑπῆρχον, †οἱ ἦσαν ἄκρως ψυχροὶ, ὡς τὰ οὐ μόνον ὅτι ψυχρὸς ὁ ὀξὺς χυμὸς, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅσα ψυχρὸς ἤδη πέφανται. βασάνιζε δ' αὐτὸν ὁποῖός τις ἐστὶ τὴν φύσιν ἐπὶ ὀξυλαπάθου, καὶ ὀξαλίδος, ἣν δὴ καὶ ὀξύδα προσαγορεύουσιν. ἔστι δ' αὕτη λάχανον ἄγριον, ἐν τούτοις γὰρ ἐφάνη μοι μάλιστά πως εἰλικρινὴς καὶ μόνος, οὐδεμιᾶς μετέχων στρυφνότητος, ὥσπερ οἱ τῶν δένδρων καρποί. φανερῶς γὰρ οὗτοι μετὰ στρυφνότητος τινὸς ἐπίμικτον ἔχουσι τὴν ὀξύτητα, καθάπερ μετὰ δριμύτητος τὸ ὄξος. τὸ μὲν οὖν ἰδίως ὀνομαζόμενον ἐν τοῖς χυμοῖς ὀξὺ, μόνης τῆς γλώττης ἐστὶν αἰσθητὸν, ὥσπερ καὶ τὸ δριμύ. τὸ δὲ κοινὸν ἀμφοῖν τὸ δακνῶδες, ἤδη καὶ τῆς ἁφῆς. ἑκατέρων δ' ἐστὶν ἡ γλῶττα διαγνωστική. τῶν μὲν γὰρ κοινῶν ὡς καὶ ἄλλοι τῶν αἰσθητικῶν σωμάτων, τῶν δ' ἰδίων, ὡς γεύσεως ὄργανον. καί μοι δοκεῖ τοῦτ' αὐτῇ τὸ ἐξαίρετον ὑπάρχειν, περὶ τὴν οἰκειότητά τε καὶ τὴν ἀλλοτριότητα τῶν ὅλων οὐσιῶν. εἴρηται γὰρ ἤδη καὶ δέδεικται πολλάκις, οὐδὲν δ' ἧττον εἰρήσεται καὶ αὖθις, οἷόν τι τὸ καθ' ὅλας τὰς οὐσίας ἐνεργεῖν, ἢ πάσχειν ἐστίν. ἔοικα δὲ καὶ νῦν αὐτοῦ μνημονεῦσαι εἰς ὅσον ἀρκεῖ τοῖς παροῦσιν, ἐνθένδε ποθὲν ἀρξάμενος.

Ἐκ τῶν δὲ στοιχείων αἱ γενέσεις ἅπασι τοῖς κατὰ μέρος σώμασιν ὑπάρχουσιν, ἄνισοί τε καὶ διαφέρουσαι ταῖς μίξεσιν. ἔνια μὲν γὰρ πυρὸς ἔχει πλέον, ἢ τῶν ἄλλων στοιχείων, ἔνια δὲ ὕδατος, ἄλλα δ' εἰ οὕτως ἔτυχε, γῆς, ἔνια δὲ ἀέρος. ἐξ οὖν τῆς τοιαύτης ἀνισότητος, αἱ τῶν κατὰ μέρος σωμάτων ἰδιότητες ἀπετελέσθησαν. ἐκ μὲν τῶν στοιχείων αὐτῶν αἱ τῶν φυτῶν, ἐκ τούτων δὲ αἱ τῶν ζώων, ὡς ἐν τοῖς περὶ στοιχείων δέδεικται λόγοις. μεταβάλλει δὲ τὰ μὲν εὐθὺς εἰς ἄλληλα, τὰ δὲ διὰ μέσων ἑτέρων, οἷον αὐτίκα ἡ γῆ μὲν εἰς πυροὺς καὶ κριθὰς, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα. τούτων δ' αὖ πάλιν ἕκαστον εἰς ἀνθρώπου σάρκα, οὐ μὴν αὐτῇ γε τῇ γῇ, σαρκὶ γίνεσθαι δυνατὸν, ὑπερβάσῃ τὴν ἐν τῷ μέσῳ μεταβολήν. καὶ μέντοι καὶ τῶν εἰς ἄλληλα μεταβαλλόντων ἔνια μὲν ἑτοίμην τε καὶ διὰ ταχέων, ἔνια δὲ καὶ χαλεπὴν, καὶ χρόνιον ἔχει τὴν ἀλλοίωσιν. ὅσα μὲν ἐστὶν ἐγγὺς ταῖς ὁμοιότησι, ταχεῖαν ἔχει, ὅσα δὲ πορρωτέρω, βραδυτέραν. ἐχρῆν οὖν οἶμαι γενέσθαι τι τοῖς ζώοις οὕτω τῆς φύσεως ὄργανον ὁμοιότητος, καὶ ἀνομοιότητος τῶν οὐσιῶν διακριτικὸν, ὃ διαγινῶσκον τὰς φύσεις, τὸ μὲν οἰκεῖον αἱρήσεται, τὸ δ' ἀλλότριον φεύξεται. τοῦτ' οὖν ἐστὶν ἡ γλῶττα, τῷ περιττῷ τῆς αἰσθήσεως, οὐ ψυχρῶν μόνον, ἢ θερμῶν, ἢ ξηρῶν, ἢ ὑγρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκείων τε καὶ οὐκ οἰκείων ἔχον διάγνωσιν. εἰς τοῦτο γὰρ μόνον τὸ μόριον ἐξ ἐμφύονται νεῦρα. τῶν δ' ἄλλων ἕκαστον, ἢ ἓν, ἢ δυοῖν μετείληφεν, οὐδ' οὖν οὐδὲ τούτων αὐτῶν οὕτω μεγάλων. ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν μᾶλλόν ἐστιν οἰκεῖα τῇ τοῦ σώματος ἡμῶν φύσει, τὰ δ' ἧττον, καὶ τὰ μὲν ἐν τῇδε τῇ συζυγίᾳ τῆς κράσεως, τὰ δὲ ἐν τῇδε πλεόνων ἐξ ἀνάγκης αἱ γευσταὶ ποιότητες ἀπετελέσθησαν. ἀλλὰ τῶν μὲν τρεφόντων ἁπάντων κοινὸν τὸ γλυκύ. πᾶν γὰρ τὸ τρέφον, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧττον ἐστὶ γλυκύ. τῶν δὲ μὴ τρεφόντων, κοινὸν μὲν τὸ κατ' ἀπόφασιν τοῦ γλυκέος, ἢ στερητικῶς ὀνομαζόμενον, οἷον οὐ γλυκὺ, καὶ ἄλυπον. αἱ κατὰ μέρος δὲ, πλείους αἱ διαφοραὶ κατὰ λόγον ἐγένοντο, τὸ τῷ μὲν οἰκεῖον ἑκάστῳ τῶν ὄντων ἓν ὑπάρχειν, ὅτι καὶ μία φύσις ἡ ἴδιος αὐτοῦ, τὰ δ' ἀλλότρια πάμπολλα. τὰ μὲν μᾶλλον ἀποκεχωρισμένα, τῆς οὐσίας αὐτοῦ, τὰ δὲ ἧττον. ὅσα μὲν οὖν ἐστὶν ἀκριβῶς ὀξέα, καὶ στρυφνὰ, καὶ πικρὰ, καὶ ἁπλῶς ἥντινοῦν ἄλλην ἔχοντα ποιότητα παρὰ τὴν γλυκεῖαν, ἄτροφα πάντ' ἐστὶν, ὥσπερ ὅσα γλυκέα μόνον τρόφιμα πάντα. τῶν δ' ἐπιμίκτων ταῖς ποιότησιν, ὅσα μὲν ἅμα γλυκέα τέ ἐστι καὶ στρυφνὰ, παχυμερέστερα ταῖς οὐσίαις ἐστὶ, καὶ ψυχρὰ ταῖς κράσεσιν, ὥσπερ καὶ μικρὸν ἔμπροσθεν ἐνδείκνυμεν. ὅσα δ' ὀξέα τε ἅμα καὶ γλυκέα, λεπτομερέστερα μὲν, ἢ τὰ στρυφνὰ, ψυχρὰ δ' αὖ καὶ αὐτά. καὶ δὴ καὶ τὰ μὲν πικρὰ θερμὰ, τὰ δὲ δριμέα, καὶ τούτων ἔτι θερμότερα. τρέφει δ' οὖν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα μετὰ γλυκύτητος. αὐτὸ δὲ καθ' αὑτὸ τῶν εἰρημένων οὐδὲν ἱκανὸν τρέφειν ἐστίν. ἐπίμικτα δὲ γίγνεται κατὰ τρόπον διττὸν, ἢ ἀνομοιομερῆ ταῖς οὐσίαις ὑπάρχοντα καὶ διαφερούσας κατὰ τὰ μόρια ποιότητας ἔχοντα, ἢ ἁπλᾶ μὲν ὄντα καὶ ὁμοιομερῆ, κατὰ δὲ τὴν εἰς ἄλληλα τῶν πολὺ διαφερόντων γιγνόμενα μεταβολήν. οὔτε γὰρ τὸ μέλι ἐξαίφνης γίγνεται πικρὸν, ἀλλ' εἴθ' ἑψόμενον ἐπὶ πλέον, εἴτε παλαιούμενον εἰς πικρότητα μεταβάλλει, κατὰ βραχὺ πάσχον τὸ τοιοῦτον. οὔθ' ὅσοι τῶν καρπῶν ἐκτελοῦνται γλυκεῖς, ὥσπερ ἔνιοι τῶν σικύων τε καὶ μηλοπεπόνων, οὐδ' αὐτοὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς †ἀθρόου μεταβάλλουσι ποιότητα. κατὰ βραχὺ γὰρ ἅπασι †ἀθρόως τοῖς ὑπὸ φύσεως ἀλλοιουμένοις, αἱ μεταβολαὶ συμπίπτουσι, καὶ μάλισθ' ὅταν εἰς πολὺ διαφερούσας, ἢ καὶ παντάπασιν ἐναντίας ποιότητας, ἡ ἀλλοίωσίς τε καὶ μετάστασις αὐτῶν ἀποτελεῖται. ὥσπερ οὖν τὸ μὲν ἀκριβῶς γλυκὺ, τρόφιμόν ἐστιν, τὸ δ' εἰλικρινῶς πικρὸν ἄτροφον, οὕτως τὸ μεταξὺ, τρέφει μὲν, ἀλλ' ἧττον τοῦ γλυκέος. ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἔχει ποιότητας. ἄτροφοι γάρ εἰσι, πλὴν τῆς γλυκείας ἅπασαι. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα πολὺ μᾶλλον ἄτροφά τε καὶ ἄποια πρὸς τὴν γεῦσίν εἰσιν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ γῆ, καὶ τὸ ὕδωρ (ἄμφω γὰρ καὶ ταῦτα ἄποια πρὸς τὴν γεῦσιν εἰσὶν) καὶ ἄτροφα καθάπερ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πῦρ, ὥστε καὶ κατὰ τῶν ποιοτήτων ἐπιμιξίαν, ἐκλύεται πολλάκις ἡ τῶν γλυκέων ποιότης, ὑδατώδους μὲν οὐσίας ἐπικρατούσης ἐν τοῖς τῶν ἐπιγείων σχεδὸν ἁπάντων καρποῖς. καὶ γὰρ πυροὶ, καὶ κριθαὶ, καὶ κύαμοι, καὶ ἐρέβινθοι, καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα διὰ ὑγρότητα κατ' ἀρχὰς ἐγγὺς ἀποίων ὄντα τὴν γεῦσιν, ἐν τῷ χρόνῳ πεπαινόμενά τε καὶ ξηραινόμενα, γίνεται γλυκύτερα. γεώδους δὲ καὶ ξηρᾶς ἐν ἀχύροις, καὶ χόρτῳ, καὶ ἀγρώστει, καὶ καλάμοις ξηροῖς, καὶ ξύλοις, ὧν ἔνια πρὶν ἀποξηρανθῆναι, γλυκέα τε ἡμῖν ἐστι, καὶ τροφὴν τῷ σώματι δίδωσιν ἐνίοτε, οἷον ὅτε τοῦ φοίνικος ἐγκέφαλος (οὕτω γὰρ ὀνομάζουσι τὸ ἀνώτατον μόριον αὐτοῦ) καὶ τῆς ἀγρώστεώς τε καὶ τῶν καλάμων αἱ μαλακαὶ ῥίζαι, καὶ μάλιστα τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἤδη δὲ καὶ τῶν πλείστων δένδρων αἱ βλάσται. ὁμοιότητι μὲν γὰρ ἀεὶ τῇ πρὸς τὸ τρεφόμενον, γλυκὺ φαίνεται τὸ τρέφον, ἀνομοιότητι δ' οὐ γλυκύ. πολλῶν δ' οὐσῶν ἀνομοιοτήτων, πολλὰς ἀναγκαῖον ἐν τῷδε καὶ τὰς μὴ γλυκείας γίγνεσθαι ποιότητας, ἃς ἑρμηνεῦσαι μὲν ἀμήχανον. ἀναμνῆσαι δ' ἐγχωρεῖ, πάντων ἀνθρώπων ἀκριβῶς εἰδότων, ἑτέραν μὲν τὴν ἐκ τῶν στρυφνῶν, αἴσθησίν τε καὶ διάθεσιν ἐν τῇ γλώττῃ γιγνομένην, ἑτέραν δὲ τὴν ἐκ τῶν ὀξέων, καὶ ἄλλην μὲν τὴν ἐκ τῶν ἁλμυρῶν, ἄλλην δὲ τὴν ἐκ τῶν πικρῶν.

Ὥσπερ οὖν ὅσα τῶν ἐδεσμάτων ὁμοιότητα ταῖς τῶν τρεφομένων ὑπάρχει φύσεσι γλυκύτατ' ἐμφαίνεται, καὶ σκευασίας οὐδεμιᾶς προσδεῖται, κατὰ τὸν αὐτὸν

τρόπον ὅσα πορρωτέρω τὴν κρᾶσιν ἐστὶν, τὰ μὲν ἡδυσμάτων, τὰ δ' ἑψήσεως, τὰ δὲ καὶ συναμφοτέρων προσδεῖται. καὶ οὐδέν γε θαυμαστὸν αὐτῶν τῶν ἡδυσμάτων μηδὲν ἐδώδιμον ὑπάρχον, εἰς ἡδονὴν συντελεῖν τῷ δι' ἑαυτοῦ σκευασθέντι. δυοῖν γὰρ ἀμέτροιν συνελθόντοιν, ἐγχωρεῖ τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν σύμμετρον ἀποτελεσθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο γλυκὺ φανῆναι, τῶν ἀμέτρων οὐκ ὄντων τοιούτων. ὅταν δὲ δὴ καὶ δι' ἑψήσεως, ἢ ὀπτήσεως, ἢ ὅλως ὑπὸ θερμοῦ τινὸς ἡ σκευασία γίνεται τῶν ἐδεσμάτων, οὐδὲν οὔτ' ἄπορον οὔτ' ἄλογον, ἃ πρότερον οὐκ ἦν ἡδέα γενέσθαι, νῦν ἥδιστα. φαίνεται γὰρ ἡ τοῦ θερμοῦ φύσις οἷς ἂν ὁμιλήσῃ, ταχέως ἀλλοιοῦν αὐτὰ, καὶ μεταβάλλειν εἰς ἕτερον εἶδος, ὥστ' οὐκέτι οὐδὲ τοῦτ' ἄπορον, εἰ τινὰ μὲν ἡδίω, τινὰ δὲ ἀηδέστερα γίνεται τῷ πυρὶ πλησιάζοντα, καὶ τινὰ μὲν ἐλαχίστῳ χρόνῳ, τινὰ δ' ἐπὶ πλεῖστον ἑψηθῆναι χρῄζει. τὰ μὲν γὰρ ὁμοιότατα ταῖς κράσεσι τῶν τρεφομένων σωμάτων, χωρὶς ἑψήσεώς τε καὶ σκευασίας, ἤδη φαίνεται γλυκέα. τὰ δ' ἀνόμοια πάντα μὲν ἀηδῆ, πρὶν σκευασθῆναι. δεῖται δὲ τὰ μὲν ὑπέρθερμα, τῷ ψυχρῷ κολασθῆναι, τὰ δ' ἱκανῶς ψυχρὰ, τοῖς τε τῶν θερμῶν ἐδεσμάτων μίξεσιν καὶ τῷ πυρί. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑγρότητι μὲν ὅσα γεώδη καὶ ξηρὰ, ξηρότητι δὲ τὰ πλέον ἢ προσῆκεν, ὑδατώδη τε καὶ ὑγρά. τὰς μὲν οὖν ξηρότητας αἱ τῶν ὑγρῶν ἐπιμιξίαι, τὰς δ' ὑγρότητας αἱ τῶν ξηρῶν, καὶ τὸ πῦρ ἐπανορθοῦται. μεγίστη δὲ τοῦ λεγομένου πίστις, ἡ κατὰ τὸ στόμα γιγνομένη μεταβολή. τοῖς γοῦν ἐπὶ πλέον ἀσιτήσασιν, ἁλυκὸν φαίνεται τὸ πτύελον, εἰ δ' ἐπὶ πλεῖστον, οὐχ ἁλυκὸν μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ πικρόν. οὕτω δὲ καὶ πᾶν ἐγχολοῦται τὸ σῶμα, καὶ εἴπερ ἦν αἰσθητικὸν ἅπαν ὁμοίως τῇ γλώττῃ, καὶ τῆς ἁλυκότητος ἂν οἶμαι τῆς ἐν αὐτῷ ῥᾳδίως ᾐσθάνετο, καὶ τῆς πικρότητος, ἔτι τε πρὸς τούτῳ καὶ αὐτῆς τῆς γλυκύτητος, ὑπαρχούσης γε ἀεὶ τῷ κατὰ φύσιν αἵματι. νυνὶ δὲ ἐπειδὰν ἤτοι ῥαγέντος, ἢ ἀναστομωθέντος ἀγγείου τινὸς ἀθρόον τε καὶ θερμὸν αἷμα κατὰ τῆς γλώττης ἐκχυθῇ, φαίνεται γλυκύτατον, ὅταν ὡς εἴρηται κατὰ φύσιν ἔχῃ. ἐπεί τό γε νοσηκὸς πικρὸν, ἢ ἁλυκόν ἐστιν, ἢ τινὰ τοιαύτην ἑτέραν ἐμφαίνει ποιότητα, τὸ μέν τοι καθ' ὅλον τοῦ ζώου τὸ σῶμα λανθάνει, καθάπερ αἱ χολαὶ καὶ τὸ φλέγμα. καί τοι τῶν χολῶν, ἡ μὲν ἀεὶ πικρὰ φαίνεται κἂν μικρῷ μορίῳ ψαύσῃ τῆς γλώττης, ἡ μέλαινα δ' ὀξεῖα. καὶ τοῦ φλέγματος καὶ τῇ γλώττῃ πλησιάζοντος, τὸ μὲν γλυκὺ, τὸ δὲ ὀξὺ, τὸ ἁλμυρὸν ἐναργῶς ἐφάνη πολλάκις, ἄδηλον ὑπάρχον καὶ τοῦτο καθ' ὅλον τὸ ζῶον. Οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, οὐδὲ διατί τὸ γλυκύτατον ἁπάντων μέλι, τὸν πικρότατον γεννᾷ χυλὸν, καὶ διατί μάλιστα τοῖς ἀκμάζουσί τε καὶ φύσει θερμοῖς, καὶ πυρέττουσιν. ὡς γὰρ κἀκτὸς ἐπὶ πλέον ὁμιλῆσαν τῷ πυρὶ πικρὸν ἀποτελεῖται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἂν τοῖς τῶν ζώων σώμασιν ὅταν ἀκραιφνεῖ πλησιάζῃ θερμότητι, χολώδη γεννᾷ χυλόν. ἐν δὲ ταῖς ψυχροτέραις κράσεσιν, ἢ διὰ ἡλικίαν, ἢ διὰ φύσιν σώματος, ἢ διὰ νόσον εἰς χρηστὸν καὶ σύμμετρον αἷμα μεταβάλλει ῥᾳδίως. οὐ γὰρ ὑπερθερμαινόμενον, οὐδ' ἀλλοιούμενον ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς τοιούτοις σώμασιν, ἀλλ' ὅμοιόν τι τῷ μετρίως ἑψηθέντι πάσχον, ἐξομοιοῦται τελέως αὐτοῖς, καὶ διαφυλάττει τὴν γλυκύτητα, καὶ τί θαυμαστὸν ὑπὸ τῆς σφοδροτέρας ἐν τοῖς ζώοις θερμότητος, ἢ πλείονος ἑψήσεως, ἐξίστασθαι τῆς ἀρχαίας γλυκύτητος τὸ μέλι, καὶ χωρὶς τούτων ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ θερμότητος, ἐν χρόνῳ πλέονι πικρὸν ἀποτελούμενον. ἐν γὰρ τῷ τάχει τῆς μεταβολῆς ἡ διαφορὰ μόνον, οὐκ ἐν τῷ πάσχειν ἕτερον πάθος ὑφ' ἑτέρας αἰτίας. καὶ γὰρ τὸ πάθος αὐτὸ, καὶ τὸ μεταβάλλον αἴτιον ὄν, τὸ πάθος μὲν ἡ πικρότης, τὸ δ' αἴτιον ἡ ἀμετρία τῆς θερμότητος. ἀμετρίας δὲ τῆς εἰς ἀλλοίωσιν ἀγούσης, διττῆς ὑπαρχούσης τῷ γένει, ῥώμης τοῦ πλησιάζοντος, ἢ μήκους τοῦ χρόνου. τὴν μὲν ἑτέραν ἐξ ἡμῶν τε καὶ τοῦ πυρὸς, τὴν δ' ἑτέραν ἐξ αὐτοῦ λαμβάνει τὸ μέλι. καὶ δεόντως ἐν χρόνῳ πλείονι γίγνεται τοῦτο τὴν ἐξ αὐτοῦ, ὅτι καὶ τὸ μεταβάλλον ἀσθενέστερον. ὅπερ οὖν ὑπ' ἐλάττονος αἰτίας ἐν χρόνῳ πλείονι γίγνεται, τοῦθ' ὑπὸ μείζονος ἐν ἐλάττονι γίγνεσθαί τι θαυμαστόν. ἀλλ' οὐ τό γε γάλα, καί τοι γλυκὺ πρὸς τὴν γεῦσιν ὑπάρχον, ἐξ αὐτοῦ ποτε γίνεται πικρόν. κρατεῖται γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον ἢ κρατεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ὀξύνεται κείμενον. ἐκ τριῶν μὲν γὰρ οὐσιῶν διαφερουσῶν ταῖς ποιότησι σύγκειται, καθότι καὶ πρόσθεν ἔλεγον, πρώτης μὲν τῆς παχείας ἐξ ἧς ὁ τυρὸς γίνεται, δευτέρας δὲ τῆς λιπαρᾶς, ἐξ ἧς ὁ βούτυρος, καὶ τρίτης τῆς ὑδατώδους, ἣν ὀῤῥὸν ἐπονομάζομεν. ἀλλὰ τούτων ἡ μὲν λιπαρὰ, μάλιστα εὔκρατος, ἡ δὲ παχεῖα, μικρὸν ταύτης ἀποδέουσα. τὸ δ' ὀῤῥῶδες περίττωμα ψυχρόν τ' ἐστὶ καὶ ὑγρὸν, ὥστε τὸ μὲν σύμπαν γάλα τοῦ συμμέτρου τῇ θερμότητι σώματος ἀπολείπεσθαι συχνῷ, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὀξύτητα μεταβάλλει ἐξ ἑαυτοῦ μᾶλλον, ἢ πικρότητα. καὶ εἴπερ οἷόν τε ἦν ἑαυτοῦ γεύσασθαι πεφθέντος, ἔν τε τῇ γαστρὶ καὶ κατὰ τὰς φλέβας, εὑρίσκετο ἂν οἶμαι γλυκύτερον μέλιτος. ὃ γὰρ ἔξωθεν ἔχει καὶ παρ' ἑαυτοῦ τὸ μέλι, τοῦτ' ἐν τῷ πέττεσθαι λαμβάνει τὸ γάλα. καὶ ὅταν γε θερμὸν ἱκανῶς ὑπάρχει τὸ τοῦ ζώου σῶμα, τοσοῦτον ἐπικτᾶται τὸ γάλα γλυκύτητος, ὅσον ἀπόλλυσι τὸ μέλι. καὶ τοῦτ' εὐλόγως γίνεται. τῷ μὲν γὰρ ἄκρως γλυκεῖ, καὶ διὰ τοῦτο μηκέτ' ἐγχωροῦντι προσθήκην γλυκύτητος, εἰς τὴν ἐφεξῆς ἀνάγκη μεταβάλλειν ποιότητα. τῷ δέ γε ἐνδεῖ, τὸ τέλειον ἐκ τῆς πέψεως προσγίνεται. ταῦτ' ἄρα καὶ διττὰς ἀπεπτούμενον ἐν τῇ γαστρὶ τὸ γάλα, τὰς ἀλλοιώσεις ἐπιδέχεται. κατὰ μὲν τὴν ψυχροτέραν κοιλίαν ὀξυνόμενον, ἐν δὲ τῇ θερμοτέρᾳ κνισσῶδές τε καὶ πικρὸν ἀποτελούμενον. οὐ μὴν τό γε μέλι τὴν εἰς ὀξύτητα ποτὲ μεταβολὴν δέχεται ἐν τῷ πέττεσθαι, θερμότερον γάρ ἐστιν ἢ ὥστε μὴ κρατούμενον ὀξυνθῆναι. δακνώδη μὲν γὰρ ἄμφω τῇ γλώττῃ, τό τε ὀξὺ καὶ τὸ πικρὸν, οὐ μὴν ὡς γλώττης αἴσθησις τοῦτο κέκτηται. καὶ γὰρ εἰ καὶ κατ' ἄλλης σαρκὸς ἧστινος οὖν γυμνῆς τοῦ δέρματος ἐπιβάλλοις αὐτὰ, δάκνειν κἀκείνην, ᾧ δῆλον ὡς τὸ δακνῶδες, τῆς ἁφῆς ἴδιον αἰσθητὸν, οὐ γεύσεως ἐστίν. καὶ μὴν καὶ τοῖς δριμέσιν ὀνομαζομένοις, οἷον πυρέθρῳ τε καὶ σκορόδῳ, καὶ κρομμύῳ ὑπάρχει τὸ δάκνειν, οὐ τὴν γλῶτταν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν ἡμῶν σάρκα. καὶ κοινὸν ἄρα τοῦτο τὸ δάκνειν τριῶν ἐστὶ χυμῶν, ὀξέος, πικροῦ, δριμέος, ἀλλὰ τοῦ μὲν ὀξέος, ὡς ψυχροῦ τε ἅμα καὶ λεπτομεροῦς (ἐδείχθη γὰρ τοῦτο πρόσθεν) τοῦ πικροῦ δὲ καὶ δριμέος ὡς θερμῶν. Ὅτι μὲν οὖν ὁ πικρὸς χυμὸς θερμός ἐστιν, ἀρτίως μοι δέδεικται. περὶ δὲ τοῦ δριμέος ἰδίως ὀνομαζομένου τὴν ἀρχὴν, οὐδ' ἀποδείξεως ἐστὶ χρεία. φθάνει μὲν γὰρ ἡ ἐκ τῆς αἰσθήσεως ἐνέργεια, τὴν ἐκ τοῦ λόγου πίστιν, ὥστ' οὐδ' ἠμφισβήτησεν οὐδεὶς ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ Πλάτων ὡς περὶ θερμοτάτου πάντων ἀποφαίνεται, καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Θεόφραστος, καὶ τῶν ἰατρῶν οὐδείς ἐστιν, οὔτε τῶν παλαιῶν, οὔτε τῶν νεωτέρων, ὃς ἕτερόν τι γιγνώσκει. ἐπεὶ γὰρ τὸν τῆς οὐσίας αὐτοῦ λόγον ἐστὶ τὸ θερμαί-

νειν

νειν, ὡς εἰ καὶ τῶν ἰδιωτῶν ὅντινα οὖν ἔροιο, τί καλεῖ δριμὺ βρῶμα, φαίη ἄν, οἶμαι, τὸ θερμαῖνον ἰσχυρῶς ἐν τῷ γεύεσθαι, καθάπερ τὸ πέπερι, καὶ τὸ πύρεθρον, καὶ τὸ κάρδαμον, καὶ τὰ σκόροδα, καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα. καί μοι δοκεῖ μόνον τοῦτο τὸ γένος τῶν χυμῶν ἰδίας ἀπορῆσαν προσηγορίας, τῇ κοινῇ συγκεχύσθαι καθ' ὑπεροχήν. ὄντος γὰρ καὶ τοῦ πικροῦ χυμοῦ, καὶ τοῦ ὀξέος δριμέων ἀμφοῖν, ἐν ᾧ περ ἂν σώματι σφοδρὰν εὑρίσκομεν τὴν δριμύτητα, κἂν μήτε πικρὸν ᾖ, κἂν μήτε ὀξύ, δριμὺ προσαγορεύειν εἰθίσμεθα, καί τοι πολλῶν ὄντων κατ' εἶδος τῶν τοιούτων σωμάτων. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἐδώδιμα, τὰ δ' οὔ. τὰ μὲν οὖν ἐδώδιμα γλυκεῖαν ἐξ ἀνάγκης ἔχει τινὰ μεμιγμένην ἀμυδρὰν ποιότητα. καὶ διὰ τοῦτο πολλοῖς ἐξ αὐτῶν ὡς ὄψῳ χρώμεθα, πολλοῖς δ' ὡς ἡδύσματι μόνῳ. ὡς σιτίοις μὲν γὰρ αὐτοῖς τοῦτο μόνον οὐδενί, διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως. τῶν δ' οὐκ ἐσθιομένων, τὰ μὲν ἐστὶ θανάσιμα, τὰ δ' ἁπλῶς φάρμακα. πάντα δ' οὖν ἐπιτιθέμενα κατὰ τοῦ δέρματος ἡμῶν, ἕλκος ἐργάζεται ῥᾳδίως. ἐμφαίνει δὲ καὶ τούτων ἔνια πικρὰν ποιότητα, ὥσπερ τῶν ἐδωδίμων οὐκ ὀλίγα γλυκεῖαν, οὐ μὴν ὀνομάζεταί γε πικρά. διότι βραχεῖα μὲν αὕτη, καὶ ἀσθενής ἐστιν ἐν αὐτοῖς, ἰσχυρὰ δὲ ἡ τῆς δριμύτητος. ἐνίων δ' οὐδὲ γεύσασθαι τολμῶμεν, οἷον ἤτοι θαψίας, ἢ κανθαρίδων, ἢ τινὸς ἑτέρου τῶν ἐπὶ διάβρωσιν, ἢ σῆψιν ἀναιρούντων. ἀλλ' ἐστὶ καὶ τούτων εἰκάσαι δριμεῖαν εἶναι τὴν γεῦσιν, ἐξ ὧν ἐργάζεται περὶ τὸ σύμπαν σῶμα. πολλὰ δὲ καὶ ταῖς ὀσμαῖς εὐθύς ἐστιν ἀλλόκοτα, καὶ σαφῶς ἐνδεικνύμενα τὴν πρὸς ἄνθρωπον ἐναντιότητα, καθάπερ αὐτά γε ταῦτα τὰ προειρημένα, καὶ ὁ τοῦ κωνείου, καὶ ὁ τοῦ μήκωνος, ἔτι τε μανδραγόρας, καὶ ὑοσκυάμου χυλός. καὶ γὰρ δὴ νῦν ἐθεασάμεθα ἔναγχος βοτάνης χυλόν, ὃν ἑκατοντάρχος τις ἐκ τῆς πρὸς Αἴγυπτον βαρβάρου χώρας ἐκόμισεν, οὕτως δ' ἦν βαρύς, καὶ ἀηδὴς τὴν ὀσμήν, ὡς μήτε γεύεσθαι τολμᾶν, ἀλλ' εἰκάζειν θανάσιμον ὑπάρχειν. ἐχρῆτο δ' αὐτῷ πρὸς τὰς ἀρθριτικὰς ὀδύνας ἀκμαζούσας, καὶ σαφῶς ἐδόκει, καὶ αὐτοῖς τοῖς κάμνουσι ψυκτικὴν ἔχειν τὴν δύναμιν. ἐστὶ δ' ὑπόξανθος μὲν τὴν χρόαν, οὕτως δὲ βαρὺς κατὰ τὴν ὀσμὴν ὡς τοῦ κωνείου, πλὴν ὅσα βραχείας ἀρωματιζούσης τινὸς εὐωδίας προσβάλλει. τὸ δ' ὄνομα τῆς βοτάνης ἐξ ἧς ὁ χυλὸς γίγνεται, λυκοπέρσιον ἔφασκεν εἶναι. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν δηλητηρίων φαρμάκων, αὖθις εἰρήσεται. τοὺς δὲ δριμεῖς ἅπαντας χυμοὺς (περὶ τούτων γὰρ ἦν ὁ λόγος) ἄκρως θερμοὺς χρὴ γινώσκειν ὄντας. ἐφεξῆς δ' αὐτῶν τοὺς πικρούς, εἶτα τούτων ἑξῆς τοὺς γλυκεῖς. ἐν ἅπασι δ' αὐτοῖς ἱκανοῦ τοῦ πλάτους ὑπάρχοντος, ὁ μὲν μᾶλλον δριμύς, καὶ πικρός, καὶ γλυκύς, μᾶλλον δηλονότι καὶ θερμός ἐστιν. ὁ δ' ἧττον, εἰς τοσοῦτον ἀπολείπεται θερμότητος, εἰς ὅσον καὶ τῆς ἀκριβοῦς κατὰ τὴν γεῦσιν ποιότητος. ὅρος δὲ τοῦ μὲν πικροῦ χυμοῦ τὸ ῥύπτειν ἐστί, τοῦ δὲ δριμέος τὸ καίειν, τοῦ δὲ γλυκέος τὸ τρέφειν. ὅταν γε τελέως ἔχωσι κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἕκαστον φύσιν, τουτέστιν, ὅταν ὡς οἷόν τε μάλιστα ὑπάρχωσι ταῖς ἑτέραις ποιότησιν ἄμικτοι, οἷον ὁ πικρός. ἔστι μὲν πάντως θερμός, ἀλλ' ὁ μὲν ἄρτι γινόμενος, ἐκ τῆς τοῦ γλυκέος μεταβολῆς, ἧττόν τε πικρός ἐστι καὶ ἧττον θερμός. ὁ δ' ἤδη πλεῖστον ἐξηλλαγμένος, ἐσχάτως τε πικρός ἐστι, καὶ ἤδη πλησίον ἥκει τοῦ δριμέος, ὡς μὴ ῥύπτειν ἔτι μόνον, ἀλλὰ καὶ διαβιβρώσκειν, καὶ δάκνειν. οἷον ἀριστολοχία μέν, καὶ ἶρις, καὶ πάναξ, αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀπορρύπτουσί τε καὶ καθαροποιοῦσι τὰ ἕλκη. ἀγρία δὲ σταφίς, οὐδὲν μὲν ἧττον τούτων δριμεῖά ἐστιν, εἰ μὴ ἄρα, καὶ μᾶλλον ἐστὶ πικρά. δριμεῖα γὰρ ἤδη καὶ μάλα, καὶ θερμὴ σφοδρῶς, ὅθεν οὐδὲ τὸν ῥύπον ἀφαιρεῖ τῶν ἑλκῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν κατατήκειν πέφυκε τὴν σάρκα. τοιοῦτον δέ τι, καὶ τοῦ σώματος εἴσω λαμβανόμενοι, πεφύκασι δρᾶν οἱ πικροὶ χυμοὶ πάντες, οἷόν τι καὶ κατὰ τὰ ἕλκη. ῥύπτουσί τε γὰρ καὶ διακαθαίρουσιν αὐτά, καὶ τὴν ἐν ταῖς φλεψὶ τῶν χυμῶν παχύτητα τέμνουσιν, ὅθεν ἐπιμήνιά τε κινοῦσι, καὶ ταῖς ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἀναγωγαῖς τοῦ πύου συναίρονται, καὶ ὅλως, εἴτε παχὺ φλέγμα περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς, εἴτε πύον, εἴτ' ἄλλο τοιοῦτον εἴη διακαθαίρουσιν, ἐπιληψίαις τε κατὰ τοῦτο βοηθοῦσιν, ὅσοι γε μὴ δηλητήριοι τὴν φύσιν ὑπάρχουσιν. ἐκεῖνοι γὰρ ὅλῳ τῷ γένει παρὰ φύσιν εἰσίν. οὕτως δὲ καὶ τοὺς πτύοντας αἷμα βλάπτειν πεφύκασιν. τῶν στυφόντων γὰρ ἐκεῖνοι, καὶ γλίσχρων, οὐ τῶν τεμνόντων, καὶ διαιρούντων δέονται. ταυτὶ μὲν οὖν ἤδη πως ἅπτεται τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου.

Περὶ δὲ τῶν πικρῶν χυμῶν τῆς δυνάμεως ἀφορισάμενοι, καὶ τμητικοὺς αὐτοὺς εἰπόντες εἶναι, καὶ λεπτυντικούς, καὶ ῥυπτικούς, καὶ δηλονότι θερμοὺς εἰς τοσοῦτον, ὡς μήπω καίειν, ἐπὶ τοὺς δριμεῖς αὖθις ἴωμεν τῷ λόγῳ, καὶ πρῶτον μὲν θερμοὺς ἀκριβῶς αὐτοὺς εἴπωμεν, εἶτα διαβρωτικούς τε καὶ καυστικούς, καὶ ἐσχαρωτικούς, καὶ συντηκτικούς. ἐπὶ μὲν τοῦ δέρματος ἐπιτιθεμένους ἅπαντας τοὺς τοιούτους εἶναι, εἴσω δὲ τοῦ σώματος λαμβανομένους, ὅσοι μὲν ὅλαις ταῖς οὐσίαις ἐναντιώτατα διάκεινται πρός τινα ζῷα, σηπτικούς τε πάντας εἶναι καὶ δηλητηρίους ἐκείνων τῶν ζῴων. ὅσοι δὲ κατὰ τὴν ἀμετρίαν τῆς θερμότητος μόνον, εἰ μὲν παχυμερεῖς, καὶ γεώδεις εἶεν, ἑλκωτικοὺς τῶν ἐντός. εἰ δὲ λεπτομερεῖς, διουρητικούς τε καὶ ἱδρωτικούς, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, τμητικούς τε καὶ διαφορητικούς. συναίρονται δέ τινες αὐτῶν, ταῖς τε ἐκ τοῦ θώρακος ἀναπτύσεσι, καὶ ταῖς τῶν καταμηνίων φοραῖς. ἀλλὰ πότε καὶ πῶς, καὶ τίνι μεθόδῳ χρωμένων, οὐ τῆς νῦν ἐνεστώσης πραγματείας διελθεῖν. ὑπὲρ ἁπάντων γὰρ τῶν τοιούτων ἐν τῇ θεραπευτικῇ μεθόδῳ λεχθήσεται, ὥστε καὶ περὶ τῶν δριμέων χυμῶν τῆς φύσεως ἤδη παύομαι τὰ πλείω γράφων. ἀρκεῖ δὲ μόνον ἔτι διορισμοὺς ἀκριβεστέρους αὐτοῖς προσθεῖναι, καθ' οὓς διαφέρουσι τῶν πικρῶν. οὐ μόνον γὰρ ἰσχυρᾷ θερμότητι διαλλάττειν αὐτῶν πεφύκασιν, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς πικροὺς μὲν ἅπαντας ὑπάρχειν, οὐ θερμοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ξηροὺς τὴν δύναμιν, ὡς ἄν τις μάλιστα σαφῶς εἰκάσειε τέφρᾳ παραπλησίως. ἐν δὲ τοῖς δριμέσιν, ὅσοι γε οὐκ εἰσὶ πικροί, πολλὴν ἐνίοτε μεμίχθαι τὴν ὑγρότητα, καὶ διὰ τοῦτο γ' ἐσθίειν ἡμᾶς, οὐκ ὀλίγα τῶν τοιούτων σωμάτων. ὅτι δ' οὐδὲ θερμὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ξηρός ἐστι τὴν κρᾶσιν ὁ πικρὸς ἅπας χυμός, ἥ τε διωρισμένη πεῖρα, πρώτως καὶ μάλιστα διδάσκει, περὶ ἧς ἔμπροσθεν εἴρηταί μοι πολλάκις, ἔτι τε πρὸς τῇ πείρᾳ τῷ λόγῳ σκοπουμένοις, ὡσαύτως συμβαίνει. θερμαινομένων γοῦν ἐπὶ πλέον τῶν γλυκέων, εἴθ' ὑπὸ πυρός, εἴθ' ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος, ἡ τῶν πικρῶν σωμάτων ἐδείκνυτο γένεσις. εὐθὺς δὲ ταῦτα καὶ τῇ συστάσει μὲν ξηρότερα φαίνεται, καὶ τῷ δαπανᾶσθαι δ' ἀεί, καὶ ἀπορρεῖν αὐτῶν τὸ ὑγρὸν ἐξατμιζόμενον ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ καταλειπόμενον ἀποδείκνυσθαι γεωδέστερόν τε καὶ ξηρότερον. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ γλυκὺ πρὸς τὸ θερμὸν ὑπάρχειν, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧττον, ἐξ ἀνάγκης δήπου καὶ ὑγρόν, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧττον ἐστίν. εἰ δέ γε τῇ τοῦ σώματος ἡμῶν φύσει μάλιστα οἰκεῖον ὑπάρχει, αὕτη δ' ἦν εὔκρατος ὑγρά, καὶ θερμή, τὸ δ' οἷον ὑπεροπτηθέντος τούτου γιγνόμενον,

ὅμοιον τιτάνῳ καὶ τέφρᾳ, ξηρὸν καὶ θερμὸν ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖται. καὶ μέν τοι καὶ διὰ αὐτὸ τοῦτο ῥύπτειν τε πέφυκε καὶ καταθραύειν, καὶ τέμνειν τοὺς γλίσχρους καὶ παχεῖς χυμοὺς, ὥσπερ ἡ τέφρα, καὶ τὸ νίτρον. οὐδὲ γὰρ ἀερώδης αὐτῶν ἐστὶν, οὐδὲ λεπτομερὴς, ἀλλ' οὐδὲ ὑδατώδης ἡ σύστασις, ἀλλ' ὥσπερ καὶ μικρῷ πρόσθεν εἴρηται γεωδεστέρα, κατειργασμένη ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καὶ οἷον ὑπεροπτημένης αὐτῆς τῆς οὐσίας. ὡς μὲν οὖν τοῖς στύφουσι παραβαλεῖν εἴη ἂν, οὐκ ὀλίγῳ τινὶ λεπτομερέστερα τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων, ὡς δὲ τοῖς δριμέσι παχυμερέστερα, καὶ διὰ τοῦτ' οὔτε διεξέρχεται ῥᾳδίως τῶν γλίσχρων τε καὶ παχέων χυμῶν, ὥσπερ ὅσα λεπτομερέστερα ταῖς οὐσίαις ἐστὶν, οὔτ' ἀδυνατεῖ τέμνειν ὁμοίως τοῖς παχυμερέσιν. ἐν δὲ τῷ μέσῳ χρὴ τετάχθαι τὸ μέλλον τέμνειν ἑκατέρας τῶν ὑπερβολῶν, ἵνα μήθ' ἑτοίμως τετάχθαι ὡς αὐτὴ ἡ φλὸξ διεξέρχηται, μήτ' ἐν τῷ μέλλειν καὶ βραδύνειν ἀδυνατῇ διαιρεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων κἀν τῷ μετὰ ταῦτα λόγῳ ῥηθήσεται τῷ πέμπτῳ. νυνὶ δ' ἀρκεῖ γινώσκειν τόγε τοσοῦτον, ὡς ἡ πικρὰ ποιότης ἅπασα, θερμαῖς τε ἅμα καὶ ξηραῖς οὐσίαις συμβέβηκε, καὶ πρὸς τούτοις γ' ἔτι λεπτομερέσι, καὶ γεώδεσιν. ἀκούειν δ' ὅλου χρὴ τοῦ λεγομένου συνάπτοντας εἰς ταυτὸ, καὶ μὴ κατὰ μόνας ἑκάτερον ἀναγινώσκοντας. καὶ γὰρ αὖ μάχεσθαι δόξειεν οὕτω γε τῷ γεώδει τὸ λεπτομερὲς, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς λεπτομερὲς, ἀλλ' ὡς ἐν γεώδει συστάσει τοιοῦτον εἶναι φημὶ τὸ πικρὸν, οἷον τίτανος καὶ τέφρα, καὶ πᾶν ὅτι περ ἂν ἀκριβῶς κατοπτηθῇ, καὶ γένηται σποδιά, μᾶλλον δ' αὖ ἴσως ἀληθέστερον εἰκάζοιτο λιγνύϊ τινὶ καὶ αἰθάλῃ φλογὸς, ὥστε καὶ γευομένοις πικρὰ φαίνεται. παχυμερὲς μὲν οὖν σῶμα γεῶδες, ὅτε σίδηρος ἐστὶν καὶ ὁ λίθος, αἰθάλη δὲ καὶ τέφρα λεπτομερές. ὁ μέν τοι διὰ πυρὸς ἤτ' οὖν λίθος, ἢ σίδηρος, παχυμερέστερος ἐστὶν τιτάνου καὶ τέφρας, καὶ πολὺ μᾶλλον αἰθάλης, καὶ πρὸς τούτοις γε θερμότερος, ἀλλὰ διαπύρῳ μὲν σιδήρῳ, καὶ λίθῳ, τὰ περὶ διάβρωσιν ἀναιροῦντα, φάρμακα προσέοικεν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ σώματι θερμασίας, εἰς τοῦτ' ἀγόμενα δηλονότι, καθάπερ ἥτε χαλκῖτις, καὶ τὸ μίσυ, καὶ τὸ σῶρι, καὶ πρὸς τούτοις ἀρσενικὸν, ὑδράργυρος, καὶ ἕτερα μυρία. παχυμερῆ μὲν γάρ ἐστιν τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ δυνάμει θερμὰ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐκπυρούμενα τῷ χρόνῳ κατὰ τὴν ἐν τῷ ζώῳ μεταβολὴν, ὁμοίως διαπύροις λίθοις ἢ σιδήροις, ἑλκοῖ καὶ καίει τὰ περὶ τὴν γαστέρα, μηδ' ἀναδοθῆναι δυνάμενα διὰ τὸ βάρος. τούτων δέ τι λεπτομερέστερα, καίτοι γεώδη ταῖς συστάσεσιν ὑπάρχοντα, τίτανός τε καὶ κανθαρὶς, καὶ ὁ θαλάττιος λαγωός. ὧν τινὰ μὲν ἄχρι τῶν καθ' ἧπαρ ἀνέρχεται χωρίων, ἔνια δὲ καὶ μέχρι κύστεως καὶ θώρακος ἐν τῷ τοσούτῳ διαστήματι τῆς φορᾶς τὸ πυρῶδες προσκτώμενα, ἀριστολοχία δὲ καὶ ἶρις, ἔτι καὶ τούτων αὐτῶν λεπτομερέστερα ἐστίν. καὶ γὰρ καὶ ὑγρᾶς οὐσίας μᾶλλον τούτων μετέχει, καὶ ἀερώδους, δῆλον δ' ἐκ τοῦ μήθ' οὕτως εἶναι ξηρὰ, καὶ κραῦρα, μήθ' οὕτως βαρέα, καὶ διὰ τοῦτ' ἐξέφυγε τὸ γένος τῶν δηλητηρίων. καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ κανθαρὶς ὀλίγη ποτὲ ληφθεῖσα, καὶ οἷς προσῆκε μιχθεῖσα πρὸς τὸ μηδὲν ἀδικεῖν τὴν κύστιν, ἔτι καὶ διακαθαίρει νεφροὺς, καὶ τάγε δραστικώτερα τῶν οὐρητικῶν φαρμάκων ἔχει τι καὶ κανθαρίδος. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἕτερος λόγος.

Ὁ δὲ πικρὸς χυμὸς ὅτι τοῖς ξηροῖς τῇ κράσει σώμασιν συνυπάρχει, κἀκ τοῦ δυσσηπτότατα πάντων εἶναι τὰ πικρὰ, καὶ ἥκιστα σκώληκάς τε καὶ ἄλλ' ἄττα ζῷα γεννᾶν, οἷα δὴ πέφυκεν ἐν ῥίζαις καὶ βοτάναις, καὶ καρποῖς σηπομένοις ἐγγίνεσθαι, πάρεστι συλλογίσασθαι. μάλιστα γὰρ ὁρῶμεν ἐν τοῖς ὑγροῖς σώμασι, καὶ σκώληκας, καὶ σηπεδόνας ἐγγιγνομένας. τὰ δ' ἀκριβῶς πικρὰ (καλῶ δ' οὕτως ὅσα μηδεμιᾶς ἑτέρας ποιότητος αἰσθητῆς μετέχηκεν) ἅπασι σχεδὸν τοῖς ζῴοις οὐκ ἀνθρώποις μόνοις ἐστὶν ἄβρωτα, τῷ πᾶν μὲν ζῷον ὑγρὸν, ἢ μᾶλλον, ἢ ἧττον ὑπάρχειν, ξηρὰ δ' εἶναι τὰ πικρὰ, τέφρᾳ καὶ κονίᾳ παραπλήσια. οὔτ' οὖν τέφραν, ἢ κονίαν, ἢ αἴθαλον, ἢ τίτανον ἐσθίει ζῷον οὐδὲν, οὔτε τῶν ἀκριβῶς πικρῶν. ἀψίνθιον μὲν γὰρ οὐ πικρὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ στρυφνόν ἐστιν, ἡ θάλαττά τε ἁλμυρὰ μᾶλλον ἢ πικρὰ, καὶ πλεῖστον μετέχουσα τοῦ ποτίμου, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλει πάλαι τοῦτ' ἱκανῶς ἀποδέδεικται. τὸ δὲ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Συρίᾳ λίμνης ὕδωρ, ἣν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν θάλασσαν νεκρὸν, οἱ δὲ λίμνην ἀσφαλτῖτιν. ἐστὶ μὲν καὶ γευομένοις οὐχ ἁλυκὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ πικρόν. ἔχει καὶ τοὺς ἐξ ἑαυτοῦ γεννωμένους ἅλας, ὑποπίκρους ὁμοίως, καὶ κατὰ τὴν ὄψιν εὐθὺς ἅμα πάσης θαλάσσης λευκότερόν τε καὶ παχύτερον φαίνεται, ἅλμῃ κατακορεῖ προσεοικὸς, εἰς ἣν οὐδ' ἂν ἐμβάλῃς ἅλας ἔτι τακήσονται, πλεῖστον γὰρ τούτων μετέχει. καὶ εἴ τις εἰς αὐτὴν καταδὺς ἀνακύψειεν, ἄχνη ἁλῶν εὐθέως ἐν κύκλῳ περὶ πᾶν ἴσχει τὸ σῶμα, καὶ διὰ τοῦτό τε καὶ βαρύτερον ἐστὶ τῆς ἄλλης θαλάττης τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο τοσοῦτον, ὅσον ἡ θάλαττα τῶν ποταμῶν, ὥστ' οὐδ' εἰ βούλοιο κατὰ τοῦ βάθους καθεὶς ἑαυτὸν φέρεσθαι κάτω, δυνηθείης ἂν οὕτως, ἐξαιρεῖ τε καὶ κουφίζει τὸ ὕδωρ, οὐχ ὡς φύσει κοῦφον ὑπάρχον, ὅπερ ἤδη τις εἶπε τῶν παλαιῶν σοφιστῶν, ἀλλ' ὡς Ἀριστοτέλης ἔλεγε διὰ βαρύτητα, δίκην πηλοῦ βαστάζον τὰ κουφότερα. καὶ κατὰ τοῦτό γέ τοι καὶ εἰ συνδήσας ἀνθρώπου τὼ χεῖρε, καὶ τὼ πόδε, μεθείης εἰς τὸ τῆς λίμνης ἐκείνης ὕδωρ, οὐκ οἰχήσεται κάτω. καὶ μὲν δὴ καὶ ὡς ἐν τῇ θαλάττῃ πλείονα φορτία τῶν ἐν ταῖς λίμναις τε καὶ ποταμοῖς, βαστάζει τὰ πλοῖα μὴ βυθιζόμενα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τῇ νεκρᾷ λίμνῃ πολλαπλάσια τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ. τοσούτῳ γάρ ἐστι τὸ κατ' αὐτὴν ὕδωρ τοῦ θαλαττίου βαρύτερον, ὅσον τὸ θαλάττιον τοῦ λιμναίου τε καὶ ποταμίου. πρόσεστι γὰρ ἡ τῶν ἁλῶν οὐσία, γεώδης τε καὶ βαρεῖα. καί σοι καὶ αὐτῷ γεννῆσαι θάλατταν ἔξεστιν, ἅλας ὕδατι ποτίμῳ διατήξαντι, καὶ γνῶναι πόσῳ βαρύτερον ἀποτελεῖται τὸ τοιοῦτον ὕδωρ τοῦ γλυκέος. ἀλλὰ καὶ μέτρον ἤδη τι πεποίηνται τοῦ τῆς ἅλμης εὔκρατον ὑπάρχειν εἰς τὰς ταριχείας, εἰ φαίνοιτο κατ' αὐτὴν ἐπιπλέον ᾠὸν, ὡς ἔτι γε καταφερομένου καὶ μήπω περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἅλμης ἐποχουμένου, μᾶλλον ὑδατώδης ἐστὶ καὶ γλυκεῖα. δεινῶς δ' ἁλμυρὰ γίνεται τοσούτων ἐμβληθέντων ἁλῶν, ὡς μηκέτ' ἐγχωρεῖν ἐπιτήκεσθαι τοὺς ἐπεμβαλλομένους. καὶ τοῦτό σοι στήσαντι τὸ ὕδωρ, ἁπάντων ὑδάτων εὑρεθήσεται βαρύτερον. ὥστ' ἔγωγε ποτὲ μάταιον ἀπέδειξα τοῦ πλουσίου τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τῆς νεκρᾶς θαλάττης, τοσοῦτον ὕδωρ κομίσαντος εἰς Ἰταλίαν, ὡς πληρῶσαι δεξαμενήν. ἑτοίμως γὰρ ἐποίησα ταυτὸν, ἅλας παμπόλλους ἐμβαλὼν ὕδατι ποτίμῳ. μᾶλλον δ' ἂν ἔτι βαρύτερον ἐργάσαιο τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, εἰ τήξας τοὺς ἅλας ὡς πλείστους ὑπὸ κυνὸς ἐπιτολὴν, ἡνίκα μάλιστα θάλπος ἐστὶ σφοδρότατον, ἐάσαις ἐξοπτηθῆναι, παραπλησίως τῷ περὶ τὴν ἀσφαλτῖτιν λίμνην. οὕτω γὰρ ἔσται, καὶ τοῦτο βαρὺ τὸ ὕδωρ, ὡς ἐκεῖνο. καὶ εἰ ἐνδήσειας, ἢ ἄνθρωπον, ἢ ὁτιοῦν ἄλλο ἐμβάλλοις ζῷον εἰς αὐτὸ, παραπλησίως τοῖς πλοίοις ἐποχήσεται τῷ ὕδατι. καὶ μὲν δὴ

καὶ

καὶ πικρότερον εὐθὺς ἔσται τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, ὡς εἰ καὶ καθεψεῖν ὑπὸ πυρὸς αὐτὸ βουληθείης. ὅτι γὰρ ἂν ἁλυκὸν ἐπὶ πλέον ἐκθερμαίνῃς, ἔσται σοι πικρόν. οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ἀσφαλτίτιδος λίμνης ὕδωρ, ἐν κοίλῳ καὶ θερμῷ χωρίῳ περιεχόμενον, ἐξοπτώμενόν τε ὑπὸ τοῦ ἡλίου γίγνεται πικρόν. διὰ τοῦτό γέ τοι, καὶ τοῦ θέρους μᾶλλον ἢ χειμῶνος ἐστὶ πικρόν. καὶ εἰ ἀρυσάμενος αὐτοῦ τι καταθείης ἐν ἀγγείῳ κοίλῳ, καὶ προσηλίῳ χωρίῳ, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν ὥρᾳ θέρους, αὐτίκα μάλα πικρότερον αὐτοῦ φαίνεταί σοι γεγονός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἅπαντα τοῖς ὀλίγον ἔμπροσθεν ὑπὲρ τῆς τοῦ πικροῦ γενέσεως εἰρημένοις ἱκανῶς μαρτυρεῖ. οὗ δ' ἕνεκεν ὁ λόγος ἐπὶ τὴν ἀσφαλτῖτιν ἐξετράπετο λίμνην, οὔπω μοι πᾶν λέλεκται. φαίνεται γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ ὕδατι, μήτε ζῶον ἐγγιγνόμενόν τι, μήτε φυτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἐμβαλλόντων ποταμῶν ἀμφοτέρων, μεγίστους καὶ πλείστους ἐχόντων ἰχθύας, καὶ μάλιστα τοῦ πλησίον ἱεριχοῦντος, ὃν ἰορδάνην ὀνομάζουσιν, οὐδ' εἷς τῶν ἰχθύων ὑπερβαίνει τὰ στόματα τῶν ποταμῶν. κἂν εἰ συλλαβὼν δέ τις αὐτοὺς ἐμβάλλῃ τῇ λίμνῃ, διαφθειρομένους ὄψεται ταχέως. οὕτω τ' ἀκριβῶς πικρὸν ἅπασιν ἐστὶ, καὶ ζώοις καὶ φυτοῖς πολέμιον, αὐχμῶδές τε καὶ ξηρὸν, καὶ τὴν φύσιν οἷόν περ αἴθαλος ὑπὸ τῆς κατοπτήσεως γεγενημένον. καίτοι γε οὐδὲ τὸ τῆς λίμνης ἐκείνης ὕδωρ ἀκριβῶς ἐστὶ πικρὸν, ὅτι μηδ' οἱ ἅλες αὐτοί. προσαγορεύουσι δ' αὐτοὺς σοδομηνοὺς ἀπὸ τῶν περιεχόντων τὴν λίμνην ὀρῶν, ἃ καλεῖται σόδομα, καὶ χρῶνται πολλοὶ τῶν περιοίκων, εἰς ὅσα περ ἡμεῖς τοῖς ἄλλοις ἁλσί. δύναμις δ' αὐτῶν οὐ ξηραντικὴ μόνον ἐπὶ μᾶλλον ἐστὶ τῶν ἄλλων ἁλῶν, ἀλλὰ καὶ λεπτυντική, διότι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐξώπτηνται. πᾶσι μὲν γὰρ τοῖς ἁλσὶν ὑπάρχει τι καὶ στυπτικὸν ἀμυδρὸν, ᾧ δὴ καὶ σφίγγουσι καὶ πιλοῦσι τὰ ταριχευόμενα τῶν κρεῶν, καὶ μάλιστα ὅταν ὦσι χονδροί τε καὶ δύσθραυστοι. τοιοῦτοι δ' εἰσὶν ἀκριβέστατοι μὲν οἱ πλεῖστοι τῶν ὀρυκτῶν, ἧττον δ' αὐτῶν, οἵ τ' ἐκ τῆς θαλάττης καὶ πολλαχόθι τῆς γῆς ἐξ ὑδάτων ἐλαφρῶν ἁλμυρῶν ἀναξηρανθέντων γεννώμενοι. τρίτοι δ' ἐπὶ τούτοις ὑπάρχουσιν οἱ ὀρυκτοὶ, ῥύπτειν μᾶλλον, ἢ στύφειν τε καὶ συνάγειν πεφυκότες. ἐγγὺς δὲ τούτων εἰσὶ κατὰ τὴν δύναμιν οἱ σοδομηνοὶ χόνδροι μὲν ὄντες ὁμοίως τοῖς θαλαττίοις, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀναμεμιγμένην αὐτοῖς πικρότητα, ῥυπτικώτεροί τε καὶ διαφορητικώτεροι τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ὑπάρχοντες. οὕτω δὲ δὴ καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ καὶ ἀφρὸς αὐτοῦ, καὶ τῷ συνθέτῳ προσηγορίᾳ καλούμενον ἀφρόλιτρον, ἔτι μᾶλλον τῶν ἄλλων πέφυκε ῥύπτειν, ὡς ἂν ἥκιστα μὲν στύφοντα, πικρὰ δ' ἀκριβῶς ὑπάρχοντα. Πλησίον μὲν γάρ ἐστιν ὁ ἁλυκὸς χυμὸς τοῦ πικροῦ, καὶ γὰρ γεώδεις ἀμφότεροι καὶ θερμοί. διαφέρουσι δ' ὅμως οὐκ ἀσαφεῖ διαφορᾷ, ἐν τῷ λεπτύνεσθαί τε καὶ κατεργάσθαι μᾶλλον ὑπὸ θερμότητος ξηρᾶς τὸν πικρόν. οὕτω δὲ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἁλῶν, ὅσοι σκληρότεροί τε εἰσὶ καὶ πυκνότεροι, καὶ γεωδέστεροι, τοιοῦτοι δ' ὑπάρχουσιν ὀλίγου δεῖν οἱ ὀρυκτοὶ πάντες, ἧττον θερμοί τ' εἰσὶ καὶ λεπτομερεῖς, ὅσοι δ' εὔθρυπτοι καὶ χαῦνοι, λεπτομερέστεροι τε ἅμα καὶ θερμότεροι τὴν δύναμιν εἰσὶ, καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπόπικροι μεταξύ πως ὑπάρχοντες, ἁλῶν τε τῶν σκληρῶν καὶ ἀφρονίτρου. ἔστιν μὲν οὖν δὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἀφρονίτρων ἔνια σκληρὰ καὶ παχυμερῆ, καὶ οὐδὲ τήκεται ῥαδίως ἐφ' ὕδατος. ἀλλ' οὐ περὶ τῶν μοχθηρῶν ὁ λόγος μοι νῦν, ἀλλ' ὅσα κατὰ τοὔνομα πέφυκεν ἀφρώδη τὴν οὐσίαν, οἷός περ ἐστὶν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀφρὸς τοῦ νίτρου. λεπτομερέστατος γὰρ οὗτος ἁπάντων τῶν εἰρημένων, ὥσπερ γε καὶ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος. ἱκανῶς γὰρ καὶ τοῦτο λεπτομερές, ἀλλ' ἧττον θερμὸν ἀφρολίτρου. διὸ καὶ τὰς ὑπεραυξανομένας σάρκας ἀλυπότερον ἀποτήκει, δάκνει δ' αὐτὰς ἤδη τὸ ἄνθος τοῦ νίτρου, δάκνει δὲ καὶ τὸ ἀφρόνιτρον, οὐδὲν δὲ ἧττον, καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ, καίτοι γε ἧττον ἐκείνων ὑπάρχον θερμόν. ἀλλ' εἴρηται καὶ πρόσθεν, ὡς ἡ παχυμερὴς οὐσία διαβιβρώσκει μᾶλλον, ὅταν γε μετέχῃ δηλονότι θερμότητός τινος. οὐδὲν γὰρ αὐτῆς μόριον ἀλύπως, καὶ ταχέως διεξέρχεται, καθάπερ τῆς λεπτομεροῦς, ἀλλ' ἰσχόμενον καὶ μένον ἀεὶ καὶ βραδύνον ἐν χρόνῳ τε πλείονι προσεδρεῦον ἐνὶ τόπῳ τοῦ σώματος ἡμῶν, ἀνιαρὸν εἰκότως γίγνεται δίκην σκόλοπος ἐμπεπηγότος τῇ σαρκί. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν χυμῶν ἁπάντων εἴρηται τὰ εἰκότα, λοιπὸν τ' ἂν ἔτι καὶ περὶ τῶν ἀτμῶν εἰπεῖν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ τῷ γένει τῶν αἰσθητικῶν, τὴν τῆς ὀσμῆς αἴσθησιν ἡ φύσις ἐδημιούργησεν. οἱ μὲν δὴ πλεῖστοι τοῖς χυμοῖς αὐτοῖς ὁμοίως ἡμᾶς διατιθέασιν. τά γε γὰρ ὀξέα πάντα, καὶ πρὸ τούτων ὄξος αὐτὸ, τὴν ὄσφρησίν τε καὶ τὴν γεῦσιν ὡσαύτως κινεῖ. τά τε δριμέα καθάπερ σκόροδα, καὶ κρόμμυα, καὶ ταῦτ' οὐδὲν ἧττον τῆς γεύσεως ἀνιᾷ τε καὶ δάκνει τὴν ὄσφρησιν. οὕτω δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν ἄλλων ὁμοία σχεδὸν ἡ τῆς ὀσμῆς αἴσθησίς ἐστι τῇ τῆς γεύσεως, ὥστε ἐνίων σωμάτων, οὐδὲ γευσάμενοί ποτε καθάπερ τῆς κόπρου, γιγνώσκομεν τὴν ποιότητα, καὶ κατὰ τοῦτό γε τὴν ἀρχὴν, οὐδ' ἐπιχειροῦμεν γεύεσθαι, τῷ πάνυ σφόδρα πιστεύειν τῇ ὀσφρήσει. καὶ μέν τοι καὶ τῶν εὐωδῶν ἐδεσμάτων, ὅσα διασαπέντα κατὰ τὴν ὀσμὴν ἡμᾶς ἀνιᾷ, καὶ ταῦτ' εὐθέως ἀπορρίπτομεν, οὐδ' ἐπιχειροῦντες γεύεσθαι, καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων ὁμολογοῦσιν ἀλλήλαις, ὄσφρησίς τε καὶ γεῦσις. ἐπὶ μέν τοι τῶν ἡδίστων, οἷά περ καὶ τὰ ῥόδα διαφέρουσί τε καὶ πάμπολυ διεστήκασιν. οὐ μόνον γὰρ οὐχ ἡδέα γευομένοις ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ πικρότητος οὐκ ὀλίγον ἐμφαίνει. καίτοι τό γε πικρὸν, οὐδέποτ' ἦν εὐῶδες, οὐδ' ὡς φάρμακον, οὐδ' ὡς τροφὴ ἡμῖν ἡδύ. τίς οὖν ἡ τῆς διαφωνίας ταύτης αἰτία, διὸ καὶ Θεόφραστος μὲν ἐζήτησεν, ἄμεινον δ' ἴσως καὶ ἡμᾶς ὅσα γιγνώσκομεν ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν. ἡ τοῦ πικροῦ γένεσις χυμοῦ ἐκ τῶν γλυκέων ὑπὸ θερμότητος λεπτυνομένων ἐφαίνετο συνίστασθαι, καὶ εἶναι δηλονότι θερμότερά τε καὶ λεπτομερέστερα τῇ κράσει τὰ πικρὰ τῶν γλυκέων, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ὀσμῆς αἴσθησις, ἔν τε ταῖς κοιλίαις αὐταῖς γίγνεται τοῦ ἐγκεφάλου, καθότι καὶ δέδεικταί μοι περὶ τούτων ἑτέρωθι, καὶ ἡ οὐσία τῶν ὀσφρητῶν ἀτμώδης ἐστί. τὰ γὰρ ἀπορρέοντα τῶν σωμάτων, ἀναμιγνύμενα τῷ περιέχοντι, κἄπειτα διὰ τῆς κατὰ τὰς ῥῖνας εἰσπνοῆς εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐνεχθέντα, κινεῖ τὴν αἴσθησιν. εὐλόγως οὖν ὅσα μὲν ὀσμώδη πάντα, καὶ θερμά. τὸ γὰρ τῶν ἀτμῶν πλῆθος ἐπὶ θερμότητι. οὐ μὴν εὐθὺς καὶ πᾶν ὀσμῶδες ἡδὺ, διότι μηδ' οἰκεῖον ἐστὶν ἅπαν τοῦ κατὰ τὰς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου πνεύματος. ὥσπερ γὰρ τῶν προσπιπτόντων τῇ γλώττῃ χυμῶν, οἱ μὲν οἰκειότατοι γλυκεῖς ἦσαν, οἱ δ' οὐκ οἰκεῖοι, πολλὰς ἐκέκτηντο διαφοράς. οὕτως καὶ τῶν ἀτμῶν οἱ μὲν οἰκεῖοι τῷ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον πνεύματι φίλιοί τ' εἰσὶ καὶ ἡδεῖς, οἱ δ' οὐκ οἰκεῖοι, διαφέρουσι μὲν ἀλλήλων, οὐκ ὀλίγαις διαφοραῖς. ὀνόματα δ' αὐταῖς ἅπασιν οὐ κεῖται καθάπερ ἐπὶ τῶν χυμῶν. ὀξεῖαν μὲν γάρ τινα, καὶ δριμεῖαν ὀσμὴν ἔχειν, τὸ δ' ἔτι φαμὲν, αὐστηρὰν δὲ ἢ στρυφνὴν, ἢ ἁλυκὴν, ἢ πικρὰν, οὐκέτι λέγομεν, ἀλλ' εἰς δύο

ταύτας ἀνάγομεν προσηγορίας τὰ πλεῖστα τῶν ὀσφρητῶν, εὐώδη τε καὶ δυσώδη προσαγορεύοντες. εὐώδη μὲν ἀνάλογον τοῖς πρὸς τὴν γλῶτταν γλυκέσι, δυσώδη δὲ τοῖς μὴ γλυκέσιν. ἀνώνυμον γὰρ, ὅσον ἐπί γε τῶν χυμῶν ἐστιν ἐν ἑνὶ προσρήματι τὸ τούτων γένος. ἔοικε δὲ τῶν οὐκ ὀσμωδῶν σωμάτων, ἤτοι παντελῶς ὀλίγον ἀποῤῥεῖν, ἢ τοῖς ὄγκοις ἀσύμμετρον ὡς ἐπὶ τῶν ἀκριβῶς ἀλυκῶν καὶ στρυφνῶν. ἀκριβῶς δ' ὅταν εἴπω τι, τοῖον, ἢ τοῖον ὑπάρχειν εἰλικρινὲς, καὶ ἄμικτον αὐτὸ, καθόσον οἷόν τε ποιότητος ἑτέρας εἶναι φημί. παχυμερής τε γὰρ ἀμφοῖν ἡ οὐσία, καὶ πρὸς τούτοις ψυχρὰ τῶν στρυφνῶν, ὥστ' εἰκὸς καὶ τὸ ἀποῤῥέον αὐτῶν ὀλίγον τε εἶναι καὶ παχὺ, καὶ οἷον γεῶδες τοῖς ὄγκοις, καὶ διὰ τοῦτο μηδ' ἐμπίπτειν ἐν ταῖς ἀναπνοαῖς εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅθεν οὐδ' ἀσφαλὲς ἐξ ὀσμῆς τεκμαίρεσθαι περὶ τῆς κράσεως τῶν αἰσθητῶν ὥσπερ ἐκ τῆς γεύσεως. τὰ μὲν γὰρ ἄοσμα παχυμερῆ ταῖς οὐσίαις, ἀλλ' οὔπω δῆλον ὅπως ἔχει θερμότητος καὶ ψύξεως. τὰ δ' ὀσμώδη λεπτομερῆ τε πως ἐστὶ καὶ θερμά. τὸ μέν τοι ποσὸν τῆς λεπτομερείας, ἢ τῆς θερμότητος, οὐκέτ' ἐνδείκνυται. τὸ δὲ δὴ μέγιστον ἅπασι τοῖς ὀσμώδεσιν, εἰς τὸ μηδὲν ἐνδείκνυσθαι σαφὲς ὑπὲρ τῆς κράσεως, ἡ ἀνωμαλία τῆς οὐσίας ἐστὶν, ὑπὲρ ἧς εἴρηταί μοι πολλάκις ἤδη, δεικνύοντι τὰ πλεῖστα τῶν σωμάτων ἀνομοιομερῆ ταῖς ὑποστάσεσιν ὑπάρχοντα. λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν ἕνεκα σαφηνείας ἕν τι παράδειγμα. τὸ ῥόδον τοίνυν οὐ ταύτῃ μόνον ἀνομοιομερές ἐστιν, ᾗ τὸ μέν τι περιέχον ἐν αὐτῷ, τὸ δέ τι περιεχόμενόν ἐστι, περιέχον μὲν τὸ σκληρὸν καὶ γεῶδες. ἐν τούτῳ δὲ περιεχόμενος ὑγρός τις χυλός. ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ χυλοῦ τρία περιττώματα, καθότι καὶ πρόσθεν ἐδείκνυμεν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, ἓν μὲν γεῶδες οἷόν περ ἐν τοῖς οἴνοις ἡ τρύξ, ἕτερον δὲ ἀερῶδες, ἀνάλογον δὲ καὶ τοῦτο, τῷ κατὰ τοὺς οἴνους ἄνθει, τὸ τρίτον ὑδατῶδες, ὅπερ ἐν ἅπασι τῇ ζέσει αὐτῶν ἔφαμεν ἐργάζεσθαι, καὶ τὴν φθορὰν, ἐπειδὰν μὲν μὴ κρατηθῇ μηδ' ἀλλοιωθῇ τελέως ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ζέσεως. ἕνεκά γε τοιούτου τοῦ περιττώματος, ἔνιοι μὲν ἑψήσαντες ἀποτίθενται τοὺς χυλοὺς, ἔνιοι δ' ἐν ἡλίῳ σφοδρῷ προξηράναντες. ἕνεκα μὲν γὰρ τοῦ γεώδους τε καὶ ἀερώδους, οὐ πάνυ τι δεδίασι φθαρῆναι τοὺς χυλοὺς, ὁρῶντες αὐτὰ καὶ διακρινόμενα, καὶ δύσηπτα ταῖς οὐσίαις ὑπάρχοντα, διότι καὶ ξηρὰ ταῖς κράσεσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἱκανῶς εἴρηται πρόσθεν. ἐν δὲ τῇ τοῦ ῥόδου φύσει, τὸ μέν ἐστι στρυφνὸν γευομένοις, ὅπερ ἀναγκαῖον εἶναι γεῶδές τε καὶ παχυμερὲς καὶ ψυχρὸν, ἕτερον δὲ πικρὸν, ὃ δὴ λεπτομερές τ' ἐστὶ καὶ θερμὸν, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις τὸ ὑδατῶδες, ψυχρὸν μὲν ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ τὸ λεπτομερὲς καὶ παχυμερὲς ἀντιθέσει, μέσον πως ὑπάρχον τῶν ἄκρων, οὐ τῇ μίξει, καὶ τὸ στρυφνὸν, καὶ τὸ πικρὸν, οὐκ ἔστιν ἄκρως τοιοῦτον ἑκάτερον οἷόν περ λέγεται. πάσας γὰρ ἐκλύει τὰς ποιότητας ἡ τοῦ ὕδατος ἐπιμιξία. τοῦτ' οὖν αὐτὸ τὸ ὑδατῶδες ἔοικέ πως ἤδη τε καὶ κατείργασθαι καὶ λελεπτύνθαι καὶ τεθερμάνθαι, καὶ διὰ τοῦτο ῥᾳδίως εἰς ἀτμοὺς ἄγεσθαι, καὶ ταύτῃ τὸ ῥόδον ὀσμῶδές τε εἶναι καὶ ξηραίνεσθαι τάχιστα. καὶ ταῦθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πάντα, διὰ μὲν τῆς γεύσεως ἔνεστι τεκμήρασθαι. διὰ δὲ τῆς ὀσμῆς οὐχ οἷόν τε τῷ μήθ' ὁμοίως ἀτμίζειν, ἅπανθ' αὐτοῦ τὰ μόρια, μήθ' ὁμοίως κινεῖν τὴν αἴσθησιν. ἐπὶ δὲ τῆς γεύσεως ἅπανθ' ὁμοίως τὰ μόρια τῶν γευστῶν σωμάτων προσπίπτει τῇ γλώττῃ, καὶ κινεῖ τὴν αἴσθησιν ἕκαστον αὐτῶν κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν, ὥστ' οὐκ ἀσφαλὲς ὡς εἴρηται περὶ τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως ἁπάσης ἐξ ὀσμῆς τεκμαίρεσθαι. ταυτὶ γὰρ μόνα διαγνῶναι δυνατὸν, ὅσα περ εἴρηται νῦν. ἔτι δὲ μᾶλλον οὐδ' ἐκ τῶν χρωμάτων ἔνεστι στοχάσασθαί τι περὶ τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως. καθ' ἑκάστην γὰρ χρόαν, εὑρίσκεται καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ, καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρὰ, καθότι κἀν τοῖς πρώτοις ὑπομνήμασι τῆσδε τῆς πραγματείας ἀποδέδεικταί μοι. καθ' ἕκαστον μέν τοι γένος, ἢ σπέρματος, ἢ ῥίζης, ἢ χυλοῦ, δυνατόν ἐστι κἀκ τῆς χρόας ἔνδειξίν τινα λαβεῖν τῆς κράσεως, οἷον αὐτίκα καὶ κρόμμυον, καὶ σκίλλα, καὶ οἶνος, εἰς ὅσον ἂν ᾖ λευκότερα, καὶ ἧττον ἐστὶ θερμά. τὰ δ' ὑπόξανθά τε καὶ κιῤῥὰ, θερμότερα, καὶ πυροὶ δὲ καὶ κέγχροι, καὶ ὦχροι, καὶ φάσηλοι, καὶ ἐρέβινθοι, καὶ ἡ τῆς ἴρεως ῥίζα, καὶ ἡ τοῦ ἀσφοδέλου, καὶ πολλῶν ἄλλων ὅμοιόν τι πεπόνθασιν. ἐν ἑκάστῳ γὰρ γένει τοὐπίπαν, ὅσα κιῤῥὰ, καὶ ξανθὰ, καὶ ἐρυθρὰ, θερμότερα τῶν λευκῶν ἐστιν, ὥστ' ἔτι κἀντεῦθεν ἐγχωρεῖ περὶ φαρμάκων δυνάμεως τεκμαίρεσθαι, προσκείσθω τῷ λόγῳ κάλλιστον μὲν ὡς εἴρηταί τε καὶ λέλεκται πολλάκις, ἐκ τῆς διωρισμένης πείρας ἐξευρίσκειν τὰς δυνάμεις. οὐ γὰρ ἂν σφαλείης οὐδὲ ἐν τῇδε, πρίν μέν τοι τῇ πείρᾳ διαγνῶναι τὴν δύναμιν, ἡ γεῦσις ἐνδείκνυται τὰ πολλὰ συνεπιμαρτυρούσης, ὡς εἴρηται βραχεῖα, καὶ τῆς ὀσμῆς.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Πέμπτον τόνδε ἐνστησάμενος λόγον, ὑπὲρ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ἀναμνήσω πρῶτον, ὧν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀπέδειξα χρησίμων εἰς τὰ παρόντα, ποιησάμενος τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν στοιχείων, ὕδατός τε καὶ πυρὸς, ἀέρος τε καὶ γῆς, ἅπερ ἔνιοι παρονομάζοντες ἀπὸ τῶν ποιοτήτων, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν εἶναί φασιν. αὗται μὲν οὖν αἱ ποιότητες, ὑγρότης τε καὶ ξηρότης, θερμότης τε καὶ ψυχρότης εἰσί. τὰ δ' ἀπ' αὐτῶν παρονομαζόμενα σώματα, τά τε κοινὰ πάντων ἐστὶν στοιχεῖα, καὶ τὰ κατ' ἐπικράτησιν τινὸς τούτων, ὑγρὰ καὶ ξηρὰ, καὶ ψυχρὰ, καὶ θερμὰ προσαγορευόμενα, καὶ τὰ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς παραβαλλόμενα, καὶ τὰ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχόν. περὶ μὲν δὴ τῆς ἐν τούτοις διαφορᾶς εἴρηται πολλάκις, εἴρηται δ' οὐδὲν ἧττον καὶ ὅπῃ διαφέρει τροφὴ φαρμάκου, καὶ ὡς ἡ μὲν τροφὴ κρατεῖταί τε καὶ νικᾶται πρὸς τοῦ τρεφομένου. τὸ φάρμακον δὲ, ἔμπαλιν αὐτὸ νικᾷ καὶ κρατεῖ τοῦ σώματος, ὅπερ αὖ ὑπάρχει φάρμακον, ἐν τῷ πρός τι γὰρ ἑκατέρων εἶναι τὴν νόησιν. ἐδείχθη δὲ καὶ ὡς ἤτοι κατὰ μίαν ἥντινα οὖν ποιότητα τὸ φάρμακον ἀλλοιοῦν πέφυκεν, ἢ θερμαῖνον, ἢ ψῦχον, ἢ ξηραῖνον, ἢ ὑγραῖνον, ἢ κατὰ συζυγίαν τινὰ τῶν εἰρημένων, ἢ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ὥσπερ τῶν τε δηλητηρίων ἔνια, καὶ τῶν ἀλεξιτηρίων οὐκ ὀλίγα, καὶ τὰ καθαίροντα πάντα, καὶ τῶν ἐπισπαστικῶν ὀνομαζομένων πολλά. περὶ δὲ τούτων ἔτι μοι δοκῶ προσθήσειν ἐν τοῖς ἑξῆς τὰ λείποντα. τὰ δὲ κατὰ μίαν ἢ δύο ποιότητας ἐνεργοῦντα περὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν σῶμα, κατὰ τόδε τὸ γράμμα δίειμι, λαβὼν κἀνταῦθα πάλιν ὑπόθεσιν ἀποδε-

δειγμένην

διῃρημένην ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἀνομοιομερῆ τε καὶ σύνθετα, κατά γε τὴν ἀλήθειαν. ὀνομάζεται δὲ ἁπλᾶ, τῷ φύσει τοιαῦτα ὑπάρχειν οἷάπερ ἐστίν, οὐδὲν ἐξ ἐπιτεχνήσεως ἡμετέρας προσειληφότα. καὶ μὲν δή, καὶ ὡς τὰ μέν τινα παχυμερῆ καὶ γεώδη ταῖς οὐσίαις ἐστίν, τὰ δὲ λεπτομερῆ καὶ ἀερώδη, τὰ δ' οἷον ὑδατώδη τε καὶ μέσα τῶν εἰρημένων, ἐπιδεδειγμένα καὶ ταῦτ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ὑποθέσεις ἔστωσάν μοι πρὸς τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι. τούτων οὖν ὑποκειμένων, ἀρκτέον ἤδη τοῦ λόγου.

Ἡ χρεία τῶν φαρμάκων τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται, πολλάκις μὲν ὡς αὐτὸ τοῦτο μόνον, ἤτοι θερμαινόντων, ἢ ψυχόντων, ἢ ὑγραινόντων, ἢ ξηραινόντων, ἢ κατὰ συζυγίαν τινὰ τούτων, ἐνίοτε δὲ ὡς ἤδη τὸ πέρας τοῦ μετρίου κεχαλασμένον, ἐπιτεινόντων τε καὶ συναγόντων, ἢ τὸ συντεταμένον χαλώντων, ἢ ἀραιούντων τὸ πεπυκνωμένον, ἢ πυκνούντων τὸ μανόν, ἢ μαλαττόντων τὸ σκληρόν, ἢ σκληρυνόντων ἀμέτρους μαλακότητας, ἢ κενούντων τὸ πλῆρες, ἢ πληρούντων τὸ κενόν, ἤ τι τοιούτων ἐργαζομένων. ὁ μὲν γὰρ ἐψυγμένος οὐκ ἰατρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰδιώτης, ὁστισοῦν ὑπ' αὐτῆς τοῦ πράγματος τῆς φύσεως ἀγόμενος, ἐξευρεῖν ἐπιθυμεῖ θερμαῖνον φάρμακον, οὕτω ὑπὸ καυσώδους πυρετοῦ διακαιόμενος ἔμψυχον. οὕτω δὲ καὶ πλαδαρὸν ἕλκος ἔχων ἰδιώτης ὁστισοῦν, ξηράναι κελεύει τὸν ἰατρὸν αὐτό, καὶ εἰ ξηρὸν εἴη, καὶ αὐχμὸν ὑγράναι. καὶ δὴ καὶ ξηρότητος ἅμα θερμότητος καθ' ὅλον αἰσθανόμενοι τὸ σῶμα, ὥσπερ καὶ οἵ τε ἐγκαυθέντες, καὶ κοπωθέντες, λούεσθαί τε ποθοῦσι, καὶ πίνουσιν ὕδατος ψυχροῦ, καὶ πᾶν ὅτι περ ἂν ὑγραίνειν τε ἅμα καὶ ψύχειν ἱκανὸν ᾖ, τοῦτ' ἐξευρίσκειν μηχανῶνται, καὶ πορίζονταί γε πολλάκις ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἀγόμενοι πολλοί, τῶν ἰδιωτῶν τὰ τούτων ἰάματα. φλεγμονῆς μέντοι, καὶ σκίρρου, καὶ οἰδήματος, ἐρυσιπέλατός τε καὶ σηπεδόνος, ἕρπητός τε καὶ γαγγραίνης, οὐκέτ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐπιχειρεῖ ζητεῖν τὴν ἴασιν ἑαυτῷ, ὡς μείζονος ἤδη τῶν τοιούτων ἑκάστου ὑπάρχοντος, ἢ κατὰ γνώμην ἰδιώτου, καί τινος ἐπιστήμης σεμνοτέρας δεομένου. ὀνομάζουσι δὲ τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, ἰατρικήν, καὶ τὸν ἐργαζόμενον αὐτὴν ἰατρόν. καὶ μέχρι μὲν τοσούτου, καὶ αὐτοὶ πεφύκασιν ὡς γινώσκειν, ὅτι τὸ μὲν κοῖλον ἕλκος δεῖται σαρκώσεως, τὸ δὲ ῥυπαρὸν καθάρσεως, τὸ δ' ὁμαλὸν ἐπουλώσεως. οὐ μὴν τό γε σαρκοῦν, ἢ καθαῖρον, ἢ ἐπουλοῦν φάρμακον ἴσασιν. οὕτω δὲ κἂν εἰ μῦν, ἢ τένοντα σκληρόν, ἢ τεταμένον, ἢ χαλαρὸν ἔχοιεν, ὅτι τῷ μὲν σκληρῷ χρεία τῶν μαλαττόντων ἐστίν, τῷ δὲ τεταμένῳ τῶν χαλώντων, τῷ δὲ χαλαρῷ τῶν συντεινόντων, ἀκριβῶς ἴσασιν, οὐ μὴν τό γε μαλάττον, ἢ χαλῶν, ἢ συντεῖνον ἐπίστανται φάρμακον, ἀλλ' ἰατροῦ μόνου τὰ τοιαῦτα εὑρίσκειν ἔργον. ἄχρι μὲν γὰρ τῶν θερμαινόντων, καὶ ψυχόντων, ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων ἐστὶν εὑρεῖν, ἐνίους τῶν ἰδιωτῶν κοινωνοῦντας τῆς τῶν φαρμάκων εὑρέσεως τοῖς ἰατροῖς, ἐν οἷς δ' εἴρηται νῦν, ἤδη πάντας ἀπείρως ἔχοντας. ἔστι μὲν οὖν, ὡς καὶ πρόσθεν ἐδείκνυτο, καὶ αὐτῶν τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων, ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων ἡ εὕρεσις, οὐχ ὡσαύτως ἁπάντων ἑτοίμη. νάπυ μὲν γὰρ καὶ πύρεθρον ὅτι θερμαίνει, καὶ ἀνδράχνη, καὶ στρύχνον ὅτι ἐμψύχει, καὶ τὸ μὲν ὕδωρ, καὶ τοὔλαιον ὑγραίνει. τὸ δ' ὄξος καὶ ἡ θάλαττα ξηραίνει, σχεδὸν ἅπασιν οὐχὶ ἰατροῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδιώταις ὁμολογεῖται. τὸ μέντοι ῥόδινον, εἴτε θερμαίνειν εἴτε ψύχειν φατέον, ὡσαύτως δὲ καὶ ὄξος καὶ ἔλαιον, ἕτερά τε πολλὰ τοιαῦτα συχνὴν ἀμφισβήτησιν ἔσχηκεν. ὑπὲρ μὲν δὴ τῶν τοιούτων τῆς δυνάμεως ἐν τοῖς πρὸ τούτου τέσσαρσιν ὑπομνήμασι διῆλθον. ἐν μὲν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ, τὰ τῶν σοφιστῶν ἐξελέγχων ἐπιχειρήματα, καὶ δεικνὺς τὴν ἀληθῆ μέθοδον, ᾗ χρώμενος ἄν τις εὑρίσκοι τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν σοφιστῶν ἀποχωρήσας, ἅπαντα διῆλθον ἐξ ἀρχῆς τὰ λογικὰ ζητήματα δι' ὧν ἄν τις μάλιστα διελθών, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι τεχνωθείς, ἱκανὸς ἔσται πάντων τῶν φαρμάκων εὑρίσκειν τὰς δυνάμεις. ἐν δὲ τῷ δ' περὶ τῶν τῆς γλώττης ἰδίων αἰσθητῶν ἐποιησάμην τὸν λόγον, ἃ δὴ χυμοὺς ὀνομάζουσιν, ἐπιδεικνύων, ὡς ἄν τις ἐντεῦθεν ὁρμώμενος, εὑρίσκοι τὰς πρώτας ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις. ἡψάμην δ' εἰς ὅσον ἡ χρεία προὐκαλεῖτο, καὶ τῶν ὀσφρητῶν ποιοτήτων ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βιβλίου, δεικνύων ὁπόσον τι κἀντεῦθεν ἐγχωρεῖ λαβεῖν εἰς τὴν τῶν πρώτων δυνάμεων εὕρεσιν. ἐν δὲ δὴ τῷδε τῷ λόγῳ τῷ ε', γένος ἄλλο μοι πρόκειται δυνάμεων ἐξηγήσασθαι, δευτέρων ὡς ἂν εἴποι τις, καὶ τρίτων, ἐπὶ ταῖς πρώταις τε καὶ κοιναῖς ἁπάντων. ἐπειδὴ γὰρ ἕκαστον τῶν κατὰ μέρος οὐχ ὡσαύτως ἐξ ἐκείνων κέκραται, τὸ μὲν οἶμαι, χαλαστικὸν αὐτῶν ἐγένετο, τὸ δὲ συντατικόν, ἢ μαλακτικόν, ἢ σκληρυντικόν, ἢ ἀραιωτικόν, ἢ πυκνωτικόν. ἔτι δὲ ἐκ τῶν ἔργων ἃ πέφυκε δρᾶν, ἐλέχθη δυνάμεις ἔχειν ἐν αὐτοῖς ἀραιωτικάς, καὶ πυκνωτικάς, καὶ μαλακτικάς τε καὶ σκληρυντικάς, ἐμπλαστικάς τε καὶ ῥυπτικάς, ἑλκτικάς τε καὶ ἀποκρουστικάς, ἔτι τε πρὸς τούτοις χαλαστικάς, συντατικάς, ἀναστομωτικάς, συνακτικάς, παχυντικάς, λεπτυντικάς, ἀνωδύνους, ὀδυνηράς, πεπτικάς, ἐκπυητικάς, διαφορητικάς, ἱδρωτικάς, καρωτικάς, ναρκωτικάς, ὑπνωτικάς, ἐκστατικάς, σηπτικάς, καυστικάς, διαβρωτικάς, ἐσχαρωτικάς, χυλικάς, πτιλικάς, κακοχύμους ἐπικεραστικάς, καθαρτικάς, σταλτικάς, τραχυνούσας, λεαινούσας, ἐκφρακτικάς, καὶ ἐμφρακτικάς. καὶ πορρωτέρω προϊόντων ἔτι, καὶ οἷον τὸ μέρος ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἔργων ὀνομαζόντων, οὐρητικάς, ἐμετικάς, ὑπακτικάς, λαπακτικάς, ἐρρίνους, ἀποφλεγματικάς, ἐμμηνίων ἀγωγούς, ἢ ἐπισχετικάς. ὡσαύτως δὲ καὶ γάλακτος, καὶ σπέρματος, ἤτοι γεννητικάς, ἢ σβεστικάς, ἢ προκλητικάς, ἢ ἐπισχετικάς. ἔτι δὲ μᾶλλον ὅταν ἡπατικάς τινας, ἢ σπληνικάς, ἢ ὠτικάς, ἢ ὀφθαλμικάς, ἢ ὀδοντικάς, ἢ ἰσχιαδικάς, ἢ νεφριτικάς, ἢ ποδαγρικάς, ἢ ἀρθριτικάς, ἢ πλευριτικάς, ἢ βηχικάς, ἢ λίθων θρυπτικὰς ὀνομάζωσι δυνάμεις, ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ἀφικνοῦνται. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον εἴρηται, καὶ σαρκωτική τις ἕλκους εἶναι δύναμις, καὶ ἐπουλωτική, καὶ κολλητική, καθαρτική τε καὶ καθαιρετική, καὶ σχεδὸν οὐδ' ἀριθμεῖσθαι δυνατὸν ἁπάσας τὰς κατὰ μέρος δυνάμεις, ἐὰν ἑκάστου τῶν ἀποτελουμένων ἐπιχειρῶμεν αὐτὰς παρονομάζειν. ἀλλὰ καὶ κάλλιον οἶμαι, καὶ μεθοδικώτερον ἀποχωρήσαντα τοῦ μακροῦ λόγου, καὶ ἀτάκτου, χρησίμοις εἴδεσιν ἀφορίζεσθαι τὰς συνθέτους τῶν φαρμάκων δυνάμεις, οὐ διαπυητικὴν λέγοντας, ἢ παρηγορικήν, ἢ ἀνώδυνον, ἢ διαφορητικήν, ἢ χαλαστικήν, ἐν τῷ δι' ἀλεύρου πυρίνου καταπλάσματι δύναμιν ὑπάρχειν, ἀλλὰ συμμέτρως ὑγρὰν καὶ θερμήν. ἐρρέθη γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐπί τινος σημαινομένου, τὴν τοιαύτην ἐπιφερόμεν λέξιν. οὕτω δὲ καὶ ἴσμεν οὐκ οὔρων, οὐκ ἐμμηνίων κινητικόν, ἢ βηχικὸν εἶναι φάρμακον, ἢ πλευριτικοῖς, ἢ περιπνευμονικοῖς, ἢ ἐμπύοις ἁρμόττειν, ἢ ἐπιληψίαις καὶ

σπασμοῖς, καὶ παλμοῖς, καὶ τρόμοις, καὶ ῥήγμασι, καὶ σπάσμασι ἀρήγειν. οὐδὲ σαρκοῦν, καὶ καθαίρειν ἕλκη, καὶ κόλπους, καὶ πλευρᾶς, καὶ ἥπατος, καὶ σπληνὸς ἀλγήματα παύειν, οὐδὲ χοιράδας διαφορεῖν, ἢ ἐξ ὀστῶν ἄγειν σάρκας. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐδ᾽ ἤδη γονοῤῥοίας ἁρμόττειν, ἢ εἰς ὑστερῶν πυρίας ὠφελίμως μίγνυσθαι, μαλάττουσάν τε καὶ ἀναστομοῦσαν, οὐ μὴν οὐδ᾽ ὅτι φακοὺς ἢ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει, καὶ κεφαλαλγίαν ἰᾶται χρονίαν, ἢ διαφθείρειν ἔμβρυα, καὶ καταπαύειν πέφυκεν. ἀλλ᾽ ἀρκεῖ θερμὴν εἰς τοσόνδε, καὶ ξηρὰν εἰς τοσόνδε, καὶ λεπτομερῆ μέχρι τοῦδε τὴν κρᾶσιν αὐτῆς εἰπόντα, τά τε νῦν εἰρημένα πάντα ἐνδεδεῖχθαι, καὶ τούτων ἄλλα πλείω. καθ᾽ ἕτερον δ᾽ αὖ τρόπον ἀρκεῖ περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ὡς πικρὰ μέν ἐστιν, οὐ μὴν ἐσχάτως, ἀλλ᾽ ὥστε δοκεῖν ἐπιμεμῖχθαι τινὰ γλυκύτητα. ὁ μὲν οὖν πρῶτος τρόπος τῆς διδασκαλίας, ἐμπειρικῶν ἴδιός ἐστιν. ὁ δὲ δεύτερος, ἀνδρὶ λογικῷ προσήκει μάλιστα, καὶ τοῦτον ἡμῖν πρόκειται νῦν διελθεῖν.

Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἄλλα σύμπαντα τὰ πρόσθεν εἰρημένα, διὰ τῶν δ᾽ ὑπομνημάτων αὐτῆς τῆς περὶ τῶν φαρμάκων θεωρίας ἴδια, πλὴν εἴπου κατὰ κοινωνίαν ὁ λόγος ἥψατο μεθόδου θεραπευτικῆς. ὁ δὲ νῦν ἐνεστὼς, ἐκείνης μᾶλλον οἰκεῖος ἐστὶν, ὥστ᾽ ἐγὼ πολλάκις ἐβουλευσάμην ὑπερβῆναι τελέως αὐτόν. ἀλλ᾽ ὅτι τε προγυμνάζειν ἔδοξέ μοι τοὺς μέλλοντας, ἀκολουθήσειν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου λογισμοῖς, οἵ τε πλεῖστοι τῶν ἑταίρων, καὶ μάλιστα οἷς χαριζόμενος ἐπὶ τήνδε τὴν πραγματείαν ἧκον, οὕτως ἠξίωσάν με διαπρᾶξαι, διὰ τοῦτο μεταχειροῦμαι τὸν λόγον ἐν τῷδε τῷ γράμματι, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν διαπυϊσκόντων τε καὶ μαλαττόντων ποιησάμενος. ἐπειδὴ θερμὰ μέν εἰσιν ἄμφω καὶ ὑγρὰ, καθ᾽ ἕτερον μὴν ἑκάτερον τρόπον. τὰ μὲν γὰρ ὡς ὁμοιοτάτην τῷ διαπυϊσκομένῳ σώματι θερμότητα γεννῶντα, πρὸς τῷ μήτ᾽ ἀφαιρεῖν τι τῆς οὔσης ἐν αὐτῷ ὑγρότητος, μήτε προστιθέναι, τὰ δ᾽ ὡς καὶ πλέονα τῶν κατὰ φύσιν ἀνάπτοντα, καὶ συνάγοντά τι τῆς ὑγρότητος. ἀλλ᾽ ἡ μὲν τῶν διαπυϊσκόντων ἔννοια, σαφής τε ἅμα καὶ γνώριμος ὑπάρχει πᾶσιν. εἰς πῦον γάρ ἐστιν ἡ διαπύησις μεταβολή.

Περὶ δὲ τῶν μαλαττόντων φαρμάκων, καὶ αὐτῆς τῆς μαλάξεως, οὐκέθ᾽ ἁπλῶς οὕτως εἰπεῖν ἐγχωρεῖ, διότι μηδὲ περὶ τοῦ σκληροῦ, καὶ μαλακοῦ σώματος. εἴγε δὴ τὸ μὲν ἁπλῶς σκληρὸν λέγεται καθάπερ ἡ γῆ, τὸ δὲ κατ᾽ ἐπικράτειαν, ὡς ὄνυξ, καὶ πλῆκτρον, καὶ κέρας. τὸ δὲ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς ἢ ὁμοειδὲς, ὡς τόδε τι ζῶον, οἷον ἐλέφας, ἢ ὅδε τις ὁ ἄνθρωπος, οἷον ὁ Ἡρακλῆς, τὸ δὲ πρὸς ὁτιοῦν παραβαλλόμενον, ὡς ὁ Διογένης πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται καὶ τὸ μαλακὸν, ἢ ὡς ἄκρως τοιοῦτον, ἢ κατ᾽ ἐπικράτειαν, ἢ πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς, ἢ πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχόν. ὅτι δὲ καὶ τριχῶς ἐγχωρεῖ λέγειν τὰ τοιαῦτα πάντα, τὰ μὲν ὡς ἀμίκτους τε καὶ ἄκρας ἔχοντα τὰς ποιότητας, ἀφ᾽ ὧν παρονομάζεται, τὰ δὲ ὡς πρὸς τὸ σύμμετρον ὁμογενὲς, ἢ ὁμοειδὲς, τὰ δ᾽ ὡς πρὸς ὁτιοῦν τὸ ἐπιτυχὸν παραβαλλόμενα, καὶ ὡς οὐδὲν διενήνοχεν, ἢ ἐκείνως ἢ οὕτως εἰπεῖν, ἔτι ἐπιδέδεικταί μοι πολλάκις. ἐάσαντες οὖν τὰ λοιπὰ πάντα σημαινόμενα, περὶ τῶν πρὸς τὸν ἄριστα κατεσκευασμένον ἄνθρωπον ἐπισκεψώμεθα μαλακῶν καὶ σκληρῶν, ὃν δὴ κανόνα καὶ μέτρον ἐποιησάμεθα τῶν οὕτω λεγομένων ἁπάντων, οὐδὲ τούτου πρὸς τὸ ἐπιτυχὸν μόριον, οἷον ὀστοῦν ἢ πιμελὴν, ἀλλὰ τὸ μέσον τῇ κράσει, τὸ δέρμα καὶ τούτου μάλιστα τὸ κατὰ τὰς χεῖρας, ἵνα περ ἡ ἁπτικὴ δύναμις ἀκριβοῦται. συμβαίνει δ᾽ εἰς ταυτὸ καὶ τὸ κατ᾽ ἐπικράτησιν ὡς πρὸς τὴν ὅλην οὐσίαν οὕτως, ὀνομάζεσθαι μαλακὸν ἢ σκληρὸν, ἐπειδὴ μεσότης τίς ἐστιν ἡμῶν ἡ ἁφὴ, καθ᾽ ὃ καὶ Ἀριστοτέλης ἐδίδασκεν. οὕτω δέ πως καὶ ὁ Πλάτων ἔοικε γιγνώσκειν ὅταν ἔφη. σκληρὰ μὲν ὅσοις ἂν ἡμῶν σὰρξ ὑπείκει, μαλακὰ δ᾽ ὅσα ἂν ὑπείκει τῇ σαρκί. τὸ γὰρ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου, κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο τὸ σύγγραμμα τὸν Τίμαιον, ἐδείκνυεν εἶναι τῷ γένει σάρκα. καὶ μὲν δὴ καὶ Ἀριστοτέλης, ὅταν εἴπῃ μαλακὸν μὲν εἶναι τὸ ὑπεῖκον εἰς αὐτὸ, σκληρὸν δὲ τὸ μὴ ὑπεῖκον, ὡσαύτως ἔοικεν ἀποφαίνεσθαι τῷ Πλάτωνι, καὶ μάλιστα ὅτι πρὸς τὴν ἁφὴν τὰ τοιαῦτα κρίνεσθαι φησὶν ὡς πρὸς μεσότητα. τὸ δὲ ἐν τῇ πρὸς ὁτιοῦν παραβολῇ σκληρὸν, ἢ μαλακὸν, ἐν τῷ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑπείκειν ἢ μὴ ὑπείκειν φαίνεται κρίνεσθαι. καὶ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ δέρμα τὸ ἡμέτερον, ἢ τὸ μυῶν, ἤ τι μόριον ἕτερον ὅταν εἴπωμεν ἐσκληρῶσθαι, τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ καταστάσει, τὴν ἐπίκτητον διάθεσιν παραβάλλοντες οὕτως ὀνομάζομεν. ἔστι δὲ δήπου τῶν οὕτως ἐχόντων σωμάτων, ἡ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπάνοδος μάλαξις.

Ἐπεὶ δὲ πολυειδῶς ἕκαστον γίνεται σκληρότερον, ἢ ξηραινόμενον, ἢ πηγνύμενον, ἢ ὑπερπληρούμενον, ὡς διατετάσθαι σφοδρῶς, ἢ κατὰ συζυγίαν τινὰ πάσχον, κατ᾽ αὐτὰ καὶ τὸ μαλάττεσθαι καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν ἴδιον ἔσται. διελώμεθα οὖν ὑπὲρ ἁπάντων ἑξῆς, ἀναμνήσαντες πρότερον, ὡς τὸ τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων εὐχερὲς, τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγεννὲς, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερόν ἐστιν, ὅτε μὴ ἀναγκαῖον γίγνεται διαστέλλεσθαι περὶ αὐτῶν. οὕτω γὰρ ὅτε Πλάτων ἔλεγεν, ἡμῖν τε νῦν εἰς τὸν παρόντα διελέσθαι, περὶ τῶν τοῦ σκληροῦ σημαινομένων ἀναγκαῖόν ἐστιν αὖθις ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ὧν ἀρτίως εἰρήκαμεν ἐπαρξαμένοις. τὸ μὲν γὰρ ὑπεῖκον εἰς ἑαυτὸ, μαλακόν ἐστιν, ἐάν γε ἁπλοῦν ὑπάρχει σῶμα. τὸ δ᾽ ἐκ πλειόνων συγκείμενον, ἤτοι ψαυόντων, ὡς ὁ τῶν πυρῶν σωρὸς, ἢ ἐπιπεπλεγμένων πως, ὡς ὁ πόκος ἢ τὰ πλόκαμα, δύναιτ᾽ ἂν ὑπείκειν τε ἅμα καὶ μὴ εἶναι μαλακόν. ἔμπαλιν δ᾽ ἐπὶ τῶν πεπληρωμένων ἀκριβῶς, οἷον ἀσκῶν ἢ κύστεων, οὐχ ὑπείκει μὲν εἰς αὐτὸ τὸ συναμφότερον, οὐ μὴν σκληρόν γε ἐστὶ τὸ περιεχόμενον, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ περιέχον ὁπότε πεπλήρωται, σκληρότερον ἑαυτοῦ γέγονεν, ἤ τινα ἐπίκτητον ἑτέραν εἴληφε διάθεσιν, ὅτι μὴ τέταται μόνον ἐκ τοῦ τέως κεχαλασμένου. τὸ μὲν οὖν τοιοῦτον ἀντίτυπον ἔγωγε καλῶ, καὶ οὐ σκληρὸν, ὅταν ἀκριβολογεῖσθαι προέλομαι. συγχωρῶ μὴν, εἴ τις ἐθέλοι καὶ σκληρὸν ὀνομάζειν, καὶ αὐτὸς οὕτω καλῶ πολλάκις, ἐκεῖνο μόνον ἀναμιμνήσκων, ὅτι μήτε μία φύσις ἐστὶ τῶν ἐσκληρυμμένων, μήθ᾽ ἓν ἴαμα. τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ ξηρότητος σκληρυνθὲν, ὑγρανθῆναι δεῖται, τὸ δ᾽ ὑπὸ πήξεως θερμανθῆναι, τὸ δ᾽ ὑπὸ πληρώσεως κενωθῆναι, τὸ δ᾽ ὑπὸ ξηρότητος ἅμα καὶ πήξεως ὑγρανθῆναί τε καὶ θερμανθῆναι. τὸ δ᾽ ὑπὸ πήξεως ἅμα καὶ πληρώσεως, θερμανθῆναί τε καὶ κενωθῆναι. ξηραίνεται μὲν οὖν ἄνευ πήξεως ἔν τε γυμνασίοις ἀμέτροις τὰ σώματα, καὶ ἡλίῳ σφοδρῷ καὶ ἐνδείαις ἰσχυραῖς, καὶ πυρετῷ καυσώδει, καὶ φαρμάκοις τισὶν, ὅσα ξηραίνει μὴ ψύχοντα. πήγνυται δὲ ὑπὸ μόνης ψύξεως ἰσχυρᾶς, ὥσπερ καὶ πληροῦται δι᾽ ἐπιῤῥοὴν ὑγρότητος δαψιλοῦς. ξηραίνεται δὲ ἅμα καὶ πήγνυται, συνδραμόντων εἰς ταυτὸ τῶν συνυπάρξαι δυναμένων αἰτίων, οἷον εἴ τις ὑπερπονήσειεν ἐν κρύει. οὕτω δὲ καὶ πληροῦται, καὶ πήγνυται διὰ ῥεῦμα ψυχρὸν, ἢ τινὰ ψύξιν τοῦ μορίου. τῆς ψύξεως

δ᾽ αὖ

δ' αὖ πάλιν αἰτία τριττή, μία μὲν ἐκ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων, οἷον ἀέρος, ὕδατος ἢ φαρμάκου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐρυσιπελάτων ἐργάζονται πολλάκις. ἑτέρα δὲ ἡ τοῦ πάσχοντος μέρους οἰκεία κρᾶσις. ἄλλη δ' ἐπ' αὐταῖς τρίτη παρὰ τοῦ ῥυέντος εἰς αὐτὸ χυμοῦ γιγνομένη. πολλάκις γὰρ ἐκεῖνος μὲν ἤδη θερμότερος ἑαυτοῦ γέγονεν, ἤτοι σηπόμενος, ἢ ἐκ τῶν ψαυόντων αὐτῷ μορίων τῶν φύσει θερμῶν μεταβαλλόμενος, ἂν δὲ προσεντρίψαιτο τινὶ μορίῳ τῶν φύσει ψυχροτέρων ψύξιν, ἕως πολλοῦ παραμένει. κατὰ τοσούτους μὲν τρόπους σκληρύνεταί τε καὶ μαλάττεται τὰ σώματα. τὸ μέντοι μαλακτικὸν φάρμακον, οὐκ ἐπὶ πάντας ἔοικε φέρειν τοὺς τρόπους, ἀλλ' ἐξαιρέτως ἐπὶ τοὺς διὰ πῆξιν ἐσκληρυμμένους, ἔτι δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ περιεχομένη τις ὑγρότης ἐν αὐτοῖς εἴη παρὰ φύσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐσκιρρωμένων. εἰ γὰρ διὰ ξηρότητα σκληρὸν εἴη γεγονός, ὑγραίνειν μᾶλλον, οὐ μαλάττειν τὸ τοιοῦτον κελεύουσιν, ὥσπερ γε καὶ τὰ πεπληρωμένα, κενοῦν οὐ μαλάττειν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ὀνομάτων οὔτ' ἐρίζειν καλόν, οὔτ' ἀκριβοῦν ἀναγκαῖον. ἐπὶ δὲ τὰς ἐν τοῖς πράγμασι διαφορὰς ἰέναι βέλτιον, ἐν αἷς καὶ τὸ σφάλμα μεγάλην τοῖς ἀρρωστοῦσι φέρει τὴν βλάβην. τὸ μὲν οὖν ἐξηρασμένον, τῶν ὑγραινόντων δεῖται φαρμάκων, ὑπὲρ ὧν καὶ ἤδη μοι πρόσθεν αὐτάρκως εἴρηται, τὸ δὲ πεπηγὸς ὑπὸ ψύξεως, θερμαινόντων. οὐκ ἀγνοεῖται δὲ οὐδὲ ταῦτα, τὸ μέντοι γε πεπληρωμένον, ἢ ψυχόντων, ἢ θερμαινόντων, ἢ τῶν ἰδίως ὀνομαζομένων ξηραινόντων. ἐκκενοῖ γὰρ τὴν περιττὴν ὑγρότητα ταῦτα σύμπαντα, κατ' ἴδιον ἕκαστον λόγον. ὅσα μὲν ψύχει κατὰ δεύτερον τρόπον ἀποκρουόμενά τε ἅμα καὶ συνεξάγοντα τῷ θερμῷ νοτίδα πολλήν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐδίδαξεν. ὅσα δὲ θερμαίνει, τῷ λύειν εἰς ἀτμοὺς τὸ περιεχόμενον ὑγρὸν ἐν τοῖς θερμαινομένοις σώμασιν, ὅσα δὲ ξηραίνει καθάπερ τὰ διαφορητικὰ προσαγορευόμενα. κατὰ διττὸν καὶ ταῦτα τρόπον, ἢ ἀναπίνοντα τὰς ὑγρότητας ὅταν ἐν πόροις τισὶν ὑπάρχωσιν, ἢ ὅλον ἀλλοιοῦντα τὸ μόριον. ὅστις δ' ἑκάστου ὁ καιρὸς τῆς χρήσεως, οὐ τῆς ἐνεστώσης πραγματείας, ἀλλὰ τῆς θεραπευτικῆς ἐστι μεθόδου. ὅσα δ' ὑπὸ ψύξεώς τε ἅμα καὶ ξηρότητος ἐσκληρύνθαι, θερμαίνειν ὁμοῦ ταῦτα καὶ ὑγραίνειν προσήκει, οὐχ οἷάπερ τὰ διαπυήσαντα θερμότητι ἅμα καὶ ὑγρότητι συμμέτρῳ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον μὲν εἶναι χρὴ τὸ φάρμακον θερμότερον, ἐφ' ὅσον ἡ ψύξις ἐκράτησεν, ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑγρότερον, ἐφ' ὅσον ἡ ξηρότης. ἔστι δὲ καὶ τούτων μέτρον ὁρίσαι τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. τύπον δ' ἀρκέσει τινὰ τῶν φαρμάκων ἰδέας ἐνταυθοῖ διελθεῖν ἐπὶ παραδειγμάτων ὀλίγων. ὑγραίνει τοίνυν καὶ θερμαίνει τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν καὶ τοὔλαιον. εἰ δὲ καὶ μιχθεῖεν εἰς ταυτὸ ἀμφότερα, πολὺ δὴ μᾶλλον ὑγραῖνον ἅμα καὶ θερμαῖνον ἔσται τὸ μικτὸν ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ καὶ λουτρὰ τῶν ποτίμων ὑδάτων σὺν ἐλαίῳ δαψιλεῖ. ταυτὸ δὲ τοῦτο ἐργάζεται, καὶ ἡ τῶν ἐδεσμάτων ποιότης ὡσαύτως ἔχουσα, διὰ τοῦτο καὶ τῶν βουλιμιώντων ἰάματα τοιαῦτα τετύχηκεν ὄντα. ψύξιν γὰρ ἅμα ξηρότητι τὸ πάθος ἔχει καὶ ἡ ἴασις αὐτῶν, διὰ τῶν ἐναντίων. τὸ μέντοι δι' ἀλεύρου πυρίνου κατάπλασμα τὰς εὐκράτους φύσεις διαπυΐσκον, οὔτ' ἀπάγει τι τῆς κατὰ φύσιν ἐν τοῖς μορίοις ὑγρότητος, ὅτι καὶ ἄξιον λόγου, καὶ πολὺ μᾶλλον οὐδὲ προστίθησιν, ὥσπερ οὐδὲ τὴν θερμασίαν, οὔτε ἐπιτείνειν πέφυκεν, οὔτ' ἀμβλύνειν, ἀλλὰ κατὰ μόνην αὐξάνειν τὴν οὐσίαν. ἔστι δὲ οὐ ταυτὸ ἐπιτεῖναι τὴν ποιότητα, καὶ τὴν οὐσίαν αὐξῆσαι. δειχθήσεται δὲ καὶ ταῦτα ἀκριβέστερον ὀλίγον ὕστερον. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων, ὑγρὰ καὶ θερμὰ λέγομεν, οὐχ ὡς ὑγρότερα καὶ θερμότερα τῆς ἡμετέρας οὐσίας, ἀλλ' ὡς παραπλησίας ἡμῖν ὑπάρχοντα κράσεως, ὑγρᾶς καὶ θερμῆς οὔσης κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον, ὡς ἐν τῷ περὶ κράσεων εἴπομεν. οὐ μὴν οὕτως, ἢ τὸ ὕδωρ ὑγρόν, ἢ τὴν χαλβάνην θερμὴν εἶναι φαμέν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς τέγγον τε καὶ διαβρέχον ἡμῶν τὴν σάρκα, τὴν δὲ ὡς θερμαίνουσαν. εἰ γὰρ καὶ θερμὸν εἴη τὸ ὕδωρ, ὡς κενοῦν ἐνίοτε δύνασθαι τὰ κατ' ἐπιρροὴν ὑγρῶν εἰς ὄγκον ἐξηρμένα, τά γοῦν ὁμοιομερῆ πάντως ὑγραίνει, καθότι κἀν τῷ πρώτῳ μοι δέδεικται λόγῳ.

Τὰ τοίνυν ἐκπυΐσκοντα φάρμακα, τῷ μὲν θερμαίνειν ὁμοίως ὕδατι θερμῷ, διαφορεῖ τὴν περιττὴν ὑγρότητα, τὴν ἐν ταῖς κεναῖς χώραις περιεχομένην, ὡς ἐν τῷ περὶ τῆς ἀνωμάλου δυσκρασίας ἐπιδέδεικται γράμματι. τοῖς μέντοι κατὰ φύσιν ἔχουσι σώμασιν αὐτοῖς τοῖς ὁμοιομερέσιν, οὐδὲν προστίθησιν ὑγρότητος, ὥσπερ οὐδ' ἀφαιρεῖ τι σαφὲς οὐδ' αἰσθητόν. ἴσα γὰρ ὑπάρχοντα ταῖς κράσεσι, φυλακτικὰ τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐστιν, ὡς κατὰ μηδὲν ἀλλοιοῦν. ἐν γοῦν ταῖς ἐκπυήσεσιν ἡ μὲν ὑγρότης ἀλλοιοῦται, κἄν εἴ πού τις εἴη σὰρξ τεθλασμένη, τὰ δ' ἄλλα πάντα τὰ κατὰ φύσιν ἔχοντα, διασώζει τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν. τριῶν γὰρ γινομένων ἀλλοιώσεων ἐν τοῖς τῶν ζῴων σώμασιν, ἡ μέν τις ἀκριβῶς ἐστι κατὰ φύσιν ἔχουσα, ὅταν ἐν τῇ γαστρὶ πέττηται τὸ σιτίον, ἢ ἐν τοῖς σπλάγχνοις καὶ ἀγγείοις ὁ γεννηθεὶς ἐνταῦθα χυλός, ἵνα ἐκ τούτου πάλιν τρέφηται ἕκαστον μέλος. ἡ δέ τις ἀκριβῶς παρὰ φύσιν ἐν ἅπασι τοῖς σηπομένοις. αὗται μὲν οὖν ἐναντίαι πως ἀλλήλαις εἰσίν. ἡ τρίτη δ' ἐπίμικτος ἐξ ἀμφοῖν καὶ μέση, τὸ μέντοι τῆς πρώτης τε καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσα, τὸ δὲ τῆς ἐναντίας αὐτῆς τῆς παρὰ φύσιν. ὑπάρχει γὰρ τῇ μὲν κατὰ φύσιν δύο ταῦτα, τό τε ἐξ οἰκείας ὕλης τῷ ζῴῳ τὴν ἀλλοίωσιν γίγνεσθαι, τό θ' ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἀκριβῶς κρατεῖσθαι. τῇ δὲ παρὰ φύσιν ὑπ' ἀλλοτρίας τε θερμότητος ἡ μεταβολή, καὶ εἰς οὐδὲν χρηστόν. ἡ μέση δ' αὐτῶν ἡ κατὰ τὰς ἐμπυήσεις ἑπομένη, ὑπὸ μὲν τῆς ἐμφύτου γίνεται θερμότητος, οὐ μὴν ἀκριβῶς γε κρατούσης. οὐδὲ γὰρ ἐξ ὕλης ἀκριβῶς χρηστῆς οὔσης ἐπιτελεῖται, ὥσπερ οὐδὲ παντάπασιν ἀλλοτρίας. ὡς οὖν αἱ κατὰ φύσιν ἀλλοιώσεις ὑπὸ τῆς ἐμφύτου γιγνόμεναι θερμότητος, ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἔξωθεν ἐπικουροῦνται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αἱ περὶ τὰς διαπυήσεις. ἴσμεν γοῦν οὐδὲν οὕτως τῇ κατὰ γαστέρα πέψει συντελοῦν, ὡς ἀνθρώπειον σῶμα ψαῦον αὐτῆς. καί τινες παιδία προστιθέμενοι νύκτωρ, ἐναργεστάτης ὠφελείας αἰσθάνονται ἀναπαυόμενοι. συμφυλότερα γὰρ ἤδη καὶ οἰκειότερα πολὺ τῶν διὰ τῶν πυριάσεων ἐστίν. ἔνιοι δὲ καὶ κυνίδια σμικρὰ τῆς αὐτῆς ἕνεκεν ὠφελείας ἀναπαυόμενοι προστίθενται τῇ γαστρί, τὸ πλῆθος αὔξοντες τῆς πεττούσης τὰ σιτία θερμότητος, οὐ τὴν ποιότητα. τοιοῦτον οὖν εἶναι χρὴ καὶ τὸ τῇ διαπυήσει συλληψόμενον φάρμακον, οἷόνπερ καὶ αὐτὸ τὸ ἔμφυτον ὑπάρχει θερμὸν ἐν ταῖς εὐκράτοις φύσεσιν. εἰ δὲ θερμοτέρα τοῦ δέοντος ἡ φύσις ὑπάρχει, τὸ διαπυΐσκον φάρμακον ἐν ἐκείνῳ τῷ σώματι, θερμότερον εἶναι δεήσει, καὶ τοσούτῳ γε τοῦ συμμέτρου θερμότερον, ὅσῳ καὶ ἡ φύσις ἐστὶ τοῦ εὐκράτου θερμοτέρα, ὥστε καὶ τοῦτο μὲν ἤδη πρόδηλον ἐκ τῆς θεραπευτικῆς ὑπάρχει μεθόδου, τὸ καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον ἴδιον εἶναι τὸ διαπυΐσκον φάρμακον. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὸ πολλάκις ἡμῖν ἀποδεδειγμένον ὑπὸ τούτων μαρτυρεῖται, τὸ κρίνειν πάσας τῶν φαρμάκων τὰς δυνάμεις, ὡς πρὸς τὸν ἄριστα

κεκραμένον ἄνθρωπον ἐξετάζεσθαι. μηδὲ γὰρ συστῆναι δύνασθαι τέχνην μηδεμίαν, εἰ μὴ πρότερον οἷον κανόνα τινὰ καὶ σκοπὸν τῷ γένει τῆς ὕλης ἐν ᾗ καταγίνεται θέμενος, πρὸς ἐκεῖνον ἤδη τὰ κατὰ μέρος ἀπευθύνοι πάντα. πάλιν οὖν ὑποθέμενοι τῷ λόγῳ, τὸν ἄριστα κεκραμένον ἄνθρωπον, οἷον σκοπόν τινα πρὸς ἐκεῖνον ἀναφερόντων, ἐκπυΐσκον τι λεγόμενον εἶναι φάρμακον ἕτερον τοῦ μαλάττοντος τὰ σκιρρούμενα, τάς τε κράσεις αὐτῶν ὑπάρχειν οἵας ἔμπροσθεν ἔφαμεν εἶναι, τοῦ μὲν εἰς πύου γένεσιν συντελοῦντος τῇ φύσει, σύμμετρόν τε καὶ ὁμοίαν ᾧ προσάγεται σώματι. τῷ δ' εἶναι τὴν φύσιν ἡμῶν ὑγρὰν καὶ θερμὴν, ὑγρὰ καὶ θερμὰ τὰ τοιαῦτα πολλάκις ὀνομάζεσθαι φάρμακα. τοῦ δὲ μαλάττοντος τὸ σκιρρούμενον, πολὺ μὲν θερμότερον τῆς εὐκράτου φύσεως, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε ἤδη θερμήν.

Ἄρχεται μὲν γὰρ ἡ τῶν σκιρρουμένων διάθεσις, ἐκ ῥεύματος γλίσχρου τε καὶ παχέος ἐν μικροῖς πόροις τοῦ μορίου σφηνωθέντος. διαφορηθείσης δὲ τῆς ἐν αὐτῷ λεπτομεροῦς ὑγρότητος, εἶτα τῆς ὑπολοίπου ψυχθείσης τε καὶ οἷον πῆξιν τινὰ λαβούσης, ἡ καλουμένη σκίρρωσις ἕπεται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ψυχρὸν εἶναι τὸ πάθος φασὶν, καὶ ἴασιν αὐτοῦ διὰ τῶν θερμαινόντων. ἀλλ' ἐπεὶ μετὰ ψύξεως ἡ ὑγρότης περιττὴ, συνθετὸν ἔσται καὶ τὸ ἴαμα, διὰ μὲν τὴν ψύξιν τῶν θερμαινόντων δεομένης τῆς διαθέσεως, διὰ δὲ τὴν ἀλλοτρίαν τε καὶ περιττὴν ὑγρότητα, τῶν ἐκκενούντων. ὅθεν οὐδὲ θεραπεύεται τῶν σκιρρουμένων οὐδὲν, οὔθ' ὑπὸ τῶν σφοδρῶς ξηραινόντων, οὔθ' ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶς θερμαινόντων, οὔθ' ὑπὸ τῶν ταῦτ' ἄμφω δυναμένων. τὰ μὲν γὰρ σφοδρῶς θερμαίνοντα διαφορήσαντα βιαίως τὸ παρακείμενον, καὶ περιεχόμενον ἐν τοῖς μορίοις ὑγρὸν, ἀποξηραίνει τὸ ὑπόλοιπον ὡς ἀνίατον γενέσθαι. τὰ δὲ σφοδρῶς ξηραίνοντα κἂν μὴ θερμαίνῃ. ταῦτα δ' οὐδὲ διὰ μέσου τοῦ κενοῦντος τὸ λεπτομερὲς, ἀλλ' ἄντικρυς τε καὶ κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν, εἰς ἄκραν ξηρότητος προσάγει τὸ ἐσφηνωμένον ἐν τοῖς σκιρρουμένοις ῥεῦμα. μόνα τοίνυν ὅσα θερμαίνει μὲν, οὐ μὴν σφοδρῶς ἅμα τῷ μηδὲ ξηραίνειν ἰσχυρῶς, ἰᾶται τὰς τοιαύτας διαθέσεις, καὶ καλεῖται τὰ τοιαῦτα φάρμακα μαλακτικὰ καθ' ἕνα καιρὸν ἄμφω δρῶντα, καὶ χέοντα τὸ πεπηγὸς, καὶ κατὰ βραχὺ διαφοροῦντα.

Θερμὰ τοίνυν ἐστὶν, καὶ οὐ πάνυ τι ξηρὰ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα, διαφέροντα τῶν ἐκπυϊσκόντων τῷ θερμότερα ὑπάρχειν αὐτῶν καὶ ξηρότερα. τὰ μὲν γὰρ σύμφυλόν τε καὶ ὁμοιοτάτην ἔχει τοῖς σώμασιν ἡμῶν τὴν θερμότητα, τὰ δὲ μαλάττοντα σφοδρότερα μὲν, οὐ μὴν ὥστε τῷ βιαίῳ τῆς ὁλκῆς καταξηραίνειν τὸ ὑπόλοιπον. ἔτι δὲ τὰ μὲν ἐκπυΐσκοντα τὴν προϋπάρχουσαν ἐν τοῖς σκιρρουμένοις μορίοις ὑγρότητα φυλάττει, τὰ δὲ μαλακτικὰ, βραχύ τι μέρος αὐτῆς ἀναλίσκει. καὶ διὰ τοῦτο μυρίων ὄντων τῶν θερμαινόντων, καὶ ξηραινόντων φαρμάκων, ὅσα συμμέτρου τε ἅμα θερμότητος μετέχει, ἀνάλογόν τε ταύτῃ ξηρότητος ἐτύχησε, ταῦτα μόνα μαλακτικὰ τῶν σκιρρουμένων ἐστὶν, οἷον βδέλλιον, καὶ στύραξ, καὶ χαλβάνη, καὶ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, καὶ μυελὸς ἐλάφειός τε καὶ μόσχειος, καὶ στέαρ αἴγειόν τε καὶ ταύρειον, ὅσα τἆλλα τοιαῦτα. νῦν γὰρ οὐ πρόκειται τὴν ὕλην ἐπεξιέναι πᾶσαν, ἀλλὰ καθόλου μίαν ὑπὲρ ἁπασῶν τῶν τοιούτων δυνάμεων ποιήσασθαι διδασκαλίαν. τί δὴ τὸ καθόλου, ὃ περί τε τῶν ἐκπυϊσκόντων καὶ μαλαττόντων ἐστὶ γνῶναι βέλτιον, ὡς τὰ μὲν ἴσην ἀνάπτει θερμότητα τῇ τοῦ ζώου κατὰ φύσιν. ὅσα δὲ μαλάττει πολὺ πλέονα, καὶ ὡς τὰ μὲν οὐ τῷ ποιῷ τῆς θερμότητος, ἀλλὰ τῷ ποσῷ μᾶλλον, ἐνεργεῖν πέφυκεν, ὅσα δὲ τῶν σκιρρουμένων ἐστὶν μαλακτικὰ, τῷ ποιῷ μᾶλλον. ὥσπερ γὰρ εἰ κατὰ τοῦ τῆς ἐκπυήσεως δεομένου μορίου δυνατὸν ἦν ἐπιβεβλημένας ἔχειν ἀεὶ τὰς χεῖρας ἤτι μέλος ἄλλο, τάχιστα ἂν οὕτως διεπύησε. κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ καὶ τὸ φάρμακον ὁμοιότατον εἴη τῇ κράσει τοῦ ἀνθρώπου, τάχιστα συμπέψει τὸ δεόμενον εἰς πύον μεταβληθῆναι. δεῖται δὲ ποτὲ μὲν ἡ σὰρξ ὅταν θλασθῇ, ποτὲ δὲ ὁ τὴν φλεγμονὴν ἐργαζόμενος χυμός.

Καὶ μήν γε ὡς ἐμπλαστικὸν εἶναι χρὴ τὸ τοιοῦτον φάρμακον, ἵν' ἀκριβῶς ᾖ διαπυητικὸν, ἤδη μοι καὶ τοῦτο δοκῶ φαίνεσθαι σαφῶς. εἰ γὰρ τὴν οὐσίαν αὐξῆσαι τῆς ἐμφύτου θερμότητος, οὐκ ἐπιτεῖναι προσήκει τὴν ποιότητα, πεφράχθαι χρὴ τοὺς πόρους τοῦ σώματος, ἵν' ἔνδον ἀποστέγωσι τὰς ἀτμώδεις διαπνοάς. ὡς ὅσα γε τῶν καταπλασμάτων, ἢ τῷ ῥύπτειν, ἢ τῷ θερμαίνειν σφοδρότερον ἐπιτρέπει, διαφορεῖσθαι τοὺς ἀτμοὺς. ξηραίνει μὲν οὐ μὴν ἐμπυΐσκει γε. τοιαῦτα δ' ἐστὶν τό τε τῶν κριθῶν, καὶ τῶν ἐρεβίνθων, καὶ τὸ τῆς τήλεως, καὶ τὸ τῶν κυάμων ἄλευρον. ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν αἰρῶν, ὀρόβων, ἐλύμου, θέρμων, κέγχρου, καὶ πάντων τῶν ξηραινόντων. ὑπό τε γὰρ τῶν ῥυπτόντων, εἰ καὶ μὴ θερμαίνει σφοδρῶς, ἐκφραττομένων τε καὶ ἀνοιγνυμένων τῶν πόρων, συναπέρχεται καὶ τὸ τοῦ μορίου θερμὸν, ὥστε μὴ σώζεσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτῷ συμμετρίαν. ὑπό τε τῶν σφοδρῶς θερμαινόντων ἐκκενοῦται μέντοι καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγον, ὑποθερμαίνεται δὲ ἡ λοιπὴ, καὶ οὕτω συμβαίνει τὴν μὲν οὐσίαν τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἐλάττονα γίγνεσθαι, τὴν ποιότητα δ' ἐπιτείνεσθαι. χρὴ δὲ οὐδέτερον εἶναι τούτων, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀτμῶδες, καὶ θερμὸν πνεῦμα περιέχεσθαι πλεῖστον, ἀκριβῶς δ' εἶναι σύμμετρον τῇ θερμότητι, διὰ τοῦτο γάρ τοι κἂν τοῖς παισὶ ὑπάρχον πλεῖστον, ἅπαντα συναύξει τὰ φυσικὰ τῶν ἔργων. εἰσὶ μὲν οὖν οἱ μηδ' αὐτὸ τοῦτο γιγνώσκουσιν, καὶ πρὸς τὸ μὴ γιγνώσκειν ἐγκαλοῦσιν Ἱπποκράτει τὰ αὐξανόμενα πλεῖστον ἔχειν εἰπόντι τὸ ἔμφυτον θερμόν. ἀλλ' ἡμᾶς χρὴ μήτε παρακούειν αὐτοῦ, καὶ γιγνώσκειν ἔμφυτον εἰρῆσθαι θερμὸν, ὅπερ καὶ πνεῦμα ἑκάστου τῶν ζώων ὀνομάζομεν, ὥσπερ οὖν καὶ Ἀριστοτέλης ἔγραψε. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τὴν αἱματικὴν οὐσίαν καὶ ἀερώδη θερμὸν ἔμφυτον ἀκούειν ἅμα τῷ πνεύματι. οἱ μὲν οὖν στωϊκοὶ ταυτὸν τοῦτο τὸ πνεῦμα τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς εἶναι δοξάζουσιν. ἡμεῖς δὲ περὶ οὐσίας ψυχῆς, ὅτι πάνυ τι τολμῶμεν ἀποφαίνεσθαι, καὶ πρὸς τὰ παρόντα περιττὸν ὑπολαμβάνομεν. ὅτι μέντοι τὸ σύμφυτον πνεῦμα, κἂν εἰ μὴ τῆς ψυχῆς ἐστὶν ἡ οὐσία, ἀλλὰ τὸ πρῶτόν αὐτῆς ὄργανον ὑπάρχει, φθάνομεν ἐν τοῖς περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων ὑπομνήμασιν ἀποδεδειχέναι. καὶ δὴ καὶ περιέχεσθαι μὲν ἐν ἅπασι τοῖς τοῦ ζώου μέλεσι τοι τὸ πνεῦμα φαμὲν, οὐχ ὅμοιον δ' εἶναι πανταχόθι, καθάπερ οὐδὲ τὸ αἷμα ἀναγκαῖον. περιέχεσθαι δὲ κἂν ταῖς κεναῖς χώραις οὐκ ὀλίγην οὐσίαν αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ οἷον ὕλην τινὰ βραχείας μὲν ἔτι μεταβολῆς δεομένην εἰς γένεσιν ἐμφύτου πνεύματος ἠκριβωμένου κατὰ τὰς οἰκείας ποιότητας, ἤδη μέντοι πρός γε τὰ φυσικὰ τῶν ἔργων ἱκανῶς συντελοῦσαν. ἔστι δὲ δήπου τῶν φυσικῶν ἔργων ἕν τι, καὶ ἡ εἰς τὸ πύον μεταβολή. πέψις γάρ τις ἐστὶ καὶ κατὰ τόδε. χρὴ δ' οἶμαι τὸ πνεῦμα φυλάττειν ἔνδον, ὡς ὅτι πλεῖστον ὁπότε πέττειν τι πρόκειται. διαφορεῖται δὲ ὑπό τε τῶν ῥυπτόντων οἷα πέρ ἐστιν τό τε τῶν κριθῶν, καὶ τὸ τῶν κυάμων ἄλευ

ρον, ὑπότε τῶν ξηραινόντων, οἷον ἐλύμου τε καὶ κέγχρου, καὶ θερμῶν, ὑπότε τῶν θερμαινόντων οἷάπερ ἡ τῖλις ἐστίν. ἔτι δὲ δὴ μᾶλλον ὑπότε τῶν θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν ἅμα πεφυκότων, οἷον αἰρῶν, καὶ ὀρόβων, ἐρεβίνθων τε καὶ ὤχρων, ἐπιτηδειότατον δὲ εἰς πύου γένεσιν ἐστίν. τῶν μὲν καταπλαττομένων ὕδωρ εὔκρατον, ἢ ὑδρέλαιον, τῶν δ' ἐπιβρεχομένων, ἔλαιον εὔκρατον. καταπλασμάτων δέ, τότε πύρινον ἄλευρον δι' ὑδρελαίου καὶ ὁ ἄρτος αὐτός, ἕψεσθαι δὲ καὶ τοῦτο χρὴ συμμέτρως. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ πλεῖστον ἡψημένον ξηραντικώτερον πως ἐστίν, καὶ ταῖς δυσπεπτοτέραις ἁρμόττει φλεγμοναῖς. τὸ δ' ἔλαττον ἐπὶ τῶν πάνυ θερμῶν, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ζεουσῶν. καὶ τὸ μὲν ἐλαίου πλέον ἔχον, ἐπὶ τῶν δυσπεπτοτέρων, τὸ δ' ἧττον, ἐπὶ τῶν ζεουσῶν. καὶ δὴ καὶ τὸ μὲν ἐξ ἄρτου κατάπλασμα, ταῖς δυσπεπτοτέραις ἁρμόττει φλεγμοναῖς. ἔχει γάρ τοι καὶ ἅλας, καὶ ζύμης ὁ ἄρτος. τὸ δ' ἐξ ἀλεύρου πυρίνου ταῖς θερμοτέραις. αὐτοῦ δ' αὖ πάλιν τοῦ πυρίνου ἀλεύρου, μᾶλλον τὸ καθαρὸν καὶ ἄρτου μᾶλλον ὁ καθαρὸς ἐκπυΐσκει. τὸ μὲν γὰρ πίτυρον ἧττον τ' ἐστὶ θερμόν, καὶ μᾶλλον ξηρόν. τὸ δὲ καθαρόν τε καὶ τρόφιμον ἄλευρον, ὑγρόν τ' ἐστὶ καὶ θερμόν. ἐδείχθη δὲ τὰ τοιαῦτα συνεργοῦντα πρὸς τὴν τοῦ πύου γένεσιν. οὕτως οὖν καὶ τῶν φαρμάκων τῶν ἐπιτιθεμένων τοῖς φλεγμαίνουσι μορίοις, ὅσα θερμά τ' ἐστὶ καὶ ὑγρά, συντελεῖ καὶ ταῦτα πρὸς τὴν ἐκπύησιν, οἷον τό τε χοίρειον στέαρ, καὶ τὸ μόσχειον. τὸ μὲν γὰρ ταύρου καὶ τῆς αἰγός, ἐδείχθη δριμύτερα, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς ψυχροτέραις, καὶ σκιρρωδεστέραις φλεγμοναῖς ἐπιτήδεια. τὸ δὲ χοίρειον καὶ μόσχειον αὐταῖς ταῖς ὀνομαζομέναις κυρίως φλεγμοναῖς, οἰκειότατον. ἔστι δὲ καὶ τὸ τῶν ἀλεκτρυόνων στέαρ οἰκειότατον, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ τοῦ χηνὸς ἤδη πως διαφορητικώτερον. λεπτομερέστερα γάρ ἐστι ταῖς οὐσίαις, ὥσπερ καὶ τὸ τῶν βοῶν καὶ αἰγῶν παχυμερέστερά τε καὶ γεωδέστερα. καὶ μὲν δή, καὶ τὸ τῶν ἀγρίων ζώων πάντων στέαρ δριμύτερόν τε ἐστὶ καὶ ξηραντικώτερον, πολὺ τῶν ἡμέρων, καὶ μάλιστα τὸ τῶν παρδάλεων τε καὶ λεόντων, ὥστ' οὐδὲν τούτων ἐκπυΐσκειν ἐπιτήδειον, ἀλλ' ὡς εἴρηται τὸ χοίρειόν τε καὶ μόσχειον. ἐκπυΐσκει δὲ πίττα καὶ ῥητίνη, λυθεῖσαι δηλονότι μετ' ἐλαίου τινός, ἢ ῥοδίνου. χρὴ δὲ κἀνταῦθα πρὸς τὰς ζεούσας φλεγμονάς, διὰ ῥοδίνου τήκειν αὐτάς. πρὸς δὲ τὰς ψυχροτέρας, διά τινος τῶν θερμαινόντων, οἷόν ἐστι τὸ κίκινον, καὶ τὸ ῥαφάνινον, καὶ τὸ παλαιόν, καὶ τὸ σικυώνιον. εἰ δὲ καὶ κηρῷ ποτὲ μόνῳ χρῷο διαπυήσεως ἕνεκα τῶν ἄλλων μὴ παρόντων, ἔν τινι τῶν θερμαινόντων ἐλαίων καὶ τοῦτον τήκειν. αὐτὸς μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἧττόν ἐστι θερμός, ἢ ὥστε διαπυΐσκειν, ἐπεί τοι γε ἔμπλαστον ἔχει. μόναις οὖν ταῖς ζεούσαις φλεγμοναῖς ἐπιτήδειος ἔν τινι τῶν θερμαινόντων ἐλαίων λυθείς. ὥσπερ δ' οὗτος ἐνδεῖ τῆς συμμετρίας ὡς πρὸς τὰς μέσας τῇ κράσει φλεγμονάς, καὶ φύσεις ἀνθρώπων τε καὶ μορίων, οὕτως ὑπερβάλλουσι βραχύ τι ῥητίνη καὶ πίττα. καὶ διὰ τοῦτο μιγνύμενα ταυτὶ πάντα τὰ νῦν εἰρημένα, διαπυΐσκει συμμέτρως. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἤδη τῆς περὶ φαρμάκων συνθέσεως ἐστὶ πραγματείας, ἧς ἐφάψασθαί πως ἠνάγκασεν ἡμᾶς, ἡ τῆς θεωρίας ἀκολουθία. πάλιν δ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπάνειμι. πρόκειται δὲ ἀφορίσαι τὴν καθόλου φύσιν, ὁποία τίς ἐστι τῶν ἐκπυϊσκόντων. ἐρρέθη δ' ὅτι συμμέτρως εἶναι χρὴ θερμαίνουσάν τε καὶ ὑγραίνουσαν αὐτήν, ὅπερ ἑτέρως ἑρμηνευόμενον ἐστί, μήθ' ὑπερβάλλειν μήτ' ἐνδεῖν τῆς τοῦ μεταβάλλοντος αὐτὸ σώματος κράσεως, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα παραπλήσιον ὑπάρχειν. τὸ δ' ὅτι δυνάμει μὲν τοιοῦτον ἐστὶ τὸ διαπυΐσκον φάρμακον. ἐνεργείᾳ δὲ γίγνεται τοιοῦτον ἐν τῷ πλησιάζειν ἡμῖν, εἴρηται πολλάκις ἔμπροσθεν, ἀναμνήσομέν τε καὶ νῦν, ὥστε μνημονεύειν αὐτοῦ διὰ παντός. ἡ μὲν δὴ κρᾶσις τοιαύτη τις ὑπάρχει τοῦ διαπυΐσκοντος, ἡ δὲ σώματος αὐτοῦ σύστασις ἐμπλαστική τίς ἐστιν. μάλιστα δὲ τοῦτο τοῖς γλίσχροις συμβέβηκεν, ὥσπερ τῷ στέατι τῷ χοιρείῳ, καὶ βουτύρῳ, καὶ λιβανωτῷ, καὶ τῷ διὰ ἀλεύρου πυρίνου καταπλάσματι. καὶ γὰρ συμμέτρως θερμὰ ταῦτα ἐστί, καὶ συμμέτρως ὑγρὰ καὶ γλίσχρα, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰς ἐκπυήσεις ἐπιτήδεια. χόνδρος μέντοι, ξηραντικώτερος μὲν ἐστὶν ἀλεύρου πυρίνου, γλίσχρος δ' οὐδὲν ἧττόν ἐστιν, εἰ μή τι ἄρα καὶ μᾶλλον, ὅθεν ἐπὶ μὲν τῶν μέσων φλεγμονῶν ἧττον ἐπιτήδειός ἐστιν εἰς ἐκπύησιν. ἐπὶ δὲ τῶν ὑγροτέρων ἀμείνων ἀλεύρου πυρίνου. προέρχεται δ' οὖν ἐπὶ πλέον ἤδη, καὶ ταῦτα τῆς ἐνεστώσης πραγματείας. ἐπανέλθωμεν οὖν αὖθις ἐπὶ τὰ μαλακτικὰ τῶν σκιρρουμένων φάρμακα, τοσοῦτον πάλιν κἀνταῦθα τῆς θεραπευτικῆς ἐφαψάμενοι πραγματείας, ὅσον εἰς τὸ σαφῆ γενέσθαι τὰ λεχθησόμενα συντελεῖ. σκίρρον μὲν οὖν ὀνομάζουσι τὸν παρὰ φύσιν ὄγκον ἀνώδυνόν τε καὶ σκληρόν. ἔνιοι δ' αὐτῶν ὅταν ἐπὶ πλεῖστον αὐξηθῶσί τε καὶ σκληρυνθῶσιν, οὐκ ἀνώδυνοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δυσαίσθητοι, καὶ ἀναίσθητοι γίγνονται. γένεσις δ' αὐτῶν ἐκ παχέος, καὶ ψυχροῦ χυμοῦ. τοιοῦτοι δ' εἰσὶν ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασι δύο μόνοι, χολὴ μέλαινα, καὶ τὸ ὑπερξηρανθὲν φλέγμα. καὶ διὰ τοῦτο, καὶ οἱ σκιρρώδεις ὄγκοι πάντως, ἢ φλεγματικοὶ τὴν οὐσίαν εἰσίν, ἢ μελαγχολικοί, ἢ ἐξ ἀμφοῖν μικτοί. περὶ μὲν δὴ τῆς διαγνώσεως αὐτῶν, οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ διελθεῖν. περὶ δὲ τῶν μαλακτικῶν φαρμάκων ἤδη μοι λέγειν καιρός, ὡς ἰδίως ὀνομάζουσι μαλακτικὰ τὰ τῶν γεγονότων ὑπὸ φλέγματος ἐξηρασμένου, καὶ παχέος χυμοῦ ὄγκων σκιρρωδῶν ἰατικά. συνίστανται δ' οὗτοι μάλιστα περί τε τὰς κεφαλὰς τῶν μυῶν, καὶ τοὺς ἐκφυομένους αὐτῶν τένοντας. ὅσα μὲν γὰρ ὑπὸ μελαγχολικοῦ σκιρροῦνται χυμοῦ, καρκινώδη τε πάντα ἐστί, καὶ παροξύνονται ὑπὸ τῶν μαλακτικῶν φαρμάκων. ἀλλὰ τούτων μὲν ὅπως χρὴ μεμνῆσθαι, διὰ τῶν τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου λεχθήσεται γραμμάτων. ὅσα δ' ὑπὸ γλίσχρου, καὶ παχέος χυμοῦ παγέντος ἐσκιρρώθη, θερμαινόντων μὲν δεῖται, καὶ ξηραινόντων φαρμάκων, οὐ μὴν ἰσχυρῶν τε καὶ βιαίων, ἀλλ' ἀρκεῖ τῆς δευτέρας μέν, ἢ καὶ τῆς τρίτης ἐνίοτε τάξεως τῶν θερμαινόντων, τῆς πρώτης δ' εἶναι τῶν ξηραινόντων αὐτά. πλάτους δ' ὑπάρχοντος οὐ μικροῦ κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν τοῖς ἐσκληρυμμένοις σώμασιν, ἀνάγκη δή που, καὶ τῶν ἰωμένων αὐτὰ φαρμάκων οὐκ ὀλίγον εἶναι τὸ πλάτος, οἷον αὐτίκα καὶ τὸ αἴγειον ποτὲ στέαρ, ὠφέλησε τὰ οὕτως ἐσκληρυμμένα, καὶ τὸ τῆς ἀλεκτορίδος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀσθενέστερα ἐστί, καὶ τὰς μετρίας μαλάττει σκληρότητας. ἰσχυρότερα μέντοι τῶν ἀλεκτορίδων τε καὶ ἀλεκτρυόνων, τὸ χήνειον ἐστί, τῶν δὲ τῶν αἰγῶν τὸ βόειον, ἰσχυρότερόν τε καὶ τὸ ταύρειον, ἀλλ' ἧττον τοῦ τραγείου. καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ ἐλάφειος μυελὸς ἱκανῶς μαλάττει, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ μόσχειος. θερμὰ γὰρ ἐστὶ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα, καὶ μετρίως ξηρά, καὶ πολύ γε μᾶλλον θερμαίνειν πέφυκεν ἢ ξηραίνειν. ὅθεν εἰ καί τις αὐτὰ θερμά, καὶ ὑγρὰ ταῖς δυνάμεσιν εἴποι ποτέ, συγχωρητέον. ὀλίγου γὰρ ἀφέστηκε μήτε ξηραινόντων

μηδ' ὑγραινόντων. ἐκ τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ τοῖς εἰρημένοις, ἀλλ' ἰσχυρότερα, τό τ' ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, καὶ ὁ στύραξ, καὶ ἡ χαλβάνη, καὶ τὸ βδέλλιον τὸ σκυθικόν. κάλλιω δ' ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ μαλάττειν τὰ νέα, παλαιούμενα γὰρ ἰσχυροτέρως, ἢ χρὴ ξηραίνει. τοῦτο μέν γε καὶ μυελὸς, καὶ στέαρ ἔχουσι. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα παλαιούμενα δριμύτερα γίγνεται σφῶν αὐτῶν, καὶ ξηρότερα. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ σικυώνιον ἔλαιον ἐκ τοῦ γένους ἐστὶ τούτου, καὶ τὸ παλαιὸν οὐχ ἥκιστα, καὶ τῶν σκευαζομένων τὸ σούσινον. ἀλλὰ γὰρ ὁ περὶ τῶν συνθέτων λέγειν ἐν τῷδε γε πρόκειται. ἔπειτα καὶ ἀλθαίας ῥίζα, καὶ ἀγρίου σικύου, καὶ ἄλλα ἄττα φυτὰ καθεψηθέντα, τὰ μὲν ἐν ἐλαίῳ, τὰ δὲ ἐν ὕδατι, τῆς τῶν φαρμάκων γίγνεται τῶν μαλακτικῶν δυνάμεως, ὥσπερ οὖν καὶ τῆς ἀγρίας μαλάχης τὰ φύλλα, καὶ ὠμὰ καὶ ἑφθά. τοιοῦτον μὲν οὖν ἐστιν ἁπλοῦν φάρμακον, ὥσπερ τὸ στέαρ τὸ χοίρειον τὸ παλαιωθέν. οὐ χρὴ δὲ ἔχειν ἅλας οὐδὲ τοῦτο, καθάπερ οὐδὲ τἆλλα ὅσα μαλάττει, ξηραίνουσι γὰρ σφοδρῶς οἱ ἅλες. ὅσα δ' ἄλλα μαλάττειν πέφυκεν ἁπλᾶ τε καὶ σύνθετα φάρμακα, λεχθήσεται γὰρ αὖθις κἀκεῖνα. θερμὰ μέν ἐστιν ἐκ τῆς δευτέρας, ἢ τρίτης ἐνίοτε τάξεως, ἀτρέμα δὲ ξηρά. χρὴ μέντοι καὶ τούτοις ἐμπλαστικὸν ὑπάρχειν, ὥσπερ καὶ τοῖς διαπυητικοῖς, ἀλλ' ὅσῳ κενωτικώτερα πέφυκεν ὑπάρχειν αὐτά, τοσούτῳ καὶ ἧττον ἐμπλάττεσθαι τοῖς πόροις.

Η μὲν δὴ τῶν μαλαττόντων φαρμάκων δύναμις, αὐτάρκως μοι δεδήλωται, περὶ δὲ τῶν σκληρυνόντων ἐφεξῆς δίειμι. χρὴ τοίνυν εἶναι ταῦτα ψυχρὰ καὶ ὑγρά, καθάπερ ἀείζωόν τέ ἐστι καὶ ἀνδράχνη, καὶ ψύλλιον, ὅ τ' ἐπὶ τῶν τελμάτων φακὸς, ἢ τὸ στρύχνον. ἢ τοῦ τὸ μὲν οὐδὲ ὑγρόν ἐστι τὴν κρᾶσιν, ἀλλὰ μέσον ὑγραίνοντος ἁπλῶς, καὶ ξηραίνοντος ἐξ ἐναντίων συγκείμενον δυνάμεων, ὑγραινούσης τε καὶ ξηραινούσης, ὅτι καὶ διττῆς οὐσίας μετέχει, γεώδους τε καὶ ὑδατώδους. ἀλλ' οὐ πρόκειταί μοι νῦν ἐπὶ τὴν κατὰ μέρος ὕλην ἀπάγειν τὸν λόγον, ἀλλὰ τὰς γενικὰς μόνον ἀφορίσασθαι δυνάμεις. εἰ μὲν δή τι, καὶ ψύχει καὶ ξηραίνει, σκληρυνεῖ μὲν καὶ τοῦτο πάντως, ἀλλ' οὐκ ἔστιν τῶν ἰδίως σκληρυντικῶν. πήξει γὰρ μᾶλλον, ἢ κενώσει τὸ σκληρὸν γίγνεται σῶμα, καθότι καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν. εἴ τι δὲ ἐκ τοῦ τὴν σύμφυτον ὑγρότητα μὴ κατέχειν σκληρυνθῇ, ξηρὸν μᾶλλον τοῦτο προσαγορεύομεν ἢ σκληρόν, καὶ ἡ ἴασις αὐτοῦ, δίανσίς τε καὶ ὕγρανσίς ἐστιν, καὶ οὐ μάλαξις. ὥσπερ καὶ τοῦ συντεταμένου μὲν ἡ ἴασις, χάλασις ἐστιν, τοῦ κεχαλασμένου δὲ σύντασις. Ταῦτα δὲ ὁρᾶται σαφῶς πῶς ἐστι, καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος μέν, ὥσπερ καὶ πρὸς Ἱπποκράτους εἴρηται. δέρματος σκληροῦ, μάλθαξις, συντεταμένου δὲ χάλασις, οὐ μὴν ἀλλὰ κἀπὶ τῶν ἄρθρων πολλάκις. ἡ μὲν οὖν χάλασις ὑγρανθέντων ἀμέτρως τῶν ἀμφ' αὐτὰ συνδέσμων ἀποτελεῖται, καὶ τῶν τενόντων. ἡ δὲ σύντασις, οὐκέθ' ἁπλῶς, ἀλλ' εἴ τι ξηραινομένων ἐπιπλέον, ἢ ψυχομένων, ἢ φλεγμαινόντων, ἢ σκιρρουμένων κατ' ἄρθρα μὲν οὕτως. ἐπὶ δὲ τοῦ δέρματος, οὐχ οὕτω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐντὸς αὐτοῦ μυῶν, καθ' ὅντινοῦν τρόπον εἰς ὄγκον αὐξανομένων, ὥστε καὶ διὰ πολυσαρκίαν τισὶν ἐκτείνεται πολλάκις. ὅτι δὲ κἂν ταῖς φλεγμοναῖς ταὐτὸ τοῦτο πάσχει, λέλεκται πρόσθεν, ὅθεν οὐδ' ἁπλῶς ἕν τι τῶν χαλαστικῶν ἐστιν εἶδος βοηθημάτων, ἀλλὰ τὰ μὲν ὑγραίνοντα χαλᾷ, τὰ δὲ θερμαίνοντα, τὰ δὲ μαλάττοντα, τὰ δὲ κενοῦντα, τὰ δὲ τοὺς παρὰ φύσιν ὄγκους καθαιροῦντα, τὰ δὲ ἕνα τούτων κατὰ συζυγίαν ἐργαζόμενα. Θεσσαλὸς δὲ καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντες, ὥσπερ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, οὕτω κἂν τούτοις συγχέουσι, καὶ τὰς προσηγορίας, καὶ τὰ πράγματα, τὸ ἐπελθὸν ἀβασανίστως γράφοντες. ὅθεν καὶ ἡμῖν ἐπειδὰν τὰ προκείμενα συντελέσωμεν, ἀναγκαῖον ἴσως γράψαι ποτὲ πρὸς αὐτούς. ἐν δὲ τῷ παρόντι τὰ συνεχῆ τοῖς εἰρημένοις διερχόμεθα, τὴν ἀρχὴν αὖθις ἀπὸ τῶν ἐμπλαστικῶν ὀνομαζομένων ποιησάμενοι φαρμάκων. ἐπειδὴ καὶ περὶ αὐτῶν εἴρηται συχνάκις, συνελόντα μὲν οὖν εἰπεῖν, ἐμπλαστικόν ἐστι φάρμακον, ὅπερ ἂν ἐμπλάσσηται δυσαπολύτως τοῖς κατὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου πόροις. εἴρηται δέ μοι περὶ τῆς φύσεως, ὧν ἡμεῖς ὑποτιθέμεθα πόρων αὐτάρκως ἐν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασιν. ἀπεδείχθη δὲ ἐν τῷ πρὸ τοῦδε, ὡς καὶ ἄδηκτον εἶναι χρὴ πάντως τὸ ἐμπλαστικὸν φάρμακον. εἰ γάρ τι προσείη δακνῶδες αὐτῷ, μένειν οὐ δυνήσεται κατὰ τοὺς πόρους, ἀλλ' ἐκκριθήσεται ῥᾳδίως, ἢ περιτῆξάν τι τῶν μορίων, ἢ πάντως ἐπισπασάμενον ἐκ τοῦ βάθους ὑγρότητα. δῆλον δὲ ὡς καὶ τῇ συστάσει γεῶδες, ἢ γλίσχρον γε πάντως εἶναι χρὴ τὸ ἐμπλαστικόν.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων καὶ πρόσθεν αὐτάρκως εἴρηται. τὸ δ' ἐναντίον αὐτῷ, λέγοιτο μὲν ἂν ἐκκαθαρτικόν, ἢ ἐκφρακτικὸν τῶν πόρων, ὥσπερ γε καὶ αὐτὸ τὸ ἐμπλαστικόν, οὐκ ἐμπλαστικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμφρακτικόν. εἴη δ' ἂν ὥσπερ τοῖς ἔργοις ἐναντίον, οὕτω καὶ τῇ φύσει τοῦ σώματος, οὔτε γλίσχρον, οὔτε ἄδηκτον, ἀλλὰ λιτρῶδές τε καὶ λεπτομερές. ἐν γὰρ δὴ τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἀλλήλων διαφέρει, τῷ γένει τῆς οὐσίας οὐ διαφέροντα τά τ' ἐμπλαστικά, καὶ τῶν ῥύπων ἐπιτρεφόντων, καὶ τὰ τῶν πόρων ἀνακαθαρτικὰ τῶν ῥυπτικῶν. ὅσα μὲν γὰρ τὸν ἐπιπολῆς ἀφαιρεῖ ῥύπον, εἴτ' οὖν ἑλκῶν, εἴτε καὶ τοῦ δέρματος αὐτοῦ, ῥυπτικὰ προσαγορεύεται. τὰ δὲ καὶ τοὺς πόρους ἐκκαθαίροντα, λεπτομερέστερά τε ἐστὶ τούτων, καὶ τοῖς ἐμπλαστικοῖς ἐναντία, καὶ διὰ τοῦτο ἐκφρακτικά τε καὶ καθαρτικὰ τῶν πόρων ὀνομάζεται. ἔστι δὲ ταῦτα λιτρώδη τε καὶ πικρά, καὶ κατὰ μὲν τοῦ δέρματος ἔξωθεν ἐπιτιθέμενα, τὴν λιτρώδη ποιότητα μόνον ἀκριβῆ κεκτῆσθαι, δεῖται πρὸς τὸ δύνασθαι δρᾶν ἅπερ εἴρηται. εἴσω δὲ τοῦ σώματος λαμβανόμενα, κἂν εἰ στύψεώς τι μετέχῃ, δύναιτ' ἂν εἶναι καὶ οὕτως ἔτι, καθαρτικά τε καὶ διαρρυπτικὰ τῶν μειζόνων πόρων, οἷοίπερ κἂν τοῖς ἀγγείοις εἰσίν. ἔξωθεν μὲν γὰρ ἡ σμικρότης τῶν πόρων ὑπὸ τῆς στύψεως τυφλοῦσθαι φθάνουσα, πρὶν ἐκκαθαρθῆναι καλῶς, οὔτε παραδέχεται τοὐντεῦθεν ἔτι τὴν ῥυπτικὴν οὐσίαν εἰς τὸ βάθος, οὔτ' ἐκκαθαίρεται. τὰ δὲ κατὰ τὴν γαστέρα μόρια πάντα, καὶ τὰ καθ' ἧπαρ καὶ σπλῆνα, καὶ τἆλλα πάντα σπλάγχνα μεγίστους ἔχοντα πόρους, ἐν αὐτοῖς εἰς ῥώμην τῶν ἀγγείων ὠφελεῖται πλέον, ἢ εἰς τὴν τῶν στομάτων σμικρότητα βλάπτεται. καὶ διὰ τοῦτο ἔνδοθεν μὲν ἀψίνθιον διακαθαίρειν πέφυκεν, ἔξωθεν δ' οὔ. σύνθετον δὲ ὑπάρχει ὡς εἴρηται πρόσθεν ἐκ πικρᾶς, καὶ στρυφνῆς δυνάμεως. οὔκουν οὐδὲ τὰ κατὰ μέρος δέομαι προσγράφειν, οὐδὲν τῶν τοιούτων φαρμάκων. ὅσα γὰρ ἂν εὑρίσκῃς λιτρώδη, καὶ πικρά, ταῦτ' ἐκκαθαίρειν ἴσθι δυνάμενα τοὺς πόρους πάντας. ῥύπον δὲ ἑλκῶν, ἢ καὶ τοῦ †δέρματος, οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ μετριώτερα ταῖς δυνάμεσιν ἀφαιρεῖν πέφυκεν, οἷάπερ ἐστὶ τὰ λεπτομερῆ γλυκέα, καθάπερ τὸ μέλι καὶ τῶν σιτηρῶν σπερμάτων ἔνια, καθάπερ ὄροβοι καὶ κύαμοι, καὶ κριθαί, καὶ θέρμοι. καί τοι κἂν τούτοις αὐτοῖς, τὸ μὲν τῶν κυάμων, καὶ τῶν κριθῶν ἄλευρον ἀπορρύπτει μόνον, οὐ μὴν ἐκφράττει γε τοὺς πόρους. τὸ δὲ

†σώματος

τῶν

τῶν ὀρόβων τε καὶ θέρμων, καὶ μάλισθ' ὅταν ὦσι πικροί, πρὸς τὸ ῥύπτειν ἤδη τι, καὶ τῶν πόρων ἐκκαθαρτικὸν ἔχει. παραπλήσιον δὲ καὶ τοῖς ἀμυγδάλοις συμβέβηκεν. καὶ γὰρ καὶ τούτων ὅσα μὲν ἐστὶ πικρά, καὶ ῥύπτει, καὶ διακαθαίρει πόρους, ὅσα δὲ ἐδώδιμα, ῥύπτει μὲν οὐκ ἐκφράττει δέ. τὸ μέντοι τῆς ἀκαλήφης σπέρμα, καθαίρει τοὺς πόρους ὁμοίως τοῖς πικροῖς ὀρόβοις τε καὶ ἀμυγδάλοις. ἐκ ταὐτοῦ δ' ἐστὶ γένους δηλονότι, καὶ ἡ σκίλλα, καὶ ἡ ἶρις, ὅσα τἆλλα καθάπερ εἴρηται κρατοῦσαν ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα. καὶ γὰρ καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ καθ' ἑαυτό, καὶ τὸ ἀφρόνιτρον, ὅτ' ἀφρὸς τοῦ νίτρου, καὶ τὸ σέριφον, καὶ τὸ ἀβρότονον, ὅσα τἆλλα τοιαῦτα σὺν ἐδέσμασί τε καὶ πόμασι λαμβανόμενα τῆς αὐτῆς ἐστὶ δυνάμεως. εὐθὺς δὲ τούτοις ὑπάρχει πᾶσι καὶ λεπτυντικοῖς εἶναι, παχέων τε καὶ γλίσχρων χυμῶν, ὥσπερ τοῖς ἐμπλαστικοῖς ἅπασι παχεῖς, καὶ γλίσχρους ἐργάζεσθαι τοὺς κατὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου χυμούς. ὥστ' οὐδὲ τῶν ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος, ἤτοι φλεγματωδῶν, ἢ γλίσχρων, ἢ πύου τμητικώτερα, καὶ λεπτυντικώτερα, καὶ πρὸς τὴν ἀναγωγὴν ἐπιτηδειότερα δύναιο ἂν εὑρεῖν ἕτερα τούτων φάρμακα. τοῖς δ' αὐτοῖς τούτοις καὶ τὰς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεις ἐκκαθαίρειν ὑπάρχει, καὶ τὰς κατὰ σπλῆνα τὰς μετρίας. αἱ δ' ἰσχυρότεραι, σφοδροτέρων φαρμάκων προσδέονται. καππάρεως φλοιοῦ, καὶ μυρίκης ῥιζῶν, σκολοπενδρίου τε καὶ σκίλλης, καὶ τῆς δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο προσαγορευομένης ἀσπληνίου πόας. διαφόρως δὲ καὶ αὐτοῖς τούτοις ἐστὶ χρηστέον ἐφ' ἑκάστου τῶν σπλάγχνων. ἐπὶ μὲν ἥπατος, αὐτοῖς καθ' ἑαυτὰ μόνοις, ἐπὶ δὲ σπληνὸς ὄξει μιγνῦντας, ἢ ἐναφεψοῦντας. ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα, καὶ μελικράτῳ, καὶ πτισάνῃ, καὶ ὀξυμέλιτι, καὶ τῶν οἴνων τοῖς γλυκέσιν. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα τῆς θεραπευτικῆς ἤδη μεθόδου, διὸ καὶ παρίημι τόγε νῦν ἔχον τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λογισμούς. ἔν τε γὰρ ἐκείνῃ τῇ πραγματείᾳ, κἂν τῇ περὶ συνθέσεως φαρμάκων εἰρήσονται.

Ἅπερ δ' οὖν ἀναγκαῖον ἔτι προσεπισημήνασθαί με τοῖς λεγομένοις, εἰρήσεται μόνον, ὡς ἐπειδὰν πλέονα οὔρησιν κινῆσαι βουληθῶμεν, οὐ πάνυ τι τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις χρηστέον ἐστίν, ἀλλὰ τοῖς δριμυτέροις τε ἅμα καὶ μᾶλλον θερμαίνουσιν. εἴρηται γὰρ ἔμπροσθεν, ὡς τὸ δριμὺ πάνθερμόν ἐστιν. ἔστι δὲ τοιαῦτα σελίνου σπέρμα, καὶ πετροσελίνου, καὶ μαράθρου, καὶ δαύκου, καὶ ἀγριοσελίνου, καὶ σμυρνίου καὶ δὴ καὶ τὸ σέσελι, καὶ τὸ ἄμμι, καὶ τὸ φοῦ, καὶ τὸ μῆον, ἄσαρόν τε καὶ ἄκορον, ὑφ' ὧν οὐ λεπτύνεται μόνον, ἀλλὰ καὶ χεῖται, καὶ διακρίνεται τὸ αἷμα παραπλησίως τῷ γάλακτι. τοῦ μὲν ὀρρώδους, καὶ λεπτοῦ ἀποχωριζομένου καθ' ἑαυτό, τοῦ δ' αὖ παχυτέρου συνισταμένου τε πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀκριβῶς ἑνουμένου. πρὸς γὰρ δὴ τὸ ῥᾳδίως ἐπισπᾶσθαι τοὺς νεφρούς, ὅσον ὑδατῶδές τ' ἐστὶ καὶ λεπτόν, καὶ ὀρρῶδες ἐν αἵματι, ταῦτ' ἄμφω συντελεῖ. χύσις μὲν αὐτοῦ τοῦ αἵματος ὅλου τὸ πρῶτον, ἐφεξῆς δ' αὐτῇ διάκρισις, ὧν οὐδὲν ἄνευ θερμότητος ἰσχυρᾶς ἐνδέχεται γενέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς ἐκ τοῦ θώρακος ἀναπτύσεσιν τοῦ πύου τὰ τοιαῦτα πάντα ἀντιπράττει. φύσις γὰρ αὐτῶν ὡς εἴρηται νυνὶ θερμαντική τε καὶ ξηραντική, καὶ προσέτι συνακτική τε καὶ διακριτική. συναγομένου μὲν εἰς ταὐτὸ τοῦ παχέος, ἀποκρινομένου δὲ καὶ διακρινομένου κατὰ τὴν τοιάνδε σύνοδον, ὅσον αὖ ὀρρῶδές τε καὶ λεπτὸν ἐμφέρεται τῷ αἵματι. τοῦτο μὲν οὖν οἱ νεφροὶ φθάνουσιν ἐφ' ἑαυτοὺς ἕλκοντες, τὸ δὲ συνιστάμενόν τε καὶ ἀποξηραινόμενον, οὐκέτι εὐπετῶς ἀναπτύεται. καὶ διὰ τοῦτο καθάπερ ἀρτίως ἐλέχθη, τμητικὸν μὲν εἶναι χρὴ τὸ τοιοῦτον φάρμακον, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμόν, ἵνα μὴ ξηραίνῃ σφοδρῶς, δίδοσθαί τε σὺν τοῖς ὑγραίνουσι, ῥοφήμασί τε καὶ πόμασι τῆς αὐτῆς χρείας ἕνεκα. τὰ μέντοι τοὺς νεφροὺς ἐκκαθαίροντα, τμητικὰ μὲν ὁμοίως ἐστίν, δεῖ δ' εἰς οὐδὲν ὑγρότητος δαψιλοῦς. ὅσα δὲ τὰς ἐν αὐτοῖς πωρώδεις συστάσεις ἐπιτήδεια τέμνειν ἐστίν, τμητικὰ μὲν ἱκανῶς ὑπάρχειν καὶ ταῦτα, θερμότητος δ' ἥκιστα μετέχει. συνίστησι γὰρ ἀποξηραίνουσα τὸν πῶρον ἡ θερμότης, οὐ τέμνει καὶ διαιρεῖ. τὰ δ' ἧττον θερμὰ μετὰ τοῦ τέμνειν δύνασθαι βελτίω, καθάπερ αἵ τε ῥίζαι τῶν βασιλικῶν ὀνομαζομένων ἀσπαράγων, αἵ τε τοῦ βάτου, καὶ τὸ κέστρον, καὶ τὸ πόλιον, ὤχρα τε καὶ ὕαλος ἡ κεκαυμένη, καὶ τὸ διὰ τῆς σκίλλης ὄξος. ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα. Θεσσαλὸς δ' ὁ σκαιότατος ὥσπερ εἰς τἆλλα τῆς τέχνης ὑβρίζει πλημμελῶς, οὕτω καὶ ταῦτα διασύρειν ἐπιχειρεῖ, μηδὲν εἶναι νομίζων φάρμακον ἰδίως ἡπατικόν, ἢ νεφριτικόν, ἢ πλευριτικόν.

Ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνου πλημμελήματα, δι' ἑτέρων γραμμάτων ἐπεδείξαμεν. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ, τὰς ὑπολοίπους τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐξηγησόμεθα δυνάμεις, ἀπὸ τῶν ἀραιωτικῶν τε καὶ ἀναστομωτικῶν αὖθις ἀρξάμενοι. δοκεῖ γὰρ δὴ καὶ ταῦτα πλησιάζειν μέν πως τοῖς προειρημένοις, ὅσα ῥύπτειν, καὶ τέμνειν, ἐκφράττειν, καὶ διαιρεῖν ἔφαμεν, οὐ μὴν πάντῃ γε ὁμοιοῦσθαι. πρῶτον μὲν οὖν καὶ τούτων τὰς ἐννοίας διοριστέον, εἶθ' οὕτως τὰς οὐσίας ζητητέον. ὅσα μὲν δὴ τοὺς κατὰ τὸ δέρμα πόρους ἀνοίγνυσιν, ἀραιωτικὰ προσαγορεύουσιν. ὅσα δὲ τὰ στόματα τῶν ἀγγείων, ἀναστομωτικά. καὶ δὴ καὶ τῶν ἐναντίων αὐτοῖς, εἰ μέν τι συνάγει τοὺς πόρους πυκνωτικὸν ὀνομάζουσιν. εἰ δέ τι κλείει τὸ στόμιον, ἰδίῳ μὲν οὐκέτι προσαγορεύουσιν ὀνόματι, γενικωτέροις δὲ τισὶ συνάγοντες, καὶ κλεῖον καὶ σφίγγον, καὶ στεγνοῦν ὀνομάζοντες. ἡ δὲ φύσις ἑκατέρων ἐστίν, τῶν μὲν ἀραιωτικῶν μετρίως θερμή, καὶ ἥκιστα ξηραίνουσα, καὶ λεπτομερής, τῶν δ' ἀναστομωτικῶν, παχυμερής, δριμεῖα καὶ δηκτική. τῶν δ' ἐναντίων αὐτοῖς, ἡ μὲν πυκνωτική, ψυκτική μὲν οὐ μὴν οὔτε γεώδης, οὔτε ἀερώδης, ἀλλ' ὑδατώδης μᾶλλον. ἡ δὲ τὰς ἀναστομώσεις κλείουσα, παχυμερὴς ψυχρά. παράδειγμα δὲ τούτων. ἀραιωτικῆς μὲν φύσεως, χαμαίμηλόν τε καὶ ἀλθαία, καὶ τὸ δι' αὐτῆς ἔλαιον, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὸ διὰ τῶν ἀγρίων σικύων. ἀλλὰ καὶ τὸ παλαιόν, καὶ τὸ κίκινον καὶ τὸ ῥαφάνινον ἔλαιον ἐκ τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἰδέας. ἀναστομωτικῆς δὲ δυνάμεως ὅσα δριμέα τε ἐστίν, καὶ γεώδη πάντα, κυκλάμινος, σκόροδα, κρόμμυα, τῶν ταύρων αἱ χολαί. τῶν μύρων ἁπάντων παχυμερῶν τε ἅμα καὶ θερμῶν αἱ ὑποστάθμαι, οἷόν περ καὶ τὸ ἴρινόν ἐστιν, καὶ τὸ ἀμαράκινον, ἃ δὴ καὶ τὰς τυφλωθείσας αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ. τὰ δέ γε τὸ τῆς μήτρας στόμιον ὑπὸ φλεγμονῆς τινος, ἢ ξηρότητος, ἢ σκίρρου μεμυκός, ἀναστομοῦν λεγόμενα, κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλ' οὐ πρώτως, οὐδὲ καθ' ἑαυτὰ τοιαῦτα ἂν εἴη τινὸς δυνάμεως. ὥσπερ οὐδ' ὅσα μεμυκότων ὑπὸ φλεγμονῆς, ἤτοι χειλῶν, ἢ βλεφάρων, ἢ μυκτήρων, ἢ φάρυγγος, ἢ πόσθης, ἢ ἕδρας, ἢ τινὸς ἑτέρου τοιούτου στόματος ὀργανικοῦ τὴν φλεγμονὴν ἰασάμενα, καὶ τὴν μύσιν ἐπανωρθώσαντο. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα φλεγμονῆς εἶναι λυτικὰ λέγοιντ' ἄν, ἀναστομωτικὰ δ' οὐδαμῶς. ἁμαρτάνει δ' ἐν αὐτοῖς ὁ Διοσκουρίδης, ἀναστομωτικῆς ἐνίοτε λέγων εἶναι δυνάμεως, ἤτοι χαλαστικόν τι φάρμακον, ἢ μαλακτικόν, ἢ ὑγραντικόν, ἢ φλεγμονῆς λυτικόν. αἱ μὲν δὴ τῶν ἀραιωτικῶν τε καὶ τῶν ἀναστομωτικῶν οὐσίαι τοιαίδε.

τῶν ἐναντίων αὐταῖς. ἡ μὲν τῶν πυκνωτικῶν ὕλη, ὕδατός τε ἐστὶν τοῦ ψυχροῦ, καὶ ἀειζώου, καὶ ἀνδράχνης, καὶ τριβόλου χλωροῦ, καὶ ψυλλίου, καὶ τῆς πόας ἣν μυὸς ὦτα προσαγορεύουσιν, καὶ φακοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν τελμάτων, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὅσα ψύχει μὴ στύφοντα. διὸ καὶ μανδραγόρας καὶ κώνειον, ὑοσκύαμός τε καὶ μήκων, αὐτὰς δὲ λέγω νῦν τὰς πόας, εἰ μὲν μετρίως τις χρήσαιτο, πυκνωτικαὶ ταῖς δυνάμεσιν ὑπάρχουσιν. εἰ δ' ἐπὶ πλέον, οὐ πυκνωτικαὶ μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ναρκωτικαί. εἰ δ' ἐπὶ πλεῖστον, οὐκέτι ναρκωτικαὶ μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ νεκρωτικαί. ἡ δὲ τῶν ἐναντίων τοῖς ἀνασομωτικοῖς οὐσία, παχυμερὴς οὖσα καὶ ψυχρά, τῶν στυφόντων ἁπάντων ἐστὶ χωρὶς ἐπιμίκτου δριμύτητος. εἴρηται δὲ τῆς ὕλης αὐτῶν ἱκανὰ παραδείγματα κατὰ τὸ δ' γράμμα, δι' οὗ καὶ τὴν οὐσίαν ἐξήγημαι τῶν τοιούτων φαρμάκων γεώδη, καὶ ψυχρὰν οὖσαν. οὐκοῦν ἔτι θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ μόνη συνάγειν καὶ κλείειν πέφυκε, τὰ παρὰ φύσιν ἀναπεπταμένα τῶν ἀγγείων στόματα. μόνη γὰρ αὐτῇ, πάνθ' ὅσα δεῖται τὰ συναχθησόμενα πάρεστιν, διὰ μὲν τὸ παχυμερὲς τῆς συστάσεως, ἔξωθεν μὲν περιπιπτούσῃ, διεξέρχεσθαι δὲ τοὺς λεπτοὺς πόρους ἀδυνατούσῃ, διά τε τὴν ψύξιν εἴσω τε πιλούσῃ, καὶ συναγούσῃ πανταχόθεν εἰς ἑαυτὰ τὰ πλησιάζοντα. διότι δὲ ξηραίνει (τοῦτο γὰρ ἐδείχθη πᾶν τὸ στῦφον) ἐκβοσκομένη τε τὴν ἰκμάδα, καὶ τονοῦσα τὸ μόριον. ἀλλ' εἴπερ ἅπαντα συνέλθῃ ταῦτα, κλεισθήσεται τὸ στόμιον, ὡς ὑπὸ δακτύλων τινῶν ἔξωθεν τῶν μορίων τῆς στυφούσης οὐσίας συναγόμενον. ὅσα δὲ τῶν φαρμάκων ψυχρὰ μέν ἐστιν, ἢ ὁμοίως ἢ μᾶλλον, ὑδατώδη δ' ἐστὶ ταῖς οὐσίαις, ἀσθενῶς τὰ τοιαῦτα, καὶ συνάγει τε καὶ σφίγγει διὰ μαλακότητα. δεῖται γὰρ τινος ἰσχύος ἀντιβατικῆς, καὶ σκληρᾶς ἅπαν τὸ μέλλον πιλήσειν τε καὶ συνάξειν ὁτιοῦν ἰσχυρῶς, ἣν οὐκ ἔχοντα τὰ ὑδατωδέστερα ταῖς οὐσίαις φάρμακα, τοὺς μὲν λεπτοὺς πόρους ἐν ἑκάστῳ σώματι συνάγει καὶ πυκνοῖ, τὸ δ' ὅλον ὄργανον ἀδυνατεῖ σφίγξαι πανταχόθεν, ὥστ' εὐλόγως τὰ τοιαῦτα πυκνωτικὰ μέν ἐστι, στεγνωτικὰ δὲ οὐκ ἔστιν. ἄκουε δέ μου νῦν στεγνωτικὰ λέγοντος, ὅσα τὰς αἰσθητικὰς ἐκκρίσεις ἐπέχει. καὶ γὰρ τὸ στεγνωτικὸν σῶμα τὸ στέγον ἐν αὐτῷ, καὶ μηδὲν ἔξω μεθιέναι αἰσθητῶς, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσηγόρευται στεγνόν. ταυτὶ μὲν οὖν τοιαῦτα ταῖς κράσεσί τ' ἐστι, καὶ ταῖς δυνάμεσιν. τὰ δ' ἀραιωτικὰ θερμαίνει μὲν πάντως. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως δύναιτο διαχέαι τε ἅμα καὶ χαλάσαι τὴν οὐσίαν, οἷς ἕπεται τὸ καὶ τοὺς πόρους εὐρυνθῆναι. χρὴ μέντοι μήτ' ἄγαν αὐτὰ θερμὰ ταῖς κράσεσιν εἶναι, δριμέα γὰρ ἤδη ταῦτα, καὶ φρίττειν ἀναγκάζει, μήτε ξηραντικά. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα συντηκτικά τ' ἐστι, καὶ ὀδυνηρὰ τῶν αἰσθητικῶν σωμάτων. Ὅσα τοίνυν ἀλύπως θερμαίνει, ταῦτα ἀραιωτικὰ μόνον ὑπάρχει τῶν πάντων. εἰ δὲ μὴ θερμὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ παχυμερῆ ταῖς συστάσεσιν εἴη, σφόδρα μὲν ὑπάρχοντα, καὶ καυστικά, συντήκει τε τὰ σώματα δίκην πυρός, ἐσχάρας τε πολλάκις ὁμοίας ταῖς ἀπὸ τῶν καυστήρων ἐργάζεται. ἧττον δ', ἢ ὥστε καίειν θερμαίνοντα τῆς ἀνασομωτικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσθ' εἶναι πᾶν ἀνασομωτικὸν φάρμακον, τῇ μὲν οὐσίᾳ γεῶδές τε ἅμα καὶ πυρῶδες, εἰς τοσοῦτον δ' ἧκον θερμότητος, ὡς μήπω καίειν. εἰ δὲ καυστικόν τε ἅμα καὶ μὴ μέντοι σφοδρῶς εἴη, καὶ προσέτι λεπτομερές, ἤτοι παντάπασιν ἄδηκτον ἔσται τὸ τοιοῦτον, ἢ μετ' ὀλίγης δήξεως καὶ ὀδύνης, ἀποτήξει τι τῶν σαρκωδῶν μορίων. τῷ γὰρ μήτ' ἀλλοιοῦν ἀθρόως, ὥσπερ τὰ σφόδρα θερμά, μήτε μόλις διεξέρχεσθαι καθάπερ τὰ παχυμερῆ, λανθάνουσαν ἔχει τὴν ἐνέργειαν. εἴγε τῶν ἀλλοιώσεων αἱ ἀθρόαι μεταβολαὶ μάλιστα αἰσθητικαί, καὶ τῶν διεξόδων αἱ βίαιοι. τὸ γὰρ παχυμερὲς καυστικόν, ὅπερ ἂν ἐνιζήσῃ μορίῳ, σκόλοπος δίκην ἐμπεπηγμένον ἀνιᾷ. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἐσχαρωτικόν ἐστιν ὁμοίως τοῖς καυστικοῖς. ὑπὲρ ὧν δὲ νῦν ὁ λόγος ἐνέστηκεν, ὅτε ἐσχάραν ἐργάζεται, καὶ καλεῖται σηπτικά, οὐκ οἰκείας μὲν τῆς προσηγορίας τετυχηκότα. τὰ γὰρ ὄντως σηπτικά, ὑγραίνοντα μετὰ τοῦ θερμαίνειν ἐστίν. ὅμως δ' οὖν, οὕτω καλοῦμεν τῇ τοῦ συμπτώματος ὁμοιότητι, φθορὰ γὰρ ἀνώδυνος ὑπ' ἀμφοτέρων γίγνεται. πλείους μὲν οὖν εἰσιν οἱ τῶν φθειρομένων τρόποι. τά τε γὰρ ὑπερψυχθέντα, καὶ ὑπερθερμανθέντα, καὶ ὑπερυγρανθέντα, καὶ ὑπερξηρανθέντα, φθείρεται. ἀλλ' οὐ πάντα γε τὰ φθειρόμενα σήπεσθαι φαμέν, ἀλλ' ὅσα μετὰ δυσωδίας τοῦτο πάσχει. περὶ μὲν δὴ τῶν ὀνομάτων οὐ πάνυ χρὴ σπουδάζειν. χρὴ δ' εἰδέναι τὰ καλούμενα φάρμακα σηπτά, καὶ σηπτικά, καθάπερ ἀρσενικόν, καὶ σανδαράκη καὶ χρυσοκόλλα, δρυόπτερίς τε καὶ πιτυοκάμπη, καὶ ἀκόνιτον, τήκειν τε καὶ συντήκειν ἅπαντα, καὶ μάλιστα τῆς μαλακῆς σαρκὸς ὀδύνης χωρίς.

Ἔνια δ' ἐξ αὐτῶν ἰδίως ὀνομάζουσι καθαιρετικά, καὶ χρῶνταί γε πρὸς τὰς ἐπουλώσεις τῶν ὑπερσαρκούντων ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα τῆς μὲν αὐτῆς τῷ γένει τῆς σηπτικῆς ὀνομαζομένης δυνάμεως, ἀσθενεστέρας δ' εἰς τοσοῦτον, ὡς τὸ μὲν ἐπιπολῆς μόνον ᾧ προσπίπτει καθαιρεῖν, εἰς βάθος δ' ἀδυνατεῖν προσέρχεσθαι, καθάπερ καὶ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος, οὐ μὴν τῆς γε αὐτῆς τῆς ὄντως ἐπουλωτικῆς δυνάμεως ἐστι τὰ τοιαῦτα. ἐκεῖνα γὰρ οὐ καθαιρεῖν, οὐδ' ἀποτήκειν τι τῆς σαρκός, ἀλλὰ σκληροῦν τε καὶ ξηραίνειν πέφυκεν, ἥτε στυπτηρία καὶ ἡ κηκίς, ἣν ὀμφακῖτιν ὀνομάζουσιν, ὅ τε κεκαυμένος χαλκός, καὶ μάλισθ' ὁ πεπλυμένος. ὁ μὲν γὰρ ἄπλυτος, ἔχει τι καθαιρετικόν, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπίς. ὁ πεπλυμένος δὲ τὸ κάλλιστον τῶν ἐπουλωτικῶν φαρμάκων ἐστίν. χρὴ γὰρ καὶ στύφειν μετρίως καὶ ξηραίνειν, τὸ μέλλον ἐπουλώσειν καλῶς. ὅθεν καὶ ὁ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης καρπὸς καὶ τὰ τῆς ῥοιᾶς λέμματα ξηρά, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα τῶν ἐπουλωτικῶν φαρμάκων ἐστίν. Συγκέχυται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν ἰατρῶν οὐχ ἡ προσηγορία μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς δυνάμεως γνῶσις ἁπάντων τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἐπουλωτικὰ γὰρ ὀνομάζουσιν ἐνίοτε, καὶ τὰ καθαιρετικά, καὶ συντηκτικὰ τῆς σαρκός, ὅτι χρωμένων ἡμῶν καὶ τούτοις πολλάκις, εἰς οὐλὴν ἀφικνεῖται τὰ ἕλκη, ἀλλ' οὔτε πρώτως οὔτε κατὰ τὴν οἰκείαν αὐτῶν δύναμιν, οὔτ' ἐπὶ πάσῃ χρήσει τοῦτο γίνεται. χνοώδη γὰρ ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα φάρμακα διὰ τοῦ τῆς μύλης πυρῆνος ἐπικυλιομένου ταῖς σαρξίν, εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ ἕλκη. εἰ δὲ βραχεῖ πλείονι χρήσαιο, καὶ δάκνει, καὶ συντήκει τὴν σάρκα, καὶ κοῖλον ἐργάζεται τὸ ἕλκος ἐναντίον τοῖς ὄντως ἐπουλωτικοῖς. εἰ μὴ γὰρ ἀξιόλογον ἐκείνων ἐπιθείης, οὐδὲν ἀνύσει. πρόκειται μὲν γὰρ ἐν ταῖς τῶν ἰσοπέδων ἑλκῶν ἐπουλώσεσιν, ἀλλοιῶσαι τε τὴν σάρκα, καὶ δέρμα ποιῆσαι. γίνεται δὲ τοῦτο διὰ τῶν συνάγειν αὐτὴν, καὶ σφίγγειν καί, πιλεῖν, καὶ πυκνοῦν, καὶ ξηραίνειν, καὶ τυλοῦν δυναμένων. οἷον γὰρ τετυλωμένη τις σάρξ ἐστι τὸ δέρμα. τὰ μὲν οὕτως ἐνεργεῖν δυνάμενα φάρμακα, πρώτως τε καὶ κυρίως ἐπουλωτικὰ λέγεται. τὰ δ' ἄλλα τὰ καθαιρετικά, δευτέρως τε καὶ κατὰ συμβεβηκός, ὥσπερ καὶ ὅσα χωρὶς τοῦ στύφειν ἀδήκτως ξηραίνει.

καὶ γὰρ ταῦτα εἰς ὅλην ἄγει τὴν συμβεβηκός, οἷον τι φάρμακόν ἐστιν, καὶ ἡ σμύρνα, καὶ ἡ λιθάργυρος. καὶ εἰ καυθείη τό τε ὄστρεον, καὶ τὸ διφρυγές, ἐμπλαττόμενα γὰρ καὶ ταῦτα ξηρὰ, πολλάκις ἐπούλωσεν. εἰδέναι δὲ χρὴ κἂν τούτοις τοῖς λόγοις κἂν τοῖς ἄλλοις ἅπασι, ἔνθα τὸ πολλάκις προστίθημι, τοῦτό με δηλοῦν ἐθέλειν, ὅτι καὶ ἀποτυγχάνει τῆς ἐπαγγελίας ἐνίοτε τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸ μὴ πρώτως αὐτὴν μηδὲ κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν ἐργάζεσθαι, τὰ δ' ἐπουλωτικὰ φάρμακα, ὅταν μὲν ἕλκος ἰσόπεδον, ἐπουλεῖν τι, καθάπερ καὶ τὰ ῥυπτικὰ μετρίως, καὶ ἀδήκτως τῶν κοίλων ἐστὶ πληρωτικά. λεχθήσεται δ' ἐπὶ πλεῖστον ὑπὲρ τῆς τῶν τοιούτων δυνάμεως ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ἣ κεκοινώνηκε πολλαχόθι τουτὶ τὸ βιβλίον, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ προείρηται. διό μοι δοκῶ καταπαύσας ἤδη τὸν περὶ τούτων λόγον, ἐφ' ἕτερόν τι γένος δυνάμεων μεταβήσεσθαι τῶν ἑλκτικῶν τε καὶ ἀποκρουστικῶν ὀνομαζομένων.

Ἑλκτικαὶ μὲν οὖν εἰσιν, ὅσαι τὰ κατὰ βάθος ἐπισπῶνται σφοδρότερον. ἀποκρουστικαὶ δὲ, ὅσαι πρὸς τὸ βάθος ἀπελαύνουσι τοὺς πλησιάζοντας ἐν αὐταῖς χυλούς. ἡ δ' οὐσία τῶν μὲν θερμή τ' ἐστὶν, καὶ λεπτομερὴς, τῶν δ' ἔμπαλιν ψυχρά τε καὶ παχυμερής. ἕλκει μὲν γὰρ ἀεὶ τὸ θερμὸν, ἀποκρούεται δὲ τὸ ψυχρόν. ἀλλὰ τὸ μὲν λεπτομερὲς θερμὸν, ἕλκει σφοδρότερον, τὸ δὲ παχυμερὲς ψυχρὸν, οἷόν περ τὸ στύφον ὠθεῖ βιαιότερον. ἐξ οὖν τοῦ σφοδροῦ τῆς ἐνεργείας ἑκατέρῳ τοὔνομα. ἡ μὲν δὴ τῶν στυφόντων ὕλη πρόδηλος, ἡ δὲ τῶν ἑλκτικῶν, ἡ μέν τις αὐτοφυής ἐστιν, ἡ δ' ἐκ σηπεδόνος ὀξυνούσης ἔχει τὴν γένεσιν, αὐτοφυὴς μὲν ἥτε τοῦ δικτάμου, καὶ ἡ τῆς πεπόλεως, καὶ θαψίας, καὶ ἡ τοῦ σαγαπηνοῦ, καὶ ἡ τῶν ὀπῶν τοῦ κυρηναίου τε καὶ μηδικοῦ, καὶ εἰ δή τις ἄλλος ὅμοιος τούτοις ἐστίν. ἐκ σηπεδόνος δὲ, ἥτε τῆς ζύμης, καὶ ἡ τοῦ ψωρικοῦ καλουμένου. ἤδη δὲ καὶ ἡ κόπρος ἡ ἐκ σηπεδόνος, ἅπασι μὲν αὖ οὕτω γε τῆς ἑλκτικῆς εἰσι δυνάμεως, †τάχεως οὐ σμικρὰ δ' ἐν αὐταῖς ἡ διαφορά. ἡ μὲν γὰρ τῆς περιστερᾶς †ἱκανῶς ἑλκτική, τὸ δ' ἴσον ἐφ' ἑκατέρας ταύτης ἐφεστήκασι, ἐπὶ μὲν τὸ θερμότερον ἡ τῆς χηνὸς, ἐπὶ δὲ τὸ ψυχρότερον ἡ τῆς ἀλεκτρυόνος. ἀπολείπεται δὲ ταύτης ἔτι μᾶλλον, ἥτε τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ὑῶν. ἡ δὲ τῶν κυνῶν οἷά περ τὰ ῥυπτικὰ φάρμακα, καὶ μᾶλλον ὅταν ὀστᾶ κατεσθίωσιν. καὶ ἡ τῶν κροκοδείλων δὲ τῶν χερσαίων, ἔτι καὶ μᾶλλον ἀκριβοῖ τοῦτο. ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι γένος ἑλκτικῶν φαρμάκων, οἰκειότητι ποιότητος ἐπισπώμενον, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ὁμοιότητι τῆς ὅλης οὐσίας, ὥσπερ καὶ τὰ τρεφόμενα τὰς οἰκείας τροφὰς ἐπισπᾶται. τῶν τοιούτων δ' ἐστὶ φαρμάκων, καὶ τὰ καθαίροντα μὲν πάντα, καὶ τῶν ἀλεξιτηρίων δ' ἔνια. θερμὰ δ' εἶναι χρὴ πάντα τὰ τοιαῦτα. τῶν γὰρ ὁμοίων ταῖς οὐσίαις, τὸ θερμότερον ἑλκτικώτερον ὑπάρχει, καὶ ὡς ἂν προσειληφὸς σύμμαχον τῇ ὁμοιότητι τὴν θερμότητα. δυσὶ γὰρ αἰτίαις ἕλκον τὸ ἕτερον, πλεονεκτήσει τοῦ κατὰ τὴν ἑτέραν μόνην ἐπισπωμένου. διοίσει δ' οὐδὲν ἐπισπαστικὴν λέγειν, ἢ ἑλκτικὴν, ἢ ἑλκυστικὴν δύναμιν.

Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ περὶ τούτων αὐτάρκως εἴρηται, μεταβῶμεν ἐπὶ τὰς ἀλεξητηρίους τε καὶ ἀλεξιφαρμάκους ὀνομαζομένας δυνάμεις. ἔστι δὲ καὶ τούτων ἡ φύσις διττή. τῶν μὲν ἀλλοιούντων, τῶν δ' ἐκκενούντων τοῦ πεπονθότος σώματος, ἢ τὸν φθαρτικὸν ἰὸν, ἢ τὸ δηλητήριον φάρμακον. ἀλλοιοῖ μὲν οὖν, ἤτοι κατά τινα ποιότητα μίαν, ἢ συζυγίαν ἐκ δυοῖν, ἢ κατὰ τὰς ὅλας οὐσίας. ἐκκενοῖ δὲ τῇ τῆς ὅλης οὐσίας ὁμοιότητι, καὶ τῇ λεπτομερεῖ θερμότητι. τέτταρες οὖν αἱ πᾶσαι διαφοραὶ γενήσονται τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας, δύο μὲν ἀλλοιωτικαὶ, καὶ δύο κενωτικαί. ἡ μὲν δὴ τῇ τῆς ποιότητος ἐναντιώσει βοηθοῦσα, πρόδηλος. εἰ μὲν γὰρ ψυχρὸν εἴη τὸ δηλητήριον φάρμακον, ἢ ὁ ἰὸς ὁ τοῦ ζώου, πρὸς τῶν θερμαινόντων ὠφεληθήσονται φαρμάκων. εἰ δὲ θερμὸν ὑπὸ τῶν ψυχόντων, καὶ εἰ μὲν ξηρὸν ὑπὸ τῶν ὑγραινόντων, εἰ δὲ ὑγρὸν ὑπὸ τῶν ξηραινόντων. οὕτω δὲ καὶ εἰ μὲν ψυχρὸν ἅμα καὶ ὑγρὸν, ὑπὸ τῶν ξηραινόντων, καὶ θερμαινόντων. εἰ δὲ θερμὸν καὶ ξηρὸν, ὑπὸ τῶν ὑγραινόντων, καὶ ψυχόντων, καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς δύο συζυγίας ἀνάλογον. οὐκ ἄδηλος δὲ οὐδὲ ἡ διὰ τῆς καθ' ὅλην τὴν οὐσίαν τῶν δυνάμεων ἀλλοίωσις ἐστὶν, τοῖς μεμνημένοις τῶν προαποδεδειγμένων. ἔν τε τοῖς περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν, καὶ προσέτι τοῖς περὶ κράσεων. αἱ γοῦν ἀλλοιοῦσαι τὰ δηλητήρια φάρμακα δυνάμεις, ἐν τῷ μέσῳ τὴν φύσιν εἰσὶ, τῶν τε πασχόντων σωμάτων, καὶ ἀδικούντων αὐτὰ φαρμάκων ὥστ' ἀνάλογον ἔχειν, ὡς τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἀλεξητήριον δύναμιν, οὕτως ἐκείνην πρὸς τὸ δηλητήριον, ὡσαύτως δὲ καὶ ὡς τὸ δηλητήριον πρὸς τὸ ἀλεξητήριον, οὕτως καὶ τὸ ἀλεξητήριον πρὸς τὸ σῶμα. καὶ διὰ τοῦτο τὰ τοῖς δηλητηρίοις ἐναντιούμενα σχεδὸν ἅπαντα πλείω ληφθέντα, μεγάλως ἀδικεῖ τὸ τοῦ ζώου σῶμα. χρὴ τοίνυν ἐν τοσαύτῃ δίδοσθαι συμμετρίᾳ ποσότητος, πάσας τὰς τοιαύτας δυνάμεις, ὡς μήτε τῷ πλήθει βλάπτειν τὸ σῶμα, μήτε δι' ὀλιγότητα νικᾶσθαι πρὸς τῶν δηλητηρίων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἤδη τῆς θεραπευτικῆς ἐστι μεθόδου, νυνὶ δὲ τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. πᾶς δηλητήριος ἰὸς ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων ἐκκενοῦται φαρμάκων, οἷον ἤτοι θερμότητι τὴν ὁλκὴν ποιουμένων, ἢ τῇ τῆς ὅλης οὐσίας ὁμοιότητι. χρὴ δὲ κἀνταῦθα μέσον, ὡς ἔνι μάλιστα, τῇ φύσει τὸ ἀλεξητήριον ὑπάρχειν, τοῦ τε σώματος οὗ θεραπεύει, καὶ τοῦ βλάπτοντος ἰοῦ. ἂν γὰρ ἐναντιώτατον ᾖ τοῦ σώματος, δράσει μᾶλλον εἰς αὐτὸ, καθάπερ τι δηλητήριον, οὐ κενώσει τὸν ἰόν. ἵνα γὰρ ἀναλάβωμεν ἕνεκα σαφηνείας αὖθις τὸ σύμπαν, εἰδέναι χρὴ τὰς δηλητηρίας ἁπάσας δυνάμεις ἐναντιωτάτας οὔσας τῇ κράσει, τοῖς βλαπτομένοις ὑπ' αὐτῶν σώμασιν. εἴπερ οὖν ὑπὸ τῶν ὁμοίων τῇ κράσει κενοῦνται φαρμάκων, εἴη ἂν δήπου, καὶ ταῦτα ταῖς τῶν σωμάτων φύσεσιν ἐναντία. καὶ μὲν δὴ καὶ ἐστὶν ἐναντία πως, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε ὡς ἀναιρεῖν, ἀλλ' ἐπαμφοτερίζειν μᾶλλον ἐν τῷ μέσῳ καθεστηκότα, τῶν τε βλαπτόντων ἄντικρυς τὸ τοῦ ζώου σῶμα, καὶ τῶν ὠφελούντων. εἴτε δὲ δηλητηρίους δυνάμεις, εἴτε φθαρτικὰς, εἴτε φθοροποιοὺς, εἴτε ὁποσοῦν ἐθέλοις ἄλλως καλεῖν, οὐ διοίσει. κατὰ ταῦτα δὲ κἂν ἀλεξιτηρίους, ἢ ἀλεξιφαρμάκους. οὐ μὴν οὐδ' εἰ τὰς μετὰ τῶν ἰοβόλων θηρίων ἰατικὰς, ἀλεξιτηρίους ἐθέλοι τις ὀνομάζειν, τὰς δὲ τῶν δηλητηρίων ἀλεξιφαρμάκους, ὥσπερ ἤδη τινὲς ἠξίωσαν, οὐδὲ πρὸς τούτους ἀμφισβητέον ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων. οὐ γὰρ ἐκ τούτων τὸ προσηκόντως ἰᾶσθαι τὰς νόσους, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων παραγίγνεται ἐπιστήμης.

Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τούτων, ὅσον εἰς τὰ παρόντα σύμμετρον εἴρηται, ἤδη μεταβῶμεν ἑξῆς ἐπὶ τὸν τῶν ἀνωδύνων τε καὶ παρηγορικῶν, ἢ πραϋντικῶν, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι δυνάμεων, λόγον. ἀνώδυνος οὖν δύναμις, ἡ μέν τις ὄντως ἐστὶν, ἡ δὲ λέγεται μόνον, ὡς εἰ καὶ τὸν νεκρὸν ἄνθρωπον ἀνώδυνον εἴποι τις. ἡ μὲν οὖν ὄντως ἀνώδυνος, ἡ τῶν θερμαινόντων ἐστὶ κατὰ τὴν πρώτην τάξιν, ὅταν ἐν οὐσίᾳ λεπτομερεῖ περιέχεται. ἡ δὲ τῶν λεγομένων ψυχρῶν, ὅταν ἀκραιφνεῖ ψύξει χρώμενα, ναρκώσῃ τὸ μόριον. ἔστι

δ' ἡ νάρκη μικροῦ δεῖν ἀναισθησία. τὰ δὲ τῷ τὴν διάθεσιν ἰᾶσθαι παύοντα τὰς ὀδύνας, οὐκ ἂν εἰκότως ἀνώδυνα λέγοιτο. κοινὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι τοῖς θεραπεύουσιν ὑπάρχει. τὰ τοίνυν ὄντως ἀνώδυνα, λεπτομερῆ τε εἶναι χρὴ, καὶ οὐ πολλῷ θερμότερα τῶν συμμέτρων, ἕνεκα τοῦ χαλάσαι τε καὶ διαφορῆσαι, καὶ ἀραιῶσαι, καὶ λεπτῦναι, καὶ συμπέψαι, καὶ ὁμαλῦναι πᾶν ὅσον ἐν τοῖς ὀδυνωμένοις μορίοις, ἢ χυλῶν δριμέων, ἢ γλίσχρων, ἢ παχέων, ἢ πολλῶν ἐμπεφραγμένων ἐν πόροις λεπτοῖς, ἢ καί τινος ἀτμώδους τε, καὶ παχέος, ἢ ἱκανῶς ψυχροῦ πνεύματος ἐναπείληπταί τε καὶ κατακέκλειται, διέξοδον οὐκ ἐπιτήδειαν ἔχοντος. οὐδὲν οὖν αὐτοῖς ὅλως χρὴ προσεῖναι στυφούσης δυνάμεως, οὐδ' ἂν ὁ τόπος, ἢ τὸ πάθος προσδέηται. ἐξ ὧν δῆλον ὡς ἐνίοτε μὲν οὐδὲν ὠφελήσει τὴν διάθεσιν, ἀλλὰ τὴν ὀδύνην παρηγορήσει μόνον, ἡνίκα καὶ ὄντως ἀνώδυνα λεχθήσεται. ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν διάθεσιν αὐτὴν ἐπωφελήσει τι, καὶ δύναμιν ἕξει διττὴν, ἀνώδυνόν τε ἅμα καὶ ἰώμενον φάρμακον. ἐπιπλέον δὲ καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου λεχθήσεται γράμμασιν. ἐν δὲ τῷ παρόντι, τοσοῦτον ἐπαρκεῖ διελθεῖν, ὡς τούτων τῶν ἀνωδύνων ἰδίως ὀνομαζομένων φαρμάκων, ἔνια μὲν, ὥσπερ εἴρηται, τῆς πρώτης ἐστὶ τῶν θερμαινόντων τάξεως, ἅπερ δὴ καὶ ὄντως ἐστὶν ἀνώδυνα, καθάπερ τὸ ἀνήθινον ἔλαιον. ἔνια δὲ παραπλησίως αὐτῷ τῷ ἡμετέρῳ σώματι, καθάπερ τὰ διαπυητικὰ προσαγορευόμενα, περὶ ὧν τῆς ὕλης ἔμπροσθεν εἴρηται. διορισθήσεται δὲ ὑπὲρ τῆς χρήσεως αὐτῶν ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. τὰ δὲ καταφορὰν ἐργαζόμενα ποθέντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀνώδυνά τε, καὶ ὑπνωτικὰ πρὸς τῶν πολλῶν προσαγορευόμενα, τῆς ἐναντιωτάτης ἐστὶ κράσεως τοῖς ὄντως ἀνωδύνοις. ψύχει γὰρ ἅπαντα τὸ σῶμα, καὶ ναρκοῖ τὴν αἴσθησιν εἰς τοσοῦτον, ὥστ' εἰ βραχεῖ πλείω ποθείη, θάνατον ἐπιφέρει. ἄριστα δ' αὐτῶν εἰσὶν εἰς τὴν προκειμένην χρείαν, ὅσα ξηραίνει. καὶ ὅσα γε πλῆθος ὑγρότητος ἔχει ψυχρᾶς ὥσπερ καὶ τὸ κώνειον, οὐκ ἀγαθὰ πινόμενα. τοιοῦτος δ' ἐστὶν, καὶ ὁ μανδραγόρας, πλὴν τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης ξηροῦ, καὶ ὑοσκύαμος πλὴν τοῦ σπέρματος. ἄμεινον δὲ ἐν τούτοις τὸ λευκὸν σπέρμα τοῦ μέλανος. ἔνια δὲ ὅλαις ταῖς οὐσίαις ἐστὶν ἡμῖν ἐναντία, καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἐλάχιστα ληφθῇ, βλάπτει πάντως, οἷον ἥ τε δρυόπτερις, καὶ ἡ πιτυοκάμπη, καὶ ἡ θαψία, καὶ τὸ στρύχνον τὸ μανικὸν, καὶ ὑδράργυρος, ἔνιοί τε τῶν μυκήτων, καὶ τὸ σίαλον, καὶ χολαὶ τῶν ἰοβόλων ζώων. τὰ γὰρ τοιαῦτα πάντα τῷ γένει δηλητήρια καθέστηκεν, οὐ τῷ ποσῷ. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς ἀλεξιτηρίους ἀντιδότους ἐμβάλλεται, καθάπερ ὁ τοῦ μήκωνος ὀπὸς, καὶ ἡ σμύρνα, καὶ ὁ στύραξ, καὶ ὁ κρόκος. ταῦτα γὰρ, εἰ μὲν πλείω ποθείη, τὰ μὲν ἐκμαίνει, τὰ δὲ θάνατον ἐπιφέρει. μετὰ συμμετρίας δέ τινος ἐπιμιγνύμενα τοῖς ἄλλοις, ἀρήγει. ὅσα δ' ἐξ αὐτῶν βλάπτοι τὴν διάνοιαν, εὐθὺς μέν ἐστιν τὰ πλεῖστα καρηβαρικὰ, πλῆθος ἀτμῶν μοχθηρῶν ἐμπιπλῶντα τὴν κεφαλήν. ἅπτεται δ' ἔνια καὶ τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς, ὡς συμπάσχειν τὰ κατὰ τὴν κεφαλήν. κοινῇ δὲ σύμπαντα κατὰ διττὸν τρόπον ἀδικεῖ τὸν ἐγκέφαλον, ἢ ταῖς ὅλαις οὐσίαις ἐναντία καθεστῶτα, ἢ κατὰ μίαν ἢ δύο ποιότητας ὑπαλλάττοντα τὴν κρᾶσιν. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τούτων αὐτάρκως εἴρηται πρός γε τὰ παρόντα, καιρὸς ἂν εἴη τὰ κεφάλαια τῶν εἰρημένων ἀναλαβόντα προσθεῖναι τὰ δοκοῦντα λείπειν τῷ λόγῳ. κατὰ μὲν γὰρ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲν ὑπόλοιπόν ἐστιν, πασῶν μὲν ἤδη τῶν δευτέρων δυνάμεων εἰρημένων, ὁποῖαί τινες εἰσὶ κατὰ γένος, οὐκ ὀλίγων δὲ καὶ τῶν κατ' εἶδος αὐταῖς προκειμένων ὥσπερ παραδειγμάτια, ἀφ' ὧν ἄν τις ὁρμώμενος, ἐπέρχεσθαι δύναιτο τὰς ὑπολοίπους. ἀλλ' ἕνεκα σαφηνείας οὐδὲν ἂν εἴη χεῖρον ἐν κεφαλαίοις βραχέσιν ἀναλαβεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. αὐτίκα γέ τοι, καὶ καθαρτικήν τινα δύναμιν ὀνομάζουσιν ἅπαντες, οὐ μὴν παρακολουθοῦσι γε πάντες ὁμοίως, ὅτι δύο σημαίνει τοὔνομα. τὸ μέντοι κοινὸν ἤδη πᾶσι τοῖς ὁπωσοῦν ἐκκαθαίρουσι τὰ τοῦ ζώου περιττώματα. τὸ δ' ἔτι κατ' ἐξοχὴν ἤδη τοῖς δι' ἐμέτων ἢ ὑπαγωγῆς γαστρὸς. οὐδ' ὡς ὁμογενής ἐστιν ταῖς τοιαύταις καθάρσεσιν, ἤτοι διὰ ῥινῶν, καὶ στόματος γιγνομένη. καλοῦσι δὲ τὰ μὲν διὰ τῶν ῥινῶν ἐγχεόμενα φάρμακα τοῦ καθῆραι τὴν κεφαλὴν ἕνεκεν ἔρρινα. τὰ δ' ἀνακογχυλιζόμενα, καὶ μασσώμενα, πάνθ' ἑνὶ παραλαβόντες ὀνόματι, προσαγορεύουσιν ἀποφλεγματίζοντα, καὶ τὰς δυνάμεις δ' αὐτῶν ἀποφλεγματικὰς ὀνομάζουσιν. ὁμογενῆ δὲ τούτοις ἐστὶν καὶ ὅσα ταῖς μήτραις προστιθέμενα καθαίρει. πάντα γὰρ ὅσα καθαίρειν κατέλεξα, δύναμιν ἑλκτικὴν ἔχει. τὰ μὲν ἑνός τινος χυμοῦ, τὰ δὲ δυοῖν, ἢ καὶ πλειόνων, καὶ τοῦτ' αὐτοῖς κοινόν. ὡς ὅσα γε τῷ λεπτύνειν τοὺς παχεῖς, καὶ γλίσχρους χυμοὺς, ἢ οὖρα κινεῖν πέφυκεν, ἢ ταῖς ἐκ θώρακος, καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεσιν ἀρήγειν, ἐκκαθαίρει μὲν καὶ αὐτά. καλεῖται δ' οὐχ ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. ἀλλὰ τὰ μὲν οὐρητικὰ, καὶ βηχικὰ, τὰ δ' ἐμμηνῶν ἀγωγὰ, διαλλάττοντα τῶν προειρημένων, ὅτι δύναμιν ἑλκτικὴν οἰκείων χυμῶν οὐκ ἔχει καθάπερ ἐκεῖνα. δεῖται δὲ οὖν κἀνταῦθα ὁ λόγος ἑτέρου διορισμοῦ τοιοῦδε. τὰ μὲν ἐν πεσσοῖς, ἢ πυρίαις, ἢ τινὶ τοιούτῳ τρόπῳ ταῖς μήτραις προστιθέμενα, κατὰ διττὴν αἰτίαν ἐνεργεῖ. τὰ μὲν τῷ θερμαίνειν μόνον προκαλούμενα, τὰ δὲ ταῖς ὀνομαζομέναις ἑλκτικαῖς τε καὶ καθαρτικαῖς δυνάμεσιν, ἃς ἐπεδείξαμεν οἰκειότητι τῶν ἑλκομένων τὰς κενώσεις ἐργάζεσθαι. ὅσα δὲ πίνεται, τῷ λεπτύνειν μὲν τὸ αἷμα, τοὺς πόρους δ' ἐκφράττειν τε καὶ ἀναστομοῦν, οὐ μὴν ἑλκτικῇ γέ τινι δυνάμει τὰς κενώσεις ποιεῖται. τὰ μὲν δὴ πρότερα τοῖς καθαίρουσιν ἐστὶν ὁμογενῆ, τὰ δὲ δεύτερα τοῖς γάλα καὶ σπέρμα γεννῶσιν, περὶ ὧν ὀλίγον ὕστερον εἰρήσεται, διελθόντων ἡμῶν πρότερον περὶ τῶν βηχικῶν. ἐπειδὴ καὶ ταῦτα διττῶς ὠνόμασται, τὰ μὲν τῷ ποιεῖν βῆχας, τὰ δὲ τῷ παύειν μόνον. δυνάμεις δ' αὐτῶν ἐναντιώταται. τὰ μὲν γὰρ τῆς λεπτυντικῆς ἐστι φύσεως, τὰ δὲ τῆς παχυντικῆς. ἡ μὲν οὖν λεπτυντικὴ δύναμις, ἐν θερμαῖς καὶ λεπτομερέσιν οὐσίαις, ἡ παχυντικὴ δὲ ψυχραῖς, καὶ παχυμερέσιν ἐγγίγνεται. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἐνταῦθα τελευτάτω. μεταβαίνειν δὲ προσήκει ἤδη τὸν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἀναβληθέντα. κοινωνία γάρ τις ἐστὶ καὶ ὁμοιότης ἔργων τε καὶ δυνάμεων, ἔν τε τοῖς προτρέπουσι, καὶ παύουσι καταμήνιά τε καὶ γάλα, καὶ σπέρμα. παράκειται δέ πως αὐτοῖς τά τ' οὐρητικὰ, καὶ τὰ βηχικά. διὸ καὶ λεκτέον ὑπὲρ ἑκάστων ἐν μέρει. Γάλακτος καὶ σπέρματος ποιητικαὶ δυνάμεις εἰσὶν, αἱ μὲν ἐν φαρμάκοις μόνον, αἱ δὲ καὶ ἐν τροφαῖς. ἐν φαρμάκοις μὲν, ἐπειδὰν τοὺς φλεγματικοὺς χυμοὺς ἐκθερμαίνοντες εἰς αἷμα μεταβάλλωμεν, ἐν τροφαῖς δὲ κατὰ τὴν τῆς ὅλης οὐσίας ὁμοιότητα. κἀπειδὰν εὔχυμοί τε καὶ ὑγραὶ μετρίως ὦσι, καὶ θερμότητος χλιαρᾶς, οἷόσπερ ἐστὶ καὶ τὸ γάλα. συμμέτρου μὲν γὰρ τῷ ζώῳ θερμότητος τὸ αἷμα μετέχει, πλείονος δὲ ἢ κατὰ τὸ μέτριον ἡ ξανθὴ χολὴ, καθάπερ τὸ φλέγμα ψυχρότητος. ἐν τῷ μέσῳ δ'

ἐστὶ φλέγματός τε καὶ αἵματος ὅσον ἐπὶ τῇ θερμότητι τὸ γάλα. οὐ μὴν ἴσον γε ἀφέστηκεν ἑκατέρου, ἀλλ' ἐστὶ πορρωτέρω μὲν τοῦ φλέγματος, ἐγγυτέρω δὲ τοῦ αἵματος. ὅταν οὖν ἐνδεῶς ἀθροίζηται τὸ γάλα κατὰ τοὺς μαστούς, ἐθέλῃς δὲ πλέον γενέσθαι, διασκέψαι περὶ τοῦ αἵματος, εἴτε γὰρ ἔλασσόν ἐστι τοῦ προσήκοντος, ἢ μοχθηρότερον. τὸ μὲν οὖν ἔλαττον ὑγραινούσης τε καὶ θερμαινούσης δεῖται τῆς συμπάσης διαίτης. τὸ δὲ μοχθηρότερον, εἰ μὲν χολῶδες ὑπάρχει, καθάρσεως πρῶτον, εἶθ' οἵας εἴρηται διαίτης. εἰ δὲ φλεγματικόν, φαρμάκων θερμαινόντων μέν, ἤτοι κατὰ τὴν πρώτην, ἢ δευτέραν τάξιν, οὐ μὴν ξηραινόντων. κάλλιον δ' αὐτῶν ὅσα μὴ φάρμακα μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τροφαὶ εὔζωμα, καὶ μάραθρα, καὶ ἄνηθα. λέγω δὲ καὶ τὰς πόας αὐτὰς χλωρὰς ἔτι καὶ ὑγράς. καὶ γὰρ ξηρά, ξηραίνουσί τε καὶ θερμαίνουσι πλέον ἢ δεῖ. τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστί, καὶ σμύρνιον, καὶ σέλινον, καὶ σίον, καὶ πόλιον, καὶ ταῦτα χλωρὰ πρὶν ξηρανθῆναι. τὰ γάρτοι ξηραίνοντα πάντα τὴν ἰκμάδα τοῦ αἵματος ἐκβοσκόμενα, παχύτερον ἅμα καὶ ἔλαττον αὐτὸ καθιστῆσι. καὶ θερμότερον μὲν τοῦ δέοντος, εἰ θερμὰ τὴν φύσιν ὑπάρχει, ψυχρότερον δ' εἰ ψυχρά. δεῖται δὲ δήπου συμμέτρως τε εἶναι θερμόν, καὶ οὐδαμῶς παχὺ πρὸς τὴν τοῦ γάλακτος γένεσιν, ὅθεν ὅσα μὲν τοιαῦτα, σβεννῦσι μᾶλλον, ἢ γεννᾷ τὸ γάλα. τὰ δὲ θερμαίνοντα μέν, ὡς εἴρηται, ξηρότητος δ' ἐπιφανοῦς μηδεμιᾶς μετέχοντα, γάλακτος ἔχειν γεννητικὰς δυνάμεις εἰκότως ἐλέχθη. ταυτὶ μὲν οὖν ὀλίγα τὸν ἀριθμόν, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ῥᾴδιόν ἐστι τῆς προειρημένης ἐν τῇ κράσει συμμετρίας ἐπιτυχεῖν. ἄπειρα δὲ ὡς ἂν οὕτω τις εἴπῃ, καὶ ἀπερίληπτα ὅσα βλάπτει γάλα. καὶ γὰρ ὅσα πλέον ἢ χρὴ θερμαίνει, καὶ ὅσα ξηραίνει, καὶ ὅσα ψύχει, τὰ μὲν τῇ ποιότητι τοῦ αἵματος λυμαινόμενα, τὰ δὲ τὴν οὐσίαν ὅλην ἐλάττονα ποιοῦντα, κωλύει γενέσθαι τὸ γάλα.

Παραπλησίαν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἔχει δύναμιν, ὅσα προτρέπειν ἢ παύειν ἐπιμήνια πέφυκεν. ὕλη γὰρ ἀμφοῖν κοινή, τὸ ἐν ταῖς φλεψὶν αἷμα. τοῦτο οὖν ὅταν εὔρουν τε ἅμα, καὶ τῇ ποσότητι σύμμετρον ὑπάρχει, χορηγίαν ἄφθονον ἑκατέρῳ παρέχει. καὶ μὲν δὴ καὶ διότι κοιναὶ μαστοῖς τε καὶ ὑστέραις οὐ μικραὶ φλέβες εἰσίν, καὶ τίνες αὗται τυγχάνουσαι οὖσαι λέλεκται δι' ἑτέρων. ταῦτά τοι κἀπειδὰν ἐπὶ θάτερα τῶν μορίων φέρηται τὸ αἷμα, ξηραίνηται θάτερα. καὶ διὰ τοῦθ' ὅσαις τὰ καταμήνια φέρεται συμμέτρως, οὐκ ἀθροίζουσι ἐν μαστοῖς τὸ γάλα. καὶ ὅσαις ἄφθονον τοῦτο, τὰ καταμήνια τελέως ἴσχεται. θαυμαστὸν οὖν οὐδέν, εἰ τὰ διαιτήματα καὶ τὰ φάρμακα παραπλήσια, τά τε γεννῶντα, καὶ τὰ παύοντα τήν τ' ἐφ' ἑκάστῳ μηνὶ κάθαρσιν τῶν ὑστερῶν, καὶ τὴν ἐν μαστοῖς τοῦ γάλακτος γένεσιν. τοσοῦτον δὲ μέντοι διαφέρουσιν, καθ' ὅσον θερμοτέρων τε καὶ τμητικωτέρων ἐνίοτε τὰ κατὰ τὰς μήτρας χρήζει. καὶ γὰρ αὐτομάτως ῥέοντα μᾶλλον αἱ τῇδε φλέβες, ἤπερ αἱ κατὰ τοὺς μαστούς, καὶ τοῦ αἵματος εὐρουστέρου χρήζουσιν, ὡς ἂν μηδὲν αὐτῆς τῆς μήτρας συντελούσης εἰς τὴν φορὰν αὐτοῦ. πέμπεται γὰρ εἰς τὰς ἐν αὐτῇ φλέβας, οὐχ ἕλκεται τὰ καταμήνια. εἰς μαστοὺς δ' οὐ πέμπεται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἕλκεται, καὶ διὰ τοῦτο βραχυτέρας ἐπικουρίας ἐκ φαρμάκων προσδεῖται τὸ μὴ παραγινόμενον αὐτάρκως εἰς μαστοὺς αἷμα. καὶ ὅσα γε τὸ αἷμα ὑπέρχεσθαι προτρέπει, ταῦτα καὶ τὰς ἐλλιπεῖς καθάρσεις ὠφελεῖ. τὰς δ' ἐπιπλέον βεβλαμμένας, ἢ καὶ παντάπασιν ἰσχομένας, οὐκέτ' οὐδὲν τούτων ἰᾶται, ἀλλὰ βραθύ, καὶ μῆον, ἶρις τε καὶ καλαμίνθη, καὶ γλήχων, καὶ δίκταμνον, ἄσαρόν τε καὶ κόστος, ἥ τε κασία, καὶ τὸ κιννάμωμον, ἄμωμόν τε καὶ ἀριστολοχία, καὶ τὸ βούνιον, ὅσα τἆλλα τοιαῦτα τὰς παντελεῖς ἐπισχέσεις τῶν κατὰ μήτρας καθάρσεων ἰᾶται. τὰ γὰρ τοιαῦτα, καὶ τοῖς οὔροις ποδηγεῖ. ἀλλὰ τῶν αὐτῶν δὴ τούτων μόνον οὐρητικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων, διαλλάττει τῷ μὴ ξηραίνειν ἰσχυρῶς. τὸ μὲν γὰρ θερμαίνειν ἐν τρισὶ γένεσι τῶν φαρμάκων κοινόν, ὅσα γε τῇ τοῦ γάλακτος γενέσει συνεργεῖ, καὶ ὅσα ταῖς τῶν καταμηνίων τε καὶ οὔρων φοραῖς. διαφέρει δὲ τῷ τε ποσῷ τῆς θερμότητος, καὶ τῷ τὰ μὲν ξηραίνειν, τὰ δὲ μή. ὅσα μὲν γὰρ οὔτε ξηραίνει καὶ θερμαίνει μετρίως, εἰς γάλακτος γένεσιν χρηστά. τὰ δ' ἐπιπλέον θερμαίνοντα, μὴ μέντοι γε ἰσχυρῶς ξηραίνοντα, ταῖς τῶν καταμηνίων φοραῖς ἀγαθά. οὔρησιν δὲ καὶ ταῦτα μὲν ἀμφότερα προτρέπει, καὶ πρὸς τοῦτο δὲ οὐδὲν ἧττον ὅσα θερμαίνει ξηραίνοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐξαιρέτως οὐρητικὰ τὰ τοιαῦτα κέκληται, οὐ διὰ τὸ μόνα κινεῖν οὔρησιν, ἀλλὰ τὸ μόνην αὐτὴν οὐ καταμήνια καὶ γάλα. πρὸς γὰρ αὐτοῖς ἄλλοις, οὐδὲ ταῖς ἐκ θώρακος, καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεσιν ἐπιτήδεια τὰ ξηραίνοντα. δεῖται γὰρ κἀκεῖνα τέμνεσθαι μέν, μὴ ξηραίνεσθαι δέ, καθάπερ γε οἱ κατὰ νεφροὺς καὶ κύστιν λίθοι. λέλεκται δὲ ὑπὲρ τῶν τοιούτων φαρμάκων ἔμπροσθεν.

Ὥσπερ δὲ γάλακτος, οὕτω καὶ σπέρματος εἰώθασιν ὀνομάζειν ἔνια μὲν γεννητικά, καὶ τούτοις ἐναντία τὰ σβεστικά, προκλητικὰ δ' ἕτερα, καὶ τούτοις ἐναντία τὰ ἐπισχετικά. γεννητικὰ μὲν οὖν ἐστι τὰ γεννῶντα τὸ μὴ πρότερον ὑπάρχον, σβεστικὰ δὲ τὰ φθείροντα. προκλητικὰ δὲ τὰ τῶν συνηθροισμένων ἐν βάθει πρὸς τοὐμφανὲς ἄγοντα, καὶ τούτοις ἐναντία τὰ ἐπισχετικά. γεννητικὰ μὲν οὖν σπέρματος ἐστὶν ἐδέσματα, ὅσα τρόφιμά τε ἅμα καὶ φυσώδη, καὶ ταῖς ὅλαις οὐσίαις ἐστὶν οἰκεῖα. φάρμακα δ' ὅσα πνευματώδη καὶ θερμά. σβεστικὰ δὲ τὰ ξηραίνοντα πάντα, καὶ τὰ ψύχοντα πάντα, καὶ ταῖς οὐσίαις ἐναντία. καὶ μὲν δὴ καὶ προκλητικὰ μὲν ὅσα φυσώδη τ' ἐστί, καὶ θερμὰ χωρὶς τοῦ ξηραίνειν, ἐπισχετικὰ δὲ τὰ ἐναντία. τῆς γὰρ τοῦ σπέρματος οὐσίας ἐκ χρηστοῦ περιττώματος ἐχούσης τὴν γένεσιν, οὔσης δὲ καὶ πνευματώδους, τρόφιμά τε ἅμα, καὶ πνευματώδη χρὴ πάνθ' ὑπάρχειν ὅσα γεννᾶν, καὶ προκαλεῖσθαι δύναται σπέρμα. βολβοὶ μὲν οὖν, ἐρέβινθοί τε καὶ κύαμοι, καὶ πολύποδες, καὶ κῶνος, ἐδέσματα πολύσπερμα λέγεται, καὶ ἐστί. σκίγκος δὲ καὶ σατύρειον, φάρμακα. τροφαὶ δ' ἅμα καὶ φάρμακα πολύσπερμα, τό τε τοῦ λίνου σπέρμα, καὶ τὸ εὔζωμον. ὅσα δὲ ψύχειν πέφυκεν ἐδέσματά τε καὶ φάρμακα, παχύνοντά τε καὶ πηγνῦντα, καὶ στάσιμον ἐργαζόμενα τὸ σπέρμα, τὴν τῶν ἐπεχόντων αὐτὰ δύναμιν, οὐ τὴν τῶν φθειρόντων ἔχει. θριδακίναι μὲν γὰρ καὶ βλῖτα, καὶ ἀτραφάξεις, καὶ κολοκύνθαι, καὶ μόρα, καὶ μηλοπέπονές τε καὶ σικύοι, οἵ τε καὶ πέπονες, οἵ τε καὶ μὴ πέπονες ὦσιν. ὅσα δὲ ξηραίνει τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἐπιτρέπει γενέσθαι τὸ σπέρμα, κἂν θερμὰ τὴν φύσιν ὑπάρχῃ καθάπερ τὸ πήγανον. εἰ δὲ καὶ μὴ θερμαίνει, πολὺ μᾶλλον, ὡς ἡ νυμφαία. ταῦτα μέν γε, καὶ κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς οὐσίας, εὔλογον ἐναντίως ἔχειν σπέρματι. τὴν δ' αὐτὴν ἀναλογίαν ἐδεσμάτων τε καὶ φαρμάκων, ἐπί τε γάλακτος ἐστὶν εὑρεῖν, καὶ καταμηνίων. καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ὑπὸ ταὐτὸ πέπτωκεν γένος αὐτοῖς, ὅσα ταῖς ἐκ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἀναπτύσεσι τιμωρεῖται, καὶ ὅσα κινεῖν οὔρησιν πέφυκεν. ἅπαντα γὰρ ταῦτα λεπτύν-

τικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ οὖν τὰ ἐναντία παχυντικῆς. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς λεπτυντικῆς διαίτης ἰδίᾳ γέγραπται, δηλουμένων οὐδὲν ἧττον ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ, καὶ τῶν παχυνόντων. τὰ δὲ λεπτύνοντα καὶ παχύνοντα φάρμακα τῶν ἐφεξῆς τῶνδε τριῶν βιβλίων ἐκλέγου, ἔνθα μὲν τῶν λεπτυνόντων σκοπὸν ἔχων, τὰ θερμότητα καὶ λεπτομέρειαν ἔχοντα, ἔνθα δὲ τῶν παχυνόντων, τὰ ἐναντία. δέδεικται γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡς ἰδία τίς ἐστιν ἡ τῶν λεπτομερῶν φαρμάκων φύσις, οὐ μόνον τοῖς θερμαίνουσιν ὑπάρχουσα. κατ' αὐτὰ δὲ καὶ ἡ τῶν παχυμερῶν οὐ μόνον τοῖς ψύχουσιν, ὥσπερ δὲ καὶ ἐνθάδε τῶν τοιούτων ἀναλογία τίς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ὑπάρχει, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ πάντων ζητεῖν, εἰ καὶ μὴ κείμενον ὄνομα τύχῃ. λέγονται γοῦν τινες ὀξυδερκικαὶ δυνάμεις, αἳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπειδὰν μηδὲν ἔχοντες αἰσθητὸν πάθημα φαύλως ἐνεργῶσιν, ἐπανορθούμεναι. καὶ χρὴ δηλονότι, καὶ κατὰ τὰ ὦτα καὶ τὰς ῥῖνας ἑκάστην τε τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἀνάλογον ὑπάρχειν τινὰ τοιαύτην δύναμιν. οὐ μὴν ὠνόμασταί γε ὀξυήκος τις δύναμις, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ τὴν ὄσφρησιν, ἢ τὴν γεῦσιν, ἢ τὴν ἁφήν, καίτοι γε ἐν αὐτοῖς τοῖς αἰσθητοῖς πράγμασι ἀναλόγως ὑπαρχούσης. εἰ δ' ἐπιπλέον ἐκτείνοι τις τὴν ὁμοιότητα, καὶ καθ' ἕκαστον ἡμῶν μόριον ἀναγκαῖον εἶναι τοιαύτην τινὰ δύναμιν φαρμάκων, ὑφ' ἧς δηλονότι βέλτιον γίγνεται τὸ τοῦ μέρους ἔργον, ὥσπερ, εἰ οὕτως ἔτυχε, τὸ τῆς γαστρός. ἔστι γὰρ οὖν κἀνταῦθα πολλάκις εὑρεῖν ἀτονίαν τινὰ τοιαύτην αὐτῆς, οἵα κατ' ὀφθαλμούς ἐστιν ἡ ἀμβλυωπία, μήτε φλεγμαίνοντας, μήτε ῥευματιζομένους, μήθ' ἡλκωμένους, μήτ' ἄλλο τι φανερὸν ἔχοντας κακόν. καὶ δὴ καὶ τὰ φάρμακα τὴν τοιαύτην διάθεσιν τῆς γαστρὸς ἐπανορθούμενα κέκληται πεπτικά, τῷ μὲν σχήματι τῆς προσηγορίας, οὐκ ἀνάλογον ἔχοντα τοῖς ὀξυδορκικοῖς, τῷ δ' ἔργῳ καὶ τῇ δυνάμει παραπλήσια.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἀπὸ μορίων τοῦ σώματος τινὰς ἐλέγομεν ὠνομάσθαι δυνάμεις, οὐ χεῖρον ἂν εἴη, καὶ περὶ τούτων διελθεῖν. οὔτε γὰρ ὡς ἂν οἰηθείη τις ἐπὶ πάντων ἁρμόττουσι τῶν παθῶν τοῦ μέρους, οὔτ' ἐφ' ἑνὸς οὕτω τινὸς ὡς ἕτερον ὀνῆσαι μηδέν, ἀλλ' ἤτοι τῷ πλειστάκις, ἢ τῷ μάλιστα ἐνεργεῖν ἐπὶ τοῦ δέ τινος τοῦ μορίου ἀπ' αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν ἔσχον. ὀφθαλμικαὶ μὲν ἐπειδὴ καὶ μάλιστα, καὶ πλειστάκις ἐπ' ὀφθαλμῶν αὐταῖς χρώμεθα, καθάπερ τῷ γε διὰ ῥόδων κολλυρίῳ, καὶ τῷ διὰ πομφόλυγος, καὶ τῷ κνίκῳ προσαγορευομένῳ, καὶ τῷ λιβιανῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἷς ἔνεστι μὲν χρῆσθαι, καὶ ὤτων πασχόντων, καὶ στομάτων, καὶ ῥινός, αἰδοίου τε καὶ ἕδρας, οὐ μὴν οὔθ' οὕτως πολλάκις, οὔθ' οὕτως ὠφελίμως. ἡπατικὰς δ' αὖ καὶ σπληνικάς, καὶ πλευριτικάς, καὶ στομαχικάς, ἐπειδὴ καὶ ταύτας ἕκαστον τῶν εἰρημένων ὠφελούσας, ὁρῶμεν μάλιστά τε καὶ πλειστάκις. ἥτις δ' αἰτία τῆς ὠφελείας ἐστίν, ἐν τῇ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου πραγματείᾳ ῥηθήσεται, καθ' ἣν καὶ τἄλλα πάντα περὶ τῆς τῶν φαρμάκων †ῥύσεως ἐπέξειμεν, ὥστ' οὐδὲν ἔτι μηκύνειν ἐνταῦθα, πλὴν εἴπερ ἄρα περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων βραχὺ ἐπισημήνασθαι χρήσεως, ἣν ἄλλοι τέ τινες τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ἐποιήσαντο καινοτομοῦντες, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ οἱ καλούμενοι μεθοδικοί.

†χρήσεως

Τὸ μὲν γὰρ σταλτικάς τινας ὑπ' αὐτῶν λέγεσθαι δυνάμεις, ἢ σφιγγούσας, ἢ συναγούσας, ἢ ἀπωθουμένας, ἤ τι τοιοῦτον ἕτερον, οὔτ' ἄτοπον οὔτ' ἀσαφές. ὅταν δὲ μετασυγκριτικάς τινας εἶναι λέγωσιν ὕλας ἢ δυνάμεις, οὔτε σαφές ἐστι τὸ λεγόμενον, οὔθ' ἀληθές, οὔτε τῆς αἱρέσεως αὐτῶν οἰκεῖον, οἵ γε φεύγειν φασὶ τὴν ἀπὸ τῶν δογματικῶν ὑπολήψεων ἔνδειξιν. ἀρκεῖν γὰρ αὐτοῖς τὰς φαινομένας κοινότητας. τὸ δ' ἐκτρεπομένων τῶν πόρων τοῦ σώματος ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν εἰς τὸ παρὰ φύσιν, ἐν ἰδιότητι τῆς τροπῆς αὐτῶν συνίστασθαι τινὰ πάθη, δογματική τις ὑπόληψίς ἐστιν. ἕπεται δὲ ταύτῃ, καὶ τὸ τῶν τοιούτων παθῶν μετασυγκριτικάς τινας εἶναι δυνάμεις, ἀλλοιούσας δηλονότι τὴν παρὰ φύσιν τῆς συγκρίσεως ἡμῶν ποροποιΐαν. οὕτως γὰρ δὴ καὶ χρῶνται τοῖς ὀνόμασιν οἱ περὶ τὸν Θεσσαλόν, ἔτι ἐνθάδε τῶν χρονίως ῥευματιζομένων παραλαμβάνουσιν τὰς τοιαύτας δυνάμεις, οὔθ' ὅτι τῶν πόρων ἀλλοιώσεις ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεται πάθεσιν ἀποδείξαντες, οὔθ' ὅτι τάδε τὰ φάρμακα μετασυγκρίνειν πέφυκεν, τὴν ἡμαρτημένην ποροποιΐαν ἐπιδεῖξαι δυνάμενοι. διὰ τί γὰρ ὦ πρὸς θεῶν, τὸ νᾶπυ, καὶ ἡ θαψία, καὶ τὸ πύρεθρον, ἥ τε τῆς καππάρεως ῥίζα, καὶ ἁπλῶς ὅσα καίειν πέφυκεν, εἰ χρονίσειεν ὁμιλοῦντα τῷ σώματι μετασυγκρίνειν τὴν ποροποιΐαν. ὅτι μὲν γὰρ ὠφελεῖται τὰ ῥευματικὰ μόρια πρὸς τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἐναργῶς φαίνεται. διὰ τί δ' ὠφελεῖται, πρόβλημα ἐστὶ τῆς φυσικῆς θεωρίας. ἡμεῖς μὲν οὖν φαμὲν ὑγρὰν καὶ ψυχρὰν εἶναι τὴν κρᾶσιν αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο δεῖσθαι τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων. ἄλλοι δ' ἄλλην τὴν αἰτίαν ἐροῦσιν, ὡς ἂν καὶ τύχωσι περὶ τῶν στοιχείων τοῦ σώματος ὑπολαμβάνοντες. οὐ μὴν προσήκει γε τὸ φθέγγεσθαι τὸ τῆς μετασυγκρίσεως ὄνομα τῶν ἀφ' ἑτέρας αἱρέσεως ἀγομένων οὐδενί, πλὴν ὅσοι τὰ τῶν ζώων σώματα συγκρίματα νομίζουσιν, καὶ ὀνομάζουσιν ἐξ ὄγκων ἀτόμων, ἢ ἐλαχίστων, ἢ ἀμερῶν, ἢ ὁμοιομερῶν, καὶ οὐδὲ τούτοις ἅπασι, ἀλλ' ὅσοι καθάπερ ὁ Θεσσαλὸς ἐν τῷ κανόνι τῆς τῶν πόρων ἀλλοιώσεως τὰ τοιαῦτα τῶν νοσημάτων ἀνατιθέασιν, οὐ γὰρ ὁ μεθοδικός ἐστι τοῦτο λέγων ὁ Θεσσαλός. ἀποχωρεῖ γὰρ ὅταν ὡς μεθοδικὸς ἡμῖν διαλέγηται τῆς ἀπὸ τῶν ἀδήλων ἐνδείξεων, ἀλλ' ὁ δογματικός, ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν Ἀσκληπιάδῃ στοιχείων ἀρχόμενος, οὐ μὴν ἀκολουθῶν γε πάντῃ, ἀλλ' οὐ νῦν γε καιρὸς ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐπιπλέον διεξέρχεσθαι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστιν οἰκειότερα τῇ θεραπευτικῇ μεθόδῳ, τὰ δ' ἐν τοῖς περὶ τῆς κατὰ Θεμίσωνα, καὶ Θεσσαλὸν αἱρέσεως ἀκριβέστερον εἰρήσεται. καιρὸς οὖν ἤδη καταπαύειν ἐνταῦθα καὶ τόνδε τὸν λόγον, ἔτι δύο προσθέντες αὐτῷ κεφάλαια, τὸ μὲν ἕτερον ἐν τῷ τῶν ἔμπροσθεν ἀναβληθέντων, ὑπὲρ τῶν ἐναντίων δυνάμεων, τὸ δ' ἕτερον ἀναγκαῖον μὲν εἰς τὸν ἐφεξῆς λόγον, ὁρίζειν δὲ τὴν τάξιν ἑκάστου τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων φαρμάκων.

Τὰς μὲν οὖν ἐναντίας δυνάμεις ἐκ τῶν ἔργων κριτέον, ὥσπερ ἐν ὅλῳ τῷδε τῷ γράμματι πολλάκις ἐδείξαμεν, ἐμπλαστικάς τε τινας εἰπόντες εἶναι δυνάμεις ἐναντίας ταῖς ῥυπτικαῖς, ἐκφρακτικάς τε ταῖς ἐμφρακτικαῖς, καὶ μαλακτικὰς ταῖς σκληρυνούσαις, καὶ χαλαστικὰς ταῖς συντεινούσαις. στυπτικὰς γὰρ ἢ δριμείας, ἢ πικράς, ἢ γλυκείας, ἢ ὀξείας οὐ δυνάμεις φαρμάκων, ἀλλὰ γευστὰς ποιότητας ἐδείκνυμεν οὔσας, ὥστε ἢ οὐ ζητητέον ὅλως ἐν ταύταις τὴν ἐναντίωσιν, ἢ οὐχ ὡς ἐν δυνάμεσι ζητητέον. ὁ σκοπὸς δὲ κἂν ταύταις διττός, αἵ τ' ἐνέργειαι, καὶ αἱ κράσεις αὐτῶν. ἐνέργειαι μὲν ἐν τῷ πυκνοῦν καὶ ἀραιοῦν, ἢ ἐπισπᾶσθαί τι τῶν ἐκ τοῦ βάθους, ἢ ἀπωθεῖσθαι, παχύνειν τε τὰς ὕλας, ἢ λεπτύνειν, ἢ φράττειν τε τοὺς πόρους, ἢ ἐκφράττειν. αἱ κράσεις δὲ κατὰ τὸ θερμόν τε καὶ ψυχρὸν ὑγρόν τε καὶ ξηρόν,

ὑπὲρ ὧν

ὑπὲρ ὧν αὐτάρκως ἁπάντων ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ εἴρηται, δεικνύντων ἡμῶν, ὡς τὸ μὲν στρυφνὸν γεῶδές τε ἐστὶ καὶ ψυχρόν, τὸ δὲ ὀξὺ λεπτομερὲς ψυχρόν, τὸ δὲ πικρὸν γεῶδες λεπτομερές, τὸ δ' ἄνευ τινὸς ἐπισήμου ποιότητος ψυχρόν, ὑδατῶδες. οὕτω μὲν καὶ τὸ μὲν δριμὺ πυρῶδες ἐδείκνυτο, τὸ δ' ἁλυκὸν γεῶδες θερμόν, οὐ μὴν ἤδη γέ πω πυρῶδες. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ γλυκὺ θερμὸν μέν, ἀλλ' οὐδέ πω καυστικόν. ὅσα δ' ἐλαιώδη, πάνθ' ὑδατώδη τε ἐστὶ καὶ ἀερώδη, εἴρηται δὲ δή που καὶ τὰ ἔργα ταῖς κράσεσιν αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ στρυφνὸν συνάγειν, καὶ πιλεῖν, καὶ πυκνοῦν, καὶ ἀποκρούεσθαι, καὶ παχύνειν, ἔτι τε πρὸς τούτοις ἅπασι ψύχειν καὶ ξηραίνειν πέφυκεν. τὸ δ' ὀξὺ τέμνειν, καὶ διαιρεῖν, καὶ λεπτύνειν, ἐκφράττειν τε καὶ διακαθαίρειν ἄνευ τοῦ θερμαίνειν. τὸ δὲ δριμύ, παραπλησίως μὲν ὀξεῖ δρᾷν, κατά γε τὸ διαλεπτύνειν τε καὶ διακαθαίρειν. διαφέρει δὲ τῷ, τὸ μὲν ὀξὺ ψύχειν, τὸ δὲ δριμὺ θερμαίνειν, καὶ προσέτι τῷ τὸ μὲν ἀποκρούεσθαι, τὸ δ' ἐπισπᾶσθαι καὶ διαφορεῖν. οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν πικρὸν διακαθαίρει τε τοὺς πόρους, καὶ διαρρύπτει, καὶ λεπτύνει, καὶ τέμνει τὸ πάχος τῶν χυμῶν, ἄνευ φανερᾶς θερμότητος. τὸ δ' ὑδατῶδες ψυχρὸν παχύνει, καὶ συνίστησι, καὶ συνάγει, καὶ πιλεῖ, καὶ νεκροῖ, καὶ ναρκοῖ. τὸ δὲ δριμύ, λεπτύνει, διακαθαίρει, διαφορεῖ, ἐκρήγνυσι καὶ ἐπισπᾶται, καὶ ἐσχαροῖ. τὸ δὲ ἁλυκὸν συνάγει καὶ σφίγγει, ταριχεύει, ξηραίνει, χωρὶς ἐπισήμου θερμότητος ἢ ψύξεως. τὸ δὲ γλυκύ, πέττει, χαλᾷ, ἀραιοῖ. τὸ δ' ἐλαιῶδες ὑγραίνει, μαλάττει, χαλᾷ. ῥᾴδιον οὖν ἤδη τοῖς εἰρημένοις σταθμωμένων, ἐξευρίσκειν τῶν χυμῶν, ὅσοι τε ταῖς κράσεσιν, καὶ ὅσοι τοῖς ἔργοις εἰσὶν ἐναντίοι. Ἐμοὶ δὲ καιρὸς ἂν εἴη πρέπων ἀφορισαμένῳ τὰς τάξεις, τὰς ἐν τοῖς φαρμάκοις κράσεών τε καὶ δυνάμεων, ἐνταῦθα καταπαύειν ἤδη τὸν λόγον. τὸ μὲν δὴ σύμμετρον φάρμακον ὡς ὁμοίας εἶναι κράσεως ᾧ προσάγεται, ἐπὶ τὸ μήτε ξηραίνειν μήθ' ὑγραίνειν, μήτε ψύχειν, μήτε θερμαίνειν, οὔτε ξηρὸν οὔθ' ὑγρόν, οὔτε ψυχρόν, οὔτε θερμὸν ὀνομάζειν προσήκει. τὸ δ' ἤτοι ξηρότερον, ἢ ὑγρότερον, ἢ θερμότερον, ἢ ψυχρότερον, ἀπὸ τῆς ἐπικρατούσης καλεῖται δυνάμεως. ἀρκεῖ δὲ καθ' ἑκάστην ἐπικράτειαν, τέσσαρας ὡς πρὸς τὴν χρείαν ποιήσασθαι τάξεις, θερμὸν μὲν ὀνομαζόντων κατὰ τὴν πρώτην τάξιν, ὅτι ἂν ἡμᾶς θερμαίνει, μὴ μέντοι γε ἐναργῶς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ προσδεῖσθαι τινὸς ἀποδείξεως λογικῆς. οὕτω καὶ ψυχρόν, καὶ ὑγρόν, καὶ ξηρόν, ὅτιπερ ἂν ἀποδείξεως δέηται μηδέ πω τὴν ἐνέργειαν ἰσχυράν, μηδ' ἐναργῆ κεκτημένον. ὅσα μέντοι σαφῶς ἤδη θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν πέφυκε, δευτέρας τὰ τοιαῦτα τάξεως εἶναι λεχθήσεται. τὰ δ' ἤδη μὲν σφοδρῶς, οὐ μὴν εἰς ἄκρον γε, τῆς τρίτης. ὅσα δ' οὕτω θερμαίνειν πέφυκεν, ὡς ἐσχαροῦν τε καὶ καίειν, τετάρτης. οὕτω δὴ καὶ ὅσα σφοδρότερον ψύχειν πέφυκεν, ὡς ἤδη νεκροῦν, τετάρτης καὶ ταῦτα. ξηραῖνον δ' οὐδὲν ἐστὶν εὑρεῖν τετάρτης τάξεως ἄνευ τοῦ καίειν, ὅτι γὰρ ἄκρως ξηραίνει πάντως τοῦτο, καὶ καίει. τῆς τρίτης μέντοι τάξεως τῶν ξηραινόντων, δύναταί τι καὶ μὴ καῖον εἶναι, καθάπερ ὅσα στύφει σφοδρῶς ἅπαντα, ἐξ ὧν ἐστὶν ὀμφάκιον, καὶ ῥοῦς, καὶ στυπτηρία, καὶ βαλαύστιον, καὶ κηκὶς ὀμφακῖτις. ἐν αὐτοῖς δὲ τούτοις τὰ μὲν ἐγγύς ἐστι τῶν καιόντων, οἷον ἥ τε λεπὶς τοῦ χαλκοῦ, καὶ ὁ κεκαυμένος χαλκός, ὡς ἐν τῷ ἀσαφεῖ που κεῖσθαι τῆς τρίτης τε καὶ τετάρτης τάξεως. τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ καθάπερ ὁ κεκαυμένος χαλκός, εἰ πλυθείη, τὰ δ' ἐν ἀρχῇ, καθάπερ ὑποκιστίς. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τὴν δευτέραν τε καὶ τετάρτην τάξιν ἔνεστιν διαφορὰς ποιεῖσθαι τριττάς. οὐ γὰρ ὡσαύτως δή που τὸ καυστήριον ξηραίνει τῷ νάπυϊ, καίτοι γε ἄμφω τῆς τετάρτης τάξεώς ἐστιν. ὑπὲρ ἁπάντων δὴ τούτων ἐν τοῖς ἑξῆς διορισθήσεται καθ' ἕκαστον ἁπλοῦ φαρμάκου ἰδέαν.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ. ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἰδέας καὶ δυνάμεως ἐγχειρήσαντες γράφειν, ἐν μὲν τοῖς πρώτοις δύο βιβλίοις ἐπιδεῖξαι προειλόμεθα τοὺς μοχθηροὺς τρόπους τῶν ἐπιχειρημάτων, οἷς οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν χρώμενοι, σφάλλονται μέγιστα. κατὰ δὲ τὸ τρίτον οἷον στοιχείωσίν τινα, τῆς συμπάσης ἐποιησάμεθα διδασκαλίας, εἶτα ἑξῆς κατὰ τὸ τέταρτον ὑπὲρ τῆς τῶν χυμῶν φύσεως ἐζητήσαμεν, ἐξευρεῖν σπουδάσαντες ἅπαν ὅσον οἷόν τ' ἐστίν, ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν τῶν δυνάμεων γνῶσιν ὠφεληθῆναι. διελέχθη μὲν δὲ ἐπὶ τῆς τελευτῆς τοῦ βιβλίου, καὶ περὶ τῶν πρὸς τὴν ὄσφρησιν ἐν τοῖς ἁπλοῖς φαρμάκοις ποιοτήτων. ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ μεταβάντες ἐπὶ τὸ λοιπὸν γένος τῶν δυνάμεων, ὃ παρονομάζεται ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν ἃ πεφύκασι δρᾷν, ἐπεδείξαμεν δὲ κἀνταῦθα † ἑκάστην οὐσίαν. οἱ μὲν δὴ καθόλου λόγοι παντὸς ὑπὲρ τῆς τῶν ἁπλῶν δυνάμεως ἐοίκασιν ἤδη τέλος ἔχειν, ἐπεὶ δὲ τοῦ κατὰ μέρος, ἢ κατ' εἶδος, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι, μετιέναι καιρός, εἶεν δ' ἂν οὗτοι καθ' ἕκαστον φάρμακον ἰδίᾳ περαινόμενοι, καθάπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἐποιήσαμεν, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ὑπὲρ ὕδατος καὶ ὄξους ἐπισκεψάμενοι. κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ὑπὲρ ἐλαίου, καὶ ῥοδίνου, πλὴν ἐν ἐκείνοις μὲν ἐπὶ παραδειγμάτων ὁ λόγος ἡμῖν ἐγένετο πρὸς τοὺς οὐκ ὀρθῶς ὑπὲρ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἀποφηναμένους. ἐνταῦθα δὲ διὰ βραχέων ὑπὲρ ἑκάστου δίειμι, μηκέτι φροντίζων, εἴ τις μὴ καλῶς ἀπεφήνατο περὶ τινὸς αὐτῶν, ἀλλ' ὅπερ ἀληθέστατόν μοι φαίνεται γράφων, ἄνευ τῆς πρὸς τοὺς διαμαρτάνοντας ἀντιλογίας. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἀσαφὴς ὁ λόγος ἔσται τοῖς ἐπιλανθανομένοις τῶν ἔμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἀποδείξεως πιστὸν οὐχ ἕξει, δῆλον μὲν οἶμαι κἂν ἐγὼ μὴ λέγω. κάλλιον δ' ἐστὶν ἴσως ἀναμνῆσαι κἀμέ, πρῶτον μὲν ὡς ἐπὶ τῆς εὐκρατοτάτης φύσεως τὴν πεῖραν χρὴ ποιεῖσθαι τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως, εἶθ' ἑξῆς ὡς ἐπὶ τῶν ἁπλῶν νοσημάτων. εἰ δὲ δὴ κἀκ τῶν πρὸς τὴν γεῦσιν ποιοτήτων ἐθέλοι τις ἐνδεικτικῶς τεκμαίρεσθαι περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, ἐδείξαμεν ἐν τῷ τετάρτῳ, καὶ τὴν ἐν τούτοις μέθοδον. ἐὰν οὖν τις ἤτοι ῥᾳθύμως ἀναγνοὺς τὰ πρόσθεν, ἢ καὶ μηδ' ὅλως ἀναγνούς, ἐπὶ τουτὶ τὸ βιβλίον εὐθέως ἀφίκηται σπεύδων, ὅτι τάχιστα ἐπιστήμων γενέσθαι τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως, οὐχ ἕξει βεβαίαν τὴν γνῶσιν αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ τὰ φάρμακα πάντα, τὰ μέν ἐστι μόρια ζώων, ἢ φυτῶν, ἢ καρπῶν, ἢ τινῶν ὀποὶ τούτων, ἢ χυλοί, τὰ δ' ἐκ τῶν μετάλλων λαμβάνεται, κάλλιον ἔδοξέ μοι περὶ τῶν φυτῶν πρῶτον διελθεῖν, ὅτι τε πλεῖστον αὐτῶν ἐστὶ τὸ γένος ἰσχυρότα-

† ἑκάστου τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν

τόν τε τὴν δύναμιν, εἶθ' ἑξῆς περὶ τῶν μεταλλευόντων εἰπεῖν, ἔπειθ' οὕτως ὑπὲρ τῶν τῶν ζώων ἀφικέσθαι μορίων. καὶ μέντοι καὶ τὴν τάξιν αὐτῶν τῆς γραφῆς ἔγνων χρῆναι κατὰ στοιχεῖον ποιήσασθαι, πρῶτα μὲν ἐκεῖνα γράψας τῶν φυτῶν, ὧν αἱ προσηγορίαι τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ ἄλφα στοιχείου, δεύτερα δὲ ὅσα ἀπὸ τοῦ β, καὶ οὕτως ἤδη τρίτα τε καὶ τέταρτα, καὶ πέμπτα, καὶ τἆλλα ἐφεξῆς ἅπαντα κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων τάξιν. οὕτω δὲ καὶ Πάμφιλος ἐποιήσατο τὴν περὶ τῶν βοτανῶν πραγματείαν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν εἴς τε μύθους γραῶν τινας ἐξετράπετο, καὶ τινὰς γοητείας ἅμα τισὶν ἐπῳδαῖς, ἃς ἀναιρούμενοι τὰς βοτάνας ἐπιλέγουσιν. καὶ δὴ κέχρηται πρὸς περίαπτα, καὶ ἄλλας μαγγανείας, οὐ περιέργους μόνον, οὐδ' ἔξω τῆς ἰατρικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ψευδεῖς ἁπάσας. ἡμεῖς δὲ οὔτε τούτων οὐδὲν, οὔτε τὰς τούτων ἔτι ληρώδεις μεταμορφώσεις ἐροῦμεν. οὐδὲ γὰρ τοῖς μικροῖς παισὶ κομιδῇ χρησίμους ὑπολαμβάνομεν εἶναι τοὺς τοιούτους μύθους, μήτι γε δὴ τοῖς μετιέναι σπεύδουσι τὰ τῆς ἰατρικῆς ἔργα. καί μοι δοκεῖ πρὸς Ἱπποκράτους εὐθέως ἐν ἀρχῇ τῶν ἀφορισμῶν εἰρῆσθαι, ὁ βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρὰ, χάριν τοῦ μὴ καταναλίσκειν τοὺς χρόνους εἰς ἄχρηστα, σπεύδειν δὲ ὡς οἷόν τε τὴν ἐπιτομωτάτην ἰέναι δι' αὐτῶν τῶν χρησιμωτάτων τῆς τέχνης. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ πολλὰ τῶν βοτανῶν ὀνόματα ταῦτα, αἰγύπτιακά καὶ βαβυλώνια, καὶ ὅσα τινὲς ἰδίως, ἢ συμβολικῶς ἐπ' αὐταῖς ἔθετο, περιττὸν ἔδοξέ μοι προσγράφειν ἐνταῦθα. κάλλιον γὰρ, εἴ τις ἐθέλοι καὶ ταῦτα πολυπραγμονεῖν, ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀναγινώσκειν τὰς τῶν ἀντιφραζόντων βίβλους. οὕτως γὰρ καὶ αὐτὰς ἐπιγράφουσιν, οἱ συντιθέντες αὐτὰ, καθάπερ καὶ Ξενοκράτης ὁ ἀφροδισιεὺς ἐποίησεν, ἄνθρωπος τἆλλα περίεργος ἱκανῶς, καὶ γοητείας οὐκ ἀπηλλαγμένος. ὁ δέ γε Πάμφιλος ὁ τὰ περὶ τῶν βοτανῶν συνθεὶς, εὔδηλος ἐστὶν κἀξ αὐτῶν ὧν γράφει γραμματικὸς ὢν, καὶ μήθ' ἑωρακὼς τὰς βοτάνας ὑπὲρ ὧν διηγεῖται, μήτε τῆς δυνάμεως αὐτῶν πεπειραμένος, ἀλλὰ τοῖς πρὸ αὐτοῦ γεγραφόσιν ἅπασιν ἄνευ βασάνου πεπιστευκώς. †τούτως μὲν οὖν ἔγραψε βιβλία, πλῆθος ὀνομάτων ἐφ' ἑκάστῃ βοτάνῃ μάτην προτιθεὶς, εἶθ' ἑξῆς, εἴ τις αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπου μετεμορφώθη διηγούμενος, εἶτα ἐπῳδὰς, καὶ σπονδάς δή τινας, καὶ θυμιάματα ταῖς ἐπὶ τούτων ἐκ τῆς γῆς ἀναιρέσεσιν προσγράφων, ἑτέρας γε γοητείας τοιαύτας ληρώδεις. ὁ δὲ ἀναζαρβεὺς Διοσκουρίδης ἐν πέντε βιβλίοις, τὴν χρήσιμον ἅπασιν ὕλην ἔγραψεν, οὐ βοτανῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ δένδρων, καὶ καρπῶν, καὶ χυλῶν, καὶ ὀπῶν, ἔτι τε τῶν μεταλλευομένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων μνημονεύσας. καί μοι δοκεῖ τελεώτατα πάντων οὗτος τὴν περὶ τῆς ὕλης τῶν φαρμάκων πραγματείαν ποιήσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται καλῶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενὶ, πλὴν εἰ Ταύιτρόν τις ἐπαινέῃ τοῦ Ἀσκληπιάδου. καὶ γὰρ καὶ τούτῳ τἆλλά τε καλῶς εἴρηται, χωρὶς τῶν κατὰ τὰς αἰτίας λογισμῶν. ταῦτά τε οὖν ἀναγινώσκειν χρὴ, τὸν ἔμπειρον γενέσθαι ὕλης βουλόμενον, ἔτι τε πρὸς τούτοις, τὰ θ' Ἡρακλείδου τοῦ ταραντίνου, καὶ Κρατεύα, καὶ Μαντείου. γέγραπται δὲ οὐχ ὁμοίως οὕτως ἐκείνοις, οὐδ' εἰς ἓν ἤθροισαι πάντα καθάπερ τῷ Διοσκουρίδῃ, περὶ ὕλης γε ἐπιγράψαντι τὰς πέντε βίβλους, ἀλλ' ἰδίᾳ μὲν, εἰ οὕτως ἔτυχε, περὶ σκευασίας τε καὶ δοκιμασίας φαρμάκων ἔγραψαν, ὥσπερ Ἡρακλείδης ὁ ταραντῖνος, ἰδίως δὲ περὶ καθαρτικῆς, ἢ προποτισμῶν, ἢ κλυσμῶν, ὥσπερ ὁ Μαντείας ἐποίησεν. ἰδίᾳ δ' εὐπορίστων βοηθημάτων, ὡς Ἀπολλώνιος, ἢ τῶν κατὰ τόπους, ὡς Μαντείας. ἡ δὲ πλείστη τῶν φαρμάκων χρῆσις, ἐν αὐταῖς ταῖς θεραπευτικαῖς πραγματείαις ὑπό τε τῶν παλαιῶν γέγραπται, καὶ προσέτι τῶν νεωτέρων ἁπάντων σχεδόν. καὶ γὰρ πρὸς Ἱπποκράτους εἴρηται πολλὰ, καὶ πρὸς Εὐρυφῶντος, καὶ Διεύχους, καὶ Διοκλέους, καὶ Πλειστονίκου, καὶ Πραξαγόρου, καὶ Ἡροφίλου, καὶ οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀνὴρ παλαιὸς, ὃς οὐ συνεβάλλετό τι τῇ τέχνῃ, μεῖζον ἢ μεῖον εἰς ἐπιστήμην φαρμάκων, ἄνευ γοητείας τε καὶ ἀλαζονείας, ἣν ὕστερον Ἀνδρέας ἐπεδείξατο, ὥστε ὅτῳ σχολὴ χρησίμοις ὁμιλεῖν βιβλίοις περὶ φαρμάκων γεγραμμένοις, ἔχει πολλὰ καὶ τῶν παλαιῶν μὲν ὡς εἴρηται, †Παμφίλου καὶ τῶν νεωτέρων δὲ οὐκ ὀλίγα, μέχρι καὶ τῶν περὶ †Φίλιππόν τε καὶ Ἀρχιγένην. καὶ μὲν δὴ καὶ Ῥούφῳ τῷ ἐφεσίῳ, πολλὰ μὲν κἀν τοῖς θεραπευτικοῖς βιβλίοις γέγραπται φάρμακα, καὶ περὶ βοτανῶν δὲ δι' ἑξαμέτρων ἐπῶν σύγκειται τέτταρα, καὶ οὐδεὶς φόβος ἐπιλιπεῖν χρήσιμα βιβλία, κἂν ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ βούληταί τις ἄλλο μηδὲν, ἢ περὶ φαρμάκων ἀναγινώσκειν. Ἀνδρέου δὲ καὶ τῶν ὁμοίως ἀλαζόνων ἀφίστασθαι χρὴ, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι Παμφίλου τοῦ μηδ' ὄναρ ἑωρακότος ποτὲ τὰς βοτάνας, ὧν τὰς ἰδέας ἐπιχειρεῖ γράφειν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ οὖν καὶ ὁ ταραντῖνος Ἡρακλείδης εἴκαζεν αὐτοὺς, ὁμοιότατοι τοῖς κήρυξιν εἰσὶν, ὅσοι τὰ τῶν ἰδέας γνωρίσματα κηρύττουσιν, ἀποδεδρακότος ἀνδραπόδου, αὐτοὶ μηδέπω ποτὲ θεασάμενοι. λαμβάνουσι μὲν γὰρ τὰ γνωρίσματα παρὰ τῶν εἰδότων, λέγουσι δὲ ὡς ἐπῳδὴν αὐτὰ, ἃ μηδὲ εἰ παρεστὼς ὁ κηρυττόμενος τύχῃ, διαγνῶναι δυνάμενοι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμεμφόμην τοῖς πρώτως γράψασι τὰς ἰδέας τῶν βοτανῶν, ἄμεινον ἡγούμενος αὐτόπτην γενέσθαι παρ' αὐτῷ τῷ διδάσκοντι τὸν μανθάνοντα, καὶ μὴ τοῖς ἐκ τοῦ βιβλίου κυβερνήταις ὁμοιωθῆναι. καὶ γὰρ ἀληθέστερον οὕτω καὶ σαφέστερον ἡ διδασκαλία περαίνοιτο ὑπὸ διδασκάλων, οὐ βοτανῶν μόνων, ἢ θάμνων, ἢ δένδρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων φαρμάκων. εἰ δὲ ἄρα καὶ δέοιτο τοῦ βιβλίου, τίς οὕτως ἄθλιος ὡς παρελθεῖν †Νίγρου τὰ Διοσκουρίδου, καὶ †Νίτρου, καὶ Ἡρακλείδου, καὶ Κρατεύα, καὶ ἄλλων μυρίων ἐν τῇ τέχνῃ καταγηρασάντων, βιβλία γραμματικὰ γράφοντος ἐπῳδὰς, καὶ μεταμορφώσεις, καὶ δεκανῶν, καὶ δαιμόνων ἱερὰς βοτάνας ἀνάσχοιτ' ἄν; ὅτι γὰρ γοητεῖς ἄνθρωποι ἐκπλήττειν τὸν πολὺν ὄχλον ἔργον πεποιημένοι, τὰ τοιαῦτα συνέθεσαν, ἐξ αὐτῶν ἔξεστί σοι γνῶναι τοῦ Παμφίλου βιβλίων, ὃς πρῶτος μὲν ἐν ταῖς βοτάναις ἔγραψεν, ἀβρότονον ἅπασιν ἡμῖν †Βοτρόφοις γνώριμον τυγχάνουσαν, εἶθ' ἑξῆς ἄγνον, ἱκανῶς καὶ τοῦτο γνώριμον θάμνον, εἶτ' ἄγρωστιν, οὐδὲ τοῖς †ἰδιώταις ἄγνωστον πόαν, εἶτ' ἄγχουσαν, ἣν οὐδὲ αὐτὴν ἀγνοεῖ τις, ὥσπερ οὖν οὐδὲ τὸ ἀδίαντον ἐφεξῆς αὐτῇ γεγραμμένον. ἐν δὴ τούτοις οὐδὲν, ὧν ἴσμεν, περιττότερον γράφει. μετὰ δὲ ταῦτα, βοτάνης μέμνηται καλουμένης, ὡς αὐτός φησιν, ἀετοῦ, περὶ ἧς ὁμολογεῖ μηδένα τῶν ἑλλήνων εἰρηκέναι μηδὲν, ἀλλ' ἔν τινι τῶν εἰς Ἑρμῆν τὸν αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων ἐγγεγράφθαι, περιέχοντι τὰς λϛ΄. τῶν ὡροσκόπων ἱερὰς βοτάνας. αἳ εὔδηλον, ὅτι πᾶσαι λῆρος εἰσὶ, καὶ πλάσματα τοῦ συνθέντος ὁμοιότατα τοῖς ὀφιονίκοις τοῖς κύγχλαις. οὔτε γὰρ ὅλως ἐγίνετό τις κύγχλας, ἀλλ' εἰς γέλω

εἰς γέλωτα σύγκειται τοὔνομα, καθάπερ καὶ τἆλλα πάντα τὰ περὶ τὸ βιβλίον αὐτῷ γεγραμμένα. καὶ αἱ λϛ΄. αὗται βοτάναι, μέχρι τῶν ὀνομάτων προέρχονται, μηδενὸς αὐτοῖς ὑποκειμένου πράγματος. ἀλλὰ Πάμφιλος μὲν ὥσπερ ἄλλοι πολλοί, σχολὴν ἴσως ἄγων, ἀχρήστους μύθους ἐγγράφειν βιβλίοις. ἡμεῖς δὲ καὶ νῦν ἡγούμεθα τὸν χρόνον ἀπολλύναι, μνημονεύοντες αὐτῶν ἐπὶ πλέον. ἀρξώμεθα οὖν ἤδη τῶν χρησίμων.

Περὶ Ἀβροτόνου.

Ταύτης τῆς πόας, οὔτε τὴν ἰδέαν χρὴ γράφειν ἐπὶ τοσούτοις τε καὶ τοιούτοις ἀνδράσιν, οὔτε τὰς περὶ μέρος ἐνεργείας ὡς ἐκεῖνοι, κἂν εἰ μὴ διωρισμένως ἀλλὰ σαφῶς γοῦν ἐδήλωσαν. εἰρήσεται δὲ καὶ ἡμῖν ἐπὶ πλέον ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείᾳ, καὶ τῇ τῶν εὐπορίστων. ἔστι δ᾽ ὅτε κἂν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ὅταν ἡ χρεία καλῇ. μόνον δὲ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς πρόκειται, τὰς καθόλου δυνάμεις ἁπάντων τῶν φαρμάκων ἐπισκέψασθαι, τοῦτο κἀπὶ τῶν ἄλλων μὲν ἕπεται, καὶ νῦν δὲ ἤδη ποιητέον αὐτό, καὶ λεκτέον ὡς θερμόν τε ἐστὶ καὶ ξηρὸν τὴν δύναμιν τὸ ἀβρότονον ἐν τῇ τρίτῃ που τάξει, καὶ ἀποστάσει μετὰ τὰς μετρίας τεταγμένον. ὅτι δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν εὔκρατον φύσιν ἡ τοιαύτη τάξις ἐξετάζεται, πρόσθεν εἴρηται πολλάκις. ἐξευρομὲν δ᾽ αὐτοῦ τὴν κρᾶσιν, οὐχ ἥκιστα μὲν καὶ τῇ γεύσει τεκμηράμενοι, πικρὸν γὰρ ἱκανῶς ἐστιν. ὁ δὲ τοιοῦτος χυμός, ἐδείκνυτο γεώδης μὲν ὢν τὴν οὐσίαν, ὑπὸ θερμότητος δαψιλοῦς λεπτύνεσθαι, ὥστε καὶ θερμαίνειν, καὶ ξηραίνειν οὐκ ἀγεννῶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῇ διωρισμένῃ πείρᾳ, περὶ ἧς ἔμπροσθεν εἴρηται πολλάκις ἀκριβῶς βασανίσαντες, ἐκ τῆς αὐτῆς εὕρομεν τὸ φάρμακον τοῦτο τῆς κράσεως. εἴτε γὰρ κόψας τὴν κόμην ἅμα τοῖς ἄνθεσιν (ἄχρηστον γὰρ αὐτοῦ τὸ λοιπὸν κάρφος) ἐπιπάττοις ἕλκει καθαρῷ, δακνῶδές τε καὶ ἐρεθιστικὸν φαίνεται. εἴτε ἀποβρέξας ἐν ἐλαίῳ καταντλεῖν ἐθελήσαις, ἤτε κεφαλήν, ἢ γαστέρα, θερμαῖνον σφοδρῶς εὑρεθήσεται. καὶ μὲν δὴ καὶ ὅσοι περιόδους ἁλίσκονται ῥίγεσιν, εἰ καὶ τούτοις ἀνατρίβοις πρὸ τῆς εἰσβολῆς, ἧττον ῥιγῶσιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὴν αἴσθησιν εὐθὺς ἅμα τῷ προσφέρεσθαι, λανθάνει θερμαῖνον. ὅτι δὲ ἕλμινθας ἀναιρεῖ, εἰκός ἐστι, πικρὸν ὑπάρχον αὐτό, καὶ πρὸ τῆς πείρας εὔδηλον, εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων εἰρημένων, ὑπὸ τοῦ πικροῦ χυμοῦ τῆς φύσεως. εἰδήσεις δ᾽ εὐθὺς ὡς καὶ διαφορητικήν τινα, καὶ τμητικὴν ἔχει δύναμιν. ἀλλὰ καὶ ὡς μᾶλλον ἀψινθίου τοῦτο ὑπάρχει ἀναγκαῖον αὐτῷ, συλλογίσασθαί σοι πάρεστι. πρῶτον μὲν ἐκ τῆς γεύσεως (ἐλαχίστης γάρ τινος μετέχει στρυφνότητος τὸ ἀβρότονον, ἀψίνθιον δὲ οὐκ ὀλίγης) ἔπειτα δὲ κἀκ τοῦ κακοστόμαχον εἶναι τὸ ἀβρότονον, ὥσπερ οὖν καὶ τὸ σέριφον, εὐστόμαχον δὲ τὸ ἀψίνθιον. ἐδείχθη γὰρ καὶ περὶ τούτων πρόσθεν, ὡς τὸ μὲν πικρὸν αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ παντελῶς εἴη κακοστόμαχον, τὸ δὲ αὐστηρόν, ἢ στρυφνόν, ἢ ὅλως στῦφον, εὐστόμαχον. ἐπιμιγνυμένων δὲ τῶν ποιοτήτων ἀλλήλαις, ἡ σφοδροτέρα ἂν ἐπικρατοίη. ταῦτ᾽ οὖν ἀρκεῖ σοι γινώσκειν ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ. δειχθήσεται γὰρ ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ὡς αὐτίς τις τοιούτῳ φαρμάκῳ χρῷτο. καὶ διὰ τοῦτο μηκέτι ἐπιζητεῖν ἀκούειν, μηθ᾽ ὅτι σὺν ἑφθῷ μήλῳ κυδωνίῳ καταπλασθέν, ἢ ἄρτῳ φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν ἰᾶται, μήθ᾽ ὅτι διαφορεῖ φύματα σὺν ὠμῇ λύσει λεῖον ἑψηθέν. οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδέτερον, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν τῆς νῦν πραγματείας ἴδιόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐμπειρικὴν διδασκαλίαν ποιουμένοις, ἐν τοῖς εὐπορίστοις γράφεται φαρμάκοις. ὅσοι δὲ λογικῶς ἀσκῆσαι τὴν τέχνην βούλονται, τῆς τέχνης τῆς θεραπευτικῆς ἐστι χρεία τούτοις μεθόδου. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ βλαβείη τις ἂν μᾶλλον, ἢ ὠφεληθείη πρὸς τῆς τοιαύτης ἱστορίας. Ἱπποκράτει μὲν οὖν ἐν ἀφορισμοῖς γράφοντι, ὀδύνας ὀφθαλμῶν ἀκρατοποσίη, ἢ λουτρόν, ἢ πυρίη, ἢ φλεβοτομίη, ἢ φαρμακείη, λύει. μὴ μέντοι προστιθέντι, ποίας μὲν οὖν ὀδύνας ἀκρατοποσία, ποίας δὲ λουτρόν, καὶ τίνας μὲν πυρία, τίνας δὲ φλεβοτομία, τίνας δὲ φαρμακεία, συγχωρήσειεν ἄν τις οἶμαι, διὰ τρεῖς αἰτίας. καὶ γὰρ ἀφοριστικὴν ἐποιεῖτο διδασκαλίαν, ἐν ᾗ διὰ τὸ σύντομον οὕτω λέγεσθαι συγκεχώρηκε τὰ πολλά, καὶ πάντα τὰ ἰατικὰ τῶν ὀδυνῶν ἔγραψεν, εἰ καὶ μὴ διωρίσατο πρὸς ὁποίαν ὀδύνην ποῖον αὐτῶν ἁρμόττει, ἢ καὶ πολλαχόθι τῶν ἄλλων συγγραμμάτων, ἀφορμὰς ἡμῖν ἔδωκε, τῶν ἐν τοῖς οὕτω ῥηθεῖσι διορισμῶν. ὅσοι δὲ μήτ᾽ ἐν ἑτέροις βιβλίοις ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀφορισμῶν, μήτε ἐν διεξοδικῇ τε καὶ μακρᾷ πραγματείᾳ, γράφουσι ἀφοριστικῶς τε καὶ βραχέως, εἴτε τὸ πρὸς τούτοις ἐν ἐκ πολλῶν δηλοῦσιν, εἰς πλείω δὲ βλάπτουσιν ἡμᾶς ἢ ὠφελοῦσιν. πολλῶν γὰρ οὐσῶν διαφορῶν ἐν ταῖς ὀφθαλμίαις, καὶ μιᾶς μὲν ἐξ αὐτῶν χρῃζούσης τοῦ προκειμένου καταπλάσματος, τῶν δ᾽ ἄλλων βλαπτομένων, ὁ χρώμενος ἐπὶ πασῶν ἀδιορίστως, πολὺ πλείους βλάψει, ἢ ὠφελήσει. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν τρόπον, οὐ περὶ ἀβροτόνου μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων γραπτέον ἡμῖν ἐστιν, τὰς μὲν κατὰ τὸ θερμαίνειν, καὶ ψύχειν, ἢ ὑγραίνειν, ἢ ξηραίνειν δυνάμεις, ἐξ ὧν πολλάκις εἴρηκα μεθόδων εὑρίσκουσιν. ὅσα δὲ κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἀποτελοῦνται τῇ πείρᾳ μόνῃ. δέδεικται καὶ περὶ τῶν τοιούτων ὡς δηλητήριοί τέ εἰσιν καὶ δηλητηρίων ἀλεξητήριοι, καὶ καθαρτικοί. τούτων γὰρ οὐχ οἷόν τε λογικὴν ποιήσασθαι τὴν εὕρεσιν, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ὑπόνοιάν τινα πιθανὴν ἐστὶν εὑρεῖν ἐπί τινων. οὐ γὰρ δὴ ἐπὶ πάντων γε καθάπερ καὶ αὐτὸ τοῦτο δεδήλωται διὰ τῶν ἔμπροσθεν, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν οὕτως εὑρισκομένων δυνάμεων ἰδίᾳ ποιήσομαι τὸν λόγον ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐπειδὰν πρότερον ὑπὲρ τῶν κατὰ τὸ θερμαίνειν καὶ ψύχειν, ὑγραίνειν τε καὶ ξηραίνειν, καὶ ὅσα ταύταις ἕπονται, διέλθω καθ᾽ ἕκαστον εἶδος φαρμάκου. τοσόνδε μέντοι προσθεὶς ἔτι περὶ ἀβροτόνου καταπαύσω τὸν λόγον, ὡς ὁ θαυμασιώτατος Πάμφιλος, καίτοι ταύτην πρώτην πόαν γράφων, καὶ τάχ᾽ ἂν εἰ μηδενὸς τῶν ἐφεξῆς. ἀλλὰ ταύτης γοῦν ἐθελήσας αὐτόπτης γενέσθαι, ὅμως ἔσφαλται μέγιστα, νομίζων ὑπὲρ ῥωμαίων σαντόνικον ὀνομάζεσθαι τὴν βοτάνην. διαφέρει γὰρ ἀβρότονον σαντονίκου, καθότι καὶ Διοσκουρίδης ἔγραψεν ἐν τῷ τρίτῳ περὶ ὕλης ἀκριβέστατα, καὶ πάντες ἴσασιν οἵ γε ἰατροί, καὶ ῥωποπῶλαι. τοῦ μὲν γὰρ ἀβροτόνου δύο ἐστὶν εἴδη, τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ νομιζόμενον, ὡς καὶ τοῦτο διώρισται παρὰ τῷ Διοσκουρίδῃ, καὶ τῷ Παμφίλῳ, καὶ ἄλλοις μυρίοις. ἕτερον δ᾽ ἐστὶν αὐτοῦ τὸ ἀψίνθιον, οὗ πάλιν εἴδη χρὴ τίθεσθαι τριττά, ὧν τὸ μὲν τῷ γένει ὁμονύμως προσαγορεύοντας ἀψίνθιον, ὁποῖόν μάλιστα ἐστὶ τὸ ποντικόν, τὸ δὲ σέριφον, τὸ δὲ σαντόνικον. εἰ

δ' ἄλλο μὲν ἀψίνθιον, ἄλλο δὲ σέριφον, ἄλλο δὲ σαντόνικον λέγοι, οὐδὲν εἰς τὰ παρόντα διαφέρει. οὐδὲ γὰρ ὀνόματα διαιρήσοντες ἥκομεν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πραγμάτων σπουδάζομεν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ταῦτα, καὶ ταῖς ἰδέαις, καὶ ταῖς γεύσεσι, καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἕτερα σαφῶς ἀλλήλων ἐστίν, ὀνομαζέτω μὲν εἰ βούλοιτό τις ἅπαντα διὰ μιᾶς προσηγορίας, ἐκδιδασκέτω δὲ ἀκριβῶς τὰς δυνάμεις. ἡμεῖς οὖν τὰς μὲν ἰδέας αὐτάρκως ἔφαμεν εἰρῆσθαι Διοσκουρίδῃ τε καὶ ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις, ὥστε οὐ χρὴ γράφειν αὖθις ὅσα τοῖς πρόσθεν ὀρθῶς εἴρηται. εἰ δ' ἐν ταῖς τοῖς δυνάμεσιν ἀδιόριστον ἐκεῖνοι παρέλειπον, οὗ δὴ χάριν ὑπὲρ ἧσδε τὴν ἔξοδον ἀφικόμην, ἐγὼ προσθεῖναι πειράσομαι.

Περὶ ἀψινθίου.

Τὸ μὲν ἀψίνθιον ἐστὶν ἧττον τῶν εἰρημένων θερμόν, ὡς ἂν πλείστης μετέχον τῆς στύψεως. εἰ δὲ καὶ τοῦτο λεπτομερὲς ἧττον ἐκείνων, καὶ λεπτυντικὸν δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἧττον ἐκείνων, οὐ μὴν ἧττόν γε ξηραντικόν.

Περὶ σαντονίκου.

Τῶν δ' ἄλλων τὸ μὲν σαντόνικον, ἀπὸ σαντονείας χώρας ἐν ᾗ φύεται τὴν προσηγορίαν ἔχον, ἐγγυτάτω τὴν δύναμιν ἐστὶ τοῦ σερίφου, βραχεῖ τινι λειπόμενον ἐν τῷ λεπτύνειν τε καὶ θερμαίνειν, καὶ ξηραίνειν.

Περὶ σερίφου.

Αὐτὸ δὲ τὸ σέριφον ἧττον μὲν θερμὸν τοῦ ἀβροτόνου, θερμότερον δὲ ἀψινθίου, κακοστόμαχον δὲ ἱκανῶς, καὶ ὡς ἂν ἁλμυρίδα τινὰ σὺν πικρότητι ἀποφαῖνον, ἔτι τε τῆς στρυφνότητος ὀλίγον μετέχον. οὕτω δὲ καὶ ἀβρότονον, καὶ σαντόνικον ἱκανῶς ἐστὶ κακοστόμαχον. μόνον γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ ἀψίνθιον, καὶ μάλιστα τὸ ποντικόν, εὐστόμαχόν ἐστιν, ὅτι πλείστης μετέχει στύψεως.

Ἀβρότονον κεκαυμένον.

Ἀβρότονον δὲ κεκαυμένον, θερμὸν καὶ ξηρόν ἐστι τὴν δύναμιν, ἔτι μᾶλλον κολοκύνθης ξηρᾶς κεκαυμένης, καὶ ἀνήθου ῥίζης. ἐκεῖνα γὰρ ἕλκεσιν ὑγροῖς τε ἅμα καὶ χωρὶς φλεγμονῆς τετυλωμένοις ἁρμόττει, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῖς ἐπὶ πόσθαις αἰδοίων συμπεφωνηκέναι δοκεῖ. τοῦ δὲ ἀβροτόνου ἡ τέφρα, δακνώδης ἅπασιν ἕλκεσιν ὑπάρχει. καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἀλωπεκίας ἁρμόττει σὺν ἐλαίῳ λεπτομερεῖ, κικίνῳ δηλονότι, ἢ ῥαφανίνῳ, ἢ σικυωνίῳ παλαιῷ, καὶ μάλιστα τῷ σαβίνῳ. καὶ γένεια δὲ βραδέως ἀνιόντα προκαλεῖται μετά τινος τῶν εἰρημένων ἐλαίων, ὅτου δή, καὶ οὐδὲν ἧττον ἐκείνων σχινίνῳ διδόμενον. ἀραιωτικὸν γάρ ἐστιν τῷ λεπτομερὲς εἶναι, καὶ δακνῶδες, καὶ θερμόν, ἃς δὴ καὶ μάλιστα χρὴ γινώσκειν τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ἔτι τῶν κατὰ μέρος ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ δεῖσθαι.

Περὶ ἄγνου.

Ἄγνος δὲ ἢ λύγος, τὸ θαμνῶδες φυτόν, θερμὸς μέν ἐστι καὶ ξηραντικὸς κατὰ τὴν τρίτην που ἀπόστασιν. λεπτομερὴς δὲ ἱκανῶς, καὶ γευόμενος δριμύς τε ἅμα καὶ στύφων ἄγνος, ἢ λύγος. αὐτὰς μὲν δὴ τὰς λύγους ἀχρήστους ἔχει πρὸς ἰατρείαν. τὰ δὲ φύλλα, καὶ τὸ σπέρμα ξηρά, καὶ θερμὰ τὴν δύναμιν ἐστίν, καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν λεπτομερῆ. καὶ γὰρ χρωμένων οὕτω φαίνεται, καὶ γευομένων, δριμύ τε ἅμα καὶ ὑπόστυφόν ἐστιν καὶ τὸ φύλλον, καὶ τὸ ἄνθος, καὶ ὁ καρπός. ἔστι δὲ καὶ ἐδώδιμος ὁ καρπός, καὶ θερμαίνει σαφῶς μετὰ τοῦ κεφαλαλγὴς ὑπάρχειν. εἰ δὲ φρυχθείη (καὶ γὰρ καὶ οὕτως ἐσθίεται μετὰ τραγημάτων) ἧττον ἅπτεται τῆς κεφαλῆς. ἄφυσος δὲ κατὰ γαστέρα, καὶ ὁ ἄφρυκτος μέν ἐστι, μᾶλλον δὲ πεφρυγμένος. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς πρὸς ἀφροδίσια ὁρμάς, ὅ τε πεφρυγμένος, καὶ ὁ ἄφρυκτος καρπός, καὶ τὰ φύλλα, καὶ τὰ ἄνθη τοῦ θάμνου ταὐτὸ τοῦτο δύναται δρᾶν, ὥστε οὐ μόνον ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα πρὸς ἁγνείαν πεπίστευται συντελεῖν, ἀλλὰ καὶ ὑποστρωννύμενα. ταῦτ' ἄρα καὶ τοῖς θεσμοφορίοις αἱ γυναῖκες, ἀθήνησιν ὑποστρωννύουσιν ἑαυταῖς ὅλον τὸν θάμνον, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τοὔνομα αὐτῷ. ἐξ ὧν ἁπάντων δῆλον, εἴ γε τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑπομνήμασιν εἰρημένων μεμνήμεθα, θερμαίνειν τε ἅμα, καὶ ξηραίνειν, καὶ ἀφυσώτατον ὑπάρχειν ἄγνον. ὅτι δὲ λεπτομερὴς ἀκριβῶς ἐστίν, ἡ δύναμις αὐτοῦ τεκμήριον. καὶ γὰρ τὸ πρὸς κεφαλὴν ἅπτειν, οὐ διὰ πλῆθος ἀτμώδους περιττώματος ὑπ' αὐτοῦ γεννωμένου μᾶλλον, ἤπερ διὰ θερμότητα, καὶ λεπτομέρειαν εὔλογον γίνεται. εἴ περ γ' ἦν φυσώδους περιττώματος γεννητικόν, ἐνεφύσησέ τε ἂν τὴν γαστέρα, καὶ τὰς πρὸς ἀφροδίσια παρώξυνεν ὁρμάς, ὥσπερ εὔζωμον. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον οὐ παροξύνειν, ἀλλὰ καὶ καταστέλλειν πέφυκεν, εἴη ἂν κατὰ τὴν πηγάνου μάλιστα δύναμιν ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν, οὐ μὴν ἴσον τι ἐστὶν αὐτῷ. βραχὺ γὰρ ἀπολείπεται κατ' ἄμφω, καὶ γὰρ θερμαντικώτερον αὐτοῦ, καὶ ξηραντικώτερόν ἐστι τὸ πήγανον. διήλλαχε δὲ καὶ τῷ τῆς ποιότητος, καὶ δυνάμεως ἐπιμίκτῳ. τὸ γὰρ τοῦ ἄγνου σπέρμα, καὶ οἱ βλαστοί, στύψιν τινὰ μετρίαν ἐπεισφέρουσι. τὸ δὲ πήγανον ὅταν μὲν ξηρὸν ᾖ, πικρὸν ἀκριβῶς ἐστί, καὶ δριμύ, ὅταν δὲ ὑγρόν, ὑπόπικρον. οὐ μὴν αὐστηρόν τι ἢ στρυφνόν τι πρόσεστιν αὐτῷ, ἢ εἰ καὶ προσεῖναι τῷ δόξειεν, ἀμυδρὸν παντάπασιν οἶδ' ὅτι δόξει, καὶ οὐδαμῶς ἴσον τῷ τοῦ ἄγνου. ταῦτ' ἄρα καὶ πρὸς ἧπαρ, καὶ σπλῆνα σκληρούμενά τε καὶ ἐμφραττόμενα, τὸ τοῦ ἄγνου σπέρμα, μᾶλλον ἢ πήγανον ἁρμόττει. τῆς θεραπευτικῆς δέ ἐστιν ἤδη ταῦτα μεθόδου, ἧς τὸ μὲν μηδ' ὅλως προσάπτεσθαι φαρμάκων δυνάμεως ἀποφαινόμενον, ἀδύνατόν ἐστιν. τὸ δὲ ταχέως ἀπολείποντα, πάλιν ἐπανέρχεσθαι πρὸς τὸ προκείμενον, ἀνδρὸς ἔργον ἂν εἴη σώφρονος. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἑξῆς φαρμάκων αὐτὸ δὴ τοῦτο πρᾶξαι πειράσομαι. λέγω δὴ τὸ τὴν καθόλου δύναμιν ἔκ τινων ὀλίγων ἐναργῶν ἐπιλογισάμενος, ἀποχωρεῖν τῶν κατὰ μέρος ἐνεργειῶν. ἀρκεῖ γὰρ τοῦτο μόνον εἰς τὸν παρόντα γινώσκειν, ὡς θερμὸς μὲν καὶ ξηρὸς ἄγνος τὴν δύναμιν ἐστὶν οὐ μετρίως, ἀλλὰ κατὰ τὴν τρίτην που τῶν ἀποστάσεων, λεπτομερὴς δὲ ἱκανῶς. ὁ γὰρ ταῦτα εἰδώς, εἶτα προσμαθὼν τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, αὐτὸς ἐξευρήσει, πῶς μὲν καταμήνια κινήσει δι' αὐτοῦ, πῶς δὲ τὰ σκληρυνόμενα μόρια διαφορήσει, πῶς δὲ ἄκοπον, ἢ θερμαντικὸν ἄλειμμα δι' αὐτοῦ κατασκευάσει.

Περὶ ἀγρώστεως

Τῆς δὲ ἀγρώστεως, ἡ μὲν ῥίζα συμμέτρως ἐστὶ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ, ἔχουσα τι ὀλίγον δακνῶδες, καὶ λεπτομερές. ἡ δὲ πόα ψύχει μὲν κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, σύμμετρος δ᾽ ἐστὶ κατὰ ὑγρότητα, καὶ ξηρότητα. τὸ δὲ σπέρμα τῆς μὲν ἄλλης ἀσθενὲς ὑπάρχει, τῆς δ᾽ ἐν τῷ παρνασσῷ ξηραντικόν τε καὶ λεπτομερὲς, καὶ ὑπόστρυφνον.

Περὶ ἀγρώστεως ἐδωδίμου.

Ἄγρωστις, ἐδώδιμον ἔχει τὴν ῥίζαν ἐς αὐτὴν μαλακὴν, γλυκεῖα μὲν ὑδατωδῶς, δριμὺ δέ τι καὶ ὑπόστρυφνον ὀλίγον ἔχουσα. αὕτη δὲ ἡ πόα τελέως ἐστὶν ὑδατώδης γευομένοις. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς μετρίως μέν ἐστιν ἡ ῥίζα ψυχρὰ, καὶ ξηρὰ, καὶ διὰ τοῦτο κολλητικὸν τῶν ἐναίμων ἑλκῶν. αὐτὴ δὲ ἡ πόα καταπλασσομένη, ψύχει μὲν οὐκ ἰσχυρῶς, ὑγρότητος καὶ ξηρότητος ἐν τῷ μέσῳ καθέστηκεν. τὸ δ᾽ ἐν τῇ ῥίζῃ δακνῶδες, καὶ λεπτομερές ἐστι μὲν ὀλίγον. εἴωθε δ᾽ οὖν, ὅτι καὶ λίθους θρύπτειν, εἴ τις αὐτὴν ἀφεψήσας πίνοι. τὸ δὲ σπέρμα τῆς μὲν ἄλλης ἀσθενές ἐστιν, τῆς δ᾽ ἐν τῷ παρνασσῷ, διουρητικόν τέ ἐστιν, καὶ ῥεύματα ξηραίνει γαστρὸς καὶ στομάχου. δύναμις γάρ ἐστιν αὐτοῦ ξηραντική τε καὶ λεπτομερὴς, καὶ ὑπόστρυφνος.

Περὶ ἀγχούσης.

Τῆς δὲ ἀγχούσης τέταρτον ἐστὶν εἶδος, ὧν ἡ μὲν ὀνοκλεία ψύχουσαν ἱκανῶς, καὶ ξηραίνουσαν ἔχει τὴν ῥίζαν, στύφουσαν τε ἅμα καὶ ὑπόπικρον, ἱκανὴν καὶ λεπτύναι, καὶ ἀπορύψαι τοὺς χολώδεις χυμοὺς, καὶ πυκνῶσαι τὰ σώματα. τὰ δὲ φύλλα ἀσθενέστερα μὲν ἔχει τῆς ῥίζης, στύφει δὲ αὐτὰ καὶ ξηραίνει. καὶ ἡ λύκοψις δὲ προσαγορευομένη, ψύχει μὲν καὶ ξηραίνει, ῥίζαν δ᾽ ἔχει στυπτικωτέραν τῆς ὀνοκλείας. ἡ δὲ ὀνόχειλος θερμοτέρα τε ἐστὶ, καὶ φαρμακωδεστέρα. πλέον γὰρ ἔχει, καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν εὐθὺς τὸ δριμύ. ταύτης δ᾽ ἔτι θερμοτέρα ἡ δὴ μικρὰ καὶ πικροτέρα, καὶ πλέον ἔτι φαρμακωδεστέρα τυγχάνει.

Περὶ τεττάρων ἀγχουσῶν.

Ἄγχουσαι δὲ, οὐ τῆς αὐτῆς ἅπασαι δυνάμεως. ἡ μὲν γὰρ ὀνοκλεία προσαγορευομένη, στύφουσάν τε ἅμα καὶ ὑπόπικρον ἔχει τὴν ῥίζαν, ἱκανὴν καὶ πυκνῶσαι τὰ σώματα, καὶ μετρίως λεπτύναι, καὶ ἀπορύψαι, καὶ ἀποπλῦναι τοὺς χολώδεις, καὶ ἁλμυρώδεις χυμούς. ἐῤῥέθη γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἡ στρυφνὴ ποιότης ἐπιμεμιγμένη τῇ πικρᾷ, ταῦτα ἐργάζεσθαι πέφυκεν. οὕτω τοι καὶ ἰκτερικοῖς, καὶ σπληνικοῖς ὠφέλιμος ὑπάρχει. ἔστι δὲ καὶ ψύχειν μὲν ἱκανὴ, καὶ καταπλασσομένη γε σὺν ἀλφίτοις, ἐρυσιπέλατα ὠφελεῖ, καὶ ἀπορύπτει δὲ οὐ πινομένη μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη, καὶ διὰ τοῦτο ἀλφοὺς, καὶ λέπρας ἰᾶται σὺν ὄξει. τὰ μὲν τῆς ῥίζης ἔργα ταῦτα, καὶ αἱ τῶν ἔργων δυνάμεις αἱ εἰρημέναι. τὰ δὲ φύλλα τῆς βοτάνης ἐστὶ μὲν ἀσθενέστερα τῆς ῥίζης. οὐκ ἀπήλλακται δὲ τοῦ ξηραίνειν τε καὶ στύφειν, ὥστε καὶ διάῤῥοιαν ἰᾶται σὺν οἴνῳ πινόμενα. καὶ ἡ λύκοψις δὲ προσαγορευομένη, τοῖς ἐρυσιπέλασιν ὁμοίως ἁρμόζει, καὶ ῥίζαν ἔχει στυπτικωτέραν τῆς ὀνοκλείας. τῆς δὲ ὀνοκλείας τε καὶ ἀλκιβιαδίου καλουμένης, ἡ μὲν δύναμις ἐστὶ φαρμακωδεστέρα. πλέον γοῦν ἔχει καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν εὐθὺς τὸ δριμὺ, καὶ ἐχιοδήκτοις ἱκανῶς ἁρμόττει καταπλαττομένη, καὶ περιαπτομένη, καὶ ἐσθιομένη. ἡ λοιπὴ δὲ τετάρτη, καὶ μικρὰ, καὶ σχεδὸν ἀνώνυμος ἐξ αὐτῶν μόνη, παραπλησία μέν ἐστι τῇ ἀλκιβιαδίῳ, πικροτέρα δὲ καὶ πλέον ἐστὶ φαρμακωδεστέρα, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰς πλατείας ἕλμινθας ἐπιτήδεια, πλῆθος ὀξυβάφου σὺν ὑσσώπῳ τε καὶ καρδάμῳ πινομένη.

Περὶ ῥίζης ἀγαρικοῦ.

Ἀγαρικοῦ ῥίζα τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπιφυομένη πρέμνῳ, κατὰ μὲν τὴν πρώτην γεῦσιν γλυκεῖα τις, ὑπόπικρος δὲ ὀλίγον ὕστερον φαινομένη, καί τινος ἐν τῷ χρόνῳ δριμύτητος ἔμφασιν ἐπάγουσα, καὶ βραχείας στύψεως. ἔστι δὲ καὶ χαύνη τὴν σύστασιν. ἐξ ὧν ἁπάντων εὔδηλον, εἴπερ τῶν τοῖς ἔμπροσθεν ὑπομνήμασιν εἰρημένων μνημονεύομεν, ὡς σύνθετόν ἐστι τὸ φάρμακον, ἐξ οὐσίας ἀερώδους τε καὶ γεώδους, ὑπὸ θερμότητος λελεπτυσμένης, ἥκιστα δὲ τῆς ὑδατώδους μετέχει. ταῦτ᾽ ἄρα διαφορητικήν τε καὶ θερμαντικὴν τὴν δύναμιν ἔχει, καὶ πάχους τμητικὴν, καὶ διακαθαίρει τὰς ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐμφράξεις, καὶ διὰ τοῦτο ἰκτεριῶντας ἰᾶται, τοὺς ἐπ᾽ ἐμφράξει τοῦ καθ᾽ ἧπαρ οὕτω κάμνοντας. ὀνίνησι δὲ καὶ τοὺς ἐπιλήπτους διὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν, καὶ ῥίγη τὰ κατὰ περίοδον, ὅσα παχέων ἢ γλίσχρων ἐστὶ χυμῶν ἔγγονα, καὶ ταῦτα ἰᾶται. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ καταψύξιν ἀδικουμένων θηρίων δηχθέντας, ἢ νυγέντας, ἔξωθέν τε κατὰ τοῦ πεπονθότος ἐπιτιθέμενον, εἴσω τε τοῦ σώματος λαμβανόμενον ὁλκῆς δραχμῆς μιᾶς μετ᾽ οἴνου κεκραμένου. ἔστι δὲ καὶ καθαρτικόν.

Περὶ ἀγηράτου.

Ἀγήρατόν ἐστι δυνάμεως διαφορητικῆς τε, καὶ ἀτρέμα πως ἀφλεγμάντου.

Περὶ ἀδιάντου.

Τὸ δὲ ἀδίαντον, κατὰ μὲν θερμότητα, καὶ ψυχρότητα σύμμετρον ἐστὶ, ξηραίνει δὲ καὶ λεπτύνει, καὶ διαφορεῖ. καὶ γὰρ καὶ ἀλωπεκίας δασύνει, καὶ χοιράδας, καὶ ἀποστήματα διαφορεῖ, καὶ λίθους θρύπτει πινόμενον, καὶ ταῖς ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἀναγωγαῖς, τῶν γλίσχρων καὶ παχέων οὐ σμικρὰ συντελεῖ, καὶ ῥεῦμα κοιλίας ἵστησιν. οὐ μὴν θερμότητα γέ τινα προβάλλει σαφῆ, καθάπερ οὐδὲ ψύξιν. ἀλλὰ θείη τις ἂν αὐτὸ κατὰ τὴν ἐν τούτοις αὐτὴν θέσιν τε καὶ κρᾶσιν ἐν τῇ μέσῃ τάξει.

Περὶ ἀειζώου.

Ἀείζωον ἑκάτερον καὶ τὸ μικρὸν, καὶ τὸ μέγα, ξηραίνει μὲν ἐπ᾽ ὀλίγον, ὅτι καὶ στύφει μετρίως ἀπηλλαγμένον ἁπάσης ἄλλης ἰσχυρᾶς ποιότητος, ὡς ἐπικρατεῖν ἐν αὐτῷ τὴν ὑδατώδη μᾶλλον οὐσίαν. ἐμψύχει δὲ οὐ μετρίως. ἔστι γὰρ τῆς τρίτης ἀποστάσεώς τε καὶ τάξεως τῶν ψυχόντων. ταῦτ᾽ ἄρα καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα μὲν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἕρπητας, καὶ πρὸς τὰς ἐκ ῥευμάτων φλεγμονὰς ἁρμόττει.

Περὶ αἰγίλωπος.

Αἰγίλωψ διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν, δῆλον δ᾽ ἐκ τῆς γεύσεως, ἠρέμα γάρ πως ἐστὶ δριμύς. οὐ μὴν ἀλλὰ κἀκ τοῦ τὰς σκληρυνομένας φλεγμονὰς, καὶ τοὺς αἰγίλωπας ἰᾶσθαι.

Περὶ αἴρας.

Αἴρα ξηραίνει καὶ θερμαίνει δραστικῶς, ὡς ἐγγὺς εἶναι τῶν δριμέων, ἴρεως μᾶλλον. οὐκ ἔστι δὲ ὡς ἐκείνη λεπτομερὴς, ἀλλὰ ἀπολείπεται συχνῷ, κατὰ τοῦτο καὶ θείη ἄν τις αὐτὴν ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς τρίτης τάξεως τῶν θερμαινόντων, ἐπὶ τελευτῇ δὲ δευτέρας τῶν ξηραινόντων.

Περὶ αἰγύρου.

Αἰγύρου τὰ μὲν ἄνθη θερμὰ τὴν δύναμιν ἐστὶν, ἐκ τῆς πρώτης ἀποστάσεως ἀπὸ τῶν εὐκράτων. ἐν δὲ τῇ κατὰ τὸ ξηραίνειν τε καὶ ὑγραίνειν διαφορᾷ, βραχὺ τῶν εὐκράτων καὶ μέσων ἀποκεχώρηκεν ἐπὶ τὸ ξηρότερον. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὴς μᾶλλον, ἢ παχυμερής. καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς ὅμοια μέν πως ἐστὶ τοῖς ἄνθεσι, πλὴν εἰς ἅπαν ἀσθενέστερα τε καὶ ἀπρακτότερα. καὶ ἡ ῥητίνη δὲ αὐτῆς, ὁμοίας τοῖς ἄνθεσι δυνάμεως ἐστὶ, καὶ θερμοτέρα ἔτι. τὸ δὲ σπέρμα λεπτομερέστερόν ἐστι, καὶ ξηραντικώτερον τῆς ῥητίνης, καὶ τῶν ἀνθῶν. θερμοὶ δὲ οὐ πάνυ.

Περὶ ἀκακίας.

Ἀκακίας καὶ τὸ φυτὸν μὲν αὐτὸ στρυφνόν ἐστι, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ χυλὸς, ὃς ἢν καὶ πλυθεὶς, ἀσθενέστερός τε ἅμα, καὶ ἀδηκτότερος γίγνεται, ὡς τινὰ δριμύτητα ἐπὶ τὴν πλύσιν ἀποτιθέμενος. εἰ δὲ καὶ ἐπαλειφθείη κατά τινος ὑγιοῦς μέρους, εὐθὺς τοῦτο ξηρότερόν τε καὶ συντεταμένον ἀποφαίνει, καὶ θερμασίας μὲν αἴσθησιν οὐδέποτε, ψύξιν δὲ οὐκ ἄγαν ἰσχυρὰν ἔχει. δῆλον οὖν ὅτι ψυχρόν γε καὶ γεῶδές ἐστι τὸ φάρμακον, ἀναμεμιγμένης αὐτῷ τινὸς καὶ ὑδατώδους οὐσίας. εἰκασθείη δ᾽ αὖ οὐδ᾽ ὁμοιομερὲς ὑπάρχειν, ἀλλ᾽ ἔχειν τινὰ μόρια διεσπαρμένα λεπτομερῆ θερμὰ, ἐπὶ τὴν πλύσιν ἀποχωροῦντα. καὶ κεῖσθω, καὶ τοῦτο τῆς τρίτης μὲν τάξεως τῶν ξηραινόντων, τῆς δευτέρας δὲ τῶν ψυχόντων ἐπειδὰν πλυθῇ, τὸ δὲ ἄπλυτον τῆς πρώτης.

Περὶ ἀκαλήφης.

Ἀκαλήφη, καὶ ταύτης τῆς πόας, ὅτε καρπὸς καὶ τὰ φύλλα. ταῦτα γὰρ καὶ εἰς χρείαν ἥκει μάλιστα, διαφορητικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ φύματα, καὶ παρωτίδας ἰᾶται. ἔχει δέ τι καὶ φυσῶδες, ᾧ καὶ πρὸς τὰς συνουσίας ὁρμὰς ἐπεγείρει, καὶ μάλιστα ὅταν μετὰ γλυκέος πίνηται τὸ σπέρμα. ὅτι δ᾽ οὐ θερμαίνει μὲν σφοδρῶς, λεπτομερὲς δὲ ἱκανῶς ἐστιν, ἥτε τῶν ἐν θώρακί τε καὶ πνεύμονι παχέων, καὶ γλίσχρων χυμῶν ἀναγωγὴ μαρτυρεῖ, καὶ τὸ κνῆσθαι τὰ μόρια τοῦ σώματος ὧν προσψαύσει· τὸ πνευματῶδες, οὗ μετέχειν εἴρηται, πεττομένης αὐτῆς γεννᾶται. οὐ γάρ ἐστιν ἐνεργείᾳ πνευματῶδες, ἀλλὰ δυνάμει. κοιλίαν δὲ ὑπάγει μετρίως, αὐτῷ μόνῳ τῷ ῥύπτειν, καὶ οἷον γαργαλίζειν, οὐ τῷ καθαίρειν. καὶ τὰ γαγγραινώδη, καὶ τὰ καρκινώδη, καὶ ὅλως ὅσα ξηρανθῆναι δεῖται χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, προσηκόντως ἰᾶται. λεπτομερὴς μὲν ὑπάρχουσα, καὶ ξηρὰ τὴν κρᾶσιν, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε μετέχουσα θερμότητος ὡς ἤδη δάκνειν.

Περὶ ἀκάνθου.

Ἄκανθος, οἱ μὲν μελάμφυλλον, οἱ δὲ παιδέρωτα. τὰ μὲν φύλλα, διαφορητικὴν μετρίως ἔχει τὴν δύναμιν. ἡ ῥίζα ξηραντική τε καὶ τμητικὴ ἀτρέμα, καὶ λεπτομερής.

Περὶ ἀκανθίου.

Ἀκάνθιον, ἡ ῥίζα τούτου καὶ τὰ φύλλα, λεπτομεροῦς τε καὶ θερμῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε καὶ σπωμένοις βοηθεῖν.

Περὶ ἀκάνθου λευκῆς.

Ἄκανθος λευκή. ταύτην ἔνιοι, λευκάκανθον ὀνομάζουσιν. ἔστι μὲν αὐτῆς ἡ μὲν ῥίζα ξηραντικὴ, καὶ μετρίως στύφουσα, διὸ καὶ κοιλιακοὺς, καὶ στομαχικοὺς ὠφελεῖ. καὶ τὰς τοῦ αἵματος ἀγωγὰς ἐπέχει, καὶ τὰ οἰδήματα καταπλαττομένη, συστέλλει, καὶ ὀδόντας ἀλγοῦντας, εἰ διακλύζοιτο τῷ ἀφεψήματι. τὸ δὲ σπέρμα λεπτομεροῦς, καὶ θερμῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε καὶ τοῖς σπωμένοις ἁρμόττειν πινόμενον.

Περὶ ἀκάνθου αἰγυπτίας.

Ἄκανθος αἰγυπτία, ἔνιοι δὲ ἀραβικὴν ὀνομάζουσιν. ἔοικε δὲ καὶ τῇ παρ᾽ ἡμῖν ἀκάνθῃ τῇ λευκῇ. στυπτικωτέρα δὲ καὶ ξηραντικωτέρα τὴν δύναμιν ἐστιν, ὥστε καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ὀνίνησιν αὐτῆς ἡ ῥίζα. καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὅσα περ ἡ παρ᾽ ἡμῖν ἅπαντα βοηθεῖ σφοδροτέρως, ἥτε ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ. οὕτως δὲ καὶ τὰ ἐπὶ τὴν σταφυλὴν, καὶ τὰ καθ᾽ ἕδραν ἐμφυσώμενα, καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ ἕλκη, μετρίαν ἔχουσα καὶ οὐκ ἀηδῆ τὴν στῦψιν.

Περὶ ἀκόρου.

Ἄκορον. τούτου τῇ ῥίζῃ χρώμεθα, δριμείᾳ μὲν οὔσῃ, καὶ ὑποπίκρῳ μετρίως κατὰ γεῦσιν. οὐκ ἀηδεῖ δὲ κατὰ τὴν ὀσμὴν, ὅθεν δῆλον, ὡς θερμὴ τὴν δύναμιν ἐστὶν, καὶ λεπτομερὴς τὴν σύστασιν. ὁμολογεῖ δὲ τούτῳ, καὶ τὸ κινεῖν οὖρα, καὶ σκιρρουμένους τοὺς σπλῆνας ὠφελεῖν, ἀπορύπτειν τε καὶ λεπτύνειν τὰ πάχη τοῦ κερατοειδοῦς. ἀμείνων δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς εἰς τοῦτο. δῆλον δὲ, ὅτι ξηραντικόν πάντως ἐστίν. καὶ δὴ καὶ κεῖσθω τρίτης τάξεως ἐν ἀμφοῖν, ἔν τε τῷ θερμαίνειν, κἂν τῷ ξηραίνειν.

Περὶ ἀκονίτου, ἢ παρδαλιαγχοῦς.

Ἀκόνιτον, ἢ παρδαλιαγχὲς, σηπτικῆς τοῦτο, καὶ δηλητηρίου δυνάμεως ἐστὶν, ὅθεν αὐτὸ φυλακτέον ἐν ἐδέσματι λαβεῖν ἢ ποτῷ. πρὸς μέντοι τὸ ἀποσῆψαί τινα ἐκ τοῦ σώματος, ἢ ἐπὶ τὴν καθέδραν, ἐπιτήδειόν ἐστι. χρήσιμος δὲ ἡ ῥίζα τῆς πόας εἰς ταῦτα.

Περὶ

Περὶ ἀκονίτου, ἢ λυκοκτόνου.

Ἀκόνιτον ἢ λυκόκτονον. ἔστι μὲν καὶ τοῦτο παραπλησίας θατέρῳ δυνάμεως ἰδιώτερον, λύκους ἀναιρεῖν πέφυκεν, ὥσπερ ἐκεῖνο παρδάλεις.

Περὶ ἄκτης.

Ἄκτη, ἥτε μεγάλη καὶ δενδρώδης καὶ ἡ βοτανωδεστέρα, ἣν περ δὴ καὶ χαμαιάκτην ὀνομάζουσιν. ξηραντικῆς ἀμφότεραι δυνάμεώς εἰσι, κολλητικῆς τε καὶ μετρίως διαφορητικῆς.

Περὶ ἀλίμου.

Ἄλιμον. θάμνος τοῦτο ἐστὶ τὸ φυτὸν, ἐν κιλικίᾳ μάλιστα πλεῖστον γεννώμενον, ἵνα καὶ τοὺς βλαστοὺς αὐτοῦ ἐσθίουσι πρόσφατούς τε καὶ εἰς ἀπόθεσιν θησαυρίζοντες. ἔστι δὲ καὶ σπέρματος καὶ γάλακτος γεννητικὸν τὸ φυτὸν, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ἁλυκόν τε ἐστὶ, καὶ ὑπόστυφον ἔχον. ἐξ ὧν ἁπάντων δῆλον, ὡς ἀνομοιομερὲς μέν ἐστιν. τὸ δὲ πλεῖον αὐτοῦ τῆς οὐσίας, θερμὸν εὐκράτως ὑπάρχει μεθ᾽ ὑγρότητος, ἀκατεργάστου τε καὶ φυσώδους ἀτρέμα.

Περὶ ἀλόης.

Ἀλόη. αὕτη μὲν ἡ πόα παρ᾽ ἡμῖν οὐ πάνυ τι φύεται, καὶ ἡ φυομένη δὲ κατὰ συρίαν τὴν μεγάλην, ὑδατωδεστέρα τε καὶ ἀσθενεστέρα τὴν δύναμιν ἐστίν. ἄχρι μέντοι τοσούτου ξηραίνειν πέφυκεν, ὡς κολλᾶν τραύματα. κατὰ δὲ τὰς θερμοτέρας χώρας, ὧν ἐστιν ἡ κοίλη συρία, καὶ ἀραβία, πολὺ βελτίων ἐστίν. ἀρίστη δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἰνδίαν, ἧς ὀπός ἐστιν τὸ κομιζόμενον ἐνταυθοῖ, τοῦτο φάρμακον ἡ ἀλόη προσαγορευομένη, χρείαν † παμ πόλλων παρεχόμενον ἐκ τοῦ ξηραίνειν ἀδήκτως. ἔστι δὲ οὐχ ἁπλῆς φύσεως, ἀλλ᾽ ὥσπερ καὶ ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ, στύφει τε ἅμα καὶ πικράζει. στύφει μὲν οὖν μετρίως, πικρὰ δὲ ἰσχυρῶς ἐστίν. ὑπάγει δὲ καὶ γαστέρα, τῶν ἐκκοπροτικῶν καλουμένων οὖσα φαρμάκων, ὥστε ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον, εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ δεδειγμένων, ὡς τῶν μὲν ξηραινόντων φαρμάκων τῆς τρίτης ἐστὶν ἀποστάσεως, τῶν θερμαινόντων δὲ ἤτοι τῆς πρώτης ἐπιτεταμένης, ἢ τῆς δευτέρας ἐκλελυμένης. τῷ δὲ μικτῷ τῆς δυνάμεως αὐτῆς μαρτυρεῖ, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἔργα. καὶ γὰρ εὐστόμαχόν ἐστι τὸ φάρμακον, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ κόλπων κολλητικόν. ἰᾶται δὲ τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν, καὶ μάλιστα τὰ καθ᾽ ἕδραν τε καὶ αἰδοῖον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς φλεγμονὰς αὐτῶν ὕδατι διεθεῖσα, καὶ κολλᾷ τραῦμα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἁρμόζει δὲ ὡσαύτως χρωμένῳ, καὶ πρὸς τὰς ἐν στόματι καὶ ῥισὶ, καὶ ὀφθαλμοῖς φλεγμονάς. καὶ ὅλως ἀποκρούεσθαί τε καὶ διαφορεῖν ἅμα πέφυκεν, μετὰ καὶ τοῦ ῥύπτειν ἀπ᾽ ὀλίγον, εἰς ὅσον ἕλκεσι καθαροῖς ἄλυπον.

† παμπόλλων

Περὶ ἀλύσσου.

Ἄλυσσον, ὠνόμασται μὲν ἄλυσσον ἡ πόα, διὰ τὸ θαυμαστῶς ὀνίνασθαι τοὺς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δεδηγμένους. ἀλλὰ καὶ ἤδη λυττῶντας δοθεῖσα, πολλάκις ἐξιάσατο. τοῦτο μὲν ἐκ τῆς καθ᾽ ὅλην οὐσίαν ὁμοιότητος δύναται, καὶ λέλεκται πρόσθεν ὡς ἡ τοιαύτη δύναμις ἐκ πείρας τε μόνης λαμβάνεται, καὶ παντάπασιν ἀμέθοδός ἐστιν. εἰ δὲ αὖ τις καὶ χρήσαιτο πρὸς πολλὰ, δυνάμεως γνώσεται ὡς μετρίως ἐστὶν ξηραντικῆς, καὶ διαφορητικῆς, πρὸς τῷ καὶ ῥυπτικόν τι ἔχειν. ταύτῃ γέ τοι καὶ ἀλφοὺς, καὶ ἐφήλιν ἀποκαθαίρει.

Περὶ ἀλσίνης.

Ἀλσίνη, ἢ μυὸς ὦτα, ὁμοίαν ἔχει καὶ αὕτη τὴν δύναμιν τῇ ἑλξίνῃ, ψύχουσάν τε καὶ ὑγραίνουσαν. ἔστι γὰρ οὐσίας ὑδατώδους ψυχρᾶς, διὸ καὶ χωρὶς στύψεως ἐμψύχει. ταῦτ᾽ ἄρα πρὸς τὰς ζεούσας ἁρμόττει φλεγμονὰς, καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα μέτρια.

Περὶ ἀμαράκου.

Ἀμάρακον, θερμαίνει μὲν οὐκ ἀγεννῶς, ξηραίνει δὲ οὐ σφοδρῶς. ἀλλ᾽ ἐν μὲν τῇ θερμότητι, τῆς τρίτης ἐστὶ τάξεως, ἐν τῷ ξηραίνειν δὲ τῆς δευτέρας.

Περὶ ἀμβροσίας.

Ἀμβροσία καταπλαττομένη, δύναμιν ἔχει στύφουσάν τε καὶ ἀποκρουστικήν.

Περὶ ἄμεως.

Ἄμι. τῆς πόας ἣν ἄμιν καλοῦσιν, τὸ σπέρμα μάλιστά ἐστι χρήσιμον, θερμαντικῆς καὶ ξηραντικῆς, καὶ λεπτομεροῦς ὑπάρχει δυνάμεως. ἔστι δὲ καὶ γευομένοις ὑπόπικρόν τε καὶ δριμὺ, καὶ δῆλον ὅτι καὶ διουρητικόν τε καὶ διαφορητικόν. εἴποιτο δ᾽ ἂν καὶ τὸ θερμαίνειν, καὶ τὸ ξηραίνειν ἐκ τρίτης τάξεως ἐπιτεταμένης.

Περὶ ἀμαράνθου.

Ἀμάρανθον δυνάμεώς ἐστιν τμητικῆς τε καὶ λεπτυντικῆς. ἔμμηνα οὖν ἄγει σὺν οἴνῳ ποθεῖσα ἡ κόμη, καὶ θρόμβους αἵματος τήκει πεπισμένους αὐτοὺς, οὐ τοὺς ἐν γαστρὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν κύστει. χρὴ δὲ μᾶλλον τηνικαῦτα σὺν οἰνομέλιτος πίνειν, καὶ πάντων δ᾽ ἐστὶν ἁπλῶς ῥευμάτων ξηραντικὴ πινομένη, κακοστόμαχος ὑπάρχουσα.

Περὶ ἀμόργης.

Ἀμόργη γεώδους ἐστὶν οὐσίας θερμῆς, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτον μετέχει θερμότητος, ὡς δάκνειν ἐπιφανῶς. εἰ δὲ καὶ ἑψηθείη, πολὺ μᾶλλον ἔτι παχυμερής τε γίνεται, καὶ ξηρά. καὶ εἴη ἂν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων ἐπιτεταμένης πως μᾶλλον. οὕτω γέ τοι καὶ τὰ τῶν ξηρῶν τῇ κράσει σωμάτων ἕλκη θεραπεύει, τὰ δ᾽ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν παροξύνει. συντατικὴ γάρ ἐστιν ὥσπερ ῥητίνη, καὶ πίττα ξηρά, καὶ ἄσφαλτος, ἅπερ καὶ αὐτὰ τῶν σκληρῶν μὲν πάνυ σωμάτων, ἤτοι τραῦμα ἐχόντων, ἢ κόλπων ἐστὶ κολλητικά. τὰ δὲ ἄλλα πάντα, συντείνει τε καὶ παροξύνει.

Περὶ ἀμπελοπράσου.

Ἀμπελόπρασον, εἰ μεταξὺ σκορόδου τι καὶ πράσου νοήσαις, εὕροις ἂν ἀμπελοπράσου τὴν δύναμιν. ἔστι γὰρ ἄγριον ὡς ἂν εἴποι τις πράσον, ὅθεν καὶ δριμύτερον αὐτοῦ, καὶ ξηρότερον ὑπάρχει, καθάπερ καὶ τἆλλα πάντα ἄγρια τῶν ἡμέρων, καὶ διὰ τοῦτο κακοστομαχώτερον τέ ἐστιν, καὶ παχέων καὶ γλίσχρων χυμῶν τμητικώτερον, ἐκφρακτικώτερον τῶν ἐμπεφραγμένων ὀργάνων. ταύτῃ τοι καὶ οὖρα, καὶ καταμήνια πολλάκις ἐκίνησεν, ὅταν ὑπὸ παχέος, καὶ γλίσχρου ἴσχηται χυμοῦ. θερμὸν δὲ οὕτως ἐστὶν, ὡς ἑλκοῦν ἤδη δύνασθαι καταπλαττόμενον. ἐῤῥέθη δ' ἔμπροσθεν, ὡς τῆς ἐσχάτης ἐστὶ τάξεως, ἅπαντα τὰ οὕτως θερμά.

Περὶ ἀμπέλου ἀγρίας.

Ἀμπέλου ἀγρίας οἱ βότρυες ῥυπτικῆς εἰσι δυνάμεως, ὡς ἐφήλεις τε καὶ σπίλους, καὶ ὅσα τοιαῦτα κατὰ τὸ δέρμα τοὺς ἐπιπολῆς γίγνεται θεραπεύειν. ἔχουσι δέ τι καὶ στυπτικὸν αὐτοί τε καὶ οἱ ἀκρέμονες, οἵπερ δὴ καὶ ταριχεύονται.

Περὶ ἀμπέλου ἡμέρου.

Ἀμπέλου τῆς ἡμέρου, παραπλησία μὲν ἡ δύναμίς ἐστι τῇ τῆς ἀγρίας, ἀσθενεστέρα δὲ τὰ πάντα.

Περὶ ἀμπέλου λευκῆς.

Ἀμπέλου λευκῆς, ἣν δὴ βρυωνίαν καὶ ψίλωθρον καλοῦσιν, οἱ μὲν πρῶτοι βλαστοὶ, συνήθως ὑπὸ πάντων ἐσθίονται κατὰ τὸ ἔαρ, ὡς εὐστόμαχον ἔδεσμα διὰ τὸ στύφειν. καὶ ὑπόπικρον δὲ καὶ ἀτρέμα δριμεῖαν ἔχουσι τὴν γεῦσιν, διὸ καὶ τὴν οὔρησιν κινοῦσι μετρίως. ἡ δὲ ῥίζα ῥυπτικήν τε τινὰ καὶ ξηραντικὴν, καὶ λεπτομερῆ δύναμιν ἔχει, καὶ συμμέτρως θερμήν. διὸ καὶ σπλῆνας τήκει σκιῤῥουμένους, πινομένη τε καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη μετὰ σύκων, καὶ ψώραν, καὶ λέπραν ἰᾶται. ὁ δὲ βοτρυώδης αὐτῆς καρπὸς, τοῖς σκυτοδέψαις ἐστὶ χρήσιμος.

Περὶ ἀμπέλου μελαίνης.

Ἄμπελος μέλαινα. καλεῖται δὲ ἰδίως αὕτη βρυωνία, παραπλήσιος ἐστὶν τὰ πάντα τῇ προειρημένῃ, πλὴν ἀσθενεστέρα.

Περὶ ἀμυγδάλων.

Ἀμύγδαλα, τὰ μὲν πικρὰ φανερῶς, τῆς λεπτυνούσης παντελῶς ἐστι δυνάμεως, καὶ τῇ ποιότητι τεκμαιρομένῳ, καὶ τῇ πείρᾳ κρίνοντι. περὶ μὲν οὖν τῆς πικρᾶς ποιότητος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων εἴρηται. τῶνδε τῆς πείρας ἀρκεῖ δύο ταῦτα προχειρισαμένων, ἐξ αὐτῶν τούτων διδαχθῆναι περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν. ἐφηλίν τε οὖν ἀποκαθαίρει, καὶ ταῖς ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεσι τῶν γλίσχρων τε καὶ παχέων χυμῶν ἱκανῶς συντελεῖ. ταῦτα δὲ ἡμῖν ἐδείκνυτο, κατὰ γένος μὲν τῆς λεπτυντικῆς, κατ' εἶδος δὲ τῆς ῥυπτικῆς ἔχεσθαι δυνάμεως. καὶ μὲν δὴ καὶ ὅτι τῆς ἐκφρακτικῆς κατὰ συμβεβηκὸς εἴη ἂν δυνάμεως, ἐπιδέδεικται καὶ τοῦτο πρόσθεν. ἀλλὰ ἡ πεῖρα μαρτυρεῖ τὰς γοῦν ἐν ἥπατι παχέων τε καὶ γλίσχρων χυμῶν, ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἀγγείων σφηνώσεις ἱκανῶς ἐκκαθαίρειν. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν πλευρῶν ἀλγήματα τὰ διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν γιγνόμενα, καὶ κατὰ σπλῆνας, καὶ κῶλον καὶ νεφρῶν ἰᾶται. καὶ τὸ δένδρον αὐτὸ σύμπαν ὁμοίαν ἔχει τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τούτου τὰς ῥίζας ἑψθὰς ἐπιπάττοντες, ἀποκαθαίρουσιν ἐφήλεις. ὅσα δὲ γλυκέα τῶν ἀμυγδάλων, μετέχει μὲν καὶ ταῦτα βραχείας πικρότητος. ἀλλ' ἐπικρατούσης τῆς γλυκύτητος, ἀποκρύπτεται, κατάδηλον δ' ἐναργῶς γίνεται, χρονιζόντων αὐτῶν. ἐπιδέδεικται δὲ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἡ γλυκεῖα ποιότης, θερμὴ συμμέτρως ἐστίν.

Περὶ ἀμμωνιακοῦ.

Ἀμμωνιακὸν ὀπός ἐστι νάρθηκός τινος. τοῦτο μαλακτικῆς ἐστι δυνάμεως ἐπιτεταμένης, ὥστε καὶ τοὺς περὶ τὰ ἄρθρα πώρους διαλύειν, καὶ σπλῆνας ἐσκιῤῥωμένους ἰᾶσθαι, καὶ χοιράδας διαφορεῖν.

Περὶ ἀμώμου.

Ἄμωμον ἔοικε κατὰ τὴν δύναμιν ἀκόρῳ, πλὴν ὅτι ξηρότερον ἐστὶ τὸ ἄκορον, πεπτικώτερον δὲ τὸ ἄμωμον.

Περὶ ἀναγαλλίδος.

Ἀναγαλλὶς ἑκατέρα, ἥτε τὸ κυανοῦν ἄνθος ἔχουσα, καὶ φοινικοῦν, ῥυπτικῆς ἱκανῶς εἰσι δυνάμεως, ἔχουσαί τι καὶ ὑπόθερμον ἑλκτικὸν, ὥστε καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶσθαι. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν, ἐκ ῥινῶν καθαίρει, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, καὶ καθόλου φάναι, ξηραντικὴν ἔχουσι δύναμιν ἄδηκτον, ὅθεν καὶ τραύματα κολλῶσιν, καὶ τοῖς σηπομένοις βοηθοῦσιν.

Περὶ ἀναγύρου.

Ἀνάγυρος θάμνος ἐστὶν δυσώδης καὶ δριμὺς, διαφορητικῆς καὶ θερμαινούσης δυνάμεως. ἀλλὰ τὰ μὲν φύλλα τὰ χλωρὰ, διὰ τὴν τῆς ὑγρότητος ἐπιμιξίαν ἧττον ὄντα δριμέα, καταστaλτικὰ τῶν οἰδούντων ἐστίν. ξηρανθέντα δὲ τμητικῆς, καὶ ξηραινούσης ἰσχυρῶς δυνάμεως, ὁμοίας δέ πως ἐστὶ φύσεως, καὶ ὁ τῆς ῥίζης αὐτῶν φλοιός. τὸ δὲ σπέρμα, πλέον ἐστὶ λεπτομερέστερας, ἀλλὰ καὶ ἐμετικόν ἐστιν.

Περὶ ἀνδροσαίμου.

Ἀνδρόσαιμον θαμνῶδες φυτὸν, διττὸν τὴν φύσιν. τὸ μὲν ἕτερον ἄσκυρον, ἢ ἀσκυροειδὲς ὀνομαζόμενον, εἶδος ὑπάρχον ὑπερικοῦ. τὸ δ' ἕτερον ὅπερ ὀνομάζεται πρός τινων διονυσίας. ἔστι δὲ ὁ μὲν καρπὸς αὐτῶν, καθαρτικός. ἡ δὲ τῶν φύλλων δύναμις ξηραντική τε καὶ ῥυπτικὴ μετρίως, ὥστε καὶ πυρίκαυτα θεραπεύειν πεπίστευται. καθεψηθέντα δὲ ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, κολλητικὸν τραυμάτων μεγάλων τὸν οἶνον ἀποφαίνει.

Περὶ ἀνδροσάκου.

Ἀνδρόσακες ὑγρὰ, καὶ δριμεῖα πόα. δύναται δὲ ξηρανθεῖσα καὶ πινομένη, αὐτή γε καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς, οὖρα κινεῖν ἱκανῶς, καὶ δηλονότι διαφορεῖν καὶ ξηραίνειν.

Περὶ

Περὶ ἀνδράχνης.

Ἀνδράχνη ψυχρά ἐστι, καὶ ὑδατώδης τὴν κρᾶσιν, ὀλίγου δέ τινος αὐστηροῦ μετέχει. διὸ καὶ ἀποκρούεται ῥεύματα, καὶ μάλιστα χολώδη καὶ θερμά, μετὰ τοῦ μεταβάλλειν αὐτὰ καὶ ἀλλοιοῦν κατὰ τὴν ποιότητα, ἱκανὸς ἐμψύχειν. καὶ εἴη ἂν ἐν μὲν τῇ τοῦ ψύχειν δυνάμει τρίτης ἀποστάσεως ἀπὸ τῶν συμμέτρων τε καὶ μέσων, ἐν δὲ τῇ τοῦ ὑγραίνειν δευτέρας. τοῦτό τοι καὶ τοὺς καιομένους ὀνίνησιν, εἴπερ τι ἄλλο, κατά τε τοῦ στόματος τῆς κοιλίας ἐπιτιθεμένη, καὶ ὅλων τῶν ὑποχονδρίων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἑκτικῶν πυρετῶν, αἱμωδίας τε ἐστὶν ἴαμα, ἐξηρασμένα ταχέως ὑπὸ τῶν ὀξέων χυμῶν ὁμιλίας αὕτη λεαίνουσά τε καὶ ἀναπληροῦσα, τῷ γλίσχρον ἔχειν τὴν ὑγρότητα. καὶ ὁ χυμὸς δὲ αὐτῆς ὁμοίως, ὥστε οὐ μόνον ἔξωθεν ἐπιτιθέμενος, ἀλλὰ καὶ πινόμενος ἐμψύχει. τοῦτο μέν γε καὶ αὐτῇ τῇ βοτάνῃ συμβέβηκεν ὅλῃ βρωθείσῃ. διὰ δὲ τὸ ὑποστύφειν καὶ δυσεντερικοῖς ἐστιν ἐπιτήδειον ἔδεσμα, καὶ γυναικείῳ ῥῷ, καὶ αἵματος ἀναγωγαῖς. εἰς ταῦτα μέντοι πολὺ δραστικώτερος αὐτῆς τῆς πόας ὁ χυλός ἐστιν.

Περὶ ἀνεμώνης.

Ἀνεμῶναι πᾶσαι δριμείας ῥυπτικῆς εἰσιν, ἐπισπαστικῆς τε καὶ ἀναστομωτικῆς δυνάμεως. ὅθεν ἥ τε ῥίζα διαμασσωμένη, φλέγμα προκαλεῖται, καὶ ὁ χυλὸς ἐκ ῥινῶν καθαίρει, καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς λεπτύνει. καὶ τὰ ῥυπαρὰ δὲ τῶν ἑλκῶν καθαίρουσιν αἱ ἀνεμῶναι, καὶ λέπρας ἀφιστῶσιν. ἔμμηνά τε προκαλοῦνται προστιθέμεναι, καὶ γάλα ἀνασπῶσιν.

Περὶ ἀνήθου.

Ἄνηθον θερμαίνει μὲν εἰς τοσοῦτον, ὡς ἤτοι τῆς δευτέρας αὐτὸ τάξεως ἐπιτεταμένης, ἢ τῆς τρίτης ἐκλελυμένης ὑπολαβεῖν. τῶν ξηραινόντων δὲ τῆς δευτέρας ἐστὶ τάξεως ἀρχομένης, ἢ τῆς πρώτης ἐπιτεταμένης, ὥστε εἰκότως ἐναφεψόμενον ἐλαίῳ, διαφορητικόν τε καὶ ἀνώδυνον, καὶ ὑπνοποιόν, καὶ πεπτικὸν ὠμῶν, καὶ ἀπέπτων ὄγκων ὑπάρχει. γίγνεται γὰρ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἔλαιον ἐγγύς τι τῆς κράσεως τοῖς πυοποιοῖς τε καὶ πεπτικοῖς ὀνομαζομένοις φαρμάκοις. πλὴν ὅτι θερμότερον αὐτῶν βραχεῖ, καὶ λεπτομερές ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικόν. καυθὲν δὲ τῆς τρίτης τάξεως γίνεται τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων, καὶ διὰ τοῦτο πλαδαροῖς ἕλκεσιν ἐπιπαττόμενον ὀνίνησι, καὶ μάλιστα τοῖς ἐν αἰδοίῳ. τὰ δὲ ἐπὶ τῆς πόσθης χρόνια, καὶ ἐπουλοῖ καλῶς. ὑγρότερον δὲ δηλονότι, καὶ ἧττον θερμόν ἐστι τὸ χλωρόν, ἔτι καὶ ἔγχυμον, ὥστε πεπτικώτερον μὲν καὶ ὑπνοποιὸν ἔσται μᾶλλον τοῦ ξηροῦ, διαφορητικὸν δ' ἧττον. διὰ τοῦτό μοι δοκοῦσι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐξ αὐτοῦ στεφάνοις χρῆσθαι παρὰ τὰ συμπόσια.

Περὶ ἀνθυλλίδος.

Ἀνθυλλὶς διττὴ μέν ἐστιν. ἀμφότεραι δὲ ξηραίνουσι μετρίως, ὥστε καὶ ἕλκη κολλᾶν. ἡ δ' ἑτέρα αὐτῶν ἡ τῇ χαμαιπίτυϊ ἐοικυῖα, λεπτομερεστέρα πώς ἐστι τῆς ἑτέρας, ὡς καὶ τοῖς ἐπιλήπτοις ἁρμόττειν. αὕτη δὲ καὶ ῥυπτικωτέρα τῆς ἑτέρας ὑπάρχει.

Περὶ ἀνθεμίδος.

Ἀνθεμὶς ἡ χαμαίμηλον. εἴρηται μὲν κἀν τῷ τρίτῳ γράμματι περὶ ταύτης τῆς πόας ἐπὶ πλέον. εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ἐν κεφαλαίῳ, ὡς ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν πρώτην τάξιν. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερής, καὶ διὰ ταῦτα διαφορητική, καὶ ἀραιωτικὴ καὶ χαλαστικὴ τὴν δύναμιν ὑπάρχει.

Περὶ ἀνίσου.

Ἀνίσου τὸ σπέρμα μάλιστ' ἐστὶ χρήσιμον, δριμὺ καὶ ὑπόπικρον ὑπάρχον, ὡς ἐγγὺς ἥκειν θερμότητος τῶν καυστικῶν. ἔστι δὲ κἀν τῷ ξηραίνειν, ἐκ τῆς τρίτης ἀποστάσεως, ὥσπερ κἀν τῷ θερμαίνειν. τοῦτ' ἄρα καὶ οὐρητικόν ἐστι, καὶ διαφορητικόν. ἐμπνευματώσεις τε τὰς κατὰ γαστέρα καθίστησιν.

Περὶ ἀντιρρίνου.

Ἀντίρρινον ἢ ἀνάρρινον, ὅμοιον μόσχου ῥισὶν ἔχει τὸν καρπόν, ἄχρηστον εἰς τὰς ἰάσεις. αὐτὸ δὲ παραπλησίας ἐστὶ τῇ βρυώνης δυνάμεως, ἀλλὰ πολὺ καταδεέστερον, ὥστε ἐξ ἐκείνων καὶ περὶ τούτου μαθήσῃ.

Περὶ ἀπαρίνης.

Ἀπαρίνη, οἱ μὲν φιλάνθρωπον, οἱ δὲ ὀμφακόκαρπον, μετρίως ῥύπτει καὶ ξηραίνει. ἔχει δὲ καί τι λεπτομερές.

Περὶ ἀπίου.

Ἀπίου τὰ μὲν φύλλα, καὶ οἱ ἀκρέμονες αὐστηροί. ὁ δὲ καρπὸς ἔχει καὶ γλυκύτητος ὑδατώδους, ἐξ ὧν δήλη καὶ ἡ κρᾶσις ἐστίν, ἀνώμαλός τις ὑπάρχουσα κατὰ μόρια. καὶ τὸ μέν τι γεῶδες ἔχουσα, τὸ δ' ὑδατῶδες. καὶ καθ' ἑκάτερον, τὸ μέν τι ψυχρόν, τὸ δ' εὔκρατον. καὶ διὰ τοῦτ' ἐσθιόμενοι μέν, εὐστόμαχοί τ' εἰσὶ καὶ ἄδιψοι. καταπλαττόμενοι δὲ ξηραίνουσί τε καὶ μετρίως ψύχουσιν, ὡς ἔγωγε κολλήσας αὐτοῖς οἶδα τραῦμα, μηδενὸς ἄλλου φαρμάκου παρόντος.

Περὶ ἀχράδων.

Ἀχράδες ὀνομαζόμεναι, καὶ στύφουσι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀπίων, καὶ ξηραίνουσιν, καὶ διὰ τοῦτο δηλονότι καὶ κολλῶσι τραύματα μείζονα, καὶ ἀποτρέπουσι ῥεύματα.

Περὶ ἀποκύνου.

Ἀπόκυνον ἡ κυνοκράμβη. καλοῦσι δ' ἔνιοι καὶ κυνόμορον αὐτήν, ἐπειδὴ τάχιστα τοὺς κύνας ἀναιρεῖ, καθάπερ τὸ λυκοκτόνον, τοὺς λύκους. ἔστι δὲ ἀνθρώπων δηλητήριον, ἱκανῶς δυσώδης πόα, διὸ καὶ θερμὴ πάντως ἐστὶν οὐκ ἀγεννῶς, οὐ μὴν ἀνάλογόν τε ξηρά. διὰ τοῦτ' οὖν καὶ καταπλασσόμενον ἱκανῶς, διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως.

Περὶ ἀργεμώνης.

Ἀργεμώνη, καὶ ταύτης τῆς πόας ἡ δύναμις, ῥυπτική τε ἐστὶν καὶ διαφορητική.

Περὶ ἀρισάρου.

Ἀρίσαρον, τοῦτο καὶ μικρότερον ἐστὶ πολλῷ τοῦ ἄρου, καὶ ῥίζαν ἐλαίας ἔχει τὸ μέγεθος. ἔστι δ' αὐτοῦ πολὺ δριμύτερον.

Περὶ ἀριστολοχίας.

Ἀριστολοχία ἡ ῥίζα χρησιμωτάτη πρὸς τὰς ἰάσεις, πικρὰ καὶ ὑπόδριμυς ὑπάρχουσα. λεπτομερεστέρα δ' ἐξ αὐτῶν ἐστὶν ἡ στρογγύλη κατὰ πάντα δραστικωτέρα. τῶν δ' ἄλλων δυοῖν ἡ μὲν κληματῖτις εὐωδεστέρα μὲν, ὥστε καὶ πρὸς τὰ μύρα χρῆσθαι τοὺς μυρεψοὺς αὐτῇ, πρὸς τὰς ἰάσεις δ' ἀσθενεστέρα. ἡ μακρὰ δ' ἧττον μὲν λεπτομερής ἐστι τῆς στρογγύλης. οὐ μὴν οὐδ' αὐτή γε ἄπρακτος, ἀλλ' ἔστι τῆς ῥυπτικῆς τε καὶ θερμαντικῆς δυνάμεως, καὶ τῆς στρογγύλης ἧττον μὲν ῥύπτει, καὶ διαφορεῖ, θερμαίνει δ' οὐχ ἧττον, ἀλλ' ἴσως καὶ μᾶλλον. ὅθεν ἐφ' ὧν μὲν ἐστὶ χρεία τοῦ μετρίως ῥύπτειν, ἡ μακρὰ χρησιμωτέρα, καθάπερ ἔν τε ταῖς τῶν σαρκῶν ἑλκώσεσι, καὶ ταῖς τῶν ὑστερῶν πυρίαις. ἐφ' ὧν δὲ παχὺν χυμὸν ἰσχυρότερον λεπτῦναι, τῆς στρογγύλης ἡ χρεία. διὰ τοῦτο καὶ τὰ δι' ἔμφραξιν ἤτοι πάχος ἀπέπτων πνευμάτων ἀλγήματα, θεραπεύει μᾶλλον ἡ στρογγύλη, καὶ σκόλοπας ἀνάγει, καὶ σηπεδόνας ἰᾶται, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν καθαίρει, καὶ ὀδόντας, καὶ οὖλα λαμπρύνει. βοηθεῖ δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, καὶ λύζουσιν, ἐπιληπτικοῖς τε καὶ ποδαγρικοῖς, μεθ' ὕδατος πινομένη, καὶ ῥήγμασι δὲ καὶ σπάσμασιν, εἴπερ τι ἄλλο φάρμακον ἐπιτήδειος ἐστίν.

Περὶ ἀρκεύθου.

Ἄρκευθος θερμὴ, καὶ ξηρὰ τῆς τρίτης τάξεως κατ' ἄμφω. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς θερμὸς μὲν ὁμοίως, ξηραίνει δ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλ' εἴη ἂν ἐν τῷδε τῆς πρώτης τάξεως.

Περὶ ἀρκτίου.

Ἄρκτιον, τὸ μὲν τὸ φλόμῳ παραπλήσιον, τὸ τὴν ῥίζαν ἁπαλὴν, καὶ λευκὴν, καὶ γλυκεῖαν ἔχον, καὶ τὸν καυλὸν μακρὸν, καὶ μαλακὸν, καὶ τὸν καρπὸν ὅμοιον κυμίνῳ, λεπτομεροῦς μὲν ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως. καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ξηραντικῆς μέντοι καὶ ῥυπτικῆς μετρίως, ὅθεν καὶ ἡ ῥίζα, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἀφεψόμενοι σὺν οἴνῳ, πραΰνει τῶν ὀδόντων ἀλγήματα. πυρικαύτων τε καὶ χυμέθλων, καὶ τὸ τούτων μὲν ἀφέψημα καταντλώμενον, ἀλλὰ καὶ οἱ κλῶνες εἰσὶν ἰάματα.

Περὶ ἑτέρου ἀρκτίου.

Τὸ δ' ἕτερον ἄρκτιον, ὃ δὲ καὶ προσωπίδα καλοῦσιν, οὗ τὰ φύλλα τοῖς τῆς κολοκύνθης ἐστὶν ὁμοιότατα, πλὴν ὅσον μείζω τε καὶ σκληρότερα, διαφορητικὸν μὲν ἐστὶν, καὶ ξηραντικόν. ἔχει δέ τι καὶ στυπτικὸν μετρίως, διὰ τοῦτο αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα παλαιῶν ἑλκῶν ἐστὶν ἰατικά.

Περὶ ἀρνογλώσσου.

Ἀρνόγλωσσον, μικτῆς καὶ τοῦτο κράσεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ ὑδατῶδες ψυχρὸν, ἔχει δέ τι καὶ αὐστηρὸν, ὅπερ ἐστὶ γεῶδες, ξηρὸν, ψυχρὸν, ὥστε ψύχει τε ἅμα καὶ ξηραίνει, καὶ κατ' ἄμφω τῆς δευτέρας ἐστὶν ἀποστάσεως τῶν μέσων. ὅσα δὲ μετὰ ψύξεως ξηρά ἐστι φάρμακα, καὶ πρὸς ἕλκη κακοήθη πάντα, καὶ πρὸς ῥεύματα καὶ σηπεδόνας ἁρμόττει. καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς δυσεντερίας, καὶ γὰρ καὶ τὰς αἱμορραγίας ἵστησι, καὶ εἴ τι διακαὲς ἐμψύχει, καὶ κολλητικὰ κόλπων ἐστὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἑλκῶν, προσφάτων τε ἅμα καὶ παλαιῶν. ἐν ἅπασι δὲ σχεδὸν τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, ἢ πρῶτον, ἢ οὐδενὸς δεύτερον ἀρνόγλωσσον ὑπάρχει τῇ συμμετρίᾳ τῆς κράσεως. καὶ γὰρ ξηρότητος ἀδήκτου μετέχει, καὶ ψύξεως μηδέπω ναρκούσης, καὶ ὁ καρπὸς δ' αὐτοῦ καὶ αἱ ῥίζαι παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, πλήν γε ὅτι ξηροτέρας τε καὶ ἧττον ψυχρᾶς. ἀλλ' ὁ μὲν καρπὸς λεπτομερέστερος, αἱ δὲ ῥίζαι παχυμερέστεραι. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα τῆς πόας ξηρανθέντα, λεπτομερεστέρας τε καὶ ἧττον ψυχρᾶς γίγνεται δυνάμεως, ὡς ἀποπνεύσαντος αὐτῶν, καὶ διαφορηθέντος τοῦ ὑδατώδους περιττώματος. ταῦτ' ἄρα ταῖς μὲν ῥίζαις, καὶ πρὸς ὀδόντων ἀλγήματα χρῶνται διαμασωμέναις τε καὶ τοῖς διακλύσμασιν αὐτῶν ἑψομέναις. πρὸς δὲ τὰς καθ' ἧπαρ καὶ νεφροὺς ἐμφράξεις καὶ ταύταις μὲν, ἀλλὰ καὶ τοῖς φύλλοις, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ καρπῷ. μετέχει γάρ τινος ταῦτα δυνάμεως ῥυπτικῆς, ἣν εἰκὸς εἶναι κἀν τῇ πόᾳ μὲν χλωρᾷ, νικᾶσθαι δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους ὑγρότητος.

Περὶ ἄρου.

Ἄρον ἐκ γεώδους καὶ τοῦτο γέγονεν οὐσίας θερμῆς, καὶ διὰ τοῦτο ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ἀλλ' οὐκ ἰσχυρᾶς ὥσπερ τὸ δρακόντιον. ἔστιν οὖν ἔν τε τῷ ξηραίνειν, καὶ τῷ θερμαίνειν τῆς πρώτης κατ' ἄμφω τάξεως. αἱ ῥίζαι δ' αὐτοῦ μάλιστ' εἰσὶ χρήσιμοι. καὶ δὴ καὶ ἐσθιόμεναι, τέμνουσιν πάχος χυμῶν μετρίως, ὥστε καὶ ταῖς ἐκ θώρακος ἀναπτύσεσιν εἰσὶν ἐπιτήδειοι. τὸ δὲ δρακόντιον εἰς ταῦτα ἐπιτηδειότερον.

Περὶ ἀρτεμισίας.

Ἀρτεμισία. διττὴ μὲν ἐστὶ καὶ ἡ ἀρτεμισία πόα. θερμαίνουσι δ' ἀμφότεραι, καὶ μετρίως ξηραίνουσι, καὶ κείσθωσαν ἐν μὲν τῷ θερμαίνειν δευτέρας ἀποστάσεως, ἐν δὲ τῷ ξηραίνειν, ἢ πρώτης ἐπιτεταμένης, ἢ δευτέρας ἀρχομένης. εἰσὶ δὲ καὶ λεπτομερεῖς μετρίως, ὥστε καὶ πρὸς ἐν νεφροῖς λίθους ἁρμόττειν μετρίως, καὶ εἰς πυρίας ὑστερῶν.

Περὶ ἀσάρου.

Ἄσαρον. ταύτης τῆς πόας αἱ ῥίζαι χρήσιμοι, παραπλήσιαι μὲν ταῖς ἀκόρου τὴν δύναμιν, ἐπιτεταμέναι δὲ μᾶλλον, ὥστ' ἐξ ὧν ὑπὲρ ἐκείνου προείρηται, καὶ περὶ τούτου χρὴ γνωρίζειν.

Περὶ ἀσκληπιάδος.

Ἀσκληπιὰς, ἐν τῷ τρίτῳ Διοσκουρίδης περὶ ταύτης τῆς πόας ἔγραψεν. ἡμεῖς δὲ οὐδέπω πεῖραν αὐτῆς ἔχομεν.

Περὶ ἀσπαλάθου.

Ἀσπάλαθος, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ἐστὶ δριμὺς ἅμα καὶ στυπτικὸς, καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ἐξ ἀνομοιομερῶν, δηλονότι σύγκειται. μέρεσι μὲν ἑαυτοῦ τοῖς δριμέσι θερμαίνων, μέρεσι δ' ἑτέροις τοῖς αὐστηροῖς ψύχων, ὥστε ξηραίνει κατ' ἄμφω καὶ ψύχει, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς σηπεδόνας, καὶ ῥεύματα χρήσιμος ὑπάρχει.

Περὶ ἀσπαράγου.

Ἀσπάραγος πετραῖος ἢ μυακάνθινος, ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, οὐ μὴν οὔτε θερμαίνει σαφῶς, οὔτε ψύχει. ταῦτά τοι καὶ νεφρῶν, καὶ ἥπατος ἐκφρακτικὸς ὑπάρχει, καὶ μάλιστα αἱ ῥίζαι τῆς βοτάνης, καὶ τὸ σπέρμα. καὶ μὴν δὴ καὶ ὀδονταλγίας ἰᾶται τῷ ξηραίνειν, ὧν δὴ καὶ μάλιστα χρῄζουσιν οἱ ὀδόντες. Ἀθηναῖοι δὲ διὰ τοῦ φ λέγουσιν ἀσφάραγον.

Περὶ ἀσπλήνου.

Ἄσπληνον λεπτομερὴς μὲν, οὐ μὴν θερμή γε τὴν δύναμιν ἡ πόα. τοῦτ' ἄρα καὶ λίθους θρύπτει καὶ σπλῆνας τήκει.

Περὶ ἀστραγάλου.

Ἀστράγαλος θαμνίσκος ἐστὶ μακρὸς ἔχων ῥίζας στυπτικάς, διὸ καὶ τῶν ξηραινόντων ἐστὶν οὐκ ἀγεννῶς. ἐπουλοῖ γοῦν ἕλκη παλαιά, καὶ κοιλίαν δ' ἵστησι ῥευματιζομένην, εἴ τις ἀφεψήσας ἐν οἴνῳ τὴν ῥίζαν, πίνοι. πλεῖστος ὁ θάμνος ἐν Φενεῷ τῆς Ἀρκαδίας γεννᾶται.

Περὶ ἀστέρος ἀττικοῦ.

Ἀστὴρ ἀττικός, οἱ δὲ βουβώνιον ὀνομάζουσιν, ὅτι μὴ μόνον ἐπιπλαττόμενον, ἀλλὰ καὶ περιαπτόμενον ἰᾶσθαι πεπίστευται βουβῶνας. ἔχει μέντοι καὶ διαφορητικόν, ὥστε καὶ μικτῆς εἶναι δυνάμεως, ὥσπερ καὶ τὸ ῥόδον, ἀλλ' οὐ στύφει γε τοσοῦτον.

Περὶ ἀσταφίδος.

Ἀσταφίς, ἡ μὲν ἥμερος πεπτικῆς τε ἅμα καὶ στυπτικῆς, καὶ διαφορητικῆς ἀτρέμα μετέχει δυνάμεως. ἡ δ' ἀγρία δριμείας ἰσχυρῶς, ὡς ἀποφλεγματίζειν τε καὶ ῥύπτειν σφοδρῶς, ὥστε καὶ πρὸς ψώραν ἁρμόττει. μετέχει δὲ καὶ καυστικῆς τινὸς δυνάμεως.

Περὶ ἀσφοδέλου.

Ἀσφόδελος, καὶ τούτου ἡ ῥίζα χρήσιμος ὥσπερ ἄρου, καὶ ἀσάρου, καὶ δρακοντίου, ῥυπτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως. καυθείσης δ' αὐτῆς ἡ τέφρα θερμοτέρα, καὶ ξηραντικωτέρα, καὶ λεπτομερεστέρα, καὶ διαφορητικωτέρα γίγνεται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται.

Περὶ ἀτρακτυλίδος.

Ἀτρακτυλίς, ἢ κνίκος ἄγριος ἐκ τῶν ἀκανθῶν ἐστιν. τὸ φυτὸν τοῦτο ξηραντικῆς τε καὶ μετρίως θερμῆς ὑπάρχει δυνάμεως.

Περὶ ἀτραφάξεως.

Ἀτράφαξις, ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ τὴν κρᾶσιν ἐστίν. ὑγρὰ μὲν δευτέρας τάξεως ἀπὸ τῶν μέσων. ψυχρὰ δὲ πρώτης, ἥνπερ δὴ χλιαρὰν ἐλέγομεν εἶναι θερμασίαν, οἵαπερ καὶ τοῖς ῥόδοις ἐστίν, πλὴν οὐ μετέχει στύψεως. ἀλλ' ἔστιν ὑδατώδης, καὶ ἥκιστα γεώδης, ὁμοίως τῇ μαλάχῃ. καὶ δὴ καὶ κατὰ γαστέρα διεξέρχεται ταχέως, ὥσπερ ἐκείνη διὰ γλισχρότητα. βραχὺ δέ τι παντάπασιν ὑπάρχει διαφορητικὸν αὐτῆς. εἰσὶ δ' αἱ κηπευόμεναι μαλάχαι καὶ ἀτραφάξεις, ὑγρότεραί τε πολὺ καὶ ψυχρότεραι τῶν ἀγρίων. διὸ καὶ φλεγμοναῖς καὶ φυγέθλοις, τοῖς μὲν ἀρχομένοις τε καὶ αὐξανομένοις, καὶ μαλακοῖς ἔτι καὶ οἷον ζέουσιν αἱ κηπευόμεναι. ἀκμάζουσι δὲ καὶ παρακμάζουσι, καὶ σκληρυνομένοις αἱ ἄγριαι συμφερώτεραι. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ὅθεν καὶ πρὸς ἰκτέρους τοὺς ὑπὸ φλέγματος ἐμφράξει χρήσιμος ὑπάρχει.

Περὶ ἀφάκης.

Ἀφάκη δυνάμεώς ἐστι στυπτικῆς, ὥσπερ καὶ ὁ φακός, ἀλλὰ καὶ τοῖς φακοῖς ὁμοίως ἐσθίεται. καὶ δυσπεπτοτέρα μέν ἐστιν αὐτῶν, ἰσχυροτέρως δὲ ξηραίνει, θερμότητος μετέχει συμμέτρου.

Περὶ ἀψινθίου.

Ἀψίνθιον στυπτικὴν, καὶ πικρὰν, καὶ δριμεῖαν ἅμα ποιότητα κέκτηται, θερμαῖνόν τε ἅμα καὶ ῥύπτον, καὶ τονοῦν, καὶ ξηραῖνον. διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἐν τῇ κοιλίᾳ χολώδεις χυμοὺς, ἐπί τε τὴν κάτω διαχώρησιν ἀπάγει, καὶ δι' οὔρων ἐκκενοῖ. μᾶλλον δ' ἔτι τὸ ἐν ταῖς φλεψὶ χολῶδες ἐκκαθαίρει δι' οὔρων. διὰ ταῦτα δὲ ταῦτα, καὶ φλέγματα ἐν τῇ κοιλίᾳ περιεχόμενα, προσφερόμενον οὐδὲν ὀνίνησιν. οὕτω δὲ καὶ εἰ κατὰ θώρακα, καὶ πνεύμονα τύχοι. ἡ γὰρ στυπτικὴ δύναμις ἐν αὐτῷ, τῆς πικρᾶς ἐστιν ἰσχυροτέρα. τῷ δὲ καὶ δριμύτητος τινὸς μετέχειν πλείονι μέτρῳ θερμόν ἐστιν ἤπερ ψυχρόν. εἰ δὲ δέοι καθόλου περιλαμβάνοντα τὴν κρᾶσιν αὐτοῦ κατὰ τὰς πρώτας ἀφορίσαι δυνάμεις, καίτοι γ' ἀνομοιομεροῦς ὄντος, θερμὸν μὲν ἂν ὑπάρχειν αὐτὸ τῆς πρώτης ἀποστάσεως εἴποιμεν, ξηρὸν δὲ τῆς τρίτης. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ, πολὺ τῆς πόας θερμότερος.

Περὶ βαλάνου μυρεψικῆς.

Βάλανος μυρεψική. κομίζεται μὲν ἐκ τῆς βαρβάρου, χρῶνται δ' οἱ μυρεψοὶ τῷ τῆς σαρκὸς αὐτῆς χυλῷ, θερμῷ τὴν δύναμιν ὄντι. τὸ δ' ὑπόλοιπον ἀπόθλιμμα τὸ γεῶδες, καὶ σκληρὸν, ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα. μέμικται δέ τι καὶ στύψεως αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ῥυπτικήν τε ἅμα καὶ τμητικὴν, καὶ συναγωγικήν τε καὶ πιλητικὴν ἔχει τὴν ἐνέργειαν, ὥστε καὶ πρὸς ἰόνθους, καὶ φακοὺς, ἔφηλίν τε καὶ κνῆσιν, ἤδη δὲ καὶ πρὸς ψώραν, καὶ λέπραν ἁρμόττειν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σπλῆνας τήκει καὶ ἧπαρ σκιρρούμενον. εἰ δέ τις τῆς σαρκὸς αὐτῆς πίοι δραχμῆς ὁλκὴν μετὰ μελικράτου, ἐμετηρίου πειράσεται τοῦ φαρμάκου. πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῆς κάτω κοιλίας ὑπάγει δαψιλές. ὅθεν ἐπειδὴ ὑπὲρ τοῦ διακαθῆραι τι τῶν σπλάγχνων, καὶ μάλιστ' ἧπαρ ἢ σπλῆνα τῷ φαρμάκῳ χρώμεθα, μετ' ὀξυκράτου δίδομεν αὐτό. καὶ πρὸς τὰς ἄλλας δὲ τὰς ἐκτὸς ἐνεργείας ὄξει χαίρει μάλιστα. γίγνεται γὰρ δραστικὸν ὄντως, ὡς καὶ ψώρας, καὶ λέπρας ἀπορρύπτειν, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι τὰ τούτων ἐλάττω, φακοὺς, ἀλφοὺς, ἰόνθους, ἐφήλιν, ἀχώρας, ἐξανθήματα τὰ ἑλκώδη, καὶ πάχυσμα πάντα. λαμπρύνει δὲ καὶ οὐλὰς, ὅτι κἂν τῷ καταπλάττειν αὐτῇ τὸν σπλῆνα, κάλλιόν ἐστιν μιγνύναι τι τῶν ξηραντικῶν ἀλεύρων, οἷόν ἐστιν ὀρόβινόν τε καὶ αἴρινον ἄλευρον, ἐκ τῆς περὶ συνθέσεως ἤδη φαρμάκων, εἴη ἂν τοῦτο πραγματείας μᾶλλον, οὐ τῆς νῦν ἐνεστώσης, εὑρήσεται δὲ κἂν τοῖς ὑποθείσοις. ἀρκεῖ δ' ἐν τῷ παρόντι ῥυπτικήν τε καὶ τμητικὴν ἅμα στύψει τινὶ τὴν δύναμιν ἀπόντα τοῦ προειρη-

μένου φαρμάκου μεταβαίνειν ἐφ' ἕτερον. ὁ μέντοι φλοιὸς αὐτοῦ πάνυ στυπτικός ἐστιν, ὥστε καὶ τούτῳ δύναιτ' ἄν τις εἰς ὅσα περ ἰσχυρᾶς ἐστι χρεία στύψεως, εἰς ταῦτα χρῆσθαι.

Περὶ Βαλσάμου.

Βάλσαμον ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὲς, ὡς ἀρωματίζειν. ὁ δὲ ὀπὸς αὐτοῦ λεπτομερεστέρας ἐστὶ δυνάμεως, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ φυτόν. οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε θερμὸς, ὡς οἴονταί τινες ὑπὸ τῆς λεπτομερείας ἐξαπατώμενοι. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ παραπλησίας μὲν ἐστὶ κατὰ τὸ γένος δυνάμεως, ἀπολείπεται δὲ μακρὸν κατὰ τὸ λεπτομερές.

Περὶ Βαλαυστίου.

Βαλαύστιον μὲν ἄνθος, ἀγρίας ῥοιᾶς οἷόν περ τῶν ἡμέρων ὁ κύτινος. ἰσχυρῶς δὲ στύφει τὴν γεῦσιν, καὶ δὴ καὶ ξηραντικῆς καὶ στυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, καὶ δηλονότι καὶ παχυμεροῦς, εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ, τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων εἰρημένων, ἡνίκα ἐδείκνυμεν ἅπαν τὸ στύφον γεῶδες εἶναι ψυχρόν. οὐδεμιᾶς δ' ἔμφασιν ἔχει ποιότητος ἑτέρας. καὶ διὰ τοῦτ' ἄν τις αὐτὸ θείη ξηραίνειν καὶ ψύχειν, οὐκ ἀγεννῶς. εἴγε δὴ μὴ κακῶς ἡμῖν ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ἐδείκνυτο, τοῖς γεώδεσι ψυχροῖς σώμασιν ὑπάρχειν ἡ στύφουσα ποιότης. ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ φαινόμενα μαρτυρεῖ. καὶ γὰρ ἐν παρατρίμμασι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἕλκεσιν ἐπιπάττοις αὐτὸ, τάχιστ' ἂν ἴδοις εἰς οὐλὴν ἰόντα, ταῦτά τοι κἀπὶ τῶν ἀναγόντων αἷμα, δυσεντερικῶν ἔτι τε τῶν κατὰ γαστέρα καὶ μήτραν ῥευμάτων, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ χρῆται τῷ φαρμάκῳ τούτῳ, τῶν τὰς θεραπευτικὰς πραγματείας γραψάντων ἰατρῶν.

Περὶ Βάτου.

Βάτου καὶ τὰ φύλλα μὲν, καὶ οἱ βλαστοὶ, καὶ τὸ ἄνθος, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ἡ ῥίζα στυπτικῆς μετέχουσι ποιότητος οὐκ ἀσαφῶς. ἀλλήλων δὲ διαφέρουσιν ἐν τῷδε, τῷ τὰ μὲν φύλλα, καὶ μάλιστα τὰ μαλακὰ καὶ νέα, πλείστου τοῦ ὕδατος μετέχοντα, βραχέως ἐστὶ στυπτικά. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ οἱ βλαστοὶ, ὥστε καὶ διαμασσωμένοις ἄφθας τε καὶ τἄλλα τὰ ἐν τῷ στόματι θεραπεύειν ἕλκη, καὶ μέντοι καὶ τἄλλα τραύματα δύνασθαι κολλᾶν. ἔστι γὰρ ἡ κρᾶσις αὐτῶν, ἐκ γεώδους ψυχρᾶς οὐσίας, καὶ ὑδατώδους χλιαρᾶς. ὁ δὲ καρπὸς, εἰ μὲν εἴη πέπειρος, οὐκ ὀλίγου μετέχει καὶ τοῦ συμμέτρως θερμοῦ χυμοῦ γλυκέος ὑπάρχοντος, ὡς ἐδείξαμεν, ὥστε καὶ διὰ τοῦτό τε καὶ τὴν μετρίαν στύψιν, ἐδώδιμος οὐκ ἀηδής ἐστιν. ὁ δ' ἄωρος ὑπὸ ψυχρᾶς γεώδους οὐσίας ἐπικρατεῖται, καὶ διὰ τοῦτο στρυφνός τε ἐστὶ καὶ ξηραντικὸς, καὶ μὲν δὴ καὶ ξηρανθεὶς ἑκάτερος ἀποτίθεται, ξηραντικώτερος ὢν τοῦ προσφάτου. καὶ τὸ ἄνθος δὲ τῆς αὐτῆς ἐστὶν τῷ ἀώρῳ καρπῷ δυνάμεως, εἰς δυσεντερίας καὶ ῥεύματα γαστρὸς, καὶ ἀτονίας, καὶ τὰς τοῦ αἵματος πτύσεις ἐπιτήδεια φάρμακα. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς τὸ στύφειν ἔτι, καὶ λεπτομεροῦς οὐσίας οὐκ ὀλίγης μετείληφε, δι' ἣν καὶ τοὺς ἐν τοῖς νεφροῖς διαθρύπτει λίθους.

Περὶ Βατραχίου.

Βατράχιον τέσσαρας μὲν ἔχει τὰς κατ' εἶδος διαφοράς. πάντα δὲ δριμείας ἰσχυρῶς ἐστὶ δυνάμεως, ὡς ἑλκοῦν μετὰ πόνου. ταῦτ' ἄρα συμμέτρως χρωμένων, καὶ ψώρας καὶ λέπρας ἀποδέρει, καὶ ὄνυχας ἀφίστησι, τοὺς λεπροὺς καὶ στίγματα διαφορεῖ, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ μυρμηκίας ἀφαιρεῖ. καὶ μέντοι καὶ ἀλωπεκίας ὠφελεῖ πρὸς ὀλίγον χρόνον ἐπιτεθέντα. χρονιζόντων γὰρ οὐκ ἐκδέρεται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐσχαροῦται τὸ δέρμα. ταυτὶ μὲν οὖν ἅπαντα τοῦ καυλοῦ, καὶ τῶν φύλλων ἔργα χλωρῶν καταπλαττομένων. ἡ δὲ ῥίζα ξηρανθεῖσα πταρμικόν ἐστι φάρμακον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς ἰσχυρῶς ξηραίνουσι. καὶ ὀδόντων δὲ ὀδύνας ὠφελεῖ μετὰ τοῦ θραύειν αὐτοὺς, τῷ ξηραίνειν ἰσχυρῶς δηλονότι. καὶ συνελόντι φάναι, θερμὴ καὶ ξηρὰ σφοδρῶς ἐστιν, ἥτε ῥίζα, καὶ ἡ σύμπασα πόα.

Περὶ Βδελλίου.

Βδέλλιον τὸ μὲν σκυθικὸν ὀνομαζόμενον, ὃ δὴ καὶ μελάντερόν ἐστι καὶ ῥητινωδέστερον, μαλακτικῆς ἐστιν ἱκανῶς καὶ δραστηρίου δυνάμεως. τὸ δ' ἕτερον τὸ ἀραβικὸν, ὃ δὴ καὶ διαυγέστερόν ἐστι, μᾶλλον ξηραίνει τῶν μαλακτικῶν. ὅσον οὖν ἐστὶ νέον αὐτοῦ, καὶ ὑγρόν ἐστι, καὶ κοπτόμενον μαλάττεται ῥᾳδίως ἐπιτήδειον, εἰς ὅσα περ καὶ τὸ σκυθικόν. ὅσον δὲ παλαιότερόν τε ἐστὶ καὶ πικρὸν ἱκανῶς ἐν τῇ γεύσει, καὶ δριμὺ, καὶ ξηρὸν, ἐκπέπτωκεν ἤδη τοῦτο τὴν τῶν μαλαττόντων τὰ σκιρρούμενα συμμετρίαν. χρῶνται δ' αὐτοῖς τινὲς, καὶ μάλιστα τῷ ἀραβικῷ, ἐπί τε βρογχοκήλων καὶ ὑδροκήλων, ἀσίτῳ πτυέλῳ διέντες ὡς ἐμπλαστρώδη σύστασιν ἔχειν. τὸ δὲ ἀραβικὸν, καὶ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους δοκεῖ θρύπτειν πινόμενον, οὖρά τε προτρέπειν, καὶ τὰς τῶν ἀπέπτων πνευμάτων διαδρομὰς ἐξιᾶσθαι, καὶ πόνους πλευρῶν, καὶ ῥήγματα.

Περὶ Βηχίου.

Βηχίον ὠνόμασται μὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ πεπιστεῦσθαι βῆχάς τε καὶ ὀρθοπνοίας ὠφελεῖν, εἴ τις ἤτοι τὰ φύλλα ξηρὰ λαβὼν, ἢ τὴν ῥίζαν ἐπ' ἀνθράκων θυμιάσας, εἰσπνέοι τὴν ἀναφερομένην λιγνύν. ἔστι δὲ δριμεῖα συμμέτρως, ὥστε καὶ ῥήσσειν ἀλύπως πεπιστεῦσθαι, τὰ κατὰ τὸν θώρακα πάντ' ἀποστήματα. τὰ μὲν δὴ χλωρὰ φύλλα, καὶ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια δυσπέπτως ὀνίνησιν ἔξωθεν καταπλαττόμενα, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος, ἧς ἅπαντα τὰ χλωρὰ, καὶ ἁπαλὰ, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον μετέχει. τὰ γὰρ ἤδη ξηρὰ φύλλα τοῦ βηχίου, δριμυτέρας ἐστὶν, ἢ κατὰ τὰ φλεγμαίνοντα δυνάμεως.

Περὶ Βλίτου.

Βλίτον ἐδώδιμον ἐστὶ λάχανον, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν τῇ κράσει, ἐν τῇ δευτέρᾳ μάλιστα τῶν εὐκράτων ἀποστάσει.

Περὶ Βολβοῦ.

Βολβὸς ἐσθιόμενος μὲν, ψυχρότερος τ' ἐστὶ καὶ παχύτερος, καὶ γλίσχρου χυμοῦ γεννητικός. καὶ γὰρ δύσπεπτός τ' ἐστὶ καὶ φυσώδης, καὶ ἀφροδισιακός. ἐπιπλαττόμενός γε διὰ τὸ πικρότητός τε ἅμα καὶ στύψεως μετέχειν, στυπτικός τε καὶ κολλητικὸς γίνεται, καὶ δηλονότι ξηραντικός. ἐδείχθη γὰρ ὡς ἡ μὲν πικρότης ἐν ταῖς ῥυπτικαῖς οὐσίαις ἐστίν. ἡ δὲ στύψις, ἐν ταῖς κολλητικαῖς, ἡ δὲ ξηρότης ἀμφοτέραις ἠκολούθηκεν.

Περὶ

Περὶ βολβοῦ ἐμετικοῦ.

Βολβὸς ἐμετικὸς, θερμότερος ἐστὶ πολὺ τῆς τοῦ προειρημένου βολβοῦ κράσεως.

Περὶ βουβωνίου.

Βουβώνιον ἢ ἀστὴρ ἀττικὸς, ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ πεπιστεῦσθαι βουβῶνας ἰᾶσθαι, καταπλαττόμενόν τε καὶ περιαπτόμενον. ἔστι δὲ διαφορητικῆς μετρίως δυνάμεως, ὅτι καὶ θερμόν ἐστι μετρίως, καὶ οὐ σφοδρῶς οὐδὲ συντατικῶς ξηραίνει, καὶ μάλιστα ὅταν ἔτι μαλακὸν ᾖ καὶ νέον.

Περὶ βουγλώσσου.

Βούγλωσσον, ὑγρὸν καὶ θερμόν ἐστι τὴν κρᾶσιν, ὅθεν καὶ τοῖς οἴνοις ἐμβαλλόμενον, εὐφροσύνης αἴτιον εἶναι πεπίστευται. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς διὰ τραχύτητα φάρυγγος βήττουσιν, ἐν μελικράτῳ ἀφεψόμενον.

Περὶ βουνίου.

Βούνιον, οἱ δὲ ἀρκτικὸν, τῶν θερμαινόντων ἐστὶν εἰς τοσοῦτον, ὡς οὐρητικόν τε εἶναι, καὶ καταμηνίων ἀγωγόν. καὶ ψευδοβούνιον δὲ παραπλησίως αὐτῷ θερμόν ἐστιν.

Περὶ βουφθάλμου.

Βούφθαλμον ὠνόμασται μὲν οὕτως ἀπὸ τῶν ἀνθῶν, ἐοικέναι δοκούντων κατὰ τὸ σχῆμα βοὸς ὀφθαλμῷ, ἐπί τε τὴν χρόαν τοῖς τῆς ἀνθέμιδος ἐστὶν ὁμοιότητα. μείζω δ' ἐστὶν αὐτῶν συχνῷ καὶ δριμύτερα, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διαφορητικώτερα, μέχρι τοῦ καὶ σκληρίας ἰᾶσθαι μιγνύμενα κηρωτῇ.

Περὶ βράθυος.

Βράθυ τῶν ἰσχυρῶς ξηραινόντων ἐστὶ κατά γε τὰς τρεῖς ποιότητας, ἃς καὶ πρὸ γεύεσθαι διασημαίνει παραπλησίως κυπαρίσσῳ, πλὴν ὅτι δριμύτερον αὐτῆς ἐστι, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ἀρωματικώτερον. αὐτῆς τε οὖν ταύτης μετέχει τῆς ποιότητος ἧς εἴρηκα νῦν τῆς δριμείας, ἐπὶ θερμῇ κράσει συνισταμένης, ἔτι τε πικρότητος τε καὶ στύψεως ἀμυδροτέρας, ἢ κατὰ κυπάρισσον. ὅσον γὰρ ἐν δριμύτητι πλεονεκτεῖ κυπαρίσσου, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικώτερον. κολλῆσαι μὲν οὖν οὐ δύναται διὰ ῥώμην ξηρότητος καὶ θερμότητος. εἰς τοσοῦτον γὰρ ἀμφοῖν τούτων μετείληφεν, ὡς ἤδη συντατικὸν, καὶ φλογῶδες ὑπάρχει. εἰς δὲ τὰς σηπεδόνας ὁμοίως ἁρμόττει κυπαρίσσῳ, καὶ μάλιστα ὅσαι καὶ κακοηθέστεραί τε εἰσὶ καὶ χρονιώτεραι. φέρουσι γὰρ ἀλύπως αὗται τὴν ἰσχὺν τοῦ φαρμάκου. καὶ τοίνυν καὶ τὰ μεμελασμένα, καὶ τὰ λίαν ῥυπαρὰ μετὰ μέλιτος ἀποκαθαίρει, καὶ ἄνθρακας ἀπολύει. διὰ δὲ τὴν λεπτομέρειαν, καὶ καταμηνίων ἐστὶν ἀγωγὸν, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ δι' οὔρων αἷμα κινεῖ, καὶ τὰ ζῶντα τῶν ἐμβρύων διαφθείρει, τὰ νεκρὰ δ' ἐκβάλλει. κείσθω δὴ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἀποστάσεων, κατά τε τὸ θερμαίνειν, καὶ τὸ ξηραίνειν, ἐν τοῖς μάλιστα λεπτομερέσιν ὑπάρχον. τοῦτ' ἄρα καὶ μύροις μίγνυται, καὶ μάλιστα τῷ γλευκίνῳ, καὶ εἰς ἀντιδότους ἐμβάλλεται παμπόλλας. ἔνιοι καὶ ἀντὶ κινναμώμου διπλάσιον αὐτὸ βάλλουσι, λεπτυντικῆς τε γάρ ἐστι καὶ διαφορητικῆς, εἰ ποθεῖν, δυνάμεως.

Περὶ βρεττανικῆς.

Βρεττανικῆς τῆς πόας ἐστὶ μὲν, καὶ τὰ φύλλα στυπτικά τε καὶ κολλητικὰ τραυμάτων, ὅμοια τοῖς τῶν ἀγρίων ὄντα λαπάθων, πλὴν ὅσον μελαντερά τε καὶ δασύτερα φαίνεται. ἔστι δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν χυλὸς ὁμοίως στυπτικὸς, ὥστε καὶ ἕψοντες αὐτὸν ἀποτίθενται τινὲς, ὡς δραστικώτατον τῶν στοματικῶν φαρμάκων. ἰᾶσθαι γὰρ δοκεῖ καὶ τὰ ἤδη σηπόμενα.

Περὶ βρόμου.

Βρόμος ἐστὶ μὲν ἐν τι τῶν ὀσπρείων, ἀλλ' ὡς φάρμακον ὁμοίαν ἔχει δύναμιν κριθῇ. καταπλασσόμενον γὰρ ξηραίνει, καὶ διαφορεῖ μετρίως τε καὶ ἀδήκτως. ἔστι δὲ καὶ ψυχρότερον ἀτρέμα τῇ κράσει, καί τι καὶ στύψεως ἔχον, ὥστε καὶ τὰς κατὰ γαστέρα διαῤῥοίας ὠφελεῖν.

Περὶ βρύου.

Βρύον θαλάττιον σύνθετόν ἐστιν, ἐκ γεώδους τε ἅμα καὶ ὑδατώδους οὐσίας ἀμφοτέρων ψυχρῶν. στύφει τε γὰρ γευόμενον, καὶ πᾶν ὅσα θερμὰ καταπλασσόμενον, ἐναργῶς ἐμψύχει τε καὶ ὠφελεῖ.

Περὶ βρύου, ἢ καὶ σπλάγχνου.

Βρύον, ἔνιοι δὲ σπλάγχνον. εὑρίσκεται μὲν ἐπὶ δρυσὶ, καὶ πεύκαις, καὶ λεύκαις. ἔχει δὲ καὶ δύναμιν στυπτικὴν οὐκ ἰσχυράν. οὐδὲ γὰρ ψυχρὸν ἱκανῶς ἐστιν, ἀλλ' ἐγγύς πως τοῖς μέσοις, ὅτι καὶ διαφορητικῆς τε καὶ μαλακτικῆς μετείληφε δυνάμεως, καὶ μάλιστα τὸ ἐπὶ κεδρίνων εὑρισκόμενον ξύλων.

Περὶ γαλλίου.

Γάλλιον, ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ τὸ γάλα πηγνύναι. παραπλήσιον δ' ἐστὶν ἀπαρίνῃ, δύναμιν ἔχον ξηραντικὴν, καὶ ὑπόδριμυν. τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ, πρὸς αἱμοῤῥαγίας ἁρμόττειν δοκεῖ, καὶ πυρίκαυστα ἰᾶσθαι. ἔστι δὲ εὔοσμόν τε καὶ τῇ χροιᾷ μήλινον.

Περὶ γεντιανῆς.

Γεντιανὴ, ταύτης τῆς πόας ἡ ῥίζα δραστήριος ἱκανῶς ἐστιν, ἵνα χρὴ λεπτῦναι τε καὶ διακαθῆραι, καὶ ἀποῤῥύψαι, καὶ ἐκφράξαι, καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ ταῦτα δύναται, πικρὰ σφοδρῶς ὑπάρχουσα.

Περὶ γιγάρτων.

Γίγαρτα, ξηρὰ μὲν ἐστὶ κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ψυχρὰ δὲ κατὰ τὴν πρώτην. ἡ δ' οὐσία παχυμερὴς, αὐτῶν ἐστιν καὶ γεώδης, ὡς τῇ γεύσει δηλοῦται, στρυφνὰ γὰρ φαίνεται, καὶ ἡ πεῖρα διδάσκει. πᾶσι γὰρ τοῖς κατὰ γαστέρα παθέσι τοῖς ῥοώδεσιν ἱκανῶς ἁρμόττει.

Περὶ γιγγιδίου.

Γιγγίδιον, ὥσπερ τῇ γεύσει πικρότητος καὶ στύψεως μετέχει, οὕτως καὶ τῇ κράσει θερμότητός τε καὶ ψύξεως. ξηραντικὸν δ' ἐστὶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς ποιότητας. καὶ μέντοι καὶ εὐστόμαχον, ὅτι στύψεως οὐκ ὀλίγης μετείληφε. θερμασίαν μὲν οὖν οὐ πάνυ τι σαφῆ κέκτηται. ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν.

Περὶ γλαυκίου.

Γλαύκιον, στύφει μετά τινος ἀηδίας, ἀλλὰ καὶ ψύχει σαφῶς οὕτως, ὥστε θεραπεύειν μόνον ἐρυσιπέλατα πολλάκις, ὅσα γε μὴ ἰσχυρά. καί ἐστιν ἡ κρᾶσις αὐτοῦ σύνθετος ἐξ ὑδατώδους καὶ γεώδους οὐσίας, ψυχρῶν μὲν ἀμφοῖν οὐ μὴν ἄκρως, ἀλλ' οὕτως ὡς ὕδωρ κρηναῖον.

Περὶ γλαυκός.

Γλαὺξ ἡ πόα, καὶ αὐτὴ γάλακτος εἶναι δοκεῖ γεννητική. καὶ εἴπερ τοῦτο οὕτως ἔχει, θερμὴ ἂν πως εἴη, καὶ ὑγρὰ τὴν κρᾶσιν.

Περὶ γλήχωνος.

Γλήχων καὶ αὐτὴ ἡ πόα ὡς ἂν δριμεῖά τε καὶ ὑπόπικρος οὖσα, θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει σφοδρῶς. ἱκανὸν δὲ τεκμήριον τοῦ μὲν θερμαίνειν, ὅ, τι καταπλαττομένη, φοινίσσει. καὶ εἰ ἐπιμένοι τις ἐπὶ πλέον, ἑλκοῖ. τοῦ δὲ λεπτύνειν, ὅτι τὰ ἐκ θώρακος, καὶ πνεύμονος ὑγρὰ παχέα καὶ γλίσχρα, ῥᾳδίως ἀναπτύεσθαι ποιεῖ, καὶ καταμήνια προτρέπει.

Περὶ γλοιοῦ.

Γλοιὸς μετρίως ἐστὶ καὶ μαλακτικός.

Περὶ γλυκυῤῥίζης.

Γλυκύῤῥιζα. τούτου τοῦ θάμνου τῶν ῥιζῶν ὁ χυλὸς μάλιστ' ἐστὶ χρήσιμος, ὁμοίως ταῖς ῥίζαις αὐτοῦ γλυκὺς ὑπάρχων, ἅμα βραχείᾳ τινὶ στύψει. διὸ καὶ τραχύτητας ἐκλεαίνειν πέφυκεν, οὐκ ἐν ἀρτηρίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ψωρώδει κύστει τῷ μετρίῳ τῆς κράσεως. εἴη ἂν οὖν ἡ φύσις αὐτοῦ οἰκεία τῆς ἡμετέρας κράσεως, τοιοῦτον γὰρ ἐδείχθη τὸ γλυκύ. προσούσης δέ τινος καὶ στύψεως, ἡ σύμπασα κρᾶσις αὐτῆς ὅσον ἐπὶ θερμότητι καὶ στύψει, κατὰ τὴν χλιαρὰν μάλιστα ἂν εἴη θερμασίαν, ἐγγυτάτω τοῦ συμμέτρου. ἐπεὶ δὲ καὶ ὑγρόν ἐστι τῇ κράσει τὸ μετρίως γλυκὺ, εἰκότως ἄδιψόν ἐστι τὸ φάρμακον, ὑγρόν τε ἅμα μετρίως, καὶ ψυχρότερον ὑπάρχον τῆς ἀνθρώπου φύσεως. φησὶ δ' ὁ Διοσκουρίδης τὴν ῥίζαν ξηρὰν λειανθεῖσαν, πτερυγίων ἐπιτήδειον γίνεσθαι καταπαστὸν φάρμακον.

Περὶ γλυκυσίδης.

Γλυκυσίδην, ἣν καὶ πεντόροβον ὀνομάζουσι καὶ παιονίαν, ῥίζαν ἀτρέμα στύφουσαν ἔχει μετά τινος γλυκύτητος, ἐπὶ πλέον δὲ μασσωμένη, καὶ δριμύτητος ὑποπίκρου. ταύτῃ ἄρα καταμήνιά τε κινεῖ, μέγεθος ἀμυγδάλου σὺν μελικράτῳ πινομένη. κόπτειν δὲ δηλονότι χρὴ, καὶ διαττᾶν αὐτὴν, καὶ οὕτως ἐπιπάττειν. ἐκκαθαίρει δὲ καὶ ἧπαρ ἐμπεφραγμένον, καὶ νεφρούς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ᾗ δριμεῖά τέ ἐστι καὶ ὑπόπικρος, ἐργάζεσθαι πέφυκεν, ᾗ δ' ἔχει τι καὶ στυπτικὸν, ἵστησι τὰ κατὰ τὴν γαστέρα ῥεύματα. χρὴ δ' αὐτὴν ἐν οἴνῳ τηνικαῦτα τῶν αὐστηρῶν τινὶ καθεψήσαντα πίνειν. ὅλως δὲ ξηραντικὴ τὴν δύναμιν ἐστὶν ἰσχυρῶς, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπελπίσαιμι καὶ περιαπτομένην αὐτὴν τοὺς λόγους ἐπιστεῦσθαι παιδίων ἐπιληψίας ἰᾶσθαι. καὶ οἶδά γε ποτὲ παιδίον ὀκτὼ μησὶ μηδ' ὅλως ἐπιληφθὲν, ἐξ ὅτου τὴν ῥίζαν ἐφόρει, ὡς ἀπερῥύη πως ἀπὸ τοῦ τραχήλου τὸ περίαπτον, εὐθὺς ἐπιλήφθη. καὶ αὖθις τε περιαφθέντος ἑτέρου, πάλιν ἀμέμπτως εἶχεν. ἔδοξε δέ μοι κάλλιον εἶναι, καὶ αὖθις ἀφελεῖν αὐτὸ πείρας ἕνεκα, καὶ οὕτω πραξάντων ἐπειδὴ πάλιν ἐσπάσθη, μέγα τε καὶ πρόσφατον μέρος τῆς ῥίζης ἐξηρτήσαμεν αὐτοῦ τοῦ τραχήλου, κἀντεῦθεν ἤδη τοῦ λοιποῦ τελέως ὑγιὴς ἐγένετο ὁ παῖς, καὶ οὐκέτ' ἐπιλήφθη. εὔλογον οὖν ἦν, ἢ ἀποῤῥέοντά τινα τῆς ῥίζης μόρια, κἄπειτα διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἑλκόμενα, θεραπεύειν οὕτως τοὺς πεπονθότας τόπους, ἢ καὶ τὸν ἀέρα αὐτοῦ τρεπομένου, καὶ ἀλλοιουμένου πρὸς τῆς ῥίζης. οὕτω γάρ τοι καὶ ὁ κυρηναῖος ὀπὸς ὀνίνησι γαργαρεῶνα φλεγμαίνοντα, καὶ τὸ πεφρυγμένον μελάνθιον ἐναργῶς ξηραίνει κατάῤῥους, καὶ κορύζας, εἴ τις δήσας αὐτὸ θερμὸν εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, ἐπισπῷτο συνεχῶς τὴν ἐξ αὐτοῦ θερμότητα διὰ τῆς κατὰ τὰς ῥῖνας εἰσπνοῆς. καὶ μὲν δὴ εἰ λίνα πλείονα, καὶ μάλιστα ἀπὸ θαλασσίας πορφύρας περιβαλὼν ἐχίδνης τραχήλῳ, πνίξειας αὐτοῖς τὴν ἔχιδναν, εἶτα περιάπτοις ἕκαστον τῶν λίνων τῷ τραχήλῳ, θαυμαστῶς ὀνίνησι παρίσθμιά τε καὶ ὅσα περὶ τράχηλον ἐκβλαστάνει. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων, κἂν ἰδίᾳ ποτὲ διέλθοιμι. τῆς δὲ παιονίας τὴν κρᾶσιν ἱστέον εἶναι λεπτομερῆ τε καὶ ξηραντικὴν, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμὴν, ἀλλ' ἤτοι σύμμετρον, ἢ βραχεῖ τινὶ θερμοτέραν.

Περὶ γναφαλίου.

Γναφάλιον. ὠνόμασται μὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ τοῖς φύλλοις αὐτοῦ μαλακοῖς οὖσιν ἀντὶ γναφάλου χρῆσθαι. ἔστι δὲ λευκὰ, καὶ μετρίως στύφοντα, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς αὐτὸ διδόασι δυσεντερικοῖς, μετά τινος τῶν αὐστηρῶν οἴνων.

Περὶ γογγυλίδος.

Γογγυλίδος τὸ σπέρμα, πρὸς ἀφροδίσια παροξύνει. φυσώδους πνεύματος ὑπάρχον γεννητικόν. οὕτω δὲ καὶ ἡ ῥίζα δύσπεπτός τε καὶ φυσώδης ἐστὶ, καὶ σπέρματος γεννητική.

Περὶ δαμασωνίου.

Δαμασώνιον, ἢ ἄλισμα. περὶ ταύτης τῆς πόας ἐν τῷ τρίτῳ Διοσκουρίδης λέγει, ὡς τῆς ῥίζης εἰ ποθείη, δυσεντερίας ἰωμένης, καὶ κοιλίαν ἱστάσης, καὶ οἰδήματα πραϋνούσης. ἡμεῖς δὲ τούτων μὲν οὐκ ἐπειράθημεν. ὅτι δὲ τοὺς ἐν νεφροῖς συνισταμένους λίθους θρύπτει τὸ ὕδωρ πινόμενον, ἐν ᾧπερ ἂν ἑψηθεῖσα τύχῃ πεπειράμεθα. δῆλον οὖν, ὅτι ῥυπτικήν τινα δύναμιν ἔχει.

Περὶ δαύκου.

Δαῦκος, ὃν δή τινες σταφυλῖνον ὀνομάζουσιν. ὁ μὲν ἄγριος, ἧττον ἐδώδιμος τοῦ ἡμέρου, σφοδρότερος δ' ἐν πᾶσιν. ὁ δὲ ἥμερος, ἐδώδιμος μὲν, ἀσθενέστερος δὲ, δριμείας δέ ἐστι, καὶ θερμαντικῆς δυνάμεως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ λεπτυντικῆς. ἡ μὲν οὖν ῥίζα πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ φυσῶδές τι κέκτηται, καὶ ἀφροδισιαστικόν. τὸ δὲ σπέρμα τὸ μὲν τοῦ ἡμέρου, ἔχει μέν τι καὶ αὐτὸ παροξυντικὸν εἰς ἀφροδίσια. τὸ δὲ τοῦ ἀγρίου, τελέως ἐστὶν ἄφυσον, καὶ διὰ τοῦτο διουρητικόν τε καὶ καταμηνίων ἐστὶ κινητικόν.

Περὶ τοῦ δαύκου σπέρματος.

Δαύκου τῆς πόας τὸ σπέρμα θερμαντικὸν ἱκανῶς ἐστιν, ὡς οὐρητικόν τε φάρμακον ὑπάρχειν ἐν τοῖς μάλιστα δραστήριον, ἐμμήνων τε κινητικόν. ἔστι δὲ καὶ διαφορητικὸν ἱκανῶς, ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. καὶ ἡ πόα δ' αὐτῆς παραπλησίας μὲν ἐστὶ δυνάμεως, ἀσθενεστέρας δὲ ἢ κατὰ τὸ σπέρμα, διὰ τὴν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος ἐπιμιξίαν. ἔστι γε μὴν, καὶ αὕτη θερμὴ τὴν κρᾶσιν.

Περὶ δάφνης.

Δάφνης τοῦ δένδρου καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς ξηραίνει, καὶ θερμαίνει σφοδρῶς, καὶ μᾶλλον ὁ καρπὸς αὐτῆς τῶν φύλλων. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης, ἧττον μὲν ἐστὶ δριμὺς καὶ θερμὸς, μᾶλλον δὲ πικρὸς, καί τι καὶ στύψεως ἔχει. τοῦτ' ἄρα καὶ λίθους θρύπτει, καὶ ἥπατι ὠφελεῖ. πίνεται δὲ σὺν οἴνῳ εὐώδει τριωβόλου σταθμός.

Περὶ δάφνης.

Δάφνης τῆς πόας, ἣν καὶ ἀλεξανδρείαν ὀνομάζουσιν, ἡ κρᾶσις ἐναργῶς ἐστὶ θερμή. καὶ γευομένοις ἐστὶ δριμεῖα τε καὶ ὑπόπικρος καὶ πινομένοις, ἔμμηνά τε καὶ οὖρα προτρέπει. τῆς δὲ χαμαιδάφνης, καὶ ἐσθίονται οἱ ἁπαλοὶ κλῶνες. παραπλησία δὲ καὶ ἥδε τὴν δύναμιν ἐστὶ τῇ ἀλεξανδρείᾳ δάφνῃ, καθάπερ καὶ δαφνοειδὲς ὀνομαζόμενον.

Περὶ δικτάμνου.

Δίκταμνον ἐκ λεπτομερεστέρας ἐστὶν οὐσίας, ἢ κατὰ γλήχωνα. τὰ δ' ἄλλα παραπλήσιον αὐτῇ. τὸ δὲ καλούμενον ψευδοδίκταμνον, ἀσθενέστερον εἰς ἅπαντα τοῦ δικτάμνου.

Περὶ διψάκου.

Διψάκου τῆς ἀκάνθης ἡ ῥίζα ξηραντική, τάξεως δευτέρας ἐστίν. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικόν.

Περὶ δορυκνιδίου.

Δορυκνίδιον ὅμοιον τῇ κράσει μήκωνι, καὶ μανδραγόρᾳ, καὶ τοῖς οὕτω ψυκτικοῖς ἐστιν, ἐπικρατούμενον ὑδατώδει ψυχρότητι πάνυ δραστηρίῳ. καροῖ μὲν γὰρ ὀλίγον, ἀναιρεῖ δὲ πλέον συλληφθέν.

Περὶ δρακοντίου.

Δρακόντιον ἔχει μέν τι παραπλήσιον ἄρῳ, καὶ τοῖς φύλλοις, καὶ τῇ ῥίζῃ. δριμύτερον δὲ ἐστὶν αὐτοῦ, καὶ πικρότερον, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ θερμαντικώτερόν τε καὶ λεπτομερέστερον. ἔχει δέ τινα καὶ στύψιν βραχεῖαν, ἧς συνιούσης ταῖς προειρημέναις δύο ποιότησι, τῇ τε δριμείᾳ καὶ τῇ πικρᾷ, δραστήριον γίγνεται τὸ φάρμακον ἐν τοῖς μάλιστα. καὶ γὰρ ἡ ῥίζα διακαθαίρει τὰ σπλάγχνα πάντα, τοὺς παχεῖς μάλιστα, καὶ γλίσχρους λεπτύνουσα χυμοὺς, καὶ τῶν κακοήθων ἑλκῶν ἄριστόν ἐστι φάρμακον, ἀποκαθαίρει τε καὶ ἀπορύπτει γενναίως τά τ' ἄλλα τὰ ῥύψεως δεόμενα, καὶ ἀλφοὺς σὺν ὄξει. τά τε φύλλα παραπλήσιον ἔχοντα δύναμιν, ἕλκεσί τε καὶ τραύμασι νεοτρώτοις, καὶ ὅσῳ ἂν ἧττον ᾖ ξηρὰ, τοσούτῳ μᾶλλον κολλᾷ. τὰ γὰρ ξηρότερα, δριμύτερα τὴν δύναμιν ἐστὶν, ἢ ὡς τραύμασι πρέπει. πεπίστευται δὲ καὶ τυρὸν ὑγρὸν ἄσηπτον διαφυλάττειν, ἔξωθεν αὐτῷ περιτιθέμενον, διὰ τὴν τῆς κράσεως ξηρότητα. ὁ δὲ καρπὸς ἰσχυρότερος, οὐ τῶν φύλλων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ῥίζης ἐστὶν, ὥστε καὶ καρκίνους, καὶ πολύποδας ἐκτήκειν πεπίστευται. καὶ ὁ χυλὸς δ' αὐτοῦ, τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἀποκαθαίρει.

Περὶ δρυοπτερίδος.

Δρυοπτερὶς, μικτῆς ἐστι γευομένῳ ποιότητος γλυκείας, δριμείας, ὑποπίκρου. κατὰ δὲ τὴν ῥίζαν, καὶ στρυφνῆς. δύναμιν δ' ἔχει σηπτικὴν, ὅθεν καὶ τρίχας ψιλοῖ.

Περὶ δρυός.

Δρυὸς ἅπαντα μὲν τὰ μόρια στυφούσης μετέχει ποιότητος. ἐπὶ πλέον δὲ τὸ ἐν τῷ φλοιῷ τοῦ πρέμνου τὸ ὑμενῶδες, καὶ τὸ ὑπὸ τῷ κελύφει τῆς βαλάνου τὸ ἐπὶ τῇ σαρκὶ τοῦ καρποῦ. διὸ καὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον, αἵματός τε πτύσεις, καὶ γαστρὸς ῥεύματα χρόνια, χρήσιμον εἶναι πεπίστευται, μάλιστα δ' ἀφέψοντες αὐτῷ χρῶνται. σφοδρότερον δ' ἔτι σύφει φηγὸς, καὶ πρῖνος. εἴτ' οὖν εἴδη δρυὸς ὀνομάζειν αὐτά τις, εἴτε καὶ διαφέρειν ὅλῳ τῷ γένει βούλοιτο. καὶ δὴ καὶ τὰ φύλλα τὰ μὲν τούτων τῶν φυτῶν ἁπαλὰ καταπλασσόμενα, ξηραίνειν οὐκ ἀγεννῶς πέφυκε. τὰ δὲ τῆς ἑτέρας δρυὸς ἧττον, εἰς ὅσον καὶ στύψεως ἧττον μετείληφεν. ἐγὼ γοῦν οἶδα, καὶ κολλήσας ποτὲ τραῦμα δρεπάνῳ γεγονὸς οὐδαμῶς ἑτέρου παρόντος φαρμάκου τοῖς φύλλοις τῆς δρυός. ἔτριψα δ' ἐπὶ πέτρας λείας αὐτὰ, καὶ τὸ τραῦμα μετὰ τοῦ περιξ χωρίου παντὸς κατέπλασα. ἔστι δὲ τῆς αὐτῆς τοῖς φύλλοις δυνάμεως, καὶ ὁ καρπὸς τῆς δρυός. καὶ κέχρηνταί γε τούτῳ τινὲς τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τῶν ἀρχομένων, ἔτι καὶ αὐξανομένων φλεγμονῶν. ὅσαι γὰρ ἤδη σφοδραὶ, τῶν στυφόντων οὐ δέονται. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα, θεραπευτικῆς μᾶλλον, ἢ τῆς ἐνεστώσης ἐστὶ πραγματείας. ἀπόχρη δ' εἴς γε τὰ παρόντα γιγνώσκειν, ὡς στυπτικῆς μὲν εἰς ὅσον εἴρηται μετείληφε δυνάμεως δρῦς, καὶ διὰ τοῦτο ξηραντικῆς τε καὶ στυπτικῆς, θερμῆς δ' ἐπ' ὀλίγον εἶναι κατωτέρω τῶν μέσων, ἐν τοῖς ὡς ἂν οὕτω τις εἴποι χλιαροῖς.

Περὶ ἐβίσκου.

Ἐβίσκος, ἡ ἀλθαία. ἔστι δὲ μαλάχη ἡ ἀγρία διαφορητική, χαλαστική, ἀφλέγμαντος, πραϋντική, πεπτική, φυμάτων δυσπέπτων. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτῆς καὶ τὸ σπέρμα, τὰ μὲν ἄλλα ὁμοίως ἐνεργεῖ τῇ πόᾳ χλωρᾷ, λεπτομερεστέραν δ' ἐκείνης, καὶ ξηραντικωτέραν, καὶ προσέτι ῥυπτικωτέραν ἐπιδείκνυται τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ ἀλφοὺς ἐπιρρύπτειν, καὶ τὸ σπέρμα τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους διαιρεῖν. τὸ δὲ τῆς ῥίζης ἀφέψημα, καὶ πρὸς δυσεντερίαν, καὶ διάρροιαν, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν ὠφέλιμον ἐστὶν, ἐχούσης τινὰ δύναμιν στυπτικήν.

Περὶ ἐβένου.

Ἔβενος, τῶν εἰς χυλὸν ἀναλυομένων ἐστὶ ξύλων, εἰ παρατρίβοιτο μεθ' ὕδατος, ὥσπερ ἔνιοι τῶν λίθων. ἡ δὲ δύναμις θερμαντική τε ἐστὶ, καὶ ῥυπτική, καὶ λεπτομερὴς, ὅθεν καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα πεπίστευται ῥύπτειν. ταῖς τε ἄλλαις ὀφθαλμικαῖς μίσγεται δυνάμεσιν, ὅσαι πρὸς ἕλκη παλαιὰ καὶ ῥεύματα, καὶ φλυκταίνας ἁρμόττουσιν.

Περὶ ἐλαίας.

Ἐλαίας οἱ μὲν θαλλοὶ, τοσούτῳ μετέχουσι ψύξεως ὅσον καὶ στύψεως. ὁ δὲ καρπὸς ὁ μὲν ἀκριβῶς πέπειρος, θερμὸς συμμέτρως ἐστὶν, ὁ δ' ἄωρος, στυπτικώτερος ἐστὶ καὶ ψυχρότερος.

Περὶ ἐλαίου.

Ἔλαιον τὸ μὲν ἐκ τῆς ἐλαίας, ὅπερ καὶ κυριώτατον καλοῦμεν ἔλαιον, ὁποῖον τε τὴν κρᾶσιν ἐστὶν, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις δέδεικται. ὑγραντικόν τε γὰρ ἐδείκνυτο, καὶ συμμέτρως θερμόν. τοιοῦτον δ' ἐστὶν τὸ γλυκύτατον, ἐκ δρυπετοῦς μάλιστα τοῦ καρποῦ γιγνόμενον. τὸ δ' ὠμοτριβὲς καὶ ὀμφάκινον ὀνομαζόμενον, εἰς ὅσον στύψεως μετείληφεν, εἰς τοσοῦτον καὶ ψύξεως. τὸ δὲ παλαιὸν ἔλαιον, τὸ μὲν ἐκ τοῦ γλυκέος παλαιούμενον γιγνόμενον, θερμότερόν τε καὶ διαφορητικότερόν ἐστι. τὸ δ' ἐξ ὠμοτριβοῦς, ἄχρι μὲν ἀποσώζει τι τῆς στύψεως, μικτῆς ὑπάρχει δυνάμεως. ἐπειδὰν δ' ἀποβάλλει τελέως αὐτὴν, ὅμοιοῦται τῷ ἄλλῳ. καὶ μὲν δὴ καὶ ὅσοι κατὰ τὴν σκευασίαν ἐπεμβάλλουσι θαλλὸν, καὶ οὗτοι παραπλήσιον ὀμφακίνῳ τὸ ἔλαιον ἀπεργάζονται. χρὴ δ' οὐχ ὅπως ἐσκεύασται πυνθανόμενον, ἀλλ' αὐτοῦ γευόμενον. εἰ μὲν ἐμφαίνοι τι στύψεως εἰς ὅσον ταύτης μετείληφεν, εἰς τοσοῦτον καὶ ψύξεως αὐτὸ μετέχειν ὑπολαμβάνειν, ὥσπερ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἰβηρείας κομιζόμενον, ὅπερ σπανὸν ὀνομάζουσιν. εἰ δὲ μηδ' ὅλως γευόμενον φαίνοιτο στύφειν, ἀλλ' ἀκριβῶς εἴη γλυκὺ, θερμὸν ἡγεῖσθαι τοῦτ' ὑπάρχειν συμμέτρως. εἰ δὲ καὶ λεπτομερὲς φαίνοιτο, τοιοῦτον δ' ἐστὶ τότε καθαρὸν, καὶ διαυγὲς ὁρώμενον, κἀπειδὰν ὀλίγον ληφθὲν ἐπὶ πλεῖστον ἐκτείνεται, τοῦ σώματος ἑαυτῷ μένει συνεχὲς, ἀναπίνηταί τε πρὸς τοῦ χρωτὸς, ἡγεῖσθαι τοῦτο κάλλιστόν τε εἶναι τῶν ἐλαίων μάλιστα κεκτῆσθαι ἀρετὴν, οἷόν περ ἐστὶ τὸ σαβῖνον, ὅτι γὰρ τὸ πεπλυμμένον ἔλαιον ἀδηκτότατόν ἐστιν, εἴρηται καὶ πρόσθεν. ὅπως δ' ἄν τις κάλλιστα πλύνοι διὰ τῆς ἐφεξῆς ἔσται πραγματείας, τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων. ἔνθα καὶ περὶ σικυωνίου, καὶ ἔτι τοιοῦτον ἐστὶν ἔλαιον, εἰρήσεται. νυνὶ γὰρ περὶ τῶν ἁπλῶν διέξειμι, καὶ προσθήσω ἤδη τὸν περὶ τῶν ἄλλων ἐλαίων λόγον. ὀνομάζεται γὰρ δή τι καὶ κίκινον ἔλαιον, ἐν αἰγύπτῳ μάλιστα γιγνόμενον, ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ κίκεως, καὶ ῥαφάνινον δὴ καὶ σησάμινον, ἀμυγδάλινόν τε καὶ καρύϊνον, ἔτι τε σινάπινον, σχίνινον, δάφνινον, μελάνθινον, τερμίνθινον, μαστίχινον, μύρσινον, βαλάνινον, ὑοσκυάμινον, ἄλλα τε πρὸς τούτοις οὐκ ὀλίγα τῶν καρπῶν ἐκθλιβόμενα πάντα. διαφέρει δ' ἀλλήλων ταῦτα τὰς αὐτὰς διαφορὰς ὥσπερ καὶ οἱ καρποί. τὸ μὲν γὰρ κίκινον λεπτομερέστερόν τε καὶ διαφορητικώτερον ἐστὶν, ὅμοιον μάλιστα τῷ ἐκ τῆς ἐλαίας ἐλαίῳ τῷ παλαιῷ. διὸ καὶ χρηστέον ἐνθ' ἂν ᾖ κίκινον ἔλαιον γεγραμμένον ἔν τινι συνθέσει φαρμάκου μὴ παρόντος αὐτοῦ, τῷ κοινῷ ἐλαίῳ, καὶ μάλιστ' εἰ σαβῖνον εἴη. τὸ δὲ ῥαφάνινον ὅμοιον μὲν τἄλλα τῷδε, θερμότερον δὲ καὶ τούτου μᾶλλον ἔτι τὸ σινάπινον. ὅμοιον δὲ αὐτῷ τὸ ἐκ τοῦ μελάνθου. ἔμπαλιν δὲ τούτοις τὸ μύρσινόν τε καὶ σησάμινον, τὸ μὲν τῷ στύφειν, τὸ δ' ὅτι παχυμερῆ. μικτῆς δὲ ἐστὶ δυνάμεως τό τε σχίνινον, καὶ τὸ τερμίνθινον, καὶ τὸ μαστίχινον, οὐ γὰρ μαλάττει μόνον ἀλλὰ καὶ στύφει. τὸ δ' ἀμυγδάλινον, ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχει τὴν πικρότητα. μετέχει δέ τινος καὶ στύψεως, οὐ μὴν τό γε καρύϊνον, ἀλλ' ἁπλῆς μάλιστα δυνάμεως ἐστὶ τοῦτο τῆς διαφορητικῆς. θερμότερον δ' αὐτοῦ καὶ διαφορητικώτερον ὑπάρχει τὸ δάφνινον, καὶ τούτου μᾶλλον ἔτι τὸ κέδρινον. ἐγγὺς δ' αὐτῷ τὸ ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς πίττης τὸ δάδινον, ἧττον μὲν τοῦ δαφνίνου θερμὸν, ξηραίνει δὲ μᾶλλον. τὸ δ' ὑοσκυάμινον μικτῆς ἐστι δυνάμεως, μαλακτικῆς τε ἅμα καὶ ψυκτικῆς. τὸ δὲ κίκινον ἔλαιον ὑπάγει γαστέρα. τούτου δ' ἔτι μᾶλλον τὸ ἐκ τοῦ κνιδίου κόκκου, καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον ὅσῳ ὁ κόκκος αὐτοῦ τοῦ κίκεως καθαρτικώτερος ὑπάρχει. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, οὐχ ἁπλῆς κράσεως, ἀλλὰ ῥυπτικόν τε ἅμα καὶ στυπτικόν. αὐχμηρότερον δ' ὡς ἐν ἐλαίοις τοῦτο, καὶ μετὰ τὸ ἰστρικόν. ἐφεξῆς δ' αὐτοῖς τὸ σπανόν. λιπαρώτατον δὲ τό τε λυβικόν ἐστι, καὶ τὸ κιλίκιον, ἅμα δὲ λιπαρόν τε λεπτομερὲς τὸ σαβῖνον. ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν εἰρημένων ἁπάντων, τό τε κατὰ τὰς κυκλάδας νήσους ἐστὶ, καὶ τὴν ἑλλάδα καὶ τὴν ἀσίαν. κρίνεται δὲ τὸ μὲν λιπαρὸν ἔλαιον τῇ γλισχρότητι, τὸ δὲ λεπτομερὲς, τῷ τε διαυγεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ τῷ πλεῖστον ἀλείφεσθαι ὑπὸ ἐλαχίστου, καὶ τῷ πρὸς τοῦ χρωτὸς ἀναπίνεσθαι ῥᾳδίως. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων, ἔνεστι σοι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐλαίων ὁπόσα τοῖς μύροις ὁμωνύμως λέγεται, γιγνώσκειν ἤδη. λέγω δὲ ῥοδίνου τε καὶ μηλίνου, καὶ κρινίνου, καὶ ὅσα τοιαῦτα καρπῶν, ἢ ἀνθῶν, ἢ βλαστῶν, ἢ φύλλων ἐναποβρεχομένων ἐν ἐλαίῳ γίγνεται. τούτων γὰρ ἕκαστον ὅταν ἅμα τοῖς ἀρώμασι σκευασθῇ, μύρων ἀποτελεῖται. λεχθήσεται δ' ἐπὶ πλέον ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείᾳ. τὸ δ' εἰς τὸν παρόντα χρήσιμον εἰπεῖν, ἀπαλλάξομαι κατὰ φύσιν ἑκάστου τῶν ἐμβληθέντων, ἀλλοιωθήσεται τὸ ἔλαιον. ἐξ ὧν οὖν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν ἐμβαλλομένων ἐν τῷδε τῷ λόγῳ παντὶ καθόλου μανθάνειν, ἐκ τούτων ἂν εἴη σοι, καὶ περὶ τοῦ καθέκαστον αὐτῶν ἐλαίου γιγνώσκειν.

Περὶ ἐλατίνης.

Ἐλατίνη, μετρίως ἐστὶ ψυκτική τε καὶ στυπτική.

Περὶ ἐλαφοβόσκου.

Ἐλαφόβοσκος, θερμῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐστι δυνάμεως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ξηραντικῆς κατὰ τὴν δευτέραν που μάλιστα τῶν ἀποστάσεων.

Περὶ ἐλξίνης.

Ἐλξίνη τῆς πόας ἡ ῥίζα ἐστὶ μάλιστα χρήσιμος, οὐκ εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν θερμαίνουσα, καὶ διὰ τοῦτο λεκτέον αὐτὴν οὐ θερμὴν καὶ ξηρὰν ἀκριβῶς, ὥσπερ τὸ μέλαν καὶ λευκὸν πέπερι, ἀλλὰ σὺν ὑγρότητι περιττωματικῇ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐκλείγμασι τοῖς εἰς τὰς ἀναγωγὰς τῶν γλίσχρων, καὶ τῶν παχέων ἐν θώρακι, καὶ πνεύμονι χυμῶν ἐπιτηδείως μίγνυται. καὶ φοινίσσουσιν αὐτῇ τὰ μόρια, ψυχροῖς καὶ χρονίοις ἐνοχλούμενα πάθεσιν, ὥσπερ ἰσχιάδες τέ τινές εἰσι, καὶ ἡμικρανίαι, καὶ συνεχεῖς ἄρθρων τινῶν ἐκπτώσεις δι' ὑγρότητας.

Περὶ ἐλελισφάκου.

Ἐλελίσφακος θερμαντικῆς ἐναργῶς ἐστι κράσεως, ὑποστύφουσης ἀτρέμα.

Περὶ ἐλλεβόρου.

Ἐλλέβορος ἑκάτερος, ὅ τε λευκὸς καὶ ὁ μέλας, ῥυπτικῆς τε ἅμα καὶ θερμαντικῆς εἰσι δυνάμεως. διὸ καὶ πρὸς ἀλφοὺς, λειχῆνας, καὶ ψώρας, καὶ λέπρας ἁρμόττουσι, καὶ μὴν δὴ καὶ εἰς σύριγγα τετυλωμένην ὁ μέλας καθιέμενος ἐν δύο που καὶ τρισὶν ἡμέραις ἀφίστησι τὸν τύλον, καὶ ὀδόντας δὲ σὺν ὄξει διακλυζόμενος, ὀνίνησι. καὶ κείσθωσαν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων. ἔστι δὲ τῇ γεύσει θερμότερος μὲν ὁ μέλας, ὑπόπικρος δὲ ὁ λευκός.

Περὶ ἑλξίνης.

Ἑλξίνη, ἔνιοι δὲ περδίκιον ὀνομάζουσιν, ἄλλοι δὲ παρθένιον, ἄλλοι δὲ σιδηρῖτιν, εἰσὶ δ' οἳ ἡρακλείαν. δύναμις δ' αὐτῆς ῥυπτική τε καὶ ἀτρέμα στυπτική, μεθ' ὑγρότητος ὑποψύχου. ὅθεν ἰᾶται φλεγμονὰς ἁπάσας, ἐν ἀρχῇ τε καὶ ἐν ἀναβάσει μέχρι τῆς ἀκμῆς, καὶ μάλιστα τὰς θερμὰς, καὶ μὴν δὴ καὶ ἀρχομένοις φυγέθλοις ἐπιπλάττεται. καὶ ὁ χυλὸς δ' αὐτῆς μετὰ ῥοδίνου πρὸς ὤτων ἀλγήματα φλεγμαινώδη, μετρίως ἥρμοσεν. ἀνακογχυλίζοντες δ' αὐτὴν ἔνιοι καὶ πρὸς παρίσθμια, καί τινες τῶν ἰατρῶν τοῖς χρονίως βήττουσιν ἔδοσαν αὐτήν. τὸ ῥύπτειν δ' ἐναργῆ πεῖραν παρέχεται, καὶ ἐπὶ τῶν ὑαλίνων σκευῶν.

Περὶ ἑλξίνης.

Ἑλξίνη, ἡ καὶ κισσάμπελος ὀνομαζομένη, δυνάμεως ἐστὶ διαφορητικῆς.

Περὶ ἐλύμου.

Ἔλυμος, καλεῖται δὲ καὶ μελίνη. ἔστι μὲν ἐκ τῶν ὀσπρείων, ὅμοιον κέγχρῳ, τήν τε ἰδέαν καὶ τὴν δύναμιν ὀλιγότροφόν τε καὶ ξηραντικόν. ἵστησι τέ τι καὶ τὰ κατὰ γαστέρα ῥεύματα, καθάπερ καὶ ὁ κέγχρος. εἰ δ' ἔξωθεν ἐπιπλασθείη, ξηραίνει τε καὶ ψύχει.

Περὶ ἐμπέτρου.

Ἔμπετρον εἰς καθάρσεις μόνας δοκεῖ χρήσιμον ὑπάρχειν, ἄγον φλέγμα καὶ χολήν. ἔστι δὲ ἁλυκὸν τῇ γεύσει, ὥστε καὶ εἰς ἄλλας χρήσαιτ' ἄν τις αὐτῷ, εἰς ἅπερ καὶ τὴν ἁλυκὴν οὐσίαν ἐνδείκνυμεν δυναμένην, ὀνομάζεται δὲ καὶ πρασοειδές.

Περὶ ἐπιθύμου.

Ἐπίθυμον τοῦ θύμου δυνάμεως ἐστὶν ἰσχυροτέρας τὰ πάντα, ξηραινούσης τε καὶ θερμαινούσης κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν.

Περὶ ἐπιμηδίου.

Ἐπιμηδίου ἡ δύναμις ψυκτικὴ μετρίως ἐστὶ, μεθ' ὑγρότητος ὑδατώδους. οὐδεμίαν γοῦν ἐπίσημον ἔχει ποιότητα, δύναται δὲ καταπλαττομένη μαστοὺς ὀρθίους διαφυλάττειν, φασὶ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι πινομένην.

Περὶ ἐπιμηλίδος.

Ἐπιμηλὶς, στρυφνὸν μὲν τὸ φυτόν ἐστι, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ἀγρία μηλέα. καλεῖται δ' ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγροίκων οὐνέδων, πλεῖστον δὲ ἐν τῇ Καλαβρίᾳ γίγνεται. ὁ καρπὸς δ' αὐτῆς στρυφνὸς μὲν καὶ κακοστόμαχος δὲ, καὶ κεφαλαλγής. ἀναμέμικται γὰρ αὐτῷ τις ἀλλόκοτος ποιότης.

Περὶ ἐρεβίνθου.

Ἐρέβινθος, ὀσπρεῖον φυσῶδες, τρόφιμον, εὐκοίλιον, οὐρητικόν, γάλακτος καὶ σπέρματος γεννητικόν, προτρέπει δὲ καὶ καταμήνια. εἰσὶ δ' οἱ κριοὶ καλούμενοι, τῶν ἄλλων οὐρητικώτεροι. τὸ δ' ἀφέψημα αὐτῶν, τοὺς λίθους τοὺς ἐν νεφροῖς θρύπτει. τὸ δ' ἕτερον γένος τῶν ἐρεβίνθων, καλοῦνται μὲν ὀροβιαῖοι, τῆς δ' αὐτῆς ἐστι δυνάμεως ἐπισπαστικῆς διαφορητικῆς, τμητικῆς, ῥυπτικῆς. εἰσὶ γὰρ θερμοὶ μὲν καὶ μετρίως ὑγροί. μετέχουσι δέ τι καὶ τῆς πικρότητος, δι' ἣν καὶ σπλῆνα, καὶ ἧπαρ, καὶ νεφροὺς ἐκκαθαίρουσι, καὶ ψώρας, καὶ λειχῆνας ἀπορρύπτουσι, καὶ παρωτίδας, καὶ διδύμους σκιρρουμένους διαφοροῦσι, καὶ τὰ κακοήθη δὲ τῶν ἑλκῶν ἰῶνται μετὰ μέλιτος.

Περὶ ἐρεβίνθου ἀγρίου.

Ἐρέβινθος ἄγριος, ἰσχυρότερος εἰς πάντα τοῦ ἡμέρου, τουτέστι θερμότερός τε καὶ ξηραντικώτερος, ὅσον καὶ δριμύτερος τε ἐστὶ καὶ πικρότερος.

Περὶ ἐρείκης.

Ἐρείκη διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως. τῷ δ' ἄνθει μάλιστα καὶ τοῖς φύλλοις αὐτῆς χρηστέον.

Περὶ ἑρπύλλου.

Ἕρπυλλος θερμαντικῆς εἰς τοὔσχατον ἐστὶ δυνάμεως, ὡς καταμήνιά τε καὶ οὖρα κινεῖν. ἔστι δὲ καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἱκανῶς δριμύς.

Περὶ ἐρυσίμου.

Ἐρυσίμου τὸ σπέρμα καθάπερ τῇ γεύσει παραπλήσιον φαίνεται καρδάμῳ, οὕτω καὶ τῇ δυνάμει πυρῶδές τε καὶ θερμαντικὸν ὑπάρχει. ἐπειδὰν δὲ ἐλλείγματι δέῃ χρῆσθαι αὐτῷ, βέλτιον ἐστὶν ὕδατι προβρέξαντα φῶξαι, ἢ εἰς ὀθόνιον ἐνδήσαντα εἶτα σταιτὶ περιπλάσαντα, ὀπτῆσαι. χρήσιμον δ' ἐστὶ μετὰ τῶν ἐλλειγμάτων εἰς τὰς τῶν κατὰ θώρακα, καὶ πνεύμονα γλίσχρων τε καὶ παχέων χυμῶν ἀναπτύσεις. ἀλλὰ καὶ παρωτίδας σκιρρουμένας, καὶ σκληρίας παλαιὰς ἐν μαστοῖς, καὶ διδύμοις ὠφελεῖ. φησὶ δὲ Διοσκουρίδης, ὡς καταπλαττόμενον μεθ' ὕδατος, ἢ μέλιτος, ὀνίνησι τοὺς κρυπτοὺς καρκίνους.

Περὶ ἐρυθροδανοῦ.

Ἐρυθρόδανον. ἔστι δὲ ἡ τῶν βαφέων ἐρυθρὰ ῥίζα στρυφνὴ καὶ πικρὰ τὴν γεῦσιν, ὅθεν ὅσα περ εἴρηται κατὰ τὸ πρὸ τούτου γράμμα ποιεῖν ἐν ταὐτὸν ἀλλήλαις αἱ τοιαῦται συνελθοῦσαι δυνάμεις, ἅπαντα σαφῶς ἐν τῇδε τῇ ῥίζῃ θεάσῃ. καὶ γὰρ καὶ σπλῆνα, καὶ ἧπαρ διακαθαίρει, καὶ οὖρα παχέα, καὶ πολλὰ, καὶ ποτὲ, καὶ αἱματώδη κενοῖ, καὶ δὴ καὶ καταμήνια προτρέπει, καὶ ἀκριβῶς ῥύπτει συμμέτρως ὅσα δεῖται ῥύψεως. ἀλφοὺς γοῦν λευκοὺς ὠφελεῖ μετ' ὄξους ἐπαλειφόμενον. διδόασι δ' αὐτὴν τινὲς καὶ τοῖς ἰσχιαδικοῖς, καὶ τοῖς παραλελυμένοις πίνειν μετὰ μελικράτου.

Περὶ εὐπατορίου.

Εὐπατόριον ἡ πόα, λεπτομεροῦς καὶ τμητικῆς, καὶ ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ἄνευ θερμότητος ἐπιφανοῦς, ὅθεν καὶ τὰς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεις ἐκκαθαίρει. μετέχει δὲ καὶ στύψεως βραχείας, δι' ἣν καὶ τόνον ἐντίθησι τῷ σπλάγχνῳ.

Περὶ εὐφορβίου.

Εὐφόρβιον καυστικῆς ἐστι, καὶ λεπτομεροῦς δυνάμεως ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὀποῖς.

Περὶ ἐφημέρου.

Ἐφήμερον οὐ τὸ δηλητήριον, ὃ καὶ κολχικὸν ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ τὸ ἕτερον, ὃ δὴ καὶ ἴρις ἀγρία καλεῖται. φύλλα μὲν καὶ καυλὸν ἔχει ὅμοιον κρίνῳ, ῥίζαν δὲ μακρὰν οὐ στρογγύλην ὥσπερ τὸ κολχικόν. ἔστι δὲ δακτύλου μὲν μάλιστα τὸ πάχος, στύφουσα δὲ καὶ εὐώδης. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς μικτῆς ἐστι δυνάμεώς τε καὶ κράσεως, ἀποκρουστικῆς τε καὶ διαφορητικῆς. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὰ κατὰ μέρος ἔργα. καὶ γὰρ ὀδονταλγίας ἐστὶν οὐκ ἄπρακτον ἡ γε ῥίζα διάκλυσμα, καὶ φυμάτων ἀναβάσεσί τε καὶ ἀκμαῖς ἁρμόζει τὰ φύλλα. χρὴ δ' ἕψοντας ἐν οἴνῳ, πρὶν ἐκπυῆσαι καταπλάττειν.

Περὶ ἐχίνου.

Ἐχίνου τῆς πόας ὁ καρπὸς στρυφνός, καὶ διὰ τοῦτο ἀποκρουστικῆς καὶ ξηραντικῆς. χρῶνται δ' αὐτῷ πρός τε τὰ τῶν ὀφθαλμῶν ῥεύματα, καὶ πρὸς ὦτα.

Περὶ ζειᾶς.

Ζειά, μεταξύ πως ἐστὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν, πυρῶν τε καὶ κριθῶν, ὡς ἐξ ἐκείνων γινώσκεσθαι.

Περὶ ζιγγιβέρεως.

Ζιγγιβέρεως ἡ ῥίζα χρήσιμός ἐστιν ἣν περ δὴ κομίζουσιν, ὡς ἡμᾶς ἐκ τῆς βαρβάρου. θερμαίνει μὲν οὖν ἰσχυρῶς, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν ὡς τὸ πέπερι. ταύτῃ τοι καὶ λεπτομερέστερον ἧττον αὐτὸ πεπέρεως ὑποληπτέον ὑπάρχειν. ἐλύετο γὰρ ἂν εἰς λεπτὰ μόρια, καὶ διὰ ταχέων ἐνεργείᾳ θερμὸν ἐγίγνετο καθάπερ ἐκεῖνο. φαίνεται γοῦν ἀκατέργαστός τινος ἔτι, καὶ παχυμερεστέρας οὐσίας μετέχον, καὶ ταύτης οὐ ξηρᾶς καὶ γεώδους, ἀλλ' ὑγρᾶς καὶ ὑδατώδους μᾶλλον. διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ τιτρᾶται ῥᾳδίως, ὅτι μέτεστιν αὐτῆς περιττωματικῆς ὑγρότητος. οὐδὲν γοῦν τοῦτο πάσχει τῶν ἤτοι ξηρῶν ἀκριβῶς, ἢ ὑγρῶν μὲν, ἀλλὰ κατειργασμένην τε καὶ οἰκείαν ἐχόντων ὑγρότητα. τοῦτον τούτῳ καὶ τὸ μακροπέπερι πεπονθὸς, καὶ διὰ τοῦτο παραμένει μέχρι πλείονος, ἡ ἀπὸ ζιγγιβέρεως, καὶ μακροπεπέρεως θερμότης, ἤπερ ἡ ἀπὸ λευκοῦ τε καὶ μέλανος. ὡς γὰρ ἡ ἀπὸ τῶν ξηρῶν καλάμων φλὸξ ἀνάπτεται μὲν ἅμα καὶ παύεται σκιδνᾶται τάχιστα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ξηρῶν τῇ δυνάμει φαρμάκων. ἡ δ' ἀπὸ τῶν ὑγροτέρων ἀνάλογον τοῖς χλωροῖς ξύλοις, καὶ βραδύτερον ἐξάπτεται, καὶ παραμένει μέχρι πλείονος, ὅθεν καὶ ἡ χρεία διάφορος ἑκατέρου τῶν φαρμάκων. ὅταν μὲν γὰρ τὸ πᾶν σῶμα ἐκθερμῆναι βουλώμεθα διὰ ταχέων, ὅσα ταχέως μὲν ἐκθερμαίνει πλησιάζοντα τῷ τοῦ ζῴου θερμῷ, ταχέως δὲ παύεται, φορητέον. ἐπειδὰν δέ τι μόριον ἐψυγμένον ἐκθερμῆναι βουληθῶμεν, ἔμπαλιν πρακτέον, ὅσα βραδέως θερμαινόμενα μέχρι πλείστου παραμένει, ταῦτα προσφέροντα. τὸ μὲν οὖν ζιγγίβερι, καὶ τὸ μακροπέπερι, κἂν εἰ διαφέρει ταύτῃ τοῦ μέλανος πεπέρεως, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον. κάρδαμον δὲ καὶ νάπυ, καὶ θαψία, καὶ ὁ τῶν ἀγρίων περιστερῶν ἀπόπατος, ἐν χρόνῳ τε πλείονι τελέως ἐκπυροῦται, καὶ μέχρι πλείστου παραμένει.

Περὶ ζύθου.

Ζύθος δριμύτερός ἐστι τῶν κριθῶν οὐ σμικρῷ, κακόχυμος ὡς ἂν ἐκ σηπεδόνος γεγενημένος. ἔστι δὲ καὶ φυσώδης, καὶ τὸ μέν τι δριμὺ καὶ θερμαῖνον ἔχον. τὸ πλεῖστον δὲ ψυχρὸν ὑδατῶδες ὀξύ.

Περὶ ζύμης.

Ζύμη λεπτομερὴς μέν ἐστι, καὶ μετρίως θερμή. διὰ τοῦτο τοίνυν ἀλύπως τε καὶ ἀδήκτως ἐπισπᾶταί τε ἅμα τὰ ἐκ τοῦ βάθους, καὶ διαφορεῖ. μέμικται δὲ ἐξ ἐναντίων καὶ ἥδε δυνάμεων, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλά. καὶ γὰρ ὀξύτητος μετέχει ψυχρᾶς, καὶ σηπεδονώδους θερμότητος, καὶ προσέτι τῆς ἀπὸ τῶν ἁλῶν, καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἀλεύρου κατὰ φύσιν.

Περὶ ἡδυόσμου.

Ἡδύοσμον, ἔνιοι δὲ μίνθην προσαγορεύουσιν. ἔστι γὰρ ἑτέρα τις οὐκ εὐώδης μίνθη, ἣν καὶ καλαμίνθην καλοῦσι. δριμεῖαι δ' εἰσὶ γευομένοις ἀμφότεραι, καὶ θερμαὶ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως τῶν θερμαινόντων. ἀσθενεστέρα μὴν ἡ εὐώδης μίνθη τῆς καλαμίνθης, ἐστὶ καὶ ἧττον θερμαντική. καθόλου γὰρ εἰπεῖν, ἡ μὲν ὥσπερ ἀγρία τίς ἐστιν, ἡ δ' ἥμερος, ὥστε διὰ τὴν ἐκ τοῦ κηπεύεσθαι προσοῦσαν ὑγρότητα, καὶ πρὸς ἀφροδίσια παρορμᾷ μετρίως. ὑπάρχει δὲ τοῦτο κοινὸν ἅπασιν οἷς μέτεστιν ὑγρότητος ἡμιπέπτου τε καὶ φυσώδους. διὰ δὲ τὴν τοιαύτην τῆς πόας κρᾶσιν, καὶ κατὰ τῶν ἀποστημάτων ἐπιτιθέασιν ἔνιοι μετ' ἀλφίτων αὐτήν, ὅπερ ἡ καλαμίνθη ποιεῖν οὐ δύναται διὰ τὸ σφοδροτέρως, ἢ τὰ τοιαῦτα θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν. ἔχει δέ τι καὶ πικρὸν καὶ στρυφνὸν ἐν ἑαυτῇ, καὶ τῷ μὲν πικρῷ τὰς ἕλμινθας ἀναιρεῖ. τῷ δὲ στρυφνῷ μεθ' ὀξυκράτους πινομένη τὰς προσφάτους αἱμάτων ἀναγωγὰς ἐπέχει. λεπτομερὴς δ' ἐστὶ τὴν οὐσίαν εἴπερ τις καὶ ἄλλη πόα.

Περὶ ἡδυσάρου.

Ἡδύσαρον ἢ πελεκῖνος. τούτου τοῦ θάμνου τὸ σπέρμα πυῤῥὸν μὲν τὴν χρόαν, ἀμφίστομον καθάπερ οἱ πέλεκυς, πικρὸν καὶ ὑπόστρυφνον φαίνεται, ὅθεν εὐστόμαχόν τ' ἐστὶ πινόμενον. ἐκκαθαίρει τε τὰς ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐμφράξεις. οὕτω καὶ οἱ κλῶνες ὅλου τοῦ θάμνου δρῶσιν.

Περὶ ἡμεροκάλλους.

Ἡμεροκάλλους ἡ ῥίζα παραπλησία τῇ τοῦ κρίνου, κατά τε τὴν ἰδέαν οὖσα, καὶ κατὰ τὴν δύναμιν, ὠφελεῖ παραπλησίως ἐκείνῃ τὰ πυρίκαυστα. καὶ γὰρ διαφορητικῆς ἀτρέμα δυνάμεώς ἐστι, μετὰ τοῦ καὶ ἀποκρουστικόν ἔχειν τι.

Περὶ

Περὶ ἡμιονίτιδος.

Ἡμιονῖτις στύψεως ἅμα σὺν πικρότητι μετέχει, διὸ καὶ σπληνικοὺς ὠφελεῖ σὺν ὄξει πινομένη.

Περὶ ἠριγέροντος.

Ἠριγέρων δύναμιν ἐπίμικτον ἔχει, ψυκτικήν τε ἅμα καὶ μετρίως διαφορητικήν.

Περὶ ἠρυγγίου.

Ἠρύγγιον θερμότητι μὲν, ἢ βραχὺ τῶν συμμέτρων, ἢ οὐδὲν ὑπερέχει, ξηρότητος δὲ λεπτομεροῦς οὐκ ὀλίγης μετέχει.

Περὶ θαλιήτρου.

Θαλίητρον κοριάνῳ μὲν ἔχει τὰ φύλλα παραπλήσια, τὸν καυλὸν δὲ πηγάνου τὸ πάχος. ἡ δύναμις δ᾽ αὐτοῦ ξηραντικὴ χωρὶς δήξεως, ἐπουλοῖ γοῦν τὰ χρόνια τῶν ἑλκῶν.

Περὶ θαψίας.

Θαψία δριμείας ἐστί, καὶ ἰσχυρῶς θερμαντικῆς δυνάμεως σὺν ὑγρότητι. ἕλκεται γὰρ οὖν ἐκ βάθους βιαίως, καὶ αὐτὸ διαφορεῖ τὸ ἑλχθέν. χρόνῳ δὲ ἐργάζεται πλείονι ταῦτα, διὰ τὸ περιττωματικῆς ὑγρότητος ἐμπεπλῆσθαι δαψιλοῦς, δι᾽ ἣν καὶ ταχέως διαφθείρεται.

Περὶ θέρμου.

Θέρμος, ἐσθίεται μὲν ἑψηθείς τε καὶ πολλαῖς ἡμέραις ἐναποθέμενος ὕδατι τὴν πικρότητα, καὶ γίνεται τηνικαῦτα τροφὴ παχύχυμος. ὡς φάρμακον δὲ, ὁ μὲν οὕτως ἐκ τῶν ἐμπλαστικῶν ἐστιν, ὁ δὲ τὴν σύμφυτον πικρότητα ἔχων, ῥυπτικός τε καὶ διαφορητικὸς ὑπάρχειν. ἀναιρεῖ δὲ καὶ ἕλμινθας ἐπιπλαττόμενός τε καὶ μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενος, ἢ μετ᾽ ὀξυκράτου πινόμενος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τὰς ἕλμινθας ἐκβάλλειν πέφυκε. καὶ μέν γε καὶ καταντλούμενον ἔξωθεν, ὀνίνησιν ἀλφοὺς, ἀχῶρας, ἐξανθήματα, ψώρας, γαγγραίνας, ἕλκη κακοήθη, τὰ μὲν τῷ ῥύπτειν, τὰ δὲ τῷ διαφορεῖν, καὶ ξηραίνειν ἀδήκτως. ἐκκαθαίρει δὲ καὶ ἧπαρ, καὶ σπλῆνα μετὰ πηγάνου, καὶ πεπέρεως, ἡδονῆς ἕνεκα λαμβανόμενος. ἐπισπᾶται δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα σὺν σμύρνῃ, καὶ μέλιτος προστιθέμενος. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἄλευρον τῶν θέρμων ἀδήκτως διαφορητικόν. οὐ γὰρ τὰ πελιδνὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ χοιράδας, καὶ φύματα σκληρὰ θεραπεύει, ἐν ὄξει δὲ ἕψειν αὐτὸ χρὴ τηνικαῦτα, ἢ ὀξυμέλιτι, ἢ ὀξυκράτῳ, κατά τε τὰς κράσεις δηλονότι τῶν καμνόντων, καὶ τοῦ πάθους τὴν διαφορὰν ἐξευρίσκοντα τὸ δέον. οὐκ ἔστι δὲ τῆς προκειμένης νῦν ἡμῖν πραγματείας τὰ τοιαῦτα διαιρεῖσθαι. διαφορεῖ δὲ καὶ τὰ πελιδνὰ, καὶ τἆλλα ὅσα πρόσθεν εἴρηται τὸ ἀφέψημα δρᾷν πάντα, καὶ τὸ ἄλευρον ἐργάζεσθαι πέφυκε. καταπλάττουσι δ᾽ ἔνιοι καὶ τοὺς ἰσχιαδικοὺς αὐτῷ.

Περὶ θέρμου.

Θέρμος ἄγριος πικρότερος, καὶ ἰσχυρότερος εἰς ἅπαντα τοῦ ἡμέρου ἐστί, τῆς αὐτῆς ὑπάρχων αὐτῷ κατὰ γένος δυνάμεως.

Περὶ θλάσπεως.

Θλάσπι σπέρμα δριμὺ καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶ τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τὰ ἐντὸς ἀποστήματα ῥήσσει ποτιζόμενον, καὶ καταμήνια κινεῖ, καὶ ἔμβρυα κτείνει, καὶ δι᾽ ἕδραν ἐνιέμενον, ἰσχιάδας ὀνίνησιν αἱματώδη κενοῦν. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλως καθαρτικὸν ἄνωτε καὶ κάτω χολωδῶν, ὀξυβάφου πλῆθος πινόμενον.

Περὶ θρίδακος.

Θρίδαξ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν λάχανον, οὐ μὴν ἐσχάτως γε, οὐδὲ γὰρ ἂν ἐδώδιμον ἦν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν κρηναίων ὑδάτων, ὡς ἂν εἴποι τις μάλιστα ψυχρότητα. διὰ τοῦτο πρὸς μὲν τὰς θερμὰς φλεγμονὰς ἁρμόττει, καὶ πρὸς τὰ μικρὰ, καὶ κοῦφα τῶν ἐρυσιπελάτων, οὐ μὴν τοῖς γε μείζοσιν ἐπαρκεῖν ἱκανή. ἔστι δὲ καὶ ἄδιψον ἔδεσμα. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον ἐπέχει γονοῤῥοίας, ὅθεν καὶ τοῖς ὀνειρώττουσι δίδοται. οὕτω καὶ τὸ τῆς ἀγρίας, ἧς καὶ τὸν ὀπὸν ἀθροίζουσιν, ἄργεμά τε καὶ ἀχλῦς ἀποκαθαῖρον τε, καὶ πρὸς ἐπικαύματα μετὰ γυναικείου γάλακτος ὑπαλειφόμενον.

Περὶ θύμου.

Θύμος τέμνει καὶ θερμαίνει σαφῶς, διὰ τοῦτο καὶ οὖρα, καὶ καταμήνια κινεῖ, καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ, καὶ τὰ σπλάγχνα διακαθαίρει πινομένη, ταῖς τε ἐκ θώρακος καὶ πνεύμονος ἀναγωγαῖς συναίρεται. καὶ τοίνυν ἔν τε τῷ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν, ἐν τῇ τρίτῃ τάξει θετέον αὐτήν.

Περὶ ἰδαίας ῥίζης.

Ἰδαία ῥίζα, καὶ γευομένη μέν ἐστι σφόδρα στρυφνὴ, καὶ τοῖς ἔργοις δὲ πειρωμένῳ τὴν αὐτὴν ἐπιδείκνυται δύναμιν, αἱμοῤῥαγίας τε καὶ κοιλίας ῥεύματα, καὶ δυσεντερίας, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ ὅσα τἆλλα τοιαῦτα θεραπεύουσα, πινομένη τε καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη.

Περὶ ἰξοῦ.

Ἰξὸς ἐκ πλείστης μὲν ἀερώδους τε καὶ ὑδατώδους οὐσίας θερμῆς, ἐλαχίστης δὲ γεώδους σύγκειται. τὸ γοῦν δριμὺ πλέον ἐστὶν ἐν αὐτῷ τοῦ πικροῦ, καὶ τοίνυν καὶ τὰ ἔργα κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῷ. ἕλκει γὰρ ἐκ τοῦ βάθους ἰσχυρῶς ὑγρότητας, οὐ τὰς λεπτὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς παχυτέρας, καὶ ταύτας διαχεῖ τε καὶ διαφορεῖ. ἔστι δὲ τῶν οὐκ εὐθὺς θερμαινόντων φαρμάκων μετὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν, ἀλλὰ χρόνου δεομένων ὥσπερ ἡ θαψία. τοῦτο δ᾽ εἴρηται καὶ πρόσθεν, ὡς τοῖς θερμοῖς κατὰ δύναμιν ὑπάρχει φαρμάκοις, ὅταν ὑγρότητα περιττωματικὴν ἔχῃ δαψιλῆ.

Περὶ ἴου.

Ἴου τὰ φύλλα τὴν ὑδατώδη, καὶ ὑπόψυχρον οὐσίαν ἐπικρατοῦσαν κέκτηται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ καθ᾽ ἑαυτὰ, καὶ μετὰ ἀλφίτων ἐπιπλαττόμενα, τὰς θερμὰς φλεγμονὰς παρηγορεῖ. ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς ἐκκαιομένου, καὶ κατ᾽ ὀφθαλμῶν.

Περὶ ἱππούριδος.

Ἵππουρις στυπτικὴν μετὰ πικρότητος ἔχει ποιότητα, καὶ διὰ τοῦτο ξηραντικὴν ἰσχυρῶς τε ἅμα καὶ ἀδήκτως. τραυ-

ματα οὖν τὰ μέγιστα καταπλαττομένη κολλᾷ, κἂν νεῦρα διατετμημένα τύχῃ, καὶ τὰς καλουμένας ἐντεροκήλας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος, καὶ πρὸς ῥοῦν τὸν γυναικεῖον, καὶ μάλιστα τὸν ἐρυθρόν, ἔτι τε δυσεντερίας καὶ τἆλλα τὰ κατὰ τὴν γαστέρα ῥεύματα, γενναῖόν ἐστι φάρμακον ἡ πόα πινομένη δι' ὕδατος, ἢ οἴνου. γράφουσι δ' ὑπὲρ αὐτῆς τινες, ὡς καὶ λύσεως ἰάσατό ποτε, καὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων τραύματα ὁ χυλὸς αὐτῆς. αἱμορραγίας τε τὰς ἐκ ῥινῶν ὠφελεῖ, καὶ κατὰ τὴν γαστέρα ῥοιώδη πάθη, σὺν τινὶ τῶν αὐστηρῶν οἴνων πινόμενος, καὶ δι' ὕδατος ἂν πυρέττοντες τύχωσιν.

Περὶ ἱππομαράθρου.

Ἱππομάραθρον, ἅμα τῷ μαράθρῳ περὶ τούτου ῥηθήσεται.

Περὶ ἰσάτιδος.

Ἰσάτις ἡ μὲν ἥμερος ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται, ξηραντικῆς ἰσχυρῶς ἐστι δυνάμεως, οὐδέπω δακνούσης. ἔστι γὰρ πικρά τε ἅμα καὶ στυπτική. ταῦτά τοι καὶ τὰ μεγάλα τραύματα τῶν σκληρῶν σωμάτων κολλᾷ, κἂν ἐν ταῖς τῶν μυῶν ᾖ κεφαλαῖς, καὶ κατὰ τῶν αἱμορραγούντων ὠφελίμως ἐπιπλάττεται, καὶ τοὺς οἰδηματώδεις ὄγκους θαυμαστῶς διαφορεῖ τε ἅμα καὶ προστέλλει, καὶ πρὸς πάντα τὰ κακοήθη ἕλκη θαυμαστῶς ἀνθίσταται, κἂν σήπηται κἂν διαβιβρώσκηται. εἰ δέ ποτε ἡ τοῦ κάμνοντος φύσεως ἰσχυρότερος φαίνοιτο, μιγνύναι χρὴ τοῖς φύλλοις αὐτῆς λεανθεῖσιν, ἢ ἄρτον, ἢ κρίθινον ἄλευρον, ἢ πύρινον, ἢ ἄλφιτα κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ἐν ἑκάστῳ διαθέσιν. ἡ δὲ ἀγρία ἰσάτις ἔχει τι δριμὺ σαφὲς ἤδη, κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἡμέρου ξηραντικωτέρα γενομένη, πρὸς τὰς ὑγρὰς σηπεδόνας ἰσχυροτέρως ἀνθίσταται. τὰ δ' ἄλλα τὰ προειρημένα χείρων ἐστίν, ἀμετροτέρως γὰρ ἤδη, καὶ μετὰ τοῦ δάκνειν ξηραίνει. τὰ τοιαῦτα δ' ἐρεθίζεται, καὶ φλεγμονώδη γίνεται. διὰ δὲ τὸ ἰσχυρὸν τῆς δυνάμεως, καὶ τοῖς σπληνικοῖς ὑπάρχει χρήσιμος, ὅπω τῆς ἑτέρας ὠφελούσης.

Περὶ ἰσοπύρου.

Ἰσόπυρον ἢ φασίολον, σπέρμα πικρὸν καὶ ὑπόστρυφνον ἔχει. ῥύπτει τοιγαροῦν καὶ τέμνει τοὺς παχεῖς χυμούς, μετὰ τοῦ συνάγειν καὶ σφίγγειν τὰ σώματα. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς ἐκ θώρακος ἀναπτύσεσι συναίρεται, καὶ ἧπαρ ἐκκαθαίρει, καὶ αἱμοπτυϊκοῖς οὐκ ἀντιπράττειν, ἀλλ' ἔτι καὶ προσωφελεῖν πεπίστευται. διὰ γὰρ τὸ μικτὸν τῆς κράσεως, ἁρμόττειν δοκεῖ, καὶ πρὸς τὰ ἐναντία.

Περὶ ἰτέας.

Ἰτέας χρήσαιτο μὲν ἄν τις, καὶ τοῖς φύλλοις εἰς τραυμάτων ἐναίμων κόλλησιν, οὐ μὴν ἀλλὰ τῷ ἄνθει μάλιστα αὐτῆς ἁπάντων σχεδὸν οἱ ἰατροὶ χρῶνται πρὸς ἐμπλάστρου ξηραινούσης σκευασίαν. ἔστι γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν ξηραντικὴ καὶ ἄδηκτος, ἔχει δὲ καὶ στύψιν. ἔνιοι δὲ καὶ χυλὸν ἐξ αὐτῶν ποιοῦντες, ἄδηκτον καὶ ξηραῖνον ἴσχουσι φάρμακον εἰς πολλὰ χρήσιμον. οὐδὲν γάρ ἐστι πολυχρηστότερον ἀδήκτου, καὶ ξηραίνοντος φαρμάκου στύφοντος ὀλίγον, ὡς κἂν τοῖς περὶ συνθέσεως τῶν φαρμάκων ἀκριβέστερον δειχθήσεται. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τοῦ δένδρου παραπλήσιος ὑπάρχει, τῇ τε τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν φύλλων δυνάμει. πλὴν ὅσα ξηρότερός ἐστι τὴν κρᾶσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ πάντες οἱ φλοιοί. ἀλλὰ τοῦτον γε καίουσιν ἔνιοι, καὶ χρῶνται τῇ τέφρᾳ πρὸς ὅσα περ ἂν ἰσχυρῶς δέωνται ξηραίνειν. τοὺς γοῦν καλουμένους ἥλους καὶ τύλους, ἔτι μυρμηκίας, ἐξαιροῦσιν αὐτὴν δεύοντες ὄξει δριμεῖ. ἔνιοι δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνθήσεως ἐντέμνοντες τὸν φλοιόν, ὀπὸν ἀθροίζουσί τινα, καὶ χρῶνται πρὸς τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα, ῥυπτικῷ τε ἅμα καὶ λεπτομερεῖ φαρμάκῳ. χρήσαιτο δ' ἄν τις καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ τοιούτῳ γε ὄντι αὐτῷ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ἕβδομον τοῦτο περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπόμνημα γράφοντες, ἀναγκαῖον ἡγούμεθα προειπεῖν, ὡς μόνοις ἔσοιτο σαφὲς ὅσοι τοῖς ἔμπροσθεν ὡμίλησαν, οὐκ ἐν παρέργῳ. τοὺς δ' ἄλλους ἡγοῦμαι παρακούσεσθαι μᾶλλον, ἢ μαθήσεσθαί τι τῶν ἐν αὐτῷ λεχθησομένων, καὶ αὐτούς τε σφαλήσεσθαι, καὶ ἡμᾶς ἴσως ἐπηρεάσειν, ὡς οὐκ ὀρθῶς τινα γράφοντας. ὅσοι μὲν οὖν σώφρονές εἰσιν, οἶδ' ὅτι πεισθήσονται, καὶ εἴπερ ὅλως πεφροντίκασι τῆς προειρημένης θεωρίας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀναλέξονται τὴν ὅλην πραγματείαν. ὅσοι δὲ περίεργοι μᾶλλον, ἢ φιλομαθεῖς ὑπάρχουσιν, ἀπειθήσουσι τῇ προρρήσει. καὶ οὐδὲν ἴσως θαυμαστόν, εἴγε καὶ μυστηρίων βίβλους ἐτόλμησαν ἔνιοι τῶν ἀμυήτων ἀναγινώσκειν, ἀλλ' οὔτ' ἐκείνας ἔγραψαν οἱ γράψαντες τοῖς βεβήλοις, οὔτ' ἐγὼ ταῦτα τοῖς μήπω περὶ τὰ πρῶτα γεγυμνασμένοις. εἰρήσονται ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, καὶ τῷ μετ' αὐτὸ τῶν ὑπολοίπων φυτῶν αἱ πρῶται δυνάμεις, τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας κἀνταῦθα κατὰ τὴν τάξιν τῶν γραμμάτων ποιησαμένων ἡμῶν ἀφ' ὧν ἄρχονται. ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τοῦδε μέχρι τοῦ ι΄, προήλθομεν. ἐνταυθοῖ δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ κ΄ ποιησόμεθα, τοσοῦτον ἔτι προαναμνήσαντες, ὡς εἰς τὰς προαποδεδειγμένας ἀρχὰς ἀνάξομεν ἅπαντα. τὸ γὰρ ἤδη τοσόνδε θερμόν, ἢ ψυχρόν, ἢ ὑγρόν, ἢ ξηρόν, ἢ λεπτομερές, ἢ παχυμερὲς ὑπάρχειν ἕκαστον τῶν φαρμάκων, αἱ διαφοραὶ τῶν κατὰ μέρος ἐνεργειῶν αὐτῶν γίγνονται. τὸ δ' ἐπὶ τοσόνδε προήκειν ἐν ἑκάστῳ τῶν προειρημένων ἄρρητόν ἐστι, πρός γε τὴν ἀκριβεστάτην ἀλήθειαν. ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τοῦτο περιλαβεῖν ἐπειράθημεν ὅροις σαφέσιν, ἱκανοῖς εἰς τὴν χρείαν τῆς τέχνης, ἓν μὲν τῷ γένος φαρμάκων ἐπιδείξαντες, εἰς ὁμοίαν τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀφικνούμενον κρᾶσιν, ἐπειδὰν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς θερμότητος ἀρχήν τινα δέξεται μεταβολῆς τε καὶ ἀλλοιώσεως. ἕτερον δὲ θερμότερον ἢ καθ' ἡμᾶς γιγνόμενον, οὗ τέτταρας ἔδοξε ποιήσασθαι τάξεις· πρώτην μὲν τὴν ἀσαφῆ πρὸς αἴσθησιν, ὡς λόγου δεῖσθαι τοῦ φωράσαντος, ἑτέραν δ' ἐπ' αὐτῇ δευτέραν ἤδη πως σαφῆ πρὸς αἴσθησιν, ἄλλην δὲ τρίτην θερμαίνουσαν μὲν ἰσχυρῶς, οὐ μὴν ἤδη γέ πως καίουσαν, ἐφ' ᾗ τετάρτην τε καὶ ὑστάτην, τὴν καυστικήν. οὕτω δὲ καὶ τῶν ψυχόντων πρώτην μὲν τὴν

τάξιν

τάξιν τῶν λόγου δεομένων εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ψύχειν, δευτέραν δὲ τῶν αἰσθητῶς ψυχόντων, καὶ τρίτην τῶν ἰσχυρῶς, καὶ τετάρτην τῶν νεκρούντων. ἀνάλογον δὲ ταύταις, καὶ περὶ τῶν ὑγραινόντων καὶ ξηραινόντων.

Περὶ καλαμίνθης.

Καλαμίνθη λεπτομερὴς τὴν οὐσίαν ἐστὶ, καὶ θερμὴ καὶ ξηρὰ τὴν κρᾶσιν, ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως κατ' ἀμφοτέρας τὰς ποιότητας. ἐναργῆ τούτων τὰ γνωρίσματα, τά τε τῇ γεύσει φαινόμενα, καὶ τὰ διὰ τῆς πείρας γιγνωσκόμενα. τῇ μὲν γὰρ γεύσει, δριμεῖά τε καὶ θερμὴ σαφῶς ἐστὶ, καὶ βραχύ τι παντελῶς ὑπόπικρον ἔχει. πειρωμένοις δ' αὐτῆς, καὶ προσάγουσι τῷ σώματι, πρῶτον μὲν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη, λίαν θερμαίνει τε καὶ δάκνει, καὶ ἀμύττει τὸ δέρμα, καὶ τελευτῶσα καὶ ἕλκος ἐργάζεται. λαμβανομένη δὲ εἴσω τοῦ σώματος, αὐτή τε καθ' ἑαυτὴν ξηρὰ, καὶ διὰ μελικράτου θερμαίνει τε σαφῶς καὶ ἱδρῶτας κινεῖ, καὶ διαφορεῖ καὶ ξηραίνει τὸ πᾶν σῶμα. διὰ τοῦτο γοῦν αὐτῇ τινὲς ἐχρήσαντο, καὶ πρὸς τὰ κατὰ περίοδον ῥίγη, ἔξωθεν μὲν ἐναφεψόντες ἐλαίῳ καὶ συναλείφοντες ὅλον τὸ σῶμα μετὰ τρίψεως γενναίως, ἔσωθεν δὲ λαμβάνοντες ὡς εἴρηται. καὶ μήν γε καὶ κατὰ τῶν ἰσχίων καταπλάττουσιν τινὲς αὐτὴν, ἐπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν ἀρρωστημάτων, ὡς γενναῖον βοήθημα. καὶ γὰρ ἕλκει τὰ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, καὶ θερμαίνει σύμπαν τὸ ἄρθρον, ἐπικαίει τε σαφῶς τὸ δέρμα καὶ καταμήνιά τε πινομένη καὶ προστιθεμένη προκαλεῖται πάνυ δραστηρίως. ἀγαθὸν δὲ καὶ τῶν ἐλεφαντιώντων φάρμακον, οὐ μόνον τῷ γενναίως διαφορεῖν τοὺς λεπτοὺς χυμοὺς, ἀλλὰ καὶ τῷ λεπτύνειν καὶ τέμνειν ἰσχυρῶς τοὺς παχεῖς, οἷόν περ εἰσὶν οἱ τὸ τοιοῦτο νόσημα γεννῶντες, οὕτω δὲ καὶ οὐλὰς μελαίνας λαμπρύνει, καὶ ὑπώπια διαφορεῖ. κάλλιον δ' ἐπὶ τῶν τοιούτων χλωρὰν ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσαν, καταπλάττειν αὐτὴν μᾶλλον ἢ ξηράν. ἰσχυροτέρα γὰρ ξηρανθεῖσα γίγνεται, καὶ καίειν ἑτοιμοτέρα. τῷ δ' εἶναι τοιαύτη καὶ πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων θηρίων δήγματα παραλαμβάνεται, καθάπερ τά τε καυτήρια, καὶ ὅσα τῶν φαρμάκων ἐστὶ θερμὰ καὶ δριμέα καὶ λεπτομερῆ, καὶ ῥᾳδίως ἐκ τοῦ βάθους ἐπισπώμενα πρὸς ἑαυτὰ τὴν παρακειμένην ἅπασαν ὑγρότητα. ἡ δὲ συνοῦσα πικρότης αὐτῇ, βραχεῖα μέν ἐστι παντελῶς. δρᾷ δ' ἅπερ ἡ ἰσχυροτάτη πρὸς ἔνια, διὰ τὸ συνεῖναι σφοδρᾷ θερμότητι μετὰ λεπτομεροῦς οὐσίας. οὕτω γοῦν ἀσκαρίδας τε καὶ ἕλμινθας ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνιέμενός τε καὶ πινόμενος ἀναιρεῖν πέφυκε. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας, ἢ εἴπου καθ' ἕλκος σηπεδονώδους ἑτέρωθι τοῦ σώματος ἡ τοιαύτη γένοιτο διάθεσις. οὕτω δὲ καὶ τὰ κυόμενα πινομένη τε καὶ προστιθεμένη, διαφθείρει τε καὶ ἐκβάλλει. ἡ μὲν οὖν τμητικὴ δύναμις ὑπάρχει, διά τε τὸ θερμὸν αὐτῆς καὶ λεπτομερὲς καὶ πικρὸν, ἡ δὲ ῥυπτικὴ διὰ τὸ πικρὸν μόνον. καὶ τοίνυν ὀνίνησι τοὺς μὲν ἀσθματικοὺς διὰ πάντα τὰ εἰρημένα. τοὺς δ' ἰκτεριώδεις, διὰ τὴν πικρότητα μάλιστα, καθάπερ καὶ τἄλλα σχεδὸν ἅπαντα τὰ πικρὰ τῷ ῥύπτειν τε καὶ καθαίρειν τὰς κατὰ τὸ ἧπαρ ἐμφράξεις. ἔστι δ' εἰς ἅπαντα τὰ εἰρημένα πρακτικωτέρα ἡ ὄρειος.

Περὶ καλάμου ἀρωματικοῦ.

Κάλαμος ἀρωματικὸς, καὶ στύψεως βραχείας, καὶ δριμύτητος ἐλαχίστης μετέχει. τὸ δὲ πλεῖστον αὐτοῦ γεώδους οὐσίας ἐστὶ καὶ ἀερώδους, εὔκρατον ἐν τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα συζυγίᾳ. ὅθεν οὐρητικός τε μετρίως ἐστὶν, καὶ ταῖς πρὸς ἧπαρ καὶ στόμαχον ἐπιτιθεμέναις μίγνυται δυνάμεσιν. εἴς τε τὰς τῆς ὑστέρας πυρίας ὅσαι φλεγμονῆς ἕνεκεν, ἢ καταμηνίων ἐρεθισμοῦ παραλαμβάνονται χρησίμως μίγνυται. κείσθω τοίνυν δευτέρας τάξεως τῶν θερμαινόντων, καὶ ξηραινόντων, καὶ σφοδρότερόν γε ξηραινόντων ἢ θερμαινόντων. ἔχει δέ τι καὶ λεπτομερὲς, ὥσπερ καὶ τἄλλα σύμπαντα ἀρώματα. ἀλλ' ἐκείνων μὲν τοῖς πλείστοις πάμπολυ τὸ λεπτομερὲς ὑπάρχει, τῷ καλάμῳ δ' οὐ πολύ.

Περὶ καλάμου φραγμίτου.

Καλάμου φραγμίτου τὴν ῥίζαν σὺν βολβοῖς ἀκίδας καὶ σκόλοπας ἐκ βάθους ἐπισπᾶσθαι τινὲς ἔγραψαν, ὡς ἂν ἑλκτικῆς τινὸς ὑπαρχούσης αὐτῇ δυνάμεως. οὐ μὴν ἡμεῖς γε ἐπειράθημεν, ὅσον μέν τοι τῇ γεύσει τεκμήρασθαι, ῥυπτικῆς ἔχει δυνάμεως οὐκ ὀλίγης, ἥκιστα δριμείας. τὰ μέν τοι φύλλα τῆς ῥυπτικῆς καὶ ταῦτα δυνάμεως. ὁ φλοιὸς δὲ αὐτοῦ καυθεὶς, λεπτομεροῦς ἱκανῶς καὶ διαφορητικῆς γίνεται δυνάμεως, ἔχων τι καὶ ῥυπτικὸν, ὥστε καὶ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν, καὶ πλέον γε ξηραίνειν ἢ θερμαίνειν. φυλάττεσθαι δ' αὐτοῦ προσήκει τὴν καλουμένην ἀνθήλην. ἐμπίπτουσα γὰρ τοῖς ὠσὶν ἐμπλάττεται ἀπολύτως, καὶ κακοῖ τὴν ἀκοὴν, ὥστε κωφώσεις ἐργάζεσθαι πολλάκις.

Περὶ καγκάνου.

Καγκάνου ἡ ῥίζα δυνάμεως μέν ἐστιν ἀδήκτου τε καὶ μετρίως ξηραντικῆς οὐσίας, καὶ παχυμεροῦς ἐμπλαστικῆς. ὅθεν οἴνῳ βρεχομένη, καθάπερ ἡ τραγάκανθα καὶ ἐκλειχομένη, τὰς τῆς ἀρτηρίας ἰᾶται τραχύτητας, οὐδὲν δ' ἧττον εἰ καὶ διαμασήσαιτό τις αὐτὴν, ὁ περιρρέων χυλὸς ὀνίνησι τὴν ἀρτηρίαν ὁμοίως τῷ τῆς γλυκυρρίζης.

Περὶ καννάβεως.

Καννάβεως ὁ καρπὸς ἄφυσός τε καὶ ξηραντικὸς εἰς τοσοῦτον ἐστὶν, ὡς εἰ πλείων βρωθείη, ξηραίνειν τὴν γονήν. ἔνιοι δὲ χλωρὸν αὐτὸν χυλίζοντες, εἰς ὤτων ἀλγήματα χρῶνται τὰ κατ' ἔμφραξιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ γινόμενα.

Περὶ καπνίου.

Κάπνιος οἱ δὲ καπνὸν ὀνομάζουσι, δριμείας ἅμα καὶ πικρᾶς μετέχει ποιότητος, οὐκ ἀπήλλακται δὲ παντάπασιν οὐδὲ τῆς στρυφνῆς, ὅθεν οὖρά τε χολώδη προτρέπει πολλὰ, καὶ τὰς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεις τε καὶ ἀτονίας ἰᾶται, καὶ ὁ χυλὸς δ' αὐτῆς ὀξυδερκής ἐστιν, καὶ ἐπισπώμενος, οὐκ ὀλίγον δάκρυον ὥσπερ ὁ καπνὸς, ἐντεῦθεν δ' αὐτῇ καὶ τοὔνομα. ἐχρῆτο δ' αὐτῇ τις ἰδιώτης καὶ ὡς στόμαχον ῥωννυούσῃ μετὰ τοῦ καὶ γαστέρα λαπάσσειν. ἐξήραινεν γὰρ τὴν πόαν πρότερον, καὶ ἀπετίθετο, καὶ οὕτως ἀπέπασσεν ὑπαγωγῆς μὲν ἕνεκα μελικράτῳ. ῥωννύναι δὲ βουλόμενος τὸν στόμαχον, οἴνῳ κεκραμένῳ.

Περὶ καππάρεως.

Καππάρεως ὁ μὲν τῆς ῥίζης φλοιὸς ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα, δευτέραν δὲ τὴν δριμεῖαν, ἐφεξῆς δὲ ταύτῃ τὴν στρυφνήν. ᾧ καὶ δῆλον, ὡς ἐκ διαφόρων τε καὶ μαχομένων σύγκειται δυνάμεων. ῥύπτειν μὲν γὰρ δύναται καὶ διακαθαίρειν τε καὶ τέμνειν τῇ συνούσῃ πικρότητι, θερμαίνειν δὲ καὶ τέμνειν καὶ διαφορεῖν τῇ δριμύτητι, συνάγειν δὲ καὶ πιλεῖν καὶ σφίγγειν τῇ στρυφνότητι, καὶ διὰ τοῦτο σπλῆνας μὲν σκιῤῥώδεις, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ὀνίνησιν, ἔξωθεν δὲ τοῖς ἐπιτηδείοις πλάσμασιν μιγνύμενον, ἔσω δὲ τοῦ σώματος λαμβανόμενον. ἤτοι ἀφεψημένον ἐν ὄξει καὶ ὀξυμέλιτι καὶ τοῖς τοιούτοις, ἢ ξηρὸν κεκομμένον ἀναμιγνύμενον αὐτοῖς. καὶ γὰρ δὴ καὶ κενοῖ φανερῶς τοὺς γλίσχρους καὶ παχεῖς χυμοὺς οὕτω ληφθέν, οὐ δι᾽ οὔρων μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ γαστέρα. πολλάκις δὲ καὶ αἱματώδη διαχωροῦσιν, ἐφ᾽ οἷς οἵ τε σπλῆνες ὀνίνανται, καὶ αἱ κατ᾽ ἰσχίον ὀδύναι. καὶ μὲν δὴ καὶ καταμήνια κινεῖ, καὶ ἀποφλεγματίζει, καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι βοηθεῖ. τὸ δ᾽ ὅτῳ χρὴ πόματι μιγνύειν αὐτὴν ἐφ᾽ ἑκάστου τῶν παθῶν, οὐ τῆς προκειμένης πραγματείας ἐστίν, ἀλλ᾽ ἤτοι τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, ἢ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, καὶ καταπλαττόμενος δὲ τοῖς κακοήθεσιν ἕλκεσι τῆς ῥίζης ὁ φλοιὸς, ἀγαθὸν φάρμακον, ὡς ἂν ἀποῤῥύπτειν τε δυνάμενος αὐτὰ καὶ ξηραίνειν ἰσχυρῶς, καὶ τοὺς τῶν ὀδόντων τε πόνους διὰ τὰς προειρημένας ὠφελεῖ ποιότητας. ἐνίοτε μὲν ὄξει συνεψηθεὶς, ἐνίοτε δ᾽ οἴνῳ, πολλάκις δ᾽ αὐτὸς μόνος ἐνδακνόμενος. ἔστι δὲ οὐδὲ τούτων τοὺς καιροὺς διορίσαι τῆς ἐνεστώσης πραγματείας. οὐ γὰρ τοῦτο πρόκειται νῦν, ἀλλ᾽ ἐξ ἑκάστου τῶν ἐπὶ μέρους ἔργων ἔνδειξιν τινὰ λαβεῖν τῶν δυνάμεων αὐτῆς, ἀναγαγόντα τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένας ἀρχάς. εὔδηλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὡς τμητική τις ἐν αὐτῇ δύναμίς ἐστιν καὶ ῥυπτική, καὶ διαφορητική, καὶ συνακτική. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀλφοὺς ἀφαιρεῖ σὺν ὄξει καὶ χοιράδας, καὶ ὄγκους σκληροὺς διαφορεῖ τοῖς ἐπιτηδείοις πρὸς ταῦτα φαρμάκοις μιγνυμένη. τῷ δὲ φλοιῷ τῆς ῥίζης ὁ καρπὸς ἀνάλογον ἔχει δυνάμεως, πλὴν ὅσον ἀσθενέστερός ἐστιν εἰς ἅπαντα. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καυλὸς αὐτῶν, ὁμοίας εἰσὶ δυνάμεως, καὶ ἔγωγε ποτὲ τοῖς φύλλοις οἶδα, διαφορήσας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις χοιραδώδη σκληρότητα. μιγνύμεν δ᾽ αὐτοῖς δηλονότι τῶν ἀμβλυνόντων τι τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ καὶ τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας ὁ χυλὸς ἀναιρεῖ διὰ τὴν πικρότητα. ἡ δ᾽ ἐν τοῖς θερμοῖς πάνυ χωρίοις γεννωμένη κάππαρις, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν Ἀραβίᾳ πολὺ τῆς παρ᾽ ἡμῖν ἐστι δριμυτέρα, ὥστε καὶ τῆς καυστικῆς ἐπὶ πλέον μετέχει δυνάμεως.

Περὶ καρδάμου.

Καρδάμου τὸ σπέρμα καυστικῆς μετέχει δυνάμεως ὥσπερ τὸ νάπυ, καὶ διὰ τοῦτο ἰσχιάδας, κεφαλαλγίας, καὶ ὁτιοῦν ἄλλο τῶν δεομένων φοινίξεως ἐκθερμαίνουσιν αὐτῷ καθάπερ τῷ νάπυϊ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς τοὺς ἀσθματικοὺς διδομένοις φαρμάκοις, ὡς ἂν δηλονότι τέμνειν ἰσχυρῶς τοὺς παχεῖς χυμοὺς δυνάμενον, ὥσπερ καὶ τὸ νάπυ. προσέοικε γὰρ ἐκείνῳ τὰ πάντα. καὶ ἡ πόα δὲ ξηρὰ μὲν γενομένη, παραπλησίας ἐστὶ τῷ σπέρματι δυνάμεως. ὑγρὰ δὲ ἔτι καὶ χλωρὰ, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος ἀπολείπεται πάμπολυ, καὶ οὕτως ἐστὶ μέτριος ἐν τῷ τοιῷδε τὴν δῆξιν, ὥστε καὶ μετ᾽ ἄρτου δυνατὸν αὐτῇ χρῆσθαι καθάπερ ὄψῳ.

Περὶ καρδαμώμου.

Καρδάμωμον. ἔστι μὲν ἀμέλει καὶ τοῦτο θερμῆς ἱκανῶς δυνάμεως, οὐ μὴν οὕτως ἰσχυρῶς ὡς τὸ κάρδαμον, ἀλλ᾽ εὐωδέστερόν τε καὶ ἀρωματικώτερον ὑπάρχει καρδάμου, τοσοῦτον καὶ τῆς θερμῆς δυνάμεως ἀσθενεστέρας μετείληφεν. οὐ μὴν ἀλλ᾽ οὖν ἱκανόν ἐστιν καὶ αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ καταπλασσόμενον, ἔχει δέ τι καὶ πικρότητος ἐμφερόμενον ἑαυτῷ, δι᾽ ἣν καὶ τὰς ἕλμινθας ἀναιρεῖ, καὶ ψώρας ἰσχυρῶς ἀποῤῥύπτει καὶ σὺν ὄξει.

Περὶ κάρου.

Κάρου τὸ σπέρμα θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν. δριμεῖαν, μετρίως ἔχον τὴν ποιότητα. ταῦτα τοι καὶ ἄφυσόν ἐστι καὶ οὐρητικὸν, οὐ τὸ σπέρμα μόνον, ἀλλὰ τὸ φυτόν.

Περὶ κασίας.

Κασία ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὴς ἱκανῶς. ἐν δὲ τῇ γεύσει, πλεῖστον μὲν ἐν αὐτῇ τὸ δριμὺ, βραχὺ δέ τι καὶ στύφον, ὥστε καὶ διὰ ταῦτα ταῦτα τέμνει τε ἅμα καὶ διαφορεῖ τὰ κατὰ τὸ σῶμα, περιττὰ, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ῥώμην ἀντίθησι τοῖς ὀργανοῖς. ἐπιτήδειος δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν καταμηνίων ἐπισχέσεις ἐστὶν, ὅταν ὑπὸ πλήθους τε ἅμα καὶ πάχους τῶν περιττωμάτων, αὐτάρκως κενοῦσθαι κωλύεται.

Περὶ καρύων.

Κάρυα. τὸ δένδρον ἔχει μέν τι κἂν τοῖς βλαστοῖς κἂν τοῖς φύλλοις στυπτικόν. ἐναργὲς δὲ καὶ πλεῖστον ἐν τῷ τοῦ καρύου λέμματι προσφάτῳ τε καὶ ξηρῷ, χρῶνται γοῦν αὐτῷ διὰ τοῦτο καὶ οἱ βαφεῖς. ἡμεῖς δὲ καὶ ἐκθλίβοντες αὐτὰ καὶ τὸν χυλὸν, ὁμοίως τῷ τῶν μόρων τε καὶ βάτων ἕψοντες σὺν μέλιτι, στοματικῷ χρώμεθα φαρμάκῳ, καὶ πρὸς τἆλλα πάντα πρὸς ἅπερ ἁρμόττουσιν οἱ προειρημένοι χυλοί. τοῦ καρύου δ᾽ αὐτοῦ, τὸ μὲν ἐδώδιμον, ἐλαιῶδές τέ ἐστιν καὶ λεπτομερὲς, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ ἐκχυλοῦται ῥᾳδίως, καὶ μᾶλλον ὅσῳπερ ἂν ἀποκείμενον χρονίζῃ τοιοῦτον γίνεται. ἔλαιον γοῦν ἐκθλίψαι δυνατόν ἐστιν ἐξ αὐτοῦ παλαιουμένου. τηνικαῦτα δὲ καὶ διαφορητικὸν ἱκανῶς γίγνεται, ὥστε τινὲς καὶ γαγγραίνας αὐτῷ καὶ ἄνθρακας καὶ αἰγίλωπας ἰῶνται. τινὲς δὲ καὶ πρὸς τὰ νευρότρωτα χρῶνται. πρόσφατον δ᾽ ὑπάρχον, ἔχει τι καὶ τῆς στυφούσης ποιότητος. τὸ δ᾽ ἀτελὲς ἔτι καὶ μηδέπω ξηρὸν, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καρποῖς ὅσοι χλωροὶ, πλῆρες ἐστὶν ὑγρότητος ἡμιπέπτου. τὸ μέντοι λέπος αὐτοῦ τὸ ξηρὸν καὶ καυθὲν, λεπτομερές τε γίνεται καὶ ξηραντικὸν, καὶ ἀδηκτὸν φάρμακον. ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι γένος καρύων μικροτέρων, ἃ δὴ ποντικὰ προσαγορεύεται, πλείονος μετέχον τῆς γεώδους οὐσίας ψυχρᾶς, ὥστε καὶ αὐστηρότερον γευομένῳ, τό τε φυτὸν αὐτὸ, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ φλοιὸς φαίνεται. τὰ δ᾽ ἄλλα παραπλήσια ὑπάρχει τῷ μεγάλῳ καρύῳ τῷ καλουμένῳ πρός τινων βασιλικῷ. προσαγορεύεται δὲ τὸ μικρὸν τοῦτο κάρυον ὑπὸ τῶν πολλῶν, λεπτοκάρυον.

Περὶ καυκαλίδος.

Καυκαλίς. ἔνιοι δὲ αὐτὸ δαῦκον ἄγριον ὀνομάζουσιν. ἔστι γὰρ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν. θερμαίνει τε γὰρ ὡς ἐκεῖνο καὶ ξηραίνει καὶ διουρεῖ, καὶ ταριχεύεταί γε εἰς ἀπόθεσιν.

Περὶ καρπησίου.

Καρπήσιον ὅμοιον μὲν ὑπάρχει τῷ καλουμένῳ φοῦ, κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν δύναμιν. ἐπιπλέον δ' ἐστὶ λεπτομερές, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκείνου ῥύπτει τὰς τῶν σπλάγχνων ἐμφράξεις, καὶ οὖρα κινεῖ καὶ νεφροὺς ἐκκαθαίρει λιθιῶντας. οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε λεπτομερές ἐστιν, ὡς ἀντὶ κινναμώμου χρῆσθαι μὴ παρόντος, ὥσπερ ὁ Κόϊντος ἔπραττεν. ἄμεινον μὲν οὖν ἐστιν, τὸ ποντικὸν καρπήσιον τοῦ λαερτικοῦ, οὐ μὴν οὐδ' αὐτὸ πλησίον κινναμώμου τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρίστης κασίας οὐκ ὀλίγῳ λειπόμενον. ὠνόμασται δ' ἑκάτερον ἀπό τινων ὀρῶν τῆς Παμφυλίας ἐν οἷς γεννᾶται, καὶ πλείστων αὐτῶν εὐπορήσαις ἂν ἐν συείῃ.

Περὶ κέγχρου.

Κέγχρος ψύχει μὲν κατὰ τὴν πρώτην τάξιν, ξηραίνει δὲ ἤτοι κατὰ τὴν τρίτην ἐκλελυμένην, ἢ τὴν δευτέραν ἐπιτεταμένην. ἔστι δέ περ καὶ λεπτομερὴς ἐπ' ὀλίγον. ἐξ οὖν τῆς τοιαύτης συστάσεώς τε καὶ κράσεως, ἐσθιόμενος μὲν ὡς ἔδεσμα, παντελῶς ὀλιγότροφόν ἐστιν ἁπάντων σχεδόν τι τῶν σιτηρῶν ἐδεσμάτων. ἀτὰρ οὖν καὶ τὴν κοιλίαν ἀποξηραίνει, ἔξωθεν δὲ ἐπιτιθέμενος διά τε μαρσύππων ἐπιτήδειός ἐστι πυρία τοῖς ἀδήκτως ξηρανθῆναι δεομένοις, καὶ καταπλασσόμενος δὲ ξηραίνειν πέφυκεν, ἱκανῶς μέντοι ψαθυρὸν, καὶ διὰ τοῦτο δύσχρηστον γίγνεται τὸ δι' αὐτοῦ κατάπλασμα.

Περὶ κέδρου.

Κέδρος ἐστὶ μὲν διττὴ κατ' εἶδος. ἡ μὲν ἑτέρα θαμνώδης ὁμοίως ταῖς ἀρκεύθοις, ἡ δ' ἑτέρα δένδρον οὐ μικρόν. εἰσὶ δ' ἀμφότεραι, θερμῆς καὶ ξηρᾶς κράσεως, ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως κατ' ἄμφω, ἡ μέντοι κεδρία (καλεῖται δ' οὕτω τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς κέδρου) καὶ τῆς τετάρτης ἂν ἤδη δόξειεν ἐφάπτεσθαι τάξεως, ἱκανῶς θερμή τε ἅμα καὶ λεπτομερὴς ὑπάρχουσα. τὰς μὲν οὖν ἁπαλὰς σάρκας ἑτοίμως τε ἅμα καὶ ἀνωδύνως σήπει καθάπερ καὶ τἆλλα, τὰ τῆς μὲν αὐτῆς τάξεως ὑπάρχοντα κατὰ τὸ θερμαίνειν, λεπτομερῆ δὲ ταῖς οὐσίαις ὄντα. ἐπὶ δὲ τῶν σκληρῶν, ἐν χρόνῳ τε πλείονι καὶ μόγις ἐνεργεῖ. καλεῖται μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάντα σηπτικά τε καὶ σηπτά. διαφέρει δ' ἀλλήλων, κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. ἔστι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐκ τῆς πρώτης τε καὶ ἀσθενεστάτης τάξεως ἡ κεδρία. τὰ πλεῖστα γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἱκανῶς δραστήρια. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα καὶ τὰς τῶν νεκρῶν σωμάτων διαφθείρει σάρκας. ἡ μέντοι κεδρία ξηραίνει τε καὶ ἄσηπτα διαφυλάττει τὰ τεθνεῶτα σώματα, τὰς μὲν ὑγρότητας αὐτῶν ἐκβοσκομένη τὰς περιττὰς, τῶν στερεῶν δ' οὐχ ἁπτομένη σωμάτων. ἐπὶ δὲ τῶν ζώντων ἡ θερμότης ἡ ἐν τοῖς σώμασι συναυξάνουσα τὴν δύναμιν τῆς κεδρίας, αἰτία γίγνεται τοῦ τὰς ἁπαλὰς σάρκας ὑπ' αὐτῆς διακαίεσθαι. θαυμαστὸν δ' οὐδὲν εἰ τοσαύτη τὴν δύναμιν καὶ φθεῖρας καὶ κονίδας καὶ ἀσκαρίδας καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὠσὶ σκώληκας ἀναιρεῖν πέφυκεν, ἔμβρυά τε προστιθεμένη, τὰ μὲν ζῶντα κτείνει, τὰ δὲ νεκρὰ ἐκβάλλει. καθάπερ οὖν καὶ αὐτὸ τὸ κατὰ συνουσίαν σπέρμα περιαλειφομένη τῷ αἰδοίῳ, καὶ διὰ τοῦτ' ἀτόκιον ἐστὶ φάρμακον, οὕτω χρωμένοις οὐδενὸς δεύτερον, ἄλλα τε πολλὰ κατὰ μέρος ἐργάζεται τοιαῦτα. τεκμήριον γοῦν τοῦ θερμαίνειν ἰσχυρῶς, ὥσπερ κἀπειδὰν τοῖς τῶν ὀδόντων ἐνσταχθῇ τρήμασι, τὸ μὲν γὰρ ἄλγημα πραΰνει, θραύει δ' αὐτούς. λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν οὐλὰς, καὶ τὰς διὰ πάχος ὑγρῶν ἀμβλυωπίας ἰᾶται. τὸ δὲ λιπαρώτατον ἐξ αὐτῆς καὶ ἀκριβῶς ἐλαιωδέστατον, ὃ διὰ τῶν ὑπεραιωρουμένων ἐρίων ἑψομένης ἀθροίζεται, λεπτομερέστερον μὲν γίγνεται τῆς ὅλης κεδρίας, ἧττον δὲ δριμὺ, καίτοι θερμαῖνον οὐχ ἧττον. ἔχει γὰρ ὡς πρὸς τὸ ὑπολειπόμενον τῆς κεδρίας τὸ παχυμερέστερον τὸν αὐτὸν λόγον, ὅνπερ καὶ τὸ ἔλαιον πρὸς τὴν ἀμόργην. ὅθεν ἐκεῖνο μὲν ὡς ἂν παχυμερὲς ὑπάρχον δακνῶδές τ' ἐστὶ καὶ ἀναστομώτερον, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἑλκῶν ἐρεθιστικόν τε ἅμα καὶ φλεγμονῶδες. ἡ δ' ἐλαιώδης κεδρία πραεῖα τὴν δύναμιν ἐστὶν εἰς τοσοῦτον, ὥστε τῇ πείρᾳ μαθόντες οἱ ἰδιῶται τὰ γιγνόμενα τραύματα τοῖς κειρομένοις προβάτοις ὑπὸ τῶν ψαλίδων ἐπαλείφοντες αὐτὴν θεραπεύουσιν, ὥσπερ καὶ τὴν ὑγρὰν πίσσαν. χρῶνται δ' αὐτῇ, καὶ πρὸς τὰς ψώρας τῶν προβάτων καὶ τοὺς κρότωνας. αἱ δὲ κεδρίδες (οὕτω γὰρ ὀνομάζουσι τὸν καρπὸν τῆς κέδρου) μετριωτέραν ἔχουσι τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ ἐσθίεσθαι δύνασθαι. πλείους μέντοι καὶ τούτων εἴ τις προσενέγκαιτο, τήν τε κεφαλὴν ἀλγεῖ καὶ θερμαίνεται καὶ δάκνεται κατὰ τὴν γαστέρα.

Περὶ κενταυρείου τοῦ μεγάλου.

Κενταυρείου τοῦ μεγάλου ἡ ῥίζα, ὥσπερ ἐν τῇ γεύσει ποιότητας ἐναντίας, οὕτω κἀν τῇ χρείᾳ τὰς ἐνεργείας ἐπιδείκνυται. κατὰ μὲν οὖν γεῦσιν δριμεῖά τε ἅμα καὶ στύφουσα φαίνεται μετά τινος βραχείας γλυκύτητος. κατὰ δὲ τὰς ἐνεργείας, ἡ μὲν δριμύτης τὰ τῆς θερμότητος ἔργα διαδείκνυσι, προτρέπουσα καταμήνια, καὶ ἔμβρυα νεκρὰ καταspῶσα, καὶ ζῶντα διαφθείρουσά τε καὶ ἐκβάλλουσα. ἡ δὲ στύψις τὰ τῆς παχυμεροῦς καὶ γεώδους ψυχρότητος, ἔν τε τῷ κολλᾶν τὰ τραύματα, καὶ τοὺς αἱμοπτύοντας ὠφελεῖν. δίδονται δ' αὐτοῖς δραχμαὶ δύο, τοῖς μὲν πυρέσσουσι μεθ' ὕδατος, τοῖς δὲ ἀπυρέτοις μετ' οἴνου. κατὰ δὲ τὴν ἐξ ἁπασῶν τῶν ποιοτήτων ἐνέργειαν, καὶ ῥήγμασιν καὶ σπάσμασιν καὶ δυσπνοίᾳ, καὶ ταῖς πεπαλαιωμέναις ἁρμόττει βηξίν. οὐ γὰρ ἐκκενῶσαι χρὴ μόνον ἐπὶ τούτων τὸ παρὰ φύσιν, ἀλλὰ καὶ ῥῶσαι καὶ ἑνῶσαι τὰ ἐκκαθαρθέντα. εἰς μὲν οὖν τὸ κενῶσαι χρήσιμος ἡ δριμύτης, ὅταν μὴ μόνη μηδ' εἰλικρινὴς ὑπάρχει, ἀλλ' ἤτοι γλυκύτητί τινι μίγνυται, ἢ οὐ πάντως γε πικρότητι. τὸ γὰρ ἰσχυρὸν οὕτω γε καὶ τὸ βίαιον οὐχ ἕξει μεμιγμένης αὐτῇ τινὸς οὐσίας εὐκράτου. τοιαύτη γὰρ ἡ γλυκεῖα. εἰς δὲ τὸ ῥῶσαι καὶ τὸ συναγαγεῖν τὰ κενωθέντα, τῆς στύψεως ἡ χρεία. τὰ δ' αὐτὰ τῇ ῥίζῃ, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐργάζεται, καί τινες ἀντὶ λυκίου χρῶνται τῷ φαρμάκῳ.

Περὶ κενταυρίου μικροῦ.

Κενταυρίου τοῦ μικροῦ μὲν ἡ ῥίζα παντάπασιν ἄπρακτος. οἱ δὲ κλῶνες γε καὶ μᾶλλον τὰ φύλλα τὰ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὰ ἄνθη χρησιμώτατα. κρατεῖ δ' ἐν αὐτοῖς ἡ πικρὰ ποιότης, ὀλίγον τι καὶ στύψεως μετέχουσα, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην κρᾶσιν, ἰσχυρῶς ξηραντικόν ἐστι τὸ φάρμακον ἄνευ δήξεως. ὅτι δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα χρησιμώτερα, καὶ πρόσθεν μὲν εἴρηται, καὶ νῦν δ' οὐδὲν ἧττον ἀναμνῆσαι καιρὸς, ἁπάσας αὐτοῦ τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας διελθόντα. τά τε οὖν μεγάλα τραύματα κολλᾶται καταπλαττόμενα, τῆς πόας αὐτῆς ἔτι προσφάτου, καὶ τὰ παλαιὰ δὲ καὶ τὰ δυσκατούλωτα τῶν ἑλκῶν ἐπουλοῦται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον χρωμένων. καὶ ξηρανθεῖσα δὲ, ταῖς κολλητικαῖς τε καὶ ξηραντικαῖς μίγνυται δυνάμεσιν, ὅσαι κόλπους καὶ σύριγγας ἰᾶσθαι πεφύκασιν. καὶ τὰς παλαιὰς σκληρότητας μαλάσσειν, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἰᾶσθαι. μίγνυται δὲ τοῖς τὰς ῥευματικὰς διαθέσεις ἰωμένοις, ἐφ' ὧν ἄριστα φάρμακά ἐστιν, ὅσα ξηραίνοντα σφοδρῶς, ἅμα τινὶ στύψει μηδεμίαν ἔχει δῆξιν. τὸ δ' ἀφέψημα τῆς πόας ἐνιᾶσι τινὲς ἰσχιαδικοῖς, ὡς ἄγον χολώδη τε καὶ πάχεα, καὶ γὰρ καθαίρει τοιαῦτα. καὶ μὲν δὴ καὶ ὅταν ἐγκλύσῃ σφοδρῶς ὡς αἱματώδη κενοῦν, ὠφελεῖ μᾶλλον. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ πλησίας ὑπάρχων δυνάμεως, τουτέστι τῆς ξηραντικῆς τε καὶ ῥυπτικῆς, τά τε ἄλλα τὰ προειρημένα καλῶς ἐργάζεσθαι πέφυκε, καὶ μετὰ μέλιτος ὑπαλείφεται τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἔμμηνά τε προστιθέμενος ἄγει καὶ ἔμβρυα. διδόασι δ' αὐτοῦ πίνειν ἔνιοι καὶ τοῖς τὰ νεῦρα πεπονθόσιν, ὡς κενοῦντος τε καὶ ξηραίνοντος ἀλύπως τὰ ἐμπεπλασμένα. καὶ γὰρ οὖν καὶ τῶν καθ' ἧπαρ ἐμφράξεων, ἄριστον φάρμακον. ἀγαθὸν δὲ καὶ σπληνὶ σκιρρουμένῳ, καὶ ἔξωθεν μὲν ἐπιτιθέμενον, οὐδὲν δὲ ἧττον εἰ καὶ πίνειν τις ἐθέλοι.

Περὶ κεράσου.

Κέρασος τὸ δένδρον καρπὸν φέρει στύψεως οὐκ ἴσης ἐν ἅπασι τοῖς κατὰ μέρος φυτοῖς μετέχον. καὶ γὰρ καὶ τούτων ὥσπερ καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ τῶν μήλων, ἐν τισὶ μὲν ἡ αὐστηρὰ ποιότης, ἐν τισὶ δὲ ἡ γλυκεῖα, ἐν τισὶ δὲ ἡ ὀξεῖα κρατεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτῶν τῶν γλυκέων ὅσα μήπω πέπειρα, τὰ μὲν ἱκανῶς στρυφνὰ τετύχηκεν ὄντα, τὰ δὲ ὀξέα τοῖς μόροις ὡσαύτως. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς μόροις τοῖς ἀώροις ἡ ὀξεῖα ποιότης ἐπικρατεῖ τῆς στρυφνῆς, ἐν δὲ τοῖς κερασίοις οὐκ ἀεί. τὰ μὲν οὖν γλυκύτερα, μᾶλλον μὲν ὑπάγει τὰ κατὰ τὸ ἔντερον, ἧττον δ' ἐστὶν εὐστόμαχα. τὰ δ' αὐστηρὰ, τοὔμπαλιν. ὅσα δὲ ὀξέα, φλεγματώδεσι καὶ περιττωματικοῖς στομάχοις ἁρμόττει. ξηραίνει τε γὰρ μᾶλλον τῶν αὐστηρῶν, καί τι καὶ τμητικὸν ἔχει. τὸ δὲ κόμμι τοῦ δένδρου, τὴν μέν τινα κοινὴν ἔχει δύναμιν ἅπασι τοῖς γλίσχροις τε ἅμα καὶ ἀδήκτοις φαρμάκοις, ἣ καὶ πρὸς τὰς τετραχυσμένας ἀρτηρίας ἁρμόττει. τὴν δ' ἴδιον, εἴ γε ἀληθές ἐστιν ὃ γράφουσί τινες, ὡς μετ' οἴνου πινόμενον, ὀνίνησι λιθιῶντας. ὑπάρχει γὰρ οὕτω γέ τις αὐτῷ λεπτομερὴς δύναμις.

Περὶ κερατωνίας.

Κερατωνία ξηραντικῆς ἐστι καὶ στυπτικῆς δυνάμεως, ὥσπερ καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς τὰ κεράτια καλούμενα, μετέχων δηλονότι καὶ γλυκύτητος τινός. πέπονθε δέ τι καὶ ταῦτα τοῖς κερασίοις παραπλήσιον. ὑγρὰ μὲν γὰρ μᾶλλον ὑπάγει τὴν γαστέρα, ξηρὰ δ' ἵστησι μᾶλλον, ὡς ἂν ἀποπνέοντα μὲν τὴν ὑγρότητα, τὸ γεωδέστερον δὲ τῆς οὐσίας ὑπολειπόμενον ἔχοντας.

Περὶ κέστρου.

Κέστρον ἢ ψυχότροφον, ῥωμαϊστὶ δὲ Βετονίκη, δύναμιν ἔχει τμητικὴν, ὡς ἡ γεῦσις δηλοῖ. πικροτέρα γάρ ἐστι καὶ ὑπόδριμυς ἡ πόα, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ κατὰ μέρος ἐνέργεια. καὶ γὰρ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους διαιρεῖ, καὶ πνεύμονα, καὶ θώρακα, καὶ ἧπαρ καθαίρει τε καὶ διαρρύπτει, καὶ καταμήνια κινεῖ, καὶ ἐπιλήπτους ὠφελεῖ, καὶ ῥήγματα, καὶ σπάσματα θεραπεύει. καὶ πᾶσι τοῖς τῶν θηρείων δήγμασιν ἐπιπλαττομένη τῷ ἕλκει βοηθεῖ, καὶ ὀξυρεγμιῶντας τε καὶ ἰσχιαδικοὺς ὀνίνησι πινόμενον.

Περὶ κηκίδος.

Κηκὶς ἡ μὲν ὀμφακῖτις ὀνομαζομένη, στρυφνὸν ἱκανῶς ἐστι φάρμακον, οὐσίας γεώδους ψυχρᾶς τὸ πλεῖστον μετέχουσα, δι' ἣν ξηραίνει, καὶ ἀποκρούεται ῥεύματα, καὶ συνάγει καὶ σφίγγει τὰ χαλαρὰ, καὶ ἄρρωστα μόρια, καὶ πᾶσι τοῖς ῥοώδεσι πάθεσι γενναίως ἀνθίσταται. καὶ κείσθω τῆς τρίτης μὲν ἐν τῷ ξηραίνειν, τῆς δευτέρας δὲ ἐν τῷ ψύχειν τάξεως. ἡ δ' ἑτέρα κηκὶς ἡ ξανθὴ καὶ χαύνη καὶ μεγάλη, ξηραίνει μὲν καὶ αὐτὴ, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἧττον, εἰς ὅσον καὶ τῆς στρυφνῆς ποιότητος ἧττον μετείληφεν. ἑψομένη τοιγαροῦν αὐτὴ καθ' αὑτὴν, εἶτα λειουμένη, κατάπλασμα τῶν ἐν ἕδρᾳ φλεγμονῶν ἐστι, καὶ προπτώσεων οὐκ ἀγεννές. ἕψειν δὲ χρὴ, μετρίας μὲν τῆς στύψεως δεόμενον ἐν ὕδατι, σφοδροτέρας δ' ἐν οἴνῳ. καὶ εἰ μᾶλλον ἔτι δέοιτο παραυξῆσαι τὴν στύψιν, ἔστω σοι καὶ οἶνος αὐστηρότερος, οἰνοκηκίδα ταύτην ὀνομάζουσιν οἱ παρ' ἡμῖν ἀγροῖκοι. καυθεῖσαι δὲ αἱ κηκῖδες ἰσχαίμου δυνάμεως γίγνονται, καὶ δηλονότι θερμότητος καὶ δριμύτητος ἐκ τῆς καύσεως μεταλαμβάνουσι. καὶ λεπτομερέστεραι τῶν ἀκαύστων εἰσὶ καὶ ξηραντικώτεραι. χρὴ δὲ ὅταν ἰσχαίμους αὐτὰς ποιῆσαι βουληθῇς, διαπύρους ἐπ' ἀνθράκων ἐργασαμένους, ἐν οἴνῳ ἢ ὄξει σβεννύναι.

Περὶ κηροῦ.

Κηρὸς ἐν τῷ μέσῳ πώς ἐστι τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων, ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων. ἔχει δέ τι καὶ παχυμερὲς καὶ ἐμπλαστικόν. διὸ οὐ μόνον ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ὑγραίνειν ἂν ἴσως δόξειε, κωλύων τὰς διαπνοὰς, ὅθεν καὶ ὕλη τῶν ἄλλων ἐστὶ φαρμάκων τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων. αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐκ τῶν πεπτικῶν ἂν εἴη τῶν ἀσθενῶν, οὐκ εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, ἀλλὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων. ἔχει γάρ τι βραχὺ διαφορητικῆς τε καὶ θερμῆς δυνάμεως, ἧς πλείστης τὸ μέλι μετείληφε.

Περὶ κίκεως.

Κίκεως ὁ καρπὸς ὥσπερ καὶ καθαίρει, ῥυπτικήν τε καὶ διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ φύλλον, ἀλλὰ ταύτῃ ἀσθενέστερον. τὸ γ' ἔλαιον τὸ ἐκ τοῦ καρποῦ θερμότερόν τε καὶ λεπτομερέστερόν ἐστι τοῦ κοινοῦ ἐλαίου, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικόν.

Περὶ κιναμώμου.

Κινάμωμον ἄκρως ἐστὶ λεπτομερὲς, οὐ μὴν ἄκρως γε θερμὸν, ἀλλ' ἐκ τῆς τρίτης τάξεως. οὐδὲν δ' οὕτω ξηραίνει τῶν ἐξ ἴσου θερμαινόντων αὐτῷ, διὰ τὸ λεπτομερὲς τῆς οὐσίας. ἡ μέντοι κιναμωμὶς οἷον περ ἀσθενές τι ἐστὶ κινάμωμον, ἔνιοι δ' αὐτὴν ψευδοκινάμωμον ὀνομάζουσιν.

Περὶ κιρκαίας.

Κιρκαίας τῆς πόας τὴν μὲν ῥίζαν φησὶ Διοσκορίδης σὺν οἴνῳ γλυκεῖ πινομένην ὑστέρας ἐκκαθαίρειν, ὅσαι ψυχώδη τε καὶ περιττωματικήν. τὸν δὲ καρπὸν ἐν ῥοφήματι διδόμενον εἰς γένεσιν γάλακτος συνεργεῖν.

Περὶ κίσθου.

Κίσθος ἢ κίσθαρος, στυπτικὸς θάμνος ἐν τῇ γεύσει καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ μέρος ἔργοις. τὰ μέντοι φύλλα καὶ οἱ μικροὶ βλαστοὶ λειωθέντες, εἰς τοσοῦτον ξηραίνουσι καὶ σύφουσιν, ὡς κολλᾶν τραύματα. τὰ δ' ἄνθη δραστικώτερα, ὡς μετ' οἴνου πινόμενα δυσεντερίας καὶ γαστρὸς ἀτονίας, καὶ ῥεύματα καὶ ὑγρότητας ἰᾶσθαι. καταπλαττόμενα δὲ, τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ὀνίνησιν. ἔστι γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν οὐκ ἀγεννῶς ξηραντικὴ, σχεδόν που κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν συμμέτρων ἤδη που συμπληρουμένων. ἔστι δὲ ψυχρὸς εἰς τοσοῦτον ὁ θάμνος, ὡς χλιαρᾶς μετέχειν θερμότητος. ἡ δὲ ὑποκιστὶς ὀνομαζομένη, πολὺ δή τι κατὰ τῶν φύλλων ἐστὶ στυπτικωτέρα, δραστικὸν ἱκανῶς φάρμακον εἰς ἅπαντα τὰ ῥοώδη πάθη, οἷον αἵματος ἀναγωγὰς, ῥοῦς γυναικείους, κοιλιακάς τε καὶ δυσεντερικὰς διαθέσεις. ἀλλὰ καὶ ῥωννύναι τι μόριον εἰ βουληθείη μὲν, ἔκλυτον ὑγρότητι πλείονι γεγενημένον, ἐντίθησιν αὐτῷ τόνον οὐκ ἀγεννῶς. οὕτω τοι καὶ στομαχικοῖς ἐπιθέμασι καὶ ἡπατικοῖς μίγνυται, καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν ἐχιδνῶν ἀντιδότων, ἐμβάλλεται ῥώσεως ἕνεκα καὶ τόνου τῶν σωμάτων.

Περὶ κίσθου.

Κίσθος ἢ λάδανον ἐν μὲν τοῖς θερμοτέροις χωρίοις οὗτος ὁ κίσθος γεννώμενος, οὐχ ἕτερος ὢν τῷ γένει τοῦ παρ' ἡμῖν, ἐξαίρετον ἐκτήσατο διὰ τὸ χωρίον ἰδίαν καὶ διαφορητικὴν θερμότητα, καὶ κατ' ἄμφω τοῦ παρ' ἡμῖν διήλλαξε, τῷ τε τὴν ψύξιν ἀποθέσθαι, καὶ τῷ προσλαβεῖν θερμότητα. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τοῦ κίσθου παραπλήσια τοῖς ἐπὶ τοῦ παρ' ἡμῖν. τὸ δὲ καλούμενον λάδανον, ἐξ αὐτοῦ γίγνεται, φάρμακον θερμὸν μὲν κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν ἤδη που συμπληρουμένην, ὡς καὶ τῆς δευτέρας ἅπτεσθαι. μετέχον δὲ καὶ στύψεως τινὸς βραχείας, ἔτι δὲ καὶ λεπτομερὲς τὴν οὐσίαν, καὶ διὰ ταῦτα μαλακτικόν τε ἐστὶ μετρίως καὶ διαφορητικὸν ὡσαύτως, καὶ δηλονότι καὶ συμπεπτικόν. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν τοῖς κατὰ μήτραν ἐξαιρέτως ἁρμόττειν αὐτῷ. διότι πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἔχει τι καὶ στυπτικὸν βραχὺ, διὸ καὶ τὰς ῥεούσας κρατύνει τρίχας. ὅσα μὲν γὰρ ὑγρὰ μοχθηρὰ κατὰ τὰς ῥίζας αὐτῶν εἰσιν, ἐκδαπανᾷ. συνάγει δὲ καὶ σφίγγει τῇ στύψει τοὺς πόρους οἷς ἐμπεπήγασιν. ἀλωπεκίας δὲ καὶ ὀφθαλμίας δυνατόν ἐστιν ἰᾶσθαι, καὶ διαφορητικωτέρας δυνάμεως ἢ κατὰ λάδανον χρῄζοντα παθήματα. γίγνεται γὰρ ταῦτα διὰ μοχθηροὺς χυμοὺς γλίσχρους καὶ παχεῖς, οὓς τὰ τέμνοντα καὶ διαφοροῦντα φάρμακα μάλιστα ἐξάγει καὶ κενοῖ. λεπτομεροῦς δ' εἶναι χρὴ δυνάμεως αὐτὰ καὶ ἥκιστα στυπτικῆς. οὐ μὴν εἰς τοσοῦτον λεπτομεροῦς καὶ ξηραντικῆς, ὡς ὑπερξηραίνειν τε καὶ συνεκβόσκεσθαι τοῖς παρὰ φύσιν ἠθροισμένοις αὐτόθι χυμοῖς, τὴν φυσικὴν ὑγρότητα αὐξάνουσαν τὰς τρίχας. οὕτω γὰρ οὐκ ἀλωπεκίας ἰάσεται μᾶλλον περ ἢ φαλάκρωσιν ἐργάσεται. τῆς θεραπευτικῆς δέ ἐστιν ἤδη ταῦτα μεθόδου.

Περὶ κισσοῦ.

Κισσὸς ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων, ἔχει μὲν γάρ τι καὶ στυπτικῆς οὐσίας, ἣν δὴ γεώδη ψυχρὰν ἐδείκνυμεν ὑπάρχειν. ἔχει δὲ καὶ δριμείας, ἣν θερμὴν εἶναι καὶ ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ. καὶ τρίτην δ' ἐπὶ ταύταις ὑδατώδους οὐσίας μετέχει χλιαρᾶς, ὅ γε χλωρός. ἐν γὰρ τῷ ξηραίνεσθαι ταύτην μὲν ἀνάγκη διαφορεῖσθαι πρώτην, ὑπολείπεσθαι δὲ τὴν γεωδεστέραν, τήν τε ψυχρὰν καὶ τὴν σύφουσαν, καὶ τὴν θερμὴν τὴν δριμεῖαν. ἀλλ' ὅ γε χλωρὸς, ἑψηθέντων τῶν φύλλων σὺν οἴνῳ, καὶ τῶν μεγάλων τραυμάτων ἐστὶ κολλητικὸς, καὶ τῶν κακοηθευομένων ἰατικός. ἐπουλεῖ δὲ καὶ τὰς ἐκ πυρὸς ἑλκώσεις. σὺν ὄξει δ' ἑψηθέντα τὰ φύλλα, σπληνικοὺς ὠφελεῖ. τὰ δὲ ἄνθη αὐτοῦ ἰσχυρότερα πῶς ἐστιν, ὡς μετὰ κηρωτῆς λειούμενα, τοῖς πυρικαύτοις ἁρμόττειν. ὁ δὲ χυλὸς, ἐστὶ μὲν καὶ ἔρρινον φάρμακον, καὶ τὰ χρόνια δὲ τῶν ὤτων ἰᾶται ῥεύματα, καὶ τῶν ἑλκῶν τὰ παλαιὰ κατά τε τὰ ὦτα, καὶ τὰς ῥῖνας. ὡς αὖ δὲ δριμύτερος φαίνηται ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ γλυκεῖ μίγνυται. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ φθεῖρας κτείνει, καὶ τρίχας ψιλοῖ, θερμῆς εἰς τοσοῦτον ὑπάρχον δυνάμεως, ὡς καίειν ἀμυδρῶς. ἔστι γὰρ οἷον ὑδατώδης τις ὀπὸς ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα δάκρυα.

Περὶ κλινοποδίου.

Κλινοπόδιον θερμαντικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, οὐδέ πω καυστικῆς. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὲς τὴν οὐσίαν, καὶ θείη ἄν τις αὐτὸ τῆς τρίτης τάξεως ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν.

Περὶ κληματίδος.

Κληματίδος τὰ φύλλα δριμείας τε καὶ καυστικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε καὶ λέπρας ἀποδέρειν. εἴη ἂν οὖν ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως τῶν θερμαινόντων ἀρχομένης. ὀνομάζεται δὲ κληματὶς καὶ τὸ δαφνοειδὲς, ὅπερ ἔνιοι μυρσινοειδὲς, ἔνιοι δὲ πολυγονοειδὲς καλοῦσιν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἑλκωτικὸν, οὐδὲ δριμὺ καθάπερ τὸ προειρημένον, ἀλλὰ διαρροίας καὶ δυσεντερείας ὠφελεῖ μετ' οἴνου πινόμενον. ὀδόντων τε ἀλγήματα διαμασώμενον πραΰνει, καὶ τὰς τῶν ὑστερῶν ὀδύνας ἐν πεσσῷ προστιθέμενον, ὠφελεῖ, τοσοῦτον ἀποδεῖ τοῦ καίειν ἢ ἑλκοῦν ὡς τὸ πρότερον. ἀλλ' ὅ γε θαυμασιώτατος Πάμφιλος ὥσπερ τὰ ἄλλα πάντα ληρεῖ, περὶ ὧν οὐκ οἶδε γράφων, οὕτω καὶ ταῦτα ἄμφω συνέχεεν ἐν ταὐτόν. Διοσκορίδης δ' ἀμφοῖν ἐν τῷ τετάρτῳ μέμνηται, τοῦ μὲν ἁπλῶς ὀνομαζομένου κληματοειδοῦς, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βιβλίου, θατέρου δὲ κατὰ τὴν ἀρχήν. ὅθεν οὐδ' ἐμὲ χρὴ γράφειν ἔτι τὰς ἰδέας ἀμφοῖν, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐποίησα.

Περὶ κνίκου.

Κνίκου τῷ σπέρματι πρὸς τὰς καθάρσεις μόνον χρώμεθα. τῆς τρίτης γάρ ἐστι τάξεως τῶν θερμαινόντων, εἴ τις ἔξωθεν αὐτῷ χρῆσθαι βούλοιτο.

Περὶ κόκκου κνιδίου.

Κόκκος κνίδιος, καθαίρει μὲν καὶ αὐτός, δριμείας δ' ἐστὶ καὶ καυστικῆς δυνάμεως.

Περὶ κόκκου βαφικοῦ.

Κόκκος βαφικός, στυπτικὴν μὲν ἔχει καὶ πικρὰν ἅμα τὴν ποιότητα, ξηραίνει δ' ἀμφοτέραις ἀδήκτως, καὶ διὰ τοῦτο πρός τε τὰ μεγάλα τῶν τραυμάτων ἁρμόττει, καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων τρώσεις. λειοῦσι δ' αὐτὴν ἔνιοι μὲν σὺν ὄξει τηνικαῦτα, σὺν ὀξυμέλιτι δ' ἄλλοι.

Περὶ κοκκυμηλέας.

Κοκκυμηλέας ὁ καρπὸς ὑπάγει γαστέρα, καὶ πρόσφατος μὲν ὑπάρχων μᾶλλον, ξηρανθεὶς δ' ἧττον. Διοσκουρίδης δ' οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ δαμασκηνὰ κοκκύμηλα ξηρανθέντα φησὶν ἐπέχειν γαστέρα. ὑπάγει μὲν γὰρ καὶ ταῦτα σαφῶς, ἀλλ' ἧττον τῶν ἐκ τῆς ἰβηρίας. ἔστι δὲ τὰ μὲν δαμασκηνὰ στυπτικώτερα, τὰ δ' ἐκ τῆς ἰβηρίας γλυκύτερα, καὶ δὴ τὰ δένδρα τοῖς καρποῖς ἀνάλογον. ἧττον μὲν στυπτικὰ τὰ κατὰ τὴν ἰβηρίαν, μᾶλλον δὲ τὰ περὶ τὴν δαμασκόν. ἁπλῶς δ' εἰπεῖν, ὧν ἐν τοῖς φύλλοις ἢ τοῖς βλαστοῖς ἐμφαίνεταί τις στύψις σαφής, ταῦτα ἀφεψόμενα, διάκλυσμα γίγνεται τῶν περὶ γαργαρεῶνα καὶ παρίσθμια φλεγμονῶν. ὁ δὲ τῶν ἀγρίων καρπός, στυπτικὸς ἐναργῶς ἐστὶ καὶ σταλτικὸς γαστρός. ὀνομάζεται δὲ τὸ φυτὸν τοῦτο περὶ τὴν ἀσίαν προῦμνον. τὸ δὲ κόμμι τοῦ δένδρου, φασὶν ἔνιοι μετ' οἴνου πινόμενον, λίθων εἶναι θρυπτικόν, σὺν ὄξει δὲ λειχῆνας ἰᾶσθαι παίδων. καὶ εἴπερ αὐτὸ ποιεῖ, δῆλον ὡς τμητικῆς τε καὶ λεπτομεροῦς μετέχει δυνάμεως.

Περὶ κόλλας.

Κόλλα ἣν εἰς τὰ βιβλία σκευάζουσιν ἐκ σεμιδάλεως τε καὶ ὕδατος, ἐμπλαστικῆς τε καὶ πεπτικῆς ἐστι δυνάμεως οἷς ἂν καταπλασθῇ μορίοις.

Περὶ κολοκύνθης.

Κολοκύνθη ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἐστι κράσεως περὶ τὴν δευτέραν ἐν ἀμφοῖν τάξιν, ὅθεν καὶ τῶν ξυσμάτων αὐτοῦ ὁ χυλὸς πρὸς ὠταλγίας τὰς περὶ φλεγμονὴν ἁρμόττει σὺν ῥοδίνῳ χρωμένοις. οὕτω δὲ καὶ ὅλη καταπλαττομένη, τὰς θερμὰς φλεγμονὰς ἐμψύχει μετρίως. ἔστι δὲ καὶ ἐσθιομένη πλαδώδης καὶ ἄδιψος.

Περὶ κολοκυνθίδος.

Κολοκυνθὶς πικρὰ μὲν ἐστι τὴν γεῦσιν, ἀλλ' ὅσα πικροτάτῳ ἔργα πρόσεστι πινομένῳ φαρμάκῳ, ταῦτ' οὐ δύναται δρᾶν ἐναργῶς ἀπὸ τῆς καθαρτικῆς δυνάμεως ἣν ἰσχυρὰν ἐν αὐτῇ κέκτηται, φθάνουσα μεθ' ὧν καθαίρει διὰ τῆς γαστρὸς ἐκκρίνεσθαι. χλωρᾶς δ' αὐτῆς ὁ χυλὸς ἀνατριβόμενος, ἰσχιάδας ὀνίνησι.

Περὶ κομάρου.

Κόμαρος στρυφνὸς τῇ ποιότητι τὸ δένδρον ἅμα τῷ καρπῷ, μημαίκυλον ὀνομάζουσιν αὐτόν. ἔστι δὲ καὶ κακοστόμαχος οὗτος καὶ κεφαλαλγής.

Περὶ κόμμεως.

Κόμμι δάκρυον ἐστὶν ἐπιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι τῶν γεννώντων αὐτὸ δένδρων, ὥσπερ καὶ ἡ ῥητίνη πολλῶν ὅσα ῥητίνην πέφυκε γεννᾶν, ὅτι δὲ ξηραντικῆς τε καὶ ἐμπλαστικῆς δυνάμεως, καὶ δῆλον ὅτι καὶ τραχυτήτων ἰατική.

Περὶ κονίας.

Κονία τὸ οἷον περίπλυμα τῆς τέφρας οὕτως ὀνομάζεται. ῥυπτικωτάτη δ' ἐστὶ καὶ ξηραντικωτάτη πασῶν ἡ ἐκ τῆς συκίνης τέφρας, καὶ τῶν τιθυμάλλων, καὶ σχεδὸν ἤδη τῆς καλουμένης σηπτικῆς δυνάμεως, ἣν οἷα τίς ἐστιν, ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ δεδήλωθον.

Περὶ κονύζης.

Κόνυζα καὶ ἡ μείζων καὶ ἡ μικρά, παραπλησίας εἰσὶ κράσεως τε καὶ δυνάμεως. ἐν μὲν τῇ γεύσει δριμεῖαι καὶ πικραὶ φαινόμεναι, θερμαίνουσί τε πάνυ σαφῶς, ἄν γε τις λειώσας τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἁπαλοῖς κλαδίσκοις, θαμνώδες γὰρ τὸ φυτόν, ἐπιπλάσσῃ τι μέρος, ἄν τε καὶ ἀφεψήσας ἐν ἐλαίῳ χρήσαιτο τούτῳ. δοκεῖ γοῦν καὶ τῶν περὶ περιόδων ῥιγῶν, ἀλεξητήριον εἶναι τὸ τοιοῦτον ἔλαιον. καὶ τὰ ἄνθη δ' αὐτῶν παραπλησίας ἐστὶ δυνάμεως, ὥστε τινὲς καὶ ταῦτα σὺν τοῖς φύλλοις τρίψαντες σὺν οἴνῳ ποτίζουσιν ὑπὲρ τοῦ καταμήνια κινῆσαι βιαίως, καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλειν. ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος κονύζης ἐν ὑγροτέροις χωρίοις φυόμενον, ἀμφοῖν δυσωδέστερον καὶ ἀσθενέστερον. ἀλλ' αἵ γε πρῶται ῥηθεῖσαι, τῆς τρίτης εἰσὶ τάξεως ἐν τῷ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν.

Περὶ κοριάνου.

Κορίανον ἢ κόριον ἢ ὅπως ἂν ἐθέλεις ὀνομάζειν. οἱ μὲν γὰρ ἕλληνες οἱ παλαιοὶ κορίανον καλοῦσιν, οἱ νεώτεροι δ' ἰατροὶ πάντες ὀνομάζουσιν κόριον, ὥσπερ καὶ Διοσκουρίδης ψυκτικὴν λέγων εἶναι τὴν πόαν, οὐκ ὀρθῶς. σύγκειται γὰρ ἐξ ἐναντίων δυνάμεων, πολὺ μὲν ἔχουσα πικρᾶς οὐσίας, ἥ τις ἐδείκνυτο λεπτομερὴς ὑπάρχων καὶ γεώδης. οὐκ ὀλίγον δὲ καὶ ὑδατώδους ὑγρότητος χλιαρᾶς κατὰ δύναμιν, ἔχει δέ τι καὶ στύψεως ὀλίγης. ἐξ ὧν ἁπάντων ἐνεργεῖ μὲν ποικίλως ὅσα περ ὁ Διοσκουρίδης ἔγραψεν, οὐ μὴν διὰ τὸ ψύχειν γε μόνῳ. ἀλλ' ἐγὼ τὴν αἰτίαν ἑκάστης τῶν κατὰ μέρος ἐνεργειῶν διηγήσομαι, καίτοι προὔκειτό μοι τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην ἐν τῷ παρόντι λόγῳ διέρχεσθαι μόνην. ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύσει, μᾶλλον δ' εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ὠφελήσει τέ τι καὶ ἀναμνῆσαι τῶν ἔμπροσθεν μεθόδων τὰ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπ' ὀλίγων φαρμάκων λεγόμενα. πρῶτον μὲν οὖν οὐχ ὁ Διοσκουρίδης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἀδιορίστως ἀποφαίνονται περὶ τῶν νοσημάτων, ὥσπερ ἀμέλει καὶ

τῶν νῦν ἐστιν εὑρεῖν οὐκ ὀλίγους ἰατροὺς εὐδοκίμους, παρὰ τὰ ἄλλα ταύτῃ μέγιστα σφαλλομένους. ἐνίοτε μὲν γὰρ μέλανος καὶ πελιδνοῦ καὶ ψυχροῦ γεγενημένου τοῦ τὸ ἐρυσίπελας ἐσχηκότος μορίου, καὶ δεομένου μηκέτι τῶν ψυχόντων φαρμάκων ὡς πρόσθεν, ἀλλ᾽ ἤδη τῶν ἐκκενούντων τὸν παρὰ φύσιν ἐμπεπλασμένον ἐν τῷ χωρίῳ χυμόν, οἱ δὲ ψύχουσιν ἔτι. ἐνίοτε δὲ μεταβαίνουσιν ἐπὶ τὰ διαφοροῦντα, λέγουσι δὲ ἐρυσίπελας ἰᾶσθαι. καὶ δὴ καὶ γράφουσιν ἀρχομένων μὲν ἔτι καὶ αὐξανομένων τῶν ἐρυσιπελάτων, ἕτερα φάρμακα, παρακμαζόντων δ᾽ ἕτερα. τὸ δ᾽ οὐχ οὕτως ἔχει. οὔτε γὰρ ἐρυσίπελας ἔτι κλητέον ὅταν οἴχηται τὸ φλογῶδες αὐτοῦ καὶ ζέον καὶ χολῶδες, οὔτε ψυχρὰ ταῖς δυνάμεσιν, οὔτε τὰ τῶν τοιούτων διαθέσεων ἰάματα νομιστέον, ἀλλ᾽ ὥσπερ εἰ καὶ κατ᾽ ἀρχὰς εὐθύς, ἢ πληγέντων, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ὄγκος ἐν μορίῳ τινὶ πελιδνός, ἢ μέλας ἐγεγένητο, καὶ ψυχρὸν ἂν ἐνομίζετο πάθος εἶναι, καὶ δεῖσθαι τῶν διαφορούντων τε καὶ θερμαινόντων φαρμάκων, κατὰ τὸν αὐτὸν εἶναι τρόπον, εἰ μεταπέσοι ποτὲ θερμὴ διάθεσις εἰς ψυχράν, ἐπιλαθέσθαι μὲν τῆς προτέρας, ὀνομάζειν δ᾽ ἑτέρῳ τὴν δευτέραν ὀνόματι, ἢ εἰ μὴ τό γε ὄνομα μεταβάλλειν ἐθέλοις, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἔνιοι τῆς μὲν ἀρχῆς ἕτερα, τῆς παρακμῆς δ᾽ ἄλλα γράφουσι βοηθήματα, μήτοι γε καὶ ψυχρὰ νομίζειν εἶναι τὰ τῆς παρακμῆς φάρμακα, συγχωρητέον μὲν ἐρυσίπελας ὀνομάζειν εἴ τις βούλοιτο τὴν τοιαύτην διάθεσιν, οὐ μὴν θερμήν γ᾽ ἔτι καλεῖν αὐτήν, συγχωρητέον ὁπότε κατέψυκται. μὴ τοίνυν μηδὲ τὸ τηνικαῦτα βοηθοῦν αὐτῇ ψυκτικὸν εἶναι νομίζωμεν, ὥσπερ ὁ Διοσκουρίδης τὸ κορίανον, ὅτι καταπλαττόμενον, ὥς αὐτός φησι μετ᾽ ἄρτου ἢ ἀλφίτων ἰᾶται τὸ ἐρυσίπελας. ἀκριβὲς γὰρ ἐρυσίπελας, ὃ δὴ φλογῶδές τε καὶ ξανθόν ἐστιν, οὐκ ἄν ποτε ἰάσαιτο σὺν ἄρτῳ κορίανον, ἀλλὰ τὸ ἀποψυχόμενον ἤδη. διὰ τοῦθ᾽ ἡμεῖς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ὁπότε τῇ διωρισμένῃ πείρᾳ δοκιμάζειν ἑκάστου τῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν ἠξιοῦμεν, ἁπλοῦν ὡς ἔνι μάλιστα τὸ πάθος ἐκλέγεσθαι συνεβουλεύομεν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν ἰατρῶν, οὐδ᾽ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν νοσημάτων εὐθὺς ἀπ᾽ ἀρχῆς εἰσβάλλει σύνθετα γιγνώσκουσιν, οὐδὲ ὡς ἄλλο μέν τι πάθος ἐρυσίπελάς ἐστιν ἀκριβές, ἄλλο δ᾽ ἡ καλουμένη πρὸς ἁπάντων ἡμῶν ἤδη συνήθως, ἢ πρός γε τῶν παλαιῶν φλεγμονή. ἀλλὰ δ᾽ ἐν τῷ μεταξὺ πάμπολλα, τὰ μὲν ὡς ἂν εἴποι τὶς ἐρυσιπέλατα φλεγμονώδη, τὰ δ᾽ οἷον φλεγμοναί τινες ἐρυσιπελατώδεις. εὕροις δ᾽ ἄν ποτε καὶ μηδέτερον ἐπικρατοῦν, ἀλλ᾽ ἀκριβῶς ἰσάζοντα. καίτοι καὶ οἰδηματῶδες ἐνίοτε φαίνεται γιγνόμενον ἐρυσίπελας, ὥσπερ ἕτερον σκιρρῶδες, ὥστε καὶ τῶν συνθέτων νοσημάτων οὐκ ὀλίγον ἀθροίζεσθαι πλῆθος. ὑπὲρ ὧν ἐπὶ πλέον μὲν ἐν ἄλλοις τέ τισιν εἴρηται, καὶ τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασι. λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν, τό γε τοσοῦτον ἀναγκαῖον αὐτῶν μνημονεῦσαι, ὡς ἀκριβὲς ἐρυσίπελας, οὐκ ἄν ποτε τὸ προειρημένον ἰάσαιτο κατάπλασμα. καλῶ δ᾽ ἀκριβές, ἐπειδὰν ὑπὸ χολώδους ῥεύματος ἐμπλησθῇ τὸ μόριον. ὅτι δὲ πόρρω τοῦ ψύχειν ἐστὶ κορίανον, ἔνεστί σοι κἀξ αὐτῶν ὧν Διοσκουρίδης ἔγραψε καταμαθεῖν. χοιράδας γοῦν φησι διαλύειν αὐτὸ μετ᾽ ἐρεγμοῦ. ὅτι δ᾽ οὐδὲν τῶν ψυχόντων φαρμάκων ἱκανόν ἐστι διαλύειν χοιράδας, οὐδ᾽ αὐτὸν οἶμαι τὸν Διοσκουρίδην ἀμφισβητήσειν, μυρία μὲν ἀναγράψαντα φάρμακα χοιράδων ἰατικά, πάντα δ᾽ ὁμολογοῦντα, καὶ θερμὰ ταῖς κράσεσι, καὶ διαφορητικὰ ταῖς ἐνεργείαις ὑπάρχειν.

Περὶ κορονόποδος.

Κορονόποδος ἡ ῥίζα πεπίστευται κοιλιακοὺς ὠφελεῖν ἐσθιομένη.

Περὶ κόστου.

Κόστος βραχείας μὲν πάνυ τῆς πικρᾶς, πλείστης δὲ τῆς δριμείας καὶ θερμῆς μετέχει ποιότητός τε καὶ δυνάμεως, ὡς ἤδη καὶ ἑλκοῦν, ὅθεν ἀνατρίβουσιν αὐτῷ μετ᾽ ἐλαίου τὸ σῶμα πρὸ τῆς καταβολῆς ἐπὶ τῶν κατὰ περίοδον ῥιγούντων. οὕτω δὲ κἀπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν καὶ παραλελυμένων τε, καὶ ὅλως ἐφ᾽ ὧν ἤτοι θερμῆναί τι πρόκειται μόριον, ἢ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἕλξαι τινὰ χυμὸν ἥκει τὸν κόστον ἔχοντα. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὐρητικός τ᾽ ἐστὶ καὶ ἐμμήνων ἀγωγόν, καὶ πρὸς ῥήγματά τε καὶ σπάσματα, καὶ πόνους πλευρῶν ἁρμόττει. διὰ δὲ τὴν συνοῦσαν πικρότητα καὶ πλατείας ἕλμινθας ἀναιρεῖ, δι᾽ ἥνπερ καὶ πρὸς τὰς ἐφήλεις αὐτῷ χρῶνται μεθ᾽ ὕδατος ἢ μέλιτος. ἐνυπάρχει δ᾽ αὐτῷ τις τῇ κράσει φυσώδης ὑγρότης, δι᾽ ἣν καὶ πρὸς ἀφροδίσια παρορμᾷ μετ᾽ οἰνομέλιτος.

Περὶ κοτυληδόνος.

Κοτυληδὼν μικτῆς ἐστι δυνάμεως ὑγρᾶς, ὑποψύχρου, καὶ τινὸς ἀμυδρῶς ὑποστυφούσης, καὶ σὺν αὐτῇ βραχείας πικρᾶς, ὅθεν ἐμψύχει καὶ ἀποκρούεται, καὶ ῥύπτει, καὶ διαφορεῖ. φλεγμονάς τε οὖν τὰς ἐρυσιπελατώδεις, καὶ ἐρυσιπέλατα φλεγμονώδη θεραπεύει, καὶ μάλιστα στομάχου καυσουμένου χρήσιμον ἱκανῶς ἐστιν ἐπίπλασμα. πεπίστευται δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ ἐσθιόμενα, λίθους τε θρύπτειν, καὶ οὖρα κινεῖν.

Περὶ κρανίας.

Κρανίας τοῦ δένδρου καὶ ὁ καρπὸς στρυφνὸς ἱκανῶς ἐστιν ἐδώδιμος ὑπάρχων, ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν ἔλκειν καὶ ἰσχυρῶς ἐπέχειν αὐτὸν τὴν γαστέρα, καθάπερ καὶ τὰ μέσπιλα. καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ οἱ βλαστοὶ στρυφνοὶ γευόμενοι εἰσί, καὶ ξηραίνουσιν ἰσχυρῶς, ὥστε καὶ τὰ μέγιστα τραύματα κολλᾶν δύνανται, καὶ μάλιστα τῶν σκληρῶν σωμάτων. μικροῖς δὲ τραύμασιν ἢ μαλακοῖς σώμασιν ἐναντίοι μᾶλλόν εἰσιν, συντείνουσι γὰρ ταῦτα ξηραίνοντα ἐπὶ πλέον τοῦ δέοντος.

Περὶ κράμβης.

Κράμβη ἐδώδιμος ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως, ἐσθιομένη τε καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη. οὐ μὴν ἤδη γέ πως δριμείας ἱκανῶς, ἄλλως τε καὶ τραύματα κολλᾶν καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἰᾶσθαι. καὶ τὰς φλεγμονὰς τὰς ἤδη σκιρρουμένας τε καὶ δυσλύτους καὶ τῶν ἐρυσιπελάτων τὰ τοιαῦτα. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐπινυκτίδας καὶ ἕρπητας ἰᾶται. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν ἐν αὐτῇ, καθ᾽ ὃ καὶ λέπρας θεραπεύει. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, ἕλμινθας ἀναιρεῖ, καὶ μάλιστα τῆς αἰγυπτίας κράμβης, ὅσωπερ καὶ ξηροτέρα τὴν κρᾶσιν ἐστί. καὶ δηλονότι πικρᾶς μετέχει ποιότητος τὸ σπέρμα, ὥσπερ καὶ τἄλλα πάντα φάρμακα τὰ πρὸς ἕλμινθας ἁρμόττοντα, κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν. ἐφηλίδας τε καὶ φακοὺς ὅσα τε ἄλλα μετρίας δεῖται ῥύψεως, ὀνίνησιν. οἵ τε καυλοὶ τῆς κράμβης καυθέντες, ἰσχυρῶς ξηραίνουσαν ποιοῦσι τέφραν, ὡς ἤδη τι καὶ τῆς καυστικῆς μετέχειν δυνάμεως. κατὰ τοῦτ᾽ οὖν αὐτῇ καὶ μιγνῦντες στέαρ παλαιόν, εἰς

τε τὰ τῶν πλευρῶν ἀλγήματα χρόνια, κἄν εἴπου τι τοιοῦτον ἕτερον εἴη, χρῶνται. διαφορητικὸν γὰρ ἰσχυρῶς ἀποτελεῖται τὸ φάρμακον.

Περὶ κράμβης ἀγρίας.

Κράμβη ἀγρία, θερμοτέρα καὶ ξηροτέρα τῆς ἡμέρου τὴν κρᾶσιν ἐστὶν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα σύμπαντα σχεδόν τι τὰ ἄγρια τῶν ὁμογενῶν ἡμέρων ἰσχυρότερα κατ᾽ ἀμφοτέρας ἐστὶ τὰς δυνάμεις. ὅθεν οὐδ᾽ ἐντὸς τοῦ σώματος ἀλύπως λαμβάνεται, πορρωτέρω τῆς ἀνθρωπίνης κράσεως ἀποκεχωρηκυῖα. δι᾽ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ πικροτέρα γευομένοις ἐστὶ τῆς ἡμέρου. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ ἡ ἥμερος ὑπόπικρόν τε καὶ δριμὺ, ἀλλ᾽ ἰσχυρὸν ἑκάτερον ἡ ἀγρία, διὸ καὶ διαφορεῖ καὶ ἀποῤῥύπτει τῆς ἡμέρου σφοδρότερον.

Περὶ κράμβης θαλαττίας.

Κράμβη θαλαττία πρὸς τὸ τὴν γαστέρα λαπάττειν, ὑφαλμυρός τε καὶ ὑπόπικρος οὖσα τὴν γεῦσιν, εἴη ἂν καὶ εἰς τὰς ἔξωθεν τοῦ σώματος χρείας, εἰς ὅσα περ αἱ τοιαῦται ποιότητες ἁρμόττουσιν, ἐπιτήδειος.

Περὶ κραταιογόνου.

Κραταιογόνου τῆς πόας ὁ καρπὸς, καὶ δριμὺς γευομένοις ἐστὶ, καὶ σφοδρῶς χρωμένοις κέγχρῳ παραπλήσιος ὑπάρχων.

Περὶ κρήθμου.

Κρῆθμον, ἁλμυρόν πως ἐστὶ γευομένοις ἅμα βραχείᾳ πικρότητι, διὸ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ῥυπτική τε ἅμα καὶ ξηραντική. ἀσθενέστερον δ᾽ ἐστὶ κατ᾽ ἄμφω τῶν πικρῶν.

Περὶ κριθῶν.

Κριθαὶ τῆς πρώτης εἰσὶ τάξεως ἐν τῷ ξηραίνειν τε καὶ ψύχειν, ἔχουσι δέ τι καὶ ῥυπτικὸν ὀλίγον. εἰσὶ δὲ τοῦ τῶν κυάμων ἀλεύρου τοῦ χωρὶς τοῦ λέμματος βραχεῖ τινὶ ξηραντικώτεραι. τὰ δ᾽ ἄλλα πάντα παραπλήσια χρωμένοις ἔξωθεν. ἐσθιόμεναι δὲ ταύτῃ πλεονεκτοῦσι κυάμων, ὅτι τὸ φυσῶδες ἀποτίθενται. κυάμῳ δὲ ὅπως ἂν ἑψηθῇ, παραμένει τὸ φυσῶδες. παχυμερεστέρας γάρ ἐστιν οὐσίας ἢ κατὰ κριθὴν, διὰ τοῦτο καὶ τροφιμώτερος αὐτῆς ἐστιν. ἐπεὶ δ᾽ ὀλίγον ἄμφω τῆς μεσότητος ἀποκεχωρήκασι, διὰ τοῦτο εἰσὶ πολύχρηστοι. τὰ γὰρ τοιαῦτα φάρμακα πολλὰ ἑτέροις μίγνυται, καθάπερ τινὲς ὗλαι, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ ὁ κηρὸς καὶ τὸ ἔλαιον, οὐκ ὀλίγοις ἐπιπλέκεται φαρμάκοις. τὰ δ᾽ ἄλφιτα πολὺ, καὶ τῶν κριθῶν, αὐτῶν ἐστι ξηραντικώτερα.

Περὶ κρίμνου.

Κρίμνον τὸ παχυμερὲς, οὕτως ὀνομάζεται, τοῦ τε πυρίνου, καὶ τοῦ ἐκ τῶν ζειῶν ἀλεύρου. ἔστι δὲ τροφιμώτερον μὲν ἀλφίτου, δυσπεπτότερον δέ. καλεῖται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥόφημα πόλτος, καὶ ἔστιν ὁ ἀπὸ τῆς ζειᾶς στατικὸς ἠρέμα τῆς κοιλίας, καὶ μᾶλλον εἰ φρυχθείη.

Περὶ κρίνου.

Κρίνου τὸ μὲν ἄνθος κρᾶσιν μικτόν ἐστι, ἐκ λεπτομεροῦς τέ τινος καὶ γεώδους οὐσίας, ἐξ ἧς περ ἔχει, καὶ τὴν ἐν τῇ γεύσει πικρότητα, καί τινος ὑδατώδους εὐκράτου. ὅθεν καὶ τοὔλαιον τὸ ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὸ μύρον ἀδήκτου διαφορητικῆς τε καὶ μαλακτικῆς ἐστι δυνάμεως, ἐξ ὧν περ καὶ ταῖς ἐν μήτραις σκληρότησιν ἐπιτηδειότατόν ἐστιν. καὶ ἡ ῥίζα δὲ καὶ τὰ φύλλα καθ᾽ ἑαυτὰ λειούμενα, ξηραίνει καὶ ῥύπτει, καὶ διαφορεῖ μετρίως. οὕτω γοῦν κἀπὶ τῶν κατακαυμάτων ἁρμόττει. δεῖται γὰρ καὶ ταῦτα μετρίως ξηραντικῆς τε ἅμα καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως. τὴν μὲν οὖν ῥίζαν ὀπτήσαντες, εἶθ᾽ ἅμα ῥοδίνῳ λειώσαντες, ἐπιτιθέασι τοῖς κατακαύμασιν ἄχρι συνουλώσεως. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλως ἁπάντων ἑλκῶν εἰς ἐπούλωσιν ἀγαθὸν φάρμακον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑστέρας μαλάττει, καὶ καταμήνια προκαλεῖται. τὰ δὲ φύλλα προσέψοντες, ἐπιτιθέασι καὶ αὐτὰ μέχρι κατουλώσεως, οὐ τοῖς καύμασι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλκεσι, καὶ ταριχεύουσι δέ τινες ἐν ὄξει, καὶ χρῶνται τραυματικοῖς. πλεῖον δ᾽ ἐν τῇ ῥίζῃ τῆς ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ἤπερ ἐν τοῖς φύλλοις, οὐ μὴν οὐδ᾽ ἐν ταύτῃ πολὺ, καθὰ προείρηται. τῆς πρώτης γάρ εἰσι τάξεως τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων, ὅθεν ὅταν ἀλφοὺς, ἢ ψώραν, ἢ λέπραν, ἢ ἀχῶρας, ἤ τι τοιοῦτον ἀποῤῥύψαι βουληθῶμεν, ἐπιμίγνυμεν αὐτῇ τῶν ἄλλων τι τῶν ἰσχυροτέρων φαρμάκων, οἷόν περ ἐστὶ καὶ τὸ μέλι. συμμέτρως δ᾽ αὐτῇ τοῦτο μιχθὲν καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων ἁρμόττει διαιρέσεις, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα σύμπαντα, ὅσα δεῖται ξηραίνεσθαι σφοδρῶς ἄνευ δήξεως. ἀπεθέμεθα δέ ποτε καὶ τὸν τῶν φύλλων χυλὸν ἑψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι. πενταπλάσιος δ᾽ ἦν ὁ χυλὸς ἑκατέρου, καὶ ἦν εὐδόκιμον τὸ φάρμακον εἰς πάντα τὰ ξηραίνεσθαι σφοδρῶς δεόμενα χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, καθάπερ ὅσα τε τραύματα μεγάλα, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς κεφαλὰς γίγνεται τῶν μυῶν, ὅσα τε πλαδαρὰ καὶ χρόνια, καὶ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἐστι. ταυτὶ μὲν οὖν ἤδη τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείας ἐστὶ, ἧς ἀπέχεσθαι μὲν ὡς οἷόν τε πειρῶμαι τό γε νῦν εἶναι, πολλάκις δ᾽ αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἡ φύσις ἀναγκάζει προσάπτεσθαι, καὶ ἀποχωρεῖν τε χρὴ ταχέως, αὖθις αὐτῶν ἐπανέρχεσθαί τε πρὸς τὰ νῦν ἡμῖν προκείμενα.

Περὶ κροκοδειλίου.

Κροκοδειλίου τὸ σπέρμα δριμὺ μέν ἐστι καὶ ἀρωματίζον, οὐρητικόν τε καὶ καταμηνίων κινητικὸν, ὥστε καὶ θερμῆς ἂν εἴη δυνάμεως, καὶ διαφορητικῆς, καὶ ξηραντικῆς. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τοῦ τε καυλοῦ, καὶ τοῦ σπέρματος ὁμοίας ὢν δυνάμεως μὲν, ὠφελεῖ τοὺς νεφρικούς. ἡ δὲ ῥίζα ταῖς τοῦ θώρακος ἀναπτύσεσιν ἰσχυρῶς συνεργεῖ, δριμεῖα μὲν ἧττον ὑπάρχουσα τοῦ σπέρματος, πικρὰ δ᾽ οὐχ ἧττον οὖσα. ἄγει δὲ καὶ διὰ ῥινῶν αἷμα.

Περὶ κρόκου

Κρόκος ἔχει μέν τι καὶ στῦφον ὀλίγον, ὅπερ ἐδείχθη γεῶδες, ψυχρόν. ἐπικρατεῖ δ᾽ ἐν αὐτῷ θερμαίνουσα ποιότης τε καὶ δύναμις, ὥστε τὴν ὅλην οὐσίαν αὐτοῦ τῆς δευτέρας μὲν εἶναι τῶν θερμαινόντων τάξεως. τῆς πρώτης δὲ τῶν ξηραινόντων, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πεπτικὸν ἔχει τι συμμαρτυρούσης εἰς τοῦτο, καὶ τῆς βραχείας στύψεως. οἷς γὰρ ἂν μὴ σφοδρῶς θερμαίνουσι φαρμάκοις ὀλίγη προσῇ στύψις, ἴσον δύναται ταῖς ἐμπλαστικαῖς καλουμέναις οὐσίαις, ἃς, ὅταν θερμότητι συνυπάρχωσι, μὴ σφοδρᾷ πεπτικὰς ἐδείκνυμεν ὑπάρχειν.

Περὶ

Περὶ κρομμύου.

Κρόμμυον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων. ἡ δ' οὐσία παχυμερὴς ἐστὶν αὐτοῦ μᾶλλον, ὅθεν καὶ τὰς αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ προστιθέμενον, καὶ σὺν ὄξει καταχριόμενον ἐν ἡλίῳ, τοὺς ἀλφοὺς ἀπορρύπτει, καὶ παρατριβόμενον ἀλωπεκίαις, θᾶττον ἀλκυονίου προορμᾷ τὰς τρίχας. εἰ δ' ἀποχωρισθείη αὐτοῦ τις τὸν χυλὸν, ὅσον μὲν ὑπόλοιπον ἱκανῶς ἐστὶ γεώδους οὐσίας θερμῆς. αὐτὸς δ' ὁ χυλὸς, ὑδατώδους τε καὶ ἀερώδους θερμότητος. οὕτω οὖν καὶ τοὺς ὑποχεομένους, καὶ ἀμβλυώττοντας ἐπὶ πάχει χυμῶν, ὀνίνησιν ὑπαλειφόμενος. ἐκ δὲ τῆς τούτου κράσεως, ὅλον τὸ κρόμμυον φυσῶδές ἐστιν ἐσθιόμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὅσα ξηρότερα τὴν κρᾶσιν, ἀφυσότερα.

Περὶ κυάμου.

Κύαμος καθ' ἑκάτερα τῆς μέσης κράσεως ἐστὶν, ἐγγυτάτω κατὰ τὸ ξηραίνειν, καὶ κατὰ τὸ ψύχειν. μετέχει δέ τινος ἐπ' ὀλίγον, καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως ἡ σὰρξ αὐτοῦ, καθάπερ τὸ λέμμα τῆς στυπτικῆς, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἰατρῶν ἔνιοι τὸν κύαμον ὅλον ἑψήσαντες σὺν ὀξυκράτῳ, τοῖς δυσεντερικοῖς, καὶ τοῖς κοιλιακοῖς, καὶ τοῖς ἐμετικοῖς ἔδοσαν. ἔστι δὲ ὡς ἔδεσμα μὲν εἴπερ τι καὶ ἄλλο, φυσῶδές τε καὶ δύσπεπτον, ἀναπτύσεσι μέντοι ταῖς ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἐπιτήδειον. ὡς φάρμακον δ' ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον, ἀλύπως ξηραίνει. ἐπὶ μέντοι ποδαγρικοῖς ἐχρησάμεθα πολλάκις αὐτῷ, δι' ὕδατος ἑψήσαντες, εἶτα μίξαντες ὕειον στέαρ. ἐπὶ δὲ τῶν νεύρων θλασμάτων τε καὶ ἑλκῶν, δι' ὀξυμέλιτος τὸ ἄλευρον ἐπεθήκαμεν. τῶν δὲ τῶν ἤδη φλεγμαινόντων ἐκ πληγῆς, σὺν ἀλφίτοις, καὶ διδύμων δ' ἐστὶ, καὶ μαστῶν ἀγαθὸν κατάπλασμα. φιλεῖ γὰρ ταῦτα τὰ μόρια μετρίως ψύχεσθαι φλεγμαίνοντα, καὶ μάλιστα, ὅταν ἐκ γάλακτος ἐν αὐτοῖς τυρωθέντος οἱ μαστοὶ φλεγμαίνωσι. τοιγαροῦν καὶ τὸ γάλα σβέννυται πρὸς τοῦ τοιούτου καταπλάσματος, ὥσπερ καὶ τὸ τῶν παίδων ἐφήβαιον ἐπιπλαττόμενον ἀλεύρῳ κυαμίνῳ, μέχρι πλείονος ἄνηβον διαμένει.

Περὶ κυκλαμίνου.

Κυκλάμινος ποικίλος τὴν δύναμίν ἐστιν. καὶ γὰρ καὶ ῥύπτει, καὶ τέμνει, καὶ ἀναστομοῖ, καὶ ἐπισπᾶται, καὶ διαφορεῖ, δῆλον δ' ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἔργων. ὁ μὲν γὰρ χυλὸς αὐτῆς αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ, καὶ προκαλεῖται βιαίως εἰς ἀπόπατον, ἐν κροκύδι προστιθέμενος. οὕτω δὲ καὶ ταῖς τὰ φύματα, καὶ τὰς χοιράδας, ἁπάσας τε τὰς ἄλλας σκληρότητας διαφορούσαις δυνάμεσι μίγνυται, καὶ τοῖς ὑποχεομένοις ἁρμόττει μετὰ μέλιτος ὑπαλειφόμενος, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι διὰ ῥινῶν καθαίρει. σφοδρὰ δ' οὕτως ἐστὶν ἡ δύναμις αὐτοῦ, ὥστε καὶ τοῦ ἐπιγαστρίου καταχριομένου, κοιλίαν ὑπάγει, καὶ ἔμβρυα διαφθείρει. καὶ γὰρ, καὶ ἄλλως φθόριον ἰσχυρὸν ἐν πεσσῷ προστιθέμενος. ἡ δ' ὅλη ῥίζα, τοῦ χυλοῦ μὲν ἐστὶν ἀσθενεστέρα, σφοδρὰ δ' ἐστὶ καὶ αὐτή. καὶ γὰρ ἔμμηνα κινεῖ πινομένη τε καὶ προστιθεμένη, καὶ ἰκτεριῶντας ὀνίνησιν, οὐ μόνον ἐκκαθαίρουσα τὸ σπλάγχνον, ἀλλὰ τὴν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι χολὴν ἐκκενοῦσα δι' ἱδρώτων. ὅθεν ἐπὶ τῇ πόσει συνεργεῖν δεῖ παντὶ τρόπῳ, τῇ τῶν ἱδρώτων γενέσει. χρὴ δ' εἶναι τὸ πινόμενον πλῆθος αὐτῆς ἄχρι τριῶν δραχμῶν, ἤτοι μετὰ γλυκέος, ἢ μελικράτου. ῥύπτει δὲ καὶ τὸ δέρμα κατά τε τὰ ἄλλα κἀν τῷ τὰς ἀλωπεκίας, καὶ τὰς ἐφηλίδας, ἅπαντά τε τὰ ἐξανθήματα θεραπεύειν. ὀνίνησι δὲ καὶ τοὺς σκληροὺς σπλῆνας, ἐπιπλαττομένη πρόσφατός τε καὶ ξηρά. διδόασι δ' ἔνιοι τὴν ξηρὰν ῥίζαν καὶ τοῖς ἀσθματικοῖς. ἡ δ' ἑτέρα κυκλάμινος, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ὀνομάζουσιν, διὰ τὸ κισσῷ κατὰ τὸ ἄνθος ἐοικέναι, τὴν ῥίζαν ἄχρηστον ἔχουσα. τὸν καρπὸν ἔχει δραστικὸν ἱκανῶς, ὥστε καὶ μετ' οἴνου λευκοῦ κυάθων δυοῖν πινόμενος ἐπὶ πλείους ἡμέρας, ἰᾶται σπλῆνας, κινῶν οὖρα, καὶ τὴν κοιλίαν ὑπάγων, ἐκβάλλει δὲ καὶ τὰ χόρια, καὶ τοῖς ἀσθματικοῖς ἀρήγει. ἡ ποιότης δ' αὐτοῦ γευομένῳ δριμεῖά τε καὶ ὑπόγλισχρός ἐστι.

Περὶ κυμίνου.

Κυμίνου τῷ σπέρματι μάλιστα χρώμεθα, καθάπερ ἀνίσου τε καὶ λυβιστικοῦ καὶ κάρου καὶ πετροσελίνου. ἔστι δὲ καὶ θερμαντικῆς δυνάμεως, ὥσπερ κἀκείνων ἕκαστον οὐρητικῆς τε καὶ ἀφύσου, κατὰ τὴν τρίτην τάξιν ὑπάρχον τῶν θερμαινόντων.

Περὶ κυνοσβάτου.

Κυνοσβάτου. τούτου τοῦ θάμνου ὁ μὲν καρπὸς οὐκ ἀγεννῶς στυπτικός ἐστι, τὰ δὲ φύλλα μετρίως, ὥστε καὶ ἡ κατὰ μέρος αὐτῶν χρῆσις πρόδηλος. φυλάττεσθαι δὲ τὸ ἐν τῷ καρπῷ ἐριῶδες, ὡς ἀρτηρίας κακωτικόν.

Περὶ κυπαρίσσου.

Κυπαρίσσου τὰ φύλλα καὶ οἱ βλαστοὶ, καὶ τὰ σφαιρία τὰ νέα, καὶ μαλακὰ, μεγάλων τραυμάτων ἐν σκληροῖς σώμασιν ἐστὶ κολλητικά. ἐξ οὗ δῆλον, ὡς ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως, οὐδὲν ἐπιφανὲς ἐχούσης δριμὺ καὶ θερμὸν, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ. φαίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ βραχὺ μέν τι τὸ δριμὺ, πλεῖστον δὲ τὸ πικρὸν, καὶ πολὺ πλέον ἔτι τὸ στρυφνὸν ἐν ὅλῳ τῷ φυτῷ. τοσοῦτον δ' ἐστὶν ἐν αὐτῇ τὸ δριμὺ καὶ τὸ θερμὸν, ὅσον ποδηγεῖν μὲν τὴν στρυφνότητα πρὸς τὸ βάθος, οὐδεμίαν δ' αὐτὸ θερμότητα καὶ δῆξιν ἐργάζεσθαι τοῖς σώμασιν. διὰ τοῦτο τὰς κατὰ τὸ βάθος ὑγρότητας ἐν ταῖς πλαδαραῖς καὶ σηπεδονώδεσι διαθέσεσιν, ἀλύπως τε ἅμα καὶ ἀσφαλῶς ἐκβόσκεται, τῶν θερμαινόντων καὶ ξηραινόντων ἐκδαπανᾶν μὲν τὰς περιεχομένας δυναμένων, ἑτέρας δ' ἐπισπωμένων τῇ δριμύτητι καὶ θερμότητι. οὕτω δὲ καὶ ἐντεροκηλικοὺς ὠφελεῖ. καὶ γὰρ ξηραίνει, καὶ τόνον ἐντίθησι τοῖς δι' ὑγρότητα χαλαροῖς σώμασιν, ὡς ἂν τῆς στύψεως εἰς βάθος καταδυομένης, τῷ ποδηγεῖσθαι πρὸς τῆς μεμιγμένης αὐτῇ θερμότητος, εἰς τοσοῦτον ἡκούσης μέτρον, ὡς ποδηγεῖν μὲν δύνασθαι, δάκνειν δ' οὐδέπω δύνασθαι. χρῶνται δ' αὐτῇ τινὲς καὶ ἐπ' ἀνθράκων, καὶ ἑρπήτων ἀλφίτοις μιγνῦντες ὡς ἐκδαπανῶσι, χωρὶς τοῦ θερμαίνειν τὰς ἐργαζομένας ὑγρότητας τὰ τοιαῦτα νοσήματα. ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα χρῶνται, μιγνῦντες ἀλφίτου μεθ' ὕδατος, ἢ ὀξυκράτου ὑδαροῦς.

Περὶ κυπέρου.

Κυπέρου χρήσιμοι μάλιστ' εἰσὶν αἱ ῥίζαι, θερμαίνουσαι καὶ ξηραίνουσαι χωρὶς δήξεως. ὅθεν τὰ δι' ὑγρότητα πολλὴν ἕλκη δυσεπούλωτα θαυμαστικῶς ὀνίνησιν. ἔχουσι γάρ τι καὶ στυπτικὸν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐν στόμασιν ἕλκεσιν εἰσὶν ἐπιτήδειοι, καὶ μὴν, καὶ τμητικήν τινα δύναμιν αὐταῖς μαρτυρητέον ἐστὶν, ᾗ καὶ λιθιῶσιν ἁρμόττουσιν, καὶ οὖρα καὶ καταμήνια κινοῦσι.

Περὶ κύπρου.

Κύπρος τούτου τοῦ δένδρου τὰ φύλλα, καὶ οἱ ἀκρέμονες εἰς χρείαν ἥκουσι, μάλιστα μικτῆς ὄντα δυνάμεώς τε καὶ κράσεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ διαφορητικὸν ἐξ ὑδατώδους οὐσίας θερμῆς συμμέτρως, ἔχει δέ τι στυπτικὸν ἐκ τῆς ψυχώσεως γεώδους, ὅθεν ἀφεψοῦντες μὲν αὐτά, καταντλοῦσι τῷ ὕδατι τὰ πυρίκαυτα. χρῶνται δὲ καὶ τῶν πυρωδῶν φλεγμονῶν καὶ ἀνθράκων. ἔστι γὰρ ἀλύπως τε καὶ ἀδήκτως ξηραντικά. καὶ μὲν καὶ τοῖς ἐν τῷ στόματι γιγνομένοις ἕλκεσιν αὐτομάτοις, καὶ μάλιστα τοῖς ἀφθώδεσι, αὐταῖς τε τῶν παιδίων ταῖς ἄφθαις ἁρμόττει διαμασώμενα.

Περὶ κυτίσου.

Κυτίσου τὰ φύλλα διαφορητικῆς τ' ἐστὶ δυνάμεως ἐπιμεμιγμένης ὑδατώδει χλιαρᾷ, καθάπερ καὶ τὰ τῆς μαλάχης.

Περὶ κωνείου.

Κώνειον ὅτι τῆς ἄκρως ψυκτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἅπαντες ἴσασι.

Περὶ κώνου.

Κώνου καρπὸς ὃν δὴ καὶ κόκκαλον ὀνομάζουσι καὶ στρόβιλον, ὅλος μὲν χλωρός, ἔχει τι μεθ' ὑγρότητος πικρὸν, καὶ δριμύ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐμπύοις, ὅσοι τ' ἄλλοι δέονται τὰ κατὰ θώρακα, καὶ πνεύμονα ῥᾳδίως, ἀναβήττειν τε καὶ ἀναπτύειν ἐπιτήδειος ἐστίν. ὁ δ' ἐδώδιμος ἐξ αὐτοῦ καρπός ἐστι μὲν τροφή, δύσπεπτος τε καὶ ἰσχυρά. ἔστι δὲ καὶ ὡς φάρμακον ἐκλεαίνειν τραχύτητα ἐπιτήδειον, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν ὕδατι βρεχθείς, ἀπόθηται καθ' αὑτὸν πᾶν ὅσον εἶχε δριμύ. τὸ γὰρ λοιπὸν ἅπαν ἀδηκτότερόν τε καὶ ἐμπλαστικώτερον γίνεται, θερμῆς μὲν καὶ ψυχρᾶς ποιότητος ἐν τῷ μέσῳ καθεστηκώς, ἐξ ὑδατώδους τε καὶ γεώδους οὐσίας κεκραμένον, ἀερώδους δ' ἥκιστα μετέχον.

Περὶ λαγώποδος.

Λαγώπους ξηραντικῆς δυνάμεως ἐστὶν ὡς τὰ κατὰ γαστέρα ῥεύματα καλῶς ἐπιξηραίνειν.

Περὶ λαθυρίδος.

Λαθυρίς, καὶ ταύτην τινὲς εἶδος τιθυμάλλου φασίν, ὅτι τε παραπλησίως ἐκείνοις ὀπὸν ἔχει, καὶ ὅτι καθαίρει τὸν αὐτὸν ἐκείνοις τρόπον, ὁμοία τε τὴν ὅλην δύναμιν ἐκείνοις ἐστί, πλὴν ὅσον τὸ σπέρμα γλυκὺ γευομένοις φαίνεται, ὃ δὴ καὶ μάλιστα τὴν καθαρτικὴν ἔχει δύναμιν.

Περὶ λαμψάνης

Λαμψάνη ἐσθιομένη μὲν κακόχυμος ἐστί, καταπλασσομένη δέ, ῥυπτικὸν ἔχει τι καὶ διαφορητικόν.

Περὶ λαπάθου.

Λάπαθον διαφορητικῆς μετρίως ἐστὶ δυνάμεως, τὸ δὲ ὀξυλάπαθον μικτῆς. ἅμα γὰρ τῇ διαφορητικῇ καὶ ἀποκρουστικῆς τι μετέχει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῶν ἔχει τι σαφῶς, καὶ στυπτικόν, ὡς καὶ δυσεντερίας, καὶ διαρροίας ἰᾶσθαι, καὶ μάλιστα τὸ τοῦ ὀξυλαπάθου. τὸ δ' ἱππολάπαθον ἐν ἕλεσι μὲν γεννᾶται τοὐπίπαν. ἔστι δὲ τῆς αὐτῆς μὲν τοῖς εἰρημένοις, ἀσθενεστέρας δὲ δυνάμεως.

Περὶ λειμωνίου.

Λειμωνίου τὸν καρπὸν αὐστηρὸν ὑπάρχοντα μετ' οἴνου διδόασι κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ αἱμοπτυικοῖς. ὀνίνησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. ἀρκεῖ δὲ πλῆθος ὀξυβάφου.

Περὶ λειχῆνος.

Λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἔστι μὲν οἷον βρύον τι. τοῦ γένους δ' ἂν ὀρθῶς ὀνομάζοιτο τῶν φυτῶν. ὠνομάσθαι δ' οὕτω δοκεῖ διὰ τὸ λειχῆνας θεραπεύειν. ἔστι δὲ ῥυπτικῆς τε ἅμα καὶ μετρίως ψυχούσης δυνάμεως, ξηραντικῆς μέντοι κατ' ἄμφω. τὸ μὲν δὴ ῥυπτικόν τε καὶ ξηραντικὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἴσχει, τὸ δὲ ψυκτικὸν ἀπὸ τοῦ ὑδατώδους. ἐπὶ γὰρ ταῖς ὑγραῖς καὶ δυσώδεσι πέτραις φύεται. τὸ δ' ἐκ τῶν τοιούτων οὐσιῶν συγκείμενον ἀφλέγμαντον ὑπάρχειν οὐδὲν θαυμαστόν. εἰ δὲ καὶ αἱμορραγίας ἵστησιν, ὡς Διοσκουρίδης φησίν, οὐκ ἔχω φάναι.

Περὶ λεοντοπετάλου.

Λεοντοπετάλου τῇ ῥίζῃ μάλιστα χρώμεθα, διαφορητικῇ καὶ ξηραντικῇ, καὶ θερμαντικῇ κατὰ τὴν τρίτην ὑπαρχούσῃ τάξιν.

Περὶ λεπιδίου.

Λεπίδιον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων, ὅμοιον τῷ καρδάμῳ κατὰ τὴν ὀσμήν, καὶ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν δύναμιν ὑπάρχον, ἧττον δ' αὐτοῦ ξηραίνει.

Περὶ λευκάδος.

Λευκὰς δριμείας ἐστὶ ποιότητος ἐπικρατούσης, κράσεως δὲ θερμῆς καὶ ξηρᾶς κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν.

Περὶ λευκακάνθου.

Λευκάκανθον οἱ δὲ πολυγόνατον, οἱ δ' ἰσχιάδα καλοῦσι, πικρὰ ταύτης ἡ ῥίζα, καὶ διὰ τοῦτο τέμνει τε καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν ἐκ τῆς πρώτης ἐστὶ τάξεως.

Περὶ λευκοΐου.

Λευκοΐου καὶ σύμπας μὲν ὁ θάμνος, ῥυπτικῆς ἐστὶ καὶ λεπτομεροῦς δυνάμεως. ἐπὶ μᾶλλον δ' αὐτῆς μετέχει τὰ ἄνθη, καὶ τούτων τὰ ξηρότερα τῶν χλωρῶν μᾶλλον, ὥστε καὶ τὰς ἐπ' ὀφθαλμοῖς οὐλὰς τὰς παχείας λεπτύνει, καὶ καταμήνιά τε τὸ ἀφέψημα αὐτῶν προτρέπει, καὶ χόρια, καὶ ἔμβρυα τεθνεῶτα προκαλεῖται, καὶ εἰ ποθείη δὲ φθόριον ἐστὶ φάρμακον. καὶ γὰρ οὖν, καὶ πικρόν ἐστιν εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ εἴ τις αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως ὕδατος ἐπιμιξίᾳ πολλοῦ πραΰνειεν, ἤ τινι τῶν τοιούτων, ἕξει καὶ πρὸς φλεγμονὴν ἀγαθὸν φάρμακον. οὕτω γοῦν καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ εἰ μὴ ἄκρατον εἴη, τὰς ἐν μήτρᾳ φλεγμονὰς ἰᾶται προσαντλούμενον, καὶ μάλιστα ὅσαι κεχρονίκασι σκιρρωδῶς. οὕτω δὲ καὶ μετὰ κηρωτῆς ἕλκη δυσεπούλωτα θεραπεύει. χρῶνται δ' αὐτῷ τινες σὺν μέλιτι καὶ πρὸς ἄφθας. ὁ δὲ καρπὸς τῆς αὐτῆς ὢν δυνάμεως ἐπιτηδειότητος ἐστί, πινόμενος ὅσον δυοῖν δραχμῶν πλῆθος, ἢ προστιθέ-

μενος

μένος σὺν μέλιτι, καταμήνιά τε κινεῖν πεπίστευται, καὶ ἔμβρυα τὰ μὲν ζῶντα διαφθείρειν, τὰ νεκρὰ δ' ἐκβάλλειν. αἱ δὲ ῥίζαι παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, πλὴν ὅσον παχυμερέστεραι τέ εἰσι καὶ γεωδέστεραι, μετ' ὄξους ἰῶνται σπλῆνας σκιῤῥουμένους. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς σκιῤῥουμένας φλεγμονὰς ἰῶνται δι' αὐτοῦ.

Περὶ λεύκης.

Λεύκη τὸ δένδρον μικτόν πως ἐστὶ τὴν κρᾶσιν, ἐξ ὑδατώδους τε χλιαρᾶς καὶ γεώδους λελεπτυσμένης οὐσίας, ὅθεν καὶ τῆς ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως.

Περὶ λιβανωτοῦ.

Λιβανωτός, θερμαντικὸς μέν ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ξηραντικὸς δὲ κατὰ τὴν πρώτην. ἔχει δέ τι ὑπόστυφον ὀλίγον, ἥκιστα δὲ σαφὴς ἡ στύψις ἐστὶν ἐν τῷ λευκῷ κατὰ τὴν χρόαν. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτοῦ τὴν στυπτικὴν δύναμιν ἐναργῶς κέκτηται, διὸ καὶ ξηραίνει γενναίως, ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τῶν ξηραινόντων ὑπάρχων. ἔστι δὲ καὶ παχυμερέστερος τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἥκιστα δριμύτητος μετέχων. διὰ ταύτας γοῦν αὐτοῦ τὰς ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις, ἱκανὴ χρῆσίς ἐστι παρὰ τοῖς ἰατροῖς ἐπί τε τῶν αἱμοπτυϊκῶν, καὶ στομαχικῶν, καὶ κοιλιακῶν, καὶ δυσεντερικῶν, οὐ τοῖς ἔξωθεν μόνοις ἐπιτιθεμένοις μιγνυόντων αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοῖς εἴσω τοῦ σώματος μεταλαμβανομένοις. ὁ δὲ θαλλὸς αὐτοῦ, ξηροτέρας ἐστὶ καὶ θερμοτέρας ἢ κατὰ αὐτὸν τὸν λιβανωτὸν δυνάμεως, ὡς εἰς τὴν τρίτην ἀπόστασιν ἀφικνεῖσθαι. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ ἀνακαθαίρειν δοκεῖ, καὶ πληροῦν τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕλκη, καθάπερ καὶ ὁ ἐκ τῆς σμύρνης, καὶ ὁ ἐκ τοῦ στύρακος.

Περὶ λιβανωτίδων.

Λιβανωτίδες τρεῖς εἰσι. μία μὲν ἄκαρπος, αἱ δὲ δύο φέρουσαι καρπὸν, ὁμοίας ἅπασαι δυνάμεως μαλακτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς. ὁ δὲ χυλὸς ὅ, τε τῆς ῥίζης, καὶ ὁ τῆς πόας μέλιτι μιγνύμενος, ἀμβλυωπίας ὅσαι διὰ πάχος ὑγρῶν γίνονται θεραπεύει. τῆς δὲ εἰς τοὺς στεφάνους χρησίμης λιβανωτίδος ἣν ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥοσμαρῖνον, τὸ ἀφέψημα τοὺς ἰκτεριῶντας ὀνίνησι πινόμενον. μετέχουσι γὰρ αἱ λιβανωτίδες ἅπασαι, ῥυπτικῆς τε καὶ τμητικῆς δυνάμεως.

Περὶ λιγνύος.

Λιγνὺς ἅπασα μέν ἐστι ξηραντικὴ, διὸ καὶ γεώδους ὑπάρχει τῆς οὐσίας, ἔχουσά τι καὶ τοῦ καταλαύσαντος τὴν ὕλην πυρὸς λείψανον, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὀλίγον. ἡ δ' ὅλη φύσις αὐτῆς γεώδης ἐστὶ λεπτομερής. αἱ κατ' εἶδος δ' ἐν αὐτῇ διαφοραὶ παρὰ τὴν καυθεῖσαν ὕλην γίγνονται, ἐκ μὲν τῆς δριμυτέρας καὶ θερμοτέρας, τοιαύτης καὶ τῆς λιγνύος ἀποτελουμένης. ἐκ δὲ τῆς γλυκυτέρας ὁμοίας κἀνταῦθα τῆς λιγνύος γιγνομένης, αὐτίκα γέτοι τοῦ λιβανωτοῦ τῇ λιγνύϊ χρῶνται μιγνύντες εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, ἔτι τὰς ὧδε φλεγμαινόντων ἔτι τῶν ὀφθαλμῶν ἁρμοττούσας, καὶ ῥευματιζομένων, καὶ ἕλκη ἐχόντων. καὶ γὰρ ἀνακαθαίρεται ταῦτα, καὶ σαρκοῦται πρὸς αὐτῶν, ἔτι τε καὶ εἰς τὰς καλλιβλεφάρους ὀνομαζομένας δυνάμεις αὐτῷ χρῶνται, καὶ ἡ τῆς τερμίνθου τε καὶ ἡ τῆς σμύρνης ἄλυπος ἐστὶ παραπλησίως τῇ τοῦ λιβανωτοῦ. ἡ δὲ τοῦ στύρακος ἰσχυροτέρα τούτων, ἔτι δὲ μᾶλλον ἡ τῆς ὑγρᾶς πίττης, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἡ τῆς κέδρου. χρῶνται δὲ ταῖς δριμυτέραις μὲν ἐπί τε τῶν ψιλῶν ὀνομαζομένων βλεφάρων, καὶ τῶν περιβεβρωμένων κανθῶν, καὶ ὑγρῶν ὀφθαλμῶν ἄνευ φλεγμονῆς. ταῖς μαλακωτέραις δὲ καὶ πρὸς ταῦτα μὲν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἃ μικρῷ πρόσθεν εἴρηται, ἁρμόττειν τοῦ λιβανωτοῦ τὴν λιγνύν.

Περὶ λιβυστικοῦ.

Λιβυστικοῦ καὶ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα θερμαινόντων εἰς τοσοῦτόν ἐστιν, ὡς ἔμμηνά τε κινεῖν καὶ οὖρα προτρέπειν, ἔτι δὲ καὶ ἄφυσα.

Περὶ λινοσπέρμου.

Λινόσπερμον ἐσθιόμενον φυσῶδές ἐστι, κἂν φρυχθῇ, οὕτως ἄρα περιττωματικῆς ὑγρότητος ὑπάρχει μεστόν. ἔστι δὲ καὶ θερμὸν ἐν τῇ πρώτῃ που τάξει, καὶ ὑγρότητός τε καὶ ξηρότητος ἐν τῷ μέσῳ που τέτακται.

Περὶ λινοζώστιδος.

Λινοζώστιδι χρῶνται μὲν ἅπαντες εἰς τὰς τῆς γαστρὸς καθάρσεις μόνον. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ πειραθῆναί τις βούλοιτο καταπλάττων αὐτὴν, εὑρήσει διαφορητικῆς ἱκανῶς δυνάμεως.

Περὶ λογχίτιδος.

Λογχίτιδος τῆς μὲν τὸ σπέρμα τρίγωνον ἐχούσης, ἐοικὸς λόγχῃ κατὰ τὸ σχῆμα, παραπλησία μάλιστά πως ἡ ῥίζα τῇ τοῦ δαύκου τετύχηκεν οὖσα, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ οὐρητικόν ἐστι φάρμακον. τῆς δὲ τῷ σκολοπενδρίῳ παραπλησίας τὰ φύλλα, χλωρὰ μὲν εἰς κόλλησιν τραύματος ἐπιτήδεια, ξηρὰ δὲ μετ' ὄξους πινόμενα, σπλῆνας ἰᾶται σκιῤῥουμένους.

Περὶ λυκίου.

Λύκιον ἢ πυξάκανθον ἀκανθῶδες δένδρον, ἐξ οὗ καὶ τὸ καλούμενον γίγνεται λύκιον. τοῦτο δὴ τὸ ὑγρὸν φάρμακον ᾧ πρὸς ὑπώπιά τε χρῶνται, καὶ τὰς ἐν ἕδρᾳ καὶ στόματι φλεγμονὰς, καὶ ἑλκώσεις, ἕρπητάς τε καὶ σηπεδόνας, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ ὦτα πυοῤῥοοῦντα, καὶ παρατρίμματα, καὶ παρωνυχίας. ἔστι γὰρ ξηραντικῆς δυνάμεως ἐξ ἑτερογενῶν οὐσιῶν συγκείμενον, τῆς μὲν ἑτέρας λεπτομεροῦς τε καὶ διαφορητικῆς, καὶ θερμῆς, τῆς δ' ἑτέρας γεώδους ψυχρᾶς, ἐξ ἧς ἔχει τὴν στύψιν. ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ ποιότης ὀλίγη παντάπασιν ὑπάρχει τῷ φαρμάκῳ, τὸ διαφορεῖν δὲ καὶ ξηραίνειν οὐκ ὀλίγον, ἀλλὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ἐν θερμότητι δὲ περὶ τὰ μέσα πως τέτακται καὶ σύμμετρα. διὸ καὶ πρὸς διαφέροντα πάθη χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, ὡς ῥυπτικῷ μὲν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα τῶν κορῶν, ὡς στυπτικῷ δὲ κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ ῥῷ γυναικείῳ προσφέροντες. τοῦτο μὲν οὖν τὸ λύκιον ἐν λυκίᾳ τε καὶ καππαδοκίᾳ πλεῖστον γίγνεται. τὸ δ' ἕτερον τὸ ἰνδικὸν, ἰσχυρότερόν ἐστιν εἰς ἅπαν.

Περὶ λυσιμαχίου.

Λυσιμάχιος ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν στυπτικὴν ποιότητα, δι' ἣν καὶ τραύματα κολλᾷ, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμοῤῥαγίας ἵστησιν ἐμπλασσόμενος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ αἱμοῤῥαγιῶν ἴσχαιμόν ἐστι φάρμακον, αὐτή τε καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἔτι καὶ μᾶλλον, καὶ πινομένη δυσεντερίας τε καὶ αἵματος ἀναγωγὰς, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἰᾶται.

Περὶ λυχνίδος.

Λυχνίδος τῆς εἰς τοὺς στεφάνους τὸ σπέρμα θερμόν ἐστιν, ἐπὶ τῆς δευτέρας που τάξιν, ἢ καὶ τρίτην ἤδη, καὶ δὴ καὶ ξηρὸν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Περὶ λωτοῦ.

Λωτὸς ὁ ἥμερος ὃν ἔνιοι τρίφυλλον ὀνομάζουσιν, στυπτικῆς μετρίως ἐστὶ δυνάμεως, οὕτως δὲ καὶ ξηραντικῆς. ἐν δὲ τῇ ἐπὶ θερμότητα καὶ ψύξιν συζυγίᾳ, μέσος πως ἐστὶν καὶ εὔκρατος. ὁ δ' ἄγριος λωτὸς ἐν λιβύῃ μὲν πλεῖστος γεννᾶται. τὸ σπέρμα δ' αὐτοῦ, τῆς δευτέρας τάξεως ἐστὶν τῶν θερμαινόντων, ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικόν. τοῦ δ' αἰγυπτίου τὸ σπέρμα γοῦν ἀρτοποιοῦσι.

Περὶ λωτός.

Λωτὸς τὸ δένδρον στυπτικῆς μὲν οὐ πολλῆς μετέχει ποιότητος, ἐστὶν δὲ καὶ λεπτομερὲς καὶ ξηραντικόν. τὰ γοῦν ῥινήματα τῶν ξύλων αὐτῶν, πρός τε ῥοῦν γυναικεῖον ἁρμόττει, καὶ δυσεντερίας, καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις. ἐναφεψεῖται δὲ ποτὲ μὲν ὕδατι, ποτὲ δὲ οἴνῳ, ὡς ἂν καὶ ἡ χρεία κελεύῃ, καὶ οὐκ ἐνίεται μόνον ἀλλὰ καὶ πίνεται. καὶ μὴν καὶ τὸ τὰς ῥεούσας τρίχας ἐπέχειν αὐτὸν, ὅτι στυπτικῆς τινὸς ἅμα τῷ μετρίως ξηραίνειν ἐστὶ δυνάμεως, οὐ μικρὸν σημεῖον. ἐρρέθη γὰρ κἀν τῷ πρὸ τοῦ λόγῳ, τοιαύτης δεῖν εἶναι δυνάμεως τὸ μέλλον ἐφέξειν ῥεούσας τρίχας.

Περὶ μάκερος.

Μάκερ φλοιός ἐστιν ἐκ τῆς ἰνδικῆς κομιζόμενος, ἐν μὲν τῷ γεύεσθαι στρυφνὸς ἱκανῶς, μετά τινος βραχείας δριμύτητος ἀρωματιζούσης. ὀσμώμενος δὲ ἡδὺς ὁμοίως τοῖς πλείστοις ἀρώμασιν τοῖς ἰνδικοῖς. ἔοικεν οὖν καὶ αὐτὸς ἐκ μικτῆς οὐσίας συνεστάναι, τῆς πλείστης μὲν γεώδους ψυχρᾶς, ὀλίγης δέ τινος θερμῆς τε καὶ λεπτομεροῦς, ὅθεν ἰσχυρῶς ξηραίνει καὶ στύφει, καὶ διὰ τοῦτο κοιλιακαῖς τε καὶ δυσεντερικαῖς μίγνυται δυνάμεσιν. ἐν μὲν τῇ τρίτῃ τάξει τῶν ξηραινόντων ὑπάρχων, ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα διαφορᾷ μηδέτερον ἐπιφανῶς ἐργαζόμενος.

Περὶ μαλαβάθρου.

Μαλαβάθρου φύλλον, νάρδου στάχυϊ παραπλήσιον ἐστὶν τὴν δύναμιν.

Περὶ μαλάχης.

Μαλάχη ἡ μὲν ἀγρία, διαφορητικῆς ἀτρέμα καὶ μαλακτικῆς ἐπὶ βραχὺ μετέχει δυνάμεως. ἡ δὲ κηπευομένη καθ' ὅσον ὑδατώδους ὑγρότητος μετείληφε, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἀσθενεστέρα τὴν δύναμιν ὑπάρχει. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς εἰς τοσοῦτον ἰσχυρότερος ἐστὶν, εἰς ὅσον καὶ ξηρότερος. ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀναδενδρομαλάχη καλουμένη τοῦ αὐτοῦ γένους, ἀλλὰ διαφορητικωτάτη τῶν εἰρημένων. ὀνομάζεται δὲ καὶ ἀλθαία.

Περὶ μανδραγόρας.

Μανδραγόρας ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχει τὴν ψυκτικὴν δύναμιν, ὡς τῆς γ΄ εἶναι τῶν ψυχόντων τάξεως. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ θερμότητός τινος μετέχει, καὶ κατά γε τὰ μῆλα, καὶ ὑγρότητος, ὅθεν καὶ κωματώδη τὴν δύναμιν ἐστὶν ταῦτα. τῆς ῥίζης δ' ὁ φλοιὸς ἰσχυρότατος ὢν, οὐ ψύχει μόνον, ἀλλὰ καὶ ξηραίνει. τὸ δ' ἄλλο τὸ ἔνδον, ἀσθενὲς ὑπάρχει.

Περὶ μαράθρου.

Μάραθρον θερμαίνει μὲν ἰσχυρῶς, ὡς ἐκ τῆς τρίτης ἤδη δύνασθαι τάξεως εἶναι. ξηραίνει δ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρώτην ἄν τις αὐτοῦ θείη ἐν τῷδε τάξιν, καὶ διὰ τοῦτο γάλακτος γεννητικόν ἐστιν, οὐκ ἂν γεννῆσαν εἴπερ ἐξήραινεν ἰσχυρῶς, ὑποχεομένοις τε βοηθεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν, καὶ καταμηνίων ἀγωγόν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μάραθρον ἄγριον, ὃ καλοῦσιν διὰ τὸ μέγεθος ἱππομάραθρον, οὗ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα, ξηραντικωτέρας ἐστὶ δυνάμεως, †ἥμερον ἢ κατὰ τὸ †ἡμέτερον, ὥστέ μοι δοκοῦσι καὶ τὴν γαστέρα κατὰ τοῦθ' ἱστάναι. οὐ γὰρ δὲ στύψεώς γε σαφοῦς αὐτοῖς μέτεστιν. τούτου μὲν οὖν οὐχ ἡ ῥίζα μόνον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον τὸ σπέρμα κάχρυϊ παραπλήσιον ὑπάρχει, καὶ δύναται, καὶ λίθον θρύπτειν, καὶ ἰκτεριῶντας ἰᾶσθαι, καὶ καταμήνια κινεῖν, καὶ οὔρησιν προτρέπειν, οὐ μὴν ἀθροίζειν γάλα καθάπερ τὸ πρότερον. ἕτερον δ' ἐστὶν ἱππομάραθρον, οὗ τὸ σπέρμα στρογγύλον ἐστὶν καὶ δριμὺ, ἐγγὺς τοῦ κοριάνου παραπλήσιον. ὅμοιον μὲν τῇ δυνάμει τῷ τοῦ ἱππομαράθρου, ἀσθενέστερον δέ.

Περὶ μαστίχης.

Μαστίχη ἡ μὲν λευκὴ καὶ χία συνήθως ὀνομαζομένη, σύνθετός πως ἐστὶν ἐξ ἐναντίων δυνάμεων, στυπτικῆς καὶ μαλακτικῆς. διὸ καὶ στομάχου, καὶ κοιλίας, καὶ ἐντέρων, καὶ ἥπατος φλεγμοναῖς ἁρμόττει, ἐπὶ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν θερμαίνουσα καὶ ξηραίνουσα. ἡ δὲ μέλαινα, ἡ αἰγυπτία προσαγορευομένη, ξηραίνει τε μᾶλλον αὐτῆς, καὶ ἧττον τῆς στυπτικῆς μετέχει δυνάμεως, ὅθεν ἐπιτηδειοτέρα πως ἐστὶ πρὸς τὰ τῆς διαφορήσεως ἰσχυροτέρας δεόμενα. ταύτῃ γοῦν καὶ τῶν δοθιήνων ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. τὸ μέντοι μαστίχινον ἔλαιόν τε καὶ μύρον, ἐκ μὲν τῆς χίας σκευάζουσιν, ἐκ δὲ τῆς αἰγυπτίας οὐ πάνυ τι. παραπλησίας δ' ἐστὶν, καὶ αὐτὸ δηλονότι τῇ μαστίχῃ δυνάμεως.

Περὶ μελανθίου.

Μελάνθιον θερμαίνει καὶ ξηραίνει ἐπὶ τὴν τρίτην τάξιν. ἔοικε δὲ καὶ λεπτομερὲς ὑπάρχειν, οὕτω γοῦν καὶ κατάρρους ἰᾶται θερμὸν ἐν ὀθονίῳ προσφερόμενον, ὡς ὀσμᾶσθαι συνεχῶς. καὶ μὲν δὴ καὶ ἀφυσότατόν ἐστιν, εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, ὡς δῆλον ὡς λεπτομεροῦς τε ἐστὶν, καὶ ἀκριβῶς ὑπὸ θερμότητος εἰργασμένον οὐσίας, διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ πικρόν ἐστιν. ἐδείκνυτο δ' ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ὡς εἰς ἐσχάτην λεπτότητα καὶ κατεργασίαν ἀφικνουμένης τῆς γεώδους οὐσίας ἡ πικρὰ γεννᾶται ποιότης. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τὰς ἕλμινθας ἀναιρεῖν πέφυκεν, οὐ μόνον ἐσθιόμενον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς γαστρὸς ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. ἐδείχθη γὰρ ὡς καὶ τοῦτο πέφυκε δρᾶν ὁ πικρὸς χυμός. οὐ μὴν οὐδ' ὅτι λέπρας καὶ ἥλους καὶ μυρμηκίας ἐκβάλλει, θαυμαστόν ἐστι τῷ μεμνημένῳ τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένων. οὕτω δὲ καὶ ὀρθόπνοιαν ὀνίνησιν, καὶ καταμήνια προτρέπει, τὰ διὰ πάχος ἢ γλισχρότητα χυμῶν ἐπεχόμενα, καὶ ὅλως ἔνθα τέμνειν, καὶ ῥύψαι, καὶ ξηρᾶναι, καὶ θερμῆναι δεόμεθα, χρηστότατον ὑπάρχει τὸ φάρμακον.

Περὶ μελιλώτου.

Μελίλωτον μικτῆς ἐστι δυνάμεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ στυπτικόν, ἀλλὰ καὶ διαφορεῖ καὶ συμπέττει. πλέον γε ἐν αὐτῷ τὸ τῆς θερμῆς οὐσίας ἐστίν, ἤπερ τὸ τῆς ψυχρᾶς.

Περὶ μέλιτος.

Μέλι καὶ ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. ἔστι δ' ἁπλῶς ὡς ἐν μάλιστα δυνάμεώς τε καὶ κράσεως, τῆς ῥυπτικῆς ὀνομαζομένης ἡμῖν συνήθως ἰδέας ὑπάρχον τῶν φαρμάκων. ἐψηθὲν δὲ ἧττον γίνεται δριμὺ καὶ ῥυπτικόν, ὅθεν εἰς τὰς τῶν κόλπων κολλήσεις αὐτῷ χρῶνται. εἰ δέ τι μέλι πικρόν ἐστιν ὥσπερ καὶ τὸ ἐν σαρδόνι, πρόδηλον ὅτι καὶ τοῦτο μικτῆς ἐστι δυνάμεως, ὡς εἰ καί ἡμῶν τις ἀψίνθιον ἔμιξεν αὐτῷ. καὶ τὸ σάκχαρ δὲ καλούμενον, ὅπερ ἐξ ἰνδίας τε καὶ τῆς εὐδαίμονος ἀραβίας κομίζεται. περιπήγνυται μὲν ὥς φασι καλάμοις, ἔστι δέ τι καὶ αὐτὸ μέλιτος εἶδος. ἧττον μὲν οὖν ἐστιν ἢ τὸ παρ' ἡμῖν γλυκύ. τὴν δύναμιν δὲ παραπλήσιον αὐτῷ καθ' ὅσον ἀπορύπτει καὶ ξηραίνει καὶ διαφορεῖ, καθ' ὅσον οὔτε κακοστόμαχόν ἐστιν ὡς τὸ παρ' ἡμῖν, οὔτε διψῶδες ἀποκεχώρηκε τῆς οὐσίας αὐτοῦ.

Περὶ μελισσοφύλλου.

Μελισσόφυλλον πρασίῳ μέν ἐστι παραπλήσιον τὴν δύναμιν, ἀπολείπεται δ' αὐτοῦ πάμπολυ. διὰ τοῦτο οὐδὲ κέχρηταί τις αὐτῷ. περιττὸν γὰρ πρασίου παρόντος οὕτως ἀφθόνου πανταχόθεν τῆς γῆς, μελισσοφύλλου χρῆσθαι. εἰ μέντοι ποτὲ μὴ παρείη πράσιον, ἔνεστιν εἰς ὅσαπερ ἐκείνῳ χρῆσθαι, γινώσκοντι τὸ τῆς ἐνεργείας ἐλλιπές.

Περὶ μεσπίλου.

Μέσπιλον ἔνιοί τε τρικόκκιον ὀνομάζουσιν, ὅτι τρεῖς ἔχει τοὺς πάντας κόκκους ἔνδον αὐτοῦ. σπέρμα δέ ἐστιν ἕκαστος αὐτῶν τοῦ δένδρου, καθάπερ καὶ τὰ ἐν τοῖς μήλοις εὑρισκόμενα τῆς μήλου, καὶ τὰ γίγαρτα τῆς ἀμπέλου, καὶ κεγχραμίδες τῆς συκῆς. στρυφνὸς ἱκανῶς ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου, καὶ μόγις ἐδώδιμος, ἐφεκτικὸς ἱκανῶς τῆς γαστρός. ἔστι δὲ κἂν τοῖς βλαστοῖς αὐτοῦ κἂν τοῖς φύλλοις ἡ στρυφνὴ ποιότης οὐκ ὀλίγη.

Περὶ μηδίου.

Μηδίου τῆς ῥίζης πρὸς τὸν καρπὸν ὑπεναντίως κεκρᾶσθαι συμβέβηκεν. ἡ μὲν γὰρ αὐστηρά τε ἐστι καὶ ῥευμάτων ἐφεκτική, τῶν τε ἄλλων καὶ δὴ καὶ τοῦ καλουμένου ῥοῦ γυναικείου. τὸ δὲ σπέρμα, τοσοῦτον δεῖται τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὥστε καὶ προτρέπει καταμήνια λεπτομεροῦς καὶ τμητικῆς ὑπάρχον δυνάμεως.

Περὶ μήκωνος.

Μήκων, ἡ μέν τις ῥοιὰς ὀνομάζεται, διότι ταχέως αὐτῆς ἀποῤῥεῖ τὸ ἄνθος. ἡ δέ τις ἥμερος, ἐπειδὴ κηπεύεται, καὶ μὴν καὶ δύο ἐπ' αὐταῖς εἰσιν ἕτεραι μήκωνες ἄγριαι, ἡ μὲν οἷον ἐγκαθειμένην ἔχουσα τὴν κωδίαν, ἡ δὲ ὑπομηκεστέραν μὲν ταύτης. ὅλη δ' αὐξανεστέρα καὶ αὐχμηροτέρα. ταύτης τῆς μήκωνος ὁ ὀπὸς ἀποῤῥεῖ, διὸ δὴ καί τινες ὀνομάζουσιν αὐτὴν ῥοιάδα. ἡ δὲ δύναμις ἁπασῶν, ψυκτική. ἀλλὰ τῆς μὲν κηπευομένης, ἣν δὴ καὶ θυλακῖτιδα προσαγορεύουσιν, μετρίως ἐστὶν ὑπνῶδες τὸ σπέρμα λευκὸν ὀφθῆναι. ταῦτα ἄρα καὶ τοῖς ἄρτοισι ἐπιπάττουσιν αὐτῶν, καὶ σὺν μέλιτος δεύσαντες ἐσθίουσιν. τῆς δὲ πρώτης ῥηθείσης, ἧς ταχέως ἀποῤῥεῖν φαμὲν τὸ ἄνθος, ἰσχυρότερον ψύχει τὸ σπέρμα, ὥστε οὐκ ἂν αὐτῷ μόνῳ χρήσαιτό τις ἀλύπως, ὥσπερ τῆς κηπευομένης μέλιτι μιγνύων. ὑπνῶδες δὲ ἐστὶν ἱκανῶς οὕτω ληφθέν, ἀλλ' ὀλίγον ἐπιπάττουσιν αὐτήν, τοῖς τε διὰ μέλιτος πέμμασι, καὶ ἰτρίοις καὶ τοῖς ἄρτοις. τῆς δὲ τρίτης ῥηθείσης τὸ σπέρμα μέλαν ὑπάρχον, ἤδη φαρμακῶδές ἐστιν ἱκανῶς ψῦχον. ἡ δὲ τετάρτη ῥηθεῖσα φαρμακωδεστάτη πασῶν ἐστι καὶ κατὰ τὸ σπέρμα καὶ κατὰ τὰς κωδίας, καὶ κατὰ τὰ φύλλα, καὶ κατὰ τὸν ὀπόν. ἰσχυρῶς γὰρ ψύχει μέχρι νάρκης ἄγουσα καὶ νεκρώσεως, ὅθεν ἰατροῦ τὸ χρήσασθαι καλῶς αὐτῇ μιγνῦντα φαρμάκοις ἀμβλύνουσι τὸ τῆς ψύξεως ἰσχυρόν. ἔστι γὰρ ἐκ τῆς τετάρτης ἐσχάτης τε τάξεως τῶν ψυχόντων, ὡς δ' αὖτις μάλιστα μεθόδῳ ποιεῖτο τὴν μίξιν οὐ τῆς ἐνεστώσης πραγματείας ἴδιον, ἀλλὰ τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, ἣν ἐφεξῆς τῇδε γράφομεν.

Περὶ μήκωνος κερατίτιδος.

Μήκων κερατῖτις ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ καρποῦ βραχεῖαν ἐπιστροφὴν ἔχοντος, ὥσπερ καὶ ἡ τῆλις ὡς ἐοικέναι βοὸς κέρατι. καλεῖται δὲ ὑπό τινων παραλία μήκων, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ πλησίον τῆς θαλάττης φύεται. δύναμιν δ' ἔχει τμητικὴν καὶ ῥυπτικήν, ὥστε ἡ μὲν ῥίζα τῆς πόας ἐν ὕδατι καθεψηθεῖσα μέχρι ἡμίσεος, ἡπατικὰς ὠφελεῖ διαθέσεις. τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ῥυπαρὰ σφόδρα καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ὀνίνησιν. ἀφίστασθαι δὲ αὐτῶν χρὴ καθαρῶν γενομένων τῶν ἑλκῶν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ῥύπτειν πέφυκε, ὥστε καὶ αὐτῆς τῆς καθαρᾶς σαρκὸς ἀποτήκειν τι. διά ταύτην γέ τοι τὴν ἰσχύν, οὐ τὸν ῥύπον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐσχάρας ἀφαιρεῖ τῶν ἑλκῶν.

Περὶ μήκωνος ἡρακλείας.

Μήκων ἡρακλεία, καλεῖται δὲ καὶ ἀφρώδης, ὅτι σύμπασα λευκή τε ἐστὶ καὶ ἀφρώδης οὖσα σμικρά. καθαρτικὸν δ' ἔχει φλέγματος τὸ σπέρμα.

Περὶ μηλέας.

Μηλέα οὐ πᾶσα ἐστὶ μίας φύσεως, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ καρποῦ. τὰ μὲν γάρ ἐστι γλυκέα τῶν μήλων, τὰ δ' αὐστηρά, τὰ δὲ στρυφνά, τὰ δ' ὀξέα, τὰ δὲ τελέως ἔκλυτα καὶ ὑδατώδη, καὶ δὴ καὶ κρατεῖ τὸ μὲν ὑδατῶδες ἐν τούτοις, ὡς εἶναι τὴν κρᾶσιν αὐτῶν ὑγροτέραν τε καὶ ψυχροτέραν. τὸ γεῶδες ψυχρὸν ἐν τοῖς στρυφνοῖς. ἐν δὲ τοῖς αὐστηροῖς τοῦτο τε καὶ τὸ ὑδατῶδες ψυχρόν, ὥσπερ ἐν τοῖς γλυκέσι τὸ ὑδατῶδες εὔκρατον. οὕτω δὲ καὶ τὰ φύλλα, καὶ οἱ χυλοί, καὶ οἱ φλοιοὶ τῶν δένδρων ἀλλήλων διαφέρουσιν, ὥστ' ἔχοις αὐτοῖς μὲν αὐστηροτέροις τε καὶ ὀξυτέροις, τραύματά τε κολλᾶν, καὶ τῶν ἐν γενέσει φλεγμονῶν ἀναστέλλειν τὸ ἐπιῤῥέον, καὶ στόμαχον ἔκλυτον, καὶ γαστέρα ῥωννύναι. τοῖς δ' ὑδατωδεστέροις τὰς μετρίας φλεγμονὰς ἀρχομένας τε καὶ ἐπιδιδούσας ἀνιέναι. τῆς θεραπευτικῆς δ' ἐστὶν ἤδη ταῦτα μεθόδου, διὸ καὶ θᾶττον ἀπολειπτέον αὐτάς. ὅτι δὲ παμπόλλη τις ἅπασι τοῖς μήλοις ὑγρότης ἐμφέρεται περιττωματικὴ καὶ ψυχρά, δῆλον κἀκ τοῦ μηδενὸς αὐτῶν τὸν χυλὸν διαμένειν, ἀλλ' ὀξύνεσθαί τε καὶ φθείρεσθαι πάντας. μόνον γὰρ τῶν κυδωνίων καὶ στρουθίων, ἅ δὴ διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν στύψιν ἧττον ἐστὶν ὑγρὰ τῶν ἄλλων, ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς μετὰ μέλιτος οἷός τε διαμένειν ἐστίν, αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτόν, οὐδ' οὕτως μόνιμος.

Περὶ μηλέας περσικῆς.

Μηλέα περσικὴ καλεῖται συνήθως ὑπὸ πάντων ἤδη περσικὴ μόνον, αὐτὸ δὴ τοῦτο παραλιπόντων τὸ μῆλον. τὸ δένδρον ἐν τε τοῖς βλαστοῖς καὶ τοῖς φύλλοις, ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα, καὶ διὰ τοῦτ᾽ αὐτοῦ τὰ φύλλα τὰς ἕλμινθας ἀποκτείνει λεωθέντα, καὶ κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ ἐπιτεθέντα. καὶ ἄλλως δὲ διαφορητικόν ἐστι φάρμακον. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, τοῦτο δὴ ἐδώδιμον περσικόν, ὑγρότερόν τ᾽ ἐστὶ καὶ ψυχρότερον τὴν κρᾶσιν.

Περὶ μηλέας ἀρμενικῆς.

Μηλέα ἀρμενική. ταύτης ἐκλέλειπται τὸ παλαιὸν ὄνομα. καλοῦσι γὰρ ἅπαντες καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον πρεκόκκιον. ἔστι δὲ ὑγρός τε καὶ ψυχρὸς ὁ καρπὸς ἄμφω, κατὰ δευτέραν που τάξιν πεπονθὼς ἀπόστασιν.

Περὶ μηλέας μηδικῆς.

Μηλέα μηδική. ταύτης ὁ καρπὸς οὐκέτι μῆλον μηδικόν, ἀλλὰ κιτρίον ὑπὸ πάντων ὀνομάζεται, κατὰ μὲν τὸ σπέρμα, τὴν ὀξεῖαν ποιότητα καὶ ξηραντικὴν δύναμιν ἐπικρατοῦσαν ἔχον, ὡς τῆς τρίτης εἶναι τάξεως ἀπὸ τῶν ξηραινόντων τε καὶ ψυχόντων. κατὰ δὲ τὸν φλοιὸν ξηραινούσης, κἀνταῦθα μετείληφε κράσεως, ἀλλ᾽ οὐκ ὀλίγον ἐχούσης τὸ δριμύ, διὸ καὶ ξηραίνει τοῦτο κατὰ δευτέραν ἀπόστασιν. οὐ μὴν ψυχρόν γ᾽ ἐστίν, ἀλλ᾽ ἤτοι σύμμετρον, ἢ βραχύ τι κατωτέρω. ἡ δὲ σὰρξ αὐτοῦ παχύχυμος τε ἐστὶ καὶ φλεγματική, καὶ ψυχρά, αὐτὴ μὲν γὰρ ἐσθίεται καθάπερ καὶ ὁ φλοιός. τὸ δὲ σπέρμα πᾶν ἄβρωτον, τό θ᾽ ὑγρὸν καὶ ὀξῶδες, ὑπὲρ οὗ πρώτου διείλεγμαι, καὶ ὁ ἐν αὐτῷ πυρὴν ἐνειλημμένος, ὅπερ ὄντως ἐστὶ σπέρμα. πικρὸς δ᾽ οὗτος ἐστίν, καὶ δηλονότι διαφορητικὸς καὶ ξηραντικὸς κατὰ τὴν δευτέραν που τάξιν ἀφεστηκὼς τῶν συμμέτρων. καὶ τὰ φύλλα δὲ ξηραντικῆς τε ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως.

Περὶ μήου.

Μῆον. αἱ ῥίζαι τούτου χρήσιμοι, θερμαὶ μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν ὑπάρχουσαι, ξηραὶ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν. διὰ τοῦτο γοῦν οὖρά τε κινῆσαι βουλόμενοι, καὶ καταμήνια προκαλέσασθαι, χρῶνται τῷ φαρμάκῳ. κεφαλαλγὲς τ᾽ ἐστὶν πλεῖον λαμβανόμενον, ὡς ἂν ἐπιπλέον ὑπάρχον θερμὸν ἢ ξηρόν. ὑγρότητα γὰρ ἀπεπτοτέραν τε ἔτι καὶ φυσωδεστέραν ἡ ἐν αὐτῇ θερμότης ἀναφέρουσα πρὸς τὴν κεφαλήν, οὕτως αὐτὴν ἀδικεῖ.

Περὶ μίλακος τραχείας.

Μίλαξ ἡ τραχεῖα, κληματώδης ἐστὶν ὡς ἑλίττεσθαι περὶ τὰ δένδρα πολυειδῶς ἄνω καὶ κάτω. τὰ δὲ φύλλα καὶ γευσάμενα, δριμύ τι ἔχει, καὶ ἄλλως χρώμενα θερμαίνει.

Περὶ μίλακος λείας.

Μίλαξ ἡ λεία. παραπλησία πώς ἐστιν τῇ προειρημένῃ κατὰ τὴν δύναμιν.

Περὶ μορέας.

Μορέας ὁ καρπός, ὁ μὲν πέπειρος ὑπάγει γαστέρα, ὁ δ᾽ ἄωρος ξηρανθείς, στυπτικὸν ἱκανῶς γίνεται φάρμακον, ὥστε καὶ πρὸς δυσεντερίας ἁρμόττει, καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ τὰς ἄλλας ὅσαι ῥοώδεις. κόπτεται δέ, καὶ τοῖς ὄψοις μίγνυται, καθάπερ καὶ ὁ τῆς ῥοῦ καρπός, ἢ εἴ τις ἐθέλει δι᾽ ὕδατος ἢ οἴνου πίνεται. ὅτι δὲ ὁ τῶν πεπείρων χυλὸς εἰς τὰ στοματικὰ φάρμακα χρήσιμος ὑπάρχει, διὰ τὴν συνοῦσαν αὐτῷ στύψιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. καὶ πρὸς ἄλλα δὲ δηλονότι πολλὰ τῶν κατὰ μέρος, ὅσα μετρίας δεῖται στύψεως ἁρμόττει. τὰ δ᾽ ἄωρα πρὸς τῇ στρυφνότητι καὶ ὀξύτητος μετέχει. καὶ τὸ σύμπαν δένδρον ἐν ἅπασι τοῖς αὐτοῦ μέρεσι μικτήν τινα δύναμιν ἔοικεν ἔχειν, ἔκ τε ἐφεκτικῆς τε καὶ καθαρτικῆς συγκειμένην. ἐπικρατεῖ δὲ ἐν μὲν τῷ φλοιῷ τῆς ῥίζης, ἡ καθαρτικὴ μετά τινος πικρότητος, ὥστε καὶ πλατεῖαν ἕλμινθα κτείνει. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μορίοις ἡ ἐφεκτική. κατὰ δὲ τὰ φύλλα καὶ τοὺς βλαστούς, μέση πως ἀμφοῖν ἐστιν ἡ κρᾶσις.

Περὶ μυάγρου.

Μυάγρου τὸ σπέρμα λιπαρόν ἐστιν, ὥστ᾽ εἰ καὶ θλασθὲν †μεθείη ἐλαιῶδές τι δυνάμεως ἐμπλαστικῆς ὑπάρχον.

†μίθυσιν

Περὶ μύκητος.

Μύκης ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἱκανῶς φυτόν, ὅθεν καὶ δηλητηρίου δυνάμεως ἐγγὺς ἥκουσι. καί τινές γε ἐξ αὐτῶν καὶ ἀναιροῦσι, καὶ μάλιστα ὅσοι τὴν φύσιν ἐπίμικτον ἔχουσιν σηπεδονώδη τινὰ ποιότητα.

Περὶ μύλης.

Μύλης ἡ ῥίζα μικρῷ βολβῷ παραπλήσιος ὑπάρχουσα, στυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε καὶ μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου προστιθεμένη, αὐτὴν ἀνεστομωμένην μήτραν ἰᾶσθαι φησὶ Διοσκουρίδης.

Περὶ μυὸς ὠτός.

Μυὸς ὠτίς. ἔνιοι δὲ μυὸς ὦτα. ξηραίνει μὲν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. θερμότητα δ᾽ οὐδεμίαν ἐπιφανῆ κέκτηται.

Περὶ μυρίκης.

Μυρίκη ῥυπτικῆς καὶ τμητικῆς ἐστι δυνάμεως, ἄνευ τοῦ ξηραίνειν ἐπιφανῶς, ἔχει δέ τινα καὶ στύψιν. καὶ διὰ ταύτας τὰς ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις, σπλῆνα μὲν ἱκανῶς ὀνίνησιν, ἀφεψόμενον σὺν ὄξει, ἢ οἴνῳ τῶν ῥιζῶν, ἢ τῶν ἀκρεμόνων, ἢ τῶν φύλλων ἀφεψομένων. ἰᾶται δὲ καὶ ὀδονταλγίας. ὁ καρπὸς δὲ καὶ ὁ φλοιὸς οὐ βραχεῖαν στύψιν προσειλήφασιν, ὥστε καὶ κηκῖδος ὀμφακίτιδος ἐγγὺς ἥκειν, πλὴν ὅσῳ μὲν ἡ στρυφνότης ἐναργής ἐστιν ἐν τῇ κηκῖδι. τῷ δὲ καρπῷ τῆς μυρίκης ἡ κρᾶσις ἀνώμαλος. ἀναμέμικται γὰρ αὐτοῦ τῇ φύσει πολὺ τὸ ῥυπτικόν τε καὶ λεπτομερές, ὃ μὲν οὐχ ὑπάρχει τῇ κηκῖδι. χρήσασθαι μέντοι τις αὐτῷ δύναται, μὴ παρούσης κηκῖδος εἰς ὅσα περ ἐκείνη, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τῷ φλοιῷ. καὶ ἡ τέφρα δὲ καυθείσης τῆς μυρίκης, ξηραντικῆς ἱκανῶς γίνεται δυνάμεως, ἐχούσης πλεῖστον μὲν τὸ ῥυπτικόν, ὀλίγον δὲ τὸ στυπτικόν.

Περὶ μυριοφύλλου.

Μυριόφυλλον ξηραντικῆς ἐστιν εἰς τοσοῦτον δυνάμεως, ὡς κολλᾶν τραύματα.

Περὶ μυρρίδος.

Μύρρις, ἔνιοι δὲ μύρραν ὀνομάζουσιν, εὐώδη καὶ γλυκεῖαν ἔχει τὴν ῥίζαν, καταμηνίων τε κινητική, καὶ τῶν ἐκ θώρακος καὶ

κὸς καὶ πνεύμονος ἀνακαθαρτική, ὥστ' εἴη ἂν ἐκ τῆς δευτέρας τῶν θερμαινόντων τάξεως, ἔχουσα τι καὶ λεπτομερές.

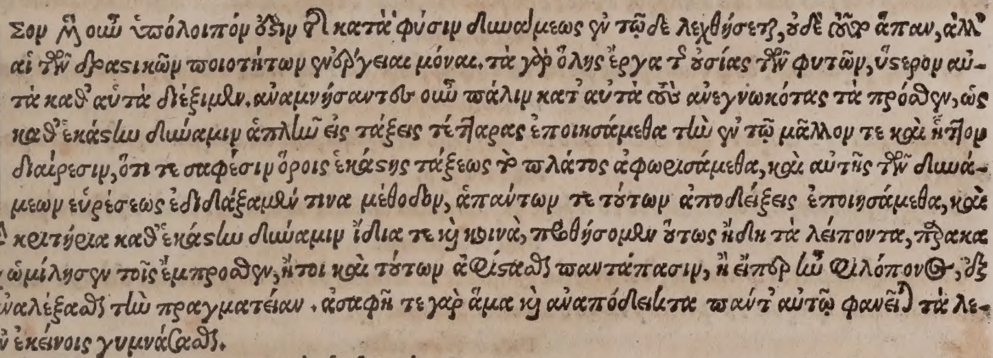
Περὶ μυῤῥίνης.

Μυῤῥίνη δὲ ἐναντίων καὶ τοῦτο τὸ φυτὸν οὐσιῶν σύγκειται. ἐπικρατεῖ δ' ὅμως ἐν αὐτῷ γεῶδες ψυχρόν, ἔχει δὲ καὶ λεπτομερὲς θερμόν, ὅθεν ἰσχυρῶς ξηραίνει. ἔστι δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ βλαστοὶ καὶ ὁ καρπός, καὶ ὁ χυλὸς οὐ πολλῷ τινι διαφέροντα κατὰ τὴν στύψιν. ἡ μέντοι τῷ στελέχει τε καὶ τοῖς κλάδοις αὐτοῖς ἐπίφυσις ὀχθώδης, ἣν ἔνιοι μυρτίδανον ὀνομάζουσιν, εἰς ὅσον δὲ ἐστὶ ξηροτέρα τῶν εἰρημένων, εἰς τοσοῦτον καὶ ξηραίνει καὶ στύφει σφοδρότερον. ἀποτίθενται δ' αὐτὴν ἔνιοι κόπτοντες, κἄπειτ' ἀναλαμβάνοντες οἴνῳ, καὶ τροχίσκους ἀναπλάττοντες. ἔστι δὲ καὶ τὰ ξηρὰ φύλλα τῶν χλωρῶν ξηραντικώτερα, μέμικται γάρ τις ὑγρότης δηλονότι τοῖς χλωροῖς. ὁ δὲ χυλὸς οὐκ ἐκ τῶν φύλλων μόνον ἐκθλίβεται τῶν χλωρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ. στυπτικῆς δ' ἐστὶν ἅπαντα ταῦτα δυνάμεως, ἔξωθέν τε τοῦ σώματος ἐπιτιθέμενα καὶ εἴσω λαμβανόμενα, διὰ τὸ μηδεμίαν ἀναμεμιγμένην ἔχειν ἤδη δηλητήριον, ἢ καθαρτικὴν οὐσίαν.

Περὶ μώλυος.

Μῶλυ τινὲς τοῦτο πήγανον ἄγριον ὀνομάζουσιν, ἔνιοι δὲ ἅρμολαν, σύροι δὲ βησασάν, ὥσπερ οἱ καππαδόκαι μῶλυ, διότι τῇ ῥίζῃ μέν ἐστι μέλαν, ἄνθος δ' ἔχει γαλακτῶδες. ἡ δύναμις δ' αὐτοῦ λεπτομερής τ' ἐστὶ καὶ θερμὴ κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ὅθεν καὶ τέμνει τοὺς παχεῖς χυμοὺς καὶ διαφορεῖ, καὶ ἐπ' οὔρησιν προτρέπει.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Σον μὲν οὖν ὑπόλοιπόν ἐστι τῆς κατὰ φύσιν δυνάμεως ἐν τῷδε λεχθήσεται, οὐδὲ τοῦτο ἅπαν, ἀλλ' αἱ τῶν δραστικῶν ποιοτήτων ἐνέργειαι μόναι. τὰ γὰρ ὅλης ἔργα τῆς οὐσίας τῶν φυτῶν, ὕστερον αὐτὰ καθ' αὐτὰ δίειμεν. ἀναμνήσαντες οὖν πάλιν κατ' αὐτὰ τοὺς ἀνεγνωκότας τὰ πρόσθεν, ὡς καθ' ἑκάστην δύναμιν ἁπλῆν εἰς τάξεις τέτταρας ἐποιησάμεθα τὴν ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαίρεσιν, ὅτι τε σαφέσιν ὅροις ἑκάστης τάξεως τὸ πλάτος ἀφωρισάμεθα, καὶ αὐτῆς τῶν δυνάμεων εὑρέσεως ἐδιδάξαμεν τινα μέθοδον, ἁπάντων τε τούτων ἀποδείξεις ἐποιησάμεθα, καὶ σκοποὺς ἐθέμεθα, καὶ κριτήρια καθ' ἑκάστην δύναμιν ἴδιά τε καὶ κοινά, προσθήσομεν οὕτως ἤδη τὰ λείποντα, παρακαλέσαντες εἴ τις οὐχ ὡμίλησεν τοῖς ἔμπροσθεν, ἤτοι καὶ τούτων ἀφίστασθαι παντάπασιν, ἢ εἴπερ ἦν φιλόπονος, ἐξ ἀρχῆς πρότερον ἀναλέξασθαι τὴν πραγματείαν. ἀσαφῆ τε γὰρ ἅμα καὶ ἀναπόδεικτα πάντ' αὐτῷ φανεῖται τὰ λεχθησόμενα, πρὶν ἐν ἐκείνοις γυμνάσασθαι.

Περὶ νάρδου στάχυος.

Νάρδου στάχυς, θερμαίνει μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν συμπληρουμένην. σύγκειται δὲ ἔκ τε στυφούσης αὐτάρκως οὐσίας, καὶ δριμείας θερμῆς οὐ πολλῆς, καί τινος ὑποπίκρου βραχείας. ἐκ τούτων δ' ἡ ῥίζα συγκειμένη δυνάμεων, καὶ πρὸς ἧπαρ, καὶ στόμαχον εὐλόγως ἁρμόζει, πινομένη τε καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη, καὶ οὖρα κινεῖ, καὶ δήξεις ἰᾶται στομάχου, καὶ τὰ κατὰ τὴν γαστέρα, καὶ τὰ ἔντερα ῥεύματα ξηραίνει, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ κατὰ τὴν κεφαλήν, καὶ τὸν θώρακα. ἰσχυροτέρα δ' ἐστὶν ἡ ἰνδικὴ προσαγορευομένη, μελαντέρα τῆς συριακῆς καλουμένης ὑπάρχουσα.

Περὶ νάρδου κελτικῆς.

Νάρδος κελτική, παραπλησίας πώς ἐστι κατὰ γένος δυνάμεως ταῖς προειρημέναις, ἀσθενεστέρα δ' εἰς ἅπαντα, πλὴν εἰς οὖρα. θερμοτέρα μὲν γὰρ ἐκείνων ἐστίν, ἧττον δὲ στύφει.

Περὶ νάρδου ὀρείας.

Νάρδος ὀρεία, ἥτις καὶ θυλακῖτις καὶ πυρῖτις ὀνομάζεται, γεννᾶται μὲν ἐν κιλικίᾳ πλείστη. ἔστι δ' ἀσθενεστέρα τῶν προειρημένων.

Περὶ νάρθηκος.

Νάρθηκος τὸ μὲν σπέρμα θερμαίνει, καὶ λεπτύνει. τὸ δ' ἔνδον ἔτι χλωροῦ τὸ λεγόμενον ἐντεριώνη, στυπτικῆς τινος μετέχει ποιότητος, δι' ἣν αἱμοπτυϊκοῖς τε καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόττει.

Περὶ νάπυος.

Νάπυ θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τετάρτην τάξιν.

Περὶ ναρκίσσου.

Ναρκίσσου ἡ ῥίζα ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως εἰς τοσοῦτον, ὡς κολλᾶν τραύματα μέγιστα, μέχρι καὶ τῶν περὶ τοὺς τένοντας διακοπῶν. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικόν, καὶ ἐπισπαστικόν.

Περὶ νευράδος.

Νευράς, ἔνιοι δὲ ποτήριον ὀνομάζουσιν, ξηραντικῆς ἀδήκτου δυνάμεώς ἐστιν, ὡς καὶ νεῦρα διακοπέντα πιστεύεσθαι κολλᾶν. αἱ ῥίζαι δ' αὐτῆς μάλιστα τοιαῦται. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ ἀφέψημα τινὲς αὐτῶν διδόασι τοῖς τὰ νεῦρα πεπονθόσιν.

Περὶ νηρίου.

Νήριον ἡ ῥοδοδάφνη, γνώριμος ἅπασι θάμνος. ἔξωθεν μὲν τοῦ σώματος εἰ καταπλασθείη, διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως, εἴσω δὲ λαμβανομένη, ὀλέθριός τε καὶ δηλητήριος οὐκ ἀνθρώποις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν βοσκημάτων.

Περὶ νυμφαίας.

Νυμφαίας ἥ τε ῥίζα, καὶ τὸ σπέρμα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν ἀδήκτον. ἐπέχει τοιγαροῦν καὶ τὰ τῆς γαστρὸς ῥεύματα, καὶ σπέρμα κατά τε τοὺς ὀνειρωγμούς, καὶ ἄλλως ἀμετρότερον φερόμενον, ὀνίνησι δὲ καὶ δυσεντερικούς. ἡ δὲ τὴν λευκὴν ἔχουσα ῥίζαν νυμφαία, σφοδροτέρας ἐστὶ δυνάμεως, ὥστε ῥοῦν γυναικεῖον ἰᾶσθαι. πίνεται δὲ καὶ αὕτη, καὶ ἡ τὴν μέλαιναν ἔχουσα ῥίζαν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ. μετέχουσι δέ τι καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ ἀλφοὺς ἐῶνται, καὶ ἀλωπεκίας. ἀναδεύονται δὲ πρὸς μὲν τοὺς ἀλφοὺς ὕδατι, πρὸς δὲ τὰς ἀλωπεκίας ὑγρᾷ πίττῃ κρατ-

τέρων δ' εἰς ταῦτα ἡ τὴν μέλαιναν ἔχουσα ῥίζαν, ὥσπερ οὖν θατέρα ἡ τὴν λευκήν.

Περὶ ξανθίου.

Ξανθίον. καλεῖται δὲ καὶ φασγάνιον, ὁ καρπὸς διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως.

Περὶ ξυρίδος.

Ξυρὶς, ἔνιοι δὲ ξυρίδα λεπτομεροῦς, ἑλκτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς, καὶ δηλονότι καὶ ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως, ἥ τε ῥίζα, καὶ πολὺ μᾶλλον αὐτῆς ὁ καρπὸς, ὅς γε καὶ οὐρητικός τε καὶ σπληνῶν σκιρρουμένων ἐστὶν ἰατικός.

Περὶ ξιφίου.

Ξιφίου ἡ ῥίζα, καὶ μάλιστα ἡ ἑτέρα ἡ ἄνωθεν, ἑλκτικῆς τ' ἐστὶν, καὶ διαφορητικῆς, καὶ δηλονότι, καὶ ξηραντικῆς δυνάμεως.

Περὶ οἴης.

Οἴη τὸ δένδρον ἧς ὁ καρπὸς οὔα καλεῖται, ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν οὖα μετὰ τοῦ υ στυπτικῆς μετέχει ποιότητος, ἀλλ' ἀθηρεστέρας πολὺ μεσπίλου. διὸ δὴ καὶ ἡδίους ἐσθιομένη ἐστὶ, καὶ ἧττον, ἢ κατὰ μέσπιλον στεγνωτικὸς τῆς γαστρός.

Περὶ οἴνου.

Οἶνος ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως ἐστὶ τῶν θερμαινόντων. ὁ δ' ἱκανῶς παλαιὸς, τῆς τρίτης, ὥσπερ ὁ γλεῦκος ὀνομαζόμενος τῆς πρώτης τάξεως. ἀνάλογον δὲ ταῖς θερμότησιν, καὶ αἱ ξηρότητες αὐτοῦ.

Περὶ ὀλύνθων.

Ὄλυνθοι δριμείας εἰσὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως, διὰ τὸν ἐμφερόμενον αὐτοῖς ὀπὸν παντὸς τοῦ δένδρου κοινόν. ἑψηθέντες μὲν οὖν τοὺς σκληροὺς ὄγκους διαφοροῦσιν, ὠμοὶ δὲ μυρμηκίας, καὶ θύμους ἐκβάλλουσιν.

Περὶ ὁλοστίου.

Ὁλόστιον ξηραντικῆς ἐστὶν δυνάμεως μετὰ τοῦ στύφειν, ὅθεν αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ ῥήγματα ποτίζουσιν.

Περὶ ὀλύρων.

Ὄλυρα μεταξὺ πυροῦ τε καὶ κριθῆς φύσεως ἐστὶν, καὶ ὡς τροφὴ, καὶ ὡς φάρμακον. ἐξ ἐκείνων οὖν καὶ περὶ ταύτης δὲ λογίζε.

Περὶ ὀνάγρου.

Ὄναγρον, ἢ ὀνόθηρα, ἢ ὀνοθουρίς. τούτου ἡ ῥίζα ξηραινομένη οἰνῶδές τι ὄζει. ἔστι δὲ καὶ τῇ δυνάμει κατ' οἶνον μάλιστα.

Περὶ ὀνόσματος.

Ὄνοσμα, ἢ ὀσμὰς, ἢ φλονίτις, ἢ ὄνωνις, ἐκ δριμείας καὶ πικρᾶς οὐσίας σύγκειται. διὸ καὶ πεπίστευται κτείνειν τε καὶ ἐκβάλλειν ἔμβρυα τῶν φύλλων αὐτοῦ σὺν οἴνῳ πινομένων.

Περὶ ὀνοβρυχίδος.

Ὀνοβρυχὶς ἀραιωτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως. ταῦτ' ἄρα καὶ χλωρᾶς μὲν αὐτῆς τὰ φύλλα καταπλαττόμενα, διαφορεῖ φύματα. ξηρᾶς δὲ μετ' οἴνου πινόμενα, στραγγουρίας ἰᾶται. καὶ μὲν δὴ καὶ ἱδρῶτας προκαλεῖται σὺν ἐλαίῳ ἀλειφομένη,

Περὶ ὀνώνιδος.

Ὄνωνις ῥίζαν ἔχει θερμαντικὴν ἤδη πως ἐπὶ τὴν τρίτην τάξιν. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μάλιστ' ἐστὶ χρήσιμος, ἔχων τι καὶ ῥυπτικὸν, καὶ τμητικὸν, ὅθεν οὐκ οὐρητικὸς μόνον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ λίθων θρυπτικός. τῇ δ' αὐτῇ δυνάμει, καὶ τὰς ἐσχάρας ταχέως ἀφίστησιν. χρῶνται δ' αὐτῷ, καὶ πρὸς ὀδόντων ἀλγήματα καθεψόντες ἐν ὀξυκράτῳ, καὶ διακλύζεσθαι κελεύοντες.

Περὶ ὄξους.

Ὄξος ἐν τῷ πρώτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων δέδεικται μικτῆς οὐσίας ὑπάρχον ψυχρᾶς καὶ θερμῆς, ἀμφοῖν λεπτομερῶν. ἐπικρατεῖ δὲ τῆς θερμῆς ἡ ψυχρά. ξηραντικὸν δ' ἱκανῶς ἐστι τὸ φάρμακον, ὡς τρίτης εἶναι τάξεως ἤδη συμπληρουμένης, ὅτ' ἂν δ' ἰσχυρὸν ὑπάρχῃ.

Περὶ ὀξυακάνθου.

Ὀξυάκανθος. ὥσπερ γὰρ τὸ δένδρον ὥσπερ ἀχράδι παραπλήσιον ἐστὶ τὴν ἰδέαν, οὕτω καὶ τὴν δύναμιν, καὶ μὲν γε καὶ οἱ καρποί. ὁ μὲν τῆς ἀχράδος, ἁπλῶς στρυφνὸς, ὁ δὲ τῆς ὀξυακάνθης, καὶ λεπτομερής ἐστι, καὶ τμητικὸν ὀλίγον ἔχει. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ δένδρου, τῷ μὲν τῆς ἀχράδος οὐκ ἔοικεν, ὅμοιος δ' ἐστὶ τοῖς μύρτοις, ἐρυθρός τε καὶ ἀραιὸς ὑπάρχων. ἔχει δὲ καὶ πυρῆνας. οὐ μόνον δ' ἐσθιόμενος, ἀλλὰ καὶ πινόμενος ἐφεκτικός ἐστιν ἁπάντων τῶν ῥοωδῶν παθῶν.

Περὶ ὀποῦ.

Ὀπὸς ὁ μὲν κυρηναῖος ἁπάντων ἐστὶ θερμότατός τε καὶ λεπτομερέστατος, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικώτατος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι θερμοί τ' εἰσὶν ἱκανῶς, καὶ πνευματώδεις. τὸ πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτοῖς ἀερώδους τε καὶ πυρώδους οὐσίας ἐστίν. εἰσὶ δὲ παμπόλλοι μὲν ὀποί. ῥίζης γὰρ ἧς τινος οὖν, ἢ καυλοῦ τμηθέντος, τὸ ῥέον ἐκ τῆς τομῆς, παχὺ καὶ γλίσχρον, ὀπός ἐστιν. ἰδικώτερον δὲ οἷον καθ' ὑπεροχήν τινα τὸν κυρηναῖον οὕτως ὀνομάζουσιν, καὶ τὸν μηδικὸν, καὶ τὸν συριακόν.

Περὶ ὀριγάνου.

κονύλην Ὀρίγανος, ἡ μὲν ἡρακλεωτικὴ δραστικωτέρα τῆς ὀνίτιδος. ἀμφοῖν δὲ ἀγρία, ἣν πάνακες ἡράκλειον, οἱ δὲ † κονύλην καλοῦσιν. ἅπασαι δὲ τμητικῆς τε καὶ λεπτυντικῆς, καὶ θερμαντικῆς εἰσι δυνάμεως, κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν ἔχουσαι ταῦτα. ἡ δὲ τραγορίγανος ὀνομαζομένη, προσείληφέ τι καὶ στύψεως.

Περὶ ὀρόβου.

Ὄροβος ξηραίνει μὲν κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἐπιτεταμένην, θερμαίνει δὲ κατὰ τὴν πρώτην. εἰς ὅσον δὲ πικρότητος μετείληφεν, εἰς τοσοῦτον τέμνει καὶ ῥύπτει, καὶ ἐκφράττει. πλέον δὲ ληφθεὶς, αἷμα διὰ οὔρων ἄγει.

Περὶ ὀροβάγχης.

Ὀροβάγχη ξηρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἐστι κράσεως ἐπὶ τὴν πρώτην κρᾶσιν.

Περὶ ὀρύζης.

Ὄρυζα ἔχει τι στυπτικόν, διὸ καὶ τὴν γαστέρα μετρίως ἐπέχει.

Περὶ ὄρχεως τοῦ κυνός.

Ὄρχις ὀνομάζεται, καὶ κυνὸς ὄρχις ἡ αὐτὴ βοτάνη. δύναμις δὲ τῆς ῥίζης αὐτοῦ βολβοειδοῦς οὔσης, καὶ διπλῆς, ὑγρὰ καὶ θερμή, καὶ γευομένοις γλυκυτέρα φαίνεται. ἀλλ' ἡ μὲν μείζων ῥίζα, πολλὴν ἔοικεν ἔχειν ὑγρότητα περιττωματικήν τε καὶ φυσώδη, διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἀφροδίσια πινομένη προτρέπει. ἡ δ' ἑτέρα ἡ ἐλάττων, ἔμπαλιν κατειργασμένη ἱκανῶς, ὡς εἶναι τὴν κρᾶσιν αὐτῆς ἐπὶ τὸ θερμότερον, καὶ ξηρότερον ῥέπουσαν, ὅθεν οὐ μόνον οὐ προτρέπει τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἥδε ἡ ῥίζα, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἅπαν ἐπέχει τε καὶ καταστέλλει. ἐσθίονται δὲ δίκην βολβῶν ὀπτώμεναι.

Περὶ ὄρχεως τοῦ σεραπιάδος.

Ὄρχιν ὃν καὶ σεραπιάδα καλοῦσι, ξηροτέρας δυνάμεώς ἐστιν, ἢ κατὰ τὴν προτέραν, ὅθεν εἰς τὰ ἀφροδίσια μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπιτήδειός ἐστιν. οἰδήματα δὲ καταπλαττόμενος διαφορεῖ, καὶ ἕλκη ῥυπαρὰ καθαίρει, καὶ ἕρπητας ἰᾶται. ξηρανθεῖσα δέ, πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι ξηραίνει, ὥστε καὶ τὰ σηπεδονώδη, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἰᾶται. καὶ γάρ τι καὶ ὑπόστυφον ἔχει, καὶ διὰ τοῦτο κοιλίαν ἐπέχει μετ' οἴνου πινομένη.

Περὶ ὀσιείδος.

Ὀσιειδοῦς τῆς πόας ὄζης καὶ τὰ †κανορήματα γίνεται, πικρὰ μὲν ἡ ποιότης, ἐκφρακτικὴ δὲ ἡ δύναμις, ὅθεν καὶ τὰς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεις ὠφελεῖ. †κορύματα

Περὶ παγκρατίου.

Παγκράτιον, ἡ ῥίζα φυτοῦ σκίλλῃ κατά τε τὴν γεῦσιν ἔοικεν, καὶ κατὰ τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ χρῶνται τινὲς αὐτῷ μὴ παρούσης σκίλλης. ἐνεργεῖ γὰρ ἅπαντα, κατὰ γένος μὲν ὡσαύτως, ἀσθενέστερα δὲ μακρῷ.

Περὶ παλιούρου.

Παλιούρου τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, στυπτικῆς μὲν οὐκ ἀσαφῶς μετείληφε δυνάμεως, ὡς καὶ τὴν ῥέουσαν ἐπέχειν γαστέρα. διαφορητικῆς δ' εἰς τοσοῦτον, ὡς καὶ τὰ φύματα θεραπεύειν, ὅσα γε μὴ λίαν ὑπάρχει φλεγμονώδη τε καὶ θερμά. ὁ δὲ καρπὸς τμητικῆς ἐπὶ τοσοῦτον μετέχει δυνάμεως, ὡς καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτειν, καὶ ταῖς ἐκ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεσι βοηθεῖν.

Περὶ παπύρου.

Πάπυρος αὐτὴ μὲν καθ' ἑαυτήν, οὐδ' εἰς χρείαν ἰατρικὴν ἥκει. βρεχθεῖσα δὲ ἢ καυθεῖσα, χρησίμη γίνεται. ὀξυκράτῳ μὲν οὖν, ἢ οἴνῳ βρεχθεῖσα, κολλᾷ τὰ πρόσφατα τῶν ἑλκῶν, καὶ μάλιστα ἐν κύκλῳ περιεχομένη. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οἷον ὕλη τίς ἐστι, δεκτικὴ τῶν ἰωμένων φαρμάκων. ἐπειδὰν δὲ καυθῇ, φάρμακον ἤδη γίνεται ξηραντικόν, ὥσπερ καὶ ἡ τέφρα τοῦ κεκαυμένου χάρτου, πλὴν ὅσον ἀσθενεστέρα ἐστὶν ἡ τῆς παπύρου.

Περὶ πάνακος τοῦ ἡρακλείου.

Πάνακες ἡράκλειον, ἐκ τούτου καὶ ὁ καλούμενος ὀποπάναξ γίνεται τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν καυλῶν ἐκτεμνομένων. ἔστι δὲ ὁ μὲν ὀποπάναξ αὐτὸς πολυχρηστότατος, θερμαίνων καὶ μαλάττων, καὶ διαφορῶν. καὶ θείη ἄν τις αὐτόν, κατὰ μὲν τὸ θερμαίνειν ἐκ τῆς τρίτης τάξεως, κατὰ δὲ τὸ ξηραίνειν ἐκ τῆς δευτέρας. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης ξηραντικόν τε ἅμα καὶ θερμαντικόν ἐστι φάρμακον, ἀλλ' ἧττον τοῦ ὀποῦ. καὶ μέντοι τι καὶ ῥυπτικὸν ἔχει. διὸ καὶ χρώμεθ' αὐτῷ πρός τε τὰ γυμνὰ τῶν ὀστῶν, καὶ τὰ κακοηθευόμενα τῶν ἑλκῶν. ἱκανῶς γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα σαρκοῦντα, κἂν τῷ ῥύπτειν τε ἅμα καὶ ξηραίνειν, καὶ μὴ πάνυ σφοδρῶς θερμαίνειν, ὧν ἁπάντων δεῖ τῷ μέλλοντι σαρκοῦν, ὡς ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν ἐπιδείκνυμεν. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ θερμὸς ὤν, καὶ αὐτὸς ἐμμηνίων ἀγωγόν ἐστι φάρμακον. †ἐθισμὸς δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἤδη σχεδὸν ἅπασιν, οὐ πάνακες ἀλλὰ πάνακα προσαγορεύειν τὴν πόαν ταύτην. †ἔθισαι

Περὶ πάνακος τοῦ ἀσκληπείου.

Πάνακες ἀσκλήπειον ἧττόν ἐστι τοῦτο θερμὸν τοῦ προγεγραμμένου πάνακος, ὅθεν αὐτῷ καὶ τοῖς ἄνθεσι, καὶ τῷ καρπῷ πρὸς ἕλκη, καὶ φύματα, καὶ φαγεδαίνας χρῶνται μέλιτι μιγνῦντες.

Περὶ πάνακος τοῦ χειρωνίου.

Πάνακες χειρώνιον, καὶ τοῦτο παραπλησίας ἐστὶ τῷ προγεγραμμένῳ δυνάμεως.

Περὶ παρωνυχίας.

Παρωνυχία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, ἰᾶται γὰρ παρωνυχίας. ὡς δὲ Διοσκουρίδης φησί, καὶ κηρία. δύναμις δ' αὐτῆς λεπτομερής τ' ἐστί, καὶ ξηραντική, καὶ ἄδηκτος. τοιαῦτα γὰρ εἶναι χρὴ καὶ τὰ τῆς παρωνυχίας φάρμακα. δῆλον δ' ὅτι τό γε τοιοῦτον καὶ διαφορεῖν ἱκανόν ἐστιν ἅπανθ' ὅσα παθήματα διαφορεῖσθαι δεῖται. τοιαῦτα γάρ ἐστιν, ὅσα τῆς τρίτης τάξεως ὑπάρχοντα κατά τε τὸ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν, ὥσπερ καὶ τοῦτο λεπτομεροῦς οὐσίας ἐστίν.

Περὶ πενταφύλλου.

Πεντάφυλλον ἡ ῥίζα ξηραίνει μὲν ἰσχυρῶς, ἥκιστα δ' ἐστὶ δριμεῖα. διὸ καὶ πολύχρηστος ὑπάρχει, καθάπερ καὶ τἆλλα πάνθ' ὅσα λεπτομερῆ ὄντα ξηραίνει χωρὶς δήξεως. ἔστι γὰρ καὶ ἥδε ἡ ῥίζα ξηραντικὴ μὲν ἐκ τῆς τρίτης ἤδη που τάξεως, ἥκιστα δὲ θερμότητος ἐπιφανοῦς μετέχουσα.

Περὶ πέπλου.

Πέπλος, ἔνιοι δὲ μήκωνα ἀφρώδη. καὶ οὗτος ὁ θαμνίσκος ὀπὸν ἔχει παραπλησίως τοῖς τιθυμάλλοις, τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι καθαίρει καθάπερ ἐκεῖνοι.

Περὶ πεπλίου.

Πέπλιον ὀπὸν ἔχει καὶ οὗτος ὁ θαμνίσκος ὥσπερ καὶ οἱ τιθύμαλλοι, καὶ φύεται τὰ πολλὰ παρὰ θάλατταν, τὴν μὲν ῥίζαν

ἄχρυσον ἔχων ὥσπερ καὶ ἡ πέπλος. ὀπὸν δὲ ἰσχυρὸν οὐ πάνυ τι χρήσιμον ἐστὶν αὐτόν. ἀλλὰ τό γε σπέρμα χρήσιμον, καὶ φυσῶδες ὁμοίως τῷ τοῦ πέπλου σπέρματι καθαῖρον.

Περὶ πεπέρεως.

Πεπέρεως ἡ μὲν ῥίζα κόστῳ μάλιστα κατὰ τὴν δύναμιν ἔοικεν. ὁ δὲ καρπὸς ὁ μὲν ἄρτι βλαστάνοντος αὐτοῦ, τὸ μακρόν ἐστι τῷ πεπέρει, διὸ καὶ ὑγρότερον ὑπάρχει τοῦ πεπέρεως. σημεῖον δὲ τῆς ὑγρότητος αὐτοῦ, τό τε ῥαδίως ἀποτιθέμενον τιτρῶσθαι, καὶ τὸ μὴ παραχρῆμα δάκνειν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μὲν ἄρχεσθαι, παραμένειν δὲ ἐπιπλέον. ὁ δ' οἷον ὄμφαξ καρπὸς τὸ λευκόν ἐστι πέπερι, δριμύτερον ὑπάρχον τοῦ μέλανος. ἐκεῖνο γὰρ οἷον ὑπερωπτημένον ἐστὶν ἤδη καὶ ὑπερεξηραμμένον. ἀμφότερα δὲ ἰσχυρῶς θερμαίνει τε καὶ ξηραίνει.

Περὶ περσέας.

Περσέας τὰ φύλλα στυπτικῆς μετείληφε συμμέτρως δυνάμεως, ὡς δύνασθαι ποτὲ καὶ τοῖς αἱμορραγοῦσι μορίοις ἐπιτίθεσθαι συμφερόντως.

Περὶ περικλυμένου.

Περικλυμένου χρήσιμος ὅ τε καρπός ἐστι, καὶ τὰ φύλλα, τμητικῆς τε ἅμα καὶ θερμαινούσης ὑπάρχοντα δυνάμεως εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ τὸ οὖρον αἱματῶδες ἐργάζεσθαι πινόμενα μέχρι πλείονος. ἐν ἀρχῇ μέντοι οὐρητικὸν μόνον ἐστίν, ἔξωθεν δὲ μετ' ἐλαίου συναλειφόμενον, θερμαίνει. ὠφελεῖ δὲ καὶ σπληνώδεις καὶ δυσπνοοῦντας. ἡ δὲ συμμετρία τῆς πόσεως, δραχμῆς μιᾶς πλῆθος σὺν οἴνῳ. ξηραίνει δὲ καὶ σπέρμα. καί τινές φασιν εἰ ἐπιπλέον πίνοιτο, παντάπασιν ἀγόνους γίνεσθαι τοὺς πίνοντας. ὁρίζουσι δ' ἔνιοι, καὶ προθεσμίαν ἡμερῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πόσει, καθάπερ καὶ Διοσκουρίδης ἑπτὰ καὶ τριάκοντα λέγων ἱστορεῖσθαι αὐτάς. οὗτος δὲ καὶ τὸ οὖρον αἱματῶδες γίνεσθαί φησιν ἀπὸ τῆς ἕκτης τῶν ἡμερῶν.

Περὶ περιστερεῶνος.

Περιστερεὼν ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ τὰς περιστερὰς διατρίβειν ἐν αὐτῷ. δύναμιν δ' εἰς τοσοῦτον ἔχει ξηραντικήν, ὡς κολλᾶν τραύματα.

Περὶ πετασίτου.

Πετασίτης ἐκ τῆς τρίτης τάξεως ἐστὶ τῶν ξηραινόντων, ὅθεν ἐπί τε τῶν κακοηθῶν, καὶ φαγεδαινικῶν ἑλκῶν αὐτῇ χρῶνται.

Περὶ πετροσελίνου.

Πετροσελίνου τὸ σπέρμα μάλιστ' ἐστὶ χρήσιμον, οὔσης καὶ ὅλης τῆς πόας, ἅμα ταῖς ῥίζαις ὁμοίας μὲν ἀσθενεστέρας δὲ δυνάμεως. ἔστι δ' ὥσπερ ἐν τῇ γεύσει δριμὺ μετὰ πικρότητος, οὕτω κἀν τοῖς ἔργοις θερμὸν ἅμα τῷ τέμνειν, καὶ διὰ ταῦτα καταμήνιά τε καὶ οὖρα προτρέπει δαψιλῶς. ἔστι δὲ καὶ ἄφυσον. εἴη ἂν οὖν καὶ αὐτὸ τῆς τρίτης τάξεως τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων. οἱ δ' ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον μόνον ὀνομάζουσιν τὸ ἐν τῷ Ἀμανῷ γεννώμενον. ἔστι δὲ σμύρνιον μᾶλλον ἢ πετροσέλινον, οὐ μὴν παραλλάττει γε πολὺ τὴν πετροσελίνου δύναμιν.

Περὶ πευκεδάνου.

Πευκεδάνου τῇ ῥίζῃ μὲν μάλιστα, χρώμεθα δὲ καὶ τῷ ὀπῷ, καὶ τῷ χυλῷ. ἔστι δὲ πάντα μὲν ταῦτα τῆς αὐτῆς τῷ εἴδει δυνάμεως. ἰσχυρότερος δ' αὐτῶν ὁ ὀπὸς ἱκανῶς θερμαίνων, καὶ διαφορῶν, ὅθεν καὶ τοῖς κατὰ τὰ νεῦρα πάθεσιν ἅπασιν ἁρμόττειν πεπίστευται. καὶ τὰ περὶ πνεύμονά τε καὶ θώρακα, καὶ νοσήματα τὰ διὰ πάχος, ἢ γλισχρότητα χυμῶν γινόμενα. καὶ εἴσω μὲν τοῦ σώματος λαμβανόμενος, ἀλλὰ καὶ ὀσμώμενος ὠφελεῖ. τῷ δὲ λεπτύνειν καὶ τέμνειν, καὶ ὀδόντων τετρημένων ἐνίοτε παραχρῆμα τὰς ὀδύνας ἔπαυσεν ἐντεθεὶς τῷ βρώματι, διότι λεπτομερής τέ ἐστιν, καὶ θερμαντικός. καὶ μὴν δὴ καὶ σπλῆνας ἐσκιρρωμένους ὠφελεῖ, τῷ τέμνειν καὶ διαφορεῖν, καὶ λεπτύνειν τοὺς παχεῖς χυμούς. τῇ δὲ ῥίζῃ πρὸς ταῦτα μὲν ἐστὶ χρῆσθαι. καὶ λεπίδας δὲ ὀστῶν ἀφίστησι τάχιστα, διότι ξηραίνει σφοδρῶς, ἔλαττον δὲ ἢ κατὰ τὸν ὀπὸν θερμαίνουσα. καὶ τοῖς κακοήθεσιν ἕλκεσιν ἄριστον ἐστὶ φάρμακον ἐπιπλαττομένη ξηρά. αὐτὴ γὰρ καθαίρει, καὶ σαρκοῖ, καὶ μέχρι τῶν ἐπουλώσεων ἄγει. θερμαίνουσα μὲν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη που συμπληρουμένην, ξηραίνουσα δὲ κατὰ τὴν τρίτην ἀρχομένην.

Περὶ πηγάνου.

Πήγανον τὸ μὲν ἄγριον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶν ἤδη τάξεως τῶν θερμαινόντων. τὸ δ' ἥμερον ἐκ τῆς τρίτης, ἔστι δ' οὐ μόνον δριμὺ γευόμενον, ἀλλὰ καὶ πικρόν, ᾧ καὶ τὸ τέμνειν τε καὶ διαφορεῖν ἔχει τοὺς παχεῖς, καὶ γλίσχρους χυμούς. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ δι' οὔρων κινεῖ, καὶ μὴν δὴ καὶ λεπτομερές ἐστι, καὶ ἄφυσον, καὶ διὰ τοῦτο πρός τε τὰς ἐμπνευματώσεις ἁρμόττει, καὶ τὰς πρὸς ἀφροδίσια προθυμίας ἐπέχει, καὶ διαφορεῖ καὶ ξηραίνει γενναίως. ἔστι γὰρ τῶν ἰσχυρῶς ξηραινόντων φαρμάκων. ὃ δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις μῶλυ, καὶ βησασὰν ἔφαμεν ὀνομάζεσθαι, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ πήγανον ἄγριον.

Περὶ πίσσης.

Πίσσα ἡ μὲν ξηρὰ ξηραίνει, καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν συμμέτρων, καὶ πλέον γε ξηραίνειν πέφυκεν ἢ θερμαίνειν. ἡ δ' ὑγρά, τοὔμπαλιν θερμαίνει πλέον, ἢ ξηραίνει. ἔχει δέ τι καὶ λεπτομερές, ᾧ καὶ τοὺς ἀσθματικούς, καὶ τοὺς ἐμπυϊκοὺς ὠφελεῖ. πλῆθος δ' ἐκλαβεῖν ἀρκεῖ κύαθον μέλιτος μιγνύντας, ἀλλὰ καὶ ῥυπτικὸν ἔχουσίν τι, καὶ συμπεπτικόν, καὶ διαφορητικόν, ὥσπερ γε καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ὑπόπικρόν τε καὶ δριμύ. οὕτως γέ τοι, καὶ λεπροὺς ὄνυχας ἐξάγουσιν μιγνύμεναι κηρῷ, καὶ λειχῆνας ἀπορρύπτουσι. συμπέττουσι δὲ καὶ τοὺς σκληρούς, καὶ ἀπέπτους ὄγκους πάντας ἐπεμβαλλόμεναι τοῖς καταπλάσμασιν, ἰσχυροτέρα δ' εἰς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἡ ὑγρά. ἡ δὲ ξηρὰ πίττα πρὸς μὲν ταῦτα χείρων, εἰς δὲ τὰς κολλήσεις τῶν τραυμάτων ἐπιτηδειοτέρα. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὡς ὑγρότητος θερμῆς ἀναμέμικταί τι δαψιλὲς τῇ ὑγρᾷ πίττῃ.

Περὶ πισσελαίου.

Πισσέλαιον ἐκ τῆς ὑγρᾶς γίνεται πίττης, ὅμοιον μὲν ὑπάρχον αὐτῇ τῷ γένει, λεπτομερέστερον δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν.

Περὶ πιστακίου.

Πιστάκιον ἐν Συρίᾳ πλεῖστον γεννᾶται κατὰ τὸ φυτόν. ὁ καρπὸς δ' αὐτοῦ λεπτομερεστέρας πως ἐστὶν οὐσίας ὑπόπικρόν τι καὶ ἀρωματίζον ἐχούσης. ἐκφράττει τοιγαροῦν, καὶ διακαθαίρει μάλιστα μὲν τὰ καθ' ἧπαρ. ἤδη δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν θώρακα καὶ πνεύμονα.

Περὶ πιτυΐδων.

Πιτυΐδες, ὀνομάζεται δὲ οὕτως ὁ καρπὸς τῶν πιτύων. ἔνιοι δὲ καταχρώμενοι, καὶ τὸν τῆς πεύκης ὡσαύτως προσαγορεύουσι, μικτῆς εἰσι δυνάμεως, ὡς ἂν καὶ στύφουσαι, καὶ δριμύτητά τινα κεκτημέναι μετὰ πικρότητος. ὅθεν καὶ ταῖς ἐκ θώρακος, καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεσι συναίρονται.

Περὶ πίτυος.

Πίτυος ὁ φλοιὸς, ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν στυπτικὴν δύναμιν εἰς τοσοῦτον, ὡς παρατρίμματά τε καταπλαττόμενα ἰᾶσθαι κάλλιστα, καὶ κοιλίαν ἐπέχειν εἰ ποθείη, καὶ τὰ κατακαύματα δὲ ἐπουλοῖ. καὶ ὁ τῆς πεύκης δὲ φλοιὸς ὅμοιός ἐστιν αὐτῷ, μετριώτερος δὲ κατὰ τὴν δύναμιν. ἐν δὲ τοῖς φύλλοις ἀμφοτέρων τῶν δένδρων, ὡς ἂν ὑγροτέροις οὖσι πολὺ τοῦ φλοιοῦ, δύναμις ἐστὶ κολλητικὴ τραυμάτων. ἐν μέντοι τῷ κώνῳ, καὶ εἰ παραπλησία τούτοις, ἀλλ' ἰσχυροτέρα τε ἡ δύναμίς ἐστιν, ἔν τε τῷ φλοιῷ, καὶ τοῖς φύλλοις, ὡς μηδὲν ἔτι τῶν προειρημένων καλῶς δύνασθαι ποιεῖν, ἀλλ' ἤδη τι δακνῶδες ἔχειν ἀνιαρόν. ἡ δὲ λιγνὺς ἡ ἐκ τῶν εἰρημένων πρὸς ψιλὰ βλέφαρα, καὶ μυδῶντας κανθοὺς καὶ περιβεβρωμένους, καὶ δακρύοντας ἐστὶ χρήσιμος.

Περὶ πιτυούσης.

Πιτυοῦσαν, καὶ ταύτην τινὲς εἶδος εἶναι τιθυμάλλου νομίζουσιν, ὅτι τὸν ὀπὸν ἔχει καθάπερ ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι καθαίρει παραπλησίως ἐκείνοις, καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τὴν δύναμιν ἔοικεν αὐτοῖς.

Περὶ πλατάνου.

Πλάτανος ὑγροτέρας ἐστὶ, καὶ ψυχροτέρας οὐσίας, οὐ πολλῷ τινὶ τῶν συμμέτρων. διὰ τοῦτο καὶ τὰ φύλλα τὰ χλωρὰ λειωθέντα, καὶ καταπλασθέντα, τὰς ἐν γενέσει φλεγμονὰς ὀνίνησιν οὐκ ἀσαφῶς. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ σφαιρία ξηραντικωτέρας ἤδη δυνάμεώς ἐστιν, ὡς τὸν μὲν ἐν ὄξει καθεψόμενον, εἰς ὀδόντων ἀλγήματα παραλαμβάνεσθαι. τὰ δὲ σφαιρία, μετὰ στέατος ἐπὶ τῶν πυρικαύτων ἑλκῶν. εἰσὶ δ' οἳ καὶ καύσαντες τὸν φλοιὸν, ξηραντικόν τε καὶ ῥυπτικὸν ἀπεργάζονται φάρμακον, ὡς μεθ' ὕδατος μὲν ἰᾶσθαι λέπρας. αὐτὸ δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐπιπλαττόμενον, τὰ δὲ ὑγρότητα πολλὴν, παλαιὰ καὶ ῥυπαρά. φυλάττεσθαι δὲ τὰ ἐπὶ τοῖς φύλλοις τοῦ δένδρου χνοῦ, καὶ γὰρ τὴν ἀρτηρίαν εἰσπνευσθεὶς ἀδικεῖ, ξηραίνων τε καὶ τραχύνων σφοδρῶς, καὶ κακοῖ τὴν φωνὴν, ὥσπερ γε καὶ τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ἀκοὴν ὀφθαλμοῖς, καὶ ὠσὶν ἐμπεσών.

Περὶ πολυγόνου.

Πολύγονον ἔχει μέν τι καὶ στῦφον. ἐπικρατεῖ δ' ἐν αὐτῷ τὸ ὑδατῶδες ψυχρὸν, ὡς εἶναι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἐν τοῖς ψύχουσι φαρμάκοις, ἢ καὶ τῆς τρίτης που κατὰ τὴν ἀρχήν. ὀνίνησι γοῦν τοὺς ἐγκαιομένους τὸν στόμαχον ἔξωθεν ἐπιπλασσόμενον ψυχρὸν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐρυσιπέλατα, καὶ τὰς θερμὰς φλεγμονάς. ἅτε δὲ τοιοῦτον ὑπάρχον, καὶ ἀποκρούεται ῥεύματα, καὶ ταύτῃ δοκεῖ ξηραντικὸν ὑπάρχειν. διὸ καὶ τῶν ἑρπήτων ἀγαθόν ἐστι φάρμακον, ἑλκῶν τε καὶ τῶν ἄλλων, ἐναργέστατα δὲ τῶν φλεγμονωδῶν τε καὶ ῥευματικῶν. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐναίμων τραυμάτων κολλητικόν. ὀνίνησι δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν ἕλκη, κἂν πῦον ἱκανὸν ἐν αὐτοῖς ᾖ, καὶ τοῦτο ξηραίνει. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι, καὶ δυσεντερίαν, καὶ τὰς τοῦ αἵματος ἀναγωγὰς, καὶ ὁπόθεν οὖν ἑτέρωθεν ἀμετροτέρας φοράς. φησὶ δὲ Διοσκουρίδης καὶ οὖρα προκαλεῖσθαι αὐτὸ τοῖς στραγγουριῶσι διδόμενον, ὃ μὴν διαιρεῖταί γε τὴν διάθεσιν ἀκριβῶς ἐφ' ἧς χρὴ διδόναι. ἔστι δὲ εἰς ἅπαντα τὰ εἰρημένα, τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος ἰσχυρότερον.

Περὶ πολυγάλου.

Πολύγαλον αὐστηρὰ μετρίως ἔχει τὰ φύλλα. δοκεῖ δὲ πινόμενα γάλα γεννᾶν, ὡς ἐπικρατείη ἂν ἐν αὐτῷ τὸ θερμὸν καὶ ὑγρόν.

Περὶ πολυγονάτου.

Πολυγόνατον, μικτῆς ἐστι δυνάμεώς τε καὶ ποιότητος. ἔχει γάρ τι καὶ στύψεως, καὶ δριμύτητος, καὶ πικρότητος, καί τινος ἀηδίας ἀρρήτου. τοῦτ' ἄρα οὐδὲ πολὺ χρηστόν ἐστιν, ἀλλ' ἢ μόνον ὅτι τὴν ῥίζαν ἐπιπλάττουσι τραύμασιν ἔνιοι. εἰσὶ δ' οἳ τοὺς ἐν προσώπῳ σπίλους ἀποκρύπτουσι δι' αὐτοῦ.

Περὶ πολεμωνίου.

Πολεμώνιον, οἱ δὲ φιλεταίριον, ἔνιοι δὲ ὥσπερ καὶ Καππαδόκαι, χιλιοδύναμον, λεπτομεροῦς τ' ἐστὶ, καὶ ξηραντικῆς δυνάμεως, ὅθεν ἔνιοι πρὸς ἰσχιάδας, καὶ δυσεντερίαν, καὶ σκιρρουμένον σπλῆνα διδόασι πίνειν, τὴν ῥίζαν αὐτοῦ μετ' οἴνου.

Περὶ πολίου.

Πόλιον πικρὸν γευομένοις ἐστὶ, καὶ μετρίως δριμύ. ἐκφράττει τοιγαροῦν ἅπαντα τὰ σπλάγχνα, καὶ οὖρα, καὶ ἔμμηνα κινεῖ, καὶ χλωρὸν μὲν ὑπάρχον ἔτι κολλᾷ τὰ μεγάλα τραύματα, καὶ μάλιστα τὸ θαμνῶδες εἶδος αὐτοῦ. ξηρὸν δὲ γενόμενον, ἰᾶται τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἐπιπαττόμενον, καὶ μᾶλλον τοῦτο δρᾷ τὸ μικρότερον.

Περὶ πολίου.

Πόλιον, ᾧ καὶ εἰς τὰς ἀντιδότους χρώμεθα. καὶ γὰρ καὶ δριμύτερον, καὶ πικρότερόν ἐστι τοῦ μείζονος, ὡς ἐκ μὲν τῆς τρίτης τάξεως εἶναι τῶν ξηραινόντων, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας συμπεπληρωμένων τῶν θερμαινόντων.

Περὶ πολυκνήμου.

Πολύκνημον ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τραυμάτων ἐστὶ κολλητικόν.

Περὶ ποταμογείτονος.

Ποταμογείτων στύφει καὶ ψύχει παραπλησίως πολυγόνῳ. † παχυμερεστέρα δ' ἐστὶν ἡ οὐσία αὐτοῦ τοῦ πολυγόνου. † παχυτέρα

Περὶ πολυποδίου.

Πολυπόδιον τὴν γλυκεῖαν ἅμα καὶ αὐστηρὰν ἐπικρατοῦσαν ἔχει ποιότητα, ὡς εἶναι δυνάμεως ξηραντικῆς ἱκανῶς ἀδήκτου.

Περὶ πρασίου.

Πράσιον ὥσπερ τῇ γεύσει πικρόν ἐστιν, οὕτω καὶ χρωμένοις ὁμολογοῦσαν ἔχει τῷ τοιούτῳ χυμῷ τὴν ἐνέργειαν, ἐκφράττον καὶ ἧπαρ, καὶ σπλῆνα, καὶ τὰ κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα διακαθαῖρον, ἔμμηνά τε προτρέπον. ἀλλὰ καὶ καταπλαττόμενον ῥύπτει τε καὶ διαφορεῖ. καὶ θείη αὖθις αὐτό, κατὰ μὲν τὴν θερμότητα τῆς δευτέρας που τάξεως ἤδη συμπληρουμένης, κατὰ δὲ τὴν ξηρότητα τῆς τρίτης ἤτοι μεσούσης, καὶ συμπληρουμένης. τῷ χυλῷ δ' αὐτοῦ καὶ πρὸς ὀξυδερκίαν μὲν χρῶνται μετὰ μέλιτος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ ῥινῶν ἰκτέρους καθαίρουσι, καὶ πρὸς ὤτων ὀδύνας ἤδη κεχρονισμένας αὐτὸ παραλαμβάνουσι, ἐφ' ὅσον ἐκφράξαι, καὶ διακαθῆραι τόν τε πόρον αὐτόν, καὶ τὰς τῶν μηνίγγων ἀποφύσεις ἐστὶ χρεία.

Περὶ προπόλεως.

Πρόπολις ῥυπτικῆς μέν ἐστιν οὐκ ἰσχυρᾶς δυνάμεως, ἑλκτικῆς δ' ἱκανῶς ἰσχυρᾶς. ἔστι γὰρ λεπτομερὴς τὴν οὐσίαν. θερμαίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἤδη συμπληρουμένην, ἢ τρίτην ἀρχομένην.

Περὶ πταρμικῆς.

Πταρμικῆς τὰ μὲν ἄνθη, πταρμικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὅθεν περ καὶ τῇ πόᾳ τοὔνομα. ὅλον τὸ θαμνίον ὑπώπιά τε καὶ τὰς ἄλλας ἐκχυμώσεις διαφορεῖ. ἔστι γοῦν ἡ κρᾶσις αὐτοῦ θερμὴ καὶ ξηρά. χλωρὰ μὲν ἔτι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, εἰ δὲ ξηρανθείη, κατὰ τὴν τρίτην.

Περὶ πτελέας.

Πτελέας τοῖς φύλλοις ἐκολλήσαμέν ποτε πρόσφατον τραῦμα, θαρρήσαντες τῷ στυπτικήν τε ἅμα καὶ ῥυπτικὴν δύναμιν ἐμφαίνεσθαι αὐτοῖς. ὁ δὲ φλοιὸς ἔτι καὶ μᾶλλον ὑπόπικρός τέ ἐστι, καὶ στυπτικός, ὥστε καὶ λέπραν ἰᾶται σὺν ὄξει, καὶ χλωρὸς δὲ ὢν ἔτι καὶ πρόσφατος, ἐὰν ὡς ἐπίδεσμος περιελιχθῇ τοῖς τραύμασι, κολλᾷ αὐτὰ δυνατῶς. καὶ αἱ ῥίζαι δὲ τῆς αὐτῆς εἰσι δυνάμεως, ὥστε καὶ τῷ ἀφεψήματι καταντλοῦσί τινες ὅσα πωρώσεως δεῖται κατάγματα.

Περὶ πτέριδος, καὶ θηλυπτερίδος.

Πτέρις ῥίζαν μάλιστ' ἔχει χρήσιμον. ἀναιρεῖ γὰρ ἕλμινθα πλατεῖαν, εἰ τεσσάρων δραχμῶν ὁλκὴν τις αὐτῆς σὺν μελικράτῳ λάβοι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔμβρυα τὰ μὲν ζῶντα διαφθείρει, τὰ νεκρὰ δ' ἐκβάλλει, οὐδὲν θαυμαστόν. ἔστι γὰρ πικρὰ βραχύ τι, στύψεως μετέχουσα. διὸ καὶ κατὰ τῶν ἑλκῶν ἐπιτιθεμένη δυνάμεως ἐστὶν ἰσχυρῶς ξηραντικῆς, οὐ μέντοι δακνώδους. ὁμοίαν δ' αὐτῇ καὶ ἡ θηλυπτερὶς ὀνομαζομένη, τὴν δύναμιν ἔχει.

Περὶ πυκνοκόμου.

Πυκνοκόμου καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπός, καὶ τὰ φύλλα, διαφορητικῆς ἐστὶ καὶ ἑλκτικῆς δυνάμεως, ὄντα καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν δριμέα. τὰ μὲν οὖν φύλλα φύματά τε καὶ δοθιῆνας διαφορεῖ. ὁ δὲ καρπὸς ἰσχυρότερος ὑπάρχει, καὶ ταῦτα μὲν ἐργάζεσθαι πέφυκε μιγνύμενος τινὶ τῶν διαφορητικῶν καταπλασμάτων, οἷόν περ ἐστὶ καὶ τὸ διὰ τοῦ κριθίνου, καὶ σκόλοπας δὲ καὶ ὅσα τοιαῦτα πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν ἐπισπᾶται. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς τὰ μὲν προειρημένα, χείρων ἐστὶ καὶ ἀσθενεστέρα, χολῆς μέντοι τῆς ξανθῆς καθαρτική.

Περὶ πυρέθρου.

Πυρέθρου τῇ ῥίζῃ χρώμεθα μάλιστα καυστικὴν ἐχούσῃ δύναμιν, καθ' ἣν ὀδόντων τε ἐψυγμένων ὀδύνας πραΰνει, καὶ πρὸ τῶν κατὰ περίοδον ῥιγῶν ἀνατρίβεται μετ' ἐλαίου, καὶ τοὺς ναρκώδεις, καὶ παρειμένους ὠφελεῖ.

Περὶ πυροῦ.

Πυρὸς ὡς τροφὴ μὲν ὁποίας ἐστὶ φύσεως, οὐ τῆς νῦν ἐνεστώσης πραγματείας. ὡς φάρμακον δ' ἔξωθεν ἐπιτιθέμενος, ἐκ τῆς πρώτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων, οὐ μὴν οὔτε ξηραίνειν, οὔθ' ὑγραίνειν ἐπιφανῶς πέφυκεν. ἔχει δέ τι, καὶ γλίσχρον, καὶ ἐμφρακτικόν. τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον ἄμυλον, ψυχρότερόν τε καὶ ξηραντικώτερον αὐτοῦ γίνεται, καὶ τὸ ἐξ ἄρτου δὲ κατάπλασμα διαφορητικωτέρας ἐστὶ δυνάμεως, ἤπερ τὸ ἐκ τῶν πυρῶν, ὡς ἂν καὶ ἁλῶν ζύμης προσειληφότος τοῦ ἄρτου. δυνάμεως γὰρ ἐπισπαστικῆς τε καὶ διαφορητικῆς τῶν ἐκ τοῦ βάθους ἐστὶν ἡ ζύμη.

Περὶ ῥάμνου.

Ῥάμνος ξηραίνει μὲν καὶ διαφορεῖ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν. ψύχει δὲ κατὰ τὴν πρώτην συμπληρουμένην, ἢ τὴν δευτέραν ἀρχομένην. διὰ τοῦτο καὶ ἕρπητας ἰᾶται, καὶ ἐρυσιπέλατα μὴ σφόδρα θερμά. χρηστέον δ' αὐτοῖς τοῖς ἁπαλοῖς φύλλοις εἰς ταῦτα.

Περὶ ῥαφανίδος.

Ῥαφανὶς θερμαίνει μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν. ἡ δ' ἀγρία δραστικωτέρα κατ' ἄμφω, καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ σπέρμα, δραστικώτερον αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ. διαφορητικὴ δ' ἐστὶν οὖν αὐτῷ ἡ δύναμις, ὥστε καὶ πρὸς ὑπώπια, καὶ τἆλλα τὰ πελιδνὰ διὰ τὴν τοιαύτην δύναμιν ὠφέλιμα τετύχηκεν ὄντα.

Περὶ ῥήου.

Ῥῆον ἔνιοι δὲ προσαγορεύουσιν αὐτὸ ῥᾶ, μικτῆς ἐστι κράσεως τε καὶ δυνάμεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ γεῶδες ψυχρόν, ὡς ἡ στύψις δηλοῖ. σύνεστι δέ τις αὐτῷ καὶ θερμότης, ὑποδριμὺ γὰρ ἐπιπλέον διαμασώμενον φαίνεται, καὶ μὴν ὡς ἀερώδους τινὸς οὐσίας μετέχει λεπτομεροῦς, δηλοῖ μὲν καὶ ἡ χαυνότης τε καὶ ἡ κουφότης, ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα καὶ τὰ ἔργα. δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο, καί τοι στύφον ὅμως, οὐ σπάσματα μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥήγματα, καὶ ὀρθόπνοιαν ὠφελεῖ. οὕτω δὴ καὶ πελιώματα, καὶ λειχῆνας ἰᾶται μετ' ὄξους ἐπαλειφόμενον. ὅτι δὲ καὶ τὰ τῆς στύψεως ἔργα γενναῖα, καταμαθεῖν ἐστὶν ἐξ ὧν ὀνίνησιν αἱμοπτυϊκούς, καὶ κοιλιακούς, καὶ δυσεντερικούς. οὐ γὰρ ἀντιπράττει τῷ γεώδει ψυχρῷ, τὸ λεπτομερὲς ἀερῶδες. ἀλλ' οὖν τὸ ποδηγοῦν τε, καὶ πρὸς βάθος ἄγον, αἴτιον ἰσχυροτέρας ἐνεργείας γίγνεται.

Περὶ ῥητινῶν.

Ῥητῖναι πᾶσαι ξηραίνουσι καὶ θερμαίνουσι. διαφέρουσι δ' ἀλλήλων τῷ τε πλέον, ἢ ἔλαττον ἔχειν ἔν τε τῇ γεύσει δριμὺ, κἀν τῇ δυνάμει θερμαῖνον, καὶ τῷ τὰς μὲν ἧττον αὐτῶν εἶναι λεπτομερεῖς, τὰς δὲ μᾶλλον, καὶ τῷ τὰς μὲν στύψεως μετέχειν, τὰς δ' οὔ. προκέκριται δ' εἰκότως ἐξ ἁπασῶν ἡ σχινίνη, μαστίχην δ' αὐτὴν ὀνομάζουσιν. πρὸς γὰρ τῷ στύψεως ὀλίγης μετέχειν, ὡς καὶ ταῖς κατὰ τὸν στόμαχον, καὶ τὴν γαστέρα, καὶ τὸ ἧπαρ ἀτονίαις, καὶ φλεγμοναῖς ἁρμόττειν, ἔτι καὶ τὸ ξηραίνειν καὶ ἀλύπως, αὐτῇ πάρεστιν. ἥκιστα γάρ ἐστι δριμὺ, καὶ μάλιστα λεπτομερές. τῶν δ' ἄλλων ἡ τερμινθίνη πρωτεύει. σαφῆ μὲν οὐχ ὁμοίως τῇ μαστίχῃ τὴν στύψιν ἔχουσα. πικρότητα δέ τινα κεκτημένη, δι' ἣν καὶ μᾶλλον τῆς μαστίχης διαφορεῖ. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ποιότητα, καὶ τὸ ῥύπτειν αὐτῇ πάρεστιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ψώρας ἰᾶσθαι. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ ἐκ βάθους ἕλκει μᾶλλον τῶν ἄλλων ῥητινῶν, ὅτι καὶ λεπτομερὴς ἐκείνων μᾶλλόν ἐστι. ἡ γέ τοι πευκίνη, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἡ στροβιλίνη, δριμύτεραι μὲν αὐτῆς εἰσιν, οὐ μὴν ὥστε διαφοροῦσι μᾶλλον, ὅτι ἐπισπῶνται. μέσαι δ' αὐτῶν εἰσι, ἡ πιτυΐνη, καὶ ἐλατίνη, δριμύτεραι μὲν οὖσαι τῆς τερμινθίνης, ἧττον δὲ δριμεῖαι τῆς πευκίνης τε καὶ στροβιλίνης. ἔχει δὲ καὶ μαλακτικὸν ἡ τερμινθίνη ῥητίνη. δευτέρα δ' ἐστὶν ἐν τῷ μαλάσσειν ἡ σχινίνη, καθάπερ ἡ κυπαρισσίνη δριμεῖα.

Περὶ ῥόδων.

Ῥόδων ἡ δύναμις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται διὰ πλειόνων, ὡς ἐξ ὑδατώδους οὐσίας θερμῆς ἀναμεμιγμένης δύο ποιότησιν ἑτέραις, τῇ τε στυφούσῃ καὶ τῇ πικρᾷ σύγκειται. καὶ μὲν δὴ καὶ ὁποία τίς ἑκατέρα τὴν φύσιν ἐστὶν, ἥ τε πικρὰ καὶ ἡ στύφουσα, λέλεκταί μοι κατὰ τὸ τέταρτον τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων. τὸ δὲ ἄνθος αὐτῶν ἔτι, καὶ μᾶλλον αὐτῶν τῶν ῥόδων, στυπτικόν ἐστι καὶ δηλονότι διὰ τοῦτο ξηραντικόν.

Περὶ ῥοδίας ῥίζης.

Ῥοδία ῥίζα ἡ ἐν Μακεδονίᾳ γεννωμένη, λεπτομεροῦς ἐστι καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν κατὰ τὴν δευτέραν που θετέον ἀπόστασιν αὐτὴν, ἢ καὶ τὴν τρίτην ἀρχομένην.

Περὶ ῥοδοδάφνης.

Ῥοδοδάφνη, κατὰ μὲν τὴν ὅλην οὐσίαν δηλητήριός ἐστιν, οὐκ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων βοσκημάτων, κατὰ δὲ τὴν κρᾶσιν δὴ τρίτης μέν ἐστι κράσεως τῶν θερμαινόντων ἀρχομένης, τῆς πρώτης δὲ τῶν ξηραινόντων.

Περὶ ῥοιῶν.

Ῥοιὰ πᾶσα τῆς στυφούσης μετέχει ποιότητος, οὐ μὴν ἐπικρατούσης γε πάντων. ἔνιαι μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν ὀξεῖαι, τινὲς δὲ γλυκεῖαι πλέον ἢ αὐστηραὶ, καὶ δὴ καὶ τὰς ὠφελείας ἑκάστης αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνάγκη γίνεσθαι ποιότητα. λέλεκται δ' ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὑπὲρ τοῦ γλυκέος χυμοῦ, καὶ αὐστηροῦ, καὶ ὀξέος, ὡς ἐξ ἐκείνων ἐστί σοι περὶ τῆς τῶν ῥοιῶν διαφορᾶς συλλογίσασθαι. ἔστι δὲ τὰ μὲν γίγαρτα τοῦ χυλοῦ, στυπτικώτερα, καὶ ξηραντικώτερα. τούτων δ' ἔτι τὰ λέμματα, καλεῖται δὲ σίδια. παραπλησίας δ' αὐτοῖς εἰσι δυνάμεως οἱ κύτινοι.

Περὶ ῥοός.

Ῥοῦς τὸ θαμνῶδες φυτὸν στύφει, καὶ ξηραίνει, ὥσπερ καὶ οἱ βυρσοδέψαι, πρὸς τὸ ξηρᾶναι καὶ στύψαι τὰ δέρματα χρῶνται τῷ φυτῷ, καὶ διὰ τοῦτ' ὀνομάζεται βυρσοδεψικὴ τοῖς ἰατροῖς. ὅ τε καρπὸς αὐτῆς μάλιστα, καὶ ὁ χυλὸς εἰς χρείαν ἥκουσιν ἱκανῶς αὐστηρᾶς ὄντες ποιότητος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἡ κατὰ μέρος ἅπασα χρῆσις τῇ κατὰ τὴν γεῦσιν αἰσθήσει. εἴη ἂν οὖν καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, ξηραντικὸν μὲν ἐκ τῆς τρίτης τάξεως, ψυκτικὸν δὲ ἐκ τῆς δευτέρας.

Περὶ ῥύπου.

Ῥύπος, ὁ μὲν ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀνδριάντων, ἐν οἷς αὖ ἄφθονον ἔλαιον κεῖται, διαφορητικός τε ἐστὶ καὶ μαλακτικός. ὁ δ' ἐν ταῖς παλαίστραις ἐφ' ὅσον τῆς κόνεως μετείληφε, κατὰ τοσοῦτον διενήνοχεν. ὀνομάζουσι δὲ τοῦτον τὸν ῥύπον πάτον. ὁ μὲν δὴ πρότερος ἀπέπτων φυμάτων ἐστὶ διαφορητικός. ὁ δὲ δεύτερος ἄριστον ἴαμα φλεγμονῆς τιτθῶν ἐστιν. καὶ γὰρ τὸ πυρῶδες αὐτῶν σβέννυσι, καὶ τὸ ἐπιρρέον ἀναστέλλει, καὶ τὸ περιεχόμενον διαφορεῖ. σύγκειται γὰρ ἐκ κόνεως, καὶ ἐλαίου, καὶ ἀνθρωπείου ῥύπου, καὶ ἱδρῶτος. ἡ μὲν οὖν κόνις ἐμπλαστικόν τε ἐστὶ, καὶ ψυκτικὸν, καὶ ἀποκρουστικὸν, τὸ δ' ἔλαιον, μαλακτικόν. ὁ δ' ἱδρὼς καὶ ὁ ῥύπος διαφορητικά. ὁ δ' ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων, ὅτε τὴν κόνιν ἔχον, καὶ τοῦ χαλκοῦ τινὰ προσειληφὸς ἰὸν εἰκότως, δριμύτερός ἐστιν. ἐμνημονεύσαμεν δὲ τούτου καὶ νῦν, ὅτι τὸ πλεῖστον ἐν ἑαυτῷ τῆς ἐλαιώδους οὐσίας ἐστὶν ἐκ φυτοῦ τὴν γένεσιν ἐχούσης. ἀναγκαῖον δ' ἔσται κἀν τοῖς ἀπὸ ζώων αὐτοῦ μνημονεῦσαι διὰ τὸν ἱδρῶτα.

Περὶ σαγαπηνοῦ.

Σαγαπηνὸν, ὀπός ἐστι θερμὸς, καὶ λεπτομερὴς ὡσαύτως τοῖς ἄλλοις ὀποῖς. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν, ᾧ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ἀποκαθαίρει τε καὶ λεπτύνει. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑποχύσεσιν, καὶ ἀμβλυωπίαις ταῖς διὰ πάχος ὑγρῶν γινομέναις ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. αὐτὸ δὲ τὸ φυτὸν ἐξ οὗ γίνεται, νάρθηκι παραπλήσιον ὑπάρχον, ἀσθενές τε καὶ ἄχρηστόν ἐστιν, ὀνομάζεται δὲ δηλονότι πρότερον ἐκεῖνο σαγαπηνόν. ὁ γὰρ ὀπὸς αὐτοῦ καταχρώμενος οὕτω προσαγορεύεται, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ δι' ἐλλιποῦς λέξεως ὀνομάζομεν ἐκ καταχρήσεως. τελεώτερον γὰρ ἦν λέγειν αὐτὸν οὐ σαγαπηνὸν, ἀλλ' ὀπὸν σαγαπηνοῦ.

Περὶ σαμψύχου.

Σάμψυχον λεπτομεροῦς ἐστι καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. ξηραίνει τε γὰρ καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν.

Περὶ σαπρότητος τῶν ξύλων.

Σαπρότης ξύλων, καὶ μάλιστα ὅσα μετέχει στύψεώς τε ἅμα καὶ ῥύψεως, ὥσπερ καὶ ἡ πτελέα, καθαίρει καὶ ἀναπληροῖ τὰ ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν.

Περὶ σαρκοκόλλης.

Σαρκοκόλλα δάκρυόν ἐστι δένδρου περσικοῦ, μικτὴν ἔχουσα δύναμιν ἔκ τε ἐμπλαστικῆς τινὸς οὐσίας, καὶ βραχείας πικρᾶς, ὅθεν ἀδήκτως ξηραίνει, καὶ διὰ τοῦτο τραύματα δύναται κολλᾶν.

Περὶ σατυρίου.

Σατύριον ἢ τρίφυλλον, ὑγρόν ἐστι καὶ θερμὸν τὴν κρᾶσιν, διὸ καὶ γευόμενον φαίνεται γλυκύ. περιττωματικὴν μέντοι καὶ φυσώδη τὴν ὑγρότητα κέκτηται, καὶ διὰ τοῦτο παρορμᾷ πρὸς ἀφροδίσια. ταῦτα δὲ καὶ ἡ ῥίζα τῆς βοτάνης δρᾶν πέφυκεν. ὡς δέ τινες γράφουσι, καὶ ὀπισθότονον ἰᾶται μετ' οἴνου μέλανος αὐστηροῦ πινόμενον.

Περὶ σελίνου.

Σέλινον εἰς τοσοῦτον θερμόν ἐστιν, ὡς οὖρα τε καὶ καταμήνια κινεῖν. ἔστι δὲ καὶ ἄφυσον, καὶ μᾶλλον τῆς πόας τὸ σπέρμα, καὶ τοῦ ὀρεοσελίνου δὲ καὶ τοῦ ἱπποσελίνου παραπλήσιος ἡ δύναμις. ἀσθενέστερον δὲ τὸ ἱπποσέλινον, ὥσπερ ἰσχυρότερον τὸ ὀρεοσέλινον.

Περὶ σέρεως.

Σέρις ὑπόπικρον ἐστὶ λάχανον, καὶ μᾶλλον τὸ ἄγριον, ὅπερ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο πικρίδα προσαγορεύουσιν ἔνιοι. τινὲς δὲ κιχώριον ὀνομάζουσιν. ἔστι δ' αὐτὴ ξηρᾶς μὲν καὶ ψυχρᾶς κράσεως ἀμφότερα κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν ἔχουσα. ἡ δ' ἥμερος ἧττον μᾶλλον μὲν ψύχει τῆς ἀγρίας. ὑπὸ μιξίας δὲ πολλῆς ὑγρότητος, ἀπόλλυσι τὸ ξηραίνειν. ἀμφότεραι δὲ μετέχουσι τῆς στυφούσης ποιότητος, ὥσπερ καὶ ἡ χονδρίλη, καὶ γὰρ αὐτὸ σέρεως εἶδός ἐστι.

Περὶ στοιβῆς.

Στοίφον. εἴρηται μὲν περὶ τούτου κατὰ τὸ ἕκτον βιβλίον, ἐν τῷ περὶ ἀψινθίου λόγῳ. παραπλήσιον μὲν γάρ ἐστι ἀψινθίῳ κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν γεῦσιν, ὅμως μὴν διαλλάττει κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν, τῷ μήθ' ὁμοίως ἐκείνῳ στύφειν, καὶ μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ πικράζειν μετά τινος ἁλυκότητος. ἐν δὲ τῇ δυνάμει τὸ κακοστόμαχον εἶναι, καὶ μᾶλλον ἀψινθίου κτείνειν ἕλμινθας ἔξωθέν τε ἐπιτιθέμενον, καὶ εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον. καὶ δὴ καὶ θερμαίνει μὲν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως ἐπιτεταμένης θετέον αὐτό, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν τρίτην.

Περὶ σεσέλεως.

Σέσελι καὶ ἡ ῥίζα μέν, ἔτι δὲ καὶ ὁ καρπὸς τῶν θερμαινόντων εἰς τοσοῦτον ἐστίν, ὡς ἱκανῶς οὐρητικὸς ὑπάρχειν φάρμακον ἐστὶ δὲ καὶ λεπτομερές, ὡς καὶ πρὸς ἐπιληψίας τε καὶ ὀρθοπνοίας ἁρμόττειν.

Περὶ σησάμου.

Σήσαμον οὐκ ὀλίγον ἔχει τὸ γλίσχρον ἐν αὐτῷ καὶ λιπαρόν, ὅθεν ἐμπλαστικόν τ' ἐστὶν ἅμα τε μαλακτικὸν καὶ μετρίως θερμόν. τῆς δ' αὐτῆς δυνάμεως ἐστί, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἐξ αὐτοῦ. καὶ τῆς πόας δὲ τὸ ἀφέψημα, παραπλησίας ἐστὶ δυνάμεως.

Περὶ σησαμοειδοῦς.

Σησαμοειδὲς τὸ μέγα, ὅπερ καὶ ἀντικυρικὸς ἐλλέβορος ὠνόμασται, διὰ τὸ καθαίρειν αὐτοῦ τὸ σπέρμα παραπλησίως ἐλλεβόρῳ. τοῦτο καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει παραπλήσιον ἐστὶν ἐλλεβόρῳ. καὶ μέντοι, τε κατὰ τὸ ῥύπτειν τε καὶ θερμαίνειν, καὶ ξηραίνειν, ὅμοιον ἐκείνῳ τὴν δύναμιν ἐστίν.

Περὶ σησαμοειδοῦς τοῦ λευκοῦ.

Σησαμοειδοῦς τοῦ λευκοῦ, τὸ σπέρμα μετέχει μέν τινος καὶ δριμείας ποιότητος. πικρὸν δ' ἱκανῶς ἐστίν. θερμαίνει τοιγαροῦν, καὶ ῥύπτει καὶ ῥύπτει.

Περὶ σιδηρίτιδος.

Σιδηρίτις ἔχει μέν τι καὶ ῥυπτικόν, ἀλλὰ τόγε πλέον αὐτῆς ὑγρόν τ' ἐστίν, καὶ μετρίως ψυχρόν, ὀλίγης δέ τινος μετείληφε στύψεως, ὅθεν ἀφλέγμαντος τ' ἐστί, καὶ κολλητικός. καλοῦσι δ' ἔνιοι καὶ τὴν ἀχίλλειον σιδηρίτιν, ἐμφερῆ μετὰ τῇ προειρημένῃ κατὰ τὴν δύναμιν οὖσαν εἴς γε τὰ νῦν εἰρημένα, πλεονεκτοῦσαν δ' αὐτῆς τῇ στύψει. διὸ τε πρὸς αἱμορραγίας τε καὶ δυσεντερίας, καὶ τοὺς γυναικείους ἁρμόττει ῥοῦς.

Περὶ σικύου.

Σίκυος ἐδώδιμος, ὁ μὲν ἤδη πέπων λεπτομερεστέρας ἐστὶν οὐσίας, ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος παχυμερεστέρας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ῥυπτικῆς τε καὶ τμητικῆς μετειλήφασι δυνάμεως, ὅθεν οὐρητικοί τ' εἰσὶ καὶ λαμπρύνουσι τὸ σῶμα, καὶ μᾶλλον εἰ ξηράνας τις τὸ σπέρμα, κἄπειτα κόψας τε καὶ σήσας ῥύμματι χρῷτο. κρατεῖ δ' ἐν αὐτοῖς ὑγρά, καὶ ψυχρὰ κρᾶσις, οὐ μὴν ἰσχυρῶς, ἀλλ' ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ που τάξει τίθεται. εἰ μέντοι τις τὸ σπέρμα ξηράνειεν, ἢ τὴν ῥίζαν, οὐκέτ' οὐδὲ τῆς ὑγρᾶς ἐστὶ φύσεως, ἀλλ' ἤδη τῆς ξηραινούσης κατὰ τὴν πρώτην που τάξιν, ἢ καὶ τὴν δευτέραν ἀρχομένην. ἔστι δὲ τε τὸ ῥυπτικὸν ἐν τούτοις πλέον, ἢ ἐν τῇ σαρκὶ τοῦ καρποῦ.

Περὶ σικύου ἀγρίου.

Σικύου ἀγρίου, καὶ ὁ τοῦ καρποῦ χυλὸς ὃν ἐλατήριον ὀνομάζουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ τε ὁ τῆς ῥίζης τε καὶ τῶν φύλλων, ἐπιτήδειοι τυγχάνουσιν ὄντες εἰς τὰς ἰάσεις. τὸ μὲν οὖν ἐλατήριον, ἔμμηνα προκαλεῖται, καὶ τὰ κυούμενα διαφθείρει προστιθέμενον, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πικρά τε ἅμα καὶ λεπτομερῆ, μάλιστα εἰ καὶ θερμότητός τινος μετέχει, καθάπερ οὖν καὶ τὸ ἐλατήριον. ἄκρως μὲν γάρ ἐστι πικρόν, ἐπ' ὀλίγον δὲ θερμόν, ὡς ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως εἶναι κατὰ θερμότητα, εὐθὺς δὲ τὸ τοιοῦτον, καὶ διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως. οὕτω γοῦν αὐτῷ, καὶ συναγχικοὺς διαχρίουσιν ἔνιοι μετὰ μέλιτος, ἢ ἐλαίου παλαιοῦ. ἀγαθὸν δὲ τε τοῖς ἰκτερικοῖς ἐγχεόμενον μετὰ γάλακτος ταῖς ῥισίν. οὕτω † δὲ χρώμενον, καὶ κεφαλαλγίας ἰᾶται. τὸ μὲν οὖν ἐλατήριον τοιοῦτον. ὁ δὲ τῆς ῥίζης χυλός, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν φύλλων, ὅμοιοι μὲν ἐλατηρίῳ τὴν δύναμιν, ἀσθενέστεροι καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα παραπλησίας ἐστὶ δυνάμεως. καὶ γὰρ ῥύπτει, καὶ διαφορεῖ, τε μαλάττει, ξηραντικώτερος δ' αὐτῆς ἐστὶν ὁ φλοιός.

† τὰς χρονίους

Περὶ

Περὶ σιλφίου.

Σιλφίου θερμότατος μέν ἐστιν ὁ ὀπὸς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καυλὸς, καὶ ἡ ῥίζα θερμαίνει γενναίως. ἐστὶ δὲ φυσώδης ὁ σφόδρας οὐσίας ἅπαντα, καὶ κατὰ τὴν διάπεψιν. ἔξωθεν μέν τοι κατὰ τοῦ σώματος ἐπιτιθέμενα, δρᾶσιν εὐωδέστερα, καὶ μάλιστα πάντων ὁ ὀπὸς, ἑλκτικῆς ἱκανῶς ὑπάρχων δυνάμεως. καὶ μὲν δὴ καὶ καθαιρετικόν τι καὶ ἀποτηκτικόν τι ἔχει διὰ τὴν προειρημένην αὐτοῦ κρᾶσιν.

Περὶ σίσωνος.

Σίσων θερμὸς καὶ ὑπόπικρός ἐστι τὴν γεῦσιν. ὅθεν οὐρητικός τέ ἐστιν καὶ πεπτικὸς, ἐμμηνίων τε προκλητικὸς, ἐκφρακτικός τε τῶν κατὰ τὰ σπλάγχνα πασῶν ἐμφράξεων.

Περὶ σίου.

Σίον εὐῶδες ἀρωματίζει πως κατὰ τὴν γεῦσιν, εἰς τοσοῦτον καὶ θερμαινούσης πως μετείληφε δυνάμεως. ἐστὶ δὲ διαφορητικόν τε καὶ διουρητικὸν, καὶ λίθων τῶν ἐν νεφροῖς θρυπτικὸν, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγόν.

Περὶ σισάρου.

Σισάρου ἡ ῥίζα ἑφθεῖσα εὐστόμαχός τέ ἐστι καὶ οὐρητικὴ, θερμαίνουσα κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ἔχουσα δέ τι καὶ πικρότητος, καί τι στύψεως βραχείας.

Περὶ σισυμβρίου.

Σισύμβριον λεπτομεροῦς, διαφορητικῆς, θερμαινούσης, καὶ ξηραινούσης ἐπὶ τὴν τρίτην τάξιν ἐστὶν δυνάμεως τε καὶ κράσεως. καὶ τὸ σπέρμα δ' αὐτοῦ λεπτομερές τε καὶ θερμόν ἐστιν, ὅθεν σὺν οἴνῳ τινὲς αὐτὴν διδόασιν τοῖς τε λύζουσιν, καὶ τοῖς στροφουμένοις.

Περὶ σισυμβρίου.

Σισύμβριον ὅπερ ἔνιοι καρδαμίνην ὀνομάζουσιν, ἐπειδὴ καρδάμῳ τι παραπλήσιον ἔχει ἐπὶ τὴν γεῦσιν, ὅταν μὲν ξηρὸν ᾖ, τῆς τρίτης ἐστὶ τάξεως τῶν ξηραινόντων τε ἅμα καὶ θερμαινόντων. ὅταν δ' ὑγρόν τε καὶ χλωρὸν, τῆς δευτέρας.

Περὶ σκάνδικος.

Σκάνδιξ τῶν ἀγρίων ἐστὶ λαχάνων, ὑπόδριμύ τε καὶ πικρὸν, ὡς εἶναι ἐν τῷ ξηραίνειν τε καὶ τῷ θερμαίνειν ἤτοι τῆς δευτέρας τάξεως ἀποτεταμένης, οὐρητικὸν δ' ἱκανῶς ἐστιν, καὶ τῶν σπλάγχνων ἐκφρακτικὸν ἐκ τῶν εἰρημένων ποιοτήτων συγκείμενον.

Περὶ σκίλλας.

Σκίλλα τμητικῆς ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε θερμῆς, ἀλλὰ κατά γε τὴν θέσιν αὐτῆς αὐτὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τῶν θερμαινόντων. ἄμεινον δ' ὀπτῶντας, ἢ ἕψοντας λαμβάνειν· ἐκλύεται γὰρ οὕτως αὐτῆς τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως.

Περὶ σκολύμου.

Σκολύμου ἡ ῥίζα πλῆθος οὔρων ἄγει δυσωδῶν, εἴ τις αὐτὴν ἐν οἴνῳ καθεψήσας πίνοι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς δυσωδίας ἰᾶται τῶν τε μασχαλῶν, καὶ ὅλου τοῦ σώματος. τοῦτο μὲν οὖν ὡς καθαρτικῷ τοιούτου χυμοῦ τῷ φαρμάκῳ καθ' ὅλην ὑπάρχει τὴν οὐσίαν. ἡ δὲ κατὰ τὰς ποιότητας ἐνέργεια θερμὸν μὲν ἐπὶ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη πληρουμένην, ἢ τρίτην ἀρχομένην, ἐνδείκνυται τὸ φάρμακον, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν δευτέραν.

Περὶ σκοροδίου.

Σκόρδιον ἐκ πολυειδῶν ἐστι, καὶ χυμῶν καὶ δυνάμεων σύγκειται. καὶ γὰρ καὶ πικρὸν ἔχει τι καὶ στρυφνὸν, καὶ δριμὺ, καὶ μάλιστα γε σκορόδῳ προσέοικεν αὐτοῦ τὸ δριμὺ, ὅθεν οἶμαι καὶ τὴν προσηγορίαν ἀπηνέγκατο. διακαθαίρει τοιγαροῦν ἅμα καὶ θερμαίνει τὰ σπλάγχνα, καὶ καταμήνια, καὶ οὖρα κινεῖ, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα, καὶ πλευρῶν ἀλγήματα κατ' ἔμφραξιν, καὶ ψύξιν ἰᾶται πινόμενον, κολλᾷ μὲν τὰ μεγάλα τραύματα χλωρὸν ἐπιπλασσόμενον. ἀνακαθαίρει δὲ τὰ ῥυπαρὰ, καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ κακοήθη, ξηρὸν ἐπιπλασσόμενον.

Περὶ σκορόδου.

Σκόροδον ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν τετάρτην ἀπόστασιν. τὸ δ' ὀφιοσκόροδον ὀνομαζόμενον, ἄγριον ἐστὶ σκόροδον ἰσχυρότερον τοῦ ἡμέρου, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἄγρια.

Περὶ σκοροδοπράσου.

Σκοροδόπρασον, ὥσπερ ἐν τῇ γεύσει τε καὶ τῇ ὀσμῇ μικτὴν σκορόδου τε καὶ πράσου κέκτηται ποιότητα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἀν τῇ δυνάμει.

Περὶ σκορπιοειδοῦς.

Σκορπιοειδὲς θερμαίνει μὲν κατὰ τὴν τρίτην τάξιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν.

Περὶ σμίλακος.

Σμίλαξ ἡ τάξος, δένδρον ἐστὶ δηλητηρίου δυνάμεως.

Περὶ σμύρνας.

Σμύρνα τῆς δευτέρας ἐστὶ τάξεως, τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων. ἐπιπλαττομένη γοῦν τοῖς ἐν κεφαλῇ τραύμασιν, κολλᾶν αὐτὰ δύναται. μετέχει δὲ καὶ πικρότητος οὐκ ὀλίγης, δι' ἣν ἔμβρυα, καὶ ἕλμινθας κτείνει τε καὶ ἐκβάλλει. ὑπάρχει δ' αὐτῇ, καὶ τὸ ῥυπτικὸν ἐντεῦθεν. οὕτω γοῦν καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς μίγνυται δυνάμεσιν, ὅσαι πρὸς ἕλκη καὶ οὐλὰς παχείας συντίθενται. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐπιμίγνυται τοῖς πρὸς βῆχα χρονίαν καὶ ἆσθμα διδομένοις φαρμάκοις. οὐ μὴν τραχύνει γε τὴν ἀρτηρίαν, ὡς ἔνια τῶν ῥυπτόντων, ἀλλ' οὕτως ἔχει μετρίαν τὴν ῥύψιν, ὥστ' ἔνιοι καὶ τοῖς ἀρτηριακοῖς ὀνομαζομένοις φαρμάκοις μιγνύουσιν αὐτὴν, ὡς θερμαῖνον τε καὶ ξηραῖνον αὐτάρκως φάρμακον, οὐδὲν εὐλαβούμενοι τὴν ἐκ τῆς πικρότητος ῥύψιν.

Περὶ σμύρνας Βοΐκῆς.

Σμύρνα † Βοΐκὴ, δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, διαχυτικὴν, μαλακτικήν. † Βοιωτική.

Περὶ σμυρνίου.

Σμύρνιον, οἱ δ' ἱπποσέλινον ὀνομάζουσιν ἄγριον, ἐκ ταὐτοῦ γένους ἐστὶ, καὶ τοῦτο τῷ σελίνῳ τε καὶ πετροσελίνῳ, καὶ εἴη ἂν σελίνου μὲν ἰσχυρότερον, πετροσελίνου δὲ ἀσθενέστερον. ἐμμήνων τε οὖν ἀγωγόν ἐστι, καὶ οὐρητικὸν, καὶ θερμὸν, καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. οἱ δ' ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον ὀνομάζουσιν ἐν τῷ Ἀμανῷ γεννώμενον. ἔστι μέντοι, καὶ αὐτὸ σμύρνιον, ἧττον δ' ἐστὶν δριμὺ πετροσελίνου, καὶ σμυρνίου, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ κατὰ τραυμάτων ἐπιτίθεσθαι δύναται τῷ ξηραίνειν ἀλύπως. ἀλλὰ καὶ διαφορητικόν ἐστι τῶν ἐσκληρυσμένων. ἡ δ' ἄλλη δύναμις αὐτοῦ, παραπλησία σελίνου τ' ἐστὶ καὶ πετροσελίνου, διὸ καὶ τῷ σπέρματι χρώμεθα πρὸς τὰ καταμήνια τε καὶ οὖρα, καὶ ἄσθματα.

Περὶ σόγχου.

Σόγχος ἐπειδὰν μὲν τελειωθῇ, τῶν ἀκανθωδῶν ἐστὶν φυτῶν. χλωρὸς δ' ἔτι καὶ ἁπαλὸς, ἐσθίεται τοῖς ἄλλοις ἀγρίοις λαχάνοις ὡσαύτως. ἡ κρᾶσις δ' αὐτοῦ μικτή πως ἐστὶν, σύγκειται γὰρ ἐξ ὑδατώδους καὶ γεώδους οὐσίας, ἀμφοῖν ἀτρέμα ψυχρῶν. καὶ γὰρ στύψεως τι μετέχει, καὶ σαφῶς ἐμψύχει καταπλασσόμενός τε καὶ ἐσθιόμενος. ἐπειδὰν δὲ τελέως ξηρανθῇ, γεώδης ἡ κρᾶσις αὐτοῦ γίνεται, μετρίως θερμότητα ἔχουσα.

Περὶ σπαργανίου.

Σπαργάνιον, ξηραντικῆς καὶ τοῦτο δυνάμεως ἐστίν.

Περὶ σπάρτης.

Σπάρτη ᾧ τὰς ἀμπέλους παρ' ἡμῖν δεσμοῦσιν, ὅτε καρπὸς, καὶ ὁ τῶν ῥάβδων χυλὸς, ἑλκτικῆς οὐκ ἀγεννῶς ἐστι δυνάμεως.

Περὶ σταφυλίνου.

Σταφυλῖνος ὁ μὲν ἥμερος ἀσθενέστερος, ὁ δ' ἄγριος ἰσχυρότερος εἰς ἅπαντα. οὖρα δὲ κινεῖ, καὶ καταμήνια προτρέπει. καὶ σύμπασα μὲν ἡ πόα, μάλιστα δὲ τὸ σπέρμα, καὶ ἡ ῥίζα. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν ἐν ἑαυτῷ, διὸ καὶ τὰ φαγεδαινικὰ τῶν ἑλκῶν, ἔνιοι τοῖς φύλλοις αὐτοῦ χλωροῖς μετὰ μέλιτος καταπλάττουσιν ὑπὲρ τοῦ καθαρὰ ποιῆσαι.

Περὶ στάχυος.

Στάχυς ὁ παραπλήσιος τῷ πρασίῳ θάμνος, δριμὺς γευόμενος ἐστὶ, καὶ πικρὸς τῆς τρίτης τάξεως ὑπάρχων τῶν θερμαινόντων, ὥστ' εὐλόγως οὐ καταμήνια κινεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀμβλωθρίδιον ἐστὶ φάρμακον, ἐκβάλλει τε χόρια.

Περὶ στοιβῆς.

Στοιβῆς ὁ καρπὸς, καὶ τὰ φύλλα μάλιστ' ἐστὶν χρήσιμα, στυπτικὴν ἔχοντα δύναμιν ἄδηκτον. ἔστι δὲ κατὰ τὸ ξηραίνειν ἐναργῶς κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν ἀρχομένην, ὅθεν αὐτῶν τὸ ἀφέψημα, καὶ δυσεντερικοῖς ἐνίεται, καὶ ὠσὶ πυορροοῦσι, καὶ κολλητικὸς ὑπάρχων μεγάλων τραυμάτων. ἐνεργέστερον δὲ ταῦτα ποιεῖ μετ' οἴνου μέλανος αὐστηροῦ, ξηραίνει γὰρ ἰσχυρῶς ἁπάσας τὰς παρὰ φύσιν ὑγρότητας. ἔτι δὲ χλωρὰ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, δύναμιν ἐφεκτικὴν αἱμορραγίας ἔχει, καὶ τὰς ἐκ πληγῆς δὲ συγχύσεις τῶν ὀφθαλμῶν, ὀνίνησι καταπλασσόμενον.

Περὶ στοιχάδος.

Στοιχάδος ἡ μὲν πρὸς τὴν γεῦσιν ποιότης, πικρά τ' ἐστὶν καὶ ὑποστύφουσα μετρίως. ἡ δὲ κρᾶσις σύνθετος ἔκ τε ψυχρᾶς γεώδους οὐσίας ὀλίγης ἀφ' ἧς στύφει, καὶ λελεπτυσμένης, ἑτέρας γεώδους πλείονος, ἀφ' ἧς πικράζει. διὰ δὲ τὴν ἀμφοτέρων σύνοδον ἐκφράττειν, καὶ λεπτύνειν, καὶ ἀπορρύπτειν, καὶ ῥωννύναι πέφυκε, τά τε σπλάγχνα πάντα, καὶ ὅλου τοῦ ζώου τὴν ἕξιν. ἐδείχθη γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ὅσα σύγκειται φάρμακα πρὸς τῶν τοιούτων οὐσιῶν, τὰς εἰρημένας ἐνεργείας ἐνεργεῖ.

Περὶ στρατιώτου.

Στρατιώτης ὁ μὲν ἔνυδρος, ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς τὴν δύναμιν. ὁ δὲ χερσαῖος ἔχει τι καὶ στύψεως, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ τραύματα δύναται κολλᾶν, καὶ τοῖς ἕλκεσιν εἶναι χρήσιμος. ἔνιοι δ' αὐτῷ καὶ πρὸς αἱμορραγίαν χρῶνται, καὶ πρὸς σύριγγας.

Περὶ στρουθίου.

Στρουθίου τῇ ῥίζῃ μάλιστα χρώμεθα, δριμείᾳ μὲν οὔσῃ κατὰ τὴν γεῦσιν, θερμῇ δὲ καὶ ξηρᾷ κατὰ τὴν κρᾶσιν, ἐκ τῆς τετάρτης δήπου τάξεως. ἔστι δὲ καὶ ῥυπτικὴ, καὶ ἐρεθιστικὴ, διὰ τοῦτο καὶ πταρμοὺς κινεῖ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως, ὅσα δριμέα τ' ἐστὶν γευόμενα, καὶ θερμὰ ταῖς κράσεσιν.

Περὶ στύρακος.

Στύραξ θερμαίνει, μαλάττει, συμπέττει, διὸ καὶ βῆχας, καὶ κατάρρους, καὶ κορύζας, καὶ βράγχους ὀνίνησιν, ἔμμηνά τε προτρέπει πινόμενόν τε καὶ προστιθέμενον. ἡ δὲ λιγνὺς καυθέντος αὐτοῦ, παραπλησία πως ἐστὶν τῇ τοῦ λιβάνου.

Περὶ σύκων.

Σῦκα τὰ μὲν ξηρὰ θερμὰ τὴν δύναμίν ἐστι κατὰ τὴν πρώτην που τάξιν ἤδη συμπληρουμένην, ἢ τὴν δευτέραν ἀρχομένην, ἔχει δέ τι καὶ λεπτομερές. ἐξ ἀμφοῖν τούτων, ἱκανὰ συμπέττειν ἐστὶν τοὺς σκληροὺς τῶν ὄγκων, εὐθὺς δ' αὐτοὺς διαφορεῖ. καὶ αὐτὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα, τοιαύτης ἐστὶ δυνάμεως. καὶ τὸ ἀφέψημα δ' αὐτῶν, ὁμοίας ὑπάρχει φύσεως. χρὴ δὲ ὅπου καὶ συμπέψαι βούλει μᾶλλον, πύρινον ἄλευρον μιγνύειν, ὅπου δὲ διαφορῆσαι, κρίθινον. ὁ δὲ ἄρτος ἐν τῷ μέσῳ τούτων ἐστίν. ἀλλὰ μὲν τοιαῦτα περὶ φαρμάκων συνθέσεως ἐστὶ, καὶ τῆς θεραπευτικῆς οἰκειότερα μεθόδου. πρὸς δὲ τὸ παρὸν ἀρκεῖ, καὶ ταῦτα γινώσκειν ὑπὲρ ἰσχάδων. εἰδέναι δὲ καὶ ὡς αἱ μὲν ῥυπαρώτεραι, πέττειν μᾶλλον, αἱ δριμύτεραι δ' ἐν τῷ γεύεσθαι, ῥύπτειν τε καὶ διαφορεῖν πεφύκασιν, τὸ δ' ἐπὶ πλεῖστον αὐτῶν ἑψηθεισῶν ἐν ὕδατι γιγνόμενον, ὅμοιον ἐστὶν, οὐ τὴν σύστασιν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν μέλιτι. τὰ δὲ χλωρὰ σῦκα ἐσθιόμενα, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑγρότητος, ἀσθενεστέρας ἐστὶ δυνάμεως. ὑπάγει μέντοι κοιλίαν ἄμφω, καὶ τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ ξηρά. τὰ δὲ τῶν ἐρινεῶν σῦκα δριμείας ἐστὶ, καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. οὕτως δὲ καὶ τῶν ἡμέρων οἱ ὄλυνθοι, μετέχουσι γὰρ ἔτι τοῦ τῆς συκῆς ὀποῦ.

Περὶ συκῆς.

Συκῆ θερμῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐστι κράσεως, ὡς ὅ, τε ὀπὸς αὐτῆς δηλοῖ, καὶ τῶν φύλλων ὁ χυλός. ἰσχυρῶς γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν ἐστιν θερμὸν, ὥστε οὐ δάκνει μόνον, ἢ ῥύπτει σφοδρῶς, ἀλλὰ καὶ ἑλκοῖ καὶ ἀναστομοῖ, καὶ μυρμηκίας ἐκβάλλει. ἔστι δὲ καὶ καθαρτικόν. ὁ δὲ τῆς ἀγρίας συκῆς, ἣν ἐρινεὸν ὀνομάζουσιν, ὀπός τε καὶ χυλὸς, ἰσχυρότερος εἰς ἅπαντα τοῦ τῆς ἡμέρου. καὶ αἱ κράδαι δ' αὐτῶν οὕτως εἰσὶ θερμαὶ, καὶ λεπτομερεῖς τὴν κρᾶσιν, ὥστε καὶ τοῖς βοείοις κρέασιν τοῖς σκληροῖς ἑψομένοις ἐμβαλλόμεναι, τακερὰ ποιοῦσιν αὐτά.

Περὶ συμφύτου πετραίου.

Σύμφυτον πετραῖον, ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ τμητικὸν, ᾧ καὶ τὸ περιεχόμενον ἐν θώρακι, καὶ πνεύμονι πύον ἐκκαθαίρειν πέφυκεν. ἔχει δέ τι καὶ συνακτικὸν, ᾧ καὶ πρὸς τὰς τοῦ αἵματος ἀναγωγὰς ἐπιβοηθεῖ, καὶ ῥίτην ἐπ' αὐτοῖς ὑγρότητα τινὰ θερμὴν οὐκ ἀμέτρως, δι' ἣν καὶ γλυκὺ φαίνεται γευομένοις, καὶ ἡδὺ πρὸς τὴν ὄσφρησιν. ἄδηκτον δ' ἐστὶν διαμασώμενον, καὶ τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας ἰᾶται. ἐπὶ δὲ τὴν ἐξ ἁπασῶν τῶν εἰρημένων δυνάμεων μῖξιν ἅμα τε καὶ διαφορεῖν ἱκανόν ἐστιν, καὶ συνάγειν καὶ σφίγγειν τὰ σώματα. καὶ διὰ τοῦτο, καὶ ταῖς ἐντεροκηλίαις ἐπιτίθεται, καὶ πρὸς σπάσματα, καὶ ῥήγματα σὺν ὀξυμέλιτι πίνεται. ὅσοι δ' αὐτὸ καὶ πρὸς δυσεντερίαν, καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν, ἕψοντες ἐν οἴνῳ διδόασιν, ὡς ξηραίνοντί τε καὶ συνάγοντι χρῶνται. καὶ ὅσοι πρὸς νεφρῖτιν, ὡς ἐκκαθαίροντι καὶ τέμνοντι.

Περὶ συμφύτου τοῦ μεγάλου.

Σύμφυτον ἕτερον τὸ μέγα παραπλησίας ἐστὶν τῷ προειρημένῳ δυνάμεως, οὐ μὴν γλυκὺ γευομένοις, οὐδὲ εὐῶδες ὀσμωμένοις φαίνεται, ἀλλὰ κατὰ ταῦτα μὲν ἀποκεχώρηκεν τοῦ προγεγραμμένου. καθὸ δὲ γλίσχρον τι καὶ δακνῶδες ἔχει, σκίλλῃ παραπλήσιον ὑπάρχει. χρῶνται δ' αὐτῷ πρὸς ὅσα τῷ προειρημένῳ.

Περὶ σφονδύλου.

Σφονδύλου ὁ μὲν καρπὸς δριμείας ἐστὶ, καὶ τμητικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ πρὸς ἆσθμα, καὶ πρὸς ἐπίληψιν ἀγαθόν ἐστιν φάρμακον. ὀνίνησι δὲ καὶ τοὺς ἰκτερικούς. καὶ ἡ ῥίζα δὲ παραπλησίας ὑπάρχουσα δυνάμεως ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἁρμόττει, προσέτι δὲ καὶ τοὺς ἐκ συρίγγων τύλους ἀφαιρεῖ. χρὴ δὲ περιξύσαντας ἐντιθέναι. καὶ τοῦ ἄνθους δὲ ὁ χυλὸς ἐντίθεται τοῖς κατὰ τὰ ὦτα χρονιωτέροις ἕλκεσιν ἁρμόττων.

Περὶ σχίνου.

Σχῖνος ὁ θάμνος, οὗτος ἐξ ὑδατώδους οὐσίας ἀτρέμα θερμῆς τῇ δυνάμει καὶ γεώδους ψυχρᾶς, οὐ πολλῆς σύγκειται, δι' ἣν καὶ στύφει μετρίως. ξηραίνει μὲν οὖν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη συμπληρουμένην, ἢ τὴν τρίτην ἀρχομένην. ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητα, καὶ ψυχρότητα διαφορᾷ, μέσος πως ἐστὶν καὶ σύμμετρος. ὁμοίαν δὲ ἐν ἅπασιν ἔχει τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι τὴν στύψιν, ἐν ῥίζαις, ἐν κλάδοις, ἐν ἀκρέμοσιν, ἐν βλαστοῖς, ἐν φύλλοις, ἔτι δὲ καρπῷ τε καὶ φλοιῷ. καὶ εἰ χυλὸν δ' ἐκ τῶν φύλλων αὐτοῦ χλωρῶν ἐκθλίψαις, ὁμοίας καὶ οὗτος ἐστὶν τάξεως, στύφων μετρίως, ὅθεν καὶ πίνεται καθ' ἑαυτόν τε, καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις, ὅσα δυσεντερίας τε καὶ κοιλίας διαθέσεις ἰᾶται. καὶ μὲν δὴ καὶ πρὸς τὰς τοῦ αἵματος πτύσεις, καὶ τὰς ἐκ μήτρας αἱμορραγίας, καὶ προπτώσεις ἕδρας τε καὶ ὑστέρας, ἐπιτήδειος ἐστὶν ἐγγύς τι τῆς ὑποκυστίδος ὑπάρχων.

Περὶ σχίνου ἄνθους.

Σχίνου ἄνθος θερμαίνει μετρίως, καὶ στύφει μετρίως ἔτι, καὶ τῆς λεπτομεροῦς φύσεως οὐκ ἀπήλλακται. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα, καὶ οὐρητικόν ἐστι τὸ φάρμακον, καὶ καταμηνίων ἀγωγὸν, ἐν πυρίαις τε καὶ πόμασιν παραλαμβανόμενον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς καθ' ἧπαρ καὶ στόμαχον, καὶ κοιλίαν φλεγμονάς. ἔστι δ' αὐτοῦ στυπτικωτέρα μὲν ἡ ῥίζα, τὸ δὲ καλούμενον ἄνθος θερμότερον. ἐν ἅπασι δὲ τοῖς μορίοις αὐτοῦ, τοῖς μὲν μᾶλλον, τοῖς δ' ἧττον ἐμφαίνεταί τι γευόμενον στύψεως, δι' ἣν καὶ πρὸς τοῖς αἱμοπτυϊκοῖς διδομένοις μίγνυται φαρμάκοις.

Περὶ σχοίνου λείας.

Σχοίνου λείας, ἡ μὲν ὀξύσχοινος, ἡ δ' ὀλιγόσχοινος ὀνομάζεται. ἰσχνοτέρα μὲν καὶ σκληροτέρα ἡ ὀξύσχοινος. παχυτέρα δὲ καὶ χαυνοτέρα, ἡ ὀλιγόσχοινος. ὁ καρπὸς δὲ τῆς ὀλιγοσχοίνου μὲν ὑπνωτικός. τῆς δ' ὀξυσχοίνου δύο εἰσὶν εἴδη. τὸ μὲν ἄκαρπον, οὗ χρῆσις οὐδὲ μία πρὸς τὰς ἰάσεις. τὸ δ' ἕτερον καρποφόρον, ὑπνώδης καὶ ταύτης ὁ καρπὸς, ἀλλ' ἧττον ἢ τῆς ὀλιγοσχοίνου. ἔστι μὴν οὗτος, καὶ κεφαλαλγής. ἀμφότεροι δὲ εἰ φρυγέντες μετ' οἴνου πίνοιντο, τὰ κατὰ τὴν γαστέρα ξηραίνουσιν ῥεύματα, καὶ ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἐπέχουσιν. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς ἡ κρᾶσις αὐτῶν ἐστὶν σύνθετος ἐκ γεώδους οὐσίας, ἀτρέμα ψυχρᾶς καὶ ὑδατώδους ἀτρέμα θερμῆς, ἵνα ξηραίνειν τε τὰ κάτω δύνωνται, καὶ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀτμοὺς ἀναπέμπειν ἠρέμα ψυχροὺς, οἷς καὶ ὑπνώδεις ἐργάζονται.

Περὶ τερμίνθου.

Τερμίνθου, καὶ ὁ φλοιὸς, καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς ἔχουσί τι στυπτικόν. ἀλλὰ καὶ θερμαίνουσι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ὡς ἤδη δῆλον, ὡς καὶ ξηραίνουσιν. πρόσφατοι μὲν ὑπάρχοντες, ἔτι καὶ ὑγροὶ μετρίως, ξηρανθέντες δὲ κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. ὁ δὲ καρπὸς ὁ ξηρὸς, ἐγγὺς καὶ τῆς τρίτης ἐστὶ τάξεως τῶν ξηραινόντων. ἔστι γὰρ οὕτως θερμὸς, ὡς καὶ τοῖς μασσωμένοις εὐθὺς εὔδηλον γίνεσθαι τὴν θερμότητα. ταῦτ' ἄρα καὶ οὐρητικά ἐστιν, καὶ σπλῆνας ὀνίνησιν.

Περὶ τεύτλου.

Τεῦτλον νιτρώδους τινὸς μετείληφε δυνάμεως, ᾗ καὶ ῥύπτει καὶ διαφορεῖ, καὶ διὰ ῥινῶν καθαίρει. ἑψηθὲν δὲ, τὸ μὲν νιτρῶδές τε καὶ δριμὺ πᾶν ἀποτίθεται. γίγνεται δ' ἀφλεγμάντου δυνάμεως καὶ ἀτρέμα διαφορητικῆς. ἰσχυρότερον δ' εἴς τε τὸ ῥύπτειν καὶ διαφορεῖν ἐστι τὸ λευκὸν τεῦτλον, ὡς τό γε μέλαν ἔχει τι καὶ στύψεως, καὶ μᾶλλον κατὰ τὴν ῥίζαν, ἤπερ τὰ ἄλλα μόρια.

Περὶ τευκρίου.

Τεύκριον τμητικῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐστι δυνάμεως, ὅθεν καὶ σπλῆνας ἰᾶται. καὶ θείη ἄν τις αὐτὴν ἐν τρίτῃ μὲν τάξει τῶν ξηραινόντων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν θερμαινόντων.

Περὶ τέφρας.

Τέφρα τῶν κατακαυμένων ξύλων τὸ λείψανον οὕτω προσαγορεύεται, σύνθετον ὑπάρχον ἐξ ἐναντίων οὐσιῶν τε καὶ ποιοτήτων. ἔχει γὰρ ἐν αὑτῷ τὸ μέν τι γεῶδες, τὸ δ' οἷον αἰθαλῶδες, ἢ λιγνυῶδες, ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃ τις καλεῖν. τουτὶ μὲν οὖν τὰ μόρια λεπτομερῆ τ' ἐστὶν, καὶ βρεχομένης ὕδατι τῆς τέφρας, καὶ διηθουμένης, συναποφέρεται. ὅσον δ' ὑπολείπεται γεῶδες, ἀσθενὲς, καὶ ἄδηκτον γίγνεται τῇ κονίᾳ τὴν θερμὴν δύναμιν παρατιθέμενον. οὐχ ἅπασα δ' ἡ τέφρα τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἔχει κρᾶσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς καυθείσης ὕλης διαφορὰν ὑπαλλάττεται. Διοσκουρίδης δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως στυπτικὴν αὐτὴν ἔχειν φησὶ τὴν δύναμιν. καί τοι γε ἡ συκίνη πάσης ἀπήλλακται τοιαύτης ποιότητος, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ δένδρον οὐχ ὥσπερ δρῦς, καὶ πρῖνος, καὶ κόμαρος, καὶ φηγὸς, καὶ σχῖνος, καὶ κισσὸς, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα τὴν στρυφνὴν ἐπιφαίνει ποιότητα, κατ' οὐδὲν ἑαυτοῦ μόριον, ἀλλ' ἔστιν ὀποῦ πλῆρες ὅλον ἰσχυροῦ, καὶ θερμοῦ καὶ δριμέος. ἐκ μὲν δὴ τῶν στρυφνῶν ξύλων, ἡ τέφρα στυπτικὸν οὐκ ὀλίγον ἔχει, καὶ ἔγωγέ ποτε δι' αὐτῆς ἐπισχὼν αἱμοῤῥαγίας οἶδα, μηδενὸς ἑτέρου παρόντος φαρμάκου. τῇ συκίνῃ δ' οὐκ ἄν τις εἰς τοῦτο χρήσαιτό ποτε, πολὺ γὰρ αὕτη γε τὸ δριμὺ, καὶ τὸ καυστικὸν ἔχει τῷ ῥυπτικῷ μεμιγμένον, καὶ κατ' ἄμφω διενήνοχε τῆς ἐκ τῶν δρυΐνων ξύλων, ὅτι τε τὸ αἰθαλῶδες ἐν αὐτῇ πολλῷ δριμύτερόν ἐστι, καὶ ὅτι τὸ οἷον γεῶδες, ἐν ἐκείναις μὲν ὑπόστυφόν πως ἐστὶν, ἐν ταύτῃ δὲ ῥυπτικὸν ὥσπερ ἐν τῇ τῶν τιθυμάλλων. ἔστι δὲ καὶ ἡ τίτανος εἶδός τι τέφρας, λεπτομερεστέρα μὲν οὖσα τῆς ἐκ τῶν ξύλων, παρ' ὅσον ἀκριβέστερον οἱ λίθοι κατοπτᾶσθαι δέονται πρὸς τὸ γενέσθαι τέφραν, ὅμως μὴν ἔχουσα καὶ αὐτὴ τὸ οἷον ἐμπύρευμα πολύ. καὶ διὰ τοῦτο πλυθεῖσα, ξηραντικὸν ἀδήκτως γίνεται φάρμακον, καὶ μᾶλλον, εἰ δὶς ἢ τρὶς πλυθείη. διαφορητικὴ δ' ἱκανῶς γίνεται θαλάσσῃ πλυθεῖσα. λεχθήσεται δὲ ὑπὲρ αὐτῆς, κἀπειδὰν περὶ τῶν μεταλλευομένων ὁ λόγος ἡμῖν γίγνηται.

Περὶ τηλεφίου.

Τηλέφιον ξηραντικῆς ἐστι καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμῆς, ἀλλὰ κατὰ τοῦτ' αὐτὸ ἴσως αὐτὸ θείη τις πρώτης τάξεως. ξηραίνει μέντοι κατὰ τὴν δευτέραν ἐπιτεταμένην, ἢ τὰ πρῶτα τῆς τρίτης. καὶ διὰ τοῦτο πρός τε τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἁρμόττει, καὶ λεύκας, καὶ ἀλφοὺς ἰᾶται σὺν ὄξει.

Περὶ τήλεως.

Τῆλις θερμὴ μέν ἐστιν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως, ξηρὰ δ' ἐκ τῆς πρώτης, καὶ διὰ τοῦτο τὰς μὲν ζεούσας φλεγμονὰς παροξύνει, τὰς δ' ἧττον θερμὰς, καὶ ὅσαι σκιῤῥωδέστεραι διαφοροῦσα, θεραπεύει.

Περὶ τιθυμάλλων.

Τιθύμαλλοι πάντες ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχουσι τὴν δριμεῖαν, καὶ θερμὴν δύναμιν. ὑπάρχει δ' αὐτοῖς, καὶ πικρότης. ἰσχυρότατος μὲν οὖν αὐτῶν ὁ ὀπὸς, ἐφεξῆς δὲ ὅ, τε καρπὸς καὶ τὰ φύλλα. μετέχει δὲ καὶ ἡ ῥίζα τῶν εἰρημένων δυνάμεων, ἀλλ' οὐκ ἐπίσης. αὕτη μὲν οὖν ἑψομένη σὺν ὄξει, τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, καὶ μάλιστ' ὅσα βεβρωμένοις αὐτοῖς γίνεται θεραπεύει. οἱ δὲ ὀποὶ σφοδροτέραν ἔχοντες δύναμιν, εἰς μὲν τὸ τρῆμα τῶν ὀδόντων ἐντίθενται. τῶν δ' ἄλλων τοῦ σώματος εἰ ἅψαιντο μορίων, εὐθὺς ἐπικαίουσί τε καὶ ἑλκοῦσι, διόπερ ἔξωθεν αὐτοῖς περιπλάττεται κηρός. εἰσὶ γὰρ ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως τῶν θερμαινόντων, ἥνπερ δὴ τῶν καυστικῶν ἔφαμεν ὑπάρχειν. οὕτως δὲ καὶ τὰς τρίχας ἀφαιρεῖ περιχριόμενος ὁ ὀπός. ἐπεὶ δὲ σφοδρότερός ἐστιν, ἐλαίῳ μίγνυται. καὶ εἰ πολλάκις τοῦτο γένοιτο, τελέως αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν ἀπόλλυνται καυθεῖσαι, καὶ ψιλὸν αὐτῶν γίγνεται τὸ σῶμα. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἀκροχορδόνας, καὶ μυρμηκίας, καὶ πτερύγια, καὶ θύμους ἀφαιροῦσιν. ἀποῤῥύπτουσι δὲ καὶ λειχῆνας, καὶ ψώρας, ὅτι καὶ τῆς ῥυπτικῆς αὐτοῖς μέτεστι δυνάμεως διὰ τὴν πικρότητα, καὶ τὰ φαγεδαινικά τε τῶν ἑλκῶν, καὶ τὰ ἀνθρακώδη, καὶ τὰ γαγγραινώδη, διότι θερμαίνουσί τε σφοδρῶς, καὶ ῥύπτουσιν, ὠφελεῖν πεφύκασιν εἴ τις ἐν καιρῷ, καὶ μέτρῳ χρώμενος αὐτοῖς τύχοι. καὶ γὰρ οὖν καὶ συρίγγων τοὺς τύλους κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐξαίρουσιν. ἅπαντα δὲ ταῦτα κατὰ γένος μὲν ὁμοίως, ἀσθενέστερον δὲ καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς ἐργάζεσθαι πεφύκασιν. οἷς δὴ καὶ πρὸς τὰς ἐν τοῖς στασίμοις ὕδασιν ἰχθύας εἰώθασι χρῆσθαι. τάχιστα γοῦν ὑπ' αὐτῶν σκοτωθέντες, καὶ ἡμίθνητοι γενόμενοι, πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναφέρονται τοῦ ὕδατος. ἑπτὰ δ' ὄντων αὐτῶν, ἰσχυρότατος μὲν ὅ, τε χαρακίας ὀνομαζόμενος, ὃν δὴ καὶ ἄῤῥενα προσαγορεύουσιν ἔνιοι, καὶ ὁ τῆλις ὁ μυρσινίτης καλούμενος, καὶ ὁ ἐν ταῖς πέτραις ὁ δενδροειδής. ἐφεξῆς δὲ ὅ, τε τῇ φλόμῳ προσεοικὼς, καὶ ὁ κυπαρισσίας, εἶθ' οὕτως ὁ παράλιος, εἶτα ὁ ἡλιοσκόπιος. κατὰ ἀναλογίαν δὲ τῆς εἰρημένης αὐτῶν δυνάμεως ἡ τέφρα, καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς κονία.

Περὶ τραγακάνθας.

Τραγάκανθα παραπλησίαν ἔχει τῷ κόμμι δύναμιν, ἐμπλαστικήν τε τινὰ καὶ δριμύτητα ἀμβλυτέραν, καὶ δὴ καὶ ξηραίνει παραπλησίως ἐκείνῳ.

Περὶ τραγίου.

Τραγίου καὶ τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ τὸ δάκρυον, ἑλκτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὲς, καὶ θερμὸν τὴν δύναμιν ἐκ τῆς τρίτης ἤδη που τάξεως κατ' ἀρχάς. σκόλοπάς τε συνάγει, καὶ λίθους θρύπτει, καὶ καταμήνια κινεῖ δραχμῆς ὁλκῇ πινόμενον. γεννᾶται δ' ἐν Κρήτῃ μόνῃ τοῦτο τὸ τράγιον ἐοικὸς σχίνῳ. τὸ δ' ἕτερον τράγιον τὸ τούτου μικρότερον, οὗ τὰ φύλλα τῷ σκολοπενδρίῳ προσέοικε, φαίνεται μὲν πολλαχόθεν. στυπτικῆς δ' οὐκ ὀλίγης μετέχον δυνάμεως, ὡς καὶ πρὸς τὰ ῥοώδη τῶν παθημάτων ἁρμόττειν.

Περὶ τραγοριγάνου.

Τραγορίγανος, ἐν τῷ περὶ ὀριγάνου λόγῳ πρόσθεν εἴρηται.

Περὶ τριβόλου.

Τρίβολος ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας μετρίως ψυχρᾶς, καὶ ξηρᾶς οὐ μετρίως, καὶ ταύτης ψυχρᾶς συνέστηκεν. ἐπικρατεῖ δ' ἐν μὲν τῷ χερσαίῳ τὸ γεῶδες ψυχρὸν, ὅπερ καὶ στύφον ἐδείξαμεν. ἐν δὲ τῷ ἐνύδρῳ, τὸ ὑδατῶδες, καὶ διὰ τοῦτο ἀμφότερον, καὶ πρὸς τὰς γενέσεις τῶν φλεγμονῶν, καὶ ὅλως πρὸς ἁπάσας τὰς ἐπιῤῥοὰς ἁρμόττουσι. τοῦ δὲ χερσαίου λεπτομερὴς ὁ καρπὸς ὑπάρχων, τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους θρύπτει πινόμενος.

Περὶ τριπολίου.

Τριπόλιον ἡ ῥίζα δριμεῖα γευομένῳ, καὶ θερμὴ τὴν δύναμιν ἐστὶ κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν.

Περὶ τριφύλλου.

Τρίφυλλον, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δ' ὀξύφυλλον, ἔνιοι δὲ μινυανθές. εἰσὶ δ' οἳ κνίκιον ὀνομάζουσιν, ἀπὸ μὲν τῶν συμβεβηκότων τῷ θάμνῳ τὰ πρῶτα τρία. τὰ δὲ ὑπόλοιπα δύο οὐκ οἶδ' ὁπόθεν. ἔστι δὲ ἡ δύναμις τοῦ φυτοῦ θερμὴ καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν ἄσφαλτον, ᾗ παραπλήσιόν ἐστι κατὰ τὴν ὀσμήν, τῆς τρίτης τάξεως κατ' ἄμφω. καὶ διὰ τοῦτο πινόμενον, καὶ πλευρῶν ἀλγήματα ἐπ' ἐμφράξεσιν ὀνίνησι, καὶ οὖρα κινεῖ, καὶ καταμήνια.

Περὶ τριχομανοῦς.

Τριχομανὲς ὅσα περ ἀδίαντον δύναται.

Περὶ τρύχνου.

Τρύχνον, ἔνιοι δὲ μετὰ τοῦ σίγμα, στρύχνον ὀνομάζουσι. τὸ μὲν ἐδώδιμον ἐν τοῖς κήποις φυόμενον ἅπαντες γινώσκουσι, καὶ χρῶνται πρὸς ὅσα ψύξαι καὶ στύψαι δέονται. δύναται γὰρ ἄμφω ταῦτα κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. τῶν δ' ἄλλων τῶν οὐκ ἐδωδίμων, τὸ μὲν ἁλικάκκαβον ὀνομάζεται, πυρρὸν ἔχον τὸν καρπόν, ἐοικότα ῥαγὶ σταφυλῆς κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος, ᾧ καὶ πρὸς τοὺς στεφάνους χρῶνται. τὸ δ' ἕτερον τὸ θαμνῶδες, τὸ ὑπνωτικόν, καὶ τρίτον ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς, τὸ μανικόν. τὸ μὲν οὖν ἁλικάκκαβον ἐν τῇ τῶν φύλλων δυνάμει παραπλήσιον ὑπάρχει τῷ κηπευομένῳ τρύχνῳ, τὸν καρπὸν οὐρητικὸν ἔχον. διὸ καὶ πολλῶν τῶν συνθέτων δυνάμεων, ὅσαι πρὸς ἧπαρ, ἢ κύστιν, ἢ νεφροὺς ἁρμόττουσι μίγνυται. τοῦ δ' ὑπνωτικοῦ στρύχνου τῆς ῥίζης ὁ φλοιὸς μετ' οἴνου πινόμενος ὑπνωτικὸς ὑπάρχων, δραχμῆς σταθμῷ λαμβανόμενος. ἔστι δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα τῷ τῆς μήκωνος ὀπῷ παραπλήσιος. ἀσθενέστερος δ' εἰς τοσοῦτον, ὡς τῆς τρίτης εἶναι τάξεως τῶν ψυχόντων, ἐκείνου κατὰ τὴν τετάρτην τεταγμένου. τὸ σπέρμα τούτου τοῦ τρύχνου δύναμιν οὐρητικὴν ἔχει. μανιῶδες δ' ἐστὶ πλέον τῶν δώδεκα κορύμβων πινόμενον. τὸ δ' ὑπόλοιπον τῶν εἰρημένων τρύχνων, ἄχρηστόν ἐστιν εἰς τὰς τῶν ἔνδον ἰάσεις. εἰ μὲν γὰρ τέτταρες δραχμαὶ ληφθεῖεν αὐτῶν, θάνατον ἐπιφέρουσιν, εἰ δ' ἐλάττους, μανίαν. ἄλυπος δ' ἡ μία, πλὴν οὐδ' αὐτή τι χρηστὸν ἔχουσα. ἔξωθεν δὲ τοῦ σώματος ἐπιπλαττομένου, ἕλκη κακοήθη, καὶ νομώδη θεραπεύει. ἄριστος δ' εἰς τοῦτο τῆς ῥίζης ὁ φλοιός, ξηραίνων μὲν κατὰ τὴν δευτέραν που τάξιν ἤδη συμπληρουμένην, ἢ τρίτην ἀρχομένην, ψύχων δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀρχομένην.

Περὶ ὑακίνθου.

Ὑακίνθου ἡ μὲν ῥίζα βολβώδης ὑπάρχουσα, τάξεως ἐστὶ τῆς πρώτης μὲν ἐν τῷ ξηραίνειν, δευτέρας δ' ἐν τῷ ψύχειν, ἤδη που συμπληρουμένης, ἢ καὶ τρίτης ἀρχομένης. ἀνήβους γοῦν ἐπὶ πλεῖστον πεπίστευται διαφυλάττειν τοὺς παῖδας ἐν οἴνῳ καταπλαττομένη. ὁ δὲ καρπὸς ἀτρέμα τε ῥύπτει καὶ στύφει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἰκτερικοῖς δίδοται σὺν οἴνῳ, ξηραίνων μὲν ἤδη που κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. θερμότητος δὲ καὶ ψύξεως ἐν τῷ μέσῳ καθέστηκε.

Περὶ ὕδνου.

Ὕδνα πᾶσι γνώριμα γεωδεστέραν οὐσίαν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ συστάσει κέκτηται, βραχέος τινὸς αὐτοῦ μεμιγμένου τοῦ λεπτομεροῦς.

Περὶ ὑδροπεπέρεως.

Ὑδροπέπερι κέκληται μὲν ἀπὸ τῶν χωρίων ἐν οἷς φύεται, καὶ τῆς κατὰ τὴν γεῦσιν ὁμοιότητος πρὸς τὸ πέπερι. ἔστι δὲ θερμόν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὅσον πέπερι, καὶ μέντοι καὶ χλωρὸν ἔτι τὸ βοτάνιον, ἅμα τῷ καρπῷ καταπλασθέν, ὑπώπιά τε καὶ τοὺς σκιρρουμένους ὄγκους διαφορεῖ.

Περὶ ὑοσκυάμου.

Ὑοσκύαμος ὁ μὲν τὸ μέλαν ἔχων σπέρμα, μανιώδης τε καὶ καρωτικὸς ὑπάρχων. πλησίον δ' αὐτοῦ τὴν δύναμίν ἐστι, καὶ οὗ τὸ σπέρμα μετρίως ξανθόν ἐστι, φεύγειν δ' ἀμφοτέρους ὡς ἀχρήστους τε καὶ δηλητηρίους. ἐπιτηδειότατος δὲ πρὸς τὰς ἰάσεις, οὗ καὶ τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἄνθος λευκόν. ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως ὑπάρχων τῶν ψυχόντων. ἄνθος δὲ τοῦ μὲν τὸ μέλαν ἔχοντος σπέρμα μετρίως πορφυρίζον, τοῦ δὲ τὸ ὑπόξανθον, ἀτρέμα μηλίζον.

Περὶ ὑπερικοῦ.

Ὑπερικὸν θερμαίνει καὶ ξηραίνει, λεπτομεροῦς οὐσίας ὑπάρχον, ὡς καταμήνιά τε καὶ οὖρα προκαλεῖσθαι. χρὴ δὲ ὅλον εἰς ταῦτα λαμβάνειν τὸν καρπόν, οὐ τὸ σπέρμα μόνον, ἀλλὰ μετὰ τῶν φύλλων ἐπιπαττόμενος χλωρός, εἰς οὐλὴν ἄγειν δύναται, τά τ' ἄλλα καὶ πυρίκαυτα. ξηρανθέντα δ' εἰ κόψας ἐπιπάττοις, ἰάσῃ τὰ πλαδαρά, καὶ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν. ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς ἰσχιαδικοῖς πίνειν αὐτὴν διδόασιν.

Περὶ ὑπηκόου.

Ὑπήκοον ψυκτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως τῶν ψυχόντων, ὡς μήκωνος ὀλίγον ἀπολείπειν.

Περὶ ὑπογλώσσου.

Ὑπόγλωσσον, ὠνόμασται μὲν οὕτως, ὅτι παραφυάδας ὑπ' ἄκροις τοῖς κορύμβοις ποιεῖται γλωσσαρίων. ἔστι δ' ἡ ῥίζα καὶ ὁ χυλὸς τοῦ θαμνίσκου μαλακτικῆς δυνάμεως.

Περὶ ὑσσώπου.

Ὕσσωπον θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν, ἔστι δὲ καὶ λεπτομερές.

Περὶ φακῶν.

Φακοὶ στύφουσι μὲν ἰσχυρῶς, θερμότητος δὲ καὶ ψύξεως ἐν τῷ μέσῳ καθεστήκασι. καὶ μέντοι καὶ ξηραίνουσι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. αὐτὸ μὲν οὖν αὐτῶν τὸ σῶμα, ξηραίνει καὶ ἵστησι γαστέρα. τὸ δ' ἀφέψημα προτρέπει, διὸ καὶ ἀπολεῖται τὸ πρότερον ὕδωρ ὅταν ἐπισχέσεως ἕνεκα λαμβάνονται.

Περὶ φακοῦ.

Φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἐστι κράσεως, ἐκ τῆς δευτέρας που τάξεως ὑπάρχων κατ' ἄμφω.

Περὶ φαληρίδος.

Φαληρίδος τῆς πόας, καὶ ὁ χυλὸς, καὶ τὸ σπέρμα, καὶ τὰ φύλλα πινόμενα πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγήματα πεπίστευται βοηθεῖν, ὡς ἐχούσης τι λεπτομερὲς καὶ θερμόν.

Περὶ φαλαγγίτου.

Φαλαγγίτιον ὠνόμασται μὲν οὕτως, ἐκ τοῦ βοηθεῖν τοῖς ὑπὸ φαλαγγίων δακνομένοις. ἔστι δὲ λεπτομεροῦς δυνάμεως ξηραντικῆς, ὅθεν καὶ στροφουμένοις ἀρήγειν δοκεῖ.

Περὶ φλόμου.

Φλόμος, ἔνιοι δὲ διὰ τοῦ π γράφουσί τε καὶ λέγουσιν. ἡ μέν τις ἐστὶν τοῖς φύλλοις λευκὴ, ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν ἄρρην, ἧς τὰ φύλλα στενώτερα, ἡ δὲ θῆλυς, ἧς μείζω. καὶ πρὸς ταύταις ἑτέρα φλόμος ἀγρία προσαγορευομένη, χρυσοειδὴς δ' ἐστὶ, καὶ μηλίζουσα τοῖς ἄνθεσιν. ἄλλη δέ τις ἐπὶ ταύταις, ἣν ἰδίως φλομίδα, καὶ θρυαλλίδα προσαγορεύουσιν. τῶν μὲν οὖν πρώτων δυοῖν, ἡ ῥίζα στρυφνὴ γευομένη οὖσα, τοῖς ῥοώδεσι πάθεσιν ἀρήγει. διακλύζονται δ' αὐτὴν ἔνιοι, καὶ πρὸς ὀδόντων ἀλγήματα. τὰ μέντοι φύλλα διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως. οὕτω δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλλων φύλλα, καὶ μάλιστα τῆς χρυσιζούσης τοῖς ἄνθεσιν, ἣ καὶ τὰς τρίχας ξανθίζουσιν. ἁπασῶν γὰρ τὰ φύλλα ξηραντικῆς τε καὶ μετρίως ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως.

Περὶ φοίνικος.

Φοῖνιξ τὸ δένδρον στυπτικῆς μετέχει δυνάμεως ἐν ἅπασι τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν. ὁ μὲν οὖν τῶν καλάδων χυλὸς αὐστηρός ἐστιν ἐξ ὑδατώδους οὐσίας χλιαρᾶς, καὶ γεώδους ψυχρᾶς συγκείμενος. ὁμοίας δὲ τούτου φύσεως ἐστὶ, καὶ ὁ καλούμενος ἐγκέφαλος ἐδώδιμος ὑπάρχων. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ὁ γλυκὺς οὐκ ὀλίγης μετείληφε θερμότητος. ἐδώδιμος δ' ὢν εἰς πολλὴν ἔρχεται χρῆσιν. οὐ μόνον ἔξωθεν ἐπιτιθέμενος ἵνα τονῶσαί τι, καὶ ξηρᾶναι, καὶ συναγαγεῖν, καὶ πιλῆσαι, καὶ πυκνῶσαι χρῄζομεν, ἀλλὰ καὶ ὡς σιτίον λαμβανόμενος ἅμα τε τοῖς ἄλλοις, καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτόν. ὃ δὲ καλοῦσιν ἐλάτην, τὸ ἁπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοίνικος τὴν αὐτὴν ἔχει κατ' αὐτὴν ἐγκεφάλου δύναμιν ἔχει. τὸ δ' οἷον ἀφέψημα αὐτοῦ, στυπτικὴν μὲν καὶ αὐτὸ κέκτηται ποιότητα. ξηραίνει δ' ἐπὶ πλέον ἁπάντων τῶν εἰρημένων, ὡς ἂν καὶ τῇ τῆς οὐσίας συστάσει ξηρότερον αὐτῶν ὑπάρχον, καὶ ἥκιστα μετέχον ὑγρότητος, ὥστε δεόντως ἐπὶ τῶν σηπεδονωδῶν ἑλκῶν αὐτῷ χρῶνται. καὶ τοῖς συνάγουσι τὰ κεχαλασμένα τῶν ἄρθρων φαρμάκοις μιγνύουσιν, καὶ ταῖς ἡπατικαῖς τε καὶ στομαχικαῖς δυνάμεσιν ἔξωθέν τε καὶ ἔσωθεν. ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ φυτοῦ ξηραντικῆς ἀδήκτως δυνάμεως, ἔχουσά τι καὶ αὐτὴ στύψεως.

Περὶ φορμίου.

Φορμίου τῷ σπέρματι πρὸς λευκώματα χρῶνται μετὰ μέλιτος, ἀλλὰ καὶ σκόλοπας ἐξάγειν πεπίστευται. καὶ ἡ πόα δὲ ταυτὸν τούτῳ δοκεῖ δύνασθαι, ἐξ ὧν δῆλον ὡς λεπτομεροῦς τε καὶ ἑλκτικῆς, καὶ ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως.

Περὶ φοῦ.

Φοῦ ἀρωματώδης πώς ἐστιν. ἡ τῆς δὲ τῆς πόας ῥίζα νάρδῳ παραπλησία τὴν δύναμιν, ἀλλ' εἰς μὲν τὰ πλεῖστα καταδεεστέρα. προφέρει δ' οὖρα, τῆς μὲν ἰνδικῆς, καὶ συριακῆς νάρδου μᾶλλον, ὁμοίως δὲ τῇ κελτικῇ.

Περὶ φύκου.

Φύκος ὑγρὸν ἔτι καὶ χλωρὸν ἐξαιρούμενον τῆς θαλάττης, καὶ ψύχει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ἔχει γάρ τι καὶ στρυφνὸν μετρίως.

Περὶ φυλλίτιδος.

Φυλλίτις στρυφνῆς οὔσα ποιότητος, οὐκ ἀπὸ τρόπου διαῤῥοίας τε καὶ δυσεντερίας ὀνίνησιν πινομένη.

Περὶ φύλλου μαλαβάθρου.

Φύλλον μαλαβάθρου νάρδῳ παραπλήσιον ἐστὶ τὴν δύναμιν.

Περὶ χαλβάνης.

Χαλβάνη, ὀπός ἐστι ναρθηκώδους φυτοῦ μαλακτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ὑπάρχουσα δυνάμεως. καὶ εἴη ἂν ἐν μὲν τῷ θερμαίνειν ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως ἀρχομένης, ἢ τῆς δευτέρας συμπληρουμένης. ἐν δὲ τῷ ξηραίνειν ἐκ τῆς δευτέρας ἀρχομένης.

Περὶ χαμαίδρυος.

Χαμαίδρυς ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα, ἔστι δὲ καὶ δριμεῖα πως. ἐξ ὧν δηλονότι δεόντως σπλῆνα τήκει, καὶ οὖρα, καὶ καταμήνια κινεῖ, καὶ πάχος χυμῶν τέμνει, καὶ τὰς ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐμφράξεις ἐκκαθαίρει. καὶ θείης αὐτὴν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει κατὰ τὸ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν, καὶ πλέον γε κατά γε τὸ ξηραίνειν ἢ θερμαίνειν.

Περὶ χαμαικισσοῦ.

Χαμαικισσοῦ τὸ ἄνθος πικρὸν ἱκανῶς ὑπάρχον, ἐκφράττει τὰ καθ' ἧπαρ. ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς ἰσχιαδικοῖς αὐτὸ διδόασιν.

Περὶ χαμαιλέας.

Χαμαιλέα τὴν πικρὰν ἐπικρατοῦσαν ἔχει ποιότητα. διὸ καὶ τὰ ῥυπαρὰ λίαν ἕλκη, καὶ ὅσα μεγίστας ἐσχάρας ἔχει, μετὰ μέλιτος ἀνακαθαίρειν δύναται.

Περὶ χαμαιλεύκης.

Χαμαιλεύκη θερμὴ τὴν δύναμιν ἐστὶ κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν, καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν πρώτην.

Περὶ χαμαιλέοντος.

Χαμαιλέοντος ἡ ῥίζα, τοῦ μὲν μέλανος ἔχει τι δηλητήριον, ὅθεν ἔξωθεν ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς ψώρας, καὶ λειχῆνας, καὶ ἀλφοὺς, καὶ ὅλως ὅσα ῥύψεως δεῖται, καὶ τοῖς μαλακτικοῖς, καὶ διαφορητικοῖς μίγνυται φαρμάκοις. καὶ τὰ φαγεδαινικὰ τῶν ἑλκῶν ἰᾶται καταπλασθεῖσα. ἔστι γὰρ ξηρὰ κατὰ τὴν τρίτην ἤδη που τάξιν. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν, ἐκ τῆς δευτέρας συμπληρουμένης. ἡ δὲ τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος ῥίζα πρὸς ἕλμινθας πλατείας δίδοται, πλῆ-

θος ὀξυβάφου μετ᾽ οἴνου αὐστηροῦ. προσφέρουσι δ᾽ αὐτὴν, καὶ τοῖς ὑδερικοῖς παραπλησίαν οὖσαν, καὶ αὐτὴν τῇ κράσει τῇ τοῦ μέλανος ῥίζῃ, πλὴν ὅσα πικρότερα ἐκείνης ἐστίν.

Περὶ χαμαιπίτυος.

Χαμαιπίτυς κατὰ τὴν γεῦσιν μὲν ἰσχυρότερον ἔχει τὸν πικρὸν χυμὸν τοῦ δριμέος. κατὰ τὴν ἐνέργειαν δὲ διακαθαίρει, καὶ ῥύπτει τὰ σπλάγχνα πλέον ἢ θερμαίνει. διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἰκτεριῶσι, καὶ ὅλως οἷς ἐμφράττεται ῥᾳδίως τὸ ἧπαρ, ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. ἄγει δὲ καὶ καταμήνια πινομένη τε καὶ μετὰ μέλιτος προστιθεμένη. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν φάρμακον. ἔνιοι δὲ καὶ ἰσχιαδικοῖς αὐτὴν διδόασιν ἀφέψοντες ἐν μελικράτῳ. χλωρὰ δ᾽ ἡ πόα, καὶ τὰ μεγάλα τραύματα κολλᾶν δύναται, καὶ τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἰᾶται, καὶ τὰς ἐν μαστοῖς σκληρότητας διαφορεῖ. ἔστι γὰρ ἐν τῷ ξηραίνειν τῆς τρίτης τάξεως, ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν τῆς δευτέρας.

Περὶ χαμαισύκης.

Χαμαισύκη, ῥυπτικήν τε ἅμα καὶ δριμεῖαν ἔχει δύναμιν, ὥστε καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ μυρμηκίας οἵ τε κλῶνες αὐτῆς καταπλαττόμενοι, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ὀπὸς ἀφαιροῦσιν. ἀπορύπτουσι δὲ σὺν μέλιτι, καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παχείας οὐλάς. ὠφελοῦσι δὲ καὶ τὰς διὰ πάχος ἀμβλυωπίας, ὥσπερ οὖν καὶ ἀρχὰς ὑποχύσεων.

Περὶ χελιδονίου.

Χελιδόνιον ῥυπτικῆς ἰσχυρῶς ἐστι καὶ θερμῆς δυνάμεως. καὶ μέντοι καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς εἰς ὀξυωπίας ἐστὶ χρήσιμος. ἐφ᾽ ὧν ἀθροίζεται παχύ τι κατὰ τὴν κόρην διαφορεῖσθαι δεόμενον. ἐχρήσαντο δ᾽ ἔνιοι τῇ ῥίζῃ, καὶ πρὸς τοὺς ὑπ᾽ ἐμφράξεως ἥπατος ἰκτεριῶντας ἐν οἴνῳ λευκῷ διδόντες πίνειν. ἐν δ᾽ αὖ ἴσῳ διαμασώμενος, καὶ χρήσιμος ἐστὶν ὀδόντων ἀλγήμασι. τὸ δὲ μικρότερον χελιδόνιον δριμύτερον ὑπάρχον τοῦ μείζονος ἑλκοῖ ταχέως τὸ δέρμα καταπλαττόμενον, ὄνυχάς τε λεπροὺς ἐκβάλλει. καθαίρει δ᾽ ὁ χυλὸς αὐτοῦ, διὰ ῥινῶν ἰσχυρῶς ὑπάρχων δριμὺς, ὥστε εἴη ἂν καὶ ἤδε ἡ πόα τῆς τετάρτης ἤδη που τάξεως συμπληρουμένη ἤδη, καὶ κατὰ τὸ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν.

Περὶ χονδρίλης.

Χονδρίλη καὶ ταύτην ἔνιοι σέριν ὀνομάζουσιν. ἔστι γάρ πως τῆς αὐτῆς ἐκείνης δυνάμεως, πλὴν ὅσον πλέον ἔχει τὸ ὑπόπικρον ἐν τῇ γεύσει, καὶ διὰ τοῦτο ξηροτέραν τὴν δύναμιν ἐστίν.

Περὶ χόνδρου.

Χόνδρος ἐστὶ μὲν δήπου καὶ τροφὴ βελτίστη καθάπερ καὶ πυρός. ἀλλ᾽ οὐ τῆς νῦν πραγματείας ἐστὶ περὶ τροφῆς διαιρεῖσθαι, ὡς φάρμακον δὲ τῆς ἐμπλαστικῆς ἐστι δυνάμεως. ἐν δὲ τῇ κράσει παραπλήσιος ἐστὶ πυρῷ, πλέον ἐκείνου τὸ γλίσχρον ἔχων, ᾧ καὶ τρόφιμος αὐτοῦ μᾶλλον ἐστὶ, καὶ οἷον ὕλη τις εἰς ὑποδοχὴν ἐπιτήδειος ὄξους τε γίγνεται, καὶ θαλάττης, καὶ ἅλμης, ὅσα τ᾽ ἄλλα τοιαῦτα σφοδρῶς ξηραίνοντα, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς ἐκ τῶν ἱκανῶς ξηραινόντων ἐνόμισαν εἶναι καὶ τοῦτο τὸ σπέρμα. ἔστι δ᾽ αὐτὸς ὁ χόνδρος ἐκ τῶν συμπέττειν δυναμένων μᾶλλον, ὥσπερ καὶ ὁ πυρὸς, ἅπερ ἥκιστα ξηραίνει. διὰ δὲ τὴν τῶν ξηραινόντων φαρμάκων μίξιν, τὸ σύνθετον ἐξ αὐτῶν ξηραντικὸν γινόμενον, ἐξαπατᾷ τοὺς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν, ὡς αὐτῷ τῷ χόνδρῳ τὴν τοῦ ξηραίνειν αἰτίαν ἀνατιθέναι, παρέντας τὰ μιγνύμενα.

Περὶ χρυσοκόμης.

Χρυσοκόμη, καλεῖται δὲ καὶ χρυσίτης, τὴν δριμεῖαν ἅμα καὶ στύφουσαν ἐπικρατούσας ἔχει ποιότητας ἡ ῥίζα, διὸ μηδὲ πολύχρηστος ἐστίν. ἥ γε μὴν χρῆσις αὐτῆς ἐν μελικράτῳ καθεψηθείσης ἐν περιπνευμονίαις τε καὶ ἡπατικοῖς νοσήμασιν. ἔχει δέ τι καὶ τῆς ἐμμήνου καθάρσεως προτρεπτικόν.

Περὶ ψευδοδικτάμνου.

Ψευδοδίκταμνον ἀσθενοῦς δικτάμνου δύναμιν ἔχει.

Περὶ ψυλλίου.

Ψυλλίου τὸ σπέρμα μάλιστ᾽ ἐστὶ χρήσιμον ἐκ τῆς δευτέρας ὑπάρχον τάξεως τῶν ψυχόντων, ἐκ τῆς κατὰ τὸ ξηραίνειν, καὶ ὑγραίνειν συζυγίας μέσον πως ἐστὶ καὶ σύμμετρον.

Περὶ ὠκίμου.

Ὤκιμον ἐκ τῆς δευτέρας μὲν ἐστι τάξεως τῶν θερμαινόντων, ἔχει δ᾽ ὑγρότητα περιττωματικήν. ὅθεν οὔτε χρήσιμόν ἐστιν εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, καταπλαττόμενον δ᾽ ἔξωθεν, εἰς τὸ διαφορεῖν καὶ συμπέττειν ἐστὶ χρήσιμον.

Περὶ ὠκιμοειδοῦς.

Ὠκιμοειδὲς, ἔνιοι δὲ φιλεταίρειον ὀνομάζουσιν, ἄχρηστος μὲν ἡ ῥίζα. τὸ δὲ σπέρμα λεπτομεροῦς τε καὶ ξηραντικῆς ἀδήκτως ὑπάρχει δυνάμεως.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ θ. ΤΟ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὅσα μὲν τῶν φυτῶν ἐστι μόρια, καὶ καρποὶ, καὶ χυλοὶ, καὶ ὀποὶ, πρόσθεν εἴρηται. νυνὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων φαρμάκων ὅσα μεταλλεύεται, καὶ ὅσα τῆς γῆς αὐτῆς ἐστιν εἴδη, πρόκειται διελθεῖν, ἐφεξῆς δ᾽ αὐτῶν εἰρήσεταί τι καὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων, οἷς ἐν λόγῳ φαρμάκων χρώμεθα πρὸς τὰς ἰάσεις. κοινὸν δέ τινα περὶ πάντων αὐτῶν λόγον ἄμεινον εἶναί μοι δοκεῖ προτάξαι σαφηνείας τε ἅμα καὶ τοῦ διηρθρωμένως ἀκούειν ἕνεκα τῶν εἰρημένων. ἐὰν γὰρ ἅπτοιτό τις τὰ πάντα τοῖς γεγραφόσιν, ἤτοι τὰς περὶ τῶν φαρμάκων πραγματείας, ἢ τὰς περὶ ὕλης, ἢ τὰς περὶ σκευασίας αὐτῶν, ἐν πολλοῖς σφαλήσεται μέγιστα, καὶ παρακούσει τῶν ὑπ᾽ ἐμοῦ διωρισμένως λεγομένων. δυοῖν δ᾽ ὄντων κεφαλαίων, τοῦ μέλλοντος λεχθήσεσθαι λόγου κοινοῦ, τὸ μὲν ἕτερον ἐστὶν εἰ τῶν αὐτοφυῶν φαρμάκων τὰ κεκαυμένα θερμότερα χρὴ νομίζειν, ἢ ψυχρότερα. τὸ δ᾽ ἕτερον ὑπὲρ τῶν στυφόντων φαρμάκων, ὧν ἐν εἴδει πρόσθεν

ἐλέχθη τὰ αὐστηρὰ, καὶ τὰ στρυφνά. λέλεκται μὲν οὖν ἤδη περὶ τούτων ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν βιβλίων, ἀναμνῆσαι δὲ καὶ νῦν ἄμεινον, ὡς ἐναντιωτάτη φαίνεται ποιότης, καὶ δύναμις εἶναι τοῖς στύφουσι φαρμάκοις πρὸς τὰ δριμέα. στύφει μὲν γὰρ ἀκακία, καὶ βαλαύστιον, ὑποκυστίς τε καὶ κυτίνοι, καὶ κηκὶς, καὶ ῥοῦν, καὶ ῥοῦς, ὀμφάκιόν τε καὶ μέσπιλα, καὶ κράνια, καὶ ῥοιᾶς λέμματα, καὶ μύρτα. δριμέα δ' ἐστὶν εὐφόρβιον, καὶ σκόροδα, καὶ κρόμμυα, καὶ πράσα, καὶ νάπυ, καὶ πέπερι, καὶ ζιγγίβερι, καὶ σμύρνιον, ὀρίγανόν τε καὶ γλήχων, καὶ καλαμίνθη, καὶ θύμος. χρὴ τοίνυν ἀναμνησθῆναι μόνον ἡμᾶς ὁποίαν αἴσθησιν ἔχομεν ἑκάστου τῶν εἰρημένων. ἀκολουθήσει γὰρ εὐθέως ἡ διαφορὰ τῆς ποιότητος αὐτῶν, ἣν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ διῆλθον ἅμα ταῖς ἄλλαις γευστικαῖς ἁπάσαις διαφοραῖς. συνάγει μὲν οὖν καὶ σφίγγει, καὶ πιλεῖ τὴν οὐσίαν ἡμῶν τὰ στύφοντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθέμενα, καθότι ἂν ἐθελήσῃς μέλος ἔξωθεν, εὐθέως ἀποδείκνυσιν αὐτὸ ῥυσσόν τε καὶ προσεσταλμένον. ἔμπαλιν δὲ τούτοις τὰ δριμέα κατὰ τοῦ δέρματος ἐπιτιθέμενα, θερμαίνει τε σαφῶς αὐτὸ, καὶ εἰς ὄγκον συναίρει σὺν ἐρυθρῷ χρώματι, καὶ εἰ χρονίσειεν, ἑλκοῖ. ταῦτα μὲν οὖν ἐναργῶς φαίνεται, τέμνοντά τε καὶ θερμαίνοντα, καὶ διὰ τοῦθ' ἕλκοντα πρὸς ἑαυτὰ τὸ ἐκ τῶν πλησιαζόντων μορίων αἷμα. τὰ στύφοντα δ' ἀποκρουόμενα τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς, ψύχειν τε καὶ συνάγειν, καὶ πιλεῖν πέφυκεν. ἡ δύναμίς τε οὖν ἐναντιωτάτη τοῖς στύφουσιν ἐστὶ πρὸς τὰ δριμέα, καὶ ἡ κατὰ τὴν γεῦσιν ποιότης, οὐδὲν ὅμοιον ἔχουσα. πῶς οὖν ἔνιοι καὶ τὸ πέπερι, καὶ τὰ σκόροδα, καὶ πάντα τὰ δριμέα στύφειν λέγουσιν, οὐδ' ἐπινοῆσαι δυνατόν. εἰ μὲν γὰρ ὥσπερ ταῦτα στύφει, οὕτω καὶ ῥοῦν, καὶ βαλαύστιον ὀμφάκιόν τε καὶ μέσπιλον ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα δριμέα προσηγόρευον, ὑπαλλάττοντες τὸ τῶν ἑλλήνων ἔθος ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀγνοεῖν μὲν ἂν αὐτοὺς ὑπολάβωμεν τὰς φωνὰς τῶν ἑλλήνων, ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτῶν σημαινομένοις, οὐ μὴν ἀναισθήτους τε κατὰ τὴν γευστικὴν εἶναι δύναμιν ἢ τὴν ὀσφρητικήν, ἐπεὶ δ' ἑνὶ προσαγορεύουσιν ὀνόματι πράγματα δύο, καὶ τῇ κατὰ τὴν ὄσφρησιν αἰσθήσει, καὶ τῇ κατὰ τὴν γεῦσιν, οἷς τε φαίνονται πράττοντα φύσιν ἐναντιωτάτην ἀλλήλοις ἔχοντα, θαυμάσαι προσήκει τοὺς ἀνθρώπους, ἢ ἕνεκεν τῆς ἀναισθησίας, ἢ τῆς ἀνοίας, ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἅμα. παραπλήσιον γάρ τοι ποιοῦσιν τοῖς λέγουσι τὴν χιόνα τῷ πυρὶ τὴν αὐτὴν αἴσθησιν ἐργάζεσθαι, καί τις ὑπὸ συνηθείας τῆς εἰς τοὐναντίον ἀλλοκότου χρήσεως τῶν ὀνομάτων, ἔφη μοί ποτε μηδὲν κωλύειν φάναι τὴν αὐτὴν ἔχειν ποιότητά τε καὶ δύναμιν τῷ πυρὶ τὴν χιόνα. καὶ γὰρ καὶ ταύτην ὦφθαι πολλάκις ἀποκαίουσαν τοὺς πόδας τῶν δι' αὐτῆς ἐπιπολὺ βαδισάντων. τῶν μὲν δὴ τοιούτων ἀνθρώπων οὐ σμικροῦ χρόνου χρεία τὸν ῥύπον ἀποκαθῆραι τῆς ψυχῆς. ὅσοι δ' οὐχ οὕτως ἠτύχησαν, ὡς ἐν ἀμαθίᾳ τελείᾳ διαβιῶναι, προανεγνωκόσι τὸ τέταρτον τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ἀρκεῖ τούτοις ἀναμνήσεως ἕνεκα τὰ μέχρι δεῦρο λελεγμένα χαίρειν τοῦ δηρεθρωμένου ἀκούειν τῶν ὀνομάτων ἐφ' ἑκάστου τῶν οἰκείων πραγμάτων, ὡς ἅπαντες ἕλληνες εἰώθασι χρῆσθαι. μεταβήσομαι δ' ἤδη τὸ δεύτερον ἤδη σκέμμα, μηκέθ' ὑπὲρ ὀνόματός τε καὶ τοῦ κατ' αὐτὸ σημαινομένου γιγνόμενον, ἀλλὰ περὶ φύσεως πράγματος. οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι νομίζουσι τὰ καυθέντα πάντα ψυχρότερα γίγνεσθαι σφῶν αὐτῶν, ἔνιοι δ' ἔμπαλιν αὐξάνεσθαι τὴν θερμασίαν οἴονται τῶν καυθέντων ἁπάντων, ἁμαρτάνοντες ἑκάτεροι. φαίνεται γὰρ ἐναργῶς ἔνια μὲν θερμότερα γινόμενα, κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἁφὴν, καὶ τὴν ἐν τῇ χρήσει θεωρουμένην δύναμιν, ὡς ἔμπροσθεν εἶπον ἐπί τε τῶν δριμέων, καὶ τῶν στυφόντων. ἔνια δ' ἔμπαλιν ἧττον θερμὰ φαινόμενα μετὰ τὸ καυθῆναι, καὶ τοῦτο διαγινώσκομεν σαφῶς, τῇ τε αἰσθήσει καὶ τῇ χρήσει. λέγω δὲ χρῆσιν ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν εἶπον, ὅταν ἐπιτιθέντα τῷ δέρματι, τὰ μὲν ἐρυθρότερά τε καὶ θερμότερα αὐτὰ ποιῇ, τὰ δὲ ἄναιμά τε καὶ ψυχρὰ, καὶ τὰ μὲν εἰς ὄγκον ἐξαίρει, τὰ δὲ προστέλλει. τὰ μὲν οὖν δριμέα, πολὺ τῆς θερμότητος ἀπόλλυσι καυθέντα, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα, προσλαμβάνει, τελέως δὲ ψυχρὸν οὐδὲν τῶν καυθέντων ἐστίν. ἐγκαταλείπεται γὰρ αὐτοῖς, οἷον ἐμπύρευμά τι, καὶ γὰρ προσηγόρευκεν οὕτως Ἀριστοτέλης αὐτὸ, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὰς πλύσεις ἀπορυπτόμενον. ἔστι δὲ τὸ λεπτομερέστατον τῆς τῶν καυθέντων οὐσίας, οὗ συναπελθόντος τῷ ὕδατι, τὸ λοιπὸν τοῦ καυθέντος οὐσία γεώδης ἐστί. τὸ μὲν γὰρ ὑγρὸν ἅπαν ἡ καῦσις ἐκδαπανᾷ, τὸ δ' ὑπολειπόμενον γεῶδές ἐστιν ἅμα τῷ πρὸς Ἀριστοτέλους ἐμπυρεύματι κληθέντι. τοῦτ' οὖν ὅταν τις ἀφέληται, καὶ χωρίσῃ τῇ πλύσει, τὸ μὲν ὕδωρ ᾧ τὸ φάρμακον ἐπλύθη, θερμὴν δύναμιν ἐπεκτήσατο λεπτομερῆ, τὸ δ' ὑπόλοιπον γίνεται γεῶδες, ξηραίνειν ἀδήκτως δυνάμενον. εἴρηται μὲν οὖν μοι καὶ περὶ τούτων ἔμπροσθεν, ἀλλ' οὐδὲν χεῖρον ἀναμνῆσαι, καὶ νῦν ἵνα τις ὑπόγυιον ἐσχηκὼς τὴν ἀνάμνησιν αὐτῶν, ἕπηται τοῖς λεχθησομένοις ἀκριβέστερον.

Περὶ τῶν τῆς γῆς διαφορῶν.

Δυοῖν σημαινομένων πραγμάτων ἐκ τοῦ τῆς γῆς ὀνόματος, ἀναγκαῖον ἐστὶ διαστεῖλαι πρότερον αὐτὰ, σαφηνείας ἕνεκα τῶν λεχθησομένων. τὸ μὲν οὖν ἕτερον αὐτῶν σύνηθές ἐστιν ἅπασι τοῖς ἕλλησι. ὅταν τε γὰρ σπείρουσι πυροὺς, ἢ κριθὰς, ἢ τι τῶν ἄλλων σπερμάτων ἃ δημήτρια καλεῖται, μετρίως ὑγρὰν εἶναι χρῆναι φασὶ τὴν γῆν. ὅταν τε φυτεύουσιν ἀμπέλους, ἢ συκᾶς, ἢ ἐλαίας, ἢ τι τῶν ἄλλων δένδρων, φυλάττεσθαι κελεύουσι τήν τ' ἄνικμον ἐσχάτως, καὶ ξηρὰν, τήν θ' ὑγρὰν καὶ πηλώδη. καὶ γὰρ οὖν ὀνομάζουσι πηλὸν τὴν γῆν ὑγρῷ φυραθεῖσαν, οἵ τε τὰ γεωργικὰ γράψαντες ἐν ταῖς τῶν χωρίων διαφοραῖς, τάς τε μελάγγαια, καὶ ἀργιλώδη, καὶ ψαμμώδη διαστελλόμενα λέγουσιν. καλοῦσι δὲ καὶ λιπαρὰν γῆν, ἐξ ἧς ὁ πηλὸς γίνεται γλίσχρος. ἑτέραν τε κατὰ τοὐναντίον τῇδε διακειμένην ἀλιπῆ, καὶ ψαθυρὰν, ὡς ἂν εἴποι τις ἐργαζομένην τὸν πηλόν. ἓν μὲν δὴ τοῦτο σημαινόμενόν ἐστι τοῦ τῆς γῆς ὀνόματος ἅπασι συνήθες. ἕτερον δὲ μόνον τοῖς φιλοσόφοις, ἐπειδὴ λέγουσι τῶν σωμάτων στοιχεῖα γῆν, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀέρα, καὶ πῦρ. τὸ γὰρ ξηρὸν ἐσχάτως σῶμα, καὶ ψυχρὸν, ὀνομάζουσι γῆν. κατὰ τούτους οὖν οὐδ' ἐν μὲν τῶν συνθέτων τούτων σωμάτων ἐστὶν ἡ στοιχειώδης γῆ. πλεῖστον μέντοι τῆς γῆς ἔχειν αὐτὰ φασὶν, οἷον τόν τε ἀδάμαντα, καὶ τὰς πέτρας, καὶ ὅσῳ γ' ἂν ὦσι σκληρότερα τὸ σῶμα, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὰ εἶναι φασὶ γεωδέστερα ἔμπαλιν τοῖς γεωργοῖς. οὐ γὰρ τὴν σκληροτέραν σύστασιν τῶν σωμάτων ὀνομάζουσιν οὗτοι γεωδεστέραν, ἀλλὰ λίθους μὲν καὶ πέτρας τὰ τοιαῦτα καλοῦσιν ἀνεπιτηδειότατα πρὸς γεωργίαν. ἀκριβεστάτην δὲ γῆν εἶναι φασὶ τὴν πορρωτάτην τῇ συ-

στάσει

στάσεώς τε πέτρας, ὅπου γε καὶ τὴν ἀργιλώδη τε καὶ τὴν ψαμμώδη μέμφονται πρὸς τὰ πλεῖστα. κατὰ μὲν οὖν τὸ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις σημαινόμενον, αἱ τῆς γῆς διαφοραί, τρισὶν ὁρισθεῖσαι γένεσιν. ἔστι γὰρ τὸ μέν τι λίθος αὐτῆς, τὸ δὲ μεταλλευτόν τι σῶμα. τὸ δὲ τρίτον, ἡ γεωργουμένη γῆ, διαφωνίας γεγονυίας παρ' αὐτοῖς περὶ τῶν χεομένων μεταλλευτῶν σωμάτων, οἷον χαλκοῦ, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολύβδου. ταῦτα γὰρ ἔνιοι φασὶν οὐ γῆς, ἀλλ' ὕδατος ἔχειν τὸ πλέον. οἱ γε μὴν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι γῆν ὀνομάζουσιν, ἐκείνην μόνην τὴν οὐσίαν, ἥτις ὑγρῷ φυραθεῖσα, πηλὸν γίνεται. περὶ ἧς κἀγὼ νῦν ἔγνωκα τὰς διαφορὰς εἰπεῖν, ἐκεῖνο μόνον ἔτι προσθεὶς, ὡς ἡ προειρημένη τομὴ τῶν γεωδῶν σωμάτων, εἴς τε λίθους καὶ τὰ μεταλλευόμενα, καὶ τὴν γεωργουμένην γῆν, αὐτῶν τῶν φυσικῶν ἰδίως ὀνομαζομένων σωμάτων εἴρηται. τούτων δὲ προσιόντων, καὶ τὰ ξύλα πάντα, καὶ καρπῶν μόρια πολλὰ, καθάπερ καὶ ζώων, ὀνομασθήσεται γεώδη τὴν οὐσίαν εἶναι, καρπῶν μὲν μόρια, πυρῆνες ἐλαιῶν, καὶ γίγαρτα σταφυλῶν, καὶ καρύων λέμματα, καὶ κώνων, ἕτερά τε πολλὰ τοιαῦτα. τῶν ζώων δὲ τά τε ὀστέα, καὶ τὰ κέρατα, καὶ οἱ ὀδόντες. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς μορίων ὅσα γεώδη καὶ σκληρὰ, τὸ μέν πού τι καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ δ' αὖ καὶ νῦν ῥηθείη. περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς ζώοις ἐφεξῆς εἰρήσεται, πρότερον διελθόντος μου τὰ κατὰ τὴν γῆν εἴδη. καλεῖν μὲν γὰρ ἔξεστί σοι καὶ διαφορὰς αὐτὰ, καὶ εἴδη καὶ γένη. λέγω δὴ ταῦτα λίθους τε καὶ τὰ μεταλλευτὰ σώματα, καὶ τὴν εἰς πηλὸν λυομένην γῆν, καὶ πρῶτόν γε τὰς διαφορὰς ἐρῶ τῆς ὑπὸ πάντων ἑλλήνων ὀνομαζομένης γῆς, ἥτις ἔχει κοινὸν ὕδατι πλησιάσασα, διαλύεσθαι παραχρῆμα, καὶ πηλὸν γίνεσθαι. τὸ γὰρ τοῦ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις οὕτω καλούμενον, οὐ κοινὸν ἅπασιν, ἀλλ' ἐκείνοις μόνοις σύνηθες ἔχει τὸ σημαινόμενον.

Περὶ τῶν διαφορῶν τῆς συνήθως ὀνομαζομένης γῆς.

Γῆν ἔφην ὀνομάζεσθαι συνήθως ἅπασιν ἕλλησιν, ἥτις αὖ εἰς τὸν ὑγρὸν ἐμβληθεῖσα, παραχρῆμα διαλύεταί τε καὶ πηλὸς γίνεται. ταύτης οὖν ἡ μέν τις ἐστὶν ἣν γεωργοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, διαφορὰς ἔχουσα τινὰς μὲν κατὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐν τῷ λιπαρά τε εἶναι καὶ γλίσχρος, ἥτις πάντων ἐστὶ καὶ μέλαινα τὴν χρόαν. ἡ δὲ ψαθυρωτέρα τε καὶ ἀλιπὴς, ἣν καλοῦσιν ἄργιλον, οὖσα καὶ ἥδε λευκοτέρα πως, ἐναντιωτάται μὲν αὗται διαφοραί. αἱ δ' ἄλλαι μεταξὺ τούτων, ἤτοι τῇ ἑτέρᾳ πλησιάζουσα μᾶλλον, ἢ τῇ ἑτέρᾳ. τινὲς δὲ κἂν τῷ μέσῳ δοκεῖν ἀκριβῶς εἶεν τὴν ἴσην ἀμφοῖν ἀφεστηκυῖαι διάστασιν. αἱ δ' ἐξ ἐπιμιξίας ἑτερογενῶν σωμάτων διαφοραὶ τῆς γῆς εἰσι, καθὸ λιθώδεις τε καὶ ψαμμώδεις ὑπάρχουσιν, καὶ χωρίζουσί γε τῶν τοιούτων τὴν μεμιγμένην οὐσίαν, ἀναδεύσαντες καὶ ἀναφυράσαντες ὕδατι πολλῷ μέχρι τοῦ πᾶν ὑγρὸν ἐργάσασθαι. καθισταμένου γὰρ τούτου τὸ μὲν τοῦ λιθώδους τε καὶ ψαμμώδους ἐμφερόμενον ὑφιζάνει πᾶν, ἐποχεῖται δὲ ἡ ἀκριβὴς γῆ. τοιοῦτον γάρ τι καὶ περὶ τὴν λημνίαν γίνεται γῆν, ἣν μίλτον ὀνομάζουσιν, ἔνιοι λημνίαν, καί τινες ἄλλοι σφραγίδα λημνίαν, διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ σφραγίδα τῆς ἀρτέμιδος ἱερᾶς. ταύτην γάρ τοι τὴν γῆν ἡ ἱέρεια λαμβάνουσα μετά τινος ἐπιχωρίου τιμῆς, οὐ ζώων θυομένων, ἀλλὰ πυρῶν, καὶ κριθῶν ἀντιδιδομένων τῷ χωρίῳ, κομίζει μὲν εἰς τὴν πόλιν ἀναφυράσασα ὕδατι, καὶ πηλὸν ὑγρὸν ἐργασαμένη, καὶ τοῦτον ταράξασα σφοδρῶς, εἶτ' ἐάσασα καταστῆναι, πρῶτον μὲν ἀφαιρεῖ τὸ ἐπιπολῆς ὕδωρ, εἶτ' ἀπ' αὐτῷ τὸ λιπαρὸν τῆς γῆς λαβοῦσα, καὶ μόνον ἀπολιποῦσα τὸ ὑφιζηκὸς λιθῶδές τε καὶ ψαμμῶδες, ὅπερ καὶ ἄχρηστόν ἐστιν, ἄχρι τοσούτου ξηραίνει τὸν λιπαρὸν πηλὸν, ἄχρις ἂν εἰς σύστασιν ἀφίκηται μαλακοῦ κηροῦ, καὶ τούτου λαμβάνουσα μόρια σμικρὰ τὴν ἱερὰν τῆς ἀρτέμιδος ἐπιβάλλει σφραγίδα, κἄπειτα πάλιν ἐν σκιᾷ ξηραίνει, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ἄνικμος ἀποτελεσθῇ, καὶ γένηται τοῦτο δὴ τὸ γινωσκόμενον ἰατροῖς ἅπασι φάρμακον ἡ λημνία σφραγίς. οὕτω γὰρ αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ὡς ἔφην, ἔνιοι διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ σφραγίδα, καθάπερ γε καὶ διὰ τὴν χρόαν ἔνιοι λημνίαν μίλτον. ἔχει μὲν οὖν τὴν χρόαν τὴν αὐτὴν τῇ μίλτῳ. διαφέρει δ' αὐτῆς τῷ μὴ μολύνειν ἁπτομένην, καθάπερ ἐκείνην, καὶ κατά γε τὸν λόφον ἐν τῇ λήμνῳ τὸν ὅλον ὄντα κιῤῥὸν τῇ χρόᾳ, καθ' ὃν οὔτε δένδρον ἐστὶν, οὔτε πέτρα, οὔτε φυτὸν, μόνη δ' ἡ τοιαύτη γῆ. τρεῖς δ' αὐτῆς εὑρίσκονται διαφοραί. μία μὲν ἡ προειρημένη τῆς ἱερᾶς γῆς, ἧς οὐδεὶς ἄλλος ἅπτεται πλὴν τῆς ἱερείας. δευτέρα δ' ἑτέρα τῆς ὄντως μίλτου, χρῶνται δ' οἱ τέκτονες αὐτῇ μάλιστα. τρίτη δ' ἡ τῆς ῥυπτούσης, ᾗ χρῶνται τῶν πλυνόντων ὀθόνας τε καὶ ἐσθῆτας οἱ βουληθέντες. ἀνεγνωκὼς δὲ ἐγὼ παρά τε Διοσκουρίδῃ, καὶ ἄλλοις τισὶ μίγνυσθαι τράγειον αἷμα τῇ λημνίᾳ γῇ, κἀκ τοῦ διὰ μίξεως ταύτης γινομένου πηλοῦ τὴν ἱέρειαν ἀναπλάττειν τε καὶ σφραγίζειν, ἃς ὀνομάζουσι λημνίας σφραγίδας, ὠρέχθην αὐτὸς ἱστορῆσαι τὴν συμμετρίαν τῆς μίξεως. ὥσπερ οὖν εἰς κύπρον ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ μετάλλων, εἴς τε τὴν κοίλην συρίαν μόριον οὖσαν τῆς παλαιστίνης, ἕνεκεν ἀσφάλτου, καί τινων ἄλλων, κατ' αὐτὴν ἀξίων ἱστορίας ἐπορεύθην, οὕτως καὶ εἰς λῆμνον οὐκ ὤκνησα πλεῦσαι, θεασόμενος ὁπόσον μίγνυται τοῦ αἵματος τῇ γῇ. καὶ τό γε δεύτερον ἐξ ἀσίας εἰς ῥώμην ἀφικέσθαι πεζῇ πορευόμενος διὰ θράκης τε καὶ μακεδονίας, ἔπλευσα πρότερον ἀπὸ τρῳάδος ἀλεξανδρείας εἰς λῆμνον ἐπιτυχὼν εἰς θεσσαλονίκην ἀναγομένου πλοίου, συνθέμενος τῷ ναυκλήρῳ παραβάλλειν πρότερον τῇ λήμνῳ. ὁ δὲ προσέσχε μὲν, οὐ μὴν ᾗ γ' ἐχρῆν πόλει. τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδ' ἠπιστάμην δύο πόλεις εἶναι κατὰ τὴν νῆσον, ἀλλὰ ᾤμην ὡς σάμον, καὶ χίον καὶ κῶ, ἄνδρον τε καὶ τῆνον, καὶ πάσας τὰς κατὰ τὸ αἰγαῖον, οὕτω καὶ τὴν λῆμνον ὁμώνυμον ἔχειν πόλιν ὅλῃ τῇ νήσῳ μίαν. ὡς δὲ ἀποβὰς τῆς νεὼς, ἔγνων μυρίναν μὲν ὀνομάζεσθαι τὴν πόλιν, εἶναι δ' οὔτε κατὰ φιλοκτήτην, οὔτε κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ ἡφαίστου λόφον ἐν τῇ χώρᾳ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλ' ἐν ἑτέρᾳ τῇ ἡφαιστιάδι καλουμένῃ, καὶ οὐδ' ἐγγὺς εἶναι τὴν πόλιν ἐκείνην τῆς μυρίνης. ὅ τε ναύκληρος οὐκ ἠδύνατό με περιμένειν, ἀναβαλλόμην εἰσαῦθις ὅταν ἀπὸ ῥώμης εἰς ἀσίαν ἀφίκωμαι, θεάσασθαι τὴν ἡφαιστιάδα, καί μοι τοῦτ' ἐπράχθη, καθάπερ ἤλπισά τε καὶ προὐθέμην. ὡς γὰρ ἀπὸ τῆς ἰταλίας διαβαλὼν εἰς τὴν μακεδονίαν, καὶ σχεδὸν ὅλην αὐτὴν ὁδοιπορήσας ἐν φιλίπποις ἐγενόμην, ἥπερ ἐστὶν ὅμορος τῇ θρᾴκῃ πόλις, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν πλησίον θάλατταν εἴκοσιν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀπέχουσαν στάδια κατελθὼν, ἔπλευσα πρότερον μὲν εἰς θάσον ἐγγύς που διακοσίους σταδίους. ἐκεῖθεν δὲ εἰς λῆμνον ἑπτακοσίους, εἶτ' αὖθις ἀπὸ λήμνου τοὺς ἴσους ἑπτακοσίους εἰς ἀλεξάνδρειαν τρῳάδα, καὶ διὰ τοῦτ' ἐξεπίτηδες ἔγραψα περί τε τοῦ πλοῦ, καὶ τῶν σταδίων, ὅπως εἴ τις ἐθέλει θεάσασθαι, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐμοὶ τὴν

ἡφαιστιάδα διαγινώσκων τὴν θέσιν αὐτῆς, οὕτως παρασκευάζοιτο πρὸς τὸν πλοῦν. ἐν γάρ τοι τῇ ὅλῃ νήσῳ τῇ λήμνῳ κατὰ μὲν τὸ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς μέρος αὐτῆς ἐστὶν ἡφαιστιάς. κατὰ δὲ τὸ πρὸς ταῖς δυσμαῖς ἡ μυρίνα, καὶ τόγε ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενον ἐπὶ τοῦ ἡφαίστου, κάππεσεν ἐν λήμνῳ, διὰ τὴν φύσιν τοῦ λόφου δοκεῖ μοι τὸν μῦθον ἐπίστασθαι. φαίνεται γὰρ ὁμοιότατος κεκαυμένῳ κατά γε τὴν χρόαν, καὶ διὰ τὸ μηδὲν ἐν αὐτῷ φύεσθαι. εἰς τοῦτον οὖν τὸν λόφον ἥ τε ἱέρεια παραγινομένη, καθ᾽ ὃν ἐγὼ καιρὸν ἐπέβην τῆς νήσου, καί τινα πυρῶν τε καὶ κριθῶν ἀριθμὸν ἐμβάλλουσα τῇ γῇ, καὶ ἄλλα τινὰ ποιήσασα κατὰ τὸν ἐπιχώριον σεβασμόν, ἐπλήρωσεν μὲν ὅλην ἅμαξαν τῆς γῆς. κομίσασα δ᾽ εἰς τὴν πόλιν, ὡς εἶπον ἀρτίως, κατεσκεύασε τὰς πολυθρυλλήτους λημνίας σφραγίδας. ἔδοξεν οὖν μοι πύθεσθαι μήτι πρότερόν ποτε τράγειον, ἢ αἴγειον αἷμα τῇ γῇ ταύτῃ μιγνύμενον ἐν ἱστορίᾳ παρειλήφασιν. ἐφ᾽ ᾗ πεύσει πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐγέλασαν, οὐχ οἱ τυχόντες ἄνδρες ὄντες, ἀλλὰ καὶ πάνυ πεπαιδευμένοι τά τε ἄλλα, καὶ τὴν ἐπιχώριον ἱστορίαν ἅπασαν. ἀλλὰ καὶ βιβλίον ἔλαβον παρά τινος αὐτῶν γεγραμμένον ὑπό τινος τῶν ἐπιχωρίων ἀνδρῶν ἔμπροσθεν, ἐν ᾧ τὴν χρῆσιν ἅπασαν ἐδίδασκε τῆς λημνίας γῆς, ὅθεν οὐκ ὤκνησα κἀγὼ πειραθῆναι τοῦ φαρμάκου, δισμυρίας λαβὼν σφραγίδας. ἐχρῆτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ δοὺς τὸ βιβλίον ἐν τοῖς πρώτοις ἀριθμούμενος τῆς ἡφαιστιάδος εἰς πολλὰ τῷ φαρμάκῳ. καὶ γὰρ ἐπὶ τραυμάτων, καὶ παλαιῶν, καὶ δυσεπουλώτων ἐχιοδήκτων τε καὶ ὅλως θηριοδήκτων, ἐπί τε τῶν θανασίμων φαρμάκων, οὐ προδιδοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιδιδοὺς ἐχρῆτο τῇ σφραγῖδι. ἔφασκε δὲ καὶ τοῦ διὰ τῶν ἀρκευθίδων φαρμάκου πεῖραν ἔχειν, εἰς ὃ καὶ τῆς λημνίας ἐμβάλλεται κινοῦντος ἔμετον, εἴ τις ἔτι κατὰ τὴν κοιλίαν ὄντος τοῦ θανασίμου φαρμάκου πίοι τὸ ἀλεξητήριον. ἀλλὰ τούτου μὲν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν πεῖραν ἐπί τε λαγωοῦ θαλαττίου, καὶ κανθαρίδων ὑποπτευσάντων μὲν εἰληφέναι τι τοιοῦτον τῶν ἀνθρώπων, ἐμεσάντων δ᾽ αὐτίκα πάνυ ἐπὶ τῷ διὰ τῆς λημνίας σφραγῖδος φαρμάκῳ, καὶ μηδὲν μετὰ ταῦτα παθόντων σύμπτωμα τῶν ἑπομένων λαγωῷ τε καὶ κανθαρίσι, καίτοι τῆς δόσεως τῶν ὀλεθρίων φαρμάκων ἐλεγχθείσης. εἰ δὲ καὶ πρὸς τἆλλα θανάσιμα φάρμακα ταῦτα δὴ τὰ δηλητήρια καλούμενα, τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τὸ διὰ τῶν ἀρκευθίδων, καὶ τῆς λημνίας φάρμακον, ἐμοὶ μὲν ἄδηλον. ὁ δ᾽ ἐκ τῆς ἡφαιστιάδος ἐπηγγείλατο μέχρι τοῦ καὶ λυττῶντος κυνὸς ἰᾶσθαι δῆγμα φάσκειν αὐτὴν πινομένην δι᾽ οἴνου κεκραμένου, κατὰ δὲ τοῦ ἕλκους ἐπιτιθεμένην δι᾽ ὄξους πάνυ δριμέος. ἀλλὰ δι᾽ ὄξους μὲν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων θηρίων ἔλεγεν αὐτὴν ἰᾶσθαι δήγματα, φύλλων βοτανῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων, ἃς ἐμάθομεν ἀντιπεπονθέναι σηπεδόσιν. μάλιστα δ᾽ ἐπαινεῖ σκόρδιον, εἶτα κενταύρειον τὸ λεπτόν, εἶτα πράσιον. ἐπί γε μὴν κακοήθων καὶ σηπεδονωδῶν ἑλκῶν, εἴ ποτ᾽ ἐχρησάμην τῇ λημνίᾳ, μεγάλως ὠφέλησε. ἡ δὲ χρῆσις γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος τῆς τοῦ ἕλκους κακίας. τὸ μὲν γὰρ δυσωδέστερον, καὶ λίαν πλαδαρόν τε καὶ ῥυπαρόν, ἀνέχεται δι᾽ ὄξους δριμυτάτου τῆς λημνίας λελυμένης εἰς πηλώδη σύστασιν ὁμοίως τοῖς τροχίσκοις, ὧν ἄλλος ἄλλῳ χρῆται, πολυειδοῦ λέγω, καὶ πασίωνος, καὶ ἄνδρωνος, καὶ τούτῳ τῷ νῦν εἰρημένῳ, προσαγορευομένῳ δὲ Βηλινῷ. καὶ γὰρ οὗτοι πάντες ἰσχυρῶς ξηραίνοντες, ὠφελοῦσι τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, ἀνιέμενοι ποτὲ μὲν οἴνῳ γλυκεῖ, ποτὲ δὲ σιραίῳ, ποτὲ δ᾽ οἰνομέλιτι, ποτὲ δὲ τῶν λευκῶν οἴνων ἐνίοις, ἢ τῶν κιῤῥῶν, ἢ ξανθῶν, ὡς ἂν ἡ χρεία κελεύῃ. διορισθήσεται γὰρ ὑπὲρ τούτων ἐν ἑτέροις. ὡσαύτως δὲ καὶ δι᾽ ὄξους ἀνίενται ποτέ, καὶ δι᾽ οἴνου, ἢ ὕδατος, ἢ ὀξυμέλιτος, ἢ ὀξυκράτου τε καὶ μελικράτου. καὶ ἡ λημνία δὲ γῆ δι᾽ ἑκάστου τῶν εἰρημένων ἀνιεμένη, φάρμακον ἐπιτήδειόν ἐστιν εἴς τε τὴν τῶν προσφάτων τραυμάτων κόλλησιν, εἴς τε τὴν τῶν χρονίων, ἢ δυσεπουλώτων, ἢ κακοήθων ἴασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα φαρμακώδης γῆ. διελέσθαι γὰρ δεήσει καθάπερ ἔμπροσθεν ἀπὸ τῆς στοιχειώδους γῆς, ἐν ᾗ καὶ οἱ λίθοι περιείχοντο τὴν εἰς πηλὸν λυομένην, οὕτω νῦν ἀπὸ τῆς γεωργουμένης τὴν φαρμακώδη. καλέσαι γὰρ οὐδὲν χεῖρον οὕτως, ᾗ πρὸς τὰς θεραπείας χρώμεθα, καίτοι καὶ τῆς γεωργουμένης ἡ λιπαρὰ χρήσιμος εἰς θεραπείαν ἐστὶν ἁπάντων τῶν ξηρανθῆναι δεομένων μορίων, ὅθεν αὐτῇ κατὰ ἀλεξάνδρειάν τε καὶ αἴγυπτον χρῶνται πολλοὶ μετ᾽ ἰδίας προαιρέσεως, πολλοὶ δ᾽ ὑπ᾽ ἰατρῶν. εἶδον γοῦν ἐπὶ τῆς ἀλεξανδρείας ὑδρωπώδεις τε καὶ σπληνώδεις ἐνίους χρωμένους τῷ πηλῷ τῆς αἰγυπτίας γῆς. πολλοὶ δὲ καὶ κνήμας, καὶ μηρούς, καὶ πήχεις, καὶ βραχίονας, καὶ νῶτα, καὶ πλευράς, καὶ στέρνα τῷ πηλῷ τῆς γῆς ταύτης χριόμενοι, σαφῶς ὠφελοῦντο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τάς τε παλαιὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ χαῦνα τῶν οἰδημάτων ὀνίνησιν ὁ πηλὸς οὗτος, ὥστ᾽ ἐνίους οἶδα, καὶ ὅλην τὴν ἕξιν οἰδαλέους διὰ αἱμοῤῥοΐδων ἀμέτρου κενώσεως γενομένους ὠφεληθέντας ἐναργῶς. καί τινες ἀλγήματα χρόνια κατά τι μόριον ἐστηριγμένα τῷ πηλῷ τούτῳ τελέως ἐξιάσαντο. ξηραντικὴν γὰρ ἔχει πᾶσα γῆ δύναμιν. ἐπεὶ καὶ φύσει ξηρὸν αὐτῆς ἐστι τὸ σῶμα, καὶ ὅτι γε ἀκριβῶς ἡ πυρώδους ἄμικτος οὐσίας, ἀδηκτότατα ξηραίνει, συντελεῖ δὲ εἰς τοῦτο αὐτῇ τὸ πεπλῦσθαι.

Περὶ πλύσεως γῆς.

Πλύνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἅπασα γῆ τῷ προειρημένῳ περὶ τῆς λημνίας, ὕδατι μετὰ πρῶτον ἀναφυραθεῖσα, μηδεμιᾶς φαρμακώδους ποιότητος ἔμφασιν ἐχόντι. καταστάντος δὲ τοῦ πηλοῦ, καὶ περιαιρεθέντος ἄνωθεν τοῦ ὕδατος, εἶτα τοῦ μετ᾽ αὐτὸ χωρισθέντος ἀπὸ τῶν ὑφισταμένων κάτω λιθωδῶν τε καὶ ψαμμωδῶν. εἰ δὲ καὶ γεγυμνασμένην ἔχεις τὴν γευστικὴν αἴσθησιν, αὐτὸς ἔσῃ κριτὴς ἀκριβής, ἧς τε δεῖ πλύνειν γῆς, ἧς τε μή. τινὲς μὲν γὰρ οὐ δέονται πλύσεως, τινὲς δὲ δὶς ἢ τρὶς δέονται πλυθῆναι. τὴν μὲν οὖν λημνίαν, ἑτοίμην λαμβάνεις ἅπαξ πεπλυμένην ὑπὸ τῆς ἱερείας, ἐκ δευτέρου δὲ πλυθῆναι μὴ δεομένην.

Περὶ σαμίας γῆς.

Ἡ σαμία δ᾽ οὐδὲ δεῖται πλυθῆναι. χρώμεθα δ᾽ αὐτῆς θατέρῳ τῶν εἰδῶν μᾶλλον, ὃ δὴ καὶ σάμιον ἀστέρα καλοῦσιν, εἰς τὰς τοῦ αἵματος πτύσεις, ὁπόθεν ἂν γιγνόμεναι τύχωσιν, ὥσπερ καὶ τῇ λημνίᾳ σφραγῖδι. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ὠφελοῦσι, καὶ τὰς ἐκ μήτρας αἱμοῤῥαγίας, καὶ τὸν ὀνομαζόμενον ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ μέντοι καὶ τὰς δυσεντερικὰς ἑλκώσεις, πρὸ τοῦ σηπεδονώδεις γενέσθαι τὰ ἕλκη, καλεῖν δ᾽ ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς τὰς τοιαύτας διαθέσεις νομάς, ἀπὸ τοῦ νέμεσθαι τὴν σηπεδόνα πρὸς τὰ πλησιάζοντα μόρια, συνδιαφθείρουσαν αὐτὰ

τῷ

τοῦ πρώτως κακωθέντι. τῇ γε μὴν λημνίᾳ καὶ ἐπὶ τούτων ἐχρησάμην ἐνίοτε, καὶ σαφῶς ὤνησεν, ἐνθεῖσα τε διὰ ἕδρας καὶ ποθεῖσα, προαποκλυσθέντων τῶν ἑλκῶν, ὡς εἰώθαμεν πράττειν, μελικράτῳ μὲν ἀκρατεστέρῳ πρότερον, δεύτερον δ' ἅλμῃ. ἐνέθη μὲν οὖν διὰ ἀρνογλώσσου χυλοῦ, διὰ ὀξυκράτου δ' ὑδαροῦς ἐπόθη. φαίνεται δ' οὐκ ὀλίγῳ τινὶ δραστικωτέραν δύναμιν ἔχειν ἡ λημνία γῆ τῆς σαμίας, ὅθεν οὐδὲ τὰ φλεγμαίνοντα φθάσαντα, φέρει τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἀλλὰ τραχύνεται σαφῶς, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἄνθρωπος ᾖ μαλακόσαρκος. ὑπὸ δὲ τῆς σαμίας οὐ μόνον οὐ παροξύνεταί τι τῶν οὕτως ἐχόντων μορίων, ἀλλὰ καὶ παρηγορεῖται, καὶ μάλιστά γε τὰ θερμότερα, καὶ χαυνότερα, καθάπερ οἵ τε τιτθοὶ, καὶ οἱ ὄρχεις, καὶ οἱ ἀδένες. ἐπιτηδείως δ' αὖ χρῶ τηνικαῦτα τῇ τοιαύτῃ γῇ μετὰ τὸ λειῶσαι, δι' ὕδατος ἐπιμιγνὺς ῥοδίνου καλοῦ τοσοῦτον, ὅσον τὸ μιχθὲν οὐκ ἐάσει ξηρανθῆναι τὸ φάρμακον. ἀγαθὸν δὲ τὸ οὕτως σκευασθὲν ἐστὶ, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ὅσαι θερμαὶ, καὶ βουβῶνας ἀρχομένους, καὶ ποδαγρικὰ ῥεύματα, καὶ ὅλως ὅπου ψῦξαι βουλόμεθα μετρίως μετὰ τοῦ παρηγορεῖν, ὥστ' ἐναργῶς φαίνεσθαι τῆς σαμίας τὴν δύναμιν μετρίως ψυκτικήν. ἔστι δὲ καὶ ἀερωδεστέρα πως αὐτῆς ἡ οὐσία παραβαλλομένη τῇ λημνίᾳ, δηλοῖ δ' ἡ κουφότης. ἐκ τούτων οὖν τῶν γνωρισμάτων, καὶ πᾶσαν ἄλλην φαρμακώδη γῆν δοκίμαζε. λέγω δὲ γνωρίσματα τήν τε ἐν τῇ συστάσει κουφότητά τε καὶ βαρύτητα, καὶ τὴν ἐν τῇ γεύσει τραχύτητα, καὶ λειότητα, καὶ προσέτι τὸ κολλῶδές τε καὶ ῥυπτικόν. ἐχέκολλος μὲν γάρ ἐστι, καὶ γλίσχρος ὁ σάμιος ἀστὴρ, ἐχούσης τι καὶ τῆς λημνίας σφραγῖδος ὀλίγον τοιοῦτον. ῥυπτικὴν τε δύναμιν ἔχει καὶ μετρίαν σελινουσία τε γῆ, καὶ χία, διὸ καί τινες τῶν γυναικῶν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐταῖς χρῶνται. δέδεικται δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τὸ βραχέως ῥυπτικὸν ἅπαν, εἰς σάρκωσιν ἑλκῶν ἐπιτήδειον, ἐὰν δὲ ξηραίνῃ, καὶ πρὸς ἐπούλωσιν ἀγαθόν. ἐπιτηδειότατα δ' ἐξ αὐτῶν ἐστὶ τοῖς τε ἐπιπολῆς ἕλκεσι, καὶ πυρικαύστοις, ὅσα πρὸς τῷ ξηραίνειν ἀδήκτως, οὔτε θερμαίνει σαφῶς, οὔτε ψύχει. ὅθεν ἥ τε σελινουσία καὶ ἡ χία γῆ, κάλλιστα φάρμακα πρὸς τὰ πυρίκαυστα τῶν ἑλκῶν ἐστι. δεῖται γὰρ τῶν μετριώτατα ῥυπτόντων φαρμάκων, ἄνευ θάλψεως ἢ ψύξεως ἐπιφανοῦς, ὅπερ ὑπάρχει καὶ τῇ σελινουσίᾳ, καὶ τῇ χίᾳ, καὶ τῇ σαμίᾳ γῇ. λέλεκται δὲ ὅτι καὶ ταύτης εἶδος ἐστὶν ὁ ἀστὴρ ὀνομαζόμενος, ὑπερέχων τῆς ἄλλης γῆς, τῷ γλίσχρον τι καὶ κολλῶδες ἔχειν, ὅθεν οὔτε πρὸς τὰ ἄλλα τῶν ἑλκῶν, οὔτε πρὸς τὰ πυρίκαυστα ταῖς ἄλλαις ἐνάμιλλος ἐστὶν ὅσαι τε κολλῶδες οὐκ ἔχουσιν. ἐμπλαστικωτέραν γὰρ ἐργάζεται τὴν οὐσίαν τὸ κολλῶδες, ὡς μὴ ῥύπτειν, ὅταν γε δηλονότι μηδεμία δριμύτης ἄλλη προσῇ τῷ γλίσχρῳ τε καὶ κολλώδει σώματι, καθάπερ ἐν τοῖς ἰξοῖς ἐστιν. ἥ γε μὴν χία, καὶ ἡ σελινουσία γῆ, τῆς μὲν σαμίας λείπονται πρὸς τὰς περὶ τιτθοὺς, καὶ ὄρχεις, καὶ βουβῶνας ἀρχομένας φλεγμονάς. ὅμως δ' οὐκ ἀνάρμοστοι τυγχάνουσιν οὖσαι, μηδενὸς ἄλλου τῶν ἄκρως τοιούτων παρόντος.

Η δὲ κιμωλία μικτῆς ἐστι δυνάμεως, ἔχει μέν τι καὶ ψυκτικὸν, ἔχει δέ τι καὶ διαφορητικὸν βραχὺ, διὸ πλυθεῖσα μὲν ἀποτίθεται θάτερον. χωρὶς δὲ τοῦ πλυθῆναι κατ' ἀμφοτέρας ἐνεργεῖ τὰς δυνάμεις, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν συνθέτων φαρμάκων διαφοροῦντά τε καὶ ἀποκρουόμενα. παρὰ δὲ τὴν τῶν μιγνυμένων ὑγρῶν αὐτῇ φύσιν ἐναργῶς ἐπιδείκνυται τῶν δυνάμεων ἑκατέραν. τοῖς μὲν γὰρ ἀποκρουομένοις, καὶ ψύχουσι μιχθεῖσα, τὸν γινόμενον ἐξ αὐτῆς τε κἀκείνων πηλὸν ἐργάζεται ψύχοντά τε καὶ ἀποκρουόμενον, τοῖς δὲ διαφορητικοῖς διαφοροῦντα καὶ αὐτόν. οὕτω γοῦν καὶ τοῖς πυρικαύστοις ἁρμόττει, καί τινες τῶν ἰδιωτῶν ἐπιχρίουσιν αὐτὴν, παραχρῆμα φυράσαντες ὄξει. χρὴ δ' ἐν τῇ τοιαύτῃ χρήσει μὴ λίαν εἶναι δριμὺ τὸ ὄξος. εἰ δὲ τοιοῦτον εἴη, βέλτιον ὕδατος αὐτῷ μιγνύναι. μέμνησό γε μὴν τοῦτο κοινὸν ἤδη πάσης γῆς εἶναι τῆς κούφης. ἅπασαι γὰρ ὀνίνασι τὰ πυρίκαυστα παραχρῆμα παραχριόμεναι δι' ὄξους, ἢ ὀξυκράτους, κωλύουσαι φλυκταινοῦσθαι. προσεπιβλέπειν δ' ἐν τούτῳ, καὶ τὴν φύσιν τοῦ θεραπευομένου σώματος, εἰ μαλακὸν ἢ σκληρόν. εἰδὼς ἀεὶ καθόλου τοῦτο, τὰ μὲν μαλακὰ σώματα μὴ φέρειν τὴν δύναμιν τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων, τὰ δὲ σκληρὰ φέρειν. οὐ μὴν τῆς γ' ἐνεστώσης πραγματείας ἴδια ταῦτα. ῥηθήσεται γὰρ ἐπιπλέον ἔν τε τοῖς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, κἂν τοῖς περὶ τῶν εὐπορίστων. ἡ δὲ παροῦσα διέξοδος, ἀπ' ἀρχῆς ἐσπούδακε τὰς καθόλου δυνάμεις τῶν φαρμάκων εὑρεῖν, αἷς προσέχων τις τὸν νοῦν, εἰς τὴν τῶν κατὰ μέρος χρῆσιν εὐπορίαν ἕξει πάμπολλα, ἐπιμαθὼν δηλονότι τὴν μέθοδον τῆς χρήσεως αὐτῶν, ὥστ' οὐκέτι προσήκει μηκύνειν, ἀλλ' ὅπερ εἴρηται καὶ πρόσθεν ἀναμνῆσαι, καὶ νῦν αὐτὴν μὲν τὴν ἄμικτον γῆν ἄλλῃ τινὶ τῶν ἑτερογενῶν οὐσιῶν, ξηραντικῆς ἀδήκτως εἶναι δυνάμεως. ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἐστὶν ἄμικτον εὑρεῖν ἀκριβῶς τι σῶμα, προσεπισκέπτεσθαι προσήκει τὴν μίξιν τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ, κατά τε τὰς ἐν κουφότητι καὶ βαρύτητι διαφορὰς, καὶ τὰς ἐν τῇ γεύσει. στύψεως μὲν γάρ τινος ἔμφασιν ἔχουσα, τοσοῦτον προσείληφε ψύξεως, ὅσον καὶ στύψεως. εἰ δὲ δριμύτητος ἐμφαίνοιτό τι, τοσοῦτον ἔχει θερμότητος ὅσον δριμύτητος. ὡσαύτως δ' ἤδη τῆς κούφης, καὶ βαρείας σκοπεῖσθαι. τῆς μὲν κούφης τοιαύτης γινομένης, ὅταν ἀερώδους οὐσίας μετέχῃ δαψιλοῦς ἐν τῇ δι' ὅλης ἑαυτῆς κράσει, τῆς δὲ βαρείας ὅσῳ περ ἂν ᾖ μᾶλλον τοιαύτη, τοσούτῳ μᾶλλον εἰλικρινεστέρας γῆς ὑπαρχούσης. ἴδιον δὲ γῆς ἐστι, τὸ μὴ χεῖσθαι πυρὶ πλησιάζουσαν, ὅπερ ὅ τε μόλυβδος, καὶ κασσίτερος, ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς ἔχουσιν, ὡς δ' ὅταν ἀργυρῖτιν ἀκούσῃς γῆν (ὀνομάζουσι γὰρ οὕτως ἔνιοι τὰς ἐκ τῶν μετάλλων λαμβανομένας) μὴ νόμιζε δι' ὅλου κεκρᾶσθαι τὸν ἄργυρον, ἢ τὸν χρυσὸν, ἢ τὸν σίδηρον τῇ γῇ. πλησιάζειν δὲ μορίοις μικροῖς τῆς γῆς ἀναμεμιγμένα μόρια μικρὰ, κατὰ μὲν τὴν χρυσῖτιν χρυσοῦ, κατὰ δὲ τὴν ἀργυρῖτιν ἀργύρου, κατὰ δὲ τὴν σιδηρῖτιν σιδήρου, καὶ ταῦτ' ἐν τοῖς καμίνοις ὑπὸ τοῦ πυρὸς χεόμενα συνέρχεσθαι πρὸς ἄλληλα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ τὴν ὕαλον ἔχουσα ψάμμιος ἐστὶν, ἐν ψάμμῳ γὰρ μάλιστα τῆς τοιαύτης οὐσίας, εὑρίσκεται ψήγματα πολλάκις μικρά. καὶ ὅσοι τούτων ἔμπειροι θεασάμενοι τὰς τοιαύτας ψάμμους, γνωρίζουσιν ὁπόσον ἐξ αὐτὸν ἀθροῖσαι δυνατὸν τῆς ὑάλου, καὶ χρυσοῦ δὲ ψήγματα μικρὰ πολλὰ κατά τινας εὑρίσκεται ψάμμους, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἁπάσης ψάμμου τὸν χρυσὸν ἐξαίρουσι, καὶ τὴν ὕαλον οἱ περὶ ταῦτ' ἔχοντες, ἐκλεγόμενοι δηλονότι τὰς μετ' ὀλίγης δαπάνης ἀθροι-

ζοντας πλεῖστον, ὡς τό γ' ἐν ταῖς καμίνοις ἀναλώσαντας πολλά, βραχὺ κομίζειν τῆς διαθροιζομένης οὐσίας, ἀκερδὲς αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ. διὰ τοῦτο μὲν οὖν καί τοι γε πολλοῖς ψάμμοις χρυσοῦ, καὶ ὕαλος ψηγμάτων περιεχομένων, οὐκ ἐπὶ πάντας οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ παραγίνονται. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ χαλκόν, ἢ ἄργυρον, ἢ σίδηρον, ἢ κασσίτερον ἢ μόλυβδον ἐκ πάσης γῆς ἐκλέγουσιν. οὐ μὴν οὐδ' ὅταν χωρίσωσιν ἑκάστην τῶν εἰρημένων ἀπὸ τῆς ἀναμεμιγμένης γῆς, ἡ καταλειπομένη παραπλησία ταῖς ἄλλαις γαῖς ἐστιν, ἃς συνήθως ἔφην ὀνομάζεσθαι πᾶσιν ἕλλησιν, ἐχούσαις γνώρισμα κοινόν, τὸ τέγγεσθαί τε καὶ διαλύεσθαι ῥᾳδίως εἰς πηλόν. τῆς γὰρ ἐν τοῖς μετάλλοις γῆς ὑπόλειμμα λιθῶδες γίγνεται, καὶ ἄτεγκτον. λέγω δὲ τέγγεσθαι μὲν τὸ δι' ὅλης τῆς οὐσίας ὑγραίνεσθαι, βρέχεσθαι δὲ τὸ κατὰ τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν μόνην, οὐ διικνουμένης εἰς τὸ βάθος αὐτῆς τῆς ὑγρότητος. οὕτως οὖν καὶ ἡ μεταλλευομένη καδμεία γεννᾶται λιθώδης οὖσα, καὶ ἄτεγκτος, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιούτων σωμάτων, ἐφεξῆς εἰρήσεται. νυνὶ δ' ἐπανήξω πάλιν ἐπὶ τὴν φαρμακώδη γῆν, ἥ τις ὅτι μὲν εἰς πηλὸν λύεται ῥᾳδίως ἐν ὕδατι τεγγομένη, διὰ τοῦτ' ὀνομάζεται γῆ. διότι δὲ χρῄζομεν αὐτῆς, ὥσπερ καὶ ἄλλων φαρμάκων, διὰ τοῦτο φαρμακῖτις εἰκότως ἂν λέγοιτο. καί τοι τὴν γ' ἀμπελῖτιν ὀνομαζομένην γῆν ἔνιοι φαρμακῖτιν ὀνομάζουσι μόνην, ἤτοι γ' ὡς μόνην τοιαύτην οὖσαν, ἢ ὡς ἐνεργεστέραν τὴν φαρμακώδη δύναμιν ἔχουσαν, ὅπερ καὶ ἀληθές ἐστιν. ὀνομάζεται δ' ἀμπελῖτις, οὐχ ὅτι φυτεύειν ἀμπέλους ἐν ταύτῃ βέλτιον, ἀλλ' ὅτι περιχριομένη ταῖς ἀμπέλοις φθείρει τοὺς γεννωμένους ἐπ' αὐτῶν σκώληκας, οὓς σκνῖπας ὀνομάζουσιν οἱ παρ' ἡμῖν ἀμπελουργοί. γεννῶνται δὲ οὗτοι τοῦ ἦρος εἰσβάλλοντος ἡνίκα βλαστάνουσιν αἱ ἄμπελοι, καὶ τό γ' ἐνοιδισκόμενον αὐτῶν μέρος, ὅθεν ὁ βλαστὸς φύεται, ὃ καλοῦσιν ὀφθαλμόν. τούτοις οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεσθίοντες οἱ σκνῖπες, οὐ μικρὰ βλάπτουσι τὰς ἀμπέλους, διὸ καὶ τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν τούτων περιχρίουσιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. κατὰ τοῦτο μὲν οὖν ἀμπελῖτίς τε καὶ φαρμακῖτις ἡ τοιαύτη γῆ προσαγορεύεται, δηλοῦσα κἀκ τοῦ φθείρειν τοὺς σκνῖπας ὅσην αὐτῇ μέτεστι δυνάμεως φαρμακώδους. ἀφέστηκεν δὲ πολὺ καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν τῆς γῆς, ἧς χρώμεθα πρὸς τὰς ἰάσεις ἐγγὺς ἤδη τῆς λιθώδους ἥκουσα. διὸ καὶ μιγνυμένην αὐτὴν ἐν ταῖς τῶν φαρμάκων γραφαῖς εὑρήσεις ἔνθα ξηρᾶναί τι καὶ διαφορῆσαι προσήκει. τὸ γὰρ ἄδηκτον καὶ μέτριον, καὶ παρηγορικόν, οὐκ ἔχει καθάπερ ἡ χία τε καὶ σαμία, καὶ σελινουσία. καὶ περὶ τῆς κιμωλίας δὲ προείρηται βραχὺ τούτων οὔσης ἰσχυροτέρας, ἀδήκτου δ' ἔτι καὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα εἰ πλυθείη. καὶ ἡ κρητικὴ δὲ γῆ παραπλησία πώς ἐστι ταύταις, ἀλλ' ἱκανῶς ἀσθενὴς ὑπάρχει, πολὺ τὸ ἀερῶδες ἔχουσα. τὸ μέντοι ῥυπτικὸν ἔχει, διὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι λαμπρύνουσιν αὐτῇ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἀργυρωμάτων, ὥστ' ἔχοις ἂν καὶ ταύτην εὖ ὅπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἀδήκτους ῥυπτούσας προειρήκαμεν ἐπιτηδείους εἶναι. τούτων δ' ἁπασῶν ἡ λημνία δύναμιν ἰσχυροτέραν ἔχει, πρόσεστι γὰρ αὐτῇ τι καὶ στύψεως. ἡ δ' ἐρετρίας ἔτι καὶ ταύτης ἰσχυροτέραν, οὐ μὴν ὡς ἤδη δάκνειν, ἐὰν δὲ καὶ πλυθῇ πάνυ μετρία γίνεται παραπλησίως ταῖς προειρημέναις. ἐγχωρεῖ δὲ τὴν γῆν ταύτην οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δὶς ἢ τρὶς πλῦναι, καθάπερ καὶ τὴν κιμωλίαν. καὶ μέντοι καὶ καίουσιν αὐτὴν ἔνιοι ποιοῦντες δηλονότι λεπτομερεστέραν τε καὶ δριμυτέραν, ὥστ' εἰς τὴν διαφορητικὴν μεταπίπτειν δύναμιν. εἰ δὲ πλυθείη καυθεῖσα, τὸ μὲν δριμὺ καταλιποῦσα τῷ ὕδατι, τὸ δ' ἐκ τῆς ὀπτήσεως λεπτομερὲς ἔχουσα, ξηραντικωτέρα γίνεται. διὸ τῆς ἀκαύστου τῷ κοινῷ λόγῳ γῆς ἁπάσης ἐπὶ τῶν ἑλκῶν οὔσης χρησίμης, ἔτι μᾶλλον ἡ μετὰ τὸ καυθῆναι πλυθεῖσα, καὶ πρὸς τὰ δυσαρκῶτά τε καὶ δυσεπούλωτα χρήσιμός ἐστιν. ὄντων δ' αὐτῆς δυοῖν εἰδῶν ἡ τεφρώδης κατὰ τὴν χρόαν, ἀμείνων ἐστὶ τῆς πάνυ λευκῆς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη γῆ πνιγῖτις ὀνομαζομένη, κατὰ μὲν τὴν ὅλην δύναμιν ἐοικυῖα τῇ κιμωλίᾳ, κατὰ δὲ τὴν χρόαν ἀφεστηκυῖα. μέλαινα γάρ ἐστιν ὁμοίως τῇ ἀμπελίτιδι. τὸ δὲ γλίσχρον καὶ κολλῶδες οὐχ ἧττον ἔχει σαμίας γῆς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ μᾶλλον. ἐδόθη δ' ἡμῖν ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ λοιμῷ, καὶ ἄλλη τις ἐξ ἀρμενίας τῆς ὁμόρου καππαδοκίας γῆ ξηραντικωτέρα, τὴν χρόαν ὠχρά. λίθον δ' αὐτὴν ὠνόμαζεν, ὁ γῆν δοὺς, καί ἐστιν εὐθρυπτοτάτη καθάπερ καὶ ἡ τίτανος. ὀνομάζω δ' οὕτω δηλονότι τὴν κεκαυμένην πέτραν. ἀλλὰ καὶ ὥσπερ ἐκείνης οὐδὲν ἐμφέρεται ψαμμῶδες, οὕτως οὐδὲ τῆς ἀρμενίας. μετὰ γὰρ τὸ θραυσθῆναι ὑπὸ δοίδυκι κατὰ τὴν θίξιν οὕτως ἐστὶ λεία καὶ ἄλιθος, ὥσπερ ἡ τίτανος καὶ ὁ σάμιος ἀστήρ. οὐ μὴν ὁμοίως γε κούφη τῷ ἀστέρι, διὸ καὶ πεπύκνωται μᾶλλον αὐτοῦ, καὶ ἧττον ἀερώδης ἐστίν, καὶ διὰ τοῦτο φαντασίαν ἀποφαίνει τοῖς ἀμελέστερον ὁρῶσι λίθος εἶναι. διαφέρει δ' οὐδὲν ὡς πρὸς τὰ παρόντα λίθον ἢ γῆν αὐτὴν ὀνομάζειν, εἰδότας ἄκρως ξηραίνουσαν. ἐπί τε γὰρ δυσεντεριῶν, καὶ τῶν κατὰ γαστέρα ῥευμάτων, αἵματός τε πτύσεως, καὶ κατάρρου, καὶ προσέτι τῶν κατὰ τὸ στόμα σηπεδονωδῶν ἑλκῶν ἁρμόττει μάλιστα. καὶ μέντοι καὶ τοὺς ἀπὸ κεφαλῆς εἰς θώρακα ῥευματιζομένους ὀνίνησι μεγάλως, ὥστε καὶ τοὺς διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν συνεχῶς δυσπνοοῦντας ἰσχυρῶς ὠφελεῖ. καὶ μέντοι καὶ ὅσοι φθόῃ κάμνουσι, καὶ τούτους ὀνίνησιν. ξηραίνει γὰρ αὐτῶν τὸ ἕλκος, ὡς μηδὲ βήττειν ἔτι, πλὴν εἰ κατὰ τὴν δίαιταν ἁμαρτάνοιεν ἀξιολόγως, ἢ τὸ περιέχον ἐξαιφνίδιον εἰς δυσκρασίαν μεταπέσοι, καί μοι δοκεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν συρίγγων ἐθεασάμεθα πολλάκις, οὐ μόνον ἐν ἄλλοις μορίοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἕδραν αὐτοῦ τοῦ κολλύριον καθεῖναι τὸν ῥύπον, ἢ τὸν τύλον ἐξαιροῦν τῆς σύριγγος αὐτῷ μόνῳ τῷ ξηραίνοντι φαρμάκῳ, προστελλομένας τε καὶ κολλωμένας αὐτάς, οὕτω κἀπὶ τοῦ κατὰ τὸν πνεύμονα συμβαίνειν ἕλκους. φαίνεται γὰρ καὶ τοῦτο διὰ τῶν ξηραινόντων φαρμάκων ὁμοίως ὀνινάμενον, ὅταν τε μέτριον ᾖ, καὶ μὴ μέγα λίαν, ὥστ' ἔδοξαν ἔνιοι τῶν ἐχόντων αὐτὰ τελέως ἀπηλλάχθαι, καὶ τῶν γ' εἰς τὴν λιβύην ἀπὸ ῥώμης διὰ τοιαύτην αἰτίαν πορευθέντων, ἔνιοι τελέως ἐπείσθησαν ὑγιεῖς εἶναι, καὶ μέχρι γε τινῶν ἐτῶν ἀμέμπτως διήγαγον, εἶθ' ὕστερον ποτὲ πάλιν ἀφυλακτότερον αὐτοῖς διαιτηθεῖσι ὑποστροφὴ τοῦ νοσήματος ἐγένετο. τούτους οὖν ὡς ἔφην ἡ ἐκ τῆς ἀρμενίας βῶλος ἐναργῶς ὠφέλησεν. καί τοι γ' ἐν ῥώμῃ διατρίβοντας ἔτι τε μᾶλλον τοὺς δυσπνοοῦντας συνεχῶς. ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ τούτῳ λοιμῷ παραπλησίῳ τὴν ἰδέαν ὄντι τῷ κατὰ Θουκυδίδην γενομένῳ, πάντες οἱ πιόντες τούτου τοῦ φαρμάκου, διὰ ταχέων ἐθεραπεύθησαν. ὅσους δ' οὐδὲν ὤνησεν, ἀπέθανον

θαρὸν παντελῶς, οὐδ' ὑπ' ἄλλου τινὸς ὠφελήθησαν, ᾧ καὶ δῆλον ὅτι μόνους τοὺς αὐτοὺς ἔχοντας οὐκ ὠφέλησε. πίνεται δὲ μετ' οἴνου λεπτοῦ τὴν σύστασιν, κεκραμένου μετρίως μὲν εἰ ἀπύρετος εἴη παντάπασιν ὁ ἄνθρωπος, ἢ βραχὺ πυρεταίνοι, πάνυ δ' ὑδαροῦς εἰ πυρέττοι μειζόνως. οὐ μὴν οὐδὲ σφοδροὶ κατὰ τὴν θερμασίαν εἰσὶν οἱ λοιμώδεις πυρετοί. περὶ δὲ τῶν ξηρανθῆναι δεομένων ἑλκῶν, τί δεῖ καὶ λέγειν ὁπηλίκην ἔχει δύναμιν ἡ ἀρμενικὴ βῶλος αὕτη; καλεῖν δ' ἔξεστι καθάπερ ἔφην, καὶ λίθον αὐτήν, ὡς ὁ δοὺς ὠνόμαζεν, καὶ γῆν ὡς αὖ ἐγὼ φαίην, ἐπειδὴ καὶ τέγγεται τοῖς ὑγροῖς.

Περὶ λίθων.

Τῶν αὐτοφυῶν σωμάτων εἰσὶ καὶ αἱ λίθοι, διαφέρουσαι τῆς συνήθως ὀνομαζομένης γῆς, τῷ μὴ τέγγεσθαι. δυνάμεις δ' ἔχουσι τὰς μέν, κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας, τὰς δὲ κατὰ τὰς δραστικὰς ποιότητας. ὅπως δ' ἀλλήλων διαφέρει ταῦτα, πρόσθεν εἴρηται. νῦν οὖν ὁ λόγος ἡμῖν ἔσω περὶ τῶν κατὰ τὰς δραστικὰς ποιότητας ἐνεργούσων, ἐν αἷς ἐστιν καὶ ἡ τῆς χρήσεως αὐτῆς μέθοδος. ἐδείκνυντο γὰρ αἱ κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας δυνάμεις, ἀμέθοδοί τε εἶναι καὶ ἄλογοι, καὶ δι' ἐμπειρίας μόνης γινωσκόμεναι. διατί γὰρ ἥδε ἡ λίθος ἁψαμένη, τραύματος αἱμοῤῥαγοῦντος ἐπέχει τὴν φοράν, οὐκ ἴσμεν. διατί μὲν δὴ τὸν αἱματίτην καλούμενον λίθον ἐμβάλλουσιν ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν ἴσμεν, ἔστι γὰρ εὕρημα λόγου τὸ τοιοῦτο. ἐὰν γοῦν ἐπ' ἀκόνης ὀφθαλμικῆς ἀποτρίψας μεθ' ὕδατος αὐτόν, εἰς πάχος μέλιτος ἐθελήσῃς γεύσασθαι, στυφούσης αἰσθήσῃ δυνάμεως. ἔμαθες δ' ὅτι τὰς αὐξανομένας ἔτι φλεγμονάς, καὶ μάλιστα ἐν νευρώδεσι μορίοις, ἀποκρούεσθαι δεῖ τοῖς στύφουσι φαρμάκοις. ὅταν δὲ μηκέτι ἐπιῤῥέῃ τὸ αἷμα τῷ μέρει, προσμιγνύναι τοῖς στύφουσι τὰ διαφοροῦντα, καὶ κατὰ βραχύ γε μεταβαίνειν ἐπ' αὐτὰ μόνα. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων δυνάμεων ἐν ταῖς λίθοις ἐροῦμεν, ἀναμνήσαντες πρότερον ὧν ἐπὶ πλεῖστον διήλθομεν ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσι τῇ φωνῇ. τούτων γὰρ ἔνιοι λίθον ἀῤῥενικῶς οὐκ ἐπιτρέπουσι λέγειν, ἀλλ' ἐὰν εἴπῃς, ἔμβαλλον τὸν λίθον ἐπὶ τὸν κύνα, κεκράγασιν ὡς αὐτοὶ πεπληγμένοι λίθῳ τὴν κεφαλήν. ὥσπερ γε καὶ αὖ τὸν δρῦν εἴπῃ τις, ὡς ξύλῳ πεπληγότες ἐκβοῶσιν. ἐὰν οὖν ἐκείνοις τις πειθόμενος τὰ συνήθη τοῖς ἰατροῖς ὀνόματα μεταρυθμίζῃ, τὴν λίθον λέγων, τὴν αἱματίτην, καὶ τὴν πυρίτην, καὶ τὴν γαλακτίτην, καὶ τὴν σχιστήν, ὡς περίεργός τε καὶ πλάσμιος καταγνωσθήσεται, πάντων ἐξ ἔθους ἤδη παλαιῶν λεγόντων ἀῤῥενικῶς τὰς διαφορὰς αὐτῶν, αἱματίτην, πυρίτην, γαλακτίτην, μελιτίτην, γαγάτην, σχιστόν, φρύγιον, ἀράπιον, μεμφίτην. ἔμπαλιν δὲ τὴν πέτραν λέγουσιν θηλυκῶς, οὐ τὸν πέτρον ἀῤῥενικῶς. ἀσίαν οὖν πέτραν ὀνομάζουσιν, οὐκ ἄσιον πέτρον, οὐδὲ λίθον ἄσιον. οὕτως δὲ καὶ ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἐκ πέτρας δὲ κεκαυμένης φασὶ γίνεσθαι τὴν τίτανον. ὅ γε μὴν ταραντῖνος Ἡρακλείδης, καὶ ἄλλοι τινὲς οὐκ ἐκ πάσης λίθου φασὶ γίγνεσθαι τὴν τίτανον, ἀλλ' ἐκ μόνης γε τῆς πέτρας, ὀνομαζόντων οὕτως κατ' ἐξοχὴν τῶν λίθων μίαν τὴν σκληροτάτην. ἐγὼ γοῦν ἐξ ἐπίτηδες εἴωθα μεταβάλλων τὰ ὀνόματα λέγειν ἑκατέρως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ἀχρήστως ἐρίζουσιν ἔνιοι, δεικνὺς ἔργῳ μηδὲν βλαπτομένην τὴν σαφήνειαν τῆς ἑρμηνείας ὁποτέρως ἄν τις εἴπῃ. θαυμαστὸν δ' οὐδὲν τοὺς ἀγνοοῦντας ὅτι τῆς κατὰ φύσιν ἑρμηνείας, ἤτοι μίαν μόνην ἀρετὴν θετέον εἶναι τὴν σαφήνειαν, ἢ πρώτην γε τῶν ἄλλων ἁπασῶν, καὶ ἀρίστην, εἰς τοσούτους λήρους ἐκτρέπεσθαι. περὶ πρώτων οὖν ἐρῶ λίθων ὅσοι παρατριβόμενοι θύαις ἢ ἀκόναις, εἰς χυλὸν ἀναλύονται.

Περὶ αἱματίτου, γαλακτίτου καὶ μελιτίτου.

Εἷς δέ τις ἐστὶ τῶν τοιούτων καὶ ὁ καλούμενος αἱματίτης ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν χρόαν ὁμοιότητος οὕτως ὠνομασμένος, ὥσπερ γε καὶ ὁ γαλακτίτης, ἐπειδὴ κἀκεῖνος εἰς χυλὸν λυθείς, ὅμοιος φαίνεται γάλακτι. παραπλήσιον δ' αὐτῷ κατὰ τὴν χρόαν τὸν χυλὸν ἐργαζόμενος ὁ μελιτίτης, ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν γεῦσιν ὁμοιότητος οὕτως ὠνόμασαι. δέδεικται δ' ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ὁ μὲν γλυκὺς ἅπας χυλὸς ὑπὸ συμμέτρου θερμασίας τοιοῦτος γινόμενος, ὁ δὲ στύφων ὑπὸ ψύξεως. ἕξει τοιγαροῦν ὁ μὲν αἱματίτης λίθος τοσοῦτον τῆς ψύξεως, ὅσον καὶ τῆς στύψεως. ὁ δὲ μελιτίτης σύμμετρον θερμότητα, μέσην δ' ἀμφοῖν κρᾶσιν ὁ γαλακτίτης. εἰκότως οὖν ἐτόλμησαν οἱ ἰατροὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν μιγνύναι τὸν αἱματίτην λίθον. καὶ μόνῳ δ' ἂν αὐτῷ χρήσαιο τραχέων γεγονότων βλεφάρων. εἰ μὲν ἅμα φλεγμονῇ τοιαῦτ' εἴη γεγονότα, δι' ᾠοῦ τὴν ἄνεσιν ποιούμενος, ἢ μᾶλλον ἔτι διὰ τήλεως ἀφεψήματος. εἰ δὲ χωρὶς φλεγμονῆς, δι' ὕδατος, ἄρχου δ' ἀεὶ μὲν ἀπὸ μετρίως ὑγροῦ διὰ τῆς μήλης ἐγχέων. ὅταν δ' ὅτι φέρει τὴν δύναμιν αὐτοῦ θεάσῃ, παχύτερον ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐργάζου. καὶ τελευτῶν οὕτω παχὺ ποιήσαις, ὡς διὰ μήλης πυρῆνος ὑπαλείφειν καθ' ὑποβολὴν ἢ ἐκτροπὴν τοῦ βλεφάρου. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος λίθος ὁμοίως ἐπ' ἀκόνης ἀποτριβόμενος, αἵματος πτύσεσιν ἁρμόττει, καὶ πᾶσιν ἕλκεσιν. ξηρὸς δὲ λειωθεὶς ὡς χνοώδης γενέσθαι, καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα. χρῆται μὲν οὖν οὐδεὶς αὐτῷ μόνῳ καθ' αὑτόν. ἐγὼ δ' ἐφ' ὧν εἶπον ἐχρησάμην ἐκ τῆς κατὰ τὴν γεῦσιν ποιότητος εὑρὼν τὴν δύναμιν, εἶτα τῇ πείρᾳ βασανίσαι βουληθεὶς εἰ καλῶς ἐτεκμηράμην. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕλκη συνουλοῖ μόνος αὐτός, ἀποτριβόμενος μέν, ὡς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἶπον, ἤτοι δ' ἐγχυματιζόμενος, ἢ ὑπαλειφόμενος. ἐβασάνισα γὰρ καὶ τοῦτο τῇ πείρᾳ.

Περὶ σχιστοῦ.

Τούτῳ δὲ τῷ λίθῳ παραπλησίαν μέν, ἀσθενεστέραν δὲ τὴν δύναμιν ὁ σχιστὸς καλούμενος ἔχει, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ γαλακτίτης. ὁ δὲ μελιτίτης, ὡς ἔφην, ἤδη τι καὶ θερμότητος προσείληφεν. ἕκαστος οὖν αὐτῶν ὁ ἀποχωρῶν κατὰ βραχὺ τῆς τοῦ αἱματίτου δυνάμεως, ἐπὶ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁμοίως εἰς χρῆσιν ἄγεται, πρᾳότερος δέ ἐστιν. ἀεὶ δὲ τὰ πρᾳότερα φάρμακα τοῖς μὲν ἔτι φλεγμαίνουσι μορίοις, ἐστὶ προσηνέστερα, τοῖς δ' ἀποφλεγμήνασιν μορίοις, ἀσθενέστερα πρὸς τὸ τέλος ἐξυγιάσαι. κοινοῦ δὲ τοῦ ξηραίνειν ἅπασι τοῖς λίθοις ὑπάρχοντος, ὅσοι μὲν αὐτῶν ἢ εἰς χυλὸν λυθέντες, ἢ ἄλλως λειωθέντες, οὐδεμίαν ἐν ἀρχῇ περὶ τὴν γεῦσιν ἔχουσι ποιότητα, τούτους μὲν ἡγητέον ἀσθενεστάτους τε εἶναι, καὶ προσηνεστάτους καὶ ἀδηκτοτάτους. ὅσοι δὲ φαίνεταί τινα σαφῆ ποιό-

τοῦτο κατὰ γεῦσιν ἐνδεικνύμενοι, τῆς ποιότητος ἀνάλογον ἔχει τὴν ἰσχύν. εἰ μὲν στύφοιεν, εἰς τὸ κατασεῖλαι, καὶ σφίγξαι, καὶ πιλῆσαι, καὶ συναγαγεῖν. εἰ δὲ δάκνοιεν εἰς τὸ θερμῆναι τε καὶ διαφορῆσαι καὶ τῆξαι, μέσοι δ' αὐτῶν εἰσὶν οἱ ῥύπτοντες μόνον, ἄνευ τοῦ στύφειν ἢ δάκνειν. ὁ μὲν οὖν αἱματίτης, καὶ ὁ σχιστός, ὅ τε γαλακτίτης, καὶ ὁ μελιτίτης εἰς χυλὸν ἀναλύονται, παρατριβόμενοι καθάπερ εἶπον ἀκόναις τε καὶ θυίαις, ὄντων καὶ ἄλλων εἰς χυλὸν λυομένων λίθων, ὥσπερ οὗτος ὁ κατ' αἴγυπτον γεννώμενος, ᾧ χρῶνται σιλπνοῦντες τὰς ὀθόνας. ἔστι δ' ἀποιότερος τῶν εἰρημένων, οὔτε στύψιν, οὔτε ῥύψιν, οὔτε δῆξιν ἐμφαίνων. ὅθεν αὐτὸ δὴ τοῦτο μόνον ὑπάρχειν τῷ λίθῳ τούτῳ τὸ ξηραίνειν, καὶ διὰ τοῦτο κηρωτῇ μιγνύντες αὐτόν, εἰς ἐπούλωσιν ἑλκῶν ἐπὶ τῶν μαλακῶν σωμάτων χρῶνται. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. ὅσῳ δ' ἐστὶ μαλακτικώτερον αὐτῶν, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν δραστικὴν ποιότητα, τοσούτῳ μετριώτερός τε καὶ †ἀναισθητότερος ὑπάρχει. τοῦτον τὸν λίθον ἔνιοι μὲν μόροχον, ἔνιοι δὲ γραφίδα καλοῦσιν.

†ἀσθενέστερος

Περὶ τοῦ Διοσκουρίδου θυΐτου.

Ἁπάντων δὲ τῶν εἰρημένων λίθων ἰσχυροτέραν ἔχει δύναμιν ὁ ἐκ τῆς αἰθιοπίας κομιζόμενος, ὑπόχλωρός πως ὡς ἴασπις ὀνομαζόμενος. ἀνιέμενος οὗτος ὁ λίθος εἰς χυλὸν γαλακτώδη κατὰ τὴν χρόαν δακνώδη τοῖς γευομένοις, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὴν οὐδεὶς ἔμιξεν ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, οὔτ' ἀποκρουστικαῖς ῥευμάτων, οὔθ' ἑλκῶν ἰατικαῖς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ καθῆραι τε καὶ ῥύψαι τὰ χωρὶς φλεγμονῆς ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, ἐξ ὧν εἰσι, καὶ αἱ πρόσφατοι τῶν οὐλῶν, ἃς λεπτύνειν πέφυκεν. ἀπορύπτει δὲ καὶ τὰ μὴ πάνυ σκληρὰ τῶν πτερυγίων.

Περὶ ἰουδαϊκοῦ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος ἰσχυρότερος τὴν δύναμιν ἐν τῇ παλαιστίνῃ συρίᾳ γινόμενος, λευκὸς μὲν τὴν χρόαν, εὔρυθμος δὲ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ γραμμὰς ἔχων ὡς ἀπὸ τόρνου γεγονυίας. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς χώρας ἐν ᾗ γεννᾶσθαι πέφυκεν ἰουδαϊκόν, καὶ χρῶνται πρὸς τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους, ἀνιέντες μὲν ἐπ' ἀκόνης, ποτίζοντες δὲ δι' ὕδατος θερμοῦ κυάθων τριῶν. ἡμεῖς δ' ἐφ' ὧν ἐπειράθημεν, οὐδὲν ἤνυσεν ὡς πρὸς τοὺς ἐν κύστει λίθους, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν νεφροῖς συνισταμένων, ἐστὶ δραστήριος.

Περὶ πυρίτου.

Εἰς τῶν ἰσχυρὰν δύναμιν ἐχόντων τὸ ἐστίν, καὶ ὁ πυρίτης ὀνομαζόμενος, ᾧ χρώμεθα μιγνῦντες ἐμπλάστρῳ διαφορητικῷ. προσεμβάλλεται δ' αὐτῇ καὶ ὁ σχιστός. ὑπὸ τούτου τοῦ φαρμάκου, καὶ πῦον μὲν πολλάκις, ἀλλὰ καὶ θρομβώδης σύστασις ἐν ταῖς μεταξὺ χώραις τῶν μυῶν γενομένη, διεφορήθη. κεκόφθαι δὲ καὶ λελειῶσθαι πάνυ σφόδρα χρὴ τοὺς λίθους ἅπαντας ὅταν εἰς χρῆσιν ἄγωνται, παραπλησίως τοῖς εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις μιγνυμένοις. εἰ μὴ γὰρ χνοώδεις γεννηθεῖεν ὡς εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τῶν σωμάτων οἷς προσφέρονται, παραπλήσιοι μένουσι ταύταις ταῖς θαλαττίαις τε καὶ ποταμίαις ψάμμοις, αἵτινες καὶ αὗται τὴν μὲν κοινὴν ἁπάντων λίθων δύναμιν ἔχουσιν. ξηραίνουσι γοῦν τὰς ὑποιδεῖς τε καὶ ὑδερώδεις σάρκας κατακλινομένων ἐν αὐταῖς τεθερμασμέναις τῶν καμνόντων. οὐ μὴν εἰς ἄλλο γέ τι χρώμεθα αὐταῖς, ὥσπερ τοῖς προειρημένοις εἰς ὀφθαλμικάς τε καὶ σταλτικὰς αἱμάτων, καὶ ῥοῦ γυναικείου δυνάμεις, ἔτι τε κολλητικὸν ἑλκῶν, ἐπουλωτικόν τε καὶ σαρκωτικόν. ὅσοι γὰρ αὐτῶν οὐκ εἰσὶ δριμεῖς, εἰς ταῦτα πάντες εἰσὶ χρήσιμοι, καθάπερ οἱ δριμεῖς, ὧν ὕστερον ἐμνημόνευσα, πρὸς τὸ ῥύψαι τι, καὶ ἀποσμῆξαι, καὶ ἀφελεῖν, λεπτῦναι τε καὶ διαφορῆσαι, καὶ σφοδρῶς ξηρᾶναι καὶ τῆξαι.

Περὶ φρυγίου.

Ταύτης τῆς δυνάμεως ἔχεται, καὶ ὁ φρύγιος καλούμενος. ἀεὶ δ' αὐτῷ κεκαυμένῳ κέχρημαι, καὶ πρὸς μὲν τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν, ἢ αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, ἢ δι' ὄξους, ἢ δι' οἰνομέλιτος, ἢ δι' ὀξυκράτου. πρὸς ὀφθαλμοὺς δὲ ξηρὸν ποιῶν φάρμακον, ὃ πολλοὶ λαβόντες ἔχουσιν ἤδη παρ' ἐμοῦ. μίγνυμι δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλα τινά. λεχθήσεται δὲ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν περὶ συνθέσεως τῶν φαρμάκων πραγματείαν. νυνὶ δ' ἀρκεῖ περὶ τῆς καθόλου δεδηλῶσθαι δυνάμεως αὐτοῦ. ξηραίνει γὰρ ἰσχυρῶς, ἔχων τι καὶ στύψεως ἅμα καὶ δήξεως. εἴρηται δέ μοι κἀν τοῖς ἔμπροσθεν, ἄριστά τε καὶ πολύχρηστα φάρμακα εἶναι πάντα τὰ μεμιγμένα, ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τὰς δύο δυνάμεις, τήν τε ἀποκρουστικὴν καὶ διαφορητικήν.

Περὶ ἀγηράτου.

Ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀγήρατος καλούμενος λίθος, ᾧ τοὺς σκυτοτόμους ὁρῶμεν χρωμένους, μικτῆς δ' ἐστὶ δυνάμεως στυπτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς, ἀλλὰ περὶ μόνης τῆς στυπτικῆς σκεπτέον. ὠφελεῖ μὲν ἐναργῶς γαργαρεῶνας φλεγμαίνοντας. οὐ μὴν γευομένοις γε σαφῆ στύψιν ἔχων, ἢ δριμύτητα φαίνεται.

Περὶ ἀσσίου.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος ἐν ἄσσῳ γεννώμενος, ὃν καὶ δι' αὐτὸν τοῦτο καλοῦσιν ἄσσιον, οὐ σκληρὸς ὡς αἱ πέτραι. πωροειδὴς γάρ ἐστι κατά τε χρόαν καὶ σύστασιν, εὔθρυπτός τε καὶ χαῦνος. ἐπιτρέχει δι' αὐτῷ, παραπλήσιόν τι ἀλεύρῳ λεπτοτάτῳ τῷ προσιζάνοντι τοῖς τοίχοις τῶν τοῖς μύλωσι διαττομένων ἀλεύρων. καλοῦσι μὲν οὖν τὸ φάρμακον τοῦτο, πέτρας ἀσίας ἄνθος. ἔστι δὲ λεπτομερὲς ὡς ἀδήκτως τὰς πλαδαρὰς σάρκας ἐκτήκειν. ὁμοίαν δ' αὐτῷ δύναμιν ἔχουσα, καὶ ἡ πέτρα καθ' ἣν γεννᾶται, τῷ σφοδρῷ τῆς ἐνεργείας ἀπολείπεται. πλεονεκτεῖ γὰρ αὐτῆς τὸ ἄνθος, οὐ μόνον τῷ μᾶλλον ἐκτήκειν καὶ διαφορεῖν καὶ τεριχύειν, ἀλλὰ καὶ τῷ χωρὶς δήξεως ἰσχυρῶς ταῦτα ποιεῖν. ἔχει δέ τι καὶ ἁλμυρὸν ἐν τῇ γεύσει τουτὶ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος, ὡς εἰκάσαι τὴν γένεσιν ἴσχειν αὐτὸ δρόσου τινὸς ἐκ θαλάττης ἐφιζούσης τῇ πέτρᾳ, κἄπειτα ξηραινομένης ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Περὶ γαγάτου.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος μέλας τὴν χρόαν, ὅταν ὁμιλήσῃ πυρί, παραπλησίαν ὀσμὴν ἀσφάλτου ποιῶν, ὅν ὁ Διοσκουρίδης, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐν λυκίᾳ φασὶν εὑρίσκεσθαι, κατὰ τὸν ποταμὸν ὄνομα γαγάτην, ὅθεν περ καὶ αὐτῷ τῷ

λίθῳ

λίθῳ τὴν προσηγορίαν εἶναι φαμέν. οὐ μὴν ἐγὼ εἶδον ἐκεῖνον τὸν ποταμὸν, καίτοι περιπλεύσας ὅλην Λυκίαν μικρῷ πλοίῳ τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ. πλακώδεις δὲ λίθους μέλανας, εἰ κατὰ πυρὸς ἐπιτεθεῖεν ἀσθενῆ φλόγα γεννῶντας, ἐκόμισα πολλὰς ἐκ τῆς κοίλης Συρίας ἐν τῷ λόφῳ γεννωμένας τῷ περιέχοντι τὴν νεκρὰν ὀνομαζομένην θάλασσαν ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς αὐτῆς μέρεσιν, ἔνθα καὶ ἡ ἄσφαλτος γίνεται, καὶ ἦν ἡ ὀσμὴ τῶν λίθων τῇ ἀσφάλτῳ παραπλησία. ἐχρησάμην δ' αὐτοῖς εἰς ἐμφυσήματα χρόνια τῶν γόνυ γινόμενα δυσθεράπευτα, μιγνὺς ταῖς πρὸς τοῦτο τὸ σύμπτωμα πεπειρασμέναις δυνάμεσιν, καὶ σαφῶς ἔδοξεν ἡμῖν ἐνεργεστέραν αὐτῶν πεποιηκέναι τὴν δύναμιν. ἔμιξα δ' αὐτῷ καὶ τῇ βαρβάρῳ καλουμένῃ, καὶ σαφῶς ἐγένετο ξηραντικώτερον τὸ φάρμακον, ὡς καὶ κόλπους προστέλλειν, οὐ μόνον ἔναιμα τραύματα κολλᾷν, ἐφ' ὧν ἡρμοκέναι μάλιστα πεπίστευται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις λίθος, ἧς καὶ Νίκανδρος μέμνηται οὕτως. ἠέ σύ γε θρήισσαν ἐνὶ φλέξαις πυρὶ λᾶαν. ἥ θ' ὕδατι ῥανθεῖσα ἐλαύσεται, ἔσβεσε δ' αὐτὴν τυτθὸν, ὅτ' ὀσμήσῃ ἐπιρανθέντος ἐλαίου, τὴν ἀπὸ Θρηικίου νομέες ποταμοῖο φέρουσιν, ὃν Πόντον καλέουσιν. ἀλλ' οὐδὲν ἐστὶν αὐτῆς ὄφελος ἐς ἰατρικὴν οὐδ' ὁ Νίκανδρος γράφει παρὰ τὴν δυσωδίαν, ἢ τὰ θηρία θυμιώμενα διώκει.

Περὶ μαγνίτιδος τῆς καὶ ἡρακλείας.

Τῶν λίθων δ' ἐστὶ μία, καὶ ἡ μαγνῖτις τε καὶ ἡρακλεία καλουμένη, παραπλησίαν ἔχουσα τῷ αἱματίτῃ τὴν δύναμιν.

Περὶ ἀραβίου.

Ὁ γε μὴν ἀράβιος καλούμενος λίθος ἐοικὼς ἐλέφαντι, ξηραντικῆς τε καὶ ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως.

Περὶ ἀλαβαστρίτου.

Καὶ ὁ ἀλαβαστρίτης δὲ καλούμενος ὄνυξ, εἰς χρείαν ἰατρικὴν ἔρχεται καυθείς. ἔνιοι δὲ καὶ ποτίζουσι τοὺς στομαχικοὺς αὐτήν.

Περὶ σμιρίδος.

Καὶ ἡ καλουμένη δὲ σμιρὶς, ὅτι μὲν ἱκανῶς ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, δῆλον ἐστὶν κἀκ τῶν χρωμένων αὐτῇ δακτυλιογλύφων εἰς τὴν τοιαύτην χρείαν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοὺς ὀδόντας ἐργάζεται καθαροὺς ἐπειράθημεν.

Περὶ κισήρεως.

Εἰ δὲ καὶ ἡ κίσηρις ἐν τοῖς λίθοις ἀριθμοῖτο, καὶ αὕτη τῆς αὐτῆς ἐστι δυνάμεως ὅσον ἐπὶ τῷ ῥύπτειν, ὥσπερ γε καὶ τὸ ἐκ τῶν κεραμίδων ὄστρακον, ἔτι τε μᾶλλον αὐτοῦ τὸ ἐκ τῶν κριβάνων, ἀλλ' ἥγε σμίρις ἔχει τι δριμὺ, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς αὐτὴν μιγνύουσιν καυστικαῖς τε καὶ ξηραντικαῖς δυνάμεσιν, καὶ ταῖς θεραπευούσαις ἕλκη πλαδαρά. καυθεῖσα δ' ἡ κίσηρις, οὐκ ἀπολείπεται σμίρεως εἰς τὰς αὐτὰς χρείας.

Περὶ λίθων τῶν ἐν τοῖς σπόγγοις.

Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ἐν τοῖς σπόγγοις εὑρισκόμενοι λίθοι θρυπτικῆς δυνάμεως, οὐ μὴν οὕτως ἰσχυρᾶς, ὥστε τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους θρύπτειν, ἀλλ' οἱ τοῦτο γράψαντες ἐψεύσαντο, τοὺς δ' ἐν νεφροῖς ὄντας θρύπτουσιν, ὥσπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Καππαδοκίας, οὓς ἐν τῷ Ἀργαίῳ φασὶ γεννᾶσθαι. λύονται δ' εἰς χυλὸν οὗτοι γαλακτώδη κατὰ τὴν χρόαν, ὥστ' εὔδηλον ὅτι λεπτυντικῆς εἰσι δυνάμεως, ἄνευ τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς.

Περὶ ὀστρακίτου.

Τὸν δὲ ὀστρακίτην ὀνομαζόμενον λίθον ἐπαινούντων ἀκούω τινῶν, ὡς ξηραντικὴν ἱκανῶς ἔχοντα δύναμιν ἐκ στύψεώς τε καὶ δριμύτητος ἐπιμεμιγμένην, ὥσπερ γε καὶ τὸν γεώδη καλούμενον, ἀποκαθαίρειν τε τὰς κόρας, καὶ τιτθῶν καὶ ὄρχεων ἰᾶσθαι φλεγμονὰς, ἐνιέμενον ὕδατι. τό γε μὴν τῆς Ναξίας ἀκόνης ἀπότριμμα, καὶ τιτθοὺς παρθένων κωλύει πρὸς ὥρας ἐμφυσᾶσθαι, καὶ παίδων ὄρχεις, ὡς μετέχον δηλονότι καὶ ψυκτικῆς δυνάμεως.

Περὶ ὀφίτου.

Καὶ ὁ ὀφίτης δὲ καλούμενος λίθος καυθεὶς ῥυπτικῆς τε καὶ θρυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ γε καὶ ἡ ὕαλος. ἱκανῶς γοῦν καὶ αὐτὴ θρύπτει πινομένη μετ' οἴνου λευκοῦ καὶ λεπτοῦ τοὺς ἐν κύστει λίθους, ἀλλ' οὐκ ἄν τις αὐτὴν ἐν τοῖς λίθοις ἀριθμοίη.

Περὶ χλωροῦ ἰάσπεως.

Ἰδιότητα δέ τινες ἐνίοις λίθοις μαρτυροῦσι τοιαύτην οἵαν ὄντως ἔχει καὶ ὁ χλωρὸς ἴασπις, ὠφελῶν τόν τε στόμαχον, καὶ τὸ τῆς γαστρὸς στόμα περιαπτόμενον. ἐντιθέασίν τε καὶ δακτυλίῳ αὐτὸν ἔνιοι, καὶ γλύφουσιν ἐν αὐτῷ, τὸν τὰς ἀκτῖνας ἔχοντα δράκοντα, καθάπερ καὶ ὁ Βασιλεὺς Νεχεψὼς ἔγραψεν ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ βίβλῳ. τούτου μὲν οὖν τοῦ λίθου κἀγὼ πεῖραν ἱκανὴν ἔχω, καὶ ὁρμάθιόν γέ τι ποιήσας ἐκ λιθιδίων τοιούτων, ἐξῆπτον τοῦ τραχήλου σύμμετρον οὕτως, ὡς ψαύειν τοὺς λίθους τοῦ στόματος τῆς γαστρός. ἐφαίνοντο δὲ μηδὲν ἧττον ὠφελοῦντες, ἢ εἰ τὴν γλυφὴν οὐκ ἔχοιεν, ἣν ὁ Νεχεψὼς ἔγραψε. τὸν δ' ὀμφατίτιν λίθον ἀνὴρ ἀξιόπιστος ὄντως ἔφη, τοὺς ἐχεοδήκτους ὠφελεῖν περιαπτόμενον, ἀλλ' ἔξω τῆς κατὰ μέθοδον χρήσεως αἱ τοιαῦται δυνάμεις εἰσὶν, ὥσπερ γε καὶ τοῦ ἱρακίτου τε καὶ ἰνδικοῦ, τὸ ἐκ τῶν αἱμορροΐδων ἱστάντος αἷμα.

Περὶ σαπφύρου.

Καὶ γὰρ οὖν καὶ ὁ σάπφυρος πεπίστευται πινόμενος ὠφελεῖν τοὺς ὑπὸ σκορπίου πληγέντας.

Περὶ ἀφροσελίνου.

Καὶ ὁ ἀφροσέλινος καλούμενος καὶ τοὺς ἐπιλήπτους, οὐ μὴν ἡμεῖς ἐπειράθημεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς λίθοι περιαπτόμενοι πρός τινων, ἔνιοι δὲ καὶ χαρακτῆρας τινὰς ἐγγραφομένους ἔχοντες, καὶ γράμματα, καθάπερ καὶ ὁ πρὸς τὰς αἱμορροΐδας ἡρμοκὼς ἱρακίτης, οὗ καὶ ἡμεῖς ἐπειράθημεν. ἀλλ' οὐ νῦν περὶ τῶν τοιούτων λέγειν καιρὸς ἐστὶν ἐμπειρίας μόνης ἐχόντων τὴν πίστιν, οὐ τὴν μέθοδόν τινα λογικὴν εἰς χρῆσιν ἡγουμένων. ἄλλος οὖν ὁ περὶ τούτων ἔσται καιρός τε καὶ τόπος. νυνὶ δ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν ἐν ὅλῃ τῇ πραγματείᾳ, πάλιν ἀνέλθωμεν.

Περὶ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων.

Μεταλλικὰ φάρμακα προσαγορεύειν ἔθος ἐστὶν τοῖς ἰατροῖς, ὧν ἡ γένεσις ἐν τοῖς μετάλλοις ἐστὶν, ἤτοι γε αὐτοφυῶς,

ἢ διὰ καμίνου γινομένη. καὶ τρίτα γε πρὸς αὐτοῖς ἐστὶν ὅσα πάλιν ἐκ τούτων αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι συσκευάζουσιν καθ' ὁντιναοῦν τρόπον, οἷον ψιμμύθιον, ψωρικόν, σανδίκα, φῦκον. ἐφεξῆς οὖν ὑπὲρ ἁπάντων εἰρήσεται κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων τάξιν, ἀφ' ὧν ἄρχεται τῶν ὀνομάτων ἕκαστον. ἐκεῖνο πρότερον ὑπὲρ ἁπάντων αὐτῶν κοινῇ προειποῦσιν ἡμῖν, ὥσπερ ἐπί τε τῶν λίθων ἐποιησάμεθα ὀλίγον ἔμπροσθεν, ἐπί τε τούτων ἀνώτερον περὶ τῆς φαρμακώδους γῆς. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τὰ μεταλλικὰ πάντα φάρμακα κοινὸν ἔχει τὸ ξηραίνειν. γεώδης γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἡ οὐσία, κατὰ τὸ τῆς στοιχειώδους γῆς σημαινόμενον ὀνομαζόντος μου νῦν, ἀλλ' ὥσπερ ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῆς κεραμίτιδος γῆς οἵ πίθοι τε καὶ αἱ κεραμίδες, αἵ τε χύτραι, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα γίνεται, διὰ πυρὸς ἐκφρυγέντος αὐτῆς τοῦ νοτεροῦ σκληρυνθέντος, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τῇ γῇ θερμασίας πολυχρονίου τὴν μικτὴν οὐσίαν ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀέρος ἑνοῦντος τε καὶ κεραννῦντος, εἶτα ξηραίνοντος αἱ συστάσεις γίνονται τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων, ἡ δὲ τῶν χωρίων φύσις ἐν οἷς ταῦτα συνίσταται παρὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον εἶναι ψυχρὰ, τὰ μὲν μᾶλλον πήγνυσι, τὰ δ' ἧττον. ὥσπερ οὖν ἐν ταῖς τῆς γῆς διαφοραῖς, πλείστη μὲν ἡ οὐσία τῆς στοιχειώδους γῆς, ὀλίγη δὲ ἡ τοῦ ἀερώδους, οὕτως ἐν τοῖς μεταλλευτοῖς πολὺ τῆς πυρώδους ἐγκέκραται. μεταξὺ δ' αὐτῶν εἰσιν αἱ λίθοι, διὸ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων πλυνόμενα, τὰ μὲν ἅπαξ ἢ δίς, τὰ δὲ πλεονάκις εἰς τὰς ἀδήκτως ξηραινούσας δυνάμεις γίγνεται χρήσιμα. οὕτω μὲν οὖν οἱ κοινοὶ λόγοι περὶ πάντων αὐτῶν ἀναγκαῖον προεγνῶσθαι. λεχθήσονται δ' ἐφεξῆς οἱ καθ' ἕκαστον ἴδιον κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων τάξιν, ἀφ' ὧν αἱ προσηγορίαι τῶν φαρμάκων ἄρχονται.

Περὶ ἁλῶν.

Ἅλες, εἰσὶ μὲν καὶ οὗτοι ἐκ τῆς θαλάσσης γενόμενοι κατὰ τὰς καλουμένας ἅλας, ὧν κἀν τοῖς θαλαττίοις φαρμάκοις μνημονεύσομεν. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ὀρυκτοὶ καλούμενοι, τῷ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων περιλαμβανόμενοι γένει. δύναμιν δ' ἔχουσι παραπλησίαν ἀλλήλοις ἅπαντες, οἵ τ' ὀρυκτοὶ, καὶ οἱ ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὑπὲρ ὧν εἴρηται μὲν πρόσθεν ἐν τῷ τετάρτῳ γράμματι, κατ' ἐκεῖνον τὸν λόγον ἡνίκα τὸν ἁλυκόν τε καὶ ἁλμυρὸν χυμὸν ἀπὸ πικροῦ διωρίζομεν. εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν, ὡς ὁ μὲν ἐν τοῖς ἀφρολίτροις πικρός τε ἐστὶ καὶ ῥυπτικός. ὁ δ' ἐν ἁλσὶ τοσοῦτον ἀπολείπεται κατὰ τὸ ῥύπτειν ὅσον πλεονεκτεῖ κατὰ τὴν στύψιν. ἔστι γὰρ μικτὸς ἐκ δυοῖν ποιοτήτων ῥυπτικῆς τε καὶ στυπτικῆς. ὅτι δ' ἱκανῶς ἀμφότεροι ξηραίνουσιν, ἐδέδεικτο καὶ πρόσθεν. ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν ἐστιν ὁ τοῦ λίτρου.

Περὶ ἀρμενιακοῦ.

Ἀρμενιακὸν δύναμιν ἔχει ῥυπτικὴν ἅμα βραχείᾳ δριμύτητι, καὶ στύψει βραχυτάτῃ. μίγνυται τοιγαροῦν ὡς τοιοῦτο, καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὑτὸ λειώσαντες, καὶ χνοῶδες ἐργασάμενοι, χρῶνται ξηρῷ πρὸς αὔξησιν τῶν ἐν τοῖς βλεφάροις τριχῶν. ὅταν ὑπὸ δριμύτητος χυμῶν, τινὲς μὲν ἐκπίπτοντες αὐτῶν, τινὲς δ' ἀναύξεις καὶ ἄτροφοι γίγνονται. τὰς γὰρ δριμύτητας ταύτας ἐπιδαπανῆσαν εἰς τὴν κατὰ φύσιν εὐεξίαν ἐπανάγει τὸ μόριον, ὃ τά τ' ἄλλα, καὶ τὸ φύειν, καὶ αὔξειν, καὶ ῥωννύναι τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων ὑπάρχει. τινὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἄντικρυς τῶν φαρμάκων ἔργα, τινὰ δὲ διὰ μέσης τῆς τῶν ζώων σωμάτων διοικούσης φύσεως, καθάπερ καὶ τὰ τούτων αὐτῶν καλλιβλέφαρα προσαγορεύουσιν. αὐτὰ μὲν γὰρ ξηραίνει μετρίως τὰ μετρίως βεβλαμμένα μόρια, τὴν φθείρουσαν τὰς τρίχας ὑγρότητα δαπανῶντα. ταύτης δὲ ἀπολομένης, ἡ φύσις ἐπὶ τὰς ἰδίας ἐνεργείας ἀφικνεῖται, τῶν τέως αὐτὴν ἐμποδιζόντων οὐκέτ' ὄντων.

Περὶ ἀῤῥενικοῦ.

†ἀρσενικόν. Ἀῤῥενικὴ ἢ †ἀῤῥενικὸν, ἑκατέρως γὰρ ὀνομάζεται, καυστικῆς ἐστι δυνάμεως, ἄκαυστόν τε καὶ κεκαυμένον. εὔδηλον δ' ὅτι, καὶ λεπτομερέστερον γίγνεται καυθὲν, χρῶνται δ' αὐτῷ, καὶ εἰς τὰς ψιλώσεις τῶν τριχῶν ὡς ἀποκαίοντι, εἰ χρονίσειέ γε καὶ αὐτοῦ τοῦ δέρματος ἅπτεται.

Περὶ ἀφρολίτρου.

Ἀφρόλιτρον ἀφονίτρου διαφέρει. λίτρου μὲν γὰρ ἀφρὸς ξηραντικόν ἐστι φάρμακον, ἀλεύρῳ πυρίνῳ παραπλήσιος ὀφθῆναι. καὶ γὰρ καὶ λευκός ἐστιν, οὐχ ὥσπερ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος τεφρῶδες. ἀφόνιτρον δ' οὐκ ἀλευρῶδες, οὐδὲ διαλελυμένον, ἀλλὰ πεπηγός ἐστι, καὶ συνεστὸς, ᾧ πάντες οἱ ῥυπῶντες ἐν τοῖς βαλανείοις ὁσημέραι χρῶνται, ῥυπτικὴν ἔχοντι δύναμιν, ὡς μὴ μόνον ἀποσμῆξαι ῥύπον, ἀλλὰ καὶ κνησμὸν ἰᾶσθαι, διαφορουμένων ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἐργαζομένων αὐτὸν ἰχώρων. εἰκότως οὖν δι' αὐτοῦ σκευάζουσιν ἰατροὶ πολλὰ τῶν διαφορούντων φαρμάκων. ὁ δ' ἀφρὸς τοῦ λίτρου τῆς αὐτῆς μὲν ἐστι φύσεως καὶ δυνάμεως τῷ λίτρῳ, λεπτομερεστέραν δ' ἔχει τὴν οὐσίαν. ἐρρέθη γε μὴν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὴν δύναμιν εἶναι τὸ ἀφρόλιτρον ἀφονίτρου τε καὶ ἁλῶν. ἀφρολίτρῳ μὲν γὰρ ἡ ῥυπτικὴ δύναμις ὑπάρχει μόνη, τοῖς δ' ἁλσὶ καὶ ἡ στυπτικὴ, πολὺ πλείων δὲ ἡ ῥυπτική.

Περὶ γύψου.

Γύψος καὶ αὐτὴ πρὸς τῇ κοινῇ πάντων τῶν γεωδῶν σωμάτων καὶ λιθωδῶν δυνάμει, καθ' ἣν ἐλέγετο ξηραίνειν, ἔτι καὶ τοῦτο προσείληφεν, ὅτι ἐμπλαστικῆς τ' ἐστὶ δυνάμεως. ἑνοῦται γὰρ αὐτὴ πρὸς αὑτὴν καὶ πήγνυται καὶ λιθοῦται βρεχθεῖσα, διὸ καὶ τοῖς πρὸς αἱμορραγίαν ἁρμόττουσι φαρμάκοις ξηροῖς μίγνυται χρησίμως. αὐτὴ γὰρ μόνη καθ' αὑτὴν λιθώδης γίγνεται καὶ σκληρὰ πηγνυμένη, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεγνώκασι δεύειν αὐτὴν ᾠοῦ τῷ λεπτῷ καὶ λευκῷ, τῷ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρησίμῳ, μιγνὺς ἀλεύρου πυρίνου τὸ χνοωδέστατον, ὃ προσίζει τοῖς τοίχοις κατὰ τοὺς μύλωνας. ἀναλαμβάνειν δὲ χρὴ τὸ οὕτως φυραθὲν ἁπαλαῖς ταῖς θριξὶ λαγῴαις, ἢ καί τισι τῶν ὁμοίως μαλακῶν.

Περὶ γύψου κεκαυμένου.

Καυθεῖσα δὲ γύψος, τὸ μὲν ἐμπλαστικὸν οὐχ ὁμοίως ἔχει, λεπτομερεστέρα δὲ καὶ ξηραντικωτέρα γίγνεται, καὶ μέντοι καὶ ἀποκρουστικὴ καὶ μάλιστα ὅταν ὀξυκράτῳ δευθῇ.

Περὶ διφρυγοῦς.

Διφρυγὲς μικτῆς ἐστι ποιότητος καὶ δυνάμεως. ἔχει γάρ τι καὶ μετρίως στύφον ἐν αὐτῷ, καὶ δριμὺ μετρίως, διὸ καὶ

τῶν κα-

τῶν κακοήθων ἑλκῶν ἀγαθὸν ἐστὶ φάρμακον. ἐκόμισα δὲ καὶ τούτου τοῦ φαρμάκου πολύ τι πλῆθος ἐκ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλων, ἔνθα τὸ μέταλλον ἐστὶν ὡς ἀπὸ σταδίων τῆς πόλεως τριάκοντα. ἔρριπτο γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ, τοῦ τε προκειμένου ἐπὶ τὸ μέταλλον οἴκου, καὶ τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ κώμης. ὁ δὲ προεστὼς ἐπίτροπος τοῦ μετάλλου τὸ μετὰ τὴν καδμείαν εὑρισκόμενον ἄχρυσον ἔλεγεν ὑπάρχειν αὐτό, διὸ καὶ ῥίπτεσθαι παραπλησίως τῇ ἐπὶ τὰς ἑστίας τέφρᾳ τῶν καιόντων ξύλων. πολύχρυσον δ' ἱκανῶς ἐγένετό μοι τὸ φάρμακον τοῦτο, πρός τε τὰ ἐπὶ τὸ στόμα σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν, αὐτό τε καθ' αὑτὸ καὶ μετὰ μέλιτος ἀφεψημένον, καὶ πρὸς συνάγχην, ὅταν ἤδη φθάνῃ διὰ τῶν στυφόντων ἀνεσταλμένον τὸ ἐπιρρέον. καὶ γαργαρεῶνα δὲ ἀποτεμὼν αὐτῷ μόνῳ, παραχρῆμά τε καὶ μέχρι συνουλώσεως ἐχρησάμην, πολλάκις ἐσφραγισμένην ἀκριβῶς οὐλὴν ἐργαζόμενον, καὶ τούτου τοῦ μορίου, καὶ πάντων τῶν ἑλκωθέντων. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν αἰδοίοις τε καὶ ἕδρᾳ πάντων ἑλκῶν. ἡ δὲ χρῆσις ὁμοία τοῖς κατὰ τὸ στόμα. καὶ γὰρ καὶ χαίρει πως τοῖς αὐτοῖς φαρμάκοις, τὰ μέρη θερμὰ καὶ ὑγρὰ παραπλησίως ὄντα. προσάπτεται δὲ ὁ τοιοῦτος λόγος ἤδη καὶ τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείας. ἐάσαντες οὖν αὐτὸν ἤδη τὸ προκείμενον ἴωμεν, αὐτὴν τὴν καθόλου δύναμιν ἑκάστου λέγοντες φαρμάκου, ὥσπερ καὶ τοῦ διφρυγοῦς εἴπομεν. προσθήσω δή τι τῷ κατ' αὐτὸ τῷ λόγῳ χρήσιμον, οὐ περὶ διφρυγοῦς μόνον γινώσκειν, ἀλλὰ καὶ περὶ λημνίας σφραγῖδος, καὶ πομφόλυγος, καὶ ὀποβαλσάμου, καὶ λυκίου τοῦ ἰνδικοῦ. τούτων γὰρ ἔμαθον ἔτι μειράκιον ὢν σκευασίας, ἀδιάγνωστον τὸ σκευασθὲν ἐργαζόμενος τῶν ἀληθινῶν. ἦν δὲ ὁ διδάξας ἄνθρωπος ἐπὶ μισθῷ μεγάλῳ περιεργότατος, οὐκ ὂν ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα παραπλήσια. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ἔς τε Λῆμνον καὶ Κύπρον καὶ τὴν Παλαιστίνην Συρίαν ἀπεδήμησα, πορευθεὶς ἑκάστου τῶν φαρμάκων τούτων πολὺ πλῆθος εἰς ὅλον ἐμαυτοῦ παραθέσθαι τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὸ λύκιον τὸ ἰνδικὸν ἀρτίως ἐνειλεγμένον ὂν φοινίκην, ἅμα τῇ ἰνδικῇ ἀλόῃ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ηὐτύχησα λαβεῖν, ἡνίκα τὴν ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης ὁδὸν ἐπανῄειν, αὐτῷ τε τῷ κεκομίσθαι διὰ τῶν καμήλων σὺν τῷ παντὶ φορτίῳ, πεισθεὶς ἰνδικὸν ὑπάρχειν αὐτό, καὶ τῷ τὸ νοθευόμενον οὐ δύνασθαι πρὸς τῶν κομιζόντων γινώσκεσθαι, τῆς ὕλης ἐξ ἧς σκευάζεται κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους μὴ γιγνωσκομένης. ἄμεινον δ' ἔδοξέ μοι οὐδαμῶς γράφειν τὰς τῶν νόθων συνθέσεις, τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἕρμαιον ἡγουμένων τὰ τοιαῦτα μανθάνειν. οὐδὲ γὰρ ἀναγκαῖον ἅμα ταῖς διαγνώσεσι τῶν ἀληθινῶν καὶ γνησίων τὰς τῶν νόθων συνθέσεις γινώσκειν, μηδέν γε συντελούσας εἰς τὴν διάγνωσιν αὐτῶν. ἐβουλόμην δ' αὖ, εἴ μοι δυνατὸν ἦν, καὶ τὰς παρὰ τοῖς ἐμοῦ πρεσβυτέροις τῶν παραπεποιημένων φαρμάκων σκευασίας ἀπαλεῖψαι.

Περὶ θείου.

Ἄπαν μὲν θεῖον ἑλκτικῆς ἐστι δυνάμεως, θερμὸν μὲν τῇ κράσει, λεπτομερὲς δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ὑπάρχον, ὡς καὶ πρὸς πολλὰ τῶν ἰοβόλων ἀνθίστασθαι. ἔγωγ' οὖν ἐπί τε τρυγόνος θαλασσίας καὶ δράκοντος ἐχρησάμην αὐτῷ πολλάκις, ἁλιεῖς τέ τινας διδάξας, ἤκουσα μετὰ χρόνον αὐτῶν ἐπαινούντων μεγάλα τὸ φάρμακον. ἡ δὲ χρῆσις γίνεται καὶ ξηροῦ κατὰ τοῦ νύγματος ἐπιπαττομένου τοῦ φαρμάκου, καὶ σιάλου μεμιγμένου. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἐπεγνωκώς, εὗρον ὑπὸ τῆς πείρας μαρτυρούμενον, ἐπεγνώκειν δὲ καὶ δι' ἑτέρου δήποτε αὐτὸ ποιήσειν. ὑπόθεισα γὰρ ἁλιεῖς ὅλους ἐδίδασκον φάρμακα, καὶ σὺν ἐλαίῳ δὲ παλαιῷ καὶ σὺν μέλιτι καὶ σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, καλῶς αὖ ἔφη αὐτοὺς χρῆσθαι. καὶ μέχρι καὶ πάντων τούτων ἡ πεῖρα τὴν κρίσιν ἐποιήσατο. καὶ ψώρας δὲ καὶ λειχῆνας καὶ λέπρας οὐκ ὀλιγάκις ἰασάμην τῷ φαρμάκῳ τῷδε μετὰ ῥητίνης τερμινθίνης. ἀπορρύπτει γὰρ τὰ τοιαῦτα πάντα πάθη, χωρὶς τοῦ πρὸς τὸ βάθος ἀποκρούεσθαι, πολλῶν ἄλλων φαρμάκων τῶν ἰωμένων αὐτὰ μικτὴν ἐχόντων δύναμιν, ὡς διαφορεῖν τε καὶ ἀποκρούεσθαι.

Περὶ ἰοῦ.

Ἰὸς δριμεῖαν ἔχει γευομένοις ποιότητα, διαφορητικός τε καὶ καθαιρετικός, καὶ †σηπτικὸς ὤν, οὐχ ἁπαλῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ σκληρᾶς σαρκός. † τηκτικός. εἴρηται δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡς ἔνιοι πολλὰ τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐπουλωτικὰ καλοῦσιν, ἐπειδὴ λειώσαντες αὐτὸν καὶ χνοώδη ποιήσαντες, ἅπτονται τῶν ὑπερσαρκούντων ἑλκῶν διὰ μήλης πυρῆνος, εἶτα καὶ τὴν ὑστεραίαν εὑρίσκουσι περιεσταλμένα. καίτοι γε γινώσκοντες ὡς εἰ βραχεῖ πλέον ἐπιθεῖεν οὐ κατεσταλμένον, ἀλλὰ καὶ καταβεβρωσκόμενον εὑρήσουσι τὸ ἕλκος. τήκει γὰρ καὶ διαφορεῖ τὴν σάρκα τῶν ἐπουλωτικῶν φαρμάκων, συναγόντων τε καὶ πιλούντων καὶ σφιγγόντων καὶ τυλούντων αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ τῇ γεύσει δακνώδης, οὐ μόνον τοῖς ἕλκεσιν ὁ ἰός. εἰ δέ τις μίξειεν ὀλίγον κηρωτῇ πολλῇ, ῥυπτικὸν ἀδήκτως γίνεται τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. εἴρηται δ' ἔμπροσθεν ὑπὲρ τῆς φύσεως τῶν τοιούτων φαρμάκων, ὅπως τε παραλογίζονται τινὲς ἑαυτοὺς ἐκ τῶν τοιούτων συνθέσεων, ἤτοι σαρκωτικὴν, ἢ ἐπουλωτικὴν δύναμιν οἷς οὐ χρὴ προσάπτοντες φαρμάκοις, οὐκ αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν πεφυκόσιν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ αὐτῶν συντελοῦσι συγκειμένοις.

Περὶ καδμείας.

Καδμεία γίνεται μὲν καὶ ἐπὶ τὴν ἐν ταῖς καμίνοις γένεσιν τοῦ χαλκοῦ, τῆς γῆς ὅλης ἐκείνης ἐξ ἧς ὁ χαλκὸς γεννᾶται ἐπὶ τὴν καμινείαν ἀναπεμπούσης εἰς ὕψος οἷον αἰθαλόν τινα ἢ ἄσβολον, ἢ αἰθάλην γε καὶ ἄσβολον, ὡς ἂν ἐθέλῃ τις καλεῖν. εἰ δ' οὐ γῆν, ἀλλὰ λίθον ἐθέλεις καλεῖν, ἐξ οὗ διακρινομένου κατὰ τὰς καμίνους τὸ μέντοι χαλκὸς γίνεται, τὸ δὲ καδμεία, τὸ δὲ διφρυγές, διαφερέτω μηδέν. γίγνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀργυρείοις μετάλλοις κατὰ τὴν ὁμοίαν διάκρισιν, ἢ γένεσιν ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν. ἀλλὰ καὶ τοῦ πυρίτου λίθου καμινευομένου γίγνεται καδμεία. καὶ χωρὶς δὲ καμίνου καδμεία κατὰ Κύπρον εὑρίσκεται, καὶ δικαίως ἄν τις τὴν τοιαύτην ὀνομάζοι λίθον. ἐν γοῦν τοῖς Σόλοις τῆς ἐν ταῖς καμινείαις γεννωμένης καδμείας, ὀλίγιστον ἦν ἔτι καθ' ὃν ἐγὼ χρόνον ἐπεδήμησα τῇ νήσῳ. λίθους δὲ λαβὼν παρὰ τοῦ τοῖς μετάλλοις ἐπιτεταγμένου κατά τε τὰ ὄρη καὶ τοὺς ῥύακας εὑρισκομένους, οὓς εἰς Ἀσίαν τε καὶ Ἰταλίαν κομίσαντός μου, μέγιστον δῶρον ἐδόκουν οἱ φίλοι λαμβάνειν, ὥς τις ἄλλης καδμείας ἐκείνην οὖσαν ἀμείνονα. τὴν τοιαύτην μὲν οὖν εἰκότως ἄν τις ὀνομάζοι λιθώδη καδμείαν, τῆς δὲ καμινευομένης, ἡ μέν τις βοτρυΐτις, ἡ δὲ πλακῖτις ὑπὸ τῶν ἰατρῶν καλεῖται. βοτρυΐτις μὲν ἡ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις μέρεσι τῶν οἴκων ἀθροιζομένη κατὰ τὰς καμινείας, πλακῖτις δὲ ἡ ἐν τοῖς ταπεινοτέροις. καὶ πρόδηλον ὅτι λεπτομερεστέρα μὲν

ἡ βοτρυῗτις ἐστὶ, παχυμερεστέρα δὲ ἡ πλακῖτις. ἀμφότεραι δὲ ξηραντικῆς δυνάμεως, ὥσπερ καὶ τἄλλα τὰ μεταλλευόμενά τε καὶ λιθώδη καὶ γεώδη. πρὸς δὲ τῇ ξηραντικῇ, καὶ τὴν ῥυπτικὴν μετρίως ἔχει. ἥ γε μὴν ἐκ τῶν καμίνων, ἐξ ἀνάγκης ἔχει τι καὶ τῆς τοῦ πυρὸς δυνάμεως. εἰκότως οὖν πλύνοντες αὐτὴν, φάρμακον ἐργάζονται ξηραντικόν τε καὶ ῥύπτον μετρίως ἄνευ δήξεως, ὡς εἰς τὰ πληρώσεως ἕλκη δεόμενα κατά τε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸ πᾶν σῶμα χρήσιμον. τὰ δὲ λίαν ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν, ἢ σηπεδονώδη κατὰ τὰ πάνυ μαλακὰ τῶν σωμάτων, οἷα τὰ τῶν εὐνούχων τε καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν ἐστιν, ὀνίνησιν ἡ τοιαύτη καδμεία. κατὰ δὲ τὰ σκληρὰ, καὶ σύντονα τῶν εὐτονώτερον ξηραινόντων ἐστὶ χρεία φαρμάκων. ἀεὶ τοίνυν χρὴ μεμνῆσθαι πρὸς τὴν εὔκρατόν τε καὶ μέσην τῶν ὑπερβολῶν φύσιν ἀναφέρεσθαι τὸν λόγον ἐν ἅπασι τοῖς ἁπλῶς λεγομένοις, οἷον ὅτε εἴπωμεν ἤτοι πληρωτικὸν ἑλκῶν, ἢ ἐπουλωτικὸν εἶναι φάρμακον, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ἄλλο ποιοῦν, πρὸς ἣν καὶ ἡμεῖς νῦν ἀναφέροντες ξηραντικὴν, καὶ βραχέως ῥυπτικὴν τῇ καδμείᾳ τὴν δύναμιν εἶναι φαμέν. ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητά τε καὶ ψύξιν διαφορᾷ, σύμμετρός πως ἐστὶν, οὐδέτερον ἐπιφανῶς ἐργαζομένη.

Περὶ κινναβάρεως

Κιννάβαρι δριμείας μετρίως δυνάμεως ἐστίν. ἔχει δέ τι καὶ στύψεως.

Περὶ κισσήρεως.

Κίσσηρις ἐάν τ' ἐν τοῖς μεταλλευτοῖς τάξῃς αὐτὴν, ἐγκαλέσουσιν οἱ φιλεγκλήμονες. ἄν τ' ἐν τοῖς λίθοις, οὐ συγχωρήσουσι λίθον εἶναι, πολὺ δὲ μᾶλλον οὐδὲ γῆν, οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάττης τι. καὶ μὴν δεῖ ποτε περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ἐμβαλλομένης εἴς τε τὰ σαρκωτικὰ φάρμακα, καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ῥυπτικά. ταύτης μὲν οὖν ἀκαύστου, ταύτης δὲ κεκαυμένης, ἡνίκα καὶ λεπτομερεστέρα γίνεται τοῖς ἄλλοις τοῖς κεκαυμένοις ἅπασι παραπλησίως, ἀλλ' ἐν τῇ καύσει προσλαμβάνει τι δριμὺ, καὶ ἀποτίθεταί γε πάλιν αὐτὸ πλυνομένη. δόξει δ' ἂν τοὺς ὀδόντας λαμπρύνειν, οὐ τῇ δυνάμει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ τραχύτητι, καθάπερ εἰ καὶ σμύριν, ἢ ὄστρακον, ἤ τι τοιοῦτον λειώσας προσφέροις, ἅτινα, καὶ αὐτὰ λαμπρύνει τάχα κατ' ἄμφω, διότι τε ῥυπτικὸν ἔχει καί τι τῇ τραχύτητι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὰ κεκαυμένα κέρατα λαμπρυντικὰ τῶν ὀδόντων ἐστίν.

Περὶ κονίας τῆς ἐκ τῆς τέφρας.

Κονία. τῆς τέφρας πλυθείσης ἡ κονία γίνεται, τέφραν δὲ τὸ ὑπόλειμμα τῶν κεκαυμένων σωμάτων ὀνομάζουσιν οἱ ἕλληνες, ἐάν τε λιθώδη τὴν φύσιν, ἐάν τε δένδρων, ἢ ζώων ᾖ μόρια. κατὰ τὴν φύσιν οὖν τοῦ πλυνομένου καὶ ἡ κονία γίνεται. τοῦ μὲν ἐμπύρευμα δριμύτατον ἔχοντος, δριμυτάτη. τοῦ δὲ μὴ τοιούτου, μετριωτέρα, διὸ καὶ ταῖς σηπτικαῖς λεγομέναις δυνάμεσι μίγνυται, καυστικὴν ἔχουσα θερμότητα, τῷ λεπτομερεῖ τῆς οὐσίας ἀνωδύνως καίουσα.

Περὶ κυανοῦ.

Κύανος εἴτ' ἀρσενικῶς, εἴτε θηλυκῶς ἐθέλεις ὀνομάζειν τὸ φάρμακον τοῦτο, δριμείας ἐστὶ δυνάμεως, καθαιρετικῆς τε καὶ διαφορητικῆς πλέονος, ἢ κατὰ τὸ κιννάβαρι, μετέχει δὲ καὶ στύψεως.

Περὶ λεπίδος τῆς ἀπὸ χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

Λεπὶς ἡ μέν τις ἐστὶ χαλκοῦ πολύχρηστον φάρμακον, ἡ δέ τις σιδήρου τε καὶ στομώματος. ὀνομάζουσι δέ τινες καὶ ἡλῖτιν λεπίδα. ξηραίνουσι μὲν οὖν ἰσχυρῶς ἅπασαι. διαφέρουσι δ' ἀλλήλων, αὐτῷ τε καὶ τῷ ξηραίνειν ἧττόν τε καὶ μᾶλλον, καὶ τῷ παχυμερεστέρας ἢ λεπτομερεστέρας οὐσίας εἶναι, καὶ τῷ στύψεως μετέχειν ἧττόν τε καὶ μᾶλλον. ἡ μὲν οὖν ἡλῖτις ἐν τῷ ξηραίνειν πρωτεύει. καὶ γὰρ καὶ λεπτομερεστέρα τῶν ἄλλων ἐστὶν, προσειληφυῖά τι καὶ ἰοῦ. στύψεως δὲ πλέονος ἡ τοῦ σιδήρου μετέχει λεπὶς, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἡ τοῦ στομώματος, διὸ καὶ πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀμείνους εἰσὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ. καθαιρεῖ δὲ καὶ τήκει σάρκα μᾶλλον ἡ τοῦ χαλκοῦ, ταύτης δ' ἔτι μᾶλλον ἡ ἡλῖτις. ἅπασαι δὲ λεπίδες δακνώδεις εἰσὶν οὐκ ἀγεννῶς, ᾧ καὶ δῆλον ὡς ἡ τῆς οὐσίας αὐτῶν σύστασις, οὐ πάνυ τι λεπτομερής ἐστιν, ἀλλὰ παχυμερὴς μᾶλλον. ἀδηκτότερον γὰρ ἀεὶ τῶν τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐχόντων ἐστὶν, τὸ λεπτομερέστερον ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐλέχθη.

Περὶ λιθαργύρου.

Λιθάργυρος ξηραίνει μὲν ὥσπερ καὶ τἄλλα πάντα τὰ μεταλλικά τε καὶ γεώδη, καὶ λιθώδη φάρμακα. μετριώτατα γε μὴν τοῦτο ποιεῖ, καὶ κατὰ τὰς ἄλλας δὲ ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις ἐν τῷ μέσῳ πώς ἐστιν, οὔτε θερμαίνουσα σαφῶς, οὔτε ψύχουσα, καὶ τοῦ στύφειν τε καὶ ἀπορρύπτειν μετρίως μετέχει. διὸ καὶ τῶν σαρκωτικῶν φαρμάκων ἃ μετρίως ἐλέχθη ῥυπτικὰ, λείπεται, καὶ τῶν συναγόντων δὲ καὶ στυφόντων. πρὸς δὲ τὰ κατὰ μηροὺς παρατρίμματα χρήσιμον ἐστὶ φάρμακον, ἐπειδὴ βραχέως ἀμφοτέρων τῶν εἰρημένων μετέχει δυνάμεων. τῆς μέσης οὖν τάξεως εἰκότως ἂν ἐν τοῖς μεταλλικοῖς νομίζοιτο. διὸ καὶ ὡς ὕλῃ χρώμεθα πολλάκις αὐτῇ, μιγνῦντες τοῖς ἰσχυρὰν ἔχουσι δύναμιν, ἢ δακνοῦσαν, ἢ στύφουσαν, ἢ ὅτι ἄλλο ποιοῦσαν, ὥσπερ κἂν τοῖς τηκτοῖς τῷ κηρῷ χρώμεθα. πρὸς τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων, ὥσπερ ὕλῃ τινί. διότι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ πως τέτακται τῶν ἰσχυρὰν ἐχόντων δύναμιν.

Περὶ νίτρου.

Νίτρον εἴρηται καὶ πρόσθεν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἀφρονίτρου τε καὶ ἁλῶν δυνάμεως εἶναι, καυθὲν δ' ἐγγυτέρω γίγνεται τῷ ἀφρονίτρῳ, λεπτομερέστερον δ' ἐκ τῆς καύσεως ἀποτελούμενον. ξηραίνει τοιγαροῦν καὶ διαφορεῖ, καὶ εἰ εἴσω τοῦ σώματος ληφθείη, τέμνει καὶ λεπτύνει τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυμοὺς πολὺ μᾶλλον τῶν ἁλῶν. ἀφρόνιτρον δ' εἰ μὴ μεγάλης ἀνάγκης οὔσης, οὐδὲ καταπίνει τις ὡς ἂν κακοστόμαχον ὄν, ἐπεί τοι μᾶλλον ἐστὶ νίτρου τμητικόν. ἐπὶ γοῦν μυκήτων πνιγόντων ἐχρῆτο τις ἄγροικος αὐτῷ, καὶ διὰ παντὸς εὐδοκιμεῖ. νίτρῳ δὲ κεκαυμένῳ τε καὶ ἀκαύστῳ, καὶ ἔτι μᾶλλον αὐτοῦ τῷ ἀφρῷ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τούτων χρώμεθα.

Περὶ μελαντηρίας.

Μελαντηρία τῶν στυφόντων ἱκανῶς ἐστὶ φαρμάκων, μετὰ τοῦ καὶ λεπτομερὴς εἶναι σχεδὸν ἁπάντων τῶν στυφόντων μάλιστα.

Περὶ μέλανος γραφικοῦ.

Μέλαν ᾧ γράφομεν, ἱκανῶς καὶ τοῦτο ξηραίνει λυόμενον ὕδατι, καὶ τὰ πυρίκαυτα δὲ τῶν ἑλκῶν πα-

ραχρῆμα

ῥαχῆμα καταχριόμενον ὀνίνησιν. εἰ δὲ καὶ ὄξους ἔχει, πολὺ μᾶλλον.

Περὶ μίσυος.

Μίσυ, ἔστι τὸ μέταλλον ἐν Κύπρῳ τὸ προειρημένον ἐν τοῖς τῶν Σόλων ὄρεσι μέγας τις ἦν οἶκος, οὗ κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον, ὡς πρὸς ἡμᾶς δὲ τοὺς εἰσιόντας ἀριστερὸν, εἴσοδος ἦν εἰς αὐτὸ τὸ μέταλλον, ἐν ᾧ τινὰς ἐθεασάμην ἐπὶ πλεῖστον ἐκτεταμένας οἷον ζώνας ἐπ᾽ ἀλλήλαις τρεῖς, ταπεινοτάτην μὲν τὴν τοῦ σώρεως, ἐπ᾽ αὐτῇ δὲ τὴν τῆς χαλκίτεως, εἶτα τοῦ μίσυος. ὁ δὲ κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπίτροπος τοῦ μετάλλου δεικνύς μοι ταῦτα, καθάπερ ἔφη, νῦν ἥκεις ἐν γωνίᾳ τῆς καμινευομένης καδμείας, ὄντων ἡμῶν οὕτως ἐν πλάτῳ θαυμαστῷ, τὰ τρία ταῦτα ὁρᾷς καθεστηκότα. καὶ τοίνυν καὶ λαβὼν δὴ αὐτοῦ πάμπολυ, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκεῖθεν δ᾽ εἰς τὴν Ῥώμην ἐκόμισα, καὶ μέχρι νῦν ἔχω ἐτῶν μεταξὺ γενομένων ὡς λ. καὶ κατά τινα τύχην ἡ προκειμένη πραγματεία μέχρι μὲν τῆς ὀγδόης βίβλου προῆλθεν, ὡς πρὸ ἐτῶν εἴκοσι, οὐ προστεθέντος αὐτῇ τοῦ ἐννάτου τούτου, διὰ τὸ τινὰς μὲν τῶν λίθων μηδέποτε θεᾶσθαι, καὶ μέντοι καὶ τὰς μεταξὺ γενομένας ἀσχολίας ἑτέρων ἕνεκα. νυνὶ δὲ προστεθέντος μου τὸ ἔννατον τόδε βιβλίον, ἐν τῷ μεταξὺ συνέβη τι θέαμα κατὰ τύχην κάλλιστον, ὃ, πρὶν δὴ ἐπίτηδες ἄν τις αὐτὸ ἐτεχνήσατο. δεηθεὶς γὰρ εἴς τι φάρμακον σκευαζόμενον μίσυος, ἀνειλόμην ὡς χειροπληθῆ βῶλον, οὐ πάνυ τι τοιαύτην σύστασιν ἔχοντος τοῦ μίσυος, ἀλλὰ κατὰ μικρὰς ἐνώσεις διαλυομένου. θαυμάσας οὖν τὴν ἀήθη πύκνωσιν αὐτοῦ, καὶ θλάσας τὸν βῶλον, εὗρον ἐπιπολῆς μὲν ἐν κύκλῳ τὸ μίσυ, καθάπερ ἐπάνθισμά τι τοῦ ἔνδον. ἐπ᾽ αὐτῷ δὲ μεταξὺ χαλκίτεώς τε καὶ μίσυος, οἷον ἡμίρροπός τις ἐκ χαλκίτεως εἰς μίσυ μεταβολῆς. τὸ γὰρ δὴ ἀρχῆς, βῶλος ἦν χαλκίτεως. ὅσον δ᾽ ἐν τῷ βάθει χαλκῖτις ἀκριβὴς ἦν, ἔτι μηδεμίαν ἀλλοίωσιν ἐσχηκυῖα. τοῦτ᾽ οὖν θεασάμενος ἐννοήσας τε καὶ κατὰ τὸ μέταλλον οὕτως ἐπὶ τῇ χαλκίτιδι γεννᾶσθαι τὸ μίσυ, καθάπερ τὸν ἰὸν ἐπὶ τῷ χαλκῷ, τὸ διασωζόμενον ἔτι παρ᾽ ἐμοὶ τοῦ σώρεως, ἐσκοπούμην εἴ τινα μεταβολὴν εἰς χαλκῖτιν λαμβάνοι, καὶ βραχεῖά τις ὑπόφασις ἐφαίνετο τάχα, καὶ αὐτὴν χρόνῳ πολλῷ δυνησομένη τὴν μεταβολὴν εἰς χαλκῖτιν ἔχειν, ὥστ᾽ οὐδὲν θαυμαστὸν ὁμογενοῦς εἶναι δυνάμεως τὰ τρία φάρμακα. τὸ σῶρυ λέγω, καὶ τὴν χαλκῖτιν, καὶ τὸ μίσυ, διαφέροντα λεπτομερείᾳ τε καὶ παχυμερείᾳ. παχυμερέστατον μὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ σῶρυ, λεπτομερέστατον δὲ τὸ μίσυ, μέσην δ᾽ ἀμφοῖν δύναμιν ἡ χαλκῖτις ἔχει. καίονται πάντα τὰ τρία, καὶ τὰς καλουμένας ἐσχάρας ἐργαζόμενα, μετέχει γε μὴν καίτοι καίοντα, σύψεως. ἧττον δ᾽ ἐν τῷ προσφέρεσθαι ταῖς σκληραῖς σαρξὶν δάκνει τὸ μίσυ τῆς χαλκίτεως, καίτοι γε οὐχ ἧττον αὐτῆς ὂν θερμόν, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κατὰ τὴν οὐσίαν λεπτομεροῦς ἔχει τοῦτο. χυτῶν δ᾽ ὄντων ἀμφοτέρων, ἐν ταῖς ἑψήσεσιν καὶ μᾶλλόν γε τῆς χαλκίτεως ἢ τοῦ μίσυος, οὐ τήκεται τὸ σῶρυ, διὰ τὸ λιθωδεστέραν τε καὶ σφοδροτέραν ἔχειν τὴν πῆξιν, ὥσπερ αὖ πάλιν τὸ μίσυ τὸ κατεργᾶσθαι, διὰ τῆς συμφύτου θερμότητος ξηρότερον ὂν τῆς χαλκίτεως, εἰκότως δὲ καὶ δυστηκτότερόν ἐστιν.

Περὶ μολυβδαίνης.

Μολύβδαινα, λιθαργύρῳ παραπλησίαν ἔχει δύναμιν, ἀποκεχωρηκυῖα βραχύ τι τῆς μέσης κράσεως ἐπὶ τὸ ψυχρότερον, ἀλλ᾽ οὐδὲ ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως, ἔστι δ᾽ ἄμφω τὰ φάρμακα τηκτά, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ λίθοι καὶ ἡ καδμεία, καὶ ἡ ψάμμος ἄτηκτα. ταχίστη δ᾽ αὐτῶν ἡ τῆξις γίνεται, προσλαβόντος ὄξους τοῦ ἐλαίου. τήκεται γε μὴν καὶ εἰ ὕδωρ μίξας, ἐπιπλεῖστον ἑψήσαις. ὥσπερ δ᾽ ἐν Κύπρῳ τὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ῥύαξι γεννωμένην καδμείαν ἔλαβον οὖσαν, ὡς ἔφην, εἶδός τι λίθου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μολύβδαιναν ἐρριμμένην παμπόλλοις ἅμα τοῖς ἄλλοις λίθοις ἐθεασάμην κατὰ τὴν εἰς Ἐργαστήρια φέρουσαν ὁδὸν ἀπὸ Περγάμου. καλεῖται δ᾽ Ἐργαστήρια κώμη τις ἐν ᾗ καὶ μέταλλα ἐστὶ μεταξὺ Περγάμου καὶ Κυζίκου, σταδίους ἀπέχουσα Περγάμου τετρακοσίους τεσσαράκοντα.

Περὶ μολύβδου.

Μόλυβδος δυνάμεως ἐστὶ ψυκτικῆς. ἔχει γὰρ οὐ μόνον ὑγρὰν οὐσίαν πολλὴν ὑπὸ ψύξεως πεπηγυῖαν, ἀλλὰ καὶ ἀερώδη, τῆς γεώδους ὀλίγης μετέχων. ὅτι μὲν οὖν ὑγρὰν οὐσίαν ἔχει πλείστην ὑπὸ ψύξεως πεπηγυῖαν, ἡ γινομένη διὰ ταχέων, ἐπειδὰν ὁμιλήσῃ πυρὶ χύσις τε καὶ ῥύσις, αὐτῷ γινέσθω σοι τεκμήριον. ὅτι δὲ καὶ ἀερώδη, σημεῖον τοῦτο δ᾽ ἐστὶν μόλυβδος μόνος, ὧν ἴσμεν αὐξάνεσθαι καὶ ὄγκῳ καὶ σταθμῷ κατατεθειμένος ἐν οἴκοις καταγείοις ἀέρα θολερὸν ἔχουσιν, ὡς εὐρῶτος πληροῦσθαι ταχέως τὰ κατ᾽ αὐτοὺς κείμενα. καὶ οἱ τοὺς πόδας δὲ τῶν ἀνδριάντων συνδοῦντες τοῖς λίθοις μόλυβδοι πολλάκις ὤφθησαν ηὐξημένοι. καί τινες εἰς τοσοῦτον ἤρθησαν ὄγκον, ὡς ἀποκεκρεμάννυσθαι τῶν λίθων ὁμοίως κρυστάλλῳ. ταῦτα μὲν οὖν πιθανὰ πρὸ τῆς πείρας γνωρίσματα τῆς ὑγρότητός τε καὶ ψύξεως αὐτοῦ. τὰ δ᾽ ἐπιστημονικά τε καὶ βέβαια, διὰ τῆς πείρας γινώσκεται. θυΐαν γοῦν σκευάσας ἐκ μολύβδου μετὰ δοίδυκος μολυβδίνου βαλὼν εἰς αὐτὴν ὅ,τι ἂν ἐθέλοις ὑγρόν, εἰ τρίβοις ὡς ἀνεῖναι χυλόν τινα τόν τε δοίδυκα, καὶ τὸν μόλυβδον, τὸ γενόμενον δὴ ἀμφοῖν εὑρήσεις πολὺ ψυχρότερον τὴν δύναμιν, ἢ τὸ ὑγρὸν ἐτύγχανεν ὄν. ἔξεστι δ᾽ ἐμβάλλειν σοι καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον λεπτὸν ὑδατώδη, καὶ ἔλαιον, καὶ πᾶν ὁτιοῦν τοιοῦτον. εἰ δὲ καὶ μᾶλλον βούλοιο τὸν χυλὸν ἐμψυκτικὸν ποιῆσαι, τὸ ἔλαιον ὀμφάκινον, ἢ ῥόδινον, ἢ μήλινον, ἢ μύρσινον ἔστω. τῷ δὲ γεννωμένῳ χυλῷ χρώμενος, εἴς τε τὰς ἐν ἕδρᾳ μεθ᾽ ἑλκῶν, ἢ στολίδων ἀνεχομένας φλεγμονάς, εἴς τε τὰς ἐν αἰδοίοις, καὶ ὄρχεσιν, καὶ τιτθοῖς, ἄριστον ἕξεις φάρμακον. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων ῥευμάτων ἀρχομένων, ὅσα τε βουβῶσιν, ἢ ποσίν, ἢ τοῖς ἄλλοις ἄρθροις ἐγκατασκήπτει. καὶ μέντοι καὶ τοῖς ἕλκεσι τοῖς κακοήθεσιν, ὡς καὶ πρὸς τὰ καρκινώδη χρώμενος αὐτῷ, θαυμάσεις τὸ φάρμακον. εἰ δὲ βούλει διὰ ταχέων πλεῖστον ἀθροῖσαι τοῦ μολύβδου χυλὸν ἐν ἡλίῳ θέρους τρίβειν, ἢ ὁπόσον ἀεὶ θερμῷ γεγονότι. πολύχρηστον δ᾽ ἔσται σοι τὸ φάρμακον εἰ καὶ τῶν ψυκτικῶν χυλῶν ἐμβαλὼν τρίβοις, οἷον ἀειζώου, κοτυληδόνος. καὶ σέρεως, καὶ θριδακίνης, καὶ χονδρίλλης, καὶ ψυλλίου, καὶ ὄμφακος, καὶ ἀνδράχνης. ὅσα δὲ τούτων οὐ μεθίησι ῥᾳδίως χυλὸν ὥσπερ καὶ ἡ ἀνδράχνη, μιγνύειν αὐτοῖς τινὰ τῶν ἄλλων ὑγρῶν, οἷος καὶ ὁ τῆς ὄμφακός ἐστιν, ὃς καὶ αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν ἐμβαλλόμενος τῇ προειρημένῃ θυΐᾳ κάλλιστον ἐμψυκτικὸν ἐργάζεται φάρμακον. ἀλλὰ καὶ πλατυνθεὶς ὁ μόλυβδος ἄνευ τῶν ἄλλων τινός, αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν μόνος ὑποστόρεσμα γίνεται ταῖς ψόαις τῶν ἀσκούντων ἀθλητῶν, ὅταν ὀνειρώττωσιν φανερῶς ἐμψύχων αὐτάς. καί που λεπὶς ἐκ μολύβδου λεπτὴ γενομένη καλῶς ἐπιδεθεῖσα τοῖς γαγγλίοις,

τελέως ἠφάνισεν αὐτό. καλῶς δ' ἐπιλύσει πᾶς ὁ μεμαθηκὼς ὑφ' Ἱπποκράτους κατὰ τὸ σίνος ἐρείδειν μᾶλλον, ἢ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐδὲν οὖν θαυμαστόν ἐστιν οὐδὲ τὸν κεκαυμένον μόλυβδον, ὅταν πλυθῇ ψυκτικῆς γίνεσθαι δυνάμεως, πρὸ τοῦ πλυθῆναι δὲ μικτῆς ἐστιν δηλονότι. καὶ τοῦτο μὲν οὖν αὐτὸ τὸ φάρμακον ὁ κεκαυμένος μόλυβδος, ἀγαθόν ἐστιν πρὸς τὰ κακοηθευόμενα τῶν ἑλκῶν. ὅταν δὲ πλυθῇ, πολὺ μᾶλλον εἴς τε πλήρωσιν αὐτῶν καὶ συνούλωσιν ἄριστον γίνεται φάρμακον. ἁρμόττει δὲ καὶ τοῖς χειρωνείοις καλουμένοις, καὶ καρκινώδεσιν ἅπασιν αὐτός τε καθ' ἑαυτόν, καὶ ταῖς τῶν ἀπουλωτικῶν φαρμάκων μιγνυμένων, οἷόν ἐστι καὶ τὸ διὰ τῆς καδμείας. χρὴ δὲ λύειν μὲν ἐν ἀρχῇ, εἰ πολὺς ὁ ἰχὼρ εἴη καθ' ἑκάστην ἡμέραν. εἰ δὲ μὴ, διὰ τρίτης, ἢ καὶ διὰ τετάρτης. ἐπικείσθω δὲ ἔξωθεν ἐξ ὑδατώδους ψυχροῦ σπόγγος, ὃς ὅταν ξηραίνηται, βρεχέσθω. ταῦτα μὲν οὖν ἐπιπλέον ἢ κατὰ τὴν προκειμένην πραγματείαν εἴρηται, διὰ τὴν οἰκειότητα τοῦ λόγου παραχθέντος μοι. καιρὸς δ' ἤδη πρὸς τὰ συνεχῆ μεταβῆναι.

Περὶ ὀστράκου.

Ὄστρακον ξηραντικῆς τ' ἐστὶ καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως, μάλιστα δὲ τὸ ἐκ τῶν κλιβάνων τῶν κατωπτημένων. διὸ καὶ τῶν ἐμπλάστρων, ἣν ὀνομάζουσιν ἡφαιστιάδα διὰ τούτου σκευαζομένου, κάλλιστον ἐπουλωτικὸν γίνεται φάρμακον.

Περὶ πομφόλυγος καὶ σποδίου.

Πομφόλυξ γίνεται μὲν καὶ κατὰ τὴν τοῦ χαλκοῦ καμινείαν ὥσπερ καὶ ἡ καδμεία. γίνεται δὲ καὶ αὐτῆς τῆς καδμείας καμινευομένης κατά τε τὴν Κύπρον. ἐπειδὴ τὴν παρασκευὴν οὐκ εἶχεν εἰς τὴν τοῦ χαλκοῦ καμινείαν ὁ ἐπίτροπος, ἐκέλευσεν ἐξ αὐτῆς τῆς καδμείας σκευασθῆναι παρόντι καὶ θεωμένῳ πομφόλυγα, κατὰ σμικρὰ θραύματα τῆς καδμείας ἐπιβαλλομένης τῷ πυρὶ, προσκειμένῳ αὐτῷ δηλονότι χαλκευτικῆς φύσεως. ὄροφος δ' ἦν τις στεγανὸς ὑποδεχόμενος τὸν ἀναφερόμενον αἴθαλον καμινευομένης τῆς καδμείας, ὃν ἀθροίσας, ἔχον πομφόλυγα. τὸ δ' ἀντικαταφερόμενον κάτω, καὶ πῖπτον ἐπὶ τοὔδαφος, ἡ καλουμένη σποδός ἐστι, πλείων ἀθροιζομένη κατὰ τὰς τοῦ χαλκοῦ καμινείας. ἔνιοι δὲ σπόδιον οὐδὲ τοῦτο ὀρθῶς αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ᾧ δοκεῖ παραπλησίαν δύναμιν ἔχειν τὸ καλούμενον ἀντισπόδιον. ἐγὼ δ' οὐδέ ποτε ἐχρησάμην αὐτῷ, διὰ τὸ δαψιλῆ ἔχειν ἀεὶ πομφόλυγα. ταύτην γὰρ ἔχων τίς οὐδ' ἂν τῷ σποδίῳ χρήσαιτο, μήτοι γε τῷ ἀντισποδίῳ. φάρμακον δ' ἐστὶν ὁ πομφόλυξ εἰ πλυθείη, σχεδὸν ἁπάντων ὅσα ξηραίνειν ἀδήκτως πέφυκε προφερέστατον, ὅθεν εἴς τε τὰ καρκινώδη τῶν ἑλκῶν ἐστιν ἐπιτήδειος, καὶ τἄλλα τὰ κακοήθη πάντα. μίγνυται τοιγαροῦν εἴς τε τὰ πρὸς κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ῥεύματα συντιθέμενα κολλύρια. καὶ ὅσα φλυκταίνας τὰς ἐν αὐτοῖς, ἢ ἕλκη θεραπεύει, καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὴν ἕδραν τε καὶ αἰδοῖον ἕλκη. καὶ κάλλιστόν ἐστι φάρμακον ἀδήκτως, ὡς ἔφην, ξηραῖνον, ἀλλ' οὐ τῆς προκειμένης πραγματείας τὸ χρονίζειν ἐν τούτοις.

Περὶ σανδαράκης.

Σανδαράκη καυστικῆς ἐστι δυνάμεως ὥσπερ τὸ ἀρσενικὸν ὀνομαζόμενον. εἰκότως οὖν εἴς τε τὰς διαφορητικὰς δυνάμεις αὐτὴν μιγνύουσιν καὶ τὰς ῥυπτικάς.

Περὶ σάνδικος.

Σάνδιξ ὁποίας ἐστὶν δυνάμεως, ἐν τῷ περὶ ψιμμυθίου λόγῳ ῥηθήσεται.

Περὶ σκωρίας.

Σκωρία πᾶσα ξηραντικὸν ἱκανῶς ἐστι φάρμακον, ἡ δὲ τοῦ σιδήρου μάλιστα. καὶ λειοτάτην γε ποιῶν αὐτὴν ἐν ὄξει δριμυτάτῳ, καὶ μετὰ τοῦθ' ἑψῶν, εἴς τε τὰ πυορροοῦντα τῶν ὤτων χρονίως χρῶμαι φαρμάκῳ ξηραντικωτάτῳ, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας σκευαζόμενον αὐτὸ, καὶ ἀπιστεῖν αὐτῷ πρὸ τῆς πείρας, εἰ ἀναδέχεσθαι δύναται τὰ ὦτα τοιούτου φαρμάκου. τὴν δὲ τοῦ ἀργυρίου σκωρίαν ἰδίως προσαγορεύουσιν ἕλκυσμα, καὶ μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις τισὶ ξηραντικῆς δηλονότι δυνάμεως οὖσιν.

Περὶ στίμμεως.

Στίμμι πρὸς τῇ δυνάμει τῇ ξηραντικῇ καὶ στύψιν ἔχει τὸ φάρμακον τοῦτο, διὸ καὶ τοῖς ὀφθαλμικοῖς φαρμάκοις μίγνυται, τοῖς τ' ἀναπλαττομένοις εἰς τὰ καλούμενα κολλύρια καὶ τοῖς ξηροῖς, ἃ δὴ ξηρὰ κολλύρια προσαγορεύουσιν.

Περὶ στυπτηρίας σχιστῆς καὶ στρογγύλης καὶ ὑγρᾶς.

Στυπτηρία τοῦτο τοῦ φαρμάκου καὶ τοὔνομα παρωνόμασται τῇ στύψει, σφοδροτάτην γὰρ αὐτὴν ἔχει παχυμεροῦς δ' ὄντος αὐτοῦ, λεπτομερεστέρα πασῶν ἐστιν τῶν ἄλλων στυπτηριῶν ἡ σχιστὴ καλουμένη. μετ' αὐτὴν δ' ἡ στρογγύλη, καὶ ἀστραγαλωτή. παχυμερὴς δ' ἱκανῶς ἥ θ' ὑγρὰ καὶ ἡ πλακίτης τε καὶ ἡ πλινθίτης ὀνομαζομένη.

Περὶ τιτάνου.

Τίτανος, ἡ μὲν ἄσβεστος καίει σφοδρῶς ὡς ἐσχάραν ποιεῖν. ἡ σβεσθεῖσα δὲ, παραχρῆμα μὲν ἐσχαροῖ καὶ αὐτή. μεθ' ἡμέραν δὲ μίαν ἢ δευτέραν, ἧττον καίει, καὶ ἧττον ἐσχαροῖ, μετὰ δὲ χρόνον, οὐδ' ὅλως ἐσχάρας ἐργάζεται. θερμαίνει δ' ἔτι καὶ διατήκει τὰς σάρκας. εἰ δὲ πλυθείη, τὴν μὲν δῆξιν ἐναποτίθεται τῷ ὕδατι, καὶ ποιεῖ τὴν καλουμένην κονίαν, αὐτὴ δ' ἀδήκτως ξηραίνει. καὶ εἰ δίς γε ἢ τρίς, ἢ πλεονάκις πλυθείη, τελέως ἄδηκτος γίγνεται, καὶ ξηραίνει γενναίως ἄνευ δήξεως.

Περὶ ὑδραργύρου.

Ὑδράργυρος οὐκ ἔστι τῶν αὐτοφυῶν φαρμάκων, ἀλλὰ τῶν σκευαζομένων, ὥσπερ ψιμμύθιόν τε καὶ ὁ ἰὸς, καὶ ψωρικὸν, καὶ λιθάργυρος. ἔχω δ' αὐτῆς οὐδεμίαν πεῖραν, οὔτ' ὡς ἀναιρούσης εἰ καταποθείη, οὔτ' ἔξωθεν ἐπιτιθεμένης.

Περὶ φύκους.

Φύκος ὁποίας ἐστὶν δυνάμεως, ἐν τῷ περὶ ψιμμυθίου λόγῳ ῥηθήσεται.

Περὶ χαλκάνθου

Χάλκανθος ἱστόρηταί μοι καὶ περὶ χαλκάνθου κατὰ τύχην εἰς χαλκῖτιν μεταβάλλοντι. ἐκόμισα γὰρ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐκ τῆς Κύπρου πάμπολυ. τὸ δ' ἔξωθεν αὐτοῦ πᾶν ὡς μετὰ ἔτη σχεδὸν κʹ χαλκῖτις ἐγεγόνει, τοῦ ἔνδον ὄντος ἔτι χαλκάνθου. διὸ καὶ φυλάττω μέχρι νῦν ἔτι τὸ μεταβάλλον οὕτως ἐπιτηρῶν, ὅπως ἄχρι τοῦ βάθους ἡ μεταβολὴ προσέρχεται

ἔρχεται καθ' ἕκαστον ἔτος, ὥσπερ τὴν χαλκῖτιν εἰς τὸ μίσυ, ὡς προείρηται. θαυμάσαι δ' ἐστὶν ἐπὶ τοῦ φαρμάκου τούτου πῶς ἰσχυροτάτῃ στύψει μέμικται θερμότης οὐκ ἀγεννής. δῆλον οὖν ὅτι ταριχεῦσαι μάλιστα πάντων δύναται τὰς ὑγρὰς σάρκας, ἐκδαπανῶν μὲν τῇ θερμότητι τὴν ὑγρότητα, τῇ στύψει δὲ συνάγον καὶ πιλοῦν τὴν οὐσίαν. ἐν τούτῳ γάρ τοι τῷ ἔργῳ προσεκθλίβει μέν τι καὶ αὐτῆς τῆς ὑγρότητος, σφίγγει δὲ καὶ ξηραίνει καὶ συνάγει πρὸς ἑαυτὴν ὅλης τῆς σαρκὸς τὴν οὐσίαν. ἐν δ' οὖν τῇ Κύπρῳ, καθ' ὃν ἐγὼ καιρὸν ἐγενόμην ἐν αὐτῇ, τὸ φάρμακον τοῦτο τόνδε τὸν τρόπον ἐθεασάμην ἀθροιζόμενον. οἶκος ἦν μέγας μὲν, οὐ μὴν ὑψηλός γε προκείμενος τῆς εἰς τὸ μέταλλον εἰσόδου. καὶ τούτου τοῦ οἴκου κατὰ τὸν ἀριστερὸν τοῖχον, ὅστις ἦν τοῖς εἰσιοῦσιν κατὰ χεῖρα δεξιὰν, ἐξεκεκόλαπτο διῶρυξ εἰς τὸν συνεχῆ λόφον, εὖρος μὲν ὡς ψαύειν ἀλλήλων τρεῖς ἄνδρας, ὕψος δὲ ὡς τὸν μακρότατον ἄνθρωπον ὀρθὸν δύνασθαι βαδίζειν. ἡ δὲ διῶρυξ αὕτη κατάντης μὲν οὐ μὴν ὀξεῖα γε καὶ κρημνώδης. ἐπὶ τῷ τέλει δ' αὐτῆς οὔσης ὡς σταδιαίας λάκκος ὕδατος, χλωροῦ τε καὶ παχέος χλιαροῦ μεστὸς ἦν. ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ καταβάσει θερμασία παραπλησία τῇ κατὰ τοὺς πρώτους οἴκους τῶν βαλανείων, οὓς εἰώθασιν προμαλακτήρια καλεῖν. τὸ δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀθροιζόμενον ὕδωρ, πλῆθος ἦν ἀμφορέων ῥωμαϊκῶν ὡς ὀκτὼ, κατὰ σταγόνας μικρὰς ἐν ταῖς τέτταρσιν καὶ εἴκοσιν ὥραις ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ἐκ τοῦ διατετρημένου λόφου καταφερόμενον. ἀναφέροντες οὖν τὸ ὕδωρ τοῦτο πεδῆταί τινες, ἐνέβαλον πυέλοις τετραγώνοις κατὰ τὸν προκείμενον οἶκον, ἐκ κεραμίων γεγονυίαις, ἐν αἷς πηγνύμενος ἡμέραις ὀλίγαις, ἐγίνετο χάλκανθος. ἐμοὶ δ' ὁπότε κατέβην ἐπὶ τὸ πέρας τοῦ ὀρύγματος, ἔνθα τὸ χλιαρόν τε καὶ χλωρὸν ὕδωρ ἠθροίζετο, καὶ ἡ ὀσμὴ τοῦ ἀέρος ἐφαίνετο πνιγώδης, καὶ δύσφορος ὄζουσα χαλκίτεώς τε καὶ ἰοῦ. τοιαύτην δ' εἶχε ποιότητα, καὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ γευόμενον. ταῦτ' ἄρα καὶ γυμνοὶ, καὶ μετὰ σπουδῆς τοὺς ἀμφορέας ἀνεκόμιζον οἱ πεδῆται, καὶ πλείω χρόνον οὐχ ὑπομένοντες ἐνδιατρίβειν, ἀλλὰ ταχέως ἀνέτρεχον ἑκατέρωθεν ἐν τοῖς τοίχοις τοῦ ὀρύγματος λύχνων καιομένων ἐκ συμμέτρου διαστήματος, οἳ πάνυ οὐδ' αὐτοὶ χρόνον ἐξήρκουν μακρὸν, ἀλλ' ἐσβέννυντο τάχιστα. τὸ δ' οὖν ὄρυγμα τοῦτο κατὰ βραχὺ διωρύχθαι παρ' αὐτῶν, ἤκουον σὺν ἔτεσι πολλοῖς. τοῦτο γὰρ ἔφασαν, ὃ νῦν ὁρᾷς ἀπὸ τοῦ λόφου καταφερόμενον εἰς τὸν λάκκον ὕδωρ χλωρὸν, ἔλαττον εἴωθεν αὐτοῦ γίγνεσθαι κατὰ βραχὺ, κἄπειδὰν ἐγγὺς ᾖ τοῦ παύσασθαι πάλιν ὑπορύττουσιν οἱ πεδῆται τὸ συνεχὲς τοῦ λόφου, καί ποτε πρόσθεν ἔπεσεν ἀθρόως τὸ διορυττόμενον, ὡς ἀποκτεῖναι μὲν πάντας αὐτοὺς, ὅλην δὲ διαφθεῖραι τὴν ὁδόν. ὅταν οὖν τοῦτο γένηται, πάλιν ἄλλην ὀπὴν ποιησάμενοι διορύττουσιν, ἄχρις ἂν ὑπακούσῃ τὸ ὕδωρ. ταῦτά σοι περὶ χαλκάνθου λέγειν εἶχον, ἴσως μὲν οὖν οὐκ ἀναγκαῖα, γινώσκεσθαι μέντοι μᾶλλον ἢ ἀγνοεῖσθαι βελτίω. μέμνησο δ' ὅτι κατὰ τὴν ἀριστερὰν εἰσιόντων χεῖρα τὸ τοῦ σώρεως, καὶ χαλκίτεως, καὶ μίσυος ἔφην ἑωρᾶσθαί μοι μέταλλον, ὥστ' ἐκ τούτων ἐπινοῆσαί μοι δύνασθαι τὸ διηθούμενον ὕδωρ ὄμβριον ἐν τῷ λόφῳ, περικλύζειν τε καὶ περιπλύνειν ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν, ἐξ ἧς αὐτοφυῶς μὲν ἐγένετο τὸ σῶρυ, καὶ μίσυ, καὶ χαλκῖτις, καμινευόμενος δὲ χαλκὸς, καὶ καδμεία, καὶ πομφόλυξ, καὶ σπόδιον, καὶ διφρυγές.

Περὶ χαλκίτεως.

Χαλκῖτις, εἴρηται περὶ αὐτῆς ἐν τῷ περὶ μίσυος λόγῳ, νῦν οὖν ἀρκέσει τοσοῦτον εἰπεῖν, ὡς μεμιγμένας ἔχει τήν τε στυπτικὴν καὶ δριμεῖαν δύναμιν, ἐπικρατεῖ δ' ἡ δριμεῖα σφοδρά τις οὖσα μέχρι τοῦ καίειν τε τὴν σάρκα, καὶ μέντοι καλουμένην ἐσχάραν ἐργάζεσθαι. καυθὲν δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο, δάκνει μὲν ἧττον, ξηραίνει δ' οὐχ ἧττον, ἀποτίθεται δὲ καὶ τῆς στύψεως οὐκ ὀλίγον, ὥστε ταύτῃ κρείττων ἐστὶν ἡ κεκαυμένη χαλκῖτις τῆς ἀκαύστου, λεπτομερεστέρα μὲν ὥσπερ καὶ τἆλλα τὰ κεκαυμένα γιγνόμενα, δριμύτητα δ' οὐ προσλαμβάνουσα καθάπερ ἄλλα πολλά. μεμάθηκας δὲ καὶ ὅτι πάντα τὰ κεκαυμένα πλυνόμενα, μετριώτερά τε καὶ ἀδηκτότερα γίγνεται.

Περὶ χαλκοῦ κεκαυμένου.

Χαλκὸς κεκαυμένος, ἔχει μέν τι καὶ δριμὺ, καὶ στύψεως δὲ μετέχει, καὶ διὰ τοῦτο εἰ πλυθείη, κάλλιστον ἐστὶ φάρμακον εἰς συνούλωσιν ἑλκῶν, ἐργάζεσθαι δὲ τοῦτο δύναται, καὶ πρὶν πλυθῆναι, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν σκληροτέρων σαρκῶν. ταῖς δ' ἁπαλαῖς ὁ πεπλυμένος χρησιμώτερος.

Περὶ χαλκοῦ ἄνθους.

Χαλκοῦ ἄνθος λεπτομερεστέρας ἐστὶ τοῦτο δυνάμεως, τοῦ τε κεκαυμένου χαλκοῦ, καὶ τῆς λεπίδος. εἰκότως οὖν δι' αὐτοῦ σκευάζοντες κολλύρια, ῥύπτουσί τε καὶ ἀφαιροῦσι τῶν βλεφάρων τὰς μεγάλας τραχύτητας, ἃς συκώσεις ὀνομάζουσιν.

Περὶ χρυσοκόλλης.

Χρυσοκόλλα, καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐκ τῶν τηκόντων σάρκας ἐστὶν, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε δάκνει, διαφορητική τε μὴν ἱκανῶς ἐστι καὶ ξηραντική. ἔνιοι μὲν οὖν τὸ μεταλλευόμενον μόνον οὕτως ὀνομάζουσιν, ἔνιοι δὲ τὸ σκευαζόμενον ἐν θυίᾳ χαλκῇ, καὶ δοίδυκι χαλκῷ δι' οὔρου παιδὸς, ὅπερ ἔνιοι κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν ἰῶν ἀριθμοῦσιν. ἄμεινον δὲ θέρους αὐτὸ σκευάζειν, ἢ πάντως γε ἐν ἀέρι θερμῷ, τρίβοντας τὸ οὖρον ἐν τῇ θυίᾳ. κάλλιον δὲ ἐρυθρὸν εἶναι τὸν χαλκὸν ἐξ οὗ κατασκευάζεις αὐτήν τε τὴν θυίαν, καὶ τὸν δοίδυκα. πλέον γὰρ ἀποτρίβεται περιαγομένου τοῦ δοίδυκος, ὅταν ἁπαλώτερος ὁ χαλκὸς ᾖ. τοῦτο τὸ φάρμακον ἐπιτηδειότατόν ἐστι κακοήθεσιν ἕλκεσιν αὐτό τε καθ' ἑαυτὸ καὶ μεμιγμένον ἑτέροις, ὡς ἐν τοῖς περὶ συνθέσεως φαρμάκων εἰρήσεται. νυνὶ δὲ ἀρκεῖ τό γε γινώσκειν, ὡς τὸ μεταλλευτὸν τῆς χρυσοκόλλης ὅσον τι μᾶλλον ξηραίνει, ἧττον δάκνει, τοσοῦτον αὐτῆς ὑπερέχει τῇ λεπτομερείᾳ. καὶ αὐτὴν μέντοι αὐτὴν χρυσοκόλλαν ἐκείνην καύσας, πολὺ λεπτομερεστέραν ἐργάσῃ.

Περὶ ψιμμυθίου.

Ψιμμύθιον, καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον μαρτυρεῖ τῇ προειρημένῃ περὶ τούτου δυνάμει. ὑπὸ γοῦν ὄξους δριμέος αὐτὸ διαλυόμενον γενόμενον ὅμως, οὔτε δριμὺ, οὔτε δακνῶδές ἐστιν, οὔτε διαφορητικὸν, ἀλλ' ἐμπλαστικόν τε καὶ ἐμψυκτικὸν, ἐναντιωτάτης ὂν ἰῷ δυνάμεως, καίτοι κἀκεῖνος ὄξους διαλύοντος τὸν χαλκὸν γίγνεται. καιόμενον δὲ ψιμμύθιον, εἰς τὴν καλουμένην σάνδυκα μεταβαλὸν λεπτομερέστερόν γε αὐτὸ φάρμακον, οὐ μὴν ἤδη γέ πω θερμαῖνον.

Περὶ φύκου.

Τὸ δέ γε φῦκος τὴν ψύξιν τοῦ ψιμμυθίου φυλάττον, λεπτομέρειαν προσείληφε, ὡς δύνασθαι διὰ αὐτὴν εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τῶν ὁμιλούντων σωμάτων τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

Περὶ ψωρικοῦ.

Ψωρικὸν λιθαργύρου μιγνυμένης, διπλασίας χαλκίτεως γίνεται τὸ φάρμακον, ὄξει μὲν πρῶτα δριμυτάτῳ λειωθέντων ἀμφοῖν, εἶτ' εἰς κεραμεᾶν χύτραν ἐμβληθέντων, ἣν καταχώσας ἡμέρας μ΄ μέσου θέρους ἐν κοπρίᾳ. τοῦτο τὸ φάρμακον ξηραντικόν τε ἅμα καὶ ἀδηκτότερον γίνεται χαλκίτεως, καὶ δηλονότι καὶ λεπτομερέστερον.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ί.

Οὐδὲν αὐτῶν νῦν λεχθησομένων τοῖς ἀγνοοῦσι τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς πραγματείας ἐν τοῖς πρώτοις ἑπτὰ βιβλίοις εἰρημένα, μεγάλην ὠφέλειαν οἴσει, τινὰ δ' ἴσως καὶ βλάψει τὸν χρησάμενον τοῖς ἐν αὐτῷ γεγραμμένοις φαρμάκοις οὐκ ἔχοντι μέθοδον. ὡς οὖν ἐκεῖνα μεμαθηκότι σοι διαλέξομαι, τὸ κεφάλαιον ἀναμνήσας ὅλης τῆς πραγματείας. ἐδείχθη τὰ φάρμακα διὰ τὰς δραστικὰς ὀνομαζομένας ποιότητας ἐνεργοῦντα θερμότητα, καὶ ψυχρότητα, καὶ ξηρότητα, καὶ ὑγρότητα, τῇ δὲ τούτων κράσει στρυφνά, καὶ αὐστηρά, καὶ ἁλμυρά, καὶ ἁλυκά, καὶ πικρά, καὶ δριμέα, καὶ γλυκέα γιγνόμενα, καὶ τὰ μὲν ῥυπτικά, τὰ δὲ ἀποκρουστικά, τὰ δὲ ἑλκτικά, τὰ δὲ μαλακτικά, τὰ δὲ καυστικά, τὰ δὲ σηπτικά, τὰ δὲ ἐσχαρωτικά, καὶ πρός γε τούτοις ἔτι κατ' ἄλλας ἰδιωτέρας ἐνεργείας σαρκωτικά τε καὶ συνουλωτικὰ καὶ κολλητικὰ συνείγγων, ἢ ἑλκῶν, ἢ καθαιρετικὰ τῶν ὑπεραυξανομένων σαρκῶν. ἐδείχθη δὲ καὶ ὡς ἡ καθόλου δύναμις ἐκ πείρας μιᾶς ἐνδεικτικῶς εὑρίσκοιτο, καὶ οὐ τῆς τυχούσης γε πείρας, ἀλλὰ μετὰ τῶν εἰρημένων διορισμῶν γιγνομένης. εὑρεθείσης δ' ἅπαξ τῆς καθόλου δυνάμεως, οὐδεμιᾶς ἔτι πείρας εἶναι χρείαν, εἴς γε τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας, ὅτι μὴ πρὸς βεβαίωσιν μόνην ὧν ὁ λόγος εὗρεν. οὕτως οὖν καὶ νῦν ποιησαίμεθα τὴν κρίσιν τῆς προκειμένης ὕλης, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν ζώων. ἐν μὲν γὰρ τοῖς μετὰ τὸ πέμπτον ἐφεξῆς τρισὶ βιβλίοις, ἕκτῳ καὶ ἑβδόμῳ καὶ ὀγδόῳ, τὴν περὶ τὰ φυτὰ διήλθομεν ὕλην, οὐ πᾶσαν δηλονότι τὴν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἀλλ' ὅσης ἡμεῖς ἔχομεν πεῖραν. ἐν δὲ τῷ πρὸ τούτου τῆς δι' ὅλης πραγματείας ἐνάτῳ, τὴν περὶ τὰ γεώδη τε καὶ λιθώδη σώματα, λείπεται δ' ἡμῖν ἔτι τὴν περὶ τὰ ζῶα διελθεῖν ὕλην, εἴτ' ἔτι τῶν ἐν θαλάττῃ, καὶ λίμναις, ἢ ὅλως ἐν ὕδατι γεννωμένων ἐστὶν ὑπόλοιπον, ἃ μήτε φυτὰ μήτε γῆ, μήτε λίθος ἐστί, μήτε ζῶον. ὀλίγιστα δὲ τὰ τοιαῦτα παντάπασιν ἐστί, καί γε γράψεται τελευταῖα, μετὰ τὸ διελθεῖν ἡμᾶς τὰ κατὰ τὰ σώματα τῶν ζώων. ἔσται δὲ καὶ τούτων ἡ τάξις τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν τῶν πρώτων γραμμάτων τάξιν ἐν ταῖς προσηγορίαις αὐτῶν. ὥσπερ δ' ἐν τῇ τῶν φυτῶν ὕλῃ καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων χυμῶν τὸν λόγον ἐποιησάμην, οὕτως καὶ νῦν οὐ μόνον τῶν στερεῶν μορίων ἐν τοῖς ζώοις ἡ διδασκαλία τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων, ἔσται φλέγματος, χολῆς, αἵματος, οὔρου, κόπρου, καὶ τῶν ὁμοίων. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις οὐ πολλὰ τῶν κατὰ μέρος ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν γεγραμμέναις ὕλαις ἄγνωστά μοι γέγονεν, ἀλλ' αὐτὸς ἐσπούδασα διὰ τῆς πείρας γνῶναι τὰς δυνάμεις αὐτῶν, εἰ τινος δ' οὐκ ἔγνων οὐδ' ἔγραψα περὶ τούτου τὴν ἀρχήν, οὐκ ἀξιῶν ἄλλοις πιστεύειν, οὐδὲ περὶ ἑνὸς τοιούτου, διὰ τὸ καταμαθεῖν ἐνίους πολλὰ ψευδομένους, ἐπὶ δὲ τῆς νῦν προκειμένης ὕλης, οὐχ οὕτως ἔχει. πάμπολλα ὁμολογῶ μορίων τε καὶ ὑγρῶν ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασι περιεχομένων, ὧν οὐδεμίαν αὐτὸς ἔσχηκα τοιαύτην πεῖραν, ὁποίαν ἔγραψαν τινές, ἔνια μὲν γὰρ αὐτῶν ἀσελγῆ τε ἐστὶ καὶ βδελυρά, τινὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν νόμων ἀπηγορευμένα, περὶ ὧν οὐκ οἶδ' ὅπως ἔγραψεν ὁ Ξενοκράτης, ἄνθρωπος οὐ πάλαι γεγονώς, ἀλλὰ κατὰ τοὺς πάππους ἡμῶν, τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκυίας ἀνθρώπους ἐσθίειν, ἀλλ' ἐκεῖνός γε ὡς αὐτὸς πεπειρασμένας ἀξιοπίστως πάνυ γράφει, τίνα πάθη θεραπεύειν πέφυκεν ἐγκέφαλος ἐσθιόμενος, ἢ σάρκες, ἢ ἧπαρ ἀνθρώπου, τινὰ δὲ τὰ τῆς κεφαλῆς, ἢ κνήμης, ἢ δακτύλων ὀστᾶ, τὰ μὲν καυθέντα, τὰ δ' ἄκαυστα πινόμενα, τίνα δ' αὐτὸ τὸ αἷμα. ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους, ἀλλ' οὐκ ἀσελγῆ γε. πόσις δ' ἱδρῶτός τε καὶ οὔρου, καὶ καταμηνίου γυναικὸς ἀσελγῆ, καὶ βδελυρά, καὶ τούτων οὐδὲν ἧττον ἡ κόπρος, ἣν διαχριομένην τε τοῖς κατὰ τὸ στόμα, καὶ τὴν φάρυγγα μορίοις, εἴς τε τὴν γαστέρα καταπινομένην ἔγραψεν ὁ Ξενοκράτης ὅτι ποτὲ ποιεῖν δύναται. γέγραφε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατὰ τὰ ὦτα ῥύπου καταπινομένου. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ τοῦτον ἂν ὑπομείναιμι καταπιεῖν, ἐφ' ᾧ γε μηδέ ποτε νοσῆσαι. πολὺ δ' αὐτοῦ βδελυρώτερον ἡγοῦμαι τὴν κόπρον εἶναι, καὶ μεῖζόν γε ὄνειδος ἐστὶν ἀνθρώπῳ σωφρονοῦντι κοπροφάγον ἀκούειν, ἢ αἰσχρουργόν, ἢ κίναιδον, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰσχρουργῶν μᾶλλον βδελυττόμεθα τοὺς φοινικίζοντας τῶν λεσβιαζόντων, ᾧ φαίνεταί μοι παραπλήσιόν τι πάσχειν, ὁ καὶ καταμηνίου πίνων. οὔτ' οὖν τούτων ὑπομεῖναι τις ἂν εἰς πεῖραν ἐλθεῖν ἄνθρωπος κατὰ φύσιν ἔχων, οὔθ' ὅσα μετριώτερα μὲν τούτων, ἔτι δ' ἀσελγῆ κόπρῳ καταχρίεσθαί τι τοῦ σώματος μέρος ἕνεκα τοῦ κατ' αὐτὸ πάθους, ἢ ἀνθρώπου σπέρματος. γόνον δὲ αὐτὸ καλεῖν εἴωθεν ὁ Ξενοκράτης, καὶ διορίζεταί γε μετὰ πάσης ἐπιμελείας, τίνα μὲν αὐτὸς ὁ γόνος μόνος ὠφελεῖν πέφυκε καταχριόμενος, τίνα δὲ μετὰ τὴν ὁμιλίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ὅταν ἐκπέσῃ τοῦ γυναικείου κόλπου. μεγάλην γάρ τινα δεῖ γενέσθαι βοηθημάτων πενίαν, ἵνα τις χίμεθλα θεραπεύσῃ ὑπερχύσας ἀνδρὸς σπέρμα μὴ μεῖναν ἔνδον, ἀλλ' ἐκρυὲν τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ. πολὺ μὲν δή, καὶ τὸ τοιοῦτο τῆς ὕλης εἶδος ἐστὶν ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένοις. οὐ γὰρ ἀνθρώπου δηλονότι τινὰ δύναμιν ἔχει πινόμενον οὖρον, ἢ καταπινόμενόν τε καὶ διαχριόμενον τοῖς ἐν τῷ στόματι μέρεσι κόπρος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἑκάστου διηγεῖται, πολὺ δ' ἄλλο τῶν δυσπορίστων, οἷον ὅταν ἐλέφαντος ἢ ἵππου νειλώου μνημονεύῃ. Βασιλικὸν μὲν γὰρ τὸ θηρίον, οὐδὲ εἶδον οὐδέ ποτε, καὶ εἰ ἀληθῆ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτοῦ, κινδυνῶδές ἐστι καὶ τὸ πλησίον ἀφικέσθαι τῷ ζώῳ τούτῳ. παραπλήσια δὲ τῷ Ξενοκράτει, καὶ ἄλλοι τινὲς ἔγραψαν περὶ ζώων, ἐξ ὧν καὶ αὐ-

τὸς ὁ

τος ὁ Ξενοκράτης ἐξεγράψατο τὰ πλεῖστα. πόθεν γὰρ ἂν ηὐπόρησεν τοσούτων τε καὶ τοιούτων πραγμάτων αὐτὸς πειραθῆναι. ὁ γοῦν ἡμέτερος γενόμενος ποτὲ βασιλεὺς Ἄτταλος ἐλάττονα φαίνεται γράφων, καίτοι φιλοτιμώτατα σχὼν περὶ τὴν τῶν τοιούτων πεῖραν. ἐπαινῶν δέ τις ἀτου ϱίσου τὴν αὐτὴν πραγματείαν, ἔδωκέ μοι καὶ αὐτὴν διελθεῖν ὥς γε ἐμοὶ δοκεῖ χωρὶς αὐτοψίας ἰδίας τοῦ γράψαντος αὐτὴν γεγονυῖαν. ἐγὼ τοίνυν οὔτε βασιλίσκων, οὔτε ἐλεφάντων, οὔθ' ἵππων νειλώων, οὔτ' ἄλλου τινὸς, οὗ μὴ πεῖραν αὐτὸς ἔχω, μνημονεύσω. τῶν δὲ καλουμένων φίλτρων, ἀγωγίμων, ὀνειροπομπῶν τε καὶ μισήθρων, αὐτοῖς γὰρ τοῖς ἐκείνων ὀνόμασιν ἐξεπίτηδες χρῶμαι, τὴν ἀρχὴν ἂν οὐδ' εἰ πεῖραν ἱκανὴν εἶχον ἐμνημόνευσα διὰ γραμμάτων, ὥσπερ οὐδὲ τῶν θανασίμων φαρμάκων, ἢ τῶν ὡς αὐτοὶ καλοῦσιν παθοποιῶν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ αὐτῶν, καὶ γελοῖα καταδῆσαι τοὺς ἀντιδίκους, ὡς μηδὲν ἐπὶ τοῦ δικανικοῦ δυνηθῆναι φθέγξασθαι, ἢ ἐκτρῶσαι ποιῆσαι τὴν κύουσαν, ἢ μηδέ ποτε συλλαβεῖν, ὅσα τἆλλα τοιαῦτα. τὰ μὲν γε πλεῖστα εἶναι τούτων ἐστὶ καὶ πρὸς τὴν πεῖραν ἀδύνατα ὑπάρχειν, ἔνια δὲ εἰ καὶ δυνατὰ, βλαβερὰ γοῦν γ' ἐστὶ τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς θαυμάζω κατὰ τίνα τὴν ἔννοιαν ἧκον ἐπὶ τὸ γράφειν αὐτά τινες. ἃ γὰρ καὶ τοῖς ζῶσιν ἀδοξίαν φέρει γνωσθέντα, πῶς ταῦτα μετὰ θάνατον εὐδοξίαν οἴσειν αὐτοῖς ἤλπισαν; εἰ μὲν οὖν βασιλεῖς ὄντες ἐν ἀνθρώποις ἐπὶ θανάτῳ κατακεκριμένοις ἐποιήσαντο τὴν πεῖραν αὐτῶν, οὐδὲν ἔπραξαν δεινόν. ἐπεὶ δ' ἰδιῶται τοιαύτης ἐξουσίας ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ γεγονότες ἐπὶ τὸ γράφειν ἧκον αὐτὰ, δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ πειραθέντες αὐτοὶ γράφουσιν ὑπὲρ ὧν οὐκ ἴσασιν, ἢ εἴπερ ἐπειράθησαν, ἀσεβέστατοι πάντων ἀνθρώπων εἰσὶν ἕνεκα πείρας, ὀλέθρια διδόντες φάρμακα τοῖς οὐδὲν ἠδικηκόσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν. ἰατρὸς γοῦν τις ἑστῶτας ἐπὶ ῥωποπώλοις θεασάμενος δύο, προσεκόμισεν αὐτοῖς μέλι πιπράσκων δῆθεν. οἱ δὲ ἐγεύσαντό τε καὶ περὶ τῆς τιμῆς διελέγοντο, καὶ ὡς ὀλίγον αὐτῶν διδόντων, ὁ μὲν ἀποδύσας ἐχωρίσθη, τῶν δ' ἰατρῶν οὐδέτερος ἐσώθη. τὰ τοιαῦτ' οὖν ἅπαντα τῶν πραξάντων τοὺς γράψαντας οὐχ ἧττον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν, ὅσῳ καὶ μεῖον ἐστὶν ἀδίκημα μόνον τι ποιῆσαι κακὸν, ἢ μετὰ πολλῶν. καὶ τῷ μὲν πράξαντι συναπέθανεν ἡ τῶν κακῶν θεωρημάτων ἐμπειρία, τῶν δὲ γραψάντων πάντων, ἀθάνατος ἐστὶν τοῖς πονηροῖς ὅπλα, τῆς κακουργίας παρασκευάζουσα. λέγωμεν οὖν ἡμεῖς ἤδη περὶ τῶν χρησίμων ἀνθρώποις πραγμάτων ὅσων πεῖραν ἔχομεν.

Περὶ αἵματος.

Αἷμα προσυπακούειν δηλονότι χρὴ τοῦ κατὰ φύσιν ἔχοντος ζώου, τοῦτο γὰρ καὶ ὄντως ἐστὶν αἷμα. τὸ δὲ μελαγχολικὸν, ἢ πικρόχολον, ἢ φλεγματῶδες, ἢ ὀρρῶδες, ἢ σηπεδονῶδες αἷμα μικτόν ἐστιν, ἔκ τε τοῦ κατ' ἀλήθειαν αἵματος, καὶ τοῦ μεμιγμένου χυμοῦ τε καὶ ἰχῶρος αὐτῷ. καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν αἵματος ἐν ἑκάστῳ ζώῳ, τὸ μὲν ὑγρότερον ἐστὶν, τὸ δὲ ξηρότερον, καὶ τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἧττον θερμὸν, ψυχρὸν γὰρ οὐδὲν ἐστὶν αἷμα.

Περὶ ὕειου αἵματος.

Ὕειος μὲν οὖν ὑγρόν ἐστιν καὶ ἧττον θερμὸν, ἀνθρωπείῳ μάλιστα κατὰ τὴν κρᾶσιν ἐοικὸς, εἴπερ γε καὶ σάρκες τῶν ὑῶν ἐοίκασιν ταῖς τῶν ἀνθρώπων. ἴσμεν γοῦν ἤδη πολλοὺς ἁλόντας πανδοκέας τε καὶ μαγείρους ἐν τῷ πιπράσκειν ὡς ὕεια τὰ τῶν ἀνθρώπων κρέα, καίτοι τῶν ἐσθιόντων αὐτὰ διαφορᾶς οὐδεμιᾶς οὐδεὶς ᾐσθάνετο. ἀλλὰ καὶ διηγουμένων τινῶν ἤκουσα πιστῶν ἀνθρώπων, ἐδηδοκέναι μὲν ἔν τινι πανδοχείῳ ζωμὸν δαψιλῆ μετὰ κρεῶν ἡδίστων, ἤδη δὲ ἐμπεπλησμένων, εὑρεῖν ἐν αὐτῷ δακτύλου μέρος τὸ πρόσω κατ' αὐτὸν τὸν ὄνυχα, φοβηθέντες δὲ τοὺς ἐν τῷ πανδοχείῳ μὴ καὶ αὐτοὺς φαγῶσιν ὡς ἐθισμένοι τοῦ πράγματος, αὐτίκα μὲν ἐξελθεῖν, ἐμέσαντες δὲ τὰ ἐδηδεσμένα τῆς ὁδοιπορείας ἔχεσθαι, καὶ μέντοι καὶ φωραθῆναι τοὺς κατὰ τὸ πανδοχεῖον, οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἔφασκεν ἐφ' οἷς ἔσφαττον ἀνθρώπους, ὥστ' εἰκότως ἄν τις ὑπολάβοι, καὶ τὸ αἷμα τῶν ὑῶν ὁμοιότατον εἶναι τῷ τῶν ἀνθρώπων. ἐκ γὰρ τούτου αἵματος ἥ τε πρώτη γένεσις ἐστὶ, καὶ ἡ μετὰ ταῦτα τροφὴ ταῖς σαρξὶν, ὥστε καὶ ὅς τις ἀνθρώπειον αἷμα φησὶν εἶναι πρός τι νόσημα χρήσιμον, ἐν ὑείῳ πρότερον ἐπιδειξάσθω, καὶ εἰ μὴ τὴν αὐτὴν, ἀλλ' ὁμοίαν ἐνέργειαν. εἰ γὰρ καὶ κατά τι τῆς δυνάμεως ἀπολείποιτο ἀνθρωπείου αἵματος, παραπλήσιον γοῦν τι δράσει, δι' οὗ γνωσθέντος ἐλπίσομεν ὑπ' ἀνθρωπείου τελεώτερον ἔσεσθαι τὴν ὠφέλειαν. ὡς ἐάν γε μηδὲ μικρόν τι φαίνηται τῆς ἐπαγγελίας διασῶζον, οὐδ' ἐπ' ἀνθρωπείου λόγον ἔχει πειρᾶσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὅμοια τῶν ὁμοίων εἶναι ποιητικὰ πεπειράμεθα. περιστερᾶς γοῦν αἷμα παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ, σχεδὸν δὲ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν, εἰώθασιν οἱ ἀνατρήσαντες ὀστᾶ κεφαλῆς καταγότα καταχεῖν τῆς παχείας μήνιγγος, εἶτα τίς ἔχων μὲν κατὰ τύχην φάτταν, οὐκ ἔχων δὲ περιστερὰν, ἐχρήσατο τῷ τῆς φάττης αἵματι, καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐσώθη. καὶ ἄλλος δὲ τρυγόνος ἐπ' ἄλλῳ χρησάμενος, οὐδὲν ἔβλαψεν τὸν ἄνθρωπον. τοῖς γὰρ ὁμοίοις ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρῆσθαι παθῶν, μὴ παρόντων τῶν προπεπειρασμένων, ἕν τι τῶν ὁμολογουμένων ἐστὶ, καὶ μαρτυρουμένων ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας, καὶ τὰ τε πλεῖστα τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου κατὰ τοῦτον περαίνεται τὸν τρόπον.

Περὶ αἵματος περιστερᾶς.

Ἐπεὶ δ' ὡς παραδείγματος ἐμνημόνευσα τοῦ τῶν περιστερῶν αἵματος, οὐδὲν ἂν εἴη χεῖρον ἤδη, καὶ τοῦτο προχειρίσασθαι τῷ λόγῳ. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ὑποσφάγματα κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς γινόμενα χρῶνταί τινες αὐτῷ, παραχρῆμα δηλονότι λαμβάνοντες τὸ ἐκρέον τοῦ σφαττομένου ζώου. θερμὸν μὲν γὰρ κατὰ τῶν ὑποσφαγμάτων ἐγχέων αὐτὸ, τὰς κατὰ τὴν ἔκφυσιν τῶν πτερύγων διαιρεῖ φλέβας, ὅπως ἐξαρκέσειεν αὐτὸ τὸ ζῶον εἰς πολλὰς χρήσεις. ἕτερος δὲ τῶν ἁπαλῶν νεοττῶν ἐξαίρων τὰ πτερὰ, μαλακὰ δ' ἐστὶ ταῦτα, καὶ τὰς σύριγγας ὑγροῦ πλήρεις ἔχει, τοῦτ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίβων ἐνέσταξε τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἑτέροις δὲ ἰατροῖς ἀμφισβήτησις ἐγένετο, πότερον νεοττοῦ χρὴ τὸ αἷμα κατὰ τῆς μήνιγγος ἐπιστάξειν, ἢ τελείας περιστερᾶς, καὶ πότερον ἄρρενος ἢ θήλεος. ἐγὼ δ' ἐν Ῥώμῃ μυρίους οἶδα τῶν ἀνατρηθέντων ὀστᾶ κεφαλῆς, οὐδὲν βλαβέντας ἐπὶ τῇ τοῦ ῥοδίνου χρήσει, χωρὶς αἵματος περιστερᾶς, εἶναι δὲ αὐτὸ χρὴ θερμὸν οὕτως ὡς τὸ τῆς περιστερᾶς αἷμα. καὶ ἴσως γε τῷ συμμέτρῳ τῆς κατὰ τὴν θίξιν θερμασίας ὠφέλιμόν ἐστιν, οὐκ ἐξαιρέτῳ τινὶ καὶ ἀγνώστῳ δυνάμει. συνυπάρχει δ' αὐτῷ καὶ ἡ κατὰ τὴν δύναμιν εὐκρασία, ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ γὰρ καὶ τὸ ῥόδινον ἔχει ταύτην μετὰ τοῦ καὶ στύψεως βραχείας μετέχειν, ὥστε οὐδὲν ἕξεις μεῖζον ἐπί γε κεφαλῆς ἀνατρηθείσης ῥοδίνου

καλῶ χρώμενος. ἐδήλωσα δ' ἔμπροσθεν, ὅπως ἐσκευάσθαι χρὴ τὸ ἀμέμπτον ῥόδινον. ἔστι δὲ καὶ τῶν ὑποσφαγμάτων ἰατικὰ κολλύρια πάμπολλα, καὶ μάλιστα τὴν σμύρναν ἔχοντα πολλὴν, ὁποῖον καὶ τὸ Δαμοκράτους ὀνομαζόμενον διάσμυρνον, ἑξῆς δὲ τούτων ἐστὶ τὰ διὰ λιβανωτοῦ πολλοῦ, καὶ τούτων ἑξῆς τὰ διὰ κρόκου, καὶ χυλὸς δὲ τήλεως ἀμείνων ἐστὶν αἵματος περιστερᾶς εἰς τὰ τοιαῦτα. τί ἂν οὖν δέοι περιστερὰς, ἢ φάττας, ἢ τρυγόνας ἀναμένειν, εὐποριστότερον μὲν ἁπάντων ἔχοντας φάρμακον τῆλιν, ἕτοιμα δὲ τὰ εἰρημένα κολλύρια. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ γλαυκὸς αἵματος δεηθησόμεθα πρὸς τοὺς δυσπνοοῦντας. ἔνιοι γε μὴν οὐ τὸ αἷμα διδόασι πίνειν, ἀλλ' αὐτὴν ἑψήσαντες κελεύουσιν ἐσθίειν ἐν ἁπλῷ ζωμῷ. τὸ δ' οὖν αἷμα τινὲς μὲν ἐπισάξαντες ὕδατι, τινὲς δὲ οἴνῳ διδόασιν, καί τις ὑπερεπήνει τὸ αἷμα τοῦτο παρὰ γυναικὶ συνεχῶς δυσπνοούσῃ, πειθομένου δέ μου ποίαν οἶδε δύσπνοιαν ὑπ' αὐτοῦ τε θεραπευομένην, οὐδ' ὅτι πλείους εἰσὶν ἠπίστατο, καὶ τοίνυν ἐχρήσατο μὲν ἐπὶ τῆς γυναικὸς, οὐδὲν δὲ ὤνησεν.

Περὶ αἵματος νυκτερίδος.

Καθάπερ οὐδὲ τὸ τῆς νυκτερίδος ὃ γεγράφασιν ἔνιοι, καταχριόμενον τοῖς τιτθοῖς τῶν παρθένων ἄχρι πλείστου περιεσταλμένους αὐτοὺς διαφυλάττειν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ψεῦδος, ὥσπερ γε καὶ τὸ μὴ φύεσθαι τρίχας ἐν ταῖς μασχάλαις, ὃ καλῶς ποιῶν ὁ Ξενοκράτης, διέβαλεν ὡς οὐκ ἀληθές. αὐτὸς δ' ἀξιοῖ μετὰ τὴν ἐκείνου χρῆσιν, ἢ χάλκανθον ἐπιπάττειν, ἢ σπέρμα κωνείου, καί φησιν οὕτω πραξάντων, ἢ μηδ' ὅλως φύεσθαι τὰς τρίχας, ἢ χνοώδεις φύεσθαι, ὥσπερ μικρόν τι φάρμακον προσφέρων τὸ σπέρμα τοῦ κωνείου, καὶ οὐχ ἱκανὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καταψύξαι γενναίως οἷς ἂν ἐπιτεθῇ μορίοις, ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς αἰδοίοις τῶν παίδων ἐπαλείφουσιν τὸ τῆς νυκτερίδος αἷμα, νομίζοντες ἐκ τούτου φυλάξειν ἄνηβα μέχρι πλείστου τὰ μόρια. καίτοι γ' ἐχρῆν οὐδὲ μέχρι πλείστου νομίζειν, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἔσεσθαι τοιαῦτα, καθάπερ οἴονται καὶ τὰς μασχάλας. ἐκ μὲν οὖν τοῦ ψῦξαι σφοδρῶς τὸ μόριον, εὔλογον ἐστὶ γενέσθαι τι τοιοῦτον, οὐ μὴν τό γε τῆς νυκτερίδος αἷμα ψυχρὸν εἰς τοσοῦτον ἐστὶ κατὰ δύναμιν, ὅλως γὰρ οὐδὲν αἷμα ψυχρόν ἐστιν. ὡς τροφῇ μέντοι πολλάκις αἵματι χρῶνται πολλοὶ, τοῦ τε λαγωοῦ, καὶ τῶν αἰγῶν, καὶ τῶν ἀλεκτορίδων, ἀλλὰ τῷ μὲν τοῦ λαγωοῦ, καὶ τῶν ἀλεκτορίδων οὐκ ὀλίγοι, καὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι. τῷ δὲ τῶν αἰγῶν οἱ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐμπιπλάντες αὐτῶν τὰς γαστέρας ἅμα τῇ πιμελῇ, καθάπερ Ὅμηρος ἔφη τοὺς μνηστῆρας. ἀλλὰ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ἐστὶν, οὐ περὶ τῶν ἐν τροφῆς χώρᾳ προσφερομένων, ἀλλὰ τῶν ὡς φαρμάκων. ἔνια δ' ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται, τροφαί τε ἅμα καὶ φάρμακα ἐστὶν, ὧν ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ καθ' ὅσον φάρμακα ἐστὶν, οὐ καθ' ὅσον τροφαί. καὶ γὰρ καὶ ὅσοι τὸ αἷμα τῆς αἰγὸς τοῖς ὑδεριῶσι μετὰ μέλιτος ἔδωσαν, ὡς φάρμακον, οὐχ ὡς τροφὴν αὐτὸ προσφέρουσιν, καὶ ὅσοι πρὸς δυσεντερίαν ὀπτήσαντες ἢ πρὸς ῥεῦμα γαστρὸς ἐχρήσαντο. καί μοι δοκεῖ τὸ παχυμερὲς αὐτοῦ, καὶ γεῶδες ἅμα θερμότητι ξηραντικῇ, ὑπολαβὼν εἶναι πρὸς ταύτην τὴν χρῆσιν ἀφικέσθαι τις. εἰς δὲ τὰς μηνίγγων αἱμορραγίας ἀλεκτρυόνος τε καὶ ἀλεκτορίδος αἷμα γεγραμμένον ὑπ' αὐτῶν εὑρὼν, οὔτ' ἤλπισα δράσειν τι μέγα, καὶ τῇ πείρᾳ κρίνειν, ἅμα μὲν ᾐδέσθην ὡς μὴ περίεργος, ἢ μωρὸς εἶναι δοκοίην, εἰ τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα φάρμακα δόκιμα παρελθὼν, ἐλπίζοιμι τὸ τῶν ὀρνίθων τούτων αἷμα μᾶλλον ἀνύσειν, ἅμα δ' ἐπισφαλοῦς οὔσης τῆς τοιαύτης αἱμορραγίας, οὐκ ἐδόκει μοι καλῶς ἔχειν ἐπί τι τῶν ἀπειράστων ἀφικνεῖσθαι. σφαλερὰ γὰρ οὕτως ἡ τοιαύτη πεῖρα, καὶ μόνοις βασιλεῦσιν ἐπὶ πονηρῶν ἀνθρώπων εὐλόγως παραλαμβανομένη. προκατέγνων δὲ καὶ τοῦ τῶν ἀρνῶν αἵματος, ὃ θεραπεύειν ἐπιληψίαν ἔνιοι φασὶ πινόμενον, οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτο τῇ πείρᾳ κρίνειν ἤμελλον εἰ δέ τις βούλεται πειραθῆναι, σαφῶς οἶδα καταγινωσκόμενον αὐτῶν τῶν γραψάντων τὰ τοιαῦτα. πάντα γὰρ ὅσα πινόμενα φάρμακα τοὺς ἐπιληπτικοὺς ὀνίνησιν, τῆς τεμνούσης ἐστὶ δυνάμεως, ἥκιστα δὲ τοιοῦτο τὸ τῶν ἀρνῶν αἷμα. τὸ δ' ἐπὶ τοῦ τῶν ἐρίφων αἵματος εἰρημένον ὑπὸ Ξενοκράτους ἐνδεχόμενον εἶναι νομίσας ἀνύειν τι, διὰ τὴν τοῦ ὄξους μίξιν ὑπεθέμην τινὶ πρᾶξαι τῶν ἐν ἀγρῷ διαιτωμένων ἀνδρὶ φιλογεώργῳ μὲν, πεπαιδευμένῳ δὲ τὴν πρώτην παιδείαν, καὶ φύσιν αὐτῷ κεχρημένος ἐπὶ δυοῖν αἷμα πτυσάντων ὠφελῆσαί τινα πεπρᾶχθαι. ἐδόκει δέ μοι μηδέτερος αὐτῶν ἐξ ὧν διηγεῖτο, μήτ' ἐξ ἀρτηρίας αὐτὸ, μήτε ἐκ λάρυγγος ἢ πνεύμονος ἐπτυκέναι. γράφει γοῦν ὁ Ξενοκράτης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας, ἔνθα περὶ ἐρίφων διαλέγεται, κατὰ λέξιν ὧδε. πρὸς τοὺς αἱμοπτυϊκοὺς πάνυ ὠφέλιμον. χρὴ δὲ μήπω πεπηγότι ὅσον ἡμικοτύλιον παραμίξαι ὄξους δριμέος ἴσον, ἔπειτ' ἀναζέσαντα τριχῇ διανέμειν, διδόναι τε καταρροφεῖν ἑκάστης ἡμέρας μέρος ἕν, ὥστ' ἔξεστί σοι κατ' ἀγρόν ποτε τῶν ἄλλων ἀποροῦντι, καὶ τούτῳ χρήσασθαι τὴν πεῖραν ἀκίνδυνον ἔχοντι. τό γε μὴν τῆς ἄρκτου κατὰ τῶν ἀποστημάτων θερμὸν ἐπιτιθέμενον ἐγχωρεῖ πεπαίνειν αὐτά. προσθήσω δὲ τῷ λόγῳ, καὶ τὸ τῆς αἰγός τε καὶ τράγου, καὶ ταύρου, καί σοι πάρεστιν εἰ βούλει παρελθόντι μυρία τῶν εὐποριστῶν φαρμάκων οἷς ἀποστήματα πεπαίνομεν ἄρκτους, καὶ ταύρους, καὶ τράγους καταθύειν ἐφ' ἑκάστῃ δηλονότι χρήσει. οὐ γὰρ δὴ ἅπαξ γέ τις ἐπιθεὶς κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου, τὴν ἐπαγγελίαν ἀπαιτήσει τοῦ φαρμάκου, οὐ μὴν οὐδὲ ψυχρὸν ἤδη γεγονὸς ὡς πεπηγέναι.

Περὶ αἵματος τῶν χλωρῶν βατράχων.

Τοῦ δὲ τῶν χλωρῶν βατράχων αἵματος τῶν μικρῶν, οὓς βρέξαντες τινὲς, ὀνομάζουσι τὸ αἷμα διαβεβαιουμένου τινὸς, ἐπειδὰν τῶν βλεφάρων ἐκτίλας τὰς τρίχας ἐπαλείψῃς, οὐκέτ' ἀναφύεσθαι, ψευδὲς εὗρον ὑποβαλὼν τῇ πείρᾳ. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ γεγραμμένον ὑπό τινων εὗρον αὐτὸ καθάπερ γε καὶ τὸ τῶν κροτώνων, οὓς κυνοραΐστας μᾶλλον ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοί. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο τὴν ἐπαγγελίαν ἔσωσεν εἰς πεῖραν ἀχθέν.

Περὶ αἵματος κροκοδείλου καὶ τῶν λοιπῶν.

Εἰ δὲ τὸ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου ποιητικὸν ὀξυδερκίας ἐστὶν, οὐδὲ πειράζειν ἔμελλον ἔχων ὀξυδερκῆ φάρμακα δόκιμα, καθάπερ οὐδ' εἰ τὸ τῶν ὀχευόντων ἵππων ἐσχαρωτικόν τε καὶ σηπτικὸν, οὐδ' εἰ τὸ τῶν κατοικιδίων μυῶν ἀποπίπτειν ποιοῦν ἀκροχορδόνας. ἕτερα γὰρ ἦν μοι πολλὰ, καὶ πρὸς τοῦτό γε τὸ πάθημα, καθάπερ γε καὶ πρὸς τὸ δυσιατότερον αὐτοῦ τὴν μυρμηκίαν ὀνομαζομένην, ἐφυλαττόμην τε γοητείας δόξαν ἀπενέγκασθαι, φθανόντων ἤδη τῶν βασκάνων ἰατρῶν λέγειν ἐκ μαντικῆς τινος, οὐκ ἰατρικῆς θεωρίας τὰς προρρήσεις ἐπὶ τῶν νοσούντων με ποιεῖσθαι.

Περὶ

Περὶ γάλακτος.

Γάλα. διττὴν ἔχει τὴν χρείαν, τὴν μὲν ἑτέραν ὡς τροφήν, τὴν δὲ ἑτέραν ὡς φάρμακον. ἀλλ' ὡς μὲν τροφὴ τί δύναται διά τε τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δεδήλωται. τὴν δ' ὡς φαρμάκου δύναμιν αὐτὴν νῦν ἐρῶ, πρότερον γε ἀναμνήσας κἀπὶ τῷδε, καθάπερ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ αἵματος, ὡς οὐ περὶ τοῦ νοσώδους γάλακτος, ἀλλὰ τοῦ κατὰ φύσιν ἐν ἑκάστῳ τῶν ζώων χρὴ ἀκούειν τῶν λεχθησομένων. τὸ τοίνυν ὑγιεινότατον γάλα, καθάπερ καὶ τὸ αἷμα καθαρόν ἐστιν, καὶ εἰλικρινές, οὔτε πικρότητος, οὔτ' ὀξύτητος, οὔτε δριμύτητος, οὐδ' ἁλυκότητος, οὔτε δυσωδίας μετέχον, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις εὐῶδες, ἢ ἄνοσμον, ἢ εἴπερ ἄρα σμικρᾶς τινος εὐωδίας μετέχον. εὔδηλον, ὅτι καὶ γευόμενον ἐστιν ἡδύ, βραχεῖαν ἔχον γλυκύτητα, καθάπερ καὶ τὸ αἷμα τὸ ὑγιεινόν, ἐξ οὗ καὶ ἡ τοῦ γάλακτος ἐστὶ γένεσις. τὸ δὲ τοιοῦτο γάλα πρὸς τὰ δριμέα, καὶ δάκνοντα ῥεύματα συμφορώτατον ἐστιν, οὐ μόνον ἀποπλῦνον αὐτὰ τῶν ἐνοχλουμένων μορίων. ἔστι γὰρ αὐτῷ τοῦτο καὶ πρὸς τὸ ὕδωρ κοινόν, ἀλλὰ καὶ περιπλαττόμενον τοῖς σώμασιν, ὡς μὴ γυμνοῖς αὐτοῖς προσπίπτειν τὸ ἐπιῤῥέον, οὐ μόνον δὲ κατὰ τοῦτο πλεονεκτεῖ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τῷ περιπλύνειν αὐτό, διὰ τὸ περιέχειν ἐν ἑαυτῷ ῥυπτικὴν ὑγρότητα τὴν ὀνομαζομένην ὀῤῥόν, ὃς προαποκλύζεται καὶ προσαποκλύζει τὰ σώματα. τῷ δὲ λοιπῷ παντὶ παχεῖ ὄντι, καὶ λιπαρῷ περιπλάττεται καθ' ὅνπερ τρόπον καὶ ἡ πιμελή, καὶ τὸ στέαρ, ᾠοῦ τε τὸ λευκόν, ἥτ' ἐκ τοῦ πεπλυσμένου κηροῦ, καὶ ἐλαίου κηρωτή. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα τὰς ἀπὸ τῶν δριμέων ἰχώρων πραΰνει δήξεις, ἐκ τοῦ περιπλάττεσθαι τοῖς σώμασιν, ἄδηκτον ἔχοντα φύσιν. εὐτρεπέστατον δ' οὖν ἅπαν γάλα, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ τὸ περιέχον θερμόν, ἀποβάλλει πολὺ τῆς εἰρημένης δυνάμεως, εἰ μὴ παραχρῆμα τις αὐτῷ χρῷτο θερμῷ τῶν τιτθῶν ἐκχυθέντι. μάλιστα μὲν οὖν γυναικὸς εὐεκτούσης τε καὶ καλῶς διαιτωμένης γάλακτι χρηστέον ἐστὶν (οἰκειότατον γὰρ ἀνθρωπείῳ σώματι τοῦτο) δεύτερον δὲ τῶν ἄλλων ζώων, ὅσα μὴ πολὺ κεχώρισται τῆς ἀνθρώπου φύσεως. ἔστι δὲ τοῦτο ῥᾳδίως ἐκ τῆς τῶν σαρκῶν ὀσμῆς, ἀηδοῦς μὲν οὔσης τῶν πόῤῥω ταῖς κράσεσιν ἀφεστηκότων, οἷον κυνός, λύκου, λέοντος, παρδάλεως, ἀλώπεκος, ὑαίνης, ἄρκτου, καὶ τῶν ὁμοίων. οὐκ ἀηδοῦς δὲ τῶν μὴ πόῤῥω, καθάπερ ὑός, αἰγός, ἵππου, βοός, ὄνου, προβάτου. καὶ τοίνυν καὶ χρῶνται πάντες οἱ ἄνθρωποι, τῇ πείρᾳ διδαχθέντες αἰγείῳ τε καὶ προβατείῳ, καὶ βοείῳ, καὶ ὀνείῳ γάλακτι, καὶ τυροὺς δὲ ποιοῦσιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι μὴ τοῦ ὀνείου. λεπτὸν γὰρ πάνυ τοῦτο, καὶ μεστὸν ὀῤῥώδους ὑγρότητος, ὥσπερ γε τὸ βόειον παχύ. μέσον δ' ἐστὶ τῇ συστάσει τὸ τῆς αἰγός, ἄπεπτον δὲ καὶ ὑδατῶδες ὗς ἔχει τὸ γάλα. σύγκειται δ' ἐκ τριῶν οὐσιῶν ἅπαν γάλα, τυρώδους, ὀῤῥώδους, λιπαρᾶς, ἣν πλείστην ἔχειν φαίνεται τὸ βόειον, ἐξ ἧς καὶ τὸ καλούμενον βούτυρον ποιοῦσι, πεπτικῆς τε καὶ χαλαστικῆς ὂν δυνάμεως, διὸ καὶ μάλιστα αὐτῷ χρῶνται ἐπί τε παρωτίδων, καὶ βουβώνων.

Περὶ ὀῤῥοῦ γάλακτος.

Ὁ δὲ ὀῤῥός, ὡς εἴρηται, ῥυπτικὴν ἔχει δύναμιν, ὑπαγωγῆς τε γαστρὸς ἕνεκα λαμβάνεται, καὶ διὰ κλυστήρων ἐνίεται, περιῤῥύπτων τε καὶ περιπλύνων ἀδήκτως τὰς ἐν τοῖς ἐντέροις δριμύτητας. ἕλκη τε τὰ δριμεῖς ἰχῶρας ἔχοντα, κατακλύζων ἄν τις ἀνθ' ὕδατος ὀῤῥῷ, κάλλιστα ποιήσειεν. ὅσα τε διαφορητικὰ φάρμακα τῶν ἐκχυμωμάτων τε καὶ μελασμάτων ἐστί, καὶ ταῦτα δι' ὀῤῥοῦ περιπλύνειν ἄμεινον, οὐ δι' ὕδατος. οὕτως οὖν αὐτῷ, καὶ πρὸς ὑπώπια, καὶ ὑποσφάγματα χρώμεθα, μιγνύντες τοῖς οἰκείοις πρὸς ταῦτα φαρμάκοις. τὸ δὲ τυρῶδες καὶ παχὺ τοῦ γάλακτος ἐμπλάττεται μᾶλλον, καὶ κατὰ τοῦτο τὰς δριμύτητας ἀμβλύνει. ὅταν δὲ προσλάβῃ τινὸς ἑτέρας ξηραντικῆς δυνάμεως, ἄριστον γίγνεται φάρμακον, ἐπί τε δυσεντερικῶν, καὶ πάντων τῶν κατὰ γαστέρα δριμέων ῥευμάτων, προσλαμβάνει δὲ διὰ τῶν ἐμβαλλομένων αὐτῷ προαφεψημένων διαπύρων λίθων. εἶναι δὲ χρὴ τούτους οὓς ὀνομάζουσι κάχληκας, ἕψεσθαί τε τὸ γάλα, μέχρις ἂν ἐκδαπανηθῇ τὸ πλεῖστον ἐξ αὐτοῦ τῆς ὀῤῥώδους ὑγρότητος. ἡμεῖς δὲ καὶ διὰ σιδήρων κυλίνδρων διαπύρων ἐμβαλλομένων αὐτῷ, τὴν αὐτήν, ἢ καὶ βελτίονα δύναμιν ἐργαζόμεθα. μετέχει γὰρ ὁ σίδηρος, ὡς εἴρηται, στυπτικῆς δυνάμεως, καὶ τούτου γε χάριν τοὺς κυλίνδρους αὐτὸς παρεσκευασάμην πλείονας ἐπὶ πέρασιν ὀβελῶν προσκειμένας, ἵνα τῆς ἐκ τῆς λαβῆς εὐκόλως ἐπαίρῃ πυρωθέντα τὸν σίδηρον, ὥσπερ δὲ τῶν καυστηρίων, οὕτω καὶ τούτων τὰς λαβὰς ἐνελίττω ῥάκεσιν. ὅλον δὲ τὸ γάλα πρός τε τὰ κατ' ὀφθαλμοὺς ῥεύματα δριμέα, κατὰ μόνας τε καὶ μετὰ τῶν ἁπαλῶν κολλυρίων ἐστὶ χρήσιμον, ἔτι τε πρὸς ὑποσφάγματα καὶ ὑπώπια. καὶ μέντοι καὶ κατὰ τῶν βλεφάρων ἔξωθεν ὑπονοῦν μελλόντων τῶν ὀφθαλμιώντων ἐπιτιθέμενον ἅμα ῥοδίνῳ καὶ ᾠῷ, πέττει τὰς φλεγμονὰς αὐτῶν. γυναικὸς δ' ἔσω τὸ γάλα τοῦτο πρόσφατον ἐκ τῶν τιτθῶν ἐπισταζόμενον. ἐνίεμεν δὲ αὐτῷ καὶ μήτραις ἡλκωμέναις, καὶ κατὰ μόνας μέν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδήκτως θεραπεύουσι φαρμάκοις μιγνύντες οἷς μίγνυται, κἀπειδὰν τὰ κατὰ τὴν ἕδραν ἕλκη παρηγορῶμεν, ὀδυνώμενα διὰ δριμεῖς ἰχῶρας, ἢ φλεγμονάς, ἢ στολίδας ἀνεξαμμένας. οὕτως δὲ καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὰ αἰδοῖα χρώμεθα, καὶ πάνθ' ἁπλῶς τὰ παρηγορίας δεόμενα διὰ φλεγμονήν, ἢ δῆξιν, ἢ κακοήθειαν. διὰ τοῦτο οὖν καὶ τοῖς καρκινώδεσιν ἕλκεσι προσφέρεται μιγνύμενον ἀνωδύνοις φαρμάκοις, οἷα μάλιστα τὰ διὰ πομφόλυγός ἐστι. τί δεῖ λέγειν ὅτι, καὶ διάκλυσμα, καὶ διακράτημα τῶν ἐν τῷ στόματι φλεγμαινόντων ἀνωδυνώτατόν ἐστιν ἀνακογχυλιζόμενον, καὶ φλεγμαίνοντα παρίσθμια κατὰ σταφυλήν; καὶ ἀντιάδας ἱκανῶς παρηγορεῖ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ συνάγχην, ἁπλῶς δ' εἰπεῖν ὡς ἔφην, παρηγορικόν ἐστι φάρμακον, ἄδηκτον μὲν ἔχον καὶ τὴν ὅλην οὐσίαν. πολὺ δὲ μᾶλλον ὅταν ἐκδαπανήσωμεν αὐτῆς, ἑψήσει μετρίᾳ τὸ πλέον τῆς ὀῤῥώδους ὑγρότητος. οὕτως γοῦν μοι δοκοῦσιν οἱ ἰατροί, καὶ πρὸς τὰ κατὰ διάβρωσιν ἀναιροῦντα θανάσιμα φάρμακα, προτραπῆναι διδόναι τὸ γάλα, καθάπερ ὅτε θαλάττιος λαγωὸς ἀναιρεῖ, καὶ ἡ κανθαρίς. ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς ἀκόνιτον, ἢ θαψίαν εἰληφόσι διδόασιν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν εὐλόγως ἐπεγνόησαν. ἕτερα δ' ἐψεύσαντο φανερῶς, ὥσπερ καὶ τὸ περὶ τοῦ τῆς κυνὸς γάλακτος, ὡς κωλύοντος ἀναφῦναι τρίχα ἐκ τῶν βλεφάρων, εἰ ἐξαιρεθεισῶν αὐτῶν ἐπιχρισθείη τῷ τόπῳ, ὅθεν αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν ἀνεσπάσθησαν, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ γράψαντες εἴργειν αὐτὸ τῆς ἐπὶ

τῶν αἰδοίων ἐκφύσεως ταχείας τὰς τρίχας εἰ περιχρισθείη πρὶν ἡβᾶν, ἐκβάλλειν τε τὰ νεκρὰ τῶν ἐμβρύων ποθὲν, οὐκ ἀληθεύουσιν. ἕτερα δέ τινα γοητείας ἐχόμενα γράφουσι περί γε τούτων, καὶ ἄλλων τινῶν ζώων γάλακτος, ἃ κατ' ἀρχὰς εὐθέως ἠρνησάμην αὐτὸς ἐρεῖν, εἰ καὶ πεῖραν αὐτῶν εἶχον ὡς ἀληθῶς λεγομένων.

Περὶ τυροῦ.

Τυρός. τῷ περὶ γάλακτος λόγῳ, καὶ περὶ τυροῦ προστεθεῖναι προσήκει, διότι γάλα πεπηγός ἐστιν. οὐ μὴν ἥ γε οὐσία πᾶσα τοῦ γάλακτος πήγνυται κατὰ τοὺς τυρούς, ἀλλὰ τὸ παχὺ μόνον, ἀποκρινομένου τε καὶ χωριζομένου τοῦ λεπτοῦ ὀρρώδους. ἔχειν δ' ἐρρέθη τὸ γάλα, καὶ λιπαράν τινα καὶ οἷον ἐλαιώδη φύσιν ἐν ἑαυτῷ, καὶ πλείστην ταύτην ἔφην ὑπάρχειν ἐν τῷ βοείῳ, κἀπειδὰν ἀποχωρισθῇ τοῦ λοιποῦ γάλακτος αὐτὸ καθ' αὑτὸ γενόμενον τὸ λιπαρὸν τοῦτο βούτυρον ὀνομάζεσθαι, παγὲν δ' ἅμα τῷ παντὶ γάλακτι, χωρισθείσης κατὰ τὴν πῆξιν δηλονότι τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος, λιπαρὸν ἐργάζονται τὸν τυρόν. καὶ τινὲς οὕτω γίνονται λιπαροὶ τῶν βοείων τυρῶν ὡς ἐκρεῖν αὐτῶν ἐλαιῶδές τι. τῷ χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δριμύτεροί σοι φανοῦνται, γευομένῳ τε καὶ ὀσμωμένῳ. καί ποτε τυρόν μοι κομισθέντα βόειον ἀπὸ τῆς ὀσμῆς δριμὺν εἶναι τεκμηράμενος, ἀπέρριψα, κἀγὼ μὲν ᾤμην ἀνηλῶσθαι πρὸς τῶν οἰκετῶν αὐτόν, ὁ δὲ φυλάττειν εἰθισμένος τὰ τοιαῦτα μετὰ χρόνον συχνὸν ἐκ τοῦ ταμιείου προκομίσας, ἠρώτα τί κελεύοιμι δὴ περὶ αὐτοῦ. καὶ φανέντος ἀβρώτου διὰ δριμύτητα, πρόβλημα μετὰ παιδιᾶς ἦν, ὅπως ἄν τις αὐτὸν διάθοιτο χρησίμως. ἐν τούτῳ δή τινος ἀρθριτικοῦ κομισθέντος ἐπὶ δίφρου πρός με, πώρους ἐν τοῖς ἄρθροις ἔχοντος, ἐπῆλθέ μοι σκέλος ταριχηρὸν ὑὸς, ὃ ἦν ἐν ὕδατι ἑψήσαντα δεῦσαι τῷ ἀφεψήματι τὸν τυρὸν, ἐν θυίᾳ τε καλῶς ἑνώσαντα, κατὰ τῶν πώρων ἐπιθεῖναι. καὶ τοίνυν ὁ ἀρθριτικὸς ὑπὸ τοῦ φαρμάκου τούτου μεγίστως ὤνητο. διαρρηγνυμένου γὰρ αὐτομάτως αὐτῷ τοῦ δέρματος ἄνευ τομῆς, ἀνέπλεεν ἀλύπως ἑκάστης ἡμέρας μόρια τῶν πώρων. ἐπεὶ δ' ὅλως ὁ παρ' ἐμοὶ τυρὸς ἐξεδαπανήθη, τοιοῦτον ἕτερον ἑαυτῷ ποιησάμενος ὁ ἀρθριτικὸς ἐφύλαττεν εἰσαῦθις, ὕστερον δὲ πάλιν ἐχρήσατο παλαιωθέντι, καὶ κατὰ παιδιὰν καὶ τότε τῆς αὐτῆς ὠφελείας ἐπειράθη, πολλάκις τοῦ λοιποῦ διετέλεσε χρώμενος αὐτῷ, καί τινας ἄλλους τῶν ὁμοίως παθόντων φίλων ἐδίδαξεν. τοῦτο μὲν οὖν ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπινοίας τῇ πείρᾳ βεβαιωθὲν ἐγνώσθη, τὸν δὲ πρόσφατον τυρὸν ἐναντίας ὄντα τῷ παλαιῷ κράσεως, ἐπέθηκά ποτε τραύματι μέτριον τὸ μέγεθος ἔχοντι κατ' ἀγρὸν ἀνθρώπῳ, προλειώσας δηλονότι, κατ' αὐτοῦ δ' ἔξωθεν ἐπέθηκα φύλλα λαπάθου. δύναιτο δ' ἂν εἰ μὴ παρείη ταῦτα, καὶ ἀμπέλου, καὶ πλατάνου, καὶ τεύτλου, καὶ θριδακίνης ἐπιβάλλεσθαι. αὐτὸς μὲν οὖν ὁ τυρὸς, ἐκόλλησε τὸ τραῦμα ἁπλοῦς τις ὤν. ἕτερος δὲ ὁ καλούμενος ἐν Περγάμῳ τε παρ' ἐμοὶ, καὶ κατὰ τὴν ὑποκειμένην Ἀσίαν ὀξυγαλάκτινος, ἀγροίκου μέγα τραῦμα ἔχοντος, ἐκόλλησεν ὁμοίως ἐπιτεθείς. ἀποκρουστικὴν γὰρ ὁ μαλακός τε καὶ νεοπαγὴς τυρὸς ἔχει δύναμιν, ἐμψύχων ἀτρέμα. ὁ δ' ὀξυγαλάκτινος, καὶ πρὸς ταῦτα καὶ διαφορητικὴν ἐπικτᾶται βραχεῖαν.

Περὶ βουτύρου.

Βούτυρος ἢ βούτυρον, ὅπως ἂν ἐθέλῃς ἀρρενικῶς τε καὶ οὐδετέρως ὀνομάζειν αὐτήν. γίνεται μὲν οὖν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου κατὰ τὸ γάλα καθότι προείρηται. θαυμάζω δ' ὅπως ὁ Διοσκουρίδης ἐκ προβάτου φησὶν αὐτὴν, καὶ αἰγείου τὴν γένεσιν ἔχειν. ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ βοείου τὸ φάρμακον τοῦτο γιγνόμενον οἶδα, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω καὶ βούτυρον καλεῖσθαι. πεπτικῆς δ' ἐστὶ δυνάμεως, ἔχον ὀλίγον τι τῆς διαφορητικῆς, ἐπί τε τῶν μέσων κατά τε τὴν μαλακότητα, καὶ σκληρότητα σώματος. ἀεὶ γὰρ χρὴ μεμνῆσθαι τοῦ τὰς ἁπλᾶς, καὶ ἄνευ προσθήκης, καὶ διορισμοῦ τινος ἀποφάνσεις, ἐπὶ τῶν μέσων τῇ κράσει λέγεσθαι σωμάτων. τῶν μὲν γὰρ σκληρῶν τελέως σωμάτων τοὺς παρὰ φύσιν ὄγκους, διαφορεῖν ἀδύνατόν ἐστι τὸ φάρμακον τοῦτο, τὰ δὲ μαλακὰ φλεγμαίνοντα, καὶ πέττει, καὶ διαφορεῖ ῥᾳδίως, ὥστε καὶ παρωτίδας, καὶ βουβῶνας, καὶ τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονὰς, καὶ ἄλλα δὲ μυρία πολλὰ, τελέως αὐτῷ μόνῳ ἰασάμεθα παιδικῶν σωμάτων, καὶ γυναικείων παθόντων. ἀλλὰ κἀπὶ τῶν φυόντων ὀδόντας παιδίων διαχριόμενον συνεχῶς, οὐδὲν ἧττον μέλιτος λεπτύνει τὰ οὖλα, δι' ὧν ἡ διέξοδος αὐτοῖς γίνεται, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸ στόμα φλεγμονώδη πάθη, μετὰ τὸ παύσασθαι τὸ ἐπιρρέον διαφορεῖ τε καὶ πέττει. διὸ καὶ τοῖς καταπλάσμασι μίγνυται τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθεμένοις κατὰ παρωτίδων τε καὶ ὑποχονδρίων, καὶ βουβώνων. καὶ μέντοι καὶ καταποθὲν εἰς τὴν γαστέρα, καὶ δι' αὐτῆς ἀναδοθὲν, συντελεῖ μεγάλα ταῖς ἐκ πνεύμονος ἀναπτύσεσιν ἐν πλευριτικοῖς τε καὶ περιπνευμονικοῖς πάθεσι, μετὰ καὶ τοῦ πέττειν αὐτά. μόνον μὲν οὖν ἐκλειχόμενον, πέττει μὲν μᾶλλον, ἀνάγει δὲ ἧττον, ἅμα δὲ μέλιτι, καὶ ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἀνάγει μὲν μᾶλλον, ἧττον δὲ πέττει.

Περὶ πυτίας.

Πυτία πᾶσα δριμείας ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως, καὶ δηλονότι ξηραντικῆς, ἕπεται γὰρ τοῖς εἰρημένοις ἐξ ἀνάγκης τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν λαγωῶν ἐπιλήπτους θεραπεύειν ἔγραψαν εἰ μετ' ὄξους πίνοιτο, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἰᾶσθαι, καὶ γάλα τεθρομβωμένον ἐν κοιλίᾳ διαλύειν, οὗ καὶ ἡμεῖς ἐπειράθημεν, οὐκ ἐπὶ λαγωᾶς μόνης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ζώων πυτίας. ἀμείνω δ' ἁπάντων αὐτῶν ἐστὶν ἡ λαγωά. διαλύει δὲ καὶ τὸ θρομβούμενον αἷμα κατὰ κοιλίαν ὁμοίως ποθεῖσα, μᾶλλον μὲν ἴσως τῶν ἄλλων ἡ λαγωά, οὐ μὴν μόνη γε ὥς τινες ἔγραψαν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο κοινὸν ἁπάσης ἐστὶ πυτίας, ἔνιοι δὲ τὰς ἐκ θώρακος πτύσεις αἵματος, ἐπέχειν φασὶ πινομένην πυτίαν λαγωάν, ἀλλ' οὔτ' ἄλλον χρησάμενον εἶδον, οὔτ' αὐτὸς ἐτόλμησα χρήσασθαι δριμεῖ φαρμάκῳ, πρὸς πάθος δεόμενον στύψεως. ἱππείαν δὲ πυτίαν ἐπί τε δυσεντερικῶν, καὶ κοιλιακῶν ἔγραψαν ἰδίως ἁρμόττειν.

Περὶ πυτίας τῆς φώκης.

Τὴν δὲ τῆς φώκης ἁρμόττειν ἐξαιρέτως ἐπαινοῦσιν, ὡς καστορίου δύναμιν ἔχουσαν. ὅσα δὲ διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργεῖν ἔγραψαν ἑκάστην τῶν πυτιῶν, οὐ νῦν λέγειν καιρός.

Περὶ

Περὶ χολῆς.

Οὗτος ὁ χυμὸς ἀπολέλειπται θερμότατος εἶναι τῶν ἐν ἑκάστῳ ζώῳ χυμῶν. ὥσπερ οὖν τὸ αἷμα, καὶ τὰς σάρκας ἀνομοίας ἔχει κεκραμένας τὰ ζῶα, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὴν χολήν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς θερμοτάτοις ἀναγκαῖον ἐστὶν, καὶ τὴν χολὴν ὑπὲρ τὰς τῶν ἄλλων ζώων χολὰς εἶναι. ἐν δὲ τοῖς ἧττον ἐκείνων θερμοῖς, ἀνάλογον ἀπολείπεσθαι καὶ τὸν χυμὸν τοῦτον, ὅσον ἀπολείπεται κἂν τοῖς ἄλλοις. ἔμαθες γὰρ εἶναι τοὺς πάντων ἐν ἑκάστῳ τῶν ἐναίμων ζώων χυμοὺς τέσσαρας, αἷμα καὶ φλέγμα, καὶ χολὴν, ξανθήν τε καὶ μέλαιναν. ἔμαθες δὲ καὶ ὡς ἔθος ἐστὶν οὐ μόνον τοῖς ἰατροῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἕλλησιν ἅπασιν, τὴν μὲν ξανθὴν χολὴν, ἁπλῶς ὀνομάζειν χολὴν, ὡς ὑπακουομένου τῶν ἀκουσάντων τὸ τῆς χρόας ὄνομα. τὴν μέλαιναν δ' οὐχ ἁπλῶς ὀνομάζειν χολὴν, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης, †ὅλον τοῦτο μέλαιναν χολήν. ἀλλὰ καὶ ὡς τὴν ξανθὴν χολὴν ἐνίοτε καλοῦσιν ὠχρὰν, ἐπίστασαι καὶ ὡς κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ἥπατι κύστιν, ἐνίοτε μὲν ὠχρὰν, ἐνίοτε δὲ ξανθὴν ἐν ταῖς τῶν ζώων ἀνατομαῖς ὁρῶμεν αὐτήν. ἤκουσας δὲ καὶ ὡς ἡ ξανθὴ θερμοτέρα τῆς ὠχρᾶς ἐστι τοσοῦτον, ὅσον καὶ παχυτέρα. μιγνυμένης γὰρ ὀῤῥώδους ὑγρότητος τῇ ξανθῇ χολῇ, τὴν ὠχρὰν συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ καὶ τὴν ὠχρὰν θερμαινομένην ἐπιπλέον, παχεῖαν μὲν ἀποτελεῖσθαι τῇ συστάσει, ξανθὴν δὲ τῇ χρόᾳ. καὶ γὰρ οὖν καὶ κατὰ τὰ ζῶα φαίνεται τοῖς μὲν μᾶλλον θερμοῖς ξανθὴ, τοῖς δ' ἧττον ὠχρά. καὶ ὅταν γε τὰ θερμὰ ζῶα πεινήσαντα τύχῃ καὶ διψήσαντα, πρὸς τὸ μέλαν ἐκτρέπεται χρῶμα, ποτὲ μὲν ἰώδη ἔχουσα τοῦτο, ποτὲ δὲ κυανοῦν, ἐνίοτε δὲ τὸ τῆς ἰσάτιδος, ὅπερ ἐστὶ φαιότερον τοῦ τῆς κράμβης. πρόσεχε τοίνυν καὶ σὺ τῷ χρώματι τῶν χολῶν ὅταν σκευάζῃς φάρμακον, ἐν ᾧ καὶ χολῆς τι περιέχεται. μίγνυσι δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις κυκλίσκοις τε καὶ τροχίσκοις, οἷος ὅ, τε τοῦ Ἀνδρῶνος ἐστὶ καὶ Πολυείδου, καὶ Πασίωνος, καὶ ὁ Βιτῖνος, τὴν τοῦ ταύρου χολήν. ὅταν μὲν γε τῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς χρησίμων φαρμάκων σκευάζουσιν, ὑαίνης καὶ ἀλεκτρυόνος, καὶ πέρδικος, καὶ τινῶν ἑτέρων ζώων. ἔστι δὲ ἡ τοῦ ταύρου θερμοτέρα δηλονότι, καὶ ξηραντικωτέρα τῆς τῶν εὐνουχισθέντων βοῶν. ὁμοιοῦται γὰρ ἀεὶ τὸ εὐνουχισθὲν ζῶον τῷ θήλει τε καὶ νέῳ. ὥσπερ οὖν ταῦτα πλεονεκτεῖ μὲν ὑγρότητι τῶν τελείων, ἀπολείπεται δὲ θερμότητι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ εὐνουχισθεὶς βοῦς τῶν ταύρων. καί τινων ταύρων ἐθεασάμην χολὴν κυανῆν ὑπεροπτηθείσης τῆς ξανθῆς, ἣν οὐκ ἠξίωσα βαλεῖν εἰς τὸ σκευαζόμενον φάρμακον, ἀλλ' ἑτέρου ταύρου τὴν μετρίως ξανθὴν εἱλόμην. ὑπερπεπονήκει γὰρ ὁ ταῦρος ἐκεῖνος ἑλκόμενος βιαίοις δεσμοῖς, ὥστε εὔδηλον, ὅτι καὶ θυμωθὲν ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ θερμοτέραν ἔσχε τὴν κρᾶσιν. εἰκὸς δ' αὐτὸν ἦν καὶ διψῆσαι, καὶ πεινῆσαι βιαίως συρόμενον, ἐν κεφαλαίῳ δ' εἰπεῖν, ὥσπερ τὸ οὖρον ἐπὶ μὲν τοῦ συμμέτρου πόματι συμμέτρως ὠχρὸν φαίνεται, διψησάντων δὲ καὶ ἀσιτησάντων, καὶ πολλὰ καμόντων ξανθὸν, ἐμπλησθέντων δὲ καὶ μεθυσθέντων, λευκόν. οὕτω καὶ ἡ χολὴ μεταβάλλει τὰς χρόας, ἐπὶ μὲν τὸ ξανθότερον ἐν γυμνασίοις, καὶ ἀσιτίαις, καὶ δίψεσι, ἐπὶ δὲ τὸ λευκότερον ἐν τοῖς ἐναντίοις. ἴσθι τοίνυν ἐὰν μὲν ξανθὴν ἱκανῶς ἐμβάλῃς χολὴν τῷ σκευαζομένῳ φαρμάκῳ, θερμότερον αὐτὸ ποιήσεις. ἐὰν δὲ ὠχρὰν, μετρίως θερμόν. ἐὰν δὲ ἔκλυτόν τε καὶ ὑδατώδη, τοσούτῳ τῆς προσηκούσης κράσεως ἀπολειπόμενον, ὅσῳ καὶ ἡ χολὴ πρὸς τὸ λευκότερον ἐτράπετο. οὕτως οὖν καὶ τοῖς τὰς μεμυκυίας αἱμοῤῥοΐδας ἀναστομοῦσι διὰ ταύρου χολῆς, ἐνίοτε μὲν ἀσθενὴς, ἐνίοτε δὲ περαιτέρω τοῦ προσήκοντος ἐφάνη δριμεῖα. γίνεται μὲν οὖν καὶ παρὰ τὸ χρώμενον τῇ χολῇ σῶμα διαφορά τις, εὐαίσθητόν τε καὶ δυσαίσθητον ὑπάρχον, εὐπαθές τε καὶ δυσπαθές. ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ὡς ἔφην τὴν χολὴν οὐ μικρά τις ἐστὶν ἡ παραλλαγή. ὁ γοῦν αὐτὸς ἄνθρωπος, ὑπὸ μὲν τῆς ξανθῆς χολῆς μᾶλλον, ἧττον δὲ ὑπὸ τῆς ὠχρᾶς δάκνεται. εὔδηλον μὲν οὖν ἐστι κἀκ τοῦ τὰς αἱμοῤῥοΐδας ἀναστομοῦν, ὅπως ἐστὶν δριμὺς ὁ χυμὸς οὗτος, ἀλλὰ καὶ τοῖς χρωμένοις αὐτοῖς φαίνεται δάκνων, καὶ διὰ τοῦτο φυλαττόμεθα πρὸς ἄλλο τι νόσημά τε καὶ σύμπτωμα χρῆσθαι τῇ ξανθῇ χολῇ καθ' ἑαυτὴν μόνῃ. καὶ γὰρ οἱ εἰρημένοι κυκλίσκοι τῆς χολῆς ὀλίγον λαμβάνουσιν, καὶ τὰ πρὸς ὀξυδερκίαν συντιθέμενα φάρμακα, τὰ μὲν ὑαίνης χολῆς, τὰ δὲ πέρδικος, ἢ ἀλεκτρυόνος, ἢ ἄλλου τινὸς λαμβάνονται, μέλι τε μιγνύμενον ἔχει, καὶ μαράθρου χυλὸν, ἢ ὀποβάλσαμον. ἐνίων δὲ ζώων ἐξαιρέτως ἐπῄνηται χολὴ παρὰ τοῖς ἰατροῖς, ὡς ὀξυδερκές τε ἅμα, καὶ ὑποχυμάτων ἀρχὰς διαφοροῦσα, καθάπερ ἥ τε τοῦ ἰχθύος. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸν καλλιώνυμον, ὑαίνης τε καὶ τοῦ θαλαττίου σκορπίου, καὶ ἀλεκτορίδος, καὶ πέρδικος. ἀσθενεστάτη δ' ἐστὶν ἡ τῶν ὑῶν εἰς τοσοῦτον, ὥστε μηδὲ τοῖς ἕλκεσιν ἀφόρητον εἶναι, καὶ φαίνεταί γε μάλιστα πασῶν χολῶν ὑδατωδεστάτη, πλὴν τῶν ἀγρίων, καὶ κατ' ὄρη διαιτωμένων ὑῶν. ὥσπερ γὰρ ἡ σὰρξ ὅλη θερμοτέρα τε καὶ ξηροτέρα τούτων ἐστὶν, οὕτω καὶ ἡ χολή. τῇ δὲ τῶν ἡμέρων ὑῶν χολῇ χρῶνται τινὲς ἐπὶ τῶν ἐν ὠσὶν ἑλκῶν, οὐκ ἀδοκίμῳ φαρμάκῳ, καὶ χρῶ καὶ σὺ μὴ παρόντος ἄλλου τινὸς τῶν συνθέτων, ἔστι γὰρ μυρία. κατὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς διαθέσεως, καὶ ἄλλη τις ἄλλου ζώου χολὴ δύναιτ' ἂν ἁρμόττειν. ὅταν γὰρ ᾖ χρόνιόν τε τὸ ἕλκος, ἰχῶρά τε καὶ πύον ἔχον πολὺν, καὶ τῶν ξηραντικωτέραν ἀνέξεται χολῶν, οἷα τῶν τε προβάτων βραχὺ δριμυτέρα τῆς τῶν ὑῶν, καὶ μᾶλλον ταύτης ἡ τῶν αἰγῶν, ἢ παραπλησία πως ἐστὶν ἡ τῶν ἄρκτων τε καὶ βοῶν. ἡ δὲ τῶν ταύρων ἰσχυροτέρα μὲν τούτων, ἀπολειπομένη δὲ τῆς τῶν ὑαινῶν. αὕτη δ' αὖ πάλιν αὐτῆς τῆς τε τοῦ καλλιωνύμου, καὶ σκορπίου θαλαττίου, καὶ χελώνης θαλαττίας. τὴν δὲ τῆς ἀγρίας αἰγὸς χολὴν ἔγραψαν ἔνιοι τοὺς νυκταλωπιῶντας ὠφελεῖν. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ τῶν πτηνῶν ζώων χολαὶ πᾶσαι, δριμύτεραι τε καὶ ξηραντικώτεραι τῶν ἐν τοῖς τετράποσι. τῶν δὲ πτηνῶν αὐτῶν αἵ τε τῶν ἀλεκτορίδων τε καὶ περδίκων εἰσὶ μὲν ἀμείνους εἰς ἰατρικὴν χρείαν. αἱ δὲ τῶν ἱεράκων τε καὶ ἀετῶν δριμεῖαι ἱκανῶς, εἰσὶ δὲ καὶ διαβρωτικαὶ, διὸ καὶ ἰώδεις φαίνονται κατὰ τὴν χρόαν, ἐνίοτε δὲ καὶ μέλαιναι. ταύτας οὖν αὐτῶν ἐπιστάμενος τὰς διαφορὰς, ἐπιστάμενος δὲ καὶ τῶν παθῶν, τίνα μὲν δεῖ μᾶλλον ξηραίνεσθαι, τίνα δ' ἧττον, ἐὰν μιᾶς ἡστινοσοῦν χολῆς ἀπὸ τῶν ἔργων πειραθείης ἀπ' ἐκείνων ἐπὶ τὰς ἄλλας μεταβαίνειν, δυνήσῃ κατὰ μέθοδον, ὥστ' ἀεὶ τὴν ἁρμόττουσαν τῷ πάθει παραλαμβάνειν. ἅτε γὰρ ἐν στοχασμῷ κειμένης τῆς καθ' ἑκάστην δύναμιν σφοδρότητος, ἀπό τινος ὡρισμένης ἀρχῆς ἐπὶ τὴν ἀπέραστον ὕλην μεταβαίνειν σε χρὴ, παρὰ

†ὅλου τοῦτο

τοῦ προαπειρασμένου, μαθόντα τὰς ἐν αὐτοῖς ὑπεροχάς. ἐγὼ δὲ καὶ γνωρίσματά σοι σαφῆ διῆλθον ἀπὸ τῆς χρόας τῶν χολῶν, καὶ τῆς κράσεως τῶν ζώων.

Περὶ ἱδρῶτος.

Ἱδρὼς ἕν τι καὶ τοῦτο τῶν ἐν σώματι τοῦ ζώου γεννωμένων ὑγρῶν, ὕλην τε τὴν αὐτὴν ἔχον καὶ τρόπον γενέσεως τὸν αὐτὸν τοῖς οὔροις. ἐκ γὰρ τῆς πινομένης ὑγρότητος ἡ γένεσις ἀμφοτέρων ἐστί, θερμαινομένης τε ἅμα κατὰ τὸ σῶμα, καί τι χολώδους οὐσίας προσλαμβανούσης. ἐπὶ πλέον δ' ὁ ἱδρὼς κατείργασται, διεξεληλυθὸς ἄχρι τοῦ δέρματος ἅπαντα τὰ μεταξὺ μόρια. διαφέρειν γε μὴν ἀναγκαῖον ἀλλήλων ἐστὶ καὶ τοὺς ἱδρῶτας καὶ τὰ οὖρα παρά τε τὰς τῶν ζώων κράσεις, φύσει τε καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας ὑπηλλαγμένας ἀλλήλων, οὐ σμικρὰ δὲ κατὰ τὴν προηγουμένην δίαιταν. εὔδηλον δὲ κἂν παραλείπηταί ποτε τὸ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καὶ τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ἔτι δὲ καὶ τὰς χώρας διαφορὰν οὐ σμικρὰν ἐργάζεσθαι τοῖς σώμασι τῶν ζώων. ἀλλ' ἕνεκα τῆς κατὰ τὸν λόγον συμμετρίας ἐν ἑνὶ κεφαλαίῳ περιλαμβάνειν εἴωθα τὰ τοιαῦτα πάντα, κατὰ τὴν περιέχοντα ἡμᾶς ἀέρος κρᾶσιν, ὑπαλλάττεσθαι λέγων αὐτά. καὶ γὰρ καὶ τὰς ἐν ταῖς χώραις διαφορὰς κατὰ θερμασίαν καὶ ψύξιν οὕτως περιλαμβάνει, καθάπερ καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καὶ τὴν παροῦσαν ἢ τὴν προγεγονυῖαν κατάστασιν. ὅταν οὖν ὁ λόγος ἤτοι περὶ οὔρων, ἢ ἱδρώτων, ἢ αἵματος, ἢ πιμελῆς, ἢ στέατος, ἢ τινὸς ἄλλου τῶν κατὰ τὸ σῶμα γίνηται, διαιρουμένων ἡμῶν τὰς ἐν τοῖς ζώοις διαφορὰς ἐπὶ τῶν ὑγιαινόντων σωμάτων ἀκούειν χρὴ τοῦ λόγου, τὴν μέσην τῆς ἑαυτῶν οἰκείας κράσεως ἐχόντων κατάστασιν. οὕτως καὶ ὁ ἱδρώς, ὅτι μὲν οὖν τῆς ἀλυκῆς τε καὶ ἁλμυρᾶς ὀνομαζομένης μετέχει ποιότητος, ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ. παραῤῥυεὶς γὰρ εἰς τὸ στόμα πολλάκις ἀκόντων ἱδρώς, ἐνδείκνυται τὴν εἰρημένην ποιότητα, πολλάκις δὲ αὐτὴ καὶ πικρότητα σαφῆ συνενδείκνυται. δηλοῖ γε μὴν καὶ ἡ χρόα αὐτοῦ τὴν φύσιν. ὥσπερ γὰρ τὸ κατὰ φύσιν οὖρον ὠχρὸν μετρίως ἐστίν, οὕτω καὶ ὁ ἱδρώς. γνώσῃ δὲ τοῦτο ῥᾳδίως ἐπὶ τῶν λουομένων, ὅταν ἐλαίου χωρὶς ἀποστλεγγίζονται. κατὰ γὰρ τὸ κοῖλον τῆς στλεγγίδος ἀθροίζεται, τήν γε χρόαν ἐνδεικνύμενον οἵαν εἴρηκα, καὶ τὴν γεῦσιν, τὸ μὲν ἀλυκὸν ἔχων ἐναργῶς, ἀμυδρὸν δὲ τὸ πικρόν. ἀλλά τοι εἰ μὲν οὔρου καὶ πλείω τοῦ προσήκοντος ἔγραψαν οἱ ἰατροί, διὰ τὸ δαψιλὲς ἑκάστης ἡμέρας ἀθροίζεσθαι τοῦτο πᾶσιν ἀνθρώποις ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ. περὶ δὲ τῶν ἱδρώτων ἢ οὐδέν, ἢ τῶν περιέργων τινὰ μᾶλλον, ἃ γοητείας ἔχεται. καὶ χωρὶς δὲ τῶν τοιούτων ἀναγεγράφασιν ἔνιοι πειρατὰ δι' ἄλλης ὕλης ἰατρικῆς γίνεσθαι δυνάμενα. μίγνυται δ' ἱδρὼς ἐν ταῖς παλαίστραις ὁ τῶν γυμναζομένων τῷ πάτῳ, κονίσαλον δ' αὐτὸν ὀνομάζουσιν ἔνιοι τῶν περιέργως ἀττικιζόντων, συντελοῦντι τῷ ψιλῷ πάτῳ πρὸς διαφόρησιν ὄγκων τῶν παρὰ φύσιν. ἐκεῖνος γὰρ τὸ μὲν ἀποκρουστικὸν πλέον ἔχει, διαφορητικὸν δ' ἀμυδρὸν πάνυ. μετὰ δὲ τὸ δέχεσθαι τὸν ἱδρῶτα τῶν γυμναζομένων, ἐπικτᾶται πολὺ τῆς διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐπὶ γοῦν τῶν φλεγμονῶν τῶν τιτθῶν, δραστικώτερον ἐστὶ βοήθημα μόνος ὁ τοιοῦτος πάτος ἐπιτιθέμενος. ἐὰν δὲ ξηρότερον σοι φαίνηται, κύπρινον ἐπαλείφειν, κἂν πάνυ σφόδρα ξηρὸς ᾖ, καὶ ἀναμάλαττε τῷ κυπρίνῳ. κάλλιον δὲ μὴ τὸν ξηρὸν ἀλλὰ τὸν μαλακὸν αἱρεῖσθαι, μὴ παρόντος δὲ τοῦ κυπρίνου, ῥόδινον καλὸν ἀρκεῖ μιγνύειν. τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ πρὸς τὰς ἐκ τόκων σβέσαι τὸ γάλα προαιρουμένας, ὅταν οἷον τυρωθῇ κατὰ τοὺς μαστούς, χρήσιμον ἱκανῶς ἐστίν. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὁρμώμενος, καὶ πρὸς ἄλλα παραπλήσια παθήματα χρῆσθαι δύνασαι. ἐγὼ γοῦν ποτε καὶ κατὰ βουβῶνος αὐτῷ χρησάμενος, ἐν τάχει παυόμενον ἐθεασάμην τὸν ὄγκον.

Περὶ οὔρου.

Οὖρον. εἴρηται μὲν οὖν ἤδη περὶ τῆς ὅλης φύσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ τῶν ἱδρώτων λόγον. εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ὅση ταῖς χολαῖς ἐστὶ διαφορὰ κατὰ τὰ ζῶα, τοσαύτην καὶ τοῖς οὔροις εἶναι. θερμὰ μὲν ἅπαντα ταῖς δυνάμεσίν ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον μὲν τὸ τῶν θερμοτέρων ζώων, ἧττον δὲ τὸ τῶν ψυχροτέρων.

Περὶ ἀνθρωπείου οὔρου.

Ἀνθρώπου δὲ οὖρον, ἁπάντων τῶν ἄλλων οὔρων σχεδόν ἐστιν ἀσθενέστατον, ὅτι μὴ τῶν ἡμέρων ὑῶν, ὧν ἐκτέμνουσι τοὺς ὄρχεις. ἐκείνων γὰρ ἥ τε κρᾶσις ὅλου τοῦ σώματος ὁμοία τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐστί, τό τε οὖρον ὡσαύτως ἀσθενές. ἰσχυρὸν δὲ καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι κάπρων, ὡς καὶ διὰ τῆς ὀσμῆς φαίνεται δριμυτάτης οὔσης. κἀπὶ τῶν ἄλλων δὲ ζώων ἁπάντων ἔνεστί σοι διὰ τῆς ὀσμῆς γνωρίζειν τὴν δύναμιν αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ γεύεσθαι τῶν οὔρων ἐκείνων βδελυρώτατον, ὅπου καὶ τὸ τῶν παίδων οὖρον οὐχ ὑπέμεινέ τις ἀνὴρ ἀξιόλογος ἤθει καὶ βίῳ πιεῖν, ὁπότε λοιμώδως ἐνόσησεν ἐν Συρίᾳ, καθ' ἣν πολλοὶ πεπωκότες οὖρον τινὲς καὶ παίδων καὶ ἀνδρῶν, ἐδόκουν ἐκ τούτου διασεσῶσθαι. ῥυπτικῆς μὲν οὖν δυνάμεως εἴπερ τι καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν οὖρον, ὡς δηλοῦσι πολλοὶ καὶ οἱ γναφεῖς, τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἀμφιεσμάτων ἐκκαθαίροντές τε καὶ ἀπορρύπτοντες ἡμῖν αὐτῷ. ταύτην δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ οἱ ἰατροὶ θεασάμενοι, ψώραν καὶ λέπραν ἀποσμήχουσί τε καὶ καταντλοῦσι τῶν ἑλκῶν τὰ πολλῆς ὑγρότητος μεστά, καὶ ῥύπου, καὶ ἀκαθαρσίας, καὶ πολύ γε μᾶλλον ὅταν ἔχῃ τι σηπεδονῶδες. ἀλλὰ καὶ τοῖς αἰδοίοις, ὅταν οὕτω πάσχῃ, τὸ οὖρον ἐνίασιν, καὶ τοῖς πυοῤῥοοῦσιν ὠσί. καὶ τοὺς ἀχῶρας δὲ καὶ πίτυρα δι' αὐτοῦ θεραπεύουσι, καταντλοῦντες τὴν κεφαλήν. ἡμεῖς δὲ ταῦτα ἐμυσάχθημεν μᾶλλον ποιεῖν ἑτέρων εὐποροῦντες εἰς αὐτὰ φαρμάκων. τὰ δ' ἐν τοῖς δακτύλοις τῶν ποδῶν ἕλκη καὶ μάλιστα ἐκ προσπταισμάτων, ἐπειδὰν ἀφλέγμαντα γένηται καὶ αὐτὸς ἰασάμην οὔρῳ πολλάκις, ἐπί τε δούλων καὶ ἀγροίκων ἀνθρώπων εἰς ὁδοιπορίαν ἀπιόντων χωρὶς ἰατροῦ. μοτὸν γὰρ αὐτοῖς ἐπιτιθεὶς κατὰ τοῦ ἕλκους, εἶτ' ἔξωθεν καὶ ὀθονίῳ περιελίξας καὶ δήσας ὁσάκις οὐρεῖν προθυμηθῶσι κατὰ τοῦ δακτύλου φέρεσθαι τὸ οὖρον ἐπιτρέπειν, ἐκέλευσα καὶ μὴ λύειν, ἄχρις οὗ ἀκριβῶς θεραπευθῇ. συνεχώρησα γὰρ καὶ εἴ τινα ἄλλον ἐπυθόμην ἐν ἀγρῷ χωρὶς ἰατροῦ καταντλοῦντα τῶν ἑλκῶν τὸ οὖρον, ὅταν ἐν

τοῖς κάτω μέρεσιν ἢ τοῦ θώρακος, ἄχρι τῶν ποδῶν ἄκρων, ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν ἢ κατὰ τὸ πρόσωπον ἕλκη γίγνεται, ταῦτ᾽ ἐμυσάχθην οὔρῳ καταντλεῖν ἐᾶσαι τινά. τὸ γεμὴν διὰ οὔρου παιδὸς σκευαζόμενον φάρμακον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι χρυσοκόλλαν, ἐπειδὴ πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ κόλλησιν αὐτῷ χρῶνται, κάλλιστον εἶναι φημὶ πρὸς ἕλκη δυσίατα. γίνεται δὲ θυίας φιάλῃ τῆς τῷ σχήματι κατασκευασθείσης ἐξ ἐρυθροῦ χαλκοῦ, δοίδυκα δὲ τῆς αὐτῆς ὕλης ἐχούσης, εἰς ἣν ἐνουροῦντος τοῦ παιδὸς, ὁ δοίδυξ περιάγεται πολλάκις, ὡς ἀποψῆσαι τι μὴ μόνης τῆς θυίας, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοῦ, καὶ γίνεται τοῦτο πλείοσιν ἡμέραις, ἄχρις ἂν μελιτώδη σύστασιν σχῇ τὸ οὖρον. ἐν ἡλίῳ δὲ χρὴ πράττεσθαι τοῦτο. ῥᾷον γὰρ ἀποτρίβεται τοῦ χαλκοῦ κατὰ τὸν τοιοῦτον ἀέρα, ἢ εἰ μὴ ἥλιος εἴη, θερμὸν ἄλλως εἶναι τὸν οἶκον. τούτῳ τῷ φαρμάκῳ μιγνυμένῳ τοῖς ἐπιτηδείοις εἰς ἴασιν ἑλκῶν κακοηθῶν χρώμεθα, καθάπερ εἶπον, ὡς ἀρίστῳ. βδελυρίαν γὰρ οὐδεμίαν ἔχει, παραπλησίως τῷ οὔρῳ κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχεομένῳ, καὶ περί τινων ἄλλων μορίων. τὸ μὲν γὰρ καὶ πίνειν οὔρου τί ἂν τις καὶ λέγοι; γεγράφασι μὴν ἔνιοι τῶν ἰατρῶν περὶ τοῦ κατὰ τὸ οὖρον ὑφισταμένου πάχεος τε καὶ λευκοῦ, λέγοντες αὐτὸ θεραπεύειν ἐρυσιπέλατα. τὰ μὲν οὖν ἔτι πυρώδη καὶ ὄντως ἐρυσιπέλατα τῶν θερμῶν, καὶ δριμέων, φάρμακον οὐδὲν ὠφελῆσαι δύναται. τὰ δ᾽ ἤδη διὰ τῶν ψυχόντων ἐμψυγμένα, καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν διαφορητικῶν φαρμάκων ὀνινάναι δύνανται. τοῦτο μὲν οὖν ἐγχωρεῖ χρῆσθαι μὴ περὶ πρόσωπον, ἢ ἐγγὺς τούτου συστάντος ἐρυσιπέλατος, ἀλλ᾽ ἤτοι κατά τι τῶν κώλων, ἢ κατὰ τὸν νῶτον, ἢ τὴν γαστέρα. πίειν δ᾽ οὖρον παιδὸς ἕνεκα τῆς καλουμένης ὀρθοπνοίας οὐκ ἀναγκαῖον, ὄντων γε καὶ ἄλλων φαρμάκων ἃ βοηθεῖ τῷ πάθει τούτῳ. καὶ μέντοι καὶ πιών τις, οὐκ ἀπηλλάγη τοῦ πάθους, ὥστ᾽ οὐδ᾽ ἐξαίρετον ἔχει τι παρὰ τἆλλα.

Περὶ σιέλου.

Σίελον εἴτε σίαλον εἴτε πτύελον ὀνομάζειν θέλει τις, οὐ μοι διαφέρει. γινώσκειν δὲ αὐτοῦ χρὴ τὴν δύναμιν εἶναι διάφορον, ἔν τε τοῖς ζώων εἴδεσι, καὶ καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν ὑγιαῖνον ἢ νοσοῦν ἐδηδοκότος, ἢ πεπωκότος, ἢ ἀπότου τε καὶ νενηστευκότος. ὡς γὰρ τὰ οὖρα, καὶ αἱ χολαὶ, καὶ ὁ ἱδρὼς, οὕτως καὶ τὸ πτύελον ἀσθενὲς μὲν ἐδηδοκότων ἐστὶν, ἰσχυρὸν δὲ καὶ δριμὺ τὸ τῶν ὑπερδιψησάντων, καὶ ὑπερπεινησάντων. ἐν τῷ μέσῳ δ᾽ ἀμφοῖν ἐστιν, τὸ τῶν ἐκπεπτηκότων μὲν οὐδέπω δ᾽ ἐδηδοκότων, ἢ πεπωκότων. τούτῳ τοιγαροῦν τῷ σιέλῳ, καὶ αἱ τροφοὶ τῶν παιδίων τὰς λειχῆνας ἰῶνται, βρέχουσαι τὸν μικρὸν δάκτυλον, εἶτα ἀνατρίβουσαι τὸ πεπονθὸς δέρμα. καὶ τοῦτο ποιοῦσι πολλάκις, ὡς διασώζεσθαι κατὰ τὸν μεταξὺ τῶν χρήσεων χρόνον ἐν τῷ λειχῆνι τὴν ἀπὸ τοῦ σιέλου δύναμιν. ἀλλὰ καὶ πυροὺς μασσώμενοι πολλοὶ τῶν ἀγροίκων δοθιῆσιν ἐπιτιθέασιν, διαφορεῖ τε γὰρ αὐτοὺς, καὶ πέττει ταχέως. καίτοι γε εἰ δι᾽ ὕδατος δεψηθεῖεν, οὐχ ὁμοίως ὠφελοῦσιν. εὔδηλον οὖν, ὅτι τὸ σίαλον αὐτὴν τὴν ἰσχὺν τῆς ὠφελείας παρέχει. κατὰ δὲ τῶν μαλακῶν, καὶ παιδικῶν σωμάτων ἄρτον, οὐ πυροὺς ἐπιτιθέασι μασσωμένους. διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ οὕτω μασσηθέντα, καὶ ὑπώπια, καὶ τὰ ἄλλα ἐκχυμώματα, καὶ μᾶλλον ὅταν ὁ ἄρτος ἅμα βραχείᾳ ῥαφανίδι μασσηθείη. καθ᾽ ὅλην δὲ τὴν οὐσίαν τὸ πτύελον ἐναντιωτάτην ἐστὶ τοῖς ἀναιροῦσιν ἀνθρώπους θηρίοις, ὥσπερ καὶ Νίκανδρος ὁ ποιητὴς λέγει. καί μοι τις ἐπαγγελλάμενος ἐπῳδὴν ἀναιροῦσαν σκορπίους ἐπιδείξειν ἅπαξ εἰπὼν αὐτὴν ἐπέπτυσε τῷ σκορπίῳ, κᾆπειθ᾽ ἑξῆς δεύτερον εἰπὼν αὖθις ἐπέπτυσεν, εἶτα καὶ τὸ τρίτον εἰπόντος τε καὶ καταπτύσαντος, ἀπέθανεν ὁ σκορπίος. ὕστερον δ᾽ ἐγὼ χωρὶς τῆς ἐπῳδῆς ἐθεασάμην ὑπὸ τῷ σιάλῳ μόνῳ τὸν σκορπίον ἀποθανόντα, καὶ τοῦτ᾽ αὐτὸ πάσχοντα ταχέως μὲν ὑπὸ τοῦ τῶν πεινώντων τε καὶ διψώντων πτυέλου, βραδέως δὲ ὑπὸ τῶν ἐμπεπλησμένων ἐδεσμάτων τε καὶ πομάτων, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἀνάλογον.

Περὶ τῶν ἐν τῷ σώματι γεννωμένων.

Γεννᾶται μὲν ἐν τῷ σώματι καὶ ἄλλα παρὰ φύσιν, ὧν οὐ καλὸν μεμνῆσθαι. γεννᾶται δὲ καὶ ὁ ἐν κύστει λίθος, ὑπὲρ οὗ τινὲς ἔγραψαν, ὡς εἰπεῖν ὅτι θρύπτει λίθους τοὺς ἐν κύστει. τοῦτο μὲν οὖν ψεῦδος ἐστὶ κείμενον τῇ πείρᾳ. εἰ δὲ καὶ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους θρύπτει τὴν ἀρχὴν, οὐδ᾽ ἐπειράθην μὲν, ἔχων ἕτερα δόκιμα φάρμακα πρὸς τὸ σύμπτωμα τοῦτο. περὶ δὲ τοῦ πυοῦ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, παρίημι λέγειν τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς ἅμα γοητείαις τισίν. ἡ μέντοι κόπρος ἕν τι τῶν ἐν τῷ σώματι γεννωμένων ἐστὶ κατὰ φύσιν ἐχόντων τῶν ζώων, ὥσπερ καὶ ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ῥύπος, ὑπὲρ ἑκατέρου τοίνυν ἐφεξῆς δίειμι.

Περὶ κόπρου.

Κόπρος εἴτε κόπρον, εἴτ᾽ ἀποπάτημα καλεῖν ἐθέλοις, οὐ διοίσει. γίγνωσκε δὲ τὴν οὐσίαν ταύτην διαφορητικωτάτην ἔχειν δύναμιν. ἔστι δ᾽ ἡ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν δυσωδίαν βδελυρά. βοῶν δὲ καὶ αἰγῶν, καὶ χερσαίων κροκοδείλων καὶ κυνῶν, ὅταν ὀστᾶ φάγωσιν οὔτε δυσώδης ἐστὶ, καὶ πεῖραν ἱκανὴν οὐχ ἡμῖν μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν ἔδωκεν. Ἀσκληπιάδης μέν γε ὁ ἐπικληθεὶς φαρμακείων, καὶ τἆλλα μὲν ἅπαντα σύνθετα φάρμακα συνήθροισεν, ὡς πολλὰς βίβλους πληρῶσαι. καὶ κόπρῳ δὲ χρῆται πολλάκις ἐπὶ πολλῶν παθῶν ἀναμιγνὺς, οὐ μόνον τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθεμένοις φαρμάκοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς εἴσω τοῦ †στόματος λαμβανομένοις. †σώματος

Περὶ κυνείας κόπρου.

Ἐγὼ γοῦν οἶδα, καὶ αὐτὸς θαυμαστῆς δυνάμεως πειραθεὶς ἀνθρωπείας τε καὶ κυνὸς κόπρου. λέξω δέ σοι περὶ προτέρας τῆς κυνείας, ᾗ συνεχῶς ἐχρῆτό τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων, ὀστᾶ διδοὺς ἐσθίειν κυνὶ μόνα δυεῖν ἐφεξῆς ἡμερῶν, ἐξ ὧν σκληρὰ καὶ λευκὴ, καὶ ἥκιστα δυσώδης ἡ κόπρος γίγνεται. ταύτην οὖν λαμβάνων ἐξήραινεν, ὡς ὕστερον ὁπότε βούλοιτο χρῆσθαι λειοῦσθαι ῥᾳδίως. ἐχρῆτο δ᾽ αὐτῇ πρός τε συνάγχας, καὶ δυσεντερίας, καὶ τὰ παλαιότητα τῶν ἑλκῶν. πρὸς μὲν οὖν συνάγχας, ἀναμιγνὺς τοῖς καὶ ἄλλως ἁρμόττουσιν πρὸς τὸ πάθος τοῦτο φαρμάκοις. ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν τῷ ἀφεψημένῳ γάλακτι τῶν καλουμένων κοχλήκων διαπύρων

ἐμβεβλημένων, ἢ ὡς ὕστερον ἐγὼ διὰ τὸ εὐπόριστον ἤδη τὸν σίδηρον ἧκον, ἐμβάλλων τοῦτον διάπυρον τῷ γάλακτι καλῶς προαφεψημένῳ. καλοῦσι δ' ἔνιοι τῶν ἰατρῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ τοιοῦτον γάλα σχιστόν. ἐχρῆν γὰρ οὐ τοῦτο καλεῖν οὕτως, ἀλλ' ἐφ' ὧν χωρίζομέν τε καὶ σχίζομεν ἀπὸ τοῦ τυρώδους τὸν ὀῤῥόν. ἀλλὰ τῆς κυνείας κόπρου ξηρᾶς λειώσας ὁ ἰατρὸς, ἐνέβαλλεν τῷ διὰ κάχληκας ἐναποσβεννυμένους ἔχοντι γάλακτι λανθανόντως, καὶ μόνους τοὺς γνησιωτάτους μαθητὰς ἐδίδαξε τοῦτο. τούτων μὲν οὖν τῶν δύο χρήσεων τῆς κυνείας κόπρου πάνυ πολλὴν ἔχω πεῖραν ὡς θαυμαστοῦ φαρμάκου, καθάπερ καὶ περὶ ἤδη τῶν κακοηθεστάτων ἑλκῶν. ἐμίγνυε γὰρ οὖν κἀπ' ἐκείνων τοῖς δοκίμοις φαρμάκοις τῆς κυνείας κόπρου βραχὺ, καὶ σαφῶς ἰσχυρότερον ἑαυτοῦ τὸ φάρμακον ἐγίγνετο, καὶ εἴπου διαφορῆσαί τι καὶ ξηρᾶναι δέοι, κἀκείνοις τοῖς φαρμάκοις ἐμίγνυεν.

Περὶ ἀνθρωπείας κόπρου.

Τῆς ἀνθρωπείας κόπρου τοιάνδε τινὰ πεῖραν ἔχω. συνεχῶς τις ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν φάρυγγα φλεγμονῶν ἠνωχλεῖτο σφοδρῶς, ὡς κινδυνεύειν ἀποπνιγῆναι, καὶ δὴ φλεβοτομεῖσθαι διὰ τὸν κίνδυνον τοῦτον ἠναγκάζετο. τούτῳ τις ἐντυχὼν, ἐπηγγείλατο πεῖραν δώσειν φαρμάκου, καὶ καλεῖν ἑαυτὸν ἠξίου πρὸ τῆς φλεβοτομίας, ὅταν αὖθις ποτὲ φλεγμήνῃ τι τῶν κατὰ τὴν φάρυγγα μορίων αὐτοῦ. ὁ τοίνυν κληθεὶς, εἶτα διαχρίσας φαρμάκῳ, ταχέως ἐθεράπευσε τὸν ἄνθρωπον. ὡς δὲ καὶ αὖθις ἤδη ἐνήργησε, οὐκ ἤδη αὐτοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων τῶν ὁμοίως πασχόντων ἠξίου, δοὺς μισθὸν ὁ συνεχῶς κινδυνεύων πνιγῆναι μαθεῖν τὸ φάρμακον. ἦν δ' ἅμα τε πλούσιος καὶ περὶ χρημάτων δαπάνην ἐλευθέριος. ὡς δὲ περὶ τοῦ μισθοῦ συνέβησαν ὁ πιπράσκων τὴν γραφὴν, ἀντιπαθείᾳ τινὶ τὴν ὠφέλειαν ἔφη τὸ φάρμακον ἔχειν. εἶναι δὲ τὴν ἀντιπάθειαν, τὸ μὴ γνῶναι τὸν θεραπευόμενον ἐξ ὧν σύγκειται. ἐκέλευσεν οὖν ἄλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ μαθησόμενον, ὅς τις ἂν αὐτῷ πιστότατος εἶναι δοκῇ, καὶ τοῦτον αὐτὸν ὀμόσαι βουλόμενον μηδενὶ δοῦναι τὴν γραφὴν τοῦ φαρμάκου, μέχρις ἂν αὐτὸς ὁ ἀποδιδόμενος ζῇ. κατὰ τοῦτον μὲν δὴ μετὰ τὸν τοῦ διδάξαντος θάνατον, ὁ μαθὼν οὐ μόνον τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἰᾶται, κἀμοῦ μηδ' αἰτήσαντος τοῦ φαρμάκου τὴν γραφὴν, οὗτος ἔδωκεν ἑκών. ἦν δὲ κόπρος παιδίου ξηρὰ μετὰ μέλιτος ἀττικοῦ λελειωμένη. διῃτᾶτο δὲ τὸ παιδίον οὗ τὴν κόπρον ἔμελλον λήψεσθαι, καθάπερ αὐτὸς ὁ δοὺς τὸ φάρμακον ἐδίδαξεν, ἐπὶ θέρμων ἐδωδῇ. τούτων δὴ τῶν συνήθως ἐσθιομένων μετ' ἄρτου καλῶς ὠπτημένου κλιβανίτου, συμμέτρων ἁλῶν τε καὶ ζύμης ἔχοντος. ἐδίδου δὲ καὶ οἶνον παλαιὸν πίνειν ἅπαντα ταῦτα σύμμετρα κατὰ τὸν ὄγκον, ὡς ἀκριβῶς εὐπεπτῆσαι τὸ παιδίον. ἤδη μὲν δὴ τῆς πρώτης ἡμέρας τοιαύτῃ διαίτῃ χρώμενος, οὐδέπω κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἀνῄρει τὴν κόπρον. ἐν ἐκείνῃ δ' αὖ πάλιν ὁμοίως διαιτήσας, τὸ κατὰ τὴν τρίτην ἐκκριθὲν ἐλάμβανεν, καὶ ξηραίνων ἐχρῆτο, παραπλησίως τῇ κυνείᾳ κόπρῳ, καθότι προείρηται. ἔλεγε δὲ τὸν διδάξαντα διὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἄλλων ἐδεσμάτων φεύγοντα τοὺς θέρμους αἱρεῖσθαι, ἑαυτὸν δὲ ἕνεκα πείρας ὀρνιθείου κρέως, καὶ περδικείου δι' ὕδατος, ἢ λιτοῦ ζωμοῦ καλῶς ἑψημένου ἐδηδοκέναι πολλάκις, ἐνηργηκέναι δὲ τὸ φάρμακον οὐδὲν ἧττον. ἐγὼ μὲν δή σοι ταῦτα λέγειν ἔχω περὶ κυνείας τε καὶ ἀνθρωπείας κόπρου.

Περὶ λυκείας κόπρου.

Τὴν δὲ τῶν λύκων ἐπότιζέ τις κωλικοὺς, οὐ μόνον ἐν τοῖς παροξυσμοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς διαλείμμασιν ὅσοι γε χωρὶς φλεγμονῆς ἔπασχον. εἶδον δέ τινας αὐτῶν οὐκέτ' ἁλόντας τῷ παθήματι, καὶ τοὺς ἁλόντας, οὐκέτ' οὐδέποτ' αὖθις ἰσχυρῶς παθόντας, ἀλλ' οὐδὲ μετ' ὀλίγον χρόνον. ἐλάμβανε δὲ κἀκεῖνος τὴν λευκοτέραν κόπρον τῶν λύκων μᾶλλον, ἥτις ὀστᾶ φαγόντων αὐτῶν ἀποκρίνεται. ἐθαύμαζα δ' ἐπ' αὐτῷ, ὅτι καὶ περιαπτόμενον πολλάκις ἐναργῶς ὠφέλησεν. ἐλάμβανεν οὖν οὗτος τὴν κόπρον οὐδὲ πεπτωκυῖαν ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ χαλεπῶς δὲ γίνεται τοῦτο. φύσιν γὰρ ἔχει ἐκεῖνο τὸ ζῶον, καθάπερ ὁ κύων, ἐπαίρων τὸ ἕτερον τῶν ὀπισθίων σκελῶν ἐνουρεῖν, καὶ ἀποπατεῖν πρός τι τῶν ἐξεχόντων τῆς γῆς. ἐπ' ἀκάνθαις τε οὖν πολλάκις εὑρίσκεται θέρους ἐν ὥρᾳ λυκεία κόπρος, ἐπί τε θάμνοις τισὶ, καὶ κλείθροις, βοτάνοις ὑπεξέσιν. εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς κόπροις αὐτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ὀστῶν τι τοῦ καταβεβρωμένου ζώου διαφεύγοντος, ὥσπερ τὴν μάσησιν, οὕτω καὶ τὴν πέψιν. ὃ καὶ αὐτὸ κόπτων καὶ λειῶν, ἐδίδου πίνειν τοῖς κωλικοῖς. καὶ εἰ καθαρότητος ἄνθρωπος εἴη, καὶ ἁλῶν, καὶ πεπέρεως, ἤ τινος τῶν τοιούτων ἐμίγνυεν. ἐδίδου δὲ τὸ σύμπαν μὲν, δι' οἴνου λεπτοῦ κατὰ τὴν σύστασιν. ἔστι δ' ὅτε καὶ δι' ὕδατος. τὸ δ' οὖν περιαπτόμενον τῆς κόπρου ταῖς λαγόσι τῶν πασχόντων, ἐκέλευσεν ἔχειν ἄρτημα, μάλιστα μὲν ἐξ ἐρίου γεγονὸς οὐ τοῦ τυχόντος προβάτου. πολὺ γὰρ εἶναι βέλτιον ὑπὸ τοῦ λύκου διεσπασμένου ἐπὶ τὸ πρὸς τὴν τοιαύτην χρείαν ἐπιτήδειον ἐσόμενον. εἰ δὲ μὴ παρείη τὸ τοιοῦτον ἔριον, ἐκ δέρματος ἐλαφείου τὸν ἱμάντα τὸν περιελιττόμενον ταῖς λαγόσι, καὶ αὐτὸ τὸ περιέχον τὴν κόπρον ἐκέλευσεν εἶναι. ἡμεῖς δὲ καὶ εἰς χυτρείδιον τηλικοῦτον ἡλίκος οὗ ἐστιν ὁ μέγιστος κύαμος ἐμβάλλοντες τῆς κόπρου περιήψαμεν ἐνίους ἕνεκα πείρας, ἐθαυμάσαμέν τι φανερῶς ὠφεληθέντας ἰδόντες τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐποιοῦμεν δὲ τῷ χυτρειδίῳ δύο τινὰ καθάπερ ὦτα, δι' ὧν ὁ ἱμὰς διεβάλλετο. τοῦτο μὲν δὴ κατὰ τὸ πάρεργον εἰ μέλλει τις καὶ τοῖς οὕτω περιαπτομένοις πιστεύειν, λέγω δ' οὕτως, ὥστε οὐσίαν εἶναι τὴν περιαπτομένην, οὐκ ὀνόματα βάρβαρα, καθάπερ εἰώθασιν ἔνιοι τῶν γοήτων, ἐπείτοι καὶ ἄλλων οὐσιῶν ἐπειράθη ὁμοίως ἐνεργουσῶν ἐπ' ἄλλων παθῶν. ἀλλ' οὐ νῦν καιρὸς ὑπὲρ αὐτῶν λέγειν, ἴωμεν οὖν αὖθις ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Περὶ αἰγείας κόπρου.

Ἀνθρωπείας μὲν γὰρ καὶ κυνείας, καὶ λυκείας ἐμνημόνευσα κόπρου, τῶν δ' ἄλλων οὐδέπω, καί τοι πλέον ἔτι τῶν εἰρημένων ὑπολείπονται. τινὲς μὲν καὶ πάνυ συνεχῆ τὴν χρείαν παρέχουσαι, τινὲς δὲ σπανιωτέραν. συνεχέστατα μὲν οὖν χρώμεθα ταῖς τῶν αἰγῶν κόπροις (σπυράθους δ' ἰδίως ὀνομάζουσι) δριμείας καὶ διαφορητικῆς οὔσαις δυνάμεως, ὡς καὶ τοῖς σκιῤῥουμένοις ὄγκοις ἁρμόττειν, οὐ σπληνὸς μόνον ἐφ' ὧν συνεχέστατα χρῶνται πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ταῖς

τοιαύταις κόπροις, ἀλλὰ καὶ ἄλλων μορίων. ἐγὼ γοῦν ἐπὶ γόνατος ἔχοντος ὄγκον χρόνιον δύσλυτον ἐχρησάμην αὐτῇ δι' ὀξυκράτου καταπλάττεσθαι κελεύσας ἄλευρον κρίθινον, ἐπιβαλλομένης τῆς κόπρου, καὶ θαυμαστῶς ὁ ἄνθρωπος ὤνητο. τῶν δ' ἀγροίκων τις ἰδὼν ἐφ' ᾧ τοῦτο ἐπράχθη. καὶ οὕτως ἤδη καὶ ἄλλος ἀγροῖκος ἐφ' ὁμοίων ὄγκων οὐ κατὰ γόνατος μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλων μορίων ὁμοίως χρησάμενος ὠφελήθη. δριμύτερον γάρ ἐστι τὸ φάρμακον, ἢ ὥστε γυναῖκας ἀστικὰς, ἢ παιδία θεραπεύειν, ἢ ὅλως τοὺς μαλακοσάρκους. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κατὰ μέρος χρήσεως ἁπάντων φαρμάκων ἐν τῷ περὶ συνθέσεως αὐτῶν εἰρήσεται. καὶ ἐπὶ τῶν ὑδερικῶν τε καὶ σπληνικῶν τῇ αἰγείᾳ κόπρῳ πολυειδῶς χρώμεθα. καὶ μέντοι καὶ καυθεῖσα, λεπτομερεστέρα μὲν, οὐ μὴν δριμυτέρα γε σαφῶς γίνεται. διὸ καὶ πρὸς ἀλωπεκίας ἁρμόττει, καὶ πάνθ' ὅσα τῶν ῥυπτόντων δεῖται φαρμάκων, οἷον λέπρας τε καὶ ψώρας, καὶ λειχῆνας, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς διαφορητικοῖς καταπλάσμασιν, οἷα τὰ τῶν παρωτίδων ἐστὶ, καὶ τῶν βουβώνων κεχρονικότων. ἔστι γὰρ ἡ δύναμις αὐτῆς ἑκάστου, καὶ κεκαυμένης ῥυπτική τε καὶ διαφορητική, καὶ οὐ βραχύ γε τὸ διαφορητικὸν ἔχει. πρὸς γοῦν τὰ τῶν ἐχιδνῶν δήγματα, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι τὰ τῶν ἄλλων θηρείων ἰατρός τις τῶν ἐν ἀγροῖς τε καὶ κώμαις ἰατρευόντων, ἐχρῆτο δι' ὄξους αὐτῇ, καὶ διέσωσε πάνυ πολλούς. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος ἰατρὸς, καὶ τοῖς ἰκτερικοῖς ἐδίδου τὰς σπυράθους δι' οἴνου πίνειν, καὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐχρῆτο σὺν λιβανωτῷ προστιθείς. καὶ χρὴ γινώσκειν μὲν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τὸν ἄριστον ἰατρὸν, ἐκλέγεσθαι δὲ τὰ βελτίω, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν ἀστικῶν τε καὶ ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ἐφ' ὧν οὐκ ἄν ποτ' ἐχρησάμην ἐγὼ τοιούτῳ φαρμάκῳ παμπόλλων ἀμεινόνων εὐπορῶν. ὅμως δ' οὖν γίγνεται ποτὲ, καὶ τῶν τοιούτων ἡ χρεία κατὰ τὰς ὁδοιπορίας, καὶ τὰ κυνηγέσια. καὶ τὴν ἐν ἀγρῷ διατριβὴν, ὅταν τι μὴ παρῇ τῶν βελτιόνων, ἢ καὶ σκληρόσαρκος ὁ ἀγροῖκος ἄνθρωπος ᾖ παραπλήσιος ὄνῳ. πολλοὶ γὰρ τῶν τοιούτων κατὰ τοὺς ἀγροὺς εἰσὶν ἄξιοι τοῦ πίνειν σπυράθους. ὅπερ δὲ κἀν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπ' οὔρων τε καὶ χολῶν, καὶ σιάλων ἐρρέθη, τοῦτο καὶ νῦν μέμνησο, τὴν μὲν καθόλου καὶ κοινὴν δύναμιν ἁπάσαις εἶναι τὴν αὐτὴν, ἐξηλλάχθαι δὲ κατὰ τὰς τῶν ζώων κράσεις. τῶν μὲν γὰρ ξηροτέρων τῇ κράσει ζώων, καὶ ἡ κόπρος ἐστὶ ξηραντικωτέρα, καθάπερ γε καὶ τῶν θερμοτέρων θερμαντικωτέρα, ψυχρὰ δ' οὐδεμία, καθάπερ οὐδ' ὑγραίνει. πολλὰ δ' ἂν εἴη καὶ παρὰ τὴν φύσιν τῶν ἐδηδεσμένων αὐτῶν ἡ διαφορὰ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπ' ἀνθρώπων μᾶλλον, ἢ τῶν ἄλλων ζώων μείζων ἐστὶν, ὅτι ποικιλωτάτης τῆς τροφῆς χρῆται τὸ ζῶον τοῦτο. τί γὰρ ὅμοιον ἔχει σκόροδά τε καὶ κρόμμυα φαγόντος, ἢ κολοκύνθην, ἢ οὕτως ἔτυχεν; αἰγὸς δὲ σπύραθοι βραχὺ μὲν ἄν τι διαφέροιεν ἀλλήλων παρὰ τὰς νομὰς, οὐ μὴν τοσοῦτον γε ὅσον αἱ τῶν ἀνθρώπων.

Περὶ βοείας κόπρου.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν βοῶν αἱ κόπροι βραχεῖαν ἔχουσι διαφορὰν, οὖσαι γε καὶ αὗται ξηραντικῆς δυνάμεως. ἔχουσι δὲ καὶ τὴν ἑλκτικὴν ὡς δηλοῦσιν ὠφελοῦσαι τὰ τῶν μελιττῶν τε καὶ σφηκῶν δήγματα. ταῦτα μὲν οὖν ἐνδέχεται, καὶ κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ὠφελεῖσθαι. τοὺς ὑδερικοὺς δέ τις ἐν Μυσίᾳ τῇ ἐν Ἑλλησπόντῳ βολβίτῳ καταχρίων ἐν ἡλίῳ κατέκλινε φαρμάκων ἔμπειρος ἰατρός. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος ἐπετίθει, καὶ τοῖς φλεγμαίνουσι μέρεσι τῶν ἀγροίκων ὑγρὰν λαμβάνων ἦρος, ὅτε νέμονται τὴν πόαν οἱ βόες. εὔδηλον δ' ὅτι τῆς ἄλλα ἤδη πολλῷ μετριωτέρα τὴν δύναμιν ἐστίν. ἄλλην δὲ λέγω τὴν ἐπὶ τῇ τῶν ἀχύρων ἐδωδῇ. μέση γὰρ αὕτη τῆς τε εἰρημένης ἐστὶ, καὶ τῆς ἐπὶ τῇ τῶν ὀρόβων προσφορᾷ. πρόδηλον οὖν ὅτι καθάπερ ἡ ἐκ τῆς βοτανώδους νομῆς ἐπὶ τῶν φλεγμονῶν, οὕτως ἤδη τοῖς ὑδερικοῖς ἐστὶν ἐπιτήδειος. εἰδέναι μέντοι χρὴ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα σκληροῖς σώμασιν ἀγροίκων ἀνθρώπων ἁρμόττειν, σκαπανέων τε καὶ θεριστῶν, καὶ τῶν ἰσχυρὸν οὕτως ἔργον διαπραττομένων, ἐφ' ὧν καὶ πρὸς χοιράδας ὁ κατὰ τὴν Μυσίαν ἰατρὸς ἐχρῆτο, καὶ τῶν σκιρρωδῶν ὄγκων ἁπάντων σὺν ὄξει καταπλάττων.

Περὶ προβατείου.

Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος, καὶ τῇ τῶν προβάτων κόπρῳ πρὸς ἀκροχορδόνας ἐχρῆτο, καὶ μυρμηκίας, καὶ θύμους, καὶ δοθιῆνας σκληροὺς τοὺς καλουμένους ἥλους, ὄξει δεύων αὐτήν. ἀλλὰ καὶ τὰ πυρίκαυτα τῶν ἑλκῶν εἰς οὐλὴν ἦγε, μιγνὺς τῇ κόπρου ταύτης κηρωτῇ ῥοδίνῳ. καὶ μέντοι καὶ διὰ τῶν αἰγῶν κεκαυμένους ὁμοίως ἐθεράπευε, μιγνὺς καὶ ταῦτα ὀλίγον τι, πάνυ πολλαπλασίῳ τῷ κηρωτῆς ὄγκῳ. καὶ ὅλως ἦν αὐτῷ σπούδασμα διὰ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς εὐπορίστων ἅπαντα θεραπεύειν, ἐν οἷσι δηλονότι, καὶ αἱ βοτάναι, καὶ οἱ θάμνοι, καὶ τῶν δένδρων εἰσὶν οἱ ἀκρέμονες, καὶ τὰ βλαστήματα, καὶ τὰ μαλακὰ φύλλα, καὶ οἱ καρποὶ, καὶ οἱ φλοιοὶ, περὶ ὧν ἐν τοῖς εὐπορίστοις ἐπιπλέον εἰρήσεται.

Περὶ κόπρου περιστερᾶς.

Τῇ γοῦν κόπρῳ τῶν νομάδων περιστερῶν, οὕτως γὰρ αὐτὰς ἔνιοι καλοῦσι διαστέλλοντες ἀπὸ τῶν κατοικιδίων, ὡς θερμαίνοντι φαρμάκῳ. καὶ αὐτὸς ἐγὼ πάνυ συνεχῶς εἰς πολλὰ χρῶμαι, μετὰ μὲν καρδάμου σπέρματος κεκομμένην τε καὶ διηθημένην ξηρὰν ἀντὶ νάπυος ἐπὶ τῶν φοινιγμοῦ δεομένων προσφέρων. εὔδηλον δ' ὅτι τοὺς κεχρονικότας ἅπαντας ἐν τοῖς τοιοῖσδε λέγω πάθεσιν ὁποῖον ἐστὶν ἰσχιὰς ἡμικρανία, σκοτώματά τε καὶ σκοτόδινοι, καὶ κεφαλαῖαι, καὶ τὰ κατὰ πλευρὰς, ἢ ὠμοπλάτων, ἢ τένοντα, ἢ ψόας ἀλγήματα χρόνια, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι νεφρίτιδές τε καὶ κοιλιακαὶ διαθέσεις, καὶ ποδαγρικαὶ ἀρθρίτιδες, ὅταν γε μηδέπω σύστασις ᾖ πώρων ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτῶν. αὕτη μὲν οὖν ἡ κόπρος οὐδὲν ἔχει δυσῶδες, καὶ μάλιστα ξηρανθεῖσα. διὸ καὶ κατὰ πόλεις αὐτῇ χρώμεθα πολυειδῶς, ἀναμιγνύντες ἄλλο τε ἄλλῳ φαρμάκῳ.

Περὶ ἀλεκτορίδος κόπρου.

Τῇ δὲ τῶν ἀλεκτορίδων ἑωρακὼς τὸν ἐν τῇ Μυσίᾳ χρώμενον ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς μυκήτων ἐδωδῆς πνιγομένων, ἐχρησάμην καὶ αὐτὸς ἐπί τινων ἐν τῇ πόλει προσπνιγομένων, αὐτὴν ἐπὶ πάντων λειομένην κυάθοις τρισὶν ἢ τέτρασιν ὀξυκράτου τε καὶ ὀξυμέλιτος, καὶ προφανῶς ὠφέλησεν διὰ ταχέων. ἤμεσαν γὰρ ὀλίγον ὕστερον οἱ πνιγόμενοι φλεγματώδη παχύτατον χυμὸν, ἐφ' ᾧ τελέως ἐπαύσαντο τοῦ συμπτώματος. ἔστι δὲ τῆς τῶν περιστερῶν ἧττον ἡ κόπρος αὐτὴ θερμή. ὁ δ' ἐπὶ τῆς Μυσίας ἰατρὸς, καὶ τοῖς χρονίοις κωλικοῖς ἐδίδου πίνειν τῆς τῶν ἀλεκτορί-

δίων κόπρου δι' οἰνομέλιτος. εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτο, δι' ὄξους ἢ οἴνου κεκραμένου ὕδατι. μεμνῆσθαι δέ σε χρὴ τοῦ κοινοῦ περὶ πάντων ζώων λόγου, κατά τε τὰ περιεχόμενα κατὰ τὰ σώματα αὐτῶν ὑγρά τε καὶ στερεά, καὶ κατὰ τὰ μόρια παμπόλλην εἶναι τὴν διαφορὰν τῶν ὀρείων καλουμένων, παρά τε τὰ κατὰ πεδία, καὶ ἕλη, καὶ λίμνας, καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν. ἀεὶ γὰρ τὰ γυμναζόμενα τῶν ἀγυμνάστων ἐστὶ ξηρότερα, καὶ τὰ τροφαῖς χρώμενα ξηροτέραις τε καὶ θερμοτέραις τῶν ὑγροτέραις τε καὶ ψυχροτέραις χρωμένων. ἐπὶ γοῦν τῶν περιστερῶν διὰ τὸ συνεχῶς χρῆσθαι τῇ κόπρῳ, πάμπολυ λειπομένην εὗρον ἀεὶ τῶν ἐπὶ ταῖς οἰκείαις τρεφομένων τὴν τῶν ὀρείων νομάδων. εὗρον δὲ καὶ τὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἀσθενεστέραν πολὺ τῶν ἐγκεκλεισμένων τε καὶ πιτύροις τρεφομένων. ἰσχυρότερον δ' οὐκ ὀλίγῳ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς, κατὰ τὰς αὐλάς τε καὶ τούτων ἔξωθεν νεμομένων.

Περὶ κόπρου χηνῶν τε καὶ πελαργῶν.

Ἡ δὲ τῶν χηνῶν κόπρος ἄχρηστός ἐστιν διὰ πολλὴν δριμύτητα. λογίζομαι δὲ καὶ τὴν ἱεράκων τε καὶ ἀετῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ δυσπόριστον ἁπάσης τῆς τοιαύτης ὕλης φευκτέον. ἐξ οὗ καὶ μᾶλλον ὁρμώμενοι τινὲς ἰσχυρὰς δυνάμεις μαρτυροῦσιν ταῖς τοιαύταις ὕλαις, ὡς οὐ ῥᾳδίως ἐλεγχθησόμενοι, καθάπερ οἱ τὴν τῶν πελαργῶν κόπρον ἐπιλήπτουσι ἰᾶσθαι γράψαντες. ἀλλ' αὕτη μέντοι πολλῶν ὄντων ἄλλων ὧν γράφουσιν εὐπορεστέρα κατὰ πολὺ τυγχάνουσα, περίεργον ὅμως ἐστί, πρὸς τῷ μηδ' ἀληθὲς εἶναι τὸ γεγραμμένον ὑπὸ αὐτῆς. πειραθεὶς γοῦν τις ὑπὸ τῶν γραφόντων τὰ τοιαῦτα, καὶ πιὼν τῆς κόπρου ταύτης οὐδὲν ὤνητο. δηλοῦσι γοῦν καὶ πρὸ τῆς πείρας οἱ γράφοντες αὐτά, τὸ μοχθηρὸν ὧν ἐπαγγέλλονται. κατὰ πολλοὺς γὰρ τρόπους δυσπνοούντων ἀνθρώπων, οὐδ' ὅτι πᾶσιν ἁρμόττει προστιθέασιν κατὰ τὸν λόγον, οὐθ' ὅτι τοῖσδέ τισιν, ἢ τῷδε. τινὲς γοῦν μὴν τῶν γραψάντων οὐ δυσπνοίας ἁπλῶς, ἀλλ' ὀρθοπνοίας λέγουσιν ἰάματα εἶναι τὰ τοιαῦτα, κόπρον πελαργοῦ, καὶ γλαυκὸς αἷμα, καὶ οὖρον ἀνθρώπου, καὶ ἄλλα τούτων ἀτοπώτερα μὴ γινώσκοντες, ὅτι φλεγματώδης, καὶ γλίσχρος χυμὸς ἐμφράττων τὰ βρογχία τοῦ πνεύμονος, αἴτιος γίνεται τοῦ πάθους τούτου, καὶ ὡς ἴασις ἐν τῷ κενῶσαι τοῦτ' ἐστιν, καὶ ὡς ἡ κένωσις αὐτοῦ, καὶ μετὰ βηχὸς ἀναπτυομένου γίγνεται, καὶ ὡς οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο γίνεσθαι, μὴ πολλάκις ποθέντος δριμυτέρου φαρμάκου. οἱ δέ γε οὕτως εἰσὶ ληρώδεις, ἢ γόητες, ἢ οὐκ οἶδ' ὅτι φῶ, ὡς τῶν ἀτόπων ἕκαστον τούτων πομάτων ποθὲν ἀπαλλάττειν τῆς δυσπνοίας φασὶ τοὺς κάμνοντας, ὅπερ οὐδ' εἰς μήλην τις καθεὶς εἰς τὸν πνεύμονα δι' ἐκείνης ἀφαιρεῖν ἐδύνατο τὸν ἐμπεπλασμένον χυμόν, ἐκ μιᾶς αὖ ἐπιβολῆς ἐπράχθη. κάλλιον οὖν ἦν αὐτοῖς οὐκ εἰ ποθείη τόδε τι τὸ αἷμα, ἢ τὸ οὖρον τὴν δύσπνοιαν ἰᾶσθαι λέγειν, ἀλλ' εἰ πίνοιτο. κάλλιον δὲ ὅτι μὴ πάντη τε καὶ πάντως ἰάσεται, μηδ' εἰ πίνοιτο συνεχῶς, ἀλλ' ὅτι πολλοὺς μὲν ἰάσατο, πολλοὺς δὲ ὠφέλησεν μέν, οὐ τελέως δ' ἀπήλλαξε τοῦ νοσήματος. ἀλλὰ τούτους μὲν ἤδη καταλίπωμεν, ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς ἴωμεν τοῦ λόγου. πάσης γάρ τοι κόπρου τὸ δριμύ, καὶ διαφορητικὸν ἐχούσης παρὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἑτέραν ἑτέρας τὴν τοιαύτην ἔχειν δύναμιν, αἱ κατὰ μέρος ἐν αὐταῖς γίνονται διαφοραί. καὶ διὰ τοῦτο τινὰς μὲν τόδε τι τὸ πάθημα, τινὰς δὲ τόδε τι θεραπεύειν μᾶλλον.

Περὶ μυῶν κόπρου.

Οὕτω γοῦν καὶ τὰ τῶν μυῶν ἀποπατήματα γεγράφασιν ἀλωπεκίας θεραπεύειν, καὶ ἦν τις ἰατρός, ὃς ἐχρῆτο τῷ συνθέτῳ φαρμάκῳ διὰ μυῶν κόπρου κατεσκευασμένῳ πρὸς τὸ πάθημα τοῦτο. καί τις ἄλλος βαλανεῖον προσθεῖναι παιδίῳ δεομένῳ τῶν οἰκείων, ἐκέλευσεν παρασκευασθῆναι μυῶν κόπρῳ, ἐφ' ὧν πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐγέλασαν, εἰ τοσούτων ὄντων, ἃ προστιθέμενα τῇ ἕδρᾳ πρὸς ἔκκρισιν ἐπεγείρει τὸ ἔντερον, ἅπανθ' ὑπερβὰς ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν τῶν μυῶν ἧκε κόπρον. ἔστι γὰρ ὄντως αἰδεῖσθαι τὰ τοιαῦτα, καὶ εἰς πεῖραν ἄγειν ἁπάντων καταγινωσκόντων ὡς περιέργου τε καὶ γόητος, ὃς αὖ ταῦτα πράττει τε καὶ λέγει. περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν μυῶν κόπρου, καὶ ταῦθ' ἱκανά.

Περὶ κόπρου τῶν χερσαίων κροκοδείλων.

Τὴν δὲ τῶν χερσαίων κροκοδείλων τούτων τῶν μικρῶν τε καὶ χαμαιερπῶν κόπρον ἔντιμον αἱ ζυφῶσαι πεποιήκασι γυναῖκες, αἷς οὐκ ἀρκεῖ τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις τοσούτοις οὖσιν, λαμπρόν τε καὶ τετανὸν ἐργάσασθαι τὸ περὶ τὸ πρόσωπον δέρμα, προστιθέασι δ' αὐτοῖς καὶ τὴν τῶν κροκοδείλων κόπρον. ὁμοία δ' αὐτῇ γίνεται, καὶ ἡ τῶν ψαρῶν, ὅταν ὄρυζαν μόνην ἐσθίωσιν. εὔδηλον οὖν ὅτι ῥυπτικήν τε καὶ ξηραντικὴν δύναμιν ἔχουσιν αἱ τοιαῦται κόπροι μετρίαν ἑκατέραν, καὶ πολὺ μετριώτεραι τε καὶ ἀμυδρότεραι αἱ τῶν ψαρῶν. ἡ δέ γε τῶν κροκοδείλων κόπρος ὥσπερ τῶν προσώπων τὴν ἔφηλιν ἀφαιρεῖν πέφυκεν, οὕτω καὶ ἀλφούς, καὶ λειχῆνας.

Περὶ ῥύπου τῶν ἀνθρώπων.

Ῥύπος γεννᾶται μὲν οὐ μόνον ἐπὶ παντὸς τοῦ κατὰ τὸ σῶμα δέρματος, ἀλλὰ κἂν τοῖς ὠσί, διὰ δὲ βραχύτητα δυσπόριστός ἐστιν, καὶ κατὰ τοῦτο περὶ αὐτοῦ γεγράφασιν οὐδέν, ὅτι μὴ παρωνυχίαις ἁρμόττειν τὸν ἐκ τοῦ ὠτὸς ῥύπον, ὅνπερ δὴ καὶ μόνον οἷόν τε λαβεῖν ἐστὶ καθ' ἑαυτόν. ὁ γὰρ ἐπιτρεφόμενος ἅπαντι τῷ δέρματι, κατά τε τὰ βαλανεῖα, καὶ τὰς παλαίστρας ἀπορρύπτεται, συντελῶν τι καὶ αὐτὸς τῷ καλουμένῳ πάτῳ, περὶ οὗ προείρηται. δηλοῖ δ' αὐτοῦ καὶ ἡ γένεσις τὴν φύσιν. εἰ γὰρ τοῦ κατὰ τὴν ἄδηλον διαπνοὴν ἐκκενουμένου τὸ παχυμερὲς, καὶ γεῶδες ὑπόλειμμα ῥύπος γίγνεται, ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως, ἔχων τι καὶ θερμότητος. ὅ γε μὴν ἐπιτρεφόμενος τοῖς τῶν προβάτων ἐρίοις ῥύπος, ἐξ οὗ τὸν καλούμενον ὕσωπον ποιοῦσιν, πεπτικῆς ἐστι δυνάμεως, παραπλησίως τῷ βουτύρῳ, βραχύ τι δὲ καὶ διαφορητικὸν ἔχει.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων, κοινὰ πᾶσιν αὐτοῖς ἐστιν, οὐδὲν μὴν οὕτω κοινόν, ὡς ἡ σάρξ. πᾶν γὰρ ζῶον ἔχει ταύτην. ἔναιμον μὲν ἄνθρωπός τε καὶ τετράποδα πάντα, καὶ ὄρνιθες, ὄφεις τε καὶ σαῦροι καὶ χελῶναι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. χωρὶς δ' αἵματος, τά τ' ὄστρια πάντα, καὶ τῶν ἐντόμων οὐκ ὀλίγα, καθάπερ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ γῇ. καὶ τὸ ἐσθιόμενον τῶν ζώων ἡ σάρξ ἐστι μάλιστα. καὶ γὰρ καὶ τῶν σπλάγχνων ὁ πλεῖστος ὄγκος ἐκ τῶν κατ' αὐτὰς γίνεται σαρκῶν. ἔνιοι δὲ τῶν ἰατρῶν τὴν μὲν ἐν τούτοις σάρκα παρέγχυμα καλοῦσιν, διότι τῶν φλεβῶν ἐκχεόμενον τὸ αἷμα περιπήγνυται πᾶσι τοῖς ἀγγείοις, ὡς ἐκεῖνοι νομίζουσιν. τὴν δ' ἐν τοῖς μυσὶ μόνην ὀνομάζουσιν σάρκα. περὶ μὲν δὴ τῶν ὀνομάτων ὡς ἀεὶ φαμέν, ἐρίζειν οὐ χρή. τὴν δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐπιστήμην ἀσκητέον, ἧς καὶ ἡμεῖς ἀντιποιούμενοι διὰ παντὸς ὅσα περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ζῶον μορίων ἰδίων, καὶ κοινῶν ἐπιστάμεθα, τὰ μὲν ἐκ τῆς πείρας, τὰ δ' ἐκ τοῦ λόγου διδαχθέντες, ἐφεξῆς ἐροῦμεν ἅπαντα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἰδίως ὀνομαζομένης σαρκὸς ποιησάμενοι.

Περὶ σαρκὸς ἐχίδνης.

Οὐχ ἅπασαι τῶν ζώων αἱ σάρκες ἄνθρωπον τρέφουσιν, ἀλλ' ἐνίων εἰσὶ καὶ θανάσιμοι τῶν φαρμακωδῶν οὐδὲν ἧττον, ἃ καλοῦσι δηλητήρια, καὶ τῶν τρεφουσῶν δὲ ἡμᾶς σαρκῶν ἔνιαι μὲν αὐτὸ τοῦτο μόνον εἰσὶ τροφαί. τινὲς δὲ πρὸς τὸ τρέφειν ἔχουσι, καὶ τὴν ὡς φαρμάκου δύναμιν, ἐπειδὴ κατά τὸ ξηραίνειν ἢ ὑγραίνειν καὶ θερμαίνειν, ἢ ψύχειν ἀλλοιοῦσι τὸ σῶμα. τὰς γοῦν τῶν ἐχιδνῶν θερμαινούσας τε καὶ ξηραινούσας, ἐναργῶς ἐστιν ἰδεῖν ἀρτυομένας, ὥσπερ αἱ ἐγχέλεις ἐλαίῳ, καὶ ἁλσί, καὶ ἀνήθῳ, καὶ πράσῳ, καὶ ὕδατι δηλονότι μετὰ τοῦ συμμέτρου. ὅτι δὲ καθαίρουσιν διὰ τοῦ δέρματος ἅπαν τὸ σῶμα, γνῶναί σοι πάρεστιν κἀξ ὧν ἐπειράθην ἐγὼ ἔτι νέος γενόμενος ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἀσίας, ὧν ἕκαστον ἐφεξῆς δίειμι. ἄνθρωπος νοσῶν τὸ καλούμενον πάθος ἐλέφαντα, μέχρι μέν τινος ὁμοδίαιτος ἦν τοῖς συνήθεσιν, ἐπεὶ δ' ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τε καὶ ὁμιλίας ἐκοινώνησαν ἔνιοι τοῦ πάθους, αὐτὸς δὲ δυσώδης ἦν ἤδη καὶ ἀηδής, καλύβην αὐτῷ πηξάμενοι πλησίον τῆς κώμης, ἐπὶ χθαμαλοῦ τοῦ λόφου παρά τινι πηγῇ, ἱδρύουσιν ἐν αὐτῇ τὸν ἄνθρωπον, φέροντες τροφὰς αὐτῷ ἐφ' ἡμέρᾳ τοσαύτας ὅσον ἀποζῆν ἱκανῶς. περὶ δὲ κυνὸς ἐπιτολήν, θεριστῶν πλησίον αὐτοῦ θεριζόντων, ἐκομίσθη τις οἶνος ἐν κεραμίῳ μάλ' εὐώδης. ὁ μὲν κομίσας ἐγγὺς τῶν θεριζόντων καταθεὶς ἐχωρήθη. τοῖς δ' ὡς ἧκεν ὁ καιρὸς τοῦ πίνειν, ἔθος μὲν ἦν αὐτοῖς ἐγχέουσιν κρατῆρα μεθ' ὕδατος συμμέτρου κεραννύναι τὸν οἶνον. ὡς δὲ ἀνελομένου νεανίσκου τὸ κεράμιον, ἐξαιροῦντά τε τὸν οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα, συνεξέπεσεν ἔχιδνα νεκρά. δείσαντες οὖν οἱ θερισταὶ μή τι πάθοιεν ἐκ τοῦ πόματος, αὐτοὶ μὲν ὕδατος ἔπιον. ὡς δ' ἀπηλλάττοντο χαρίζονται δῆθεν ὑπὸ φιλανθρωπείας τῷ τὸν ἐλέφαντα νοσοῦντι τὸν οἶνον ἄμεινον αὐτῷ, κείναντες εἶναι τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν τοιούτῳ. ὁ δ' ἐκ τούτου πίνων, ὑγιὴς ἐγένετο θαυμαστόν τινα τρόπον. ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸ τοῦ δέρματος ὀχθῶδες ἀπέπεσεν ὡς τῶν μαλακοστράκων ζώων τὸ σκέπασμα. ὅσον δ' ὑπόλοιπον ἦν ἔτι μαλακὸν ἱκανῶς ἐφαίνετο, καθάπερ τὸ τῶν καράβων τε καὶ καρκίνων, ὅταν ἀποπέσῃ τὸ πέριξ ὄστρακον.

Ἕτερον τοιοῦτον ἐξ ὁμοίας περιπτώσεως ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν ἀσίᾳ μυσίαν οὐ πόῤῥω τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἄνθρωπος ἐλέφαντι κάμνων ἐπὶ χρῆσιν ὥρμησεν ὑδάτων θερμῶν αὐτοφυῶν ὠφελείας ἐλπίδι. παλλακὶς δ' ἦν αὐτῷ δούλη νέα τε καὶ καλὴ πολλοὺς ἐραστὰς ἔχουσα, ταύτῃ καὶ ἄλλα μέν τινα τῶν περὶ τὴν οἰκίαν. ἀτὰρ οὖν καὶ τά κατὰ τὸ ταμεῖον ἐπίστευεν ὁ κάμνων. ὡς δὲ καταχθέντων αὐτῶν ἡνίκ' ἐχρῆτο τοῖς ὕδασιν ἐν οἰκίᾳ παρακείμενον, ἐχούσῃ χωρίον αὐχμηρὸν ἐχιδνῶν μεστόν, ἐμπεσοῦσα τις αὐτῶν εἰς οἴνου κεράμιον ἀμελῶς κείμενον ἐναπέθανε, ἕρμαιον ἡγησαμένη τὸ κατὰ τύχην ἐκβὰν ἡ παλλακή, δεσπότῃ τὸν ποτὸν ἐκ τούτου προσέφερεν. ὁ δὲ πίνων αὐτὸ τῷ κατὰ τὴν καλύβην ὡσαύτως ὑγιάσθη. δύο μὲν ἤδη σοι ταῦτα διδάγματα τῆς περὶ τὴν περίπτωσιν πείρας.

Ἕτερον δ' ἐπ' αὐτοῖς τρίτον ἐξ ἡμετέρας μιμήσεως. ἐπειδὴ γάρ τις νοσῶν τοῦτο τὸ νόσημα φιλοσοφώτερος ἢ κατὰ τοὺς πολλούς, ἐδυσχέραινέ τε δεινῶς, καὶ τεθνάναι βέλτιον ἢ ζῆν ἔφασκεν εἶναι. διακειμένῳ οὕτως ἀθλίως ἐδήλωσα τὰς προειρημένας δύο περιπτώσεις αὐτῷ. ὁ δ' αὐτός τε γὰρ ἦν ἔμπειρος οἰωνῶν, ἐχρῆτό τε φίλῳ θαυμαστῶς κατορθοῦντι τὸ μάθημα. καθίσας ἐπ' ὄρνισιν ἅμ' ἐκείνῳ, προὐτράπη τε μιμήσασθαι τὰ διὰ τῆς πείρας ἐγνωσμένα, καὶ πίνων οἶνον οὕτω φαρμαχθέντα, λεπρώδης ἐγένετο. χρόνῳ δ' ὕστερον ἰασάμεθα, καὶ τὴν λέπραν αὐτοῦ τοῖς συνήθεσι φαρμάκοις. τέταρτος ἐπὶ τούτῳ τέχνην πεποιημένος, ἐχίδνας ζώσας συλλαμβάνειν. ἐν ἀρχῇ μὲν ἦν τοῦ πάθους ἐκείνου, προὔκειτο δ' ἡμῖν ὅπως ἰαθῇ τάχιστα, φλέβα τε οὖν αὐτοῦ τεμόντες, καὶ καθήραντες φαρμάκῳ μέλαιναν κενοῦντι, χρήσασθαι ταῖς ἀγρευομέναις ἐχίδναις συνεβουλεύσαμεν, ἐν λοπάδι σκευάζοντι καθάπερ τὰς ἐγχέλας. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐθεραπεύθη, δαπανήσαντος αὐτῷ τοῦ πάθους.

Ἄλλος δέ τις ἀνὴρ πλούσιος οὐχ ἡμεδαπὸς οὗτος γε, ἀλλ' ἐκ μέσης θρᾴκης ἧκεν, ὀνείρατος προτρέψαντος αὐτὸν εἰς τὸ πέργαμον, εἶτα τοῦ θεοῦ προστάξαντος ὄναρ αὐτῷ πίνειν τε τοῦ διὰ τῶν ἐχιδνῶν φαρμάκου καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ χρίειν ἔξωθεν τὸ σῶμα, μετέπεσεν τὸ πάθος οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας εἰς λέπραν, ἐθεραπεύθη τε πάλιν οἷς ὁ θεὸς ἐκέλευεν φαρμάκοις καὶ τοῦτο τὸ νόσημα.

Ἡ μὲν δὴ τῶν ἐχιδνῶν σὰρξ εἰς τοσοῦτον ἥκει τῆς ξηραντικῆς δυνάμεως. ἐπεὶ δ' ἔνιοι τῶν φαγόντων αὐτὴν ἑάλωσαν δίψει σφοδροτάτῳ, καὶ διὰ τοῦτο προσαγορεύουσιν τὰς ἐχίδνας διψάδας. εἰσὶ δ' οἳ καὶ τοὺς δηχθέντας ὑπ' αὐτῶν φασὶν οὐκ ἐμπίπλασθαι πίνοντας, ἀλλὰ διαῤῥήγνυσθαι πρότερον, ἢ παύσασθαι διψῶντας. διὰ τοῦτο τῶν ἐν ῥώμῃ τὰς ἐχίδνας θηρευόντων, οὓς ὀνομάζουσι μάρσους, ἐπυθόμην εἴ τι σημεῖον ἔχοιεν με διδάξαι διακριτικὸν ἑκατέρου τοῦ γένους τῶν ἐχιδνῶν. οἱ δ' οὐδὲν ὅλως ἔφασαν εἶναι γένος ἐχιδνῶν διψάδων, ἀλλὰ τὰς παρὰ θαλάττῃ, καὶ τόποις ἁλμυρώδεσι πολλὴν ἔχουσι διαιτωμένας, ἁλμυρὰν ἴσχειν τὴν σάρκα, διὸ καὶ κατὰ λιβύην πολλὰς γίγνεσθαι τοιαύτας, ἐν ἰταλίᾳ δ' οὐκ εἶναι, διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς χώρας. ταῦτα μὲν οὖν ἤκουσα τῶν μάρσων λεγόντων, οὐ μὴν ἔχω βεβαίως εἰπεῖν εἴτ' ἀληθεύουσιν τὸ σύμπαν, εἴτε καὶ ψεύδονται κατά τι. τὸ μὲν γὰρ ἐν οἷς ἐρήμοις χωρίοις γίνεσθαί τινας ἐχίδνας

ἁλυκὴν ἐχούσας τὴν σάρκα, πιθανώτατον εἶναί μοι δοκεῖ. συμμεταβαλλούσας γὰρ οἶδα ταῖς τροφαῖς τὰς τῶν ζώων σάρκας, οὐ μὴν ὡς οὐδέν ἐστι γένος ἐχιδνῶν διψάδων, ἀποφήνασθαι δύναμαι. τὸ δ' οὖν ἀσφαλέστατόν ἐστι φυλάττεσθαι τὰς ἐν τοῖς τοιούτοις χωρίοις ἐχίδνας θηρεύειν εἰς ἐδωδήν, ἢ φαρμάκου κατασκευήν, ὁποῖόν ἐστι καὶ τουτὶ τὸ ἔνδοξον, ὃ καλοῦσιν ἅπαντες σχεδὸν ἰατροὶ θηριακήν. ἐπεὶ δ' ἔθος ἡμῖν ἐστιν ὅταν τοὺς καλουμένους ἀρτίσκους θηριακοὺς σκευάζωμεν, ἀφαιρεῖν οὐ μόνον τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐράν, γιγνώσκοντες πολλάκις εὐλόγως ἴσως μὲν τὴν κεφαλὴν ὅλην, διὰ τὸν ἐν τῷ στόματι περιεχόμενον ἰόν, ἀλόγως δὲ τὴν οὐρὰν ἀφαιρεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι διὰ τὰ περιττώματα τῆς τροφῆς τά θ' ὑγρὰ καὶ τὰ ξηρὰ πρακτέον οὕτως ἐστίν. ἀποκτείναντες γὰρ αὐτά, εἶτ' ἐκδείραντές τε καὶ ἀναπτύξαντες, ἐξαιροῦμέν τε καὶ ἀπορρίπτουμεν ἅπαντα τὰ ἔνδον, ὡς μόνην καταλείπεσθαι τὴν τῶν σαρκῶν οὐσίαν ἅμα ταῖς διαπεφυκυίαις αὐτῶν ἀρτηρίαις τε καὶ φλεψίν, ἐλάχιστον ἐχούσαις ὄγκον ὡς πρὸς τὴν ὅλην σάρκα, καὶ μηδὲ φαινόμενον, ἐὰν μὴ πάνυ τις ἐπιμελῶς κατασκέψηται. τοὺς μὲν οὖν ἀρτίσκους οὓς δὴ καὶ θηριακοὺς ὀνομάζουσι, σκευάζομεν οὕτως. κεκαθαρμένας αὐτὰς λαβόντες, εἶθ' ἑψόντες ἐν ὕδατι, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ἡμῖν εἶναι δόξωσιν ἑφθαί. συνεμβάλλομεν δ' εὐθέως ἐξ ἀρχῆς ἄνηθον τῷ ὕδατι, καὶ μετὰ τὴν ἕψησιν ἀπὸ τῶν σαρκῶν διακρίνομεν τὰς ἀκάνθας, εἶτα μίγνυμεν ἄρτῳ λελειωμένῳ τὴν σάρκα. τὸν δ' ἄρτον δήπου οὐ τὸν ἐπιτυχόντα λαμβάνομεν, ἀλλ' ὡς ἔνι μάλιστα καθαρώτατόν τε καὶ καλῶς ὠπτημένον ἐν κλιβάνῳ, συμμέτρων ἁλῶν ἔχοντα καὶ ζύμης. προαναξηραίνομεν δὲ αὐτὸν ἐν οἴκῳ ξηρῷ καὶ ἀνίκμῳ, μέχρις ἂν οὕτω γένηται ξηρός, ὡς ἐν ὅλμῳ κοπῆναι δύνασθαι. οὐ μὴν κόπτοντές γε μίγνυμεν, ἀλλὰ διαβρέχοντες τῷ ὕδατι, καθ' ὃ τὰς ἐχίδνας ἑψήσαμεν. αὐτὴν δὲ τὴν σάρκα πρὶν μιγνύναι τῷ ἄρτῳ, τρίβομεν ἐν θυείᾳ τῶν μαγείρων ἄχρις ἂν ἀκριβῶς γένηται λεία. καὶ μετὰ ταῦτα μικροὺς ἀρτίσκους λεπτοὺς πλάσαντες, εἶτα ξηράναντες ἐν οἴκῳ θερμῷ, καὶ ξηρῷ φυλάττομεν, ἀποτιθέμενοι πάλιν ἐν οἴκῳ τοιούτῳ. τούτους μὲν οὖν εἰσβάλλοντος τοῦ θέρους σκευάζομεν, ἡνίκα μάλιστα βελτίστη τῶν ἐχιδνῶν ἐστιν ἡ σάρξ. χρώμεθα δ' ὕστερον, κόπτοντές τε καὶ διαττοντες, εἶτ' αὖθις λειοῦντες ἀναμιγνῦντές τε τοῖς σκευαζομένοις εἰς ἡδύνην ἅλσιν, ἐμβάλλομεν δ' αὐτῶν, καὶ τῇ θηριακῇ. γίγνονται δὲ καὶ οἱ διὰ τῶν ὀπτηθεισῶν ἐχιδνῶν ἅλες, ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρόν, εἰς χύτραν καινὴν ἐμβαλλόντων ἡμῶν τὰς ἐχίδνας ζώσας ἅμα τοῖς ὑποστορευμένοις τε καὶ περικειμένοις αὐταῖς φαρμάκοις, ἃ λέγειν ἅπαντα νῦν οὐκ ἔτι τῆς ἐνεστώσης πραγματείας. ἴσως γάρ τις ἡμῖν εὐλόγως ἐγκαλέσει, καὶ περὶ τῶν ἀρτίσκων τῆς κατασκευῆς, ὡς οὐκ ἐν καιρῷ διελθοῦσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπειδὴ φθάνοι λελέχθαι, φυλαττέσθω κἂν δοκῇ μὴ πάνυ τι τῆς προκειμένης εἶναι πραγματείας ἴδια. τὰ δ' ἑξῆς κατὰ τὸ προσῆκον μέτρον λεγέσθω. προσῆκον δ' ἐστὶ περὶ τῆς καθόλου δυνάμεως ἀναμνῆσαι, τὴν σάρκα τῶν ἐχιδνῶν εἰπόντα εἶναι ξηραντικήν τε καὶ διαφορητικὴν ἰσχυρῶς ἅμα τῷ θερμαίνειν μετρίως. ἐπείγεται δ' ὡς ἔοικεν ἡ δύναμις αὐτῆς ὠθεῖν τὸ δέρμα, διὰ τοῦτο κινοῦσα τὰ κατὰ τὸ σῶμα περιττώματα, φθειρῶν τε οὖν πλῆθος οὐκ ὀλίγων γεννᾶται τοῖς ἔχουσι κακοχυμίαν ἐν τοῖς σώμασι δαψιλῆ, καὶ τοῦ δέρματος ἀφίσταταί τε καὶ ἀποπίπτει, καθάπερ τι λέπος ἡ ἐπιδερμὶς ὀνομαζομένη, καθ' ἣν ἴσχονται μᾶλλον τῶν εἰς τὸ δέρμα φερομένων χυμῶν, οἱ παχεῖς καὶ γεώδεις, ὑφ' ὧν αἵ τε ψῶραι, καὶ αἱ λέπραι, καὶ οἱ ἐλέφαντες γίνονται. ταῦτα μὲν οὖν εἶχόν τι λέγειν περὶ τῆς τῶν ἐχίδνης σαρκῶν. ἐφεξῆς δὲ πάλιν ἀναλήψομαι τὸν λόγον. αἱ μὲν τῶν θερμοτέρων φύσει ζώων σάρκες, οὐ μόνον τρέφουσιν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ θερμαίνουσιν, αἱ δὲ τῶν ψυχροτέρων ψύχουσιν. οὕτως δὲ καὶ αἱ μὲν τῶν ξηροτέρων ξηραίνουσιν, αἱ δὲ τῶν ὑγροτέρων ὑγραίνουσιν. μεμνημένος οὖν ὡς ἔμαθες ἐν τοῖς περὶ κράσεων, ὅταν γνωρίσῃς τι τῶν ζώων εἶναι τῇ κράσει ξηρότερον, ὥσπερ εἰ τύχοι τὸν ἄγριον ὗν τοῦ ἡμέρου, γίνωσκε τούτου, καὶ τὴν σάρκα ξηραντικωτέραν εἶναι. καὶ κατὰ τὰς ἄλλας διαφορὰς τῶν κράσεων ὡσαύτως, οἷον ὅτι συὸς μὲν πρόβατον ξηρότερον. τούτου δ' αἴξ, τούτου δὲ βοῦς, καὶ τούτου λέων. οὕτω δὲ καὶ κατὰ θερμότητα, λέων μὲν κυνὸς θερμότερος, κύων δὲ ταύρου, ταῦρος δὲ τοῦ τοὺς ὄρχεις ἐκτετμημένου βοός. ἀνάλογον οὖν τῇ κατὰ τὴν κρᾶσιν ὑπεροχῇ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ αἱ σάρκες αὐτῶν διοίσουσιν. καὶ διὰ τοῦτο ξηραίνειν μὲν ἐθέλων τὸ σῶμα τῶν ξηροτέρων τῇ κράσει ζώων, δώσεις τὴν σάρκα, θερμαίνειν δὲ βουλόμενος, τῶν θερμοτέρων, καὶ ψυχρότερον †ὑγροτέρων μὲν ἐπιχειρῶν ἐργάζεσθαι, τῶν ψυχροτέρων, ὑγρότερον δὲ τῶν †ὑγραινόντων. οὐ σμικρὰ δὲ διαφορὰ τῶν σαρκῶν ἐστὶν κἂν τῷ ταριχεύεσθαι τινὰς αὐτῶν. ὅλῳ γὰρ παντὶ διαλλάττουσιν, ὡς πολλάκις ὑγροτάτου τῇ κράσει ζώου ταριχευθεῖσαν σάρκα ξηραντικωτέραν εἶναι μακρῷ τῆς φύσει ξηρᾶς. ἀταριχεύτου δὲ καὶ ἡ ὀπτηθεῖσα δέ, ξηροτέρα τῆς ἑψηθείσης ἐστὶν ἐν ὕδατι. ἔγραψαν δὲ καὶ ἄλλων ζώων ἔνιοι σάρκας ὠφελεῖν ἐσθιομένας τε καὶ κατὰ τῶν πεπονθότων μερῶν ἐπιτιθεμένας, οἷον τὴν τοῦ χερσαίου ἐχίνου σκελετευθεῖσαν, εἰ ποθεῖν ἐλεφαντιῶσιν, καὶ καχέκταις, καὶ σπασμώδεσιν, καὶ νεφριτικοῖς, ἔτι τε τοῖς τὸν ἀνασάρκα προσαγορευόμενον ὕδερον ἔχουσιν. εἰ δὲ ταῦτα ποιεῖν πέφυκε, εἴη ἂν ἡ δύναμις αὐτῆς ἰσχυρῶς διαφορητική τε καὶ ξηραντική, ὥσπερ καὶ ἡ τῆς σκελετευθείσης γαλῆς, ἥπερ οὖν ὀνίνησιν τοὺς ἐπιληπτικοὺς πινομένη. τῶν δὲ ταριχευθέντων αἰλούρων τὴν σάρκα, λειωθεῖσαν ἐπιτιθεμένην ἐξάγειν σκόλοπας φασί, ὡς ἑλκτικὴν ἔχουσαν δύναμιν δηλονότι, τῶν δὲ μυάκων ἁρμόττειν ἕλκεσιν ὑπὸ κυνὸς δάκνοντος γεγονόσιν. ἐγὼ δ' οὐδεμίαν ἐξαίρετον εὑρίσκω δύναμιν ἧς δεῖται τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν, ὥσπερ τὰ ὑπὸ τοῦ λυττῶντος κυνὸς δάκνοντος γιγνόμενα. ἡ τῶν κοχλίων δὲ σὰρξ κοπεῖσα πρότερον ἐν ὅλμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα λειωθεῖσα ξηραντικωτάτη γίνεται πάντων τῶν ὑγρότητα περιττὴν ἐχόντων μορίων, ὥστε καὶ καὶ τοῖς ὑδερικοῖς ἁρμόττειν. ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν ὑγρότης μόνη καθ' ἑαυτὴν ἄνευ τῆς σαρκὸς λαμβανομένη, καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν μύξα κοχλίου. μιγνυμένη δὲ λιβανωτῷ ἢ ἀλόῃ, ἢ σμύρνῃ, ἢ τισὶ τούτων, ἢ πᾶσιν ἄχρι τοῦ κηρωτῆς πάχος ἔχειν, ἐγκολλόν τε γίνεται τὸ φάρμακον, καὶ ξηραίνει καλῶς τοὺς ὑποπύους μύξους τῶν ὤτων. ἔστι δὲ καὶ ἀνακόλλημα ξηραντικὸν τῶν εἰς ὀφθαλμοὺς ῥευμάτων, ἐπιτιθεμένη κατὰ τὸ μέτωπον. ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς σκόλοπας χρῶνται, λειοῦντες ὅλους μετὰ τῶν ὀστράκων, εἰσὶ δ' οἳ καὶ πρὸς καταμηνίων ἐπίσχεσιν. αὐτὰς δὲ τὰς σάρκας μόνας κἀγώ ποτε κατ' ἀγρὸν ἐπὶ τραύματος ἅμα νεύρου τρώσει τε καὶ θλάσει γεγονός, ἐπέθηκα λειώσας, καὶ τότε τραῦμα καλῶς ἐκολλήθη, καὶ τὸ νεῦρον οὐκ ἐφλέγμηνεν. ἦν δὲ σκληρὸς, καὶ ἀγροῖκος ἄνθρωπος, ἔμιξα γε μὴν λειουμέναις αὐταῖς ἄχνην ἀλεύρου,

ρου, λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλησιάζοντος τῇ μύλῃ τοῦ τοίχους. γεγράφασι δέ τινες τῶν πρὸ ἡμῶν ἰατρῶν, σμύρναν ἢ λιβανωτὸν μιγνύειν αὐτοῖς δεῖν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης χρήσεως, ἀλλ᾽ οὐδετέραν εἶχον τούτων ἔξωθεν τῆς πόλεως ὑπὲρ τῆς ἀγροικίας. δύναιτο δ᾽ ἄν τις καὶ ῥητίνης φρυκτῆς λείας μιγνύειν εἰ παρείη. ὁπόταν μέντοι πολὺ τῆς μύξης τῶν κοχλιῶν ἐθέλεις λαβεῖν μόνης, κατακέντησον αὐτῶν τὴν σάρκα γραφίῳ. χρὴ δὲ μὴ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν αὐτούς τε θηρεῦσαι, καταξηραίνονται γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ. πρόσφατοι δ᾽ ὄντες πολὺ τῆς γλίσχρας ὑγρότητος ἔχουσιν, ἣν κατακεντούμενοι τῷ γραφίῳ προΐασιν. ἡ δ᾽ ὑγρότης αὕτη, καὶ τῶν ἐν τοῖς βλεφάροις τριχῶν παρὰ φύσιν ἀνακόλλημα γίνεται.

Περὶ πιμελῆς καὶ στέατος.

Πιμελὴ καὶ στέαρ κοινότατα ταῦτα τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων ἐστίν. τὰ γὰρ εὐτροφοῦντα πάντα, πιμελὴν ἢ στέαρ ἴσχει. τὰ δὲ ἰσχνὰ καὶ ἄτροφα, πολλάκις μὲν οὐδ᾽ ὅλως ἔχειν φαίνεται, πολλάκις δ᾽ οὕτως ὀλίγην τε καὶ ξηράν, ὡς δύσχρηστον εἶναι. διαφέρει δὲ πιμελῆς στέαρ τῷ πάχει, διὸ καὶ τοῖς γεωδεστέραν ἔχουσι τὴν ὅλην φύσιν ζώοις, τὸ στέαρ γίνεται, καθάπερ τοῖς ὑγροτέραν ἡ πιμελή. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ἡ μὲν πιμελὴ τήκεται ῥᾳδίως ὑπὸ τοῦ πυρός, οὐ ῥᾳδίως δὲ πήγνυται τακεῖσα. τὸ δὲ στέαρ οὔτε τήκεται ῥᾳδίως, κἂν τακῇ πήγνυται τάχιστα, καὶ φαίνεται πολὺ σκληρότερον τῆς πιμελῆς. ὗς μὲν οὖν εὐτροφῶν, πιμελὴν πλείστην ἴσχει διὰ τὴν φυσικὴν τῆς κράσεως ὑγρότητα. βόες δὲ καὶ αἶγες ὅσα τε ἄλλα κερασφόρα, διὰ τὴν ξηρότητα τὸ στέαρ πλεῖστον γεννᾷ. σὺ δ᾽ εἰ βούλει τὴν ἐλαιώδη, καὶ λιπαρὰν οὐσίαν ἅπασαν ἐν τοῖς ζώοις κάλει στέαρ, ὥσπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν. ἔξεστι δέ σοι καὶ πιμελὴν ὀνομάζειν ἅπαν τοῦτο τὸ γένος. οὐ μὴν ἔξεστι γέ σοι βουλομένῳ μὴ ψεύδεσθαι τὸ στέαρ τῶν αἰγῶν, ὑγρότερον εἶναι φάναι τοῦ τῶν ὑῶν. ὑγρότατον γὰρ τοῦτο σχεδὸν ἁπάντων τῶν ἄλλων ἐστίν, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐγγὺς ἐλαίου τὴν δύναμιν, μαλακτικώτερον γε μὴν ἐλαίου, καὶ πεπτικώτερον ἐστίν. καὶ διὰ τοῦτο τοῖς πρὸς φλεγμονὰς ἁρμόττουσι καταπλάσμασι μίγνυται. τοῖς δὲ δακνομένοις τὰ κατὰ τὸ ἀπευθυσμένον, ἢ τὸ κῶλον, ἐνίεμεν αἴγειον μᾶλλον ἢ ὕειον στέαρ, οὐχ ὅτι μᾶλλον ἀμβλυντικόν ἐστι δριμύτητος. ὅσον γὰρ ἐπὶ τῇ φύσει, μᾶλλον ἀμβλύνει τὸ ὕειον, καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται, καὶ τοῖς ἕλκη θεραπεύουσι φαρμάκοις, οἷόνπερ ἐστί, καὶ τὸ καλούμενον παρυγρόν. ἀλλ᾽ ὅτι τὸ μὲν αἴγειον πήγνυται ῥᾳδίως διὰ πάχος, ἀπορρεῖ δὲ τὸ ὕειον ὁμοίως τῷ ἐλαίῳ, διὰ τοῦτ᾽ ἐνίεμεν αὐτὸ μᾶλλον ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν τε καὶ τεινεσμωδῶν ὅταν παρηγορῆσαι τὴν δῆξιν αὐτῶν βουληθῶμεν. καὶ διὰ λεπτομέρειαν δ᾽ ἔνια μᾶλλον ἀμβλύνει δριμύτητας, ὅταν ἐν τῷ βάθει τῶν δακνομένων σωμάτων τὸ λυποῦν ᾖ. ἧττον μὲν γὰρ τὸ παχυμερές, μᾶλλον δὲ τὸ λεπτομερὲς ὅλα διεξέρχεται τὰ σώματα, καὶ πᾶσι κεραννύται τοῖς δάκνουσιν, ἰχῶρσιν αὐτό. κατὰ τοῦτο καὶ τὸ χήνειον στέαρ, τὰ ἐπὶ βάθος τῶν σωμάτων δάκνοντα μᾶλλον ἀμβλύνει. ἔστι δὲ καὶ θερμότερον τοῦ ὑείου. μεταξύ γε μὴν αὐτῶν ἐστι τὸ τῶν ἀλεκτρυόνων, θερμότερον δ᾽ ἀεί, καὶ ξηρότερον τὸ τῶν ἀρρένων ζώων ἐστίν. αὐτῶν δὲ τούτων τὸ τῶν ἐκτεμνομένων τοὺς ὄρχεις, ἧττον θερμόν τε καὶ ξηρόν. ὁμοιοῦται γὰρ ἀεὶ τὸ εὐνουχισθὲν ἄρρεν τοῖς ὁμογενέσι θήλεσι. κεφάλαιον δ᾽ ἐστὶ τοῦ λόγου τόδε κοινόν, οὗ μεμνῆσθαι χρή. τὸ κατὰ τὴν τῶν ζώων κρᾶσιν ἀεὶ τὰς διαφορὰς γίνεσθαι τῆς ἐν αὐτοῖς πιμελῆς, ἢ στέατος, ἢ ὅπως ἂν ὀνομάζειν ἐθέλεις, ὅλον τὸ γένος τοῦτο τῆς κατὰ τὰ ζῶα σώματος ἐλαιώδους τε καὶ λιπαροῦ. ἐπεὶ τοίνυν ὗς ἀπολείπεται κατὰ θερμότητά τε καὶ ξηρότητα σχεδὸν ἁπάντων τῶν τετραπόδων ζώων, διὰ τοῦτο καὶ πιμελὴν ἧττον τε θερμὴν ἴσχει, καὶ μᾶλλον ὑγράν. ἁπάσης μὲν οὖν πιμελῆς δύναμις ἐστὶν ὑγραντική τε καὶ θερμαντικὴ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων. τούτου γὰρ μεμνῆσθαι χρὴ διὰ παντὸς εἰρημένου κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆσδε τῆς πραγματείας, αἱ δὲ καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν διαφοραί, ἐπὶ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἧττον εἰσίν. τοῦ μὲν γὰρ ὑὸς ὡς πρὸς ἡμᾶς ἡ πιμελή, τὸ μὲν ὑγραίνειν ἔχει δαψιλῶς, τὸ θερμαίνειν δ᾽ οὐχ ὁμοίως, ὥσπερ τοὔλαιον, ἀλλ᾽ ἔστι κατὰ τὴν ἐν ἡμῖν θερμότητα, καὶ ἡ τοῦ λίπους τῶν ὑῶν. ἡ δὲ τῶν ταύρων πολὺ θερμοτέρα, καὶ ξηροτέρα, τῆς τῶν ὑῶν. μεμνημένων ἡμῶν πάλιν κἀνταῦθα τὸ μὲν ἄρρεν τοῦ θήλεος ἀεὶ ξηρότερον εἶναι καὶ θερμότερον. τὸ δ᾽ εὐνουχισθὲν ἄρρεν ὁμοιοῦσθαι τῷ θήλει, καθάπερ γε καὶ τὸ νέον ἅπαν. αὐτῶν δὲ τῶν νέων τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος ὑγρότερον τε εἶναι καὶ ἧττον θερμόν. οὕτως οὖν καὶ τὸ μόσχιον στέαρ ἀπολείπεται τοῦ τῶν ταύρων θερμότητί τε καὶ ξηρότητι, καὶ τὸ τῶν ἐρίφων τοῦ τῶν αἰγῶν, ἀπολείπεται δὲ καὶ τὸ τῶν αἰγῶν τοῦ τῶν τράγων. αὐτῶν δὴ πάλιν, τὸ τῶν ταύρων τοῦ τῶν λεόντων, διαφορητικώτατον γὰρ ἐκεῖνο σχεδὸν ἁπάντων τῶν ἐν τοῖς τετράποσι. καὶ γὰρ καὶ θερμότατον αὐτῶν ἐστι, καὶ λεπτομερέστατον, ὥστε εἰ μίξαις αὐτὸ τοῖς πρὸς ἕλκη, καὶ φλεγμονὰς ἁρμόττουσι φαρμάκοις, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνήσεις, ἀλλὰ καὶ βλάψεις δριμύτερον τοῦ προσήκοντος ἐργασάμενος. ὄγκοις δὲ χρονίοις ἐσκληρυσμένοις, καὶ νεύρων ἀγκύλαις, καὶ ἁπλῶς ὅσα σκιρρώδη προσφορώτατον ἐστίν, ἐφ᾽ ὧν ἀπρακτότατον φαίνεται τὸ τῶν ὑῶν. τὸ δὲ τῶν ταύρων ἴσον πως ἑκατέρου διέστηκεν, ὅσῳ θερμότερόν τε ἐστί, καὶ ξηρότερον τοῦ τῶν ὑῶν, τοσούτῳ καὶ τοῦ τῶν λεόντων ἀπολειπόμενον. ὡς ἂν οὖν ἐν τῷ μέσῳ τεταγμένον, εἰκότως ἑκατέρῳ τῷ γένει μίγνυται τῶν φαρμάκων, τοῖς τε τὰ σκιρρώδη θεραπεύουσι, καὶ τοῖς τὰ φλεγμαίνοντα πέττουσιν, ὁποῖόν ἐστι τὸ τετραφάρμακον ὀνομαζόμενον ἐκ κηροῦ, καὶ ῥητίνης, καὶ πίττης, καὶ στέατος συγκείμενον. εἰς γάρ τοι τοῦτο κἂν ταύρειον βάλῃς, κἂν μόσχειον κἂν τράγειον, κἂν αἴγειον, κἂν ὕειον, ἐκπυητικόν τε καὶ πεπτικὸν ἐργάσῃ φάρμακον. ἀλλὰ τὸ μὲν ὕειον ἐμβληθὲν ἐπὶ παίδων ἁρμόζει, καὶ γυναικῶν, καὶ συνελόντι φάναι, τῶν ἁπαλοσάρκων, τὸ δὲ τοῦ ταύρου σκαπανεῦσιν, καὶ θερισταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς σκληρὰς ἔχουσι σάρκας, ἢ διὰ τὴν φυσικὴν κρᾶσιν, ἢ διὰ τὴν ἰδίαν τοῦ βίου χρήσιμον ὑπάρχει. χρονίζον δ᾽ ἅπαν στέαρ ἑαυτοῦ γίνεται θερμότερόν τε καὶ λεπτομερέστερον, ὥστε καὶ διαφορητικώτερον. ὑπάρχει δὲ τοῦτο σχεδὸν ἅπασι τοῖς χρονίζουσιν, ὅσα γε μὴ φθάνει σαπῆναι. καὶ γὰρ οἶνος, καὶ μέλι, καὶ ὄξος, καὶ τυρός, καὶ βούτυρον, καὶ ὕσσωπον, ἔλαιόν τε πᾶν, εἴτε σχίνινον, εἴτε κίκινον, εἴτε ῥαφάνινον, εἴτ᾽ αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν ἐλαιῶν εἴη χρονίζοντα, λεπτότερά τε καὶ λεπτομερέστερα γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο δριμύτερά τε γευομένοις φαίνεται διαφορητικώτερον τε χρωμένοις, ἐπὶ τῶν σκληρυνομένων τε καὶ δυσλύτων ἁπάντων παθῶν. ἐγὼ μὲν οὖν εἴρηκα δριμύτερον γευομένοις φαίνεσθαι. τινὲς δὲ τῶν διαφθειρόντων τὰ σημαινόμενα τῶν ὀνομάτων, οὐ δριμέα καλοῦσιν, ἀλλὰ στύφοντα τὰ τοιαῦτα πάντα, μέχρι τοῦ πεπορέως, ὡς οὐδὲν διαφέρον, ἢ στῦφον εἰπεῖν, ἢ δριμύ. καὶ

εἰ αὖθις αὐτοὺς ἔροιο περί τε κικίδος, καὶ μύρτων, καὶ μεσπίλων, καὶ σιδίων ῥοιᾶς, ὀμφακίου τε καὶ ῥοῦ, καὶ ταῦτα στύφειν φασί, καίτοι γε ἐναργεστάτην αἴσθησιν ἔχομεν ἐπ' αὐτῶν τῆς γινομένης ἡμῖν ἀπὸ πεπέρεως, καὶ πυρέθρου καὶ νάπυος, εὐφορβίου τε καὶ κρομμύου, καὶ σκορόδου, καὶ ἀδάρκης. εἰ μὲν οὖν ὡς τὸ τῆς στύψεως ὄνομα κοινὸν ἐπιφέρουσιν, κατ' ἀμφοτέρων τῶν γιγνομένων ἡμῖν ἐν τῇ γεύσει παθῶν, οὕτω καὶ αὐτὰ τὰ πάθη μίαν ἔχειν οἴονται φύσιν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους αὐτοὺς εἶναι νομιστέον ἰδίας αἰσθήσεις ἔχοντας μόνους. εἰ δ' ὄμφακα μὲν καὶ ῥοῦν, καὶ κικίδα βαλαύστιόν τε καὶ ὑποκυστίδα συνάγειν τε καὶ σφίγγειν ἡμῶν ὁμολογοῦσιν τὴν οὐσίαν, διακρίνειν τε καὶ δάκνειν, καὶ διεξέρχεσθαι τὸ πέπερι, καὶ νάπυ, καὶ πύρεθρον, ἀκύρως μὲν ὀνομάζουσιν στύφοντα τὰ δάκνοντα, καὶ θερμαίνοντα, τῆς γνώσεως μέντοι τῶν φαρμάκων αὐτῶν, οὐχ ἡμαρτήκασιν. εἰ δὲ δεῖ στοχασάμενον εἰπεῖν, πότερον ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἢ ἐν τοῖς πράγμασι σφάλλονται, φαίην ἂν ἔγωγε μᾶλλον ἐν τοῖς ὀνόμασιν σφάλλεσθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ μάλιστα τοὺς ἀήθεις ἑλλάδος φωνῆς, οἷος οὗτός ἐστιν ὁ ἀναζαρβεὺς Διοσκουρίδης, πολλὰ μὲν καλῶς εἰρηκὼς τῶν περὶ τῆς ἰατρικῆς ὕλης ἱστορουμένων, ἀγνοῶν δὲ τὰ σημαινόμενα τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων. οὕτως οὖν ὅταν λέγει στυπτικώτερον στέαρ εἶναι τὸ τῶν αἰγῶν τοῦ τῶν ὑῶν. εἰ μὲν οὖν τὸ δριμύτερον διὰ τοῦ στυπτικωτέρου βούλεται δηλῶσαι, ἐκδεξόμεθα τὸν λόγον ὡς ἀληθῆ. εἰ δὲ τὴν τοιαύτην ἔχον ποιότητά τε καὶ δύναμιν, οἵαν ῥοῦς, καὶ ῥῆον ὑποκυστίς τε καὶ βαλαύστιον, οὐκ ἀληθῆ φαμὲν εἶναι τὸν λόγον. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ τῶν ἐχιδνῶν στέαρ, ὅταν ἐκ ῥιζῶν τις ἀνασπάσας, τὰς ἐν ταῖς μασχάλαις τρίχας ἐπαλείφῃ, φασὶ μὴ καὶ ταύτας φύεσθαι, κάλλιον ἔδοξέ μοι καὶ τοῦτο πειραθῆναι, καὶ πράξας ὡς ἐκέλευσαν, εὗρον ψευδομένους αὐτούς, ὥσπερ καὶ ὅτι τὰς ἀρχὰς τῶν ὑποχύσεων ἰᾶται. τὸ δὲ τῶν ἄρκτων στέαρ ἀλωπεκίας ἁρμόττειν ἀληθῶς ἔγραψαν, ἔχομεν δ' αὐτοῦ δοκιμώτερα φάρμακα πρὸς τὸ πάθος. ἀλλὰ τό γε μὴν τῶν ἀλωπέκων ὅταν ὠταλγίας φασὶ θεραπεύειν, ἄνευ τοῦ διορίσασθαι ποίας λέγουσιν ὠταλγίας, ὡς οὐδὲ γινώσκουσιν διηρθρωμένως αὐτοῖς ἃ λέγουσιν, οὐδ' ὅλως χρὴ προσέχειν τὸν νοῦν. ἄλλοι δὲ ἰχθύων ἐπαινοῦσι στέαρ, ὡς πρὸς τὰς ὑποχύσεις, ἢ ὅπερ ἂν ἐθέλωσιν πάθος ὀνομάζειν. ἕτεροι δ' οὐχ ἁπλῶς ἰχθύων, ἀλλὰ ποταμίων γράφουσιν, ἄλλοι δὲ μᾶλλον θαλαττίων, ἵνα δοκῶσι τὶ πλέον ἐπίστασθαι τῶν πολλῶν.

Περὶ μυελοῦ.

Μυελὸς μαλακτικῆς τῶν σκληρυνομένων τε καὶ σκιρρουμένων σωμάτων ἐστὶν δυνάμεως, εἴτε μύες, εἴτε τένοντες, εἴτε σύνδεσμοι τοῦτο πάσχοιεν, εἴτε καὶ σπλάγχνα. κάλλιστος δ' ὑπάρχει ἀεὶ ὁ τῶν ἐλάφων, ἐφεξῆς δ' αὐτῶν ὁ τῶν νέων βοῶν, οὓς δὴ καὶ μόσχους καλοῦσιν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸν μυελὸν αὐτῶν ὀνομάζουσιν μόσχειον. ὁ δὲ τῶν τράγων, καὶ τῶν ταύρων, δριμύτερος αὐτῶν ἐστιν, καὶ ξηραντικώτερος, ὥστε οὐ δύναται διαλύειν σκληρότητας σκιρρώδεις, ἔτι μεμνήμεθα τῶν ἐν τῷ πέμπτῳ γράμματι περὶ τούτων εἰρημένων. ἐκ δ' οὖν τοῦ μοσχείου γε καὶ ἐλαφείου μυελοῦ, καὶ πεσσοὶ μαλακτικοὶ τῶν κατὰ τὰς μήτρας συντίθενται, καὶ κατ' αὐτῆς ἔξωθεν τῆς μήτρας ἐπιτίθενται φάρμακα διὰ μυελοῦ σκευαζόμενα, δύναμιν δ' ἔχοντα μαλακτικήν. λαμβάνεται δ' οὐ μόνος ὁ ἐκ τῶν ὀστῶν μυελός, ὅσπερ δὴ καὶ ὄντως ἐστὶ μυελός, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ῥάχεως, ὃν καὶ αὐτὸν ὀνομάζουσι μυελὸν νωτιαῖον ὄντα, σκληρότερός τε καὶ αὐχμηρότερος τοῦ λοιποῦ. μαλακώτερος γάρ ἐστιν ἐκεῖνος, καὶ λιπαρώτερος, καὶ διὰ τοῦτ' ἐγὼ τὸν ἐκ τῆς ῥάχεως ἰδίᾳ καθ' ἑαυτὸν ἄνευ τούτου κατατίθεμαι. φροντίζω δὲ τοῦ μήτε σαπῆναι, μήτ' εὐρῶτα σχεῖν ἑκάτερα τῶν μυελῶν. ἐν χειμῶνί τε οὖν πρῶτον αὐτοὺς λαμβάνω, καθάπερ καὶ τὸ στέαρ, εἶτ' ἐν οἴκῳ ξηραίνων ὑπερῴῳ τε καὶ ἀνίκμῳ μετὰ φύλλων δάφνης ξηρῶν ἀποτίθεμαι. τὰ γὰρ ὑγρὰ καὶ πρόσφατα φύλλα, πολὺ τῆς ἑαυτῶν μεταδίδωσι ποιότητος, ὥστε δριμυτέρους γενέσθαι τοὺς μυελούς. εἰ δέ ποτε καὶ θερμοῦ, καὶ νοτίου τοῦ περιέχοντος ὄντος ἀποθέσθαι βουληθῇ μυελὸς ἢ στέαρ, ἔστω σοι παρεσκευασμένος οἶκος, μήτε θερμός, οἷοι μάλιστα εἰσὶν οἱ πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένοι (σήπεται γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις) μήτε κατάγειος ὑγρὸς (εὐρωτιᾷ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις) ἀλλ' ὑπερῷός τε καὶ πρὸς ἄρκτον ἐστραμμένος, ἀναπεπταμένας ἔχων μακρὰς θυρίδας, ὡς δέχεσθαι ἂν τοὺς ἀρκτικοὺς ἀνέμους δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

Περὶ κεφαλῶν μαινίδων.

Κεφαλῶν μαινίδων ταριχηρῶν καίων τις, ἐχρῆτο πρὸς τὰς ἐν ἕδρᾳ ῥαγαδίας, ὁ δ' αὐτὸς οὗτος, καὶ πρὸς γαργαρεῶνα χρονίως ἐσκιρρωμένον. ἔοικεν οὖν ἡ δύναμις αὐτῶν ξηραντική τις εἶναι, μὴ πάνυ δριμεῖα. τοῦτο γὰρ ἐνίοις ὑπάρχει τῶν κεκαυμένων, ὡς τό γε ξηραίνειν κοινὸν ἅπασιν.

Περὶ κεφαλῆς λαγωῶν.

Ἕτερος δὲ κεφαλὴν ὅλην λαγωοῦ καίων, ἐχρῆτο πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ στέατος ἀρκτείου.

Περὶ κεφαλῆς σαύρων.

Τὴν δὲ τῆς σαύρας κεφαλὴν λεανθεῖσαν, ἔνιοι γράφουσιν σκόλοπας ἐξάγειν, καὶ μυρμηκίας, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ ἥλους.

Περὶ ἐγκεφάλου λαγωοῦ.

Ἐγκέφαλον λαγωοῦ παρατριβόμενόν τε καὶ ἐσθιόμενον ἐπὶ τῶν ὀδοντιώντων παίδων ἐμάθομεν ὠφέλιμον ὑπάρχειν, ἡψημένης δηλονότι τῆς κεφαλῆς ὅλης, ὥσπερ εἴωθε, οὐ μὴν ἐξαίρετός γε ἡ δύναμις αὐτοῦ, ἀλλὰ παραπλησία μέλιτι, καὶ βουτύρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα πρὸς ὀδόντας φυομένων παιδίων ἁρμόττει. τινὲς δὲ καὶ φόβοις βοηθεῖν ἐσθιόμενον τὸν ἐγκέφαλον τοῦτον ἔγραψαν.

Περὶ κεράτων ἐλάφου καὶ αἰγῶν.

Κέρασιν ἐλάφου καὶ αἰγὸς κεκαυμένοις μάλιστα χρῶνται, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα πολλάκις, εἴς τε τὸ λαμπρύνειν τοὺς ὀδόντας, καὶ προστέλλειν τὰ οὖλα τὰ πλαδαρά. τὸ δὲ τῆς ἐλάφου τινὲς τῶν γραψάντων τὰ τοιαῦτα μάλιστ' ἐπαινοῦσιν, ὡς εἰ μετὰ τὸ καυθῆναι πλυθείη, καὶ δυσεντερίαν, καὶ πτύσιν αἵματος, ἔτι τε τὰς καλουμένας κοιλιακὰς διαθέσεις ἐκθεραπεύειν, ἰκτερικοῖς τε διδόμενον ὠφέλιμον, ἐπὶ πάντων δὲ τούτων κελεύουσιν διδόναι κοχλιάρια δύο, μεμίχασι δὲ αὐτὸ τινὲς ὡς εἴρηται κεκαυμένον τε καὶ πεπλυμένον, καὶ ξηραίνουσιν κολλυρίοις τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ῥεύματα. ἔστι γὰρ δηλονότι πάντων τῶν τοιούτων ἡ δύναμις ξηραντική, καθάπερ καὶ εἴρηται.

Περὶ

Περὶ πνεύμονος ἀρνείου καὶ χοιρείου.

Πνεύμων ἀρνεῖός τε καὶ χοίρειος, τὰ ὑπὸ ὑποδημάτων παρατρίμματα θεραπεύειν πεπίστευται. ὁ δὲ τῆς ἀλώπεκος σκελετευθεὶς εἰ πίνοιτο, τοὺς ἀσθματικοὺς ὠφελεῖ.

Περὶ ἥπατος κυνὸς λυττῶντος.

Ἧπαρ τὸ τοῦ λυττῶντος κυνὸς, ἔγραψαν τινὲς, εἰ ὀπτηθὲν βρωθείη τοῖς ὑπ' αὐτοῦ δεδηγμένοις γίγνεσθαι βοήθημα, καὶ τινὰς μὲν οἶδα τῶν προσενεγκαμένων αὐτὸ ζῶν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ μόνῳ. χρησαμένους δ' ἐφεξῆς καὶ τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις, ὧν πεῖραν ἔχομεν, ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων. ἤκουσα δέ τινας αὐτῷ μόνῳ πιστεύσαντας ὑδρόφοβους ἀποθανόντας.

Περὶ ἥπατος αἰγός.

Τὸ δὲ τῆς αἰγὸς ἧπαρ ὀπτῶντές τινες, εἶτα λαμβάνοντες τὸν ἀπορρέοντα ἰχῶρα πρὸς νυκτάλωπας χρῶνται, καὶ τὸν ἀτμὸν δ' αὐτοῦ δέχεσθαι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνεῳγόσι κελεύουσιν ἑψομένου. καὶ μέντοι καὶ ὀπτὸν ἐσθιόμενον, πρὸς ταῦτα τὰ παθήματα φασὶν ἁρμόττειν, ἐλέγχειν τε τοὺς ἐπιλήπτους εἰ βρωθείη. ταὐτὸ δὲ δύνασθαι καὶ τὸ τράγειον.

Περὶ ἥπατος σαύρας.

Ἧπαρ σαύρας ἐντεθὲν ὀδοῦσι βεβρωμένοις ἔγραψαν τινὲς ἀνωδυνίαν ἐργάζεσθαι.

Περὶ κοιλίας αἰθυίας.

Κοιλίαν αἰθυίας ἐπαινοῦσί τινες ὡς πεπτικὸν φάρμακον, εἴ τις ἢ παραχρῆμα λαμβάνων ἑφθὴν, ἢ σκελετεύων προσφέροιτο. πειραθέντος δ' ἡμεῖς αὐτοῦ, ματαίαν εὕρομεν τὴν ὑπόσχεσιν, ὥσπερ καὶ τοῦ τῶν ἀλεκτορίδων ἔνδον χιτῶνος, ὃν καὶ αὐτὸν ἔνιοι σκελετευόντων, ὠφελεῖν φασὶ εἰ ποθείη τοὺς στομαχικούς.

Περὶ ἥπατος λύκου.

Τὸ δὲ ἧπαρ τοῦ λύκου, πολλάκις μὲν ἔβαλλον εἰς τὸ διὰ εὐπατορίου φάρμακον ἡπατικὸν, οὐ μὴν ὑπεροχῆς τινος ἐπῃσθόμην ἀξιολόγου, παραβάλλων αὐτῷ χωρὶς τούτου σκευαζόμενον.

Περὶ καστορίου.

Ὄρχεις κάστορος ὀνομάζουσι καστόριον, ἔνδοξον δὲ καὶ πολύχρηστον φάρμακον, ὡς καὶ βιβλίον ὅλον Ἀρχιγένει γεγράφθαι περὶ καστορίου χρήσεως. ἐκεῖνος μὲν οὖν τὰς κατὰ μέρος αὐτοῦ δυνάμεις διῆλθεν, ἐγὼ δ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων, οὕτω κἀπὶ τούτου τὴν καθόλου δύναμιν ἐρῶ, πρὸς ἣν ἀποβλέπων τις εὑρίσκειν ἑαυτῷ δυνήσεται τὰς κατὰ μέρος. ὅτι μὲν δὴ θερμαίνει πρόδηλον. εἰ γὰρ ἐθελήσαι λεῖον ἀκριβῶς ἐργασάμενος αὐτὸ, δεύσας ἐλαίῳ, χρῖσαι τε καὶ ἀνατρῖψαι τι αὐτοῦ μόριον, ἐναργῶς αἰσθήσεται θερμαινόμενον αὐτό. τὰ δὲ θερμαίνοντα πάντα διαφοροῦντά τι τῆς πλησιαζούσης οὐσίας, εὐθέως αὐτὴν καὶ ξηραίνει, πλὴν εἰ μή τι φύσει ὑγρὸν εἴη, καθάπερ ἔλαιόν τε καὶ ὕδωρ, ἐπίκτητόν τε ποιότητα θερμὴν οὐ δύναμιν προσλάβοι, καθάπερ αὐτὰ ταῦτα πυρὶ πλησιάσαντα, καὶ ἡλίῳ θερινῷ. τοῦ τοίνυν καστορίου, καὶ ἡ σύστασις οὖσα ξηρὰ, προσειληφυῖά τε τὸ θερμαίνειν, εἰκότως ξηραίνει. τοῦτο μὲν οὖν κοινὸν αὐτῷ, καὶ ἄλλοις φαρμάκοις παμπόλλοις ἐστίν. λεπτομερὲς δ' ἱκανῶς ὑπάρχει, καὶ κατὰ τοῦτο πλέον ἑτέρων δύναται θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων ὁμοίως αὐτῷ. τὰ γάρ τοι λεπτομερῆ φάρμακα δραστικώτερα τῶν παχυμερῶν ἐστιν, κἂν ἴσην ἔχει τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ διεξέρχεσθαι, καὶ κατὰ βάθους ἰέναι, τῶν ὁμιλούντων σωμάτων, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ ταῦτα πυκνὰ, καθάπερ τὰ νευρώδη. φανερῶς γοῦν ὑπὸ τοῦ καστορίου τὰ τοιαῦτα μεγάλως ὠφελεῖται διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ἀγνοοῦσι δὲ οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν ἐν τῇ τοῦ καστορίου χρήσει προσέχοντες τὸν νοῦν αὐτῷ μόνῳ τὸ τρέμειν, ἢ σπᾶσθαι τι μόριον, ἢ ἀναίσθητον, ἢ ἀκίνητον εἶναι, ἢ δυσαίσθητον, μὴ γινώσκοντες ἑπόμενα τοιαῦτα συμπτώματα διαθέσεσιν σώματος ἀνομοίαις. ἀλλὰ σύ γε παρ' Ἱπποκράτους μαθὼν, ἐπὶ πληρώσει τε καὶ κενώσει γίγνεσθαι σπασμὸν, ἔνθα μὲν χρὴ κενῶσαι τὰ παρὰ φύσιν ἐν τοῖς νεύροις περιεχόμενα, καὶ πίνειν δίδου, καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἔξωθεν ἐπιτίθει καστόριον. ἔνθα δὲ δι' ὑπερβάλλουσαν ξηρότητα γίγνεται σπασμὸς, ἐναντιώτατον εἶναι γίγνωσκε τὸ φάρμακον τοῦτο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τοῖς τρέμουσι διὰ πλῆθος ὠφελιμώτατον ἐστὶν, ἐναντιώτατον δὲ τοῖς διὰ κένωσιν εἰς τὸ τοιοῦτον πάθος ἐμπίπτουσιν. ἀνάλογον δὲ τοῖς εἰρημένοις πάθεσιν, καὶ τὴν λύγγα ἐν τῷ στομάχῳ γιγνομένου τὴν διάθεσιν εὑρὼν, καὶ διορισάμενος εἰ μὲν ὑπὸ πλήθους τοῦτο πάσχοιεν οἱ κάμνοντες ἐπὶ τὴν τοῦ καστορίου χρῆσιν ἧκε, διὰ ξηρότητα δὲ καὶ κένωσιν, ἢ δι' ὑγρῶν δριμέων δῆξιν εἰ συσταίη, φεῦγε τὸ φάρμακον. ὑπονοήσειε μὲν οὖν τις αὐτὸ, τῇ τε ὀσμῇ καὶ τῇ γεύσει προσέχων, ἀλλοτριωτάτην ἔχειν ἀνθρώπου σώματι τὴν οὐσίαν. ἐν μέντοι τῇ φύσει φαίνεται μηδὲν ἐργαζόμενον ὧν τὰ τοιαῦτα ποιεῖ. τὰ μὲν στόμαχον κακοῦντα, τὰ δὲ γαστέρα, τὰ δὲ κεφαλὴν, τὰ δὲ ἄλλο τι. τουτὶ δὲ τὸ φάρμακον, εἴθ' ὑγρῷ σώματι προσφέροις δεομένῳ ξηρότητος, εἴτε ψυχρῷ θερμότητος, εἴθ' ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ θερμότητος, καὶ ξηρότητος χρῄζοντι, μεγάλην μὲν ὠφέλειαν ἐπιδείκνυται, βλάβην δ' οὐδεμίαν οὐδενὶ προστρίβεται μορίῳ, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπύρετος ὁ ἄνθρωπος ᾖ, καὶ τῶν πυρεσσόντων δὲ μὴ πάνυ θερμῶς, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις χλιαρὸν πυρετὸν, οἷος ἐν καταφοραῖς μάλιστα καὶ ληθάργοις γίγνεται. πολλοῖς μὲν πάνυ τὸ καστόριον ἐδώκαμεν, ἅμα μὲν πέπερι λευκῷ κοχλιαρίου πλῆθος, ἑκατέρου διὰ μελικράτου ποτίζοντες, ἔβλαβη δ' οὐδεὶς οὐδὲν, ἀλλὰ καταμηνίων ἐπεχομένων, προκενώσας ἀπὸ σφυροῦ μετρίως, εἶτα διδοὺς καστόριον μετὰ γλήχωνος, ἢ καλαμίνθης, ἐπῃσθόμην ἀεὶ τοῦ φαρμάκου κινοῦντος κάθαρσιν, ἄνευ τοῦ βλάβην τι τὸν ἄνθρωπον. ἐκβάλλει δὲ καὶ χόρια κατεσχημένα. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα διὰ μελικράτου πινόμενον ἐργάζεται. τοὺς δὲ ἐμπνευματουμένους τὴν γαστέρα δυσιάτως, ἢ στρεφομένους, ἢ λύζοντας, ἐπὶ ψυχροῖς καὶ γλίσχροις χυμοῖς, ἢ παχέσι, καὶ φυσώδει πνεύματι δι' ὀξυκράτου πινόμενον ὀνίνησιν. ὅσα δὲ εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον ὠφελεῖ, ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπιτιθέμενον ἅμα σικυωνίῳ, ἢ παλαιῷ ἐλαίῳ. τὰ δὲ πλείονος θερμότητος δεόμενα, καὶ ἀναγκαίαν προσήκει δι' ἑαυτοῦ. ὠφελεῖ δὲ καὶ εἴ τις ἐπ' ἄνθραξιν αὐτὸ θυμιῶν, ἀρύει διὰ τῆς εἰσπνοῆς, καὶ μάλιστα τὰ ἐπὶ τοῦ πνεύμονα, καὶ ἐγκέφαλον ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ πάθη, τά γε μὴν ληθαργικὰ, καὶ καταφορικὰ πάντα τὰ πάθη, μετὰ πυρετῶν, ἄμεινον οὐ τῶν εἰρημένων ἐλαίων τινὶ δεύοντες θεραπεύειν, ἀλλὰ διὰ ῥοδίνου μᾶλλον ἐπιτιθέναι τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ αὐχένι.

Περὶ νεφρῶν σκίγκων.

Τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς σκίγκων ὡς ἐντατικὰ αἰδοίων πίνεται, καὶ ἀντιπεπονθέναι γε αὐτοῖς δοκεῖ, μάλιστα θριδακίνης σπέρμα μεθ' ὕδατος πινόμενον. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ τῆς φακῆς ἀφέψημα μετὰ μέλιτος πινόμενον, παύειν φασὶ τὰς ἐντάσεις.

Περὶ ὀνύχων αἰγείων καὶ ὀνείων.

Ὄνυχας αἰγῶν ἔνιοι καυθέντας, εἶτα τὴν τέφραν ὄξει δεύοντες, ἀλωπεκίας καταχρίουσιν, ὡς εἴη αὖ καὶ ἡ τοιαύτη τέφρα λεπτυντικῆς δυνάμεως. ἔνιοι δὲ τοὺς τῶν ὄνων ὄνυχας καυθέντας, ἐπιλήπτους φασὶ θεραπεύειν, εἰ πίνοιντο συνεχῶς, ἐλαίῳ δὲ φυραθέντας, χοιράδας διαφορεῖν. ἐπιπαττομένην δὲ τὴν αὐτὴν τέφραν ξηρὰν, ἰᾶσθαι τὰ †χίμεθλα.

†φύγεθλα

Περὶ ὀστῶν.

Ὀστᾶ κεκαυμένα διαφορητικῆς καὶ ξηραντικῆς ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως, μάλιστα δέ φασιν ἔνιοι τὰ τῶν ἀνθρώπων δύνασθαι τοῦτο. τόν γε μὴν ὕειον ἀστράγαλον κεκαυμένον, εἶτα πινόμενον, ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους ἔφασαν θεραπεύειν. ἔγνων δέ τινας τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων, ὀστᾶ κεκαυμένα ποτίζοντας, μὴ γινωσκόντων τῶν πινόντων ὅ,τι πίνοιεν, ὅπως μὴ μυσάττοιντο, πολλῶν ἐπιληψίαν τε καὶ ἀρθρῖτιν ἐκτεθεραπευκέναι.

Περὶ γήρως ὄφεως.

Γῆρας ὄφεως ἔγραψαν τινὲς ἀναζεσθὲν ἐν ὄξει θεραπεύειν ὀδονταλγίας.

Περὶ δέρματος προβάτου.

Δέρμα προβάτου νεωστὶ ἐκδεδαρμένου, περιτεθὲν τοῖς μεμαστιγωμένοις ὁπωσοῦν, ἐναργῶς ὠφελεῖ πάντων ἑτέρων μᾶλλον, ὡς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ καὶ νυκτὶ θεραπεύειν αὐτούς, συμπέττει τε γὰρ καὶ διαφορεῖ τὰ ὕφαιμα.

Περὶ ἵππων λειχήνων.

Λειχῆνας ἵππων λειωθέντας σὺν ὄξει γεγράφασί τινες ἐπιληψίας θεραπεύειν, ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς παντὸς θηρίου δῆγμα συμβουλεύουσι χρῆσθαι.

Περὶ ἀράχνης ὑφάσματος.

Ἀράχνης ὕφασμα γράφουσί τινες ἀφλέγμαντα φυλάττειν τὰ ἐπιπολῆς ἕλκη.

Περὶ δερμάτων παλαιῶν.

Δέρματα παλαιὰ τὰ ἀπὸ τῶν καττυμάτων καυθέντα, πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων ἐκθλίμματα γεγράφασιν ἁρμόττειν, ὡς δῆθεν ἀντιπαθείᾳ τινὶ τοῦτο ποιοῦντα. φλεγμαίνοντα μὲν οὖν οὐκ ὠφελεῖται, παυσαμένης δὲ τῆς φλεγμονῆς εἰκότως ὠφελεῖται ξηραινόμενα, ξηραντικὴ γὰρ ἡ τοιαύτη τέφρα. καὶ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα ποτὲ κατὰ ἀγρὸν αὐτῇ πρός τι τοιοῦτον ἐκ παρατρίμματος ἕλκος. θεραπεύει δ' εἰκότως ἡ τοιαύτη τέφρα, καὶ τὰ πυρίκαυστα τῶν ἑλκῶν, καὶ τὰ καλούμενα παρατρίμματα κατὰ τοὺς μηροὺς γινόμενα.

Περὶ ὀστρέων.

Ὄστρεα καλοῦσιν ἔνιοι πάντα τὰ ὀστρακόδερμα πρὸς Ἀριστοτέλους ὀνομασθέντα. τὸ δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ὄστρεον ὀνομαζόμενον ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ χωρὶς τοῦ ι λεγόμενον, εἶδος ἕν τι τῶν ὀστρέων τίθενται περιλαμβανόντων ἐν τῷ παντὶ γένει, καὶ κήρυκας, καὶ πορφύρας, καὶ χήμας, καὶ πίνας, ἅπαντά τε τὰ παραπλήσια.

Περὶ κηρύκων καὶ πορφυρῶν.

Κηρύκων καὶ πορφυρῶν τὸ ὄστρακον, ἐπειδὴ σκληρότατόν ἐστιν, οὐδέποτ' αὐτῶν χωρὶς καύσεως κέχρημαι. καυθὲν μέντοι ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως, ἀκριβῶς δ' αὐτὸ χρὴ λειοῦν, ὡς χνοῶδες γίνεσθαι, κόψαντα δηλονότι τι καὶ σήσαντα πρότερον. ἔστω δέ σοι τοῦτο κοινὸν ἐπὶ πάντων τῶν λιθώδη καὶ ὀστρακώδη τὴν οὐσίαν ἐχόντων. εἰ μὴ γὰρ ἀκριβῶς λειωθείη, παραπλήσια ταῖς ψάμμοις ἐστί. καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὑτὸ λειωθέντων αὐτῶν τὸ γινόμενον ἄλευρον, ἕλκεσι κακοήθεσιν ἁρμόττει. κοινὸν δὲ καὶ τοῦτ' αὐτὸ πάντων ἐστὶ τῶν ξηραινόντων ἰσχυρῶς, αὐτοῦ τοῦ δάκνειν ἐπιφανῶς, ἐρεθίζοντα γὰρ ἐκεῖνα ῥευμάτων αἴτια γίνεται. καὶ ἄλλο δέ τι κοινὸν ὑπάρχει τοῖς τοιούτοις ἅπασι, μετ' ὀξυκράτου, ἢ ὄξους, ἢ οἰνομέλιτος, ἢ ὀξυμέλιτος ἐπιτήδεια τοῖς σηπεδονώδεσιν ἕλκεσιν γίγνεται. διὰ τοῦτο καὶ οἱ λίθοι πάντες εἰς τοιαύτην ἀγόμενοι χρείαν, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἧττον, ἅπαντες δ' αὖ ὠφελοῦσι.

Περὶ ὀστρέων.

Ὀστρέων τὸ ὄστρακον καυθὲν, ὁμοίας ἐστὶ δυνάμεως τῷ τῶν κηρύκων ὀστράκῳ, καὶ μᾶλλον ἔτι λεπτομερεστέρας, ἀσφαλέστερον δ' εἰπεῖν ἧττον παχυμεροῦς. ἅπαντα γὰρ γεώδη, καὶ σκληρὰν τὴν τοῦ σώματος ἔχοντα σύστασίν τε καὶ πῆξιν, ἱκανῶς ἐστι παχυμερῆ, διὸ καὶ λειοῦν ἐπιμελῶς αὐτὰ προσήκει. ὅταν οὖν ποτ' εἴπωμεν ἕτερον ἑτέρου τούτων εἶναι λεπτομερέστερον, οὕτως ἀκούειν χρὴ τῆς λέξεως, ὡς εἰ καὶ τὸν Ὀδυσσέα φαίημεν εἶναι τοῦ Θερσίτου μείζονα, μικρῶν ἀμφοτέρων ὄντων, ἢ τὸν Αἴαντα τοῦ Ἀχιλλέως μικρότερον, ἀμφοῖν καὶ τούτων μεγάλων ὄντων. ἔχει δ' ὡς εἴρηται καὶ πρόσθεν, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τῆς συνακτικῆς τι δυνάμεως ἐν αὐτοῖς, δι' ἣν καὶ πιληθείσης αὐτῶν τῆς οὐσίας, σκληρὰ καὶ γεώδη γέγονεν, ὃ διὰ τῆς καύσεως ἀποβαλόντα τὴν ἐναντίαν ἐπικτᾶται δύναμιν, ἣν διαφορητικὴν ὀνομάζομεν. εἰ δὲ πλύναις αὐτὰ καὶ καύσαις, τὸ μὲν οἷον ἐμπύρευμα πᾶν ἐναποτίθεται τῷ ὕδατι, καὶ τοῦτο γ' ἐργάζεται θερμαῖνον λεπτομερῶς, ὡς καὶ σήπειν ἐνίοτε. τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἄδηκτον γίγνεται γεῶδες, ὃ μάλιστά ἐστιν ἐπὶ τῶν ὑγρῶν ἑλκῶν χρήσιμον εἰς πλήρωσίν τε καὶ συνούλωσιν. τῷ δ' οὖν ὀστράκῳ τῶν ὀνομαζομένων ἰδίως ὀστρέων κεκαυμένων, χρῶμαι πρὸς τὰς ἐκρευμάτων χρονίας, καὶ δυσσαρκώτους κοιλότητας, ὅσαι συραγγώδεις εἰσὶ καὶ βαθεῖαι, περιτιθεὶς ἔξωθεν αὐτὸ μετὰ παλαιοῦ στέατος ὑείου. καλεῖται δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀξούγγιον τοῦτο. καὶ εἰς γε τὸν κόλπον αὐτὸν ἐμβάλλουσι τι τῶν τὰ τοιαῦτα σαρκούντων, οἷόν ἐστι καὶ τὸ κεκαυμένον διαφανὲς, ὃ καλοῦσι σπεκάριον. ὁμοίας δὲ τοῦ γένους ἐστὶ δυνάμεως, καὶ τὰ τῶν ἄλλων ὀστρακοδέρμων ὄστρακα καυθέντα, μάλιστα δ' ὡς ἔφην τὸ τῶν ὀστρέων, εἶτα τῶν κηρύκων τε καὶ πορφυρῶν. μίγνυταί τε οὖν ἐμπλαστικαῖς δυνάμεσι διαφορητικαῖς ἡ τοιαύτη τέφρα, καὶ μετὰ στέατος ἅπαντος διαφορεῖ. τῷ δ' εἶναι διαφορητικώτερον τὸ παλαιὸν ἐκείνῳ μᾶλλον μίγνυται. δριμύτερον δὲ τοῦ προσή-

κονὸς γίνεται τὸ φάρμακον, εἰ τῶν δριμέων τι μίξεις αὐτῷ στέατων, ὑπὲρ ὧν ἔμπροσθεν διωρισάμην. ἀλλὰ καὶ λαμπρυνει τοὺς ὀδόντας ἡ τῶν τοιούτων ἁπάντων τέφρα, οὐ μόνον τῷ ῥυπτικῷ τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ τῷ τῆς οὐσίας τραχεῖ, καθάπερ ἥ τε κίσσηρις καὶ τὸ τῶν κεραμέων ὄστρακον. ἐν μὲν οὖν τῇ τοιαύτῃ χρήσει, πάνυ σφόδρα λεαίνειν οὐκ ἀναγκαῖον ἐστὶ τὰ οὕτω καυθέντα, τοῖς δὲ κακοήθεσιν ἕλκεσιν † ἐπὶ πάντων ἀκριβῶς προλεαίνειν. καὶ τὰ ὑπερσαρκοῦντα † ὑπὸ πτώσεων δὲ μετρίως καθαιρεῖ καὶ προστέλλει, μετά γε μὴν ἄλλων πάντα τὰ τοιαῦτα καυθέντα ποιεῖ μὲν, καὶ τὸ τῶν ὀδόντων σμῆγμα δραστικώτερον, ὡς τὰ πλαδαρὰ τῶν ὅλων ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ὠφελεῖ.

Περὶ σηπίας.

Ἱκανῶς τὸ σηπίας ὄστρακον χαῦνόν ἐστιν, οὐχ ὥσπερ τὰ τῶν ὀστρέων λιθώδη. τὸ μὲν οὖν ῥύπτειν, ὥσπερ καὶ τἆλλα τῶν ὀστρακοδέρμων ὄστρακα, κοινὸν αὐτῷ πρὸς ἐκεῖνα καθάπερ γε καὶ τὸ ξηραίνειν. τὸ δὲ τῆς οὐσίας λεπτομερὲς, ἐξαίρετον αὐτῷ παρὰ τἆλλα ὑπάρχει, διὸ καὶ καυθέντι χρώμεθα πρὸς ἀλφοὺς, ἐφήλιν τε καὶ φακοὺς καὶ ψώρας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀρυκτοῖς ἁλσὶ μιχθὲν ἀποτήκει τὰ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς γινόμενα πτερύγια, καὶ πρὶν καυθῆναι δὲ ὀπτώμενόν τε καὶ λειούμενον, ὀδόντας τε λαμπρύνει, καὶ ξηραίνει τὰ ἕλκη. τῷ συμμέτρῳ αὐτοῦ τῆς τραχύτητος, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μεγάλας τραχύτητας, ἃς καλοῦσιν συκώσεις εἰώθαμεν χρῆσθαι, διαγλύφοντες ἐξ αὐτοῦ παραπλήσιόν τι κολλυρίῳ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ ἀνατρίβοντες αὐτὰς ὡς αἱμάξαι. τούτου γὰρ γενομένου, καὶ τὰ καθαιρετικὰ τῶν κολλυρίων ἄμεινον ἐπ᾽ αὐτῶν ἐνεργεῖ.

Περὶ πωμάτων πορφύρων.

Πώματα πορφύρων δι᾽ ὄξους ποθέντα, σπλῆνας οἰδαλέους ἐγχρισθέντα τινὲς ἰᾶσθαι, θυμιώμενα δὲ τὰς πνιγομένας ὑστερικῶς ὠφελεῖν, ἐκβάλλει τε καὶ τὰ κατεχόμενα χόρια.

Περὶ ἐρίων ὑσωπηρῶν.

Ἔρια τὰ μὲν ἔτι ῥυπαρὰ, καὶ διὰ τοῦτο καλούμενα πρός τινων ὑσωπηρὰ, χρησίμως δέχεται τὰς κατὰ τῶν τεθλασμένων, ἢ ὁπωσοῦν πεπληγότων μορίων ἐπιβροχὰς, συνεργαζόμενα πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν διὰ τὸν ὕσωπον. τὰ δὲ πεπλυμένα, καὶ μηκέτι ἔχοντα τὸν ὕσωπον, ὕλη τις ἐπιτήδειος γίνεται πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς ἐπιβρεχομένας ὑγρότητας. καυθέντα δὲ, δύναμιν ἔχει δριμεῖαν τε καὶ θερμὴν ἅμα λεπτομερείᾳ, ὥστε καὶ τὰς πλαδαρὰς σάρκας ἐπὶ τῶν ἑλκῶν ἀποτήκειν τάχιστα. βάλλεται δὲ καὶ εἰς φάρμακον ξηραντικὸν, καίεται δ᾽ αὐτὰ, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων τὰ πλεῖστα χύτραν καινὴν πληρῶν, εἶτα πωμάζων ὀπὰς πλείονας ἔχοντι πώματι.

Περὶ τριχῶν κεκαυμένων.

Τρίχες κεκαυμέναι παραπλησίως τοῖς κεκαυμένοις ἐρίοις θερμαντικῆς τε καὶ ξηραντικῆς ἱκανῶς εἰσιν δυνάμεως.

Περὶ τῆς τῶν ᾠῶν δυνάμεως.

Ἀκόλουθον ἂν εἴη τῇ περὶ τῶν μορίων διδασκαλίᾳ, καὶ περὶ τῶν ᾠῶν εἰπεῖν, ἀλλαχόθι γὰρ αὐτῶν οὐκ ἔχω μνημονεῦσαι. μόρια μὲν οὖν τῶν ζώων οὐκ ἐστὶ τὰ ᾠὰ, καθάπερ οὐδὲ τῶν δένδρων ὁ καρπὸς, οὐδὲ τῶν κυουσῶν τὰ ἔμβρυα, τοῖς δ᾽ ἐπιφυομένοις ἀνάλογον ἔχει. φαίνεται δὲ τῶν ἐπιφυομένων, τὰ μὲν οἰκεῖα πάντῃ ταῖς φύσεσιν τῶν φυτῶν ἢ ζώων εἶναι, τὰ δ᾽ οὐ πάντῃ τοιαῦτα, καθάπερ ὁ ἰξὸς ὁ ἐπιφυόμενος ταῖς δρυσίν. οὐδ᾽ ἁπλῶς ἔτι τοῖς δένδροις ἑτερογενὲς ἐπιφύεται δένδρον, ἢ θάμνος, ἢ καρπὸς, ἢ πόα, ἢ ὅλως ἐκβλάστημά τι, καθάπερ οἱ μύκητες. ἐκ δ᾽ οὖν τῶν οἰκείων ἐστὶ καὶ τὸ ἔριον ἐπὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ τρίχες ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ τὰ κέρατα δὲ τὰ ἀποπίπτοντα, καὶ πάλιν φυόμενα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐλάφων. ἐκ τούτου τοῦ γένους ἐστὶν, τὰ δὲ κυούμενα τοῖς καρποῖς ἀνάλογον ἔχει, διαδοχῆς ἕνεκα τοῦ γένους ὑπὸ τῆς φύσεως γινόμενα. τούτων ἕν τι καὶ τὸ ᾠόν ἐστιν, ἕνεκα τῆς τοῦ γένους διαμονῆς γεγονός. ἔστι δὲ καὶ ὡς τροφὴ χρήσιμον, ἀλλὰ νῦν οὐ πρόκειται περὶ τροφῆς λέγειν. ὅσα τοίνυν ὡς φάρμακα ἐνεργεῖ, ταῦτ᾽ εἰρήσεται κατὰ τόνδε τὸν λόγον, ἐξ ὀλίγων τῶν κατὰ μέρος χρήσεων εὑρισκόντων ἡμῶν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, κατά τε τὰ μόρια, καὶ τὴν ὅλην οὐσίαν. ἐμάθομεν γὰρ ὅπως εὑρεθείσης τῆς καθόλου δυνάμεως ἑκάστου τῶν ὄντων, ἐπὶ πολλὰς κατὰ μέρος χρήσεις ἄγειν αὐτὴν δυνάμεθα. προμεμαθήκαμεν δὲ, καὶ ὅπως ἐκ μιᾶς ἢ δευτέρας πείρας ἐστὶ περὶ τῆς καθόλου δυνάμεως συλλογίσασθαι. τὸ μὲν οὖν λευκὸν καὶ λεπτὸν τῶν ᾠῶν, ᾧ καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρώμεθα, τῶν ἀδηκτοτάτων ἐστὶ φαρμάκων, οὐδ᾽ ἀποτυχίαν εἶχον ἐκ δυσκρασίας τοιαύτης, οἵαν ἔχει τὸ γάλα πολλάκις, ὡς ἔμπροσθεν ἐδείκνυμεν ἐπὶ τῶν ἠπεπτηκότων ζώων, ἢ ὑπερπεπονηκότων, ἢ ὑπερδεδιψηκότων, ἢ μοχθηροῖς ἐδέσμασι κεχρημένων, ἃ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπὶ γυναικῶν εἴωθε γίνεσθαι, διὰ τὴν τῆς διαίτης πλημμέλειαν. τὰ δ᾽ ᾠὰ μίαν μόνην ἐπιδέχεται μοχθηρίαν τὴν ἐκ τῆς παλαιότητος, ἣν ῥᾷστον φυλάττεσθαι τοῖς προσφάτοις χρωμένοις. ἔστι δὲ συνηθέστατον ἡμῖν εὐπορώτατόν τε τὸ τῶν ἀλεκτορίδων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ χρώμεθα μὴ δεόμενοι τῶν ἄλλων, καίτοι τὴν αὐτὴν ἐχόντων φύσιν, τῇ κράσει δ᾽ ἐστὶ ψυχρότερον τοῦ συμμέτρου. χρηστέον οὖν τῷ λευκῷ τῶν ᾠῶν, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὅσα τῶν ἀδηκτοτάτων δεῖται φαρμάκων, ὡς τὰ καθ᾽ ἕδραν τε καὶ αἰδοῖον ἕλκη κακοήθη πάντα. μίγνυται δὲ χρησίμως, καὶ τοῖς τὰς ἐκ μηνίγγων αἱμορραγίας ἐπέχουσι φαρμάκοις, ἅπερ ἐστὶν ἀδήκτως ἐμπλαττόμενά τε καὶ στύφοντα. καὶ πρὸς τὰ κακοήθη δὲ τῶν ἑλκῶν μίγνυται τοῖς ξηραίνειν ἀδήκτως ταῦτα πεφυκόσιν, ὁποῖόν ἐστιν φάρμακον, ὅ, τε πεπλυμμένος πομφόλυξ, καὶ τῶν μεταλλικῶν ἔνια πλυνθέντα, περὶ ὧν προείρηται κατὰ τὸν ἴδιον λόγον. ἔστι δὲ καὶ ἡ λέκυθος τῶν ᾠῶν ὁμοίας φύσεως, καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται κηρωταῖς ἀδήκτοις ἑψηθέντων, ἢ ὀπτηθέντων τῶν ᾠῶν. εὔδηλον δ᾽ ὅτι διοίσουσιν ἀλλήλων αὗται βραχεῖαν διαφορὰν, διὰ τὸ ξηραντικώτερα μὲν ἠρέμα γίγνεσθαι τὴν ὄπτησιν, ὅσον δὲ προσέλαβε τῆς δυνάμεως ταύτης, τοσοῦτον ἀπόλλυσθαι τοῦ παρηγορικοῦ. μίγνυται δὲ καὶ καταπλάσμασιν ἀφλεγμάντοις, ὥσπερ ἐν ἕδρᾳ τοῖς διὰ μελιλώτου. ὠμῷ δ᾽ ὅλῳ ᾠῷ χρώμεθα, μιγνύντες ῥόδινον ἐπὶ τῶν κατὰ βλέφαρα, καὶ ὦτα, καὶ τιτθοὺς φλεγμονῶν, ὅσαι τε πληγέντων αὐτῶν, ἢ καὶ ἄλλως γίγνονται, καὶ κατὰ τῶν νευρωδῶν δὲ σωμάτων, οἷον ἀγκῶνός τε καὶ τῶν κατὰ τοὺς δακτύλους τενόντων, ἢ ἄρθρων ἐν ποσί τε καὶ χερσίν. ἐν ὄξει δ᾽ ἑψηθὲν ᾠὸν βρωθὲν, ξηραίνει τὰ κα

τὰ γαστέρα ῥεύματα. καὶ εἰ μίξαις δ' αὐτῷ τι τῶν πρὸς δυσεντερίαν, ἢ κοιλιακὴν διάθεσιν ἁρμοττόντων, εἶτ' ἐπ' ἀνάπνου τε καὶ μετρίου πυρὸς ὁποῖον ἐστι, τὸ ἐκ τῶν ἀνθράκων ταγηνίσας δοίης φαγεῖν, οὐ † σμικρότατα τοὺς κάμνοντας ὠφελήσεις. † σμικρὸν ἐπιτηδειότατα δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην μίξιν ἐστὶν ὀμφακόν τε καὶ ῥοῦς, ὅ, τε τοῖς ὄψοις ἐπιπαττόμενος ἐρυθρὸς ὀνομαζόμενος, ὅ, τε χυλὸς αὐτοῦ, κηκίς τε καὶ σίδια, καὶ τέφρα τῶν ὀπτηθέντων ὅλων κοχλίων. ἐπιτήδεια δὲ καὶ γίγαρτα σταφυλῶν, καὶ μύρτα, καὶ μέσπιλα, καὶ κράνια. φαρμακωδέστερα δὲ τούτων βαλαύστιόν τε καὶ ὑποκυστὶς, καὶ κυτίνοι. καὶ πρὸς κατακαύματα δὲ παραχρῆμα ὠμὸν ἐπιτιθέμενον, ὠφέλιμόν ἐστιν, εἴτε τις ἀναλαβὼν ἐρίῳ μαλακῷ τὸ λευκὸν αὐτοῦ μόνον, εἴτε καὶ σὺν λεκύθῳ πᾶν ἀναδεύσας ἐπιθείη. καὶ γὰρ ἐμψύχει μετρίως, καὶ ἀδήκτως ξηραίνει. τοιούτῳ δ' ὄντι, χρώμεθα αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ κατὰ τοῦ μετώπου τῶν καλουμένων ἀνακολλημάτων ἐπιτιθέμενα, καὶ τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων δὲ τρίχας ἀνακολλῶμεν, ἐπιμιγνύντες τι τῶν ἐπιτηδείων, οἷος περ ἐστὶν καὶ ὁ λιβανωτὸς, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ λιπαρὸς, καὶ μὴ παλαιὸς καὶ ξηρός. ἀλλ' ἐν γε τοῖς τοιούτοις ἡ γλισχρότης τοῦ λευκοῦ τῶν ὠῶν ἐστι χρήσιμος, οὐχ ἡ κρᾶσις, εἰ μὴ καθόλου οὐδὲν ἐναντιοῦται τῷ προσφερομένῳ φαρμάκῳ, χρήσιμον εἶναι τις αὐτὴν λέγοι. τινὰ γὰρ τῶν γλίσχρων ἐναντιοῦται, καθάπερ ὁ ἰξὸς, δριμὺς καὶ θερμὸς ὢν εἰς τὰ μὴ δεόμενα θερμαίνεσθαι. καὶ λέλεκταί γε πολλάκις, ὡς τὰ μηδεμίαν ἰσχυρὰν ἔχοντα δύναμιν φάρμακα, μίγνυνται τοῖς τὰς τοιαύτας ἔχουσιν δυνάμεις ὡς ὕλη, καὶ διὰ τοῦτ' ἐστὶν πολύχρηστα τοῖς ἰσχυρῶς ἐνεργοῦσιν ὑπηρετοῦντα. τοιοῦτον ὑπάρχον καὶ τὸ ὠὸν, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὴν τῆς ἑψήσεως, ἢ ὀπτήσεως ποσότητα προσεπικτώμενον, οὐ σμικρὰν διαφορὰν πολύχρηστον γίνεται. τοῖς μὲν γὰρ ξηραίνουσιν τὰς ὑγρότητας φαρμάκοις ἑψηθέν τε καὶ ὀπτηθὲν, καὶ ταγηνισθὲν, μίγνυται. τοῖς δὲ τὰ κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα τέμνουσιν, τὸ καλούμενον ῥοφητὸν, ὃ μέχρι τοσούτου προσήκει διὰ ὕδατος ἕψειν, ὡς γενέσθαι θερμόν. ἔστι δὲ τὴν αὐτὴν φύσιν ἐπὶ τῶν τετραχυσμένων τὴν φάρυγγα διὰ κραυγὴν ἢ χυμοῦ δριμύτητα παραλαμβάνεται, περιπλαττόμενον μὲν τοῖς πεπονθόσι μορίοις, καὶ πεττόμενον, ὥσπερ τι κατάπλασμα, τῷ δὲ τῆς οὐσίας ἀδήκτῳ παρηγοροῦντι ἅμα καὶ ἐκθεραπεῦον αὐτά. τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ, καὶ τὰς κατὰ τὸν στόμαχον, καὶ γαστέρα, καὶ ἔντερα, καὶ κύστιν ἰᾶται τραχύτητας.

Περὶ ἐχίνων κεκαυμένων.

Ἐχίνων ἀμφοτέρων, τοῦ τε θαλαττίου καὶ τοῦ χερσαίου τὸ σῶμα πᾶν καιόμενον, ἐργάζεται τέφραν ῥυπτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς, καὶ καθαιρετικῆς δυνάμεως. ἔνιοι γοῦν αὐτῷ πρός τε τὰ ὑπερσαρκήσαντα, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν ἐχρήσαντο.

Περὶ κοχλίων.

Κοχλίαι δὲ ὅλοι μετὰ τῶν ὀστράκων καιόμενοι μιγνυμένης αὐτοῖς κηκίδος ὀμφακίτιδος, καὶ πεπέρεως λευκοῦ, μεγάλα ὠφελοῦσι δυσεντερίας, ἐφ' ὧν οὐδέπω σηπεδονώδη τὰ ἕλκη. προσήκει δ' εἶναι τοῦ μὲν πεπέρεως ἓν μέρος, τῆς δὲ κηκίδος δύο, τέσσαρα δὲ τῆς τέφρας τῶν κοχλίων. ἀκριβῶς λεῖα ποιήσας ταῦτα, τοῖς τ' ὄψοις ἐπιπάττε, καὶ δίδου πίνειν δι' ὕδατος, ἢ οἴνου λευκοῦ τε καὶ αὐστηροῦ. χωρὶς δὲ τοῦ μιχθῆναι κηκίδι κοχλίων ἡ τέφρα ξηραντικῆς ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως, ἐχούσης τι διὰ τὴν καῦσιν καὶ θερμοῦ. ἄκαυστοι δ' οἱ κοχλίαι λειωθέντες ἅμα τοῖς ὀστράκοις ἐπιτίθενται κατά τε τῆς γαστρὸς ὅλης ἐπὶ τῶν ὑδερικῶν, κατά τε τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ὄγκων ἐπὶ τῶν ἀρθριτικῶν, καὶ γίνεται μὲν ἡ πρόσθεσις αὐτῶν δυσαφαίρετος, ἱκανῶς δὲ ξηραίνει. καὶ μέντοι καὶ προσκεῖσθαι διὰ παντὸς ἐᾶν αὐτοὺς προσήκει, ἄχρις ἂν ἀποπέσωσιν αὐτόματα. ὡσαύτως δὲ ποιητέον κἀπὶ τῶν δυσλύτων ἐκ πληγῆς ὄγκων καὶ περὶ θλάσεως γινομένης ἐν ὠσί. ξηραίνουσι γὰρ ἱκανῶς ἅπαντας αὐτοὺς, κἂν γλίσχρον, καὶ παχὺ κατὰ βάθους ὑγρὸν περιέχηται.

Περὶ καρκίνων κεκαυμένων.

Ἡ γε μὴν τῶν ποταμίων καρκίνων τέφρα ξηραντικὴ μέν ἐστιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. ἰδιότητι δὲ τῆς ὅλης οὐσίας θαυμαστῶς ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων ἐνεργεῖ, καὶ μόνη μὲν, ἀλλὰ καὶ μετὰ γεντιανῆς τε καὶ λιβανωτοῦ πολὺ μᾶλλον. εἶναι δὲ χρὴ τοῦ μὲν λιβανωτοῦ μοῖραν μίαν, πέντε δὲ τῆς γεντιανῆς, καὶ τῶν καρκίνων δέκα. καὶ ἄλλως μὲν οὖν καυθεῖσιν αὐτοῖς ἐχρησάμεθα ποτὲ σπανίως. ὡς τὸ πολὺ δὲ καθ' ὃν Αἰσχρίων ὁ ἐμπειρικὸς ἐχρήσατο φαρμάκων ἐμπειρότατος γέρων, πολίτης τε καὶ διδάσκαλος ἡμέτερος. ἦν δ' ἡ λοπὰς ἐρυθροῦ χαλκοῦ, καθ' ἧς ἐπιτιθεὶς ζῶντας τοὺς καρκίνους, ἔκαε ἄχρις οὗ τεφρωθῶσιν ὡς εὐκόλως λειοῦσθαι. οὗτος ὁ Αἰσχρίων εἶχεν ἀεὶ παρεσκευασμένον ἕτοιμον ἐπὶ τῆς οἰκίας τὸ φάρμακον, ὥρᾳ θέρους κάων τοὺς καρκίνους, μετὰ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν, ἡνίκα λέοντι ἥλιος ἦν, ἡ σελήνη δὲ ὀκτωκαιδεκαταία. πίνειν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐδίδου τὸ φάρμακον τοῖς λυσσοδήκτοις, ἄχρι τῆς τεσσαρακοστῆς ἐπιπάσσων ὕδατι κοχλιάριον εὐμέγεθες. εἰ δ' οὐκ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μεθ' ἡμέρας τινὰς τοῦ δηχθῆναι προὐνοεῖτο τοῦ δεδηγμένου, δύο κοχλιάρια καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπέπαττεν. ἐχρῆτο δὲ καὶ κατ' αὐτοῦ τραύματος τῷ διὰ τῆς Βρυτίας πίττης, ὀποπάνακός τε καὶ ὄξους ἐμπλαστικῷ φαρμάκῳ, μίαν λαμβάνοντι πίττης λίτραν, ἓν δὲ ὄξους δριμυτάτου ξέστην ἰταλικὴν, ὀποπάνακος δὲ τρεῖς οὐγγίας. ταῦτα καίτοι τῆς προκειμένης οὐκ ὄντα πραγματείας ἔγραψα διὰ τὸ θαρρεῖν τῷ φαρμάκῳ, μηδενὸς μηδέποτε ἀποθανόντος, ὡς εἴρηται χρησαμένου αὐτῷ. ποιήσομαι δὲ καὶ κατὰ μόνας ἑτέραν πραγματείαν περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργούντων, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα. συγγινώσκειν οὖν χρὴ τῷ τῆς γραφῆς ἀκαίρῳ, καὶ νῦν καὶ κατ' ἄλλα χωρία τῆσδε τῆς πραγματείας ἐνίοτε γεγονότι, διὰ τὴν ἐκ τῶν λεγομένων ὠφέλειαν μεγίστην οὖσαν, ἣν διασώζεσθαι βούλομαι τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἀνθρώποις, εἰ καὶ μεταξὺ θάνατος γενόμενος ἀποκωλύσει με γράψαι τὰς ἐφεξῆς τῆσδε τῆς πραγματείας. ἁπάντων δὲ τῶν τοιούτων τὰς αἰτίας λέγειν βουλόμενος ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Πέλοψ, εἰκότως ἔφη τὸν καρκίνον ἔνυγρον ζῶον ὑπάρχοντα ὠφελεῖν τοὺς λυσσοδήκτους οἷς φόβος ἐστὶν ἁλῶναι πάθει ξηροτάτῳ τῇ λύττῃ, διὸ καὶ τὸ ὕδωρ φοβοῦνται. ποταμίους δὲ τοὺς καρκίνους οὐ θαλαττίους ἔφασκεν ἁρμόττειν, ἐπειδὴ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῶν ἁλῶν ξηραντικωτάτων ὄντων τὰ θαλάττια ζῶα, τὴν πρὸς τὴν λύτταν ἐναντιότητα μὴ διαφυλάξειν ἀκριβῆ. καί τινος εἰπόντος αὐτῷ, διατί οὖν οὐχὶ καὶ πάντα τὰ ἐν ὕδατι ποτίμῳ ζῶα παραπλησίως τοῖς καρκίνοις ὠφελεῖ; ὅτι

ἔφη

ἔχει τὴν ὁμοίαν σκευασίαν τοῖς καρκίνοις οὐ δύναται δέξασθαι. τούτων γὰρ καυθέντων, τὴν τέφραν ξηραντικὴν γινομένην, ἐκδαπανᾶν τε ἅμα καὶ διαφορεῖν τὸν ἰὸν τῶν δακνόντων κυνῶν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Πέλοψ ἔλεγεν ἐπαγγελλόμενός τε καὶ φιλοτιμούμενος ἐπίστασθαι τὰς αἰτίας αὐτῶν ἁπάντων. ἐγὼ δὲ ἐὰν μὴ πρότερον ἐμαυτὸν πείσω γινώσκειν ἀκριβῶς τι, τοὺς πέλας οὐκ ἐπιχειρῶ πείθειν. οὔκουν οὐδὲ τὸν τοῦ Πέλοπος λόγον, ὡς ἀληθῆ προσηκάμην, ἀντιλογίας ἔχοντα συχνάς. ἀλλὰ καὶ τοὺς καρκίνους ἡγοῦμαι κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ὠφελεῖν. διὰ δὲ τὸ μηδένα τεθνάναι τῶν χρησαμένων αὐτοῖς, τοῖς γε μὴν σώμασιν ὅλοις ἐβοηθήθη ἤδη δεδήλωταί μοι τοῦτο, κἂν μὴ τῆς ἐνεστώσης πραγματείας οἰκεῖον ᾖ. τοῦτο γὰρ οὐκ ἦν τὸ προκείμενον.

Περὶ χελιδόνων κεκαυμένων.

Οὐδ᾽ ἐφ᾽ ὧν εἶπον μόνων ζώων, ἀλλὰ καὶ τῶν χελιδόνων ἐχρήσαντο πολλοὶ καιόντων, καὶ τῇ τέφρᾳ μέλι μιγνῦντες, εἶτα διαχρίοντες τοὺς συναγχικούς. καὶ ὅλως ὅσα κατὰ φάρυγγα, καὶ γαργαρεῶνας σὺν ὄγκοις γίγνεται πάθη. χρῶνται δ᾽ ἔνιοι, καὶ πρὸς ὀξυδερκίαν τῇ τέφρᾳ ταύτῃ. σκελετεύοντες δὲ αὐτὰς, ἄλλοι διδόασι πίνειν δραχμῆς πλῆθος.

Περὶ τεττίγων.

Καὶ τοῖς τέττιξι δὲ ξηροῖς χρῶνται τινὲς ἐπὶ τῶν κωλικῶν διαθέσεων, μετὰ πεπέρεως ἴσων τὸν ἀριθμὸν κόκκων, καὶ διδόασιν ἢ τρεῖς ἢ πέντε ἢ ἑπτὰ, κατά τε τὰ διαλείμματα, καὶ τοὺς παροξυσμούς. ὀπτῶντες δ᾽ αὐτοὺς ἄλλοι διδόασιν ἐσθίειν τοῖς πεπονθόσιν κύστιν.

Περὶ κορύδων.

Ὅ γε μὴν κόρυδος τὸ πτηνὸν ζῷον τουτὶ τὸ μικρὸν, ὃ καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς πολλάκις ὁρῶμεν, ἑψόμενον ἐν τῷ ζωμῷ τοὺς κωλικοὺς ὠφελεῖ. χρὴ δὲ συνεχῶς καὶ πολλάκις ἐσθίειν αὐτὸ μετὰ τοῦ ζωμοῦ. ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦτο τὸ ζῷον, ὥσπερ τινὰ λόφον ἐκ τῶν τριχῶν αὐτοφυῆ, δι᾽ ὃν καὶ ὁ μῦθος Ἀριστοφάνης ὁ κωμικὸς ἔγραψεν ἐπλάσθη. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον. ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς, καὶ πολυπράγμων, οὐδ᾽ Αἴσωπον μεμάθηκας, ὃς ἔφασκε λέγων κόρυδον πρώτην πάντων ὀρνίθων γενέσθαι προτέραν τῆς γῆς. κᾆπειτα νόσῳ τὸν πατέρα αὐτῆς ἀποθνήσκειν, γῆν δ᾽ οὐκ εἶναι, αὐτὸν δὲ προκεῖσθαι πεμπταῖον, τὴν ἀποροῦσαν ὑπ᾽ ἀμηχανίας, τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύξαι. τοῦτο φασὶ καὶ τὸν Θεόκριτον αἰνίττεσθαι λέγοντα. οὐδ᾽ ἐπιτυμβίδιαι κορυδαλλίδες, ἢ λάινον τι. δηλοῦν γὰρ αὐτὸν τὰς τὸν τύμβον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐχούσας. προσέθηκα δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, διὰ τὸ βούλεσθαι σαφῶς δηλῶσαι τὸ ζῷον τὸν κόρυδον, ὁποίαν τινὰ τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀνάστασιν ἔχει τῶν τριχῶν, ἐπειδὴ τῆς ὠφελείας αὐτοῦ πρὸς τοὺς κωλικοὺς ἐπειράθην, καὶ βούλομαι καλῶς γνωρίσαι τοῖς οὐκ εἰδόσιν αὐτό. καὶ γάρ τοι καὶ ἡ κορυδαλλὶς καλουμένη βοτάνη, καὶ αὐτοῖς κωλικοῖς ἁρμόττει. καί σοι τοῦτο τὸ κατὰ τὸ πάρεργον ἐγνώσθω.

Περὶ ἀλεκτορίδων.

Ὅ γε μὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἁπλοῦς ζωμὸς ἐπικρατικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ ὁ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων ὑπακτικῆς. ἕψειν δὲ αὐτοὺς χρὴ μεθ᾽ ἁλῶν ἐπὶ πλεῖστον. ἀλλὰ τούτων μὲν αὐτοὶ πεῖραν ἔχομεν.

Περὶ γαλῆς.

Γαλῆν δὲ οὐδέποτε ἐκαύσαμεν, ἐφ᾽ ἧς γεγράφασιν τὴν τέφραν καταχριομένην μετ᾽ ὄξους, ὠφελεῖν ποδαγρικούς τε καὶ ἀρθριτικούς, ὡς ἱκανῶς διαφορεῖν πεφυκυῖαν. σκελετευθεῖσαν δὲ πινομένην ἐπιλήπτοις, κατὰ τὴν αὐτὴν δηλονότι δύναμιν. ἔνιοι δὲ καὶ πάντως ἀλεξιφάρμακον εἶναι θηρίου, καὶ μάλιστα τὴν κοιλίαν αὐτῆς.

Περὶ κεκαυμένων βατράχων.

Τῶν γε μὴν κεκαυμένων βατράχων τὴν τέφραν αἱμορραγίας ἴαμα φασὶν ὑπάρχειν ἐπιπαττομένην, ἀλωπεκίας δὲ ἰᾶσθαι μετὰ πίττης ὑγρᾶς.

Περὶ ἱπποκάμπου.

Καὶ τὸν ἱππόκαμπον δὲ τὸ θαλάττιον ζῷον ὅλον καυθὲν ἔγραψαν τινὲς ἀλωπεκίας ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸ δηλονότι ξηραντικῆς τε καὶ λεπτομεροῦς δυνάμεως ὑπάρχειν, ἢ τὴν τέφραν αὐτοῦ. μιγνύουσιν δ᾽ αὐτὴν τινὲς μὲν ἀμαρακίνῳ μύρῳ, τινὲς δ᾽ ὑγρᾷ πίττῃ, τινὲς δὲ παλαιῷ στέατι ὑός.

Περὶ ταριχηρῶν τελλίνων.

Καὶ τὰς ταριχηρὰς δὲ τελλίνας καυθείσας καυστικὴν ἐργάζεσθαι τέφραν εἰς τοσοῦτον φασὶ, ὥστε μετὰ κεδρίας μιγνυμένην αὐτὴν, ὅταν ἐκ τῶν ῥιζῶν ἐξέλωμεν τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων, ἐνσταζομένην τῷ χωρίῳ, κωλύειν αὖθις αὐτὰς ἀναφύεσθαι.

Περὶ γῆς ἐντέρων.

Χωρὶς δὲ καύσεως, ἢ ἑψήσεως ὅλων τῶν ζώων ἐπιτιθεμένων τοῖς πεπονθόσι μορίοις, ἢ εἴσω τοῦ σώματος λαμβανομένων ἐπειράθησαν, ἢ ὡς πεπειραμένοι γεγράφασιν ἔνιοι τῶν ἰατρῶν. γῆς μὲν ἔντερα λειωθέντα, νεύροις διῃρημένοις ἐπιτιθέμενα, παραχρῆμα θαυμαστῶς ὀνινάναι. τὰ δ᾽ αὐτὰ ταῦτα πάντα σὺν γλυκεῖ πινόμενα φάρμακον οὐρητικὸν εἶναι.

Περὶ κόρεων.

Γεγράφασι δὲ καὶ περὶ κόρεων, ὡς εἰ μετ᾽ ὄξους ποθεῖεν ἐκβαλλόντων βδέλλας καταπεπομένας. ἀλλ᾽ ἡμεῖς γε διὰ σκορόδων ἐδωδῆς ἐκβάλλοντες αὐτὰς ἀεί, κόρεων οὐκ ἐδεήθημεν.

Περὶ κανθαρίδων.

Κανθαρίδων γε μὴν ἱκανὴν πεῖραν ἔχομεν ἐπὶ τῶν ψωρωδῶν ὀνύχων, οἷς ἐπιτιθέμεναι μετὰ τῶν ἐπιτηδείων κηρωτῶν, ἢ ἐμπλαστῶν φαρμάκων ἐξάγουσιν αὐτοὺς, ὡς ἐκπίπτειν ὅλους. ἐμίξαμεν δὲ καὶ ταῖς πρὸς ψώρας καὶ λέπρας ἁρμοζούσαις δυνάμεσιν, καί τισι τῶν σηπτῶν. ἔνιοί τε δὲ καὶ τῶν τοὺς καλουμένους ἥλους ἐκβαλλόντων. εἷς δέ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἐνέβαλλεν αὐτῶν ὀλίγον εἰς οὐρητικὸν φάρμακον. ἔνιοι δὲ μόνα τὰ πτερὰ, καὶ τοὺς

πόδας ἐμβάλλουσιν, ἃ δὴ καὶ ἀλεξιτήρια φασὶν εἶναι τοῖς τὰ σώματα πιοῦσιν αὐτῶν. ἔνιοι δὲ ἔμπαλιν, ἡμεῖς δὲ ὅλας ἐμβάλλομεν. ἐπιτηδειότεραι δ' εἰσὶ πρὸς ἅπερ ἔφην λέγων περιαιρεῖσθαι τῶν κανθαρίδων ἐκ τῶν πυρῶν, ὅσαι μηλίνας ἐγκαρσίας ζώνας ἔχουσιν ἐν τοῖς πτεροῖς, καὶ μᾶλλον ἐὰν ἐμβαλὼν αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον κενὸν κεράμιον, εἶτα περιτιθεὶς τῷ στόματι τοῦ ἀγγείου τῶν ἀραιῶν ὀθονίων τι, κρατῇς οὕτω τὸ ἀγγεῖον, ὡς ἐστράφθαι τὴν ὀθόνην κάτω δεχομένην τὸν ἀναφερόμενον ἀτμὸν τοῦ ὄξους, ἄχρις ἂν ἀποθάνωσιν αἱ κανθαρίδες.

Περὶ βουπρήστεως.

Οὕτως δὲ καὶ τὰς βουπρήστεις ἀποτίθεσθαι προσήκει. εἰσὶ δὲ καὶ αὗται γένος τι ζώου παραπλήσιον κανθαρίσιν κατὰ τὴν ἰδέαν, καὶ τὴν δύναμιν.

Περὶ πιτυοκάμπης.

Καὶ μὴν καὶ αἱ ἐπὶ ταῖς πίτυσι κάμπαι, καλούμεναι δὲ εἰκότως πιτυοκάμπαι τοιαύτης εἰσὶ δυνάμεως.

Περὶ σαλαμάνδρας.

Καὶ τῆς σαλαμάνδρας δὲ καυθείσης τὴν τέφραν ἔνιοι μιγνύουσι σηπτικαῖς τε καὶ λεπρικαῖς, καὶ ψωρικαῖς δυνάμεσι.

Περὶ νάρκης.

Καὶ τὴν νάρκην δ' ὅλην, λέγω δὲ δηλονότι τὸ θαλάττιον ζῷον, ἔγραψαν ἔνιοι κεφαλαλγίας ἰᾶσθαι προσφερομένην τῇ κεφαλῇ, καὶ τὴν ἐξεστραμμένην ἕδραν ἐντρέπειν. ἀλλ' ἐγὼ πειραθεὶς ἀμφοῖν, οὐδέτερον ἐργαζομένην εὗρον. ἐννοήσας οὖν αὐτὴν ἔτι ζῶσαν προστιθέναι τινὶ κεφαλὴν ὀδυνωμένῳ (δύνασθαι γὰρ αὖ ἀνώδυνον εἶναι φάρμακον ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὅσα ναρκοῖ τὴν αἴσθησιν) εὗρον οὕτως ἔχειν. οἴομαι δὲ καὶ τὸν πρῶτον χρησάμενον ἔκ τινος τοιαύτης ἐπινοίας ὁρμηθέντα χρῆσθαι.

Περὶ δράκοντος θαλαττίου καὶ τρίγλης.

Ζῶντα δ' ἀναπτυχθέντα, καὶ παραχρῆμα προσενεχθέντα τοῖς πεπονθόσι μορίοις, ὠφελεῖν ἔγραψαν ζῷα ταυτί, δράκοντα μὲν θαλάττιον ἐπὶ τῆς ἰδίας πληγῆς ἐπιτιθέμενον. ὡσαύτως δὲ καὶ τρίγλην ἐπὶ τὴν τοῦ δράκοντος. μῦς δὲ τοὺς κατ' οἶκον ἐπὶ τὴν τοῦ σκορπίου, καθάπερ καὶ τὴν σαῦραν. μυγαλῆν δ' ἐπὶ τὴν ἑαυτῆς, καὶ σαύραν τὴν χαλκιδικήν, ἣν καὶ δι' οἴνου ποτίζουσιν, ὡς θεραπεύουσαν τὸ ἑαυτῆς δῆγμα. καὶ σκορπίον δὲ τὴν ἑαυτοῦ πληγὴν ἐκθεραπεύειν ἐπιτιθέμενον λεῖον. ὡσαύτως δὲ καὶ ὀπτὸν ἐσθιόμενον. ἁρμόττειν δ' αὐτόν φασι, καὶ τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης δηχθεῖσιν, ἀσκαλαβώτας δὲ τοῖς ὑπὸ σκορπίου. λέγουσι δὲ κἂν τοῖς κατ' Αἴγυπτον χωρίοις σκελευθέντα τὸν καλούμενον ἀστέρακον τοῖς ὑπὸ σκορπίου πληγεῖσι δίδοσθαι, καὶ τὸ καλούμενον κύβιον ἐπὶ κυνὸς δήγματος ὠφελίμως παραλαμβάνεσθαι κατὰ τοῦ τραύματος ἐπιτιθέμενον, ἄλλα τε πολλὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ἐπὶ πλέον ἐροῦμεν ἐν τοῖς κατὰ ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργοῦσιν. ἐν ἐλαίῳ δ' ἑψηθέντων ὅλων ζῴων ἐχρήσαντο τῷ ἐλαίῳ τινὲς τῶν καθ' ἡμᾶς ἰατρῶν. ἔνιοι δὲ τῶν ἔμπροσθεν ἕνεκα μὲν ψιλώσεως τριχῶν πιτυοκάμπαις τε καὶ ταῖς θαλαττίοις ἀκαλήφαις, καὶ λαγῷ τῷ θαλαττίῳ, καὶ σκολοπένδρῳ τῇ θαλαττίᾳ. πρὸς ὠταλγίαν δὲ σίλφαις ἐνεψηθείσαις τῷ ἐλαίῳ, καὶ τοῖς καλουμένοις ὀνίσκοις. ἔστι δὲ ζῷα σφαιρούμενα κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὸν σύνοδον, ἅπερ ὀνομάζουσί τινες τῶν παρ' ἡμῖν κυάμους, ἐπειδὴ παραπλήσιοι τοῖς ἐδωδίμοις κυάμοις εἰσίν, ὅταν ἑαυτοὺς σφαιρώσωσι, φαιοὶ κατὰ τὴν χρόαν ὄντες. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγροικίας ἔστιν ἰδεῖν πλείστους τούτους γεννωμένους ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις, αἷς ἀπὸ τῶν κρηνῶν κομίζουσι τὸ ὕδωρ οἱ ἄγροικοι, κατατίθενται δ' αὐτὰς πλησίον τῆς ἑστίας, καί τινας τῶν κατ' ἀγρὸν ἰατρευόντων εἶδον ἀεὶ χρωμένους τῷ ἐξ αὐτῶν ἐλαίῳ πρὸς τὰ τῶν ὤτων ἀλγήματα πάντα, μὴ διοριζομένους κατὰ τίνα γέγονε διάθεσιν, ὅθεν εἰκότως ἐνίοτε μὲν ἐπιτυγχάνουσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ βλάπτουσιν. καὶ τί θαυμαστόν, ὅπου καὶ τῶν ἐνδόξων ἰατρῶν ἔνιοι χωρὶς διορισμοῦ περὶ τῶν τοιούτων ἔγραψαν. τοιαῦτα γοῦν ἐστι, καὶ τὰ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων Ἀπολλωνίου βιβλία. οὗτος τοίνυν καὶ τὰ τῆς γῆς ἔντερα γέγραφεν ἐν ἐλαίῳ καθεψηθέντα τῶν ὤτων ἀλγήματα πραΰνειν, ἔνιοι δὲ στέατι χηνὸς ἀξιοῦσι μίξαντας οὕτω χρῆσθαι.

Περὶ ἀλωπέκων καὶ ὑαινῶν.

Περὶ δὲ τῶν ὅλων ἐν ἐλαίῳ καθεψομένων ἀλωπέκων, οὕτως γάρ τινες ἀρθριτικοὺς θεραπεύουσιν, οἱ μὲν ζώσας ἐμβάλλοντες μεγίστῳ λέβητι τὰς ἀλώπεκας, οἱ δὲ καὶ τεθνεώσας, ἀναγκαῖον εἰπεῖν ἐπὶ πλέον, ἐπειδὴ πολλοὺς ἔδοξαν αὐτὴν κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπηλλάχθαι τοῦ πάθους, οὐ μετὰ πολὺν δὲ χρόνον ὠφεληκέναι μόνον. ἐπανῆλθεν γὰρ αὐτοῖς τὸ πάθος, οὐ μὴν οὕτως γε σφοδρὸν ὡς ἔμπροσθεν. ἔστι δὴ τὸ κατὰ τὰς ἀλώπεκας οὐδέν τι διαφορητικώτερον τοῦ κατὰ τὴν ὕαιναν, ἧς ὁμοίως ἑψομένης ἐν ἐλαίῳ, διαφορητικώτατον γίνεται τοὔλαιον. εἴρηται δὲ πολλάκις ὡς τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις ὑπάρχει τὰ διὰ βάθους ἐν τῷ σώματι περιεχόμενα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἕλκειν, καὶ κατὰ τοῦτο τὰς ὀδύνας ἐνίοτε παύειν. οὐ γὰρ δὴ διὰ παντός γε τοῦτ' αὐτοῖς ἕπεται μόνον, ἐκείνων τῶν ὀδυνῶν παυομένων ὑπὸ τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἐφ' ὧν ἐν τῷ βάθει περιέχεται χυμὸς ὀδύνης ποιητικός, ἢ διὰ τὸ πάχος τῆς οὐσίας, ἢ διὰ ψύξιν, ἢ δριμύτητα σφοδράν, ἢ καὶ πνεῦμα φυσῶδες οὐκ ἔχον διέξοδον. οἱ τοίνυν ταῖς ἀλώπεξι χρώμενοι, καὶ αὐτοὶ διαφορητικὸν ἐργάζονται τοὔλαιον, εἶτα πυέλους αὐτῷ πληροῦντες, ἐνεβίβαζον αὐταῖς ὅλους τοὺς ἀρθριτικοὺς ἐνδιατρίβειν χρόνῳ συχνῷ κελεύοντες, ἐκ τούτου τε συνέβαινεν, οὐ μόνον τοὺς περὶ τοῖς ἄρθροις ὄγκους αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ σύμπαν σῶμα κενοῦσθαι. πληθωρικῶς οὖν ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῖς προδιακειμένου, θαυμαστὴν οὐδὲν τὴν ὠφέλειαν τῇ κενώσει γενέσθαι, μηδενὸς μὴν ἐπιρρέοντος τοῖς πεπονθόσι μορίοις, διὰ τὸ κενοῦσθαι τὸ σύμπαν σῶμα. τῶν δ' ἐν αὐτοῖς περιεχομένων χυμῶν διαφορουμένων, ὥσπερ δ' ἔμπροσθεν ἀπαθοῦς ὄντος αὐτοῖς τοῦ σώματος, ἡ μοχθηρὰ δίαιτα τὸ πάθος εἰργάσατο, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἢ καὶ μᾶλλον ἔτι διὰ τῆς ὁμοίας διαίτης εἰκὸς ἦν αὖθις αὐτοὺς ὡσαύτως διατεθήσεσθαι τοῖς πεπονηκόσιν ἄρθροις.

Περὶ τῶν ἐν θαλάττῃ καὶ ἁλμυροῖς ὕδασι γεννωμένων.

Μόνα ταῦτα ἔτι λείποντα τῇ συμπάσῃ πραγματείᾳ, καιρὸν ἐπιτήδειον ἔχει τόνδε. τὰ μὲν γὰρ ἐν θαλάττῃ

τε καὶ ὕδατι γεννώμενα ζῶα, ἢ κατὰ τὸν ἔμπροσθεν εἴρηται λόγον περὶ τῶν ζώων. ὅσα δὲ γεννᾶται μὲν ἐν ὕδασιν ἢ ἐξ ὑδάτων, οὐκ ἔστι δὲ ταῦτα ζῶα, νῦν εἰρήσεται.

Περὶ ἀδαρκίου.

Ἀδάρκιον, ἔνιοι δὲ ἀρρενικῶς ἀδάρκην, ἄλλοι δὲ θηλυκῶς ἀδάρκην καλοῦσι, κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν οἷος ἀφρός τις ἐστὶ πεπηγὼς ὕδατος ἁλμυροῦ, περιπηγνύμενος †φορυτῷ τε καὶ καλάμοις. δριμύτατον δ' ἐστὶ, καὶ θερμαντικώτατον ἱκανῶς, διὸ καὶ καθ' αὑτὸ μὲν ἄχρηστόν ἐστι. μίγνυται δὲ τοῖς ἀμβλύνουσι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ οὕτως γίγνεται πολύχρηστον ἐπὶ τῶν θερμανθῆναι δεομένων διαθέσεων ἔξωθεν προσαγόμενον. εἴσω γὰρ τοῦ σώματος οὐχ οἷόν τε λαβεῖν αὐτὸ, διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως. †χερσαίοις

Περὶ ἀλκυονίων

Ἀλκυόνια ῥύπτει μὲν πάντα καὶ διαφορεῖ, δριμεῖαν ἔχοντα ποιότητα καὶ θερμὴν δύναμιν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς ἐστιν οὐκ ὀλίγον, ἔν τε τούτοις αὐτοῖς οἷς εἴρηκα, καὶ προσέτι κατὰ τὸ λεπτομερὲς τῆς ὅλης οὐσίας. ἔστι δ' αὐτῶν ἓν μὲν πυκνὸν καὶ βαρὺ, καὶ μοχθηρὸν κατὰ τὴν ὀσμὴν, ὄζει γὰρ ἰχθύων σαπρῶν, ἐοικὸς κατὰ σχῆμα σπόγγῳ. δεύτερον δ' ἄλλο προμηκέστερον τῷ σχήματι, κοῦφον καὶ ἀραιὸν, ὀσμὴν φυκίοις ὁμοίαν ἔχον. ἄλλο δὲ τρίτον σκώληκι μὲν ἐστὶ τὸ σχῆμα παραπλήσιον, πορφυρίζει δὲ τῇ χρόᾳ, καὶ τῇ συστάσει μαλακόν ἐστιν. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸ μιλήσιον, ἐφ' οἷς ἄλλο τέταρτον, ὁμοίως μὲν τῷ δευτέρῳ λελεγμένῳ, κοῦφόν τε καὶ ἀραιὸν, ἐοικὸς δὲ ἐρίοις ὑσωπηροῖς. τὸ δὲ πέμπτον ἔξωθεν μὲν τὴν ἐπιφάνειαν λείαν περιγράφει, τὴν δ' ἔνδον οὐσίαν ἔχει τραχεῖαν, οὐδὲ μίαν δὲ ἔχον ὀσμὴν. ἐν τῇ γεύσει δὲ δριμὺ φαινόμενον, ἔστι γὰρ δήπου θερμότατον ἁπάντων τῶν ἀλκυονίων, ὡς τρίχας ἀποκάειν δύνασθαι. διὸ τῶν μὲν πρώτων δύο λειχῆνας, καὶ ἀλφοὺς, καὶ μέντοι καὶ ψώρας, καὶ λέπρας ὠφελούντων, ἔτι τε λαμπρυνόντων τὸ δέρμα διὰ τὸ σύμμετρον τῆς δυνάμεως, δύναται τοῦτο ποιεῖν τουτὶ τὸ ἔσχατον εἰρημένον. οὐ γὰρ ἀπορρύπτει μόνον ἐκεῖνα ὥσπερ τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἀποδέρει τε καὶ ἐκδέρει προσερχόμενον εἰς τὸ βάθος τοῦ δέρματος, ὡς ἕλκη ποιεῖν. τὸ δὲ τρίτον εἰρημένον, ἁπάντων ἐστὶ λεπτομερέστερον, διὸ καὶ καυθὲν, ἀλωπεκίας ἰᾶται μετ' οἴνου καταχειόμενον, κιρροῦ μὲν τὴν χρόαν, λεπτοῦ δὲ τῇ συστάσει. τὸ τέταρτον δὲ τούτων ἐστὶν ὁμοειδὲς κατὰ τὴν δύναμιν, ἀσθενέστερον δ' οὐκ ὀλίγον.

Περὶ ἁλῶν.

Ἅλες ἐκ τῆς αὐτῆς κατὰ γένος δυνάμεως, οἵ τ' ὀρυκτοὶ καὶ οἱ θαλάττιοι. διαφέρουσι δὲ τῷ μᾶλλον πεπιλῆσθαι τὴν οὐσίαν τῶν ἐκ τῆς γῆς ἁλῶν, διὸ καὶ τὸ παχυμερές τε καὶ στύφον ἐν τούτοις μᾶλλον ἐστίν. οἱ μὲν οὖν θαλάττιοι τήκονται παραχρῆμα περιχυθέντος ὕδατος αὐτοῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς γῆς οὐ πάσχουσι τοῦτο. τοῖς θαλαττίοις δ' ὁμοειδεῖς εἰσι καὶ οἱ κατὰ λίμνας τινὰς ἐχούσας ἁλμυρίδα, γεννώμενοι τοῦ θέρους ἐξ ὀπτωμένου τοῦ ὕδατος ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ τραγάσιοι πλησίον σμινθίου. συνίσταται γὰρ ἐνταῦθα παρὰ τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων θερμῶν ἱκανῶς ὄντων, ὕδωρ δαψιλὲς, λιμνάζον, οὐκ ἐν πολλῷ χωρίῳ, καὶ τοῦτο τοῦ θέρους ὅλον ἐκδαπανᾶται ξηραινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τοῦ τόπου δ' ἁλμυρίδα σύμφυτον ἔχοντος, τὸ ὑπολειπόμενον αὐτοῦ πᾶν ἅλες γίνονται τὴν ἐπωνυμίαν ἀπό τε τοῦ χωρίου καὶ τῶν ὑδάτων λαμβανόντων. καὶ γὰρ αὐτὰ τὰ αὐτοφυῆ κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ὕδατα τραγάσια καλεῖται, ξηραντικωτάτης ὄντα δυνάμεως, καὶ χρῶνταί γε πρὸς τοῦτ' αὐτοῖς, οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἰατροί. λέλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν σοδομηνῶν τῶν ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ καλουμένῃ γεννωμένων, ἐν τῷ τετάρτῳ γράμματι, καὶ εἴ τις ἐκεῖνο τὸ βιβλίον ἀνέγνωκεν ἐπιμελῶς, ἀναμνήσεως αὐτῷ μόνον δεήσει νῦν, ὥστε ῥηθείσης τῆς γευστῆς ποιότητος, αὐτὸν ἐπίστασθαι τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου. τῆς οὖν ἁλυκῆς ποιότητος, διαφορούσης τε ἅμα καὶ συναγούσης τὴν πλεονάζουσαν οὐσίαν, τὸ καλούμενον ἀφρόλιτρον ἐν τούτῳ τὴν διαφορὰν ἔχει, καθόσον ἕνα μόνον ἐν τούτῳ τὸν ἐπικρατοῦντα χυμὸν ἐναργῶς ἐστιν ἰδεῖν, ὃν ὀνομάζουσι πικρὸν, διαφορητικὸν ἔχοντα δύναμιν, συνακτικὴν δ' οὐκ ἔχοντα καθάπερ οἱ ἅλες. οὗτοι γὰρ ὅσον μὲν ὑγρόν ἐστιν ἐν τοῖς σώμασιν, τοῦτο πως ἐκβόσκονται. τὸ δ' ὑπόλοιπον τῆς στερεᾶς οὐσίας συνάγουσι τῇ στύψει, διὸ καὶ ταριχεύουσι, καὶ ἄσηπτα φυλάττουσι τὰ σώματα, τῶν σηπομένων ὑγρότητα περιττωματικὴν ἐχόντων ἀδιάλυτόν τε καὶ ἄσφιγκτον τὴν οὐσίαν. οἷς τοίνυν σώμασι μηδ' ὅλως ἐστὶν ὑγρότης περιττὴ καθάπερ τῷ καλλίστῳ μέλιτι, καὶ πεπίληται τὸ στερεὸν σῶμα, καθάπερ τοῖς λίθοις, ἀδύνατον τούτοις σαπῆναι, διόπερ καὶ ἡ τῶν ἁλῶν χρῆσις, οὐκ ἐπὶ τούτων εὐδόκιμος, ἀλλ' ἐφ' ὧν ὕποπτος ἡ σῆψις.

Περὶ ἁλῶν κεκαυμένων.

Ἅλες κεκαυμένοι, τὸ μὲν διαφορητικὸν μᾶλλον ἔχουσι τῶν ἀκαύστων, εἰς ὅσον αὐτῶν λεπτομερέστερον γίγνεται τὸ σῶμα, τὴν ἀπὸ τοῦ πυρὸς λαμβάνον δύναμιν, ὡς κἀπὶ τῶν ἄλλων ἐλέχθη τῶν κεκαυμένων συμβαίνειν, οὐ μὴν ὁμοίως γε τοῖς ἀκαύστοις συνάγειν, καὶ πιλοῦν τὴν στερεὰν οὐσίαν ἔτι δύνανται.

Περὶ λίτρου.

Λίτρον, ἐλέχθη καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐν τῷ μεταξὺ δύναμιν ἔχον ἁλῶν τε καὶ ἀφρολίτρου.

Περὶ ἁλὸς ἄνθους.

Ἁλὸς ἄνθος ἔνιοι μὲν ὡς ἓν ὄνομα τὸ ἁλόσανθον, ἔνιοι δὲ καὶ διαιροῦντες ἁλὸς ἄνθος ὀνομάζουσιν. ἔστι δ' ὑγρὸν τοῦτο τὸ φάρμακον, λεπτομερέστερον, καὶ τῶν κεκαυμένων ἁλῶν δριμύ τε τῇ ποιότητι, καὶ διαφορητικὸν ἱκανῶς τῇ δυνάμει.

Περὶ ἁλὸς ἄχνης.

Ἁλὸς ἄχνη ἀφρῶδές ἐστιν ἐπάνθισμα τῶν ἁλῶν, λεπτομερεστέρας πολὺ φύσεως ὑπάρχον αὐτῶν τῶν ἁλῶν, ὥστε καὶ λεπτύνειν καὶ διαφορεῖν πολὺ μᾶλλον αὐτῶν δύναται. τὸ δ' ὑπόλοιπον τῆς οὐσίας, συνάγειν καθάπερ οἱ ἅλες οὐ δύναται.

Περὶ ἀσφάλτου.

Ἄσφαλτος ἕν τι καὶ τοῦτο τῶν ἐν ὕδατι θαλαττίῳ γεννωμένων, καὶ ἄλλῳ τινὶ τῶν ὁμοίων θαλάττῃ, καθάπερ ἐν ἀπολλωνίᾳ τε τῇ κατ' ἤπειρον, καὶ τἄλλα χωρία τοιαῦτα πολλοῖς ὕδασιν αὐτοφυέσιν, οἷον ἀφρὸς ἐποχούμενος

εὑρίσκεται τὸ φάρμακον τοῦτο, μαλακὸν μὲν ὂν ὁπότ᾽ ἐπινήχεται, μετὰ δὲ ταῦτα ξηραινόμενον, ὡς σκληρὸν γίνεσθαι μᾶλλον τῆς ξηρᾶς πίττης.

Περὶ ἀσφάλτου γεννωμένου ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ.

Καλλίστη δ᾽ ἄσφαλτος γεννᾶται κατὰ τὴν νεκρὰν ὀνομαζομένην θάλασσαν. ἔστι δ᾽ αὕτη λίμνη τις ἁλμυρὰ κατὰ τὴν κοίλην συρίαν. ἡ δὲ δύναμις τοῦ φαρμάκου ξηραντική τ᾽ ἐστὶν καὶ θερμαντικὴ κατὰ τὴν δευτέραν που τάξιν. εἰκότως οὖν αὐτῷ χρῶνται, πρός γε τὰς κολλήσεις τῶν ἐναίμων τραυμάτων, πρὸς τἄλλα ὅσα ξηραίνειν δεόμενα μετὰ τοῦ θερμῆναι μετρίως.

Περὶ σπόγγου.

Σπόγγος ὁ μὲν κεκαυμένος, δριμείας ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐχρῆτο δ᾽ αὐτῷ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων, καὶ πρὸς τὰς ἐν ταῖς χειρουργίαις αἱμοῤῥαγίας, ἕτοιμον ἔχων ξηρὸν μὲν καὶ ἀνικμον, δεδευμένον δὲ μάλιστα μὲν ἀσφάλτῳ, μὴ παρούσης δὲ ταύτης πίττῃ. προσετίθει δ᾽ αὐτὸν τοῖς αἱμοῤῥαγοῦσι χωρίοις ἔτι καιόμενον, ὡς ἐσχαροῦσθαί τε ἅμα τὸ μόριον, καὶ οἷον πῶμά τι λαμβάνειν αὐτὸν τὸ σῶμα τοῦ καυθέντος σπόγγου. καινὸς δ᾽ ὁ σπόγγος αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν, οὐχ ὡς ἔριον, ἢ μοτὸς λευκὸς, ὕλη μόνον ἐστὶ τῶν ἀναβρεχομένων ὑγρῶν, ἀλλὰ καὶ ξηραίνει σαφῶς. εἰσὶ δὲ χρησάμενος ἐπὶ τραυμάτων αὐτῷ μόνῳ μεθ᾽ ὕδατος, ἢ ὀξυκράτου, ἢ οἴνου κατὰ τὰς τῶν σωμάτων διαφορὰς, ὡς προείρηται. κολλήσει γὰρ αὐτὰ παραπλησίως τοῖς ἐναίμοις ὀνομαζομένοις φαρμάκοις. εἰ δὲ μὴ καινὸς ἀλλ᾽ ἐκ χρήσεως εἴη, γνώσῃ σαφῶς ὅσον ἀπολείπεται τοῦ καινοῦ κατὰ τραυμάτων ἐπιτιθέμενος, εἴτ᾽ οὖν ὕδατι βεβρεγμένος, εἴτ᾽ οἴνῳ, εἴτ᾽ ὀξυκράτῳ. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν ἐπὶ τοῦ καινοῦ σπόγγου, διασωζομένης ἔτι τῆς δυνάμεως ἣν ἐκ τῆς θαλάττης εἶχεν ξηραίνεσθαι μετρίως τὰ σώματα. ταῦτα δὲ δύναται ποιεῖν ὅταν ἔτι διασώζῃ τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης ὀσμὴν, ὡς ἔν γε τῷ χρόνῳ καὶ μηδέπω πρὸς χρῆσιν ἠγμένος ᾖ, τὴν τ᾽ ὀσμὴν ἀπόλλυσι, καὶ ξηραίνειν ὁμοίως οὐ δύναται.

Περὶ γάρου.

Γάρος δυνάμεως ἐστὶν θερμῆς ἱκανῶς καὶ ξηρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἐχρήσαντό τινες αὐτῷ τῶν ἰατρῶν, ἔνιοί τε τοῖς δυσεντερικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς.

Περὶ ἅλμης.

Ἅλμη τῶν ταριχηρῶν ἰχθύων ὁμοίως τῷ γάρῳ πρός τε τὰς σηπεδόνας ἁρμόζει, καὶ πρὸς ἰσχιάδας, καὶ δυσεντερίαν ἐνιεμένη. τῇ δὲ δριμύτητι, τοὺς μὲν τὸ ἰσχίον ἐνοχλοῦντας χυμοὺς ἀποσπᾶται, καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ. τὰ δὲ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἐν τῇ δυσεντερίᾳ περικλύζει τε καὶ ξηραίνει. μάλιστα δὲ τῇ τῶν ταριχηρῶν

†σώματι σιλούρων, καὶ τῇ τῶν μαινίδων ἅλμῃ πρὸς τὰ τοιαῦτα κέχρηνταί τινες ἰατροὶ, καὶ ἡμεῖς δ᾽ ἐπὶ τῶν ἐν † σώματι σηπεδονωδῶν ἑλκῶν ἐχρησάμεθα.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ α.

ΟΤΙ μὲν οὐ μόνον τὸ θεραπευόμενον πάθος ἐνδείκνυται τὴν θεραπείαν, ἀλλ᾽ ἥτε τοῦ κάμνοντος κρᾶσις, ἥτε τοῦ πάσχοντος μορίου φύσις οὐ μικρὸν συνενδείκνυται, δέδεικται πρόσθεν ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ὥσπερ γε καὶ ὅπως ἄν τις ἐκ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων σύνθετον αὐτὸς ποιῇ. διὰ συντόμου μὲν ἐν ἐκείνοις, πλατύτερον δ᾽ ἐν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις ἑπτὰ, τὴν μέθοδον ἅπασαν ἐδήλωσα. νυνὶ δὲ τὰς καθ᾽ ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος ἁρμοττούσας δυνάμεις φαρμάκων, ὅπως ἄν τις αὐτός τε κατασκευάζοι μεθόδῳ, καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν εὑρημέναις ὀρθῶς χρῷτο, πρόκειται διελθεῖν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀρξαμένος, ὡς καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἅπασιν ἔδοξεν. συμβαίνει δ᾽ αὐτῇ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν παθῶν κοινὰ τοῖς ἄλλοις πᾶσι μορίοις, τὸ δὲ τῶν τριχῶν πάθος ὀλίγοις κεκοινώνηται, διότι καὶ τὸ τετριχῶσθαι κατὰ πρῶτον λόγον, οὐ πολλοῖς ὑπάρχει. γένεσις μὲν γὰρ ταῖς θριξὶν, οἵαπερ ἡ τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων, ὡς ἐν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασιν ἐλέχθη. καθάπερ δ᾽ ἐν τούτοις, τὰ μὲν κατὰ τέχνην καὶ προαίρεσιν τοῦ γεωργοῦ, τὰ δὲ κατὰ τὰς φυσικὰς αἰτίας γεννᾶται, τὸν αὐτὸν τρόπον κἂν τοῖς τῶν ζώων σώμασιν ἄρουρα μέν τινι πυροῦ, ἢ κριθὰς, ἤ τι τῶν ἄλλων δημητρίων σπερμάτων ἐν αὐτῇ φυομένων ἐχούσῃ, τῆς κεφαλῆς ἐοικυίας, ταῖς δ᾽ ἄλλαις πόαις, ὅσαι κατὰ τὰ ἀνώτερα χωρία φύονται, τῶν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι τριχῶν ὁμοίαν ἐχουσῶν τὴν γένεσιν. οὐ γὰρ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ φύσις αὐτὰς εἴωθε γεννᾶν, ἀλλὰ κατά τι συμβεβηκὸς, αἵγε μὴν κατά τε βλέφαρα καὶ τὰς ὀφρῦς ἐνδείκνυνται χρείαν, οὐ μικρὰν παρεχούσαι τοῖς ζώοις. αἱ δ᾽ ἐπὶ τῶν γενείων τε καὶ τῶν αἰδοίων, ἕνεκα μικροτέρων χρειῶν γεγονέναι δοκοῦσι, διὸ καὶ τὰ πάθη μάλιστα μὲν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς τε καὶ ταῖς ὀφρύσιν, ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν θεραπείαν ἡμᾶς προτρέπει, δεύτερα δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοῖς τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἶτα γενείων τε καὶ αἰδοίων. Ἔστι δὲ τὰ πάθη τῶν τριχῶν, ἥ τε παντελὴς ἀπώλεια, καὶ ἡ κατὰ χρόαν ὑπαλλαγὴ, καθάπερ ἐν ταῖς καλουμέναις λεύκαις γίνεται, καὶ πρὸς τούτοις ἐν ἀλωπεκίαις τε καὶ ὀφιάσεσιν, οὐ μικρὰ καὶ ἀπρεπὴς ἅμα βλάβη γίγνεται τῶν τριχῶν. ἔνιοι μὲν οὖν ὑπέσχοντο καθάπερ ταύτας, οὕτω καὶ τὰς ἀρχομένας φαλακρώσεις κωλύειν αὐξηθῆναι. εἰσὶ δ᾽ οἳ τοῦτο μὲν ἀδύνατον εἶναι φασίν. ἐπὶ δὲ τὴν τῶν ἀλωπεκιῶν τε καὶ ὀφιάσεων ἀφικόμενοι θεραπείαν, ἔγραψαν φάρμακα, δι᾽ ὧν ἐπαγγέλλονται τελέως αὐτὰς ἰᾶσθαι, καὶ δὴ καὶ χρώμενοι τοῖς γεγραμμένοις ὑπ᾽ αὐτῶν φαρμάκοις οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, οὐ μόνον ἀποτυγχάνουσιν ἐνίοτε μεγάλως, ἀλλὰ καὶ βλάπτουσιν ἰσχυρῶς, ὡς ἀνίατον ἐργάζεσθαι τὴν διάθεσιν, ὅπερ αὐτοῖς συμβαίνει καὶ κατ᾽ ἄλλα φάρμακα πολλὰ, χωρὶς μεθόδου χρωμένοις. ἐγὼ δ᾽ ὅπερ Ἱπποκράτης ἐκέλευσεν, ἀεὶ πεπείραμαι πράττειν ἐπὶ τῶν τῆς τέχνης ἔργων, ὡς τὸ προσφερόμενον βοήθημα, καθάπερ ἐκεῖνος ἔγραψεν

ψῃ, ὠφελεῖν ἢ μὴ βλάπτειν. ὅτι δ' ἡ χωρὶς μεθόδου τῶν φαρμάκων χρῆσις, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνίνησιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτει πολλάκις, ἔνεστί σοι μαθεῖν ἐντεῦθεν, ἤδη γὰρ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου καιρὸς ἄρξασθαι.

Περὶ ἀλωπεκίας καὶ φαλακρώσεως καὶ ὀφιάσεως.

Καθάπερ τῶν φυτῶν ἔνια μὲν ὑγρότητος ἐνδείᾳ διαφθείρεται ξηραινόμενα, τινὰ δ' ὑγροῖς ἀλλοτρίοις τῆς ἑαυτῶν φύσεως ὁμιλοῦντα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ταῖς θριξὶν, ἤτοι δι' ἔνδειαν ὑγρῶν, ὑφ' ὧν τρέφεσθαι πεφύκασιν, ἢ διὰ φαυλότητα φθείρεσθαι συμβαίνει. δι' ἔνδειαν μὲν ὑγρῶν ἡ φαλάκρωσις γίγνεται, διὰ μοχθηρίαν δὲ χυμῶν ἀλωπεκία τε καὶ ὀφίασις, ἐν μέν γε ἄμφω κατά γε τὴν νοσώδη διάθεσιν οὖσαι πάθος, ὀνόματα δ' ἐσχηκυῖαι διαφέροντα παρὰ τὸ σχῆμα. παραπλήσιον γὰρ ὄφει τὸ βεβλαμμένον μέρος τῆς κεφαλῆς φαίνεται κατὰ τὰς ὀφιάσεις. αἱ δ' ἀλωπεκίαι, διὰ τοῦτο ὥς φασιν οὕτως ὠνομάσθησαν, ὅτι συνεχῶς γίγνονται ταῖς ἀλώπεξιν. ἡμεῖς δὲ διὰ τί μὲν ὠνομάσθησαν οὕτως, οὐ ζητοῦμεν, ὅπως δὲ γίγνονται ζητήσαντες, ὑγρῶν μοχθηρῶν περιουσίαν, αἰτίαν εὕρομεν. ὁποῖα δέ ἐστι ταῦτα, διὰ τῆς χροιᾶς τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος διαγνώσῃ. φαίνεται γὰρ ἐνίων μὲν ἐπὶ τὸ λευκότερον ἐκτρεπόμενον, ἐνίων δ' ἐπὶ τὸ μελάντερον, ἢ ὠχρότερον, ὥστε καὶ κάθαρσιν πρῶτον ἐπ' αὐτῶν ἐργάσῃ τοῦ παντὸς σώματος, ἤτοι φλέγματος ἀγωγὸν δοὺς φάρμακον, ἢ χολῆς ὠχρᾶς, ἢ μελαίνης, ἐκ τῆς χροιᾶς τεκμαιρόμενος τὸν πλεονάζοντα χυμόν. ἐγὼ δ' ἀεὶ διὰ τῆς ἱερᾶς ἐκάθηρα, προσβαλὼν ἐνίοτε μὲν ἐλλεβόρου μέλανος, εἰ μελαγχολικώτερον ἐβουλόμην ἐκκαθᾶραι χυμὸν, ἐνίοτε δὲ σκαμμωνίας εἰ πικρόχολον. εἰ δὲ φλεγματικώτερον ἐπικρατεῖν ὑπέλαβον, οὐδὲν ἔμιξα. τοὺς γὰρ τοιούτους, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡ διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερὰ καθαίρειν πέφυκεν, ἅμα τῷ καὶ ἄλλους τινὰς χυμοὺς δηλονότι, κἂν μὴ προσλάβῃ σκαμμωνίας, ἢ ἐλλεβόρου μέλανος, ἢ ἐπιθύμου, καὶ τὰ διὰ τῆς ἀλόης δὲ καταπότια, τὰ καὶ τῆς σκαμμωνίας, καὶ τῆς κολοκυνθίδος ἔχοντα, χρησιμώτερα καθαίρειν πέφυκε τοὺς οὕτω διακειμένους. μετὰ δὲ τὴν τοῦ ὅλου σώματος κάθαρσιν ἀποφλεγματίζειν ἄμεινον, εἶθ' οὕτως χρῆσθαι τοῖς τοπικοῖς βοηθήμασιν, ὑπὲρ ὧν τῆς συνθέσεως ἐρῶν ἔρχομαι. χρὴ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων ἰᾶσθαι τὴν διάθεσιν, ἧς σύμπτωμά ἐστιν κάκωσις τῶν τριχῶν. εἴπερ οὖν ἐστί τις κακοχυμία καθ' ἕνα τόπον ἠθροισμένη, σκοπὸς ἔσται τῆς ἰάσεως ἡ κένωσις ταύτης, ὅτι τάχιστα, πρὶν εἴς τινα καχεξίαν ὑπ' αὐτῆς ἀχθῆναι τὸ δέρμα τηλικαύτην, ὥστε κἂν ἐκκενώσῃ τίς αὐτοῦ τὴν κακοχυμίαν, ἐπιρρεῖν τε παρασκευάσῃ χρηστὸν αἷμα, καὶ διαφθείρεσθαι τοῦθ' ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ κατασκευασθείσης καχεξίας. εἴπερ οὖν ἐκκενῶσαι πρόκειται τὴν ἐν τῷ δέρματι κακοχυμίαν, διαφορητικῶν φαρμάκων ἐστὶ χρεία, καί τοι τάχ' ἄν τις ἀπορεῖ, τὸν κοινὸν σκοπὸν ἐπὶ πάντων παθῶν ὅσα δι' ἐπιρροὴν ὑγρῶν γίγνεται, καταφρονεῖσθαί τε καὶ ἀνατρέπεσθαι νομίζων. ἀποκρούεσθαι γὰρ αὐτὰ προσήκειν φαμὲν, ἐμψύχοντάς τε καὶ στύφοντας τὸ μέρος, οὐχ ἕλκειν θερμαίνοντας, ἔστιν δὲ τὰ διαφορητικὰ πάντα θερμὰ ταῖς δυνάμεσι. καὶ ἀληθῶς γε φήσομεν εἰρῆσθαι ταῦτα. τὰς γὰρ ἀρχομένας ὀφιάσεις, ἢ ἀλωπεκίας, κωλύειν αὐξάνεσθαι χρὴ, τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, οὐ μὴν ἤδη γέ πω καλεῖσθαι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀλωπεκίαν, ἢ ὀφίασιν, ὥσπερ οὐδὲ ψώραν, ἢ λέπραν ἤδη τὴν ἐκ λειχῆνος ἀρχομένην. ἐγὼ γοῦν ὡς ἴστε καὶ τὰς ἤδη γεγονυίας ἀλωπεκίας ἰασάμην ἐνίοτε καθάρσει μόνῃ, μηδὲν ἔτι φάρμακον μετ' αὐτὴν προσαγαγὼν τῷ πεπονθότι τόπῳ, προὐτράπην δ' ἐπὶ τῷ καὶ τούτου πλείονα πεῖραν ἔχειν, ἔκ τινος τοιαύτης συντυχίας. νεανίσκος τις εὐεκτής τε καὶ γυμναστικὸς ἔσχεν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ πάθος τοῦτο. συνήθης δ' ἦν ἡμῖν ἱκανῶς, ὥστε καὶ τὴν δίαιταν αὐτοῦ γινώσκειν, ἢ μηνῶν ἤδη τριῶν ἢ τεττάρων ἐπέχειν, καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἡμέραν ἐμπιπλάμενος μυκήτων. τοῦτον ἐκάθηρα μόνῃ τῇ διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερᾷ, δὶς ἐν ἡμέραις πέντε, τὴν μὲν πρώτην κάθαρσιν ἐπὶ τέσσαρσι δραχμαῖς, τὴν δὲ δευτέραν ἐπὶ πέντε. πρὶν δὲ ἐπὶ τὰς καθάρσεις ταύτας ἐλθεῖν, ἔδωκα τῶν διὰ τῆς ἀλόης αὐτῷ καταποτίων ἕνδεκα παραπλήσιά πως ἐρεβίνθοις τὸ μέγεθος.

Ἔχει δὲ ταῦτα, τῆς μὲν κολοκυνθίδος ἓν μέρος, ἀλόης δὲ καὶ σκαμμωνίας ἑκατέρου δύο, τούτοις ἓν μέρος ἐγὼ μιγνύω χυλοῦ ἀψινθίου, πρότερον δὲ καὶ μαστίχης χίας ἔβαλον, καὶ βδελλίου, οὕτω γὰρ ἐχρῆτο Κόϊντος. ἀλλὰ διὰ τί περιεῖλον ὕστερον † αὐτὰ λόγος ἕτερος, ὃν ἐν τοῖς περὶ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων συνθέσεως ἐρεῖν ἀναβάλλομαι. † ταῦτα

μέλλοντος οὖν μου μετὰ τρεῖς ταύτας καθάρσεις ἀποφλεγματίζειν τὸν ἄνθρωπον, εἶτα χρήσασθαι τινὶ φαρμάκῳ κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου, συνέβη στείλασθαι αὐτόν τινα ἀποδημίαν ἐξαιφνίδιον, ἐν ᾗ διαιτώμενος εὐχύμοις ἐδέσμασιν, οἷς ἠκηκόει παρ' ἐμοῦ, μεθ' ἡμέρας ὡς εἴκοσιν ὑπέστρεψεν, ἐκτεθεραπευμένος τὸ περὶ τὰς τρίχας πάθος. ἐντεῦθεν οὖν ὁρμηθεὶς ἐγὼ τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐφ' ἑτέρων ποιησάμενος, ἀνέμεινα θεάσασθαι, χωρὶς τῶν ἐπιτιθεμένων τῇ κεφαλῇ φαρμάκων τὸ γενησόμενον, ἐθεραπεύθησαν οὖν πάντες οὕτως. οὐ μὴν ἐπί γε τῶν ἤδη κεχρονισμένων ἐπεχείρησα τῇ τοιαύτῃ πείρᾳ, δυσεκνιπτοι γὰρ ἐπὶ τούτων εἰσὶν οἱ ἐνιζηκότες ἰχῶρες τῷ δέρματι. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐφ' ὧν ἤδη καὶ αὐτὸ τὸ δέρμα καχεξίαν τινὰ ἔσχεν, οὐ χρὴ θαρρεῖν μόναις ταῖς καθάρσεσιν. ταυτὶ μὲν οὖν ἀναγκαίως μοι προείρηται. περὶ δὲ τῶν ὠφελούντων τὸ πάθος φαρμάκων ἄρξομαι λέγειν ἤδη. Κενωτικὰ μὲν οὖν εἶναι χρὴ πάντως αὐτὰ τοῦ λυποῦντος χυμοῦ, κενοῦν δ' οὐδὲν δύναται χωρὶς τοῦ διαφορητικὴν ἔχειν δύναμιν, ἔχειν δὲ αὐτὴν, οὐ δύναται χωρὶς τοῦ θερμαίνειν, ἀλλ' ἐὰν μὲν τῶν πάνυ θερμαινόντων ᾖ, καύσει τὸ δέρμα, καὶ χωρὶς δὲ τοῦ καίειν, ἐν ἀρχῇ μὲν ὀνήσει γενναίως. ὕστερον ξηρανθὲν δὲ τῷ χρόνῳ τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς ἔσται τοιοῦτον ὁποῖον οἱ φαλακρωθέντες ἔχουσιν. οὐ μὴν οὐδ' ἁπλῶς χρὴ μετρίως εἶναι τὸ φάρμακον θερμὸν, ἐντὸς τῶν ὅρων ἧκον τοῦ προκειμένου σκοποῦ. καὶ γὰρ καὶ λεπτομερὲς εἶναι προσήκει αὐτὸ, μέχρι γε τοῦ βάθους καταδύεσθαι μέλλον, ἔνθα αἱ ταῖς τῶν τριχῶν ῥίζαις ἡ τῆς γενέσεως ἀρχὴ, καὶ τῇ δυνάμει τοιοῦτον, οἷον προείρηται πρὸς τὸ παχύτερον καὶ σκληρότερον εἶναι τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα, καὶ διὰ τοῦτο φαρμάκου δεῖσθαι δραστικωτέρου. εἴ γε μὴν πρὸς τῷ διαφορεῖν τοὺς μοχθηροὺς χυμοὺς, ἐπιτήδειον εἴη τὸ φάρμακον ἕλκειν αἷμα χρηστὸν, ὥσπερ ἡ θαψία, κάλλιστον ἂν εἴη τοῦτο. πολλῷ δ' οὔσης θερμοτέρας τῆς θαψίας ἢ κατὰ τὴν τοῦ πάθους χρείαν, εἰκότως

ἄν τις αὐτὴν φυλάξαιτο μόνην προσφέρειν. ἑλκώσεις τε γὰρ εἴωθεν ποιεῖν ἐν τῷ δέρματι, καὶ πάντως γε φλεγμονώδη τινὰ οἰδήματα. διὰ τοῦτο οὖν ἤδη τὸ μιγνύειν αὐτῇ τινὰ παραγιγνόμεθα τῶν πραϋνόντων τὴν σφοδρότητα. δύναται δὲ τοῦτο ποιῆσαι κηρωτὴ δι' ἐλαίου σκευασθεῖσα. λεπτομερὲς δ' ἔστω τὸ ἔλαιον ὁποῖον τὸ Σαβῖνον ἐστίν, ἄμεινον δ' εἰ καὶ συμμέτρως εἴη παλαιόν. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ κίκινον ἔλαιον εἰς τοῦτο, φύσιν ἐξ ἀρχῆς ἔχον τοιαύτην, ὁποίαν ἴσχει τὸ Σαβῖνον παλαιούμενον. εἰ δὲ μηδ' ἑτέρου τούτων εὐποροίης, τῶν γοῦν ἄλλων τῶν ἑλληνικῶν ἐλαίων, ὅτι οὖν αὐτοῦ θαλλῶν ἐλαίας εὐσκευασμένων μιγνύναι, καὶ μᾶλλον ἐὰν ᾖ παλαιόν. εὔδηλον οὖν ὅτι τό γε ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας, ἢ Ἱσπανίας, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι, φευκτέον, τό, τε ἐκ μηδέπω πεπείρων ἀκριβῶς τῶν ἐλαιῶν, ὃ καλοῦσιν ὠμοτριβές τε καὶ ὀμφάκινον. ἐχρησάμην δὲ καὶ μόνῃ θαψίᾳ, μίξει δαψιλοῦς ὕδατος ἐκλύσας αὐτῆς τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως. ἐπίστασθαι δὲ χρὴ περὶ θαψίας τὸν χρησόμενον αὐτῇ, μεγίστην εἶναι διαφορὰν τῆς προσφάτου πρὸς τὴν παλαιοτέραν. ἐκλύεται γὰρ ἡ δύναμις ἱκανῶς τοῦ φαρμάκου μετ' ἐνιαυτόν, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰ δυοῖν ἐτῶν γένοιτο, τὴν μέσῳ δ' ἄν τις εἴποι ἄχρηστον αὐτὴν γίγνεσθαι παντάπασιν εἰς τριετίαν ἐκταθεῖσαν. ἐπιστάμενος οὖν ταῦτα τὴν μίξιν τοῦ ὕδατος ἄνισον ἐργάζου, τῇ μὲν προσφάτῳ μιγνὺς πάμπολυ, καὶ διὰ τοῦτο πλεονάκις ἐπιχέων ἑκάστης ἡμέρας. τῇ δ' ἀσθενεστέρᾳ διὰ τὸν χρόνον ἔλαττον, ὡς καὶ προσμένειν ἐπὶ πλεῖον δύνασθαι διὰ τὸ πάχος, καὶ μὴ ἀπορρεῖν αὐτίκα διὰ ὑγρότητα, καὶ μέντοι κἂν εἰ σύνθετον φάρμακον ποιῇς, ἔχον καὶ τῆς θαψίας, ὁποῖόν ἐστιν ᾧ συνεχῶς ἐγὼ χρῶμαι, μίξεις οὐκ ἴσον ἀεὶ σταθμὸν τῆς θαψίας, ἀλλ' ὅσον τῷ χρόνῳ τῆς ἡλικίας προσήκει, τοσοῦτον αὐξήσεις. διορισθήσεται δ' ἀκριβέστερον ἔτι περὶ τοῦδε μικρὸν ὕστερον, ὅταν ἐπὶ τὰ σύνθετα παραγένωμαι, διελθὼν πρότερον ὅσα τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐστὶν οἰκεῖα τῷ πάθει τούτῳ. τῶν μὲν γὰρ ἰσχυρῶς θερμαινόντων ἐστὶν εὐφόρβιον, τῶν δ' αὐτάρκως, τὸ δάφνινον. εἴτ' οὖν ἔλαιον ἐστὶν εἴτε μύρον, εἴθ' ὅτι βούλει καλεῖν αὐτό, καὶ γὰρ καὶ τούτοις ὑπάρχει μετὰ τοῦ θερμαίνειν τε καὶ διαφορεῖν, ἐπισπᾶσθαί τι τοῦ αἵματος εἰς τὸν ὑπ' αὐτῶν θερμαινόμενον τόπον. ἔνεστι γοῦν αὐτοῖς χρῆσθαι καὶ καταμόνας, τὸ μὲν εὐφόρβιον ἐν ἐλαίῳ λειοῦντα, τῷ δαφνίνῳ δ' ἐπαλείφοντα μόνῳ, χωρὶς ἑτέρου μίξεως, εἰ δ' εὐαπόρρυτον φαίνοιτο, βραχὺ κηροῦ μιγνύσθω. παμπόλλῳ δ' ὄντος θερμοτέρου τοῦ νέου εὐφορβίου, τῷ μὲν ἤδη δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν χρώμενος, ἐμβαλεῖς ἐλαίου λίτρᾳ μιᾷ ῥωμαϊκῇ, οὐγγίαν μίαν εὐφορβίου, ὅπερ ἐστὶ δωδέκατον μέρος τοῦ ἐλαίου, τῷ δὲ νέῳ πεφεισμένως χρήσῃ, βραχύτατον μιγνὺς τὴν πρώτην, ἢ καὶ κηροῦ προσεπεμβάλλων οὐγγίαν μίαν, ὡς θεάσασθαι πῶς ἐκθερμαίνει τὸν ἄνθρωπον. ἔξεσται γάρ σοι κατὰ τὴν δευτέραν χρῆσιν αὖθις ἐπεμβάλλειν, εἴτ' ἐλαίου βουληθείης, εἴτε κηροῦ. παραπλησίως δὲ καὶ τῇ θαψίᾳ χρηστέον, ἅπασί τε τοῖς ἰσχυροῖς φαρμάκοις. ἡ μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἁμαρτία, βλάβην οὐδεμίαν ἔχει, τὸ δὲ πλέον ἐνίοτε τραχύνει, καὶ ἑλκοῖ τὸ δέρμα, καὶ φλεγμονὴν ἐργάζεται. καὶ μέντοι κἂν ἤδη τοῦ ἐφεξῆς κατὰ τὰ σύνθετα φάρμακα γράφηται ποτὲ εὐφόρβιον, ἢ θαψία, τὸν σταθμὸν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀκμαίων φαρμάκων, οὐ τῶν παλαιῶν ἀκούειν σε χρή. τὰ μὲν οὖν λίαν παλαιὰ φεύγειν προσήκει παντάπασιν, οὐ μόνον ἐπὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων, ὅσα χυλοὶ καὶ ὀποί, καὶ ἄνθη, καὶ φύλλα, καὶ καρποί, καὶ ῥίζαι, καὶ σπέρματά ἐστιν, ὁπότε γε καὶ τὰ μεταλλικὰ πολυχρόνια γινόμενα, καταλύεται καὶ αὐτὰ ταῖς δυνάμεσιν. χρώμεθα δ' ἐνίοις φαρμάκοις ἐτῶν εἴκοσιν οὖσιν ἢ τριάκοντα, διὰ τὸ μηδέπω παντελῆ τὴν παρακμὴν ἔχειν. ἄλλη γὰρ ἄλλου παρακμή τ' ἐστὶ καὶ ἀκμή, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις καὶ γῆρας. ἐνδείκνυται δὲ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἕκαστον τοῖς πολλάκις ἑωρακόσιν ἐξ ὀσμῆς καὶ γεύσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ χρόας, καὶ συστάσεως τῆς κατὰ πάχος.

Ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων φαρμάκων ἠξίωσα, μὴ μόνον ὅτι θερμαίνει γινώσκειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόσην ἀπόστασιν, οὕτω κἀπὶ τῶν πρὸς τὰς ἀλωπεκίας ἁρμοζόντων, ἀξιῶ σε γινώσκειν, ὅτι θερμότατον μέν ἐστι τὸ εὐφόρβιον, ἧττον δ' αὐτοῦ θερμὸν ἡ θαψία, μετὰ θαψίαν δὲ νᾶπύ τε καὶ κάρδαμόν ἐστι, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ἡ λημνῆτις οὐδενὸς τούτων δεύτερον. ὀνομάζεται δ' οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ διτταῖς ἄλλαις προσηγορίαις, ἀδάρκιόν τε καὶ ἀδάρκη. τούτων δ' ἐφεξῆς ἐστι θεῖόν τε καὶ ὁ τοῦ νίτρου ἀφρός, αὐτό τε τὸ μαλακὸν νίτρον καυθέν. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸ καὶ Βερενικάειον, ὥσπερ γε καὶ τὸ λευκὸν ἀφρόνιτρον κοῦφόν τε καὶ χαῦνον ὑπάρχον, οὐδεμίαν ἔχον ἐν ἑαυτῷ γεώδη τραχύτητα, οἵ τ' ἐλλέβοροι ἀμφότεροι, καὶ τὸ τοῦ εὐζώμου σπέρμα, καὶ τὸ δάφνινον, εἴτε μύρον ἐθέλοις ὀνομάζειν, εἴτ' ἔλαιον αὐτό, καὶ πρὸς τούτοις ἀλκυόνια τὰ ἀμφότερα κεκαυμένα τε καὶ ἄκαυστα, βελτίω δὲ τὰ κεκαυμένα. καὶ αἱ ῥίζαι δὲ τοῦ καλάμου, καὶ ὁ φλοιός, ἄμφω καὶ ταῦτα καυθέντα. ἀλλὰ καὶ ὑγρὰ πίττα, καὶ τὸ κέδρινον, ὅπερ ἔνιοι κεδρίαν ὀνομάζουσιν, ἥ τε τῶν μυῶν κόπρος, ἄρκτου τε τὸ στέαρ, ἄμεινον δ' εἰ παλαιότερον εἴη, καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ τῆς ὑαίνης, λέοντός τε καὶ παρδάλεως, καὶ χηνὸς ἐπιτήδεια, καὶ πάνθ' ὅσα λεπτομερῆ ταῖς οὐσίαις ἐστίν, ὡς ἑτοίμως εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τοῦ δέρματος, ἄχρι τῶν κατὰ τὰς τρίχας ῥιζῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πικρὰ τῶν ἀμυγδάλων ὅλα κεκαυμένα, χρήσιμα, καὶ λιβανωτὸς ἐν ὄξει δριμυτάτῳ κατειργασμένος. ἄκουε δέ μου τὸ κατεργάζεσθαι ῥῆμα λεγόμενον, ὅταν ἡμέραις πλείοσιν, καὶ μάλιστ' ἐπιπλέον ἐν ἡλίῳ τρίβηταί τι σὺν ὄξει δριμεῖ. τούτοις τοῖς ἅπασιν τοῖς φαρμάκοις ἔνεστι χρῆσθαι, τοῖς μὲν ἰσχυροῖς κηρωτὴν ὑγρὰν μιγνῦντα, τὰ δ' ἀσθενῆ δεύοντα ἐλαίῳ δαφνίνῳ, καὶ τὰς μὲν κεχρονισμένας καὶ δυσιάτους, τοῖς ἰσχυροῖς ἐξιώμενον, τὰς δ' ἀρχομένας καὶ μικρὰς τοῖς ἀσθενέσιν.

Πρὸς ἀλωπεκίας σύνθετα.

Σύνθετα δὲ φάρμακα, τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν, ὅσοι γε ἀξιόλογοι μεγάλως ἐπῃνημένα, τὰ δ' ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν διὰ μακρᾶς πείρας βεβασανισμένα, τὰ τοιαῦτά ἐστιν. εὐφορβίου, καὶ θαψίας, καὶ δαφνίνου, ἑκάστου ∠ β. θείου ἀπύρου, καὶ ἐλλεβόρου ἀνὰ ∠ μίαν, αὖ τε μέλανος εὐπορῇς αὖ τε λευκοῦ. τούτοις δὲ μίγνυε κηροῦ ∠ ϛ. δαφνίνῳ τήξας, ἢ κικίνῳ, ἢ ἐλαίῳ παλαιῷ, καὶ χρῶ τούτῳ ὡς ἰσχυροτάτῳ φαρμάκῳ. ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων, καὶ δυσθεραπεύτων, τούτοις ἔμιξά ποτε καὶ καρδάμου δραχμὴν μίαν, ἢ ἀλκυονίου κεκαυμένου ∠ α. ἄμεινον δ' εἰς ταῦτα τὸ σκληρότερον καὶ τραχύτερον. θαψίας δὲ μὴ παρούσης, ἀντ' αὐτῆς τὸν αὐτὸν σταθμόν, ἤτοι καρδάμου σπέρματος, ἢ εὐζώμου μικτέον ἐστίν, ἢ τὸ κάρδαμον. εἰ δὲ δάφνινον οὐκ ἔχεις καλόν, ὑγρὰν πίσσαν μίγνυε. τῷ μὲν οὖν δαφνίνῳ πρὸς τὴν ὑγρὰν

ὑγρὰν πίτταν, οὐ μεγάλη ἡ ὑπεροχή, τῇ θαψίᾳ δὲ πρὸς τἄλλα μεγίστη. τὸ γὰρ ἰσχυρότατον τῶν πρὸς τὸ πάθος ἐνεργῶς ποιούντων, τοῦτο τὸ φάρμακόν ἐστιν, ὅταν γε ὡς ἔφην, δυσθεράπευτον ᾖ. τὰ γὰρ μικρὰ καὶ ἀρχόμενα, καὶ κάθαρσις ἰᾶται μόνη, καὶ τῶν ἁπλῶν ὧν εἶπον ἕκαστον κεκαυμένον ἀναλαμβανόμενον, ἤτοι δαφνίνῳ, ἢ κεδρίνῳ, ἢ πίττῃ ὑγρᾷ, ἢ κικίνῳ, ἢ ἐλαίῳ παλαιῷ. ἔμιξα δέ ποτε καὶ μέλιτος αὐτῷ τι τῆς κηρωτῆς, ἐλάττονος ὄγκῳ τε καὶ σταθμῷ, καὶ οὐδὲν χεῖρον ἐγένετο τὸ φάρμακον.

Καὶ τὰ διὰ τῶν στεάτων δὲ συντιθέμενα προσλαβόντα θαψίας ὀλίγον, ὀνίνησιν, καὶ μᾶλλον ὅταν αὐτοῖς μίξῃς ἀδάρκιόν τε καὶ εὐφόρβιον. ἔστω δὲ τῶν μὲν στεάτων ἑκάστου μέρος ἕν, ὄντων τεττάρων, λεοντείου, παρδαλείου, καὶ ὑαίνης. εἰ δὲ μὴ παρείη τὸ τῆς ὑαίνης, ἀρκεῖ τοῖς παροῦσι δυοῖν χρῆσθαι, μίξαντα τὸ χήνειον. εἰ δὲ καὶ πάντ' ἔχοις τὰ τέτταρα, μιγνύναι πάντα, καὶ σὺν αὐτοῖς γε τὸ ἄρκτειον, εἰ ἔχοις καὶ τοῦτο. τοῖς δ' ἐξ αὐτῶν ἠθροισμένοις δωδέκατον ἀρκεῖ μίξαι μέρος θαψίας, ἢ εὐφορβίου. εἰ δ' ἰσχυρότερον ἐθέλοις ποιῆσαι, ἀμφοτέρων ἅμα, τῇ πείρᾳ γὰρ καὶ ταῦτα κριθέντα τὰ φάρμακα τῶν ἐναργῶν εὑρέθη. χαίρων γὰρ τοῦ πλειόνων πεῖραν ἔχειν, ἑκάστῳ τῶν αἰτουμένων ἰατρῶν φίλων, ἄλλό τι καὶ ἄλλῳ σχεδιάζων ἐδίδουν, τῶν τῇ πείρᾳ κριθέντων, καὶ εὑρέθη τὰ πλεῖστα βέλτιστα. πρὸ πάντων δὲ ἡμᾶς χρὴ μεμνῆσθαι τῆς κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν μεθόδου, κοινῆς οὔσης ἐπὶ πάντων, καὶ μάλιστα τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων, καὶ διὰ τοῦτό γε πολλάκις αὐτῆς ἀναμιμνήσκω, διότι μεγάλην ἔχει δύναμιν. ὁ γὰρ ἑκάστῳ τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων χρώμενος, ἐν ἀρχῇ μὲν αὐτὸ μαλακώτερον προσφερέτω, μίξει δηλονότι τῶν ἐκλυόντων τὴν δύναμιν, οἷά περ ἐστὶν ἔλαιόν τε καὶ κηρὸς, καὶ τῶν ἁπλῶν ὅσα προείπομεν ἀσθενῆ, λιβανωτός τε καὶ καλάμου φλοιὸς, καὶ ῥίζαι κεκαυμέναι, καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ καὶ ὅσα τοιαῦτα. μετὰ δὲ τὴν πρώτην χρῆσιν ὅταν ἐπὶ τὴν δευτέραν παραγίνηται, σκοπεῖσθαι χρὴ, τίνα παραλλαγὴν ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ τὸ προσαχθὲν φάρμακον εἰργάσατο, καὶ πρὸς ἐκείνην ἀποβλέποντας ἤτοι πραΰνειν αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως, ἢ αὐξάνειν. οἷον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νῦν προκειμένου πάθους, ἀφελεῖν μὲν χρὴ ξυρῷ τὰς τρίχας, ἀνατρίβειν δὲ τὸ πεπονθὸς δέρμα δι' ὀθόνης, μήτε πάνυ τραχείας, μήτε μαλακῆς, ὁρῶντα πόσον ἐρεύθους τούτῳ προσέρχεται μετὰ τοιᾶσδε κινήσεως καὶ ἀνατρίψεως. ἔσται γάρ σοι τοῦτο πρὸς τὴν τῆς ἰάσεως ἐλπίδα χρήσιμον, εἰ μὲν ἐπ' ὀλίγαις ἀνατρίψεσιν ἐρυθραίνοιτο, μετρίαν ἡγούμενος τὴν διάθεσιν, εἰ δ' ὑπὸ πολλαῖς, χαλεπωτέραν, ὡς ἔνιά γε δέρματα κἂν ἐπὶ πολὺ τρίβῃς, οὐκ ἐρυθραίνεται. πρόδηλον οὖν ὅτι ταῦτα μὲν ἐστι χαλεπώτατα, καθάπερ τὰ ῥᾳδίως ἐρυθαινόμενα πρᾳότατα. τὰ δ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ἅπαντα, κατὰ τοσοῦτον ἀλλήλων διαφέροντα, καθ' ὅσον ἤτοι τοῖς χειρίστοις, ἢ τοῖς μετριωτάτοις πλησιάζει. ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ πάρεργον εἰρήσθω, καίτοι γε οὐκ ὄντα πάρεργα. πάλιν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀνελθὼν, ἀναμνήσω σε τῆς ἐν τῇ χρήσει μεθόδου. μετὰ γὰρ τὴν πρώτην προσφορὰν τοῦ δοκιμασθέντος φαρμάκου, σκέπτεσθαι προσήκει, πρῶτον μὲν εἰ καὶ πρὸ τῆς ἀνατρίψεως εὐχρούστερον φανείη τὸ δέρμα, δεύτερον δὲ εἰ μετ' ὀλιγοτέρας ἀνατρίψεως, ἢ πρόσθεν, ἢ εἰ μετὰ τῆς ἴσης μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἐρυθρὸν γένοιτο. σκοπεῖσθαι δὲ πρὸ πάντων, ὅταν ἰσχυρὰ προσενέγκῃς φάρμακα, μή τι περαιτέρω τοῦ προσήκοντος ἐκθερμαίνοιτο τὸ δέρμα, φανεῖται δὲ τοῦτο θεωμένῳ τέ σοι τὴν χρόαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δακτύλους ἐπιβάλλοντι, τῇ χροιᾷ μὲν γὰρ ἔσται ξανθότερον, ἐπιβάλλοντι δὲ τοὺς δακτύλους, θερμὸν ἱκανῶς φανεῖται. προσέχειν οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων χρὴ, κίνδυνος γὰρ ἐπικαυθῆναι τὸ δέρμα, δεύτερον ἢ τρίτον αὐτοῖς χρησαμένῳ. μεταβαίνειν οὖν ἐπί τι τῶν μαλακωτέρων, ἢ τῷ μὲν αὐτῷ χρηστέον, ἀλλ' ἐκλύσαντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ, μίξει κηρωτῆς, ἢ στέατος, ἢ ὑγρότητός τινος ἐλαιώδους. χρῆσθαι δὲ καταβροχῇ δι' ἐλαίου γλυκέος θερμοῦ, καὶ ἄρτῳ ἐν καταπλάσματι, πυρίαις τε καὶ καταχασμοῖς, καὶ σικύαις, καὶ κηρωτῆς ἐπαλείψεσιν. χρονίσαντος δὲ τοῦ πάθους, καὶ συνεχέσι ξυρήσεσιν, καὶ φοινιγμῷ διὰ νάπυος, ὡς προείρηται, καὶ ἀνατρίψεσιν ταῖς γεγραμμέναις ταῖς ἑξῆς, ἐπιχεομένης πίσσης, ἢ κεδρίνου ἐλαίου, καὶ μετὰ τὴν ἀνάτριψιν καταχασμοῖς. ἔνιοι δὲ βελόνας συνδήσαντες, ὥστε τὰς ἀκμὰς ἔχειν ἐπὶ τὸ δέρμα, κατεκέντησαν ταύταις αὐτό, μετὰ δὲ τὸν διὰ τῆς ἀνατρίψεως φοινιγμὸν, καὶ τὸν καταχασμὸν, φαρμάκοις χρῆσθαι μετασυγκριτικοῖς. ἐπὶ πάντων δὲ κοινὸς σκοπὸς, ἐν τῷ ἀέρι θερμῷ τὴν προσφορὰν ποιεῖσθαι τοῦ φαρμάκου, καὶ εἴγε ἡλιούμενον ἔχοις τι χωρίον, ἐν ἐκείνῳ μάλιστα, χωρὶς αὔρας καταπνεούσης αὐτὸ, χειμῶνος δὲ κάλλιον ἐπὶ λουτρῷ χρῆσθαι τοῖς φαρμάκοις.

Περὶ τῶν γεγραμμένων φαρμάκων συνθέτων ἐπὶ τοῦ τῆς ἀλωπεκίας πάθους τοῖς ἐμοῦ πρεσβυτέροις ἰατροῖς.

Ἥρας μὲν οὖν ἐν τῷ νάρθηκι κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. πρὸς ἀλωπεκίας, ἀλκυόνιον τὸ τραχύτερον, καύσας καὶ λειοτριβήσας σὺν ἐλαίῳ, κατάχριε τὸν τόπον, μάλιστα ἐν λύχνῳ λαμβάνων τὸ ἔλαιον. αὕτη μὲν ἡ τοῦ Ἥρα γραφή. καὶ χρὴ γινώσκειν ἡμᾶς τὸ φάρμακον τοῦτο μέσον εἶναι τῇ δυνάμει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς μέσας κατὰ μέγεθος ἀλωπεκίας ἰᾶσθαι ἱκανόν. μέτριον μὲν γάρ ἐστι φάρμακον, εἰ καλάμου ῥίζαν, ἢ φλοιὸν, ἢ ἀμύγδαλα πικρὰ, ἤτι τῶν τοιούτων καύσας, ἐλαίῳ μίξαις. ἰσχυρὰ δὲ τὰ δι' εὐφορβίου, καὶ θαψίας, καὶ ἀδάρκης. ἐν τῷ μεταξὺ δ' αὐτῶν ἐστι τὸ κεκαυμένον ἀλκυόνιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο μετριώτερον μὲν ἐστιν ἐλαίῳ μιχθὲν, ἰσχυρότερον δ' ὑγρᾷ πίσσῃ καὶ δαφνίνῳ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς εἰρημένοις στέασι. καὶ χρωμένῳ γέ τινι πρὸς τὸ πάθος ἀρκτείῳ στέατι μηδὲν ἀνύοντος αὐτοῦ, συνεβούλευσα μίξαι τὸ κεκαυμένον ἀλκυόνιον, ὑφ' οὗ διὰ ταχέων ἐθεραπεύθη. τὸ δὲ τοῦ λύχνου ἔλαιον, οὐ κατ' ἄλλον τινὰ λόγον ἐπιτήδειόν ἐστιν, ἢ τῷ λεπτομερέστερον εἶναι τοῦ λοιποῦ. προσέρχεται δὲ τοῦτο αὐτῷ, κατὰ τὴν οἷον ἕψησιν τὴν ἐν τῷ λύχνῳ, καὶ γίγνεται τῷ τε παλαιῷ καὶ τῷ κικίνῳ παραπλήσιον, ὡς εἰ καὶ ἄλλως ἐπὶ πυρὸς ἐθέλοις ἔλαιον θερμῆναι. καὶ γὰρ οὖν καὶ ὁ ῥύπος, ὁ ἐπὶ ταῖς λυχνίαις γιγνόμενος, ἐοικὼς ὑγρῷ πηλῷ, τοῖς ἐπὶ τῆς ἀγροικίας παρ' ἡμῖν ἔγνωσται θεραπεύων τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐν τοῖς ποσὶ δακτύλων ἕλκη. συνεχῶς αὐτοῖς γιγνόμενα δι' ἀλουσίαν τε καὶ ἀμέλειαν τοῦ διανίζειν αὐτὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τούτῳ τοίνυν αὐτῷ τῷ ῥύπῳ πηλώδει συνεβούλευσά τινι τῶν ἀγροίκων ξύσαντι τὴν ἀλωπεκίαν, ἣν

ἔδειξέ μοι, καταχεῖσθαι μετὰ τὸ ξυρᾶν τὸν τόπον συνεχῶς, ἐκθεραπευθεὶς δὲ ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἄλλος ἐπεχείρησεν οὕτως ἰᾶσθαι, νομίσας ἅπασαν ἀλωπεκίαν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου τούτου δύνασθαι θεραπεύεσθαι. ἐγὼ δὲ μετρίαν αὐτοῦ τὴν διάθεσιν θεασάμενος, ἤλπιζον διὰ τοῦ ῥύπου θεραπευθήσεσθαι.

Ἕτερον τοῦ Ἥρα ἐπὶ παίδων ἁρμόττον.

Ἕτερον δ᾽ ἑξῆς τῷ προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ ὁ Ἥρας ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. εὐζώμου σπέρματος μέρος ἕν, καρδάμου μέρος α. νίτρου μέρος α. ἐν ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις ἁπλῶς γέγραπται εὐζώμου μέρος ἕν, καρδάμου μέρος ἕν, νίτρου μέρος ἕν, λεάνας πίσσαν ὑγρὰν ταράχει, καὶ προανατρίβων τὸν τόπον, ἐπίπλασσε. καὶ ὅταν ἄρῃς τὸ φάρμακον, ἀπόμασσε τὸν τόπον σπόγγῳ ἐκ θερμοῦ, αἶρε δὲ δὶς τῆς ἡμέρας. ἐνεργεῖ δὲ μάλιστα ἐπὶ τῶν παιδίων τοῦτο τὸ φάρμακον, ἰσχυρότερον μὲν γάρ ἐστι τοῦ προτέρου. κεχρονισμένην δὲ καὶ δυσθεράπευτον ἀλωπεκίαν, οὐκ ἂν ἰάσαιτο, δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἥρας αὐτός, προσγράψας ἐνεργεῖν ἐπὶ παίδων αὐτὸ μάλιστα, τουτέστιν ἐπὶ σωμάτων μαλακὸν ἐχόντων τὸ δέρμα. ῥᾳδίως γὰρ ἐκ τῶν τοιούτων οἱ μοχθηροὶ διαφοροῦνται χυμοί, παραπλήσιον δὲ δηλονότι οἱ εὐνοῦχοι, καὶ αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὸ δέρμα τοῖς παιδίοις.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας.

Κρίτων δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν, οὕτως ἔγραψεν. πρὸς δὲ τὰς λεγομένας ἀλωπεκίας, πάθος τριχῶν λυμαντικόν, καὶ κοινῶς δυσμορφίας ποιητικόν, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις κατακαύσας, καὶ τρίψας μετ᾽ ὄξους ἀναλάμβανε, μικρὸν μέλιτος ἐπιβαλών, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως προανατρίβων τὸν πεπονθότα τόπον ὀθονίῳ καθαρῷ, ἐπίχει συνεχῶς. ὠφελεῖ δὲ μάλιστα καὶ ἡ συνεχὴς ξύρησις, πρὸ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου.

Ἄλλο ᾧ Μόσχος ἐχρῆτο.

Ἐχίνων θαλασσίων τὰ ὄστρακα κατακαύσας, καὶ ὕδατι ἀναλαβὼν ἐπιτίθει, προανατρίβων τοὺς τόπους. ἐν τισὶν ἀντιγράφοις εὗρον, οὐχ ὕδατι, ἀλλὰ στέατι ἀρκτείῳ, ἀναλαμβανομένης τῆς τῶν ἐχίνων σποδιᾶς, καὶ μᾶλλον οὕτως ἐμοὶ ἤρεσεν, ἔστι γὰρ ἐνεργέστερον. Ἄλλο. καλάμου ῥίζας κατακαύσας, ἀναλαβὼν στέατι ἀρκτείῳ, οὕτως ἐπιτίθει. Ἄλλο. θαψίας φλοιὸν τρίψας, μετ᾽ ὄξους ἐπιτίθει. Ἄλλο. χαμαιλέοντος ῥίζαν τρίψας ἐπιμελῶς, μετὰ ὄξους ἐπιτίθει. ταῦτα προειπὼν ὁ Κρίτων, ἐφεξῆς τάδε γράφει. χρονιζούσης δὲ τῆς διαθέσεως, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, ἐνδεικνύμενος ἐκ τούτων τὰ προγεγραμμένα φάρμακα, μετρίων εἶναι διαθέσεων ἰατικά. γράφει τοίνυν ἐφεξῆς καὶ τὰ πρὸς τὰς ἰσχυροτέρας διαθέσεις ἁρμόττοντα, κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν οὕτως ἔχοντα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἡρακλείδου γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας χρονίας.

Πρὸς ἀλωπεκίας, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος Ὀρεστίνου πρὸς τὰς κεχρονισμένας ἀλωπεκίας, μυοχόδων ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ β. ὄξει δριμυτάτῳ διαλύσας ἐπίχει, προξυρήσας τοὺς τόπους. Ἄλλο. ἐχίνων θαλασσίων σὺν τοῖς ὀστράκοις κεκαυμένων ∠ β. κηκίδων ὀμφακιτίδων τὸ ἴσον, ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαυμένων τὸ ἴσον, μυοχόδων ∠ α. ὄξει διαλύσας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἐπιτίθει. Ἄλλο ὡς Ὀρεστῖνος. ἀρκτείων τριχῶν κεκαυμένων, ἀδιάντου κεκαυμένου, καλάμου ῥιζῶν κεκαυμένων, συκῆς φύλλων κεκαυμένων, κιλικίου ῥάκους κεκαυμένου, ἑκάστου τὸ ἴσον ἀναλάμβανε στέατι ἀρκτείῳ, καὶ κεδρίᾳ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, πυρίᾳ ἀνατρίβων τὸν τόπον συκῆς φύλλοις, καὶ νίτρῳ ἀποσμήχων, κατάχει τῷ φαρμάκῳ καθ᾽ ἡμέραν, ἑλκωθείσης δὲ τῆς ἐπιφανείας, ἐπιτίθει κηρωτὴν διὰ λεκίθου, καὶ πυρίνων καὶ κριθίνων ἀλεύρων χυλῷ προσφάτῳ ἐπίχει. Ἄλλο Ὄθωνος σικελοῦ ἐπιτετευγμένον. Βατράχων τῶν μικροτάτων κεκαυμένων ἐν χυτριδίῳ, τῆς σποδοῦ μέρος α. μυοχόδων, ἐλλεβόρου λευκοῦ, καλάμου ῥίζης κεκαυμένης, πεπέρεως λευκοῦ, ἑκάστου τὸ ἴσον, ὄξει προσαναλάβε, καὶ χρῶ προανατρίβων, καὶ ἀποξυρῶν τὸν τόπον.

Ἄλλο. ὀνύχων αἰγείων κεκαυμένων τῆς σποδοῦ, θαψίας χυλοῦ, ἁλκυονίου, μυοχόδων, ἀφρονίτρου, σμύρνης, πεπέρεως λευκοῦ, ζιγγιβέρεως, ἑκάστου τὸ ἴσον, τρίψας ἐπιμελῶς, ἀναλάμβανε αἰγείᾳ χολῇ.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κλεοπάτρας γεγραμμένων ἐν τῷ κοσμητικῷ.

Ἐν τῷ Κλεοπάτρας κοσμητικῷ πρὸς ἀλωπεκίας γέγραπται φάρμακα κατὰ τὴν αὐτῆς ἐκείνης λέξιν, ὧδέ πως ἔχουσαν. πρὸς ἀλωπεκίας. σανδαράχην λειώσας ἀναλάμβανε ἐξ οἴνου δρυΐνῳ ὡς ὅτι πλείστῳ, καὶ προεκνιτρώσας, ἔμπλασσε εἰς ὀθόνιον καὶ ἐπιτίθει. ἐγὼ δὲ καὶ νίτρου ἀφρῷ προσέμιξα τὰ προειρημένα, καὶ ἐνήργησεν καλῶς.

Ἄλλο. σκίλλης ∠ α. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ α. λεῖα ποιήσας σὺν ὄξει, καὶ ξυρήσας καὶ προεκνιτρώσας, κατάχει.

Ἄλλο. νάπυος ∠ α. καρδάμου ∠ α. λεῖα μετ᾽ ὄξους ἐπιτίθει, προξυρήσας, καὶ ἐκνιτρώσας τὸν τόπον, βέλτιον δὲ καταχαράζειν. Ἄλλο. φλοιοῦ καλάμου ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ δ. πίσσῃ ὑγρᾷ ἀναλαβὼν χρῶ. συνεχῶς δὲ ἐπιξύρα τὸν τόπον, καὶ τάχιστα τριχοφυήσει, ἔτι δὲ καὶ προσανάτριβε ὀθονίῳ. Ἄλλο. μυῶν κεφαλὰς συναπόθλα, ἀνατρίβων. ἢ μυόχοδα λεῖα κατάχει, ὀθονίῳ ἐφαιμάξας τὸν τόπον. Ἄλλο. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις καύσας, τρίψον μετ᾽ ὄξους καὶ μέλιτος, καὶ τὸν τόπον ἐφαιμάσσων, τῇ ἀνατρίψει κατάχει. ποίει δὲ τοῦτο συνεχῶς, καὶ ἀναξύρα τὸν τόπον, καὶ ταχέως τρίχες ἀναβήσονται. Ἄλλο. αὕτη ἡ δύναμις πασῶν ἐστι βελτίων, ποιοῦσα καὶ πρὸς ῥεούσας τρίχας, σὺν ἐλαίῳ ἢ μύρῳ ἐνιεμένη, καὶ τοῖς ἐν ἀρχῇ μαδαρῶσιν, ἢ εἰς φαλακρότητα ἐμπίπτουσιν, ἔστι δὲ θαυμάσιος. μυῶν τῶν κατοικιδίων κεκαυμένων μέρος α. ἀμπελίνου ῥάκους κεκαυμένου μέρος ἕν, ἱππείων ὀδόντων κεκαυμένων μέρος ἕν, στέατος ἀρκτείου μέρος ἕν, μυελοῦ ἐλαφείου μέρος α. καλάμου φλοιοῦ μέρος ἕν, ταῦτα ξηρὰ λειούσθω, καὶ προσμισγομένου μέλιτος ἱκανοῦ, ἕως ἂν σχῇ μέλιτος πάχος τριβέσθω, καὶ μιγνυέσθω τὸ στέαρ καὶ ὁ μυελὸς τακέντα, καὶ ἀποτιθέσθω εἰς πυξίδα χαλκῆν τὸ φάρμακον, καὶ ἀνατριβέσθω ἡ ἀλωπεκία, μέχρις οὗ ἀνατριχοφυήσῃ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ῥέουσαι τρίχες καθ᾽ ἡμέραν ὑποχριέσθωσαν, καὶ τούτων τῶν φαρμάκων, καὶ τῶν ἐφεξῆς γραφησομένων. οὐ χαλεπὸν διακρῖναι τά τε δριμύτερα καὶ ἰσχυρότερα, καὶ τὰ μαλακώτερα, καὶ ἀσθενέστερα, μεμνημένους ὧν κατ᾽ ἀρχὰς εἶπον. οὕτω γὰρ ὑπάρξει καὶ τὸ κεχρῆσθαι

καλῶς

καλῶς αὐτοῖς, ἐπὶ μὲν τῶν μετριωτέρων ἀλωπεκιῶν, τοῖς μετριωτέροις, ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυροτέρων, τοῖς ἰσχυροτέροις, ὥσπερ γε κἀπὶ τῶν ἰσχυροτάτων, τοῖς ἰσχυροτάτοις.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ταῖς ἀλωπεκίαις χρησίμων.

Ἔγραψε καὶ Ἀρχιγένης ταῦτα τὰ φάρμακα, πρὸς ἀλωπεκίας διὰ τῆσδε τῆς λέξεως, τὰς ἐπιπολαίους ἀλωπεκίας ἐκνιτρώσας, καὶ ὀθονίῳ ἐκμάξας περιεστρεμμένῳ ἐν ἡλίῳ τριβέντι, καὶ ὄξει διέντι, κατάχει ἱκανῶς, ἢ ὁμοίως σμήξας, σεύτλου φύλλα ἐπίθες, ἐπάνω δὲ ὑγρὸν ὀθόνιον, ἀφαίρει δὲ βρέχων τὸν τόπον. τὰς δὲ βαθείας ἀνάτριβε σὺν ὄξει, νίτρου βώλῳ, ἢ σηπίας ὀστράκῳ, ἢ ἰχθύα, ἢ συκῆς φύλλοις, μέχρις ἀναξασμοῦ, εἶτα ἀπομάξας τὸ αἷμα σεῦτλον ἐν οἴνῳ ἑφθὸν ἐπίθες, ἢ ἰσχάδας κεκαυμένας ἐν οἴνῳ, ἢ φακοῦ ἄλευρον σὺν οἴνῳ κατάπλασσε, ἢ φλυκταινώσας τὴν ἀλωπεκίαν, βουπρήστει μετ' ὄξους, ἢ βατραχίῳ, ἢ ἄρου ῥίζῃ σύν τινι τούτων κηρωτοειδὲς ποιήσας, καὶ ἐπιθεὶς εἰς νύκτα, πρωῒ δ' ἀποσχάσας τὰς φλυκταίνας κατάπλασσε σκορόδῳ, ἢ βασιλίνῳ, ἢ ἀνεμώνης φύλλοις, καλῶς ποιοῦσι μετὰ τὰς φλυκταινώσεις, καὶ ἱππόκαμποι θαλάσσιοι καυθέντες, καὶ ἐπιπασσόμενοι μετ' ὀλίγου χαλκάνθου, ὠμοῦ λείου, ἢ ὑείων σιαγόνων ὀστᾶ κεκαυμένα. Ἄλλο. ἢ ξυρήσας καὶ σμήξας ἀφρονίτρῳ, καὶ ἀλκυονίῳ μετὰ δριμέος ὄξους ἀνάτριβε, μέχρις ἂν αἱμάξῃ, εἶτα κατάχει χαρύων ποντικῶν κελύφεσιν κεκαυμένοις, λειάνας μετὰ μέλιτος, θεράπευε δὶς τῆς ἡμέρας, τὸ πολὺ καθίστησιν ἐν ἡμέραις δέκα. ἢ μύας κατοικιδίους ἐν χύτρᾳ καύσας λείους ἀναλάμβανε ἀξουγγίῳ, καὶ προαναρρίβων σκορόδῳ τὰς ἀλωπεκίας ἐν σπληνίῳ ἐπιτίθει, καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν ποίει μέχρις ἂν ἐκφύωσιν τρίχες. ἢ βατράχια τὰ μικρὰ ὁμοίως κατακαύσας, τὴν τέφραν μετὰ πίσσης, πολλάκις ἀνεξεσμένης μέχρις ἂν παχεῖα γένηται, ἐπίχει, μήτε προξυρῶν μήτε προσμήχων. ἢ μυόχοδα, καὶ λίβανον ἴσα σὺν ὄξει μέλιτος πάχος κατάχει προφοινίσσων. ἢ σῦκα ξηρὰ κεκαυμένα κατάχει μετ' ἐλαίου ὁμοίως λειώσας. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν, πέπερι, μυόχοδα προσμήξας καὶ καταξύσας, σὺν ὄξει κατάχει. ἢ ῥαφανῖδι ἢ κρομμύῳ, ἐπικαρσίως τμηθέντι ἀνατρίψας εὖ μάλα, κατάχει. ἢ ἀλκυονίῳ πεφωσμένῳ, καὶ βάπτων τὸν δάκτυλον ἐν ἐλαίῳ τρίβε ἐπιμελῶς, μέχρις ἂν δηχθῇ καὶ κατορθώσεις. ἢ ἀλκυόνιον πρὸς λύχνον φώξας, καὶ στέαρ ἄρκτειον ὁμοίως τήξας μῖξον καὶ κατάχει, προσμήχων ἐν ἡλίῳ. ἢ προκνήσας ὡς ἔθος, κατάπλασσε κρομμύῳ λείῳ, μετὰ μέλιτος. ἢ ῥαφάνου φλοιῷ ὁμοίως. ἢ κατασχάσας καλάμου ἐπιφάνειαν, ἣν αἰγύπτιοι, σιφθέειον καλοῦσι κεκαυμένην πίσσῃ ὑγρᾷ πρόσμιγε, καὶ σπλήνιον ἐπιτιθεὶς, λῦε τετράκις, ἢ πεντάκις, εἶτα ἀποσμήξας ἄλλο σπλήνιον ἐπιτίθει. ἔνιοι νίτρον πρὸς τὸ δέκατον τῆς τέφρας μίσγουσι, καὶ λίαν ὠφελοῦσιν.

ἢ λεπίδι στομώματος μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου κατάχει ὁμοίως. ἢ αἰλούρου, ἢ κροκοδείλου κόπρου ∠ ς. νάπυος ∠ δ. μετ' ὄξους δριμέος κατάχει. ἢ κανθαρίδας κεκαυμένας πίσσῃ ὑγρᾷ ἀναλαβὼν, ὡς κηρωτὴν ὑγρὰν γενέσθαι προαποσμήξας νίτρῳ ὀπτῷ, καὶ ἐκμάξας ἐν σπληνίῳ ἐπίθες, καὶ ἔα διανυκτερεῦσαι, πρωῒ δὲ ἄρας, ἔα ξηρανθῆναι τὸν τόπον μέχρις ἂν περιρραγῇ. ὅταν δὲ ἀναστείλωσιν αἱ τρίχες, ξύρα συνεχῶς. ἢ κάρδαμον, οἱ δὲ πέπερι, μυόχοδα, ἐλλέβορον λευκὸν, ἴσα μετ' ὄξους κατάχει, ἢ αἱμάξας ἐπιπολῆς ἰχθύᾳ, ἢ συκίνῳ φύλλῳ, ἢ κισσήρει λείᾳ, ἀμύγδαλα πικρὰ καύσας μετ' ὀξυμέλιτος κατάχει. συνεχῶς δὲ τοῦτο ποίει, καὶ ξύρα, αὐξήσουσι γὰρ ταχέως. ἢ χελώνης θαλασσίας αἵματι κατάχει, ἐπαινεῖται. ἢ ἱπποποτάμου δέρμα καύσας κατάχει. ἢ καρύοις ποντικοῖς κεκαυμένοις, καὶ σταφίσιν ἀγρίαις σὺν δαφνίνῳ μύρῳ, τοῦτο γὰρ Ἀρχιγένης ἐπαινεῖ. ἢ μυόχοδα, καὶ ἐλλέβορον, κατάχει λευκόν. ἢ καλάμου φλοιοῦ κεκαυμένου, καὶ νίτρου ἑκάστου ἴσον, πίσσῃ ὑγρᾷ μαλαγματῶδες ποίει. ἢ κάρυα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις καύσας μετ' ὄξους, ἢ μέλιτος, πυκνῶς κατάχει προεκμάξας ὀθονίῳ, καὶ ξύρα τὸν τόπον πυκνῶς. ἢ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μετ' ὀποῦ τιθυμάλλου ἀνάτριβε. ἢ αἰλούρου ἀφοδεύματι ξηρῷ μετ' ὄξους. ἢ ῥοὸς ∠ δ. ἢ β. σινήπεως ∠ β. σὺν ὄξει δριμεῖ κατάχει. ἢ ἀμυγδάλοις πικροῖς καὶ κισσήρει ἐπίχει. Διονυσόδωρος δὲ ὁ ἰατρὸς, κάσυμα καινὸν καίων μετ' ὄξους δριμέος, κατάχει. ἄκρως δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν χρονίων εἰ θαψίας χυλὸν, ἢ ῥίζαν ἀναλαβὼν κηρωτῇ ἐπιθείης τῷ τόπῳ, μετὰ τοῦ μηδὲν ἄλλο προσεπεργάσασθαι. ἀφίσταται γὰρ ἡ ἄνωθεν ἐπιφάνεια καὶ ἰχωροεῖ, ὑποφύονταί τε αἱ τρίχες αὐτόματοι. ὁρᾷς ὅπως καὶ ὁ Ἀρχιγένης ἐπαινεῖ τὸ διὰ τῆς θαψίας, οὐ γὰρ ἂν εὕροις ἄμεινον αὐτοῦ φάρμακον. αὐξάνεται δ' ἡ πίστις τῶν ὠφελούντων κἀκ τῆς συμφώνου ἱστορίας, καὶ διὰ τοῦτο κἀγὼ τὰ παρὰ τοῖς ἐμπείροις ἰατροῖς φάρμακα γράφω πάντα.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ἐν τῷ περὶ ἀλωπεκίας βιβλίῳ.

Οὐ τοῦ νεωτέρου δηλονότι μέμνημαι νῦν Ἀσκληπιάδου, τοῦ συνθέντος φαρμάκων ἀξιολόγους ἐν πολλοῖς γράψαντος βιβλίοις, ἀλλὰ τοῦ παλαιοτέρου τοῦ Βιθυνοῦ. οὗτος τοίνυν ὁ Ἀσκληπιάδης σεμνύνεται θεραπείας ἀγωγὴν εὑρηκέναι, δι' ἧς ἰᾶσθαί φησιν πολλοὺς ἀλωπεκίας δυσθεραπεύτους ἔχοντας, πλέον δέ φησιν εἰς τὴν θεραπείαν δύνασθαι τὴν ὅλην δίαιταν, ἢ τὰ φάρμακα. περὶ μὲν οὖν τῆς διαίτης τάδε γράφει. ἀφεκτέον οὖν παντὸς οἴνου εἰς τέλος διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. εὔδηλον δ' ὅτι προείρηκεν αὐτὸς τὰς αἰτίας ἃς ἔξεστι βουλομένῳ μαθεῖν, ἀναγνόντι τὸ βιβλίον, εἶτ' ἐφεξῆς φησίν. ἀφεκτέον δὲ καὶ τοῦ λίαν ὑπερεμπίπλασθαι, κωλύει δὲ καὶ κρεῶν ἐσθίειν, καὶ τυροῦ, καὶ γάλακτος, καὶ ὀσπρίων, καὶ πάντων ἁπλῶς ὅσα δυνάμεις ἐν μικροῖς ὄγκοις ἔχει, πολυτρόφους τε καὶ πνευματούσας, ἀλλὰ καὶ τὰ πολλὰ τῶν γυμνασίων κελεύει φεύγειν, ὥσπερ γε καὶ τὰ συνεχῆ λουτρὰ καὶ τοὺς πολλοὺς ἱδρῶτας. περὶ δὲ τῶν φαρμάκων τάδε γράφει κατὰ λέξιν. ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον σύγχρισμα τοιοῦτον, ἀφρονίτρου μέρη δύο, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ μέρος ἓν, κεκαυμένα λειάναντες, ὄξει διέντες ὡς δριμυτάτῳ μέχρι τοῦ λαβεῖν γλοιοῦ πάχος, προκαταξυρηθείσης τῆς ἀλωπεκίας κύφως, ὥστε δασυνθῆναι, καὶ ἔναιμον γενέσθαι τὸν τόπον, μετρίως καταχέοντες τὴν κεφαλὴν, καὶ τρίψαντες μέχρι τοῦ συλλαβεῖν, καὶ εἰς βάθος παρενεχθῆναι τὸ φάρμακον καλῶς περικαταχεῖσαντες, ἡσυχάζειν ἐῶμεν ἕως δείλης. ἔπειτα τὸ αὐτὸ ποιήσαντες τῇ ἑσπέρᾳ καὶ τῇ ἑξῆς, καὶ τῇ τρίτῃ παραπλησίως, μεγάλην παραλλαγὴν εὑρίσκομεν. ἵσταται γὰρ ἡ νομὴ, καὶ αἱ τρίχες καταψώμεναι, καὶ μὴ διελκόμεναι μετὰ βίας, ἀντέχονται, καὶ οὐκ ἀνασπῶνται. ἔπειτα τῇ ἑξῆς ἐπανατρίψαντες ἐν ὄξει

καταπλάττομεν, μέχρι τοῦ φλυκταίνας ἐπαναστῆναι, καὶ ἑλκῶσαι ἐπιπόλαιον λαβεῖν τὸ δέρμα. περιχαράξαντες δὲ τὰς φλυκταίνας, καὶ ἄχρι δυεῖν ἡμερῶν ὑποδεξάμενοι τὸ ὑδατῶδες, τὸ ἀπὸ τῶν ἑλκῶν ῥέον, ἐχρώμεθα πάλιν τῷ αὐτῷ συγχρίσματι, φειδόμενοι τῶν ἑλκωδῶν τόπων, καὶ ὑπερβαίνοντες, αὐτοὺς δὲ τοὺς ὑγιεῖς λαμβάνοντες, καὶ τούτους καθαψόντες ἡσυχάζειν ἐῶμεν ἕως δείλης. ἔπειτα τὸ αὐτὸ ποιήσαντες, καὶ ἀνατρίβοντες ἐπὶ βραχὺ, μέχρις ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ποιοῦντες ἡμερῶν, ἤδη πως συνθεωροῦμεν ἀπὸ τῶν περάτων τῆς ἀλωπεκίας, οὐκ ἔτι λεπτὰς καὶ χνοώδεις τρίχας, ὡς ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἐκβεβαιοτέρας, ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἀεὶ ταύτας ἐπιβαινούσας τοῖς ἐψιλωμένοις· συνεκλειπούσας δὲ πάλιν τὰς λεπτὰς καὶ ἀσθενεῖς, ὁμοίου τινὸς συμβαίνοντος τοῖς ἡλκωμένοις. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἑλκῶν ἀπὸ τοῦ πέρατος ἡ οὐλὴ τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα, τὸ ἔσχατον εἰς τὰ μέσα τοῦ ἕλκους ἀποτελευτᾷ, ἐπί τε τῆς ἀλωπεκίας τὰ πρὸς τῷ τετριχωμένῳ πρῶτα ἐξισχύει καὶ δασύνεται, τὰ δ' ἐν τοῖς μέσοις ὕστατα πάντων τριχοφυεῖ. προκοπτούσης μὲν οὖν τῆς θεραπείας οὕτως, οὐδὲν προσδεόμεθα φαρμάκων ἑτέρων, ἀλλ' ἐνὶ τούτῳ διὰ πλείονος ἀεὶ χρόνου χρώμεθα, καὶ ὑπήκουσεν ἐπιεικῶς τὸ πάθος, εἰ μὴ παντελῶς τὸ μέγεθος ἡ ψιλότης εἴη. τὸν δὲ μέσον χρόνον τότε καταξυσμῷ περὶ διὰ τῆς σμίλης συνεχῶς ἐνηργοῦμεν. καὶ ἔστιν ὅτε τῇ ἀκμῇ τῆς ὀξυβελοῦς ἐπικεροῦντες τὸν χρῶτα, διὰ τῶν νυγμάτων αἱμάτιον ἐκομισάμεθα σύμμετρον. ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀσκληπιάδης αὐτοῖς ὀνόμασιν, ἐφεξῆς ἀπεφήνατο περὶ ξυρήσεως ἐναντίως τοῖς ἄλλοις. οὐ γὰρ συνεχῶς, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων κελεύει ξυρᾶσθαι τὸ πεπονθὸς μόριον, ὅταν ἤδη μετρίως παχεῖαι τρίχες ἐν αὐτῷ φύωνται. τὰς δ' ἀρχομένας ἔτι καὶ λεπτὰς, οὐκ ἀξιοῖ ξυρᾶν. μετὰ δὲ τὸν περὶ τῆς ξυρήσεως λόγον, ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. εἰ δὲ καταβραδύνοιτο τῆς τριχώσεως, ἐπὶ τὰς ὑπογεγραμμένας δυνάμεις καταφεύγομεν, εἰσὶ δὲ τοιαῦταί τινες. ἐχίνου χερσαίου τὴν κεφαλὴν ἢ τὸ δέρμα κατακαύσας καὶ τρίψας λεῖον, μέλιτι δεύσας ἐπίχριε. Ἄλλο. ἱππόκαμπον θαλάσσιον, καὶ νίτρον μικρὸν συγκατακαύσας, καὶ στέαρ χοίρειον μίξας κατάχριε, προεκνιτρώσας τὸν τόπον. Ἄλλο. θαψίαν ἐν ὕδατι δεύσας, κατάχριε. Ἄλλο. μυῶν τὰ διαχωρήματα μετὰ ὄξους λειώσας, κατάχριε. Ἄλλο. καλάμου κυπρίου λαβὼν τὰ φύλλα καὶ κατακαύσας ἐπὶ κεραμίδος, ἔπειτα ῥητίνῃ πιτυΐνῃ ὡς πλεῖστον τῆς τέφρας ἀναλαβὼν ἔμπλασσε, καὶ προκαταχαράξας τὴν ἀλωπεκίαν, ἐπίθες καὶ ἐπίδησον. ἢ τὸν φλοιὸν ἢ τὴν κόμην τῶν καλάμων ὡσαύτως σκεύασον, ἔτι δὲ καὶ νίτρου τῆς τέφρας τὸ ἴσον μίξας καὶ πίττῃ ἀναλαβὼν, χρῶ. ἔστι δὲ οὐκ ἄπρακτον, ἀλλ' ἱκανῶς ἐνεργοῦν. ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀσκληπιάδης μνημονεύει καὶ τῶν μυῶν, οὓς κελεύει †θεραπεύσαντας, ὡς πλείστους εὐθέως ἐνθλίβειν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς τὰ ἐψιλωμένα τῆς ἀλωπεκίας, καὶ μάλιστα φησὶν, ἐπειδὰν ἑλκώσωμεν αὐτήν. καὶ γὰρ καὶ φέρει, φησὶ, τὸ ἀπὸ τῶν μυῶν αἷμα προξενούμενον τηνικαῦτα τοῖς διὰ τοῦ νίτρου, καὶ τῶν ἄλλων συντιθεμένοις φαρμάκοις, ὑφ' ὧν οὐ μόνον δάκνεσθαι φησὶν αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ φλυκταινοῦσθαι.

†θηρεύσαντας

Περὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας.

Προειπὼν τινὰ κατὰ τὴν ἰδίαν ἀγωγὴν, μνημονεύσας τε καὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. διὸ καὶ προσφάτου τυγχάνοντος αὐτοῦ, συστολὴ τὸ πρῶτον ἁρμόσει, καὶ μετὰ ταῦτα ἁπλοῦν τρόφιον εὔχυλον, καὶ καταβροχὴ δι' ἐλαίου γλυκέος θερμοῦ, καὶ ἄρτος ἐν καταπλάσματι, πυρίαι τε καὶ †καταξυσμοὶ, καὶ σικύαι, καὶ κηρωτὴ, καὶ †ἀνάληψις. χρονίσαντος δὲ συνεχὴς ξύρησις, καὶ φοινιγμὸς διὰ νάπυος, καὶ ἀνατρίψεις αἱ γεγραμμέναι, ταῖς ἑξῆς ἐπιχριομένης πίσσης, ἢ κεδρίνου ἐλαίου, καὶ δι' ἀνατρίψεως τῆς διὰ φύλλων συκῆς, ἢ κρομμύων, ἢ ὀθονίου περιειλημμένου τῷ λιχανῷ δακτύλῳ, ἢ τῷ ἀντίχειρι, καὶ μετὰ τὴν ἀνάτριψιν καταχασμοί. ἔνιοι δὲ βελόνας συνδήσαντες, ὥστε τὰς ἀκμὰς ὑφ' ἓν ἔχειν, κατεκέντησαν δι' αὐτῶν τὸ δέρμα, μετὰ δὲ τὸν διὰ τῆς ἀνατρίψεως φοινιγμὸν, καὶ τὸν καταχασμὸν, φάρμακα μετασυγκριτικὰ ἐπίχριστα, ἢ ἐπίπλαστα. τοιαῦτα δὲ πολλὰ κατὰ μέρος ἐστί. καὶ γὰρ καὶ κρόμμυον λεῖον, ἢ ῥαφάνου φλοιὸς ἑκάτερον μετὰ μέλιτος ἐπιπλασσόμενον, ἢ ἀφρονίτρου μέρος ἓν, ῥοῦ καὶ ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ μέρος ἓν, κεκαυμένα καὶ λελειωμένα μετ' ὄξους δριμέος, ἄχρι τοῦ λαβεῖν γλοιοῦ πάχος. γέγραπται δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ φησὶν, παρά τε Ἀσκληπιάδῃ, καὶ Ἡρακλείδῃ τῷ Ταραντίνῳ, καὶ Ἐλεφαντίδῃ, καὶ Μοσχίωνι διὰ τοῦ κοσμητικοῦ, ἐξ ὧν ἔγραψε καὶ αὐτὸς τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου προγεγραμμένα, καὶ ἄλλα τινὰ ὧν ἐφεξῆς μνημονεύσω. ἀρκτείου στέατος μέρος ἓν, καλάμου φύλλων κεκαυμένων τέφρας μέρος ἓν, σιδήρου στομώματος λεπίδα, ὄξει καὶ ἐλαίῳ μίξας παλαιῷ, κατάχριε. Ἄλλο. αἰλούρου ἢ κροκοδείλου κόπρου ∠ η. νάπυος ∠ δ. μετ' ὄξους δριμέος. Ἄλλο. κειθῶν κεκαυμένων καὶ μυοχόδων ἴσον, μετ' ὄξους δριμέος. Ἄλλο. κάρδαμον, καὶ μυόχοδα, καὶ ἐλλέβορον λευκὸν, καὶ πέπερι, ἴσα μετ' ὄξους δριμυτάτου. Ἄλλο. νάπυ καὶ κάρδαμον, ἢ σφονδύλιον καύσας καὶ λειώσας, ὄξει κατάχριε. Ἄλλο. βατράχων κεκαυμένων ∠ ιη. κισσήρεως κεκαυμένης ∠ ιβ. ἐν ἄλλῳ ιε. νάπυος ∠ η. νίτρου ∠ δ. καρύων κεκαυμένων ∠ κδ. καὶ κηρωτὴ διὰ πεπέρεως, καὶ πυρέθρου, καὶ ἀσβέστου, καὶ μυρσίνου ἐλαίου. δεῖ δὲ καὶ προανατρίβειν τὸ πεπονθὸς, ἤτοι δι' ἀλκυονίου κεκαυμένου, ἄχρις ὅτου δηχθῇ, ἢ ἐχίνου θαλασσίου κεκαυμένου τῆς σποδοῦ ὀθονίῳ ἐνειλημμένης, μέχρις ἂν ἐρυθρὸς γένηται. ἄλλα φάρμακα ἐν χρήσει γεγονότα, τὰ μὲν ἐμοὶ, τὰ δὲ τοῖς διδασκάλοις μου, τὰ δὲ φίλοις ἰατροῖς, προσμίξας φοινίξασι κίσσηριν, προπυριάσας, καὶ χρίσας θαψίας χυλῷ ἄχρις ἂν ἐπαρθῇ, εἶτα πυριάσας κηρωτῇ ῥοδίνῃ, χρῶ. Ἄλλο. καλάμου φύλλων καὶ ῥίζης αὐτῶν κεκαυμένων, καὶ ἄρκτου τριχῶν, καὶ ἀδιάντου, καὶ στέατος ἀρκτείου, καὶ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ τριχῶν αἰγείων κεκαυμένων, καὶ κεδρίας, ἁπάντων ἴσων ὄντων ὀκτὼ, καὶ οὕτως ἔγχεε τὰ τηκτὰ μετὰ τῶν ξηρῶν προαποσμήχων. Ἄλλο.

†καταχασμοί.
†ἐπάλειψις

συκῆς φύλλοις μετὰ ὄξους ἄχρι χνοώδεις ἀναβῶσιν, καὶ τότε βοτάνης τῆς λεγομένης στοιβῆς, χυλῷ κατάχριε. Ἄλλο.

Βατράχους λεπτοὺς καύσας ἐπίπασσον μετὰ πίσσης ὑγρᾶς χλιαρᾶς, εἶτα ἐπίχριε, μήτε προξυρῶν μήτε προσμήχων. Ἄλλο. ἀφρονίτρου ∠ δ. μυῶν ἀφοδεύματος ∠ β. καλάμου φλοιοῦ κεκαυμένου δραχμὰς β. πίσσῃ ὑγρᾷ ἀναλαμβάνων, ποίει σπλήνιον, καὶ προξυρῶν τὸν τόπον, καὶ προεκνιτρῶν ἐπιτίθει, καὶ μὴ ἀφαίρει πρὸ δυεῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν. Ἄλλο. νάπυος καὶ κόπρου αἰλούρου, τὸ ἴσον ἑκατέρου προσμίξας, τὸν τόπον κατάχριε. Ἄλλο. καταχαράξας κατάχριε σηπίας τῷ μέλανι, ἢ πράσιον χλωρὸν τρίψας, κατάχριε.

Ἄλλο.

Ἄλλο. σφαιρίτιδος φύλλα πεφρυγμένα λεοτρίβει μετ' ὄξους καὶ ἐπιτίθει. καλεῖται δὲ σφαιρίτις, ἡ τὰ σφαιρία φέρουσα κυπάρισσος. Ἄλλο. κάρυα πικρὰ σὺν τοῖς λέμμασιν κατακαύσας μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους, κατάχριε προξυρήσας. Ἄλλο. ἐχίνων θαλασσίων τὰ ὄστρακα κατακαύσας μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους, προξυρήσας, κατάχριε. Ἄλλο. ἀλκυονίου κεκαυμένου καὶ μυῶν ἀφοδεύματα μετὰ πράσου χυλοῦ κατάχριε. Ἄλλο. θαψίας ῥίζης ∠ δ̄. χαμαιλέοντος ῥίζης ∠ β̄. ἀναλάμβανε ἰξῷ εἰργασμένῳ, καὶ ἀναπλάσας ἐπιτίθει, καὶ ὅταν προερεθισθῇ, ἀφάρπαζε. Ἄλλο. καλάμου ἑλληνικοῦ φύλλων κεκαυμένων ∠ δ̄. μυοχόδων ∠ β̄. ἐχίνων κεκαυμένων ∠ ᾱ. μετὰ ὄξους λειάνας κατάχριε. Ἄλλο. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ᾱ. νίτρου ∠ ᾱ. φώξας ἀμφότερα καὶ διαλύσας ὄξει, κατάχριε τρεῖς τῆς ἡμέρας, προεκνιτρώσας τὸν τόπον. Ἄλλο. ἀμυγδάλων πικρῶν ὀπτῶν τριώβολον, κισσήρεως ὀβολοὶ δύο, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ τριώβολον, ὁμοίως κατάχριε δι' ὄξους. Ἄλλο. πέπερι, μυόχοδα, ἐλλέβορος λευκὸς ἴσα, μετ' ὄξους κατάχριε. Ἄλλο. στομώματος λεπίδα, μετ' ὄξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου κατάχριε. Ἄλλο. προερεθίσας τὸν τόπον διὰ κισσήρεως κατάχριε, μίξας θείου καὶ νίτρου ἀφροῦ, καὶ ἀμμωνιακοῦ τὸ ἴσον ἑκάστου μετ' ὄξους. Ἄλλο. ἀλκυονίου δραχμὴ μία, θείου ἀπύρου † ∠ ς. μυῶν πεφωσμένων ὥστε ἀναξηρανθῆναι, κύαθον ἕνα, τὰς μυίας λέαινε ἰδίᾳ, καὶ τὸ θεῖον, τὸ δὲ ἀλκυόνιον ἑψήσας ἐν ὕδατι συλλέαινε τοῖς ξηροῖς, παραχέων ἀνὰ μέρος χολῆς ὑείας, καὶ ὄξους, ἕως γλοιῶδες γένηται, εἶτα ἀξουγγίαν τὴν ἀπὸ τῶν ῥοχῶν ξύσας, καὶ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἀναμαλάξας μίξον, ὡς ἐμπλαστρῶδες γενέσθαι, καὶ προξυρήσας τὴν ἀλωπεκίαν, καὶ προφοινίξας ἐπίχριε τῷ φαρμάκῳ θαῤῥῶν ὡς ἀρίστῳ. Ἄλλο. προαποσμήξας τὸν τόπον, ὄξει διαβεβρεγμένον χόνδρον λειώσας, καὶ προσβαλὼν ὀποῦ κυρηναϊκοῦ βραχύ, κατάχριε. † ∠ ς̄.

Ἄλλο. προαποσμήξας τὸν τόπον καὶ καταχάσας ἰσχάδας ὀπτάς, μετὰ γλυκέος κατάπλασσε. Ἄλλο. κατάχριε γλυκεῖ, εἶτα νάρθηκα κεκαυμένον κατάπλασσε. τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα δύο φάρμακα, θαυμάσιά ἐστιν, τὴν λέξιν ἔχοντα τοῦ δόντος αὐτὰ πρὸς ἀλωπεκίας, φαλακρώσεις, ἀραιότητας τριχῶν, δυσαλθεῖς, ἐπὶ κεφαλῆς, ἐπὶ γενείων, ἐπὶ ὀφρύων. † προβάτου τῶν τριχῶν ℥ ᾱ. καλάμου ῥίζης ℥ ς̄. πτέρεως σὺν τῇ ῥίζῃ ℥ γ̄ S. λοπίμου τῶν πωγώνων ℥ γ̄. ἐρίων οἰσυπηρῶν ὡς ὅτι λιπαρωτάτων ℥ ς̄. κεφαλὰς μυῶν ἀριθμῷ λς̄. μυίας ε̄. χοέας κεφαλῶν. ταῦτα εἰς καινὴν χύτραν ἐμβαλὼν ὄπτησον ἐν ἰπνῷ, εἶτα τὴν τέφραν αὐτῶν λέαινε. προτετρίφθω δέ σοι ἐν οἴνῳ ἀμιναίῳ, λαδάνου ℥ ᾱ. σμύρνης ℥ ᾱ. καὶ προσεμβεβλήσθωσαν ἐλαίου παλαιοῦ ℥ β̄. κεδρίνου ℥ ᾱ. μαλαβάθρου ℥ β̄. εἶτα συμπάσας τὰ ξηρὰ ἄνωθεν, προαναξύσας δὲ ὀθονίῳ τὴν ἀλωπεκίαν, εἶτα κούφως κατακνίσας ἢ κρομμύῳ ἢ σκίλλῃ, ἢ συκῆς φύλλῳ ἀναξύσας σχολαίως, ἐπίχριε ἀνατρίβων τὸ φάρμακον, καὶ λυσάμενος ἐν τινὶ ὀθονίῳ ξέων ταῖς ἐχομέναις ἀρκοῦ ἐπιχρίων, ἕως διμήνου, ἐπιμένων δὲ καὶ φαλάκρωσιν ἰάσῃ. †κεῖ

Πρὸς τοὺς παρ' ἡλικίαν φαλακρουμένους βοήθεια.

Στέατος ταυρείου ἡλιωμένου λίτραν μίαν, ἀδάρκης† ℥ ᾱ. θαψίας χυλοῦ ℥ ᾱ S. οἱ δὲ ℥ S. σμύρνης καλῆς ℥ ᾱ. πολυτρίχου λίτρας S. καλλιτρίχου λίτρας S. ὄνου μυελοῦ λίτραν μίαν. ἀπλυσίας ὄνου λίτραν ᾱ. λαδάνου τὸ ἴσον. τὸ λάδανον ἐγὼ βρέξας ἐν οἴνῳ βραχεῖ ἐλείωσα τὸ στέαρ, τήξας ἐφ' ὕδατος ἀτμῷ, εἶτα τὸν τοῦ ὄνου τὸν μυελὸν ὀπτὸν ξύε, ἕως οὗ δαπανηθῇ. τὴν δὲ ἀπλυσίαν φρύγε σὺν τῷ καλλιτρίχῳ καὶ πολυτρίχῳ ἐν χύτρᾳ καινῇ, καὶ κόψας τὰ κοπτά, καὶ κοσκινήσας ἀναλάμβανε ἐν γλευκίνῳ, ἢ σαβίνῳ ἐλαίῳ, χρῶ πρὸ βαλανείου προκτενίζων τὴν κεφαλήν. εὔδηλον δ' ὅτι τὰ αὐτὰ φάρμακα, καὶ πρὸς τὰς τῶν γενείων τρίχας μὴ φυομένας, ἁρμόττει. Ἄλλο. τήλεως ξέστας δ̄. λινοσπέρμου ξέστας β̄. λαδάνου ℥ η̄. ἀκακίας χυλοῦ ℥ ς̄. φύλλου μαλαβάθρου ℥ ς̄. κικίδας ἀριθμῷ κ̄. ὄνυχος ἀρωματικοῦ ℥ β̄. καλάμου συριακοῦ ℥ β S. οἱ δὲ ℥ ᾱ. βδελλίου ℥ β̄. μυρσίνης κεκαυμένης ξέστην μίαν. βρύου, οἱ δὲ σπλάγχνου, οἱ δὲ ἀρωματικοῦ, ℥ γ̄. ἱέρεως ἀστραγάλου, οἱ δὲ ἰλλυρικῆς ℥ β̄. καλάμου συριακοῦ ℥ β S. κόψας καθ' ἓν ἕκαστον, καὶ σήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, μίξεις κατὰ τὸ ἑξῆς ὡς προγέγραπται. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, βαλὼν τοῦ φαρμάκου ὡς τὸ τρίτον, ἢ τὸ ἀρκοῦν εἰς χαλκοῦν, ἢ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ἔπειτα προσμίξας οἴνου ἰταλικοῦ ὑδώδους ἵνα ἔξυγρον γένηται, εἶτα ἐπ' ἄνθρακας ἐπιθείς, κίνει ξυλαρίῳ, ἄχρις οὗ ζέσῃ ἅπαξ, προσέχων μήπως καυθῇ, εἶτα καταχρίσεις κελεύων ἐνδροῦν τῷ φαρμάκῳ, ἔπειτα ἡσυχῇ ἀνατρίψεις ἐν τῇ ἐμβάσει, καὶ ὡς ἔθος ἔχει καταντλῶν τὴν κεφαλήν, ἀπόπλυνε, ἑξῆς δὲ σταφίδα ἀγρίαν κεκομμένην κατ' ἰδίαν, καὶ σεσησμένην παρ' ἡμέρας τέσσαρας τῆς χρήσεως προσμίξεις τῷ φαρμάκῳ, καὶ ὁμοίως ἑψήσεις, καὶ ὡσαύτως καταχρίσεις, φειδόμενος μὴ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καταῤῥεύσῃ. ἀλείμματι δὲ χρήσῃ μετὰ βαλανεῖον, ἐλαίου μυρσίνου λίτραν μίαν τετριμμένου μετὰ λαδάνου ℥ δ̄. ἀμετάπτωτος ἡ δύναμις. Ἄλλο πρὸς τὰ αὐτά. περικαλαμίτιδος ℥ ᾱ. μυροπισσοκήρου, ἀποτραγοπώγωνος, γλοιοῦ τοῦ ἐκ τῶν τριχῶν ἀνὰ ℥ ἥμισυ, βρέφους ἀμόρφου στέατος λίτραν μίαν, διονυσιάδος φύλλων ἁπαλῶν τοῦ χυλοῦ, λαδανίδος φύλλων ἁπαλῶν χυλοῦ, καλλικήρεως χυλοῦ, περιστερεῶνος βοτάνης χυλοῦ, καλάμου φύλλου χυλοῦ ἑκάστου, ἀνὰ κυάθους γ̄ καὶ ἥμισυ, κωνομόρου, ἐχίνων θαλασσίων κεκαυμένων ἑκάστου ἀνὰ ℥ β̄. κἂν πλέον δὲ ἄμεινον ποιήσεις, ἀκανθίωνος ἐπιγείου τὸ δέρμα κεκαυμένον, ταῦτα διατρίβειν δεῖ ἐν θυίᾳ μολυβδίνῃ ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, ἕως ταῦτα διαλυθέντα καλῶς ἑνωθῇ. καὶ ἀπὸ τῆς θυίας τι ποσὸν ἀποσμηχθῇ, χρῶ προαναξύσας τὸν τόπον εὐτόνως ὠμολίνῳ, εἶτα προαποσμήξας τῇ τῆς ἀλθαίας σὺν ἑφθῇ ῥίζῃ κατάχριε. τοῦτο τὸ φάρμακον οὕτω γεγραμμένον εὗρε Κλαυδιανὸς ὁ ἑταῖρος ἡμῶν ἐν πυκτίδι διφθέρᾳ τοῦ χρωμένου αὐτῷ ἀποθανόντος, περὶ πολλοῦ ποιησάμενος ἐκτήσατο, διὰ τὸ θεάσασθαι δύο τινὰς ἀρχομένους φαλακροῦσθαι, θεραπευθέντας ὑπ' αὐτοῦ, ὡς μήτε προβῆναι τὴν φαλάκρωσιν, αὐτό τε τὸ ἐψιλωμένον δασυνθῆναι. καὶ συμβολικῶς δὲ γεγραμμένον, τοῦτο λαβόντες ἡμεῖς, ἐσκοπούμεθα καθ' ἕκαστον, ὁποῖόν τι τὸ δηλούμενον ἐστίν. ὑπονοοῦντες οὖν ἄλλο θ' ἄλλο, διὰ μακρᾶς πείρας εὑρήσειν τὸ ἀληθὲς ἠλπίζομεν. ἀλλ' ἐν γε τῷ παρόντι γεγράφθω τοῖς ἔπειτα, γραψόντων καὶ ἡμῶν ὕστερον ἐὰν εὕρωμέν τι μεταξὺ τῇ πείρᾳ κρίναντες. ἐν δὲ τῷ παρόντι, τὸ μὲν περικαλαμίτιδος, φλοιὸν καλάμου νομίζομεν εἰρῆσθαι, καὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἴσμεν αὐτὸν ἁρμόττοντα ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν, ἐπειδὰν καυθῇ, καὶ γεγραφότας ἑτέρους δι' αὐτοῦ, φάρμακα τοιαῦτα. πιθανὸν οὖν ἐστιν, ἐπειδὴ περίκειται τῷ καλάμῳ ὁ φλοιὸς περικαλαμίτιν αὐτὸν εἰρῆσθαι. διώκεται δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὑπό τινων μὲν λιμνήστρου, ὑπό τινων δὲ ἀδάρκη τε καὶ ἀδάρκιον † ℥ β̄.

οὕτως εἰρῆσθαι, διὰ τὸ περιφύεσθαι τοῖς καλάμοις. τὸ δὲ μυροπισσόκηρον, νομίζομεν εἰρῆσθαι πίσσης καὶ κηροῦ τετηκότων μύρῳ τινὶ τῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα δοκούντων ἁρμόττειν, ὁποῖόν ἐστι γλεύκινον, καὶ δάφνινον, καὶ νάρδινον, καὶ σχίνινον, καὶ σησάμινον, καὶ κέδρινον. τὸ δὲ ἀποτραγοπώγωνος, αὐτίκα ἡμῖν ἐδόκει περὶ τοῦ λαδάνου λελέχθαι. καὶ γὰρ συμπεφώνηται πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις ἁρμόττειν, καὶ ἡ γένεσις αὐτοῦ, κατὰ τὰ γένεια τῶν τράγων ἐν τισι χωρίοις ἐπιγίγνεται. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ Ῥοῦφος ὁ ἐφέσιος διὰ τῶνδε τῶν ἐπῶν.

Ἄλλο δέ που κατὰ γαῖαν ἐρέμβων λήδανον εὕροις
Αἰγῶν ἀμφὶ γένεια. τὸ γὰρ καταθύμιον αἰξὶ,
Κισσοῦ ἀνθήεντος ἐπίδμεναι ἄκρα πέτηλα.
Τοῦ δ' ἄρα λαχνήεντος ἀνεπλήσθησαν ἀλοιφῆς
Αἶγες ὑπαὶ λασίοισι γενείασι πλευρά τε πάντα.
Οὐ μὲν δὴ νούσοις τόδε κάλλιον, ἀλλ' ἄρα πνοιῇ.
Ἔξοχον, οὕνεκα πολλὰ μεμιγμένα φάρμακ' ἔχουσιν
Ἀμβρόσι', οἷά τε γαῖα φύει πεδίοισιν ἐρέμβων.

Εἰ μὲν οὖν τοῦτο μόνον τὸ λάδανον ὁ συνθεὶς, τὸ φάρμακον ἐμβάλλεσθαι κελεύει, τῶν ἀδήλων ἐστίν. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ ἀφ' ἑνὸς εἴδους τὸ πᾶν εἰρῆσθαι γένος αὐτῷ. Βρέφους δ' ἀμόρφου δοκεῖ μοι λέγειν τῆς ἄρκτου. ταύτην γάρ φασιν ἀποκυΐσκεσθαι μὲν ἄμορφον, ὡσανεὶ σαρκῶδές τι μέρος. ἐκλειχούσης δὲ τοῦτο τῆς μητρὸς, διαμορφοῦσθαι τὸ ζῶον. διονυσιάδος δὲ δοκεῖ μοι λέγειν τῆς ἀμπέλου, τάχα δ' ἄν τις φαίη, καὶ κιττοῦ λέγεσθαι δύνασθαι. λαδώνιδος δὲ, ὅτι τῆς δάφνης λέγει, οὐκ ἂν οἶμαί τινα διαπορῆσαι, καλλικύρεως δὲ τῆς τήλεως δοκεῖ μοι λέγειν. ὀνομάζεται δὲ παρ' ἡμῖν ἐν ἀσίᾳ τοῦτο τὸ φυτὸν, αἰγόκερως. κυνόμορον δὲ, τὴν κυνόσβατον εἰκὸς λέγεσθαι. ἀκανθίωνα δὲ ἐπίγειον, ἡγοῦμαι τὸν ἐπίγειον ἐχῖνον λελέχθαι.

Περὶ ῥεουσῶν τριχῶν.

Πάθος ἕτερον τριχῶν ἐστιν, ἀραιότητι μὲν τοῦ δέρματος, ἐνδείᾳ δὲ τῆς γεννώσης αὐτὰς οὐσίας ἑπόμενον, διὸ καὶ ἡ θεραπεία τῶν οὕτως βεβλαμμένων, οὐ τὸν αὐτὸν ἔχει σκοπὸν ταῖς ἀλωπεκίαις. ἐπ' ἐκείνων μὲν γὰρ ἐκδαπανῆσαι τὴν κακοχυμίαν, ὁ σκοπός. ἐπὶ τούτων δὲ ῥῶσαί τε τὴν ἕξιν τῆς κεφαλῆς, καὶ χρηστοῦ παρουσίαν ἐργάσασθαι χυμοῦ, καὶ τοῦ δέρματος τὴν κατὰ πυκνότητα, καὶ ἀραιότητα συμμετρίαν ἀνακαλέσασθαι. διὸ καὶ τοῖς ὑγραίνουσι φαρμάκοις, μεμίχθαι χρή τι μετρίως στῦφον, ὁποῖόν ἐστι τὸ λάδανον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ συμμέτρως ἀμφότερα τὰ πρὸς τὸ σύμπτωμα τοῦτο ἐπιτήδεια, θερμότητά τε μετρίαν, καὶ στῦψιν ἀνάλογον αὐτῇ. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ἐλαίῳ μιγνύμενον, ὡς ἐγχρίεσθαι, καθίστησι τὸ σύμπτωμα τῶν ῥεουσῶν τριχῶν. εὔδηλον δ' ὅτι προηγεῖσθαι χρὴ τῆς τοῦ φαρμάκου χρήσεως, τρῖψιν τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν πολλῶν τριχῶν ἀφαίρεσιν. εἰ δ' ἡ ὥρα τοῦ ἔτους ἐπιτρέπει, καὶ τελείαν ἄρσιν. οὕτω γὰρ ἤδη ταῖς τρίψεσί τε καὶ χρίσεσιν, ῥωμαλέον τε καὶ θερμὸν ἔσται τὸ δέρμα, καὶ τὴν συμμετρίαν τῆς πυκνώσεως ἕξει τὴν κατὰ φύσιν. εἴωθε δὲ τὸ πάθημα τοῦτο περὶ τὰς τρίχας γίγνεσθαι, πλειστάκις μὲν τοῖς νοσήσασιν, σπανιάκις δὲ καὶ χωρὶς νόσου, καὶ μᾶλλον αὐτῷ διαίτης ἀναληπτικῆς τε καὶ ὑγιεινῆς ἐστι χρεία, καὶ πολλοὶ χωρὶς φαρμάκου τελείως ἐξυγιάσθησαν ἐν τάχει. συνέθεσαν δ' οὖν ὅμως ἕνεκεν αὐτοῦ φάρμακα, σύμμετρον πύκνωσιν ἐργαζόμενα τοῦ δέρματος, ἅμα τὸ μὴ ψύχειν αὐτό. τὰ γάρ τοι σφοδρῶς στύφοντα, πάντως μὲν καὶ ψύχει, καὶ τὴν ἐπιρροὴν δὲ τῆς τροφῆς ἀναστέλλει, δι' ἣν ἐνδεῶς γιγνομένην, αἱ τρίχες ἐκρέουσιν. σκοπὸς οὖν ἐστι τοῖς φαρμάκοις, τὸ μὲν ἐπιρρέον αἷμα, μὴ ὅτι κωλύειν, ἀλλὰ καὶ προτρέπειν, συνάγειν δ' ἀτρέμα, καὶ σφίγγειν τὸ κεχαυνωμένον δέρμα. τοιοῦτον δ' αὐτοφυές ἐστι τὸ λάδανον, ὃ διὰ τὸ σύστασιν ἔχειν ὁμοίως κηρῷ, δεῖται τινὸς ὑγρότητος ἐπιτηδείου δαψιλοῦς, ὅπως ἐναλείφοιτο τῇ κεφαλῇ. βέλτιον οὖν ἐστι τὴν ὑγρότητα ταύτην ὁμοίαν εἶναι τῷ λαδάνῳ, τουτέστι μικτὴν ἐξ ἐναντίων δυνάμεων, ἑλκτικῆς τε καὶ συνακτικῆς. οὔκουν οὔτε τὸ σαβῖνον, οὔτε τὸ παλαιὸν ἔλαιον, οὔτε τὸ κίκινον ἐπιτήδειον, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν ἰβηρίαν ἢ σπανίαν, ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν αὐτὴν γεννώμενον, ἔχει γάρ τι καὶ στύψεως. ἔτι δὲ τοῦδε μᾶλλον τὸ σχίνινον αὐτοφυῶς ὑπάρχον τοιοῦτον, οἷόνπερ καὶ τὸ λάδανον, ὥστε οὔτε ἐπεφράσθην, οὔτε ἐπινοῶ κρεῖττον ἔσεσθαι φάρμακον, ἐπὶ τῶν ῥεουσῶν τριχῶν τοῦ μιχθέντος, ἔκ τε τοῦ λαδάνου καὶ τοῦ σχινίνου. πρόδηλον δ' ὅτι ξυρηθέντι μέν τινι, παχύτερον χρὴ προσφέρεσθαι τὸ φάρμακον, ἐν χρῷ δὲ κειρομένοις ὑγρότερον. ὅτι γὰρ οὐ χρὴ κομᾶν, πρὶν ἂν οὕτω τις θεραπευθῇ, ἐστὶ πρόδηλον. εἰ δὲ πολλὴ ῥύσις εἴη, καὶ τεκμαίροιο τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος ἀραιότητα γεγονέναι πολλὴν, οὐκ ἀνεπιτήδειον εἰς τὰ παρόντα, καὶ τὸ μύρσινον ἀντὶ τοῦ σχινίνου μίγνυσθαι τῷ λαδάνῳ. μίξαις δ' ἄν ποτε, καὶ τὸ νάρδινον μύρον ἐν ἡλικίᾳ ψυχρᾷ, καὶ ὥρᾳ χειμερινῇ. ἀγαθὸν δὲ φάρμακον εἰς πάντα, καὶ τὸ τῶν πλουσίων γυναικῶν μύρον, ὃ καλοῦσιν ἐν ῥώμῃ φουλίατον, οὐχ ἧττον δὲ τοῦτο χρηστὸν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ὃ προσαγορεύουσιν σπικάτον, ὥστε τοῦτο τοῖς μετὰ καταμόνας χρίεσθαι κελεύει τὰς πλουσίας, καὶ μετὰ νάρδου τῆς ἀρίστης. τὸ λάδανον δὲ τῆκε κατὰ διπλοῦν ἀγγεῖον δηλονότι, καὶ τηχθέντος μετὰ νάρδου πρόσμιγε τῶν εἰρημένων πολυτελῶν μύρων, ὅτουπερ ἂν εὐπορέῃς. ἐμοὶ μὲν οὖν ἤρκεσε ταῦτα μετὰ τῆς ἀναληπτικῆς τε καὶ ὑγιεινῆς διαίτης, ἥτις ἐπὶ τῶν πλείστων ἐστὶν αὐτάρκης μόνη. συνέθηκαν δὲ, ὡς ἔφην, ἔνιοι τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν φάρμακα πρὸς ῥεούσας τρίχας, ὧν ἐγὼ μνημονεύσας, ὅπῃ διενήνοχεν ἀλλήλων διηγήσομαι. πρώτας δὲ ἐρῶ τὰς ὑφ' Ἥρα γεγραμμένας συνθέσεις φαρμάκων, ὧν τὴν μὲν προτέραν ἐπαινῶ, τὴν δὲ δευτέραν περίεργον ἡγοῦμαι. γράφει δὲ περὶ τῆς προτέρας ὧδε.

Αἱ ὑφ' Ἥρα γεγραμμέναι συνθέσεις φαρμάκων πρὸς ῥεούσας τρίχας. Ἥρας ἔγραψεν ἐν τῷ νάρθηκι, δύο φάρμακα τὰ ὑπογεγραμμένα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀπορρεῖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας. λάδανον ἀποβρέχων ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, λέαινε ἐπαλλὰξ παρεπιχέων μύρσινον ἔλαιον, καὶ οἶνον ὡς μέλιτος ἔχειν πάχος, καὶ χρίε τὴν κεφαλὴν πρὸ βαλανείου, καὶ μετὰ βαλανεῖον. βέλτιον δέ ἐστι καὶ πολυτρίχου, ὃ τινες καὶ ἀδίαντον καλοῦσιν, καὶ τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ λαδάνου προσβάλλειν, καὶ χρῆσθαι μετὰ μυρσίνου, ἢ μετὰ νάρδου. ταῦτα περὶ τῆς προτέρας συνθέσεως εἰπὼν ὁ Ἥρας, ἐφεξῆς γράφει ταῦτα. Σύνθεσις ἐλαίου πρὸς ῥεούσας τρίχας, ἣ δ' αὐτὴ καὶ μελαίνει.

Μεταξὺ καλανδῶν ἰουλίων καὶ ἰδῶν, κάρυα χλωρὰ ἑκατὸν θλάσας, καὶ μίξας ἐλαίου πρωτείου ξε α, καὶ στυπτηρίας ὑγρᾶς λίτρας γ. Βάλε εἰς σκεῦος καινὸν ὀστράκινον, προβρέξας τὸ σκεῦος, καὶ ἐπιμελέστατα περιχρίσας, κατάθου αὐτὸ ἐν τόπῳ μήτε λίαν νοτερῷ, μήτε θερμῷ, καὶ ἔα ὑπὸ τὴν γῆν μῆνας τρεῖς, εἶτα ἀνελόμενος, χρῶ τῷ ἐλαίῳ. αὕτη σοι καὶ ἡ τοῦ δευτέρου φαρμάκου γραφὴ, πλέον ἢ δεῖ στυπτικὸν ἐργαζομένη τὸ φάρμακον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπανορ-

θέμενος αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς ἑψήσεως, ὁ πρῶτος συνθεὶς ἐκ τοῦ κατερεύξαι τε καὶ οἷον σῆψαι τὰ μιχθέντα, λεπτομερεστέραν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἐπειράθη ποιῆσαι. τὸ δὲ τοιοῦτον φάρμακον ἐν ὥρᾳ καὶ χώρᾳ, καὶ φύσει σώματος θερμῇ χρήσιμον, ὥς ἐπί γε τῶν ἐναντίων οὐκ ἀσφαλὲς χρῆσθαι. καὶ γὰρ οὖν καὶ ψυχθείσας ὑπ' αὐτοῦ γυναῖκας εἶδον, ὡς κορύζῃ τε καὶ βράγχῳ, καὶ κατάῤῥῳ περιπεσεῖν διὰ αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς ῥεούσας τρίχας.

Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων Ἀρχιγένης ἔγραψεν πρὸς ῥεούσας τρίχας, ὧδέ πως κατὰ λέξιν. λαδάνου καὶ ἀψινθίου ἴσα, καὶ ἀρκευθίδας δέκα λείας, ὀθονίῳ ἐνδήσας, καὶ βρέξας ἐλαίῳ ἐφ' ἡμέρας ε'. ἐκ τούτου ἄλειφε τὴν κεφαλὴν, καὶ οὔτε ῥέουσιν αἱ τρίχες, οὔτε πίτυρα ἕξει. ἢ κτενιζόμενος ἀδιάντῳ μετὰ μυρσίνου ἢ ῥοδίνου ἐλαίου. ἢ ἀδιάντῳ μυρσίνης μελαίνης ἴσα, κικίδος διπλοῦν σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ ἢ σχινίνῳ, ἢ μυρσίνῳ μέλιτος πάχος ποιῶν, χρῶ. ἢ λίβανον, ἢ μίσυ, ἢ κικίδα, ἢ ἀδίαντον, ἴσα σὺν οἴνῳ ἀθαλάσσῳ μέλιτος πάχος ποιῶν, τρίβε ἐν ἡλίῳ. ἢ ἕψε μαλακῶς, ἕως ἂν μελανθῇ, εἶτα σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ, ἢ σχινίνῳ, ἢ μυρσίνῳ μίξας χρῶ. ἢ κράμβην ξηρὰν κόψας, μεθ' ὕδατος κατάπλασσε. ἢ λωτοῦ ῥίζαν ὁμοίως.

Περὶ τῶν ἐν τῷ Κλεοπάτρας κοσμητικῷ γεγραμμένων.

Καὶ τὰ γεγραμμένα κατὰ τὸ Κλεοπάτρας κοσμητικὸν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔχει. πρὸς τὸ ῥίζας γεννῆσαι ἐν τῇ κεφαλῇ, καλάμων ἁπαλῶν τὰς ῥίζας κόψας χύλιζον, καὶ μύας ἐν πολταρίῳ φρύξας, μῖξον καὶ στέαρ ἄρκτειον, καὶ ἔλαιον κέδρινον καθ' ἓν τρίψας, καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ μίξας, δὶς καταχεῖσθαι. ἵνα δὲ τὴν ὀσμὴν ἀπαμβλύνῃς, μῖξον οἶνον ἢ γλυκύ. ἄλλο γεγραμμένον οὐ μετὰ πολλὰ τῆς προόδου ὧδέ πως κατὰ λέξιν πρὸς ῥιχοφυΐαν. λινόσπερμα ξηρὸν κατάκαυσον, σὺν τῇ λινοκαλάμῃ, καὶ ῥίψας σὺν ἐλαίῳ σησαμίνῳ, κατάχει. ἄλλο κατωτέρω γεγραμμένον ὧδέ πως πρὸς τρίχας ῥεούσας. γῆν κιμωλίαν ἁδροτάτην βρέξον οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ μόρων χυλῷ τρυγητῷ, ὅσον συμπιεῖν μόνον, καὶ πρόσβαλε ὡς λειοτάτου ὑοσκυάμου ὀξύβαφον, εἶτα ἀναπλάσας ῥοχίσκους, καὶ ξηράνας ἐν σκιᾷ, ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν καινόν. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως δεῖς ὕδατι, καταχεῖσθαι κέλευε. εἶτα ὅταν ξηρανθῇ, ἐκκλυζέσθω διὰ ἡμερῶν ε'. τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἔτι δὲ ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τραχήλῳ λειχηνώδη. ἄλλη αὔξουσα ταχέως, καὶ δασύνουσα, καὶ μελαίνουσα. λάδανον λεῖον μετ' ἐλαίου, καὶ γλυκέος οἴνου, καὶ ποιήσας πάχος μέλιτος κατάχει, προσμηξάμενος. καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν ἕτερον γέγραπται φάρμακον κατὰ λέξιν οὕτως. πρὸς ῥύσιν τριχῶν τὴν χωρὶς νόσου γιγνομένην. κράμβην ξηρὰν λείαν μεθ' ὕδατος κατάπλασσε, ἢ λωτοῦ ῥίζαν ὁμοίως. τίνι διαφέρει τοῦ κομμωτικοῦ τὸ κοσμητικὸν τῆς ἰατρικῆς μέρος. τῷ μὲν κομμωτικῷ σκοπός ἐστιν κάλλος ἐπίκτητον ἐργάσασθαι, τῷ δὲ τῆς ἰατρικῆς μέρει τῷ κοσμητικῷ τὸ κατὰ φύσιν ἅπαν ἐν τῷ σώματι φυλάττειν, ᾧ καὶ τὸ κατὰ φύσιν ἕπεται κάλλος. ἀπρεπὴς γὰρ ὀφθῆναι κεφαλὴ, πάθος ἀλωπεκίας ἔχουσα, καθάπερ γε κἂν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ βλεφαρίδες ἐκπέσωσι, καὶ τῶν ὀφρύων αἱ τρίχες. οὐ μόνον δ' εἰς κάλλος, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον εἰς αὐτὴν τὴν ὑγείαν τῶν μορίων αἱ τρίχες αὗται συντελοῦσιν, ὡς ἐν τοῖς περὶ χρείας μορίων ἐδείχθη. τί δεῖ λέγειν περὶ λειχήνων, ἢ ψώρας, ἢ λέπρας, ὡς παρὰ φύσιν ταῦτα. τὸ μέντοι λευκότερον τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου ποιεῖν ἐκ φαρμάκων, ἢ ἐρυθρότερον, ἢ τὰς ῥίχας τῆς κεφαλῆς οὔλας, ἢ πυῤῥὰς, ἢ μελαίνας, ἢ καθάπερ αἱ γυναῖκες ἐπὶ μήκιστον αὐξανομένας, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς κομμωτικῆς κακίας ἐστὶν, οὐ τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἔργα. διὰ δὲ τὴν κοινωνίαν τούτων, ἐνίοτε καὶ βασιλικαὶ γυναῖκες, ἢ οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ προστάττουσιν ἡμῖν, καὶ τὰ τῆς κομμωτικῆς, οἷς οὐκ ἔνεστιν ἀρνεῖσθαι, διδάσκοντας διαφέρειν τὴν κομμωτικὴν τοῦ κοσμητικοῦ μέρους τῆς ἰατρικῆς. διὰ τοῦτο οὖν ἔδοξέ μοι καὶ τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα φάρμακα διαφυλακτικὰ τριχῶν, καὶ αὐξητικὰ κατὰ τὸ πρῶτον τῶν κοσμητικῶν ἐφεξῆς ὑπογράψαι. τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα φάρμακα διαφυλακτικὰ τριχῶν, καὶ αὐξητικὰ, καὶ προφυλακτικὰ τῆς ῥύσεως αὐτῶν. ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κοσμητικῶν ὁ Κρίτων εὐθέως ἐν ἀρχῇ μετὰ τὸ προοίμιον, οὑτωσί πως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν. πρὸς μὲν οὖν διατήρησιν τῶν τριχῶν, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. Ἡρακλείδου Ταραντίνου διαφυλακτικὰ τριχῶν. ἀνεμώνης τὸ ἄνθος τρίψας μετ' ἐλαίου, κατάχει. τὸ δ' αὐτὸ καὶ μελαίνει. Ἄλλο. λάδανον πρόβρεχε οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ τρίψας ἀναλάμβανε μυρσίνῳ ἐλαίῳ, καὶ ὑπόχριε τὰς τρίχας πρὸ βαλανείου. Ἄλλο. περιστερεῶνα τὸν ὀρθὸν λεγόμενον σὺν ταῖς ῥίζαις ξηράνας καὶ κόψας, σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, εἶτα μίξας ἐλαίῳ, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, εἰς ἀγγεῖον χαλκοῦν ἀπόθου, καὶ ὅταν σαπῇ, χρῶ ἀντ' ἐλαίου ὁμοίως. Ἄλλο. λαδάνου μέρη δύο, πολυτρίχου, ὃ τινὲς ἀδίαντον καλοῦσιν, μέρος α'. οἴνου, καὶ μυρσίνου ἐλαίου μέρος ἕν, ἡμεῖς δὲ ἀντὶ τοῦ μυρσίνου ἐλαίου ἐχρησάμεθα ναρδίνῳ. Ἄλλο. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑπομελαίνει, μύρτων μελάνων ℥ γ'. λαδάνου τὸ ἴσον, τρίβε διαλύων ἀκακίας καρποῦ τῷ ἀφεψήματι, τουτέστι τῶν λεγομένων ἀκάνθης κερατίων. ὅταν δὲ σχῇ γλοιοῦ τὸ πάχος, ἀνάλαμβανε, ναρδίνῳ ἢ μυρσίνῳ, ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἡδυσμάτων. Ἄλλο ἄλειμμα διαφυλακτικὸν τριχῶν, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑπομελαίνει. μύρτων μελάνων ʒ α'. σελίνου σπέρματος ʒ α'. σεύτλου σπέρματος ʒ α'. μυρσίνης ἀκρεμόνων ʒ α'. ἀδιάντου ʒ τὸ ς'. λαδάνου τὸ ἴσον, οἴνου μέλανος ʒ ς'. ἕψε μέχρι παντελοῦς διαλύσεως, καὶ ὅταν τὸ τρίτον ἀφαιρεθῇ, ἐπίβαλλον ἐλαίου, ἢ τινὸς ἡδύσματος ʒ β'. ἢ γ'. καὶ πάλιν ἕψε. ὅταν δὲ δὶς ἢ τρὶς ἀναβράσῃ, ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν, καὶ σακκίσας ἐπιμελῶς, ἀπόθου εἰς ὑδρίαν, ἐπὶ τῆς χρήσεως, κείρων παντελῶς χρῶ, περιαλείφων δὶς τῆς ἡμέρας τὰς τρίχας. Ἄλλο. γλυκέος κρητικοῦ ʒ α'. λαδάνου ℥ α'. φλοιοῦ στροβίλων κεκαυμένων ℥ β'. πολυτρίχου κεκαυμένου ℥ α'. στέατος ἀρκτείου λίτραν α'. σεύτλου χυλοῦ κυ. γ'. ἕψε τὸ λάδανον καὶ τὸ γλυκὺ μέχρι συστάσεως, εἶτα ἐπέμβαλε τὰ λοιπὰ, καὶ ἀνελόμενος εἰς ἀγγεῖον μολυβδοῦν, φύλαττε. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἀνίει εἰς ὅσον ἐξαρκεῖ, ἐν ᾧ θέλεις ἡδύσματι, ἡ χρῆσις καθημέραν. ἔνιοι δὲ ξυρήσαντες τὴν κεφαλὴν ἐπέχρισαν τῷ φαρμάκῳ, μηδέ τινι διαλύσαντες. Ἄλλο. λαδάνου ℥ α'. γλυκέος ʒ α'. φλοιοῦ στροβίλων κεκαυμένων L β'. ἐν ἄλλῳ α'S. σφαῖραν θαλασσίαν κεκαυμένην, καὶ τετριμμένην α'. κηκῖδος μέλανος κεκαυμένου καὶ τετριμμένου κυ. γ'. πολυτρίχου κεκαυμένου, καὶ τετριμμένου. κυ. β'. στέατος ἀρκτείου λίτραν α'. ἕψε καὶ σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο. διαφυλακτι-

κὸν τριχῶν, καὶ ταῖς ῥεούσαις θριξὶν βοηθοῦν. σελίνου σπέρματος οὐγ. β΄. καλλιτρίχου οὐγγίας β΄. λιβάνου οὐγ. β΄. κάρυα βασιλικὰ ἀριθμῷ ιε΄. λαδάνου οὐγ. β΄. στροβίλου φλοιοῦ λίτραν α΄. πάντα βαλὼν εἰς χύτραν καινὴν, καὶ στόμα ἀργίλῳ περιπλάσας, ὄπτα ἐν καμίνῳ βαλανείου, εἶτα ἐξελὼν, τρίψον τὰ ἐγκείμενα, καὶ τούτοις ἐπιβαλὼν στέατος ἀρκείου λίτραν, καὶ μίξας ἀνελοῦ εἰς πυξίδα κρινίνην. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως αἴρων τοῦ φαρμάκου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀνάκοπτε ᾧ θέλεις ἡδύσματι, καὶ χρίε τὴν κεφαλὴν δὶς τῆς ἡμέρας. ἔνιοι δὲ καὶ ξυρῶντες τὴν κεφαλὴν ἐπιχρίουσι τῷ φαρμάκῳ, ἀνειλημμένῳ στέατι ἀρκείῳ. Ἄλλο πρὸς φαλάκρωσιν, ᾧ ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος ὁ νεώτερος. λαγωῶν κοιλίας ἐξ ἐκλαβὼν, καὶ ξηράνας ἐπιμελῶς, φρύγε ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ. πρὸς ταύτας λάμβανε μύρτων οὐγ. γ΄. καὶ τῶν ἀκρεμόνων τὸ ἴσον, ἀδιάντου οὐγ. γ΄. ταῦτα πάντα προσεχῶς φρύξας κόπτε, καὶ σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ, εἶτα ἐπιβαλὼν στέατος ἀρκείου, καὶ φώκης τὸ ἴσον ἀνάκοπτε, καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην φύλαττε, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἀνίει ᾧ βούλει ἡδύσματι. περὶ μὲν οὖν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον.

Περὶ βαμμάτων.

Μετὰ γεγραμμένα φάρμακα γράφοντος ἄλλα τοῦ Κρίτωνος, ἃ καὶ τὰς τρίχας μὲν ἐπαγγέλλεται διαφυλάττειν, τὸ πρῶτον δ' αὐτῶν ἔργον ἐστὶν βάπτειν αὐτὰς, ὡς ἤτοι μέλανας ἢ ξανθὰς γίγνεσθαι. παραλιπεῖν ἔδοξέ μοι τό γε κατ' ἀρχὰς, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα περιφανῶς ὄντα κομμωτικά. ἐπεὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ἤδη δόγμα κοινὸν γέγονε, τὰς γυναῖκας γηρώσας, μελαίνειν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ὡς αἰσχρὸν ὂν ἔχειν πολιὰς, καὶ τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς ἄρρεσι δοκεῖ, καὶ φασὶν ἐπαχθὲς εἶναι, γραῦν γυναῖκα πολιὰν ἔχειν τὴν κεφαλήν. ὅσαι μὲν τρυφῶσαι κοσμοῦσιν ἑαυτὰς, οὐδεμία τούτων ἀξιοῦσι τι τοιοῦτον ὑπ' ἐμοῦ δοθῆναι παρέχον. ὅσαι δὲ σεμνότεραι τότε παράσημον φεύγουσαι, καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρρένων ἐνοχλήσεις ἐξιστάμεναι, μελαίνειν ἠβουλήθησαν, πῶς τὰς τρίχας ἄνευ τῆς ἐκ τοῦ μελασμοῦ τῶν στυφόντων βλάβης ἐκείναις συνεβούλευσα χρῆσθαι τῇ καλουμένῃ κεδρίᾳ, χριομέναις μὲν αὐτῇ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ὡρῶν τοῦ λουτροῦ, σμωμέναις δὲ μετὰ ταῦτα. καὶ τοῦτο ποιεῖν διὰ ἡμερῶν τεσσάρων ἢ πέντε. πρὸς γὰρ τῷ μηδὲν βλάπτειν, ἔτι καὶ προσωφελεῖ τὰς ἑτοίμως ὑπὸ ψύξεως βλαπτομένας, ἱκανῶς θερμαῖνον φάρμακον οὖσα καὶ ἡ κεδρία. χρὴ δ' αὐτὴν ἄμικτον ἐλαίου παραλαμβάνειν, ἐπὶ τῶν ξηρανθῆναι τε καὶ θερμανθῆναι σφοδρῶς δεομένων κεφαλῶν, αἷς ὑγρὰ δηλονότι, καὶ ψυχρὰ δυσκρασία κατ' αὐτάς ἐστιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐλαίῳ μιγνῦντας τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ τὰς ῥεούσας τρίχας ἐπανορθοῦται, καὶ τὰς μὴ ῥεούσας ἐναυξεστέρας ἐργάζεται. τὴν δ' ὀσμὴν αὐτοῦ φεύγουσιν αἱ τρυφῶσαι γυναῖκες, ὅσαι οὐκ ἀηδῆ ταῖς εἰς ἔθος ἀφικέσθαι τῆς χρήσεως ὑπομεινάσαις. ἐν Ἀσίᾳ δὲ παρ' ἡμῖν, αἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἄγροικοι γυναῖκες, οὐ μόνον κεδρίᾳ χρίονται, μετ' ἐλαίου μιγνύουσαι τότε σύμπαν σῶμα, καὶ τὴν κεφαλήν. ἀλλὰ καὶ πίττῃ τῇ ὑγρᾷ μετ' ἐλαίου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεμιγμένῃ καταχρίουσι τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ ῥίζας τῶν τριχῶν, καὶ καλοῦσι τὸ σύνθετον τοῦτο φάρμακον πισσέλαιον, ἕτερον ὂν τοῦ πισσάνθου καλουμένου, ὃ ταῖς ὑγραῖς ἐφίσταται πίτταις, λεπτομερέστερον ὑπάρχον αὐτῶν, καὶ τῇ συστάσει, καὶ τῇ δυνάμει. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα φάρμακα βραδέως ποιεῖ πολιοῦσθαι, μηδὲν βλάπτοντα τοὺς χρωμένους, τὰ δὲ διὰ τῶν αὐστηρῶν τε καὶ στρυφνῶν συγκείμενα, βλάπτει μεγάλως. τὴν δ' ὕλην ἐξ ὧν σύγκειται ταῦτα, τῆς στυπτικῆς ὀνομαζομένης ποιότητός τε καὶ δυνάμεως οὖσαν, ἔχειν τι χρὴ καὶ λεπτομερὲς, ὡς μὴ μόνον ἐπιπολῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους ἀλλοιοῦν τὸ δέρμα, μέχρι τοῦ κατὰ τὰς ῥίζας τῶν τριχῶν τόπου. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῆς συνθέσεως αὐτῶν ἐστι μέθοδος. ἔχεις δὲ ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ, τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν ὕλας, ἐν αἷς αὐτῶν αἱ δυνάμεις τε καὶ ποιότητες εἴρηνται. δυνήσῃ τοιγαροῦν ἐξ ἐκείνων, τά τ' ἤδη συγκείμενα τοῖς ἔμπροσθεν, ὁποίας ἐστὶ δυνάμεως εὑρίσκειν, αὐτός τε συντιθέναι. χρήσιμον δὲ τοῦτο καὶ πρὸς διάγνωσιν ἐστὶ τῶν γιγνομένων παθῶν, ἐνίοτε ταῖς βλαπτομέναις γυναιξὶν, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀποβησομένων πρόγνωσιν, ἴασίν τε τῶν παρόντων. οὐ μόνον γὰρ ἐν κινδύνῳ γενομένας οἶδα πολλάκις γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ ἀποθανούσας ἐκ τοῦ καταψυχθῆναι τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἡ βλάβη δ' αὐταῖς μάλιστα γίνεται, ποτὲ μὲν εἰς ἀποπληξίαν, ἢ ἐπιληψίαν, ἢ καταφορὰν, ἢ κάρον, ἢ τὴν καλουμένην κατάληψιν ἐμπιπτούσαις. ἔστι δ' ὅτε κατάρροις ἁλισκομέναις δυσλύτοις, ὡς φθάσαι τὸν πνεύμονα παθεῖν, καὶ φθόην ἐξ αὐτῶν ἀκολουθῆσαι. βλάπτονται δὲ θᾶττον μὲν αἱ ψυχροτέραν τὴν κρᾶσιν τῆς κεφαλῆς ἔχουσαι, βραδύτερον δὲ αἱ θερμοτέραν. τὰ μὲν γὰρ ψυχρὰ μόρια τοῖς ψυχροῖς πάθεσιν, τὰ δὲ θερμὰ τοῖς θερμοῖς ἁλίσκεται ῥᾷον. ὅ γε μὴν κίνδυνος ἥττων, ὡς ἂν ἐπὶ μικροτέροις αἰτίοις βλαπτομένων τῶν ψυχροτέραν ἐχουσῶν τὴν κρᾶσιν. αἱ δὲ θερμαὶ, διότι δυσπαθεῖς εἰσιν τοῖς ψύχουσιν αἰτίοις, ὅταν ὑπὸ μεγάλων νικηθῶσι, μείζονα φέρουσι τὴν βλάβην, ὑποπε-
» πτωκυῖαι τῷ κοινῷ καὶ καθόλου λόγῳ, τῷ κατὰ τοὺς ἀφορισμοὺς εἰρημένῳ. ἐν τῇσι νούσοισιν, ἧσσον κινδυνεύουσιν, οἷς
» ἂν οἰκείη τῆς φύσιος, καὶ τῆς ἡλικίης, καὶ τῆς ἕξιος, καὶ τῆς ὥρης ἡ νοῦσος μᾶλλον, ἢ οἷς ἂν μὴ οἰκείη κατά τι τουτέων.

Περὶ τῶν μελαινόντων τὰς τρίχας φαρμάκων Ἀρχιγένους.

Εἶπον ὀλίγον ἔμπροσθεν, ὡς οὐ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἰατρὸς ἂν τὰ τοιαῦτα μεταχειρίζοιτο, προστάττουσι δ' ἐνίοτε βασιλικαὶ γυναῖκες, ἃς οὐκ ἔστιν ἀρνήσασθαι, μελανθῆναι βουλόμεναι τὰς τρίχας, ἢ ξανθισθῆναι, διὸ καὶ τὸν Ἀρχιγένη νομίζω, καίτοι σεμνότατον ὄντα, γεγραφέναι περὶ αὐτῶν ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. μελαίνει τρίχας ταῦτα. καππάρεως ῥίζα λεία σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἔνιοι δὲ ὀνείῳ μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, ἑψήσας, κατάπλασσον εἰς νύκτα. ἢ οὔρῳ κυνείῳ τηρηθέντι ἐπὶ ἡμέρας πέντε ἢ ἕξ, σμῆχε. ἢ πρίνου ῥίζης φλοιὸν ἑψήσας μέχρις ἁπαλὸς γένηται, τούτῳ μὲν κατάπλασσε, τῷ δὲ ὕδατι σμῆχε. ἢ ἀνεμώνης τὸ ἐντὸς μέλαν τριβὲν σὺν ἐλαίῳ μυρσίνῳ, κατάψα. ἢ λιθάργυρον, κιμωλίαν, στυπτηρίαν ὑγρὰν ἴσα προσμηξάμενος, καὶ τὰς τρίχας ξυράνας, εἰς νύκτα κατάχριε, καὶ φύλλοις τεύτλου ἐπάνω ἐπίδει. ἢ γῆν σελινουσίαν, λιθάργυρον, ἄσβεστον, ὕδατι μέλιτος πάχος, κονίᾳ ὑγρᾷ προσμήξας κατάχριε ἀνὰ τρίχα, καὶ ὁμοίως φύλλα τεύτλου ἐπιθεὶς κατάδει, πρωΐας δὲ ἀπο-
†κατάληψον πινάξας τὰς τρίχας †κατάψυσον. ἢ ἀψινθίου, ὀστῶν φοινικίων συριακῶν, κυάμων αἰγυπτίων πάντων κεκαυμέ-
†καταχρῶ νων, ἰδίᾳ τῆς σποδοῦ ἴσα, οἴνῳ μενδησίῳ γλοιῶδες ποιήσας, κηρωτὴν μυρσίνην ὑγρὰν μίξον, καὶ †καταψῶ. ἢ ἰτέας

φλοιοῦ

φλοιοῦ χυλὸν μετ' ἐλαίου τρίβε, ἄκρως μελαίνει. ἢ ἀπὸ καρύας τὰ ὡσανεὶ βοτρύδια ἐλαίῳ ἑψήσας ὑγρὰν ἄσφαλτον μῖξον, καὶ χρῶ. ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις, καὶ ταῦτα ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης. μελαίνει πώγωνα φελλὸς ἄβροχος, καὶ μόλυβδος κεκαυμένος σὺν τεύτλου ὠμοῦ χυλῷ μέλιτος πάχος χρίσας, ἔασον ἕως ἀρίστου, εἶτα κλύζε. ἢ σκωρίαν σιδήρου, καὶ μόλυβδον ἐν ὄξει ἑψήσας, μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, ἀποχρίου, ἐλαίου ἀπεχόμενος. τούτοις ἐφεξῆς ὁ Ἀρχιγένης, ἐκ τῆς κομμωτικῆς κακοτεχνίας ὄντα καὶ ταῦτα ἔγραψε. πυῤῥὰς δὲ ποιοῦσιν θέρμοι ὠμοὶ σὺν ὕδατι, καὶ νίτρῳ καταχριόμενοι. περὶ ξανθισμοῦ, καὶ οὐλοποιήσεως τριχῶν. οὐλὰς δὲ ποιήσεις τρίχας, ἐὰν ἀφρῷ ἁλὸς μετὰ σμύρνης σμήχῃ. ἢ ὀπῷ καρπάσου χρίε, καὶ μένουσιν οὖλαι, καὶ μέλαιναι. ἢ μύρτοις, καὶ τεύτλου σπέρματι ἴσοις, λείοις σὺν ἐλαίῳ χρῶ. ἢ ἀσφοδέλου ῥίζῃ, μετὰ ἀκράτου συγχρίου, ἢ λεπύχανα θέρμων, καὶ ὀλίγον νίτρον ἐν ὕδατι βρέξον ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας, καὶ χρῶ. τούτων τῶν φαρμάκων ἐμνημόνευσα, δηλῶσαι βουλόμενος ἀναγκάζεσθαι τινὰς, καὶ τῶν σεμνοτάτων ἀνδρῶν, ἐμπειρίαν κτᾶσθαι καὶ τῶν κομμωτικῶν φαρμάκων, ὅπου γὰρ Ἀρχιγένης οὐκ ᾐδέσθη γράφων αὐτὰ, πολὺ μᾶλλον ἄν τις Κρίτωνι συγγνώῃ, κατὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκίαν ἰατρεύσαντι. φαίνεται δὲ καὶ ὁ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης, πολλὰ καὶ δόκιμα φάρμακα τῆς κομμωτικῆς θεωρίας γεγραφὼς, καίτοι μήπω τοσαύτης τρυφῆς κατεχούσης τὰς γυναῖκας, ὅση νῦν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλείδου, καὶ Κλεοπάτρας, ὅσοι τ' ἄλλοι μετ' αὐτοὺς ἐν τῷ μεταξὺ γεγόνασιν ἰατροί, φάρμακα πάντα συνήθροισεν ὁ Κρίτων. πρὸς ἐκεῖνον οὖν ἀναπέμπω τοὺς βουλομένους μελασμούς τε καὶ ξανθώσεις τριχῶν, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα μανθάνειν. ἔγραψε γὰρ τέτταρα βιβλία κοσμητικῶν, ἃ πάντες ἔχουσιν. τί ἂν οὖν ἔγωγε μεταγράφοιμι νῦν αὐτὰ, δυναμένων τῶν βουλομένων παρ' ἐκείνου μανθάνειν. ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τὰ περὶ τῶν τριχῶν πάντα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς γεγραμμένα. τῶν δ' ἄλλων τῶν ἐφεξῆς κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν, ὅπως ἂν ῥᾳδίως εὑρίσκοιεν οἱ ζητοῦντες, ἕκαστα τῶν προειρημένων φαρμάκων, ἔδοξέ μοι δηλῶσαι τὰ κεφάλαια τῶν καθ' ἕκαστον βιβλίων. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ταῦτα ἐστίν. Τοῦ πρώτου τοῦ Κρίτωνος κοσμητικῶν κεφάλαια. διαφυλακτικὰ τριχῶν. αὐξητικὰ τριχῶν. προφυλακτικὰ τριχῶν. βάμματα πολιῶν. βάμματα ὥστε ξανθὰς καὶ χρυσιζούσας ποιεῖν. σμήξεις τριχῶν. ἐπίχριστα προφυλακτικά. προσώπου τετανώματα. προσώπου ἐπίχριστα λαμπρυντικά. προσώπου καταπλάσματα λαμπρυντικά. ὀφρύων ἐπίχριστα. ὀφρύων μελάσματα. ὀφθαλμῶν ἐπίχριστα. στιμμίσματα ἔγχριστα. πρὸς δυσωδίαν μυκτήρων. ὀδόντων τρίμματα. διαμασήματα πρὸς μασχαλῶν δυσωδίαν. περιτρίμματα. διαμασήματα πρὸς δυσωδίαν στόματος. Τοῦ δευτέρου κεφάλαια. ῥύμματα πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ τραχήλου μελανίας. ἐπίχριστα πρὸς τὰς τῶν μασχαλῶν συνιδρώσεις. ἐπίχριστα μαστῶν διαφυλακτικά. κοιλίας καθαρτικά. σμήγματα χρώτων λαμπρυντικά. πρὸς τὰς ἐκ τόκου μελανίας. πρὸς τὰς ἐκ τόκου ῥυτίδας. πρὸς τὰς ἐκ τόκου ῥαγάδας. ἐπιχρίσματα πρὸς τὰς τῶν ὀμφαλῶν ἐξοχάς. ἀνήβων παιδίων διαφυλακτικά. παρθενίας διαφυλακτικά. πρὸς τὰς καθύγρους καὶ καταψύχρους γυναῖκας. πρὸς οὐλὰς μελαίνας. ψίλωθρα τριχῶν. σμήγματα λεπτυντικὰ παντοῖα. ἐπίχριστα ἀφανιστικὰ τριχῶν. σμήγματα ὅλου τοῦ σώματος. καθαρτικὰ λαμπρυντικὰ παντοῖα. καταπλάσματα ἀρωματικὰ τοῖς ἱματίοις.

εὐώδεις βαφαὶ ἱματίων. ῥάσματα θαλάμων, καὶ περιπάτων. θυμιαμάτων παντοίων σκευασία. χρισμάτων, καὶ μύρων παντοίων σκευασίαι. ἀμυγδαλίνου, βαλανίνου, καρυΐνου, σησαμίνου, μυρσίνου, σχινίνου, δαφνίνου, ῥοδίνου, γλευκίνου, μηλίνου, οἰνανθίνου, σαμψυχίνου, τηλίνου, σουσίνου, ὃ ἔνιοι κρίνινον καλοῦσι, κικίνου, ἰρίνου, ναρκισσίνου, φοινικίνου, κυπρίνου, κροκίνου, ναρδίνου, ἀμαρακίνου, ἡδυχρόου, μενδησίου, μαλαβαθρίνου. Τοῦ τρίτου κεφάλαια. πρὸς πίτυρα παντοῖα. πρὸς τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ ἐκβράσματα. πρὸς ἀχῶρας. πρὸς φθεῖρας, καὶ κόνιδας. πρὸς ἀλωπεκίας. πρὸς τὰς ἐν τῷ προσώπῳ ψωρώδεις διαθέσεις. πρὸς φακούς. πρὸς ἐφήλεις. νίμματα προσώπου. πρὸς στίγματα. πρὸς πελιώματα. πρὸς ὑπώπια. πρὸς ἴονθους. πρὸς ἐπινυκτίδα.

πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν γενείων ὀχθώδη. πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχῆνας. λειχήνων ἐπιχρίσματα. ἐπιθέματα ἐκδόρεια. χλωραὶ μετὰ τὰς ἐκδορὰς ἐπιτιθέμεναι. λευκαὶ πρὸς ἀπούλωσιν. φάρμακα μαλακτικὰ ἐπιτεθέντα λειχήνων. Τοῦ τετάρτου κεφάλαια. πρὸς ἀλφοὺς μέλανας, καὶ λευκούς. πρὸς οὐλὰς μελαίνας. πρὸς λευκάς. πρὸς λέπρας. πρὸς ὄνυχας ψωριῶντας. πρὸς κνησμώδεις διαθέσεις. πρὸς ψύδρακας, καὶ ἐκδάρματα. πρὸς τὰς ἑρπηστικὰς διαθέσεις. πρὸς ψωριάσεις. πρὸς θύμους. πρὸς ἀκροχορδόνας. πρὸς μυρμηκίας. πρὸς ὀμφαλοῦ ἐμπνευμάτωσιν. πρὸς ἐντέρων κατολίσθησιν. πρὸς ὑδροκήλας. πρὸς λειποδέρμους. πρὸς τοὺς προπίπτοντας ἀρχούς. πρὸς χείμεθλα. πρὸς τὰς ἐν ποσὶ ῥωγμάς. Ἐν τούτοις τοῖς τέσσαρσι βιβλίοις, ὁ Κρίτων ἐπιμελέστατα σχεδὸν ἅπαντα ἔγραψε τὰ δόκιμα κοσμητικὰ φάρμακα, προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τὰ κομμωτικὰ, νόθον κάλλος οὐκ ἀληθινὸν ἐκπορίζοντα, διὸ κἀγὼ παραλείψω μὲν αὐτά. μόνον δὲ μνημονεύσω, τῶν τὸ κατὰ φύσιν κάλλος φυλαττόντων. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα γιγνώσκω τὰ λαμπρυντικὰ τοῦ σώματος σμήγματα, καὶ τὰ τῶν τιτθῶν διαφυλακτικὰ ταῖς παρθένοις ἐπιπλεῖστον, ἀνήβων τε παιδίων ὄρχεις, μικροὺς διαφυλάττοντα μέχρι πλείστου, καὶ τὴν τῶν τριχῶν γένεσιν ἐπέχοντα, γράφειν αἰδοῦμαι τὰ τοιαῦτα, καὶ πολὺ μᾶλλον, ἃ Κρίτων ἔγραψε καταπλάσματα τῶν ἀρωμάτων ἐν ἱματίοις, εὐώδεις τε βαφὰς ἱματίων, καὶ ῥάσματα θαλάμων, καὶ περιπάτων, θυμιαμάτων τε παντοίων ποικιλίας καὶ χρισμάτων, καὶ μύρων, ἔξω γὰρ ταῦτα τῆς ἰατρικῆς. ὅταν δὲ τοῦ κατὰ φύσιν φυλακτικὰ γέγραφεν, ὅταν που δεήσῃ, μνημονεύσω, καὶ πρῶτόν γε τῶν κατὰ τὰς τρίχας, ὅσα μοι δοκεῖ χρήσιμα τοῖς ἰατροῖς ἔσεσθαι, διδάξω.

Περὶ τῶν φθειρόντων τὰς τρίχας φαρμάκων.

Ὡς τῶν αὐξανόντων τὰς τρίχας φαρμάκων, ἑτέρα μέν ἐστιν ἰατρικὴ χρῆσις, ἑτέρα δὲ κομμωτική, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τῶν φθειρόντων αὐτάς. γίγνεται γάρ ποτε καὶ τοῖς ἰατροῖς ἀνάγκη χρήσασθαι τοιούτοις φαρμάκοις, κατὰ τὰς τρεῖς αὐτῶν διαφοράς. λέγω δὲ τρεῖς, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἰδίως καλεῖται ψίλωθρα, τὰ δὲ λεπτυντικὰ τριχῶν, τὰ δὲ εἰς τὸ παντελὲς ἀναιρετικά. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ὕστατα ῥηθέντα, σφαλερὰν ἔχει τὴν χρῆσιν. ἐνίοτε γὰρ οὐ μόνον

τὰ χειρωθέντα μόρια τοῦ σώματος ἄτριχα τοῦ λοιποῦ πάντα γίγνεται διὰ παντὸς, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν γενείων, καὶ τῶν ὀφρύων, καὶ τῶν βλεφαρίδων, ἡ ψίλωσις τῶν τριχῶν ἐξικνεῖται. τὰ δὲ ἕτερα δύο, τὴν χρῆσιν ἀκίνδυνον ἔχει, τὰ μὲν ψιλωτικὰ τῶν τριχῶν ἅπερ ἔφην ἰδίως καλεῖσθαι ψίλωθρα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν χρήσει γιγνόμενα ταῖς γυναιξὶν ἁπάσαις σχεδὸν, καί τισι τῶν ἀνδρῶν, ἕτερα δὲ τὰς λεπτοτέρας τὰς τρίχας ἐργαζόμενα, καὶ μικροτέρας, ἐπιτήδεια τοῖς σκληρὰς, καὶ μεγάλας, καὶ πολλὰς, καὶ παχείας ἔχουσιν, καὶ διὰ τοῦτο φαινομένοις ὑώδεσιν. ἀλλήλων δὲ διαφέρει ταῦτα τῷ μᾶλλόν τε καὶ τὸ ἧττον, ἐπεὶ τὸ γένος αὐτῶν ἕν, ἐξ ἐκείνων συγκειμένων τῶν φαρμάκων, ὅσα σηπτικὴν ἔχει ἢ καυστικὴν δύναμιν. ἀμείνω δὲ δηλονότι τὰ σηπτικὴν ἔχοντα, τὴν γὰρ χρῆσιν ἀκινδυνοτέραν ἴσχει. κινδυνωδεστέρα δέ πως ἐστὶν ἡ τῶν καυστικῶν, ἐάν τις ἀμελήσῃ βραχὺ, φλυκταινούντων ἢ ἑλκούντων, ἢ ὁπωσοῦν ἐπικαιόντων τὸ δέρμα. τὴν δὲ κατὰ μέρος ὕλην αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπομνήμασιν, ἅπασαν ἔγραψα. παραδείγματος δ' ἕνεκεν, οἷς συνεχῶς χρώμεθα, καὶ δὴ φράσω. τῶν μὲν οὖν ὑγρῶν, ἡ στακτὴ καλουμένη κονία, τοιαύτην ἔχει δύναμιν. τῶν δὲ ξηρῶν, καὶ μεταλλικῶν, ἀρσενικόν τε καὶ σανδαράχη, καὶ τίτανος ἡ ἀκατάσβεστος, ἣν οἱ πολλοὶ καλοῦσιν αὐτὸ δὴ τοῦτο μόνον ἄσβεστον. εὔδηλον οὖν ὅτι τῶν σφοδρῶν ἐν αὐτοῖς ἡ δύναμις θραύεται μίξει τῶν ἀσθενεστέρων φαρμάκων ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν, ὧν τὴν συμμετρίαν, στοχαστικῶς μὲν πρῶτον ὁ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἔμπειρος ποιεῖται, διὰ δὲ τῆς ἐμπειρίας ἐπανορθοῦται τὸ ἐλλεῖπον, ἢ προστίθησιν. ὅπως δὲ καὶ τούτων, ὅσαι διὰ τῆς πείρας ἐκρίθησαν ἔχητε, παραγράψω τὰς ὑπὸ Κρίτωνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κοσμητικῶν εἰρημένας, ἐπιδείξας πρότερον, ὅτι καὶ τοῖς ἰατροῖς ἀναγκαία πολλάκις ἡ χρῆσις αὐτῶν γίγνεται. ὥσπερ τὰ βάμματα δυνατὸν ἡμῖν ἀρνεῖσθαι τῆς κομμωτικῆς ὄντα κακίας, οὕτως ἀδύνατον ἀρνεῖσθαι τὰ ψιλωτικὰ τῶν τριχῶν. ἐὰν μὲν γὰρ ἔχῃ συμμέτρους τὶς τρίχας, οὐχ ὑπηρετήσομεν αὐτῷ, τρυφῶντι περιττῶς. ἐὰν δὲ πάνυ πολλὰς, καὶ μακρὰς, καὶ σκληρὰς εὔλογον εἶναι δοκεῖ ταύτας ἐλάττους τε καὶ λεπτοτέρας, καὶ μαλακωτέρας, καὶ ἀραιοτέρας ἐργάζεσθαι. γίγνεται δέ ποτε χρεία, καὶ τοῖς πολλὰς ἔχουσι, καὶ βαθείας, οὐ μὴν σκληρὰς γε παντελοῦς αὐτῶν ἀφαιρέσεως, ὅτε ἤτοι πιττώσεως δέεται τὸ πᾶν σῶμα. χρώμεθα γὰρ ἐνίοτε τῷ βοηθήματι τούτῳ κατὰ τὸν τῆς ἰατρικῆς λόγον, ἢ καί τι φάρμακον ἔμπλαστον ἐπιθέντων ἡμῶν, ἀναγκαῖον ἦν πάσας τοῦ μέρους προαφελεῖν τὰς τρίχας, ὅπερ ἔνιοι μὲν καὶ διὰ ξυροῦ ποιεῖν, ἔνιοι δὲ, εἴτε κατ' ἀλήθειαν, ἢ καὶ πλαττόμενοι δεδιέναι φασὶ τὸ ξυρόν. ἐνδέχεται γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τρωθῆναι τὸ δέρμα, τινὲς δὲ ἴσως καὶ δεδίασιν εὐλόγως, καὶ μάλιστα ὅταν δεήσῃ ξυρᾶσθαι τὰ κατὰ τὸν λάρυγγα χωρία. διὰ ταῦτα ὅμως ἀναγκαῖον ἐστὶν τῷ ἰατρῷ, καὶ τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐμπειρίας ἔχειν, τῆς τε συνθέσεως, καὶ τῆς χρήσεως.

Ψίλωθρα ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα κατὰ λέξιν οὕτως.

Ψίλωθρα τριχῶν, ἀρσενικοῦ χρυσίζοντος γρ. ζ. ἢ ι. ἀσβέστου τὸ ἴσον, ἀμύλου Ϛ β. γῆς τῆς λεγομένης ῥωμαϊσὶ σελινουσίας Ϛ α. ἅπαντα τρίψας, σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀπόθου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, αἴρων τοῦ φαρμάκου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀνακόπτε ὕδατι, εἶτα ἐπιχρίεσθαι παραίνει, καὶ προσέχειν ὅπως μὴ ἐπικαίῃ. Ἄλλο παραχρῆμα λεῖον ποιεῖ. ἀσβέστου μέρη δύο, ἀρσενικοῦ μέρος α. ταῦτα βαλὼν εἰς θυίαν μολυβδίνην, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἢ πτισάνης χυλὸν τρῖβε, καὶ ὅταν μέλαν γένηται, θερμαίνοντας κέλευε καταχρίεσθαι, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐν βαλανείῳ, λεῖον γὰρ ποιεῖ τὸ σῶμα. εἰ δὲ φυομένη λεπτὴ ἀναβαίνει, ἕψε τὴν κονίαν, καὶ τὸ ἀρσενικὸν τρῖβε μεθ' ὕδατος, καὶ εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν ἀκόνιτον βαλὼν ἕψε, καὶ ὅτε συστραφῇ, καὶ μέλαν γένηται, ἐπιχριέσθω. Γάειδος τοῦ ὀρχιστοῦ, παραχρῆμα τὰς τρίχας αἴρει. σανδαράχης Ϛ α. ἀσβέστου ξ α. ἕψε μεθ' ὕδατος ἐπιμελῶς, καὶ ὅταν ἄρξηται ἀναζεῖν, ἀνελόμενος χρῶ. τοῦτο δὲ ἔσται φανερὸν, εἰ πτερὸν καθιέντι σοι εἰς τὸ ψίλωθρον, ἀπομαδίσει συντόμως. Ἄλλο. ἀμύλου Ϛ α. ἀσβέστου Ϛ α. ἀρσενικοῦ Ϛ α. κόψας καὶ σήσας, ἀπόθου, καὶ χρῶ καθάπερ εἴρηται. Ἡρακλείδου Ταραντίνου, παραχρῆμα αἴρει τὰς τρίχας. ἀσβέστου ξ α. κιμωλίας ξ α. κισσήρεως κεκαυμένης ξ α. ἀρσενικοῦ μέρη δ. λεῖα ποιήσας ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἄνυε ὕδατι, καὶ χρῶ καθάπερ προείρηται. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Κρίτων ἔγραψε, χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς ἄμεινον, ὡς καὶ νῦν αἱ γυναῖκες χρῶνται καταχρίσασαι τὸ σῶμα, κἄπειτα εἰς χλιαρὸν οἶκον εἰσιοῦσαι βαλανείου, κἀπειδὰν ἱδροῦν ἄρξωνται, στλεγγίδι τὸ φάρμακον ἀφαιροῦσι κατά τι μέρος τοῦ σώματος, εἶτα αὖ αἴσθωνται τὰς τρίχας συναφαιρουμένας αὐτῷ, τὸ λοιπὸν ἅπαν ἀποπλύνουσι σῶμα. Ἀφανιστικὰ τριχῶν. γέγραπται καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς κομμωτικοῖς βιβλίοις, ἐκπεπτωκότων ἤδη τῆς ἰατρικῆς ὕλης, διὸ κἀγὼ μόνον τῶν ἁπλῶν ἐν αὐτοῖς ἀναμνήσω, λεγομένων κἂν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ. συντιθέασι γὰρ τὰ προκείμενα κατὰ τὸν λόγον φάρμακα, διά τε τοῦ λαγωοῦ θαλαττίου, καὶ ἥπατος θύννου σεσηπότος, καὶ κεδρίας καὶ βατράχου τῶν ἐν τοῖς χλωροῖς καλάμοις νεμομένων, τῶν ἰχώρων, καὶ χελώνης θαλαττίας τοῦ αἵματος, ἀμπέλου τε λευκῆς τοῦ δακρύου, κισσοῦ τοῦ δακρύου, καὶ βρυωνίας ὁμοίως, ἐλαίου τε τοῦ ἀνάλου καλουμένου, καὶ διὰ τῶν θαλασσίων σκολοπενδρῶν, καὶ κνίδης τῆς θαλασσίας, ἀστέρων τε τῶν θαλασσίων, νίτρον τούτοις καὶ ἀμόργην μιγνύντες. ἄλλα δὲ ἰσχυρότερα δι' ἐχίνων τε καὶ σαλαμάνδρας συντιθέασιν, ἕψοντες ἐν ἐλαίῳ, μιγνύουσι δ' αὐτοῖς καὶ τὰ ἁλκυόνια καὶ τὴν σανδαράχην, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Λεπτυντικὰ τριχῶν. τοῖς λεπτυντικοῖς τῶν τριχῶν, χρήσαιτο ἄν ποτε καὶ ἰατρὸς ὡς ἔφην, οὖσι τῆς αὐτῆς δυνάμεως τοῖς ψιλωτικοῖς. ἣν γὰρ ἐκαλέσαμεν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὑπομνήμασι, δύναμιν ῥυπτικὴν, ταύτης ἐστὶ τὰ λεπτυντικὰ τῶν τριχῶν. ὥσπερ δὲ ἐν ἅπασι τοῖς ὁμογενέσι φαρμάκοις, ἡ διαφορὰ κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐστὶν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ῥυπτικοῖς. τὸ μὲν οὖν τῶν κελβῶν, καὶ τὸ τῶν κυάμων, ἔτι τε πρὸς τούτοις ὀρόβων, ἀφρονίτρου τε καὶ νίτρου, συνήθη πᾶσίν εἰσιν εἰς ἀφαίρεσιν ῥύπου χρωμένοις αὐτοῖς, ἡ δὲ συνεχὴς χρῆσις, καὶ λεπτύνει τὰς τρίχας. ὅσα δὲ ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν ῥυπτικὴν δύναμιν, ἐπὶ τῶν πάνυ σκληρὰς, καὶ μεγάλας ἐχόντων τὰς τρίχας, ἁρμόττει παραλαμβανόμενα. τῶν τοιούτων μὲν οὖν ἤδη φαρμάκων ἐστὶ, καὶ τὸ κεκαυμένον νίτρον, καὶ ὁ ἀφρὸς τοῦ νίτρου, τό τε ἀφρῶδες ἀφρόνιτρον. ἐν δὲ τῇ συνεχεῖ χρήσει, καὶ τὰ μέλανα καλούμενα σκεύη τὰ ἀλεξανδριωτικὰ, κοπτόμενα δηλονότι, καὶ διαττώμενα λεπτῷ κοσκίνῳ. τοῖς πέ-

νησιν

νησι δ' ἐγὼ καὶ τὰ τῶν κεραμίδων ὄστρακα, καὶ τὰ τοῦ κλιβάνου, καὶ τὴν κίσσηριν, ἄκαυστόν τε καὶ κεκαυμένην ἐδήλωσα. προῖκα δ' ἂν ἔχοι τις ἐπὶ θαλάττῃ διατρίβων, ἢ πόλει μὴ πόρρω θαλάττης, ὄστρακα κεκαυμένα, κηρύκων τε καὶ πορφυρῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὀστρέων. τὸ δὲ τῆς σηπίας ὄστρακον, καὶ χωρὶς τοῦ καυθῆναι. ταῦτα μὲν τοῖς πάνυ πένησιν, τοῖς δ' ἄλλοις ἀλκυόνιόν τε καὶ στρούθιον, οἵ τε ἐλλέβοροι, καὶ ἡ τῆς βρυωνίας ῥίζα, καὶ ἡ τοῦ δρακοντίου, καὶ ἀριστολοχία, καὶ κάγχρυ, καὶ πάνακος ῥίζα, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα. λέλεκται γὰρ ὡς ἔφην πολλὰ διὰ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείας. ταῦτα δ' εὐώδη ποιῆσαι βουλόμενος, μίξεις κυπέρου, καὶ μελιλώτου, καὶ ῥόδων ξηρῶν, καὶ σχίνου ἄνθους, ἴρεώς τε τῆς ἰλλυρίδος, μελισσοφύλλου τε καὶ τῆς κυδωνίας πόας. καὶ εἰ πλουσίοις σκευάζοις, ἐμβαλεῖς στάχυος νάρδου, τῆς τε ἰνδικῆς, καὶ τῆς κελτικῆς, καὶ τῆς ὀρείας, καὶ γῆς ἐρετριάδος, ἐμβαλεῖς δὲ καὶ μαλαβάθρου, καὶ φύλλου μαλαβάθρου, καὶ ἀμώμου, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου, καὶ κόστου, καὶ †ἡδυχρόου. περὶ δὲ ἀποροῦντι †ἡδυόσμου πολυτελοῦς ὕλης, καὶ δι' εὐτελεστέρας οἱ τὰ κοσμητικὰ συνθέντες ἐπενόησαν, ὧν καὶ Κρίτων μέμνηται ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κοσμητικῶν γράφων ὧδε. λαβὼν χύτραν ὀστρακίνην καινὴν, πῶμα ἔχουσαν μεγάλην, ἔμβαλλε εἰς αὐτὴν κατὰ θέσιν βώλους κιμωλίας. συγκείσθωσαν δὲ οὗτοι κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον θεατροειδῶς, ὥστε τὸ μέσον αὐτῶν εἶναι κενόν. μεταξὺ δὲ τῶν βώλων τεθείσθω παραλλήλως μῆλα κυδώνια πρόσφατα εἴκοσι, ταῦτα ἐκ διαλειμμάτων ἀλλάσσειν παραινεῖ, εἶτα πωμάσας, ἔα μαραίνεσθαι τὰ μῆλα. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως αἴρων ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ λεαίνων, χρῆσθαι παραινεῖ. μετὰ δὲ τὴν τῶν ψιλώθρων ἐπίθεσιν, ἔχει ἡδεῖαν τινὰ ὀσμήν. Ἄλλο.

ῥόδα μάλιστα εὐωδέστατα †ψύξας ἐν σκιᾷ ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ὥστε αὐτὰ μόνα ἰκμάδα μὴ ἔχειν, συντίθει εἰς ἀγ- †ξηρὰς γεῖον ὀστράκινον, καὶ βώλους κιμωλίας καθὰ προείρηται, ὥστε ὑπεστρῶσθαι τὰ ῥόδα, καὶ πάλιν μεταξὺ τῶν βώλων ἐντίθεσθαι, εἶτα πωμάσας, ἔα συμπίνειν, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Περὶ πιτυριάσεως.

Πιτύροις ὅμοια ἀπὸ τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος ἀποπίπτει πολλάκις ἐνίοις κνωμένοις, καὶ διὰ τοῦτο πιτυρίασιν ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ τὸ σύμπτωμα τοῦτο, γιγνόμενον ὑπὸ μοχθηρῶν ἰχώρων, οὓς ἐκδαπανῆσαι σκοπός ἐστιν τοῖς ἰωμένοις αὐτό. πρόδηλον οὖν, ὅτι διαφορητικὰ καὶ ῥυπτικὰ προσακτέον ἐστὶ φάρμακα, προπαρασκευάσαντας τὸ σύμπαν σῶμα, εἰ φαίνοιτο κακοχυμίας μεστόν. ἐπὶ πάντων γὰρ ἠξίωσα τούτου μεμνῆσθαι, κἂν παραλείπηταί που κατὰ τὸν λόγον. ἔμιξαν δέ τινες τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις, καὶ τῶν στυφόντων ἔνια ῥωννύναι βουλόμενοι τὸ πεπονθὸς μόριον, ὡς μὴ ῥᾳδίως εἰς ἑαυτὸ καταδέχοιτο τοὺς ἐπιρρέοντας ἰχῶρας, ἀλλ' ἀντιβαίνοιτο, καὶ ἀποκρούοιτο, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ Ἀρχιγένης ἐπὶ τοῦ διὰ χαλκάνθου συντιθεμένου φαρμάκου προσέγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. τοῦτ' ἐνεργεῖ, ὡς μηδὲν τὸ λοιπὸν γενέσθαι. Κρίτων μὲν οὖν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν, τὴν τῶν τοιούτων φαρμάκων ὕλην ἔγραψεν, εὐθέως κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου, καὶ διὰ τοῦτο καθάπερ ἀρτίως εἶπον, οὐκ ἀναγκαῖον ἐμὲ γράφειν αὐτὰ πάντων ἐχόντων τὰ βιβλία. τῶν δ' ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων, μνημονεύσω μάλιστα, ἐπειδὴ καὶ προσέγραψεν αὐτῶν ἐνίοις, τὸ, μὴ αὖθις ἐὰν γενέσθαι τὸ σύμπτωμα, γράφει δὲ οὕτω πως αὐτοῖς ὀνόμασιν.

δίαιτα δὲ ἔστω τούτοις ἄφυσος, μηδὲν τῶν παχυχύμων ἔχουσα, οἷά ἐστιν ὕδνα, μύκητες, βολβὸς, ὄσπρειον, καὶ κρέα μάλιστα βόεια, καὶ τὰ ὅμοια. ἔστω δὲ τὰ προσφερόμενα εὔχυλα, εὔπεπτα, καὶ προσπλεκέσθω μέλι ταῖς τροφαῖς. ἔμβαμμα, ὄξος μετὰ ἑψήματος, ἄρτυμα, κύμινον, μάραθρα. τῶν δὲ †ἄλλων πεφεισμένη ἡ χρῆσις ἔστω, καὶ μάλιστα τρα- †ὁλκῶν γήματος παντὸς φείδεσθαι, καὶ οἶνος λευκὸς, καὶ λεπτὸς χρήσιμος, εἰς ἡδονὴν δὲ ὁ γλυκὺς, καὶ τὸ οἰνόμελι. ὀπώρας ἄριστον σταφυλὴ μαρανθεῖσα, εἶτα σῦκα πρὸ τροφῆς σιτεῖσθαι ἄμεινον. εὐπεψίας δὲ παντὸς μᾶλλον φροντιστέον, περίπατοι πρᾳοὶ πλεῖστοι, καὶ ἕωθεν, καὶ δείλης ἄριστοι. ψυχρολουσία βαλανείων κρείττων. θερμολουτοῦντι δὲ ἀνοίκειον ἡ πολλὴ διατριβὴ ἐν τῷ ἀέρι, καὶ ἡ κατὰ κεφαλῆς περίχυσις μᾶλλον τῆς ἐμβάσεως ἀμείνων, καὶ μετὰ ταῦτα δαψιλῶς τῷ ψυχρῷ ἀνάψυχε. ὕπνου εἰς κόρον χρήσιμον. ὀργῆς, καὶ θυμοῦ, καὶ ἡλιώσεως, καὶ σφοδρᾶς ψύξεως ἀπέχεσθαι, καὶ πάντων τῶν τὴν κεφαλὴν πληρούντων. Ἀρχιγένους πρὸς πιτυρίασιν. ἐφ' ὧν δὲ πίτυρα ἐν τῇ κεφαλῇ ἐστιν, προσμίξας τήλει, μετὰ τεύτλου χυλοῦ καὶ νίτρου, κιμωλίαν χολῇ βοείᾳ, ἢ ὑείᾳ, καὶ ὄξει φυρῶν, κατάχεε, εἶτα μεθ' ὥραν ἀποκλύσας, ἐπίχεε χαλκάνθῳ, καὶ νίτρῳ, μετ' ἐλαίου λείοις, ἢ μυροβάλανον, καὶ κυάμινον ἄλευρον, ἴσα λεάνας ἐν ὕδατι ἕψε, καὶ σμῆχε. Ἄλλο. ἀμυγδάλοις πικροῖς λελεπισμένοις μεθ' ὕδατος ἢ ὄξους σμῶ. ὅταν δὲ ξηρανθῶσιν αἱ τρίχες, ἀπόπλυνε θερμῷ. ἢ μαλάχην ἀγρίαν ἐν θαλάσσῃ ἑψήσας, μέχρι τὸ δέκατον λειφθῇ, λέαινε, καὶ σμῶ. ἢ νίτρου ἀφρὸν, καὶ χάλκανθον, ἴσα μετ' οἴνου, χρῶ τρὶς ἢ τετράκις τοῦ μηνός. τοῦτο ἐνεργεῖ, ὡς μὴ τὸ λοιπὸν γενέσθαι. ἢ τρυγὶ οἴνου ῥοδίου, ἢ κισσήρει, καὶ νίτρῳ, ἴσοις μετὰ θέρμων σμῆχε. ἢ κιμωλίᾳ, μετὰ τήλεως ἀποβρέγματος, ἢ νίτρῳ ὀπτῷ, καὶ βολβῷ, τούτοις ἅμα ὅλοις ἴσοις σμῶ. ἢ πίσσης ὑγρᾶς ὀρρὸν καταχείσας, συνήθειαν ἐπίπασσε.

Περὶ φθειριάσεως.

Φθειρῶν γένεσις ἐν τῇ κεφαλῇ συμβαίνει τισὶν ἀθρόως. παμπόλλων δὲ ὑγρῶν δηλονότι θερμῶν μὲν, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτον ἡκόντων θερμότητος, εἰς ὅσον ἥκουσιν οἱ δριμεῖς ἰχῶρες, ὥστε δῆλον ἐστὶν ἐν τῷ βάθει τοῦ δέρματος γίγνεσθαι τὴν διάθεσιν τῆς φθειριάσεως, ἔνθα καὶ γεννᾶσθαι τὰ ζῶα ταῦτα δυνατόν ἐστιν, οὐκ ἐπιπολῆς τοῦ δέρματος, ἐν ᾧ τὴν πιτυρίασιν ἐλέγομεν συνίστασθαι. φάρμακα τοίνυν αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι ξηραντικὰ, καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ βάθους ἕλκειν τε καὶ κενοῦν δυνάμενα τῶν πρὸς τὰς πιτυριάσεις ἁρμοττόντων. αὕτη μὲν ἡ μέθοδος αὐτῶν τῆς συνθέσεως. τὸ δὲ τῆς πεπειραμένης ὕλης, δεῖ γὰρ ἐν ἅπασιν ὡς ἔφην μάλιστα προσέχειν, καὶ θαρρεῖν τοῖς ὑπὸ τῆς πείρας μαρτυρηθεῖσιν. ἐν μὲν τῷ τρίτῳ τῶν Κρίτωνος κοσμητικῶν γέγραπται. παραθήσομαι δὲ καὶ νῦν ἐγὼ τὰ τοῦ Ἀρχιγένους ὧδέ πως ἔχοντα κατὰ λέξιν. Βοηθήματα φθειριάσεως. ἐπὶ δὲ φθειριώντων, σταφίδος ἀγρίας μέρη δύο, σανδαράχης καὶ νίτρου, ἀνὰ μέρος α. σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἄλειφε τὴν κεφαλήν. ἢ ῥοῦν τὸν ἐπὶ τὰ ὄψα σὺν ἐλαίῳ λεάνας, ἄλειφε ὁμοίως. ἢ ὀξυλαπάθου ῥίζαν μετ' ἐλαίου ὁμοίως. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν καὶ

σταφίδα ἀγρίαν, καὶ νίτρον, ἴσα μετ' ἐλαίου ἐν βαλανείῳ χρῶ. ἢ ἐν θαλάσσῃ, ἢ ἐν ἅλμῃ ἀκράτῳ μετ' ὄξους καταύτλει. εἰ δὲ ἐψίλωται, τῇ ἀγρίᾳ σταφίδι μετ' ὀξελαίου κατάπλασσε. ἢ στυπτηρίαν λείαν μετ' ἐλαίου κατάχει.

Περὶ ἀχώρων.

Ἕν τι τῶν ἐν τῷ δέρματι τῆς κεφαλῆς γιγνομένων παθῶν ἐστιν ὁ καλούμενος ἀχώρ, ἐκ μὲν τοῦ γένους τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων ὑπάρχων, ἰδίας δὲ ἐξαιρέτου προσηγορίας τυχὼν, ἐπὶ τῇ τῶν συμπτωμάτων ἰδιότητι. λεπτοῖς γὰρ πάνυ τρήμασι κατατέτρηται, νοτίδα λεπτὴν ἔχουσιν ὑγρότητος ἀτρέμα γλίσχρου. πλησιάζει δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν ἰδέαν, ἕτερον πάθος τοῦ δέρματος, ὃ καλοῦσι κηρίον, ἐπειδὴ τὰς κατατρήσεις ἔχει μείζονας, ὑγρότητά τε περιέχουσας ὑμηττίῳ μέλιτι παραπλησίαν. ἡ γένεσις δ' αὖ τοῖς ἐξ ὑγρότητός ἐστι μικτῆς, τὸ μέν τι λεπτὸν ἰχῶρα δακνώδη, τὸ δέ τι παχὺν ἐχούσης χυμόν. ὁ μὲν οὖν λεπτὸς, ἅτε δακνώδης ὢν, τὰ μὲν πρῶτα κνησιᾶν αὐτὰς ἀναγκάζει, τῷ χρόνῳ δ' ἐπὶ ταῖς κνήσεσιν, ὅ τ' ὄγκος αὐξάνεται, τά τε τρήματα κατ' αὐτὸν συνίσταται. δῆλον οὖν ὅτι κενῶσαι χρὴ τοὺς ἐργαζομένους τὸ πάθημα χυμούς. εἰ δὲ ἐπιρρέοιεν ἔτι, κωλῦσαι πρότερον τὴν ἐπιρροὴν, τῇ τε τῆς κεφαλῆς κενώσει, καὶ πρὸς αὐτοῖς ὅλου τοῦ σώματος, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλωπεκιῶν προείρηται. μικροῦ δὲ τοῦ παθήματος ὄντος, ἀρκεῖ πολλάκις μόνα τὰ τοπικά τε καὶ μορικὰ προσαγορευόμενα, χωρὶς τῆς τοῦ παντὸς σώματος κενώσεως. ἁρμόσει δ' αὐτοῖς διὰ μὲν τὸ πάχος καὶ τὸ γλίσχρον τοῦ γεννῶντος αὐτοὺς χυμοῦ, τὰ τέμνοντα τῶν φαρμάκων. τῇ δυνάμει δὲ αὐτῶν ὑπάρχοντα, ἐξ ἀνάγκης τοῦ διαφορεῖν καὶ ἀναστέλλειν, καὶ τῷ ὄξει δὲ ἐξαίρετόν τι πρόσεστιν ἐκ τῶν τεμνόντων ὄντι, πρὸς τῷ διαφορεῖν, ἀναστέλλειν τε καὶ ἀποκρούεσθαι τὸ ἐπιρρέον, ὡς ἂν ἔχοντι μὲν κατὰ τὴν οὐσίαν ὀλίγον θερμὸν, ἔχοντι δὲ τὸ πλεῖστον αὐτῆς ψυχρὸν λεπτομερές. ἐδείχθη γὰρ ὂν τοιοῦτον ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. ἔστω τοιγαροῦν ὀξὺ τὸ ὄξος ἀκριβῶς, οὐδὲν ὅλως ἐμφαῖνον οἴνου ποιότητος, καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλοτε ἄλλῳ τῶν μεταλλικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων, ἰάσει τοὺς ἀχῶρας. ἄρξαι δὲ ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων, καὶ μάλιστ' ἂν ὀδύνη τις αὐτοῖς συνῇ. κιμωλία τε οὖν ἐπιτήδειος εἰς τοῦτο, καὶ ἡ κρητικὴ, καὶ ἡ λημνία γῆ, πομφόλυξ τε καὶ σπόδιον, καὶ λιθάργυρος, ἤθ' ἁπαλὴ καδμία. μὴ παυομένου δ' ἐπὶ τούτοις, τὸ διὰ τοῦ χάρτου φάρμακον ξηρὸν ὄξει διεὶς, ἐπίχριε. δῆλον δ' ὅτι προαφελὼν τὰς τρίχας, ταῦτα πράξεις. ἐὰν δὲ δριμύτερόν σοι φαίνοιτο τὸ διὰ χάρτου, μίξεις αὐτῷ λιθάργυρον. εἰ μὲν αὐτάρκως ἐκλῦσαι βούλοιο τὴν δῆξιν αὐτοῦ, τὴν ἴσην ἐν ὄγκῳ μίξεις. εἰ δ' ἐπιτεῖναι βούλοιο βραχέως ἐλάττονα, καθάπερ εἰ καὶ πλεῖστον ἐκλῦσαι βουληθείης πλείονα. μὴ παρόντος δέ μοι τοῦ διὰ χάρτου ποτὲ κατ' ἀγρὸν, ἐπὶ τῆς τοῦ πάσχοντος οἰκήσεως θεασάμενος χαρτίον ἄχρυσον, αἰτήσας ἐλλύχνιον, εἶτα καύσας τὸ χαρτίον, καὶ διεὶς ὄξει, κατέχρισα τὸν πεπονθότα τόπον, ἀξιώσας τὸν ἄνθρωπον ἥκειν εἰς ἐμὲ κατὰ τὴν ὑστεραίαν. ᾔδειν γὰρ ὅτι σκληρόσαρκος ὢν, οἴσει τὸ φάρμακον. ὡς δὲ ἀφικόμενος ὀλίγου δεῖν ἐθεράπευτο, μεταβῆναι μὲν ἐφ' ἕτερον, οὐκέτ' ἐδικαίωσα. τῷ δ' αὐτῷ χρῆσθαι συμβουλεύσας, ὑγιῆ τελέως ἐθεασάμην γεγονότα κατὰ τὴν ὑστεραίαν. συνετοῦ οὖν ἀνδρὸς ἐστὶ χρεία καθάπερ εἴρηται πολλάκις, ἐπιστήμονός τε, τῆς τε τῶν θεραπευομένων παθῶν οὐσίας, καὶ τῆς τοῦ κάμνοντος φύσεως, ὥσπερ γε καὶ τῆς δυνάμεως τῶν φαρμάκων, οὐ κατὰ τὸ γένος μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ποσότητα γιγνώσκειν, ὡς στοχάζεσθαι καθ' ἡμέραν ἑκάστην, ὁποίου δεῖται βοηθήματος. ἐν γὰρ τῷ τὸ προσενηνεγμένον ἐπὶ τῆς προτεραίας φάρμακον, ἐπιτείνειν, ἢ ἐκλύειν εἰς ὅσον ὑπαγορεύει τὸ πάθος, ἡ προσήκουσα θεραπεία γίγνεται. Πρὸς ἀχῶρας φλεγμαίνοντας. Ἐὰν δέ ποτε περιπέσῃς ἀχῶρι φλεγμαινώδει τε καὶ ὀδυνώδει, παρηγορήσεις δηλονότι τὴν ὀδύνην αὐτοῦ πρότερον ὑγρῷ φαρμάκῳ, πεπτικῷ τε καὶ μαλακτικῷ καὶ ἀδήκτῳ, ὁποῖόν ἐστι τὸ βάρυγρον, ὑπό τε Ἥρα καὶ ἄλλων πολλῶν γεγραμμένον. εὔδηλον δ' ὅτι τοῦτο μαλάξας ἐπὶ τῆς χειρὸς διὰ σπαθομήλης ἅμα ῥοδίνῳ, καὶ ποιήσας ἐπίχριστον, οὐκ ἔμπλαστον, οἷον ἐξ ἀρχῆς ἦν, ἐπιθήσεις. ἐπιτήδεια δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ καὶ τὰ πρὸς τὰς ὀδυνωμένας ἐφ' ἕλκεσιν, ἢ ῥήξεσιν ἕδρας ἁρμόττοντα, περὶ ὧν εἰρήσεται κατὰ τὸν οἰκεῖον λόγον ἢ καιρὸν, ὥσπερ γε καὶ τὰ τοὺς καρκίνους παρηγοροῦντα. ταῦτα οὖν ἅπαντα προειρημένῳ σοι, καὶ ἡ τῶν κατὰ μέρος φαρμάκων ποικιλία γνωσθήσεται χρησίμως. ἧς ἄρξομαι κἀγὼ, τὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις ἰατροῖς ἐπῃνημένα φάρμακα γράψας ἐφεξῆς.

Περὶ ἀχώρων Ἀρχιγένους.

Ἃ ἔγραψεν Ἀρχιγένης περὶ ἀχώρων ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων. Ἐφ' ὧν δὲ ἀχῶρες, ἢ ἐκζέσματα, ἢ ἐξανθήσεις τινές εἰσι περὶ τὴν κεφαλὴν μεθ' ἑλκώσεως, ἀπεχέσθωσαν μὲν παντὸς δριμέος τε καὶ ἁλμυροῦ, ἔτι δὲ ὄξους. εἶτα ξυρήσας τὰς τρίχας, ἢ τρὶς ἢ πλεονάκις ἑκάστης ἡμέρας πλύνας θερμῷ, ἐναφεψημένης μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ βάτου, ἢ βρυωνίας, ἢ συκαμίνου, ἢ θέρμων, ἢ φακῶν, ἢ ἀσπαράγου ῥίζης, καὶ μάλιστα ὅταν ἰχῶρες πλείονες ἐκρέωσιν, κατάπλασσε ἰτέας φύλλοις μεθ' ὕδατος, ἢ φακῷ μετὰ μέλιτος, ἢ ἀσπαράγου ῥίζῃ ἑφθῇ ὁμοίως, ἢ μίξας τῆλιν ἐν τεύτλου χυλῷ βεβρεγμένην, χρῶ ταῖς πεφραγμέναις λιπαραῖς. Ἄλλο ἄκρως ποιοῦν. πίτυος φλοιὸς μετὰ κηρωτῆς, ἢ καδμία μετ' ἐλαίου παλαιοῦ καταχριομένη, ἢ κινναβάρει ὁμοίως κατάπλασσε λείῳ, μίξας αὐτῷ μύρτα, ἢ κόγχας ὀστρέων κεκαυμένας, ἕκαστον αὐτῶν μετὰ παλαιοῦ ἐλαίου κατάχριε, ἢ σπόδιον καὶ μάνναν ἐν οἴνῳ. εὐτόνως ποιεῖ, καὶ χαλκίτης μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου παλαιοῦ καταχριομένη. ἢ τεύτλου ἀφεψήματι μετ' ὀλίγης κιμωλίας, ἐν βαλανείῳ μίξας ἅλας καὶ οἶνον. ἢ ὑοσκύαμον καὶ ἀείζωον μικρὸν λεῖα σὺν ῥοδίνῳ, μελιτῶδες ποιῶν κατάχριε. ἢ καθάρας τὰ ἕλκη τινὶ τῶν σμηγμάτων, οἷον κιμωλίᾳ πεφρυγμένῃ σὺν οἴνῳ, ἢ τρυγὶ οἴνου ῥοδίου κεκαυμένῃ σὺν ὄξει παλαιῷ καλῶς, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζης ἀφεψήματι, καταύτλει. ἢ τραγάκανθαν, ἢ λιθάργυρον, ἢ σανδαράχης τὸ διπλοῦν σὺν οἴνῳ, ἢ καὶ μυρσίνῳ ὡς λιπαρῷ κατάχριε. ἢ λιθαργύρῳ, καὶ ἀσβέστῳ, ἴσοις, μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου κατάχριε. ἢ χαλκίτει μετὰ μυρσίνου, ἢ χολῇ ὑείᾳ ὑγρᾷ κατάχριε. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, οὐ μόνον ἐμπειρικὴν ποιησάμενος διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ ἀδιόριστον. εὑρεῖν γοῦν ἐστι παρὰ τοῖς ἐμπειρικοῖς, ὅσοι γε αὐτῶν οὐκ ἐν λόγοις ἐριστικοῖς κατέτριψαν τὸν βίον, ἀλλ' ἐν τοῖς τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἔργοις φιλοπόνως ἐγυμνάσθησαν, ἐπί τισι φαινομένοις γνωρίσμασιν ἐναργεῖς διορισμοὺς εἰρημένους,

ὁποίους

ὁποίους κἀγὼ μικρὸν ἔμπροσθεν ἐπὶ τῆς ἀλωπεκίας ἐποιησάμην, ἐρῶ δὲ καὶ νῦν ἐπ᾽ αὐτῶν, ὧν Ἀρχιγένης ἔγραψε φαρμάκων. ἔνια μὲν γὰρ αὐτῶν ἀχῶρας ἀρχομένους αὐτὸ τῆς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι κακοχυμίας ἢ πλήθους ἰᾶται, στυπτικήν τε καὶ ἀποκρουστικὴν ἔχοντα δύναμιν. ἔνια δὲ ἀπειλὴν μεγάλην ἐχόντων τῶν ἀχώρων, ἐνίσταται ταῖς αὐξήσεσιν ἅμα μὲν ἀποκρουόμενα τὸ ἐπιῤῥέον, ἅμα δὲ καὶ συμπέττοντα, καὶ διαφοροῦντα τὸ περιεχόμενον, δῆλον δ᾽ ὅτι μικτῆς εἶναι χρὴ δυνάμεως. ἔνια δὲ τοῖς ἐπιπολῆς, καὶ μικροῖς ἀρήγει μόνοις, ἃ χρὴ μέτρια ταῖς δυνάμεσιν εἶναι, καὶ μηδὲν ἐρεθιστικὸν ἔχοντα ἐκ τῆς διαφορητικῆς οὔσης δυνάμεως. ἄλλα δὲ ἰσχυρότατα ταῖς δυνάμεσίν ἐστιν, ὡς καὶ τοὺς ὑπὸ παχέων πάνυ καὶ γλίσχρων ὑγρῶν γεγονότας ἀχῶρας, ἐμπεπλασμένους τε δυσεκνίπτως τῷ δέρματι δύνασθαι κενοῦν, ὥστε κἂν ἤδη σκιῤῥῶδές ἔχωσί τι, καὶ τοῦτο ἐκμοχλεύειν, κἂν αὐτὴν τὴν ἕξιν τοῦ δέρματος εἰς καχεξίαν τοιαύτην ἄγῃ, ὡς διαφθείρειν τὸ ἐπιῤῥέον, εἰ καὶ χρηστὸν εἴη. ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἐκ τῶν δραστικωτάτων συγκείμενα φαρμάκων, ὁποῖον ἐμνημόνευσε ὁ Ἀρχιγένης, ἀναμίξας τοὺς ἅλας τοῖς ἄλλοις διαφορητικοῖς. ἅλες γὰρ καὶ χαλκῖτις, καὶ ἡ κεκαυμένη τρὺξ οἴνου, καὶ ἡ σανδαράχη, καὶ ἡ ἀκατάσβεστος τίτανος, ἰσχυρότατα ταῖς δυνάμεσι φάρμακα, θερμαίνοντά τε καὶ δάκνοντα, καὶ διαφοροῦντα. τούτου δὲ τοῦ γένους εἰσὶ, καὶ αἱ χολαὶ τῶν θερμῶν καὶ ξηρῶν ζώων, ὧν οὐκ ἐμνημόνευσε ὁ Ἀρχιγένης, ἀλλὰ τῆς ὑείας μόνης ἁπασῶν οὔσης μετριωτάτης, ἧς κατὰ τὴν δύναμίν ἐστιν καὶ τὸ κιννάβαρι. πλησίον δὲ αὐτοῦ, αἵ τε κεκαυμέναι κόγχαι, καὶ αἱ κεθαί, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ παλαιὸν ἔλαιον. ὥσπερ δὲ ταῦτα μοχλεύει καὶ τέμνει, καὶ διαφορεῖ τὸ βιαίως ἐσφηνωμένον, οὕτως ἀποκρούεται τὰ στύφοντα, τὰ μὲν ἁπλῶς ὄντα ἄμικτα ταῖς ἐναντίαις δυνάμεσι, τὰ δὲ ἐπικρατείᾳ τῆς στυφούσης. μυρσίναι μὲν γὰρ καὶ μύρτα, καὶ ὁ τῆς πίτυος φλοιὸς, τῶν ἀμίκτων ἐστὶν ἐναντίαις δυνάμεσιν, ὥσπερ καὶ ἡ βάτος, καὶ ἡ συκάμινος εἰ καὶ μετριωτέρας στύψεως ἢ κατὰ τὰ μύρτα καὶ μυρσίνας, ἀλλὰ μετέχει γε ταύτης αἰσθητῶς. μικτῆς δὲ δυνάμεως τὸ μύρσινόν ἐστιν ἐξ ἐλαίου τε καὶ τοῦ τῶν μύρτων, ἢ τῆς μυρσίνης χυλοῦ συγκείμενον, ὧν τὸ μὲν ἔλαιον μαλακτικῆς ἐστι δυνάμεως. ἡ μυρσίνη δὲ καὶ τὰ μύρτα τῆς στυπτικῆς, οὐ μαλάττειν, ἀλλὰ συνάγειν καὶ σφίγγειν πεφυκυίας. ἔστι δὲ τὸ ῥόδινον, ἀσθενεστέραν μὲν ἔχον τὴν στύψιν ἢ κατὰ τὸ μύρσινον, ὅμως γοῦν καὶ αὐτὸ μικτῆς δυνάμεως ἐστίν. ὥσπερ δὲ ταῦτα ταῖς σκευασίαις ἔχει μικτὰς δυνάμεις, οὕτως αὐτοφυῶς ἕτερα, καθάπερ ἡ σχῖνός τε καὶ ἡ κύπερος, καὶ οἱ φακοί, δέδεικται γὰρ ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ τοῦτο. διαφορητικῆς δὲ καὶ ῥυπτικῆς αὐτοῦ θερμασίας αἰσθητῆς ἐστι δυνάμεως, ὧν ἐμνημόνευσε ὁ Ἀρχιγένης ἄρτι. τὸ τεῦτλόν τε καὶ ἡ κεκαυμένη κιμωλία, πρὶν δὲ καυθῆναι ἀσθενεστέρα τῆς τοῦ τεύτλου δυνάμεως, ἀλλ᾽ ἰσχυροτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ σικύου, καὶ ἡ τῆς βρυωνίας, καὶ ἡ τοῦ ἀσπαράγου. λιθάργυρος δὲ κιμωλίας μὲν ἀκαύστου, γενναιότερον φάρμακον, ἀσθενέστερον δὲ πολλῷ τῆς τοῦ προκειμένου πάθους ἰάσεως. ἡ καδμεία δὲ σύμμετρος ἐπὶ τῶν μέσων κατὰ μέγεθος ἀχώρων. ἀδήκτως δὲ ξηραίνει τὸ σπόδιον, ἡ δὲ μάννα καὶ πέττει. τὸ ἔλαιον δὲ ὡς εἶπον ἄρτι, χαλαστικῆς μέν ἐστι δυνάμεως, ἀλλ᾽ οὐκ ἰσχυρᾶς γε ταύτης, καὶ διὰ τοῦτο εὐνίκητον γίγνεται κατὰ τὴν μίξιν, ὡς μετὰ μὲν τῶν ἐμπλαστικῶν καὶ ψυκτικῶν, οἷόν ἐστι τὸ ψιμμύθιον, ἐκεῖνο μᾶλλον ἐγχωρεῖ ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς συνάγειν τε καὶ πιλοῦν, καὶ σφίγγειν τὴν οὐσίαν, ὧν ψαύει σωμάτων. ἀναμέμικται δὲ ταῦτα πάντα κατὰ τὸν Ἀρχιγένους λόγον, οὔτε εἰδεῖ ποίων ἀχώρων, οὔτε πότε χρηστέον ἑκάστῳ διορίσαντος αὐτοῦ. χρῆται δὲ καὶ οἴνῳ κατὰ τὸν λόγον οὐ προσθεὶς ὁποίῳ, καίτοι παμπόλλη διαφορὰ, καὶ περὶ τοὺς οἴνους ἐστί. ὁ μὲν γάρ τις αὐστηρὸς, ὁ δὲ στρυφνὸς, ὁ δὲ γλυκὺς, ὁ δὲ δριμὺς ὑπάρχει σαφῶς. ἔνιοι δὲ καὶ πλείους ἅμα ποιότητας ἐμφαίνουσιν, ἔχοντές τι καὶ γλυκὺ, καὶ στύφον καὶ δριμύ. ὅταν οὖν ἁπλῶς τις γράφῃ δεῖν οἴνῳ τόδε τι, στοχάζεσθαι χρὴ τὸν ἀναγιγνώσκοντα, τίνα σκοπὸν ἡ σύνθεσις ἔχει τοῦ φαρμάκου, καὶ πρὸς τοῦτον ἀποβλέποντα, τὸν ἐπιτήδειον αἱρεῖσθαι, στύφοντα μὲν ἐφ᾽ ὧν ἀποκρούσασθαι βούλει, δριμὺν δὲ ἐφ᾽ ὧν διαφορῆσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς ἑκάστου τὴν δύναμιν ἐδηλώσαμεν, ἔνθα περὶ διαφορᾶς τῶν οἴνων ἐδιδάσκομεν. ὄξος δὲ ἐπιτηδειότατόν ἐστιν ἐν παντὶ καιρῷ πρὸς ἀχῶρας, ὡς ἂν καὶ τέμνον τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυμοὺς, καὶ διαφοροῦν, ἀποκρουόμενόν τε τὸ ἐπιῤῥέον. οὐκ αὐτῷ δὲ δηλονότι μόνῳ καθ᾽ ἑαυτὸ χρήσαιτ᾽ ἄν τις, εἴ γε μὴ κατανίψαι τε καὶ καταπλῦναι βουλόμενος ἀχῶρας, ἀλλὰ δεύων αὐτῷ φάρμακα, μέτρια μὲν ἐφ᾽ ὧν ἄρχεταί τε καὶ μικρόν ἐστι τὸ πάθος, ἰσχυρὰ δὲ ἐπὶ τῶν μειζόνων τε καὶ χρονιωτέρων. ἰσχυρότερα δὲ ἐπὶ τῶν χρονιωτάτων τε καὶ δυσιατωτάτων. ἡ διαφορὰ δὲ ἡ περὶ τὴν ἰσχὺν τῶν φαρμάκων ἄρτι μοι προείρηται. τῶν δὲ εἰρημένων ὑπὸ Ἀρχιγένους φαρμάκων, οὐδ᾽ ὅλως ἂν χρησαίμην ἀειζώῳ τε καὶ ψιμμυθίῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐμψύχει γενναιότερον ἢ προσήκει ψύχεσθαι τοὺς ἀρχομένους ἀχῶρας. τὸ δὲ ψιμμύθιον, ὀλίγην μὲν ἔχει τὴν ψύξιν, ἀλλ᾽ ἔστι τῶν ἐμπλαστικῶν φαρμάκων, ἀντ᾽ αὐτοῦ δὲ χρῆσθαι πάρεστι σποδίῳ τε καὶ πομφόλυγι.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων πρὸς ἀχῶρας.

Ἔγραψεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων πρὸς ἀχῶρας, πρῶτον μὲν ὧδέ πως κατὰ λέξιν. ῥοδίνῳ ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν ἔγχει. δεύτερον δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ, τεύτλου χυλῷ παραπλησίως. καὶ τρίτον ἐπ᾽ αὐτοῖς, χελώνης αἵματι, χρῶ τὸν αὐτὸν τρόπον. τέταρτον δὲ δαφνίνῳ ἐλαίῳ χρίε τὴν κεφαλήν. καὶ πέμπτον, κροκίνῳ μύρῳ χρίε παραπλησίως. τούτων δὲ τὸ πρῶτον γεγραμμένον ἀσθενέστατόν ἐστιν, ἐπὶ παιδίων, καὶ γυναικῶν ἁπαλοσάρκων, ἀρχομένῳ τῷ παθήματι χρήσιμον ὂν, καὶ γὰρ πέττει, καὶ διαφορεῖ, καὶ ἀποκρούεται, πάντα μετρίως ποιοῦν. τὸ δὲ δεύτερον, ἔνθα τὸ τοῦ τεύτλου χυλῷ χρῆσθαι συμβουλεύει, δραστικώτερον μέν ἐστι τοῦ ῥοδίνου, διαφορητικῆς ὑπάρχον δυνάμεως, οὐ μὴν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς κατεσκευασμένους ἀχῶρας ἁρμόττειν δυνάμενον. τὸ δὲ τῆς χελώνης αἷμα περίεργόν ἐστιν, καὶ οὐδ᾽ ἐπεχείρησά ποτε πειραθῆναι αὐτοῦ. τὸ δ᾽ ἐφεξῆς γεγραμμένον τὸ δάφνινον, ἰσχυρῶς θερμαίνει, καὶ διαφορεῖ. κεκενωμένου δὲ δεῖται τοῦ τε σώματος ὅλου, καὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς διαφορῆσαι τοὺς ἐργαζομένους τὸν ἀχῶρα χυμούς. τὸ δὲ κρόκινον μύρον ἔχει τι καὶ διαφορητικὸν, καὶ στυπτικὸν, καὶ πεπτικόν. ἰσχυρότερα δὲ τὰ τρία τῆς ῥοδίνου φύσεώς ἐστιν. ἐκ τῶν οὖν ἐπ᾽ ἐκείνῳ λεγομένων, καὶ περὶ τούτων ἔνεστι λογίζεσθαι. ἐπὶ τούτοις ἑξῆς γέγραπται κατὰ λέξιν οὕτως. ταύρου οὔρῳ ἀπόσμα, εἶτ᾽ ἐφεξῆς τῷδε,

ποιεῖ καὶ καμήλου οὖρον τούτῳ παραπλήσιον. χρηστέον δ' ἂν εἴη τούτοις φησὶν ἐφ' ἡμέρας πλείους. ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἂν πρὸς αὐτὸν οὐχ ὅπως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἀλλ' οὐδὲ μιᾷ μόνῃ δύναιτ' ἂν ἀνασχέσθαι καθάριος ἄνθρωπος, ἐπιχεομένου αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς οὔρου οὐδενὸς ζώου τοιούτου, καὶ ταῦτα ἐπὶ παθήματος οὕτω μικροῦ καὶ ῥᾳδίως ἰαθῆναι δυναμένου. διὸ γάρ τοι, καὶ διὰ πασῶν ἐστι τὸ δὴ λεγόμενον τοῦτο, ῥοδίνῳ τε χρῆσθαι βραχυτάτην ἔχοντι δύναμιν, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον σύμπτωμα, καὶ ταύρου, καὶ καμήλου γε οὔροις δριμυτάτοις τε καὶ χαλεπωτάτοις καὶ ἀηδεστάτοις οὖσιν. ἐφεξῆς δὲ τούτοις γέγραπται τοιοῦτόν τι φάρμακον αὐτοῖς ὀνόμασιν, πιτύρων χοίνικος τὸ S. βρέξας ἐν ὕδατος κοτύλαις δύο, μετὰ δὲ ταῦτα τρίψας καὶ διηθήσας τὸν χυλὸν, ἕψησον μετὰ ὄξους ἡμικοτυλίου, μέχρις οὗ γλοιοῦ πάχος λάβῃ, καὶ τούτῳ τὴν κεφαλὴν ἀπόσμα, εἶτα κλύζε ὕδατι, ἢ τεύτλου ἐν ᾧ ἀφεψημένου, ἢ τήλεως, ἢ θέρμων, χρίσματι δὲ χρῶ, ἰρίνου μύρου ὑποστάθμῃ. τοῦτο τὸ φάρμακον διαφορητικόν ἐστιν ἀδήκτως, ἐκ τῶν καλουμένων ῥυπτικῶν συγκείμενον. τοιαύτης γάρ ἐστι δυνάμεως τό, τε πίτυρον καὶ τὸ τεῦτλον, καὶ οἱ θέρμοι. διαφορητικὸν δὲ μετὰ τοῦ θερμαίνειν μὴ σφοδρῶς ἡ τῆλις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶν, καὶ ἡ τοῦ ἰρίνου μύρου ὑποστάθμη. περὶ δὲ τῆς τοῦ ὄξους δυνάμεως, εἴρηται καὶ πρόσθεν, ὡς ἐπιτήδειόν ἐστιν εἰς τὸ τῶν ἀχώρων πάθος, χρηστέον οὖν ὡς ἐπιτηδειοτάτῳ καὶ δραστικωτάτῳ φαρμάκῳ. Ἄλλο μετὰ τοῦτο φάρμακον γέγραπται ὑπὸ Ἀπολλωνίου κατὰ λέξιν οὕτως. σικύου ἀγρίου ῥίζας ἀφεψήσας, τῷ χυλῷ ἀπόσμα. ἐμάθομεν δὲ ὅτι διαφορητικῆς ἱκανῶς ἐστι δυνάμεως ἡ τοῦ σικύου ῥίζα, καὶ μετὰ τοῦτο γέγραπται τόδε τὸ φάρμακον. γῆς κιμωλίας, θείου ἀπύρου ἴσον τρίψας μετὰ ὄξους, ἐν βαλανείῳ ἀπόσμα, καὶ θερμῷ ὕδατι ἔκπλυνε. τούτῳ καὶ κατὰ χεῖρα δεῖ τῷ φαρμάκῳ, οὐ μόνον ὡς εἶπεν ἐν βαλανείῳ χρῆσθαι, πάσας γὰρ ἔχει τὰς δυνάμεις, ὧν δεῖται τὸ πάθος, τοῦ μὲν ὄξους ἔχοντος αὐτὰς, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται. μόνου δὲ τοῦ θείου περαιτέρω τοῦ προσήκοντος ἐκθερμαίνειν τε καὶ διαφορεῖν δυναμένου. διὸ καλῶς αὐτῷ τὴν κιμωλίαν ἔμιξεν, εἰς συμμετρίαν κράσεως ἄγων τὸ ἐξ ἀμφοῖν συγκείμενον. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο φάρμακον ἔνθα φησί, μαλάχην ξηράνας καὶ κόψας, εἰς οὖρον κατάπασσον, καὶ ἀπόσμα, μέμφομαι καθόσον ἐμεμψάμην καὶ πρόσθεν τὴν τοῦ οὔρου χρῆσιν, εἰ καὶ τήν γε δύναμιν αὐτοῦ κἀγὼ φαίην ἂν ἁρμόττειν τῷ πάθει. τὸ δὲ ἐφεξῆς γεγραμμένον, ἐν ᾧ φησιν, συκῆς φύλλα ἑψήσας ἐν ὕδατι καὶ ἐξαιθριάσας τὸ ὕδωρ, καὶ τρύγα ὀπτὴν ἐμβαλὼν εἰς αὐτὸ, ἀπόσμα, μετὰ δὲ ταῦτα, ἔκκλυζε ῥύμμασι τὴν τρίχα. δριμὺ ποιεῖ τὸ ῥύμμα, μέχρι μὲν τῆς ἐν βαλανείῳ χρίσεως οὐ δυνάμενον ἐρεθίσαι σφοδρῶς τὸν ἀχῶρα, καὶ μάλιστ' ἂν κατακλύζῃ τις ἐφεξῆς ὡς ἐκέλευσε, ποτίσιν ὕδατι γλυκεῖ καταντλήσει τὴν κεφαλὴν, ἐπιχείσω δὲ χρῆσθαι τούτῳ τῷ φαρμάκῳ σφαλερόν. ἔστι γὰρ ἱκανῶς δριμὺ φάρμακον ἡ κεκαυμένη τρὺξ, ὡς ἐδείχθη ἐν τῷ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. τὸ δ' ἐφεξῆς φάρμακον ἀσφαλῆ τε τὴν χρῆσιν ἔχει, καὶ χρῷτ' ἄν τις αὐτῷ θαῤῥῶν, ἐκ λιθαργύρου καὶ δαφνίνου συγκείμενον. θαυμάζω δὲ πῶς ὡς ὅμοιον τῷ δαφνίνῳ μίγνυσι τὸ ἔλαιον ὧδέ πως γράφων. λιθαργύρῳ λείῳ μετ' ἐλαίου λευκοῦ, ἢ δαφνίνου, περιλούσας θερμῷ, περίχριε. πάμπολυ γὰρ ἀπολείπεται τῆς τοῦ δαφνίνου δυνάμεως τὸ κοινὸν τοῦτο ἔλαιον, ὃ κέκληκε λευκὸν, ἀντιδιορίζων αὐτὸ τοῦ δαφνίνου. καὶ τὸ μετ' αὐτὸ δὲ γεγραμμένον, ὁμοίαν ἔχει τὴν ἀτοπίαν, ἀντὶ μὲν γὰρ τῆς λιθαργύρου ψιμμυθίῳ χρῆται. δεῦοι δ' αὐτὸ μυρσίνῳ, ἢ δαφνίνῳ, πάμπολυ ἔχουσι διαφορὰν φαρμάκοις. τὸ μὲν γὰρ ἀποκρουστικόν ἐστιν, τὸ δὲ ἱκανῶς θερμαίνει καὶ διαφορεῖ, καὶ χρεία δηλονότι, τοῦ μὲν ἀποκρουστικοῦ καταρχάς ἐστιν, τοῦ δὲ διαφορητικοῦ, στηριχθέντος ἤδη τοῦ τὸν ἀχῶρα γεννῶντος χυμοῦ. καὶ τὰ τοῦ κυνοσβάτου δὲ φύλλα, ὧν ἐφεξῆς μέμνηται, κόπτειν καὶ χυλίζειν κελεύων, εἶτα ἐλαίῳ μιγνύειν, ἀσθενές ἐστι φάρμακον. ἀρχομένῳ δὲ τῷ πάθει μόνον ἐπιτήδειον, ὡς ἂν τοῦ κυνοσβάτου στύφοντος. τοιοῦτον δ' ἐστὶ φάρμακον, καὶ ἡ μολύβδαινα μετὰ ψιμμυθίου φυραθεῖσα οἴνῳ μέχρι συστάσεως, ὡς κατάχριστον γίγνεσθαι φάρμακον. ἐναντίας δὲ τοῖς εἰρημένοις δυνάμεως ἐστὶν, ὧν ὁμοτίμως μέμνηται, μηδένα προσθεὶς διορισμὸν, τό, τε διὰ τοῦ καρδάμου, καὶ τὸ διὰ τῆς σκίλλης. γράφει δὲ περὶ μὲν τοῦ προτέρου κατὰ λέξιν οὕτως. καρδάμου καὶ ἁλὸς ἴσον στέατι χηνείῳ μίξας καὶ λειώσας χρῶ. περὶ δὲ τοῦ δευτέρου κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. σκίλλαν εἰς κάμινον ἐγκρύψας, ὥσπερ κολοκύνθην, ὅταν μαλακὴ γένηται, ἐξίπωσον, εἶτα μίξας τῷ χυλῷ ἔλαιον, μὴ πολὺ χρίε. εὔδηλον δ' ὅτι πολὺ τούτου σφοδρότερόν ἐστιν τὸ διὰ τοῦ καρδάμου σκευαζόμενον. ὃ δὲ ἐφεξῆς γράφει τῶν παρηγορικωτέρων ἐστὶ φαρμάκων, εἰ μὲν ὀδύνη τις εἴη σφοδρὰ περὶ τὸν ἀχῶρα, μέχρι τοῦ παρηγορῆσαι προσηκόντως παραλαμβανόμενον. εἰ δὲ διαφορῆσαι σκληρὸν, καὶ κεχρονισμένον ἀχῶρα βουλόμεθα, παντάπασιν ἀσθενές. ἔγραψε δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ὧδέ πως περὶ αὐτοῦ. κοτύλην ἐλαίου χρηστοτάτου ἐγχέας εἰς μολυβδίνην θυίαν, καὶ δοίδυκα λαβὼν μολύβδινον, τρίβε μέχρις οὗ παχὺ ποιήσεις, καὶ ὑπομέλανον, εἶτα χωρὶς τρίψας λιθαργύρου λίτραν μίαν, καὶ ψιμμυθίου τὸ ἴσον, μίξον εἰς τὸ ἔλαιον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν κεφαλὴν ἐκκλύσας, καὶ ξηράνας, ἔγχεισον τὸ φάρμακον, ὃ δ' ἰ' ἐλαίου ψιλῶς, ἀλλά ποτε μὲν διὰ ῥοδίνου, ποτὲ δὲ διὰ μυρσίνου κατασκευάσας, ἐπί τε τῶν ἐν ἕδρᾳ στολίδων καὶ ῥήξεων, καὶ τῶν ἑλκῶν τῶν ὀδυνωμένων ἕξεις ἄριστον, ὅσα τ' ἄλλα παροξύνονται, τῶν ἰσχυροτέρων φαρμάκων προσφερομένων. ἄκρως γὰρ ταῦτα παρηγορεῖ, κἂν φαγεδαινικὰ, κἂν καρκινώδη, κἂν ὁπωσοῦν ἔχοντά τι κακόηθες ὑπάρχῃ. οὔκουν ἐχρῆν αὐτοῦ τὴν σκευασίαν γεγράφθαι νῦν ἀλλ' ὡς ἐγὼ πρόσθεν εἶπον αὐτάρκες ἦν φάναι παρηγορεῖσθαι τοὺς ὀδυνώδεις ἀχῶρας τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις. κοινὸν γὰρ τοῦτο ἐπὶ πάντων ἐστὶ τῶν ὀδυνωμένων, ἰδίως δὲ ποιοῦν ἐπὶ τῶν ἀχώρων. ἔγραψεν δὲ ἐφεξῆς φάρμακον τοιοῦτον. λιθαργύρου ∠ η. πηγάνου τῶν ἁπαλῶν φύλλων ∠ ε. ἐλαίου ∠ η. ὄξους κοτύλης τέταρτον τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ, τὴν κεφαλὴν κατάχριε. τοῦτο τὸ φάρμακον ἱκανὴν ἡμῖν δέδωκε πεῖραν. παραπλήσιον δὲ αὐτῷ τὴν δύναμιν ἐστὶν, καὶ τὸ γεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ ἐφεξῆς κατὰ τήνδε τὴν συμμετρίαν. ψιμμυθίου ∠ ϛ. λιθαργύρου ∠ δ. κηροῦ τὸ ἴσον, θείου ∠ ϛ. ἐλαίου ῥοδίνου, ἢ μυρσίνου τὸ ἱκανὸν, ὥστε κηρωτὴν ὑγροτέραν ποιῆσαι, τὰ ξηρὰ τῇ κηρωτῇ μίξον, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔγχριε. τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ἐξανθήματα, σφόδρα χρήσιμόν ἐστιν, ὥστε ἀληθῶς καὶ τοῦτο γέγραπται τῷ Ἀπολλωνίῳ, καὶ τὸ μετ' αὐτὸ δὲ διαφορητικὸν ἱκανῶς ἐστιν, ὡς ἂν ἀφρὸν ἔχον τοῦ

νίτρου

νίτρου πολλόν, ὥς γε μὴ τῷ πλήθει τοῦ ἐλαίου ἐνικόλασο, δριμύτερον ἂν εἴη ἢ προσήκει. Βούλεται γὰρ ἑνὶ μέρει τοῦ λιθαργύρου, πενταπλάσιον ἀφροῦ νίτρου μιχθῆναι, καὶ τούτοις τριβομένοις παραχεῖσθαι κατ' ὀλίγον ἔλαιον, ἄχρι συστάσεως εἰς ἔγχρισιν ἐπιτηδείου.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων φαρμάκων πρὸς ἀχῶρας.

Ἐν μὲν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν τὰς καθόλου δυνάμεις τῶν ὠφελούντων ἕκαστον πάθος εἰπών, ὀλίγων ἐμνημόνευσα παραδειγμάτων ἀφορισμένης ὕλης, ἀναβαλλόμενος ἐνταῦθα τὸ πλῆθος ἁπάντων αὐτῶν διελθεῖν. ἐν δὲ τῷ νῦν ἐνεστῶτι λόγῳ, πάντα μὲν ὅσα πᾶσι γέγραπται φάρμακα, μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ὅσα δὲ τοῖς ἐνδόξοις περὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῶν, ἄμεινον ἐφάνη μοι πάντ' ἐπελθεῖν, ἵνα καὶ τὰ πλησίον ἀλλήλων πάντη μὲν δοκοῦντα εἶναι τὰ αὐτά, βραχὺ δέ τι παραλλάττοντα κατὰ τὴν συσταθμίαν, ἢ τὴν σκευασίαν ἱστορήσαντες, οἱ τοῖσδε τοῖς γράμμασιν ὁμιλοῦντες, ἐκεῖνα μάλιστα σκευάζωσιν, ὧν τῆς ὕλης εὐποροῦσιν. ἐνίοτε γὰρ ἢ οὐδ' ὅλως εὑρίσκομέν τινα τῶν μιγνυμένων, ἢ τοιαῦτα εὑρίσκομεν, ὡς μὴ θαῤῥεῖν ἐμβαλεῖν αὐτά. τούτου δὲ χρὴ μάλιστα πεφροντικέναι ἐπὶ πάσας τὰς σκευασίας τῶν φαρμάκων, ὡς ἀκμαῖα καὶ δόκιμα πάντα εἶναι τὰ μιγνύμενα. διὰ τοῦτο οὖν ἤδη καὶ τῶν Κρίτωνος μνημονεύσω πάντων, ἐπιμελέστερόν μοι δοκοῦντος πεπραγματεῦσθαι τὴν τῶν ἀχώρων θεραπείαν. εἰς πέντε γοῦν ἔτεμε λόγους τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, ὧν τοῦ πρώτου κἀγὼ μνημονεύσω. ὁ πρῶτος λόγος τοῦ Κρίτωνος ἐστὶ τῇ τῶν ἀχώρων θεραπείᾳ. γράφει τοίνυν αὐτοῖς ὀνόμασιν, ὁ Κρίτων οὕτως. πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς συμβαίνοντας ἀχῶρας, γίγνονται δὲ οὗτοι τὰ πολλὰ πιτυριάσεως προηγησαμένης, καὶ σχεδὸν ψωριάσεως, εὐθὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. πρὸς ἀχῶρας προσφάτους. κόλλῃ τεκτονικῇ σὺν ὕδατι ἑψηθείσῃ, κατάχριε. Ἄλλο. μήκωνος ἀγρίας καὶ ὑοσκυάμου φύλλα, μετ' ἐλαίου κατάπλασσε. Ἄλλο. συκῆς ἀκρέμονας, ἢ τῶν φύλλων τὰ ἁπαλὰ τρίψας μεθ' ὕδατος, κατάπλαττε, χρονίων δὲ ὄντων, τρίβε μετ' ὄξους. Ἄλλο. καρύων πικρῶν τὰ ἐντὸς εἰς ὕδωρ χλιαρὸν ἐμβαλών, καὶ ἐκλεπίσας τρίβε μεθ' ὕδατος, καὶ ποιήσας κηρωτῆς τὸ πάχος ἐπιτίθει προξυρήσας. ἐπὶ δὲ τῶν κεχρονισμένων, ἄνυε μετ' ὄξους. Ἄλλο. σκωρίας σιδήρου καὶ ῥόδων τὸ ἴσον, τρίψας μετ' οἴνου ἐπιτίθει. ἔνιοι δὲ τρίψαντες ἀναλαμβάνουσιν κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου. τὸν δεύτερον λόγον ἐπὶ τῷ τῶν ἀχώρων πάθει ἐπὶ τήνδε τὴν λέξιν ἔγραψε. προτεινομένης δὲ τῆς ἐπιφανείας, καὶ διὰ τοῦτο παρενοχλούσης, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. λιπαρὰ πρὸς ἀχῶρας. ψύδρακας, ἐκζέσματα, παρατρίμματα, ἔστι δὲ καὶ ἑδρικὴ ἀγαθή. λιθαργύρου ∠ ν. πηγάνου τῶν ἁπαλῶν φύλλων ∠ κε. ὄξει διαλύσας, σὺν ῥοδίνῳ ἀναλαβών, ἢ μυρσίνῳ, ἐπίχριε πτερῷ. Ἄλλη. λιθαργύρου ∠ σ. ψιμμυθίου ∠ ρν. πηγάνου ∠ ρ. σταφίδος ἀγρίας ∠ κε. ὄξους ℥ γ. μυρσίνου λίτρας γ. τρίβε κατὰ μέρος ἐπιβάλλων τὸ ὑγρόν, καὶ συντίθει καθάπερ προείρηται. Ἄλλη. ψιμμυθίου ∠ ρν. λιθαργύρου ∠ ρ. πηγάνου ∠ ρ. μυρσίνου ℥ γ. τρίβε ἐπὶ μέρος ἐπιβάλλων τὸ ὑγρόν. Ἄλλη. ψιμμυθίου κεκαυμένου ∠ ρ. πηγάνου ∠ ρ. μάννης, λιβάνου ἴσα, πίτυος φλοιοῦ ∠ ν. ἐλαίου μυρσίνου ℥ β. ὄξους τὸ ἴσον, συντίθει ὁμοίως. Ἄλλη. σκωρίας μολύβδου ∠ ρ. ἑλίκων ἀμπέλου ∠ ρ. λιβάνου ∠ ρ. σμύρνης, σὺν ἀφρονίτρου τὸ ἴσον, ὄξους καὶ μυρσίνου ὅσον ἐξαρκεῖ.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τοιαῦτά φησι. χρονιζούσης δὲ τῆς διαθέσεως, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, εἶθ' ἑξῆς γράφει. Δαμοκράτους πρὸς ἀχῶρας καθύγρους καὶ χρονίους. λαδάνου ∠ η. ψιμμυθίου τὸ ἴσον, θείου ἀπύρου ∠ δ. οἴνῳ καὶ μυρσίνῳ ἐλαίῳ χρῶ. Ἄλλη. λιθαργύρου ∠ η. ἑλίκων ἀμπέλου ∠ γ. ὑποκιστίδος χυλοῦ ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ β. κηκίδων ∠ γ. ἢ β. ὄξει καὶ μυρσίνῳ χρῶ. Ἄλλη. σιδίων καὶ κηκίδων, ἀκακίας κιῤῥᾶς, οἴνῳ τὰ σίδια καὶ τὰς κηκίδας ἐμβρέξας ἕψε, τὴν δ' ἀκακίαν οἴνῳ διαλύσας, ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς λειωθεῖσιν ἐπιμελῶς, καὶ ὅτε δεῖ χρῆ ἀνάλαμβανε μυρσίνῳ. Ἄλλη. λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ὑοσκυάμου, μίσυος, κωνείου ἀκρεμόνων ἴσον, κεκαυμένου λιβάνου, ἀκρεμόνων ἐλαίας ἴσον ἀνάλαμβανε ὄξει, καὶ σχινίνῳ ἐλαίῳ καὶ χρῶ.

Ἄλλη σφόδρα καλή. ψιμμυθίου κεκαυμένου ∠ η. λιθαργύρου ∠ η. χαλκάνθου ∠ δ. ῥοῦ ἐρυθροῦ ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ β. ὀπίου ∠ β. σμύρνης ∠ β. ὄξει καὶ σχινίνῳ ἐλαίῳ. Τὸν δὲ τέταρτον λόγον ἐπὶ τῇ τῶν ἀχώρων θεραπείᾳ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀναγεγραμμένων πρὸς ἀχῶρας τὰ πολλὰ ξηραίνει τε καὶ μᾶλλον ὀδύνην ἐπιφέρει, ἅτε δὴ περιτεινομένης τῆς ἐπιφανείας, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, δι' ὧν ἔνεστι χωρὶς ὀδύνης κατορθοῦν. Λευκὴ ἀνίκητος, ποιοῦσα πρὸς ἀχῶρας καθύγρους, καὶ δυσαπαλλάκτους, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐκζέσματα καὶ παρατρίμματα. λιθαργύρου ∠ ρ. κηροῦ ∠ ρ. οἱ δὲ πεντήκοντα. ψιμμυθίου ∠ ρ. λιβάνου ∠ κε. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ις. τερμινθίνης ∠ κε. πεπέρεως λευκοῦ ∠ γ. ἐλαίου ℥ α. ἕψε ἔλαιον καὶ λιθάργυρον καὶ ψιμμύθιον. ὅταν δὲ μεταβάλλῃ, ἐπίβαλε κηρὸν, καὶ ῥητίνην, καὶ κίνει ἄχρις ἀμολύντου, εἶτα ἐπάρας ἀπὸ τοῦ πυρός, καὶ ποσῶς ἐάσας ψυγῆναι, ἐπίβαλε τὰ ξηρά, καὶ εἰς θυίαν μεταιράσας, καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς, χρῶ, ἐμπλάσσων εἰς ὀθόνιον, καὶ λύων διὰ τρίτης. μᾶλλον δὲ ὠφελεῖ τὸ φάρμακον μιγνύμενον τῇ λεγομένῃ Πασίωνος μηλίνῃ, ὥστε δύο μὲν εἶναι μέρη τῆς ἀνικήτου, ἓν δὲ τῆς εἰρημένης Πασίωνος μηλίνης. Ἄλλο. ψιμμυθίου ∠ ρκ. λιθαργύρου ∠ π. κηροῦ ∠ κδ. τερμινθίνης ∠ ιβ. μάννης ∠ ις. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ η. ἐλαίου κοτύλας β. συντίθει καθὼς προείρηται. Μηλίνη Λευκίου ἀναξηραντικὴ παντὸς ῥεύματος, ποιοῦσα πρὸς ἀχῶρας χρονίους καὶ καθύγρους. κηροῦ ∠ η. σανδαράχης ∠ δ. στέατος μοσχίου ∠ δ. τερμινθίνης ∠ β. λιβάνου ∠ α. σμύρνης ∠ α. στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης ∠ α. πίτυος φλοιοῦ ∠ α. ἐλαίου μυρσίνου τὸ ἀρκοῦν. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. Ἄλλη Μηλίνη ὑγιεινοῦ ἀναξηραντικὴ παντὸς ῥεύματος. λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν, ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτραν μίαν, σχιστῆς λίτρας S. χαλκάνθου γο ς. ἐλαίου ℥ β. ὄξους ℥ α. ἕψε ἔλαιον, ἅλας, ψιμμύθιον, λιθάργυρον, μέχρις ἀμολύντου. τὰ δὲ ξηρὰ κόψας, σήσας, ὄξει διαλύσας, ἐπίβαλε ψυχομένῳ τῷ φαρμάκῳ, κατὰ μικρὸν ἐπιῤῥαίνων, καὶ κινῶν συνεχῶς, εἶτα εἰς θυίαν μεταιράσας καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς, ἀνε-

λόμενος χρῶ. Ἡ τοῦ Θηβαίου πρὸς ἀχῶρας καθύγρους. λιθαργύρου ∠ μη´. ψιμμυθίου ∠ κδ´. φλοιοῦ λιβάνου ∠ ιβ´. κηκίδος ὀμφακίτιδος ∠ ιβ´. κηροῦ ∠ η´. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ ιϛ´. ἐλαίου κοτύλην α´ S. σύντιθει καθὰ προείρηται.

Ἄρχεται δὲ τοῦ πέμπτου λόγου περὶ τῶν ἀχώρων ὁ Κρίτων οὕτως. παρακμαζούσης δὲ τῆς διαθέσεως, καὶ παντελῶς ὅλης γινομένης, εἰς μετάθεσιν τῆς ὅλης διαθέσεως, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, εἶθ᾽ ἑξῆς γράφει σμήγματα πλείω κατὰ τήνδε τὴν σύνθεσιν ἕκαστον. Σμῆγμα πρὸς ἀχῶρας, πιτυριάσεις, τραχύτητας, ψωριάσεις. γῆς κιμωλίας λίτραν μίαν, νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν α´. μυροβαλάνου πιέσματος ℔ ϛ´. οἱ δὲ λίτρας ϛ´. σμύρνης ∠ η´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η´. νάρδου κελτικῆς ∠ δ´. κασίας ∠ δ´. κόστου ∠ δ´. κόψας, σήσας, ἀπόθου, ἡ χρῆσις ἐν βαλανείῳ. Ἄλλο. νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν δ´. κιμωλίας γῆς τὸ ἴσον, μυροβαλάνου πιέσματος λίτρας β´. κυπέρου λίτραν α´. οἱ δὲ δ´. δαφνίδων λίτραν α´. ἴρεως ξηρᾶς λίτραν α´. βρυωνίας ῥίζης, ἀλκυονίου ἀμυγδάλων κεκαθαρμένων, κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου, ἑκάστου λίτραν μίαν, σύντιθει καθὰ προείρηται.

Ἄλλο. τρυγὸς οἴνου κεκαυμένης, ἣν Ῥωμαῖοι φέκλην καλοῦσιν, λίτρας κδ´. ὕδατος ὀμβρίου ξ κη´. λιβανωτοῦ λίτρας β´. γῆς σαμίας λίτρας β´. ἐλαίου σαβίνου λίτρας δ´. οἱ δὲ ξ δ´. κηροῦ λίτρας γ´ S. τὴν τρύγα καὶ τὸ ὕδωρ βαλὼν εἰς πίθον κεραμεοῦν ἀκόνιτον, ἔα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας ζ´. καὶ ἐπικίνει νάρθηκι τρὶς τῆς ἡμέρας, τῇ δὲ ἐπιούσῃ διαλύσας καὶ σακκίσας τὸ ὑγρὸν μεταράσας εἰς ἀγγεῖον χαλκοῦν γεγανωμένον, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε, λαμπροτέρῳ τῷ πυρὶ χρώμενος, καὶ ὅταν τὸ τρίτον ἀπολειφθῇ, ἐπίβαλε ἔλαιον καὶ κηρὸν, καὶ πάλιν ἕψε πυρὶ χρώμενος μαλθακῷ. ὅταν δὲ τὰ ἐμβληθέντα τακῇ, ἐπίβαλε λειωθέντα λιβανωτὸν, καὶ γῆν σαμίαν, καὶ ἀνακόψας μετάρα εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον εὔτονον. τὰ γὰρ λεπτὰ ῥήγνυται. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, περιαλείφων τοὺς πεπονθότας τόπους, καὶ ἀνατρίβων ἐπιμελῶς, ἀπονίπτεσθαι παραίνει, καλὸν μὲν ἐν βαλανείῳ. εἰ δὲ μὴ κατ᾽ οἶκον, καὶ γὰρ χρήσιμόν ἐστι τὸ φάρμακον πρὸς πᾶσαν ῥυπαρίαν, καὶ τραχύτητα, καὶ ψωριάσεις, καὶ λειχῆνας. Ἄλλο. φέκλης λίτραν μίαν, ὕδατος ὀμβρίου ξ ϛ´. λιβανωτοῦ λευκοῦ λίτρας β´. μαστίχης λίτρας β´. ἀλκυονίου λίτραν α´. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β´. γῆς σαμίας λίτρας β´. ἐλαίου ῥοδίνου λίτρας β´. κηροῦ τυρρηνικοῦ λευκοῦ λίτρας β´. βρέχε τὴν τρύγα εἰς τὸ ὕδωρ, καθὰ προείρηται, κινῶν τρὶς τῆς ἡμέρας νάρθηκι εὐτόνως, ἔπειτα σακκίσας τὸ ὑγρὸν, μετάρας εἰς ἀγγεῖον γεγανωμένον, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε εἰς ἡμίσειαν, εἶτα ἐπίβαλε τὰ τηκτὰ, καὶ ὅταν διαλυθῇ κατάπλασσε λειότατον τὸ ἀλκυόνιον. ἔστω δέ σοι ἐν ἑτοίμῳ διαλυθέντα τῷ τῆς τρυγὸς ὕδατι, καὶ λειανθέντα καλῶς, λιβανωτὸς, ἀμμωνιακὸν, μαστίχη, γῆ σαμία, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, ταῦτα ἐπίπασσε, ἐπιβαλὼν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς, καὶ ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλο διάσμυρνον ἐπικαλούμενον. τρυγὸς κεκαυμένης λίτρας κδ´. ὕδατος ὀμβρίου ξ μη´. ἐλαίου σαβίνου λίτρας δ´. κηροῦ λίτρας δ´. γῆς σαμίας λίτρας β´. λιβάνου λίτρας β´. μαστίχης λίτραν α´. ἀλκυονίου ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἴσον λίτραν α´. σμύρνης ∠ η´. σύντιθει καθὰ προείρηται.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κλεοπάτρας γεγραμμένων πρὸς ἀχῶρας ἐν τῷ κοσμητικῷ.

Καὶ τὰ τῇ Κλεοπάτρᾳ πρὸς ἀχῶρας γεγραμμένα, ἐφεξῆς εἰρήσεται κατὰ τὴν ἐκείνης αὐτῆς λέξιν. Πρὸς ἀχῶρας. τήλεως λεπτῆς ἑφθῆς, μέλανος τεύτλου χυλῷ βεβρεγμένῃ, ἐκκλυζέσθω ἡ κεφαλὴ, ἢ τεύτλου ἀφεψήματι, ἢ γῇ κιμωλίᾳ βεβρεγμένῃ τούτοις ἐκκλυσαμένη, καταχριέσθω μυρσίνῃ λείᾳ μετ᾽ οἰνελαίου, ἄνωθεν δὲ ἐπιτιθέσθω φύλλα τεύτλου. Ἄλλο πρὸς τοὺς λίαν ἑλκώδεις. ψιμμυθίου πεφρυγμένου ∠ β´. λιβάνου ∠ β´. θείου ∠ α´. λεῖα ποιήσας μετ᾽ ἐλαίου κατάχριε. Ἄλλο καὶ πρὸς πίτυρα ποιοῦν. νίτρου χαλκάνθου ἀνὰ ∠ α´. λειώσας ἔλαιον κατάχριε, καὶ ἔγχριε. Ἄλλο πρὸς ἀχῶρας. σμύρνην, καὶ μυρσίνης λευκῆς χλωρὰ φύλλα λεῖα, ἐν οἴνῳ, λειώσας, κατάχριε. ἢ γῇ κιμωλίᾳ φυραθείσῃ σὺν οἴνῳ μέλανι κατάχριε. ἢ ψιμμυθίου καὶ μολυβδαίνης ἴσον ἑκάστου σὺν μυρσίνῳ λειώσας κατάχριε. ἢ θείου ἀπύρου ∠ ϛ´. λιβάνου ἄρρενος ∠ α´. στυπτηρίας σχιστῆς, σταφίδος ἀγρίας, εὐζώμου, νίτρου ἀφροῦ ἀνὰ ∠ α´. χαλκάνθου ∠ α´. πηγάνου κλωνία τρία, λειώσας, ὄξος βάλε σύμμετρον, καὶ δάφνινον ἔλαιον ἢ μύρσινον, ἢ κρόκινον, ἢ παλαιὸν ἔλαιον, καὶ ποιήσας λιπαρὰν κατάχριε, προαποσμήξας τῷ σμήγματι τούτῳ. ὑσσώπου χοίνικα α´. θέρμων χοίνικας β´. πτισάνης χοίνικα α´. ἐρεγμοῦ χοίνικα α´. σικύου ἀγρίου ῥίζης ∠ δ´. ταῦτα λειώσας μίξον, καὶ δίδου σμήχεσθαι. τὸ δ᾽ αὐτὸ ποιεῖ καὶ πρὸς λέπραν καὶ πρὸς ἴονθους.

Περὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων φαρμάκων πρὸς ἀχῶρας.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ Σωρανὸς ἔγραψε περί γε τῶν ἀχώρων ἔν τε τῷ τετάρτῳ περὶ φαρμακείας, καὶ ἐν τῷ μονοβίβλῳ φαρμακευτικῷ φάρμακά τινα, καὶ ἡμῖν διὰ τῆς πείρας ἐγνωσμένα, τὰ μὲν αὐτοῖς χρησαμένοις, τὰ δὲ παρὰ τοῖς διδασκάλοις ἑωρακόσιν, ἢ φίλοις ἰατροῖς, καὶ ταῦτα προσθήσομεν, κατὰ λέξιν οὕτω γεγραμμένα. πολλῆς δὲ τῆς τῶν ἰχώρων ἀποκρίσεως ὑπαρχούσης, τῆς δὲ περιωδυνίας σφοδρῶς ἐγκειμένης, καταπλάττειν ἑφθῷ φακῷ λείῳ, μετ᾽ ὀλίγου μέλιτος. ἢ ἄρτῳ μετὰ κοριάνου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ στρύχνου, ἢ σέρεως, ἢ πολυγόνου, ἢ περδικίου βοτάνης. ὁ μὲν οὖν Σωρανὸς, ὡς ἐπὶ πεπληγμένῳ τῷ πάθει τούτῳ, τὰ τοιαῦτα βοηθήματα προσφέρει κατὰ τὴν ἰδίαν αἵρεσιν αἰτιολογῶν, φαίνεται δὲ ὄντως ὠφελοῦντα κατὰ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς γενέσεις, τῷ κοινῷ λόγῳ τῆς ἀποκρούσεως. ἐφεξῆς δέ φησι, τῶν δὲ παροξυσμῶν παρενδιδόντων, ξηραίνειν τοὺς τόπους, καὶ σμήχειν τῷ τῆς τήλεως ἀφεψήματι, καὶ τῷ τοῦ τεύτλου, καὶ τῶν ὁμοίων δι᾽ ὕδατος, ἢ δι᾽ οὔρου, ὡς καὶ ἡμεῖς ἔμπροσθεν ἐμεμψόμεθα τοὺς δι᾽ οὔρου τὰς μίξεις ποιουμένους, εἶθ᾽ ἑξῆς γράφει φάρμακα, καὶ ἡμῖν, ὡς ἔφην, ἐγνωσμένα. μολυβδαίνης, θείου ἀπύρου τὸ ἴσον, λειώσας δὲ παράχει ῥόδινον, ἢ μύρσινον, ἢ σχίνινον, ἄχρι τοῦ γλοιῶδες ποιήσαντα, κατάχριε. Ἄλλο. θείου ἀπύρου, λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ἑκάστου τὸ ἴσον, κρόκου τὸ ἥμισυ λειώσας μετὰ γλυκέος κρητικοῦ κατάχριε.

Ἄλλο. πηγάνου λείου ∠ δ´. λιθαργύρου ∠ η´. ὄξος καὶ ἔλαιον ῥόδινον μίξας κατάχριε. Ἄλλο. λιθαργύρου ∠ η´. ἀσβέστου ∠ η´. ὄξους καὶ ἐλαίου ἀνὰ κοτύλην μίαν, λεάνας ὡς τὴν λιπαρὰν κατάχριε. Ἄλλο. χαλκίτεως ∠ β´. σαν

δαράχης

δαφάχνης L δʹ. λιθαργύρου L αʹ. οἴνῳ αὐστηρῷ καὶ μυρσίνῳ συλλεαίνας ἐπίχεε. ἐφεξῆς δὲ τούτῳ ὁ Σωρανὸς ἔγραψεν ἄλλο φάρμακον ἰσχυρόν, ὃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ τῆς αἱρέσεως ἀγωγὴν ὠνόμασε μετασυγκριτικόν. ἔστι δὲ ἐπὶ τῶν χρονίων, καὶ δυσλύτων ἁρμόζον, ᾧ καὶ χρώμενος τις τῶν φίλων ἰατρῶν, εὐδοκίμει. ἐλαίου κεδρίνου ξ αʹ. ὄξους δριμέος ξ γʹ. ἕψε ἄχρις ἂν ἐξατμισθῇ τὸ ὄξος, εἶτα ἐπίβαλε στέατος χοιρείου τεταριχευμένου παλαιοῦ λίτρας †ᾱ
†βʹ. τακέντος δὲ τούτου, βαστάσας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, προσεπίπλασσε νίτρου λείου ℥ ηʹ. θείου ἀπύρου ℥ ςʹ. †η̄
σανδαράχης ℥ αʹ. μετὰ δὲ τὸ ξηρανθῆναι τὸ καταχρισθὲν φάρμακον, κέλευε σμήχεσθαι ἐν τῷ βαλανείῳ, διά τε τῶν εἰρημένων, καὶ διὰ οἴνου, καὶ διὰ ᾠῶν, καὶ διὰ νίτρου, καὶ διὰ ἀφεψήματος τῶν τοῦ ἀγρίου σικύου ῥιζῶν, ἢ τρυγὸς ῥοδίας καὶ κισσήρεως μετὰ θερμοῦ ὕδατος.

Πρὸς ψυδράκια καὶ ἀχῶρας, καὶ ἑλκύδρια, καὶ ἐξανθήματα ἐν τῇ κεφαλῇ.

Πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη δεῖ προσφέρεσθαι, ἐπιτήδειον δίαιταν, καὶ καθάρσει χρῆσθαι τοῦ σώματος, καὶ τοῦ κρανίου, τοῖς διὰ ἀλόης κοκκίοις, καὶ κολοκυνθίδος, καὶ σκαμμωνίας, ἀναληφθέντων χυλῷ κράμβης τῶν διδομένων κοκκίων, εἶτ' αὖθις τῇ τοπικῇ θεραπείᾳ χρῆσθαι, οἷον ἐστὶ τὸ ἀδίαντον μετὰ ῥοδίνου ἐπιχριόμενον. ἢ τήλεως ἀφέψημα σμώμενον. ἢ μαλάχη μετὰ κριθίνου ἀλεύρου καταπλασσομένη. ἢ μελίλωτον σὺν τηλίνῳ ἀλεύρῳ, μετ' οἴνου καταπλασσόμενον, καὶ ἐρεβίνθων ἀφέψηματος, καὶ αὐτοὶ ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, κάρυα πικρὰ μασσηθέντα, καὶ ἐπιχριόμενα. διαφορεῖ δὲ καὶ μάλιστα, καὶ κρίνου ῥίζα σμωμένη, καὶ λιβανωτὸς σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι, καὶ θέρμων πικρῶν ἀφέψημα σμώμενον, βολβοὶ σὺν νίτρῳ σμώμενοι, λίβανον μετ' ὄξους καταχριόμενον, σίδια ῥόας μετὰ δαφνίνου ἐλαίου καταχριόμενα, καὶ ἀγχούσης ῥίζας καύσας καὶ λεάνας μετ' ἐλαίου, ἕως ἂν σχῇ γλοιοῦ πάχος, ἐπίχριε τῷ πάθει, καὶ ὠφελήσεις.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.

Περὶ κεφαλαλγίας ἁπάσης καὶ ἡμικρανίας, καθολικὴ διδασκαλία.

Οἱ μὲν ἔγραψαν ἄνευ διορισμοῦ κεφαλαλγίας βοηθήματα, πλείονα βλάβην ἢ ὠφέλειαν εἰργάσαντο τοῖς πιστεύσασιν. οὐ γὰρ ἐπὶ μιᾷ διαθέσει πάντες ἀλγοῦσι κεφαλήν, ἀλλ' αὗταί τε πλείους εἰσὶν αἱ διαθέσεις, ἥ τε ἴασις ἑκάστης αὐτῶν ἰδία. μία μὲν γὰρ διάθεσίς ἐστιν κατὰ δυσκρασίαν ἁπλῆν ἄνευ χυμῶν, ἑτέρα δὲ ἐπὶ τῇ τούτων ποιότητι, καθάπερ γε καὶ τρίτη τις ἄλλη διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν μόνον γιγνομένη, καὶ πρὸς αὐταῖς ὅταν ἐμφράξωσιν οὗτοι τὰς διεξόδους τῶν ὑγρῶν τε καὶ τῶν ἀτμῶν, καὶ πρὸς ταύταις ἄλλη, ὅταν διὰ ἀσθένειαν ἔν τισι τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν μορίων πνεῦμα φυσῶδες ἐγγεννηθῇ, ἔσθ' ὅτε καὶ διὰ προκαταρκτικήν τινα αἰτίαν, οἷον ἔγκαυσιν ἔξωθεν, ἢ ψύξιν, ἢ μέθην, ἢ πληγήν. σφοδρόταται μὲν οὖν κεφαλαλγίαι γίγνονται, κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα, καὶ μάλισθ' ὅταν ἀνώμαλοι τύχωσιν, μέτριαι δὲ αἱ κατὰ ξηρότητα. ταῖς δὲ ὑγρότησιν, οὐδεὶς ἕπεται πόνος. ὡσαύτως δὲ κἂν ἐπὶ χυμοῖς πλεονάζωσιν, ἤτοι κατὰ πάντα τὰ μόρια τῆς κεφαλῆς, ἢ καθ' ἓν ὁτιοῦν, ἢ δύο συμβαίνει τὸ ἄλγημα. σφοδρότερον μὲν ἐγγίνεται διὰ τοὺς θερμούς τε καὶ ψυχρούς, μέτριον δὲ ἐπὶ τοῖς ξηραίνουσιν ἄνευ θερμότητος, ἢ ψύξεως ἐπιφανοῦς. οἱ δὲ ὑγραίνοντες ἀνώδυνοι τελέως εἰσίν, ὅσον ἐπὶ τῇ ποιότητι, διὰ γάρ τοι τὸ πλῆθος, ὀργανικὰ νοσήματα ποιοῦσιν, οὐ τῶν ὁμοιομερῶν, ἐφ' ὧν μόνων αἱ κατὰ δυσκρασίαν ἁπλῆν γίγνονται διαθέσεις. αἱ δὲ διὰ πλῆθος, ἄνευ μὲν ἐμφράξεως, βαρύνουσι τὴν κεφαλήν, σὺν ἐμφράξει δὲ μετρίως μὲν ὀδυνώδεις, ἐπὶ ταῖς μετρίαις ἐμφράξεσιν, ἰσχυρῶς ἐπὶ ταῖς ἰσχυραῖς συμβαίνουσιν. ἐὰν δὲ καὶ δακνώδη ποιότητα τὸ πλῆθος ἔχῃ τοῦ χυμοῦ, καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ὀδύνην αὐξήσει, αὗται μὲν αἱ διαφοραὶ τῶν διαθέσεων, ὅσον ἐπὶ τοῖς ποιοῦσιν αἰτίοις, ἕτεραι δὲ παρὰ τὴν τῶν πασχόντων μορίων φύσιν. ἐνίοτε μὲν γὰρ ἔξωθεν τοῦ κρανίου τὸ πάθος ἐστίν, ἐνίοτε δὲ ἐντός, καί ποτε μὲν ἁπάντων τῶν ἐκτός, ἢ τῶν ἐντός ἐστιν, ἐνίοτε δὲ οὐ πάντων, ἀλλ' ἑνὸς γένους σωμάτων, ἀρτηριώδους, ἢ φλεβώδους, ἢ νευρώδους, ἢ ὑμενώδους, ἢ τοῦ δέρματος, ἢ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου. δυσκολώτατον οὖν ἐστιν τὸ διαγνῶναι τὸν πεπονθότα τόπον, εἴτε εἷς ἐστιν εἴτε πλείους ὑπάρχουσιν ἑνός, ἢ τίνες οὗτοι τυγχάνουσιν ὄντες, οὐ μὴν οὐδὲ τὴν διάθεσιν εὑρεῖν ἕτοιμον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο γεγυμνασμένου δεῖται, κατά γε τὴν διὰ τοῦ λόγου γυμνασίαν, ἱστορίαν τε πολλήν, καὶ συνεχῆ τῆς τῶν καμνόντων διαθέσεως. ἰδιότητες γὰρ ἔνιαι μὲν ἄρρητοι παντάπασιν, ἔνιαι δὲ δύσρητοι γίγνονται περὶ τὰ κάμνοντα σώματα, μόνοις τοῖς πολλάκις ἑωρακόσι γνώριμοι. συνενδείκνυνται δὲ τὴν διάθεσιν οὐ μικρῶς, ἔνια τῶν προκαταρξάντων αἰτίων, ἃ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς, ἰδίως προκαταρκτικά, καθάπερ ὅταν ἐναργὴς αἴσθησις τε καὶ βλάβη τοῖς κάμνουσιν αὐτοῖς ἐγκαύσεως, ἢ ψύξεως γένηται. καὶ ῥᾷστον γε τὰς διαθέσεις ταύτας ἰᾶσθαι προσφάτους, καὶ καλῶς ἀπ' αὐτῶν ἤρξαντο τῶν ἰατρῶν, ὅσοι μετὰ διορισμῶν ἔγραψαν τὰ βοηθήματα. πολλὰ μὲν οὖν τοῖς ἀρχαιοτέροις ἁπλᾶ τε καὶ σύνθετα φάρμακα γέγραπται τῶν τοιούτων διαθέσεων, ἐμοὶ δὲ κἀνταῦθα τὰ τῶν νεωτέρων εἰπεῖν ἀρκέσει, τά τε τοῖς πρεσβυτέροις εὑρημένα γεγραφότων, αὐτῶν τε προστεθεικότων ἕτερα. τὸν μὲν γὰρ καθόλου τῆς ἰάσεως σκοπὸν ἑκάστου τῶν παθῶν, ὁ λόγος ἡμᾶς διδάσκει, τὰς δὲ τῆς ὕλης δυνάμεις ἡ πεῖρα. διὰ ταύτην οὖν αὐξάνεται τὸ πλῆθος τῶν βοηθημάτων ἐπὶ προήκοντι τῷ χρόνῳ, καὶ ἤδη καιρὸς ἥκει τῷ λόγῳ τὰ καθ' ἑκάστην διάθεσιν οἰκεῖα βοηθήματα γράφειν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν κατὰ μόνας τὰς ποιότητας ἐξισταμένων τοῦ κατὰ φύσιν ἑκάστου μορίου ποιησαμένοις.

Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα περὶ κεφαλαλγίας τῆς δι' ἔγκαυσιν.

Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων, οὕτως ἔγραψεν πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν δι' ἔγκαυσιν, ῥοδίνῳ διάβρεχε συνεχῶς τὴν κεφαλήν, ἢ καὶ ἔριον, ἢ καὶ ῥάκος εἰς ῥόδινον ἀποβάπτων, ἐπιτίθει. Ἄλλο. ναρκισσίνῳ μύρῳ ὡσαύτως χρῶ. Ἄλλο. μηλίνῳ μύρῳ χρῶ παραπλησίως. Ἄλλο. συκαμίνου χυλῷ δι' ὀθονίου ἐκτεθλιμμένῳ

καὶ ῥοδίνῳ ἴσῳ χρῶ. Ἄλλο. ἀνδράχνης φύλλα κόψας, καὶ καθ᾽ αὑτὰ καὶ μετὰ παιπάλης ἀλφίτων κατάπλασσε. Ἄλλο. κυπαρίσσου ἁπαλὴν λείαν καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν, καὶ μετὰ παιπάλης ἀλφίτων κατάπλασσε. Ἄλλο. στρύχνον καὶ καθ᾽ ἑαυτὸ, καὶ μετὰ παιπάλης ἀλφίτων κατάπλασσε. Ἄλλο. σήσαμον τρίψας, καὶ ῥόδινον παραστάξας, ἐπιτίθει. Ἄλλο. ἀμπέλου φύλλα ἑψήσας λεῖα, ἐν μελικράτῳ λεάνας, ἐπιτίθει. Ἄλλο. φύλλα κίκεως συγκόψας, καὶ ἐμβαλὼν εἰς ὕδατος ὅσον ὀκτὼ κοτύλας, καὶ διαθερμάνας, τούτῳ τὴν κεφαλὴν κατάντλει, καὶ μετὰ ταῦτα κατάπλασσε τοῖς πρὸς ταῦτα ἀναγεγραμμένοις. Ἄλλο. κονύζης εὐώδους ἐμβαλὼν ὅσον δέσμον, ἑκκαίδεκα δακτύλων εἰς ὕδατος ὅσον κοτύλας η΄, διαθερμάνας κατάντλει πρᾳέως. χρηστέον δ᾽ ὑποστολῇ τροφῆς, καὶ κοιλίας κενώσει, καὶ ὕπνῳ, καὶ ἡσυχίᾳ, φυλακτέον δὲ μάλιστα προσφορὰν οἴνου, καὶ ἥλιον, καὶ λουτρόν. ἔτι δὲ πορείαν, καὶ κραυγὴν, καὶ διάτασιν, καὶ πᾶσαν ταραχὴν διανοίας, καὶ ἔκτασιν, καὶ ἐν εὐπνοίᾳ διατριπτέον.

Πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν διὰ κατάψυξιν.

Ἰρίνῳ μύρῳ θερμῷ τὴν κεφαλὴν κατάβρεχε, χρῶ δὲ καὶ ἐρίοις, καὶ ῥάκεσιν εἰς αὐτὸ ἀποβεβρεγμένοις. Ἄλλο. δαφνίνῳ μύρῳ ὡσαύτως. Ἄλλο. ἀλεύρῳ ἑφθῷ μετὰ μελικράτου χρῶ. Ἄλλο. δάφνης φύλλα ἁπαλὰ μετὰ ἰρίνου μύρου τετριμμένα, εἰς τὴν κεφαλὴν ἔγχει. Ἄλλο. σαμψύχῳ λείᾳ μετ᾽ οἴνου ἢ ῥοδίνου παραπλησίως χρῶ. Ἄλλο. κύπερον κόψας, καὶ χηνείῳ μίξας στέατι, τὴν κεφαλὴν κατάχριε. Ἄλλο. ἐλάφειον κέρας κατακαύσας, καὶ λαβὼν ὅσον ὀξύβαφον, οἶνον εὐώδη μίξας διπλασίονα, καὶ τρίψας κατάχριε. Ἄλλο. ἁρμόσει δὲ καὶ πυρία διὰ σπόγγων εἰς θερμὸν ὕδωρ ἀποβεβρεγμένων, καὶ ἐκπεπιεσμένων, καὶ μάλιστα δάφνης φύλλων ἁπαλῶν ἐναφεψημένων, ἢ σαμψύχου ἢ κυπέρου, καὶ πιλήματα μαλακῶν ἐρίων, μύρῳ ἰρίνῳ καὶ οἴνῳ καταβεβρασμένα, περὶ τὴν κεφαλὴν τιθέμενα, καὶ σκέπη, καὶ ἀλέα, καὶ ὑποστολὴ σιτίων, καὶ κοιλίας κένωσις, ἔτι δὲ ὕπνος, καὶ ἡσυχία, σώματος ἀνάπαυσις, εὐθυμία. φυλακτέον δὲ ὁμοίως καὶ κραυγὴν, καὶ διάτασιν, καὶ οἴνου προσφορὰν, καὶ κατάψυξιν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψεν βοηθήματα δι᾽ ἔγκαυσιν κεφαλαλγίας, ὀνομάζουσι δ᾽ ἔγκαυσιν τὴν ὑφ᾽ ἡλίου θερινοῦ κατὰ τὴν κεφαλὴν γινομένην θερμότητα μόνιμον. ἁπάντων γὰρ οἱ ἄνθρωποι θερμαίνονται τὴν κεφαλὴν ἐν ἡλίῳ θερινῷ διατρίψαντες ἐπὶ πλέον, οὐ μὴν παραμένει γε πᾶσιν ὁμοίως ἡ θερμότης, ἀλλ᾽ εὐθὺς παύεται. τισὶ μὲν γὰρ καὶ πρὸ τοῦ λουτροῦ, τοῖς πλείστοις δὲ λουσαμένοις. ὅσοις δ᾽ ἂν παραμένῃ, διάθεσιν τῆς κεφαλῆς ἤδη κατὰ ἕξιν, οὐ κατὰ σχέσιν ἡγούμενοι γεγονέναι καλοῦσιν ἔγκαυσιν. ἐνίοτε μὲν οὖν μόνη συνίσταται δυσκρασία τις ἐπὶ τὸ θερμότερον ἐν τῇ κεφαλῇ γινομένης διαθέσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ πλῆθος χυμῶν, ἢ ἀτμῶν ἐπ᾽ αὐτὴν ἀναθεῖ, καὶ μάλιστα ὅταν ἀνατρέφηταί τις ἐν ὅλῳ τῷ σώματι πλεονεξίᾳ χυμῶν, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ περὶ τὸν Ἐρασίστρατον πληθώραν. γίνεται δὲ αὕτη τῶν τεττάρων χυμῶν ἀνάλογον αὐξηθέντων, ἢ τοῦ αἵματος μόνου, ὡς ὅταν γέ τις τῶν ἄλλων αὐξηθείη χυμῶν, οἵπερ εἰσὶ φλέγμα, καὶ χολὴ ξανθὴ, καὶ μέλαινα, τὴν τοιαύτην αὔξησιν, οὔτε πληθώραν, οὔτε ἁπλῶς πλῆθος, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης ὀνομάζουσι πλῆθος φλέγματος, ἢ χολῆς ξανθῆς, ἢ μελαίνης ὑπάρχειν ἐν τῷ σώματι φάσκοντες. τοῖς δ᾽ ὑπ᾽ ἐγκαύσεως ἀλγοῦσιν τὴν κεφαλὴν, τὸ δέρμα ξηρότερον τῇ ἁφῇ κατὰ τὴν πρώτην ἐπιβολὴν φαίνεται, τούς τε ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς ἔχουσιν. χαίρουσι δὲ καὶ τοῖς ψυχροῖς προσαντλήμασί τε καὶ ἀλείμμασι. κατ᾽ ἀρχὰς μὲν οὖν ἀποκρουστικῇ θεραπείᾳ χρηστέον, ἔκ τε τῶν ψυχόντων, καὶ στυφόντων γινομένῃ. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν παρηγορικῶν, καὶ πεπτικῶν φαρμάκων τι μιγνύναι χρὴ τοῖς ἀποκρουστικοῖς, εἶτά τι καὶ τῶν διαφορητικῶν προσθετέον, ἀφαιροῦντα κατὰ βραχὺ τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων. ἄριστα δὲ τῶν προσφερομένων, μάλιστα ὅσα λεπτομερῆ ταῖς οὐσίαις ἐστί. διὸ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἄμεινον ἐστὶν τῷ ῥοδίνῳ, καλῶς ἐσκευασμένῳ ψυχροτάτῳ καταντλεῖν τὴν κεφαλὴν, στρόφιον ἐρίου περιθέντας ἐν κύκλῳ, κατὰ μὲν τὸ μέτωπον ἔνθα παύεται τὸ τετριχωμένον αὐτῆς μέρος. ἐφ᾽ ἑκάτερα δὲ τοῦδε καθὸ τοῖς ὠσὶ συνάπτει τὸ τετριχωμένον, καὶ τόδε ἀπὸ τοῦδε μετὰ τὴν κορυφὴν, οὐ μὴν πολλῷ ταύτης κατωτέρω. οὔτε γὰρ ἐκκαίεται ῥᾳδίως τὸ καλούμενον ἰνίον μέρος τῆς κεφαλῆς, οὔτε ἀλύπως ἀνέχεται τῶν ψυχόντων, διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν ἐνταῦθα εἶναι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, στελέχους δίκην εἰς κλάδους πολλοὺς σχιζομένου, περὶ ἑξήκοντά που τὸν ἀριθμὸν νεῦρα. ἡ δὲ κατὰ τὸ βρέγμα καλουμένη χώρα τῆς κεφαλῆς, διὰ τὸ χαλαρὸν τῆς κατὰ τὴν στεφανιαίαν ῥαφὴν συναρθρώσεως, καὶ τὴν τῶν ὀστῶν λεπτότητά τε καὶ χαυνότητα, ῥᾳδίως τήν τε θερμότητα, καὶ τὴν ψύξιν ἁπάντων τῶν ὁμιλούντων φαρμάκων εἴσω διαδίδωσιν, ὥστε κἂν ψῦξαί ποτε δέοι τὴν ὑπ᾽ ἐγκαύσεως θερμότητα, κἂν θερμῆναι τὴν ψύξιν, ἐπιτήδειος ἡ κατὰ τὸ βρέγμα χώρα τῆς κεφαλῆς. ἀρίστη δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς ψύξις ἡ διὰ ῥοδίνου ψυχροῦ θερινῆς τῆς ὥρας οὔσης, ἐν ᾗ μάλιστα φιλεῖ τὸ τῆς ἐγκαύσεως πάθημα γίνεσθαι. λέλεκται δέ μοι περὶ ῥοδίνου πολλάκις ὡς ἄριστον ἐστὶν ὑπ᾽ ἐλαίου μὲν ὠμοτριβοῦς, ἢ ὀμφακίνου, διττῶς γὰρ ὀνομάζουσιν αὐτὸ, χωρὶς ἁλῶν ἐσκευασμένου, ῥόδων δὲ ἐναποβεβρεγμένων αὐτῷ πλείστων ἐσκευασμένον. ἔστω δὲ μὴ παλαιὸν τὸ ῥόδινον, ἀλλὰ κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἐσκευασμένον, ἤτοι κατὰ τὸ ἔαρ, ἢ ἀρχομένου τοῦ θέρους. ἐφεξῆς δὲ τῷ ῥοδίνῳ τὸ χαμαιμήλινον ἐστὶν, ἐφ᾽ ὧν σωμάτων δεδοίκαμεν ἔμψυξιν σφοδρὰν ἐργάσασθαι. ταῦτα δὲ ἐστὶν τά τε τῶν γυναικῶν, καὶ τὰ τῶν εὐνούχων, καὶ τὰ τῶν παιδίων, ὅσοι τε μαλακὴν ἔχουσιν τὴν σάρκα, καὶ λευκὴν τὴν χρόαν, ἀήθεις τε εἰσὶν ἡλίου. καὶ τὸ μέτρον, καὶ τῆς τοῦ ῥοδίνου, καὶ χαμαιμηλίνου ψύξεως, ἔκ τε τῶν εἰρημένων ἕξεων τοῦ σώματος, καὶ τοῦ τῆς ἐγκαύσεως μεγέθους εὑρίσκειν χρὴ, καὶ προσεπισκοπούμενον, τήν τε ἡλικίαν τοῦ κάμνοντος, καὶ τὴν τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κρᾶσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ οἴκου καθ᾽ ὃν ὁ κάμνων κατάκειται. ψύξεις δὲ ὅσα προσφέρεις, ἐνιστὰς ὕδατι πάνυ ψυχρῷ. μὴ παρόντος δὲ τούτου χιόνι περιπλάσσεις τὸ ἀγγεῖον, ἡ τοιαύτη βοήθεια κἂν χυμῶν, ἢ ἀτμῶν πλῆθος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὁρμήσῃ, βοηθεῖ γενναίως. ἀποκρούεται γὰρ ταῦτα, καὶ ὠθεῖ κάτω τοῦ σώματος, ὥστε ἐγὼ ἐπὶ μυρίων τούτῳ τῆς ἰάσεως τῷ τρόπῳ χρησάμενος, οὐκ ἐδεήθην ἑτέρου. καὶ γὰρ εὐπορία ψυχρῶν πηγῶν ἐν Ῥώμῃ, πολλὴ καὶ χιόνος, ὥσπερ γε καὶ παρ᾽ ἡμῖν ἐν Περγάμῳ, καὶ κατὰ τὰς πλείστας τῶν ἐν Ἀσίᾳ τε καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων. ἐν

δὲ

δὲ τοῖς θερμαῖς χώραις οἷα καὶ ἡ τῶν αἰγυπτίων ἐστὶν, ἐν ᾗ καὶ πηγῶν ψυχρῶν ἀπορία καὶ χιόνος, ἀναγκαῖον ἐστὶ προψύξαντα τὸ ῥόδινον, ἐκ τῆς δι' ὅλης νυκτὸς ὑπαίθριον θεῖναι, πρὸς αὔραν τινὰ μετεστραμμένον, οὕτως ἐπεμβάλλειν αὐτῷ χυλὸν ἀειζώου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ θειδακίνης, ἢ ψυλλίου, ἢ πολυγόνου, καί τι καὶ στρύχνου ποτὲ βραχὺ, καὶ ἑλίκων ἀμπέλου, καὶ ὀμφάκων. ἔτι γὰρ ὀμφακώδεις εἰσὶν θέρους ὥρᾳ. μήκωνος δὲ καὶ μανδραγόρου φυλάττεσθαι χυλὸν, οὐκ ἀβλαβῶς γὰρ ἐμψύχει. φυλάττεσθαι καὶ τὰ μετὰ τοῦ ψύχειν στύφοντα σαφῶς, ὥστε ἀνάγκης ποτὲ καταλαβούσης, ὀλίγον αὐτῶν μιγνύναι χρὴ τοῖς ψύχουσι. διὰ τοῦτο καὶ στρύχνου χυλὸν, ἢ οὐδ' ὅλως μιγνυμένον, ἢ βραχὺ παντάπασιν. οὕτω δὲ καὶ ῥοιᾶς, καὶ μήλου, καὶ μεσπίλου. κάλλιον δὲ ὁ χυλὸς τῶν ὀξειῶν ῥοιῶν εἰς τοῦτο, μᾶλλον γὰρ ἐμψύχει. μηδενὸς δὲ τούτου παρόντος ἐν ἀγρῷ ποτε κολοκύνθης ξύσμα χυλίσας ἔμιξα χυλῷ σταφυλῆς ἀώρου, χρήσαιτο δ' ἄν τις ἐν τοιούτῳ χωρίῳ, καὶ σέρεως χυλῷ, καὶ θειδακίνης τῆς ἀκηπεύτου τε καὶ ἀγρίας, ἣν ἰδίως ὀνομάζουσιν θειδακίνην, τὴν γὰρ κηπευομένην ὀνομάζουσι θείδακα. καὶ ὁ τῶν συκαμίνων δὲ χυλὸς ἐπιτήδειος εἰς ἔμψυξιν, ἔστω δὲ μὴ λίαν πέπειρα. φαλακροῦ δὲ τοῦ κάμνοντος ὄντος, ἢ βραχείας παντελῶς ἔχοντος τὰς τρίχας, ἡ εὐπορία πλείστη τῶν ἐμψυχόντων ἐστίν. ὅσα γὰρ ἐρυσιπελάτων ἐπιστάμεθα βοηθήματα, διὰ καταπλασμάτων τε καὶ κηρωμάτων ὑγρῶν, ταῦτα πάντα τοῖς ἐγκεκαυμένοις ἁρμόττει. Ἀπολλώνιος δὲ καὶ τὰ τοῦ κίκεως ἁπαλὰ φύλλα κόψαντα βαλεῖν εἰς ὕδωρ ἀξιοῖ, κἄπειτα τῆς νυκτὸς ὅλης ὑπαίθριον θέντας ὅλον τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ ταῦτα περιέχεται, κατὰ τὴν ὑστεραίαν χρήσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὐ πάνυ τι πεπείραμαι τῆς τοῦ κίκεως δυνάμεως, εἰκὸς δὲ τὸν Ἀπολλώνιον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατρίψαντα χρόνῳ πολλῷ κεκρικέναι διὰ μακρᾶς ἐμπειρίας τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τὸ μέντοι γενόμενον ἔλαιον ἐκ τοῦ κίκεως, οἶδα σαφῶς θερμότερον ὑπάρχον τῇ δυνάμει τοῦ παρ' ἡμῖν ἐλαίου, διὸ καὶ μὴ παρόντος αὐτοῦ τῷ παλαιῷ χρώμεθα. νομίζω δὲ καὶ ποταμογείτονα, καὶ τὸν νεῖλῷον στρατιώτην ἔχειν τι ψυκτικόν. καὶ θαυμάζω πῶς οὐκ ἐμνημόνευσεν αὐτῶν ὁ Ἀπολλώνιος, ἀλλὰ καὶ ὁ παρ' ἡμῖν τρίβολος, ὥσπερ καὶ τὸ πολύγονον, ἔχει τι καὶ αὐτὰ ψυκτικὸν, ἁπαλὰ δηλονότι καὶ οὐδέπω σκληρὰ, καὶ ξηρὰ γεγονότα. τὴν δὲ κόνυζαν οὐ μόνον ἀδύνατον ψύχειν, ἀλλὰ καὶ θερμαίνειν μετρίως δυναμένην οἶδα, καὶ θαυμάζω πῶς αὐτὴν ἔγραψεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς ψύχουσιν. εἴπερ δὲ καὶ ἀπὸ δένδρων ἢ θάμνων ἐπικουρείαν δέοι ποιεῖσθαι κεφαλῆς θερμοτέρας τοῦ κατὰ φύσιν, ἄγνος ἐπιτηδειοτέρα πρὸς τοῦτο καὶ ἄμπελος, καὶ σχῖνος, καὶ πλάτανος, εἴ τις λαβὼν αὐτῶν ἁπαλὰς τὰς βλάστας, εἶτα τρίψας ἐκθλίψειεν αὐτῶν τὸν χυλόν. Ἐρασίστρατος δέ φησι μέγιστον εἶναι προφυλακτικὸν ὑπὸ τῶν θερμαινόντων ἔξωθεν ὅταν ἡλιοῦσθαι μέλλωσιν, εἰ σπόγγον πλατὺν, καὶ πυκνὸν, καὶ κοῖλον βρέξας εἰς ὕδωρ, καὶ ἐκπιέσας σφόδρα, ἐπιθήσεις τῇ κεφαλῇ. τοῖς ἐπ' ἐγκαύσει κεφαλαλγοῦσιν, ὑπεναντίως ἔχει τὰ σημεῖα τῶν ὑπὸ ψύξει, καὶ γὰρ καὶ ἀσύμπτωτον, καὶ ἄχροον ἐστὶν αὐτῶν τὸ πρόσωπον, καὶ τοῖς ψυχροῖς, ὅτε χαίρουσιν, ὅτε πρὸς αὐτῶν ὠφελοῦνται. καθάπερ δ' ἡ ἔγκαυσις, οὐκ ἔστι δύσλυτος διάθεσις, οὕτως οὐδὲ ὅτε ψύξις ἐκ τοῦ περιέχοντος γίνεται, δυσκόλως θεραπεύεται πρόσφατος, ἀλλ' ἀρκεῖ πηγάνινον ἔλαιον θερμὸν καταντλήσαντα κατὰ τοῦ βρέγματος, ὡς εἴρηται τελέως ἀπαλλάξαι τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ καὶ σφοδροτέρας δεήσοι θερμασίας, ἐπεμβάλλειν εὐφόρβιον τῷ ἐλαίῳ, καὶ ὅσα διὰ πεπέρεως σκευάζεται. ἀλείφειν δὲ μύροις τοῖς δὲ χρὴ τὸ μέτωπον, καὶ ῥινῶν τοὺς πόρους, μάλιστα μὲν ἰρίνῳ, καὶ ἀμαρακίνῳ, καὶ ναρδίνῳ, καὶ κομμάτικα δὲ τῶν θερμαινόντων ἐστὶ, καὶ ταῦτα δὴ τὰ πολυτελῆ τῶν πλουσίων γυναικῶν ἀλείμματα. καλοῦσι δὲ αὐτὰ κατὰ τὴν τῶν ῥωμαίων φωνὴν φουλιάτα τε καὶ σπικάτα. τοῦ δὲ ὀποβαλσάμου πολλάκις ἐπειράθημεν οὐδὲν σαφῶς ὀνήσαντος, οὐδεμίαν διάθεσιν θερμαίνεσθαι δεομένην. ὥσπερ δὲ τὸ πηγάνινον ἁρμόττειν ἔφην, οὕτω καὶ τὸ σαμψύχινον, καὶ τὸ δάφνινον ἐπαινῶ, καὶ τὸ ἑρπύλλινον, πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλῶν αὐτοῖς χρησάμενος, διδόναι δὲ καὶ οἶνον λεπτομερῆ, καὶ κινήσει κεχρῆσθαι κελεύειν, καὶ λουτροῖς θερμοῖς, καί ποτε τὸ ἀπὸ ῥαφανίδων ἐμέτῳ.

Περὶ τῶν χρονιζουσῶν ἐν τῇ κεφαλῇ διαθέσεων θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν.

Ἐπὶ τῶν χρονιζουσῶν κεφαλαλγικῶν διαθέσεων, ἀναγκαῖον γίνεται ξηρὰν τὴν κεφαλήν. ἣ ἐν χρῷ πάνυ κείραντα, φάρμακα προσφέρειν, ἐμπλαστρώδη τε καὶ κηρωτοειδῆ, καὶ ὑγρά. τὰ μὲν οὖν ἐμπλαστρώδη τε καὶ κηρωτοειδῆ τῇ ξυρηθείσῃ κεφαλῇ, τὰ δὲ ὑγρὰ τῇ βραχυτάτας ἐχούσῃ τρίχας. ἔστι δὲ καὶ ἡ τούτων ὕλη πολυειδὴς τῶν μὲν μᾶλλον, τῶν δὲ ἧττον ψυχόντων τε καὶ θερμαινόντων. τὰ μὲν οὖν ψύχοντα μεταφέρειν ἀπὸ τῶν θεραπευόντων τὰ ἐρυσιπέλατα, τὰ δὲ θερμαίνοντα διὰ τῶν θερμαινόντων φαρμάκων συνθετέον, ὧν ἁπλούστατον μὲν ἐστὶ τὸ δι' εὐφορβίου σκευαζόμενον, ἀρκεῖ δὲ μίαν Γο. ἐμβάλλειν εὐφορβίου, τρισὶ κηροῦ τετηκυίαις, ἐν ἐλαίου λίτρᾳ μιᾷ. χρῆσθαι δὲ ἐλαίῳ πρὸς πάντα τὰ θερμαίνεσθαι πάθη δεόμενα, μήτε ὀμφακίνῳ, μήτε τῷ συνήθως ὑπὸ πάντων ὀνομαζομένῳ ἱσπανῷ, μήθ' ὅλως εὐκευασμένῳ μετὰ ἁλῶν, ἀλλ' οἷον ἐστὶν τὸ ἐκ πεπείρων ἐλαιῶν γινόμενον, ἐν πολλοῖς ἔθνεσιν ἄνευ ἁλῶν ἐμβλήσεως. ἄριστον δὲ ὧν οἶδα τὸ σαβῖνον ἐστὶν, οὐ πόρρω ῥώμης ἐν τῇ σαβίνων χώρᾳ γενόμενον. ὅσα δὲ οἱ νεώτεροι τῶν ἰατρῶν οἱ καλοῦντες ἑαυτοὺς μεθοδικοὺς ὀνομάζουσι μετασυγκριτικὰ φάρμακα, ταῦτα πάντα χρήσιμα ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν ἐστὶν, ὧν τὰ κάλλιστα ἐν τῷ τῆς πραγματείας τῆς περὶ ταύτης ἑβδόμῳ εἴρηταί μοι. μεταβαίνειν οὖν ἤδη καιρὸς ἐπ' ἄλλην διάθεσιν κεφαλῆς, παραγράψαντα πρῶτα τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα.

Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γραφέντα πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν διὰ μέθην καὶ ἀκρατοποσίαν.

Χρηστέον δὲ πᾶσι τοῖς ἀναγεγραμμένοις βοηθήμασιν πρὸς τὰς γινομένας δι' ἔγκαυσιν κεφαλαλγίας, ἐπιπλεῖστον δὲ τῶν ἀλγημάτων ἰσχυόντων, πηγάνου φύλλοις τετριμμένοις μετὰ ὄξους, καὶ ῥοδίνου, ὡς γλοιοῦ πάχος τὴν κεφαλὴν ἐγχριστέον. Ἄλλο. καρύοις πικροῖς μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου τετριμμένοις, ὡς γλοιοῦ πάχος τὴν κεφαλὴν ἐγχριστέον. Ἄλλο. ἴρεως ξηρᾶς, καὶ ἄγνου ξηρᾶς μετ' ὄξους τετριμμένοις, καὶ ῥοδίνου παραπλησίως χρῶ. Ἄλλο. δάφνιδι, καὶ πηγάνου φύλλοις μετ' ὄξους, καὶ ῥοδίνου τετριμμένοις χρῶ. συνοίσει δὲ ὕπνος, ἔνδεια, ἡσυχία, σώματος ἀκινησία, πόμα ὕδωρ θερμὸν, μελίκρατον, κένωσις. ταῦτα μὲν Ἀπολλώνιος ἔγραψε, καὶ τούτου γε αὐτοῦ χάριν ἐπαινεῖν χρὴ

τὸν ἄνδρα, τὸ μετὰ διορισμῶν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν βοηθημάτων γράψαι, μηδὲ Ἀρχιγένους αὐτὸ πεποιηκότος, ὃν ἐχρῆν ὕστερον Ἀπολλωνίου γεγονότα προστεθεικέναι τι τῇ τῶν διορισμῶν ἀκριβείᾳ. ἀλλὰ τὰ μὲν ὑπ' ἐκείνου κατὰ τὸ πρότερον τῶν φαρμάκων γεγραμμένα μικρὸν ὕστερον εἰρήσεται. τὰ δέ μοι διὰ μακρᾶς πείρας κριθέντα, περὶ τῆς ἐξ οἴνου πόσεως κεφαλαλγίας ἤδη διηγήσομαι, τὴν μὲν ἐλπίδα τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας ἐκ τῆς διαθέσεως εὑρών, τὴν δὲ ἀκριβῆ βάσανον αὐτῶν διὰ πολλῆς πείρας ποιησάμενος. τὴν γάρ τοι κεφαλαλγίαν οἱ θερμότεροι τῶν οἴνων ταῖς κράσεσιν γεννῶντες, ἐνδείκνυνται πληροῦσθαι πάντως μὲν ἀτμῶν τὴν κεφαλήν, ἔστι δ' ὅτε καὶ χυμῶν, ὅσοι θερμοὶ ταῖς κράσεσιν. καὶ γὰρ καὶ χωρὶς οἴνου πόσεως οἱ τοιοῦτοι πρὸς τὴν κεφαλὴν ἑτοίμως ἀναφέρονται. χρεία τοίνυν ἐστὶν ἰάσεως ἐχούσης σκοπόν, τὸν μὲν καθόλου πρῶτον ἁπάντων κοινόν, τὸν κενώσεως δεόμενον. ἐπεὶ δὲ θερμοὶ τυγχάνουσιν ὄντες οἱ πεπληρωκότες τὴν κεφαλὴν ἀτμοί, καὶ τῆς ἐμψυχούσης αὐτοὺς βοηθείας ἐστὶ χρεία. κελεύειν οὖν πρότερον, εἰ ἄπεπτος ὁ οἶνος μένει, ἐμεῖν τοὺς κεφαλαλγοῦντας, ὕδωρ πεπωκότας χλιαρόν. εἰ δὲ καὶ μετὰ πέψιν κεφαλαλγοῖεν, τοῖς ἐμψύχουσι κεχρῆσθαι, καὶ ἀποκρουστικοῖς, οἷόν ἐστι τὸ ῥόδινον, καθ' ἑαυτό τε καὶ σὺν ὄξει, ἢ μετὰ χυλοῦ κισσοῦ, ἢ κράμβης. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα τῆς κράμβης ἀποβρεχθέντα θερμῷ καὶ περιτεθέντα τῇ κεφαλῇ, καὶ δεθέντα φυσικῶς ἀντιπαθεῖ τῇ μέθῃ. φροντιστέον δὲ ὕπνου τε καὶ ἡσυχίας, κἀπειδὰν ταῦτα πραχθῇ, δι' ὅλης ἡμέρας εἰς ἑσπέραν χρὴ λούσαντα θρέψαι τροφαῖς, εὐχύμοις μὲν οὐ μήν τοι θερμαινούσαις. εἰσὶ δὲ τοιαῦται πτισάνης χυλός, καὶ ῥόφημα ἐκ χόνδρου, καὶ ἄρτος μεθ' ὕδατος, καὶ τὰ ῥοφούμενα τῶν ὠῶν ἄνευ γάρου. μιγνύσθω δὲ αὐτοῖς μέλιτος ὅσον αὐταρκὲς ἡδῦναι. εἰ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνεπιτηδείως ἔχουσιν οἱ λαμβάνοντες, ἁλῶν τῶν ἡδυσμένων. τῶν δὲ λαχάνων, θριδακίνη μὲν ὡς εὔχυλός τε καὶ ψυκτική, κράμβη δὲ ὡς ἀτμῶν ξηραντική. οὕτω δὲ καὶ ὀσπρείων ἡ φακῆ. ποτῷ δὲ πάντως μὲν ὕδατι χρηστέον. ἀλλ' ἐπεί τινων ὁ στόμαχος ἐπὶ ταῖς ὑδροποσίαις ἀνατρέπεται, ῥόαν αὐτοῖς ἐπιδοτέον, ἢ μόνην καθ' ἑαυτήν, ἢ μετὰ χόνδρου τακεροῦ καλῶς ἑψημένου θερμοῦ, καὶ τὰ κυδώνια δὲ καλούμενα μῆλα κατὰ τὴν ῥωμαίων πόλιν, ἄνευ μὲν ἑψήσεως ἐστὶν αὐστηρά, μετὰ δὲ τὴν ἕψησιν εὐστόμαχα γίνεται. χρὴ δὲ ἕψειν αὐτὰ κατὰ χύτραν καινήν, ὕδωρ ἐπιχέοντα θερμόν, εἶτα κρεμάσαντας ἐν τῷ ἀγγείῳ τὸ μῆλον ὑποκαίοντάς τε τὴν χύτραν ὅπως ἐκ τοῦ ὕδατος ἀναφερόμενος ἀτμὸς θερμός, τὴν ἕψησιν αὐτῷ παράσχῃ. καὶ σταφίδες δὲ καὶ ἄπιοι, τινὲς μὲν ὠμαί, τινὲς δὲ ὡς τὸ μῆλον, ἑψημέναι ῥωννύουσι τὸν στόμαχον. ἀπέχεσθαι δὲ βαλάνων, φοινίκων, ἔχουσι γὰρ ἰδιότητά τινα κεφαλαλγίας ποιητικήν. εἰ δὲ ἐπὶ τούτοις ὑπνῶσαι καλῶς οὐ δυνηθεῖεν, ἐπὶ λουτρὸν ἄγειν αὐτοὺς κατὰ τὴν ὑστεραίαν ὅτι τάχιστα, καταχέοντας ἐν τῷ βαλανείῳ θερμὸν ὕδωρ πολλάκις, εἶθ' ὑπνώσαντας, ἢ πάντως ἡσυχάσαντας ἐν τῷ μεταξύ, πάλιν ἐπὶ τὸ λουτρὸν ἄγειν τὸ δεύτερον, εἶθ' οὕτως τρέφειν, ὡς κατὰ τὴν προτεραίαν. εἰ δὲ μετρίως ἔχοιεν, ὑδροποτεῖν τε μὴ δύνωνται, συγχωρεῖν ὑδαρὲς πόμα προσφέρεσθαι τῶν ὑδατωδῶν οἴνων, ὁποῖος ἐστὶ κατὰ μὲν τὴν ἰταλίαν ὁ σαβῖνος, ἐν ἀσίᾳ δὲ τιτακαζηνός, καὶ ἀρσυίνιος, καὶ ἀρίσιος. αἱ δὲ τροφαὶ μετρίως ἔχουσιν αὐτοῖς, καὶ ὄρχεις ἀλεκτρυόνων, καὶ τὰ πτερά, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πετραῖοι, καὶ ἁπαλόσαρκοι εὐθήσονται, καὶ περιστερᾶς ὁ νεογνός. ἑψήσθω δὲ πάντα ταῦτα χωρὶς γάρου καὶ οἴνου, κατὰ τοὺς λευκούς, καὶ ἁπλοῦς ζωμούς, ἐν οἷς ὕδωρ ἐστὶ μόνον μετ' ἐλαίου, καὶ ἀνήθου, καὶ βραχέως πράσου τὴν ἕψησιν παρεσχημένον, ἐπεμβαλλομένων ἁλῶν ὀλίγων, οὐκ εὐθὺς τοῦ ἑψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γίνωνται τακεροί. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ αὐτούς, καὶ πάντας τοὺς τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦντας, αὐξανομένης μὲν ἔτι, καὶ ἀκμαζούσης τῆς ὀδύνης ἡσυχάζειν ἄμεινον, ἐνδιδούσης δὲ καὶ παρακμαζούσης ἐπιτηδείοις χωρίοις περιπατεῖν. ἐπιτήδεια δὲ τοῖς μὲν θερμαίνεσθαι δεομένοις τὰ θερμότερα, τοῖς δὲ ψύχεσθαι τὰ ψυχρότερα, καὶ πρὸ μὲν τῆς τροφῆς πλείοσι περιπάτοις χρηστέον, ἐπὶ δὲ τῇ τροφῇ βραχέσι τε καὶ νωθροῖς, χρὴ δὲ μήτε ἐδηδοκέναι πολλά, μήτε εὐθέως περιπατεῖν, ἀλλὰ μετὰ δύο που καὶ τρεῖς ὥρας, ἢ καὶ πλείονας. ἐὰν δέ ποτε τῶν ἀνελθόντων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀτμῶν τε καὶ χυμῶν ὑπολειφθῇ τι λείψανον ἐσφηνωμένον πόροις λεπτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο παραμένῃ τι τῆς κεφαλαλγίας, ἀφίστασθαι μὲν προσήκει τοῦ ῥοδίνου, χρῆσθαι δὲ πρῶτον μὲν τῷ χαμαιμηλίνῳ συμμέτρως θερμῷ, μετὰ τοῦτο δὲ τῷ ἰρίνῳ, μεγάλως γὰρ ὀνίνησι τὰς τοιαύτας διαθέσεις. ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ τὴν κεφαλὴν ὕδατι θερμῷ καταντλητέον, οὐ μόνον ἕνεκα τοῦ διαφορῆσαί τι τῶν κατ' αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὕπνων ἕνεκα. διόπερ καὶ τὸ δεύτερον, ἢ τρίτον λουτρὸν ἑσπέρας ποιητέον, ἐσθίοντας ἐπ' αὐτῷ θριδακίνας δι' ὄξους, ἐλάχιστον μὲν ἔχοντος, ἢ μηδ' ὅλως γάρου, πλεῖον δ' ὕδατος ὡς ἴσον εἶναι τῷ ὄξει, πλὴν εἰ μὴ παντάπασιν ὑδαρὲς ὑπάρχοι. καὶ γὰρ καὶ δέονται τοιούτου μᾶλλον ἢ τοῦ δριμυτάτου, θερμότητος γὰρ ἔχει τι τὸ τοιοῦτον ὄξος. ἐπὶ δὲ τούτοις κατὰ τὴν ὑστεραίαν τὰ μᾶλλον θερμαίνοντα τὴν κεφαλὴν παραληπτέον, μιγνῦντα τῷ ἰρίνῳ, ποτὲ μὲν ἀμαρακίνου μύρου, ποτὲ δὲ ναρδίνου, ποτὲ δὲ τῶν πολυτελῶν, οἷς αἱ πλούσιαι γυναῖκες, κἂν μηδὲν ἔχωσι κακόν, εἰώθασι κεχρῆσθαι. διὰ ταύτης ἐγὼ τῆς ἀγωγῆς τὰς ἐξ οἴνου κεφαλαλγίας ἰασάμην διὰ παντός, οὐδενὶ τῶν γεγραμμένων Ἀπολλωνίῳ χρησάμενος. ὅπου γὰρ δι' ὧν εἶπον ἐτύγχανον τοῦ σκοποῦ, καὶ τῶν Ἀπολλωνίῳ γεγραμμένων, οὐδὲν ἐπέβαλλεν ἐλπίδα μοι καλῶς εἰρῆσθαι, περιττὸν ἦν εἰς πεῖραν ἄγειν ταῦτα. μετὰ δὲ τὰς προγεγραμμένας τρεῖς διαθέσεις κεφαλαλγικάς, ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψε ταύτην τήνδε τετάρτην.

Πρὸς κεφαλαλγίαν διὰ πληγὴν ἢ πτῶμα Ἀπολλωνίου.

Ῥοδίνῳ καὶ ὄξει κεχλιασμένοις, τὴν κεφαλὴν κατάβρεχε. Ἄλλο. ῥόδοις ξηροῖς, μάλιστα μὲν ἑφθοῖς, εἰ δὲ μὴ βεβρεγμένοις ἐν γλυκεῖ, ἢ μελικράτῳ λείοις κατάπλασσε. Ἄλλο. μελιλώτῳ παραπλησίως ἐσκευασμένῳ, χρῶ. Ἄλλο. μυρσίνης λευκοῖς φύλλοις ἁπαλοῖς μετ' οἴνου, καὶ σμύρνης τετριμμένοις κατάπλασσε. Ἄλλο. ἰρίνῳ μύρῳ καὶ ὄξει κατάχεε. Ἄλλο. ἀψινθίῳ λείῳ μετ' οἴνου, καὶ σμύρνης τετριμμένης κατάπλασσε. Ἄλλο. γλήχωνι λείᾳ μετ' οἴνου παραπλησίως χρῶ. Ἄλλο. γλήχωνι καὶ σμύρνῃ τετριμμένοις, ὁμοίως χρῶ. Ἄλλο. σελίνου κόμαις ἑφθαῖς μετ' οἴνου, λείαις κατάπλασσε. Ἄλλο. μήλοις κυδωνίοις ἑφθοῖς δι' οἴνου κατάπλασσε. ἁρμόσει δὲ καὶ πυρία διὰ σπόγγων εἰς ὕδωρ θερμὸν ἀποβεβρεγμένων, καὶ πιλήματα μαλακῶν ἐρίων ὄξει, καὶ ῥοδίνῳ κατερρασμένα, πρὸς δὲ τούτοις ἡσυχία, σώματος ἀνάπαυσις, ὑποστολὴ τροφῆς, κένωσις, ἀποχὴ τῶν λυπούντων.

ταῦτα

ταῦτα δέ ἐστιν ἥλιος, λουτρὸν, οἰνοποσία, κραυγὴ, διάτασις, καὶ τῶν ἐν τροφῇ προσφερομένων, τά τε ὀξέα, καὶ δριμέα, καὶ ἁλικά. ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψεν περὶ τῶν ἐπὶ πληγαῖς προφανέσι κεφαλαλγιῶν. εἰδέναι δὲ καὶ ἡμᾶς χρὴ τὴν τοιαύτην διάθεσιν, οὐκ ἄλλην οὖσαν ἢ φλεγμονὴν, ἥτις οὐ μόνον ἐκ πληγῆς ἢ καταπτώσεως, ἀλλὰ καὶ χωρὶς φανερᾶς αἰτίας εἴωθε γίνεσθαι κατὰ πάντα τοῦ σώματος τὰ μόρια δι᾽ ἐπιῤῥοὴν χυμῶν. ἐὰν μὲν οὖν ἡ πληγὴ τραύματος, ἢ θλάσματος αἰτία γένηται, σκοποὶ πλείονες ἔσονται τῆς τῶν ἰαμάτων εὑρέσεως, εἷς μὲν ὁ ἐπὶ τραύματι, ἐφ᾽ ᾧ δεῖ χρῆσθαι τοῖς κολλητικοῖς καὶ ἀφλεγμάντοις φαρμάκοις, προσαγκτηριάσαντας τὰ χείλη τοῦ ἕλκους. δεύτερος δὲ ὁ ἐπὶ τῷ θλάσματι, καὶ τρίτος ὁ ἐπὶ τοῖς ἀλγήμασιν, ἐνίοτε μὲν ἐν αὐτοῖς μόνοις τοῖς πληγεῖσι μορίοις γινομένοις, ὡς τὸ πολὺ δὲ καὶ τοῖς συνεχέσιν ἐπεκτεινομένων. ὅ, τε γὰρ περικράνιος ὑμὴν, καὶ τὸ τούτῳ περιτεταμένον ἔξωθεν δέρμα, συνεχῆ τὴν οἰκείαν οὐσίαν ἑκάτερον ἔχον, ἐπὶ πᾶσαν ἐκτέταται τὴν κεφαλὴν, καὶ κατὰ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις αὐτὴν ὀδυνᾶσθαι, μάλιστα εἰ μέχρι τοῦ περιοστίου συγκαταβαίνοι ἡ πληγὴ, ἣν χρὴ διελόντας τὸν περικράνιον ὑμένα, καὶ ξύσαντας θεραπεύειν κατὰ συσάρκωσιν. εἰ δὲ καὶ διὰ τῆς κατὰ τὰς ῥαφὰς κοινωνίας τοῦ περικρανίου πρὸς τὴν σκληρὰν μήνιγγα, διαδοθείη τι καὶ ἔσω τοῦ κρανίου τῆς φλεγμονῆς, οὐκ ἀκίνδυνος ἡ τοιαύτη κεφαλαλγία ἐστί. συμβαίνει δὲ οὐκ ὀλιγάκις ἐν ταῖς ἐξ ὑψηλοῦ καταπτώσεσιν ἀποῤῥήγνυσθαί τι τῶν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἢ τὰς μήνιγγας μορίων, οὗ συμβάντος, ἔτι μᾶλλον ἡ κεφαλαλγία σφοδροτέρα γίνεται, καὶ ἡ διάθεσις ὅλη δυσιατοτέρα, καὶ ὁ κίνδυνος ὀξύτερός τε καὶ σφοδρότερος. ἄριστον οὖν ἐπὶ τούτων, εἰ μή τι τὰ τῆς ἡλικίας κωλύει, μήτε ἡ ζωτικὴ δύναμις ἄῤῥωστος φαίνοιτο, τὴν ἀρχὴν τῆς ἰάσεως ἀπὸ φλεβοτομίας ποιεῖσθαι, καὶ ταῖς κατ᾽ ἀλλήλας ἐμβροχαῖς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χρῆσθαι, ἐλαίῳ γλυκεῖ διαβρέχοντας ἔρια, καὶ περισκέποντας αὐτήν. κωλυόμενοι δὲ διά τι τούτων ἢ ἡλικίαν, ἢ ἀδυναμίαν, ἢ καὶ δι᾽ ἄμφω τὴν τοῦ αἵματος ἀφαίρεσιν ποιήσασθαι, διὰ κλυστῆρος ἐκκενώσομεν τὴν γαστέρα, καὶ αὐτοῦ μὲν ἕνεκα τοῦ κενωθῆναι τὰ κατὰ ταύτην, ἔτι δὲ μᾶλλον ἀντισπάσεως χάριν τῶν εἰωθότων ἐπὶ τὰ πεπονθότα μόρια φέρεσθαι χυμῶν. ἔπειτα τοῖς πρὸς τὰς φλεγμονὰς χρησόμεθα βοηθήμασιν. εἰ δὲ μῆνιγξ εἴη τετρωμένη, καλῶς ταύτην κολλᾷ, ὥς φασιν Ἀρχιγένης, καλαμίνθης χύλισμα ἐγχεόμενον, καὶ ἄλευρον κέγχρινον ξηρὸν ἐπιπασσόμενον, εἶτα βούτυρον, καὶ ῥόδινον, καὶ στέαρ ὕειον ἄναλον παλαιὸν, μιγνύμενα καὶ κεχλιασμένα ἐπιχεόμενα. ἀπέχεσθαι δὲ χρὴ σὺν τοῖς τοιούτοις οἴνου, καὶ σιτίων ἁδροτέρων, καὶ μάλιστα εἰ πυρέττοιεν. τὴν μέντοι εἰρημένην κένωσιν, συμβουλεύει μὲν καὶ Ἀπολλώνιος, ὁποίαν δέ τινα χρὴ γίνεσθαι ταύτην, οὐκ ἐδήλωσεν. ὄξος γε μὴν μιγνύναι τῷ ῥοδίνῳ κελεύει, καθάπερ ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν τε καὶ ληθαργικῶν, ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν παθῶν εἰώθασιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν χρῆσθαι. παρέλιπε δὲ οὐκ ὀρθῶς, καὶ τὸ μέτρον ἑκατέρου δηλῶσαι, τῇ τῶν ἐμπειρικῶν ὁμοίᾳ μεταβάσει χρησάμενος, οὐ τῇ τῶν δογματικῶν ἐνδείξει. ἡ μὲν γὰρ διάθεσις ἡμῖν ὑπαγορεύει τὰ βοηθήματα, τὸ δὲ ποσὸν ἑκάστου, καὶ τὴν κατὰ μέρος ἐν ταῖς ὕλαις διαφορὰν συνενδείκνυται τό τε πεπονθὸς μόριον, ἥ τε κρᾶσις τοῦ κάμνοντος ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τούτοις ἡ ζωτικὴ δύναμις εἶθ᾽ ἡ ἡλικία, καὶ ἡ τοῦ περιέχοντος ἀέρος κρᾶσις, ἄλλοτε ἄλλη γινομένη παρά τε τὰς χώρας καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, τήν τε κρατοῦσαν τοῦ ἔτους κατάστασιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν φρενιτικῶν ἀπαθῶν ὑπαρχόντων ἁπάντων τῶν ἐκτὸς τοῦ κρανίου, κατά τε τὸ δέρμα, καὶ τὸν περικράνιον ὑμένα, προσηκόντως ἔμιξαν ὄξος οἱ πρώτως μίξαντες, ἐκείνῳ τῷ λογισμῷ πεισθέντες, ὃν ἐν τοῖς περὶ συνθέσεως φαρμάκων ὑπομνήμασιν ἐπὶ πλέον διῆλθον, ἡνίκα ταῖς ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος γινομέναις διαθέσεσιν ἔφασκον χρῆναι προσφέρεσθαι φάρμακα τῶν ἐπιπολῆς γινομένων διαθέσεων διαφέροντα. ἐκλύεται γὰρ ἁπάντων αὐτῶν ἡ δύναμις, ἐν τῇ πρὸς τὸ βάθος ὁδῷ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτε τοῖς οἰκείοις τοῦ πάθους βοηθήμασιν μίγνυμεν, ἐναντίας τε καὶ βλαβερᾶς δυνάμεως φάρμακα. φλεγμονῆς γὰρ ὀδυνώσης, ἐναντιώτατόν ἐστιν τοῖς ὠφελοῦσιν ὄξος μιγνύειν, ὡς ἂν μήτε παρηγορικὸν ἔχοντι, μήτε χαλαστικόν. ἀλλ᾽ ὅταν διὰ τοῦ βρέγματος, ἢ δι᾽ ἄλλου τινὸς μορίου τῆς κεφαλῆς, ἔσω διικνεῖσθαι τὴν τοῦ φαρμάκου δύναμιν ἐθελήσωμεν, ἐπιμιγνῦναί τι τῶν διὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν βοηθούντων τε καὶ ποδηγησόντων εἰς τὸ βάθος τοῦτο παραγινόμεθα, λεπτομερῆ τινα οὐσίαν εὑρίσκοντες, ἐνίοτε μὲν ψυχρὰν ὡς ὄξος, ἔστι δ᾽ ὅτε μὲν θερμὴν ὡς εὐφόρβιον, ἐπισκοπούμενοι τὴν θεραπευομένην διάθεσιν, εἴτε τῶν θερμαινόντων δεῖται, εἴτε τῶν ψυχόντων. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν λογισμὸν, ἐὰν μὲν αὐτῇ παχείᾳ μήνιγγι γυμνῇ προσφέρηται τὸ ῥόδινον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκκοπτομένων τι τοῦ τῆς κεφαλῆς ὀστοῦ γίνεται, μόνον αὐτὸ προσφέρομεν ἀτρέμα χλιαίνοντες. ὅταν δὲ χωρὶς τοῦ γεγυμνῶσθαι, διὰ τοῦ κατὰ τὸ βρέγμα τῆς κεφαλῆς μέρους, ὑγιοῦς ὑπάρχοντος τοῦ κρανίου, βουλώμεθα τὸ ῥόδινον ὁδοιπορῆσαι πρὸς τὴν μήνιγγα, μίγνυμεν ὄξος αὐτῷ τὸ ποδηγῆσον, οὗ πάλιν αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως ἐκλύεται, κατά τε τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ τὴν τοῦ ῥοδίνου μίξιν. ἀδιορίστως οὖν ὁ Ἀπολλώνιος ὄξος μιγνῦναι τῷ ῥοδίνῳ κελεύσας ἥμαρτεν. αἱ γὰρ τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς, ἢ τοῦ μετ᾽ αὐτὸ περικρανίου φλεγμοναὶ, χωρὶς μὲν ὀδύνης ἰσχυρᾶς γινόμεναι, δύναιντο ἂν ὠφελεῖσθαι, μιχθέντος ὄξους ὀλίγου τῷ ῥοδίνῳ. βλάπτονται δὲ ὅταν αὗται μεγάλαι τύχωσιν οὖσαι, τό, τε ἄλγημα σφοδρὸν ἐπιφέρωσιν. ἥμαρτε δὲ Ἀπολλώνιος κἂν τῷ μὴ προσθεῖναι τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως ἑκάστῳ τῶν ὑφ᾽ ἑαυτοῦ γεγραμμένων βοηθημάτων. ἔνια μὲν γὰρ ἀρχομένων τε καὶ γεννωμένων ἔτι τῶν φλεγμονῶν ἐστι βοηθήματα, τινὰ δὲ καὶ ἀκμαζουσῶν, ἢ παρακμαζουσῶν, ἢ σκιῤῥουμένων. ῥόδινον μὲν οὖν σὺν ὄξει τῶν ἀρχομένων, ἀκμαζουσῶν δὲ μόνον τὸ ῥόδινον, ὥσπερ γε τῶν σκιῤῥουμένων, ἐν οἷς ἀψίνθιόν τε καὶ γλήχωνα μίγνυμεν, ὡς αἵ γε χωρὶς τοῦ σκιῤῥοῦσθαι παρακμάζουσαι τῶν καλουμένων χαλαστικῶν δέονται φαρμάκων. εἴρηται δὲ αὐτῶν ἥ τε ὕλη, καὶ ἡ σύνθεσις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑπομνήμασιν, πρὶν ἐπὶ ταύτην ἀφικέσθαι, δι᾽ ἣν οἱ πεπονθότες τόποι πολὺ τοῖς πάθεσιν συνενδείκνυνται τὴν τῶν βοηθημάτων εὕρεσιν. τέτταρας οὖν διαθέσεις γράψαντος τοῦ Ἀπολλωνίου ποιητικὰς ἀλγημάτων κεφαλῆς, ἐπὶ προδήλοις αἰτίοις γινομένας, εἶθ᾽ ἑξῆς μεταβάντος ἐπὶ τὰς ὑπὸ τῶν ἀδήλων ἀποτελουμένας, μέμψαιτ᾽ ἄν τις εὐλόγως αὐτῷ, μὴ ὅτι δογματικῆς ἀποστάντι διδασκαλίας, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμπειρικῇ χρησαμένῳ. διορίζονται γὰρ κἀκεῖνοι τὰ πάθη, ταῖς καλουμέναις ὑπ᾽ αὐτῶν συνδρομαῖς, αἵ τινες ἀθροίσματα συμπτωμάτων εἰσὶν, φαινο-

μένων ἐναργῶς ἅπασιν, ἐν αἷς συνδρομαῖς, καὶ τὰ περὶ καταρκτικὰ τῶν αἰτίων αὐτοὶ προσλαμβάνουσιν, ὡς μόρια τῆς ὅλης συνδρομῆς. ἀλλ᾽ οὐδὲν τοιοῦτον ἄθροισμα συμπτωμάτων τε καὶ σημείων, ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψεν, ὡς μαθησόμεθα προσέχοντες οὐχ ἥκιστα, καὶ τῇδε τῇ ῥήσει τοῦ ἀνδρός.

Ἡ συνεχὴς ῥῆσις Ἀπολλωνίου τῇ προγεγραμμένῃ, πρὸς τὰς τῶν κροτάφων ἀλγηδόνας, καὶ τὰς ὅλης τῆς κεφαλῆς τὰς χωρὶς φανερᾶς αἰτίας γεγενημένας.

Μενδησίῳ μύρῳ τὴν κεφαλὴν κατάχριε. Ἄλλο. στέαρ χήνειον δεὶς μενδησίῳ μύρῳ, κατάχριε. Ἄλλο. σμύρναν τρίψας οἴνῳ ὡς βελτίστῳ, πάχος ποιῶν χυλοῦ πτισάνης κατάχριε. Ἄλλο. σμύρναν τρίψας μύρῳ πολυτελεστάτῳ παραπλησίως χρῶ, ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων τῶν τὰ βρέγματα πονούντων σμύρνῃ μετ᾽ ἐλαίου τετριμμένῃ χρῶ. Ἄλλο. ἄγνου σπέρμα τρίψας, καὶ ἐν ὕδατι δεὶς κατάπλασσε, ἢ εἰς ὀθόνιον ἐναλείψας, ἐπιτίθει. Ἄλλο. αἰρῶν ἄλευρον μετὰ στέατος χηνείου συνεκλεώσας κατάπλασσε, προτήξας τὸ στέαρ. Ἄλλο. ἀνδράχνην καθ᾽ ἑαυτὴν, καὶ μετὰ λινοσπέρματος τρίψας ἐπιτίθει. Ἄλλο. ἐλαίας φύλλα τὰ ἁπαλώτατα τρίψας παράχει ἐλαίου, καὶ οἴνου μέλανος, καὶ κατάπλασσε. Ἄλλο. τέφραν ἣν ἔχεις ὄξει δεὶς, ἢ ὕδατι, κατάβρεχε τὴν κεφαλήν. Ἄλλο. στρύχνον καὶ γῆν κεραμικὴν τρίψας λείαν κατάπλασσε. Ἄλλο. ἁλικακάβου καρπὸν τρίψας μετὰ στέατος χηνείου, ἢ μύρου βαλανίνου, χρῶ. Ἄλλο. φύλλα σχίνου τρίψας ἐν ὕδατι κατάπλασσε. Ἄλλο. βλίτον τρίψας σὺν ἐλαίῳ δεὶς χρῶ. Ἄλλο. κίκεως καρπὸν τρίψας ἐν ὕδατι κατάπλασσε. Ἄλλο. κορίου σπέρμα, καὶ ἀνήθου λεάνας, καὶ μέλιτι μίξας κατάπλασσε. Ἄλλο. μελάνθιον τρίψας, καὶ ἐλαίῳ δεὶς κατάπλασσε. Ἄλλο. κύμινον καὶ στέαρ χήνειον λεάνας ἐπιτίθει. Ἄλλο. μηκωνείου ὀβολὸν κύαμον αἰγύπτιον, καὶ ἁλὸς μόρια δύο, καὶ γλήχωνος μόριον α. τρίψας μετ᾽ ὄξους, καὶ μύρου ὡς βελτίστου κατάχεε. ἐπιτήδειον δ᾽ αὖ καὶ ῥοφῆς ἀφαιρεῖν, καὶ τὴν κοιλίαν κενοῦν, καὶ τὴν κεφαλὴν σκεπάζειν, ἔτι δ᾽ ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ πᾶσαν κίνησιν φυλάττεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἀδιορίστως, ὡς ἔφην, γράψας ὁ Ἀπολλώνιος, ἐπὶ τῶν χωρὶς αἰτίας φανερᾶς γενομένων κεφαλαλγιῶν ἔγραψε τὰ βοηθήματα, διττῶς ἡμαρτεν, μήτε ὡς δογματικὸς ἀνὴρ, τὰς διαθέσεις εἰπὼν, μήτε ὡς ἐμπειρικὸς, τὰς συνδρομὰς, ἐξ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς ῥήσεως ἐμάθομεν. ὅτι δὲ καὶ τῶν φαρμάκων αἱ δυνάμεις ἀλλήλων διαφέρουσιν οὐκ ὀλίγον, ἔστι μαθεῖν, ἀναγνόντας τὰς ὅλας δυνάμεις αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγραμμένον, ἁπλῆς ἐστι δυνάμεως χαλαστικῆς, τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ μενδησίου μύρου δύναμις. ἔχεται δὲ τῆς δυνάμεως ἐπιτεταμένης τὸ δεύτερον, ἐν ᾧ μίγνυται τῷ μενδησίῳ μύρῳ τὸ τοῦ χηνὸς στέαρ. τὸ δὲ τρίτον διὰ μὲν τὴν σμύρναν ξηραντικόν ἐστι, μετὰ τοῦ θερμαίνειν. διὰ δὲ τὸν οἶνον συπτικόν ἐστιν, ἐφ᾽ ὧν ὑγρότητα πλεονάζουσαν ἀποκρούεσθαί τι ἅμα καὶ διαφορεῖν ἡμῖν πρόκειται, χρήσιμον ὑπάρχον. ἴσμεν δὲ δή που τὴν ὀσμὴν τῆς σμύρνης, τοὺς πλείστους τῶν ὑγιαινόντων κεφαλαλγεῖς ἐργαζομένην, ὥστε τοὺς αὐτοὺς τούτους ὀδυνωμένους τὴν κεφαλὴν οὐ σμικρὰ βλάψει. τῆς δ᾽ αὐτῆς δυνάμεως, τούτῳ τῷ βοηθήματι, καὶ τὸ τρίτον ἐστὶ καὶ τὸ τέταρτον. τὸ δὲ πέμπτον οὐκ ἐγγὺς ἥκει τῇ τούτων δυνάμει κατάπλασμα, συντεθέντος αὐτοῦ δι᾽ ὕδατός τε καὶ ἄγνου σπέρματος, οὐ μόνον ἀπολειπόμενον πολὺ τῶν διὰ τῆς σμύρνης συντιθεμένων, κατ᾽ ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις, τήν τε τοῦ θερμαίνειν, καὶ τὴν τοῦ ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἐργάζεσθαι δυναμένην, ἐπὶ τῶν διὰ θερμότητα ψύξιν ἀλγούντων τὴν κεφαλήν. τὸ δ᾽ ἐπὶ τῷδε γεγραμμένον, ὃ διὰ τοῦ τῶν αἰρῶν ἀλεύρου, καὶ ἐπὶ τοῦ χηνείου στέατος συντίθησιν, ἐφ᾽ ὧν ξηραίνειν βουλόμεθα χρήσιμον ἐστὶν, οὐκ ἐπὶ μόνης κεφαλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μορίων εὐλόγως παραληφθησόμενον. εἴη δ᾽ αὖ τοῦτο διὰ τὸ τοῦ χηνὸς στέαρ, ἀλύπως ξηραῖνον. ἔστι γὰρ ποσῶς ἀνώδυνόν τε καὶ παρηγορικὸν τὸ φάρμακον τοῦτο. ἀλλὰ τό γ᾽ ἐφεξῆς αὐτῷ, περὶ οὗ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν, ἀνδράχνην καθ᾽ ἑαυτὴν, καὶ μετὰ λινοσπέρματος τρίψας ἐπιτίθει, ψυκτικόν ἐστι φάρμακον, οὐκ ἀγεννῶς ἁρμόζον διαθέσεσι θερμαῖς. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο γεγραμμένον ὡδί πως, ἐλαίας φύλλα τὰ ἁπαλώτατα τρίψας παράχει ἐλαίου, καὶ οἴνου μέλανος καὶ κατάπλασσε, παρηγορικὸν μὲν ὀδύνης οὐκ ἔστι, κενωτικὸν δὲ ὑγρότητος χυμῶν ὑπάρχει. ἰσχυρὸν δὲ τῇ δυνάμει τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γεγραμμένον ἐστὶν, ἐν ᾧ κελεύει τέφραν ὄξει δεύσαντας, ἢ ὕδατι καταβρέχειν τὴν κεφαλήν. ἐὰν μὲν δι᾽ ὄξους σκευασθῇ, χρονίας διαθέσεις σκιῤῥουμένας ἰᾶσθαι δυνάμενον, οὐ μὴν ὀδύνης γε παρηγορικὸν ὑπάρχον. εἰ δὲ δι᾽ ὕδατος ἡ τέφρα δευθῇ, τῇ μὲν ἰσχύϊ πάμπολυ τοῦ δι᾽ ὄξους ἀπολειφθήσεται. πραϋντικὸν δ᾽ ὀδύνης οὐδ᾽ οὕτως ἔσται, καθάπερ οὐδὲ τὸ μετ᾽ αὐτὸ γεγραμμένον, ὃ διὰ τῆς κεραμικῆς γῆς, καὶ στρύχνου συντίθησιν. περίεργον δὲ ἐπιδείκνυται τὴν σκευασίαν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ διὰ ἁλικακάβου καρποῦ συντιθεμένῳ, μηδὲν ἔχοντι μήτε τῶν προειρημένων, μήτε τῶν ἐφεξῆς μελλόντων λεχθήσεσθαι πλέον. ὥσπερ γε καὶ τῶν ἐφεξῆς ἑκάστου ἄλλης δ᾽ ἄλλο δυνάμεως ὑπάρχον, οὐκ ὀρθῶς δὲ ἐποίησε ἀδιορίστως γράψας. τί γὰρ ὅμοιον ἔχει τὸ διὰ βλίτου σὺν ἐλαίῳ λελειωμένου κατάπλασμα, τῷ διὰ κίκεως σπέρματος, ἢ κορίου, ἢ μελανθίου συγκειμένῳ. θερμαίνει μὲν γὰρ ταῦτα καὶ ξηραίνει, τὸ δὲ βλίτον ἀσθενῶς ὑγραίνει τε καὶ ψύχει. τὸ δ᾽ ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ λόγου γεγραμμένον, τὴν ἀρχὴν, οὐδ᾽ ἐφ᾽ ἑνὸς χρήσασθαι ποτὲ πείρας ἕνεκα συμβουλεύσω, μή τοι γε πολλάκις, ὀλιγάκις μὲν ἀναγκαζόμεθα χρῆσθαι τοῖς δι᾽ ὀπίου φαρμάκοις, ὅταν ὑπὸ σφοδρότητος ὀδύνης ὁ ἄνθρωπος ἀποθανεῖν κινδυνεύῃ. βλάβη δέ τις καὶ τότε τοῖς στερεοῖς μορίοις γίνεται, δεομένη τῆς μετὰ ταῦτα γενησομένης ἐπανορθώσεως. οὕτω καὶ τὰ δι᾽ ὀπίου κολλύρια πολλοὺς ἔβλαψεν, ὡς ἀσθενῆ τε τὸν ὀφθαλμὸν ἀποδεῖξαι, καὶ τὴν καλουμένην ἀμβλυωπίαν ἐργάσασθαι. καθάπερ γε καὶ βαρυηκοΐαν, ὅσα πρὸς ὠταλγίαν σφοδρὰν συντίθεται δι᾽ ὀπίου μήκωνος. ἀλλὰ διὰ κεφαλαλγίαν σφοδρὰν οὔτέ τις συγκοπεὶς ἀπέθανεν, οὔθ᾽ ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν, ὡς ἔνιοι τῶν κωλικῶν. ὅπως αὖ γὰρ ἀλγῶσιν, ἀπολείπονται τῶν τὸ κῶλον ἀλγούντων, ἢ οὖς, ἢ ὀφθαλμὸν, ἢ ὀδόντα. παρηγοροῦνται δὲ διὰ καταντλημάτων, καὶ καταπλασμάτων.

Περὶ τῶν ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένων βοηθημάτων πρὸς κεφαλαλγίαν.

Καταλιπόντες οὖν ἤδη τὸν Ἀπολλώνιον, ἐπὶ τὸν Ἀρχιγένη μεταβῶμεν, ἐν τῷ προτέρῳ τῶν ἐπιγραφομένων αὐτῷ περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, ὧδέ πως γράψαντα. Ἀρχιγένους πρὸς τὰς γινομένας κεφαλαλγίας χωρὶς πυρετοῦ.

πυρετοῦ. κοινῶς ἐν ἀρχῇ ποιεῖ ὑδροποσία, ὀλιγοσιτία, κοιλίας ἔκλυσις. ταῦτα προειπὼν ἐφεξῆς γράφει φάρμακα πολυειδῆ. βέλτιον οὖν μοι δοκεῖ κατὰ μόνας ἑκάστην τῶν ῥήσεων αὐτοῦ παραγραφομένῳ, σκοπῆσαι, καὶ πρῶτόν γε τὴν ἀρχὴν ἐπαινέσαι, σαφῶς εἰπόντος αὐτοῦ τὸν ἀπὸ τοῦ πυρέττειν διορισμόν. ἔγνω μὲν οὖν, καὶ ὁ Ἀπολλώνιος οὐ τῶν τυχόντων ἰατρῶν, ὥσπερ γε καὶ Μαντίας, καὶ Ἡρακλείδης ὁ ἐμπειρικός, ἀλλὰ τῇ περὶ τὴν τέχνην Ἀρχιγένης ἐπιμελείᾳ πρόσκειται, καὶ τῷ μετ᾽ ἐκείνους γεγονέναι. μέγιστον δὲ τοῦτ᾽ ἐστὶ τοῖς ἐκμαθεῖν ἀληθῶς βουλομένοις ἡντιναοῦν τέχνην λογικήν, ὅταν γε καὶ πεφυκότες ὦσιν ἀγχίνοοί τε καὶ γεγυμνασμένοι κατὰ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν ἐν τοῖς πρώτοις μαθήμασιν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν τὰς τοιαύτας τέχνας μεταχειριζομένων, οὐ γενέσθαι σοφοὶ κατ᾽ αὐτάς, ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς φαίνεσθαι τοιοῦτοι σπουδάζουσιν. ἀλλ᾽ ὅγε Ἀρχιγένης εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθεῖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν ἰατρικὴν θεωρίαν σπουδάσας, εἰκότως ἀξιόλογα συγγράμματα πάμπολλα κατέλιπεν, οὐ μὴν ἐν ἅπασί γε οἷς ἔγραψεν ἄμεμπτος εἶναί μοι φαίνεται, ἀλλ᾽ ὥσπερ αὐτός, ὑφ᾽ ὧν ἀνδρῶν ὠφεληθείς, ἄριστος ἐγένετο, τούτων ἐλέγχει πολλά, οὕτω καὶ αὐτὸν εἰκός ἐστιν ἁμαρτάνοντα πρὸς ἡμῶν τῶν μετ᾽ αὐτὸν γεγονότων ἐξελέγχεσθαι. χαλεπὸν γὰρ ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα, καθάπερ καὶ νῦν μοι δοκεῖ σφαλῆναι τῷ τῶν ἀπυρέτων ἀπὸ τῶν πυρεττόντων διορισμῷ, μὴ προσθεὶς τοὺς τῶν ἀπυρέτων ἅπαντας διορισμούς.

Περὶ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων.

Εὐθέως οὖν ὁ πρῶτος ἐν αὐτοῖς ἐστιν ὁ τῆς ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγίας. ἔνιοι γάρ, εἰ καὶ βραχύς τις ἐστὶν ἐν τῇ κοιλίᾳ, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ στόμα χυμὸς αὐτοῖς ἀθροισθείη δριμύς, αὐτίκα κεφαλαλγοῦσιν, καὶ διὰ τοῦτο βλάπτονται μέχρι πλείονος ἀσιτοῦντες. αὐξάνεται γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς ἀσιτίαις ἡ τῶν τοιούτων χυμῶν μοχθηρία. χρὴ τοίνυν τοὺς οὕτως ἐνοχλουμένους ἰᾶσθαι, μηδὲν μὲν τῇ κεφαλῇ προσφέροντας. εἴ γε οὐδὲ πέπονθεν οὐδὲν ἴδιον πάθος, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῆς ἀνόδου τῶν ἐν τῇ γαστρὶ χυμῶν ἀτμοὺς ἐγειρόντων μοχθηροὺς λυπεῖται, καθάπερ ἄλλοι τοῖς τῶν ὑποχεομένων συμπτώμασιν περιπίπτουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις χυμοῖς. τίς οὖν ἡ θεραπεία; κενῶσαι τῆς γαστρὸς ὅτι τάχιστα τοὺς λυποῦντας χυμούς. ἐκκενοῦται δὲ εὐεμέσι ῥᾳδίως, ὕδωρ πινοῦσι, τοῖς δυσεμέσι δυσχερέστερον. ὡς ἔνιοί γε κἂν διὰ τῶν δακτύλων, ἢ πτερῶν καθέσεως εἰς ἔμετον παροξύνωσι τὴν γαστέρα, πλέον αὐτοῖς οὐδὲν γίνεται. τοὺς τοιούτους οὖν ὅτι τάχιστα πειρᾶσθαι τροφὴν εὔχυμόν τε καὶ εὐστόμαχον προσφέρεσθαι, εἰ μὲν ἐγχωροίη λουσαμένους. εἰ δὲ μὴ πρὸ τοῦ λουτροῦ, τοσοῦτον προσαραμένους τροφῆς, ὡς μὴ βλαβῆναι λουομένους. δειπνήσαντες δὲ ὀλίγον, πιεῖν ἀψινθίου κατὰ τὴν ὑστεραίαν, οὕτω τε πειρᾶσθαι διαιτᾶσθαι τὸ λοιπόν, ὡς ἄγαν αὐτοὺς εὐπεπτήσαντας, ἄρτου προσφέρεσθαι βραχὺ κατὰ τρίτην ὥραν, ἢ τετάρτην, ἢ βραχὺ πρωϊαίτερον, ἢ ὀψιαίτερον, ὡς διάστημα ἔχειν ἱκανὸν ἐπὶ τὴν εἰθισμένην ὥραν τοῦ λουτροῦ. ὅσοι δὲ οὐ δύνανται τὸν ἄρτον ἐσθίειν χωρὶς ὄψου, τούτοις ἢ ἐλαιῶν, ἢ φοινίκων, ἢ σταφυλῆς, ἤ τινος τοιούτου διδόναι, τῇ πείρᾳ τὸ βέλτιστον αὐτῶν ἐξευρίσκοντας. ἄλλο γὰρ ἄλλῳ βέλτιόν ἐστιν, παρὰ τὴν ἰδιότητα τῆς φύσεως. εἰς δὲ τὴν τῶν μοχθηρῶν χυμῶν ἐν τῇ γαστρὶ πλεονεξίαν, ἥτε τῆς πεπτικῆς δυνάμεως ἀσθένεια, καὶ ἡ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας ἀτονία, τὰ μέγιστα συντελεῖ, καθάπερ γε καὶ ἡ εὐαισθησία, καὶ πρὸς τούτοις ἡ κεφαλὴ δέχεσθαι τοὺς ἀτμοὺς τῶν τοιούτων χυμῶν ἐπιτηδείως ἔχουσα, καθάπερ ἐνίοις οἱ ὀφθαλμοί. ἐγὼ μὲν οὖν πολλάκις ἐπὶ πολλῶν ἐπειράθην, ἧς διῆλθον ἀγωγῆς ὀνησάσης, τὴν ἀπὸ τῆς κοιλίας γενομένην κεφαλαλγίαν. ὁ δὲ Ἀρχιγένης ἁπλῶς γράψας ἁπάσης κεφαλαλγίας, τῆς ἄνευ πυρετοῦ βοήθημα τὴν ὀλιγοσιτίαν, εὔδηλός ἐστιν οὐδὲν εἰδὼς περὶ τῆς ἐπὶ χολώδει χυμῷ γενομένης. ἔτι δὲ μᾶλλον αὖθις τοῦτο πεισθείη, τὴν τελευταίαν αὐτοῦ λέξιν ἀναγνούς, ἔχουσαν οὕτω.

Ἀρχιγένους. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων πνευματικῶς τε καὶ διατεινομένων, ὄξει κωδίας ἐναφεψημένας ἔχοντι, καταίντλει, ἢ τοὺς σπόγγους βρέχων ἐπιτίθει, εἶτα κατάπλασσε τὸ μέτωπον ἀλφίτῳ μετὰ ἡδυόσμου, καὶ ὄξους, ἢ γλήχωνα μετὰ τῶν αὐτῶν, ἢ στρύχνου χυλῷ μετὰ ῥοδίνου χρίε. στόμαχον μὲν γὰρ ὀνομάζει, δηλονότι τῆς κοιλίας τὸ στόμα, εἰθισμένων οὕτω τῶν ἰατρῶν καλεῖν τὸ μόριον τοῦτο. οἵ γε καὶ στομαχικὰς συγκοπὰς ὀνομάζουσιν, καὶ στομαχικούς τινας εἶναί φασιν ἀπό τινος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γιγνομένων πάθους, οὕτως ὀνομάζοντες, ὡς ἡπατικοὺς τοὺς ἀφ᾽ ἥπατος, καὶ κωλικοὺς τοὺς ἀπὸ κώλου, καὶ νεφριτικοὺς τοὺς ἀπὸ νεφρῶν, καὶ σπληνικοὺς τοὺς ἀπὸ σπληνὸς πάσχοντας. ἓν δὲ ἀπὸ τοῦ στομάχου τούτου πάθος ὀδυνηρὸν ἔγραψε, καταλαμβάνον τὴν κεφαλήν, τῶν ὡς αὐτὸς ὠνόμασεν πνευματικῶς διατεινομένων, ὅπερ ἐξ οἴνου πόσεως πολλῆς οἶδα μᾶλλον γινόμενον. οἱ δὲ διὰ χυμοὺς ἀλγοῦντες τὴν κεφαλήν, δακνώδους ἀλγήματος οὐ διατείνοντος αἰσθάνονται. ἔνδεια μὲν οὖν τροφῆς χρήσιμος ἐπὶ τῶν διατάσεων, οὐ μὴν τοῖς γε δακνώδεις χυμοὺς ἔχουσιν ἐν τῷ στόματι τῆς κοιλίας. ὅταν μὲν οὖν ὁ δακνώδης χυμὸς οὕτως ᾖ πικρός, ὠχρά τε καὶ ξανθὴ καλεῖται χολή, φύσιν ἔχουσα διὰ κουφότητα πρὸς τὸ στόμα τῆς γαστρὸς ἀναφέρεσθαι. ὅταν δὲ φλεγματώδης, ἢ ὀξύς, ἢ ἁλμυρὸς ᾖ, ἐν τῷ κύτει μᾶλλον ὅλης τῆς γαστρός, ἤπερ ἐν τῷ στόματι στηρίζεται. κάλλιστον δὲ ὡς ἐν τοιούτοις ἐστίν, ἐν τῷ πυθμένι τῆς κοιλίας αὐτὸν περιέχεσθαι. ῥᾳδίως γὰρ εἰς τὸ ἔντερον ἀφικνεῖται καταλιπὼν τὴν γαστέρα. χείριστη δὲ γίνεται διάθεσις ἐπὶ μοχθηροῖς χυμοῖς †ἀναποθεῖσι δυσεκνίπτως εἰς τοὺς χιτῶνας τῆς γαστρός, ὧν ἄριστον βοήθημα, τὸ διὰ ἀλόης ἐστὶ φάρμακον, ὃ καλοῦσιν †ἐναποθεῖσι ἔνιοι μὲν πικράν, ἔνιοι δὲ αὐτὸ τὴν διὰ τῆς ἀλόης ἱεράν. καὶ βάλλουσιν ἑκατὸν μὲν τῆς ἀλόης δραχμάς, ἓξ δὲ τῶν ἄλλων ἑκάστου, ὄντων καὶ αὐτῶν τῷ ἀριθμῷ ἕξ, κινναμώμου, ναρδοστάχυος, ξυλοβαλσάμου, μαστίχης χίας, ἀσάρου, κρόκου. κάλλιον δὲ γίνεται τὸ φάρμακον ἀλόης ἔλαττον λαβών. ἔδοξε γάρ μοι πολὺ τὸ πλῆθος αὐτῆς, ἑκατὸν εἶναι δραχμὰς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀναλογίαν παραβαλλόμενον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ δι᾽ ἐνενήκοντα δραχμῶν αὐτὸ συνέθηκα, καὶ δι᾽ ὀγδοήκοντα, καὶ μέν τοι καὶ δι᾽ ἐλάττονος ἐνίοτε τοῦ κρόκου, διὰ τό τινας τῶν προσφερομένων αὐτὸ πλήττεσθαι τὴν κεφαλήν, ὅπερ καὶ διὰ τῆς ὀσμῆς μόνης τοῦ κρόκου πάσχομεν πολλάκις, ὥστε ἀρίστην αὐτοῦ σύνθεσιν κρῖναι τὴν διὰ τῶν ἐνενήκοντα δραχμῶν τῆς ἀλόης, καὶ τοῦ κρόκου πέντε ταύτῃ χρῶμαι. τοῖς δὲ μηδὲ ἐν τὴν ὀσμὴν ἀλύπως τοῦ κρόκου φέρουσιν, ἀλλ᾽ εὐθέως πληρουμένοις τὴν κεφαλήν, συντίθημι τὸ φάρμακον, τέτταρας ἐμ-

βαλὼν τοῦ κρόκου δραχμάς. συνεχῶς δὲ ἀναγκάζομαι σκευάζειν αὐτὸ, διὰ τὸ μὴ μόνοις οἷς εἴρηκα, ἀλλὰ καὶ τοῖς πάσχουσιν τὰ τῶν ὑποχεομένων φαντάσματα, ἢ συμπτώματα διὰ πάθος στομάχου διδόναι. καὶ πρὸς τούτοις γε τοῖς ἐπεχομένοις τὴν γαστέρα, καὶ γυναιξὶ μὴ καθαιρομέναις καλῶς, ἐφ' ὧν ἐνεργεῖ κάλλιον, ὅταν ὀγδοήκοντα μὲν ἀλόης δραχμὰς, ἓξ δὲ τοῦ κρόκου λάβῃ, καὶ κάλλιον δέ ἐστιν τοῦ καρπησίου λαβεῖν ἀντὶ τοῦ ἀσάρου, συνέθηκα δὲ αὐτὸ ποτὲ, καὶ ἀμφοῖν ἐμβαλών. ἔστι δὲ ἡ μὲν τελεία δόσις τοῦ φαρμάκου ∠ α. μεθ' ὕδατος κυάθων, οὐ πλειόνος τριῶν. ἡ δὲ ἐλαχίστη, κατὰ τὸ ἥμισυ. μεταξὺ δὲ ἀμφοῖν αἱ ἄλλαι, καθ' ἡλικίαν καὶ μέγεθος σώματος, καὶ ἔθος ὑπαλλαττομένης τῆς ποσότητος.

Ἀρχιγένους τὰ ἐφεξῆς τῇ πρώτῃ ῥήσει γραφέντα, ἐν οἷς καὶ Γαληνοῦ διορισμός.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων ἱκανὰ ταῦτα. καιρὸς δὲ μεταβαίνειν ἤδη πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγένους γεγραμμένας ῥήσεις ἐφεξῆς τῇ πρώτῃ. ποιήσομαι δὲ καθ' ἑκάστην αὐτῶν ὁμοίαν ἐξέτασιν ἢ κατὰ τὴν πρώτην ἔπραξα, συνάψας αὐτῇ διὰ τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν, καὶ τὴν ὑστάτην. ἀλλὰ νῦν γε ἀπὸ τῆς δευτέρας ἄρξομαι. ἐμβρέγματα δὲ ἐὰν μὲν ἀπὸ χειμῶνος, ἢ ἀπὸ περιψύξεως πάσχωσιν, ἔλαιον χλιαρὸν, καὶ διάχρισμα ῥινῶν, δαφνίδων ἔκπιεσμα, ἢ δάφνινον ἔλαιον, ἢ συριακὸν μύρον, ἢ κύπρινον, ἢ στυράκινον, ἢ γλεύκινον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον θερμαντικόν. ἵνα δ' ἀπὸ τοῦ τελευταίου τὴν ἀρχὴν ποιήσωμαι, λέγειν αὐτὸν ἡγοῦμαι, τήν τε
†καπνέλαιον
καλουμένην αὐτόρρυτον ῥητίνην, ἐν λακεδαίμονι πλείστην γιγνομένην, καὶ τὸ †καπνέλαιον ἐν κιλικίᾳ, τό, τε ἀμαράκινον, καὶ τὸ στυράκινον ἐν κυζίκῳ, τό, τε ἐν πέργῃ σκευαζόμενον ἴρινον, ἀξιοῖ διαχρίειν τοῖς τοιούτοις μύροις τὰς ῥῖνας, ὡς διὰ τῆς ὀσμῆς αὐτῶν θερμαινομένης τῆς κεφαλῆς. καὶ γὰρ καὶ φαίνεται σαφῶς τοῦτο γινόμενον, ὡς καὶ τοὺς ἰδιώτας αὐτοῖς χρῆσθαι, καὶ μάλιστα τοῖς εὐπορίστοις. εὐπόριστα δέ ἐστιν ἄλλοις ἄλλα τὰ παρ' ἑκάστοις πλεονάζοντα, καὶ παρ' ἡμῖν γε κατὰ τὴν ἀσίαν ἔθος ἐστὶν τοῖς ἀγροίκοις τῷ καλουμένῳ κεδρίνῳ χρῆσθαι, κἂν ἀπορῶσι δέ ποτε αὐτοῦ πισσελαίῳ. καλοῦσι δὲ οὕτω τὸ συγκείμενον ἐξ ἐλαίου τε καὶ πίττης ὑγρᾶς. μιγνύουσι δὲ καὶ τούτῳ, καὶ τῷ κεδρίνῳ, τὸ ἔλαιον, οἱ μὲν πλέον, οἱ δὲ ἔλαττον, εἰς ὅσον ἂν ἐκλύσαι τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως αὐτῶν βουληθῶσιν. ἅπασι δ' οἷς εἶπον εἰώθασι, καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς χρῆσθαι, καὶ μάλιστα ὡς εἴρηται κατὰ τὸ βρέγμα. διαχρίουσι δὲ καὶ τὸ μέτωπον αὐτοῖς, καὶ τῶν ὤτων τοὺς πόρους. ἔνιοι δὲ καὶ τὰ τῶν ποδῶν ἴχνη, καὶ τὴν ἕδραν. ὅταν γὰρ ὁ Ἀρχιγένης εἴπῃ δαφνίδων ἔκπιεσμα, τὸ καλούμενον ἁπλῶς δάφνινον, ἡγητέον οὕτως ὀνομάζειν αὐτὸν, ὡς τότε προσλαβὼν ἐλαίου, δάφνινον ἔλαιον ὀνομάζεται. συριακὸν δὲ μύρον ἡγοῦμαι λέγειν αὐτὸν, τὸν κομμαγηνὸν, ἐπειδὴ κομίζουσιν ἐκ συρίας ἡμῖν αὐτό. Ἀρχιγένους. θερμοὺς δὲ ἢ καυσωδῶς διατεινομένων δι' ὄξους, καὶ ἐλαίου, ἢ ὕδατος, καὶ ῥοδίνου, ἔτι δὲ χυλοῦ πολυγόνου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ στρύχνου, ἢ τινὸς τῶν ψυχόντων, σπόγγους τε ἐξ ὀξυκράτους τιθέναι τῇ κεφαλῇ. ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δόξει μὲν ἴσως τισὶν ἀμελέστερον ἀναγινώσκουσιν, μίαν ἁπλῶς θεραπεύειν διάθεσιν ὁ Ἀρχιγένης. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως. ἐκ μὲν τοῦ φάναι καυσωδῶς, τὴν θερμὴν ἐνδείκνυται διάθεσιν, ἐκ δὲ τοῦ διατεινομένων, τὴν ὑπὸ πνεύματος φυσώδους [illegible] πάσχουσαν, ὡς μὴ μόνον ἠλλοιῶσθαι κατὰ τὴν δυσκρασίαν, ἀλλὰ πλεονεξίαν ὑπάρχειν ἀτμώδους πνεύματος. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων ἀμφοτέρων, ἡ τῶν ψυχόντων βοηθημάτων δύναμις ἐστὶν ἐπιτήδειος, ἐμψύχουσα μὲν τὴν κατὰ θερμότητα δυσκρασίαν. ἀνακρουομένη δὲ καὶ ἀναστέλλουσα τὴν ἀναφορὰν τοῦ φυσώδους πνεύματος. ἄμεινον δ' ἂν εἴη κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀκριβέστερον ἐκζητῆσαι, πότε μὲν ἐκ τοῦ σώματος ἀναφέρεται τὸ φυσῶδες πνεῦμα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ στομάχου κεφαλαλγικῶν ἐλέχθη. πότε δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ γεννᾶται, καὶ γὰρ ἡ γαστὴρ ἐκφυσᾶται ἐνίοτε δυσλύτως. ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν μετ' αὐτὴν ἐντέρων, ποτὲ μὲν ἡ νῆστις, ἢ τὸ λεπτὸν ἔντερον, ἔστι δ' ὅτε τὸ κῶλον. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, οὐδὲ ἀδύνατόν ἐστιν τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἐν τισι τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν μορίων γινομένην, τὸ φυσῶδες πνεῦμα γεννᾶν, οὗ τῆς γενέσεως ἐν τοῖς κατὰ τὴν γαστέρα τόποις τὴν αἰτίαν εὕρομεν, ἔνδειαν θερμασίας τοσαύτης, ὡς γεννᾶν ἐκ τῶν σιτίων τε καὶ ποτῶν, ἀτμῶδες τε καὶ φυσῶδες πνεῦμα. δι' ἀρρωστίαν δὲ τῆς περιστατικῆς δυνάμεως, ἐκφυσᾶσθαι τε καὶ πληροῦσθαι, τὴν ἐντὸς εὐρυχωρίαν τῶν οὕτω παθόντων μορίων, ὥστε διατείνεσθαι μὲν διὰ τὴν πλήρωσιν, ὀδυνᾶσθαι δὲ διὰ τὴν τάσιν. εὑρέθη γὰρ οὖν καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ἐν οἷς περὶ τῶν ἀλγημάτων τὰς κοινὰς, καὶ γενικὰς αἰτίας ἐπεσκοποῦμεν, ὡς ἐν τῷ διαλύεσθαι τὸ συνεχὲς τῶν ὁμοιομερῶν σωμάτων ἡ ὀδύνη γίνοιτο. διαλύει δ' αὐτὴν τὰ διαβιβρώσκοντα, καὶ τὰ τέμνοντα, καὶ τὰ διατείνοντα, καὶ τὰ σφοδρῶς θερμαίνοντα καὶ ψύχοντα. διὸ κἀπὶ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀλγημάτων εἰώθασι πυνθάνεσθαι τῶν πασχόντων, ὁποία τίς ἐστιν ἡ ποιότης αὐτῶν. ἔνιοι μὲν γὰρ ὡς διαβιβρωσκομένων τῶν σωμάτων, αἰσθάνεσθαι φασὶ τῆς ὀδύνης. ἔνιοι δὲ ὡς διατεινομένων, ἢ βαρυνομένων, ἢ θλωμένων, ἢ μόνης ἐπικρατούσης σφοδρᾶς θερμότητος ἢ ψύξεως. εἰ μὲν γὰρ ὡς διαβιβρωσκομένων, καὶ κεντουμένων, ἤτοι διὰ δριμύτητα χυμῶν, ἢ τοιούτου πνεύματος αἰτιατέον. εἰ δὲ διατείνοιντο χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, πλήρωσιν τῶν διατεινομένων μορίων, ἤτοι διὰ πνεῦμα φυσῶδες, ἢ χυμὸν ἐπιρρυέντα πολὺν, ἐν ᾧ γένει καὶ φλεγμονὴ, καὶ τὸ ἐρυσίπελας ἐστίν. ἡ μὲν φλεγμονὴ, θερμὸν αἷμα πολὺ τοῦ φλεγμαίνοντος σώματος ἐν αὐτῷ περιέχοντος, τὸ δὲ ἐρυσίπελας χολώδη χυμόν. εἰ δὲ ἐξ ἀμφοῖν πλεονεκτούντων πληρωθείη τι μόριον, ἤτοι τὴν ἐρυσιπελατώδη φλεγμονὴν, ἢ τὸ φλεγμονῶδες ἐρυσίπελας γίνεσθαι, καὶ μήτις δοκείτω μακρὸν ἡμᾶς λόγον ἐφ' ἑνὶ μορίῳ καθ' ἓν σύμπτωμα πάσχοντι ποιεῖσθαι. κοινὸς γὰρ ἁπάντων τῶν ὀδυνωμένων ὁ λόγος ἐστὶν, καὶ διαρθρώσας τις αὐτὸν ἀκριβῶς, εὐπορώτερος εἰς τὴν τῶν ἰαμάτων εὕρεσιν ἐπὶ παντὸς μορίου πάσχοντος ἔσται. τὸ γάρ τοι τῆς τέχνης στοχαστικὸν, ἐν τῷ τῶν διαθέσεων διαγνωστικῷ μάλιστα ἐστίν. εὑρισκόμεναι γὰρ αὗται τὴν θεραπείαν οὐ στοχαστικῶς, ἀλλ' ἐπιστημονικῶς ἐνδείκνυνται, μετὰ τοῦ καὶ γινώσκεσθαι τὸ δύσλυτον ἐνίων διαθέσεων, ἐφ' ὧν εὔλογον χρῆσθαι τοῖς κατὰ τὴν ἔνδειξιν, εἰ καὶ μηδὲν ἀνύειν φαίνοιτο κατὰ τὰς ἀρχάς. καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὸν ἀφορισμὸν εἰρημένον, ἐν ᾧ φησί.
» πάντα κατὰ λόγον ποιέοντι, μὴ γινομένων δὲ τῶν κατὰ λόγον,
» μὴ μεταβαίνειν ἐφ' ἕτερα, μένοντος τοῦ δόξαντος ἐξ ἀρχῆς. ἐσθ' ὅτε γὰρ οὕτω σφοδρῶς ἐν τοῖς στενοῖς πόροις σφηνοῦ-

ται

του τὸ ἀτμῶδες πνεῦμα, καὶ πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ ὁ γλίσχρος χυμὸς ἢ παχύς, ὡς χρόνου δεῖσθαι πλείονος εἰς τὴν ἴασιν. λεπτῦναί τε γὰρ τὰ οὕτως ἐσφηνωμένα, καὶ τοὺς πόρους εὐρῦναι χρή, δι' ὧν ἐκκριθήσεται, μετὰ τοῦ προνοεῖσθαι μηκέτι ἐπιρρεῖν ἕτερον, ἤτοι χυμόν, ἢ πνεῦμα τοιοῦτον, καὶ πρὸς τούτοις τονῶσαι τὸ πεπονθός, ὡς μηδὲ αὐτὸ τὴν τοῦ φυσώδους πνεύματος ἐργάσασθαι γένεσιν. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι συνθέντες οἰκεῖα ταῖς τοιαύταις διαθέσεσι φάρμακα, ποικίλης ἐδεήθησαν ὕλης εἰκότως, εἴ γε ἀποκρούεσθαι τὴν ἐπιρρέουσαν οὐσίαν, εἴτε ἐν χυμοῖς, εἴτε ἐν ἀτμοῖς εἴη, τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ πέττειν τε καὶ λεπτύνειν τὴν ἐσφηνωμένην, διαφορεῖν τε ταύτην αὐτήν, καὶ τούτων ἁπάντων οὐδενὸς ἧττον, ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον εὐτονίαν ἐργάζεσθαι περὶ τὸ πεπονθὸς μόριον, ὡς μὴ παραδέχοιτο μὲν τὸ ἐπιρρέον, ἀποκρίνοι δὲ τὸ λεπτυνθέν, πέττοι δὲ καὶ λεπτύνοι τὸ ἐσφηνωμένον. ἀλλ' ἐν τῇ μίξει τῶν ταῦτα δυναμένων ἐργάζεσθαι φαρμάκων, ἄλλος ἄλλου στοχαστικώτερος γενόμενος, ὁ μὲν ἧττον ὠφελοῦσαν, ὁ δὲ μᾶλλον εἰργάσατο τὴν σύνθεσιν. ὅθεν ὡς ἴστε, πρὸς γοῦν ἡμᾶς ὁρῶ τοὺς ἑταίρους, οἷς μάλιστα γράφεται ταῦτα, δύο πάντως ὁρᾶτέ μοι παρεσκευασμένα φάρμακα, τῶν τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν ἐχόντων. ἔσθ' ὅτε καὶ τρία, καὶ τέτταρα, κἀκ τῆς τούτων μίξεως πολλάκις ἐργαζομένῳ τὸ δέον, ἐπὶ τῶν δυσιάτων διαθέσεων. ὑποσκοποῦμαι γὰρ αὐτῶν ἐν τίνι μὲν πλέον ἐστὶ τὸ θερμαῖνον ἁπλοῦν φάρμακον. ἐν τίνι δὲ τὸ ψύχον, ὥσπερ καὶ τὸ ξηραῖνον, ἢ ὑγραῖνον, ἢ λεπτομερές, ἢ παχυμερές, εἶθ' ὁρῶν ὅπως ἐνήργησε τὸ προσενεχθὲν τῷ πάσχοντι, τὴν δευτέραν χρῆσιν, ἤτοι δι' ἄλλου τινός, ἢ δι' αὐτοῦ τούτου ποιοῦμαι. πολλάκις μὲν ἐφ' ἕτερόν τι τῶν τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν ἐχόντων ἀφικνούμενος, ἐνίοτε δὲ μιγνὺς ἀμφότερα, κἀξ αὐτῶν ἐργαζόμενός τι μέσον. εἴρηται δὲ ἐπὶ πλέον, οὐ καθόλου μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ μέρος, ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. καὶ χρὴ γινώσκειν ὅπερ ἤδη καὶ πρόσθεν εἶπον, ἐκείνην ταύτην ἑπομένην. ὅμως δὲ ἀναγκάζομαι, καὶ νῦν ἀναμιμνήσκειν αὐτῆς. ἕνεκα τοῦ μᾶλλον ἡμᾶς ἀκολουθῆσαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις. ἐπὶ γοῦν τῆς προκειμένης διαθέσεως, ὀδυνώδους ἐπικρατούσης θερμότητος, ἅμα φυσώδει πνεύματι, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀποκρουστικῇ θεραπείᾳ χρηστέον, ἐκ τῆς τῶν ψυχόντων δυνάμεως γινομένῃ. συμμέτρως δὲ τούτου πραχθέντος, ἐκ τῶν παρηγορικῶν τε καὶ πεπτικῶν μιγνύναι χρὴ τοῖς ἀποκρουστικοῖς, εἶτα καὶ τῶν διαφορητικῶν τι προσθετέον, ἀφαιροῦντα κατὰ βραχὺ τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων, ἄχρις ἂν εἰς τὴν ἐναντίαν μίξιν ἀφίκηται τὸ φάρμακον ἣν ἐξ ἀρχῆς εἶχε, τουτέστιν ἵνα πλεῖστον μὲν ᾖ τὸ λεπτυντικόν τε καὶ διαφορητικόν, ἔλαττον δὲ τὸ πεπτικόν τε καὶ παρηγορικόν, ἐλάχιστον δὲ τὸ ἀποκρουστικόν. ἀνδράχνην μὲν οὖν ἐμάθετε ψυκτικῆς καὶ ὑδατώδους οὔσης οὐσίας, ἧττον δὲ αὐτῆς τὸ πολύγονον. ἐπὶ δὲ τοῦ στρύχνου τοσοῦτον μεμῖχθαι παχυμεροῦς τε καὶ γεώδους, ὅσον καὶ τῆς στύψεως. τὸ δὲ ὄξος ἀποκρουστικήν τε ἅμα καὶ λεπτυντικήν, ἀλλὰ καὶ διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν, ὡς ἂν ἐπικρατούμενον ἐν τῇ κράσει λεπτομερεῖ ψυχρότητι, καθάπερ ὁ ἀκριβὼς αἴθριος ἀὴρ βόρειος. ἐμάθετε δὲ καὶ τὴν τοῦ ῥοδίνου δύναμιν, ὡς ἔχει μέν τι καὶ ἀποκρουστικόν. ἔχει δὲ καὶ πεπτικόν, καὶ παρηγορικόν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ διαφορητικόν. εἰκότως οὖν ὁ Ἀρχιγένης ἐν ἀρχῇ τῆς εἰρημένης διαθέσεως τοῖς τοιούτοις χρῆται φαρμάκοις, αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ μόνον ὄξος, οὔτ' ἄλλοθι προσφέρον, οὔτε ἐνταῦθα διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως, μιγνὺς δὲ ἤτοι ῥόδινον, ἢ ὕδωρ αὐτῷ. μεταβῶμεν οὖν ἤδη πρὸς τὰς ἐφεξῆς τοῦ Ἀρχιγένους ῥήσεις. ἐὰν δὲ ἐπιτείνοιτο, τελεία τροφῆς ἀποχὴ ἁρμόδιος, εἶτα φλεβοτομία ἀπ' ἀγκῶνος, κένωσίς τε τῆς κοιλίας, διὰ κλυστῆρος εὐτόνου. περὶ τούτων τῶν βοηθημάτων, εἴρηταί μοι πρότερον, ἡνίκα τὰς Ἀπολλωνίου ῥήσεις ἐσκοπούμην. ἀσιτίαν μὲν ἐπὶ τοῖς χολώδεσιν αἰτίοις, ἀπαγορεύοντός μου, φλεβοτομίαν δὲ ἐπὶ παίδων, καὶ γερόντων, καὶ δυνάμεως ἀσθενοῦς. ἐπαινοῦντος δὲ τὴν διὰ κλυστῆρος κένωσιν, οὐ μόνον τῆς κενώσεως ἕνεκα τῶν περιεχομένων ἐν τοῖς ἐντέροις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀντισπάσεως, τῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναφερομένων, καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἐν οἷς ἔγραψε περὶ αὐτῆς ὁ Ἀρχιγένης, οὐχ ἁπλῶς εἶπε κένωσίς τε κοιλίας διὰ κλυστῆρος, ἀλλὰ προσέθηκεν, εὐτόνου. πολὺ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ κλυστῆρι, τὸ τῆς ἀντισπάσεώς ἐστι, πρὸς τῷ μὴ μόνα τὰ κατὰ τὴν γαστέρα, καὶ τὸ μεσάραιον ἐκκενοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ σιμὰ τοῦ ἥπατος. Ἀρχιγένους. ἐμβρέγματα δὲ πήγανον μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου λειαινόμενον. ἀναμνησθέντες ἧς ὑπέθετο διαθέσεως βοηθήματα γράφειν, οὕτω κρίνομεν ἕκαστον ὧν καταλέγειν ἤρξατο. τὴν μὲν οὖν διάθεσιν αὐτὸς οὕτως ἔγραψεν, θέρους δὲ ἢ καυσώδους διατιθεμένων. ἐφεξῆς δὲ ψυκτικῆς δυνάμεως ὑπέταξε βοηθήματα, καὶ μετὰ ταῦτα ἔφη. ἐὰν δὲ ἐπιτείνηται, τελεία τροφῆς ἀποχή, καὶ φλεβοτομία, καὶ κλυστὴρ εὔτονος προσφερέσθω. καὶ τούτων ἐφεξῆς, τὰ κατὰ τὴν προκειμένην ἔγραψε ῥῆσιν, ἐν ᾗ μετ' ὄξους, καὶ ἐλαίου λεανθὲν τὸ πήγανον, προσφέρειν ἐκέλευσεν, οὐ προσθεὶς πότερον χλωρὸν ἢ ξηρόν. ἔστι γὰρ οὐ μικρὰ διαφορά, παμπόλλῳ δριμύτερόν τε καὶ θερμότερον τοῦ ξηροῦ, παρὰ τὸ χλωρὸν ὑπάρχοντος. ἐμοὶ μὲν δὴ δοκεῖ τὸ χλωρὸν συμβουλεύειν, οὐ γὰρ ἂν ἀθρόως ἀπὸ τῶν ψυχόντων ἐπὶ τἀναντία μετέβη. τὸ δ' ὄξος ὅτι πρὸς τῷ ψύχειν καὶ ἀποκρούεσθαι διαφορητικὸν ἔχει τι, πρόσθεν εἴρηται, παρηγορικῆς δὲ καὶ χαλαστικῆς δυνάμεως ὑπάρχον, τὸ ἔλαιον εἰκότως ἔμιξεν αὐτοῖς.

Ἄλλο. δαφνίδων ἐκπίεσμα μετ' ὄξους καὶ πηγάνου. πολὺ τοῦτο τοῦ πρόσθεν ὑπάρχει δραστικώτερον. ἰσχυρῶς γὰρ θερμαίνοντι τῷ τῶν δαφνίδων ἐκπιέσματι, τὸ πήγανον ἔμιξε μετ' ὄξους, ἐλαίου χωρίς. Ἄλλο. χύλισμα τῶν τῆς ἴρεως ῥιζῶν μετ' ὄξους. τοῦτο βοήθημα θερμαντικὸν οὐκ ὀλίγον ἔχει. βέλτιον οὖν ἦν ἐν τῇ πρὸς τὰ γενναιότερα βοηθήματα μεταβάσει πρῶτον αὐτὸ τετάχθαι. εἶθ' ἰτέας φύλλα λεῖα μεθ' ὕδατος. τοῦτο τοῦ προγεγραμμένου τοῦ διὰ τοῦ ἴρεως ἀσθενέστερόν ἐστι, καὶ τοῖς ἁπάντων πρώτοις γεγραμμένοις ὅμοιον, ὥστε οὐκ ἐν καιρῷ νῦν εἴρηται. ἕρπυλλος τετριμμένος μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου. περὶ μὲν ἐλαίου καὶ ὄξους ἔμπροσθεν εἴρηται. προσέθηκε δ' αὐτοῖς νῦν ἕρπυλλον, δριμείας ποιότητος φάρμακον, διὰ τοῦτο καὶ θερμαινούσης δυνάμεως. ἀμελῶς δὲ κἀνταῦθα παρέλιπεν μὴ δηλώσας, πότερον χλωρόν, ἢ ξηρὸν αὐτὸν εἶναι βούλεται. βέλτιον δ' ἴσως τὸν χλωρὸν ἀκούειν. Ἄλλο.

πολύγονον μετὰ πηγάνου διειμένον ἐλαίῳ καὶ ὄξει. τῷ τοῦ πολυγόνου χυλῷ κατὰ τὸν πρῶτον λόγον ὡς ψύχοντι κέχρηται. καὶ γὰρ καὶ ἔστιν ὄντως τοιοῦτος, ὥστε καὶ ἐπὶ τῶν χρονιζόντων ἀλγημάτων, κατὰ τὴν πρώτην μετάβασιν εὐλόγως ἄν τις αὐτῷ χρήσεται, μίξας τὸ πήγανον. ἐπινοεῖν ἡμᾶς χρὴ καθ' ἑκάστην τῶν ἐναντίων ταῖς δυ-

νάμεσι φαρμάκων μίξιν, ἐν ἀρχῇ μὲν ὀλίγον μίγνυσθαι τοῦ γενναίου. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην χρῆσιν, αὐξάνειν αὐτοῦ τὸν ὄγκον. Ἄλλο. ἀμύγδαλα πικρὰ λεπιζόμενα, λεῖα μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου ἐμβρεχόμενα, εἰς κηρωτῆς πάχος διὰ ὀθονίου μετώπῳ ἐπιτιθέμενα. καὶ τοῦτο τῆς πρώτης μεταβάσεως ἐστὶν οἰκεῖον. ἐμάθομεν γὰρ διαφορητικὴν ἀδήκτως δύναμιν ἔχειν τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα. Ἄλλο. πήγανον ἄγριον μετ' ἐλαίας καὶ ὄξους ὁμοίως, ἀτάκτως. καὶ πάλιν τοῦτο παρεγνέθηκεν ἰσχυρὸν πάνυ φάρμακον, ἐπὶ τῶν ἱκανῶς χρονιζόντων ἀλγημάτων, εἰκότως παραληφθησόμενον. Ἄλλο. λεύκης καρπὸς μετ' ὄξους τριβόμενος. διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως καὶ ὁ τῆς λεύκης καρπός. ἐν τισι δὲ τῶν ἀντιγράφων οὐ μετ' ὄξους, ἀλλὰ μετ' ὀξυκράτου γέγραπται. Ἄλλο. ὠκίμου σπέρμα σὺν ὕδατι. τὸ μὲν τοῦ ὠκίμου σπέρμα, θερμαντικῆς τε καὶ λεπτυντικῆς ἐστι δυνάμεως. οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε δι' ὕδατος δὲ μόνου, χρονιζούσης τῆς διαθέσεως, οὐκ ἄν τις εὐλόγως αὐτῷ χρῷτο, βέλτιον γὰρ ἦν ἔλαιόν τε καὶ ὄξος, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἶπε, μιγνύναι καὶ τοῦτο. Ἄλλο. ποιεῖ καὶ βάλσαμον, πευκέδανον, κασόειον, καὶ ὁμοῦ, καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον σὺν ἐλαίῳ, καὶ ὄξει. τοῦτο πάλιν τὸ φάρμακον ἰσχυρόν ἐστιν, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὸ μόνον τὸ πευκέδανον προσφέρηται, χωρὶς τοῦ μιχθῆναι τῷ κασοείῳ. βάλσαμον δὲ τί καλεῖ, νῦν οὐκ ἔχω φάναι, πότερον τοῦ φυτοῦ τὸν καρπὸν, ἢ τὸν ὀπὸν ὃν ὀποβάλσαμον ὀνομάζουσιν, ἢ τοὺς κλῶνας αὐτοῦ τοὺς καλουμένους ξυλοβάλσαμον. ἄμεινον δέ μοι δοκεῖ τὸ ὀποβάλσαμον ἀκούειν, λεπτομεροῦς τε καὶ διαφορητικῆς οὐσίας ὑπάρχον, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμῆς. Ἄλλο. φύλλα δάφνης, καὶ λεύκης, καὶ ἄγνου μετ' ἐλαίου, καὶ ὄξους. μικτὸν καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον,
†θερμότερα ἐκ διαφερόντων ταῖς δυνάμεσιν τῶν ἁπλῶν συνέθηκεν, τὰ μὲν φύλλα τῆς δάφνης †θερμότατα, τὰ δὲ τῆς ἄγνου μετρίως ψύχοντα. μέσα δὲ ἀμφοῖν ἐστιν τὰ τῆς λεύκης. Ἄλλο. πάνακα μετὰ ἐλαίου ἄλειφε. οὐδὲν ἐνταῦθα τῶν ψυχόντων μέμικται, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς πάνυ κεχρονισμέναις διαθέσεσιν, καὶ μηδὲν ἔτι θερμότητος ἐχούσαις, χρήσιμον ὑπάρχει. διὸ καὶ μέμψαιτο ἄν τις αὐτῷ χωρὶς διορισμῶν τὰ βοηθήματα γράψαντι. πάνακα δὲ ἡγοῦμαι νῦν λέγειν αὐτὸν ἀμελῶς, ἀντὶ τοῦ φάναι, πάνακος ῥίζαν. οὐ γὰρ δὴ τὸν ὀποπάνακα νομιστέον ὑπ' αὐτοῦ λελέχθαι πάνακα. διαφέρει δὲ τῆς ῥίζης οὗτος, οὐ μικράν τινα θερμότητος ὑπεροχήν. Ἄλλο. ἄγνον ἢ ἡδύοσμον, ἀμύγδαλα πικρὰ, ἶριν, ἴσα μίξας σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ἔμβρεχε. τῶν μὲν ἄλλων ἡ δύναμις εἴρηται πρόσθεν. ἡδυόσμου δὲ νῦν πρῶτον ἐμνημόνευσε, θερμαντικῆς δυνάμεως φαρμάκου. Ἄλλο. συκαμίνου χυλῷ προσμίξας ὄξος κατάβρεχε. προφανῶς τοῦτο τοῦ γένους ἐστὶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων, ἀρχομένης τῆς διαθέσεως, ἐμψυκτικῶν ἰαμάτων, οὐκ ὀρθῶς νῦν ἀναμεμιγμένων, τοῖς πρὸς τὰς αὐξομένας διαθέσεις ἁρμόττουσιν φαρμάκοις. χρονιζόντων δὲ ψιλώσας, καταχρίσμασι μὲν τοῖς εἰρημένοις, ἐμβρέγμασι τε παχυτέρα ποιῶν αὐτὰ χρῶ. Ἄλλο. ῥητίνην μετὰ μέλιτος κατάχριε κροτάφους καὶ μέτωπον. ἢ μυόχοδα μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου. τρίτος οὗτος αὐτῷ καιρὸς καὶ χρόνος ἐστὶν ἐπὶ τῶν τῆς κεφαλῆς βοηθημάτων. ὁ μὲν γὰρ πρῶτος ἦν ἀρχομένου τοῦ πάθους. ὁ δὲ δεύτερος ὡς αὐτὸς ἔγραψεν ἐπιτεινομένου. τρίτος δὲ οὗτος ἐν ᾧ φησιν χρονιζόντων, ὅς τις δεῖται σφοδροτέρων βοηθημάτων, ὧν ἔνια τοῖς πρόσθεν ἀνέμιξεν οὐκ ὀρθῶς.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφέντα ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς πρὸς τὰς προσφάτους κεφαλαλγίας. ἐμβροχὴ ᾗ ἐχρήσατο Νικομήδης.

Πηγάνου φύλλα ∠ β. ἡδυόσμου ∠ β. πευκεδάνου ∠ β. ἴρεως ∠ β. ὠκίμου σπέρματος ∠ η. μήκωνος μελαίνης σπέρματος ∠ δ. ὀξυκράτου ξ α. ἕψε εἰς τὸ ἥμισυ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, ἀνάκοπτε ῥοδίνῳ, καὶ συνεχῶς ἔμβρεχε τὴν κεφαλήν.

Ἄλλο ᾧ ἐχρήσατο Χαρικλῆς.

Ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ β. λύγου ἄνθους ∠ β. πευκεδάνου ῥίζης ∠ β. ἡδυόσμου χλωροῦ ἢ ξηροῦ ∠ β. πηγάνου ἀκρεμόνων ∠ β. δαφνίδων κεκαθαρμένων ∠ β. σπονδύλου ∠ β. ἑρπύλλου ∠ β. κασοείου ∠ β. ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν ∠ δ. ὄξει διαλύσας ἀνάλαμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας, καὶ ξυρήσας τὰς τρίχας, ἐπιτίθει καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς, καὶ τενιδίῳ καταδήσας, φύλαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, καὶ πάλιν λύσας, καὶ ἀνανεώσας ἐπιτίθει.

Τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν Ἀντωνίου ῥιζοτόμου.

†δ. Ὀποῦ πευκεδάνου ∠ ιϛ. ὀποῦ μήκωνος ∠ †α. ἀκακίου ∠ δ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ. κρόκου, σμύρνης ἀνὰ δραχμὰς δ. σκαμμωνίας ∠ δ. ταῦτα λεάνας μετ' ὄξους, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἀνιεὶς μετ' ὄξους, ἐπίχριε τὸ μέτωπον, ἀπὸ κροτάφου ἀρξάμενος, καὶ ἐπὶ τὸν ἕτερον κρόταφον καταλήγων. ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων, ὕδατι χρώμενος κατάχριε.

Ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο ἔχει οὕτως.

Πευκεδάνου ῥίζης ∠ δ. ἢ τοῦ ὀποῦ ∠ β. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. ὀπίου ∠ α. ὄξει ἀνάλαμβανε, καὶ ποίει τροχίσκους. ἐν δὲ τῇ χρήσει ὄξει διαλύων, κατάχριε τοὺς ἐν αἰσθήσει τόπους, τοῦτο παραχρῆμα λύει τοὺς πόνους.

Ἄλλο Ἀντιγόνου ἐν στρατοπέδῳ ἐπισήμως ἰατρεύσαντι.

Δαφνίδων ξηρῶν, λείων, κεκαθαρμένων ∠ δ. σκαμμωνίας ∠ δ. σελίνου σπέρματος ∠ η. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ. κρόκου ∠ η. σμύρνης ∠ δ. ὀμφακίου ∠ δ. ἑρπύλλου ∠ η. ὄξους τὸ αὔταρκες, σκεύαζε καθὰ προείρηται.

Χρονίως κεφαλαλγούντων ἐπιθήματα ὡς ἐχρήσατο Χαρικλῆς.

Ἰρίνου μύρου πιέσματα, πευκεδάνου, κασοείου, ἀνὰ μέρος α. δαφνίδων μέρη δύο, ἄγνου σπέρματος μέρη δύο, ῥόδων ξηρῶν μέρη δύο, πηγάνου ἀκρεμόνων μέρη δύο, ὄξει διαλύσας, ἀνάλαμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας, ἐπιτίθει καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς, προξυρήσας τὰς τρίχας, καὶ τενιδίῳ καταδήσας, φύλαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης, καὶ πάλιν ἐπιτίθει.

Περὶ τῶν ὑπὸ χολώδους χυμοῦ κεφαλαλγούντων.

Τὰ μὲν σημεῖα παραπλήσια τοῖς ἐπ' ἐγκαύσει, προσέρχεται δὲ αὐτοῖς δῆξις τε πλείων, καὶ ὠχρότης προσώπου, καί ποτε καὶ τοῦ στόματος ἐκπίκρωσις. ἡλικίαις δὲ μᾶλλον, ἀκμαστικαῖς, καὶ κράσεσιν θερμοτέραις, καὶ βίῳ φροντιστικῷ, καὶ τοῖς χολὴν συνάγουσιν ξανθὴν τοῦτο τὸ πάθος εἴωθε συμβαίνειν. λουτροῖς τε οὖν εὐκράτοις ὑπὸ τούτων καὶ ἀλείμμασιν, καὶ ὑδαρεῖ πόματι χρηστέον, καὶ ἡ σύμπασα δίαιτα, ὑγροτέρα τε καὶ εὔχυμος παραλαμβανέσθω. κενωτέον δὲ τὸν χολώδη χυμὸν, ἀψινθίου ἀποβρέγματι, ἢ διὰ τῆς ἀλόης, καὶ αὐτῆς τῆς πικρᾶς ἀντιδότου καθ' ἑαυτὴν, ἢ καὶ σὺν ὀλίγῃ σκαμμωνίᾳ, ἢ διὰ τῶν τῆς ἀλόης καταποτίων. ὑποχριστέον δὲ τὸ μέτωπον, ἢ τῷ κροκώδει τροχίσκῳ, ἢ τῷ τριγώνῳ, ἢ τινὶ τῶν παραπλησίων.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν συμπάθειαν κεφαλαλγίας.

Εἰ μὲν ὅλῳ τῷ σώματι συμπάσχει ἡ κεφαλὴ, τούτου προνοητέον πρός τε τὴν δυσκρασίαν, καὶ πρὸς τὴν κρατοῦσαν ὕλην ὑπεστραμμένως, καὶ εἰ μὲν εἴη πλῆθος, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς φλέβας, φλεβοτομήσομεν. εἰ δὲ μᾶλλον ποιότης, καθαρτικῷ χρησόμεθα φαρμάκῳ. εἰ δὲ μορίῳ συμπάσχει, οἷον ἥπατι, ἢ γαστρὶ, ἢ στομάχῳ, τούτοις βοηθητέον, θερμῆς μὲν ἐν αὐτοῖς ὑποκειμένης δυσκρασίας, ἄρτον ἐξ ὑδαροῦς οἴνου παρέχοντας, καὶ τὰ διὰ χόνδρου ῥοφήματα, καὶ τὰς ἔξωθεν μετρίως ἐμψυχούσας τε καὶ τονούσας ἐπιβροχὰς, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται. εἰ δὲ διὰ γλίσχρους τε καὶ παχεῖς χυμοὺς ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένους κεφαλαλγοῖεν, καὶ τούτους ἐκμοχλεύσομεν, ὀξύμελι πίνειν παρέχοντες, τό, τε ἁπλοῦν, καὶ τὸ ἰσλιάνδον, καὶ τοῖς διὰ ὑσσώπου τε καὶ ὀριγάνου. καὶ τοῖς τούτων ἔτι θερμοτέροις τε καὶ τμητικωτέροις, καὶ τῷ ἀπὸ ῥαφανίδων ἐμέτῳ χρηστέον, ἐπιβροχαῖς τε θερμοτέραις καὶ καταπλάσμασι.

Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς κεφαλαλγίας.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν πυρετοῖς συνεμβαλλουσῶν ἐξ ἀρχῆς κεφαλαλγιῶν, φλεβοτομεῖν τῇ πρώτῃ ἢ τῇ δευτέρᾳ ἀνέσει, εἰ μή τι κωλύει, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν εὐέκτων καὶ πολυαίμων. προσέχειν δὲ μὴ διὰ τὰς ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἀναθυμιάσεις γινομένας, ἢ διὰ ἐποχὴν κοιλίας συμβαίνει τὰ τῆς κεφαλαλγίας. εἰ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν ἑβδόμην εἰσβάλλοι, προκενώσαντας τὴν κοιλίαν διὰ κλυστῆρος ἀξιολόγως, σικυαστέον ἀπὸ ἰνίου ἢ αὐχένος, καὶ παρηγορητέον τὴν κεφαλὴν ταῖς διὰ ἐλαίου ἐμβροχαῖς. ῥοδίνῳ μὲν ἐπὶ τῶν θερμοτέρων, καὶ ὥρᾳ θερινῇ, καὶ μετὰ βραχέος ὄξους. χαμαιμηλίνῳ δὲ ἐπὶ τῶν ψυχροτέρων ἕξεων, καὶ ἐν χειμῶνι πέμπτον μέρος ὄξους προσειληφότι. ὑποχρίειν δὲ τὸ μέτωπον, κύφει μὲν ἐπὶ τῶν ψυχροτέρων, κροκομάγματι δὲ ἐπὶ τῶν θερμοτέρων. ἐπὶ μεγέθει δὲ πυρετοῦ γινομένης κεφαλαλγίας, ἰάματα προγέγραπται ἐν τῷ περὶ πυρετῶν λόγῳ. δεῖ δὲ παραφυλάττεσθαι ταῦτα, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ συμπάθειαν τοῦ στομάχου κεφαλαλγούντων, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντων τῶν περὶ κεφαλὴν γινομένων παθῶν. ἔστι δὲ ταῦτα ἄγνου σπέρμα, ἀψινθίου χυλὸς, γάλα πινόμενον, βάλανοι δρύϊνοι ἐσθιόμεναι, ἐλαῖαι μέλαιναι, μαιμήκυλα, ὄροβοι. οὗτοι δὲ καὶ τὰ ἄρθρα παραλύουσιν, ἐπιπλέον δὲ ἅπτεται σμύρνα, λίβανος, κισσοῦ κόρυμβοι, καὶ ταράττουσι τὴν διάνοιαν φοίνου καρπὸς, κρόκος, πευκέδανον, κυκλάμινος ξηρὰ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. στύραξ ὀλίγος μὲν ποθεὶς, λύει σκυθρωπότητα. πολὺς δὲ, κατασκευάζει ταραχώδεις ὕπνους.

Περὶ κεφαλαίας.

Ἡ λεγομένη κεφαλαία, χρόνιός τε καὶ δύσλυτός ἐστι κεφαλαλγία, ἐπὶ μικραῖς προφάσεσιν μεγίστους ἔχουσα παροξυσμοὺς, ὥστε μήτε ψόφων ἀνέχεσθαι, μήτε φωνῆς σφοδροτέρας, μήτε λαμπροῦ φωτὸς, μήτε οἰνοποσίας, μήτε τῶν τὴν κεφαλὴν πληρούντων ὀσφραντῶν, μήτε κινήσεως, ἀλλ' ἐν ἡσυχίᾳ καὶ σκότῳ κατακεῖσθαι βούλεσθαι, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀλγημάτων, ὡς ὑπὸ σφύρας γὰρ πλήττεσθαι δοκοῦσιν. ἔνιοι γὰρ ὡς θλωμένων, ἢ διατεινομένων αἰσθάνονται τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, οὐκ ὀλίγοις δὲ εἰς τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν διήκει τὸ ἄλγημα. φέρει δὲ τὸ πάθος, ποτὲ μὲν διηνεκῆ ἀλγήματα, ποτὲ δὲ παροξυσμοὺς καὶ διαλείμματα, ἤτοι τεταγμένα, ἢ ἄτακτα. διαλείπουσι γὰρ ἐνίοτε οἱ τοιοῦτοι παροξυσμοὶ, καθάπερ τοῖς ἐπιληπτικοῖς, καί τις χρόνος ἐπιγίνεται μεταξὺ τελέως ἄμεμπτος. εὔδηλον οὖν ὅτι τὸ πάθος τοῦτο τὴν διάθεσιν μὴ ἔχει τῆς κεφαλῆς, ὁμογενῆ τοῖς κεφαλαλγικοῖς, ἐπεὶ δὲ μᾶλλον ἐκείνων ἀσθενείας ἥκει, τὰ κατὰ τὴν κεφαλὴν πάσχοντα μόρια, καί τινες αὐτῶν τὰς περὶ τὸν ἐγκέφαλον ὀδυνῶνται μήνιγγας, ἔνιοι δὲ καὶ τὸν περικράνιον ὑμένα μόνον. τὰ μὲν οὖν μετὰ βάρους ἀλγήματα, πλῆθος δηλοῖ. τὰ δὲ μετὰ δήξεως, ἢ χυμῶν, ἢ ἀτμῶν δριμύτητα. τὰ δὲ μετὰ σφυγμοῦ, φλεγμονήν. τὰ δὲ μετὰ τάσεως, εἰ μὲν ἄνευ βάρους καὶ σφυγμοῦ γένοιτο, πνεύματος λεπτοῦ καὶ φυσώδους πλῆθος δηλοῖ. εἰ δὲ μετὰ σφυγμοῦ, φλεγμονὴν ὑμενώδους σώματος. εἰ δὲ μετὰ βάρους γένοιτο ἡ διάτασις, πλῆθος ἐντὸς τῶν ὑμένων ἰσχόμενον, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ πολλῆς ἀλγήματα, τοῦ περιοστίου ὑμένος τὸ πάθος δηλοῖ, τὰ δὲ ἐν βάθει τῶν μηνίγγων. οἷς γὰρ ἡ διάθεσις ἔνδον τοῦ κρανίου ἐστὶν, τούτοις εἰς τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν ἀφικνοῦνται οἱ πόνοι, διὰ τὸ τοὺς χιτῶνας τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τῶν μηνίγγων ἔχειν τὴν γένεσιν. εἰ δὲ καὶ σαπεὶς ὁ χυμὸς θερμότερος γένηται, σὺν πυρετῷ κεφαλαλγοῦσιν. πυρέττουσι δὲ τὸ σύμπαν, καὶ οἱ διὰ φλεγμονὴν ὀδυνώμενοι. εἰ μὲν οὖν πλῆθος χυμῶν, ἢ ἀτμῶν εὕροις αἴτιον, εἰ μὲν διὰ τὴν τοῦ παντὸς σώματος πλησμονὴν ἐγένετο, τὸ πᾶν σῶμα κενώσας, ἰάσῃ τὴν κεφαλαλγίαν. εἰ δ' ὡς ἀσθενὴς ὑπάρχουσα, ἡ κεφαλὴ δέχεται τὰ ἀναφερόμενα, ἀντισπᾶν δεῖ τὴν ὕλην εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ οὕτως ἰᾶσθαι τὸ μόριον. κλυστῆρσι μὲν οὖν ἡ ἀντίσπασις γίνεται, καὶ διαθέσεσι τῶν ἄκρων, καὶ τρίψεσι πλείοσι τῶν κάτω μερῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ αἵματος κενώσει ἐπ' ἀγκῶνος. εἰ δὲ πλεονάζον ἔτι τὸ αἷμα φαίνοιτο, καὶ διὰ ῥινῶν ἀναστομώσαντας φλέβα, καὶ κενοῦντας ὅσον αὐταρκὲς εἶναι δόξει, εἶτα τὴν ἕδραν ὀξύναντας δετέον, κἄπειτα τοῖς ἀποφλεγματισμοῖς χρηστέον, καὶ τοῖς ἐρρίνοις, οἷά ἐστι τὰ διὰ τοῦ ἐλατηρίου, καὶ τοῦ κυκλαμίνου, μετὰ γάλακτος, καὶ πράσου σκευαζόμενα. τὴν δὲ κεφαλὴν θεραπεύσεις, ἡνίκα μὲν δεῖ κεχρῆσθαι τοῖς ἀντισπαστικοῖς, διὰ τῶν ἀποκρουστικῶν ἐμβροχῶν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ παντὸς σώματος κένωσιν ἤδη τοῖς κενοῦσιν τὴν κεφαλὴν κεχρῆσθαι, εἶτα τοῖς ῥωννύναι δυναμένοις. ἀποκρούεται μὲν οὖν τὸ ὀμφάκινον ἔλαιον, καὶ τὸ ῥόδινον, καθ' ἑαυτὸ καὶ σὺν ὄξει,

καὶ τὸ διὰ τῶν κωδιῶν, καὶ θαλλῶν ἁπαλῶν ἐλαίας καὶ κισσοῦ κορύμβων, καὶ ἡδυόσμου χλωροῦ σκευαζόμενον. προσάγει δὲ καὶ τὰ βοηθήματα χλιαρὰ μὲν ψυχροτέρου καὶ ὠμοτέρου τοῦ πλήθους ὄντος, ψυχρὰ δὲ θερμοτέρου καὶ χολωδεστέρου. διαφορεῖ δὲ τὸ γλυκύτατον ἔλαιον θερμὸν, καὶ μᾶλλον παλαιούμενον τοῦτο, καὶ τὸ σικυώνιον. εἰ δὲ παχύτερον εἴη τὸ πλῆθος τῶν χυμῶν σπονδύλιον, ἢ ἕρπυλλον ἐνεψῶν τῷ ἐλαίῳ, ἢ γλήχωνος κόμην, ἢ καλαμίνθην, ἢ ἡδύοσμον, κενώσεις τὸ πλῆθος. αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ τόνον ἐντίθησι τῷ μορίῳ, διὸ καὶ μέχρι παντελοῦς ἰάσεως χρῆσθαι αὐτοῖς προσήκει. πλέον δὲ πάντων διαφορεῖ, καὶ ῥωννύουσιν παντελῶς περιστερεὼν ὁ ὀρθὸς, μάλιστα μὲν χλωρὸς, ἤδη δὲ καὶ ξηρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις ἅμα ἑρπύλλῳ ἑψόμενα τῷ ἐλαίῳ. συνεμβλητέον δὲ αὐτοῖς καὶ ῥίζαν τῆς παρὰ τὰ ὕδατα φυομένης κροκοδειλιάδος τῆς μεγίστης, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν περιστερεῶνα καθ' ἑαυτὸν, εἰ ἀφεψήσας τῷ ἐλαίῳ ἐμβρέχοις τὴν κεφαλὴν, ἰᾶσαι πᾶσαν κεφαλαλγίαν χρονίαν ἐπὶ ψύξει γινομένην, ἢ ὑπὸ παχέων χυμῶν. τὰ μέγιστα δὲ ὠφελοῦσιν, καὶ οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας ὄνοι σὺν τῷ ἐλαίῳ ἑψόμενοι.

Ἀρχιγένους περὶ ἀποφλεγματισμῶν.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφλεγματισμοὶ διὰ νάπυος, ἢ ὑσσώπου μετὰ γλυκέος καθεψημένου, ἢ σταφίδος ἀγρίας μετὰ πεπέρεως τετριμμένης καὶ μετὰ μέλιτος, ἢ ἐλαίου μεμιγμένου μέλιτι, ἢ σταφίδος ἀγρίας, καὶ κατ' ἰδίαν, καὶ μετὰ μέλιτος τριβομένης. τὴν μὲν τῶν ὀνομαζομένων συνήθως τοῖς ἰατροῖς ἀποφλεγματιζόντων φαρμάκων ὕλην, ὕστερον ἐρῶ. νυνὶ δὲ τοσοῦτον ἐπισημήνασθαι χρήσιμον, ὡς τὸ βοήθημα τοῦτο, φλέγματος ἐνοχλοῦντος ἐστὶν ἴαμα, καθάπερ δὴ καὶ αὐτὸ τοὔνομα αὐτοῦ δηλοῖ. ὁ δὲ Ἀρχιγένης θερμὴν, καὶ πνευματώδη διάθεσιν ὑπέχεται θεραπεύειν, οὐ ψυχρὰν καὶ φλεγματώδη. ὠφελοῦνται δὲ ἱκανῶς καταντλούμενοι δάφνης ἀφεψήματι, ἢ πηγάνου, ἢ πάνακος, ἢ κωδιῶν, ἢ δαφνίδων. ἰσχυρῶς θερμαίνουσιν φαρμάκοις, οὐκ οἶδα πῶς κατέλεξεν κεφαλαλγίας ψυχούσας οὐκ ἀγνοῶν, ἐνδειξάμενος ἐν τῇ τοῦ λόγου λέξει, τῶν εἰρημένων ἑκάστῳ δύνασθαί τινα χρῆσθαι καθ' ἑαυτὸ, τάχα δ' ἂν ποτε καὶ μιχθεῖσιν, οὐ μὴν δηλώσας, εἴπερ ἐμβαλεῖν αὐτοῖς τι κελεύει κωδιῶν, ἕνεκα τοῦ μειῶσαί τε καὶ πραΰναι τὴν σφοδρότητα τῶν φαρμάκων, ἢ καὶ μόνας ποτὲ χρῆσθαι, ὅπερ ἀρχομένης τε καὶ αὐξανομένης διαθέσεως, εὐκαιρότερον ἂν ἐγένετο. χρονιζούσης δὲ οὐ μόνον οὐδὲν ὄφελος, ἀλλὰ καὶ βλαβερώτεραι αἱ κωδίαι τυγχάνουσιν οὖσαι. ἀγαθὴ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν ἁλῶν πυρία. συνέχεεν ἐνταῦθα πάντα τὸν λόγον ὁ Ἀρχιγένης, πυρίας μνημονεύσας διὰ φαρμάκου, ξηραίνοντος μὲν οὐ γενναίως, ἔχοντος δέ τι καὶ θερμαντικόν. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ἐπιστάμενον, ὅτι διάθεσιν θερμὴν ὑπετίθετο θεραπεύειν, ἤτοι φυλάττειν ἀεὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἔνδειξιν, ἢ περὶ τῆς μεταπτώσεως εἰρηκέναι τι, καθ' ἣν ἐν τῷ χρόνῳ τῆς θερμότητος παυσαμένης, ἔμφραξις, ἢ ἔντασις, ἤ τι τοιοῦτον ἐγένετο, τῆς ἐναντίας θεραπείας δεόμενον, τῆς κατ' ἀρχὰς ὁρισθείσης. μετὰ δὲ τὰς καταντλήσεις, ἢ πυρίας ὠφελοῦνται, ἐὰν λίνου σπέρμα ῥοδίνῳ ἐπιπάσας, ἔρια ῥυπαρὰ ἐξ ὀξυροδίνου θερμὰ περιθεὶς ἐπιλύσεις. τοῦτο παρηγορικόν ἐστι τὸ βοήθημα, σφοδρῶς ἐνοχλούσης τῆς ὀδύνης, μετὰ τοῦ καὶ τὴν ὑποκειμένην διάθεσιν ὠφελεῖν, ὥσθ' ὅπου βοηθήματα τῆς ἐπιτεταμένης κεφαλαλγίας ἔγραψεν, ἐκεῖ βέλτιον ἦν αὐτῷ καὶ περὶ τῆς πυρίας εἰρῆσθαι. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ὑπὲρ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐνέστηκεν, εἰ πυρίαις, ἢ καταπλάσμασι χρῆσθαι δέξειεν ἄν, αἱ μὲν πυρίαι διὰ τῶν κέγχρων ἀμείνους, ὡς γὰρ Ἱπποκράτης ἔφη, καὶ κοῦφος, καὶ προσηνὴς ὁ κέγχρος ἐστίν. οἱ δ' ἅλες ἀνιαροὶ διὰ τὸ βάρος εἰσὶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Περὶ καταπλασμάτων ἐν κεφαλαλγίᾳ.

Καταπλάσμασι δὲ χρῶ κριθίνῃ ὠμῇ λύσει, ἐχούσῃ ἶριν κεκομμένην. ἢ πηγάνου σπέρμα ὁμοίως. ἢ μαράθρου ῥίζῃ ὁμοίως. ἢ τῇ ὠμῇ λύσει δι' ὀξυμέλιτος γενομένῃ. ἢ μιγέντος ἀλφίτου καὶ γλήχωνος, καὶ ταῦτα τὰ καταπλάσματα τοῦ δευτέρου καιροῦ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διωρισμένων ἐστὶν, ὃν ἐπιτεινομένης τῆς κεφαλαίας ἔθετο. παρηγορήσει τε γὰρ ἐκείνην, καὶ τὴν διάθεσιν ὠφελήσει. ἢ τὸ Νείλεως προσμίξας κασσορείου καὶ ἴρεως δέκατον, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ἐπιτίθει. τὸ μὲν οὖν τοῦ Νείλεως φάρμακον ἐμπλαστῶδες, ἔνδοξον ἱκανῶς ἐστὶν ἐκ παλαιοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσι γνώριμον. ἐπαγγέλλεται δὲ τὰ χρονίζοντα λείψανα, τῶν ἐν ὑποχονδρίοις φλεγμονῶν ἐκθεραπεύειν. ἀσαφῶς δὲ τὴν πρὸς αὐτὸ μίξιν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, τοῦ τε κασσορείου καὶ τῆς ἴρεως. ἄδηλον γὰρ, εἴτε καθ' ἑκάτερον αὐτῶν δέκατον μέρος εἶναι βούλεται, τοῦ νειλιακοῦ μαλάγματος, εἴτε συναμφοτέρων. ἄμεινον δέ μοι δοκεῖ μιγνύειν ἑκατέρου τὸ δέκατον. εἶναι δὲ χρὴ δηλονότι τὸ μὲν κασόρειον, καὶ τὴν ἶριν ἀκριβῶς λεῖα. μαλαχθέντι δὲ ἐπιμελῶς τοῦ Νείλεως φαρμάκῳ, καταβραχὺ μίγνυσθαι διὰ τῶν χειρῶν ταῦτα, μετὰ καὶ τοῦ βρέχειν ἐν μέρει τῷ ῥοδίνῳ, καὶ τῷ ὄξει τὰς χεῖρας. ἢ κάρυα πικρὰ λελεπισμένα, καὶ πήγανον, ἴρεώς τε ὀλίγον μίξας σὺν ὄξει, καὶ ῥοδίνῳ, μαλαγματώδες ἐπιτίθει. τὰ τοιαῦτα φάρμακα πολλὰ κατὰ τὸν δεύτερον καιρὸν τῆς προκειμένης διαθέσεως γεγραφότος αὐτοῦ τὴν τῆς δυνάμεως ἐξήγησιν ἐπ' ἐκείνων ἐποιησάμην. ἢ ἄγνου σπέρμα, περσαίας χλωρὰ φύλλα, καὶ σμύρνης ἴσα, σὺν μύρῳ αἰγυπτίῳ, κατάπλασσε τὸ μέτωπον. ἐν ἀλεξανδρείᾳ μόνῃ τὸ τῆς περσαίας δένδρον εἶδον, οὐ μὴν ἐν ἄλλῳ γέ τινι τῶν ὑπὸ ῥωμαίους ἐθνῶν. ἔνιοι δὲ πέρσιον ὀνομάζουσιν αὐτὸ, καὶ φασὶν ἐν πέρσαις ὀλέθριον εἶναι τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τούτου. κατὰ δὲ τὴν τῶν αἰγυπτίων χώραν, ἀβλαβὲς ὑπάρχον. τὸ δὲ αἰγύπτιον μύρον, οὐχ οὕτω μόνον, ἀλλὰ καὶ μενδήσιον ὀνομάζεται. τινὲς δὲ αὐτὸ καὶ μεγαλεῖον καλεῖσθαι φασὶν, ἀπὸ τοῦ συντεθέντος αὐτὸ, μεγάλου τὴν ἐπωνυμίαν ἑκατέραν λαβών. ἀπὸ μὲν αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνον ὀνόματος ἐν τῇ τῶν καλουμένων παρωνύμων ἰδέᾳ. ἀπὸ δὲ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, μενδήσιον. ἔστι δὲ χαλαστικόν τε καὶ ἀνώδυνον. ἢ θεῖον, κασόρειον, δαφνίδος ἴσα, μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ἐμπλάσας, ἐπιτίθει κροτά-
†ὀνῆσαι φοις καὶ μετώπῳ. θερμαντικὸν ἱκανῶς ἐστι τὸ φάρμακον τοῦτο. ψυχρὰς διαθέσεις †ἀνῆσαι δυνάμενον. ἢ κασόρειον, καὶ πεύκεδανον ἴσα. παραπλήσιος ἐστὶ καὶ ἡ τοῦδε τοῦ φαρμάκου δύναμις τῇ προγεγραμμένῃ. ἐπιμενόντων δὲ, φλεβοτομία ἀπὸ ῥινὸς ἢ μετώπου, ἢ σύκιαις κατὰ τοῦ ἰνίου χρῶ. αἱ μὲν οὖν τῶν πεπονθότων μορίων ἀφαιρέσεις τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν χρονιζόντων παθῶν ἁρμόττειν, ὡμολόγηνται σχεδὸν ἅπασι τοῖς ἰατροῖς. αἱ δὲ

κατ' ἰνίου σικύαι, τῶν ἀντισπαστικῶν εἰσι βοηθημάτων, ἐφ' ὧν ἀποτρέψαι τοὺς ἐπ' ὀφθαλμοὺς, ἢ ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς κεφαλῆς ἐθισμένους χυμοὺς φέρεσθαι ἐγχωροῦμεν. ἢ πταρμικῷ τινι διάσωσον, στραγγάλην περιθεὶς, καὶ τὸ πνεῦμα κελεύσας κατασχεῖν. τὴν ἐκ τοῦδε τοῦ βοηθήματος ὠφέλειαν ἐδήλωσε προσθεὶς τῷ λόγῳ τὸ διάσωσον. ἐκ δὲ τοῦ βρόχον περιθεῖναι τῷ τραχήλῳ, νομίζει σφοδροτέραν ἔσεσθαι τὴν διάθεσιν. ἢ διὰ ῥινὸς κάθαρον. τοῦτο προειπὼν ἐφεξῆς καταλέγει τὰ διὰ ῥινῶν καθαίροντα, περὶ ὧν ἐγὼ ποιήσομαι τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἀποφλεγματιζόντων, ὅταν ὁ τῶν τῇ κεφαλῇ προσφερομένων φαρμάκων λόγος συμπληρωθῇ. σφόδρα δὲ χρονισάντων, σινάπιζε τὴν κεφαλὴν ὡς ἔθος ἐστὶ διάκειται. πάντων τῶν ἐπὶ πλεῖστον χρονιζόντων παθῶν, ὅταν μηδὲν ἀνύῃ τὰ βοηθήματα, τὴν μετὰ συγκειτικὴν ὑπὸ τῶν μεθοδικῶν ὀνομαζομένην θεραπείαν ἅπαντες σχεδὸν εἰώθασι ποιεῖσθαι, τῶν μὲν πρώτων ἐπ' αὐτὴν ἀφικομένων ἰατρῶν, οὐκ οἶδα τίνι λογισμῷ χρησαμένων. ἐγὼ δὲ ἐφ' ὧν ἤτοι δυσκρασία τις ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ τοῖς πάσχουσιν μορίοις ἐστὶν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἢ διὰ ψυχρότητα χυμῶν τοιούτων γεγενημένη, τὰ διὰ νάπυος καὶ θαψίας, καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς προσφέρω φάρμακα. ταῖς δὲ θερμαῖς, καὶ ξηραῖς οὐ προσφέρω. τοῖς μέντοι μὴ δυναμένοις γνωρίζειν τὰς διαθέσεις, ἡ καταφυγὴ καθάπερ ἐπὶ τὴν καλουμένην ἱερὰν ἄγκυραν, εἰς τὰ τοιαῦτα γίνεται φάρμακα, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἀνύουσι τὸ δέον, ὅτι τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων αἱ τοιαῦται διαθέσεις ἐνοχλοῦσι μοχθηρῶς διαιτωμένοις.

Ἀρχιγένους περὶ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλγούντων.

Ἐπὶ δὲ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλγούντων, ἴειδι ξηρᾷ καὶ ἄγνου φύλλοις ἐν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ χρῶ. ἢ σελίνου κόμαις ἑφθαῖς ἐν οἴνῳ κατάπλασσε. ἢ γλήχωνι μετ' οἴνου ὁμοίως. ἢ μενδησίῳ μύρῳ κατάβρεχε ἰδίᾳ, ἢ μετὰ χηνείου στέατος. ἢ σμύρνῃ μετὰ οἴνου μενδησίου ἔμπλασσε. ἢ πηγάνου φύλλα, δαφνίδας, ἄγνον, λύκης καρπὸν, ἴσα λεῖα, μετ' ὀξελαίου χλιαροῦ ἔμβρεχε. τὰ δὲ ἀμέθυστα τοιαῦτα ἂν εἴη, ἀψίνθιον πρωῒ νῆστιν πότιζε. ἢ μυρσίνης ἄνθος, καὶ σμύρναν, καὶ πήγανον λεῖα μεθ' ὕδατος. περὶ δὲ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλγούντων, αὐτάρκως εἴρηταί μοι τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα σκοπουμένῳ. μετὰ δὲ τὴν προγεγραμμένην ῥῆσιν, ἄλλη ῥῆσις ἐστὶ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων, ὑπὲρ ἧς ἤδη λέλεκται.

Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιγένους περίαπτα πρὸς κεφαλαλγίαν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ περίαπτα τοῖς κεφαλαλγοῦσιν ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης, ὅσα μὲν οὐδένα λόγον ἰατρικὸν ἔχει τοῖς πεῖραν κεκρικόσι, ταῦτα παραλείπω, κατά τινα θαυμαστὴν ἀντιπάθειαν, ἄγνωστον ἀνθρώπῳ φάσκουσιν ἐνεργεῖν. ὅσα δὲ λόγον ἰατρικὸν ἔχει τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐκλέξας ὁρῶ, μόνα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ, καθάπερ ἄχρι δεῦρο περὶ τῶν φαρμάκων ἔπραξα. πολυγόνου πλέξας δύο κλωνία, στεφάνωσον. ὅτι τὸ πολύγονον ἁρμόττει ταῖς θερμαῖς καὶ πνευματώδεσιν κεφαλαλγίαις, αὐτὸς ἔμπροσθεν εἶπεν, οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν ἐπὶ τούτων αὐτὸ πολλάκις ὠφεληκέναι. καὶ γὰρ συνεχῶς αὗται συμβαίνουσιν δι' ἔγκαυσίν τε καὶ μέθην. τὸ δὲ δύο δεῖν εἶναι πάντως τὰ κλωνία, προσέρριπται τοῖς βουλομένοις τὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τοῦ πολυγόνου, κατὰ ἀντιπάθειαν ἄγνωστον, οὐ κατὰ τὴν κρᾶσιν αὐτοῦ γίνεσθαι. ἢ κιχώρειον, τὸ ῥωμαϊστὶ καλούμενον ἴντυβον λάχανον, ἐπιτίθει τῇ τοῦ πάσχοντος κεφαλῇ, καὶ μάλιστα ἐὰν ἀπὸ ἐγκαύσεως ἀλγῇ. ἐγὼ δὲ καὶ προσθήσω, καὶ ἀπὸ μέθης. οὕτω γὰρ ὠφελοῦσι καὶ οἱ ῥόδινοι στέφανοι, καὶ τούτους οὖν ἔξεστι γράφειν τῷ βουληθέντι, καὶ προστιθέντι τὸν ἀριθμὸν ὃν ἂν βουληθῇ, καὶ φάσκοντι τὸν ἐκ τοσῶνδε ῥόδων πεπλεγμένον στέφανον ἰᾶσθαι τὴν κεφαλήν.

ἐφεξῆς καλλιτρίχου στέφειν ἀξιοῖ τὴν κεφαλὴν, ὃ τινὲς ὀνομάζουσιν φησὶν τριχομανές. ἐγὼ δὲ οἶδα τοὺς περὶ βοτανῶν γράψαντας, ἀδίαντον μᾶλλον ὀνομάζοντας τὸ καλλίτριχον τοῦ τριχομανοῦς. εἶτα μετ' ὀλίγον, τῇ φιλανθρωπείῳ βοτάνῃ στέφεσθαι κελεύει, καὶ φοίνικος ἄρρενος σπονδυλίῳ. καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ λέξιν οὕτω γράφει. ἢ ἀντικρὺς τοῦ ἡλίου στήσας τὸν κεφαλαλγοῦντα, ἔα μέχρι παύσεται τοῦ πόνου. ἐν τῷ τῶν περιάπτων καταλόγῳ, καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ γέγραπται, τὴν μὲν ἐκ καταψύξεως ἀλγοῦσαν κεφαλὴν ὠφελῆσαι δυνάμενον, ἐὰν μήτε πληθωρικὸς εἴη ὁ ἄνθρωπος, μήτε ἠπεπτηκὼς, ἢ τινα χυμὸν μοχθηρὸν ἐν τῇ γαστρὶ, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ κύτος αὐτῆς ἔχει. τὰς δὲ θερμὰς κεφαλαλγίας, ὧν εἰσι καὶ αἱ δι' ἔγκαυσιν καὶ μέθην, οὐ μικρὰ βλάψει. παραπλήσια τούτοις ἐφεξῆς γράψας, περὶ χαμαίμηλον ἥκει, οὗ πεῖραν ἔχομεν, ὠφελοῦντος κεφαλαλγίαν, ἐὰν αὐτῷ τις ὡς ἔμπροσθεν ἐρρέθη δύναιτο χρῆσθαι. καλεῖ δὲ ὁ Ἀρχιγένης ἀνθεμίδα τὴν πόαν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ φησὶ τὸ μὲν ἄνθος αὐτῆς τριβόμενον, καὶ ὀσφραινόμενον ὠφελεῖν, τὰ δὲ φύλλα βλάπτειν ἄκρως. ἀπαλλάσσει κεφαλαλγίαν περιστερεὼν βοτάνη, ἣν τινὲς ἱερὰν καλοῦσιν, καὶ στεφομένη, καὶ καταχριομένη μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου. τοῦτο ἐχρῆν αὐτὸ τὸ βοήθημα μὴ νῦν ἐν τοῖς περιάπτοις, ἀλλ' ἔμπροσθεν ἐν τοῖς φαρμακευτικοῖς, εἴπερ οὕτως αὐτὸ θαῤῥεῖ διὰ μακρᾶς πείρας δοκιμαστικῶς, γεγραφέναι. ἢ χελώνης λιμναίας, ἣν τινὲς ἀμύδα καλοῦσιν, αἷμα ἐπίσταζε ἐπὶ τὸ βρέγμα.

καὶ τοῦτο εἴπερ ἀληθές ἐστιν, ἐχρῆν ἐν τοῖς φαρμάκοις αὐτὸ μετὰ διορισμοῦ γεγράφθαι. πλὴν εἰ μὴ τοῦτο φησὶν, ὡς ἅπασαν ὀνίνησι κεφαλαλγίαν κατὰ πάντα καιρόν. οὕτω γὰρ αὐτῷ καὶ ἡμεῖς ἀντιπάθειαν αὐτοῦ μαρτυρήσομεν, οὐκ ἐνέργειαν ἧς ἔχει κράσεως. ὁπότε οὖν ἐπλήρωσε τὸν περὶ τῶν περιάπτων λόγον, ἐφεξῆς ἔγραφε ταῦτα.

Ἀρχιγένους περὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ γινομένων διαιρέσεων καὶ θλάσεων

Περὶ δὲ τῶν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ γινομένων τραυμάτων, ἐφεξῆς ῥηθήσεται. μακρᾶς δὲ διαιρέσεως γινομένης, ἔνιοι σμύρναν ὄξει τρίψαντες, ἢ ἄλόην μετὰ μότων ἐπιτιθέασιν, καὶ κολλᾷ, καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ θαυμαστῶς. ἐπὶ δὲ τῶν δίχα διαιρέσεως γινομένων περὶ τὴν κεφαλὴν θλασμάτων, ποιεῖ καὶ ἄλφιτα ἐπιτιθέμενα. ἔτι δὲ ὕσσωπος, καὶ τὰ οἰσυπηρὰ ἔρια ὁμοίως. Ἄλλο. ἰδιαίτερον δὲ σεμίδαλιν μεθ' ὕδατος κατάπλασσε. Ἄλλο. ἢ ὀρειγάνῳ μετὰ ἀλφίτου. ταῦτα δὲ, ὅτι μέν ἐστιν χρήσιμα ἐγνῶσθαι, τί δεῖ καὶ λέγειν. ἑτέρας δὲ πραγματείας ἐστὶν οἰκεῖα, πλὴν ἢ τοῖς διὰ τοιαύτην αἰτίαν κεφαλαλγοῦσιν ἐπιτήδεια νομίζων ὑπάρχειν αὐτὰ γέγραφεν, ἢ ὡς θεραπεύσαι τὰς ἐπιγινομένας φλεγμονὰς, ἢ ὡς κωλῦσαι δυνάμενα. καὶ μέντοι καὶ κατά ἔνια τῶν ἀντιγράφων, † οἴσυπος

οὐδ᾽ ὅλως φέρεται ταῦτα, καθάπερ ἐν ἄλλοις, ἔτι καὶ πλείω τούτων ὡσαύτως ἔχοντα. ἐπὶ δὲ τῶν γινομένων περὶ τὴν κεφαλὴν τραυμάτων, ἐπί τε τῶν συμμέτρων, ἢ μὴ πάντως ἰατροῦ νομίμου δεομένων, ἐφ᾽ ὧν μὲν οὐκ ἔστιν ψίλωσις αὐτόθεν, ξυρήσαντες καὶ ἀγκτηριάσαντες, κολλητικαῖς ταῖς διὰ πείρας χρησόμεθα. καλῶς κολλᾷ μήνιγγα τετρωμένην καλαμίνθης χύλισμα ἐγχεόμενον, καὶ ἄλευρον κέγχρινον ξηρὸν ἐπιπασσόμενον. ἔπειτα βούτυρον καὶ ῥόδινον, καὶ στέαρ ὕειον παλαιὸν, μίξαντα καὶ χλιάναντα ἐπιχεῖν αὐτό. ἐφ᾽ ὧν δὲ γύμνωσις οὐσίν ὀστέου, ἐπιδιελόντες τὸ περικράνιον, ξύσομεν τὸ ὀστέον, καὶ κατὰ θῆξιν ὡς εἰ μηδὲ ἐψίλωτο θεραπεύσομεν. εἰ δὲ μὴ κρατήσαιεν αἱ ῥαφαὶ, τότε κατὰ συσάρκωσιν, ὥσπερ καὶ τῶν λοιπῶν τραυμάτων ἐπιμελησόμεθα. τεθήσεται δὲ ἡ ἀγωγὴ ἐν ἰδίῳ τόπῳ. ἐφ᾽ ὧν δὲ τραυμάτων ἢ διὰ μικρότητα, ἢ ἄλλως οὐκ ἔνεστι ῥαφαῖς χρῆσθαι, πιλμάτιον μετ᾽ ὀξελαίου ἐπιτίθει, ἢ μετὰ χυλοῦ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ βάτου, ἢ κονύζης τῆς λεπτοφύλλου, μίσγων τινὶ αὐτῶν μέλιτος ὀλίγον, βρέχων τὸ πίλημα, ἐπιτίθει. κατάπλασσε δὲ τῶν εἰρημένων τινὰ φύλλοις. ἢ σπόγγον καινὸν ἐν ὀξελαίῳ δεύσας ἐπίθες. ἢ ῥυπαρὸν ἔριον ὁμοίως. προστίθει δὲ ἐπ᾽ αὐτὸ τὸ τραῦμα κράμβης φύλλα. ἢ ἄλφιτα ὄξει πεφυραμένα ἰδίᾳ κατάπλασσε, ἢ μετὰ κράμβης φύλλων τετριμμένων. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψε περὶ κεφαλαλγίας ἅμα διορισμοῖς τισὶν, ὡς καὶ ὁ Ἀπολλώνιος. Ἀσκληπιάδης δὲ ποικίλα μὲν ἔγραψε φάρμακα, διορισμοὺς δὲ αὐτοῖς, οὐ πάνυ τι προσέθηκεν ἀπὸ τῶν διαθέσεων, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ἐπὶ τῶν ἀρχομένων τε καὶ χρονίων, καὶ τοῦτ᾽ ἐποίησεν, οὐκ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ᾽ ἐπί τε τοῦ πρώτου, καὶ τῶν τελευταίων δυοῖν. τὰ μὲν οὖν τελευταῖα πιστεύσειεν ἄν τις ἐπὶ τῶν χρονίων ἐνεργεῖν, ἐξ ἰσχυρῶν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων συγκείμενα. τὸ δὲ πρῶτον ἴσως διὰ τοῦτο μόνον ἄν τις εἰς χρείαν ἀγάγοι τοιαύτην, ὅτι τὸν τῆς μήκωνος ὀπὸν οὐκ ὀλίγον ἔχει. τὰ δὲ τοιαῦτα μεμαθήκαμεν, οὐ τῷ τὰς διαθέσεις ὠφελεῖν, ἀλλὰ διὰ τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν ναρκοῦν, τὰς ὀδύνας εἰωθότα πραΰνειν. ἐφεξῆς οὖν καὶ ταῦτα πάντα γραφήσεται.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφέντα πρὸς κεφαλαλγίαν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτός.

Πρὸς τὰς προσφάτους κεφαλαλγίας ἐμβροχὴ, ᾗ ἐχρήσατο Νικομήδης. πηγάνου τῶν φύλλων ∠ β´. ἡδυόσμου ∠ β´. πευκεδανοῦ ∠ δ´. ἴρεως ∠ β´. ὠκίμου σπέρματος ∠ η´. μήκωνος μελαίνης σπέρματος ∠ α´. οἱ δὲ ∠ η´. ὀξυκράτου κο. β´. ἕψε εἰς τὸ ἥμισυ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀνακόπτε ῥοδίνῳ, καὶ συνεχῶς ἔμβρεχε τὴν κεφαλήν. Ἄλλο ᾧ ἐχρήσατο Χαρικλῆς. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ β´. λύγου ἄνθος ∠ β´. πευκεδάνου ῥίζης ∠ β´. ἡδυόσμου χλωρᾶς ἢ ξηρᾶς ∠ β´. πηγάνου ἀκρεμόνων ∠ β´. δαφνίδων κεκαθαρμένων ∠ β´. ἑρπύλλου ∠ β´. σφονδυλίου ∠ β´. κασσίας ∠ β´. ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν ∠ δ´. ὄξους κο. β´. ῥοδίνου τὸ ἀρκοῦν, σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν, ᾧ ἐχρήσατο Ἀντώνιος ὁ ῥιζοτόμος, πολλὴν ἔχων ἐμπειρίαν φαρμακείας.

Ὀποῦ πευκεδάνου ∠ ς´. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ´. κρόκου ∠ δ´. σμύρνης ∠ δ´. σκαμμωνίας ∠ δ´. ἅπαντα λειώσας μετ᾽ ὄξους ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἀνιὼν μετ᾽ ὄξους, ἐπίχριε τὸ μέτωπον, ἀπὸ κροτάφου ἀρξάμενος, καὶ ἐπὶ τὸν ἕτερον καταλήγων. ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων ὕδατι χρώμενος καταχρίε. ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο, ἔχει οὕτως. πευκεδάνου ῥίζης ἢ τοῦ ὀποῦ ∠ α´. κρόκου ∠ α´. σμύρνης ∠ α´. ὀπίου ∠ α´. ὄξει ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους, ἐν δὲ τῇ χρήσει ὄξει διαλύων, κατάχριε τοὺς ἐν αἰσθήσει τόπους. ἄλλο Ἀντιγόνου ἐν στρατοπέδῳ ἐπισήμως ἰατρεύσαντος. δαφνίδων ξηρῶν λείων κεκαθαρμένων ∠ δ´. σκαμμωνίας ∠ δ´. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ´. σελίνου σπέρματος ∠ η´. κρόκου ∠ η´. σμύρνης ∠ δ´. ὀμφακίνου ∠ δ´. ἑρπύλλου ∠ η´. ὄξους τὸ αὔταρκες. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Χρονίως κεφαλαλγούντων ἐπίθεμα, ᾧ ἐχρήσατο Χαρικλῆς.

Ἰρίνου μύρου πιέσματος, πευκεδάνου, κασσίας ἀνὰ μέρος α´. δαφνίδων μέρη β´. ἄγνου σπέρματος μέρη β´. ῥόδων ξηρῶν μέρη β´. πηγάνου ἀκρεμόνων μέρη δ´. ὄξει ἀναλύσας ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου. ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας, καὶ ξυρήσας τὰς τρίχας ἐπιτίθει καθ᾽ ὅλης τῆς κεφαλῆς. καὶ ταινιδίῳ καταδήσας φύλαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, καὶ πάλιν ἐπιτίθει. Ἄλλο σφόδρα καλόν. ἀμυγδάλων πικρῶν, λύγου ἄνθους, πευκεδάνου ῥίζης, ἡδυόσμου χλωροῦ, πηγάνου ἀκρεμόνων, δαφνίδων, ἑρπύλλου, σφονδυλίου, κασσίας, ἀνὰ μέρος α´. ῥόδων μέρη δύο, σκεύαζε καὶ χρῶ καθάπερ εἴρηται. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων, ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης καὶ ὁ Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης φάρμακα. τὰ μὲν διὰ στόματος, τὰ δὲ διὰ ῥινὸς καθαίροντα τὴν κεφαλήν. ἔστι δὲ τὰ μὲν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένα κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἐκείνου λέξιν τάδε.

Ἀρχιγένους περὶ ἀποφλεγματισμῶν καὶ ῥινεγχύτων.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφλεγματισμοὶ διὰ νάπυος, ἢ ὑσσώπου, μετὰ γλυκέος καθεψημένου. ἢ σταφίδας μετὰ πεπέρεως τετριμμένου. ἢ μέλιτος ἐλαίῳ μεμιγμένου. ἢ σταφίδος ἀγρίας κατ᾽ ἰδίαν μετὰ μέλιτος τετριμμένης. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τοῖς τῶν κεφαλαλγικῶν ἰάμασιν. ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς πρὸς τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, κατὰ τὸ πρῶτον τῶν εὐπορίστων, ὡσαύτως ἔγραψεν αὐτῇ λέξει. πρὸς ὀδονταλγίαν ἔγχυτα εἰς τὴν ῥῖνα, σεύτλου ῥίζης τὸν χυλὸν αὐτὸν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥῖνα, καὶ λύει τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. Ἄλλο. κυμίνου ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, καὶ σμύρνης ὅσον κύαμον, καὶ σικύου ἀγρίου τὸ ἐντὸς ὅσον διπλάσιον τρίψας, καὶ γάλακτι γυναικείῳ μίξας, ἀνάπλασσον κολλύρια, καὶ ἔνθες εἰς ἑκάτερον τῶν μυκτήρων, εἶθ᾽ οὕτω κέλευε ἀνασπᾶν, ἐφ᾽ ὅσον ἂν τις διέλθοι στάδια ε´. εἶτα ἐκμύξασθαι. τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ πρὸς ὠταλγίαν ποιεῖ.

Ὁ δ᾽ Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς οὕτως ἔγραψε κατὰ λέξιν.

Ἀσκληπιάδης περὶ ἐρρίνων καὶ πταρμικῶν καὶ ἀποφλεγματισμῶν. κεφαλῆς καθαρτικὰ ἔρρινα. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ χρονίου ὀφθαλμίας ἐνοχλουμένοις, ποιεῖ καὶ τοῖς ἐπιληπτικοῖς, ἄγει πολλὴν ὑγρασίαν. μελανθίου ∠ θ´.

ἁλὸς

ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ α΄. ἐλατηρίου ∠ α΄. τρίψας, καὶ λειότατα ποιήσας, ἀναλάμβανε σικυωνίῳ ἐλαίῳ, ἢ μύρῳ ἰρίνῳ, ἢ κυπρίνῳ, ὥστε κηρωτῆς ὑγρᾶς ἔχειν τὸ πάχος, καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα κερατίνην χρῶ, ὑποχείων τοὺς μυκτῆρας, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν. Ἄλλο ὥστε ἀλύπως καθαίρειν, ἄπονον ποιεῖ παραχρῆμα. κυκλαμίνου ξηρᾶς ∠ η΄. ἴρεως ξηρᾶς ∠ β΄. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ α΄. αὐτὸς ἐλατηρίῳ ἐχρησάμην, τρίψας ἐπιμελῶς ἐμφύσα διὰ καλαμίσκου, παραινῶν ἄνω ἀνασπᾶν, ἔπειτα δὲ κάτω νεύειν, ὥστε τὸ συναγόμενον ὑγρὸν ἀπορρεῖν. τούτων ἐφεξῆς ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε αὐτοῖς ὀνόμασιν τάδε.

Περὶ πταρμικῶν.

Πταρμικὰ κεφαλὴν καθαίροντα Ἡρακλείδου ταραντίνου. κυμίνου αἰθιοπικοῦ, πεπέρεως λευκοῦ, στρουθίου, καστορίου, ἑκάστου τὸ ἴσον, κόψας καὶ σήσας, ἀπόθου εἰς πυξίδα χαλκῆν, ἐν δὲ τῇ χρήσει, σαλεύων τὴν πυξίδα, ἀναπωμάσας πρόσφερε τῇ ῥινί, καὶ ἢ τῷ δακτύλῳ παράπτου, ἢ διὰ καλαμίσκου ἐμφύσα. Ἄλλο. ζιγγιβέρεως ∠ β΄. στρουθίου ∠ β΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α΄. κασσίας ∠ α΄. χρῶ καθὰ προείρηται. χρονικῆς κεφαλαλγίας πταρμικὰ Πτολεμαίου, ποιεῖ σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ δ΄. ἐν ἄλλῳ α΄. σικύου ἀγρίου ῥίζης ∠ α΄. στρουθίου ∠ α΄. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ α΄. καστορίου ∠ α΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α΄. χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο. ἐλλεβόρου λευκοῦ, σικύου ἀγρίου ῥίζης, στρουθίου ἀνὰ μέρη β΄. καστορίου, ἀκόρου, νίτρου ἐρυθροῦ, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ἀνὰ μέρος α΄. εὐφορβίου μέρος α΄. λείοις χρῶ καθὰ προείρηται. μετὰ τὴν τῶν πταρμικῶν γραφὴν προγεγραμμένων, ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ὧδέ πως. διαμασήματα κεφαλῆς καθαρτικά, ἄγει πολλὴν ὑγρασίαν. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β΄. σταφίδος ἀγρίας ∠ β΄. κασσίας ∠ β΄. ἀναλάμβανε σταφίδι χωρὶς τῶν γιγάρτων, ἢ σύκων λιπαρῶν τῇ σαρκί, καὶ δίδου διαμασᾶσθαι. δεῖ δὲ διαμασώμενον κάτω νεύειν, καὶ κεχηνέναι ἐκ διαλειμμάτων, ὥστε τὸ συλλεγόμενον ὑγρὸν ἀπορρεῖν. δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι ὕδωρ θερμὸν διακρατεῖν. λήξεως δὲ πολλῆς γενομένης, δυτέον διακατέχειν. Ἄλλο. σταφίδος ἀγρίας, πυρέθρου, πεπέρεως λευκοῦ, ὑσσώπου, καρδαμώμου, ἑκάστου τὸ ἴσον, ἀλφίτων τὸ διπλοῦν ὕδατι φυράσας, χρῶ καθὰ προείρηται. τῶν ἐφεξῆς γεγραμμένων φαρμάκων ἐνίοις μὲν εἶδον τοὺς διδασκάλους χρωμένους, ἐνίοις δὲ φίλους, ἔνια δὲ καὶ αὐτὸς εἰς χρῆσιν ἤγαγον, ὡς διὰ πείρας πολλῆς βασανίσαι τὴν ἐπαγγελίαν αὐτῶν. ἔστι δὲ τὰ ὑπογεγραμμένα. σικύων ἀγρίων φύλλων χυλὸς ἐγχεῖται ταῖς ῥισίν, αὐτός τε καθ' ἑαυτόν, καὶ μετὰ τεύτλων ἀφεψήματος, ἢ χυλοῦ. Ἄλλο. σμύρναν μέλιτι ἑψήσας ἔγχει ταῖς ῥισίν. Ἄλλο. ἁλόης, νίτρου, μελανθίου ἴσα μετ' ἐλαίου παλαιοῦ, ὥστε γενέσθαι γλοιώδες. Ἄλλο διαμασώμενον. νίτρου ℥ ς΄. ἀνίσου ℥ δ΄. σταφίδος ἀγρίας ℥ γ΄. δάφνης φύλλα χλωρά, καὶ σταφίδος ἡμέρου ἐκγεγιγαρτισμένης ἴσα ἀναλάμβανε, ἐκ τούτου τοῦ μίγματος, ποίει τροχίσκους ἐκ τριῶν δραχμῶν, ὡς ἕκαστον αὐτῶν μασᾶσθαι τῆς χρείας καλούσης. Ἄλλο ἔρρινον. εὐφορβίου ∠ ς. θαψίας ∠ α΄. ἴρεως ∠ α΄. μελίτος ἑφθοῦ ∠ α΄ ς. τεύτλου ῥίζης χυλοῦ τὸ ἀρκοῦν. ἐκ τούτου λαμβάνων κέγχρου μέγεθος ἀνιεὶς ὕδατι, μήλῃ ἀναλαμβάνων ἔγχει τοῖς μυκτῆρσι. Ἄλλο ἔρρινον. κυκλαμίνου χυλοῦ κύαθοι β΄. κισσοῦ φύλλων χυλοῦ κύαθος εἷς, πευκεδάνου ὀβολὸς α΄. ἐλατηρίου ὀβολὸς α΄. ἐν ὑελίνῳ ἀγγείῳ ἀποτίθενται, ἀναλυομένων ἐπὶ τῆς χρείας, γάλακτι γυναικείῳ ἔγχει ταῖς ῥισίν. Ἄλλο. σμύρνης ℥ δ΄. εὐφορβίου ℥ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους κε΄. προδιαλύσας ὕδατι τὴν σμύρναν, καὶ τὸ εὐφόρβιον μίξον λεῖον τῷ πεπέρει, καὶ πρόσβαλλε ἐλαίῳ γλευκίνῳ ℥ ς΄. καὶ οὕτω χρῶ. Ἄλλο ἔρρινον ἀποφλεγματίζον διὰ στόματος ἱκανῶς. ἐλαίου κοινοῦ ξ΄ β΄. σάπωνος λίτραν α΄. φρυκτῆς λίτραν α΄ ς. ὀποπάνακος ℥ α΄. ἀγγείῳ χρῶσον, καὶ χρῶ προπληρώσας ὕδατι τὸ στόμα. Ἄλλο διάχρυσον στόματος. σάπωνα δεὶς τεύτλου χυλῷ χρῖσον, τὰ περὶ τὸν οὐρανίσκον, καὶ τὸν κίονα τοῦ στόματος. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἔρρινον ἐστίν.

Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γραφέντα ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ περὶ φαρμάκων αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως. ἀποφλεγματισμοί.

Σταφὶς ἀγρία διαμασωμένη καὶ ἰδίᾳ, καὶ μετὰ γλήχωνος. Ἄλλο. σταφίδος ἀγρίας, καὶ ὀριγάνου ἀνὰ ὀξύβαφον, νίτρου ∠ β΄. λεῖα δίδου κοχλιαρίου πλῆθος διαμασᾶσθαι ἕως ἂν πληρωθῇ τὸ στόμα, εἶτα χανὼν ἐάτω ῥεῖν. Ἄλλο. ὀριγάνου ℥ δ΄. ὑσσώπου ∠ δ΄. σταφίδος ἀγρίας ∠ δ΄. ἀφρονίτρου ∠ β΄. σινήπεως δραχμὰς β΄. πυρέθρου ∠ γ΄. λεάνας χρῶ. Ἄλλο. σινήπεως μέρος α΄. σταφίδος ἀγρίας μέρος α΄. κόψας χρῶ. τούτῳ οἱ φαρμακοπῶλαι χρῶνται. Ἄλλο. ὑσσώπου, θύμου, ὀριγάνου, καὶ ἰδίᾳ καὶ ὁμοῦ χρῶ. Ἄλλο. κολοκυνθίδος τὸ ἐντὸς ἐν ὄξει ἑψημένον πλείονα χρόνον ἐν τῷ στόματι κρατουμένου τοῦ ὑγροῦ, ἢ ἐν οἴνῳ ἀποβραχείσης κολοκυνθίδος πλείονα χρόνον. Ἄλλο. σκόροδα μετ' εὐζώμου σπέρματος, καὶ νίτρου. Ἄλλο. σταφίδος ἀγρίας ∠ ζ΄. πυρέθρου ∠ δ΄. ὑσσώπου ∠ α΄. κόψας ἀνάπλασσε κυκλίσκους, ἀνὰ ∠ α΄. καὶ δίδου διαμασᾶσθαι. τὰ ὑπὸ Κρίτωνος ἐπὶ τῶν ἰκτεριώντων, ἔρρινα φάρμακα γεγραμμένα. ἔρρινον ἐκκρίνει διὰ ῥινῶν, καὶ στόματος. μὴ ξενισθῇς δὲ ἐὰν ἀναθερμαίνῃ, ἢ τραχύνῃ τὴν ὑπερῴαν, μετασυγκρίνει γάρ. σταφίδος ἀγρίας ∠ α΄. μελανθίου ∠ γ΄. λεάνας μετ' ὄξους ὡς γλοιοῦ ὑγρότερον εἶναι, ἐγχυμάτιζε τὰς ῥῖνας ἐπὶ ἡμέρας ε΄. ἕως ἐκκαθαρθῇ. ποίει δὲ παρ' ἡμέραν. Ἄλλο. κισσοῦ φύλλα δέκα, δάφνης φύλλα δέκα, τρῖβε μετ' ἐλαίου ἕως γλοιῶδες γένηται, καὶ παράσταζε ταῖς ῥισὶν ὁμοίως. Ἄλλο. ἄκρως δὲ ποίει ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸ ἐλατήριον ἐμφυσώμενον, εἰς τὰς ῥῖνας. δεῖ μέντοι ἀβλαβῶς αὐτὸ βουλόμενον ποιεῖν, ἐμβιβάζειν εἰς ἔμβασιν θερμοῦ, καὶ οὕτως ὅλου βαπτιζομένου τοῦ σώματος, πλὴν τοῦ προσώπου ἐμφυσᾶν τὸ ἐλατήριον. ἄγει γὰρ χολὴν δαψιλῆ διὰ μυξωτήρων. ἐλατηρίου ἡλίκον ὄροβον, δεὶς γυναικείῳ γάλακτι, ἔγχεον εἰς τοὺς μυκτῆρας, καὶ ἐπὰν γένηται ἡ κάθαρσις κάθιζε εἰς μακράν, καὶ ἀπόνιπτε, καὶ διαίτῃ ἀναλάμβανε.

Τὰ ὑπὸ Αἰνείου παραδοθέντα ἐκ πείρας πρὸς ἀποφλεγματισμόν.

Ὧν πεῖραν ἔχει Αἰνείου χρωμένου παρ' οὗ καὶ τὰς γραφὰς ἔλαβον. ἔρρινον ἀποφλεγματίζον. σάπωνος λίτρας ⳨ ς΄. στέατος ⳨ α΄. αἰγείου λίτραν α΄. κηροῦ λίτρας γ΄. πίσσης ξηρᾶς ℥ δ΄. οἱ δὲ ℥ γ΄. νίτρου τὸ ἴσον, κονίας, στακτῆς δριμείας κύαθοι δύο,

ἀνίει ὕδατι, καὶ χρῶ μήλῃ ἐγχέων, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν. προσέμβρεχε τὴν κεφαλὴν ἰρίνῳ, καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν μελικράτῳ πολλάκις ἀνακογχυλιζέσθω. Ἄλλο. εὐφορβίου ∠ ς´. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ´. ἀναλάμβανε τεύτλου χυλῷ, καὶ μέλιτι καὶ ἀνίει ὕδατι ἢ γάλακτι. Ἄλλο. κυκλαμίνου χυλοῦ κύαθοι δύο, κισσοῦ κορύμβων χυλοῦ κύαθος εἷς, πευκεδάνου ὀποῦ ὀβολὸς εἷς, ἐλατηρίου ὀβολὸς εἷς, χρῶ ἐν βαλανείῳ μετὰ γάλακτος γυναικείου. Ἄλλο. πυρέθρου, πεπέρεως, ὑσσώπου, σταφίδος ἀγρίας ἴσον, ποίει τροχίσκους δραχμιαίους, ὧν ἕνεκα διαμασάσθω, καὶ μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ κάθαρσιν ἁλσί, καὶ μέλιτι ἀποθεραπευέσθω. Πταρμικά. πεπέρεως λευκοῦ, ἐλλεβόρου λευκοῦ, καστορίου, εὐφορβίου, στρουθίου, κυκλαμίνου χυλοῦ ξηροῦ ἴσα, προσερεθίζας πτερῷ ἐμφύσα.

Περὶ τῆς χρήσεως ἁπάντων τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων.

Ὃν αὖ περὶ τῶν προειρημένων φαρμάκων εἴπω λόγον τῆς χρήσεως, τοῦτον ἴσθι πάντα τὰ ἄλλα ὅσα δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχει μεταλαβεῖν χρή. προσήκει γὰρ οὐκ εὐθέως ἐξ ἀρχῆς τὰ δραστικώτατα προσφέρειν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων ἄρχεσθαι, καὶ μέντοι καὶ αὐτὰ τὰ ἰσχυρὰ φάρμακα πραϋνόμενα τῇ μίξει τῶν παρηγορικῶν, γίνεται μέτρια. καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ γάλακτι γυναικείῳ προσφάτῳ λειῶν αὐτῶν ἔνια καὶ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλαίῳ γλυκεῖ, κἄπειτα χυλοῦ τεύτλου, καὶ ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κυανοῦν ἄνθος ἐχούσης, οὕτως ἐκ προσαγωγῆς χρῶμαι, καὶ τὸ τελευταῖον γε καὶ δι' ὀποβαλσάμου λειῶν ταῦτα, προσφέρω τὴν μὲν πρώτην γάλα μιγνύς. ἐπειδὰν δὲ ῥᾳδίως φέρῃ τοῦτο, καὶ χωρὶς τοῦ γάλακτος. εὐπορίστῳ δὲ πολλάκις ἐχρησάμην φαρμάκῳ ἐγχεομένῳ τῇ ῥινὶ μελανθίῳ, ποτὲ μὲν ὄξει δριμεῖ διαβρέχων πρὸ μιᾶς ἡμέρας, εἶτα τῇ ὑστεραίᾳ σὺν ὄξει πάλιν λειῶν, καὶ ἐγχέων εἰς τὴν ῥῖνα διὰ τῶν μυκτήρων, ἢ τὸν κάμνοντα κελεύων ἀναρροφεῖν αὐτό. ἐνίοτε δὲ ἐλαίῳ παλαιῷ, τὸ αὐτὸ μελάνθιον λειῶν, καὶ ὁμοίως χρώμενος. οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ χρῆται καὶ ὁ Ἀρχιγένης ἐπὶ ἐμφράξεως μυκτήρων. τῷ δὲ πρὸ τοῦ μετὰ ὄξους ὁ Κρίτων ἐπὶ τῶν ἰκτεριώντων.

Περὶ ἡμικρανίας.

Πάθος ὀδυνηρὸν γίνεται κατὰ τὸ ἥμισυ μέρος τῆς κεφαλῆς, ἐνίοτε μὲν τὸ δεξιόν. ἔστι δ' ὅτε καὶ κατὰ θάτερον ὁριζόμενον τῇ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐκτεταμένῃ ῥαφῇ. καὶ τὰ πολλά γε κατὰ περίοδον παροξύνεται, τῆς ὀδύνης αἰτίαν ἐχούσης ἐπίρροιαν ἀτμῶν ἢ χυμῶν, ἤτοι πολλῶν, ἢ θερμῶν, ἢ ψυχρῶν. ἔνιοι μὲν οὖν αὐτῶν κατὰ τοὺς κροταφίτας μῦς ἀλγοῦσι σφοδρῶς, καὶ πλεῖστοί γε εἰσὶν οἱ οὕτως ἀλγοῦντες. ἔνιοι δὲ καὶ μέχρι πλείστου τὴν ὀδύνην ἐπαναβαίνουσαν ἔχουσιν, καὶ τινές γε οὕτω σφοδρῶς ἀλγοῦσιν, ὡς μηδὲ τὰς ἐπιβολὰς τῶν χειρῶν εὐκόλως φέρειν. ἐφ' ὧν εὔδηλος οὗτός ἐστιν ὁ περικράνιος ὑμὴν πάσχων, οὐκ ἀπαθοῦς τοῦ πάμπαν, οὐδὲ τοῦ δέρματος ὑπάρχοντος. εὔδηλον οὖν ἐστιν, τὴν ἐπίρροιαν τῶν λυπούντων ἀτμῶν, ἢ χυμῶν, ἢ ἀμφοτέρων, ἤτοι διὰ τῶν φλεβῶν, ἢ ἀρτηριῶν, ἢ δι' ἀμφοῖν γίνεσθαι. ποτὲ μὲν αὐτῶν μόνων τῶν ἔνδον τοῦ κρανίου, τουτέστιν ἐγκεφάλου τε καὶ μήνιγγων τὸ περιττεῦον ἐν αὐτοῖς ἀπωθουμένων ἐκτός, ποτὲ δὲ τοῦ κάτω τῆς κεφαλῆς σώματος ἀναπέμποντος ἀτμοὺς, ἢ χυμοὺς μοχθηρούς. διὸ καὶ θεραπεύειν τις ἐγχειρῶν ἡμικρανίαν ἐπισκεψάσθω πρότερον, ὁποίας δεῖται καθάρσεως, ἢ φλεβοτομίας ὁ κάμνων, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἀφικνούμενος βοηθήματα, διά τε τῶν δακτύλων τῆς ἑαυτοῦ χειρὸς, καὶ διὰ σινδόνος ἀνατρίβων τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ μετώπου, καὶ μάλιστα τὸ κατὰ τὸν κροταφίτην μῦν ἐκθερμαινέτω, πρὸ τῶν παροξυντικῶν ὡρῶν πράττων τοῦτο. μετὰ δὲ τὸν παροξυσμὸν τοῖς καλουμένοις ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἡμικρανικοῖς φαρμάκοις χρήσθω. θερμασίας μὲν πολλῆς ἐν ταῖς ὀδύναις αἰσθανομένης, τοῖς ἔχουσί τι ψυκτικόν. ἄνευ δὲ ταύτης τοῖς ἱκανῶς θερμαίνουσιν. μεμίχθω δὲ ἑκατέροις τῶν τονούντων τι, στυπτικὴν ἔχον τὴν δύναμιν δηλονότι. θαυμάζω δὲ ὅπως οὔθ' ὁ Ἀπολλώνιος, οὔθ' ὁ Ἀρχιγένης, οὔτ' Ἀσκληπιάδης ἐφεξῆς τοῖς πρὸς τὰς κεφαλαλγίας φαρμάκοις, ἔγραψάν τι καὶ περὶ τῶν ἡμικρανικῶν ὀνομαζομένων. ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς, εἰ καὶ μηδὲν ἴδιον ἐπ' αὐτῶν ἐστιν, διὰ τὸ περιέχεσθαι κατὰ τὸ τῆς κεφαλαλγίας, αὐτό γε τοῦτο ἐπισημαίνεσθαι. παραπλησίως δὲ καὶ τῷ Ἥρᾳ, καὶ τῷ Κρίτωνι, τὸ περὶ τοῦ πάθους τούτου διελθεῖν ἐπὶ πλέον ἠμέλησεν. δι' ὧν δὲ τοῖς κεχρονισμένοις ἀλγοῦσι τὴν κεφαλὴν βοηθοῦσι φαρμάκων, ἐνδείκνυται καὶ τοῖς ἡμικρανικοῖς τὴν αὐτὴν εἶναι βοήθειαν. ὁ μὲν οὖν Ἥρας ἐν τῇ φαρμακίτιδι βίβλῳ, κατ' ἀρχὴν εὐθέως ὧδέ πως ἔγραψε πρὸς κεφαλαλγίαν.

Ἐκ τῶν τοῦ Ἥρα πρὸς κεφαλαλγίαν.

Κροκομάγματος μέρος α´. κικίδος μέρος α´. λειάνας μετ' οἴνου κατάχριε τὸ μέτωπον, καὶ τοὺς κροτάφους. τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν ἄκρως ποιῶν, δὶς ἢ τρὶς ἐπιχριόμενος ἀπὸ κροτάφου ἕως κροτάφου. κρόκου ∠ ιε´. χαλκάνθου ∠ ι´. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιγ´. σμύρνης ∠ γ´. ὀπίου ∠ γ´. ὀμφακίου ∠ γ´. χαλκίτεως ∠ γ´. κόμμεως ∠ ιε´. λειάνας ταῦτα, προσβάλλε οἴνου αὐστηροῦ φαλερίνου τὸ αὔταρκες, καὶ τρίβε ὡς κολλύριον, εἶτα ποιήσας τροχίσκους, ἐπὶ τῆς χρείας ἀνιεὶς ὀξυκράτῳ ἢ ὄξει χρῶ. Μάλαγμα πρὸς κεφαλαλγίαν. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ δ´. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β´. λεπίδος στομώματος ∠ β´. κιμωλίας ∠ δ´. χαλκίτεως ∠ δ´. κισσήρεως ὠμῆς ∠ δ´. τερμινθίνης ℔ α´. κηροῦ ∠ λζ´ S. ἐλαίου παλαιοῦ κύαθοι β´. τοῖς ξηροῖς λειοτάτοις τὰ τηκτὰ ἐπικαταχέων μάλασσε, καὶ χρῶ. ἐὰν δὲ σκληρότερον δοκῇ εἶναι τὸ φάρμακον, ἐλαίῳ ἀμυγδαλίνῳ ἀναμάλασσε. ταῦτα μὲν ὁ Ἥρας πρὸς κεφαλαλγίαν ἔγραψε. χρῶνται δὲ αὐτοῖς ἔνιοι, καὶ κατὰ τῶν ἡμικρανικῶν ἀλγημάτων, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις ὅσα γέγραπται τοῖς προγεγραμμένοις ἀνδράσι πρὸς τὰς χρονιζούσας κεφαλαλγίας. οὐ μέντοι κατὰ παντὸς ἐκτείνουσι τοῦ μετώπου τὸ φάρμακον, ἀλλὰ κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου μόνον. ἐνὶ δὲ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἔθος ἦν χρήσασθαι πρὸς τὰς κεχρονισμένας ἡμικρανίας τῷδε τῷ φαρμάκῳ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β´. κροκομάγματος ∠ β´. εὐφορβίου ∠ ς´. χρῶ. λέλεκται δὲ περὶ τῆς εὐφορβίου δυνάμεως ἤδη μοι, διότι ταχέως ἐκλύεται. χρὴ τοίνυν ἐμβάλλειν εἰς τὰ τοιαῦτα φάρμακα τοῦ μὴ παλαιοῦ. λέλεκται δὲ καὶ ὡς τὸ μὲν πρόσφατον λευκότερόν ἐστιν. ἐπὶ δὲ τὸ ξανθότερον ἢ ὠχρότερον χρῶμα, ῥέπεται παλαιούμενον. ἐὰν δὲ μὴ πάνυ παλαιὸν ᾖ τὸ εὐφόρβιον, ἀλλὰ δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν, διπλάσιον αὐτοῦ βάλλοις, τουτέστιν ∠ α´. ὥσπερ δὲ τὸ εὐφόρβιον πρόσφατον χρὴ βάλλειν, οὕτω καὶ κόπρου περιστερᾶς ∠ ς´. τῶν ὀρνίθων περιστερῶν, ἃς ἐν πύργοις τρέφουσιν, ἐὰν ταῖς τὴν τροφὴν πορίζουσας,

προζέσας, οὐχ ὡς ἐν ταῖς πόλεσιν αἱ ἐπὶ τὴν οἰκίαν τρεφόμεναι, καὶ μέντοι καὶ τοῦ μέλανος τοῦ γραφικοῦ, τὸ ἴσον ἐμβάλλεται τῇ τῶν περιστερῶν κόπρῳ, τουτέστιν L ς. τοῦ μέλανος, κἀνταῦθα τοῦ ἡμετέρου τοῦ περγαμηνοῦ βαλλομένου, τούτῳ γὰρ ἐχρήσατο διὰ παντὸς ὁ διδάσκαλος. ἢ οὖν αὐτὸ ἐκεῖνο χρὴ βάλλειν τὸ ἐκ περγάμου μέλαν, ἤ τι τῶν ἄριστα κατεσκευασμένων, καὶ μίξαντας ταῦτα πάντα, φυρᾶν καὶ ἀναδεύειν ὄξει δριμυτάτῳ, καὶ λειώσαντας ἐπαλείφειν τὸν κροταφίτην μῦν, καὶ ὅλον τὸ ἥμισυ τοῦ μετώπου, καὶ τὸ πεπονθὸς μέρος τῆς κεφαλῆς. ἕτερον φάρμακον, οὐ μόνον ἡμικρανίας, ἀλλὰ καὶ πάσης κεφαλαλγίας κεχρονισμένης ἐπιχριόμενον. ἐν μὲν ταῖς κεφαλαλγίαις ἐπὶ τοῦ μετώπου παντὸς, ἐν δὲ ταῖς ἡμικρανίαις ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως μέρους τῆς κεφαλῆς τοῦ πεπονθότος. κρόκου L ε. χαλκάνθου L ι. στυπτηρίας σχιστῆς L γ. σμύρνης L γ. ὀπίου L γ. ὀμφακίου L γ. κόμμεως L ιε. λειώσας πάντα πρόσβαλλε οἴνου φαλερίνου, καὶ λέαινε πάλιν ὡς κολλύριον, εἶτα ἀναπλάσας τροχίσκους ὅταν δέῃ τῆς χρείας ἀνιεὶς ὀξυκράτῳ, ἢ ὄξει καταχεῖν. ἕτερον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις, σκαμμωνίας L ς. κρόκου L β. κισσοῦ κόμης L ς. θείου ἀπύρου L δ. ἀνίσου σπέρματος L η. σελίνου σπέρματος L η. λειώσας ἐπιμελῶς, ὠκίμου χυλῷ ἀνάπλασον. τοῦτο πλείονι ῥοδίνῳ λυθὲν, ἐπιβροχὴ τῆς κεφαλῆς γίνεται τοὺς ληθαργικοὺς ὠφελοῦσα. ἕτερον φάρμακον, οὐ μόνον ὅταν δέῃ τῶν αὐτῶν ἁρμόττον, ἀλλὰ καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς ὠφελοῦν. πευκεδάνου ῥίζης L δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς L β. ἰοῦ δραχμὴν μίαν. ἀκόρου L α. σφονδυλίου L δ. πεπέρεως μέλανος L β ς. καστορίου L β ς. ἑρπύλλου L δ ς. σμύρνης L β. δαφνίδων ἀριθμὸν λε. πηγάνου χλωροῦ L η. ἡδυόσμου χλωροῦ L δ. ὀπίου L α. ὄξει ἀναλαβὼν, ποίει τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, ὄξει καὶ ῥοδίνῳ δεὶς καταχεῖν. ἀναληφθὲν δὲ κηρωτῇ διὰ ῥοδίνου ὡς μάλαγμα ἐπιτίθεται. τροχίσκος οὐ μόνον τοὺς ἡμικρανίᾳ κάμνοντας ὠφελῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰσχιαδικούς. θαψίας L γ. εὐφορβίου L δ. ὀποῦ μηδικοῦ L γ. σμύρνης L α. ὀποπάνακος L α. ὁμοῦ κόψας ἐπίπλασον, εἶτα ἐπὶ τῆς χρείας ὄξει ἀποτρίβων καταχεῖν. ταῦτα μὲν σύνθετα φάρμακα. πολλάκις δὲ ἐχρησάμην αὐτοῖς σχεδιάσας ἁπλῶς δι' εὐφορβίου χρίσματι, προσλαβὼν ὀλίγου κηροῦ συστάσεως ἕνεκα. ἀρκεῖ δὲ εἰς λίτραν ἐλαίου, ἤτοι σαβίνου, ἤ τινος αὐτῷ παραπλησίου γ γο. ἐμβάλλειν κηροῦ, καὶ μίαν τοῦ εὐφορβίου, καὶ τούτῳ καταχρίειν τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ μετώπου, μετὰ τοῦ κροταφίτου δηλονότι μυός. ἐφ' ὧν δ' αὖ ὑπονοήσεις ὑποθερμῶν ἀτμῶν ἢ χυμῶν γίνεσθαι τὸ ἐπὶ τὴν ἡμικρανίαν ἄλγημα, μὴ πρόσφερε τὸ φάρμακον τοῦτο. τοὺς δὲ ὑπὸ ψυχρῶν αἰτίων ἐνοχλουμένους ὠφελιμώτατόν ἐστιν, ὥσπερ πολλάκις ἅπαξ καταχεισθὲν πρὸ τοῦ βαλανείου, ταχέως ἐξιᾶσθαι τὸ πάθος, ὡς μετὰ λουτρὸν ὑγιεῖς γίνεσθαι παντελῶς τοὺς κάμνοντας. ὀνίνησι δὲ τούτους καὶ εἰς τὸ οὖς ἐγχεόμενον ἔλαιον χλιαρὸν ἐμβεβλημένου βραχέος εὐφορβίου εἰς λίτραν μίαν. τὸ βραχὺ τοῦτο ἥμισυ ἐστὶν γο. ὅταν εὔτονον τὸ εὐφόρβιον ᾖ. εἰ δὲ μὴ, καὶ πλέον ἐμβάλλειν προσήκει. ἐπὶ δὲ τῶν ἀναισθήτων σωμάτων, κἂν ἔλασσον ἡμίσεως γο. βάλῃς, ἄμεινον ποιήσεις.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ γ.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶ παθῶν, καὶ τοῖς μυκτῆρσι, καὶ κατὰ πόσας αἰτίας ὀδυνῶνται τὰ ὦτα.

ΤΩΝ πόνοι γίνονται, τινὲς μὲν διὰ ψύξιν, οὓς ἐν ὁδοιπορίαις καταπνευσθέντες ὑπὸ ἀνέμων ψυχρῶν, ἴσχουσιν. ἔνιοι δὲ καὶ διὰ λουτρὰ ψυχρὰ, καὶ διά τινα τῶν φαρμακωδῶν ὑδάτων, ἐν οἷς λούονται πολλάκις ἔνιοι τρυφῶντες. εἰσὶ δ' οἳ καὶ δι' ὠφέλειαν. γίνονται δὲ ὤτων ὀδύναι, καὶ διὰ φλεγμονὴν, ποτὲ μὲν αὐτοῦ μόνου τοῦ κατὰ τὸν πόρον δέρματος, ποτὲ δὲ καὶ διὰ βάθους. ἡνίκα τὸ νεῦρον τὸ ἀκουστικὸν εἰς φλεγμονώδη διάθεσιν ἀφίκηται. καθ' ὃν δὲ λόγον ἡ φλεγμονὴ τείνουσα τὰ φλεγμαίνοντα μόρια, τὴν ὀδύνην ἐργάζεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ πνεῦμα φυσῶδες, οὐκ ἔχον διέξοδον, ὀδυνηρὸν γίνεται. τῇ δὲ ἐκ τῶν ἔξωθεν ὑγρῶν δακνωδῶν ἐμπτώσει, παραπλησίως ὀδυνῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ τῷ σώματι γεννηθέντες ἰχῶρες.

Περὶ τῶν ἀπὸ ψύξεως ὠταλγιῶν.

Τὰς μὲν οὖν ὑπὸ ψύξεως μόνης γινομένας ὀδύνας τὰ θερμαίνοντα θεραπεύει τάχιστα. καί τινας τῶν ἀγροίκων οἶδα διαγλύφοντάς τι τῶν μεγάλων κρομμύων, εἶτα πληροῦντας ἐλαίου, καὶ θερμαίνοντας ἐν σποδιᾷ συμμέτρως, ἐγχέοντας τοῖς ὠσί. τινὰς δὲ ἐν ἐλαίῳ ζέοντας οὐ κρόμμυον μόνον, ἀλλὰ σκόροδον, εἶθ' οὕτως ἐγχέοντας. ἐγὼ δὲ εὐφορβίου παντελῶς ὀλίγον, ἐλαίῳ παλαιῷ πολλῷ μιγνὺς χρῶμαι, καθάπερ γε καὶ πεπέρεως ἀκριβέστατα λελειωμένου. τὰς γὰρ κατὰ ψύξιν ὠταλγίας τὰ οὕτω θερμαίνοντα, μεγάλως ὀνίνησιν. ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς, καὶ τὸ ἀμαράκινον ἔλαιον ἐγχεόμενον, καὶ ἡ ἀρίστη νάρδος, καὶ τὸ καλούμενον ῥωμαϊστὶ φουλιάτον τε καὶ σπικάτον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὸ κομμαγηνόν. εἰ δὲ καὶ πήγανον ἑψήσεις ἐλαίῳ μὴ στύφοντι, καὶ προσέτι λεπτομερεῖ, καθάπερ ἐστὶ τὸ σαβῖνον, ὀνήσεις μεγάλως. ὅταν δὲ ἐξ ὕδατος φαρμακώδους περιέχηταί τι κατὰ τὸν ἀκουστικὸν πόρον, συνεχῶς ἐγχεῖν ἔλαιον προσήκει, ἐκκλύζοντας αὐτὸ, καὶ δι' ἐρίου μαλακοῦ σπογγίζοντας, καὶ αὖθις ἐγχέοντας. παρηγορεῖ δὲ αὐτοὺς μεγάλως, καὶ ᾠοῦ τὸ λευκὸν, ᾧ καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρώμεθα, καὶ γάλα γυναικεῖον. εὔδηλον δὲ ὅτι πᾶν ὅ,τι ἂν προσφέρηται, θερμὸν εἶναι χρὴ μετρίως. ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς, καὶ τὸ χήνειον στέαρ ἱκανῶς. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὸ τῆς ἀλώπεκος.

Περὶ τῆς διὰ φλεγμονὴν γινομένης ὠταλγίας.

Εἰ δὲ φλεγμονή τις εἴη, κάλλιστον πρὸς αὐτὴν φάρμακον ἐγχεόμενον, νάρδινον μύρον μετὰ βραχυτάτου βασιλικοῦ καλουμένου φαρμάκου. προσαγορεύεται δὲ τοῦτο καὶ τετραφάρμακον, καὶ τὸ κομμαγηνὸν ἐπιτήδειόν ἐστιν. καὶ τὸ διὰ τῶν στεάτων φάρμακον, οὗ τὴν σύνθεσιν ὀλίγον ὕστερον γράψω. βιαζομένης δὲ τῆς ὀδύνης, ἀναγκαῖον ἐστι χρῆσθαι, καὶ τοῖς ναρκῶσι μὲν αἴσθησιν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἐπὶ κώλῳ καὶ νεφροῖς, καὶ ὅλως ἅπαντι πάσχοντι μορίῳ σφοδρῶς ἀλγοῦσιν. μίγνυται δὲ τοῦτο τῷ γυναικείῳ γάλακτι, καὶ τῷ λευκῷ τοῦ ᾠοῦ, ἃ καὶ καθ' ἑαυτὰ πολ

λάκις ἥρμοσεν ὤτων φλεγμοναῖς. μίγνυται δὲ καὶ καστορίῳ τὸ ὄπιον, καὶ χρὴ παρασκευάσθαι τοῦτο πρὸ πολλοῦ μεμιγμένον, ἤτοι γε ἴσῳ κατὰ τὸν σταθμὸν, ἢ διπλασίῳ τῷ καστορίῳ. πρὸς μὲν τὰς σφοδροτάτας ὀδύνας ἴσῳ, πρὸς δὲ τὰς ἐλάττονας διπλασίῳ. τὸ δὲ ὑγρὸν ἔστω τὸ ἐκ τοῦ γλυκέος ἕψημα, πολὺ γὰρ ἀνωδυνώτερον τοῦτο τῶν γλυκέων ἐστὶν οἴνων. εὐθέως οὖν ἀπ' ἀρχῆς ἀκριβῶς λεῖα. τὰ εἰρημένα φάρμακα τούτῳ μιγνύσθω, τὸ μὲν καστόρειον προλελειωμένον ἀκριβῶς. ὁ δὲ τῆς μήκωνος ὀπὸς ἐν αὐτῷ τῷ ἑψήματι λελυμένος, καὶ οὕτω μιχθέντα τὰ τρία λειούσθω καλῶς. εἶτα ἤδη τῆς χρήσεως, ἀνιέσθω πάλιν ἑψήματι μέχρι τοσαύτης συστάσεως, ὡς ἐγχεῖσθαι δύνασθαι διὰ τῶν καλουμένων ὠτεγχύτων, ἤδη λύχνῳ χλιανθέντων. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγχέω τοῖς περιωδυνοῦσιν οὐδὲν φάρμακον, οὐδ' ἐκμάττω δι' ἐρίου, τῇ πείρᾳ τοῦτο διδαχθεὶς, ὡς ἄμεινόν ἐστι μηδ' ὅλως ψαύειν τοῦ πόρου τοῦ ἀκουστικοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ὀδύνης. ἀλλὰ διὰ μηλωτίδος ἀμφιεσθείσης ἐρίῳ μαλακωτάτῳ, πυριῶντες τοὺς περιωδυνῶντας, ἐμβάλλοντες τὸ φάρμακον ὠδίπως ἐριμαθὲν κεχλιασμένον ἐν ὠτεγχύτῃ μετρίως οὕτως, ὡς πυνθανομένων ἡμῶν τῶν καμνόντων, εἰ χλιαρὸν αὐτῷ φαίνοιτο, καὶ εἰ ἔτι δύναται φέρειν αὐτὸ, θερμότερον γενόμενον, μέχρι τοσούτου προσάγειν τὴν θερμασίαν, ὡς μηδέ πω λυπεῖν. βάπτων οὖν εἰς τὸ οὕτω παρεσκευασμένον φάρμακον, τὴν μηλωτίδα κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πόρου μετρίως ἐπιτιθεὶς, ἀπορρεῖν εἰς τὸ βάθος ἐπίτρεπε, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν αὖθις καὶ αὖθις, καὶ πολλάκις βάπτων, τὸ αὐτὸ τοῦτο ποίει, μηδένα διαλείπων χρόνον. εὔδηλον δ' ὅτι τούτου γινομένου πάντως τι, καὶ ἀπορρυήσεται πρὸς τοὐκτὸς πληρωθέντος ὅλου τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. τοῦτο γίνου δέχου μετρίως καθόσον οἷόν τε μὴ ψαύων τοῦ ὠτός. ἐπειδὰν δὲ καλῶς πυριάσεις, ἐάσας τὸν πόρον ὃς ἐπληρώθη τοῦ φαρμάκου, μαλακὸν ἐπίθες ἔξωθεν ἔριον, αὐτῷ τε τῷ στόματι τοῦ πόρου, καὶ μετὰ τοῦτο παντὶ τῷ ὠτί. καὶ ἐὰν δεήσῃ πυριᾶσαι πάλιν, ἀτρέμα βαστάξας τὸ ἀντεπικείμενον ἔξωθεν ἔριον, αὖθις ὁμοίως πυρία, φυλαττόμενος ὡς οἷόν τε μηδ' ἄλλου τινὸς μέρους τοῦ ὠτὸς ἅψασθαι. καὶ τούτῳ γε πρόσεχε τὸν νοῦν ὡς μεγίστῳ παραγγέλματι τῆς τῶν ὤτων ἐπιμελείας. ἡ πυρία δέ σοι γινέσθω, καθὰ προείρηται, διὰ τῶν ἀνωδύνων, ἅπερ ἐστὶ τό, τε κάλλιστον νάρδινον μύρον, ἔχον ὀλίγιστον ἐν αὐτῷ τοῦ τετραφαρμάκου, καὶ μετὰ τοῦτο τὸ κομμαγηνόν τε, καὶ σούσινον, καὶ τὰ πολυτελῆ μύρα τῶν πλουσίων γυναικῶν, ἃ καλοῦσιν αὗται σπικάτα καὶ φουλιάτα. ἔστι δὲ παχύτερα ἢ ὥστε ἐγχεῖσθαι. λύειν οὖν αὐτὰ διά τε τοῦ ναρδίνου μύρου, καὶ εἰ θέρος εἴη, καὶ θερμασίας αἴσθησις τῷ κάμνοντι κατὰ τὸ φλεγμαῖνον οὖς, διὰ ῥοδίνου καλοῦ. μὴ παρόντος δὲ τούτου, δι' ἀμυγδαλίνου. Μέμνησο δ' ὅτι καλὸν ἀεὶ λέγω ῥόδινον, ἐν ᾧ πλεῖστα μὲν ἀποβέβρεκται ῥόδα. τὸ δὲ ἔλαιον ἐν ᾧ ταῦτα ἀποβέβρεκται τῶν ὠμοτριβῶν καλουμένων ἔστω, εἰ οἷόν τε χωρὶς ἁλῶν ἐσκευασμένον, οὐδενὸς ἄλλου προσεμβεβλημένου τοῖς ῥόδοις, καθάπερ οἱ τὰ στύμματα προσεμβάλλοντες ποιοῦσιν, ἕνεκα τοῦ πολλῷ χρόνῳ διαμένειν τὸ ῥόδινον εὐῶδες.

Περὶ τῶν ἐπὶ πνεύματι φυσώδει, ἢ παχέσι, καὶ γλίσχροις χυμοῖς ὠταλγιῶν.

Εἰ δὲ καὶ πνεῦμα φυσῶδες, ἤ τινα παχὺν, ἢ γλίσχρον χυμὸν οὐκ ἔχοντα διέξοδον ἐγκατακεκλεῖσθαι στοχάσαιο, καὶ τῶν ἐκφραττόντων τι φαρμάκων μίγνυε. τεχνικὸς γὰρ στοχασμός σοι γένοιτο, τῶν τοιούτων αἰτίων τοῦ πόνου, τά τε προηγησάμενα, καὶ τὰ παρόντα πυθομένῳ. ψύξεως μὲν γὰρ προηγησαμένης, τὸ φυσῶδες ἀθροίζεται πνεῦμα. βάρους δὲ κεφαλῆς, ἐδεσμάτων τε φλεγματωδῶν, καὶ κακοχύμων, οἱ ψυχροὶ καὶ παχεῖς χυμοί. τούτοις γὰρ ἐπιγενομένης ψύξεως, αἱ ὀδύναι συμβαίνουσιν τῶν πρότερον διαπνεομένων ἐπισχεθέντων διὰ τὴν πύκνωσιν. ἐπὶ τούτων οὖν, ὁ ἀφρὸς τοῦ νίτρου καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ τὸ μαλακὸν, ἀφρόνιτρόν τε τοῦτο, καὶ τὸ καλούμενον ἀμυγδάλινον ἔλαιον, εὐλόγως μίγνυται τοῖς ὠτικοῖς φαρμάκοις. ἐκ τούτου τοῦ γένους ἐστὶν, ὅ τε λευκὸς καὶ ὁ μέλας ἐλλέβορος, καὶ τὸ στρουθίον, ἀμύγδαλά τε τὰ πικρὰ, καὶ τῶν τριῶν ἀριστολοχιῶν ἣν ἂν ἔχοις, ἥ τε ἰλλυρικὴ ἶρις. εἰ δὲ καὶ τὸ κιννάμωμον ἔχοις, ἐμβαλεῖς καὶ τοῦτο. μὴ παρόντος δὲ αὐτοῦ, κασσίαν, τήν τε ζίγιρ καλουμένην, καὶ τὴν μοτώδη, καὶ τὸ καρπήσιον, ὃ πλεῖστον μέν ἐστιν ἐν Σίδῃ τῆς Παμφυλίας, καὶ διὰ τοῦτο εὐωνότατον πιπράσκεται. Κόϊντος δὲ ὁπότε ἀπροίη κινναμώμου, τοῦτο ἐπέβαλλεν ἀντ' αὐτοῦ διπλάσιον, ὥσπερ ἔνιοι τὴν κασσίαν. ἐκφρακτικὰ δὲ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶ πόρων εἰσὶ, καὶ τὰ τοὺς ἐν τοῖς νεφροῖς λίθους θρύπτοντα, καὶ πᾶν ἔτι λεπτομερὲς ἄνευ δήξεως, ὅπως μὴ παροξύνῃ τὴν ὀδύνην. ἐν οἷς ἐστι καὶ σικύου τοῦ ἀγρίου ἡ ῥίζα, καὶ βρυωνίας, καὶ ἄρου, καὶ δρακοντίου, καὶ κενταυρίου, καὶ πολίου, καὶ ὅλως τῶν πικρῶν ἁπάντων. ἀδήκτως γὰρ καὶ ἀλύπως ἐκκαθαίρει ταῦτα τοὺς πόρους, διαρρίπτει τε καὶ διατέμνει τὰ ἐμπεφραγμένα. διὰ τοῦτο δὲ γράφω πολλὰ παραδείγματα τῶν τοιούτων, καίτοι γε ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως εἰρηκὼς πάντα, διότι βούλομαι κατὰ πάντα τόπον τῆς γῆς εὐπορεῖν ἡμᾶς βοηθημάτων, ἔχοντας πρόχειρον αὐτῶν τὴν μνήμην. ἀλλὰ γὰρ ἐν ἄλλοις χωρίοις πλεονάζει τε καὶ βελτίω τῶν ἐν ἑτέροις γινομένων ἐστὶν †ἐπείτοι γε διὰ τῶν στεάτων ἀρκέσει σοι σύνθετον φάρμακον, ἔκ τε τῶν ἁπλῶν, ὅσα μικρῷ πρόσθεν διῆλθον ὀδύνης πραϋντικά. θαυμάσαι δέ ἐστι τῶν ἰατρῶν, ὅσοι χωρὶς διορισμοῦ πρὸς ὀδύνας ὤτων, ἔγραψάν τινα φάρμακα. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ ψύξεως ὀδυνώμενα, τάχιστα θεραπεύεται διὰ τῶν θερμαινόντων. ἐὰν δὲ ὑπὸ δριμύτητος δακνώδους, ἢ φλεγμονῆς σφυγματώδους ἡ ὀδύνη γίνηται, μεγίστη βλάβη συμπίπτει τοιούτων προσαχθέντων φαρμάκων. αἱ μέντοι μέτριαι φλεγμοναὶ, καὶ μὴ σφυγματώδεις, καὶ διὰ τῶν τοιούτων θεραπεύονται φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστιν ὄξος μετὰ ῥοδίνου χλιανθὲν, ἀναμιχθέντων ἀμφοῖν ἀκριβῶς. οὕτω δὲ καὶ γλαύκιον ἐπ' ἀκόνης ἰατρικῆς ἀποτριβόμενον μετ' ὄξους ὀνίνησιν τὰς ἐπὶ φλεγμονῆς βραχείας ὀδύνας. ἄμεινον δὲ τὸν ἐκ τοῦ γλαυκίου προκατεσκευασμένον τροχίσκον ἔχειν, πολυχρηστότατον φάρμακον, ὅστις γίνεται λειωθέντος ἀκριβῶς τοῦ γλαυκίου δι' ὕδατος ὀμβρίου, κἄπειτα ξηρανθέντος τε καὶ ἀναπλασθέντος. ἐὰν δὲ ψαθυρώτερον ᾖ, ὡς ἀναπλάττεσθαι φαίνηται, μίξεις αὐτῷ κόμμεως ὀλίγον. ἀρκεῖ δὲ δωδέκατον ἢ πεντεκαιδέκατον εἶναι μέρος αὐτοῦ τοῦ γλαυκίου. καὶ τὰ διὰ γλαυκίου δὲ κολλύρια κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποτριβόμενα δι' ὄξους ὀνίνησιν, ἐνσταζόμενα τοῖς ὠσὶ, καὶ τούτων οὐδὲν ἧττον τὰ διὰ κρόκου. ταῦτα μὲν οὖν εἰσὶν ὀδύνης τε καὶ φλεγμονῆς ἰάματα. περὶ δὲ τῶν ἄλλων διαθέσεων τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν γινομένων, ἃ διὰ τῆς ἐμῆς ἐμπειρίας ἐκεῖνα διελθὼν, οὕτως ἤδη τὰ τοῖς πρὸ ἐμοῦ γεγραμμένα καταβήσομαι.

†καίτοι

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἑλκῶν.

Ὅσα μὲν πρόσφατα, τό, τε γλαύκιον ἀποθεραπεύει μόνον ἀποτριβόμενον μετ᾽ ὄξους, ὡς ἀρτίως εἴρηται, καὶ τὰ δὲ αὐτοῦ κολλύρια πάντα, καὶ τὰ διαχρονκά τε καὶ τὰ διάῤῥοδα καλούμενα παρὰ τῶν ἰατρῶν, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Νείλου. θεραπεύει δὲ καὶ τὸ τοῦ Δαμοκράτους διάσμυρνον. τὰ δὲ πυοῤῥοοῦντα χωρὶς ὀδύνης, ὅσα μὲν μετρίως τοῦτο πάσχει, διὰ τῶν αὐτῶν θεραπεύεται. τὰ δὲ ἰσχυρῶς, διὰ τῶν τοιούτων, ὁποῖός ἐστιν ὁ Ἀνδρώνειος τροχίσκος, καὶ ὁ τοῦ Μούσα, μεθ᾽ ἑψήματος, καὶ ὀλίγου ὄξους ἀνιέμενος, ὧν ἡ ποικιλία τῆς συνθέσεως αὖθις εἰρήσεται. νικωμένων δὲ καὶ τούτων σκωρίαν σιδήρου μετ᾽ ὄξους δριμυτάτου λειώσας, ἐπιπλεῖστον πολλαῖς ἡμέραις ἐν ἡλίῳ θαῤῥῶν χρῶ. εἰ καὶ παράλογον εἶναι δοκεῖ τῶν δριμυτάτων φαρμάκων ἀνέχεσθαι τὸ οὖς, ὃ μικρὸν ἔμπροσθεν εἶπον, οὐδὲν δὲ τῶν μαλακωτάτων ἐγχεομένων ἀλύπως ὑπομένειν τὴν πρόσπτωσιν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα φαίνεσθαι πλήττοντα.

Περὶ δυσηκοΐων, καὶ ἤχων.

Λείπεται αὖ οὖν ἔτι περὶ δυσηκοΐας τε καὶ ἤχων διελθεῖν οὐδὲν κοινωνούντων ἀλγήμασί τε καὶ ἑλκώσεσιν, περὶ ὧν ἑξῆς ἐρῶ, τὰς ἐπαινουμένας μεγάλως ὑπὸ τῶν ἐνδόξων ἰατρῶν, πρότερον διελθὼν ὠτικὰς δυνάμεις, καθ᾽ ὅν τινα λόγον συνετέθησαν. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ἀφ᾽ Ἥρα γεγραμμένης.

Ὠτικαὶ ὡς Ἥρας.

Ἥρας μὲν οὖν οὕτως ἔγραψεν. ὠτικὴ πρὸς πᾶν ἄλγημα, καὶ πᾶν ἕλκος. ταύτῃ ἐχρησάμην ἐπί τινος πυρέσσοντος, καὶ παρακόπτοντος διὰ τὰ ἀλγήματα, καὶ ἐποίησε δαιμονίως. σμύρνης ∠ ᾱ. λιβάνου ∠ γ̄. οἱ δὲ ∠ ζ̄. ἀφρονίτρου ∠ γ̄. κρόκου δραχμὰς δ̄. οἱ δὲ ∠ ᾱ. μηκωνείου ∠ γ̄. χαλβάνης ∠ β̄. ἀμύγδαλα πικρὰ λελεπισμένα κ̄. ἀναλάμβανε ὄξει, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας περιωδυνίας μὲν οὔσης ῥοδίνῳ διείς, ἔνσταζε, δυσηκοΐας δὲ οὔσης, ὄξει διείς. Ἥρας μὲν οὖν ἐν τούτοις ἠρκέσθη γράψαι φάρμακον ἀλγήματός τε παντὸς ἴαμα, καὶ ἕλκους ὤτων. ἐγὼ δὲ τὰς μὲν ὀδύνας τῇ τε διὰ τῶν στεάτων ὡς εἴρηκα γινομένῃ θάλψει, καὶ διὰ ναρδίνου μύρου, μετὰ τοῦ τετραφαρμάκου πραΰνεσθαί φημι, σὺν τῷ καὶ τὰς διαθέσεις αὐτὰς ὠφελεῖσθαι, καθάπερ γε καὶ ὠοῦ τῷ λευκῷ, καὶ γάλακτι γυναικείῳ. πραΰνεσθαι δὲ μόνον ἄνευ τοῦ τὰς διαθέσεις ὠφελεῖσθαι διὰ τοῦ μηκωνείου, κατὰ δέ τι συμβεβηκὸς οὐ πρώτως εἴποι τις ἂν καὶ τὰς διαθέσεις ὀνίνασθαι. παυσαμένης γὰρ τῆς ὀδύνης, καὶ ὕπνων γενομένων, ἡ φύσις πέττει τὰς τὴν ὀδύνην ἐργαζομένας διαθέσεις. τὰ δὲ ἕλκη τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν ἐθεράπευσα διὰ παντὸς τῷ γλαυκίῳ δι᾽ ὄξους, ὥσπερ γε μετὰ ῥεύματος, ἢ τοῖς τροχίσκοις, ἀπὸ τῶν πρᾳοτέρων ἀρχόμενος, ὁποῖός ἐστιν ὁ Πολυείδου, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Ἀνδρώνειος, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον ὁ καλούμενος Βιθυνός, ᾧ παραπλήσιος ἐστὶν ὁ ἐμός, τουτέστιν ὁ διὰ χάρτου κεκαυμένης. ὡς δὲ ἐγὼ νομίζω, καὶ βελτίων, γίνεται δὲ οὐκ ἀεὶ χρεία πάντων, ἀλλ᾽ ἀρκεῖ τὸ πίπαν ἕν, ἐὰν ἐπίσηταί τις αὐτῷ χρῆσθαι. ποτὲ μὲν διὰ συραίου λύων, ὁπόταν βούλῃ πρᾳότερον ἐργάσασθαι τὸ φάρμακον, αὖθις δὲ δι᾽ οἴνου γλυκέος, εἶτα δὲ ὄξους μὴ δριμέος, εἶτα διὰ τοῦ δριμέος, ἐπὶ τέλει δὲ διὰ τοῦ δριμυτάτου. διὸ καὶ διὰ τῆς τοιαύτης μίξεως ἄλλο τε ἄλλης γινομένης, ἐκλύειν δυνάμενος τὸ σφοδρὸν τοῦ φαρμάκου, τὸ ἰσχυρότατον σκευάσας μόνον, ἔχειν δυνήσῃ. θαυμάσαι δὲ ἐστὶν ὡς ἔφην τῶν πλείστων ἰατρῶν, ὠταλγίας φάρμακα γραψάντων πάμπολλα χωρὶς διορισμῶν, ἐφεξῆς ἀλλήλων ἐναντιωτάτας ἔχοντα δυνάμεις. οἷον εὐθέως, ἀπὸ γάρ τοι τῶν παλαιοτέρων ἄρξασθαι κάλλιον, Ἀπολλώνιος ὁ Ἡροφίλειος, ἐν τῇ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων γραφῇ. κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου, κεφαλαλγίας ἰάματα γράφων, πρῶτα μὲν πάντων ἔταξε τὰ δι᾽ ἔγκαυσιν, εἶτ᾽ ἐφεξῆς δεύτερα τὰ διὰ ψύξιν, εἶτ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ τὰ διὰ μέθης τε καὶ ἀκρατοποσίης, αὐτὸς γὰρ οὕτως ὠνόμασε. τέταρτα δὲ τὰ διὰ πληγὴν ἢ πτῶμα. τελευταῖα δ᾽ ὡς αὐτὸς προὔγραψεν, πρὸς τὰς τῶν κροτάφων ἀλγηδόνας, καὶ τοὺς πόνους ὅλους τῆς κεφαλῆς, τοὺς χωρὶς φανερᾶς αἰτίας γινομένους. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν ὤτων ὀδύνης οὐδένα προσέθηκε διορισμόν, ἀλλ᾽ ἁπλῶς προγράψας πρὸς ὠταλγίαν, ἑξῆς καταλέγει φάρμακα, τὰ μὲν θερμαίνοντα, τὰ δὲ ψύχοντα, καὶ τὰ μὲν ὑγραίνοντα, τὰ δὲ ξηραίνοντα, καὶ κατὰ τὰς δευτέρας δυνάμεις τε καὶ ποιότητας, τὰ μὲν αὐστηρά, τὰ δὲ στρυφνά, τὰ δὲ πικρά, τὰ δὲ δριμέα, τὰ δ᾽ ὀξέα, τὰ δ᾽ ἁλικά, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ μὲν διαφοροῦντα, τὰ δὲ σφίγγοντά τε καὶ συνάγοντα, καὶ ἀποκρουόμενα τὰς ἐπιῤῥοάς, τὰ δ᾽ ἑλκτικὰ τῶν ἐν βάθει, καὶ τὰ μὲν ἐκφρακτικά, τὰ δὲ ῥυπτικά, τὰ δὲ τῆς αἰσθήσεως ναρκωτικά. Εἰ μὲν οὖν μία διάθεσις ἐστὶν ἀλγημάτων αἰτία, μίαν εὔλογον εἶναι, καὶ τὴν τῶν ἰωμένων αὐτὴν δύναμιν. εἰ δὲ πολλαί, τοσοῦτον εἶναι χρὴ καὶ τὸν τῶν ἰωμένων ἀριθμόν, ὅσος ὁ τῶν ἐργαζομένων αἰτίων ἐστίν. Ἡροφίλου τοίνυν οὕτως ἐπαινοῦντος τοὺς διορισμούς, ὡς οὐκ οἶδ᾽, εἴ τις ἄλλος, αὐτοῦ τε τοῦ Ἀπολλωνίου τὰ τῆς κεφαλαλγίας φάρμακα μετὰ διορισμῶν γράψαντος, ἔτι μᾶλλον θαυμάζω, τὸ κατὰ τὰς ὠταλγίας ἀδιόριστον αὐτοῦ. κατέλιπε μὲν οὖν καὶ τὸ πέμπτον γένος τῶν φαρμάκων ἀδιόριστον, ὃ κατὰ τὴν τελευτὴν ἔγραψε πρὸς τὰς χωρὶς φανερᾶς αἰτίας κεφαλαλγίας, καίτοι καὶ τὰς τοιαύτας κεφαλαλγίας, ἀναγκαῖον ἐστὶ πρῶτον μὲν τοῖς κοινοῖς γένεσι, τῶν τὰς ὀδύνας ἐργαζομένων αἰτίων ὑποπεπτωκέναι συνεχείας λύσει, ἢ δυσκρασίᾳ, ὡς ἐδείξαμεν. εἶτα δηλονότι, καὶ τοῖς τὰς αὐτὰς ἐργαζομένοις, ἃ διώρισται μὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ πάντα, κατὰ τὰς οἰκείας πραγματείας. νυνὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ὠταλγίαις μνημονεύσω μόνον, ὑστάτης ἁπασῶν τῆς πραγματείας οὔσης ταύτης, ὡς πολλάκις εἴρηται κατὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου βιβλία. τὰς γὰρ μεθόδους τῆς θεραπείας, ἐν ἐκείνῃ γράφων, ἐν ἢ δύο που παραδείγματα τῶν κατὰ μέρος προσέθηκα, τὸ πλῆθος τῶν φαρμάκων ὅσα συντίθεμαι ἐκ πολλῶν, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ἀναβαλλόμενος πραγματείαν, ὡς ἡγεῖσθαι μὲν τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τὰ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ἕνδεκα τὸν ἀριθμὸν ὄντα. μετὰ ταῦτα δὲ τὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τεσσαρεσκαίδεκα, μεθ᾽ ἃ τὰ τῆς νῦν προκειμένης γράφεσθαι, τὰ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν φαρμάκων.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων πρὸς ὠταλγίαν.

Ὅ τι δὲ λέγων τὸν Ἀπολλώνιον ἡμαρτηκέναι, μὴ διορισάμενον ἐπὶ ποίας ὠταλγίας, ἕκαστον ὧν γράφει φαρμάκων, ὑπάρχει χρήσιμον, οὐ καταψεύδομαι τἀνδρός, δι᾽ ὀλίγων ἀποδείξω παραδειγμάτων. προσγράψας γὰρ ὡς ἔφην πρὸς ὠταλγίαν ἔγχυτα, καὶ γράψας ἐν αὐτοῖς χήνειον, ἢ ὀρνίθειον στέαρ ἡσυχῇ τήξας ἔνσταζε, πάλιν ἐφεξῆς

γράφει. χολὴν ταυρείαν, ἢ αἰγείαν μετὰ χυλοῦ πράσου, ἐνστάζε. τὸ μὲν οὖν στέαρ ὧν εἶπε ζώων παρηγορικώτατόν ἐστιν ἁπασῶν τῶν τὰς ὀδύνας ἐργαζομένων διαθέσεων, μετὰ τοῦ καὶ μεγάλως αὐτὸν ὠφελεῖν ἐνίας. αἱ χολαὶ δὲ αἱ μετὰ πράσου, τάς τε διὰ φλεγμονὴν ὀδύνας αὐξήσουσιν, καὶ τὰς ἐπὶ δριμέσι, καὶ δάκνουσιν ὑγροῖς. μόνας δὲ ὠφελήσουσιν τὰς δι᾽ ἔμφραξιν, ἢ ψύξιν γινομένας, ἤτοι κατὰ ψιλὴν δυσκρασίαν, τῆς ψύξεως τῶν στερεῶν μορίων ὀδυνηρᾶς γινομένης, ἢ διὰ τὸ γεννᾶσθαι μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν φυσώδη πνεύματα, καὶ χυμοὺς ψυχροὺς, κωλύεσθαι δὲ ἐκκρίνεσθαι διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος πύκνωσιν ἄνευ φλεγμονῆς γινομένην. ἐκκενωθέντων γὰρ ὑπὸ τῶν οὕτω δριμέων καὶ θερμῶν φαρμάκων τῶν ἀλγημάτων αἰτίων, θεραπεία τε ἅμα καὶ ἀνωδυνία γίνεται. τὸ μὲν οὖν ὀρνίθειόν τε καὶ τὸ χήνειον στέαρ, ἐὰν μὲν εὕρῃ κεκενωμένον τὸ σῶμα, καὶ μηκέτι ἐπιῤῥέοντα τὸν τὴν φλεγμονώδη διάθεσιν ἐργαζόμενον χυμὸν, κατὰ τοὺς δύο λόγους ὀνήσει, τόν τε παρηγορικὸν, καὶ τὸν θεραπευτικόν. ἐὰν δὲ ἐπιῤῥέοντος ἔτι τοῦ αἰτίου προσενεχθῇ, τὴν διάθεσιν μὲν οὐδὲν ὀνίνησιν, παρηγορεῖ δὲ τὸ τῆς ὀδύνης σύμπτωμα, καθάπερ γε κᾂν ἐπὶ χυμῶν δριμύτητι αἱ δήξεις γίνωνται. χολὴ δὲ οὐδέποτε μετὰ πράσου χυλοῦ δύναταί τι χρηστὸν ἐπὶ τῶν εἰρημένων διαθέσεων ἐργάζεσθαι, καθάπερ οὐδὲ πέπερι, καίτοι τοῦτό γε οἶδα, τῶν ἰατρῶν τινὰ πράξαντα γυναικὸς ἀλγησάσης οὖς, ἐν χρήσει θερμῶν ὑδάτων αὐτοφυῶν. εἰωθὼς γὰρ πάντα πιστεύειν τοῖς τῶν εὐπορίστων φαρμάκων Ἀπολλωνίου βιβλίοις, κεχρημένος τε κατὰ τύχην πολλάκις ἤδη τῷ διὰ τοῦ πεπέρεως βοηθήματι, καὶ τότε ἤλπισεν ὠφελήσειν τι τὴν ὠταλγίαν. ἀλλ᾽ οὕτω γε ὑπ᾽ αὐτοῦ παρωξύνθη τὸ γύναιον, ὡς ὀλίγου δεῖν ἀπάγξασθαι. γράφει οὖν ὁ Ἀπολλώνιος ὧδε. πεπέρεως ἐν οἴνῳ ἀπεξεσμένου λεάνας, καὶ σύμμετρον τῷ πάχει ποιήσας ἔνσταζε. γράφει δὲ ἐν αὐτοῖς τούτοις ἐφεξῆς τὰ διὰ πεπέρεως καὶ ταῦτα. λύκειόν τε καὶ μηκώνειον ἴσα γάλακτι γυναικείῳ διεὶς χρῶ, καὶ τούτῳ γε ἐφεξῆς ἕτερον τοιοῦτον. καστορίου, καὶ μηκωνείου ἴσον φώξας ἐπ᾽ ὀστράκου, μάλιστα μὲν Ἀττικοῦ. εἰ δὲ μὴ ῥωμαϊκοῦ, καὶ λεάνας, διεὶς γλυκεῖ ἔνσταζε. τὰ μὲν οὖν διὰ τοῦ μηκωνείου πάντα φάρμακα, ναρκωτικὰ τῆς αἰσθήσεως ὄντα, κατὰ τοῦθ᾽ ἡμᾶς ἀναγκάζει ποτὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ὑπὸ μηδενὸς τῶν παρηγορικῶν ὠφελουμένων χρῆσθαι, τὸ δὲ διὰ τοῦ πεπέρεως φάρμακον ἐξ ἑτέρου γένους ἐστὶν, ὥσπερ γε καὶ τὸ διὰ τῶν στεάτων, ἐξ ἄλλου, καθάπερ γε καὶ τὸ μετὰ ταῦτα γεγραμμένον ἐφεξῆς φάρμακον ὧδέ πως. χαλβάνην κυπρίνῳ μύρῳ διεὶς, πρόσμιξον μέλι, καὶ ῥόδινον, καὶ οἴσυπηρὸν ἔριον περὶ μηλωτίδα συστρέψας, κίνει, καὶ χλιαρὸν ἔνσταζε. διαφορητικὸν γὰρ ἀλύπως ἐστὶ τοῦτο, δυνάμενον ἁρμόττειν φλεγμοναῖς ἐν αἷς οὐκέτι οὐδὲν ἐπιῤῥεῖ. καλῶς δὲ ποιήσει κἀπὶ τῶν διὰ ψύξιν ἀλγούντων. ἴσως δέ τις ἐπιζητήσει διὰ τινὰ τὴν αἰτίαν οὐ μόνον τοῦ Ἀπολλωνίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν φῶξαι κελευόντων τό μηκώνειόν τε καὶ τὸ καστόρειον, ὅπως αὐτῶν τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως μειωθείη, ὅπερ ἐγὼ τοῦτο προσθεῖναι κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ἡνίκα τὴν ἐμὴν ἀγωγὴν τῆς θεραπείας τῶν ὠταλγιῶν ἔγραφον, ἀπολογητέον οὖν αὐτῷ κατὰ τάδε. τὸ μὲν οὖν καστόρειον, οὐδ᾽ ὅλως ἀξιῶ φώσειν. οὐ γὰρ ὡς ναρκωτικὸν αὐτὸ τῆς αἰσθήσεως, τῷ μηκωνείῳ μίγνυμεν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἅπαν, ὡς ἀμβλῦνον τὸ σφοδρὸν τῆς ψυκτικῆς δυνάμεως, ὅπερ οἱ φῶξαι κελεύοντες ἐπὶ μὲν τοῦ μηκωνείου οὐκ ἀτόπως ποιοῦσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ καστορείου παντάπασιν ἀτόπως. αὐτὸ γὰρ καθ᾽ αὑτὸ πεπτικὴν τῶν διαλυτικῶν τε καὶ σκιῤῥωδῶν διαθέσεων ἔχει δύναμιν. αὐτάρκης οὖν ἐστιν, καὶ ἡ ἐκ τοῦ μηκωνείου κεχρονίσθαι τὸ συντεθὲν ἐξ αὐτῶν πραΰνης, φωγνύμενον γὰρ ἀπόλλυσι τὸ δραστήριον, εἰ δὲ μιχθὲν τῷ καστορίῳ χρονίσειε, μένει μὲν ἔτι καὶ νῦν ἱκανῶς δραστικὸν, ἀμαυροῦται δὲ αὐτοῦ τὸ κακόηθες, διὸ καὶ βλάπτονται τινὲς ὡς ἀχλυώδες ὁρᾶν, ἄχρι πολλῶν ἡμερῶν, καὶ καρυβαρεῖν, καὶ μὴ καλῶς πέττειν τὰς τροφὰς ποιεῖ, καὶ διὰ ταύτην αὐτοῦ τὴν κακοήθειαν, ἐπὶ τὴν φῶξιν ἀφίκοντο πολλοὶ τῶν ἰατρῶν. ἀλλ᾽ ἐπεὶ πάλιν ἐν τῷ φωχθῆναι, τὸ δραστήριον αὐτοῦ ἀμαυροῦσθαι φαίνεται, τούτου γὰρ ἐπειράθην πολλάκις, ἄμεινον ἡγησάμην ἄφωκτον μὲν μιγνῦναι, μετὰ χρόνον δὲ χρῆσθαι. ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ πάρεργον εἴρηται γιγνώσκεσθαι χρήσιμα. τὸ δὲ προκείμενον ἦν, οὐ μικρὰς βλάβην γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἀδιορίστοις γραφαῖς φαρμάκων. γέγραπται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ πολλῶν μορίων τε καὶ παθῶν ἀδιόριστα φάρμακα, μὴ γινώσκουσιν ὅσην ὁ διορισμὸς ἔχει δύναμιν εἰς τέχνης σύστασιν. ἐφ᾽ ὧν οὖν θαυμάζω τὸ συγκεχυμένον τε καὶ ἀδιόριστον, ὡς ἐπ᾽ Ἀπολλωνίου τοῦ Ἡροφιλείου, γινώσκοντος τοῦ ἀνδρὸς ὅτι κελεύει διὰ παντὸς ὁ Ἡρόφιλος, τί τε καὶ ποῖον, καὶ πηλίκον ἐστὶν, τὸ τοῦ νοσήματος αἴτιον, καὶ κατὰ τί μάλιστα δυναστεῦον ἐπίστασθαι τὸν ἰατρὸν, ὅπως καὶ τὴν θεραπείαν ἁρμόττουσαν ἑκάστῳ ποιεῖται. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπ᾽ Ἀρχιγένους αὖ τις θαυμάσειεν, ἀδιορίστως οὐκ ὀλίγα καὶ αὐτοῦ γράφοντος, ἔν τε ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, καὶ ταῖς τῶν ὠταλγιῶν. ἕνα γὰρ ἔγραψεν αὐτὸς ἐπ᾽ αὐτῶν μόνον διορισμὸν, τὸν ἀπὸ τοῦ μετρίου τε καὶ σφοδροῦ τῆς ὀδύνης, καί σοι παραγράψω τὴν λέξιν ὅλην αὐτοῦ.

Τὰ ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένα φάρμακα πρὸς ὤτων ἀλγήματα.

Ἐν τῷ προτέρῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, ὁ Ἀρχιγένης ὧδέ πως ἔγραψεν κατὰ λέξιν. ἐπὶ δὲ ὠταλγίας, τῆς ἄλλης προηγουμένης διαίτης, ἥνπερ καὶ ἐπὶ κεφαλαλγίας ἐτάττομεν. ἐπὶ μὲν τῶν μετρίων, τῶν ἁπλῶν μύρων χλιαρῶν ἐνέσταξεν, οἷον κρόκινον, ἢ ἴρινον, ἢ ῥόδινον, ἢ καρύων πικρῶν ἀπόθλιμμα, ἢ τῆς κασσίας τὸ μύρον, ἢ νάρδον ἁπλῆν, ἢ σούσινον, ἢ ἀμυγδάλινον, ἢ ῥόδον, ἢ ῥόας, ἢ μήκωνος χύλισμα μετ᾽ ἐλαίου θερμοῦ, ἢ πράσου σπέρμα λεῖον, ἢ ἐλλέβορον λευκὸν λεῖον μετὰ ῥοδίνου χλιαρὸν ἔγχει ἐν ξύστρᾳ. ἢ μηκωνείου ὀλίγον σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἢ μηκωνείου χύλισμα σὺν γάλακτι ὁμοίως. σφοδρυνομένης δὲ, ἥτε κοιλία διὰ κλυστῆρος εὐτόνως ὑπαγέσθω, καὶ ἀπ᾽ ἀγκῶνος αἷμα ἀφαιρείσθω, καὶ ὅσα τοιαῦτα. τοὐντεῦθεν πυριάσθωσαν ἀφεψήματι δάφνης, ἢ τοιούτου τινὸς, ἢ θείου ἀπύρου ἐμπασσομένῳ θερμῷ ὕδατι. σφόδρα δὲ ἀποθλιβέσθωσαν οἱ σπόγγοι, καὶ τῷ ὠτὶ προστιθέσθωσαν. καὶ γὰρ τὸ ὑγρὸν ῥᾷστα αὐτοὺς περιψύχει παρῶν, καὶ μακρῶς αἱ πυρίαι αὐτοῖς αἱ ξηραὶ ὠφελιμώτεραι εἰσὶν, αἵ τε δι᾽ ἁλῶν, ἢ κέγχρου, ἢ δι᾽ ἁπαλῶν πιλημάτων, ἢ διὰ λιπαρῶν ἐκμαγείων. ἢ ἀποζέσας πήγανον βάλε εἰς στενόστομον ἀγγεῖον τὸ ὕδωρ, ἐρίῳ τε ἔμφραξον τὸ στόμα, καὶ τῷ ὠτίῳ πρόσφερε, ὥστε διικνεῖσθαι εἰς τὸ οὖς διὰ τοῦ ἐρίου τὴν ἀτμίδα. ἔνιοι δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ ὀλίγῳ ἐλαίῳ τὸ πήγανον ἑψήσαντες οὕτως ἐγχέουσιν τὸ ὑγρὸν εἰς τὸ ἀγγεῖον,

καὶ

καὶ πυελίδιον, μετὰ δὲ τὰς πυελίας διαψήσας τὸ οὖς, καὶ ἐγχυματίσας. ἢ βαλσάμῳ σὺν ῥοδίνῳ λεανθέντι, ἢ τινὶ τῶν προειρημένων μύρων χλιαρῷ, ἢ ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ πρὸς ὠταλγίαν τῶν αὐτίκα ἀναγραφησομένων καταπλάσσε. ἢ κωδίαν λεπτὴν, ἀλεύρῳ μεμιγμένην, καὶ ἐν μελικράτῳ ἑψημένην, ἢ αὐτῇ τῇ κωδίᾳ λεπτῇ, μετὰ κριθίνου ἀλεύρου ἐν οἴνῳ ἑψημένῃ. ἢ βουκέρατι ἐν μελικράτῳ ἑφθῷ, ἢ λινοσπέρμῳ, ὁμοίως ἄκρως ποιεῖ σπόγγος ὀφθαλμικὸς μέλιτι ἑφθῷ, καὶ ἔτι θερμῷ βρεχόμενος, καὶ ἐπιτιθέμενος. ἢ κηρωτῇ ἰρίνου μιγέντος αὐτῇ στύρακος ἄκρως ποιεῖ πρὸς ὠταλγίαν. ἀλόη μεμιγμένη μετὰ ῥοδίνου, καὶ μέλιτος τὸ πάχος ἐγχεομένη. ἢ χαλκίτης ἐν οἴνῳ διηθημένη. ἢ πορδικίου χυλὸς χλιαρὸς ἐνσταζόμενος, ἰδίᾳ ἢ μετὰ μέλιτος. ἢ νίτρον διεὶς ὀλίγῳ ὕδατι, μίσγε ἔλαιον, καὶ χλιαίνων ἔνσταζε. ἢ ἀριστολόχου ῥίζαν μετ᾽ ἐλαίου. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν λεάνας σὺν ῥοδίνῳ, χλιαρὸν διὰ ξύστρας ἔνσταζε. καλῶς ποιεῖ ὄπιον ἐπ᾽ ὄστρακον ὀπτηθέν. καὶ καστόριον ὁμοίως ἴσα λεανθέντα μετὰ ῥοδίνου καὶ γλυκέος, μέχρι μέλιτος ἔχει πάχος, εἶτα μετὰ τὴν πυελίαν περὶ τὴν †ὀξείαν ἔριον περιελιχθὲν ἐμβάπτεται, † ξύστραν καὶ ἐπιτίθεται. ἢ μαράθρου χυλὸν μετά τινος τῶν εἰρημένων μύρων ἐν ἀρχῇ ἔνσταζε. ἢ μετὰ κωδίων μήκωνος ἀφέψει, καὶ ἔγχει τὸ τοῦ ὄφεως γῆρας, ἢ μετά τινος τῶν εἰρημένων μύρων. ἢ τὸ σπάνιον γάρος θερμαίνων διὰ ξύστρας. ποιεῖ καὶ τὸ δυσῶδες ἄκοπον ἐγχεόμενον χλιαρόν. ἢ μηκώνιον διεθὲν ῥοδίνῳ, καὶ ὀλίγον κρόκιον. καὶ παντὸς μᾶλλον ἡ ἱερὰ ἀρωματικὴ μετά τινος τῶν μύρων. ποιεῖ δὲ ἄκρως λευκὸς ἐλλέβορος λεανθεὶς μετὰ μέλιτος, καὶ ῥοδίνου ἐγχεόμενος. ἐμφρασσομένου τοῦ πόρου, πορφύρας μᾶλλον. καλῶς ποιεῖ καὶ ὁ ἐλλέβορος μετὰ ἰρίνου μύρου. ποιεῖ δὲ καὶ κεδρία σὺν ναρδίνῳ μύρῳ ἐγχεομένη. Σεβῆρος δὲ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑδρίαις ὄνους λείους μετὰ μύρων εἰς τὰ ἡλκωμένα ἔγχει, ἔνιοι δὲ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὸ ἀλγοῦν ἐγχέουσιν οὖς, καὶ παραχρῆμα μὲν ὑπεραλγοῦσι, μετὰ βραχὺ δὲ τελέως παύονται. ἄλλοι δὲ κάλλιον ποιοῦντες, εἰς τὸ ἕτερον τοῦ ἀλγοῦντος ψυχρὸν ἐγχέουσιν, ὥσπερ Λεύκιος. ποιεῖ καλῶς ἀλόη, καὶ κρόκινον, μετὰ ἀμυγδαλίνου μύρου ἐγχεόμενα. ἢ χαλκὸς λεῖος μετ᾽ ὄξους, καί τινος μύρου. ἄκρως ποιεῖ σίλφιον, μετὰ ῥοδίνου ἐὰν ἕλκωσις ᾖ. θαυμαστῶς ὠφελεῖ τὰς ὑπερβαλλούσας ὠταλγίας, πράσου χυλὸς, καὶ οὖρον αἴγειον, καὶ ῥόδινον, μετ᾽ ὀλίγης σμύρνης ἐγχεόμενα. ἢ σκίλλου στέαρ ἐν ξύστρᾳ χλιαίνων ἔνσταζε. ἢ χιτὴν, καὶ ἡδυόσμου χυλὸν μετὰ γλυκέος. ἢ πέπερι λευκὸν, καὶ ἅλας ἴσα μετ᾽ ἑψήματος ἔγχει ἀεὶ στραγγιεὶ, τρὶς ἢ ἑπτάκις. ἢ κοχλίαν σεσηπότα ἀφελκανὸν περιακοντήσας ῥοδίνου πληρώσας, καὶ ζέσας διὰ ξύστρας ἐγχυμάτιζε θερμότερον. ἐὰν δὲ ἐκ πληγῆς ἀλγῇ τὸ ἐκτὸς τοῦ ὠτὸς, λιβάνου χόνδρῳ γάλα ἐπιχέας δὶς, καὶ ἀποχέας τὸ τρίτον, ἔασον βραχῆναι, καὶ κινήσας ἔγχει, εὐθὺς γὰρ παύει. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, ἀδιορίστως πάνυ. δύναιτο δ᾽ ἄν τις νοῦν ἔχων ἀναμιμνησκόμενος ὧν ἔμπροσθεν εἶπον, γνῶναι ὁποῖόν τι τῶν εἰρημένων φαρμάκων ἑκάστῃ τῶν εἰρημένων ὠταλγιῶν ἁρμόττει, μεμνημένος τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐξ ὧν ἔμαθεν ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπομνήμασιν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὰς ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένας ὠτικὰς δυνάμεις ἤδη μεταβήσομαι.

Ὠτικαὶ ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου τὸν ἀριθμὸν κδ'.

Τέσσαρας ἐπὶ τὰς εἴκοσι δυνάμεις ὠτικὰς, ἐφεξῆς ἀλλήλων ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἐνίαις μὲν προσθεὶς τινὰ διορισμόν, ἐνίαις δὲ οὐδένα, καὶ πρώτη γε αὐτῶν ἐστὶν οὕτω γεγραμμένη. ὠτικὴ ἐκ τῶν γάλου ᾗ χρῶμαι. σμύρνης 𐅻 α. ἁλὸς 𐅻 δ'. λιβάνου 𐅻 γ. ἀφρονίτρου 𐅻 γ. κρόκου 𐅻 δ'. μηκωνείου 𐅻 γ. ἀμύγδαλα πικρὰ κ. χαλβάνης 𐅻 β'. ὄξους καλοῦ τὸ ἱκανόν. ἀναφέρεται ἡ γραφὴ εἰς Μενέμαχον. πολύχρηστον τινὰ ταύτην ὠτικὴν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, ἐστοχασμένην πολλῶν ἅμα διαθέσεων ἐν ὠσὶ γινομένων. εἴρηται δέ μοι καὶ πρόσθεν, ὡς αἱ τοιαῦται δυνάμεις οὔτε κατορθώματα μεγάλα ποιοῦσιν, οὔτε σφάλματα διὰ παντὸς αὐταῖς χρωμένων ἡμῶν. ὅσαι δὲ πρὸς μίαν διάθεσιν ἁρμόττουσιν, ἐκείνην μὲν ἄριστα θεραπεύουσιν. τὰς δὲ ἄλλας ἐνίοτε πρὸς τὸ μηδὲν ὠφελεῖν ἔτι καὶ παροξύνουσιν. δευτέραν ὁ Ἀνδρόμαχος δύναμιν ἔγραψεν ἐφεξῆς τῇ προειρημένῃ τήνδε. ὠτικὴ Αἰλίου Γάλλου πρὸς φλεγμονὴν, καὶ ἐπιτεταμένας ἀλγηδόνας. χαλβάνης 𐅻 η. κινναμώμου 𐅻 β'. σμύρνης 𐅻 η. κρόκου 𐅻 η. λιβάνου 𐅻 γ. ἀφρονίτρου 𐅻 γ. ὀποῦ μήκωνος 𐅻 γ. ὄξους ὡς μέλιτος ἔχειν πάχος. δεῖ δὲ προεκνιτροῦν ἵνα μὴ λίπος ἔχῃ, εἶθ᾽ οὕτως ἐγχεῖν τὸ φάρμακον, κἀνταῦθα πάλιν ἐκφρακτικά τε καὶ πεπτικὰ, καὶ χαλαστικὰ, καὶ διαφορητικὰ μέμικται φάρμακα, μὴ δυνάμενα σφοδρὰς ὀδύνας ἰᾶσθαι. διὰ τοῦτο οὖν αὐταῖς ὁ τοῦ μήκωνος ὀπὸς ἐμίχθη. τρίτην ὠτικὴν ἔγραψεν τοιάνδε κατὰ λέξιν. ὠτικὴ Λαοδίκου βασιλέως, ᾗ κέχρημαι συνεχῶς. καστορίου 𐅻 β'. ὀποῦ μήκωνος 𐅻 δ'. ὀποπάνακος 𐅻 β'. λυκίου ἀφροῦ 𐅻 α. γλυκεῖ ἀναλάμβανε, καὶ χρῶ χλιαίνων. αὕτη μὲν προφανῶς ἁρμόττει ταῖς ἐπιτεταμέναις ὀδύναις, οὐ μὴν ταῖς γε ἄλλαις διαθέσεσιν. ἐγὼ δὲ ὡς ἔφην ἐφ᾽ ἑκάστῃ τῶν διαθέσεων οἰκείῳ χρῶμαι φαρμάκῳ, φεύγων ἀεὶ τὸν ὀπὸν τοῦ μήκωνος, ἔνθα μή τις ἀνάγκη μεγάλη πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἔρχεσθαι βιάζεται. τετάρτην ἔγραψε δύναμιν ὠτικὴν ὧδέ πως. ἄλλη πρὸς φλεγμονὴν, καὶ πυορροοῦν, καὶ παλαιὰς διαθέσεις. κυάμων αἰγυπτίων τοῦ ἐντὸς πικροῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, πεπέρεως λευκοῦ, ἀφρονίτρου, κρόκου, ὀπίου, σιδίων, σμύρνης, λιβάνου, νάρδου, ἀνὰ 𐅻 β'. καστορίου 𐅻 α. μέλιτος καὶ ὄξους τὸ ἱκανόν. οἱ δὲ μέλιτος 𐅻 ς. ἐν ταύτῃ τὰ ἄλλα φάρμακα διαφορητικὰ, καὶ ξηραντικὰ, καὶ τῶν ἐμφράξεων ἐκφρακτικὰ, καί τινα καὶ τῶν πεπτικῶν, οἷόν ἥ τε σμύρνα, καὶ ὁ λιβανωτὸς ἔγκειται. στυπτηρία δὲ σχιστὴ στυπτικὸν ἰσχυρῶς φάρμακον ὑπὲρ τοῦ ξηραίνεσθαι τὰ πυορροοῦντα μέμικται. πρόσκειται δὲ καὶ τὸ ὄπιον ἀνωδυνίας ἕνεκεν. ἀντιτέτακται δὲ αὐτῷ τὸ καστόριον, ὡς ἔμπροσθεν ἔφην. ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων, οὐ μόνον ὡς ἀντιτεταγμένον, ἀλλὰ καὶ ὡς πέττον αὐτὰς, καὶ ὡς ξηραῖνον εἰκότως ἐμβάλλεται. πέμπτην ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ὠτικὴν τήνδε κατὰ λέξιν. ἄλλη ἀπὸ Ξενοκράτους ᾗ κέχρημαι πολλάκις. ἀφροῦ λυκίου 𐅻 β'. σμύρνης 𐅻 α. λιβάνου 𐅻 α. σχιστῆς τριώβολον, ἀφρονίτρου ὀβολοὺς δύο, λεία σὺν ὄξει ἀπόθου, χρῶ σὺν ὄξει, καὶ αὕτη πολύχρηστος μέν ἐστιν. οὐ μὴν ἔνθα πόνος ἰσχυρὸς ἁρμόττει, μήτε ὄπιον ἔχουσα μήτε καστόριον, μήτε τῶν ἀνωδύνων τι στεάτων, μήτε χαλβάνης. ἕκτη δύναμις ὠτικὴ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν γέγραπται. ἄλλη ἀπὸ Πρυτάνιδος συμπεφώνηκε τῇ Ἁρπάλου, σμύρνης τριώβολον, νάρδου τριώβολον, κρόκου τριώβολον, χαλκοῦ κεκαυ-

μένης ὀβολοὺς ε. ὀπίου ὀβολοὺς δύο, καστορίου τε τριώβολον, σχιστῆς ∠ α. καὶ στρογγύλης ∠ α. σὺν γλυκεῖ ὅταν ῥεῦμα, ὅταν δὲ ὀδύνη σὺν ῥοδίνῳ. ὅταν δὲ σκώληκες γεννῶνται, ἐλλεβόρου μέλανος μίσγε ∠ β. καλῶς ἐποίησε ἐπὶ τῇ τελευτῇ τὴν χρῆσιν αὐτῆς εἰπών, ἣν ἡμεῖς αὖ εἰρήκαμεν εἴπερ αὐτὸς αὐτὴν ὤκνησε προσγράψαι. ἑβδόμη παραπλησία τῇ προγεγραμμένῃ, γέγραπται περὶ τόνδε τὸν τρόπον. ἄλλη διὰ Οὐγαίου σύμφωνος. ἐλλεβόρου μέλανος ὀβολοὺς β. σμύρνης ὀβολὸν α S. ὀπίου τριώβολον, χαλκοῦ κεκαυμένου τετρώβολον, στυπτηρίας σχιστῆς ὀβολοὺς β. καστορίου ὀβολὸν α. κρόκου τετρώβολον γλυκεῖ χρῶ. ἔστι δὲ ἡ ὀγδόη παραπλησία τοῖς προγεγραμμένοις. περὶ δὲ τῆς ἐννάτης ὧδέ πως αὐτὸς ἔγραψε. ἄλλη ᾗ χρῶμαι πρὸς περιωδυνίας, καὶ ἤχους. νίτρου ∠ α. σμύρνης ∠ α. ῥοδίνου κύαθον α. ὄξους κύαθος εἷς, ὁμοῦ λεάνας χρῶ. οὐ πρὸς τὰς ἐν φλεγμονῇ περιωδυνίας ἁρμόττει τοῦτο τὸ φάρμακον, ἀλλὰ τὰς ἐπ' ἐμφράξει, καὶ πνεύματι ψυχρῷ, καὶ ἀτμῷ δέ, καὶ χυμῷ παραπλησίως. δεκάτην ἄλλην ἔγραψε ὧδέ πως. πρὸς ὦτα πυορροοῦντα παρὰ Ἁρποκρατίωνος. κυτίνων, σιδίων, ἀριστολοχίας, χαλκίτεως, μίσυος κυπρίου, κηκίδος, λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ ∠ α. σμύρνης, λιβάνου τριώβολον, χαλκάνθης ὀπτῆς, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀνὰ τριώβολον, σὺν γλυκεῖ τροχίσκους ποιῶν χρῶ. εἰ δὲ καὶ μὴ προέγραψεν αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ φαρμάκου, προχειρότατον ἦν ἡμῖν νοῆσαι, μεμνημένοις ὧν ἐν ἀρχῇ προεῖπον, ὅτι ξηραντικόν ἐστι τὸ φάρμακον ὤτων πυορροούντων, ὅπερ γίνεται καταφερομένου τινὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς ῥεύματος, ἐφ' ᾧ καὶ τὰς ἑλκώσεις χρονιζούσας συμβαινούσας ὁρῶμεν. ἑνδεκάτην ὠτικὴν ἔγραψεν οὕτως. ὠτικὴ ἐν πολλοῖς σύμφωνος. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. καστορίου ∠ β. σχιστῆς ∠ δ. λιβάνου ∠ α. σὺν γλυκεῖ, μέλιτος πάχος ποιῶν, εἶθ' οὕτως ἀνιεὶς χρῶ. καὶ αὕτη τῶν μετρίων διαθέσεων ἐστὶν ἰατική, καθάπερ καὶ ἡ ἐφεξῆς αὐτῇ γεγραμμένη, τὰς δὲ ἐφεξῆς ταύτῃ προγεγραμμένας δυνάμεις ὠτικὰς ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου, χωρὶς τῆς ἐμῆς ἐξηγήσεως παραγράψω, γνωρίζειν αὐτὰς ἤδη δυναμένων ὅσοι μεμνήνται τῶν προειρημένων. ἐφ' ὧν δὲ καὶ αὐτὸς πεποίηται μετὰ διορισμοῦ τὴν γραφήν, οὐδὲν ἔτι τούτων οὐδεμίας τῆς ἡμετέρας ἐξηγήσεως χρῄζει. ἐφεξῆς οὖν ἁπάσας γεγράψονται χάριν τοῦ μηκέτι μνημονεύειν ἡμᾶς, ἄλλης ὠτικῆς δυνάμεως ὑφ' ἑτέρου τῶν ἰατρῶν γεγραμμένης, ἐνταῦθα γὰρ ἡ ποικιλία πασῶν αὐτῶν περιέχεται. ὠτικὴ ὡς Σόλων διαιτητής. σμύρνης ∠ δ. σχιστῆς ∠ δ. καστορίου ∠ β. λιβάνου ∠ α. κρόκου ∠ α. ὀπίου ∠ α. κρητικῷ ἢ οἰνομέλιτι, πάχος μέλιτος. ὠτικὴ Ἀντιπάτρου πρὸς περιωδυνίας. κρόκου ℥ β. οἱ δὲ ℥ α. σμύρνης ℥ α. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ℥ α. σχιστῆς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀνὰ ℥ S. μύρου ἰρίνου ἢ συριακοῦ ὑποστάθμης ℥ β. σὺν οἰνομέλιτι ἢ κρητικῷ ποιῶν μέλιτος πάχος, λεπτοῦ χρῶ. ὠτικὴ ἄλλη λίαν καλή. ὀποπάνακος ∠ β. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ. ἀφροῦ λυκίου ∠ δ. καστορίου ∠ β. σχιστῆς τριώβολον. κρόκου τριώβολον, σμύρνης ∠ α. ἡ χρῆσις σὺν γάλακτι γυναικείῳ.

Πρὸς ὦτα πυορροοῦντα παρὰ Ἀσγνδόσης.

Χοίρου ἐκτομίου χολῆς μέρη β. μέλιτος ἀττικοῦ μέρος α. ὁμοῦ ἐν ὑελίνῳ ἀγγείῳ ὕδατι θερμοσποδιᾶς θέρμαινε ἄχρι τοῦ ἡμίσεως, καὶ οὕτω χρῶ. ὠτικὴ παρὰ Ἁρποκράτους πρὸς διαθέσεις καὶ ὀδύνας. ναρδοστάχυος ∠ ς. σμύρνης ∠ ς. πεπέρεως ∠ ς. ἀφρονίτρου ∠ ς. ἁλὸς ἄνθους ∠ ς. κρόκου ∠ β. κάρυα πικρὰ ι. ὀποῦ μήκωνος ∠ ιβ. οἴνου παλαιοῦ τὸ ἱκανόν, ἔγχει κασσιτερίνῳ ἀγγείῳ τὸ φάρμακον.

Πρὸς δυσηκοΐαν καὶ ἤχους.

Ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ α. καστορίου ὀβολὸν α. ἀφρονίτρου ὀβολὸν α S. χρῶ μετ' ὄξους ὡς κάλλιστα. στρουθίου ∠ α. κρόκου κιλικίου ∠ α. καστορίου ∠ α. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ δ. νίτρου ∠ α. τροχίσκους ποιῶν ἐπὶ τῆς χρήσεως ἀνιεὶς οἴνῳ, χρῶ. πρὸς ὦτα πυορροοῦντα. στυπτηρίαν ἐκκεκαυμένην, καὶ σμύρναν μετὰ μέλιτος λεάνας προεκκλύσας τὸ ὠτίον ἐρίῳ τὸ φάρμακον ἐπιτίθει.

Ὠτικὴ παρὰ Χρυσάνθου Γρατιανοῦ πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἑλκώσεις.

Σίλφας χωρὶς πτερῶν δεκαδύο, οἴνου παλαιοῦ καὶ μέλιτος ℥ ς. ῥοιᾶς κέλυφος α. πράσου χυλοῦ κύαθον α S. ἐν χύτρᾳ καινῇ ἕψε, ἕως τακερωθῇ ἡ ῥοιά, εἶτα λέαινε, καὶ πρόσβαλε μύρου συριακοῦ ℥ α. πίσσης ὑγρᾶς ℥ α S. κρομμύων δ. τὸν χυλὸν ἐκθλίψας καὶ συλλεάνας ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας χλιάνας τίθει, σὺν ἐρίῳ ἐπιτίθει.

Ὠτικὴ πρὸς φλεγμονὰς καὶ πυορροοῦντας.

Νάρδου ἰνδικῆς ∠ α. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β. ὀπίου ∠ δ. σιδίων ∠ δ. κρόκου ∠ γ. σμύρνης ∠ δ. λιβάνου ∠ δ. μέλιτος ἀττικοῦ ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ δ. καστορίου ∠ β. ἀμυγδάλων πικρῶν ∠ η. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους λ. ὄξους κύαθον α. οὔρου συάγρου τὸ ἴσον, κυάμων αἰγυπτίων χλωρῶν τοῦ ἐντὸς ∠ δ. λεάνας ὁμοῦ ἀπόθου εἰς κασσιτέρινον ἀγγεῖον, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως μετὰ ῥοδίνου ἔνσταζε, καὶ κροκίδα ἐντίθει προπυριῶν.

Ὠτικὴ πρὸς τὰ ἀπεγνωσμένα, ὡς Ζωίλος ὁ ὀφθαλμικός.

Ὑοσκυάμου σπέρματος τριώβολον, στυπτηρίας σχιστῆς ὀβολοῦ τὸ S. σμύρνης ∠ α. καστορίου τριώβολον, μηκωνίου τριώβολον, κηκίδος τριώβολον, κρόκου τετρώβολον, κινναμώμου τετρώβολον, λιβάνου ὀβολοὺς β. ἀφρονίτρου ὀβολοὺς δύο, σανδαράχης ὀβολοὺς β. ὀπίου προσφάτου κοχλιάρια τρία, οὔρου συάγρου ἄρρενος κοχλιάρια τρία, κογχυλίου αἵματος τριώβολον, μανδραγόρου χυλοῦ ὀβολὸν α. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανόν, κογχυλίῳ ἔμφραξε τὸ οὖς.

Ὠτικὴ ἄλλη πρὸς φλεγμονὰς καὶ πυορροοῦντα, θαυμαστή.

Πηγάνου τριώβολον, σμύρνης τριώβολον, ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ α. ὀπίου ∠ α. κρόκου ∠ α. σὺν γάλακτι γυναικείῳ χρῶ, ἐγχυματίζων χλιαρόν.

Ὠτικὴ λίαν καλὴ δεδοκιμασμένη ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου.

Σμύρνης ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ β. καρύων πικρῶν ∠ α. ἀφρονίτρου ∠ β. σχιστῆς ∠ α. σιδίων ∠ α. ναρδοστάχυος ∠ β. ἀλόης ∠ γ. οἰνομέλιτος παλαιοῦ κυάθους γ. τὰ ξηρὰ λεῖα μίσγε τῷ οἰνομέλιτι, καὶ ἑψήσας ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον κασσιτέρινον, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας χλιαρῷ χρῶ.

Αἱ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι δυνάμεις ὠτικαὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς. ὠτικὴ πρὸς τὰς προσφάτους περιωδυνίας, αἷς ἐχρήσατο Νικήρατος, κάλλιστον τοῦτό ἐστιν.

Ὀνίσκον τῶν κατοικιδίων. ζῶον δέ ἐστιν πολύπουν ἐν τοῖς ὑδρηροῖς ἀγγείοις, καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γεννώμενον, ὑπὸ δὲ τὰς τῶν δακτύλων ἐπαφήσεις σφαιρούμενον. τούτων λαβὼν τρεῖς ἢ τέσσαρας, καὶ σὺν ἐλαίῳ ἀποζέσας, καὶ τὸ ἔλαιον ἀποθλίψας, ἐγχυμάτιζε. ποιεῖ καὶ δὲ ὁ κολοκύνθης χυλὸς μετὰ ῥοδίνου, ἢ ναρδίνου μιγνύμενος, καὶ χλιαινόμενος. καὶ πορδικίου βοτάνης χυλὸς μετὰ ἐλαίου ἑψόμενος. καὶ κενταυρίου χυλὸς μελικράτῳ διαλυθεὶς, καὶ ὑοσκυάμου χυλὸς ῥοδίνῳ μιγνύμενος. ποιεῖ καὶ ὀποῦ μήκωνος ὀλίγον γάλακτι γυναικείῳ διαλυθέν. καὶ βοείων κρεῶν οἱ ἀπορρέοντες ἰχῶρες ὅτε ὀπτᾶται, ταῦτα δεῖ ὠμὰ πρόσφατα ἐπιτιθέναι ἀνθρακίαις, καὶ ἐν ὤμα ὄντα ἐκθλίβειν, καὶ τῷ ἐκθλιβομένῳ θερμῷ ὑγρῷ ἐγχυματίζειν. ποιεῖ δὲ καὶ καρύων σεσηπότων τὸ ἐντὸς τὸ ὑγρὸν, ὄξει διαλυθὲν καὶ ῥοδίνῳ. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ Λιβυκὸς κοχλίας ἀποσβεννύμενος ἐν τῷ οἰκείῳ ὀστράκῳ, μετὰ ἐλαίου ναρδίνου ἢ ῥοδίνου. ποιεῖ δὲ καὶ ὑὸς ἀτόκου χολὴ, ἰσοστάθμῳ μέλιτι ἀττικῷ μιγνυμένη. Ἄλλο. ὀποῦ μήκωνος, καστορίου, ἀνὰ ὀβολοὺς β'. γλυκεῖ διαλύσας, καὶ ὀλίγον ῥοδίνου ἐπιβαλὼν, χλιαίνων ἐγχυμάτιζε. Ἄλλο. ὀποῦ μήκωνος, καὶ ὀποῦ πευκεδανοῦ τὸ ἴσον, διαλύων ἐγχυμάτιζε.

Πρὸς τὰς μεθ' ἑλκώσεως φλεγμονὰς Χαριξένους.

Σμύρνης, ὀπίου, καστορίου, ἑκάστου τὸ ἴσον γλυκεῖ διαλύσας, χλιαίνων ἐγχυμάτιζε. Ἄλλο. ὑοσκυάμου χυλοῦ, ὀποῦ μήκωνος, σμύρνης, καστορίου ἀνὰ ∠ δ'. πεπέρεως ∠ α'. προτρόπου τὸ ἱκανόν. πρὸς ξηρὰς καὶ ἀνίκμους ἑλκώσεις. ἔστι δὲ καὶ πεσσὸς ἀγαθός. ὑσσώπου ∠ δ'. μυελοῦ ἐλαφείου ∠ δ'. βουτύρου ∠ δ'. στέατος χηνείου ∠ δ'. κηροῦ τυρρηνικοῦ ∠ δ'. τερμινθίνης ∠ α'. ἐλαίου κικίνου κυάθους β'. ἐλαίου ἀμυγδαλίνου κυάθους β'. ἐλαίου κυπρίνου κυάθους δύο, πισσελαίου κύαθον α'. συντίθει καὶ χρῶ ἐξανιεὶς ὅσον ἐξαρκεῖ ἐλαίῳ ναρδίνῳ μίσγε, ὥστε μέλιτος ἔχειν πάχος. σφόδρα καλὸν καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων διαθέσεις. ἐλαίου κυπρίνου κυάθους β'. ἰρίνου, ῥοδίνου, ἀμυγδαλίνου, ἐλαίου παλαιοῦ ἀνὰ κυάθους β'. πισσελαίου κύαθον α'. κηροῦ Γο β'. τερμινθίνης Γο α'. στέατος χηνείου Γο α'. συντίθει καὶ χρῶ.

Ἄλλο πρὸς τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις Ἀντωνίου μούσα.

Κρόκου ∠ β'. σμύρνης ∠ β'. βδελλίου ∠ δ'. καρύων πικρῶν ∠ η'. πρασίου χυλοῦ κοτύλης τὸ ἥμισυ, προτρόπου κοτύλης τὸ ἥμισυ, ἕψε τὰ ὑγρὰ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιβαλὼν, ἀνελόμενος χρῶ γλυκεῖ διαλύων ὅσον ἐξαρκεῖ. κρόκου σμύρνης, καστορίου, κενταυρίου ἀνὰ ∠ β'. ἀφρονίτρου ∠ α'. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ η'. ἑλξίνης χυλοῦ ℥ α' S. προτρόπου ℥ α' S. συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Πρὸς τὰς σὺν ῥεύματι φλεγμονὰς, ᾧ ἐχρήσατο Κλέων.

Σμύρνης, ἀλόης, λιβανωτοῦ, ὀποῦ μήκωνος ἀνὰ ∠ β'. μίσυος ὠμοῦ ∠ α'. ὄξει ἀναλάμβανε, ἐν δὲ τῇ χρήσει γλυκεῖ διαλύων ἐγχυμάτιζε. Ἀρείου ταρσέως.

Σμύρνης ∠ δ'. λιβανωτοῦ ∠ δ'. μίσυος ὠμοῦ ∠ β'. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ'. ἀναλάμβανε ὄξει, ἡ χρῆσις ὡς δεδήλωται. πολλοῦ δὲ ῥεύματος ἐπιγινομένου, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. κρόκου, λιβανωτοῦ, σμύρνης, ὀπίου, λύγου σπέρματος ἀνὰ ∠ α'. λυκίου ἰνδικοῦ, κυτίνων ῥοιᾶς, ῥόδων ἄνθους ἀνὰ ∠ β'. ὄξους κοτύλην α'. ἕψε λύγου σπέρμα, κυτίνους, ῥόδων ἄνθος εἰς τὸ ὄξος ἐμβαλὼν, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς, καὶ ἀνελόμενος ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει γλυκεῖ διαλύσας ἐγχυμάτιζε.

Πρὸς τὰ πυορροοῦντα ὦτα μετ' ὀδύνης ᾧ ἐχρήσατο Κίμων.

Καστορίου ∠ β'. σχιστῆς, κρόκου, σμύρνης, λιβανωτοῦ ἀνὰ ∠ α'. γλυκεῖ ἀναλάμβανε, ἢ μυρτίνῃ, καὶ χρῶ. ἐπὶ μὲν τῶν προσφάτων μετ' οἰνομέλιτος, ὧδι δὲ κεχρονισμένων μετ' ὄξους.

Κλαυδίου δαμονίκου πρὸς πυορροοῦντα καὶ χρονίας διαθέσεις.

Κρόκου ∠ γ'. σμύρνης ∠ α'. κάρυα πικρὰ κεκαρθαμμένα ἀριθμῷ λ'. νίτρου ἀφροῦ, νάρδου συριακῆς, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ ∠ α'. λιβανοῦ τριώβολον, ὄξει δριμυτάτῳ ἀναλαμβάνεται, καὶ δι' ὄξους ἀνίεται.

Πρὸς δυσωδίαν καὶ νομὴν ἢ τῶν ἰσπανῶν λεγομένη

Γάρου μέλανος ῥωμαϊστὶ λεγομένου ὀξιπόρου ℥ α'. ὄξους σκιλλητικοῦ ℥ α'. μέλιτος ἀττικοῦ ℥ α' S. ἕψε μέχρι συστάσεως, καὶ ἀνελόμενος εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον, χρῶ. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτω. κολοκύνθης χυλοῦ ℥ α'. συντίθει, ποιεῖ πρὸς τὰς μετὰ φλεγμονῆς δυσωδίας.

Χαριξένους πρὸς φθορὰς ἢ δυσωδίας.

Στυπτηρίας μιλησίας λίτραν α'. χαλκάνθου λίτρας η'. ἀλόης ∠ η'. κροκομάγματος ∠ η'. σμύρνης ∠ η'. οἴνου μυρτίνου ℥ γ'. ἕψε στυπτηρίαν καὶ τὸν γλυκὺν, καὶ ὅταν συστῇ ἐπίβαλε τὰ λοιπὰ ὄξει διαλύσας, καὶ ἀνελόμενος χρῶ.

Πρὸς τὰς τῶν σαρκῶν ἐπαναστάσεις, ᾧ ἐχρήσατο Ἡρακλείδης ὁ ταραντίνος.

Ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η'. λεπίδος χαλκοῦ ∠ η'. ἐν ἄλλῳ ∠ δ'. μέλιτος κοτύλης S. τὰ ξηρὰ τρίψας καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν ἕως ἐρυθρὸν γένηται, καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἰοῦ ∠ δ'. χαλκάνθου ∠ δ'. σμύρνης ∠ δ'. πρασίου χυλοῦ κυάθους γ'. μέλιτος τὸ ἱκανὸν, σκεύαζε καθὰ προείρηται.

Χαλκιδονία, πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις.

Ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ δ'. κρόκου ∠ δ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. καστορίου ∠ δ'. λιβανωτοῦ ∠ δ'. ὀπίου ∠ δ'. χαλκάνθου ∠ ις'. πεπέρεως ∠ β'. σμύρναν, ὄπιον λιβανωτὸν, καστόριον, ἔμβρεχε ὄξει ἐναφεψημένων σιδίων μέχρι διαλύσεως, εἶτα ἔμβαλε κεκομμένα, ἐλλέβορον, κρόκον, πέπερι, χάλκανθον, εἶτα τρίβε ὁμοῦ πάντα ἐπιμελῶς, καὶ ὅταν δεῦ ἔχῃ, ἐπίβαλε οἰνομέλιτος τὸ αὔταρκες, ὥστε τὸ πάχος ἔχειν μέλιτος ἀνειμένου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως χλιαίνων ἐγχυμάτιζε. τούτῳ γὰρ φαρμάκῳ χρώμενος πολλάκις κατώρθωσα, καὶ προκόπτοντος τοῦ χρόνου, προσέθηκα τῇ γραφῇ ὀμφακίνου ∠ α'.

Αἰγυπτία πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις καὶ ὦσι συγγεγνημέναι.

Ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ β´. κυάμων αἰγυπτίων τῆς ἐντεριώνης, πεπέρεως λευκοῦ, κρόκου, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β´. λιβανωτοῦ ∠ β´. ὀμφακίου ∠ δ´. σχιστῆς ∠ δ´. κασσίας ∠ β´. χαλκάνθου ∠ δ´. ἀφρονίτρου ∠ β´. ἀναλάμβανε ὄξει ἐναφεψημένων σιδίων ὡς γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως αὔταρκες λαβὼν τοῦ φαρμάκου, καὶ μύρῳ ναρδίνῳ διαλύσας ἐγχυμάτιζε.

Πρὸς τὰς ἐκ τῶν ὤτων αἱμορραγίας, Ἡρακλείδου Ταραντίνου, ὥστε μὴ θρομβοῦσθαι.

†ἐκθλίψας Πρασίου τὸν χυλὸν †ἑψήσας καὶ ὄξος μίξας ἐγχυμάτιζε. ἢ ῥοιᾶς ἐν ὄξει ἑψημένης τὸν χυλὸν ἐκθλίψας ἐγχυμάτιζε. ἢ πολυγόνου χυλὸν ἐν ὄξει βραχεῖ, ἢ ἀκακίας, ἢ ἀμόργην, ἢ λύκιον μετὰ ὄξους. ἄλλο βότρυος ἐφεκτικὸν αἱμορραγίας. βάτου χυλὸν, καὶ κηκίδων ἐν ὄξει ἑψημένων, τὸν χυλὸν ὁμοῦ μίξας ἐγχυμάτιζε.

Τὰ ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένα φάρμακα τῶν προγεγραμμένων ἐφεξῆς.

Ὅσα μὲν πρὸς τὰς ὠταλγίας ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης φάρμακα, πρόσθεν εἴρηται. νυνὶ δὲ προσθήσω καὶ τὰ πρὸς τὰς ἄλλας διαθέσεις ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγραμμένα. ἐπὶ δὲ τῶν ὑγραινομένων, πολυγόνου χυλὸν μετὰ ἴσου ῥόδων χυλοῦ ἐγχυμάτιζε. ἢ κρόκον καὶ σμύρναν μετὰ γλυκέος καὶ ῥοδίνου χλιάνας ἔγχει. ἐπὶ δὲ τῶν πυορροούντων. ποιεῖ μὲν καὶ πολύγονον σὺν ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον. συμφωνεῖ δὲ ἄκρως οἶνος ἐνσταζόμενος, ἐναφεψημένου αὐτῷ κονύζης τοῦ λεπτοφύλλου φύλλον. ἔνιοι δὲ καὶ λίβανον προσμίσγουσι τῷ οἴνῳ. ἢ λύκιον ῥοδίνῳ διεὶς ἔνσταζε. ἢ πρασίου ἀγρίου σπέρμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ὁμοίως. ἢ κυμίνου καὶ κρόκου ἴσον σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ. ἢ κρόκου καὶ σμύρνης ἀνὰ ∠ β´. κάρυα λεπτὰ λελεπισμένα λειώσας μίξον μετὰ μέλιτος Κº S. καὶ πράσου χυλοῦ Κº S. λειώσας τὰ ξηρὰ εὖ μάλα, καὶ διεὶς τοῖς ὑγροῖς συλλεαίνων ἔνσταζε.

Περὶ ἡλκωμένων ὤτων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἡλκωμένων ὤτων καὶ αἱμασσομένων καὶ ἀλγούντων, χαλβάνην καὶ ὄπιον μετὰ γλυκέος καὶ ῥοδίνου μέλιτος πάχος ἔνσταζε. ἢ ἀντὶ τῆς χαλβάνης ὀπὸν πευκεδάνου μίσγε, καὶ μᾶλλον ποιεῖ. ἢ σπόδιον ὀπτηθὲν λεῖον μετὰ ῥοδίνου ἔγχει. ἢ λύκιον μετὰ γυναικείου γάλακτος μεγάλως ἐνεργεῖ. καὶ τὸ μέλι καθ᾽ ἑαυτὸ χλιαρὸν ἐγχεόμενον, μάλιστα δὲ ἐφ᾽ ὧν καὶ δυσωδίαι εἰσίν. ἔνιοι δὲ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑδρίαις ὄνους μετά τινος μύρου ἐνστάζουσιν, καὶ ἄκρως ὠφελεῖ. ἢ τὰς κατοικιδίους σίλφας, μετὰ ῥοδίνου ἔνσταζε. καλῶς ποιεῖ πρὸς πᾶσαν ὠτὸς διάθεσιν, ἀλώπεκος στέαρ τεταριχευμένον, τηκόμενον καὶ ἐνσταζόμενον. ἢ σπονδυλίου τὸ ἐντὸς σὺν μέλιτι καὶ ῥοδίνῳ ἔγχει, ἢ κλύσας καὶ διαψήσας τὸ οὖς, πράσου ἢ πρασίου χυλὸν μετὰ μέλιτος ἔγχει. ἢ κονίαν τὴν τῶν πηλοποιῶν μετὰ μέλιτος ἀνεζεσμένην. ἢ λίβανον μετὰ ὄξους ἐν ῥοιᾶς κελύφει ζέσας ἔγχει. ἢ κηκίδα λείαν ὀθονίῳ ἐνδήσας ἕψε ἐν οἴνῳ, καὶ ἐκ τούτου ἔνσταζε, εὐθέως ἀπόνους ποιεῖ.

Περὶ σκωλήκων ἐν ὠσίν.

Ἐφ᾽ ὧν δὲ σκώληκες εἰσὶν, ἐλλέβορον λευκὸν μετὰ μέλιτος κάθιε, ἢ ξηρὸν ἐμφύσα, ἢ χυλὸν βάτου ἔγχει. εἰ δὲ λελεπισμένον τὸ τοῦ ὠτὸς ὀστέον τύχῃ, δηλῶν ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς ξύσον, ἔπειτα καύσας ἀπούλου ἀλύπως.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἤχων.

Ἔνιοι μὲν αὐτῶν φυσώδους πνεύματος εἰσὶν ἔκγονοι. τινὲς δὲ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀκουστικῆς αἰσθήσεως γίνονται, καθάπερ ἐν ὀφθαλμοῖς τὰ τῶν ὑποχεομένων φαντάσματα, διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ τῆς γαστρὸς στόματος ἀναθυμιάσεις, ἀκριβὲς δὲ οὐδετέρας τῶν διαθέσεων γνώρισμα δυνατὸν ἐν ἀρχῇ σχεῖν, οὐ μὴν οὐδὲ ἀτέχνως προσήκει ἄρχεσθαι τῆς τε διαγνώσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἰάσεως. εἴρηται γὰρ καὶ δέδεικται πολλάκις ὡς ἕν τι γένος ὂν ἐλπίδος στοχαστικῆς. ἔστιν γὰρ τεχνικὸν στοχασμὸν ἵνα ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ὀνομαζομένων αἰτίων, ὅταν ἐπισκοπῇ τις αὐτῶν τὰς δυνάμεις. ἄλλως μὲν οὖν ψυχρᾶς διαθέσεως γινομένης, ἄλλως δὲ ἐπ᾽ ἐγκαύσει, καθάπερ γε καὶ πληγῆς προηγησαμένης, ἢ νόσου τινὸς, ἢ βίας, ὥσπερ γε καὶ ἀπεψίας, ἢ οἰνοποσίας δαψιλοῦς, ἢ ἐμέτων βιαίων τε καὶ πολλῶν. ἔσθ᾽ ὅτε καὶ ὑπὸ φαρμάκων ὠτικῶν χρήσει, γίνονται τινὲς ἦχοι. καὶ τὸ μὲν βραχὺ δὲ συστῆναι τὸν ἦχον, ἢ ἀθρόως γενέσθαι συντελεῖται πρὸς τὴν τῆς διαθέσεως εὕρεσιν. ἔτι τε τὸ διαλείμματα ποιεῖν, ἢ παραμένειν τὸ σύμπτωμα διηνεκῶς. ἀκριβὴς δὲ διάγνωσις ἐν τῷ χρόνῳ γίνεται, μετὰ τὴν τῶν τεχνικῶς στοχασθέντων χρῆσιν φαρμάκων. εἰ μὲν οὖν ἐπὶ πυρετοῖς ἦχοι γίνονται, μὴ προσοχλεῖν, παύονται γὰρ παραυτίκα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ἐὰν δὲ ὑπονοήσας τις ἐπὶ πνεύματι φυσώδει διέξοδον οὐκ ἔχοντι γίνεσθαι τοὺς ἤχους, τὰ τέμνοντα καὶ λεπτύνοντα καὶ διαφοροῦντα φάρμακα προσφέρων ἀνύῃ μηδὲν, ἅμα τῷ δηλονότι καὶ ἀποφλεγματισμοῖς χρῆσθαι, καὶ τῇ τῆς ὅλης κεφαλῆς προνοίᾳ πολλὴν ἕξει ῥοπὴν εἰς ὑπόνοιαν δυσαισθησίας ἀκριβοῦς, καὶ μάλιστα ἐὰν ὀξυήκοος ὁ πάσχων φαίνηται. τούτῳ γοῦν τινι περιπεσὼν ἐγὼ, κεχρημένῳ φαρμάκοις οἷς εἶπον, οὐδὲν δὲ ὠφελουμένῳ, προσέμιξά τι τῶν ναρκούντων τὴν αἴσθησιν, ὁποῖόν ἐστιν ὅ, τε τοῦ μανδραγόρου χυλὸς, καὶ ὁ τοῦ μήκωνος ὀπὸς, ὅπερ ἀπήλλαξε τοῦ συμπτώματος αὐτόν. αἱ δὴ οὖν ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν ὠτικαὶ δυνάμεις πρὸς τὰ τοιαῦτα συμπτώματα γεγραμμέναι, διαφορητικῶν καὶ τμητικῶν φαρμάκων εἰσίν. ἔμπροσθεν μὲν οὖν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὠτικῶν δυνάμεων ἃς ἔγραψεν Ἀνδρόμαχος, ἦσαν ὑπ᾽ αὐτοῦ τινες λεγόμεναι πρὸς ἤχους ἁρμόττειν ἐκ τῆς τοιαύτης ὕλης συγκείμεναι. νυνὶ δὲ προσθήσω τὰς ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένας.

Αἱ ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμέναι δυνάμεις πρὸς ἤχους.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξαίφνης ἤχων, ὄξος μετὰ ῥοδίνου ἔγχει. ἢ κύμινον καὶ ἔλαιον μέλιτος πάχος ποιῶν. ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζης χυλόν. ἢ αὐτὴν ἕψε τὴν ῥίζαν τῷ ἐλαίῳ. εἰ δὲ ἐπιμένοι πλείονα χρόνον, πᾶσι τοῖς πικροῖς, καὶ δριμέσι, καὶ λεπτυντικοῖς, καὶ διαφορητικοῖς, τοῖς ἀναγραφεῖσιν ἐπὶ τῶν διὰ πάχος χυμῶν ὀδυνωμένων, ἕκαστον ἕψων σὺν ὄξει καὶ μέλιτι προσπλέκων, ἢ κατακλίνας τὸν πάσχοντα, καὶ νίτρον ὠμὸν λεῖον ἐμπάσας εἰς τὸ οὖς, ὄξος δριμὺ χλιαρὸν ἔγχει. εἶτα ἐπειδὰν παύσηται, ζέον ἐρίῳ ἐκψήσας καρύων πικρῶν χυλὸν ἔγχει, καὶ ἀπόφραττε ἐρίῳ. ἢ νίτρον καὶ σμύρναν εὖ λειώσας, μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους καὶ μέλανος γραφικοῦ πάχος ἔνσταζε. ἢ πτερῷ βάπτων δὶς τῆς ἡμέρας ὑποτί-

ρας ἐπιτίθει, ἢ κασορίῳ καὶ ναρδίνῳ ἴσοις μετ᾽ ὄξους καὶ ῥοδίνου χρῶ. ἢ ὄξει καὶ νίτρῳ, καὶ μέλιτι κλύζε. ἐφ᾽ ὧν δὲ διὰ πολλὴν αἴσθησιν ἐγγίνεται ἦχος, κασόριον καὶ κωνείου σπέρμα λειώσας σὺν ὄξει ἐπίσταζε. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ νόσου ἤχων ἀψινθίου ἀφεψήματος πυριάσας τὸ ὄξος καὶ τὸ ῥόδινον ἔγχει. ἢ ῥαφανίου χυλὸν μετὰ ῥοδίνου. ἢ ἀλόην καλλίστην μετ᾽ οἰνομέλιτος ἀνεθεῖσαν. εἰ δ᾽ ἐπιμένοι, ἐλλέβορον μέλανα ἑψήσας μετ᾽ ὄξους χρῶ. τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ὠσὶν ἤχους. ὁ δ᾽ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων τὰ ὑπογεγραμμένα.

Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου πρὸς ἤχους καὶ βόμβους καὶ συριγμοὺς, καὶ ἐμπνευματώσεις.

Ὄξος δριμὺ χλιαίνων ἔνσταζε. μέλι ἀττικὸν θερμὸν ἔνσταζε. δάφνινον ἔλαιον ὡσαύτως. πράσου χυλὸν μετὰ γάλακτος γυναικείου ἢ ῥοδίνου ἐγχυμάτιζε. σικύου ἀγρίου τὸν καρπὸν χυλίσας, ἢ φύλλα διὰ ὀθονίου ἔνσταζε. κολοκύνθης ἀγρίας ἐν τοριώνῃ ἐλαίῳ διεὶς ἔγχει. κύμινον λεῖον, καὶ μυελὸν μόσχου ἔνσταζε. σικύου ἀγρίου ἐν τοριώνῃ ἐλαίῳ διεὶς ἔγχει. βάλανον μυρεψικὴν τρίψας, καὶ στέαρ χήνειον, καὶ ῥητίνην ἴσα μίξας ἔνσταζε. λινόσπερμα τρίψας, καὶ διεὶς μύρῳ ἀραβικῷ ἔνσταζε. μίσυ λειώσας, καὶ διεὶς μύρῳ ῥοδίνῳ χρῶ. πήγανον καὶ κύμινον, ἴσα τρίψας καὶ διεὶς καὶ εἰς μέλι μίξας ἔγχει. ὕσσωπον τρίψας καὶ κεδρίνῳ διεὶς ἐλαίῳ ἔνσταζε. ἀμυγδάλων πικρῶν ἔλαιον μέλιτι μίξας. ἐὰν δὲ ἐναργεστέρῳ βούλῃ χρῆσθαι, σύμπλεξον αὐτὸ τῷ προτέρῳ, ἄγνου καὶ ἀσκαλαβώτου κεφαλὴν τρίψας ἐξ ἴσου καὶ μίξας, ἔλαιον ἔνσταζε. νίτρον, καὶ ῥητίνην καὶ στέαρ χήνειον, ἴσα μετ᾽ ἐλαίου μίξας καὶ διαλύσας χρῶ. κρόμμυον καὶ σκόροδον, καὶ στέαρ χήνειον ἴσα τρίψας, καὶ διηθήσας ἔγχει, καὶ προεκλύσας ὕδατι θερμῷ, νίτρον λεῖον ἐμφύσα. πρὸς ὦτα ἡλκωμένα καὶ ἰχωρροοῦντα, τοῦ αὐτοῦ. πρώτους μὲν ἔγραψε κλυσμοὺς Ἀπολλώνιος, δεύτερα δὲ τὰ ἔγχυτα φάρμακα, καὶ τρίτα τὰ ξηραντικὰ, καὶ τέταρτα τὰ ἐμφυσώμενα κατὰ τὴν ὑπογεγραμμένην λέξιν ἑρμηνευόντων ταῦτα. ὕδατι θερμῷ συνεχέστερον ἔκκλυζε. φακοῦ ἀφεψήματι ὡσαύτως. ὑδρομέλιτι θερμῷ παραπλησίως ἔκκλυζε. κισσοῦ ἀποβρέγματι, ἢ ἀφεψήματι μετ᾽ οἴνου χρῶ. σιδίων ἀποβρέγματι ἢ ἀφεψήματι μετ᾽ οἴνου παραπλησίως. κηκίδος ἀδρᾶς ἀφεψήματος μετ᾽ οἴνου. μυρσίνην ἀφεψημένην ἐν οἴνῳ κλύζε. οἴνῳ μετ᾽ ὀλίγης στυπτηρίας τετριμμένης χρῶ. στοιβῆς καρπὸν ἐν οἴνῳ ἑψήσας κλύζε. οὖρον καὶ οἶνον μίξας καὶ θερμάνας ἔκκλυζε, πίσσης ὀρρῷ ἐγχυμάτιζε. ἐλαίας φύλλα χυλίσας, καὶ μέλιτι μίξας, συνέψησον, καὶ τούτῳ χρῶ. μηκώνειον διεὶς γλυκεῖ, ἔνσταζε. κρομμύου χυλίσματι μετὰ μέλιτος χρῶ. πηγάνου ἀγρίου χυλῷ μετ᾽ οἴνου καὶ ῥοδίνου ἐλαίου ἐν ῥοιᾶς σιδίῳ τεθερμασμένων ἔνσταζε. καρδάμωμον τρίψας μετὰ μέλιτος ἔνσταζε. πευκεδάνου ὀπὸν ῥοδίνῳ διεὶς χρῶ. ἀλόην καὶ κροκόμαγμα διεὶς ἔνσταζε. ἀψινθίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος χρῶ. σμύρνην, καὶ ῥητίνην, καὶ στέαρ χήνειον μετ᾽ ἐλαίου τρίψας ἐγχυμάτιζε. τὸ λίπος τὸ ἐπιγινόμενον ἐπὶ τοῦ τυροῦ τοῦ ἐν τοῖς κεραμείοις συγκειμένου χλιάνας ἔνσταζε. διφρυγὲς λειώσας, μετὰ μέλιτος ἔνσταζε. στυπτηρίαν σχιστὴν λειώσας μετὰ γλυκέος καὶ ὄξους ἕψησον ἕως ἂν μέλιτος σχῇ πάχος, καὶ χρῶ. ξηραντικά. κεδρίαν μέλιτι μίξας ἔνσταζε. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους τρεῖς διεὶς μύρῳ αἰγυπτίῳ, κόγχῃ μικρᾷ λειώσας ἔνσταζε. κρόκου καὶ ψιμμυθίου ἴσα τρίψας καὶ διεὶς ῥοδίνῳ ἔγχει. μελάνθιον καὶ θεῖον ἴσα τρίψας καὶ διεὶς ῥοδίνῳ, καὶ μίξας μύρον ἴρινον καὶ στέαρ αἴγειον ἴσα καὶ αὖθις τρίψας χρῶ. σμύρναν καὶ θεῖον ἴσα τρίψας, καὶ ἐλαίῳ μίξας ἔνσταζε. σμύρναν καὶ σίδιον ῥοιᾶς γλυκείας ἴσα τρίψας καὶ μέλιτι διεὶς ἔγχει. θηρία τὰ ἀπὸ τῶν δένδρων ὥσπερ σκώληκας ἐρυθροὺς τρίψας καὶ διεὶς ἐλαίῳ χρῶ. θηρίον ὃ γῆς ἔντερον καλεῖται, ἑψήσας καὶ διασήσας ἔνσταζε. ῥητίνην καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἴσα μίξας καὶ διαλύσας ἔνσταζε. ῥοιὰν λαβὼν γλυκεῖαν, καὶ περιτεμὼν τὸν ὀμφαλὸν ἐκκόκισον, εἶτα ἐγχέας γλυκέος κύαθον, καὶ προσεπιπάσας χαλκάνθου λείου ὀβολοὺς δύο συνέψησον μέχρις ἂν σύμμετρον πάχος σχῇ, καὶ χλιαρῷ χρῶ.

ἐμφυσητικά.

Κηκίδα λείαν ἐμφύσα. πέπερι στρογγύλον μετ᾽ οἴνου συντρίψας ἔμπασσον. τῷ δ᾽ αὐτῷ χρηστέον καὶ ἐγχύματι μᾶλλον διειμένῳ. ὀμφάκινον, καὶ κηκίδα πεφωγμένην ἴσην λειώσας ἐμφύσα. χρηστέον δὲ καὶ περιπάτοις, καὶ κοιλίας κινήσεσιν, καὶ σιτίων ὑποστολῇ, καὶ διακαθάρσει τῶν ὤτων ἐπιμελέστερον. πρὸς τὰ κάθυγρα ὦτα. πρὸς δὲ τὰ κάθυγρα τῶν ὤτων, οὕτω γὰρ αὐτὸς ὀνομάζει, φάρμακα χρήσιμα φησὶν ὁ Ἀπολλώνιος τὰ ὑπογεγραμμένα. μίσυ καύσας ἐν ὀθονίῳ καὶ σὺν αὐτῷ λειώσας ἐμφύσα. κηκίδα καύσας καὶ τρίψας παραπλησίως χρῶ. σποδὸν λεῖαν ὡσαύτως, στυπτηρίαν ὀπτήσας ἐπ᾽ ὀστράκῳ καὶ λειώσας, ἔλαιον προσεγχέας ἐμφύσα. τῷ δ᾽ αὐτῷ τῆς ἐπιμελείας τρόπῳ χρῶ.

Πρὸς δυσηκοΐας.

Πρὸς δὲ τοὺς ὑποκώφους, εἴτε δυσηκόους ἐθέλοι τις ὀνομάζειν, τῶν μὲν μικρῶν φωνῶν μηδ᾽ ὅλως ἀκούοντας, τῶν δὲ μεγάλων μόγις, ὑποπτευτέον τὸ σύμπτωμα, κατὰ βραχὺ γὰρ αὐξανόμενον ἐν τῷ χρόνῳ κωφότητα τελείαν ἀπεργάζεται. καθαρτέον τοίνυν οὖν τῇ ἱερᾷ, καὶ τοῖς διὰ τῆς κολοκυνθίδος καταποτίοις, ἀποφλεγματιστέον τε καὶ κεφαλὴν ξηραντέον, ἅπαντί τε τρόπῳ ῥωστέον, ὡς ἐπιδέδεικται πολλάκις. ἔστι δὲ καὶ διαίτῃ λεπτυνούσῃ χρηστέον, εἰς αὐτὸ δὲ τὸ οὖς ἐμβλητέον φάρμακα διαιρετικά τε καὶ τμητικὰ γλίσχρων τε καὶ παχέων χυμῶν, ὧν ἡ ὕλη τοιάδε τίς ἐστιν.

Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα κατὰ τὸ πρῶτον τῶν εὐποριστων πρὸς δυσηκοΐαν φάρμακα, κατὰ λέξιν οὕτως.

Πρὸς τὰς δυσηκοΐας τὰς ἐξαπίνης, καὶ τὰς ἐκ τῶν κεφαλαλγιῶν, ἀψίνθιον μετ᾽ ὕδατος ἑψήσας πυρία διὰ καλάμου, κατὰ τὸν ὑποδεδειγμένον διὰ καλάμου τρόπον. δαφνίδας, ἢ φύλλα δάφνης ἑψήσας ἐν ὕδατι, παραπλησίως χρῶ. ὀρίγανον ὁμοίως, ὕσσωπον ὁμοίως. θάλασσαν καὶ ὄξος ὁμοίως. τοῖς δ᾽ αὐτοῖς τούτοις χρηστέον καὶ ἐν χυτρίδι ἑψημένοις, καὶ ἡ διὰ τῆς χυτρίδος δεδηλωμένη πυρία. ὄξει λευκῷ καὶ ὕδατι ἴσοις, καὶ νίτρῳ λείῳ ὁμοῦ ἐζεσμένοις, κλύζε ἐφ᾽ ἡμέρας πλείους, καὶ μετὰ ταῦτα κλύζε ὕδατι θερμῷ δαψιλεῖ, καὶ οὕτως ἐγχυμάτιζε τοῖς πρὸς ταῦτα ἀναγεγραμμένοις. πράσου χυλὸν καὶ ἴρινον μύρον μίξας ἔνσταζε. χολὴν βόειαν καὶ αἰγείαν καὶ μύρον ῥόδινον μίξας ἔνσταζε. κρομμύων χύλισμα καὶ ῥητίνην ἐλαίῳ διεὶς ἐξ ἴσου χρῶ. καρύων ἔλαιον καὶ ῥητίνην μίξας ἐξ ἴσου χρῶ. στυπτηρίαν ὄξει διεὶς ἔνσταζε. σμύρναν καὶ στυπτηρίαν ἴσην λειώσας, καὶ διεὶς ὄξει ἐγχυμάτιζε. στέαρ χήνειον καὶ χο

λὴν βοὸς καὶ δάφνινον ἴσα μίξας ἔνσταζε. κίσσου ἀγρίου τὸν καρπὸν χυλίσας δι' ὀθονίου ἔνσταζε. ἐλλέβορον μέλανα σὺν ὄξει λεάνας, καὶ μέλιτι ἐπὶ πολὺ ἑψημένῳ ἀναλαβὼν ποίει κολλύρια βαλανοειδῆ μικρά, καὶ ἐντίθει τῷ πόρῳ, καὶ ἔα ἐπὶ ἡμέρας ε΄. γῆρας ὄφεως τρίψας μετ' ὄξους ἔνσταζε. τῷ δ' αὐτῷ καὶ μετὰ χολῆς βοείας, ἢ αἰγείας, ἢ χελώνης θαλασσίας, ἢ τοῦ καλλιωνύμου διειμένου χρῶ. καρδάμου τὸ ἱκανόν, καὶ νίτρου βραχύ, σύκου σαρκὶ χωρὶς τῶν κεγχραμίδων ἀναλαβών, ποίησον κολλύριον ἁρμόττον τῷ πόρῳ τῆς ἀκοῆς, καὶ ἔνθες, κόμιζε δὲ αὐτὸ τριταῖον, τοῦτο ἄγει ῥύπον ἱκανόν, καὶ παραχρῆμα κουφίζει. ἐπιμελητέον δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, περιπάτοις τε πρὸς δύναμιν ἱκανῶς, καὶ τρίψει τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ἄλλων μορίων. ἔτι δὲ ἀποφλεγματισμοῖς, καὶ διακλύσμασιν ἀπολεπτύνειν δυναμένοις, τροφαῖς τε χρηστέον πλήθει συμμέτροις, καὶ κατὰ τὸ γένος εὐλύτοις τε καὶ εὐεκκρίτοις. βοηθεῖ δὲ ἱκανῶς τοῖς ἐν ταύτῃ τῇ διαθέσει καθεστῶσι, καὶ σπόγγιον εἰς λεπτὰ κατατετριμμένον, καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν ἐπιτιθέμενον. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο χρήσιμόν ἐστιν καὶ πρὸς τὴν σάρκα τὴν φυομένην ἐν τῷ πόρῳ τῆς ἀκοῆς. ἐπὶ δὲ τούτοις ἔφησε χρηστέον εἶναι τῇ διὰ τῆς χυθρίδος δεδηλωμένῃ πυρίᾳ, ἣν αὐτὸς δηλονότι πρόσθεν ἐγεγράφει κατὰ τῆς ἀκοῆς βοηθήματα. παραλέλοιπα δὲ αὐτὴν ἐγώ, κατεγνωκὼς διὰ τὸ κλυσμὸν μέν τινα ποιεῖν τοῖς ὀδυνωμένοις, ὠφέλειαν δὲ οὐδεμίαν. διὰ τοῦτο νῦν αὐτὴν προσθήσω. τοὺς γὰρ δυσκωφοῦντας εἰκός ἐστιν ὑπ' αὐτῆς ὠφεληθήσεσθαι διὰ τὸ τῶν ἐναντίων βοηθημάτων δεομένους τοῖς ὀδυνωμένοις. ἡσυχίας μὲν γὰρ ἀκριβοῦς ἐν ταῖς ὀδύναις χρήζει τὰ πεπονθότα μόρια, κινήσεως δὲ σφοδρᾶς, καὶ ὡσὰν εἴποι τις μεταποιήσεως, εἰς ἐναντίαν διάθεσιν τῆς οὔσης τὰ δυσκωφοῦντα. πυρίαι πρὸς ὠταλγίαν αἱ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμέναι κατὰ λέξιν οὕτως. πυρίαις δὲ χρηστέον ταῖς διὰ τῶν σπόγγων εἰς θερμὸν ὕδωρ ἀποβεβρεγμένων, τούτων ἱκανῶς τε ἐκτεθλιμμένων, καὶ ταῖς διὰ τῆς σικύας, ἔτι τε ταῖς διὰ τοῦ ἀτμοῦ τῶν τετρημένων καλάμων. χρὴ δὲ τὸ μὲν ἕτερον τοῦ καλάμου πέρας ἡρμόσθαι τῇ κοιλότητι τοῦ ὠτίου, τὸ δὲ ἕτερον ἐν χύτρᾳ πῶμα τετρημένον ἐχούσῃ, καὶ πανταχόθεν ἐστεγνωμένῃ ἐγκεῖσθαι. ἔσω δὲ ἀψίνθιον ἐν ὕδατι ἀπεζεσμένον ἐν αὐτῇ, ὥστε τὸν ἀναφερόμενον χυμὸν προσπίπτειν τῷ τῆς ἀκοῆς πόρῳ, ὡσαύτως δὲ πυριατέον καὶ στέατι περὶ ὀβελίσκον ὀπτημένῳ. σφόδρα δὲ ἁρμόζει καὶ ὁ ὑπογεγραμμένος τῆς πυρίας τρόπος. οὖρον μάλιστα μὲν ταύρου, εἰ δὲ μή, βοὸς ὡς παλαιότατον εἰς χύτραν ἐγχέοντα καινὴν στενόστομον, καὶ ὄξος, τὸ τρίτον μέρος τοῦ οὔρου μίξαντα καὶ μυρσίνην κεκομμένην, ὄστρακα πίθου τοῖς μεγέθεσιν ἱκανὰ διάπυρα ποιήσαντα ἐμβάλλειν εἰς τὴν χύτραν, εἶτα κλίναντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ οὖς προσθεῖναι τὴν χυτρίδα, καὶ οὕτω πυριᾶν. περὶ δὲ τὸ οὖς σπεῖραν χρὴ ποιεῖν ἐξ ἐρίου, πρὸς τὸ μὴ κατακαίεσθαι τοὺς ἐν κύκλῳ τόπους. χρηστέον δὲ καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ τε καὶ πυρίνῳ μετ' οἴνου ἑψημένῳ, καὶ ἰρίνῳ μύρῳ θερμῷ πυρίας χάριν. ἐπὶ δὲ τὸ οὖς ἄνωθεν ἐπιθετέον ἔρια μαλακὰ καὶ καθαρὰ οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ κατειργασμένα, καὶ ἄλευρον κρίθινον ἢ πύρινον. ποτὲ μὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἑψημένον μετ' οἴνου καὶ ἰρίνου μύρου, ποτὲ δὲ καὶ μίγμα ἔχον περιστερᾶς ἀφόδου, καὶ ἀριστολοχίας λεπτῆς ἴσον. συνοίσει δὲ καὶ τροφῆς ἔνδεια, καὶ λεπτὴ δίαιτα, καὶ κοιλίας κένωσις ἀξιόλογος. ἔτι δὲ ἀνάπαυσις, ἡσυχία, σκέπη τῆς κεφαλῆς, πόμα θερμὸν ὕδωρ, μελίκρατον, πτισάνης χυλὸς μετὰ μέλιτος, ἄχρις ἂν ἐνδῶσιν οἱ πόνοι.

Ἀρχιγένους τὰ πρὸς δυσηκοΐας καὶ κωφώσεις αὐτοῖς ὀνόμασι γεγραμμένα.

Ἐπὶ δὲ δυσηκοΐας τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥαφανίδος τὸν χυλὸν σὺν ῥοδίνῳ ἢ κυπρίνῳ χλιάνας ἔνσταζε. ἢ χαλβάνην σὺν ὄξει καὶ μέλιτι ζέσας. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιγινομένων κωφώσεων, ἐλλεβόρου μέλανος ὅσον ὄροβον ἐν μέλιτι ἑφθῷ τίθει, καὶ ἔα ἕως ἂν τὸ ἐμποδίζον διαφράγῃ. ἢ ἀψινθίου ἐκκλύσας ἀφεψήματι, μέλι καὶ ἔλαιον ἔνσταζε. ἢ κολλύριον καθιέντες διὰ νίτρου καὶ σύκου, καὶ νάπυος οὐκ ἐξαιροῦμεν ἡμέρας τρεῖς. μετὰ τοῦτο δὲ ὀξείαις φωναῖς ἐμβοῶμεν συνεχέσι καὶ αὖθις βαρείαις, ἐνσαλπίσαντες δὲ αὐτοῖς ὕστερον ἀποκαθιστῶμεν, μεθ' ἃ ἐγχέομεν ὠφελίμως ἀσφοδέλου ῥίζας ἐλαίῳ παλαιῷ ἀφεψήσαντες, αἰγείῳ τε οὔρῳ ἐκκλύζομεν συνεχῶς. πρὸς δὲ τὰς ἐκ κεφαλαλγιῶν κωφώσεις ῥαφανίδος χυλὸν μετὰ ῥοδίνου ἔγχεον. ἢ σικύου ἀγρίου χυλὸν τῶν φύλλων. ἢ καστορίου μετὰ δαφνίδων καὶ ὄξους.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐμπιπτομένων τοῖς ὠσὶ σωμάτων.

Εἰ δὲ ὕδωρ εἰς τὸ οὖς ἐμπέσοι, βοηθεῖ μὲν τὸ ὄξος καὶ ἐφ' ἑνὶ ποδὶ τῷ κατὰ τὸ πάσχον οὖς ἅλλεσθαι παρεκλίναντά πως ἑαυτόν, ἐκκρίνεται γὰρ αὐτόθι εὐχερῶς. καὶ ὁ ἐκμυξισμὸς δὲ ἄκρως ἐπισπᾶται διὰ ψιλοῦ τοῦ στόματος, ἢ καὶ διὰ καλαμίδος, εἶτα δι' ἐρίου διαψήσας τῶν προειρημένων τι μύρων ἔνσταζε. ψηφῖδος δὲ ἐμπεσούσης τῷ πόρῳ τοῦ ὠτός, ἢ κυάμου, ἢ τινος παραπλησίου, ἔκκλυζε, ἢ μηλωτρίδι περιελίξας ἔριον καὶ ἐμβάψας ῥητίνῃ ἀνάσπα, ἢ διά τινος τῶν ἐχεκόλλων φαρμάκων. εἰ δὲ μὴ ὑπακούοι, πταρμικὸν εἰς τὰς ῥῖνας ἐνιείς, ἔμφραττε τὸ στόμα, καὶ τοὺς ῥώθωνας. κατὰ γὰρ τὴν γενομένην ἔντασιν τοῦ πνεύματος ἐκφυσᾶται τὸ ἐμπεσόν. ποίει δὲ συνεχῶς ἄχρις ἂν ἐκπέσῃ. εἰ γὰρ ἐμμένῃ ἐπιφλεγμαῖνον τὸ οὖς, σπασμοὺς ἐπιφέρει. κάλλιστα δὲ συνεργεῖ εἰς τὴν τῶν ἐμπεσόντων ἀποβολήν, καὶ ὁ κατασεισμός, εἰ μὲν παιδίον ἢ τῷ ποδὶ κατεχόμενον, καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αἰρόμενον μετὰ κατασεισμοῦ. εἰ δὲ τέλειος εἴη ὁ πάσχων, κατακλίνας αὐτὸν ἐπὶ σανίδα κατὰ τὸ πάσχον οὖς, καὶ κελεύων τὴν κεφαλὴν ἐρείδειν τῇ σανίδι, ἔπειτα κουφίζων τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ μέρος τῆς σανίδος ἔα καταφέρεσθαι, καὶ τοῦτο ποίει πλειστάκις. κινηθήσεται γὰρ τὸ ἐμπεσόν, καὶ προβιβασθήσεται πως εἰς τὰ προχειρότερα μέρη τοῦ πόρου, μετὰ δὲ ταῦτα κυαθίσκῳ στενῷ μικρῷ μηλωτρίδος ἀνάσπα εὐφυῶς. εἰ δὲ κύαμος ἐμπεσὼν ἢ τι ἕτερον παραπλήσιον καὶ ἐκμεῖναν, διάβροχόν τε γενόμενον καὶ ἐξοιδῆσαν ὀδύνας ἐπιφέροι, ὁλόκληρον μὲν αὐτὸ ἐξελεῖν ἀδύνατον. χρὴ δὲ τῷ κυαθίσκῳ τῆς μηλωτρίδος εὐφυῶς αὐτὸ διαμερίζειν, καὶ οὕτω κατὰ βραχὺ ἐκφέρειν, ἔπειτα ἕψημα, ἢ γλυκὺν οἶνον θερμὸν ἐγχεῖν, καὶ παρηγορεῖν τὸν πόρον διὰ τὸν γινόμενον σπαραγμόν. ζώου δὲ τινος ἐμπεσόντος, σκαμμωνίαν διεὶς ὄξει, ἢ ἀψινθίου χυλόν, ἢ πευκεδάνου πλεῖον καὶ νίτρου, καὶ θείου μετὰ χυλοῦ ῥαφάνου ἔνσταζε.

Ἀπολλωνίου περὶ τῶν αὐτῶν.

Ἀπολλώνιος δὲ περὶ τῶν αὐτῶν οὕτως ἔγραψεν, πρὸς ψύλλας καὶ σκώληκας ἐν ὠσὶ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ εἰς τὸν πόρον τῆς ἀκοῆς εἰσδυόμενα. ὄξος καὶ ἔλαιον ἔνσταζε. ἢ καππάρεως χυλὸν ἔνσταζε. ἢ ἀμύγδαλα πικρὰ τρίψας, καὶ τὸ ἐλαιῶδες αὐτῶν ἐκθλίψας ἔνσταζε. ἄλλο. ἐλλέβορον λευκὸν λεῖον ἔμπασσε. ἢ ἀριστολοχίαν λείαν ἔμπασσον. ἢ καλαμίνθης χυλὸν ἔγχει. ἢ κινναβάρεως χλωρᾶς ἔνσταζε. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν μετ' οἴνου ἐγχυμάτιζε. ἢ στυπτηρίας καὶ

κολοκυν-

κολοκύνθης τῆς ἀγρίας τοῦ σπέρματος, ἢ τῆς ἐντεριώνης ἴσον τρίψας μετὰ κεδρίνου ἐλαίου ἔνσταζε. ἢ κρόμμυον τρίψας, καὶ ὑσσώπου τὸ ἴσον οὔρου παλαιοῦ διεὶς ἐγχυμάτιζε. ἢ σμύρναν τρίψας, ὄξει τε καὶ μέλιτι διεὶς ἴσοις χρῶ. ἢ χαλκῖτιν ὠμὴν τρίψας καὶ μέλιτι διεὶς ἐγχυμάτιζε. καθόλου δὲ ἐξαιρετέον τὰ εἰς τὸν πόρον ἐμπίπτοντα τόνδε τὸν τρόπον. ὠτογλυφίδι, ἢ λαβίδι, ἢ ἐρίῳ μαλακῷ περὶ μηλωτρίδα περιειλημμένῳ καὶ περιερριζωμένῳ, ἢ ἄγκιστρον ἔχοντι λεπτόν, νίτρον ὀπτὸν λεάνας ἔμπλασσον εἰς τὸ οὖς, καὶ ἐπίσταζον ὄξος, καὶ ἔριον περιθεὶς ἔασον διὰ νυκτός, τῇ δ' ὑστεραίᾳ κλύσον ὕδατι καὶ ἐλαίῳ θερμῷ. πρὸς δὲ τὸ ἐναπολαμβανόμενον ὕδωρ, κρομμύου χυλὸν καὶ στέαρ χήνειον χλιάνας ἔνσταζε. ἢ ῥοιᾶς ἀπυρήνου γλυκείας καὶ ὀξείας χυλὸν ἑψήσας ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ ἕως λειφθῇ τὰ δύο μέρη χρῶ, ὅσον δύο σταλαγμοὺς ἐνστάζων. ἢ σμύρναν τρίψας ὄξει, καὶ μέλιτι ἐγχυμάτιζε.

Ἐκ τῶν Κρίτωνος ὠτικῶν φαρμάκων γεγραμμένων αὐτοῖς ὀνόμασι πρὸς τοὺς ἀπὸ νόσων ἤχους.

Ἀψίνθιον ἑψήσας ἐν ὕδατι πυρίᾳ, καὶ ῥόδινον μετ' ὄξους ἔνσταζε. ἢ ῥαφανίου χυλὸν τοῦ φλοιοῦ μετὰ ῥοδίνου ἔνσταζε. ἢ ἀλόην μετ' οἴνου καὶ μέλιτος. ἢ λίβανον μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου ἐν κελύφει ῥοιᾶς ἑψηθέντα ὡς γενέσθαι μελιτώδες. ἢ ὑοσκυάμου χυλὸν σὺν ῥοδίνῳ χλιαρόν. ἢ καλάμου χλωροῦ χυλὸν τῶν ῥιζῶν σὺν γάλακτι. ἢ ῥάμνου χυλὸν σὺν νάρδῳ κελτικῇ. ἢ κνίδα μέλαιναν μετὰ σμύρνης ἴσης σὺν μέλιτι. ἢ λύκιον μετ' οἰνομέλιτος ἔνσταζε. ἢ ἀλώπεκος στέαρ. πρὸς τὰς χωρὶς ὑγρότητος περιωδυνίας τὰς ἐν ὠσί, καὶ πυορροίας. οἴνου παλαιοῦ ∠ α ς. μέλιτος κορσικοῦ ∠ α. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ τὸ ς. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ α. λειοτρίβει τὸ λύκιον μετὰ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ νίτρου, καὶ ἐπίμιξον τὸ μέλι, καὶ εἰς ὑέλινον ἀγγεῖον ἀπόθου καὶ ἐγχυμάτιζε, χειμῶνος μὲν δὶς τῆς ἡμέρας, θέρους δὲ πλεονάκις, καὶ ἐντίθει κροκύδα κογχυλίου. πρὸς ὦτα πυορροοῦντα. στυπτηρίαν σχιστὴν λειώσας, περίχει ὄξος, καὶ τρίψας ὡς χλιαροῦ ὑγροτέραν ἔχειν σύστασιν ἀναλάμβανε πλακὶ ἐρίου, καὶ ξηράνας τὸ ἔριον, ἐκ τούτου ἐντίθει εἰς τὸ οὖς. ἢ αὐτὸ τὸ φάρμακον ὑγρὸν δι' ἐρίου περὶ μηλωτίδα καθιεὶς εἰς τὴν ἀκοήν, διάχριε αὐτὴν καθ' ἡμέραν. πρόσβαλλε δὲ καὶ γλυκέος ὀλίγου ἵνα μὴ ξηραίνηται.

Ἀρχιγένους πρὸς τὰ ἔξωθεν τοῦ πόρου τῶν ὤτων πάθη.

Πρὸς δὲ τὰ τῶν ὤτων ἔξωθεν τοῦ πόρου πάθη, Ἀρχιγένης μὲν οὕτως ἔγραψεν. ἐπὶ δὲ τῶν τεθλασμένων ὤτων σμύρναν, λίβανον, γῆν μέλαιναν, ἣν τινὲς σμωνίαν (?) καλοῦσι, σὺν ὄξει δριμεῖ, δι' ἐνώσας κηρωτῆς πάχος κατάπλασσε, καὶ μὴ ἐρέθιζε μηδαμῶς. ἢ ψιμμυθίου καὶ σελίνου σπέρμα ἴσα μετὰ μέλιτος κατάχριε, τινὲς ἀψίνθιον γράφουσιν. ἢ θεῖον ἄπυρον, σμύρναν, καὶ λίβανον, μετὰ πίσσης ὑγρᾶς σπληνίον ἐπιτίθει. ἢ κόλλαν τεκτονικήν, καὶ ἀσφάλτου ὁμοίως, ἔνιοι καὶ μάνναν μίσγουσιν. ἢ τῇ ἀσκληπιαδείῳ χρῶ κεφαλικῇ. ἢ τοῖς πρὸς τὰ αἰδοῖα τροχίσκοις, κατάχριε. ἐφ' ὧν δὲ τέθλασται τὰ ὦτα, πληρώσας ἔσωθεν τὴν κοιλότητα τῇ παχυτέρᾳ τοῦ χόνδρου γῆς κεραμικῆς, τῇ ἑξῆς ὅταν ξηρανθῇ, στρύχνον μετὰ ἀψινθίου ἐπάλειφε, μέχρι κατασταίη ἐπὶ τῶν περὶ τὰ ὦτα τραυμάτων καὶ διαιρέσεων, ἐγχονδρίσας ἐπιμελῶς ἀγκτηρίασον, εἶτα τοῖς ἀφλεγμάντοις καὶ τῇ λοιπῇ κολλητικῇ ἀγωγῇ χρῶ. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα τρήματα τῶν λοβῶν ὑπὸ παίδων ἐλαίῳ ἐν χαλκῷ λύχνῳ ἰωθέντι καταχρίων, ὑγιάσεις. Ἀσκληπιάδης δὲ οὕτω πρὸς ὦτα τεθλασμένα ἐχρήσατο. ἀλόης μέρος α. κόλλης τεκτονικῆς ἑψημένης μετ' ὄξους μέρος α. μίξας ἐπιτίθει, ἔνιοι καὶ μάνναν μίσγουσιν.

Ἐπιθέματα πρὸς τεθλασμένα ὦτα.

Κοτυληδόνος βοτάνης ∠ η. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ β. βαγαπαίθου (?) ∠ β. ὄξει διαλύσας ἀναλάμβανε ἰξῷ δρυΐνῳ, ἔπειτα ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἢ κηροῦ ∠ η. χαλβάνης ∠ η. κάρυος ∠ η. ἰξοῦ δρυΐνου ∠ ις. λιβανωτοῦ ∠ η. μίσυος ὀπτοῦ ∠ η. συντίθει καὶ χρῶ. Ἀπολλώνιος δὲ οὕτω πρὸς τὰς τῶν ὤτων φλεγμονὰς τὰς ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ γινομένας ἐξ ἐπιφορᾶς ἢ πληγῆς, καὶ τὰ οἰδήματα, καὶ τὰ ἐρυθήματα ἐθεράπευε. βούτυρον πρόσφατον διηθήσας ἔνσταζε. ἢ στέαρ χήνειον, καὶ γάλα γυναικεῖον μίξας ἔνσταζε. ἢ βαλανίου πίεσμα, καὶ ῥητίνην ὑγρὰν χλιαρὰν ἔγχει. ἢ στέαρ βόειον καὶ χήνειον ἴσα λεάνας ἔνσταζε. ἄλλο ἐπίχριστον. μηκώνειον ὕδατι διεὶς, περίχριε. ἢ κρόκον τρίψας καὶ γάλακτι γυναικείῳ διεὶς, κατάχριε. ἢ λιθάργυρον τρίψας μετ' ὕδατος καὶ νάρδου λεπτῆς ἐπίχριε. ἢ ψιμμύθιον κορίων χυλῷ, ἢ πολυγόνου, ἢ στρύχνου διεὶς κατάχριε. καταπλάσματα. ἀψίνθιον τρίψας μεθ' ὕδατος κατάπλασσε. ἢ σήσαμον τρίψας ἐν ὕδατι κατάπλασσε. φακὸν ἐν ὕδατι τρίψας μετὰ μέλιτος κατάπλασσε. ἢ ῥοιᾶς γλυκείας σίδια ἑψήσας ἐν οἴνῳ καὶ τρίψας κατάπλασσε, ἀγαθὸν πάνυ τὸ φάρμακον. σμύρναν καὶ στέαρ χήνειον, ἢ βούτυρον, ἢ ῥητίνην, καὶ κογχυλίου τὸ ἐντὸς ἴσα τρίψας ἐπιτίθει ὑπὸ τὸ οὖς καὶ τὸν κατ' αὐτὸ κρόταφον. ἔνδεια δὲ σιτίων ἁρμόζει, καὶ κοιλίας κένωσις. ἔστι δὲ ἡσυχία καὶ σκέπη κεφαλῆς καὶ σώματος, ἀλλότρια δὲ ἔστιν ἔγκαυσις, κατάψυξις, λουτρόν, ἔμετος, κραυγή, καὶ πᾶσα διάστασις.

Πρὸς τὰ ἐκ πληγῆς εἱλκωμένα, καὶ τὰ κατεαγνύμενα τῶν ὤτων.

Ἄρτου θερμοῦ τὸ ἐντὸς τρίψας μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. σμύρναν μετ' οἴνου τρίψας παλαιοῦ, ἐπίχριε. κοχλίων τοὺς τραχήλους τρίψας σὺν τοῖς ὀστράκοις, καὶ σμύρνης μίξας τὸ ἥμισυ μέρος, ἐπιτίθει. ἀψινθίου καὶ σελίνου σπέρματος τὸ ἴσον λεάνας μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. πίσσῃ περιχρίσας θεῖον λεῖον, ἢ μάνναν ἐπίπασσε, μὴ ἐπίδει δὲ ταῦτα, μηδὲ πυκνὰς ποίει τὰς τῶν ἐπιθεμάτων ἀφαιρέσεις.

Περὶ παρωτίδων.

Αἱ παρωτίδες ἐν τῷ γένει μέν εἰσι τῶν φλεγμονῶν. γίνονται δὲ τῶν παρὰ τοῖς ὠσὶν ἀδένων παθόντων, οὐ μὴν χρώμεθά γε ἐπ' αὐτῶν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς τῶν φλεγμαινόντων μορίων θεραπείας. ἐπ' ἐκείνων μὲν γὰρ ὡς τὸ πολὺ τῇ καλουμένῃ πρὸς τῶν ἰατρῶν ἀποκρουστικῇ καὶ ἀνασταλτικῇ θεραπείᾳ προσήκει χρῆσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν μήτε κακόηθες ᾖ τὸ ἐπιρρέον μήτε πολύ, μήτε πληθωρικοῦ τοῦ σώματος ὑπάρχοντος. οὕτω γοῦν καὶ σπόγγος μόνος ἐπιτιθεὶς ἐξ ὀξυκράτου κατέσβεσεν ἀρχομένας φλεγμονάς, οὐδὲν ἐκ τούτου παθόντος τοῦ παντὸς σώματος. ἐπὶ δὲ τῶν παρωτίδων αὐτὸ τοὐναντίον ἐργαζόμεθα φαρμάκοις ἑλκτικοῖς χρώμενοι, κἂν μηδὲν ἀξιόλογον ἀνύῃ ταῦτα, καὶ σικύαν προσφέροντες, ἢ πυρίαις χρώμενοι συχναῖς. βουλόμεθα γὰρ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὸ δέρμα τὸν λυποῦντα χυμὸν ἐπισπάσασθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ πάθος ἐστηριγμένον ὑπάρχῃ. ἐστηριγμένων ἐν αὐτῇ χυμῶν, καὶ μέντοι κἀπειδὰν αὐτοῦ τοῦ

πεπονθέναι τὴν κεφαλὴν ἐν πυρετοῖς ὀξέσιν ἡ φύσις ἀποτίθεται τοὺς περιττοὺς χυμοὺς ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκχέουσα, πρὸς τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ δέρματος, καὶ τῶν ὑποκειμένων σωμάτων, ἡνίκα καὶ οἱ ἀδένες ἀπολαύουσιν τῶν ἐκπιπτόντων χυμῶν, ἄμεινον εἶναι καὶ τότε δοκεῖ συνεργῆσαι τῇ φύσει, δι' ἀποστήματος ἰωμένῃ τοὺς πυρετούς. ὅταν μέντοι σφοδρὰν ὁρμὴν ἔχῃ τὸ ἐπιρρέον, οὐδὲν ἡμεῖς προσπεριεργαζόμεθα, τῇ φύσει τὸ πᾶν ἐπιτρέποντες. ἐὰν γὰρ ἤτοι σικύαν, ἤτοι φάρμακον ἕλκον ἐκ τοῦ βάθους ἐπὶ τὸ δέρμα τοὺς χυμοὺς ἐπενέγκωμεν, ὀδύνη σφοδρὰ καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ὡς δι' αὐτὴν ἀγρυπνίας τε γίνεσθαι, καὶ τοὺς πυρετοὺς ἐπιγίνεσθαι, καὶ τὴν δύναμιν καταλύεσθαι. παρηγορεῖν οὖν τηνικαῦτα μᾶλλον, οὐ συμπράττειν τῇ ῥοπῇ τῶν χυμῶν προσήκει, καταπλάσμασι χρωμένους παρηγορικωτάτοις. οἷον ἐστὶ τὸ διὰ σιτίνου, ἢ κριθίνου, ἢ λινοσπέρματος ἀλεύρου, σὺν μελικράτῳ, ἢ τήλεως, ἢ ἀλθαίας, ἢ χαμαιμήλου ἀποζέματι ἑψόμενον, καὶ ὅσα πρὸς τῷ συμμέτρῳ τῆς ὑγρᾶς θερμότητος, ἐξ ἧς τὸ παρηγορεῖν ἔχει τὰς ὀδύνας, ἔτι καὶ πέττειν δύναται τοὺς ἐπιρρέοντας χυμούς, καὶ διαπυΐσκειν, ὡς ἐν τῇ περὶ τῶν καταπλασμάτων διδασκαλίᾳ τοῦ λόγου ἐποιούμεθα. εἰ δὲ καὶ πλεονάζον αἷμα φανείη σοι, προσκενωτέον αὐτὸ διὰ φλεβοτομίας, ἐπιτρεπούσης μάλιστα τῆς δυνάμεως. νυνὶ δ' ἐπὶ τὴν τῶν φαρμάκων σύνθεσιν ἥτις ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν πρόκειται μεταβάντες εἴπωμεν, ὅτῳ τινὶ λόγῳ τήν τε σύνθεσιν αὐτῶν, καὶ τὴν χρῆσιν ἐστὶ ποιητέον, μὴ διαφορουμένου μὲν τοῦ ὄγκου τοῖς διαπυΐσκουσι χρηστέον φαρμάκοις, οἷόν ἐστιν τὸ σίτινον ἄλευρον μετὰ ἰσχάδος ἀφεψήματος καὶ ἐλαίου, τότε διὰ γύρεως, καὶ τὸ διὰ ζύμης φάρμακον. ἐὰν δὲ ἐκπυΐσκωσιν αἱ παρωτίδες, ἤτοι διὰ τομῆς ἐκκενῶσαι δεῖ τὸ πῦον, ἐξιᾶσθαί τε χρὴ τὸ ἕλκος ὡς ἐπὶ τῶν τοιούτων ὁμολόγηται πᾶσιν, ἢ δριμεῖ διαρρῆξαι φαρμάκῳ, οἷόν ἐστι τὸ σμίλιον, καὶ τὸ διὰ σκορόδων, ἢ πειρᾶσθαι διαφορεῖν αὐτὸ φαρμάκοις, ἑλκτικήν τε ἅμα καὶ λεπτομερῆ δύναμιν ἔχουσιν, ἀφαιροῦντας δὶς τῆς ἡμέρας αὐτά, καὶ πυριῶντας μέχρις ἂν ἐνδῶσί τι, καὶ χαλάσωσιν αἱ ὀδύναι, διαφορηθέντος τοῦ πλείονος πύου. τηνικαῦτα γὰρ ἤδη πρῶτον μὲν ἅπαξ λύειν καὶ πυριᾶν, εἶτα δὲ οὐδὲ τοῦτο συμφέρει πράττειν, ἀλλ' ἐπιτρέπειν τοῖς φαρμάκοις. εἴ τι λείψανον ἐν βάθει περιέχεται δυσφορεῖν τοῦτο, κἂν σκληρότης εἴη, μαλάττειν καὶ αὐτήν, ὥστε κατὰ μὲν τὸν καιρὸν τοῦτον ἐκ μικτῆς δυνάμεως φαρμάκων ἡ σύνθεσις ἔσται τοῦ κατασκευαζομένου φαρμάκου τοῖς ἑλκτικοῖς τῶν μαλακτικῶν μιγνυμένων. ἐπειδὰν δὲ πᾶν μὲν ᾖ κεκενωμένον τὸ πῦον, ὑπολείπηται δέ τις σκληρότης, τοῖς καλουμένοις μαλακτικοῖς φαρμάκοις χρηστέον, ὧν τὴν ποικιλίαν τῆς ὕλης τε καὶ τῆς συνθέσεως ἐν τῷ περὶ μαλαγμάτων ἐδήλωσα λόγῳ. πρόδηλον δ' ὅτι τὰς μετρίας παρωτίδας ἐφ' ὧν οὔτε πλῆθός ἐστι τὸ κατασκῆψαν εἰς τὰ μόρια, τοσοῦτον ὡς ὀδύνας σφοδρὰς ἐργάζεσθαι, οὔτε θερμότης σύνεστι τῷ χυμῷ, ῥᾳδίως ἰᾶσθαι ταῦτα δυνατόν. οὔτε γὰρ ἐπιδίδωσιν πρὸς τὴν ἐκπύησιν, οὔτε ὀδύνην ἐπάγουσιν σφοδράν, ἀλλ' ἔξεστι τηνικαῦτα καὶ ταῖς πυρίαις χρῆσθαι δι' ἅλμης, καὶ καταπλάσματα θερμαντικώτερά τε καὶ διαφορητικώτερα προσφέρειν, καὶ φάρμακα τῆς αὐτῆς ἐχόμενα δυνάμεως. ἀδιορίστως δὲ καὶ τὰ τῶν παρωτίδων φάρμακα γεγραφότων τῶν πλείστων ἰατρῶν, ἐάν τις τῶν νῦν εἰρημένων μεμνημένος ἐπὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἀφίκηται, συνήσει τίσιν ἐπὶ τίνων παρωτίδων χρηστέον. προγυμνάσω δὲ ὑμᾶς κἀγὼ διὰ παραδειγμάτων, ὧν Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων αὐτοῖς ὀνόμασιν ὧδε.

Ἀρχιγένους πρὸς παρωτίδας.

Παρωτίδας διαλύεσθαι θέλοντες, καταπλάσσομεν συνεχῶς ἀρνογλώσσῳ λείῳ μετὰ ἁλῶν. ἢ αἰγείᾳ κόπρῳ μετ' ὄξους. ἢ λαπάθου ἀγρίου ῥίζαις ἑψημέναις ἐν οἴνῳ. ἢ σύκῳ λείῳ, μετὰ χαλκάνθης. ἢ σύκῳ ἑφθῷ μετὰ ἀψινθίου, καὶ οἴνου λελειωμένοις. ἢ κήρυκας καύσας θαλασσίους. ἢ πορφύραις ἀναλαβὼν, μέλιτι ἢ ἀξουγγίᾳ ἐπιτίθει, καὶ εὐθέως διαφοροῦνται. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, καὶ ὀστρέου ὄστρακον καὲν, καὶ μετὰ μέλιτος ἐπιτιθέμενον. ἢ κηρωτὴ ῥοδίνη, ἢ κυπρίνη πηγάνῳ ἀναληφθεῖσα. ἢ θείῳ ἀπύρῳ συμμαλαχθεῖσα. ἢ κιμωλίαν μετ' ὄξους. διαφορεῖ δὲ μάλιστα τὸ σῦκον ἐν θαλάσσῃ ἑψημένον. ἢ ἅλμη ἐπιτιθέμενον λεῖον. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, καὶ πράσιον λεῖον μεθ' ἁλῶν, καὶ ἔριον βουτύρῳ βαπτισθὲν καὶ ἐπιτεθὲν, ταῖς ἀρχομέναις παρωτίσιν ὠφελεῖ. ὥσπερ τούτῳ τῷ τελευταίῳ ῥηθέντι καλῶς προσέθηκεν ὁ Ἀρχιγένης τὸν διορισμὸν, εἰπὼν τὰς ἀρχομένας παρωτίδας ὠφελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ βουτύρου, οὕτως ἐχρῆν αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἰρηκέναι τὸν καιρὸν, ὥσπερ ἐγὼ μικρὸν ἔμπροσθεν ἔπραξα, καὶ καθ' αὑτὸ δὲ τοῦτο τὸ βούτυρον, οὐκ αὐτάρκης ὁ ἀπὸ μόνης διορισμὸς τῆς ἀρχῆς, εἰ μὴ προστεθείη πότερον σφοδρῶς, ἢ μαλακῶς ἐξορμᾶται. καὶ πότερον ὀδυνηρῶς ὡς μετὰ σφυγμῶν καὶ ἀγρυπνιῶν ἐνοχλεῖν, ἢ μετὰ μετρίας ὀδύνης, ἥ τις τε τοῦ νοσήματος ἐστὶν ἡ κατάστασις. ἆρα γε μεγάλης ἀποστάσεως δεομένη πάντως, ἢ διὰ μικροτέρας κριθῆναι δυναμένη. τῇ τοιαύτῃ γὰρ ἀρκεῖ τὸ βούτυρον, καὶ μάλιστα ἐπὶ μαλακῶν σωμάτων, εὐνούχων τε καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ τῶν ἁπαλοσάρκων. εἰ δὲ σὺν ὀδύνῃ σφοδρᾷ γένοιτο, καταπλασμάτων ἀνωδύνων δεῖται μετὰ συνεχοῦς πυρίας. ἢ τοῦ ὕδατος μόνου γινομένης, ἢ καὶ βραχυτάτων ἁλῶν ἐμβεβλημένων. ἐπεὶ δὲ πρῶτον πάντων ἔγραψε φάρμακον ἀρνόγλωσσον μεθ' ἁλῶν, ἀπ' ἐκείνου καὶ ἡμεῖς αὖθις ἀρξόμεθα τῆς ἀρνογλώσσου φύσεως ἀναμνησθέντες, ἐκ μικτῶν δυνάμεων συγκειμένου, διαφορητικῆς τε καὶ ἀποκρουστικῆς. ἐγὼ δὲ οὐδέποτε ἀξιῶ τὰ ἀποκρουστικὰ μεμίχθαι τοῖς ὠφελοῦσι τὰς παρωτίδας φαρμάκοις, πλὴν εἴποτε ἂν σπανίως μικρὸν παμπόλλῳ τῷ διαφορητικῷ, καὶ τούτῳ δηλονότι χωρὶς ὀδύνης σφοδρᾶς ἐξορμώσης τῆς παρωτίδος. ὁ δ' ἐφεξῆς τούτῳ γέγραπται κόπρος αἰγεία μετ' ὄξους κεχρονισμένης, καὶ σκιρρουμένης, καὶ μηκέτι μηδὲ ἀξιόλογον ὀδύνην ἐχούσης παρωτίδος εἴη ἂν φάρμακον, ὥσπερ γε καὶ σπληνὸς σκιρρουμένου. ὃ δὲ τρίτον ἐπ' αὐτοῖς ἔγραψε, ῥίζας ἀγρίας λαπάθου μετ' οἴνου ἑψημένας. εἰ καὶ τὴν ποιότητα, καὶ τὸν χρόνον προσέθηκεν τοῦ οἴνου, τάχ' ἂν ἐπεχείρησα, καὶ αὐτὸ κρίνειν. ἐπεὶ δὲ οὐ προσέθηκε, παμπόλλῳ δὲ διαφέρει, στρυφνὸν ἢ αὐστηρὸν, ἢ δριμὺν, ἢ γλυκὺν, ἢ νέον, ἢ παλαιὸν, ἢ παχὺν, ἢ λεπτὸν, ἢ κιρρὸν, ἢ λευκὸν, ἢ μέλανα τὸν οἶνον εἶναι, διὰ τοῦτο κἀγὼ λέγειν οὐδὲν ἔχω περὶ τοῦ γεγραμμένου φαρμάκου. γινώσκοντες δὲ ὑμεῖς ὅτι διαφορητικώτερος μέν ἐστιν ὁ παλαιὸς, καὶ μάλιστα ἐὰν ᾖ τῶν φύσει θερμοτέρων, οἷοίπερ εἰσὶν οἱ κιρροὶ τοὐπίπαν. ἐναντίοι δὲ τούτῳ κατὰ δύναμιν, ὅ, τε αὐστηρὸς, καὶ ὁ στρυφνός. δεῖ μὲν φυλάξασθαι τὸν τοιοῦτον οἶνον. ἐν δὲ κιρρῷ, καὶ συμμέτρως παλαιῷ, καὶ λεπτομερεῖ, τὰς τοῦ λαπάθου ῥίζας ἑψήσαντες, ἐπὶ παρωτίδων χωρὶς ὀδύνης σφοδρᾶς

σφοδρᾶς γινομένων χρῆσθαι δυνήσεσθαι. γράφει δ᾽ ἐφεξῆς τῷδε, σῦκον λεῖον μετὰ χαλκάνθου. διαφορητικῆς μὲν οὖν καὶ λεπτυντικῆς δυνάμεως ἐστὶ τὸ σῦκον, εἰ μὲν ξηρὸν εἴη μάλιστα. πρόσφατον δὲ ὄν, ἔχει μὲν τὸ διαφορητικὸν, οὐ μὴν πλείω γε δύναται. χάλκανθον δὲ ὅτι σφοδρότατον ἐστὶ φάρμακον ἰσχυρὰς ἀμφοτέρας ἔχον τὰς δυνάμεις, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, διὸ καὶ φυλακτέον αὐτοῦ τὴν σφοδρότητα. ἑφθῷ δὲ σύκῳ δηλονότι τῷ ξηρῷ, μετ᾽ ἀψινθίου, καὶ οἴνου λελεασμένοις ἄξιοι χρῆσθαι, καὶ ἐχρησάμεθα γε αὐτῷ, καὶ ὑμεῖς ἐν καιρῷ κατὰ τὰς μείζους μεγέθει τε καὶ χρόνῳ φλεγμονὰς, ὥσπερ γε καὶ τοῖς κεκαυμένοις κήρυξι, καὶ πορφύραις, καὶ ὀστρέοις ἐπὶ τῶν ἤδη σκιρρουμένων, καὶ χρονιζουσῶν, ἔστι γὰρ ἄλυπόν τε καὶ ἄδηκτον φάρμακον, οὐ μόνον εἰ μέλιτι δεύσειέ τις αὐτῶν τὴν σποδιὰν, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον εἰ παλαιὸν στέαρ ὑὸς ἀξινίζας μίξειεν. ἀλυπότατα γὰρ τοῦτο διαφορεῖ τὰς κεχρονισμένας ἁπάσας φλεγμονὰς, κἂν ἐκ ῥευματικῆς ὑποθέσεως ὦσιν. ἐφεξῆς δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, καὶ κυπρίνῃ μετὰ πηγάνου κελεύει χρῆσθαι, διαφορητικῷ μὲν φαρμάκῳ, σφοδρὸν δ᾽ οὐδὲν οὐδὲ βίαιον ἔχοντι. βραχὺ δ᾽ αὐτοῦ σφοδρότερον γίνεται τὸ σύνθετον φάρμακον, εἰ θεῖον ἄπυρον ἀντὶ τοῦ πηγάνου μίξαιμεν. ἡ δὲ ἐφεξῆς γεγραμμένη, κιμωλία μετ᾽ ὄξους, οὔτε ἰσχυρᾶς οὔτε ὀδυνώδους, οὔτε μεγάλης παρωτίδος ἐστὶν ἴαμα. τὸ δ᾽ ἐν θαλάσσῃ σῦκον ἑψημένον, ἐπὶ τῶν ἤδη σκιρρουμένων χρήσιμον ἂν εἴη διαφορητικὸν ὑπάρχον. ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ τῆς θαλάσσης μὴ παρούσης, ἅλμῃ τις χρήσαιτο. παραπλήσιον δὲ τούτῳ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀρχιγένης ἔφη, καὶ τὸ πράσιον ἐστὶ μεθ᾽ ἁλῶν. ἐφεξῆς δὲ τούτων ἔγραψεν, οὗ μικρὸν ἔμπροσθεν ὕστατον κατὰ τὴν ῥῆσιν οὕτως ἐμνημόνευσα, τοῦ βουτύρου, καὶ μετ᾽ αὐτὸ πάλιν ἐπὶ γενναῖον φάρμακον κατέβη. πύρεθρον λεῖον ἀναλαμβάνεσθαι σύκῳ κελεύων, εἶθ᾽ ἑξῆς ἀσβέστῳ λεία μετὰ μέλιτος χρῆσθαι προστάττει. καὶ μετὰ τοῦτο γαλῆς αἵματος καταχεομένου μέμνηται. περίεργα δ᾽ ἡγούμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ πορνικὴν ἀποφαίνοντα τὴν ἰατρικὴν, εἰ διὰ τῶν ἄλλων βοηθημάτων ἄνευ γαλῆς αἵματος ἀδυνατεῖ θεραπεύσαι παρωτίδας, οὔτ᾽ ἐχρησάμην αὐτοῖς, οὔτε πεῖραν ἔχω, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἄλλος τις τῶν φίλων ἐπεχείρησε χρῆσθαι. τὸ δ᾽ ἐγκέφαλον καταχεῖν, οἴῳ δή ποτε, μετρίων παρωτίδων ἐστὶν ἴαμα. τούτῳ δ᾽ ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. ὄξει ζεστῷ καταντλήσας, ἢ σπόγγον ὀξάλμῃ βρέχων ἐπιτίθει. σκαπανέων δ᾽ ἂν εἴη τοῦτο, καὶ θεριστῶν, οὐ πολιτικῶν σωμάτων ἐστὶ βοήθημα. μετὰ τοῦτο δὲ δριμέος μέμνηται φαρμάκου τοῦ διὰ τῆς κεκαυμένης γαλῆς, ἧς τὴν σποδὸν ἐκέλευσεν ἀναλαμβάνεσθαι κηρωτῇ ἰρίνῃ. κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ δηλονότι τὸν καιρὸν, ἡνίκα χρονίζει τε καὶ σκιρροῦται, τοῖς τοιούτοις δηλονότι φαρμάκοις χρηστέον. τὰ γάρ τοι πλεῖστα τῶν γεγραμμένων ὑπ᾽ αὐτοῦ τῶν χρονιζουσῶν δυσλύτως παρωτίδων ἐστὶν ἰάματα. διὰ τοῦτο καὶ προσέθηκε τῷ φαρμάκῳ τούτῳ τὸ δύνασθαι, καὶ χοιράδας καλῶς ἰᾶσθαι. παρέγκειται δ᾽ ἀτάκτως μετὰ τοῦτο τοιάδε τις λέξις, ἥτε συνεχὴς καταιόνησις τοῦ θερμοῦ, καὶ ἡ συνεχὴς τῆς ὠμῆς λύσεως ἐπίθεσις, ὅπερ εἴτε καθ᾽ αὑτό τις ἀναγινώσκοι, εἴτε καὶ τὴν τελευτὴν τῆς προτέρας ῥήσεως ἀρχὴν ταύτης τῆς λέξεως ποιοῖτο, κατ᾽ ἀμφότερα καλῶς εἴρηται. δῆλον δὲ ἔσται προταξάντων ἡμῶν τὴν τελευτὴν τῆς πρὸ ταύτης ῥήσεως, ὥστε γενέσθαι τὸν ὅλον λόγον τοιοῦτον. θαυμαστῶς διαφορεῖ, καὶ χοιράδας πολλάκις, καὶ παρωτίδας, ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιθέσεως τῆς ὠμῆς λύσεως. εἰ δέ γε περὶ τῶν παρωτίδων μόνον λέγοιτο, ὁ διορισμὸς λείψει τῇ λέξει διδάσκων ἡμᾶς, ἐπὶ τίνων καὶ ποίων παρωτίδων καταιόνησις ὕδατος θερμοῦ, καὶ συνεχὴς ὠμῆς λύσεως ἐπίθεσις ἁρμόττει. οὐ γὰρ ἐπὶ πάσης γε, ἀλλ᾽ ἣν ἐθέλομεν ἐκπυῆσαι τάχιστα, καθάπερ ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ διῆλθον. τοῦτο μὲν οὖν ὡς ἔφην, παράκειται μοχθηρῶς. ἐπὶ δὲ τὰ συνεχῆ μεταβὰς ὁ Ἀρχιγένης αὖθις γράφει φάρμακα, μὴ προσθεὶς μὲν, ὅτι τῶν σκληρυνομένων καὶ χρονιζουσῶν ἐστὶν ἀλεξητήρια, γινωσκόντων δὲ ἡμῶν ἐκ τῆς ὕλης ὑπάρχειν αὐτά. παραγράψω δ᾽ ὑμῖν ἤδη καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιγένους λέξιν ἔχουσαν οὕτω. ἰδίως δὲ θέρμους πικροὺς ἀληλεσμένους ἑψήσας μετὰ μέλιτος, ὀλίγην ἄσβεστον προσμίξον, καὶ κατάπλασσε, διαφορεῖ δὲ καὶ τοῦτο ἄκρως. πίσσης βρυτίας, μάννης λιβανωτοῦ ἴσον, τερμινθίνης, φοινίκων συριακῶν μὴ παλαιῶν λιπαρῶν τῆς σαρκὸς καθαρᾶς, ἑκάστου τὸ διπλοῦν, χαλβάνης ὡς ἥμισυ, τῆς μάννης ἑνώσας δὲ χρῶ. ἐὰν δὲ ἡ σκληρὰ ῥητίνη, πρόσμειγε. ἢ νίτρου, καὶ σινωπίδος τὸ τρίτον μετὰ κυπρίνου γλοιώδες ποιῶν ἔμπλασσε, καὶ ἐπιτίθει. ἢ ἄσβεστον μετὰ γλοιοῦ ὁμοίως. ἢ ἰσχάδα, χαλβάνην, νίτρον ἴσα, θείου τὸ τρίτον, τερμινθίνης, ὀποπάνακος ἀνὰ ἐλάχιστον ἑνώσας, χρῶ. ἢ ἄσβεστον μετ᾽ ὄξους λείου, καὶ ἐπιτίθει. εἰ δὲ μηδ᾽ ἐπὶ τούτοις διαφοροῖντο, συνεργητέον τῇ μεταβολῇ εἰς πύον, διά τε καταντλήσεως πολλῆς δάφνης, ἢ δαφνίδος ἀφεψήματι καταντλοῦντας. ἢ θεῖον ἤτοι τοιοῦτον ἐμπάσσοντας εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ καταπλάσσοντας πυκνῶς θερμῇ τῇ ὠμῇ λύσει, ἢ καὶ νίτρον. ἢ περιστερᾶς κόπρον αὐτῇ μιγνύντας. ἢ καὶ σικύαν προσκολλητέον μετὰ ἀμύξεως. εἶτα ἐπὶ τὴν χειρουργίαν ἰτέον, καὶ ὠμοτομητέον. κράτιστον γὰρ ἐπὶ τούτων, τὸ τάχιστα εἰς τὰ ἐκτὸς τὸν ῥευματισμὸν ἐπισπᾶσθαι. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἔμπλαστροι πολλαὶ διαφοροῦσαι παρωτίδας, αἱ μέν τινες τὰς ἤδη σκιρρουμένας καὶ κεχρονισμένας, αἱ δὲ τὰς πεπαυμένας μὲν τῆς ὀδύνης, οὐδεμίαν δὲ ὑπόφασιν ἐχούσας πύου, καθάπερ γε καὶ τὰς ἤδη διαπυϊσκομένας ἐκθεραπεύουσαι. γεγραμμέναι δέ εἰσι μετὰ τῆς ἰδίας ἐπαγγελίας ἐν ταῖς ἐμπλάστροις ταῖς διαφορητικαῖς αἱ τοιαῦται. καθάπερ γε καὶ αἱ τὰς ἁπλᾶς παρωτίδας ἐκθεραπεύουσαι, χαλαστικαὶ καλούμεναι, πᾶσίν εἰσι γνώριμοι. παραδείγματα αὐτῶν, ἥτε μνασίου, καὶ ἡ διὰ χυλῶν, καὶ ἡ διὰ πισσαύνης, καὶ τούτων ἔτι μαλακώτεραι αἱ κηρωτοειδεῖς, αἵτε διὰ τοῦ βουτύρου, καὶ αἱ διὰ τοῦ ὑσσώπου, προσλαμβάνουσαι ὀστρέων κεκαυμένων, ἢ κηρύκων, ἢ πορφυρῶν, στέατος χοιρείου πάντων ἀνὰ ℥ γ. βουτύρου ℥ α. κηροῦ ℥ β ς. ὀστρέων κεκαυμένων λειοτάτων ℥ β. τὰ τηκτὰ τήξας ἐπίπασσε τὰ ὄστρεα, καὶ ἑνώσας χρῶ θαρρῶν ὡς ἐναργέστατα πρὸς παρωτίδας.

Περὶ τῶν ἐν τῇ ῥινὶ παθῶν.

Ἐκ μὲν τοῦ γένους τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων, οἱ πολύποδες ἐν ταῖς ῥισὶ γεννῶνται. κατὰ δὲ τὸ τῶν ἑλκώσεων, αἱ ὀζαῖναι, κατὰ δὲ τὸ τῶν παρὰ φύσιν ἐκκρίσεων, αἱ αἱμορραγίαι γινόμεναι τοῖς ὀξέως νοσοῦσι, κατὰ τὰς καλουμένας ἰδίως παρὰ τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς ὑπερεκκρίσεις, ἐν αἷς ἡ φύσις ἐπὶ κριτικὸν ὁρμήσασα βοήθημα, τῆς συμμετρίας οὐκ ἐκράτησε. πρῶτον οὖν τῶν ὀζαινῶν ποιήσομαι τὸν λόγον, οὐκ ἐξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν δριμέων, καὶ σηπεδονωδῶν γινομένων, ὡς ἐάν γε μόνον ἡ δρι-

μέα, δυσίατα μὲν ἕλκη ποιεῖν πέφυκεν, ὃ μὴν ὄζοντα μοχθηρῶς. ἡ δὲ θεραπεία κοινὴ μὲν ἀμφοῖν τε τούτοιν, καὶ τῶν πολυπῶν ξηραίνειν τὸ πρῶτον, καὶ ῥῶσαι τὴν κεφαλήν. δῆλον γὰρ ὅτι διὰ περιουσίαν ὑγρῶν μοχθηρῶν ἐπιρρεῖται ταῖς ῥισὶν ἐξ αὐτῆς. ὅπως δὲ χρὴ ῥωννύναι τὴν κεφαλὴν ὅλην ὡς μηδὲν ἐξ αὐτῆς περίττωμα τοῖς κάτω μέρεσιν ἐπιρρεῖν, εἴρηται πολλάκις. ὅταν οὖν διὰ ἐκείνων παρασκευάσῃς τὴν κεφαλὴν ἐρρωμένην, ἐπὶ τὴν τῆς ῥινὸς ἀφίξῃ θεραπείαν, ἐν ταῖς ὀζαίναις σκοπὸν ἔχων, ξηραίνειν τὸ πεπονθὸς μόριον διὰ φαρμάκων μικτῆς δυνάμεως, ἀποκρουομένων τε καὶ διαφορούντων. ἀποκρούεται μὲν οὖν δηλονότι τά τε αὐστηρά, καὶ στρυφνὰ κοινῇ περιστυγρεία κεχρημένα τῇ τῶν στυφόντων. διαφορεῖ δὲ τὰ θερμά, καὶ ξηρὰ ταῖς δυνάμεσιν, ὧν ἡ ὕλη τοιάδε ἐστίν.

Ἀρχιγένους φάρμακα πρὸς ὀζαίνας.

Ὀζαίνης δ' οὔσης ἐν ταῖς ῥισίν, καλαμίνθης χυλὸν ἐγχυμάτιζε. ἢ αὐτὴν ξηρὰν τὴν καλαμίνθην ἔμφυσα διὰ σίφωνος. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν μετὰ σπέρματος καρδάμου χυμῆς ἐμφύσα καθ' ἡμέραν. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν κεφαλὴν καταντλεῖ. διάχριε δ' αὐτὸς ἢ χαλκίτιδι, ἢ χαλκάνθῳ, ἢ ψωρικῷ μετὰ μέλιτος. ἢ μέλι ἐνστάξας εἰς τὴν ῥῖνα, καὶ διασείσας πταρμικῷ τὰς ἐφελκίδας ἐκτίναξον, εἶτα τὸ προγεγραμμένον διὰ τοῦ καρδάμου, καὶ τοῦ ἐλλεβόρου φάρμακον ἀνασπᾶν ποίει τῇ ῥινὶ ὡς πλεῖστον, καὶ μετὰ ταῦτα διάχριε ἀμόργῃ μετὰ μέλιτος. ἢ Βατραχίου χυλόν, μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥῖνα, ὕπτιον κατακλίνας, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν μέχρις οὗ εἰς τὸ στόμα διέλθῃ, καὶ τοῦτο ποίει μέχρις ἂν ἀποθεραπεύσῃς. ἐὰν δὲ ᾖ παλαιά, καὶ ὄξος παλαιὸν πρόσμισγε, ἢ θεῖον λεῖον, καὶ δριμὺ ὄξος εἰς στενόστομον ἀγγεῖον βαλών, προσίθει τῇ ἀναπνοῇ αὐτῶν ἐφ' ἱκανόν, εἶτα μίσυος κυπρίου, καὶ νάρδου ἰνδικῆς τὸ ἥμισυ μετὰ χίου οἴνου λεάνας μέχρι μελιτώδες γένηται, πτερῷ διάχριε τοὺς πόρους, καὶ ἐρίῳ ἔμφραξον.

Πρὸς τὰ ἐν τοῖς μυκτῆρσιν ἕλκη.

Τὰ δὲ ἐν τοῖς μυκτῆρσιν ἕλκη, ῥοιῶν χυλὸν ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ ἑψήσας μέχρι ἡμίσους διάχριε. ἢ ῥόαν γλυκεῖαν ὅλην ἐν οἴνῳ ἑψήσας λέανον, καὶ ἔξωθεν κατάπλασσον. ἢ λευκοΐῳ μεθ' ὕδατος διάψα. ἢ Βάτου χυλὸν καὶ στυπτηρίαν, λεῖα δεῖς μεθ' ὕδατος. ἐὰν δὲ ᾖ παλαιόν, μετ' ὄξους. ἢ ἴρεως καὶ σανδαράχῃ μετὰ μέλιτος. ἢ στέατι μοσχείῳ, καὶ ῥητίνῃ διάχριε.

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ῥῖνας πολυπόδων.

Ὄγκος ἐστὶ παρὰ φύσιν ἐν ταῖς ῥισὶ γεννώμενος, ἐοικὼς κατὰ τὴν τῆς οὐσίας ἰδιότητα τῇ τοῦ πολύποδος σαρκί. πρόδηλον οὖν ὅτι παχέων, καὶ γλίσχρων χυμῶν ἔγγονον ἐστὶ τὸ πάθημα, καὶ διὰ τοῦτο μικτῆς ὕλης δεόμενον, ὡς τὸ μέν τι στύφειν αὐτῆς δύνασθαι, τὸ δὲ τέμνειν, καὶ λεπτύνειν, τὸ δὲ διαφορεῖν, καὶ παχύνειν.

Ἀρχιγένους πρὸς πολύποδας.

† λευκοῦ Ἐπὶ δὲ πολύποδος, καρδάμου † λεπτοῦ χυμῷ ἤτοι ∠ S. σὺν ἐλλεβόρου λευκοῦ ὀβολοῖς δύο, λεῖα κέλευε τῇ ῥινὶ ἀνασπᾶν. ὅταν δὲ ἐκπέσῃ, μοτοῖς σὺν τῇ ἀνθηρᾷ διὰ μέλιτος χρῶ, ἢ λυκίῳ ὁμοίως.

Ἀσκληπιάδου πρὸς ὀζαίνας καὶ πολύποδας.

Ἐν μὲν τῷ πέμπτῳ τῶν ἐκτὸς οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης. ξηρὸν πρὸς ὀζαίνας, στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. σανδαράχης ∠ δ. κηκίδος ∠ α. χαλκάνθου κεκαυμένης ∠ α. λείοις χρῶ, πρότερον ἐκκλύζων τοὺς μυκτῆρας οἴνῳ εὐώδει, καὶ τότε παραπτόμενος πυρῆνι μήλης. ἐρείκης καρποῦ ∠ η. σμύρνης ∠ η. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ η. σιδίων ∠ η. μυρσίνης καρποῦ ∠ α. κροκομάγματος ∠ β. λείοις χρῶ. στέρεως αἰγυπτίου εὐθρύπτου ∠ β. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ β. μυρσίνης καρποῦ ∠ α. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. λείοις χρῶ. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ β. χαλκάνθου ὀπτῆς ∠ β. μίσυος ∠ β. ἀμώμου ∠ α. σμύρνης ∠ δ. κρόκου ∠ α. λείοις χρῶ. ξανθίζουσα λεγομένη. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ η. χαλκίτεως ὠμῆς ∠ ς. σανδαράχης ∠ γ. σιδίων ῥοιᾶς ∠ β. χαλκάνθου κεκαυμένου ∠ β. μίσυος ∠ β. λείοις χρῶ. χαλκάνθου κεκαυμένου ∠ δ. διφρυγοῦς ∠ β. ἀσβέστου ∠ β. σανδαράχης ∠ β. ξηροῖς παράπτου. ἢ στρεπτῷ προβρέχων ὕδατι, καὶ μολύνων τὸ φάρμακον. μίσυος ὀπτοῦ ∠ β. μάννης λιβάνου ∠ β. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ β. λεπίδος χαλκοῦ ∠ α S. ἰοῦ ∠ α. ξηροῖς παράπτου.

Λάμπωνος πρὸς ὀζαίνας, καὶ αἰγίλωπας, καὶ πολύποδας, καὶ ἄλλα πολλά.

Πρὸς ὀζαίνας, καὶ αἰγίλωπας, καὶ πολύποδας, καὶ ὅσα βούλει χωρὶς τομῆς, καὶ καύσεως ἀπαλλάττειν. ἀφίστησι δὲ καὶ ὀστᾶ διεφθορότα, ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς νομάς, καὶ σηπεδόνας ἐπιπασσομένη, καὶ πρὸς τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη ἐν μοτῷ μετὰ μέλιτος. χαλκοῦ ἐρυθροῦ ῥινήματα Γο α. ἁλῶν ἀμμωνιακῶν Γο β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος Γο β. στυπτηρίας στρογγύλης Γο γ. ὄξους δριμυτάτου Κο ς. τὰ ξηρὰ λειώσας, καὶ ἐπιβαλὼν ὄξος, ἀναλάμβανε εἰς ἄγγος ἐρυθροῦ χαλκοῦ, καὶ κίνει ἐν ἡλίῳ κερκίδι ἐρυθροῦ χαλκοῦ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως ἂν ξηρανθῇ τὸ φάρμακον, εἶτα κατορύξας εἰς θύαν, καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἀνελοῦ εἰς ἄγγος κεραμεοῦν. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως δίδου ὕδωρ ἀναρροφῆσαι, εἶτα ἐν τῷ στόματι κατέχειν, τὸ δὲ φάρμακον ἐμφύσα διὰ συριγγίου.

Σκριβωνίου λάργου, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν ὀχλήν.

Μίσυος κεκαυμένης, χαλκίτεως κεκαυμένης, χαλκάνθης κεκαυμένης, σώρεως, λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ ∠ η. ξηρῷ παράπτου. δεῖ δὲ προανατρίβειν πρὸ μιᾶς ἡμέρας, τῇ καὶ ἐπιούσῃ τὸ φάρμακον ἐπιτιθέναι μετὰ τὴν τροφήν. πρότερον δὲ δεῖ ὑποχεῖσαι τοὺς μυκτῆρας ἀσφάλτῳ ἢ πίσσῃ ὑγρᾷ, ἢ σμύρνης στακτῇ.

Φιλοξένου χειρουργοῦ πρὸς πολύποδας, ὀζαίνας, πᾶν ὑπερσάρκωμα,
αἱμορροΐδας, καὶ ὃ ἐὰν βούλῃ ἐσχαρῶσαι.

Χαλκοῦ κεκαυμένου, ἀρσενικοῦ πεφυρμένου, μίσυος ὀπτοῦ, ἀνὰ ∠ β. διφρυγοῦς ∠ γ. χαλκίτεως κεκαυμένης, χαλκάνθης κεκαυμένης, λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ ∠ δ. λείοις χρῶ. μετὰ δὲ τὴν τῶν φαρμάκων ἐπίθεσιν χρώμεθα πταρμικοῖς, τὰς ἐφελκίδας βουλόμενοι σαλεύειν, αἳ ἐκπίπτουσι διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων, καὶ μετὰ τὸ ἐκπεσεῖν ἀκριβῶς θεραπεύομεν στέατι χηνείῳ, καὶ βουτύρῳ μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς φαρμάκων οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης.

Ἀσκληπιάδου

Ἀσκληπιάδου πρὸς ὀζαίνας, ᾧ ἐχρήσατο Μέγης.

Ἐρείκης καρποῦ ∠ δ΄. σμύρνης ∠ δ΄. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ δ΄. σιδίων ῥοιᾶς ∠ δ΄. κρόκου ∠ β΄. κόστου ∠ β΄. λείοις ἐμφύσα. συπτηρίας σχιστῆς ∠ δ΄. σμύρνης ∠ δ΄. σανδαράχης ∠ β΄. ῥοῦ ἐρυθροῦ ∠ β΄. ἁλῶν ὀρυκτῶν ∠ β΄. κρόκου ∠ β΄. κόστου ∠ β΄. λείοις ἐμφύσα. πρὸ δὲ τῆς θεραπείας ἐκκλύζειν τοὺς μυκτῆρας πειρώμεθα οἴνῳ εὐώδει, καὶ μέλιτι καλῷ.

Πρὸς τὰ ἐν μυκτῆρσι πολύποδα, ᾧ ἐχρήσατο Ἀντίπατρος.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ΄. μίλτου σινωπίδος ∠ α΄. λείοις ἐμφύσα διὰ καλαμίδος, ἀλλὰ καὶ περίαπτε πυρῆνι μήλης.

Ἄλλο Ἀντωνίου Μούσα.

Χαλκάνθου μέρος α΄. σανδαράχης μέρος α΄. λείοις ἐμφύσα.

Ἄλλο Χαριξένους μετὰ χειρουργίαν.

Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ δ΄. λεπίδος ἐρυθρᾶς ∠ δ΄. ἀρσενικοῦ ∠ α΄. λείοις ἐμφύσα. Βρυωνίας ῥίζης κεκαυμένης ∠ δ΄. χαλκάνθης ∠ δ΄. ἀφρονίτρου ∠ δ΄. ἐλατηρίου ∠ δ΄. λείοις ἐμφύσα.

Πρὸς τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη.

Μολύβδου σκωρίας, οἴνου παλαιοῦ, ἐλαίου μυρσίνου ἑκάστου τὸ ἴσον, τὴν σκωρίαν τοῦ μολύβδου λειοτρίβει ὥστε λειοτάτην γενέσθαι, καὶ ταύτῃ ἐπιβάλλων τὸν οἶνον διατρίβε. ἔπειτα τὸ μύρσινον, καὶ πάντα ὁμοῦ μίξας, καὶ ἀνακόψας βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, τίθει ἐπ᾽ ἀνθράκων κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν γλοιῶδες γένηται τὸ φάρμακον, ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην, φύλαττε. Ἄλλο. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ η΄. οἴνου, ῥοδίνου τὸ αὐταρκες, ἐλαίου μυρσίνου ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε καὶ χρῶ καθὼς ἄνω προείρηται. Ἄλλο. λιθαργύρου ∠ ς΄. ψιμμυθίου ∠ η΄. σιδίων ∠ δ΄. συπτηρίας σχιστῆς ∠ δ΄. οἴνου ἀμιναίου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἐλαίου μυρσίνου τὸ αὐταρκες. τὰ ξηρὰ κόψας, καὶ σήσας, καὶ εἰς θυίαν βαλὼν λέαινε μετ᾽ οἴνου ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπίβαλλε τὸ μύρσινον, καὶ ἀνακόψας, καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην, χρῶ καθὼς προείρηται, ἔστω δὲ τοῦ μὲν μυρσίνου κοτύλαι τέσσαρες, τοῦ δὲ οἴνου κύαθοι δ΄.

Διογένους φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Στέατος χηνείου ∠ δ΄. ὑσσώπου ∠ α΄ S. μυελοῦ ἐλάφου ∠ β΄. κηροῦ τυῤῥηνικοῦ ∠ η΄. μολύβδου κεκαυμένου, καὶ πεπλυμμένου ∠ δ΄. στίμμεως κεκαυμένου, καὶ πεπλυμμένου ∠ η΄. λαδάνου ∠ β΄. στέατος μοσχείου ∠ β΄. τερμινθίνης ∠ δ΄. ψιμμυθίου ∠ β΄. λιθαργύρου ∠ α΄. ῥοδίνου τὸ αὐταρκες. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνελόμενος χρῶ, ἐν δὲ τῇ χρήσει αἴρων ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ ῥοδίνῳ διαλύων, ὑπόχριε τοὺς μυκτῆρας.

Ἀπολλωνίου πρὸς τὰς ἐν μυκτῆρσι διαθέσεις, ἐκ τοῦ πρώτου τῶν εὐποριστῶν.

Πρὸς τὰς ἐν μυκτῆρσιν ἑλκώσεις, καὶ σηπεδόνας, καὶ ὀσμὰς, ῥοιᾶς ἀπυρήνου γλυκείας, καὶ ὀξείας χυλὸν ἑψήσας ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ μέχρι λειφθῇ τὰ δύο μέρη χρῶ, διαχρίων ἐσωτάτω. ποιεῖ δὲ καὶ ῥόα γλυκεῖα μετ᾽ οἴνου ἑψηθεῖσα, καὶ ἔξωθεν καταπλασσομένη, καὶ ἔσωθεν διαχριομένη.

Πρὸς σαρκώματα καὶ πολύποδα.

Διφρυγὲς λείον πρόσαπτε, καὶ μοτῷ διάστελλε τοὺς μυκτῆρας. ἐλλέβορον τρίψας μίξον ὀρίγανον ἴσην λείαν, καὶ ἐμφύσα εἰς τοὺς μυκτῆρας δὶς τῆς ἡμέρας. Ἄλλο. ἐλλέβορον μέλανα, καὶ σανδαράχην ἴσην τρίψας, καὶ μίξας ἔλαιον, ἀναλαβὼν ἐρίῳ πλήρωσον τὸν μυκτῆρα. Ἄλλο. χαλκοῦ ἄνθος, καὶ ἰὸν, καὶ ὀπὸν σιλφίου ἐξ ἴσου τρίψας ἐλαίῳ μίξον, καὶ πάχος ὑπαλείπτου ποιήσας ὑπάλειφε μέχρι πέντε ἡμερῶν, ἔπειτα λαβιδίῳ ἐξαίρει. ἀρσενικὸν, καὶ τιτάνου τρίψας, μήλῃ πρόσαπτε δαψιλεῖ χρώμενος τῷ φαρμάκῳ. ἐπειδὰν δὲ ἐξοιδήσῃ, καὶ ἐπαρθῇ, ἐλλεβόρῳ μέλανι ξηρῷ λείῳ συμμέτρως χρῶ. ἐν ἡμέραις γὰρ ἑπτὰ ταῖς πλείσταις κενὸς ὁ μυκτὴρ γίνεται, εἶτα προκάθαιρε διφρυγεῖ λείῳ μετὰ μέλιτος χρώμενος. ἀρσενικὸν, καὶ τίτανον καὶ ἐλλέβορον λευκὸν λεάνας μήλῃ πρόσαπτε.

Πρὸς τὰ ἐμπίπτοντα εἰς τοὺς μυκτῆρας.

Τὰ δὲ ἐμπίπτοντα εἰς τοὺς μυκτῆρας, ἔξαιρε ὠτογλυφίδι, ἢ λαβίδι, ἢ πταρμικὸν πρόσφερε φάρμακον, καὶ τὸ στόμα κατάλαμβανε, καὶ τὸν ἕτερον τῶν μυκτήρων προσπίεζε, ἐὰν τὸ μὴ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μυκτῆρσιν τὸ πάθος ὑπάρχῃ. ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου οἷς αὐτὸς ἐχρήσατο. ὡς δ᾽ ἐγὼ κέχρημαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ῥισὶ πολυπόδων τε καὶ ὀζαινῶν εὗρον εὐδοκιμώτατα τὰ ὑπογεγραμμένα, πρῶτον μὲν τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν. ἔστωσαν δὲ ἴσαι τόν τε ἀριθμὸν, καὶ τὸ μέγεθος, ἐκ τῶν τριῶν διαφορῶν λαμβανόμεναι. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν αὐστηραὶ, τινὲς δὲ γλυκεῖαι, τινὲς δὲ ὀξεῖαι. κόπτειν οὖν αὐτὰς προσφάτους, καὶ πεπείρους, καὶ συνθλᾶν ὅλας ἀκριβῶς, ὡς ἐκθλιβῆναι δύνασθαι τὸν ἐξ αὐτῶν χυλὸν, ὃν χρὴ καταθέμενον ἐν ἀγγείῳ κασσιτερίνῳ φυλάττειν ἐπ᾽ ὀλίγον ἀφεψήσαντα, εἴ ποτε φαίνοιτο τοῦ δέοντος ὑγρότερον, τὸ δὲ ὑπολειπόμενον αὐτῶν στερεὸν, καὶ παχὺ, κόπτειν αὖθις ἀκριβῶς, ὡς δύνασθαι μετὰ τὸ κοπῆναι διωθῆναι πάλιν εἰς θυίαν, καὶ ἀναπλασθῆναι κολλυρίοις ὅμοια, συμμέτρως ἔχοντα πρὸς τὴν ῥῖνα τοῦ θεραπευομένου. καθίεται γὰρ εἰς τὸν πόρον τῆς ῥινὸς ἐν ᾧ ὁ πολύπους, ὥστε αὐτοῦ δήξεως καὶ συμπαθείας, ὁποῖον ἐργάζεται τὰ δριμέα τῶν φαρμάκων ἐν χρόνῳ πλείονι καθαίρειν αὐτόν. ἐὰν δὲ ὑγρότερος, καὶ μαλακώτερος ὁ πολύπους σοι φαίνηται, πλεῖον ἐμβάλλῃς τῶν αὐστηρῶν ῥοιῶν, εἰ δὲ σκληρότερος τῶν ὀξειῶν. ἐπεὶ δὲ δύσφορόν ἐστιν ἀνέχεσθαι διὰ παντὸς τοῦ κολλυρίου, διαπαύειν προσήκει χρώμενον, ἐν αἷς οὐκ ἐντίθεται αὐτὸ ὑπὸ τεθλιμμένῳ χυλῷ, καὶ μέντοι καὶ χαίροντα μέγα τὸν πεπονθότα διαχεῖν κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ μέρη καθὰ συντέτρηται ἡ ῥὶς πρὸς τὸν οὐρανίσκον ὑπὸ ὑγρῷ φαρμάκῳ ἐκθλιβέντι χρώμενον, ἢ πτεροῖς, ἢ ἐρίῳ περιβεβλημένῳ μήλῃ, ἢ πυρῆνι. τῶν δὲ ξηρῶν φαρμάκων, ἀδήκτως οἶδα ποτὲ τῷ διφρυγεῖ διαπαυθέντα χρόνῳ πλείονι πολύπουν. εὐδοκιμεῖ δὲ ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ τὸ προειρημένον κολλύριον, τὸ ἐκ τῶν ῥοιῶν ἀναπλαττόμενον ὅταν ξηρὸν γένηται, καλῶς κοπτόμενόν τε καὶ διαπτώμενον, καὶ λειούμενον, εἶτ᾽ ἐμφυ-

σώμενον, ἢ καὶ διὰ πυρήνος μήλης ἐντιθέμενον. ἅπαντα δὲ ταῦτα συνεχῶς δεῖ ποιεῖν, ὡς μηδέποτε λείπειν τὸ φάρμακον τῷ πεπονθότι μορίῳ, ῥᾳδίως γὰρ ὑπὸ τῆς ὑγρότητος ἐκκλύζεται. καθάπερ οὖν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων, οὕτω κἀπὶ τούτων εἰ οἷόν τε διὰ παντὸς ἐπιτιθέναι χρὴ τὸ φάρμακον, ἀποπλύνεται γὰρ ῥᾳδίως, ὡς ἔφην, ὑπὸ τῆς ἐπιῤῥεούσης ὑγρότητος. μὴ φέροντος δέ τινος εὐνούχου μηδενὸς τῶν φαρμάκων τὴν προσφορὰν, ἀλλ' ὑπὸ πάντων ἐρεθιζομένου, ῥόδα ξηρὰ κόψας, καὶ λειώσας ἀκριβῶς, καὶ ἐπιθεὶς, ἀδήκτως τε ἅμα καὶ θαυμαστῶς ὅπως ἔγνων ὑπ' αὐτῶν ὠφεληθέντα τὸν ἄνθρωπον, ὥστε καὶ αὖθις ἐπὶ τῶν μαλακῶν καὶ ὑγρῶν, ἢ δυσαλγῶν σωμάτων ἐχρησάμην αὐτῷ. δυοῖν γὰρ θάτερον, ἢ οὐδὲν ἔβλαψεν, ἢ πάντως γε ἐνήργησεν ἀλύπως. τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν δραστικῶς καθαιρόντων τοὺς πολύποδας παροξυντικά πως αὐτῶν ἐστιν, ὅταν μὴ τύχῃ τοῦ σκοποῦ. τὰ δὲ ἕλκη τὰ ἐν τοῖς πόροις τῆς ῥινὸς, ἀεὶ διὰ τῶν τροχίσκων ἐθεράπευσα, τοῦ τε Ἀνδρωνείου καὶ τοῦ Πασίωνος, καὶ τοῦ Πολυείδου, καὶ τοῦ Βιθυνοῦ, καὶ τοῦ συντεθέντος ὑπ' ἐμοῦ, ποτὲ μὲν οἴνῳ γλυκεῖ λειῶν αὐτοὺς, ποτὲ αὐστηρῷ, καὶ ποτὲ μὲν συμμέτρῳ κατὰ τὴν ἡλικίαν, ποτὲ δὲ παλαιῷ, ποτὲ δὲ καὶ δι' ὄξους, ἢ οἰνώδους, ἢ ἁπλῶς ὄξεος, ἢ καὶ δριμέος πάνυ, καὶ παλαιοῦ, κατὰ τὰς εἰρημένας ἐν διέξεις ἀπὸ τῶν κατὰ τὰ πάθη συμπτωμάτων τῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων εὑρισκομένης. ἐπὶ δὲ πλουσίου τινὸς ἀξιοῦντος εὐῶδες εἶναι τὸ προσφερόμενον φάρμακον, ἐπὶ τὴν τῆς ὀζαίνης θεραπείαν, ἐπενόησα χρήσασθαι τῷ καλουμένῳ ἡδυχρόῳ, διεὶς αὐτὸ Φαλερίνῳ παλαιῷ, καὶ θαυμαστῶς ὅπως ἐν τάχει τὸ πάθος ἐθεραπεύθη. λέλεκται δὲ ἡ τοῦ ἡδυχρόου σκευασία κατὰ τὴν τῆς θηριακῆς ἀντιδότου γραφήν.

Ἡρακλείδου πρὸς τὰς ἐκ τῶν ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας πρὸς Ἀντιοχίδην.

Εἴρηται μὲν ἱκανῶς καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ἀλλὰ νῦν ὅσα διὰ τῆς πεπειραμένης ὕλης ἐγνώσθη τοῖς πρὸ ἡμῶν, εἰρήσεται. τοὺς θρόμβους κομισαμένη, κἄπειτα περὶ μηλωτίδα περιθεῖσα ἔριον, κάθες εἰς λύκιον, διεὶς δ' αὐτὸ ὕδατι διάχριε τὸν αἱμοῤῥοοῦντα τόπον. ἢ μοτὸν μακρὸν δεύσασα τῷ λυκίῳ ἔνθες, εἶτα ἔξωθεν περιλαβοῦσα τοῖς δακτύλοις, τὸν ῥώθωνα προσπίεσον ἕως ἂν στῇ τὸ αἷμα. ἢ χαλκῖτιν λειάνασα συμμέτρως, καὶ συστρέψασα ἐλλύχνιον κάθες εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, εἶτα κυλίσασα ἐν τῇ χαλκίτιδι, ἢ πριαπίσκῳ καὶ ἐντίθει τοῖς μυξωτῆρσιν. ἢ τῷ χιστῷ μοτῷ χρῶ, ὡς ἐσωτάτω προσερείδουσα. βέλτιον δὲ καὶ εἰς τὴν ὑπερῴαν τὸν δάκτυλον καθεῖναι, ὅπως μή ποτε ὁ χιστὸς ἐκχύνηται. ἢ λιβανωτὸν θραύσασα καὶ διαχέασα πολυγόνου χυλῷ. ἢ πράσου καρπὸν χυλίσασα τὸν χιστόν. ἢ τὸ ἐλλύχνιον κάθιε. ἢ ἡδύοσμον λειάνας κάθιε.

ἢ σπόγγον ξηρὸν ἔνθες. ἢ εἰς ἐζεσμένον ὄξος δριμὺ καταθεῖσα τὸ σπογγίον ἐπιτίθει ἔξωθεν τοῦ αἱμοῤῥοοῦντος μυκτῆρος, πιέζουσα μηλωτρίδι μέχρι τοῦ προωθῆσαι. βέλτιον δὲ τὴν ἀρχὴν ἀποδεδέσθαι λίνῳ διὰ βελόνης ἵνα εὐεξέλκυστον ᾖ. ἐξαίρει δὲ ὅταν καταπιστεύσῃς. ἐὰν δὲ ξηρὸν γένηται τὸ σπογγίον, καὶ κεκολλημένον ἐν τοῖς ὠτικῷ κλυστῆρι δεῖ ψυχρὸν ὕδωρ ἔχοντι, καὶ ἐκκλύζουσα ἐνύγραινε, καὶ οὕτω κόμιζον. χρῶ δὲ καὶ ταῖς ἀναγεγραφυσμέναις τραυματικαῖς, καὶ ἰσχαίμοις. εὐθετεῖ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ψύχειν σπογγίοις, καὶ μετέωρα ποιεῖν τὰ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ βραχίονας, καὶ καρποὺς, καὶ μηροὺς, καὶ βουβῶνας, καὶ γόνατα ἐν τοῖς συνεσταλμένοις ἀποδεσμεύειν, καθάπερ ἐπὶ φλεβοτομιῶν, καὶ κελεύειν κινεῖν αὐτὰ, χεῖρας μὲν ἀνατρίβοντας, πόδας δὲ βαδίζοντας. πληρουμένων γὰρ αἵματος τῶν ἐνταῦθα φλεβῶν, τὰ περὶ τὰς ῥῖνας λιφαιμήσουσιν, καὶ ποτίζειν τοῖς πρὸς τὰς ἀγωγὰς τοῦ αἵματος γεγραφησομένοις, καὶ τὰ ὦτα ἐμφράττειν εὐτόνως ὀθονίοις, καὶ κηρῷ, κἂν περὶ στόματι διακατέχειν ὕδωρ ὄμβριον ψυχρόν. ἐὰν δὲ φαίνηται καταπεπτῶσθαι τι τοῦ αἵματος, καὶ τοῦθ' ἱκανὸν ὂν τῷ πλήθει κενώματι κόμιζον. θρομβούμενον γὰρ ἐν κοιλίᾳ, καὶ ἐν τόποις, ἔμπρησιν κατασκευάζει.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἐκτὸς ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Τὰ τῆς πλατάνου σφαιρία συλλέγων ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ ξηράνας ἐν δυδίσκῳ τινὰ χιτῶνα τραχὺν ἐπίτριβε τὰ σφαιρία τῷ ὕφει τοῦ χιτῶνος. εἰ δὲ μή γε ἐπί τινος τειχίου παράτριβε, καὶ τὸ μὲν σπέρμα τῶν σφαιρίων ἀπόῤῥιπτε, τὰ δὲ γνάφαλα συλλέγων ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον καινόν. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως τὰ ἐριώδη τῆς πλατάνου ἐνθεὶς εἰς κάλαμον ἀφῃρημένα τὰ γόνατα ἔχοντα, ἀπογλυφὴν δ' ἔχοντα, καθ' ὃ μέρος ἐπιτίθεται, περὶ μυκτῆρι ἐμφύσα, συντόμως περιγίνεται τῆς αἱμοῤῥαγίας. χάλκανθον τρίψας ἐπιμελῶς ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ξύσματι ὀθονίων καταβάπτων εἰς τὸ φάρμακον ἐντίθει. σπόγγον ὠμῇ πίσσῃ δεύσας κατάκαυσον, καὶ ἐκ τούτου στρεπτὸν ἀναλαβὼν ἐντίθει. Ἄλλο. ᾠοῦ κελύφους μέρος ἕν, κηκίδος ὀμφακίτιδος μέρος ἕν, λεῖα στρεπτῷ ὕδατι δεδευμένῳ, ἢ ὄξει ἀναλαμβάνων ἐντίθει, τὸ δὲ μέτωπον, καὶ τὴν ῥῖνα κατάπλασσε γύψῳ, ἢ πηλῷ κεραμικῷ, κρατεῖν δὲ τὰ ὦτα εὐτόνως παραίνει. ἔνιοι δὲ σπόγγον ἀφρικανὸν καθεψήσαντες ἐν ὄξει δριμυτάτῳ, εἶτα ἐκπιέσαντες, καὶ τούτῳ περιπλίσαντες διάπυρον λίθον πυκνὸν ὑποθυμιᾶσαι κελεύοντες τὴν ἀτμὸν ἀνασπᾶν.

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα.

Πρὸς μὲν τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας ἰδίως οὐδὲν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχαίμων τὰ πλεῖστα, καὶ ταῦτα ἴστησι, διὰ τοῦτο κἀγὼ γράψω τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα τοιαῦτα φάρμακα. ἴσχαιμος ᾧ χρῶμαι. χαλκίτεως, μίσυος, μάννης, ἀνὰ ∠ δ. λείοις χρῶ. χαλκίτεως ∠ ρ. χαλκάνθου ∠ ν. μίσυος ὀπτοῦ ∠ κε. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ. S λείοις χρῶ. ἴσχαιμος ἡ μεγάλη. μίσυος κυπρίου ∠ ζ. χαλκάνθου ∠ ζ. φλοιοῦ πίτυος ∠ δ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. μάννης λιβανοῦ ∠ δ. οἱ δὲ ∠ ιε. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιε. χαλκίτεως ∠ ιε. ἀσβέστου ∠ η. οἱ δὲ ∠ μ. γύψου πεφωγμένης ∠ δ. οἱ δὲ ∠ η. λείοις χρῶ.

ἴσχαιμος Ἀφροδᾶ. χαλκίτεως ∠ ς. μάννης λιβανοῦ ∠ β. ῥητίνης τερμινθίνης φρυκτῆς ∠ δ. οἱ δὲ γ. λείοις χρῶ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ Δ'.

Διδασκαλία τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς γινομένων παθῶν, ἐν οἷς καὶ περὶ ἀδήκτων, καὶ ἐμπλαστικῶν φαρμάκων, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.

Οὐκ ἄλλη μέν τίς ἐστι τῆς συνθέσεως αὐτῶν ἡ μέθοδος, ἄλλη δὲ τῆς χρήσεως. αὕτη γὰρ ἡ σύνθεσις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν ἀναφερομένη γίγνεται, σκοπὸν ἐχόντων τῶν συντιθέντων τὰ φάρμακα, τὴν ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν ὠφέλειαν. ὥσπερ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις οὕτω κἀν τούτοις, ἔνιοι μὲν ἄνευ διορισμοῦ γεγράφασιν τὰς χρήσεις τῶν φαρμάκων, οἷον πρὸς ὀδύνην ὑποτύφλον ἐστὶν οὐκ ἔτι προσθέντες ἐπὶ τίνι διαθέσει τῆς ὀδύνης γινομένης. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς διαθέσεις ἔγραψαν, οἱ μὲν ἐμπειρικώτερον, οἱ δὲ λογικώτερον. ἐμπειρικώτερον μὲν ὅσοι τοῖς φαινομένοις ἐναργῶς κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς σημείοις τὸν διορισμὸν ἐποιήσαντο. λογικώτερον δὲ ὅσοι τοῖς ἀμυδρῶς φαινομένοις, ἢ μηδ' ὅλως φαινομένοις. ἐναργῶς μὲν γὰρ φαίνεται ῥεῦμα πολὺ καὶ ὀλίγον, ἄδηκτόν τε καὶ δακνῶδες, ἐρυθρός τε πλέον, ἢ ἔλαττον, ὥσπερ γε καὶ φλέβες ὀλίγου τε καὶ πολλοῦ πλήρεις αἵματος, ὅ, τε τῆς φλεγμονῆς ὄγκος ἐλάττων, ἢ μείζων, ὥσπερ καὶ αἱ ποικιλίαι τῶν παρὰ φύσιν χρωμάτων, αἵ τε διεξιοῦσαι λῆμαι πλείους ἢ ἐλάττους, ἢ μικροτέρους, ἢ μείζους. φαίνονται δ' ἐναργῶς ἡμῖν, καὶ αἱ γινόμεναι τραχύτητες ἐν τοῖς βλεφάροις τῶν ὀφθαλμῶν. τί δεῖ λέγειν, ὅτι καὶ τὰ ἕλκη καὶ αἱ φλυκταῖναι, κατά τε τοὺς τόπους, καὶ τὰ μεγέθη διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχουσιν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα, καὶ καθ' ἕτερόν γε τρόπον, ἐκ τῶν φαινομένων ἐναργῶς εἰσί, καὶ αἱ ὀδύναι. διαφέρουσι γὰρ οὐδὲν αὗται ἡμῖν αὖ τε τοῖς κάμνουσι φαίνωνται. καὶ γὰρ ὅτι ἀλγοῦσιν, καὶ ὅπως ἀλγοῦσι δῆλον, ὅτι μετὰ θλίψεως, ἢ τάσεως, ἢ σφηνώσεως, ἢ διαβρώσεως, ἢ τινων σφυγμῶν ἀλγοῦσιν, ἡμῖν σαφῶς ἐνδείκνυται. οὐ φαίνονται δὲ οἱ τοιοῦτοι διορισμοὶ καθάπερ ἔνιοι γράφουσιν πρὸς ῥεῦμα. τὸ δ' ἐκ τῶν ἔνδον τοῦ κρανίου, πρὸς ῥεῦμα τὸ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς, ἢ νὴ Δία, τὸ ἀπὸ τῶν ἀρτηριῶν, ἢ τῶν φλεβῶν χορηγούμενον. ὅταν τε λέγωσι τινὲς ἔντασιν ἢ σφήνωσιν ἐν τῷ βάθει τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι χυμῶν παχέων, ἢ γλίσχρων, ἢ πολλῶν, οὐδὲν τούτων σύμπτωμα βαρύνει τοὺς κάμνοντας, ὡς ὀδύνη σφοδρὰ καθ' ὁποιονοῦν μόριον. οὐ γὰρ δὴ κατ' ὀφθαλμούς γε μόνους, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν εἵλοντό τινες ἄμεινον εἶναι, ὑπὲρ παθεῖν ἡγησάμενοι τοῦ δι' ὅλης ἡμέρας ἀνέχεσθαι τῆς ὀδύνης. ἐμοὶ δὲ ἐν ἄλλοις τέ τισι, καὶ τῷ δεκάτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γέγραπται σαφῶς καθόλου περί τε τῆς διαφορᾶς τῶν διαθέσεων ἐφ' αἷς ὀδυνῶνται σφοδρῶς, ἥ τε αἰτία ἑκάστης αὐτῶν. γέγραπται δὲ κἀν τῷ τρισκαιδεκάτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου πάντα ὅσα γε χρὴ περὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαθέσεων ἐπίστασθαι τὸν ἰατρὸν εἰς τὰς ἰάσεις αὐτῶν ἀναγκαῖα. λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν ἐν κεφαλαίοις βραχέσιν ὅσον αὐτῶν εἰς τὰ παρόντα χρήσιμον ὑπάρχει, τουτέστιν ὅσα συνῆπται τῇ τῶν ὑλῶν διδασκαλίᾳ. καὶ γὰρ ὀποὶ, καὶ χυμοὶ, καὶ σπέρματα, καὶ καρποὶ, καὶ μόρια φυτῶν ἐμβάλλεται ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, ὥσπερ γε καὶ τῶν μεταλλικῶν ὀνομαζομένων οὐκ ὀλίγα. τὰ μὲν ἐσχάτως αὐστηρὰ, καὶ στρυφνὰ, καὶ δριμέα, τὰ δὲ μετριώτερα μὲν τούτων, ὅμως δ' οὖν ἰσχυρὰ, καθάπερ γε καὶ ἀδηκτότατά τινα ταῖς πλύσεσι γεγονότα.

Περὶ ἀδήκτων φαρμάκων.

Πομφόλυξ οὖν πεπλυμμένος οὐδενὸς ἀπολείπεται τῶν ἀδηκτοτάτων φαρμάκων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ χρώμεθα, πρός τε τὰ λεπτὰ καὶ δριμέα ῥεύματα, προκεκενωμένης δηλονότι τῆς κεφαλῆς ἅμα τῷ παντὶ σώματι, τὸ μὲν ὅλον σῶμα πρόδηλον, ὅτι διὰ φλεβοτομίας τε καὶ καθάρσεως ἐκκενοῦμεν, ἀποφλεγματισμοῖς δὲ τὴν κεφαλήν. δύναται γὰρ ὁ πεπλυμμένος πομφόλυξ, ὥσπερ καὶ τὸ σπόδιον, καὶ τὸ ἄμυλον ἅμα μὲν καὶ ξηραίνειν μετρίως ὑγρότητας, ἅμα δὲ καὶ κωλῦσαι κενοῦσθαι διὰ τῶν χιτώνων, τὴν ἐν τοῖς τελείοις ἀγγείοις αὐτῶν περιεχομένην ὑγρότητα περιττήν, ὡς ὅταν γε πρὶν κεκενῶσθαι τὴν κεφαλὴν ἐπιρρεόντων τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑγρῶν, ἐμφρακτικοῖς χρήσαιτό τις φαρμάκοις, ὀδύνην τε σφοδρὰν ἐργάζεται διατεινομένων τῶν χιτώνων, καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν περιρρεόντων ὑγρῶν, καί ποτε ῥῆξιν, ἢ διάβρωσιν αὐτῶν ἐμποιεῖ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους ἐστὶν τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις ὑπόλεπτον ὑγρὸν τὸ ἐν τοῖς ᾠοῖς, ἔχον ἐκ περιττοῦ τὸ ἀποπλύνειν τὰς ὑγρότητας. ἐπαλείφειν τε τὰ τραχυνθέντα, τὸ δὲ ἐμφράττεσθαι τοῖς κατὰ λεπτὸν πόροις ὁμοίως ἐκείνοις οὐκ ἔχει, καθάπερ οὐδὲ τὸ ξηραίνειν. ὁ μέντοι τῆς τήλεως χυλὸς ὅσον μὲν ἐπὶ τῇ γλισχρότητι παραπλήσιός ἐστιν τῇ λευκῇ τῶν ᾠῶν ὑγρότητι. διαφορητικῆς δέ ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ δὴ καὶ μετρίως θερμαντικῆς, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς τῶν ὀδυνῶν εἴωθεν πραΰνειν.

Περὶ τῶν δριμέων.

Ἐναντιωτάτη δὲ τῇ τούτων ὕλῃ κατὰ γένος ἐστὶν ἡ τῶν δριμέων ὀπῶν, οἷον τοῦ τε κυρηναϊκοῦ, καὶ μηδικοῦ, καὶ σαγαπηνοῦ, καὶ εὐφορβίου, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡ τῶν θερμαινόντων σφοδρῶς ἄνευ τοῦ τραχύνειν, οὐ μόνον ἐν ὀποῖς, ἀλλὰ ἐν χυλοῖς, καὶ ἐν σπέρμασιν, καὶ ἄνθεσι, καὶ καρποῖς φυτῶν περιεχομένη.

Περὶ τῶν ῥυπτικῶν.

Τρίτη δὲ ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις ἐστὶν ἰσχυρὰ δύναμις, ἡ τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων, ὁποία χαλκοῦ τε λεπίς ἐστιν, καὶ ἡ κεκαυμένη χαλκῖτις, ὅ, τε κεκαυμένος χαλκὸς, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ, καὶ τὸ μίσυ, καὶ τὸ σῶρυ, καὶ τὸ στίμμι.

Περὶ τῶν σηπτικῶν.

Καὶ παρακείμενον καὶ ἄλλο γένος τούτοις ἐστὶν τὸ τῶν σηπτικῶν, ὁποῖόν ἐστιν ἀρσενικόν τε καὶ σανδαράχη, τό τε τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἐπ' ὀλίγον τι τῆς τοιαύτης δυνάμεως, καὶ τῷ μίσει μέτεστιν. ἄλλο δὲ γένος ἐστὶ φαρμάκων εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις ἐμβαλλομένων, ὅσα στύφειν πέφυκεν. τὰ μὲν οὖν μετρίως τοιαῦτα τὰς ἐπιρροὰς ἀποκρούεται, τὰ δὲ σφοδρὰ πλέον ὀδυνᾷ, τραχύνοντα τοὺς χιτῶνας, ἢ τὴν τῶν ἐπιρρεόντων ὁρμὴν ἀναστέλλει. μίγνυται δέ ποτε χρησίμως αὐτῶν ὀλίγον, ταῖς καλουμέναις ὀξυδερκέσι δυνάμεσι συνάγοντα, καὶ σφίγγοντα τὴν οὐσίαν

τῶν ὀφθαλμῶν. τὰ δὲ μετρίως στύφοντα, χρησιμώτατα μέν ἐστιν ταῖς καλουμέναις ὀφθαλμίαις. χρήσιμα δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις σχεδὸν ἁπάσαις διαθέσεσιν ἑλκῶν τε καὶ φλυκταινῶν, καὶ ῥευμάτων. ἔστι δὲ τοιαῦτα, ῥόδων φύλλα καὶ ἄνθη, καὶ χυλὸς ὀρείκης τε καρπός, ὅ, τε τῆς νάρδου στάχυς, ἔτι τε τὸ τοῦ μαλαβάθρου φύλλον, ὅ, τε κρόκος, καὶ τὸ λύκιον, ἥ θ' ὑποκυστὶς ὀνομαζομένη. σφοδροτέρας δὲ τούτων στύψεως ἥ τε ἀκακία μετέχει, καὶ τὸ ὀμφάκινον τοῦ γένους τῶν χυλῶν ὄντα καὶ αὐτά, καὶ τὸ βαλαύστιόν τε καὶ οἱ κύτινοι, καὶ αἱ κηκίδες αἱ ὀμφακίτιδες τοῦ γένους εἰσὶ τῶν ἱκανῶς στυφόντων.

Περὶ πεπτικῶν.

Πεπτικὰ δὲ φλεγμονῶν τε καὶ τῶν ἄλλων διαθέσεων ἐστὶ φάρμακα, σμύρνα καὶ κρόκος, καὶ καστόρειον, καὶ λιβανωτός, ὅ, τε τῆς τήλεως ἑψηθείσης χυλός, ἅπερ καὶ διαφορεῖν πέφυκε, καὶ μάλιστα ἡ σμύρνα. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὀφθαλμικῶν ὕλη, καὶ ὅσοι γε φύσει συνετοὶ τυγχάνουσιν ὄντες, ἐγυμνάσαντό τε τὸν λογισμόν, οὐδὲν ἔτι δέονται τῆς παρ' ἐμοῦ διδασκαλίας, δυνάμενοι πρὸς ἕκαστον πάθημα τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς γινομένων, ἐπιτήδειον συντιθέναι φάρμακον. ἐπειδὴ δὲ ὀλίγοι μέν εἰσι τοιοῦτοι, στοχάζεσθαι δὲ χρή, καὶ τῆς τῶν πολλῶν ὠφελείας, ἄμεινον ἔδοξέ μοι τὸν περὶ συνθέσεως αὐτῶν λόγον ὁλοκλήρως διελθεῖν, ἐπαναλαβόντι πρότερον ἕνεκα συνόψεως ὧν ἐμνημόνευσα φαρμάκων ἑκάστου τὴν κοινὴν κατὰ γένος δύναμιν, εἰρημένην μὲν καθόλου κατὰ τὸ πέμπτον ὑπόμνημα τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείας, καὶ διὰ τῶν ἐφεξῆς δὲ κατὰ μέρος ἐν ἓξ βιβλίοις ἄχρι τοῦ τελευταίου. χρήσομαι δὲ ταῖς προσηγορίαις τῶν ἐν τοῖς φαρμάκοις δυνάμεων, ἃς ἐθέμην ἐν τῇ προειρημένῃ πραγματείᾳ ἕνεκα σαφηνείας, τινὰ μὲν εἶναι λέγων γεώδη ταῖς οὐσίαις, ἄνευ ψύξεως ἐπιφανοῦς, ἢ θερμασίας ἐν τῷ μέσῳ πως τούτων καθεστηκότι, καὶ τούτων αὐτῶν ἔνια μὲν βραχύ τι ψύξεως, ἢ θερμασίας μετέχοντα. τινὰ δὲ ὅλως οὐδεμίαν ἐμφαίνοντα τοιαύτην δύναμιν. ὅλον δ' αὖ τὸ γένος αὐτῶν ἐμπλαστικῶν φαρμάκων, ὠνόμασα δύναμιν ἐναντίαν ἐχόντων τοῖς ἐμφρακτικοῖς, ὁποῖος ὅ, τε σάμιος ἀστήρ ἐστι, λεπτομερέστερος ὢν τῆς ἁπλῆς οὕτως ὀνομαζομένης σαμίας γῆς, ὅ, τε πεπλυμένος πομφόλυξ, ὥσπερ γε καὶ ἡ σποδὸς αὐτοῦ πλυθεῖσα, καὶ ἡ καδμεία κεκαυμένη, καὶ πεπλυμένη. δοκεῖ δέ μοι αὐτῇ μὲν, ἔτι βραχύ τι ῥυπτικὸν ἐνυπάρχειν, ἐάν τε μετὰ τὴν καῦσιν, ἐάν τε χωρὶς ταύτης πλυθῇ. τῇ πομφόλυγι δὲ καὶ τῷ σποδίῳ βραχύ τι στυπτικόν, ὥσπερ γε καὶ τῷ μολύβδῳ μετὰ τὸ καυθῆναι, καὶ πλυθῆναι. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, ἀδηκτότατον μέν ἐστιν, ἔχει δὲ βραχύ τι στύψεως. εἴτε δὲ ἀρσενικῶς καλεῖν ἐθέλοι τις, εἴτε θηλυκῶς τὴν πομφόλυγα, διοίσει οὐδέν. ὥσπερ γε καὶ τὸ ἄμυλον, ὃ καὶ αὐτὸ πλυθὲν ἀκριβῶς ἐστιν ἀδηκτότατόν τε καὶ μέσον, ὡς μήτε στύψιν ἔχειν, μήτε δριμύτητα, τουτέστι μήτε ψύξεως, μήτε θερμότητος μετέχειν. καὶ τὸ ψιμμύθιον δὲ πλυθὲν ἔγγιστα τῇ δυνάμει τοῦ κεκαυμένου, καὶ πεπλυμένου μολύβδου γίνεται. σαφές τε διὰ τῆς στύψεως ἐνδεικνύμενον γνώρισμα τελέως ἄποιον, ὡς πρὸς τὴν γεῦσίν τε καὶ ὄσφρησιν φαινόμενον, τῆς τε ἀμύλου, καὶ σαμίου ἀστέρος. ἅπαν δ' οὖν τὸ τῶν τοιούτων γένος φαρμάκων, ἐάν τε βραχεῖαν ἐμφαίνῃ ποιότητα κατὰ γεῦσιν ἢ ὀσμήν, ἐάν τε μηδ' ὅλως ἐμφαίνῃ, παραπλησίως τοῖς καθαρωτάτοις ὕδασιν, ἄποιον καλεῖται, καὶ μόνον τῷ γεώδει τῆς οὐσίας ξηραίνειν πέφυκεν μετρίως. διὸ καὶ χρόνῳ πλείονι τὴν ἀφ' ἑαυτῶν ὠφέλειαν αἰσθητὴν ἐργάζεται, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας οὐδὲν ὀνινάναι δοκοῦντα. προσφερόμενα δ' ὅμως ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, ὡς ἀδηκτότατα ἐπὶ τὰς δυσιάτους διαθέσεις, ἐν αἷς ἕλκος ἐστὶν, ἤτοι μόνον, ἢ καὶ μετὰ διαβρώσεως, τοῦ τε κερατοειδοῦς χιτῶνος, καὶ προπτώσεως τοῦ ῥαγοειδοῦς, ἐκρεόντων ἰχώρων δακνωδεστάτων. ἐπὶ τούτων γὰρ οὐδὲν τῶν ἄλλων φαρμάκων ἁρμόττειν δύναται. τῶν μὲν στυφόντων κατεχόντων τοὺς ἐκρέοντας ἰχῶρας κατὰ τοῦτο τὴν ἐκ τῆς δήξεως αὐτῶν ὀδύνην ἐπιτεινόντων, τῶν δὲ δριμέων συναυξανόντων τὴν διάθεσιν, ἐάν τε ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ μόνοις εἰς καχεξίαν τοιαύτην ἀφιγμένων τῶν μορίων, ὡς διαφθείρειν τὸ ἐπιρρέον, ἐάν τε καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιρρέον μοχθηρὸν ᾖ, ἢ διὰ τὴν κεφαλὴν μόνην, ἢ καὶ ὅλον τὸ σῶμα τοιοῦτον ὑπάρχον, ὅθεν καὶ προπαρασκευάζομεν εἰς τὴν ἴασιν ἐπιτήδειον τὸ πεπονθὸς μόριον, ὅλου τε τοῦ σώματος ταῖς καθάρσεσιν, καὶ ταῖς ἀντισπάσεσιν, πρώτους μὲν ταῖς κάτω τοῦ σώματος, ἔπειτα δὲ καὶ ταῖς ἐπὶ τὸ ἰνίον τε καὶ τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς. χρώμεθα δὲ καὶ ἀρτηριοτομίαις ἐνίοτε, τέμνοντες τὰς ὀπίσω τῆς κεφαλῆς περὶ τὰ ὦτα τεταμένας ἀρτηρίας, ἐκκόπτοντές τε μόριον τῶν ἐν τοῖς κροτάφοις, ὡς μόνον ἡμᾶς ἔτι θεραπεύειν τὴν ἐν τοῖς χιτῶσι τῶν ὀφθαλμῶν γεγενημένην διάθεσιν, ἐφ' ἧς καὶ τὸ διὰ τῶν φλεβῶν ἐπ' αὐτοὺς παραγινόμενον αἷμα χρηστὸν διαφθείρεται. πρὸς ταύτας οὖν τὰς διαθέσεις ἁρμόττειν μόνας, φαίνεται τὸ τῶν προειρημένων φαρμάκων γένος, ἀδήκτως ξηραῖνον τὴν ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ κακοχυμίαν, ἥτις ὡς ἐλέχθη, διαφθείρει τὸ ἐπιρρέον. ἡ μὲν γὰρ τῶν στυπτικῶν δύναμις, ὅτε ξηραίνει τὴν τοιαύτην διάθεσιν, ἐπέχει τε τῶν δακνωδῶν ἰχώρων τὰς ἐκροάς. ἡ δὲ τῶν θερμῶν καὶ δριμέων, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνίνησιν, ἀλλὰ καὶ συναυξάνει τὴν ποιότητα τῶν δακνωδῶν χυμῶν, ἡ δὲ τῶν χαλαστικῶν τε καὶ διαφορητικῶν φαρμάκων δύναμις, ἐκκενοῦν μὲν δύναται τὸν γεννώμενον, οὔτε δὲ τὸ εἱλκωμένον ἀναστρέφειν, ἢ ἐπουλοῦν, οὔτε τὸ προπεπτωκὸς προστέλλειν τε καὶ κατακλείειν. ὥσπερ οὐδ' ἡ τῶν πεπτικῶν, εἰ καὶ τὸ πέττειν τὰς διαθέσεις ἀγαθὸν οὐ σμικρὸν ἔχει. κρόκος δέ ἐστιν ὡς ἔφην, καὶ σμύρνα, καὶ λιβανωτὸς ἐκ τῶν τοιούτων φαρμάκων. τί δεῖ λέγειν ἔτι περὶ τῶν ὀξείας, ἢ πικρὰς ἐχόντων δυνάμεις φαρμάκων, ὡς δακνώδη τε καὶ παροξυντικὰ τῶν τοιούτων ἐστὶ διαθέσεων, ἐπιπλέον δ' αὐτῶν ἥκει κακίας τὰ νιτρώδη δύναμιν, ἢ ἁλμυρὰν, ἢ αὐστηρὰν ἔχοντα. ὑπόλοιπον οὖν ἐστιν γένος ἐκθεραπεύειν δυνάμενον ἕλκη μετὰ ῥεύματος δριμέος, ὅσα διῆλθον ἀρτίως ἀδήκτων φαρμάκων ἐν πλείονι χρόνῳ τὴν κακοχυμίαν τοῦ πεπονθότος ἐκδαπανῶντα. καλεῖται δὲ παρὰ τῶν ἰατρῶν τὰ τοιαῦτα κολλύρια λιβιανά, καὶ κύκνοι. διὰ μὲν τὴν χρόαν λευκὴν οὖσαν, ὡς οἱ κύκνοι, κρατοῦντος ἐν αὐτοῖς ἀμύλου τε καὶ γῆς σαμίας, καὶ ψιμμυθίου τοῦ ῥοδιακοῦ. καὶ γὰρ ἄλλως ἄριστον τοῦτο, καὶ τῇ χρόᾳ λευκότερόν τε καὶ κουφότερον, καὶ λεπτομερέστερον τῶν ἐν τῷ ἑτέρῳ τινὶ χωρίῳ γινομένων. ἐν οἷς δὲ ἐπικρατεῖ τὰ ἄλλα φάρμακα, τὴν χρόαν ἐργάζεται κατὰ τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν, ὥσπερ εἴ τις τῷ λευκῷ χρώματι μίξειεν ὀλίγον κυανοῦ. ταῦτα δὲ τὰ κολλύρια διὰ τοῦτο ἀποτρίβουσί τινες

ταῖς

ταῖς ἀκόναις ἐπιστάζοντες ἐκ τῶν τιτθῶν εὔχυμον γάλα, διότι βούλονται φυλάττεσθαι τὸ τῶν ᾠῶν ἐμπλαστικόν. ἐν δὲ τῷ γάλακτι περιεχομένου τινὸς ὀρρώδους ῥυπτικοῦ, σύμμετρος ἡ χρῆσις αὐτοῦ γίνεται τῇ προκειμένῃ θεραπείᾳ. δέδεικται γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, ῥυπτικῶν ἀδήκτων δεόμενα τὰ πληρωθησόμενα τῶν ἑλκῶν. εἰ δὲ μὴ παρείη γάλα τοιοῦτον, διὰ τοῦ τήλεως ἀφεψήματος ἄμεινον ἀποτρίβειν τὰ κολλύρια, ῥυπτικὸν ἐχούσης τι ταύτης, ὃ μηδ᾽ ὅλως μέτεστι τοῖς ᾠοῖς.

Περὶ τραχωμάτων.

Οὐσῶν δὲ δυσιάτων τῶν εἰρημένων διαθέσεων, ὑπερβάλλουσι χαλεπότητι προσγινόμεναι τῶν βλεφάρων αἱ τραχύτητες, ὑφ᾽ ὧν καὶ κατὰ τὰς ὀφθαλμίας οἱ χιτῶνες τῶν ὀφθαλμῶν ὀδυνῶνται κοπτόμενοι. ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνων μὲν τολμῶμεν τοῖς ἰδίοις τῆς φλεγμονῆς φαρμάκοις, μιγνύναι τι βραχὺ τῶν ῥυπτικῶν, ὁποῖόν ἐστιν τὸ δι᾽ οἴνου τραχωματικὸν κολλύριον, ὡς καταστεῖλαι μὲν πρῶτον ὅσα τοῖς βλεφάροις ἐπιτρέχει, ἀφλεγμαντοτέρων δὲ γινομένων τῶν κατὰ τὸν ὀφθαλμόν, ἀπορρύψαι τὰς τραχύτητας. ἐπὶ δὲ τῶν ἕλκος ἐχόντων, μετὰ ῥεύματος δακνώδους, οὐχ οἷόν τε τοιούτῳ χρήσασθαι φαρμάκῳ, διαβρωθήσεται γὰρ ἐπὶ πλέον ὁ κερατοειδής, ἥ τε τοῦ ῥαγοειδοῦς πρόπτωσις ἔσται μείζων, ὀδύνη τε σφοδρὰ καταλήψεται τὸν ἄνθρωπον, ἐπιταθήσεται δὲ καὶ τὸ κακόηθες ῥεῦμα. καταστάντες οὖν εἰς ἀπορίαν τῆς τοιαύτης ἐπιπλοκῆς τῶν παθῶν οἱ ἰατροί, μόνον ἐξευρήκασι βοήθειαν ὡς ἐν ἀπόροις, ἐκστρέφοντες τὰ βλέφαρα διαρρύπτειν αὐτὰ καὶ ἄκρως μὲν αὐτῶν φαρμάκων. ἔνιοι μὲν αὐτῷ κυαθίσκῳ τῆς σμίλης ἐπιπολῆς ἀποξύοντες, εἶτα σπόγγῳ μαλακῷ τὸ ἀπορρέον ἐκλαμβάνοντες, προστέλλοντές τε βλέφαρα τὸ λοιπὸν τῆς τραχύτητος. ἔνιοι δὲ καὶ δέρματα θαλαττίων ζώων τινῶν ἐπιπολῆς τραχέα συμμέτρως, εἰς τὴν τοιαύτην χρείαν παραλαμβάνουσιν. εἷς δέ τις τῶν ἐμῶν διδασκάλων, καὶ κολλύριον ἐποίησε διὰ κισσήρεως, καὶ τὰς τραχύτητας ἀπέρρυπτεν ἐκστρέφων τὰ βλέφαρα. πρόδηλον δ᾽ ὅτι λελειῶσθαι τὴν κίσσηριν ἀκριβῶς χρή, κἀπειδὰν τοῦτο γένηται, διὰ τραγακάνθης ἢ κόμμεως ἀναπλάττεσθαι. παυομένου δ᾽ ἐν τῷ χρόνῳ διὰ τῶν εἰρημένων κολλυρίων τοῦ ῥεύματος, ἐπιτολμῶμεν ἤδη τὰ ῥυπτικὰ τῶν βλεφάρων προσφέρειν τοῖς βλεφάροις, ὀλίγον τι μιγνύντες αὐτῶν τὸ κατ᾽ ἀρχάς, εἶτ᾽ ἐὰν τοῦτο φέρειν ὁ ἄνθρωπος φαίνηται, κατὰ βραχὺ παροξύνοντες. ἐπειδὰν δὲ καὶ τὸ ῥεῦμα ξηρανθῇ, καὶ τὰ βλέφαρα μετρίως ἔχει τὴν πλήρωσιν τῶν κοίλων ἑλκῶν, τότε διὰ λιβάνου κολλυρίῳ ποιούμεθα, μιγνύντες αὐτῷ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ὀλίγιστον τοῦ δι᾽ οἴνου, κατὰ βραχὺ δὲ τὴν μίξιν αὐξάνοντες, ὥστε τὰ βλέφαρα μηκέτι ἐνοχλεῖν τοῖς χιτῶσι τῶν ὀφθαλμῶν, ἀκριβῶς τε τὰ ἕλκη καθαρὰ γινόμενα πληροῦσθαί τε καὶ συνουλοῦσθαι. περὶ μὲν οὖν τούτων αὐτάρκως εἴρηται, μεταβαίνειν δ᾽ ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς παθῶν τε καὶ φαρμάκων.

Περὶ ὀφθαλμίας.

Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τοῦ συνεχεστάτου γινομένου πάθους ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὃ καλοῦσιν ἰδίως ὀφθαλμίαν. ἔστι δ᾽ ὡς ἐμάθετε, φλεγμονὴ τοῦ περιοστέου τε καὶ περικρανίου καλουμένου χιτῶνος, ἢ ὑμένος, ἢ ὅπως αὐτὶς ὀνομάζειν ἐθέλοι. καλοῦσι δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐπιπεφυκότα, διότι τοῖς ἄλλοις οὖσι τὸν ὀφθαλμὸν αὐτὸν συνιστῶσι χιτῶσιν ἐπιπέφυκεν ἔξωθεν, σύνδεσμος ὢν καὶ αὐτὸς ὅλῳ τῷ ὀφθαλμῷ πρὸς τὰ περικείμενα τῶν ὀστῶν, καὶ διὰ τοῦτο συνεπαίρεται τὰ πέριξ τῶν ὀφθαλμῶν ἄχρι τῶν μήλων, ἐνίοτε κατὰ τὰς σφοδροτέρας ὀφθαλμίας. εὔδηλον οὖν ὅτι τὰ θεραπεύοντα φάρμακα τὸ τοιοῦτον πάθος, ὑποπεπτωκέναι μὲν χρὴ πάντως τῇ κοινῇ τῶν πάντων θεραπείᾳ φλεγμαινόντων. προσειληφέναι δέ τι καὶ τῆς τοῦ μορίου φύσεως, εὐπαθεστέραν ἐξαίρετον ὑπὲρ πᾶν τὸ καθόλου τοῦ σώματος δέρμα, διά τε τὴν εὐαισθησίαν, καὶ τὴν ἀραιότητα τῆς οὐσίας προσειληφότος. ἀποκρουστικὰ δὲ παραληπτέον φάρμακα τὰ μὴ τραχύνοντα, τουτέστι μὴ σφοδρὰν ἔχοντα τὴν στῦψιν, ἀλλὰ μετριωτέραν μὲν αὐτὰ κατὰ τὴν οἰκείαν οὐσίαν, ἐπιμιξίᾳ δὲ παρηγορικῆς ὑγρότητος ἔτι καὶ μᾶλλον τοιαῦτα γινόμενα. παρηγορικὰς δὲ ὑγρότητας ἔφην, ὡς τό τε λευκόν, καὶ τὸ τῆς τήλεως ἀφέψημα, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὸ γάλα. προνοεῖσθαι δὲ ὅταν αὐτὸ χρὴ τοῦ νέας ἅμα καὶ εὐχύμου γυναικὸς εἶναι τοῦτο, τῶν τιτθῶν ἐκθλιβομένων ἐπὶ τὴν ἀκόνην, ἐφ᾽ ἧς ἀποτρίβεται τὸ κολλύριον, ὅπως ἔτι χλιαρὸν ἐγχέηται τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπὶ τῶν σφοδρῶς ὀδυνωμένων, ἢ διὰ μέγεθος φλεγμονῆς, ἢ διὰ δριμύτητα τῶν ἐπιρρεόντων ὑγρῶν ἀναγκαζόμεθα πράττειν, ὡς τὸ πολὺ δ᾽ ἀρκεῖ τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ μετὰ τῶν ἐπιτηδείων φαρμάκων ἐκθεραπεύειν τὰς ὀφθαλμίας, διὰ τῶν καλουμένων μονοημέρων κολλυρίων. οὕτω γὰρ οὐκ ὀλιγάκις ταῦτα μεγάλας φλεγμονὰς ἐπράϋνεν οὕτως, ὡς εἰς ἑσπέραν μὲν λουτρῷ χρήσασθαι τὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ δὲ τῆς ὑστεραίας τῷ καλουμένῳ ναρδίνῳ κολλυρίῳ πρὸς ἀποκατάστασίν τε καὶ τόνωσιν ὑπαλείψασθαι. παραμιγνύναι δ᾽ αὐτῷ κατὰ μὲν τὴν πρώτην ὑπάλειψιν, ἐλάχιστόν τι τῶν δριμέων, καὶ στακτικῶν ὀνομαζομένων. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν βραχύ τι τούτου πλεῖον. ἀρκοῦσι γὰρ αἱ δύο προσφοραὶ τοῦ φαρμάκου, καί τις περίπατος οὐ πολὺς πρὸ τοῦ βαλανείου. τὰ δ᾽ οὖν μονοήμερα καλούμενα κολλύρια, ἔνια μὲν ἰδίως ὀνομαζόμενα τρυγώδη, πολλὴν ἔχει τὴν ἀκακίαν. ἔνια δὲ ἤτοι παντάπασιν ὀλίγην, ἢ οὐδ᾽ ὅλως ἔχοντα, προσείληφε τὰ μὲν τὴν λεπίδα τοῦ χαλκοῦ. τὰ δὲ τὸν κεκαυμένον χαλκὸν ὀλίγον, ἅμα πολλοῖς τισὶν ἄλλοις ὅσα στύφει μετρίως, καὶ πέττει καὶ διαφορεῖ. τοιαῦτα δέ ἐστι κρόκος, καὶ σμύρνα, καὶ λύκιον ἰνδικόν, καὶ καστόριον δὲ καὶ λιβανωτὸς ἄνευ τοῦ στύφειν, πέττει τε ἅμα καὶ διαφορεῖ. ἐφ᾽ ὧν μὲν οὖν ἐπικρατεῖ τὰ στύφοντα, πλεῖστον μὲν εἶναι χρὴ τὸ ὑγρὸν τοῦ αὐτοῦ. βραχύτατον δὲ τοῦ φαρμάκου, καὶ μάλιστα ἐὰν ἔχῃ τι τῶν μεταλλικῶν τὸ φάρμακον, ἐφ᾽ ὧν δ᾽ αὖ ὅ, τε κρόκος καὶ ἡ σμύρνα, καὶ τὸ καστόριον, ὅ, τε λιβανωτός, καὶ τὸ λύκιον ἐπικρατεῖ, βραχὺ παχυτέρῳ χρηστέον ἐστὶ τῷ φαρμάκῳ. πυρίᾳ τε χρηστέον πάντως ἐπ᾽ αὐτοῖς διὰ σπόγγου μετρίως μὲν ὀδυνωμένοις, ἅπαξ ἢ δὶς τῆς ἡμέρας. εἰ δὲ σφοδρότερον ὀδυνώμενοι τυγχάνοιεν, ἄμεινον ἐστὶ καὶ τρίς, καὶ τετράκις, καὶ πλεονάκις χρῆσθαι, μάλιστα ἐν ταῖς μεγάλαις ἡμέραις ταῖς θεριναῖς, ἡ πυρία δι᾽ ἀφεψήματος γινέσθω μελιλώτου καὶ τήλεως. περὶ μὲν οὖν ὀφθαλμίας αὐτάρκως εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἑλκῶν ἐφεξῆς ἐρῶ.

Περὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἑλκῶν.

Δεῖται μὲν καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς κατὰ γένος θεραπείας τοῖς ἄλλοις ἕλκεσιν, ἣν ἐπὶ πλεῖστον διῆλθον ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ δὲ τὴν τοῦ μορίου φύσιν ἀδηκτότατα προσίεται, ἐν οἷς ἔφην εἶναι τὸ διὰ πομφόλυγος πεπλυμμένης. μίγνυνται δ' αὐτοῖς καὶ χυλοί τινες, οὐ μόνον ἄδηκτοι παντάπασιν, ἀλλὰ καὶ τὰς σφοδροτάτας ὀδύνας πραΰνειν δυνάμενοι, καθάπερ ὁ τοῦ μανδραγόρου χυλός, ἔνιοι δὲ καὶ πολυγόνου χυλὸν ἔμιξαν, ὥσπερ ἕτεροι καὶ αὐτῶν τῶν ὠῶν τὸ λευκόν. εὔδηλον δ' ὅτι πλησίον ἀναπλάσεως ὄντι τῷ φαρμάκῳ τὰ τοιαῦτα μίγνυνται διὰ τὸ ταχέως ὀξύνεσθαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ τῶν ῥόδων μίγνυται χυλός. ἡ δὲ ἰδίως ὕλη τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἑλκῶν, εὔδηλον δ' ὅτι καὶ αὕτη σκοπὸν ἔχει, καθαρὸν φυλάττειν τὸ ἕλκος, ὡς τῆς φύσεως τῶν μορίων πληρούσης τε καὶ πρὸς οὐλὴν ἀγούσης αὐτό, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑλκῶν προείρηται. φλεγμονῆς μὲν οὖν ἔτι περὶ τὸν ὀφθαλμὸν οὔσης, ἢ καί τινος ὀδύνης, τὰ διὰ λιβανωτοῦ τε κολλύρια, καὶ τῶν πεπλυμμένων μεταλλικῶν, καὶ τῶν ἀδήκτων χυλῶν προσφέρεται. ῥυπαρῶν δὲ ἐν τῇ χρείᾳ ταύτῃ τῶν ἑλκῶν γινομένων, μίγνυσθαί τι χρὴ τῶν ῥυπτόντων, ὁποῖόν ἐστι τὸ παγκιανὸν δι' οἴνου κροκῶδες ᾧ χρώμεθα, παραμιγνῦντες ἐλάχιστον αὐτοῦ τοῖς προειρημένοις φαρμάκοις, ἔχει δὲ τοῦτο πλεῖστον μὲν τὸν κρόκον ἀφ' οὗ καὶ κροκῶδες ὀνομάζεται. μέμικται δ' αὐτῷ καὶ τῶν ῥυπτόντων μεταλλικῶν ἔνια, διὸ καὶ τραχωμάτων ἐστὶ καθαιρετικόν, οὐ μόνον τῶν μικρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγάλων, ἃ προσαγορεύουσι συκώσεις, λεπτύνει δὲ τὰ πτερύγια. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φαρμάκων, μικρὸν ὕστερον εἰρήσεται. τῶν δ' ἑλκῶν ὅσα δι' ἀνάβρωσιν γίνεται τοῦ κερατοειδοῦς, ὡς προκύπτειν τι καὶ τοῦ ῥαγοειδοῦς, ὅτι δὴ καὶ ταῦτα δι' ἑαυτό τε καὶ τὸ προπεσὸν, ἀποκρουστικῶν τε καὶ στυπτικῶν δεῖται φαρμάκων, εὔδηλόν ἐστι. φυλάττεσθαι δὲ ἐπ' αὐτῶν δεῖ ἐκλέγεσθαι τὰ μηδεμίαν ἐργαζόμενα τραχύτητα. τῶν δ' ἐναντίων τούτοις φαρμάκων, ὅπερ ἐστὶ τῶν διαφορητικῶν, αἱ φλύκταιναι χρῄζουσιν, καὶ τὸ γινόμενόν ποτε πῦον ἔνδον τοῦ κερατοειδοῦς. τὰ μὲν οὖν πρόσφατα καὶ ἔτι φλεγμαίνοντα τοῖς διὰ σμύρνης, καὶ λιβανωτοῦ, καὶ κρόκου καθίσταται φαρμάκοις. τὰ χρονιώτερα δὲ καὶ τῶν διαφορητικῶν τι προσλαμβάνουσι, καθάπερ γε καὶ αἱ σκιρρούμεναι φλεγμοναὶ τῶν χιτώνων. ἐπὶ τούτων γὰρ καὶ διὰ τῶν δριμέων ὀπῶν εὐδοκιμεῖ φάρμακα τάδε, εἰς κολλυρίων εἶδος ἀναπλαττόμενα, αἱ καλούμεναι πρὸς τῶν ἰατρῶν ἰδίως ἐγχυσταὶ δυνάμεις ὑγραί, ὁποίας καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι σκευάζουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν πτερυγίων τε καὶ τῶν συκώσεων, ὡς ἔφην τὰ ῥυπτικὰ φάρμακα προσφέρεται, τὰ μὲν εἰς κολλυρίων ἰδέαν ἀναπλαττόμενα, τὰ δὲ καὶ ξηρὰ χωρὶς ἀναπλάσεως, ἐφ' ὧν ἔμιξάν τινες ὀλίγον τι τῶν στυπτικῶν φαρμάκων. ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ τὰ τὰς ψωρώδεις διαθέσεις ἐν τοῖς βλεφάροις ἰώμενα. καὶ διὰ τοῦτο προσαγορευόμενα ψωρικά. πάντων δ' αὐτῶν ἐστιν ἰσχυρότατα τά τε τοὺς παλαιοὺς τύλους ἐκτήκοντα, καὶ τὰ καλούμενα πτερύγια θεραπεύοντα, διὰ τῶν ῥυπτικῶν τε καὶ στυπτικῶν φαρμάκων συγκείμενα. καί μοι σχεδὸν ἤδη τῆς ἁπάντων τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς παθῶν τε καὶ κατὰ γένος φαρμάκων ἐξηγήσεως γινομένης, εἰρημένων δὲ καὶ τῶν κατὰ γένος ἀδήκτων φαρμάκων, ὁποῖα τὰ διὰ τῶν πεπλυμμένων μεταλλικῶν ἔφην συντίθεσθαι, βέλτιον εἶναι δοκεῖ, καὶ τῶν ἄλλων ὀφθαλμικῶν φαρμάκων ἐξηγήσασθαι τὰς δυνάμεις. ἐκ τούτου γὰρ ἡγοῦμαι συνθετικωτέρους γενέσθαι, καὶ τῶν ἤδη συγκειμένων κριτικωτέρους τοὺς ἐν αὐτοῖς γεγυμνασμένους. ἀδηκτοτάτων οὖν ὄντων ὧν εἶπον ἔμπροσθεν φαρμάκων, ἀδήκτων δὲ καὶ τῶν τριῶν ὑγρῶν, ὧν τὸ μὲν ἀφέψημα τῆς τήλεως ἐστί, τὸ δὲ γάλα, τὸ δὲ τὸ ἐν τοῖς ὠοῖς ὑγρὸν τὸ λεπτόν, ἐν τῷ γένει τούτων, ἡγητέον εἶναι τό τε κόμμι καὶ τὴν τραγακάνθαν, καὶ εἰ μὴ τὰ προειρημένα ῥᾷα πρόχειρον εἶχε τὴν κτῆσίν τε καὶ χρῆσιν, ἀποβρέχοντος αὖ ἐν ὕδατι πολλῷ βραχὺ κόμμεως, ἢ τραγακάνθης εἰς τὴν αὐτὴν χρείαν ἄγομεν τοῖς ῥισίν, ὡς ἀποτρίβειν τε δι' αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἀκόνης τὰ κολλύρια, καὶ μόνοις ἐγχεομένοις ἐκκλύζειν τοὺς ἐν τοῖς πάσχουσιν ὀφθαλμοῖς γινομένους ἰχῶρας. ἀλλὰ καὶ νῦν αὐτοῖς χρώμεθα κατὰ πάντα σχεδὸν τὰ κολλύρια. πλὴν γὰρ ὀλιγίστων ἀναλαμβάνεται πάντα μετὰ τὸ λειωθῆναι διαβεβρεγμένα συμμέτρως τοῖς φαρμάκοις τούτοις. ἓν μὲν δὴ τοῦτο γένος ἡμῖν ἀριθμείσθω φαρμάκων ὀφθαλμικῶν, ἔν τε τοῖς τρισὶν ὑγροῖς καὶ τῇ τραγακάνθῃ, καὶ τῷ κόμμει, καὶ τοῖς πεπλυμμένοις μεταλλικοῖς. ἕτερα δ' ἐπ' αὐτοῖς τὰ βραχεῖαν ἔχοντα δῆξιν ἐκ τοῦ μεμίχθαι τινὰ αὐτοῖς τῶν ἐπ' ὀλίγον στυφόντων, ἢ ῥυπτόντων, ὁποῖα φάρμακά ἐστιν ῥόδα τε καὶ λιβανωτός, ὀλίγην μὲν ἐχόντων τῶν ῥόδων τὴν στύψιν, ὀλίγον δὲ καὶ τὸ ῥυπτικὸν τοῦ λιβανωτοῦ. θερμὸς δὲ συμμέτρως, περὶ τὴν δύναμιν ὁ λιβανωτὸς ὑπάρχων, ἔχει τι διὰ τοῦτο πεπτικόν τε καὶ ἀνώδυνον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους αὐτῷ κατά γε τὸ πέττειν τε καὶ διαφορεῖν μετρίως, ἡγητέον εἶναι τόν τε κρόκον καὶ τὴν σμύρναν ἀλλήλων διαφέροντα. τῷ, τὸν μὲν στύφειν μετρίως, τὴν δὲ αὐτοῦ στύψεως οὐκ ἀγεννῶς, διαφορεῖν τε καὶ ξηραίνειν ὑγρότητας. γενναιότερα δὴ ταῦτα ταῖς δυνάμεσιν ἐστὶ τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικώτερα. τὸ ῥυπτικὸν δ' οὐκ ἔχοντα πρὸς τὴν τῶν ἑλκῶν θεραπείαν, ἀπολείπονται τοῦ λιβανωτοῦ. τοῦ γένους τούτου τῶν φαρμάκων, λέγω δὲ τοῦ πεπτικοῦ τε καὶ διαφορητικοῦ, καὶ τὸ λύκιόν ἐστι καὶ τὸ καστόρειον. εὔδηλον δ' ὅτι λύκιον λέγω τὸ ἰνδικόν, οὐ τουτὶ τὸ καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν ἔθνεσιν γινόμενον. ἐγγὺς δὲ τούτων ἥκει τῇ δυνάμει, καὶ ἡ καλουμένη σαρκοκόλλα, πεπτικόν τε καὶ διαφορητικὸν οὖσα φάρμακον. ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτῆς ἡ χαλβάνη τὰς εἰρημένας ἔχει δυνάμεις. ἀφέψημα δὲ μελιλώτου τῷ πεπτικῷ προσείληφέ τι καὶ στυπτικόν, ὁμογενές πως ὑπάρχον τῷ κρόκῳ. ἐμβάλλεται δ' εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, καὶ ὁ καλούμενος αἱματίτης λίθος, ξηραντικὴν ὑγρῶν ἔχων δύναμιν, ὥσπερ καὶ ἡ καδμεία. πρᾳότερον δὲ αὐτῆς ἐστι φάρμακον ὁ λίθος, ὡς ἂν ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας, οὐ γεώδους ὥσπερ ἡ καδμεία τὴν γένεσιν ἐσχηκώς. δηλοῖ γὰρ αὐτοῦ τὴν φύσιν οὖσαν τοιαύτην, ἡ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἀκόνης λύσις, εἰς χυλὸν ἀναλυομένου κατὰ τὴν μεθ' ὑγροῦ τινος τρῖψιν, καὶ κατὰ μόνας δὲ χωρὶς ὑγρότητος ἀποτριβόμενος, οὐκ εἰς γεώδη θραύσματα διαλύεται, τῇ καδμείᾳ παραπλησίως, ἀλλ' εἰς ὁμοιομερές τε καὶ συνεχὲς αὐτῷ σῶμα. παραπλησίως αὐτῷ καὶ ὁ σχιστὸς καλούμενος λίθος ὑπάρχων, ἰσχυρότερός ἐστι τῇ δυνάμει. τὸ δὲ στίμμι καλούμενον ἄπλυτον μὲν ἰσχυρὰν ἐνδείκνυται τὴν στυπτικὴν δύναμιν, ἐκλύεται δὲ πλυθέν, ὡς ἐγγὺς ἥκειν ἀδήκτου, ἰσχυροτέρας δὲ δυνάμεως ῥυπ-

πτικῆς, ὅ, τε κεκαυμένος χαλκός ἐστιν καὶ ἡ λεπὶς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἄνθος. οὐχ ἧττον δὲ δραστήριον, ἀλλ' ἧττον ἄδηκτον ἡ κεκαυμένη χαλκῖτις ἐστίν. εἰ δὲ καὶ πλυθείη τὰ τοιαῦτα, ῥυπτικὰ μὲν ἔτι διαμένει, τοσούτῳ δὲ ἀσθενέστερα ταῖς ἐνεργείαις ὅσον καὶ ἀδηκτότερα γίνεται. τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ τὸ μίσυ, καὶ ὁ ἰός, ἰσχυρότατα φάρμακα τοῖς πρὸς συκώσεις καὶ τύλους ἁρμόττουσιν μιγνύμενα. τινὲς δὲ αὐτοῖς ἐπέβαλον καὶ κηκῖδας σφοδρῶς στῦφον φάρμακον, ὥσπερ ἔνιοι τὸ πάντων τούτων σφοδρότατον εἰς στῦψιν ἅμα δριμύτητι, καλούμενον δὲ χάλκανθον οὐδετέρως, ἢ ὡς ἔνιοι χάλκανθος ἀρσενικῶς ἢ θηλυκῶς. εὔδηλον δ' ὅτι μετριώτερον πολὺ γίνεται καυθέν τε καὶ πλυθέν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ὕλης ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ στομώματος ἐστὶ λεπίς. ὁ δὲ τοῦ λιβανωτοῦ φλοιός, στύφει μὲν καὶ αὐτὸς οὐκ ἀγεννῶς, ἀπολείπεται δὲ τῶν εἰρημένων ἁπάντων πάμπολυ, καὶ μέν τοι καὶ τὸ μίσυ καλούμενον εἴς τε τὰς αὐτὰς διαθέσεις, καὶ προσέτι τὰ ψωρώδη βλέφαρα τοῖς κολλυρίοις ἔμιξαν τινές. ἐπεὶ δὲ καὶ μάννης ἐμνημόνευσάν τινες, καὶ δοκεῖ ἴσως οὐδὲν διαφέρειν λιβανωτοῦ λελειωμένου, γνωστέον ὅτι καλοῦσιν ἰδίως μάνναν τὸ ὑπόστημα τοῦ ὑποτεθρυμμένου κατὰ τὰ μεγάλα φορτία λιβάνου. συμφέρεται γὰρ αὐτῷ τραύσματά τινα μικρὰ λιβανωτοῦ φλοιοῦ, ὥστε διαφέρειν τοῦ λιβανωτοῦ τὸ τοιοῦτον φάρμακον τῷ προσειληφέναι βραχύ τι τῆς στύψεως. ὅσα μὲν οὖν τῶν στυφόντων, ἱκανῶς γεώδη ταῖς συστάσεσιν ἐστίν, τραχώματά τε καὶ συκώσεις, καὶ τύλους ἐκτήκει. τὰ δὲ ἐν τῷ γένει τῶν χυλῶν καθάπερ ὀμφάκιόν τε καὶ ὑποκυστίς, ἐκπλύνεται ῥᾳδίως ἐν ταῖς ὑπαλείψεσιν ἐκρέοντα μετὰ τοῦ δακρύου. τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ γλαύκιον, καὶ ἀκακία. ῥυπτικὰ δὲ ἀδήκτως ἐστὶν ἐλάφου κέρας καυθέν, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν αἰγῶν. εἴρηται δὲ ὅτι καὶ ὁ λιβανωτὸς ἐκ τῶν τοιούτων ἐστίν, ἀλλ' οὗτος ὥσπερ ἐρρέθη βραχυτάτης μετείληφε τῆς ῥυπτικῆς δυνάμεως, ἀνώδυνός τε καὶ πεπτικὸς ὑπάρχων. τὰ δὲ τῶν εἰρημένων ζώων κέρατα, ῥυπτικὰ μὲν ἐστίν, οὔτε δὲ ἀνώδυνον, οὔτε πεπτικὸν ἔχει τι, ψυχρὰ καὶ ξηρὰ ταῖς κράσεσιν ὄντα. ῥυπτικὸν δέ τι καὶ τὸ καλούμενον ἀρμένιον ἔχει, καθάπερ καὶ τὸ καλούμενον ἰνδικὸν μέλαν, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἀφλεγμάντοις ἕλκεσιν ἀλύπως ὁμιλεῖ. μικτῆς δέ πως ἐστὶ δυνάμεως ἡ ἀλόη καθάπερ τὸ ῥόδον. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ πικρὸν τὸ ῥύπτειν πεφυκός, ἔχει δέ τι καὶ στυπτικόν, ὡς συνάγειν τε καὶ συνουλοῦν τὰ ἕλκη.

Τίνα πρὸς ψωρώδεις διαθέσεις ἁρμόττει.

Τῶν δὲ πρὸς τὰς ψωρώδεις ἐν βλεφάροις διαθέσεις ἁρμοττόντων φαρμάκων, ἅλες εἰσὶν ἀμμωνιακοί, καὶ λίθος ἄσσιος, αὐτός τε καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ, καὶ τὸ καλούμενον ψωρικόν, οὐχ ἁπλοῦν, οὐδ' αὐτοφυὲς ὄν, ἀλλ' ἔχον τινὰ σκευασίαν, ἣν καὶ Διοσκουρίδης ἔγραψεν, καὶ οἱ ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες, ὅσοι περὶ ὕλης ἐποιήσαντο πραγματείας. ἐπιμίγνυται δὲ τούτοις καὶ τὸ κεκαυμένον μίσυ, καὶ ἡ σανδαράχη, καὶ τὸ καλούμενον ἀρρενικὸν μὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ἀρσενικὸν δὲ ὑπὸ τῶν νῦν. ἐκ δὲ τῶν ἀρωματικῶν φαρμάκων, κασσία τε καὶ τὸ τοῦ μαλαβάθρου φύλλον, ἄμωμόν τε καὶ κιννάμωμον ἔμιξάν τινες ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, διαφορητικῆς μὲν ὑπάρχον δυνάμεως τὸ κιννάμωμον, τὰ δὲ ἄλλα καὶ στύψεως μετέχοντα. κοινῇ δὲ περὶ πάντων ἐγνωκέναι χρὴ τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων, ὅσα τε μέτρια, καὶ ὅσα συκώσεις καὶ τύλους ἐκτήκει, ταῦτα πάντα καὶ πρὸς οὐλὰς παχείας ἁρμόττειν. λεπτύνει γὰρ αὐτῶν τὸ πάχος, καὶ ἀπορρύπτει τῆς ἐπιπολῆς οὐσίας.

Τίνα τοῖς ἐσκιρρωμένοις βοηθεῖ.

Αἱ δὲ πρὸς ἐσκιρρωμένους χιτῶνας ἁρμόττουσαι δυνάμεις, ὡς καὶ πρόσθεν ἐρρέθη, διά τε τῶν ὀπῶν συντίθενται καὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος. μιγνυμένων δ' αὐτοῖς καὶ μετριωτέρων μέν, οὐκ ἀντιπραττόντων δὲ τῇ δυνάμει, σμύρνης δηλονότι καὶ λιβανωτοῦ καὶ χαλβάνης ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα.

Τίνα πρὸς τοὺς ὑποχεομένους ἁρμόττει.

Πρὸς δὲ τοὺς ὑποχεομένους συνετέθησαν ἔνιαι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν δυνάμεις ἐν ὑγροῖς φαρμάκοις, πρώτη μὲν σχεδόν τι πασῶν ἡ διὰ μαράθρου χυλοῦ, καὶ ὑαίνης χολῆς, καὶ μέλιτος ἀττικοῦ, οἱ δὲ καὶ αἰγείας. μετὰ ταῦτα δὲ ἄλλος ἄλλην ἔμιξε χολήν, ὁ μὲν ἀλεκτρυόνος, ὁ δὲ ἐχίδνης, ὁ δὲ θαλαττίας χελώνης, ὁ δὲ καλλιωνύμου. νυνὶ δὲ ἔνδοξόν ἐστιν τὸ διὰ τῶν σκάρων τῆς χολῆς φάρμακον, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς στακτῆς σμύρνης. ἐπαγγελίαι μὲν οὖν ἁπάντων αὐτῶν εἰσὶ μεγάλαι. τὸ δὲ ἔργον αὐτῶν, ἐνίοτε μὲν οὐδέν. ἔστι δ' ὅτε πάνυ σμικρόν.

Περὶ τῶν χρησίμων τοῖς ὀφθαλμοῖς φαρμάκων ξηρῶν.

Ἐκ τῆς προγεγραμμένης ὕλης συνετέθη τοῖς ἰατροῖς φάρμακα ξηρὰ τὰ καλούμενα πρὸς αὐτῶν ἰδίως ξηροκολλύρια, ἔνια μὲν ἐκτήκοντα τύλους καὶ συκώσεις, ἀκανθίδας τε καὶ πτερύγια, ἔνια δὲ τοῖς ψωρώδεσιν βλεφάροις ἁρμόττοντα, καὶ τοὺς ὀνομαζομένους μίλφους ὠφελοῦντα. τῶν δριμέων δὲ κολλυρίων ἑτέραν δύναμιν ἔχοντα, διὸ καὶ καλοῦνται πρός τινων ἰατρῶν ἀποδακρυτικά, καὶ ἀποκρουστικά, καθάπερ καὶ αὐτὰ τὰ κολλύρια. τούτων δὲ αὐτῶν τὰ πλεῖστα καὶ τοῖς ἀμβλυωποῦσι διὰ γῆρας, ἢ πάχος, ἢ ψύξιν ὑγρῶν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ καὶ πνεύματος ἀχλυώδους περιουσίαν, οὐ μικρῶς βοηθεῖ. ἔνια δὲ τῶν ξηρῶν φαρμάκων κωλύει συστῆναι τὸ πάθος ἐν αὐτοῖς τὰς ἐπιρροὰς εἴργοντα δηλονότι τῶν ὑγρῶν, ἐξ ὧν εἰώθασιν οἱ ὀφθαλμοὶ κακοῦσθαι. κάλλιστον δ' αὐτῶν ἐφάνη, τῇ πείρᾳ κριθέν, τὸ ὑπ' ἐμοῦ συντεθέν, καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλοῖς ὂν ἐν χρήσει σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖς ἔθνεσιν, ὧν ἄρχουσι ῥωμαῖοι, καὶ πρῶτόν γε αὐτοῦ τὴν κατασκευὴν γράψω, βέλτιον ἡγούμενος εἶναι τὸ μηδ' ὅλως ἁλίσκεσθαι πάθεσι, τοῦ θεραπεύεσθαι καλῶς τὰ γενέσθαι φθάσαντα. ἐπεὶ δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης πλείστην τε καὶ καλλίστην ἔγραψεν ὕλην τῶν τε ξηρῶν καὶ τῶν ὑγρῶν, καὶ τῶν κολλυρίων, ἀρξάμενος ἀπὸ πρώτων τῶν ξηρῶν, κἀγώ μοι δοκῶ πράξειν οὕτω τῇ τάξει τῆς γραφῆς ὁμοίᾳ χρησάμενος, ὥστε μετὰ τὸ προσγράψαι τὸ ἐμὸν ξηρόν, ἐφεξῆς ἅπαντα γράψαι τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου κατατεταγμένα κατὰ τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν ἐκτός, ὃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει, καὶ μετὰ ταῦτα γε καταπλασμάτων τῶν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἁρμοττόντων, ἀνακολλημάτων τε καὶ τινῶν ἐγχείστων φαρμάκων ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἄμεινον εἶναί μοι δοκεῖ, κἀκείνων φυλάξαντα τὴν τάξιν τῆς γραφῆς, οὕτως ἤδη τὴν τάξιν τῶν κολλυρίων τε καὶ τῶν ὑγρῶν φαρμάκων ἀφικέσθαι πάντα παραθέμενον, ὡς ὁ Ἀσκληπιάδης ἡρμήνευσεν αὐτοῖς τοῖς ἐκείνου ῥήμασιν.

Τὸ ὑπ' ἐμοῦ συντεθὲν εἰς ὑγείαν ὀφθαλμῶν φάρμακον ξηρόν.

Χρησιμώτατον ὑγιαίνουσιν ὀφθαλμοῖς προφυλακτικὸν ἐγὼ συνέθηκα φάρμακον ὃ πάντες ἔχουσιν ἤδη. καίεται γὰρ λίθος φρύγιος εἰς λεπτὰ καταθραυσθεὶς, ὡς εἶναι μείζω τοῦ καλουμένου μὲν ὑπό τινων καρύου ποντικοῦ, πρὸς ἄλλων δὲ λεπτοκαρύου. ὁ δὲ τρόπος τῆς καύσεως, ὡς κἀπὶ τῶν ἄλλων, ποιούμεθα εἰς χυτρίδιον καινὸν ἐμβαλλόντων, εἶτα περιπηλούντων ἔξωθεν, ἐπιτιθέντων δὲ πῶμα τετρημένον, ἤτοι κατὰ μόνην τὴν κορυφὴν, ἢ ὅπερ βέλτιον, ὅσιν καὶ κατὰ ἄλλα μέρη πλείονα πρὸς τὸ ῥᾳδίως ἀναφέρεσθαι δι' αὐτῶν τὰς λιγνυώδεις τε καὶ καπνώδεις τῶν καιομένων ἀποῤῥοάς. ἐπειδὰν δὲ ὁ λίθος ὅλος διάπυρος γένηται, τηνικαῦτα χρὴ τὸ χυτρίδιον ἐκκενώσαντας εἰς ἀγγεῖόν τι καθαρὸν, ἐπιχεῖν βούτυρον οὐ παλαιὸν, ἀνακινοῦντα τὰ μόρια τοῦ κεκαυμένου λίθου, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἄχρις ἂν ἅπαντα σβεσθῇ, τηνικαῦτα δὲ παύεσθαι, καὶ οὕτω πάλιν εἰς τὸ χυτρίδιον ἐμβάλλοντας αὐτὰ καίειν, αὖθις ἐνιστάντας τὸ χυτρίδιον ἄνθραξι διακεκαυμένοις, ὡς μηδὲν ἔχειν καπνῶδες, ῥιπίζειν δὲ τούτους ἕνεκα τοῦ θᾶττον γενέσθαι τὴν καῦσιν. εἶθ' ὅταν διάπυροι γενηθῶσιν οἱ λίθοι, καὶ μηκέτ' ἀναφέρηται μηδεμία λιγνὺς, ἐγχέοντας πάλιν αὐτοὺς σβεννύειν οἴνῳ φαλερίνῳ, ἢ τινι τῶν κιῤῥῶν καὶ εὐωδῶν, οἷος ὁ τμωλίτης, ἀριούσιός τε καὶ λέσβιος, εἶτα πάλιν εἰς τὸ χυτρίδιον ἐμβάλλοντας ἐκ τρίτου καίειν, κἀπειδὰν διάπυρος ὁ λίθος γένηται σβεννύειν αὖθις μέλιτι ἀττικῷ μὴ πολλῷ, γενήσεται γὰρ οὐ ξηρὸν τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἔχον τι γλισχρότητος. ἔστω δέ σοι προλελειωμένα πλείοσιν ἡμέραις ἀκριβῶς, ὡς χνοώδη γεγονέναι τὰ ὑπογεγραμμένα. χαλκοῦ κεκαυμένου ℥ α. ὅπερ ἐστὶ ∠ η. πεπέρεως λευκοῦ τὸ ἴσον, φύλλου μαλαβάθρου τὸ ἴσον, στίμμεως τὸ ἡμιόλιον ὅπερ ἐστὶ ∠ ιβ. τούτοις μίγνυε τοῦ κεκαυμένου λίθου λίτραν α. κἀπειδὰν ἅπαντα καλῶς λειωθῇ, καὶ μέλλῃς ἀναιρεῖσθαι τὸ φάρμακον, ἐπέμβαλλε τοῦ συριακοῦ ὀποβαλσάμου ℥ α S. ὅπερ ἐστὶν αὐτῶν τὸ πᾶν ∠ ιβ. λεπτὸν δὲ καὶ διαφανὲς ἔστω κατὰ τὴν σύστασιν τὸ ὀποβάλσαμον, μὴ παχὺ καθάπερ εἴωθεν ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτὸ κατὰ τὸν πυθμένα συνίστασθαι. κωλύεται γὰρ τὸ οὕτω παχὺ ξηρὸν εἶναι τὸ φάρμακον, χρῆσθαι δ' αὐτῷ δεῖ κατὰ τῶν βλεφάρων μόνον, ἐπιφέροντα τὴν μήλην χωρὶς τοῦ τῶν χιτώνων αὐτῶν ἅψασθαι τοῦ ὀφθαλμοῦ. τὰ πολλὰ μὲν οὖν ἀρκεῖ κατὰ μόνου τοῦ κάτω βλεφάρου τὴν μήλην ἐπιφέρειν. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τὸ ἄνω βλέφαρον ὁμοίως ὑπαλείφειν, ὅταν ἡ χρεία μείζων ᾖ τοῦ φαρμάκου, τουτέστιν ὅταν ἤδη σαφῶς ἔχῃ τινὰ ταραχὴν ὁ ὀφθαλμὸς, οὐ μὴν περιμένειν γε χρὴ γενέσθαι τοῦτο. φθάνοντα δὲ χρῆσθαι κατὰ τὴν πρώτην αἴσθησιν τοῦ πάθους ἐν παντὶ καιρῷ τῆς ἡμέρας, εἰ καὶ πεπωκώς τις εἴη καὶ δεδειπνηκὼς, καὶ πολλάκις γε χρῆσθαι φυλαττόμενον, ὡς ἔφην ἅπτεσθαι τῶν χιτώνων. χρὴ δὲ καὶ τὸν ὑπαλειφόμενον αὐτὸν ἀνεῳγμένα παρέχειν τὰ βλέφαρα, κἀπειδὰν ὑπαλείψηται μὴ ἐπιμύειν αὐτοῖς. τοῦτο μὲν ὑπ' ἐμοῦ συνετέθη τὸ φάρμακον, οὐκ ἐπιτρέπον ὀφθαλμιάσαι τὸν καλῶς τούτῳ χρώμενον. ἐφεξῆς δὲ γράψω τὰ πρὸς διαθέσεις ἁρμόττοντα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ποιησάμενος.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ξηρὰ πρὸς ὀφθαλμούς.

Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς ἃ Μάρκελλας ἐπιγράφει, γράφεται κατὰ λέξιν οὕτως, ξηρὸν ἐκ τῶν Ἡρακλείδου ψωρικῶν πρὸς περιβεβρωμένους κανθούς. σποδίου κυπρίας ∠ δ. ὀμφάκου ξηροῦ ∠ β. νάρδου τριώβολον, πεπέρεως πεφρυγμένου κόκκους ιε. λείοις χρῶ.

Ψωρικὸν Αἰλίου.

Καδμείας ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β. τρίβε μετ' ὄξους ἐν ἡλίῳ καὶ ξηράνας καὶ διαλύσας, ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλο. καδμείας ∠ α. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ α. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α. πεπέρεως πεφρυγμένου ὀβολοὶ β. λείοις χρῶ, ὡς σποδιαίῳ φαρμάκῳ. Ἄλλο. χαλκίτιδος μέρη δύο, καδμείας μέρος α. κόψας καὶ σήσας τρίβε ἐν ἡλίῳ, οἶνον ἐπιβάλλων ὅσον ἐξαρκεῖ, ἔπειτα ξηράνας καὶ διυλίσας ἀνελόμενος χρῶ.

Ἐκ τῶν Φιλοξένου ξηρὸν ἀχάριστον.

Καδμείας ∠ β. χαλκίτεως ∠ η. ἁλὸς ὀβολοὺς β. ἰοῦ ὀβολοὺς β. πεπέρεως κόκκους δέκα, ῥόδων ἄνθους ∠ α. λείοις χρῶ.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ξηροφθαλμίαν καὶ σύκωσιν, καὶ σκηπεδόνας, καὶ ὑποσαρκώματα.

Καδμείας ∠ ι. χαλκίτεως ∠ η. πεπέρεως κόκκους ιε. νάρδου κελτικῆς ∠ α. τρίβε καδμείαν καὶ τὴν χαλκῖτιν μετ' οἴνου, καὶ ὅταν ξηρανθῇ ἐπίβαλλε νάρδον καὶ τὸ πέπερι, καὶ χνοώδες ποιήσας χρῶ. Ἄλλο. καδμείας ∠ κ. χαλκίτεως μ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β. σμύρνης πεφωσμένης ∠ β. πεπέρεως κόκκους λε. σκεύαζε δι' ὄξους δριμυτάτου.

Καπίτωνος πρὸς ξηροφθαλμίας, καὶ καθύγρους ὀφθαλμοὺς, καὶ περιβεβρωμένους κανθοὺς, καὶ βλέφαρα καὶ συκώδη.

Καδμείαν κυπρίαν λαβόντες θραύομεν, ὥστε ἀλφίτων ἔχειν τὸ μέγεθος, ἔπειτα ἀττικῷ μέλιτι φυράσαντες, βάλλομεν εἰς κώθωνα κεράμεον, τούτου δὲ τὸ στόμιον φιμώσαντες, καὶ πηλῷ περιπλάσαντες, τρῆμα ποιοῦμεν κατὰ τὴν τοῦ στόματος μεσότητα, ὥστε ἀναπνοὴν ἔχειν τὸ ὀπτώμενον, αὐτὸ δὲ τὸ ἀγγεῖον ὀρθὸν στήσαντες μεταξὺ ἀνθράκων ὑποκαίομεν. ἐκπύρου δὲ γενομένου, προσέχομεν τοῖς διὰ τοῦ τρήματος ἀναφερομένοις ἀτμοῖς, καὶ εἰ μὲν μελάντεροι ἀναφέροιντο, ἔτι καίομεν. ὁπόταν δὲ λευκότεροι ἀναφαίνοιντο, αὐτάρκως ὀπτῆσθαι νομίσαντες, ἄραντες τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἀναπωμάσαντες κατασβεννύομεν τὴν καδμείαν οἴνῳ ἰταλικῷ, καὶ εἰς θυίαν ἐξεράσαντες τρίβομεν, καὶ ξηραινόντες ἀποτιθέμεθα πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, ἔχει δὲ οὕτω. καδμείας ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ γ. στίμμεως ∠ η. τρίψας καὶ ἀνελόμενος χρῶ πυρῆνι μήλης, ὑποστιμμίζων τὰ βλέφαρα καὶ πρωῒ καὶ πρὸς ἑσπέραν. Ἄλλο. καδμείας καυθείσης, καθὰ προείρηται ∠ γ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. στίμμεως ∠ δ. ἀμμωνίου ∠ β. τρίψας καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἡμεῖς τὴν καδμείαν, καὶ τὰ λοιπὰ στέατι ἐχίδνης φυράσαντες ὠπτήσαμεν, ἔπειτα οἴνῳ κατασβέσαντες καὶ λειάναντες, ἐχρησάμεθα.

Τὸ δὲ

Τὸ διὰ αἱματίτου Καπίτωνος ὀφθαλμικοῦ, φάρμακα ἐπιτετευγμένα πρὸς τὰ ψωρώδη βλέφαρα.

Καδμείας κυπρείας ∠ κδ′. λίθου αἱματίτου ∠ ς′. ἐν ἄλλῳ ις′. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ κδ′. τὰ ξηρὰ κόπτεται ὥστε ἔχειν ἀλφίτων τὸ μέγεθος, καὶ μέλιτι φυρᾶται, καὶ ὀπτᾶται καθὰ προείρηται, καὶ οἴνῳ κατασβέννυται, καὶ ξηρανθέντα λεαίνεται, ἡ χρῆσις δεδήλωται. Ἄλλο. καδμείας ∠ κ′. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ι′. λίθου αἱματίτου ∠ ι′. κροκύδων πορφύρας λακωνικῆς ∠ κ′. μέλιτι φυράσας καὶ καύσας συντίθει καθὰ προείρηται.

Σωσάνδρου πρὸς μιλφώσεις καὶ κεχρονισμένας διαθέσεις, ποιεῖ δὲ πρὸς ἐγκανθίδας.

Καδμείας, στίμμεως, χαλκίτεως ὠμῆς, μίσυος ξενικοῦ, ἀνὰ ∠ κ′. κόψας καὶ μέλιτι φυράσας, ὄπτα καθὰ προείρηται, ἔπειτα οἴνῳ καταβρέξας καὶ λεάνας καὶ ξηράνας ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλο. χαλκίτεως ὠμῆς, καδμείας, στίμμεως, μίσυος ξενικοῦ, ἀνὰ ∠ η′. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β′. κρόκου πεφωγμένου ∠ β′. πεπέρεως ∠ α′. τὰ μεταλλικὰ μέλιτι φυρᾶται, καὶ καίεται καθὰ προείρηται, ἔπειτα οἴνῳ κατασβέννυται καὶ λεαίνεται, τούτοις ἐπιβάλλεται, τό, τε ναρδίνον καὶ τὸ κροκίνον πεφωγμένων, καὶ τὸ πέπερι, ἔπειτα συλλεάναντες ἀνελόμενοι χρώμεθα.

Καλλιβλέφαρον φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ποιεῖ καὶ πρὸς κεχρονισμένας ὀφθαλμίας.

Στίμμεως κεκαυμένου καὶ οἴνῳ κατεσβεσμένου ∠ ις′. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η′. λιβάνου αἰθάλης, ναρδοστάχυος, σμύρνης πεφωγμένης, κρόκου, λεπίδος χαλκοῦ, ἀνὰ ∠ α′. ἅπαντα λεάνας ἀνελόμενος χρῶ.

Ἄλλο διὰ κρόκου. κρόκου ℥ α′. γλαυκίου ℥ α′. σαρκοκόλλης ℥ α′. ἐγὼ καὶ ὀπίου ℥ α′. ἔβαλλον. Ἄλλο τὸ σεβηριανόν. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ℥ β′. ἁλῶν ἀμμωνιακῶν, πεπέρεως λευκοῦ ℥ β′. φύλλου ∠ β′. λειώσας ἐπιμελῶς χρῶ. Ἄλλο μάλιστα νηπίοις χρήσιμον. στίμμεως ∠ ις′. μολύβδου ∠ η′. λεπίδος ∠ α′. κρόκου ∠ α′. ῥόδων ἄνθους ∠ α′. σμύρνης ∠ α′. νάρδου ἰνδικῆς, λιβάνου ἄρρενος, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ ∠ α′. φοινικοβαλάνων ὀστέα δέκα, πάντα βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν ὄπτα φιλοπόνως, ἔπειτα εἰς θυίαν κατεράσας καὶ τρίψας ἐπίβαλε ὀποβαλσάμου κοχλιάρια δύο, ἔπειτα ἀνακόψας καὶ ξηράνας χρῶ.

Ξηρὸν Φιλοξένου πρὸς κνησμώδεις κανθοὺς, καὶ περιβεβρωμένους, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀμβλυωπίαν.

Καδμείας ∠ δ′. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ β′. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α′. λείοις χρῶ. ταῦτα οὕτω σκευάζων. καδμείας ∠ η′. κρόκου ∠ β′. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α′. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ β′. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α′. λείοις χρῶ.

Ὑγρὰ ὀφθαλμικὰ πρὸς τὰς συνεχεῖς ἐπαναστάσεις, καὶ πάσης σαρκὸς ὑπεροχὴν, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκανθίδας, καὶ πρὸς ἀρχομένας ὀφθαλμίας, ᾗ ἐχρήσατο Φίλιππος ἐν Καισαρείᾳ.

Μίσυος ὀπτοῦ ∠ η′. σμύρνης ∠ δ′. καδμείας ∠ η′. κρόκου ∠ β′. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ β′. νάρδου ἰνδικῆς, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ ∠ α′. μέλιτος ἀττικοῦ κύαθον α′. Ἄλλο. μίσυος ὀπτοῦ ∠ ς′. χαλκάνθου ∠ δ′. σμύρνης ∠ δ′. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ α′. μέλιτος ἀττικοῦ κυάθους ι′.

Πάγχρηστος Ἐρασιστράτου πρὸς τὰ τραχώματα καὶ πάσας ὀφθαλμίας, καὶ ὦτα πυορροοῦντα, καὶ πρὸς τὰ δυσαπούλωτα ἕλκη, καὶ τὰς ἐν στόματι νομάς.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β′. σμύρνης ∠ α′. πεπέρεως ὀβολοὺς β′. μίσυος ὀπτοῦ ∠ α′. κρόκου τριώβολον, οἴνου χίου κοτύλην α′. γλυκέος κρητικοῦ κοτύλης τὸ ἥμισυ, τρίβε τὰ ξηρὰ, τὸν οἶνον ἐπιβάλλων, καὶ ὅταν συμπίῃ, ἐπίβαλλε τὸν γλυκὺν, καὶ ἀνακόψας κατεράσας εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον, καὶ ἕψε πυρὶ μαλακῷ χρώμενος, εἶτα ἀπόθου εἰς χαλκῆν πυξίδα.

Πρὸς τύλους καὶ πᾶσαν ὑπεροχήν.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β′. μίσυος κεκαυμένου ∠ α′. σμύρνης ∠ α′. κρόκου ∠ α′. ὀμφακίου ∠ α′. οἴνου χίου κυάθους β′. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν S. χρῶ.

Φιλοξένου ὑγρὰ ὀξυδερκικὴ οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ′. ἰοῦ ∠ β′. οἴνῳ διαλύσας καὶ συντρίψας ἀναλάμβανε μέλιτι ἀττικῷ. Ἄλλο ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ′. ἰοῦ ∠ ς′. σμύρνης ∠ β′. συντίθει καθὰ προείρηται. Ἄλλο Φαίδρου τὸ ῥινίον. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ′. ἰοῦ ∠ α′. ἀλκυονίου πεφωγμένου ∠ α′. λίθου ἀσίου ἄνθους τριώβολον, συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η′. ἰοῦ ∠ η′. λίθου ἀσίου ἄνθους ∠ β′. ὀβολοὺς β′. ἀλκυονίου ∠ α′. ὀβολοὺς β′. ὀπίου ∠ α′ S. σμύρνης ∠ α′ S. συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Αἰγυπτία πρὸς τύλους, καὶ λευκώματα, ἀφαιρεῖ καὶ δέρματα παραυτίκα.

Ἰοῦ κορινθίου ∠ ς′. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς′. ὀβολοὺς δ′. ἁλὸς ὀρυκτοῦ ∠ δ′. κολοκυνθίδος ἐντεριώνης ∠ δ′. ταυρείας χολῆς ∠ β′. νίτρου μέλανος ∠ α′ S. πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι μ′. μέλιτος ἀττικοῦ κύαθοι ς′. συντίθει καθὰ προείρηται, καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα κρινίνην χρῶ. Ἄλλη αἰγυπτία πρὸς τύλους καὶ λευκώματα καὶ κεχρονισμένας διαθέσεις. ἰοῦ ∠ ς′. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς′. κολοκυνθίδος ἐντεριώνης ∠ γ′. χολῆς ταυρείας ∠ β′. νίτρου μέρη β′. ἀναλάμβανε μέλιτος ἀττικοῦ καὶ χρῶ.

Πρὸς ὀξυδερκίαν Ἀντωνίου Μούσα, ποιεῖ καὶ πρὸς γλαυκώσεις.

Πέρδικος ἀγρίου χολῆς μέρος α′. ἐν ἄλλῳ περδικίου βοτάνης χυλοῦ, ἔνιοι κενταυρείου χυλοῦ μέρη τρία, μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἴσον. Ἄλλο. ὄρνιθος γηραιοῦ χολῆς μέρος α′. κενταυρείου χυλοῦ μέρος α′. μέλιτος ἀττικοῦ μέρη τρία, ποιεῖ πρὸς γλαυκώσεις.

Ὀξυδερκικὴ Λαργου.

Μαράθρου χυλοῦ τῆς ῥίζης μέρος α′. μέλιτος τὸ ἴσον ἀνελοῦ εἰς πυξίδα χαλκῆν χρῶ. μαράθρου χυλοῦ τῆς ῥίζης μέρος α′. χελιδονίας χυλοῦ τὸ ἴσον, μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἴσον.

Αἰλίου Γάλλου πρὸς ὑποχύσεις.

Ἀλεκτρυόνος χολῆς ∠ η. χελώνης θαλασσίας χολῆς ∠ η. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἴσον, ταυρείας χολῆς ∠ β. κρόκου ∠ β. ὀποβαλσάμου ∠ β. κόψας χρῶ.

Κασσίου πρὸς ὑποχύσεις.

Χολὴν ταυρείαν κενώσας, εἰς πυξίδα χαλκῆν ἔα ἐπὶ ἡμέρας ι. εἶτα ἀναλαβὼν ∠ β. σμύρνης, κρόκου ∠ β. ὀποπάνακος ∠ β. ὀποβαλσάμου ∠ β. πεπέρεως κόκκους ιβ. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ διπλοῦν, τῇ χολῇ ἅπαντα μίξας, ἕψε ἐν ἀγγείῳ χαλκῷ, καὶ ἀπόθου εἰς πυξίδα χαλκῆν καὶ χρῶ.

Ὑγρὰ ἡ Βασιλὶς, ταύτην καλοῦμεν ἀναληπτικήν.

Ὀμφάκου ∠ β. σμύρνης ∠ β. ἀετοῦ χολῆς ∠ β. ὀποβαλσάμου ∠ β. ἐλαίας δακρύου ∠ β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ α. χολῆς ὑαίνης ∠ β. μέλιτι ἀναλάμβανε.

Ἀντωνίου Μούσα.

Χολῆς ὑαίνης ∠ α. ἀρκείου χολῆς ∠ ιβ. ὀποβαλσάμου ∠ β. ἁλὸς ὀρυκτοῦ ∠ α. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. μέλιτος ἀττικοῦ κυάθους β. μαράθρου χυλοῦ κυάθους β.

Φιλοξένου.

Χολῆς ὑαίνης ∠ α S. στέατος ἐχίδνης ∠ α S. κρόκου ∠ α. ὀμφάκου ∠ α. σμύρνης ∠ τὸ ἥμισυ, ὀποβαλσάμου ∠ α. μέλιτος ἀττικοῦ ∠ η.

Βάμματα λευκωμάτων.

Κηκίδα λείαν ἔχε ἐν ἀποθέτῳ, ἐν δὲ τῇ χρήσει παράπτου πυρῆνι μήλης, θερμαίνων τὸν πυρῆνα, ἔπειτα χαλκάνθῳ ὕδατι ἀναλυθέντι παράπτου. Ἄλλο. σιδίοις λείοις παράπτου, ἔπειτα χαλκάνθῳ ὕδατι διαλυθέντι ἐπάπτου. Ἄλλο. μίσυος, χαλκάνθου, κηκίδων ὀμφακίνων ἑκάστου τὸ ἴσον, κόψας καὶ σήσας ἀπόθου, ἐν δὲ τῇ χρήσει ἐπάπτου ξηρῷ. Ἄλλο. στυπτηρίας σχιστῆς, σιδίων ῥοιᾶς, μέλιτος, ἀκακίας καρποῦ, ἑκάστου τὸ ἴσον, κόψας παράπτου.

Πρὸς γλαυκοφθάλμους ὥστε μέλαινας ἔχειν κόρας.

Σιδίων γλυκέων τὸν χυλὸν παρεγχυμάτιζε, ἔπειτα διαστήσας ἔνσταζε ὑοσκυάμου τὸ ἄνθος, τρίψας μετ᾽ οἴνου, ἢ ὑοσκυάμου χυλοῦ, δεῖ δὲ τῷ δέοντι καιρῷ ταῦτα συνάγειν καὶ ἀποτίθεσθαι. Ἄλλο. ἀκακίας τὸν καρπὸν καὶ κηκίδων ὀλίγον τρίψας ἐπιμελῶς ἀναλάμβανε ἀνεμώνης τῷ χυλῷ, ὥστε μέλιτος ἔχειν τὸ πάχος, ἔπειτα ἐκθλίψας διὰ ῥάκους ἐπιμελῶς ὡς ὑγρὸν ἀπόθου, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Πρὸς τριχιῶντας Ἀντωνίου Μούσα.

Ὄρνεου τοῦ καλουμένου κιναίδου τὴν χολὴν καὶ ἀκονίτου ἥμισυ μίξας ἀπόθου, ἐν δὲ τῇ χρήσει τὴν τρίχα ἀποτίλλας, ἐπίχριε τὸν τόπον τῷ φαρμάκῳ. Ἄλλο. ἰχθύος φάγρου τὴν χολὴν καὶ ἀκονίτου ἥμισυ, ἐπὶ λεπίδος σιδηρᾶς πεπλυμμένης στάζε διδύσον, καὶ τούτοις ἐπίβαλε ἀμυγδαλίνου ἐλαίου ὀλίγον, καὶ νυκτερίδος αἵματος ὅσον ἐξαρκεῖ, ἔπειτα μίξας καὶ ἀναλόμενος χρῶ καθάπερ προείρηται.

Ἀνακολλήματα τριχῶν Ἡρακλείδου Ταραντίνου.

Κηροῦ ∠ α. πίσσης ∠ α. λιθοκόλλης ∠ α. ὁμοῦ τήξας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει μηλωτίδος τὸ ἄκρον πυρώσας παράπτου τῷ φαρμάκῳ, καὶ τὸ διαλυόμενον αἴρων, ἀνακόλλα τὰς τρίχας. Ἄλλο. ῥητίνης ξηρᾶς, πίσσης ξηρᾶς, ἀνὰ ∠ α. θείου ἀπύρου ∠ α. ἀσφάλτου μίαν ∠. κηροῦ ∠ β. τήξας χρῶ.

Πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων κριθὰς, ἃς ποσθίας καλοῦσι, Ἀντωνίου Μούσα.

Χαλβάνης μέρος α. νίτρου ὀλίγον μίξας ἐπιτίθει. καὶ μίσυος ὠμοῦ ὅσον ὀλίγον μίξας ἐπιτίθει. ποιεῖ δὲ καὶ σῦκα ξηρὰ ἐν οἰνομέλιτι ἑψηθέντα καὶ λεανθέντα, ὀλίγης χαλβάνης συλλεανθείσης. ποιεῖ δὲ καὶ ἄλευρον κρίθινον ἐν οἰνομέλιτι ἑψηθὲν, καὶ λεανθὲν μετ᾽ ὀλίγου χαλβάνης συλλεανθείσης.

Διονυσίου Μιλησίου πρὸς τριχιῶντας.

Λαγωὸν θαλάσσιον καύσας ἐπὶ ὀστράκου καινοῦ, καὶ τὴν σποδὸν τρίψας ἀναλάμβανε κροτώνων τῷ αἵματι, καὶ ἀναλόμενος εἰς πυξίδα κερατίνην, χρῶ προεκτίλας τὴν τρίχα. Ἄλλο. σαλαμάνδρας κεκαυμένης τὴν σποδὸν, ἀναλάμβανε ἐχίνων χερσαίων τῇ χολῇ, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ἔνιοι δὲ ἐχρήσαντο κασσιτέρῳ, μαχθέντι μέλιτι, ἢ κασσιτέρῳ καὶ βδέλλης κεκαυμένης τῇ τέφρᾳ, ἢ κωνείου τὸν καρπὸν τρίψαντες, καὶ αἵματι θύννης ἀναλαβόντες, ἐπέχρισαν προαποτίλαντες τὴν τρίχα.

Πρὸς κριθὰς καὶ χαλάζια.

Σαγαπηνὸν μετ᾽ ὄξους τρίψας χρῶ. Ἄλλο πρὸς αἰγίλωπας. ἢ λεκέβρας χυλοῦ, στρύχνου χυλοῦ, ἀνὰ λίτραν S. λιβάνου ∠ η. μαστίχης ℥ γ. χαλβάνης λίτραν S. ἕψε τοὺς χυλοὺς μετὰ τοῦ λιβάνου, καὶ ὅταν διαλυθῇ ἐπίβαλε τὴν χαλβάνην, τὴν γὰρ μαστίχην παραιτούμεθα. Ἄλλο. λιβάνου ∠ η. λαδάνου ∠ δ. σχιστῆς ∠ δ. σμύρνης ∠ η. κηροῦ ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ δ. πίτυος λαγωοῦ ∠ δ. κόπτεται τὸ φάρμακον καὶ μαλάσσεται ἰρίνου μύρου ὑποσταθμῃ.

Τὰ πρὸς ὀφθαλμοὺς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα καταπλάσματα, καὶ ἀνακολλήματα, καὶ περιχρίσματα.

Καταπλάσματα ὀφθαλμιώντων πρὸς περιωδυνίας, καὶ μεγίστας ἐπιφορὰς, οἷς ἐχρήσατο Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος. ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν ∠ δ. κρόκου ∠ α. ὀπίου ∠ α. ἀναλάμβανε μελιλώτου ἀφεψήματι ἐν γλυκεῖ. Ἄλλο. ῥόδων, λευκοΐων, μελιλώτων, κωδύων μήκωνος, ἀνὰ ∠ β. κρόκου ∠ α. ὀπίου ∠ α. σμύρνης ∠ α. ὠοῦ ὀπτοῦ τὴν λέκυθον τρίψας καὶ γλυκεῖ ἀναλαβὼν, χρῶ καθὰ προείρηται.

Ἐπιχείσματα

Ἐπιχρίσματα πρὸς ποδαγρώδεις, οἷς ἐχρήσατο Γλαῦκος.

Ἀλόης, λυκίου ἰνδικοῦ, ῥόδων χλωρῶν, κρόκου, ὀπίου, σμύρνης, ἑκάστου τὸ ἴσον, οἴνῳ φυράσας ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει γλυκεῖ διαλύσας ἐπίχριε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους.

Φιλοξένου πρὸς ῥεῦμα πολὺ καὶ ποδαγρώδεις.

Ῥόδων ἁπαλῶν φύλλων ∠ β. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ η. λιβανωτοῦ ∠ γ. σμύρνης ∠ δ. ἀλεύρου ἀλφίτων ὀξύβαφον, ὠοῦ ὀπτοῦ ἐκ τοῦ ὠοῦ τὸ ἐντὸς, μανδραγόρου χυλοῦ ∠ δ. κρόκου ∠ β. ὀπίου ∠ δ. οἴνου αὐστηροῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀνάπλαττε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ἐπίχριστος αὐθημερά. κρόκου ∠ δ. λιβάνου ∠ β. κινναβάρεως ∠ δ. κόμμεως ∠ β. οἴνῳ ἀναλάμβανε, ἐν δὲ τῇ χρήσει τρίψας, καὶ στερεὸν ποιήσας ἐπίβαλλε μέλιτος ὀλίγον. Ἄλλο τὸ λύχνιον ἐπιγραφόμενον. κρόκου ∠ α. λιβάνου ∠ β. ὀπίου ∠ β. κόμμεως ∠ β. κινναβάρεως ∠ β. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἐν ἄλλοις κρόκου ῥοδοειδοῦς ∠ δ. κινναβάρεως ∠ β. σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Ἐπίχριστα δακνηρὰ, παραχρῆμα ἐπέχει τὸ ῥεῦμα, ποιεῖ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίαν.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ. κρόκου ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β. ὀπίου ∠ β. κόμμεως ∠ δ. ὕδατι ὀμβρίῳ ἔξωθεν ἐπιχριόμενον, ἀνακόπτει μεγίστας ἐπιφορὰς, φυλάττεσθαι δὲ δεῖ τὰς παρεμπτώσεις τοῦ φαρμάκου.

Ἄλλο τὸ φλόγινον ἐπιγραφόμενον.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. κρόκου ∠ ϛ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ. σμύρνης ∠ γ. ὀπίου ∠ γ. κόμμεως ∠ ιβ. οἴνῳ ἀμιναίῳ.

Ἀνακολλήματα ῥευμάτων ἐφεκτικά.

Γύρεως μέρος α. σμύρνης μέρος α. μάννης λιβάνου μέρος α. ἀναλάμβανε ὠοῦ τῷ λευκῷ, εἶτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει κατὰ τῶν κροτάφων, καὶ τοῦ μετώπου. Ἄλλο. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ β. ὀπίου ∠ α. κρόκου ∠ α. γύρεως ∠ δ. ὠῶν ὀπτῶν λεκύθους β. καστορίου ∠ α. ἅπαντα φυράσας ἀναλάμβανε καὶ χρῶ.

Κολλύριον πρὸς ἐπιφορὰν καὶ ποδαγρώδεις, καὶ ῥεῦμα πολὺ, ᾧ ἐχρήσατο Μοσχίων γνώριμος. γλαυκίου ∠ ιϛ. σαρκοκόλλης ∠ η. κρόκου ∠ δ. κόμμεως ∠ β. τραγακάνθης ∠ β. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ β. ὀπίου ∠ α. ὕδατι ὀμβρίῳ ἀναλάμβανε καὶ χρῶ δι᾽ ὠοῦ.

Ἥρωνος ὀφθαλμικοῦ ὁ ψιττακὸς πρὸς ποδαγρώδεις, καὶ ῥεῦμα πολὺ, ὑπνοποιεῖ παραχρῆμα.

Γλαυκίου ∠ ιϛ. κρόκου ∠ η. σαρκοκόλλης ∠ η. ὀπίου ∠ δ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ β. τραγακάνθης ∠ η. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις τοῦ Νεαπολίτου.

Γλαυκίου ∠ μη. σαρκοκόλλης ∠ κδ. κρόκου ∠ κδ. λίθου αἱματίτου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ιθ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ η. κόμμεως ∠ ιϛ. τραγακάνθης ∠ ιβ. ὕδωρ ὄμβριον.

Σεργίου ὀφθαλμικοῦ Βαβυλωνίου.

Γλαυκίου ∠ κδ. σαρκοκόλλης ∠ ιϛ. κρόκου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ δ. λίθου αἱματίτου ∠ ϛ. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδωρ ὄμβριον, ἔγχει μέχρι μιᾶς καὶ δευτέρας ἡμέρας, μὴ λυομένης δὲ τῆς διαθέσεως, καταβαίνομεν ἐπὶ τὰς τῶν ἀκολούθων ἐγχύσεις. Ἄλλο. διάσμυρνον γλαυκίδιον ἐπιγραφόμενον. γλαυκίου ∠ μη. σαρκοκόλλης ∠ μη. κρόκου ∠ κδ. ὀπίου ∠ ϛ. σμύρνης ∠ ϛ. αἱματίτου ∠ ϛ. τραγακάνθης ∠ μη. ὕδωρ ὄμβριον, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ. διάσμυρνον δι᾽ αἱματίτου. γλαυκίου ∠ ξδ. σαρκοκόλλης ∠ λβ. κρόκου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ η. σμύρνης ∠ ϛ. αἱματίτου ∠ ιϛ. τραγακάνθης ∠ μη. κόμμεως ∠ ιϛ. ἐν ἄλλῳ κόμμεως ∠ μη. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Φωσφόρος πρὸς ποδαγρώδεις καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν, καὶ τὰς ἐπιτεταμένας ἐπιφοράς.

Γλαυκίου ∠ κδ. σαρκοκόλλης ∠ η. κρόκου ὀπίου, ἀνὰ ∠ η. σμύρνης ∠ η. μίσυος κεκαυμένου ∠ η. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Εὐχρόου καθ᾽ ὑπερβολὴν, καὶ θαυμαζόμενον ἐπὶ τῶν ἔργων.

Γλαυκίου ∠ η. σαρκοκόλλης ∠ ζ. κρόκου ∠ ζ. σμύρνης ∠ ζ. ὀπίου ∠ ζ. μίσυος κεκαυμένου ∠ ζ. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Ἀνώδυνον διὰ χυλῶν πρὸς πᾶσαν ποδαγρώδειαν, ὕπνον ποιεῖ παραχρῆμα.

Γλαυκίου ∠ μη. σαρκοκόλλης, τραγακάνθης, ἀνὰ ∠ ιϛ. κρόκου ∠ η. ὀπίου ∠ δ. ῥόδων χυλοῦ ∠ δ. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ. ὑοσκυάμου ∠ δ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ δ. κόμμεως ∠ η. ἀναλαμβάνεται μελιλώτου ἀφεψήματι, συντίθεται δὲ τὸν τρόπον τοῦτον, λαβὼν μελιλώτου λίτραν μίαν, καὶ ὕδατος ὀμβρίου κοτύλας ιβ. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ διαλύσας τὸ ὑγρὸν, χρῶ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν. Ἄλλο. γλαυκίου ∠ μη. σαρκοκόλλης ∠ κδ. κρόκου ∠ κδ. ὀπίου ∠ ιβ. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ ιβ. ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ ιβ. κωνείου χυλοῦ ∠ ιβ. ῥόδων χλωρῶν χωρὶς τῶν λοβῶν ∠ μη. κόμμεως ∠ μη. ἀναλάμβανε ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Φαιὸν ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς ποδαγρώδεις.

Καδμείας ∠ ιβ. ἢ ιϛ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ϛ. σμύρνης ∠ γ. ὀπίου ∠ γ. ἀκακίας ∠ ζ. ὕδωρ ὄμβριον ὡς δεδήλωται. Ἄλλο τὸ φαιὸν πρὸς πᾶν ῥεῦμα καὶ πᾶσαν ὀφθαλμίαν, ἐν ἄλλῳ παιδικόν. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ. καδμείας ∠ λβ. κόμμεως ∠ λβ. ἀκακίας ∠ λβ. σμύρνης ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. ὕδωρ ὄμβριον. Ἄλλο ἐκ τῶν Φιλοξένου. σποδοῦ κυπρίας ∠ ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ γ. ὀπίου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ γ. ἀκακίας, κόμμεως, ἀνὰ ∠ ζ. ὕδωρ ὄμβριον. ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ ὡς δεδήλωται.

Τὸ Βηρύτιον ἐπιγραφόμενον, ᾧ ἐχρήσατο Βηρύτιος πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφορὰς, ὠφελεῖ παραχρῆμα.

χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιϛ. ἀκακίας ∠ ιϛ. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ιϛ. ὀπίου ∠ ιϛ. κόμμεως ∠ ιϛ. κρόκου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ β. ὕδωρ ὄμβριον. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, δεῖ δὲ ἐγχυματίζειν συνεχῶς. Ἄλλο πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ιϛ. ὀπίου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ιβ. κόμμεως ∠ ιϛ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιϛ. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις ὡς δεδήλωται.

Τὸ ἀχάριστον ἐπιγραφόμενον πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφορὰς, μόνῳ τούτῳ ἐν Αἰγύπτῳ οἱ ἰατροὶ χρώμενοι εὐημεροῦσι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀγροικοτέρων.

Καδμείας ∠ ιϛ. ἀκακίας ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η. ὀπίου ∠ δ. βρέκης καρποῦ ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. κόμμεως ∠ ιϛ. ὕδατι ἀναλάμβανε. ἡ χρῆσις διὰ γάλακτος γυναικείου, ἡ κρᾶσις μέση, ὅπου δέ ἐστιν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διάθεσις, ἀπέχεσθαι δεῖ τοῦ κολλυρίου. ᾧ δ' αὐτὸς ἐχρησάμην ἔχει οὕτως. καδμείας ∠ ιϛ. βρέκης καρποῦ ∠ β. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ. ὀπίου ∠ β. σμύρνης ∠ α. ἀκακίας ∠ ϛ. κόμμεως ∠ κ. ὕδατι ἀναλάμβανε, ἡ χρῆσις δεδήλωται. Ἄλλο. καδμείας ∠ ϛ. βρέκης καρποῦ ∠ δ. ὀπίου ∠ ϛ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ. κόμμεως ∠ κ. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Τὸ νεκτάρειον Μάρκου, ποιεῖ πρὸς ἀρχομένας ὀφθαλμίας, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπιφορὰς ῥεύματος λεπτοῦ, χημώσεις, οἰδήματα, ὑμένων ἐπαναστάσεις, σχεδὸν πρὸς πᾶσαν ὀφθαλμίαν ποιεῖ, καὶ πρὸς βλέφαρα τραχέα.

Δεῖ δὲ πρὸ παντὸς προπυριᾶν, εἶτα ἐγχυματίζειν, ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ῥεύματος δι' ᾠοῦ ὑδαροῦ, προκοπτούσης δὲ τῆς ἐπιμελείας κατὰ μικρὸν ἐπιτείνειν τὴν κρᾶσιν. πρὸς δὲ τὰ τραχέα βλέφαρα χρώμεθα δι' ὕδατος τῷ κολλυρίῳ, παρ' ἄλλοις καλεῖται σφραγίς. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ. καδμείας ∠ δ. κρόκου ∠ β. ὀπίου ∠ β. κόμμεως ∠ ϛ. ὕδατι ἀναλάμβανε, καὶ χρῶ ὡς δεδήλωται.

Σεργίου ὀφθαλμικοῦ μονοήμερον ἐπιγραφόμενον.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ δ. σποδοῦ πομφόλυγος πεπλυμμένου ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ. κρόκου ∠ β. ἀκακίας ∠ ϛ. κόμμεως ∠ ϛ. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις ὑδαρής, μετὰ τὸ ἀποδακρῦσαι ἐγχυματίζειν χρὴ ᾠοῦ τῷ λευκῷ, καὶ πάλιν ὑπαλείφειν. λήξεως δὲ γενομένης, ἀποπυριᾶν δεῖ καὶ πάλιν ἐγχυματίζειν ᾠοῦ τῷ λευκῷ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιχεῖν τῷ ἐπιγραφομένῳ μέλανι κολλυρίῳ.

Ἡ τοῦ Νεαπολίτου σφραγίς.

Καδμείας ∠ κ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ. ἀκακίας ∠ κ. σποδοῦ κυπρίας ∠ δ. κρόκου ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδατι ἀναλάμβανε, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Γακκίου σφραγίς.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ ἀποσβεσμένης, γάλακτι αἰγείῳ, ἢ γυναικείῳ, καὶ πεπλυμμένης, καὶ ἐξηραμμένης ἐν σκιᾷ ∠ ι. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ι. ἀκακίας ∠ ι. ὀπίου ∠ ϛ. κρόκου ∠ ϛ. κόμμεως ∠ ιε. ὕδωρ ὄμβριον. ἡ Ζωΐλου συμφωνεῖ τῷ ἐκ τῶν Γακκίου.

Φιλώτου ἀφροδιτάριον ἐπιγραφόμενον.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ κδ. ἀκακίας ∠ λϛ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. κρόκου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ιβ. σποδοῦ κυπρίας πεπλυμμένης ∠ ιβ. κόμμεως ∠ μη. ἀναλάμβανε ὕδατι ὀμβρίῳ, καὶ χρῶ δι' ᾠοῦ, ἐγχυματίζων συνεχῶς. μετὰ δὲ τὴν ἐπιμέλειαν λούεσθαι παραινεῖ, τούτῳ συνεχῶς ἐχρησάμην ἐπὶ τῶν μεγίστων ἐπιφορῶν.

Ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφορὰς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν δυσίκμων, καὶ ὑπολευκανθιζόντων κατὰ τὰς φλεγμονὰς, ὥστε ὅμοιον τῇ χημώσει ὑποφαίνειν. τούτῳ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα μετὰ τὰς ἐγχείσεις λούεσθαι παραινοῦντες.

Λίθου σχιστοῦ ∠ η. λιβάνου ∠ ζ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ. ὀπίου ∠ κ. σμύρνης ∠ δ. κόμμεως ∠ κ. οἴνῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις ὑδαρής. πολλάκις δὲ ἐγχυματίσαντας, καὶ διαστήσαντας ἀπὸ τῆς ἐγχείσεως λούεσθαι παραινεῖν.

Φαιὸν τὸ τοῦ Ὀλυμπιονίκου ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς τὰς μεγίστας περιωδυνίας, ποιεῖ καὶ πρὸς χημώσεις, καὶ καθόλου τῶν ἐπιτετευγμένων ἐστὶ κολλυρίων, καὶ γὰρ εὐθέως ἀπαλλάττει.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κ. ἀκακίας ∠ η. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ. ἀλόης ἰνδικῆς ∠ κ κρόκου ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως ∠ η. ὕδατι ἀναλάμβανε, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις παχυτέρα. ἐγὼ δὲ προσέθηκα πομφόλυγος ∠ δ. καὶ λιβανωτοῦ ∠ δ.

Ἄλλο Ζωσίμου ἐπιγραφόμενον, εὐῶδες. ποιεῖ καὶ πρὸς περιωδυνίας, καὶ προσφάτους διαθέσεις.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης οἴνῳ ἰταλικῷ, τουτέστι κατεσβεσμένης ∠ η. ἀλόης ∠ κ. στίμμεως ∠ κ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ ἢ β. κρόκου ∠ β. σμύρνης ∠ α. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α. ὀπίου ∠ α. ἀκακίας ∠ ιθ. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἑρμείου ὀφθαλμικοῦ τὸ λουτρὸν πρὸς τὰς μεγίστας ὀδύνας αὐθημερὸν τὸ μέγιστον, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς κεχρονισμένας ὀφθαλμίας.

Ἀλόης ∠ η̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ις̄. ὀπίου ∠ ις̄. σμύρνης ∠ ιβ̄. κρόκου ∠ η̄. καδμείας ∠ δ̄. λιβανωτοῦ ∠ γ̄. κόμμεως ∠ ις̄. οἴνῳ μενδησίῳ ἀναλάμβανε, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις ὑδαρής. δεῖ δὲ ἐκ διαστημάτων ἴσων, ἢ τεσσάρων ὡρῶν ἐγχυματίζειν, ἕως μέχρι ἀκμῆς καταστάσεως, καὶ ποτὲ λούεσθαι παραινεῖν.

Θεοδότιον φλακιανὸν, ἀρποκράτιον ἐπιγραφόμενον, πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφορὰς, καὶ περιωδυνίας, ἀπαλλάττει χωρὶς φλεβοτομίας.

Ἀκακίας χυλοῦ ∠ κδ̄. καδμείας ∠ η̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η̄. στίμμεως ∠ ις̄. ἀλόης ∠ δ̄. κρόκου ∠ γ̄. σμύρνης ∠ γ̄. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ β̄. ὀπίου ∠ β̄. κασσείου ∠ ᾱ. κόμμεως ∠ κδ̄. ὕδατι ὀμβρείῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις παχυτέρα, τὸ κολλύριον οἰδηματίον τοῖς βλεφάροις ἐπιφέρει.

Σκυλάκιον, αὐθημερὸν φάρμακον ἐπιτετευγμένον, παραχρῆμα λύει τὰς φλεγμονάς.

Στίμμεως ∠ μ̄. ἀκακίας ∠ μ̄. καδμείας ∠ ις̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιδ̄. ψιμμυθίου ∠ η̄. σμύρνης ∠ δ̄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ̄. κρόκου ∠ β̄. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ̄. κασσείου ∠ ϛ̄. ἀλόης ∠ ϛ̄. ὀπίου ∠ β̄. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ β̄. κόμμεως ∠ β̄. ἀναλάμβανε ῥόδων ἀφεψήματι, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἡ κρᾶσις παχυτέρα.

Τὸ τοῦ Νεαπολίτου φαιὸν πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφορὰς, καὶ πρὸς περιωδυνίας, ποιεῖ καὶ πρὸς διαθέσεις.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ η̄. ἀκακίας ∠ η̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ϛ̄. στίμμεως πεπλυμμένου ∠ κ̄. ψιμμυθίου ∠ ϛ̄. σμύρνης ∠ β̄. ἀλόης ∠ β̄. νάρδου κελτικῆς ∠ ᾱ S. ὀπίου ∠ ᾱ S. κρόκου ∠ ᾱ. κασσείου ∠ τὸ ἥμισυ, κόμμεως ∠ κ̄. ὕδωρ ὄμβρειον, χρῶ ἐπαλείφων.

Ἄλλο φαιὸν σαραπιακὸν ἐπιγραφόμενον.

Ἀκακίας ∠ μ̄. στίμμεως ∠ μ̄. καδμείας ∠ ις̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ̄. ἀλόης ∠ γ̄. σμύρνης ∠ δ̄. ψιμμυθίου ∠ ιβ̄. ὀπίου ∠ β̄. κρόκου ∠ β̄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ᾱ S. κόμμεως ∠ κ̄. ὕδωρ ὄμβρειον, χρῶ ἐπαλείφων.

Μαλαβάθρινον ἡμέτερον, ποιεῖ πρὸς περιωδυνίας, καὶ διαθέσεις ἐν ταῖς παρακμαῖς.

Καδμείας ∠ ις̄. ἀκακίας ∠ μ̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιδ̄. ὀπίου ∠ β̄. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ β̄. σμύρνης ∠ δ̄. μαλαβάθρου ∠ β̄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β̄. κασσείου ∠ β̄. ἀλόης ∠ β̄. ψιμμυθίου ∠ η̄. στίμμεως πεπλυμμένου ∠ η̄. κόμμεως ∠ μ̄. ὕδατι. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ, ἐν ἀρχῇ τῶν διαθέσεων, καὶ ἐν παρακμῇ γιγνομένου ἀντὶ μόνου τοῦ λεγομένου παγχρήστου. ἀναγέγραπται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς δακνηροῖς κολλυρίοις.

Ἄλλο φιλαδέλφιον ἐπιγραφόμενον, ποιεῖ πρὸς τὰς τῶν φλεγμονῶν παρακμὰς, καὶ ἕλκη ῥυπαρὰ, καὶ φλυκταινῶν ἐπαναστάσεις, παραχρῆμα ὠφελεῖ.

Στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ̄. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ῑ. καδμείας ∠ η̄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ γ̄. ἀλόης ∠ γ̄. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ β̄ S. σμύρνης ∠ ϛ̄ S. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ϛ̄. κρόκου ∠ ϛ̄. κασσείου ∠ ᾱ. ὀπίου ∠ ᾱ. κόμμεως ∠ η̄. ὕδωρ. καὶ πρὸς τὴν ἀνάληψιν ᾠῶν ῑ.

Κολλύριον τὸ λευκὸν, πρὸς ἐπιφορὰς καὶ διαθέσεις, ἐπιγράφεται τρυφερόν.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ ις̄. ψιμμυθίου ∠ η̄. ἀμύλου ∠ δ̄. κόμμεως ∠ δ̄. τραγακάνθης ∠ δ̄. ὀπίου ∠ β̄. ὕδατι ὀμβρείῳ ἀναλάμβανε. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Τὸ διὰ γῆς σαμίας τρίγωνον ἐπιγραφόμενον, πρὸς ἐπιφορὰς καὶ διαθέσεις.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ ιβ̄. ψιμμυθίου ∠ ιβ̄. γῆς σαμίας ∠ ιβ̄. ὀπίου ∠ ᾱ. κόμμεως ∠ δ̄ ὕδατι ἀναλάμβανε. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Ἄλλο ἀνώδυνον πρὸς ῥεῦμα παντοῖον, ἕλκη, περιωδυνίας, ψύδρακας περιπτώσεις, χημώσεις, παντοίας διαθέσεις.

Ψιμμυθίου ∠ η̄. γῆς σαμίας ∠ η̄. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ιβ̄. τραγακάνθης ∠ ϛ̄. ὀπίου ∠ ϛ̄. κόμμεως ∠ δ̄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Ἄλλο Διοκλέους ἐπιγραφόμενον πρὸς περιωδυνίας, καὶ ἐπιφορὰς ὑπωπίους ὀφθαλμοὺς, φλυκτίδας, ἕλκη, τοῦτο τὸ φάρμακον ἐστὶ τρυφερώτερον.

Τραγακάνθης ∠ η̄ κόμμεως ∠ δ̄. ἀμύλου ∠ δ̄. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ις̄. ψιμμυθίου ∠ η̄. ὀπίου πεφωγμένου ∠ β̄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Τὸ διὰ λιβάνου φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς ῥεύματα, καὶ χημώσεις.

Καδμείας ∠ ᾱ. λιβάνου ∠ ᾱ. ψιμμυθίου ∠ μ̄. ὀπίου ∠ ϛ̄. κόμμεως ∠ ϛ̄. ὕδατι ὀμβρείῳ. ἡμεῖς δὲ οὕτως συνεθήκαμεν, καδμείας ∠ δέκα, πομφόλυγος ∠ ῑ. λιβάνου ∠ ῑ. ψιμμυθίου ∠ μ̄. ὀπίου ∠ ϛ̄. κόμμεως ∠ ϛ̄. ὕδατι ὀμβρείῳ. ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Ἄλλο τρυφερὸν ἐπιγραφόμενον, πρὸς ἐπικαύματα, φλυκταίνας, χημώσεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μηδὲ τὴν τυχοῦσαν δῆξιν ὑπομένειν δυναμένων.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ η̄. ἀμύλου ∠ η̄. λιβάνου ∠ η̄. ψιμμυθίου ∠ μη̄. ὀπίου ∠ ϛ̄. κόμμεως ∠ ις̄. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Κύκνος ἐπιγραφόμενος ὁ τῆς Βασιλίσσης πρὸς τὰς μεγίστας περιωδυνίας, καὶ διαθέσεις.

Καδμείας ∠ ιϛ. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ η. ἀμύλου ∠ β. τραγακάνθης ∠ β. ἀκακίας ∠ β. ὀπίου ∠ β. κόμμεως ∠ ιβ. ἀναλάμβανε ὕδατι ὀμβρείῳ, καὶ πρὸς τὴν ἀνάληψιν ἐπίβαλε ᾠῶν ὠμῶν προσφάτων τεσσάρων λευκά.

Ἀδριανὸν Διομήδους ἐπιγραφόμενον, κολλύριον ἐπιτετευγμένον πρὸς ἐπιφοράς, καὶ παλαιὰς διαθέσεις, καὶ προσφάτους.

Σποδοῦ πομφόλυγος ∠ η. ψιμμυθίου ∠ κ. ἰοῦ ∠ δ. σμύρνης ∠ ιδ. λιβάνου ∠ γ. ὀπίου ∠ γ. κόμμεως ∠ η. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Κύκνος διὰ γῆς σαμίας, πρὸς ἕλκη παντοῖα, πρὸς ἐπιφοράς, περιωδυνίας, ὑπόπυα ὀφθαλμοῦ.

Σποδοῦ πεπλυμμένης ∠ ιϛ. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ η. γῆς σαμίας ∠ δ. ἀμύλου ∠ δ. ἀκακίας ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως ∠ δ. τραγακάνθης ∠ β. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ. Ἄλλο Διονυσίου ἐπιγραφόμενον. Ψιμμυθίου ∠ λη. ἰοῦ σκώληκος ∠ ιϛ. μηκωνείου ∠ η. κόμμεως ∠ δ. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις διὰ γάλακτος.

Ἀρειανὸν ἡμέτερον φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς παλαιὰς διαθέσεις, καὶ προσφάτους.

Ψιμμυθίου ∠ κδ. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ ι. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ι. λιβάνου ∠ ι. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ε. ὀπίου ∠ γ. σμύρνης ∠ γ. κόμμεως ∠ ιβ. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Κολλύριον Γεννάδου.

Ψιμμυθίου ∠ ιη. στίμμεως ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ιβ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ϛ. κόμμεως ∠ κδ. ὕδωρ ὄμβρειον.

Τὸ διὰ γῆς σαμίας Γαννίου ὀφθαλμικοῦ πρὸς τὰς ἐπιτεταμένας διαθέσεις.

Καδμείας ∠ ιϛ. ψιμμυθίου ∠ ιϛ. σαμίας γῆς ∠ δ. ὀπίου ∠ β. λιβάνου ∠ β. στίμμεως ∠ ε. κόμμεως ∠ ε. ὕδατι ἀναλάμβανε, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Θερινὸν ἐπιγραφόμενον.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κ. ἀκακίας ∠ β. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. φλοιοῦ λιβάνου ∠ β. τραγακάνθης ∠ ε. κόμμεως ∠ ιϛ. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ.

Κολλύριον ὑγίειον λεγόμενον.

Καδμείας ∠ η. σμύρνης ∠ η. ἀκακίας ∠ ϛ. ὀπίου ∠ β. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ β. κόμμεως ∠ ϛ. στρύχνου καρποῦ ∠ α. ὕδωρ ὄμβρειον.

Ἀνίκητος ἀστὴρ πρὸς περιωδυνίας, φλυκτίδας, σταφυλώματα, ἕλκη ῥυπαρά, καὶ νεμόμενα. ποιεῖ καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις, καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ ιϛ. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ ιϛ. ἀμύλου ∠ ιβ. στίμμεως κεκαυμένου ∠ ιβ. σποδοῦ ∠ η. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η. γῆς σαμίας ∠ η. σμύρνης ∠ β. ὀπίου ∠ β. τραγακάνθης ∠ η. ὕδωρ ὄμβρειον.

Λιβιανὸν ἐπιγραφόμενον πρὸς φλυκτίδας, ἐπικαύματα, ῥήξεις, κοιλώματα, ὑπόπυους ὀφθαλμούς, χημώσεις, σταφυλώματα. ποιεῖ καὶ πρὸς περιωδυνίας, καὶ διαθέσεις, καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ ιϛ. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ ιϛ. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιϛ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η. ἀμύλου ∠ ιβ. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ η. σμύρνης ∠ η. γῆς ἀστέρος ∠ η. τραγακάνθης ∠ η. ὀπίου ∠ β. καὶ πρὸς τὴν ἀνάληψιν ᾠῶν κ. τὰ λευκά. Ἄλλο τὸ λιβιανόν. Πομφόλυγος ∠ η. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ ιϛ. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ ιϛ. ἀμύλου ∠ ιβ. γῆς σαμίας ∠ η. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η. σμύρνης ∠ β. ὀπίου ∠ β. τραγακάνθης ∠ β. ὕδωρ ὄμβρειον.

Τὸ διὰ τοῦ ἐλαφείου κέρατος πρὸς ἕλκη, φλυκτίδας, οὐλὰς ἀποσμήχει.

Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ. λιβάνου ∠ δ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ. λεπίδος χαλκοῦ πεπλυμμένης ∠ β. ὀπίου ∠ α. κόμμεως ∠ δ. ὕδωρ ὄμβρειον. Ἄλλο δι' ἐλάφου κέρατος τοῦ Νεαπολίτου. Μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιϛ. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ ιϛ. λιβάνου ∠ η. ἀκακίας ∠ η. σποδοῦ κυπρίου ∠ η. ἀμύλου ∠ δ. ὀπίου ∠ β. λεπίδος χαλκῆς ∠ β. κρόκου ∠ η. σμύρνης ∠ δ. τραγακάνθης ∠ α. κόμμεως ∠ η. ὑοσκυάμου ∠ η. ἀποβρέγματι.

Χλωρὸν πρὸς διαθέσεις.

Σποδοῦ κυπρίας ∠ ιϛ. ἀμύλου ∠ ιϛ. κρόκου ∠ η. στίμμεως ∠ η. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως ∠ δ. ὕδατι ὀμβρείῳ, ἡ χρῆσις δι' ᾠοῦ. Ἄλλο χλωρὸν Ζωΐλου ὀφθαλμικοῦ. Σποδοῦ κυπρίας ∠ η. κρόκου ∠ η. ἀμύλου ∠ η. ὀπίου ∠ β. στίμμεως ∠ η. κόμμεως ∠ δ. ἀναλάμβανε ἀναγαλλίδος χυλῷ. Ἄλλο ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτω, Ζωΐλου τὸ χλωρόν. Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης, καὶ οἴνῳ ἰταλικῷ κατεσβεσμένης ∠ η. κρόκου ∠ δ. στίμμεως κεκαυμένου καὶ γάλακτι κατεσβεσμένου ∠ δ. ἀμύλου ∠ α. κόμμεως ∠ β. ἀναλάμβανε χυλῷ ἀναγαλλίδος, τῆς τὸ κυανὸν ἄνθος ἐχούσης.

Ἐκ τῶν Σκειβονίου λάργου τὸ ψιττακὸν ἐπιγραφόμενον, πρὸς περιωδυνίας, φλυκτίδας, ἐπικαύματα, οὐλὰς ἀναλυομένας, προπτώσεις, συγχύσεις ὅπου πολλὴ αἵματος παρέγχυσις ἐστί. χρήσιμον δὲ ἐστὶ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας διαθέσεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν εὐαισθήτων ὀφθαλμῶν, ἐφ᾽ ὧν δάκρυον λεπτὸν ἀποκρίνεται. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Καδμείας ∠ η΄. κρόκου ∠ η΄. στίμμεως ∠ η΄. ἀμύλου προσφάτου ∠ η΄. ὀπίου ∠ δ΄. κόμμεως ∠ δ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ.

Τὸ τοῦ Νευκρατίτου πρὸς διαθέσεις φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Καδμείας ∠ ιβ΄. κρόκου ∠ ιβ΄. ὀπίου ∠ ϛ΄. λεπίδος στομώματος κεκαθαρμένης ∠ ε΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ϛ΄. ῥόδων χυλοῦ ∠ ιϛ΄. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ε΄. σμύρνης ∠ γ΄. νάρδου ∠ β΄. ἀκακίας ∠ β΄. κόμμεως ∠ ιβ΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἀνναίου τὸ χλωρόν.

Καδμείας ∠ μη΄. σμύρνης ∠ κδ΄. κρόκου ∠ μη΄. ὀπίου ∠ κδ΄. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ϛ΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ϛ΄. ἀκακίας ∠ ϛ΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Τὸ διὰ χαλβάνης πρὸς περιωδυνίας καὶ ὀφθαλμίας, ᾧ ἐχρήσατο Νικήτης.

Καδμείας ∠ η΄. σποδοῦ κυπρίας ∠ η΄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η΄. ὀπίου ∠ η΄. σμύρνης ∠ η΄. χαλβάνης ∠ η΄. ὕδατι ἀναλάμβανε τὸ φάρμακον. τῶν ἄγαν ὄντων † περιπισσουμένων, ἔχει δὲ καὶ κόμμεως ∠ η΄. ἐν ἄλλαις γραφαῖς σπόδιον οὐκ ἔχει. † ὑποτετριγμένων Ἄλλο. καδμείας ∠ ιϛ΄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η΄. σμύρνης, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ η΄. ὀπίου ∠ η΄. χαλκάνθου ∠ ϛ΄. κόμμεως ∠ ϛ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Διάρροδον Νείλου ὡς Ἀνδρέας, πρὸς περιωδυνίας, ῥεῦμα πολὺ, καὶ λεπτὸν, φλυκτίδας, προπτώσεις.

Ῥόδων φύλλων χωρὶς τῶν λοβῶν ∠ δ΄. κρόκου ∠ β΄. ὀπίου ὀβολὸς εἷς, νάρδου ἰνδικῆς ὀβολὸς εἷς, κόμμεως ∠ γ΄. ἐν ἄλλῳ κόμμεως ∠ α΄. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ, ἢ κρᾶσις αὐτομένη.

Ἄλλο διάρροδον Νείλου, ᾧ ἐχρήσατο Γαλλίων ὁ ὀφθαλμικός.

Ῥόδων ∠ δ΄. κρόκου ∠ β΄. ἀκακίας ∠ α΄. ὀπίου ὀβολὸν α΄. νάρδου ἰνδικῆς ὀβολὸν ἕνα, κόμμεως ∠ γ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ, ἢ κρᾶσις αὐτομένη.

Ἄλλο διάρροδον ὡραῖον λεγόμενον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις.

Ῥόδων ὀνυχισμένων ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ιβ΄. ἀμύλου ∠ ϛ΄. βαλαυστίου ∠ δ΄. ὀπίου ∠ δ΄. τραγακάνθης ∠ η΄. ὑοσκυάμου τῶν φύλλων τῷ χυλῷ ἀναλάμβανε. Ἄλλο. ῥόδων ∠ η΄. κρόκου ∠ δ΄. χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ πεπλυμμένου ∠ α΄. κόμμεως ∠ α΄. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ.

Διάρροδον Τοργώτου διὰ τῆς πομφόλυγος.

Ῥόδων ἁπαλῶν ∠ ιβ΄. σποδοῦ κυπρίας ∠ δ΄. κρόκου ∠ δ΄. ὀπίου ∠ δ΄. νάρδου ∠ δ΄. κόμμεως ∠ δ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ. Ἄλλο διάρροδον. ῥόδων ἁπαλῶν ∠ β΄. κρόκου ∠ ϛ΄. σποδοῦ κυπρίου ∠ β΄. ἀμύλου ∠ β΄. ἀκακίας ∠ α΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α΄. κόμμεως ∠ β΄. τραγακάνθης ∠ α΄. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Διάρροδον Εὐελπίδου διὰ σμύρνου ἐπικαλούμενον.

Ῥόδων ∠ ρ΄. κρόκου ∠ ν΄. ὀπίου ∠ η΄. σμύρνης ∠ α ς. κόμμεως ∠ ν΄. οἴνῳ εὐώδει, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ. Ἄλλο διάρροδον. ῥόδων ∠ ρ΄. κρόκου ∠ ν΄. ὀπίου ∠ η΄. σμύρνης ∠ η΄. κόμμεως ∠ ν΄. οἴνῳ εὐώδει, ἡ χρῆσις δι᾽ ᾠοῦ. ἐγὼ τοῦτο ἐσκεύασα, ἀντὶ τῶν φύλλων τῶν ῥόδων ἐμβάλλων ῥόδων ἄνθους ∠ β΄ καὶ ὤφθη δαιμονίως ποιοῦν.

Διάρροδον τὸ διὰ τῶν οβ΄ τὸ μέγα λεγόμενον, ἐχρήσατο τούτῳ Λεύκιος ὁ Καθηγητὴς πρὸς περιωδυνίας, φλυκτίδας, ἐπικαύματα, σταφυλώματα, προπτώσεις, πρὸς ὑπώπιον ὀφθαλμοὺς, πρὸς ῥεύματα παλαιὰ, κεχρονισμένας ὀφθαλμίας, καὶ δυσαπαλλάκτους διαθέσεις.

Ῥόδων χλωρῶν χωρὶς τῶν λοβῶν ∠ οβ΄. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ξ΄. ὀπίου ∠ γ΄. στίμμεως ∠ γ΄. οἱ δὲ ∠ ϛ΄. ἰοῦ ∠ β΄. οἱ δὲ ∠ γ΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ β΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β΄. σμύρνης ∠ ϛ΄. οἱ δὲ ∠ δ΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ ἀναλάμβανε. Ἄλλο διὰ τῶν οβ΄. ῥόδων ∠ οβ΄. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ϛ΄. οἱ δὲ η΄. ὀπίου ∠ γ΄. στίμμεως ∠ γ΄. σμύρνης ∠ γ΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ β΄. ἰοῦ ∠ β΄. νάρδου ∠ α΄. οἱ δὲ β΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις διὰ τοῦ γάλακτος.

Τὸ διὰ τῶν λευκοΐων φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς ἐπιφορὰς, καὶ διαθέσεις.

Ἀκακίας ∠ μη΄. λευκοΐων χυλοῦ ∠ μη΄. σποδοῦ κυπρίας ∠ κδ΄. κρόκου ∠ κδ΄. σμύρνης ∠ δ΄. ὀπίου ∠ δ΄. οἱ δὲ ϛ΄. ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ δ΄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ΄. κόμμεως ∠ δ΄. οἴνῳ φαλερίνῳ.

Κολλύριον ᾧ ἐχρήσατο Φλῶρος ἐπὶ Ἀντωνίας τῆς Δρούσου μητρὸς, παρ᾽ ὀλίγον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἰατρῶν πηρωθείσης.

Ἀκακίας ∠ μη΄. ῥόδων ξηρῶν ∠ μη΄. μελιλώτου ∠ μη΄. σποδοῦ κυπρίας ∠ κδ΄. μανδραγόρου μήλων ∠ β΄. κρόκου ∠ κδ΄. ὀπίου ∠ ϛ΄. ὑοσκυάμου σπέρματος ὀξύβαφα β΄. ἐν ἄλλῳ ∠ κδ΄. σμύρνης ∠ δ΄. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ δ΄. κόμμεως ∠ μ΄. οἴνου φαλερίνου κοτύλας γ΄. τὸν οἶνον καὶ τὸ ὕδωρ μίξας καὶ τούτοις ἐπιβαλὼν ῥόδα, μελίλωτον ὑοσκυάμου σπέρμα, μανδραγόρου τὰ μῆλα. εἰ δὲ μή γε, τὸν φλοιὸν ἔα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας γ΄. ἢ πέντε, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας χρῶ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, καὶ ἀναπλάσας χρῶ ὡς δοκιμωτάτῳ.

Μήλινον τρυφερὸν ποιοῦν πρὸς τοὺς μηδ᾽ ὁντινοῦν δῆξιν φαρμάκων ὑπομένοντας, ποιοῦν πρὸς φλυκτίδας, περιπλώσεις, ῥεῦμα δριμὺ, καὶ πολὺ καὶ ἐπικαύματα, καὶ πρὸς τὰς προσφάτους διαθέσεις.

Καδμείας κεκαυμένης, καὶ γάλακτι ἐσβεσμένης ∠ ις. ψιμμυθίου πεπλυμμένου ∠ η. κρόκου ∠ δ. ὀπίου ∠ α. τραγακάνθης ∠ β. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Ἄλλο πρὸς ἐπικαύματα, φλυκτίδας περιπλώσεις περιωδυνίας.

Ψιμμυθίου ∠ κδ. ἀμύλου ∠ ιβ. καδμείας πεπλυμμένης ∠ ι. λιβανοῦ ∠ ι. κρόκου ∠ η. ὀπίου η. κόμμεως ∠ ι. τραγακάνθης ∠ β. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Διάροδον Ἀντιγκλήθου.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κδ. ψιμμυθίου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ς. ῥόδων ἄνθους ∠ ς. κρόκου ∠ ς. λίθου σχιστοῦ ∠ ιβ. κόμμεως ∠ ι. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις πρὸς μὲν τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν διὰ γάλακτος, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ δι᾽ ὠοῦ. Ἄλλο. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κδ. ψιμμυθίου ∠ ιβ. λίθου σχιστοῦ ∠ δ. ῥόδων ἄνθους ∠ ς. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις πρὸς μὲν τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν διὰ γάλακτος, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ δι᾽ ὠοῦ.

Κροκῶδες παιδικὸν ἐπιγραφόμενον τὸ διὰ τῆς πομφόλυγος πρὸς ἐπιφορὰς καὶ περιωδυνίας, καὶ τὰς ἐκ πληγῶν διαθέσεις.

Σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ις. κρόκου ∠ ις. ὀπίου ∠ ις. τραγακάνθης ∠ η. ὕδατι ὀμβρίῳ, καὶ πρὸς τῇ ἀναλήψει ὠῶν τεσσάρων τὸ λευκόν.

Κολλύριον Γαΐου ὀφθαλμικοῦ.

Σποδοῦ κυπρίας ∠ δ. ἀμύλου προσφάτου ∠ ιβ. κρόκου ∠ β. σμύρνης ∠ α. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ α. κόμμεως ∠ δ. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ.

Ἀτιμήτρου λυσιπόνιον.

Χαλκάνθης ὠμῆς ∠ μ. πομφόλυγος ὠμῆς ∠ μ. ψιμμυθίου ∠ κδ. ὀπίου ∠ β. κρόκου ∠ δ. τὸ κρόκον εἰς ὕδωρ βάλλεται, καὶ ἀποβρέχεται, καὶ τῷ ἀποβρέγματι σκευάζεται τὸ κολλύριον. τὸ δ᾽ ὑπολειφθὲν τοῦ κρόκου λειαίνεται, καὶ μίγνυται τοῖς λοιποῖς κόμμεως ∠ λβ.

Διομήδους λυσιπόνιον πρὸς περιωδυνίας.

Χαλκάνθης ὠμῆς ∠ λβ. ψιμμυθίου ∠ λα. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ις. κρόκου ∠ ις. λιβανοῦ ∠ η. σμύρνης ∠ β. κόμμεως ∠ ις. ὕδωρ ὄμβριον, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ. γενναῖον ἐστὶ τὸ κολλύριον.

Τοῦ Ζωΐλου ποιοῦν πρὸς τὰς παλαιὰς ὀφθαλμίας μυοκεφάλους, σταφυλώματα, καὶ παλαιὰ ῥεύματα.

Καδμείας ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. ψιμμυθίου ∠ δ. ἀλόης ∠ α S. φύλλου κρόκου, χαλκίτεως ὀπτῆς, χαλκάνθου, ὀπίου λυκίου, ἀνὰ ∠ α. σμύρνης ∠ β. ἀκακίας ∠ η. ναρδοστάχυος ∠ α S. κόμμεως ∠ η. κασσίας ∠ δ. στίμμεως κεκαυμένου ∠ η. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἀσκληπιάδειον Γαγκίου πρὸς περιωδυνίας, ῥεῦμα λεπτὸν, καὶ πολὺ ἐπίκαυμα, φλυκτίδας, ὑμένων ἐπαναστάσεις, τραχώματα, κεχρονισμένας διαθέσεις, καὶ τοὺς ὑπὸ πολλῶν ἐγχρίστων βλαβέντας παραχρῆμα ὠφελεῖ. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Καδμείας ∠ ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ. κρόκου ∠ ιβ. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ δ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. λίθου αἱματίτου ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους κδ. κόμμεως ∠ ιβ. οἴνου χίου τὸ αὔταρκες, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ, ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει ῥόδων ∠ γ. πεπέρεως κόκκους κε.

Τὸ νεκτάριον ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Καδμείας ∠ ιβ. λεπίδος κυπρίας πεπλυμμένου ∠ ιβ. κρόκου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ δ. λίθου αἱματίτου ∠ δ. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. ναρδοστάχυος ∠ δ. μίσυος ὀπτοῦ ∠ δ. κασσίας σύριγγος ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους κε. κόμμεως ∠ ιβ. οἴνῳ χίῳ.

Ἀντιγόνου κροκῶδες λεοντάριον ἐπιγραφόμενον ἐπειδήπερ γράμματι τούτῳ σφραγίζεται, ποιεῖ πρὸς ἐπιφορὰς, περιωδυνίας, κεχρονισμένας διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ τοῖς τραχωματικοῖς ἀγαθὸν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει, μάλιστα δὲ νηπίοις ἐστὶ χρήσιμον.

Σποδοῦ κυπρίας ∠ μη. κρόκου ∠ κδ. σμύρνης ∠ ιβ. λίθου αἱματίτου ∠ η. ὀπίου ∠ ιβ. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους λς. κόμμεως ∠ π. οἴνῳ φαλερίνῳ. Ἄλλο. σποδοῦ κυπρίας ∠ π. κρόκου ∠ μ. σμύρνης ∠ κ. ὀπίου ∠ κ. αἱματίτου λίθου ∠ ιβ. πεπέρεως κόκκους ξ. κόμμεως ∠ π. οἴνῳ φαλερίνῳ.

Ἐκ τῶν Σκριβωνίου Λάργου, Μαχάωνος Ἀσκληπιὸς, πρὸς παλαιὰς διαθέσεις ὑπόπυους ὀφθαλμούς.

Σποδοῦ πομφόλυγος ∠ λβ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ λβ. κρόκου σικελοῦ ∠ ις. σμύρνης ∠ ς. λίθου αἱματίτου ∠ ι. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ς. ὀπίου ∠ ς. πεπέρεως κόκκους μ. οἴνῳ χίῳ. ἐν τῷ Ἀθηνίππου Ἀσκληπιῷ ἔχει οὕτως, ὀπίου ∠ η.

Εὐημέρου πρὸς περιωδυνίας καὶ διαθέσεις.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ λβ. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ις. κρόκου ∠ ις. σμύρνης ∠ η. λίθου αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ η. ναρδοστάχυος ∠ δ. μίσυος κεκαυμένου ∠ δ. ὀπίου πεφωγμένου ∠ δ. κόμμεως ∠ ις. οἴνου ἰταλικοῦ.

Διάσμυρ

Διάσμυρνον εὐῶδες συνθέσεως, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. ποιεῖ πρὸς ῥυάδας, αἰγίλωπας.

Καδμείας πεπλυμμένης ∠ κη. λίθου αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κε. σποδοῦ κυπρίας ∠ κδ. σμύρνης ∠ μη. κρόκου ∠ δ. ὀπίου ἱσπανοῦ ∠ η. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους λ. κόμμεως ∠ ς. οἴνῳ ἰταλικῷ, ἡ χρῆσις δι᾽ ὠοῦ ὑγροῦ τῶν προσφάτων, καὶ ἡ κρᾶσις ὑδαρής. ἔνιοι κρόκου ∠ ιβ.

Αἱμάτινον συνθέσεως τραχωματικὸν ἀγαθόν, ποιεῖ πρὸς τὰς παλαιὰς διαθέσεις, καὶ πρὸς συκώματα, καὶ πᾶσαν ἐξοχὴν μιγνύμενον τῷ συνθέσεως εὐώδει.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κδ. λίθου αἱματίτου ∠ α. κρόκου ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως ∠ ιβ. ὄξει δριμυτάτῳ. Ἄλλο. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ μη. κρόκου ∠ κδ. ὀπίου ∠ δ. κόμμεως θηβαϊκῆς ∠ κδ. πομφόλυγος ∠ ιη. σμύρνης ∠ ιη. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ. λίθου αἱματίτου ∠ α. ἰοῦ ∠ δ. οἴνῳ ἀναλάμβανε.

Τοῦ Εἴρακος τραχωματικόν.

Μίσυος κεκαυμένου ∠ η. κρόκου ∠ η. ὀπίου ∠ ε. λίθου αἱματίτου πεπλυμμένου ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ιβ. κόμμεως ∠ ιβ. ὄξει δριμυτάτῳ.

Ἀπολλωνίου σκυλακίον ἐπισήμως ἰατρεύσαντος, τουτέστι τὸ εἰρωνικὸν κολλύριον τραχωματικὸν ἐπιγραφέν φοῖνιξ. ποιεῖ καὶ πρὸς μίλφους, καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις.

Λίθου αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ λβ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ις. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ις. ὀπίου ∠ η. οἱ δὲ ς. καδμείας βοτρυΐτιδος ∠ δ. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ δ. κόμμεως ∠ ις. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἄλλως ὁ φοῖνιξ Ἀπολλωνίου, ὡς Ἄρειος Ἀσκληπιάδειος ἐνέγραψεν ἐν ταῖς ἰδίαις συναγωγαῖς τῶν φαρμάκων.

Λίθου αἱματίτου ∠ κδ. λίθου σχιστῆς κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κδ. καδμείας ∠ ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ε. χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ δ. οἱ δὲ ∠ ε. ἐν ἄλλῳ καὶ ἰοῦ ∠ ιβ. κόμμεως ∠ ις. ὕδωρ ὄμβριον. Ἄλλο κολλύριον τραχωματικόν. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ ιβ. μίσυος κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ η. κρόκου, ὀπίου ἀνὰ ∠ ς. λίθου αἱματίτου ∠ η. κόμμεως ∠ ιβ. ὄξει δριμυτάτῳ. κολλύριον τραχωματικόν. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κδ. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ις. σμύρνης ∠ ις. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ. λίθου αἱματίτου τέσσαρες ∠. ὀπίου ∠ δ. πεπέρεως κόκκους ιβ. ἐν ἄλλῳ κόκκους ις. κόμμεως ∠ η. οἴνῳ ἀναλάμβανε καὶ χρῶ.

Εὐημέρου, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει, ποιοῦν καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις.

Καδμείας ∠ ξ. κρόκου ∠ ν. ναρδοστάχυος ∠ κ. λεπίδος χαλκοῦ πεφωγμένου ∠ ν. σμύρνης ∠ ν. ὀπίου ∠ λ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ξ. μίσυος ὠμοῦ ∠ ν. κόμμεως ∠ ο. οἴνῳ χίῳ ἀναλάμβανε.

Ἄλλο Γυρφάμου οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμῆχον, καταστέλλει πᾶσαν ἐξοχήν.

Καδμείας κυπρίας ∠ μ. λίθου αἱματίτου ∠ μ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ μ. μίσυος κεκαυμένου ∠ κ. κρόκου ∠ κ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κ. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένης καὶ πεπλυμμένης ∠ κ. ὀπίου ∠ κ. σμύρνης ∠ κ. κόμμεως λίτραν μίαν, ὄξει δριμυτάτῳ χρῶ.

Ἄλλο Εὐημέρου πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κδ. σποδοῦ πομφόλυγος ∠ ιβ. σμύρνης ∠ η. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ. λίθου αἱματίτου ∠ δ. πεπέρεως ∠ ιβ. κόμμεως ∠ η. οἴνου χίου.

Λιγγεὺς ἐπιγραφόμενον πρός τε τυλωμένας διαθέσεις, ὀξυδερκὲς ἀγαθόν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Καδμείας ∠ ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ις. λίθου αἱματίτου ∠ ς. ὀπίου ∠ ς. ἀλόης ∠ δ. χολῆς ταυρείας ∠ δ. χαλβάνης ∠ δ. ἰοῦ ∠ α. ὀποπάνακος ∠ δ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ β. κόμμεως ∠ ς. οἱ δὲ ∠ β. ὕδωρ ὄμβριον.

Ῥίνημα ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς τετυλωμένας διαθέσεις, καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει, ποιεῖ καὶ πρὸς ὑποχύματα.

Καδμείας ∠ μη. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ μη. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ μη. ὀπίου ∠ ις. ἰοῦ κυπρείου ∠ ις. σμύρνης ∠ ις. λίθου αἱματίτου ∠ κδ. χαλβάνης ∠ ις. ὀποπάνακος ∠ κ. χολῆς ταυρείας ∠ κ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ δ. κόμμεως ∠ ξ. ὕδωρ ὄμβριον, ἡ χρῆσις ὑδαρής.

Κολλύριον ἁρμάτιον ἐπιγραφόμενον, ᾧ ἐχρήσατο Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς σμηκτικόν, οὐλὰς ἀποσμήχει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκικόν, καὶ τραχωματικὸν ἀγαθόν.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κ. λίθου αἱματίτου ∠ η. φλοιοῦ λιβάνου ∠ η. κόμμεως ∠ η. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι᾽ ὕδατος, ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει καὶ ἰοῦ ∠ β. τὸ διὰ τοῦ αἱματίτου ὀξυδερκικόν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κδ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ κδ. λίθου αἱματίτου ∠ κδ. κόμμεως ∠ κδ. ἰοῦ ∠ κ. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἀρτεμώνιον ἐπιγραφόμενον, ᾧ ἐχρήσατο Βάσσος ὁ ἑταῖρος. ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια ῥεύματα, καὶ πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων τραχύτητας, καὶ πρὸς τοὺς μυδῶντας, καὶ βεβρωμένους κανθούς, καὶ ὑγροὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὰς τῶν ὑμένων ἐξοχάς, οὐλάς, καὶ τύλους ἀποσμήχει. τὸ δὲ μέγιστον τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐστι, τὸ μετὰ τὰς ἐγχρίσεις ἀταράχους τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφυλάττειν.

Στίμμεως ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β. ψιμμυθίου ∠ β. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. φλοιοῦ λιβάνου ∠ α. ἰοῦ σκώληκος ∠ α. κυλίδων ὀμφακίνων ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. κόμμεως ∠ α. οἴνῳ ἀναλάμβανε. ἡ χρῆσις δι᾽ ὕδατος.

Ἄλλο φάρμακον δεδοκιμασμένον.

Καδμείας ∠ η´. στίμμεως ∠ η´. ψιμμυθίου ∠ η´. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ´. φλοιοῦ λιβάνου ∠ β´. κρόκου ∠ β´. σμύρνης ∠ β´. ἰοῦ σκώληκος ∠ β´. κυκίδων ὀμφακίνων ∠ β´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α´. κόμμεως ∠ δ´. οἴνῳ ἀναλάμβανε.

Κολλύριον ἰνδικὸν ἀήττητον ἐπιγραφόμενον, πρὸς κατάστασιν ἁπάσης ὀφθαλμίας, ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίας, καὶ ψωρώδεις διαθέσεις, καὶ πρὸς βεβρωμένους κανθοὺς, καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει. τὸ δὲ μέγιστον τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐστιν, τὸ μετὰ τὰς ἐγχρίσεις ἀταράχους τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφυλάττειν.

Ψιμμυθίου ῥοδιακοῦ ∠ μη´. καδμείας κυπρίας ∠ κδ´. μέλανος ἰνδικοῦ ∠ η´. ὀπίου ∠ η´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η´. ἢ ς´. ὀποβαλσάμου ∠ η´. ἢ ς´. κόμμεως ∠ ις´. κινναμώμου ∠ β´. ἐν ἄλλῳ ∠ ιβ´. ὕδατος ὀμβρίου.

Ἑρμοφίλου θαλασσηροῦ κολλύριον δεδοκιμασμένον πρὸς ὑποχύσεις, καὶ πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύσεως. ἔστι δὲ εὐωδέστατον φάρμακον.

Καδμείας ∠ ις´. μέλανος ἰνδικοῦ ∠ ις´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η´. ἰοῦ ∠ δ´. ὀπίου μηδικοῦ ∠ δ´. ὀποβαλσάμου ∠ δ´. κόμμεως ∠ ιβ´. ὕδατι ἀναλάμβανε. ἡ χρῆσις μεθ' ὕδατος, ἡ κρᾶσις διαφέρουσα πρὸς τὰς διαθέσεις.

Πομπωνίου Βάσσου, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύσεως

Καδμείας ∠ κζ´. μέλανος ἰνδικοῦ ∠ ις´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ιβ´. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ ε´. ὀποβαλσάμου ∠ ς´. ναρδοστάχυος ∠ ς´. σαγαπηνοῦ ∠ ε´. ὀποπάνακος ∠ ε´. ὀπίου ∠ δ´. εὐφορβίου ∠ α´. κινναμώμου ∠ α´. κόμμεως ∠ λ´. τὸ ὑγρὸν, χυλὸς μαράθρου.

Ἰνδικὸν βασιλικὸν ἐπιγραφόμενον, ποιεῖ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύσεως, καὶ πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει.

Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης λίτραν μίαν ℥ δ´. μέλανος ἰνδικοῦ ∠ ς´. ψιμμυθίου ℥ δ´. πεπέρεως λευκοῦ ℥ ς´. χολῆς ὑαίνης τὸ ὅλον ὅσον ἔχει. σκάρων χολὰς ι´. περδίκων χολὰς δ´. ὀποῦ μήκωνος ℥ α´. ὀποβαλσάμου ℥ β´. ὀποπάνακος ℥ β´. σαγαπηνοῦ ℥ β´. κόμμεως λίτραν α´. ἀναλάμβανε μαράθρου χυλῷ, ἢ τῆς λεγομένης ἡρακλείας βοτάνης.

Ἐνστακτὸν Γαικκίου ὡς Θεμίσων.

Καδμείας ∠ ξδ´. μίσυος ∠ λβ´. χαλκάνθου ∠ λβ´. στίμμεως ∠ λβ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ λβ´. ὀπίου ∠ ις´. ἰοῦ ∠ ις´. ὀποβαλσάμου ∠ ις´. κόμμεως ∠ ξδ´. ὕδωρ ὄμβριον.

Τὸ χελιδόνιον ἐπιγραφόμενον.

Καδμείας ∠ μη´. στίμμεως ∠ ιβ´. μίσυος ∠ η´. πεπέρεως ∠ λς´. χαλκάνθου ∠ ς´. ὀπίου ∠ ς´. ὀποβαλσάμου ∠ τέσσαρες, κόμμεως ∠ κδ´. ὕδωρ ὄμβριον.

Τὸ ἱεράκιον πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ ψωρώδεις διαθέσεις.

Ψιμμυθίου ∠ ις´. καδμείας ∠ η´. ὀπίου ∠ β´. κόμμεως ∠ ς´. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις δι' ὕδατος.

Ἄλλο οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Καδμείας ∠ ις´. ψιμμυθίου ∠ η´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ´. ἰοῦ ∠ β´. ὀποβαλσάμου ∠ β´. ὀμφακίου ∠ β´. κόμμεως ∠ δ´. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Κολλύριον κιῤῥὸν πάγχρυσον ἐπιγραφόμενον, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς ψωρώδεις καὶ περιβεβρωμένους κανθοὺς, καὶ ἐπιτεταμένους κνησμοὺς, καὶ βλέφαρα συκώδη.

Καδμείας ∠ π´. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ μ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ μ´. κόμμεως ∠ μ´. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἐπίσης ἔχει τὰς σταθμίας. ἄλλο. καδμείας ∠ π´. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ μ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ μ´. κρόκου ∠ ιβ´. σμύρνης ∠ ιβ´. κόμμεως ∠ μ´. ὕδωρ ὄμβριον.

Τρύφωνος τὸ σφαιρικόν.

Καδμείας ∠ μη´. λεπίδος χαλκοῦ ∠ λβ´. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ λβ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ λβ´. ὀπίου ∠ η´. σμύρνης ∠ η´. ὀποβαλσάμου ∠ δ´. κόμμεως ∠ λβ´. ὕδωρ ὄμβριον.

Κολλύριον Γάλλου ὀξυδερκικόν.

Καδμείας ∠ μη´. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ κδ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ς´. λεπίδος χαλκοῦ ∠ η´. ὀπίου ∠ ς´. ὀμφακίου ∠ δ´. σμύρνης ∠ β´. ὀποβαλσάμου ∠ δ´. κόμμεως ∠ ιβ´. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους ι´. ὕδατος ὀμβρίου.

Κολλύριον ἀρωματικὸν ἐπιγραφόμενον.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ ις´. ἰοῦ ∠ δ´. σμύρνης ∠ δ´. ὀπίου ∠ δ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ´. νάρδου ∠ β´. κρόκου ∠ δ´. ὀποβαλσάμου ∠ β´. κόμμεως ∠ δ´. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Ἡρακλείδου ἀρωματικὸν κροκῶδες δι' αἱματίτου.

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ μη´. καδμείας ∠ κδ´. κρόκου ∠ κδ´. λίθου αἱματίτου ∠ κδ´. ὀπίου ∠ ιβ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ιβ´. κόμμεως ∠ κδ´. οἴνῳ φαλερίνῳ.

Κροκῶδες Ἀσκληπιοῦ, ὀξυδερκικόν.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ μη´. κρόκου ∠ ιβ´. ὀμφακίου ∠ δ´. ὀπίου ∠ ιβ´. σμύρνης ∠ β´. ὀποβαλσάμου ∠ δ´. κόμμεως ∠ ιβ´. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους ι´. ὕδατος ὀμβρίου.

Ἰσοχρύσου πρὸς βεβρωμένους κανθοὺς, ψωρώδεις διαθέσεις, χρονιζούσας ὀφθαλμίας, τραχώματα, συκώδεις ἐπαναστάσεις, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Καδμείας ∠ ς´. λίθου αἱματίτου ∠ ις´. σμύρνης ∠ ις´. κρόκου ∠ κδ´. πεπέρεως μακροῦ ∠ ιβ´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ κδ´. κόμμεως ∠ ξδ´. οἴνῳ ἰταλικῷ.

Κινναβάρειον Ἀξίου ὀφθαλμικοῦ στόλου βρεττανικοῦ πρὸς περιβεβρωμένους κανθοὺς, καχεκτικὰς ὀφθαλμίας ἐπιτεταμένους κνησμοὺς, χρονίας διαθέσεις.

Ψωρικοῦ ∠ κδ΄. καδμείας ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ις΄. πεπέρεως ∠ ις΄. κινναβάρεως ∠ ις΄. ὀπίου ∠ ιβ΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδωρ ὄμβριον. ἄλλο. ψωρικοῦ ∠ κδ΄. πεπέρεως ∠ κδ΄. καδμείας ∠ κδ΄. κρόκου ∠ κδ΄. σανδαράχης ∠ η΄. ὀπίου ∠ η΄. κινναβάρεως ∠ η΄. κόμμεως ∠ η΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Μήλινον ἀτάρακτον ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν καὶ πρὸς παλαιὰς διαθέσεις, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Καδμείας ∠ κδ΄. ὀμφακίου ∠ ιβ΄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ δ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ΄. ὀπίου ∠ η΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ψιμμυθίου ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ις΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ κδ΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Λουκίου καθηγητοῦ μήλινον πρὸς ψωρώδεις καὶ περιβεβρωμένους κανθοὺς ὑποτεταμένους κνησμούς, καθύγρους ὀφθαλμούς. πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Ψιμμυθίου ∠ κδ΄. κρόκου ∠ κδ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς΄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ς΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ς΄. ὀπίου ∠ ς΄. σμύρνης ∠ ς΄. ὀμφακίου ∠ ς΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Ἄλλο κολλύριον ὁ Πρωτεὺς ὠνομάσθη, οὐδὲν ἴσον, ποιεῖ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύσεως, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.

Καδμείας ∠ β΄. χαλκίτεως ὠμῆς ∠ μ΄. ψιμμυθίου ∠ μ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ λ΄. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ κ΄. κρόκου ∠ ις΄. ὀπίου ∠ ιβ΄. σαγαπηνοῦ ∠ ιβ΄. ἐλαίας δακρύου ∠ ιβ΄. ἀρσενικοῦ ∠ η΄. σμύρνης ∠ ιβ΄. κόμμεως ∠ κ΄. ὀποπάνακος ∠ η΄. ὀποβαλσάμου ∠ ιβ΄. σκεύαζε ὕδατι ὀμβρίῳ, ἡ χρῆσις μεθ᾽ ὕδατος.

Ὑγιεινοῦ τὸ χρυσοῦν, πρὸς βεβρωμένους κανθοὺς καὶ ψωρώδεις διαθέσεις.

Σανδαράχης ∠ κδ΄. πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι ιβ΄. σμύρνης ∠ ς΄. κρόκου ∠ ς΄. κόμμεως ∠ ιβ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἄλλως τὸ χρυσοῦν. σανδαράχης ∠ ις΄. κρόκου ∠ ις΄. πεπέρεως ∠ ις΄. σμύρνης ∠ δ΄. κόμμεως ∠ ιβ΄. ἡ χρῆσις δὲ δήλωται. ἄλλως. σανδαράχης ∠ κδ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ιβ΄. σμύρνης ∠ ς΄. κρόκου ∠ ς΄. κόμμεως ∠ ιβ΄. ὕδωρ ὄμβριον. Εὐημέρου ψωρικὸν ποιεῖ πρὸς βεβρωμένους κανθούς, καὶ ψωρώδεις οὐλάς, καὶ τύλους ἀποσμήχει, ποιεῖ καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις καὶ καχεκτικὰς ὀφθαλμίας, καὶ τραχώματα.

Ψωρικοῦ ∠ κδ΄. κρόκου ∠ ιβ΄. ὀπίου, ψιμμυθίου, ἀνὰ ∠ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ΄. ὀμφακίου ∠ δ΄. οἴνῳ φαλερίνῳ ἀναλάμβανε.

Βασιλίδιον ψωρικόν.

Ψωρικοῦ ∠ μη΄. κρόκου ∠ κδ΄. ὀπίου ∠ η΄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ∠ η΄. ψιμμυθίου ∠ η΄. πεπέρεως ∠ ς΄. ὀποβαλσάμου ∠ δ΄. ὀμφακίου ∠ δ΄. κόμμεως ∠ ις΄. οἴνῳ φαλερίνῳ.

Πάγχρυσον ἀθλήτιον.

Ψωρικοῦ ∠ ξδ΄. κρόκου ∠ ις΄. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ ις΄. σανδαράχης ∠ κ΄. σμύρνης ∠ η΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ις΄. κασσίας σύριγγος ∠ η΄. μαλαβάθρου φύλλων ∠ δ΄. ὀπίου ∠ ς΄. ὀμφακίου ∠ δ΄. μίσυος κεκαυμένου ∠ β΄. κόμμεως ∠ κδ΄. ὕδατι ὀμβρίῳ.

Πτολεμαίου γνωρίμου φάρμακον ὑποτετευγμένον πρὸς ψωρώδεις καὶ βεβρωμένους κανθούς, ὑποτεταμένους κνησμούς, μιλφώσεις, ἀμβλυωπίας.

Ψωρικοῦ ∠ ξ΄. σανδαράχης ∠ λ΄. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ κδ΄. κρόκου ∠ κδ΄. σμύρνης ∠ ιβ΄. ὀπίου ∠ β΄. κασσίας σύριγγος ∠ ιβ΄. πεπέρεως ∠ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ζ΄. ὀμφακίου ∠ ς΄. μίσυος κεκαυμένου ∠ γ΄. μαλαβάθρου φύλλων ∠ α΄. κόμμεως ∠ λς΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Κολλύριον μαλαβάθρου ὀξυδερκικὸν πρὸς περιβεβρωμένους κανθούς.

Στίμμεως ∠ κδ΄. ἀκακίας ∠ κδ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ κδ΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ιβ΄. ὀπίου ∠ ς΄. κρόκου ∠ ς΄. ὀμφακίου ∠ ς΄. κόμμεως ∠ λς΄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἄλλο. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ μ΄. ἀκακίας ∠ μς΄. νάρδου κελτικῆς ∠ ς΄. σμύρνης ∠ η΄. κρόκου ∠ η΄. ὀμφακίου ∠ ς΄. ὀπίου ∠ ς΄. καδμείας ∠ λς΄. κόμμεως ∠ λβ΄. ὕδωρ ὄμβριον.

Τὰ ὑπὸ Ἀρχιγένους ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων γεγραμμένα πρὸς ὀφθαλμοὺς πάσχοντας βοηθήματα.

Ἐπὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ῥευματισμῶν, ἐν ἀρχῇ μὲν ἁρμόζει ὀλιγοσιτία, ὀλιγοποσία, ὑδροποσία, καὶ πάντων μᾶλλον συνουσίας ἀποχή, ἥ τε κοιλία ὑποσυρέσθω, καὶ πολλῷ ψυχρῷ τὸ πρῶτον, εἶτα καὶ ὀλίγου μιγέντος ὄξους, συνεχῶς τὸ πρόσωπον προσκλυζέσθωσαν. ἔνιοι δὲ χάλκανθον ὕδατι διέντες διδόασι προσκλύζεσθαι. περικαμπτέτωσαν ὀσμὰς δριμείας καὶ κονιορτούς, καπνόν τε καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ λύχνων αὐγήν, εἰς νύκτα δὲ ἔρια καθαρὰ ἐξ οἴνου, ἢ ῥυπαρὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ ἐπιτιθέτωσαν, ἕωθεν τε ὡς εἴρηται προσκλυζέσθωσαν. εἰ δ᾽ ἐπιτείνοιτο ὁ ῥευματισμός, καὶ ἀλγηδὼν ἐπιγένοιτο, φλεβοτομία τε ἁρμόδιος, καὶ τελέως ἀσιτία καὶ δίψα, εἰ μὴ ἐκκαίοιτο καὶ ἐπιτείνοιτο, κοιλίας δ᾽ ἔντονος λύσις, ἤτοι διὰ συμφώνου καθαρτικοῦ, ἢ διὰ κλυστήρων εὐτόνων. μετὰ ταῦτα δὲ κατὰ τοῦ μετώπου, ἀμπέλου φύλλα χλωρὰ συνεχῶς ἐπιτιθέμενα βοηθεῖ. ἢ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ βάτου χύλισμα, ἢ κράμβης, ἢ ἀμπέλου φύλλα μετὰ πάλης ἀλφίτου. ἢ κυπάρισσος, σάμψυχον, ὤκιμον, σισύμβριον, οἰνάνθη, κρόκος ἥμερος, ἄγριος, σανδαράχη, καὶ ῥόας κυτῖνοι, ἄγνος, μήλου κυδωνίου τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων, ἕκαστον μετὰ οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων. κατ᾽ αὐτῶν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ἔριον καθαρὸν ᾠοῦ τῷ λευκῷ διάβροχον, ἢ ᾠοῦ λέκυθον ὀπτοῦ, ἢ μελίλωτον ἐν γλυκεῖ καθεψημένον, ἢ ἀσφοδέλου ῥίζαν μετ᾽ οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων, ἢ ἶριν κεκομμένην μετ᾽ οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων, ἢ ῥόας χυλὸν μετὰ πάλης ἀλφίτων, καὶ αὐτὴν καθεψημένην ἐν οἴνῳ θαλασσίῳ. ἢ ἀρκευθίδες λεῖαι μετ᾽ οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐπιπλαττόμεναι, καὶ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐπιτιθέμεναι τοὺς ὀφθαλμούς. πρὸς δὲ τούτοις ἠρυγγίου καὶ ἱππομαράθρου ῥίζαν λείαν μεθ᾽ ὕδατος καὶ κωνείου σπέρμα τὸν αὐτὸν σκευαζόμενον τρόπον ὠφελεῖ. τυρὸς ἁπαλὸς νεαλὴς μετὰ σελίνου φύλλων καταπλασσόμενος. ἢ μήκων ἀγρία ἐν γλυκεῖ ἑψηθεῖσα, καὶ λεία καταπλασθεῖσα. ὁμοίως καὶ μελίλωτον ἑψηθὲν ἐν γλυκεῖ, ὀλίγου μιγέντος κρόκου, καὶ ὀποῦ μήκωνος. ἢ ἄρτος ἐξ οἴνου ῥοδίνῳ φυραθεὶς ὠφελεῖ θαυμαστῶς.

ἢ τριβόλῳ ἁπαλῷ κατάπλασσε καθ' ἑαυτὸν, ἢ καὶ μιγεὶς ἀλφίτῳ θαυμαστῶς ποιεῖ. καὶ καθόλου πᾶν τὸ τῶν στυφόντων γένος καὶ ἀποκρουόμενον ἐν ἀρχαῖς, οἷα δή κώνειόν τε καὶ ψύλλιον, στρύχνον, οἱ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακοὶ, φύλλα ἀμπέλου, κόριον, ἀνδράχνη, φακὸς ὁ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἀείζωον, μήκωνος φύλλα, ἀκαλήφη. τούτων ἕκαστον λεαίνων μετ' οἴνου κατάπλασσε, τὸ δὲ ψύλλιον μεθ' ὕδατος, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν τελμάτων φακόν.

Πρὸς θερμὸν ῥεῦμα.

Κράμβην λείαν μετὰ πάλης ἀλφίτου σὺν ὕδατι κατάπλασσε. ἢ ὠκίμου φύλλοις ὁμοίως. ἢ πηγάνου φύλλοις μετὰ στέατος χηνείου. ἢ σαμψύχου πέταλα. ἢ καὶ ἁλικάκαβον λείαν κατάπλασσε. ἵστησι δὲ πολὺ ῥεῦμα κωλύει, καὶ ὑοσκύαμος μετὰ ἀλφίτου πάλης σὺν οἴνῳ. προπυρία δὲ καὶ οὕτω κατάπλασσε. μετὰ δὲ τὴν ἀκμὴν παραλλάξαι, καὶ ὅτε καιρὸς οὐκέτι δεῖν τῶν στυφόντων χρήσαιτο ἄν τις τῶν τε ὀφθαλμῶν καὶ περὶ κεφαλῆς πυρίᾳ· μεγάλως δὲ ὠφελεῖ, λύει τε τὰς φλεγμονὰς, καὶ εἴ τις διάστασις εἴη, ὀθόνιον ἁπαλὸν βουτύρῳ βρεχόμενον καὶ ἐπιβαλλόμενον τοῖς ὀφθαλμοῖς.

Περὶ χυμώσεως.

Ἐφ' ὧν δὲ χύμωσις ἰσχυρὰ γένοιτο, λαβὼν ὠοῦ λέκυθον, σάρκα μύας προσεκλέανον, εἶτα ὅταν κηρωτοειδὲς γένηται, εἰς ῥάκος ἐπιτίθει, παραχρῆμα παύει.

Περίχρισον ὀφθαλμῶν.

Ἄρτος καθαρὸς κεκαυμένος μιγεὶς ἀκακίᾳ καὶ κισσῷ σὺν ὕδατι. πρὸς δὲ τὰς περιωδυνίας ῥόδα χλωρὰ ἢ ξηρὰ βρέξας ἐν γλυκεῖ λέαινε, καὶ μίξας ὠοῦ ὀπτοῦ τὴν λέκυθον, καὶ κρόκου τὸ αὔταρκες ἐν γλυκεῖ. ἢ ὠμῇ λύσει κεδρίνῃ, ἢ πυρίνῃ ἐν γλυκεῖ ἑψημένῃ. ἐὰν δὲ πλείων ἡ ὀδύνη εἴη, πρόσμιγε μήκωνος ἁπαλῆς φύλλα. ἢ τὰ κελύφη τῶν κωδυῶν. ἢ ὑοσκυάμου φύλλα ὅσον ὁλκὰς τέσσαρας σὺν λεκύθῳ ὠοῦ. ἢ σισύμβριον ἑψήσας ἐν ὕδατι λέανον παραχέων οἴνου τὸ αὔταρκες, καὶ κατάπλασσε. ἢ μήκωνος λευκῆς κωδύας ἑψήσας ἐν γλυκεῖ, καὶ λεάνας κατάπλασσε. ἢ σελίνου ἁπαλῇ κόμῃ, ἢ γλήχωνι ἁπαλῇ ὁμοίως. ἢ πέπονος, ἢ σικύου τῇ σαρκί. ἢ λέκυθον ὠοῦ ὀπτοῦ, καὶ ὀλίγον κρόκου λεάνας σὺν οἴνῳ ὀλίγῳ κατάπλασσε. ἐν δὲ ταῖς φλεγμοναῖς τοὺς ἀλγοῦντας ὀφθαλμοὺς, πάνακι μετὰ γλήχωνος σὺν οἴνῳ φυρῶν κατάπλασσε. καλῶς ποιεῖ πίτυος φλοιὸς καὶ ἄλφιτα σὺν οἴνῳ. ἢ ὑοσκυάμου φύλλα καὶ ὄπιον τρίψας κατάπλασσε. ἢ τῆς μήκωνος τὰ κελύφη λεάνας καὶ ῥόδα, καὶ μελίλωτα, καὶ σμύρνης μικρὸν μίξας, καὶ δεὶς ὠοῦ τῷ λευκῷ, οὕτω κατάπλασσε, ἢ ἀλόην καὶ ὄπιον σὺν ὕδατι εἰς ῥάκος ἀναλαβὼν κατάπλασσε, φυλάσσου δὲ μὴ παρενστάζῃς εἰς τὸν ὀφθαλμόν. ἐπὶ δὲ τῶν περιωδυνούντων, κρόκον καλὸν μετὰ γάλακτος λαβὼν ἔνσταζε. πρὸς δὲ τὰς σφοδρὰς περιωδυνίας, κορίου χυλὸς μετὰ γυναικείου γάλακτος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνσταζόμενος, ὁμοίως δὲ μήκωνος ὀπὸς ὀπτός. φύλλα πλατάνου λεῖα μετὰ πάλης ἀλφίτων ἄνωθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιπλαττόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν ῥευμάτων καταπλάσματα. κυπαρίσσου χλωρὰ μετ' οἴνου, ἢ παλιούρου φύλλα, ἢ ἀνδράχνη λεία μετὰ στέατος χηνείου καὶ κρόκου. ἢ ἴτεας ξηρὰ μετὰ μέλιτος. ἢ μάνναν καὶ σμύρναν, μετὰ ὠοῦ τοῦ λευκοῦ, ἐν ἐρίῳ ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ. κατάπλασσε δὲ σελίνῳ μετὰ ἀλφίτων. ἢ σεσέλεως ἄνθη οἴνῳ βεβρεγμένα. ἢ μήκωνος ἁπαλοῖς φύλλοις. εἰ δὲ ἀγρυπνοῖεν, μανδραγόρου ῥίζαν καὶ ὀπὸν μήκωνος φύλλα, καὶ ἀλφίτων, ἴσα ὡς μᾶζαν ποιήσας ὄσφραινε, καὶ ὑπνώσονται. ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων ῥευμάτων, γλήχωνος προσφάτου καρπὸν, μάλιστα τὸν χυλὸν σὺν μάλα σὺν ὄξει μαλαγματῶδες ποιήσας, ἐπιτίθει κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπάνω ἔρια, καὶ ἐπιδέσμει ἐλαφρῶς, ἔνιοι δὲ καὶ μήκωνος ἁπαλῆς προσμίσγουσιν αὐτῷ. ἢ ὀπίου ἐλάχιστον ἢ ῥόδα, καὶ μελίλωτα ἑφθά. ἢ ἄμυλον σὺν οἴνῳ, ὠοῦ λευκῷ αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς κατάπλασσε. ἄκρως ποιεῖ πρὸς πολὺ καὶ λεπτὸν, καὶ παλαιὸν ῥεῦμα, καὶ ἕλκη. πομφόλυγος ∠ δ΄. ὀπίου πεφωγμένου γ΄. τριώβολα, κόμμεως ∠ δ΄. ὕδωρ ὄμβριον ἢ πηγαῖον. παράκολλον πρὸς ῥεῦμα. σεμίδαλιν καὶ μάννης ἥμισυ μετ' ὠοῦ τοῦ λευκοῦ ἐμπλαστρῶδες, ποιῶν ἐν ἀρχῇ, ῥάκει ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ. ἢ ὠοῦ λεπτοῦ λέκυθον μετὰ λιβανωτοῦ. ἢ κοχλίαν σὺν τῷ ὀστράκῳ μετὰ ὠοῦ τοῦ λευκοῦ γλοιῶδες ποιήσας ἐν σπληνίῳ ἀπὸ κροτάφου ἐπὶ κρόταφον ἐπιτίθει, αὐτόματον πίπτει ὅταν ῥεῦμα στῇ. ἢ τοῦ μόσχου μαλάγματος, ἢ γῆς βαρβάρου, ἢ χλωρᾶς, ἢ ἄλλης τραυματικῆς τῆς δι' ὄξους, σπλήνιον ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ.

Πρὸς αἱμάλωπας καὶ ὑποσφάγματα.

Πρὸς δὲ τὰς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς γινομένας πληγὰς, καὶ διὰ τὰς συμβαινούσας αἱματώδεις ὑποχύσεις, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ πρὸς τὰς φλεγμονὰς, καὶ τὸ ἄλγημα ποιεῖ περιστερᾶς ἐνσταζόμενον αἷμα, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ τῶν ἁπαλῶν πτερῶν ἐκπιεζόμενον, καὶ τὸ λευκὸν τοῦ ὠοῦ, τὸν αὐτὸν τρόπον ποιεῖ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐγχεόμενον. ἔτι δὲ ἐρίῳ καθαρῷ προσαναλαμβανόμενον, καὶ ἄνωθεν ἐπιτιθέμενον. εὐθετεῖ δὲ καὶ λέκυθος ὠοῦ κατωπτημένου, μετ' οἴνου καταπλασσομένη, ἢ μελίλωτον ἑψόμενον οἴνῳ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιτιθέμενον. ἔτι δὲ ῥόδων τὰ φύλλα, καὶ τὸ ἄνθος ἰδίᾳ καὶ ὁμοῦ μετ' οἴνου τριβόμενα, καὶ μετὰ πάλης ἀλφίτων, ἢ κράμβης φύλλα καταπλασσόμενα. χρονισάντων δὲ, ἂν ἐπιμένῃ ὁ αἱμάλωψ, λιβανωτὸν, ἄσφαλτον ἴσα μίξας ὑποθυμία τὸν ὀφθαλμόν. ἢ ὑσσώπου κόμην λείαν λαβὼν εἰς λινοῦν ῥάκος, καθεὶς εἰς ζέον ὕδωρ πρόσαγε τῷ ὀφθαλμῷ. ἀκολουθεῖ γὰρ τὸ αἷμα, ὥστε ἐκ τοῦ ὀθονίου ἐκπιέζεσθαι ἐκθλιβόμενον. ἢ νίτρον καὶ γῆν αἰθιοπικὴν, σμύρναν ἴσα σὺν ὕδατι ἔγχει. ἢ ἐλαίας φύλλων χυλὸν χλωρῶν ὑπόχει. ἢ ἄμμι καὶ ὕσσωπον μετὰ γάλακτος βοείου λείου εἴλιασον καὶ ὑπάλειφε, ἢ λινόσπερμα λεῖον μετὰ βουτύρου ἐκθλίψας διὰ ὀθονίου ὑπάλειφε, τὴν δὲ κεφαλὴν ψυχρῷ καταντλεῖ.

Θεραπεία οἰδημάτων.

Πρὸς δὲ τὰ γινόμενα περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς οἰδήματα διὰ τὰς πληγὰς, λίαν ἁρμόττει πυρία μαλακῷ σπόγγῳ συνεχῶς γινομένη, εἶτα ὄξει βρεχόμενος κεκραμένῳ καλῶς ὁ σπόγγος καὶ ἐπιτιθέμενος. ἔτι δὲ παλαιὸν νάπυ τριβόμενον μεθ' ὕδατος, καὶ περιτιθέμενον συνεχῶς, καὶ ἀφαιρούμενον. ὁμοίως δὲ κάρδαμον κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν, πυριωμένων ὕδατι θερμῷ συνεχῶς τῶν τόπων.

Πρὸς ψωροφθαλμοὺς.

Πρὸς δὲ τὰς περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὸν ἥλιον καὶ κονιορτὸν ὡς ἐπίπαν ψωροφθαλμίας καὶ ξηροφθαλμίας ὕδωρ

πλεῖον

πλεῖον προσκλυζόμενον θέρους μὲν ψυχρὸν, χειμῶνος δὲ θερμὸν, ἁρμόζει καὶ πυρία σπόγγων ἐκ θερμοῦ ὕδατος ἢ φακοῦ ἀφεψήματος, αὖθις δὲ πρόσαγε τοῖς κανθοῖς βάτου σχίνου μυρσίνης, ῥόδων χυλὸν κατ᾽ ἰδίαν ἕκαστον σὺν ὕδατι. ἢ ῥόδα ξηρὰ τριβόμενα σὺν οἴνῳ, ἢ τὸ ἄνθος αὐτῶν, ἢ οἶνον ἀθάλασσον, καὶ παλαιὸν ἔλαιον, καὶ μάλιστα ὅταν κοιμᾶσθαι θέλωσι. συμφέρει δὲ καὶ ἐπὶ τούτων τῶν ἁλμυρῶν δριμέων, ἔτι δὲ καὶ ὀξέων ἀπέχεσθαι πάντων. καὶ πρὸς δὲ τὰς χρονίους περὶ τὰ βλέφαρα διαθέσεις καὶ τετυλωμένας, ἀμόργην ἑφθὴν μετ᾽ ἐλαίου ἔγχριε τριβομένην.

Πρὸς πτίλους.

Ἐπὶ δὲ τῶν πτίλων καὶ τρίχας μὴ ἐχόντων, ἄκρως ποιεῖ καὶ τρίχας ἀνάγει, ἀκακίας ∠ β΄. μέλανος γραφικοῦ ξηροῦ, ἢ εἰ οἷόν τε μεμφιτικοῦ ∠ ε΄. χυλοῦ πράσου κοτύλας δ΄. οἴνου ἀθαλάσσου κοτύλας δ΄. ἕψε μέχρις ἂν γλοιώδες γένηται, καὶ εἰς πυξίδα ἀνελόμενος χρῶ. ἢ μυόχοδα, καὶ κόπρον ἀγρίαν κεκαυμένην ἴσον, καλάμου ἑλληνικοῦ τῆς τέφρας τὸ διπλοῦν σὺν μέλιτι ἀττικῷ ἔγχριε. τοῦτο δὲ μίλφους ὠφελεῖ, ἰοῦ λείου μέρος α΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τὸ ἴσον λείοις προσέπτου, τοῦτο ποιεῖ ἄκρως καὶ ψωροφθαλμιῶσιν. ἢ καδμείαν λείαν μέλιτι φυράσας, ὄπτησον ἐν χυτριδίῳ, εἶτα χαλκοῦ κεκαυμένου τὸ ἴσον μίξας, λείοις χρῶ.

Περὶ τριχιάσεως.

Τὰς δὲ ἐπιφυομένας ἐπὶ τῶν βλεφάρων τρίχας τίλλων, αἵματι κόρεως κατάχριε, καὶ οὐ φύσονται. Γαπίας Λαοδικεὺς Αὐτολύκου ἰατρὸς, πολλὰ ἤρεστο ἐπὶ τῶν τριχιώντων, τίλλων τὰς τρίχας, εἶτα δρωπακίζων τὸν τόπον ἐπιμελῶς, χαμαιλέοντι τῷ λευκῷ λείῳ πεφυραμένῳ, αἵματι βατράχων χλωρῶν, οἳ ἐπὶ τῶν καλάμων γίνονται, καταχρίων, οὐ γὰρ ἐπιφύονται. ἢ τίλας τὰς τρίχας κατάχριε, κεδρίαν μετὰ τελλίνων ὀστράκων λεπτῶν λεάνας, ἢ ὄρνεου τοῦ λεγομένου κιναίδου χολῇ χρῶ. ἢ φάγρου θαλασσίου χολῇ. ἢ κρότωνος, ἀπὸ κυνὸς θηλείας αἵματι. ἄκρως ποιεῖ τοῦτο. ἐχίνου χερσαίου χολὴ, καὶ τοῦ αἵματος τὰ ἴσα. χαμαιλέοντος χολῆς ἴσον, καστορίου τὸ σύμμετρον, ἀνάπλασσε ὡς λεπίδας ὀψαρίου, χρῶ δὲ ἐκ ῥιζῶν τίλλων τὰς τρίχας, εἶτα λεπίδα μίαν τῷ ἐκ τοῦ στόματος σιάλῳ νήστεως διαλύων κατάχριε, καὶ κράτει τὸν τόπον ὡς ἡμιώριον, ἀλγοῦσι μὲν, ἀλλ᾽ οὐκ ἔτι φύσονται. ἢ χολὴν ὑαίνης θηλείας τίλλων εὐθέως κατάχριε. ἢ τελλίνας λειοτάτους κατάχριε. ἢ τίλας φυλλίον κωνείου, κεδρίαν ἴσα μετὰ νυκτερίδος αἵματος κατάχριε καὶ κράτει ἕως ξηρανθῇ. ἐὰν γὰρ θίγῃ τοῦτο τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ὑγρὸν, ἀδικεῖ. ἢ τίλας αἰγείᾳ χολῇ μετὰ κράμβης χυλοῦ κατάχριε. ἢ καπνοῦ τῆς βοτάνης χρίε τὸν ταρσὸν, εἶτα τίλας τὰς τρίχας πάλιν ἐπίχριε. ἔλεγε δὲ Ἑρμείας ἀφρὸν ὕδατος καταχριόμενον μετὰ τὸ δρωπακισθῆναι ἄκρως ποιεῖν.

Περὶ σταφυλωμάτων καὶ λευκωμάτων.

Σταφυλώματα αἴρεις, κανθαρίδων χυλὸν ἐναλείφων, λευκώματα δὲ ταχέως ἰᾶται νίτρον μετ᾽ ἐλαίου παλαιοῦ λεανθὲν ἐπιμελῶς καὶ χριόμενον. ἢ σαύρας ἀφόδευμα ἔγχριε, καὶ αἴρεις. ἢ νυκτικόρακος ὠῷ ἔγχριε καὶ βάψας αὐτά. ἢ κρόκον, πέπερι, ἴσα μετ᾽ αἰλούρου χολῆς κολλύρια ποιῶν, ἔγχριε. ἢ σηπίας ὄστρακον λεῖον φυράσας μετὰ μέλιτος κατακαύσων, καὶ λείῳ ὑπάλειφε.

Θεραπεία ἀμαυρώσεως καὶ ὑποχύσεως.

Ἀμαύρωσιν πᾶσαν ἢ ἀρχομένην ὑπόχυσιν θεραπεύει γέ πως χολὴ μετὰ πρασίου χυλοῦ, καὶ μέλιτος ἀττικοῦ. ἢ σμύρνης, πεπέρεως ἴσα σὺν μέλιτι. ἢ στρύχνῳ μέλανι ἔγχριε. ποιεῖ καὶ κύπρος ἀποτεθεῖσα ἐν χαλκῷ πυξιδίῳ. ἢ μαράθρου χυλὸν καὶ χολὴν ταυρείαν ὑγρὰν ἴσα, μέλιτος ἀττικοῦ τὸ διπλοῦν ἔγχριε. ἢ κρόκου καὶ πεπέρεως, ἴσα μετὰ χολῆς ταυρείας ἀναλαβὼν, ὡς κολλύρια ποιῶν ἔγχριε. ἢ αἰγείρου ὀπῷ μετὰ διπλοῦ μέλιτος ἀττικοῦ ἔγχριε.

Περὶ ὑποχυμάτων.

Χελώνης θαλασσίας τὴν χολὴν μέρος α΄. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ τετραπλοῦν ἔγχριε. ἡ χολὴ ἀρκεῖ μεθ᾽ ὕδατος.

Πρὸς πτερύγια.

Ἐπὶ δὲ τῶν πτερυγίων, χαλκάνθου, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ἴσα, κόμμεως τὸ ἥμισυ ὄξει ἀναπλάσας, κολλύρια ἔγχριε, ἢ αἰγείρου ὀπῷ μετὰ διπλοῦ μέλιτος ἔγχριε λείῳ.

Πρὸς γλαυκοὺς καὶ νυκτάλωπας.

Πρὸς γλαυκοὺς στρύχνου χυλὸς ἐγχυματιζόμενος, μέλανας ὀφθαλμοὺς ποιεῖ. καὶ ἀνάπαλιν ἐπὶ τῶν νυκταλωπιώντων, ἧπαρ τράγειον ὀπτήσας, αὐτὸν τὸν ἐν τῇ ὀπτήσει ἀποῤῥέοντα ἰχῶρα διάκρινε, καὶ οὕτω μὲν ἔγχριε αὐτοὺς, αὐτὸ δὲ τὸ ἧπαρ ἐσθίειν δίδου. ὠφελεῖ καὶ αἷμα περιστερᾶς ἐγχριόμενον, ἢ χολὴ αἰγεία. ἢ ἧπαρ αἴγειον ἕψων, κέλευε αὐτοὺς περικαλυψαμένους ἀτμίζειν εἰς τὴν χύτραν, καὶ δέχεσθαι τὴν ἀτμίδα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἥπατος ἐσθίειν δίδου συνεχῶς, τοῦτο ποίει καὶ ὠφεληθήσονται ταχέως. ἢ ἐλατηρίου ὀβολὸν, καὶ ἀνδράχνης σπέρματος ∠ α΄. σὺν μέλιτι ἔγχριε. ἢ ὄνιδα πρόσφατον χυλίσας ὑπάλειφε, τρωγέτω δὲ σεῦτλον, ἢ γυπὸς ἧπαρ ὀπτὸν, ἢ τῇ χολῇ ἐγχριέσθω.

Πρὸς κριθὰς ἃς καὶ ποσθίας καλοῦσιν.

Τὰς γινομένας κριθὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων κηρῷ πυριάσας λευκῷ διαφορήσεις, μυίας τὴν κεφαλὴν ἀποβαλὼν, τῷ λοιπῷ σώματι παράτριβε τὴν κριθήν.

Περὶ ὑπωπίων.

Τὸ ὑπώπιον, ὅτι μὲν ὑπὸ τοὺς ὦπας γίνεται, καὶ τοὔνομα αὐτὸ δηλοῖ, καθάπερ εἴ τις ὑποφθάλμιον ὠνόμασεν αὐτό. τοῦ γένους δέ ἐστι τῶν ἐγχυμωμάτων, ὀνομάζουσι δ' οὕτως Ἱπποκράτης τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, τὸ κατὰ τὸ δέρμα πάθος, ὅταν τῶν ἐν αὐτῷ λεπτῶν φλεβῶν θλασθεισῶν, αἷμα διὰ τῶν θλασμάτων ἐκχυθῇ, μὴ καθ' ἕνα τόπον ἀθρόως θρομβούμενον αὐτίκα τὸ οὕτως ἐκχυθὲν, ἀλλ' ἐπειδὰν ὡς αὐτοὶ καλοῦσιν ἤτοι διαπήδησις ἢ ἔκχυσις γίνηται. συμβαίνει γοῦν ἐνίοτε, κἂν οὕτω συστῇ, πελιδνοῦσθαι τε καὶ μελαίνεσθαι τῷ χρόνῳ, μικρῶν δηλονότι θρομβίων γενομένων ἐκ τοῦ διασπαρέντος αἵματος εἰς πολλὰ μόρια τοῦ δέρματος, ὅθεν εἰκότως οἱ ἰατροὶ σπεύδουσιν αὐτὸ θεραπεύειν αὐτίκα, πρὶν μελανθῆναι. σκοπὸν μὲν ἔχοντες τῆς ἰάσεως διαφορῆσαι τὸ αἷμα, δυσδιαφόρητον εἰδότες γινόμενον τὸ θρομβωθέν. ἐπεὶ δὲ ὁ χιτὼν θλᾶται τῶν φλεβίων ἐξ ὧν διαπηδᾷ τὸ αἷμα, μίγνυται τι βραχὺ τοῖς διαφορητικοῖς φαρμάκοις τῶν στυπτικῶν. οὐ γὰρ ἁπλῆς ἂν εἴη δυνάμεως μόνης τῆς διαφορητικῆς τὸ φάρμακον, τὸ ἐξ ἀρχῆς παραλαμβανόμενον, ὃ μόνον διαφορήσει τὸ ἐκχυθὲν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν θλασμάτων ἕλξει τι τοῦ περιεχομένου ἤτοι τὰς τεθλασμένας φλέβας αἵματος. ὅταν δ' εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανέλθῃ τὰ φλεβία, καὶ χωρὶς τοῦ παρασύφειν, ἤδη τὰ διαφορητικὰ τῶν φαρμάκων μεταβαίνειν καιρός. ὥσπερ δ' ἤδη τῶν ἄλλων παθῶν ἀδιορίστως οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν τὰ βοηθήματα γεγράφασιν, οὕτω κἀπὶ τούτων ἄνευ τοῦ ἄρτι μοι λελεγμένων διορισμοῦ ἔγραψαν ἁπλῶς ὑπωπίων βοηθήματα. μεμνημένοι δὲ ὑμεῖς ὧν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ἐμάθετε, διακρίνειν δυνήσεσθε, τίνα μὲν αὐτῶν διαφορεῖν χρὴ μόνον ἄνευ τοῦ παρασύφειν, ἐπί τινων δὲ μιγνύναι τὸ ἐπ' ὀλίγον τι στυφόντων. καὶ μέντοι καὶ διαφορούντων αὐτῶν, εὔδηλον ὅτι τὰ μὲν ἀσθενέστερα πρῶτα παραληπτέον ἐστὶ, τὰ δ' ἰσχυρότερα τοῖς χρονίζουσί τε καὶ μελαινομένοις προσακτέα. παραδείγματος γοῦν ἕνεκα οἷς ἐγὼ χρῶμαι δηλώσω πρότερον, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τῶν ἀξιοπίστων ἰατρῶν τὴν ἱστορίαν μεταβήσομαι. καλεῖται δὲ Νείλου διάρροδον ἔνδοξον ἐκ παλαιοῦ κολλύριον, οὗ καὶ τὴν σύνθεσιν ἐν τῷ πρὸ τούτου γράμματι διῆλθον. τοῦτο δι' ὕδατος ἐπιτρίβων ἐπ' ἀκόνης ὀφθαλμικῆς ἐπαλείφω τὸ ὑπώπιον, ἀφεψήματι πυριῶν μελιλώτου τε καὶ τήλεως, εἶθ' ἑξῆς τὸ κολλύριον αὐτὸ διὰ τούτου λύω, κἄπειτα δι' αὐτῆς μόνης τῆς τήλεως. εἰ δέ τι καταλείποιτο λείψανον τοῦ παθήματος, ἐν τῷ τῆς τήλεως ἀφεψήματι τὰ καλούμενα διάσμυρνα κολλύρια λύων, ἐπιχρίω. συμφέρει δὲ δὶς τῆς ἡμέρας ἐπαλείφειν τὸ φάρμακον ἅμα τῷ προπυριᾶσαι διὰ σπόγγου μαλακοῦ θερμοῖς τοῖς ἀφεψήμασιν, ἐν ἀρχῇ μὲν δι' ἀμφοῖν γεγενημένου τῆς τε τήλεως καὶ τοῦ μελιλώτου, χρονίζοντος δὲ διὰ μόνης τῆς τήλεως. οὗτος ὁ τρόπος τῆς θεραπείας ὡς τὸ πολὺ τελέως ἐκθεραπεύει τὰ ὑπώπια, παντάπασιν ὀλίγων διαφευγόντων αὐτῶν, ἐφ' ὧν τότε διὰ σάνδικος κολλύριον ἐστὶ χρήσιμον, καὶ τῶν γεγραμμένων τοῖς ἰατροῖς πρὸς ὑπώπια φαρμάκων ὅσα διαφορεῖ γενναίως. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, προγράφων μὲν τὴν λέξιν αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ εἴ τις αὐτῷ λείποιτο διορισμὸς, προστιθείς.

Ἀρχιγένους φάρμακα πρὸς ὑπώπια κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν.

Τὰ ὑπώπια ἰᾶται παραχρῆμα καταπλασσομένη ῥάφανος, ἀφαιρεῖν δὲ χρὴ αὐτὴν ὅταν ἄρξηται δάκνειν. ὀρθῶς ἐποίησεν προσγράψας αὐτὴν αἴρειν ὅταν ἄρξηται δάκνειν. ἀνασομῶσα γὰρ ἂν ἐπιμένῃ δάκνουσα τὰ τῶν φλεβίων θλάσματα, διὸ καὶ κατ' ἀρχὰς οὐ χρηστέον αὐτῇ, κεχρονισμένων μέντοι τῶν ὑπωπίων, ἡνίκα καὶ μελαίνεται, κἂν πλείονα χρόνον ἐπικειμένην τις αὐτὴν φυλάξῃ, μᾶλλον ὠφελήσει. ποιεῖ δὲ καὶ τυρὸς νεαλὴς καταπλασσόμενος. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ τυρὸς ἐμπλαστικός ἐστιν, ὁ δὲ νεαλὴς, τουτέστιν ὁ νεωστὶ τοὺς ἅλας προσειληφὼς, καὶ μήπω κεχρονισμένος, μικτῆς ἐστι δυνάμεως, ἐμπλαστικῆς δι' ἑαυτὸν, διαφορητικῆς δὲ, καίτοι στυπτικὸν ἐχούσης διὰ τοὺς ἅλας, ὥστε χρῆσθαι τούτῳ καὶ κατ' ἀρχὰς, οὐδὲν ἄτοπον. ἢ κηρωτῇ μετὰ ἀψινθίου, ἢ χυλῷ ῥαφάνου ἀναληφθείσῃ, ἢ ὑσσώπου κόμη λεία ὁμοίως. αὐτή τε μετὰ κόμης ἀψινθίου λελειωμένης, αὐτή τε μετὰ τοῦ χυλοῦ τὴν κηρωτὴν ἀναμίξας προσενέγκῃς, ὁμοίαν ἐπιδείξεται δύναμιν. εὐαφέστερον δ' ἂν εἴη τὸ φάρμακον, εἰ τοῦ χυλοῦ τῇ κηρωτῇ μιχθείη, ἢ μέντοι τῆς ῥαφανίδος τὸ χύλισμα, ἢ τὸ ὕσσωπον λαβοῦσα κηρωτὴ, δραστικώτερον ἐστι φάρμακον, ἢ ὡς κατὰ τὴν ἀρχὴν εὐθέως προσφέρεσθαι, πλὴν εἰ φθάσειεν, ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν γενέσθαι τὸ ὑπώπιον, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἐφεξῆς ἐρεῖ. ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ πρόσφατα καὶ πελιδνὰ τῶν ὑπωπίων, σπόγγος εἰς ἅλμην ἀποβαπτόμενος καὶ συνεχῶς προστιθέμενος καὶ ἀφαιρούμενος, μετὰ ταῦτα δὲ πυρία συνεχὴς δι' ὕδατος θερμοῦ ὠφελεῖ. ὥσπερ δὲ τῇ ῥαφανίδι κατ' ἀρχὰς χρῆσθαι, οὐκ ἀσφαλὲς δι' ἣν εἶπον αἰτίαν, οὕτως οὐδὲ τῇ ἅλμῃ. διὸ καὶ μετὰ ταῦτα δι' ὕδατος θερμοῦ κελεύει πυριᾶν, ἕνεκα τοῦ παρηγορῆσαι τὴν ἐκ τῆς ἅλμης δῆξιν. οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ πάντων ὑπωπίων ἐν ἀρχῇ συνεβούλευε χρῆσθαι τῇ διὰ τῆς ἅλμης πυρίᾳ, ἀλλ' ἤδη τῶν εὐθέως πελιδνῶν γινομένων. ἐπ' ὀλίγον οὖν χρόνον, ἐπὶ τούτων ἅλμῃ χρηστέον, ἐφ' ὧν δὲ αἱματώδης ἐστὶν ἢ ὑπόξανθος, ἢ ὕπωχρος ἡ χρόα, φεύγειν δεῖ τὴν ἅλμην. κατάπλασσε δὲ ἐρεγμῷ λείῳ, ἀψινθίῳ, ὑσσώπῳ, ὀριγάνῳ, ῥαφάνου φλοιῷ, σταφίδι χωρὶς τῶν γιγάρτων, κατ' ἰδίαν ἑκάστῳ, μετὰ μέλιτος, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. ἐλλιπῶς ἔγραψε τὰ πρῶτα τῶν βοηθημάτων, μὴ προσθεὶς τῷ λόγῳ πότερον ἑφθοῖς ἢ ὠμοῖς χρῆσθαι κελεύει, τῷ τε ἐρεγμῷ, καὶ τῷ ἀψινθίῳ, καὶ τῷ ὑσσώπῳ. ἔοικε δ' ὠμοῖς χρῆσθαι κελεύειν, εἰπὼν ἤδη τῷ τέλει τῆς ῥήσεως μετὰ μέλιτος, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος ἑκάστῳ τῶν εἰρημένων χρῆσθαι, προσέθηκε γὰρ ἂν νῦν τὸ ἑψηθεῖσιν. ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον, ἀνόμοια ταῖς δυνάμεσιν εἰπὼν τρία φάρμακα, μοχθηρῶς μοι δοκεῖ κελεῦσαι, μετὰ τοῦδε ἢ τοῦδε χρῆσθαι. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ἀδηκτότατον ἐστὶν, οὐ τῷ δέρματι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἕλκεσιν. τὸ μέλι δὲ τοῖς μὲν ἕλκεσι δακνῶδες, ἄδηκτον δὲ τῷ δέρματι. τὸ δὲ ὄξος ἀμφοτέροις δακνῶδες. ὁ μὴν ὅ γε τῆς ῥαφάνου φλοιὸς ἔοικε τῇ σταφίδι κατὰ δύναμιν, ὥσπερ οὐδ' ἀψίνθιον, ὕσσωπόν τε καὶ ὀρίγανον. ἰσχυρὰ μὲν γὰρ ταῦτα ἐστὶ καὶ διαφορητικὰ, μετρίως δὲ καὶ ἀδήκτου δυνάμεως ἡ σταφὶς, καὶ λευκὸς βολβὸς

μετ' ὠοῦ

μετ' ᾠοῦ καὶ μέλιτος. ὡς δριμύτερον τὸν ξανθὸν βολβὸν παραιτεῖται κατ' ἀρχὰς εὐθέως προσφέρειν. ἴσμεν δ' ὅτι καὶ τὸ μέλι διαφορητικῆς ἐστι δυνάμεως. διό μοι δοκεῖ μιγνύναι τὸ ᾠὸν αὐτοῖς, ἱκανῶς παρηγορικὸν ὑπάρχον. κυκλάμινος κατ' ἰδίαν καὶ μετὰ σταφίδος. οὐδὲ ἐνταῦθα μικρόν ἐστι τὸ ἐν μέσῳ κυκλαμίνου καὶ σταφίδος, ὥστε οὐκ οἶδα τίνι λόγῳ καταμόνας κέχρηται τῷ κυκλαμίνῳ, καὶ μιγνὺς σταφίδι τοσοῦτον ἀφαιρήσει τῆς δυνάμεως ὅσωπερ ἂν ὄγκῳ συμμιχθῇ τῆς σταφίδος. ἢ νίτρον μετὰ ὑσσώπου καὶ σταφίδος μέλιτι μιχθέν. βελτίων οὗτος ὁ λόγος τοῦ πρόσθεν, ἐν ᾧ καὶ μόνῃ ποτὲ χρῆσθαι τῇ κυκλαμίνῳ συνεχώρει, ὡς εἴγε καὶ νῦν τὸ ὕσσωπον αὐτό τε καθ' ἑαυτὸ προσφέρειν συνεβούλευε, μὴ προσθεὶς ὡδὶ τῶν πάνυ κεχρονισμένων ὑπωπίων, ὁμοίως ἂν ἥμαρτε. μυρσίνην μετὰ ἄλφων καὶ ὕδατος.

εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν ὡς ἐν ἀρχῇ βελτίονα τῶν διαφορούντων μόνον ἐστὶ τὰ προσειληφότα βραχείας στύψεως, ὁποῖα τάτε ῥόδα, καὶ τὸ μελίλωτόν ἐστι, καὶ ὁ κρόκος. οὐ μὴν ἔκ γε τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐστὶν ἡ μυρσίνη σφοδρῶς στύφουσα, διόπερ οὐκ ἂν ἔγωγέ ποτε χρησαίμην αὐτῇ, καὶ μάλιστα ἐὰν ἤδη πελιδνὸν εἴη τὸ χρῶμα τῶν ὑπωπίων. νάπυ μετὰ στέατος προβατείου. τοῖς κεχρονισμένοις καὶ μεμελασμένοις ὑπωπίοις μόνοις ἁρμόττειν ἂν τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐὰν μὴ παντάπασιν ὀλίγον ᾖ τὸ μιγνύμενον νάπυ τῷ στέατι. μυρίκης φύλλα καὶ ὁ καρπὸς λεῖα μεθ' ὕδατος, κατ' ἰδίαν, καὶ ὁμοῦ γινόμενα. καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον οὐ μόνον διαφορητικόν, ἀλλὰ καὶ στυπτικὸν ἔχει, διόπερ οὐχ ἁρμόττει τοῖς χρονίοις καὶ μελανθεῖσιν ὑπωπίοις. ποιεῖ δὲ καὶ σπόγγος καὶ ὀθόνιον ὄξει καὶ μέλιτι διάβροχα προστιθέμενα. τοῦτο τὸ βοήθημα κατ' ἀρχὰς μὲν προσφερόμενον, οὐ πάνυ δριμέος ὄξους δεῖται. προήκοντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ πελιδνωθέντος, ἢ μελανθέντος, οὐδὲν ὀνίνησι χωρὶς ὄξους δριμυτάτου σκευασθέν. ἢ ἐρεγμὸν μασησάμενος, ἐπίθες σὺν μέλιτι. καὶ χωρὶς τοῦ μασήσασθαι κυάμινον ἄλευρον, εἰ μετὰ μέλιτος φυραθείη διαφορεῖ πελιώματα. διαφορητικώτερον δὲ γίνεται μασησάμενον αὐτό, προσλαμβάνον τὴν ἀπὸ τοῦ σιέλου δύναμιν. ᾠοῦ λέκυθον ὁμοίως. ἐὰν μίξωμεν ᾠοῦ λεκύθῳ μέλι καθάπερ ἔμπροσθεν εἶπον τὸν ἐρεγμόν, ὅμοιον ἐργασόμεθα τῷ προειρημένῳ φαρμάκῳ, ἔν τε τῇ σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει. ἢ χοίρου πνεύμονα θερμὸν ἐπιτίθει. οὐκ ἄν τις ἀνάσχοιτο καθάρειος ἀνὴρ τοιούτου βοηθήματος. ἢ μυρσίνης ἀφεψήματι πρόσκλυζε. οὐ περὶ πολλοῦ περὶ μυρίκης δυνάμεως εἴρηται.

ἢ καρδάμωμον μετὰ σμύρνης ἐπιτίθει. διαφορητικὸν μὲν ἡ σμύρνα φάρμακόν ἐστι, τὸ δὲ καρδάμωμον δριμύ. ταῦτα ἀρκεῖν μοι δοκεῖ τῶν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐν παραδείγματος μοίρᾳ λελέχθαι, δεικνῦντι τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως τῶν φαρμάκων, ὁποῖα μέν ἐστι κατ' ἀρχὰς ἁρμόττοντα χωρὶς τοῦ πελιδνὸν ἢ μέλαν ἤδη τὸ ὑπώπιον ὑπάρχειν. ὁποῖα δὲ πελιδνῶν ἢ μελάνων τῶν ἤδη γεγονότων ἢ κεχρονισμένων, ὥστε τὰ τούτων ἐφεξῆς αὐτὰ γράψω μόνα κατὰ τὴν τοῦ Ἀρχιγένους λέξιν. ἢ ψιμμυθίου καὶ λιθαργύρου ἴσα μετὰ μέλιτος λεάνας ἐρεγμὸν μίσγε, ὥστε κηρωτῶδες γενέσθαι, καὶ χρῶ. ἢ ὄφεως γῆρας μετὰ θαλάσσης τρίβων ἐπίχει. ἢ κύμινον ῥάκει ἐνδήσας ζεστὸν ἀποβάπτων πυρία. ἢ σίνηπι μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθει. ἢ μαλάβαθρον λεῖον ἐπιτίθει. ἢ λίβανον καὶ θαψίαν ἴσα μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς. ἢ ἡδύοσμον καὶ λιθάργυρον ἴσα ἐπιτίθει. ἢ κρίθινον ἄλευρον μετ' ὀξυμέλιτος ἑψημένον. ἢ κύαμον ἐν οἴνῳ βεβρεγμένον, μέχρις ἂν λυθῇ, λεάνας ὡς ἐμπλάστρον ἐπιτίθει. ἢ ἐρέβινθον ὀροβιαῖον ὁμοίως. ἢ τὴν ἀπὸ τῶν ἰπνῶν αἰθάλην μετὰ ἴσου ψιμμυθίου σὺν οἴνῳ εὐώδει κατάχριε. ἢ θαψίαν καὶ ἀλεύρου ὀροβίνου τὸ τριπλοῦν ὁμοίως. ἢ ὠμὸν τάριχον βρέξας ἀπόθλιψον, εἶτα ἐν οἴνῳ εὐώδει λεάνας ἐπίθες. πρὸς δὲ τὰ παλαιότερα ὑπώπια, σμίλακος καρπὸς μετὰ μελαίνης σταφυλῆς λεῖος. ἢ θαψίας ῥίζα κοπεῖσα καὶ ὁ χυλὸς ἀναληφθεὶς στέατι, καὶ συνεχῶς προστιθέμενος. γέγραπται μὲν ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων οὐ παλαιότερα παραβλητικῶς, ἀλλ' ὑπερθετικῶς παλαιότατα. λέλεκται δέ μοι κατ' ἀρχὰς εὐθέως ὡς ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑπωπίων, ἰσχυρῶς διαφορητικοῖς χρῆσθαι δεῖ φαρμάκοις. ὁποῖα τάτε κατὰ τὴν προκειμένην ῥῆσίν ἐστιν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα, καὶ τινα τῶν ἔμπροσθεν, ὡς ἐδείχθη. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἅμα διορισμοῖς πλείοσιν ἐπιμελέστερον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων ὧδέ πως ἔγραψεν.

Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα φάρμακα πρὸς ὑπώπια πρόσφατα, καὶ πελιώματα.

Σπόγγον εἰς θάλατταν ἀποβάπτων ἀπεζεσμένην, πυρία συνεχῶς τοὺς τόπους. ἢ σπόγγον εἰς ἅλμην δριμεῖαν ἀποβάπτων, πυρία παραπλησίως. ἢ εἰς ὄξος ἀπεζεσμένον, καὶ οἶνον ὁμοίως. ἐπιτίθει τε καὶ ἐμπλάστρον μέλιτι καὶ ὄξει καταβρέχων, ἢ ἔριον, ἢ σπόγγον. ἀψινθίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος, ἐρεγμῷ παραπλησίως, ὀριγάνῳ ὁμοίως, ῥαφανίδος φλοιὸς μετὰ μέλιτος, βολβοῖς λείοις καθ' αὑτοὺς ἢ μετὰ μέλιτος καὶ μετὰ λεκύθου ᾠοῦ. σιλφίῳ λείῳ μετ' ἐλαίου καὶ οἴνου. σαμψύχῳ λείῳ μετὰ μέλιτος. μυρσίνῃ καὶ ἁλσὶ λείοις μετ' ὄξους. μαράθρῳ λείῳ μετὰ κηρωτῆς. ὕσσωπον, νίτρον μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους. ἀσβέστῳ μετὰ κηρωτῆς. νάπυϊ λείῳ μετὰ μοσχείου στέατος, ἢ μετὰ κηρωτῆς.

Πρὸς ὑπώπια χρόνια.

Ἄρου ῥίζαν ξύσας καὶ μέλιτι μίξας εἰς ὀθόνιον ἐγχρίσας, ἐπιτίθει, χρῶ δὲ καὶ ταῖς διαφορητικαῖς τῆς δυνάμεως, αἵτινες ἀναγραφῆς τεύξονται.

Πρὸς ὑπώπια μετ' οἰδήματος.

Σπογγίον ὄξει καταβρέξας ἐπιτίθει, καὶ ταῖς ὑποδεδειγμέναις πυρίαις χρῶ συνεχέστερον, κατάπλασσε δὲ ἀλεύρῳ κριθίνῳ μετ' ὀξυμέλιτος ἑψημένῳ μέχρι ταπεινώσεως, καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη χρῶ τοῖς ὑπογεγραμμένοις καταπλάσμασιν.

Πρὸς ὑπώπια μετὰ φλεγμονῆς.

Ὕδατι θερμῷ πυρία, καὶ καταπλάσσων, φακῷ ἑφθῷ λείῳ μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. κοχλίαν αἰγύπτιον κεκομμένην ἐπιτίθει, ὅταν δὲ τὰ τῆς φλεγμονῆς ἐνδόσιν λάβῃ, τότε ἤδη καὶ τοῖς λοιποῖς χρῶ φαρμάκοις.

Πρὸς ὑπώπια μετὰ διακόμματος.

Ἐπὶ μὲν τὴν διακοπὴν ἐπιτίθει τῶν ἐναίμων τραυματικῶν, τὰ δὲ κύκλῳ κατάπλασσε τοῖς πρὸς τὰ χωρὶς διακοπῆς ὑπώπια γεγραμμένοις φαρμάκοις. ἤρκει μὲν οὖν ἴσως καταπαύειν ἐνταῦθα τὸν περὶ τῶν ὑπωπίων λόγον, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ παρὰ τῆς συμφωνουμένης πείρας κεκριμένα, τῶν γε ἄλλων βεβαιότερά ἐστιν, ἔδοξέ μοι, καὶ τὰ ὑπὸ Κρίτωνος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν γεγραμμένα προσθεῖναι κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν οὕτως ἔχουσαν.

Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ὑπώπια πρόσφατα.

Κώνειον λεῖον μεθ' ὕδατος κατάπλασσε. ἀψίνθιον τρίψας μεθ' ὕδατος, καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἐὰν δὲ ἢ ἁπαλὸς ὁ χρώς, μέλιτος βραχὺ ἐπιβαλὼν ἐπιτίθει. ὕσσωπον κιλίκιον τρίψας μεθ' ὕδατος, ἢ εἰς ῥάκος ἐνδήσας ποίει σφαιρώματα, καὶ ταῦτα εἰς ζεστὸν ὕδωρ ἀποβάπτων, ἡσυχῆ ἀποπυρία. βρυωνίας ῥίζαν τρίψας, μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. ἢ τετριμμένην κηρωτῇ ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. ἅλμην δριμεῖαν ποιήσας καὶ σπόγγους ἐπιβρέχων ἀποπυρία, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς ῥαφανίδος τὸν φλοιὸν τρίψας μετὰ μέλιτος, καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἢ σίνηπι λεῖον κηρωτῇ ἀναλαβὼν καὶ μικρὸν στέατος μοσχείου ἐπιβαλών, καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις τοσοῦτον. χρονίων δὲ ὄντων τῶν ὑπωπίων, ἢ καὶ τῶν λεγομένων πελιωμάτων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Πρὸς πελιώματα καὶ βαθύτατα ὑπώπια.

Τορδύλου μέρη δύο, γῆς σαμίας μέρος ἕν, ὄξει ἀναλαβὼν ἐπιτίθει μέλιτος ὀλίγον ἀνακόψας, προσέχειν δὲ δεῖ ἐπιμελῶς μή ποτε ἑλκωθῇ ὁ χρώς.

Ἀπόψυκτρον ὑπωπίων Ἀριστάρχου.

Ὑσσώπου κιλικίου ∠ α. θαψίας ῥίζης τὸ ἴσον, λιβανωτοῦ ἀτόμου τὸ ἴσον, κηροῦ τυρρηνικοῦ ∠ β. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ α. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, εἶτ' ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει προσέχων μὴ ἑλκωθῇ, καὶ διὰ τοῦτο αἴρειν δεήσει συνεχῶς. θαψίας ῥίζης ∠ ιβ. ἢ τοῦ χυλίσματος ∠ ς. λιβανωτοῦ ἀτόμου ∠ η. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ β. ἀψινθίου ∠ α. καὶ κηρωτῆς ῥοδίνης ∠ ις. μαλάξας ἀπόθου, καὶ χρῶ ἐμπλάσσων εἰς ὀθόνιον, αἴρειν δὲ δεῖ συνεχῶς. ἄγνου λευκοῦ ὀβολοὺς γ. στρουθίου τὸ ἴσον, βαλαύστου αἰγυπτίας τὸ ἴσον, πνεύμονος αἰγείου κεκαυμένου τὸ ἴσον, ἀσπαράγου ῥίζης τὸ ἴσον, βδελλίου τὸ ἴσον, θαψίας χυλοῦ τὸ ἴσον, ὀξυμέλιτι ἀναλαβὼν χρῶ. ἄγνου λευκοῦ τοῦ καρποῦ ∠ γ. στρουθίου ῥίζης τὸ ἴσον, νίτρου ἐρυθροῦ τὸ ἴσον, ῥαφανίου χυλοῦ τὸ ἴσον, ὑσσώπου κιλικίου τὸ ἴσον, ἀλεύρου κυαμίνου τὸ ἴσον, βαλανίου μυρεψικῆς ∠ μ. μυρίκης ∠ μ. πνεύμονος αἰγείου κεκαυμένου τῆς σποδοῦ ∠ μ. βολβῶν ἐρυθρῶν ∠ μ. θαψίας ῥίζης ∠ μ. λιβανωτοῦ ∠ ιβ. ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Τὸ ὑφ' Ἥρα γεγραμμένον πρὸς ὑπώπια, αἴροντος ὥς φησιν ὥραις τρισίν.

Προσκαταπλάττειν δὲ ἀξιοῖ φλεγμονῆς γενομένης τυρῷ χλωρῷ καὶ ἄρτῳ πυρείῳ. ἢ κωνείου χυλοῦ ὀβολοὺς β. κρόκου ∠ β. σμύρνης ∠ α. ἀκακίας ∠ α. ὀπίου ∠ β. θαψίας χυλοῦ ∠ α. κόμμεως ∠ α. ὕδωρ. τοῦτο μὲν ὁ Ἥρας ἔγραψεν. ἐγὼ δὲ ἐπειράθην καρύου διὰ χρόνου ἤδη γεγονότος ἐλαιηροῦ, θεραπεύσαντος ἐνίοτε τοὺς αἱμάλωπας. δεῖ δὲ δηλονότι τρίβειν ἐπιμελῶς αὐτό, καὶ οὕτως ἐπιτιθέναι κατακλίναντα τὸν ἄνθρωπον ὕπτιον, ὅπως προσμένῃ τὸ φάρμακον ὥραις δύο καὶ γ. οὕτω γὰρ ποιήσαντος, εἰ καὶ μετὰ ταῦτα ἀναστάιη, προσμένει μέχρι πολλοῦ, καὶ χρὴ δηλονότι τοῦ προτέρου ἀποπεσόντος, ἕτερον εὐθέως τιθέναι. Ἥρα πρὸς αἰγίλωπας. μαλάχης φύλλα μετὰ ἁλῶν καὶ μέλιτος λειώσας ἐπίθες, ἀνασκευάζει αἰγίλωπας. καὶ χόνδρον ἑψήσας ὄξει, ἐπίθες ἀρχομένῳ αἰγίλωπι. ἢ μυρσίνης νεαρωτάτῳ καρπῷ κατάπλασσε ὅταν ῥευματίζηται. ὡσαύτως δὲ ποιεῖ καὶ ἡ λημνία ἐπιχριομένη.

Περὶ αἰγίλωπος.

Ὅμοιον ἀποστήματι μικρῷ γίνεταί τι, μεταξὺ τοῦ τε τῆς ῥινὸς ὀστοῦ, καὶ τοῦ μεγάλου κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν κανθοῦ, καὶ συρρήγνυται δὲ πολλάκις εἰς τὸν κανθὸν ὡς δυσθεράπευτον γενέσθαι φθάνειν. χρὴ οὖν θεραπεύειν αὐτὸ διαφορητικοῖς φαρμάκοις, ὅσα χωρὶς δήξεως ἐνεργεῖ. συμπάσχει τε γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς ἐπὶ τοῖς δριμέσιν, οὕτω τε τὸ πεπονθὸς μόριον αὐξάνεται φλεγμαῖνον, οὐ μόνον δὲ διὰ τοῦτο δυσθεράπευτόν ἐστι τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ διότι πολλῶν φαρμάκων ὑγρῶν κατὰ τὴν σύστασιν εἰς πεῖραν ἄγεσθαι δυναμένων, οὐκ ἀνέχεται τὸ μέρος. εἰσρεῖν γὰρ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀναγκαῖον, οὐ μὴν οὐδὲ προσμεῖναι δύναται τὰ τοιαῦτα χωρὶς ἐπιδέσεως ἐπιλαμβανούσης ὅλον τὸν ὀφθαλμόν, ἣν οὐχ οἷόν τε φέρειν ἡμέραις τοσαύταις ὅσον εἰς θεραπείαν χρήζει τὸ πάθος. διὰ τοῦτο οὖν ὁ μὲν Ἀπολλώνιος οὐδὲν ἔγραψεν τῶν πρὸς αἰγίλωπας φαρμάκων. ὁ δ' Ἀρχιγένης ὀλίγων μνημονεύσας, ἐφεξῆς αὐτῶν ἔγραψεν τὴν διὰ χειρουργίας αὐτῶν θεραπείαν, καίτοι τῆς πραγματείας οὐ χειρουργικῆς, ἀλλὰ τῶν περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων οὔσης. ὅλην οὖν αὐτοῦ παραγράψω τὴν ῥῆσιν ὧδέ πως ἔχουσαν.

Τὰ ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς αἰγίλωπας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Τοὺς δὲ γινομένους περὶ τοὺς κανθοὺς αἰγίλωπας, καταπλάττομεν ὀρόβοις μετὰ μέλιτος. ἢ σποδὸν ἀμπελίνην ὄξει φυράσαντες. καλῶς ποιεῖ καὶ λιβανωτὸς μετὰ περιστερᾶς κόπρου νεαρᾶς καταπλασθεῖσα. ἢ χυλὸν αἰγίλωπος βοτάνης μετὰ μέλιτος ἔγχει. ἐπὶ δὲ τῶν μήπω συντετρημμένων, σταφίδα ἀγρίαν, καὶ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα σὺν μέλιτι ὡς σπλήνιον ἐπίθες. ἢ σχιστὴν μετὰ τερμινθίνης ὡς σπλήνιον ἐπίθες. ἢ λαγωοῦ θαλασσίου αἵματι κροκύδα βάψας ἐντίθει. ἢ μελαντηρίαν λειώσας πρόσαπτου. εἰ δὲ μηδ' οὕτως ἀφυγιάζοιντο, διελὼν τὸν κανθὸν καὶ διαστήσας, κατατίτρα λεπτῷ τρυπανίῳ συνεχῶς κατατρήσας, εἶτα τῇ κεφαλικῇ χρῶ, ἀποστήσονται γὰρ λεπίδες, καὶ ὑγιασθήσονται. ἢ καυτήριον ἐπέρειδε ψιλώσας τὸ ὀστέον, καὶ οὕτω λεπίδες ἀφίστανται καὶ ὑγιάζονται. ἔνιοι δὲ διελόντες τὸν κανθόν, ἐμπείρουσι τῷ ὀστέῳ καθὸ τέτρηται χωνίον λεπτόν, καὶ μόλυβδον τετηκότα ἐγχέοντες καίουσιν, καὶ ἄριστα οὕτως ὑγιάζουσιν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς αἰγίλωπας.

Ὁ δ' Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτός, λεκέβρας χυλοῦ λίτραν S. στρύχνου χυλοῦ λίτραν S. λιβάνου ∠ η. μαστίχης ∠ γ. χαλβάνης λίτραν S. ἕψε τοὺς χυλοὺς μετὰ τοῦ λιβάνου, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην, τὴν δὲ μαστίχην παραυτίκα. ἄλλο. λιβάνου ∠ η. σμύρνης ∠ η. λαδάνου ∠ δ. κηροῦ ∠ δ. σχιστῆς, πιτύας λαγωοῦ ἀνὰ ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ δ. κόπτε τὸ φάρμακον, καὶ μάλασσε ἰρίνου μύρου ὑποστάθμῃ.

Περὶ

Περὶ ἰόνθων.

Ὅ γε μικρὸς ἐστὶ σκληρὸς ἐν τῷ κατὰ τὸ πρόσωπον δέρματι γίνεται καλούμενος ἴονθος, ὑπὸ παχέος δηλονότι χυμοῦ συνιστάμενος, ἐνδεικνύμενός τε τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν εὐλόγως ἐσομένην διὰ φαρμάκων μαλαττόντων τε καὶ διαφορούντων. ἡ μὲν γὰρ σκληρότης αὐτοῦ τῶν μαλαττόντων, ὁ δὲ παρὰ φύσιν ὄγκος τῶν διαφορούντων δεῖται. προειρηκότος οὖν ἤδη μου πολλάκις ἔν τε τοῖς ἔμπροσθεν ὑπομνήμασιν, κἀν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως τὰς ὕλας τῶν διαφορούντων τε καὶ μαλαττόντων φαρμάκων, ἡ τῶν κατὰ μέρος σύνθεσις ὑπὸ τῆς πείρας κεκριμένη, χρήσιμος ἔσται πρὸς τὸ καλῶς χρῆσθαι τοῖς εἰρημένοις, ἃ μετ' ὀλίγον εἰρήσεται, διορίσαντός μου πρότερον, ὅσα παραπλήσια τοῖς ἰόνθοις ἐστὶ πάθη, διαφορὰν ἔχοντα κατά τι πρὸς αὐτούς.

Περὶ συκωδῶν ὄγκων.

Ἔν τι καὶ τοῦτο πάθημα τῶν ἐπὶ τοῦ γενείου γινομένων ἐστὶν, διάφορον τοῦ κατὰ τοὺς ἰόνθους, τῷ μὴ μόνον παχὺν εἶναι τὸν ἐργαζόμενον αὐτὰ χυμὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτότητος ἰχωροειδοῦς μετέχειν, δι' ἣν ἐστὶ ταχέως ἑλκοῦται μὴ θεραπευόμενον ὡς προσήκει, ἐστὶ διὰ τοῦτο δεῖται ξηραντικωτέρων ἢ κατὰ τοὺς ἰόνθους φαρμάκων.

Περὶ τῶν ἐν τῷ γενείῳ λειχηνωδῶν ὄγκων.

Καὶ τοῦτο τὸ πάθος ἐκ μικτοῦ τινος γίνεται χυμοῦ, μεμιγμένων τῶν ἰχωροειδῶν τε καὶ λεπτῶν καὶ δριμέων τοῖς παχέσι, ἐστὶ διὰ τοῦτο ῥᾳδίως εἰς ψώραν τε καὶ λέπραν μεταπίπτει, δεόμενον καὶ αὐτὸ τῶν ἰσχυρῶς ξηραινόντων φαρμάκων. ὅταν δ' εἰς ψώραν ἢ λέπραν μεταπέσῃ πρὸς τῷ τῶν ξηραινόντων δεῖσθαι φαρμάκων, ἔτι καὶ τῶν ῥυπτόντων χρῄζει.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς γενείοις ἐξανθημάτων.

Κοινόν γε τοῦτο τοὔνομα κατὰ τῶν αὐτομάτως γιγνομένων ἑλκωδῶν τε καὶ τραχέων ἐν τοῖς γενείοις παθημάτων ἐπιφέρουσιν ἔνιοι, καθάπερ γε καὶ ὁ Ἀρχιγένης, ξηραντικῶν καὶ αὐτὸ δεόμενον φαρμάκων.

Περὶ τῶν δοθιήνων.

Ἐκ παραπλησίων τοῖς ἰόνθοις χυμῶν οἱ δοθιῆνες γίνονται, καθ' ὅλον τὸ σῶμα δίπλοί πως ὄντες. ἔνιοι μὲν ὡς ἂν εἴποι τις ἰονθώδεις, σκληροὶ καὶ δυσπεπτοι, τινὲς δὲ φλεγματώδεις, ἐφ' ὧν, ἐστὶ πυρετοὶ συνίστανται ἐνίοτε, ἐστὶ μέγεθος ὁ ὄγκος ἔχει, καὶ μεταβολὴν εἰς πύον, ὅθεν καὶ ἡ θεραπεία τὸ πλεῖστον ἔχει αὐτῶν τῆς φλεγμονῆς.

Ἐκ τῶν Κρίτωνος πρὸς ἰόνθους.

Κρίτων μὲν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν, οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν, πρὸς ἰόνθους τοὺς ἐν τοῖς προσώποις. μέλιτος ἀττικοῦ κο α. ἤτοι ∠ ιβ. ὄξους δριμυτάτου τὸ ἴσον, μίξας ἐπιμελῶς ἐπίχριε τοὺς ἰόνθους, τῷ δακτύλῳ ἐπιχρίων καὶ παρατρίβων. λιθαργύρου χήμην ἤτοι ∠ γ. τερμινθίνης καθαρᾶς κυάμου αἰγυπτίου μέγεθος, εἶτα βαλὼν ἐλαίου λευκοῦ ὀλίγον, ἔπειτα προαποσμήξας τὸ πρόσωπον, λάμβανε τοῦ φαρμάκου βραχὺ τῷ δακτύλῳ, ἔπειτα ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ διατρίψας, περιάλειφε τοὺς ἰόνθους, τοῦτο καὶ τετανὸν, καὶ καθαρὸν διαφυλάττει τὸ πρόσωπον. ἀμύγδαλα πικρὰ ὄξει διαλύσας, καὶ τρίψας ἐπιμελῶς κατάχριε τὸ πρόσωπον. χιτῶν λεάνας ἐπιμελῶς ἀναλάμβανε τερμινθίνῃ, καὶ μαλάξας ἐπιτίθει. κόστον ἰνδικὸν κόψας καὶ σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀναλάμβανε αἰγείᾳ χολῇ, καὶ ποιήσας κηρωτῆς τὸ πάχος ἐπίχριε τοὺς ἰόνθους περὶ ἑσπέραν, καὶ πρωῒ ἀναστὰς κέλευε γάλακτι τῷ παθόντι προσκλύζεσθαι τὸ πρόσωπον. ἐγχρονιζόντων δὲ τῶν ἰόνθων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Πρὸς τετυλωμένους ἰόνθους.

Σάπωνος γαλλικοῦ ∠ δ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ α. λιβανωτοῦ ∠ α. ὕδατι διαλύσας, ποίει κηρωτῆς τὸ πάχος, τούτῳ ἐπιχρίσας καὶ διαστήσας, ὥραν μίαν ἀπονίπτεσθαι παραίνει χλιαρῷ. νίτρου ἐρυθροῦ, ὑσσώπου, γλήχωνος ἁλῶν ὀρυκτῶν τὸ ἴσον, κόψας, σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀναλαβὼν κηρωτῇ ῥοδίνῃ χρῶ. ὠκίμου σπέρματος, νίτρου ἐρυθροῦ, γλήχωνος χλωροῦ, χιτῆς, κόστου ἰνδικοῦ, κόψας, σήσας, ὁμοῦ ἀναλαβὼν στέατι χηνείῳ ἢ ὀρνιθείῳ, ὥστε κηρωτῶδες ἔχειν τὸ πάχος, ἐκ τούτου ἔμπλασσε εἰς ὀθόνιον, ἐστὶ ἐπιτίθει μέχρι παντελοῦς ἀπαλλαγῆς. ἁλῶν ὀπτῶν, γλήχωνος, ὑσσώπου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ῥοῦ βυρσοδεψικοῦ ἑκάστου τὸ ἴσον, κηρωτῇ ῥοδίνῃ, ἀναλαβὼν ἐπιτίθει μέχρι ἀπαλλαγῆς.

Πρὸς τὰς ὀχθώδεις διαθέσεις ἐστὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου κνησμοὺς, ἐστὶ ἀρχὴν ἐλεφαντιάσεως.

Κόμμεως λευκοῦ, νίτρου ἀφροῦ, λιβανωτοῦ, θείου ἀπύρου, ἑκάστου τὸ ἴσον ὄξει διαλύσας, ἐστὶ τρίψας ἐπιμελῶς ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὄξει διαλύων ἐπίχριε. ὅταν δὲ ξηρανθῇ ἀποσμήχε τῇ ὑπογεγραμμένῃ σκευασίᾳ. σάπωνος γαλλικοῦ λίτραν μίαν, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τὸ ἴσον, λιβανωτοῦ ℥ γ. μαστίχης ℥ γ. ἀφρονίτρου ℥ γ. ἕψε σάπωνα καὶ ἀμμωνιακὸν, εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν ἐμβαλὼν, καὶ ὕδατος ξ β. καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλε τὰ ξηρὰ κεκομμένα, ἐστὶ σεσησμένα λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἔπειτα μεταίρων εἰς θυίαν, καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς, ἄνελε εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως μολύνων τὸ πρόσωπον, καὶ μικρὸν διαστήσας ἀπονίπτου ὕδατι δαψιλεῖ περιανατρίβων μαλακῶς. χρηστέον δὲ τῷ σμήγματι παρ' ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἰόνθων.

Πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου συκώδεις ἐπαναστάσεις.

Ὁ μὲν Κρίτων ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν οὕτως ἔγραψεν περὶ αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου συκώδεις ἐπαναστάσεις, ὡς Λεύκιος ὁ καθηγητὴς, λιθαργύρου, μίσυος ὠμοῦ τὸ ἴσον τρίψας κατάπλασσε. λιβανωτοῦ ∠ β. λιθαργύρου ∠ δ. ἁλῶν ὀρυκτῶν ∠ η. σανδαράχης ∠ β. λείοις κατάπλασσε. χαλκάνθης ∠ β. θείου ἀπύρου ∠ β. ἰοῦ ∠ α. νίτρου ἐρυθροῦ ∠ β. λείοις κατάπλασσε. ἐλατηρίου ∠ δ. ἁλῶν ὀρυκτῶν ∠ δ. χαλκάνθου ∠ β. μίξας κατάπλασσε, παραπτόμενος πυρῆνι μήλης καθύγρου, ὥστε τὸ φάρμακον προσκαθίσαι. μετὰ δὲ τὴν τοῦ φαρμάκου ἐπίθεσιν, χρηστέον λίνου σπέρματι λεανθέντι μεθ' ὕδατος. καθύγρων δὲ ὄντων τῶν ἑλκῶν, καὶ γὰρ ἀπ' αὐτῶν ὕδωρ καθαρὸν ἀποῤῥεῖ, ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. τρόχισκος πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν γενείων συκώδεις ἐπαναστάσεις. ἐχρήσατο Ἀρτεμίδωρος, ἐστὶ δὲ καὶ παντὸς ὄγκου καταστελ-

τικὸς, ὃς συμβαίνει ἐπὶ τῶν κακῶς συνουλωκότων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν συγγεγραμμένων, ἡ δὲ σύνθεσις ἥδε. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. χαλκάνθου ∠ β. σχιστῆς ∠ β. κόλλης τεκτονικῆς διαυγοῦς ∠ β. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται, ἡ δὲ κόλλα ὄξει βρέχεται, καὶ τοῖς λελειωμένοις ἐπιβάλλεται ὑγροῖς, καὶ πάλιν λεαίνεται, καὶ τροχίσκους ἀναπλασσομεν, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὄξει διαλύοντες ἐπιχρίομεν, καὶ σπόγγας ἐκτυλοῖ.

Μάγνου κλινικοῦ.

Στυπτηρίας σχιστῆς, ἰοῦ κορινθίου, μίλτου σινώπιδος, χαλκίτεως, κόλλης τεκτονικῆς τὸ ἴσον, συντίθει, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Ἀρείου Ἀσκληπιαδείου.

Μίλτου σινώπιδος, ἰοῦ κορινθίου, σχιστῆς, κηκίδος ὀμφακίτιδος, σιδίων ῥοιᾶς τὸ ἴσον, κόμμεως τὸ διπλοῦν, ὄξει ἀναλαβὼν, χρῶ ὡς προείρηται.

Ἀπολλωνίου ὡς Χαρίξενος.

Λεπίδος χαλκοῦ, μίσυος ὀπτοῦ, ἀρσενικοῦ ἑκάστου ∠ β. διφρυγοῦς ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ. χαλκίτεως κεκαυμένης ∠ δ. κόλλης τεκτονικῆς ∠ δ. ὄξει διαλύσας, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Ἄνδρωνος φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Χαλκάνθου ∠ β. σμύρνης ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ δ. σχιστῆς ∠ δ. σιδίων ∠ η. κηκίδων ∠ η. ἀριστολοχίας ∠ η. οἴνῳ αὐστηρῷ ἀναλαβὼν, χρῶ καθὰ προείρηται.

Κρίτωνος πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν γενείων λειχῆνας.

Ἐφεξῆς τούτων ὁ Κρίτων ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχῆνας, ὧδέ πως. πρὸς δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχῆνας πάθος ἀηδέστατον, καὶ γὰρ κνησμὸς ἐπιφέρει, καὶ περίστασιν τῶν πεπονθότων, καὶ κίνδυνον οὐκ ὀλίγον, ἕρπει γάρ. ἔστιν ὅτε καθ' ὅλου τοῦ προσώπου, καὶ ὀφθαλμῶν ἅπτεται, καὶ σχεδὸν τῆς ἀνωτάτω δυσμορφίας ἐστὶν αἴτιον, καὶ διὰ τοῦτο χρηστέον ἂν εἴη ἐπιμελεστέρᾳ τῇ θεραπείᾳ, ἐφορῶντα τοὺς παροξυσμοὺς, καὶ τὰ διαλείμματα, καὶ συγκρίνοντα ἀπὸ τῶν κεχρονισμένων τὰ νεοσύστατα, ἐφ' ὧν ἁρμόζει χρῆσθαι τοῖς ξηραίνουσι φαρμάκοις. ὅταν δ' εἰς ψώραν ἢ λέπραν μεταπέσῃ, πρὸς τοῖς ξηραίνουσι χρῆσθαι καὶ τοῖς ῥύπτουσιν, ἔπειτα δὲ καὶ ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Κρίσπου τοῦ φίλου πρὸς ἐπὶ τῶν γενείων προσφάτους λειχῆνας, ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ προσώπου.

Πυροὺς πολλοὺς λαμβάνων ἐπιτίθει ἐπί τινος ἄκμονος, εἶτα πλάτυσμα χαλκοῦν πυρώσας, ἐπιτίθει τοῖς πυροῖς, καὶ τὸ ἀνιέμενον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἔτι θερμὸν ἀνελὼν, ἐπίχριε τοὺς λειχῆνας. τούτῳ μόνῳ πολλοὺς θεραπευθέντας ἱστορήσαμεν. μαλάχης ἀγρίας τὸν καρπὸν ἁπαλὸν ὄντα καθαρίσας συλλέγων, κόψας τὸν χυλὸν ἀπόθου, καὶ τούτῳ συνεχῶς ἐπίχριε. ἀνδράχνης χυλὸν κατάχριε συνεχῶς, ἐλαίας αἰθιοπικῆς δάκρυον τρίψας, μεθ' ὕδατος καὶ στύρακος ὀλίγον ἐπιβαλὼν, καὶ μίξας ἐπιτίθει. πτελαίας δάκρυον ὕδατι διαλύων ἐπιτίθει. ἐγχρονιζόντων δὲ τῶν λειχήνων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, πρὸς τοὺς ἐγχρονίζοντας. ἀσφοδέλου ῥίζαν ἐν ὄξει ἑψήσας καὶ τρίψας ἐπίχριε. ἄγνου τὰ φύλλα τρίψας, ὄξος ἐπιβαλὼν ὀλίγον κατάπλασσε. καππάρεως τὰ φύλλα τρίψας μετ' ὄξους ἐπιτίθει. λαπάθου ἡμέρου τὸν φλοιὸν τῆς ῥίζης μετ' ὄξους λεάνας κατάπλασσε, προεκνιτρώσας. χαμαιλέοντος ῥίζαν ἐν ὄξει ἑψήσας καὶ τρίψας, κατάπλασσε. πρὸς δὲ τὴν τῶν λειχήνων ἐπιμέλειαν, ἐπεὶ τὰ κατὰ μέρος πολλά ἐστι καὶ ποικίλα, ἐν μέρει περὶ ἑκάστου ἐρῶ, ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν λεγομένων τροχίσκων.

Τροχίσκος λειχηνικός.

Κόλλης τεκτονικῆς ∠ δ. ἐν ἄλλῳ ∠ β. θείου ἀπύρου ∠ β. χαμαιλέοντος ∠ δ. λιβανωτοῦ ∠ δύο, ὄξους κοτύλης S. ἡ κόλλα ὄξει διαλύεται, εἶτα ἐπιβάλλεται τοῖς ξηροῖς. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὄξει διαλύων ὅσον ἐξαρκεῖ θερμαίνων ἐπιτίθει. ἐν ἄλλοις ἴσα ἔχει. χαμαιλέοντος, θείου ἀπύρου ἀνὰ ∠ δ. ἐλαίας αἰθιοπικῆς δακρύου ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ α. ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ. παρ' ἄλλοις ἀλκυονίου ∠ β. χαμαιλέοντος μέλανος ∠ δ. πυρέθρου ∠ β. θείου ἀπύρου ∠ δ. λιβανωτοῦ ∠ δ. ταυροκόλλης ∠ δ. ὄξους δριμυτάτου κοτύλας δ. ἐλαίας αἰθιοπικῆς ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ δ. ἀλκυονίου ∠ η. ἀφρονίτρου ∠ η. ἄλικος ἐν ὄξει ἑψημένου ∠ η. τὸ αὔταρκες ὄξους. ἀλκυονίου κεκαυμένου ∠ β. χαμαιλέοντος μέλανος ∠ δ. ἀσφοδέλου ῥίζης ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ β. πυρέθρου ∠ β. νίτρου ἀφροῦ ∠ β. ταυροκόλλης ∠ δ. ὄξους τὸ αὔταρκες. ἐπιτεινομένης δὲ τῆς διαθέσεως καὶ τυλώδους γινομένης χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. μίσυος, ξενικοῦ λιβάνου, σμύρνης, σχιστῆς, ἑκάστου ∠ η. ἀλόης, θείου ἀπύρου ἀνὰ ∠ δ. ἀναλάμβανε γλυκεῖ ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, καὶ δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας προαποσμήχων ἐπίχριε, καὶ ἔξωθεν ἐπιτίθει φυλακῆς χάριν τοῦ φαρμάκου κύστεως ὑμένα, ἢ ὠοῦ τῶν λεπυρῶν, ἢ χλωρῶν φύλλων ὅσον ἐξαρκεῖ. μίσυος ∠ δ. ἀκακίας ∠ β. λεπίδος χαλκῆς ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ ς. χαλκίτεως ∠ η. κόμμεως ∠ η. ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ. ὅταν δὲ διαλυθῇ, ἀμόργην ἐπιβαλὼν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἀνελόμενος, χρῶ ὡς προείρηται. θείου ἀπύρου, λιβάνου, σμύρνης, χαλκάνθου, μίσυος ὠμοῦ ἑκάστου ∠ β. κόμμεως ∠ δ. ὄξει διαλύσας, καὶ κεδρίνῳ ἐλαίῳ ὅσον ἐξαρκεῖ χρῶ ὁμοίως.

Ἐκ τῶν Ζωξίδος.

Χαλκίτεως ὠμῆς, μίσυος ὠμοῦ, σμύρνης ἀμιναίας, θείου ἀπύρου τὸ ἴσον, κόμμεως τὸ διπλοῦν ὄξει διαλύσας ἀναλάμβανε κεδρίνῳ ἐλαίῳ, δεῖ δὲ τὸ κέδρινον πρότερον ἕψειν ὡς μέλιτος ἔχειν πάχος.

Ἄλλο Διοδώρου.

Δάκρυον αἰθιοπικῆς ἐλαίας ∠ η. κόμμεως ∠ μ. χαλκάνθου ∠ ις. θείου ἀπύρου ∠ ι. λιβάνου ∠ ι. ἰοῦ ∠ ι. ἀκακίας ∠ ι. σμύρνης ἀμιναίας ∠ ι. ὄξους τὸ αὔταρκες, καὶ ὅταν διαλυθῇ, καὶ λειότατον γένηται, ἕκαστον αὐτῶν ἀναλάμβανε συνεστραμμένῃ ἀμόργῃ, καὶ ἀνελόμενος χρῶ, συνάπτεον δὲ τούτοις καὶ ἄλλας σκευασίας. περίχειστος ἐφθὴ πρὸς λειχῆνας χρονίους, ὥστε χωρὶς ἑλκώσεως ἀπαλλάττειν. χαλκάνθου, τήλεως ἀληλεσμένης, καρδαμώμου ἀνὰ ∠ β. μελανθίου ∠ α S. συκῆς ἡμέρου φύλλα ∠ α S. ὄξους δριμέος τὸ ἱκανὸν, λεῖα ποιήσας, μίξον ὥστε μέλιτος ἔχειν τὸ πάχος, εἶτα ἕψε, καὶ ὅταν μέλαν γένηται, καὶ συνεστραμμένον, αἴρων ἐπίχριε προσαπονίπτων αὐτούς.

Ἡρακλείδου ταραντίνου λειχηνικὴ ὥστε χωρὶς ἑλκώσεως ἀπαλλάττειν.

Ἀλφίτων ∠ η. ταυροκόλλης ∠ ς. χαλκάνθου ∠ δ. χαλκίτεως ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ ς.

ἀλκυονίου

ἀλκυονίου ∠ δ. σμύρνης ἀμιναίας ∠ β. ὄξους κοτύλας γ.

Διονυσίου συμμαθητοῦ, ὥστε δίχα ἑλκώσεως ἀπαλλάττειν.

Ἀλεύρου κριθίνου ℥ α. χαλκάνθου Γο α. λαπάθου ἀγρίου τῶν ῥιζῶν τῶν φλοιῶν ∠ α. θείου ἀπύρου ∠ α. σμύρνης Γο α S. κόμμεως Γο α. ὄξους κοτύλας ς. ἕψε λαπάθου ῥίζαν. ὅταν δὲ διαλυθῇ ἐξελὼν τρίβε, τὸ δὲ κρίθινον λαβὼν εἰς τὸ λειπόμενον ὑγρὸν ἕψε, καὶ ὅταν σύστασιν ἔχῃ, ἐπίβαλε τὰ λοιπά, καὶ ἀνελόμενος χρῶ.

Σωκρατίωνος ἑφθή.

Ἅλικος ἀληλεσμένου ℥ ς. θείου ἀπύρου ∠ ις. μίσυος ξενικοῦ ∠ ις. χαλκίτεως ∠ ις. κιμωλίας ∠ ις. ἀφρονίτρου ∠ η. ἀλκυονίου ∠ η. σχιστῆς ∠ η. ἀσφοδέλου ῥίζης ∠ η. σμύρνης ∠ η. λιβάνου ∠ η. ἐλαίας δακρύου ∠ η. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η. ὄξους κοτύλας γ. ἕψε ἀλκυόνιον, ἀσφόδελον, ὄξος, ὅταν δὲ εἰς ἥμισυ κατακυλήσῃ διύλιζε. ἐκ δὲ τοῦ διυλίσματος ἀνάλυε ἀμμωνιακόν, καὶ σμύρναν, λίβανον, ἐλαίας δάκρυον, εἶτα τρίβεται, εἶτα ἐπιβάλλεται τούτοις τὰ ξηρά. τὸν δὲ ἅλικα ἕψε ἐν τῷ ὑπολειφθέντι ὑγρῷ, καὶ ὅταν διαλυθῇ ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς, καὶ τρίβε ὁμοῦ, καὶ χρῶ. ἐν ἄλλαις συναγωγαῖς ἔχει οὕτω. θείου ἀπύρου, μίσυος ξενικοῦ, χαλκίτιδος, ἑκάστου ∠ ις. νίτρου σχιστοῦ, ἀλκυονίου, ἀσφοδέλου ῥίζης, λιβανωτοῦ, ἐλαίας δακρύου, κιμωλίας γῆς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἑκάστου ἀνὰ ∠ η. ὄξους Κρ α. Ἄλλη σφόδρα ἐναργής. ὄξους δριμυτάτου ℥ ς. ἀλεύρου κριθίνου ℥ β. μάννης ℥ α. λαπάθου ἀγρίου ῥίζης ∠ η. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ ι. ἀλκυονίου ∠ κ. καρδαμώμου ∠ α. κιμωλίας γῆς ∠ η. ταυροκόλλης ∠ ις. ἀφρονίτρου ∠ ις. ἀλικακάβου δέσμιον χειροπληθὲς τῶν ἀκρεμόνων χλωρῶν συντίθει. ἐπεὶ δὲ οἱ πολλοὶ τὰς μὲν τῶν ἐπιχριομένων φαρμάκων δυνάμεις παραιτοῦνται, αἱροῦνται δὲ μᾶλλον τὰς τῶν ἐμπλάστρων ἐπιθέσεις, αἵ τινες οὐδὲ ἱδρώτων ἐπιγινομένων περιῤῥέουσιν, ὅτε ξηραινόμεναι περιτείνουσι τὸν χρῶτα, συναπτέον ἂν εἴη καὶ τὰς τοιαύτας σκευασίας.

Ἔμπλαστρα λειχηνικὰ ὥστε χωρὶς ἑλκώσεως ἀπαλλάττειν.

Κηροῦ, πίσσης ἑφθῆς, λιβανωτοῦ, τερμινθίνης, θείου ἀπύρου ἑκάστου ἀνὰ λίτραν S. τὰ τηκτὰ ἐπὶ τῶν ξηρῶν. λιβάνου ∠ η. στυπτηρίας ∠ η. χαλκάνθου ∠ η. θείου ἀπύρου ∠ δ. ταυροκόλλης ∠ δ. χαμαιλέοντος ῥίζης ∠ δ. κηροῦ ∠ η. πίσσης ὠμῆς κοτύλας β. ἕψε πίσσαν, ταυροκόλλαν, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε κηρόν, καὶ καταίρε ἐπὶ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνελόμενος χρῶ.

Ἄλλη ποιεῖ πρὸς τοὺς ἐπαιρομένους λειχῆνας, ὥστε καταστέλλειν τὰ δηκνοῦντα ὑπολείπεσθαι.

Μάνναν λιβάνου, πίσσαν ἀνὰ ∠ η. ἀσφάλτου ∠ η. κηροῦ ∠ η. πιτυΐνης ∠ η. θείου ἀπύρου ∠ η. ἐλαίου κυπρίνου ὀλίγον, ἕψε ὡς προείρηται, καὶ ἀνελόμενος χρῶ, καὶ ἔμπλασσε εἰς ὀθόνιον ἢ δέρμα λεπτόν.

Ἄλλη χωρὶς ἑλκώσεως ἀπαλλάττει.

Πίσσης Βρυτίας ὑγρᾶς ℥ α. μάννης λίτραν α. θείου ἀπύρου λίτραν α. θερμίνου ἀλεύρου λίτραν α. συντίθει ἐπὶ τρόπον, εἶτα ἐπίβαλλε χαλβάνης Γο β. ἔστι δὲ τῶν ἄγαν ἀηδαίων. ἐν ἄλλοις γραφαῖς οὐκ ἔχει τὸ ἄλευρον, οὐδὲ τὴν χαλβάνην.

Φιλώτου λειχηνικὴ ἐπιτετευγμένη, χωρὶς ἑλκώσεως ἀπαλλάττει. ἐδόθη ὑπὸ Φιλώτου τοῦ ἑταίρου, διὰ στίχων ἀναγέγραπται.

Χαλκίτεως ὀπτῆς, χρυσοκόλλης, μίσυος ὀπτοῦ, λεπίδος χαλκοῦ, διφρυγοῦς, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, γῆς ἐρεθρυάδος. ἑκάστου ἀνὰ ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ ιβ. χαλκάνθου, λίθου ἀσίου τὸ ἄνθος, χαλκοῦ κεκαυμένου ἀνὰ ∠ ς. σώρεως ∠ ε. στυπτηρίας ὑγρᾶς ∠ δ. ἅπαντα ταῦτα λειώσας, εἶτα ἐπιβάλλων κοτύλας ιβ. ὄξους, τρίβε ἐπιμελῶς ἐν ἡλίῳ ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα ἡμέραις ε. ἕως ἂν ξηρανθῇ τὸ φάρμακον. σκευαζέσθω δὲ ἐν ἄλλῃ θυείᾳ λιβανωτοῦ Γο α. σμύρνης Γο β. ἀλόης Γο α. λαδάνου Γο γ. ὀποπάνακος Γο γ. ὄξει διαλυθέντα ὡς γλοιοῦ ἔχειν πάχος, καὶ ὅταν σύστασιν ἔχῃ, ἐπίβαλε τοῖς ἐν ἡλίῳ λειανθεῖσιν, καὶ πάλιν τρίβε, καὶ τούτοις ἐπίβαλε, κεκομμένης καὶ σεσησμένης λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀριστολοχίας στρογγύλης καὶ μακρᾶς ἀνὰ ∠ α. ὅταν δὲ ἤδη ἐμπλαστρώδη τὰ τριβόμενα γένηται, ἐπίβαλε τὰ τηκτά, τήξας πρότερον καὶ ψύξας. ἔστι δὲ ταῦτα κηροῦ ∠ ρι. τερμινθίνης ∠ κ. χαλβάνης. ∠ ϛ. ἐλαίου κοτύλην α. καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς ἀνελόμενος χρῶ. κείμενον δὲ τὸ φάρμακον διπρόσωπον γίνεται. ἐπὶ δὲ διαθέσεως ἐμμόνου γενομένης, καὶ πρὸς τὴν τῶν φαρμάκων ἐπίθεσιν ἀντιβαινούσης, χρηστέον τοῖς λεγομένοις ἐκδορίοις, καὶ γὰρ ἀφανίζουσι τὴν ἐπιφάνειαν ἐκ προχείρου

Περὶ ἐκδορείων.

Ἐκδόρειον λειχήνων, ταύτῃ Παμφίλος χρησάμενος ἐν τῇ ῥώμῃ, πλεῖστον ἐπορίσατο, ἐπικρατούσης ἐν τῇ πόλει τῆς μελιτάγρας λεγομένης. λεπίδος χαλκῆς ∠ ς. ἀρσενικοῦ ∠ δ. σανδαράχης ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ α S. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ α S. κανθαρίδων κοιλιδίων ∠ α S. ἕκαστον τρίβε κατ' ἰδίαν, εἶθ' ὁμοῦ μίξας ἀναλάμβανε κεδρίᾳ, καὶ γλοιοῦ ποιήσας τὸ πάχος, κατάθου εἰς πυξίδα κυπρείου χαλκοῦ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως νίτρῳ, ὄξει βραχεῖ ἀποσμήχων τὰς λειχῆνας ἐπίχριε, σπαθομήλῃ χρώμενος, καὶ παρατρίβων, ἔπειτα ἀποσμήξας ἀπόξυε, καὶ πάλιν ἐπιτίθει τὸ φάρμακον. ἔπειτα δὶς καὶ τρὶς τοῦτο ποιήσας ὥστε κούφως ἀποξύειν, πάλιν ἐπιτιθέναι ὀφείλω, σκεπάζων τοὺς ἐπιχρισθέντας τόπους ὑμένι κύστεως βοείας, ἢ ἑτέρου τινὸς ζώου, καὶ γὰρ τὸ φάρμακον ἀδιέῤῥευστον φυλάττει, καὶ κοῦφον ἐστίν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ ὑμένος ἀφαίρεσιν, ἐπιθέσει ταινιδίου κούφως ἐπιδήσας ἔα, καλὸν μὲν διανυκτερεύειν. εἰ δὲ μή γε μέχρι ὡρῶν τινῶν, ἕως φλυκταίνας γενέσθαι, ἰχῶρας περιεχούσας παχεῖς καὶ κολλώδεις, εἶτα λούεσθαι παραινοῦμεν, καὶ παρατείνειν ἐν τῷ βαλανείῳ. καὶ γὰρ τοῦτο συνεργεῖ τῇ τοιαύτῃ θεραπείᾳ, ἔσω δὲ θερμὸν τὸ βαλανεῖον. εἰ δέ τι κωλύοι βαλανείῳ χρῆσθαι, ἀκπυελατέον θερμῷ ὕδατι πολλῷ, εἶτα περιμάττειν χρή, καὶ καταπλάττειν ἄρτῳ φυραθέντι ὑδρομέλιτι. ῥυπαρῶν δὲ γενομένων, ἐπὶ χλωρᾶς ἐπιτίθει σπληνίον, προσλαβὼν ὀλίγον τοῦ ἐκδορείου, ἰχώρων δὲ ἐκκρινομένων, καὶ μηδεμιᾶς ἐπικειμένης ἐφελκίδος, ἐπιτίθει λευκὸν σπλήνιον, καὶ ταύτῃ χρῶ τῇ θεραπείᾳ μέχρι παντελοῦς ἀπουλώσεως, ἀποπυελῶν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ νεαρῷ χρώμενος σπληνίῳ. μετὰ δὲ τὴν παντελῆ ἀπούλωσιν, ὑπολειπομένης τινὸς ὑποψίας, χρηστέον ταῖς αὐταῖς ἀγωγαῖς. περὶ δὲ τῶν ἐκδορείων

ὑπαλθέσεως, περιλαμβάνειν δεῖ τὰ ἔξωθεν τοῦ λειχῆνος, φαρμάκου ἀφλεγμάντου ἐμπλάστρῳ, προχαραζομένου τῇ ὑποκάτω γραμμῇ τοῦ λειχῆνος μικρόν τι τῶν ἀπαθῶν σωμάτων. αὕτη κοινὴ ἐπιμέλεια τῶν μελιτάγρας.

Ἀξιοείου.

Λεπίδος χαλκοῦ ∠ ϛ. χαλκάνθου ∠ δ. κανθαρίδων ∠ α S. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ α S. σανδαράχης ∠ α. κεδρίᾳ ἀναλάμβανε.

Ἄλλη Ἀπίου φασηνοῦ πρὸς τὰς μελιτάγρας ὥστε χωρὶς ἕλκους ἀποθεραπεύειν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλωπεκίας χρονίας.

Ἐπίχριε δὲ τὰς μὲν ἀλωπεκίας ἐν ἡλίῳ ἢ παρὰ πυρί. φλυκταίνης δὲ γινομένης, βελόνῃ χρὴ διακεντεῖν, ὑγροῦ δὲ ἐκκριθέντος, κηρωταῖς ἀποθεραπεύειν. μετὰ δὲ τὴν ἀπόλωσιν ἐκφύουσιν αἱ τρίχες, καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ἀλωπεκιῶν. ἐπὶ δὲ τῶν λειχήνων χρηστέον καθὰ προείρηται, τὸ δὲ φάρμακον ἔχει οὕτως. σανδαράχης ∠ β. ἀρσενικοῦ ∠ β. λεπίδος χαλκοῦ ∠ β. ἐλλεβόρου μέλανος ∠ α. ἐλατηρίου ∠ α. κανθαρίδος τῆς κοίλης ∠ α. ἀναλάμβανε κεδρίᾳ. ἄλλη. κανθαρίδων ∠ α S. ἐλλεβόρου λευκοῦ ∠ α S. ἀρσενικοῦ ∠ β. λεπίδος χαλκοῦ τὸ ἴσον, χαλκάνθου ∠ α. σκαμμωνίας ∠ β. ἀναλάμβανε κεδρίᾳ. ἄλλη. ἀρσενικοῦ κεκαυμένου ∠ β. λεπίδος κυπρείας ∠ ϛ. χρυσοκόλλης ∠ α. χαλκάνθου ∠ α. ἐλλεβόρου μέλανος ∠ α. χυστῆς ∠ α. θαψίας χυλοῦ ∠ α. σκαμμωνίας ∠ α. κανθαρίδων ∠ α. κεδρίας τὸ αὔταρκες.

Ἔμπλαστροι χλωραὶ λειχηνικαί.

Μετὰ δὲ τὰς ἐκδορείων τρῆσιν, ἐμπλάστρους χλωρὰς καὶ λευκὰς ἐπιτιθέναι δεῖ. εὔλογον ἂν εἴη καὶ τὰς τούτων σκευασίας ἀναγράφειν. Χλωρὰ ᾗ ἐχρήσατο Πάμφιλος ἐπὶ τῆς μελιτάγρας λεγομένης μετὰ τὴν ῥῆξιν τῆς φλυκταίνης. Κηροῦ λίτραν α. ἰοῦ ξυστοῦ ℥ ϛ. φρυκτοῦ λίτρας β. ἐλαίου κυάθους δ. ὄξους δριμυτάτου ὅσον ἐξαρκεῖ, τὸν ἰὸν χρὴ μετ' ὄξους τρίβειν ἐν ἡλίῳ. τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται καὶ ψύχεται, ἔπειτα ἀναψύχεται καὶ τοῖς ὑγροῖς ἐπιβάλλεται.

Δημοσθένους χλωρά.

Κηροῦ λίτρας β. φρυκτοῦ λίτραν α. ἰοῦ ξυστοῦ ℥ δ. ἐλαίου θορύους κυάθους δ. χέμωνος κυάθους ϛ. ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ.

Ἡροφίλου χλωρά.

Ἰοῦ ∠ β. μάννης ∠ δ. στέατος μοσχείου ∠ ιβ. χαλβάνης ∠ γ. κηροῦ ∠ π. ῥητίνης ∠ κ. ὄξους τὸ ἀρκοῦν.

Τρύφωνος ἀρχαίου ἡ εὔχρους λεγομένη.

Χαλκοῦ κεκαυμένου ℥ δ. στυπτηρίας στρογγύλης ℥ β. ἰοῦ ξυστοῦ ℥ β. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ℥ β. μάννης ℥ β. κηροῦ λίτρας β. φρυκτῆς λίτρας β. ἐλαίου ℥ ι. ὄξους τὸ ἀρκοῦν.

Ἀντωνίου, ταύτην Τιμοκράτης μετὰ τὴν ἐκδορὰν τῶν λειχήνων ἐπιτίθησιν.

Κηροῦ ∠ ρ. κολοφωνίας ∠ σ. λεπίδος κυπρίας ∠ ιβ. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ιβ. ἰοῦ ∠ ιβ. μάννης ∠ ιβ. χαλβάνης ∠ ιβ. ἐλαίου κοτύλην μίαν, ὄξους τὸ ἀρκοῦν. συναπτέον δὲ τούτοις καὶ τὰς τῶν λευκῶν σκευασίας, καὶ γὰρ ταύταις χρηστέον ἐστὶ μετὰ τὰς χλωράς, καθαρῶν γινομένων τῶν περὶ τὴν ἐκδοράν. καὶ γὰρ φροντιστέον, ὥστε χωρὶς τύλου ἀπολοῦσθαι, καὶ διὰ τοῦτο χρηστέον τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, ἅτινα πολλὴν εὐαφίαν ἐπιφέρει.

Λευκὴ ὑδατίνη λεγομένη. ταύτῃ Μάγνος ὁ περιοδευτὴς ἐχρήσατο, μετὰ τὴν τῶν λειχήνων ἐκδοράν.

Λιθαργύρου λίτραν α. κηροῦ τυρρηνικοῦ λίτραν α. ἐλαίου ξ α. ψιμμυθίου λίτραν μίαν, ὕδατος ξ α. τρίβε λιθάργυρον, ψιμμύθιον, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ὅταν λειότερα γένηται, ἐπίβαλλε κατὰ μικρὸν τὸ ἔλαιον, καὶ τρίβε συνεχῶς, καὶ ὅταν ἑνωθῇ μετοίρα εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν, καὶ ἐπιτίθει ἐπὶ τὸ πῦρ, συνεχῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ ἀναποθῇ, ἐπίβαλλε τὸν κηρὸν καταπλάσας, καὶ ὅταν διαλυθῇ εἰς θυείαν μετοιράσας, καὶ μαλάξας ἀνελόμενος χρῶ.

Ἡ τῶν παγκρατιαστῶν λεγομένη τρυφερά, ποιεῖ καὶ πρὸς πυρίκαυστα, ὥστε χωρὶς οὐλῆς ἀπαλλάττειν.

Λιθαργύρου ∠ κε. ψιμμυθίου ∠ κε. μολυβδαίνης ∠ κε. κηροῦ ∠ ιϛ. τερμινθίνης ∠ ιϛ. ἐλαίου κο α. ὕδατος τὸ ἴσον, συντίθει καθὰ προείρηται. Μέγητος χειρουργοῦ.

Ψιμμυθίου λίτρας β. κηροῦ λίτραν α. τερμινθίνης ℥ α. λιθαργύρου λίτραν α. ἐλαίου λίτρας γ. ὕδατος ξ β. συντίθει. Διοφάντου πρὸς πυρίκαυστα, καὶ παρατρίμματα. ἔστι δὲ καὶ τοῦ προσώπου φυλακτικὴ ἀνειμένη ῥοδίνῳ.

Λιθαργύρου πεφωγμένου ∠ β. μυελοῦ ἐλαφείου ∠ ιϛ. ψιμμυθίου πεφωγμένου ∠ ιβ. κηροῦ ∠ η. τερμινθίνης ∠ η. λιβανωτοῦ ∠ η. ἐλαίου κο δ. συντίθει κατὰ τρόπον.

Μάννη φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Λιθαργύρου ∠ ρ. ψιμμυθίου ∠ ρ. κηροῦ ∠ ν. τερμινθίνης ∠ κε. μάννης ∠ ιϛ. χυστῆς ∠ μ. ἐλαίου κο β S. συντίθει καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἐπιτριβομένων δὲ τῶν λειχήνων ὑφ' ἧς δήποτοῦν φαρμακείας, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἐκδορῶν χρηστέον τοῖς ὑπογεγραμμένοις.

Σκευασία Μενεκράτους ἡ διὰ τῆς ἐκδορείου λεγομένη.

Γίασης Βρυτίας διαυγοῦς, ξηρᾶς, ἐξαιρέτου ∠ β S. πιτυίνης διαυγοῦς λίτρας α. ℥ γ. κηροῦ ποντικοῦ τὸ ἴσον, χαλβάνης ℥ γ. ὄξους κο α. τὰ τηκτὰ ἕψε λαμπροτέρῳ πυρί, μέχρις ἀμολύντου, εἶτα ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίρριπτε κατὰ μικρὸν τὸ ὄξος, καὶ κίνει συνεχῶς προσέχων μὴ ἀναζέσῃ, καὶ ὅταν δαπανήσῃς τὸ ὄξος, μετοίρα τὸ φάρμακον εἰς θυείαν μεγάλην, καὶ τρίβε φιλοπόνως, ὥστε ἔχειν μήλινον τὸ χρῶμα, εἶτα ἀποθέμενος εἰς δέρμα λευκὸν ἐσμηγμένον φύλαττε. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἐμπλάσας εἰς δέρματα ὅσον ἐξαρκεῖ σκεπάσαι τοὺς πεπονθότας τόπους, ἐπιτίθει, καὶ λύων διὰ τρίτης νεαρὸν ἐπιτίθει μέχρι ἡμερῶν ιβ. ὡς τέσσαρας εἶναι τὰς ἐπιλύσεις. ἀφίστησι λεπίδας τὸ φάρμακον, καὶ λεπτύνει τὰ σώματα, καὶ στερεὰ ποιεῖ πρὸς τὰς ἐπιτηδείας ἐκδοράς.

Τὰ ὑπὸ

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ γενῶν φαρμάκων πρὸς τὰ ἐν τοῖς γενείοις ἐξανθήματα, καὶ τὰ συκώδη.

Τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ γενείου ἐξανθήματα, μύρτα, σίδια, λιθάργυρον, χαλκοῦ ἄνθος, ἴσα σὺν οἴνῳ περίχριε. ἐπὶ δὲ τῶν συκωδῶν τῶν ἐπὶ τοῦ γενείου, λεγομένων δὲ μελιτάγρων, ὑπὸ δέ τινων λειχήνων ἀγρίων, ποιεῖ μὲν καὶ τὰ εὐτονώτερα τῶν πρὸς λειχῆνας. ἔτι δὲ καὶ ψώρας, καὶ λέπρας ἀναγραφησομένων, θαυμαστῶς δὲ συμπεφώνηκεν αὕτη. χαλκάνθου ∠ α. ἐλλεβόρου μέλανος ∠ α. ἀρσενικοῦ ∠ α. κανθαρίδων κοιλίας ∠ β. ἔνιοι δὲ καὶ τριώβολον, λείοις χρῶ μετ' ἐλαίου, ἢ κεδρίας. ἢ ῥοδίνου προσμήχων τὸν τόπον γίνονται φλύκταιναι, ταύτας ῥήσσων πυρῆνι μήλης ἐπιλέαινε, ὥστε παρεισέρχεσθαι τοῦ φαρμάκου, καὶ δάκνειν, εἶτα μετὰ ὥραν πυριάσας, κηρωτὴν ῥοδίνην ἐπίρριπτε. τοῦτο μέχρι κατουλώσεως ποίει. ἐὰν δὲ τὸ πρῶτον μὴ κρατῇ, καὶ δὶς καὶ τρὶς κατάχριε. ποιεῖ καὶ λέπραις, καὶ λεύκαις, καὶ ἀλωπεκίαις, καὶ ψώραις ἄκρως.

Ἡρακλείδου Ταραντίνου ἐκ τοῦ πρὸς Ἀντιοχίδα, πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ γενείου συκώδη οἰδήματα, κἄνπου ἀλλαχῇ ἐξέχοντα ἕλκη.

Ἐλατηρίου καὶ ἁλῶν ἴσον μίξας χρῶ, ἄνωθεν δὲ ἐπιτίθει λίνου σπέρμα ὠμὸν μεθ' ὕδατος, ἢ σῦκα λεπτὰ λεῖα. τῷ δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ φύματα χρηστέον.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὀδοῦσι παθῶν.

Τῶν ἐν τοῖς ὀδοῦσι παθῶν, ἔνια μὲν ἅπασιν ἐναργῶς φαίνεται, καθάπερ ὅταν οὕτω τρηθῶσιν, ἢ μελανθῶσιν, ἢ ἐκτριβῶσιν, ἢ μήτε τῶν ψυχρῶν ἀνέχονται, μήτε τῶν θερμῶν, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέροις, ἢ θατέρῳ μόνῳ συμβαίνῃ τις ὀδύνη. τινὰ δ' οὐ φαίνεται σαφῶς ἐν αὐτοῖς παθῶν, ὥσπερ ὅταν ὁ πάσχων αὐτὸς αἰσθάνεσθαι φῇ τῆς περὶ τὸ σῶμα τοῦ ὀδόντος ὀδύνης ἐν τῷ βάθει γινομένης. ἀντιλέγουσι γὰρ ἔνιοι φάσκοντες, ὀστοῦν ὄντα τὸν ὀδόντα χωρὶς ὀδύνης πάσχειν, ὥσπερ ὅταν τῇ καλουμένῃ ῥινῇ τὰς ὑπεροχὰς αὐτῶν ἀναγκαζώμεθα πρίζειν, ἢ καὶ δι' ἄλλην τινὰ πρόφασιν, ὧν ὀλίγον ὕστερον ἐρῶ. νυνὶ γὰρ βούλομαι χωρὶς λογικῆς τε καὶ φυσικῆς ἀποδείξεως μαρτυρῆσαι τοῖς φάσκουσιν αὐτὸν τὸν ἀλγεῖν ὀδόντα. καὶ γὰρ κἀγὼ ἀλγήσας ἀκριβῶς ἑαυτῷ προσεῖχον, ὡς ἂν ἤδη προακηκοὼς τῆς ἀμφισβητήσεως, ᾐσθανόμην τε σαφῶς οὐ μόνον ἀλγοῦντος, ἀλλὰ καὶ σφύζοντος τοῦ ὀδόντος, ὁμοίως ταῖς φλεγμονούσαις σαρξὶν, ὥστε με θαυμάζειν, εἰ καὶ τοῦτο τὸ πάθος ὃ καλοῦμεν φλεγμονὴν, ἐν ὀδόντι γενέσθαι δύναται, λιθώδη καὶ σκληρὰν οὐσίαν ἔχοντι. καὶ μέντοι καὶ καθ' ἕτερον καιρὸν ἀλγήσας ὀδόντα, σαφῶς ᾐσθανόμην οὐκ αὐτοῦ τοῦ ὀδόντος, ἀλλὰ τῶν οὔλων ὄντος τὸ ἄλγημα, φλεγμαινόντων δὲ αὐτῶν, ὡς καὶ χωρὶς τῆς θλίψεως ἀλγεῖν. ἀλλὰ καὶ γειτνιάσει τῶν ὀδόντων σκληρῶν ὄντων, αὐξανομένης τῆς ὀδύνης διὰ τὴν θλῖψιν, ὡς ἑκατέρας τῆς αἰσθήσεως πεπειραμένος, ἄλλης μὲν ἐπὶ τοῖς οὔλοις, ἄλλης δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ὀδόντος οὐσίας, σαφῶς οἶδα, καὶ μαρτυρῶ τοῖς λέγουσιν ἀλγεῖν αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας ποτὲ, καὶ μέντοι καὶ τοῦ καταφυομένου νεύρου τῇ ῥίζῃ τοῦ ὀδόντος ὀδύνην γενέσθαι, ποτὲ τοῦ νεύρου φαντασίαν συγκεχυμένην, καὶ ἀδιάρθρωτον τοῖς πολλοῖς φέροντος ὡς αὐτοῦ ὀδόντος ἀλγοῦντος, εὔλογόν ἐστιν. καὶ γὰρ καὶ τούτου σαφῶς ᾐσθόμην συμβάντος μοι, καὶ τό γε διαμένειν ἔτι μέρος μικρὸν τῆς ὀδύνης ἐξαιρεθέντος τοῦ ὀδόντος, ἐπὶ τῇ τοῦ νεύρου ἐγίνετο φλεγμονῇ, κουφιζομένου μόνον ἐκ τοῦ μηκέτι, μήτε τείνεσθαι τῆς πρὸς τὸ τεῖνον ὀστοῦν συμφύσεως, ἐλευθέρωθεν ἀναπνοήν τέ τινα σχεῖν, καὶ τῶν προσφερομένων ἰαμάτων ψαύειν. οὔτε γὰρ περὶ ψαῦσιν, οὔτε περὶ διάδοσιν, οἷον τε τὸ φλεγμαῖνον ἰᾶσθαι νεῦρον, ἑκατέρωθεν ὑπὸ τῶν φατνίων στεγόμενον, ἔμπροσθέν τε ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὀδόντος. εἰ δὲ πελιδνοὶ δι' ὅλης ἑαυτῶν τῆς οὐσίας οἱ ὀδόντες φαίνονται ποτὲ γινόμενοι, θαυμαστὸν οὐδέν ἐστι πάσχειν αὐτούς τι καὶ τῇ φλεγμονῇ παραπλήσιον. ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον ἄν τις τούτῳ πιστεύσειεν ἐν τῷ τρέφεσθαί τε καὶ σχεδὸν ἐν ἅπαντι τῷ τῆς ζωῆς χρόνῳ τὴν αὔξησιν ἔχειν. ἐναργῶς γὰρ τοῦτο φαίνεται πολλάκις ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἐξαιρεθεῖσιν ὀδοῦσιν, ὥστε αὐξανομένων μὲν αὐτῶν διὰ παντός. ὅσον δ' αὔξονται, τοσοῦτον ἐν τῇ τῶν σιτίων λειώσει τριβομένων. εἰ δὲ ἀδύνατόν ἐστιν αὐξάνεσθαι χωρὶς τοῦ τρέφεσθαι πάντως που, καὶ δυσὶν ὑποκείσονται παθήμασιν ἐναντίοις, ἐνδείᾳ τε καὶ πλεονεξίᾳ τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς τροφῆς. ἡ μὲν οὖν ἔνδεια ξηροτέρους τε καὶ ἀτροφωτέρους, καὶ διὰ τοῦτο λεπτοτέρους ἐργάζεται. ἡ πλεονεξία δὲ ποιήσει ποτὲ διάθεσιν αὐτοῖς ἀνάλογον τῇ περὶ σαρκώδη μόρια φλεγμονῇ. ταύτης μὲν οὖν ἰάματα γενήσεται τὸν αὐτὸν ἔχοντα σκοπὸν τοῖς τὰς φλεγμονὰς ἰωμένοις, ὅπερ ἐστὶ κενῶσαι τὴν πλεονεξίαν, τὸ μέν τι διαφοροῦντα, τὸ δὲ ἀποκρουόμενον αὐτῆς. τῆς δὲ δι' ἔνδειαν τροφῆς λεπτότητος τῶν ὀδόντων, ἴαμα μὲν οὐδέν ἐστι. τὸ χαλάσαι δὲ ἀναγκαῖον τηνικαῦτα καὶ σείεσθαι. χαλαρωτέρας τῆς ἐγγομφώσεως γενομένης, οὐ μόνον αὐτῶν τῶν ὀδόντων λεπτυνθέντων, ἀλλὰ καὶ τῶν περιεχόντων αὐτοὺς φατνίων. αὕτη μὲν οὖν ἡ διάθεσις ἐπιγίνεται τοῖς γηρῶσιν, ἢ πρωϊαίτερον, ἢ ὀψιαίτερον, ὥσπερ γε καὶ ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον. ἡ δ' ἀνάλογον τῇ φλεγμονῇ ἔχει, μᾶλλον τοῖς νέοις. βοηθητέον οὖν ἐστι καὶ τοῖς γέρουσι τῇ διὰ τῶν οὔλων βοηθείᾳ. καλοῦνται δ' οὕτως αἱ ἀντιπεριλαμβάνουσαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, ἔνθα πρῶτον ἀνίσχουσι τῶν φατνίων. αὐτὰς οὖν χρὴ στύφουσι φαρμάκοις εὐτονωτέρας τε καὶ μᾶλλον ἐσφιγμένας περὶ τὸν ὀδόντα ποιεῖν. ὥσπερ καὶ αὐτὰς ὠφελοῦσι τι τῷ μονίμῳ τε καὶ δυσκινήτῳ, διὰ τὴν τῆς ἐγγομφώσεως ἀκρίβειαν γεγονότι. καὶ μὴν καὶ τὰ τρήματα τῶν ὀδόντων ἐξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν δριμέων τε καὶ διαβρωτικῶν ἀποτελεῖται, καθάπερ τὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἕλκη χωρὶς τῆς ἔξωθεν αἰτίας. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνοις μὲν συνεχῶς καὶ πολλοῖς, ἐπὶ δὲ τῶν ὀστῶν σπανιάκις, ὅσῳ δυσπαθέστερα δέρματός ἐστι διὰ τὴν σκληρότητα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ ἴασις ἔσται τῶν ἀναβιβρωσκομένων σωμάτων, ἀναξηραινομένης τῆς ἐπιρρεούσης κακοχυμίας. εἰ μὲν ὀλίγη τις εἴη, τοῖς τοπικοῖς βοηθήμασι διὰ τῶν ξηραινόντων φαρμάκων, ὧν τὴν ὕλην ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν. εἰ δὲ πλείων, ὅλης τῆς κεφαλῆς τῇ προνοίᾳ, κἂν αὕτη ποτὲ πάσχῃ διὰ τὸ σύμπαν σῶμα, καὶ τῇ κατ' ἐκεῖνο θεραπείᾳ. τοὺς δὲ βεβρωμένους ὀδόντας, ὡς ἂν ὑπὸ μαλακότητος τοῦτο πάσχοντας ἐργάζεσθαι, χρὴ σκληροτέρους καὶ δυσπαθεστέρους διὰ τῶν αὐστηρῶν τε καὶ στρυφνῶν φαρμάκων. καὶ τοὺς πελιδνουμένους δὲ διὰ τῶν ξηραινόντων ὡς ἂν ἐξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν μοχθηρῶν τοῦτο πάσχοντας. ὁμοίως οὖν δέονται θεραπείας τοῖς τετρημένοις.

Περὶ οὔλων θεραπείας.

Οὔλων δὲ φλεγμονὴν ὀδυνωμένων, ἄριστόν ἐστι φάρμακον ἔλαιον σχίνινον εὔκρατον κατὰ θερμότητα διακρατούμενον. ἔστω δὲ νέον, ὡς τόγε παλαιότερον εἰς τοσοῦτον τοῦ νέου φαυλότερον εἰς ὅσον παλαιότερον. γινέσθω δὲ τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ θερμαίνεται τὸ σχίνινον, ἑτέρῳ μείζονι θερμὸν ἱκανῶς ὕδωρ ἔχοντι. μάλιστα μὲν οὖν ἁρμόττει τοῦτο τῇ φλεγμονῇ τῶν οὔλων, οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν κατὰ ἄλλο τι μέρος περί τε τὴν γλῶτταν ἀμφιεννύντος ὑμένος, ὑπεζωκότος τε σύμπαν τὸ σῶμα γένηταί τις ὀδύνη διὰ φλεγμονὴν, ἀνωδυνίας ἐστὶ ποιητικὸν τὸ σχίνινον. ἀποκρούεται γὰρ ἀλύπως ἄνευ τραχύτητος, ἣν ἔχει τὰ πλεῖστα τῶν αὐστηρῶν, διαφορεῖ τε ἀδήκτως, οὗ χρεία μᾶλλον τοῖς φλεγμαίνουσιν. ἔνιοι δὲ τῶν ἰατρῶν κοινῷ τινι χρώμενοι παραλογισμῷ, βλάπτουσι τὰ φλεγμαίνοντα. καὶ χρὴ διασκεψαμένους ἅπαξ ὑπὲρ αὐτοῦ, φυλάττεσθαι τὸ λοιπόν. νομίζουσι γὰρ εἰ τὰ στύφοντα μόνον ὀνίνησι τὰς φλεγμονὰς ἀποκρούοντα τὸ ἐπιρρέον. ἔστι δ' ὅτε καὶ τοῦ περιεχομένου τι κατὰ τὸ φλεγμαῖνον ἐκθλίβοντα πρὸς τὰς τρεφούσας φλέβας τὸ μόριον, εἰκὸς εἶναι τὸ μᾶλλον στῦφον ὀνήσειν μᾶλλον. οὕτω δὲ καὶ τὸ διαφοροῦν μᾶλλον, ὀνήσειν μᾶλλον οἴονται, τοῦ μετρίως τοῦτο δρῶντος, οὐκ ἐννοοῦντες ὡς τὸ ἑκάτερον αὐτῶν ἐπιτεταμένον ὀδυνηρὸν γίνεται τοῖς φλεγμαίνουσιν. ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν σφοδρῶς στυφόντων ὅμοιόν τι θλάσει πάσχει τὰ μόρια, συναγομένης αὐτῶν τῆς οὐσίας βιαίως. ὑπὸ δὲ τῶν δριμέων, διαβρώσει τι παραπλήσιον. εἰκότως οὖν τὸ σύμμετρον ἐν ἑκατέρᾳ βέλτιόν ἐστι τῶν ἀμέτρων. ταῦτα μὲν οὖν αὐτάρκως μοι προείρηται. περὶ δὲ τῶν κατὰ τὰς ὀδύνας διαθέσεων ἐφεξῆς ἐρῶ.

Περὶ τῆς τῶν ὀδόντων ὀδύνης.

Τῶν ὀδυνωμένων ὀδόντων ἄνευ τῆς τῶν οὔλων φλεγμονῆς, ἔσθ' ὅτε μὲν ὡς ἐφ' ὧν ἐν αὐτῷ τῷ οἰκείῳ σώματι τὴν ὀδύνην, ἔσθ' ὅτε δὲ ἐν τῷ νεύρῳ συμβαίνει γίνεσθαι. σφοδροτάτων οὖν ἐστι χρεία φαρμάκων, εἴτε ἀποκρούεσθαί τις, εἴτε διαφορεῖν ἐθέλοι τὸ τῆς ὀδύνης αἴτιον. ἐάν τε χυμὸς, ἐάν τε φυσῶδες ᾖ πνεῦμα, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πλεῖστα αὐτῶν, δι' ὄξους σκευάζεται δριμυτάτου. παραγράψω δὲ ἐφεξῆς, καὶ τὰ διὰ τῆς ἱστορίας ἡμῖν παραδεδομένα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ποιησάμενος.

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς ἀλγοῦντας ὀδόντας.

Ἀλγοῦντες δὲ ὀδόντας διακλυζέσθωσαν ὄξει θερμῷ δριμεῖ μετὰ κνίδης. ἢ ἁλικακάβου ῥίζῃ μετ' ὄξους καὶ κνίδης. ἢ δαδίοις λιπαροῖς ἀναζεσμένοις ἐν ὄξει. ἢ μυρσίνης κλωνίοις, καὶ μετὰ πίσσης ἐν ὄξει χλιαινομένης. ἢ ὑοσκυάμου τῷ σπέρματι, καὶ τοῖς φύλλοις σὺν ὄξει. ἢ κεδρίᾳ, ἢ προπόλει, ἢ νάρδῳ, ἢ στρύχνῳ, ἢ τῷ χυλίσματι αὐτοῦ, ἢ καππάρει, ἢ σκοροδίοις, ἢ μυρσίνης κλωνίοις, ἢ ἐν ὄξει ἀναζεσμένοις, ἢ οἴνου τρυγὶ θερμῇ, ἢ πολίου φύλλοις, ἢ καὶ αὐτῇ τῇ βοτάνῃ, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζῃ, ἢ πρασίου, ἕκαστον αὐτῶν σὺν ὄξει μετὰ νίτρου καὶ πεπέρεως, ἢ χαμαιλέοντος ῥίζης ὁμοίως, ἢ ὑσσώπῳ, ἢ σταφίδι ἀγρίᾳ, ἢ πηγάνῳ μετ' οἴνου. ἢ γλήχωνι μετ' ὀξυμέλιτος, ἢ πλατάνου σφαιρία, ἢ ῥόδα ξηρὰ ἕψε ἐν οἴνῳ λευκῷ μέχρι τὸ τρίτον τοῦ οἴνου λειφθῇ, εἶτα τοῦτο ἔχε ἐν ἀγγείῳ φυλάττων ὧδε τῆς χρείας συνεχῶς διακλύζου. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῆς πενταφύλλου ῥίζα. ὑπὸ δέ τινων εὐπατωρίου λεγομένης καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, ἢ γλήχωνος ἐπιπολὺ ἑψηθείσης ἀφεψήματι. ἢ κέρας ἐλάφειον ἐν ὀξυκράτῳ ἑψηθὲν ἐπιπολὺ διακλύζου. ἢ κράμβης καυλοὺς τρεῖς καὶ σώρεως ∠ β΄. ἐν ὄξει ξ α΄. μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ ἑψήσας διακλύζου. ἀκύρως δὲ λέγεται ποιεῖν βατράχου ἐν ὄξει, καὶ ὕδατι εὖ μάλα ἑψηθέντος, τὸ ἀφέψημα ἐπιπολὺ διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι. θαυμαστῶς ποιεῖ ἐὰν κυνόδοντα καύσῃς, καὶ τρίψῃς, εἶτα σὺν ὄξει θερμῷ ἱκανῶς ἑψήσας διακρατήσεις. ἢ σίδια, καὶ κηκίδα ὄξει ἐναφεψήσας χρῶ. ἢ σκίλλης ὄξει θερμῷ. ἢ σκίλλης τὸ ἐντὸς εἰς λεπτὰ τέμνων, καὶ εἰς τὸν ξέστην τοῦ ὄξους βαλὼν, εἰς ἄγγος ταριχηρὸν ὀνείᾳ κόπρῳ κατορύξας ἐφ' ἡμέρας λ΄. καὶ χρῶ. ἢ ὀνείῳ γάλακτι διακλύζου, τοῦτο καὶ τοὺς κινουμένους στερεοῖ. ἢ ἁλικακάβου φλοιοῦ, καὶ δαδίου ἐναπεσβεσμένου ὄξει διακλύζου, ἐπιπολὺ ἑψηθείσης ἀφεψήματι. ἢ κέρας ἐλάφειον ἐν ὀξυγάρῳ ἐναφεψήσας. ἢ ἐν ὄξει διακλύζου. ἢ τιθυμάλλου ῥίζαν ἐν οἴνῳ μέχρι τὸ ἥμισυ λειφθῇ ἑψήσας, διακλύζου. ἢ ὑοσκυάμου ῥίζαν ὀξυμέλιτι ἑψήσας διακλύζου. ἢ δαδίων ξύσματα. σίδια, στυπτηρίαν στρογγύλην. ἢ χιστὴν ἐν ὄξει ἑψήσας μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, διακλύζου χλιαρῷ. ἢ ἐλξίνης ῥίζαν ἐν ὄξει ἑψήσας μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, διακράτει. ὅταν δὲ σιέλου τὸ στόμα πληρωθῇ, ἀνοίξας ἔα φέρεσθαι. ἢ σκόροδα, καὶ ἀλεξάνδρινον κάλαμον ὄξει δριμυτάτῳ ἀποζέσας διακλύζου. ἢ ὕσσωπον, ἢ θύμον, ἢ ὀρίγανον κατ' ἰδίαν καὶ ὁμοῦ σὺν τῷ ὄξει ἕψων διακλύζου. ἢ πύρεθρον μετὰ ὑσσώπου καὶ κολοκυνθίδος τὸ ἐντὸς ὁμοίως ἐν ὄξει καθεψήσας διακράτει πλείονα χρόνον ἐν τῷ στόματι τὸ ὑγρόν. ἢ οἴνῳ θερμῷ κολοκυνθίδος ἐναποβραχείσης, διακράτει πλείονα χρόνον, πολὺ γὰρ φλέγμα ἄγει, καὶ κουφίζει τὸν τόπον. ἢ σκορόδων καὶ εὐζώμου σπέρματι, καὶ νίτρου ἀφεψήματι.

ἢ βατράχιον ἐν οἴνῳ ἑψήσας περικαθάρας τὸν ὀδόντα διακλύζου. ἢ συκαμίνου, τουτέστι μορέας γάλα εἰς οἶνον ἐκχέας ὁμοῦ οἰσυπηρὰ ἔρια ἐναπόθλιβε χλιαίνων, καὶ δι' ἐρίων ῥυπαρῶν ἔγχει τῇ μύλῃ. ἀνασπᾷ γὰρ φλέγμα καὶ ἀπόνους ποιεῖ. ἐν τούτοις ἅπασιν ὁ Ἀρχιγένης κατάλογον ἐποιήσατο φαρμάκων τμητικῶν τε καὶ διαφορητικῶν, καὶ θερμαινόντων, σπανίως τῶν στυφόντων μίξας, ὁποῖόν ἐστι φάρμακον ἡ κηκίς. ἅπαξ δέ που κειμένου τοῦ στρύχνου τεθαύμακα περὶ τῆς μίξεως αὐτοῦ, κατ' ὀλίγα λόγον ὠφελεῖν δυναμένου. πλὴν εἴπερ ἄρα καθ' ὃν, καὶ τὰ κωλικὰ φάρμακα, τῷ ναρκωτικῷ τῆς ὀδύνης. τί αὖ οὖν ἔτι τῶν εὐπορίστων Ἀπολλωνίου μνημονεύοιμι, περιεχομένων ὀλίγου δεῖν ἁπάντων ἐν τοῖς ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένοις. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ὁ Ἀπολλώνιος ἐνίοις τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων ἐμαρτύρησε ὡς παραχρῆμα παύουσι τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων, ἄμεινον ἔδοξέ μοι κἀκεῖνα γράψαι κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἀπολλωνίου λέξιν οὕτως ἔχουσαν.

Ἀπολλωνίου παραχρῆμα παῦον τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων.

Σκορόδων πυρῆνας ε΄. λιβάνου ἄρρενος γ΄. ὀβολοὺς, μυρσίνης κλωνία διπάλαιστα δύο, τούτων ἀμέλξας τὰ φύλλα κατ' ἰδίαν λέανον ὁμοίως, καὶ τὰ σκόροδα, καὶ τὸν λιβανωτὸν, εἶθ' ὁμοῦ πάντα ἐμβαλὼν εἰς καινὴν χύτραν, καὶ ἐπιχέας ὄξους κοτύλην α΄. ἕψε κινῶν σπάθῃ δαδίνῃ μέχρις οὗ λειφθῇ τὸ ἥμισυ, καὶ οὕτω χλιαρῷ χρῶ. δεῖ δὲ κρατεῖν τὸ ὑγρὸν ὧδε τῷ ἀλγοῦντι μέρει πρὸς πλείονα χρόνον, τοῦτο δὲ πρακτέον ἄχρις ἂν τὸ ὑγρὸν δαπανηθῇ. χρήσιμον δὲ καὶ

πρὸ τούτου

καὶ πρὸ τούτου διακλύσασθαι βαλσάμου ὀπὸν, ἢ φλοιὸν ἐπιτιθέναι ἐπὶ τὸν ἀλγούμενον ὀδόντα. εἰ δὲ μὴ, πάνακος ὀπὸν θλάσαντα ἐλαφρῶς, ἐᾶσαι τὸ ὑγρὸν ἀπορρεῖν.

Ἐφεξῆς τῶν γεγραμμένων ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψε βοηθήματα τετρημένων ὀδόντων, ὀδυνωμένων τε καὶ ἀνωδύνων κατὰ τήνδε τὴν λέξιν.

Περιπλάσμασι δὲ καὶ ἐπιθέμασι τοιούτοις ἐστὶ χρῶ. σῶρυ αἰγύπτιον ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθὲν περίπλασσε, καὶ τῷ βρώματι ἐντίθει αὐτήν. ἢ τὴν διὰ δύο πεπέρεων ἐντίθει, ἀνιεὶς αὐτὴν νάρδῳ ἢ ῥοδίνῳ, μάλιστα δὲ ἀμυγδαλίνῳ, καὶ εἰς τὸ οὖς δὲ τὸ κατ᾽ αὐτὸ ἔνσταζε, τὸ αὐτὸ ποιεῖ ἄκρως. ἢ θεῖον ἄπυρον μετὰ λυκίου ἀναλαβὼν εἰς τὸ βρῶμα ἐντίθει. ἢ περίπλασσε τὸν ἀλγοῦντα περικαθάρας πρότερον. ἢ κόμην γλήχωνος ῥίψας ἐντίθει τῷ ὀδόντι. ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων ὀδονταλγιῶν ἄκρως ποιεῖ τοῦτο. ὄφεως γῆρας κατακαύσας, καὶ μετ᾽ ἐλαίου, μέλιτος ποιῶν πάχος στερεοῦ περικαθάρας περίπλασσε, καὶ τὰ κύκλῳ πάντα περίχριε, καὶ τοῖς βρώμασιν ἐντίθει. ἢ προσπτίζε τῷ γήρᾳ μὴ κεκαυμένῳ τοὺς ὀδόντας καὶ ἐκπίπτουσιν. ἢ γῆς ἔντερα φρύξας ἔμπασσον εἰς τὸ βρῶμα περικαθάρας. ἢ ὠὰ ἀραχνίων ἀνιεὶς μύρῳ ναρδίνῳ ἐντίθει. ἢ μελάνθιον φρυγὲν μετ᾽ ἐλαίου περίπλασσε, καὶ μικρὸν μύσας ἀποφλεγματίζου. ἢ πεπέρεως, ἢ κάγχρυ ὀπίῳ ἀναλαβὼν, ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα. ἐπὶ δὲ τῶν ὡσανεὶ ἐν φλεγμονῇ, νίτρον ἐρυθρὸν, καὶ περσαίων ὀστέων τὸ ἐντὸς ἐνώσας ῥητίνῃ ἀναλάμβανε, καὶ περίπλασσε τὸν ὀδόντα, καὶ ἔα ἕως ἂν ἀποπτύσῃ. ἐπὶ δὲ τοῦ βρώματος πεπέρεως, καὶ νίτρου ἀφρὸν, καὶ χαλβάνην σὺν μέλιτι ἐπιτίθει. ἢ γλοιῷ μετὰ πεπέρεως ὁμοίως. ἢ πύρεθρον μετὰ σμύρνης. ἢ ὀπὸν κυρηναϊκὸν, καὶ πέπερι ἴσα μετὰ χαλβάνης. ἢ μελάνθιον, καὶ σκορόδου τὸ ἥμισυ, καὶ ἅλας ὀλίγον συλλεάνας περίπλασσε, ἀπόνους ποιεῖ. ἢ σίλφης βδεούσης τὸ ἐντὸς σὺν ῥοδίνῳ θερμάνας, εἴς τε τὸ οὖς ἔνσταζε, καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντίθει. ἢ κνίδια λεῖα μετὰ κεδρίας χρῶ. ἢ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἀλγοῦντα οὖς συγκαμέλαιον ἐναφεψημένων αὐτῷ γῆς ἐντέρων ἔγχει. αὐτῷ δὲ τῷ ἀλγοῦντι, ὑοσκύαμον διακνέτωσαν. ἢ κισσοῦ λευκοῦ κορύμβους ε. μετὰ ῥοδίνου τρίψας, καὶ ἐν σιδίῳ χλιάνας ἔνσταζε, δεύτερον καὶ τρίτον τῆς ἡμέρας εἰς τὸ κατὰ τὸν ἀλγοῦντα οὖς, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ καρπὸς μετ᾽ οἴνου λεῖος ἐπιχριόμενος ἐπὶ τὸν ὀδόντα ὠφελεῖ. τούτων ἐφεξῆς ὁ Ἀρχιγένης καὶ τάδε γράφει. ἄκρως γοῦν ποιεῖ, καὶ αἱμασσομένοις οὔλοις, ὑγρὰ στυπτηρία μετὰ τοῦ διπλοῦ ἁλὸς προσαπτομένου, ἢ σχιστῇ, καὶ μυρσίνῃ λεπτοτάτοις παρατρίβε. συνεψηθέντων δὲ μέλιτι χρίε, ἢ περσαίων τῶν μαχαιρίων μέρη δύο, σμύρνης μέρος ἓν περικαθάρας ἔνθες, ἄπονον ποιεῖ. τοῖς δὲ τεθραυσμένοις, καὶ ἀλγοῦσιν ὀδοῦσιν, καυτήριον ἐπιτίθει πυρώσας.

Περὶ αἱμασσόντων οὔλων.

Ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ὁ Ἀρχιγένης οὕτως ἔγραψεν. ἀποφλεγματισμοὶ δὲ ἄριστοι τοῖς ὀδονταλγοῦσιν, σταφὶς ἀγρία διαμασσηθεῖσα ἰδίᾳ, καὶ μετὰ γλήχωνος, ἢ κνίδιος τὸ ἔνδοθεν μέλαν, δακέτω τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, καὶ ἐάτω ἀπορρεῖν. εἰς δὲ τὸ ἀντικείμενον οὖς, ἔνσταζε κισσοῦ δύο κορύμβους μετὰ ῥοδίνου λελειασμένους. ἢ μυρίκης καρποῦ ∠ β. ἀφρονίτρου ∠ α. στυπτηρίας ὀλίγον, σκορόδων πυρῆνας ε. μυρσίνης φύλλα ὀλίγα σὺν ὄξει κινδὺν ἀπαθῆ δαδίνῃ, ἕψε μέχρι ἡμίσεως, καὶ δίδου διακλύζεσθαι, καὶ διακρατεῖν, εἶτα χαίνοντες ἐάτωσαν ῥεῖν τὸ φλέγμα, καὶ μετὰ τοῦτο ῥοδίνῳ ἐλαίῳ διακλυσάμενοι πτισάνην δίδου ῥοφῆσαι. ἐὰν δέ τινα ἐκ τοῦ διακλύσματος περὶ τὸ στόμα ἑλκωθῇ, κρόκῳ καὶ ῥόδων χυλῷ διάχριε.

Περὶ πυριῶν.

Πυρίαι δὲ ποιοῦσι πρὸς ὀδονταλγίαν, ἔξωθεν μὲν αἱ δι᾽ ἁλὸς πεφρυγμένου, ἢ κέγχρου εἰς μαρσύππους ἐμβεβλημένων, ἢ καὶ διὰ ῥυπαρῶν ῥακίδων, εὖ μάλα θερμανθέντων, ἢ καὶ ἐπιθέματα διὰ τῶν χαλεῖς ὑδάτων, ὡς τὰ δι᾽ ὠμῆς λύσεως, εἴτε κρίθινον, εἴτε λινόσπερμα. αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος, πυρίᾳ οὕτω χρηστέον. ὀριγάνου ξηροῦ κλώνιον εἰς ζεστὸν ἔλαιον βάπτων, τῷ πονοῦντι ὀδόντι ἄνωθεν ἐπέρειδε. ἢ κηκῖδος καυλὸν ὁμοίως. ἢ σταφίδα ἀγρίαν εἰς ὀξύ τι αὐτὴν πήξας. ἢ κηρὸν ἐπιτιθεὶς τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι πυρῆνι μήλης θερμοτάτῳ προσάπτου συνεχῶς. ἢ ὀποπάνακα, καὶ ὀπὸν πευκεδάνου ἴσα ἑνώσας ὀθονίῳ ἔνδησον, καὶ εἰς ζεστὸν ἔλαιον τῆξον. ὅταν δὲ ἄρξηται ζεῖν τὸ φάρμακον, ἐπιτίθει τῷ ὀδόντι καὶ προσαπτίζε μύλῃ, χρῶ πρωῒ, καὶ δείλης, καὶ καθὸ εἶπον συμπνεύσει ἐκτός τε καὶ ἐντὸς πρὸ τροφῆς. καὶ μετὰ τροφὴν μὴ πολὺ λίαν διαστησάντων ἀπὸ τροφῆς χρῶ. εἶδος δὲ πυρίας ἐστὶ, καὶ τὸ τοιοῦτον, εὖ μάλα περικαθάρας τὸν ὀδόντα, καὶ σκεπάσας τὸν πάσχοντα, ἀναγκάσας τε χαίνειν ὑποθυμία ὑοσκυάμου σπέρματα. εἰ δὲ πρὸς μηδὲν τῶν προγεγραμμένων εἴκει, ἐγκεῖται δὲ ἰσχυρῶς ὁ πόνος, λεπτῷ τρυπάνῳ τρήσας τὸν ὀδόντα χρῶ τοῖς εἰρημένοις βοηθήμασιν, εἴωθε γὰρ μᾶλλον οὕτως ὠφελεῖν. εἰ δὲ μηδ᾽ οὕτως ὑπακούει, καὶ δόξειεν ἀρθῆναι τὸν ὀδόντα, ἀπόνως ἀρθείη φαρμάκῳ συμφωνοῦντι λίαν τῷδε. πύρεθρον δριμυτάτῳ ὄξει ἐφ᾽ ἡμέρας μ. ταριχεύσας τρίψον, καὶ ἀπόθου. ἐλθὼν δὲ εἰς χρείας τοὺς λοιποὺς κηρώσας, καὶ ἀσφαλισάμενος αὐτόν τε τὸν ἀλγοῦντα περικαθάρας περίπλασσον τῷ φαρμάκῳ, εἶτα διαστήσας ὥραν ἔκλυσον τοῖς δακτύλοις, ἢ γραφείῳ ἀνάλαβε. ἢ σῶρυ μετ᾽ ὄξους δριμυτάτου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατάπλασσε, καὶ ἐκπεσεῖται. ἢ μολύβδαιναν λείαν κηρωτῇ ἀναληφθεῖσαν ἐπίθες. ἐξαίρει σφοδρῶς τιθυμάλλου ὀπὸς, καὶ σῶρυ μετὰ χαλβάνης καταπλασσόμενα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων.

Πρῶτον μὲν αὐτῶν κεφάλαιον ἐστὶν τὰ πρὸς ὀδονταλγίας διακλύσματα, μηδὲν ἔχοντα πλέον τῶν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένων. δεύτερον δὲ πρὸς ὀδόντας βεβρωμένους ἐπαλγεῖς, ἐπιθέματα καὶ ἐμπλάσματα. τρίτον ἐπὶ τούτοις πυρίαι καὶ καύσεις πρὸς ὀδονταλγίας. τέταρτον ὑποθυμιάματα πρὸς τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. πέμπτον ὀδοντικὰ διαμασσήματα, καὶ καθαρτικά. καὶ πρὸς τούτοις ἕκτον ἀναγαργαρίσματα πρὸς ὀδονταλγίας. ἕβδομον δὲ κεφάλαιον ἔγραψε πρὸς ὀδονταλγίας ἐγχύματα εἰς τὸ οὖς, ὧν οὐδενὸς μνημονεύειν ἔτι ἠξίωσα τοῖς βουλομένοις παραναγινώσκειν τὸ βιβλίον, ὃ πάνυ τι τῶν δυσπορίστων ὑπάρχον. ἐγὼ δὲ τοῖς ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένοις ἀρκεσθεὶς, ἐφεξῆς δὲ γράψαντος τοῦ Ἀπολλωνίου ἔγχυτα εἰς τὴν ῥῖνα, ἔδοξέ μοι προσθεῖναι.

Πρὸς ὀδονταλγίας ἐγχύματα εἰς τὴν ῥῖνα ὡς Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων.

Σεύτλου ῥίζης τὸν χυλὸν αὐτὸν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥῖνα, καὶ λύσεις τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. κυμίνου ὅσον τρισὶ δακτύλοις, καὶ σμύρνης ὅσον κύαμον, καὶ σικύου τοῦ ἐντὸς ὅσον διπλάσιον, τρίψας καὶ γάλακτι γυναικὸς μίξας, ἀνάπλασον κολλύρια, καὶ ἔνθες εἰς ἑκάτερον τῶν μυκτήρων, εἶθ᾽ οὕτω κέλευσον ἀναπνεῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἂν τις διέλθοι στάδια πέντε, εἶτα ἐκμάξασθαι τὸ φάρμακον, τοῦτο καὶ πρὸς ὠταλγίαν ποιεῖ.

Πρὸς τὸ μὴ κόπτεσθαι τοὺς βεβρωμένους ὀδόντας, μὴ δὲ ποιεῖν δυσωδίαν.

Ἐλλεβόρου μέλανος ἡλίκον ὄροβον ἐν μέλιτι ἑφθῷ ἐντίθει.

Πρὸς ὀδόντας μεμελασμένους.

Ὄστρακον καλλαΐνου ὀπτήσας καὶ λεάνας παράτριβε τοὺς ὀδόντας, οὕτω δὲ οὖλα κρατυνεῖ. Ἄλλο. ἅλα ὀρυκτὸν μέλιτι φυράσας ὄπτησον ἐπὶ κληματίσι, καὶ τρίψας μίξον σμύρνης βραχὺ, καὶ χρῶ παραπλησίως. ἄλλο. γλήχωνος μέρος ἓν, ἁλὸς τὸ ἴσον, ταῦτα φυράσας ὕδατι, ὄπτησον ἐν τῷ αὐτῷ ἕως ἄνθραξ γένηται, καὶ λεάνας ἀπόσμα τοὺς ὀδόντας. ἄλλο. ἰσχάδας κατακαύσας καὶ τρίψας νάρδου βραχὺ καὶ μέλιτι δεὶς χρῶ. τοῦτο καὶ οὖλα συστέλλει. ἄλλο. ἄλφιτον φυράσας ἐν ὄξει δριμυτάτῳ κατάκαυσον, καὶ λεάνας παράτριβε τοὺς ὀδόντας, τοῦτο καὶ τὰ οὖλα κρατύνει.

ἄλλο. ἀλαβάστρου κεκαυμένου ∠ η. κισσήρεως κεκαυμένου ∠ δ. ἁλὸς πεφρυγμένου ∠ γ. λεάνας ὡσαύτως χρῶ. διακλύσματι δὲ χρηστέον ἀπὸ τούτων οἴνῳ εὐώδει ἀποβεβρεγμένης ἐν αὐτῷ πρὸ χρόνου πλείονος ἴρεως ξηρᾶς. τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς ὀδόντας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐντὸς, Ἡρακλείδου ταραντίνου πρὸς σειομένους ὀδόντας. χρηστέον τῇ κυπρίᾳ σποδῷ παραστέλλοντας τὰ οὖλα, καὶ φλόμου ταῖς ῥίζαις ἑψημέναις, ἔπειτα ἀποπλύνειν ὕδατι, ἢ μυρσίνης, ἢ βάτου, ἢ δάφνης, ἔπειτα τῇ σποδῷ παραψαμένου, ἡσυχάζειν κελεύειν. ἄλλο. ἐλλεβόρου μέλανος χειρόπληθες, μανδραγόρου τῆς ῥίζης ∠ δ. ὑοσκυάμου τῆς ῥίζης ∠ δ. βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ οἴνου χίου κοτύλας γ. ἢ κῴου ὡς βελτίστου, ἕψε ἐπ᾽ ἀνθρακίας μεγάλης, ὑπολειφθείσης δὲ τῆς ἡμισείας, χυλίσας τὸ ὑγρὸν, δίδου ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν.

Ξηρὸν πρὸς σειομένους ὀδόντας.

Τερμίνθου καρποῦ πεφρυγμένου ∠ η. στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης ∠ η. βαλαυστίου ∠ β. κηκίδων ∠ α. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. λείοις χρῶ. ἄλλο. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ η. ῥοῦ ἐρυθροῦ ∠ δ. ὀμφακίου ∠ β. βαλαυστίου ∠ δ. πίτυος φλοιοῦ ∠ α. σμύρνης ἀμιναίας ∠ α. λείοις χρῶ.

Διάκλυσμα πρὸς μυλαλγίας.

†ἀγρείας. Σμυρνίου τὰς ῥίζας ἕψε μετ᾽ ὀξυμέλιτος, καὶ τὸ ὑγρὸν διυλίσας δίδου ἐν τῷ στόματι κρατεῖν. ἄλλο. λαπάθου ἀγρίου ῥίζας, καὶ πλατάνου σφαιρία, ἕψε μετ᾽ ὀξυμέλιτος, καὶ δίδου καθὰ προείρηται.

Διαμασσήματα πρὸς μυλαλγίας.

Κάγχρυος ∠ β. ὀριγάνου ∠ β. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. σταφίδος †γυνησίας, ἢ τῆς ἄλλης λιπαροτάτης ξ ς. τὴν σταφίδα κόπτε φιλοπόνως. τὸ δὲ σμύρνιον μέλιτι διαλύσας ἐπίβαλλε τῇ σταφίδι καὶ τῇ σμύρνῃ, καὶ μίξας ποίει μαλαγματῶδες, ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος διαμασσᾶσθαι. ὑγρῶν δὲ συναγομένων, τὸν κάμνοντα κεχηνέναι δεήσει, καὶ κάτω νεύειν, ὥστε τὸ ὑγρὸν εὐχερῶς ἀποῤῥεῖν. μετὰ δὲ τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου οἴνῳ προσκλύζεσθαι παραινεῖ. ἄλλο. σταφίδος λιπαρᾶς χωρὶς τῶν γιγάρτων ξ ς. πεπέρεως λευκοῦ, ὀξύφαβον, κόκκου κνιδίου ∠ β. ναρδοστάχυος ∠ β. κασσίας ∠ α. πυρέθρου ∠ β. σμύρνης ∠ β. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας.

Φυλακτικόν. τούτῳ χρησάμενος διετήρησα βεβρωμένους ὀδόντας ἀνωδύνους. ζιγγίβερ ἕψε μετ᾽ ὀξυμέλιτος, καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἐντίθει εἰς τὸ τρῆμα, καὶ περίπλαττε ἔξωθεν. ἄλλο. κισσοῦ δάκρυον χαλβάνῃ μίξας, ἢ ὀπῷ τιθυμάλλου, ἢ συκῆς ἀγρείας διαλύσας, χρῶ ὡς προείρηται.

Ἄλλο ἀνώδυνον πρὸς περιοδυνοῦντας καὶ βεβρωμένους ὀδόντας, ἔστι δὲ καὶ βηχικὸν ἀγαθόν.

Ὀποῦ μήκωνος ∠ β. πεπέρεως λευκοῦ κεκομμένου, καὶ σεσησμένου ∠ α. σμύρνης ∠ β. στύρακος ∠ β. χαλβάνης ∠ α. γλυκέος εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἀρκεῖ, κόπτε ὁμοῦ καὶ ἀνάπλαττε καταπότια, καὶ περίπλαττε τὸν ὀδόντα, καὶ ἐντίθει τῷ βρώματι. ἄλλο. ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ β. σμύρνης ∠ β. ὀπίου ∠ β. χαλβάνης ∠ β. στύρακος ∠ β. ζιγγιβέρεως ∠ β. πεπέρεως ∠ α. ὀποῦ συριακοῦ τὸ ἴσον, γλυκέος ὅσον διαρκεῖ. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

Μυλικὴ ἀγαθὴ ὑπὸ πολλῶν θαυμασθεῖσα.

Ἐλαίας δακρύου ∠ α. σμύρνης ∠ β. ἐλλεβόρου μέλανος ∠ μίαν, ὀποβαλσάμου σπέρματος ∠ α. στύρακος ∠ α. πεπέρεως ∠ α. ὑοσκυάμου ∠ α. μηκωνείου ∠ α. καστορίου τετρώβολον, χαλβάνης ∠ ς. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ α. ὀποῦ καρπάσου ∠ α. πάνακος ∠ α. σαγαπηνοῦ τετρώβολον, πυρέθρου τετρώβολον, σταφίδος ἀγρίας ∠ β. κεδρίας τὸ αὔταρκες, ὥστε ἐμπλαστρῶδες γενέσθαι. ἄλλο. θείου ἀπύρου ∠ δ. ἀσφάλτου ∠ β. ἀμόργης ἐλαίου ∠ δ. πίσσης ὑγρᾶς ∠ η. κεδρίας ∠ ιβ. πεπέρεως ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. σταφίδος ἀγρίας ∠ α. ἐλλεβόρου μέλανος ∠ α. κόκκου κνιδίου ∠ α. ὀποπάνακος ∠ α. πίσσης ξηρᾶς λίτραν μίαν. ὄξει ἀναλάμβανε τὰ ξηρὰ, εἶτα ἐπίβαλλε τὰ τηκτὰ, καὶ ἀνελόμενος χρῶ περιπλάττων τὴν μύλην τῷ φαρμάκῳ.

Πρὸς τοὺς ἐῤῥωμένους ὀδόντας ὥστε ἀπόνως ἐκβάλλεσθαι.

Πύρεθρον εἰς ὄξος βαλὼν ἔα ἐπὶ ἡμέρας γ. ἢ δ. ἔπειτα τρίψας ἐπιτίθει τῷ πεπονθότι ὀδόντι, φυλαττόμενος τοὺς παρακειμένους ὀδόντας. δεῖ δὲ περικαθαίρειν ἐπιμελῶς, καὶ τότε περιπλάττειν τὸ φάρμακον, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, οὕτω γὰρ ἀπόνως σαλεύεται. ἄλλο. Σικύου ἀγρίου τὰς ῥίζας, τοῦτο σκευάσας ὥσπερ τὸ πύρεθρον, χρῶ καθὰ προείρηται.

Περὶ τῶν

Περὶ τῶν σειομένων ὀδόντων καὶ τῶν ἐξεχόντων.

Εἴρηται μὲν μοι καὶ πρόσθεν, ὡς διὰ γεροντικὴν ἡλικίαν ἔνιοι σείονται ξηραινόμενοι, βραχεῖαν ἐκ τῶν συναγομένων ὅλων φαρμάκοις σύμφυσιν βοήθειαν ἔχοντες, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ὅπως ἔνιοι πληγέντες ἐσείσθησαν. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ χωρὶς πληγῆς, ἐφ' ὧν τεκμαίρομαι διαβρεχόμενον ὑγρότητι πολλῇ τὸ καταφυόμενον εἰς τὰς ῥίζας αὐτῶν νεῦρον χαλᾶσθαι, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ξηραίνουσι φαρμάκοις θεραπεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ προπετεστέρους τῶν ἄλλων ἑώρων τοὺς σειομένους ὀδόντας γινομένους, καὶ μάλιστα ὅταν ἐκ πληγῆς πάθωσιν, ἔδοξέ μοι ῥινᾶν αὐτῶν τοσοῦτον, ὅσον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἐστίν, ὅπως μὴ προσκρούωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἐν τῷ διαλέγεσθαι καὶ μασᾶσθαι. εὑρὼν δὲ καὶ τὴν πεῖραν μοι μαρτυρήσασαν, σιδήρεον ἐποίησα ῥινίον, ὡς ἐνεργεῖν ταχέως. αἱ γὰρ πολλαὶ παραγωγαὶ σείουσι τὸν ὀδόντα δεόμενον ἀκινησίας, εἰ μέλλοι παγήσεσθαι. ποτὲ μὲν οὖν ἐξοχαί τινες ἀνώμαλοι φαίνονται τῶν ὀδόντων, καθὸ δέονται ῥινήσεως. ἔστιν ὅτε δὲ ὁμαλὲς ἔχον τὸ πέρας ὁμαλοῦς καὶ τῆς ῥινήσεως δεῖται. χρὴ δὲ περιθέντα τοῖς οὔλοις ἄχρι τῆς ῥίζης τῶν ὀδόντων ὀθόνην μαλακήν, εἶτα περιλαμβάνοντα πράως τοῖς δακτύλοις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ ἀθλίπτως, ὅπως μὴ σείοιτο ῥινώμενος, οὕτως ἐγχειρεῖν τῇ χειρουργίᾳ. ἐὰν δὲ ἀλγήματος αἰσθάνηται, ἐν τῷ παράγεσθαι τὴν ῥίνην, καὶ μὴ διακρατεῖσθαι σφοδρότερον τοῖς δακτύλοις τὸ πεπονθός, παύεσθαι μὲν ἐν τῷ παραυτίκα, προσενεγκόντα δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ῥηθησομένων τι φαρμάκων αὖθις ἐπιφέρειν, ὡς εἴρηται, βραχύ τε διαστήσαντα μέχρι τοῦ κατὰ τὸν ὀδόντα πέρατα ἀπορρίψαι, καὶ τοῦτο ποιεῖν, οὐ τῇ πρώτῃ μόνον ἡμέρᾳ δὶς ἢ καὶ τρίς, ἀλλὰ τῇ δευτέρᾳ προστάξαντα τῷ πάσχοντι, μήτε διαλέγεσθαί τι, μήτε σκληρὸν ἔδεσμα προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ τροφῇ, χυλῷ πτισάνης, καὶ ῥοφήματι τῷ ἐκ χόνδρου, καὶ ἄρτῳ διαβρόχῳ, καὶ τοῖς οὕτω μαλακοῖς. ἡ δὲ τῶν ὠφελούντων τοὺς σειομένους ὕλη τοιάδε τίς ἐστιν.

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς σειομένους ὀδόντας κρατυντικά.

Τοὺς δὲ σειομένους ὀδόντας στῆσαι θέλων, σμύρνης, πομφόλυγος, σχίνου, ἀμύλου ἴσα, λείοις προσάπτου. ἢ ἐλαιῶν λευκῶν χυλὸν καὶ πήγανον μέλιτι μίξας περίτριβε, εἶτα περίπλασσε νάρδῳ μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς. ἢ στρογγύλην στυπτηρίαν μεθ' ἁλὸς διπλοῦ τοῖς ὀδοῦσι περίπλασσε. ἢ σχιστῆς, μίσυος ἴσα μετὰ κεδρίας, πάχος ὑγρᾶς κηρωτῆς περίχριε τοὺς ὀδόντας, καὶ ἔα ἀπορρεῖν φλέγμα, εἶτα διακλυζέσθω ὀνείῳ γάλακτι θερμῷ, ἢ ὄξει, ἢ οἴνῳ ἐναφεψημένων σιδίων, καὶ κηκίδος.

Πρὸς τοὺς ἠσθενηκότας ὀδόντας ἢ μύλας.

Μέλι, κηρὸν, ἴσα ἐν ἡλίῳ θερμῷ ὕδατι ἀνιείς, πίσσης τὸ ἥμισυ πρόσμιξον, καὶ ποιήσας ἐμπλαστρῶδες, δίδου διαμασᾶσθαι. ἐὰν δὲ ᾖ ξηρὸν, βραχὺ ἔλαιον πρόσμιξον, ἄκρως ποιεῖ καὶ ἡ χία μαστίχη μασωμένη. ὧδε δὲ αἱμωδίας ἀνδράχνην διαμασάσθωσαν, ἢ ἔλαιον θερμὸν διακρατήτωσαν.

Περὶ δὲ τῶν ὀδοντοφυούντων ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης.

Περὶ δὲ τῶν ὀδοντοφυούντων βρεφῶν ἐὰν ὦσιν ἐπαλγεῖς, κυνείῳ γάλακτι τὰ οὖλα περίχριε. ἢ λαγωοῦ ἐγκεφάλῳ ἐὰν χρίσῃς τὰ οὖλα βρέφους, ταχέως ὀδοντοφυεῖ.

Περίαπτα δὲ ἀντιπαθῆ ὀδοῦσιν ἃ δοκεῖ πιστευθῆναι τάδε.

Ἐὰν ὀδονταλγοῦντι βατραχίου φύλλα ὧδε τοῦ κατὰ τὸν ἀλγοῦντα βραχίονος ἐπιθῇς, ἀπόνους μὲν ποιεῖ, ἑλκοῖ δὲ τὸν βραχίονα, ὃν θεραπεύσεις ὡς προσήκει. ἐὰν δὲ ὀδοντοφυοῦ παιδίων ἀλγήματα ἔχῃ, τὸ τοῦ παλαιοῦ κοχλίου κέρας ἐνδήσας δέρματι περίαπτε.

Περὶ οὔλων πόνων.

Οὔλων πονούντων διακλύσματα μὲν ποιεῖ σχεδὸν τὰ καὶ πρὸς ὀδονταλγίαν γεγραμμένα, πλὴν ἰδιαίτερον ποιεῖ ὄξος, ἀπεζεσμένης ὑοσκυάμου ῥίζης. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα οὖλα στυπτηρίας μεθ' ἁλὸς τετάρτου μέρους λείοις προσάπτου, μετὰ δὲ τὸν δηγμὸν οἴνῳ ἢ ἐλαίας φύλλων ἀφεψήματι διακλυζέσθωσαν. ἐπὶ δὲ τῶν ῥευματιζομένων καὶ περιβιβρωσκομένων μετὰ ἐξοιδήσεώς τε καὶ ὀδύνης καὶ ὑπονεμομένων, ἄκρως ποιεῖ ἡ πυρία. πυριᾶν δὲ μηλωτίδι ἔριον περιδήσας εἰς ζεστὸν ἔλαιον ἀπόβαπτε, καὶ πρόσαγε τοῖς οὔλοις ἕως ἐξομαλισθῇ, καὶ λευκὰ τὰ κύκλῳ γένηται. οὕτω γὰρ ἵσταται ἡ νομή, καὶ ἐξ ὑγιοῦς τῆς σαρκὸς τὸ περιβρωθὲν τρέφεται. μετὰ ταῦτα δὲ χρῶ προσρίμμασι, καὶ τοῖς ἀναγεγραμμένοις περὶ ὀδόντων, ἰδίως δὲ συμφωνεῖ κηκὶς λεπτοτάτη, ὀξύβαφον μετὰ σμύρνης ὡς κυάμου τὸ μέγεθος, χρῶ λείοις ξηροῖς. ἐὰν δὲ ἐκφυόμενος ὀδοὺς δυσχερῶς ἀνατέλλῃ, καὶ διακεντεῖ τὸ οὖλον, κύπερον μετὰ βουτύρου καὶ μύρου σουσίνου χρίε κατὰ τὴν ἔκφυσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπουλίδων προσάπτου χαλκάνθῳ καὶ μυρσίνῳ ἴσοις μετ' ὀλίγης σχιστῆς. ποιοῦσι δὲ καὶ αἱ πλείους τῶν ἀνθηρῶν.

Προφυλακτικὰ ὀδόντων.

Καὶ τὰ προφυλακτικὰ δὲ τῶν ὀδόντων τῆς ἀλγηδόνος, Ἀρχιγένης οὕτως ἔγραψε κατὰ λέξιν. ὧδε δὲ τῶν περὶ τοὺς ὀδόντας ἀλγημάτων φυλακτικὰ μὲν ἁρμόζει τὰ τοιαῦτα, τιθυμάλλου ῥίζας ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέχρι ἡμίσεος δὶς τοῦ μηνὸς διακλύζου, καὶ οὐδέποτε ἀλγήσεις. καλῶς διατηρεῖ ἀπόνους καὶ ἰσχυροὺς τοὺς ὀδόντας, ἐὰν κύαμον αἰγύπτιον δίχα τοῦ ἐντὸς πικροῦ λεῖον ποιῶν παρατρίβῃς τοὺς ὀδόντας, καὶ τὰ οὖλα ἅπαξ τοῦ ἔτους. ἢ σχιστῇ μετ' ὀλίγης σμύρνης παράτριβε, καὶ οὐδέποτε βρωθήσονται, ἐὰν δὲ ἀποσύφῃ, μέλιτι χρῶ. ἢ ἀρκευθίδας λεπτὰς, καὶ κυπαρίσσου φύλλων τὸ ἴσον, κηκῖδος ὀλίγον σὺν μέλιτι ἑφθῷ δραχμιαίους τροχίσκους ποιήσας χρῶ, προδιαμασῶν, καὶ ἐπιδιακλύζου οἴνῳ εὐώδει. ἢ ἴρεως ἰλλυρικῆς καρύου ποντικοῦ μέγεθος διαμάσησαι, καὶ ὁμοίως διακλύζου. ἢ προσμίξας ἅλας, ὀμφακίνην κηκῖδα ἐν οἴνῳ εὐώδει ἑψημένην διαμασῶ. ἄριστα δὲ ποιεῖ πρός τε φυλακὴν ἀλγημάτων, ῥῶσίν τε τῶν οὔλων καὶ τῶν ὀδόντων, ἔτι δὲ εὐπρέπειαν, καὶ τὰ ὑπογεγραμμένα σμήγματα, ἔρια οἰσυπηρὰ ὀθονίῳ ἐνδήσας καῦσον, εἶτα ἁλῶν τὸ τρίτον μίξας λείοις σμῆχε. ἢ δασύποδος κεφαλὴν κεκαυμένην λεάνας. ἢ ἅλας, καὶ μέλι λεάνας μέχρι κηρωτῶδες γένηται, καθαρῷ ὀθονίῳ ἐνδήσας καῦσον, εἶτα μίξας ἴρεως ἰλλυρικῆς, ὀλίγην σμῆχε τοὺς ὀδόντας.

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα πρὸς ἁπάσας ὀδύνας ὀδόντων, μυλική, αὐθωρὸν παύουσα.

Πυρέθρου, ὀποῦ τιθυμάλλου, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ ᾱ. λεάνας, ἀναλάμβανε τὴν χαλβάνην, καὶ ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα.

Μυλική Ἀντιφάνους, κἂν μὴ περικαθάρης ἐντίθει καὶ περίπλασσε τὸν ὀδόντα.

Ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, νίτρου, σμύρνης, πυρέθρου, πεπέρεως, ἀνὰ ∠ ᾱ. χαλβάνης ∠ β̄. μετ' οἴνου λείοις χρῶ.

Ἄλλη μυλική ᾗ χρῶμαι.

Στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ᾱ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β̄. ὀποπάνακος ἢ πεπέρεως μακροῦ τετρώβολον, σώρεως τετρώβολον, κόμμεως βεβρεγμένου ἐν ὕδατι ∠ β̄. τῆς ὅλης σταθμίας κηροῦ τὸ διπλοῦν, ἀνατρίβων ἐν ὕδατι θερμῷ πρόσμιξον, καὶ οὕτω χρῶ.

Ἄλλη ἡ Χορέα.

Σμύρνης ∠ ᾱ. ἐλλεβόρου ∠ ᾱ S. πυρέθρου ∠ ᾱ S. στυπτηρίας σχιστῆς τριώβολον, ὕδατι λεάνας περίχριε τὸν ὀδόντα, καὶ ἐπάνω κηρὸν ἐπίθες.

Ἄλλη μυλική ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ.

Στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ̄. σμύρνης τριώβολον, πεπέρεως κόκκους ε̄. ἐγὼ δὲ τριώβολον, καὶ κάλλιον ποιεῖ, ῥητίνῃ ἀναλάμβανε προπερικαθάρας, ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα ἐπάνω, καὶ σπλήνιον ἐγχρίσας ἐπιτίθει.

Ἄλλη μυλική τοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ περικαθάρας ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα, καὶ ἐπάνω τοῦ φαρμάκου σπλήνιον περίπλασσε, ποιεῖ ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀποῦ μήκωνος, σμύρνης, νίτρου, πυρέθρου, πεπέρεως λευκοῦ, ἑκάστου μέρος ᾱ. χαλβάνης μέρη β̄. μετ' ὄξους λεάνας χρῶ.

Ἄλλη ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ.

Ὀποῦ πευκεδάνου ∠ ᾱ. ὀποῦ μήκωνος ∠ ᾱ. τιθυμάλλου μυρσινίτου, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, ἀνὰ ∠ ᾱ. χαλβάνης ∠ ᾱ S. τῇ χαλβάνῃ ἀναλάμβανε, καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντίθει, καὶ περικαθάρας σπληνίῳ ἔμπλασσε, ὥρᾳ μιᾷ παύει.

Μυλική καλή.

Στυπτηρίας σχιστῆς μηκωνείῳ ἀναλαβὼν χρῶ, ἐντιθεὶς καὶ περιπλάσσων.

Μυλική ἄλλη ὡς Ἀριστοκράτης.

Γάλβανος ∠ β̄. σταφίδος ἀγρίας ὀβολοὺς ᾱ S. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ τὸ ἴσον, πεπέρεως ∠ ᾱ. σφονδύλου τὸ ἴσον, σμύρνης τὸ ἴσον, χαλβάνης τὸ ἴσον πυρέθρου τὸ ἴσον, κρόκου τὸ ἴσον, μέλι ὡς γλοιῶδες γενέσθαι.

Πρὸς ἀλγήματα ὀδόντων καὶ οὔλων, καὶ πολλὰ τοῦ Ἀριστοκράτους γραμματικοῦ.

Μέλιτος λίτραν μίαν, ὄξους δριμέος ξ ᾱ. στυπτηρίας σχιστῆς ℥ ς̄. οἱ δὲ ὑγρᾶς ℥ δ̄. ἕψε μέχρις ἂν μελανθῇ.

Πρὸς ὀδόντας σειομένους.

Στυπτηρίας σχιστῆς μέρος ᾱ. μάννης μέρος ᾱ. λείοις χρῶ, περισπάσσων τὸν σειόμενον ὀδόντα.

Πρὸς ὀδόντων βρῶσιν καὶ πόνους.

Πενταφύλλου ῥίζας σὺν οἴνῳ ἑψήσας δίδου διακλύζεσθαι, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἀφέψει εἰς τὸ τρίτον μέρος.

Ἄλλο. λαπάθου ῥίζας σὺν οἴνῳ, ἢ ὄξει ἑψήσας, ἀρσενικὸν λεῖον ἐπιπάσας, ὀλίγον τοῦ ὑγροῦ δίδου διακρατεῖν, ἑψέσθω δὲ ἄχρις ἂν εἰς τὸ τρίτον ἔλθῃ.

Πρὸς οὖλα πλαδαρά.

Πυρέθρου ∠ γ̄. θύμου ∠ β̄. στυπτηρίας σχιστῆς τριώβολον, ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ᾱ. λείοις χρῶ, καὶ ἐπιτίθει τοῖς οὔλοις.

Παρὰ Πυθίου πρὸς σειομένους ὀδόντας καὶ οὖλα πλαδαρά, καὶ ὑποφθοράς.

Στυπτηρίας στρογγύλης ἐνδεθεῖσα χάρτῃ καίεται, εἶτα λεανθεῖσα χρώζεται μίλτῳ, τούτων προσάπτου τῶν οὔλων καὶ ἐντίθει τοῖς ὑποφθορίοις.

Παρὰ Διοκλέους ἰατροῦ πρὸς ὀδόντων πόνους.

Χαλβάνης, ὀπίου, πεπέρεως, κηροῦ, σταφίδος ἀγρίας, κόκκου κνιδίου, ἀνὰ ∠ ᾱ. λεάνας ἀναλάμβανε κηρῷ καὶ περίπλασσε.

Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας ἄλλο εὔθετον.

Ὀπὸν σιλφίου ἐντίθει, ἢ αὐτὴν τὴν ῥίζαν, ἢ χαλβάνην μετὰ πεπέρεως, ἢ ὄπιον μετὰ χαλβάνης, ἢ ὀποπάναξ ἐμπλασσόμενος.

Πρὸς ὀδόντων πόνους.

Σῶρεως ∠ β̄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β̄. μίσυος ∠ ᾱ. ξηρῷ χρῶ.

Σμῆγμα ᾧ χρῶμαι στάλτικὸν οὔλων.

Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου λίτρας β̄. ἐρίων οἰσυπηρῶν ἁπαλῶν ℥ γ̄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ℥ δ̄. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β̄. κόστου ℥ ᾱ. σχιστῆς ℥ β̄. σχίνου καὶ περδικίου βοτάνης κεκαυμένης σὺν τοῖς ὁρίοις, ἢ μόνης, τέταρτον, μαλαβάθρου φύλλων ℥ ᾱ. κόψας ὁμοῦ χρῶ.

Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ἅπαντα τῶν ὀδόντων τὰ πάθη, τινὰ δὲ τούτων καὶ πρὸς οὖλα, πρὸς στόματα δυσώδη, καὶ μελαίνας ὀδόντας ἐξ ἐπιπολῆς.

Κριθὰς καὶ ἅλας μέλιτι καὶ οἴνῳ δεύσας ἔνδησον εἰς χάρτην, καὶ καύσας, καὶ λειώσας τρίβε τὰ οὖλα.

Ἄλλο. χαλκάνθην, στυπτηρίαν, σίδια ῥοιᾶς γλυκείας ἴσα λεάνας παράτριβε τὰ οὖλα νῆστις, εἶτα οἴνῳ στυπτικῷ διακλύζου.

Ἄλλο πρὸς οὖλα εἱλκωμένα.

Νίτρου κεκαυμένου, κυπέρου κεκαυμένου, ἑκάστου ἴσον λείοις μετὰ μέλιτος διάχριε.

Ἄλλο πρὸς οὖλα καὶ ὀδόντας σειομένους.

Ἴρεως ℥ δ̄. πίτυος φλοιοῦ ℥ δ̄. σχιστῆς ℥ ᾱ. ξηρῷ χρῶ.

Ἄλλο πρὸς σειομένους ὀδόντας.

Σχῖνον, μυρσίνην, κηκῖδα ἑψήσας ἐν οἴνῳ δίδου διακλύζεσθαι. Ἄλλο. ἁλὸς μέρη δύο, στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης, καὶ ἀποβεβρεγμένης ὄξει δριμεῖ μέρος ἕν, λείοις χρῶ, εἶτα οἴνῳ διακλυζέσθω.

Πρὸς σειομένους ὀδόντας ἵνα παγῶσι.

Χάλκανθον τρίψας μετὰ ἐλαίου, παράπτου τῶν ῥιζῶν ὀρίῳ. ποιεῖ καὶ πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας ἀναληφθὲν κηρῷ, καὶ ἐντιθέμενον μετὰ μυρσίνης ἴσης τριβὲν καὶ μέλιτι ἀναληφθέν.

Πρὸς σειομένους ὀδόντας.

Πτελέας φλοιὸν ἐν οἴνῳ ἑψήσας διακρατεῖν ποίει, ἢ κέρατα ἐν οἴνῳ ἑψημένῳ. πρὸς δὲ τοὺς βεβρωμένους ὀδόντας, καππάρεως ῥίζαν σὺν ὄξει δριμεῖ ἕψε εἰς ἥμισυ, καὶ χλιαρῷ διακλύζου, ἢ τὸν φλοιὸν ὁμοίως. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς πόνους ποιεῖ.

Ἄλλη θυμίασις ὀδόντων καὶ βεβρωμένων ἢ πονούντων.

Θείου ἀπύρου μέρος α. βουτύρου μέρος α. πήξας θυμία διὰ μηλωτίδος.

Ἄλλη πρὸς ὀδόντων πόνους.

Ἅλατι προσμίξας τοὺς ὀδόντας, κονίαν στακτὴν λαβὼν χλιαίνας κάτεχε ἐν τῷ στόματι μέχρι χρόνου συμμέτρου, ἔδει προσκεῖσθαι ἐπὶ τοῦ τῶν ὅλων πόνου.

Ἄλλη μυλικὴ αὐθωρὸν παύουσα.

Πεπέρεως, πυρέθρου, τιθυμάλλου ὀποῦ, χαλβάνης ἀνὰ ∠ α. λεάνας, ἀναλάμβανε τῇ χαλβάνῃ, καὶ ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα. Ἄλλη. πεπέρεως ὀβολὸν α S. κόκκου κνιδίου τὸ ἴσον, χαλβάνης ∠ α S. ἀφρονίτρου ὀβολοὺς δύο, κρόκου ὀβολὸν α S. ἴρεως ξηρᾶς ὀβολὸν α S. ῥόδων ἁπαλῶν ∠ S. τρίψας μέλιτι ἀναλάμβανε, καὶ ἐμπλαστρώδες ποιήσας ἔμπλασσε τὴν μύλην.

Πρὸς βεβρωμένην μύλην.

Μελάνθιον φώξας, καὶ τρίψας μετ' ὄξους δριμέος κατάπλασσε τὸ βρῶμα τῆς μύλης, καὶ οὐκ ἔτι βρωθήσεται, ἀλλὰ μενεῖ οἷόν ἐστιν. οἱ δὲ καὶ νίτρου ∠ α. μετ' ὄξους δριμέος. πρὸς τὸ αὐτό. κασσορείου, πυρέθρου, ὀπίου, χαλβάνης ἴσον ἑκάστου, μίξας ἐντίθει.

Πρὸς μύλην ἀπόνως ἆραι.

Ἀλεύρου ὀροβίνθου καθαροῦ ∠ β. φυράσας ὀπῷ τιθυμάλλου, ἐπίθες ἐπὶ τὸν ὀδόντα καὶ ἐπάνω κισσοῦ φύλλα, καὶ ἐάσας ὥραν, αἶρε, καὶ αὐτομάτως θρυβήσεται. ποιεῖ τοῦτο καὶ πρὸς βεβρωμένους, κηρωτὴν δ' ἐπὶ τῆς χρείας μαλάξας περιτίθει.

Ἄλλο ὥστε τοῖς δακτύλοις ἆραι τὸν ὀδόντα, περικαθάρας καλῶς.

Σώρεως, κηκῖδος ὀμφακίνης, σταφίδος ἀγρίας, στυπτηρίας σχιστῆς, θείου ἀπύρου, πεπέρεως μακροῦ, λεῖα ποιήσας, κεδρείᾳ μίσγων λέαινε, καὶ κηρὸν τήξας, καλῶς περίχριζον τὸν ὀδόντα. ἐκβάλλει δὲ αὐτοὺς καὶ πύρεθρον, καὶ τιθυμάλλου, μυρσινίτου ὀπὸς, μετὰ ἀλεύρου ὀροβίνου, ὥστε στεατώδη γενέσθαι, καταπλασθείς. ἢ πύρεθρον ἡμέραις μ. βραχὲν ὄξει, καὶ περιπλαττόμενον τῷ ὀδόντι.

Ἄλλο πρὸς τοὺς τετρημένους.

Κασσορείου, πυρέθρου, ὀπίου, χαλβάνης ἴσον, ἑκάστου μίξας ἐντίθει.

Περὶ ὀδοντοτριμμάτων συνθέσεως οἷς χρῶμαι.

Ἔνια τῶν ὑπ' ἐμοῦ συντεθέντων ὀδοντοτριμμάτων τῇ πείρᾳ δοκιμασθέντα καὶ φανέντα γενναίαν ἔχειν ἐνέργειαν, ἄξια γραφῆς ἔδοξεν εἶναι μοι, καὶ πρῶτον γε τὰς ψυχρὰς διαθέσεις τῶν ὀδόντων ἰώμενα, ἐάν τε διὰ ψυχροῦ πόσιν ὕδατος ἄμετρον, ἢ τῶν ὑπὸ χιόνος ψυχθεισῶν ὀπωρῶν, ἢ τινων ἐδεσμάτων, ἢ πομάτων ὦσι γεγονυῖαι, καὶ πρὸς τούτοις ἐὰν διὰ χυμὸν ψυχρὸν ἐκ τῆς κεφαλῆς εἰς αὐτοὺς καταρρέοντα. τοὺς μὲν οὖν διὰ χυμὸν ἐψυγμένους, μεγάλως ὀνίνησιν ὁ ἀποφλεγματισμός. ὅπως δὲ δεῖ ποιεῖν τοῦτο, καθ' ἕτερον κεφάλαιον ἰδίᾳ γεγραμμένον ἔχεις. τοὺς δὲ ἄνευ χυμοῦ διὰ μόνου τοῦ νῦν εἰρημένου φαρμάκου θεραπεύειν προσήκει, χρῆσθαί τε αὐτῷ, καὶ μετὰ τὸν ἀποφλεγματισμὸν ἄμεινον ἐστιν, ὅπως ἐκκενώσῃς μὴ μόνον τὸν βλάπτοντα χυμὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γεννωμένην διάθεσιν ἐκθεραπεύσῃς. ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ φαρμάκου, τῷδε τῷ τρόπῳ γίνεται. λαβὼν δύο βοτάνας, ὧν ἡ μὲν σιδηρῖτις, ἡ δὲ περδικίας ὀνομάζεται, ξήρανον ἐν οἴκῳ ἀτρέμα χωρὶς ἡλίου προσβολῆς, ὡς μήτε ὑγρὰς ἔτι μήτε ξηρὰς εἶναι, καὶ καῦσον εἰς τοσοῦτον, ὡς ὅτε πρῶτον ἐπιτήδειοι γένοιντο κοπῆναι, ἢ διατμηθῆναι παύσασθαι καίοντα. διαφθείρεται γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν ἐπὶ πλέον καυθεισῶν. ἐν ἑτέρῳ δὲ χυτριδίῳ καυθήτωσαν ἅλες ὀρυκτοὶ, μετὰ σχιστῆς στυπτηρίας ἀττικῷ μέλιτι φυραθέντες, εἶτα μετὰ τῶν ἄλλων ταῦτα μιχθέντα κοπτέσθωσαν, καὶ διασηθέντα καλῶς λεπτῷ κοσκίνῳ, πάλιν ἐν θυείᾳ τριβέσθωσαν, βέλτιον γὰρ ἔσται τὸ φάρμακον, εἰς ὅσον ἂν ἀκριβέστερον λειωθῇ. χρῆσθαι δὲ αὐτῷ δεῖ μόνους τοὺς ὀδόντας τρίβοντας χωρὶς τῶν περικειμένων οὔλων, εἰ μὴ τύχοι ταῦτα ὄντα πλαδαρά, ξηραντικὴν γὰρ ἔχον δύναμιν τὸ φάρμακον, ἐπιτήδειον μέν ἐστι τοῖς ὑγροῖς οὔλοις, ἐναντίον δὲ τοῖς ξηροῖς, τὰς μέντοι μετὰ τὰ οὖλα ῥίζας τῶν ὀδόντων, ἀνατρίβειν αὐτῷ χρή, καθάπερ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας. ἡ δὲ τῶν μιγνυμένων εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου συμμετρία τοιαύτη ἐστιν, τῶν μὲν βοτανῶν μετὰ τὸ καυθῆναι ∠ ις. τῶν δὲ ἁλῶν τῶν μετὰ τῆς στυπτηρίας καυθέντων ∠ ια. ἔστω δὲ τῶν μὲν βοτανῶν ἴσος ἑκατέρας σταθμὸς μιγνύμενος πρὶν καυθῆναι. οἱ δὲ ἅλες τετραπλάσιοι τῷ σταθμῷ τῆς στυπτηρίας ἔστωσαν, τῶν δὲ ἄλλων μηδὲν καιέσθω. ξηρὰ δ' ἐμβαλλέσθω κατὰ τὴν ὑπογεγραμμένην συμμετρίαν, ὀριγάνου κόμης ∠ β. πεπέρεως ∠ θ. ἐν ἄλλῳ ∠ β. πυρέθρου ∠ β. κόστου ∠ γ. σελίνου σπέρματος ∠ γ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ε. ἡδυόσμου ξηροῦ ∠ β. κέρατος ἐλαφείου, ἢ αἰγείου κεκαυμένου ∠ β. σεσέλεως, ὑσσώπου, ἀνὰ ∠ β. ἐὰν εὐώδες αὐτὸ βουληθῇς εἶναι, κασσίας ἢ ἀμώμου μίξας ∠ β. εἰ δὲ βασιλεῖ σκευάσεις, ἐμβαλεῖς κινναμώμου ∠ α.

Πρὸς τοὺς σειομένους ὀδόντας ᾧ χρῶμαι.

Καλλιτρίχου καρποῦ, λίτραν α. σχιστῆς καὶ στρογγύλης, ἀνὰ ʒ γ. ναρδοστάχυος ʒ β. φύλλου ʒ α. πεπέρεως λευκοῦ ʒ α. πυρέθρου ∠ ε. κόψας καὶ λειώσας ὁμοῦ πάντα, περίαπτου τῶν ὅλων ἄχρι τῶν ῥιζῶν τῶν ὀδόντων.

Τὸ Τιμοκράτους ὀδοντότριμμα.

Πρὸς ὅλα πλαδῶντα μυλῶν αἱμασσόμενα, σειομένους ὀδόντας, κινουμένας μύλας, ὀζαίνας, σηπεδόνας, παρουλίδας, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι, καὶ ὀδονταλγίας, λαβὼν τῆς περδικίας βοτάνης μόδιον ἰταλικὸν, ἐν ἄλλῳ μνᾶν, ἁλῶν λευκῶν καὶ λεπτῶν ξ α. μέλιτος ἐξάγγιον α. κόψον ὡς γενέσθαι μᾶζαν ψαφαρωτέραν, εἶτα ἐμβαλὼν εἰς χύτραν καινὴν περίπλασσον πηλῷ κεραμικῷ. τὸ δὲ πῶμα ἡρμοσμένον κατὰ μέσον τρῆμα ἔχον, δι' οὗ κινείσθω ῥάβδῳ ἐξ ἀνθρακιᾶς ὠπτημένῳ, ἕως οὗ μήτε καπνῶδες, μήτε ἀτμῶδες ἀναφέρηται, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ψύξας λάμβανε ἀπ' αὐτοῦ ∠ ιδ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε. πεπέρεως μέλανος ∠ ς. πυρέθρου ∠ ς. στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης, καὶ σβεσμένης οἴνῳ αὐστηρῷ ∠ β. κασσίρεως, σμύρνης, ὑσσώπου, σελίνου σπέρματος, γλήχωνος, ἀνὰ ʒ β. ἡδυόσμου, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀνὰ ∠ γ. ταῦτα προξηράνας ἐν ἡλίῳ, κόπτε, σῆθε, καὶ μίγνυε τοῖς ἐκ τῆς χύτρας προλελειωμένοις. Ἄλλο. περδικίου προσφάτου ∠ ι. μέλιτος ∠ δ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η. μέλανος ∠ γ. κασσίρεως ∠ β. σμύρνης ∠ γ. πυρέθρου ∠ β. ἡδυόσμου ξηροῦ ∠ γ. ὑσσώπου ∠ β. γλήχωνος ∠ β. σελίνου σπέρματος ∠ β. σιδηρίτιδος βοτάνης ∠ γ. ἁλῶν ὀρυκτῶν ∠ ιδ. τὴν περδίκιον καὶ τὴν σιδηρίτιδα καὶ τὸ μέλι, καὶ τοὺς ἅλας φυράσας, καῦσον, τὴν δὲ σχιστὴν ἰδίᾳ καύσας οἴνῳ σβέσον, εἶτα ὁμοῦ πάντα κόψας χρῶ. Ἄλλο. ἁλῶν ὀπτῶν διὰ μέλιτος, τῶν μετὰ τοῦ περδικίου ∠ ιδ. στυπτηρίας σχιστῆς, ὀπτῆς, σβεσμένης οἴνῳ αὐστηρῷ, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀνὰ ∠ δ. ἐλξίνης, σμύρνης, ἡδυόσμου ξηροῦ, ἀνὰ ∠ γ. γλήχωνος ξηρᾶς, κασσίρεως, πυρέθρου, ὑσσώπου, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ ∠ β. φύλλου ∠ β. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε. μέλανος ∠ ς. κόψας, σήσας χρῶ. Ἄλλο. ἁλῶν ὀπτῶν διὰ τοῦ μέλιτος, τῶν μετὰ τοῦ περδικίου ∠ ιδ. γλήχωνος ∠ β. στυπτηρίας σχιστῆς, ὀπτῆς καὶ σβεσμένης οἴνῳ αὐστηρῷ ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ. πεπέρεως
† η λευκοῦ ∠ ε. καὶ μέλανος ∠ ς. κασσίρεως ∠ † β. σμύρνης ∠ γ. ἡδυόσμου ∠ γ. πυρέθρου ∠ β. ὑσσώπου ∠ β. σελίνου σπέρματος ∠ β. οἱ ἅλες πεπλυμμένοι μέλιτι καλῶς φυρῶνται, τριβέντες καὶ ἐντεθέντες εἰς χύτραν καινὴν, ἔπειτα δεῖ τὸ περδίκιον ἐπιτεθῆναι μεταξὺ τῶν ἁλῶν αὐτοῦ ἐναποφερομένων, ἔπειτα δὲ ἐπιθέματος ἐπιτεθέντος περιπλάσσεται πηλῷ, καὶ ἐν τῷ κλιβάνῳ ὀπτᾶται, ἐξαιρεθέντα δὲ τρίβεται συντριβομένων τῶν ἁλῶν, πάνυ δὲ λείοις χρῆσθαι.

Σμῆγμα ὀδόντων ἵνα λευκοὶ ὦσι καὶ εὐώδεις, καὶ ἵνα μὴ διαβιβρώσκωνται.

Νίτρου ʒ α. σηπίας ὀστράκου ʒ α. σμύρνης ʒ α. λείοις χρῶ. ὀδοντότριμμα κάλλιστον. στυπτηρίας σχιστῆς ʒ ς.
† α μαστίχης ʒ α. ῥόδων κόμης ʒ † γ. ἴρεως ʒ δ. λείοις χρῶ, καὶ ὕδατι χλιαρῷ διακλύζου.

Τὸ Δαμοκράτους ἐγγραφόμενον ὀδοντότριμμα.

Πυθικοῦ λεγόμενόν τι βιβλίδιον εἶναι μικρὸν, ὁ Δαμοκράτης ἐπέγραψε πυθικὸν ἀπὸ τοῦ δόντος αὐτῷ τὰς τῶν σωματικῶν φαρμάκων συνθέσεις ὀνομάσας οὕτω, ἐν ᾧ κατὰ τὸ τέλος καὶ ταῦτα γέγραπται.

Ὀδοντοτρίμμασι δὲ τούτοις χρώμενος,
Λευκοὺς τηρήσεις τοὺς ὀδόντας, κἀσινεῖς.
Τὰ πλαδαρά τε ὅλα καταστέλλεις ἅμα.
Αἴρεις δὲ καὶ τὰς τῶν στομάτων δυσωδίας.
Ποιῶν τὸ μὲν ἄκρως λευκὸν οὕτω σκευάσας,
Κέρας ἐλαφείου τετράκις κεκαυμένου
Λίτρας τέσσαρες, ἁλὸς λίτραν α. ἐν ἄλλῳ δ' εὗρον οὕτω,
Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου,
Λίτρας ις. ἁλὸς ʒ. διπλᾶς,
Ἀμμωνιακοῦ ξηροῦ τε καὶ μὴ τοῦ πικροῦ,
Χόνδρου τε λίτραν α. μαστίχης χίας λίτραν μίαν,
Κόστου λίτρας τὸ γ. ἢ πλεῖον βραχὺ,
Σχίνου τε λευκῆς ταὐτὸ, καὶ λευκοῦ πεπέρεως
ʒ α. φύλλου μαλαβάθρου ʒ β.
Κόψας ἐν ὅλμῳ πάντα, καὶ σήσας ἅμα
Χρῆσθαι κελεύσεις ὡς φράσω μετ' οὐ πολύ.
Εἰ δὲ θελήσεις αὐτὸ σκευάσαι ποτέ,
Πρὸς φλεγμονὴν ὅλων καὶ τραύματα ἔχοντα,
Σαρκῶν ἐπιφύσεις, τετυλωμένας, σχιστῆς
Προσέμβαλε στυπτηρίας λίτραν μίαν.

Ἄλλο Δαμοκράτους ὀδοντότριμμα.

Τὸ δὲ μᾶλλον οὕτω γενέσθαι δυνάμενον,
Μετ' εὐχερείας καὶ τὸ συμφέρον πολὺ,
Ἔχον μετά τινος ἡδονῆς τῶν χρωμένων.
Χλωρὰν λαβὼν πολὺ τὴν σιδηρῖτιν πόαν,
Εἰς λοπάδα καινὴν εὐμεγέθη πολλὴν ἐμβαλὼν,
Κριθῆς παράμισγε τὸ μέτριον τοῦ προσφάτου,
Κατατιθεὶς γε ἐπ' αὐτῆς τὴν πόας διδυμίδιον,
Ἅλας περίπασσε, εἶτα τῆς πόας πάλιν,
Εἶτα κριθὴν πάλιν, εἶτα τοῦτο πολλάκις
Ποιῶν, ἀποπλήρου τὸ πᾶν κύτος τῆς λοπάδος.
Ἄνωθεν δὲ ἱκανὸν τὴν πόας τιθεὶς πάλιν,
Εἰς ἴπνον ἔχοντα θερμασίαν, ἢ κλιβάνῳ
Θεῖναι κέλευσον νύκτα ὅλην ἵνα ἐκφρυγῇ,
Μᾶλλον δὲ ἵνα ἐκκαῇ, καὶ δυνηθῇ ῥᾳδίως
Λείαν γενέσθαι, καὶ διελθεῖν κοσκίνῳ.
Εὐωδίας δὲ χάριν πρόσβαλλε βραχὺ
Λευκοῦ πεπέρεως, καὶ λιβανοῦ μὴ πολύ.
Σχίνου δὲ πλέον, καὶ κυπέρου τῆς καλῆς.
Ταῦτα ἀφαιρῶν πάντα καταμίσγεις μόνον,
Χίας πολὺ πλέον, μαστίχης ξηρᾶς πάνυ
Διδόναι χρὴ τοῖς θέλουσι εἰς ἑσπέραν.
Ὄρθρου δὲ πάλιν τοῖς καθαρείοις ἀνδράσιν,
Ἐπὶ διακλύζεσθαι μετὰ φάρμακα κράματι,
Πρόσαπτε χρῆσθαι, καὶ μάλιστα εἰς ἑσπέραν.
Ὄρθρου δ' ὀξυμέλιτος εὖ κεκραμένου.
Μάλιστα πρὸς τὰς τῶν στομάτων δυσωδίας.

Παρὰ Αὐρηλίου.

Στυπτηρίας καύσας ἐπὶ μύακος χαλκοῦ καὶ ὄστρακον, κατασβέννυε οἴνῳ αὐστηρῷ, ἀπὸ ταύτης λάβε μαστίχης Ιο ϛʹ. λιβανωτοῦ Ιο αʹ. φύλλου ∠ δʹ. κυπέρου ∠ δʹ. καὶ χρῶ. Ἄλλῳ ᾧ χρῶμαι. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ βʹ. μαρμάρου Ιο αʹ. ὀριγάνου ∠ δʹ.

Περὶ φαρμάκου συνθέσεως προφυλακτικοῦ ὀδόντων.

Τραγοριγάνου ∠ βʹ. ὑσσώπου ∠ δʹ. περδικίου βοτάνης τῆς περδικίας ἀναδευθείσης μέλιτι καὶ ἅλατι λεπτῷ καὶ καυθείσης ἐν χύτρᾳ ὡς ἀνθρακωθῆναι Ιο γʹ. πεπέρεως ∠ δʹ. κόψας, σήσας, τούτῳ χρώμενος, ἀπόθου, οὔτε ἀλγήσουσιν οἱ ὀδόντες, οὔτε τμηθήσονται, οὔτε παρουλίδες αἱμαχθήσονται, οὔτε ὑπερσαρκώσουσιν, οὔτε ῥευματισθήσονται, ἕξεις δὲ εὐώδες τὸ στόμα, καὶ λαμπροὺς τοὺς ὀδόντας, τινὲς δὲ τρίχας καύσαντες ἐν χύτρᾳ προσβάλλουσι τῷ φαρμάκῳ, ἢ κύβιον. κατ' ἰδίαν γὰρ ἐάν τις χρήσηται τῇ σποδιᾷ, οὐκ ἀλγήσει.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ϛʹ.

Ἀληθὴς μὲν ἀμέλει, καὶ ὁ λεγόμενος ὑπὸ τῶν πλείστων τεχνιτῶν ἐστιν ὁ λόγος, ὡς οὐκ ἴσον, οὐδ' ὅμοιον εἴη παρὰ ζώσης φωνῆς μαθεῖν, ἢ ἐκ συγγράμματος ἀναλέξασθαι. τοῖς γε μὴν φιλοπόνοις καὶ φύσει συνετοῖς, οὐχ ἡ τυχοῦσα πολλάκις ὠφέλεια γίνεται βιβλίοις ἐντυγχάνουσιν σαφῶς γεγραμμένοις. ἐπιστάμενος οὖν κἀγὼ πρώτοις μὲν τοῖς ἑταίροις, ὅσοι καὶ διὰ τῶν ἔργων ἔγνωσαν ὁπόσην ἔχει δύναμιν ἡ λογικὴ μέθοδος εἰς εὐπορίαν φαρμάκων, οὐ σμικρὸν ὄφελος ἐκ τῆσδε τῆς πραγματείας ἔσεσθαι, βουλόμενος δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις βοηθεῖν ὅσοι κάμνειν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις οὐκ ὀκνοῦσιν, τὴν τοῦ λόγου τοῦδε διέξοδον ἐνεστησάμην, οὐκ ἐσπουδασμένην, οὐδὲ σύντομον ἐν αὐτῇ τὴν διδασκαλίαν ποιούμενος, ἀλλ' ἐκτεταμένην τε καὶ μακροτέραν, ὁποίαν διὰ τῶν ἄνευ γραφῆς λόγων ἑκάστοτε πρὸς τοὺς ἑταίρους εἴωθα ποιεῖσθαι. διαφέρει γὰρ ἡ λογικὴ τῶν βοηθημάτων εὕρεσις τῆς ἐμπειρικῆς, ὡς καὶ πρόσθεν ἤδη μοι κατὰ τὸν τῶν νευροτρώτων λόγον εἴρηται, τῇ καθόλου γνώσει τῆς δυνάμεως τῶν φαρμάκων, οἷς χρῆσθαι προσήκει καθ' ἕκαστον τῶν παθῶν. ἐπὶ γοῦν τῶν στοματικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστι τὸ διὰ τῶν μόρων, ἅπασι γινωσκόμενον, ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς ἰάσεως ἐστὶ κοινὸς ἁπάντων τῶν φλεγμαινόντων μορίων, εἶθ' ἑξῆς ὁ δεύτερος ἴδιος ἐξ αὐτοῦ θεραπευομένου. τίς οὖν ἡ τῶν φλεγμαινόντων ἐστὶ διάθεσις, ἐγνῶσθαι χρὴ πρότερον, εἰ μέλλοιμεν ἐξ αὐτῆς ἔνδειξίν τινα τῶν βοηθημάτων λήψεσθαι. πεμαθήκαμεν δὲ καὶ περὶ ἀποδεδειγμένον ἔχομεν, ἐξ ἐπιρροῆς αἵματος θερμοῦ γίνεσθαι τὰς φλεγμονάς. ἐμάθομεν δὲ καὶ ὡς τὸ ἐπιρρέον τοῦτο, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀναστεῖλαι τε καὶ ἀποκρούσασθαι προσήκει, πλὴν εἰ παλινδρομήσει ἐπί τι κύριον μόριον, ἕτερόν τι μεῖζον ἐργάζεσθαι πολὺ κακόν. ἀλλ' οὐ νῦν ἐστιν χρεία τῶν τοιούτων διορισμῶν, ὡς μεμνημένων γὰρ ἡμῶν ὅπως χρὴ τὸ σύμπαν σῶμα παρασκευάζειν, εἰς τὴν κατὰ τὸ μόριον ὁτιοῦν συνισταμένων παθῶν ἴασιν, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀφίξομαι. καὶ γὰρ φλεβοτομίᾳ χρώμεθα, καὶ καθάρσει, καὶ κλυστῆρσι, καὶ ἀσιτίαις, ὅταν ἡμῖν τὸ πᾶν σῶμα φαίνηται πληθωρικόν, ἢ κακόχυμον ὑπάρχον. εἰ δὲ μηδέτερον εἴη τούτων, ἐπὶ τὴν διὰ τῶν τοπικῶν ἴασιν εὐθέως ἀφικνούμεθα. πῶς οὖν εὑρίσκειν αὐτὰ χρὴ τὸν μέλλοντα καλῶς ἰᾶσθαι τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονάς. ὁ γάρ τοι λόγος οὗτος εὐθέως σε διδάσκει, καὶ πῶς δεῖ τοῖς εὑρημένοις χρήσασθαι προσηκόντως. ἑωρακότας δὲ τοὺς ἑταίρους πολλάκις ἀναμιμνήσκω τοῖς τῶν καλεσάντων ἰατρῶν εἰς συμβουλήν με φαρμάκοις θεραπεύσαντα τὰς διαθέσεις, ὧν ἕνεκεν ἐκλήθην. ἀδύνατον γάρ ἐστι καλῶς χρῆσθαι φαρμάκῳ, μὴ γινώσκοντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐνεργοῦν ὠφελεῖ. κατὰ τὸν οὖν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῶν ἐν τῷ στόματι συνισταμένων φλεγμονῶν, ὁ κοινὸς σκοπὸς ἁπασῶν αὐτῶν, ἐὰν προσλάβῃ τὴν ἐκ τῆς τοῦ μορίου φύσεως ἔνδειξιν, εὑρήσει πρῶτον μὲν τὸ γένος τῶν φαρμάκων οἷς χρῆσθαι προσήκει, εἶτα ἑξῆς τὰς κατὰ μέρος ἐν αὐτοῖς διαφοράς, ἐάν γε προγινώσκῃ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, ὡς ἤδη πολλάκις ἐλέχθη. τὸ μὲν οὖν γένος τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων ἐπὶ τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν ἐν τῇ τῶν ψυχόντων ἐστὶν ὕλῃ. τούτων δὲ αὐτῶν διττῶν ὄντων ὡς ἐμάθομεν, ὅσα στύφειν πέφυκεν, ἐναργεστέραν ἔχει τὴν δύναμιν εἰς τὸ θᾶττον ἀποκρούσασθαι τὸ ἐπιρρέον, ὑπάρχει δ' εὐθέως αὐτοῖς καὶ τὸ συνάγειν τε καὶ πυκνοῦν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, ᾧ προσάγεται. κοινὸς μὲν οὖν ὁ σκοπὸς οὗτος ἐστὶ περὶ τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν κωλύσεως, ἀπὸ τοῦ πάθους ἐνδεικτικῶς εὑρημένος. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ θεραπευομένου μορίου περὶ φύσεως αὐτῷ προσέρχεται, γινωσκόντων ἡμῶν ἀραιοτέραν εἶναι καὶ μαλακωτέραν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κατὰ τὸ στόμα χιτῶνος, οὐ σμικρῷ τοῦ τὸ περιέχοντος ὅλον τὸ σῶμα δέρματος. ὑπάρχει δέ τι καὶ ἄλλο τοῖς κατὰ τὸ στόμα μορίοις διττόν, οὐχ ὑπάρχον τῷ δέρματι. τῆς τε γὰρ ἀηδίας τῶν προσφερομένων αἰσθάνεται φαρμάκων, ὑποκειμένους τε δύο πόρους ἔχει, δι' ὧν εἴς τε τὴν γαστέρα καὶ τὸν πνεύμονα καταρρυῆναι δύναται τῶν στοματικῶν φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ διὰ χαλκάνθου, καί τις ἰατρὸς, οὔτε ἀσύνετος, οὔτε ἄπειρος φαρμάκων δυνάμεως, μίξας τοῦτο τῷ στοματικῷ, πολὺ μὲν ἰσχυρότερον εἰργάσατο, βλάπτων δὲ ἱκανῶς, ὁπότε παραρρυείη πρὸς τὸν στόμαχον ἢ τὸν λάρυγγα, καὶ ταῦτα μὲν εὐθέως αὐτά, καὶ δι' αὐτῶν δὲ τὴν γαστέρα τε καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, καὶ τὸν πνεύμονα. συνυπάρχει δὲ τῷ φαρμάκῳ, καὶ ἡ περὶ τὴν γεῦσιν ἀηδία, κατά τε τὴν χρῆσιν αὐτὴν ἀνιῶσα καὶ παραμένουσα δι' ὅλης ἡμέρας, ὡς κἂν ταῖς ἐδωδαῖς εἶναι λυπηράν. τοῖς οὖν οὕτως ἰσχυροῖς τε ἅμα καί τινα δηλητηρίαν ἔχουσιν δύναμιν, οὐ προσήκει χρῆσθαι θεραπεύοντι τὰς ἐν τῷ στόματι διαθέσεις, ἄνευ μεγάλης ἀνάγκης. οὐ γὰρ περὶ φλεγμονῶν μόνον εἰρῆσθαι χρὴ νομίζειν τὸν λόγον, ὅτι μηδ' ἐκ τῆς τούτων ἐνδείξεως εὕρομεν αὐτόν, ἀλλὰ κοινὸν εἶναι πάντων τῶν κατὰ τὸ στόμα, τὴν ἔνδειξιν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μορίου ἐσχηκότα. ταῦτ' οὖν γνοὺς ὁ τὸ διὰ χυλοῦ τῶν συκαμίνων φάρμακον συνθεὶς, πρῶτον μὲν ἕψησεν αὐτὸ μετὰ μέλιτος, ὅπως ἀποκείμενον ἕτοιμον ἔχοι καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτόν, οὐ μόνον ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, καθ' ὃν ἐκθλίψαντα τὴν ὀπώραν, ἐστὶ τῷ χυλῷ χρῆσθαι. βελτίων

γὰρ μόνος ἐπὶ τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν, καί με πολλάκις οὕτως ἐπὶ τῶν τοιούτων φλεγμονῶν χρώμενον ἐθεάσασθε. διαρκέστερος δὲ ἰδίως ὁ μετὰ τοῦ μέλιτος σκευαζόμενος. ὠνόμασα δὲ αὐτὸν διαρκέστερον, οὐ μόνον ὅτι ταχέως διαφθείρεται χωρὶς τῆς μετὰ τοῦ μέλιτος ἑψήσεως ἀποτεθείς, ὡς μηκέτι ἔχειν ἡμᾶς αὐτῷ χρῆσθαι κατὰ τὸν ἐφεξῆς χρόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι χρησιμώτερός ἐστιν, εἰς τοὺς ἑπομένους καιροὺς τῆς φλεγμονῆς ἄχρι τῆς παντελοῦς ἰάσεως. ὥσπερ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπωθουμένων τὸ ἐπιρρέον ἐστὶ χρεία φαρμάκων, οὕτω μετὰ τὴν ἀρχὴν ἄχρι τοῦ τέλους, μικτοῦ τινος ἐξ ἀμφοῖν, τοῦ τε ἀποκρουομένου, καὶ τοῦ διαφοροῦντος. ἐπικρατεῖν δὲ χρὴ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους χρόνους τὸ στῦφον, ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς τὸ διαφοροῦν, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὴν τούτων ἰσομοιρίαν ὑπάρχειν ἀμφοῖν. ὅταν δ' οἷον σκιρρῶδές τι λείπηται τῆς φλεγμονῆς, οὐδ' ὅλως χρὴ μεμῖχθαι τῷ διαφοροῦντι τὸ στῦφον, ἐὰν κεκενωμένον ᾖ τὸ σύμπαν σῶμα, οὐ μὴν οὐδὲ ἐν ἀρχῇ τῷ στύφοντι τὸ διαφοροῦν, ἄμεινόν ἐστι μιγνύειν. ὁ δὲ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν συκαμίνων φάρμακον συνθείς, ὀλίγον γε φαίνεται κρόκου τε καὶ σμύρνης αὐτῷ συμμίξας, κοινὴν μὲν ἐχόντων δύναμιν τὴν πεπτικὴν τῶν φλεγμονῶν, ἰδίαν δὲ ἑκατέρου. τοῦ μὲν κρόκου τὸ στῦφον, τῆς σμύρνης δὲ τὸ θερμαίνειν εἰς τοσοῦτον, ὡς διαφορεῖν ἱκανῶς. ἐξικνεῖται γάρ τοι μέχρι τοῦ βάθους τῶν σωμάτων ἡ σμύρνα μᾶλλον τοῦ κρόκου, λεπτομερῆ τὴν οὐσίαν ἔχουσα, καὶ ἐκ τούτου διττὴν ὠφέλειαν παρέχεται. συνεπαγομένη μέν πως ἅμα αὐτῇ καὶ τὰς τῶν μεμιγμένων δυνάμεις, ἐκθεραπεύουσα δὲ μέχρι τοῦ βάθους τὰ φλεγμαίνοντα. καὶ μέντοι καὶ συμπράττουσιν ἀλλήλοις ὅ, τε κρόκος καὶ ἡ σμύρνη πρὸς τὴν εἰς τὸ βάθος δίοδον. ὁ μὲν οἷον ἐπωθῶν τὴν σμύρναν, ἡ δ' ὡς ἂν εἴποι τις ποδηγοῦσα τὸν κρόκον. ὥσπερ γὰρ ἧττον ἔχει λεπτομερῆ τὴν οὐσίαν ὁ κρόκος τῆς σμύρνης διὰ τὴν στῦψιν, οὕτως ἡ σμύρνα λεπτομερεστέραν ἔχουσα, θᾶττον μὲν εἰς τὸ βάθος διαπέμπει τὴν ἑαυτῆς δύναμιν, θᾶττον δὲ παλινδρομεῖ πρὸς τὸ δέρμα συναναφέρουσα τὰ λεπτυνθέντα τῶν ἐν τῷ βάθει. τοῦτο οὖν αὐτῆς τὸ τάχος τῆς ἐπανόδου κωλύουσιν αἱ τῶν στυφόντων μίξεις, οὐ γὰρ δὴ μόνος ὁ κρόκος. ἔστι γοῦν ἐν τῷ διὰ μόρων ὀνομαζομένῳ φαρμάκῳ στοματικῷ, τῶν τε συκαμίνων ὁ χυλὸς οὐκ ὀλίγην στύφουσαν ἔχων ποιότητά τε καὶ δύναμιν, ἕτερά τε τῶν ἐπιμιγνυμένων, ὅταν ἰσχυρόν τις τὸ φάρμακον γενέσθαι βουληθῇ. ταῦτ' οὖν τὰ στύφοντα, ποδηγεῖται μὲν ὑπὸ τῆς σμύρνης, συνεπωθεῖ δ' ἐκείνην αὐτά, καὶ οὕτως ἀλλήλοις συμπράττει, πρὸς τὸ μέχρι πλείονος ἐξικνεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῶν. ἐθεάσασθε δέ με πολλάκις τῷ διὰ μόρων φαρμάκῳ, κατ' ἀρχὰς μὲν μιγνύντα ῥοῦ χυλόν, ἢ ὄμφακος, ὃ καλοῦσιν ἰδίως ὀμφάκιον. εἰ δὲ μὴ παρείη ταῦτα, ῥόδων ἄνθος, ἢ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρά, βαλαύστιόν τε καὶ κυτίνους, καὶ σίδια ξηρά, καὶ κηκίδα τὴν ὀμφακῖτιν ὀνομαζομένην. ἔτι τε τὸν τῆς πίτυος φλοιόν, καὶ τὸν τοῦ λιβανωτοῦ, ἔτι τὸν τῆς ὑποκυστίδος τε καὶ σχίνου χυλόν, καὶ συνελόντι φάναι τὰ στύφοντα πάντα, χωρὶς τὴν φθαρτικὴν δύναμιν ἐχόντων, ἣν ὀνομάζουσι δηλητήριον, εἶδός τι τῶν θανασίμων οὖσαν. ἐμάθετε γὰρ ὡς οὐ πᾶν τὸ θανάσιμον εὐθύς ἐστι καὶ δηλητήριον. ὥσπερ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς φλεγμονῆς ἡ τῶν τοιούτων μίξις ἰσχυρότερον ἐργάζεται τὸ στοματικὸν φάρμακον, οὕτως ὅταν στῇ τὸ ἐπιρρέον, οὐδενὸς τῶν τοιούτων ἐστὶ χρεία μόνον. ἀρκεῖ γὰρ τηνικαῦτα τὸ τοῦ κρόκου τε καὶ τῆς σμύρνης προσειληφὸς εἰς τὸ πέψαι τὴν φλεγμονήν, ὡς ὁπόταν γε πεφθῇ μιγνυμένων ἤδη τι καὶ τῶν διαφορούντων, ὡς ἐθεάσασθε πολλάκις ἐμβάλλοντά με τὸν ἀφρὸν τοῦ νίτρου, καί ποτε καὶ αὐτὸ τὸ νίτρον, ὅσον ἐστὶ λεπτομερὲς ὀνομαζόμενον ὑπὸ πάντων ἤδη βερνίκιον. ἔτι τε πρὸς τούτοις τὸ θεῖον ὃ καλοῦσιν ἄπυρον, ἐνίοτε δὲ σίρεον. ἀναφεψημένου αὐτῷ ποτὲ μὲν ὀριγάνου, ποτὲ δὲ ὑσσώπου, ποτὲ δὲ ἄλλου τινὸς τῶν ὁμοίων, οἷον γλήχωνος, θύμβρας, θύμου, καλαμίνθης, ἡμέρου τε καὶ ἀγρίας. οὕτω μὲν ἄν τις αὐτῷ τῷ διὰ μόρων φαρμάκῳ καλῶς χρῷτο τῷ ποσῷ τῶν καθόλου σκοπῶν ἐξαλλάττων αὐτοῦ τὴν χρῆσιν. ἄχρι μὲν ἐπιρρεῖ τι, τοῦτο ἀποκρούεσθαι προσήκει. στάντος δὲ αὐτοῦ, τὰ πέττοντα προσφέρειν, εἶτα ἑξῆς τὰ διαφοροῦντα. δῆλον γὰρ ὅτι ταύτῃ χρώμενος τῇ μεθόδῳ, καὶ ἐπιγινώσκων τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, οὐδέ ποτε ἀπορήσει βοηθημάτων, ἐάν τε κυνηγῇ τε κατ' ὄρος, ἐάν τε καταπράττηταί τι τῶν κατ' ἀγρὸν ἔργων, ἐάν τε ἐν ὁδοιπορίᾳ ποτὲ τῶν παρεσκευασμένων ἀπορῇ φαρμάκων, ὡς Ἐρασίστρατος ἔγραψεν, ἐθεράπευσεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὸν τοῦ βάτου χυλὸν ἐλθών, οὐ παρόντος ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ τοῦ ἀνδρωνίου. γινώσκων γὰρ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἀνδρώνιον ἐν τῷ στύφειν ἔχει τὸ κῦρος τῆς θεραπείας ἐζήτησεν ὕλην στύφουσαν, οὐχ ὡς οἱ περὶ Σεραπίωνα καὶ Μηνόδοτον φασίν, ἐμπειρικῇ χρησάμενος ὁμοίου μεταβάσει. κατὰ ταύτην γὰρ ὑμῖν ἔδειξα πλείστην μὲν ἀνομοιότητα τοῦ χυλοῦ τοῦ βάτου πρὸς τὸν ἀνδρώνιον τροχίσκον ὑπάρχουσαν, ὀλιγίστην δὲ ὁμοιότητα καθ' ἓν μόνον τὸ στύφειν. ἀλλ' ὅγε τὴν γενικὴν δύναμιν, ἣν καθόλου καλοῦσιν, ἐπιστάμενος, ἐν ᾗπερ ἂν ὕλῃ ταύτην εὑρίσκοι, θαρρῶν ἐκείνῃ χρῆται. πάμπολυ δὲ πλῆθος ὑλῶν τοιούτων, αἷς ἁπάσαις ἔνεστι χρήσασθαι, μόνας φεύγοντα τὰς ἄγαν ἀηδῆ τινα δύναμιν ἐχούσας φθαρτικήν. οὕτως οὖν κἀγὼ τῷ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν χλωρῶν καρύων ἐσκεύασα φάρμακον, οὔτε ἰδών τινα τῶν διδασκάλων, οὔτε γεγραμμένον εὑρών, οὗ τῆς δυνάμεως πεπείραμαι πολλῷ τῆς τῶν ἄλλων στοματικῶν δυνάμεως ὑπερεχούσης. ἄλλα δὲ λέγω, τό, τε διὰ τῶν μόρων, καὶ τὸ διὰ τῶν βατίνων (οὕτω γὰρ ὀνομάζουσι τὸν καρπὸν τοῦ βάτου) καὶ τρίτον τὸ διὰ γλεύκους, καὶ τέταρτον τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν χυλοῦ, καὶ πέμπτον τὸ διὰ τῶν στυφόντων μήλων, ὧν κάλλιστά ἐστι τὰ κυδώνια, καὶ τὰ στρουθία καλούμενα, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν τὰ κεστιανὰ παρὰ ῥωμαίοις ὀνομαζόμενα. σύνθετα δὲ ἐκ πολλῶν τοιούτων ἐστὶ τὰ διὰ τῶν ὀπωρῶν σκευαζόμενα.

Περὶ τοῦ διὰ καρύων στοματικοῦ.

Ἐγὼ δ' ὅτε πρῶτον ἐκ τῆς ἀλεξανδρείας ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα, πορευθεὶς εἰς ἀγρόν, εὗρον τινὰ τῶν κηπουρῶν ὑπό τε σταφυλῆς, καὶ παρισθμίων καὶ ἀντιάδων πνιγόμενον. ἐχρῆτο δὲ διακλύσματι μελικράτῳ, ῥόδων ἐνεψημένων ἐν αὐτῷ. θεασάμενος οὖν ἀκμάζοντα τὸν καρπὸν τῶν καρύων, ἐκέλευσα περιελόντας αὐτῶν τὸ ἔξωθεν λέπος, ᾧ καὶ τοὺς βαφέας ἑωράκειν χρωμένους, αὐτίκα κόψαντας ἐν ὅλμῳ δι' ὀθονίου τὸν χυλὸν διηθῆσαι, μὴ γινώσκων ὅπως ἔχοι πάχους ἢ λεπτότητος. εὑρεθέντος δὲ ὑδατώδους αὐτοῦ καὶ λεπτοῦ κατὰ τὴν σύστασιν, ἀνακογχυλίζεσθαι προστάξας αὐτῷ τὸν κηπουρόν, ἐπειδὴ πάνυ λεπτὸς ἐφαίνετο, προαφεψήσας ἔμιξα μέλι σύμμετρον, ὡς ἐπὶ

τοῦ

τοῦ διὰ μόρων ἐπιστάμην μιγνύμενον, ἑψήσας τε μέχρι συστάσεως μελιτώδους, καὶ τέλειον χρῆσθαι τῷ κηπουρῷ. θεασάμενος δὲ ταχίστην τὴν ὠφέλειαν ἀκολουθοῦσαν αὐτῷ, βέλτιον ἡγησάμην ἐπὶ πολλῶν πειραθῆναι, κἀκ τούτου βάσανον ἱκανὴν λαβὼν τῆς δυνάμεως τοῦ φαρμάκου, διὰ παντὸς χρῶμαι καθάπερ ἴστε. θαυμάζειν οὖν ἐπῆλθέ μοι τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν οὐδενὸς αὐτῶν ἐπινοήσαντος, εὐπορίστῳ τε καὶ γενναίῳ τῷ χυλῷ τούτῳ χρῆσθαι, καὶ ταῦτα μέντοι θεωμένων ὅπως αἱ χεῖρες βάπτονται τῶν λεπιζόντων τὰ κάρυα τὰ χλωρά. φαίνεται γὰρ ἐκ τούτων ὁποῖός τις αὐτῶν ὁ χυλὸς, καὶ δυσέκπλυτος ὑπάρχει ἡ στύψις, ὥστε μηδὲ διὰ τῶν γενναιοτάτων ἐκπλύνεσθαι ῥυμμάτων. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐθαύμασα τῶν ἰατρῶν, εἰ καὶ τοὺς βαφέας ὁρῶντες, ὡς τοιούτοις χρωμένους τοῖς λέμμασι τῶν καρύων, οὐκ ἐνόησαν ἰσχυρὰν εἶναι τὴν δύναμιν αὐτῶν. εἰ μὴ γὰρ ἐγκατέβαινε τῷ βάθει τῶν χειρῶν, ἢ δι' ὅλης διεδύετο τῆς οὐσίας τῶν ἐρίων, οὐκ ἂν ἦν δυσέκπλυτον. ἐγκαταβαίνουσα δὲ, δηλοῖ λεπτομερῆ τὴν οὐσίαν εἶναι τοῦ χυλοῦ, μάλιστα δὲ ὠφελεῖν εὔλογόν ἐστι τὴν στύψιν, ὅταν ἐν οὐσίᾳ τοιαύτῃ περιέχηται. τὰ γάρ τοι παχυμερῆ τῶν στυφόντων, συνάγοντα τῇ στύψει, καὶ πυκνοῦντα τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν σωμάτων οἷς ὁμιλεῖ, μέχρι τοῦ βάθους τῶν σωμάτων ὁδοιπορεῖν ἑαυτὰ κωλύει. οἷς γὰρ καὶ ἄλλως διὰ τὸ παχυμερὲς τῆς οὐσίας ἀδύνατον ἦν διικνεῖσθαι πρὸς τὸ βάθος, τούτοις ἔτι ἀδυνατώτερον πυκνωθέντος τοῦ σώματος ὅλον ὠφεληθῆναι τὸ φλεγμαῖνον. ἄριστον οὖν εἶναι τὸν χυλὸν τῶν καρύων πεισθεὶς, ἑψηθέντος τε μετὰ τοῦ μέλιτος αὐτοῦ γευσάμενος, οὐδὲν ἀηδὲς ἔχοντος, εἰς τέτταρας μοίρας ἀεὶ διαιρῶν, ἐμβάλλωμεν αὐτίκα τῇ μιᾷ τῶν στυφόντων τι, τῇ δευτέρᾳ δὲ σμύρνης, καὶ κρόκου, καὶ τῇ τρίτῃ θείου ἀπύρου, καὶ νίτρου. τὴν τετάρτην δὲ φυλάττω μόνην εἰλικρινῆ, παιδίοις τε χρήσιμον ἐσομένην διὰ τὴν γλυκύτητα, καὶ τοῖς ἐκλύτοις τὴν γνώμην ἀνδράσι καὶ γυναιξίν. ἐγὼ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ λόγου προδηγηθεὶς, εὗρον ὥσπερ τὴν τῶν νεωτέρων ἀγωγὴν, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἁπάντων ἄμεινον. ἔστι μὲν γὰρ καὶ τὸ διὰ τῶν βατίνων ἰσχυρότερον τοῦ διὰ τῶν μόρων, ὥσπερ γε τοῦτο τοῦ διὰ τοῦ γλεύκους. ἁπάντων δὲ τούτων βέλτιον ἐστὶ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρύων. ἐπὶ μὲν ἀρχομένων τῶν φλεγμονῶν ἅμα τοῖς στύφουσιν ἰσχυρῶς σκευασθέν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζουσῶν, εἰ κρόκου τι καὶ σμύρνης προσλάβοι, καὶ μέντοι καὶ μόνον ἐνίοτε δύναται τὰς μετρίας φλεγμονὰς ἰᾶσθαι. ἡνίκα δὲ διαφορεῖσθαι χρὴ τὸ σφηνωθὲν τοῦ τὴν φλεγμονὴν ἐργασαμένου χυμοῦ, μετὰ τῆς τῶν δριμέων μίξεως χρήσιμον ὑπάρχει. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τίς μοι τῶν πενήτων ἰατρῶν ἀγαπᾶν αὐτὸ, εἰ πυξίδα μίαν ἔχοι πληρῶσαι τοῦ φαρμάκου, σκευάσας ἅπαξ. ἐμὲ δὲ κελεύειν, ἢ ἐξ ἀρχῆς εὐθέως τέτταρας αὐτοῦ ποιῆσαι συνθέσεις, ἢ μίαν ἀποθέμενον, ἐκ μέλιτός τε καὶ χυλοῦ συγκειμένην ἐπὶ τῆς χρείας αὐτῇ μιγνύειν, ἄχρι μὲν ἐπιρρεῖ τι τοῖς φλεγμαίνουσι τὰ στύφοντα σφοδρῶς, ἐπειδὰν δὲ παύσηται, τὰ πέττοντα. κενώσεως δὲ χρῃζόντων τῶν ἐπιρρυέντων, τὰ διαφοροῦντα. δύσεργον δ' εἶναι τοῦτο, καὶ χαλεπὸν, οἷς οὐκ ἔστιν οἴκοι παρασκευὴ τῶν ἁπλῶν ἁπάντων φαρμάκων. ἀλλ' οὐδ' εἰς ὁδοιπορίας ἐπιτήδειόν με παρασκευὴν ὑφηγεῖσθαι, καθ' ἃς οὐχ οἷόν τε τέτταρας ἑκάστου φαρμάκου διαφορὰς ἐπιφέρεσθαι. διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἐπενοήθη κἀμοὶ καὶ τοῖς πρὸ ἐμοῦ τὰ μέσα ταῖς δυνάμεσι φάρμακα, πρός τε τὰς ὁδοιπορίας ἐπιτήδεια γενησόμενα, καὶ τοῖς πένησιν ἰατροῖς χρήσιμα. τίνα μὲν οὖν ἐστι ταῦτα, μικρὸν ὕστερον ἐρῶ, νυνὶ δὲ ἀπαντῆσαι τῷ λόγῳ τῶν πενήτων ἰατρῶν βούλομαι. καθάπερ γὰρ αὐτοὶ τὴν πενιχρὰν παρασκευὴν ἐπαινοῦσιν, οὕτω χρὴ καὶ τοῖς πλουσίοις ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ἀξίαν πλούτου παρασκευὴν φαρμάκων κεκτῆσθαι. γινώσκω γὰρ ἤδη που καὶ αὐτὸς οὐ μόνον ἰατροὺς πένητας ὄντας πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν θεραπευομένους, οἷς ἀγαπητόν ἐστιν ἐπειδὰν νοσῶσι χόνδρον ἅμα μελικράτῳ προσενέγκασθαι, καὶ καθαρὸν ἄρτον ἔχειν, ἤτοι τῶν εἰς κατάπλασμα χρησίμων ἀλεύρων. ἀλλὰ τὸν γεγραφότα θεραπευτικὴν πραγματείαν, εὔλογόν ἐστιν ἁπάσης τῆς ὕλης μνημονεύειν, ὅπως τοῖς τε εὐποροῦσιν αὐτοῖς ὑπάρχει τεχνικῶς χρῆσθαι, τοῖς τε πένησιν ἐκείνοις μόνοις ὧν ἂν ἑκάστοτε τύχωσιν, εὐποροῦντες.

Περὶ τῆς τῶν μέσων θέσεως φαρμάκων.

Εἴπομεν οὖν ἤδη τι περὶ τῆς τῶν μέσων φαρμάκων συνθέσεως, ἀπὸ τοῦ διὰ τῶν μόρων ἀρξάμενοι. κοινὸν δὲ αὐτοῖς ἐστι πρὸς τὰ μέσα τὴν συμμετρίαν ὁρίσαι τοῦ μέλιτος πρὸς τὸν χυλὸν, εὑρίσκεται δὲ αὕτη διὰ τῆς πείρας. ἀναμίξας γὰρ τῷ μέλιτι τὸν μιγνύμενον χυλὸν, καὶ γευσάμενος, εἰ μέν σοι φαίνοιτο συμμέτρως ἔχειν, ὁμοίως αὖθις αὐτὰ μίξεις. εἰ δὲ ἐλλείπειν σοι δοκοίη, προσθήσεις, οἷον εὐθέως ἐπὶ τοῦ τῶν συκαμίνων χυλοῦ τὸ πέμπτον εἰ μιχθείη μέλιτος, εἴη ἂν μέση κρᾶσις, ὡς ἑψηθέντος τοῦ φαρμάκου τοῖς πλείστοις μὲν ἀρέσκειν πάνυ τὴν μίξιν, ὀλίγους δὲ μέμψασθαι, τοὺς μὲν ὡς γλυκύτερον εἴη, τοὺς δὲ ὡς αὐστηρότερον. ὡς γὰρ καὶ τὸ μελίκρατον ἔνιοι μὲν ὑδαρέστερον, ἔνιοι δὲ γλυκύτερον ἥδιον πίνουσιν, οὕτω καὶ τοῖς φαρμάκοις ἑκάτεροι χαίρουσι κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν. ὅταν γοῦν τις αὐτῷ φάρμακον ἀξιώσῃ σκευασθῆναι, πάντως δεῖ που τεθεᾶσθαι τῷ μὲν γλυκυτέροις ἡδομένῳ, πλέον τοῦ μέλιτος ἐμβάλλοντα, τῷ δὲ τοῖς ἐναντίοις ἧττον. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν καταπινομένων φαρμάκων στοχάζεσθαι χρὴ μάλιστα τῆς τῶν προσφερομένων αὐτὰ φύσεως. τὸ γὰρ ἀηδῶς ληφθὲν, ἀνατρέπει τὸν στόμαχον. ἐπὶ δὲ τῶν στοματικῶν ἐγχωρεῖ καταφρονῆσαί ποτε τῆς τοιαύτης ἀκριβείας. ἡ τοίνυν μέση κρᾶσις, ὥσπερ ἔφην, τοῦ χυλοῦ πρὸς τὸ μέλι πενταπλάσιον ἐχέτω τὸν χυλὸν τῷ πλήθει. ἄκουε δέ μου προσέχων τὸν νοῦν ἀκριβῶς, οἷς χρῶμαι ῥήμασιν ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα συμμετρίᾳ τῶν μιγνυμένων φαρμάκων. ἄρτι μὲν γὰρ ἐκέλευσα πενταπλάσιον εἶναι τῷ πλήθει τὸν χυλὸν τοῦ μέλιτος, οὐδὲν διαφέρον εἰ καὶ κατὰ τὸν ὄγκον εἴποιμι πενταπλάσιον εἶναι δεῖν αὐτόν. ὁποτέρως γὰρ ἂν ῥηθῇ, μετρῆσαι χρὴ τὰ μιγνύμενα φάρμακα, τῷ μέντοι σταθμῷ κελεύσαντός μου πενταπλάσιον εἶναι τόδε τοῦ φαρμάκου, τοῦ δὲ διὰ ζυγοῦ χρὴ ποιεῖσθαι τὴν συμμετρίαν τοῦ βάρους αὐτῶν. ἄχρι μὲν οὖν τῆς τοῦ χυλοῦ πρὸς τὸ μέλι μίξεως, οὐκ ἀναγκαῖον ἐστὶ κοτύλης ἢ κυάθου μνημονεύειν, ἀλλ' ἀρκεῖ φάναι πενταπλάσιον εἶναι χρῆναι τὸν χυλὸν τοῦ μέλιτος. ἐὰν δέ τι τούτῳ μιγνύῃς ἄλλο τῶν εἰρημένων ἀρτίως, ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰπεῖν ὁπόσοις ἐστὶ κατὰ τὸν ὄγκον αὐτοῖς, ὁπόσον μίξεις ἐκείνων ἐπὶ ζυγοῦ στήσας, οἷον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ διὰ τῶν μόρων ἐν τῇ τοῦ Καππάδοκος Ἥρα βίβλῳ φαρμακίτιδι, μέλιτος ἐμβάλλεται λίτραν α. τοῦ χυλοῦ δὲ τῶν μόρων λίτρας ς. ἐπιμίγνυσι δ' αὐτοῖς ∠ α. τοῦ κρόκου, τῆς δὲ σμύρνης τὸ διπλάσιον. ἴσον δὲ τῷ κρόκῳ βάλλει, καὶ τοῦ χυλοῦ τῆς ὄμφακος, ὅπερ ὀμφάκιον ὀνομάζεται, καὶ τούτου

πάλιν ἥμισυ τῆς σχιστῆς στυπτηρίας. ἐμοὶ δὲ ἀρέσκει πενταπλάσιον μὲν τοῦ μέλιτος βάλλειν τὸν χυλόν, ἴσον δὲ κρόκου τε καὶ σμύρνης ἑκατέρου ∠ α΄ ς. ὥστε δὴ ἀμφοτέρων τὰς τρεῖς συνάγεσθαι. τοῦ δὲ ὀμφακίου βαλὼν μέν τις καὶ οἴνου αὐστηροῦ κοτύλην μίαν ὡς ὁ Ἥρας ἀξιοῖ, καλῶς ἂν μίξει ∠ α΄. εἰ δὲ χωρὶς οἴνου σκευάζοιτο, πολὺ πλέον ἐμβάλλειν αὐτοῦ προσήκει, εἰ μὲν μέσον τῇ κράσει βουληθείης γενέσθαι τὸ φάρμακον, Γο α΄. εἰ δὲ αὐστηρότερον, ὡς πρὸς τὰς ἀρχὰς ἁρμόσει, πάντως μὲν δύο καὶ τρεῖς ποτε μίξας, οὐκ ἂν ἁμάρτοις. εἰ δὲ οὐκ ἔχοις ὀμφάκιον, ἀντ' αὐτοῦ ῥοῦ χυλὸν ἔμβαλλε. καὶ εἰ βουληθείης δὲ τὸ ἴσον ἑκατέρου βάλλειν, οὐδ' οὕτω τι βλάψεις. ὅγε μὴν Ἥρας ἐν τῇ συμμετρίᾳ τοῦ φαρμάκου καὶ τοῦτο προσέγραψεν οὕτω. τινὲς δὲ καὶ κοτύλην μίαν γλυκέος οἴνου, δηλονότι γλεῦκος δηλῶσαι βουληθείς, προείρηκε γὰρ οἴνου αὐστηροῦ ἀθαλάσσου κοτύλην α΄. ἐμοὶ δὲ οὐκ ἀρέσκει, τοῦ μέλιτος αὐτάρκους βεβλημένου, μετὰ τοῦ καὶ κοτύλην αὐστηροῦ οἴνου προσειληφέναι, μιγνύειν πάλιν οἴνου ἄλλην γλυκέος κοτύλην, ἔσται γὰρ οἰνῶδες πάνυ τὸ φάρμακον. ἕψουσι δὲ τὸ διὰ τῶν μόρων τοῦτο φάρμακον, ἔνιοι μὲν δὴ ἀρχῆς μίξαντες τὸν χυλὸν τοῦ συκαμίνου, ἔνιοι δέ τι βραχὺ προεψήσαντες. ὁ δὲ Ἥρας ἔοικεν ἐπὶ πλέον ἀξιοῦν ἕψειν τὸν χυλὸν μόνον, ἔγραψε γοῦν οὕτως. » μόρων χυλοῦ κοτύλας ς΄. ἕψε ὡς γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, εἶτα πρόσμιξον λεῖα κρόκου ∠ α΄. καὶ τἄλλα δηλονότι τὰ εἰρημένα. κἀγὼ δὲ ἀξιῶ προέψεσθαι τὸν χυλὸν μόνον αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, εἶθ' οὕτως προσλαμβάνειν τὸ μέλι. κἄπειτα ἤδη μέλλοντος αἴρειν τὴν κακάβην ἀπὸ τοῦ πυρός, ἐπιμιγνύειν τὰ λοιπά. φαίνεται δὲ ὁ Ἥρας ἅμα τῷ μέλιτι κελεύων καὶ τἄλλα μιγνύεσθαι. τὸν μὲν οἶνον οὖν εὐλόγως αὖτίς ποτε μιγνύοι. τὴν σμύρναν δὲ καὶ τὸν κρόκον, ἄμεινον ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἑψήσεως προσεμβάλλειν, ἄχρι τοσούτου μετὰ τῶν ἄλλων ἕψοντας, ἢ μετὰ τὸ θεῖναι κάτω τὴν κακάβην κινοῦντας, ἄχρις οὗ πάντ' ἑνωθῇ καλῶς. τὸ δ' ἐπὶ πλέον ἕψειν αὐτὰ καθαιρετικὸν τῆς δυνάμεως γίνεται τῶν ἀρωματικῶν φαρμάκων. λιθάργυρος μὲν γὰρ καὶ μολύβδαινα, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν μεταλλικῶν ἑψόμενα, βελτίω γίνεται. κρόκος δὲ καὶ σμύρνα καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἀρωμάτων ἐν ταῖς ἑψήσεσιν ἀποβάλλει τὴν δύναμιν. ἡ μὲν οὖν τοῦ μέσου τῇ δυνάμει φαρμάκου, συμμετρία τε καὶ ἕψησις ἁρμόττουσα ταῖς μετρίαις φλεγμοναῖς, καὶ ταῖς τῶν μειζόνων ἀκμαῖς, ἔτι τε τὸ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αὐξήσεις αὐτῶν ἁρμόττον φάρμακον, εἴρηται. πρὸς δὲ τὰς σκληρυνομένας φλεγμονάς, ὅταν ἤδη παύσηται μὲν ἡ ἀκμή, καὶ μηκέτι ἐπιρρέῃ μηδέν, ἥκει δὲ τοῦ διαφορεῖν ὁ καιρός, ἐπιμίγνυσθαι προσήκει τοῖς στοματικοῖς φαρμάκοις τῶν διαφορητικῶν ἔνια. τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅ, τε ἀφρὸς τοῦ νίτρου, καὶ αὐτὸ τὸ μαλακὸν νίτρον, ἀσίας τε πέτρας ἄνθος, καὶ θεῖον ἄπυρον. ἀρκεῖ δὲ τῇ προειρημένῃ τοῦ μέσου συμμετρίᾳ συμμιχθῆναι νίτρου μὲν Γο ς. τοῦ θείου δὲ Γο β΄. εἰ δὲ μήτε εὐσκευασμένον ἔχοις αὐτὸ οὕτω, μήτε παρείη σοι νίτρον, ἢ θεῖον, ἢ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἀναζέσας ὀρίγανον ἐν σιραίῳ, καλοῦσι δὲ αὐτὸ παρ' ἡμῖν πάντες ἕψημα, μίξας τῷ στοματικῷ φαρμάκῳ, κέλευσον ἀνακογχυλίζειν. μὴ παρόντος δὲ ἑψήματος ἐν μελικράτῳ προαναζέσας τὸ ὀρίγανον. οὐδὲν δὲ διαφέρει κἂν ὕσσωπον ἐμβάλῃς ἀντὶ τοῦ ὀριγάνου, κἂν εἰ γλήχωνα, κἂν εἰ θύμον, κἂν εἰ θύμβραν, ἢ καλαμίνθην, ἢ τὴν εὐώδη μίνθην, ἣν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν ἡδύοσμον. ἐν μέντοι ταῖς ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν, οὐ μόνον οὐδὲν χρὴ τῶν τοιούτων φαρμάκων προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἅπαν, ὀλιγάκις μὲν χρῆσθαι τοῖς στοματικοῖς φαρμάκοις, διακλύσμασι δὲ καὶ ἀναγαργαρίσμασι παρηγορικωτέροις πέττειν τὴν φλεγμονήν, οἷον ἐστὶ τό, τε διὰ τῶν λιπαρῶν ἰσχάδων ἀφέψημα, καὶ τὸ χήνειον ἔλαιον, ἐπὶ διπλοῦ σκεύους χλιαινόμενον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ στοματικὸν φάρμακον ἐν ταῖς ἀκμαῖς ἀνακογχυλίζεσθαι προσήκει, μιγνύμενον ὑδαρεῖ μελικράτῳ, ἢ θερμῷ τῷ σιραίῳ. μὴ παρόντων δὲ τούτων, ὕδατι θερμῷ. ἐπικρατεῖν γὰρ χρὴ τηνικαῦτα τὴν παρηγορικήν τε καὶ πεπτικὴν ἀγωγήν, ὥσπερ ἐν ταῖς παρακμαῖς τὴν διαφορητικήν, ἥτις διὰ τῶν ἰσχυροτέρων γίνεται φαρμάκων. τὸ δ' ἐμὸν φάρμακον, τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρύων, ὅτι μὲν ἁπάντων τῶν ἄλλων ἐστὶ δραστικώτατον ἔργῳ πεπείρασθε, πρὸς ὑμᾶς γὰρ ὁ λόγος ἐστί μοι τοὺς ἑταίρους, οἷς μάλιστα χαριζόμενος ἐπὶ τήνδε τὴν πραγματείαν ἥκω. ὅτι δὲ καὶ πάντων ἐστὶν εὐωνότατον τε καὶ εὐποριστότατον, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. ῥίπτουσι γὰρ οἱ κηπουροὶ τὰ λέμματα τῶν χλωρῶν καρύων ὅταν ἐκλέψαντες αὐτὰ τύχωσιν, ὥστε κοφίνους μεγίστους πληροῦν ἡμᾶς πολλάκις. τὸ μέλι τοίνυν μόνον ὡς πένησιν ἰατροῖς (καὶ γὰρ κἀκείνοις ἡμᾶς δεῖ κοινωνεῖν ὧν εὑρίσκομεν) ὑπολείπεται μόνον ὅταν ᾖ δεόμενον. ἄλλο δ' οὐδὲν εἰ μὴ βούλοισθε, πολλάκις γὰρ οὕτω σκευασθὲν τὸ φάρμακον, οὐδέν τι χεῖρον ἐφάνη τοῦ διὰ τῶν μόρων, εἰς ὃ τὸν κρόκον καὶ τὴν σμύρναν ἐνεβάλομεν. ἀλλ' εἰ καὶ στυπτηρίας αὐτῷ προσμίξαι βουληθείημεν, οὐκ ἀνάγκη τὴν σχιστὴν ἐμβάλλειν. αὐτάρκως γὰρ στύφει καὶ ἡ ὑγρὰ ἣν καλοῦσιν ἔνιοι φορίμην, εὐωνοτάτην τε καὶ εὐποριστοτάτην ὑπάρχουσαν ἐν πᾶσι χωρίοις, ἀπολειπομένην μέν τοι τῇ λεπτομερείᾳ τῆς σχιστῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἧττον ἀνύουσαν, καὶ μέντοι κἂν ὁ κηπουρὸς αὐτός, ἤ τις ἄγροικος ἄλλος ἐθέλῃ σκευάσαι τὸ φάρμακον, ἔχοι πολλάκις, καὶ τοὺς κυτίνους ἐμβάλλειν ξηρούς, κόψας τε καὶ διασήσας, ὀνομάζονται δ' οὕτως αἱ πρωτόγονοι ῥοιαί. καθ' ὃν γὰρ χρόνον ἀνθοῦν παύεται τὸ δένδρον, ὁ καρπὸς αὐτοῦ φαίνεται σχηματιζόμενος εἰς ἰδέαν ῥοιᾶς, ὃν ἔνεστιν ἀφελόντα καὶ ξηραίνοντα φυλάττειν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καρποῦ τῶν καρύων. ἐν μὲν γὰρ τῇ τελευτῇ τοῦ ἦρος οἱ κύτινοι γεννῶνται. παυσαμένου δὲ τοῦ θέρους, εἰς τελείωσιν ἀφικνεῖται τὰ κάρυα, καὶ μέντοι καὶ καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν πολλοὶ τῶν κυτίνων, ἢ ὑπὸ ἀνέμου διασεισθέντος, ἢ καὶ ἄλλως πως, οὓς ἔνεστιν ἀναλεγομένους ξηραίνειν, ὡς μηδὲ κατὰ τοῦτο δοκεῖν τι δαπανᾶν τοὺς πένητας ἰατρούς. ἴστε δὲ δήπου, καὶ ὡς ὁ τῶν ὀξέων τε καὶ στρυφνῶν ῥοιῶν ὧν ὀλίγου δεῖν ἄβρωτος ὁ καρπός, οἱ κύτινοι κρείττους εἰσίν, ὥστε κἂν ἀφέλῃς τῶν δένδρων αὐτούς, οὐδείς σε κωλύσει τὸ παράπαν, ἢ βραχυτάτην αἰτήσει δοῦναι τιμήν. τὸ δὲ βαλαύστιον ὀνομαζόμενον ἄβρωτόν ἐστι τελέως, ἐπὶ τῷ βουλομένῳ συλλέγειν ὑπάρχον, ὥσπερ ὀρίγανος, καὶ θύμβρα, καὶ θύμος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ τοίνυν, καὶ τὸ βαλαύστιον εἰ θελήσει τις ὠμὸν κόψας καὶ διασήσας, ἐμβαλεῖν κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἣν ἔμπροσθεν εἶπον, ἴσα ὀμφακίῳ, χρήσιμον ἐργάζεται τὸ φάρμακον. ἀλλὰ καὶ τὰ λέμματα τῶν ῥοιῶν εὐποριστότατον ἐστὶ πρᾶγμα, στύψιν ἱκανωτάτην ἔχοντα συμβάλλεσθαι τοῖς εἰρημένοις εὐθὺς ἐν ἀρχῇ δυνάμενα, κάλλιστον δ' ἂν γένοιτο φάρμακον εἰ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῶν ῥοιῶν οὔπω μὲν οὐσῶν τελείων, οὐ μὴν οὐδὲ πόρρω πάνυ τῆς τελειώσεως ἐμβάλλειν ἀπ' ἀρχῆς

χῆς ἑψημένῳ χυλῷ ἐθελήσειας. χρὴ δὲ θλᾶν ἐν ὅλμῳ πρότερον, ἕνεκα τοῦ ταχέως εἰς τὸ σκευαζόμενον φάρμακον ὅλην ἐκταθῆναι τὴν δύναμιν αὐτῶν. οὐσῶν δ' ἐν ταῖς ῥοιαῖς τριῶν διαφορῶν, ἔνιαι μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν αὐστηραί, στρυφναὶ δὲ ἕτεραι, καί τινες ὀξεῖαι, τὰς μὲν αὐστηρὰς μόνας ἐμβαλόντι σοι, στυπτικώτερον ἔσται τὸ φάρμακον. τὰς δὲ γλυκείας, ἥδιον ὥσπερ γε καὶ σφοδρότερον, εἰ τὰς ὀξείας ἐμβάλλοις.

Περὶ σκευασίας τοῦ διὰ ῥοιῶν καὶ μήλων, καὶ ἄλλων στοματικῶν.

Ἐγὼ δ' εἴωθα τὸ ἴσον ἑκάστου γένους μιγνύναι, καὶ γὰρ καὶ ἄλλως αὐτὰς μόνας τὰς πεπείρους ῥόας ὅλας κόπτων μετὰ τῶν λεμμάτων, εἶτα τὸν χυλὸν ἐκθλίβων, ἕψων τε μετὰ μέλιτος, οὐ μόνον στοματικὸν ἔχω φάρμακον, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὠφέλιμον, ὡς αὖθις εἰρήσεται, καὶ γίνεται καὶ οὗτος ὁ χυλὸς ἀμείνων εἰς πάντα τῶν τριῶν τῆς ῥοιᾶς εἰδῶν, ἢ γενῶν, ἢ διαφορῶν, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι. μίγνυμεν δὲ καὶ τῶν βάτων τὸν καρπόν, ὃν ἔνιοι μὲν ἀπὸ τοῦ φυτοῦ παρονομάζουσιν βάτινα προσαγορεύοντες, ἔνιοι δὲ συνθέτῳ προσηγορίᾳ μόρα καλοῦσιν, προστεθέντες τὰ ἀπὸ τῶν βάτων, ἐξ ὧν ὁ χυλὸς ὁμοίως σκευαζόμενος τῷ διὰ τῶν συκαμίνων, ἄμεινον ἐκείνου γίνεται φάρμακον, ἀπολειπόμενον δὲ τοῦ διὰ τῶν καρύων. καὶ μήλων δὲ τῶν κυδωνίων, ἀχράδων τε καὶ μεσπίλων ὁ χυλὸς ὁμοίως σκευασθεὶς, στοματικὸν γίνεται τὸ φάρμακον, ἐπιτήδειόν τε καταποθῆναι, τοῦ διὰ τῶν καρύων, οὐκ ἔχοντος τοῦτο. βλαβερὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὡς χάλκανθον, οὐ μὴν εὐστόμαχόν γε. πρόδηλον δ', ὅτι καὶ τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν ἐστὶν ἐπιτήδειον, ἐκλύτῳ καὶ ἀνορέκτῳ στομάχῳ, λείπεται μέντοι τοῦ διὰ τῶν μήλων. ἀβλαβὴς δὲ καὶ ὁ τῶν βατίνων χυλὸς εἰς κατάποσιν, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν συκαμίνων, ἀλλ' ὁ τῶν βατίνων ἔχει τι καὶ τονωτικὸν τοῦ στομάχου, τοῦ τῶν συκαμίνων οὐκ ἔχοντος. ἐμβάλλεται δὲ οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἅπασι τοῖς χυλοῖς τὸ μέλι, πλείστου μὲν γὰρ ὅ, τε τῶν καρύων δεῖται, καὶ μετ' αὐτῶν ὁ τῶν βατίνων τε καὶ συκαμίνων, ὀλίγου δὲ ὅ, τε τῶν μήλων, καὶ τῶν ῥοιῶν, καὶ ἀχράδων, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὁ μεσπίλων, καὶ ἀπὸ κρανίων δὲ καὶ βραβύλων, καὶ τῶν καλουμένων παρ' ἡμῖν προύμνων. σκευάζεται δὲ παρ' ἡμῖν στοματικὰ φάρμακα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν κατ' ἀρχὰς εἶπον ἐπὶ τῶν μόρων, ἐφ' ὧν ἁπάντων τῆς κατασκευῆς ὁρῶ τινα λόγον κοινὸν τόνδε. παχεῖ μὲν φανέντι τῷ χυλῷ, τὸ μέλι μιγνύειν εὐθέως προσήκει, εἰ δ' ὑγρότερος εἴη προεψηθέντι. δέχεται δὲ ὁ τῶν ἀπίων μὲν, καὶ μήλων χυλὸς, ἔτι δὲ τῶν πλείστων ὀπωρῶν, ἴσον ἑαυτῶν τὸ μέλι, τῶν στρυφνῶν δ' ἱκανῶς, οἷόσπερ ἐστὶν ὁ τῆς κρανίας καρπὸς, ἐνίοτε μὲν διπλάσιον, ἔστιν δ' ὅτε καὶ τριπλάσιον. πάντα δ' οὖν ταῦτα καταπίνειν ἀκίνδυνον. χαλκάνθου δὲ μιχθέντος ἢ μιχθείσης, ὁποτέρως σοι φίλον ὀνομάζειν, οὐ πάνυ τι χρὴ καταπίνειν τὸ σκευασθὲν τοῦτο φάρμακον, πλὴν εἰ περὶ τὸν στόμαχον, ἢ κατὰ τὴν κοιλίαν ἑλκώδη διάθεσιν ὑπονοῆσαι μὲν γίνεσθαι. καὶ κατὰ τὸ στόμα δὲ αὐτὸ κακοήθων ἑλκῶν γινομένων, ἀμείνω τὰ διὰ χαλκάνθου φάρμακα. δραχμὴ δὲ ἀρκεῖ μιγνυμένη τῇ προειρημένῃ συνθέσει, καθ' ἣν ἡ μία τοῦ μέλιτος εἴρηται βάλλεσθαι λίτρα, καὶ πλέον δ' αὖ ποτε καλῶς βληθείη πρὸς τὰ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν. ἕκαστον δὲ ὧν εἶπον ἐμβάλλει ποτὲ, καὶ γλεύκει σταφυλῶν αὐστηρῶν ἃς ὀνομάζουσιν ἀμιναίας. ἄμεινον δὲ τὸ τελευταῖον γλεύκους εἰς τὰ τοιαῦτα. τὸ γὰρ ἐν ἀρχαῖς ῥέον ὑγρότερόν ἐστιν, καὶ ὑδατωδέστερον. ἐμβάλλειν δὲ χρὴ τῶν εἰρημένων φαρμάκων τὰ στρυφνότερα, καθάπερ ἐμὲ ἐθεάσασθε πολλάκις, ἤτοι ῥοιᾶς, ἢ βαλαύστιον, ἢ κυτίνους, ἢ ἀκάνθης αἰγυπτίας καρπὸν, ἢ τὸν τῆς κρανίας, ἤ τι τῶν οὕτω στυφόντων μιγνύντα. μάλιστα δὲ ἐπιτήδειός ἐστι ῥοῦς, εἴτε ἀρρενικῶς ἐθέλοις ὀνομάζειν αὐτὸν, εἴτε θηλυκῶς. ἔστι δὲ διττὸς, ὁ μὲν ἕτερος ἐπιπαττόμενος τοῖς ὄψοις εὐστόμαχος, ὁ δὲ ἕτερος τοῖς βυρσοδέψαις χρήσιμος. ἑκάτερος δὲ ἐνεψηθεὶς ἐν τῷ γλεύκει, στοματικὸν ἐργάζεται φάρμακον, ᾧ μιγνύειν ἔξεστί σοι τἄλλα κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῇ διὰ τῶν μόρων εἰρημένῃ. χωρὶς δὲ τοῦ μιχθῆναι μέλιτι, μόνον αὐτὸ τὸ γλεῦκος εἰς μελιτώδη σύστασιν ἀχθὲν, ἐξαιρεθέντων τε τῶν ἐμβληθέντων, ἀγαθὸν γίνεται φάρμακον εἰς ἀρχὰς, καὶ ἀναβάσεις, καὶ ἀκμάς. εἰς δὲ τὰς παρακμὰς ἐὰν δάδας ἐπιμίξῃς λιπαρὰς, ἢ καὶ κατακόψας εἰς λεπτὰ, καὶ θλάσας ἐμβάλλῃς τῷ γλεύκει μετὰ τῆς ῥοῦ, κᾄπειτα μετὰ μίαν ἡμέραν ἑψήσας ἄχρις ἂν ἐναπόθωνται τῷ γλεύκει τὴν ἑαυτῶν ποιότητα, τηνικαῦτα δὲ ἐξαίρειν μὲν ἐκεῖνα καὶ ἀπορρίπτειν, ἕψειν δὲ τὸ γλεῦκος ἕως ἐπιτηδείου συστάσεως, ὡς διάχριστον γενέσθαι τὸ φάρμακον. ὅσα δὲ ἔμπροσθεν εἶπον ἐμβάλλεσθαι τῶν στυφόντων εἰς τὸ διὰ τῶν καρύων τοῦ χυλοῦ σκευαζόμενον φάρμακον, ἅπαντα καὶ νῦν ἀκηκοέναι πίστευε τῷ γλεύκει μιγνύμενα. καὶ μέντοι κἂν πολυτελέστερον ἐθέλῃς ποιῆσαι τὸ φάρμακον, ἐμβαλεῖς καὶ κασσίας φλοιὸν, ἢ νάρδον ἰνδικὴν, ἢ τὸ τοῦ μαλαβάθρου φύλλον. ὥσπερ γὰρ τοῖς πένησιν, οὕτω καὶ τοῖς πλουσίοις χρὴ γράφειν ἡμᾶς φάρμακα. τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις στοματικοῖς φαρμάκοις μίγνυται. δραχμὴ δὲ ἀρκεῖ τῶν τριῶν ἑκάστου πρὸς τὴν τοσαύτην συμμετρίαν τοῦ φαρμάκου, καθ' ἣν ἡ λίτρα τοῦ μέλιτος ἐμβάλλεται. βλάψεις δ' οὐδὲν εἰ προσθήσεις ἑκάστης δραχμῆς τὸ ἥμισυ μέρος, ὡς γενέσθαι πάσας τέτταρας, καὶ ἡμίσειαν. Πρὸς δὲ τὰς σκληρυνομένας φλεγμονὰς τὰ δυνάμενα διαφορεῖν γενναιότερον, ἐμβάλλεται κοπέντα δηλονότι, καὶ διασηθέντα, καιρὸς δ' ἐμβάλλειν αὐτὰ, μὴ κατ' ἀρχὰς, ἀλλ' ὁπόταν ἐγγὺς γένηται τῆς παντελοῦς ἑψήσεως τὸ φάρμακον, ἢ καὶ τελέως ἑψημένον, ὡς χαμαὶ τίθεσθαι τὸ ἀγγεῖον. ἔστι δὲ ταῦτα κόστος τε καὶ ἄμωμον, καὶ τὸ καλούμενον μάκερ. ὀνομάζεται δὲ οὕτω, φλοιός τις ἀρωματικὸς ἐκ τῆς ἰνδίας κομιζόμενος, ἱκανῶς θερμαίνων τε καὶ στύφων, ἀλλὰ καὶ ὁ κυρηναῖος ὀπὸς, εἰς διαφόρησιν τῶν σκληρυνομένων φλεγμονῶν ἐπιτήδειος, ὥσπερ γε καὶ ὁ μηδικὸς, ἤ τις τῶν μετ' αὐτούς. τοῖς πένησι δ' ἐμβλητέον ἀντὶ τῶν πολυτελῶν φαρμάκων τῶν διαφορητικῶν, ἢ τὸ δίκταμνον, ἢ ἄκορον, ἢ μῆον, ἢ πύρεθρον, ἢ καρδαμώμου τε καὶ νάπυος ἴσον εἰς τριῶν δραχμῶν σταθμοὺς συμπληρουμένου τοῦ τῶν μιγνυμένων ὄγκου, πρὸς τὴν εἰρημένην ἐξ ἀρχῆς τῶν στοματικῶν φαρμάκων συμμετρίαν, ἐν οἷς ἦν ἡ λίτρα τοῦ μέλιτος. εἰ δὲ καὶ τεττάρων, ἢ πέντε ποτὲ ποιῆσαι θελήσεις δραχμῶν, τὸ συμπληρούμενον ἐκ τούτων, διαφορητικώτερον ἕξεις τὸ φάρμακον. ἀνάλογον γὰρ ἀεὶ χρὴ ταῖς κατασκευαῖς τῶν παθῶν συναυξάνεσθαι, καὶ συμμετροῦσθαι τὴν σφοδρότητα τῶν φαρμάκων.

R 2

Περὶ σκευασίας τοῦ διὰ γλεύκους ἐν οἷς καὶ εὐπόριστα διάφορα.

Ἐπὶ τοῦ διὰ γλεύκους, εἰς κοτύλας δέκα τοῦ γλεύκους, τρεῖς μὲν ἐμβαλοῦμεν κοτύλας τοῦ ῥοῦ τῶν βυρσοδεψῶν, ἢ τοῦ τοῖς ὄψοις ἐπιπαττομένου. συναμφοτέρων δὲ ἐμβαλλομένων, ἑκατέρου μίαν τε καὶ ἡμίσειαν καὶ βραχὺ πλέον. ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν διαφορητικῶν ὁποῖον ἂν εὕρωμεν. εἰ δὲ ἓν ἔχοιμεν μόνον, ἢ κατ᾽ ἀρχὴν ἐμβάλλειν τῶν στυπτικῶν, ἢ κατὰ τὸ τέλος τῶν διαφορητικῶν, ἐκείνου τὸ πᾶν ἐμβάλλομεν, ὅπερ ἐξ ἁπάντων ἠθροίζετο. τῷ τε οὖν προειρημένῳ διὰ τῶν καρύων ἐπεμβάλλεσθαι ταῦτα, καὶ τῷ διὰ τοῦ γλεύκους. ἐμβάλλειν δ᾽ εἰ οἷόν τε καὶ εἴ τι μὴ λέλεκται κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν λόγον, οἷον ἢ κηκῖδα τὴν ὀμφακῖτιν ὀνομαζομένην, ἢ ἀκρέμονας μαλακοὺς βάτου, ἢ κυνοσβάτου καὶ κρανίας, ἧς καὶ τὸν καρπὸν ἔφαμεν ἐμβάλλεσθαι δεῖν, ὥσπερ καὶ τῶν πρέμνων, μύρτα τε καὶ τὰς μυρίκης, καὶ αἰγυπτίας ἀκάνθης τὸν καρπὸν, ἅπαντά τε τὰ στύφοντα χωρὶς τῶν φαρμακώδη δύναμιν ἐχόντων, ὅπως μὴ καταποθέντα βλάπτῃ. ταῦτα δὲ τὰ ὁπωσοῦν σκευασθέντα φάρμακα στοματικὰ χρήσιμα γίνεται, κατά τινας ἰδίους καιροὺς, ἐὰν αὐστηρότερα μὲν γένηται, κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς σφοδρὰς ἐπιρροάς. ἐὰν δὲ μετριώτερα κατὰ τὰς ἀκμάς, ἐὰν δὲ διαφορητικώτερα κατὰ τὰς παρακμάς, ὥστε κἂν μὴ σκευάσωμεν αὐτοί τι μηδὲ τὴν συμμετρίαν τῶν ἐμβληθέντων ἴδωμεν, ἀλλὰ γευσώμεθα μόνον αὐτοῦ συνθέτου φαρμάκου γινώσκειν ἡμᾶς ὅπως αὐτῷ χρηστέον. τούτων οὖν ἡμᾶς μεμνημένους ὅταν ἀνάγκη ποτὲ καταλάβῃ τῶν ἐκ πολλῆς πείρας κεκριμένων φαρμάκων ἀπορουντας, αὐτοὺς σχεδιάζειν, ἐκ τῶν κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ χωρίον ὕλης εὐπορίστου συνθεῖναι δυνήσεσθαι φάρμακον ἐπιτήδειον. οὐ μόνον δ᾽ εἰς τοῦτο χρήσιμον ἐστὶ μεμνῆσθαι τῶν προειρημένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν εὑρημένων ἐπιτήδειον χρῆσιν. ἐὰν γὰρ ἐπικρατοῦσαν ἐν αὐτοῖς εὑρίσκητε τὴν στυπτικὴν ποιότητα, κατ᾽ ἀρχὰς χρῆσθαι προσήκει. ἐὰν δὲ τὴν παρηγορικήν τε καὶ χαλαστικὴν, καὶ πεπτικὴν ἐν ταῖς ὀδύναις τε καὶ ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν. ἐὰν δὲ σκιρρούμενόν τι, καὶ δύσλυτον ὑπολείπηται τῆς φλεγμονῆς, ἐν ταῖς παρακμαῖς διαφορητικήν. οὕτω δὲ κἂν τοῖς μεταξὺ καιροῖς, τὰ μεταξὺ τῶν εἰρημένων φαρμάκων προσοίσετε φάρμακα, μεταβαινόντων ἀπὸ τῶν ἀποκρουστικῶν ἐπὶ τὰ διαφορητικὰ κατὰ βραχύ. κἂν μὲν ἓν φάρμακον ὑμῖν ὑπάρχον ᾖ, ἐκλυόντων μὲν αὐτὸ μίξει μελικράτου τε καὶ ὕδατος, ἐπιτεινόντων δὲ διὰ τῆς τῶν εὐπορίστων ἐπιμιξίας. ἔστι δὲ εὐπόριστα μὲν τῶν στυφόντων ῥόδα, καὶ μυρσίνη, καὶ σχῖνος, καὶ βάτος, καὶ κυνόσβατον, καὶ κηκὶς ἡ ὀμφακῖτις ὀνομαζομένη, καὶ ὁ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης καρπὸς, αἵτε στυπτηρίαι πᾶσαι. ἐφεξῆς δὲ αὐτῶν εὐπόριστα, ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα, καὶ ὁ τῶν βυρσοδεψικῶν, καὶ ὁ χυλὸς, ὃς ἀπὸ τῆς συρίας κομίζεται. οὗτος μὲν οὖν αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν μίγνυται. ὁ δὲ τῶν σκυτοδεψῶν, καὶ ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα προαφεψηθέντος ὕδατι, τοῦτο παρέχουσιν εὔχρηστον εἰς τὴν μίξιν. ἔστι δὲ ἐκ τῶν εὐπορίστων, καὶ γλαύκιον, καὶ ὀμφάκιον, καὶ κύτινοι, καὶ βαλαύστια. ἐκ δὲ τῶν διαφορούντων εὐπόριστα μέτρια μὲν ἰσχάδων ἀφέψημα, καὶ πίτυρον, καὶ μελίκρατον ἐναφεψημένης ὀριγάνου, καὶ ὑσσώπου, ἢ θύμου, ἢ καλαμίνθης, ἢ γλήχωνος, ἢ τῆς εὐώδους μίνθης, ἣν ἡδύοσμον ὀνομάζουσιν. ἰσχυρότερα δὲ καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλεῖον ἑψημένα, καὶ νίτρου δὲ ἀφρὸς, ἢ καὶ αὐτὸ κεκαυμένον, ἰσχυρότερον δὲ τούτων ἐστὶ τὸ θεῖον ἄπυρον.

Στοματικῶν φαρμάκων σύνθεσις, ἐν οἷς καὶ τὸ διὰ μόρων κατὰ τὸν Ἥραν.

Καλεῖται μὲν ἰδίως στοματικὰ τὰ πρὸς σταφυλὰς παρίσθμια, καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ στόματι γινομένας ἐξαίφνης φλεγμονὰς ἁρμόττοντα. συντίθεται δὲ διὰ τῆς προειρημένης ὕλης, ἧς αἱ κατὰ μέρος συνθέσεις πάμπολλαι τετυχήκασι γεγραμμέναι τοῖς ἰατροῖς, ἐγὼ δὲ κἀνταῦθα τῶν ἐνδόξων μνημονεύσω.

Σύνθεσις τοῦ διὰ μόρων, ὡς Ἥρας.

Τὸ διὰ τῶν μόρων φάρμακον στοματικὸν ποιοῦν πρός τε παρίσθμια, καὶ σταφυλὰς, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονὰς, διαχριόμενόν τε καὶ ἀνακογχυλιζόμενον, ὡς προείρηται. σκευάζει δὲ αὐτὸ ὁ μὲν Ἥρας οὕτω. μόρων χυλοῦ κοτύλας ϛ. ἕψε ἕως γλοιοῦ πάχος ἔχειν, εἶτα πρόσμιξον λεῖα, κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ β. ὀμφακίου ∠ α. σχιστῆς τριώβολον, μέλιτος κοτύλην α. αὐτὸς δέ φησιν ὁ Ἥρας, καὶ ἑτέρως σκευάζειν αὐτὸ κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. κρόκου ∠ τὸ ἥμισυ ἐπεμβαλλομένης, καὶ γλυκέος κοτύλης μιᾶς, καὶ οἴνου ἀθαλάσσου αὐστηροῦ κοτύλης μιᾶς, ἡ δὲ ἕψησις μέχρι μελιτώδους συστάσεως.

Ἀνδρόμαχος δὲ περὶ τοῦ διὰ μόρων φαρμάκου κατὰ λέξιν οὕτω γράφει.

Μόρων χυλοῦ κοτύλας ϛ. βαλὼν εἰς αὐτὸ κηκῖδας ε. γλυκείας τε ῥίζης ∠ η. οἴνου χίου κοτύλην α. ἡλίαζε ἢ ἕψε. εἶθ᾽ ὅταν συστραφῇ, ἄρας τὰς ῥίζας ῥίπτε, τὰς δὲ κηκῖδας λειώσας μίγνυε σμύρνης ∠ α. κρόκου ∠ α. σχιστῆς ∠ α. ὀμφακίου ∠ β. τινὲς δὲ καὶ στυπτηρίας ∠ β. μέλιτος ἀττικοῦ κοτύλην μίαν. εὔδηλον δ᾽ ὅτι τοῦτο τὸ φάρμακον, στυπτικώτερόν ἐστι τοῦ προγεγραμμένου, μάλιστα ἐὰν τὴν στυπτηρίαν προσλάβῃ. ἱκαναὶ μὲν γὰρ καὶ αἱ κηκῖδες, καὶ τὸ ὀμφάκιον στυπτικώτερον ἱκανῶς ἀποτελεῖν αὐτό, τῆς στυπτηρίας δὲ προστεθείσης ἐπὶ πλέον αὐξηθήσεται τὰ τῆς στυπτικῆς δυνάμεως αὐτῷ. καλῶς μέντοι μέμικται κατὰ τὴν σκευασίαν ἡ γλυκεῖα ῥίζα πραϋντικὸν τραχυτήτων ὑπάρχουσα, καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ἐκ τῶν στυφόντων τραχύτητα παρηγορεῖν δυναμένη. ἀντὶ δὲ τοῦ τῶν μόρων χυλοῦ, βάλλεται καὶ ὁ τῶν βατίνων ὀνομαζομένων χυλὸς, τῶν ἄλλων ὅπως ἂν ἐθέλῃς προστιθεμένων, εἴθ᾽ ὡς Ἥρας εἴθ᾽ ὡς Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. εἴρηται δ᾽ ὑπ᾽ ἐμοῦ πρόσθεν ὅπως ἐνδέχεται ποικίλλειν αὐτὸ τῇ τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπιμιξίᾳ. λέλεκται δ᾽ ὅτι καὶ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρύων, τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐμβαλλομένων συντίθεσθαι δύναται τὸ φάρμακον, ἀλλὰ καὶ διὰ ῥοιῶν χυλοῦ παραπλησίως σκευάζεται, καὶ μόνου τοῦ χυλοῦ μετὰ μέλιτος σκευαζομένου, καὶ τῶν ἄρτι λελεγμένων ἐπεμβαλλομένων. οὕτω δὲ καὶ ὁ τῶν βάτων καρπὸς μετὰ μέλιτος σκευασθεὶς αὐτάρκως στῦφον γίνεται φάρμακον, ὥσπερ γε καὶ ὁ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρύων, καθότι πρόσθεν εἴρηται. ἀλλὰ καὶ ποικίλα τῇ συνθέσει φάρμακα διὰ ῥοιῶν χυλοῦ γέγραπται τοῖς ἰατροῖς, ὥσπερ καὶ τῷ Ἀνδρομάχῳ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν.

Τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν στοματικόν.

Ῥοιῶν ἀπυρήνων γλυκείων μέρη δύο, καὶ ὀξείων μέρος α. ἔκθλιβε τὸν χυλὸν εἰς ἄγγος λευκόν, ὥστε ἔχειν χόεα α. εἶτα διυλίσας, ἕψε ἐπὶ πυρὸς μαλακοῦ ἕως λειφθῇ τὸ γ. ἔστω δὲ λείας σμύρνης ἀμιναίας ∠ η. κρομμάγματος ∠ η. ὀμφακίου ∠ η. ἰλλυρίδος ∠ η. στυπτηρίας ∠ δ. κηκίδος ∠ η. τούτοις τραχέας ὑγρὸν λέαινε, καὶ ἕψε ὡς μέλιτος πάχος ἔχειν, εἶτα κατεράσας εἰς θυΐαν λέαινε, καὶ χρῶ ὅτε μὲν σὺν μέλιτι, ὅτε δὲ ἀκράτῳ. οὕτως οὐ συνέψει τὸ μέλι τῷ χυλῷ τῶν ῥοιῶν, ἀλλ' ὕστερον ὅταν σκευασθῇ χρῆσθαι κελεύει διπλῷ φαρμάκῳ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, πρὸς τὰς δηλονότι στύψεως δεομένας φλεγμονάς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ μέλιτος, ὅταν καὶ διαφορεῖσθαι δέονται. τὸ πλῆθος δὲ τοῦ χυλοῦ χόεως εἶναι κελεύει, τουτέστι ξ̱ ς. τῶν ῥωμαϊκῶν ξεστῶν. ἐν Ῥώμῃ γὰρ ἰατρεύσας τοῖς πᾶσιν πόλεως ταύτης χρῆται μέτροις. ἐπεμβάλλει δὲ αὐτοῖς σμύρνης μὲν καὶ κρομμάγματος, καὶ κηκίδος, καὶ ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἰλλυρίδα γὰρ αὐτὴν εἴωθεν ὀνομάζειν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ὀμφακίου, τῶν πέντε ἀνὰ γο α. αἱ γὰρ ὀκτὼ δραχμαὶ οὕτω δύνανται. τῆς δὲ στυπτηρίας τῆς σχιστῆς ἡμιούγγιον. ἔγραψε δὲ ἐφεξῆς ὁ Ἀνδρόμαχος, καὶ τὸ διὰ τοῦ γλεύκους στοματικὸν φάρμακον ὧδέ πως κατὰ λέξιν γράφων.

Ἀνδρομάχου στοματικὸν διὰ γλεύκους ᾧ χρῶμαι.

Κηκίδας λ. βυρσοδεψικοῦ ξ̱ β. γλεύκους ξ̱ ς. τὰς κηκίδας θλάσας, ἔμβρεξον σὺν τῷ ῥοῒ ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ γλεύκει, εἶτα ἕψε ἕως ἂν γένηται τὸ τέταρτον τοῦ παντός, καὶ διηθήσας διὰ ὀθονίου, καὶ ἐκθλίψας, σύστρεψον ἐν λοπάδι ἕως ἂν μελιτώδες γένηται, εἶτα λεῖα πρόσβαλε στυπτηρίας σχιστῆς ∠ α. κρόκου ∠ α. σμύρνης ∠ α. συμμίξας ἀπόθου καὶ χρῶ. οὐδὲν περὶ τοῦ γλεύκους ἐδήλωσεν, ἐξ ὁποίας αὐτὸ σταφυλῆς βούλεται λαμβάνεσθαι, πότερον δὲ τὸν αὐστηρὸν οἶνον γεννώσης, ἢ τὸν γλυκύν, ἢ τὸν μέσον. ἡμᾶς οὖν χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ μὲν διὰ τοῦ γλυκέος σκευασθὲν φάρμακον, παρηγορικώτερόν τε καὶ μέτριον ἔσται, καὶ ἧσσον δραστικόν, ἐφ' ὧν δὲ χρὴ στύφειν χρῆσθαι σφοδροτέρᾳ, διὰ τῶν στρυφνῶν οἴνων σκευασθὲν σφοδρότερον μὲν στύφει, τὸ πραΰνειν δ' οὐκ ἔχει. δῆλον δ' ὅτι καὶ τὸ διὰ τοῦ μέσου τούτων σκευασθέν, τὴν μέσην ἔχει δύναμιν.

Κρίτωνος στοματικὴ ἡ διὰ ῥοιῶν.

Κρίτων δὲ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν ῥοιῶν φάρμακον οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν. στοματικὴ ἡ διὰ ῥοιῶν πρὸς ἕλκη, καὶ τὰ ἀφθώδη. ῥοιῶν γλυκείων χυλοῦ κοτύλας ς. ἕψε ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ εἰς τὸ γ. εἶτα λείου κινναμώμου ∠ α. κασσίας ∠ α. σμύρνης ∠ α. ὀμφακίου τριώβολον, κρόκου τριώβολον, νάρδου ἰνδικῆς τριώβολον, τούτοις πρόσμιγε μέλιτος κοτύλην μίαν, καὶ οὕτω προσεμβαλὼν τὸν χυλὸν ἐπὶ μαλθακοῦ πυρὸς κινῶν, ἕψε ἕως συστραφῇ, καὶ χρῶ.

γράφει δὲ καὶ ἄλλην σύνθεσιν τοῦ διὰ ῥοιῶν φαρμάκου τοιαύτην ἐφεξῆς. ῥοιῶν γλυκείων σὺν τοῖς λεπύροις κεκομμένων καὶ ἐκπεπιεσμένων ξ̱ ἕξ. μέλιτος καλοῦ ξ̱ α. βαλὼν εἰς χύτραν ἕψε, ἕως ἂν μέλιτος σχῇ πάχος, εἶτα σχιστῆς γο α. σμύρνης γο S. λεῖα ποιήσας ἔμβαλλε, καὶ μίξας χρῶ. στυπτικώτερον δηλονότι ἐστὶ τὸ φάρμακον ὁ Κρίτων ἔγραψε τοῦ πρὸ αὐτοῦ. γελοίως οὖν τινὲς ποιοῦσιν ἐρωτῶντες, πότερον ἐστὶν αὐτῶν κρεῖττον θατέρου, ἑκάτερον γὰρ ἐν ἰδίῳ καιρῷ κρεῖττον ἐστὶ θατέρου. πρὸς μὲν τὰ σφοδροτέρας στύψεως δεόμενα, ἐστὶ τὸ δεύτερον, πρὸς δὲ τὰ διαφορήσεως, τὸ πρότερον, μάλιστα διότι καὶ τὸ κιννάμωμον ἐνέβαλλεν αὐτῷ διαφορητικὸν φάρμακον. ἔγραψε δὲ καὶ τὸ διὰ γλεύκους ὁ Κρίτων ὧδέ πως. στοματικὴ ἡ διὰ τοῦ γλεύκους, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν ὠσί, καὶ ἐν ἕδρᾳ. γλεύκους ξ̱ ἕξ. μέχρι ξ̱ β. εἶτα μίξον ῥοὸς βυρσοδεψικῆς ∠ δ. οἱ δὲ ∠ β. καὶ κηκίδων ∠ δ. οἱ δὲ καὶ κηκίδας λ. κρόκου ∠ β. οἱ δὲ ∠ α. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β. τινὲς δὲ σμύρνης ∠ α. μέλιτος ξ̱ α. μίξας χρῶ.

πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φάρμακα διὰ τῶν εἰρημένων χυλῶν γέγραπται πολλοῖς τῶν ἰατρῶν πεποικιλμένα ταῖς συμμετρίαις, ἐνίων μὲν ἅπαντα βαλλόντων τὰ προειρημένα, τινῶν δὲ καὶ ἀφαιρούντων ἄλλων ἄλλο, καὶ τῶν μὲν πλέον, τῶν δὲ ἔλαττον βαλλόντων, ἐφ' ὧν ὡς εἶπον ἐπισκοπεῖσθαι χρὴ τί τὸ πλεονάζον ἐστὶν, πότερον τὸ στυπτικόν τε καὶ ἀποκρουστικόν, ἢ τὸ παρηγορικόν τε καὶ πεπτικόν, ἢ τὸ διαφορητικόν. οὕτω γὰρ ἂν ἔσται καλῶς αὐτοῖς χρῆσθαι. διὸ καὶ καταλείψω τὰς κατὰ μέρος τῶν γεγραφότων διαφοράς, ἐφ' ἕτερα δὲ φάρμακα μεταβήσομαι, χωρὶς τῶν εἰρημένων χυλῶν σκευαζόμενα.

Τὰ χωρὶς χυλῶν συντιθέμενα στοματικὰ φάρμακα διὰ ὄξους καὶ κηκίδων.

Στοματικὸν φάρμακον ἔγραψεν ὅ, τε Ἀνδρόμαχος, καὶ ὁ Κρίτων τὴν αὐτὴν συμμετρίαν ἔχον. ἀρκέσει τοιγαροῦν τὴν γραφὴν εἰπεῖν Ἀνδρομάχου ὧδέ πως ἔχουσαν αὐτοῖς ὀνόμασιν. στοματικὴ Ἀριστοκλέους πρὸς συνάγχας, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν τῷ στόματι, ταύτῃ καὶ Ἀντίπατρος ἐχρήσατο. κηκίδας ἀριθμῷ λ. ὄξους † λευκοῦ κύαθον α S. († λεπτοῦ) οἱ δὲ κυάθους θ. σμύρνης ∠ η. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α. ῥοῦ τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα κύαθον α. οἱ δὲ κυάθους θ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ α. πεπέρεως κόκκοι κ. μέλιτος ἀττικοῦ κυάθους β. οἱ δὲ κύαθοι α S. ἕψονται δ' αἱ κηκίδες ἐν τῷ ὄξει, ἕως ἂν ἁπαλαὶ γένωνται, καὶ λεανθεῖσαι μίγνυνται τῷ μέλιτι ἐπὶ τῆς χρήσεως, τινὲς δὲ καὶ μανδραγόρου σπέρματος γο α. ταῦτα μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψε, τάχα δ' ἄν τις ἀπορήσειε διὰ τί γράψας ὄξους κύαθον ἕνα S. προσέγραψεν, οἱ δὲ κυάθους θ. παρὰ πολὺ γὰρ ἡ συμμετρία τῆς συμμετρίας ὑπερέχει, καθάπερ γε πάλιν κἀν τῷ φάναι, ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα κύαθος εἷς, οἱ δὲ κυάθους θ. κατὰ μόνας οὖν ἐξεταζόμενον ἑκάτερον ἀπορίαν ἔχει, πρὸς ἄλληλα δὲ συμπλεκόμενα προσηκόντως γέγραπται. ἐὰν μὲν γὰρ κυάθους θ. ἐμβάλλωμεν τοῦ ὄξους, ἐμβαλοῦμεν καὶ τοῦ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα τοὺς αὐτοὺς θ. ἐὰν δὲ κύαθον α S. τοῦ ὄξους, ἀρκέσει καὶ τοῦ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα κύαθος α S. ὥστε ἐπὶ μὲν τοῦ πλέον ἔχοντος ὄξους φαρμάκου τὴν ἕψησιν ἐπὶ πλέον γίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῦ ἔλαττον, ἐπ' ὀλίγον. ἄμεινον δὲ πολλῷ τὸ ἐπὶ πλέον, οὕτω γὰρ καὶ αἱ κηκίδες ἔσονται μαλακαί. εὔδηλον δ' ὅτι γενναῖον ἐστὶ τὸ φάρμακον, ἐξ ἐναντίων συγκείμενον. αἱ μὲν γὰρ κηκίδες, καὶ τὸ ὄξος, καὶ ὁ ῥοῦς στυπτικώτερα ἔσται, καὶ ἀποκρουστικώτατα. διαφορητικώτατον δέ ἐστι τὸ πέπερι, μικτῆς δυνάμεως ἡ νάρδος, ἡ σμύρνα δὲ διαφορητικῆς μέν, ἀλλ' ἀδήκτου, καὶ παρηγορικῆς μετὰ τοῦ συμπέττειν. διαφορητικῆς δὲ καὶ τὸ μέλι δυνάμεως ἐστὶν, ἀλλὰ

χωρεῖς τοῦ δάκνειν τὰ ἐν τῷ στόματι, ἐπειδὴ τοῖς ὀφθαλμοῖς δακνῶδές ἐστι. περὶ δὲ τῆς τοῦ ὄξους δυνάμεως ἤδη πολλάκις ἀνεμνήσαμεν, ὡς καὶ τέμνει, καὶ διαφορεῖ, καὶ ἀποκρούει. τὸ δὲ †λεπτὸν πρόσκειται κατὰ τὴν γραφήν, ἵνα λεπτομερὲς ᾖ. ἔνιοι δὲ καὶ τοῦ ὄξους πέντε κυάθους, καὶ τῶν ῥοῦ τοὺς αὐτοὺς ἐμβάλλουσι, μεταξύ πως ἱστάμενοι τῶν τε τὸ πλεῖστον ἐμβαλλόντων, καὶ τῶν τὸ ἐλάχιστον ἑκατέρου. δῆλον οὖν ὅτι μέσον ἐκείνων τῇ δυνάμει τὸ φάρμακον παρασκευάζουσιν, ὥσπερ καὶ ἡ συμμετρία.

†λευκὸν

Ἡ διὰ τοῦ Βύσσου στοματικὴ διάχρυσος. ἔνδοξον δὲ καὶ τοῦτό ἐστι τὸ φάρμακον, ὑπὸ μὲν Ἀνδρομάχου κατὰ λέξιν οὕτω γεγραμμένον.

Στοματικὸν πρὸς συνάγχας ἡ διὰ Βύσσου, πρὸς τὰ ἀπηλπισμένα ποιοῦσα, ᾗ χρῶμαι. ἀνίσου σπέρματος, σελίνου σπέρματος, ἄμμεως σπέρματος, σχίνου ἄνθους, στυπτηρίας σχιστῆς, ἰλλυρικῆς ἴρεως, Βύσσου, ὃ τινὲς ἅρμαλα καλοῦσι, κινναμώμου, σμύρνης τρωγλοδυτικῆς, ἀριστολοχίας μακρᾶς, ἀνὰ ʒ α΄. κόστου, χελιδόνων σποδοῦ προσφάτου, ἀνὰ ʒ γ΄. κρόκου ʒ α΄ S. νάρδου ἰνδικῆς, ἀμώμου, ἀνὰ ʒ S. κηκῖδας η΄. λείοις σὺν μέλιτι χρῶ, ἔνθα δὲ τῆς χρείας ἀνίει μέλιτι. τοῦτο δὲ αὐτὸ τὸ φάρμακον, καὶ ὁ Ἡρᾶς ἔγραψεν ὀλίγου δεῖν ἅπαν ὡσαύτως, μόνα γὰρ ὑπήλλαξε τὰ τῶν ῥόδων, καὶ οὐκ αὐτὰ μᾶλλον, ἀλλὰ τὸ ἄνθος αὐτῶν, καὶ προσθεὶς ἔνθα τέλει, τινὲς δὲ καὶ κασσίας πυρρᾶς ʒ α΄. περὶ δὲ τῶν χελιδόνων ἀμφότεροι γεγράφασιν ἀσαφῶς, καίτοι σαφῶς ἄλλων γεγραφότων, εἰ καὶ διαφωνοῦσιν ἀλλήλοις. οἱ μὲν γὰρ τὴν νεοττιὰν κελεύουσι καίειν ἐκ τῶν ἀποπατημάτων μάλιστα τῶν χελιδόνων συγκειμένην, οἱ δὲ αὐτὰς τὰς χελιδόνας, οἱ δὲ τοὺς νεοττοὺς αὐτῶν. οὗτοι δὲ ἀσαφέστερον ἔγραψαν, ὁ μὲν Ἀνδρόμαχος χελιδόνων σποδοῦ προσφάτου, ἔδει δὲ προσθεῖναι κεκαυμένων. τοὔνομα γάρ τι τὸ σποδοῦ δηλοῖ, πλὴν εἰ τὴν νεοττιὰν κελεύει λαμβάνειν. ὁ δὲ Ἡρᾶς χελιδόνων τοῦ χέσματος, μὴ προσθεὶς μηδὲ αὐτὸς τὸ κεκαυμένων. ἴσως οὖν οὐδέτερος βούλεται τὸ κεκαῦσθαι τὸν ἀπόπατον τῶν χελιδόνων, ὥσπερ ἄλλοι. ἐν τισὶ μέντοι τῶν ἀντιγράφων οὕτω διαγέγραπται.

χελιδόνων τῶν ἀπαλῶν ʒ α΄. καθάπερ ἐν ἑτέροις χελιδόνων τῶν ἀποδηκῶν. πρόδηλον δ' ὅτι δριμὺ καὶ διαφορητικόν ἐστι τὸ φάρμακον τὸ ἐκ τῶν χελιδόνων ἀπόπατημα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἁπάντων τῶν ζώων, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον, ὥσπερ καὶ αὐτῶν τῶν ζώων καυθέντων ἡ τέφρα. εἴρηται δὲ ἡμῖν καὶ περὶ τῆς Βύσσου κατὰ τὴν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείαν, ὡς ἐστὶ τῆς τρίτης τάξεως τῶν θερμαντικῶν, καὶ νῦν ὡς τοιοῦτον ἀναμέμικται τῷ προκειμένῳ φαρμάκῳ, τὰ πλεῖστα τῆς διαφορητικῆς δυνάμεως ἔχοντι, καθάπερ ἔνια τῶν ἄλλων στοματικῶν τῆς διαφορητικῆς τε καὶ ἀποκρουστικῆς. τά τε γὰρ εἰρημένα φάρμακα διαφορητικώτατα, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἔτι τὸ κιννάμωμον ὑπὲρ ἅπαντα λεπτομερῆ τε καὶ διαφορητικὴν ἔχον δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὰ σπέρματα τό, τε τοῦ ἀνίσου, καὶ τὸ τοῦ σελίνου, καὶ τὸ τοῦ ἄμμεως διαφορητικά. καὶ ἡ ἶρις δὲ καὶ ἡ ἀριστολοχία τῶν διαφορητικῶν ἐστιν, ὥσπερ καὶ ἡ σμύρνα. μικτῆς δὲ δυνάμεως, ἔκ τε τῆς διαφορητικῆς, καὶ τῆς στυπτικῆς ἐστι κασσία, καὶ κρόκος, καὶ νάρδος, καὶ ἄμωμος, καὶ κόστος. ἐπικρατεῖ δὲ ἐν αὐταῖς ἡ θερμαντική τε καὶ διαφορητική, καὶ μάλιστα ἐν τῷ κόστῳ. μικτῆς δὲ καὶ τὸ τῆς σχίνου ἄνθος, ἀλλὰ ἀσθενοῦς καθ' ἑκάτερα, καὶ τὸ στύφειν, καὶ τὸ θερμαίνειν. αἱ δὲ κηκῖδες, δῆλον δ' ὅτι τὰς ὀμφακίτιδας λέγω, τῶν στυφόντων ἱκανῶς εἰσι φαρμάκων, ὥσπερ καὶ ἡ σχιστὴ στυπτηρία. τὰ ῥόδα δ' ἔμπαλιν, ἀσθενεστάτην ἔχει τὴν στύψιν. ἐξ ἐναντίων οὖν ταῖς δυνάμεσι σύγκειται τῶν κατὰ μέρος φαρμάκων τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ μόνον γε ἐναντίων, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρῶν ἑκατέρων, καὶ καθάπερ εἶπον ἔμπροσθεν, ἰσχυροτέρων πολὺ τῶν διαφορητικῶν, ἢ τῶν στυπτικῶν. ἐπεὶ δὲ τὴν σκευασίαν αὐτοῦ σαφῶς ἔγραψεν Ἡρᾶς, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐκείνου λέξιν κοινῇ παραγράψω, τόνδε τὸν τρόπον ἔχουσαν.

Ἡρᾶ στοματικὴ διὰ τοῦ Βύσσου.

Στοματικὴ ποιοῦσα πρὸς συνάγχας, καὶ φλεγμονὰς παρισθμίων, καὶ ἕλκη τὰ γινόμενα ἐν τῷ στόματι, ἁρμόζει δὲ καὶ στομαχικοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς ἄκρως ἐν ψυχρῷ διδομένη κυάμου μέγεθος, ἔστι δὲ καρτερικὴ καλή, καὶ ἀνώδυνος, ἀνίσου ʒ α΄. ἄμμεως ʒ α΄. σελίνου σπέρματος ʒ α΄. κόστου ʒ α΄ S. σχίνου ἄνθους ʒ α΄. κασσίας ʒ α΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς ʒ α΄. σχιστῆς ʒ α΄. κηκῖδας ὀμφακίτιδας μέσας τῷ μεγέθει η΄. κροκομάγματος ʒ †α΄. κρόκου ʒ α΄ S. σμύρνης ʒ S. ῥόδων ἄνθους ʒ β΄. ἀριστολοχίας μακρᾶς ʒ α΄. Βύσσου σπέρματος ʒ α΄. κινναμώμου ʒ α΄. ναρδοστάχυος ʒ α΄ S. ἀμώμου βότρυος ʒ S. τινὲς καὶ κασσίας πυρρᾶς ʒ α΄. σποδοῦ χελιδόνων τοῦ χέσματος ʒ α΄. τὴν σμύρναν λειοτρίβει μετὰ μέλιτος, τὰ δὲ λοιπά, πάντα κόψας καὶ σήσας βάλλε εἰς ὅλμον, καὶ ἀναμίξας ὕστερον †κατατέμνε τὴν σμύρναν μετὰ μέλιτος συμμέτρου ἵνα γένηται τὸ φάρμακον μέλιτος παχύτερον. ἔνθα δὲ τῆς χρείας μέλιτι διεὶς διάχριε, καὶ δίδου ἀναγαργαρίζεσθαι δι' ὕδατος, ἢ ὑδρομέλιτος, ἢ χυλοῦ πτισάνης, ἐν κασσιτερίνῳ ἀποτίθεται ἀγγείῳ.

†β̄.

†κατάκαιε

Ἄλλο διὰ χελιδόνων ἄνευ Βύσσου, στοματικὸν διάχρυσον, ὃ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτω.

Ἄλλη, ποιεῖ καὶ συναγχικοῖς. χελιδόνων ἀγρίων κεκαυμένων τῆς σποδοῦ ∠ δ΄. κρόκου ∠ α΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α΄. μέλιτι ἀναλάμβανε, ἡ κρᾶσις πρὸς τὰς ὑποκειμένας διαθέσεις. δεῖ δὲ τὰς χελιδόνας καίειν τὸν τρόπον τοῦτον. ἁλσὶ καταπάσαντες τοὺς νεοττοὺς σὺν τοῖς πτεροῖς βάλλομεν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ τοῦτο περιμάξαντες τίθεμεν ἐπ' ἀνθράκων. χαίρειν εἰδέναι χρὴ τῷ Ἀσκληπιάδῃ οὕτω σαφῶς γράψαντι, ὅπως κελεύει καίεσθαι τοὺς νεοττοὺς τῶν χελιδόνων, ὅτι τὰ ζῷα αὐτά, καὶ μὴ τὸν ἀπόπατον αὐτῶν, εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου παρασκευάζειν ἀξιοῖ. γέγραπται δὲ καὶ τῷ Ἀνδρομάχῳ διὰ χελιδόνων στοματικὸν φάρμακον ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν.

Τὸ διὰ χελιδόνων πρὸς συνάγχας, ὁ Ἀρποκρᾶς.

Χελιδόνων κεκαυμένων νεοττῶν ια΄. μέλιτος κοτ. α΄. οἱ δὲ κυάθους β΄. μυρσίνης χλωρᾶς χυλοῦ κοτ. α΄. οἱ δὲ κυάθους β΄. σμύρνης τριώβολον, καύσας τοὺς νεοττοὺς μίσγε πάντα, καὶ λεάνας χρῶ. σαφῶς καὶ οὗτος ἐνταῦθα τοὺς νεοττοὺς κελεύει καίεσθαι. αὗται μὲν αἱ προγεγραμμέναι δύο, διὰ χελιδόνων εἰσὶν ἄνευ τοῦ Βύσσου. αἱ δὲ ἄλλαι πρὸ αὐτῶν δύο στοματικαί, διά τε χελιδόνων καὶ τοῦ Βύσσου. τρίτη δὲ ἄλλη συζυγία φαρμάκων ἐστὶν ὁμογενῶν, ἐν ᾗ χω-

εἰς τῶν χελιδόνων αἱ διὰ τοῦ βύσσου σκευάζονται.

Ἄλλαι στοματικαὶ διάχριστοι Ἀνδρομάχου.

Βέλτιον εἶναι νομίζω μηδὲ τὰς ἄλλας παραλιπεῖν ὁπόσας ἐπαινοῦσιν, οἱ περὶ τὴν τῶν φαρμάκων ἐμπειρίαν σπουδάζοντες, ἐνταῦθα προσγράψαι, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ πολλῶν ἐνταῦθα καὶ αὐτοὶ πεῖραν ἔχομεν, τὰ μὲν αὐτοὶ χρησάμενοι, τὰ δὲ τοὺς συνιατρεύοντας ἡμῖν εἰδότες. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων αὐτὰς συντιθέμενος ὡς ἐκεῖνος ἔγραψεν.

Πρὸς κιονίδας κεχαλασμένας.

Μέλιτος λίτραν μίαν, στυπτηρίας ὑγρᾶς λίτραν μίαν, ῥόδων ἄνθους λίτραν ϛ. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ γ΄. ἕψε στυπτηρίαν μέλιτι, εἶτα τὰ ξηρὰ καὶ οὕτω χρῶ. ἕψε δ' ἐπ' ὀλίγον, καλὸν ἐστὶν ὄντως τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ δεῖ κεχρῆσθαι τρισὶ τρόποις αὐτῷ, καθάπερ ὁρᾶτε χρώμενον ἐμὲ τοῖς πλείστοις τῶν στοματικῶν φαρμάκων. εἷς μὲν γὰρ τρόπος χρήσεως ἐστὶν, καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ διαλύοντα τὸ φάρμακον, ἢ δι' ὕδατος θερμοῦ, ἢ δι' ὑδρομέλιτος, τουτέστι διὰ μελικράτου ἀνακογχυλίζεσθαι, καὶ γὰρ καὶ παρηγορικόν ἐστιν οὕτω, καὶ τὸ δέον αὐτοῦ. μεταξὺ δὲ τῆς τοιαύτης χρήσεως, καὶ ἀκράτῳ τῷ φαρμάκῳ χρῆσθαι προσήκει, ποτὲ μὲν διαχρίοντα τοῖς δακτύλοις. ποτὲ δὲ καὶ διὰ κοχλιαρίου προσαπτόμενον, μετὰ τὸ ἀναπιέζειν, καὶ ἀδεὲς πρὸς τοὐκτὸς ἄγειν τὴν κιονίδα. συμφέρει γὰρ ὡς ὅτι μάλιστα πρὸς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν ῥέπειν ἀποχωροῦσαν τοῦ βυθοῦ τῆς, ἣν ἴσχει τὰ πολλὰ πρὸς τὸν λάρυγγα.

Ἑτέρα στοματικὴ τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχου πρὸς πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι.

Κρομμάγματος ∠ β΄. ἴρεως ∠ δ΄. σανδαράχης ∠ ϛ. τουτέστι τριώβολον, τερμινθίνης ∠ β΄. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ α΄. σταφίδος ∠ η΄. ἀλόης ∠ α΄. ὀμφακίου ∠ α΄. στροβίλων πεφωγμένων ∠ η΄. γλυκέος χυλοῦ ∠ α΄. σχιστῆς ∠ α΄. βαλαυστίου ∠ α΄. ῥόδων ἄνθους ∠ β΄. μέλιτος κοτύλας β΄ ϛ. ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις ℥ α΄ ϛ. γέγραπται. αὐτὸς μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος οὐκ ἔγραψεν ὅπως μίγνυσθαι τὸ μέλι χρὴ, πότερον ὠμὸν ἢ ἑφθὸν, ἢ μόνον ἀπηφρισμένον, ἐγὼ δ' ἀξιῶ τὸ ἀπηφρισμένον μιγνύειν. ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλας στοματικὰς διαχρίστους ὁ Ἀνδρόμαχος ἁπάσας καλὰς, καὶ διὰ τοῦτο κἀμοὶ βέλτιον ἔδοξεν εἶναι μὴ παραλιπεῖν αὐτὰς, ἀλλ' ὑπογράψαι πάσας ἑξῆς, ὡς ἐκεῖνος ἔγραψεν.

Στοματικὴ ᾗ χρῆσθαι φησὶν αὐτός. ἄνθους ῥόδων ∠ β΄. πιτυΐδων ∠ α΄. κρόκου ∠ α΄. σὺν μέλιτι.

Ἄλλη καὶ αὐτῇ κεχρῆσθαι φησί. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ η΄. κρόκου ∠ η΄. οἱ δὲ ∠ δ΄. ῥόδων ἄνθους σὺν μέλιτι.

Ἄλλη. μίσυος κυπρίου ∠ η΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ΄. σμύρνης ∠ η΄. κρόκου ∠ α΄. σὺν μέλιτι. ἄλλη εὐώδης ἁπαλὴ πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐσχάρας καλή. πυρέθρου ∠ γ΄. ἀμύλου ∠ β΄. σχιστῆς ∠ α΄. ῥόδων ἄνθους ∠ α΄. κρόκου τριώβολον σὺν μέλιτι. ταῦτα ἐκ τοῦ Κρατίππου νάρθηκος εἶναι φησίν. ἄλλη στοματικὴ Μενεκράτους. κρόκου ∠ δ΄. βαλαυστίου ∠ γ΄. ῥόδων ἄνθους ∠ α΄. οἱ δὲ ∠ ϛ. βρύου καρποῦ ∠ α΄. μαλαβάθρου ∠ α΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α΄. στροβίλους κ΄. μέλι. Ἄλλη ἣν ἐκ τῶν † Μελίτου φησὶν εἶναι. ῥοῦ ἐρυθροῦ ∠ β΄. ῥόδων ἄνθους †μεμφίτου ∠ α΄. κόστου, κρόκου ἀνὰ τριώβολον σὺν μέλιτι. ταύτην καὶ ἀναγαργαρίζεσθαι σὺν γλυκεῖ, ἢ ὑδρομέλιτι φησὶν, οὐκ οἶδ' ὅπως τοῦτο προσγράψας. ἅπασαι γὰρ ἀναγαργαρίζεσθαι δύνανται. ἄλλη στοματικὴ ἣν καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖ. σχίνου ἄνθους, σμύρνης, κρόκου, κασσίας, στυπτηρίας σχιστῆς, ἰλλυρίδος, ἀνὰ ∠ δ΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α΄. σὺν μέλιτι ἑφθῷ. ἐνταῦθα μὲν οὖν προσέθηκε τὸ ἑφθῷ, κατὰ δὲ τὰς ἔμπροσθεν ἁπλῶς εἶπεν μέλιτι, συγχωρῶν ἡμῖν ὡς ἂν θέλωμεν σκευάζειν. ἐγὼ δ' ὡς ἔφην μέλιτι ἀπηφρισμένῳ χρῶμαι.

Ἄλλαι διάχριστοι στοματικαὶ ἃς Ἀσκληπιάδης ἔγραψε ὡς ὑπογέγραπται.

Διάχριστοι πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας Ἀσκληπιάδου. ῥοῦ ἐρυθροῦ ∠ δ΄. ἀκακίας ∠ α΄. μυελοῦ ∠ δ΄. οἴνῳ πραμνείῳ διαλύσας, ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ χρῶ διαχρίων. οὐκ οἶδ' ὅπως παρέλιπε προσγράψαι περὶ τοῦ μυελοῦ, πότερον ἐλαφείου ἢ μοσχείου βούλεται βάλλεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν οὐ προσέγραψεν, ἀσφαλέστερον ἐστὶν ἐλαφείου βάλλειν, ἰσχυρὸν γὰρ εἶναι βούλεται τὸ φάρμακον. ἔστι δὲ ἰσχυρότερος ὁ ἐλάφειος μυελὸς τοῦ μοσχείου. ἄλλη. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ β΄. βαλαυστίου ∠ α΄. λυκίου ὁλκὴ μία, ἀκακίας ∠ α΄. ἀναλάμβανε ἐλαίας ὀμφακιζούσης τῷ χυλῷ, καὶ μέλιτι φυράσας χρῶ.

Διάχριστοι στοματικαὶ τοῖς δυσχεραίνουσιν τὰς φαρμακώδεις ποιότητας ἐπιτήδειοι.

Περὶ μὲν τῶν γυναικῶν τί δεῖ καὶ λέγειν, καὶ μάλιστα ὡς αἱ πλούσιαι δυσχεραίνουσιν ὑπὸ τρυφῆς τὰς φαρμακώδεις στοματικὰς, ἤδη δὲ καὶ ἄνδρες τινὲς, οὐ μόνον ὑπὸ τρυφῆς, ἀλλὰ καὶ κακοστόμαχοι φύσει πως ὄντες, οὐ φέρουσι τὰ τοιαῦτα φάρμακα. καὶ μέντοι καὶ παραρρυέντα πολλάκις εἰς στόμαχον, οὐ μόνον ἀηδῆ πως ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ βλαβερά. τὰ γοῦν ἐπιεικέστατα αὐτῶν κρόκον ἔχει, καὶ σμύρναν, καὶ στυπτηρίαν. ἄμεινον οὖν ἐνίας τῶν στοματικῶν ἀπὸ τούτων γεγονυίας ἔχειν. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν μετρίων φλεγμονῶν, ἢ τῶν παρισθμίων, ἢ σταφυλῆς, ἄν τε ἄλλου τινὸς μέρους ἀρκοῦσιν οἱ χυλοὶ μόνοι τῶν εἰρημένων ἄρτι καρπῶν, ὅ, τε τῶν βάτων, καὶ ὁ τῶν μόρων, ῥοιαί τε καὶ μῆλα τὰ κυδώνια, καὶ μέντοι καὶ ὁ τῶν καρύων χυλὸς, ὅταν μετὰ μέλιτος μόνον γένηται τὴν γεῦσιν †ἰδίαν ἔχει, καὶ †ἡδεῖαν γλυκὺ κὸς τὸ ἐκ τῶν στρυφνοτέρων σταφυλῶν, ἐξ ὧν ὁ ἀμιναῖος οἶνος γεννᾶται, βληθέντος εἰς αὐτὸ ῥοῦ. τοῦτ' ὡς προέγραψε κάλλιστον γίνεται φάρμακον, ἑψηθὲν ὡς εἴρηται. πρὸς δὲ τὰς πλείονος δεομένας στύψεως φλεγμονὰς, ἐποίησα διαχρίστους στοματικὰς τοιάσδε. τῶν αὐστηρῶν ῥοιῶν τὸν χυλὸν, ἢ τῶν αὐστηρῶν κυδωνίων, ἢ καὶ ἀμφοτέρων κατὰ τὴν ἔμπροσθεν εἰρημένην ἀναλογίαν ἔμιξα μέλιτι, καὶ ἦν αὔταρκες. ὁ δὲ τῶν συκαμίνων χυλὸς, ἀσθενὲς φάρμακον. ἀλλὰ τούτου γε καὶ τῶν εἰρημένων μέσος ἐστὶν κατὰ τὴν στύψιν ὁ τῶν βάτων. ἰσχυρὸς δὲ οὐδενὸς ἧττον ἐστὶν, καὶ ὁ ἐκ τοῦ λέμματος τῶν καρύων, καίτοι γε οὐκ ὢν ἐν τῇ γεύσει στρυφνός. ἑκάστῳ δὲ τούτων ἔνεστιν ὀμφακας ἐκθλίψαντας μιγνύειν, ἐὰν μὲν βουληθῇς σφοδρότερον ἐργάσασθαι κατὰ τὸ ἴσον. εἰ δὲ μή γε πάντως, κατὰ τὸ ἥμισυ. σφοδρότατος δὲ αὐτῶν ἐστὶν ἐὰν τὰς ῥοιὰς ὅλας κόψας μετὰ τῶν λεμμάτων ἐκθλίψῃς τὸν χυ-

λὸν, καὶ μᾶλλον δὲ ἂν ὦσιν στρυφναί, καὶ ἔτι γε στρυφνότατον ἐν τούτοις ἔσται προσμιχθέντος τῷ τῶν οὕτω κοπτομένων αὐστηρῶν ῥοιῶν χυλῷ τοῦ τῆς ὄμφακος, ἅμα συμμέτρῳ μέλιτι. κάλλιον δὲ ἐὰν τὰς ὅλας κεκομμένας ῥοιὰς ἀφεψήσας γλυκεῖ διηθήσῃς. ἔσται δέ σοι, καὶ διὰ μόνων τῶν γλυκείων ῥοιῶν σκευάζοντι τὸ φάρμακον, ὥσπερ ἀσθενέστερον οὕτως ἥδιον ἐργάσασθαι, καὶ μᾶλλον ἐὰν διὰ τοῦ χυλοῦ μόνου χωρὶς τῶν σιδίων αὐτὸ συνθῇς. ἐγὼ δὲ πολλάκις ἔμιξα τὰ τρία γένη τῶν ῥοιῶν, αὐστηρῶν τε καὶ ὀξέων, καὶ γλυκείων. ὅπως δὲ μὴ λίαν τραχύνοι, γλυκυρρίζης χυλὸν μιγνύων ἐργάσῃ κάλλιστον τὸ φάρμακον. καὶ διὰ τῶν ὀπωρῶν δὲ γινόμενον αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ μόνον, κάλλιστόν ἐστι φάρμακον, ἀνακογχυλίζεσθαί τε καὶ διαχρίεσθαι βουλομένοις τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονάς. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο, τὸ μὲν αὐστηρότερον, τὸ δὲ μετριώτερον τῇ στύψει, καὶ λεχθήσεται περὶ τῆς συνθέσεως αὐτοῦ μικρὸν ὕστερον. ἐπεὶ δ᾽ οὐ μόνον ἀποκρουστικὸν δεῖ ἡμᾶς ἔχειν φάρμακον, ἀλλὰ καὶ διαφορητικὸν εἰ σκιρρούμενόν τι φαίνοιτο, σκευάσεις οὕτως αὐτό. τοῖς μέσοις κατὰ τὴν δύναμιν, τῶν εἰρημένων τι ἐμβαλεῖς ἑψομένοις, γλήχωνος, ἢ θύμου, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὑσσώπου, ἢ ἡδυόσμου, ἢ καλαμίνθης, εἶτα διηθήσας ἕξεις ἄριστον φάρμακον. εἰ δὲ θερμότερον ἐθέλεις εἶναι, πεπέρεως ἐπεμβάλλειν χρή. ἐσκεύασα δέ ποτε καὶ χωρὶς τοῦ γλήχωνος, ἢ θύμου, ἢ τινος τοιούτου τὸ διὰ τῶν χυλῶν, μόνον αὐτῷ πεπέρεως ἐπεμβαλών. ἅπασι δὲ αὐτοῖς τὸν τῆς γλυκυρρίζης χυλὸν μιγνύς, ἄμεινον ἐργάσῃ τὸ φάρμακον. εἰ δὲ πλουσίοις σκευάζοις, καὶ ἀμώμου τι μίξεις. ἡ δὲ ποσότης τῶν τοιούτων, ἡ αὐτή σοι γινέσθω, τοῖς τὸν κρόκον καὶ τὴν στυπτηρίαν, καὶ τὴν σμύρναν λαμβάνουσιν ὡς προγέγραπται. ἀντ᾽ ἐκείνων γάρ σοι ἔσται τὸ ἄμωμον, καὶ τὴν μαστίχην δὲ τὴν χίαν ἐνέβαλόν ποτε, μετὰ τὸ διηθῆσαι δὲ δηλονότι καὶ ἀφελεῖν ἤδη τά γε ἐνεψημένα τὰ τοιαῦτα.

Περὶ ἐσχαρῶν τῶν ἐν τῷ στόματι.

Ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ θερμοῖς τόποις τοῦ σώματος, ὁποῖόν ἐστι τὸ στόμα, ταχέως ἐπιγίνεται σηπεδών, ἐξ ἧς ἂν τινος αἰτίας ἑλκωθὲν τύχῃ, συντελεῖ δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ μηδὲν ἐπικεῖσθαι δύνασθαι διὰ παντὸς φάρμακον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑλκῶν. ἐκκλύζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ σιάλου πάντα, διὸ καὶ τοῖς ἰσχυροτάτοις φαρμάκοις ἀναγκαζόμεθα χρῆσθαι πολλάκις ἐπ᾽ αὐτῶν. ἰσχυρότατα δέ ἐστιν ὅσα τὴν καλουμένην ἐσχάραν ἐργάζεται παραπλησίως τοῖς καυστηρίοις. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐκτὸς ὅταν ἐσχαρωθῇ τὸ θεραπευόμενον μόριον, ἀφιστάμεθα τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων ἐπὶ τὰ τὰς ἐσχάρας ἀφαιροῦντα μετιόντες, εἴπερ εὔδηλον ὅτι τῆς ῥυπτικῆς ἐστι ποιότητός τε καὶ δυνάμεως. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τῷ στόματι διὰ τὴν τοῦ χωρίου φύσιν, ἀσφαλὲς εἶναι δοκεῖ μοι μιγνύναι τοῖς ῥύπτουσι φαρμάκοις ἔνια τῶν ἰσχυρῶν, ἃ κατὰ μόνας προσφερόμενα τὰς ἐσχάρας ἐργάζεται. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν, ῥυπτικωτάτῳ μέλιτι μιγνύμεν φάρμακα τὰ αὐτὰς τὰς ἐσχάρας ἐργαζόμενα. καθάπερ ἐπὶ τῶν ῥυπαρῶν ἑλκῶν ἐν γε τῷ δέρματι γινομένων, ἔφαμεν χρῆναι μιγνύναι τῷ μέλιτι τὰ βραχέως ῥυπτικά, λιβανωτόν, ὄροβον, ἶριν, ἀριστολοχίαν, ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα, τῷ αὐτῷ λογισμῷ τὰ ἐναντία προσθέντες, ὡς Ἱπποκράτης ἔφη. ὁ μὲν γὰρ ἐπ᾽ ἀμφοῖν λογισμὸς εἷς ἐστιν, συμμέτρως ἔχοντος πρὸς τὴν διάθεσιν τὸ ῥυπτικὸν προσφέρειν φάρμακον. ἑξῆς δὲ †συμμέτρως τὸ μέλι, τῷ μὲν ἐπὶ τῶν ἑλκῶν ῥύπῳ τοῖς ἀσθενέσι τῶν ῥυπτικῶν μιχθέν. ἐφ᾽ ὧν δὲ διὰ τὴν τοῦ τόπου φύσιν ὑποστροφὴν σηπεδόνος εὐλαβούμεθα, τῶν ἰσχυροτέρων τι προσλαβόν, εὐλόγως οὖν ἔμιξαν τῷ μέλιτι τὰ ξηρὰ φάρμακα, δι᾽ ὧν τὰς ἐσχάρας ἐργαζόμεθα. τινὰ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φαρμάκων ἔμπροσθεν διῆλθον ἐν ἐκείνῳ τῷ λόγῳ, καθ᾽ ὃν γέγραπται πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι νομάς. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ πρὸς ἐσχάρας ἔφασαν ἁρμόττειν, μέλιτος αὐτοῖς μιγνυμένου, καὶ νῦν δὲ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἅπαντα γράψω, καί τινα δόξει δεύτερον λέγεσθαι. τὰ μὲν οὖν ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένα, μακρὸν ἔμπροσθεν ἀναμνῆσαι με χρὴ μόνον, ἐν οἷς ἐδίδαξέ τινα φάρμακα πρὸς τὰς ἐν στόματι νομάς, παραθήσομαι δὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν μόνας. ἓν μὲν οὖν φάρμακον οὕτως ἔγραψεν.

†σύμμετρον

Ἀνδρομάχου στοματική, εὐώδης ἁπαλή, πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐσχάρας καλή.

Συνέθηκεν αὐτὴν διὰ πυρήνος, ἀμύλου καὶ σχιστῆς, καὶ ῥόδων ἄνθους, καὶ κρόκου, μέλι μιγνύς. ἕτερον τοιοῦτον ἔγραψεν. τροχίσκος πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι διαθέσεις, ἐσχάρας, νομάς, ᾧ καὶ αὐτῷ σὺν μέλιτι χρῆται, καὶ τὰ ἄλλα δὲ πάντα τὰ πρὸς τὰς νομὰς ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγραμμένα, καὶ πρὸς ἐσχάρας ἁρμόττει μετὰ μέλιτος.

Τὰ δὲ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ἐσχάρας αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔχει.

Μίσυ ὠμὸν παραχρῆμα αἴρει, ἐν ἄλλῳ μετὰ μέλιτος ὀπτόν. πρὸς δὲ τὰς ἐν τῷ στόματι ὑδαρεῖ καὶ ὀλίγῳ χρῶ. μίσυος ὀπτοῦ ∠ γ. μέλιτος καλοῦ κυάθους ς. χρῶ. ὁμοίως ποιεῖ καὶ χαλκῖτις ὀπτὴ μετὰ μέλιτος, ὡς εἶναι γλοιῶδες.

Ἀρχιγένης δὲ περὶ αὐτῶν οὕτως ἔγραψεν.

Ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἐσχαρῶν ἰδίως συμφωνεῖ κυνεία μετὰ μέλιτος διαχριομένη. ἢ χάλκανθον, κήρυκι θαλασσίας πορφύρας εἰλήσας συγκαῦσον †μὴ σκύλλων, εἶτα λεῖον μετὰ μέλιτος διάχριε. ἢ πίσσῃ ὑγρᾷ μετὰ μέλιτος ἴσου, ἐλάχιστον κεδρίας προσμίξας χρῶ. ἢ ῥοῦς βυρσοδεψικῆς ἱκανῶς βραχείσης εἰς τὸ ὕδωρ, μέχρι γλοιώδης γένηται, ἑψήσας μέλιτι μῖξον καὶ χρῶ. καὶ ὁ συειανὸς ποιεῖ μετὰ μέλιτος, ἢ χελιδόνων κεκαυμένων τε καὶ ἀνθρωπείας κόπρου τὸ ἴσον, σὺν μέλιτι διάχριε. ἢ λύκου ἥπατος ξηροῦ ὡς κοχλιάρια δύο λεάνας δὸς πιεῖν. τούτων τῶν φαρμάκων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐπαινῶ. τὸ δὲ διὰ τῆς ῥοὸς μέμφομαι στυπτικῆς ὂν δυνάμεως, οὐδαμῶς ἁρμοττούσης ἐσχάραις. περὶ δὲ τοῦ λυκίου ἥπατος οὐκ ἔχω τί εἴπω. πρὸς μὲν γὰρ τὰς ἡπατικὰς διαθέσεις οἶδα πολιζόμενον τὸ φάρμακον αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ μιγνύμενον τῷ διὰ εὐπατωρίου. εἰ δὲ καὶ πρὸς ἐσχάρας τὰς ἐν τῷ στόματι πινόμενον ἁρμόττει, κατά τινα τῆς ὅλης οὐσίας ἰδιότητα, τῇ πείρᾳ χρὴ κρῖναι μόνον, περὶ ἧς οὐδὲν ἔχω φάναι μὴ κεχρημένος αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιούτων. ἡ δὲ κυνεία κόπρος ὅταν ὀστᾶ βεβρωκότες ὦσιν οἱ κύνες, ἀρίστη κατὰ πάντα ἐστί, καὶ ὡς βοηθοῦσα μεγάλως, καὶ ὡς οὐδεμίαν ἀηδίαν ἐμφαίνουσα τῷ προσφερομένῳ. τὴν δὲ ἀνθρωπείαν ὡς βδελυρὰν ἀεὶ παρῃτησάμην. ἐχρήσατο γοῦν τις αὐτῇ μὴ προλέγων, ἀλλὰ λανθάνειν πειρώμενος. ἐλάμβανε δὲ οὐ τὴν ἐπιτυχοῦσαν, ἀλλὰ παιδίοις ἐδίδου τὸ πλεῖστον τῆς τροφῆς ἄρτον μετὰ τῶν ὀσπρίων ἃ καλοῦνται θέρμοι, καὶ οὕτω ξηραίνων

†μετὰ σκίλλων

φαίνων, εἶχεν ἀποκειμένην πρὸς ἅ ποτε βούλοιτο χρῆσθαι. καὶ Μούσας δὲ ἐπὶ πλεῖστον ἐχρήσατο πρῶτος τῇ κυανέᾳ, λευκὴν ἀεὶ παραλαμβάνων. γράφει γοῦν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προκειμένου παθήματος ὧδέ πως, ὁμοίως τῇ αὐτῇ κυανέᾳ λευκῇ χρώμενος. καὶ μέντοι καὶ ταῦτα κατὰ λέξιν ὁ αὐτὸς Μούσας ἔγραψεν.

Μούσα πρὸς συνάγχην.

Πρὸς συνάγχην, κυανέαν λευκὴν λαβὼν ξήρανον, καὶ λεάνας σῆθον κοσκίνῳ ἰατρικῷ, ἔχε δὲ ἕτοιμον ἐν σταθμιδίῳ, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀνίει μέλιτι, καὶ τότε διάχριε ὥστε καταπίνειν. ταῦτα γράψαντι τῷ Μούσᾳ, δικαίως μαρτυρεῖν ἐστιν. ἰσχυρότερον γὰρ τούτου τοῦ φαρμάκου, οὐδὲν ἔγνωμεν, οὐδ' ἐπὶ κυναγχικῶν, οὐδ' ἐπὶ τῇ τῶν παρισθμίων μεγάλῃ φλεγμονῇ, ἢ αὐτιάδων κινδυνευόντων πνιγῆναι.

Σωρανοῦ.

Καὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων φαρμάκων πεπειράμεθα καλῶς ποιούντων, ἃ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. χαλκίτεως ὀπτῆς, μέλιτος ἀττικοῦ τὸ αὔταρκες, τὴν χαλκῖτιν τρίβε μετὰ τοῦ μέλιτος, ὡς λάβῃ γλοιοῦ πάχος, καὶ χρῶ. Ἄλλη πρὸς ἐσχάρας ποιοῦσα, καὶ μυδῶντα καὶ δυσώδη. μίσυος κεκαυμένου ∠ η΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ΄. κρόκου ∠ α΄. ταῦτα λεῖα ποιήσας καὶ μίξας ἀπόθου εἰς πυξίδα ξυλίνην, καὶ χρῶ κατ' ἰδίαν, καὶ μετὰ μέλιτος. καὶ μέντοι καὶ τούτοις ἐφεξῆς ὧδέ πως ἔγραψεν. ἕτερον φάρμακον ἀνθηρὰ πρὸς τὰ ὅμοια ποιοῦσα. ἴρεως ἰλλυρικῆς, σανδαράχης, κυπέρου, ἀνὰ ∠ δ΄. στυπτηρίας σχιστῆς, κρόκου, κροκομάγματος, ἀνὰ ∠ β΄. ταῦτα λειώσας καὶ μίξας χρῶ. τινὲς δὲ καὶ ῥόδων ἄνθους καὶ κηκίδας προσβάλλουσιν, ἀνὰ ∠ β΄. χρῶ δὲ πρὸς μὲν τὰς σηπεδόνας, καὶ τὰ ἀφιστάμενα ὅλα καὶ αἱμασσόμενα, ξηρῷ. πρὸς δὲ τὰς ἐσχάρας, μετὰ μέλιτος.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ταραντίνου Ἡρακλείδου γεγραμμένα πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι ἐσχάρας.

Ὁ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης, ἐν τοῖς πρὸς Ἀντιοχίδα κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν, περὶ τῶν ἐν τῷ στόματι σηπεδόνων. ποιεῖ μὲν καὶ ἡ ἀνθηρὰ προσαπτομένη. ἐὰν δὲ εὐτονωτέρα ὑπάρχῃ ἡ σηπεδὼν, εὔθετος ἐστὶν ἡ δύναμις αὕτη.

Βδελλίου κεκαυμένου μέρη γ΄. ἀρσενικοῦ μέρος α΄. λεῖα μίξας χρῶ, καὶ ἄνωθεν δὲ τίλμα προσεπιτίθει, καταβάψας εἰς ῥόδινον καὶ ἐκθλίψας. ἔνιοι δὲ τοῦ βδελλίου ἐμβάλλουσι μέρη η΄.

Ἄλλη πρὸς εὐτόνους σηπεδόνας τὰς ἐν τῷ στόματι, καὶ τὰς ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ σώματος.

Χαλκίτιδος μέρος α΄. κονίας ἀσβέστου τὸ ἴσον, ἀρσενικοῦ μέρος ς΄. μίξας, λεῖα, χρῶ.

Ἄλλη πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας καὶ ὅλα ἀφεστηκότα.

Ῥόδων ἄνθους ∠ δ΄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β΄. κηκίδος ∠ β΄. σμύρνης ∠ α΄. λεάνας καὶ μέλιτι μίξας χρῶ. πρὸς τὰ δὲ ἐλαφρῶς ἐσχαρώδη ἕλκη, ἔμβαλλε στυπτηρίας ∠ δ΄. σμύρνης τριώβολον, κηκίδων ∠ α΄. Ἄλλο. ὄξους δριμυτάτου ὅσον κοτύλην α΄. λαβοῦσα, ἔμβαλλε ἁλὸς τοσοῦτον ὥστε μηκέτι τήκεσθαι, εἶτα ἕψε ἕως ξηρανθῇ, καὶ λαμβάνουσα ἀπὸ τούτου ἐπίχεε ὄξους κύαθον α΄. καὶ δίδου διακατέχειν ἐν τῷ στόματι χρόνον ἱκανὸν, εἶτα τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτο ποίει τρὶς ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας πρὸς τὰ ὑποκείμενα θεωροῦσα. ἐπὶ δὲ τῶν παίδων ἔρια ἐπὶ μηλωτίδι περιτιθεῖσα, καταβάπτουσα τὸν τόπον, διάψα χηματίζουσα, ὅπως μὴ καταπίῃ αὐτό. ἔνιοι δὲ ξηρῷ τῷ ἁλὶ χρῶνται τρίψαντες μετὰ τοῦ ὄξους, καὶ ἀναξηράναντες. ποιεῖ δὲ καὶ στυπτηρία στρογγύλη ἴσα καὶ σῶρυ. δεῖ δὲ καὶ διακλύζεσθαι φακοῦ ἀφεψήματι, μέλιτος μιγέντος ὀλίγου, ἢ ῥόδων ἀποβρέγματι μετὰ μέλιτος. μὴ κρατουμένης δὲ τῆς σηπεδόνος καίειν κέλευε, τοὺς κύκλῳ τόπους σκεπάσαντα, διαφανεῖ καυτηρίῳ μέχρις ἂν μηδὲν ἀποῤῥέῃ ὑγρὸν, κεκρατημένος δὲ ὁ τόπος φαίνεται. μετὰ δὲ ταῦτα διακλύζεσθαι τοῖς εἰρημένοις, καὶ τῇ ἀνθηρᾷ δυνάμει χρῆσθαι διὰ μέλιτος ἕως ἂν περιῤῥαγῶσιν αἱ ἐσχάραι, καὶ τότε δὴ μέλιτι χρῶ. Ἄλλη εὐώδης ἁπαλὴ, πρὸς φλεγμονὰς, καὶ ἐσχάρας καλή. πυρῆνος ∠ γ΄. ἀμύλου ∠ β΄. σχιστῆς ∠ α΄. ῥόδων ἄνθους ∠ α΄. κρόκου τριώβολον σὺν μέλιτι, ταύτην ἐκ τοῦ Κρατίππου νάρθηκος εἶναί φησιν.

Πρὸς γαργαρεῶνας.

Σαρκῶδές τι μόριον ἐν τῷ τοῦ στόματος ὑψηλῷ φαίνεται κρεμάμενον, ἐὰν διανοίξας εἰς τὸ πλεῖστον, ὅλον τὸ στόμα, τὴν γλῶτταν καταστείλῃς, τοῦτο τὸ σαρκίον ὀνομάζεται δύο ὀνόμασι πρὸς τῶν παλαιῶν ἑλλήνων, γαργαρεών τε καὶ κίων. οἱ δὲ μετὰ τούτους ἰατροὶ, σχεδὸν ἅπαντες οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κιονίδα καλοῦσιν αὐτό. τῶν γὰρ σταφυλὴν ὀνομαζόντων αὐτὸ, βέλτιόν ἐστι μηδ' ὅλως μνημονεύειν, οὐ γὰρ τὸ μόριον, ἀλλ' ἕν τι τῶν παθῶν αὐτοῦ σταφυλὴν ὀνομάζομεν. ὀλιγάκις οὖν τοῦτο τὸ πάθημα γίνεται κατὰ τὸν κίονα, φλεγμαίνει δὲ πάνυ πολλάκις, καὶ δηλονότι καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἐν οἷς διὰ ἐπιῤῥοὴν ὑγρῶν ἡ νόσος, οὕτω καὶ τόδε τὰ πρῶτα τῶν βοηθημάτων ἀναστέλλει τὸ ῥεῦμα, στυπτικῆς οὖν δυνάμεως χρὴ ταῦτα εἶναι. μετρίας μὲν οὔσης τῆς ἐπιῤῥοῆς, μετρίως στυφούσης, ἣν αὐστηρὰν ἰδίως ὀνομάζουσιν. ὅταν δὲ σφοδροτέρα συστῇ διὰ τῆς στρυφνῆς, ἄμφω μὲν γὰρ στύφουσιν, ἀλλ' ἀσθενέστερον μὲν ἡ αὐστηρὰ, σφοδρότερον δὲ ἡ στρυφνή. εὕρηνται δὲ ἀμφοτέρων πολλάκις αἱ ὗλαι, ἀλλὰ καὶ νῦν ἀναμνῆσαι βέλτιον, ὅπως ἐπὶ μὲν τῶν μικρῶν φλεγμονῶν, τὰς ἀσθενεῖς στύψεις. ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων τὰς σφοδρὰς παραλαμβάνετε, διακλύσματα μὲν σύμμετρα, τά τε τῶν φοινίκων ἐστὶν, ἢ φοινικοβαλάνων, ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν, ἀφεψημένων ποτὲ μὲν ὕδατι μόνῳ, ποτὲ δὲ καὶ βραχέος μέλιτος ἐμβεβλημένου. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ τὸ διὰ ῥόδων, ἑλίκων τε ἀμπέλων, καὶ βάτου, καὶ κυνοσβάτου, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ κυπέρου, καὶ κυτίνου, καὶ τῶν καλουμένων κρατίων, καὶ μορέας ῥιζῶν. ὑποκυστίδος τε καὶ μήλων αὐστηρῶν, ἢ στρυφνῶν ἀπίων, τῶν τε καλουμένων ὄων, ἅπερ οὖα καλοῦσιν οἱ πολλοὶ, προστιθέντες κατὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν τοῦ ὀνόματος τὸ υ, ὡς εἶναι τρία γράμματα τοῦ ὀνόματος τὰ πάντα, τό, τε ο, καὶ τὸ υ, καὶ τὸ α, κατὰ δὲ τοὺς ἑλληνίζοντας, τότε τὸ ο, καὶ τὸ α. τούτων δὲ ἰσχυρότερα, τό, τε τῆς μυρσίνης, καὶ τὸ τῶν μύρτων ἐστὶν ἀφέψημα, καὶ τὸ τῶν στρυφνῶν κυδωνίων μήλων. ἀκρεμόνων τε τῶν μαλακῶν, πρίνου, καὶ κομάρου, καὶ σμίλακος, καὶ φηγοῦ, καὶ τῶν βαλάνων αὐτῶν, μεσπίλων τε καὶ κρανίων, καὶ μεμαικύλου καρποῦ. γενναιότατα δὲ κηκίδων, καὶ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα, καὶ τῆς βυρσοδεψικῆς, καὶ μυει-

κης καρποῦ, καὶ τῆς ἀκάνθης τῆς αἰγυπτίας ὀνομαζομένης, ὁμοίως τοῦ καρποῦ. τούτων ἑκάστου κατὰ μόνας, καὶ σὺν ἄλλοις ἑψηθέντων, ἀνακογχυλίζεσθαι χρὴ τῷ ὕδατι. θαυμαστὸν γὰρ ὅπως αἱ μίξεις αὐτῶν ὠφελιμώτεραι πολλάκις γίνονται τῆς τῶν ἁπλῶν χρήσεως. ξηροῖς δὲ λειωθεῖσι προσάπτεσθαι τοῦ γαργαρεῶνος, ἀτρέμα πως ἀνάγοντα, πρός τε τὴν ἄνω χώραν καὶ τὴν ἐκτός, ὡς ἐπὶ τὴν γλῶτταν. ἐμβεβλήσθω δὲ κοχλιαρίῳ λειούμενα τὰ ξηρὰ φάρμακα, καὶ βέλτιον, εἰ κατὰ τὸ πέρας εἰς ἐγκαρσίαν τομήν, ἢ εὐθεῖαν εἴη τελευτῶν τὸ κοχλιάριον. καὶ τούτων δὲ αὐτῶν, μέτρια μέν ἐστιν τὰ ξηρὰ ῥόδα καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν, ἀκρέμονές τε ξηρανθέντες, ὧν ἄρτι διῆλθον φυτῶν, ὑποκυστίς τε καὶ ῥοῦν, ὅ, τε τῶν σκυτέων λίθος ᾧ λαμπρύνουσι τὰ τῶν γυναικῶν ὑποδήματα, καλεῖται δὲ ἀγήρατος, ἀλόη τε καὶ κύπρος, ἄνθος τε σχίνου, καὶ ῥίζα νάρδου τῆς ἰνδικῆς, καὶ τῆς παρ' ἡμῖν ὀρείας. ἰσχυρότερον δὲ τούτων, ἀλλὰ χωρὶς τοῦ τραχύνειν ἐπιφανῶς στύφει, τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης ὁ καρπός, ῥοῦν τε καὶ τὸ διφρυγὲς ὀνομαζόμενον, ὅ, τε τοῖς ὄψοις ἐπιβαλλόμενος ῥοῦς, τά τε στρυφνά, βαλαύστιόν τε καὶ κύτινοι, καὶ σίδια, καὶ κηκίς, καὶ μᾶλλον ὅταν ἀκριβῶς ὀμφακῖτις εἴη. στύφουσι δ' ἀκριβῶς καὶ αἱ στυπτηρίαι πᾶσαι, λεπτομερεστέρα δὲ αὐτῶν ἐστιν ἡ σχιστή, καὶ χρησιμωτέρα ἐστὶν αὐτῶν. χάλκανθος δὲ σφοδροτάτην ἔχων δύναμιν οὐκ ἀπήλλακται τοῦ θερμαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς σηπεδονώδεσιν ἕλκεσιν ἁρμόττει, ὅμως δὲ παροξύνει γαργαρεῶνα, κἂν ἤδη ᾖ σκιρρώδης. οἱ χυλοὶ δὲ στύφοντες ἁπάντων τῶν εἰρημένων φυτῶν εἰσι καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν ὡσαύτως. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς διαχρίστοις στοματικαῖς, ὧν αἱ μὲν διὰ γλεύκους, αἱ δὲ διὰ μέλιτος μίξεως σκευάζονται. διαφθείρονται γὰρ οἱ χυλοὶ τοὐπίπαν, ἄνευ μέλιτος ἀποτεθέντες, ἢ πάλιν ἀποξηραίνονται μέχρι πλείονος ἑψηθέντες. ἔνιοι δὲ χυλοὶ κἂν ἐν ἡλίῳ θερινῷ ξηρανθῶσιν ἄχρι συμμέτρου πάχους, ἐν τῷ χρόνῳ ξηραίνονται, καὶ ἂν γε πλειόνων ἐτῶν γενηθῶσιν, εἰς τοσοῦτον ἥκουσι ξηρότητος, ὡς λειοῦσθαι δύνασθαι παραπλησίως κυτίνοις, καὶ βαλαυστίῳ. τοιοῦτοι δέ εἰσιν, ὅ, τε τῆς ὑποκυστίδος χυλός, καὶ ὁ τῆς ὄμφακος, καὶ τῆς γλυκυρρίζης, καὶ ὁ τοῦ κενταυρείου, καὶ καθόλου φαίνονται πάντες οἱ χυλοί, κἂν χωρὶς μέλιτος ἐπὶ πλέον ἑψηθῶσιν, οὐ διαφθείρονται μέν, ἐν τῷ χρόνῳ δὲ γίνονται ξηροί. τινὲς μὲν ὡς ἔφην λειοῦσθαι δυνάμενοι, τινὲς δὲ ὅσοι τὸ γλίσχρον ἔχουσι φύσει, πλατύνονται μᾶλλον ἢ λειοῦνται. ἁπλᾶ μὲν οὖν ταῦτα χρήσιμα, σύνθετα δὲ ἐξ αὐτῶν κατὰ τρεῖς χρείας γίνονται, μίαν μὲν ἐκ τῶν ὁμογενῶν, ὅταν τῷ σφοδρῷ τὸ μαλακὸν μίξωμεν, ἀποροῦντες τοῦ μέσου, ῥόδων ἄνθος, ἢ αὐτὰ τὰ ῥόδα μετὰ κηκίδος, ἢ στυπτηρίας λειώσαντες, ἑκαστόν τε τῶν εἰρημένων ἔμπροσθεν πραέων φαρμάκων τῷ σφοδρῷ συμπλέξαντες. ἔσται γὰρ ἀριθμὸς οὐκ ὀλίγος κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ὑπάλλαξιν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐκ δυοῖν τινων μίξιν ἔσται πλείω φάρμακα, κατ' ἄλλην ἄλλου ποσότητα μιγνυμένων αὐτῶν, οἷον εἰ διπλάσιον εἴη τὸ τῶν ῥόδων ἄνθος τῆς στυπτηρίας, ἢ τοὐναντίον. τοῦ δὲ διπλασία τοῦ ῥόδων ἄνθους ἡ στυπτηρία. δύναιτο δ' ἀντὶ διπλασίου, ἀλλὰ καὶ τριπλάσιον, καὶ τετραπλάσιον, ἑκάτερον ἑκατέρῳ μίγνυσθαι. πρόδηλον δ' ὅτι καὶ ἴσον ἴσῳ. τοῦτο μὲν οὖν μέσον ἂν εἴη τῶν ἄκρων, τὰ δ' ἄλλα πάντα, τινὰ μὲν ἐγγυτέρω τοῦ μαλακωτέρου, τὰ πλέον ἔχοντα τῶν ῥόδων, τὰ δὲ τοῦ σφοδροτάτου τὰ πλέον ἔχοντα τῆς στυπτηρίας. ἑκατέρων δ' αὐτῶν οὐκ ἄδηλον τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. ὄντων γὰρ δυοῖν φαρμάκων, ἰσχυρὸν μὲν ἐν οἷς πλείων ἐστὶν ἡ στυπτηρία τῶν ῥόδων, ἰσχυρότατον δ' ἐστὶ καθὸ τριπλάσια τῶν ῥόδων ἡ στυπτηρία περιέχεται τοῦ διπλάσιον ἔχοντος φαρμάκου. ὅπερ οὖν ἀεὶ λέγοντος ἀκούετέ μου καὶ νῦν ἐρῶ. μωραίνουσιν οἱ ζητοῦντες ὁποῖόν ἐστιν τὸ κρεῖττον ἐπὶ δυοῖν ὁμογενῶν φαρμάκων, ἢ τὸ κάλλιστον ἁπάντων αὐτῶν. ὥσπερ εἰ ζητοίης γε εἰ χόνδρον ἄμεινον, ἢ πτισάνην διδόναι τοῖς νοσοῦσιν, ἢ πότερον οἶνον, ἢ ὀξύμελι, ἢ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων. ἆρά γε βελτίων ἐστὶν ἐλλέβορος λευκός, ἢ μέλας, ἢ καθόλου περὶ πάντων τῶν βοηθημάτων τί κάλλιστόν ἐστιν. ἅπαντα γὰρ ἐν τῷ πρός τι τό γε ὠφελεῖν ἔχει καὶ τὸ βλάπτειν, καὶ τοῦτο Ἱπποκράτους εἰπόντος ὧν οἶδα πρώτου πάντων οἱ μετ' αὐτὸν ἠκολούθησαν. ἔνιοι δὲ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ὥσπερ ἄλλα πολλὰ φλυαροῦσιν, οὕτω καὶ τὰ τοιαῦτα. τεθέασθε δὲ πολλάκις ἔργῳ τοῦ λεγομένου τὴν ἀλήθειαν. ἀκαίρως γοῦν ἔνιοι χρησάμενοι φαρμάκοις οἷς εἶχον, εἶτ' ἐκ τοῦ παροξῦναι τὸ πάθος ἐφ' ἕτερα μεταβάντες ἄνευ μεθόδου, καὶ μηδ' ἐν τούτοις ἀνύσαντες, τῇ τρίτῃ ἐφεξῆς ἐφ' ἑτέραν μετάβασιν, ἔστι δ' ὅτε καὶ τετάρτῃ ἀλόγως ποιήσαντες, καὶ νομίσαντες τὸ πάθος εἶναι κακόηθες, ἐκάλεσάν με συμβουλεῦσαί τι. κἀγὼ κελεύσας αὐτοὺς ἃ κέκτηνται φάρμακα δεῖξαί μοι, τὸ συμφέρον τῇ παρούσῃ καταστάσει συνεβούλευον, καὶ φάντων αὐτῶν διὰ τοῦ συνεβούλευσα φαρμάκου παροξυνθῆναι τὸν κάμνοντα, καὶ διὰ τοῦτο χρῆσθαι δεδιότων, ἀλλὰ νῦν γε πεισθέντας ἐμοὶ χρήσασθαι προτρέψας, ἐπέδειξα κἀκείνοις καὶ † ἡμῖν ἑκάτερον ὧν ἔλεγεν Ἡρόφιλος, ἀληθὲς ὑπάρχον. ἐάν τε γὰρ εἴπῃς οὐδὲν εἶναι τὰ φάρμακα μόνα καθ' αὐτά, προσηκόντως ἐρεῖς, οὐδὲν γάρ ἐστιν ἐὰν μὴ τὸν χρώμενον ὀρθῶς ἔχῃ, ἐάν τε πάλιν οἷόνπερ θεῶν χεῖρας εἶναι τὰ φάρμακα, καὶ τοῦτο ὀρθῶς ἐρεῖς. ἀνύει γὰρ μεγάλα, τὸν χρώμενον αὐτοῖς ἔχοντα γεγυμνασμένον ἐν λογικῇ μεθόδῳ, μετὰ τοῦ καὶ συνετὸν εἶναι φύσει. τινὲς γὰρ οὐ μόνον βελτίους ὄντες, ἀμφισβητοῦσι περὶ σοφίας τοῖς συνετωτάτοις. ἡ μὲν οὖν τῶν ὁμογενῶν φαρμάκων μίξις ἕνεκα τῆς τῶν μεταξὺ χρείας γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ δύο ἔχειν ὑμᾶς ἐναντία ταῖς δυνάμεσιν ἐφ' ἑκάστου πάθους ἀξιῶ. μιγνῦντες γὰρ αὐτὰ παμπόλλων τῶν μεταξὺ φαρμάκων εὐπορήσετε. μία μὲν οὖν αἰτία τῆς τῶν ὁμογενῶν φαρμάκων μίξεως ἥδε, καὶ δὴ λέλεκται. μία δὲ ἄλλη τῆς τῶν ἑτερογενῶν ἐκ τοιοῦδε γίνεται λογισμοῦ. σπανίως ἂν εὕροι τις διάθεσιν, ἤτοι διαφορούντων μόνον, ἢ ἀποκρουομένων δεομένην. αἱ μὲν γὰρ μικραί, καθ' ὧν οὐδὲ τὸ τῆς διαθέσεως ὄνομα προσφέρουσιν οἱ ἰατροί, παραχρῆμα καθίστανται. μείζονα δ' ὑπόθεσιν ἔχοντος τοῦ γεννωμένου πάθους, ἀδύνατον ἐστὶ διὰ τῶν ἀποκρουομένων αὐτὸ τελέως ἰᾶσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ τὸ τοῦ κάμνοντος σῶμα πολύχυμον, ἢ τὸ πεπονθὸς μόριον ἄρρωστον φύσει. διὰ τοῦτο οὖν ἀναγκαζόμεθα πολλάκις μὲν εὐθέως ἐν ἀρχῇ, πολλάκις δὲ ὀλίγον ὕστερον μιγνύναι τι τῶν διαφορητικῶν. ἢν δ' ὀδύνη συνείη σφοδρά, καὶ τῶν παρηγορικῶν, χρεία τοίνυν ἐστὶ τηνικαῦτα τῶν εἰρημένων φαρμάκων ἑκάστῳ, μεμίχθαι τε τῶν διαφορητικῶν. ὄντων δὲ καὶ τούτων παμπόλλων, ἀπὸ τῶν μαλακωτέρων ἄρχεσθαι χρή, παροξύνεται γὰρ ὑπὸ τῶν δριμέων τὰ φλεγμαίνοντα. διὰ τοῦτο οὖν ἐγένοντο σύνθετα φάρμακα, πρός τε τὰς

† ὑμῖν

τῶν

τῶν ἄλλων μορίων φλεγμονὰς, καὶ πρὸς τὰς τοῦ γαργαρεῶνος, οἷον ὅταν τῇ στυπτηρίᾳ μίξωμεν ἶριν ἰλλυρικὴν, ἢ τὸ τῶν ὀρόβων ἄλευρον, ἢ λιβανωτὸν, ἢ σμύρναν. ὄντων δὲ καὶ τῶν στυφόντων πολλῶν, καὶ τῶν ἀλλήκτως διαφορούντων οὐκ ὀλίγων, ἡ ποικιλία τῶν πρὸς τοὺς φλεγμαίνοντας κίονας ἁρμοττόντων φαρμάκων, εἰκότως ἐγένετο παμπόλλη. σὺ δὲ θεασάμενος ὅπως ἔχῃ μεγέθους τε καὶ θερμότητος ἡ φλεγμονὴ, τό, τε ἀπόῤῥεον αὐτῆς ὁπόσον ἐστὶ κατασκεψάμενος, ἔτι τε τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῷ †σόματι χυμῶν στοχασάμενος, ἢ τῷ τοῖς στύφουσιν, ἢ τῷ τοῖς διαφοροῦσιν ἐπικρατουμένῳ φαρμάκῳ χρήσῃ. παραγράψω δὴ πάλιν κἀνταῦθα φάρμακα τὰ τοῖς ἐμπειροτάτοις γραφέντα, τὰ μὲν ἅμα τοῖς οἰκείοις διορισμοῖς, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ χωρὶς τῶν διορισμῶν ἐφ᾽ ὧν ἐγὼ προσθήσω, καθάπερ ἤδη τῶν ἄλλων ὅσα πρόσθεν ἔγραψα τοὺς οἰκείους διορισμούς. †σώματι

Περὶ τῶν ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς τοὺς φλεγμαίνοντας γαργαρεῶνας.

Περὶ τοῦ προκειμένου παθήματος, οὕτως ἔγραψεν Ἀρχιγένης τὸ πρῶτον τῶν φαρμάκων. σταφυλῆς δὲ χαλασθείσης προσάπτου ὀπῷ λείῳ, ἢ κηκῖδι λείᾳ μετὰ ἁλῶν. ἢ αὐτοῖς ἁλσὶ διαλυτοῖς. ἢ λυκίου ῥίζῃ λείᾳ, ἢ ὀμφακίῳ μετὰ μέλιτος. εἰ δὲ †εὐτόνως ἐθέλοις, χαλκάνθου λεπίδος, σχιστῆς, μίσυος, σμύρνης, κηκῖδος ἴσα λεῖα, οἴνῳ ἀναλαβὼν χρίε. †εὐτόνοις εἰ ταυτὶ μόνα γράψας ὁ Ἀρχιγένης ἐπαύσατο, τελέως ἂν ἐμεμψάμην χωρὶς διορισμοῦ γράψαντι φάρμακα δυνάμεως ἐναντιωτάτης. ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν ἑξῆς γεγραμμένων ἐπανορθοῖ, καὶ αὐτὸ τούτων ἀδιόριστον, ὀρθῶς ἐποίησεν. ὅτι δὲ ἀδιορίστως εἴρηται ταῦτα, μαθεῖν πάρεστιν ἐντεῦθεν. σταφυλῆς φησὶ χαλασθείσης προσάπτου ὀπῷ λείῳ. ἔδει μὲν οὖν κἀνταῦθα προστεθεικέναι, ποίῳ φησὶν ὀπῷ. ἀλλ᾽ ἐπεὶ πᾶσιν ἤδη πεπίστευται τὸν κυρηναϊκὸν ὀπὸν ἄριστα ποιεῖν πρὸς τὰς φλεγμονὰς τοῦ κίονος, οὐ προσέθηκε τοῦ κυρηναίου, κατὰ τοῦτο μὲν οὖν οὐκ ἄν τις αὐτῷ μέμψαιτο. καθ᾽ ὅσον δὲ δριμύτατον καὶ θερμαντικώτατον φάρμακον τὸν κυρηναϊκὸν ὀπὸν μετὰ τῶν ἐναντίων ἔγραψε, μὴ προσθεὶς διορισμὸν, μηδὲ δηλώσας ποτὲ μὲν τῷ ὀπῷ χρῆσθαι προσήκει, ποτὲ δὲ τοῖς στυπτικοῖς φαρμάκοις, κατὰ τοῦτο κακῶς ἐποίησε. χάλκανθον γὰρ καὶ λεπίδα χαλκοῦ, καὶ τὴν σχιστὴν, δῆλον δὲ ὅτι μὲν στυπτηρίαν λέγει καὶ μίσυ, καὶ κηκίδα, πάντα ἴσα λειοῦν ἐν οἴνῳ κελεύσας, προσμίξας δὲ αὐτοῖς καὶ σμύρνης ἴσον τῷ συντεθέντι φαρμάκῳ χρίειν τὴν σταφυλὴν, ἰσχυροτάτῳ δηλονότι κατὰ τὴν στύψιν ὑπάρχοντι. παραμυθήσατο δὲ τὸ τῆς γραφῆς ἀδιόριστον, προσγράψας τῷ περὶ τοῦ φαρμάκου λόγῳ τὴν λέξιν ταύτην. εἰ δ᾽ εὐτόνως ἐθέλοις, ὡς γὰρ ἐπισταμένοις ἡμῖν πότε τοῖς εὐτόνοις ἐστὶ χρηστέον, οὕτως ἔγραψε καὶ τοῦτο. μικτὸν δὲ φάρμακον ἐν οἷς ἔγραφεν, ἐστὶν ἡ κηκὶς μεθ᾽ ἁλῶν, αὐτὴ μὲν στύφουσα σφοδρῶς. οἱ δ᾽ ἅλες διαφοροῦντες μετά τινος βραχείας στύψεως. ἰδίᾳ δὲ τοῖς ἁλσὶν οὐκ ἄν τις χρήσαιτο κατ᾽ ἀρχὰς ὥσπερ οὐδὲ τῷ ὀπῷ, ἀλλ᾽ ἐπὶ σκιῤῥουμένης ἤδη καὶ χρονιζούσης τῆς φλεγμονῆς τοῦ κίονος. αὐτὸς δὲ οὐ κίονος ἔγραψεν, ἀλλὰ σταφυλῆς χαλασθείσης, ὁμοίως τοῖς πολλοῖς ἡγούμενος τὴν φλεγμονὴν τοῦ κίονος σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι. καὶ τί θαυμαστὸν ὅπου καὶ τῶν καθ᾽ ἡμᾶς τις ἐπ᾽ ἀττικισμῷ σεμνυνόμενος, ὡς τὸ μόριον αὐτὸ σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι. πλέον γ᾽ οὖν αὐτὸς ἠγνόει τοῦ Ἀρχιγένους, καίτοι παρά τε τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς εὐπορηκὼς τὴν χρῆσιν τῆς προσηγορίας, καὶ παρὰ τῷ Ἱπποκράτει κατὰ τὸ προγνωστικὸν ἐν τῇδε τῇ λέξει.

οἱ δὲ γαργαρεῶνες ἐπικίνδυνοι, καὶ ἀποτέμνεσθαι, καὶ διακαίεσθαι, καὶ ἀποσχάζεσθαι. ἐς ὃ »
ἂν ἐρυθροὶ ὦσι καὶ μεγάλοι, καὶ γὰρ φλεγμονὴ ἐπιγίνεται †τοῖς τοιούτοις καὶ αἱμοῤῥαγία. ἀλλὰ χρὴ τὰ τοιαῦτα » †τουτέοισι
ἄλλοις μηχανήμασι πειρᾶσθαι κατισχναίνειν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. ταῦτα προειπὼν ὁ Ἱπποκράτης φησὶν ἐφεξῆς. »
ὅταν δὲ ἀποκριθῇ πᾶν ὃ δὴ σταφυλὴν καλέουσιν, καὶ γένηται τὸ μὲν ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος μεῖζόν τε καὶ »
†πελιὸν, τὸ δὲ ἀνωτέρω λεπτότερον ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀσφαλὲς διαχειρίζειν. ἄμεινον δὲ καὶ ὑποκενώσαντα τὴν » †περιφερές
κοιλίην, τῇ χειρουργίῃ χρῆσθαι, ἢν ὅ, τε χρόνος ἐγχωρέῃ, καὶ μὴ ἀποπνίγηται ὁ ἄνθρωπος. »

ἔτι δὲ σαφέστερον ὁ Διοκλῆς ἡρμήνευκεν, ὁποῖόν ἐστι πάθος ἡ καλουμένη σταφυλὴ, καὶ μετὰ τοῦτον Πραξαγόρας καὶ Μαντίας, καὶ ὅσοι τὰ συνεδρεύοντα τοῖς πάθεσιν ἔγραψαν. ἔνιοι δὲ καὶ διὰ τοῦτο σταφυλὴν εἶπον κεκλῆσθαι τὸ πάθος, ὅτι ῥαγὶ σταφυλῆς ἔοικε τὸ ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος. τὰ δὲ ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγένους γεγραμμένα, καλῶς εἴρηται, καὶ διορισμοὺς τῆς χρήσεως αὐτῶν προσγράψαντος. ἔχει δὲ ἡ λέξις οὕτω.

Κοινὸν φάρμακον κίονος, καὶ παρισθμίων.

Κοινῶς δὲ ἤδη τὰ περὶ παρίσθμια, ἢ τὰ κίονα φλεγμονῶν, ἢ ἑλκώσεων ἀρχομένων μὲν, εὐθὺς ἁρμόδιος ἡσυχία, ἀσιτία, καὶ ἀκόλουθος δίαιτα. ἀναγαργαρίσματα δὲ ἁπλᾶς ἠσυχῇ στύφοντα, ὀξύκρατον ὑδαρὲς χλιαρὸν, ἢ μελίκρατον, ἢ φοινικοβαλάνων, ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ μήλων κυδωνίων, ἢ μεσπίλων, ἢ ἀχράδων, ἢ ῥόδων ἀφεψήματος, μιγνυμένου μετὰ τῶν ἀφεψημένων αὐστηρῶν μέλιτος ὀλίγου. μικρὸν δ᾽ ἔμπροσθεν αὐτῷ καθ᾽ αὑτὸ τῷ μελικράτῳ κελεύσας χρῆσθαι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν φλεγμονῶν, οὐκ ὀρθῶς ἐποίησε. οὐδὲν γὰρ ἔχει στυπτικὸν τὸ μελίκρατον, ἀλλὰ κυριώτατα μὲν αὐτὸ ἄν τις ῥυπτικὸν εἴποι, σὺν τούτῳ δὲ καὶ διαφορητικὸν λέγων, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. τὰ δ᾽ οὖν ἐφεξῆς ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγραμμένα, καλῶς εἴρηται κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα. ποιεῖ καὶ ἀκακίας χυλὸς ὕδατι ἀνεθείς. διαχριστέον δὲ ταῖς παραπλησίαις τῶν στοματικῶν, οἷον καὶ ἡ διὰ μόρων λιτὴ, καὶ ῥοῦς συριακῆς καὶ βυρσοδεψικῆς ἀποβρέγματι ἑψηθέντι μέχρι συστάσεως, μέλι προσμίξας, χρῶ. ἢ ῥοιῶν γλυκέων καὶ ὀξέων χυλὸν καθεψήσας μέχρι μέλιτος πάχους, χρῶ. ἢ σταφυλῆς ὄμφακος ἐκπιέσματι, αὐτὸς σκευάσας χρῶ. ἢ βάτου, ἢ σχίνου, ἢ τερμινθίνου, ἢ σμύρνης, ἢ ῥόδων χυλῷ μετὰ μέλιτος χρῶ. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ καταπλάσσειν ἔξωθεν σχιστὴν μετ᾽ ἀλόης τοῦ ἡμίσεος, καὶ ὀλίγης ἀκακίας σὺν χυλῷ στρύχνου συμβουλεύσας, ἐπιφέρει κατὰ λέξιν οὕτως. ἐπιμενούσης δὲ τῆς φλεγμονῆς ἀναγαργαριζέσθω ὄξει χλιαρῷ ἰδίᾳ. ἢ κηκῖδος λείας προσμιγείσης, ἢ βάτου, ἢ ἀγριελαίου ῥίζης, ἢ κυπέρου ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος, ἢ γλυκεῖ μεθ᾽ ὕδατος, ἢ σικύτῃ θερμῷ, ἢ μαλάχης ἀφεψήματι. πρόδηλον μὲν ὅτι κοινὰ ταῦτα βοηθήματα, καθότι προείρηται, τοῦ τε κίονός ἐστι καὶ τῶν παρισθμίων. οὐκ ὀρθῶς δέ μοι δοκεῖ τῷ γλυκεῖ μεθ᾽ ὕδατος θαῤῥεῖν ἀσθενεῖ πρὸς τὰ τοιαῦτα φαρμάκῳ. καθάπερ καὶ τῷ σικύτῃ καὶ τῷ τῆς μαλάχης ἀφεψήματι, πρὶν ἢ πρὸς διαπύησιν ἀφικέσθαι τὸ πάθος, ἐχρῆν δὲ τοῦτον αὐτὸν τοῦτο δεδηλωκέναι. συνάπτων δὲ τοῖς

προειρημένοις ὁ Ἀρχιγένης, ὧδέ πως ἔγραψεν. διάχριε δὲ καὶ τοῖς αὐστηροῖς πρὸς τὰ ἐν ταῖς ῥώθωσιν ἑλκύδρια μεταγραφεῖσιν. ἰδίως δὲ πίσσῃ σὺν ἐλαίῳ, ἢ μέλιτι, ἢ κροκομάγματος μετ᾽ ὀλίγης κηκῖδος σὺν μέλιτι, ἢ στυπτηρίας στρογγύλης μετὰ ῥόδων ἄνθους λελειωμένης, ἢ ῥόδα ξηρὰ, ἢ τὸ ἄνθος αὐτῶν λεῖα προσέμπασσε, ἢ ἐμφύσα εἴς τε τὰ παρίσθμια καὶ τὴν σταφυλήν. ἢ κυπέρου ῥίζαν, ἢ μυρσίνην, ἢ σχῖνον, ἢ βάτον, ἢ κηκῖδα, ἢ ἅλας λεπτοὺς, ὁμοίως ἔμπαττε, ἢ ὀμφακίνῳ, ἢ σχίνῳ μετὰ μέλιτος διάχριε, ἢ ῥόδων ἄνθος, ἢ κρόκον μετὰ ῥοιᾶς χυλοῦ. ἐνταῦθα πάλιν ἔμιξε τὴν στυπτικὴν ἀγωγὴν τῇ διαφορητικῇ χωρὶς διορισμῶν. οὐδὲν γὰρ ὅμοιον ἐμπάττειν ἅλας λεπτοὺς, ἢ ῥόδα ξηρὰ, καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν, ἢ πίσσῃ σὺν ἐλαίῳ χρῆσθαι θερμαντικῷ τε καὶ διαφορητικῷ φαρμάκῳ, ἢ κηκῖδι καὶ στυπτηρίᾳ στυπτικωτάτοις φαρμάκοις. χρονιζούσης μὲν γὰρ καὶ σκιρρουμένης τῆς φλεγμονῆς, καλῶς ἄν τις ὑγρὰν πίτταν προσφέρῃ, ἢ τὴν ξηρὰν ἐλαίῳ τήξας. ἡνίκα ταῦτα δὲ καὶ οἱ ἅλες χρήσιμοι προκεκενωμένου δηλονότι τοῦ σώματος, ἀρχομένου δὲ ἢ αὐξανομένου, καὶ μετὰ θερμότητος πολλῆς ἀκμάζοντος, ἐναντιώτατον βοήθημα ἔλαιον καὶ ἡ πίττα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ ἅλες. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης ἐπ᾽ ἀκμάζοντος τοῦ πάθους βοηθήματα, δηλοῖ δὲ ἐκ τούτου αὐξανόμενον καὶ μηδὲν ὠφελούμενον ὑπὸ τῶν προγεγραμμένων. ἔχει δὲ ἡ λέξις αὐτοῦ κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. εἰ δ᾽ ἐπακμάζοι τὸ πάθος, ἢ κοιλία ὑποσυρέσθω, ἢ ἀναγαργαριζέσθω τι πιτύρων πλύμματι θερμῷ, ἢ πτισάνης χυλῷ, ἢ γλυκεῖ χλιαρῷ, ἢ ἀφεψήματι γλυκείας ῥίζης μετὰ γλυκέος καὶ ὑσσώπου, ἢ σύκων οἴνῳ ἀφεψημένων, ἢ πτισάνης χυλῷ ἐναφεψημένων αὐτῷ σταφίδων. ὠφελοῦσι δὲ μεγάλως ἐὰν ἀμυγδάλινον ἔλαιον εἰς τὰ ὦτα ἐγχέῃς, ἔξωθεν †ιόντα τε πυριατέον πραέως σπόγγοις ἀποτεθλιμμένοις, καὶ ὠμὴν λύσιν ἐπιθετέον τὴν διὰ κριθίνου ἀλεύρου, ἢ διὰ λινοσπέρμου, ἢ τήλεως, ἢ καὶ σμῆγμα ἐκ τούτων. ἐὰν μὲν οὖν πρὸς διαπύησιν φαίνηται† ὄντα τὰ παρίσθμια, συνεργητέον τῷ σύκων ἀφεψήματι συνεχῶς, καὶ μονονουχὶ ἀδιαλείπτως διδόντας ἀναγαργαρίζεσθαι, ἢ τῷ μελικράτῳ θερμῷ ὁμοίως. εἰ δὲ μηδὲν ὑποφαίνοιτο τοιοῦτον, ἐπιτείνοιντο δὲ καὶ δυσκατάποτοι, ἐν ἀρχῇ τε πνιγμοῦ ὑποπτεύοιντο εἶναι, τήν τε κοιλίαν εὐτόνῳ κλυστῆρι, ἢ βαλάνῳ ὑπακτέον, ἢ φλεβοτομητέον ἀπ᾽ ἀγκῶνος, σικύας τε κατὰ τοῦ τραχήλου καὶ ἀνθερεῶνος κολλητέον μετὰ ἀμύξεως, πυρίαις τε καὶ καταπλάσμασι συνεχεστέροις καὶ εὐτονωτέροις χρησόμεθα, καὶ τοῖς ἀναγαργαρίσμασιν συνεχῶς. εἰ δὲ πρὸς μηδὲν τούτων εἴκοι, ἐπιτείνοιτο δὲ, τάς τε ὑπὸ τὴν γλῶτταν φλέβας τμητέον, ἢ τὰς ἐγκανθίδας τε, ἢ καὶ τὴν ἐν μετώπῳ. διαχριστέον δὲ αὐτοὺς συνεχῶς χολῇ ταυρείᾳ, καὶ ἐλατηρίῳ ὁμοῦ μετὰ μέλιτος, ἢ ἁλσὶ σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους, ἢ κενταυρίῳ μετὰ μέλιτος, ἢ ἀψινθίῳ μετὰ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ χελιδόνας ὅλας σὺν τοῖς πτεροῖς καύσας, καὶ λεάνας σὺν μέλιτι κατάχριε. φασὶ δ᾽ ἔνιοι καὶ ἄκρως ποιεῖν χελιδόνας νεοττοὺς τοὺς λιπαροὺς λίαν προσφάτους, εἴτε τεταριχευμένους ὀπτοὺς καὶ διδομένους αὐτοῖς φαγεῖν, εὐθέως γὰρ κουφίζουσι τὸν πνιγμόν. ἐὰν δὲ παῖδες ἢ πρεσβῦται ὦσιν, θεῖον καὶ ἶριν μετὰ μέλιτος δὸς ἐκλείχειν, ὅτι ταῦτα κοινὰ περὶ ἀμφοτέρων, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ προεῖπεν σταφυλῆς τε καὶ παρισθμίων ἐστὶν ἰάματα. δῆλον ἐποίησεν καὶ ἐξ ὧν ἐπιφέρων φησίν. ἔνιοι δὲ τοῖς συναγχικοῖς ἢ κυναγχικοῖς ἐλατηρίου, ἢ χολῆς ταυρείας ἀνὰ β´ ὀβολοὺς, μετὰ χλιαροῦ μελικράτου διδόασιν πίνειν. τινὲς δὲ ὄνους τοὺς ὑπὸ τὰς ὑδρίας ποτίζουσι σὺν ὕδατι, ἢ ἐκλείχειν διδόασιν, ἢ διαχρίουσι τὰ ἀλγοῦντα, καὶ λίαν μαρτυροῦσιν ὠφελεῖσθαι, καὶ δι᾽ ἀτμοῦ πυριώμενοι ἔσωθεν τοῦτον τὸν τρόπον, ὀρίγανον, ἢ ὕσσωπον, ἢ θύμβραν σὺν ἱκανῷ ὄξει ζέσας ἐπιμελῶς ἐν χύτρᾳ περιπεπλασμένῃ, τὸ δὲ πῶμα ἐχέτω κατὰ μέσον τρῆμα, εἶτα κάλαμον τῷ τοῦ πώματος τρήματι ἕως τοῦ πάσχοντος ἐναρμόσας, ἔα πυριᾶσθαι. ἐὰν δὲ κατακαίηται τὸ στόμα, ζέοντος τοῦ καλάμου ὠὸν κενὸν τετρημένον ἑκατέρωθεν ἐν τῷ στόματι κρατείτωσαν, καὶ δι᾽ αὐτοῦ ὁ κάλαμος διερχέσθω. μαλακωτέρα δὲ ἡ πυρία γίνεται, ἐὰν ἀντὶ τοῦ ὄξους ὕδωρ ᾖ. ἔνιοι δὲ νίτρον καὶ ὀρίγανον καὶ καρδάμου σπέρμα, καὶ ἔλαιον τετριμμένα ἐν ὀξυκράτῳ μιγνύουσι, καὶ ὁμοίως πυριῶσιν. ἢ σποδῷ νεοσσῶν χελιδόνος μήπω ἐπτερωκότων διάχριε, ἢ στρύχνου χυλὸν, καὶ βούτυρον ἴσον, μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς τῷ ἀνθερεῶνι ἐπιτίθει. τοὺς πνιγομένους πισσαρίῳ μετὰ ὕδατος καὶ νίτρου πότιζε. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν. ἐγὼ δ᾽ οὐδέποτε ἐπιχείρησα δοῦναι τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν οὐδενὶ τῶν πινομένων φαρμάκων, ὁποίων αὐτός τε καὶ ἄλλοι τινὲς μέμνηνται. τοῦτ᾽ οὖν τὸ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς λέξεως τῆς προγεγραμμένης γεγραμμένον κατὰ λέξιν οὕτως. τοὺς πνιγομένους πισσαρίῳ καὶ νίτρῳ μετὰ ὕδατος πότιζε. τίνι λόγῳ εἴρηται, μὴ δυνάμενος ἐμαυτὸν πεῖσαι, ἀλλὰ μηδὲ τῶν διδασκάλων τινὰ, μηδὲ ἄλλον χρώμενον ἰδὼν, οὐδ᾽ αὐτὸς ἐπεχείρησα χρῆσθαι. τὸ μὲν γὰρ φλεβοτομεῖν τοὺς πνιγομένους, καὶ τὸ κλύζειν δριμεῖ κλυστῆρι, καὶ τὸ καθαρτικὰ διδόναι χάριν τοῦ κενῶσαι τὸ σύμπαν σῶμα, καὶ μεταστῆσαι κάτω τὴν ῥοπὴν τῶν ἐπὶ τὰ πεπονθότα μέρη φερομένων χυμῶν, εὔλογόν τε ἐστὶν καὶ διὰ πολλῆς πείρας κεκριμένον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ παντὸς σώματος, καὶ τὴν ἀντίσπασιν τὴν ἐπὶ τὰ κάτω, δριμέσι χρῆσθαι φαρμάκοις ἱκανῶς διαφοροῦσιν, εὔλογόν τε ἅμα καὶ τῇ πείρᾳ μαρτυρούμενον. πίσσαν δὲ μεθ᾽ ὕδατος καὶ νίτρου ποτίζειν, οὔτε τινὰ θεασάμενος ἄλλον, οὔτε τῷ λόγῳ ποδηγούμενος ἀπεχόμην.

Ἀπολλωνίου ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων κατὰ λέξιν οὕτω γράψαντος.

Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν πρὸς τὰς τοῦ κιονίδος φλεγμονὰς διάχρισμα. ἁλὶ λείῳ καὶ μέλιτι διαχρίων, ἀνάστελλε τὴν κιονίδα, πίσσῃ διαχρίων, ἀνάπιεζε τῷ δακτύλῳ, ὀπὸν κυρηναϊκὸν δεὶς ὕδατι, προσάπτου τοῦ κιονίδος. χαλκίτιδι λείᾳ προσάπτου παραπλησίως. ὀμφακίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος χρῶ. ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος. ἔξεστι δὲ ἡμῖν ὁρᾶν ἐπὶ τῶν ἄνευ διορισμοῦ γεγραμμένων, εἰ μή τις εἰδείη τὰς ἄνευ διορισμοῦ γεγραμμένας δυνάμεις ἑκάστου ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ χρῆσθαι, μεγίστην ἐργάζεται βλάβην. γέγραπται γοῦν ἐνταῦθα, πρῶτον μὲν ἁπάντων ἁλὶ λείῳ χρῆσθαι μετὰ μέλιτος, ὕστατον δὲ ὀμφακίῳ μετὰ μέλιτος. ἐναντία δὲ δύναμις ἐστὶν ὀμφακίου πρὸς τοὺς ἅλας, ὥστε εἰ χρήσαιτό τις ἐν ἀρχῇ τοῖς ἁλσὶ, καὶ μάλιστα πληθωρικοῦ τοῦ σώματος, ἢ καὶ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ὄντων, ἐσχάτως βλάψει τὸν πάσχοντα. τὸ δὲ ὀμφάκιον ἐν ἀρχῇ χρησιμώτατόν ἐστιν, οὐχ ἕλκον, οὐδ᾽ ἐπισπώμενον ἐφ᾽ ἑαυτὸ τὸ ἐκ τοῦ βάθους ὥσπερ οἱ ἅλες μετὰ τοῦ μέλιτος, ἀλλ᾽ ἀποκρουόμενον. ἅλες δὲ μετὰ μέλιτος διαφορητικὴν ἔχουσι δύναμιν, βραχυτάτου τοῦ στυπτικοῦ μεμιγμένου τοῖς ἁλσίν. ὅταν δὲ τὸ μέλι μιχθῇ,

κἀκεῖνο

ἐκεῖνο τελέως ἀμαυροῦται, καὶ τὸ διὰ τῆς πίσσης δὲ, ταῖς κεχρονισμέναις φλεγμοναῖς, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ἤδη σκιρρουμέναις ἐπιτήδειος, ὥσπερ γε καὶ ὁ κυρηναϊκὸς ὀπὸς οὐκ ἀρχομέναις, ἀλλὰ μετὰ τὸ τοῖς στύφουσιν ἀποκρουσθῆναι τὸ ἐπιρρέον. ἡ δὲ χαλκῖτις οὐδ' ὅλως ἐπιτήδειος ἐστὶν, πλὴν εἰ σφόδρα κεχρονικυῖα τε καὶ δυσθεράπευτος ἡ διάθεσις ᾖ. δακνῶδες γάρ ἐστι φάρμακον ὠμὴ παραλαμβανομένη, καὶ διὰ τοῦτο καθαίρειν ταύτης τὴν δύναμιν βουλόμενοι, πολλάκις αὐτῇ χρώμεθα ὅταν καυθῇ. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψεν ταῦτα κατὰ λέξιν. ἀναγαργαρίσματα πρὸς τοὺς τῆς κιονίδος κατακρεμασμοὺς, ὀρίγανον τρίψας καὶ ὄξει καὶ ὕδατι μίξας, ἀνάζεσον, καὶ ἰσχάδων χυλῷ μίξας χρῶ, καὶ δίδου ἀναγαργαρίζειν. ἢ ὕσσωπον τρίψας καὶ ἰσχάδων χυλῷ ἑφθῷ μίξας χρῶ. ὀρίγανον ὁμοίως, ἢ δύοσμον καὶ πήγανον καὶ κόρειον τρίψας γάλακτι ὀνείῳ δίδου ἀναγαργαρίζεσθαι. σέλινον καὶ δάφνης φύλλα λεῖα τρίψας καὶ δεὶς οἴνῳ, ἢ ἀφεψήματι φακοῦ χρῶ. οἶδα δέ τινα πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ χρώμενον ἀδιακρίτως, ἐν ἀρχῇ φλεγμονῆς γαργαρεῶνος ἐν τούτων χρησάμενον καὶ ἐσχάτως βλάψαντα. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις οὐδέ τι πότ' ἐστιν ὁ κατακρεμασμὸς τοῦ κίονος ἐνόησε, βουλομένου τοῦ Ἀπολλωνίου τὴν πάνυ κεχαλασμένην ἄνευ φλεγμονῆς ἐνδείκνυσθαι διάθεσιν τοῦ γαργαρεῶνος, ἥν τινα καὶ ἀποτέμνειν εἰθίσμεθα, καὶ ὄντως ἐπ' αὐτῆς ταύτης τὰ ὑποφλεγματίζοντα καὶ θερμαίνοντα φάρμακα χρήσιμα. καὶ γὰρ τοὐπίπαν ὑπόλευκος γίνεται καὶ ἀναιμοτέρα. ἐφεξῆς δὲ γράφει κατὰ λέξιν ὁ Ἀπολλώνιος οὕτως. οὖρον ὄνου ὡς πλεῖστον καὶ θερμότατον δίδου πίνειν, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ συνάγχης. ἐπὶ τῶν τοιούτων βοηθημάτων θαυμάζω τοὺς γράψαντας, οἶδα γοῦν ἐγὼ πάντας ἀνθρώπους, πλὴν ὀλίγων πάνυ, θᾶττον ἀποθανεῖν ἐθέλοντας ἢ πιεῖν οὖρον ὄνου. ὁ δέ γε καὶ ὡς πλεῖστον προσέθηκεν, καὶ ἄλλως δὲ καθάπερ ἔφην πρόσθεν, ἀτοπώτατόν ἐστιν φλεγμονὴν ἐν στόματι θεραπεύοντα διδόναι φάρμακον ποτὸν, ὅτι μὴ τῶν καθαιρόντων εἴη τι. ταῦτα γὰρ ἑτέρας ἕνεκα χρείας δίδονται, τῶν δ' ἄλλων ἱκανὰ καὶ χωρὶς τοῦ καταπίνεσθαι βοηθεῖν δυνάμενα. καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ γεγραμμένον ὁμοίαν ἔχει τὴν ἀτοπίαν, ὃ καὶ αὐτὸ κελεύει πίνειν. γράφει γοῦν οὕτω περὶ αὐτοῦ, δάφνης φύλλα τρίψας ἐν οἴνῳ καὶ ὕδατι, δίδου πίνειν,

Ἥρας οὖν ἄμεινον Ἀπολλωνίου πολλῷ τόνδε τὸν τρόπον ἔγραψε, πρὸς κιονίδας κεχαλασμένας.

Κηκῖδος ὀμφακίτιδος μέρος α. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ μέρος α. λειώσας ἕκαστον ἰδίᾳ, καὶ ὁμοῦ πληρώσας κοχλιάριον παράπτου τῆς σταφυλῆς. λίθον τὸν καλούμενον ἀγύρατον, ᾧ χρῶνται οἱ σκυτεῖς εἰς τὸ λαμπρύνειν τὰ ὑποδήματα τῶν γυναικῶν ἀποξύσας, πλήρου κοχλιάριον, καὶ πρόσφερε τῇ σταφυλῇ. τούτων τῶν δύο φαρμάκων, τὸ μὲν ἕτερον τὸ ὕστερον ἀλυπότατόν ἐστιν, οὐδὲν οὐδὲ βλάψαι δυνάμενον μέγα οὐδ' ὠφελῆσαι, καθ' ὃν ἄν τις αὐτῷ καιρὸν εἴη χρώμενος, ἰσχυρότερον δὲ τὸ πρῶτον. ἀλλὰ οὖν τῶν ἀρχομένων ἢ σφοδρῶς ἐρυθρῶν, οὐκ ἐπιτήδειον. εἰ δὲ προκεκενωμένου ὅλου τοῦ σώματος, ἀποκρουστικοῖς τε φαρμάκοις κεχρημένων ἡμῶν μετὰ ταῦτα προσφέροιτο, μὴ σφόδρα ἐνερεύθους ὄντος τοῦ γαργαρεῶνος, ὠφελῆσαι δυνάμενον, ἐξ ἐναντίων γὰρ ἰσχυρῶν σύγκειται δυνάμεων, ἀποκρουστικῆς τε καὶ διαφορητικῆς. οὐκ ὀρθῶς οὖν ἐποίησεν ὁ Ἥρας ἀδιορίστως αὐτὰ γράψας.

Ὁ δὲ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης ἐν τοῖς πρὸς Ἀντιοχίδα, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔγραψε πρὸς κιονίδας φλεγμαινούσας.

Ὀμφάκιον ξηρὸν λεάνας, ἀνάμιξον μέλιτος τὸ ἱκανὸν, καὶ διάψα. ἢ κηκῖδι λείᾳ μετὰ μέλιτος, ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὁμοίως. ἢ ὀπῷ κυρηναϊκῷ μετὰ μέλιτος. ἢ τῇ μελαντηρίᾳ ᾗ οἱ σκυτεῖς χρῶνται. ἢ τῇ ἀνδρωνείῳ δυνάμει ἣν ἐν τοῖς τραυματικοῖς ἐκθήσομαι, μετ' οἴνου. δεῖ δὲ προσαναγαργαρίζεσθαι μετὰ ταῦτα τῷ τοῦ φακοῦ ἀφεψήματι. καλῶς δὴ τῷ τέλει προσέγραψε τοῦτο, σφόδρα γάρ ἐστι πάντα τὰ γεγραμμένα πρὸς αὐτοῦ φάρμακα, στρυφνὰ ταῖς ποιότησιν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο τραχύνοντα. πραΰνειν οὖν βούλεται τὴν ὑπ' αὐτῶν τραχύτητα τῷ τῶν φακῶν ἀφεψήματι, μετρίως δὲ φλεγμαινόντων οὐκ ἀνάγκη τούτοις χρῆσθαι, καθάπερ οὐδ' ὅταν ἐξέρυθροί τε σφόδρα, καὶ θερμὴν ἔχοντες φλεγμονὴν ὦσιν οἱ κίονες, ἀλλ' οὐδ' ἤδη ταῖς παρακμαῖς αὐτῶν. ἐπικρατεῖν γὰρ χρὴ τηνικαῦτα τὴν τῶν διαφορητικῶν φαρμάκων δύναμιν.

Ἀσκληπιάδης δὲ περὶ αὐτῶν οὕτως ἔγραψε, ξηρὸν πρὸς κεχαλασμένας κιονίδας.

Ἀνήθου σὺν τῷ σπέρματι καὶ ταῖς ῥίζαις, λαβὼν ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν †τῷ σόματι φιμώσας, † τὸ σόμα καὶ πηλῷ περιπλάσας ὄπτα ἐν καμίνῳ ὥστε τὸ ἄγγος πυρωθῆναι, ἔπειτα ἐξελὼν τῆς καμίνου, τρῖβε κεκαυμένον τὸ ἄνηθον, καὶ ἀνελόμενος ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει λαβὼν τοῦ ἀνήθου μέρη δύο, καὶ ἰλλυρίδος χνοώδους μέρος α. μίξας ἐμφύσα διὰ καλαμίδος. ῥόδων ξηρῶν ξέστην α. νάρδου κελτικῆς σὺν ταῖς ῥίζαις, καὶ τῇ περικειμένῃ γῇ δεσμίδιον α. χελιδόνων ἀγρίων τῆς νεοττιᾶς ξηρᾶς ∠ γ. σμύρνης ∠ η. κηκῖδας ὀμφακίτιδας ἀριθμῷ ιε. κόψας καὶ σήσας, ἐμφύσα καὶ παράπτου τοῖς δακτύλοις. τούτων τῶν δύο φαρμάκων, τὸ μὲν πρότερον οὐδ' ὅλως οὐδὲν ἔχει τῆς ἀποκρουστικῆς, ἀλλ' ἔστιν ὅλον διαφορητικὸν, τὸ δὲ δεύτερον μικτὸν ἐξ ἐναντίων, διαφορητικοῦ μὲν ἱκανῶς τοῦ τῶν ἀγρίων χελιδόνων νεοττιᾶς. στυπτικοῦ δὲ τοῦ τῶν κηκίδων, μέσης δὲ δυνάμεως τῆς σμύρνης, μικτῆς δὲ τῆς νάρδου τῆς κελτικῆς, ἔχει γὰρ καὶ στῦφον, καὶ διαφοροῦν ἄμφω μέτρια. τὸ μέντοι διὰ καλάμου ἐμφυσᾶσθαι τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάνυ μέμφομαι, καταφέρεται γὰρ αὐτῶν πολὺ, καὶ εἰς τὴν φάρυγγα, καὶ τὸν στόμαχον. βέλτιον οὖν εἰς κοχλιάριον ἐμβαλόντας ἀναπιέζειν αὐτὸν, καθάπερ ὁρᾶτε ποιοῦντά με. καὶ τρίτον ἄλλο φάρμακον ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ἐφεξῆς τῶν προειρημένων δυοῖν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτω. ξηρὸν πρὸς κεχαλασμένην κιονίδα καὶ ὀγκώδη, τὸ τοῦ Νεαπολίτου. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. σμύρνης ∠ α. σχιστῆς ∠ β. κηκῖδος ὀμφακίτιδος ∠ β. λείοις παράπτου. τοῦτο τὸ φάρμακον μετὰ τὴν ἀρχὴν ἄχρι παντὸς δύναται χρήσιμον εἶναι, χωρὶς τῶν σφοδρῶς ἐξερύθρων, ἐπ' ἐκείνων γὰρ φυλάττεσθαι χρὴ μιγνύειν τὰ δριμέα, καὶ δακνώδη σφοδρῶς, οἷόνπερ ἐστὶν ἐνταῦθα τὸ πέπερι. καὶ ἄλλο δὲ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔγραψεν ἐφεξῆς πρὸς τὰς ὀγκώδεις ἐκ τῶνδε συγκείμενον. λίθου ἀγυράτου ∠ δ. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ∠ δ. γῆς σαμίας ∠ δ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β. κρόκου πεφωγμένου ∠ β. κηκίδων ὀμφακιτίδων ∠ β. λείοις χρῶ. τούτῳ καὶ ἡμεῖς κεχρήμεθα πολλάκις ὄντι καλλίστῳ κατὰ πάντα καιρὸν ὠφελεῖν δυναμένῳ, πλὴν ὡς ἤδη τοῦ πρώτου τι λέλεκταί μοι,

μήτε κατ' ἀρχὰς εὐθέως, μήθ' ὅταν ἐρυθρὸς ᾖ καὶ θερμὸς ὁ τῆς φλεγμονῆς ὄγκος. ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη κεχρονισμένων, καὶ τοῦ σώματος κενοῦ, μετὰ μίαν χρῆσιν εὐθέως ἐπιδείκνυται μεγίστην ὠφέλειαν. καὶ γὰρ τὰ σφοδρῶς στύφοντα, καὶ διαφοροῦντα, καὶ τὰ τῆς μέσης ὕλης, εὐκράτως ἐν αὐτῷ μέμικται.

Κρίτωνος φάρμακον ὡδί πως γεγραμμένον πρὸς κιονίδας.

Σκεύαζε πρὸς αὐτὸν τὸν καιρὸν, φοινίκων ὀστᾶ, καὶ καρύων ἁπαλῶν, ἀώρων, ξηρῶν, ἑκατέρου ∠ δ΄. καύσας καὶ λειοτριβήσας χρῶ, ξηρῷ περιαπτόμενος. κατὰ τοῦτο τὸ φάρμακον ἡ τῶν κεκαυμένων ὀστῶν τοῦ φοίνικος δύναμις, ἱκανῶς ἐστι διαφορητικὴ, καὶ γὰρ ἐπ' ἄλλων αὐτῆς παθῶν πεῖραν ἔχομεν ὡς τοιαύτης. καὶ ἡ τῶν καρύων δὲ τῶν ἁπαλῶν ξηρανθέντων τέφρα, τὸ διαφορητικὸν ἔχει μετὰ τοῦ στυπτικοῦ.

Καὶ Σωρανὸς δὲ φάρμακον ἀδιορίστως ἔγραψεν, ἐπὶ τίνων ἰδίως ποιεῖ μὴ προσθεὶς, ἔχει δὲ ἡ λέξις αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον.

Γλυκύρριζαν θλάσας, ἐπίχει μέλι, καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἴσον, εἶτα ἑψήσας δίδου τὸν χυλὸν ἀναγαργαρίζεσθαι. ἡμᾶς τε μὴ προσγράψας, ὅτι παρηγορικώτατόν ἐστι τοῦτο τὸ φάρμακον, ἐν ταῖς ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν ὠφελεῖν μεγάλα δυνάμενον. γίνεται τούτου χρεία, κἀπειδὰν ὑπὸ τῶν στρυφνῶν φαρμάκων ἀμετρότερόν τις ἐρεθίσῃ τε καὶ τραχύνῃ τὸν φλεγμαίνοντα κίονα, παρηγορεῖ γὰρ αὐτὸν τοῦτο τὸ φάρμακον.

Περὶ τῶν πρὸς ἄφθας φαρμάκων.

Τὰς ἐπιπολῆς ἑλκώσεις ἐν τῷ στόματι γινομένας, ὀνομάζουσιν ἄφθας, ἐχούσας τι καὶ θερμότητος πυρώδους. γίνονται δὲ τοὐπίπαν αὗται τοῖς βρέφεσιν, ὅταν ἤτοι μοχθηρὸν εἴη τὸ γάλα τῆς τιτθῆς, ἢ μὴ καλῶς αὐτὸ πέπτῃ τὸ παιδίον. ἔνιαί τοι δ' εἰσὶ τοὐπίπαν ἐπὶ τοῖς μετρίως στύφουσι καθιστάμεναι, ποτὲ γεμὴν καὶ χρονίζουσι, καὶ δύσλυται, καὶ τῷ χρόνῳ σηπεδονώδεις ἔχουσι τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν νομήν. ἔγραψεν οὖν καὶ πρὸς αὐτὰς φάρμακα, μέτρια μὲν πρὸς τὰς μηδὲν ἐχούσας κακόηθες, ἰσχυρὰ δὲ πρὸς τὰς ἤδη νομῶδές τι, καὶ σηπεδονῶδες ἐχούσας. μνημονεύσω δ' ἐγὼ τῶν τοῖς νεωτέροις ἠθροισμένων, ἐπειδὴ τά τε τῶν παλαιῶν ἰατρῶν ἄριστα γεγράφασιν, ἐκλέξαντες αὐτοὶ μετὰ πείρας μακρᾶς, καί τινα τῶν ὕστερον μεθευρημένων προστεθείκασιν. εὕροις δ' ἂν μετὰ τοὺς παλαιοὺς Μαντίαν, καὶ Ἡρακλείδην τὸν Ταραντῖνον πλεῖστα φάρμακα γεγραμμένα. ὡσαύτως δὲ καὶ Μενεκράτης ἐν ἔγραψε βιβλίον ἀρίστων φαρμάκων, ὧν αὐτὸς εὗρε τὰ πλεῖστα, καθάπερ γε καὶ ὁ καππαδόκης Ἥρας. Ἀνδρομάχου δὲ δύο, καὶ τρίτον ἐν ᾧ τὰ τῶν ὀφθαλμῶν γέγραπται φάρμακα. πλείονα δὲ βιβλία συνέθεσαν, ὅ τε Πετρώνιος Μούσας, καὶ μετ' αὐτὸν Ἀσκληπιάδαι δύο, καὶ μετ' αὐτοὺς Κρίτων. ἀλλ' οὗτοι μὲν οἱ τρεῖς μετὰ τὸν Ἀνδρόμαχον γεγόνασιν, Ἥρας δὲ ἔμπροσθεν Ἀνδρομάχου, καὶ μετ' αὐτὸν Μούσας τε καὶ Μενεκράτης. πολὺ δ' ἔτι τούτων ἀνωτέρω, ὁ Ἡρακλείδης, καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Μαντίας. ἀλλὰ Μαντίας μὲν ὡς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡροφίλειος, οὕτω καὶ διέμεινεν ἄχρι παντός. ὁ δ' Ἡρακλείδης ἐπὶ τὴν τῶν ἐμπειρικῶν ἰατρῶν ἀγωγὴν ἐπ' ἐκείνων ἰατροῖς ἄριστα, τά τε ἄλλα τῆς τέχνης γεγονὼς, καὶ πλείστων φαρμάκων ἔμπειρος. ὅταν οὖν αἱ ἄφθαι (περὶ τούτων γὰρ πρόκειται λέγειν) ἐκτράπωνται πρὸς τὸ κακόηθες, ἰσχυροτέρων δέονται φαρμάκων, ὁποῖα καὶ τὰς ἄλλας ἐν παρισθμίοις τε καὶ στόμασιν διαθέσεις ἰᾶται. προειρημένων οὖν μοι τῶν σκοπῶν τῆς ἐκείνων συνθέσεως, οὐδὲν ἔτι δέομαι περὶ τούτων λέγειν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἱστορίαν ἀφίξομαι τῶν προεγνωσμένων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν Ἀνδρομάχῳ γεγραμμένων, ὡς εἴωθα, κατὰ λέξιν αὐτὰ γράφειν.

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα πρὸς ἄφθας.

Οὐ μόνον Ἀνδρόμαχος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι διττὰ γένη φαρμάκων ἔγραψαν πρὸς ἄφθας. ἐπὶ μὲν τῶν οὐδέπω κακόηθες ἐχουσῶν, τὰ μέτρια ταῖς δυνάμεσιν φάρμακα συνθέντες, ἐπὶ δὲ τῶν κακοηθευομένων, ἰσχυρότερα. προσγράφουσιν δ' ἐν τούτοις αὐτοῖ, ποτὲ μὲν ὅτι πρὸς ἄφθας, καὶ ἕλκη τόδε τὸ φάρμακον ἁρμόττει, ποτὲ δ' ὅτι πρὸς ἄφθας τὰς σηπεδονώδεις. ὅταν δὲ ἁπλῶς προσγράφωσι πρὸς ἄφθας, τὰς ἁπλᾶς δηλοῦσιν, καὶ μηδὲν ἐχούσας κακόηθες. ὁ δ' οὖν Ἀνδρόμαχος πρὸς τὰς κακοήθεις ἄφθας οὕτως ἔγραψεν. Πρὸς ἄφθας τὰς ἐν τῷ στόματι, καὶ ἕλκη. σχιστῆς κεκαυμένης ∠ β΄. ἐρείκης καρποῦ ∠ α΄. σὺν ἐλαίῳ ἔκμασσε τῷ δακτύλῳ τοὺς τόπους. Ἄλλο πρὸς τὰ αὐτά. ἰοῦ ∠ β΄. στυπτηρίας σχιστῆς μέρη β΄. κηκίδος χνοώδους μέρος α΄. λεάνας δι' ὀθονίου χνοΐσον, εἶτα ἐλαίῳ ἐμβρέχων τὸν δάκτυλον, καὶ ἀναλαμβάνων τὸ ξηρὸν παράπτου ἐπιπολὺ ἐκμάσσων τὰ παρίσθμια, καὶ τὴν ὑπερῴαν σὺν τῇ σταφυλῇ. ἀφιστᾶσι δὲ δερμάτια, καὶ αἴρει τὸν περὶ τὸ σῶμα τραχυσμὸν, καὶ τύλους ἀποδερματίζει, τὰ δ' ἕλκη ἐπουλοῖ. πρὸς δὲ τὰς ἐπιπολαίους ἄφθας ὡδί πως ἔγραψεν. Πρὸς ἄφθας λύκιον ἰνδικὸν σὺν οἴνῳ λεανθὲν περιχριόμενον, ποιεῖ καὶ ἐρείκης καρπὸς λεῖος, ἢ ῥόδα ξηρὰ σὺν μέλιτι. ταῦτα προσάπτων ἐπιφέρει, ἐὰν δὲ μέλανα ᾖ καὶ πονηρὰ, σταφίδος καθαρᾶς μέρη τρία, ἄνισον ἴσον, λεῖα σὺν μέλιτι διάχριε, εἶτα διάκλυζε.

Πρὸς ἄφθας Κρίτωνος.

Κρίτων δὲ οὕτως ἔγραψε πρὸς ἄφθας. ἀνδράχνην εἰς μέλι ἀποβάπτων μάσσου. ἢ ἐλαίας φύλλοις ἐν οἴνῳ ἑψημένοις διακλυζέσθω, ἢ μυρσίνης λευκῆς τῶν φύλλων ἐν ἀφεψήματι μετ' οἴνου. ἢ ἰοῦ σκώληκος, τριώβολον ἐν οἴνῳ κοτύλης τετάρτῳ λεάνας διακλυζέσθω, καὶ ἡ κηκὶς δὲ τριβέσθω ἐν ὄξει ἑψήσας ψώμιζε. ποιεῖ δὲ καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ μετὰ μέλιτος, πρὸς δὲ τὰς μελαινομένας ἄφθας, ἐκγιγαρτισμένη σταφὶς καὶ ἀνίσῳ λείοις μετὰ μέλιτος διάχριε. ὁ δὲ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης ἀποσμήξας ὀροβίῳ μετὰ μέλιτος, καὶ κηκῖδι μετὰ μέλιτος προσάπτου. ἁρμόζει καὶ ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα μετὰ μίνθης κλωνίων. ἔστω δὲ τοῦ μὲν ῥοῦ πλῆθος ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, τῆς δὲ μίνθης κλωνία τρία, καὶ ῥόδων φύλλα ὅσον ἑπτὰ, καὶ στροβίλια ἑπτὰ, τούτοις πᾶσι μετὰ μέλιτος λειωθεῖσι χρῶ, ἢ λυκίῳ μεθ' ὕδατος. ἁρμόζει καὶ τρὺξ οἴνου γλυκέος μετὰ μέλιτος διαχριομένη. ἢ στυπτηρίαν, καὶ σίδια ῥοιᾶς γλυκείας ἐξ ἴσου τρίψας, καὶ στέατι χηνείῳ μίξας διάχριε, ὕδατι θερμῷ συνεχέστερον διάκλυζε, καὶ †προσέπτε χηνείῳ στέατι. Ἄλλο Μούσα. μυρίκης καρποῦ ∠ ϛ΄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β΄. ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλο μάλιστα ἐπὶ παιδίων. ῥοῦν ἐρυθρὸν λεῖον μετὰ μέλιτος μίξας διά

†προσάπτε.

ξας διάχριε, ἢ στέαρ ὕειον, καὶ μέλι τετηγμένα, δίδου δὲ αὐτοῖς διακλύζεσθαι γάλα ὄνειον, ἐπὶ πλεῖστον δὲ φερομένου τοῦ σιέλου, κηκῖδα καὶ στρύχνον ὄξει δεὶς, ποίησον διακλύζεσθαι, λευκοῖα ξηρὰ τρίψας μετὰ μέλιτος διάχριε. ταῦτα γράψαντι τῷ Κρίτωνι μέμψαιτ' ἄν τις εἰκότως ὅπερ τοῖς ἄλλοις ἀεὶ μέμφομαι καταλέγουσιν ἐφεξῆς ἀδιορίστως βοηθήματα, μὴ ἀρχομένου τοῦ πάθους προσθεῖσιν, ἢ ἀναβαίνοντος, ἢ καταβαίνοντος, ἢ ἀκμάζοντος, ἢ παρακμάζοντος, μήθ' ὅτι μικρὸν ἢ, καὶ ἁπλοῦς, ἢ μοχθηρὸν οὕτως ὡς ἐζεῦχθαι τι σηπεδονῶδες αὐτῷ. τούτων γὰρ τῶν γεγραμμένων φαρμάκων, ἔνια μὲν ἁπλούστατά ἐστιν ἐπὶ παιδίων ἁρμόττοντα μάλιστα, μηδεμίαν ἐχόντων διάθεσιν, οἷον ὅταν ὕειον στέαρ, καὶ μέλι τετηγμένα παραλαμβάνῃ, καὶ πολὺ μᾶλλον ὅταν διακλύζεσθαι ὄνειον γάλα κελεύει. ἁπλούστατον δὲ φάρμακον ἐστὶ, καὶ ἡ ἀνδράχνη ἐμβαφθεῖσα μέλιτι καὶ διαμασωμένη, καὶ τὸ διὰ τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας διάκλυσμα, καὶ τὸ διὰ τῆς λευκῆς μυρσίνης ὁμοίως. ἰσχυρότατον δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ ἰοῦ, καὶ τοῦ οἴνου, καθάπερ γε καὶ ἡ κηκὶς ὄξει δριμεῖ τριβεῖσα, καὶ διαχριομένη. πάνυ γὰρ ἰσχυρὸν τοῦτο τὸ φάρμακον, ὥσπερ καὶ τὸ διὰ τοῦ ἰοῦ. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνου μὲν ὀλίγιστον τοῦ ἰοῦ. τριώβολον γὰρ εἶπεν, ἐν οἴνῳ κοτύλης τετάρτῳ λειωθὲν καὶ διακλυζόμενον, ἀσθενὲς γίνεται τῷ πλήθει τῆς τοῦ οἴνου μίξεως ἐκλυθέν. ἡ δὲ κηκὶς ἐν ὄξει δριμεῖ λειωθεῖσα παχεῖα οὕτως ὡς διαχρίεσθαι, πάνυ σφοδρόν ἐστι φάρμακον, ὥσπερ γε καὶ τὸ διὰ τῆς στυπτηρίας, καὶ σιδίων ῥοιᾶς γλυκείας συντιθέμενον, ὅπερ εἰ μὴ ἐμέμικτο τῷ χλωρείῳ στέατι πρὸς σηπεδόνας ἂν ἥρμοττεν ἰσχυράς. ἰσχυρὸν δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ τῆς μυρίκης καρποῦ, καὶ τῆς στυπτηρίας, ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡς τὸ διὰ τῆς κηκῖδος, καὶ τοῦ ὄξους, ἅπαξ δὲ μόνον καλῶς ἐποίησε προσθεὶς τὴν λέξιν οὕτως. ἐπὶ πλεῖον δὲ φερομένου τοῦ σιέλου, κηκῖδα καὶ στρύχνον ὄξει δεὶς ποίησον διακλύζεσθαι. τὸ γὰρ ἐπιπλέον φέρεσθαι τὸ σίελον ἐμφαντικόν ἐστιν τοῦ τὴν διάθεσιν εἶναι μείζονα. κάλλιον δὲ ἦν αὐτίκα εἰρηκέναι, νομώδους δὲ τῆς διαθέσεως γενομένης, ἢ γενομένων ἑλκῶν βαθέων, ἤτι τοιοῦτον προσγράψας.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων πρὸς ἄφθας.

Καλῶς οὖν ἐποίησεν ὁ Ἀσκληπιάδης, εἰ καὶ μὴ πολλὰ φάρμακα πρὸς ἄφθας ἔγραψεν, ἀλλ' ἐπεί γε τοῖν δυοῖν ἐν ἀρχῇ γράψας οὕτω. πρὸς ἄφθας χωρὶς νομῆς, ἔπειτα μετὰ δύο πάλιν προσγράψας, πρὸς τὰς νεμομένας ἄφθας, ἄδηκτα γάρ ἐστι τὰ δύο φάρμακα, τὸ μὲν ἕτερον τὸ πρότερον, ἐν ᾧ φησι μυελὸν βόειον μέλιτι μίξας, καὶ χλιάνας διάχριε, μάλιστα δὲ νηπίοις ἐστὶ χρήσιμον. τὸ δὲ ἐφεξῆς εἰρημένον, στέαρ ὕειον μέλιτι μίξας χρῶ. πρὸς δὲ τὰς νεμομένας ἄφθας, κηκίδων ἀφεψήματι κελεύσας κύαθον ἕνα, καὶ μέλιτος ἴσον μίξαντα, καὶ ἀναζέσαντα χρῆσθαι. ἐγὼ δὲ ἔφθασα καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα τρία μετ' αὐτὸ γεγραμμένα μικρὸν ἔμπροσθεν ἐν τοῖς πρὸς τὰς νομὰς φαρμάκοις γράψας, καὶ γὰρ οὐδὲν ἡγοῦμαι διαφέρειν, εἴτ' ἐστὶν ἄφθης, εἴτ' ἐστὶν ἄλλου τινὸς ἡ μετάπτωσις εἰς τὴν νομὴν γένοιτο.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων πρὸς ἄφθας.

Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ἡροφίλειος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων ὧδέ πως ἔγραψε κατὰ λέξιν, πρὸς τὰς λευκὰς ἄφθας. χαλκῖτιν ἐλαίῳ τρίψας διάχριε πτερῷ, τοῦτο περίχρισμα ποιεῖ. ἐπειδὰν δὲ καθαρὰ γένηται, μυρίκης καρπὸν λειώσας, καὶ δεὶς μελικράτῳ, ἢ οἴνῳ διάχριε, μάλιστα νηπίοις. εἶτ' ἐφεξῆς γράφει ἄλλο, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς μελαίνας ἄφθας, σταφὶς ἐκγιγαρτισμένη, καὶ ἀνίσῳ λείοις μετὰ μέλιτος διάχριε. καὶ πάλιν ἄλλο ἐφεξῆς. χαλκάνθῳ κεκαυμένῳ λείῳ μετὰ μέλιτος χρῶ. φαίνεται γὰρ ἐπὶ τῶν κακοήθων τοῖς φαρμάκοις τούτοις κελεύων χρῆσθαι. ἔγραψε γοῦν κατὰ μὲν τὸ πρῶτον τῶν φαρμάκων πρὸς τὰς λευκὰς ἄφθας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον πρὸς τὰς μελαίνας, ἐνδεικνύμενος τὸ παρὰ φύσιν τῆς χρόας, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους. ἐφεξῆς δὲ προσγράψας διακλύσματα πρὸς ἄφθας, ἐπιφέρει κατὰ λέξιν οὕτως, οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, καὶ ὑποσύφοντι διάκλυζε. ἐλαίας φύλλοις ἐν οἴνῳ ἑψημένοις διάκλυζε. μυρσίνης λευκῆς φύλλα ἀφεψήματι μετ' οἴνου παραπλησίως χρῶ. ταῦτα τὰ διακλύσματα χωρὶς διορισμοῦ γεγραμμένα βλάβην οὐδεμίαν ἐπιφέρει. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν μετρίων, καὶ ἐπὶ τῶν μειζόνων, καὶ τῶν μεγίστων διαθέσεων ἁρμόζει. καλῶς δὲ ἐφεξῆς ἔγραψεν ἄλλο σφόδρα ἐνεργοῦν. ἰοῦ σκώληκος τριώβολον τρίψας ἐν οἴνῳ κοτύλης δ'. δίδου διακλύζεσθαι, εἶθ' οὕτως οἴνῳ διάκλυζε, τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἰσχυροτέρων ἁρμόζει, καθάπερ γε καὶ τὸ ἐφεξῆς οὕτω γεγραμμένον. ἅλμην ἐλαίων καὶ ὄξους ἴσον μίξας δίδου διακλύζεσθαι, εἶθ' οὕτως οἴνῳ διάκλυζε. μετὰ δὲ ταῦτα μελικράτῳ, εἶθ' ἑξῆς ὕδατι χρῶ, ἐπὶ πᾶσι δ' ἐλαίῳ διάκλυζε. μετὰ ταῦτα δὲ δύο γράφει φάρμακα, διαφόροις εἴδεσιν ἀφθῶν ἁρμόζοντα. τὸ μὲν γὰρ ὕσσωπον τριφθὲν πρὸς τὰς θερμὰς, καὶ ἀναβιβρωσκομένας διαθέσεις, καὶ καθαρὰς ἐναντιώτατον ἐστίν. ἁρμόζει δὲ ταῖς ῥυπαραῖς, καὶ ταῖς φλεγμονώδεσιν ἄφθαις. τὸ δ' ὀμφάκιον μετ' οἴνου ἐπιτήδειον ταῖς καθαραῖς, καὶ διακνωμέναις, καὶ ἀναβιβρωσκομέναις. κελεύει δὲ τὸ μὲν ὀμφάκιον μετ' οἴνου τρίψαντα διακλύζεσθαι, τὸ δ' ὕσσωπον μετ' οἴνου ἢ μελικράτου. ἰσχυρὸν δὲ πάνυ τὸ μετὰ ταῦτα φάρμακον, ὡς ἤδη καὶ νομώδεσιν ἄφθαις ἁρμόζον, ὃ συντίθησι, μυρίκης καρπὸν ἕψων μετ' ὄξους. ἰσχυρὸν δὲ καὶ τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γεγραμμένον ἐφ' οὗ φησι κηκῖδα τρίψας, ἐν ὄξει δριμεῖ δίδου διακλύζεσθαι. τὸ δὲ μετὰ ταῦτα γεγραμμένον, ἐφ' οὗ φησιν, ὀπῷ σιλφίου διειμένῳ παραπλησίως χρῶ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαίῳ διάκλυζε. καὶ αὐτὸ δριμὺ, καὶ δακνῶδές ἐστιν, καὶ διαφορητικὸν οὐ στυπτικόν. οὐκ ὀρθῶς οὖν ἀναμέμικται τὰ στυπτικὰ, καὶ στρυφνὰ, καὶ ἀποκρουστικὰ τοῖς διαφορητικοῖς, καὶ δριμέσιν ἄνευ διορισμοῦ γεγραμμένα. τὸ δ' ἐφεξῆς τούτοις, ὅτι μὲν δι' ὄξους σκευάζεται, γενναῖον ἐστιν, ὅτι δὲ οὐ προσέθηκε τῷ ὄξει τὸ δριμὺ, καὶ ὅτι διὰ λίνου καρποῦ μετριώτερον γίνεται. προσέθηκε δὲ αὐτῷ καὶ τὰς αἴρας, διαφορητικὸν ἱκανῶς φάρμακον. διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸ, καὶ πρὸς τὰ τῆς γλώττης οἰδήματα φησὶν ἁρμόττειν. παραγράψω δὲ καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ῥῆσιν. λίνου καρπὸν, καὶ αἴρας ἴσα τρίψας μετ' ὄξους διάκλυζε. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, καὶ πρὸς τὰ τῆς γλώττης οἰδήματα. πρᾳότερον δὲ πολὺ τούτων ἁπάντων φάρμακον ἐφεξῆς ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. φύλλα κοκκυμηλαίας κόψας, καὶ γάλακτι μίξας, οἴνῳ διάκλυζε. προσκειμένου γὰρ τῷ λόγῳ τοῦ διάκλυζε, δῆλον ἐστὶν ὅτι πολλῷ τῷ γάλακτι μίγνυσιν ὀλίγα τῶν φύλλων, ὡς εἴγε τὰ φύλλα τῷ γάλακτι συλλειωθέντα, φάρμακον ἐκέλευσεν εἶναι διάχριστον, ἦν ἂν οὕτω γε δῆλον, ὅτι πολλὰ μὲν τὰ φύλλα, τὸ γάλα δὲ ὀλίγον εἶναι ἐκέλευσεν. ἐφεξῆς δὲ προσγράψας, διαμασητὰ πρὸς

ἄφθας ἐπιφέρει, ἐλαίας ἁλμάδας διαμασητέον. εὔδηλον δ' ὅτι πρᾳότατον φάρμακον ἐστίν. εἶτ' αὖθις ἑξῆς ἀνδράχνην εἰς μέλι ἀποβάπτοντα, διαμασητέον. καὶ τοῦτο ὁμοίως πρᾷον ἐστίν. διαφέρει δ' ἀλλήλων τὰ δύο ταῦτα, τῷ, τὰς μὲν ἁλμάδας καὶ στύφειν καὶ διαφέρειν, πλεῖστον δ' ἐν αὐταῖς ἔχειν τὸ στυπτικόν. τὴν δὲ ἀνδράχνην μετὰ τοῦ μέλιτος ἀσθενέστερον εἶναι φάρμακον. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἐποίησεν εἰπὼν ἤδη παιδίων ἁρμόττειν ἃ μέλλει λέγειν φάρμακα. γράφει δὲ περὶ αὐτῶν κατὰ λέξιν οὕτω. ὅταν παιδίον ἄφθας ἔχῃ, σεμίδαλιν, καὶ μυελὸν βόειον, καὶ ἄλευρον ἑψὰς ψώμιζε. ἐὰν δὲ μὴ δύνηται θηλάζειν, πολτάρια βοὸς ἑψήσας ἐν οἴνῳ, καὶ τρίψας μετὰ μέλιτος ψώμιζε, τοῦτο μὲν περίεργον τὸ φάρμακον. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἔγραψεν ἀπέχεσθαι κατὰ τὴν δίαιταν δριμέων τε καὶ ἁλικῶν, καὶ ὀξέων σιτίων τε καὶ ποτῶν, εἶτα οὐκ οἶδ' ὅπως ἐφεξῆς τούτῳ γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. χαλκάνθην λείαν μετὰ μέλιτος διάχριε. τοῦτο ἐχρῆν ἀνωτέρω γεγράφθαι μετὰ τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων.

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς ἄφθας.

Ἔνια μὲν καὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς ἄφθας, ταὐτὰ τοῖς προγεγραμμένοις ἐστίν, ἀλλ' ἔδοξέ μοι πᾶσαν αὐτοῦ τὴν λέξιν ἐφεξῆς γράψαι, μηδὲν παραλιπόντι. γράφει οὖν οὕτως. πρὸς ἄφθας διακλύσματα μὲν ποιεῖ, ἐλαίας φύλλων ἀφέψημα, ἢ μυρσίνης φύλλων λευκῆς ὁμοίως, ἐλαίας κολυμβάδος ὕδωρ. ποιεῖ καὶ ἡ ἀμόργη, καὶ πρασίου χυλὸς, ἢ φακοῦ ἀφέψημα, ἢ βάτου, ἢ κύπρου, ἢ ἰοῦ σκώληκος τριώβολον ἐν οἴνου κνιδίου κοτύλαις τέτταρσι, καὶ διακλυζέσθω. διάχρισοι δὲ ποιοῦσι καὶ αἱ πλείονες τῶν ἀναγραφησομένων στοματικῶν, ἰδιαίτερον δὲ συμ
†χισῆς φωνεῖ ταῦτα. †χίνου, ῥόδων ἄνθη ἴσα, μυρίκης καρποῦ τὸ διπλοῦν, ξηροῖς χρῶ. ἢ λίβανον, γλυκυρρίζης χυλὸν ἴσα, κηκῖδος, σμύρνης, ἀνίσου ἀνὰ ὀλίγον, σὺν προτρόπῳ περίχριε. ἄλλο. μάνναν καὶ ἅλας ἴσα ξηρὰ διὰ πτεροῦ κατάψα. ἄλλο. τρυγὶ οἴνου γλυκέος σὺν μέλιτι κατάχριε. ἄλλο. μίσυ καὶ στυπτηρία, καὶ ῥοῦ σὺν μέλιτι.

ἢ χαλκῖτιν μετ' ἐλαίου πτερῷ διάχριε, ἀγαθὸν σφόδρα. ἢ ἐλαίας φύλλα μετ' ἐλαίου, διάχριε. ὅταν δὲ καθαρθῇ, μυρίκης καρπῷ σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ διάχριε. ἢ ἀποσμήξας ὀροβίνῳ, καὶ μέλιτι καὶ κηκῖδι μετὰ μέλιτος προσάπτου. ἢ μυρίκης σπέρμα, καὶ χισῆς τὸ γ. μετ' ἐλαίου διάχριε. τοῦτο καὶ πρὸς νομὰς ποιεῖ. ἢ στέαρ ὕειον, †ἢ χοί
†χλώειον ρειον ἔμπαστον μάννα καὶ διάχριε. ἢ κηκῖδα λείαν μετ' ἐλαίου. ἢ στυπτηρία ὑγρὰ ἀνειμένη. ἢ φύλλα κύπρου διαμασάσθωσαν. ἢ λυκίου ῥίζαν ξηρὰν παράπτου. ἢ θαλλία λεῖα μετὰ μέλιτος. ἢ κηκῖδι μετ' ἁλῶν. ἐὰν δὲ ἐπιταθῇ, καὶ νέμεται σηπεδονικῶς, διακλύσμασι μὲν καὶ ἀναγαργαρίσμασι χρηστέον τοῖς πρὸς ἄφθας τοῖς εὐτονωτέροις. ἰδίως δὲ ἅλμην συνεχέστερον, ἢ ἱερὰν βοτάνην ὕδατι, ἢ οἴνῳ ἐναφεψήσας δὸς διακλύζεσθαι, ἢ ἀναγαργαρίζεσθαι. διαχρίσμασι μὲν τῶν πρὸς ἄφθας τοῖς εὐτονωτέροις, ἰδίως δὲ κέρας ἐλάφειον λεάνας παράτριβε.

ἢ χαλκάνθη ὀπτὴ λεία μετὰ μέλιτος. ἢ ἰῷ χαλκοῦ, ἢ λεπίδι μετὰ μέλιτος. ἄκρως ποιεῖ πρὸς νομὰς μάραθρον ῥίζης κεκαυμένης σποδός. ταῦτα πρὸς ἄφθας ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ φαρμάκων, ὀλίγου δεῖν ἅπαντα, καὶ τοῖς ἄλλοις γεγραμμένα. τί δή ποτ' οὖν ἠξίωσα δὶς γράψαι ταῦτα, καίτοι φυλαττόμενος οὕτως πράττειν; ὅτι καὶ τὸν Ἀρχιγένην τῶν ἄλλων ἐπιστάμενος ἀξιολογώτερον ἐν τῷ τὰ κοινὰ μετὰ τῶν οἰκείων γράφειν διορισμῶν, ἑώρων καὶ αὐτὸν ἐν πολλοῖς ἀμελοῦντα τῆς τοιαύτης διδασκαλίας. νῦν οὖν ἐφεξῆς ἅπαντα χύδην ἔρριπται τὰ βοηθήματα, μετὰ τὸ συνεχὲς ἀλλήλοις εἰρημένα πρᾳότατα τε καὶ δριμύτατα. τί γὰρ ὅμοιον ἰὸς ἔχει φακοῦ, καὶ βάτου, καὶ κύπρου ἀφεψήματι; τί δὲ κηκὶς στέατι χλωρείῳ, καὶ ὑείῳ; δριμὺ μὲν γὰρ καὶ διαβρωτικὸν, ἰσχυρῶς τε ξηραῖνον φάρμακον ἐστὶν ὁ ἰός. βάτος δὲ καὶ κύπρος καὶ φακὸς ἐλαχίστην ἔχει στύψιν. οὕτω δὲ καὶ ἡ κηκὶς ἰσχυρότατα στύφουσα τὴν ἐναντίαν ἔχει δύναμιν, ὑείῳ τε καὶ χλωρείῳ στέατι. γέγραπται δὲ ἐφεξῆς ἀλλήλων καθάπερ τὰ πρότερα, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὅσα ἐμνημόνευσε, τὴν αὐτὴν ἀταξίαν ἔχει. βέλτιον δ' ἦν ὥσπερ ἅπαξ που κατὰ τὸν λόγον ἔφη, τοῦτο καὶ πρὸς νομὰς ποιεῖ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων διορίσαι προσγράψαντα, τοῦτο μὲν βρέφεσιν ἢ παισὶν ἁρμόττειν εἰπόντα, τουτὶ δὲ τοῖς τελείοις, καὶ τουτὶ μὲν ἀρχομέναις ἢ μετρίαις ἄφθαις, τουτὶ δὲ ἀκμαζούσαις ἢ ἰσχυραῖς, ἁπάντων δὲ μᾶλλον ἤτοι διαπύροις, καὶ θερμαῖς, ἢ ψυχροτέραις μᾶλλον, καὶ τῶν διαπύρων, τουτὶ μὲν ταῖς ἐρυθροτέραις, τουτὶ δὲ ταῖς ξανθοτέραις. αἱ μὲν γὰρ τὸ φλεγμονῶδες, αἱ δὲ τὸ ἐρυσιπελατῶδες ἔχουσιν, ὥσπερ γε πάλιν αἱ μὴ διάπυροι φλεγματικαὶ τοὐπίπαν εἰσὶν, καθάπερ τῶν χρονιζουσῶν ἔνιαι τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ κακίαν ἐπικτῶνται. διαγνώσονται δ' ἅπασαι ῥᾳδίως ὄψει τε ἅμα καὶ ἁφῇ, τῇ μὲν ὄψει διὰ τῶν χρωμάτων, καθότι λέλεκταί μοι καὶ νῦν. αἱ μὲν γὰρ ἐρυθρότεραι, τὸν αἱματικὸν ἐπικρατεῖν ἐνδείκνυνται χυμὸν, αἱ δὲ ξανθότεραι τὸν πικρόχολον, ὥσπερ γε πάλιν αἱ μὲν λευκαινόμεναι τὸν φλεγματικώτερον, αἱ δὲ πελιδνούμεναί τε καὶ μελαινόμεναι, τὸν μελαγχολικόν. ὁ γοῦν ταῦτα διορισάμενος, ἐπιστάμενός τε τὴν ἑκάστου τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δύναμιν, ὡς ἐν τῇ αὐτῶν διδασκαλίᾳ γέγραπται, καθ' ἕκαστον εἶδος ἄφθης ἐπιστήσαιτο χρῆσθαι, τοῖς τε ἁπλοῖς καὶ συνθέτοις φαρμάκοις, ὡς πολλάκις ἤδη προείρηται. συνεπισκέψεται δὲ καὶ τὰς τῶν σωμάτων φύσεις εἰ καὶ μαλακαί τε εἰσὶ καὶ ὑγραὶ, καθάπερ ἐπὶ παίδων εὐνούχων τε καὶ γυναικῶν, ἢ σκληραί τε καὶ ξηραὶ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἁλιέων, καὶ ναυτῶν, καὶ κυνηγετῶν, καὶ γεωργῶν. τοῖς γὰρ ἰσχυροτέροις σώμασιν, τὰ ἰσχυρότερα προσάξεις φάρμακα, τοῖς δ' ἀσθενεστέροις, τὰ μαλακώτερα. ἐγὼ δὲ ἤδη μὲν τῶν βρεφῶν ὅσα ψωμίζουσιν αἱ τροφοὶ, φακῆν μετὰ βραχέος ἄρτου καὶ μυελοῦ ἐλαφείου, ἢ μοσχείου δίδωμι. μίγνυμι δὲ τῇ τροφῇ, καὶ μήλων κυδωνίων, ἢ τῶν ἄλλων ὅσα στύφει, καθάπερ ἐν Ῥώμῃ τὰ κεστιανὰ καλούμενα, καὶ τῶν τοιούτων ἀπίων, οὔων τε καὶ μεσπίλων, καὶ κρανίων, καί ποτε καὶ θειδακίνης, καὶ στρύχνου, καὶ ἀνδράχνης μίγνυμι τῷ ψωμίσματι, διαπύρου τῆς ἄφθης ὑπαρχούσης. εἰ δὲ μὴ ψωμίζεσθαι ἔτι δύναται, τὴν τροφὴν ἤδη τοῖς τοιούτοις διαιτῶ μετ' εὐπεψίας δηλονότι καὶ μέν τοι καὶ διαχρίω τὰ βρέφη φαρμάκοις, εἰ μὲν ὑπερύθρους βλέποιμι τὰς ἄφθας, ἐν ἀρχῇ μὲν τοῖς μετριώτατα στύφουσί τε καὶ ψύχουσιν, ἐφεξῆς δὲ τοῖς διαφοροῦσιν ἀδήκτως. εἰ δὲ ὑποξάνθους, τοῖς αὐτοῖς μὲν ἀλλὰ μᾶλλον ψύχουσι. εἰ δὲ φλεγματικωτέρας, τοῖς στυπτικοῖς. εἰ δὲ μελαινομένας, τοῖς διαφοροῦσι γενναιότερον. ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων παιδίων ταῖς ὁμοιογενέσιν δυνάμεσι τῶν φαρμάκων

μάκων χρώμενος, ὑπερτείνω† τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὥσπερ γε καὶ τὰ τέλεια, καὶ σκληρὰ σώματα ταῖς καθ' ἕκαστον ὧν εἶπον ἰσχυροτάταις. ἤρκεσε δέ μοι δαπανῶντος ἐπὶ τούτων μίσυϊ χρῆσθαι μετ' οἴνου στύφοντος, ἐπιτείνοντί τε καὶ ἀνιέντι τὴν δύναμιν αὐτοῦ. τὸ δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον στύφειν τὸν οἶνον, καὶ τὸ παχύτερον ἢ ὑγρότερον ἐργάζεσθαι τὸ σκευασθὲν, ἐκ τῆς τοῦ μίσυός τε καὶ οἴνου μίξεως γίνεται. εἰ δὲ ῥυπαρὰ ἡ ἄφθα ἐπιφαίνοιτο, σὺν οἰνομέλιτι τρίβω τὸ μίσυ. τοῖς δὲ ἰσχυροτέρων ἢ κατὰ τὸ μίσυ φαρμάκων χρῄζουσιν, ὁ ἰὸς ὁμοίως σὺν οἴνῳ τε καὶ οἰνομέλιτι χρήσιμος ὑπάρχει. διαχριστέον δὲ δηλονότι τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις τὰ πεπονθότα μόρια τοῦ στόματος, ἀγαθὸν δὲ εἰς ταῦτα φάρμακόν ἐστι, χαλκῖτις ἐλαίῳ λειωθεῖσα. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα δραστήρια, μέτρια δὲ καὶ μάλιστα πρὸς τὰς ἀρχομένας διαθέσεις ὀμφάκιον σὺν οἴνῳ, καὶ οἰνομέλιτι, καὶ ῥοῦς ὁμοίως. ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων ἀρκεῖ καὶ τῶν ῥόδων τὸ ἄνθος, καὶ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρὰ, καὶ τὰ διακλύσματα διὰ τῶν μετρίως στυφόντων ἐπὶ τῆς ἡλικίας τε καὶ φύσεως τῶν τοιούτων σωμάτων. ἐνὶ δὲ λόγῳ αἱ μέτριαι μὲν ἄφθαι, μάλιστα δὲ τῶν ἁπαλῶν σωμάτων μετρίων χρῄζουσι φαρμάκων. αἱ δὲ ἰσχυραὶ, καὶ μάλιστα ἐπὶ σκληρῶν σωμάτων ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων θεραπεύονται. ἰσχυρὰ δὲ δηλονότι λέγω φάρμακα τά τε ἰσχυρῶς στύφοντα. γίνεται δὲ κἀπὶ τούτων ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν ἔμπροσθεν εἴρηται σύνθετα φάρμακα, καὶ πολλάκις ἐκ τῶν ἐναντίων, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ δι' ἐλαίου τε καὶ χαλκίτεως. αὐτὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ τοὔλαιον, ἐναντιώτατόν ἐστι τῇ διαθέσει τῆς ἄφθης, ὥσπερ γε καὶ ἡ χαλκῖτις, ἐπειδὴ τὸ μὲν ὑγραίνει τε καὶ ῥυπαίνει, δάκνει δὲ σφοδρῶς ἡ χαλκῖτις. ἡ δὲ μίξις αὐτῶν ὅταν σύμμετρος γένηται, κάλλιστον ἀποτελεῖ φάρμακον. ὥσπερ οὖν ἐκ κηρωτῆς τε καὶ ἰοῦ σαρκωτικὸν ἐδείκνυτο γίνεσθαι φάρμακον, ἀμφοτέρων ἐναντίων ὑπαρχόντων σαρκώσει. κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐξ ἐλαίου τε καὶ χαλκίτεως ἐπιτήδειον γίνεται φάρμακον. εἰ δὲ εἰς σηπεδονῶδες τραπῇ, ἑλκώσεις τε ποιήσει, οὔτε ἄφθαν ἔτι προσήκει τὸ πάθος ὀνομάζειν, οὔτε τὰς τοιαύτας διαθέσεις ἰώμενα φάρμακα τοῖς πρὸς τὰς ἄφθας χρησίμοις ἐγκαταριθμεῖν, ὥσπερ οὐδὲ τοῖς ἐρυσιπέλατα ἰωμένοις, τὰ διαφοροῦντα γενναίως, ὅσα διὰ τῆς τῶν ψυχόντων φαρμάκων προσαγωγῆς ἐγγένοιτο πελιδνὰ, καὶ σκληρὰ μόρια μεταπεσόντα πρὸς σκληρώδη διάθεσιν ἐκ τῆς ἐρυσιπελατώδους, ἀμέλει καὶ τῷ ἀδιορίστῳ τῶν τοιούτων γραφῶν ἀπατώμενοί τινες ἐρυσιπέλασί τε θερμὰ, καὶ διαφορητικὰ φάρμακα, ταῖς τε ἄφθαις τὰ πρὸς σηπεδόνας ἁρμόττοντα προσφέροντες, οὐ μικρὰς ἐργάζονται τὰς βλάβας.

†τὴν

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ ζ'.

Περὶ τῶν κατὰ τὰ ἀναπνευστικὰ συμβαινόντων παθῶν.

Ἔθος ἐστὶ τοῖς νεωτέροις ὀνομάζειν ἀρτηριακὰς, μὴ προστιθεῖσι πότερον ἀντιδότους λέγουσιν ἢ κατὰ σημαινόμενον ἕτερον. ἔνιοι δὲ ἐκλεικτὰ προσαγορεύουσιν αὐτὰ, μὴ προστιθέντες φάρμακα, καὶ τινὲς μὲν ὅλως οὐδένα διορισμὸν αὐτοῖς προσέγραψαν. ἔνιοι δὲ ὀλιγάκις προσέθηκαν, οἱ μὲν πρὸς ἀποκεκομμένην φωνὴν, οἱ δὲ γενικώτερον ἔτι πρὸς βεβλαμμένην φωνήν. εἰσὶ δὲ οἳ πρὸς τετραχυσμένην ἀρτηρίαν, καὶ πρὸς ἡλκωμένην ἔγραψαν, ὥστε εὐλόγως οἱ χρώμενοι ταῖς ἀρτηριακαῖς, φαρμάκοις ὀνομαζομένοις ἀδιορίστως, ἐνίοτε μὲν ἐπιτυγχάνουσιν, ἐνίοτε δὲ οὐδὲν ὅλως ὠφελοῦσιν τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ βλάπτουσι τὰ μέγιστα. πρόδηλον δ' ὅτι τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν ὑπὲρ τῶν τοιούτων παθῶν αἰτιῶνται. πάλαι μὲν οὖν ὁπότ' οὐδέπω τὰς ὁμοίως τῇ καρδίᾳ σφυζούσας ἀρτηρίας οὕτως ὠνόμαζον ἐπὶ μόνης τῆς ἐκ τοῦ πνεύμονος ἀνηκούσης εἰς τὸν λάρυγγα τὸ τῆς ἀρτηρίας ἐπέφερον ὄνομα, φλέβας ὀνομάζοντες τοὐπίπαν, ὥσπερ τὰς ἄλλας ὅσαι μὴ σφύζουσιν, οὕτω καὶ τὰς σφυζούσας. ὕστερον δὲ τῆς προσηγορίας ἐθισθείσης ἐπὶ τῶν σφυζουσῶν λέγεσθαι, διὰ τὴν ὁμωνυμίαν προσθέντες τὸ τῆς τραχείας ὄνομα τὴν εἰς τὸν πνεύμονα καθήκουσαν ἐκ τοῦ λάρυγγος ἀρτηρίαν οὕτως ὠνόμασαν, ἅμα τῷ καὶ βρόγχον αὐτὴν καλεῖν. ἐπειδὴ τὰ χονδρώδη σώματα τὸ πλεῖστον τῆς οὐσίας αὐτῆς μέρος ὄντα, βρογχία προσαγορεύουσιν. ὑπαλείφει δὲ τὴν ἀρτηρίαν αὐτὴν ἔνδοθεν παχὺς ὑμὴν, ὃν διὰ τὸ πάχος ἔνιοι χιτῶνα προσαγορεύουσιν. ὅταν οὖν τι πάθος ἤτοι κατὰ τοῦτον ἢ κατὰ τοὺς ἐν τῷ λάρυγγι γένηται μῦς, ἀρτηριακὰς ὀνομάζουσι τὰς ἰωμένας αὐτὰ, μὴ προστιθέντες ὡς ἔφην ἀντιδότους. ἀνόμοιαι δὲ κατ' εἴδη ταῖς δυνάμεσιν εἰσὶν αἱ γεγραμμέναι πρὸς αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει τοὺς χωρὶς διορισμοῦ χρωμένους αὐταῖς ἀποτυγχάνειν τοῦ σκοποῦ πολλάκις. ὅτι δὲ πολλή τις ἐστὶν ἡ διαφορὰ τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς φαρμακίτισι βίβλοις ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, ἔνεστί σοι μαθεῖν ἐκ τριῶν παραδειγμάτων, ὧν τὸ μὲν ἀδηκτότατόν ἐστι, καὶ ἀκριβῶς ἐμπλαστικὸν ἐκλεαῖνον τὰς τραχύτητας. τὸ δ' ἐναντίον τῷδε, δριμύτητος δακνώδους οὐκ ὀλίγον ἔχον, ὡς ἐὰν ἀκριβῶς ὑγιαίνοντι μορίῳ προσαχθῇ τραχῦναι αὐτό. μέσον δὲ ἀμφοῖν τῶν εἰρημένων ἐστὶν, ἄλλο γένος φαρμάκων ἀρτηριακῶν ἀδήκτου ῥυπτικῆς δυνάμεως. τὸ μὲν οὖν ἐμπλαστικόν ἐστι διὰ γλυκέος κρητικοῦ, καὶ κόμμεως, καὶ τραγακάνθης, καὶ γλυκυρρίζης κατασκευαζόμενον. τὸ δὲ δριμὺ διὰ πεπέρεως, καὶ κασσίας, καὶ κινναμώμου, καὶ χαλβάνης, καὶ ῥητίνης τερμινθίνης. τὸ μέσον δὲ ἀμφοῖν, ἐκ πτισάνης χυλοῦ, καὶ ἀμυγδάλων, καὶ κυάμων ἔτνους, ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα. μεταξὺ δὲ τοῦ μέσου, καὶ τῶν ἄκρων ἑκατέρου πλείω φάρμακα ἐστὶν, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἧττον ἀποκεχωρηκότα τοῦ μέσου. περὶ ὧν ἐφεξῆς διορίσω, τοὺς μὲν προσθέντας τινὰ διορισμὸν ἐπαινῶν, τοὺς δὲ ἁπλῶς προσγράψαντας οὐκ ἀποδεχόμενος. ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν εἰσὶν, οἱ διορισμοὺς ἐλλιπεῖς ποιησάμενοι, ὁποῖός ἐστι καὶ τῶν γραψάντων, ἀρτηριακὴ ἡ πρὸς κεκομμένας φωνάς. ἢ πάλιν, ἀρτηριακὴ ἡ πρὸς τοὺς βραγχωδῶς φθεγγομένους. τό τε γὰρ ἀποκεκόφθαι τὴν φωνὴν, ὅπερ ἐστὶ μὴ δύνασθαι φθέγγεσθαι, πλείοσιν αἰτίαις ἕπεται. τοῦτο μὲν τοῖς ἀπὸ κεφαλῆς χρονίζουσι καταῤῥόοις, τοῦτο δ' ἐμπύοις, καὶ φθισικοῖς, καὶ τοῖς ἐκ βοῆς μεγάλης, καὶ πολλῆς παθοῦσιν, εἶτα μὴ καλῶς ἐκθεραπευθεῖσιν, ἢ καὶ γιγνωμένην ἔτι τὴν διάθεσιν ἔχουσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ βραγχώδης ἡ φωνὴ

γίνεται, διά τε τὰς αὐτὰς αἰτίας, καὶ διὰ ψυχροῦ πνεύματος εἰσπνοήν. ἡ μὲν οὖν διάθεσις ὁμογενής ἐστιν ἀφωνίας τε καὶ βράγχους, μεγέθει δὲ ἀλλήλων διαφέρει τὰ πάθη ταῦτα. σφοδροτέρων μὲν καὶ δυσλυτοτέρων διαβρόχων ὑγρότητι γινομένων τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἡ ἀφωνία, μετριωτέρων δὲ ὑγρανθέντων, ὁ βράγχος. ὄργανα δὲ φωνητικὰ λέγοντός μου, τήν τε ἀρτηρίαν ἄκουε καὶ τὸν λάρυγγα, καὶ τὸν φάρυγγα. τοῖς μὲν οὖν ἐκ τοῦ βοῆσαι σφοδρῶς ἐπιπλεῖον κακωθεῖσι τὴν φωνήν, ὅμοιόν τι συμβαίνει πάθημα τῷ γινομένῳ πολλάκις ταῖς χερσὶ, καὶ σκέλεσι, καὶ ψόαις, καὶ ῥάχει, καὶ μυσὶ καμοῦσι πλείονα. καλοῦσι δ' ἔνιοι τῶν γυμναστῶν τὴν τοιαύτην διάθεσιν τῶν μυῶν ἐν οἷς συνίσταται, φλεγμονώδη κόπον. κατὰ μὲν οὖν ἀρτηρίαν ὁ ἔνδον αὐτῆς ὑμὴν ἢ χιτὼν, ἢ ὅπως ἂν ὀνομάζειν ἐθέλοι τις, ὑπὸ τοῦ κατὰ τὰς μεγάλας φωνὰς πνεύματος ἔξω φερομένου πληττόμενος, εἰς τὴν φλεγμονώδη διάθεσιν ἀφικνεῖται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐὰν πρὸς τῷ μεγέθει τῆς φωνῆς ὀξύτης τις ἔτι προσείη. κατὰ δὲ τὸν λάρυγγα πρὸς τῇ πληγῇ ταύτῃ, καὶ ἡ τῶν μυῶν αὐτοῦ ἐνέργεια μείζονα τὴν διάθεσιν ἐργάζεται. θεραπείας δὲ γένος αὐτῶν ἐπὶ παντὸς μορίου ταῖς ὕλαις διαλλάττον ἐστίν. ἐλαίῳ μὲν γὰρ ἀνατρίβειν σκέλη, καὶ χεῖρας καὶ ῥάχιν ἐγχωρεῖ ῥᾳδίως, διὰ τοῦ δέρματος εἰς τοὺς συγκειμένους αὐτῷ μῦς ἀφικνουμένης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν οἱ χόνδροι μετὰ τὸ δέρμα τεταγμένοι, κωλύουσι τὴν εἰς τὸν ὑποκείμενον ὑμένα δίοδον τῆς τῶν μαλαττόντων χρισμάτων δυνάμεως. ὥσπερ γὰρ ἔλαιον, οὕτω καὶ ἄλλα πολλὰ σύνθετα φάρμακα τὴν αὐτὴν ὠφέλειαν ἐργάζεται, καὶ τά γε κατ' ἀρχὰς ἄνω προλεχθέντα, μόνα ταῦτα κατὰ βραχὺ τὴν προσηγορίαν ἀφ' ἑαυτῶν ἐξέτειναν ἐπὶ τὰ παραπλήσια ταῖς συστάσεσιν, καὶ οὗ ἕνεκα τοῦ θερμῆναι σφοδρῶς παραλαμβάνονται. κοινὴ δὲ ὕλη βοηθημάτων τοῖς φωνητικοῖς ὀργάνοις πρὸς τἄλλα ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν λουτρῶν. εὔδηλον δ' ὅτι τὴν διὰ τῶν γλυκέων ὑδάτων λέγω, τὰ γὰρ θαλάττια, καὶ θειώδη, καὶ στυπτηριώδη, καὶ χαλκανθώδη, καὶ ἀσφαλτώδη, διὰ τὸ ξηραίνειν ἰσχυρῶς οὐκ ἐπιτήδεια. καὶ μέντοι καὶ ποιοῦσιν οὕτως οἱ φωνασκοῦντες, ὅταν ἀγωνιζόμενοι θραύσωσι τὴν φωνήν. εἰσὶ δ' οὗτοι κιθαρῳδοί τε, καὶ κήρυκες, οἵ τε τὴν τραγῳδίαν, καὶ κωμῳδίαν ὑποκρινόμενοι. λουτροῖς τε γὰρ πολλοῖς χρῶνται, καὶ τροφὰς ἀδήκτους τε καὶ χαλαστικὰς ἐσθίουσιν. εἰ δὲ καὶ τραχύτητος αἰσθάνοιντο, τὰς ἐμπλαττομένας τοῖς ὁμιλοῦσι μορίοις παραλαμβάνουσιν. εἷς γάρ ἐστιν ἑαυτῷ χιτὼν συνεχὴς, ὅ, τε ἐν τῷ φάρυγγι, καὶ τῷ λάρυγγι, καὶ στομάχῳ, καὶ ἀρτηρίᾳ τῇ τραχείᾳ κατὰ τὰ ἔνδον ὑποτεταμένος. ἐὰν δὲ μὴ καθίστηται τῇ τε διαίτῃ, καὶ τοῖς λουτροῖς ἡ γινομένη διάθεσις ἐν τοῖς φωνητικοῖς ὀργάνοις, ἤδη τὰς ἀρτηριακὰς παραγίνονται, τροφαῖς χρώμενοι παρ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον, ὅσαι διὰ γάλακτος, ἀμύλου τε καὶ χόνδρου, καὶ ᾠῶν, καὶ ἰτρίων σύγκεινται. εἰ δὲ μὴ διὰ τούτων ἐκθεραπευθείη, ἐξευρίσκονται τοῖς ἰατροῖς αἱ πρὸς αὐτῶν ὑπογλωττίδες ὀνομαζόμεναι. εἰσὶ δὲ αὗται φάρμακα τῆς αὐτῆς ταῖς ἀφλεγμάντοις ἀρτηριακαῖς δυνάμεως, διὰ οἴνου θηραίου, καὶ κόμμεως, καὶ τραγακάνθης, καὶ γλυκυρρίζης συγκείμεναι, ἅπερ ὡς ἔφην ἐκλεαίνει τε ἅμα καὶ ἀνατέλλει τὰς τραχύτητας. ὅσον δ' ἂν ἐν τοῖς μέρεσιν ὑπολείπηται φλεγμονῶδες, πέττει τε τοῦτο, καὶ ταχέως ἐκθεραπεύει. φιλόπονον δ' εἶναι χρὴ τὸν ὑποτιθέντα τῇ γλώττῃ τὸ φάρμακον, ὡς κατὰ βραχὺ τηκομένου δέχεσθαι τῷ λάρυγγι τὸ καταρρέον εἰς αὐτὸ ἀνιστάμενον τῇ γινομένῃ βηχί. καρτερήσαντες γὰρ ὡς μὴ βῆξαι συγχωρήσουσιν εἰς τὸν λάρυγγα, καὶ τὴν ἀρτηρίαν καταρρυῆναι τι τοῦ φαρμάκου. λαμπρὸν μέντοι χεῖρον τὸ φώνημα τοῖς οὕτω θεραπευθεῖσιν, ἀδύνατον αὐτοῦ τοῦ πάλιν χρήσασθαι φαρμάκοις ἀδήκτως ῥύπτουσιν, ὁποῖόν ἐστιν, τό τε κυάμινον ἔτνος, καὶ ἡ πτισάνη, καὶ τὸ πεφωγμένον λινόσπερμα. ἐν τῷ μεταξὺ γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα, τῶν τε μέσων κατὰ τὴν δύναμιν φαρμάκων, καὶ τῶν ἐμπλαστικῶν. τούτων δὲ ῥυπτικώτερα ῥητίνη τερμινθίνη, καὶ λιβανωτὸς, τό τε ἀπηφρισμένον μέλι, καὶ τὰ πικρὰ τῶν ἀμυγδάλων. ὥσπερ γε πάλιν ἰσχυρότερον τούτων ἐστὶ τό, τε τῶν ὀρόβων ἄλευρον, ὀρμίνου τε σπέρμα, καὶ ἴρεως ῥίζα, καὶ πάνακος. ἅπασι δὲ τούτοις οἵ τε μαλακοὶ οἶνοι, καὶ γλυκὺς ὁ κρητικὸς, θηραῖος, καὶ σκυβελίτης ἐπιτήδειοι, καὶ πρὸς αὐτοῖς οὐκ οἶδ' ὅπως ἠμελημένον τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀσίαν Ἑλλήνων ἕψημα. προσαγορεύουσι δὲ αὐτὸ σίραιον οἱ ἀττικίζοντες, καὶ λέγουσιν ὥσπερ ἕτεροι τὸ τῶν ἰσχάδων ἀφέψημα, καὶ μάχη αὐτοῖς τέ ἐστιν, ὁπότερον αὐτῶν χρὴ καλεῖν τὸ σίραιον. ἔστι δὲ δήπου καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ σίραιον, ὃ τῶν λιπαρῶν ἰσχάδων ἑψομένων ἐν ὕδατι γίνεται τῆς μέσης δυνάμεως, ἣν ῥυπτικὴν, καὶ ἄδηκτον ὠνομάσαμεν. τὸ μὲν οὖν ἑψόμενον γλεύκους ἐμπλαστικώτατόν ἐστιν, καὶ ἀδηκτότατον. τὸ δὲ τῶν ἰσχάδων ἀφέψημα διαφορητικώτερον, καὶ ῥυπτικώτερον. ὡς οὖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπον, ἁπάντων χρὴ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὰς δυνάμεις, τὸν μέλλοντα σύνθετόν τι ποιήσειν. ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος, καὶ τοῖς ὑφ' ἑτέρων συντεθεῖσιν, ὀρθῶς χρήσεται, καὶ μάλιστα ὅταν ἀδιορίστως ᾖ γεγραμμένα, καθάπερ καὶ αἱ πλεῖσται τῶν ἀρτηριακῶν. εὔδηλον δ' ὅτι, καὶ ταῖς μετὰ διορισμῶν γεγραμμέναις αὐτὸς οὗτος ἄμεινον χρήσεται. κατὰ γὰρ τὸν ἀκριβῆ λόγον εἰς ὅσον ἡ τῶν παθῶν κατασκευὴ μεταπίπτει, καὶ τὸ χρήσιμον ταύτῃ φάρμακον ὑπαλλάττεσθαι χρή. τοῦτο δ' ὀρθῶς μόνος ὁ τὴν δύναμιν εἰδὼς, ἑκάστου τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἀκριβῶς ἐπιστήσεται, προστιθεὶς τῷ πρώτῳ φαρμάκῳ βραχύ τι τῆς ἐχομένης τάξεως, οἷον ἤδη τῶν τονωδῶν κόπων ὅταν ἐν τοῖς τοῦ φάρυγγος γένωνται μυσὶν, ἐν ἀρχῇ μὲν ἁρμόττει τὰ πρᾳότατα ἐδέσματα, φάρμακα δὲ ἐμπλαστικά. καταστάσης δὲ τῆς φλεγμονῆς, βραχύ τι τῶν ῥυπτικῶν προσθετέον, εἶτ' ἐφεξῆς πλέον. εἶτ' ἄλλο πάλιν ἐκείνου γενναιότερον, ὡς κατὰ βραχὺ τὴν σύνθεσιν ἐπὶ τὸ μέσον ῥυπτικὸν ἀφικέσθαι, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν αὖθις τρόπον ἐπὶ τοῦτο, τὸ διαφορητικώτερόν τε καὶ ῥυπτικώτερον. εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὸ σφοδρότατον, ὅταν ἐπιπλεῖον, οἷον σκιρρώδης τις διάθεσις ἐν τοῖς φωνητικοῖς ὀργάνοις παραμένῃ. τῆς μὲν οὖν πρώτης τάξεώς ἐστι τραγάκανθα, καὶ κόμμι, καὶ σάμιος ἀστὴρ, ἄμυλός τε καὶ τὸ διὰ χόνδρου καὶ τράγου καλῶς ἑψηθέντων ῥόφημα, καὶ γάλα δὲ ἐπιτήδειον αὐτοῖς ἐστιν, καὶ ἴτριον, καὶ ᾠὰ ῥοφούμενα, καὶ οὓς νῦν ἅπαντες ὀνομάζουσι στροβίλους. τὸ πάλαι δὲ παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ἐκαλοῦντο κῶνοι, καὶ τὰ σήσαμα δὲ ἐκ τούτου τοῦ γένους ἐστίν. ἐφεξῆς δὲ τούτων ὑπάρχει τὸ καλούμενον βούτυρον. εἰ δέ σοι φίλον ἀρσενικῶς ὀνομάζειν, βούτυρος. ἀφέψημά τε γλυκείας ῥίζης εἰς πάχος ἠγμένον, ἀττικοῦ μέλιτος ὑγροῦ. τὴν μέντοι γλυκεῖαν ῥίζαν ἣν γλυκύρριζαν ὀνομάζουσιν, ἄμεινον ἐν τῷ πρώτῳ καιρῷ καθεψήσαντας, ὡς ἔφην, ἐν ὕδατι μῖξαι τὸ ἀφέψημα τῷ ἐκ τοῦ γλεύκους γεγονότι σιραίῳ, καλουμένῳ δ'

μένῳ δ' ὑφ' ἡμῶν τῶν περὶ τὴν ἀσίαν ἑψήματι. μιγνῦσαι δὲ χρὴ καὶ γλυκεῖ κρητικῷ, καὶ πάλιν δὲ ἕψειν μετὰ τὴν μίξιν, ἐάν τε ἑψήματι τύχῃ μιχθὲν, ἐάν τε τῷ κρητικῷ γλυκεῖ. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς φλεγμονώδεσι διαθέσεσιν, κατά τε τὴν ἀρτηρίαν τε καὶ τὸν λάρυγγα, χρήσιμα κατ' ἀρχὰς ἐστὶν, ἄχρις ἂν ἡ φλεγμονὴ μετρία γένηται. καὶ πρὸ πάντων οἴνου πόσεως ἀπεχέσθω περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον. ὅταν δὲ μετριώτερα γένηται τὰ τῆς φλεγμονῆς, τὸν γλυκὺν θηραῖον, ἢ τὸν σκυβελίτην ἔξεστι πίνειν, ἢ τὸν τῆς ἡμετέρας ἀσίας, μάλιστα μὲν καρύϊνον. ἐφεξῆς δὲ τὸν θηραῖον ὀνομαζόμενον, εἶτα καὶ τὸν γλυκὺν τμωλίτην, ἐν ᾧ καιρῷ καὶ τὸ βούτυρον ἐπιτήδειον ἐστὶν, καὶ τὸ διὰ τῶν ἀμυγδάλων ῥόφημα, καὶ τὸ διὰ γάλακτος, καὶ μέλιτος ἑψηθέντων ἐπιπλέον ἐπεμβληθέντος ἀμύλου. κἂν ἄμυλον δὲ μὴ παρῇ, τῆς ὀνομαζομένης παρὰ ῥωμαίοις σιλίγνεως ἐμβαλλομένης. εὔδηλον δ' ὅτι περὶ τὴν αὐτὴν δίαιταν, ἡ μὲν φλεγμονὴ παύεται τῶν περὶ τὸν λάρυγγα, καὶ τὴν ἀρτηρίαν ὑμένων τε καὶ μυῶν. ὑγρότης δὲ καταλείπεται πολλὴ, ἥ τις ἀδύνατος ἐστὶν λαμπρὰν ἀποφῆναι τὴν φωνήν. μετέρχεσθαι δὲ τηνικαῦτα προσήκει τῶν ἐδεσμάτων ἐπὶ τὰ διὰ μέλιτος ἑψημένα πάντα, καὶ μέντοι καὶ κυάμινον ἔτνος, καὶ πτισάνην, καὶ κράμβην, καὶ τὰ καλῶς ἑψημένα πράσα. φαρμάκων δὲ χρῆσις ἐπιτήδειος ἐστὶ, καθ' ὃν μὲν χρόνον, ἤτοι τὰ τῆς φλεγμονῆς, ἢ τῆς τραχύτητος ἐπικρατεῖ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶτταν λαμβανόμενα, περὶ ὧν τῆς συνθέσεως ἐρῶ. μετὰ δὲ ταῦτα ῥυπτικώτερα τούτων, καὶ ξηραντικώτερα, κἄπειτα τούτων αὖθις αὐτῶν ῥυπτικώτερά τε καὶ ξηραντικώτερα, μέχρις ἂν ἐπὶ τὰ δριμύτητος ἔχοντά τι παραγενώμεθα, καὶ τούτων αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριωτέρων ἀρξάμενοι, πρὸς τὰ σφοδρότερα κατὰ βραχὺ μεταβαίνομεν. τὰ μὲν οὖν ἐκ τῆς διαίτης ὁποῖον ἕξει τὸν τύπον, ἔμπροσθεν εἴρηται, καθάπερ γε καὶ ἡ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἰδέα. τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν σύνθετα φάρμακα πολυειδῶς ἔγραψαν ἄλλοι κατ' ἄλλας συμμετρίας, καὶ οἷς μὲν ἤρκεσεν ἐκ τριῶν ἢ τεττάρων ἁπλῶς συντεθὲν φάρμακον. ἔνιοι δὲ εἰς ἀριθμὸν ἐξέτειναν πλείονα, καὶ τινὲς μὲν ὡς εἴρηται τῆς μαλακωτάτης τε καὶ παρηγορικωτάτης ὕλης ἐποιήσαντο τὴν σύνθεσιν τῶν ἀρτηριακῶν δυνάμεων. ἔνιοι δὲ ἔμπαλιν τούτοις δριμείας, καὶ θερμῆς, καὶ ῥυπτικῆς, καὶ ξηραινούσης ἱκανῶς. εἰσὶ δ' οἳ καὶ τρίτον εἶδος, ὃ μέσον ἀμφοῖν ἐστὶν, καὶ μετὰ τούτους, ἄλλοι μὲν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ μέσου τε καὶ μαλακωτάτου, ἄλλοι δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ τε δριμυτάτου, καὶ τοῦ μέσου, καὶ κατὰ ταῦτα πάλιν αὐτὰ τινὲς μὲν μᾶλλον, τινὲς δὲ ἧττον ἀποχωρήσαντες τῶν μέσων τῇ δυνάμει φαρμάκων, διαφόρους ἐποιήσαντο τὰς συνθέσεις. τούτοις ἅπασιν ὀρθῶς χρήσεται μόνος ὁ τὴν δύναμιν ἑκάστου τῶν ἁπλῶν ἐπιστάμενος, αὐτὸς γὰρ γνώσεται καὶ τὴν τάξιν τοῦ φαρμάκου, κατὰ ποίαν ἀπόστασιν ἐστὶ τῶν μέσων. ἔγραψαν μὲν οὖν καὶ οἱ πρὸ Μαντίου τε καὶ Ἡρακλείδου φάρμακα τοιαῦτα. πολὺ δὲ βελτίω τοῖς εἰρημένοις ἀνδράσιν ἢ αὐτοῖς συντιθεῖσιν, ἢ παρ' ἑτέρων λαβοῦσιν, γέγραπται διὰ τῶν συγγραμμάτων ἃ κατέλιπον ἡμῖν, αὔξοντες τὸ φαρμακευτικὸν μέρος τῆς τέχνης. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ, καὶ ταῦτα καὶ τὰ πρόσθεν ἀκριβῆ, καὶ μακρὰν πεῖραν παρασχόντα τοῖς ἀνδράσιν ἐξέλεκται, καὶ ἤθροισαι, περὶ ὧν πολλάκις ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ τὸν λόγον ἐποιησάμην. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ περὶ τὸν Ἀσκληπιάδην καὶ Μοῦσαν, καὶ Ἀνδρόμαχον, καὶ Ἥραν, καὶ Κρίτωνα, καὶ Μενεκράτην. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φάρμακα, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀρχιγένην, καὶ Φίλιππον ἔγραψαν, ὡς μηδενὸς ἡμᾶς ἔτι δεῖσθαι τῶν ἀνωτέρω, τούτοις γὰρ ὡς εἶπον ὅσα τοῖς πρεσβυτέροις εὕρηται, κάλλιστα γέγραπται πάντα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἀρτηριακῶν.

Πλείστας ἀρτηριακὰς δυνάμεις ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ὡς ἔχειν ἀπὸ τῶν ἀσθενεστάτων ἐπὶ τὰ σφοδρότατα διὰ τῶν ἐν μέσῳ κατὰ βραχὺ προϊέναι τὸν γνωρίζειν αὐτῶν τὴν διαφορὰν δυνάμενον. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀνδρόμαχος ἀδιοριστότερον ἔγραψεν αὐτὰς, ἀλλ' ἐγὼ προσθήσω τοὺς διορισμοὺς, ἀναμιμνήσκων ὧν ἄρτι προεῖπον. ὅτι δὲ τὸν μέλλοντα τοῖς λεγομένοις ἀκολουθήσειν, ἄξιον προγεγυμνάσθαι κατὰ τὴν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείαν, εἴρηταί μοι πολλάκις. ἄνευ γὰρ τοῦ γινώσκειν ἑκάστου τῶν ἁπλῶν τὴν δύναμιν ἀκριβῶς καὶ διωρισμένως, οὐχ οἷόν τε γνῶναι τὸ σύνθετον, ἐκ ποίας ἐστὶ τάξεως τῶν ὁμογενῶν, πότερον ἐκ τῆς μαλακωτάτης, ἢ τῆς σφοδροτάτης, ἢ τῆς μέσης, ἢ τινὸς τῶν μεταξὺ ταύτης, ἢ καὶ τῶν ἄλλων. πρώτην μὲν οὖν ἔγραψε δύναμιν ἀρτηριακὴν, οὐ μετὰ πολὺ τῆς ἀρχῆς τῆς βίβλου, καθ' ἣν τὴν ἐντὸς τοῦ σώματος γινομένων παθῶν ποιεῖται τὴν θεραπείαν, ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. ἀρτηριακὴ ᾗ χρῶμαι. λιβανωτοῦ ∠ αʹ. ἐν ἄλλῳ δʹ. σμύρνης ∠ αʹ. ἐν ἄλλῳ δʹ. κρόκου ∠ αʹ. ἐν ἄλλῳ δʹ. σκίλλης ∠ βʹ. γλυκέος κρητικοῦ ξ γʹ. ἡ σκίλλα ἐνέψεται τῷ γλυκεῖ ἕως συστραφῇ, εἶτα ἡ μὲν σκίλλα ῥίπτεται, ἐπιπάσσεται δὲ τὰ λοιπά. τοῦτο τὸ φάρμακον εἰ μὴ τὴν σκίλλαν εἶχεν, ἦν ἂν τῶν ἀκριβῶς μαλακωτάτων, εἰς τρεῖς ξ τοῦ κρητικοῦ γλυκέος, ἐλαχίστου λιβανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου βαλλομένων ὡς ὀλίγου δεῖν ὅλον ὑπάρχειν αὐτὸ γλυκὺ κρητικόν. εὔδηλον δ' ὅτι τὸ καλούμενον ὑπ' αὐτῶν ἐκλεικτὸν φάρμακον γίνεται. καλοῦσι δ' αὐτὰ, καὶ ἀττικῶς ἐκλεικτὰς δυνάμεις. ἐφεξῆς δὲ τῇ προσγεγραμμένῃ δυνάμει δευτέραν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος οὕτως. ἀρτηριακὴ ἡ διὰ κωδυῶν. κώδυαι χλωραὶ χίλιαι διακόσιαι, μέλιτος ἀττικοῦ χ δʹ. κρόκου κιλικίου ∠ δʹ. οἱ δὲ ∠ ιʹ. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ ιʹ. ἀκακίας ∠ ιʹ. ὕδωρ ὄμβριον εἰς τὰς κωδύας. ὕδωρ μὲν οὖν ὄμβριον βάλλεται ὅπως ἀσηπτότερον εἴη τὸ φάρμακον, ἔχει δὲ δηλονότι στυπτικὸν ἐν αὑτῷ τι τὸ ὕδωρ τοῦτο. σκοπὸς δὲ ἐστὶν ἐν τῷ προκειμένῳ φαρμάκῳ, πέψαι τὴν κατὰ τὴν ἀρτηρίαν διάθεσιν, ἥ τις ἂν ᾖ δι' ὕπνου, καὶ τῶν πεπτικῶν ἅμα στύψει μὴ πολλῇ. τὸ μὲν οὖν ἁπλοῦν φάρμακον διὰ τῶν κωδυῶν, ὡς ἐγὼ ποιεῖν εἴωθα, κωδύας ἔχει μόνας ἐνειμένας ὕδατι, κἄπειδὰν τακηραὶ γένωνται, αὐτὰς μὲν ἐκβάλλομεν. τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῶν μίγνυμεν ἀττικῷ μέλιτι μόνῳ, κἄπειτα μέχρι συστάσεως ἐκλεικτοῦ φαρμάκου τῆς ἑψήσεως γινομένης. τὸ δὲ πόσον ὕδατος πόσῳ μέλιτι χρὴ μιγνύειν ἐν ταῖς τῶν τοιούτων φαρμάκων σκευασίαις, ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρῶ κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἔνθα γραφὴν ποιήσομαι τοιαύτην, ἡ διὰ τῶν κωδυῶν. τρίτην δύναμιν ἔγραψεν ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις ὁ Ἀνδρόμαχος τήνδε. ἀρτηριακὴ ᾗ Βλάσου ἢ χρῶμαι πρὸς φθισικευομένους καλὴ λίαν. νάρδου κελτικῆς ∠ δʹ. ἀμώμου ∠ ηʹ. κινναμώμου ∠ ιʹ. μαλαβάθρου ∠ δʹ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ γʹ. σχοίνου ἄνθους ∠ βʹ. κασσίας ∠ ηʹ. λιβανωτοῦ ∠ γʹ. σμύρνης ∠ αʹ. κόστου ∠ δʹ. μάγματος μαλαβάθρου ∠ ϛʹ. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ ∠ γʹ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ εʹ. μαστίχης χίας ∠ γʹ. κρόκου ∠ ϛʹ. φοίνικας ἐν οἰ-

νομέλιτι ἑψήσας, ἢ περὶ τρόπῳ, εἶτα εἰς τὸ ἀφέψημα βάλε στροβίλους κ. καὶ λέαινε, εἶτα τοῦ φαρμάκου ὡς καρύου ποντικοῦ, ἢ μικρῷ ἔλασσον, ἐπί τινας ἡμέρας τούτῳ χρῶ, εἶτα ἀκεραίῳ τῷ φαρμάκῳ, εἶτα ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας χρήσῃ τῇ ἀλόης ἱερᾷ κοχλιαρίου τὸ πλῆθος σὺν ὕδατι ἐπὶ μίαν ἡμέραν. χρῶ δὲ τῷ φαρμάκῳ καὶ σὺν γάλακτι ἐπὶ τῶν τὴν ἀρτηρίαν παχόντων ἀναγαργαρίζεσθαι κελεύων, καὶ πάλιν διαλιπὼν χρῶ τῷ ἀνωδύνῳ κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος. ὅταν δὲ ἰσχυρὸς ὁ ῥευματισμὸς ᾖ, προσμίγνυμεν τῇ ἀντιδότῳ, ὀπίου καὶ κασσορίου, ὀλίγον ἑκατέρου ἐπὶ τῶν κακοστομάχων αὐτῷ τῷ φαρμάκῳ. εὔδηλον οὖν ἐξ αὐτῆς τῆς χρήσεως ἃ γέγραφεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐπὶ τῶν ῥευματιζομένων τὰ περὶ τὸν θώρακα, καὶ πνεύμονα, καὶ ἀρτηρίαν ἐπιτηδείως τῆς προγεγραμμένης δυνάμεως συγκειμένης. ἔφη γοῦν αὐτὸς ὅταν ᾖ ἰσχυρὸς ὁ ῥευματισμὸς, προσμίγνυμεν τῇ ἀντιδότῳ ὀπίου, καὶ κασσορίου ὀλίγον ἑκατέρου, δηλονότι ξηραίνειν τὸ ῥεῦμα καὶ ὑγιεινὸν ἐργάσασθαι προαιρούμενοι. ποικίλον δέ ἐστι καὶ πολυμίγματον ὡς πρὸς πάσας ἁρμόττειν τὰς διαθέσεις, ὅσαι καὶ χρόνιαι, καὶ κακοήθεις εἰσὶ, καὶ δυσίατοι, κἂν ἕλκος ᾖ τι περὶ τὴν ἀρτηρίαν, ἢ τὸν λάρυγγα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐὰν κατὰ τὸν πνεύμονα. τὰ γοῦν τοιαῦτα τῶν ἰσχυρῶν οὕτω δεῖται φαρμάκων, ὡς ἐπὶ πλείονα χρόνον ἐξαρκέσαι δυνηθῶσιν, οἱ τὴν φθινώδη διάθεσιν ἔχοντες. ὅταν γοῦν ἐπιλάβωνται χωρίου ξηροῦ, καὶ διαίτῃ προσηκούσῃ, καὶ φαρμάκοις χρώμενοι διατελῶσιν ἐπιπλεῖστον ἀντέχουσιν τι κατὰ τὰς συνήθεις πράξεις ἐργαζόμενοι μετρίως. αὐτὴν οὖν τὴν δύναμιν οὐκ ἠξίουν ἀναμεμίχθαι, ταῖς ἰδίως ὀνομαζομέναις ἀρτηριακαῖς. τετάρτην ἐπὶ ταῖς προγεγραμμέναις, ἔγραψε δύναμιν ὁ Ἀνδρόμαχος ὧδέ πως, ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ. λέγει δὲ δηλονότι τοῦ Βλάσου, περὶ οὗ κατὰ τὴν ἔμπροσθεν ἀρτηριακὴν ἐγεγράφει. ἀρτηριακὴ Βλάσου ᾗ χρῶμαι. τὴν σύνθεσιν δὲ αὐτῆς τοιαύτην ποιεῖται. ἀλόης ℥ β. κρόκου ℥ α. μαστίχης ℥ α. πρόδηλον οὖν ὅτι τὸ φάρμακον τοῦτο τῶν ἰδίως ὀνομαζομένων ἐκ κοπρωτικῶν ἐστι μετὰ τὸ πεπτικὸν ἔχειν τι διὰ τὸν κρόκον. ὅταν δ' οὕτως εἴπω πεπτικὸν, ἀκούειν χρὴ τῆς διαθέσεως ἧς ἕνεκα προσάγεται. πέμπτην δὲ ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος τήνδε. ἀνώδυνος τοῦ αὐτοῦ. ὀπίου ℥ γ. κρόκου ℥ α. σμύρνης ℥ β. ἀκακίας ℥ τὸ ς. γλυκείας χυλοῦ ∠ δ. σὺν μέλιτι. ταῦτα μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἐγὼ δὲ οὐ πάνυ τι προσίεμαι τὴν τοιαύτην σύνθεσιν τῶν φαρμάκων, μετὰ τοῦ μὴ δεδηλῶσθαι τὴν διάθεσιν ἐφ' ἧς αὐτῇ χρηστέον. ἴσμεν γὰρ ἐπὶ τῶν ἀνωδύνων τὸν σκοπὸν τῆς συνθέσεως, ὅταν ὕπνον ἐργάσασθαι βουληθῶμεν, καὶ σφοδρὰν ὀδύνην ναρκῶσαι. ἡ δὲ τῆς ἀκακίας μίξις ὡς πρὸς ἕλκος ἐστὶν, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῆς γλυκείας χυλὸς πρὸς τὸ πραΰναι τὰ τετραχυμμένα. κρόκον δὲ μιγνύειν ἢ ὀπίου κατὰ τὰς ἀνωδύνους, τοῖς πλείστοις ἤρεσεν, ἐπειδὴ δοκεῖ καὶ αὐτοῖς ἱκανῶς πέττειν ἁπάσας τὰς διαθέσεις. ἕκτην ἐπὶ ταῖς προγεγραμμέναις ἔγραψε δύναμιν ὁ Ἀνδρόμαχος τοιάνδε. ἀρτηριακὴ τοῦ αὐτοῦ. λιβάνου ℥ α. γλυκείας χυλοῦ ℥ α. σμύρνης ∠ δ. τραγακάνθης ∠ ς. νάρδου ∠ α. ἀμώμου ∠ δ. κρόκου ∠ δ. μέλιτος ἀττικοῦ. καὶ αὕτη δέ ἐστι δήλη πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις τῶν ἀναπνευστικῶν συντιθεμένη, διά τε τῶν πεπτικῶν, καὶ παρηγορικῶν καὶ στυφόντων, καὶ ῥυπτόντων. ὁ μὲν γὰρ λίβανος, καὶ ἡ σμύρνα, καὶ ὁ κρόκος τῶν πεττόντων τὰς διαθέσεις εἰσίν. ὁ δὲ τῆς γλυκείας χυλὸς τῶν ἐκλεαινόντων τὰς τραχύτητας, ὥσπερ γε καὶ ἡ τραγάκανθα. τὸ δὲ ἄμωμον ἰσχυρῶς ξηραίνει, μετὰ τοῦ καὶ βραχὺ στυπτικὸν ἔχειν. τὸ δὲ μέλι τῆς τῶν θερμαινόντων ἐστὶ καὶ ῥυπτόντων δυνάμεως. ἑβδόμην αὖθις ταῖς προσγεγραμμέναις ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν ἐκ τῶν πολλῶν πάνυ συγκειμένην φαρμάκων, ἁπάσας σχεδόν τι τὰς δυνάμεις ἐχόντων. καὶ γοῦν στύφοντα, καὶ δάκνοντα, καὶ λεπτύνοντα, καὶ παρηγοροῦντα, καὶ ἐκλεαίνοντα, καὶ ὑπνωτικὸν, καὶ διαφορητικὸν, καὶ ῥυπτικὸν περιέχεται κατ' αὐτὴν, ἐφ' ὧν ἁπασῶν τῶν πολυμιγμάτων δυνάμεων ὧν εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν ὁ λόγος κοινὸς, ὡς ἐξ ἁπάντων τὶς εἰ βουληθῇ συνθεῖναί τι τῶν φαρμάκων, ἐλπίδι τοῦ ποιήσειν ἓν φάρμακον πρὸς ἁπάσας τὰς ὁμογενεῖς διαθέσεις, ἐξ αὐτῶν τινὰ μὲν εὑρέθη τῇ πείρᾳ μοχθηρὰ καὶ παρεώθη, τινὰ δὲ εὐτύχησεν κατὰ τὸν τοῦ συντεθέντος ἀποβλέψαι στοχασμόν. ἔγραψε δὲ καὶ τὴν σκευασίαν αὐτῆς ὁ Ἀνδρόμαχος, οὐ πάνυ τι τοῦτο πράττειν εἰωθώς. ὃ δὲ ἐκ φαρμάκων δυνάμεις ἐχόντων ἃς εἴρηκα σύγκειται, κάλλιον μὲν ἐστι μεμνῆσθαι, τοὺς ὁμιλήσαντας τοῖσδε τοῖς γράμμασιν. εἰ δὲ καὶ μὴ πρόχειρον ἔχοιεν τὴν μνήμην, ἀλλὰ κατά γε τὸν χρόνον αὐτὸν τοῦτον, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα φάρμακα μανθάνουσιν ἀναγνώσθωσαν ἐπιμελῶς τὸ ἕκτον καὶ τὸ ζ. καὶ τὸ η. περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. ἐν ἐκείνοις γοῦν ἅπασαν ἔγραψα τὴν ὕλην τῶν φαρμάκων, ὅσα ῥίζαι καὶ φύλλα καὶ ἄνθη καὶ σπέρματα καὶ καρποὶ, καὶ ὀποὶ, καὶ χυλοὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων εἰσὶν, ἢ ἁπάντων φυτῶν. ὁπότ' οὖν ἀκήκοας ταῦτα, πρόσχες ἤδη τὸν νοῦν οἷς ἔγραψε περὶ τοῦ φαρμάκου τούτου ὁ Ἀνδρόμαχος. ἀρτηριακὴ ᾗ χρῶμαι. πτέρεως ῥίζαι ὡς ἁδρόταται πλύνονται ἕως λίαν καθαρώταται γένωνται, καὶ γεῶδες ἀφῶσιν, εἶτα ψύχωνται ὥραν μίαν, καὶ κατατέμνονται εἰς τριδάκτυλα, καὶ καταθραύονται ἐκ τούτων λίτρας ι. καὶ βάλλονται εἰς χύτραν ἐγκαινισμένην, καὶ ὕδατος γλυκέος ξ ι. καὶ ἕψεται ἕως ἂν λειφθῶσιν ξ ε. καὶ ἐκθλίβονται, καὶ τὸ μὲν ὑγρὸν εἰς διπλῶμα βάλλεται, τὰ δ' ἀρώματα ἁδρομερῆ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ. κιναμώμου ∠ ς. γλυκείας ῥίζης ∠ ς. κασσίας ∠ δ. ῥόου ποντικοῦ ∠ δ. βαλαυστίου ∠ ς. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. οἱ δὲ ∠ ς. ταῦτα ἕψεται ὁμοίως ἕως τὸ ἥμισυ, εἶτα ἐκθλίβεται, καὶ προσεμβάλλεται τῷ ἀφεψήματι μέλιτος ἀττικοῦ ξ α. προαφεψημένου καὶ συνεστραμμένου ἰδίᾳ ἐν διπλώματι ἕως μὴ μολύνοι, καὶ προσεμβάλλεται τερμινθίνης διαυγοῦς ∠ γ. χαλβάνης ∠ β. κρόκου ∠ ε. ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ α. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ α. μανδραγόρου χυλοῦ τριώβολον, πεπέρεως λευκοῦ ∠ η. ὄγδοον ἐπὶ ταῖς προειρημέναις ἔγραψε δηλώσας τῆς δυνάμεως αὐτῆς τὸ κεφάλαιον, ὅπερ ἐχρῆν ἐπὶ πασῶν αὐτῶν πεποιηκέναι. ἔχει δ' οὕτω πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. ἀρτηριακὴ ἐπαινουμένη Μιθριδάτειος πρὸς τὰ ἐν θώρακι συνηθροισμένα, ὑποκαθαίρει καὶ ἀπολεαίνει. ἐρυσίμου πεφωγμένου ∠ α. ἐν τισι δὲ τῶν ἀντιγράφων ἐρεγμοῦ γέγραπται. ῥυπτικῆς δέ ἐστιν ἄμφω δυνάμεως, λινοσπέρματος πεφωγμένου ∠ κ. καὶ τοῦτο ῥυπτικῆς ἐστι δυνάμεως, στροβίλου ∠ η. ἐκλεαίνει δηλονότι τοῦτο, σταφίδος ἐκγεγιγαρτισμένης ∠ δ. καὶ αὕτη τοῦ μὲν βραχύ τι παραστύφειν, καὶ ἅμα τροφή τις εἶναι χρηστὴ τῷ σώματι μέμικται προσηκόντως. ἔχει δὲ καὶ τὴν τοῦ γλυκέος δύναμιν οἵαν εἰρήκαμεν ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. κρό

ου ὀβολοὺς δύο. ἐλάχιστον δηλονότι βέβληκε τοῦ κρόκου ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον, ἐγγύς τε τοῦ μηδὲν εἶναι πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀναλογίαν. εἰρήκαμεν δὲ ὅτι πεπτικῆς ὁ κρόκος ἐστὶ δυνάμεως μετὰ τοῦ στύφειν. εἴρηται δ᾽ ὅτι καὶ ἡ στύψις συνάγει, καὶ σφίγγει καὶ τονοῖ τὰ σώματα. βέβληκε δὲ καὶ κοτύλας μέλιτος τέταρτον, ἀποχωρήσας τοῦ τε γλυκέος οἴνου καὶ τοῦ ἑψήματος, ἀποκαθαίρειν γάρ, τὸ σκευαζόμενον φάρμακον βούλεται καθότι προεῖπε τὰ ἐν θώρακι. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις τὸ παχύχυμα κωλύει τὴν ἀνακάθαρσιν. ἔμιξε δὲ τούτοις τραγακάνθης ∠ δ΄. ἐκλεαίνοντος φαρμάκου τὰ τραχυνθέντα. προεῖπον δ᾽ ὅτι βούλεται τὸ προκείμενον φάρμακον, ἀποκαθαίρειν τε καὶ ἐκλεαίνειν τὰ κατὰ τὸν θώρακα. ὁ μὲν γὰρ σκοπός ἐστιν ἐν τοῖς τοιούτοις, λεπτῦναι καὶ ἀπορρύψαι, καὶ πρὸς τὴν ἀναγωγὴν ἐπιτήδεια ποιῆσαι τὰ κατὰ τὸν θώρακα. τῆς δ᾽ ἀνωδυνίας ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ πάνυ τι μένειν τραχυνθέντα τὰ μόρια, προστίθενται τὰ ἐκλεαίνοντα. μέγιστον δὲ τοῦτ᾽ ἐστί, καὶ διὰ παντὸς χρὴ μεμνῆσθαι αὐτοῦ, τὸ πολλάκις ἕνα σκοπὸν ἔχειν, δι᾽ ὃν συντίθεται τὸ φάρμακον. ἕνεκα δὲ τοῦ μὴ λυπεῖν αὐτὸ κατὰ μηδένα τρόπον, ἑκάτερα μίγνυται τὸν πρῶτον σκοπὸν τῆς ὠφελείας ἔχοντα. ἐννάτην ἀρτηριακὴν ἐπὶ ταῖς προγεγραμμέναις ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ὧδέ πως κατὰ λέξιν. ἀρτηριακὴ ἡ Μαρίνου. κρόκου ℥ α΄. κόμμεως ℥ β΄. τραγακάνθης ℥ α΄. μέλιτος ἀττικοῦ ξ α΄. ἕψε ἕως ἀποσταζόμενον μὴ μολύνοι. τοῦτο τὸ φάρμακον τῶν μέσων ἐστὶ κατὰ δύναμιν. ἦν δ᾽ ἂν ἀκριβῶς παρηγορικόν τε καὶ ἀνώδυνον, εἰ μήπω κρόκου εἶχε μήτε τοῦ μέλιτος τὸν ξ. ἀλλ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸν Θηραῖον οἶνον τὸν κρητικόν, ἢ τὸ ἐκ τοῦ γλεύκους ἑψηθέντος γινόμενον, ὃ καλοῦμεν ἡμεῖς ὡς ἔφην ἕψημα. παράκειται δὲ κατὰ τὴν λέξιν ἀκαίρως ἐπὶ τοῖς προειρημένοις ἰσχυροῖς φαρμάκοις, ἃ καὶ τοῖς ἐμπυϊκοῖς, καὶ τοῖς ὑπὸ φθόης ἐχομένοις ἁρμόττει. δεκάτην ἐφεξῆς τῇ προγεγραμμένῃ μνημονεύει μεταξὺ τῆς ἀκριβῶς παρηγορικωτάτης καὶ τῆς μέσης, ὁποίαν ἔφην εἶναι τὴν προγεγραμμένην. ἐκ κόμμεως γοῦν ταύτην καὶ γλυκέος κρητικοῦ, καὶ ὕδατος συντίθησι, μιγνὺς μέλιτι. τοῦ μὲν κόμμεως ἐμβαλὼν ℥ η΄. τοῦ δὲ γλυκέος ξ α΄. τοῦ δὲ μέλιτος, λίτραν α΄. λύειν κελεύων ὕδατι τὸ κόμμι, μὴ προσθεὶς τὸ ποσόν. διὰ μὲν οὖν τὸ κόμμι καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ ὕδωρ ὅλως οὐδὲν ἔχει ῥυπτικόν, διὰ δὲ τὸ μέλι τοῦ παρηγορικωτάτου καὶ ἐκλεαίνοντος ἀποκεχώρηκεν. ἴσμεν γὰρ ὅτι ῥυπτικόν ἐστι τὸ μέλι. ἕψεσθαι δὲ δεῖν ἐπ᾽ ἀνθράκων εἶπεν αὐτό, τουτέστιν ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς ἀκάπνου. κάλλιον δ᾽ ἂν ἐπεποιήκει καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν ἀρτηριακῶν τοῦτο προσγράψας. ἐγὼ γοῦν οὕτως αὐτὸ σκευάζω, καὶ οὐδ᾽ ἐπ᾽ αὐτῶν ἀνθράκων ἔτι διακαιομένων ποιοῦμαι τὴν ἕψησιν, ἵνα μηδὲ τὸ ἀπὸ τούτων ἀναφερόμενον καπνῶδες καὶ δριμὺ προστρίψει τῷ φαρμάκῳ δριμύτητας οὐκ ἀναγκαίας. τῆς μὲν γὰρ τοῦ μέλιτος δριμύτητος ἀνεχόμεθα, καίτοι καὶ αὐτῆς οὐκ οὔσης σφοδρᾶς, διὰ τὴν ἄλλην αὐτοῦ χρείαν, καπνοῦ δὲ οὐδεμία χρεία. διαφευκτέον οὖν αὐτὴν εἰς ὅσον ἐνδέχεται κατὰ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα, κάλλιον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπλαστικῶν ἀκάπνοις χρῆσθαι τοῖς ξύλοις. ἑνδεκάτην δύναμιν ἔγραψεν οὕτως. ἀρτηριακὴ ἄλλη καλή. κινναμώμου, λιβάνου ἀνὰ ℥ α΄. χυλοῦ γλυκείας ℥ α΄. σμύρνης δραχμαὶ δ΄. τραγακάνθης ∠ ς΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ΄. ἀμώμου ∠ δ΄. κρόκου ∠ α΄. μέλι ἀττικόν. ἀληθῶς εἶπε καλὴν εἶναι τὴν ἀρτηριακὴν ταύτην, ἀλλ᾽ ἐνδεῖ τῷ λόγῳ πρὸς τίνας διαθέσεις αὐτὴν εἶναι φησὶ καλήν. εἴρηται γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ διὰ κραυγὴν καὶ διὰ κατάρρουν βλάπτεσθαι τὴν ἀρτηρίαν, καὶ πρὸς ἔχειν ἕλκος ἢ φλεγμονὴν σκιρρουμένην. ἧς δὲ νῦν τὴν σκευασίαν οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, καὶ πρὸς τοὺς φθόῃ κάμνοντας ἐπιτήδειόν ἐστι φάρμακον, καὶ πάσας ἁπλῶς τὰς ἐν θώρακι καὶ πνεύμονι κεχρονισμένας διαθέσεις. ἡ γὰρ τοῦ κινναμώμου φύσις οὖσα λεπτομερής, καὶ ξηραντική, καὶ τὰς ἐσκιρρωμένας διαθέσεις ἰᾶσθαι πέφυκεν. ἐφεξῆς δὲ αὐτῷ καὶ ἡ τοῦ ἀμώμου δύναμίς ἐστι μετὰ τοῦ καὶ στυπτικὸν ἔχειν τι. διὰ δὲ τὴν τούτων ἐνέργειαν οὖσαν σφοδράν, εὐλόγως ἐμίχθη λιβανωτός τε καὶ ὁ τῆς γλυκείας χυλός, καὶ τραγάκανθα, πραΰνειν τὰ τετραχυσμένα πεφυκότα φάρμακα. περὶ δὲ κρόκου καὶ σμύρνης πολλάκις εἴπομεν, ὅτι πεπτικὰ καὶ ξηραντικὰ μετρίως τῶν τοιούτων διαθέσεών ἐστι. δωδεκάτην ἀρτηριακὴν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν οὕτως. ἄλλη ἐκ τῶν Γάλλου πρὸς τὰ τῆς ἀρτηρίας πάθη, καὶ ἕλκη ἐν πνεύμονι, καὶ πύου ἀναγωγὰς καὶ αἵματος, καὶ τοὺς εἰς θώρακα ῥευματισμούς, καὶ πρὸς τὰ δυσάγωγα σφόδρα ἐνεργεῖ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ δ΄. κρόκου κιλικίου ∠ δ΄. λιβανωτοῦ ∠ δ΄. σμύρνης τρωγλοδύτιδος ∠ δ΄. κινναμώμου ∠ δ΄. ἀμώμου ∠ γ΄. στροβίλου ∠ δ΄. γλυκείας ῥίζης ἐξεντερισμένης ∠ δ΄. νάρδου συριακῆς ∠ β ς. κασσίας μελαίνης ∠ β΄. τραγακάνθης ∠ γ΄. φοινίκων συριακῶν τῆς σαρκὸς ∠ γ΄. ἀστέρος σαμίου δραχμαὶ δ΄. χαλβάνης καθαρᾶς τετρώβολον, κόστου ∠ δ΄. ἐν ἄλλῳ ∠ α΄. μέλιτος ἀττικοῦ κοτύλας δ΄. ἕψεται ἐν διπλῷ τὸ μέλι τε καὶ ἡ ῥητίνη. ὅταν δὲ ἄρχηται συστρέφεσθαι, χαλβάνη μίγνυται, ἄχρις ἂν μὴ μολύνῃ, εἶτα ψυγέντι λεῖα τὰ λοιπὰ μίγνυε, καὶ οὕτω χρῶ. καλῶς ἐποίησεν ἐπὶ τούτου τοῦ φαρμάκου, καὶ πρὸς τινὰς διαθέσεις ἁρμόττει, γράψας καὶ πῶς αὐτὸ χρὴ σκευάζειν. ἡ δὲ μέθοδος τῆς συνθέσεως ἐκ τῶν ἔμπροσθεν δήλη ἐστίν. τρισκαιδεκάτην ἀρτηριακὴν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως. ἀρτηριακὴ ἡ Γάλλου. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ ἀντίδοτος πρὸς τὰ αὐτὰ ποιοῦσα. νάρδου συριακῆς ∠ δ΄. σμύρνης ∠ δ΄. κρόκου ∠ δ΄. κόστου ∠ δ΄. οἱ δὲ ∠ α΄. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους λ΄. γλυκείας ῥίζης ∠ α΄. στροβίλους ρ΄. στύρακος ∠ α΄. τραγακάνθης ∠ α΄. κινναμώμου ∠ α΄. ἀμώμου ∠ α΄. λιβάνου ∠ α΄. ὀβολοὺς δ΄. κασσίας σύριγγος ∠ α΄. βαλαυστίου ∠ γ΄. ὀβολοὺς γ΄. μέλιτος ἀττικοῦ, ἢ γλυκέος κρητικοῦ κοτύλας β΄. ὁ γλυκὺς ἐν διπλῷ ἕψεται ἕως ἂν μέλιτος σχῇ πάχος, εἶθ᾽ οὕτω καταχεῖται κατὰ λείων τῶν ξηρῶν. ἡ δὲ τραγάκανθος καὶ ὁ στύραξ πρὸ μιᾶς ἀποβρέχονται ἐν προτρόπῳ ἱκανῷ, καὶ οὕτω μίγνυται τοῖς λοιποῖς, εἶθ᾽ οὕτως ἀναιρεῖται εἰς πυξίδα ἀργυρᾶν, ἢ ὑελίνην. καλῶς ἐποίησεν καὶ ταύτην τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ τὴν σκευασίαν εἰπών. ἐγὼ δὲ διὰ τοῦτο πάσας τὰς ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγραμμένας ἀρτηριακὰς ἔγραψα, ὅπως μηδεὶς ἑτέρου συγγραφέως δεηθῇ. πᾶν γὰρ εἶδος ἐν αὐταῖς ἐστι, καὶ τῶν μαλακῶν, καὶ τῶν ἰσχυρῶν, καὶ τῶν μέσων.

Τεσσαρεσκαιδεκάτη τῶν ἀρτηριακῶν ἐστι, περὶ ἧς οὕτω γράφει.

Ἀρτηριακὴ ἐκ τῶν σφόδρα ἡ Μοσχίωνος. ἔστι δ᾽ αὐτῆς ἡ δύναμις ὑπὲρ τὰς μέσας οὐκ ὀλίγον ἀποκεχωρηκυῖα

πρὸς ἰσχὺν, ἔχει γὰρ τμητικὸν καὶ λεπτυντικὸν, καὶ θερμὰ πολλῶν φαρμάκων οἷς μέμικται, καί τινα τῶν πραέων δι' ἣν εἶπον αἰτίαν. ἡ δὲ σύνθεσις αὐτῆς ἐστιν ἥδε. μίλτου λημνίας, λιβάνου, σμύρνης, νάρδου, ἀμώμου, κασσίας κιῤῥᾶς, κρόκου, ἰλλυρίδος, σχοίνου ἄνθους, ἀνὰ ∠ β. κινναμώμου ∠ δ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ δ. ῥόδων ἄνθους ∠ δ. ὀποβαλσάμου ∠ β. μέλιτος κοτύλην α. ἢ γλυκέος κρητικοῦ κοτύλης ἥμισυ τέταρτον, ἕψε τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ῥητίνην ἕως γένηται κιῤῥὰ, εἶτα τὰ λοιπὰ ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἀπόδος, καὶ συνανακόψας, δίδου τοῖς περὶ θώρακα καὶ ἀρτηρίαν, ἡλίκον κύαμον ἑλληνικὸν, μεθ' ὕδατος κοτύλης τετάρτου. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐκλεικτόν.

Πεντεκαιδεκάτην ἔγραψε δύναμιν ὡδί πως.

Ἀρτηριακὴ πρὸς τραχυσμὸν βρόγχων, καὶ φωνῆς ἀποκοπὴν, καὶ ἀναφορικοὺς, ᾗ χρῶμαι, ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου καὶ Ἀλκιμίωνος. τραγακάνθης ∠ ϛ. κόμμεως ∠ ϛ. λιβάνου ∠ α. ὀβολὸν α. σμύρνης ∠ α. ὀβολοὺς β. κρόκου ∠ α. ὀβολοὺς δύο, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ ∠ α. ὀβολοὺς γ. ἢ τῆς ῥίζης ∠ α S. πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι κε. φοινικοβαλάνων λιπαρῶν τῆς σαρκὸς ∠ γ. οἱ δὲ φοίνικας ε. ἢ τρεῖς, τὴν τραγάκανθαν γλυκεῖ βρέχων, καὶ λειώσας ἀναλάμβανε. τὰ δ' ἄλλα λεῖα, καὶ καταπότια ποιῶν κυάμου μέγεθος, κέλευε ὑπὸ τὴν γλῶτταν κρατεῖν. τὰς τοιαύτας δυνάμεις ὑπογλωττίδας ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ, καὶ κελεύουσι διαλυομένου τοῦ φαρμάκου παραδέχεσθαί πως ἀτρέμα εἰς τὸν λάρυγγα τὸ ἀποῤῥέον, ἀντέχοντας εἰ βὴξ κινοῖτο. ἡ δὲ ιϛ. κατὰ λέξιν οὕτω γέγραπται.

Ἀρτηριακὴ ἐκλεικτὸς πρὸς ἅπαντα τὰ ἐντὸς, καὶ μάλιστα πρὸς φθισικοὺς, καὶ ἐμπυϊκοὺς, καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὑδρωπας, καὶ βῆχας παλαιοὺς, διδομένη δι' ἡμέραν καὶ νύκτα πλῆθος κοχλιαρίου.

Σκίλλης χυλὸν ℥ δ. γλυκέος κρητικοῦ ℥ γ. οἴνου φαλερίνου ℥ η. μέλιτος ἀττικοῦ ℥ γ. σμύρνης Γο δ. κρόκου Γο β. λιβάνου Γο β. ἀριστολοχίας δακτυλίτιδος μνᾶν α S. γλυκυῤῥίζης μνᾶν α. ἠρυγγίου ῥίζης Γο β. κασσίας Γο α. νάρδου κελτικῆς Γο α. ξυλοβαλσάμου Γο η. τὴν ἀριστολοχίαν, καὶ τὸ ἠρύγγιον, καὶ τὴν γλυκύῤῥιζαν, καὶ ξυλοβάλσαμον, καὶ κασσίαν, καὶ νάρδον, καὶ σχῖνον κόψας ἁδρομερῆ ἔμβρεχε εἰς τὰς τοῦ οἴνου ℥ η. ἐπὶ ἡμέρας γ. εἶτα ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς ἕψε ἕως λειφθῇ τὸ τρίτον μέρος, καὶ οὕτως ἐκθλίψας, καὶ σκύβαλον ῥίψας, προσαπόδος τὸ γλυκὺ, καὶ τὸ μέλι, καὶ τὸν χυλὸν τῆς σκίλλης, καὶ ἕψε ἕως μέλιτος σχῇ πάχος. τὸν δὲ κρόκον, καὶ λίβανον καὶ σμύρναν ἑξῆς λεῖα σὺν οἴνῳ, καὶ οὕτως εὖ ἔχοντος τοῦ φαρμάκου, προσαπόδος, καὶ ἐπ' ὀλίγον τήξας ἆρον ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ οὕτως ἀποθέμενος χρῶ. καλῶς ἐποίησεν καὶ περὶ αὐτῆς γράψας ὁ Ἀνδρόμαχος, τήν τε ἐπαγγελίαν καὶ τὴν σκευασίαν.

Ἑπτακαιδεκάτη δύναμις ὑπ' αὐτοῦ γέγραπται τοιάδε. ἀρτηριακὴ ἄλλη ὡς Εὐκλείδης ὁ παλαντῖνος.

Σκίλλης χυλοῦ ℥ γ. γλυκέος κρητικοῦ ℥ γ. οἴνου φαλερίνου ℥ γ. μέλιτος ἀττικοῦ κοτύλην α. κρόκου Γο δ. οἱ δὲ Γο β. σμύρνης Γο γ. τραγακάνθης Γο α. γλυκείας χυλοῦ Γο β. λιβάνου Γο α. ὀποβαλσάμου Γο ϛ. σκευάσας χρῶ. περὶ ταύτης τῆς δυνάμεως, οὔτε τὴν ἐπαγγελίαν, οὔτε τὴν σκευασίαν ἔγραψεν, ὡς ἤδη νοεῖν δυναμένων τῶν ἀναγινωσκόντων τὴν γνώμην αὐτοῦ. ἐν μὲν γὰρ τῷ εἰπεῖν, ἄλλη ἀρτηριακὴ, παραπλησίαν τὴν ἐπαγγελίαν αὐτῆς ἡμᾶς νοεῖν προσήκει τῇ γεγραμμένῃ, τὴν δὲ σκευασίαν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν λογίζεσθαι. ἡ δ' ὀκτωκαιδεκάτη δύναμις οὕτω γέγραπται. ἀρτηριακὴ ἐκ τῶν Γεειγένους πρὸς πάντα τὰ τῆς ἀρτηρίας πάθη. κρόκου ∠ α. σταφίδος ἐκγιγαρτισμένης ∠ α. ἀμυγδάλων ∠ η. σμύρνης τριώβολον, τραγακάνθης ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ τετρώβολον, μέλι ἑφθὸν, ἡ σταφὶς φρύγεται, τὰ δ' ἀμύγδαλα λεπίζεται, ἡ τραγάκανθα ἐν ὕδατι βρέχεται καὶ λεαίνεται ἡμέραν μίαν, καὶ οὕτω μίγνυται ὁμοῦ. καὶ περὶ ταύτης καλῶς ἐποίησεν τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ τὴν σκευασίαν εἰπὼν, μέσης δέ ἐστι δυνάμεως τὸ φάρμακον, διὸ καὶ πρὸς πάντα φησὶν αὐτὸ χρήσιμον ὑπάρχειν. ἔστι γὰρ ἡ τῶν μέσων φαρμάκων φύσις τοιαύτη, διὸ καὶ αὐταῖς μὲν μέσαις διαθέσεσι κυρίως τε καὶ πρώτως ἁρμόττει. ταῖς δ' ἤτοι μαλακῶν, ἢ ἰσχυρῶν δεομέναις φαρμάκων, οὐδὲν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν ἐργάζεται μέγα.

Ἐσχάτην ἁπασῶν ἀρτηριακὴν ἔγραψεν ὡδί πως.

Οἰνομέλιτος παλαιοῦ ℥ γ. ἕψε ἄχρις εἰς ἕνα, εἶτα ἐπίβαλε στροβίλων πεφωγμένων ἡμίναν, πεπέρεως λευκοῦ Γο β. καὶ χρῶ. ἔστι μὲν οὖν τοῦτο τὸ φάρμακον ἐν τοῖς μαλακωτάτοις, εἰ μὴ τοῦ πεπέρεως εἰλήφει τι. τοῦτο δὲ λαβὸν, ἐπὶ τὴν τῶν μέσων ἀφικνεῖται δύναμιν, διὸ καὶ ὁμογενὲς αὐτὸ τῷ προγεγραμμένῳ νομίζων εἶναι ὑπέγραψεν.

Αἱ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμέναι ἀρτηριακαὶ, τὸν ἀριθμὸν τέσσαρες.

Καὶ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων ἀρτηριακῶν ἀρκέσει μνημονεῦσαι τεσσάρων. γράφει δὲ περὶ μὲν τῆς πρώτης ὡδί πως κατὰ λέξιν. πρὸς ἀποκεκομμένας φωνὰς διὰ μελίτων. σῦκα καὶ ἠρύγγιον ἑψήσας καλῶς, τῷ ἀφεψήματι μίσγε κόμμι, ὥστε γενέσθαι μέλιτος σκληρότερον, καὶ δίδου εἰς νύκτα. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀμμωνιακὸν, καὶ διὰ τοῦτο τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐμνημόνευσα, διότι κατὰ μὲν ἀρχὰς ἐπιτήδειός ἐστιν ἡ προγεγραμμένη δύναμις, εἰ διὰ τοῦ ἠρυγγίου σκευάζοιτο. τὸ δὲ ἀμμωνιακὸν ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων, ἰσχυρὸν μὲν γάρ ἐστι φάρμακον. οὐ καλῶς οὖν ἐποίησεν ὁ Κρίτων, ἀδιορίστως γράψας ἅμα τῷ μετρίῳ φαρμάκῳ τὸ ἰσχυρότατον. ἐὰν γὰρ ἐναλλάξῃς τοῦ σκληροῦ τῆς χρήσεως αὐτῶν, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνήσεις, ἀλλὰ καὶ βλάψεις τὸν ἄνθρωπον. ἑτέραν ἀρτηριακὴν ἔγραψεν ὁ Κρίτων μέσην τῇ δυνάμει, πεττικήν τε καὶ ἄδηκτον, ὡδί πως κατὰ λέξιν. ἄλλη ποιοῦσα μάλιστα φωνασκοῖς, καὶ πρὸς τραχεῖαν ἀρτηρίαν, καὶ τοὺς τῆς βηχὸς παροξυσμοὺς, καὶ ὠταλγίας, καὶ ἕλκη ἐν ὠσὶ, καὶ αἰδοίῳ. ἔστι δὲ καὶ πεπτικὴ πρὸς καταῤῥοὺς. λιβάνου ὀβολοὺς δ. σμύρνης ∠ β. γλυκέος κυάθους γ. ἕψε τὸ γλυκὺ ἕως σχῇ μέλιτος τὸ πάχος, εἶτα πρόσβαλλε σμύρναν καὶ λίβανον, καὶ μετὰ γλυκέος ἡμιέφθου ἐξ αὐτοῦ ἀφῃρημένου, ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερικοὺς, καὶ κοιλιακούς. τινὲς μίσγουσι καὶ κρόκου ∠ α. καὶ γίνεται ὠτικὴ καλὴ, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. ταῦτα μὲν ὁ Κρίτων ἔγραψεν καὶ σοφῶς καὶ καλῶς. ἐμὲ καὶ οὐδὲν ἔτι δεῖ προστιθέναι τὴν ἐξήγησιν τῶν τοιούτων φαρμάκων, πολλάκις ἤδη περὶ αὐτῶν εἰρηκότα. καὶ ἄλλας δὲ δύο παραπλησίας μὲν τῇ προειρημένῃ, μετριωτέρας δὲ τῇ δυνάμει καὶ ἁπλουστάτας οὕτως ἔγραψεν.

ἔκλειγμα

Ἔκλειγμα τὸ φαυστιανὸν λεγόμενον.

Οἴνου φαλερίνου ξ α΄. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α΄. ἕψε ἐν διπλώματι, κινῶν κλωνίῳ ὑσσώπου. τὸ δὲ ἕτερον τῶν φαρμάκων ἐστὶ τοιοῦτον.

Ἔκλειγμα τὸ διὰ σκυβελίτου, ᾧ χρώμεθα.

Σκυβελίτου ξ α΄. κόμμεως ℔ γ΄. μέλιτος ℔ δ΄. ἕψε ἐν διπλώματι, προβρέξας τὸ κόμμι, καὶ λειώσας. οὕτω μὲν ἐνταῦθα προσέθηκεν μόνον τὸ ἐν διπλώματι. κάλλιστα δ' ἄν τις ποιεῖ αὐτὰς ἁπάσας τὰς ἀρτηριακάς, ὅσαι τὸ ἐπικεραστικὸν καὶ πεπτικὸν καὶ πραϋντικὸν ἔχειν ἐπαγγέλλονται διὰ διπλώματος ἕψων, ὅπερ ἐστὶν ἐπ' ἀγγείου διπλοῦ καθάπερ οἱ μυρεψοὶ τὰ μύρα σκευάζουσιν, εἰς μέγαν τινὰ λέβητα θερμὸν ὕδωρ ἐγχεόντων, δεύτερον ἐνιστάντες ἔχοντα ἐν αὐτῷ τὸ ἑψόμενον φάρμακον, εἶτα προδιακεκαυμένοις ἄνθραξιν, ἢ ξύλοις ἀκάπνοις ὑποκαιόντων.

Ἡ διὰ κωδύων ὡς οἱ παλαιοί.

Καὶ περὶ τὴν ταύτης σύνθεσιν ἀδιορίστως αὐτοῖς γέγονε διαφωνία. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν εἰς ρκ΄. κωδύας ἐμβάλλειν κ΄ ξ. ὕδατος ἀξιοῦσιν, ὡς ἑκάστου ξέστου μέτρον ἔχοντος ἓξ κωδύων μῖξιν. ἔνιοι δὲ εἰς π΄ ξ. ὀκτακόσια κωδύας ἐμβάλλουσιν, ὡς ἑκάστου ξέστου δεχομένου κωδύας ι΄. τινὲς δὲ οὕτως ὡς ὀκτὼ κωδύων τοῦ ξέστου δεχομένου. τινὲς δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς ὕδατος ξ γ΄. κωδύας π΄. βάλλουσιν. ἄλλοι δὲ ρκ΄. εἰς τοὺς αὐτοὺς γ΄. ξέστας. ἐμοὶ δὲ ὀλίγου πάνυ φαίνεται τοσοῦτον ὕδωρ εἰς τοσαύτας κωδύας ἐμβάλλειν.

Ἡ διὰ κωδύων Ἀνδρομάχου.

Ὁ μὲν οὖν Ἀνδρόμαχος ὡς ἐν ταῖς ἀρτηριακαῖς ἀνωτέρω προγέγραπται, τὴν δευτέραν ἐν αὐτῷ σκευάζων, οὕτως ἔγραψεν. κωδύας χλωρὰς χιλίας διακοσίας, εἶτα ἐπὶ τέλει ὕδωρ ὄμβριον, οὐ προσθεὶς τὸ ποσόν.

Ἡ διὰ κωδύων Κρίτωνος.

Ὁ δὲ Κρίτων ὧδέ πως. ἡ διὰ κωδύων λιτή, κωδύας ἀγρίας ὀκτακοσίας ὕδατος ξ π΄. ἑψήσας εἰς γ΄. καὶ ἐκθλίψας πρόσβαλλε μέλιτος λίτρας ι΄. εἰ δὲ ποικίλην αὐτὴν ἐθέλοις γενέσθαι, πρόσβαλλε κρόκου, σμύρνης, ὑποκυστίδος χυλοῦ ἀνὰ ∠ ιβ΄. λιβάνου ∠ ϛ΄. ἀκακίας ∠ ιβ΄. καλῶς οὖν μοι φαίνεται καθ' ἕκαστον ξ ἐμβαλεῖν κωδύας ι΄. οὕτω γὰρ συμβαίνει γράψαντος αὐτοῦ δεῖν ὀκτακοσίας ἐμβάλλειν εἰς ὕδατος ξ π΄. κἀγὼ δὲ τοῦτον τὸν τρόπον σκευάζω μὴ προστιθεὶς, μήτε κρόκου μήτε σμύρνης, μήτε ἄλλο τι. καλλίστη γάρ ἐστιν ἡ ἁπλουστάτη.

Ἡ διὰ κωδύων τοῦ Ἥρα.

Ὅ γε μὴν Ἥρας εἰς ρκ΄. κωδύας, ὕδατος ὀμβρίου ξ γ΄. ἐμβάλλει, παντάπασιν ὀλίγον. ἢ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων, οὐ κωδύων ἀριθμὸς ρκ΄. ἀλλὰ ∠ γέγραπται. παραγράψω τὴν ὅλην αὐτοῦ λέξιν οὕτως ἔχουσαν. κωδύας, μήκωνος χλωρὰς ρκ΄. βαλὼν εἰς ἀγγεῖον, καὶ ὕδατος ὀμβρίου ξ γ΄. ἔασον βραχῆναι ἡμέρας γ΄. εἶτα ἕψε ἕως ἂν λειφθῇ τὸ τρίτον μέρος, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔκθλιβε, καὶ διηθήσας, μίσγε μέλιτος ξ α΄. καὶ ἕψε ἐν διπλῷ ἀγγείῳ. ὅταν δὲ ἄρχηται συστρέφεσθαι, προσέμβαλλε ἀκακίας κιρρᾶς ∠ α΄. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ α΄. ὅταν δὲ τὰς κωδύας ἕψῃς ἐν τῷ ὕδατι, κρόκου δραχμὴν α΄. ἔνδησον εἰς ὀθόνιον, καὶ ἔασον συνέψεσθαι. ἔνιοι μέντοι βάλλουσι καὶ σμύρνης ∠ α΄. καὶ λειοτριβοῦσιν αὐτὰ σὺν ὀλίγῳ γλυκεῖ, καὶ ἐπικατορῶσι, καὶ συνέψουσιν μέχρις οὗ πως συστραφῇ. εἰ μέντοι βούλοιο μὴ φαρμακώδη ποιῆσαι αὐτὴν σὺν τῷ ἀφεψήματι τῶν κωδύων, ἐπειδὰν τὸ τρίτον λειφθῇ μέρος, συνεψήσας τὸ μέλι, τὰ λοιπὰ μὴ συνεμβάλλων.

Ἡ διὰ κωδύων ὡς Δαμοκράτης.

Ἐσκευάσθη δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο. Δαμοκράτης φησὶν, ὑπὸ Θεμίσωνος πρώτου, γράφων οὕτως ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ, Δαμοκράτους Φιλίατρος, ἴσμεν δ' ὅτι διὰ στίχων γέγραπται. φασὶ δὲ Θεμίσωνα τοῦτο πρῶτον σκευάσαι τὸ φάρμακον πρὸς βῆχας ὑγρὰς, καὶ πόνους ἀρτηρίας, φάρυγγος, εἴδη ῥευμάτων ἁπλῶς ἁπάντων τῶν περὶ τὸν θώρακα, καὶ τὰς ἀγρυπνίας, ὧν γε ταῦτα ἐστὶν αἴτια.

Μήκωνος ἣν λέγουσιν οἱ γεηπόνοι
Μήκωνα ἀγρίαν. οὐδὲ γάρ πως ἀνέρεται,
Κεφαλὰς τὰς ἔτι χλωρὰς, ἃς λέγομεν κωδύας
Τὸ σπέρμ' ἐχούσας κιρρὸν, οὐδέ πω μέλαν,
Τρὶς τεσσαράκοντα τὰς μετρίας τοῖς μεγέθεσι,
Βάλλ' εἰς χύτραν καινήν τε καὶ πλατύστομον,
Καὶ περιχέας τρεῖς ὕδατος ὀμβρίου μέτρῳ
Ξέστας ἀπόβρεξον νύκτα καὶ ἡμέραν μίαν,
Εἶτ' αὖ μίξας ἐπὶ πλέον οὐ λάβρῳ πυρὶ,
Ἀπόθλιβ' ἀπ' αὐτῶν ἅπαν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν χύτραν,
Καὶ προσλαβὼν τρεῖς μέλιτος ἀττικοῦ λίτρας,
Πάλιν ἕψε κουφοτέρᾳ καὶ μετρίῳ φλογὶ,
Καὶ ἕψε ἕως χρῆ μέλιτος οὐχ ὑγροῦ πάχος.
Ψύξας δ' ἀποθήσεις εἰς ὑέλινον ἀγγεῖον.
Ἡμεῖς μὲν οὕτως. ὁ Θεμίσων δ' ὅ, τε ἤρξατο
Χρῆσθαι, προσέβαλλε σμύρναν, ἀκακίαν, κρόκον,
Ὑποκυστίδος χυλόν τε, νῦν δ' οὐ βάλλεται.
Ἁπλουστέρα γὰρ οὖσα, καὶ τὸ συμφέρον
Ἔχει πολὺ μᾶλλον, καὶ προσηνὴς ἐστ' ἄγαν.
Δίδου δὲ πλῆθος † μικροτάτου μύστρου ποτὲ, † μακροτάτω
Εἰς νύκτα τοῦτο, ποτὲ δ' ἔλαττον ἡμέρας
Ἐν τῷ στόματι, καὶ διακρατοῦν ὀλίγῳ χρόνῳ
Κέλευε τήκειν, καὶ καταπίνειν ἠρέμα.
Εἰ δ' αὐτὸ βούλει κοιλίας ἐφεκτικὸν,
Τῶν ῥευμάτων τε τοῦ στομάχου, καὶ πνεύμονος
Αἱμορραγιῶν τε τῶν ἄνω διαφραγμάτων
Ποιεῖν, παταρικῆς, ἢ τὸ κρεῖττον ποντικῆς,
Ῥοὸς καταμίξεις χυλὸν ὡς δράχμας δύο.
Ταυτὸν δ' ἀκακίας τῆς καλῆς καὶ προσφάτου.
Μέλλων δ' ἀφαιρεῖν τοῦ πυρὸς τὸ φάρμακον,
Γλυκὺ διαχέας. ταῦτα δύο μίγματα,
Παράχει κατὰ μικρὸν τοῖς ζέουσιν τῆς χύτρας
Συνεκζέσας, ἀποτίθου ψυχρόν.

Ἡ διὰ κωδύων Σωρανοῦ.

Σωρανὸς δὲ οὕτω σκευάζειν αὐτὴν ἀξιοῖ. κωδύων ρν΄. ὕδατος ξ κ΄. λαβὼν, εἰς λέβητα καινὸν ἕψε ἕως ξ ι΄. εἶτα

ἐκβαλὼν τὰς κωδύας, βάλε μέλιτος ξ α. καὶ ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον σμύρνης, κρόκου, ὑποκυστίδος, ἀκακίας χυλοῦ ἀνὰ ∠ α. καὶ τριώβολον, καὶ ἀποδήσας ἀποκρέμασον εἰς τὸν λέβητα, ἵνα τῷ μέλιτι συνεψῆται. ἐπειδὰν δὲ συστραφῇ, ἆρον τὸ ἐνδέσμιον, καὶ βαλὼν εἰς θυίαν, τρῖψον μετὰ γλυκέος κυάθων γ. εἶτα βαλὼν εἰς τὸν λέβητα, σύνεψε μαλακῶς μέχρι συστραφῇ. πραοτέρα δέ ἐστιν ἡ διὰ μόνου μέλιτος, καὶ τοῦ ἀποβρέγματος τῶν κωδύων. ἀνυτικωτέρα δὲ γίνεται προσλαβοῦσα ἐν τῇ ἀποδήσει τοῦ ὀθονίου μελίλωτον ἀντὶ τῶν στυφόντων, καὶ γλυκυῤῥίζης ῥίζαν.

Γαληνοῦ ἡ διὰ κωδύων.

Ὡς ἐγὼ συντίθημι, κεχρῆσθαι τῇ διὰ κωδύων ἀξιῶ. πειραθέντι μοι γὰρ τῶν προειρημένων σκευασιῶν, ἔδοξεν ἀμείνων εἶναι καθ' ἣν εἰς ἕνα ξ. ἐμβάλλονται κωδύαι δέκα, καθάπερ ὁ Κρίτων ἔγραψεν, ἢ εἰς δύο ξ ιε. καθάπερ ὁ Σωρανός, ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν τούτων τῶν ὅρων ἐστὶν, ἐμβαλλόντων ἡμῶν ὀκτὼ κωδύας, ἢ θ. προβρέχω δ' αὐτὰς τρισὶν ἡμέραις ὡς Ἡρᾶς, ἀλλ' οὐδὲ εὐθέως ἀφαιρεθείσας ἕψω, ἀλλ' ἐὰν μὲν ὦσιν ὑγρότεραί τε καὶ μαλακώτεραι μιᾶς ἡμέρας, ὑπακουομένης ἐν ταῖς τοιαύταις λέξεσιν ἁπάσαις καὶ τῆς νυκτὸς, ὥσπερ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν, ἡμέρας λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τξε. ἐὰν δὲ σκληρότεραι καὶ ξηρότεραι τυγχάνωσιν οὖσαι, καὶ πλείονι χρόνῳ τῆς μιᾶς ἡμέρας αὐτὰς διαβρέχω, ἄμεινον δὲ τὰς μήπω σκληρὰς λαμβάνειν. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ τὰς λίαν μαλακὰς ἀποβάλλεσθαι προσήκει. αἱ μὲν γὰρ ξηρότεραι, ὀλίγον τὸν χυλὸν ἔχουσιν, αἱ δὲ ὑγρότεραι, πολλὴν μὲν ἀλλ' ἄπεπτον, ἔτι καὶ ὑδατώδη, καὶ ἄτονον, διὸ καὶ τὰς ἐξ ὑγρῶν καὶ ἑλωδῶν χωρίων παραιτητέον. ὃν δ' εἶπον ἀριθμὸν τῶν κωδύων ἐμβάλλειν χρῆναι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ὕδατος, ἐπὶ τῶν μέσων ἀκούειν χρή. ἐπειδάν τινες μέν εἰσι μείζους τῶν συμμέτρων, τινὲς δὲ ἐλάττους, ἔνιαι δὲ καὶ μέσαι, καθάπερ εἴωθεν, ὡς τὸ πολὺ γίνεσθαι. πασῶν ἐφεξῆς τὸν εἰρημένον ἀριθμὸν ἐμβάλλεις εἰς ξ. τῆς δὲ ἑψήσεως ὅρος ἔστω σοι, μὴ τὸ τρίτον ἢ τὸ τέταρτον, ἢ ὅλως τοιοῦτόν τι μόριον ἀπολειφθῆναι τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ὅταν πρῶτον ὅλαι τακεραὶ γενηθῶσι, βουλόμεθα γὰρ αὐτῶν δηλονότι τὸν χυλὸν ἐκθλίψαι. τοῦτο δ' αὐτάρκως γίνεται, τακερῶν ἀποτελεσθεισῶν αὐτῶν, περιττὸν οὖν τὸ ἐπιπλέον ἕψειν. μίγνυσθαι δ' ἀξιῶ τούτῳ μέλιτος ἥμισυ μέτρον, καὶ ἕψεσθαι ἐπὶ ἀκάπνου πυρὸς ἄχρι συστάσεως ἀττικοῦ μέλιτος. ἐν ὀμβρίῳ δὲ ὕδατι ἔνιοι τὴν ἕψιν ἐποιήσαντο τῶν κωδύων, διὰ τὸ μὴ μεταβάλλειν αὐτὸ πρὸς ἑτέραν ποιότητα σηπεδονώδη. σοὶ δ' ἀρκέσει καὶ τὸ πηγαῖον, ὅταν μὴ παρῇ τὸ ὄμβριον. ἀρκεῖ δὲ αὐτὸ καθαρὸν εἶναι καὶ ἄκρατον πάσης ἐπιμιξίας, ὥστε διὰ τοῦτο, καὶ τὸ διὰ τῶν μολυβδίνων σωλήνων ὀχετευόμενον φευκτέον. ἰλύματα γάρ τινα τοῦ μολύβδου κατὰ τοῦτο περιέχει. διὸ καὶ οἱ πίνοντες ὑποστάθμην τοῦ τοιούτου ὕδατος δυσεντερικοὶ γίνονται.

Περὶ χρήσεως τοῦ διὰ κωδύων.

Ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ τοῖς ὕπνου δεομένοις ἐστὶν, οἷς καὶ τὰ δι' ὀπίου συντιθέμενα πολλάκις ἀναγκαζόμεθα διδόναι. χρήζουσι δὲ μάλιστα τῶν τοιούτων φαρμάκων, οἷς ἀπὸ κεφαλῆς εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν καταῤῥεῖ ῥεῦμα λεπτὸν, οὐκ ἐπιτρέπον κοιμᾶσθαι διὰ τὰς ἑπομένας βῆχας. ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων ἐγὼ καὶ τὴν σκευασίαν τοῦ φαρμάκου δι' ἑψήματος εἴωθα ποιεῖσθαι. λέλεκται δέ μοι πρόσθεν ἕψημα καλεῖσθαι πρὸς ἡμῶν τὸ ἑψημένον γλεῦκος, ὅπερ καὶ σιραῖον ὀνομάζουσί τινες τῶν ἰατρῶν. αὐτάρκης δ' ἡ ἕψησις εἰς τὰ τοιαῦτα ἐστὶν, ὅταν εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ὕδατος ἑψηθῶσιν αἱ κωδύαι, καὶ διὰ γλυκέος, ἢ θηραίου τοῦ κρητικοῦ κάλλιον, ἢ διὰ μέλιτος ἕψειν, ὅταν ᾖ τὸ ῥεῦμα πάνυ λεπτόν. ἴσμεν γὰρ ὅτι λεπτυντικῆς ἐστι δυνάμεως τὸ μέλι. φεύγειν οὖν αὐτὸ χρὴ ἡνίκα ταῦτα, τοὺς γὰρ λεπτοὺς κατάῤῥους ἐπιτείνει. μιγνῦναι δὲ ἑψομένῳ τῷ τοιούτῳ φαρμάκῳ, γλυκυῤῥίζης ῥίζαν, ὡς συνεψηθῆναι. μὴ παρούσης δ' ἐκείνης, τὸν ἀπὸ τῆς κρήτης κομιζόμενον χυλόν. ἐὰν δὲ περιέχηται κατὰ τὸν πνεύμονα καταῤῥοϊκὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πλῆθος, ἡ διὰ τοῦ μέλιτος σκευασία βελτίων. ὥσπερ γὰρ ὕπνου χρήζουσιν οἱ δι' ἑψήματος, οὕτω καὶ τοῦ διαπτύειν ἡ διὰ τοῦ μέλιτος γίνεται. καὶ πρὸς τὸ κατεπεῖγον οὖν ἱστάμενος εἰς ὕπνον τρεπομένου τοῦ κάμνοντος, ἤτοι τοῦ διὰ μέλιτος, ἢ τοῦ χωρὶς τούτου σκευασθέντος δώσεις φαρμάκου, καί ποτε καὶ μιγνὺς ἄμφω, σκοπὸν ἔχων κατὰ τὴν μίξιν ἐμβάλλειν πλέον θατέρου τοῦ κατεπείγοντος. ὀνομάζω δὲ κατεπεῖγον τὸ δεόμενον βοηθείας μείζονος. ἡ δὲ σύμμετρος δόσις, ἔστω σοι δυοῖν κοχλιαρίων ἀξιολόγων τὸ μέγεθος. αὐξήσεις δὲ αὐτὴν, ἢ μειώσεις, ἀποβλέπων εἴς τε τὸ τοῦ σώματος μέγεθος ᾧ προσφέρεις, καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, καὶ τὸ χωρίον. ἐν ἅπασι γὰρ τούτοις, ἐπὶ μὲν τὸ ψυχρότερον ῥέπουσι, δώσεις ἐλάχιστον, ἐπὶ δὲ τὸ θερμότερον, ἐκτενέστερον. ὅτι δὲ καὶ πρὸς τὸ τοῦ κατάῤῥου ποσόν τε καὶ ποιὸν ἀποβλέπων, ἢ πολὺ ἢ ἔλαττον δώσεις, εὔδηλον ὑπάρχει. κοινὸν γὰρ τοῦτο ἐπὶ πάντων τῶν βοηθημάτων ἐστίν. αὐτάρκεις μὲν οὖν ἦσαν καὶ αἱ γεγραμμέναι πρόσθεν ἀρτηριακαί. προσθεῖναι δ' ἔδοξέ μοι, καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένας ἐν τῷ β. τῶν ἐντός. ἔνιαι μὲν γὰρ ταὐταὶ πάντη, τινὲς δὲ ἐγγυτάτω ταῖς προγεγραμμέναις εἰσὶν, ὥστε βεβαιοῦσθαι κἀκ τούτου τὰς γραφὰς, καὶ προσέτι διὰ τὸ τὰς σκευασίας αὐτῶν καὶ χρήσεις ἐπιμελέστερον ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγράφθαι.

Αἱ ὑπ' Ἀκληπιάδου γεγραμμέναι ἀρτηριακαὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐντὸς ἃ Μνάσωνος ἐπιγράφει. Ἀντωνίου μοῦσα, πρὸς φωνῆς ἀποκοπήν.

Κράμβης χλωρᾶς τοὺς καυλοὺς καθάρας, δίδου διαμασᾶσθαι, καὶ τὸ ἀχυρῶδες αὐτῶν ἀποπτύειν παραίνει, τὸν δὲ χυλὸν καταπίνειν. ἄλλη. κράμβης χυλὸν μετὰ μέλιτος ἕψας δίδου ἐκλείχειν. τοῦτο ὠφελεῖ παραχρῆμα. ἄλλη. ἠρυγγίου ἐν ὕδατι ἑψημένου λαβὼν τοῦ χυλοῦ κοτύλας δύο, καὶ σύκων ἐν ὕδατι ἑψημένων τοῦ χυλοῦ τὸ ἴσον, καὶ τούτοις ἐπιβαλὼν κόμμεως λειοτάτου ∠ η. ἕψε φιλοπόνως ὡς ἀρτηριακῆς ἔχειν τὸ πάχος, ἐκ τούτου δίδου ἐκλείχειν εἰς ὕπνον πορευομένοις μέχρι κυάθου ἑνός.

Ἄλλη ἀρτηριακὴ Χαριξένους. ποιεῖ πρὸς ἤχους, καὶ βράγχους, καὶ φωνῆς ἀποκοπὴν, καὶ δασύτητα, καὶ τὰς ἐκ διατάσεως ἀποκοπάς.

Κρόκου ∠ β. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ α. μέλιτος ἀττικοῦ κυ ς. ἕψε τὸ μέλι, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλε κατὰ τῶν λοιπῶν, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται, ἀναπλάττων σφαιρία καὶ διδοὺς ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν. ἄλλη. χαλβάνης ∠ ς.

πεπέρεως ∠ α. νίτρου ∠ α. μέλιτος ἀττικοῦ κυάθους ς. ἕψε τὸ μέλι μετὰ τῆς χαλβάνης. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλε κατὰ τῶν λοιπῶν, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ἄλλη πρὸς ἡλκωμένην ἀρτηρίαν Χαριξένους. ποιεῖ καὶ πρὸς φωνασκουμένους πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ μετὰ τοὺς ἀγῶνας διδομένη. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη ἐρίῳ ἐμβρεχομένῳ, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς διαθέσεις ἐκλειχομένη. κόμμεως, τραγακάνθης, ἀνὰ ∠ ς. λιβάνου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ α. καὶ τριώβολον, κρόκου, ὑποκυστίδος χυλοῦ ἀνὰ ∠ α. γλυκέος σκυβελίτου ἢ θηραίου ξ ς. βρέχε κόμμι, τραγάκανθαν, σμύρναν, λίβανον ὑποκυστίδος χυλῷ, τούτοις ἐπιβαλὼν μέρος τοῦ γλυκέος, καὶ ὅταν διαλυθῇ τρίβε φιλοπόνως, καὶ τῷ γλυκεῖ μίξας ἕψε συνεχῶς κινῶν. τὸν δὲ κρόκον εἰς κροκοφαντὸν βαλὼν ἕψε μετὰ τοῦ φαρμάκου ἄνω τὰς ἀρχὰς κατέχων, καὶ γλυκεῖ διαλύσας καὶ λεάνας, ἐπιβαλὼν τῷ φαρμάκῳ, ἀνελόμενος χρῶ. ἄλλη. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ γ. κρόκου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ α. λιβάνου, ναρδοστάχυος, ἀνὰ τριώβολον, προτρόπου ξ γ. χρῶ.

Ἄλλη Λυσίου πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις.

Κρόκου, σμύρνης, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, λιβάνου, κασσίας ἀνὰ ∠ α. πεπέρεως κόκκους κδ. γλυκέος κρητικοῦ ξ γ. μέλιτος ἀττικοῦ κυάθους ς. χρῶ.

Ἄλλη Χαριξένους.

Κρόκου ∠ γ. σμύρνης ∠ α S. λιβάνου, γλυκυῤῥίζης ἀνὰ ∠ α. γλυκέος κρητικοῦ ξ γ. ποιεῖ πρὸς ἤχους, καὶ βράγχους, καὶ φωνῆς ἀποκοπὴν, καὶ φλεγμονὴν παρισθμίων. ποιεῖ καὶ πρὸς φωνασκουμένους πρὸ τῶν ἀγώνων, καὶ μετὰ τοὺς ἀγῶνας διδομένη, καὶ τοὺς κατεψυγμένους δὲ ὠφελεῖ, ποιεῖ βήττουσι προσφάτως καὶ χρονίως. ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, ἀναφορικοῖς, κοιλιακοῖς, ποιεῖ καὶ πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος δυσωδίαν. ἄλλ ὑπογλωττίς. ποιεῖ πρὸς ἀρτηρίαν τετραχυσμένην, καὶ φωνῆς ἀποκοπὴν, καὶ τὰς λοιπὰς διαθέσεις. τραγακάνθης, κόμμεως θηβαϊκοῦ ἀνὰ ∠ γ. σμύρνης, λιβανωτοῦ ἀτμήτου ἀνὰ ∠ α. καὶ τριώβολον, κρόκου ∠ α. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ τριώβολον, φοινικοβαλάνων τριῶν τὴν σάρκα, γλυκέος προτρόπου, ἢ θηραίου ὅσον ἐξαρκεῖ εἰς ἀνάληψιν. ἔστω δὲ ἀφεψημένον ὥστε μέλιτος ἔχειν πάχος. δίδου δὲ κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν, καὶ τὸ διαλυόμενον καταπίνειν. ἄλλη ὑπογλωττὶς Διοσκορίδου. κρόκου, σμύρνης, τραγακάνθης, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ ἀνὰ ∠ α. στροβίλια κεκαυμένα ἀριθμῷ † ξ. ἀμύγδαλα καθαρὰ ἰσάριθμα, μέλιτι ἑφθῷ ἀνάλαμβανε, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, ὥστε ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν. τς ἄλλη Σκριβωνίου λάργου ὑπογλωττὶς, ποιεῖ πρὸς τὰς τῆς φωνῆς ἀποκοπάς. γλυκυῤῥίζης ∠ η. σμύρνης ∠ κδ. τερμινθίνης ∠ λβ. τραγακάνθης ∠ λη. ἕκαστον τῶν ξηρῶν κόπτε κατ᾽ ἰδίαν καὶ σῆθε. τὴν δὲ ῥητίνην ἐφ᾽ ὅλμον βαλὼν, κόπτε καταπλάσσων τὰ ξηρὰ, εἶτα ἑνώσας ἀνάπλαττε, κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως δίδου μίαν ἢ δύο ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν, καὶ τὸ τηκόμενον καταπινέτω. δεῖ δὲ τὸ φάρμακον ταχέως ἀναπλάττειν. πρὸς ὃ οὖν ἀναπλάττεις, πρὸς τοῦτο κόπτε, ξηραίνεται γὰρ ταχέως, καὶ διὰ τοῦτο ἀναπλάττοντα πρὸς χεῖρα δεῖ κόπτειν.

Ἄλλη ἀρωματικὴ μιθριδάτειος. ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ἀρτηρίαν διαθέσεις, πρὸς τὰς ἐν πνεύμονι ἑλκώσεις, αἱμοπτυϊκοῖς, φθισικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, περιπνευμονικοῖς.

Κρόκου ∠ β S. σμύρνης, ῥητίνης τερμινθίνης ἀνὰ ∠ β. λιβάνου ∠ α S. νάρδου, κινναμώμου, κασσίας, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ α. μέλιτος ἀττικοῦ κοτύλην α. ἕψε μέλι, ῥητίνην, ὥστε ἅλιμον γενέσθαι καὶ ἰνώδες, καὶ ἀμόλυντον ἐνσταζόμενον εἰς ὕδωρ ψυχρὸν, καὶ καθαίρει μετὰ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἀνελοῦ, χρῶ καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, δίδου ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν ὡς προείρηται.

Ἄλλη μιθριδάτειος.

Σμύρνης, κρόκου ἀνὰ ∠ δ. νάρδου ἰνδικῆς, τερμινθίνης ἀνὰ ∠ β. λιβάνου, κασσίας, κινναμώμου, ἀνὰ ∠ α. γλυκέος κρητικοῦ κοτύλας γ. ἕψε γλυκὺ, τερμινθίνην μέχρι παντελοῦς συστάσεως, καὶ καθαίρει μετὰ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνελόμενος δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν.

Ἄλλη διὰ τοῦ πτέρεως Ἀνδρομάχου ἀρωματικὴ, ἁρμόζει αἱμοπτυϊκοῖς, πλευριτικοῖς, φθισικοῖς, σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, ἰκτερικοῖς, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς περὶ μήτραν καὶ κύστιν διαθέσεις.

Ῥίζαι πτέρεως ὡς ὅτι μάλιστα αἱ παχύταται πλύνονται ἐπιμελῶς ἕως ἂν τὸ γεῶδες ἀποστῇ, εἶτα ψύχονται ἐπὶ ἡμέραν μίαν, ἐκ τούτων ιβ. λίτραι κατέμνονται εἰς δακτυλιαῖα μήκη, καὶ κατατέμνοντες θραύομεν, ἐκ τούτων ἀφαιροῦμεν ὁλκῆς λίτρας ι. καὶ βαλόντες εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιβάλλομεν αὐταῖς ὕδατος γλυκέος ξ ι. καὶ θέντες ἐπὶ πυρὸς ἕψομεν. ὅταν δὲ εἰς ἥμισυ καταχθῇ, καθαιροῦμεν, καὶ διυλίζομεν εἰς διπλοῦν ἀγγεῖον μυρεψικὸν, καὶ τὰς μὲν ῥίζας ἐκθλίψαντες ῥίπτομεν, εἰς δὲ τὸ ὕδωρ ἐπιβάλλομεν ἁδρομερῶς κεκομμένα, βαλαυστίου ∠ ς. νάρδου ἰνδικῆς, ῥόδων ξηρῶν ἀνὰ ∠ δ. κινναμώμου ∠ γ. γλυκυῤῥίζης ∠ ς. κασσίας ∠ δ. ῥήου ποντικοῦ ∠ δ. εἶτ᾽ ἐπὶ τὸ πῦρ ἐπιθέντες πάλιν ἕψομεν, καὶ ὅταν εἰς ἡμίσειαν καταλαντήσῃ, πάλιν διυλίζομεν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον μυρεψικὸν μικρὸν, καὶ τὰ μὲν ξηρώδη ἐκθλίψαντες ἀποβάλλομεν. τῷ δὲ ὕδατι ἐπιβάλλομεν μέλιτος ἀττικοῦ κοτύλας δ. καὶ μίξαντες ἐπιμελῶς ἐπὶ τὸ πῦρ ἐπιθέντες, πάλιν ἕψομεν, καὶ ὅταν ἐπισταζόμενον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ μὴ μολύνῃ, ἐπιβάλλομεν τούτοις ῥητίνης τερμινθίνης ∠ γ. χαλβάνου ἀξύλου τὸ ἴσον. τακέντων δὲ τούτων, κατεροῦμεν κατὰ τῶν ὑπογεγραμμένων. ἔστι δὲ ταῦτα, κρόκου, ὑοσκυάμου χυλοῦ, μανδραγόρου χυλοῦ, πεπέρεως λευκοῦ, ὑποκυστίδος χυλοῦ ἀνὰ ∠ α. ἔχε πάντα ταῦτα λειότατα πρότερον χυλῷ τοῦ πτέρεως ἑνωθέντα, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος. καταράσαντες οὖν κατὰ τούτων, καὶ ἀνακόψαντες ἐπιμελῶς, μεταίρομεν εἰς ἀγγεῖον ὑελοῦν ἢ ἀργυροῦν, ἡ δόσις τοῦ φαρμάκου, κοχλιάριον. μάλιστα δὲ ὠφελεῖ τοῖς τὴν φωνὴν παρακεκομμένοις.

Ἄλλη πανάκεια μιθριδάτειος φωνασκουμένοις πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ μετὰ τοὺς ἀγῶνας. ποιεῖ πρὸς αὐτιάδων φλεγμονὰς, κεχαλασμένας κιονίδας, ποιεῖ πρὸς οὖλα πλαδαρὰ, καὶ τὰς ἐν στόματι νομὰς, καὶ σφομένους ὀδόντας.

ἁρμόζει καὶ πρὸς καταῤῥους, βήσσουσι χρονίως καὶ προσφάτως, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, ἀναφορικοῖς. χρῶμαι δὲ τῷ φαρμάκῳ, ὅτε μὲν ἀκράτῳ, ἔστι δ' ὅτε λυθέντι γλυκεῖ, ἢ σκυβελίτῃ, ἢ ὕδατι θερμῷ. πρὸς μὲν γὰρ τὰς τῶν παρισθμίων φλεγμονὰς, καὶ τὰς τοιαύτας διαθέσεις, χρηστέον ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ, πρὸς δὲ τὰς ἐν βάθει διαθέσεις, ἀκράτῳ. τὰ δὲ τῆς συνθέσεως ἔχει οὕτω. κωδύας μήκωνος ἀγρίας ἀριθμῷ ρν. πιτύρεως πεπλυμμένης λίτρας γ. συμφύτου κεκαθαρμένου, μανδραγόρου φλοιοῦ, ῥοῦ ποντικοῦ, ῥόδων ξηρῶν, ἴριδος χαλκιδονίας, γλυκυῤῥίζης ποντικῆς, βαλαυστίου ἀνὰ ℥ γ. κινναμώμου ∠ β. νάρδου κελτικῆς ∠ α S. ὕδατος ὀμβρίου ξ ιε. τὰ προειρημένα εἰς παχέα κόπτεται, καὶ βρέχεται ἐν ἀγγείῳ διπλῷ μυρεψικῷ ἐπὶ ἡμέρας γ. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἕψεται εἰς τὸ τρίτον, ἔπειτα εἰς κυρτίδα βαλόντες ἐκθλίβομεν τὸ ὑγρὸν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον μυρεψικὸν, τὰ δὲ ἑψημένα ἀποῤῥίπτομεν. ἐκ δὲ τοῦ ἀποθλιβέντος ὑγροῦ, βαλόντες ὅσον ἐξαρκεῖ, διαλύομεν τὰς ὑπογεγραμμένας σκευασίας, εἰσὶ δὲ αὗται. κόμμεως, τραγακάνθης λευκῆς, ἑκάστου ἀνὰ λίτραν α. σμύρνης, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, ὑποκυστίδος χυλοῦ ἀνὰ ℥ β. κρόκου, μαστίχης ἀνὰ ℥ α. διαλυθέντων δὲ τούτων λεαίνομεν φιλοπόνως κατὰ μικρὸν ἐπιβάλλοντες τοῦ ἐκθλιβέντος ὑγροῦ, ἔπειτα χρώμεθα πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, οἴνῳ σκυβελίτῃ, ἢ θηραίῳ, ἢ πραμνείῳ, ἔστωσαν δὲ ξ κδ. τὸν γλυκὺν βαλόντες εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν ἕψομεν, καὶ ὅταν σχῇ μέλιτος πάχος, τούτῳ ἐπιβάλλομεν τὰ διαλυθέντα, καὶ τριβέντα τῶν φαρμάκων, καὶ πάλιν ἕψομεν μέχρι συστάσεως, εἶτα ἀνελόμενοι εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον ἢ ἀργυροῦν, χρώμεθα καθὰ προείρηται. ἄλλη πρὸς καταῤῥους, καὶ πάσας τὰς βηχώδεις διαθέσεις. Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐντὸς οὕτως ἔγραψεν, πρὸς καταῤῥους, ᾧ ἐχρήσατο Κόμων ὁ φιλόσοφος, ὠφελεῖ παραχρῆμα. πυρέθρου, κόστου, ἀνὰ ∠ β. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. κόψας καὶ σήσας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει κέλευε παραπτέσθαι τῶν μυξωτήρων, καὶ τὸ φάρμακον ἀνασπᾶν. ἄλλη. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. κνίδης σπέρματος τὸ ἴσον, κόστου, σμύρνης, κρόκου ἀνὰ τριώβολον, σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ἄλλη ἀνώδυνος Ἀντωνίου Μούσα, πρὸς καταῤῥοὴν ποιοῦσα, καὶ πρὸς τὴν τῆς φωνῆς ἀποκοπήν. ὀπίου, σμύρνης, ὑοσκυάμου σπέρματος ἀνὰ ∠ β. ἕκαστον ἔμβρεχε κωνείου ἀφεψήματι, καὶ λεάνας ἐπιμελῶς, καὶ μίξας ἀνάπλαττε καταπότια ὀρόβου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου δύο εἰς ὕπνον ἀπερχομένοις. ἄλλη ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ∠ η. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ς. κρόκου ∠ δ. ὀπίου, ἀμύλου, ἀνίσου, ἀνὰ ∠ β. μίλτου λημνίας ∠ α. ὕδατι ἀναπλάσας, ποίει καταπότια ὀροβιαῖα τῷ μεγέθει, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ἄλλη ἔκλειγμα πρὸς βῆχας ἐσχάτους, καὶ χρονίους. οἴνου φαλερίνου ξ α. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α. ἕψε συνεχῶς κινῶν κλωσὶ πηγάνου, καὶ δίδου μύστρον, ποιεῖ καὶ στομαχικοῖς. ἄλλη Πετεινοῦ πρὸς τὰς ἐν βάθει ἑλκώσεις, καὶ διαπυήσεις. οἰνομέλιτος παλαιοῦ ξ α. ἀξουγγίου παλαιοῦ ℥ β. οἱ δὲ ℥ α. τρίβε φιλοπόνως μετὰ τοῦ οἰνομέλιτος, καὶ διαλύσας μετέρα εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ ἕψε ἐπ' ἀνθράκων κινῶν κλωσὶ πηγάνου, καὶ ὅταν συστραφῇ ἀπόθου εἰς ἄγγος ὑελινὸν, καὶ δίδου ἐκλείχειν μύστρον καθὰ προείρηται. ἄλλη Ὠριγενείας. γλυκυῤῥίζης ποντικῆς ∠ β. κνίδης σπέρματος πεφωγμένου, λίνου σπέρματος πεφωγμένου ἀνὰ ∠ α. σμύρνης, κρόκου ἀνὰ ὀβολὸν, μέλιτος ἀττικοῦ, ὕδατος, ἑκάστου ἀνὰ κυάθους ἕξ, ἕψε γλυκυῤῥίζαν τῷ ὕδατι, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, τρίβε τὰ λοιπὰ, καὶ ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου ἐκλείχειν. ἄλλη. ἄρου ὀπτοῦ ∠ α. ἄμμεως πεφωγμένου, στροβίλων πεφωγμένων, ἐρυσίμου πεφωγμένου, ἀνὰ ∠ α. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε. ἄλλο κυπτάριον βήσσουσιν. λινοσπέρματος πεφωγμένου, καὶ κεκομμένου, καὶ σεσησμένου, σταφίδος λιπαρᾶς χωρὶς τῶν γιγάρτων ἀνὰ ξ α. στροβίλων πεφωγμένων, καρύων ποντικῶν κεκαθαρμένων ἀνὰ κοτύλην α. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β. σμύρνης, κρόκου ἀνὰ ℥ α. μέλιτος ἀττικοῦ λίτρας δ. κόπτε ὡς χρὴ, καὶ λεάνας ἀπόθου. τὸ δὲ λινόσπερμα ἕψε μετὰ μέλιτος, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς, καὶ μίξας ἀνακόπτε, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. ἄλλο, ποιεῖ καὶ ταῖς περὶ τὸν θώρακα διαθέσεσιν. ἀλεύρου ἐρεγμίνου λεπτοτάτου πεφωγμένου, κοτύλην α. ἰλλυρίδος κεκομμένης ℥ γ. στροβίλων πεφωγμένων ℥ β. γλήχωνος ξηρᾶς κεκομμένης ∠ α S. κνίδης σπέρματος ∠ α. πεπέρεως ℥ S. μέλιτος χρηστοῦ ξ β. ἕψε τὸ ἄλευρον μετὰ τοῦ μέλιτος ἕως συστραφῇ. ἔχε δὲ καὶ λίνου σπέρματος κεκομμένου, καὶ πεφωγμένου, καὶ σεσησμένου κοτύλην α. καὶ ἐπίβαλλε. ἄλλο πρὸς βῆχα καὶ ἀναγωγὴν πτυσμάτων πάνυ καλῶς ἐκκαθαῖρον. ὑσσώπου, γλήχωνος ἀνὰ ℥ β. ἴρεως, νάπυος σπέρματος, καρδαμώμου ἀνὰ ℥ α. ἀνίσου πεπέρεως, ἀνὰ ℥ α. κόψας, σήσας, ἀναλάμβανε μέλιτι ἀπέφθῳ, ἡ δόσις κοχλιαρίου καλοῦ. εἰ δὲ χειμὼν εἴη καὶ ἀπύρετος ὁ λαμβάνων, πεπέρεως ℥ β. καὶ ἀντὶ ἀνίσου μάλαθρον ἢ κύμινον, καὶ ἀντὶ καρδαμώμου, σίνηπι διπλοῦν. καταπότιον βηχικὸν πρὸς τὰς προσφάτους διαθέσεις, πανάκεια φάρμακον ἀνώδυνον, καὶ ὑπνοποιὸν, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς. στύρακος ∠ η. ὀπίου, σμύρνης ἀνὰ ∠ δ. γλυκεῖ διαλύσας ἀνάπλαττε καταπότια, καὶ δίδου ὀρόβου μέγεθος εἰς ὕπνον ἀπερχομένοις. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἴσα ἔχει. ἄλλο Πλάτωνος ἐπιγραφόμενον, ὠφελεῖ παραχρῆμα. στύρακος, σμύρνης, ὀπίου, χαλβάνης, ἑκάστου ἴσον, γλυκεῖ διαλύσας ποίει καταπότια.

ἄλλο Βάσσου ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ὠφελεῖ παραχρῆμα, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, ἀναφορικοῖς ἐμπυϊκοῖς. χαλβάνης, στύρακος, ἴριδος ἰλλυρικῆς, πίτυος φλοιοῦ ἀνὰ ∠ β. ἐλενίου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ α. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος, καὶ μελικράτου κυάθους γ. ἡ διὰ πρασίου Πλάτωνος. σμύρνης, στύρακος, ὀπίου, πρασίου χυλοῦ, χαλβάνης, κρόκου ἴσα, σκεύαζε καὶ χρῶ, μέλιτι ἀπέφθῳ ἀναλάμβανε. καταπότιον ἀνώδυνον φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις, ποιεῖ πρὸς καταῤῥοὴν κεφαλαλγικοῖς, δυσπνοϊκοῖς, περιπνευμονικοῖς. πρὸς τὰς περὶ κύστιν καὶ μήτραν διαθέσεις ἐπιγράφεται, ἐπιτετευγμένη πανάκεια, παρὰ δέ τισιν ὁ στίχος. σμύρνης, πεπέρεως, ὀπίου, στύρακος, κασσίας, χαλβάνης ἴσα, γλυκεῖ ἀναλάμβανε, καὶ ποίει καταπότια, καὶ χρῶ. ἄλλο φάρμακον σφόδρα καλὸν, ἐπιγράφεται ἁρμονία, ποιεῖ πρὸς καταῤῥους, καὶ τοὺς ἀνυπερβλήτους ἐπισταγμούς. στύρακος, κασσίας, πεπέρεως, καρδαμώμου, ἀνὰ ∠ γ. ὀπίου, σμύρνης, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ἀνὰ ∠ δ. ἀναλάμβανε γλυκεῖ, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου ἐρεβίνθου μέγεθος εἰς ὕπνον. ἄλλο. κρόκου, θείου ἀπύρου, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, καρδαμώμου, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ ∠ η.

ἀνὰ ∠ ή. μέλιτος ἑφθοῦ ℥ ι. ἢ ὅσον ἐξαρκεῖ. ἡ χρῆσις δεδήλωται ὡς προγέγραπται εἰς ὕπνον ἀπερχομένοις.

ἡ Προξένου πρὸς βῆχας χρονίους, καὶ τὰς ἄγαν κεχρονισμένας διαθέσεις καθύγρους, ἡ σύμφωνος λεγομένη. ἔστι δὲ καὶ λυξοπύρετος ἀγαθή, ᾗ ἐχρήσατο Ἀντώνιος Μοῦσα. πεπέρεως λευκοῦ, ὀπίου, καρδαμώμου, ἀνὰ ∠ η. κρόκου, θείου ἀπύρου, σμύρνης, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, ἀνὰ ∠ δ. μέλιτος ἀπέφθου ℥ ς. ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, μεθ' ὑδρομέλιτος κυ. γ.

Βηχικαὶ αἱ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γραφεῖσαι ἐν τῇ τῶν ἐντὸς δυνάμεων βίβλῳ.

Γράψας ὁ Ἀνδρόμαχος βηχικὰς πολλάς, ἐφεξῆς ἔγραψεν ἁπάσας καρώσεις, καὶ διὰ τοῦτο καλουμένας ὑπνοποιούς. παχύνουσι δὲ αὗται τὰ λεπτὰ ῥεύματα πεφύκασιν, ξηραίνουσαί τε καὶ ψύχουσαι, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς μὲν οὐ μόνον ὄπιον, ἀλλὰ καὶ μανδραγόρας χυλόν, ἢ τῆς ῥίζης τὸν φλοιόν, ἢ ὑοσκυάμου σπέρμα, τινὲς δὲ καὶ δύο καὶ τρία, καὶ πάντα ἔχουσι τὰ τοιαῦτα, καθάπερ ἄλλαι στύρακα, καὶ κρόκον. εὐλόγως δὲ τούτοις ἔμιξαν ἄλλα, τὰ μὲν θερμαίνοντα, τὰ δὲ μετὰ βραχείας στύψεως ἀρωματίζοντά τε καὶ ξηραίνοντα. καί τινα σπέρματα συνήθη, καθάπερ ἀνίσου, καὶ μαράθρου, καὶ σελίνου, καὶ δαύκου, καὶ σεσέλεως, ἀμβλύνοντά τε τὰς φαρμάκων ἀηδίας τε καὶ δυνάμεις, ἐπὶ οὖρα τε προτρέποντα. τινὰ δὲ καὶ τραχύτητας ἐκλεαίνοντα, καθάπερ τὴν τραγάκανθαν, καὶ τὴν γλυκύρριζαν, καὶ τοὺς γλυκεῖς οἴνους. ὅσαι δὲ αὐτῶν ἧττον κατέχουσι τῶν καρωτικῶν φαρμάκων, ταύτας καὶ τοῖς φθισικευομένοις δίδωσιν. Βηχικὴ ἡ διὰ δύο πεπέρεων. κινναμώμου ∠ α. ὀποῦ μήκωνος ∠ α. σμύρνης τριώβολον, πεπέρεως μέλανος τριώβολον, κασσίας τριώβολον, πεπέρεως λευκοῦ τριώβολον, χαλβάνης τριώβολον, κρόκου τὸ ἥμισυ, τροχίσκους ποίει, δίδου σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ. ἄλλη πρὸς βῆχας ἐξόχως ποιοῦσα, ἡ αὐτὴ καὶ λυξοπύρετος. ὑοσκυάμου σπέρματος ℥ S. εἰς τὸ ἀντίγραφον ℥ α. καρδαμώμου ∠ α. ὀποῦ μήκωνος ℥ α. σμύρνης, θείου ἀπύρου, κρόκου, ἀνὰ ℥ S. πεπέρεως λευκοῦ ὡς Ἥρας ℥ α S. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανόν.

ἄλλη πρὸς βῆχα ξηράν. στύρακος μέρος ἕν, μηκωνείου ἴσον, κρόκου μέρος S. ὁμοῦ συγκόψας δίδου καταπότια. Βηχικὴ ᾗ χρῶμαι ἡ τοῦ ἱερέως καλή. ὀποῦ μήκωνος ∠ ι. θείου ἀπύρου σπέρματος ∠ κ. κασσίας ∠ ιη. οἱ δὲ ∠ ις. πηγάνου ἡμέρου ξηροῦ ∠ ιδ. κρόκου ∠ ζ. οἱ δὲ ℥ α. μέλιτι ἀναλάμβανε, δίδου τῇ πρὸς δύναμιν ἡλίκον αἰγυπτίας κυάμου μέγεθος, πυρέσσουσιν ἐν ὕδατι, ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ εἰς νύκτα. καταπότιον βηχικὸν ᾧ χρῶμαι. στύρακος, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ. ὀποβαλσάμου, κρόκου, ἀνὰ ∠ β. ὁμοῦ λεάνας ἀναλάμβανε, καὶ χρῶ.

πρὸς βῆχα ξηράν. γλυκείας χυλοῦ ∠ β. στύρακος ∠ α. ὀπίου, κρόκου, σμύρνης τριώβολον, ἀναλάμβανε γλυκεῖ, ἢ ὕδατι ἡλίκον κυάμου ἑλληνικοῦ μέγεθος, καὶ χρῶ. φθισικοῖς πότιμα ᾧ χρῶμαι, τὸ παρὰ Ῥιπάλου ἐν πολλοῖς χρήσιμον, μυοδώρειος ἀμβροσία, καὶ πρὸς περιοδικοὺς πυρετούς. νάρδου, κρόκου, σμύρνης, κόστου, κασσίας, κινναμώμου, χίου, πεπέρεως μέλανος, καὶ λευκοῦ, κασσίας, χαλβάνης τερμινθίνης, στύρακος, ὀποῦ μήκωνος, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνὰ ∠ α. τραγακάνθης ∠ ς. μέλιτος τὸ ἱκανόν, οἴνου φαλερίνου κοτύλην α. τὴν τραγάκανθαν οἴνῳ τῷ αὐτάρκει βρέξον, καὶ τὸ λοιπὸν μίξον τῷ μέλιτι. ἡ δόσις πυρέσσουσι μετὰ μὲν ὑδρομέλιτος ∠ α S. ἀπυρέτοις δὲ καὶ μέλιτος ℥ S. καὶ ὄξους κοχλιάριον α. καὶ οἴνου φαλερίνου κυάθους β.

Ἀπολλωνίου ποιοῦσα πρὸς πολλά, μάλιστα δὲ πρὸς βῆχας ἐξόχως.

Καρδαμώμου ∠ ιη. σμύρνης ∠ ιβ. ὑοσκυάμου ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ι. οἱ δὲ ∠ ιβ. πετροσελίνου σπέρματος ∠ ιβ. κρόκου ∠ ιε. μανδραγόρου μήλων ∠ ι. ζιγγιβέρεως ∠ η. θείου ἀπύρου ∠ ς. ἄρου ∠ ς. λιβάνου ∠ ς. κόστου ∠ ς. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ς. μέλιτος ἀττικοῦ. ἄλλη πρὸς τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ἀνακαθαίρουσα καλῶς.

Σαγαπηνοῦ ∠ β. σμύρνης ∠ β. καρδαμώμου ∠ δ. ἐν ἄλλῳ ∠ α. κασσίας ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ τριώβολον, ὀπίου ∠ β. σὺν ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους, ἀνὰ ὀβολῶν δυοῖν, ἡ δόσις σὺν ὕδατι.

Ἰσόθεος βηχική, καὶ πρὸς φθίσεις, καὶ πάντα τὰ ἐντός, καὶ πρὸς περιοδικά.

Νάρδου ∠ β. σμύρνης ∠ α. κρόκου ∠ α S. κόστου ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. χαλβάνης ∠ α. ὀποβαλσάμου τρυγὸς ∠ β. κινναμώμου ∠ β. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ β. κασσίας ∠ β. δαύκου σπέρματος ∠ α S. ὀπίου ∠ β. ἀμώμου ∠ α S. κασσίας μελαίνης ∠ α S. μέλι ἑφθόν. ποιεῖ πρὸς πόνους στομάχου, ἥπατος, πνεύμονος, ὀφθαλμῶν, αἵματος ἀναγωγάς, ἀποστάσεις, δυσεντερικοῖς, εἰλεώδεσιν, νεφριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, δυσπνοϊκοῖς, ἰχυροῦσιν, πλευρῶν πόνοις, ὑποχονδρίων, ῥοῦν γυναικεῖον, πληγάς. θαυμαστὴ γὰρ ἡ ἀντίδοσις πρὸς θανάσιμα, καὶ μετὰ τροφήν, καὶ πρὸ τροφῆς, καὶ πρὸς πᾶσαν αἱμορραγίαν σὺν ψυχρῷ καὶ πρὸς ἐχιοδήκτους, καὶ φαλαγγιοπλήκτους, ἐν οἴνου κυάθοις τρισὶ τεταρταϊκοῖς. πρὸ τῆς ὥρας δίδου ὀβολοὺς δύο σὺν οἴνου κυάθοις τρισὶ προλουσαμένοις.

Πότιμα πρὸς βῆχας, καὶ δύσπνοιαν, καὶ ἄλλα πολλὰ Ἀντιπάτρου ᾧ χρῶμαι.

στύρακος ∠ ς. τερμινθίνης ∠ δ. ὀποπάνακος ∠ β. χαλβάνης ∠ β. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ β. σμύρνης ∠ β. ὑοσκυάμου σπέρματος λευκοῦ τετρώβολον, ἀφρονίτρου τετρώβολον, πεπέρεως λευκοῦ τετρώβολον, ὀπίου ὀβολοὺς ε. δίδου ἡλίκον αἰγύπτιος κύαμος εἰς κοίτην, καὶ τινὲς τοῦ ὀπίου ∠ α. οἱ δὲ τριώβολον. ἐκλεικτικὴ βηχική. πυρήνων στροβίλων ∠ ιβ. λινοσπέρματος πεφωγμένου ∠ η. τραγακάνθης ∠ ιβ. φοινίκων σαρκὸς ∠ ιη. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ιβ. ἀμυγδάλων γλυκέων ∠ ις. μέλι ἑφθόν δίδου δακτύλῳ ἐκλείχειν, δὶς τῆς ἡμέρας πρωῒ καὶ δείλης, ἐπί τινων τὴν τραγάκανθαν ὕδατι ὀμβρίῳ διαλύσας, ἕψε σὺν τῷ μέλιτι πρώτην.

καταπότιον βηχικὸν ὡς Κεῖος ὁ Ἀπελλόδωρος. σμύρνα, πέπερι λευκόν, χαλβάνη, κασσίειον, στύραξ, κρόκος, ὄπιον ἑκάστου ἴσον, τοῦ στύρακος τὸ ἥμισυ, δίδου εἰς νύκτα καταπότια β. Βηχικὴ Σκειβωνίου.

σελίνου σπέρματος ∠ β. σχοίνου ἄνθους, νάρδου κελτικῆς, στύρακος, κρόκου, ἀνὰ ∠ α. βαλαυστίου τριώβολον, ὀποῦ μήκωνος ∠ δ. μέλιτος τὸ ἱκανόν, δίδου κυάμου μέγεθος, ἀπυρέτοις δι' ὑδρομέλιτος, πυρέσσουσι δι' ὕδατος.

Βηχικὴ Ἀσκληπιάδου. ῥοῦ ποντικοῦ, κρόκου κιλικίου, ὀποῦ μήκωνος, ναρδοστάχυος, λιβάνου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ α. νάρδου κελτικῆς ῥίζης ℥ β. στύρακος ℥ ς. δίδοται ∠ α, σὺν οἰνομέλιτι.

Θεασπιανὴ Ἀπολλωνίου πρὸς τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις. σελίνου σπέρματος ∠ γ. μηκωνείου ∠ γ. μελανθίου ∠ γ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ζ. καστορίου ∠ β. δαύκου σπέρματος ∠ ζ. σινωπίδος ∠ ζ. ἀναλάμβανε μέλιτι ἀττικῷ ἑφθῷ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ μέγεθος ἐν ὕδατι. καταπότιον ξηραντικὸν, πρὸς τοὺς ῥευματιζομένους τὸν θώρακα, καὶ πρὸς μύλης πόνον, καὶ περιοδίζοντα, καὶ σκορπιοδήκτους. ὀποῦ μήκωνος, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἑκάστου ἴσον, ἀνάπλασσε μετὰ γλυκέος ἢ μέλιτος ἡλίκον κύαμος ὁ ἑλληνικὸς, δίδου εἰς νύκτα, ὕπνον ποιοῦν ὠφελεῖ.

Ἀλεξοπύρετος ἡ Παμφίλου μιγματοπώλου, καλή.

Ὑοσκυάμου σπέρματος ℥ α. καρδαμώμου ἐξεντερισμένου ℥ α. ὀποῦ μήκωνος ℥ α. θείου ἀπύρου ℥ S. κρόκου ℥ S. σμύρνης ℥ S. εὐφορβίου ∠ β. κόστου ∠ γ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ γ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ S. μέλιτος τὸ ἱκανὸν, χρῶ.

Βηχικὸν ἀποτετευγμένον, καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ, καὶ πρὸς βῆχα ὑγρὰν καταπότιον.

Σχιστῆς ∠ ϛ. ὀπίου ∠ δ. χαλβάνης ∠ ϛ. στύρακος ∠ δ. ἐστὶν ἡλίκον ἀράκιον εἰς κοίτην.

Ἀλεξοπύρετος Δαρείου, ταύτῃ καὶ ἀντιδότῳ ἐχρήσατο πρὸς πάντα, καὶ παρίσθμια, καὶ βῆχας, καὶ συνάγχας.

Κρόκου ℥ α. πεπέρεως ℥ ε. σμύρνης ℥ α. μηκωνείου ℥ α. λιβανωτοῦ ἴσον, ὑοσκυάμου σπέρματος ἴσον, καρδαμώμου ἴσον, κόστου ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ γ. ἀριστολοχίας ∠ β. μέλιτι ἀττικῷ.

πρὸς πᾶσαν βῆχα πεπειραμένον. ἀνίσου ∠ α. κόστου τριώβολον, σμύρνης ∠ α. καστορίου, χαλβάνης, πεπέρεως λευκοῦ, ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, γλυκείας χυλοῦ, ἀνὰ ∠ α. γλυκεῖ ἀναλάμβανε, ποιῶν καταπότια ἡλίκα ἐρεβίνθιον εἰς νύκτα δίδου. καταπότιον πεπτικὸν, ἐκ τῶν Πρειγένους πρὸς βῆχα καὶ κατάρρουν.

στύρακος ὀβολοὺς δύο, πεπέρεως κόκκοι κ. σμύρνης ∠ ε S. ὑοσκυάμου σπέρματος τετρώβολον, εὐφορβίου ∠ ε. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ β. ὀποπάνακος ∠ β. κρόκου τριώβολον, ὀπίου τριώβολον, τερμινθίνης ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ τριώβολον, χαλβάνης ∠ ε. λεάνας ἀναλάμβανε τῇ χαλβάνῃ, καὶ τῇ ῥητίνῃ, καὶ τῷ ὀπίῳ, καὶ τῷ στύρακι, δίδοται πρὸς δύναμιν. Βηχικὴ Ἀπολλωνίου, καλή. μαλαβάθρου φύλλων ∠ η. κρόκου ∠ ϛ. ὀποβαλσάμου ∠ α. ναρδοστάχυος ∠ α. ῥόδων ξηρῶν, σχοίνου ἄνθους, ἀνὰ ∠ α. κόστου, κασσίας, στύρακος, σμύρνης, μήου, ἀνὰ ∠ γ. σταφίδος καθαρᾶς ∠ ιϛ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ ϛ. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν. τὴν σταφίδα ἐν κρητικῷ βρέχε γλυκεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν, εἶτα τὰ ξηρὰ συμμίξας λέαινε, καὶ τὸ μέλι μίσγε, καὶ ἀποθέμενος χρῶ.

Βηχικὸν πότιμα ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου, καὶ πρὸς ῥοῦς γυναικείους.

Ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ γ. σμύρνης ∠ γ. κρόκου, μανδραγόρας φλοιοῦ, λιβανωτοῦ, ἀνὰ ∠ γ. πεπέρεως λευκοῦ καὶ μέλανος, ἀνὰ ∠ δ. ἄγνου ∠ γ. ὀπίου ∠ γ. μέλιτος, καὶ οἴνου χίου τὸ ἀρκοῦν, ἡ δόσις κυάμου τὸ μέγεθος.

πρὸς βῆχα, καὶ ἀρχομένας φθίσεις, καὶ αἱμοπτυϊκοὺς, καὶ ῥευματισμούς. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ. μανδραγόρας μελαίνης ῥίζης ∠ δ. ῥοῦ ∠ γ. κοραλλίου ∠ γ. ὀπίου ∠ γ. λυκίου ∠ β. βαλαυστίου ∠ γ. λιβανωτοῦ ∠ ε. τραγακάνθης ∠ β. κρόκου ∠ γ. ὕδατι ἀναλάμβανε τριωβολιαίαν, δίδου αἱμοπτυϊκοῖς, καὶ ἐν ὀξυκράτῳ τοῖς λοιποῖς ἐν ὕδατι. πότιμα Παρακλητίου ἀβασκάνθου πρὸς φθισικευομένους, ᾧ χρῶμαι κατακόρως, ἀνεπιτήδειον δέ ἐστι πρὸς αἵματος ἀναγωγήν. ἀριστολοχίας δακτυλίτιδος ∠ κ. θείου ἀπύρου ∠ κ. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ κ. λιβανωτοῦ ∠ μ. γεντιανῆς ∠ δ. σεσέλεως ∠ λ. ὀπίου ∠ μ. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ∠ μ. σμύρνης ∠ μ. κρόκου ∠ η. πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι ρ. εὐφορβίου ∠ ι. δαφνίδων ∠ ζ S. κόστου ∠ ζ S. καρδαμώμου ∠ ζ. κόψας ἐν οἴνῳ εὐφόρβιον, καὶ σμύρναν, καὶ ὄπιον οἰνομέλιτι, καὶ τὸν ὑοσκύαμον, καὶ τὰ λοιπὰ κόψας ἰδίᾳ, εἰς τὸ αὐτὸ μίξον, καὶ μέλιτι ἀφεψημένῳ, χρῶ μὴ προσφάτῳ τῷ φαρμάκῳ. καλῶς προσέθηκεν Ἀνδρόμαχος περὶ τούτου τοῦ φαρμάκου, τὸ πρὸς τὰς αἵματος ἀναγωγὰς ἀνεπιτήδειον ὑπάρχειν αὐτὸ, διά τε τὸ θεῖον ἄπυρον, καὶ τὸ εὐφόρβιον. μέρος δέ τι καὶ διὰ τὰς δαφνίδας. καταπότιον βηχικὸν εὐθὺς ὠφελοῦν. ἴρεως τριώβολον, κρόκου κιλικίου ὀβολὸν α S. σμύρνης ὀβολοὺς β. κινναμώμου τετρώβολον, κασσίας τετρώβολον, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ὀβολοὺς β. μήκωνος μέλανος τοῦ σπέρματος ὀβολοὺς β. κωνείου σπέρματος ὀβολοὺς β. ἀναλάμβανε τροχίσκους μετὰ γλυκέος, ἀνὰ ὀβολὸν ἢ ἡμιόβολον, καὶ δίδου ἐν κοτύλης γλυκέος τετάρτῳ.

Πρὸς πᾶσαν βῆχα, καὶ ῥευματισμὸν, καὶ τὰ ἐντὸς ἀποστήματα ὡς Ἀπολλώνιος.

Σαγαπηνοῦ, γεντιανῆς, σμύρνης, ὀποπάνακος, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ ∠ β. δαφνίδων καθαρῶν ∠ δ. λεῖα ἀναλάμβανε ὕδατι, ἡλίκα κύαμος ἑλληνικὸς, δίδου ὀλίγῳ πλέον ἰσχιαδικοῖς, ἐν οἴνου κεκραμένου κυάθοις τρισίν.

πρὸς φθισικοὺς, ᾧ παρηκολούθησα παρὰ Φλαβιανοῦ κρητός. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ η. σμύρνης ∠ η. καστορίου ∠ ϛ. λιβανωτοῦ ∠ η. ῥοῦ χυλοῦ ∠ θ. σαγαπηνοῦ ∠ ϛ. ὀποῦ μήκωνος ∠ η. ἀνίσου ∠ θ. σελίνου σπέρματος ∠ η. πρασίου ∠ α. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ ι. πεπέρεως μακροῦ ∠ η. καὶ λευκοῦ ∠ ε S. περιστερεῶνος ὑπτίου ∠ α. μέλι ἑφθόν.

†Βηχικὸν

καταπότιον †λευκὸν ὡς Πρύτανις, καὶ Ἀπόλλων. σμύρνης, ὑοσκυάμου σπέρματος λευκοῦ, ὀπίου, στύρακος, ἴσον ἑκάστου ἀνάπλασσε ἡλίκα ἂν καταπίνειν δύνωνται τινὲς, ἀναλάμβανε ἢ σταφίδι, ἢ γλυκεῖ, ἢ φοίνικι.

καταπότιον βηχικὸν, ἐκ τοῦ Πρειγένους. ὑοσκυάμου σπέρματος, καστορίου, σμύρνης, στύρακος, ὀπίου, ἑκάστου ἴσον ἡλίκον ἐρεγμὸν, δίδου σὺν γλυκεῖ ἢ μελικράτῳ. καταπότια πρὸς ὑγρὰν βῆχα ἐκ τῶν Πρειγένους.

στύρακος, χαλβάνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, καστορίου, ὀπίου, ἴσον ἑκάστου, ἀνάπλασσε ὀροβιαῖα, δίδου δύο.

Περὶ αἵματος ἀναγωγῆς.

Τῆς ἀναγωγῆς τοῦ αἵματος ὁ πρῶτος μὲν κίνδυνος ἐστὶν, κατ' αὐτὴν τὴν ἄμετρον κένωσιν. ἡ δὲ μετὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ θεραπεία, τῇ μὲν κατὰ ἀναστόμωσιν ἀγγείου γενομένης ἐκ τοῦ κολληθῆναι τὸ ἀνευρυσμένον. τῇ δὲ κατὰ ῥῆξιν ἐκ τοῦ κολληθῆναι, καθάπερ γε καὶ τῇ κατὰ διάβρωσιν ἐξ ἀναθρέψεως τῶν διαβρωθέντων. σφίγγεται μὲν οὖν τὸ ἀνεστομωμένον ὑπὸ τῶν στυφόντων. κολλᾶται δὲ τὸ ἐρρωγὸς ὑπό τε τούτων αὐτῶν, ὅσα τε μιγνυμένων αὐτοῖς συντίθεται τῶν ξηραινόντων χωρὶς δήξεως, καὶ τῶν κολλῶδες ἐχόντων, καθάπερ ἥ τε λημνία σφραγὶς, καὶ σάμιος ἀστὴρ, ἀνατρέφεται δὲ τὰ διαβρωθέντα ὑπὸ τῶν εὐχύλων τροφῶν, καὶ τῶν σαρκωτικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων,

ὧν ἡ

ὧν ἡ δύναμις εἴρηται κατὰ τὸ δεύτερον γράμμα τῆς πραγματείας τῆσδε, κατὰ πρῶτον μὲν οὖν λόγον ἐκ τούτων συντίθεται τὰ πρὸς τὴν θεραπείαν τῆς ἀναγωγῆς τοῦ αἵματος ἁρμόζοντα φάρμακα. κατὰ δεύτερον δὲ ἤδη τῶν ἐκ πνεύμονος, ἢ θώρακος, ἢ ἀρτηρίας, ἢ λάρυγγος ἀναγομένων, ἐπιμιγνυμένων τοῖς εἰρημένοις ἐν τῇ συμμετρίᾳ τῶν θερμῶν τε καὶ λεπτομερῶν, ἅπερ ἐναντιώτατα ταῖς εἰρημέναις τρισὶν διαθέσεσιν ἐστὶν, ἀναστομῶσαι, ῥῆξαι, διαβρῶσαι. τίνος οὖν ἕνεκα μίγνυνται, τῆς ἀναδόσεως αὐτῶν δηλονότι. τὰ γὰρ στύφοντα καὶ γλίσχρα, τὰς ἑαυτῶν ὁδοὺς ἀποκλείοντα, δεῖται δυνάμεως τῆς παρασκευαζούσης αὐτοῖς τὰς ὁδούς. ὅταν δ᾽ ἢ ἐκ τῶν κατὰ τὸν στόμαχον, ἢ τὴν κοιλίαν τόπων, ἢ τινὸς τῶν ἐντέρων ἡ ἀναγωγὴ γίνηται, τῆς τῶν τοιούτων μίξεως φαρμάκων οὐ γίνεται χρεία. τούτοις δ᾽ αὖ πάλιν ἐναντιώτατόν ἐστι γένος φαρμάκων, τῶν εἰς τοσοῦτον ψυχόντων, ὡς ναρκοῦν τὴν διάθεσιν, καὶ αὐτὰ δὲ μίγνυται, τοῖς πρὸς αἱμοπτυϊκοῖς ἁρμόττουσιν, ὕπνον τε καρώδη φέροντα, χρησιμώτατα γινόμενα τοῖς ὑπὸ βηχὸς παρατιλλομένοις, ἱστάντα τῇ ψύξει τὸ φερόμενον ἤδη τὸ πεπονθὸς ἀγγεῖον αἷμα. οὗτοι μὲν οἱ σκοποὶ τῆς συνθέσεως, ἡ δὲ εὐπορία τῆς ὕλης, τῶν ἤδη πεῖραν ἱκανὴν δεδωκότων φαρμάκων, τοῖς ἐμπροσθεν ἡμῶν περὶ τὸ φαρμακευτικὸν μέρος τῆς τέχνης πραγματευσαμένοις, ἐφεξῆς εἰρήσεται.

Τὰ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένα φάρμακα πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, πρῶτον ἐν αὐτοῖς ἔγραψε φάρμακον ὧδέ πως.

Πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, ὡς ἐγὼ κέχρημαι. ἀκακίας ∠ δʹ. ῥόδων ξηρῶν ∠ ηʹ. βαλαυστίου ∠ ηʹ. κόμμεως ∠ βʹ. τραγακάνθης ∠ αʹ. μετὰ ὕδατος τροχίσκους ποίει, ἀνὰ ∠ αʹ. δίδου ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι. Ἄλλο Ἀπολλωνίου. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ηʹ. ὀπίου ∠ δʹ. λιβάνου ∠ ηʹ. γῆς σαμίας ∠ δʹ. ἀμύλου ∠ βʹ. μίλτου λημνίας ∠ βʹ. εἰ δὲ μὴ σινωπικῆς ∠ γʹ. κοραλλίου ∠ δʹ. κόστου ∠ δʹ. βαλαυστίου ἄνθους τριώβολον. οἱ δὲ ∠ βʹ. πολυγόνου χυλῷ ἀναλάμβανε τροχίσκους τριωβολιαίους, δίδου μετὰ ψυχροῦ ὕδατος. τινὲς καὶ κωνείου σπέρματος ∠ βʹ. προσβάλλουσιν. Ἄλλο ᾧ χρῶμαι. κυτίνων ∠ ϛʹ. ἀκάνθης αἰγυπτίας ∠ ϛʹ. ὀποῦ μήκωνος ∠ δʹ. ὑποκυστίδος ∠ ϛʹ. βαλαυστίου ∠ ϛʹ. ἀκακίας ∠ ϛʹ. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δʹ. σμύρνης ∠ βʹ. ἀναλάμβανε μύρτων ἀφεψήματι, ἀνὰ ∠ αʹ. πότιζε δὲ αὐτῷ ἀφεψήματι. Ἄλλη αἱμόστασις. κρόκου κιλικίου, σμύρνης, ἴρεως, νάρδου ἰνδικῆς, λιβάνου, ἀκακίας, ἀνὰ Γο αʹ. ὀποῦ μήκωνος, κόστου, πεπέρεως ἀνὰ Γο ϛʹ. ῥόδων ξηρῶν Γο δʹ. μέλι. ἡ δόσις κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος. Ἄλλη ἀρτηριάκη πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα, καὶ παρισθμίων, καὶ σταφυλῆς, καὶ ἀρτηρίαν ἡλκωμένην ἀναγαργαριζομένη, καὶ αἵματος ῥύσιν ἐν ὕδατι σφοδρῶς, τοῖς δὲ πλείοσιν σὺν ὀξυκράτῳ καρύου ποντικοῦ μέγεθος. ἁρμόζει δὲ πρὸς τοὺς αἷμα ἐμοῦντας, καὶ γυναικείους ῥοῦς, καὶ πινομένη, καὶ προστιθεμένη.

σμύρνης Γο αʹ. νάρδου ἰνδικῆς Γο αʹ. κινναμώμου Γο αʹ. λιβάνου Γο αʹ. κρόκου Γο ϛʹ. πεπέρεως ∠ δʹ. ἀκακίας χυλοῦ ∠ δʹ. κόστου ∠ δʹ. στύρακος ∠ δʹ. ἴρεως ἰλλυρικῆς Γο βʹ. ῥόδων ξηρῶν Γο βʹ. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε.

Ἄλλη ἀρτηριάκη ἐκ τῶν Γάλλου ποιοῦσα πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, καλή. κρόκου, σμύρνης, ἴρεως, νάρδου συριακῆς, κασσίας μελαίνης, ῥοῦ ποντικοῦ, ἀνὰ ∠ αʹ. στύρακος, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ Γο ϛʹ. ῥόδων ξηρῶν Γο εʹ. λείοις, παράχει μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανὸν, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετὰ κυάθων γʹ. Ἄλλη πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ ιβʹ. βαλαυστίου, ἀκακίας, κυτίνων, ἀνὰ ∠ ιβʹ. κηκῖδος ∠ ιβʹ. ὀποῦ μήκωνος ∠ ϛʹ. κρόκου ∠ ϛʹ. ἀνάπλαττε τροχίσκους τριωβολιαίους. Ἄλλη πρὸς αἱμοπτυϊκούς. ὀποῦ μήκωνος ὀβολοὺς βʹ. ἀμύλου τριώβολον ἐν ὕδατι δίδου. Ἄλλη πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, καὶ πᾶσαν αἱμοῤῥαγίαν δι᾽ ὕδατος πινομένη. ὀποῦ μήκωνος ∠ αʹ. κινναμώμου ∠ αʹ. κασσίας ∠ αʹ. κόστου, πεπέρεως μακροῦ, καὶ στρογγύλου, σμύρνης, ἀνὰ τριώβολον, κρόκου ὀβολὸν, καὶ ἡμιωβόλιον, κοραλλίου ὀβολοὺς * βʹ. βαλαυστίου ∠ βʹ. ἀνίσου ∠ αʹ. κόμμεως ∠ αʹ. λεάνας ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ χρῶ. Ἄλλο πρὸς αἵματος ἀναγωγήν. μίλτου σινωπικῆς ∠ δʹ. λιβάνου ∠ ηʹ. ἀνίσου ∠ αʹ. κωνείου σπέρματος ∠ δʹ. ὀποῦ μήκωνος ∠ δʹ. λίθου αἱματίτου ∠ δʹ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ηʹ. γῆς σαμίας ∠ γʹ. δι᾽ ὕδατος νήστει δίδου τὸ φάρμακον. Ἄλλο. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ αʹ. ὀπίου τριώβολον, βαλαυστίου ∠ αʹ. ἀκακίας ∠ αʹ. σὺν ὕδατι. Ἄλλη πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν ὡς Ἡροφίλῳ. συμφύτου ῥίζης Γο γʹ. γῆς ἀστέρος Γο αʹ. λιβάνου Γο βʹ. βαλαυστίου Γο αʹ. ὑποκυστίδος χυλοῦ Γο αʹ. κρόκου τριώβολον, σμύρνης ∠ βʹ. ὀπίου ∠ αʹ. μίλτου λημνίας Γο γʹ. καὶ τριώβολον, κόμμεως ∠ αʹ. χυλῷ πολυγόνου, ἢ ἀρνογλώσσου ἀναλάμβανε. Ἄλλο πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς ἀπ᾽ Ἀγαθοῦ καθηγητοῦ. βαλαυστίου ∠ βʹ. ἀκακίας ∠ βʹ. τραγακάνθης ∠ δʹ. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ δʹ. ῥόδων ἄνθους ∠ δʹ. ὀπίου ∠ βʹ. λιβάνου ∠ γʹ. σμύρνης ∠ βʹ. ὑοσκυάμου σπέρματος τετρώβολον, ἀναλάμβανε πολυγόνου χυλῷ. Ἄλλο πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, ὡς Ἀκάκιος. γῆς σαμίας ∠ δʹ. κοραλλίου ∠ δʹ. μίλτου σινωπικῆς ∠ βʹ. βαλαυστίου τριώβολον, ὀπίου ∠ δʹ. ἀμύλου ∠ ιβʹ. λιβάνου ∠ ηʹ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ηʹ. πολυγόνου χυλῷ ἀναλάμβανε τροχίσκους τριωβολιαίους, δίδου ἐν ὀξυκράτῳ. ἐὰν ῥεῦμα ἔχῃ πολὺ, σὺν λεκύθῳ ᾠῶν ὀπτῶν, ἢ ἀρνογλώσσου χυλῷ. Ἄλλο πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς, καὶ δυσεντερικούς. ῥόδων ἄνθους, ὀπίου, ἀκακίας, κόμμεως, βαλαυστίου, ὑποκυστίδος, ἀνὰ Γο γʹ. κηκῖδος Γο βʹ. ἀρνογλώσσου σπέρματος καὶ χυλοῦ, ἀνὰ Γο βʹ. λυκίου ἰνδικοῦ Γο αʹ. ῥόδων χυλοῦ Γο αʹ. ἀναλάμβανε τροχίσκους, ἀνὰ ∠ αʹ. τινὲς καὶ ὀμφακίου Γο ϛʹ. καὶ ἐνίεται δυσεντερικοῖς. Ἄλλο πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς Κάστορος, εὐτονώτερον. κωνείου σπέρματος ∠ βʹ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ αʹ. ἀμύλου ∠ αʹ. νάρδου τριώβολον, μίλτου λημνίας ὀβολοὺς γʹ. οἱ δὲ τετρώβολον, ἀνίσου τετρώβολον, οἱ δὲ τριώβολον. κρόκου ὀβολοὺς γʹ. δίδου μετὰ λεκύθου ὀπτῆς, μεθ᾽ ὕδατος γαλακτώδους κυάθων γʹ. ποιεῖ καὶ πρὸς καταῤῥοῦς. Ἄλλο πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς Μάγνου Φιλαδελφέως.

κοραλλίου ὀβολοὶ βʹ. ἀστέρος σαμίου τετρώβολον, πολυγόνου χυλοῦ κυάθους ϛʹ. δίδου τὸ ὅλον πόσεις δύο.

Ἡ χρῆσις τῶν προειρημένων Ἀνδρομάχου φαρμάκων.

Ἤδη μὲν ἦν δῆλον ἐξ ὧν ἔγραψε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ τῶν αἱμοπτυϊκῶν λόγου περὶ τῆς χρήσεως τῶν προγεγραμμένων φαρμάκων, ἕνεκα δὲ σαφηνείας ἐπαναλήψομαι, καὶ νῦν τὸ πρῶτον ἁπάντων γεγραμμένων ἐξ ἀκα

κίας, καὶ ῥόδων ξηρῶν, καὶ βαλαυστίου, καὶ κόμμεως, καὶ τραγακάνθης συγκείμενον. δῆλον δ' ὅτι τὴν μὲν ἀκακίαν, καὶ τὰ ῥόδα, καὶ τὸ βαλαύστιον ἔχει στύφοντα, γλίσχρον τε καὶ κολλητικὸν, τό, τε κόμμι, καὶ τὴν τραγάκανθαν. ἐκεῖνο οὐχ οἷόν τε αὐτὸ μέχρι θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἀνενεχθῆναι ἰδίως, οὐδὲν ἔχον τι τῶν προδιηγησάντων τὰ στύφοντα, καὶ γλίσχρα. πρὸς τούτοις γὰρ ἔτι καὶ μέλιτος οὐδὲν ὅλως αὐτῷ προσέθηκεν ὁ συνθεὶς, ἀλλὰ δι' ὕδατος ὀμβρίου, συμπλοκήν τινα καὶ αὐτοῦ δύναμιν ἔχοντος. ἥ τε σύνθεσις αὐτοῦ, καὶ ἡ δόσις, ὥστε πρὸς τὰς ἐκ στομάχου, καὶ γαστρὸς ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἁρμόσαι, εἰ δυνατόν ἐστιν, καὶ ἐκ νήστεως ἀνενεχθῆναι διὰ ναυτίας, καὶ ὅπερ γνώσεται χρήσιμον. ἔμπαλιν δὲ τῷ προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ, τὸ πέμπτον τῇ τάξει γεγραμμένον, καὶ τὸ ἕνατον, ἔχει σύνθεσιν, ἐπιμεμιγμένου αὐτοῖς κινναμώμου, καὶ πεπέρεως, καὶ κόστου, καὶ σμύρνης. τὰ δὲ ἄλλα πάντα μέσα πως τούτων ἐστὶν, μήτ' ἀκριβῶς στύφοντα κατὰ τὴν ὅλην σύνθεσιν, οὔτ' ἰσχυρῶς τοῖς θερμαίνουσιν κεχρημένα. τὸ δὲ ὄπιον, καὶ ὑοσκύαμον, καὶ τὸ τῆς κωνείου σπέρμα, μάλιστα μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ βηχὸς σπαραττομένοις, ἢ διὰ κατάῤῥουν, ἢ ἄλλως ἐστὶν ἐπιτήδεια. καὶ πᾶσι δὲ τοῖς ὁπωσοῦν αἱμοπτυϊκοῖς, ὥστ' ἔξεστιν αὐτὰ μιγνῦναι, καὶ τοῖς ἐκ τῶν θρεπτικῶν ὀργάνων ἀνάγουσι τὸ αἷμα, καὶ τοῖς ἐκ τῶν πνευματικῶν.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς αὐτοῖς ὀνόμασιν.

Πρὸς αἵματος ἀναγωγήν. συμφύτου ῥίζης ℔ ς΄. βαλαυστίου ὁλκὰς δύο, ἢ ∠ α΄. ὕδατος ℥ α΄. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἐπίβαλλε τούτῳ ἀμύλου ὁλκὴν, ἢ ∠ α΄. κόμμεως θηβαϊκοῦ τὸ ἴσον, καὶ δίδου πίνειν. Ἄλλο. σικύων ἡμέρων λίτραν α΄. εἰς λεπτὰ κατατέμνων, καὶ ὕδατος ποτίμου ἐπιβάλλων ℥ α΄. ἕψε εἰς τὸ γ΄. καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας τούτῳ κατάπασσε γῆς σαμίας ∠ α΄ S. καὶ δίδου πίνειν. Χαριξένους φάρμακον ἐπιτετευγμένον. πολυγόνου ῥίζης χειροπληθὲς, συμφύτου ῥίζης τὸ ἴσον, ῥοῦ ἐρυθροῦ ὀξύβαφον, ὕδατος ℥ γ΄. ἕψε εἰς τὸ γ΄. καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας δίδου κύαθον, καὶ κόμμεως λευκοτάτου ∠ α΄. Ἀῤῥαβιανοῦ τὸ λεγόμενον ποντικόν. ἄρκου σταφυλῆς λίτρας ις΄. ὕδατος ὀμβρίου ℥ ις΄. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀπόθου. Ἄλλο. μόρων ἐρυθρῶν μηδέπω πεπείρων λίτρας ις΄. ὕδατος ὀμβρίου ℥ ις΄. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀπόθου. Ἄλλο. κρανίου καρποῦ λίτρας ις΄. ὕδατος ὀμβρίου ℥ ις΄. ποίει ὡσαύτως. Ἄλλο. φοινικοβαλάνων θηβαϊκῶν λίτρας ις΄. ὕδατος ὀμβρίου ℥ ις΄. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἐπίβαλλε τοῖς ἀποτεθλιμμένοις, καὶ πάντα μίξας ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ εἰς ἄγγος κεραμεοῦν ἀπόθου. ἐκ τούτου δίδου κύαθον ἕνα πρὸ τροφῆς, τὸ φάρμακον ἐστὶ σφόδρα καλὸν, καὶ παλιγγενεσίας κωλυτικόν. δεῖ μέντοι ἕκαστον ἰδίᾳ σκευάζειν καιρῷ, καὶ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν ἀποτίθεσθαι. περὶ ἄρκου σταφυλῆς. ἡ δὲ λεγομένη ἄρκου σταφυλὴ ἐν πόντῳ γίνεται, φυτόν ἐστι χθαμαλὸν, καὶ θαμνῶδες. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια μεμαικύλῳ, καρπὸν φέρει ἐρυθρὸν, καὶ στρογγύλον, αὐστηρὸν τῇ γεύσει, ὅπερ καλοῦσιν ἄρκου σταφυλήν. καταπότιον αἱμοπτυϊκοῖς. φλοιοῦ λιβάνου, γῆς σαμίας, ἀμύλου, ἀνὰ ∠ δ΄. κόψας καὶ σήσας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου κοχλιάριον ἓν, καὶ ὕδατος ψυχροῦ κύαθον α΄. Ἄλλο. βαλαυστίου, γῆς σαμίας, φλοιοῦ λιβάνου, κόμμεως, ἑκάστου τὸ ἴσον, κόψας καὶ σήσας, δίδου καθὰ προείρηται. πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν Ἀμαράντου, ἐκλεκτὸν φάρμακον ἐπιτετευγμένον. οἴνου φαλερίνου ℥ α΄. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α΄. βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ ἀνακόψας, καὶ θεὶς ἐπ' ἀνθράκων ἕψε, καὶ ὅταν ἔχῃ ἀρτηριακῆς τὸ πάχος, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔα ψυγῆναι, καὶ τούτῳ κεκομμένα καὶ σεσησμένα, ἐπίβαλλε κόμμεως κοχλιάρια δ΄. βαλαυστίου, λιβάνου, γῆς σαμίας, ἀνὰ ∠ β΄. καὶ πάλιν ἐπιθεὶς εἰς τὸ πῦρ, καὶ θερμάνας ἀπόθου, καὶ δίδου ὁμοίως καθὰ προείρηται. ἄλλη ὠριγενείας. γεντιανῆς χυλοῦ, συμφύτου χυλοῦ, βαλαυστίου, ἑκάστου ἀνὰ ∠ η΄. κρόκου, σμύρνης, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, ἀνὰ ∠ δ΄. προτρόπου, ἢ θηραίου, ἢ σκυβελίτου ℥ ς΄. σκεύαζε, καὶ δίδου καθὰ προείρηται. καταπότια πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν ἀνώδυνα, ἐχρήσατο Χαριξένης. ὑποκυστίδος χυλοῦ, βαλαυστίου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ΄. ἀναλάμβανε οἴνῳ μυρτίτῃ, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου τὸ πλῆθος τριωβόλου. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει, ὀπίου ∠ β΄. Ἄλλο. ὑποκυστίδος χυλοῦ, ἀκακίας χυλοῦ, ῥοὸς συριακοῦ χυλοῦ, ἀνὰ ∠ δ΄. βαλαυστίου, ὀπίου, κόμμεως, ἀνὰ ∠ δ΄. οἴνου μυρτίτου τὸ αὔταρκες, ἡ χρῆσις δεδήλωται. τροχίσκος αἱμοπτυϊκὸς, φάρμακον ἐπιτετευγμένον ἐπιγράφεται τὸ τρυφερόν. ἀμύλου, βαλαυστίου, γῆς σαμίας, ὑποκυστίδος χυλοῦ, κόμμεως, κρόκου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β΄. χυλῷ ἀρνογλώσσου δίδου, ἀνὰ ∠ α΄. τὸ ὑγρὸν κατάλληλον ἐστὶν τῇ διαθέσει. Ἄλλο. ἀμύλου, γῆς σαμίας, ὑποκυστίδος, ἀνὰ ∠ β΄. ὀπίου, κρόκου, βαλαυστίου, τραγακάνθης, ἀνὰ ∠ α΄. χυλοῦ ἀρνογλώσσου. τροχίσκος, ὁ διὰ ἠλέκτρου. ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, βήττουσι χρονίως, καὶ προσφάτως φθισικοῖς, ἀναφορικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ἐμπνευματουμένοις. ἔστι δὲ καὶ ὠτικὴ ἀγαθή. ψυλλίου καθαροῦ ∠ με΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς, μαστίχης, ἠλέκτρου ῥινήματος, κρόκου, ἀνὰ ∠ λ΄. ὀπίου ∠ ιε΄. τὸ ψύλλιον βαλὼν εἰς θερμὸν ὕδωρ ἔα βρέχεσθαι, καὶ ὅταν γλίσχρον, καὶ κολλῶδες γένηται τὸ ὕδωρ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρόν. ἐκ τούτου σκευάσας τὸ φάρμακον, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον εἰς ὕπνον ἀπερχομένοις. ἔστω δὲ τοῦ ὕδατος ℥ γ΄. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἐμβρέχεται τὸ ψύλλιον ἐπὶ ἡμέρας γ΄. εἶθ' ἕψεται ἕως ἀναβράσῃ τρὶς, εἶτα αἴρεται ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ πάλιν ἐᾶται ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ τότε τὸ ὑγρὸν χωρίζεται πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν. Ὁ τοῦ Νεαπολίτου τροχίσκος, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, ἐμπυϊκοῖς, φθισικοῖς, ῥευματικαῖς διαθέσεσιν.

ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, μανδραγόρου χυλοῦ, ἀνὰ ∠ ε΄. λιβάνου ἄῤῥενος, ὀπίου σπανοῦ, στύρακος, πιτύας νεβροῦ, ἀνὰ ∠ ι΄. μαστίχης ∠ η΄. ἠλέκτρου ῥινήματος, ἴρεως ἰλλυρικῆς, κρόκου, ἀνὰ ∠ λ΄. ψυλλίου ∠ με΄. ὕδατος ℥ γ΄. σκεύαζε, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. ὁ διὰ τοῦ κοραλλίου ὡς Νικήρατος. κοραλλίου, γῆς σαμίας, ἀνὰ ∠ η΄. βαλαυστίου, ἀμύλου, λημνίας, ἀνὰ ∠ δ΄. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, ὀπίου, ὑποκυστίδος, ἀνὰ ∠ β΄. ἀναλάμβανε χυλῷ ἀρνογλώσσου, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου. Διοκλέους Χαλκηδονίου. κοραλλίου ∠ η΄. ὑποκυστίδος χυλοῦ, βαλαυστίου, ἀκακίας χυλοῦ, ῥοῦ ποντικοῦ, γῆς σαμίας, ὀπίου, λιβάνου, συμφύτου χυλοῦ, ἑκάστου, ἀνὰ ∠ β΄. χυλοῦ ἀρνογλώσσου. τὸ ἀφροδισιακὸν κληδόνιον. φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς,

κοιλιακοῖς,

κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ῥευματιζομένοις. κυτίνων, ἀκάνθης αἰγυπτίας, βαλαυστίων, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ἀκακίας χυλοῦ, ἀνὰ ∠ ς'. λυκίου, ῥᾶ ποντικοῦ, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ'. σμύρνης ∠ β'. κόψας καὶ σήσας ἐπιμελῶς ἀναλάμβανε μύρτων ἀφεψήματι, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν μετὰ ἀφεψήματος ῥόδων, ἢ μύρτων, ἢ ὕδατος ψυχροῦ, σπόγγοις ἔξωθεν χρώμενος ὀξυκράτῳ δεδευμένοις. ὅταν δὲ ἐπιστῇ τὸ ῥεῦμα, ἐπίχει τὸ στῆθος, ἢ τοὺς ῥευματισθέντας τόπους, ὀμφακίνῳ ὄξει διαλελυμένῳ χλιανθέντι ἐπὶ ποσὸν ἐπὶ θερμοσποδίας ἄχρι συστάσεως. Φιλίππου φάρμακον ἐπιτετευγμένον, δυσεντερικοῖς, καὶ αἱμοπτυϊκοῖς. Βαλαυστίου, ἀκακίας, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ὀπίου, λιβάνου, σμύρνης, κρόκου, κηκῖδος, λυκίου, ἀλόης, ῥᾶ ποντικοῦ, μύρτων μελάνων, σιδίων, ἀνὰ ∠ δ'. ἀναλάμβανε οἴνῳ ἰταλικῷ, καὶ ποίει τροχίσκους τριωβολιαίους, δίδου ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέττουσι μεθ' ὕδατος. Ἀνώδυνοι τοῖς φθινώδεσιν ἁρμόττουσαι, καὶ τοῖς ἀνάγουσιν αἷμα, καὶ ἄλλοις πᾶσιν ἄνευ τῶν κωλικῶν. ἐπὶ μὲν τῶν αἷμα ἀναγόντων μηδέπω δὲ ἀκριβῶς ἐχομένων φθόῃ. τὸ γένος τοῦτο τῶν ἀνωδύνων φαρμάκων, οἱ πρὸ ἡμῶν συνέθεσαν, ἁρμόττον καὶ τοῖς ἀνάγουσιν αἷμα, καὶ τοῖς ἅμα τε τοῦτο πάσχουσιν, καὶ ἤδη φθινώδεσι, καὶ πρὸς ἄλλας ὀδύνας τε καὶ διαθέσεις, ἄνευ τῶν κωλικῶν, ὅσαι κατά τε πνεύμονας, καὶ ἀρτηρίαν, καὶ θώρακα, καὶ ἄλλα τινὰ μόρια συνίστανται, διαφέρουσαι τῶν ἰδίως κωλικῶν ὀνομαζομένων, τῇ μίξει τῶν ἀρωμάτων τε καὶ σπερμάτων εὐωδῶν τε καὶ οὐρητικῶν. αἱ γάρ τοι κωλικῶν δυνάμεις σφοδρότεραι τούτων εἰσὶν, ἐπικρατοῦσαν ἔχουσαι τὴν ναρκωτικὴν δύναμιν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ψυκτικῶν φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστιν ὑοσκυάμου τε σπέρμα καὶ κώνειον, καὶ ὁ τῆς μήκωνος ὀπὸς, ὅ, τε φλοιὸς τῆς ῥίζης τοῦ μανδραγόρου. χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν κωλικῶν ἀναγκαζόμεθα διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὀδύνης.

Αἱ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις.

Ἀνώδυνον πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς, καὶ πλευρίτιδας, ᾗ χρῶμαι. πάνακος ῥίζης, δαύκου σπέρματος ∠ δ'. καστορίου ∠ δ'. οἱ δὲ ∠ β'. ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ'. οἱ δὲ ∠ β'. μέλιτος ἱκανὸν. δίδου τριώβολον, σὺν ὕδατος κυάθοις γ'. Ἄλλη ἀνώδυνος Μαρκελλίνου. ἀνίσου ∠ β'. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ β'. μηκωνείου ∠ α'. σελίνου σπέρματος ∠ β'. κρόκου τετρώβολον, ῥόδων ξηρῶν ∠ α'. σμύρνης ∠ α'. ἀμώμου ∠ α'. λεῖα σὺν ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους λβ'. δίδου εἰς κοίτην σὺν ὕδατος κυάθοις β' ἢ γ'. Ἄλλη ἀνώδυνος, ἡ διὰ σπερμάτων. σελίνου σπέρματος ∠ κ'. ἄμμεως ∠ η'. ἀνίσου ∠ δ'. μαράθρου ∠ δ'. ὀπίου ∠ β'. κασσίας μελαίνης ∠ β'. σὺν ὕδατι τροχίσκους ἀνάπλασσε τριωβολιαίους, δίδου μετὰ γλυκέος κοτύλης ἑκκαιδεκάτου, ἢ ὕδατος.

Ἄλλη ἀνώδυνος Ἀχιλλᾶ παρακεντητοῦ. ἀνίσου ∠ κ'. ἄμμεως ∠ η'. σελίνου σπέρματος ∠ δ'. ὀπίου ∠ β'. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β'. σμύρνης ∠ β'. πεπέρεως ∠ α'. κασσίας μελαίνης ∠ β'. ἀνάπλασσε τροχίσκους τριωβολιαίους, ἵνα ξηρανθέντα ἄγωσιν ὀβολοὺς β'. καὶ δίδου ὡς τοὺς λοιπούς. Ἄλλη ἀνώδυνος ὡς Ξενοκράτης, ᾗ χρῶμαι μάλιστα πρὸς στρόφους, καὶ δυσεντερικούς. σελίνου σπέρματος ∠ β'. ἀνίσου ∠ α'. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α'. σμύρνης τετρώβολον, καστορίου τετρώβολον, ὀπίου τριώβολον, γεντιανῆς ∠ β'. ἀνάπλασσε τροχίσκους τριωβολιαίους, καὶ δίδου ποικίλως. Ἄλλη σφραγὶς ἀνώδυνος ξηραντικὴ ῥευμάτων, καὶ στρόφων, καὶ βηχῶν ᾗ χρῶμαι. σμύρνης ∠ ε'. οἱ δὲ ∠ ς'. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ δ'. ὀποῦ μήκωνος ∠ ε'. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ' οἱ δὲ ∠ β'. λιβάνου ∠ ε'. κρόκου ∠ ε'. οἴνῳ ἀναλάμβανε, δίδου πρὸς δύναμιν, τοῖς μὲν κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος, τοῖς δὲ ὀβολοὺς β'. Ἄλλη, ὁ ἀστὴρ ἀνώδυνος, ᾗ χρῶμαι πρὸς πᾶν ῥεῦμα, ἀλγήματα, καὶ πάντα τὰ ἐντὸς, καὶ κατάρρους, καὶ κύστιν, καὶ πνίγας, ῥοῦν γυναικεῖον, στόμαχον ῥευματιζόμενον, δυσεντερικοὺς, αἷμα ἀνάγοντας, καὶ ἀνεμουμένους. κρόκου τριώβολον, ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ς'. σελίνου σπέρματος ∠ ς'. ἀνίσου ∠ δ'. στύρακος ∠ δ'. δαύκου σπέρματος ∠ δ'. κρόκου ∠ γ'. καστορίου ∠ β'. ὀπίου ∠ γ'. σμύρνης ∠ β'. τινὲς καὶ μανδραγόρου χυλοῦ ∠ δ'. ὡς δὲ Ξενοκράτης, καὶ πεπέρεως λευκοῦ ∠ ς'. ἐν ὕδατι τροχίσκους τριωβολιαίους, δίδου σὺν ὕδατι. Ἄλλη ἀνώδυνος Λυκομήδου ἀναξηραντικὸς, πρὸς καταστάγμους, καὶ ἀρτηρίας, ῥευματισμοὺς ὀφθαλμῶν. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ β'. σελίνου σπέρματος ∠ β'. ὀπίου ∠ β'. ἀνίσου ∠ α'. κρόκου ὀβολοὺς δ'. ῥόδων ξηρῶν ∠ β'. σμύρνης ∠ α'. οἱ δὲ ∠ β'. σὺν ὕδατι ἀναλάμβανε τροχίσκους τριωβολιαίους, χρῶ ὡς τῇ τριγώνῳ. Ἄλλη ἀνώδυνος ξηραντική. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς, καὶ κοιλιακοὺς, δυσεντερικοὺς, καὶ ῥήγματα, καὶ σπάσματα. ἀνίσου ∠ δ'. σελίνου σπέρματος ∠ δ'. ὀπίου ∠ δ'. κρόκου ∠ α'. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ'. στύρακος ∠ α'. σχίνου ∠ α'. βαλαυστίου τετρώβολον, ὕδατι ἀνάπλαττε τροχίσκους διωβολιαίους. δίδου μετ' οἴνου, ἢ ὕδατος, ἢ προτρόπου. Ἄλλο ἀνώδυνον πότιμα, ᾧ χρῶμαι παρὰ Ῥούφου. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ δ'. λιβάνου ∠ ε'. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β' S. κρόκου ∠ ε'. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ'. ὀποῦ μήκωνος ∠ ε'. σμύρνης ∠ ε'. νάρδου τριώβολον, κασσίας μελαίνης ∠ β'. λεῖα ποιήσας ἀναλάμβανε γλυκεῖ τροχίσκους, ἀνὰ ∠ α'. καὶ ἀπόθου μὴ νοτίδα λάβῃ, δίδου σὺν ὕδατι θερμῷ κυάθοις δυσὶν, χολεριῶσιν ὕδατι ψυχρῷ. Ἄλλη ἀνώδυνος πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς, ᾗ χρῶμαι. κασσίας μελαίνης, σμύρνης, ὀπίου, στυπτηρίας, κρόκου, ἀνὰ ∠ α'. τινὲς ἀνὰ ∠ α'. καὶ τριώβολον, ἀνάπλαττε τροχίσκους, τριωβολιαίους ἢ διωβολιαίους. δίδου δὲ πυρέσσουσι σὺν ὕδατι, ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ, ἡπατικοῖς ἐν ὑδρομέλιτι, καὶ πλευριτικοῖς. ἐνεργεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχα. Ἄλλη ἡ τρίγωνος ἀναξηραντικὴ, ἀνώδυνος. ὑοσκυάμου σπέρματος. ∠ δ'. ἀνίσου ∠ β'. ὀπίου ∠ β'. ἀνάπλαττε τροχίσκους σὺν ὕδατι, καὶ δίδου σὺν ψυχρῷ πρωῒ, καὶ ὀψίας ἕνα καὶ ἕνα. Ἄλλη ἀνώδυνος Ἀσκληπιάδου πρὸς πάντα τὰ ἐντός. σεσέλεως, χαμαιπίτυος, βεττίου βοτάνης, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, δαύκου σπέρματος, ἀνὰ ∠ ς'. ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, ἀνὰ ∠ κ'. καστορίου ∠ κε'. ῥᾶ ποντικοῦ ∠ ιδ'. μέλιτι ἀναλάμβανε. Ἄλλη ὡς Χαρικλῆς. τορδύλου ∠ κ'. χαμαιπίτυος ∠ κ'. ῥᾶ ποντικοῦ ∠ ς'. καστορίου ∠ ιβ' S. βεττίου ∠ κ'. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ κ'. δαύκου σπέρματος ∠ η'. ὀπίου ∠ δ'. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ'. κρόκου ∠ ε'. τινὲς βάλλουσι μέλι ἀττικόν. Ἄλλη ἀνώδυνος ἰσχνώδα λεγομένη. ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικευομένους, καὶ ἐμπνευματουμένους. ἰλλυρίδος ∠ λ'. ἤλεκτρον, κρόκου, μαστίχης χίας, ἀνὰ

∠ λ. ψυλλίου ∠ με ἢ λ. ὀποῦ μήκωνος ∠ ιε. ὕδατι ὀμβρίῳ ἀνάπλασσε τροχίσκους, ἀνὰ ∠ α. καὶ τριώβολον δίδου, τὸ ψύλλιον ἀπόβρεχε ἡμέραν καὶ νύκτα ὕδατι ὀμβρίῳ, εἶτα ἀφεψήσας, ἀπόθλιβε μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ οὕτω μίγνυε. Ἄλλο ἀνώδυνον πόσιμα ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ, πρὸς πάντα πόνον ἐν νεφροῖς, ὑστέραις, ἰσχιαδικοῖς. ὀποῦ μήκωνος ∠ α. ὀποβαλσάμου ∠ α. ἢ τοῦ καρποῦ ∠ α. ὀβολοὺς β. σμύρνης, ὑοσκυάμου σπέρματος, καστορίου, στύρακος, ἀνὰ ∠ α. γλυκεῖ ἀναλάμβανε, ὀβολὸν α. καὶ ἡμιόβολον δίδου μεθ' ὕδατος θερμοῦ κυάθων β. ἢ τριῶν.

Ἄλλο ἀνώδυνον καταπότιον ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς, καὶ πρὸς τεταρταίους, ἐν ταῖς ἀνὰ μέσον ἀσιτίαις, εἶτα λαμβάνεται. ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς λιθιῶντας, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ στομαχικοῖς, καὶ τοῖς ἤδη ἀπεγνωσμένοις, καὶ ὀφθαλμικοῖς λίαν καλόν. ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνίσου, στύρακος, ἀνὰ ∠ δ. κρόκου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ γ. καστορίου ∠ β. ἀνάπλασσε ἐν ὕδατι κυάμου αἰγυπτίας τὸ μέγεθος, δίδου μεθ' ὕδατος κυάθους δύο. Ἄλλη ἀνώδυνος πρὸς πάντα τὰ ἐντός. σελίνου σπέρματος ∠ β. ἀνίσου ∠ β. πεπέρεως μακροῦ ∠ α. καὶ μέλανος ∠ α. καστορίου τετρώβολον, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ τετρώβολον, πάνακος, γεντιανῆς, ἀνὰ τετρώβολον, γλυκέος χυλοῦ τριώβολον, ἀνάπλασσε τροχίσκους τριωβολιαίους, δυσεντερικοῖς ∠ α. Ἄλλο πόσιμα πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς, καὶ αἵματος ἀναγωγὴν, ὅθεν ἂν φέρηται, κἂν ἐκ τραύματος διδόμενον. ἐν τισὶ ποιεῖ καὶ πρὸς νεφριτικοὺς, καὶ ἡπατικούς. ταύτην μὴ πρότερον δίδου, ἐὰν μὴ τὸν μισθὸν παραλάβῃς. κιναμώμου, κασσίας, ἀνὰ ∠ β. σμύρνης ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. καὶ μακροῦ ∠ α. χαλβάνου ∠ α. ὀπίου ∠ β. λεῖα σὺν μέλιτι ὀλίγῳ, ποίει ἃ μὲν ἡλίκα κυάμου, ἃ δὲ ἡλίκα ἀράκου, δίδου πρὸς δύναμιν μεθ' ὕδατος, ἢ ὡς δοκεῖ σοι ἐπίκεινε. Ἄλλη ἀνώδυνος Κρατεροῦ πρὸς φθισικευομένους, καὶ αἷμα ἀνάγοντας. σμύρνης ∠ ϛ. μανδραγόρου ∠ δ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ. ὀπίου ∠ ε. κρόκου, λιβάνου, ἀνὰ ∠ ε. ῥοῦ ∠ ε. κωνείου σπέρματος, στύρακος, ἀνὰ ∠ ε. ἀναλάμβανε οἰνομέλιτι. Ἄλλη ἀνώδυνος τὸ μυστήριον, ὡς Νικήρατος. πρὸς φθισικοὺς, βηχικοὺς, κοιλιακοὺς, δυσεντερικοὺς, καταρροιζομένους, παραχρῆμα ὠφελεῖ. κόστου, κρόκου, καστορίου, ἀσάρου, ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, στύρακος, ἀνὰ ∠ α. ἔνιοι ὑοσκυάμου τὸ ἥμισυ, μέλιτι ἀναλαβὼν χρῶ. Ἄλλη ἀνώδυνος πρὸς κατάρρουν ἁρμόζουσα. ὑοσκυάμου σπέρματος, μήκωνος ὀποῦ, ἀμύλου, ἀνὰ ∠ β. ἀνίσου ∠ α. ναρδοστάχυος ∠ α. κρόκου ∠ α. μίλτου σινωπικοῦ τριώβολον, ἢ λημνίου ∠ α. ποίει τροχίσκους λ. δίδου δύο εἰς νύκτα σὺν ὕδατι.

τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφέντα περὶ τῶν αὐτῶν διαθέσεων ἐκλεκτὸν φάρος καλούμενον. οἴνου ℥ ϛ. πρασίου χυλοῦ ἀφεψήματος ℥ α. ταῦτα βαλὼν εἰς ἄγγος ὑέλινον βρέχεσθαι ἔα νύκτα καὶ ἡμέραν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ μάλασσε τὸ φάρμακον, ὥσπερ τὸν χόνδρον βρεχόμενον, καὶ ὅταν παντελῶς διαλυθῇ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν, καὶ τούτῳ ἐπίβαλλων λίτραν S. καὶ θεὶς ἐπὶ πυρὸς ἕψε συνεχῶς, καὶ ὅταν συστραφῇ, ὥστε μέλιτος ἔχειν τὸ πάχος, ἐκ τούτου δίδοται μύστρον πρὸ τροφῆς, καὶ μετὰ τροφὴν τὸ ἴσον. Ἄλλο. πρασίου τῶν ἁπαλωτάτων φύλλων χειροπληθὲς, ὕδατος ὅσον ἐξαρκεῖ. ταῦτα βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν ἕψε, καὶ ὅταν διαλυθῇ ἐξελὼν τρίβε, καὶ τῷ ἀφεψήματι διαλύσας πάλιν ἕψε, καταπάσσων γύρεως ὀξύβαφον, καὶ λίπους ἰοῦ κατειργασμένου ἐπιβαλὼν ℥ γ. καὶ ὅταν ἑψόμενα καλῶς ἔχῃ, ὥσπερ τὰ λοιπὰ ῥοφήματα, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ἁλῶν ὀλίγων καταπάσας δίδου ῥοφῆσαι, πλεῖον ῥοφούμενον μᾶλλον ὠφελεῖ. Ἄλλο Νικηράτου. ποιεῖ ἐμπυϊκοῖς, δυσπνοϊκοῖς βήττουσι χρονίως, καὶ γλίσχρον κολλῶδες ἀνάγουσι, καὶ ταῖς μετὰ τόκον καθαιρομέναις, κατάγει γάλα, ποιεῖ καὶ νηπίοις ἀτροφοῦσι διδόμενον ταῖς τροφαῖς. πρασίου χυλοῦ ℥ ϛ. καλῶς δὲ δεῖ τοῦτο συνάγειν, καὶ νεαρὸν κόπτοντας ἐκθλίβειν, οἴνου φαλερίνου ℥ α. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἴσον, πεπέρεως λευκοῦ, σμύρνης, λιβάνου, ἑκάστου, ἀνὰ ∠ η. ἕψε τὸν οἶνον, καὶ τὸν χυλὸν, καὶ ὅταν τὸ τρίτον λειφθῇ, ἐπίβαλλε τὸ μέλι, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε τὰ ξηρὰ, καὶ μίξας ἐπιμελῶς κατόρα εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον, καὶ δίδου μύστρον πρὸ τροφῆς. Ἄλλο Σκριβωνίου λάργου. πρασίου χυλοῦ ℥ ϛ. ἀειζώου χυλοῦ τὸ ἴσον, μέλιτος ἀττικοῦ ℥ δ. ἢ ἐννέα, οἴνου ἰταλικοῦ ℥ α. πίσσης ὑγρᾶς βρυτίας τὸ ἴσον, νάρδου ἰνδικῆς, κρόκου, σμύρνης, λιβάνου, πεπέρεως λευκοῦ, ἑκάστου ἀνὰ ∠ η. σκεύαζε, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο φθισικοῖς, καὶ ῥευματιζομένοις τὸν θώρακα. σικύου ἡμέρου σπέρματος λελεπισμένου ∠ η. ἀμύλου ∠ δ. λινοσπέρματος, μήκωνος λευκοῦ σπέρματος, ἀνὰ ∠ β. κόψας καὶ σήσας ἀναλάμβανε ἀποβρέγματι τραγακάνθης, ποίει τροχίσκους ∠ α. ἄγοντας, καὶ δίδου τριώβολον, ἀπυρέτοις διὰ οἴνου, καὶ μύρτου ἀποβρέγματος, πυρέττουσι ῥοὸς χυλῷ. Ἄλλο. ἀμύλου ∠ δ. σικύου ἡμέρου σπέρματος πεφωγμένου, μήκωνος λευκοῦ σπέρματος πεφωγμένου, ἀμυγδάλων κεκαθαρμένων, ἀνὰ ∠ β. τραγακάνθης ∠ α. καὶ τριώβολον, κρόκου ∠ α. ἀναλάμβανε τραγακάνθης ἀποβρέγματι. μετὰ ταῦτα καὶ σκυβελίτου ἀφεψημένῳ, καὶ χρῶ ὁμοίως.

Ἄλλο Σκριβωνίου λάργου καταπότιον, φθισικοῖς, ἀναφορικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, ὑμένας ἀνάγει, ἀνακαθαίρει ἱκανῶς. δεῖ δὲ ἐπιμένειν τῷ φαρμάκῳ. σαγαπηνοῦ, σμύρνης, ἀνὰ ∠ β. ὀπίου, καρδαμώμου, ἀνὰ ∠ δ. καστορίου ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ τριώβολον, ἀναλάμβανε γλυκεῖ, καὶ ποίει καταπότια, δίδου διὰ ὕδατος θερμοῦ πίνειν κυάθους γ. Ἄλλη Θεσσαλιανὴ ἐμπυϊκοῖς, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν κατακλύσει ἀποστήματα. σελίνου σπέρματος, ὀπίου, μελανθίου, ἀνὰ ∠ γ. καστορίου ∠ β. δαύκου σπέρματος, σίνωνος, ἴρεως, ἑκάστου ἀνὰ ∠ ϛ. μέλιτι ἀφεψημένῳ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ μέγεθος μεθ' ὕδατος κυάθων τριῶν. Ἄλλη Κώου πρὸς τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ, ἐμπυϊκοῖς, περιπνευμονικοῖς, μάλιστα δὲ τοῖς παχέα καὶ κολλώδη ἀνάγουσιν χρήσιμός ἐστιν.

μέλιτος ἀττικοῦ ἀφεψημένου, ὥστε κολλῶδες γενέσθαι λίτραν μίαν, πεπέρεως κεκομμένου καὶ σεσησμένου, σμύρνης, ἀνὰ ℥ α. ἀναλάμβανε τὴν σμύρναν λεάνας, καὶ ἐπίπασσε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος εἰς καταπότια. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει σμύρνης ∠ β. μέλιτος ἑφθοῦ λίτραν α. πεπέρεως ℥ α. σμύρνης, ὀποπάνακος, ἀνὰ ∠ ϛ. σκεύαζε καὶ δίδου ὁμοίως καθὰ προείρηται. Ἄλλο. τροχίσκος ὁ διὰ τοῦ μανδραγόρου, ἐπιγραφεὶς σφραγίς. ποιεῖ πρὸς αἱμοπτυϊκοὺς, ἔστι δὲ καὶ ἀναξηραντικὸς παντὸς ῥεύματος. μανδραγόρου ῥίζης φλοιοῦ ∠ δ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ. λιβάνου ἄρρενος, ὀποῦ μήκωνος, κρόκου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ ε. λεῖα ποιήσας

ποίει

ποίει τροχίσκους ὀβολιαίους, καὶ δίδου καταλλήλως ταῖς διαθέσεσιν. Ἄλλο Πτολεμαίου γνωρίμου. στύρακος, ὀπίου, λιβάνου, κρόκου, ἀνὰ ∠ ε. μανδραγόρου φλοιοῦ, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, δαύκου κρητικοῦ, ἀνὰ ∠ δ. κασσίας ∠ β. οἴνῳ ἀμιναίῳ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου ὀβολὸν μεθ᾽ ὕδατος θερμοῦ κυάθων β. Ἄλλο πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. στύρακος ∠ ς. σμύρνης, ὀπίου, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἐρυσίμου πεφωγμένου, ἀνὰ ∠ δ. μανδραγόρου φλοιοῦ, ὀποπάνακος, ἀνὰ ∠ β. πεπέρεως λευκοῦ, νίτρου ἀφροῦ, ἀνὰ ∠ α. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου ὀρεβίνθου τὸ μέγεθος. ἄλλη πάγχρυσος λεγομένη, ποιεῖ βήττουσι χρονίως, ἐμπύοις, ὀρθοπνοϊκοῖς, φθοϊκοῖς. ποιεῖ πρὸς ὑποχονδρείων διατάσεις, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐμπνευμάτωσιν, καὶ γυναιξὶν ἔμμηνα, καὶ ἐγκαταλείμματα ἐκ φθορᾶς ἢ τόκου δεύτερα κατάγει, ἀπαλλάττει καὶ τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις. τερμινθίνης ∠ η. στύρακος ∠ ς. σμύρνης ∠ ε. κρόκου, ἴρεως, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ δ. ὑοσκυάμου σπέρματος, μανδραγόρου φλοιοῦ, ἐρυσίμου πεφωγμένου, ὀποπάνακος, ἀνὰ ∠ β. πεπέρεως, ἀφρονίτρου, ἀνὰ ∠ α. γλυκεῖ ἀναλάμβανε. Χαριξένους περιπνευμονικοῖς, βήττουσι χρονίως. σμύρνης, λιβάνου φλοιοῦ, ἐν ἄλλῳ καὶ ὀπίου, καὶ μανδραγόρου, σαγαπηνοῦ, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, ὀποπάνακος, δικτάμνου κρητικοῦ, πρασίου τῶν σφαιρείων, ἀνὰ ∠ δ. ὕδατι φυράσας ἀνάπλαττε τροχίσκους, δίδου τριώβολον καὶ μελικράτου κυάθους γ. Ἄλλη Ἀσκληπιάδου ἐπικληθὲν φιλοφυσικοῦ φάρμακον ἐπιτετευγμένον. μανδραγόρου φλοιοῦ, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ ∠ δ. σμύρνης, κρόκου, ἀνίσου, δαύκου σπέρματος, ῥοῦ ἐρυθροῦ τοῦ χυλοῦ, ὑοσκυάμου σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ, κασσίας, σαγαπηνοῦ, ὀποπάνακος, ἀνὰ ∠ β. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν. τὸ δὲ ὑγρὸν ἔσω κατάλληλον τῇ διαθέσει. ἀντίδοτος θεσπεσιανή, φθισικοῖς, ἀναφορικοῖς, ἐμπυϊκοῖς. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τῶν ἐντὸς διαθέσεις, πρὸ παντὸς δὲ εὐορέκτους πρὸς τροφήν. σελίνου σπέρματος ∠ ιβ. σμύρνης, ἀνίσου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ ς. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε. πετροσελίνου, νάρδου, πεπέρεως μακροῦ, ἀνὰ ∠ δ. κασσίας, σχοίνου ἄνθους, κρόκου, ἀνὰ ∠ γ. κινναμώμου ∠ β. κασσίας ἀρωματιζούσης ∠ δ. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, εἰς νύκτα μεθ᾽ ὕδατος κυάθων γ. ἀντίδοτος Ἀριστέως ἀριστομάχου, δύναμις θαυμαστική, ταύτην πανάκειαν ὀνομάζομεν, ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, βήσσουσιν, φθισικοῖς, ἐμπυικοῖς, περιπνευμονικοῖς, πρὸς σπάσματα, ῥήγματα. πρὸς τὰς τοῦ στομάχου ἀνατροπάς, καὶ πρὸς χολέραν κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς. ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις, ὑστερικῶς πνιγομένας. πρὸς τοὺς κατὰ περίοδον πυρετούς, πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας διδομένη, ποιεῖ καχεκτικοῖς, ἀτροφοῦσι. πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ τὰς τῶν ἰοβόλων πληγάς. κινναμώμου, κόστου, χαλβάνης, κασσίας, ὀποῦ μήκωνος, πεπέρεως μέλανος, καὶ μακροῦ, στύρακος, ἀνὰ † ∠ α. μέλιτος ξ α. τὰ ξηρὰ † ℔ α κόπτεται, καὶ σήθεται λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἡ δὲ χαλβάνη ἕψεται μετὰ μέλιτος. καὶ ὅταν διαλυθῇ δυλίζεται τὸ μέλι, καὶ τούτῳ ἐπιβάλλεται τὰ λοιπὰ καὶ ἀνακόπτεται, εἶτα ἀποτίθεται εἰς πυξίδα ὑελίνην, ἢ ἀργυρᾶν, καὶ χρώμεθα πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις. ἡ δόσις κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος μεθ᾽ ὑδρομέλιτος κυάθων β. ἐπὶ ῥαινομένων περὶ δακτύλῳ ὄξους σταγόνων θ. Ἄλλη Ἀντωνίου Μούσα, πανάκεια. ἐχρήσατο Διότας ἰατρολείπτης. ποιεῖ τοῖς κατὰ περίοδον ὑπὸ ῥίγους ὀχλουμένοις, ἀνασκευάζει χρονίους πυρετούς, καὶ τὰ λοιπὰ νοσήματα, ποιεῖ βήσσουσι χρονίως, φθισικοῖς, ἀναφορικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, δυσπνοϊκοῖς. πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, κεχρονισμένας ἐμπνευματώσεις, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς κεχρονισμένοις, κοιλιακοῖς. κατάγει τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους, ἔστι δὲ καὶ διουρητικὴ ἀγαθή. ποιεῖ καὶ πρὸς παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ πρὸς πᾶσαν φθοροποιὸν ὕλην. πεπέρεως λευκοῦ, ἢ μακροῦ ∠ η. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, καρδαμώμου, σμύρνης, λιβάνου, ἀνὰ ∠ ιβ. ὀπίου, κρόκου, ἀνὰ ∠ ι. θείου ἀπύρου ∠ ς. κόστου, ἀριστολοχίας μακρᾶς, μανδραγόρου φλοιοῦ, ἢ τῶν μήλων, εὐφορβίου, ἀνὰ ∠ γ. μέλιτος ἀττικοῦ ἀφεψημένου, ὅσον ἐξαρκεῖ. ἡ δόσις τοῖς κατὰ περίοδον ὀχλουμένοις, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, τοῖς δὲ λοιποῖς πρὸς δύναμιν. Ἄλλη κορουσιανή, ἐδόθη ὑπὸ Φιλίππου τραλλιανοῖς. ταύτῃ χρώμενος φθισικὸς, ἐμπυϊκὸς ἀπήλλακτο. πεπέρεως λευκοῦ, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, συριακοῦ, ὀποῦ μήκωνος, ἀνὰ ℔ γ. σμύρνης, κρόκου, θείου ἀπύρου, ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, ἀνὰ ℔ ς. μανδραγόρου μήλων ∠ β. καρδαμώμου ℔ α. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α. ἡ δόσις πρὸς δύναμιν, καθὰ προείρηται. ὡς ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ ἐγέγραπτο. πεπέρεως ℔ γ. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ℔ α. ὀποῦ μήκωνος ℔ ς. ὀποῦ συριακοῦ ℔ ς. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, μανδραγόρου μήλων, ἀνὰ ∠ β. καρδαμώμου ℔ α. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α. ἡ δόσις πρὸς δύναμιν καθὰ προείρηται.

Περὶ ὀρθοπνοίας.

Τοὺς μὲν δὴ χωρὶς τοῦ πυρέττειν ἀναπνέοντας πυκνὸς ὁποῖον οἱ δραμόντες ὠκέως, ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομάζειν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς ἀσθματικούς, τοὺς δ᾽ αὐτοὺς τούτους ἀφ᾽ ἑτέρου συμπτώματος, ὀρθοπνοϊκοὺς καλοῦσιν, ἐπειδὴ διὰ παντὸς ἀναγκάζονται τὸ τοῦ θώρακος σῶμα πᾶν ὄρθιον ἔχειν, φόβῳ τοῦ πνιγῆναι, καὶ τήν γε στρωμνὴν ἐν τοῖς ἄνω μέρεσιν οἷς ὁ θώραξ ἐπικλίνεται παρασκευάζουσιν ἑαυτοῖς ὀρθοτέραν, ὅπως μὴ πνιγῶσιν κοιμώμενοι. τὸ γὰρ εἰσπνεόμενον αὐτοῖς, ἔλαττον ἐστὶν ἢ κατὰ τὴν χρείαν τῆς ἀναπνοῆς, καίτοι διαστελλομένου τοῦ θώρακος ἐπὶ πλεῖστον, ᾧ καὶ δῆλον ἐντὸς αὐτοῖς στενοχωρίαν γενέσθαι τινὰ παρὰ φύσιν, ἧς ἐναργῶς καὶ οἱ πάσχοντες αὐτοὶ τὴν αἴσθησιν ἔχουσι. γίνεται μὲν οὖν, καὶ τοῖς ἐμπυϊκοῖς ὀνομαζομένοις ἡ στενοχωρία, διὰ τὸ μεταξὺ θώρακός τε καὶ πνεύμονος ἠθροισμένον ὑγρόν. γίνεται δὲ καὶ τοῖς περιπνευμονικοῖς, διὰ τὴν τοῦ πνεύμονος φλεγμονήν. ὑπόλοιποι δὲ εἰσιν δυσδιαθέσεις αἱ στενοχωρίαν ἐργαζόμεναι ταῖς ὁδοῖς τοῦ εἰσπνεομένου πνεύματος, ὅταν ἤτοι πλῆθος ὑγρῶν παχέων τε καὶ γλίσχρων ἐμπλασθῇ τοῖς βρογχίοις τοῦ πνεύμονος, ἤ τις ὄγκος ἀποστηματικὸς ἐν αὐτῷ συστῇ. καὶ ἥ γε θεραπεία, τὸ μέντοι κοινὸν ἔχει τῶν διαθέσεων ἀμφοτέρων, τὸ δέ τι καὶ καθ᾽ ἑτέραν ἴδιον. κοινὸν μὲν ἐκδαπανῆσαι καὶ ἀναλῶσαι τὴν περιουσίαν τῆς τὰ πάθη γεννώσης ὑγρότητος. ἴδιον δὲ τὸ μὲν τῶν γλίσχρων τε καὶ παχέων ὑγρῶν, διὰ τῶν λεπτυνόντων τε καὶ ῥυπτόντων φαρμάκων. τὸ δὲ τῶν ἀποστηματικῶν ὄγκων, διὰ τῶν λεπτυνόντων τε καὶ ξηραινόντων, ἤ τις

αὖ πάλιν πᾶσι τοῖς ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος ἀποστήμασιν ἐστὶ κοινή. οἴνου μὲν οὖν πόσις ἀμφοτέραις ἁρμόζει, λεπτοῦ τῇ συστάσει. τὸ δὲ σύμπαν ποτὸν, ὀλίγον μὲν οἷς ἀπόστημά που γίνεται, πολὺ δὲ οἷς ἐμπέφρακται τὰ βρογχία τοῖς γλίσχροις ὑγροῖς καὶ παχέσιν. τὰ γὰρ ἀπορρύπτοντα τοὺς τοιούτους αὐτῶν χυμοὺς φάρμακα, κινεῖ μὲν ἐξ ἀνάγκης βῆχας, οὐκ εὐκόλως δὲ ἀναπτύεται τὸ ἀπορρυπτόμενον διὰ τὸ πάχος. ὑγρότητος οὖν αὐτοῖς δεῖ πλείονος, ὡς ἀναφέρεσθαι ῥαδίως. καθάπερ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις ἀδιορίστως οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν, οὕτω κἀν τοῖς πρὸς ταῦτα ἀμφότερα χρησίμοις ἁμαρτάνουσιν. καὶ μὲν δὴ καὶ σύγκειται τινὰ μὲν τῶν φαρμάκων θατέρῳ τῶν παθῶν χρήσιμα, τινὰ δὲ θατέρῳ, τινὰ δὲ ὡς πρὸς ἄμφω μὲν ἁρμόττειν μετρίως, ἀξιόλογον δὲ μηδὲν ὠφελεῖν. ἐπισημανοῦμαι δὲ καθ᾽ ἕκαστον ὧν ἔγραψαν οἱ πρὸ ἐμοῦ φαρμάκων ἀξιολόγων ὁποία τὴν δύναμιν ἐστὶν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐντός.

Τὰ ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα δυσπνοϊκοῖς φάρμακα, ἔκλεικτον δυσπνοϊκοῖς Ἀντωνίου Μούσα.

Ὄνων τῶν ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις ξ α. ἐμβαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν φρύγε ἐπ᾽ ἀνθράκων, λευκανθέντας δὲ τρίβε, καὶ μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε, καὶ δίδου μύστρον ἐκλείχειν πρὸ τροφῆς. Ἄλλο. σκίλλης ὠμῆς τὸν χυλὸν ἔκθλιβε τούτῳ παραμέτρει μέλιτος ἀττικοῦ τοσόνδε, καὶ θεὶς ἐπ᾽ ἀνθράκων ἕψε, καὶ δίδου μύστρον πρὸ τροφῆς, καὶ μετὰ τροφήν. Ἄλλο Χαριξένους. ὀριγάνου ∠ η. θύμου κόμης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, καλαμίνθης ξηρᾶς, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνίσου πεφωγμένου ἑκάστου τοσόνδε, κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, δίδου δὲ καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. Ἄλλο. πεπέρεως λευκοῦ λίτραν α. λιβάνου ℥ δ. καλαμίνθης ξηρᾶς, ἀνίσου πεφωγμένου, γλήχωνος ἀκάρπου, ἀνὰ ℥ γ. σελίνου σπέρματος καὶ θύμου, κόμμεως, ἀνὰ ℥ α. ἀναλάμβανε μέλιτι, καὶ σκεύαζε, χρῶ καθὰ προείρηται. πόμα δυσπνοϊκοῖς Χαρικλέους, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ὠφελεῖ παραχρῆμα.

σταφίδος ῥοδίας χωρὶς τῶν γιγάρτων ὀξύβαφον, τήλεως πεπλυμμένης τὸ ἴσον, ὕδατος ὀμβρίου ξ α. ἕψε μέχρι διαλύσεως, καὶ τὸ ὑγρὸν διηθήσας ἀπόθου, ἐκ τούτου δίδου θερμαίνων συνεχῶς, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἐπισημασίαν κυάθου τὸ πλῆθος. Ἄλλο. ἀβροτόνου μέρη δύο, σταφίδος λιπαρᾶς τὸ ἴσον, πηγάνου ἀκρεμόνων μέρος ἓν, ὕδατος ὀμβρίου ξ γ. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἔκθλιβε, καὶ τούτῳ ἐπιβαλὼν μέλιτος ℥ ι. πάλιν ἕψε καὶ δίδου καθὰ προείρηται. καταπότιον δυσπνοϊκοῖς, ἀσθματικοῖς. ἀβροτόνου, πηγάνου ἀκρεμόνων, ἀψινθίου, κόμμεως, ἀνὰ ∠ δ. κόψας καὶ σήσας, ὄξει φυράσας ποίει καταπότια δεκαδύο, καὶ δίδου μετ᾽ ὀξυμέλιτος. Ἄλλο Νικηράτου. κασσίας, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀβροτόνου, ἀνὰ ℥ α. ἀψινθίου, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ἀνὰ ∠ α. ὄξει φυράσας ἀνάπλαττε καταπότια, καὶ δίδου ὀρεβίνθου τὸ μέγεθος.

Τὸ διὰ θείου ἀπύρου δυσπνοϊκοῖς.

Ἀνίσου, θείου ἀπύρου, ἀνὰ ℥ γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, κασσίας, μελανθίου, ἀνὰ ∠ δ. ὕδατι διαλύσας ποίει καταπότια, καὶ δίδου ἐν δὲ ὀξυμέλιτος κυάθων τριῶν. Ἄλλο. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ δ. ἀριστολοχίας, ἀβροτόνου, ἀψινθίου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, θείου ἀπύρου, ἑκάστου τὸ ἴσον, ὄξει φυράσας, ἀνάπλαττε καταπότια ὀρεβίνθου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου δύο μετ᾽ ὀξυμέλιτος θερμοῦ κυάθων γ. ταῦτα πάντα τὰ φάρμακα τὰ ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα, τοῖς ἰδίως δυσπνοϊκοῖς ὀνομαζομένοις ἁρμόζει. καλοῦσι δὲ οὕτως, οἷς ἐμπέπλησαι τὰ βρογχία τοῦ πνεύμονος, ὑγρῶν παχέων τε καὶ γλίσχρων, ἐφ᾽ ὧν ὡς ἔφην μετὰ τοῦ τέμνεσθαι καὶ λεπτύνεσθαι τὸ πάχος τε καὶ τὴν γλισχρότητα τῶν χυμῶν, ὑγρότητός τι δεῖ προσεῖναι τοῖς φαρμάκοις καὶ τῇ διαίτῃ. τὰ δὲ ἀποστήματα τῶν λεπτυνόντων, καὶ ξηραινόντων δεόμενα, χαίρει μάλιστα ταῖς τῶν ἀρωμάτων δυνάμεσιν, ἃς ἐπεδείξαμεν ἁπάσας εἶναι λεπτομερεῖς τε καὶ ξηραντικὰς, μετὰ τοῦ θερμαίνειν, ὥστε τοῖς ἰδίως λεγομένοις ὀρθοπνοϊκοῖς τε καὶ ἀσθματικοῖς ἁρμόσει τὰ τέμνοντα φάρμακα χωρὶς τοῦ θερμαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα αὐτοὺς ὀνίνησιν ὄξος, τὸ σκιλλητικὸν ὀνομαζόμενον. αὐτή τε ἡ σκίλλα, καὶ τὸ διὰ τοῦ τοιούτου ὄξους ὀξύμελι. τῶν δὲ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις ὄνων μέμνηται ἐπ᾽ αὐτῶν, ὡς λεπτυντικὴν ἐχόντων καὶ διαφορητικὴν δύναμιν. ἐκ τίνος δὲ ἐννοίας ἐπὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἧκεν, οὐκ ἔχω φάναι. καθάπερ δὲ τὸ θερμαῖνον, σφόδρα φυλακτέον ἐστὶν ἐπὶ τοῦ τοιούτου πάθους, διὰ τὸ τοὺς γλίσχρους τε καὶ παχεῖς χυμοὺς, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνίνασθαι πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ βλάπτεσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅσα ψύχει σφοδρῶς φυλάττεσθαι χρή. παχύνει γὰρ ἅπαντα καὶ συνάγει τοὺς χυμοὺς, καὶ δυσαποκρίτους ἐργάζεται, καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἐποίησαν, οἱ συνθέντες τὰ τοιαῦτα φάρμακα, μήτε μήκωνος ὀπὸν, μήτε μανδραγόρου χυλὸν, ἢ τῆς ῥίζης φλοιὸν, ἢ ὑοσκυάμου σπέρμα μίξαντες, ἢ κωνείου, ἢ ψυλλίου, ἢ λινοσπέρμου, πολὺ δὲ μᾶλλον οὐδὲ τῶν στυφόντων τι φαρμάκων. ἐναντιώτατα γάρ ἐστι ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν ὡς ὁρᾶτε.

Τὰ ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένα φάρμακα, πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις, πρὸς δύσπνοιαν.

Θείου ἀπύρου ∠ α. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ α. ἀριστολόχου, ἀψινθίου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀβροτόνου, ἀνὰ ∠ δ. λεάνας ὄξει ἀνάπλαττε ἡλίκα κύαμος, δίδου πρωῒ τρεῖς, καὶ ὀψὲ τρεῖς. Ἄλλο πρὸς δύσπνοιαν, ὡς Ἀλκίμιος. κολοκυνθίδος σαρκὸς τριώβολον, πάνακος τριώβολον, ἀνίσου ὀβολὸν α. ἀναλάμβανε ὕδατι καταπότια δ. καὶ ξηράνας δίδου ὀβολὸν, πρὸ μιᾶς δὲ κενούσθω ἁπλῷ κενώματι. Ἄλλο. κολοκυνθίδος ∠ α S. ἰλλυρίδος ∠ β. ὀποπάνακος ῥίζης ∠ β. ἀβροτόνου ∠ α. νίτρου ∠ α. οἱ δὲ τριώβολον. ὕδατι ἀναλάμβανε, καὶ ποίει κυάμου μέγεθος. ἡ δόσις δ. διαστήσας ἡμιώβολον, δίδου μελικράτου κοτύλην S. Ἄλλο. νάπυος ∠ α. ἁλὸς κοινοῦ τριώβολον, ἐλατηρίου τριώβολον, οἱ δὲ ὀβολὸν α S. λεάνας μεθ᾽ ὕδατος, ἀνάπλαττε τροχίσκους ὀκτὼ παρ᾽ ἡμέραν μεθ᾽ ὑδρομέλιτος. Ἄλλο. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ α. ἀβροτόνου ∠ β. θείου ἀπύρου ∠ α. σὺν ὕδατι ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου σὺν ὑδρομέλιτι κυάθους τρεῖς. ἄλλο πρὸς ὀρθοπνοϊκούς. ἐλατηρίου ἡμιωβόλιον, ὄνους τοὺς ἀπὸ τῶν κοπρίων γ. λεάνας ὁμοῦ τὸ ἥμισυ δίδου σὺν ὕδατος κυάθῳ ἑνί. ἄλλο ὡς Φιλῖνος, πρὸς ἄσθμα καὶ δύσπνοιαν.

καρδα-

καρδαμώμου ∠ γ΄. ἴρεως ∠ α΄ S. πάνακος ∠ α΄ S. κασσίας ∠ α΄ S. στρουθίου ∠ α΄ S. στύρακος ∠ β΄. θύμου ∠ η΄. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ η΄. ἀβροτόνου ∠ η΄. ἀριστολοχίας κληματίτιδος, θείου ἀπύρου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀνὰ ∠ η΄. σὺν ὄξει δριμεῖ ποιήσας πάχος κηρωτῆς, δίδου κυάμου αἰγυπτίου μέγεθος ἐν ὕδατος κυάθοις τρισί. πρὸς ὀρθόπνοιαν ὡς Ἀπολλώνιος. σκίλλης μέρος α΄. θείου ἀπύρου, ἀσφάλτου, ἀνὰ μέρος α΄. ἡ δόσις τριώβολον ἐν ὀξυμέλιτι. πρὸς ὀρθόπνοιαν παρὰ Σωσικράτους. ὀποπάνακος ∠ α΄. σμύρνης ∠ α΄. πεπέρεως κόκκους μ΄. πηγάνου δεσμίδιον ὅσον τοῖς δυσὶ δακτύλοις, ποιήσας λεῖα ἀνάπλαττε καταπότια εἴκοσι, καὶ δίδου πρωῒ ἕν, καὶ δείλης ἕν, πυρέσσουσιν ἐν ὕδατος κυάθοις δυσίν, ἀπυρέτοις μετ' οἴνου. πρὸς ὀρθόπνοιαν Ἀνδρονίκου. θείου ἀπύρου τριώβολον, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ α΄. ἀνίσου, σμύρνης, καστορίου, ἀνὰ ∠ α΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ α΄. μεθ' ὕδατος ἀνάπλασσε τροχίσκους, ἀνὰ γράμματα τρία, ἢ τέσσαρα εἰς κοίτην δίδου μεθ' ὕδατος κυάθων β΄. πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς, βηχικοὺς, περιπνευμονικοὺς, φθισικευομένους, δυσπνοοῦντας, ἡπατικοὺς, ὡς Εὐγένιος. κρόκου ∠ η΄. μίσυος ∠ δ΄. δαφνίδων ∠ β΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α΄. καὶ μακροῦ ∠ α΄. ὀπίου ∠ γ΄. κόστου τριώβολον, τερμινθίνης ὀβολοὺς ε΄. χαλβάνης τριώβολον, γλυκείας χυλοῦ ὀβολοὶ δύο, κόμμεως ὀβολὸς εἷς, μέλιτος λίτραν S. δίδου κοχλιάριον ἐν μεθ' ὕδατος κυάθων δυοῖν ἢ τριῶν. ἐὰν δὲ ἐπείγῃ, καὶ πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφήν. πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς Οὐάλεντος. ὀποπάνακος ∠ β΄. κολοκυνθίδος σαρκὸς ∠ α΄. ἡ τελεία δόσις ἔστω αὕτη. Ἄλλη Ὀνήτορος. καστορίου ∠ α΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ β΄. τούτου τὸ ἥμισυ διδόσθω μετὰ μελικράτου.

πρὸς δύσπνοιαν τὸ τοῦ Ποδανίδου. νάπυος ∠ α΄. ἁλὸς ∠ α΄. νίτρου τριώβολον, ποιήσας ὀκτὼ καταπότια, δίδου εἰς νύκτας δύο, καὶ διαλείπων ἡμέραν, εἶτα καὶ ἐξ δίδου, ἀναλάμβανε ὕδατι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ, ΒΙΒΛΙΟΝ η΄.

Περὶ τῶν τῷ στομάχῳ ἁρμοττόντων φαρμάκων.

Ὅπερ ἀεὶ λέγω, καὶ νῦν ἐρῶ, πεπεισμένος ὅτι χαλεπώτατόν ἐστι μεταστῆσαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τοὺς φθάσαντας αἱρέσει δουλεύειν. ὅσοι δὲ συνετοί τε ἅμα καὶ ἀληθείας ὄντως φίλοι, τούτους ἐλπίζω φυλάξειν τὰ παρὰ τῆς φύσεως ἡμῖν δοθέντα κριτήρια τῶν κατὰ τὸν βίον πράξεων, ἐμπειρίαν καὶ λόγον, ἐπ' ἐνίων μὲν ἴσον ἑκάτερον συντελοῦν εἰς τὴν τέχνην, ἐπ' ἐνίων δὲ πλέον θατέρου θάτερον, ἀεὶ μέντοι πρὸς τὸ τέλειον ἑκάτερον ἑκατέρου δεόμενον, οὕτω ποιήσομαι τὸν λόγον. αἱ γάρ τοι ψευδεῖς δόξαι, προκαταλαμβάνουσαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, οὐ μόνον κωφοὺς, ἀλλὰ καὶ τυφλοὺς ἐργάζονται, τῶν τοῖς ἄλλοις ἐναργῶς ὁρωμένων. ὅπερ οὐχ ἥκιστα καὶ περὶ τῶν κατὰ στόμα τῆς κοιλίας παθῶν ἐστιν, καὶ μάλιστα ὅταν φλεγμαίνῃ. δέονται γὰρ αὗται καὶ αἱ τοῦ ἥπατος φλεγμοναὶ, τῆς τῶν στυφόντων παραπλοκῆς. ἐὰν γὰρ ὑπὸ τῆς χαλαστικῆς ἀγωγῆς, ἀμίκτου τῆς τονωτικῆς δυνάμεως γενομένης θεραπεύονται, κίνδυνον ἐπάγονται περὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ τοῦτο πάντων μὲν τῶν ἐμπειρικῶν ἰατρῶν ὑπὸ τῆς πείρας δεδιδαγμένων, πάντων δὲ τῶν δογματικῶν ὧδι τῶν ἔργων τῆς τέχνης φυλαττόντων, οὐκ ὀλίγοι τῶν νῦν μεθοδικῶν. οὗτοι γὰρ δὴ πάντων γε, μυρίοις μὲν αὐτοὶ στομαχικοῖς συγκοπῆς αἴτιοι γεγόνασιν, ἅπαντας δὲ τοὺς ἡπατικοὺς ἀναιροῦσιν, οὐδένα γὰρ εἶδον ἐγὼ σωθέντα τῶν εἰς τοιοῦτον ἰατρὸν ἐμπεσόντων. τινὲς δὲ αὐτῶν, ὀλίγοι μὲν καταντλοῦσιν ἐλαίῳ, κόμην ἐναποζεννῦντες ἀψινθίου, καὶ ναρδίνῳ μύρῳ βρέξαντες ἔριον ἐπιδέουσιν. ἔνιοι δὲ καὶ μαστίχης χίας μιγνύουσιν, ἢ ἀλόης, ἢ μήλινον ἀντὶ ναρδίνου παραλαμβάνουσιν. ὑπὸ δὲ τῶν πλουσίων γυναικῶν, καὶ τὸ καλούμενον ὑπ' αὐτῶν φουλίατον καὶ σπικάτον προσφέρουσιν, καὶ ταῦτα ποιοῦντες, οἴονται τὴν χαλαστικὴν ἀγωγὴν φυλάττειν, τοσοῦτον αὐτοῖς περίεστιν ἐμπειρίας φαρμάκων δυνάμεως. εὐξαίμην ἂν πάντας οὕτως ἀμαθεῖς εἶναι μᾶλλον, ἢ γινώσκοντας τὰ στύφοντα, φυλάττεσθαι τὴν χρῆσιν αὐτῶν. ὅσα μὲν οὖν ἐν ἐπιβροχαῖς τε καὶ καταπλάσμασι τῶν στυφόντων μίγνυται τοῖς ἧπαρ, ἢ στόμα γαστρὸς ἀλγοῦσιν, ὃ δὴ καὶ στόμαχον καλοῦσιν, οὐ τοῦ παρόντος λόγου διελθεῖν, ὅσα δὲ ἐν φαρμάκοις ἐμπλαστοῖς καὶ κηρωτοειδέσιν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένοις, ὅσα τε ἐν τοῖς καταπινομένοις ἐστὶ χρήσιμα, ταῦτα δηλώσω, τὰ τῶν φλεγμαινόντων πρῶτα γράψας, ἐπειδὴ καὶ μάλιστα κινδυνεύουσιν ἐπ' αὐτοῖς οἱ κάμνοντες. Κηρωτὴ μὲν οὖν ᾗ συνεχῶς χρῶμαι, δι' ἀλόης καὶ μαστίχης, καὶ κηροῦ ποντικοῦ τοῦ πικροῦ, καὶ ναρδίνου μύρου. συντίθεται δὲ χειμῶνος εἰς ∠ η΄. τοῦ κηροῦ ℥ α΄. μετρικῆς ῥωμαϊκῆς ἐμβαλλομένης τοῦ ναρδίνου μύρου, θέρους δὲ εἰς ζ΄. κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ μύρου. κάλλιστον δὲ εἶναι χρὴ τὸ μύρον, ὁποῖον ἔμπροσθεν μὲν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Ἀσίας ἐσκευάζετο μόνῃ, νυνὶ δὲ καὶ κατὰ πολλὰς ἄλλας ἀσιανὰς πόλεις συντίθεται. κηρὸς δὲ εἰ μὴ ποντικὸς ὁ πικρὸς εὐποροῖτό σοι, τὸν γοῦν ἄλλον ποντικὸν ἔμβαλλε, κἀκείνου μὴ παρόντος, τὸν καλούμενον τυῤῥηνικόν. ἂν δὲ μηδ' οὗτος παρῇ, τῶν ἄλλων τινὰ τῶν εὐωδῶν, καὶ λιπαρῶν. εἰ δὲ μηδὲ τοιοῦτον ἔχοις, τὸν εὐπορηθέντα σοι κηρὸν πλείονας ἔμβαλλε. τηκέσθω δὲ ἐν ἀγγείῳ διπλῷ, κἄπειτα ψυχθεῖσαν τὴν κηρωτὴν ξύων μίγνυε λελειωμένοις ἀκριβῶς τῇ τε ἀλόῃ, καὶ τῇ μαστίχῃ. ἔστω δὲ ἑκατέρου ∠ α΄. καί ποτε καὶ πλεῖον, καὶ μὴ ὥστε ὑπερβάλλειν μίαν τε καὶ ἡμίσειαν. εἰ δὲ καὶ πλέονος δέοιτο στύψεως, ἀτονίας οὔσης, ὡς μηδὲ τῆς τροφῆς κρατεῖν, προσμιγνύσθω καὶ ὀμφακίου τὸ ἴσον, ὥστε τῶν τριῶν ἑκάστου δραχμὴν εἶναι μίαν, τῆς ἀλόης λέγω, καὶ τῆς μαστίχης μίαν, καὶ τρίτην τοῦ ὀμφακίου. μιγνύσθω δὲ ἐν τῇ σκευασίᾳ τῆς κηρωτῆς πρῶτον μὲν ὀμφάκιον, εἶθ' οὕτω τὰ ἄλλα τούτοις ἑνούσθω, μίγνυμι δ' ὥσπερ ὀμφάκιον, οὕτω καὶ ἀψινθίου χυλόν. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἄμφω, καὶ τρίτης ἐπ' αὐτοῖς τῆς ὑποκυστίδος, καὶ τετάρτης οἰνάνθης, οὕτω δ' ὀνομάζω τὸ τῶν ἀγρίων ἀμπέλων ἐκβλάστημα σὺν τοῖς ἄνθεσιν, ἐξ οὗ ταῖς ἡμέραις ἡ σταφυλὴ γίνεται. καὶ μέντοι καὶ ῥοῦ χυλὸν οὐκ ὀλιγάκις ἔμιξα, καὶ παραύξειν δὲ χρὴ τῆς ναρδίνης κηρωτῆς τὸ πλῆθος ἀνάλογον τῷ τῶν ἄλλων φαρμάκων ἀριθμῷ, ὥστε ἂν τέσσαρες ἐκ τῶν ἄλλων ἀθροίζονται δραχμαὶ, τέτταρας ℥ εἶναι τῆς ναρδίνης κηρωτῆς, δύο μὲν τοῦ κηροῦ, δύο δὲ τοῦ ναρδίνου, τουτέστιν

ἑκκαίδεκα δραχμὰς ἑκατέρου. χρονιζούσης δὲ τῆς φλεγμονῆς, καὶ σκληρυνομένης ἤδη, ποικιλώτερα φάρμακα προσφέρειν χρὴ, καὶ τῶν ἀρωμάτων ἔχοντά τι, καὶ τῶν μαλακτικῶν τε καὶ διαφορητικῶν φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ διὰ τοῦ μελιλώτου σκευαζόμενον. ἔστι δὲ ἡ σύνθεσις αὐτοῦ πολυειδεστέρα, διὰ τὸ πᾶσι τοῖς καθ' ὑποχόνδριον φλεγμαίνουσιν ἁρμόττειν, ὑπαλλαττόμενον οὐ μεγάλαις διαφοραῖς, ὥστε τὴν μέν τινα σκευασίαν αὐτοῦ, τοῖς περὶ ἧπαρ εἶναι χρησιμωτέραν, τὴν δέ τινα τοῖς περὶ τὸν στόμαχον, ἢ κοιλίαν, ἢ σπλῆνα, ἤ τινα τοῖς ἐνταῦθα μυσὶν, ἃ κοινῇ γραφῇ περιείληπται πάντα κατὰ τὰς τῶν μαλαγμάτων συνθέσεις. ἐν δὲ τῷ παρόντι, τὰ γεγραμμένα τοῖς πρὸ ἐμοῦ πρὸς ἁπάσας τὰς περὶ τὸν στόμαχον διαθέσεις, οὐ διὰ τῆς ἔξωθεν ἐπιθέσεως τῶν φαρμάκων μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πόσεως ὠφελοῦντα, γραφήσεται πάντα. τινὰ δὲ αὐτῶν ἐστι κοινὰ καὶ τοῖς κατὰ τὴν γαστέρα πάθεσιν.

Εἴρηται πολλάκις ὡς τὸ τῆς γαστρὸς στόμα καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς, ὥσπερ καρδίαν, οὕτω καὶ στόμαχον. ἀλλὰ πάλαι μὲν ἦν συνηθέστερον τὸ τῆς καρδίας ὄνομα, νυνὶ δὲ ἀπ' ἐκείνου μὲν ἔτι διαμένει τὸ καρδιώσσειν, καὶ ἡ καρδιαλγία. τὸ δὲ μόριον αὐτὸ, στόμαχον ὀνομάζουσιν, ὁμωνύμως τῷ καταφέροντι τὴν τροφὴν ἐκ τοῦ στόματος εἰς αὐτήν. γεγράφασιν οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν φάρμακα πρὸς τὰς ἐν αὐτῷ διαθέσεις, ὥσπερ τὰς ἄλλας, οὕτω καὶ τὰς ὀνομαζομένας αὐτοῖς ἀνατροπάς. ἐοίκασι δ' οὕτω καλεῖν τάς τε ἀνορεξίας, καὶ τὰς ναυτιώδεις διαθέσεις, ἐφ' αἷς ἐνίοτε μὲν συμβαίνουσιν ἔμετοι. γίνονται δὲ καὶ δήξεις ἐν αὐτῷ τινὲς, ὥσπερ βουλιμιώδεις τε καὶ ἀσώδεις διαθέσεις, ἐφ' ὧν ἁπασῶν κοινὴ μὲν τίς ἡ τῶν στυφόντων φαρμάκων εὕρηται χρῆσις. ἐπιμέμικται δ' αὐτῶν τοῖς πλείστοις τὰ θερμαίνοντα καὶ ξηραίνοντα. γίνονται δὲ καὶ αἱ ἄλλαι διαθέσεις σπανιώτεραι τῶν ὑγραινόντων, ἢ ψυχόντων, ἢ ἀμφοτέρων ἅμα δεόμεναι φαρμάκων. τοῖς δὲ ἐκ πείρας ἄνευ λογικῆς μεθόδου τὰ βοηθήματα εὑρίσκουσιν, εἰκότως τὰ πολλάκις ὠφελήσαντα μνημονεύεταί τε καὶ εἰς χρῆσιν ἄγεται. τῶν γὰρ πλειστάκις ὡσαύτως ἑωραμένων, τήρησίν τε καὶ μνήμην εἶναι φασὶ τὴν ἑαυτῶν ἐμπειρίαν. ὥσπερ δὲ ἐν τῷ στόματι τῆς κοιλίας, οὕτω καὶ κατ' αὐτὴν ὅλην, ἑκάστον τε τῶν ἐντέρων, καὶ συνελόντι φάναι, κατὰ πᾶν μόριον τοῦ σώματος αἱ αὐταὶ δυσκρασίαι γινόμεναι, τὰς ἐνεργείας τῶν ὁμοιομερῶν βλάπτουσιν, ἃς εἰ μή τις εἶναι πεισθείη τὰ νοσήματα αὐτῶν, οὐδ' ἐν ἀσκήσει τὴν διάγνωσιν. ἀγνοήσας δὲ αὐτὴν, οὐδὲ τὴν θεραπείαν εὑρήσει. ἔχουσι δ' οὐκ ὀλίγον στοχασμὸν αἱ διαγνώσεις τῶν ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος συνισταμένων διαθέσεων, διὸ καὶ χρησιμώτατόν ἐστι τῆς ἰατρικῆς τέχνης μόριον, τὸ διαγνωστικὸν τῶν τοιούτων διαθέσεων, ἃς οὐδ' ὅτι πρῶταί τε καὶ μέγισταί εἰσι γινώσκουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ὥστε εἰκότως οὔτε διάγνωσιν αὐτῶν, οὔτε θεραπείαν ἐζήτησαν. ἀναγκάζονται τοίνυν, εἰ καὶ δογματικοὶ τύχοιεν ὄντες τὰς λογικὰς μεθόδους, ἐπὶ τὴν ἐμπειρίαν ἀφικνεῖσθαι μόνην, ὥστε θαυμάζειν ὅταν ἄνευ πυρετοῦ καὶ φλεγμονῆς, ἀποστήματός τε καὶ ἑλκώσεως, ἀδήλως τινος πέττοντος, ἢ μηδ' ὅλως πέττοντος ἐπαγγελλόμενοι θεραπείαν εὑρεῖν, ζητῶσιν εἰ τῇ τρίψει τῶν σιτίων ἡ πέψις γίνεται, κἄπειτα ὡς μέγιστόν τι εὑρηκότες, [illegible] διδάσκουσιν αὐτὰ τὰ ἐδέσματα, μηδὲ τὸ προχειρότατον γινώσκοντες, ὃ καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἰατρικῆς. ἄλλος δὲ συνετῶν ὄντων ἀνδρῶν, ἤρετό με τις ὅπως χρήσιμον ἐστι τὸ γνῶναι τῇ τρίψει τὴν πέψιν γίνεσθαι, πρὸς τὸ τὴν διάθεσιν ἐξιάσασθαι τῆς γαστρὸς, καθ' ἣν ἀτονεῖ πέττειν τὰ σιτία. πρὸς τὸ μηδὲ θεραπείαν εἶναι τὴν τῶν εὐπέπτων προσφορὰν, ἀλλὰ μόνον ἔκκλισιν τῆς βλάβης, ὥσπερ καὶ τὴν ὀλιγοσιτίαν τε καὶ ἀσιτίαν. ὥσπερ γὰρ ὁ ἀσιτήσας, οὐκ ἀπεπτεῖ μὲν, οὐ μὴν ἐθεράπευσε τὴν διάθεσιν, οὕτως οὐδ' ὁ τὰ μηδ' ὅλως δεόμενα τρίψεως προσφερόμενος, ὁποῖόν ἐστι τὸ γάλα καὶ ὁ τῆς πτισάνης χυλὸς, καὶ τὰ διὰ τοῦ χόνδρου ῥοφήματα. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν αὐτάρκως λέλεκται, καὶ δῆλον ὅτι τοῖς ἐν ἐκείνοις γεγυμνασμένοις, ἡ νῦν ἐνεστῶσα διδασκαλία χρήσιμος ὑπάρχει. καθάπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἔμπροσθεν εἶπον, ἀναμιμνήσκων ἑκάστα τῶν ἐν ἐκείνῃ μοι προδεδειγμένων κεφαλαίων, ἐπὶ τὴν περὶ τῶν φαρμάκων σύνθεσιν ἠρχόμην, οὕτω καὶ νῦν ποιήσω.

Δυσκρασιῶν οὐσῶν ὀκτὼ καθ' ἕκαστον τῶν μορίων, καὶ τούτων ἁπασῶν γινομένων, ἢ κατὰ ψιλὰς καὶ μόνας τὰς ποιότητας, ἢ καὶ μετά τινος χυμοῦ, τὴν μὲν κατὰ ξηρότητα δυσκρασίαν ὑγραίνειν χρὴ, τὴν δὲ καθ' ὑγρότητα ξηραίνειν, οὕτω δὲ καὶ τὴν κατὰ θερμότητα ψύχειν, τὴν δὲ κατὰ ψύξιν θερμαίνειν χρή. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς συνθέτους δυσκρασίας, ἤτοι θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν καὶ θερμαίνειν, ἢ ψύχειν καὶ ὑγραίνειν, ἢ ξηραίνειν καὶ ψύχειν. ἐπεὶ δὲ ὡς ἔφην αἱ πλεῖσται δυσκρασίαι τοῖς ἀνθρώποις, ἐκ περιουσίας ὑγρῶν μᾶλλον ἢ ἐνδείας γίνονται, τὰ ξηραίνοντα φάρμακα τοὺς πολλοὺς ὀνίνησι μᾶλλον. ἐπὶ δὲ τῶν ξηραινόντων, τὰ μὲν στύφει, συνάγοντα καὶ στύφοντα τὴν τῶν ὁμιλούντων οὐσίαν. τὰ δὲ διαφοροῦντα, κἂν τούτῳ διαλύοντα τὴν οὐσίαν αὐτῶν, διὰ τοῦτο πλείους εἰσὶν οἱ τῶν στυφόντων δεόμενοι. ἀλλ' ἐὰν μετὰ ψύξεως, ἡ ὑγρὰ δυσκρασία γένηται, βλάπτονται διὰ τῶν στυφόντων μόνων θεραπευόμενοι ψυχρῶν ὄντων ταῖς δυνάμεσιν. εἰκότως οὖν τὰ πλεῖστα τῶν διὰ πείρας εὑρημένων φαρμάκων, ἐκ μικτῆς ὕλης σύγκειται, στυφούσης τε καὶ θερμαινούσης. γνωρίσεις δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ἔχων τὴν μνήμην. εἴρηται γάρ μοι πολλάκις ἤδη, μηδένα δύνασθαι λογικῶς τε καὶ κατὰ μέθοδον τοῖς ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ γεγραμμένοις χρήσασθαι, χωρὶς τοῦ μεμνῆσθαι τῶν εἰρημένων, ἐν ταῖς πρὸ ταύτης δύο πραγματείαις, τῆς τε τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, καὶ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. τινὲς μὲν γὰρ ἄνευ διορισμοῦ τινος ἔγραψαν φάρμακα πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις στομάχου τε καὶ γαστρὸς, ἔνιοι δὲ ἐφήψαντο διορισμῶν τινῶν, ἀπὸ συμπτωμάτων ἅπασι φαινομένων. ὅπως οὖν καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε γνωρίζειν ἑκάστου τῶν διὰ πείρας εὐδοκιμησάντων φαρμάκων τὰς δυνάμεις, εἰ καὶ μὴ προσγεγραμμένας εὑρίσκοιτε τὰς διαφορὰς τῶν διαθέσεων ἐφ' ὧν ἁρμόττουσιν, παραγράψω, πρώτας μὲν τὰς ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένας, εἶτα τὰς ὑπὸ Ἀσκληπιάδου, καὶ μετὰ ταύτας, ἐὰν δέῃ καὶ ἄλλας τινάς.

Αἱ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι στομαχικαὶ δυνάμεις.

Προγράψας Ἀνδρόμαχος, στομαχικαὶ, μετὰ τὴν προγραφὴν τήνδε οὕτως ἤρξατο. πρὸς στομαχικοὺς, ἱερὰ ᾗ χρῶμαι, κἄπειθ' ἑξῆς ἔγραψε τὴν ὅλην αὐτῆς σύνθεσιν, ὧδέ πως ἔχουσαν·

σχοίνου ἄνθους, ξυλοβαλσάμου, μαστίχης,

κρόκου

κρόκου, νάρδου Ἰνδικῆς, ἀσάρου, κιναμώμου, ἀνὰ ∠ ϛ. ἀλόης πεπλυμένης ∠ ρ. ὁμοῦ λειώσας ἀποτίθεσο, δίδου νῆστει κοχλιάρια β΄. οἱ δὲ ἐν μεθ' ὕδατος ψυχροῦ κυάθων δ΄. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, ὅτι τίνας ὀνομάζει στομαχικοὺς δηλώσας, ὅτι εἰ πᾶσιν αὐτοῖς ἁρμόττει τὸ φάρμακον, ὅτ' εἰ πλείοσιν. ἐμοὶ τοίνυν ἀναγκαῖον εἰπεῖν, ἐπειδὴ τῶν λεγομένων στομαχικῶν, ἔνιοι μὲν ὑπὸ τῆς εἰρημένης ἀρτίως ἱερᾶς ὀνίνανται μεγάλως, ἔνιοι δὲ βλάπτονται. Οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, τούς τε ἀνορέκτους οὕτω καλοῦσιν, καὶ ὅσοις μετὰ τὸ προσάρασθαι τὴν τροφὴν, τὸ τῆς γαστρὸς στόμα βαρύνεταί τε καί τινα δύσφορον ἄσην ἔχει. καλοῦσι δ' ὡσαύτως κἀκείνους οἷς ἐπιγίνεται ναυτία, καὶ μᾶλλόν γε ὅταν εἰς ἔμετον ὁρμήσῃ, καὶ μᾶλλον ἔτι μετὰ τοῦ διαφθείρεσθαι τὰ σιτία, ποτὲ μὲν ὀξώδη γινόμενα, ποτὲ δὲ καὶ κνισώδη, ποτὲ δὲ καὶ ἄλλην ποιότητα μοχθηρὰν ἐπικτώμενα. καὶ τούτων ἁπάντων ἔτι μᾶλλον, ἐκείνους στομαχικοὺς ὀνομάζουσιν, ὅσοις ἐρυγαὶ τοιαῦται μετὰ δυσφορίας τινὸς καὶ ἄσης καὶ ἀνατροπῆς γίνονται, πολλάκις οὐδέπω τροφὴν προσενηνεγμένοις, κἂν ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρόνον ἐν τῷ στόματι τῆς γαστρὸς διαμένῃ τὰ σιτία βαρύνοντα, καὶ μόλις ὑποβιβαζόμενα, καὶ τούτους στομαχικοὺς ὀνομάζουσιν.

Ἑτέρους δὲ τὴν καλουμένην ὄρεξιν κυνώδη ἔχοντας, ὡς ἐσθίειν τε πλεῖστα, καὶ βαρυνομένους μάλιστα ὀλίγον ὕστερον ἐμεῖν, ὁμοίως προσαγορεύουσιν, ἄλλους δὲ ἰσχυρῶς ἐκλυομένους ὅταν ἐπὶ πλεῖον ἀσιτήσωσιν, κἂν μὴ θᾶττον ἐπὶ τὴν τῶν σιτίων ἀφίκωνται προσφορὰν, δακνομένους τὸ τῆς γαστρὸς στόμα, καλοῦσιν ὡσαύτως στομαχικούς. αὐτῶν δὲ τούτων ἔνιοι ναυτιώδεις γίνονται ῥᾳδίως, ἐὰν θᾶττον προσάροιντο πόμα καὶ σιτία. κατὰ μέθοδον οὖν λογικὴν ὁ τὰ βοηθήματα εὑρίσκων, ἐπὶ τὴν τῆς διαθέσεως ἀφικνεῖται ζήτησιν, ἧς εὑρεθείσης, εὐπορήσειν ἐλπίζει τῶν οἰκείων αὐτῇ βοηθημάτων. ὁ δὲ διὰ μόνης τῆς πείρας ἀθροίζων τὰ βοηθήματα, περίπτωσίν τε τὴν ἑαυτοῦ περιμένει, καὶ τὴν τῶν ἔμπροσθεν ἱστορίαν ἀναλέγεται. γεγραφότων δὲ αὐτῶν ἀδιορίστως τὰ πλεῖστα, καὶ μέντοι καὶ διαφερομένων ἐν πολλοῖς, εἰκότως καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλης γίνεται γνώμης, καὶ μᾶλλον ὅταν ὑπ' αὐτῶν τῶν βοηθημάτων, ἐνίοτε μὲν ὠφελουμένους ὁρᾷ τοὺς στομαχικοὺς, ἐνίοτε δὲ βλαπτομένους, καθάπερ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἱερᾶς, ἣν οἱ νῦν ἰατρεύοντες ἐν Ῥώμῃ σχεδὸν ἅπαντες ὀνομάζουσι πικρὰν, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερᾶς ὄνομα, τῷ διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἐπιφέρειν ἐδικαίωσαν. οἱ δὲ πρὸ ἡμῶν ἰατρεύσαντες ἐν Ῥώμῃ τὰς δύο καλοῦντες ἱερὰς, προσέθεσαν αὐταῖς εἵνεκα διαστολῆς, τῇ μὲν ἑτέρᾳ τὸ διὰ κολοκυνθίδος, τῇ δ' ἑτέρᾳ τὸ δι' ἀλόης, οὕτω γράφοντες, ἱερὰ ἡ διὰ κολοκυνθίδος, ἱερὰ ἡ δι' ἀλόης. Ἡ τοίνυν διὰ τῆς ἀλόης ἱερὰ σκευάζεται διττῶς, ὑπὸ μὲν ἐνίων ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ Ἀνδρομάχου πρὸς ἑκατὸν δραχμὰς τῆς ἀλόης μιγνυμένων ἑκάστου τῶν ἄλλων δραχμῶν ἕξ, ὑπὸ δὲ ἐνίων τε οὐχ ἕξ, ἀλλ' ὀκτώ. τινὲς δὲ τῆς ἀλόης εἰς ὀγδοήκοντα δραχμὰς, ἓξ τῶν ἄλλων μιγνύουσιν. οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι τὰ μιγνύμενα τῇ ἀλόῃ φάρμακα, τὸν ἀριθμὸν ἕξ, καὶ τὸ καλούμενον ἄνθος σχοίνου, καὶ μέντοι καὶ τὴν ἀλόην αὐτὴν, ὁ μὲν Ἀνδρόμαχος πεπλυμένην, τῶν δὲ ἄλλων ἔνιοι μὲν οὕτως, ἔνιοι δὲ ἄπλυτον ἐμβάλλουσιν. ἡμᾶς δὲ νῦν χρὴ γινώσκειν, εἰς γὰρ τὴν ὑπαγωγὴν τῆς γαστρὸς ἐπιτηδειοτέραν εἶναι τὴν ἄπλυτον ἀλόην, ἀποτίθεσθαι δὲ πολὺ τοῦ φαρμακώδους τὴν πεπλυμένην, ἣν μᾶλλον ἄν τις θαῤῥήσειε δοῦναι τοῖς πυρέσσουσιν, οὐδὲ τούτοις σφοδρῶς, ἀλλὰ πάνυ βληχρῶς. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ διὰ τῆς ἀπλύτου, πολλοῖς τῶν οὕτω πυρεσσόντων δόντες, εἶτα μηδὲν σαφὲς βλάψαντες, ἐπ' ἄλλων μεγίστης ἐπειράθησαν βλάβης, ἐναντιωτάτη γάρ ἐστιν ἀλόη, κἂν πλυθῇ, τοῖς ἄνευ μοχθηρῶν ὑγρῶν, κατὰ δυσκρασίαν τὴν θερμὴν καὶ ξηρὰν ἐνοχλουμένοις. ἐγγὺς δέ τι τούτων, καὶ οἱ κατὰ τὴν ξηρὰν δυσκρασίαν, εἰ μετὰ ψυχρότητος εἴη, τὴν βλάβην ἔχουσιν, καὶ ὅλως ὅσοι κατὰ τὰς ποιότητας μόνας ἐβλάβησάν τι μόριον. αἱ γὰρ ἐπὶ χυμοῦ δυσκρασίαι, τῶν κενούντων αὐτὰς δέονται φαρμάκων. αἱ δ' ἄνευ τούτων, εἰς μαρασμὸν ἀφικνοῦνται πάντως ἐπὶ τῷ διὰ τῆς ἀλόης φαρμάκῳ, ἔνθα τοίνυν ὑγρότης μοχθηρὰ διαβρέχει τοὺς χιτῶνας τῆς γαστρὸς, ἡ δι' ἀλόης πικρὰ χρήσιμος, ἐκκαθαίρουσα τὴν ὑγρότητα. πάντως δὲ τοῖς οὕτω διακειμένοις, ὑπάρχει σύμπτωμα ναυτιῶδες ἧττον ἢ μᾶλλον. Αὕτη μὲν οὖν ἡ κένωσις τοῦ λυποῦντος χυμοῦ διὰ τῆς ἀλόης γίνεται μόνης, καθαρτικὴν ἐχούσης δύναμιν οὐκ ἰσχυρὰν, ἀλλ' ὥστε τὰ μὲν κατὰ τὴν κοιλίαν ὧν ψαύει, δύνασθαι καθαίρειν, κἂν πλείω ποτὲ δοθῇ, μέχρι τῶν κατὰ τὸ ἧπαρ ἀναβαίνει χωρίων, οὐ μὴν ὅλου τοῦ σώματός ἐστι καθαρτικὸν ἡ ἀλόη, τῶν μιγνυμένων δ' αὐτῇ, μαστίχη μὲν ὡς εὐστόμαχός τε καὶ εὐώδης, θραῦσαι τὸ φαρμακῶδες τῆς ἀλόης δυναμένη μίγνυται. κινάμωμον δὲ καὶ πρὸς αὐτοῖς ὅτι λεπτομερέστατόν ἐστιν, ὡς ἀναστομοῦντι ἅμα τοὺς πόρους τῆς γαστρὸς, διαθρύπτειν τε καὶ λεπτύνειν, εἴ πού τι γλίσχρον, ἢ παχὺ τοῖς χυμοῖς ἐπιφέροιτο. τὰ γὰρ παχέα τῶν ὑγρῶν, διὰ τὴν τῆς καθαρτικῆς δυνάμεως ἀῤῥωστίαν, οὐ πέφυκεν ἕλκειν ἡ ἀλόη. διὸ καὶ τῶν χολωδῶν τῶν ἐν τῇ γαστρὶ διαθέσεων, ἄριστόν ἐστι φάρμακον, ὡς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πολλάκις ἰάσασθαι στομαχικῶς ἐνοχλεῖσθαι πεπιστευμένους πολλούς. ὠφελεῖ δὲ καὶ ταῦτα, καὶ τἄλλα πάντα πάθη τὰ κακόχυμα, τὸ κινάμωμον μιγνύμενον, ἀλλοιωτικὴν ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ἔχον δύναμιν τῶν μοχθηρῶν ποιοτήτων. εἰδέναι τοίνυν χρὴ τὰς ἐπὶ χυμοῖς μοχθηροῖς διαθέσεις, κατά τε τὴν γαστέρα καὶ τὸν στόμαχον, ὠφελουμένας μὲν διὰ τῶν τῆς ἀλόης φαρμάκων, εἰς μεγίστην δὲ βλάβην ἀφικνουμένας, ὑπὸ τῶν στυφόντων ἐδεσμάτων τε καὶ πομάτων, καὶ φαρμάκων. ὥσπερ γε πάλιν ἐφ' ὧν ὑγρότης πολλὴ, καὶ οἷον πλαδαρός τίς ἐστιν, κατὰ τὸ πεπονθὸς ἄνευ κακίας χυμῶν, αὐτῷ μόνῳ τῷ ποσῷ λυποῦσα, καὶ οἷον διάβροχον ἐργασαμένη τὸ τῆς γαστρὸς σῶμα, χρησιμωτάτη τῶν στυφόντων ἐδεσμάτων τε καὶ πομάτων καὶ φαρμάκων ἡ χρῆσις ἐστὶν ἐκλύτου, καὶ παρέτου γινομένου τηνικαῦτα τοῦ πεπονθότος, ὁμοίως τοῖς κεχαλασμένοις ἄρθροις, ἐφ' ὧν καὶ αὐτῶν ἡ τῶν στυφόντων χρῆσις ἐπανορθοῦται τὴν διάθεσιν, ἀλλ' ἥ γε πικρὰ, περὶ ταύτης γὰρ ἡμῖν ὁ λόγος, ὥσπερ τὸ κινάμωμον, οὕτω καὶ τἄλλα τὰ μὲν ὡς εὐστόμαχα, τὰ δὲ ὡς λεπτομερῆ καὶ ῥύπτοντα λαμβάνει, τῇ μὲν ἰσχύϊ, πάμπολυ κιναμώμου λειπόμενα, τὸ δὲ γένος τῆς δυνάμεως ταὐτὸν ἔχοντα. δευτέραν ἐπὶ τῇ προγεγραμμένῃ συνθέσει ὁ Ἀνδρόμαχος κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν, ὡς Λάμπων ὁ Πηλουσιώτης.

Κιναμώμου, καλάμου ἀρωματικοῦ, κασσίας μελαίνης, ξυλοβαλσάμου, σχοίνου ἄνθους, ἐλάτης ἀνὰ ℥ γ. οἱ δὲ ἀνὰ ℥ α. κόψας πάντα ἁδρομερῶς, ἔμβαλλε εἰς χύτραν καινὴν, ἐπιβαλὼν ὕδατος ὀμβρίου ξ γ. καὶ ἕψε ἕως τὸ ἡμι-

σου λεφθῇ, καὶ διήθησον, καὶ λαβὼν ἀλόης ἰνδικῆς λίτραν α. ἐπίχει ὕδατος ὀμβρίου τὸ ἱκανὸν, καὶ λέαινε τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἕως ξηρανθῇ. τοῦτο πρῶτον ἀπογλυκάνας τὴν ἀλόην, τότε τὸ ἀπὸ τῶν ἀρωματικῶν βαλὼν ὕδωρ λέαινε ἐν ἡλίῳ ἄχρι ξηρανθῇ, καὶ λεάνας λεῖα κατάμισγε ταῦτα. κρόκου, σμύρνης, μαστίχης, ἀνὰ ℥ γ. οἱ δὲ ἀνὰ ℥ α. συλλεάνας ὁμοῦ πάντα ἀπόθου ξηρὸν, καὶ χρῶ ποτίσματι πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, πληγὰς τῶν ἐντὸς, ἐν ἀρχομένοις πόνους πλευρῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ὑδατουμένων, στομάχου ἀλγούντων, καὶ βραδὺ πεττόντων, καὶ αἷμα ἀναγόντων, καὶ ἰσχιαδικῶν, τὴν τελείαν δόσιν δίδου ἐν ὕδατος κυάθῳ ἑνὶ, ὀβολὸν α. οἷς δὲ ὀβολοὺς δύο, τοῖς δὲ ἄλλοις πρὸς δύναμιν. ἐπὶ δὲ τῶν τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν δηχθὲν, ὀξυμέλιτος πάχος ἐπιτιθέμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλεγμονῶν, χυλῷ ἡδυόσμου, ἢ καλαμίνθης, ἢ στρύχνου, ἢ τινος τῶν ὁμοίων. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν δακτυλίῳ φλεγμονῶν, ἐν ῥοδίνῳ, ἢ οἴνῳ ἀμιναίῳ. χρῶ δὲ καὶ ἐπὶ παρωνυχιῶν ξηρῷ ἐπαίων μόνον σὺν ῥοδίνῳ, καὶ πρὸς αἱμοῤῥαγίας, καὶ ξηρὸν σὺν ὄξει, καὶ πρὸς ἐσχάραν ἐν στόματι, ἐν γλυκεῖ ἀναγαργαριζόμενον. τοῦτο τὸ φάρμακον, ὃ τοῦ πλουσιωτάτου Λάμπωνος εἶναί φησι, τῶν πολυχρήστων ἐστὶ, περὶ ὧν εἴρηταί τι καὶ πρόσθεν, ὡς ἀπολειπόμενα τῶν ἕν τι ποιούντων ἄριστα τῷ πλήθει τῆς ἐπαγγελίας σπουδάζεται, βουλομένων ἡμῶν ἓν ἔχειν μᾶλλον ἐπὶ παθῶν εἴκοσιν ἁρμόζον, ἢ τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν ἕτερα, βελτίω καθ' ἓν ἕκαστον πάθος ἑνὸς τοῦ πολυχρήστου. δύναμις δὲ αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐπὶ τῶν προειρημένων ἐνεργεῖ λεπτομερής τε καὶ θερμαίνουσα, καὶ τέμνουσα, καὶ διαῤῥύπτουσα, καὶ ἀναστομοῦσα, καὶ διὰ ταῦτα διαφορητικὴ τῶν πλεοναζόντων ἔν τισι μορίοις ἰχώρων τε καὶ χυμῶν, κατὰ τοῦτο δὲ καὶ τοῖς προειρημένοις ἐν τῷ λόγῳ πάθεσιν ἁρμόττει, διαφοροῦσα τοὺς μοχθηροὺς, ὡς ἔφην, ἰχῶρας τε καὶ χυμοὺς τῶν πεπονθότων μορίων, ὥστε καὶ τὰς προειρημένας τῆς κοιλίας διαθέσεις, ἐφ' ὧν ἡ πικρὰ κάθαρσιν ἐργάζεται μετρίαν, ἰᾶσθαι τῷ ξηραίνειν κατ' ὀλίγον, οὐ τῷ κενοῦν ἀθρόως, ἀμείνων οὖν εἰς τὰς τοιαύτας διαθέσεις, ἡ πρώτη γεγραμμένη πικρά. τρίτον ἐπὶ τοῖς προγεγραμμένοις, ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψε φάρμακον ὧδέ πως.

πρὸς στομαχικοὺς καὶ κοιλιακοὺς, ὁ πικρὸς τροχίσκος, μαλάσσει κοιλίαν, ποιεῖ καὶ πρὸς ὕπνον, καὶ ἔστιν ἐκ τῶν Ἀφροδίτα. ποιεῖ καὶ πρὸς κύστιν, καὶ πρὸς τὰ ἐν κώλῳ. σελίνου σπέρματος ∠ ς. ἀνίσου ∠ ς. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α S. καστορίου ∠ β. σμύρνης ∠ α S. νάρδου κελτικῆς τοῦ ἄνθους ∠ α S. ὀπίου ∠ α S. κινναμώμου ∠ α S. ἀψινθίου κόμης ∠ γ. ἀλόης τριώβολον, μαστίχης ∠ α. μεθ' ὕδατος ἀνάπλασσε τροχίσκους τριωβολιαίους, ἢ ἀνὰ ∠ α. καὶ δίδου μεθ' ὕδατος κυάθους γ. οὐδ' ἐπὶ τούτου τοῦ φαρμάκου προσέγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ὁποίους λέγει στομαχικοὺς, τοὺς τί πάσχοντας. ἐκ δὲ τοῦ προσκεῖσθαι τῇ συνθέσει, τὸ ὄπιον, ὁ συνθεὶς τὸν τροχίσκον, εὔδηλος ἐστὶν ἐστοχασμένος τοῦ ξηραντικόν τε ἅμα καὶ ἀνώδυνον ἐργάζεσθαι τὸ φάρμακον, ὕπνον τέ τινα φέρον, οὐ μὴν πρὸς μίαν γε τῶν εἰρημένων διαθέσεων, ἀγωνιστικῶς ἱστάμενος ἐκκόψαι διὰ ταχέων αὐτήν. τέταρτον ἄλλο φάρμακον, ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, οὐδὲ πρὸς μίαν διάθεσιν ἀγωνιστικῶς συγκείμενον, ὅτι πρὸς πολλὰς μετρίως, ἔχει δὲ οὕτως ἡ γραφή.

Πρὸς στομαχικοὺς ἱερὰ Ἀντιπάτρου.

Ἀλόης καλῆς ∠ δ. μαστίχης ∠ β. ἀσάρου ∠ δ. ῥόδων ξηρῶν, σχοίνου, μήου, φοῦ, κασσίας ὁμοίως ἀνὰ ℥ S. ξηρῷ λείῳ χρῶ ὡς ἐπὶ τῆς ἀλόης. τὸ πέμπτον δὲ ἐπὶ τούτοις φάρμακον, ὃ διὰ ἀρνογλώσσου χυλοῦ σκευάζεται, καί φησιν Ἀπολλωνίου εἶναι αὐτὸ, τοιοῦτον ἐστίν. ἀρνογλώσσου χυλοῦ ξηροῦ ∠ γ. μαστίχης ∠ β. σμύρνης ∠ α. ἡδυόσμου ∠ α. ζιγγιβέρεως ∠ α. δοκεῖ μοι ταύτης τῆς δυνάμεως ὁ Ἀπολλώνιος πεπειρᾶσθαι, θερμοτέραν διάθεσιν ἔχοντος τοῦ στομάχου, καὶ οὕτως αὐτὴν ἀδιορίστως ἐπαινεῖν, οὐ δυναμένην ἐπὶ τῶν ψυχρὰν ἐχόντων διάθεσιν ἁρμόττειν, ἐμψυκτικὸς γάρ ἐστιν ὁ τοῦ ἀρνογλώσσου χυλός. ἡ δ' ἐφεξῆς γεγραμμένη δοκεῖ μοι συντεθεῖσθαι περιπαίσαντος ἐν τῇ τῆς προτέρας χρήσει τοῦ συνθέντος αὐτὴν, καὶ γνόντος ὡς ἔμψυχον ἐποίησεν τὸ φάρμακον, εἶτα διὰ τοῦτο καστορίου τε προστεθέντος ὀλίγου, καὶ ἀλόης τι κενοῦν δυναμένης, καὶ μαστίχης ὡς εὐστομάχου, καὶ κρόκου, καὶ σμύρνης, ὡς πέττειν δυναμένων. διόπερ οὔτε τοῦτο τὸ φάρμακον, οὔτε τὸ πρὸ αὐτοῦ παραλάβοιμι ἂν ἐπὶ στομαχικῆς διαθέσεως, οὐδὲ μίαν ἰᾶσθαι καλῶς δυνάμενα, πλὴν τῆς ἱκανῶς θερμῆς. ἔγραψε δ' οὕτως αὐτό.

ἀρνογλώσσου χυλοῦ ξηροῦ ∠ ι. ἀλόης ἰνδικῆς ∠ α. μαστίχης ∠ α. κρόκου ὀβολοὺς β. ὀπίου τριώβολον, καστορίου τριώβολον, σμύρνης ∠ α. ἀνάπλασσε ἡλίκα ὀρέβινθοι. ὡσαύτως δὲ οὐδὲ τὸ ἐφεξῆς γεγραμμένον, ἄνευ διορισμοῦ καλῶς ἄν τις παραλάβοι κατὰ διάθεσιν ἄλλην, ὅτι μὴ μετρίας ξηρότητος καὶ στύψεως δεομένην, ἐπὶ χυμοῖς ὀλίγοις μὲν, μοχθηροῖς δὲ τῇ ποιότητι, σύγκειται γὰρ ἐξ ἠλέκτρου, καὶ μαστίχης ὧδέ πως αὐτὸ γράψαντος καὶ τοῦ Ἀνδρομάχου. ἠλέκτρου, μαστίχης χίας, τὴν ἤλεκτρον πλείονα βάλλε, δίδου κοχλιάριον ἓν, λεάνας ὕδατι. τὸ δ' ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων φαρμάκων, οὕτω πως ἔχον ἐν τῇ γραφῇ. στομαχικὴ Γάλλου.

τῇ θερμαίνεσθαί τε καὶ τέμνεσθαι δεομένῃ διαθέσει χρήσιμος ἐστὶν, ἐκ μαράθρου καὶ ὄξους, καὶ μέλιτος συγκειμένη, ἣν κατὰ λέξιν ἔγραψεν οὕτως ὁ Ἀνδρόμαχος. στομαχικὴ Γάλλου. μαράθρου χλωροῦ, ῥίζης φλοιοῦ λίτραν S. ὄξους δριμέος ξ α S. ἀλόης ℥ γ. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν μίαν, τὰς ῥίζας πλύνας, ἔμβρεχε τῷ ὄξει ἡμέρας γ. εἶτα ἕψονται εἰς τὸ τρίτον, εἶτα ὅταν ἑφθαὶ γένωνται, ἐκθλιβεῖσαι ῥίπτονται, ἐπιχέας δὲ τὸ μέλι συνέψει, εἶτα ἐπίπασσε τὴν ἀλόην, καὶ δίδου κοχλιάρια γ. σὺν ὕδατι. Ἀλκέτιος δὲ ὁ [illegible] προσέθηκε τῇ γραφῇ, πηγάνου, καὶ σελίνου ἐγκάρπων, ἀνὰ χειροπληθὲς, κελεύσας σὺν ταῖς ῥίζαις βρέχεσθαι καὶ ἕψεσθαι, καὶ τοῦ ὄξους ξ S. τοῦ μέλιτος λίτρας β. καὶ ταύτην ἐπαινεῖ. τοῖς προγεγραμμένοις ἐφεξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος οὕτως εἰπών. στομαχικὴ ὡς Νικόστρατος. καθαρᾶς ἠλέκτρου, χίας μαστίχης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀνὰ ℥ δ. ῥόδων ἄνθους ℥ β. δίδου ξηροῦ λείου κοχλιάρια β. μεθ' ὕδατος γαλακτώδους, εὐθὺς γὰρ ἄπονον ποιεῖ, ἐν κρατίνῳ δὲ ἀρκείσθω.

καὶ τοῦτο δὲ τὸ φάρμακον, εὔδηλον ὅτι στυπτικώτερόν πως ἐστὶν, καὶ δεῖται διαθέσεως ὑγροτέρας ἐπὶ χυμοῖς οὔτε πολλοῖς, οὔτε λίαν δακνώδεσιν, ἐφ' οἷς οἶμαι πειραθέντα τὸν συνθέντα τὸ φάρμακον, ἢ χρώμενον αὐτῷ συνεχῶς ἄπονον ποιῆσαι τὸν κάμνοντα, καὶ καθολικὴν ἀπόφασιν προσθεῖναι τῷ φαρμάκῳ, τοῦ ποιεῖν εὐθέως ἄπονον τὸν

τὸν

τὸν κάμνοντα, ὃ δυνάμενον ἤδη πολλῶν τούτων προσάπτειν, καὶ τὸ τελευταῖον γεγραμμένον φάρμακον ὑπ' Ἀνδρομάχου τόνδε τὸν τρόπον. πρὸς στομαχικούς. μαράθρου ῥίζης φλοιοῦ ∠ β´. οἴνου κύαθοι γ´. ἕψε ἕως γένηται κύαθος εἷς, καὶ δίδου ὅλον, καὶ τοῦτο τῶν θερμαινόντων ἐστὶ, καὶ δεῖται διαθέσεως θερμαίνεσθαι δεομένης.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων στομαχικῶν φαρμάκων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐντός.

Ἤρξατο μὲν οὖν αὐτῶν ὧδέ πως, πρὸς στομάχου ἀνατροπάς. τίνας δὲ λέγει ἀνατροπὰς, οὐκ ἐδήλωσε σαφῶς. δύναται μὲν γὰρ καὶ τὰς ἀνορεξίας λέγειν, δύναται δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῇ τροφῇ γινομένας ναυτιώδεις διαθέσεις. ἐνίοτε μὲν γὰρ ἐν τούτῳ μόνον σύμπτωμα γίνεται, μετὰ τὰς ἐδωδὰς ἂν κινηθῶσιν ἰσχυροτέραν βραχὺ κίνησιν, εὐθέως ἐμοῦσι. καλοῦσι γοῦν ἔνιοι καὶ τοὺς τοιούτους στομαχικοὺς, ὡς ὑπαιτίου τὸν στόμαχον αὐτοῖς φασιν. ἕπεται δὲ τὸ σύμπτωμα τοῦτο, ποτὲ μὲν ἀτονίᾳ μόνῃ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας, οὐ δυναμένου περιστέλλεσθαι τοῖς σιτίοις ὁμοίως τῷ παντὶ κύτει τῆς γαστρὸς, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ μετὰ μοχθηράν τινα περιέχειν ὑγρότητα βραχεῖαν. ἡ γὰρ πολλὴ, καθάπερ γε καὶ ἡ πάνυ μοχθηρὰ, καὶ χωρὶς τροφῆς ἐργάζεται τὴν ναυτίαν, ἀλλ' ὅ γε καλούμενος ὑπὸ τῶν πολλῶν ὑπτιασμὸς τοῦ στομάχου, γίνεται μὲν καὶ κατὰ δυσκρασίαν ἡντινοῦν ἄνευ κακίας ὑγρῶν, γίνεται δὲ καὶ δι' ὑγρότητα, πολλὴν μὲν οὐ μὴν κακοήθη τῇ ποιότητι. διαβρεχόμενος γὰρ ὁ στόμαχος ὑγρότητι δαψιλεῖ, χαλᾶται τοῖς συνδετικοῖς νεύροις ὁμοίως. εὐϊατωτάτη τοιγαροῦν ἡ διάθεσις αὕτη σχεδὸν ἁπασῶν ἐστι δεομένη φαρμάκων, ξηραίνειν μὲν τὴν ὑγρότητα δυναμένων, συνάγειν δὲ καὶ σφίγξαι τὸ κεχαλασμένον σῶμα. διὰ βάθους μὲν οὖν ἐκτεταμένης τῆς ὑγρότητος, καὶ παχείας καὶ γλίσχρας οὔσης, χρεία μίξεως ἐστὶ φαρμάκου λεπτυντικοῦ τε, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις διαβρωτικοῦ, ὁποῖόν ἐστιν ὄξος τε καὶ ὀξύμελι. μήτε δὲ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑγρότητος, μήτε διὰ βάθους ἱκανὰ μόνα τὰ στύφοντα θεραπεύειν ἐστί. τὸ τοίνυν προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ φάρμακον, οὐ τῶν μετρίων ὑπτιασμῶν, ἀλλὰ τῶν ἰσχυροτέρων ἐστὶν ἰατρικόν. ἐπὶ δ' αὐτῶν μετρίων εἰ τὰ στύφοντα μόνα τις ἔμιξεν, ἢ καὶ τῶν θερμαινόντων τι ψυχρᾶς τῆς διαθέσεως αἰσθανόμενος. ἱκανὸν δὲ γνώρισμα τοῦ ψυχροτέραν τὴν διάθεσιν εἶναι πρὸς τῇ τοῦ κάμνοντος αἰσθήσει, τὸ ἄδιψον. ὅταν γὰρ μήτε διψώδης ᾖ, μήτε καύματος αἰσθάνηται κατὰ τὸ τῆς κοιλίας στόμα, δῆλον ἐστὶν οὐκ εἶναι θερμὴν τὴν διάθεσιν. ἐπιτήδεια τοίνυν ἐστὶν εἰς τὰ τοιαῦτα πάθη τῆς γαστρὸς, τὰ γεγραμμένα τέτταρα φάρμακα, κἀγὼ νῦν γράψω κατὰ τὴν αὐτοῦ Ἀσκληπιάδου λέξιν τε καὶ τάξιν. πρὸς στομάχου ἀνατροπάς.

ῥοιᾶς ὀξείας τῶν πυρήνων τεθλασμένων τοῦ χυλοῦ ℥ γ´. ἡδυόσμου χυλοῦ ℥ α´. μέλιτος ἀττικοῦ ℥ α´. βαλὼν εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν, ἕψε κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου πρὸ τροφῆς μύστρον α´. ἢ καὶ δύο. Ἄλλο, ποιεῖ καὶ δυσεντερικοῖς καὶ ἐμοῦσι τὴν τροφήν. μηλέας κυδωνίας τῆς ῥίζης λίτραν α´. οἴνου μυρτίτου ℥ γ´. ἕψε εἰς τὸ τρίτον, εἶτα ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν, ἐπίβαλλε μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α´ S. καὶ πάλιν ἕψε, συνεχῶς κινῶν, καὶ ἀνελόμενος δίδου καθὰ προείρηται. ἡ διὰ τῶν ὀπωρῶν. ποιεῖ πρὸς στομάχου ἀνατροπὴν, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς. μῆλα κυδώνια ἀριθμῷ ι´. οὖα ἀριθμῷ ν´. μέσπιλα ἀριθμῷ ν´. ῥοῦ ἐρυθροῦ ℥ α´. ὕδατος χοᾶς ζ´. † τὰς ὀπώρας θλάσας, καὶ βαλὼν εἰς ὕδωρ, ἕψε φιλοπόνως. καὶ ὅταν διαλυ- † ς
θῇ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν, καὶ πάλιν ἕψε, ἐκβαλὼν τὸ ἀχυρῶδες τῶν ὀπωρῶν, καὶ ὅταν τὸ τρίτον τοῦ ὑγροῦ ὑπολειφθῇ, ἐπίβαλλε μέλιτος ἀττικοῦ λίτρας δ´. καὶ ἕψε ἐπ' ἀνθράκων κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἄρας ἀπόθου. ἡ χρῆσις δεδήλωται. Ἄλλο. οὔων πεπείρων ℥ α´. μύρτων μελάνων ℥ α´. ῥοῦ συριακοῦ ℥ α´. κοκκυμήλων ἀγρίων ℥ α´. μεσπίλων ℥ α´. φοινικοβαλάνων θηβαϊκῶν λίτρας β´. μῆλα κυδώνια ι´. ῥοιὰς ὁλοκλήρους σὺν τοῖς πυρῆσιν ι´. γλεύκους ἀμιναίου ℥ μη´. σκεύαζε κατὰ τρόπον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, πάλιν ἕψε φιλοπόνως, ὥστε συστραφῆναι, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται ὁμοίως ταῖς προγεγραμμέναις δυνάμεσιν. πέμπτην ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης ὧδέ πως. καταπότια πρὸς στομάχου ἀνατροπὰς Ὠριγενείας, καλὰ καὶ δόκιμα λίαν. ῥόδων ἄνθους ∠ η´. μυρσίνης μελαίνης τοῦ καρποῦ χωρὶς τῶν γιγάρτων ὀξύβαφον, ὑοσκυάμου σπέρματος ὀξυβάφου ἥμισυ, τρίβε ὁμοῦ φιλοπόνως, κατὰ μικρὸν ἐπιβαλὼν πρωτοτρόπου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἔπειτα τούτοις ἐπιβάλλων φοινίκων πατητῶν ι´. τὴν σάρκα, καὶ συλλεάνας ἀνάπλασσε καταπότια ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου γ´. καὶ δ´. καὶ μελικράτου παλαιοῦ κεκραμένου κυάθους β´. καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἤδη τῶν αὐτῶν διαθέσεων ἐστὶ χρήσιμον, ἐφ' ὧν καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ τέσσαρα. βεβούληται δὲ ὁ συνθεὶς αὐτὸ, καὶ ὑοσκυάμου σπέρμα μίξας, διὰ τὴν μίξιν ταύτην ἀνωδυνώτερόν τε καὶ ὑπνοποιὸν ἐργάσασθαι, μετὰ τοῦ καὶ ξηραίνειν. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ ψυκτικὸν ἔχει τι τὸ σπέρμα τοῦ ὑοσκυάμου, καθάπερ καὶ τὰ τῆς μήκωνος, ὥστε πρὸς τὰς θερμὰς διαθέσεις ἁρμόττειν.

Ὅμοιον τῷ προγεγραμμένῳ φάρμακον ἐφεξῆς αὐτῷ γέγραπται κατὰ λέξιν τήνδε.

ῥόδων προσφάτων χωρὶς τῶν λευκῶν ∠ η´. μήκωνος λευκῆς τοῦ σπέρματος ∠ δ´. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ β´. ἀλόης τριώβολον, ἀστέρος τριώβολον, ὕδατι διαλύσας ἀνάπλασσε σφαιρία, καὶ δίδου ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος.

ἕβδομον ἤδη τοῖς προγεγραμμένοις φάρμακον ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε, προσθεὶς αὐτῷ διορισμὸν ἀπὸ συμπτώματος φαινομένου. φησὶ γὰρ τοῖς ἐγκαιομένοις ἁρμόζειν αὐτὸ, καὶ διὰ τοῦτο ἄδιψον ὀνομάζει, τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ γράφων τήνδε. ἐγκαιομένοις ἄδιψον καταπότιον. σικύου ἡμέρου σπέρματος ∠ η´. ἀνδράχνης σπέρματος ∠ η´. τραγακάνθης ∠ δ´. διάλυε τὴν τραγάκανθαν ᾠῶν ὠμῶν προσφάτων τῷ λευκῷ, καὶ ὅταν διαλυθῇ, τρίψας ἐπιμελῶς ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς, καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, καὶ μίξας ἀνάπλαττε καταπότια, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ δίδου ἓν ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν, καὶ τὸ διαλυόμενον ὑγρὸν καταπινέτω, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ ψυκτικόν τε ἅμα καὶ τονωτικὸν πλαδῶντος στομάχου διάθεσιν ἔχοντος ὑγρὰν καὶ θερμήν. γράφει δὲ περὶ αὐτοῦ κατὰ λέξιν οὕτως ὁ Ἀσκληπιάδης. ἄλλο ποιεῖ καὶ πρὸς τὴν τοῦ στομάχου ἀνατροπὴν, μάλιστα δὲ χρήσιμόν ἐστι τοῖς καῦμα πολὺ ὑπομένουσι, καὶ τοῖς καυσουμένοις. ῥόδων χλωρῶν τῶν φύλλων ∠ ς´. γλυκυρρίζης ∠ δ´. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ´. οἴνῳ γλυκεῖ, ἢ πρωτοτρόπῳ ἀναλάμβανε, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου ἓν ὑπὸ τὴν γλῶτταν κα-

τήκειν, ἢ διαλύων ὕδατι ψυχρῷ, ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος δίδου πίνειν. ἔνατον ἐπὶ τοῖς προγεγραμμένοις φάρμακον, ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης ὧδέ πως. πρὸς λυγμὸν καὶ στομάχου ἀτονίαν, καὶ τροφῆς ἀναβολήν. ἡ μὲν οὖν ἀναβολή, τουτέστιν ὁ ἔμετος, ἐκ τοῦ γένους ἐστὶ τῶν ὑπτιασμῶν. ὅταν γὰρ ἰσχυρῶς τὸ στόμα τῆς γαστρὸς πάθῃ, τοῦτο γίνεται καθάπερ ἔφην, ἐπί τε μοχθηρῶν χυμῶν, οὓς ἀπορρίψαι διὰ ἀτονίαν ἡ γαστὴρ ὁρμήσασα, τὸ τῆς ναυτίας ἴσχει σύμπτωμα, καὶ πρὸ τοῦ προσάρασθαι τὴν τροφήν, καὶ διὰ ἀτονίαν οὐχ ἧττον ἐπὶ τῇ τροφῇ πάσχει τοῦτο. τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ τῇ τῶν ὑγρῶν φαυλότητι γινομένους ὑπτιασμούς, ἡ πικρὰ θεραπεύει τάχιστα, τὴν κακοχυμίαν ἐκκαθαίρουσα. τῶν δὲ διὰ τὴν ἀτονίαν βαρυνομένου τοῦ στομάχου γινομένων ἐμέτων, ἴασις ἐστὶ κατὰ τὴν δυσκρασίας ἐπανόρθωσιν. οὐκ ὀλιγάκις δὲ συμβαίνει, μὴ μόνον τὸν στόμαχον, ἀλλὰ καὶ τὴν γαστέρα διὰ ἀτονίαν οὐ δυναμένην φέρειν τὸ βάρος τῶν σιτίων ἀπορρίπτειν αὐτά, ποτὲ μὲν εἰς τὸ κάτω μέρος, ὅταν ὁ στόμαχος ἐκείνων εὐτονώτερος ᾖ, ποτὲ δὲ ἄνω δι᾽ ἀτονίαν στομάχου, καθ᾽ ὃν αὖ καιρὸν οὗτος ἀτονώτερος ᾖ τῶν κάτω. τοῦτο τοίνυν τὸ σύμπτωμα τὸ κατὰ τοὺς ἐμέτους, ἓν μέν ἐστιν, ἕπεται δὲ πολλάκις διαθέσεσιν, διάφορον ἐχούσαις ἴασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ λυγμός, ἐνίοτε μὲν ἐπιγίνεται τῷ στομάχῳ, διὰ ψύξιν ἢ πλήρωσιν. ἐνίοτε δὲ διὰ δῆξιν ὑγρῶν δριμέων τε καὶ φαρμακωδῶν ταῖς ποιότησιν. οὔκουν οἷόν τε φάρμακον εὑρεῖν ἐστιν ἐπιτήδειον ἁπάσαις ταῖς εἰρημέναις διαθέσεσιν. ἃ δ᾽ ἐφεξῆς ἀλλήλων ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, δύο πρὸς ταῖς ἄλλοις φάρμακα, δέδεικται πολὺ διαφέρουσαν ἔχοντα τὴν οὐσίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἃ μάλιστα πάντων τῶν μορίων τοῦ σώματος ὁ στόμαχος οὐ φέρει, διὰ τὸ περιττὸν τῆς αἰσθήσεως. ἀνιᾶται οὖν μεγάλως, κἀπειδὰν τῶν στοματικῶν φαρμάκων εἰς αὐτὸν τύχῃ παραρυέν, ὅσα χάλκανθον, ἤ τι τοιοῦτον ἔχει. τὸ γὰρ διὰ τῶν ὀπωρῶν, ἐξ ἐδωδίμου γέγονεν ὕλης. ἐναντιώτατον δέ ἐστιν ἀνθρώπου φύσει τὸ χάλκανθον, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ μανδραγόρας. φευκτέον οὖν ἐστι τὰ δύο ταῦτα φάρμακα τὰ διὰ χρυσοβαλάνου τε καὶ μανδραγόρου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ συγκείμενα, παραθήσομαι δ᾽ ὅμως αὐτῶν καὶ τὴν σύνθεσιν. ἔστι δ᾽ ἡ μὲν τοῦ προτέρου γεγραμμένη

» τοιάδε. χρυσοβαλάνου λίτραν α. μαστίχης χίας λίτραν S. μανδραγόρου ῥίζης φλοιοῦ Ϛο γ. κόψας καὶ σήσας, ἀνα-
» λάμβανε ἡδυόσμου χυλῷ, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου τριώβολον μεθ᾽ ὕδατος ψυχροῦ κυάθων τριῶν.

Ἡ δὲ τοῦ δευτέρου γεγραμμένου φαρμάκου σύνθεσις ἐστὶν ἥδε.

» μαστίχης χίας λίτραν α. μανδραγόρου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ Ϛο β. κόψας καὶ σήσας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου κοχλιάριον,
» ἐπιπάσσων ὕδατος ψυχροῦ κυάθῳ ἑνί.

μετὰ τὰς προγεγραμμένας δυνάμεις, ὁ Ἀσκληπιάδης οὕτως ἔγραψεν.

πρὸς τὰς ἐλεώδεις τοῦ στομάχου ἀνατροπάς. εἰκάσειε δ᾽ ἄν τις αὐτὸν ἐλεώδεις ὀνομάζειν τὰς ἰσχυράς, ὡς γὰρ ἐν τοῖς εἰλεοῖς ἔμετοι μετὰ σφοδρᾶς γίνονται συντονίας, ὡς καὶ κόπρον ἐμεῖν, οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ἐμέτους ὅσοι σύντονοί γε εἰσίν, δύναιτ᾽ ἄν τις ἐλεώδεις ὀνομάζειν. ἕπονται δ᾽ οὗτοι μεγάλως ἀνιαθεῖσι τοῖς πάσχουσι μορίοις ὑπὸ φαρμακωδῶν ἰχώρων, ἐὰν δὲ καὶ ἀτονώτερά πως ᾖ, διπλασιάζεται τὸ κακόν. ἔσται δὴ διὰ τοῦτο τῆς ἰάσεως ὁ σκοπός, ἅμα μὲν ἀνατιθέντων ἡμῶν τοῖς πάσχουσι μορίοις εὐώδεις ποιότητας, οἷαίπερ αὐτῶν ἀρωμάτων εἰσί, καί τινων ἐδωδίμων σπερμάτων, ὁποῖόν ἐστιν, ἄνισόν τε καὶ σέλινον, καὶ δαῦκος, καὶ κύμινον, καὶ σέσελι, μετὰ τοῦτο οὖν καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν διδοὺς καθαῖρον φάρμακον, μιγνύναι τι τούτων ἐκέλευσεν γράφων ὧδε.

» ἢν δὲ ὑπὸ φρένας εἴη τὸ ἄλγημα, ἐς δὲ τὴν κληῖδα μὴ σημαίνῃ, μαλάσσειν χρὴ τὴν κοιλίαν μέλανι ἐλλεβόρῳ,
» ἢ πεπλίῳ, μέλανι μὲν δαῦκον, ἢ σέσελι, ἢ κύμινον, ἢ ἄνισον, ἢ ἄλλο τι τῶν εὐωδῶν μιγνύντας.

φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις τῆς εὐωδίας αὐτῶν μάλιστα δεόμενος εἰς τὴν μίξιν, ἕνεκα τοῦ τὸ φαρμακῶδες, ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον ἀνθρώπου φύσει, παραμυθήσασθαί τε καὶ ἀμβλῦναι. καθάπερ γὰρ τὰ δυσώδη πάντα τὸν στόμαχον ἀνατρέπειν πέφυκεν, οὕτω τὰ εὐώδη ῥωννύναι. ἂν δὲ πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἐδωδίμοις αὐτοῖς εἶναι παρῇ, πολλαπλασίως ὠφελήσει τὸν ἀνατετραμμένον στόμαχον, ἐπὶ τῇ κακίᾳ τῶν ἰχώρων. κατὰ τοῦτον μὲν τὸν λογισμὸν ἄνισόν τε καὶ σέλινον ἐνέμιξεν ὁ συνθεὶς τὸ προκείμενον φάρμακον, ἀψίνθιόν τε διότι ῥυπτικὸν πέφυκεν, καὶ ἀποσμῆχον, καὶ ὑπάγον ὅσοι κατὰ τὸν στόμαχον εἰσὶ μοχθηροὶ χυμοί, συνάγειν τε καὶ σφίγγειν, καὶ τόνον ἐπιτιθέναι τῷ μορίῳ. τὸ δὲ κιννάμωμον, ὡς ἐν ἅπασι τοῖς δυσώδεσιν καὶ σηπεδονώδεσιν ἀντιτεταγμένον ἰχῶρσι κατ᾽ ἄμφω τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις, ἀλλοιωτικήν τε καὶ διαφορητικήν, οὐ μικρὰν γὰρ ἐκ τῆς εὐωδίας ὠφέλειαν παρέχει ταῖς κακαῖς ἁπάσαις διαθέσεσιν. ὄπιον δ᾽ ὀλίγον ἔμιξε τῷ φαρμάκῳ, τὴν αἴσθησιν ἀμβλῦναι τοῦ στομάχου βουλόμενος, ᾧ λόγῳ καὶ τοῖς κοιλιακοῖς αὐτὸ δίδομεν, εἴτε καρώδη τινὰ ὕπνον ἐπενεγκεῖν δυνάμενον. ἐπανορθούμενος δὲ ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον, τὴν ἐκ τοῦ ὀπίου σφοδρὰν ψύξιν, ἔμιξεν αὐτῷ τὸ καστόρειον ἀντιτεταγμένον πως αὐτοῦ τῇ δυνάμει. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὸ πέπερι μέμικται. περὶ δὲ τῆς σμύρνης ἄξιον ἐπιστῆσαι, καθ᾽ ὅσον γὰρ ἡ δύναμις αὐτῆς ἐστι πεπτικὴ τῶν παρὰ φύσιν καὶ μοχθηρῶν χυμῶν, κατὰ τοσοῦτον προσηκόντως μέμικται. καθ᾽ ὅσον δὲ φαρμακώδης ἐστίν, οὐ προσηκόντως, ἀλλ᾽ ἡ βραχύτης αὐτῆς, εἰς μὲν τὴν πέψιν τι συντελεῖ. τὸ δὲ τῆς ποιότητος ἀλλόκοτον, οὐκ ἐνδείκνυται νικωμένης ὑπὸ τῶν εὐόσμων. ἐγὼ γοῦν τὸ προκείμενον φάρμακον, καὶ χωρὶς τῆς σμύρνης εἴωθα σκευάζειν, ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον ἀεὶ πειρώμενος ἄγειν τὰς χρήσεις ἁπάντων τῶν φαρμάκων, καὶ μάλισθ᾽ ὅταν ὀξέως πυρέττουσι δίδοταί τι τοιοῦτον. ὡς οὖν κιννάμωμον ἔχον τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ σπέρματα θερμά, καὶ διουρητικά, καὶ πέπερι, καὶ πρὸς τούτῳ γε καστόρειόν τε καὶ ὄπιον, ἐπὶ πολλῶν παθῶν εἰκότως ὠφέλιμον γίνεται, ποτὲ μὲν μετ᾽ οἴνου τινὸς τῶν εὐστομάχων διδόμενον ὁποῖος ὁ πρότροπος ἐστίν, ποτὲ δὲ μετὰ μύρτων ἀφεψήματος, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν, ἢ μετ᾽ ὀξυμέλιτος, ὡς ἐπὶ σπληνικῶν. ἐπὶ δὲ χολέρας μετὰ ψυχροῦ, καθάπερ ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν. ἀλλὰ προσδιορισάμενος εἰ διψωδέστερος ἐστὶ νῦν ἢ πρόσθεν, ἢ ἄσης θερμῆς αἴσθησις αὐτῷ κατὰ τὸ στόμα τῆς κοιλίας, ἢ ψυχροπότης ἦν ὁπόθ᾽ ὑγίαινε. ἐγὼ τοῦτο τὸ φάρμακον, ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον ἄγων, ἀφῆκά τε τὴν σμύρναν, ηὔξησά τε τὴν τοῦ πεπέρεως ποσότητα. πλεῖστον δὲ κιννάμωμον αὐτοῦ λαβόντος, ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐστιν ὅταν ἀπορῶμεν κινναμώμου, κασσίαν τὴν ἀρίστην ἐμβάλλειν, ἤτοι πλείονα διπλῷ σταθμῷ τοῦ κινναμώμου, ἢ πάντως οὐκ ἐλάττονα. ἡ δ᾽ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένη συμμετρία τῶν μιγνυμένων φαρμάκων, ἐστὶν ἥδε κατὰ λέξιν.

πρὸς

πρὸς τὰς εἰλεώδεις τοῦ στομάχου ἀνατροπάς, ὁ τῶν ἀμαζόνων. ποιεῖ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐγκαιομένοις, καὶ ἐμοῦσι τὴν τροφήν. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐντὸς διαθέσεις. σελίνου σπέρματος ∠ ϛ. ἀνίσου ∠ ϛ. ἀψινθίου ∠ δ. πεπέρεως ∠ β. σμύρνης ∠ β. κινναμώμου ∠ ϛ. ὀπίου ∠ β. κασορίου ∠ β. ἀνάπλαττε δι' ὕδατος, καὶ ποίει τροχίσκους, καὶ δίδου τὴν τελείαν δόσιν ∠ α. στομαχικοῖς μετὰ προτρόπου κεραννυμένου κυάθων γ. χολερικοῖς καὶ ἐμοῦσι τὴν τροφήν, μετὰ ψυχροῦ, κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς μετὰ μύρτων ἀφεψήματος. τοῖς δὲ σπληνικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος θερμοῦ κυάθων γ. Ἄλλο φάρμακον ἐφεξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, οὐ μόνον πρὸς τὰς εἰλεώδεις τοῦ στομάχου διαθέσεις ἁρμόττειν ἐπαγγελλόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐπιτεταμένους λυγμούς, καὶ τοὺς δι' ἐγκαύσεως, ὅπερ ἐστὶ πολλῆς θερμασίας αἰσθανομένους, στομαχικούς. εἴρηται δέ μοι πολλάκις ὡς ἔστιν ἀδύνατον εὑρεῖν φάρμακον εἰς πολλὰς διαθέσεις ἄριστον, εὑρίσκεται γὰρ ἑκάστης αὐτῶν ἕτερον ἴδιον ἄμεινον. ἀλλὰ τοῖς βουλομένοις ἓν ἔχειν φάρμακον πρὸς πολλὰ πάθη, καὶ ἡ τούτων σκευασία καὶ παρασκευὴ χρήσιμος γίνεται. περιέχεται μέντοι καὶ ἀμφιβολία τις ἐν ταῖς τοιαύταις ἐπαγγελίαις τῶν φαρμάκων, ὁποίαν ὁ Ἀσκληπιάδης νῦν περὶ τοῦ προκειμένου πεποίηται. δόξουσι γὰρ ἴσως ἔνιοι τῶν ἀγνοούντων, ἕκαστόν τε τῶν τριῶν συμπτωμάτων ἐπαγγέλλεσθαι θεραπεύειν, ἅμα τε δύο συνελθόντων, καὶ πάνθ' ὁμοῦ καθάπερ ὅταν σπαράττηται σφοδρῶς, ναυτιῶν ὁ κάμνων καὶ λύζῃ, καὶ θερμασίας πολλῆς καὶ ἀσώδους κατὰ τὸν στόμαχον αἰσθάνηται. καὶ περὶ πρώτης γε ἐρῶ τῆς τοιαύτης διαθέσεως, ἐφ' ἧς ἅμα τρία παθήματα διοχλεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἥ τε τῆς ἐγκαύσεως αἴσθησις, ὅ, τε λυγμός, ἥ, τε εἰλεώδης διάθεσις. Ἱπποκράτης μὲν οὖν σπασμὸν ἔφησε γίνεσθαι, ὑπό τε πληρώσεως καὶ κενώσεως, καὶ πρόσκειται τῷ ἀφορισμῷ σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖς ἀντιγράφοις, οὕτω δὲ καὶ λυγμός. ἐγὼ δὲ ὥσπερ τοῦ σπασμοῦ τρίτον αἴτιον παρὰ τὸ τῆς κενώσεως καὶ πληρώσεως οὐδὲν προσθεῖναι εὗρον. λυγμὸν δὲ ὁρῶ καὶ χωρὶς τούτων γιγνόμενον, ἐνίοτε δριμέων χυμῶν, ἢ ἰχώρων φαρμακωδῶν δακνόντων τὸν στόμαχον, οὓς ἐὰν ἐμέσωσιν, εὐθέως παύονται λύζοντες, καὶ πολλοὶ τὸ διὰ τριῶν πεπέρεων φάρμακον καταπιόντες, ἐὰν εὐθέως ἐπιπίωσιν οἶνον αὐτῷ, πάντως λύζουσιν, ὧν εἷς εἰμὶ κἀγὼ αὐτός. ἔτι δὲ καὶ τροφῆς διαφθαρείσης εἰς δακνώδη ποιότητα λύζουσιν ἔνιοι. καὶ ὅτι γε ἐμέσαντες, παραχρῆμα παύονται τῶν ἅπασι γινωσκομένων ἐστί. καὶ ῥιγώσαντες τὸ στόμα τῆς κοιλίας ἔνιοι λύζουσιν, μάλιστα δὲ τοῖς παιδίοις συμβαίνει λύζειν συνεχῶς, ἐπί τε διαφθορᾶς τῆς κατὰ τὴν γαστέρα τροφῆς, καὶ ψύξει τοῦ μορίου. εἰ δὲ καὶ δι' ὑπερρηγνῶσιν γίνηται λυγμός, ὥσπερ καὶ σπασμός, ἄξιον σκέψεως ἐστίν. ἀλλ' ἐὰν ἐν τῷ παρόντι καταλιπόντες ἄσκεπτον τοῦτο, τοὺς διὰ ψύξιν ἢ πλῆθος σιτίων βαρυνομένους, ἢ δριμύτητα δάκνουσαν ἐννοήσωμεν, ἑκάτερον μὲν εὑρήσομεν αὔταρκες ἴαμα τῶν διά τι πλῆθος, ἢ δῆξιν λυζόντων, θερμασίαν δὲ τῶν διὰ ψύξιν. ἑτέρῳ δὲ τρόπῳ, καὶ τὴν τῆς αἰσθήσεως νάρκωσιν ἐπὶ τοῖς ψύχουσιν, καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τῶν δακνόντων, καὶ τὴν διαφόρησιν, ὑπὸ τῶν λεπτυνόντων τε καὶ ξηραινόντων. σύγκειται δὲ ἐκ τούτων τὸ φάρμακον, ὄπιον μὲν γὰρ καὶ ῥόδα, καὶ ψυλλίου χυλὸς τῶν ψυχόντων ἐστί, νάρδου δὲ στάχυς καὶ χρυσοβάλανος τῶν διαφορούντων τε καὶ τονούντων, ἄκορον δὲ τῶν ἐπ' οὖρα ποδηγούντων τὰς μοχθηρίας τῶν ὑγρῶν. ἡ δ' ἀλόη τῶν ἐκκαθαιρόντων τε τὴν κακοχυμίαν ἐστίν, ἐκκενούντων τε διὰ τῆς κάτω γαστρός. ὁ δὲ κρόκος καὶ πέττει καὶ τονεῖ τὰ μόρια, καὶ τῷ μὲν εὐκράτῳ τῆς θερμότητος τὴν πέψιν ἐργαζόμενος, τῇ δὲ συνούσῃ στύψει τὸν τόνον. ὁ δὲ κόστος τῶν ἱκανῶς μὲν θερμαινόντων, μετρίως δὲ στυφόντων ἐστίν, ὡς αὐτὸς ἐνδείκνυται τοῖς γευομένοις αὐτοῦ. ἐκ τούτων δὲ συγκείμενον τὸ φάρμακον, ἐπιτήδειον μὲν τοῖς λύζουσιν ἐστίν, ἐπιτήδειον δὲ καὶ τοῖς σπαραττομένοις ἐμετικῶς, διὰ τοὺς κατὰ τὸ προγεγραμμένον εἰρημένους χυμούς, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἐκείνῳ μήτ' ἄλλο τι τῶν εὐωδῶν ἔχον, μήτε κιννάμωμον. ἡ δὲ τῶν ψυχόντων ἐν αὐτῷ μίξις ναρκῶσαι τὴν αἴσθησιν δυναμένη, τῷ πραΰνειν τὴν ἐκ τῶν δακνόντων ἰχώρων τε καὶ χυμῶν ἀνίαν, ἐπιτήδειον ὄντως ἐργάζεται τὸ φάρμακον, εἰς τὴν τῆς ναυτιώδους διαθέσεως μείωσιν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῖς ἐγκαιομένοις τὸν στόμαχον ἁρμόττειν ἔφησε τὸ φάρμακον. ἀνθίσταται δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ ὁ κόστος, ἄξιον εἰπεῖν καὶ περὶ τοῦδε.

Καθάπερ ἐν ταῖς κωλικαῖς καλουμέναις ἀντιδότοις, ὑπὸ δέ τινων ἀνωδύνοις, ὁποία καὶ ἡ τοῦ Φίλωνος ἐστίν. ὁ μὲν σκοπὸς τῆς συνθέσεως τοῦ φαρμάκου, ναρκῶσαι τῇ ψύξει τὴν αἴσθησιν τῶν ὀδυνωμένων. ὅπως δὲ μὴ μετὰ μεγάλης βλάβης συμβαίνῃ τοῦτο, διά τε τοῦ βάθους τῶν ὀδυνωμένων σωμάτων ἡ ψύξις διέλθῃ, μίγνυται τὰ θερμαίνοντα, ποδηγοῦν δυνάμενα τὴν ἐκ τῶν ψυχόντων νάρκωσιν, ὡς ἂν ἐκείνων αὐτῶν καθ' ἑαυτὰ βραδυπόρων ὑπαρχόντων. ταῦτα οὖν προεγνωκώς τις, ἐπισκεπτέσθω τὴν ποσότητα τῶν μιγνυμένων ἐν ταῖς συνθέσεσιν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. ἐκ ταύτης γὰρ εἴσεται, εἴτε τι μᾶλλον ὧν ἐπαγγέλλεται τὸ σύνθετον φάρμακον ἐργάζεσθαι δυνατόν ἐστιν, ἢ καί τι ἧττον. εἰ μὲν γὰρ φαίνοιτο τὰ ψύχοντα πλείω, τὴν αἴσθησιν τῶν πεπονθότων ἀμβλυνεῖ μᾶλλον, ὅσον δὲ θερμασίας ἦν ἐν τῷ μορίῳ καὶ ταύτην σβέννυσι. τῶν θερμαινόντων δὲ αὐξηθέντων, ἧττον μὲν ταῦτα ἐργάζεται τὸ φάρμακον, ἀβλαβέστερον δὲ γίνεται. χρὴ γὰρ γινώσκειν ὑπὸ πάντων τῶν δι' ὀπίου, καὶ ὑοσκυάμου καὶ μανδραγόρου φαρμάκων ὅμοιον τῇ νεκρώσει πάσχοντα τῶν ζώντων τὰ σώματα τῶν ὀδυνώντων αἰτίων ἀναισθήτων γινομένων, καὶ πολλοὶ τῶν συνεχῶς τὰ τοιαῦτα λαμβανόντων εἰς ἀνίατον ψύξιν ἤγαγον τὰ μόρια. καθάπερ δὲ ὧδε τῆς τῶν ψυχόντων τε καὶ θερμαινόντων ἀντιθέσεως, ἡ ποσότης ἑκατέρων ἐνδείκνυται τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἀπὶ τῶν ἄλλων ἐννοεῖν προσήκει, οἷον πυκνούντων τε καὶ ἀραιούντων, ἢ συναγόντων καὶ χεόντων, ἢ εὐωδῶν τε καὶ δυσωδῶν, ἢ ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων, διαφορούντων τε καὶ συνεχόντων. ὑπογράψας οὖν τούτοις τὴν τῶν μιχθέντων ποσότητα, πρὸς τὰ συνεχῆ μεταβήσομαι. γράφει δὲ αὐτὴν ὁ Ἀσκληπιάδης αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως.

Στομαχικοῖς, ἐγκαιομένοις πρὸς ἐπιτεταμένους λυγμούς, καὶ τὰς εἰλεώδεις τοῦ στομάχου διαθέσεις.

κόστου ∠ δ. ναρδοστάχυος ∠ δ. χρυσοβαλάνων ∠ δ. ῥόδων χλωρῶν ∠ δ. μαστίχης ∠ δ. ἀλόης ∠ β. ἀκόρου ∠ β. ὀπίου ∠ α. ἀναλάμβανε ψυλλίου χυλῷ, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον. τὸ ὑγρὸν ἔστω κατάλληλον τῇ διαθέσει. ἐφεξῆς τοῖς προγεγραμμένοις τὴν ἔμπροσθεν ἤδη γεγραμμένην ἀντίδοτον, ἱερὰν δὲ

ἀλόης τε καὶ κινναμώμου συγκειμένην ἐν τοῖς Ἀνδρομάχου φαρμάκοις, καὶ αὐτὸς ἔγραψεν οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν συμμετρίαν. ἔχει δὲ ἡ λέξις αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον. Ἀντίδοτος ἱερὰ Θεμίσωνος πρὸς τὰς τοῦ στομάχου ἀνατροπάς. ποιεῖ καὶ τοῖς καυσουμένοις, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐμπνευμάτωσιν, καὶ βραδυπεψίαν, καὶ πρὸς τὰς περὶ μήτραν διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ διουρητικὴ ἀγαθὴ, καὶ καθόλου δύναμις θαυμαστὴ, ὑδρωπικοῖς, νεφριτικοῖς, ἡπατικοῖς, κατάγει καὶ γυναιξὶν ἔμμηνα. ἀλόης ∠ ρ. μαστίχης ℥ α. κρόκου ℥ α. νάρδου ἰνδικῆς ℥ α. κινναμώμου ℥ α. καρποβαλσάμου ℥ α. ἀσάρου ℥ α. κόπτε σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ φύλαττε ξηρὸν καὶ διάπνευστον. ἡ χρῆσις πρὸς μὲν τὰς βραδυπεψίας, καὶ τοὺς οὕτως ὑγιαίνοντας ὁλκὴ μία μετὰ ψυχροῦ ὕδατος κυάθων δ. τοῖς δὲ χολὴν ἐμοῦσιν, ἢ ἄλλως πως ῥευματιζομένοις, ὁλκῆς ἥμισυ. πρὸς δὲ τοὺς φλεγμαίνοντάς τι τῶν ἐντὸς ἁρμόσει μεθ᾽ ὑδρομέλιτος διδόμενον. ἐφ᾽ ὧν δὲ οὖρα κινεῖν προαιρούμεθα, ἢ ἔμμηνα κατάγειν, δίδομεν μετ᾽ οἴνου τὸ φάρμακον. ἔστι δὲ καταπαστόν.

Ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης ὑπὲρ τοῦ προκειμένου φαρμάκου. σκεψώμεθα δὲ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς περὶ τῆς ποσότητος τῶν συνθέντων αὐτὴν φαρμάκων, ἢ συνεφώνησεν τε καὶ διεφώνησεν, εἶθ᾽ ἑξῆς περὶ τῆς ἐπαγγελίας τε καὶ χρήσεως αὐτῆς. ἐν μὲν δὴ τῇ μίξει τῶν φαρμάκων συνεφώνησαν ἀλλήλοις ὅ, τε Ἀνδρόμαχος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, ἐν τῷ τῆς ἀλόης ρ. ἐμβάλλειν δραχμάς. διεφώνησεν δὲ ἔν τε τῷ τὸν Ἀσκληπιάδην ἁπλῶς ἀλόης γράψαι, τὸν δὲ Ἀνδρόμαχον τὸ πεπλυμμένης προσθεῖναι. κἂν τῷ τὸν Ἀσκληπιάδην τῶν ἄλλων οὐγγίας μίξαι, τουτέστιν ὁλκὰς δραχμὰς ἀργυρᾶς η. ἢ ἑπτὰ ἥμισυ, ἓξ δὲ τὸν Ἀνδρόμαχον. ἔτι τὸ καθόλου μὲν ὁ Ἀσκληπιάδης βαλσάμου καρπὸν, ὁ δ᾽ Ἀνδρόμαχος ξυλοβάλσαμον ἐμβάλλει, καὶ πρὸς τούτοις ὅτι μηδ᾽ ὅλως ὁ Ἀσκληπιάδης τὸ ἄνθος τοῦ σχοίνου μίγνυσι, κατὰ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τῶν ἔργων τοῦ φαρμάκου, παρὰ μὲν Ἀνδρομάχῳ πλέον οὐδὲν γέγραπται, τοῦ δίδοσθαι τισὶ μὲν ἐν κοχλιάριον, τισὶ δὲ δύο μεθ᾽ ὕδατος ψυχροῦ κυάθων δ. ἢ θερμοῦ. τῷ δ᾽ Ἀσκληπιάδῃ πλείω περὶ τῆς χρήσεως εἴρηται τῆς προκειμένης ἀντιδότου. πρὸς μὲν γὰρ τὰς δυσπεψίας τῶν ὑγιαινόντων, κελεύει δίδοσθαι μίαν ὁλκὴν μεθ᾽ ὕδατος ψυχροῦ κυάθων δ. ἡγοῦμαι δὲ λέγειν αὐτὸν δραχμὴν ἀργυρᾶν, καὶ γὰρ οὕτω σχεδὸν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς ἔθος ὀνομάζειν. ἄλλο δὲ νοεῖν ἡμᾶς οὐδὲν ἡ τοῦ πράγματος φύσις ἀναγκάζει. πρόδηλον δ᾽ ὅτι δραχμὴν λέγομεν νῦν ἐν τοῖς τοιούτοις ἅπαντες, ὅπερ ῥωμαῖοι δηνάριον ὀνομάζουσιν. ἀλλ᾽ ἐπί γε τῶν βραδυπεπτούντων οὐχ ἁπάντων ἁρμόσει διδόναι τὸ φάρμακον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνων μόνων, ἐφ᾽ οἷς ὑπὸ χυμοῖς μοχθηροῖς γίνεται τοῦτο, μᾶλλον δ᾽ ὅταν ὦσι λεπτοὶ, καὶ χολώδεις. ποιήσει δ᾽ ἄν τινα ῥᾳστώνην καὶ τοῖς ἄνευ χυμῶν τὴν ὑγρὰν δυσκρασίαν ἔχουσιν ὑπὸ τοῦτον διαβεβρωκυῖαν τὸ πεπονθὸς μόριον, ὡς ἐκλύεσθαι καὶ χαλᾶσθαι παραπλησίως τοῖς συνδετικοῖς καλουμένοις νεύροις ἐπὶ τῶν κεχαλασμένων ἄρθρων. ἐπὶ μέν τοι τῶν χολὴν ἐχόντων ἐν τῇ κοιλίᾳ, μάλιστα ἐφ᾽ ὧν ἐν αὐτοῖς τοῖς χιτῶσιν διὰ βάθους περιέχεται, κάλλιον φάρμακον οὐκ ἂν εὕροις. ἀλλ᾽ οὐκ οἶδα ὅπως ὀλίγον αὐτοῦ δίδωσιν ὁ Ἀσκληπιάδης, τῆς συμμέτρου δόσεως εἰς ∠ ς. ἀξιούσης.

Πρὸς δὲ τοὺς φλεγμονήν τινα ἔχοντας, οὐχ ἁπλῶς δοτέον ἐν παντὶ καιρῷ τῆς φλεγμονῆς, ἀλλ᾽ ὅταν πεφθῇ τε καὶ παρακμάσῃ. πέπονα γὰρ φαρμακεύειν ἀξιοῖ καλῶς ὁ Ἱπποκράτης, μὴ ὠμὰ μηδ᾽ ἐν ἀρχῇσιν, εἰ μὴ ὀργᾷ, τουτέστιν μὴ πρὸς τὴν ἔκκρισιν ἐπάγοιτο ἡ κίνησις, καὶ μήπω μηδεμίαν ἔχουσα πρὸς ἓν μόριον ἑδραίαν ῥοπήν τε καὶ στάσιν.

Ὀρθῶς δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο τοῖς μὲν βραδυπεπτοῦσι καὶ τοῖς χολὴν ἐμοῦσιν, ἢ ἄλλως πως ῥευματιζομένοις τὸν στόμαχον ὑποπίπτειν ὕδατος κυάθοις τέσσαρσι δίδωσι, τὴν ἐκ τοῦ μέλιτος ἀναφορὰν προσγινομένην τῷ στομάχῳ δεδιώς. πρὸς δὲ τὰς παρακμὰς τῶν ἔνδον φλεγμονῶν μεθ᾽ ὑδρομέλιτος ὡραίως αὐτῆς δίδωσι τοῦτο. καθάπερ καὶ κινεῖν οὖρα προαιρούμενος, ἢ ἔμμηνα κενοῦν, ὁ μὲν Ἀσκληπιάδης φησὶν δι᾽ οἴνου. βέλτιον δ᾽ ἂν ὡς ἐγώ φημι ποιεῖ τις, εἰ δι᾽ οἰνομέλιτος δίδωσι τὸ φάρμακον. οὕτω γὰρ ἅμα τε κατὰ τὴν ἐκ τῆς κοιλίας ἀνάδοσίν τε καὶ φορὰν ἐπ᾽ οὖρα καὶ τὰ κατὰ τὰς μήτρας ἐνιστάμενα διαλύει καὶ τέμνει, καὶ ῥώμην τοῖς μορίοις παρέχει δι᾽ ὧν ποιεῖται τὴν πορείαν. ἔτι τε τὴν θερμασίαν αὔξει τῶν τόπων δι᾽ ὧν φέρεται συντελοῦσαν καὶ αὐτὴν, οὐ σμικρὰ πρός τε τὴν χύσιν τῶν ἐνισταμένων ὑγρῶν καὶ τὴν κένωσιν. μετὰ δὲ τὴν προγεγραμμένην ἱερὰν Θεμίσωνος ἀντίδοτον, ὁ Ἀσκληπιάδης οὕτως ἔγραψεν.

Ἄλλη ἐκ τῶν Μαντίου δυνάμεων, ἀττάλική. ποιεῖ στομαχικοῖς καὶ ἀπορρίπτουσι τὴν τροφὴν, ποιεῖ χολερικοῖς, κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτω. κρόκου ∠ β. νάρδου ∠ ϛ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ α. ἀλόης ℥ α. βαλαυστίου ℥ α. τραγακάνθης ℥ α. πεπέρεως λευκοῦ ℥ α. ἀκακίας ℥ α. ῥοῦ ποντικοῦ ℥ α. ῥοὸς συριακοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα ℥ α. ῥόδων χυλῷ ἀφεψημένων ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ ἀναλαβὼν ποίει τροχίσκους ἀνὰ ∠ α. τὴν δὲ τραγάκανθαν προεμβρέξας τῷ χυλῷ, ἐνοῦ. Τοῦτο τὸ φάρμακον οὐδὲν ἔοικε τῷ προγεγραμμένῳ, καθαρτικὸν μὲν γὰρ ἐκεῖνο, στυπτικὸν δὲ τοῦτο ἐστὶν, ἁρμόττον τοῖς δι᾽ ὑγρότητα πολλὴν, ἔκλυτόν τε καὶ χαλαρὸν ἔχουσι τὸν στόμαχον, ἢ καὶ σύμπασαν τὴν γαστέρα. καθάπερ κἂν τοῖς ἄρθροις τὰ χαλάσματα γίνεται, διαβραχέντων ὑγρότητι πολλῇ τῶν ἐν αὐτοῖς συνδέσμων, ἃ τοῖς πλείστοις τῶν ἰατρῶν ἔθος ἐστὶν ὀνομάζειν συνδετικὰ νεῦρα. πολλαὶ γὰρ τοιαῦται διαθέσεις ἔν τε τῇ γαστρὶ καὶ τῷ στομάχῳ γίνονται τοῖς πολυποτοῦσιν, καὶ δαψιλῶς ὀπώρας ὑγραινούσας, ἢ ὅλως ἐδέσματα τοιαύτης κράσεως προσενεγκαμένοις. πολλῶν οὖν ὄντων τῶν οὕτω διακειμένων, εὐλόγως καὶ τὰ τῆς προειρημένης διαθέσεως φάρμακα πλειστάκις εὐδοκιμεῖ, τὴν στύψιν ἐπικρατοῦσαν ἔχοντα. ἔνθα δὲ ἤτοι κακοχυμίαν ἐκκενῶσαι προσήκει, ἢ θερμῆναι τὸ πεπονθὸς μόριον, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνίνησιν ἡ τῶν οὕτω στυφόντων φαρμάκων χρῆσις, ἀλλὰ καὶ βλάπτει. μετὰ γὰρ τὸ προγεγραμμένον φάρμακον ἑτέρων δυοῖν ὁ Ἀσκληπιάδης μέμνηται καλῶν ἑκατέρων αὐτῶν. σύγκειται δὲ ἐκ πολλῶν ἀμφότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐστὶ πολύχρηστα, καὶ μᾶλλόν γε τὸ δεύτερον. ὅτι δέ ἐστι τοιοῦτον οἷον εἶναι φησὶν αὐτὸ τῶν ἁπλῶν ἐν αὐτῷ φαρμάκων ἀναμιμνησκομένοις ἡμῖν ὁποῖον ἐστὶν ἕκαστον, ἀκηκοόσι τε περὶ τῆς κατὰ τὴν σύνθεσιν αὐτῆς μεθόδου, δυνατὸν ἔσται κρίνειν καὶ αὐτῆς. Ἀστὴρ στομαχικὸς, ποιεῖ ἀποξύνουσι τὴν τροφὴν, στροφουμένοις, καταρροϊκοῖς, κεφαλαλγικοῖς, αἱμοπτυϊκοῖς, φθισικοῖς, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν ἢ μήτραν διαθέσεις. ἡ δὲ σκευασία ἔχει οὕτως. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. βαλαυστίου ∠ δ. κασσίας ∠ δ. κρόκου ∠ δ. ὀπίου ∠ ϛ. ἀνίσου ∠ η. σελίνου

σπέρματος

σπέρματος ∠ η̄. στύρακος ∠ η̄. ὑσσώπου κρητικοῦ ∠ ιβ̄. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ∠ ιβ̄. συντίθει κατὰ τρόπον καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν. τὸ δ' ὑγρὸν ἔστω κατάλληλον τῇ διαθέσει. ἄλλο. ἀστὴρ ἀνίκητος, φάρμακον ἐπιτετευγμένον ἀνώδυνον, ὑπνοποιὸν, πολύχρηστον. καὶ γὰρ τὰ περὶ τὸν στόμαχον ἰᾶται νοσήματα θαυμαστῶς, ὀξυρεγμίας καὶ δυσπεψίας ἀπαλλάττει, στρόφους, λυγμοὺς, ἐμπνευματώσεις. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ τῆς κεφαλῆς ἀλγήματα πινόμενον τὸ φάρμακον, καὶ ἔξωθεν καταχριόμενον κατὰ τοῦ μετώπου ὄξει ἀνεθέν. ποιεῖ καὶ πρὸς ὠταλγίαν περδικίου χυλῷ ὁ τροχίσκος ἀνεθείς. ποιεῖ καὶ πρὸς ὀδονταλγίαν τῷ βρώματι ἐντιθέμενος. λεανθεὶς καὶ χαλβάνῃ ἀναληφθεὶς, ἢ συκῆς ὀπῷ. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιφορὰς, καὶ τὰς τῶν παρισθμίων φλεγμονὰς οἴνῳ γλυκεῖ ἀνεθεὶς, ὥστε ἐπὶ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἔριον ἐμβρέχοντας ἐπιτιθέναι. τοῖς δὲ τὰ παρίσθμια πεπονθόσιν χλιαίνοντας παραινεῖ ἀναγαργαρίζεσθαι. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πᾶσαν αἵματος φορὰν, ἀνεθεὶς οἴνῳ μυρτίτῃ. ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχας χρονίους καὶ προσφάτους, καὶ κατάρρους διαλυθεὶς οἴνῳ θηραίῳ, ἢ προτρόπῳ, ἢ σκυβελίτῃ. ποιεῖ καὶ φθισικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, διαλυθεὶς πρασίου ἀφεψήματι. ποιεῖ αἱμοπτυϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, χολερικοῖς, χυλῷ πολυγόνου διαλυθεὶς, καὶ πρὸς παντὸς ἑρπετοῦ πληγὴν ποθεὶς μετὰ πηγάνου ἀφεψήματος. λύει καὶ τὰς κατὰ περίοδον ἐπισημασίας πινόμενος πρὸ δυοῖν ὡρῶν τῆς ἐπισημασίας μετ' οἴνου κεκραμένου κυάθων γ̄. καὶ ἔμμηνα γυναιξὶ κατάγει διαλυθεὶς ἀρτεμισίας ἀφεψήματι. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις, οἰνομέλιτι διαλυθεὶς, ὁμοίως καὶ ταῖς ὑστερικαῖς πνιγομέναις βοηθεῖ. ποιεῖ ἀρθριτικοῖς, ποδαγρικοῖς, γεντιανῆς ἀφεψήματι διαλυθεὶς. καὶ περὶ μὲν ὧν διαπράττεται, ἐπὶ τοσοῦτον. τὰ δὲ τῆς συνθέσεως οὕτως ἔχει. σμύρνης ∠ δ̄. στύρακος ∠ δ̄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ̄. κασσίας σύριγγος ∠ δ̄. σφραγίδος λημνίας ∠ δ̄. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ δ̄. ἐν ἄλλῳ καὶ πεπέρεως ∠ δ̄. κρόκου ∠ ς̄. ὀποῦ μήκωνος ∠ ς̄. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος ∠ η̄. ἀνίσου ∠ η̄. σεσέλεως μασσαλεωτικοῦ ∠ η̄. σελίνου σπέρματος ∠ η̄. τὸ σμύρνιον καὶ τὸ στυράκιον, καὶ τὸ ὄπιον οἴνῳ διαλύεται εὐώδει καὶ λεαίνεται. τὰ δὲ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται, εἶθ' ὁμοῦ μίγνυται, καὶ φυρᾶται, καὶ ἀναπλάττομεν τροχίσκους ὁλκῆς ἄγοντας ἥμισυ, καὶ ξηραίνομεν ἐν σκιᾷ. ἡ χρῆσις δεδήλωται ἐν ἄλλοις τῶν τροχίσκων, ἡ ὁλκὴ ἀνὰ ∠ ᾱ.

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων περὶ τῶν κατὰ τὸν στόμαχον παθῶν.

Τῶν δὲ περὶ τὸν στόμαχον παθῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ὄντων, καὶ τούτων σχεδὸν ἁπάντων ὡς ἐπίπαν ἐξ ἀπεψίας γινομένων, παντὶ σθένει αὐτὸν ἐπισκεπτέον. εἰ μὲν δὴ ὑδάτων ἢ ἀέρος κακία δείκνυται ὡς μάλιστα ἐπιδέχεται μεθοδεύοντας, ταῦτα ἀλλάσσοντας ἀπαλλάττειν. εἰ δὲ ἀσυνήθων βρωμάτων, παραιτουμένους ταῦτα. εἰ δὲ διὰ πλῆθος, συστέλλοντας τὰ σιτία. καὶ καθόλου ἐξ οὗ ἂν ὑπονοήσωμεν γίνεσθαι, τοῦτο παραιτουμένους. εἰ δὲ πάντα τὰ εἰρημένα εὐτακτοίη, παρ' αὐτὸν δὲ τὸν στόμαχον τὰ κατὰ τὰς πέψεις παραποδίζοιτο, ἀλείμμασι καὶ γυμνασίοις, ἀναφωνήσεσί τε, καὶ τοῖς τοιούτοις ὁμοίοις γινομένοις, τὸν στόμαχον ῥωστέον. τοῖς δὲ ὀξυρεγμιώδεσιν, κορίαννον ὡς κοχλιάριον δίδου πρὸ ἑτέρου τῶν σιτίων τρώγειν, καὶ ἐπιρροφεῖν ἄκρατον. γενομένης δὲ ἀπεψίας μετρίας ποτὲ καὶ εὐκαταφρονήτου, πλείονα χρόνον ἐπὶ τῆς κλίνης ἠρεμητέον. εἰ δὲ μὴ τὰ πράγματα ἐπιτρέποι ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, πᾶσαν διάτασιν, κόπον, ἔτι τε καῦμα καὶ θυμὸν ἐκφευκτέον. ὀψιαίτερον δὲ τῆς συνήθους ὥρας ἐν ζεστῷ λουστέον. ἔν τε τῷ προβαλανείῳ χλιαρὸν ὕδωρ πιόντες ἀπερευγέτωσαν πάντα τὰ εἰς τὸν στόμαχον συναθροισθέντα φλέγματα, ὀλιγοσιτίᾳ τε καὶ ὀλιγοποσίᾳ τῇ πρώτῃ χρήσθωσαν. εἰ δ' εὔτονος ἡ φθορὰ τῶν σιτίων γένοιτο, δάκνοιντό τε τὸν στόμαχον καὶ ἐρεύγοιντο αὐτά, ἔτι τε ναυτιῷεν, χλιαρῷ ποτίσας ἀνάγκαζε ἐξερᾶν, μέχρι πᾶν τὸ διαφθορὸν καθαρεύσῃ, εἶτα ἐμβρέξας τὴν κεφαλὴν λιπαροῖς ὀθονίοις παρὰ πυρὶ θερμανθεῖσιν, ἢ τοιαύτῃ τινὶ ἀποθεραπείᾳ ἀγωγῇ πυρία τὰ περὶ τὸν στόμαχον, καὶ ὑποχόνδρια παρηγορήσας, τά τε ἄκρα λιπαρὰ ψηλαφία ἢ καὶ κατεπλησία λεαίνας, ὑπὸ τοῦ κλινιδίου ἠρεμεῖν ἐάσεις, ἀσιτήσαντάς τε ἐξ ὅλου τῇ ἑξῆς. εἰ δὲ μηδὲν ἐπακολουθήσειεν ἄτοπον, εὐπνοοῦντας μετὰ ὡς προείρηται, λούσας ἐπιμελοῦ. εἰ δ' ἀπνοοῖεν συμμέτρως ἐπὶ μίαν ἀναλαβὼν τῇ ἑξῆς λοῦε, παραινῶν μέχρι τριῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς τροφαῖς καὶ τοῖς πότοις μετριάζειν. ἀπεψίας μὲν οὖν τοιαύτη τις, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ἡ ἐπιμέλεια. περὶ δὲ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀποβαινόντων, οἷον διάρροιας, ἢ χολέρας, ἢ τῶν τοιούτων, ἐν ἰδίῳ τόπῳ εἰρήσεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὸν στόμαχον δυσχερειῶν, τοῖς μὲν καυσουμένοις τὸν στόμαχον μετ' ἐκλύσεως ἢ λειποθυμίας, ἢ τινος ἀνορεξίας ἐξ οἵας δήποτοῦν αἰτίας, ὅτι μὴ πυρετοῦ, κυάθους τρεῖς ἢ τέτταρες δίδου ψυχροῦ ὕδατος καταρροφεῖν, δὶς ἢ τρὶς ἐκ διαλειμμάτων. καὶ εἰ μὲν παρηγοροῖντο, τούτῳ αὐτοὺς ἀνακτησάμενος ὡς τροφῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναλάμβανε. εἰ δ' ἐπιμένοι, διακρατουμένων, καὶ ἐλεαινομένων τῶν ἄκρων, ἀπόβρεγμά τι τῶν τοιούτων συνεχῶς καταρροφεῖν δίδου, οἷον φοινικοβαλάνων, μήλων κυδωνίων, ἀπίων, μεσπίλων, ἀρκευθίδων, ἑλίκων ἀμπέλου, ῥόδων, ῥοιᾶς ἀπύρηνος χυλὸν, ἢ στροβίλους κ̄. καὶ σικύου σπέρματος κόκκους κε̄. μύρτων κ̄. κρόκου ὀβολοὺς β̄. ῥόδων φύλλων μεθ' ὕδατος δίδου πίνειν. ἢ ψυχρὸν ὕδωρ δίδου μετ' ὀμφακίου χυλοῦ. ἢ ῥόδων ἄνθος μετὰ νάρδου καὶ ὕδατος ψυχροῦ. ἢ ἀνδράχνης σπέρματος προσμιγέντος, ἢ ἀτραφάξιος σπέρματος, ἢ μήλων κυδωνίων ἀφεψήματος. ἢ σικύων σπερμάτια τν̄. λεῖα ἐκ ψυχροῦ δίδου. ἢ ὄρυζαν ἑψήσας μετὰ βουτύρου δίδου φαγεῖν. ἢ τραγορίγανον λεῖαν μεθ' ὕδατος χυλίζας δὶς φαγεῖν. ἢ κυάμους αἰγυπτίας ῑ. καὶ νάρδου κελτικῆς ὀβολοὺς δύο, φρύξας ἀμφότερα καὶ λεάνας δίδου πιεῖν. ἐπιπάσας ῥόας ὀξείας καὶ γλυκείας χυλοῦ, καὶ ὕδατος ἑκάστου ἴσον. ἢ κλώνιον ἡδυόσμου συλλεάνας δὸς πίνειν. ἢ οἰνάνθην ὁμοίως τρίψας μετὰ νάρδου ἰνδικῆς δὸς πιεῖν. ἢ φακοὺς ἑψημένους λείους δίδου μεθ' ὕδατος. ἢ φοινικοβαλάνους μετὰ ῥόδων. ἢ πρασίου χυλὸν μετὰ μέλιτος, καὶ βραχὺ ἡσυχάσασιν δίδου οἶνον μετὰ ἀλφίτου. ἢ καρδαμώμου ∠ ᾱ. μετὰ ὀξυμέλιτος κυάθων τριῶν ποτίσας συνέχε, καὶ ἄφες ἠρεμεῖν. τοῖς δὲ σπειλίζουσιν ξηρὰν, κόνυζαν δίδου μασᾶσθαι. ἐπιθετέον δὲ ἔσωθεν ὑπὸ τὸν στόμαχον ἀμπέλου φύλλα χλωρὰ λεῖα, ἢ μῆλα κυδώνια, ἢ φοινικοβαλάνους, ἢ μέσπιλα μετὰ κηρωτῆς, ἢ μυρσίνης ἁπαλὰ φύλλα, ἢ βάτου, ἢ σχίνου λεῖα μετὰ πάλης ἀλφίτου ψυχρῷ πεφυραμένον. ἢ χλωρὰν ἀνδράχνην ὁμοίως ἐσκευασμένην. ἢ τυρὸν ἁπαλὸν νεαρὸν μετὰ

ἀλφίτου καὶ σελίνου φύλλων. ἢ στρύχνου φύλλα μετ᾽ ὄξους καὶ ἀλφίτων, καὶ σελίνου φύλλων. πυρουμένου δὲ εὐτόνως, φῦσαν πληρωθεῖσαν ὕδατος ἐπιτίθει. ἢ χιόνα ἐπίβαλλε. ἢ τῶν κολοκυνθῶν τὰ ξύσματα ἐπιτίθει, καὶ καθόλου πάντα ὅσοις ἐπὶ τῶν καρδιακῶν χρώμεθα. τὰ δὲ ἀλγήματα τοῦ στομάχου πραΰνει, καὶ μάλιστα ἐφ᾽ ὧν δυσθυμία ἢ ἀπορία παρέπεται, γάλα ὄνειον, ἢ γυναικεῖον, ἢ βόειον, κοχλάκων διαφεψημένων πινόμενον. ἢ νάρδινον μύρον, ἢ τῶν λίαν πολυτελῶν δίδου μεθ᾽ ὕδατος. ἢ ἀπόζεμα σχοίνου ἄνθους. ἢ καὶ ῥόδων ἄνθους ἐπιπασσομένου. ἢ ἀνδράχνης χυλὸν, ὅτε μὲν καθ᾽ αὑτὸν, ὅτε δὲ μετὰ τοῦ νάρδου, ἢ ὠοῦ λέκυθον πεφρυγμένην καὶ ἀληλεσμένην, μετὰ ἀλφίτων πότιζε. ἢ κάρυα πικρὰ μετὰ σικύου σπέρματος καὶ στροβίλου. ἢ λαπάθου ἀγρίου σπέρματος τριώβολον πότιζε. πάντα τὰ κατὰ τὸν στόμαχον ἀλγήματα καὶ δυσαρεστήματα φασὶ παύειν, κοχλίαν ὠμὸν λιβυκὸν καταπινόμενον ὅλον. ἀναλυομένου δὲ αὐτοῦ μόνου, καὶ ναυτιώδους τοῦ στομάχου γινομένου, θρίδακος λευκῆς σπέρματος ὀλίγον μεθ᾽ ὕδατος κυάθων τεσσάρων, ἢ οἴνου πιεῖν δίδου. ἢ στρουθῶν ἀφόδευμα ξηρὸν ὑποπάσσων ὡς ἄλφιτον, εἶτα ὕδωρ πίνοιεν, εἶτα οἶνον. ἢ μαστίχης χίας κοχλιάριον μετὰ ψυχροῦ ὕδατος. ἢ ἀρτ. πάγου νήστει καθ᾽ ἡμέραν δίδου, καὶ μασσώμενοι αὐτὴν συνεχῶς, τὸ σίελον ἀποπτυέτωσαν. ἢ κόνυζαν ξηρὰν μασσάσθωσαν. εἰ δὲ πρὸς τῷ πλάδῳ, καὶ φλεγμονή τις εἴη, οἰνάνθην σὺν μελιλώτῳ. ἢ ῥόδον ξηρὸν μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ὀλίγον ἐχούσης ῥητίνης ἀποκεκαυμένης ἐπιτίθει. ἢ ἀκακίας, καὶ στυπτηρίας μὴ λείας ἴσα, κηρωτῆς τῷ διπλῷ ἀναλαβὼν, ὡς μάλαγμα ἐπιτίθει.

ἐπὶ δὲ τῶν χολὴν μέλαιναν γεννώντων καὶ φυσωμένων τὸν στόμαχον, ἐπιτίθει τῷ στομάχῳ, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἐπιτάσεσιν σπόγγους ὄξει δριμυτάτῳ θερμῷ βεβρεγμένους. μετὰ δὲ τοὺς εἰ ἐπιμένοιεν, στυπτηρίαν ὑγρὰν μετὰ χαλκάνθου λείου μέλιτι ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. ἢ ταῦτα καὶ ἁλόην ἴσην μίξας αὐτοῖς, κηρωτῇ μυρσίνῃ ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. ἢ κισσοῦ φύλλοις ἑφθοῖς ἐν οἴνῳ κατάπλασσε. ἢ ἀρνόγλωσσου μετὰ ἁλῶν τριβέντα. ἢ ἀγελαίας βοὸς βόλιτον ξηρὸν ἑψημένον ἐν οἴνῳ. ἢ πρασίῳ μετὰ ἄρτου καὶ ῥοδίνου φυραθέντι. ἢ βολβοῖς πυροῖς, καὶ στυπτηρίας ἴσης. μετὰ δὲ ταῦτα ποτιστέον αὐτοὺς τῇ τε ἀπυρέτῳ λεγομένῃ, ἢ τῇ ἱερᾷ ἀντιδότῳ, ἢ τινι ἄλλῃ ἥτις ἑκάστῳ διὰ πείρας. τροφὰς δ᾽ ἁρμοδίους τοῖς στομαχικοῖς τάσδε δοτέον. τεῦτλον, φακῆν, τράγον, ὄρυζαν, χόνδρον, ἐγκαθεψημένων μήλων κυδωνίων, ἢ φοινικοβαλάνων, ἢ μεσπίλων, ἢ ῥόας ἀπυρήνου κόκκων, ἢ μηλαπίων, ἢ σχίνου κλωνίων ἁπαλῶν, ἢ σμύρνης, ἢ βάτου παραμιγνυμένων, ἄρτον δὲ ἀκρόζυμον, ἢ ἄζυμον. τῶν δὲ λαχάνων τῶν μὲν ὠμῶν κιχώρεια, μηκωνίδες, ἠρύγγιον, ἴντυβον, ἢ γιγγίδιον, στέεις, θρίδακες. τῶν δὲ ἑφθῶν εὐθετεῖ μάλιστα κράμβη, καὶ σίσαρον. τῶν δὲ λοιπῶν ἀφεψημάτων, κοχλίαι, καὶ βολβοὶ, κρεῶν δὲ γαστὴρ, ῥύγχη, πόδες, κίχλαι, πέρδικες, ἀτταγῆνες, τρυγόνες, φάσσαι, νῆσσαι, λαγωοὶ, δορκάδες, ὀψαρίων δὲ καρίδες, ἀστακοὶ κολύμβαιναι, κάραβοι, τευθίδες σηπίαι, καὶ τῶν σκληροσάρκων τρίγλαι, τῶν δὲ ὀστρακωδῶν μάλιστα μὲν κήρυκες, πορφύραι, κτένες, γλαῦκοι, σμαρίδες, βάλανοι. τὸ δὲ σίσαρον ἐπὶ πᾶσι λαμβανόμενον, καὶ ὡς εὐστόμαχον πρὸς τὰς ἀναλήψεις, κατὰ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ τὸν στόμαχον συμπτωμάτων συμφωνεῖ. πόμα δὲ ὁ ὑφ᾽ ἑκάστου πινόμενος ἡδέως, οἶνος. τοῖς δὲ πνευματουμένους καὶ διατεινομένους τὸν στόμαχον, πολίου δεσμίδιον καθεψῶν πότιζε. ἢ καλαμίνθης ἀφέψημα ἐξαιθεριασμένου τοῦ ὕδατος, μίξας ὀλίγον μέλιτος καὶ πεπέρεως 𐅵 α. δίδου. ἢ σπόγγον ὄξει δριμυτάτῳ βρέξας τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς βραχίοσιν ἐπιτίθει, μέχρι φλυκταινώσεως μάλιστα εἰ καὶ ἀποῤῥοῖεν τὰς τροφάς. ἢ τήλινον ἄλευρον ὄξει φυρῶν, ἢ σίνηπι λεῖον σὺν ὄξει μέχρι φοινίξεως. ἢ ψύλλιον ὄξει καὶ ὕδατι βρέξας καὶ ἐν ὅλμῳ κόψας προσδοὺς κοχλιῶν σαρκῶν ἴσον, μαλαγματῶδες ποιῶν ἐπιτίθει. ἀνώδυνα στομαχικοῖς. κύμινον πεφρυγμένον, καὶ σέλινον ἀνὰ, ὀλίγον πότιζε σὺν ὕδατι. ἢ ἁλόης δύο ὀβολοὺς μετὰ οἰνομέλιτος, ἢ οἴνου, ἢ ὕδατος πότιζε. ἢ ἀβροτόνου καὶ θύμου ἀνὰ δύο ὀβολοὺς σὺν οἴνῳ δὸς πιεῖν. διαδέσμοις δὲ τῶν ἄκρων εὐτόνως χρῶ, κατ᾽ αὐτοῦ δὲ τοῦ στομάχου σικύαις τε καὶ πυρίαις ποικίλαις. εἰ δὲ εὔτονος σφόδρα ἡ διάτασις εἴη, καὶ φλεβοτομία δραστήριον βοήθημα, καὶ λύσις κοιλίας διὰ βαλάνου. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης περὶ τοῦ βουλίμου, καὶ τοῦ λυγμοῦ τὰ ὑπογεγραμμένα.

τοὺς δὲ βουλιμιῶντας ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἀνακτησώμεθα μὲν ὀσφραίνοντες ὄξει, ἢ γλήχωνι. ἢ τῇ παρατυχούσῃ γῇ βρέξαντες ὄξει, ἢ μήλοις, ἢ ἀπίοις, ἢ τῶν ἄλλων καρπῶν τῶν παρακειμένων. ἔτι δὲ ἀρτιδίων συνοσφραίνοντες, καὶ προσφέρεσθαι ἀναγκάζοντες, πρὸς ἕκαστον γὰρ τούτων διεγείρονται ταχέως. πρὸς δὲ τούτοις ὕειον κρέας ὀπτὸν καὶ ἑφθόν. καὶ καθόλου πᾶν τὸ τροφῶδες, καὶ μάλιστα τὰ ὀσμὴν κνισώδη καὶ εὐάρτυτον καὶ ἱκανὴν ἔχοντα. ταύταις γοῦν ταῖς ὀσμαῖς κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ τοιοῦτοι ἀνακτῶνται, τά τε ἄκρα αὐτῶν οὐδὲν ἔλαττον διακρατητέον καὶ διεγερτέον αὐτοὺς, τάς τε σιαγόνας νύσσοντας, καὶ τρίχας ἢ ὦτα ἀνατείνοντας. ἀνακτήσαντας δὲ ἀπὸ τῆς ἐκλύσεως, ἄρτον ἐν κράματι, ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν δυναμένων ἀθρόως ἀναλαβεῖν διδοὺς, οἷον ὠὰ ῥοφητὰ, βολβοὺς, κοχλίας. καὶ γοῦν τὸν πλάδον τοῦ στομάχου τούτων ἕκαστον παραιτεῖται, καὶ ἐν ὀλίγῳ πλήθει δύναμιν ἱκανὴν ἔχον ἀθρόως ῥώννυσιν. τοῖς δὲ λύζουσι πήγανον μετ᾽ οἴνου δίδου, ἢ νίτρον ἐν μελικράτῳ, ἢ σέλινον, ἢ καστόρειον, ἢ ἀβρότονον, ἢ ἀριστολοχίαν, ἢ δαῦκον κρητικὸν, ἢ κύμινον, ἢ ἄνισον, ἢ ζιγγίβερι, ἢ σκίλλαν μετ᾽ ὄξους καὶ ἐλαίου, ἢ πεδίλου, ἢ δίκταμνον, ἢ καλαμίνθην, ἢ ἄκορον, ἢ ἄσαρον, ἢ νάρδον κελτικὴν, ἢ γλήχωνα, ἰδίᾳ ἕκαστον καὶ ὁμοῦ.

Τὸ διὰ τῶν κυδωνίων μήλων τοῦ χυλοῦ φάρμακον ἡμέτερον.

Αἱ μὲν μεγάλαι τοῦ στόματος τῆς κοιλίας διαθέσεις, ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων φαρμάκων θεραπεύονται. τὰς δὲ μετρίας σχεδὸν πλὴν τῶν κατ᾽ ἔγκαυσιν σφοδρὰν γινομένων, ὠφελεῖ τὸ ὑπογεγραμμένον φάρμακον. κυδωνίων μήλων χυλοῦ ξ β. μέλιτος ἀττικοῦ ξ β. ὄξους ξ α S. ἐὰν δὲ ἱκανῶς εἴη δριμὺ, ξ α. ἀρκεῖ, ζιγγιβέρεως 𐅻 γ. πεπέρεως
†β. λευκοῦ 𐅻 † α. τὰ ξηρὰ ἐπιπάσσεις, ὅταν ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς ἑψόμενος ὁ χυλὸς τῶν μήλων μετὰ τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ ὄξους ἔχῃ σύστασιν ἀττικοῦ μέλιτος. ἄλλο τὸ διὰ τῶν κυδωνίων μήλων τῆς σαρκός. τῶν κυδωνίων μήλων τῆς σαρκὸς λίτρας γ. μέλιτος λίτρας γ. ὄξους λευκοῦ λίτρας γ. πεπέρεως 𐅻 γ. ζιγγιβέρεως 𐅻 γ. πετροσελίνου μακεδονικοῦ 𐅻 α.

Περὶ τῶν ἔξωθεν ἐπιβαλλομένων τῷ στόματι τῆς κοιλίας.

Καλοῦσι μὲν οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως, ὥσπερ ὁ Ἀσκληπιάδης, καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος, ἅπαντα τὰ ἔξωθεν ἐπιθέ-

ἐπιτιθέμενα, καὶ συνάγει στύφοντα, καὶ σκληρύνει μαλάγματα. συγχωρήσαντες δὲ αὐτοῖς ἡμεῖς, εἰ καὶ μὴ κυρίως ὀνομάζουσιν ἃ γεγράφασι πρὸς τὰς τοῦ στομάχου διαθέσεις χρήσιμα φάρμακα, διὰ τὴν πεῖραν οὐ μόνης τῆς ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἡμετέρας κεκριμένων νῦν ὑπογράψομεν, ἀπὸ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ἀρξάμενοι

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα φάρμακα πρὸς τὰς τοῦ στομάχου διαθέσεις ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ἐντὸς ἃ Μαρκέλλας ἐπιγραφή.

Εὐλύτου πρὸς τὰς τοῦ στομάχου ἀνατροπάς, καὶ περιωδυνίας, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς κατὰ μέρος φλεγμονάς. οἰνάνθης ∠ η. κρόκου ∠ β. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. μελιλώτου ∠ δ. μαστίχης ∠ δ. ἠλέκτρου ῥινήματος ∠ δ. φοινικοβαλάνων τῆς σαρκὸς ℥ γ. οἴνου μυρτίτου ὅσον ἐξαρκεῖ. τὰ ξηρὰ κόπτε, καὶ σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ, καὶ τῷ μυρτίτῃ διαλύσας, ὥστε κηρωτῆς παχυτέρας πάχος ἔχειν, ἐπίβαλλε τοῖς τὴν σάρκα τῶν φοινικοβαλάνων, καὶ ἀνακόψας, ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον, ἐπιτίθει κατὰ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. ἄλλο. οἰνάνθης ∠ ς. κρόκου ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. ῥόδων ἄνθους ∠ δ. μελιλώτου, μαστίχης ἀνὰ ∠ δ. ἀλόης ∠ δ. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ δ. φοινικοβαλάνων τῆς σαρκὸς ℥ γ. ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου.

Ἀσκληπιάδου τοῦ ἐπικληθέντος φιλοσοφικοῦ πρὸς τὰς τοῦ στομάχου ἀνατροπάς, ποιεῖ κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς.

Ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ. σελίνου σπέρματος ∠ δ. ῥόδων ἄνθους ∠ β. ἀνίσου σπέρματος ∠ β. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ β. σμύρνης ∠ β. κρόκου ∠ α S. ὀπίου ∠ α S. τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ. τὴν δὲ ὑποκυστίδα, καὶ τὴν σμύρναν, καὶ τὸν τῆς μήκωνος ὀπόν, οἴνῳ μυρτίτῃ διαλύσας ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει κόπτων ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, ἔπειτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει ἐπὶ τῶν πεπονθότων. ἐὰν δέ πως ἰσχυρὸν εἴη τὸ ῥεῦμα, προστίθει ὑποκυστίδος χυλοῦ ἄλλην ∠. καὶ ῥόδων τοσόνδε. ἄλλη Γάλλου Μάρκου τοῦ Ἀσκληπιάδου πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ γ. ῥόδων ἄνθους ∠ β. ἀνίσου ∠ β. σελίνου σπέρματος ∠ δ. ὀπίου ∠ α. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ β. σμύρνης τρωγλοδύτιδος ∠ β. κρόκου ∠ α S. οἴνου μυρτίτου τὸ αὔταρκες, μέλιτος ἀφεψημένου ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. τὰ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων πίνεται, καὶ σφόδρα βοηθεῖ. ἐπιχυθέντος δὲ τοῦ ῥεύματος, καὶ παρεπομένης ὀδύνης, προστιθέναι δεῖ τῇ τοῦ φαρμάκου σκευασίᾳ τοσαύτας ὁλκὰς κηρωτῆς σκευασθείσης διὰ ῥοδίνου. ἐπιγινομένου δὲ πολλοῦ ῥεύματος, προστίθεμαι τῷ φαρμάκῳ ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ γ. καὶ ῥόδων ἄνθους ἄλλην ∠. ἀγρυπνίας δὲ ἐπιγινομένης, καὶ τοῦ μήκωνος ὀποῦ προστίθει ἄλλην ∠. ἄλλο Νικηράτου κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, σφόδρα γενναῖον. οἰνάνθης ∠ β. ῥόδων ξηρῶν ℥ α. μαστίχης ℥ α. ἀλόης ℥ α. κηκίδων ὀμφακιτίδων ℥ α. στυπτηρίας στρογγύλης ℥ α. ἀκακίας ℥ α. κηροῦ λίτραν α. πίσσης Βρυτίας ℥ γ. μυρσίνου ἐλαίου λίτραν α. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἄλλο σφόδρα γενναῖον. οἰνάνθης ℥ α. ὀμφακίου ℥ α. κηκίδος ὀμφακίτιδος ℥ α. στυπτηρίας σχιστῆς ℥ α. ἀκακίας ℥ α. κυτίνων ῥοιᾶς ℥ α. βαλαυστίου ∠ α. μαστίχης ℥ α. οἴνου μυρτίτου ὥστε τὰ ξηρὰ φυρᾶσαι, φοινικοβαλάνων τῆς σαρκὸς ℥ ς. ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ σχινίνου λίτρᾳ α. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. τὰ μὲν οὖν προγεγραμμένα φάρμακα στυπτικώτερα ἐστὶ δυνάμει, τὰ δ' ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα μικτῆς, ὡς καὶ τὰς σκληρουμένας φλεγμονὰς ἐκθεραπεύειν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἡπατικοῖς ἐστὶ χρήσιμον. δέονται γὰρ κἀκεῖνοι μεμῖχθαί τι τῶν στυπτικῶν τοῖς χαλαστικοῖς, οὐ μὴν ὁμοίως τοῖς στομαχικοῖς, ἐπικρατεῖ γὰρ ἡ στυπτικὴ ποιότης ἐν τοῖς στομαχικοῖς φαρμάκοις. μάλαγμα Νείλου ἐπιγραφόμενον, ποιεῖ πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων ὀδύνας. ἔστι δὲ καὶ διαλυτικὸν πάσης σκληρίας, ποιεῖ πρὸς †τρίμματα, καὶ λυγίματα μετὰ τὰς παρακμὰς τῶν φλεγμονῶν ἐπιτιθέμενον, ποιεῖ σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς. κηροῦ λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. ἐλαίου κυπρίνου λίτραν α. κρόκου ℥ S. ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ, τὸ ἀμμωνιακὸν διαλύσας, εἶθ' οὕτως ἐπίβαλλε τὰ ξηρά. ἄλλο ἐκ τῶν Ἀρείου Ἀσκληπιαδείου. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας δύο, λειώσας ἐπιμελῶς καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, ἐπίβαλλε τούτῳ ἁλὸς ἄνθους λίτραν α. καὶ ἐλαίου κυπρίνου λίτραν α S. ἕψε μαλακῷ πυρὶ χρώμενος, καὶ κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν ἐμπλαστρώδης γένηται, ἐπίβαλλε κηροῦ λίτρας β. καὶ ὅταν τακῇ καὶ ἀμόλυντον γένηται, ἐξεράσας εἰς θυίαν καὶ ἀνακόψας, ἐπιμελῶς ἀνελόμενος χρῶ. μάλαγμα Νειλέως κροκηρὸν φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, τούτῳ ἐχρήσατο Λυκίνιος ἀττικός. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. κηροῦ λίτραν α. ῥοδίνου λίτραν α. κρόκου ℥ α. ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἄλλο τὸ μήλινον ἐπιγραφόμενον ἀρωματικόν, ἡπατικοῖς, στομαχικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων διατάσεις, καὶ πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ. κηροῦ ποντικοῦ ∠ ρ. μελιλώτων ∠ ιβ. κρόκου, σμύρνης, βδελλίου ἀνὰ ∠ η. ἐλαίου κυπρίνου λίτραν α. ἄλλο ποιεῖ στομαχικοῖς, ἡπατικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων φλεγμονάς, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. κηροῦ ∠ ρ. κρόκου ∠ ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ. σμύρνης ∠ ιβ. βδελλίου ∠ η. μάγματος ἡδυχρόου ℥ α. οἴνου γλυκέος ὅσον ἐξαρκεῖ, ἐλαίου κυπρίνου λίτραν α. σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου ἀρωματικὸν ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς τῶν ἐντὸς διαθέσεις. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας γ. κηροῦ λίτρας γ. ῥοδίνου λίτρας γ. μάγματος ἡδυχρόου λίτραν S. μέλιτος λίτραν S. νάρδου κελτικῆς λίτραν S. σχοίνου ἄνθους λίτραν S. οἴνου γλυκέος ὅσον ἐξαρκεῖ, τὰ ξηρὰ φύρα. †τρέμματα

Τῶν χωρὶς ἀτονίας φλεγμονῶν χρονιζουσῶν μαλάγματα καλά, καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἥπατος ὁμοίως φλεγμονάς, Ἀσκληπιάδου μάλαγμα τὸ διὰ μελιλώτου, ἱεροτικὸν ἐπιγραφόμενον, στομαχικοῖς, ἡπατικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν σπλάγχνων ὀδύνας.

Νάρδου κελτικῆς ∠ ι. κυπέρου ∠ ι. σμύρνης ∠ ι. καρδαμώμου ∠ η. μελιλώτου ∠ μ. κρόκου ∠ υ. ἀμώμου ∠ υ.

κύφεως ἱερατικοῦ ∠ ιϛ̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ μ̄. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ η̄. κηροῦ μνᾶν ᾱ. οἴνου εὐώδους ἰταλικοῦ κοτύλην ᾱ. σκεύαζε καθὰ προείρηται καὶ χρῶ. ἄλλο βασιλικὸν ἐπιγραφόμενον ποιοῦν πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις, καὶ πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. κηροῦ μνᾶς γ̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μνᾶς β̄. ῥητίνης φρυκτῆς μνᾶν ᾱ. μελιλώτου μνᾶς ϛ. πεντεπόλεως ∠ κε̄. σμύρνης ∠ κε̄. νάρδου κελτικῆς ∠ κε̄. στύρακος ∠ κε̄. κυπέρου ∠ κε̄. ἰλλυρικῆς ∠ κε̄. καρδαμώμου, πάνακος ἀνὰ ∠ κε̄. κρόκου, κασσίας, μαστίχης, ὀποβαλσάμου, ἀμώμου, σχοίνου ἄνθους ἀνὰ ∠ ιϛ̄. οἴνου ἰταλικοῦ εὐώδους ὅσον ἐξαρκεῖ, τὰ ξηρὰ φυρᾶσαι, νάρδου ἀσιανῆς ἀρωματικῆς λίτρας δ̄. σκεύαζε κατὰ τρόπον

Μάλαγμα πολυάρχιον. ποιεῖ περιπνευμονικοῖς, στομαχικοῖς, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ κύστιν ἢ μήτραν διαθέσεις, πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν.

Κηροῦ μνᾶν ᾱ. τερμινθίνης μνᾶν ᾱ. βδελλίου μνᾶν ᾱ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, καρδαμώμου, κυπέρου ἀνὰ μνᾶν ᾱ. μελιλώτου, ἀμώμου, νάρδου ἰνδικῆς, κρόκου, σμύρνης, λιβάνου, ξυλοκινναμώμου, ἀνὰ ∠ κε̄. ἐλαίου κυπρίνου κοτύλην ᾱ. οἴνου ἰταλικοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε κατὰ τρόπον, καὶ χρῶ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ἔσθ' ὅτε δὲ ἀνιεμένῳ κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ κυπρίνου. Πολυάρχου φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις, καὶ πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς συνεχεῖς ἀπεψίας, καὶ τοῖς φθείρουσι τὴν τροφὴν, καὶ χολεμετοῦσιν, καὶ πάσας τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις, ἐχρήσατο Ἰούλιος Ἀγρίππας. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. κασσίας, ἀμώμου ἀνὰ ℥ ᾱ ϛ. πεπέρεως λευκοῦ ℥ ᾱ ϛ. καὶ μακροῦ ℥ ᾱ ϛ. σμύρνης ℥ γ̄. μάγματος ἡδυχρόου ℥ γ̄. καρποβαλσάμου ℥ γ̄. κόστου ℥ γ̄. φύλλου μαλαβάθρου, κασσίας ῥοδιζούσης, πάνακος, νάρδου ἰνδικῆς, ὀποβαλσάμου ἀνὰ ℥ γ̄. σχοίνου ἄνθους, κινναμώμου ἀνὰ ℥ δ̄. πυρέθρου, κρόκου, καρδαμώμου ἀνὰ ℥ δ̄. κυπέρου ℥ ϛ̄. ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀριστολοχίας μακρᾶς καὶ στρογγύλης ἀνὰ ℥ ϛ̄. κηροῦ λίτρας δ̄. τερμινθίνης λίτρας β̄. ῥητίνης λάρυγγος ℥ γ̄. ἐν ἄλλῳ καὶ βδελλίου ℥ δ̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ δ̄. ναρδίνου ἀσιανῆς τοῦ μύρου λίτρας γ̄. οἴνου φαλερίνου ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἐγὼ δὲ προσβάλλω, μαστίχης, κινναμώμου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, στύρακος, ἀλόης, ὀποβαλσάμου, ἀνὰ ℥ γ̄.

Τὸ διὰ μελιλώτου Ἀνδρομάχου μάλαγμα.

Νάρδου κελτικῆς ∠ η̄. κυπέρου ∠ η̄. καρδαμώμου ∠ η̄. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ η̄. σμύρνης ∠ η̄. κρόκου ∠ δ̄. μελιλώτου ∠ κε̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ν̄. τερμινθίνης ∠ ν̄. κηροῦ ∠ ρ̄. κυπρίνου κοτύλης ϛ. ὄξους τὸ ἱκανόν. τινὲς ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ̄. ποιεῖ πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα.

Τὸ Πολυάρχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς μάλαγμα.

Κυπέρου μνᾶν ᾱ. καρδαμώμου μνᾶν ᾱ. μάννης ἴσον, κηροῦ ἴσον, τερμινθίνης φρυκτῆς μνᾶν ᾱ ϛ. ἢ ὑγρᾶς μνᾶς γ̄.
†μνᾶν κυπρίνου τὸ ἱκανὸν, ἐγὼ δὲ καὶ βδελλίου προστίθημι † ∠ ᾱ. ἄλλο. ἡ δευτέρα γραφή. κυπέρου, καρδαμώμου, ἀμώμου, βδελλίου, λιβάνου, βαλσάμου, ἀνὰ μνᾶν ᾱ. κηροῦ μνᾶν ᾱ ϛ. ῥητίνης φρυκτῆς μνᾶς δ̄. κυπρίνου κοτύλης ϛ. οἴνου εὐώδους κοτύλην ᾱ ϛ. σκεύαζε κατὰ τρόπον, καὶ χρῶ ὡς καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐγώ. κυπέρου, καρδαμώμου, ἀμώ-
†μνᾶν ᾱ. μου, βδελλίου, λιβάνου, ἀνὰ ∠ ᾱ. κηροῦ μνᾶς † ϛ ῥητίνης φρυκτῆς, ἢ τερμινθίνης μνᾶς δ̄. κυπρίνου κοτύλην ᾱ. κασσίας μνᾶς δ̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μνᾶς δ̄. νάρδου ἰνδικῆς, κρόκου, σμύρνης ἀνὰ μνᾶς δ̄. οἶνος εὐώδης.

Περὶ ἥπατος καὶ τῶν ἐν αὐτῷ παθῶν.

Ὑστάτης ἁπασῶν τῆσδε τῆς πραγματείας μοι γραφομένης, ἡγοῦμαι παντί που πρόδηλον ὑπάρχειν, ὡς δυοῖν τῶνδε θάτερον ἀληθές ἐστιν, ἢ τὰς ἄλλας πάσας ἀχρήστους εἶναι καὶ περιττὰς, εἴ τις ἐκ ταύτης μόνης ἱκανὸς ἔσται θεραπεύειν ἅπαντα τὰ πάθη τὰ δεόμενα τῆς διὰ φαρμάκων ἰάσεως, ἢ εἴπερ ἐκεῖναι χρήσιμοι τυγχάνουσι οὖσαι, πρότερον αὐτὰς ἀναγνωστέον ἐστὶν, καὶ μνημονευτέον τοῖς μέλλουσι ὠφελήσεσθαί τι πρὸς τῆσδε. τὰς μὲν γὰρ μεθόδους αὐτὰς τῆς τῶν εἰρημένων ἰάσεως ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου ιδ̄. βιβλίοις ἔγραψα. νῦν δὲ ὡς εἰδόσιν αὐτὰς ἤδη χωρὶς τῶν εἰρημένων ἀποδείξεων ἀναμιμνήσκω, δεικνὺς πάντως, ὅπως καλῶς τε ἡμεῖς συνθήσομεν φάρμακα, τά τε ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένα κρίναντες, εἰς πεῖραν ἄγειν θαρρήσομεν, καὶ χρήσιμόν γε τοῦτο τὸ σκέμμα. καὶ γὰρ ἄλογον εἶναι βουλόμενοι, τὴν ἑαυτῶν τέχνην οἱ ἐμπειρικοὶ μετεχειρίσαντο, πάντα μὲν ἀναγινώσκειν ἀξιοῦντες ὅσα καὶ τοῖς ἐνδόξοις ἰατροῖς γέγραπται, μὴ πάντα δὲ εἰς χρῆσιν ἄγειν εὐθέως, ἀλλὰ καὶ κρίνειν πρότερον, εἰ δυνατὸν ἕκαστον αὐτῶν ἐστιν τὴν ἐπαγγελίαν ἔργῳ ἐπιδείξασθαι. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐμπειρίαν ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ μέγα τι δύνασθαι πεπεισμένοι, τά τε διὰ λογικῆς μεθόδου τῶν θεωρημάτων εὑρημένα, τῆς περὶ κράσεως ἱστορίας ὑπ' αὐτῶν εἰρημένοις, τὰ διὰ τῆς λογικῆς ἐνδείξεως προστίθεμαι δεδειχότες ἐν ἑτέροις, ὁποίαν δύναμιν εἰς τὸ βαδίζειν ἑκάτερον τῶν σκελῶν εἰσφέρεται, τοιαύτην ἐν ἰατρικῇ τὴν ἐμπειρίαν τε καὶ τὸν λόγον ἔχειν. ἐν μὲν οὖν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ, δι' ἕνδεκα βιβλίων γεγραμμένῃ τὴν δύναμιν ἑκάστου τῶν αὐτοφυῶν φαρμάκων, ὅπως ἄν τις εὑρίσκοι μέθοδον δηλώσομεν, ἐπί τε τὴν κατὰ μέρος αὐτῶν ὕλην ἀφικόμενοι, τὴν χρησιμωτάτην εἰς τὰ τῆς τέχνης ἔργα κατ' εἴδη πᾶσαν ἐγράψαμεν. ἐφεξῆς δὲ αὐτῇ καὶ τὴν θεραπευτικὴν πραγματείαν, ὅπως ἄν τις ἄριστα μὴ μόνον τοῖς ἁπλοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνθέτοις χρῷτο δηλώσομεν, ἅμα τῷ καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς συνθέσεως αὐτῶν πάσας εἰπεῖν. ἐν δὲ τῇ νῦν προκειμένῃ πραγματείᾳ, τὴν ποικιλίαν τῶν συνθέτων φαρμάκων ὅπως ἔχουσι δηλοῦμεν, εἰς ὡρισμένους σκοποὺς κατ' εἶδος ἄγοντες, αὐτῶν τήν τε σύνθεσιν καὶ τὴν χρῆσιν, ἔτι τε τὴν κρίσιν τῶν ἤδη γεγραμμένων. μέλλοντες οὖν ἀκολούθως τοῖς προειρημένοις ἐπὶ τὴν τῶν ἐν ἥπατι παθῶν ἀφικνεῖσθαι διδασκαλίαν, ἐροῦμεν τὰ κατ' αὐτὸ πάθη, λόγῳ διελθόντες οὐ ψιλαῖς διδασκαλίαις, ἀπό τε τῶν καθόλου σκοπῶν τῆς ἰάσεως αὐτῶν, οὓς ἐν τῇ θεραπευτικῇ πραγματείᾳ δηλώσομεν, ἐπὶ τὴν τῶν συνθέτων ἀφίξομαι διδασκαλίαν. ἔστιν οὖν ἐν αὐτῷ πρῶτον ἁπάντων διακρῖναι πότερον ἀτονία τίς ἐστιν τοῦ σπλάγχνου, καθάπερ ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν κοιλίαν εἴπομεν, ἢ καί τι ἄλλο πάθημα κατείληφε τὸ σπλάγχνον, ἢ χωρὶς ἀτονίας πάσχει φλεγμαῖνον, ἢ σκιρρούμενον, ἢ ἀποστήματι κάμνον, ἢ ἐμφράξει, καθάπερ καὶ ἐρυσιπελατώδη διάθεσιν ἴσχον, ἢ ἕλκος, ἢ τινα σηπεδόνα. καὶ γὰρ οὖν κἀπὶ τούτου ἡπατικὴν λέγουσι, καθάπερ κα-

ρὶ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας πάσχοντες, οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν τε καὶ τῶν ἰδιωτῶν ὀνομάζουσι στομαχικὴν διάθεσιν, περὶ πολλοῖς συμπτώμασιν, οὐ περὶ μίαν ἅπασι γιγνομένοις διάθεσιν, ἀλλὰ μιᾷ μέν τινι γενικῇ κοινότητι περιλαμβανομένας, ἀλλήλων δὲ διαφερούσας εἰς τοσοῦτον, ὡς ἐνίας αὐτῶν ἐναντιωτάτας εἶναι. πῶς γάρ τις οὐκ ἐναντιωτάτην εἶναι φαίη τὴν μὲν ψυχρὰν δυσκρασίαν τῇ θερμῇ, τῇ δὲ ὑγρᾷ τὴν ξηράν, καί τοι κατά γε τὸ γένος εἰσὶν αἱ αὐταί. σχεδὸν δὲ καὶ πάντα τὰ ἐναντία τὰ αὐτὰ τῷ γένει λέγων ἄν τις οὐκ ἂν ἁμάρτοι, καὶ γὰρ ἡ ἔννοια τῶν ἐναντίων οὕτως ἐστὶν ἐπειδὰν πλεῖστον ἀλλήλων ἀφέστηκε. πλεῖστον δὲ ἀφέστηκε τῶν μέσων καθ' ὁτιοῦν γένος, τὰ ἐπὶ τοῖς πέρασιν ὄντα, ὥστε τὰ ἐναντία πολλάκις μὲν τὰ αὐτὰ φαίνεσθαι ἐπὶ τὰ πέρατα τοῦ κοινοῦ γένους. πολλάκις δὲ ἐπαναβεβηκότων αὐτοῖς γενικωτέρων ἐναντίων, ὑπ' ἐκείνων περιέχεσθαι, αὐτὰ δὲ ἐκεῖνα πάντως διὰ τοῦτ' ἐστὶν ἐναντία, διότι καθ' ἓν γένος ὄντα πλεῖστον ἀλλήλων ἀφέστηκεν, ὥστε τὰ τούτοις ὑποπεπτωκότα τὸ πρῶτον καὶ ἀνωτάτω γένος κοινὸν ἔχει. τοῦτο μὲν οὖν ἡμῖν ἅπαξ ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ πάρεργον εἰρημένον, εἰσαεὶ μνημονευέσθω, πρὸς τὸ μὴ δόξαι τινὶ διαφωνεῖν ἑαυτῷ, εἰπόντα ποτὲ μὲν ἕν τι πάθος εἶναι ταυτὸν ἀνθρώποιν δυοῖν, ποτὲ δὲ οὐχ ἕν, οὔτε ταυτόν, ἀλλ' ἐναντία δύο. δυσκρασίαν γὰρ ἕν μέν τι πάθος γενικῶς ὀνομάζουσι, τεμνόμενον δ' εἰς ἐναντίας διαφοράς. ἔξεστι γὰρ καθάπερ ἐνταῦθα εἴπομεν, οὕτως καὶ δύο καὶ τρία καὶ πολλὰ ἐπὶ τὰς ἐν μέρει διαφορὰς ἐναντιωτάτας ἀλλήλαις εἶναι. καὶ ἐπὶ τοῦ τῆς ἀτονίας τοῦ ἥπατος ὀρθῶς ἂν εἰπών, διάθεσιν αἰτίαν εἶναι μίαν, ἣν δυσκρασίαν ὀνομάζομεν, αὖθις ὀρθῶς ἂν λέγοιμι, μὴ μίαν ἀλλ' ὀκτὼ τὰς διαθέσεις εἶναι, διότι τοσαῦται διαφοραὶ τῶν δυσκρασιῶν εἰσιν. καὶ γὰρ αὖ καὶ καθ' ἑτέραν τομήν, δύο διαφοραὶ τῶν δυσκρασιῶν γίγνονται, καὶ καθ' ἑτέραν τρεῖς, αἱ μὲν ἐν ταῖς ποιότησι μόναις ἀλλοιουμένων τῶν πασχόντων μορίων, αἱ δὲ μεθ' ὑγρῶν τινῶν, ἤτοι γε ἐν ταῖς εὐρυχωρίαις τῶν πεπονθότων περιεχομένων, ἢ ἐν τοῖς σώμασιν αὐτοῖς διαβρόχοις ὑπ' αὐτῶν γεγονόσιν. ἐπὶ μὲν οὖν τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα, μία καθ' ἕκαστόν ἐστι κοιλότης, ὑγρότητα μοχθηρὰν δέξασθαι δυναμένη. ἐπὶ δὲ τὸ ἧπαρ τοσαῦται τὸν ἀριθμόν, ὅσαιπερ αἵ τε ἀρτηρίαι καὶ αἱ φλέβες τῶν ἁπασῶν ἐχουσῶν στενὰ τὰ πέρατα, καθ' ἃ συμβάλλει τὰ σιμὰ τοῦ σπλάγχνου τοῖς κυρτοῖς, ἐμφράξεις τε καὶ σφηνώσεις ἐνίοτε γίγνονται τῶν μοχθηρῶν ὑγρῶν, αἷς ἕπεται σηπεδὼν ἐν τάχει ταῖς ψυχραῖς δυσκρασίαις, θερμαῖς δὲ οὐ ταχέως, ἀλλ' ἐπὶ προήκοντι τῷ χρόνῳ συμπίπτουσα. γίνεται δὲ ἡ δυσκρασία κατά τε τὴν ἰδίαν οὐσίαν τοῦ ἥπατος, ἣν Ἐρασίστρατος ἡγεῖται παρέγχυμά τι, καὶ οὐκ αὐτὸ τὸ κυριώτατον εἶναι μόριον τοῦ σπλάγχνου. γίνεται δὲ ἡ δυσκρασία, καὶ ἐπὶ τὰς περιεχομένας ἐν αὐτῷ φλέβας τε καὶ ἀρτηρίας, καὶ δηλονότι, καὶ κατὰ τὰς ἐν ταῖς εὐρυχωρίαις αὐτῶν ὕλας. ἔχοντος δὲ τοῦ σπλάγχνου τῶν ἐνεργειῶν, ἃς ἐνεργεῖ κατὰ τὸν τῆς ζωῆς χρόνον, οὐ μίαν ἀλλὰ πλείους δυνάμεις, καὶ τοσαύτας γε τὸν ἀριθμόν, ὅσα τῶν ἐνεργειῶν εἴδη, συμβαίνει πολλάκις μὲν ἐξαιρέτως μίαν αὐτῶν βλάπτεσθαι, πολλάκις δὲ δύο καὶ τρεῖς, καὶ πάσας ἅμα τὰς τέσσαρας. ἔργα γὰρ αὐτοῦ, μία μὲν ἑλκύσαι τὴν τροφὴν ἐφ' αὑτό, μία δὲ ἄλλη περιστεῖλαί τε καὶ κατασχεῖν, ἄχρις ἂν ἀλλοιώσασα αὐτὴν ἑαυτοῦ ποιήσηται μόριον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ καὶ αὕτη δύναμις αὐτοῦ κυριωτάτη τε καὶ σχεδὸν πρώτη, πέττειν τε καὶ μεταβάλλειν καὶ ἀλλοιοῦν, καὶ ὁμοιοῦν ἑαυτῷ τὴν τροφήν, ἣν ὀνομάζομεν ἀλλοιωτικήν. ὅσα δὲ κατὰ τὴν ἀλλοίωσιν τήνδε γίνεται περιττώματα τῷ σπλάγχνῳ, ταῦτα δι' ἑτέρας δυνάμεως ἣν ὀνομάζομεν, ἐκκριτικὴν καὶ ἀποκριτικὴν ἀπωθεῖται. δεδειγμέναι δ' εἰσὶν αἱ δυνάμεις αἵδε πᾶσαι ὑπάρχουσαι μορίοις ἐν ἅπαντι τῷ τῆς ζωῆς χρόνῳ. πάντα γὰρ ἕλκει τὸ οἰκεῖον ἑαυτῷ, καὶ ἀποκρίνει τὸ ἀλλότριον, ἀλλοιοῖ τε τὸ ἑλχθέν, ἔν τε τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἀλλοιοῖ κατέχει τε καὶ σφίγγει. καλεῖται δὴ ἀλλοίωσις αὕτη, μέχρι μὲν ἂν εἰς ὁμοιότητα τοῦ τρεφομένου μορίου μεταβάλληται πέψις, ὅταν δὲ ἤδη προστίθεται τῷ μορίῳ, θρέψις. ὅταν μὲν οὖν ἕλκειν ἐκ τῆς κοιλίας τε καὶ τῶν ἐντέρων τὴν τροφήν, ἀτονήσῃ τὸ ἧπαρ, ὑγρὰ καὶ ἀνεκχύμωτα ἐκκρίνεται διὰ τῆς ἕδρας. ἐὰν μὲν ἡ γαστὴρ συνατονῇ τῷ σπλάγχνῳ μὴ πέψασα καλῶς ἠπεπτημένα, ἐὰν δὲ εὐρρωσθῇ, πεπεμμένα μὲν ἀλλ' ὑγρά, διὰ τὸ μηδεμίαν, ἢ βραχεῖάν γε τὴν ἐξ αὐτῆς ἀνάδοσιν εἰς τὸ ἧπαρ γεγονέναι. ἐὰν δὲ ἕλκῃ μὲν τὸ ἧπαρ ἐφ' ἑαυτὸ τὴν ἐκ τῆς κοιλίας τε καὶ τῶν ἐντέρων τροφήν, αἱματοῦν δ' αὐτὴν ὑπ' ἀρρωστίας ἀδυνατῇ, καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ πολυειδὴς ἡ φθορὰ γίνεται τῶν ἀπεπτηθέντων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸ ἧπαρ. καλῶ δὲ νῦν ἀπεψίαν μόνην, οὐ περιλαμβάνων τῷ λόγῳ τὴν βραδυπεψίαν. εἰ δὲ βούλει κἀπειδὰν τροφὴ ὠμὴ διαμένῃ, τὴν κατὰ φύσιν ὑπὸ τοῦ μορίου γενομένην ἀλλοίωσιν οὐκ εἰληφυῖα, καὶ ταύτην ἀπεψίαν καλεῖν, οὐδ' ἐγὼ φεύγω τὴν προσηγορίαν, ἐάν μοι μόνον ἡ διαφορὰ τῶν πραγμάτων φυλάττηται. χεῖρον μὲν γάρ ἐστιν ἡ εἰς ἀλλόκοτον ποιότητα μεταβολὴ κατὰ ἀπεψίαν γινομένη. μετριώτερον δὲ καθ' ἣν ἐπὶ πλεῖστον φυλάττει τὴν ἑαυτῆς φύσιν ἡ τροφή, μηδεμίαν ἐν τῷ πεφυκότι πέττειν αὐτὴν ἀλλοίωσιν εἰληφυῖα, καὶ μὴν καὶ τρίτον τι παρὰ ταῦτα ἐστὶν εἶδος ἀποτυχίας πέψεως, ὅταν ἡμίπεπτος ἡ τροφὴ γίνηται, καὶ κατ' αὐτήν γε τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀκριβοῦς πέψεως τοῖς ἡπατικοῖς ἐκκρίνεται διὰ τῆς κοιλίας αἱματώδης χυμός. τοιοῦτος δὲ τῇ συστάσει, καθάπερ εἴ τις ὕδατι κεράσειεν αἷμα, καὶ πολλοί γε τῶν ἰατρῶν ἔγραψαν εἰκάζοντες αὐτοῦ τὴν σύστασιν ὡς ἂν εἰ νεοσφαγοῦς ἱερείου τὰ κρέα πλύνειέ τις ὕδατι, καὶ πλεῖσταί γε τῶν ἡπατικῶν διαθέσεων ἀπὸ τοιούτων ἐκκρίσεων ἄρχονται, μήπω μεγάλην ἀρρωστίαν ἔχοντος τοῦ ἥπατος, ἀλλ' ἔτι πέττειν τε καὶ μεταβάλλειν τὴν τροφὴν εἰς τὴν οἷον ὑπογραφὴν τοῦ αἵματος μὴ δυναμένου. αὐξηθέντος δὲ τοῦ πάθους, οὐκέτι μὲν οὐδὲν τοιοῦτον ἐκκρίνεται, ἀλλὰ πολυειδεῖς ἄλλαι ποιότητές τε καὶ συστάσεις, ὥσπερ ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἀπεπτούσης. ἀλλ' ἐν μὲν τῇ γαστρί, τῶν σιτίων αὐτῶν αἱ διαφοραὶ σαφῶς φαίνονται, ἐπὶ δὲ τὸ ἧπαρ τῆς ἀναδοθείσης τροφῆς μιγνυμένης τῷ προϋπάρχοντι κατὰ τὸ σπλάγχνον αἵματι. συνδιαφθείρεται γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ καὶ τοῦτο τῇ μὴ πεφθείσῃ κατ' αὐτὸ τροφῇ. θερμῆς μὲν οὖν κατὰ τὸ σπλάγχνον τῆς δυσκρασίας οὔσης, αἱ συντήξεις γίνονται. πρῶτον μὲν τῶν χυμῶν, εἶτα καὶ τῆς σαρκὸς αὐτῆς τοῦ ἥπατος, καὶ κενοῦται διὰ τῆς γαστρὸς δυσώδης πάνυ χολὴ παχεῖα, καὶ κατακορὴς τῇ χροιᾷ, καθάπερ ἐν τοῖς λοιμώδεσιν πυρετοῖς. ψυχρᾶς δὲ δυσκρασίας οὔσης, οὔτε συνεχεῖς ἐκκρίσεις, οὔτε πολλαὶ γίνονται. χρονίζει δὲ τὸ πάθος, καὶ δι' ἡμερῶν τινῶν καταρρήσσει ἡ γαστὴρ αὐτοῖς ἀθροώτερον, οὐδ' ὁμοίαν ἐχόντων τὴν δυσωδίαν τοῖς διὰ θερμότητα συντακεῖσιν, οὐθ' ὁμοίαν τὴν χρόαν, ἢ τὴν σύστασιν, ἀλλ' ἧττόν τε

δυσώδη διαχωρεῖται τούτοις, ἰδέαν τε σεσηπότος αἵματος, οὐ συντετηκυίας ἔχοντα σαρκός, ἐνίοτε δ' αὖ σοι τὸ διαχωρούμενον οἷον αἷμα μέλαν εἶναι φανείη, θεωροῦντι δὲ ἀκριβῶς, οὔτε αἷμα μέλαν ἐστίν, οὔτε θρόμβος, ἀλλ' οἷον ἰλύς τις αἵματος παχέος ἐγγὺς τῇ μελαίνῃ χολῇ, καὶ πλείω γε καὶ δύσκριτα χρώματα κατὰ τὴν τοιαύτην διάθεσιν ἐμφαίνεται τοῖς διαχωρουμένοις. ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς δυσκρασίαις, τῇ τε κατὰ θερμότητα, καὶ τῇ κατὰ ψυχρότητα, μιχθείσης τῆς καθ' ὑγρότητα, καὶ ξηρότητα δυσκρασίας, ὑγρότερα μὲν ἐπὶ τοῖς καθ' ὑγρότητα, ξηρότερα δὲ ἐπὶ τῇ κατὰ ξηρότητα τὰ διαχωρήματα γίνεται. ὁ σκοπὸς οὖν τῆς θεραπείας ἐν τοῖς τοιούτοις παθήμασι γίνεται, κοινὸς μὲν κατὰ τὴν ἐναντίωσιν τῆς δυσκρασίας, καθ' ἑκάστην δὲ ἴδιος, ὁ καθ' ἑκάστην ἐναντίος. τὸ μὲν οὖν ἡπατικὸν ἰδίως ὀνομαζόμενον πάθος, ὥσπερ οὖν καὶ τὸ κοιλιακόν τε καὶ στομαχικόν, αὖθις τοῦ κατὰ τὰ μόρια παρὰ φύσιν ὄγκου γίνεται, φλεγμαίνειν ἧπαρ, ἢ ἀφίστασθαι λεγόντων, ἢ σκιρροῦσθαι τῶν ἰατρῶν, ἤ τι τοιοῦτον ἕτερον πάσχειν, οὐ μὴν ἡπατικόν γε καλούντων τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ᾧ συμβαίνει τι τούτων. ἀλλ' ὅταν αὖθις φανεροῦ τινος ἐν τῷ σπλάγχνῳ κακοῦ περὶ τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἀτονεῖ, τηνικαῦτα τὸν κάμνοντα προσαγορευόντων ἡπατικόν. ἴδωμεν οὖν πρῶτον ἃ γεγράφασιν οἱ πρὸ ἡμῶν, ἄριστα πραγματευόμενοι περὶ φαρμάκων, ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου τὴν ἀρχὴν ποιησάμενοι. οὕτως γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ τῶν ἐντὸς παθῶν ἰάσεις ἐχούσῃ βίβλῳ, πολλὰς ἔγραψε δυνάμεις ἡπατικάς, ὧν ἁπασῶν μνημονεύσω, κἀνταῦθα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ γεγράψεται τὰ φάρμακα, καὶ πρῶτόν γε αἱ ἀντίδοτοι.

τὸ πρῶτον γεγραμμένον αὐτοῖς ὀνόμασιν ὧδέ πως.

Ἀνδρομάχου πρὸς ἡπατικοὺς κυφοειδής, καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάντα.

Σταφίδος σαρκὸς ∠ κε. οἱ δὲ ∠ ρ. κρόκου ∠ α. οἱ δὲ τριώβολον. καλάμου ∠ β S. βδελλίου ∠ β S. κασσίας ∠ α S. κινναμώμου τριώβολον, ναρδοστάχυος ∠ γ. σχοίνου ἄνθους ∠ β S. σμύρνης ∠ δ. τερμινθίνης ∠ δ. οἱ δὲ ∠ ις. ἀσπαλάθου ῥινήματος ∠ β. μέλιτος ∠ ις. οἴνου τὸ ἀρκοῦν. αὕτη μὲν ἡ τῆς ἀντιδότου γραφή. κέκληκε δὲ ταύτην κυφοειδῆ, διὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ γὰρ ὀσμῇ καὶ γεύσει παραπλήσιός ἐστι τῷ κῦφι καλουμένῳ πρὸς Αἰγυπτίων, οἵπερ δὴ καὶ πρῶτοι συνέθεσάν τε τὸ φάρμακον τοῦτο, καὶ χρῶνται θυμιῶντες ἑκάστοτε τοῖς θεοῖς. τὰ πλεῖστα δ' ἐστὶ τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ θυμιάματι γεγραμμένων τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν τῷδε τῷ φαρμάκῳ, καὶ μέντοι καὶ θυμιᾶσθαι τοῦτ' αὐτὸ δύναται παραπλησίως τῷ κῦφι. σύγκειται δὲ ἔκ τε τῶν μετρίως στυφόντων καὶ ξηραινόντων τε καὶ διαφορούντων, ἰχῶρας μοχθηροὺς ἐπανορθουμένων καὶ κακοχυμίας, ἔτι τε ἐκ τῶν ἐναντιουμένων ταῖς σηπεδόσιν, ὧν τὰ πλεῖστα τῆς τῶν ἀρωμάτων ἐστὶν ὕλης. ἔχει γοῦν τὸ φάρμακον τοῦτο κιννάμωμον, πάσας ἐπανορθοῦν τὰς σηπεδονώδεις τε καὶ δηλητηρίους δυνάμεις. οὐ μόνον ἰχώρων τε καὶ χυμῶν, ἀλλὰ καὶ θανασίμων φαρμάκων, ὥσπερ γε καὶ τοῖς ἰοβόλοις ὀνομαζομένοις θηρίοις ὑπαρχόντων ἰῶν. ἐφεξῆς δὲ τοῦ κινναμώμου καὶ ἡ κασσία τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἡ ἀρίστη τε καὶ συγγενὴς αὐτῷ, καὶ μετὰ ταύτην τῶν ἀρωμάτων ἅπαν γένος, ὥσπερ ἐνταῦθα νάρδος τε καὶ σχοῖνος, καὶ κάλαμος, καὶ σμύρνα. ταῦτα γοῦν ἐμβέβληται τῷ προκειμένῳ φαρμάκῳ κατὰ τὸν εἰρημένον ἄρτι λογισμὸν καὶ τρόπον, ὥσπερ γε καὶ τῶν παρ' ἡμῖν γεννωμένων, ὅ τε ἀσπάλαθος, καὶ ὁ κρόκος, στυπτικόν τε καὶ πεπτικὸν ὑπάρχον φάρμακον, ἐπανορθούμενόν τε σηπεδόνας. ἡ δὲ σταφὶς εὐκαταφρόνητος μὲν εἶναι δόξει, διὰ τὸ σύνηθες. αὐτὸ δὲ τοῦτο αὐτὴν ἐργάζεται χρησιμωτέραν, ὅτι συνήθης ἡμῖν οὖσα, στυπτικὸν ἐπὶ τοσοῦτόν ἐστιν, ὅσον δεῖται τὸ πεπονθὸς σπλάγχνον. ἔχει δὲ καὶ πεπτικὸν τῶν ἀπέπτων χυμῶν, ἐπικρατητικόν τε τῶν κακοήθων, αὐτή τε δύσσηπτός ἐστιν, καὶ προσέτι καθ' ὅλην τὴν οὐσίαν οἰκεία τῷ σπλάγχνῳ. μεμαθήκαμεν γὰρ ὡς αἱ τροφαὶ τοῖς τρεφομένοις τὴν οἰκειότητα καθ' ὅλην τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν κέκτηνται, ὅπερ ἐστὶ μέγιστον ἐν ταῖς τῶν τοιούτων παθῶν θεραπείαις, ὅσα κατὰ δυσκρασίαν γένηται. κάλλιστα γοῦν ἐπ' αὐτῶν ἐνεργεῖ τὰ πρὸς τῷ τὴν δυσκρασίαν ἰᾶσθαι τρέφειν δυνάμενα, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἶνος ἐπιτηδειότατός ἐστιν ἄνευ φλεγμονῆς, ἢ ἐρυσιπέλατος, ἢ ἀποστήματος, ἢ θερμῆς δυσκρασίας κάμνουσιν, καὶ γὰρ τρέφει, καὶ πέττει, καὶ τονοῖ, καὶ σηπεδόσιν ἀνθίσταται, κἂν δυσκρασία τύχῃ γεγονυῖα καθ' ὑγρότητα καὶ ψύξιν, ἀλύπως τε καὶ ἀσφαλῶς αὐτὴν ἰᾶται. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τῷ μέλιτι πρόσεστιν, πλὴν τοῦ μὴ συνάγειν τὴν οὐσίαν τῶν σωμάτων, οἷς ἂν ὁμιλῇ, ἀλλ' ἀντὶ τούτου διαρρύπτειν τε καὶ ἀναστομοῦν, καὶ καθαρὰς ἐργάζεσθαι τὰς διεξόδους, ἐπ' οὖρά τε προτρέπειν, οὐ μικρὰ βοηθήματα κέκτηται. μέμικται δὲ ὑπὸ τοῦ συνθέντος τὸ φάρμακον καὶ βδέλλιον, ἱκανῶς μαλακτικόν τε καὶ πεπτικὸν ὡς ἐμάθομεν, ἔτι τε μετρίως διαφοροῦν. ὁμοίως δέ πως αὐτῷ καὶ ἡ τερμινθίνη ῥητίνη δύναμιν ἔχει, πρὸς τὸ διαρρύπτειν τε καὶ διακαθαίρειν τὰς στενὰς διεξόδους, ὧν καὶ αὐτῶν δεῖται τὸ θεραπευόμενον σπλάγχνον, ὅπως αἱ συναναστομώσεις τῶν κατὰ αὐτὸ φλεβῶν, ἀναπεπταμέναι τε καὶ ἄφρακτοι διαμένωσιν. μεμαθήκαμεν γοῦν ὅπως ἡ ἔμφραξις ἐργάζεται τὰς σηπεδόνας. ἔνιοι μέντοι τῶν συνθέντων τὰς τοιαύτας δυνάμεις, καθάπερ καὶ πρόσθεν ἐπὶ τῶν στομαχικῶν ἐδείκνυτο, μίξαντες ὄπιον, ἢ ὑοσκύαμον, ἤ τι τῶν ἄλλων ὅσα ψύχει, πρὸς τὰς θερμὰς δυσκρασίας χρήσιμον εἰργάσαντο φάρμακον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ Φίλωνος ἐνίοτε θαυμαστῶς ὅπως ἅπαξ δοθεῖσα, δυσκρασίαν ἡπατικὴν ἰάσατο, καὶ τοῦτο αὐτῇ, καὶ ὁ συνθεὶς αὐτὴν ἐμαρτύρησεν. ἀλλὰ τῶν γε ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων φαρμάκων ἡπατικῶν, οὐδέν ἐστι τοιοῦτον, καὶ μέντοι καὶ σφοδρῶς ψυκτικὸν οὐδὲν εἶναι προσήκει, ἀλλ' ὁποῖα γέγραπται τισὶν ἄλλοις τε καὶ τῷ Ἀσκληπιάδῃ. νῦν οὖν ὅσας ἐφεξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἡπατικὰς ἀντιδότους ὑπογράψω, μεμνημένων ἡμῶν οὐδεμίαν αὐτῶν ἁρμόττειν θερμαῖς δυσκρασίαις, ἀλλ' ἢ ταῖς ὑγραῖς, ἢ ταῖς ψυχραῖς, ἢ ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων συνθέτοις, ἢ εἴπερ ἄρα ταῖς μὲν ὑγραῖς ἰσχυρῶς, μετρίως δὲ θερμαῖς. γεγράψονται δὲ πᾶσαι κατὰ τὴν αὐτοῦ Ἀνδρομάχου λέξιν.

Ἄλλη κυφοειδής, πρὸς ἡπατικοὺς ἐκ τῶν Γάλλου, καὶ βῆχας, καὶ ἀναγωγάς.

Κρόκου, κινναμώμου, ἀνὰ ∠ α. σμύρνης ∠ α. βδελλίου ∠ δ. ἀσπαλάθου τετρώβολον, σχοίνου ∠ γ. καλάμου ∠ β. κασσίας ∠ α. νάρδου ἰνδικῆς ∠ α. τερμινθίνης ∠ ς. σταφίδος σαρκὸς ∠ ρξ. μέλιτος κοτύλης S, οἴνου χίου εἰς τὸ βρέξαι τὴν σταφίδα, καὶ τὸ βδέλλιον, καὶ τὴν σμύρναν, τὴν δὲ ῥητίνην τήξας τῷ μέλιτι, εἶτα πάντα συμμίξας καὶ λεάνας ἀπόθου.

πρὸς ἡπατικούς, καὶ ἰκτερικούς. καρύων πικρῶν ∠ β. ἀνίσου ∠ α. ἀψινθίου, κυμίνου, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ δραχμήν

δραχμὴν α. κέρατος ἐλαφείου τριώβολον, λεάνας σὺν ὕδατι τροχίσκους ποίει τριωβολιαίους, δίδου ἕνα πρωῒ, καὶ δείλης σὺν οἰνομέλιτι. πρὸς ἡπατικοὺς καὶ ἰκτερικοὺς ἡ νεκτάρειος. ἐλενίου λίτραν α S. κροκομάγματος λίτρας β. ἀριστολοχίας Γο α. πετροσελίνου Γο α. πεπέρεως μέλανος Γο S. σμύρνης Γο α. μέλι τὸ ἱκανόν. ἡπατικὴ ἀθανασία καλουμένη. ποιεῖ καὶ πρὸς νεφριτικοὺς, καὶ ἰκτερικοὺς, κινεῖ δὲ ἱδρῶτα πολύν. κρόκου ∠ β. κινναμώμου ∠ α. νάρδου ∠ β. κασσίας, σμύρνης, σχοίνου, ἀνὰ ∠ α. μέλιτι ἀττικῷ ἀναλάμβανε. ἡ δόσις κυάμου ἑλληνικοῦ τὸ μέγεθος, πυρέσσουσι μεθ' ὑδρομέλιτος. ἡπατικὴ θαυμαστὴ, ᾗ Φαρνάκης ὁ ῥιζοτόμος παθὼν ἐχρήσατο. κρόκου ∠ β. μήου, ἀσάρου, φοῦ ποντικοῦ, δαύκου, πετροσελίνου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ δ. νάρδου ἰνδικῆς καὶ κελτικῆς ἀνὰ ∠ ϛ. κόστου, κασσίας, σχοίνου, ἀνὰ τριώβολον, βαλσάμου καρποῦ ∠ γ S. ἐρυθροδάνου ∠ η. γλυκείας χυλοῦ ∠ γ. ἡμιονίτιδος βοτάνης ∠ γ. πολίου ∠ γ. ὀποῦ βαλσάμου ∠ ϛ. μάγματος ἡδυχρόου ∠ ε. μέλιτος τὸ ἱκανὸν, χρῶ πρὸς πάντα τὰ πάθη ἐνεργεῖ, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετ' οἰνομέλιτος. ἡπατικὴ παρὰ Νεάρχου ἐπαινουμένη. ὀποπάνακος ῥίζης, ἐρυθροδάνου, ἠρυγγίου ῥίζης, ἡπατορίου, ἐλενίου ῥίζης, πολίου, κόστου, ἀριστολοχίας, πεπέρεως, σκολοπενδρίου βοτάνης, σικύου σπέρματος, χαμαιπίτυος, γεντιανῆς ῥίζης, σινωπίδος μίλτου, χολῆς ἀρκείου, ναρδοστάχυος, ἀρκευθίδων, κράμβης σπέρματος, εὐζώμου σπέρματος, ἑκάστου ἴσον μέλιτι ἀττικῷ ἑφθῷ ἀναλαβὼν χρῶ.

Ἡπατικὴ ἡ τοῦ Διοσκόρου.

Κινναμώμου, κασσίας, ἀνὰ ∠ δ. κρόκου, νάρδου, κόστου, βαλσάμου καρποῦ, ὑπερικοῦ, γλυκυρρίζης, ἀνὰ ∠ η. μέλιτι ἀττικῷ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. ἄλλη πρὸς ἡπατικοὺς καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐντὸς ὡς Ἀριστοκλῆς. πεπέρεως κόκκους μ. σμύρνης ∠ η. κρόκου, κόστου, μήου, ἀκόρου, νάρδου, δαύκου σπέρματος, πετροσελίνου, σκορδίου, ἀνὰ ∠ δ. κινναμώμου ∠ ιβ. κασσίας ∠ ιβ. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. πότιμα πρὸς σπληνικοὺς, νεφριτικοὺς, ὑδρωπικοὺς, ὠφελεῖ καὶ στομαχικοὺς, καὶ τὰς ἐκ τόκων ἐνοχλουμένας, καὶ πρὸς σπασμοὺς, καὶ πρὸς τοὺς ἀπ' ἀρρωστίας ἀναλαμβάνοντας, καὶ κακοχύμους, καὶ ἰκτερικοὺς, καὶ βῆχας, καὶ πλευριτικοὺς, ἀντίδοτος καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα, καὶ τὰς τῶν θηρίων πληγάς. νάρδου ἰνδικῆς ∠ β. κόστου ∠ β. κασσίας ∠ α. κρόκου ∠ α. πεπέρεως λευκοῦ ὀβολοὺς ε. ἐν ἄλλῳ ∠ β. σελίνου σπέρματος ∠ α. τετρώβολον, ἴρεως ἰλλυρικῆς ἴσον, ἀκόρου ∠ α. ὀβολὸν α. ὀποβαλσάμου ∠ α. ἄρου ἀρσενικοῦ* ὀποῦ ∠ γ. σταφίδος ἀγριγάρτου ∠ ϛ. λεάνας σὺν γλυκεῖ, ἢ μέλιτι ἀναλάμβανε, καὶ δίδου ∠ α. μετ' οἴνου γλυκέος κεκραμένου, ἢ ὑδρομέλιτος κυάθων τεσσάρων, ἢ ὡς ἂν ἁρμόττῃ. αὗται μὲν εἰσὶν αἱ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γραφεῖσαι δυνάμεις ἡπατικαὶ, μεταβήσομαι δὲ ἤδη πρὸς τὰς ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένας ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐντὸς ἃς Μνάσσωνος ἐπιγράφει.

Αἱ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφεῖσαι δυνάμεις ἡπατικαὶ, καὶ πρώτην ἔγραψεν, ἣν Ἀντωνίου Μούσα φησὶν εἶναι, συγκειμένην οὕτω.

Κιχωρείου χυλίσματος κύαθον α. δίδου μεθ' ὕδατος θερμοῦ κυάθων γ. ἐπιβαλὼν μέλιτος ἀττικοῦ κοχλιάριον, ἢ πέπερεως, καὶ ἀνήθου χυλοῦ κύαθον α. μετὰ μελικράτου κυάθων γ. ἢ ἴρεως ἁπαλῆς, ἢ σέρεως ἁπαλῆς τοῦ χυλοῦ κύαθον α. μετὰ μελικράτου θερμοῦ κυάθων τριῶν. αὕτη ἡ πρώτη γραφὴ, περὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου βιβλίον ἐστὶν φαρμάκων τριῶν. τὰ μὲν οὖν κιχώρεια, καὶ ἡ σέρις ἐκ τῶν ἐδωδίμων εἰσὶν, παρ' ἡμῖν γοῦν οἱ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐσθίουσιν ἄμφω ταῦτα, καὶ ὠμὰ καὶ ἑφθά. χρῆται δὲ αὐτοῖς, καὶ ὁ Ἐρασίστρατος ἱκανῶς, ἐν οἷς θεραπεύει τὰ κατὰ τὴν κοιλίαν πάθη, δύναμις δὲ τῶν λαχάνων τούτων ἐστὶν ὑπόψυχρός τε καὶ ὑπόπικρος, καὶ μετρίως στύφουσα, καὶ διὰ ταύτας γε τὰς ποιότητας, ἄριστα φάρμακα ταῖς θερμαῖς δυσκρασίαις ἐστὶν τοῦ ἥπατος. πρὸς γὰρ τῷ ψύχειν μετρίως ἔτι καὶ τόνον ἐντίθησιν τῷ σπλάγχνῳ διὰ τὴν στύψεως, ἔτι τε ἀναρρίπτει τὰς συναναστομώσεις τῶν ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ σπλάγχνου φλεβῶν, πρὸς τὰς ἐν τοῖς κυρτοῖς, οὐ μὴν οὐδὲ τὰς ψυχρὰς δυσκρασίας βλάπτει μεγάλως, ὥσπερ ὅσα ψυχρὰν ὑγρότητα κέκτηται χωρὶς στύψεως, ἢ πικρότητος. ὠφελεῖν δὲ δύναται τὸ σπλάγχνον, ἡ τῶν τοιούτων λαχάνων οὐσία, κἂν διὰ χυμῶν ἢ ἰχώρων μοχθηρῶν γίνηται ἡ δυσκρασία, καθ' αὑτὸ καὶ μεθ' ὑγρότητος ἡστινοσοῦν. ἐν γὰρ τῇ μίξει τοῦ μέλιτος, ἐπ' οὖρα προάγει τὴν ὑγρότητα, διὸ κἂν ξηρανθέντα κόψας ἐπιπάσῃ τις τῷ ποτῷ, καὶ οὕτως ὀνίνησιν, καὶ μέντοι καὶ ἀφεψημένων τὸ ἀφέψημα πινόμενον, ὠφέλιμον ἱκανῶς ἐστιν. εἰ δὲ μὴ θερμή τις ἐνοχλοίη δυσκρασία, ἢ κἂν μόνον ἐμφραξίς τις εἴη περὶ τὸ σπλάγχνον, ὠφελεῖ μεγάλως δι' οἴνου λευκοῦ λεπτοῦ πινόμενον, μετὰ τῶν οὖρα κινούντων. χρήσιμος δὲ οὐ μόνον ὁ χυλὸς αὐτῶν ἐστιν πρόσφατός τε καὶ ἐξηραμμένος, ἀλλὰ κἂν ξηραινόμενα κόψας καὶ λειώσας ἐπιμελῶς ἐπιπάττοι τις τῷ ποτῷ, κἂν ἀφεψήσας πίνοι. πρὸς δὲ τὸ διακαθᾶραι τὸ σπλάγχνον, ἀναστομῶσαί τε τὰς διεξόδους αὐτοῦ χωρὶς τοῦ θερμῆναι σαφῶς, ἢ ψῦξαι, κάλλιστον φάρμακον ἡ πτελέα ἐστὶν, ἐπικρατοῦσαν ἔχουσα τὴν πικρὰν ποιότητα. τὸ δ' ἄνηθον, οὐδὲν ἰσχυρὸν ἔχει πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις, ἀλλ' ἔστιν ἐψυγμένου μετρίως καὶ πεπυκνωμένου τοῦ σπλάγχνου θεραπευτικόν. καὶ τὸ διὰ τῆς χαμαιπίτυος δὲ καταπότιον, οὗ καὶ αὐτοῦ μέμνηται, τῆς αὐτῆς ἐστι δυνάμεως τοῖς εἰρημένοις. πικρὸν γὰρ καὶ τοῦτό ἐστι τὸ φάρμακον, οὐδὲν οὖν θαυμαστόν ἐστιν, αὐτήν τε καθ' ἑαυτὴν πινομένην τὴν χαμαιπίτυν ὠφελεῖν τε ἡπατικὰς δυσκρασίας, καὶ μετὰ κιχωρείου, καθάπερ ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. καταπότιον ἡπατικοῖς.

» χαμαιπίτυος ῥίζης ∠ η. κιχωρείου ῥίζης ∠ δ. κόπτε καὶ ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ ὕδατος θερμοῦ ἐπιπίνειν κυάθους γ. ταῦτα μὲν ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν, ὠφελοῦσι δὲ αἱ εἰρημέναι βοτάναι τοὺς ἡπατικοὺς, οὐ μόνον ἐὰν τῶν ῥιζῶν τις αὐτῶν προσφέρηται, σκευάσας ὡς ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν, ἀλλὰ κἂν τὸν χυλὸν, ἢ τὸ ἀφέψημα, ἢ ξηρὰν τὴν κόμην μετὰ τοῦ καρποῦ κόψας, καὶ λειώσας προσφέρει. καὶ ἡ τοῦ †σφονδύλου δὲ ῥίζα κοπεῖσα καὶ λειωθεῖσα, καὶ γὰρ καὶ ταύτης μέμνηται, τῆς αὐτῆς ἐστιν τοῖς εἰρημένοις δυνάμεως. δίδωσι δὲ ταύτης ∠ α. μεθ' ὕδατος κεκραμένου κυάθων γ. καὶ τὸ διὰ τῆς νάρδου δὲ τῆς κελτικῆς φάρμακον, οὗ καὶ αὐτοῦ μέμνηται, τούτοις ἐστὶ παραπλήσιον. ἔγραψε δ' οὕτως αὐτό. νάρδου κελτικῆς μέρη γ. ἀψινθίου μέρος ἓν, κόψας καὶ σήσας ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου ἐκλείχειν μύστρον. καὶ τὸ τούτῳ γεγραμμένον παραπλή- »

†ἀσφοδέλα

σιον ὑπάρχον αὐτῷ κατὰ τὰ ἄλλα, πλέον ἔχει τὸ διὰ οὔρων μᾶλλον ἐκκαθαίρειν τὸ σπλάγχνον. ἔγραψε δ᾽ οὕτως ὁ Ἀσκληπιάδης περὶ αὐτοῦ. Τροχίσκος ἡπατικός. ἀνίσου, σπέρματος σελίνου, ἀσάρου, ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων, ἀψινθίου, ἑκάστου ἀνὰ ∠ δ΄. σκεύαζε δι᾽ ὕδατος, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου ∠ α΄. ἀπυρέτοις μετ᾽ οἴνου κεκραμένου κυάθων γ΄. πυρέττουσι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος. τοῦτο τὸ φάρμακον ἠρέμα πως ἐστὶ θερμὸν, διὰ τὴν τῶν ῥηθέντων μίξιν. τὰ δ᾽ ἄλλα πάντα τὰ πρόσθεν, ἢ ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν ψύξιν, ἢ πάντως οὔτε ταύτην, οὔτε τὴν θερμότητα. τὸ μέντοι διαῤῥύπτειν τε καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς ἀναδόσεως ἐκφράττειν ἔχει πάντα, καὶ ἄλλα δέ τινα φάρμακα γέγραπται τῷ Ἀσκληπιάδῃ, τὸ μὲν διαῤῥύπτειν καὶ ἐκφράττειν καὶ τέμνειν ἔχοντα. βραχεῖ δέ τινι τῶν μέσων ἐστὶ θερμότερα. μέσα δὲ λέγω τὰ μήτε θερμαίνοντα, μήτε ψύχοντα σαφῶς. ἓν δὲ ἐν αὐτοῖς τι τῶν θερμαινόντων ἐστὶν, ἔνθα φησὶν, κόσου λείου κοχλιάριον δίδου μετὰ μελικράτου θερμοῦ κυάθων γ΄. τὰ δ᾽ ἄλλα ὅσα πλησίον τῆς μέσης κράσεως ὄντα, πρὸς τὸ θερμότερον ῥέπει. ταῦτα ἐστίν. ἐλγίνου ∠ ιβ΄. κρόκου μάγματος ∠ η΄. ἀναλάμβανε κιχωρίου χυλῷ, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν. ἡ τελεία δόσις ὁλκὴ, καὶ οἰνομέλιτος κεκραμένου θερμοῦ κύαθοι γ΄. τοῦτο τὸ φάρμακον ἠδύνατο καὶ χωρὶς ἐλγίνου ταῖς θερμαῖς δυσκρασίαις ἁρμόττειν. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐλγίνιον ἐμίχθη τοῖς ῥυπτικοῖς, ἐπὶ τὸ θερμότερον ἔρεψεν, πλὴν εἰ μὴ παντελῶς ὀλίγον ἐπιμίσγοιτο πλείονι τῷ ψυχρῷ. καὶ μέντοι καὶ τὸ διὰ τοῦ μαράθρου τῶν θερμαινόντων ἐστὶν ἔχον οὕτω. μαράθρου ∠ α΄. πετροσελίνου ∠ β΄. ἀνίσου, ἀμυγδάλων πικρῶν, ἀψινθίου ἀνὰ ∠ α΄. κρόκου, σμύρνης ἀνὰ τριώβολον, ὕδατι ἀναλάμβανε καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου ∠ α΄. καθὼς ἀνώτερον προείρηται. καὶ γὰρ ἐνταῦθα, τὸ μὲν μάραθρον, καὶ τὸ πετροσέλινον ἱκανῶς θερμαίνει, τὰ ἄλλα μετρίως. τὰ δ᾽ ἀμύγδαλα τῆς λεπτυντικῆς ἐστι δυνάμεως, καὶ μᾶλλον ὅταν ᾖ πικρά.

μέσον δέ πως τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ φάρμακον ὅπερ ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ὧδέ πως. ἐκλεικτὸν ἡπατικὸν Παυλίνου, ὠφελεῖ παραχρῆμα. χαμαιπίτυος ξηρᾶς λίτραν α΄. σμύρνης ℥ α΄. γλυκέος προτρόπου ξ γ΄. ἕψε χαμαίπιτυν καὶ γλυκὺν, καὶ ὅταν τὸ γ΄. ἀπολειφθῇ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν, καὶ τούτῳ ἐπιβαλὼν μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν S. πάλιν ἕψε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπίβαλλε τὸ σμύρνιον κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἀπόθου, καὶ δίδου πρὸ τροφῆς μύστρον. ἔγραψε δὲ καὶ διὰ κοχλίων ὁ Ἀσκληπιάδης φάρμακον ἡπατικὸν τοιοῦτον. κοχλίων χερσαίων ἐκ μάλα τὴν σάρκα λεάνας, καὶ οἴνου μέλανος ἐπιβαλὼν κυάθους τρεῖς, καὶ θερμήνας, δίδου πίνειν. ἔοικε δὲ τὰ τοιαῦτα καθ᾽ ὅλην τὴν οὐσίαν ἐνεργεῖν, οὐ κατὰ μίαν ἢ δευτέραν ποιότητα, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ λύκειον ἧπαρ, οὗ πεῖραν ἱκανὴν ἔχομεν. ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ παραπλησία τοῖς κοχλίοις ἐστὶ, λειοῦται γὰρ ἀκριβῶς τὸ λύκειον ἧπαρ, καὶ δίδοται ∠ α΄. μετ᾽ οἴνου τῶν γλυκέων τινὸς, οἷοίπερ εἰσὶν θηραῖος ὁ κρητικὸς, καὶ ὁ σκυβελίτης, ὅ, τε γλυκὺς πρότροπος. εὐμενεῖς γάρ εἰσιν οὗτοι τῷ σπλάγχνῳ τρέφειν αὐτὸ δυνάμενοι, καὶ μέσοι τῇ κατὰ τὸ ψυχρόν τε καὶ θερμὸν ἀντιθέσει, καὶ διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάσαις ἁρμόττειν φαίνεται ταῖς δυσκρασίαις, ὡς ἂν τῇ τε τῆς οὐσίας ἰδιότητι τὴν ὠφέλειαν παρεχόμενα, καὶ τῷ μήτε τὰς θερμὰς, μήτε τὰς ψυχρὰς δυσκρασίας βλάπτειν. ἐπὶ μέντοι τῶν πυρεττόντων σαφῆ πυρετὸν, ἢ οὐκ ἀμυδρῶς ὥσπερ εἴωθεν ἐνίοις τῶν ἡπατικῶν συμπίπτειν, ἄμεινόν ἐστιν δι᾽ ὕδατος θερμοῦ διδόναι τὸ φάρμακον, ἢ διά τινος τῶν εἰρημένων ἔμπροσθεν χυλῶν, ὁποῖός ἐστιν ὁ τῆς σέρεως. πρὸς τὰς τοῦ ἥπατος σκιῤῥώδεις διαθέσεις. καὶ πρὸς ταῦτα ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης τέσσαρα φάρμακα τῇ λέξει τῇδε. οὐρητικὴ, ποιεῖ πρὸς τὰς σκιῤῥώδεις τοῦ ἥπατος διαθέσεις, καὶ σπληνικοῖς, καὶ τοῖς δυσαναλήπτοις, καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ καθόλου εὐχροιαν ἐμποιεῖ. κρόκου, νάρδου, κασσίας ἀνὰ ∠ β΄. κόστου, σχοίνου ἄνθους, κινναμώμου, σμύρνης, στακτῆς, ἀνὰ ∠ α΄. μέλιτος ἑφθοῦ ∠ κε΄. ἡ δόσις κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος μετ᾽ οἰνομέλιτος κυάθων δ΄. Ἄλλη ᾗ ἐχρήσατο Πασικράτης, ἄγει οὖρα πολλά. δαύκου σπέρματος ∠ α΄ S. ῥήου ποντικοῦ τῆς ῥίζης, σχίνου ἄνθους, βαλσάμου καρποῦ, κεδρίδων, ἀνίσου, νάρδου ἰνδικῆς, κρόκου, κινναμώμου, κασσίας, φοῦ, ἀσάρου, πετροσελίνου, χαμαιπίτυος, ἀνὰ ∠ α΄. ἡδυόσμου ξηροῦ τριώβολον, πυρήνων στροβίλων κεκαθαρμένων ἀριθμῷ ν΄. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, μετ᾽ οἰνομέλιτος κεκραμένου κυάθων τριῶν.

ἀντίδοτος ἡ διὰ τῆς ἀρκείου χολῆς φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς τὰς σκιῤῥώδεις τοῦ ἥπατος διαθέσεις.

χαμαιπίτυος, πρασίου, πετροσελίνου σπέρματος, γεντιανῆς, ἄγνου σπέρματος, ἀρκτῴου χολῆς, νάπυος, σικύου σπέρματος, σκολοπενδρίου, πάνακος, μίλτου λημνίας, ἐρυθροδάνου, κράμβης σπέρματος, ἀριστολοχίας, πεπέρεως, νάρδου ἰνδικῆς, κόστου, σελίνου σπέρματος, εὐζώμου σπέρματος, ἠρυγγίου, πολίου, ἐχίου, εὐπατωρίου, ἀρκευθίδων, ἀνὰ ∠ α΄. κόψας, σήσας, ἀναλάμβανε μέλιτι, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, ἐν οἰνομέλιτι κυάθοις β΄. ἄλλη ἐπιτετευγμένη. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τῶν ἐντὸς διαθέσεις χωρὶς βηχός. γεντιανῆς ῥίζης, χαμαιπίτυος, πρασίου, πετροσελίνου σπέρματος, ἄρκτου χολῆς, νάπυος, σικύου σπέρματος, σκολοπενδρίου, πάνακος ῥίζης, μίλτου σινωπίδος, ἐρυθροδάνου, κράμβης σπέρματος, ἀριστολοχίας μακρᾶς, πεπέρεως λευκοῦ, ναρδοστάχυος, κόστου, εὐζώμου σπέρματος,
†μήου ἠρυγγίου, ἀρκευθίδων †μελίας καρποῦ, χαμαίδρυος, δικτάμνου κρητικοῦ, κέδρου σπέρματος, δαύκου σπέρματος ἀνὰ ℥ α΄. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ αὔταρκες, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. τὸ δ᾽ ὑγρὸν γλυκέος κρητικοῦ κύαθοι β΄. τὸ φάρμακον δεδοκίμασται. ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἔχει καὶ πελεκίνου τὸ ἴσον.

Περὶ τῶν προγεγραμμένων τεσσάρων φαρμάκων καλῶς ἐποίησεν ὁ Ἀσκληπιάδης, οὐχ ἁπλῶς προσγράψας ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅτι πρὸς ἡπατικοὺς αὐτοῖς χρηστέον, ἀλλὰ προσθεὶς τὸ πρὸς τὰς σκιῤῥώδεις διαθέσεις. αἱ γὰρ καθ᾽ ὑγρότητα τοῦ σπλάγχνου διαθέσεις ἔκλυτον αὐτὸ καὶ ἄτονον πεφύκασιν ποιεῖν, ὡς τὰ κεχαλασμένα τῶν ἄρθρων, ἐάν τε μετὰ ψύξεως, ἐάν τε μετὰ θερμότητος, ἐάν τε χωρὶς τούτων ἡ χάλασις αὐτοῖς μόνη συστῇ. πάντως μὲν γὰρ δέονται τῶν στυφόντων φαρμάκων, ἤτοι δὲ μετὰ τῆς τῶν θερμαινόντων μίξεως, ἐὰν ἐπικρατῇ ψυχρὰ ποιότης, ἢ μετὰ τῆς τῶν ψυχόντων, ἐὰν ἡ θερμή. τὰ δὲ σκιῤῥούμενα διὰ ψυχροὺς χυμοὺς, καὶ παχεῖς, καὶ γλίσχρους ἀναπεμπομένους ἐν τοῖς στερεοῖς σώμασιν, ψυχρὰν ἐξ ἀνάγκης ἴσχει τὴν διάθεσιν, ὥστε καὶ τῶν θερμαινόντων τε ἅμα καὶ λεπτομερῶν δεῖται φαρμάκων. ταῦτα γὰρ ἱκανὰ, καὶ τὴν τῶν ἐμπεπλασμένων τοῖς σκιῤῥώδεσι μορίοις χυμῶν γλισχρότητα

διαῤῥίψαι,

διαῤῥίψαι, καὶ τὸ πάχος τεμεῖν καὶ διαφορῆσαι τοὺς οὕτω λεπτυνθέντας. ἀλλ᾽ ἐν τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ἔνθα περὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων ὁ λόγος ἐγίνετό μοι, τὴν μίξιν τῶν μαλακτικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων ἐπῄνουν, ὡς προπαρασκευάζουσαν τὰ σκιῤῥούμενα σώματα, τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις ἐπιτήδεια. χωρὶς δὲ τοῦ προμαλαχθῆναι διαχεόμενά πως ταῦτα, τὸ μὲν πρᾶγμα σαφῆ τὴν μείωσιν ἔχει, εἰς ἀθεράπευτον δὲ δὲ τελευτᾷ λείψανον ὑπερξηρανθέντα. τὰ δὲ αὐτὰ ταῦτα κᾀν τῷ ιδ. τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου λέλεκται. καὶ κατὰ τὸ ἧπαρ οὖν δεῖ ἐστοχάσθαι τῆς μίξεως τῶν μαλαττόντων. τῷ δ᾽ οἷον ὑγροπαγὲς εἶναι τὸ τοῦ ἥπατος σῶμα, πάνυ μετρίων δεῖται τῶν μαλαττόντων. ἐπικρατεῖ δ᾽ ἐν αὐτῷ παρὰ τὰ ἄλλα μόρια τὰ σκιῤῥούμενα τῶν θερμαινόντων τε καὶ λεπτυνόντων ἡ μίξις. εἰκότως οὖν ἐπαινεῖ μάλιστα τῶν γεγραμμένων φαρμάκων τεσσάρων ὁ Ἀσκληπιάδης τὸ ἔσχατον, ὡς πεῖραν ἱκανὴν πεποιηκώς. ἐξ ἀρωμάτων τε γὰρ σύγκειται, λεπτύνειν καὶ διαφορεῖν δυναμένων, ἕτερά τε προσείληφε φάρμακα, δριμέα τε καὶ τμητικὰ καὶ διαφορητικά, πραϋντικὰ δὲ αὐτοῖς μέμικται, τό τε τοῦ σικύου σπέρμα καὶ ἀρκευθίδου, εἶτα† μέλι, καὶ τὸ ἠρύγγιον, ὥσπερ γε καὶ ἕτερά τινα παρέχει τοῖς ἀπορυπτομένοις τῆς τοῦ σπλάγχνου διαθέσεως, διὰ τὰ οὖρα τὴν πρόληψιν ποιεῖσθαι. †μῆνον

Τὰ ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς ἡπατικοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἡπατικῶν προηγουμένης τῆς ἁρμοζούσης ἀγωγῆς, ἔν τε τροφαῖς καὶ ἀλείμμασιν, καὶ τοῖς κοινοῖς καταπλάσμασιν, φλεβοτομία, σικύαις, σιναπισμοῖς, δρώπαξιν, καὶ τοῖς ὁμοίοις διαιτήμασιν, πρὸς τοῖς ἀναγραφησομένοις συνθέτοις ποτίμασί τε καὶ μαλάγμασιν, τοῖς γε ἄριστα συμφωνοῦσι. χρῶ ποτίσμασι μὲν τοῖς δέ, ἠριγέροντος ἀφέψημα ὡς μάλιστα ὠφέλιμον δίδου, φύεται δὲ τούτου ὁ καυλὸς ἐπὶ τοῖς κεράμοις. ἢ νάρδου, μύρου κοχλιάρια δ. πίνειν δίδου καθ᾽ ἡμέραν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν σκιῤῥουμένων. ἢ ἀριστολοχίας ὀβολοὺς γ. πότιζε πυρέσσοντας μεθ᾽ ὕδατος, ἀπυρέτους μετ᾽ οἴνου, λίαν καλῶς ποιεῖ. ἢ τρίφυλλον τὴν ὀξύζουσαν ἐν ὕδατι ἕψε, μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, καὶ δίδου ἡμέρας γ. ἀνὰ κύαθον α. ἢ χολὰς ἀρνείας πρᾳέως ἐν ἀγγείῳ ζέσας, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, καὶ δίδου ἐκ τούτου τοῖς ἡπατικοῖς κοχλιάριον ἕν. ἢ βάτου τῆς ῥίζης φλοιοῦ, μνᾶν μίαν σὺν ὕδατι χοῒ ἑνί, ἑψήσας ἐν καινῷ ἀγγείῳ μέχρι λειφθῇ τὸ δ. αἰθριασθέντι πρόσμιξον μέλιτος τῷ χυλῷ κυάθους ς. καὶ πινέτω νῆστις ἐφ᾽ ἡμέρας γ. ἢ ψευδοβουνίου ὀβολὸν ἕνα δίδου μετὰ μέλιτος νήστει. ἢ δαύκου καὶ μαράθρου ῥίζης τὸ ἥμισυ σὺν ὀξυμέλιτι μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, ἑψήσας, δίδου νήστει κύαθον α. ἢ γλυκυῤῥίζης χυλοῦ ὀβολὸν α. ἢ β. δίδου νήστει, καὶ γὰρ κοιλίαν ὑπάγει, καὶ οὖρον κινεῖ. ἐπὶ δὲ μεγάλης σκληρίας ἀβροτόνου χυλόν, ὡς ὅτι παχύτερον πότιζε. ἢ ἀκόρου ὀβολὸν α. πάνακος ἴσον μεθ᾽ ὕδατος πότιζε. ἢ ναρδοστάχυος ἀφέψημα διηνεκῶς δίδου.

Περὶ καταπλασμάτων.

Κατάπλασμα δὲ ἡπατικόν, μήλοις κυδωνίοις μετὰ ἀλεύρου κριθίνου, καὶ τήλεως ἑψημένοις. ἢ λινοσπέρματι λείῳ μετὰ ἀλφίτων ἐν οἴνῳ ἑψημένων. ἢ λινοσπέρματι ἑψημένῳ ἐν γλυκεῖ οἴνῳ. ἢ λινοσπέρματι λείῳ μετὰ μέλιτος πεφυραμένῳ. ἢ καππάρεως ῥίζης ἐν ὀξυμέλιτι ἑψημένης. ἢ κριθίνῳ ἀλεύρῳ μετὰ συκῆς. ἢ ἐλαίας ῥίζης ἐν οἴνῳ ἑψημένης. ἢ μυρσίνης βαλάνου κεκομμένης μετ᾽ οἴνου. ἢ τὴν διὰ φοινικοβαλάνων κηρωτήν. ἄκρως γὰρ ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς ἥπατος, μάλιστα δὲ ἐφ᾽ ὧν καὶ στόμαχος πέπονθεν, καὶ πλευραὶ διατεταμέναι εἰσίν. ἢ φοίνικα δίχα τῶν ἐντεριώνης κόψας ἐπιμελῶς, ἴσῃ κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἐν ὅλμῳ γνησίως ἕνωσον, μικρὸν παραστάζων ῥόδινον, καὶ ἐπιτίθει. ἢ ἀμιναίῳ οἴνῳ ἐμβρέξας, σμύρναν μίξον τοῖς φοίνιξιν, καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει.

Περὶ μαλαγμάτων φλεγμονῆς ἥπατος.

Οἷς ἄν τις χρήσαιτο μαλάγμασιν, ἐπὶ φλεγμονῇ ἥπατος ἄνευ φανερᾶς αἰτίας. μετὰ τὰς ἐπιβροχὰς καὶ καταπλάσματα, γέγραπται ἤδη πρόσθεν ἐν τῷ περὶ τῆς τοῦ στόματος τῆς κοιλίας φλεγμονῆς λόγῳ, τὰ κοινὰ ἐκείνου, καὶ ἥπατος, ἐν οἷς ἐστιν καὶ τὰ διὰ μελιλώτου σκευαζόμενα, καὶ τὸ πολυάρχιον, ἀλλὰ καὶ νῦν τινα προστεθήσεται ἐκ τῶν Ἀνδρομάχου.

Ἀνδρομάχου μάλαγμα πρὸς ἡπατικούς.

Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρμδ. οἱ δὲ ∠ ρ. βδελλίου ∠ κδ. οἱ δὲ ∠ ρ. ὄξους κοτύλης δ. κυπρίνου κοτύλην α. ἐγὼ δὲ Κ^ο S.

Τὸ Ἀπολλοφάνους.

Κηροῦ ∠ π. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ π. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ μ. μάννης λιβάνου ∠ μ. ἰρίνῳ συγκόπτε.

Τὰ ὑπὸ Δαμοκράτους μαλάγματα γεγραμμένα, πρὸς ἧπαρ καὶ ὑποχόνδριον. τινὰ δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς ὅλην τὴν γαστέρα, καὶ τὸν σπλῆνα.

Ὑποχονδρίοις δὲ τοῖς πεπονθόσι θέλων,
διὰ στομάχου κάκωσιν, ἢ τῆς κοιλίας,
τῶν ἐντέρων τε καὶ κώλου τοῦ τ᾽ ἥπατος,
ἄλλου τ᾽ ὁμοίως κυρίως σπλάγχνου τινός,
μάλαγμ᾽ ἐπιῤῥίπτειν τοῦτο πρῶτον σκευάσας,
ἐμπροσθεν αὐτῷ. προσφάτως γὰρ γινόμενον,
ἔλαττον ἔσται τοῖς νοσοῦσι χρήσιμον.
Ἔστι δὲ κηροῦ ποντικοῦ λίτραι δύο,
ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρα μία,
τερμινθίνης τε τῆς πεφρυγμένης λίτρα,
καὶ τῆς πιτυΐνης τῆς κεκαυμένης λίτρα.
λίτρας δὲ τὸ τρίτον καρδαμώμου σπέρματος,
ξηρᾶς κυπέρου ταὐτόν, σμύρνης τὸ ἴσον,
ἴσον τε ἐν τούτων ἴρεως λευκῆς σταθμῷ,
κεκαθαρμένης κελτικῆς οὐγγίαι δύο.
κρόκου δὲ Γο α. S.
ἐξ δὲ μελιλώτου, πρὸς αὖ γε ταῖς δύο.
τὸ δὲ ἀττικὸν μελίλωτον αἱρετώτερον,
κυπρίνου δ᾽ ἐλαίου προσφάτου λίτραι δύο.
κυπρίνου μὲν οὖν καὶ τ᾽ ἄλλα τηκτὰ μίγματα,
ἕψον φλογὶ τῇ κούφῃ, εἶθ᾽ οὕτω ξύσον.
τὰ δὲ λοιπὰ κόψας σῆσον, εἶτα οἴνῳ καλῷ
φύρασον, εἶτα νύκτα καὶ ἡμέραν μίαν,
ἄφες τὸν οἶνον ἀναπίειν τὰ μίγματα.
χεῖρας δὲ ἀλείψας τῷ κυπρίνῳ. τὰ φάρμακα
ἅπαντα μίξας ἐν θυείᾳ πλατυτέρᾳ,
οὕτως ἀποτίθου, δέρμασι μαλακοῖς σκέπε.

Ἄλλο μάλαγμα τοῦ αὐτοῦ.

πρὸς ταῦτα ποιοῦν, ἕτερον αὖ χρόνον λάβῃ,
τὰ πάθη φόβους ἔχοντα τοὺς καχεξίας.
τοῦτ᾽ ὠφελεῖ τε μᾶλλον, ὅσα μὴ πνεύμασιν
τὰ σπλάγχνα βλάπτει φλεγμοναῖς μακροτέραις.
πυκνῶς γὰρ ὀξύνοντα μετὰ πόνων σφοδρῶν,
καὶ σκληρῶν, καὶ σκίῤῥων τε δυσλύτους φόβους.
λύει δ᾽ αὐτῶν τὰς κατασκευὰς ταχὺ,
σκεύαζε δ᾽ οὕτω. τῆς καλῆς τερμινθίνης
λίτραν ἥμισυ, ποντικοῦ κηροῦ τὸ ἴσον,
κεκαθαρμένης δὲ τήλεως λίτραν μίαν.
νίτρου δὲ τὸ αὐτὸ, καὶ πάνακος λίτραν μίαν,
πάλιν ἀνίσου σπέρματος λίτραν μίαν,
μόσχου τε λίπους κεκαθαρμένου λίτραν,
καὶ ταυτὸ λευκῆς ἴρεως κεκομμένης.
ὄξους δὲ κυάθους δύο ἥμισυ βραχύ.
μέλιτος δὲ λίτρας δύο ἀττικοῦ τοῦ προσφάτου,
ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν μίαν
τινὲς κατέμιξαν, ἄλλοι τὸ λίτρας δύο.
τὰ ξηρὰ σήσας πάντα λεπτῷ κοσκίνῳ,
ἕψησον ὡς κατάπλασμα προσβαλὼν μέλι,
ὄξος τε μὴ πᾶν, καὶ ποιήσας εὐβαφὲς
πρόσβαλε τῷ θερμῷ, παχέων ὄξος βραχὺ,
τετηγμένῳ κηρῷ τε καὶ λιπάσματι,
τερμινθίνῃ τε, καὶ καλῶς ἑψυγμένα,
ταῖς χερσί τε ἅμα πάνθ᾽ ἑνώσας ἐπιμελῶς,
ἐν μείζονι ἀγγείῳ, χρῆσαι μὴ παραυτίκα.
ἀδρανέστερον γάρ ἐστιν ἄρτι γινόμενον.

Ἄλλο Δαμοκράτους μάλαγμα.

καὶ τὰς ὑδρώδεις τε καὶ τὰς ἥπατος
εὖρον διαθέσεις, τὰς νεφρῶν τε καὶ κώλου,
τὰς τοῦ στομάχου τε χρονίας, τὰς θ᾽ ὑστέρας.
ἐπίβαλλε δ᾽ αὐτὸ καὶ καχέκταις διὰ νόσου
μακρὰς γεγονόσιν ὠχροτέροις, ὑδρωδέσιν,
καὶ τὸ βραχὺ μὴ πέπτουσιν, ἀνορεκτοῦσι τε.
ἔστιν δ᾽ ἀμώμου σκυθικοῦ, ξυλοβαλσάμου,
βδέλλης διαυγοῦς, καρδαμώμου σπέρματος,
ξηρᾶς κυπέρου, καὶ λιβάνου, πάντων ἴσα.
τούτων ἀνὰ λίτραν, καὶ κασσίας δαφνίτιδος,
σμύρνης τε χρηστῆς καὶ κρόκου. τούτων πάλιν
λίτρας ἑκάστου τὸ τρίτον, ἢ μικρῷ πλέον.
στάχυος δὲ, νάρδου συριακῆς δύ᾽ οὐγγίας,
τερμινθίνης τε τῆς καθαρᾶς λίτρας δύο,
κηροῦ τε λευκοῦ τοῦ καθαροῦ λίτραν μίαν,
κυπρίνου τε μύρου προσφάτου λίτραν μίαν,
οἴνου φαλερίνου τοῦ καλοῦ ξέστην ἕνα.
τὰ μὲν ἄλλα κόψας σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ,
λίβανον δὲ καὶ βδέλλιον εἰς ὅλμον βαλὼν,
σμύρναν τε χρηστὴν, καὶ κρόκον λελειασμένον
θραύων,
θραύων, παράχεε κύπρινον δὲ οἴνου βραχὺ,
εἶτα ὁλμοκόπει ὡς μέλιτος ἔχειν πάχος,
προσεμβαλών τε τ᾽ ἄλλα λεῖ᾽ ἀρώματα,
οἴνου τε τὸ λοιπὸν παραχέας, ἑνοῦ καλῶς,
ἄφες τε συμπιεῖν, ἡμέραν καὶ νύκτ᾽ ὅλην,
τερμινθίνην τε καὶ κύπρινον κηρόν θ᾽ ἅμα
τήξας ἐπὶ πυρὸς κουφοτάτου, ἔασον.
καὶ πάντα μίξας χερσὶ τῷ μύρῳ τινὶ,
λελιπασμέναις ἔασον, οὕτως ἀποτίθου.
μετὰ χρόνον αὐτῷ μὴ παραχρῆμα χρώμενος.
τὰ πολλὰ μιγνὺς ξυστὲν ἐκ μέρους τινὸς,
κηρωτάριον γιγνόμενον εὐαφέστερον.
σπανίως δὲ χρῆσαι καὶ μόνῳ τῷ φαρμάκῳ.

Ἄλλο Δαμοκράτους μάλαγμα.

πρὸς τὰς διαθέσεις τὰς ἄγαν κεχρονισμένας.
ἕτερον μάλαγμα πρὸς ἃ προεῖπον, εὔτονον,
τοῖς σπληνικοῖς, πάντων δὲ μᾶλλον ἁρμόσει,
κἂν ὦσιν ὠχροὶ, καὶ πυρέσσωσιν σφοδρῶς,
ὕδωρ τ᾽ ἔχωσιν ἐν ὑποχονδρίῳ βραχύ.
πολὺ γὰρ θεραπεύειν ἀδυνάτων μαλάγμασι.
σύκων λιπαρῶν, ξηρῶν μὲν, ἔτι δὲ προσφάτων,
τὸ σπέρμα ἀπάρας τὸ πολὺ, καὶ τὸν ὀμφαλὸν,
στῆσον ∠ †γ'. πέντε καὶ ἑτέρας δέκα, †ϛ.
κηροῦ τε λευκοῦ ποντικοῦ. ταύταις ἴσως,
μυροβαλάνου τε τῆς λιπαρᾶς λίτραν,
νίτρου θαλασσίου δὲ λίτραν S.
στυπτηρίας τε σχιστῆς †λίτραν* δώδεκα, †δραχμὰς
μιᾶς τε δραχμῆς ἥμισυ τριώβολον,
βδέλλης, ὄνυχάς τε τὰς ἴσας, στυπτηρίας,
ἴσον τε νίτρου τ᾽, αὖθις ἀσσίου λίθου,
ἀμμωνιακοῦ τε τοῦ θυμιάματος.
καὶ τήλεως δὲ σπέρματος καὶ καρδάμου,
καὶ καρδαμώμου, καὶ καλῆς ὀριγάνου,
ξέστου τέταρτον δ᾽ ἑκάστου μίγματος,
ἐρευγμοῦ τε τὸ μέτριον, ἰρίνου μύρου
τὸ μάλαγμα. σκεύαζε τοῦτον τὸν τρόπον,
βδέλλιον οἴνῳ διάβροχον ποιῶν γλυκεῖ,
μάλασσ᾽ ἐν ὅλμῳ γινομένῳ λείῳ δ᾽ ἄγαν,
πρόσβαλλε σῦκα, καὶ πάλιν κόπτε ἅμα,
οἶνον παραχέων, λεῖα ποίησον καλῶς.
προεμπάσας δὲ ἄλλα πάντα μίγματα,
ἐν ὕδατι θερμῷ κηρὸν ἐμβρέξας καλῶς,
μάλασσε χερσὶν, καὶ πλατύνας πρόσβαλε
τοῖς ὁλμοκοπουμένοις, ὑπέρῳ τε χρώμενος
ξυλίνῳ, λιπαίνων ταῦτα συνεχῶς τῷ μύρῳ.
καιρὸς δὲ πάντων χρήσεως μαλαγμάτων,
ὅσα κοιλίᾳ, στομάχῳ, κἂν τοῖς ἐντέροις
ἐπιβάλλεται, κάλλιστος ὁ μέχρι τῆς τροφῆς
ἧς ἔλαβον ἐν τῇ γαστρὶ, μὴ παρακειμένης.

Περὶ ἰκτέρων.

Γίνονται μὲν ἰκτερικοὶ καὶ λόγῳ κρίσεως ἀγαθῆς ἐν πυρετοῖς, ἐπισκήψαντος τοῦ χυμοῦ τοῦ χολώδους πρὸς τὸ δέρμα, καὶ ῥᾷστα παύονται λουτροῖς ὑδάτων ποτίμων, ἐλαίου τε διαφορητικοῦ τρίψει, καὶ πάντων τῶν ἀραιούντων, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἀνήθινον ἔλαιον, καὶ τὸ χαμαίμηλον, καὶ τὸ κίκινον. ἐφεξῆς δὲ τούτων χρίσματα, γλεύκινόν τε καὶ κρονομάγινον, εἶτα τὸ ἴρινον, καὶ τὸ ἀμαράκινον. τὰς ἄλλας δὲ τὰς ὀνομαζομένας ἐξαιρέτως ἰκτερικὰς δυνάμεις, οἱ γράψαντες οὐ πρὸς τοιούτους ἰκτερικοὺς ἁρμόττειν ἔφασαν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς τοὺς δι᾽ ἔμφραξιν τῶν κατὰ τὸ ἧπαρ ἀγγείων, ἤδη δὲ καὶ πρὸς τοὺς διὰ φλεγμονάς. οἱ μὲν οὖν δι᾽ ἔμφραξιν ἰκτεριῶντες, ἀπύρετοι διαμένουσιν, πάντως δὲ οἱ ἐπὶ φλεγμονῇ πυρέττουσιν. ὅσοι μὲν οὖν οἷς ἔγραψαν ἰκτερικοῖς φαρμάκοις, προσέθεσαν ἐπὶ τίνων ἁρμόττειν ταῦτα φασίν, ὀρθῶς ἐποίησαν, ὅσοι δὲ ἀδιορίστως καὶ ἁπλῶς ἔγραψαν, ἥμαρτον οὐ σμικρά. τὰ γὰρ ἱκανῶς φαρμακώδη, καθάπερ γε καὶ τὰ θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν, βλάπτει μεγάλως τοὺς πυρέττοντας. ἔστι δὲ τοιαῦτα γεντιανή, καὶ στρούθιον, ἐλένιόν τε καὶ κόστος, ἀριστολοχία τε καὶ πόλιον, καὶ κενταύρειον. ἁρμόττει δὲ τοῖς ἐπὶ φλεγμονῇ τοῦ ἥπατος ἰκτεριῶσιν, ὅσα φλεγμονὰς ἰᾶται. καθάπερ γε καὶ τοῖς ἐπ᾽ ἐμφράξει πάνθ᾽ ὅσα ῥύπτει γενναίως, εἰ καὶ φαρμακώδη τύχοι ταῖς οὐσίαις ὄντα, καὶ θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν. ἐὰν δ᾽ εἰς ταὐτὸ συνέλθωσιν, ἔμφραξίς τε καὶ φλεγμονή, τῶν χαλώντων τε ἅμα καὶ ῥυπτόντων ἐστὶ χρεία. φευκτέον δ᾽ ἐστὶν ὅσα φαρμακώδη ταῖς οὐσίαις, καὶ θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν ἐστίν. γεγραμμένων οὖν καὶ τῶν ἰκτερικῶν φαρμάκων, ἀδιορίστως τοῖς πλείστοις τῶν πρὸ ἐμοῦ προσθήσω τοὺς οἰκείους διορισμοὺς ἑκάστῳ αὐτῶν, ὅπως εἰδῆτε, τισὶ μὲν ἀκίνδυνον ἐν πυρετοῖς χρῆσθαι, τισὶ δὲ ἔπεστι μείζων τῆς ἐκ τοῦ διαρρύπτειν ὠφέλεια, ἡ ἐκ τοῦ παροξύνειν τόν πυρετόν τε καὶ τὴν φλεγμονὴν γιγνομένη βλάβη.

Περὶ τῶν ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἰκτερικῶν φαρμάκων.

Ἀδιορίστως ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος τέσσαρα φάρμακα πρὸς ἰκτερικούς, ἀκίνδυνον μὲν ἐπὶ τῶν ἀπυρέτων ἔχοντα τὴν χρῆσιν, οὐκ ἀσφαλῶς δὲ ἐπὶ τῶν πυρεττόντων, καὶ μάλιστα ἐὰν δι᾽ οἴνου τις ταῦτα ἢ οἰνομέλιτος διδῶσιν, καθάπερ ἐνίοτε δίδομεν, ἐπὶ μετρίοις μὲν πυρετοῖς, ἐμφράξει τε τῇ κατὰ τὸ σπλάγχνον. ἀλλὰ δι᾽ ὀξυμέλιτος μὴ λίαν ὀξέος, ἀσφαλέστερόν ἐστι τηνικαῦτα δίδοσθαι τὰ τοιαῦτα φάρμακα τέσσαρα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ ὑπογεγραμμένα. πρὸς ἰκτερικούς. εἰς τὸ τῆς κολοκυνθίδος κέλυφος ἐμβαλὼν οἶνον, καὶ θερμάνας, δίδου πιεῖν, ὑπάγει κοιλίαν. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ λίβανος ποιεῖ. ἄλλο πρὸς ἰκτερικούς. ἀδιάντου τριώβολον, νάρδου ὀβολοὺς δύο, ἀψινθίου ∠ α. σμύρνης τριώβολον, γλυκεῖ ἀναλάμβανε, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος εἰς ὕδατος κυάθους β.

ἄλλο πρὸς ἰκτερικοὺς ᾧ χρῶμαι. στρούθιον κρόκῳ χρώσαι ἡλίκον κάρυον ποντικὸν ἐν ὕδατι καὶ ὑδρομέλιτι, δίδοται δὲ καὶ ἄγχουσα πλῆθος κοχλιαρίου. ἄλλο πρὸς ἰκτερικοὺς ὡς Ἀπολλώνιος. ὀρόβου ∠ κδ. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ η. λιβάνου ∠ γ. νάρδου κελτικῆς ∠ β. νάρδου συριακῆς ∠ α. πεπέρεως ∠ α S. σχοίνου ἄνθους ∠ α. σμύρνης ὀβολοὺς β. κασσίας ὀβολὸν α. κινναμώμου ὀβολὸν ἕνα, χρῶ ξηρῷ σὺν οἰνομέλιτος κυάθοις τρισίν.

Περὶ τῶν ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ἰκτερικῶν φαρμάκων ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐντός.

Ἐξ ὧν ἔμπροσθεν εἴρηκα δῆλα, κἂν χωρὶς διορισμοῦ γράφηται τὰ φάρμακα, τίνα φευκτέον ἐστὶν ἐπὶ τῶν πυρεσσόντων. εἴωθε δὲ ὁ Ἀσκληπιάδης ἐνίοτε διορίζεσθαι, προστιθεὶς τοῖς πυρέττουσι μὲν ὡδί πως δίδοσθαι χρῆναι τὸ φάρμακον, ἀπυρέτοις δὲ ὡδί πως. ἔνθα δὲ ὅλως οὐδὲν προστίθησιν, ἐπὶ τῶν πυρεττόντων ἐστὶ μᾶλλον χρηστέον, ὥσπερ γε κἀπειδὰν δι᾽ οἴνου μόνου τὴν χρῆσιν, ἢ δι᾽ οἰνομέλιτος ἀξιώσαιμεν γενέσθαι, τὰ γὰρ τοιαῦτα τοῖς ἀπυρέτοις ἁρμόττει. ταῦτα δὲ τὰ γεγραμμένα πρὸς αὐτοῦ φάρμακα, τάδ᾽ ἐστίν. πότιμα ἰκτερικοῖς. κιχωρίου χυλοῦ κυάθους ς. δίδου πυρέττουσι μὲν καθ᾽ ἑαυτό, ἀπυρέτοις δὲ μετ᾽ οἴνου κυάθων γ. ἄλλο. στρύχνου χυλοῦ κύαθον α. καὶ οἰνομέλιτος κεκραμένου τὸ ἥμισυ. ἄλλο καταπαστόν. ἀγχούσης λειοτάτης κοχλιάρια β. δίδου μεθ᾽ ὕδατος ποτίμου πίνειν. στρουθίου κοχλιάριον ἕν, δίδου μετὰ μέλιτος κεκραμένου κυάθων γ. Νικηράτου διουρητικόν. ἐρεβίνθων ξηρῶν ξε α. λιβανωτίδος χειροπληθές, ὕδατος ξε ς. μαράθρου χειροπληθές, ἀσπαράγων ἑλείων, καὶ δίδου ὡς εἴρηται καθεψήσας καὶ διυλίσας τὸ ὑγρόν, δίδου πυρέττουσι πίνειν διηνεκῶς, ἀπυρέτοις μετ᾽ οἴνου κεκραμένου. ἄλλο. ἐρεβίνθων ξε α. ἀδιάντου χειροπληθές, ὕδατος ξε ς. ἀσπαράγων ἑλείων τῶν ῥιζῶν χειροπληθές. σκεύαζε καὶ δίδου καθὰ προείρηται. τροχίσκος ἰκτερικοῖς, ποιεῖ καὶ ἡπατικοῖς. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ δ. ἀνίσου, ἀψινθίου ἀνὰ ∠ α. νάρδου ἰνδικῆς, ἀσάρου ἀνὰ ∠ α. κόψας καὶ σήσας, ὕδατι φυράσας, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου ∠ α. ἀπυρέτοις μετ᾽ οἰνομέλιτος κυάθων τριῶν. ἄλλο, ᾧ ἐχρήσατο Χαριξένης. ἀσάρου, ἀψινθίου ἀνὰ ∠ η. ἀνίσου σπέρματος, μαράθρου, σελίνου σπέρματος, θασίων πικρῶν κεκαθαρμένων, ἀνὰ ∠ δ. ὕδατι φυράσας, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου καθὰ προείρηται. Νικηράτου ἔρρινον, καθαρτικὸν ἰκτερικοῦ. ὅταν τὸ μὲν ἄλλο σῶμα κατὰ τὴν φύσιν ἔχῃ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ μένωσιν ὠχροί, δίδου ἐν βαλανείῳ ὄξους δριμυτάτου κοχλιάριον ἕν, διὰ τῶν μυκτήρων ἀνέλκειν, ἀπορρεῖ χολῶδες πολύ. τοῦ αὐτοῦ. καρδάμου χλωροῦ τὰ ἁπαλὰ φύλλα, ἢ λιβανωτίδος χλωρᾶς τὰ ἁπαλώτατα τρίψας, καὶ τούτων τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, χρῶ καθὰ προείρηται. τοῦ αὐτοῦ. ἐλατήριον μετὰ γάλακτος γυναικείου τρίψας ἐγχυμάτιζε τοὺς μυκτῆρας, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν.

Τὰ ὑπ᾽ Ἀρχιγένους γεγραμμένα φάρμακα πρὸς ἰκτερικοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἰκτερικῶν τῇ ἁρμοδίῳ διαίτῃ, καὶ διαγωγῇ, διά τε περιπάτων ἱκανῶν καὶ πολλῆς τῆς ἐπὶ τοῖς ἀλείμμασι τρίψεως, ἔτι τε τῶν ξηρῶν πυριῶν, χρῶ καὶ τοῖς ὑπογεγραμμένοις. φασὶ τοὺς ἐν πυρετοῖς ἐὰν ἰκτεριῶσιν ἐσθίοντας τὸν πυρρὸν καρπὸν τοῦ κυνοσβάτου, ὠφελεῖσθαι παραχρῆμα καλῶς. ὠφελεῖ καὶ τῆς χελιδονίου βοτάνης ὁ χυ-

λὸς μετ' οἴνου ἢ ὑδρομέλιτος ποτιζόμενος. ἢ ἀδίαντον, ἢ ἐρυθροδάνου ῥίζης τριώβολον μετὰ μελικράτου δίδου. ἢ στρούθιον μετὰ μέλιτος ἐκλειχέτωσαν. ἢ ἄρκτου χολῆς ὅσον κύαθον δίδου πίνειν. ἢ ὑπερικοῦ ℥ α. πότιζε μετ' οἰνομέλιτος. ἢ μελικράτου κύαθον α. ἢ ἑλξίνης ἀφέψημα ἐπὶ ἡμέρας ε. ἢ ς. μετ' οἰνομέλιτος. ἢ κωναίας λευκῆς ℥ β. μετὰ μέλιτος ℥ S. ἐπὶ ἡμέρας γ. δίδου πίνειν. ἢ τοὺς ἀπὸ τῶν πετρῶν λειχῆνας πότιζε μεθ' ὑδρομέλιτος, ἢ λειχῆνος τοῦ ἐπὶ τοῖς κεράμοις, ἢ λίθοις γινομένου ∠ α. ἐν ἀκράτῳ πότιζε. ἢ καρδάμωμον σὺν ἐλαίου κυάθῳ ἑνὶ δὸς πιεῖν. εἰς δὲ τοὺς ῥώθωνας τὴν ῥίζαν αὐτοῦ ἔμβαλλε. ἢ ἀψινθίου κοχλιάρια δ. ἀνίσου κοχλιάρια γ. δίδου ὀξυμέλιτος. ἢ ὀξυλαπάθου. ἢ λαπάθου ῥίζης λείας ὀξύβαφον, δίδου μεθ' ὑδρομέλιτος. ἐὰν δὲ μὴ πυρέσσοι, μετ' οἴνου ἢ ὀξυμέλιτος. ἢ ἀδιάντου, καὶ ἡδυόσμου, καὶ ἐρυθροδάνου ἴσον ζέσας ἐν ὕδατι δίδου πιεῖν κοτύλην α. ἐν ἡλίῳ ἡλιασμένην, ἐπὶ πολὺ καὶ δεδιψηκότι, καὶ πυριατιῶντι, ἵνα πίων ἱδρώσῃ, εὐθέως μεταβάλλει τὸ χρῶμα. ἢ ἀδιάντου καὶ σμύρνης τὸ ἥμισυ νήστει λελουμένῳ δίδου, ἐν οἴνου κοτύλης ἡμίσει. ἢ λαγωοῦ πιτύαν μετὰ ἀκράτου ἐπὶ ἡμέρας ε. ἢ ς. δίδου. ἢ σκολοπενδρίου ∠ δ. ἐν οἴνῳ δίδου νήστει, ἐπὶ ἡμέρας ε. ἢ ς. ἢ ἡδύοσμον, καὶ ἐρυθρόδανον, καὶ ἀδίαντον, ἴσα πότιζε μεθ' ὕδατος κυάθων β. ἢ τεύτλου φύλλων ὠμῶν ∠ ς. σμύρνης ὀβολοὺς δύο, μετὰ μελικράτου νῆστιν πότιζε. ἢ προλούσας ἐπιμελῶς, νήστει δίδου μετ' οἴνου κοτύλης ἥμισυ, ἀδιάντου ∠ α. σμύρνης ∠ γ. ἡδυόσμου ∠ α. ὕδατος κοτύλας δύο, ἕψε μέχρι τὸ ἥμισυ λειφθῇ, εἶτα περιπατήσαντα πολλὰ τρίψας εὖ μάλα, ἔτι μετεωροτέρου τοῦ πνεύματος ὄντος δὸς πιεῖν. τοῦτο ποίει ἐπὶ ἡμέρας δύο. ἢ ἐρεβίνθους τοὺς ὀροβίας ἐξαιθριάσας ἐν ὕδατι, δὸς τοῦ ὕδατος πίνειν, καὶ τοὺς ἐρεβίνθους ἐπιφαγεῖν πρωῒ καὶ δείλης, εἶτα τρεῖς ἡμέρας ἀψίνθιον ἐν μελικράτῳ πινέτωσαν. ἢ κυκλαμίνου χυλῷ διὰ ῥινὸς καθάρας λοῦε. ἢ τὴν λεγομένην ὀρόντιον βοτάνην πολλὴν καθεψήσας, ἢ ἀφεψήσας, λοῦε τῷ ἀφεψήματι, καὶ καταστήσεις εὐθέως γίνεσθαι τὸ ὕδωρ χλωρόν. ἢ τὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν τέμνε φλέβα. εἰ δὲ πρὸς μηδὲν τούτων ὑπείκοιεν, τότε τῷ διὰ σκαμμωνίας καὶ ἀκριβοῦς διαίτης αὐτοὺς ἀκτέον, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ γυμνάσια ἀπολυτέον.

Περὶ σπληνός.

Ὅτι πάντα τὰ μόρια τὸν οἰκεῖον ἑαυτοῖς ἐκ τῶν φλεβῶν ἕλκει χυμὸν, ἐν τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασι μεμαθηκότες, ἐν οἷς καὶ ὅτι τὴν οἷον ἰλὺν τοῦ αἵματος ἐξ ἧς ἡ μέλαινα γεννᾶται χολὴ, τὸ σπλάγχνον τοῦτο τὴν τροφὴν ἔχει. πρὸς αὐτοῖς δὲ ἀναμνησθέντες, καὶ ὅσα κατὰ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον εἴρηται περὶ σπληνὸς, ὁμοίως ἀκολουθήσετε τοῖς νῦν λεχθησομένοις, ὧν τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἐστὶ τὸ, ὅτι τάχιστα τὸ σπλάγχνον τοῦτο σκιῤῥοῦσθαι πέφυκεν, τοῦ κατὰ τὰς φλέβας αὐτοῦ σφηνωθέντος αἵματος, ὅτι ἐκκεκλεῖσθαι διὰ τὸ πάχος, ὅτε διαφορηθῆναι ῥαδίως δυναμένου. λεπτυνόντων οὖν χρῄζει φαρμάκων ἄνευ θερμότητος ἐπιφανοῦς, ὅπως μὴ παχυνθείη σφοδρότερον ὁ ἐμπεφραγμένος ἐν αὐτῷ παχὺς χυμός. ὅπως δ' αὐτῷ φυλάττοιντο τὰ τῆς ἐνεργείας, ἐπιμίγνυται τούτοις τι καὶ τῶν αὐστηρῶν, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ τῶν στυφόντων γένος. ἐμάθετε γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων λόγοις, ὅτι πάντων τῶν μορίων ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ διαμονῆς ἐχόντων δυνάμεις, τήν τε τῶν οἰκείων ἑλκτικὴν, καὶ τὴν τῶν ἀλλοτρίων ἀποκριτικὴν, καὶ δηλονότι καὶ τὴν ὁμοιωτικὴν ἑαυτοῖς ὧν ἂν ἕλξωσιν, ἐνίοις αὐτῶν ὑπάρχει κατὰ συμβεβηκὸς ὠφελεῖν μεγάλα τὸ σύμπαν σῶμα. τῶν τοιούτων δέ ἐστιν καὶ ὁ σπλὴν, ἕλκων εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ἥπατος τὴν οἷον τρύγα τοῦ αἵματος, ὥσπερ ἡ μὲν ἐπὶ τοῦ ἥπατος κύστις τὴν χολὴν, οἱ δὲ νεφροὶ τὸ οὖρον. ἐὰν οὖν ἀτονήσας ἀδυνατῇ πρὸς ἑαυτὸν ἕλκειν τὸ τοιοῦτον αἷμα, κακοχυμίαν ἅπαντι τῷ σώματι προστρίβεται. διὰ τοῦτο οὖν αὐτοῦ δεῖ φυλάττεσθαι τὸν φυσικὸν τόνον, ὅπως ἕλκῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τροφὴν, ὑφ' ἧς ἐνεργείας εἰς εὐχυμίαν, τῷ παντὶ σώματι συντελεῖ, τά τε ἐν αὐτῷ γεννηθέντα περιττώματα καταπέμπειν εἰς τὴν γαστέρα, δύναται μετὰ τῶν τῆς τροφῆς περιττῶν ἐκκριθησομένων. διὰ τοῦτο οὖν αὐτῷ, τά τε πάνυ πικρὰ φάρμακα προσφέρομεν, ἐνίοτε μιγνύμενα αὐτοῖς τῶν αὐστηρῶν. εἰς δὲ ὕλην χρήσιμον, ἢ †κηρωμάτων τε καὶ μαλαγμάτων ποίησιν ἔνια προστίθεμεν, ὁποῖόν ἐστιν φάρμακον ὅ, τε κηρὸς, καὶ ἡ ῥητίνη, καὶ πίττα, καὶ ἄσφαλτος, ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα. κατὰ πρῶτον δὲ λόγον ὄξος τε καὶ ὀξύμελι χρήσιμα τῷ σπλάγχνῳ, τέμνειν τε καὶ λεπτύνειν τοὺς παχεῖς χυμοὺς δυνάμενα χωρὶς τοῦ θερμαίνειν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων μορίων ὅσα διὰ καταπλασμάτων, ἢ ὑγρῶν φαρμάκων ἐπιθέσεως, ἢ καταντλήσεως ὠφελεῖ, καθ' ἑτέραν εἴρηται πραγματείαν, οὕτως καὶ νῦν ἐάσας τὰ τοὺς φλεγμαίνοντας ὠφελοῦντα σπλῆνας, μόνων μνημονεύσω τῶν τοῖς σκιῤῥουμένοις ἁρμοζόντων, ὃ κἂν τοῖς φαρμακίτισιν βίβλοις οἱ πρὸ ἐμοῦ τὴν γραφὴν ἐποιήσαντο, καλοῦντες ἰδίως σπληνικοὺς, τοὺς ἐν σκιῤῥώδει διαθέσει τὸν σπλῆνα ἔχοντας.

†χρισμάτων

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα ποτὰ φάρμακα, πρὸς σπληνικοὺς κατὰ λέξιν οὕτω.

Πότιμα πρὸς σπληνικοὺς Ἀντιπάτρου ὡς Νεῖλος. μυροβαλάνου σαρκὸς ∠ γ. ἡμιονίτιδος βοτάνης, ἣν οἱ μὲν ἄσπληνον, οἱ δὲ σκολόπενδραν λέγουσιν ∠ ς. καππάρεως ῥίζης φλοιοῦ ∠ δ. κόστου ∠ δ. χαμαίδρυος ∠ ς. πολίου ∠ γ. κοτυληδόνος ῥίζης ∠ β. κισσοῦ μέλανος τῶν κορύμβων κόκκοι κε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ. ὑπερικοῦ καρποῦ ∠ β. χαλβάνης ∠ β. περικλυμένου καρποῦ ∠ α. ἢ τῆς ῥίζης ∠ γ. καρδαμώμου μέλανος ∠ α S. σκίλλης καρποῦ ὀποῦ ∠ ιϛ. ἐν ὀξυμέλιτι δίδου ὀβολοὺς β. σπληνικοῖς πότιμον. βαλάνου μυρεψικῆς ∠ δ. κισσοῦ λευκοῦ κόκκοι κδ. κόστου ∠ β. περικλυμένου σπέρματος ∠ β. ὑπερικοῦ ∠ α. ἐν ἄλλαις ∠ δ. χαλβάνης ∠ α. ὀβολοὺς β. καρδαμώμου ∠ δ. ἀναλάμβανε σκίλλης ἑφθῷ χυλῷ, δίδου κύαθον ἑλληνικὸν δι' ὀξυμέλιτος. ἄλλο. μυροβαλάνου σαρκὸς ∠ γ. ὑπερικοῦ ∠ ς. περικλυμένου καρποῦ ∠ ς. δαύκου ῥίζης ∠ ς. ἐρυθροδάνου, ἀκόρου, φοῦ ποντικοῦ, κρόκου ἀνὰ ∠ ς. σχοίνου ∠ γ. μήου ∠ ς. καρδαμώμου, χαμαιπίτυος, καππάρεως ῥίζης ∠ ς. πολίου ∠ S. οἱ δὲ ∠ γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ γ. ὀξυμέλιτος ἀναλάμβανε τροχίσκους ἀνὰ ὀβολοὺς β. καὶ δίδου ἐν ὀξυμέλιτι ἕνα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἡπατικοὺς, καὶ ὑδρωπικούς. ἄλλο ποιεῖ σπληνικοῖς. χαμαίδρυος ∠ δ. πολίου ∠ ε. χαμαιπίτυος ∠ δ. ἐρυθροδάνου ∠ ε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ γ. ἀρτεμισίας ∠ γ. μυροβαλάνου ∠ δ. καππάρεως ῥίζης φλοιοῦ ∠ γ. ἀριστολοχίας ∠ ς. τραγακάνθης ∠ β. ὕδατι ἀναλάμβανε τροχίσκους

χίσκους τριωβολιαίους, δίδου σὺν ὀξυμέλιτι. ἄλλο εὐστόμαχον. χρῶ δὲ πρὸς πᾶσαν διάθεσιν σπληνός. ποιεῖ δὲ πρὸς σπάσματα, πνευματώσεις, καὶ πρὸς γυναικεῖα πάθη. σμύρνης ∠ †δ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ. καππάρεως τε.
ῥίζης φλοιοῦ ∠ δ. κόστου ∠ ε. πάνακος ῥίζης ∠ δ. πευκεδανοῦ ῥίζης ∠ δ. δικτάμνου ∠ δ. πολίου ∠ β. περικλυμένου ῥίζης φλοιοῦ ∠ δ. ἐρυθροδάνου ∠ γ S. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ S. σὺν οἴνῳ καὶ ἴρεως ∠ δ S. ὀξυμέλιτι ἀναλάμβανε, δίδου ὀβολοὺς δύο σὺν ὀξυμέλιτι. ἄλλο σπληνικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς. στρουθίου, σκίλλης ὀπτῆς, πάνακος, καππάρεως ῥίζης ἀνὰ ∠ ε. κεροκομάγματος ∠ β S. ὄξει ἀναλάμβανε, δίδου σὺν ὀξυμέλιτι σκιλλιτικῷ. ἄλλο. στρουθίου, καππάρεως ῥίζης φλοιοῦ, χαμαίδρυος, πάνακος ἀνὰ ∠ ι. μυρίκης καρποῦ ∠ γ. ὄξει σκιλλιτικῷ ἀναλάμβανε, καὶ ∠ α. δίδου σὺν ὀξυμέλιτι σκιλλιτικῷ.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ποτὰ φάρμακα πρὸς σπλῆνα.

Κυνογλώσσου χειροπληθὲς λαβὼν, τρίβε μετ᾽ οἴνου κυάθων γ. καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας δίδου πίνειν πρὸ τροφῆς, ποιεῖ καὶ ὁ χυλὸς κατ᾽ ἰδίαν. αἴρειν δὲ δεῖ τὴν βοτάνην εὐωνύμῳ χειρὶ πρὶν ἡλίου ἀνατολῆς. ἄλλο. χαμαίδρυος χειροπληθὲς ἀφέψας, μετ᾽ οἴνου ℥ α. καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀπόθου, καὶ δίδου κυάθους δύο πρὸ τροφῆς. καταπλαστὸν σπληνικοῖς. μυρίκης καρπὸν κόψας καὶ σήσας ἀπόθου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως δίδου κοχλιάρια β. μετ᾽ ὀξυμέλιτος κεκραμένου κυάθων τριῶν. ἢ βοτάνην τὴν λεγομένην πελαργίτην, κόψας καὶ σήσας, δίδου καθὰ προείρηται. ἄλλο. ὀνάγρου, ἢ ἵππου ἀγρίου σπλῆνα ξηράνας κόψε, ἀπόθου, καὶ δίδου κοχλιάρια β. μετ᾽ οἴνου κεκραμένου, κυάθων γ. καταπότιον σπληνικοῖς. κισσοῦ λευκοῦ τῶν κορύμβων δίδου κόκκους γ. καταπίνειν σὺν ὀξυμέλιτι, ἐπιπίνειν κυάθους γ. Ἀνδρέου τὸ παιώνιον. μυρίκης τὸν καρπὸν κόψας καὶ σήσας, ἀναλάμβανε χαλβάνῃ, καὶ ποίει καταπότια, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν. τροχίσκος σπληνικὸς, ὑπεκτήκει τὸν ὄγκον. ἐρείκης καρποῦ ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ, νάρδου συριακῆς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ ∠ β. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται. τὸ δὲ ἀμμωνιακὸν ὄξει σκιλλιτικῷ δεῖ διαλύεται, καὶ τοῖς ξηροῖς ἐπιβαλλόμενον ἀναπλάττεται, καὶ γίγνονται τροχίσκοι, ἀνὰ ∠ α. ἄγοντες, δίδοται ∠ γ. καὶ ὀξυμέλιτος κύαθοι γ. ὁ δοὺς τὸ φάρμακον ἔλεγεν πεποτικέναι δελφάκιον ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ δελφάκιον ἀνατμηθὲν ἄσπληνον εὑρεθῆναι. ἄλλο ὑπεκτήκει τὸν ὄγκον. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, βάτου φύλλων τῶν ἁπαλωτάτων ἀνὰ ∠ η. καππάρεως φλοιοῦ ∠ δ. μυρίκης καρποῦ, βοτάνης ἀσπλήνου λεγομένης σκολοπενδρίου, ἢ ἡμιονίτιδος, ἀνὰ ∠ β. σκίλλης ὀπτῆς κεκαθαρμένης τοῦ πυρῆνος, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ ∠ β. ὕδατι ἀναλάμβανε, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου ∠ α. μετ᾽ ὀξυμέλιτος κυάθων γ. Χρυσέρμου σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς. ἔστι δὲ καὶ δυσουρικοῖς ἀγαθὴ, κοιλίας μαλακτική. σκίλλαν εὐμεγέθη πηλῷ περιπλάσας, ὄπτα καὶ περίελε τὸν φλοιὸν, καὶ τοῦ πυθμένος τὸ σκληρὸν, τοῦ δὲ πυρῆνος λαβὼν λίτρας β. δαύκου σπέρματος ὀξύβαφον, ὃ ἐστιν γο α. ἀνίσου, σεσέλεως, πάνακος ῥίζης, ἴρεως ἑκάστου ἴσον, κνίδης σπέρματος, κεδρίδων ἀνὰ ∠ ιβ. σμύρνης ∠ δ. ὀρόβων ἀληλεσμένων χοίνικα, οἴνου εὐώδους ὅσον ἐξαρκεῖ, φυράσας ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἔχει δὲ καὶ τραγακάνθης μνᾶς δ. ἡ δόσις ∠ α. μετ᾽ ὀξυμέλιτος τριῶν κυάθων. ἄλλο. εὐγκρασίας, σκίλλης ὀπτῆς κεκαθαρμένης, μνᾶς δύο, βρυωνίας ῥίζης μνᾶς η. πεπέρεως λευκοῦ τὸ ἴσον, πετροσελίνου τὸ ἴσον, δαύκου κρητικοῦ σπέρματος τὸ ἴσον, ὀρόβων ἀληλεσμένων τὸ ἴσον, κεδρίδων ℥ ς. ἐχέτω δὲ ὄξους γο η. ἴρεως, πάνακος ῥίζης, σμύρνης ἀνὰ γο γ. οἴνου φαλερίνου εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ ξήραινε σὺν σκιᾷ, δίδου ∠ α. μετ᾽ οἴνου κεκραμένου κυάθων τριῶν.

Ἐπιθέματα καὶ ἔμπλαστρα τοῦ αὐτοῦ Ἀσκληπιάδου πρὸς τὰς
προσφάτους τοῦ σπληνὸς φλεγμονάς.

Δενδρου ἀκτῆς τῶν ἁπαλωτάτων φύλλων τρίψας γ. ἀλόης λίτραν α. σκεύαζε δι᾽ ὄξους, καὶ εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἄλλο. ἐρείκης καρποῦ γο ς. χαλβάνης λίτραν α. σὺν οἴνῳ γο ς. τὸν καρπὸν κόπτε καὶ σῆθε, καὶ οὕτως ἐπίβαλλον τὴν χαλβάνην, καὶ μίξας φιλοπόνως, εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει ἐμπλάσας.

Τὸ τοῦ Ἰδιώτου φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Ἰξοῦ δρυΐνου λίτραν α. ἀσβέστου λίτραν α. τὸν ἰξὸν βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν καὶ θεὶς ἐπ᾽ ἀνθράκων, ἔα διαλύεσθαι. ὅταν δὲ διαλυθῇ, κατάπασσε τὴν ἄσβεστον, καὶ μίξας, καὶ θερμὸν ἐμπλάσας εἰς δέρμα λευκὸν ἐπιτίθει. δεῖ δὲ καὶ συλλύεσθαι τῷ φαρμάκῳ, καὶ οὕτως ἐᾶν ἕως αὐτόματον ἀποπέσῃ. φροντίζειν δὲ δεῖ ὥστε τὰ ἀφιστάμενα μέρη τοῦ σπληνὸς ἀποκόπτειν. ἄλλο. ἰξοῦ δρυΐνου λίτραν α. ἀσβέστου γο α. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους γο δ. κεδρίας γο α. σκεύαζε κατὰ τρόπον, καὶ χρῶ καθ᾽ ἡμέραν αἴρων τὸ φάρμακον, καὶ σπόγγοις ἀποπυριῶν τοὺς τόπους, καὶ πάλιν ἐπιρρίπτων. τὸ φάρμακον οὖρα κινεῖ.

Μάλαγμα χρυσίζον σφόδρα καλόν.

Κηροῦ, πιτυΐνης καὶ φρυκτῆς ἀνὰ λίτρας δύο, ἀρσενικοῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀσβέστου ἀνὰ γο δύο, ὄξους, ἐλαίου, ἀνὰ κυάθους η. σκεύαζε κατὰ τρόπον.

Ἄλλο σφόδρα γενναῖον, ᾧ ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος

Κηροῦ πιτυΐνης, πίσσης βρυτίας ξηρᾶς ἀνὰ λίτρας δύο, ἀρσενικοῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀσβέστου ἀνὰ γο β. ὄξους κυάθους η. σκεύαζε κατὰ τρόπον, ποιεῖ σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ πρὸς τὰς ὑποχονδρίων διατάσεις, ποιεῖ ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἡμεῖς προστεθήκαμεν τῷ φαρμάκῳ σμύρνης γο β S. †ὄξους γο δ. τιξοῦ δρυΐνου

Πρὸς τὰς σκιρρώδεις τοῦ σπληνὸς διαθέσεις ἐχρήσατο Τρύφων γορτυνιάτης.

Τήλεως ἀληλεσμένης, νάπυος, μάννης λιβάνου ἀνὰ ℥ α. μυροβαλάνου πιέσματος ℥ S. νίτρου ἀφροῦ γο γ. λειότατα ποιήσας καὶ μίξας, ἀναλάμβανε ἀφεψημένῃ κεδρίᾳ, ὥστε ἐμπλάστρου ὑγρᾶς ἔχειν τὸ πάχος. ἡ χρῆσις σὺν διαλείμματι, ἐπιθεὶς τὸ φάρμακον καταλαμβάνεται ἰδίοις. ὁ χρόνος τῆς ἐπιθέσεως, πρὸ βαλανείου, ἐφ᾽ ὅσον οἷόν τε ἐστιν τὸν πάσχοντα φέρειν, ἔπειτα ἐπιδεδεμένον εἰσάγειν εἰς τὸ βαλανεῖον, καὶ μετὰ τὴν λοιπὴν τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν ἐμβι-

βάζειν, καὶ οὕτως ἐν τῷ ὕδατι λύειν τὴν ταινίαν.

Ἄλλο σπληνικοῖς αὐθήμερον. πρὸ δὲ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου τρεῖς ἡμέρας διαιτῶμεν.

Σμύρνης, μάννης, λιβάνου ἀνὰ Γο γ. σινήπεως ἀλεξανδρείνου, καρδαμώμου ἀνὰ Γο β. ὄξους σκιλλιτικοῦ τὸ ἱκανόν, σίνηπι, καρδάμωμον κόψας καὶ σήσας, τὴν δὲ μάνναν καὶ τὴν σμύρναν ἐκλεώσας ἐπίβαλλε τὰ ξηρά, καὶ φυράσας τῷ ὄξει ποίει μαλαγματῶδες, καὶ ἀποτίθει ἀπὸ ὥρας δευτέρας μέχρι ἐννάτης. ἔπειτα δὲ ἐπιδεδεμένον δυσὶ ταινίαις εἰσάγομεν εἰς βαλανεῖον, καὶ ὅταν ἀναχαλασθῇ, ἐμβιβάζομεν. ἐν δὲ τῇ ἐμβάσει πλείονα χρόνον κατεχέσθω, ἔξω ἔχων τοῦ ὕδατος τὰ σκέλη. πρὸς δὲ τὸ μὴ λειποθυμεῖν, ὄξος καὶ γλήχωνα ὀσφραινέσθω, καὶ τὰς ταινίας κατὰ μικρὸν ἐπιλυέσθω. ἐξελθόντι δὲ ἐκ τοῦ βαλανείου, δοτέον τάριχος χωρὶς ἄρτου, καὶ οἶνον τεθαλαττωμένον, καὶ τῇ ἐπιούσῃ τὰ αὐτὰ δοτέον. τῇ δὲ τρίτῃ γυμνασίοις χρηστέον, ἀποξύειν τὸ ἔνδυμα δυναμένοις. ἄλλο Ἀρείου Ταρσέως, ἡ χρῆσις ἐν διαλείμμασι. σύκων πιοτάτων, σινήπεως, καππάρεως ῥίζης τοῦ φλοιοῦ ἀνὰ λίτραν α. ὄξους τὸ ἱκανόν. ἄλλο Διοδώρου. σινήπεως, καρδάμου, τήλεως, λινοσπέρμου, μυροβαλάνου πιέσματος ἀνὰ ∠ η. ἀναλάμβανε κεδρίᾳ ἑφθῇ, προσφυράσας ὄξει σκιλλιτικῷ. ἡ χρῆσις πρὸ βαλανείου, τὸ φάρμακον ἐστὶ καλόν, καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν αἷμα ἀπουρεῖ.

Τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα φάρμακα κατὰ τὸ δ. τῶν ἐκτὸς πρὸς σπληνικούς, καὶ ὑδρωπικούς, κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα.

Ἐπίθεμα σπληνικοῖς τοὺς ὄγκους ὑπεκτήκει. ἀκτῆς τῶν φύλλων ἁπαλῶν λίτρας γ. ἁλὸς λιπαρᾶς λίτραν α. τρίβε μετ' ὄξους, καὶ λειώσας ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει. ἄλλο. ἐρείκης καρποῦ λίτραν α. κόψας τὸν καρπὸν καὶ σήσας ἀναλάμβανε χαλβάνῃ, καὶ πάλιν κόπτε παραπτόμενος ἰρίνου ὑποστάθμης, ὥστε μαλαγματῶδες γενέσθαι, ἔπειτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει. μάλαγμα σπληνικοῖς. μυροβαλάνου τῶν λεπύρων κεκομμένων, σεσησμένων μνᾶς ἥμισυ, καὶ τοῦ πιέσματος τὸ ἴσον, κηροῦ ∠ ς. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ λβ. χαλβάνης ∠ ι. ἰρίνου βραχύ, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἄλλο λίαν γενναῖον. μυροβαλάνου ἀλεύρων Γο γ. νίτρου Γο α. οἱ δὲ δ. κηροῦ Γο ς. τερμινθίνης Γο η. ὄξους τὸ αὔταρκες, ὑπεκτήκει. μάλαγμα τὸ διὰ τῆς κεδρίας σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, οὖρα κινεῖ πολλά, καὶ τὸν σπλῆνα ὑπεκτήκει. δεῖ δὲ συλλέγεσθαι τῷ φαρμάκῳ, καὶ τὸ ἀφιστάμενον ἀπὸ τοῦ χρωτὸς περικείρειν, τουτέστι τοῦ σπληνίου. ἐὰν γὰρ δεῖ τὸ φάρμακον περικεῖσθαι, μέχρις οὗ αὐτόματον ἀποπέσοι. ἡ δὲ σύνθεσις ἐστὶν ἥδε. ἰξοῦ δρυΐνου λίτραν α. ἀσβέστου Γο ς. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους Γο δ. κεδρίας Γο γ. τὸν ἰξὸν ἕψε βαλὼν εἰς λοπάδα χαλκῆν, καὶ ὅταν ξανθὸς γένηται ἐπίβαλλε τὴν κεδρίαν κινῶν συνεχῶς, καὶ τὰ ξηρὰ λεῖα ἐπίβαλλε, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔα πως ψυγῆναι, εἶτα ἐμπλάσας εἰς δέρμα λευκὸν τὸ ἀπὸ ἀκάνθης λεγόμενον, ἐπιτίθει κατὰ τῶν πασχόντων τόπων, καὶ συλλέγεσθαι παραινεῖ, ἕως αὐτόματον ἀποπέσοι τὸ σπλήνιον. δεῖ μέντοι ὥσπερ καὶ ἄνω προείρηται τὰ ἀφιστάμενα μέρη τοῦ σπληνίου ἀποκείρειν. ἄλλο σφόδρα γενναῖον. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους Γο β. λίθου γαγάτου Γο α. ἀσβέστου Γο η. ἰξοῦ δρυΐνου λίτραν α. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. μάλαγμα Ἀντιοχίδος, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἐσκευάσθη Φαβίλλῃ. κηροῦ λίτρας γ. ῥητίνης τερμινθίνης λίτρας γ. μυροβαλάνου πιέσματος λίτραν α. νίτρου ἀφροῦ λίτραν α. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. ἐλαίου κυπρίνου λίτρας γ. ὄξος ὥστε τὸ ἀμμωνιακὸν διαλῦσαι. ἄλλο Φαβίλλῃ συντεθὲν σφόδρα γενναῖον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. σμύρνης, στακτῆς λίτρας β. ὀποπάνακος λίτραν α. χαλβάνης λίτραν α. μαστίχης λίτραν μίαν, λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους λίτραν α. στύρακος λίτραν α. ὀποῦ συκομόρων λίτραν α. κάγχρυος λίτραν α. πεπέρεως λευκοῦ οὐγγίας ς. κηροῦ λίτρας ε. τερμινθίνης λίτρας ε. κοπτόν ἐστι τὸ φάρμακον. καὶ δεῖ κόπτοντας παραπτέσθαι ἰρίνου μύρου τῇ ὑποστάθμῃ ἕως ἂν εὐαφέστατον γένηται τὸ φάρμακον, καὶ γὰρ κείμενον εὐαφέστατον γίνεται. μάλαγμα ὃ καὶ χρυσίζουσαν καλοῦμεν. ἀρσενικοῦ Γο α. συπηρίας σχιστῆς Γο β. ἀσβέστου Γο β. τὰ ξηρὰ κόπτομεν καὶ σήθομεν, καὶ εἰς θυείαν ἐμβάλλομεν, τούτοις ἐπιβάλλομεν ὄξους κυάθους η. καὶ λειώσαντες ἐπιμελῶς ἀναλαμβάνομεν τοῖς τηκτοῖς. ἔστι δὲ ταῦτα κηροῦ λίτρα α. ῥητίνης φρυκτῆς λίτραι β. πιτυΐνης λίτραι β. ταῦτα τήξαντες ἐῶμεν ψυγῆναι, καὶ ἀναξύσαντες ἐπιβάλλομεν τοῖς λειανθεῖσιν. ἡμεῖς προστεθείκαμεν τῇ τοῦ φαρμάκου σκευασίᾳ σμύρνης Γο β. ἄλλο. τούτῳ ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος. ποιεῖ σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων διατάσεις, ποιεῖ ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, καὶ πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. κηροῦ λίτραν α. πίσσης βρυτίας λίτραν α. ἀντὶ ῥητίνης φρυκτῆς, τὴν πίσσαν βάλλομεν. ἐλαίου κο η. ἀρσενικοῦ χρυσίζοντος Γο β. συπηρίας σχιστῆς Γο β. ἀσβέστου Γο β. σκεύαζε καθὰ προείρηται. ἡμεῖς προσεθήκαμεν τῷ φαρμάκῳ σμύρνης Γο β. ἰξοῦ δρυΐνου Γο δ. πρὸς τὰς κεχρονισμένας τοῦ σπληνὸς σκιρρώδεις διαθέσεις, αὐθήμερον λεγόμενον. δεῖ δὲ πρὸ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸν κάμνοντα διαιτῆσαι. σμύρνης, μάννης λιβάνου ἀνὰ Γο γ. νάπυος ἀλεξανδρείνου Γο β. καρδαμώμου Γο β. ὄξους σκιλλιτικοῦ τὸ ἱκανόν, κόψας καὶ σήσας τὰ ξηρά, καὶ ὄξει φυράσας ὥστε μαλαγματῶδες γενέσθαι, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει ἀπὸ ὥρας β. ἕως θ. φυλάττων, καὶ ταινιδίῳ κατέχων τὸ ἐπικείμενον μάλαγμα, εἶτα πέμπε εἰς βαλανεῖον οὕτως ἐπιδεδεμένον, καὶ ὅταν καλῶς ἀναχαλασθῇ ἐμβίβαζε, κελεύων ἔξω τῆς ἐμβατῆς ἔχειν τοὺς πόδας, καὶ ἐπὶ πλείονα χρόνον ἐμμένειν. πρὸς δὲ τὴν τούτων ἀνάκτησιν, ὄξος καὶ γλήχωνα προσάγομεν τοῖς μυκτῆρσιν, καὶ πειρώμεθα κατὰ μικρὸν ἐπιλύειν τὰς ταινίας, ἔστωσαν δὲ δύο κατὰ τοῦ μαλάγματος ἐπικείμεναι. κατὰ δὲ τὴν ἄρσιν τῶν ταινιδίων, αἴρομεν καὶ τὸ ἐπικείμενον μάλαγμα, καὶ τοὺς πεπονθότας τόπους ἱκανῶς ἀπαντλοῦμεν. ἐξελθόντι δὲ τοῦ βαλανείου, δίδομεν τάριχον χωρὶς ἄρτου, καὶ οἶνον τεθαλασσωμένον, καὶ τῇ ἐπιούσῃ τὸ αὐτὸ ποιοῦμεν. τῇ δὲ τρίτῃ τὸ αὐτὸ ποιούμεθα, γυμνασίοις χρώμεθα ἀποξύειν δυναμένοις τὸ ἔνδυμα. ἄλλο Κρίτωνος γορτυνιάτου κρητός, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. τήλεως ἀληλεσμένης ξ α. μυροβαλάνου πιέσματος ς. νίτρου ἀφροῦ Γο γ. πάντα λεῖα ἀναλάμβανε κεδρίᾳ, δεῖ δὲ πρότερον ταύτην ἑψήσαντα συστρέφειν, ὥστε κηρωτῆς ἔχειν πάχος. ἡ χρῆσις πρὸ βαλανείου ἐφ' ὅσον ὁ κάμνων δύναται φέρειν, μετὰ δὲ τὸ βαλανεῖον ἐπιρρίπτομεν κηρωτάριον. ἄλλο αὐθήμερον ἐπιγραφόμενον, ἀπαλλάττει τῆς διαθέσεως. πυρέθρου ∠ κ. μυροβαλάνου Γο η. καρδαμώμου Γο η. κνίδης σπέρματος Γο η.

σινήπεως

σινήπεως ℥ S. ἅπαντα λειώσας καὶ ὄξει φυράσας, καὶ λεάνας ἐπιτίθει ἐν διαλείμμασιν ἐπὶ ὥρας γ. εἰ δυνατὸν ὑπομένειν τὸ ἀλγηδονοῦντα, ἔπειτα βαστάσας τὸ φάρμακον λούεσθαι παραίνει. μετὰ δὲ τὸ βαλανεῖον χρηστέον κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου. ἄλλο τὸν ὄγκον ἐκτήκει. λίθου ἀσίου τὸ ἄνθος, νίτρου ἐρυθροῦ, μυροβαλάνου πιέσματος, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀνὰ ∠ κδ. καππάρεως ῥίζης τοῦ φλοιοῦ ∠ η. ῥαφάνου σπέρματος ∠ ι. ἢ τοῦ χυλοῦ κύαθον α. ὄξους δριμυτάτου τὸ αὔταρκες, ἰξοῦ δρυΐνου ∠ μ. διάλυε ἀμμωνιακὸν ἀκτῆς χυλῷ, ἢ μυρίκης, ἢ τριφύλλου. τὰ δὲ ξηρὰ κόπτε, καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ ὄξει φυράσας, καὶ μίξας ἐπίβαλλε τὸν ἰξὸν, καὶ ἀνακόψας ἀνελόμενος χρῶ.

Τὰ ὑπὸ Ἀρχιγένους ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων γεγραμμένων σπληνικοῖς.

Ἐπὶ δὲ τῶν σπληνικῶν προηγουμένης ὁμοίως τῆς ὅλης διαίτης, ἐκ τῶν ἀναγραφησομένων συνθέσεων τοῖσδε χρῶ. πόμα μὲν ὕδωρ, σιδήρου διαπύρου πολλάκις ἐναποσβεσθέντος αὐτῷ, ἀπυρέτοις μὲν μετ' οἴνου, πυρέσσουσι δὲ ὕδωρ πιεῖν. ἢ ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κύανον ἄνθος ἐχούσης ὀβολὸν ἕνα μετ' ὀξυμέλιτος. ἢ ἕρπυλλον μετ' ὄξους. ἢ πάνακος ῥίζαν χλωρὰν πότιζε μετὰ μελικράτου. ἢ τὸν καρπὸν ὁμοίως, προεξαιθείαζε δὲ τὸ μελίκρατον. ἢ περικλυμένου ῥίζης φλοιοῦ, καὶ τοῦ καρποῦ ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, ἐν ἀκράτῳ οἴνῳ θερμῷ λευκῷ δίδου πίνειν νήστει ἐπὶ ἡμέρας μ. ἢ ἀλώπεκος ξηρὸν ἧπαρ μετ' ὀξυμέλιτος δίδου πίνειν. ἢ κύμινον αἰθιοπικὸν ὁμοίως τῷ ἥπατι πινόμενον ἐν ὀξυμέλιτι. ἢ ἄρον ῥίζης φλοιοῦ ∠ S μετ' ὀξυμέλιτος κυάθους τρεῖς. ἢ πόλιον ὁμοίως μετ' ὀξυμέλιτος. ἢ κισσοῦ λευκοῦ κόκκους γ. μετ' ὀξυμέλιτος κυάθων γ. ἢ καππάρεως λεῖα ξηρὰ φύλλα μετ' ἀκράτου πότιζε, καταπλάσσε δὲ τοὺς σπληνικοὺς τοῖσδε. πρὸς τοὺς ἡπατικοὺς, καὶ ἔτι τέφρα ἐκ χαλκείου μετ' ὄξους. ἢ καππάρει βεβρεγμένῃ ἐν ὄξει λεία† ἀναλειφομένη κηρωτῇ κυπρίνῃ. ἢ τῷ διὰ καρδάμου καὶ τήλεως, καὶ ἀσβέστου καὶ νίτρου, καὶ μέλιτι μαλάσσων ἐπιτίθει. ἢ τήλεως, καὶ ἀσβέστου, καὶ νίτρου, καὶ μέλιτος μαλάσσων ἐπιτίθει. ἢ καταπλάσσε λεπιδίου φύλλοις. ὅταν δὲ ἤδη δάκνωνται, εἰσαγαγὼν εἰς τὸ βαλανεῖον, ἄρας τὸ φάρμακον εἰς ξυστὸν ἐμβίβαζε, καὶ κατέχε. δυσανασχετοῦσι γὰρ ὑπὸ δακνόμενοι, ὑγιεῖς δὲ γίνονται. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν ποιεῖ. ἢ μυροβαλάνου τὸ πίεσμα ὄξει βρέξων ῥοδίνῃ κηρωτῇ μίσγε καὶ ἐπιτίθει. ἢ τήλεως καὶ καρδάμου τὸ ἴσον, μάννης τὸ διπλοῦν, ἀσβέστου βραχὺ σὺν μέλιτι ὡς ἐμπλάστρῳ σπλήνια ποιήσας ἐπιτίθει. ἢ τρύγα ὄξους δριμέος ἐπιτίθει. καππάρεως ῥίζαν μετ' ὄξους. ἢ σπόγγον διὰ ὄξους δριμυτάτου. ἄκρως ποιεῖ μυροβαλάνου λεπύχανα, καὶ νίτρου τὸ τρίτον, λεῖα ὄξει φυράσας. ῥητίνην καὶ κηρὸν κατ' ὀλίγον ἐλαίου τήξας ἐπίχει, καὶ μαλάξας χρῶ. ἐπιμένοντος δὲ, συκίας πρόσβαλλε παραμύσσων. περίαπτα δὲ καὶ ἀντιπαθῆ πρός τε ἧπαρ καὶ σπλῆνα, τάδε δοκεῖ πεπιστεῦσθαι. τὴν ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν οὖς φλέβα λύσας, ἀνάτριβε τῷ αἵματι τὸν πεπονθότα σπλῆνα. †ἀνειλημμένη

Περὶ ὕδρωπος.

Ὑδρωπικῶν φάρμακα καὶ ἄλλα κοινὰ πρὸς τοὺς σπληνικοὺς αὐτοὺς, καὶ ἄλλα τινὰ πολύχρηστα, πρός τε τὰ προειρημένα πάθη καὶ σκληρίας, καὶ ὅπου τι διαφορῆσαι χρὴ, κἂν ἤδη πυώδης ἡ σύστασις. ἄρξομαι δὲ κἀνταῦθα τούτων ἀπὸ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα φάρμακα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη, κατὰ τὸ δ. τῶν ἐντὸς, ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Ἐπίθεμα ὑδρωπικοῖς σφόδρα καλὸν, καὶ τὸ παρακείμενον ὑγρὸν ἀναπίνει. φάρου, ὃ καλοῦσι ζέαν, ἀληλεσμένου ℥ β. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ℥ α. μάννης λίτραν α. λεάνας ἐπιμελῶς ἀναλάμβανε στέατι ὑείῳ παλαιῷ κατειργασμένῳ, ἐν οἴνῳ βεβρεγμένῳ νυκτὶ ὅλῃ, τὸ δὲ πλῆθος ἔσω τοῦ ὑείου, ὅσον δύναται ἐπιβληθὲν εὐαφὲς ποιῆσαι τὸ φάρμακον. βήσσα, σπέρμα δέ ἐστιν ἐν συκέᾳ γεννώμενον τοῦ ἀγρίου πηγάνου, ὃ δὴ οἱ ἐντόπιοι ἅρμαλα καλοῦσι, τούτου κεκομμένου ℥ α. μάννης ℥ S. στέατος ὑείου παλαιοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε καθὰ προείρηται. ἄλλο. σύκων λιπαρωτάτων λίτρας γ. ὀριγάνου λίτραν α. τινὲς κυμίνου λίτραν α. θείου ἀπύρου γο γ. κοχλιῶν ἀφρικανῶν λίτραν μίαν, τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε, καὶ ἀναλάμβανε σύκοις κεκομμένοις σὺν ταῖς σαρξὶ τῶν κοχλιῶν, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει, μέλιτος ἑφθοῦ ἐπίβαλλε ὅσον ἐξαρκεῖ.

Ἄλλο ἐκ τῶν Κρίτωνος.

Τήλεως ἀληλεσμένης καὶ σεσησμένης ℥ β. θείου ἀπύρου λίτρας β S. τὰ ξηρὰ λειότατα ποιήσας ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, εἶτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει εἰς νύκτα, πρὸς δὲ τὴν ἡμέραν χρῶ, καὶ †αἰώρα, καὶ τῇ ὑπογεγραμμένῃ σκευασίᾳ, κηροῦ λίτραν α. πίσσης ξηρᾶς λίτραν μίαν, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. †ἤπωθεν

Μάλαγμα τὸ ποτήριον ἐπιγραφόμενον, ἀναπίνει τὰς ἐν βάθει ὑγρασίας, καὶ σκίῤῥους διαλύει.

Κηροῦ, πίσσης ξηρᾶς ἀνὰ λίτρας β. στυπτηρίας ὑγρᾶς, θείου ἀπύρου, μάννης, νίτρου ἐρυθροῦ ἀνὰ λίτραν μίαν, ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας τέσσαρας, ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α. ὄξους ὥστε τὰ ξηρὰ διαλῦσαι ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ χρῶ σκευάσας ὡς δόκιμον. ἄλλο γενναῖον, ἢ ποτήριον φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ ὑδρωπικοῖς, σπληνικοῖς, καὶ πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας δ. κηροῦ λίτρας β. θείου ἀπύρου λίτραν α. πίσσης ὑγρᾶς λίτρας β. στυπτηρίας ὑγρᾶς λίτραν α. νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν α. ἀριστολοχίας γο γ. βδελλίου γο γ. ἀμώμου βότρυος γο γ. σικύου ἀγρίου ῥίζης γο γ. ἁλὸς γο ς. πυρέθρου γο γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος γο γ. ἰξοῦ δρυΐνου γο γ. ὀποῦ συκομόρων γο γ. ὄξους ℥ α S. ἢ οἴνου ἰταλικοῦ ἀντὶ τοῦ ὄξους βάλλομεν, ἐλαίου κοτύλας γ. σκεύαζε κατὰ τρόπον.

Μάλαγμα διὰ δαφνίδων, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν, ἀναπίνει τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις.

Κηροῦ λίτραν α. πιτυΐνης λίτραν α. πίσσης βρυτίας λίτραν α. δαφνίδων ξηρῶν λίτραν α. νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. στέατος μοσχείου κατειργασμένου λίτραν α. τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ. τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται καὶ ψύχεται, καὶ τοῖς ξηροῖς ἐπιβάλλεται, καὶ ἀνακόψαντες ἀνελόμενοι χρώμεθα. ἄλλο. δαφνίδων λίτραν α. πίσσης λίτραν α. μάννης λίτραν α. στέατος ταυρείου λίτραν μίαν, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. κηροῦ λίτραν α. σκεύαζε καθὰ προείρηται.

Ἡ τοῦ Κόρεως λεγομένη σπληνικὴ, ὑδρωπική.

Ταύτῃ Κορεὺς ἀπὸ Βιθυνίας ἀνὴρ χρώμενος, ἰσχιαδικὸς ἀπήλλακται παντελῶς. πίσσης ξηρᾶς λίτρας δ΄. κηροῦ λίτρας β΄. πιτυΐνης λίτρας β΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β΄. νίτρου ἐρυθροῦ λίτρας β΄. στέατος ταυρείου λίτραν α΄. ἐν ἄλλῳ καὶ ἴρεως λίτρας β΄. κάγχρυος ʒ ιη΄. ἀλεύρου τηλίνου ℥ α΄. γύρεως ℥ α΄. χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζης κεκομμένης λεπτοτάτης ℥ α΄. κυμίνου λειοτάτου ℥ α΄ S. γλυκέος ℥ α΄. ἐν ἄλλῳ ἀνίσου λειοτάτου ℥ S. τὴν δὲ γύρειν οὐκ ἔχει. Ἄλλη Βιθυνὴ λεγομένη φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις.

Πίσσης βρυτίας λίτρας δ΄. ῥητίνης πιτυΐνης κηροῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ λίτρας β΄. μυελοῦ ἐλαφείου λίτραν α΄. στέατος ταυρείου κατειργασμένου λίτραν α΄. ὀποῦ συκομόρου λίτραν α΄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ʒ ϛ΄. χαμαιλέοντος μέλανος τῆς ῥίζης κεκομμένης ʒ ϛ΄. δαφνίδων ξηρῶν λίτρας S. ἀλεύρου ἐρεγμοῦ λίτραν S. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος κεκομμένου ʒ δ΄. πετροσελίνου ʒ δ΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ʒ δ΄. ἀνίσου ʒ δ΄. ἁλῶν σπανῶν ʒ ϛ΄. ἀφρονίτρου ʒ ϛ΄. κυπρίνου ʒ ϛ΄. οἴνου φαλερίνου ὅσον ἐξαρκεῖ, τὰ ξηρὰ φυράσας σκεύαζε κατὰ τρόπον.

Μάλαγμα τὸ διὰ τῶν σπερμάτων φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις, τούτῳ ἐχρήσατο Ὀλύμπιος.

Κηροῦ ∠ ρ΄. τερμινθίνης ∠ ρ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ΄. στέατος ταυρείου ∠ ρ΄. ἀνίσου ∠ ρ΄. τήλεως ∠ ρ΄. πετροσελίνου ∠ ρ΄. ἄμμεως ἰλλυρικῆς ἀνὰ ∠ ν΄. πάνακος ∠ ρ΄. νίτρου ∠ ν΄. γλυκυρρίζης ∠ ν΄. κυπέρου ∠ κε΄. βράθυος ∠ κε΄. σαμψύχου ∠ κε΄. μελιλώτου ∠ κε΄. καρδαμώμου ∠ ιβ΄ S. κασσίας σύριγγος ∠ ιβ΄ S. νάρδου κελτικῆς, δαύκου κρητικοῦ τῆς ῥίζης ἀνὰ ∠ ιβ΄ S. μέλιτος κοτύλης S. οἴνου εὐώδους ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἄλλο. κηροῦ μνᾶ μία, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μνᾶ α΄. τερμινθίνης μνᾶ α΄. σαμψύχου μνᾶς S. ἴρεως ἰλλυρικῆς μνᾶς τέταρτον, ὅ ἐστιν ∠ λ΄. λινοσπέρμου πεφωγμένου μνᾶς δ΄. στέατος ταυρείου μνᾶς δ΄. σικύου ἀγρίου ῥίζης ξηρᾶς μνᾶς δ΄. ἀνίσου μνᾶς δ΄. σελίνου σπέρματος, ἄμμεως, κυμίνου, μαράθρου, νίτρου ἀνὰ μνᾶς δ΄. πεπέρεως ∠ ιβ΄ S. μέλιτος κοτύλην, οἴνου κοτύλην α΄ S. κυπρίνου κοτύλην α΄ S. ὄξους κοτύλην α΄ S. συντίθει καὶ χρῶ.

Ἐκ τῶν Ἀνδρομάχου πρὸς ὑδρωπικοὺς, καὶ ἐμπνευματώσεις.

Πίσσης ὑγρᾶς λίτρας β΄. κηροῦ λίτραν α΄. νίτρου ∠ ϛ΄. θείου ἀπύρου ʒ ϛ΄. στυπτηρίας ʒ ϛ΄. πρὸς ὑδρωπικοὺς Κλεοφάντου. κηροῦ, ῥητίνης, ἀφρονίτρου ἀνὰ ∠ ρ΄. χαλβάνης ∠ ιβ΄ S. προπόλεως ∠ ιβ΄ S. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ΄ S. κυπρίνου κυάθους β΄. ὄξους κυάθους δύο.

Ἀρχιγένους ἐκ τοῦ δευτέρου τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Ὑδρωπικὴ δίαιτα ὡς προσήκει. κατάπλαττε μὲν βολβίτῳ ἀγελαίας βοὸς, ξήραινε δὲ αὐτὸ ἐπιμελῶς, καὶ λειώσας, ἕψε ἐν ὀξυκράτῳ ὠμῆς λύσεως τρόπον, προσεμπάσας θείου ἀπύρου τὸ δ΄. μέρος, ὅλῳ δὲ τῷ κύτει ἐπίβαλλε. ὡς Μούσας κατέπλαττεν αὐτοὺς, ἐλατηρίῳ, σταφίδι ἀγρίᾳ, ὑσσώπῳ, χολῇ ταυρείᾳ, ἴβις, σύκοις κεκομμένοις ἀναληφθεῖσιν. ἢ σικύου ἀγρίου τῆς ῥίζης μνᾶ μία, ἑψημένης ἐν οἴνῳ. σύκων ὁμοίως ἑψημένων μνᾶς S. ταῦτα ὁμοῦ λέαινε παραχέων τοῦ ἀφεψήματος αὐτοῖς, μέχρι μαλαγματώδη ποιήσεις, εἶτα μίξας αὐτῆς ἀλθαίας λείας ῥίζης τὸ ἴσον, καὶ συνέψων συλλέαινε, καὶ οὕτω κατάπλαττε. ἢ σπυράθους αἰγείους ἕψων ἐν οὔρῳ παιδίου ἀφθόρου. ἢ αὐτῆς αἰγὸς τῷ οὔρῳ, γλοιοῦ ποιῶν πάχος κατάπλασσε, ἄκρως αὐτοὺς διὰ κοιλίας καθαίρει. ἄλλο. ἐλλέβορον μέλανα, χολὴν ταυρείαν, νίτρον, πέπερι, ἴσα σὺν μέλιτι καταπλάσσων τὴν κοιλίαν ἐπὶ ἡμιώβολον. παρ᾽ ὅλην δὲ τὴν ἀγωγὴν ποτίζειν τινὶ τούτων, κοτυληδόνος ∠ α΄. σκίλλης καθαρᾶς ξηρᾶς λίτραν α΄. ἐν οἰνομέλιτι κεκραμένῳ δίδου καθ᾽ ἡμέραν. ἢ ἄρου ῥίζης φλοιοῦ ∠ α΄. καὶ κνεώρου, ἣν ἔνιοι χαμαιλαίαν καλοῦσι ∠ γ΄. χυλίσας, καλάμων τοὺς πρὸς ταῖς ῥίζαις ἁπαλοὺς ὄχθους λάβε κυάθους γ΄. μίξας τε τὰ προειρημένα, δίδου καθ᾽ ἡμέραν πίνειν. κάλλιστα δὲ ποιεῖ τοῦτο, καρκίνου ποταμίου ξηροῦ χωρὶς τῶν ποδῶν, καὶ χηλῶν λελεπισμένου ∠ α΄. ὀπίου ὀβολὸν α΄. μίξας ὕδατι δὲ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ὅθεν οἱ καρκίνοι, δίδου πίνειν. ἔνιοι τε δὲ ἀντὶ τοῦ ὀπίου ὀποβαλσάμου προσβάλλουσι ἴσον. ἢ κοραλλίου ∠ α΄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ α΄. ὀβολοὺς β΄. λεάνας μετὰ καλαμίνθης ἀποβρέγματος ἀνάπλαττε διωβολιαίους βοχίσκους, καὶ δίδου πίνειν ἐν τῷ τῆς καλαμίνθης ὕδατι ὀβολὸν, ἄκρως ποιεῖ καὶ πρὸς νεφριτικούς. ἢ τὴν ῥίζαν τῆς καλαμίνθης καθεψήσας πότιζε. ἢ τὸ σίον λεγόμενον, τοῦτο δὲ καὶ ἐσθίειν δίδου. ἢ τριβόλου τὰ φύλλα. ἢ τὴν ῥίζαν μετ᾽ οἴνου δίδου. ἢ ἐν βαλανείῳ ἁλὶ καὶ ἐλαίῳ ἐπιμελῶς ἄχρις ἂν ἱδρώσωσιν, ἀλείψας ἔξαγε, καὶ μόνους τοὺς διδύμους ἀποκλύσας ἀφιδροῦντας, πρῶτον † λεντίοις, εἶτα τοῖς λοιποῖς περιβολαίοις συσκεπάσας κόμιζε, καὶ δίδου φερνίτου ἄρτου μετὰ ἰσχάδων ἱκανῶν φαγεῖν, πότιζε δὲ οἴνῳ μέλανι ἰταλικῷ, ἢ πικάτῳ προσφάτῳ ἐνεψημένων αὐτῷ σύκων ʒ δ΄. εἰς τοὺς ϛ΄ ℥. μέχρι τοῦ γ΄. λειφθῇ, καθαίρει δι᾽ οὔρων. ἢ αἰγὸς οὔρου κοχλιάριον α΄. μετὰ νάρδου ∠ α΄. θερμαίνας δίδου πίνειν. ἢ σίκυον ἄγριον οἴνῳ ναρδίνῳ ἢ ἀμιναίῳ ἐναποβρέξας τρεῖς, ἐκ τοῦ ἀποβρέγματος δίδου κύαθον α΄. καὶ προστίθει κατὰ βραχὺ, ἕως κυάθων τριῶν. ἢ σεσέλεως δίδου πίνειν ἢ ἐσθίειν. ἢ δαφνοειδοῦς λείου ἡλίκον θέρμον ἐπιπάσσων δίδου πιεῖν, ἄγει οὖρα πολλά. ἢ ἄρου ῥίζης φλοιὸν ἐν οἴνῳ. ἢ λεπίδος χαλκοῦ ∠ α΄. ἄρτου τὸ ἐντὸς ἀναλαβὼν καταπότια ποίει, καὶ δίδου ὕδωρ ἄγει εὐτόνως. ἢ χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ α΄. πηγανίου κλωνία τρία, πελιστρᾶς κόπρου ∠ α΄. ἁλὸς κοινοῦ ὀλίγων μετ᾽ οἴνου ἐφεσίου καὶ ὕδατος, τὸ πᾶν κρᾶμα κοτύλης S. δίδου. ἄκρως ποιοῦσιν αὗται θηριακαὶ διουρητικαὶ πᾶσαι, ἔτι τε τὰ ἑκάστῳ διὰ πείρας ἀκίνδυνα ὑδραγωγὰ πόματα, ἢ καταπότια, διάχριε δὲ τοὺς ὑδρωπικοὺς ὑπὸ πολὺ ἐν ἡλίῳ, σκέπων τὴν κεφαλὴν, μιγνὺς τῷ ἐλαίῳ ἅλας πολλοὺς, καταιόνα τε ἅλμῃ θερμῇ καὶ πολλῇ, τοὺς ἐμπεφυσημένους μάλιστα τόπους. κύστεις εὐμεγέθεις ἐμφυσήσας ἐπιμελῶς κατάκρουε καθ᾽ ἡμέραν συνεχῶς, πηλοῦται γὰρ καὶ προστέλλονται. δηλῶν δὲ τὰ σφυρὰ αὐτῶν, ἢ καὶ χαλάσας ἐν φορείῳ αἰώρει, πολὺ γὰρ διαρρεῖν ὑγρὸν εἴωθεν αὐτοῖς. πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις ἡ τοῦ Βιεννίου. κρόκου, ὀπίου, ὀποπάνακος, σμύρνης, ἴρεως, ἀκόρου, μανδραγόρου, ἀσάρου, κόστου, νάρδου ἰνδικῆς, δαύκου κρητικοῦ, μήου ἀνὰ ∠ η΄. πεπέρεως λευκοῦ, καὶ μακροῦ, ὀπίου, γεντιανῆς, στοιχάδος, κασσίας, φοῦ ποντικοῦ ἀνὰ ∠ η΄. μέλιτι ἀναλάμβανε.

Τοθονίοις

Περὶ τῶν ἀνωδύνων τε καὶ κωλικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων.

Τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις ἕνεκα μεγάλης ὀδύνης, ἢ ἀγρυπνίας, ἢ τοῦ μὴ παρατήσεσθαι χρείαν διὰ βῆχα βιαίαν, ὡς ἐφ' αἵματος ἀναγωγῆς ἐνίοτε γίνεται καὶ καταῤῥόων χαλεπῶν, εἰώθαμεν χρῆσθαι. κατὰ μέντοι τὰ μετριώτερα τῶν εἰρημένων, αἱ διὰ τῶν σπερμάτων ἰδίως ὀνομαζόμεναι βηχικαὶ δυνάμεις αὐτάρκεις, ἔχουσαι μὲν πάντως τι καὶ αὗται τῶν καρωτικῶν φαρμάκων, ἀλλ' ὀλίγον ἐν πολλοῖς τοῖς σπέρμασιν, ἅπερ εὐώδη τε ἐστὶν καὶ λεπτομερῆ, καὶ διουρητικά. προσαγορεύουσι δὲ πολλάκις αὐτὰ οἱ ἰατροὶ καὶ χωρὶς τοῦ προσθεῖναι τὸ τοῦ σπέρματος ὄνομα, κύμινον λέγοντες, καὶ δαῦκον, καὶ σέσελι, σέλινόν τε καὶ ἄνισον. αἱ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φαρμάκων συνθέσεις ἐν ταῖς βηχικαῖς ὀνομαζομέναις διαθέσεσιν εἴρηνται. τὰς δὲ τῶν ἀνωδύνων τε καὶ κωλικῶν αἵπερ εἰσὶν ὁμογενεῖς μὲν ἐκείναις, σφοδρότεραι δὲ πολὺ ταῖς δυνάμεσιν, ἐν τῷδε τῷ λόγῳ δηλώσω. πρώτη μὲν οὖν αὐτῶν, ὡς ἔοικεν ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις, ἡ τοῦ Φίλωνος ἔνδοξος ἐγένετο, περὶ ἧς αὐτὸς ἐποίησε τάδε τὰ ἐλεγεῖα,

Ταρσέως ἰητροῖο μέγα θνητοῖσι Φίλωνος
εὕρεμα, πρὸς πολλὰς εἰ μὴ παθῶν ὀδύνας.
εἴτε κόλον πάσχει τις ἅπαξ δοθέν, εἴτε τις ἧπαρ,
εἴτε δυσουρίῃ ἴσχεται, εἴτε λίθῳ.
ἴδμαι καὶ σπλῆνα, καὶ ὀρθόπνοιαν ἀνηρῶν,
καὶ φθίσιν ἴδμαι, σπασμὸν ἐνιστάμενον,
καὶ σφαλερὴν πλευρῖτιν. ἀποπτύων δέ τις αἷμα
ἢ ἐμέων, ἕξει μ' ἀντίπαλον θανάτου.
πάντα δ' ὅσα σπλάγχνοισιν ἐνίσταται ἄλγεα παύω,
βῆχά τε καὶ πνιγμὸν, λύγγα τε καὶ κατάῤῥουν.
γέγραμμαι δὲ σοφοῖσι μαθὼν δέ τις οὐ βραχὺ μ' ἕξει
δῶρον, ὃν ἀξυνέτοις δ' οὐκ ἐπόθησα πορεῖν,
ξανθὴν μὲν τρίχα βάλλε μυρίπνοον ἰσοθέοιο,
οὗ λύθρος ἑρμείαις λάμπεται ἐν βοτάναις.
κρόκου δὲ σταθμὸν φρένας ἀνέρος, οὐ γὰρ ἄδηλον,
βάλλε δὲ καὶ δραχμὴν ναυπλίου εὐβοέως.
καὶ τρίτον ἐν τρώεσσι Μενοιτιάδαο φονῆος,
δραχμὴν τὴν μήλων γαστέρι σωζομένην.
ὁλκὰς δ' ἀργεννοῖο πυρώδεος εἴκοσι βάλλε,
εἴκοσι καὶ κυάμου θηρὸς ἀπ' ἀρκαδίης.
δραχμὴν καὶ ῥίζης ψευδωνύμου, ἥν ἀνέθρεψε
χῶρος ὁ τὸν πίσῃ ζῶα λοχευσάμενος.
πῖον δὲ γράψας ἄρθρον, βάλε πρῶτον ἐπ' αὐτοῦ,
ἄῤῥεν ἐνὶ δραχμὰς πέντε δὶς ἑλκόμενον.
νάμα δὲ θυγατέρων ταύρων καὶ κεκροπίδεσσι
συγγενὲς, οἱ τείκνκυς ὡς ἐνέπουσιν ἐμοί.

Ἐν τούτοις τοῖς ἔπεσιν ὁ Φίλων κελεύει κρόκου μὲν ∠ ε'. ἐμβάλλεσθαι, πυρέθρου δὲ μίαν, εὐφορβίου μίαν, στάχυος νάρδου μίαν, πεπέρεως δὲ λευκοῦ, καὶ ὑοσκυάμου τὸ ἴσον, ἑκατέρου ∠ κ'. ὀπίου δὲ ∠ ι'. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι δύο στίχοι τὸν κρόκον δηλοῦσιν, ξανθὸν μὲν τῇ χρόᾳ ὄντα, τριχοειδῆ δὲ τῇ λεπτότητι. λύθρου δὲ τοῦ κρόκου φησὶν ἐν ταῖς ἑρμείαις, τουτέστι ταῖς τοῦ ἑρμοῦ λάμπεσθαι βοτάναις. ἐπειδὴ μειράκιον καλούμενον κρόκος ἅμα τῷ ἑρμῇ δισκεύων, εἶθ' ἑστὸς ἀμελέστερον, ἐμπεσόντος αὐτῷ δίσκου τῇ κεφαλῇ, συνέβη μὲν ἀποθανεῖν αὐτίκα. τοῦ δ' αἵματος εἰς τὴν γῆν ἀναχθέντος, ἐξ αὐτοῦ φῦναι τὸν κρόκον. λάμπεσθαι δὲ εἶπε τὸν λύθρον, τουτέστι τὸ ἀπὸ τοῦ σφαγέντος αἷμα διὰ τὸ στιλπνὸν τῆς χρόας τοῦ κρόκου. γράφεται δὲ οὐ μόνον βοτάναις, ἀλλὰ καὶ πεδίοις ὡδί πως ὁ στίχος, ἑρμείοις λάμπεται ἐν πεδίοις. σταθμὸν δὲ ἀξιοῖ τοῦ κρόκου πέντε δραχμὰς εἶναι, φρένας ἀνέρος εἰπὼν τὰς αἰσθήσεις οὔσας πέντε. ὅτι δὲ δραχμαὶ πέντε βούλεται εἶναι, καὶ οὔτε ὀβολοὺς, οὔτε λίτρας, οὔτε ἄλλο τι τοιοῦτον ἐνδείκνυται διὰ τῶν ἑξῆς. πρῶτον μὲν εἰπὼν, μίσγε δὲ καὶ δραχμὴν ναυπλίου εὐβοέως. εἶθ' ἑξῆς καὶ τοῖς ἄλλοις προστιθεὶς ταυτὸν ὄνομα τὸ τῆς δραχμῆς. Ναύπλιον μὲν οὖν εὐβοέα τὸ πύρεθρον λέγει, διότι Ναύπλιος πυρὰς μεγάλας καύσας ὡς φασὶ, κατὰ τὴν τῆς εὐβοίας λιμένα, πολλοὺς τῶν ἑλλήνων ἐξηπάτησεν, ὡς ἐπὶ χώραν εὐλίμενον καταίροντας ἀπολέσθαι. ἐργάσασθαι δὲ φασὶν αὐτὸν τοῦτο διὰ τὸν τοῦ Παλαμήδους θάνατον. καὶ μὴν καὶ τὸ εὐφόρβιον αἰνιγματωδῶς ὁμοίως τούτοις κέκληκεν εἰπὼν, καὶ τρίτον ἐν τρώεσσι Μενοιτιάδαο φονῆος, ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς ἐποίησε λέγοντα τὸν Πάτροκλον,

ἀλλά με μοῖρ' ὀλοὴ καὶ λητοῦς ἔκτανεν υἱὸς, ἀνδρῶν δ' εὔφορβος.

μήλων δὲ τουτέστι προβάτων, ἐν τῇ γαστρὶ διασώζεσθαι φησὶ τὸ εὐφόρβιον, ὅτι μόνην ταύτην οὐ διαβιβρώσκει, καὶ διὰ τοῦτο δυνατόν ἐστιν ἀποτίθεσθαι κατ' αὐτὴν τὸ φάρμακον. ὀπὸς δέ ἐστι φυτοῦ τινος ἀκανθώδους ἐν τῇ τῶν μαυρουσίων γῇ φυομένου, θερμότατος τῇ δυνάμει, καὶ γέγραπται περὶ αὐτοῦ βιβλίδιόν τι σμικρὸν, ἴσα τῷ βασιλεύσαντι τῶν μαυρουσίων. ἐφεξῆς δὲ ὁ Φίλων φησὶν, δραχμὰς δ' ἀργεννοῖο πυρώδεος, εἴκοσι βάλλειν, ὡς λευκὸν πέπερι σημαίνων. ἔστι δὲ εὐστομαχώτερον καὶ δριμύτερον τοῦ μέλανος. εἴκοσι δ' ἀξιοῖ δραχμὰς ἐμβάλλεσθαι σπέρματος ὑοσκυάμου θηρὸς ἀπ' ἀρκαδίης. ἐπειδὴ τὸν ἐρυμάνθιον κάπρον ὁ Ἡρακλῆς ἀποκτεῖναι λέγεται κατὰ τὴν τῶν ἀρκάδων γῆν αὐξηθέντα. νάρδου δὲ καὶ αὐτῆς ∠ α'. ἀξιοῖ βάλλειν, ἣν ψευδώνυμον εἴρηκε ῥίζαν, ἐπειδὴ στάχυς ὀνομάζεται νάρδου. βούλεται δ' αὐτὴν εἶναι κρητικὴν, ἔνθα φησὶν ἣν ἀνέθρεψε χῶρος ὁ τὸν πίσῃ ζῶα λοχευσάμενος. ἐπειδὴ τὸν δία φασὶν οἱ μυθολόγοι κατὰ τὸ δικταῖον ὄρος ἐν κρήτῃ τραφῆναι κρυπτόμενον ὑπὸ τῆς μητρὸς ῥέας, ὅπως μὴ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ κρόνου καταποθῇ, προσέθηκε δὲ τῷ δὶ τὴν πίσαν ὡς εἰώθασι πολλοὶ καὶ χωρὶς ποιητικῆς ἐν τῷ βίῳ λέγειν, μὰ τὸν ἐν περγάμῳ Ἀσκληπιὸν, μὰ τὴν ἐν ἐφέσῳ ἄρτεμιν, μὰ τὸν ἐν δελφοῖς Ἀπόλλωνα, μὰ τὸ ἐν ἐλευσῖνι πῦρ. ἔνιοι δὲ οὐ τὴν κρητικὴν χώραν, ἀλλὰ τὴν ἰνδικὴν εἰρῆσθαι φασὶν, ἐξ ἧς ὁ ἐλέφας φέρεται. ἐκ τούτου γὰρ τὸ ἐν πίσῃ τοῦ διὸς ἄγαλμα λελοχεῦσθαι. τουτέστι γεγενῆσθαι, τούτοις ἅπασι μίγνυσθαι κελεύει τὸν τῆς μήκωνος ὀπὸν, εἰθισμένον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὄπιον ἰδίως ὀνομάζεσθαι. μηδενὸς τῶν ἄλλων ὀπῶν καίτοι παμπόλλων ὄντων κατὰ τὸ καλούμενον οὐδέτερον γένος ὀνομαζομένων. ἐπεὶ τοίνυν τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ο φωνῆς καὶ τοῦ πίον σύγκειται, διὰ τοῦτο ἔφη. πῖον δὲ γράψας ἄρθρον βάλλε πρῶτον ἐπ' αὐτῷ ἄῤῥεν ἐνὶ δραχμαῖς πέντε δὶς ἑλκόμενον, ὃ περιέμβαλλε καὶ τοῦ ὀπίου ∠ ι'. ὑπόλοιπον δέ ἐστιν ᾧ πάντα ταῦτα ἀναλαμβάνεται λειωθέντα τὸ μέλι κεκλημένον ὑπ' αὐτοῦ συμβολικῶς, νάμα ταύρου θυγατέρων, ἐπειδὴ σηπομένων τῶν ταύρων γεννᾶσθαι φασὶ τὰς μελίσσας. ἀττικὸν δ' αὐτὸ βουλόμενος εἶναι, συγγενὲς ἔφη τοῖς κεκροπίδαις, τουτέστι τοῖς ἀθηναίοις. διὰ δὲ τοῦ τελευταίου τῶν ἐπῶν

δηλοῖ καὶ τοὺς Ἀσκληπιάδας οὕτως ὀνομάζειν. ἐκ τρίκκης γὰρ τὸ γένος αὐτῶν ἐστιν ὡς καὶ ὁ ποιητής φησιν, αὕτη σχεδὸν ἡ πρώτη τῶν ἀνωδύνων ὀνομαζομένων ἀντιδότων, ἔνδοξος ἐγένετο. κατ' αὐτὴν δὲ τὰ μὲν προστιθέντες αὐτῇ, τὰ δ' ἀφαιροῦντες, ἢ ταῖς συμμετρίαις ὑπαλλάττοντες ἐποίησαν κυρίων ἀνωδύνων ἀντιδότων ἀριθμὸν, ἃς καὶ κωλικὰς προσαγορεύουσιν, παρονομάζοντες ἀπὸ τῶν μεγίστας ὀδύνας ἐχόντων παθῶν. ἐγὼ δὲ πρώτους μὲν ἐρῶ τοὺς γενικοὺς τρόπους τῆς θέσεως αὐτῶν, εἶτα ὡς εἴωθα τὴν εὐπορίαν τῶν κατὰ μέρος ὑλῶν ὑπογράψω. τὸ μὲν οὖν ὄπιον ἰσχυρότατόν ἐστι τῶν ναρκούντων τὴν αἴσθησιν, ὕπνον τε καρώδη φερόντων. ἐργάζεται δὲ ταῦτα καὶ μόνον ἐψήματι δοθὲν, εἶτα ἀναληφθὲν διὰ κροκίδος εἰς ἕδραν ἐντιθέμενον, ἐπιχριόμενόν τε τῷ μετώπῳ, καὶ τοῖς μυκτῆρσιν ἐγχριόμενον. ἐὰν δὲ μετά ἑτέρου τινὸς τῶν πραϋνόντων τὴν δύναμιν αὐτοῦ μιχθῇ, μετριώτερον ἐργάζεται ταῦτα. χρὴ δὲ εἶναι τὰ μιγνύμενα τῶν ἤτοι πέττειν, ἢ πραΰνειν δυναμένων ὀδυνηρὰν διάθεσιν, ἢ τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν χυμοὺς διαφορεῖν, ἢ τέμνειν τε καὶ λεπτύνειν, ἢ κατὰ τὴν ὅλην οὐσίαν ἀλλοιοῦν. οὐ μὴν οὐδὲ ἀγνοεῖν ἡμᾶς οἶμαι τὸν ἄριστον εἶναι σκοπὸν τῆς συνθέσεως, ὅταν τριῶν τις στοχάζηται, τοῦ τε ναρκῶσαι τὴν αἴσθησιν, καὶ τοῦ μηδὲν ἐφ' ὕστερον ἐκ τούτου διαμεῖναι παρὰ τῷ μορίῳ βλάβος, ἔτι τε τοῦ μέγιστον ἀφεληθῆναι τὴν διάθεσιν. εἰς ταῦτα οὖν ἀποβλέπων, μοι δοκεῖ καὶ ὁ Φίλων συνθεῖναι τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ φάρμακον. ἐκ μὲν τῆς τοῦ ὑοσκυάμου καὶ τῆς τοῦ ὀπίου μίξεως, ὕπνον τε καρώδη καὶ τὴν νάρκην τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως ἐργάσασθαι βουλόμενος. ὅπως δὲ ἀναδοθείη τε θᾶττον καὶ διεξέλθοι τὸ βάθος ὅλων τῶν πασχόντων σωμάτων τὰ θερμαίνοντα, πύρεθρόν τε καὶ εὐφόρβιον, καὶ πέπερι μίξας διαφορεῖν δυνάμενα τοὺς βλάπτοντας χυμοὺς, καὶ διαρρύπτειν τοὺς γλίσχρους, καὶ τέμνειν τοὺς παχεῖς, καὶ τὰ φυσώδη πνεύματα λεπτύνειν καὶ κενοῦν. ἔστι δ' οὐκ ὀλίγον πασῶν τῶν ψυχρῶν διαθέσεων ἐν τῇ νάρδῳ πεπτικόν. οὐ μὴν τήν γε κρητικὴν νάρδον ἐμβάλλειν χρὴ, οὐδ' ὅλως τὴν παρ' ἡμῖν γεννωμένην, ἣν ὀρείαν τε καὶ ναρδίτην βοτάνην ὀνομάζουσι μᾶλλον ἢ νάρδον. ἔστι μὲν οὖν ἡ κελτικὴ νάρδος ἀγαθὸν φάρμακον εἰς ὅσα περ αἰνον, καὶ ἡ ἰνδική. λείπεται δὲ αὐτῆς πάμπολυ, καθάπερ γε καὶ ταύτης ἡ ὀρεία, ὥσπερ καὶ τῶν ἀρωματικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων τὴν νάρδον μόνην ἐνέβαλεν ὁ Φίλων, οὕτως οἱ κατ' αὐτὸν ἄλλος ἄλλο προσέθεσαν, ἔνιοι δὲ καὶ πλείω. τὰ προστιθέμενα δέ ἐστι, σχοίνου ἄνθος, καὶ κασσία, κινάμωμόν τε καὶ ἄμωμον καὶ κόστος. ὥσπερ δ' αὖ πάλιν τὸν κρόκον ἐνέβαλε πεπτικὸν χυμῶν ἀπέπτων, καὶ διαθέσεων φαρμακωδῶν, οὕτως ἄλλοι σμύρναν τε καὶ καστόρειον ἔμιξαν. οἱ πλεῖστοι δ' αὐτῶν καλῶς ποιοῦντες, καὶ ταυτὶ τὰ συνήθη σπέρματα, περὶ ὧν εἴρηται καὶ πρόσθεν ἐν τοῖς διὰ τῶν σπερμάτων, ὡς παραμυθήσασθαι τῇ ἀηδίᾳ τὸ πικρὸν φάρμακον, εἰς ἀνάδοσίν τε καὶ οὔρησιν προτρέψαι τὸ σύμπαν φάρμακον. εἰ δέ τι λεπτῦναι δέοι πάχος χυμῶν, καὶ τοῦτο ἐργαζόμενα, λέγω δὲ καὶ σελίνου σπέρμα, καὶ κυμίνου, καὶ ἀνίσου, καὶ δαύκου, καὶ πετροσελίνου, καὶ ὅσα τοιαῦτα. προσθήσω τοιγαροῦν ἤδη καὶ τὸ πλῆθος τῶν κατὰ μέρος ὑλῶν τοῖς πρὸ ἐμοῦ πεπειραμένων.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων κωλικῶν.

Πρώτη μὲν αὐτῶν γέγραπται κατὰ λέξιν οὕτως, κωλικὴ Κασσίου. ἀνίσου ∠ ς΄. σελίνου σπέρματος ∠ ιβ΄. νάρδου ∠ δ΄. οἱ δὲ ∠ ς΄. καστορείου ∠ γ΄. πετροσελίνου ∠ δ΄. οἱ δὲ ∠ γ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε΄. καὶ μακροῦ ∠ ε΄. †σκύρου ∠ ς΄. σχοίνου ∠ γ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ ς΄. κρόκου ∠ γ΄. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, τινὲς καὶ κινναμώμου ∠ α΄. ἢ κασσίας ∠ β΄. ἡ τελεία δόσις καρύου βασιλικοῦ μικροῦ σὺν ὕδατος θερμοῦ κυάθοις τρισὶν, τὸ δὲ ἐλάχιστον ποντικοῦ μικροῦ.

†ἀκόρου, σμύρνης

κωλικὴ δευτέρα τῶν ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων, ἐστὶν ἥδε, ἄλλως ἡ Κασσίου ὡς Κρίτωνος. ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιτιθεμένη ἔξωθεν. ἀνίσου ∠ ιβ΄. σελίνου σπέρματος ∠ κδ΄. νάρδου ἰνδικῆς ἴσον, καστορείου ∠ ς΄. πετροσελίνου σπέρματος ∠ ις΄. σμύρνης ∠ ιβ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ιβ΄. καὶ μακροῦ ∠ ι΄. σχοίνου ∠ ς΄. ὀπίου, κρόκου, κασσίας, ἀνὰ ∠ ιβ΄. κόστου, ἀκόρου, ἀνὰ ∠ ς΄. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μεθ' ὕδατος κυάθων τριῶν.

αὗται μὲν οὖν αἱ προγεγραμμέναι δύο διὰ φαρμάκων συνετέθησαν, ὑπὲρ ὧν ὀλίγον ἔμπροσθεν εἶπον. ἡ δ' ἐφεξῆς ᾗ κεχρῆσθαι φησὶν αὐτὸς, ἔχει τινὰ καὶ ἄλλα παρὰ τὰ πρόσθεν, ὁμογενῆ μὲν τῷ τε ὀπίῳ καὶ τῷ τοῦ ὑοσκυάμου σπέρματι, τόν τε τοῦ μανδραγόρου χυλὸν τῶν μήλων, ἤτοι τὸν τῆς ῥίζης αὐτοῦ, καὶ τὸν τοῦ κωνείου. οὕτω δὲ καὶ τὸ ποντικὸν φοῦ, τὸ μέν τι παραπλήσιον ἔχον τῇ νάρδῳ, τὸ δέ τι τῷ πετροσελίνῳ καὶ τοῖς οὐρητικοῖς σπέρμασιν, τὸ δὲ τῆς ἀγρίας κράμβης σπέρμα τῶν λεπτυντικωτάτων τε καὶ ξηραίνειν καὶ διαφορεῖν ἱκανῶς δυναμένων. ἐκ δὲ τῶν οὐρητικῶν ἐστι καὶ τὸ μῆον, καὶ τὸ ἄσαρον. ἡ δὲ ἰλλυρὶς, ἣν οὐδὲ ὠνόμασεν ἰλλυρικὴν ἶριν, πεπτικόν ἐστι καὶ λεπτυντικὸν φάρμακον. ἡ δὲ στιχὰς ἄσηπτόν τε καὶ λεπτυντικὸν, αὐτὸ δὲ τὸ φάρμακον οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου γέγραπται. κωλικὴ Τουλλίου ᾗ χρῶμαι. μανδραγόρας χυλοῦ τῶν μήλων ∠ η΄. ἢ τῆς ῥίζης τοῦ χυλοῦ ∠ ι΄. φοῦ ποντικοῦ ∠ η΄. κράμβης ἀγρίας σπέρματος ∠ η΄. κωνείου χυλοῦ ∠ ις΄. κόστου, πεπέρεως λευκοῦ ἢ μακροῦ, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ η΄. ὀποπάνακος ∠ ς΄. στιχάδος, δαύκου σπέρματος, μήου, ἀσάρου, ἀνὰ ∠ ιβ΄. κινναμώμου, ἰλλυρίδος, ἀκόρου, ἀνὰ ∠ η΄. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων, κωλικὴ παρὰ Ἀβασκάντου, ἣν εὗρον παρ' ἐμοὶ σύμφωνον. ἀνίσου ∠ ι΄. σεσέλεως σπέρματος ∠ κ΄. πετροσελίνου, νάρδου ἰνδικῆς, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, ἀνὰ ∠ γ΄. καὶ τετρώβολον, ὀπίου ∠ ι΄. σμύρνης ∠ ι΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ, καστορείου, ἀνὰ ∠ ε΄. σχοίνου, κρόκου, ἀνὰ ∠ ε΄. μέλιτι ἑφθῷ σκεύαζε. κωλικὴ θαυμαστὴ ᾗ χρῶμαι, καὶ πρὸς τοὺς ἰλεώδεις, καὶ οἷς κόπρος ἀνεμεῖται ἐν ταῖς μεγίσταις ἀλγηδόσιν, διδομένη ἡλίκον κύαμος ἐν κυάθοις τρισὶν, ἢ τέσσαρσιν ὕδατος ψυχροῦ. πεπέρεως λευκοῦ, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνὰ ∠ μ΄. ὀπίου, ∠ ς΄. κρόκου ∠ ι΄. νάρδου στάχυος, εὐφορβίου, πυρέθρου, ἀνὰ ∠ β΄. μέλιτι ἑφθῷ ἀναλάμβανε. ἄλλη ἀδιάπτωτος καὶ πρὸς πᾶσαν ἐμπνευμάτωσιν. σινώνος, ὑοσκυάμου σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ ∠ μ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ κ΄. κρόκου ∠ ς΄. ὀποβαλσάμου ∠ γ΄. μέλιτι ἑφθῷ. Τοργεντίου κωλική. κωλικὴ Τοργεντίου οὐ ἄλγους. σινώνος, πεπέρεως λευκοῦ, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνὰ ∠ μ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ κ΄. κρόκου ∠ η΄. οἱ δὲ ∠ ς΄. μανδραγόρου φλοιοῦ ῥίζης ∠ γ΄. μέλιτος τὸ ἱκανὸν, τινὲς ὀποβαλσάμου ∠ γ΄. κωλικὴ Ἀπολλωνίου. νάρδου ∠ β΄. καστορείου, μαράθρου, μανδραγόρας χυλοῦ, κόστου, ἀνὰ ∠ α΄. ἀσάρου, στάχυος, ἀνὰ ∠ γ΄. ὀποπάνακος ∠ α΄. δαύκου κρητικοῦ ∠ γ΄. κινναμώμου ∠ ε΄. πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, ἴρεως, σμύρνης, ἀνὰ ∠ β΄. λημνίας σφραγῖδος ∠ ι΄. ἀψινθίου ∠ β΄. μέλιτος, ἡ δόσις ∠ α΄. σὺν ὕδατι.

κωλικὴ

κωλικὴ ὡς Νικόστρατος, ἰσόθεος καλουμένη, ἠγορασμένη ταλάντων δύο, ποιοῦσα πρὸς στομαχικοὺς ὀφθαλμιῶντας, ποδαγρῶντας, ὑστερικοὺς πόνους, δι' ὑδρομέλιτος, πηγάνου συναφεψημένου. κρόκου ∠ α΄ S. νάρδου ∠ β΄. σμύρνης ∠ η΄. κόστου, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ α΄. ὀποβαλσάμου ∠ δ΄. κινναμώμου, μανδραγόρου χυλοῦ, καστορίου, ἀνὰ ∠ ϛ΄. δαύκου σπέρματος ∠ δ΄ S. σαγαπηνοῦ ∠ γ΄. κασσίας ∠ δ΄. μέλιτι ἀττικῷ.

κωλικὴ ὡς Σκριβώνιος. κέρατος ἐλαφείου ἁπαλοῦ κεκαυμένου τῆς σποδοῦ ἡμίναν, πεπέρεως λευκοῦ, σμύρνης, ἀνὰ ∠ β΄. λεάνας δίδου κοχλιάριον ἕν, λεάνας κοχλίαν ὠμὸν ἕνα σὺν οἴνου κυάθοις δυσί, καὶ ὕδατι θερμῷ.

κωλικὴ ᾗ συνεχῶς ἐχρήσατο, τελέως ἀπαλλάττουσα καὶ ἀνασκευάζουσα. ζιγγιβέρεως ∠ γ΄. ἰτέας ∠ γ΄. πηγάνου κλώνια γ΄ ἢ τέσσαρα, φοινικοβαλάνων ∠ γ΄. ὕδατος κυάθους γ΄. βαλὼν εἰς πολτάριον καινόν, ἕψε ἕως λειφθῇ τὸ τρίτον, δίδου πίνειν μετὰ τὸν παροξυσμὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ διαλείπων τὸ αὐτὸ ποίει ἐπὶ ἡμέρας πλείονας ποιῶν τὸ φάρμακον. κωλικὴ Τουλλίου καλή, ᾗ καὶ αὐτὸς χρῶμαι. κράμβης ἀγρίας σπέρματος, φοῦ ποντικοῦ, ἀνὰ ℥ ϛ΄. πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, δαύκου σπέρματος, ἀνὰ ∠ θ΄. καστορίου, κόστου, ὀπίου, μανδραγόρου φλοιοῦ, νάρδου ἰνδικῆς, ἀσάρου, ἰλλυρίδος, ἀνὰ ∠ ϛ΄. στοιχάδος ∠ θ΄. κινναμώμου ∠ α΄. κασσίας δαφνίτιδος ∠ ιη΄. μέλιτι ἑφθῷ, ἡ δόσις μέγεθος κυάμου αἰγυπτίου. κωλικὴ ἣν ἐθαύμαζεν Ἀρίστων ὡς Διόφαντος ὁ Λύκιος.

κενταυρίου χυλοῦ, καστορίου, σκίλλης ὀπτῆς, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, σμύρνης, πηγάνου ἡμέρου, ὑσσώπου, ἀβροτόνου, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀνὰ ∠ β΄. κρόκου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀκόρου ῥίζης, φοῦ ποντικοῦ, ζιγγιβέρεως, ἐλλεβόρου μέλανος, ἀνὰ ∠ α΄. ἀναλάμβανε ὀξυμέλιτι, ἡ δόσις ∠ α΄. μετ' ὀξυμέλιτος.

Κωλικὴ ὡς Πόπλιος ἐν Ποτιολίῳ καὶ Ἀπολλωνίῳ.

πολίου ∠ ϛ΄. σκορδίου ∠ ιβ΄. γεντιανῆς ∠ ε΄. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ δ΄. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ γ΄. μίλτου λημνίας ∠ ε΄. σμύρνης ∠ ζ΄. ὀποβαλσάμου ∠ η΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β΄ S. κάγχρυος ∠ δ΄. περιστερεῶνος βοτάνης ∠ β΄. πενταφύλλου ∠ ε΄. μέλιτι ἀττικῷ, δίδου καρύου τὸ μέγεθος.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς τὰ κωλικὰ πάθη.

Καταπαστὸν πρὸς τὰς τοῦ κώλου ἐμπνευματώσεις, Ἀντωνίου φαρμακοπώλου, τούτῳ χρώμενος εὐημέρει. χρυσοβαλάνου ∠ β΄. σεσέλεως, ἀστραγάλου, ἀνὰ ℥ β΄. ἰλλυρικῆς, τραγακάνθης, ἀνὰ ℥ α΄. ταῦτα ὁμοῦ κόψας καὶ σήσας, δίδου κοχλιάριον ἕν, ἢ ἔλασσον, ἢ πλεῖον μετὰ ὕδατος θερμοῦ, κυάθων τεσσάρων πρὸ τροφῆς. ὀρνίθων τὰ ἐντὸς ἅπαντα ἐξελών, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν ὄπτα, καὶ λεάνας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου κοχλιάριον α΄ S. καὶ δαύκου κρητικοῦ κεκομμένου, καὶ σεσησμένου τὸ ἴσον, καὶ μελικράτου θερμοῦ κυάθους γ΄.

πρὸς τὰς τοῦ κώλου ἐμπνευματώσεις Χαρικλέους. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ ϛ΄. σελίνου σπέρματος ∠ ε΄. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος ∠ β΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α΄. κόψας καὶ σήσας ἀπόθου, ἡ δόσις κοχλιάρια β΄. μεθ' ὑδρομέλιτος κυάθων γ΄. πηγάνου ἀγρίου ξηροῦ σπέρματος, σεσέλεως γαλλικοῦ, ἀνὰ ∠ η΄. πετροσελίνου ∠ δ΄. σίνωνος συριακοῦ ∠ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β΄. κόψας σήσας, δίδου καθὰ προείρηται. ἔκλεικτον κωλικοῖς τὸ νεκτάριον. ποιεῖ καὶ πλευριτικοῖς καὶ δυσπνοϊκοῖς, κατάγει γυναιξὶν ἔμμηνα, ἔστι δὲ καὶ πεπτικόν. κυμίνου σπανοῦ ℥ α΄. πεπέρεως λευκοῦ, ζιγγιβέρεως, ἑκάστου τὸ ἴσον, οἴνου γλυκέος, ἢ σκυβελίτου, ἢ προτρόπου ξε γ΄. οἴνου φαλερίνου ξε α΄. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν α΄. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται παχυτέρῳ κοσκίνῳ, εἶτα μετ' οἴνου ἕψεται ἕως ἂν τὸ τρίτον λειφθῇ, ἐπιβάλλεται ὁ γλυκὺς καὶ πάλιν ἕψεται. κινεῖν δὲ δεῖ κλωσὶ πηγάνου προσδεδεμένοις ῥάβδῳ ἰτέας, καὶ κατειλημμένοις φλοιῷ ἰτέας. ἔχειν δὲ δεῖ καὶ δεύτερον ῥαβδίον, καὶ πηγάνου κλῶνας νεαρωτέρους, ὅπως τῶν πρώτων ξηρανθέντων, κινῇς νεωτέροις. ὅταν δὲ τὸ ὑγρὸν ἅπαξ καὶ δὶς ἀναβράσῃ, ἐπίβαλλε τὸ μέλι, καὶ πάλιν ἕψε, ἔπειτα σακκίσας τὸ ὑγρὸν ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου μύστρα τρία πρὸ τροφῆς, καὶ μετὰ τροφήν. μαράθρου χυλοῦ ξε δ΄. κρόκου ∠ δ΄. τὸν κρόκον βαλὼν εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀπόδησον, τὸν δὲ χυλόν, καὶ τὸ μέλι μίξας ἕψε βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ κινῶν τῷ ἀποδέσμῳ τοῦ κρόκου. ὅταν δὲ συστραφῇ ὥστε ἀρτηριακῆς ἔχειν τὸ πάχος, τὸν μὲν κρόκον ἐκθλίψας ῥῖψον, τὸ δὲ φάρμακον ἀπόθου, ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου μύστρον ἕν, ἢ δύο πρὸ τροφῆς.

ἄλλη Σκριβωνίου Λάργου τὸ διὰ τῆς ἰτέας, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. ἰτέας φλοιοῦ ∠ δ΄. ζιγγιβέρεως ξηροῦ ∠ γ΄. φοινίκων, καρύων ἀριθμῷ S. ὕδατος ξε α΄ S. ἕψε ταῦτα κινῶν κλωσὶ πηγάνου, καὶ ὅταν τοῦ ὑγροῦ τὸ γ΄ ἀπολειφθῇ, ἔκθλιψον τὸ ὑγρόν, καὶ δίδου κυάθους β΄ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦτο δεῖ ποιεῖν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ πάλιν διὰ λ΄ ἡμερῶν τοῦτο ποίει ὥστε εἶναι τοῦ ἐνιαυτοῦ πόσεις λϛ΄. τὸ φάρμακον ἐπ' ἐνιαυτὸν πίνεται. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτω. ἰτέας χλωρᾶς τοῦ φλοιοῦ ∠ ε΄. ζιγγιβέρεως ξηροῦ ∠ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ δ΄. φοινίκων πατητῶν μεγίστων ἀριθμῷ β΄. ἢ γ΄. πηγάνου χλωροῦ κλῶνας ε΄. ὕδατος ὀμβρίου ξε γ΄. ἕψε εἰς τὸ γ΄. καὶ δίδου καθὰ προείρηται.

Γακκίου Ἀντιόχου, τῆς ὅλης ἀπαλλάττει διαθέσεως. κέρατος ἐλαφείου νεοβλάστου μαλακωτάτου κεκαυμένου ὥστε λευκὸν εἶναι κοχλιάρια γ΄ μείζονα τῷ μεγέθει, πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι ι΄. ἢ θ΄. σμύρνης ὀλίγον ὀσμῆς χάριν, ἅπαντα τρίβεται, κοχλίας λιβυκὸς ποικίλος τῷ χρώματι σὺν τῷ ὀστράκῳ, καὶ λεαίνεται* οἴνου ἐπιβαλλομένου φαλερίνου ἀδιυλίστου, τὸ δὲ πλῆθος ἔστω κύαθοι γ΄. ἅπαντα μίξαντες εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν, θερμαίνομεν ἐπ' ἀνθρακιᾶς, κινοῦντες ἐπιμελῶς, ἵνα μηδὲν ὑποκαθίσῃ τοῦ φαρμάκου. ὅταν δὲ θερμανθῇ, δίδου πίνειν ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς, καὶ ταῖς ἑξῆς δυσὶν ἡμέραις πίνειν, καὶ χρὴ πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἀναπιθέντας, καὶ ταῖς ἄλλαις δυσὶν ἀρίστῳ μόνῳ χρησαμένους, εὐδιοίκητον τροφήν.

ἡ τοῦ Σίγωνος κωλική, ταύτῃ ἐχρήσατο Οὐάλης. ποιεῖ ἐν ταῖς ἄκραις περιωδυνίαις διδομένη, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, δι' ὕδατος θερμοῦ κυάθων γ΄. καὶ παραχρῆμα παύει τοὺς πόνους, καὶ μάλιστα εἰ κνησμὸς δι' ὅλου τοῦ σώματος γίνοιτο. ποιεῖ καὶ τοῖς χρονίοις σπληνικοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἑλκώδεις διαθέσεις, ποιεῖ ἡπατικοῖς, ποιεῖ πρὸς τοὺς κατὰ περίοδον πυρετούς, καὶ τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας, καὶ τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ ἀρτηριακὴ ἀγαθή.

σίνωνος συριακοῦ, ἢ σπανοῦ ∠ ξ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ μ΄. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ∠ μ΄. ὀπίου, μανδρα

γόρου φλοιοῦ, ἀνὰ ∠ ι. κρόκου ∠ ϛ. μέλιτος ἑφθοῦ εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἐξαρκεῖ, πόσον χρὴ διδόναι μεμήνυται. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτω. σίνωνος σπανοῦ ∠ ξ. πεπέρεως λευκοῦ, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνὰ ∠ μ. κόμματος ἐλαφείου κεκαυμένου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ κ. μανδραγόρου φλοιοῦ ∠ ι. κρόκου ∠ ϛ. μέλιτος τὸ αὔταρκες.

ἡ τοῦ Λίγγωνος κωλικὴ διὰ ψυχροῦ διδομένη παραχρῆμα λύει τοὺς πόνους. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος ∠ κ. ὀπίου, δαύκου κρητικοῦ σπέρματος, ἀνὰ ∠ ι. πετροσελίνου ∠ ϛ. κρόκου, ναρδοστάχυος, πυρέθρου, ἀνὰ ∠ δ. εὐφορβίου, ὀποβαλσάμου, κινναμώμου, ἀνὰ ∠ β. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος μεθ' ὕδατος χλιαροῦ, ἢ ψυχροῦ κυάθων γ. ἐν τοῖς παροξυσμοῖς.

ἀνώδυνος κωλικὴ ἣ ἐχρήσατο Κάσσιος. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐντὸς διαθέσεις, τὸ φάρμακον σφόδρα καλόν. ἀνίσου, νάρδου συριακῆς, σμύρνης, ἀνὰ ∠ η. πεπέρεως λευκοῦ, καὶ μακροῦ, ἀνὰ ∠ ιβ. σεσέλεως σπέρματος ∠ ϛ. ὀπίου τὸ ἴσον, κρόκου, κασσίας, πετροσελίνου, σχοίνου ἄνθους, ἀνὰ ∠ δ. μέλιτος ἀττικοῦ ἀφεψημένου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος.

Ἡ λευκὴ ἀνώδυνος κωλικὴ παραχρῆμα λύει τοὺς πόνους, ἐπιγράφεται δὲ σικελική.

Σμύρνης, ὑοσκυάμου χυλοῦ, ὀπίου, ἀνὰ ∠ η. μανδραγόρου ῥίζης, πεπέρεως λευκοῦ, κρόκου, λιβάνου, ἀνὰ ∠ ι. ἀναλάμβανε μέλιτι καὶ δίδου αἰγυπτίας κυάμου τὸ μέγεθος δι' ὕδατος θερμοῦ κυάθων τριῶν εἰς νύκτα.

Εὐχήμου τοῦ σπάδοντος ἐπιγραφομένη, ἀνώδυνος κωλική, πίνεται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ.

Κράμβης ἀγρίας σπέρματος, φοῦ, κινναμώμου, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀκόρου, ἀσάρου, ὀποπάνακος, σμύρνης, νάρδου ἰνδικῆς, ὀπίου, κόστου, μανδραγόρου χυλοῦ, κασσίας, ἀνὰ ∠ ϛ. τῶν τριῶν πεπέρεων, μήου, δαύκου κρητικοῦ σπέρματος ἐπτισμένου ∠ ιβ. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος, ἀπυρέτοις μετ' οἰνομέλιτος κεκραμένου, κυάθων δ. πυρέττουσι μεθ' ὑδρομέλιτος. ταύτῃ καὶ ἐνέματι ἐχρήσατο λαμβάνων τοῦ φαρμάκου, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ τήλεως ἀφεψήματι κυάθους δ. ἐλαίου ἐναφεψημένου, πηγάνου κυάθους δ.

πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις ἡ τοῦ Βρεννίτου. κρόκου, ὀπίου, ὀποπάνακος, σμύρνης, ἴρεως, ἀκόρου, μανδραγόρου, ἀσάρου, κόστου, νάρδου ἰνδικῆς, δαύκου κρητικοῦ, μήου, ἀνὰ ∠ ϛ. πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, ὀπίου, γεντιανῆς, στάχυος, κασσίας, φοῦ ποντικοῦ, ἀνὰ ∠ η. μέλιτι ἀναλάμβανε.

Περὶ δυσεντερικῶν.

Περὶ τῶν δυσεντερικῶν ὅσα ἐγνῶσθαι δεῖ καθόλου, λέλεκται μὲν ἤδη, δηλονότι κἀν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, εἴρηται δὲ καὶ νῦν ἐν τῷ περὶ τῶν ἡπατικῶν λόγῳ. κατάλοιπον οὖν ἐστι περὶ τῶν ὄντως δυσεντερικῶν διελθεῖν, ἐφ' ὧν οὔτε τὸ ἧπαρ πέπονθεν, οὔτε ἄλλη τις διάθεσις παρὰ τὴν τῶν ἐντέρων ἕλκωσιν, ἤτοι ψιλήν, ἢ μετὰ σηπεδόνος τινὸς γιγνομένην, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ συνήθως νομήν. ὅσα τοίνυν καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέσεις ἐστὶ χρήσιμα, πεῖραν ἤδη δεδωκότα συχνήν, ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὑπογράψομαι.

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα πρὸς δυσεντερίαν.

Πότιμα πρὸς δυσεντερικούς, καὶ αἱμοπτυϊκούς. ῥόδων ἄνθους, ὀπίου, ἀκακίας, κόμμεως, ἀνὰ ∠ γ. βαλαυστίου ἴσον, ὑποκυστίδος χυλοῦ ἴσον, κηκίδων ∠ β. ἀρνογλώσσου σπέρματος ἴσον, καὶ τοῦ χυλοῦ ἴσον, λυκίου ἰνδικοῦ ∠ α. ῥόδων χυλοῦ ∠ α. ποίει τροχίσκους, ἀνὰ ∠ α. χρῶ ποικίλως. πρὸς δυσεντερικούς, καὶ κοιλιακούς, ἡ διὰ τῶν ὀπωρῶν. ῥοιαὶ ὁλόκληροι κ. μῆλα κυδώνια κ. ὀρόβων ξε α. πρέμνων ἀγρίων ξε β. οὔων ἐφετινῶν ξε β. ῥοῦ συριακοῦ ξε γ. ἄπιοι τρεγεντιανοὶ κ. μῆλα, ἐν ἄλλῳ κυδώνια κεστιανὰ λ. κεράτια μ. μύρτων μελάνων ξε γ. γλεύκους ἀμιναίου ἀφεψημένου εἰς τὸ γ. ξε μη. ἕψε ὁμοῦ ἕως ἔχῃ μέλιτος πάχος, ἀπόθου ἐν ὀστρακίνῳ.

Ἄλλη ἡ διὰ τῶν ὀπωρῶν πρὸς τὰ αὐτά, στόμαχον ἀνατετραμμένον ἀναλαμβάνει, καὶ ἔξωθεν ἐπιτίθεται.

†ἠπειρωτικὰ Ῥοιαὶ ι. κυδώνια κ. μῆλα †ὀρβικουλάτα ιε. οὔων ξε β. μεσπίλων ξε α. βαλανῶν ξε α. ῥοῦ συριακοῦ ξε α. βάτου διδυμίδιον χειροπληθές, μύρτων μελάνων ξε α. φοίνικας πατητοὺς λ. γιγάρτων ξηρῶν ξε ϛ. κοκκιμήλων ἀγρίων ξε α. κεράτια μεγάλα ι. οἰνάνθης 𐅻 ϛ. κρανῶν ξε α. μηλοκιτρία ε. γλυκέος κρητικοῦ ξε ιϛ. ἕψε ὁμοῦ, ἀποτίθεσο ἐν ὑέλῳ, χρῶ ὡς τῇ προτέρᾳ.

Πρὸς δυσεντερικούς, ᾗ χρῶμαι.

κηκίδος, βρέκυος καρποῦ, ὀπίου, ἀνὰ ∠ δ. μεθ' ὕδατος ἀνάπλαττε τροχίσκους διωβολιαίους, δίδου ἐν ὕδατι ἢ οἴνῳ.

πρὸς δυσεντερικοὺς τὸ κλειδίον. νάρδου, κρόκου, ἀνὰ ∠ η. ἀλόης ∠ δ. ἐγὼ ∠ β. λιβάνου ∠ β. ἀκακίας ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ δ. οἱ δὲ ∠ ϛ. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ. τραγακάνθης ∠ δ. ὀπίου ∠ δ. οἱ δὲ ∠ α. ὀβολοὺς δύο, πεπέρεως ∠ β. οἱ δὲ καὶ ἴρεως ∠ β. ὕδωρ τινὲς καὶ κινάμωμον ∠ β ϛ. κηκίδος ∠ β. ἀνάπλαττε τροχίσκους ἐν ὕδατι διωβολιαίους, δίδου σὺν μυρτίτῃ.

πρὸς δυσεντερικούς, καὶ κοιλιακοὺς ὁ τοῦ Βηρυτίου. νάρδου, κρόκου, ἀνὰ ∠ β. σμύρνης, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ἀλόης, ὀπίου, τραγακάνθης, λυκίου ἰνδικοῦ, κηκίδος, ἀνίσου, ἀκακίας, πεπέρεως, ῥοῦ ποντικοῦ, ἀνὰ ∠ α. τὴν τραγάκανθαν οἴνῳ βρέχε, καὶ τὰ λοιπὰ λεῖα συγκατάμισγε, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, ἀνὰ ∠ α. καὶ δίδου μετ' οἴνου.

πρὸς δυσεντερικοὺς τὸ κλειδίον. ἀκακίας ∠ κε. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ νϛ. μύρτων κεκομμένων ∠ ρξ. ῥοῦ συριακοῦ ∠ ο. καὶ τοῦ χυλοῦ ∠ β ϛ. λιβάνου ∠ οε. ταῦτα φρύξας λέαινε, καὶ ἀναλάμβανε οἴνῳ μέλανι, ἡ τελεία δόσις ∠ α. πρὸς δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακούς. οἴνου φαλερίνου ξε ϛ. μέλιτος ἀττικοῦ λίτρας ϛ. ὁμοῦ ἑψήσας ἄχρις ἂν αὐτάρκως συστραφῇ χρῶ, δίδου πλῆρες κοχλιάριον ἐκλείχειν. πρὸς δυσεντερικοὺς καὶ πάντα τὰ ἐντός, τροχίσκος παρ' Εὐδήμου πρεσβυτέρου. κρόκου, κασσίας σύριγγος, ἀνὰ ∠ β. νάρδου ∠ α. σμύρνης, στυπτηρίας, ὀποῦ μήκωνος, ἀνὰ ∠ β. σὺν ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους, δίδου δυσεντερικοῖς σὺν οἴνου κυάθοις δύο, πυρέσσουσιν ἐν ὕδατι, ἡπατικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς σὺν ὑδρομέλιτι, πλευριτικοῖς καὶ βηχικοῖς ὁμοίως.

Ἄλλο πρὸς δυσεντερικούς. μαράθρου σπέρματος, ἀνίσου, σελίνου σπέρματος, σιδίων, ἀνὰ ∠ δ. ὀπίου ∠ β. ὕδατι ποίει τροχίσκους διωβολιαίους, καὶ δίδου μεθ' ὕδατος ἕνα.

Πρὸς

Πρὸς δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ἐκ τῶν Ἀντιπάτρου.

Πεπερέως μέλανος ∠ δ´. κηκῖδος ∠ δ´. σμύρνης ∠ β´. κρόκου ∠ β´. νάρδου ∠ α´. λυκίου ∠ α´. ὑποκυστίδος χυλοῦ, ἀκακίας, ῥινήματος, λωτοῦ, κόμμεως, ἀνὰ ∠ β´. ὀπίου, ἀλόης, ἀνίσου, ἀνὰ ∠ α´. ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα ∠ β´. βάτου χυλοῦ, ἀναλαβὼν χρῶ.

Πρὸς δυσεντερικοὺς, κοιλιακοὺς, αἱμοπτυϊκοὺς, παρὰ Κορνηλίου ἰατροῦ.

Σμύρνης, λιβάνου, ἀλόης, κρόκου, ὀπίου, ῥοῦ συριακοῦ, καὶ τοῦ βυρσοδεψικοῦ, λυκίου ἰνδικοῦ, ἀκακίας, σιδίων, ὑποκυστίδος χυλοῦ, κηκῖδος, βαλαυστίων, ἑκάστου τὸ ἴσον. ποίει τροχίσκους τριωβολιαίους εἰς νύκτα, ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ, πυρέσσουσιν ἐν ψυχρῷ. Ἄλλο πρὸς δυσεντερικοὺς Οὐάλεντος.

Μυρίκης καρποῦ, ῥοῦ συριακοῦ, ὀπίου, πετροσελίνου, ἴσον ἕκαστον φώξας καὶ λεῖα ποιήσας, σὺν ὕδατι ποίει τροχίσκους κυαμιαίους, εἰς νύκτα δίδου πυρέσσουσιν σὺν θερμῷ, ὕδατι ἀπυρέτοις ἐν ψυχρῷ.

Πρὸς δυσεντερικοὺς ἐκ τῶν Λουκίου.

Στύρακος ∠ β´. ὀπίου, κρόκου, ἀκακίας, κηκῖδος, μυρίκης καρποῦ, ἀνὰ ∠ α´. ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου ἡλίκον κύαμον αἰγύπτιον σὺν οἴνῳ.

Πρὸς δυσεντερικοὺς, καὶ αἱμοπτυϊκοὺς, ὥστε πρώτῃ πόσει κατασχεῖν τὴν ῥύσιν.

Κοχλιῶν κεκαυμένων ∠ ιβ´. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ η´. ὀβολοὺς β´. μύρτων μελάνων ∠ ιε´. ὀπίου πεφωγμένου ∠ ε´. ὀβολοὺς β´. κηκῖδος πεφωγμένης ∠ ε´. ὀβολοὺς β´. οἰνάνθης ∠ ϛ´. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ ε´. ὀβολοὺς β´. μανδραγόρου ῥίζης ∠ ιβ´. ῥοῦ χυλοῦ, γῆς ἀστέρος, ἀνὰ ∠ ιβ´. ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα ∠ δ´. σιδίων πεφωγμένων ∠ ζ´. λιβάνου ∠ η´. πίτυος φλοιοῦ πεφωγμένου ∠ ϛ´. σελίνου σπέρματος ∠ ιδ´. ὑοσκυάμου πεφωγμένου ∠ ι´. ῥοῦ σκυτοδεψικοῦ ℥ β´. ἀκακίας πεφωγμένης ∠ ιε´. ὀβολοὺς β´. οἴνου μέλανος, ὥστε ἑψῆσαι τὸν ῥοῦν ὡς παχύτατον χυλὸν γενέσθαι. ἕψε μὲν οὖν σὺν τῷ οἴνῳ, καὶ οὕτω διαθήσας ἀνάλαμβανε ἀναπλάσσων τῷ χυλῷ, καὶ ποίει τροχίσκους, ἀνὰ ∠ α´. καὶ τριώβολον, καὶ ὀβολοὺς β´. δίδου πρὸς ἕξιν, πυρέσσουσιν μὲν μεθ᾽ ὕδατος θερμοῦ κυάθων γ´. ἀπυρέτοις δὲ μετ᾽ οἴνου κυάθων β´. ἐν ἄλλοις τοῦ ἐλαφείου κέρατος ∠ ϛ. ὀβολοὶ β´. καὶ τῆς κηκῖδος ∠ ζ´. καὶ τῆς ἀκακίας ἴσον. Πρὸς δυσεντερικοὺς Φλαβίου τοῦ πύκτου. † δ † δ † δ

Μύρτων ξηρῶν κεκομμένων ℥ α´. ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων ℥ ϛ. μάγματα μαλαβάθρου ∠ β´. ἀρνογλώσσου ∠ λ´. ἀπίων ξηρῶν κεκομμένων ℥ α´. πίτυος φλοιοῦ ∠ ιβ´. σμύρνης ∠ α´. κηκῖδος ε´. κεράτων κεκομμένων ℥ α´. ἡ τελεία δόσις ∠ η´. δίδου ξηρὸν σὺν οἴνῳ κεκραμένῳ, τὰ δὲ ἁδρομερῆ φοίνιξι λιπαροῖς ἀναλαμβάνων δίδου.

Πρὸς κοιλιακοὺς ὥστε παραχρῆμα ἰᾶσθαι. μυρίκης καρποῦ ∠ δ´. ῥοῦ ἐδωδίμου ∠ δ´. μύρτων μελάνων ∠ δ´. ἀκακίας ∠ β´. μηκωνείου ∠ α´. μήλων χυμῷ ἀναλάμβανε, καὶ τροχίσκους ποίει, ἀνὰ ∠ α´. καὶ χρῶ σὺν ὀπτοῦ ᾠοῦ λεκύθῳ. ὅταν δίδως πίνειν ἕψε βάτου ῥίζαν, ἢ μυρσίνης, ἢ μήλων κυδωνίων τὸ ἀφέψημα, τούτων δίδου ψυχρῶν κυάθους γ´. σὺν τῷ φαρμάκῳ, ποιεῖ δυσεντερικοῖς.

Πόσιμα πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα, ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον σὺν μέλιτι ἑφθῷ ποίει.

Ἀνίσου ∠ β´. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ α´ ϛ. ῥόδων σπέρματος ∠ α´ ϛ. ὀποῦ μήκωνος ∠ α´. σμύρνης ∠ α´. κροκομάγματος ∠ α´. σὺν ὕδατι δίδοται τριώβολον, καὶ ὀβολοὶ δύο, καὶ ὀβολὸς εἷς.

Πόσιμα πρὸς πᾶν ῥεῦμα, καὶ ἐμπνευματώσιν Λουκίου Ταρσέως. ἀνίσου, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ ∠ β´. ἀνήθου σπέρματος, δαύκου σπέρματος, τορδύλου, ἀνὰ ∠ δ´. ὀπίου, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνὰ ∠ α´ ϛ. ὕδατι ἀνάλαμβανε καὶ οὕτω χρῶ. πόσιμα πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον σαλτικὸν, ὡς Ἀπολλώνιος.

Κοραλλίου τριώβολον, λιβάνου ὀβολοὺς β´. ἀκακίας τριώβολον, βαλαυστίου τριώβολον, κόμμεως ὀβολὸν α´. ὠμοῦ ᾠοῦ τῷ λευκῷ ἀνάπλαττε, δίδου τοῦ παντὸς τὸ ἥμισυ πίνειν μεθ᾽ ὕδατος κυάθων δ´.

Ἔνεμα δυσεντερικοῖς, τοῦ Ἰσιδώρου πρὸς τὰς γινομένας ἑλκώσεις ἐν ἀπευθυσμένῳ.

Χάρτου σποδοῦ ∠ ι´. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ´. ἀρσενικοῦ ∠ δ´. σανδαράχης ∠ γ´. λεπίδος χαλκοῦ, ὀμφακίου, ἀνὰ ∠ γ´. κρόκου, ὀποῦ μήκωνος, ἀνὰ ∠ β´. ἀσβέστου ∠ ε´. λεῖα μίσγε καὶ ἀνάλαμβανε οἴνῳ γλυκεῖ, γίγνονται τροχίσκοι, ἀνὰ ∠ γ´. καὶ β´. καὶ α´. ἡ χρῆσις ἀνίεται οἴνῳ αὐστηρῷ ὡς γλοιοῦ πάχος, τούτῳ μίγνυται χυλὸς πτισσάνης κυάθων β´. τούτῳ ἔγκλυζε τὸν πάσχοντα, λοιπὸν πρὸς δύναμιν τοῦ χυλοῦ τῆς πτισσάνης, καὶ τοῦ φαρμάκου.

Ἔνεμα Φαυστιανόν. ἀρσενικοῦ ∠ ιβ´. χάρτου κεκαυμένου ∠ λ´. σανδαράχης ∠ ϛ´. ἀσβέστου ∠ ι´. οἱ δὲ ιβ´. ἀνάπλασσε τροχίσκους, ἀνὰ ∠ δ´. ἀρνογλώσσου χυλοῦ ἢ ἀφεψημένων συμμάτων, ἢ κράματος οἴνου κυάθους γ´. ἢ ἕξ.

Ἔνεμα ᾧ χρῶμαι τοῦ Ἀθηναίου, σύμφωνον Ἁρποκρᾷ, Μάγνῳ τῷ Φιλαδέλφῳ, καὶ Ἀρισολάῳ.

Ὄμφακος ∠ ϛ´. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ϛ´. ἀσβέστου, λεπίδος, ἀνὰ ∠ ϛ´. ἀρσενικοῦ ∠ η´. σανδαράχης ∠ γ´. χάρτου κεκαυμένου ∠ ιε´. ἀνάλαμβανε μυρτίτῃ, καὶ γίνονται τροχίσκοι ∠ δ´. ἢ γ´. ἐνίει ἐν κράματι οἴνου κυάθους δ´. καὶ ὕδατος κυάθους β´. χλιαροῦ, ὅτε δὲ σὺν ὕδατι ὀμβρίῳ. Ἔνεμα ᾧ χρῶμαι.

Χάρτου κεκαυμένου ∠ λ´. ἀρσενικοῦ ∠ ιβ´. κηκῖδος ∠ θ´. ἀσβέστου ∠ ιϛ´. ἀσφάλτου ∠ ιϛ´. θείου ἀπύρου ∠ ιϛ´. σανδαράχης ∠ ιϛ´. Ἔνεμα ἄλλο ὡς ἴδιος. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ κδ´. ἀσβέστου, σχιστῆς ἀνὰ ἴσον, χάρτου κεκαυμένου ∠ λ´. ἀρσενικοῦ ∠ ιβ´. σανδαράχης ∠ ιβ´. ἀνάλαμβανε μυρτίτῃ, ἢ ῥόδων ἀφεψήματι σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ ἑψημένων εἰς τὸ ἥμισυ, ἔκθλιβε τὰ ῥόδα, καὶ οὕτω συλλεάνας ἀνάπλασσε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐνίει σὺν ὕδατι.

Ἔνεμα παρ᾽ Εὐβούλου. λεπίδος χαλκοῦ ∠ κ´. χάρτου κεκαυμένου ∠ ιϛ´. ἀσβέστου ∠ ϛ´. ἀρσενικοῦ ∠ η´. σανδαράχης ∠ ιε´. ὀμφακίου ∠ γ´. τρυγὸς κεκαυμένου ∠ α´. οἴνῳ μυρτίτῃ ἀνάλαμβανε, καὶ ἐνίει κράματι θερμῷ.

Ἔνεμα Ἥρα. χάρτου κεκαυμένου γο α´. ἀσβέστου γο ϛ. καδμείας γο α´. ἀρσενικοῦ γο α´. τοῦ ξηρίου κοχλιάρια δύο, ἀφεψήματος μύρτων, ἢ μυρτίτου κυάθους δ´. τὴν ἄσβεστον σβέννυε χυλῷ ἀρνογλώσσου.

Ἔνεμα τοῦ αὐτοῦ. Σανδαράχης, ἀρσενικοῦ, ἀνὰ ∠ η´. ἀκακίας ∠ δ´. ἀσβέστου ∠ δ´. οἴνῳ αὐστηρῷ ἀναλάμ-

βανε ποιῶν τροχίσκους ∠ γ̄. ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν ἔλασσον, ἐν κράματι οἴνου ἐνίει. Ἄλλο. σανδαράχης ∠ η̄. ἀσβέστου προσβάλτου ∠ ῑ. χάρτου κεκαυμένου ∠ η̄. οἱ δὲ ∠ λ̄. σιδίων, κηκίδων, ἀκακίας, ἀνὰ ∠ ε̄. μαινίδων τεταριχευμένων ὄξει ἐπὶ ἡμέρας κᾱ. καὶ κεκαυμένων ∠ γ̄. ἀρσενικοῦ ∠ ιϛ̄. καίεται δὲ ἐν χύτρᾳ ὠμῇ, καὶ οἱ μὲν ξηροῖς χρῶνται, οἱ δὲ τροχίσκους μετὰ μύρτου ἀφεψήματος. ἐὰν δὲ βραδύνῃ, προενίει πολυγόνου χυλῷ ἢ ἅλμῃ.

ἔνεμα ᾧ χρῶμαι προσφωνηθὲν ἄφθα. ῥοῦ τοῦ ἐν συρίᾳ, κηκίδων κεκομμένων ∠ ιε̄. χάρτου κεκαυμένου ἴσον, φελλοῦ κεκαυμένου ∠ νε̄. ἄρτου ἀλεξανδρίνου ξηροῦ κεκαυμένου ∠ ιε̄. ἀρσενικοῦ ∠ κ̄. σανδαράχης ∠ ῑ. ἀκακίας † ε̄ ∠ ε̄. ψιμμυθίου ∠ †κ̄. ἀσβέστου ∠ ῑ. λιθαργύρου ∠ γ̄. οἴνῳ παλαιῷ ἀναλάμβανε ποιῶν τροχίσκους, τοὺς μὲν ∠ β̄. τοὺς δὲ ∠ γ̄. τοὺς δὲ ∠ δ̄. ἐγχυμάτιζε ἐν μὲν ἀρχῇ ἀρνογλώσσου χυλῷ, ἢ πολυγόνου, ἢ ἐλξίνης. ἐὰν δὲ μὴ παρῇ τι τούτων, μεθ' ὕδατος. ἐὰν δὲ ἀκμὴ εἴη, καὶ ἰσχὺς τοῦ νοσήματος ὅταν περιώδυνος εἴη, ἐνίει μετὰ τήλεως ἀφεψήματος, ἢ λινοσπέρμου. ἐὰν δὲ παρακμὴ εἴη, μετὰ ἀφεψήματος μυρσίνης καὶ βάτου σὺν οἴνῳ ἑψημένων, ἐπὶ μὲν παίδων πλῆθος κυάθων δύο, ἐπὶ δὲ γυναικῶν κυάθων γ̄. ἐπὶ δὲ ἀνδρῶν κυάθων τεσσάρων.

ἔνεμα ᾧ χρῶμαι τὸ Γεμέλλου. ἀρσενικοῦ ∠ η̄. σανδαράχης ∠ δ̄. ἀσβέστου ∠ η̄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ϛ̄. στυπτηρίας σχιστῆς ἴσον, ὀμφακίου ∠ η̄. λυκίου ἰνδικοῦ ἴσον, ὀποῦ μήκωνος ∠ δ̄. ὑποκυστίδος χυλοῦ ἴσον, κρόκου ∠ β̄. † κ̄ ἐγὼ δὲ δ̄. χάρτου κεκαυμένου ∠ †η̄. ἐνίει ἐν κράματι οἴνου. ἔνεμα τὸ παρ' Ἀγαθίου. ἀρσενικοῦ ∠ β̄. σανδαράχης ∠ ε̄. ἀσβέστου ∠ γ̄. χάρτου κεκαυμένου ∠ δ̄. ἐνίει τοῦ φαρμάκου ∠ γ̄. μετὰ ἄλλων λείων ∠ γ̄. ἐν ὕδατι ψυχρῷ κυάθων ἕξ. ἔνεμα πρὸς δυσεντερικοὺς ὡς Νικόστρατος, ᾧ Μένανδρος ἐχρήσατο.

ἀσβέστου ∠ ᾱ. γύψου ∠ η̄. ἀκακίας ∠ β̄. ὄμφακος ∠ ᾱ. στίμμεως ∠ γ̄. λιβάνου ∠ ᾱ. κηκίδος ∠ δ̄. τραγακάνθης ∠ β̄. οἴνῳ μυρτίτῃ ἀναλάμβανε τροχίσκους, ἀποτίθεται ἐν στεμφύλοις ξηροῖς ἵνα μὴ διαπνέῃ.

ἔνεμα πρὸς δυσεντερικοὺς παρὰ Θαμύρου. ἀρσενικοῦ ∠ β̄. σχιστῆς ∠ β̄. καδμείας ἴσον, ἀσβέστου νεαρᾶς ∠ ᾱ. χάρτου κεκαυμένου ∠ β̄. φελλοῦ ἀπὸ κεραμίου, οἴνου φαλερίνου κεκαυμένου ∠ ζ̄ S. ἀναλάμβανε τροχίσκους, ἑψήματι ἢ γλυκεῖ, ἢ σιραίῳ πάλιν ἑψομένῳ παρὰ σοί, διατρίβων δὲ τὸν τροχίσκον, ἐνίει κοχλιάρια β̄. τοῖς δὲ λοιποῖς πρὸς δύναμιν μετὰ φακοῦ ἀφεψήματος. ἐὰν μὴ ἔχῃς φακόν, βάτον καθεψήσας σὺν ῥόδοις ξηροῖς, καὶ χωρὶς μύρτα ἀφέψει μετὰ οἴνου αὐστηροῦ, μίσγε ἑκάστου κύαθον ᾱ. ὅτε δὲ μετ' οἴνου κυάθων δ̄. καὶ τοῦ ἀφεψήματος τοῦ βάτου κυάθους δύο. ποιεῖ δὲ καὶ πινόμενον πρὸς δύναμιν μετὰ ψυχροῦ ὅσον κοχλιάριον, ἔλαττον ἢ πλέον.

ἔνεμα ὡς Δηλήτιος ἐπάγαθος. ἀρσενικοῦ ∠ ιβ̄. ὑποκυστίδος χυλοῦ ∠ γ̄. σανδαράχης ∠ γ̄. χάρτου κεκαυμένου ∠ λ̄. ἀσβέστου ∠ κδ̄. βαλαυστίου ∠ μη̄. βαλαύστιον ἕψεται ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ παλαιῷ, εἶτα τῷ ἀφεψήματι τρίβε τὰ λοιπά, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, ἀνὰ ∠ δ̄. τινὲς δὲ λέγουσιν, ἐν μύρτου καὶ φακοῦ ἀφεψήματι.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς δυσεντερικούς, ὧν ἔνια καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόττει.

Οἴνου μυρτίτου ∠ γ̄. ῥοῦ ἐρυθροῦ κοτύλην ᾱ. μέλιτος ἀττικοῦ καθεψημένου λίτραν ᾱ. ἕψε τὸν ῥοῦν καὶ τὸν γλυκὺν κινῶν κλωσὶ βάτου, καὶ ὅταν τὸ τρίτον λειφθῇ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρόν, καὶ τούτῳ ἐπιβαλὼν τῷ μέλι, πάλιν ἕψε, ἕως συστραφῇ, καὶ δίδου μύστρον πρὸ τροφῆς. Ἄλλο. ῥοῦ συριακοῦ, ἀλφίτου πάλης, σταφίδος σὺν τοῖς γιγάρτοις, ἀνὰ ∠ β̄. ῥοιᾶς κελύφων κεκομμένων καὶ σεσησμένων ∠ ᾱ. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου μύστρον πρὸ τροφῆς. ἀρτίσκος κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς. ᾠὸν ὠμὸν πρόσφατον τρήσας καὶ κενώσας εἰς ἀγγεῖον, τούτῳ παραμέτρει ἐλαίου ὀμφακίνου ἀγγεῖον ἕν, πεπέρεως λευκοῦ λειοτάτου τὸ αὐτό, κηκίδων λειοτάτων ὀμφακιτίδων τὸ αὐτό, ἀλεύρων πυρίνων ἴσον, ἅπαντα φυράσας καὶ μαλάξας ἀρτίσκους ἀνάπλασσε, καὶ τηγανίσας δίδου πρὸ τροφῆς. Ἄλλο. τούτῳ ἴσμεν πολλοὺς χρησαμένους, καὶ τῆς νόσου ἀπαλλαγέντας. κηκίδων λειοτάτων κοχλιάριον, πεπέρεως λευκοῦ, ῥοῦ ἐρυθροῦ, σιδίων λειοτάτων, ἑκάστου ἴσον, ἅπαντα μαλάξας, ἀνάλαμβανε ᾠοῦ λεκύθῳ, καὶ βαλὼν εἰς ῥοιᾶς κενώματα, καὶ τὸ στόμιον στέατι περιπλάσας, ὄπτα ἐπ' ἀνθράκων, ἔπειτα τὴν ῥοιὰν ἀποκαθάρας, δίδου κοχλιάριον ἐν φαγεῖν. καταπότια κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς. κηκίδων ὀμφακιτίδων ἀτρήτων ∠ δ̄. ὀπίου σιραίου ∠ β̄. πετροσελίνου ∠ ᾱ. ἀναλάμβανε ὕδατι, ποίει καταπότια, καὶ δίδου ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος παραμετρῶν τῇ δυνάμει. ἄλλο Ἀσπασίου φάρμακον γενναῖον. πετροσελίνου, ἐρείκης καρποῦ, ῥοῦ συριακοῦ, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β̄. μύρτων ἀφεψήματι ποίει καταπότια, καὶ δίδου καθὰ προείρηται.

Τροχίσκος ἀνώδυνος, κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, καὶ πίνεται, καὶ ἐνίεται. ἔστι δ' ὅτε αὐτῷ καὶ καταπλάσματι χρώμεθα, ἀναλαμβανόντων μέλιτι ἑφθῷ.

Ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ δ̄. σελίνου σπέρματος τὸ ἴσον, ἀνίσου, ῥόδων ἄνθους, ἀνὰ ∠ β̄. ὑποκυστίδος, ὀπίου, ἀνὰ ∠ ᾱ. ὕδατι λειώσας ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον, ἀπυρέτοις μετ' οἴνου κεκραμένου κυάθων τριῶν, πυρέττουσι μεθ' ὕδατος. ἄλλη κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς φάρμακον ἐπιτετευγμένον, καὶ πίνεται, καὶ ἐνίεται, καὶ τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον βοηθεῖ. σελίνου σπέρματος, ὑοσκυάμου σπέρματος, ἀνίσου, μαράθρου, ἀνὰ ∠ δ̄. ὀπίου, ῥοῦ συριακοῦ, ἀνὰ ∠ β̄. ὑποκυστίδος χυλοῦ, βαλαυστίου, ἀνὰ ∠ ᾱ. ὕδατι ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους, δίδου καθὰ προείρηται. τροχίσκος ἀρωματικὸς κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὁ τοῦ Βηρυτίου ἐπικαλούμενος, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ἵστησι παραχρῆμα. κρόκου ∠ δ̄. νάρδου ἰνδικῆς, ἀνίσου, ἑκάστου τὸ ἴσον, σμύρνης ∠ β̄. ἀλόης ἰνδικῆς, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ὀποῦ μήκωνος, κηκίδων ὀμφακιτίδων, τραγακάνθης, πεπέρεως λευκοῦ, ἑκάστου τοσόνδε, οἴνῳ ἀναλάμβανε, ἀνάπλασσε τροχίσκους, δίδου τριώβολον. ἄλλος ὁ τοῦ Φιλίππου, πρὸς δυσεντερικοὺς κεχρονισμένους ἀνώδυνος, πίνεται καὶ ἐνίεται. βαλαυστίου, ἀκακίας, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ῥοῦ, ὀπίου, λιβάνου, σμύρνης, μύρτων μελανῶν, κρόκου, κηκίδων, λυκίου, ἀλόης, ῥίζης ποντικῆς, σιδίων, ἀνὰ ∠ δ̄. ἀναλάμβανε οἴνῳ ἰταλικῷ καὶ ποίει τροχίσκους ὁλκὴν ἄγοντας τριώβολον, δίδου ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέττουσιν μεθ' ὑδρομέλιτος.

Τροχίσκος ἀνώδυνος, γενναῖος ὑπνοποιός, κεχρονισμένοις δυσεντερικοῖς. χάρτου κεκαυμένου ∠ ῑ. σανδαράχης, ἀρσενικοῦ, λεπίδος χαλκοῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, ὀμφακίου, ἀσβέστου, ἀνὰ ∠ ε̄. κρόκου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β̄. ἕκαστον τρίβε φιλοπόνως,

λοπόνως, καὶ τίψας ἀναλάμβανε οἴνῳ μυρτίτῃ, καὶ ποίει τροχίσκους ὁλκὴν ἄγοντας, καὶ χρῶ, λαμβάνων τὴν τελείαν δόσιν ∠ γ. τὴν δὲ μέσην β. τὴν δὲ ὑφειμένην α. ἐν δὲ τῇ σκευασίᾳ ἔσω καὶ τὸ ὀμφάκιον μετὰ τοῦ ὀπίου βεβρεγμένον τῷ μυρτίτῃ γλυκεῖ. τὸ δὲ κρόκον ἔσω χωρὶς τετριμμένον, εἶτα ὁμοῦ μίξας, τρίβε φιλοπόνως, εἶτα τοῖς ξηροῖς κατάμιξον καὶ ἕνωσον, προσέχων μὴ ὑπὸ τῆς ἀσβέστου καῇ τὸ φάρμακον. ἐὰν δέ τι τοιοῦτον ἐπακολουθήσῃ, ἐπίβαλλε τοῦ μυρτίτου ἱκανόν, ὥστε ἅπαντα διαλυθῆναι. δεῖ δὲ ἐνθέρμου ὄντος τοῦ φαρμάκου, ἀναπλάττειν τοὺς τροχίσκους, ἡ χρῆσις τῆς ἐν τῇ συστάσει ἀπαλλαγῆς πρὸς τὰς εὐπαθείας καὶ δυσπαθείας τῶν καμνόντων, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος. γίνεται δὲ ἐπιμελῶς, ἐπὶ μὲν τῶν ἀπυρέτων μετ' οἴνου αὐστηροῦ κεκραμένου κυάθων ς. ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων μεθ' ὕδατος, ἢ ἀφεψήματος φοινικοβαλάνων, ἢ ῥόδων, ἢ μυρσίνης. δεῖ δὲ πρὸ τῆς δόσεως ἄρτον διδόναι, ἀπυρέτοις μὲν μετὰ κράματος οἴνου, πυρέττουσι δὲ μεθ' ὕδατος. ἄλλο ἀπυρέτοις, ποιεῖ παραχρῆμα.

χάρτου κεκαυμένου ∠ ι. σανδαράχης, ἀρσενικοῦ, λεπίδος χαλκοῦ, σχιστῆς, ὀμφακίου, λυκίου ἰνδικοῦ, ἀκακίας, ὑποκυστίδος χυλοῦ, ἀσβέστου, ἀνὰ ∠ ε. κρόκου, ὀπίου, ἀνὰ ∠ β. οἴνῳ μυρτίτῃ ἀναλάμβανε, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους διαφόρους τῷ μεγέθει, ἡ τελεία δόσις ∠ δ. γίνεσθαι δὲ χρὴ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς διαθέσεως παραμετροῦντα καὶ τὴν ποσότητα. ἔσω δὲ τὸ ὑγρὸν κρᾶμα γλυκέος κρητικοῦ, ὥστε εἶναι ἐπὶ τελείας δόσεως κυάθους ς.

ἐπιθέματα κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ ℥ δ. ἀνίσου σπέρματος, ῥόδων ἄνθους, ὑποκυστίδος χυλοῦ, βαλαυστίου, ῥοῦ συριακοῦ, ἀνὰ ℥ ε. ὀποῦ μήκωνος ℥ α. κρόκου ℥ α. τούτων ἕκαστον λειώσας μετ' οἴνου μυρτίτου, εἶτα ὁμοῦ μίξας, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐνθεν κόπτων καὶ σήθων ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀναλάμβανε φοίνιξι πατητοῖς, ἔπειτα ἐμπλάσσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει ἐπὶ τῇ κοιλίᾳ. Ἄλλο. ἀκακίας χυλοῦ, σιδίων ῥοιᾶς, ὑοσκυάμου σπέρματος, ὀπίου, κηκίδων, ὀμφακίου, ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα συριακοῦ, ἀνὰ ℥ γ. μύρτων μελάνων κοτύλην α. κόπτε καὶ σῆθε, καὶ οἴνῳ αὐστηρῷ φυράσας, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Περὶ παθῶν ἑδρικῶν.

Τὰ κατὰ τὴν ἕδραν πάθη διὰ πολλὰς αἰτίας ἐστὶ δυσίατα, καὶ γὰρ αἰσθητικὸν ἱκανός ἐστι τὸ μόριον. εἴρηται δὲ πολλάκις ἀμβλύνεσθαι ῥαδίως τὰ τοιαῦτα πρὸς τῶν δριμυτέρων καὶ αὐστηρῶν φαρμάκων, καὶ μέντοι καὶ ἡ τῶν περιττωμάτων τῆς τροφῆς διέξοδος, αὐτή τε καθ' αὑτὴν δακνώδης ἐστὶν, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ διεξέρχεσθαι τήν τε χολὴν αὐτήν, καί τινας ἰχῶρας ἐνίοτε, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τῷ μηδὲ ἐπὶ τοῖς ἰατροῖς εἶναι τὴν προθυμίαν τῆς ἐπιθέσεως τῶν φαρμάκων, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ κατὰ καιροὺς οὐ προσήκοντας ἐπὶ τὴν ἀπόκρισιν ὁρμᾶν τοὺς κάμνοντας. ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγρότης καὶ θερμότης τοῦ χωρίου δεομένη, τῶν ξηραινόντων τε ἅμα καὶ ψυχόντων, οὐ σμικρὰ συντελεῖ πρὸς τὸ δυσίατον. εἴ γε δὴ δάκνειν μὲν τὰ στύφοντα, φέρειν δὲ οὐ δυνατὴ τὴν δῆξιν ὁ τόπος εὐαίσθητος τυγχάνων, διὰ ταῦτ' αὐτοῖς ἐπιτηδειότατα φάρμακα ἐστὶν, ὅσα στύφει χωρὶς τοῦ τραχύνειν, ὁποῖα μάλιστα ἐστὶν τῶν μεταλλικῶν, ὅσα μήτε δριμέα, μήτε στρυφνὰ παντὴ τετύχηκεν ὄντα. ταῦτα γὰρ πλυθέντα, χωρὶς τοῦ δάκνειν ἐργάζεται τὸ δέον. ταῦτ' οὖν καθόλου μεμνημένοι, τὴν περιγεγραμμένην ὕλην ἐφεξῆς γεγραμμένην ἕξετε.

Αἱ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι ἑδρικαί. ἑδρικὴ ᾗ χρῶμαι.

Ψιμμυθίου, λιθαργύρου, ἀνὰ ∠ ε. λιβάνου, σχιστῆς, ἀνὰ ∠ γ. κρόκου τριώβολον, οἴνου καὶ ῥοδίνου τὸ ἱκανόν.

ἑδρικὴ ὡς Ἀπολλώνιος ᾗ χρῶμαι. λυκίου ἰνδικοῦ ℥ ε. ὑσσώπου ℥ α. κηροῦ τυρρηνικοῦ ℥ δ. οἱ δὲ ℥ β. ῥοδίνου τὸ ἱκανόν. Ἄλλη. βουτύρου ℥ α S. κηροῦ ℥ α S. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ α. ὑσσώπου ℥ α. λιβάνου ℥ α. σχιστῆς ℥ γ. λυκίου ℥ β. οἴνου καὶ ῥοδίνου τὸ ἱκανόν. ἄλλη ὡς Νικόστρατος. κηροῦ τυρρηνικοῦ ℥ α. λυκίου ἰνδικοῦ ℥ β. βαλαυστίου ℥ S. ὑσσώπου ℥ α. ἀκακίας ℥ S. ῥοδίνου ℥ δ. ἑδρικὴ ὡς Ἡρόφιλος. ῥόδων ξηρῶν ἢ χλωρῶν ∠ ε. ψιμμυθίου ∠ β. πομφόλυγος ∠ β. κρόκου ∠ β. λιθαργύρου πεπλυμμένου ∠ β. μελιλώτου ∠ ε. σχοίνου ∠ α. μηκωνείου ∠ α. ὑσσώπου ∠ α. ὠοῦ λέκυθος ὀπτὴ μία, ῥοδίνου τὸ ἱκανόν, χυλοῦ ἀρνογλώσσου κυάθους δύο.

ἄλλη ποιοῦσα καὶ πρὸς κνησμούς. λιθαργύρου λίτραν S. λιβάνου, γῆς σαμίας, ἀνὰ ℥ α. ὑσσώπου ℥ ε. ῥοδίνου ℥ ε. μηλίνου λίτραν S. λέαινε τὰ ξηρὰ οἴνῳ φαλερίνῳ ἐν σκιᾷ, ἐπιπάσσων ὕσσωπον, καὶ τὰ μύρα τὰ δύο προσθεὶς, τρίβε.

ἑδρικὴ, ᾗ χρῶμαι πρὸς κονδυλώματα, καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ φλεγμονὰς, καὶ ῥαγάδας. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, λίθου αἱματίτου, λιβάνου, στυπτηρίας στρογγύλης, ἑκάστου ∠ β. κηκίδος, κρόκου, ἀνὰ ∠ α. τερμινθίνης ∠ α. κηροῦ τυρρηνικοῦ ∠ ιβ. ῥοδίνου κοτύλας δ. χρῶ ἐν τῷ πεσσῷ μετὰ στυρακίου, ἐπὶ τῶν λοιπῶν μετὰ ῥοδίνου.

ἑδρικὴ ἡ διὰ τῶν ἐγκεφάλων. στέατος χηνείου τεθεραπευμένου, κηροῦ, λιβάνου, μυελοῦ ἐλαφείου, ῥόδων ἄνθους, πομφόλυγος, καδμείας, μολύβδου πεπλυμμένου, ἀνὰ ∠ δ. ψιμμυθίου ∠ η. ἐγκεφάλου γεράνου ∠ ε. ὀποῦ μήκωνος ∠ α S. ὑσσώπου ∠ ε. στρειδοῦς χυλοῦ κοτύλην α. ῥοδίνου κοτύλης S. ἑδρικὴ παρὰ Ῥουστικοῦ, ᾗ χρῶμαι.

ῥόδων χλωρῶν ∠ η. γάλακτος γυναικείου κοτύλην α. λιθαργύρου ∠ μ. μηκωνείου ∠ μ. ὠὰ ὠμὰ ὁλόκληρα δύο, βουτύρου ∠ ις. ὑσσώπου ∠ ις. σιδίων ∠ ις. μέλιτος ∠ ρ. ἐν ἄλλῳ κοτύλης S. κηροῦ ∠ μ. ῥοδίνου, ἢ μυρσίνου κοτύλης S. ὡς δὲ Ἥρας, ἀντὶ ὑσσώπου χηνείου στέατος ἴσον, καὶ λιθαργύρου ∠ ι. γάλακτι κοτύλης δ. καὶ λέκυθον ὀπτήν. ἑδρικὴ παρὰ Τυράννου. λιθαργύρου ℥ β. ψιμμυθίου ℥ β S. λιβάνου ℥ α. σμύρνης ℥ α. καδμείας ℥ α S. σχιστῆς ℥ δ. κηροῦ ℥ δ. οἴνου καὶ ῥοδίνου. Ἡσαμίθρης, πολύχρυσος. λιθαργύρου ∠ ιβ. ψιμμυθίου ∠ β. χαλκίτεως ∠ β. μίσυος ὀπτοῦ ∠ α. τερμινθίνης ∠ ς. ἐλαίου καὶ ὕδατος κοτύλας δ.

λιπαρὰ πρὸς ἀχῶρας καὶ ψώρας. λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ἀνὰ ∠ λε. χαλκάνθου ∠ ις. θείου ἀπύρου ∠ η. μυρσίνου καὶ ὄξους τὸ ἱκανόν. λιπαρὰ Γάλλου. λιθαργύρου ∠ κδ. ψιμμυθίου ∠ κδ. σμύρνης ∠ η. λιβάνου ∠ ι. μυρσίνης ∠ ιδ. οἴνου αὐστηροῦ τὸ ἴσον. λιπαρὰ ᾗ χρῶμαι, Κλεοφάντου. μυρσίνου ἐλαίου, σχινίνου, ῥοδίνου, ἀνὰ ∠ ς. ψιμμυθίου λίτραν μίαν, λιθαργύρου πεπλυμμένου ℥ ς. οἴνου παλαιοῦ ἰταλικοῦ ξ ς. κηροῦ ℥ δ. ἄλλη ἐννεαφάρμακος. μέλιτος μέρος ἕν, κηροῦ λευκοῦ μέρος ἕν, μυελοῦ ἐλαφείου, σμύρνης, ἀνὰ μέρος ἕν, βουτύρου μέρος ἕν,

στέατος χηνείου, στέατος μοσχείου ἀνὰ μέρος α. τερμινθίνης μέρος ἕν, ἐλαίου ῥοδίνου μέρος ἕν, ἔνιοι δὲ καὶ κίκεως ἕν. ἡ Ξανίτης, πολύχρηστος. κηροῦ ∠ ιϛ. βουτύρου ∠ ι. ὑσσώπου ∠ ι. στέατος χηνείου ∠ η. τερμινθίνης ∠ η. μυελοῦ ἐλαφείου ∠ δ. ῥοδίνου ὀλίγον. ἡ διὰ πηγάνου. λιθαργύρου μνᾶ α. πηγάνου μνᾶς S. οἱ δὲ μνᾶν α. ὄξους ∠ δ. ἐλαίου τὸ ἱκανόν. πρὸς φύμους, καὶ τὰ ἐν ἕδρᾳ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ ι. ψιμμυθίου ∠ δ. κηροῦ ∠ ιβ. στέατος χοιρείου ἢ χηνείου ∠ δ. ἐλαίου τὸ ἱκανόν. πρὸς φύμους, καὶ τὰ ἐν ἕδρᾳ, τοῦ Εἰκοδότου, ᾧ Ἀστεῖνος ἐθεραπεύθη. ὑσσώπου ∠ α. ὀβολοὺς γ. στέατος χηνείου τεθεραπευμένου χειμῶνος ∠ ϛ. θερίας ∠ δ. μυελοῦ ἐλαφείου, ἢ καμήλου ∠ ϛ. κηροῦ τυῤῥηνικοῦ ∠ η. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ δ. λαδάνου ∠ β. στέατος μοσχείου ∠ δ. τερμινθίνης ∠ δ. ψιμμυθίου ∠ β. λιθαργύρου ∠ α. ῥοδίνου κοτύλης τέταρτον, τουτέστι κύαθον α S. ὅ ἐστι ℥ ϛ S. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ὅταν τῷ χρόνῳ σκληρωθῇ, ἀνίετε ῥοδίνῳ, καὶ στέατι χηνείῳ, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀγκύλας. πρὸς κονδυλώματα, οὗ ἄμεινον οὐκ ἔστιν. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ γ. κηροῦ ∠ η. κρόκου ∠ δ. ψιμμυθίου ∠ β. ὀποβαλσάμου ∠ α. ὑσσώπου ∠ η. λιβάνου ∠ δ. ἀλόης ∠ δ. τὰ τηκτὰ τήξας, τῶν ξηρῶν τετριμμένων κατάχει.

Ἀσκληπιάδου πρὸς τοὺς προπίπτοντας ἀρχοὺς τὰ ἐκ τοῦ πέμπτου τῶν ἐκτός.

πρὸς προπίπτοντας ἀρχοὺς ὡς Ἀρχέλαος.

Σκωρίας μολύβδου ∠ η. ῥοῦ συριακοῦ ∠ η. ῥόδων ἄνθους ∠ δ. σμύρνης μινναίας ∠ β. ξηρῷ παράπτου, προαπονίπτων οἴνῳ αὐστηρῷ, ἢ σχίνων ἀφεψήματι. Ἄλλο. κηκῖδος ὀμφακίνης, σιδίων ξηρῶν, ῥοῦ βυρσοδεψικῆς, ἀνὰ ∠ β. μολύβδου κεκαυμένου ∠ δ. λιθαργύρου ∠ η. λείοις κατάπλασσε. Ἄλλο. βαλαυστίου ∠ α. σιδίων ῥοιᾶς ∠ ϛ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ϛ. ψιμμυθίου ∠ η. σμύρνης ∠ ϛ. μολύβδου πεπλυμένου ∠ ϛ. λείοις χρῶ. Ἄλλο. πίτυος φλοιοῦ, λιθαργύρου, μάννης, ἀνὰ ∠ ϛ. κυπαρίσσου σφαιρίων ξηρῶν ∠ β. μολυβδαίνης ∠ ϛ. λείοις κατάπλασσε, πρότερον οἴνῳ ἀπονίψας στρυφνῷ. τὸ ἡμέτερον πρὸς τοὺς προπίπτοντας ἀρχούς. ἐρείκης καρποῦ, κηκίδων, ἀκακίας, ψιμμυθίου, ὑποκυστίδος χυλοῦ, πίτυος φλοιοῦ, λιβάνου, σμύρνης μινναίας, ἀνὰ ∠ δ. ξηροῖς κατάπασσε προαπονίψας οἴνῳ αὐστηρῷ.

Περὶ αἱμοῤῥοΐδων.

Τὰ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἐκτὸς ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα, περὶ αἱμοῤῥοΐδων ἤδη λέξεως τῆς ὑπογεγραμμένης. ἐπεὶ δὲ τῶν αἱμοῤῥοΐδων αἱ πολλαὶ χρείαν ἔχουσιν ἐκστροφῆς πρὸς εὐχερῆ τῶν φαρμάκων ἐπίθεσιν, ἀναγκαῖον καὶ τὰς τοιαύτας δυνάμεις ὑπογράφειν.

Ἐκστρόφια αἱμοῤῥοΐδων Μάγνου ταρσέως, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς τῶν αἱμοῤῥοΐδων ἐκστροφάς. πεπερέως, νίτρου, ἀνὰ ∠ α. λείοις παράπτου πρὸ τῆς τῶν φαρμάκων ἐπιθέσεως. ἀφρονίτρου, χολῆς ταυρείας, σταφίδος ἀγρίας, ἀνὰ ∠ α. λείοις παράπτου, μέλιτος ὀλίγον πρόσβαλλε. Ἄλλο. ἀψινθίου χυλοῦ ∠ α. χολῆς ταυρείας, σταφίδος ἀγρίας, ἀνὰ ∠ α. ἄλλο ὡς Διογένης. κυκλαμίνου χυλοῦ, μέλιτος, ἑκάστου ἴσον, ἕψε ἐν ἀγγείῳ χαλκῷ, ὥστε κηρωτῆς ὑγρᾶς ἔχειν τὸ πάχος. ἄλλο ἐκ τῶν Λάργου, ὥστε τὰς μόγις προσπιπτούσας ἐκστρέφειν αἱμοῤῥοΐδας. κενταυρείας χυλοῦ ∠ β. στυπτηρίας ὑγρᾶς ∠ β. μίσυος ∠ α. σταφίδος ἀγρίας ∠ α. μέλιτι ἀναλάμβανε, καὶ περίχριε τὸν δακτύλιον, ἢ ἔριον καταβρέξας εἰς τὴν ἕδραν ἐπιτίθει. εἰ δὲ προθυμίαν ἐμποιήσει τὸ φάρμακον τῆς ἀναστάσεως, καὶ προσπέσοι ὁ ὄγκος, κατάπλαττε τοῖς πρὸς αἱμοῤῥοΐδας ἀναγεγραμμένοις, ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν τοιούτων †δυσχερῶν τὴν ἕδραν †ἐκστρέφει, ἀναγκαῖον ἀναγράφειν σκευασίας παρὰ Νικοδήμου τοῦ ἐν ῥώμῃ δυναστείου. ψιμμυθίου ℥ α. λιθαργύρου ℥ ε. καδμείας ℥ η. ἢ πομφόλυγος ℥ α. ἐλαίου μυρσίνου ℥ η. οἴνου καλοῦ ℥ η. βουτύρου ℥ α.

(Margin: †δυσχερέστερον †ἐκστρέφειν)

Πρὸς τὰς ἐν ἕδρᾳ φλεγμονάς, καὶ προπτώσεις.

Κηκῖδα τὴν ξανθὴν ἑψήσας καὶ λειώσας κατάπλασσε, ἰσχυροτέρῳ μὲν οἴνῳ, πραοτέρῳ δὲ ὕδατι, καὶ ὁ χυλὸς τοῦ ἐχίνου ποιεῖ πρὸς φλεγμονάς, καὶ προπτώσεις τῆς ἕδρας. Ἄλλο. πίτυος φλοιοῦ ∠ η. κυπαρίσσου σφαιρίων ξηρῶν ∠ β. προαπονίψας οἴνῳ στρυφνῷ, λείοις κατάπλασσε. πρὸς δὲ τὰς πυρώδεις ὀδύνας τῆς ἕδρας, ὠοῦ ὀπτοῦ λέκυθον λειώσας οἴνῳ λευκῷ, καὶ ῥοδίνῃ κηρωτῇ, ἀναλαβὼν διάχριε. πρὸς δὲ τοὺς κνησμούς. τὴν κιμωλίαν λειώσας ἀναλάμβανε κηρωτῇ μυρσίνῃ. πρὸς δὲ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ αἰδοίῳ ῥαγάδας. σποδοῦ ξυσμάτων, ὀθονίων κεκαυμένων, καὶ ἀμύλου ἴσον λειάνας, καὶ ἐλαιῶν φύλλων χυλοῦ μίξας, κατάχριε. τροχίσκος πρὸς ἐξοχάς. ἀλόης, κρόκου, ἀνὰ ∠ β S. στυπτηρίας σχιστῆς ℥ * λείου οἴνῳ ἀμιναίῳ, καὶ χρῶ.

Πρὸς τὰς τοῦ αἰδοίου διαθέσεις.

Τῆς τοῦ αἰδοίου ἑλκώσεως ἡ διάγνωσις, ἐκ τοῦ σαφῶς ὀδυνᾶσθαι κατ' αὐτό, μετὰ τοῦ καὶ κατὰ τὰς οὐρήσεις ἐκκρίνεσθαί τι τῶν συνεδρευόντων τῷ ἕλκει. διακρίνεται δὲ ταῦτα τῶν ἐκ κύστεως φερομένων, τῷ φαίνεσθαι αὐτίκα κατὰ τὴν πρώτην ἔξοδον φαίνεσθαι. τὰ δὲ ἐκ τῆς κύστεως ἀναμεμίχθαι τοῖς οὔροις. τὰ δ' ἐν αἰδοίοις ἕλκη καὶ κατὰ τὴν ἕδραν χωρὶς φλεγμονῆς ὄντα ξηραινόντων πάνυ δεῖται φαρμάκων, οἷά ἐστι τό, τε διὰ τοῦ κεκαυμένου χάρτου, καὶ ἄνηθον κεκαυμένον ξηρόν, καὶ κολοκύνθη κεκαυμένη. τοῖς δὲ ἀνίκμοις καὶ προσφάτοις τῶν ἑλκῶν, καὶ ἀλόη φάρμακον ἀγαθόν, ἐπιπαττομένη ξηρὰ χνοώδης. πάντων δ' αὐτῶν ἀνωδυνώτατόν τε καὶ οὐδενὸς ἧττον δραστήριον ὁ πομφόλυξ ἐστίν. εἰ δὲ ὑγρότερα τύχοι τὰ ἕλκη, πίτυος φλοιὸς καθ' ἑαυτόν, καὶ λίθος αἱματίτης. εἰ δὲ καὶ βάθος αὐτοῖς τι συνῇ τοῖς εἰρημένοις, μάννης μικτέον. αἱ δὲ κατὰ τὴν μήτραν ἑλκώσεις ἢ κύστιν τῶν αὐτῶν δεόμεναι φαρμάκων, ὀργάνων χρῄζουσι τῶν εἴσω παραπεμπόντων αὐτά, διὰ τῶν τηκτῶν καλουμένων. ἐπιτηδειότερα τοίνυν τὰ ξηρά, οἷός ἐστι κρόκος, καὶ πομφόλυξ, καὶ ἀλόη, μιγνύμενα ῥᾳδίως, ἔτι ἀρνογλώσσου χυλῷ, ἤ τινι ἑτέρῳ τοιούτῳ.

Πρὸς τοὺς ὄρχεις, καὶ αἰδοίου πόνους.

Βουτύρῳ καὶ ῥητίνῃ ἴσοις χρῶ. ἢ λινόσπερμον ἑψήσας μεθ' ὕδατος καὶ μίξας σμύρνης ὅσον δέκατον μέρος, καὶ ῥητίνης ἴσον κατάπλασσε. Πρὸς δὲ τὸ οἰδοῦν αἰδοῖον. ἀμπέλου φύλλα, λιβανωτοῦ ∠ α. ψιμμυθίου ∠ ε. τρίψας κατάπλασσε. χρῶ δὲ καὶ καταντλήσει θαλάσσης ψυχρᾶς, καὶ ἀναπαύσει, καὶ ἀναδέσει τοῦ καυλοῦ.

Ἄλλο. φακῆν ἑψήσας ἐν ὕδατι καὶ ῥοιῶν λέπη λειώσας, κατάπλασσε. ἐὰν δὲ ἀπὸ ἱδρώτων ἐν ὄρχεσιν ἕλκη γένηται, κηκίδα λείαν καὶ συπηκείαν ἐπίπασσε. Πρὸς δὲ τὰ ἐν αἰδοίοις φυόμενα. ἀπίου σπέρμα ἐπίπασσε, καὶ τραγείᾳ χολῇ περίχριε. τὰς δὲ ῥαγάδας ἐν αἰδοίοις ὠφελεῖ, ῥητίνη φρυκτὴ σὺν ῥοδίνῳ τριβεῖσα ἄχρις οὗ γλοιωθῇ, μιγνυμένης καὶ ᾠοῦ λεκύθου ὀπτῆς, ἢ ῥοδίνου, καὶ ἀμύλου, καὶ λιβανίου ἀνὰ ℥ α. ἢ κισσοῦ φύλλων ξηρῶν κεκαυμένων, ἡ τέφρα † τριβεῖται μετ' ἐλαίου ἐν θυείᾳ μολυβδίνῃ. Πρὸς τὰς τῶν αἰδοίων φλεγμονάς. σταφίδος ἐκγιγαρτισμένης, καὶ κύμινον τρίψας ἐπιτίθει. ἢ κρίθινον ἄλευρον ἑψήσας ἐν μελικράτῳ, ἀμπέλου ἁπαλὰ φύλλα τρίψας μετὰ ἀλφίτου, ἅπαντα ἐπιτίθει. ἢ κύμινον τρίψας μετὰ βουτύρου καὶ ῥητίνης, ἴσων τακέντων. πρὸς δὲ τοὺς διδύμους ἀφθόνους, γῇ κιμωλίᾳ μεθ' ὕδατος προκαταχείσας, ἔασον ξηρανθῆναι καὶ κατανίψας ὕδατι θερμῷ μυρσίνην ξηρὰν λείαν, καὶ σμυρνίου μικρὸν τρίψας κατάπλασσε. τὰς δὲ ἐκσαρκώσεις τὰς ἐπὶ τῶν διδύμων, τέφρα κληματίνη σὺν νίτρῳ καὶ ὕδατι φυραθεῖσα ἰᾶται καταπλασσομένη. † τριβεῖσα

Περὶ πριαπισμοῦ.

Ὁ πριαπισμὸς αὔξησις αἰδοίου ἐστὶ, μόνιμος εἰς μῆκός τε καὶ κύκλον ὀγκουμένου, χωρὶς τῆς εἰς ἀφροδίσια ὁρμῆς. φυσῶδες ἐστὶ πνεῦμα, δηλονότι τὸ ἐξογκοῦν τὸ μόριον, τικτόμενον ἐξ ὑγρῶν γλίσχρων καὶ παχέων ὑπὸ θερμότητος μετρίας. πρόδηλον οὖν ὡς οὐ δεῖ τὰ μόρια θερμαίνειν, ἀλλὰ ψύχειν, ἐπιθεὶς τῇ ῥοδίνῃ κηρωτῇ μεθ' ὕδατος ἀνακοπτομένῃ, καὶ διὰ τοῦ χαμαιμήλου, τῷ τε αἰδοίῳ καὶ τοῖς ψόαις ἐπιτεθέντα. τὰ δὲ ἐν διαίτῃ καὶ φαρμάκοις προσφέρειν τῆς λεπτυνούσης δυνάμεως ἄνευ τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς. προσάγειν δὲ καὶ τὰ φυσικῶς ἐνεργοῦντα διὰ τῆς πείρας εὑρημένα, καὶ τήν τε νυμφαίαν πίνειν διδόναι, καὶ τὸ τοῦ ἄγνου σπέρμα, καὶ πήγανον χλωρὸν τοῖς ὄψοις μιγνύντα. τοῦτο δὲ κατ' ἀρχὰς μὴ διδόναι (θερμαίνει γὰρ ἱκανῶς) ἀλλ' ὕστερον μετὰ τὴν χρῆσιν τῶν ἄλλων λεπτυνόντων. κενώσει δὲ χρώμενον, διὰ ἐνεμάτων τοῦτο ποιεῖν. αἱ γὰρ διὰ τῆς κάτω γαστρὸς ῥευματίζουσι πολλάκις καὶ τὰ γειτνιῶντα μόρια. Πρὸς τοὺς ἐνουροῦντας. Κύστιν αἰγείαν ἢ προβατείαν κεκαυμένην πότιζε δι' ὀξυκράτου, ἑσπέρας δὲ διψῶντας κοιμᾶσθαι. ποιεῖ δὲ καὶ λαγωοῦ ὄρχις ἐπιζωννύμενος οἴνῳ εὐώδει, εἶτα πινόμενος καλαμίνθην καὶ σμύρναν δὸς πίειν ἐν οἴνῳ πρὸ τοῦ δείπνου. καταχριέσθω δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον κιμωλίᾳ μετὰ περδικίου χυλοῦ.

Πρὸς τὰς περὶ ὑστέρας διαθέσεις.

Ἐπὶ τῆς ὑστερικῆς πνιγὸς συμβαίνει ἀναισθησία, καὶ ἀκινησία, καὶ σφυγμὸς ἀμυδρὸς, καὶ μικρὸς, καὶ παντελὴς ἀσφυξία. ἐφ' ἐνίων δὲ ἡ μὲν αἴσθησις, καὶ ἡ κίνησις παρέστη, καὶ ὁ λογισμὸς, μόλις δὲ ἀναπνέουσιν. ἔνιαι δὲ καὶ ἄφωνοι τυγχάνουσιν, ἕτεραι δὲ συνέλκονται τὰ κῶλα. γίνεται τοίνυν ἡ ἀναισθησία, καὶ ἀκινησία, καὶ ἄπνοια κατὰ ψύξιν αὐταῖς ἀρκουμέναις μόνῃ τῇ διὰ τῶν ἀρτηριῶν παντὸς τοῦ σώματος διαπνοῇ, τῆς διὰ τοῦ στόματος ἀναπνοῆς μὴ χρῄζουσαις, ὡς εἴρηται, διὰ ψύξιν, ὁπόταν ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ καθαιρόμεναι καλῶς, καὶ κυΐσκουσαι, καὶ ἀνδράσιν ὁμιλοῦσαι, στερηθῶσιν τούτων, ὡς ὁρᾶν τοῦ ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ ἐν ἑαυτοῖς σπέρματος καταψύχοντος τὸ πᾶν σῶμα.

Πρὸς οὖν τοὺς ἀπὸ τῆς ὑστέρας πνιγμοὺς ἁρμόζει πινόμενον ἀγαρικὸν ℥ α. ἐν οἴνῳ, ἀρνογλώσσου καρπὸς καὶ χυλὸς σὺν οἴνῳ. ὄνυξ ὁ ἐκ κογχύλης πινόμενος. ὄξος σκιλλιτικὸν ῥοφούμενον. ὀσφραινόμενα δὲ ἐπεγείρει τὰς πνιγομένας, ἄσφαλτον, καστόριον, χαλβάνη, πίσσα ὑγρὰ, κεδρεία, τρίχες καεῖσαι, καὶ πήγανον, κρόμμυον, σκόροδον.

Ὑποθυμιᾶται δὲ καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ κέρας ἐλάφου, καὶ πήγανον σὺν μέλιτι, ἐρίῳ ἀναληφθὲν, προστίθεται τῷ δακτυλίῳ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ. ΒΙΒΛΙΟΝ ι.

Περὶ νεφριτικῶν.

Ὅτι μὲν νεφριτικὰς ἀντιδότους τε καὶ δυνάμεις ὀνομάζουσιν ὅσαι νεφροὺς πάσχοντας ὠφελοῦσιν, ἐξ αὐτῆς τῆς προσηγορίας δῆλον. ἔστι δὲ αὐτῶν ἡ διαφορὰ ἡ γεννικωτάτη διττή. τινὲς μὲν γὰρ τοὺς λιθιῶντας νεφροὺς ὀνίνησιν, ἔνιαι δὲ τοὺς φλεγμονώδεις τε καὶ ἑλκώδεις, ἅπερ καὶ πρὸς τὴν κύστιν ὁμοίως πάσχουσαν ἁρμόττουσιν. ἐναντιώταται δέ εἰσιν ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις τῶν εἰρημένων φαρμάκων. πρὸς μὲν γὰρ τὰς φλεγμονώδεις, καὶ ἑλκώδεις διαθέσεις συντιθέμεναι, παρηγορικῶν δέονται φαρμάκων. ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἐστὶ ταῦτα διὰ ταχέων ἀφικέσθαι πρὸς τὰ κατὰ νεφροὺς χωρία, διὰ τοῦτο αὐτοῖς μίγνυμεν διουρητικὰ φάρμακα. τὰ δὲ τοῖς λιθιῶσιν ἀρήγοντα, μιᾶς δέονται δυνάμεως, τῆς τέμνειν καὶ διαθρύπτειν πεφυκυίας, μετὰ θερμότητος ἐπιφανοῦς. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα σχεδὸν ἅπαντα πικρά. καθάπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων τὴν προειρημένην ὕλην ἐφεξῆς γράψω, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν πρὸς τὰς ἑλκώδεις τε καὶ φλεγμονώδεις διαθέσεις ἁρμοττόντων ποιησάμενος, ἀφ' ὧν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀνδρόμαχόν τε καὶ Ἀσκληπιάδην ἀρξάμενοι, μετέβησαν ἐφεξῆς ἐπὶ τοὺς λίθους θρυπτούσας.

Αἱ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι νεφριτικαὶ πρὸς τὰς ἐν νεφροῖς καὶ κύστει διαθέσεις. πότιμα.

Λινοσπέρματος, μήκωνος λευκοῦ σπέρματος, σικύου σπέρματος, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ β. ἀμύλου ∠ δ. δι' ὕδατος τροχίσκους ἀναλάμβανε, δίδου πρὸς κύστιν ἡλκωμένην, καὶ δυσουρίαν. Ἄλλο. στροβίλους λ. ἀμύγδαλα κ.

φοίνικας ιε. τραγακάνθης ∠ δ. χυλοῦ γλυκυῤῥίζης ∠ β. κρόκου ὀβολὸν α. σμύρνης ὀβολὸν α. διεὶς οἴνῳ προτρόπῳ ὡς ἐπιτηδείῳ χρῶ. Ἄλλο πρὸς τὰς ἐν κύστει διαθέσεις καὶ ἑλκώσεις, τροχίσκος ᾧ χρῶμαι. σικύου σπέρματος ∠ ιβ. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ς. κωνείου σπέρματος, ὀπίου, μαράθρου, κρόκου, ἀνὰ ∠ γ. κασσίας ∠ δ. ἀμύγδαλα ι. κάρυα ποντικὰ, σελίνου σπέρματος ∠ ς. μαλάχης ἀγρίας σπέρματος ∠ γ. γλυκεῖ κρητικῷ ἀναλαβὼν, δίδου τριώβολον, ἐν τισὶ κωνείου ∠ ς. ἀπυρέτοις ἐν γλυκεῖ. Ἄλλο πρὸς τὰ αὐτὰ, καὶ ἀλγήματα κύστεως. Κρόκου, βήσασα σπέρματος, μαλάχης ἀγρίας σπέρματος ἀνὰ ∠ ς. ὑοσκυάμου σπέρματος ∠ ιβ. ὀπίου ∠ ς. σελίνου σπέρματος ∠ ιβ. κάρυα ποντικὰ η. ἀμύγδαλα κ. σικύου σπέρματος ∠ ιβ. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανὸν, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετ' οἰνομέλιτος κυάθων τριῶν. Ἄλλο πρὸς τοὺς αἱμοῤῥοοῦντας ἀπὸ κύστεως. σχιστῆς ∠ α. τραγακάνθης ∠ β. κόμμεως ὀβολὸν α. ἐν γλυκεῖ δίδου ὀβολοὺς β. ποτὲ δὲ ὀβολὸν α. πρὸς τὰς ἐν κύστει διαθέσεις, ὀρηλικὰ ἀπὸ Μακεδόνος, καὶ πρὸς ἡπατικοὺς, ὑδρωπικοὺς, ἰκτερικοὺς, νεφριτικοὺς, καὶ πάντα τὰ περὶ τὴν κύστιν συμπτώματα, θρύπτει λίθους. ἀνήθου ∠ ν. ῥοῦ ∠ κε. νάρδου κελτικῆς ∠ κδ. δαύκου σπέρματος ∠ κβ. κινναμώμου ∠ λβ. μήου ∠ ις. ἀσάρου ∠ κδ. πετροσελίνου ∠ ις. ὀποβαλσάμου ∠ ις. καὶ τοῦ καρποῦ τὸ αὐτὸ, κρόκου ∠ κδ. σμύρνης ∠ η. γλυκείας ῥίζης ∠ ις. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ις. κασσίας ∠ ιβ. ἀμώμου ∠ ις. σταφίδος ∠ η. τραγακάνθης ∠ θ. τὰ ξηρὰ ἀναλαμβάνων μέλιτι, τὴν τραγάκανθαν οἴνῳ ἀμιναίῳ βρέχων, δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετ' οἴνου κυάθων τεσσάρων, πυρέττουσιν ἐν μελικράτῳ. Ἄλλο πρὸς τὰ ἐν κύστει ἕλκη, καὶ φλεγμονάς. στροβίλους η. σικύου σπέρματος ἡμέρου κόκκους μ. ἀμύλου τριώβολον, λιβανωτοῦ, νάρδου ∠ α. σελίνου σπέρματος κυάθους β. ἐν ὕδατος ξ α. ἕψεται νάρδος, σέλινον, εἶτα τοῦ ἀφεψήματος μίγνυνται τοῖς προγεγραμμένοις κύαθοι β. πρὸς λιθιῶντας, ὡς Βᾶσσα ἡ Μαρίου ἐθεραπεύθη, ὥστε θρύπτειν, καὶ αὖθις μὴ συνίστασθαι. κασσίας ∠ β. σελίνου σπέρματος ∠ γ. σμύρνης μινναίας ∠ δ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β. λιβάνου ∠ γ. λίθου συριακοῦ ἄῤῥενος ∠ α. ἢ τοῦ θήλεος ∠ α. σταφυλίνου σπέρματος, ἀνίσου ἀνὰ ∠ β. στύρακος ∠ γ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ γ. μήκωνος λευκῆς σπέρματος ∠ β. ναρδοστάχυος ἴσον, ἀμυγδάλων πικρῶν καθαρῶν, ἀσάρου ἀνὰ ∠ γ. σμυρνίου σπέρματος, κυπέρου ἀνὰ ∠ β. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανὸν, δίδου καθ' ἡμέραν.

πρὸς λιθιῶντας θραύουσα καὶ κατὰ μικρὸν ἐκκρίνουσα μέχρις οὗ καθαρείσῃ τὴν κύστιν, εἶτα διαυγὲς ἀπουρήσει καὶ τὸ μέγιστον ἀποθεραπεύει, ὡς μηκέτι γεννᾶσθαι. δαύκου σπέρματος, ἀνίσου, σικύου σπέρματος, πετροσελίνου, σμύρνης, ἀνὰ ∠ ς. κασσίας δαφνίτιδος, κινναμώμου, νάρδου κελτικῆς ἀνὰ ∠ δ. λεῖα ποιήσας ἀναλάμβανε σὺν ὕδατι ἡλίκα θέρμος μικρὸς, καὶ δίδου νήστεσι καθ' ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας λ. σὺν ὕδατι κυάθοις γ. τοῦτο ὡς παρελάβομεν μετά τινος θρησκείας σκευάζεται. ξυλίνῳ γὰρ ὅλμῳ καὶ ὑπέρῳ κόπτεται, καὶ τὸν κόπτοντα δεῖ μήτε δακτυλίδιον ἔχειν σιδηροῦν, μήτε ὑποδήματα ἡλοκοπημένα. τοῦτο ἀπὸ ῥουστικοῦ ὡς μυστήριον ἐλάβομεν. Πρὸς νεφριτικοὺς καὶ ῥεῦμα παῦον, ὡς Ἀπολλώνιος. μανδραγόρου φλοιοῦ πεφωγμένου ∠ α S. ἀνίσου πεφωγμένου, μήκωνος μελαίνης ἀνὰ ∠ α S. τραγακάνθου, φοινικοβαλάνων τῆς σαρκὸς, ἀνὰ ∠ γ. μετὰ μέλιτος δίδου.

Αἱ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι νεφριτικαὶ Ἀντωνίου Μούσα.

Πιτυΐδων κεκομμένων, καὶ κεκοσκινισμένων ∠ κ. μήκωνος μελαίνης σπέρματος, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ β. νάρδου κελτικῆς, κρόκου, ἀνίσου ἐπτισμένου, δαύκου κρητικοῦ, γλυκείας ῥίζης ἀνὰ ∠ α. κόστου τριώβολον, σκεύαζε διὰ προτρόπου, καὶ ἀνελοῦ εἰς πυξίδα, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ προτρόπου κύαθον α. καὶ ὕδατος θερμοῦ κυάθους β. Ἄλλο. Σικύου ἡμέρου σπέρματος πεφωγμένου ∠ γ. μαλάχης καρποῦ ∠ ε. στροβίλου πεφωγμένου ∠ ς. σελίνου σπέρματος ∠ ζ. λινοσπέρματος ∠ α. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ∠ θ. ἀναλάμβανε γλυκεῖ, καὶ δίδου καθὰ προείρηται. Ἄλλο νεφριτικοῖς Ὀνησιδήμου.

Ἀμυγδάλων πικρῶν ∠ ις. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος, μαλάχης καρποῦ ἀνὰ ∠ ς. ἴρεως ἀγρίας ῥίζης ∠ η. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου, τραγακάνθης, νάρδου κελτικῆς, σικύου ἡμέρου σπέρματος ἀνὰ ∠ ς. γλυκέος ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο φάρμακον ἐπιτετευγμένον. τούτῳ ἴσμεν πολλοὺς χρησαμένους νεφριτικοὺς καὶ τῆς ὅλης ἀπαλλαγέντας διαθέσεως. δεῖ δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπιμένειν τῷ φαρμάκῳ, δίδοται καὶ λιθιῶσι, καὶ κωλικοὺς θεραπεύει, καὶ τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις, ἔχει δὲ οὕτω. Καρύων ποντικῶν κεκαθαρμένων, ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων, σικύου σπέρματος κεκαθαρμένου ἀνὰ ∠ γ. κωνείου σπέρματος, κρόκου, μαλάχης σπέρματος, ὀπίου ἀνὰ ∠ ς. ὑοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, σελίνου σπέρματος ἀνὰ ∠ ιβ. ἀναλάμβανε τροχίσκους μέλιτι ἀναπλάττων, καὶ δίδου τριώβολον, καὶ μελικράτου θερμοῦ κυάθους γ. ἐν ἄλλῳ καὶ βήσασα ∠ ς. ἔχει πρὸς τὰς ἐν νεφροῖς πωρώδεις ὑποστάσεις, Ὀνησιδήμου. Ἄλλο. σύμφυτον, καὶ σίον, καὶ ἀρτεμόνιον ἕψε μετ' οἴνου, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας δίδου κυάθους δύο, καὶ ὕδατος τὸ ἴσον.

Ἄλλο. μαλάχης ἀγρίας τὴν ῥίζαν, καὶ πηγάνου ἀγρίου ῥίζαν, καὶ ὀρεοσελίνου ῥίζαν ἕψε, καὶ καθὰ προείρηται δίδου. Ἄλλο πρὸς λιθιῶντας καταπασόν. Βαλσάμου καρποῦ μοίρας β. λίθου τοῦ ἐν σπόγγοις εὑρισκομένου τὸ ἴσον, γλήχωνος ξηρᾶς, μαλάχης ἀγρίας σπέρματος, ὠκίμου ξηροῦ ἑκάστου τὸ ἴσον, κόψας καὶ σήσας, ἀπόθου, καὶ δίδου κοχλιάριον, καὶ οἴνου κεκραμένου κυάθους δύο. Ἄλλο. στρουθίου μέρος, ἴριδος ἀγρίας ξηρᾶς ἴσον, ὀξαλίδος ξηρᾶς τὸ ἴσον, ἀνεμώνης ἐχούσης τὸ ἄνθος μήλινον ξηρᾶς τοσόνδε, κόψας καὶ σήσας, καθὰ προείρηται χρῶ.

Καταπότια Ἡρακλείδου Ταραντίνου, διαλύει τοὺς ἐν κύστει πώρους, ἀγαθὰ δὲ καὶ πρὸς στραγγουρίαν.

Πεπέρεως, χαλβάνης ἀνὰ ∠ α. ὀποῦ λιβυκοῦ ∠ β. σμύρνης ∠ δ. προτρόπου τὸ ἱκανὸν, ποίει καταπότια ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου τρία, καὶ γλυκέος ἐπιπιεῖν κυάθους δύο. Ἄλλο. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, πεπέρεως, ἀφρονίτρου ἀνὰ ∠ α. βαλσάμου καρποῦ ∠ β. σμύρνης ∠ δ. ἀναλάμβανε προτρόπῳ, καὶ ποίει καταπότια ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου τρία, καὶ οἴνου γλυκέος ἐπιῤῥοφήτω τεταρτημόριον, δίδου δὲ ἐπὶ ἡμέρας μ. προλούων.

Τροχίσκος διουρητικὸς, κατάγει λίθους, καὶ πωρώδεις ὑποστάσεις.

Ἀσάρου, πετροσελίνου, φοῦ, μήου, ἀνὰ ∠ δ. ἀκόρου, ἀνίσου σπέρματος, δαύκου σπέρματος, ὀρεοσελίνου, καρποῦ βαλσάμου, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ β. τὴν τραγάκανθαν γλυκεῖ διαλύσας ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον μετὰ γλυκέος κεκραμένου κυάθων β. Ἄλλο Χαρικλέους, κατάγει ψαμμώδεις ὑποστάσεις, ποιεῖ πρὸς τὰς μεθ' ἑλκώσεως διαθέσεις. σελίνου σπέρματος, πετροσελίνου σπέρματος, ἀνίσου ἀνὰ ∠ ις. σχοίνου ἄνθους, κρόκου, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ ς. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ ∠ δ. σκεύαζε καθὰ προείρηται, καὶ δίδου ∠ α. μετὰ προτρόπου κεκραμένου κυάθων γ. Ἀντίδοτος ἡ διὰ τῶν λίθων ὡς Μιθριδάτης, ποιεῖ νεφριτικοῖς, καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις, θρύπτει λίθους, καὶ πώρους διαλύει.

Σμυρνίου σπέρματος, κυπέρου, ναρδοστάχυος, μήκωνος λευκῆς σπέρματος, κινναμώμου, κασσίας σύριγγος, πεπέρεως λευκοῦ, σταφυλίνου σπέρματος, ἀνὰ ℥ α. λιβάνου ἀτμήτου, σελίνου σπέρματος, κρόκου, στύρακος, ἴρεως, ἀμυγδάλων πικρῶν, ἀκόρου, ἑκάστου ℥ α S. λίθου συριακοῦ θήλεος ἢ ἄρρενος, ἀνὰ ℥ S. σμύρνης μινναίας ℥ † β. † ᾱ
μέλιτι φύρα, ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. Ἄλλη ἡ τοῦ Βιεννίτου φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ἀνώδυνον, χρήσιμον καὶ νεφριτικοῖς, καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν ἑλκώσεις, καὶ λίθους θρύπτει, καὶ πηλὸν ἀπουρεῖν ποιεῖ.

Ἴρεως ∠ δ. μήου, σεσέλεως, χαμαίδρυος, ὑπερικοῦ, κενταυρίου, κάγχρυος, ἑκάστου τοσόνδε, ἀμώμου ∠ η. κινναμώμου ∠ ιβ. λιβανωτίδος ὀρεινῆς, νάρδου ἰνδικῆς, κρόκου κιλικίου, πετροσελίνου, πολίου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, δικτάμνου κρητικοῦ ἑκάστου τὸ ἴσον, γλυκυρρίζης, λίθου συριακοῦ ἄρρενος, ἀνὰ ∠ ις. θλάσπεως ∠ κδ. ἄγνου καρποῦ, σμύρνης, σφονδύλου, ἑκάστου τοσόνδε, καρδαμώμου ∠ μη. ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ οἰνομέλιτος κεκραμένου κυάθους δ.

Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς τοὺς νεφριτικοὺς, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.

Τοὺς δὲ νεφριτικοὺς διαιτῶ προσηκόντως, ἐπιθεὶς μὲν κηρωτὴν ῥοδίνην μετὰ στύρακος μαλαγματώδη ποιήσας. σφόδρα ἔφη ἀξιολόγως ὁ παρὰ τῷ φοίνικι λινοφόβῳ ἀντιπαθῶς βοηθεῖν εἰς ἀνασκευὴν πρωτόμῳ καυλοῦ
* ἀφεψήματος κυ β. νήστεσι διδομένους ἐπὶ ἡμέρας θ. ἐπίπασσε δὲ ἅλας ὀλίγους καὶ μᾶλλον ὀνίνησιν, πότιζε ῥόδων φύλλων, ἀμυγδάλων λελεπισμένων, λιβάνου ἴσα, μήκωνος, κωδύων τὸ διπλοῦν, περὶ τρόπῳ ἀναλάμβανε, καὶ εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀπόθου μὴ ἐν νοτίδι, δίδου δύο ὀβολοὺς μετὰ προτρόπου. ἔνιοι ἀντὶ τῶν ἀμυγδάλων ἄμυλον βάλλουσι, καὶ ἀντὶ προτρόπου ὕδατι μὲν ἀναλαμβάνουσιν, ποτίζουσι δὲ μετὰ προτρόπου.

Περὶ ἰσχιάδος καὶ ποδάγρας, καὶ ἀρθρίτιδος.

Ἐκ τοῦ γένους τῆς ἀρθρίτιδος, ἥ τε ἰσχιάς ἐστιν καὶ ποδάγρα. ὅπερ γὰρ ἐν ἅπασι τοῖς ἄρθροις ἡ ἀρθρῖτις ἐστὶν, τοῦτ' ἐφ' ἑνὸς μὲν τοῦ κατ' ἰσχίον ἰσχιάδα καλοῦσιν, ἐπὶ ποδὸς δὲ ποδάγραν. ἄρχεται μὲν οὖν ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἡ τῆς ποδάγρας γένεσις ἐξ ἑνὸς ἄρθρου, προέρχεται δὲ ἐπὶ πάντα χρονίζουσα. κοινὸν δὲ τῶν τριῶν παθῶν ἐστι πλεονεξία χυμοῦ, καταλαμβάνουσα τὴν πάσχουσαν διάρθρωσιν, ἧς πληρωθείσης, εἰς πάντα συμβαίνει τείνεσθαι τοῖς περικειμένοις νευρώδεσιν μορίοις, κἀκ τούτων γίγνεσθαι τὴν ὀδύνην. ἐνίοτε μὲν οὖν ὁ κατασκήπτων χυμὸς αἱματικός ἐστιν. ὡς τὸ πολὺ δὲ φλεγματώδης, ἢ μικτὸς ἐκ φλεγματώδους τε καὶ χολώδους, ἢ καὶ σὺν αὐτοῖς αἵματος. ἀκριβέστερον δέ τις ἑρμηνεύων, οὐ φλεγματώδη χυμὸν, ἀλλὰ τὸν ἰδίως ὀνομαζόμενον ὠμὸν ἐπικρατεῖν ὡς τὸ πολὺ φαίη κατὰ τὰς ἀρθρίτιδας. ἔστι δὲ παχὺς οὗτος ὁμοίως τῷ πύῳ τῷ παχεῖ. χρονίζων δὲ ἐν τοῖς ἄρθροις, οὐ μόνον παχύτερος ἀλλὰ καὶ γλισχρότερος γίνεται. τῶν τε οὖν ὀνομαζομένων πώρων ἡ γένεσις ἐκ τούτων, κἀπειδὰν γένωνται, μηκέτι ἐλπίσῃς εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἀκριβῶς ἐπανελθεῖν δύνασθαι τὸ ἄρθρον. εὐφόρατοι δὲ αἱ διαφοραὶ τῶν λυπούντων χυμῶν εἰσι, ταῖς χροιαῖς, καὶ τοῖς συμπτώμασιν, καὶ τῇ πείρᾳ τῶν προσφερομένων φαρμάκων.

Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς χρόας διάθεσις τε καὶ διάγνωσις αὐτῶν, ἅπασι γνώριμος. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων, εἰ καὶ μὴ πᾶσι, μηδ' ἐκ προχείρου σαφὴς, ἀλλ' οὐδὲ χαλεπὴ γνωσθῆναι. τὸ γὰρ χολῶδες αἷμα θερμασίας πολλῆς αἴσθησιν ἐργάζεται τῷ κάμνοντι, παροξύνεταί τε τῶν θερμαινόντων ἐπιτιθεμένων, ὥσπερ αὖ πάλιν ὑπὸ ψυχόντων ἀνίεται. πρὸς δὲ τὴν διάγνωσιν τοῦ λυποῦντος χυμοῦ, συντελέσει σοι καὶ ἡ προγεγενημένη δίαιτα διὰ γυμνασίων, ἢ ἀργίας γεγονυῖα, καὶ λουτρῶν ἐπὶ τροφαῖς, ἢ πρὸ τροφῶν, ὥσπερ γε καὶ τούτων γυμνασίων καὶ ἐδεσμάτων, ἥ τε ποσότης καὶ ἡ ποιότης, ἥ θ' ὥρα τοῦ ἔτους, καὶ ἡ κατάστασις τοῦ χωρίου, ὥσπερ γε καὶ ἡ ἡλικία, καὶ ἡ ἕξις τοῦ σώματος, ὧν ἁπάντων ἐν πολλοῖς πολλάκις τὰς δυνάμεις διῆλθον. ἀρχὴ δὲ ἔστω σοι τῆς θεραπείας, ἡ τοῦ λυπεῖν εὑρεθέντος χυμοῦ κένωσις. εἰ μὲν πληθωρικὸν εἴη τὸ σῶμα, φλεβοτομίας πρῶτον ἁπάντων παραλαμβανομένης, εἶτα καθάρσεως, ἐφ' ᾗ ἡ τῶν ῥηθησομένων φαρμάκων, ἐν καιρῷ καὶ τάξει προσήκουσα χρῆσις. ἐπὶ μὲν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἀποκρουστικοῖς τοῦ ῥεύματος χρωμένων ἡμῶν φαρμάκοις, ἐπὶ δὲ τῆς κατ' ἰσχίον διαρθρώσεως φυλαττομένων τοῦτο δρᾶν. ἐν βάθει γὰρ οὔσης αὐτῆς, συλλαμβάνεται τὸ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀγγείων αἷμα, καὶ μυῶν πρὸς ἐκείνην. παρηγορικῶν οὖν ἐν ἀρχῇ φαρμάκων χρεία ἐπὶ τῆς κατ' ἰσχίον ὀδύνης, οὔτε ψυχόντων ἱκανῶς, οὔτε θερμαινόντων ἰσχυρῶς, ὁποίων ὕστερον δεῖται. παροξύνεται γὰρ ἐπ' αὐτῶν τὰ ῥεύματα, τῆς θερμασίας ἑλκούσης αὐτὰ μᾶλλον, ἢ κωλυούσης. ἐπεὶ δὲ οὐ πρόκειται κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἡμῖν πραγματείαν, οὔτε περὶ καταπλασμάτων, οὔτε περὶ ἐμβροχῶν τι λέγειν, ἀλλὰ περὶ τῆς μεθόδου τῶν συνθέτων φαρμάκων, ἐπὶ ταύτην ἀφίξομαι μόνην, ἀπὸ τῆς ἰσχιάδος ἀρξάμενος, ὀλιγάκις ὑπὸ πλήθους αἵματος γινομένης, καὶ θεραπευομένης γε τάχιστα, τῶν κατὰ τὴν ἰγνύαν, ἢ κατὰ τὰ σφυρὰ φλεβῶν τεμνομένων, ὥσπερ δὲ πολλάκις μόνη ἡ ἐκ τοῦ αἵματος κένωσις αὐτάρκης γίνεται βοήθεια, κατὰ τοὐναντίον ἐπὶ πάσης ἰσχιάδος, ἐξαιρέτως δὲ ἐπὶ τῆς διὰ πλῆθος ἄν τις πρὸ τοῦ κενωθῆναι τὸ πᾶν σῶμα δριμέσι φαρμάκοις χρήσεται κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου, δυσιατωτάτην ἐργάζεται τὴν διάθεσιν, σφηνουμένου τοῦ πλήθους αὐτόθι δυσλύτως. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ παχύνεται, καὶ γλισχρὸν γίγνεται

τῇ θερμότητι καὶ ξηρότητι τῶν δριμέων φαρμάκων ὀπτήσει τι παραπλήσιον πάσχον. ὡς οὖν μεγίστην δύναμιν εἰς θεραπείαν ἐχούσης ἐπὶ τοῦ πάθους τῆς τοῦ παντὸς σώματος κενώσεως, ἀπ᾽ αὐτῆς ἀρκτέον, οὐ μόνον ἀπὸ τῶν σκελῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπ᾽ ἀγκῶνος ἀφαίρεσιν ποιουμένοις. ὠφελοῦσι δὲ καὶ οἱ ἔμετοι τοὺς ἰσχιαδικοὺς μᾶλλον τῶν διὰ τῆς κάτω γαστρὸς κενώσεως, ἀντισπῶντες τὸν κάτω ῥέποντα χυμόν. ποιητέον δὲ αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ μὲν μετὰ τροφῆς, ὕστερον δὲ καὶ διὰ φαρμάκων ἐμετικῶν, ἀρχομένους ἐπὶ τούτων ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. ἐφ᾽ ὧν δὲ σφήνωσις ἐγένετο σφοδρὰ καὶ δύσλυτος, ὑπὸ τῶν ἀκαίρως χρησαμένων ἰατρῶν φαρμάκοις δριμέσιν, ἡ σικύα βοήθεια μεγίστη, καὶ ἡ διὰ τῶν καθαρτικῶν γίγνεται κλυσμάτων, ὁποῖος ἐστὶ καὶ ὁ διὰ τῆς κολοκυνθίδος. ἔχοντες οὖν πρὸ ὀφθαλμῶν ταῦτα τὰ νῦν εἰρημένα, τοῖς γεγραμμένοις φαρμάκοις ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἔξεστι χρῆσθαι κατὰ μέθοδον. ἄρξομαι δ᾽ ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τῆς τῶν ἐκτὸς φαρμάκων βίβλου, καθὰ προγράψας μαλάγματα πρὸς τοῖς κυρίοις ὀνομαζομένοις, οὕτω καὶ τὰ ἄλλα γράφει πάντα τὰ καθ᾽ ὁντιναοῦν τρόπον ὠφελοῦντα τὰς χρονιζούσας διαθέσεις, ἐν αἷς ἐστὶ καὶ ἡ τῶν ἰσχιαδικῶν ὀνομαζομένων.

Αἱ ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι δυνάμεις αὐτοῖς ὀνόμασιν, ἐν τοῖς τῶν ἐκτὸς πρὸς ἰσχιαδικούς.

Πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ δʹ. σιλφίου, δαφνίδων ἀνὰ ∠ δʹ. ἀφρονίτρου, ἀβροτόνου, κολοκυνθίδος, καρδαμώμου ἀνὰ ∠ δʹ. ἄμμεως ∠ δʹ. πηγάνου χλωροῦ μνᾶς ὄγδοον, τινὲς τούτων ἀνὰ ∠ χʹ. καὶ στέατος ταυρείου, χαλβάνης ∠ ςʹ. ὀποπάνακος ∠ δʹ. θείου ἀπύρου ∠ δʹ. ὅτι τοῦτο φάρμακον ἰσχυρῶς ἐστὶ θερμαντικόν, εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένων πολλάκις ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, οὐδὲν ἔτι
†σπέρμα δεησόμεθα λόγου καινοτέρου. σφοδρότατον γὰρ καὶ θερμαντικώτατόν ἐστι τὸ φάρμακον ἀγρίου πηγάνου †φύλλα. σὺν τούτῳ δὲ σίλφιον, καὶ δαφνίδες, εἶτα τὸ ἀφρόνιτρον, μετὰ ταῦτα καὶ ἀβρότονον, ἐφ᾽ οἷς ἡ κολοκυνθίς, καὶ τὸ καρδάμωμον, καὶ τὸ καλούμενον ἄμμι, καὶ τὸ χλωρὸν δὲ πήγανον ἧττον μὲν τούτων, οὐ μὴν εὐκαταφρόνητον ἔχει τὴν θερμασίαν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ θεῖον ἄπυρον. ἐκ βάθους οὖν ἕλκειν πάντα ταῦτα δύναται τοὺς λυποῦντας τὸ κατ᾽ ἰσχίον ἄρθρον χυμούς. ὅπως δὲ ἔμπλαστρος ἐξ αὐτῶν γένηται, πίττης τε τερμινθίνης, καὶ μυρτίνης, καὶ κηροῦ, καὶ στέατος ἔμιξεν συνθεὶς τὸ φάρμακον. ἀμμωνιακὸν δὲ θυμίαμα καὶ χαλβάνη πρὸς τῷ συντελεῖν εἰς ἐμπλάστρου σύνθεσιν, ἔτι καὶ μαλακτικόν ἔχει τι καὶ παρηγορικόν. ὁ δὲ ὀποπάναξ, ἐκ ταὐτοῦ μὲν αὐτοῖς ἐστὶ γένους, ἰσχυροτέραν δὲ δύναμιν ἔχει. ἑτέραν δὲ δύναμιν πρὸς αὐτὸ τὸ πάθος ὁ Ἀνδρόμαχος οὕτως ἔγραψεν. Ἄλλο μάλαγμα πρὸς ἰσχιαδικούς, καὶ ἄλλα πολλά. Κηροῦ ∠ οβʹ. τερμινθίνης ∠ μηʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ λγʹ. προπόλεως ∠ μγʹ. χαλβάνης ∠ λςʹ. βδελλίου ∠ κεʹ. κρόκου ∠ εʹ. ὀποπάνακος ∠ ιβʹ. νίτρου ἀφροῦ ∠ λʹ. μύρῳ ἰρίνῳ κόπτων πρόσαπτε.

Ἄλλο Πρωτᾶ πολυτελέστατον πρὸς ἰσχιαδικοὺς καὶ κεφαλαλγικούς, καὶ πρὸς πάντα τὰ χρόνια ἀλγήματα δυνάμενον ἁρμόττειν τόδε. Κηροῦ ∠ κδʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ζʹ. τερμινθίνης ∠ ζʹ. θαψίας χυλοῦ ∠ ηʹ. ἐλαίου κύαθον ἕνα. καὶ ἄλλην δὲ δύναμιν ἐν τοῖς μαλάγμασιν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν ὠδί πως.

Πρὸς ἰσχιαδικοὺς παρὰ Ἥρα καππαδόκος. Πίσσης ὑγρᾶς ℥ γʹ. ἢ βʹ S. κηροῦ λίτραν αʹ. πιτυΐνης λίτραν αʹ. θείου ἀπύρου λίτραν αʹ. νίτρου λίτραν μίαν S. σταφίδος ἀγρίας ℥ αʹ. πυρέθρου λίτραν S. οἴνου τρυγὸς κεκαυμένου λίτρας βʹ. καρδαμώμου ℥ αʹ. χαλβάνης λίτραν S. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ αὐτὸς ὁ Ἥρας ἐν τῷ ἰδίῳ βιβλίῳ, τῆς τελευτῆς πλησίον, ἔγραψεν. οὐ πρόσκειται δὲ ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῆς πίσσης τὸ βʹ ἢ S. ἀλλ᾽ ἁπλῶς γέγραπται ℥ γʹ. προέγραψε δὲ αὐτῆς κατὰ λέξιν οὕτως. Κηρωτὴ πρὸς ἰσχιαδικοὺς ἀνασκευάζουσα, καὶ τὰς λίαν κεχρονισμένας διαθέσεις, ταύτῃ ἐχρησάμην πρὸς ἀνασκευὴν ἐπὶ Φροντίνου.

Πίσσης ὑγρᾶς κοτύλας γʹ. κηροῦ λίτραν αʹ. πιτυΐνης λίτραν αʹ. θείου ἀπύρου λίτραν αʹ. νίτρου λίτραν αʹ. σταφίδος ἀγρίας ℥ αʹ. πυρέθρου λίτραν S. οἴνου τρυγὸς κεκαυμένης λίτρας βʹ. καρδαμώμου ℥ αʹ. χαλβάνης λίτραν S. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλας ἰσχιαδικὰς ὁ Ἥρας δύο δυνάμεις, ὧν ἡ μὲν ἑτέρα, τόνδε τὸν τρόπον ἔχει. Πρὸς ἰσχιαδικοὺς παρηγορικὴ λίαν.

Πίσσης μέρη δύο, θείου ἀπύρου μέρος ἕν, λεῖα ἀμφότερα μίξας σύμπλασσε τὸν ἀλγοῦντα τόπον, περιλούσας δὲ τὸν πάσχοντα, καὶ ἄνωθεν ἐπίρριπτε χάρτην, καὶ ἔα μέχρις ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἀποστῇ, ἐνδέχεται δὲ λοῦεσθαι ἔχοντα τὴν χάρτην. ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων, πίσσης μέρος ἕν, καὶ δυνατόν ἐστιν καὶ οὕτως αὐτὸ σκευάζεσθαι, γιγνωσκόντων ἡμῶν ὅτι πρακτικώτερον ἐστὶν τὸ ἴσα μίγνυσθαι ἀμφότερα τὴν πίσσαν καὶ τὸ θεῖον ἄπυρον. ἀσθενέστερον δὲ ἐφ᾽ οὗ ἡ πίσσα διπλασία τοῦ θείου βάλλεται. ἡ δὲ λοιπὴ καὶ τρίτη τῶν ἰσχιαδικῶν δυνάμεων, οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἥρα γέγραπται. Ἄλλη ἰσχιαδική. ταύτῃ ἐχρησάμην ἐπὶ Φροντίνου εὐθὺς ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν.

Κηροῦ ∠ ρʹ. ἰξοῦ δρυΐνου ∠ ιςʹ. σμύρνης ∠ ςʹ. τερμινθίνης ∠ κεʹ. χαλβάνης ∠ ςʹ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ςʹ. κεδρείας κοτύλης τὸ ἥμισυ, κυπρίνου κοτύλης S. τὸν κηρὸν καὶ τὴν κεδρείαν μετὰ τοῦ κυπρίνου τῆξον, εἶτα τὴν ῥητίνην καὶ τὴν χαλβάνην. ὅταν δὲ μέλλῃς αἴρειν, ἐπίπασσε τὴν ἶριν καὶ τὸν ἰξόν. ἠρμένης δὲ τῆς λοπάδος, ἔστω λελειωμένη ἡ σμύρνα, εἶτα τὰ τηκτὰ κατέχει, καὶ μίξας χρῶ. ἔνιοι καὶ νίτρου προσέβαλλον ∠ εʹ.

Τὰ ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ἐκτὸς ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Ὀνομάζει μὲν καὶ οὗτος ἅπαντα τὰ τοιαῦτα μαλάγματα. προστίθησι δὲ τοῖς μὲν ὅτι πρὸς ἰσχιάδα, τοῖς δὲ ὅτι πρὸς σπλῆνα, τοῖς δὲ πρὸς πλευράν, ἢ ἄλλο τι μέρος. ἔνια δὲ καὶ πολύχρηστα φησὶν εἶναι, καθάπερ καὶ τόδε γεγραμμένον ὑπ᾽ αὐτοῦ κατὰ λέξιν οὕτως. Μάλαγμα Ἀντιοχίδος σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἐσκεύασεν Φαβίλλη λιβυκή. Κηροῦ λίτρας τρεῖς, δρυΐνου ἰξοῦ λίτρας γʹ. ῥητίνης τερμινθίνης λίτρας γʹ. μυροβαλάνου πιέσματος λίτραν αʹ. νίτρου ἀφροῦ λίτραν αʹ. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους λίτραν αʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν αʹ. ἐλαίου κυπρίνου λίτρας τρεῖς, ὄξους ὡς τὸ ἀμμωνιακὸν διαλῦσαι.

Μετὰ

Μετὰ τοῦτο γράφει ἐφεξῆς πάλιν οὕτως. ἄλλο Φαβίλλη συντεθὲν σφόδρα γενναῖον, πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις.

Σμύρνης, στακτῆς λίτρας β̄. βδέλλης ὄνυχος λίτρας β̄. μυελοῦ ἐλαφείου λίτρας β̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β̄. ἴρεως ξηρᾶς λίτρας δύο, ὀποπάνακος λίτραν μίαν, χαλβάνης, στύρακος ἀνὰ λίτραν ᾱ. μαστίχης λίτραν ᾱ. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους λίτραν ᾱ. ὀποῦ συκομόρων λίτραν ᾱ. κάγχρυος λίτραν ᾱ. πεπέρεως λευκοῦ λίτραν ᾱ. κηροῦ, τερμινθίνης ἀνὰ λίτρας ε̄. κοπτέον δὲ τὸ φάρμακον, καὶ δεῖ κόπτοντα παράπτεσθαι ἰρίνου μύρου τῇ ὑποστάθμῃ, ἕως ἂν εὐαφέστερον γένηται τὸ φάρμακον. ἕτερον ἐφεξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης οὕτως.

Μάλαγμα ὃ καὶ χρυσίζουσαν καλοῦμεν. ἀρσενικοῦ χρυσίζοντος, ἀσβέστου ἀνὰ Γο β̄. στυπτηρίας ὑγρᾶς Γο β̄. στυπτηρίας σχιστῆς Γο β̄. τὰ ξηρὰ κόπτομεν καὶ σήθομεν, καὶ εἰς θυΐαν βάλλοντες, τούτοις ἐπιβάλλομεν ὄξους κυάθους η̄. καὶ λεάναντες ἐπιμελῶς ἀναλαμβάνομεν τοῖς τηκτοῖς. ἔστι δὲ ταῦτα. κηροῦ, ῥητίνης φρυκτῆς, καὶ πιτυΐνης ἀνὰ λίτρας β̄. ἐλαίου κοινοῦ κυάθους γ̄. ταῦτα τήξαντες ἐῶμεν ψυγῆναι, καὶ †ἀναψύξαντες ἐπιβάλλομεν τοῖς λεανθεῖσιν. ἡμεῖς προσεθήκαμεν τῇ τοῦ φαρμάκου σκευασίᾳ, σμύρνης Γο β̄. καὶ ἕτεροι δὲ προστιθέασι καὶ σανδαράχης Γο β̄. ὑφαιροῦντες τὰς δύο Γο. τῆς ὑγρᾶς στυπτηρίας. ἡμεῖς δὲ ἐμβάλλοντες πάντα τὰ ὑπογεγραμμένα σκευάζομεν, καὶ γίνεται δραστικώτερον. μετὰ τὸ προγεγραμμένον ἕτερον ἔγραψεν οὕτως.

†ἀνοίξαντες

Τοῦτο ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος, ποιεῖ σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων διατάσεις, ποιεῖ ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, καὶ πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. Κηροῦ, πίσσης Βρυτίας ἀνὰ λίτραν ᾱ. ἀντὶ τῆς πίσσης ῥητίνην φρυκτὴν βάλλομεν, ῥητίνης πιτυΐνης λίτραν ᾱ. ἐλαίου κυάθους γ̄. ἀρσενικοῦ χρυσίζοντος, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀσβέστου ἀνὰ Γο β̄. σκεύαζε καθὰ προείρηται. ἡμεῖς προσεθήκαμεν τῷ φαρμάκῳ, σμύρνης Γο β̄. ἰξοῦ δρυΐνου Γο δ̄. Μετὰ τὰ προειρημένα διελθὼν ἕτερα τινὰ πρὸς ὑδρωπικοὺς, καὶ σπληνικούς. αὖθις ἔγραψε πολύχρηστον δύναμιν, ἣν καὶ τοῖς ἰσχιαδικοῖς ἁρμόττειν φησὶν ὠδίπως. Ἀνδρέου μάλαγμα. δύναμις θαυμαστὴ πρὸς τὰ βέλη κατατρῆσαι, διαλῦσαι, ἐξιπάσαι. ἀνάγει ὀστᾶ ἐφθορότα, σκόλοπας, ἀκίδας. ἀναγέγραπται δὲ καὶ Σεραπίωνι τῷ ἐμπειρικῷ. ποιεῖ καὶ πρὸς ἰσχιαδικοὺς, χρήσιμον δὲ καὶ τοῖς ἐμπυϊκοῖς. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς σκιῤῥώδεις τῶν σπλάγχνων διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ ἄκοπος ἀγαθὴ παρειμένοις χρονίοις, διεστραμμένοις μέρος τι τοῦ σώματος. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ λιπανθοῦντα, ὥστε ἀνάγειν τὰ ἀλλότρια, καὶ τὸ ἕλκος εἰς οὐλὴν ἄγειν. κόκκου κνιδίου κεκαθαρμένου, νίτρου ἐρυθροῦ, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, ἀριστολοχίας κρητικῆς, σικύου ἀγρίου ῥίζης, τερμινθίνης ἀνὰ ∠ κ̄. πεπέρεως στρογγύλου καὶ μακροῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος. τινὲς καὶ τοῦ ἀμώμου, καὶ τοῦ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ∠ ῑ. λιβάνου ἄρρενος, σμύρνης, ῥητίνης ξηρᾶς, ἰξοῦ εἰργασμένου ∠ ῑ. συκαμίνου ὀποῦ ∠ ῑ. κηροῦ ∠ λ̄. στέατος αἰγείου ∠ ιε̄. ἰρίνου μύρου ὑποστάθμης εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἐξαρκεῖ. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ τὰ τηκτὰ κόπτεται καθ' ἕκαστον φιλοπόνως, εἶθ' ὁμοῦ πάντα μίγνυται, καὶ πάλιν κόπτεται, καὶ σήθεται λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, παραπτομένου ἰρίνου ὑποστάθμῃ. εἶθ' ὅταν καλῶς ἑνωθῇ, μαλάξαντες ἀποτιθέμεθα. ὁπότε δὲ βέλη ἢ ἀκόπῳ χρῆσθαι, λάμβανε τοῦ φαρμάκου Γο γ̄. στέατος χηνείου Γο γ̄. ἐλαίου κυπρίνου Γο γ̄. μίξας χρῶ. καὶ τοῦτο δ' ἐφεξῆς οὕτως ἔγραψεν.

Ἄλλο πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. Πυρέθρου ∠ κ̄. κόκκου κνιδίου, καὶ ἀφρονίτρου ἀνὰ ∠ κ̄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, ἀριστολοχίας κρητικῆς λεπτῆς, τοῦ φλοιοῦ σικύου ἀγρίου ῥίζης, τερμινθίνης ἀνὰ ∠ κ̄. πεπέρεως στρογγύλου καὶ μακροῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, βδελλίου, ξυλοβαλσάμου, λιβάνου, σμύρνης, καρδαμώμου, ἀμώμου, στέατος αἰγείου, ῥητίνης ξηρᾶς ἀνὰ ∠ ῑ. κηροῦ ∠ λ̄. ἰξοῦ εἰργασμένου ∠ κ̄. συκαμίνου ὀποῦ ∠ κ̄. ἰρίνου μύρου τῆς ὑποστάθμης εἰς ἀνάληψιν, οἴνου ἰταλικοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, διαβρέξας, ὅσα χρὴ διαλύειν σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἐν ἄλλῳ οὔτε τὸ ξυλοβάλσαμον, οὔτε τὸ καρδάμωμον εὗρον, οὔτε ἄμωμον. Μετὰ τὰ γεγραμμένα γράψας ἕτερα φάρμακα, πάλιν ἐμνημόνευσε τῶν ἰσχιαδικῶν οὕτω γράψας. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ ἐπίθεμα ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, παραχρῆμα ὠφελεῖ.

Τῆλιν βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ ταύτῃ ἐπιβαλὼν ὀξυκράτου ὅσον ἐξαρκεῖ, ἕψε θεὶς ἐπ' ἀνθράκων μέχρι διαλύσεως. ὅταν δὲ διαλυθῇ, ἐπίβαλλε μέλιτος ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ πάλιν ἕψε, εἶτα ἐξελὼν τρίβε φιλοπόνως, καὶ εἰς ὀθόνιον ἐπιπλάσας ἐπιτίθει κατὰ τῶν πονούντων τόπων, καὶ ταινιδίῳ περιειλήσαντες ἐῶμεν, καὶ τοῦτο πράττομεν ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας. ἐν δὲ τῷ τρίβεσθαι ὅταν σκληρανθῇ τὸ φάρμακον, ἐπιβάλλομεν τοῦ ὑγροῦ ὅσον ἐξαρκεῖ. τὸ δὲ ἐπιβαλλόμενον τοσοῦτον ἔστω, ὥστε τὸ κατάπλασμα γενέσθαι ἀλκιμώτερον.

Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ τῶν προγεγραμμένων συνεχὲς ἔγραψεν φάρμακον οὕτω. συμφύτου λίτραν ᾱ S. ξύσας, καὶ εἰς λεπτὰ τεμὼν καὶ βαλὼν εἰς θυΐαν ὀστρακίνην, φιλοπόνως τρίβε, καὶ ὅταν λειωθῇ, ἐπίβαλλε μάννης Γο γ̄. καὶ ὠῶν τριῶν προσφάτων ὠμῶν τὸ λευκὸν σὺν ταῖς λεκύθοις, καὶ πάλιν τρίβε, καὶ ὅταν ἑνωθῇ, ἐπίβαλλε τούτοις στέατος ὑείου παλαιοῦ λίτραν μίαν, καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει, παρηγορεῖ παραχρῆμα.

Μετὰ τὸ γεγραμμένον ἐφεξῆς ἕτερον ἔγραψεν οὕτως. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ. μάλαγμα ἰσχιαδικοῖς ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν εὐθὺς ἐπιτιθέμενον, διδυμαία λεγόμενον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ συντρίμματα, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. ἔστι δὲ καὶ διαλυτικὸν πάσης σκληρίας, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας φλεγμονὰς, καθαίρει καὶ τὰς οὐλὰς τὰς πονηρὰς, ποιεῖ πρὸς τὰ στρέμματα καὶ λυγίσματα, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν μαστῶν διαθέσεις κακοήθεις.

Κηροῦ, ἰξοῦ δρυΐνου, τερμινθίνης, ἴρεως ξηρᾶς, σμύρνης, χαλβάνης ἀνὰ ∠ μη̄. ἐλαίου κυπρίνου, ἢ μύρου αἰγυπτίου ὅσον ἐξαρκεῖ, τὴν χαλβάνην βαλόντες εἰς τὸ κύπρινον, ἢ εἰς τὸ μύρον τὸ αἰγύπτιον, καὶ θέντες ἐπὶ τὸ πῦρ διαλύομεν, καὶ τὸν κηρὸν μαλάσσομεν, καὶ τοῖς λοιποῖς μίξαντες κόπτομεν φιλοπόνως, καὶ τούτοις ἐμβαλόντες τακεῖσαν τὴν χαλβάνην μετὰ τοῦ κυπρίνου πάλιν κόπτομεν, καὶ ποιήσαντες ἀφέστατον μάλαγμα, ἀναιρούμενοι χρώμεθα. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων καὶ τοῦτο ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἀρείου, ποιεῖ κωλικοῖς ἀφάτως ἐν αὐτοῖς παροξυσμοῖς ἐπιτιθέμενον, καὶ ψώρας θεραπεύει χωρὶς ἑλκώσεως.

Κηροῦ, πίσσης ὑγρᾶς ἀνὰ λίτραν ᾱ. θείου ἀπύρου, στυπτηρίας σχιστῆς, νίτρου ἐρυθροῦ ἀνὰ λίτρας S. τὰ τηκτὰ τῆκε, τὰ δὲ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ ὅταν τὰ τηκτὰ συστρέφηται, ἐπίβαλλε τὰ ξηρὰ κατ'

ὀλίγον ἐπιπάσσων, καὶ κινῶν συνεχῶς, καὶ εἰς θυίαν κατεράσας, καὶ ἀνακόψας αἱρούμενος χρῶ.

Μετὰ τὸ προγεγραμμένον, ἕτερον ἔγραψεν ὧδέ πως. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ μάλαγμα τὸ διὰ τοῦ σιλφίου ἰσχιαδικοῖς σφόδρα γενναῖον. ἄμμεως ∠ ιβ̄. σιλφίου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, δαφνίδων κεκαθαρμένων ἀνὰ ∠ ιδ̄. κολοκυνθίδος τοῦ ἐντὸς ∠ β̄. νίτρου ∠ δ̄. ἀβροτόνου θηβαϊκοῦ ∠ δ̄. καρδαμώμου ∠ δ̄. κηροῦ ποντικοῦ μνᾶς ὄγδοον, πίσσης, ῥητίνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ μνᾶς ὄγδοον, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἐφεξῆς τῷ προγεγραμμένῳ, καὶ τόδε γέγραπται ὑπὸ Ἀσκληπιάδου κατὰ λέξιν οὕτως. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ ᾧ ἐχρήσατο Ἀντίπατρος.

Σιλφίου, πηγάνου ἀγρίου ξηροῦ, δαφνίδων ξηρῶν, ἀφρονίτρου, κολοκυνθίδος τοῦ ἐντὸς, ἀβροτόνου θηβαϊκοῦ, ἄμμεως, καρδαμώμου, ἑκάστου ∠ δ̄. πηγάνου ἡμέρου χλωροῦ, πίσσης ξηρᾶς, ῥητίνης τερμινθίνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, στέατος μοσχείου, ἑκάστου μνᾶς ὄγδοον, χαλβάνου ∠ ις̄. ὀποπάνακος ∠ δ̄. θείου ἀπύρου ∠ δ̄. ἐλαίου κυπρίνου κοτύλας δ̄. ἐν δὲ τῇ χρήσει πρότερον χρὴ πορίαννον ξηρὸν καύσαντα ἀναλαμβάνειν κυπρίνῳ, καὶ οὕτως ἐπιχρίειν τὸ ἰσχίον, καὶ μετὰ τὴν τούτου χρῆσιν ἐπιθεῖναι τὸ μάλαγμα. Μετὰ τοῦτο δὲ πάλιν ἕτερον ἔγραψεν ὧδέ πως. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ. μάλαγμα ἰσχιαδικὸν, μετασυγκριτικὸν, ἀπαλλάσσει τῆς ὅλης διαθέσεως. ποιεῖ καὶ παρέτοις, καὶ τρομώδεσιν, καὶ ταῖς κεχρονισμέναις διαθέσεσιν. Πίσσης ὑγρᾶς Βρυτίας λίτρας τρεῖς, τρυγὸς ξηρᾶς κεκαυμένης λίτρας δύο, νίτρου ἐρυθροῦ λίτρας ᾱ S. ῥητίνης πιτυΐνης λίτραν μίαν, κηροῦ λίτραν μίαν, σταφίδος ἀγρίας λίτραν μίαν, θείου ἀπύρου λίτραν ᾱ. πυρέθρου λίτρας S. καρδαμώμου ℥ ᾱ. ἕψε πίσσαν, κηρὸν, ῥητίνην, τὰ δὲ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ τοῖς τηκτοῖς ἀναλαβὼν χρῶ.

Μετὰ τὸ προγεγραμμένον ἕτερον φάρμακον ἔγραψεν ὧδέ πως. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ ᾧ ἐχρήσατο Φιλόκαλος.

Νάπυος, τήλεως ἀληλεσμένης ἑκάστου ℥ S. πυρέθρου, σταφίδος ἀγρίας, νίτρου ἐρυθροῦ ἀνὰ ∠ δ̄. ὀποπάνακος † ∠ β̄. χαλβάνης ∠ β̄. ῥητίνης τερμινθίνης λίτραν ᾱ. κηροῦ λίτραν μίαν, ἐλαίου κυπρίνου λίτραν μίαν, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. († τὸ β̄)

Ἡ ὑπὸ Δαμοκράτους γεγραμμένη θεραπεία τῶν ἰσχιαδικῶν διὰ τῆς ἰβηρίδος.

Ἐπιγράφεται βιβλίον Δαμοκράτους κλινικὸς, ἐν ᾧ διὰ μέτρων ἰαμβικῶν ὡς εἴωθε περὶ τῶν τελῶν διαλέγεται φαρμάκων. Πρῶτον μὲν τοῦ διὰ τῆς βοτάνης, ἣν καὶ αὐτὸς ἰβηρίδα καλεῖ, τοῦ δευτέρου δὲ τοῦ διὰ σπέρματος ἀνώδυνου, τρίτου δὲ τοῦ καθαρτικοῦ καλουμένου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἱερᾶς. περὶ πρώτης οὖν τῆς τῶν ἰσχιαδικῶν θεραπείας ἔγραψεν ἐν τῷ βιβλιδίῳ. ταύτην ἐν ἰβηρίδι φησὶν ἰατρόν τινα φίλον ἑαυτοῦ θεραπευθῆναι διὰ τῆς βοτάνης, ἣν ὡς ἔφην αὐτὸς ὁ Δαμοκράτης ἰβηρίδα καλεῖ, μαθὼν μὲν αὐτοπτικῶς τὴν βοτάνην, ὄνομα δὲ οὐδὲν ἀκούσας αὐτῆς, ὅτι μηδ᾽ ὁ διδάσκων ἠπίστατο. δι᾽ ὧν δὲ γράφει γνωρισμάτων, ἔοικε τὴν ὑπὸ τῶν ἐλλήνων ὀνομαζομένην λεπίδιον ἰβηρίδα καλεῖν, ἀπὸ τῆς χώρας ἐν ᾗ θεραπευθεὶς ἔτυχεν ὁ φίλος αὐτοῦ. γράφει δὲ αὐτοῦ τὰ γνωρίσματα διὰ τῶν ἰάμβων.

Φύεται δὲ πολλὴ πανταχοῦ, μάλιστα δὲ
παρὰ τοῖς παλαιοῖς μνήμασι τοίχοισί τε,
ἢ ταῖς ὁδοῖσι ταῖς πάλαι τετριμμέναις,
παρ᾽ αἷς γεωργὸς τὰ λήϊ᾽ οὔ ποτ᾽ ἤροσεν.
ἀεὶ δὲ θάλλει φύλλ᾽ ἔχουσα καρδάμου.
ἔαρος μέν γε ἀνθεῖ τε καὶ μὴ δὴ πολύ.
καυλῷ δὲ αὐτῆς ὄντι μῆκος πήχεως,
μικρῷ τ᾽ ἔλαττον καὶ πάλιν μικρῷ πλέον,
θέρους περίκειται λεπτὰ φύλλα, μέχρι περ ἂν κρύ-
κρύους γενομένου, φρυγανώδη τἄλλα μὲν
τὰ φύλλα ἀποβάλλει τε καὶ μαραίνεται,
πρὸς τῇ δὲ ῥίζῃ προσπεφύκασι τινά.
φέρει δ᾽ ὁ καυλὸς ἐν θέρει λεπτὸν πάνυ
πολύχροον ἄνθος, τῇ χρόᾳ γαλάκτινον,
εἶτ᾽ ἐπακολουθεῖ παντελῶς τούτῳ βραχὺ
σπέρματος, ἀκριβῶς αὐτὸ μηδ᾽ ὁρᾶν τινα.
ἡ ῥίζα δὲ καὶ ὀσμὴν δριμυτάτην ἔχει,
μάλιστα πάντων καρδάμῳ προσεμφερῆ.

Διὰ τούτων μὲν ἐδήλωσε τὴν ἰδέαν τῆς βοτάνης, ἐφεξῆς δὲ τὴν χρῆσιν αὐτῆς διὰ τῶνδε.

Ταύτην ὀρύξας καὶ λαβὼν πλῆθος πολὺ,
θέρους μάλιστα δ᾽ οὔσῃ πρακτικωτάτῃ
καὶ πρόσφατος. ξηρὰ γὰρ ἀδρανὴς τυγχάνει,
κόψας δ᾽ ἐπιμελῶς, ἔστι γὰρ καὶ δύσκοπος,
ἀξουγγίῳ λιπαρὸν ὀλίγῳ παντελῶς,
εἶτα ἐπιθεὶς κοτύλῃ τε καὶ παντὶ σκέλει,
δήσας τ᾽ ἄφες ὥρας μὴ μένειν ἐλάττονας,
γυναιξὶ μὲν δύ᾽, ἀνδράσιν δὲ τέτταρας.
εἶτ᾽ εἰς βαλανεῖον εἰσάγων αὐτοὺς, μηδενὶ
μήτε προαλείψας, μήτε χρίσας σμήγματι.
σμικρᾶς δὲ νοτίδος γενομένης, εἰς τὴν μακρὰν
καθεὶς, κράτυνον, ἐπιφέρει γὰρ πολλάκις
δηγμὸν φέροντ᾽ αἴσθησιν ἐνθερμόν τινα.
μικρὸν δ᾽ ἀποβρέξας ἔξαγ᾽ αὐτοὺς ἔξωθεν,
καὶ ὥσπερ πολλῶν χρόνιν εἰσκεκομισμένοι, ἰδί-
ἰδίοις ἕκαστος οὐ βαδίσεται ποσί.
μίξας δ᾽ ἐλαίῳ διαψιλεῖ βραχὺν πάνυ
οἶνον, ἀνάκοπτε, καὶ συνάλειφε αὐτοὺς ὅλους.
ἄρας τ᾽ ὀθονίοις, ἐνῶσιν ἅπασαν καὶ λίπος,
σκέπασον τὸ κῶλον κουφοτάτοις ἐρίοις.
τἄλλα τε κέλευε πάντα πράττειν ὅσα θέλοις
ἐν τοῖς συνήθεσιν ὄντα καὶ τοῖς ἡδέσι.
τὸ γὰρ βοήθημα αὐτοτελὲς ὂν τυγχάνει,
οὐ χρῇζον ἄλλου συμβάλλεσθαι αὐτῷ τινός,
κἂν μὲν δίχα πόνου διαμένωσιν, ὃ γίνεται
τὰ πολλὰ, χαίρων προσκύνει τὸ ῥιζίον.
ἂν δὲ καταληφθῇ τοῦ πάθους ἴχνος ἔτι,
ἅπαν ἐπαλείψεις αὐτὸ χρίσει δευτέρᾳ,
μέσας διαλιπὼν ἡμέρας ὡς εἴκοσι.

Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς χρήσεως καὶ κεφαλαλγίας χρονίας, καὶ ἄλλα πάντα καθ᾽ ὅτι οὖν μέρος ἀλγήματα χρόνια καὶ δυσλύτους διαθέσεις, καὶ παραλύσεις τεθεραπεῦσθαι φησί. καὶ ὅλως ἐφ᾽ ὧν οἱ ἄλλοι χρῶνται τῷ καλουμένῳ σιναπισμῷ, καὶ τῷ διὰ θαψίας βοηθήματι διὰ τῆς βοτάνης ταύτης χρῆσθαι φησίν. περὶ τῆς ἰβηρίδος ταύτης καὶ ὁ Ἀρχιγένης λέγει, ὀνομάζων αὐτὴν λεπίδιον ἐν τῷ β̄. τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, ἁρμόζειν δὲ αὐτὴν σπληνικοῖς,

καὶ

καὶ ἰσχιαδικοῖς λέγει, πρὸς ἰσχιάδας καὶ ψυγμούς. Ὑγιεινὸν Ἱππάρχου, Βοτάνην ἰβηρίδα, ἣν τινὲς καλοῦσι λεπίδιον, ἢ ἀγριοκάρδαμον, ἀνελόμενος τὴν ῥίζαν αὐτῆς, κόψον, καὶ στέατι χοιρείῳ συμμαλάξας εἰς τρόπον ἐμπλάσματος, ἐπιτίθει κατὰ τοῦ ἀλγοῦντος τόπου ἐπὶ ὥρας τρεῖς, εἶτα πέμπε εἰς βαλανεῖον. τὸ αὐτὸ ἀπαλλάττει καὶ παλαιὰς κεφαλαλγίας ἐν ὁμοίᾳ χρήσει, ἣν Δαμοκράτης ὁ ἰατρὸς διὰ στίχων ἔγραψεν.

Περὶ τῶν ποδαγρικῶν καὶ ἀρθριτικῶν παθῶν.

Εἴρηται πρόσθεν ἐν τῷ περὶ τῆς ἰσχιάδος λόγῳ, ῥευμάτων ἔκγονα τὰ τοιαῦτα ὑπάρχειν πάθη, κατασκηπτόντων εἰς τὰς χώρας τῶν διαρθρώσεων, ὥστε καὶ τὴν θεραπείαν αὐτῶν ἑνὸς ἔχεσθαι τρόπου, τοῦ κενῶσαι τὸ κατασκῆψαν. ἔτι μὲν οὖν ἐπιρρέοντος αὐτοῦ, ὑπὸ κοινῷ τῶν ἐπιρρεόντων χυμῶν λόγῳ τὸν σκοπὸν τῶν βοηθημάτων ὑποβάλλειν χρὴ ἀποκρουομένους, καὶ ἀναστέλλοντας. ἐπειδὰν δὲ μηκέτι ἐπιρρέῃ, διαφοροῦντας τὸ κατασκῆψαν. ἡ δὲ ὕλη τῶν φαρμάκων δι' ὧν ταῦτα γίνεται πολυειδής ἐστιν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν νοησάντων μὲν ἐξ ἀρχῆς τῶν συνετωτέρων κατά τινα τεχνικὸν στοχασμόν, ἄλλο δὲ ἄλλου τῇ πείρᾳ, καὶ τῶν ἀρίστων κεκριμένων. διὸ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν, οὕτω κἀπὶ τούτων τῶν πεπειραμένων τοῖς πρὸ ἐμοῦ γράψω τὰ κάλλιστα.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ἐκτὸς ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Ἐπίθεμα ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς ἀνώδυνον, ἡ χρῆσις ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ΄. κρόκου ∠ α΄. λεάνας μετὰ γάλακτος βοείου, ἢ αἰγείου, καὶ ἄρτου τὸ ἐντὸς ἐπιβαλὼν τρίβε φιλοπόνως, ὥστε εὐαφὲς εἶναι κατάπλασμα, καὶ μαλάξας παράπλου ῥοδίνῳ, καὶ χρῶ καταπλάσματι προσηνεῖ, ἔξωθεν ἐπιβαλὼν φυλακῆς χάριν φύλλα σεύτλου, ἢ θρίδακος. ἔστι δ' ὅτε τὸ ὄπιον, καὶ τὸν κρόκον μετὰ γάλακτος λεάναντες, ἀναλαμβάνομεν κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα ἐμπλάσαντες εἰς ὀθόνιον ἐπιτιθέμεθα. Ἄλλο. στύρακος ∠ β΄. ὀπίου ∠ α΄. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο παράχρημα τὸν πόνον ἀπαλλάττει. δεῖ δὲ πρὸ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου τὸν πάσχοντα λούειν, καὶ τότε περισμήξαντα τοὺς τόπους ἐπιθεῖναι.

ἀψινθίου ποντικοῦ χυλοῦ, κρόκου, ὀπίου ἀνὰ ∠ α΄. κηροῦ ποντικοῦ ∠ δ΄. ἰρίνου μύρου ∠ ς΄. γλυκέος κρητικοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, διάλυε ὄπιον, ἀψίνθιον, κρόκον, καὶ ὅταν διαλυθῇ ἀναλάμβανε τοῖς τηκτοῖς, καὶ εἰς ὀθόνιον ἑλκύσας ἐπιτίθει. Ἄλλο. κωνείου σπέρματος ἐκπεπιεσμένου ∠ ς΄. κρόκου ∠ α΄. ὀπίου ∠ α΄. γλυκέος κρητικοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, καὶ λεάνας ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ ῥοδίνου. ἐπίθεμα ποδαγρικῶν, ἀρθριτικῶν, ποιεῖ πρὸς τὰς μεγίστας διαθέσεις, ᾧ ἐχρήσατο Ἐρασίστρατος ὁ συκιώνιος. Καππάρεως ῥίζης κεκομμένης καὶ σεσησμένης χοῖνιξ εἷς, ὑοσκυάμου σπέρματος χοίνικος ς΄. χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζης χοίνικος τέταρτον, κωνείου σπέρματος χοίνικος δ΄. μανδραγόρου ῥίζης χοῖνιξ α΄. στρύχνου, οἱ δὲ δορυκνίου ῥίζης χοίνικος τέταρτον. ἅπαντα μίξας κεκομμένα καὶ σεσησμένα ἀπόθου εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ φιμώσας ἐπιμελῶς φύλαττε. ἐν δὲ τῇ χρήσει λαβὼν χοίνικας τέσσαρας, καὶ λεάνας, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν ἀκονίατον, ἐπίβαλλε τρυγὸς ξηρᾶς κοτύλας τέσσαρας, καὶ θεὶς ἐπ' ἄνθρακας ἕψε, κινῶν ἐπιμελῶς, ἕως δίς, ἢ τρὶς ἀναζέσῃ, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς κατάπλαττε θερμότατον, ἢ ὡς δύναται φέρειν. δεῖ δὲ πρὸ τοῦ καταπλάσματος τοὺς πόδας καταιονῆσαι πολλῷ ὕδατι ψυχρῷ, καὶ περισπογγίσαντας χρῆσθαι τῷ φαρμάκῳ. ἔπειτα δὲ τὸ κατάπλασμα δι' ὀθονίων λεπτοτάτων εἰς ὄξος ἐμβάπτοντας ἐπιθεῖναι, καὶ ταινιδίῳ ἐπικαταλαβόντας, ἐᾶν ἐπικείμενον τὸ φάρμακον ἐπὶ ὥρας δύο, καὶ μετὰ ταῦτα αἴροντας τὸ ἐπικείμενον, τὰς ἐπαναστάσας φλυκτίδας, ταύτας γὰρ βελόναις δεῖ κεντεῖν. ἀπὸ τούτων γὰρ ὑγρὸν ἀπορρεῖ μυξῶδες, καὶ πολὺ καὶ κολλῶδες. μετὰ δὲ τὴν τῶν τοιούτων ὑγρῶν ἔκκρισιν χρὴ πολλῷ ὕδατι ψυχρῷ τοὺς πόδας καταντλεῖν, καὶ πάλιν χρῆσθαι τῇ ἐπιθέσει τοῦ φαρμάκου, καθὰ προείρηται ἀντὶ τοῦ ὄξους χρωμένους ὕδατι ποτίμῳ, καὶ τὸ ἐπιτιθέμενον ὀθόνιον ὕδατι ψυχρῷ βρέξαντας. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ. τούτῳ ἀντὶ σικύων καὶ βδελλῶν χρώμεθα, ὥστε ἐκμυζῆσαι ἰχῶρας αἱματώδεις, ποιεῖ καὶ πρὸς πώρους, καὶ πρὸς σκίρρους ὥστε διαλῦσαι.

Τήλεως ἀληλεσμένης ξ α΄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ξέστην α΄. ἀλεύρου ἐρεγμίνου τοῦ μέλανος συναληλεσμένου, ἀλεύρου θερμίνου ἀνὰ ξέστην ἕνα. ταῦτα μίξας καὶ ὕδατι θερμῷ φυράσας, ἐπιτίθει θερμῷ, καὶ ταινιδίῳ κατάλαμβανε. δεῖ δὲ πρότερον καταντλῆσαι τοὺς πάσχοντας τόπους, ἢ καὶ τούτους λούοντας ἐμβιβάζειν. ἤδη δὲ τῶν ἐπικειμένων ἐπιδέσμων ἡμαγμένων καὶ διαβρόχων γιγνομένων, αἴρομεν τὸ φάρμακον, καὶ τοὺς τόπους ἀποπυριάσαντες χρώμεθα τῷ διὰ πικρῶν ἀμυγδάλων, καὶ μαλάγματι ἔχοντι κρόκον, καὶ ἶριν, καὶ ἀριστολοχίαν. ταῦτα δ' ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἀναγεγραμμένοις πρὸς ποδάγραν μαλάγμασιν.

Τροχίσκος ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς. ἡ χρῆσις ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς.

Ἀλόης λίτραν μίαν, κενταυρείου χυλοῦ Γο ς΄. λιβάνου ἄρτου Γο δ΄. σμύρνης Γο δ΄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους Γο β΄. ὀπίου Γο β΄. μανδραγόρου χυλοῦ Γο β΄. στυπτηρίας σχιστῆς Γο β΄. ἀναλάμβανε γλυκεῖ καὶ ποίει τροχίσκους. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἐν γάλακτι διαλύων ἐπίχριε πτεροῖς, καὶ κατὰ τοῦ χρίσματος ἐπίβαλλε ὀθόνιον γλυκεῖ δεδευμένον.

Ἄλλο ὁ Ζεὺς ἐπικαλούμενος. ἀλόης ∠ ιβ΄. ὀπίου ∠ η΄. μηκωνείου χυλοῦ ∠ ς΄. ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ ς΄. ἀκονίτου ∠ δ΄. ὑποκιστίδος ∠ ς΄. γλαυκίου ∠ η΄. κρόκου ∠ ιβ΄. κόμμεως ∠ κδ΄. μήλων μανδραγόρου ∠ η΄. ὄξους κοτύλας δύο. ἕψε μῆλα μετ' ὄξους, καὶ ὅταν ἐκθλίψῃς, ἐπίβαλλε τοῖς προειρημένοις, καὶ διυλίσας καὶ λεάνας ἐπιμελῶς ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Μάλαγμα ἀρθριτικοῖς, ποδαγρικοῖς, τὸ διὰ κωνείου καὶ ἀγαρικοῦ, φάρμακον ἐπιτετευγμένον.

Κωνείου σπέρματος ξέστην α΄. ἀγαρικοῦ ξέστην α΄. τήλεως ξέστην α΄. νίτρου Γο α΄. κηροῦ λίτραν μίαν, ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν μίαν, μυελοῦ ἐλαφείου Γο δ΄. ἰλλυρικῆς Γο τέτταρας. τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, τὰ δὲ τηκτὰ τῆκε, εἶτα ἐάσας ψυγῆναι, καὶ ἀνοίξας ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ ἀνακό-

ψας ἀναλόμενος χρῶ. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. Κηροῦ λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ ἢ σαβίνου ξέστην ᾱ. τήλεως ξέστην ᾱ. κωνείου ξέστου S. ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν μίαν, νίτρου ἐρυθροῦ ℥ ἐννέα, λίθου ἀσίου ἄνθους ℥ ϛ̄. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ δ̄. ἰλλυρικῆς ℥ τέσσαρας, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Τοῦ αὐτοῦ, ἄλλο μάλαγμα τὸ διὰ τῶν δαδίων Τίτου καίσαρος, ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς, καὶ πᾶσαν σκληρίαν μαλάττει. ἰξοῦ δρυΐνου λίτραν ᾱ S. λιβάνου λίτραν μίαν, κηροῦ λίτραν ᾱ. δαδίων λιπαρῶν λίτραν μίαν, πιτυΐνης λίτραν ᾱ. ἕψε τὰ τηκτὰ κινῶν δαδίοις λιπαροῖς. καὶ ὅταν ἀπορρεύσῃ πᾶν τούτων τὸ λίπασμα, καθελὼν ἀπὸ τοῦ πυρὸς ὕλιζε τὸ ὑγρὸν, καὶ τούτῳ βάλλε τὸν λίβανον λειότατον, κινῶν συνεχῶς ἕως ἀμόλυντον, καὶ εἰς θυείαν ἐξεράσας ἀναλόμενος χρῶ. Ἄλλο. δαδίων λιπαρωτάτων λίτραν μίαν, λιβάνου ἄρρενος λίτραν μίαν, ῥητίνης πιτυΐνης λίτραν μίαν, ἰξοῦ δρυΐνου λίτρας S. σκεύαζε καθὰ προείρηται. Μάλαγμα τὸ διὰ τοῦ ἀσίου, ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς σφόδρα γενναῖον, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως, ἡ χρῆσις ἐν διαλείμματι. ἰξοῦ, τερμινθίνης ἀνὰ λίτραν ᾱ. ἀφρονίτρου, λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους, λιβάνου ἀνὰ λίτρας S. ἐλαίου κυπρίνου λίτραν ᾱ. στέατος ὅσον ἐξαρκεῖ, τὰ ξηρὰ κόπτεται, καὶ σήθεται, καὶ μετὰ τοῦ ὕδατος τρίβεται, ὥστε κηρωτῆς ἔχειν τὸ πάχος. τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται, καὶ τοῖς λειανθεῖσιν ἐπιβάλλεται, καὶ ἀνακόψαντες ἀναλόμενοι χρώμεθα. Ἄλλο. ἰξοῦ λίτραν ᾱ. τερμινθίνης λίτραν ᾱ. λίθου ἀσίου, νίτρου ἀνὰ ℥ δ̄. μάννης ℥ γ̄. κυπρίνου ℥ β̄. ὕδατος πηλοποιητικοῦ τὸ αὔταρκες. Ἄλλο τὸ ἀρθριτικὸν σφόδρα γενναῖον, παραχρῆμα ὠφελεῖ ἀναπίνον, καὶ τὰς ἐν βάθει ὑγρασίας. Ἰξοῦ λίτραν ᾱ. τερμινθίνης λίτραν ᾱ. στέατος ταυρείου, λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους, ἀνὰ ℥ γ̄. ἀσβέστου ℥ γ̄. μάννης ℥ γ̄. κυπρίνου λίτραν ᾱ. σκεύαζε καθὰ προείρηται.

Ἄλλο Διοδώρου. στέατος ταυρείου ∠ η̄. ἀφρονίτρου ∠ δ̄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους ∠ β̄. ἐν ἄλλῳ ∠ δ̄. ἐλαίου κυάθους β̄. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. τὸ φάρμακον σφόδρα καλόν ἐστιν, ἀναπίνει καὶ τὰς περὶ πάντα τὰ ἄρθρα συνισταμένας συλλογὰς, καὶ ἀπαλλάττει τῶν πόνων.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

ΗΔΗ ΜΟΙ καὶ πρόσθεν ἐγέγραπτο πραγματεία, δυοῖν μὲν ἐξ αὐτῆς τῶν πρώτων βιβλίων ἐκδοθέντων, ἐγκαταληφθέντων δὲ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν ἀποθήκῃ μετὰ τῶν ἄλλων ἡνίκα τὸ τῆς εἰρήνης τέμενος ὅλον ἐκαύθη, καὶ κατὰ τὸ παλάτιον αἱ μεγάλαι βιβλιοθῆκαι. τηνικαῦτα γὰρ ἑτέρων τε πολλῶν ἀπώλετο βιβλία καὶ τῶν ἐμῶν, ὅσα κατὰ τὴν ἀποθήκην ἐκείνην ἔκειτο, μηδενὸς τῶν ἐν ῥώμῃ φίλων ἔχειν ὁμολογοῦντος ἀντίγραφα τῶν πρώτων δυοῖν. ἐγκειμένων οὖν τῶν ἑταίρων αὖθις με γράψαι τὴν αὐτὴν πραγματείαν, ἀναγκαῖον ἔδοξέ μοι δηλῶσαι περὶ τῶν προεκδοθέντων, ὅπως μή τις περιτυχὼν αὐτοῖς ποτε, ζητοίη τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δὶς με περὶ τῶν αὐτῶν πραγματεύσασθαι. Κατ' ἐκεῖνα μὲν οὖν ἐποιησάμην τὸν λόγον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πρώτου βιβλίου πρὸς τοὺς σοφιστικῶς ἀναιροῦντας, ὡς οἷόν τε τὴν ἐπαγγελίαν τῶν συνθέτων φαρμάκων, ἐνίοις δὲ καὶ τῶν ἁπλῶν ἐπηρεάζοντας, ἅμα τοῦ σκώπτειν τοὺς γεγραφότας ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς τὰ μὲν ἧπαρ ὠφελεῖ, τὰ δὲ σπλῆνα, τὰ δὲ νεφροὺς, ἢ κύστιν, ἢ κεφαλὴν, ἢ πνεύμονα. πότερα γάρ φασιν ἐφεστηκώς τις αὐτοῖς προστάττει, καθάπερ ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, σὺ μὲν βάδιζε τὰς ἐπ' ἰνάχου ῥοὰς, σὺ δ' ἀμφὶ θήβας στεῖχε τὰς καδμηΐας. οὕτως ἐνταῦθα, σὺ μὲν βάδιζε τὰς ἐφ' ἥπατι πύλας, σὺ δ' ἐπί τε κύστιν, ἢ καὶ νεφρὸς δύο; ἢ τὸ καταποθὲν εἰς τὴν κοιλίαν, ἀναδίδοται μὲν εἰς ἧπαρ, ἐντεῦθεν δὲ φέρεται πάντῃ τοῦ σώματος; ἀλλὰ τοῦτό γε τὸ σκῶμμα δηλοῖ τοὺς ταῦτα λέγοντας, εἰς τοσοῦτον ἀπείρους εἶναι φαρμάκων δυνάμεως, ὡς ἀγνοεῖν ὑπὸ μὲν τοῦ θαλαττίου λαγωοῦ, μόνον τῶν πάντων ἐν τῷ σώματι μορίων ἑλκόμενον πνεύμονα. κύστιν δ' αὖ μόνην ὑπὸ τῶν κανθαρίδων. ὑπ' ἄλλων δὲ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους θρυπτομένους, ὑφ' ἑτέρων δὲ τὰς ἐκ πνεύμονός τε καὶ θώρακος ἀναπτύσεις εὐπετεῖς γινομένας, ὥσπερ ὑπ' ἄλλων ἄλλα, καθ' ἕν τι μόριον ἐξαιρέτως ἐπιτελούμενα. πολυειδῶς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν γεγραμμένων ἤδη μοι πρόσθεν, ὡς ἔφην, ὑπομνημάτων ἐξειργασάμην, ὥσπερ αὖ κατὰ δεύτερον ἄλλον, οἰομένων τινῶν ἐν τῇ συνθέσει διαφθείρεσθαι παντάπασι τὰς ἐναντίας ἀλλήλαις δυνάμεις τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. εἰ γὰρ ὕδωρ φασὶ τὸ ζεστότατον τῷ ψυχροτάτῳ μίξεις, οὐδέτερον μένει τῶν μιχθέντων ὁποῖον ἦν ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἕν τι γενήσεται τρίτον, ἕτερον ἀμφοῖν. ἐδείχθησαν δὲ κἀνταῦθα ληροῦντες μάταια, διὰ τὸ μὴ γινώσκειν ἔνια μὲν τῶν προσφερομένων τῷ σώματι κατὰ τὰς ἐμφύτους δυνάμεις, ἔνια δὲ κατὰ τὰς ἐπικτήτους ποιότητας ἐνεργεῖν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε κώνειον, ἢ μηκώνειον ψύχοντα; καὶ μὴν εἰ θερμήνας αὐτὰ σφοδρῶς, προσφέροις ζώου σώματι, καυστηρίῳ παραπλησίως ἕλκος ἐργάσῃ. καθάπερ γε πάλιν εἰ ναπυ τρίψας ἐν ἀέρι ψυχρῷ μεθ' ὕδατος ψυχροτάτου χειμῶνος ὥρᾳ, προσενέγκῃς ἐξαίφνης ἀραιῷ τε καὶ ἀσθενεῖ σώματι, φρίξει οὐδὲν ἧττον, ἢ εἰ χιὼν, ἢ κρύσταλλος ἔψαυσεν αὐτοῦ. ἀλλ' ἐὰν ὁμιλήσῃ σώματι ζώου χρόνῳ πλέονι, πρῶτα μὲν αἴσθησιν ἐργάσεται θερμασίας ὀλίγης, εἶτα πλείονος, εἶθ' οὕτω πολλῆς, ὡς ὑπὸ πυρὸς καίεσθαι δοκεῖν. ἔμπαλιν δὲ κώνειόν τε καὶ μηκώνειον θερμὰ προσαχθέντα, ἐὰν ὁμιλήσῃ τῷ σώματι χρόνῳ πλέονι τοσαύτην ἐργάζεται τὴν ψύξιν, ὡς ἀναίσθητα γενέσθαι τὰ σώματα, κἂν πρότερον αἰσθητικώτατα ὑπάρχῃ. διωρισμένων οὖν ἡμῖν τῶν τοιούτων ἁπάντων ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπομνήμασιν, ἕνδεκα τὸν ἀριθμὸν οὖσιν, ἐπ' αὐτὴν ἤδη τρέψομαι τὴν χρήσιμον διδασκαλίαν, ἐν ᾗ γυμνασάμενός τις, ἐὰν καὶ μηδ' ὅλως περιφέρηται τὰς γραφὰς τῶν πολυφαρμάκων δυνάμεων, οὐκ ἀπορήσει τῶν ἐπιτηδείων πρὸς ἕκαστον πάθος, ἐὰν οὕτως

ὡς ἔφην, ἔμπειρος ἦν τῆς ὕλης τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. ἐν παρέργῳ δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐπιδείκνυσι, καὶ τὴν τῶν ἐμπειρικῶν ἰατρῶν φιλονεικίαν, εἰς ὀνείρατά τε καὶ τύχην, καὶ περίπτωσιν ἀναγόντων τὰ σύνθετα φάρμακα σχεδὸν ἅπαντα, πλὴν ὀλιγίστων τινῶν, ἃ κατὰ τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων λόγον, ὃν ἐπιλογισμὸν αὐτοὶ καλοῦσιν, εὑρηκέναι φασί. ὥσπερ ὅταν ἀλλήλοις μίξωμεν φάρμακα, τὴν αὐτὴν ἐπιδεδειγμένα διὰ τῆς πείρας ἐνέργειαν, ἄλλο δ' ἐπ' ἄλλου σώματος ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐνηργηκός, εὔλογον μὲν ἡμῖν ἔδοξε φασὶν ἔνιοι τῶν ἐμπειρικῶν. οὐ γὰρ δὴ πάντως γε συνθεῖναι πλείω τοιαῦτα χάριν τοῦ, κἂν ἓν ἐξ αὐτῶν εὑρεθῆναι τῇ φύσει τοῦ θεραπευομένου σώματος οἰκεῖον. ὅπερ ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ καινοτάτου φαρμάκου τοῦ καλουμένου κεφαλικοῦ γεγονέναι φασί, μιχθέντων ἐν αὐτῷ πάντων τῶν καὶ κατὰ μόνας ἐγνωσμένων ἕλκη σαρκοῦν. ἀλλὰ κατά τινα γε λόγον ἰὸς μιχθεὶς ἁπλῇ κηρωτῇ, σαρκωτικὸν ἐργάζεται φάρμακον, οὐδετέρου τῶν μιχθέντων σαρκοῦντος, οὐκέτι λέγουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἰὸς ἀναβιβρώσκει τὴν ἡλκωμένην σάρκα, θερμὸν καὶ δριμὺ φάρμακον ὑπάρχον. ἡ κηρωτὴ δὲ πρᾶον μέν ἐστι καὶ ἄδηκτον, αὐτὴ δὲ σαρκὸς νέας ῥύπον ἐπιτρέφει τοῖς ἕλκεσιν. ἐμοὶ δὲ καὶ τοῦθ' ὅπως ἀλλήλοις ἐπιμίγνυνται, καὶ τἆλλα, ὅσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ τῶν ἐναντίων σύγκειται, λέλεκται μὲν ἤδη καὶ κατὰ τὸ τρίτον γράμμα τῆς θεραπευτικῆς πραγματείας, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ἡ κατὰ μέρος γυμνασία μετὰ παραδείγματος ἐφ' ἑκάστου πάθους.

Τίνα προεπίστασθαι χρὴ τὸν μέλλοντα καλῶς συντιθέναι τὰ φάρμακα.

Περὶ μὲν τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, εἴρηται δι' ἑτέρας πραγματείας, ὅτι χρὴ γινώσκειν ἑκάστου τὴν δύναμιν, οὐ κατὰ γένος μόνον ὡς ἔγραψάν τινες, ἤτοι θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν εἰπόντες, ἀλλὰ διωρισμένως τε καὶ διηρθρωμένως, ἐκ τίνος ἐστὶ τάξεως, ὡς ἡμεῖς ἐδηλώσαμεν. ἔνια μὲν γὰρ φάρμακα παντάπασιν ἀμυδρῶς ἐργάζεται τῶν εἰρημένων ἕκαστον, ἔνια δὲ σαφῶς, ἔνια δὲ ἰσχυρῶς, ὥσπερ ἄλλα τελέως. οὔκουν αὐταρκὲς ἐπίστασθαι θερμαίνειν ἢ ψύχειν τόδε τὸ φάρμακον; ἀλλὰ καὶ μέχρι πόσου θερμαίνει καὶ ψύχει, προσδιορίζεσθαι χρή. θερμαίνουσι γὰρ αἱ ῥητίναι πᾶσαι, καὶ τοῦτο κοινὸν αὐταῖς, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, οὐκ ὀλίγον ἐν τῇ θερμότητι κέκτηνται. θερμαίνουσι δὲ καὶ ὀποὶ πολλοί, διαφέροντες ἀλλήλων οὐ σμικρὰν διαφοράν, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. εἰ γὰρ παραβάλλοις ὀπὸν πάνακος τῷ κυρηναίῳ καὶ μηδικῷ, δόξει σοι τοῦτο μηδὲν ὡς πρὸς ἐκείνους εἶναι. καὶ τί δεῖ πόῤῥω τὸν λόγον ἀπάγειν, αὐτῶν οἷς ὁσημέραι προσφερόμεθα τὰς διαφορὰς ἀναμνῆσαι δυναμένους. ἄνηθον γοῦν, καὶ πήγανον, καὶ κρόμμυον θερμαίνοντα πάντα, πολὺ διενήνοχεν ἀλλήλων, ὥστε καὶ κατὰ τὰς θεραπείας, τῷ μὲν ἱκανῶς ἐψυγμένῳ μορίῳ, τὸ θερμαῖνον ἱκανῶς προσοίσομεν φάρμακον. τῷ δὲ βραχὺ τοῦ κατὰ φύσιν ἐξηλλαγμένῳ, τὸ μετρίως θερμαῖνον, ὥσπερ γε καὶ τῷ πάνυ κατεψυγμένῳ, τὸ σφοδρότατα θερμαῖνον. εἰκότως οὖν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα τέσσαρας τάξεις ἐν τοῖς θερμαίνουσι, διορισάμενοι τῶν ἐπ' ὀλίγον θερμαινόντων, τά τε σαφῶς τοῦτο δρῶντα, καὶ τὰ πάνυ θερμαίνοντα, καὶ τὰ σφόδρα μετὰ τοῦ καίειν. ἐν ἑκάστῃ δὲ τῶν τεσσάρων διαφορῶν, ἔνια μὲν οἷον ἀρχομένης τε διαφορᾶς, ἔνια δὲ τελευτώσης τε καὶ πλησιαζούσης τῇ μετὰ ταύτην, ἔνια δὲ ἐν τῷ μεταξύ. τῶν γοῦν ἑλκούντων διὰ θερμότητα, καθάπερ καὶ τῶν σηπτῶν ὀνομαζομένων, ἔνια μὲν ἅμα τῷ προσαχθῆναι τῷ σώματι τὴν ἑαυτῶν ἐπιδείκνυνται δύναμιν, ἔνια δὲ δυοῖν ἢ τριῶν, ἢ τεττάρων ὡρῶν δεῖται. τινὰ δ' ὅλης ἡμέρας, ἢ καὶ τῆς μετ' αὐτὴν νυκτός, ἢ καὶ πλειόνων ἐφεξῆς. ταῦτ' οὖν ὥσπερ ἐπὶ τῶν θερμαινόντων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ψυχόντων ἐπίστασθαι χρὴ, τὸν μέλλοντα συντίθεσθαί τι φάρμακον. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὑγραινόντων, καὶ ξηραινόντων. αἱ δὲ ὗλαι τῶν φαρμάκων, αἱ μὲν ἀπὸ φυτῶν εἰσιν, αἱ δὲ ἀπὸ μετάλλων, αἱ δ' ἀπὸ ζώων. καὶ πάσας αὐτὰς διωρισμένας ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ μεμαθήκατε. πρὸς γὰρ τοὺς ἑταίρους ὁ λόγος οὗτός ἐστί μοι μάλιστα, τοὺς ἀξιώσαντάς με δεύτερον νῦν ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσι γράφειν ταῦτα, καθάπερ δὲ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὰς δυνάμεις ἁπάντων ὑμᾶς ἀκριβῶς ἐπίστασθαι προσήκειν, ἵνα ἐν παντὶ χωρίῳ δύνησθε ῥᾳδίως ἐκ τῶν παρόντων συντιθέναι τὰ λυσιτελοῦντα τοῖς θεραπείας δεομένοις σώμασιν, οὕτω καὶ τῶν παρὰ φύσιν πασῶν διαθέσεων τὰς διαφοράς, ὑπὲρ ὧν ἔχετε πρῶτον μὲν τὸ περὶ τῆς τῶν νοσημάτων διαφορᾶς ὑπόμνημα, δεύτερον δὲ τὸ περὶ τῆς τῶν συμπτωμάτων, καὶ τρίτον ἐπ' αὐτοῖς, ἐν ᾧ περὶ τῶν τὰς νόσους ἐργαζομένων αἰτίων διέρχομαι. καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα τρία τῶν ἐν τοῖς συμπτώμασιν αἰτίων. ἔχετε δὲ καὶ τὸ περὶ πλήθους ἐμὸν γράμμα, καὶ τὸ περὶ τῆς τῶν πυρετῶν διαφορᾶς, ἐπ' αὐτοῖς τε τὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, δι' ὧν ἐμάθετε τάς τε διαθέσεις ὑφ' ὧν ἐνέργεια βλάπτεται, καὶ ὡς ἡ θεραπεία τούτων πρώτων ἐστίν, ὥσπερ γε πάλιν ἡ προφυλακὴ τῶν ἐργαζομένων αὐτὰς αἰτίων. ἐμάθετε δὲ καὶ ὅτι πρῶτος σκοπὸς τῆς θεραπείας ἐκ τῶν νοσωδῶν εὑρίσκεται διαθέσεων, ὅτι τε συνενδείκνυται τούτοις ἡ τοῦ πεπονθότος μορίου φύσις, ἅμα τῇ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κράσει, καὶ κατάστασιν, καὶ ἡλικίαν, καὶ ὥραν, καὶ χώραν, ἐπιτηδεύματά τε καὶ ἔθη συνεπισκέπτονται πολλοὶ τῶν ἀρίστων ἰατρῶν, ὑπὲρ ὧν εἰρήσεταί τινα καὶ νῦν, ἔνθ' ἂν αὐτῶν γένηται χρεία. ταῦτ' οὖν ὑμᾶς οὕτως ἅπαντα διὰ μνήμης ἔχειν χρὴ πρόχειρα, βουλομένους ἐν ἅπαντι χωρίῳ φαρμάκων εὐπορεῖν, ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων, ἔτι τε πρὸς τούτοις, ὡς ἐνίοτε μὲν ἕν τι φάρμακον αὐτοφυὲς ἁπλοῦν ἱκανόν ἐστιν τὴν παρὰ φύσιν ἰάσασθαι διάθεσιν, ἐνίοτε δὲ χρεία γίγνεται συνθέτου, καὶ διατί γε πράττομεν τοῦτο λεκτέον ἐφεξῆς.

Τίς ἡ χρεία τῶν συνθέτων φαρμάκων.

Εἰ διὰ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων μόνον ἦν δυνατὸν ἁπάσας ἰάσασθαι τὰς παρὰ φύσιν διαθέσεις, οὐκ ἂν ἐδεήθημεν οὐδέποτε συνθέτου φαρμάκου, νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. πολλάκις γὰρ ἄχρι τοσοῦδέ τινος ἐκθερμανθῆναι τὸ σῶμα βουλόμενοι, τῶν ἁπλῶν οὐδὲν ἔχομεν τοιοῦτον. ἀνάλογον γὰρ εἶναι χρὴ τῇ θεραπευομένῃ διαθέσει τὸ θεραπεῦον φάρμακον. ἐὰν οὖν ἡ διάθεσις ᾖ ψυχρά, τέτταρσιν ἀριθμοῖς ἀφεστῶσα τῆς κατὰ φύσιν, ὅτι μὲν εἶναι χρὴ τὸ θεραπεῦσον αὐτὴν φάρμακον, ἴσῳ ποσότητι θερμότερον τοῦ συμμέτρου, πρόδηλον παντί. μὴ παρόντος δ' ἐνίοτε

† τέτταρσιν

μηδενὸς τοιούτου τῶν ἁπλῶν, ἀλλ' εὐποροῦμεν δυοῖν, ὧν τὸ μὲν ἀριθμοῖς πέντε, τὸ δὲ τρισὶ θερμότερον, μίξαντες αὐτά, τὸ μέσον ἐργασόμεθα, † τέτρασιν ἀριθμοῖς ὑπερέχον τοῦ συμμέτρου. τινὰ δὲ τῶν ἁπλῶν, οὐδ' εἰς χρῆσιν ἀχθῆναι δύναται, χωρὶς ἑτέρας μίξεως, οἷον ὅταν ἔμπλαστον φάρμακον ἐπιτιθέναι τινὶ βουλώμεθα, τῶν γὰρ ἁπλῶν οὐδὲν ἐπιτήδειον εἰς τὴν τοιαύτην χρείαν. οὔτ' οὖν ἄσφαλτος, οὔτε κηρός, οὔτε ῥητίνη, καθάπερ οὐδὲ πίσσα, πρόπολίς τε καὶ λάδανον, ἔτι δὲ μᾶλλον ἰός, καὶ ψιμμύθιον, ἢ λιθάργυρος, ἢ μολύβδαινα, ἢ τῶν ἄλλων τι μεταλλικῶν φαρμάκων. ὡσαύτως οὐδὲ βοτάναι μόναι, φάρμακον ἔμπλαστον δύνανται ποιεῖν. εἰκότως οὖν ἐπενόησαν οἱ πρώτως συνθέντες ἔμπλαστα φάρμακα, καὶ δι' ἐλαίου μίξεως ἕψειν μὲν τὰ μεταλλικά, τήκειν δὲ τὰ τηκτικά, προσεμβάλλειν δ' αὐτοῖς καὶ βοτάνας ξηράς, κεκομμένας τε καὶ διηθημένας. ἐφ' ἑτέρων πάλιν διαθέσεων, χρεία γίνεται φαρμάκου μόνου τῶν αὐτοφυῶν ὄντος, ἀλλὰ μίγνυμεν δ' αὐτῷ τινά, ποτὲ μὲν ἀμβλῦναι τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ βουλόμενοι, ποτὲ δὲ τὴν ἀηδίαν παραμυθήσασθαι, καθάπερ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων ἔφη κατὰ τήνδε τὴν ῥῆσιν. » ἢν δ' ὑπὸ φρένας ᾖ τὸ ἄλγημα, ἐς δὲ τὴν κληῖδα μὴ σημαίνῃ, μαλθάσσειν χρὴ τὴν κοιλίην, ἢ μέλανι ἐλλεβόρῳ, ἢ πεπλίῳ, μέλανι μὲν δαῦκον, ἢ σέσελι, ἢ κύμινον, ἢ ἄνισον, ἢ ἄλλο τι τῶν εὐωδέων μίσγοντα, πεπλίῳ δὲ ὀπὸν σιλφίου. ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει σαφῶς ὁ Ἱπποκράτης ἐνεδείξατο χρείαν μὲν εἶναι τοῦ καθαίροντος φαρμάκου, τὴν δ' ἀηδίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν πόσιν, καὶ τὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ μονὴν ἡδύσματος δεῖσθαι. πολλὰ γάρ τοι τῶν πινομένων φαρμάκων, ἤδη τοσοῦτον ἀηδῆ τοῖς προσφερομένοις ἐστίν, ὡς ἀνατρέπεσθαι τὸν στόμαχον, ἐμεῖσθαί τε παραχρῆμα. τινὰ δὲ κἂν ἐπ' ὀλίγον ἐν τῇ γαστρὶ μεῖναι δυνηθῇ, μετὰ ταῦτα γοῦν ἐμεῖσθαι, μοχθηρὰς ἐρυγὰς κινήσαντα. καθάπερ δὲ τῶν καθαιρόντων οἷον ἡδύσματα ἐστὶ τὰ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων, ὧν Ἱπποκράτης ἐμνημόνευσεν, οὕτως τῶν ἀνωδύνων ὀνομαζομένων, ἕτερα τῆς σφοδρότητος ὑπάρχει πραϋντικά, καθάπερ ὅταν ὀπὸν μήκωνος, ἢ ὑοσκυάμου σπέρμα παραδιδῶμεν, ἢ μανδραγόρου ῥίζης φλοιόν, ὥστε καὶ αὕτη χρεία συνθέσεως φαρμάκων ἐστί, μεγίστη δ' ἤδη τῶν ἐναντίων δυνάμεων ἅμα χρῃζόντων παθῶν, οἷον ἀποκρουστικῶν τε καὶ διαφορητικῶν, ἢ ῥυπτικῶν τε καὶ λεαντικῶν, ἢ παχυνόντων τε ἅμα καὶ λεπτυνόντων χυμούς, καθά τε πολυχρηστότατα, καὶ κάλλιστα φάρμακα τὰς ἐναντίας ἐν αὐτοῖς ἔχει δυνάμεις ὡς ἐπιδείξομεν. ἀλλὰ καὶ ἥδε ἡ χρεία συνθέσεως φαρμάκων ἐστίν, ὅταν ἕν τι φάρμακον ἔχειν βουλώμεθα, πρὸς πολλὰ τῶν ἰοβόλων θηρίων, ἢ θανασίμων φαρμάκων ἐπιτήδειον, ἥτις χρεία καὶ τὴν θηριακὴν ὀνομαζομένην ἀντίδοτον ἐσκεύασε, καὶ πρὸς αὐτῇ τὴν μιθριδάτειον, ἑτέρας τε πολλάς. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τινὲς χρεῖαι, μικρότεραι μὲν τῶν εἰρημένων, ὅμως δ' οὖν ἀναγκάζουσαι πολλάκις ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνθεσιν ἀφικνεῖσθαι τῶν φαρμάκων, ἃς ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ πάσας μαθήσεσθε. νυνὶ γὰρ ἤδη τῶν προκειμένων ἄρξομαι, πρώτου μνημονεύσας ἐμπλάστου φαρμάκου πολυχρηστοτάτου, συντεθέντος ὑπ' ἐμοῦ.

Περὶ τοῦ διὰ χαλκίτεως ἐμπλάστου φαρμάκου.

Τίνι λόγῳ συνέθηκα τὴν διὰ χαλκίτεως ἔμπλαστρον, ἣν φοινικίνην ὀνομάζω, κολλητικήν τε καὶ συνουλωτικὴν ἑλκῶν, καὶ φλεγμονῶν θεραπευτικήν, ἐπειδὰν τακεῖσα σύστασιν ὑγρᾶς ἔχει κηρωτῆς, τοὺς μὲν ἐμπειρικοὺς ἐάσαντες ὁμολογεῖν τὴν ἑαυτῶν ἀμαθίαν. ἀποστάντες δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Θεσσαλὸν ἀγνοούντων τὰ κάλλιστα τῶν εὑρημένων τοῖς ἰατροῖς φαρμάκων, ἐξ ἐναντίων δυνάμεων συγκείμενα, τὸν λογισμὸν ἀσκεῖτε πρὸς τὸ δύνασθαι συντιθέναι φάρμακα, ταῖς αὐταῖς ἐμοὶ χρώμενοι μεθόδοις, ἵν' ἔργῳ καὶ αὐτοὶ πεισθῆτε, καὶ τὰ τοῖς ἔμπροσθεν εὑρημένα λογισμῷ συντίθεσθαι πάντα, ληρώδους τῆς τῶν ἐμπειρικῶν περιπτώσεως οὔσης. λεκτέον οὖν ἤδη τὸν λόγον τῆς τοῦ προκειμένου φαρμάκου συνθέσεως. διαφορητικὴν μὲν ἔχει δύναμιν ἔλαιόν τε παλαιόν, καὶ στέαρ, ἀποκρουστικὴν δὲ καὶ στυπτικὴν ἥ τε χαλκῖτις, καὶ ὁ τοῦ φοίνικος χυλός. ἐκ τούτων οὖν ἐγὼ συνέθηκα φάρμακον, ᾧ πάνυ πολλοὺς ἤδη χρωμένους ἴστε, διὰ τὸ τῶν ὁμοειδῶν ἁπάντων ἄμεινον κεκρίσθαι, δι' αὐτῶν τῶν ἔργων βασανισθέν. ὁ μὲν γὰρ λόγος εὑρίσκει τὴν σύνθεσιν, ἡ δὲ πεῖρα κρίνει τὴν τῶν εὑρεθέντων ἀρετήν, ὥστε καὶ τοῖς ἀπείροις λογικῶν μεθόδων πιστεύεσθαι τὰ τεχνικῶς συντεθέντα. προσέμιξα δὲ τοῖς εἰρημένοις ἄρτι φαρμάκοις, λιθάργυρον οὐδέν τι μέγα συντελέσαι δυναμένην, οὔτε τοῖς ἀναστέλλουσι τὸ ἐπιρρέον, οὔτε τοῖς διαφοροῦσι τὸ ἐστηριγμένον ἤδη, κατὰ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια, ξηραντικῆς γάρ ἐστι δυνάμεως, οὐ μὴν ἰσχυρᾶς. ἀλλ' ὡς ἐπιτήδειον φάρμακον, αὐτὴν εἰς ἐμπλάστου σύνθεσιν ἔμιξα, σὺν γὰρ τοῖς εἰρημένοις ἑψηθεῖσα, μέχρι συστάσεως ἀμολύντου. χρὴ δὲ τὸ στέαρ ἀνάλογον, καὶ ὡς ἔνι μάλιστα παλαιότατον εἶναι, τό, τε ἔλαιον ὁμοίως παλαιόν. ἐμάθετε γάρ πως παραπλησίας μὲν εἶναι ἀλλήλοις δυνάμεως, τό τε ἔλαιον, καὶ τὸ στέαρ τῶν ὑῶν, μαλακτικώτερον βραχὺ καὶ θερμότερον ὂν τῇ δυνάμει τὸ στέαρ. ἐμάθετε δὲ καὶ ὡς παλαιούμενα λεπτομερέστερά τε καὶ διαφορητικώτερα γίγνεται, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς μὲν ὀδυνηραῖς φλεγμοναῖς παρηγορικώτερα τὰ νέα, ταῖς δὲ μὴ τοιαύταις, ὠφελιμώτερα τὰ παλαιά. καὶ ὅσῳ γ' ἂν ᾖ χρονιωτέρα τε καὶ δύσλυτος ἡ φλεγμονή, τοσούτῳ τὰ παλαιὰ χρησιμώτερα, καὶ μόνα θεραπεύειν ἱκανά, μηδενὸς ἐπιρρέοντος ἔτι τῷ πεπονθότι μορίῳ. εἰ δ' ἐπιρρέοι τι, μικτὴν εἶναι χρὴ καὶ τοῦ φαρμάκου τὴν δύναμιν, οἷάπερ ἐστὶ τοῦ συντεθέντος ὑπ' ἐμοῦ. διὰ τοῦτο γοῦν ἔμιξα τοῖς διαφοροῦσι, τὴν χαλκῖτιν, καὶ τὸν φοίνικα, παντάπασιν ὀλίγας φλεγμονὰς εἰδὼς χρονιζούσας, ἐφ' ὧν οὐδὲν ἐπιρρεῖ. διὰ γὰρ τοὺς ἐπιρρέοντας αὐτοῖς χυμούς, εἰώθασι χρονίζειν. ἀρχομένων δὲ καὶ αὐξανομένων τῶν φλεγμονῶν, ἐπικρατεῖν προσήκει τὴν τῶν στυφόντων τε καὶ ψυχόντων φαρμάκων δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτο τηκόμενον εἰς πάχος κηρωτῆς ὑγρᾶς τὸ ἔμπλαστον τοῦτο φάρμακον, ἱκανῶς πολύχρηστον γίγνεται, ποτὲ μὲν οἴνου προσλαμβανόν, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. ἔστι δὲ ὅτε, δι' ὠμοτριβοῦς ἐλαίου τηκόμενον, ἢ τινος τῶν στύψιν ἐχόντων, οἷόν ἐστι τὸ σπανόν τε καὶ τὸ ἰστρικόν, ἢ διά τινος τῶν γλυκέων, ἄνευ στύψεως, ἢ διὰ παλαιοῦ. καὶ διὰ μυρσίνου δὲ καὶ μηλίνου πολλάκις ἔτηξα τὸ φάρμακον, ἐφ' ὧν ἐστι στύψεως ἰσχυροτέρας χρεία, αὕτη μὲν οὖν ἡ σύνθεσις τοῦ φαρμάκου κατὰ τοιάνδε γίγνεται συμμετρίαν. Τοῦ παλαιοῦ στέατος ὁ καλοῦσιν

λοῦσιν ἀξούγγιον οἱ πιπράσκοντες, ἔστωσαν λίτραι β΄. τοῦ δὲ ἐλαίου τοῦ παλαιοῦ λίτραι γ΄. καὶ λιθαργύρου λίτραι γ΄. χαλκίτεώς τε οὐγγίας δ΄. ἕψειν δὲ αὐτὰ χρὴ κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. τοῦ στέατος τοὺς ὑμένας ἐξελὼν, καὶ τὸ λοιπὸν θλάσας ὡς εὔτηκτον γενέσθαι, μετὰ τοῦτο τῆξον ἐπὶ πυρὸς, εἶτα λαβὼν ἠθμὸν, διήθησον, ὡς καθαρὸν αὐτὸ γενέσθαι, μηδένα ὑμένα ἔχον, ἕλκον σταθμὸν τὰς προειρημένας δύο λίτρας, εἶτα λελειωμένας τὰς δ΄. οὐγγίας τῆς χαλκίτεως σὺν ταῖς τρισὶ λίτραις τοῦ ἐλαίου μίξεις τῷ στέατι, προσεπιβαλὼν καὶ τὰς γ΄. λίτρας τῆς λιθαργύρου. καὶ πάντα κατὰ θυίαν ἑνώσας, ἔμβαλλε ἐν τῇ κακκάβῃ, κινῶν ξύλῳ φοίνικος. ἀρκέσει δέ σοι κλάδος εἷς τῶν μεγάλων, ὡς τῷ μὲν ἀδρῷ μέρει τοῦ ξύλου χρῆσθαι κινοῦντα, κατὰ τὴν τῆς καλουμένης σπάθης χρείαν. οὕτω γὰρ ὀνομάζουσιν ᾧ κινοῦσι τὰ σκευαζόμενα, καὶ ἡμεῖς τοῦ σαφοῦς ἐχόμενοι, καλέσομεν ὡσαύτως αὐτοῖς. τὸ δὲ συνεχὲς τῷ ἀδρῷ μέρει τοῦ κλάδου περικαθήρας, καὶ τὰς ἑκατέρωθεν ἐκφύσεις τὰς λεπτὰς ἀποῤῥίψας κατάτεμνε, προαποξύσας τὸν φλοιὸν, ὅπως ἐμβληθέντα τὰ τμήματα τῷ φαρμάκῳ, μεταδῷ τοῦ καθ' ἑαυτὰ χυλοῦ. τῇ μὲν οὖν σπάθῃ χρῆσθαι προσήκει ἀπ' ἀρχῆς εὐθέως, τὰ δὲ λεπτὰ τμήματα τοῦ φοίνικος ἐμβάλλειν, ὅταν εἰς σύστασιν ἥκῃ τὸ φάρμακον ὁμοίαν κηρωτῇ. ἐὰν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἐμβάλλῃς αὐτὰ, καταναλωθήσεται διὰ τῆς ἑψήσεως ὁ χυλὸς τῶν ἐμβληθέντων, ὃν διαμεῖναι βουλόμεθα. καὶ αὐτῆς δὲ τῆς σπάθης, ἣ κινεῖ ἐξ ἀρχῆς τὸ φάρμακον, ὅταν τὸ διαβρεχόμενον ἐν τῇ κακκάβῃ γένηται ξηρὸν, ὡς μηκέτ' ἔχειν τὸν οἰκεῖον χυλὸν, ἀποτέμνων αὐτὸ καὶ ἀποῤῥίπτων, τῷ λοιπῷ χρῶ. καὶ αὖθις ὁμοίως, εἰ τύχοι τὸ διαβρεχόμενον ἐν τῷ φαρμάκῳ ξηρανθὲν, αὖθις ἀπότεμνε. πρόδηλον δ' ὅτι τὸν κλάδον τοῦ φοίνικος οὐ χρὴ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀποτετμῆσθαι τοῦ δένδρου, ξηραίνεται γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ, καὶ ἄχυλος γίνεται. κατὰ τὴν προτέραν οὖν, εἴπερ εἴη χειμὼν, ἀφῃρήσθω, θέρους δὲ χρὴ καὶ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗπερ ἂν ἕψῃς τὸ φάρμακον ἀφῃρῆσθαι τοῦ δένδρου τὸν κλάδον. ὅταν δ' οὕτως ἑψόμενον ἀμόλυντον γένηται τὸ φάρμακον, αὐτῷ μὲν ἐμπλαστῷ χρήσῃ κατά τε τῶν δυσεπουλώτων ἑλκῶν, καὶ τῶν ἐναίμων ἐλαίῳ διατήκων, ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων ἐν ποδάγραις, ἐν ἀρθρίτισιν, ἐν βουβῶσιν, ἐν φύμασιν, ἐν κατακαύμασιν, ἐν χειμέθλαις, ἐν κατάγμασιν, ἐν θλάσμασιν, ἐν ταῖς ῥευματικαῖς καλουμέναις διαθέσεσιν ἁπάσαις. ἤδη δὲ καὶ τῶν τὰς κήλας τεμνόντων πολλοὶ μετὰ τὴν χειρουργίαν, εὐθέως ἐπιτιθέασιν αὐτὸ, μετά τε τῶν ἐπιβροχῶν καὶ τῶν καταπλασμάτων διαπραττόμενοι, εἰ μέντοι τῆς χαλκίτεως ἐμβάλοις οὐγγίας ς΄. ὅπερ ἐστὶν ἥμισυ λίτρας, ἔσται σοι μεγάλων τραυμάτων κολλητικώτερον τὸ φάρμακον, ἐπουλωτικώτερόν τε τῶν δυσεπουλώτων. ἀλλ' ἐν τούτῳ μέν ἐστι καὶ ἄλλα φάρμακα τῆς αὐτῆς δυνάμεως. τυχθέντι δὲ αὐτῷ μετ' ἐλαίου, θαῤῥεῖν χρὴ τῶν ἄλλων ἁπάντων μᾶλλον, ἐπὶ τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων. ἐν γοῦν τῇ Ῥώμῃ πλείστων γιγνομένων τοιούτων, οὐδὲν οὕτως ηὐδοκίμησεν. ἐπιτήδειον δὲ ὡς ἔφην ἐστὶ καὶ ποδάγραις καὶ ἀρθρίτισιν ἐν ἅπαντι καιρῷ, καθ' ὃν οὐκ εἰσὶν ὀδύναι σφοδραὶ, δεόμεναι καταντλημάτων τε καὶ καταπλασμάτων παρηγορικῶν. ἀρχομένων οὖν ἢ αὐξομένων ἔτι τῶν τοιούτων διαθέσεων, ἐπειδὰν τήξῃς τὸ φάρμακον, ἐάσας ἀποψυχθῆναι, καὶ ξύων σπαθομήλῃ, τὸ ξυσθὲν ἔμβαλε εἰς θυίαν παραχέων οἴνου, καὶ τρίβων ταῖς χερσὶ πρὸς τῇ θυίᾳ, χάριν τοῦ δέξασθαι τὸν οἶνον. ἔστω δ' οὗτος ἐκ τῶν αὐστηροτέρων, ἡλικίαν μὲν μέσος, οὐ παχὺς δὲ κατὰ τὴν σύστασιν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα, διαυγέστερος. ὁ γὰρ τοιοῦτος ὡς λεπτομερέστερος ὢν, εἰς τὸ βάθος δύεται τῶν σωμάτων. ἄχρι τοσούτου δ' αὐτὸν ἐπίχει τῷ τετηκότι φαρμάκῳ, τρίβων ταῖς χερσὶν ἄχρις ἂν ὑποδέχηται καὶ μιγνύηται, καὶ μὴ παραπλέῃ τὸ ὑγρὸν ἄμικτον τῷ τριβομένῳ τε καὶ μαλασσομένῳ φαρμάκῳ. καὶ χωρὶς δὲ τοῦ προψύχοντα ξύειν, ἔτι θερμῷ τῷ τετηκότι φαρμάκῳ τὸν οἶνον ἐγχέας τις, ἀναμῖξαι δυνήσεται. κατὰ μὲν οὖν τὰς ἀρχὰς τῶν φλεγμονῶν, τὴν ἀποκρουστικὴν δύναμιν ἐπικρατεῖν προσήκει. κατὰ δὲ τὰς αὐξήσεις ἀφαιρεῖν μέν τι αὐτῆς, προστιθέναι δὲ τῆς διαφορητικῆς. ὅταν δ' εἰς τὴν οἰκείαν ἀκμὴν ὁ τῆς φλεγμονῆς ὄγκος ἀφίκηται, παραπλησίας ἀλλήλαις εἶναι χρὴ τὰς δυνάμεις, τήν τε ἀποκρουστικὴν, καὶ διαφορητικὴν, ἐάν γε μή τις ὀδύνη σφοδρὰ, παρηγορικοῦ δέηται φαρμάκου. παρακμαζούσης δὲ τῆς φλεγμονῆς, τὴν διαφορητικὴν δύναμιν ἐπικρατεῖν προσήκει, ὡς μηδ' ὅλως ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ μίγνυσθαί τι τοῦ οἴνου. καὶ μέντοι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τῆξιν, ἔνθα μὲν ἐπικρατεῖν ἱκανῶς βουλόμεθα τὴν στύφουσαν ποιότητα, τὸ σπανὸν ἔλαιον, ἢ τὸ ἰστρικὸν, ἢ τὸ καλούμενον ὀμφάκινόν τε καὶ ὠμοτριβὲς ἐμβάλλειν προσήκει. ἔνθα δὲ παραπλησίας ἔχειν ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις, ἐλαίῳ γλυκεῖ, μήτε προσφάτῳ, μήτε παλαιῷ τήκειν αὐτό. διαφορητικὸν δὲ ποιῆσαι βουλόμενοι, ἐπιτήδειόν ἐστι παλαιὸν ἔλαιον, ἢ κίκινον. ἡ δὲ ἐν τῷ τήκεσθαι συμμετρία τοῦ ἐμπλαστοῦ φαρμάκου, τοιάδε γιγνέσθω. βραχὺ πλέον ἔστω σοι τοῦ ἐλαίου τὸ φάρμακον, ἢ μᾶλλον δηλονότι τοῦ θέρους, ὡς εἶναι δέκα μὲν οὐγγίας τοῦ φαρμάκου, τοῦ δὲ ἐλαίου λίτραν μίαν αὐτάρκως ἂν ἐμβάλλοι τις. εὔδηλον δ' ὅτι δραστικώτερον μὲν γίνεται πλέον ἔχον τοῦ φαρμάκου, παρηγορικώτερον δὲ καὶ ἀνωδυνώτερον, ὅσῳπερ ἂν ὑγρότερον γένηται τακὲν σὺν ῥοδίνῳ. κηρωτῆς δὲ ἐγγίστου σύστασιν λαμβάνει, τακείσης τοῦ φαρμάκου λίτρας μιᾶς, ἐν ἡμιλίτρῳ ἐλαίου. χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτο ταῖς παρακμαῖς τῶν φλεγμονῶν ἐστι. καὶ τοὺς ἐν ἕδρᾳ δὲ ἢ περὶ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ὄγκους φλεγμονώδεις αὐτομάτως γιγνομένους, οὐδὲν οὕτως ὀνίνησι. τετῆχθαι δὲ αὐτὸ χρὴ τηνικαῦτα μετ' ἐλαίου πλείονος, ὡς δι' εὐθυντηρίου κέρατος ἐνίεσθαι, κύστιν ὑείαν ἔχοντος προσδεδεμένην, ὡς εἰώθαμεν ἐπὶ τῶν τοιούτων χρῆσθαι. καὶ διὰ ῥοδίνου δὲ ἐπὶ τούτων ἔτηξα πολλάκις αὐτὸ, προϋποκειμένης τῷ ἀγγείῳ καθ' ὃ τήκεται κακκάβης, ὕδωρ μὲν ἐν αὐτῇ ἐχούσης θερμὸν, ἄνθραξι δὲ διαπύροις ἐπικειμένης, ἢ κατὰ φλογὸς ἀκάπνου, κατὰ μέντοι τὴν προειρημένην συμμετρίαν τετηκὸς, ὡς σύστασιν ἔχειν ὑγρᾶς κηρωτῆς, καὶ τὰ κατὰ τὸ αἰδοῖον ἕλκη, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἕδραν ὀνίνησιν. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τἄλλα πάντα, καὶ μέχρι τῶν ἑλκωθέντων χειμέθλων τε καὶ πυρικαύτων. καὶ γὰρ ἀφλέγμαντα καὶ καθαρὰ ποιεῖ ταχέως ἅπαντα, καὶ σαρκοῖ στερεᾷ σαρκὶ, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχῃ πλέον χαλκίτεως. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ οἴνου μεμῖχθαι χρὴ τῷ τοῦτο δράσοντι φαρμάκῳ. εἰ προσλάβοι δὲ ὄξους, ἄριστον ἐπὶ τῶν πυρικαύτων ἐστὶ, καὶ παραχρῆμα, καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ πάντα καιρὸν ἐπιτιθέμενον, ἐάν τε ἤδη φλυκταίνας ἔχῃ τὸ πυρίκαυτον ἐάν τε μή. πρόδηλον δ' ὅτι κἂν ἐφ' ὕδατος ζέοντος καυθῇ τις, ὀνομάζεται καὶ τοῦτο τὰ

πάθημα περίκαυτον. εἰ δὲ πρὶν φλεγμῆναί τις ἐπιθείη τὸ φάρμακον, οὐδὲ γὰρ οὕτως κωλύει γένεσιν φλεγμονῆς, ὥστε καθάπερ ἔφην καὶ τῶν τὰς κήλας τεμνόντων, εὐθέως αὐτῷ χρῶνταί τινες, οὐδὲ προεπιβρέξαντες τὸ τραῦμα. καὶ καταθλασμάτων δὲ καὶ καταγμάτων, καὶ τῶν ὁπωσοῦν πεπληγότων, ἐπιτηδειότατόν ἐστιν, ὑγρὸν ἐπιτιθέμενον. ἐπιδέσμοις δὲ περιλαμβανόμενον ἐν τρόπῳ καταγματικῆς ἐπιδέσεως, οἰδήματά γε πάντα, καὶ ἐμφυσήματα θαυμαστῶς ὀνίνησι. κακοχύμου δ' ὄντος τοῦ σώματος, ἢ καὶ λίαν αἰσθητικοῦ, μιγνύειν αὐτῷ χρὴ κατ' ἀρχὰς ἐπιτιθέντα τοῖς τεθλασμένοις τε καὶ πεπληγόσι μέρεσιν ὑοσκυάμου πρόσφατον. εἰ δ' ἀποροίης προσφάτου, διὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, ἢ τὸ χωρίον, οὐδὲν μεῖον ἕξεις ἐπεμβάλλων τὸν ἀποτεθέντα διὰ τοῦ θέρους, οἷός ἐστιν ὁ ἀπὸ κρήτης οὗτοι κομιζόμενος ἡμῖν εἰς ῥώμην καθ' ἕκαστον ἔτος. ἔτι δὲ μᾶλλον τούτου, τὸν χυλὸν τοῦ μανδραγόρου μιγνύων, ἀνώδυνον ἐργάσῃ τὸ φάρμακον. ἴστε δ' ὅτι καὶ οὗτος ἀπὸ κρήτης κομίζεται, κάλλιστος ἐν ὀστρακίνοις ποτηρίοις. ἀρκεῖ δὲ μίαν οὐγγίαν μῖξαι τοῦ χυλοῦ, λίτρᾳ ἐλαίου τῆς τηκομένης ἐμπλάστρου. καὶ πλεῖον δ' αὖ ἔσθ' ὅτε καὶ ἔλαττον ἐμβάλλοις κατὰ τὴν χρείαν τῆς διαθέσεως. συντελεῖ δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων σωμάτων καὶ τὸ διὰ ῥοδίνου τετῆχθαι τὸ φάρμακον. ὅσα δὲ ἐκ καταπτώσεως ἐθλάσθη μέρη τοῦ σώματος, ἢ πληγέντα ξύλῳ, καὶ λίθῳ, κἂν ἐκχύμωμά τι γένηται, κατὰ τὰς ἀρχὰς εὐθέως ἐπιτιθέναι χρὴ τὸ τετηκὸς φάρμακον, ὡς εἴρηται, μιχθέντος οἴνου. προσήκει δὲ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, ἢ πάντως γε τὴν τετάρτην, ἐὰν ἀφλέγμαντον εἴη τὸ μόριον, ἀφαιρεῖν μὲν τὸν οἶνον, ἐλαίῳ δὲ τήκειν παλαιῷ τὴν ἔμπλαστρον. ἐὰν γὰρ ἐπὶ πλέον στύφηται τὰ ἐκχυμώματα, δυσδιαφόρητα γίνεται. τούτῳ τῷ φαρμάκῳ, καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα χρῶμαι, καὶ μάλιστα φλεγμονώδη, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι πρὸς τὰς ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονάς. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἐπιτίθημι, τήκων αὐτὸ ῥοδίνῳ δι' ὠμοτριβοῦς ἐλαίου, καὶ ἀνάλου σκευασθέντι, κάλλιστον μὲν γὰρ πρὸς ἐρυσιπέλατα τὸ τοιοῦτον. ταχέντι δ' οὕτως αὐτῷ, μιγνύσθω κατὰ τὴν θυίαν, ἀναφυρόμενός τε καὶ δευόμενος ἀκριβῶς ὅλος δι' ὅλου στρύχνου χυλός, ἢ εἰ μὴ τοῦτο παρείη, ψυλλίου. θέρους δὲ ὄντος, καὶ ὁ τῆς ὄμφακος μετὰ τοῦ τῆς ἀνδράχνης, ἢ ἀειζώου. μόνος μὲν γὰρ ὁ τῆς ὄμφακος πλέον ἢ δεῖ στύφει. βλάπτει δὲ ἡ τοσαύτη στύψις ἐρυσιπέλατα, κατακλείει γὰρ αὐτῶν τὴν θερμότητα πυκνοῦσα τὸ δέρμα. πάλιν δὲ ὁ τῆς ἀνδράχνης χυλὸς, οὐδ' ἐκθλιφθῆναι δύναται μόνος ὑπὸ γλισχρότητος. ἄριστον οὖν ἐστιν ἐκθλίψαντα τὸν τῆς ὄμφακος χυλὸν, ἐπιβάλλειν ἐν ὅλμῳ, κεκομμένης τῇ ἀνδράχνῃ, καὶ οὕτως αὖθις κόπτειν. εἶθ' ὅταν ἀκριβῶς ἑνωθῇ τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν, ἐκθλίβειν τὸν χυλόν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀειζώου χυλὸν ἀποθλίψῃ. καταμόνας γὰρ οὐδὲ ἐκ τούτου δυνατὸν ἐκθλίψαι δαψιλῆ, καθάπερ οὐδ' ἐκ τῆς κοτυληδόνος. εἰ δὲ καὶ τῶν τοῦ μανδραγόρου μήλων ἀκμαίων ὄντων ἐκθλίψετε πρόσφατον χυλὸν, ἐπιτηδειότερον ἐργάσεσθε τὸ φάρμακον. εἰ δὲ μὴ κατὰ καιρὸν εἴη, ἀλλὰ τοῦ γε ἀπὸ κρήτης, ἢ τινὸς ἑτέρου χωρίου τοιούτου κομιζομένου, μιγνύειν χρή. καὶ ὑοσκυάμου δὲ χυλὸν εἴωθα μιγνύειν αὐτῷ, καί ποτε καὶ μηκώνειον. ὀνομάζεται δὲ οὕτως ὁ τῆς μήκωνος ὀπός. ἄμεινον δὲ ἅμα τούτῳ καὶ γλαυκίου τι προσεπεμβάλλειν. ἀσθενέστερος δὲ πολὺ τούτων, ἀλλ' εὐπόριστος ὁ τῆς θριδακίνης χυλὸς, ὅ, τε τῆς ἀγρίας καὶ ὁ τῆς κηπευομένης, ἣν ἅπαντες οἱ ἕλληνες οἱ νῦν οὐ θριδακίνην, ἀλλὰ θρίδακα προσαγορεύουσι, τὴν ἀγρίαν μόνην θριδακίνην ὀνομάζοντες. ἀσθενέστεροι δὲ τούτων εἰς ψύξιν χυλοὶ, σέρεως, καὶ πολυγόνου, καὶ τριφύλλου, καὶ μυὸς ὤτων εἰσί, ψύχουσι δ' οὖν καὶ αὐτοί. καὶ μᾶλλον αὐτῶν ὁ ἀπὸ τῶν τελμάτων φακός. εἰ δὲ μηδὲν τούτων παρείη, μιγνύειν ὄξους τε καὶ ὕδατος. ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα φάρμακα, τὰς ἐπικτήτους ποιότητας ἐχέτω ψυχρὰς, ἐνισταμένων τῶν ἀγγείων ὕδατι ψυχρῷ λίαν, ἢ χιόνι. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ τῆς φοινικίνης φάρμακον, ὁμοίως κατεψύχθω προσαγόμενον ἐρυσιπέλασιν, ἄχριπερ ἂν αὐτῶν παύσηται τὸ πάνυ φλογῶδες. εὔδηλον δ' ὅτι συνεχῶς ὑπαλλάττεσθαι χρὴ τὰ διὰ τῆς ἐπικτήτου ποιότητος ψυχρᾶς ὠφελοῦντα τὰς ἐρυσιπελατώδεις διαθέσεις, καὶ μάλισθ' ὅταν ἀκριβὲς ᾖ τὸ ἐρυσίπελας, ἄνευ τοῦ μεμῖχθαι φλεγμονῇ. παυσαμένου μέντοι τοῦ πάνυ φλογώδους, ἢ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκριβοῦς ἐρυσιπέλατος γεγονότος, ἀλλ' ἤτοι φλεγμονῆς ἐρυσιπελατώδους, ἢ ἐρυσιπέλατος φλεγμονώδους, οὐδὲν ἔτι δεόμεθα τῆς ἐπικτήτου ψύξεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχόντων πάνυ χυλῶν ἀφεψόμεθα, τοὺς μετρίως ψυχροὺς μιγνύντες τῷ τηχθέντι φαρμάκῳ. καὶ μετὰ τούτους ἤδη καὶ λινοσπέρμου χυλὸν καὶ χαμαιμήλου μίξομεν, αὐτῷ τε μόνῳ μετὰ ταῦτα χρησόμεθα τῷ τετηκότι φαρμάκῳ, μηδὲν ἐπιμιγνύντες ἄλλο. φθάσαντος δέ ποτε πελιδνοῦ γενέσθαι τοῦ ἐρυσιπέλατος, ὑπὸ τῆς τῶν ψυχόντων δυνάμεως, χρὴ μὲν οὐδ' ὀνομάζειν ἔτι τὸ τοιοῦτον ἐρυσίπελας. ἀπέχεσθαι δὲ προσήκει τηνικαῦτα, μὴ ὅτι τοῦ οἴνου τῆς μίξεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ ῥοδίνου καὶ τῶν στυπτικῶν ἐλαίων. ἱκανὴ γὰρ ἡ φοινικίνη μόνη διαφορῆσαι τὸ πελιδνωθὲν, ἐλαίῳ τηκομένη παλαιῷ, καὶ καταντλεῖται ὕδατι θερμῷ τηνικαῦτα τὰ πεπονθότα μόρια, καὶ κατασχάζεται. καὶ ὑμῖν εἰ δόξει ποτὲ τοῦτο πρᾶξαι, παραχρῆμα μὲν ἐπιτιθέναι χρὴ τὸ τῆς φοινικίνης τακείσης ὑγρὸν φάρμακον ἔχον οἶνον, μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν ἀφαιρεῖν τὸν οἶνον. εἰ δὲ πλέον ἤδη κατεψυγμένον ἐρυσίπελας ὑπὸ τῶν ἀμέτρως ψυχόντων ἰατρῶν παραλάβοιμεν, ὡς ἤδη καὶ μελαίνεσθαι, τῇ τε καταντλήσει καὶ τῇ ἀποχαράξει μᾶλλον χρησόμεθα. καὶ χωρὶς δὲ τούτων, τῷ ὑγρῷ φαρμάκῳ μίξομέν τι τῆς ἀσβέστου τιτάνου. μαλακοσάρκων δὲ τῶν πεπονθότων ὄντων, πεπλυμμένης αὐτῆς μίξομεν. ἀγαθὸς δὲ τηνικαῦτα καὶ ὁ τοῦ κοριάνδρου χυλὸς ἀναμιγνύμενος τῷ φαρμάκῳ. οὗτος μέν γε καὶ μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς ὀνίνησι μεγάλως, πρὸς ἃ δὴ καὶ τὰς τοιαύτας διαθέσεις, καὶ ἄλλα πολλὰ φάρμακα, κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον εὑρήσετε, τινὰ μὲν ὁμοίαν ἔχοντα δύναμιν τῇ φοινικίνῃ, τινὰ δὲ καὶ δραστικωτέραν. πρὸς δὲ τὰ ῥευματικὰ, πάντων ἄριστον φάρμακον τοῦτο, καὶ πολλάκις ἐλπίδος τε μεῖζον ἀνύσαν. ἐκπυήσαντος οὖν ποτε μηροῦ πλησίον τοῦ βουβῶνος, ἀπέπτου τε καθ' ὅλον αὐτὸν οὔσης φλεγμονῆς, ἐσχηματίζετο μὲν ὑφ' ἡμῶν τὸ σκέλος, ὡς ἐκρεῖν τοὺς ἰχῶρας ἐπὶ τὸν βουβῶνα. κατὰ δὲ τὸ γενόμενον ἕλκος, ἐν πλείονι χρόνῳ τούτου συμβαίνοντος, διεγνώσθη μὲν τὸ κατασκῆψαι εἰς τὸν μηρὸν ῥεῦμα, συριγγώδης δέ τις ἐγένετο διάθεσις ὑπὸ τῷ δέρματι καθ' ὅλον τὸν μηρὸν, ὡς βούλεσθαι μὲν διελεῖν αὐτὸν ἐγγὺς τῆς ἐπιγονατίδος, ὅπως ἑκατέρωθεν ἔκρους μὲν ὑπάρχῃ τοῖς ἰχῶρσιν, εὐπορία δὲ τοῖς ἐνιεμένοις ὑγροῖς φαρμάκοις ἐπὶ πλέον διεξιέναι. λυθέντος δὲ τοῦ μηροῦ κατὰ τὴν ὑστεραίαν, ἐν ᾧ τέμνειν αὐτὸν ἐγνώκειν, εὑρέθη προσπεπτωκότα καὶ ξηρὰ καὶ ἄνικμα πάντα.

ταῦτα. πρόδηλον οὖν, ὅτι καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εὔλογον ἦν χρήσασθαι τῷ φαρμάκῳ, καὶ μετὰ τὴν ἐπιοῦσαν ὡσαύτως, ἔν τε ταῖς ἑξῆς, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην αὐτῶν εὐχρούστερόν τε καὶ ὅλον ὑγιεινότερον αὐτοῦ τὸ μόριον ἐγίγνετο. θεραπευθέντος οὖν οὕτως τοῦ μειρακίου, μετὰ ταῦτα πολλὰς ῥευματικὰς διαθέσεις ἐθεράπευσα τῷ φαρμάκῳ, σύμμιον μὲν ἐχούσας ἐν, ἀκόλλητον δὲ καὶ συνειθισμένον τὸ ἔνδον. οὐ χρὴ δὲ ἀφίστασθαι τῆς χρήσεως αὐτοῦ, κἂν μηδὲν αἰσθητὴν τὴν ὠφέλειαν φαίνηται μέχρι πολλῶν ἡμερῶν. ὕστερον γάρ ποτε κατὰ μίαν ἡμέραν ἀθρόαν ὠφέλειαν ἐπιδείκνυται μεγίστην, ὥστε θαρροῦντος αὐτῷ χρῆσθαι διὰ παντὸς ἐπὶ τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων, ὅταν μὲν ἁπαλόσαρκος ἄνθρωπος, ἤ τις παῖς, ἢ γυνὴ πάσχῃ, μετὰ τὴν προειρημένην συμμετρίαν, ἐμβάλλοντος οὐγγίας δ΄. τῆς χαλκίτεως. ὅταν δὲ ἰσχυρὸν καὶ σκληρὸν πάσχον σῶμα, κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ἤτοι μίαν οὐγγίαν, ἢ δύο προστιθέντες, ὥστε ε΄. μὲν ἢ ς΄. εἶναι τῆς χαλκίτεως οὐγγίας, τρεῖς δὲ λίτρας ἑκατέρου, τοῦ τε ἐλαίου τοῦ παλαιοῦ, καὶ τῆς λιθαργύρου, καὶ δύο τοῦ παλαιοῦ στέατος, ὃ καλεῖν ἔθος τοῖς πιπράσκουσιν ἀξούγγιον. ἀνιέσθω δὲ ἐπὶ τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων ἐλαίῳ γλυκεῖ, μήτε προσφάτῳ μήτε παλαιῷ, καὶ προσλαμβανέτω τὸν αὐστηρὸν οἶνον, ἡλικίας ὑπάρχοντα μέσης. τοῦτο τὸ φάρμακον ἐλέγχει τὴν Θεσσαλοῦ φλυαρίαν, ἐναργεστάτην μὲν ἐπιδεικνύμενον ὠφέλειαν, ἐξ ἐναντίων δὲ ταῖς δυνάμεσι συγκείμενον, ὧν ἐὰν ἀφέλῃς τὴν ἑτέραν, οὐδὲν τῶν εἰρημένων ἐργάσεται. οὔτε γὰρ ἐκ τῶν στυφόντων μόνον αὐτοῦ τῶν χαλώντων ἀνύσει τι γενναῖον ἐπὶ τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων, ἢ ὅλως τῶν ἀρχομένων τε καὶ αὐξανομένων φλεγμονῶν. οὐδὲ γὰρ ἕξει τὸ παρηγορικόν, οὔτε ἐκ μόνων τῶν χαλώντων τὸ διαφορητικὸν αὐτοῦ σύμμετρον γενόμενον, οἷς μαλάττειν ὑπάρχει τὰ σκληρυνόμενα. χαλαστικὸν δ' αὖ ἀκριβῶς γένοιτο, καὶ μετρίως μαλακτικόν, εἰ μὴ πάνυ παλαιὸν ἔχοι τό, τε ἔλαιον καὶ τὸ στέαρ. ὃ γοῦν συνέθηκεν ὁ Μνασαῖος φάρμακον, ἴσα μὲν ἀλλήλοις ἔχει, τό, τε ἔλαιον καὶ τὴν λιθάργυρον, καὶ τὸ στέαρ. ἐναντιώτατον δέ ἐστιν ἀρχομέναις τε καὶ αὐξανομέναις φλεγμοναῖς. ἔχει δὲ δηλονότι καὶ τὸ ἡμέτερον τοῦτο φάρμακον, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Μνασαίου, τήν τε λιθάργυρον, καὶ τὸ στέαρ, καὶ τὸ ἔλαιον. ἀλλ' ἐὰν μηδὲν προσλάβῃ τῶν στυφόντων, ἐκθηλύνει τὰ μόρια, καὶ διαλύει τὸν τόνον αὐτῶν, διὸ καὶ ῥευματικὰ γίνεται. μεμαθήκατε γὰρ ὡς οὐκ ἀεὶ διὰ θερμασίαν πολλήν, ὥς τινες οἴονται, ῥευματίζεται τὰ μόρια τοῦ σώματος, ἀλλὰ τοῦτο μὲν γίγνεται σπανίως αὐτοῖς. ἡ δὲ ἀσθένεια τῶν μορίων, τὰς ῥευματικὰς ἐργάζεται διαθέσεις, ἥτις ὡς τὸ πολὺ διὰ δυσκρασίαν ἀποτελεῖται ψυχράν. ἐὰν οὖν ὑγραίνῃ τις αὐτά, καὶ θερμαίνῃ τοῖς χαλαστικοῖς φαρμάκοις, τελέως ἔκλυτά τε καὶ ἄρρωστα γίγνεται. πάλιν δ' αὖ στύφων ἰσχυρῶς τοὺς ἐν ταῖς ῥευματικαῖς διαθέσεσιν ὄγκους, ἐν ἀρχῇ μὲν ἀνύσαι δόξει, δύσλυτον δὲ ἐργάσηται, καὶ σκιρρῶδες αὐτοῦ τὸ λείψανον. ὡς τὰ πολλὰ δὲ οὐδὲ φέρουσι τὴν τῶν ἄγαν στυφόντων ἐπίθεσιν αἱ τοιαῦται διαθέσεις, ὀδυνώμεναί τε καὶ συντεινόμεναι πρὸς αὐτῶν. ὀδύνη δὲ πᾶσα παροξύνει τὰ φλεγμαίνοντα, καὶ ῥευμάτων αἰτία γίγνεται, κἂν μὴ ῥευματικὴν ἔχει δυσκρασίαν ὁ πεπονθώς. ἀλλ' οὐδὲν θαυμαστόν, ἀπειρόντε τῶν κατ' ἰατρικὴν τέχνην ἔργων ὄντα τὸν Θεσσαλόν, ἀδύνατόν τε τῷ λόγῳ τὰς διαθέσεις ἐξευρεῖν, ἀγνοεῖν ἅπαντα τὰ κατὰ τὰς ἰάσεις τῶν φλεγμονῶν. ὑμᾶς δὲ τεθεαμένους πολλάκις, καὶ τῆς φοινικίνης τῆσδε, καὶ ἄλλων φαρμάκων ἐξ ἐναντίων δυνάμεων συγκειμένων, ἐναργεστάτην ὠφέλειαν, ἐπὶ πολλῶν διαθέσεων, πειρᾶσθαι χρὴ καὶ αὐτούς, ὅταν ἀπορῆτέ ποτε τῶν ἤδη συγκειμένων, συντιθέναι φάρμακα κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον ἐκ τῶν εὐπορουμένων ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, προσδοκουμένης μὲν ἔσεσθαι φλεγμονῆς, ἢ καὶ κατηργμένης ἤδη, πλείονα τὴν στύψιν ἔχοντα. κατὰ δὲ τὰς αὐξήσεις αὐτάς ἐλάττονα, κατὰ δὲ τὰς ἀκμάς τε καὶ παρακμάς, πλείονα τὴν χαλαστικήν τε καὶ διαφορητικὴν ἔχοντα δύναμιν. ἀεὶ μέντοι μεμίχθωσαν ἀμφότερα, ἥτε ἀποκρουστική, καὶ διαφορητική, πλὴν εἴ ποτε τῶν ἐπιρρεόντων ἤδη τελέως πεπαυμένων, καὶ κενοῦ τοῦ σώματος ὄντος, ἐπὶ τὰς διαφορητικὰς δυνάμεις ἀκινδύνως ἄν τις ἔλθοι, καθάπερ ἐν ταῖς πρώταις εἰσβολαῖς ἐπὶ τὰς ἀποκρουστικάς.

Περὶ τῶν διὰ λιθαργύρου σκευαζομένων ἐμπλάστρων.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ἐμῆς φοινικίνης ἐμπλάστρου, διαφορητικὴν μὲν ἔφην δύναμιν εἶναι, ἔν τε τῷ στέατι τῷ παλαιῷ καὶ τῷ ἐλαίῳ, συσταλτικὴν δὲ καὶ ἀποκρουστικήν, ἔν τε τῇ χαλκίτιδι καὶ τῷ φοίνικι, ταῦτα δ' αὐτοῦ τῆς λιθαργύρου ποιῆσαι φάρμακον ἔμπλαστον οὐ δύναται, διὰ τοῦτ' ἔδοξέ μοι περὶ τῆς κατὰ τὴν λιθάργυρον χρείας ἐφεξῆς διελθεῖν. εἰς μὲν γὰρ τὴν δύναμιν τῆς φοινικίνης, οὐδὲν ἀντιπράττειν τι νομιστέον αὐτήν, οὔτε συντελεῖν, ὕλης δὲ λόγον ἔχειν μόνον ἐπιτηδείου πρὸς ἐμπλάστου φαρμάκου ποίησιν. εὔλογον οὖν ἔδοξέ μοι τὸν περὶ τῶν τοιούτων φαρμάκων λόγον, ὡς ἐπὶ παραδείγματος τῆς λιθαργύρου διελθεῖν. ἔστι δὲ οὐκ ὀλίγα, δύναμιν μὲν ἢ οὐδὲ μίαν, ἢ πάνυ σμικρὰν τῷ σκευαζομένῳ συνεισφερόμενα, χρείαν δ' ὕλης παρέχοντα, πρὸς τὸ γενέσθαι φάρμακον ἔμπλαστον, ἢ κηρωτῶδες. οὔτε γὰρ θερμαίνουσα σαφῶς ἡ λιθάργυρος, καθάπερ οὐδὲ ψύχουσα, οὐδ' ὑγραίνουσα, βραχεῖαν ἔχει δύναμιν ξηραντικήν, κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν τῶν ἀκριβῶς μέσων, τοῦ θ' ὑγραίνειν καὶ ξηραίνειν, οὐ μὴν οὐδ' ἐμπλαστικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ οὐδ' ἐκφρακτικῆς, ὡσαύτως δὲ οὐδὲ ῥυπτικῆς, ὥσπερ οὐδὲ ῥυπαινούσης σαφῶς, ἠρέμα δέ πως ἀποκεχώρηκε τῶν μέσων ἐπὶ τὸ παχυμερέστερον. ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπὶ πλέον ἕψησιν ἀποτίθεται καὶ τοῦτο, χεομένη τε καὶ ἀλλοιουμένη, διὰ τῆς τοῦ πυρὸς δυνάμεως. μόνη δὲ καθ' ἑαυτὴν ὠμή, παρατρίμματα μηρῶν ἐξ ὁδοιπορείας ὀνίνησιν, ᾧ καὶ δῆλον ὅτι βραχέως ξηραίνει. τὸ δὲ μήτε δριμεῖαν ἔχειν αὐτήν, ἢ γλυκεῖαν ποιότητα, μήτ' ὀξεῖαν, ἢ πικράν, ἢ αὐστηράν, ἢ στρυφνήν, ἢ ὅλως στυπτικήν, ἡ γεῦσις ἱκανὴ μάρτυς, ὥσπερ καὶ τὰ ἕλκη, μήτε δακνόμενα πρὸς αὐτῆς, μήτε θερμαινόμενα, μήτε ψυχόμενα, μήτε καθαιρόμενα, μήτε σαρκούμενα, μήθ' ὅταν ὑπερσαρκώσῃ καθαιρόμενα. πάρεστιν οὖν ἡμῖν εἰς πολλὰ κεχρῆσθαι λιθαργύρῳ, ποτὲ μὲν ἐλαίῳ καὶ ὕδατι τὴν ἕψησιν αὐτῆς ποιουμένοις ἄχρι συστάσεως ἐμπλαστρώδους, ἔστι δ' ὅτε ἐν ἐλαίῳ καὶ ὄξει, καί ποτε ἐν ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ. ἐν οἷς δ' αὖ ἕψηται τούτων, ἄμεινον γίνεται τὸ φάρμακον ἐπὶ πλέον ἑψηθέν. ἔσται δὲ τοῦτο, τῷ πλήθει τῶν μιγνυμένων ὑγρῶν. ἔστι μὲν γὰρ τῶν τηκτῶν φαρμάκων καὶ ἡ λιθάργυρος ὅλη χεομένη, καθάπερ ἥτε ῥητίνη, καὶ ὁ κηρός, ἀλλ' οὐκ εὐθέως ἅμα τῷ ψαῦσαι τοῦ πυρός, ὅθεν καὶ λανθάνει πολλούς, καὶ νομίζουσιν αὐτὴν οὐδ' ὅλως χεῖσθαι. σὺν ὀξελαίῳ μὲν οὖν

ἑψομένη, τήκεται θᾶττον, ὥσπερ γε καὶ σὺν ἰῷ, καὶ αὐτοῦ δηλονότι τοῦ ἰοῦ χεῖσθαι πεφυκότος, ὥσπερ ἥ τε χαλκῖτις, καὶ τὸ μίσυ. τάχιστα μὲν οὖν αὐτῶν ἡ χαλκῖτις ὑπὸ πάχει, βραδύτατα δ' ὁ λιθάργυρος· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτων, ὅ, τε ἰός ἐστι καὶ τὸ μίσυ. χεῖται δὲ καὶ τὸ σῶρυ χρόνῳ πλείονι, γεωδέστερόν τε γάρ ἐστι καὶ λιθωδέστερον τῆς χαλκίτεώς τε καὶ τοῦ μίσυος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αὖθις εἰρήσεται. τὴν λιθάργυρον δὲ δι' ὀξελαίου μὲν ἑψῶν, θᾶττον τήξεις, δι' ὑδρελαίου δὲ βραδύτερον, ὅμως μὲν χεῖται καὶ οὕτως, ἐὰν ᾖ διπλάσιον αὐτῆς ἑκάτερον τῶν ὑγρῶν. ἐγὼ δὲ καὶ πλέον ἢ διπλάσιον ἔμιξα πολλάκις, ὡς ὀλίγον ὕστερον εἰρήσεται. κάλλιον δ' ἐστὶν εὐθέως ἐξ ἀρχῆς ἐν θυίᾳ μιγνύειν τὰ τρία, τήν τε λιθάργυρον, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ ἔλαιον. εἰ δὲ τοῦ λευκὸν γίνεσθαι τὸ φάρμακον φροντίζεις, ἔλαιόν τε καθαρώτερον καὶ διαυγέστερον ἔμβαλλε, καὶ ὕδωρ ὁμοίως καθαρόν τε καὶ λευκόν, ἑψέσθω τε κατὰ χωρίον ὑπαίθριον ἡλιούμενον. ὁ μὲν γὰρ ζοφώδης ἀὴρ μελαίνει τὸ φάρμακον, ὁ δὲ καθαρὸς, εἰς λευκότητα μεγάλως συντελεῖ, καθάπερ γε καὶ τὸ καταρραινόμενον ὕδωρ ἐν ἀέρι τοιούτῳ. φυλάττου δὲ καὶ τὸ διὰ ξύλων ποιεῖσθαι τὴν ἕψησιν, ἢ ἀνθράκων ἀρχομένων διακάεσθαι, μελαίνει γὰρ αὐτὸ ῥᾳδίως ὁ καπνός. προδιακαύσας οὖν τοὺς ἄνθρακας, ὅταν ἀκριβῶς ὦσι διάπυροι, τό τε ἕψειν ἄρξαι. καὶ εἰ μὴ φθάσοιεν ἔτι συμπληρῶσαι τὴν ἕψησιν, ἐφ' ἑτέρας ἑστίας ὁμοίως παρασκευάσας ἄνθρακας, ἐπιτίθει κατ' ἐκείνην τὴν κακκάβην. ἕνεκα μὲν οὖν τοῦ λευκὸν γενέσθαι τὸ φάρμακον, ὅσα χρὴ παραφυλάττειν, αὐτάρκως εἴρηται. γίνεται δὲ ἐχεκολλότερον εἰς τοσοῦτον, εἰς ὅσον ἂν ἔχει πλέον, ὡς εἴρηται, τὸ ὑγρόν. ὡς ἐάν γε τῶν τριῶν ἀνὰ λίτραν μίαν ἐμβάλῃς, δυσαπόπτωτον ἔσται. καὶ μέντοι καὶ ἄτηκτος ἡ λιθάργυρος μένει, καὶ τοῦτό γε ἐστὶν αὐτῷ μάλιστα αἴτιον τοῦ ῥᾳδίως ἀποπίπτειν αὐτό, καθάπερ γε καὶ τὸ προσμένειν μέχρι πλέονος, εἰ ἡ λιθάργυρος ἑψηθεῖσα χυθείη τε καὶ ἀλλοιωθείη. λευκότερον δ' ἔσται, καὶ θᾶττον ἑψηθήσεται βληθεισῶν δύο λιτρῶν ὕδατος εἰς τρεῖς ἑκατέρου, λιθαργύρου τε καὶ ἐλαίου. καὶ τούτῳ συνήθως ἐπὶ τῶν μικρῶν ἑλκῶν χρῶμαι. πρόδηλος δὲ ἡ δύναμίς ἐστι τοῦ δι' ὕδατος ἑψομένου φαρμάκου, μεμνημένοις ἡμῖν τῶν εἰρημένων ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ.

Περὶ τῆς διὰ λιθαργύρου καὶ ὑδρελαίου σκευαζομένης ἐμπλάστρου.

Τὸ ὕδωρ ὑγραίνει μὲν ἀεὶ καὶ ψύχει κατὰ τὴν οἰκείαν οὐσίαν, ἐπίκτητον δὲ θερμότητα προσλαβὸν, ἄχρι περ ἂν αὐτὴν διαφυλάττῃ, θερμαίνει, ψυχρὸν δὲ γενόμενον, ψύχει. τό γε μὴν ἔλαιον, ἐὰν εἴη νέον, οὐκ ἀντιπράττει τῷ φαρμάκῳ, διαμένει γὰρ ὑγρόν τε καὶ μετρίως ψυχρὸν, ὁποίου μάλιστα δεῖται τά θ' ἁπαλόσαρκα σώματα, καὶ τὰ κακόχυμα. γυναῖκές τε οὖν καὶ παῖδες, καὶ τῶν τελείων οἱ μαλακὴν ἔχοντες τὴν ἕξιν τοῦ σώματος, εἰσὶ δ' οὗτοι καὶ λευκοὶ κατὰ τὸ χρῶμα, τῶν τοιούτων δέονται φαρμάκων. ἑψηθὲν δ' ὡς εἴρηται μετὰ πλείονος ἐλαίου τε καὶ ὕδατος, οὕτως γίνεται δυσαπόπτωτον, ὡς μηδὲ λουομένων ἀπορρεῖν. καὶ μέντοι καὶ συμφέρει τοῖς ἐπουλουμένοις ἕλκεσιν ἐπιμένειν τὸ φάρμακον ἐφεξῆς ἡμερῶν πλεόνων, ἄμεινόν τε γὰρ οὕτω καὶ θᾶττον ἐπουλοῦται. πρόδηλον δ' ὅτι κνήσμασι, καὶ ἀποσύρμασι, καὶ συνελόντι φάναι, μικροῖς ἕλκεσιν ἁρμόττει τὸ τοιοῦτον φάρμακον, ἐφ' ὧν καὶ ἡ πάρυγρος ὀνομαζομένη κηρωτὴ, καὶ ἄλλαι τινὲς ὅμοιαι, χρησιμώτεραι τῶν ἰσχυρὰν δύναμιν ἐχόντων εἰσίν, ὁποῖα τοῖς μεγάλοις τραύμασιν ἐπιτίθεμεν. ὑπὲρ ὧν ἁπάντων τῆς καθόλου δυνάμεως, ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γέγραπται, καθ' ὃ τοὺς γενικοὺς καὶ κοινοὺς λόγους, οὓς καθόλου καλοῦσιν, ἐφ' ἑκάστης διαφορᾶς ἑλκῶν, διῆλθον, ἐπιδεικνὺς ὁποίας τινὰς εἶναι προσήκει τὰς δυνάμεις τῶν ἰασομένων αὐτὰ φαρμάκων. ἐνταυθοῖ δὲ τὰς κατὰ μέρος ὕλας διέρχομαι, συμμετρίας τε τῶν μιγνυμένων ὁρίζων, ἐπιδεικνύς τε τοὺς τρόπους ἐν οἷς σκευαζόμενα γενήσεται κάλλιστα. δι' ὑδρελαίου μὲν οὖν ἡ λιθάργυρος, ὡς εἴρηται, σκευαζομένη, τὴν μὲν ἔμπλαστρον, δυσαφεστάτην τε ἅμα καὶ δυσαπόπτωτον ἐργάζεται, καὶ προσέτι λευκὴν ὀφθῆναι, δύναμιν ἔχουσαν ψυκτικὴν μετρίαν, ἣ χρωμένη, καὶ κωλύει τι τοῖς ἡλκωμένοις μορίοις ἐπιρρεῖν, καὶ τὸ φθάσαν ἐπιρρυῆναι, πάλιν ἀποκρούεται πρὸς τοὺς πέριξ τόπους, ὡς γίνεσθαι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἷον ὅταν ὕδατι ψυχρῷ διάβροχον ἐργασάμενοι σπόγγον, ἐπιθῶμεν τινὶ μορίῳ τοῦ σώματος. ἐκεῖνός τε γὰρ ῥυσσὸν καὶ προσεσταλμένον ἐργάζεται τὸν τόπον ὅλον, οὐ μόνον ἀποκρουόμενος τὸ ἐπιρρέον, ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτῷ πρὸς τοὺς πλησιάζοντας ἐκθλίβων. ἥ τε νῦν εἰρημένη κατὰ τὸν λόγον ἔμπλαστρος, οὐ κατὰ πρώτην δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ξηραίνειν ἂν λεχθείη. κυρίως μὲν γὰρ καὶ πρώτως τά τε διαφοροῦντα, καὶ τὰ τὰς κράσεις ὑπαλλάττοντα πρὸς τὸ ξηρότερον, ὀνομάζεται ξηραίνοντα. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τὰ διὰ ψύξιν, ἀναστέλλοντα μὲν τὸ ἐπιρρέον, ἐκθλίβοντα δὲ τὸ περιεχόμενον. ὅλως δὲ οὐδὲν τῶν ὑγραινόντων, ἢ πρώτως ἢ κατὰ συμβεβηκὸς, ὠφέλιμον ἕλκεσίν ἐστιν, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ δέδεικται τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου.

Περὶ τῆς διὰ λιθαργύρου καὶ ὀξελαίου σκευαζομένης ἐμπλάστρου.

Περὶ μὲν οὖν τῆς δι' ὑδρελαίου σκευαζομένης λιθαργύρου, καὶ ταῦθ' ἱκανά. μεταβαίνειν δὲ ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὴν δι' ὀξελαίου συντιθεμένην. συμμέτρως μὲν οὖν ξηραντικὸν γίνεται τὸ φάρμακον, ἐὰν διπλάσιον ἑκάτερον ᾖ τῆς λιθαργύρου, τό, τε ἔλαιον καὶ τὸ ὄξος. ἐὰν δὲ καὶ παλαιὸν ᾖ τὸ ἔλαιον, ἔτι καὶ μᾶλλον ξηραίνει. πλέον δὲ ἢ διπλάσιον ἑκάτερον αὐτῶν ἐμβληθὲν, ἰσχυρότερον ποιεῖ τὸ φάρμακον, ὥστε καὶ σύριγγας, ὅσαι μήπω τύλον ἔχουσι σκληρὸν ἰᾶσθαι. βάλλεται δὲ λιθαργύρου μὲν ἓν μέρος, ἑκατέρου δ' ἐκείνων, δύο καὶ ἥμισυ. καὶ μέντοι καὶ τριπλάσιον ἐνίοτε μίξας ἑκατέρου, δι' ὅλης μὲν ἡμέρας ἥψησα τὸ φάρμακον. ἐγένετο δὲ μέλαν μὲν, στίλβον δ' ὁμοίως ἀσφάλτῳ τῇ καλῇ. ξηραντικωτάτην δ' ἔχει δύναμιν τοῦτο, θεραπεύει τε ἕλκη δυσίατα, καὶ σύριγγας οἵας εἶπον, ἐναίμων τε τραυμάτων κολλητικὸν ὑπάρχει. ἑνὶ δὲ λόγῳ ξηραντικὸν ἀδήκτως. διὰ τοῦτ' οὖν καὶ τἆλλα πάντα ἕλκη θεραπεύει, τά τε μείζω καὶ τὰ μικρότερα, μέχρι συνουλώσεως. ἄξιον δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ διελθεῖν, ἃ τάχ' ἂν οὐδὲ ἐλπίσειέ τις, ὄντων ἐπὶ τῷ τῆς ὕλης εὐκαταφρονήτῳ. ἰαθέντος γάρ τινος ἐν πυρετῷ διὰ παρωτίδος ἐκπυησάσης, ὑπελείφθη σύριγξ ἣ μετὰ μῆνας ἓξ τῆς ἀρχῆς ἐδείχθη μοι κατ' ἀγρόν. ἦν γὰρ ὁ παῖς υἱὸς γεωργοῦ, περὶ τὸν πέντε καὶ δέκα τὴν ἡλικίαν, τούτῳ δοὺς ἐπιτεθῆναι τῆς ἐμπλάστρου ταύτης, ὅσον εἶχον ἑπόμενον, αὐτὸς μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἐν ἀσχολίαις τε πλείοσιν ἰατρικαῖς γενόμενος, ἐπελαθόμην τοῦ λαβόντος τὸ φάρμακον, ἀλλὰ μετὰ δύο γε μῆνας ἧκεν ὑγιὴς, οὐ πάνυ τι ἐλπίσαντος

πίσαντος ἐμοῦ τοῦτο γενέσθαι. καθιζόντων γὰρ ἡμῶν ὑδάτι ῥίζαν διὰ τὴν συνεγγίσεως, μέχρι τῆς διαρθρώσεως ἐφαίνετο προερχομένη. ἐπὶ τύχην δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄλλου μοι δειχθέντος παιδαρίου τὴν ἡλικίαν ἄγοντος τὴν αὐτὴν τῷ πρόσθεν, ὁμοίαν τε διάθεσιν ἔχοντος, ἐπέθηκα τὸ ἔμπλαστρον, καὶ συνέβη καὶ τούτῳ τελέως ὑγιασθῆναι. μετὰ ταῦτα δὲ οὐκ ὀλίγους ἐκ τῆς αὐτῆς διαθέσεως ἰασάμην τῷ φαρμάκῳ τούτῳ, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ νεανίσκους. εἰ τοίνυν καὶ ὑμεῖς βούλεσθε χρῆσθαι πρὸς τὰ τοιαῦτα αὐτῷ, παλαιότατόν τε τὸ ἔλαιον ἐμβάλλετε, καὶ ὄξος δριμύτατον δὲ οἴνου δηλονότι μόνου γεγονὸς, οὐχ ὡς ἔνιοι σκευάζουσιν αὐτὸ, μιγνύντες ὕδωρ. ἔστω δὲ καθαρὸν ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ διαφανὲς τὸ ὄξος. οὕτω γὰρ ἂν εἴη λεπτομερέστερόν τε καὶ βέλτιον εἰς ἃ δεόμεθα. τούτῳ τῷ φαρμάκῳ καὶ μῦς ἐσκληρυσμένους πολλάκις ἰασάμην.

Περὶ τῆς διὰ λιθαργύρου καὶ οἰνελαίου σκευαζομένης ἐμπλάστρου.

Ὑπόλοιπον οὖν μοι διελθεῖν περὶ τῆς δι' οἰνελαίου σκευαζομένης λιθαργύρου, τὰ μὲν τῆς συμμετρίας ἐχούσης τὰ αὐτὰ τοῖς εἰρημένοις, ἀκολούθως τε τὰς τῆς δυνάμεως ὑπεροχὰς τῷ πλήθει τῶν ὑγρῶν. καὶ γὰρ ἴσα τὰ τρία βαλὼν ἐσκεύασα, καὶ διπλάσιον ἑκάτερον τῶν ὑγρῶν τῆς λιθαργύρου, καὶ πρὸς τῷ διπλασίονι, ἔτι τὸ ἥμισυ προσθεὶς, καί ποτε καὶ τριπλάσιον. ἐσκεύασα δέ ποτ' αὐτὸ καὶ οὕτως. ὥρᾳ θέρους ἐν ἡλίῳ θερμῷ, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἡ λιθάργυρος ἐτρίβετο μετ' οἴνου φαλερίνου, καὶ τοῦτο ἡμέραις ἐγένετο ιε. προσεπιχέοντός μου πάλιν οἶνον, εἰ διαφορηθεὶς ἐτύγχανεν ὁ πρότερος. μετὰ δὲ τὰς εἰρημένας ἡμέρας, ἑψηθὲν τὸ φάρμακον, ἱκανῶς ἐγένετο ξηραντικόν. ἐχρησάμην δὲ αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων ὁμοίως τῇ φοινικίνῃ διατήκων ἐλαίῳ, καθάπερ ἐπ' ἐκείνης προείρηται. καὶ μηρὸν δὲ χρονίως ἐσκληρυσμένον ἰασάμην αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τραυμάτων ἐναίμων ἐπέθηκα, καὶ ἦν εἰς πάντα κάλλιστον. ἔστω τοιγαροῦν ἐπ' αὐτοῦ, κἂν μὴ φαλερίνον ἔχῃ τις ἕτοιμον, ἕτερος κιῤῥὸς μὲν τὴν χρόαν, λεπτὸς δὲ τὴν σύστασιν ὡς διαυγεῖσθαι. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὅ, τ' ἀριούσιος ἐν τῇ Χίῳ γεωργούμενος, ὅ, τ' εὐώδης πάνυ λέσβιος, ἐν μιτυλήνῃ μὲν ὀλίγος, ἐν ἐρεσσῷ δὲ καὶ μηθύμνῃ πλείων τε καὶ βελτίων ἅμα γινόμενος, ὅ, θ' ὅμοιος τῷ φαλερίνῳ τμωλίτης. ἔστι δὲ καὶ οὗτος λεπτότατος καὶ διαυγὴς, κιῤῥὸς δὲ τὴν χρόαν, καὶ μετρίως γλυκὺς, εὐώδης τε πάνυ. τούτῳ παλαιωθέντι, εἰς ἅπαντα χρῆσθαι δυνατόν ἐστιν, εἰς ἅπερ καὶ τῷ φαλερίνῳ. καὶ ἕτερος δ' ἐστὶ τμωλίτης οἶνος, ὅμοιος αὐτῷ κατὰ τὴν χροιὰν καὶ τὴν σύστασιν, ἀλλ' οὔτε γλυκὺς, οὔτ' εὐώδης. ἔχει δέ τινα στύψιν, ἀπολειπόμενος δὲ τοῦ γλυκέος πολύ. ταυτὶ μὲν οὖν ἑψομένης τῆς λιθαργύρου γίνεται φάρμακα.

Περὶ χρήσεως ὠμῆς λιθαργύρου.

Χωρὶς δὲ ἑψήσεως, καθ' ἑαυτὴν μὲν ὡς ἔφην, ἐπὶ παρατριμμάτων ἐστὶ χρήσιμος. εἰ δὲ προπαρασκευασθείη δι' ὄξους, ἢ οἴνου τριβεῖσα, καὶ ξηρανθεῖσα, τῶν δι' ὑγρότητα δυσεπουλώτων ἑλκῶν ἴαμα γίνεται. καὶ εἴ γε βουληθείης ἄδηκτον αὐτὴν εἶναι, πλυτῇ χρήσῃ.

Ὅπως δεῖ πλύνειν λιθάργυρον, καὶ μεταλλικὰ λοιπά.

Ῥᾳδίως δὲ πλύνεται, διὰ τὸ σύμφυτον βάρος ὑφισταμένη ταχέως τοῖς ὑγροῖς, ἐν οἷς λειοῦται. πλεῖστα τὰ μὲν οὖν ἄδηκτος γίγνεται, δι' ὕδατος πλυθεῖσα. τοῖς δὲ εὐαισθήτοις σώμασι, βραχεῖαν αἴσθησιν φέρει δήξεως, ὅταν δι' ὄξους, ἢ οἴνου πλυθῇ. χρὴ δὲ ἱκανῶς αὐτὴν προσλειώσαντα, δι' ὅλης ἡμέρας μετὰ τοῦ ὑγροῦ, ἐᾶσαι καταστῆναι τὴν νύκτα, εἶτα κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἕωθεν ἀποχέοντα τὸ ὑγρὸν, αὖθις ἐπιχεῖν ἕτερον, εἶτ' αὖθις ὁμοίως τρίβειν, ἀποχεῖν τε πάλιν ἤδη τῆς ὑστεραίας, καὶ τοῦτο ποιεῖν, ἄχρις ἂν ἅμα τῷ ὑγρῷ φαίνηταί τις οἷον ἄχνη τῆς λιθαργύρου. μηκέτι δ' ἐφισταμένου μηδενὸς, οὐδ' ἀποχεῖν ἔτι προσήκει, τρίβειν μέντοι πλείοσιν ἡμέραις, κἂν μηδὲν ἐφίστηται, βέλτιόν ἐστι. καὶ τοῦτο πράττε ἐν ἡλίῳ θερμῷ, ξηραντικώτερον γὰρ οὕτως τὸ φάρμακον γίγνεται. εὔδηλον δὲ ὅτι θέρους ὥρᾳ τοῦτο πράττειν ἄμεινον, οὐκ ἤδη λιθαργύρου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τὸν τρόπον τοῦτον παρασκευάζεται. καὶ γὰρ ἡ καδμεία, καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς, ὅ, τε κεκαυμένος χαλκὸς, ἔτι πρὸς τούτοις τὸ διφρυγὲς ὀνομαζόμενον, καὶ τὸ ψιμμύθιον, καὶ τὸ μίσυ, καὶ τὸ σῶρυ, καὶ τὸ στίμμι, καὶ πάντες οἱ λίθοι, καὶ πρὸς αὐτοῖς ὁ τίτανος, ὁμοίως τῇ λιθαργύρῳ, καὶ πλύνεται καὶ λειοῦται μετά τινος τῶν εἰρημένων. ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ θαλάττης αὐτῶν ποιοῦμαι τὴν παρασκευὴν, περὶ ὧν αὖθις εἰρήσεται προϊόντος τοῦ λόγου. νυνὶ γὰρ πρόκειταί μοι τὰς ἐμπλάστρους διελθεῖν, ἃς οἱ νεώτεροι τῶν ἰατρῶν μετὰ τοῦ ρω γράφουσί τε καὶ λέγουσιν, ἐπὶ τῆς ὑστάτης συλλαβῆς, ὥσπερ ἤδη τοῦ κεντρίου, καὶ τῆς μηλωτρίδος εἰώθασι ποιεῖν ἅπαντες. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἡ μὲν πρώτη θέσις τῶν ὀνομάτων, ἔοικεν ἄνευ τοῦ ρω γεγονέναι, παρὰ μὲν τὸ κεντεῖν ὠνομασμένου τοῦ κεντρίου, τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς οὐκ ἐχούσης τὸ ρω, τῆς μηλωτίδος δὲ συγκειμένης, ἐκ μήλης τε καὶ ὠτός. νυνὶ μέντοι σχεδὸν ἁπάντων αὐτὰ μετὰ τοῦ ρω λεγόντων, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις, ὁμοίως αὐτοῖς φθεγγόμενος, καὶ μάλιστα τὸ κεντρίον. ἐπιδέδεικται γάρ μοι κατὰ τὰ πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσι, καὶ αὐτοὺς ἀττικοὺς ἄνδρας ἠκολουθηκέναι τῇ κρατούσῃ συνηθείᾳ. δέδεικται γὰρ καὶ ἄλλοις πρὸ ἐμοῦ, τῆς ἀττικῆς αὐτῆς διαλέκτου μετάπτωσις γεγονέναι πολυειδὴς, ἑπομένων τε τῷ καθ' ἑαυτοὺς ἔθει πάντας, ὧν δόξα μεγίστη παρὰ τοῖς ἕλλησίν ἐστιν ἤδη λόγων δεινότητι. καὶ ἡμεῖς οὖν ἐπειδὴ πάσας εὑρίσκομεν ἤδη τὰς φαρμακιτίδας βίβλους, μετὰ τοῦ ρω γεγραμμένον ἐχούσας τοὔνομα τὸ τῆς ἐμπλάστρου, καὶ αὐτοὶ τῇ κρατούσῃ συνηθείᾳ χρησόμεθα.

Περὶ τῶν διὰ μολυβδαίνης σκευαζομένων φαρμάκων.

Εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν, ὡς ἡ τῆς μολυβδαίνης χρεία, παραπλησία ἐστὶ τῇ τῆς λιθαργύρου. πάντα γὰρ ὅσα διὰ λιθαργύρου συντίθενται, καὶ διὰ μολυβδαίνης δύναται σκευάζεσθαι. τῇ δυνάμει δὲ ἀλλήλων διαφέρουσι τοσοῦτον, ὡς παχυμερεστέραν μὲν εἶναι καὶ ψυχροτέραν τὴν οὐσίαν τῆς μολυβδαίνης, λεπτομερεστέραν δὲ καὶ μέσην, θερμοῦ δὲ καὶ ψυχροῦ τὴν τῆς λιθαργύρου. πρὸς δὲ τὰς χρόας τῶν φαρμάκων, ὅσα δι' αὐτῶν σκευάζεται, διαφορά τις αὐτῆς ἐστι, καθόσον ἐπὶ τὸ φαιότερον ἄγει τὰς χρόας ἡ μολύβδαινα. διὸ καὶ τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων, οὐ μόνον ψιμμύθιον, ἀλλὰ καὶ λιθάργυρον ἐχουσῶν, οὐδεμία διὰ μολυβδαίνης σκευάζεται. μιχθείσης γὰρ αὐτῆς, τὸ μὲν

λευκὸν χρῶμα, τεφρῶδες γίγνεται. τὰ δὲ τῆς δυνάμεως, οὐ μόνον οὐκ ἀπόλλυται, κατά γε τὴν διὰ ὑδρελαίου σκευαζομένην ἔμπλαστρον λευκὴν, ἀλλὰ καὶ βελτίω γίνεται, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μαλακοσάρκων. ἡνίκα δὲ διαφορῆσαί τι βουλόμεθα, βελτίων ἐστὶ μολυβδαίνης λιθάργυρος. οὕτω δὲ καὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων ἁπάντων, ὅσα διὰ λιθαργύρου γέγραπται συντιθέμενα, βαλλόντων τὴν μολύβδαιναν, ἥ τε χρόα τοῦ φαρμάκου, καὶ ἡ δύναμις, εἰς τοσοῦτον ἕξει τὴν ἀλλοίωσιν, εἰς ὅσον ἄρτι μοι δεδήλωται.

Περὶ τῶν διὰ λιθαργύρου καὶ ψιμμυθίου σκευαζομένων λευκῶν ἐμπλάστρων.

Ἤτοι τῆς χροιᾶς ἕνεκεν οἱ ἰατροὶ μίξαντες ψιμμύθιον τῇ λιθαργύρῳ, σκευάζουσι τὰς λευκὰς ἐμπλάστρους, ἢ χάριν τοῦ στύψιν, καὶ ψύξιν τινὰ προσθεῖναι τῷ φαρμάκῳ, θεώμενοι δὲ καὶ μελαινόμενον, ὅταν ἐπὶ πλέον ἕψηται τὸ τοιοῦτον, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπὶ ξύλων, οὐδὲ τούτων ἴσως ἀκάπνων, οὐδὲ ἐν ἀγγείῳ καθαρῷ, ταχέως μὲν αἴρειν ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀναγκάζονται, διὰ τοῦτο δὲ τοῦτο, μήθ' ὕδωρ δαψιλὲς, μήτ' ἔλαιον μιγνύειν. ἐπενόησαν οὖν εἰκότως ἐπεμβάλλειν αὐτῷ ῥητίνης, ὅπως ὁλκιμόν τε καὶ συνεχὲς εἴη, προσλαμβάνον τινὰ γλισχρότητα, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ὑγρὰ ῥητίνη μιχθῇ. χεῖρον δὲ γίνεται τὸ φάρμακον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μίξει, δακνῶδές μέν τι καὶ ῥητίνης ἐχούσης, τὸ ξηραντικὸν δὲ οὐ πάνυ τι γενναῖον, οὗ μάλιστα χρείαν εἶναι τοῖς ἕλκεσιν ἐμάθετε. τινὲς μὲν οὖν ῥητῖναι, καὶ πάνυ δακνώδεις εἰσὶ, καὶ ῥηθήσεται περὶ πασῶν αὐτῶν αὖθις. αἱ πρᾳόταται δὲ ἐν αὐταῖς, δύο εἰσί. πρώτη μὲν ἡ τερμινθίνη, δευτέρα δὲ ἡ λάριξ ὀνομαζομένη. τούτων οὖν ἄμεινον μιγνύειν, ὅταν τις βουληθῇ τοιαύτην ἔμπλαστρον σκευάσαι. πολὺ δ' εὐαφέστερα γίγνεται πάντα, τά τε διὰ ῥητίνης σκευαζόμενα προσλαμβάνοντα κηροῦ τι, τά τε διὰ κηροῦ, μιχθείσης αὐτοῖς ῥητίνης. ἐπεμβάλλειν οὖν χρὴ τῇ ῥητίνῃ καὶ κηρόν. ὅπως δὲ τὸ χρῶμα τῆς ἐμπλάστρου λευκὸν φυλάττοιτο, λευκὸν εἶναι προσήκει τὸν κηρόν. ἔστι δὲ λευκὸς αὐτοφυὴς μὲν ὁ ποντικός. ὀνομάζεται γὰρ οὕτως συνήθως ἤδη κἂν ἐξ ἑτέρου τινὸς ᾖ χωρίου, διὰ τὸ πλεῖστον μὲν ἐν τῷ πόντῳ γίγνεσθαι τὸν λευκὸν, ἐλάχιστον δὲ ἐν ἑτέροις χωρίοις. οὐκ αὐτοφυὴς δὲ λευκὸς ὁ τυρρηνικὸς ὠνομασμένος ἐστίν. οὗτος μὲν οὖν οὐδεμίαν ἔχει σαφῆ δριμύτητα. τῶν αὐτοφυῶν δ' ἔνιοι δριμεῖς εἰσιν, οὓς χρὴ πλύνειν πρότερον. ἡ πλύσις δ' αὐτῶν γίγνεται τακέντων ἐπὶ πυρὸς, εἶτ' εἰς ὕδωρ πηγαῖον καθαρὸν ἐμβληθέντων, ἀνακινουμένων τε ἐνταῦθα καὶ διαθρυπτομένων. οὕτω καὶ πίτταν καὶ ῥητίνην, καὶ τὸ καλούμενον φύσημα πλυτέον ἐστὶ, περὶ ὧν αὖθις ἀκριβέστερον εἰρήσεται. νυνὶ δὲ ἐπειδὴ τῆς λευκῆς ἐμπλάστρου τὴν σύνθεσιν γράφω, τὸ κατάλοιπον ὧν εἶπον, ἐφεξῆς διηγήσομαι. κηροῦ γὰρ ἐπεμβληθέντος ἅμα τῇ ῥητίνῃ, προεψημένοις τῷ τε ψιμμυθίῳ καὶ τῇ λιθαργύρῳ, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ἀμόλυντον γένηται τὸ φάρμακον, ἔχοιτ' ἂν ἤδη λευκὴν ἔμπλαστρον εἰ βούλεσθε, ποτὲ μὲν ὕδατος ἐμβάλλοντες αὐτῇ, ποτὲ δὲ ἐλαίου μόνου. καὶ τούτου ποτὲ μὲν νέου, ποτὲ δὲ παλαιοῦ. προακηκόατε γὰρ ἤδη, τίνα δύναμιν ὕδωρ καὶ παλαιὸν ἔλαιον ἔχει. γιγνώσκετε δὲ καὶ ὡς στύψεώς τι προσδίδωσι τῷ φαρμάκῳ, τό, τε ὀμφάκινον ἔλαιον καὶ τὸ κατὰ τὴν ἰβηρίαν γεωργούμενον, ὃ νῦν ὀνομάζουσι σπανίαν. τὸ δὲ ἰστρικὸν, οὐ μόνον τὴν στύψιν ἔχει βραχεῖαν, ἀλλὰ καὶ πικρότητα. διαφορὰν οὖν ἕξουσιν αἱ διὰ τῶν στυφόντων σκευασίαι, τῶν διὰ τοῦ γλυκέος ἐλαίου, καθόσον ἐν ἀρχῇ μὲν καὶ τελευτῇ τῶν ἑλκῶν ἀμείνω πάντα ἐστὶ τὰ στύψεώς ἔχοντά τι, κατὰ δὲ τὰ μέσα, τὰ γλυκέα. δεῖται γὰρ ἐν μὲν ταῖς ἀρχαῖς τὰ ἕλκη τῶν ἀποκρουομένων φαρμάκων, ὅπως μηδὲ ἄρξηται φλεγμαίνειν. ἐφεξῆς δὲ τῶν χαλαστικωτέρων, ἐὰν μὲν μὴ γένηται φλεγμονὴ, χάριν τοῦ διαπνεῦσαι, φθασάσης δὲ γενέσθαι καὶ δι' ἐκείνης, ὅπως θᾶττον λυθείη. εὔδηλον δ' ὅτι περὶ σμικρᾶς φλεγμονῆς ὁ λόγος ἐστίν. οὐδὲ γὰρ δύναται βραχέσιν, ἐφ' ὧν χρώμεθα ταῖς λευκαῖς ταύταις ἐμπλάστροις ἐπιγίνεσθαι μεγάλη φλεγμονὴ, μηδενὸς ἁμαρτήματος προσελθόντος. ὅτι δὲ καὶ συνουλουμένων ἤδη τῶν ἑλκῶν, ἡ στύφουσα ποιότης ὠφέλιμός ἐστιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. καιρὸς οὖν ἤδη τὴν συμμετρίαν εἰπεῖν τῶν συντεθέντων φαρμάκων τὴν χρησιμωτάτην ἔμπλαστρον λευκήν.

Ἡ σταθμεία τῆς ἐμπλάστρου.

Ἶσον ἔστω μέρος ἑκατέρου τῶν μεταλλικῶν, τοῦ τε ψιμμυθίου καὶ τοῦ λιθαργύρου, καὶ τοῦτ' εἰ βούλεσθε, σταθμὸς ἔστω μιᾶς λίτρας ἑκατέρου. συναμφοτέρων δὲ ἴσον ἐλαίου μέτρον, ἢ ὡς ὀνομάζουσι ῥωμαῖοι λίτραι δύο, τοῦ κηροῦ δὲ ἡμίλιτρον ἔστω, καὶ τῆς τερμινθίνης ἥμισυ, τουτέστιν οὐγγίας τρεῖς ὁ σταθμός. εἰ δὲ καὶ λιβανωτοῦ μίξαις, ἀνωδυνώτερόν τε καὶ πεπτικώτερον τῶν φλεγμαινόντων ἑλκυδρίων ἐργάσῃ τὸ φάρμακον, ἀλλὰ πρός γε τὴν ἐπούλωσιν ἀτονώτερον. ὑπερσαρκώσεις γὰρ, ἐπειδὴ σαρκωτικῶν ἐστιν ὁ λιβανωτὸς, ὡς κἂν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου μεμαθήκατε. βέλτιον οὖν ἐστιν, ἐμβαλεῖν τι καὶ στυπτηρίας ὀλίγον, ἕνεκά τε τῆς ἐπουλώσεως. καὶ ἄλλως. ἐπειδὴ τὰ χαλαστικὰ φάρμακα πληθωρικοῖς τε καὶ κακοχύμοις σώμασι προσφερόμενα, προτρέπει ῥευματίζεσθαι τὰ πεπονθότα μόρια. τὸ δ' ἐκ τούτων ἁπάντων συντεθὲν φάρμακον, δυνήσεται διαφορεῖν ὄγκους παρὰ φύσιν ἐπὶ τῶν ἁπαλοσάρκων, ὅσοι μήτε μεγάλοι λίαν εἰσὶ, μήτ' ὀδυνώδεις, καὶ μάλιστα ὅταν λάβῃ δαψιλῆ τὸν λιβανωτόν. εἴη δ' ἂν ἐπὶ τοῖς προειρημένοις δαψιλὴς ὁ λιβανωτὸς, ἐὰν ἴσος ᾖ κατὰ τὸν σταθμὸν τῇ τερμινθίνῃ. εἰ δὲ ἥμισυς ὁ λιβανωτὸς εἴη τῆς ῥητίνης, ἧττον μὲν ἔσται διαφορητικὸν τὸ φάρμακον, ἐπουλωτικώτερον δὲ τοῦ διπλάσιον ἔχοντος τὸν λιβανωτόν. εἰ δέ τι μᾶλλον ἐργάσασθαι διαφορητικὸν αὐτὸ βουληθείητε, καὶ πεπέρεως ἐμβάλητε τοῦ λευκοῦ βραχύ τι, μηδὲν εἰς τὴν ἐπούλωσιν τῶν ἑλκῶν βλάψαι δυναμένου. καὶ τοίνυν ἔστω τῆς μὲν στυπτηρίας Γο. σταθμὸς, ἥμισυ δὲ τοῦ πεπέρεως. εὔλογον οὖν, τούτου μὲν ἐμβληθῆναι τρεῖς δραχμὰς, ἓξ δὲ τῆς στυπτηρίας. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλως ἐστὶ βελτίων τῶν στυπτηριῶν ἡ σχιστὴ καλουμένη, καὶ τῇ χρόᾳ λευκὴ, ταύτης ἐμβάλλειν προσήκει.

Λευκὴ ἡ διὰ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως, ὡς Ἄτταλος καὶ Ἥρας.

Ὠφελεῖ γερόντων ἕλκη, καὶ ἁπαλοχρώτων, καὶ πᾶν ἕλκος ἰᾶται, ὅσα ὑγρότερα καὶ δυσεπούλωτα, καὶ ἀποσύρματα ὡς ἀποκρέμασθαι τὸ δέρμα, ἐνίοτε μελαινόμενον ἐπ' ὠλεκράνου, καὶ ἀντικνημίου, καὶ γόνατος, ἐφ' ὧν οὐδὲ σὰρξ, ἀλλ' ὁ περιόστεος ὑμὴν ὑπόκειται μόνος. γέγονε τοίνυν πάντα ἐφεξῆς καταλέγοντι τὸ φάρμακον ἐκ τῶνδε συγκείμενον. λιθαργύρου μὲν καὶ ψιμμυθίου, λίτρας ἑκατέρου σταθμῷ, δυοῖν δὲ λιτρῶν ἐλαίου μέτρῳ. καλεῖται γὰρ ὑπὸ ῥω-

ὑπὸ ῥωμαίων ὁμωνύμως ὁ λιτραῖος σταθμὸς τῶν στερεῶν σωμάτων, τῷ λιτραίῳ μέτρῳ τῶν ὑγρῶν, ὃ πάμπολυ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐστὶν, ἐξ ὕλης κερατίνης γιγνόμενον. ἐπὶ τούτοις δὲ τοῦ κηροῦ μὲν ἡμίλιτρον τῷ σταθμῷ, τριῶν δὲ οὐγγιῶν τῆς τερμινθίνης ῥητίνης. λιβανωτοῦ δὲ ἤτοι τοῦ ἡμίσεος, ἢ τοῦ ἴσου ταύτῃ, καὶ συνηθείας μὲν ἓξ δραχμῶν, τριῶν δὲ τοῦ πεπέρεως. ἡ δὲ ἕψησις εὔδηλος, ἀπ' ἀρχῆς μὲν ἑψομένων τῶν μεταλλικῶν ἐν ἐλαίῳ, μέχρι τοῦ γενέσθαι τελέως ἀμόλυντον, ἢ καὶ βραχὺ σκληρότερον. ἐμβαλλομένων δὲ τηνικαῦτα κηροῦ καὶ ῥητίνης, εἶθ' ὅταν ἑνωθῇ πάντα, τοῦ λιβανωτοῦ μετὰ πρῶτον, ἐπ' αὐτῷ δὲ τῆς συνηθείας τε καὶ τοῦ πεπέρεως. ἐμβάλλειν δὲ χρὴ τὸν ῥοδιακὸν καλούμενον ψιμμύθιον, εἰ βούλοιτό τις πάνυ λευκὴν τὴν ἔμπλαστρον γενέσθαι. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν πάλαι μὲν δικαιαρχίαν ὀνομαζομένην, νυνὶ δὲ ποτιόλους, ἔνιοι τῶν σκευαζόντων τὸ ψιμμύθιον, ὁμοίως τῷ ῥοδιακῷ λευκὸν εἰώθασι ποιεῖν. ὅτι δὲ ἐν ἡλίῳ τε χρὴ σκευάζειν τὴν ἔμπλαστρον, ὕδατός τε μιγνύειν, ὡς λευκοτέραν τε ἅμα καὶ ψυκτικωτέραν γενέσθαι, λέλεκται πρόσθεν. εἰ δ' ἐπουλωτικωτέραν ἐθέλοι τις αὐτὴν ἐργάσασθαι, τοῦ μὲν ὕδατος οὐδ' ὅλως μικτέον ἐστὶ, δι' ἐλαίου δὲ παλαιοῦ μόνον σκευαστέον ξο β. ἥμισυ, ἀλλὰ καὶ τρεῖς ἐμβάλλοντα. τοῦτο τὸ φάρμακον, οὐ τῶν ὑπ' ἐμοῦ πρώτου συντεθέντων ἐστὶν, ἀλλ' ἤδη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ βασιλεύσαντος ἡμῶν τῶν περγαμηνῶν, Ἀττάλου σπουδάσαντος ἀνδρὸς περὶ φάρμακα παντοῖα, καὶ σύγκειται λόγῳ τῷ προειρημένῳ, καὶ κρεῖττον αὐτοῦ θαυμάζοιμεν ἄν, εἴ τι δύναται τῶν ὁμοειδῶν συντεθῆναι. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ Ἥρας ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν φαρμάκων, ὃ τινὲς μὲν ἐπιγράφουσι νάρθηκα, τινὲς δὲ τόνον δυνάμεων, ἀξιῶν τὸ μὲν ἔλαιον εἶναι παλαιὸν, ὕδατος δ' αὐτῷ μίγνυσθαι τὸ ἴσον, ἢ τὸ ἥμισυ. τὰ δ' ἄλλα τῆς συμμετρίας, ὡς ὑπ' ἐμοῦ γέγραπται, πλὴν ὅτι κοτύλας ἐκεῖνος, οὐ λίτρας ἔγραψε, τοῦ τε ὕδατος καὶ τοῦ ἐλαίου, μὴ δηλώσας ὁπόσων οὐγγιῶν βούλεται εἶναι τὴν κοτύλην, ἤτοι σταθμικὴν, ἢ μετρικήν. αἱ μὲν γὰρ σταθμικαὶ τὸ βάρος κρίνουσι τῶν σωμάτων, αἱ δὲ μετρικαὶ τὸν ὄγκον. θεραπεύειν μὲν οὖν λέγων τὸ φάρμακον τοῦτο γερόντων ἕλκη καὶ ἁπαλοχρώτων, ἀληθεύει. πλέον δὲ ἢ δεῖ χαρίζεται, πᾶν ἕλκος ἰᾶσθαι φάσκων. ὅσα μὲν γὰρ ὑγρότερα, καὶ διὰ τοῦτο δυσεπούλωτα θεραπεύει ταῦτα, τῶν κακοήθων δ' οὐδὲν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἐναίμων τι τραυμάτων. ὁ δέ γε καὶ ταῦτα πάντα φησίν. ἀποσύρματα μέντοι λέγων αὐτὸ θεραπεύειν, ἀληθεύει, πολλάκις γὰρ οὕτως ἀποσεσυρμένου ὡς ἀποκρέμασθαι τὸ δέρμα μετὰ τῆς ὑποκειμένης ἐπί τινος σαρκὸς, ἐπιθεὶς τὸ φάρμακον, ἐθεασάμην ἑνωθὲν αὐτῇ τὸ ἀποσεσυρμένον, καὶ τό γε τούτου μεῖζον, ἐνίοτε μελαινόμενον ἤδη. καὶ πάλιν γε ἕτερον ἔτι τοῦδε μεῖζον, ἐπ' ὠλεκράνου τε καὶ ἀντικνημίου, καὶ γόνατος, ἐφ' ὧν οὐδὲ σὰρξ, ἀλλ' ὁ περιόστιος ὑμὴν, ἢ τένων πλατὺς ὑπόκειται μόνος, ὥστε πρὸς ἀποσύρματα μὲν ἄριστον ἂν ἔχοιτε τὸ φάρμακον τοῦτο. κολπῶν δὲ καὶ ἀποστημάτων, οὐκ ἄριστον ἁπάντων, οὐκ ἀρετῇ τῶν ἀρίστων δεύτερον, ἀλλ' ἐπὶ μετρίων τῷ μεγέθει τούτων τῶν παθῶν, ἐν ἁπαλοχρῶσι, καὶ γυναιξὶ, καὶ παισὶ, καὶ γέρουσιν, ἀγαθὸν φάρμακον, ὥστε κἀνταῦθα πλέον ἢ δεῖ, μεμαρτύρηκεν ὁ Ἥρας τῷ φαρμάκῳ. πολὺ δὲ μᾶλλον ἡνίκα ἐπῄνεσεν αὐτὸ, πρὸς δήγματα πάντα φάσκων ἁρμόττειν. τί γὰρ βούλεται τὸ πάντα προσκείμενον τῷ λόγῳ; πότερον εἰ καὶ θηρίον εἴη τὸ δακὸν, ἢ μόνα τὰ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων λέγει; καὶ μὴν ψεῦδος ἐστὶν ἑκάτερον, ἐπὶ μὲν τῶν θηρίων ἄντικρυς. ἃ γὰρ ὑπὸ δραστηρίων φαρμάκων θεραπεύεται μόγις, οὐκ ἄν τις ταῦτα φαίη διὰ τοῦδε κατορθοῦσθαι δύνασθαι. περὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων εἰ λέγει, καὶ οὕτως ἀδόκιμος ὁ λόγος, ὡς βλάπτειν μᾶλλον ἢ ὠφελεῖν τοὺς ἀκούσαντας. ἀνέπεισε γοῦν τις ἕνα τῶν ἰατρῶν ἐπιθεῖναι τὴν ἔμπλαστρον ταύτην ἐν παγκρατίῳ δηχθέντι νεανίσκῳ τὸν λιχανὸν δάκτυλον, ὃς οὕτως ἔσχε κακῶς, ὡς κινδυνεῦσαι μὲν ἀποσαπῆναι τὸ δηχθὲν μόριον ὅλον, ἐπιγενομένης σηπεδόνος αὐτῷ. μόλις δ' ἐν χρόνῳ πλέονι θεραπευθεὶς, ἐκολλήθη. γενομένου τοῦδε τοῦ δήγματος, οὐκ εἰς νεῦρον, ἀλλ' εἰς σάρκα, θαυμαστὸν οὐδὲν ὑπὸ τοῦ τοιούτου φαρμάκου θεραπευθῆναι. τὰ γὰρ τῶν ἀνθρώπων δήγματα παραπλήσια τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἕλκεσιν, εἰ μὴ πάνυ κακόχυμος ὁ δακὼν εἴη, ἢ νενηστευκώς γε μέχρι καὶ πλέονος, ἢ τεθυμωμένος, ὡς ἐκκεχολῶσθαι τό τε σύμπαν σῶμα, καὶ τὰ περὶ τοὺς ὀδόντας. οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ τούτων, τί τοιοῦτον ἀξιόλογον φανεῖται ποιοῦν τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἀρκέσει τῷ παραχρῆμα χρησαμένῳ, μηδὲν ἀδικηθῆναι, πρίν τι τῶν ἰδίως ἐπιτηδείων εἰς τὰ τοιαῦτα φαρμάκων ἐπιβληθῆναι ἐπὶ τοῦ δηχθέντος μορίου, περὶ ὧν αὖθις εἰρήσεται. νυνὶ δ' ἀποχρήσει τοσοῦτον εἰπεῖν ὡς ἐφ' ὧν, ἤτοι γε ἄνθρωπος ὁποῖον εἴπομεν, εἴτε πίθηκος, εἴτε κύων, εἴτ' ἄλλο τι τοιοῦτον ζῶον εἴη δακόν.

Περὶ τῆς ἀτταλικῆς Ἀνδρομάχου λευκῆς, ἐξήγησις καὶ σύνθεσις, ὅτι ἧσσον βλάπτει τοὺς λυσσοδήκτους, καὶ τοὺς νευροτρώτους.

Αἱ δι' ἐλαίου νέου καὶ ὕδατος σκευαζόμεναι λευκαὶ, χωρὶς τοῦ τὸ πέπερι καὶ τὸν λιβανωτὸν λαβεῖν, ἀδικοῦσι μεγάλως τὰ δηχθέντα μόρια, κἂν βραχύτατον ἰῶδες ἔχῃ τὸ τοῦ δακόντος ζώου σίαλον. ἧττον δ' ἐκείνων ἁπασῶν ἡ ἀτταλικὴ βλάπτειν πέφυκε τῷ τὴν τερμινθίνην ἐμβάλλεσθαι, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ παλαιὸν, καὶ τὸν λιβανωτὸν, καὶ τὸ πέπερι. ἐπὶ ταῦτα δὲ κἀπὶ τῶν νευροτρώτων, αἱ μὲν ἄλλαι λευκαὶ βλαβερώτεραι. πολὺ δὲ ἐλάττων ἡ ἐκ τῆς δὲ βλάβη, παλαιὸν μὲν ἔλαιον ἐχούσης, ὕδωρ δ' οὐκ ἐχούσης. ἔτι δὲ μᾶλλον εἰ τὰς τρεῖς ὅλας οὐγγίας ἔχει τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ μὴ τὸ ἥμισυ. λέλεκται γάρ μοι καὶ πρόσθεν, ὡς εἰ καὶ οὕτω σκευάζομεν, ἐπὶ τῶν τοιούτων λευκῶν ἡ συνήθεια πρὸς κακοῦ γίνεται τῷ φαρμάκῳ. δεῖται γὰρ οὐ τῶν στυφόντων, ἀλλὰ τῶν ἱκανῶς ἑλκόντων ἔξω τὰ διὰ βάθους ἐνοχλοῦντα, τά τε νενυγμένα νεῦρα, καὶ τὸ τῶν ζώων ἰῶδες σίαλον. καὶ πυρίκαυτα δὲ τὴν ἔμπλαστρον ταύτην ἰᾶσθαι φησὶν ὁ Ἥρας ἀνιεμένην, ῥοδίνῳ ἢ μυρσίνῳ, ἢ μυρρίνῳ. πολὺ δὲ κἀνταῦθα λείπεται τῶν θεραπευόντων καλῶς φαρμάκων τὰ πυρίκαυτα, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν αὖθις εἰρήσεται. βελτίους γὰρ ἐπὶ τούτων, αἱ ἄλλαι λευκαὶ, μήτε λιβανωτὸν ἔχουσαι, μήτε ῥητίνην. ἀπολείπονται δὲ καὶ αὗται πάμπολυ τῶν ἰδίως ἰωμένων τὰ πυρίκαυτα, καθάπερ ἔφην τὴν ὑπ' ἐμοῦ συντεθεῖσαν ἐκθεραπεύειν αὐτὰ προσλαβοῦσαν ὄξος. ἐκείνη μὲν γὰρ ἐν ἅπαντι καιρῷ χρήσιμος. ἡ δὲ διὰ τοῦ πεπέρεως λευκὴ, τοῖς ἀποδαρεῖσι, κατακαύμασιν. ὅταν μὲν οὖν εἰς οὐλὴν ἄγηται, χρήσιμος. ἔμπροσθεν δὲ καθ' ἑαυτὴν μὲν ἄχρηστος, ἀνιεθεῖσα δ' ἐν ἐλαίῳ μυρσίνῳ, χρήσιμος, οὐ μὴν ἰσοσθενῶς γε τοῖς ἰδίως ἁρμόττουσι πρὸς τὰ πυρίκαυτα φαρμάκοις. καὶ δηχθεῖσιν αὐτὴν ὁ Ἥρας ἁρμόττειν φησίν. ἀλλὰ κἀνταῦθα διορισμοῦ χρεία, ἐπὶ μὲν

γὰρ τῶν σκληρῶν καὶ δυσπέπτων, ἀσθενέστερον ἐστὶ τὸ φάρμακον, ἐπὶ δὲ τῶν μετριωτέρων ἱκανὸν, καὶ μάλιστα ἐπὶ γερόντων, καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ συλλήβδην φάναι τῶν ἁπαλοσάρκων. ἔστι δὲ καὶ τοῖς ἰόνθοις τὸ φάρμακον χρήσιμον, ὡς καὶ τοῦτο ἔγραψεν ὁ Ἥρας ἀληθεύων. ἀδιορίστως δὲ περὶ τῶν ἐξανθημάτων ἀπεφήνατο. καὶ γὰρ καὶ τούτων ὅσα μετρίως ὑπόσκληρα θεραπεύει, τὰ δὲ ἐπὶ πλέον ἥκοντα θέρμης, ἤτι φλεγμονῶδες ἔχοντα, παροξύνει καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ. ἐφεξῆς δὲ τῶν εἰρημένων, ὁ Ἥρας ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. ἐποίησε καὶ ἐπὶ σκληρίας τριμηναίου, ἥτις συνέστη ἐκ τόκου καὶ διεφόρησεν, οὐκ ἀδύνατα λέγων. ἐχρῆν δ' αὐτὸν προσγεγραφέναι, τίνος ἦν ἡ σκληρία, πότερον αὐτῆς ὅλης τῆς μήτρας, ἢ κατὰ τὸν αὐχένα μόνον, ἢ τὸ στόμιον, ἢ κατὰ τὰς κεραίας, ἢ κατά τι τῶν ἔξωθεν ἐπικειμένων σωμάτων αὐτῇ. καὶ πρὸς σύριγγας δὲ ἐπαινεῖ τὴν ἔμπλαστρον αὐτὴν ὁ Ἥρας μειζόνως ἢ πέφυκεν, ἁπάσας τε τὰς ἄλλας, καὶ μάλιστα τὰς ἐν δακτυλίῳ γινομένας. αὐτὸς γὰρ οὕτως ὠνόμασε, θεραπεύειν αὐτὴν ἀποφηνάμενος. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς ποδάγραν καὶ ἄνθρακας, ἐπινυκτίδας τε καὶ κονδυλώματα, λέπρας τε καὶ λειχῆνας, καὶ ὑπώπια, τὴν προκειμένην ἔμπλαστρον ἐπαινῶν ἐστὶν ὁ Ἥρας. εἰ μὲν οὖν ὡς τῶν βελτιόνων αὐτοῦ μὴ παρόντων χρησάμενός τις αὐτῇ, μετρίως ἂν ὠφελήσεσθαι, ἀληθῶς ὑπείληφεν. εἰ δ' ὡς ἀρίστῳ φαρμάκῳ πρὸς ταῦτα, ψεύδεται φανερῶς, ἑτέρων πολλῶν ἀμεινόνων ὄντων. ἰδεῖν δ' ἐν τῷ τέλει τῶν ἐπαίνων αὐτῆς, οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασι. χρῶ δὲ αὐτῇ μάλιστα ὅταν ἕλκος ὑπὸ δριμέων φαρμάκων, καὶ ἐναίμων ἀναλύηται καὶ ἀναφλεγμαίνῃ, καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὸ γόνυ ἀποστημάτων. ἐχρῆν δὲ κἀνταῦθα προσγεγράφθαι, κατὰ μὲν τὸν τῶν ἀποστημάτων λόγον, τοὺς ἁπαλοσάρκους, καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ γέροντας, ἐπὶ δὲ τῶν ἑλκῶν, τὰς ἰδέας αὐτῶν ὡς ἡμεῖς ποιήσομεν ἐν τῷ περὶ τῶν κακοήθων ἑλκῶν λόγῳ. τῶν γὰρ οὕτως κακοήθων, οὐδενός ἐστιν ἡ προκειμένη κατὰ τὸν ἐνεστῶτα λόγον ἔμπλαστρος ἐπουλωτική. διορισμοῦ δὲ δεῖ τοῖς δυσεπουλώτοις ἀπὸ τῶν κακοήθων. οὐδὲ γὰρ πάντ' ἐστὶ τὰ κακοήθη, δυσεπούλωτα. καὶ λεχθήσεται δηλονότι προϊόντος τοῦ λόγου, περί τε τῆς διαφορᾶς αὐτῶν καὶ τῶν φαρμάκων, ὅσα πέφυκεν ὠφελεῖν ἑκάτερα. καὶ διὰ μόνων δὲ τῶν μεταλλικῶν ἐγχωρεῖ σκευάσασθαι λευκὴν ἔμπλαστρον, ὡς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐπὶ τῆς λιθαργύρου μόνης ἑψηθείσης ἔλεγον. ἐὰν γὰρ τῇ λιθαργύρῳ προσεμβληθῇ τὸ ψιμμύθιον, εἶτα ἐλαίου τε καὶ ὕδατος ἑκατέρου διπλάσιον μιχθῇ, καὶ τὴν ἕψησιν, ὡς ἀρτίως εἶπον, ἐπ' ἀνθράκων προδιακεκαυμένων ἐν ἀέρι λαμπρῷ ποιήσεταί τις, ἐγκολλόν τε τὸ φάρμακον ἔσται καὶ λευκὸν τῇ χρόᾳ, τοῦ δὲ διὰ μόνης λιθαργύρου κατασκευασθέντος, ἐμψυκτικώτερον. ὥσπερ γὰρ ἡ μολύβδαινα ψυκτικωτέρας τε καὶ παχυμερεστέρας ἐστὶ φύσεως, καὶ ἐὰν λιθαργύρῳ παραβάλλῃ τις αὐτήν, οὕτω καὶ τὸ ψιμμύθιον, ἢ καὶ μᾶλλον ἔτι τῆς μολυβδαίνης. εἰ δὲ καὶ παλαιὸν ἐμβληθείη τὸ ἔλαιον, ἕξει καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, οὐκ ὀλίγην γλισχρότητα, πρὸς τὸ μὴ ῥᾳδίως ἀποπίπτειν τοῦ σώματος, ὥσπερ ἂν ἐπιτεθὲν τύχῃ. λευκὴν δὲ γενέσθαι τὴν ἔμπλαστρον εἰ βούλοισθε, καθαρώτατον ὡς οἷόν τε καὶ λαμπρότατον ἔλαιον ἐμβάλλετε, πολλὰ γάρ ἐστιν οὐ τοιαῦτα. παρηγορικὸν δὲ καὶ ἀνώδυνον ἔσται τὸ φάρμακον, ἐὰν καὶ στέατος αὐτῷ τις ἐπεμβάλῃ, καθάπερ εἴωθα ποιεῖν ἐγώ. χήνειον δ' ἔστω τὸ στέαρ, ἢ τούτου μὴ παρόντος, ὀρνίθειον. εἰ δὲ μηδὲ τοῦτ' ἔχοιμεν, ὕειον ἐμβάλλωμεν, εἰδότες μὲν οὐ σμικρὰν ὑπεροχὴν εἶναι τοῦ χηνείου παρὰ τὰ ἄλλα, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς χείροσιν, ὅταν ἀπορῶμεν τοῦ καλλίστου. καὶ γὰρ ὅταν μὴ παρῇ κιννάμωμον, ἐπὶ τὴν δευτέραν ἐρχόμεθα κασσίαν. Ἀρκεῖ δὲ ἐπὶ τῇ προειρημένῃ συμμετρίᾳ μιγνύναι τοῦ στέατος ἥμισυ μέρος τοῦ σταθμοῦ τῶν μεταλλικῶν ἑκατέρου, ὡς εἶναι λιθαργύρου μὲν καὶ ψιμμυθίου, μέρος ἓν ἑκατέρου. διπλάσιον δὲ ἐλαίου καὶ διπλάσιον ὕδατος, ἢ καὶ πλεῖον ὀλίγῳ, τοῦ δὲ στέατος ἥμισυ μέρος. ὅπως δὲ λέγω τοῖς ἱσταμένοις ἐπὶ ζυγοῦ τὰ μετρούμενα, διπλάσιά τε ἡμίσεα καὶ ἴσα, μικρὸν ἔμπροσθεν ἐδήλωσα, τὴν ὁμωνυμίαν ἐξηγησάμενος τῆς παρὰ ῥωμαίοις σταθμικῆς λίτρας τῇ μετρικῇ. τοῦτο τὸ φάρμακον ἐσκεύασα πολυειδῶς, καὶ γὰρ ἴσα τὰ τέτταρα μίξας, ἥμισυ τοῦ στέατος ἐνέβαλον εἰς αὐτά, καί ποτε καὶ τῶν ὑγρῶν ἑκατέρου μέρους ἓν καὶ ἥμισυ. γενήσεται δὲ ὡς ἐπὶ παραδείγματος ἡ συμμετρία τοιάδε. λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν. τοῦ δὲ ἐλαίου καὶ τοῦ ὕδατος, ἑκατέρου λίτραν ἥμισυ, καὶ λοιποῦ στέατος ἡμίλιτρον, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τὸ τρίτον τῆς λίτρας ἔβαλλον, ὥσπερ καὶ τοῦ ὕδατος μίαν λίτραν. ὃ δ' εἰώθασι λέγειν πολλάκις οἱ ἰδιῶται, καὶ τῶν ἰατρῶν οἱ τούτοις ὅμοιοι, φυλάξασθε ποτὲ εἰπεῖν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἄμεινον γίνεσθαι, τὸ δεῖνα τὸ φάρμακον εἰ προσλάβοι τοῦδέ τινος, ὅπερ ἂν ὀνομάσωσιν. ἔνιοι δ' αὐτῶν μὲν ἀγνοεῖν ὁμολογοῦσιν, ἐρωτῶσι δ' ἡμᾶς, ὁποία τῶν συνθέσεων καὶ σκευασιῶν ἐστὶ καλλίστη, μὴ γινώσκοντες ἄλλην ἐπὶ ἄλλης διαθέσεως εἶναι χρησιμωτέραν, ἁπλῶς δὲ καὶ ἀδιορίστως, οὐδεμίαν ἀρίστην. διὰ τοῦτ' οὖν ἐγὼ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὑμᾶς ἀξιῶ τὰς δυνάμεις ἀκριβῶς ἐπίστασθαι, χρῆσθαι γὰρ οὐχ οἷόν τε καλῶς τῷ συνθέτῳ, τούτων ἀγνοουμένων. αὐτίκα γοῦν ἐπὶ τῆς προκειμένης κατὰ τὸν λόγον τόνδε λευκῆς ἐμπλάστρου τὸ πρόσφατον στέαρ μιγνύμενον, ἀνωδυνώτερον μὲν ἐργάζεται τὸ φάρμακον, ὡς κἂν ὑποφλεγμαίνῃ τὸ ἕλκος, ὠφελεῖν αὐτό, χεῖρον δ' εἰς τὴν ἐπούλωσιν ποιήσει. τὸ δὲ χωρὶς τοῦ στέατος ἐπουλωτικώτερον μὲν, οὐχ ὁμοίως δὲ ἀνώδυνον. εἴρηται δὲ καὶ πρόσθεν, ὡς ὕδατος μὲν προσλαβὸν, ἐμψυκτικώτερον γίγνεται, παλαιοῦ δὲ ἐλαίου διαφορητικώτερον. ὁ δυνάμενος οὖν γνῶναι τίνος μᾶλλον χρῄζοι τὸ ἕλκος, οὗτος ἄριστα καὶ αὐτὸς συνθήσει τὰ φάρμακα, καὶ τοῖς ἤδη συγκειμένοις χρήσεται. κἀμὲ πολλάκις ἐθεάσασθε τοῖς τῶν παρακαλεσάντων ἰατρῶν εἰς συμβουλὴν φαρμάκοις, θεραπεύσαντα πολλά, τῶν ἐκείνοις ἀγνοουμένων. ἄριστον οὖν εἴρηται φάρμακον, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τῶν ἐπαγγελλομένων τὸ δεῖνά τι ποιεῖν, ὥσπερ ἐγὼ τὴν φοινικίνην ἀρίστην ἔφην εἶναι πρὸς τὰ ῥευματικά, χρωμένων αὐτῇ κατὰ τοὺς προειρημένους διορισμούς.

Περὶ τῶν ἄλλων λευκῶν ἐμπλάστρων.

Αἱ μὲν οὖν προειρημέναι λευκαὶ, καθ' ὃν εἴρηκα λόγον ἐσκευάσθησαν ἐκ παλαιοῦ. πολυειδεῖς δ' ἄλλαι μετὰ ταῦτα συνετέθησαν, ἀφαιρούντων γέ τινα καὶ προστιθέντων καὶ ὑπαλλαττόντων τῶν ἐπιγινομένων ἰατρῶν, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν ἄμεινον εἰπεῖν, ἕνεκα τοῦ γυμνάσασθαι ποικίλως ὑμᾶς ἐν τῇ τῶν φαρμάκων συνθέσει. γέγραπται τοίνυν ὑπ' Ἀνδρομάχου κατὰ τὸ βιβλίον, ὃ ἐπιγράφει, δυνάμεις πρὸς τὰ ἐκτός, ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασι. Λευκὴ ἡ χρῶμαι. Λιθαργύρου μνᾶ α. ψιμμυθίου μνᾶ α. κηροῦ τέταρτον, ῥητίνης τέταρτον, ἐλαίου κοτύλαι γ. ὕδατος κοτύλαι

κοτύλαι β. ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, οὔτ᾽ ἐπί τινων ἁρμόττει προσγράψας, οὔτε περὶ τῆς ἑψήσεως αὐτοῦ δηλώσας. τινὲς μὲν οὖν εἴκοσιν οὐγγίας ἔχειν φασὶ τὴν μνᾶν, ἔνιοι δὲ ἑκκαίδεκα. καὶ δύναιτ᾽ ἂν ἑκατέρως σκευάζεσθαι τὸ φάρμακον. οὐ μὴν ὀρθῶς μοι δοκεῖ τὸ ἴσον ἐμβάλλειν ῥητίνης τε καὶ κηροῦ. βέλτιον γὰρ ἡ ἀτταλικὴ σύγκειται, τὸν κηρὸν τῆς ῥητίνης λαμβάνουσα διπλάσιον. πρόδηλον δὲ ὅτι τῆς ῥητίνης ἴσης ἐμβληθείσης τῷ κηρῷ, γένοιτ᾽ ἂν ἰχεκολλοτέρα μὲν ἔμπλαστρος, οὐχ ἡδεῖα δ᾽ ὁμοίως τοῖς ἕλκεσιν, ἀλλ᾽ ἔχουσα δριμύ. καὶ μέντοι καὶ τὸ μὴ δηλῶσαι ποίαν βούλεται βάλλεσθαι ῥητίνην οὐκ ὀρθῶς ἔπραξεν. ἀλλ᾽ ἡμεῖς γε γινώσκοντες ἀμείνω περὶ πάντα τὴν τερμινθίνην εἶναι τῆς κολοφωνίας τε καὶ φρυκτῆς ὀνομαζομένης, ἐκείνην ἐμβαλοῦμεν. εἰ δὲ καὶ τῆς λάρικος εὐποροίημεν, οὐδὲν κωλύει χρήσασθαι, παραπλήσιαι γάρ πως εἰσίν. ἐλαίου δὲ κοτύλας τρεῖς ἡγοῦμαι γράφειν αὐτὸν τὰς ἀττικάς, ἢ πάντως ἂν ἐγεγράφει λίτρας. καί τοι θαυμάσειεν ἄν τις, ὅπως ἐν Ῥώμῃ διατρίβων, ἀντὶ λιτρῶν ὠνόμαζε κοτύλας. ἐπιχώρεια γὰρ ταῦτα ὀνόματα, τό, τε τῆς λίτρας καὶ τὸ τοῦ ξέστου, καὶ τὸ τῆς οὐγγίας. ἐκ πολλῶν φαρμάκων πάλαι συγγεγραμμένων, πρὶν εἰς τοσοῦτο δυνάμεως αὐξηθῆναι τὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐστοχασάμην ἣν ὀνομάζουσιν ἐκεῖνοι κοτύλην, ἴσην εἶναι ταῖς περὶ τὴν νῦν ἐν Ῥώμῃ λίτραν οὐγγίαις ἐννέα. μή τι οὖν καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος τὰς τρεῖς κοτύλας ἀξιοῖ βάλλειν, ὡς ἑκάστης αὐτῶν οὔσης οὐγγιῶν θ. καὶ περὶ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὰς τοῦ ὕδατος δύο; προειδότες οὖν ὑμεῖς τὴν ἑκάστου τῶν ἁπλῶν δύναμιν, ὅπως ἂν σκευάσητε, χρῆσθαι δυνήσεσθε πρὸς ἅπερ ὁ τῆς συνθέσεως ἐπαγγέλλεται τρόπος, ἐπιτρέψαντες ἑτέροις ζητεῖν, ὁποία τῶν συνθέσεων ἐστὶν ἀρίστη. πᾶσαι γὰρ ἄρισταί τε εἰσί, καὶ οὐκ ἄρισται, καθότι προεπιδέδεικταί μοι. καὶ γὰρ αὖ καὶ ταύτης ἐφεξῆς, ἑτέραν ὁ Ἀνδρόμαχος γράφει τήνδε.

Λευκὴ ἄλλη.

Λιθαργύρου ∠ ξ. ψιμμυθίου ∠ σ. κηροῦ ∠ ν. τερμινθίνης ∠ κδ. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, ὕδατος κυ. ς. αὕτη τοίνυν ἡ ἔμπλαστρος, τῆς προτέρας πλέον ἔχουσα τὸ ψιμμύθιον τῆς λιθαργύρου, λευκοτέρα μὲν ἂν γένοιτο, καὶ ψυκτικωτέρα κατά γε τοῦτο. ῥαδίως δ᾽ ἀποπίπτουσα, κἂν ἑκκαίδεκα καὶ δίμοιρον οὐγγίας τὴν κοτύλην ἔχειν ὑποθώμεθα, καθάπερ ἔνιοι φασί. βοηθεῖ γε μὴν αὐτῇ πρὸς τοῦτο τῆς τερμινθίνης ἡ μίξις, ὡς μὴ κραῦρον γίνεσθαι τὸ φάρμακον, ἐπεὶ τελέως ἂν ἀλιπὲς ἦν καὶ ξηρόν, ὀλίγον ἔχον ἐλαίου τε καὶ ὕδατος. οὐ προσέγραψε δὲ οὐδὲ ἐπὶ ταύτης ὁ Ἀνδρόμαχος, οὔθ᾽ ἕψησιν, οὔτ᾽ ἐπαγγελίαν.

Λευκὴ ἄλλη.

Ἑτέραν δ᾽ ἐφεξῆς τήνδε γράφει τρίτην, τὰ μὲν ἄλλα τὰ αὐτὰ πάντα ἔχουσαν, τῇ διὰ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως ἀτταλικῇ. πρόσκειται δὲ αὐτῇ ταῦτα τὰ δύο, ὄρχεως βοτάνης δραχμὰς η. στρουθίου οὐγγίας δύο, ὕδωρ δὲ οὐδ᾽ ὅλως ἐμβάλλει τῷ φαρμάκῳ τούτῳ, καὶ τοῦ λιβανωτοῦ τὰς ε. καὶ εἴκοσι δραχμὰς ἀξιοῖ βάλλειν, οὐ προσγράψας ὡς ὁ Ἥρας εἴωθεν. ἔνιοι δὲ δέκα δύο καὶ εἴκοσι βάλλουσιν, ἐλαίου μέντοι κἀνταῦθα δύο κοτύλας μιγνύουσι, τὴν αὐτὴν ἀσάφειαν ἡμῖν καταλιπών, ἧς ἔμπροσθεν ἐμνημόνευσα. μέμψαιτο δ᾽ ἄν τις αὐτῷ μεγάλως, μὴ προσγράψαντι τὰς ἐπαγγελίας τῶν φαρμάκων. οὐ γὰρ δήπου τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τὸ δεύτερον γεγραμμένον τῷ πρώτῳ τε καὶ τῷ τρίτῳ. τὸν Ἥραν δὲ ἐπαινεῖν προσήκει τάς τε ἐπαγγελίας τῶν φαρμάκων γράψαντα, καὶ τοὺς τρόπους τῶν χρήσεων, οὓς ὅλως ὁ Ἀνδρόμαχος ἐπὶ τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων κατέλιπε, σπανίως που μόνην τὴν ἐπαγγελίαν προσθείς, οὐ μὴν οὐδ᾽ ὅπως χρὴ τὸ φάρμακον ἕψειν ἔγραψεν. ἀλλ᾽ οὐκ ἄν τις αὐτὸν ἴσως ἐν τούτῳ μέμψαιτο τοῖς ἤδη γεγυμνασμένοις περὶ τὴν ἰατρικὴν τέχνην, οὐκ ἰδιώταις γράφοντα. τὸ δὲ μὴ προστιθέναι τὰς ἐπαγγελίας, ἢ τὰς καθόλου δυνάμεις, οὐ σμικρὸν ἁμάρτημα. τί γὰρ καί φησι τις ἀπολογούμενος ὑπὲρ αὐτοῦ; τάχ᾽ ἴσως, ὅτι τοῖς ἐπισταμένοις τὰς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεις γέγραπται ταῦτα. καὶ μὴν οὐδεὶς ἐκείνων Ἀνδρομάχου δεῖται, δυνάμενός γε καὶ αὐτὸς ὁμοίως συνθεῖναι.

Λευκὴ Ἥρα.

Πάλιν οὖν ἤδη τὸν Ἥραν ἀφικόμεθα, γράφοντα μετὰ τὴν ἀτταλικὴν ἔμπλαστρον ἑτέραν λευκήν, αὐτοῖς ὀνόμασι τοῖσδε. λευκὴ πρὸς τοὺς λυσσοδήκτους. ποιεῖ δ᾽ ἀκριβῶς καὶ πρὸς τοὺς ὑδροφόβους. ῥύεται γὰρ εὐθὺς τοῦ κινδύνου ἐπιτεθεῖσα τῷ τραύματι. τοῖς μέντοι κεκρατημένοις ἄγαν, καὶ καταπότιον ὅσον καρύου ποντικοῦ ἐξ αὐτῆς ποιήσαντα διδόναι, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐφ᾽ ἡμέρας μ. μεταβάλλειν μέντοι τὴν χρόαν ἐπὶ τῆς ἀπολύσεως, καὶ γίνεται μέλαινα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀνθρωπόδηκτα, κυνόδηκτα, ἀποσύρματα, δυσκατούλωτα, αἴρει καὶ ὑπώπια *κεράτιον α. καὶ τραύματα κολλᾷ. ποιεῖ καὶ πρὸς φύματα, ῥαγάδας. ἔστι δὲ καὶ πεσσὸς μαλακτικός. δεῖ μέντοι παρὰ μίαν λύειν, καὶ ἀποσπογγίζειν τὴν ἐπιγινομένην τοῖς ἕλκεσι μελανίαν. καὶ τοῦτο ποιεῖν, ἕως ἂν μηκέτι φαίνηται ἡ μελανία. ἡ αὐτὴ καὶ κατουλωτική ἐστι, καὶ πρὸς πάντα ἀγαθή. ταῦτα προειπὼν Ἥρας, ἐφεξῆς ἔγραψε τὴν συμμετρίαν τῆς ἐμπλάστρου περὶ τήνδε τὴν λέξιν. Λευκή. Κηροῦ λευκοῦ ποντικοῦ λίτρας β. λιθαργύρου χρυσίτιδος λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν α. σμύρνης οὐγγίας β. μυελοῦ ἐλαφείου οὐγγίας β. λιβάνου ἀτόμου οὐγγίαν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α. συμμετρία μὲν ἥδε τῶν συντεθέντων τὴν ἔμπλαστρον. ἐφεξῆς δὲ τὴν ἕψησιν οὕτως ἔγραψε. λιθάργυρον ἐλαίῳ ἕψε, ὅταν δὲ δοκεῖ γλοιοῦσθαι περὶ τὴν σύστασιν, κηρόν, εἶτα τὸ ψιμμύθιον ἔμπασσε, καὶ κίνει. ὅταν δ᾽ ἑνωθῇ καὶ ἀμόλυντος γένηται, ἀφελὼν τῆς ἀνθρακιᾶς, τὸν μυελὸν ἀποδίδου. ψύξας δὲ ἀποδίδου τὴν σμύρναν καὶ τὸν λιβανωτόν, καὶ μαλάξας χρῶ. καὶ κατὰ τοῦτο οὖν ἐπαινεῖν χρὴ τὸν Ἥραν, οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν ἀπολιπόντα τὴν ἔμπλαστρον ἕψειν, ὅπως ἂν βουληθῶμεν, ἀλλ᾽ αὐτὸν προσγράψαντα. πρόχειρον γὰρ ἦν ἅμα τῇ λιθαργύρῳ τὸ ψιμμύθιον εὐθέως ἀπ᾽ ἀρχῆς ἕψειν, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων λευκῶν, ἡμεῖς τε τοῦτο ὡς ἐπίπαν εἰώθαμεν ποιεῖν, ἀλλ᾽ αὐτός τε ἐκεῖνος ἐπ᾽ ἄλλων ἔγραψεν. ἀλλ᾽ ἐπί γε ταύτης ὕστερον ἐμβάλλειν αὐτὸ κελεύει, μὴ προσγράψας μὲν τὴν αἰτίαν, δι᾽ ἣν τοῦτο ποιεῖν ἄμεινον, ἐνδεικνύμενος γε μήν, ὡς οὐχ εἷς τρόπος ἑψήσεως ἐπὶ πάντων ἐστὶν ὁμοίως χρήσιμος, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐνίων, καὶ δύο καὶ τρεῖς ποιήσασθαι δυνατόν ἐστιν, οὐ μόνον ὑπαλλάττοντας τὴν χροιάν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων. ὥσπερ ἐπὶ τῆσδε τῆς νῦν προκειμένης, οὐκ ἐβουλήθη τὸ ψιμμύθιον ἑψηθῆναι μετὰ τῆς λιθαργύρου, γινώσκων αὐτό, καὶ τὴν ἀκριβῆ λευκότητα μὴ φυλάττον ἐν τῷ καθέψεσθαι, καὶ τὴν στῦψιν ἣν ἔχει μετὰ τῆς ψύξεως ἀποτιθέμενον. ἴσως οὖν τις ζητήσει, καί τι

διαφορητικὸν εἶναι βουλόμενος τὸ φάρμακον ὁ συνθεὶς πρῶτον, ὅς τις ποτ' ἦν, ὅμως ἐπειράθη διαφυλάξαι τὸ ψιμμύθιον ὠμὸν ἐν αὐτῷ; δοκεῖ δέ μοι τούτου χάριν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐλθεῖν σκευασίαν, ἵν' ἔχῃ τι καὶ τῆς ἀποκρουστικῆς δυνάμεως τὸ φάρμακον. τὰ γὰρ οὐδεμίαν ἔχοντα τοιαύτην, οὐκ ἀσφαλῆ τοῖς πληθωρικοῖς σώμασιν. ὅπως οὖν ἁρμόττῃ καὶ τούτοις, εἰκὸς μεμῖχθαι τὸ ψιμμύθιον ὠμόν. εὔδηλον δ' ὅτι μεγάλας ἐπαγγελίας τὸ προκείμενον ἐπαγγέλλεται φάρμακον, ἐκ τοῦ προσειληφέναι τήν τε σμύρναν, καὶ τὸν ἐλάφειον μυελόν, ὡς τά τε ἄλλα ταῖς κοιναῖς ταύταις ἐμπλάστροις ἔχει τὰ αὐτά. μεμαθήκαμεν δὲ τὴν μὲν σμύρναν ἰσχυρῶς ξηραῖνον εἶναι φάρμακον, ἱκανῶς τε λεπτομερές. τὸν δὲ μυελὸν οὐδενὸς ἧττονα τῶν μαλακτικῶν ὀνομαζομένων. εἴρηται δὲ περὶ τῆς δυνάμεως ταύτης ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν τῶν δευτέρων ἐν τῷ ε΄. τῆς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείας. ἔοικε γε μὴν οὐ τούτοις μόνοις ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον, ἀλλὰ καὶ τῷ λευκῷ κηρῷ τῷ ποντικῷ θαρρῆσαι, φαρμακώδη δύναμιν ἔχοντι, καὶ διὰ τοῦτο πλεῖστον αὐτὸν ἐμβάλλειν. ξέστου δὲ νομίζω μεμνῆσθαι τὸν Ἥραν τοῦ ῥωμαϊκοῦ, παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἀθηναίοις, οὔτε τὸ μέτρον ἦν, οὔτε τοὔνομα τοῦτο. νυνὶ δὲ ἀφ' οὗ ῥωμαῖοι κρατοῦσι, τὸ μὲν ὄνομα τοῦ ξέστου παρὰ πᾶσιν ἐστὶ τοῖς ἑλληνικῇ διαλέκτῳ χρωμένοις ἔθνεσιν, αὐτὸ δὲ τὸ μέτρον οὐκ ἴσον τῷ ῥωμαϊκῷ. χρῶνται γὰρ ἄλλος ἄλλῳ ξεστιαίῳ μέτρῳ. παρὰ γοῦν τοῖς ῥωμαίοις, ὁ ξέστης ἔχει μίαν λίτραν καὶ ἡμίσειαν καὶ ἕκτον, ὡς εἶναι τὰς πάσας οὐγγίας κ΄. ἃς ὡς τὸ πολὺ τοῖς κέρασι μετροῦσιν, ὑποτετμημένοις ἔξωθεν γραμμαῖς τισι κυκλοτερέσιν. ἔνιοι δὲ ψευδῶς ὑπειλήφασι τὸν ῥωμαϊκὸν ξέστην, ὀκτωκαίδεκα μετρικὰς ἔχειν οὐγγίας. ἔοικεν οὖν καὶ ὁ Ἥρας ὅταν κοτύλην γράφῃ, τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ξέστου σημαίνειν, ἤτοι δὲ τὰς θ΄. δηλοῦσιν οὐγγίας, ἐκ τοῦ λιτραίου κέρατος, ἢ τὰς δέκα, τοῦτο γὰρ ἄδηλον. εἰ δὲ καὶ πρὸς λυσσοδήκτους ἐπιτήδειον ἐστὶ φάρμακον, εἴτ' οὖν καταπινόμενον, εἴτ' ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον, ἐκ λόγου μὲν οὐχ οἷόν τε γνῶναι. δέδεικται γὰρ ἡμῖν ὅλῃ τῇ τῆς οὐσίας ἰδιότητι, τὰ τοιαῦτα φάρμακα τὴν ἐνέργειαν ἔχοντα, καὶ διὰ τοῦτο τῇ πείρᾳ κρινόμενα. πειραθῆναι δὲ οὐδέποτε ἐτόλμησα τοῦ φαρμάκου τοῦδε, τίνα δύναμιν ἐν τοῖς λυσσοδήκτοις ἐπιδείκνυται, διὰ τὸ βεβαίως θεραπεῦον ἔχειν φάρμακον, τὸ διὰ τῶν καρκίνων. ὅταν δὲ τοῦτο μὴ παρῇ, καὶ ἄλλα τινὰ μηδέ ποτε ἀποτυχόντα. τὸ ῥίνειν ἐν οὕτως ἐπικινδύνῳ πάθει καταλιπόντα τὰ βέβαια, πολυπράγμονος ἕνεκα πείρας προδοῦναι τὴν σωτηρίαν τοῦ δεδηγμένου, δεινὸν καὶ ἄδικον ἐφαίνετό μοι. περὶ μὲν δὴ τῶν λυσσοδήκτων ἀρκεῖ καὶ ταῦτα εἰρῆσθαι. τὰ δ' ἄλλα τὰ περὶ τῆσδε τῆς ἐμπλάστρου γεγραμμένα τῷ Ἥρᾳ, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀτταλικῆς, ἔνια μὲν ἀληθεύεσθαί φημι, τινὰ δὲ ὑπὲρ τὸ μεῖζον ἐξαίρεσθαι. κάλλιστον μὲν γάρ ἐστι φάρμακον, ὡς ἐν ἐμπλάστροις, τῶν ὀνομαζομένων ὑπωπίων, ἐναίμων δὲ τραυμάτων κολλητικὸν οὐκ ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ἀρίστοις. ὅλως δὲ περὶ τοῦ γένους τούτου τῶν ἐμπλάστρων εὑρίσκω παμπόλλους τῶν ἰατρῶν, οὐ μόνον τῶν νῦν, ἀλλὰ καὶ τῶν γεγραφότων συγγράμματα, μείζονας τῶν ἀληθῶν ἐπαίνους πεποιημένους, ὑπὲρ ὧν ἐν τῷ μετὰ ταῦτα λόγῳ ῥηθήσεται. νῦν δὲ ἐπὶ τὴν προκειμένην ἐλθόντες, αὖθις ἐπισκεψόμεθα περὶ τῶν εἰρημένων τῷ Ἥρᾳ. φησὶ γὰρ αὐτὴν ἰᾶσθαι φύματα, μηδένα προσθεὶς διορισμόν, ὧν ἐγὼ περὶ τῆς φοινικίνης ἔγραψα. τινὰ μὲν γὰρ πάνυ θερμὰ τῶν φυμάτων ἐστί, καὶ σφοδρῶς ἐξορμῶντα, τινὰ δὲ καὶ ψυχρὰ καὶ ξηρά. πάμπολλα δ' ἄλλα μεταξὺ τούτων, ἔνια μὲν ἀκριβῶς μέσα τῶν εἰρημένων, ἔνια δὲ ὀλίγον ἀφιστάμενα τῆς μεσότητος ἑκατέρωσε, καὶ τινὰ πλέον ὡσαύτως ἐφ' ἑκάτερα, καὶ τινὰ τῶν ἄκρων ἐγγύς, ἢ μεταξύ πως ἐξ ἴσου τῶν τε μέσων καὶ τῶν ἄκρων, ἐφ' ὧν ἁπάντων ἀδύνατόν ἐστι τὴν ἔμπλαστρον ταύτην ἐφαρμόττειν, εἰ μὴ ἄρα βούλοιτο τήκειν αὐτὴν ὑγροῖς τισιν, ὡς γίνεσθαι τρόπους πολλοὺς τῆς χρήσεως, οὓς ἐχρῆν αὐτὸν εἰρηκέναι, καθάπερ ἐπ' ἄλλων ἐποίησε. διὸ καὶ δίκαιον εἶναί φημι, τοῦτον μὲν ἐπαινεῖν ἐφ' οἷς οὕτως ἔγραψε, μέμφεσθαι δὲ Ἀνδρομάχῳ. περὶ δὲ τοῦ τὴν ἔμπλαστρον ταύτην ἐπ' ἀνθρωποδήκτων καὶ κυνοδήκτων ἁρμόττειν, σὺ αὐτὸς νόμιζε παρ' ἐμοῦ λόγους ἀκούειν, οὓς καὶ περὶ τῆς ἀτταλικῆς εἶπον. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὅσα μαρτυρεῖ τῷ φαρμάκῳ, καθάπερ ἐκείνης οὕτω κἀπὶ ταύτης λέγων καλὸν εἶναι τὸ φάρμακον, ἀλλὰ πολὺ λείπεσθαι τῶν εἰς ἕκαστον ἐκείνων ἄριστα ποιούντων, ὡς χρήσασθαί τινα αὐτῷ θαρρούντως, μηδενὸς τῶν ἀρίστων παρόντος. οὐ σμικρὸν δὲ οὐδὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐν τοῖς φαρμάκοις, ὥσπερ κἂν τοῖς διαιτήμασι, καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν τέχνην, οὗ κατεφρόνουν μὲν ἐγὼ τὸ πρῶτον, ὡς μηδ' ἄξιον Ἱπποκράτους εἶναι νομίζειν, παραινοῦντι ἡμῖν οὕτω πάντα τὰ κατὰ τέχνην πράττειν ὡς ὠφελεῖν, ἢ μὴ βλάπτειν. ὕστερον δ' ἔγνων αὐτὸ μεγίστην δύναμιν ἔχον, ὡς ἑώρων ἐνίους τῶν ἰατρῶν, οἳ κατώρθωσαν ἔμπροσθεν φαρμάκοις ὡς θαυμασθῆναι, τούτοις ὕστερον ἐπ' ἄλλων ἀποτυχόντας, ὡς καταγελασθῆναι. καὶ διὰ τοῦτ' ἐπειράθην ἀεὶ τοιούτοις χρῆσθαι βοηθήμασιν, ἐφ' οἷς ἡ μὲν τῆς ὠφελείας ἐλπίς, ἐνίοτε ἀμφιβολίαν ἔχει, τὸ δὲ μηδεμίαν ἀπαντῆσαι βλάβην, ἀκριβῆ γνῶσιν. ἅπερ οὖν ἐπῄνεσε τῆς ἀτταλικῆς ἐμπλάστρου, καὶ ταύτης ὁ Ἥρας, ἔστι μὲν ὡς ἔφην, οὐ μεγάλα. οὐ παρόντων δὲ τῶν μεγάλως αὐτὰ δρώντων, οὐκ ἄν τις τούτοις χρώμενος, ἐργάσεται βλάβην σαφῆ, κἂν μηδὲν ὠφελήσῃ. χρῆσθαι μέντοι τις τῷ φαρμάκῳ τούτῳ βουλόμενος ἐπὶ φυμάτων, ἐξ ὧν εἶπον ἐπὶ τῆς φοινικίνης, αὐτὸς ἐξευρήσει, τήκων ἄλλοτε ἄλλως αὐτήν. εἰρήσεται δὲ ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τῶν φυμάτων ἐπιμέλεια πᾶσα, δι' ἧς ἐλπίζω τὴν μέθοδον ὑμᾶς ἕξειν ἀκριβῆ τε καὶ τελείαν τῶν δυναμένων φαρμάκων ὠφελεῖν φύματα. καλείσθω δ' ὑμῖν ἡ ἔμπλαστρος αὕτη λευκὴ πρὸς λυσσοδήκτους, ὥσπερ ἡ διὰ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως ἀτταλική. Γράφει δ' ἐφεξῆς τῆσδε καὶ ἄλλην ἔμπλαστρον ὁ Ἥρας, κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. Λευκὴ ἡ ἀρειαβαρζάνιος, ἣν Ξενοκράτης ὁ περὶ τὸν ταρσὸν ἀπόστημα διεφόρησεν ἤδη μεταβεβληκός, εἶτα τήν τε συμμετρίαν τῶν ἐμβαλλομένων εἰς αὐτὴν εἰπών, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν » ἕψησιν, ἐπὶ τέλει προσέγραψε, κατὰ λέξιν οὕτως. ποιεῖ μάλιστα πρὸς τὰ κακοήθη καὶ νεμόμενα, καὶ δυσαλθῆ, κα- » θόλου τε πρὸς πᾶν ἕλκος. αὐτὴν δὲ τὴν συμμετρίαν τῶν συντεθέντων τὸ φάρμακον, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκ τρίτου μέρους ἔγραψε, τῆς ὁλοκλήρως ὑπ' ἄλλων γεγραμμένης κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. Λιθαργύρου δραχμὰς σ΄. κηροῦ δραχμὰς ν΄. παλαιοῦ ἐλαίου κοτύλας τρεῖς, ψιμμυθίου δραχμὰς π΄. τερμινθίνης ∠ λβ΄. κηρύκων κεκαυμένων ∠ ι΄. λιβανωτοῦ ∠ ιθ΄. ὕδατος κυ. ιβ΄. Ταῦτα πάντα τὰ νῦν ὑπ' ἐμοῦ λελεγμένα φάρμακα κατὰ τὸ τρίτον μέρος ἔγραψεν ὁ Ἥρας. Λιθαργύρου ∠ ξς΄. ὀβολοὺς δ΄. κηροῦ ∠ ις΄. ὀβολοὺς δ΄. ἐλαίου δὲ παλαιοῦ κοτύλην α΄. καὶ ψιμμυθίου μὲν

δραχμὰς

δραχμὰς κϛ΄. καὶ τριώβολον. τῆς δὲ τερμινθίνης ῥητίνης δραχμὰς ι΄. καὶ τετρώβολον, κηρύκων κεκαυμένων δραχμὰς γ΄. καὶ διώβολον, καὶ λιβανωτοῦ δραχμὰς ϛ΄. καὶ διώβολον, ὕδατος κυάθους δ΄. εἶτ' ἐφεξῆς τὴν ἕψησιν οὑτωσὶ γράφει. τὴν λιθάργυρον καὶ τὸ ψιμμύθιον σὺν τῷ ὕδατι καὶ τῷ ἐλαίῳ τρίβε, εἶτα ἕψε ἐν καινῇ χύτρᾳ ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς, κινῶν σιδηρᾷ σπάθῃ ἐπιμελῶς, ἵνα μὴ καυθίσῃ. ὅταν δὲ ἡμίεφθος ᾖ, ἐπέμβαλλε κηρὸν, τακέντος δὲ ῥητίνην καὶ λιβανωτὸν, καὶ ἕψε ἕως ἀμόλυντον γένηται ποσῶς, εἶθ' ὅταν δοκῇ ἐγγὺς εἶναι τοῦ καλῶς ἔχειν, ἐπεμβαλὼν τοὺς κήρυκας, συνέψησον τὸν λοιπὸν χρόνον. ὅταν δὲ τελέως συστραφῇ, κατέρασον εἰς θυίαν, ὕδατος ὀλίγου προϋποκειμένου, καὶ μαλάξας χρῶ. τοῦτο τὸ φάρμακον, εἰς τὸ διαφορεῖν ἀδήκτως παρεσκεύασται, τό, τε ψιμμύθιον ὀλίγον ἔχον, ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν τοῦ λιθαργύρου, καὶ μετὰ ταύτης ἀπ' ἀρχῆς ἑψόμενον, ἰσχυρῶς τε ξηραῖνον φάρμακον, διὰ τοὺς κεκαυμένους κήρυκας. ἡ δ' αὐτή πως ἐστὶ δύναμις, καὶ ταῖς πορφύραις, καὶ τοῖς ὀστρέοις κεκαυμένοις. εὔδηλον δ' ὅτι χωρὶς τῶν σαρκῶν καίεται τὰ τῶν ζώων τούτων ὄστρακα. καὶ Ἡρας μὲν ἓν ἔγραψε βιβλίον τῶν δυνάμεων.

Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ ἐπικληθεὶς φαρμακίων, δέκα, χωρὶς τῶν θηριακῶν καὶ γυναικείων, προσθεὶς καὶ αὐτὸς ἑκάστου φαρμάκου τὴν ἐπαγγελίαν, ἐπὶ πολλῶν δὲ καὶ τὴν ἕψησιν, ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως. ὁ δ' Ἀνδρόμαχος, πολλὰς ἤθροισε δυνάμεις, καὶ σχεδὸν οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τοῖς δέκα τοῦ φαρμακίωνος Ἀσκληπιάδου. τρισὶ δ' αὐτὰς περιέλαβε βίβλοις. ἐν μὲν ἐν ᾧ τὰ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενα φάρμακα γράφει, δευτέρῳ δὲ ἐν ᾧ τὰ εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενα, καὶ τρίτῳ τῷ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς. μέμψαιτο δ' ἄν τις, ὡς ἔφην αὐτῷ, μήτε τὰς σκευασίας προσγράφοντι, μήτε τοὺς τρόπους τῶν χρήσεων, μήτε τὰς δυνάμεις, μήτε τὰς ἐπαγγελίας.

Αἱ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι λευκαί.

Ἐπὶ τὸν Ἀσκληπιάδην οὖν ἤδη μεταβὰς, παραθήσομαι τὰς ὑπ' αὐτοῦ γεγραφείσας ἐμπλάστρους λευκὰς ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν ἐκτός. ἐπιγράφει δ' αὐτὸς αὐτὰ πρώτην μαρκέλλαν, καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην, καὶ τετάρτην, καὶ πέμπτην, ὥσπερ τὰ ἄλλα τὰ ἐν τοῖς πέντε, πρῶτον μάσωνα, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ μαρκέλλῃ περὶ τὸ τέλος, ἔγραψε λευκὰς ἐμπλάστρους, μίαν μὲν ἧς τὴν ἐπαγγελίαν φησὶν εἶναι πρὸς τὰ πυρίκαυτα, καὶ ἀποσύρματα, καὶ χρῶτας ἁπαλοὺς, ἣν ἄκεσιν ὀνομάζεσθαί φησιν. ἕψειν δὲ ὁμοῦ τὰ τέτταρα φησὶ, λιθάργυρον, ψιμμύθιον, ἔλαιον, ὕδωρ, ἴσα πάντα, καὶ δῆλον ὅτι ψαθυρὸν, καὶ ἀλιπὲς γίνεται τὸ φάρμακον τοῦτο, ὡς μηδὲ προσμένειν τῷ χρωτὶ δύνασθαι χωρὶς ἐπιδέσεως. εἰ μὴ γὰρ ὡς προεῖπον ἔμπροσθεν ἐπὶ πλέον ἑψηθείη τὰ μεταλλικὰ, τοιαύτην ἀναγκαῖον ἐστὶ γίγνεσθαι τὴν ἔμπλαστρον. ἐπὶ πλέον δ' ἕψεται, πλείονα μοῖραν ἐν τῇ μίξει τῶν ὑγρῶν ἔχοντα. ἑτέραν δ' ἐφεξῆς τῇδε λευκὴν ἔμπλαστρον ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, τὴν αὐτὴν μὲν ἐπαγγελίαν ἔχουσαν, οὐ τὴν αὐτὴν δὲ σύνθεσιν. οὔτε γὰρ ἴσον ἐμβάλλει σταθμὸν τῶν μεταλλικῶν, ἀλλὰ τὸ ψιμμύθιον, ἡμιόλιον τοῦ λιθαργύρου, καὶ προσεμβάλλει στέατος μοσχείου, τὴν ὅλην συμμετρίαν ποιήσας τήνδε. Ψιμμυθίου δραχμὰς ρκ΄. λιθαργύρου δραχμὰς π΄. στέατος μοσχείου δραχμὰς λ΄. κηροῦ δραχμὰς κε΄. ἐλαίου κοτύλας β΄. τοῦτο τὸ φάρμακον, ὀλίγον ἔχει ἔλαιον ὡς πρὸς τὴν τῶν μεταλλικῶν ἀναλογίαν, ἐάν τις ὑπόθηται τὴν κοτύλην ἔχειν οὐγγίας θ΄. ῥωμαϊκὰς τὰς καταγεγραμμένας ἐν τοῖς συνήθεσι κέρασι λιτραίοις. ἐπεὶ δὲ πεπλεόνασται τὸ ψιμμύθιον ἐν αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο συμπλαστικώτερον ἐγίνετο τοῦ προγεγραμμένου, τὸ στέαρ ἔμιξεν ὁ συνθεὶς αὐτό. γινώσκων δὲ τὸ τῶν βοῶν στέαρ θερμότερόν τε καὶ διαφορητικώτερον ὑπάρχειν τοῦ τῶν ὑῶν, ἐφυλάξατο τελείου βοὸς ἐμβάλλειν στέαρ. ἐν ἅπαντι γάρ τοι γένει ζώου τὰ νέα τῶν τελείων, ὑγρότερόν τε καὶ ἧττον θερμὸν ἔχει τὸ στέαρ. εἴη ἂν οὖν καὶ ἥδε ἡ σύνθεσις περιεργοτέρα μὲν τῆς ἁπλῆς λευκῆς ἐμπλάστρου τῆς προγεγραμμένης ὑπ' αὐτοῦ, πλέον οὐδὲν εἰς ὠφέλειαν ἔχουσα. Τρίτην δὲ ἄλλην λευκὴν ἔγραψε ἐπουλωτικὴν, ἐκ ψιμμυθίου μὲν ἴσου τῇ λιθαργύρῳ, κηροῦ δὲ τετάρτου μέρους, ἢ περὶ ταῦτα, καὶ τῆς τερμινθίνης αὖ πάλιν ἐξ ἡμίσεος μέρους τοῦ κηροῦ. τὸ δ' ἔλαιον ὀλίγου δεῖν ἴσον ἐμβέβληται τοῖς μεταλλικοῖς ἀμφοτέροις ὁμοῦ, καὶ τούτῳ πάλιν αὐτῷ τὸ ὕδωρ ἴσον. ἐβουλήθη γὰρ ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον, τοῦ μὲν ψιμμυθίου καὶ τῆς λιθαργύρου βάλλεσθαι ∠ ρ΄. ἑκατέρου, τοῦ κηροῦ δὲ ∠ κε΄. καὶ τῆς τερμινθίνης ιβ΄. τοῦ δὲ ἐλαίου καὶ τοῦ ὕδατος, ἀνὰ δύο κοτύλας. τῆς οὖν ἀτταλικῆς ἀναμνησθέντες ἐμπλάστρου, τὰ μεταλλικὰ μὲν ὡσαύτως ἐχούσης τῇδε, καθάπερ καὶ τὸ ἔλαιον ἅμα τῷ ὕδατι. τὸν δὲ κηρὸν διπλάσιον τοῦ περὶ τήνδε καὶ τὴν τερμινθίνην ὡσαύτως, εἴσεσθε σαφῶς, ἥν τινα διαφορὰν ἔχει πρὸς ἄλληλα τὰ φάρμακα. πρόσεστι γοῦν ἐκείνοις καὶ λιβανωτὸς, καὶ στυπτηρία, καὶ πέπερι. Καὶ μέντοι καὶ μέμνηται τῆς ἀτταλικῆς ἐκείνης ἐμπλάστρου καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, οὐκ ὀνομάζων αὐτὴν ἀτταλικὴν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πέπερι βάλλων. τὰ δ' ἄλλα πάντ' ὡσαύτως ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. Λευκὴ Μνασαίου λεγομένη, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσαλθῆ. Λιθαργύρου, ψιμμυθίου ἀνὰ ∠ ρ΄. κηροῦ ∠ ν΄. τερμινθίνης, λιβανωτοῦ ἀνὰ ∠ κε΄. στυπτηρίας σχιστῆς δραχμὰς ιβ΄. ἐλαίου κοτύλας β΄. μὴ νομίσητε δὲ διαφέρειν ἐὰν εὕρητέ που δραχμὰς ρ΄. ἀντὶ μιᾶς λίτρας γεγραμμένας, ἀλλ' ἐκεῖνο σκοπεῖτε, πότερον ὁ γράψας τὰς ρ΄. δραχμὰς τὸ ἥμισυ τοῦ κηροῦ μίγνυσιν αὐταῖς, εἶτ' ἐκείνου τὸ ἥμισυ τῆς τερμινθίνης, ὡς εἶναι τοῦ μὲν κηροῦ ν΄. τῆς δὲ τερμινθίνης κε΄. δραχμὰς, ἤ τινα ἑτέραν ποιεῖται συμμετρίαν. εἰ μὲν γὰρ τὴν εἰρημένην, οὐδὲν διοίσει τοῦ λέγοντος λίτραν καὶ ἡμίλιτρον καὶ τρεῖς οὐγγίας. ἡ μὲν γοῦν λίτρα δραχμὰς ἓξ ἔχει πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα, τὸ δὲ ἡμίλιτρον, ὀκτὼ καὶ μ΄. δηλονότι καθάπερ καὶ τούτου πάλιν τὸ ἥμισυ τέτταρας καὶ κ΄. ὡς ἡ αὐτὴ ἀναλογία σώζεται, μηδὲν μέγα διαφέροντος, εἴτε ταῖς ρ΄. δραχμαῖς τῶν μεταλλικῶν, εἴτε ταῖς ἐνενήκοντα ἕξ, αἱ δύο κοτύλαι τοῦ ἐλαίου μιγνύοιντο. περὶ τούτου μὲν οὖν οὐ διοίσει, τὰ φάρμακα λίτρας ὀνομαζομένης, ἢ δραχμῶν ρ΄. ἐκείνῃ δὲ διήνεγκε, τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένον φάρμακον τῆς ἀτταλικῆς ἐμπλάστρου, τὸ τὴν ἀτταλικὴν ἓξ μὲν δραχμὰς τῆς σχιστῆς στυπτηρίας, τρεῖς δὲ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως. τὴν δ' ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένην, τὸ μὲν λευκὸν οὐκ ἔχειν πέπερι, διπλάσιον δὲ τὸν σταθμὸν τῆς σχιστῆς στυπτηρίας, εὔδηλον δ' ὅτι συμπλαστικώτερον μέν πως, καὶ διὰ τοῦτο ἐπουλωτικώτερον ἔσται τὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου φάρμακον, διαφορητικώτερον τὸ ἀτταλικὸν, ὥσπερ ἔφην καὶ πρόσθεν οἱ ζητοῦντες, ὁπότερον αὐτοῖν ἐστι βέλτιον, οὐκ ἴσασι χρῆσθαι φαρμάκοις. εἰς μὲν γὰρ τὴν ἐπούλωσιν, τὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου βέλτιόν ἐστιν, εἰς δὲ τὴν διαφόρησιν,

τὸ ἀττάλικόν. ἐν ᾧ δὲ λόγῳ μεμνῆσθαι χρὴ τοῦ ὑφ᾽ Ἱπποκράτους γεγραμμένου κατὰ τὸ περὶ τροφῆς, ὡς ἐν τῷ πρός τι, τό, τε φαῦλον, καὶ τὸ οὐ φαῦλον λέγεται, καὶ δηλονότι τὸ βλαβερόν τε καὶ ὠφέλιμον. ἑτέρῳ γὰρ λόγῳ φαίης ἂν εἶναι τῆσδε τῆς ἐμπλάστρου τὴν ἀττάλικην βελτίονα, τῷ πολυχρηστοτέραν ἐκείνην ὑπάρχειν. Ἀμέλει καὶ αὐτὸς Ἀσκληπιάδης ἐφεξῆς τῇδε τῇ νῦν εἰρημένῃ, γράφων αὐτὴν ἐκείνην τὴν διὰ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως οὐκ ὀνομάζει ἀττάλικην, ἀλλὰ παμφίλιον, ἀγνοῶν ὡς οἶμαι τὸν πρῶτον αὐτὴν εὑρόντα, περιθεὶς δὲ τοὔνομα τοῦ χαρμένου τε καὶ δόντος
» αὐτῷ. τὴν δ᾽ οὖν ἐπαγγελίαν αὐτῆς κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. Ἄλλη παμφίλιος λεγομένη, φάρμακον ἐπιτε-
» τευγμένον. ποιεῖ πρὸς τὰ παλαιά, καὶ δυσαλθῆ, ἄνθρακας, ἐπινυκτίδας, ἀχῶρας, ψωρώδεις διαθέσεις, κόλπους
» παρακολλᾷ, ποιεῖ πρὸς ἀποστήματα, κονδυλώματα, καὶ σχεδὸν πολυχρηστότερόν ἐστι τὸ φάρμακον. Συγκεῖσθαι δ᾽
» αὐτό φησιν ἐκ ψιμμυθίου μετὰ καὶ λιθαργύρου, καὶ κηροῦ καὶ τερμινθίνης, καὶ τῶν δύο κοτυλῶν τοῦ ἐλαίου, κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ Ἥρᾳ, καὶ πρὸς τούτους ἔτι τῆς χιστῆς συμπηξείας, καὶ τοῦ λευκοῦ πεπέρεως, ὕδατος δὲ οὐ μέμνηται κατὰ τὴν σκευασίαν, ἀλλ᾽ οὐδέ τι τοῦ λιβανωτοῦ. τινὲς δ᾽ οὐ πέντε καὶ εἴκοσι βάλλουσιν, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ, καὶ μέντοι γε καὶ περὶ τοῦ ὕδατος. γράψας γὰρ ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας δύο βάλλεσθαι, μετὰ ταῦτα προσέγραψεν ὕδατος κοτύλας β. ἢ κοτύλην μίαν. ἐγὼ δὲ καὶ χωρὶς ὕδατος σκευάσας τὸ φάρμακον πάνυ πολλάκις, καὶ βέλτιον εἰς πάντα τἄλλα γινόμενον φαίνεται, πλὴν ἐπὶ τῶν ἁπαλοχρώτων, ἄμεινον γὰρ ἐπὶ τούτων ἐστὶ τὸ προσειληφὸς ὕδωρ, καὶ μάλιστα ὅταν ὑποφλεγμαίνῃ τὰ ἕλκη. Διαγράφει δὲ σὺν ταῖς εἰρημέναις λευκαῖς ἐμπλάστροις, καὶ ἄλλην ὁ Ἀσκληπιάδης, ἐπαγγελλομένην θεραπεύειν λυσσοδήκτους, ὥσπερ καὶ ἡ παρὰ τῷ Ἥρᾳ γεγραμμένη τὴν ἐπαγγελίαν ἔχει. προσλαμβάνει δὲ καὶ αὕτη παρὰ τὴν ἁπλῆν λευκὴν, τὴν ἐκ λιθαργύρου καὶ ψιμμυθίου, καὶ λιβανωτοῦ, καὶ κηροῦ συγκειμένην, ἔτι ἔξωθεν μυελὸν ἐλάφειον, καὶ σμύρναν. Ἐμβάλλει δ᾽ εἰς αὐτὴν, λιθαργύρου μὲν δραχμὰς μ. ψιμμυθίου δὲ δραχμὰς λ. λιβανωτοῦ δραχμὰς ι. καὶ τὰς ἴσας τῆς σμύρνης, ἐλαφείου δὲ μυελοῦ δυοῖν δεούσας τῶν δέκα, καὶ κηροῦ λευκοῦ δραχμὰς ν. καὶ τοῦ παλαιοῦ ἐλαίου ξέστην α. Πρώτην δὲ τούτων ἁπασῶν ὧν εἶπον ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, ἣν ὀνομάζει ῥοδιακὴν, ὡς διαφορητικὴν, καὶ τὰς περὶ τῶν μαστῶν σκληρείας θεραπεύουσαν, ἐκ τῶνδε συγκειμένην. Λιθαργύρου καὶ κηροῦ ποντικοῦ κελεύει βάλλειν ἀνὰ λίτραν α. ψιμμυθίου δὲ καὶ στέατος ὑείου κατειργασμένου, τὸ τῆς λίτρας ἥμισυ, τουτέστιν οὐγγίας ἓξ ἑκατέρου, καὶ σμύρνης μὲν οὐγγίας δ. ὠῶν δὲ ὠῶν λεκύθους β. καὶ κοτύλην μίαν, καὶ ἡμίσειαν ἐλαίου. ταύτην φησὶ καὶ ἐδρικὴν ἀγαθὴν εἶναι, μὴ προγράψας διὰ τίνος βούλεται τήκεσθαι τὸ φάρμακον, ἀλλ᾽ ἡμῖν ἐπιτρέψας ἴσως στοχάζεσθαι, ποτὲ μὲν διὰ ῥοδίνου, ποτὲ δὲ διὰ μυρσίνης, ποτὲ δὲ διά τινος τῶν ἐλαίων χρὴ τήκειν αὐτό.

Πῶς χρὴ συντιθέναι λευκὰς ἐμπλάστρους πρὸς τὰ δυσεπούλωτα καὶ κακοήθη.

Τίνα τῶν ἑλκῶν ὀνομάζω δυσεπούλωτα, καὶ τίνα κακοήθη, διελέσθαι καιρὸς, οὐκ εἰς τὰ παρόντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι, χρησίμου τοῦ διορισμοῦ γενησομένου. τὰ μὲν οὖν διὰ ἐπιῤῥοὴν ὑγρῶν, ἤτοι πολλῶν, ἢ δριμέων, αὐτοῦ τοῦ διάθεσιν ἤδη τοιαύτην ἐσχηκέναι τὸν πεπονθότα τόπον, ὡς κἂν ᾖ χρηστὸν τὸ ἐπιῤῥέον, ὅμως διαφθείρειν αὐτὸ, δυσεπούλωτα καλῶ. τὰ δ᾽ ἤδη τὴν εἰρημένην ἔχοντα διάθεσιν, ἐξαιρέτως ὀνομάζω κακοήθη. νῦν οὖν ἐπειδή τινας τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων ὡς καλῶς ἐπουλώσας τὰ δυσεπούλωτα, γεγράφασιν οἱ πρὸ ἐμοῦ, διὰ τοῦτο κἀγὼ γράφω λευκὰς ἐμπλάστρους, ἃς συνέθηκα, πρός τε τὰ δυσεπούλωτα πάντα, καί τινα τῶν κακοήθων, ὅσα μὴ πονηρὰν πάνυ ἔχει τὴν κατασκευὴν, ἐπ᾽ ἐκείνων γὰρ αὖθις εἰρήσεται τὰ πρόσφορα φάρμακα. πρῶτον κἀνταῦθα τὴν μέθοδον ἐρῶ, καθ᾽ ἣν μαθήσεται πολλὰς τοιαύτας ἐμπλάστρους συνθεῖναι. διττὸς δ᾽ αὐτῆς ὁ σκοπός. ὁ μέν τις κοινὸς ἁπάντων τῶν κατὰ μέθοδον συντιθεμένων φαρμάκων, ὁ δέ τις ἴδιος ὁ πρὸς τὴν χρόαν τούτων διαφερόντων. ὅσα τοίνυν ἐγνώκατε κατὰ τὴν περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείαν, ἀδήκτως μὲν, ἰσχυρῶς δὲ πάνυ ξηραίνοντα, ταῦτα ἀναμνήσθητε. πάντως δ᾽ εἶναι προσήκειν αὐτὰ πρὸς τῷ μὴ δάκνειν, ἢ στύφειν σαφῶς, ἔτι καὶ ῥύπτειν δύνασθαι. καὶ γὰρ καὶ κοῖλα φαίνεται τὰ πλεῖστα τῶν τοιούτων ἑλκῶν ὡς διὰ ἀναβρώσεως ὑγρῶν κακοήθων γενόμενα, καὶ διὰ τοῦτο σαρκωθῆναι δεόμενα. δέδεικται δ᾽ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, τὰ σαρκοῦντα φάρμακα πάντα, ῥυπτικὴν ἔχοντα δύναμιν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα φάρμακα ξηρὰν δύναμιν ἔχει, τοιούτων ἑλκῶν θεραπευτικήν. ἀλλὰ νῦν ἡμεῖς ἀναμνησθῶμεν τῶν, ἤτοι φυλάξαι τὴν λευκότητα τῆς συντιθεμένης ἐμπλάστρου δυναμένων, ἢ μὴ πολύ γε βλάψαι. τοιαῦτα δ᾽ ἐστὶ καδμεία, καὶ πομφόλυξ, καὶ σταυὸς, ὄστρεά τε κεκαυμένα, καὶ πορφύραι καὶ κήρυκες, καὶ τὸ τῆς σηπίας ὀστῶδες. οὐ πολὺ δ᾽ ἂν λυμαίνοιτο τῇ χρόᾳ καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς, καὶ τῆς κεκαυμένης χαλκίτεως τὸ μὴ πυῤῥὸν, ἀλλὰ τεφρῶδες, ἢ ὑπόλευκον. ὅπως δὲ χρὴ τὸ τοιοῦτο παρασκευάζειν αὖθις εἰρήσεται κατὰ τὸν τῆς θεριακῆς αὐτίδοτου λόγον. ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων εἰ πλυθείη, παντάπασιν ἄδηκτον γίνεται. καθάπερ καὶ ὁ κηρὸς, ὃν χρὴ μῖξαι σκευαζομένῳ τῷ φαρμάκῳ, καὶ ἡ ῥητίνη. λέλεκται δ᾽ ὅτι κηρὸς μὲν ὁ τυῤῥηνικὸς, ἢ ὁ ποντικὸς ὀνομαζόμενος, ἐπιτήδειός ἐστιν εἰς τὴν τῆς λευκῆς ἐμπλάστρου κατασκευήν. αἱ ῥητίναι δὲ ἥτε λάριξ ὀνομαζομένη, καὶ ἡ τερμινθίνη, πρὸς τὰ κακοηθέστερα τῶν ἑλκῶν λυσιτελέστερα. καὶ λιβανωτοῦ δὲ ἐμβάλλειν τι προσήκει μέρος, ἕνεκα τοῦ πέττεσθαι καὶ δαπανίσκεσθαι τὴν διάθεσιν τῶν κακοήθων ἑλκῶν. οὐ μόνον δὲ πλύνειν χρὴ τῶν εἰρημένων φαρμάκων ἕκαστον, ἀλλὰ τά γε μεταλλικὰ καὶ λειοῦν ἐπὶ πλεῖστον ἐν ἡλιουμένῳ χωρίῳ μεθ᾽ ὕδατος, ἢ ὄξους, ἢ θαλάττης, ἢ οἴνου. καθαρὸν δὲ καὶ λευκὸν καὶ διαφανὲς ἀκριβῶς ἕκαστον τούτων ἔσω, χάριν τοῦ συντελέσαι τι τῇ λευκότητι τοῦ φαρμάκου. καὶ περὶ τοῦ ψιμμυθίου δὲ πρόσθεν εἴρηται καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἑψήσεως, καὶ τοῦ περιέχοντος ἀέρος, καὶ τοῦ πυρὸς, ὅπως ἂν ἕκαστον αὐτῶν συντελοῖ τι τῇ λευκότητι. καθάπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτως κἀπὶ τούτων εἰδότα χρὴ τὰς δυνάμεις ὕδατός τε καὶ ὄξους, καὶ θαλάττης, οἴνου τε τοῦ λευκοτάτου, μιγνύειν ἐν τῇ συνθέσει τὸ χρησιμώτατον εἰς τὴν θεραπευομένην διάθεσιν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ὀχθωδῶν ἑλκῶν, καὶ τὰ χείλη παχέα, καὶ σκληρὰ καὶ πολλῆς δεόμενα λεπτύνσεως ἐχόντων, τὰ δι᾽ ὄξους καὶ θαλάττης λελειωμένα χρησιμώτερα τῶν δι᾽ ὕδατος. ἐφ᾽ ὧν δὲ δριμὺ καὶ δακνῶδές ἐστι τὸ φερόμενον ἐν τοῖς ἕλκεσιν ὑγρὸν, ἐν ὕδασι χρὴ λελειῶσθαι μᾶλλον ἕκαστον τῶν μεταλλικῶν, ὥσπερ γε πάλιν ἐν οἴνῳ

μᾶλλον,

μᾶλλον, ἐφ' ὧν πολὺ φαίνεται τὸ περιρρέον ὑγρὸν τοῖς ἕλκεσι. τούτων οὖν ἕκαστον, ὧν εἶπον ἐν ἑκάστῳ τῶν εἰρημένων, ὑγρῶν λελειωμένων ἡμέραις πλείοσιν, ἐμβαλὼν ἑκάστοτε τῶν διὰ ψιμμυθίου τε καὶ λιθαργύρου φαρμάκων, πάντων αὐτῶν ἐπειράθην ἐπιτυχόντων κάλλιστα. τινὰς δὲ γραφὰς καὶ φίλοις ἔδωκα δεομένοις πιστῶν φαρμάκων, ὑφ' ὧν καὶ αὐτῶν εἰς πεῖραν ἀχθέντα, τὴν ἐπαγγελίαν ἐφαίνετο διασῴζοντα. περιεψυγμένης οὖν, ὡς εἴρηται, τῆς λιθαργύρου μετὰ τοῦ ψιμμυθίου, καὶ πλησίον ἀμολύντου συστάσεως ἥκοντος τοῦ φαρμάκου, προσβάλλειν χρὴ τῆς λάρικος, ἢ τῆς τερμινθίνης ῥητίνης μετὰ τοῦ λευκοῦ κηροῦ, καὶ τούτων καλῶς ἑνωθέντων, ἐπεμβάλλειν τὰ μεταλλικά, τοιάνδε συμμετρίαν ἔχοντα. τῆς μὲν λιθαργύρου καὶ τοῦ ψιμμυθίου κατὰ τὸ σύνηθες ἑκατέρου λίτραν μετὰ δυοῖν ἐλαίου λιτρῶν ἑψέσθω, πολλάκις δὲ καὶ ὕδατος ἡμίλιτρον ἐπεμβάλλων. τήκεται γὰρ οὕτως ἡ λιθάργυρος θᾶττον ἢ ἡ ἕψησις ἀναλίσκει τὸ ὕδωρ, ὡς μηδὲν σαφῶς εἰς ὑγρότητα συντελεῖν τῷ φαρμάκῳ. ῥητίνης δὲ τρεῖς οὐγγίαι, καὶ κηροῦ διπλάσιαι τούτων, αὐτάρκεις εἰσίν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δύο μὲν τῆς ῥητίνης ἐμβάλλετε ποτέ, τέτταρας δὲ τοῦ κηροῦ, καὶ οὕτως οὐδὲν μέγα διαφερούσας εὑρήσεται τὰς συνθέσεις. ἱκανὴ δὲ καὶ λιβανωτοῦ μία καὶ ἡμίσεια οὐγγία, μετὰ τὸν κηρὸν καὶ τὴν ῥητίνην ἐμβαλλομένη. καὶ μετὰ ταῦτα, οὐγγίαι τρεῖς τῶν ἄλλων, ἅπερ εἰσὶ δραχμαὶ κδʹ. περὶ ταῖς εἴκοσι ἐμβαλεῖς ἢ δυοῖν καὶ τριῶν καὶ πλειόνων, καὶ πάντων ὧν εἶπον, ὧν ἂν ἑκάστου τύχῃς εὐπορῶν. οἷον εἰ πάντ' ἔχοις, ἴσον ἐμβαλεῖς ἑκάστου, τῆς καδμείας λέγω καὶ πομφόλυγος, καὶ τῶν κεκαυμένων κηρύκων, ἢ ὀστρέων, καὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ λεπίδος. ἔσονται δ' ἑκάστου ἀνὰ δραχμὰς ςʹ. ἡ συμπλήρωσις τῶν τριῶν οὐγγιῶν. εἰ δὲ καὶ τιτάνου πεπλυμμένης μιγνύεις, ἑκάστου δραχμαὶ εʹ. πληθύσονται. εἰ δὲ καὶ τῆς κεκαυμένης χαλκίτεως, ἑκάστου δραχμαὶ δʹ. ὡς ἁπάντων τῶν ἓξ συνελθόντων, συμπληροῦσθαι τὰς τρεῖς οὐγγίας. ἔστω δὲ ἡ κεκαυμένη χαλκῖτις πεπλυμμένη, καὶ δηλονότι τεφρώδης τὴν χροιάν, οὐχ οἵαν οἱ πολλοὶ τῶν καιόντων ποιοῦσιν αὐτήν, ὠχρόξανθον ὡς ἂν εἴποι τις. καὶ εἰ δύο δέ τινα τούτων ἔχοι τις μόνα, τρεῖς οὐγγίας ἐξ ἀμφοῖν ἐμβαλλέτω, τουτέστιν ἑκατέρου μίαν καὶ ἡμίσειαν. ταῦτα ἀρκεῖ κατὰ τὸ παρὸν ὑμῖν, εἰς ἐμπλάστρων λευκῶν σύστασιν ἐπίστασθαι πρὸς ἕλκη δυσεπούλωτα. καὶ κηρωταὶ δὲ λευκαὶ καὶ πάρυγροι, διὰ τῶν αὐτῶν σκευάζονται, διαφέρουσαι τῶν ἐμπλάστρων, τῷ μὴθ' ἑψῆσθαι τὴν λιθάργυρον καὶ τὸ ψιμμύθιον, ἐμβεβλῆσθαι δὲ στέαρ, ἤτοι χηνός, ἢ ἀλεκτορίδος, ἢ ὑός, ἢ μόσχου. εἰ δ' οἴνου ποτ' εὐποροίης, ἢ ὄξους, λευκοτάτων τε καὶ διαυγεστάτων, ἐμβαλεῖς αὐτῶν ἀντὶ ὕδατος.

Δημοκράτους περὶ λευκῆς ἐμπλάστρων.

Ἐπεὶ δὲ αἱ διὰ μέτρων ἐγγεγραμμέναι δυνάμεις φαρμάκων εὐμνημόνευτοί εἰσι, καὶ διαφυλάττουσαι ἀκριβῆ τὴν συμμετρίαν αὐτῶν, ἔδοξέ μοι κάλλιον καὶ τούτων μνημονεύειν. γεγραφότος οὖν Δαμοκράτους λευκὰς ἄλλας ἐμπλάστρους, καὶ μέντοι καὶ λευκὴν ἣν ἐπαινεῖ παραθήσομαι τὴν γραφήν, αὐτοῖς τοῖς ὑπ' ἐκείνου γεγραμμένοις στίχοις, τῷ τριμέτρῳ καλουμένῳ μέτρῳ.

Δεῖ δὲ μετὰ τούτων τὸν φιλίατρον ἔχειν
λευκὴν καλὴν ἔμπλαστρον εἰς ἀποσύρματα,
καὶ τὰ πυρίκαυστα, καὶ τὰ χωρὶς αἰτίας
ἐξ ἐπιπολῆς γινόμενα φανερᾶς ἕλκεα.
σκευάζεται δὲ οὕτως. ψιμμυθίου λίτραν,
λιθαργύρου τε τῆς τρυφερᾶς, * καὶ μάλιστα νῦν
λίτραν αʹ. τε καὶ μέρος λίτρας τρίτον,
κηροῦ τε καθαροῦ ποντικοῦ πέντε οὐγγίας,
τερμινθίνης τ' οὐγγίαν τῆς καθαρωτάτης,
λιβάνου δὲ μάννης, ἢ λιβάνου πέντε οὐγγίας.
λευκοῦ δ' ἐλαίου τοῦ καλοῦ καὶ προσφάτου
δύ' ἥμισυ λίτρας, καὶ ὕδατος ξέστην αʹ.
ἕψε δὲ ἔλαιον, ψιμμύθιον, λιθάργυρον,
ὕδωρ πυρὶ κούφῳ, τῇ σπάθῃ κινῶν ἀεί.
ὅταν δὲ πᾶν μὲν ἐκφρυγῇ, καλῶς τὸ ὕδωρ,
τὸ δὲ φάρμακον λεῖόν τε καὶ λευκὸν βλέποις,
μαλακόν, ἀμόλυντον, τότε βάλλεις τερμινθίνην,
ἔπειτα κηρόν, εἶτα λίβανον ὕστερον.
ἄρας τε κίνει τὴν χύτραν, ἀπὸ τοῦ πυρός,
ὑποψυχθέν τε συμμέτρως τὸ φάρμακον
εἰς τὴν θυίαν καταχέας, ἀναλάμβανε.
ἐπί τε τῶν γυναικῶν, ἢ τρυφερῶν παιδίων,
ἐπί τε τῶν γερόντων, ἢ τῶν λευκοχρώτων νέων.
ταύτῃ κατάμισγε τῆς συνηθείας τρίτον
ἣν προαποδέδωκα μὲν ἔμπλαστρον ἔμπροσθεν βραχύ,
καὶ χρῶ πρὸς ἅπαντα καὶ νεότρωτα τραύματα.
κατάμισγε δ' αὐτῇ ῥόδινον τετηγμένον,
καὶ κηρὸν ὀλίγον, καὶ λιπαρὰν ἕξεις καλήν,
οἶνον παραχέας λευκόν, αὐστηρὸν βραχύ.

Τῆς συνηθείας, ἧς ἐμνημόνευσεν ἡ σύνθεσις ἐν τῷ πέμπτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

ΤΗΣ προκειμένης πραγματείας σκοπὸν ἐχούσης σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτον, ὡς ἐὰν ἀπολέσωμέν ποτε τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ τῶν φαρμάκων οἷς χρώμεθα τὰς συνθέσεις γεγραμμένας ἔχομεν, αὐτοὺς ἡμᾶς δύνασθαι συντιθέναι παραπλήσια τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀναγκαῖόν ἐστι, πρῶτον μὲν ἡμᾶς καθόλου τινὰ τύπον ὁδοῦ μεμαθηκέναι, δι' ἧς εὑρήσομεν ὃ προὐθέμεθα. δεύτερον δὲ γεγυμνάσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπὶ πολλοῖς τῶν κατὰ μέρος, εἰδότας ὅτι χωρὶς τοῦ γυμνάσασθαι τὸ διὰ τοῦτο γυμνάσιον, οὐδὲν τῶν ἔργων ὀρθῶς περαίνεται. δεινὸν δὲ καὶ τὸ συμβὰν ἤδη τισίν, ὧν ἐγὼ γινώσκω, δυσὶν ἰατροῖν. ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ λύπης, ἐπὶ τῇ τῶν πιστῶν γραφῶν ἀπωλείᾳ συντακείς, ἀπέθανεν, ὁ δὲ ἀπέστη τῶν ἰατρικῶν ἔργων. ὑπάρχει δὲ τοῖς γυμνασθεῖσιν, ὡς ἐγὼ λέγω, πρὸς τῷ δύνασθαι συντιθέναι φάρμακα χρήσιμα, καὶ τὸ κριτικοῖς εἶναι τῶν γεγραμμένων τοῖς πρὸ ἡμῶν ἰατροῖς, ἐπιτηδείως τε χρῆσθαι πᾶσι τοῖς ὑπ' ἐκείνων γεγραμμένοις, οἷς τ' ἂν αὐτὸς εὕρῃ κατὰ τὴν διδαχθησομένην μέθοδον. βέλτιον μὲν οὖν ἐστι, τοῖς διὰ τῆς πείρας ἤδη

βεβασανισμένοις χρῆσθαι, μαθόντα τῆς χρήσεως αὐτῶν τὴν μέθοδον, ἀλλ' ὅπερ ἔφην, ἀνάγκη καταλαμβάνει πολλάκις ἡμᾶς, ὡς καὶ τοῖς ἀπειράστοις αὐτοσχεδιάζοντας χρῆσθαι. κατὰ μὲν οὖν τὸ πρὸ τούτου βιβλίον, ὅπως ἄν τις ἐκ λιθαργύρου μόνης ἐμπλάστρους σκευάζοι, λέλεκται, ποτὲ μὲν ἔλαιον μόνον μιγνὺς, ποτὲ δ' ὄξος, ἢ οἶνον, ἤ τινα τούτων, ἐξ ὁποίας τε συμμετρίας αὐτῶν ἔμπλαστρος δύναται γίγνεσθαι λευκὴ, προσηκόντως ἑψηθεῖσα. γίγνεσθαι δ' ἔφαμεν ἐκ τούτων τῶν ἐμπλάστρων, ἐνίας μὲν ἐπουλωτικὰς, ἐνίας δὲ καὶ κολλητικὰς ἐναίμων τραυμάτων, ἐνίας δὲ φλεγμονῶν τῶν μικρῶν θεραπευτικὰς, ἐνίας δὲ αὐτῶν, καὶ τὰ δυσεπούλωτα θεραπεύειν, ὁπόσα μὴ κακοήθη, καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν ὄγκους παρὰ φύσιν, ὅσοι μὴ μεγάλοι, μηδὲ σκιῤῥώδεις εἰσὶ διαφορεῖν. ἐγράφη δ' οὐ μετὰ πολὺ τῆς ἀρχῆς ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ ὑπ' ἐμοῦ συντεθεῖσα ἔμπλαστρος, ἣν ὀνομάζω φοινικίνην. ἐν τούτῳ δὲ τῷ βιβλίῳ, τῷ νῦν ἡμῖν προκειμένῳ, περί τε τῶν χλωρῶν ἐμπλάστρων εἰρήσεται, καὶ μηλίνων, καὶ κιῤῥῶν, καὶ φαιῶν, καὶ πυῤῥῶν, ἐν αἷς εἰσι καὶ αἱ δίχρωμοι καλούμεναι, μεταξύ τε τούτων ἕτεραι, τινὲς μὲν ὠνομασμέναι, καθάπερ λευκομήλιναί τε καὶ μελάγχλωροι, καὶ ῥυπώδεις, ἀερίζουσαί τε καὶ κυανίζουσαι, τινὲς δὲ καὶ παντάπασιν ἀνώνυμοι. τὸ μὲν οὖν ἐφεξῆς ἀλλήλαις γράφειν τὰς κατὰ δύναμιν ὁμοίας, χρήσιμόν ἐστιν, εἰς τὸ πλείοσιν ἐντυγχάνοντα, ἢ ἀναγινώσκοντα τὸ βιβλίον, ἑλέσθαι τὴν ἐπιτηδειοτάτην τῷ θεραπευομένῳ σώματί τε καὶ πάθει. τὸ δὲ τὰς κατὰ χρόαν ὁμοίας ἀναγράφειν, οὐ κατὰ τεχνικὴν ὁμοιότητα σκοπούντων ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ τινὲς ἐνίοτε τῶν πολὺ δυναμένων ἀνδρῶν κελεύουσιν ἡμᾶς, ἔμπλαστρον αὐτοῖς μηλίνην ποιῆσαι κολλητικὴν ἑλκῶν, ἢ ἐπουλωτικὴν, ἢ μαλακτικὴν τῶν σκληρυνομένων, ἤ τι τοιοῦτον ἐργάζεσθαι δυναμένην, ἠναγκάσθησαν ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ἐφεξῆς ἀλλήλων γράφοντες ὁμοίας κατὰ χρῶμα, προσγράφειν ἑκάστῃ τὰς οἰκείας ἐπαγγελίας. ἐγὼ τοίνυν πειράσομαι, μικτήν τινα ποιήσασθαι τὴν διδασκαλίαν ἀπὸ τῆς τεχνικωτέρας ἀρξάμενος. γράφω γὰρ πρῶτον μὲν τὰς σαρκωτικὰς τῶν κοίλων ἑλκῶν, ὧν αἱ πλεῖσται χλωραὶ κατὰ χρόαν εἰσίν, ἐπισημαινόμενος, ὅσαι τε κολλητικαὶ τούτων ὑπάρχουσι, καὶ ὅσαι τῶν κακοηθευομένων ἰατρικαὶ, καί τι τῶν τοιούτων ἄλλο δυνάμεναι διαπράττεσθαι. δευτέρας δὲ τὰς κολλητικὰς, οὐ μόνον τῶν προσφάτων ἑλκῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κόλπων, ἐν αἷς εἰσι καὶ μέχρι συνουλώσεως ἄγουσαι πολλαὶ, καὶ τούτων ἁπασῶν ἕνα μὲν στίχον ποιήσομαι τῶν μηλίνων, ἕτερον δὲ τῶν βαρβάρων ὀνομαζομένων, ἕτερον δὲ φαιῶν, ἐπί τε τῶν ἄλλων χρωμάτων ὁμοίως. ἐρῶ δὲ καὶ καθ' ἓν ἄλλο βιβλίον, αὖθις χρωμάτων ὁμοιότητας, ὅσαι τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν θεραπεύουσιν, ἃ καὶ χειρώνεια καλοῦσι. καὶ μετὰ ταῦτα καθ' ἕτερον βιβλίον, ὅσαι καὶ ταῦτα καὶ ἄλλ' ἄττα, πολύχρηστοι λεγόμεναί τε καὶ οὖσαι. καὶ μετὰ ταύτας ἁπάσας, ὅσον ὑπόλοιπόν ἐστι τῶν κατὰ τὰς δυνάμεις ἐμπλάστρων ἐγνῶσθαι μεθόδῳ, διελθεῖν πειράσομαι. ταῦτα μὲν οὖν προείρηται κοινόν τι προοίμιον ἁπασῶν τῶν προσγραφησομένων ἐμπλάστρων. ἐπὶ δὲ τὰς ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ γεγραμμένας μεταβήσομαι, προτάξας αὐτῶν τινὰ λόγον κοινὸν, ὡς εἰ καὶ μηδὲν ἤδη μοι προείρητο. φαρμάκων συνθέσεις παμπόλλων ἀξίων ἐπαίνου, πρῶτος ὧν οἶδα Μαντίας ὁ ἡροφίλειος ἔγραψεν, οὗ μαθητὴς γενόμενος Ἡρακλείδης ὁ ταραντῖνος, οὐ μόνον ἐν τῇ τῶν φαρμάκων χρήσει φαίνεται μιμούμενος ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ διαιτητικὸν μέρος τῆς τέχνης. μεθ' οὓς ἄλλοι μέν τινες ἐν πλείοσι βιβλίοις, ὥσπερ ὅ, τε Μαντίας καὶ Ἡρακλείδης. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ καθ' ἓν ἢ δύο μόνα, τὴν γραφὴν αὐτῶν ἐποιήσαντο, καθάπερ ὁ καππαδόκης Ἥρας, οὔτε ἀδόκιμον γράψας τι φάρμακον, οὔτε τὰς σκευασίας αὐτῶν καταλιπὼν, τάς τε κατὰ μέρος χρήσεις ἁπάσας διελθών. πολλὰ δὲ φάρμακα γεγράφασιν ἐπιμελῶς ἐν πλείοσι βιβλίοις, ὅ, τε Μούσας καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, καὶ ὁ Κρίτων. ὁ δ' Ἀνδρόμαχος, ἐν ἑνὶ μὲν βιβλίῳ τὰ τῶν ἐκτὸς τοῦ σώματος ἰατρικὰ φάρμακα, καθ' ἕτερον δὲ ἓν ἔγραψε, τὰ τῶν ἐντός. οὗτος καὶ τρίτον μικρότερον τούτων ὀφθαλμικοῦ. οὐ πρόσκειται δὲ ὀλιγίστων αὐτῶν, ἥτε σκευασία καὶ ἡ χρῆσις. οὔτε δὲ τούτων τις, οὔτε ἄλλος ἔγραψε τὸν λογισμὸν τῆς συνθέσεως ἑκάστου τῶν φαρμάκων, καὶ διὰ τοῦτο θαῤῥαλεώτερον οἱ ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας ἀποφαίνονται, καί τι γε ἀδιανόητα λέγοντες, εἰς περίπτωσιν γὰρ ἀναφέρουσι τὴν εὕρεσιν τῶν συνθέτων φαρμάκων. ἐθάῤῥησαν δὲ τῷ μηδένα τῶν δογματικῶν ἰατρῶν διηρθρωμένως γεγραφέναι τὴν μέθοδον τῆς συνθέσεως αὐτῶν. ὅταν γὰρ οἱ δογματίζοντες ἐρωτώμενοι τὸν λόγον, ᾧ σύγκειται τῶν φαρμάκων ἕκαστον οἷς χρῶνται, μηδὲν ἔχωσι λέγειν, ἀπολέσαντές τε τὰς γραφὰς αὐτῶν, ἀδυνατῶσιν αὐτοσχεδιάζειν ἑτέρας συνθέσεις, αὐτοί τε εἰκότως καταφρονοῦνται, τούς τε ἐμπειρικοὺς ἐργάζονται τολμηροτέρους εἰς ἀντιλογίαν. εἰ δ' ἠπίσταντο τὴν ἑκάστου πάθους ὧν θεραπεύουσι φύσιν, ἐγίγνωσκόν τε μέθοδον, ὡς ἐξ αὐτῆς ἐξευρίσκειν τόν τε σκοπὸν τῆς θεραπείας, ἑκάστου τε τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, οὐκ ἂν ἠγνόουν τὸν λόγον τῆς συνθέσεως, οἷον αὐτίκα κοῖλον ἕλκος ἀπερίστατον. οὐδὲν γὰρ χεῖρον, ὡς ἔνιοι καλοῦσι συντόμου διδασκαλίας ἕνεκεν, οὕτως καὶ ἡμᾶς ὀνομάσαι, πῶς ἄν τις ἰάσαιτο προκείσθω σκοπεῖν, ὡς εἰ καὶ μήπω μηδὲν εὕροιτο φάρμακον ἐπιτήδειον εἰς αὐτό. διδαχθέντος γὰρ ὑπὸ τοῦ λόγου τὴν τῶν κοίλων ἑλκῶν ἴασιν γίγνεσθαι γιγνομένης σαρκὸς, ἀντὶ τῆς ἀπολωλυίας ἑτέρας, ἐξ αὐτῆς δηλονότι βλαστανούσης τῆς ὑποκειμένης σαρκὸς, ἐννοήσαμεν ἀδύνατον εἶναι γενέσθαι τοῦτο, ῥύπου κατὰ τὸ ἕλκος, ἢ πολλῆς ὑγρότητος ὑποκειμένης. ἀλλὰ τὸν μὲν ῥύπον, ἀφαιρεῖ τὰ ῥυπτικὰ τῶν φαρμάκων, τὴν δ' ὑγρότητα διαφορεῖ τὰ ξηραντικά. χρὴ τοίνυν ἐπίστασθαι τὰς ὕλας τῶν τοιούτων φαρμάκων, οὐχ ἁπλῶς κατὰ γένος, ὡς Διοσκουρίδης ἄλλος ἔγραψεν, ἀλλ' ὡς ἡμεῖς ἐποιησάμεθα ἐν ταῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, οὐ μόνον γράψαντες, ἤτοι θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἤ τι τοιοῦτον ἕτερον ἐργάζεσθαι τοδέ τι τὸ φάρμακον, ἀλλὰ καὶ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, ἢ δευτέραν ἢ τρίτην, ἢ τετάρτην τοῦ μέσου φαρμάκου τοιοῦτον εἴη. καὶ πολλάκις γε ὅτι κατὰ μεσοῦσαν ἑκάστην τούτων, ἢ ἀρχομένην, ἢ τελευτῶσαν, ὡς εἶναι δώδεκα τάξεις τῶν καθ' ἐπικράτειαν ἡντιναοῦν λεγομένων φαρμάκων. ἐνίοτε μὲν γὰρ, ἤτοι μετρίως θερμαίνοντος, ἢ ξηραίνοντος, ἐνίοτε δὲ σφοδρότατα ποιεῖν ὁτιοῦν τούτων δυναμένου χρήζομεν. ὁ δ' ἁπλῶς ὅτι θερμανθῆναι δεῖται τὸ μόριον ἐπιστάμενος, οὐδὲν μᾶλλον αἱρήσεται λιβανωτοῦ, πεπέρεως, καὶ νάπυ. ταῦτ' οὖν εἴρηται μὲν ἡμῖν καὶ πρόσθεν, εἴρηται δὲ κἀν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. ὡς προεπισταμένους δ' αὐτὰ μετ' ἀποδείξεως τῆς προσηκούσης, ἐπὶ τὰ λοιπὰ προάξω, τὸν ἐνεστῶτα λόγον ἐντεῦθεν ἀρξάμενος,

ξάμενος. ἐπειδὴ ξηραίνοντός τε καὶ ῥύπτοντος μετρίας αὐτοῦ δήξεως ἐλέχθη δεόμενα τὰ σαρκωθησόμενα τῶν ἑλκῶν, ἀναμνησθῆναι χρὴ τὴν ὕλην τῶν τοιούτων φαρμάκων ἥτις ἐστί. δέδεικται δὲ ἐν τῇ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως πραγματείᾳ, μετὰ τοῦ καὶ τὴν προσήκουσαν ἑκάστου τάξιν εἰρῆσθαι. ἔστι γὰρ, ὡς ἔφην, ἐστὶ τὸ μάλιστα χρήσιμον, ὥστε ἐάν ποτε δέηταί τις ἰσχυροτέρου φαρμάκου, γινώσκειν ἐφ᾽ ὃ μεταβήσεται, μὴ παρόντος δὲ τῶν ἁπλῶν μηδενὸς, ἐπὶ τὸ σύνθετον ἐρχόμεθα. καὶ πρῶτόν γε ὑποκείσθω κηρὸν ἔχειν ἡμᾶς καὶ ἰὸν, ἄλλο δὲ μηδὲν τῶν ἁρμοττόντων ἄντικρυς ἕλκει κοίλῳ, λιβανωτὸν λέγω καὶ ἶριν, καὶ ἀριστολοχίαν, ἄλευρόν τε τὸ τῶν ὀρόβων, καὶ πάνακος ῥίζαν, ὅσα τ᾽ ἄλλα τοιαῦτα. γιγνωσκόντων οὖν ὅτι κηροῦ μὲν ἐπιτεθέντος μόνου, ῥυπαρὸν εὑρεθήσεται τὸ ἕλκος, ὡς ἂν μήτε ῥύπτειν, μήτε ξηραίνειν δυναμένου, δηχθήσεται δὲ καὶ διαβρωθήσεται καὶ φλεγμανεῖ προσαχθέντος ἰοῦ. τούτων μὲν ἑκάτερον παραιτησόμεθα, μέσον δ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἄλλο ποιήσομεν, ἀσθενέστερον μὲν ἢ κατὰ τὸν ἰὸν, ἰσχυρότερον δὲ κηροῦ. ἀλλ᾽ ἐπεὶ βραχὺ μὲν ἀπολείπεται τοῦ χρησίμως ἂν προσαχθέντος ὁ κηρὸς, ὁ δ᾽ ἰὸς ὑπερβάλλει πολὺ, πολλῷ τῷ κηρῷ μίξωμεν ὀλίγον ἰοῦ. πόσον οὖν πόσῳ; ἔστι γὰρ ἐφεξῆς εἰπεῖν ὅτι ἀκριβῶς μὲν οὐχ οἷόν τε τὸ πόσον εὑρεῖν ἑκατέρου πρὸ τῆς πείρας, στοχάσασθαι δὲ οἷόν τε καὶ κρῖναι καὶ συνθεῖναι τὴν πρώτην μηδεμίαν ἀποτυχίαν ἀξιόλογον ἕξον φάρμακον, ὥσπερ ἐγώ ποτ᾽ ἐποίησα κατά τινα κώμην, ἐν ᾗ μήτ᾽ αὐτὸς εἶχόν τι φάρμακον ἑπόμενον, ἄλλος τε οὐδεὶς ηὐπόρει τῶν κατ᾽ αὐτήν, εὗρόν τε μόνα τῶν ἐπιτηδείων εἰς σύνθεσιν ἰὸν καὶ κηρόν. ἀναλαβὼν δ᾽ ἀμφότερα, καὶ τήξας ἐπὶ πυρὸς τὸν κηρὸν σὺν ἐλαίῳ ῥοδίνῳ, ὡς γενέσθαι κηρωτὴν ὑγράν, ἔμιξα τῇ λίτρᾳ τῆς κηρωτῆς οὐγγίαν μίαν ἰοῦ, τουτέστι τὸ δωδέκατον μέρος. ἐνενόησα γὰρ ἢ τὸ δέκατον ἢ τὸ ιϛ´ μίξαι, τὸ πλέον μὲν ὑποπτεύσας ὡς δριμύτερον ἐσόμενον τοῦ κηροῦ, τὸ δ᾽ ἔλαττον ὡς ἀσθενέστερον. ἐλθόντος δὲ εἰς πεῖραν τοῦ συντεθέντος, ἐφάνη καὶ τὸ δέκατον, καὶ τὸ δωδέκατον ὀρθῶς μιγνύμενα, κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν σωμάτων. ὑπεδείχθη γὰρ ἡμῖν, ὅπερ καὶ διὰ τῆς πείρας μαρτυρεῖται, τὰ μὲν ἰσχυρὰ σώματα φαρμάκων ἰσχυροτέρων ἀνεχόμενα, τὰ δ᾽ ἀσθενέστερα, μὴ φέροντα τὴν τῶν τοιούτων προσφοράν. ἰσχυρότερα δὲ λέγω σώματα, τὰ ξηρότερα ταῖς κράσεσιν, ὁποῖα τά τε τῶν γεωργῶν ἐστι καὶ ναυτῶν, καὶ κυνηγετῶν. ἀσθενέστερα δὲ τὰ μαλακώτερα κατὰ φύσιν ἢ ἔθος, ὁποῖα τὰ τῶν γυναικῶν, εὐνούχων τε καὶ παίδων, ὅσοι τ᾽ εἰσὶν ὑγροὶ φύσει ταῖς κράσεσι, λευκὸν καὶ μαλακὸν ἔχοντες τὸ σῶμα. τὰ μὲν οὖν σκληρὰ σώματα πλέονος ἰοῦ τῇ κηρωτῇ μιγνυμένου σαρκοῦται, τὰ μαλακὰ δὲ, ἐλάττονος. ὅθεν ὡς εἴρηται πολλάκις, ἓν φάρμακον ἀδύνατόν ἐστι πᾶσιν ἁρμόττειν σώμασι, ἀλλὰ χρὴ μέσον μὲν εἶναι τὸ φάρμακον, ὡς πρὸς τὴν μέσην κρᾶσιν ἡρμοσμένον, ἄγεσθαι δ᾽ ἐφ᾽ ἑκάτερα τῇ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν χρήσει κρινόμενον. ἐὰν μὲν γὰρ φαίνηται τὸ δέον εἰργασμένον, ἐπιμένειν αὐτῷ προσήκει. ἐὰν δ᾽ ἐλλιπέστερον, αὐξάνειν αὐτοῦ τὴν δύναμιν, ὥσπερ γε καὶ καθαιρεῖν, ἡνίκα περαιτέρω τοῦ προσήκοντος ἐνήργησεν. οἷον ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου διὰ τῆς κηρωτῆς καὶ ἰοῦ φαρμάκου, σκοπεῖσθαι πότερον ἐσαρκώθη τὸ ἕλκος, ἢ σὰρξ μὲν οὐκ ἐγεννήθη, ῥυπαρὸν δὲ εὑρέθη καὶ μεστὸν ὑγρότητος, ἢ πρὸς τῷ μὴ σεσαρκῶσθαι, δήξεώς τις αἴσθησις ἐγένετο τῷ κάμνοντι, καὶ θερμότερον, ἢ ἐρυθρότερόν γε τὸ ἡλκωμένον ἐφάνη. ἐὰν μὲν οὖν ἀσθενέστερον φανεῖται, μίξει μέλιτος, ἢ ἰοῦ, τὴν δύναμιν αὐτοῦ παραυξήσεις. ἐὰν δ᾽ ἰσχυρότερον, ἔλαιον ἢ ῥόδινον μίξεις, μαλάττων τὸ μέλλον ἀναλαμβάνεσθαι τοῖς μοτοῖς φάρμακον, ἐπὶ καιροῦ μὲν εἴτε κηρωτὴ, καὶ ὁ ἰὸς οὕτω μίγνυται, καθάπερ ἔφην ὑπ᾽ ἐμοῦ μιχθῆναι ποτέ. παρασκευὴ δ᾽ ἔστω τοῖς ἰατρεύουσιν ἐμπλάστρου γεγονυίας ἣν ἀπὸ τῆς χρόας ὀνομάζουσι χλωράν, ἱκανῆς μὲν καὶ τὰ πρόσφατα τραύματα θεραπεύειν, ὅσα μὴ μεγάλα, δυναμένης δὲ καὶ διὰ ῥοδίνου τήκεσθαι πρὸς σύστασιν †ἐμμέσου φαρμάκου. δεήσει δ᾽ αὐτὴν ἔχειν τι καὶ ῥητίνης, ἤτοι τῆς κολοφωνίας τε καὶ φρυκτῆς ὀνομαζομένης, ἢ τῆς τερμινθίνης. εἴρηται δὲ, ὅτι τῇ τερμινθίνῃ παραπλησία πώς ἐστιν ἡ λάριξ ὀνομαζομένη. στοχαστικὴ δὲ κἀνταῦθα τῆς μίξεως αὐτῶν ἐστιν ἡ ποσότης. ἐὰν μὲν γὰρ πλέον ἢ προσήκει μίξωμεν τῆς ῥητίνης, ἐν τῷ μαλάττεσθαι διὰ τῶν χειρῶν φαίνεται μαλακὸν, εἰς ὀθόνην δὲ ἐμπλασθὲν, ὀλίγον ὕστερον, ὡς δέρμα σκληρὸν ἔσται, ῥᾳδίως ἀποπῖπτον τοῦ σώματος. ἐὰν δὲ ἔλαττον τοῦ συμμέτρου μιχθῇ τῷ κηρῷ τῆς ῥητίνης, οὐχ ἕξει τὸ δὴ καλούμενον ἔγκολλον, ὡς ἑλκόμενον ἐπὶ πλέον ἐκτείνεσθαι, πρόδηλον δ᾽ ὅτι κἂν ἐπιτεθῇ κατά τινος μορίου, δυσκόλλητον ἔσται, καὶ τάχος ἀποπῖπτον αὐτοῦ. τίς οὖν ἡ σύμμετρος μίξις ὡς πρὸς ἐμπλαστρώδη σύστασιν; εἰ μὲν ἐμοὶ πείθοις, τὸ ἴσον ἑκατέρου. μήτε δὲ ὁ κηρὸς ἔστω ξηρὸς, καὶ παλαιὸς, μήτε ἡ ῥητίνη. κάλλιστα γὰρ οὕτως ἡ σύστασις γίγνεται τοῦ μιχθέντος ἐξ αὐτῶν, ἐὰν ἀμφότερα λιπαρὰ καὶ μαλακὰ παραλαμβάνηται. εἰ δ᾽ ὑπερβάλλοι θάτερον, ἄμεινον ἀεὶ τὴν ῥητίνην ἐπικρατεῖν, ὥστε ἔνιοι καὶ διπλασίαν στακτῷ τῷ κηρῷ μιγνύουσιν.

†ἐμμότου

Σκευασία τῆς ἁπλῆς χλωρᾶς Ἀνδρομάχου, καὶ περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐξάπλωσις.

Καὶ τήν γε χλωρὰν (οὕτω γὰρ αὐτοὶ καλοῦσιν) ἐκ διπλασίας τῆς ῥητίνης ἔνιοι πεποιήκασι, δύο μὲν λίτρας ἐμβάλλοντες αὐτῆς, μίαν δὲ κηροῦ, καὶ κυάθους δύο ἐλαίου. τοῦ δὲ ἰοῦ τινὲς μὲν δύο, τινὲς δὲ τρεῖς οὐγγίας ἐπεμβάλλουσι τῇ τοιαύτῃ μίξει τοῦ κηροῦ καὶ τῆς ῥητίνης. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν σκευασίαν, τὸν ἰὸν ἔνιοι μὲν ἐμπλάττουσι τακεῖσι τοῖς τηκτοῖς, ἔνιοι δὲ ψύξαντες, εἶτα ξύσαντες, ἐν τῇ θυίᾳ τὴν μίξιν ποιοῦνται. ὅσοι δὲ κολλητικώτερον ἐναίμων ἑλκῶν βούλονται ποιῆσαι τὸ φάρμακον, ἐν θυίᾳ προλειώσαντες σὺν ὄξει τὸν ἰὸν ἐπεμβάλλουσι, ξύοντες τὴν κηρωτήν. ἐάν τις οὖν πυνθάνηται ὑμῶν, ποία τούτων τῶν χλωρῶν ἐμπλάστρων ἐστὶν ἀρίστη, μέμνησθε τὸ πολλάκις ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγόμενον ἀποκρίνασθαι, πάσας ἀρίστους εἶναι τῷ γινώσκοντι τὰς διαθέσεις, αἷς ἑκάστη πρόσφορος ὑπάρχει, καθάπερ γε καὶ πάσας μοχθηρὰς τῷ μὴ γινώσκοντι. ἐνὸν μὲν γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γενναιότερον ξηραῖνον καὶ προσλαμβάνον ὄξους. εὔδηλον δ᾽ ὅτι τὸ πλέονα τὸν ἰὸν ἔχον, ἰσχυρόν τέ ἐστι καὶ ξηραντικώτερον, ἑλκῶν τε ῥυπαρῶν καθαρτικώτερον. ὅρος δὲ αὐτοῦ, τὸ χωρὶς δήξεως ἐργάζεσθαι ταῦτα. τὸ γὰρ οὕτως ἰσχυρὸν, ὡς ἤδη καὶ δάκνειν ἐπιτιθέμενον ἕλκεσι καθαροῖς, οὔτε σαρκώσει ποτ᾽ αὐτὰ, καὶ καθ᾽ ἕτερον τρόπον ὑγρὰ καὶ ῥυπαρὰ ποιήσει, παραπλησίως τοῖς ἐνδεῶς ξηραίνουσί τε καὶ ῥύπτουσιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν δριμυτέρων, κοιλότερόν γε γίνεται τὸ ἕλκος, ἐρυθρότερόν τε καὶ θερμότερον. ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ κάμνων αἰσθάνεται τῆς δήξεως αὐτοῦ. μὴ τοίνυν ἁπλῶς ἐπαινεῖτε φάρμακόν τι,

χωρὶς τοῦ προσθεῖναι τὴν διάθεσιν, ἐφ' ἧς ἐπαινεῖται, μήτ' ἐπ' ἄλλου τινὸς φαρμάκου, μήτε ἐπὶ τῶν νῦν προκειμένων. ὅσοι μὲν οὖν ἀλλήλων ἐφεξῆς τὰς χλωρὰς γράψαντες, οὐκ ὤκνησαν διορίσαι τὰς διαθέσεις, ἐφ' ὧν ἁρμόττουσιν, ἧττον ἁμαρτάνουσι τῶν μηδὲ τοῦτο ποιησάντων. ὅσοι δ' ἄνευ διορισμῶν γεγράφασι κατὰ τὰς μεταβάσεις αὐτῶν προστάττοντες, ἄλλη χλωρά, μοχθηροτάτην ποιοῦνται διδασκαλίαν, εἴγε δὴ χρὴ διδασκαλίαν ὀνομάζειν ὅλως τὴν τοιαύτην γραφήν. ὁ γοῦν Ἀνδρόμαχος ἐν τῷ βιβλίῳ ὃ τῶν ἐκτὸς ἐπιγράφει, μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς, πρώτας μὲν φαιὰς ἔγραψεν, εἶτα πυῤῥὰς, καὶ μετὰ ταῦτα μελαίνας, εἶτα ἐπὶ τὰς χλωρὰς τραπόμενος, ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας ἐποιήσατο τοιάνδε, προγράψας, χλωραὶ, πρώτην ἁπασῶν ἔγραψε κατὰ λέξιν τήνδε. χλωρὰ Γάλλου.

Ῥητίνης στροβιλίνης ∠ τ. κηροῦ ∠ ρ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ν. λιβανωτοῦ ∠ κε. ὄξους τὸ ἱκανόν. Ἔδει μὲν οὖν ἴσως αὐτὸν εἰρηκέναι τι καὶ περὶ τῆς σκευασίας, εἴτε καὶ τὸν λιβανωτὸν ἅμα τῷ ἰῷ λειοῦσθαι βούλεται παραχεομένου τοῦ ὄξους, εἴτε μόνον τὸν ἰόν. ἑκατέρως γὰρ ἐγχωρεῖ, καὶ κατὰ πολλὰς συνθέσεις, οἱ μὲν οὕτως, οἱ δ' ἐκείνως ἔγραψαν. ἀλλ' ὑπὲρ τούτου μὲν ἀπομαντεύσασθαι τῆς διανοίας αὐτοῦ δυνατὸν, ὡς ἄμφω τρίβεσθαι σὺν ὄξει βούλεται, τὸν λιβανωτὸν καὶ τὸν ἰόν. ἐπὶ τίνων μέντοι παθῶν ἐστι χρηστέον τῷ φαρμάκῳ, πάντως ἐχρῆν δεδηλῶσθαι. μήτι οὖν ἐπειδὴ πρὸ ταύτης ἐγέγραφε δύο τινὰς ἐμπλάστρους, ὧν ἐπὶ μὲν τῆς προτέρας προὔγραψε, πρὸς γαγγραίνας καὶ σηπεδόνας, καὶ νομὰς παλαιὰς, καὶ κακοήθεις, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας πρὸς νομὰς οἷς χρῶμαι, καὶ ἄλλα πολλὰ, διὰ τοῦτ' ἐφεξῆς ἔγραψεν αὖθις προσθήκης τὴν χλωρὰν ταύτην, ἐνδεικνύμενος ἐπὶ τῶν αὐτῶν διαθέσεων ἁρμόττειν αὐτήν. ἀλλὰ πάλιν ἐφεξῆς γράφων ἑτέραν, ἁπλῶς εἶπε, χλωρὰ Ποτάμωνος, εἶτ' ἄλλην τρίτην χλωρὰν, καὶ τετάρτην χλωρὰν, ᾗ χρῶμαι, καὶ πέμπτην ἄλλην, ἕκτην τε ἐπ' αὐταῖς, ἑβδόμην τε καὶ ὀγδόην, ἐννάτην τε καὶ δεκάτην, ια. τε καὶ δωδεκάτην, καὶ ιγ. τε καὶ ιδ. τε ιε. καὶ ιϛ. ἔγραψεν, ἓν μόνον τοῦτο προγράψας αὐτῶν ἑκάστης, τὸ, ἄλλη, διαφερούσας μὲν ἀλλήλων ἁπάσας κατὰ δύναμιν γράψας, οὐ μὴν πρός γε σηπεδόνας, καὶ νομὰς, καὶ γαγγραίνας ἐπιτηδείους ἁπάσας, ὡς ἐκ τῆς ὕλης αὐτῶν ἔνεστι γνῶναι, ᾧ καὶ δῆλον, ὅτι κατὰ τὴν τῆς χρόας ὁμοιότητα μετ' ἀλλήλων ἔγραψεν αὐτὰς, οὐ κατὰ τὴν τῆς δυνάμεως. ἡμεῖς οὖν ἐροῦμεν ἑκάστης αὐτῶν τὴν δύναμιν, ἐκ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων φύσεως ὁρμηθέντες. ἔσται γὰρ τοῦτο χρησιμώτατον τοῖς βουλομένοις, οὐ μόνον ἐν τῷ καθόλου τὴν μέθοδον ἐπίστασθαι τῆς τε συνθέσεως καὶ χρήσεως τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ αὐτοσχεδιάζειν δύνασθαι, καὶ διαγινώσκειν τὰ χωρὶς διορισμοῦ γεγραμμένα τοῖς πρεσβυτέροις, ὁποίας ἐστὶ δυνάμεως. ἣν οὖν πρώτην ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐπισκεψόμεθα, προχειριζόμενοι καὶ σκοπούμενοι τῶν ἁπλῶν ἕκαστον ἐξ ὧν σύγκειται. πρώτης οὖν ἐν αὐτῇ μνημονεύει ῥητίνης στροβιλίνης. ἔστι δ' ὡς ἐν τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ἐλέγετο, θερμαντικωτάτη τε τῶν ῥητινῶν ἡ τοιαύτη, καθάπερ ἡ τερμινθίνη μετριωτάτη πασῶν εἰς ἄμφω. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ ῥητῖναι, θερμαίνουσί τε καὶ ξηραίνουσιν, ἀλλ' αἱ μὲν μᾶλλον, αἱ δ' ἧττον αὐτῶν ταῦτα δρῶσιν. ἰσχυροτάτη μὲν οὖν ἐστιν ἡ στροβιλίνη, μετριωτάτη δ' ὡς ἔφην ἡ τερμινθίνη. καὶ μέντοι καὶ ξηραίνει τάχιστα μὲν ἡ στροβιλίνη, καὶ τὸ καλούμενον ἰδίᾳ προσηγορίᾳ πιτύϊνον φύσημα, ῥητίνη μὲν ὑπάρχον τῷ γένει καὶ αὐτὸ, ξηραῖνον δὲ καὶ θερμαῖνον, ἀλλὰ τῷ μὲν ξηραίνειν οὐκ ἀπολείπεται τῆς στροβιλίνης, τῷ θερμαίνειν δὲ, οὐκ ὀλίγον λείπεται. αὗται μὲν οὖν ἄλυποί εἰσι ξηρανθεῖσαι, διὸ καὶ τὰς εὐαφεῖς ἐμπλάστρους οὐ δύνανται κατασκευάζειν, ὥσπερ αἱ γλίσχραί τε καὶ ὑγραί. μεταξὺ δὲ τοῦ τε πιτυΐνου φυσήματος, καὶ τῆς στροβιλίνης ῥητίνης, ἐστὶν ἡ ἐλατίνη, κατά γε τὸ θερμαίνειν ὑγρὰ μὲν, ἕως πλείονος αὐτὴ διαμένει, καθάπερ καὶ τῆς κολοφωνίας ἡ λιβανίζουσα. καὶ ταύτην γε μόνην ἔνιοι καλοῦσι κολοφωνίαν, ἡδύ τι κατὰ τὴν ὀσμὴν ἔχουσαν, ὥσπερ ἡ ἐλατίνη, καὶ θερμαίνουσα συμμέτρως ὡς ἐκείνη. γίνεται δ' ὀλίγη πάνυ, καὶ διὰ τοῦτο τίμιος ὑπάρχει. ὑγροτάτη γε μὴν ἁπασῶν ἐστι τῆς λάρικος ὀνομαζομένης ῥητίνης, ἡ ἑτέρα διαφορά. διττὴ γάρ πως ἐστὶ καὶ αὕτη, παραπλησία μὲν, ἡ ἑτέρα τῇ τερμινθίνῃ κατὰ πάντα. δριμυτέρα δὲ αὐτῆς ἡ ἑτέρα καὶ θερμοτέρα, καὶ ὑγροτέρα, καὶ κατὰ τὴν ὀσμὴν ἀηδεστέρα, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν πικροτέρα, καὶ θερμοτέρα. ἡ δ' ὑφισταμένη τοῖς τὴν πευκίνην ῥητίνην περιέχουσι κεραμίοις, ὑγρὰ ῥητίνη, κατὰ μὲν τὴν σύστασιν καὶ τὴν χρόαν ἀκριβῶς ἔοικε τῇ τερμινθίνῃ, τῇ δ' ὀσμῇ καὶ τῇ γεύσει διενήνοχεν. ἀηδεστέρα μὲν οὖσα κατὰ τὴν ὀσμὴν, ὥσπερ καὶ δριμυτέρα, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν δακνωδεστέρα, διὸ καὶ κάλλιόν ἐστι τὴν τερμινθίνην μιγνύειν ἅπασι τοῖς μέλλουσιν ἕλκη καλῶς ἰάσασθαι φαρμάκοις, ἐπειδὴ πρῶτός τε καὶ ἄριστος ἐν αὐτοῖς ἐστι σκοπὸς, ἄδηκτον εἶναι τὸ προσφερόμενον. ἐπὶ τὴν προκειμένην οὖν ἀνέλθωμεν ἔμπλαστρον, εἰς ἣν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐμβαλεῖν κελεύει τῆς στροβιλίνης ῥητίνης τὰς τ. δραχμὰς, ταῖς ἑκατὸν δραχμαῖς τοῦ κηροῦ μεμιγμένας, οὔτε τῆς συστάσεως, οὔτε τῆς δυνάμεως ἀκριβῶς ἐστοχασμένος, ἢ αὐτὸς, ἢ ὅγε συνθεὶς αὐτήν. οὔτε γὰρ ἐχέκολλος ἔσται, καὶ δριμεῖα γενήσεται. βοήθημα δ' αὐτῇ πρὸς ἄμφω καλῶς ἐποίησε τὸν λιβανωτὸν μίξας, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ πλῆθος ἐκείνων ὀλίγον ἔμιξε, καὶ μάλισθ' ὅτι τοῦ ἰοῦ δραχμὰς ἐμβάλλει ν. μέρος δ' εἰσὶν ὄγδοον αὗται τῶν ἐκ τοῦ κηροῦ τε καὶ τῆς ῥητίνης ἀθροιζομένων τετρακοσίων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἄν τις μέμψαιτο τῷ σκοπὸν ἔχοντι ξηραντικὸν ἱκανῶς ἐργάζεσθαι φάρμακον, ἐπεί τοι τῷ τε σαρκωτικὸν αὐτὸ, καὶ τῶν μετρίων τραυμάτων κολλητικὸν ἀποτελέσαι βουληθέντι, αἱ πεντήκοντα δραχμαὶ καλῶς ἂν μιγνύοιντο. καὶ γένοιτ' ἂν οὕτω πρᾳότερόν τε καὶ σαρκωτικώτερον, ἐχεκολλότερόν τε καὶ πολυχρηστότερον. ἐπαινεῖν δὲ χρὴ τὴν τοῦ λιβάνου μίξιν, εἰς σύστασιν ἐμπλαστρώδη βοηθοῦντος, ἀνώδυνός τε γάρ ἐστι καὶ πεπτικός. εἰ μὲν οὖν ἴσον αὐτοῦ σταθμὸν ἐμίχθη τῷ ἰῷ, τουτέστι τὰς ν. δραχμὰς, ἐχεκολλότερόν τ' ἂν ὡς ἔφην εἰργάσατο, καὶ πρᾳότερον τὸ φάρμακον. ἐπεὶ δ' εἴκοσι καὶ ε. ἔμιξε, τὴν ξηραντικὴν ἰσχὺν τοῦ ἰοῦ φυλάξαι βουληθεὶς, ἐπιτηδειότερον εἴργασται τὴν ἔμπλαστρον, εἴς τε μειζόνων τραυμάτων κόλλησιν, ἑλκῶν τε δυσθεραπεύτων ἴασιν. ὅτι τε ξηρότερον αὐτὸ γενέσθαι προὔθετο, δηλοῖ καὶ ἡ τοῦ ὄξους μίξις. ἐν ἡμῖν οὖν ἐστι καὶ σφοδρότερον ἐργάζεσθαι καὶ πρᾳότερον αὐτὸ μιγνύουσιν ἤτοι πλέον ἢ ἔλαττον ὄξους. ὡσαύτως δὲ δριμυτέραν ἢ ἀδηκτοτέραν. ἐκ μὲν γὰρ τῆς τοῦ δριμυτέρου μίξεως, ὥσπερ καὶ τῆς τοῦ πλείονος, ξηραντικώτερον ἔσται τὸ φάρμακον, κολλητικώτερόν τε τῶν

ἐναίμων,

ἐναίμων, οἰνώδους ὄξους μιχθέντος. ἄμεινον δ' ἐν τῇ συνθέσει τὸν ἰὸν σὺν ὄξει δριμεῖ λεαίνειν ἡμέραις πλείοσιν ἐν ἡλίῳ θερμῷ. τὸ μὲν γὰρ δηκτικὸν αὐτοῦ πραϋνθήσεται, τῆς δυνάμεως δ' οὐδὲν ἐλαττωθήσεται. τὸν λιβανωτὸν δ' οὐκ ἀναγκαῖον ἐξ ἀρχῆς μιγνύειν, ἀλλ' ἀρκεῖ μία πρὸς ταῦτα ἡμέρα. μεμνῆσθαι γὰρ ὑμᾶς νομίζω καὶ τούτου πολλάκις εἰρημένου, τῶν μὲν ἰσχυρῶν φαρμάκων, ὁποῖός ἐστιν, ὅτε ἰὸς, καὶ τὸ μίσυ, καὶ ἡ χαλκῖτις, καὶ τὸ σῶρυ, καὶ ἡ λεπὶς, ἥ τε χάλκανθος ἐν ὄξει λειουμένων ἡμέραις πλείοσι, τὴν μὲν δῆξιν ἀμβλύνεσθαι, τὴν δ' ἀρετὴν αὐξάνεσθαι. παχυμερέστερα γὰρ φύσει ὄντα τὰ μεταλλικὰ πάντα μέχρι βάθους τῶν θεραπευομένων σωμάτων, οὐκ ἐκτείνει τὰς δυνάμεις. ὅπως οὖν γένηται λεπτομερέστερα, τὴν διὰ τῆς τρίψεως καὶ τοῦ ὄξους, αὐτοῖς κατεργασίαν χρὴ προστίθεσθαι, διὰ ταύτης γὰρ ἀκριβῶς λεπτουργηθέντα, μέχρι τοῦ βάθους καταδύεται. προσέρχεται δέ τι καὶ ἄλλο χρηστὸν ἐν ταῖς τοιαύταις παρασκευαῖς τῶν φαρμάκων, ἀκριβῶς γὰρ κατεργασθέντα, διεξέρχεται τοὺς κατὰ τὸ σῶμα πόρους, μηδαμόθεν κατὰ τὴν ὁδοιπορείαν ἰσχόμενα, καὶ διὰ τοῦτο κἂν ᾖ θερμότερα φύσει, χωρὶς τοῦ δάκνειν ἐνεργεῖ. καὶ τῶν χυμῶν οὖν αὐτῶν κατὰ τὸ σῶμα γεννωμένων, οἱ μὲν λεπτοὶ διαπνέονται ῥᾳδίως ἄνευ δήξεως, οἱ παχύτεροι δὲ, κατεχόμενοί τε καὶ σφηνούμενοι, λυποῦσιν ὅταν ὦσι δακνώδεις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν καυθέντων μεταλλικῶν φαρμάκων, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν, ἐκ τῆς τοῦ πυρὸς ὁμιλίας διασώζει τι δακνῶδες, ὃ κατὰ τὰς πλύσεις ἀποθέμενα, παντάπασιν ἄδηκτα γίνεται. τὰ δ' ἀντὶ τοῦ πυρὸς ὅμοιόν τι καύσει παθοῦντα κατὰ τὴν δι' ὄξους ἐν ἡλίῳ τρίψιν, οὐδὲ τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς ἐπικτᾶται θερμότητα. λειούμενά γε μὴν ἐν ὄξει καὶ τὰ καυθέντα, πολὺ βελτίω γίνεται. ταῦτά τε οὖν κοινὰ πολλῶν φαρμάκων ἐστὶν, ἀναγκαῖα γιγνώσκεσθαι, τό, τε τῆς χρήσεως αὐτῶν ὁμοίως, ἄλλο μὲν ἐπ' ἄλλων παθῶν. ἐπὶ δὲ τῶν κοίλων, ὅταν ἀναληφθέντα μοτοῖς ἐπεμβάλληται. τὴν γοῦν προκειμένην ἔμπλαστρον, εἰ τήξας μετὰ ῥοδίνου χρῷο, χρησίμη μὲν ἐπὶ ῥυπαρῶν τε καὶ ὑγρῶν ἔσται ἑλκῶν, δακνώδης δ' ἐπὶ τῶν ἀποδεστάτων, καὶ διὰ τοῦτο δεήσει μιγνύειν αὐτῇ, κηρωτὴν ὑγρὰν ἐκ κηροῦ καὶ ῥητίνης γεγονυῖαν, ἤτοι διὰ ῥοδίνου τετηγμένην, ἢ δι' ἐλαίου. γένοιτο δ' ἂν ποτὲ καὶ μυρσίνου χρεία, καὶ χρὴ τῆς τούτων μίξεως ἐπίστασθαί τινα μέθοδον. ἐλαίου γοῦν ἓν μὲν ὄνομα, ποιότης δὲ καὶ δύναμις, οὔ. τὸ μὲν γὰρ ὀμφάκιον ψυχρότερον, τὸ δ' ἐκ πεπείρων τῶν ἐλαιῶν θερμότερον. εἰ δὲ χρονίσειεν, αὐξήσει τὴν τοῦ θερμαίνειν δύναμιν. οὕτως δὲ καὶ τὸ μὲν ἁλῶν ἔχον, εἰς ὅσον ἂν ἐκείνων μεταλάβῃ, θερμαντικώτερόν τε καὶ ξηραντικώτερον τοῦ μὴ προσλαβόντος. τὸ δ' ἁπαλοὺς κλῶνας ἐλαίας, οὓς θαλλοὺς ὀνομάζουσι, στυπτικώτερον. ὑπαγορεύει δέ σοι τὸ χρησιμώτερον, ἥ τε τοῦ ἕλκους ἰδέα, καὶ ἡ τοῦ θεραπευομένου σώματος φύσις, τοῦ μὲν ἕλκους ὑπὸ τῶν ἐναντίων θεραπευομένου, τοῦ δ' ἑλκουμένου σώματος ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ὥστε καὶ μυρσίνῳ τήξεις τὸ μέλλον ἔμμοτον ἔσεσθαι φάρμακον, ὅταν σοι φαίνηται πλαδαρωτέρα τοῦ προσήκοντος ἡ γεννωμένη σὰρξ εἶναι, καὶ μᾶλλον ὅταν ἐγγὺς ᾖ τοῦ συνουλοῦσθαι τὸ ἕλκος, ὡς ὅταν βραχύ τι φλεγμονῆς ἐν τοῖς πέριξ ὑπολείπεται, κάλλιστόν ἐστι σὺν ῥοδίνῳ τήκειν τὸ φάρμακον. ἄριστον δὲ ῥόδινον ἔμαθες εἶναι, τὸ διὰ ῥόδων μόνον πολλῶν ἐμβραχέντων ἐπὶ πλεῖον ἐλαίῳ, χωρὶς ἁλῶν ἐσκευασμένῳ γεγονός. ἐὰν οὖν ταῦτά τις ἐν μνήμῃ προχείρῳ διὰ παντὸς ἔχῃ, μεμνημένος τε ᾖ, καθάπερ ἔφην, πάντων τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τῆς δυνάμεως, αὐτός τε συνθήσει πολυειδεῖς ἐμπλάστρους χλωρὰς, ἑκάστῃ τε τῶν ἤδη συγκειμένων ἄριστα χρήσεται. τὴν γοῦν προτεθεῖσαν ἄχρι δεῦρο κατὰ τὸν λόγον ἔμπλαστρον, ἣν πρώτην τῶν χλωρῶν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἔνεστι μεταρρυθμίζειν πολυειδῶς, τοῦτο μὲν ἀντὶ τῆς στροβιλίνης ῥητίνης, ἄλλην τινὰ βάλλοντα. τοῦτο δ' αὐξάνοντα τὸν λιβανωτὸν, ἢ σὺν αὐτῷ βάλλοντά τι τῶν ξηρῶν σαρκωτικῶν, οἷον ἶριν, ἀριστολοχίαν, ὀρόβινον ἄλευρον, ὅσα τἄλλα τοιαῦτα. καὶ μέντοι καὶ μαλακτικὸν τῶν ἐσκληρυσμένων χειλῶν τοῦ ἕλκους, ἔνεστι μιγνύντα, ποικίλλειν τὴν σύνθεσιν. ἐξ ἧς ἐννοίας, ἔνιοι μὲν ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, καὶ χαλβάνην, ἔνιοι δὲ μυελὸν ἐλάφειον, ἢ μόσχειον, ἢ στέαρ ἔμιξαν, ὥσπερ γε πάλιν ἄλλοι τῶν ἀποκρουστικῶν τι, τὰς ἐπιρροὰς ἀναστεῖλαι βουλόμενοι. κατὰ τοῦτο γοῦν, οἱ μὲν τὴν σχιστὴν στυπτηρίαν, οἱ δὲ τὴν στρογγύλην, οἱ δὲ τὴν ὀμφακίνην ἐνέβαλον κηκῖδα. τὸ λάδανον δὲ ἕτεροι τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρας ἔχον ἔμιξαν, μαλακτικήν τε καὶ ἀποκρουστικὴν, ὅπως τὰ χείλη μαλάττοιτο, καὶ μηδὲν ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ἐπιρρέοι. καὶ μὴν καὶ ὅσοι τὰ δυσαλθῆ θεραπεῦσαι ἠβουλήθησαν, ὡς πολύχρηστον εἶναι τὸ φάρμακον, ἔμιξαν τοῖς προειρημένοις χρυσοκόλλαν, ἢ διφρυγὲς, ἢ χαλκὸν κεκαυμένον, ἢ λεπίδα. τινὲς μὲν χαλκοῦ, τινὲς δὲ στομώματος σιδήρου. καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ νῦν εἰρημένα φυλάττει τὴν χρόαν τῶν χλωρῶν ἐμπλάστρων, ἕτερα δὲ τῶν αὐτῶν ὄντα δυνάμεων εἰ μιχθείη, διαφθείρει. διόπερ οὐδὲ ἐγὼ πάντων ἐμνημόνευσα τῶν καθ' ἑκάστην δύναμιν, ἀλλὰ μόνων ἐκείνων, ὅσα τὴν χρόαν φυλάξει τῆς συντιθεμένης ἐμπλάστρου. προὐτέθη γὰρ οὐχ ἁπλῶς εἰπεῖν ὑπὲρ ἐμπλάστρων κολλητικῶν, ἢ σαρκωτικῶν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ χλωρὰς ὑπάρχειν αὐτάς, ὥστε καὶ ταῦτα τὰ νῦν εἰρημένα, καὶ χάλκανθος, καὶ ὠμὴ χαλκῖτις βραχεῖ μέτρῳ μιγνύμενα, φυλάττει τὴν χρόαν τῶν προκειμένων ἐν τῷ λόγῳ φαρμάκων. περὶ μὲν οὖν τῆς συνθέσεως τῶν τοιούτων, αὐτάρκως εἴρηται, περὶ δὲ τῆς χρήσεως αὐτῶν, προσγεγράφθαι μὲν ἐχρῆν ὑπ' Ἀνδρομάχου καὶ ταύτην. ἐπεὶ δὲ ἐκείνῳ παραλέλειπται, προσθήσομεν ἡμεῖς αὐτὴν, εἰπόντες γε πρότερον ἕνα λόγον κοινὸν ἐπὶ τῇ χρήσει τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἀναγκαῖος δὲ ὁ λόγος οὗτός ἐστιν, εἶτα τὴν καθόλου μέθοδον εἰπόντας, τὰς κατὰ μέρος ἐπὶ τοῖς ἐκείνην μαθοῦσι ποιεῖσθαι προσήκειν. διαλεκτικῶν δὲ ἀνδρῶν ἐστιν ἔργον τὸ τοιοῦτον, τὰς κατὰ μέρος ἐπὶ πασῶν γράφειν αὐτοῖς, ὡς ὁ Ἥρας καὶ Κρίτων, καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, καὶ ἕτεροι δὲ πολλοί. καὶ μὴν καὶ τρίτον εἶδος ἐστὶ διδασκαλίας, ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν, μήτε ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ μέρος φαρμάκων τὴν χρῆσιν γραφόντων, ἀλλὰ μηδὲ τῇ καθόλου κοινῇ τῇ μεθόδου διδασκαλίᾳ μόνῃ τὸ πᾶν ἐπιτρεπόντων, ἀλλὰ διδασκόντων μὲν ταύτην πρώτην, ἐπ' αὐτῇ δὲ ἓν, ἢ δεύτερον, ἢ καὶ τρίτον παράδειγμα γράφοντες, ἕνεκα σαφηνείας τε καὶ γυμνασίας τῶν μανθανόντων. ὥσπερ ἀμέλει καὶ νῦν ἔργῳ δείκνυμεν αὐτὰ, ὡς ἤδη καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν αὐτὰ πράξαντες. εἰς ὅσον γὰρ ἥκει τοῦ ξηραίνειν τε καὶ ῥύπτειν τὸ φάρμακον εὑρόντες, ἐκ τῆς τῶν συνελθόντων αὐτὸ δυνάμεως, ἐκ ταύτης εὑρήσομεν καὶ τὴν διάθεσιν ἐφ' ἧς ἔσται χρήσιμον.

ἔνθα μὲν γὰρ ὑγρότης ἐστὶ πολλὴ, καὶ ῥύπος δαψιλὴς, ἐνταῦθα χρὴ προσφέρειν ἀξιολόγως ξηραῖνόν τε καὶ ῥύπτον φάρμακον. ἔνθα δὲ τὸ καλούμενον ἀπερίστατον ἕλκος ἐστὶ σαρκώσεως δεόμενον, ἐνταῦθα τὸ μετριώτατον τῶν ξηραινόντων τε καὶ ῥυπτόντων. τὸ δ' ἧττόν τε καὶ μᾶλλον ἐν αὐτῷ, παρὰ τῆς τοῦ θεραπευομένου φύσεως εὑρίσκειν προσήκει. τοῖς μὲν γὰρ σκληροτέροις σώμασιν, ἢ διὰ φυσικὴν κρᾶσιν, ἢ διὰ ἡλικίαν, ἢ διὰ χώραν, ἢ ἐπιτηδεύματα, μᾶλλον ξηραίνοντα προσφέρειν χρὴ, τοῖς δ' ὑγροτέροις τὰ ἧττον. ἡ μὲν οὖν πρώτη χρῆσις ἑκάστου τῶν ἐμμότων ὀνομαζομένων φαρμάκων, ἐκ τῶν εἰρημένων ἀεὶ σκοπῶν λαμβανέσθω στοχαστικῶς. ἡ δευτέρα δὲ, ὡς καὶ πρόσθεν ἔφην, ἐκ τῶν κατὰ τὸ θεραπευόμενον σῶμα φαινομένων σημείων. εἰ μὲν γὰρ ἀφλέγμαντόν τε καὶ καθαρὸν εὑρίσκοιτο τὸ κοῖλον ἕλκος, οὐδὲν χρὴ νεωτερίζειν. εἰ δ' ὑγρότερον ἢ ῥυπαρώτερον, ἐπιτείνειν χρὴ τὸ ξηραντικὸν καὶ ῥυπτικὸν φάρμακον. εἰ δὲ κοιλότερον ἢ πρόσθεν, ἐκλύειν. ἐπιτείνεται μὲν οὖν μέλιτος μίξει, πραΰνεται δὲ ἐλαίου καὶ κηρωτῆς, ἤ τινος τῶν ἐλαιωδῶν, ὁποῖόν ἐστι, τό, τε ῥόδινον, καὶ τὸ μύρσινον, καὶ τὸ κύπρινον ἁπλῶς ἐσκευασμένα, χωρὶς τῶν σμημάτων ἅπερ προστιθέασιν, ἤτοι γε εὐωδίας ἕνεκεν, ἢ τοῦ μέχρι πλείονος χρόνου διαμένειν ἀπαθῆ τὰ σκευασθέντα. εἰ δέ τις ἡμῖν τῶν φιλεγκλημόνων ἐγκαλέσειεν, ὡς παρὰ τὸ προκείμενον ἐξ ἀρχῆς, ἐπὶ τὰς χρήσεις τῶν φαρμάκων ἄγουσι τὸν λόγον, ὑποσχομένοις περὶ συνθέσεως αὐτοῖς ἐρεῖν, γνοὺς ὅτι καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν γίνεταί τις σύνθεσις, ἡσυχασάτω. πρώτη μὲν γὰρ ἐν αὐτῇ σύνθεσις ἐστὶν ἡ τῶν μιγνυμένων τῇ κηρωτῇ φαρμάκων. δευτέρα δ' ἐν τῷ ῥόδινον, ἢ μύρσινον, ἢ κύπρινον, ἢ σχίνινον ἔλαιον, ἢ μέλι προστεθῆναι. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις. ἐπὶ δὲ τὴν γραφὴν τῶν ἤδη πεῖραν ἱκανὴν δεδωκότων ἐμπλάστρων ἀφίξομαι. ταῦτα μὲν οὖν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἀξιόλογα φάρμακα τοῖς ἐπισταμένοις χρῆσθαι. τοιούτων δ' ὄντων αὐτῶν, ἐκλέγεσθαι χρὴ, τά τε ἐξ ἐλαττόνων, ἢ εὐπορωτέρων τῶν ἁπλῶν συγκείμενα, καὶ τὰ πολυχρηστότερα, καὶ τὰ τοῦ προκειμένου σκοποῦ μάλιστ' ἐχόμενα. γένοιτο δ' ἂν ὃ λέγω σαφέστερον ἐπὶ παραδείγματος. ἔστω δὴ τὸ παράδειγμα, κοῖλον ἕλκος ἀπερίστατον ἐν ὑγιεινῷ σώματι. τὸ δὲ τοιοῦτον ἕλκος ὑπὸ τῆς καλουμένης λιτῆς χλωρᾶς ἐμπλάστρου θεραπευθήσεται, τακείσης ἅμα ῥοδίνῳ. λιτὴν δὲ καλοῦσι τὴν ἐξ ἰοῦ καὶ κηροῦ καὶ ῥητίνης. ἐγὼ δὲ ὡς ἔφην ἑκατέρου μίγνυμι τὸ ἴσον, ἰοῦ δὲ τὸ δέκατον ἢ ιβ´. ἢ ὄγδοον. ἔστι δὲ δηλονότι δωδέκατον μὲν, εἰ λίτραν κηροῦ καὶ λίτραν ῥητίνης, ἰοῦ δὲ μίξαιμεν οὐγγίας δύο. τὸ δέκατον δὲ, εἰ ταῖς δύο οὐγγίαις τοῦ ἰοῦ μίξαιμεν εἴκοσι συναμφοτέρου, τῆς τε ῥητίνης καὶ τοῦ κηροῦ, τουτέστιν εἰ ἑκατέρου δέκα. καὶ μέντοι κἂν εἰ τὸ ὄγδοον μέρος ἰοῦ μίξωμεν τῇ διὰ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς ῥητίνης κηρωτῇ, καὶ οὕτως εὖ ἕξει. δριμύτερον μὲν γὰρ ἔσται καὶ ῥυπτικώτερον τὸ τοιοῦτο φάρμακον, οὐ μὴν ἄχρηστόν γε. τοῖς γὰρ σκληροῖς σώμασιν, ἐπιτηδείως προσαχθήσεται. καλλίων δὲ σύνθεσις ἔσται, τὸ μὲν ὄγδοον μέρος ἰοῦ μιξάντων, τῇ διὰ τοῦ κηροῦ, καὶ τῆς ῥητίνης συνθέσει, προλειωσάντων δὲ πλείοσιν ἡμέραις τὸν ἰὸν μετὰ ὄξους δριμυτάτου. κάλλιον δ' ἂν εἴη, εἰ καὶ λιβανωτοῦ μίξαιμεν ἥμισυ μέρος, ἢ κατὰ τὸν ἰόν. ἐλαίου δὲ μίξεις, ὅταν μὲν χωρὶς ὄξους τε καὶ λιβανωτοῦ σκευάζῃς τὸ φάρμακον, ἰσαρίθμους κυάθοις ταῖς οὐγγίαις τοῦ ἰοῦ. ὅταν δὲ λιβανωτὸν καὶ ὄξος μιγνύῃς, ἐὰν μὲν ἡ φρυκτὴ λιπαρωτέρα πως ᾖ καὶ μαλακωτέρα, καὶ θέρους σκευάζῃς, οὐδὲν μίξεις. ὅταν δὲ σκληρὰ, καὶ χειμῶνος, ἕνα κύαθον. ἔνεστι δέ σοι καὶ τῷ κηρῷ τῶν ὑγρῶν τινὰ μιγνύοντι ῥητινῶν, μηδ' ὅλως ἐλαίου δεηθῆναι. μίξεις δὲ τῆς μὲν ὑγροτάτης, τὸ τρίτον τοῦ κατὰ τὸν κηρὸν σταθμοῦ, τῆς δ' ἧσσον ὑγρᾶς, τὸ ἥμισυ. γενήσεται δὲ δηλονότι τοιαύτη τις σύνθεσις. Τὸν κηρὸν καὶ τὴν ῥητίνην τήξας καὶ ψύξας, μίξον ἰοῦ μέρει, ποτὲ μὲν ὀγδόῳ, ποτὲ δὲ δεκάτῳ, ποτὲ δὲ δωδεκάτῳ, γιγνώσκων ἐπὶ μὲν τῶν σκληρῶν σωμάτων, τὴν τε πρώτην συμμετρίαν ἁρμόττειν, ἐπὶ δὲ τῶν μαλακῶν, τὴν τρίτην, ἐπὶ δὲ τῶν μέσων τὴν μέσην, λειώσεις δὲ σὺν ὄξει τὸν ἰόν. εἰ δὲ πραότερον βουληθείης ἐργάσασθαι τὸ φάρμακον, ἐμβαλεῖς τοῦ λιβανωτοῦ σταθμὸν ἥμισυν, οὗ κατὰ τὸν ἰὸν ἐποιήσω. εἰ δέ τις τοῦδε πραότερον, ἴσον τοῦ λιβανωτοῦ μίξεις τὸν ἰόν. καὶ χωρὶς δὲ τοῦ ξύσαι ψύξαντες τὴν ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καταχέομεν αὐτὰ τήξαντες ἐπὶ τὸν ἰόν τε καὶ τὸν λιβανωτὸν, ἐνθάδε μετ' ὄξους λελειωμένα. αὗται μὲν οὖν αἱ πρῶται συνθέσεις ἐμπλάστρου χλωρᾶς, κολλητικῆς μὲν ἐναίμων τραυμάτων, ὅσα μὴ μεγάλα, καὶ μέχρι συνουλώσεως δὲ τἄλλα δυναμένης ἰᾶσθαι, καὶ σαρκούσης, εἰ τακείη μετά τινος ἐλαιώδους ὑγροῦ. λέγω δὲ ἐλαιώδη, τό, τε ῥόδινον, ᾧ μάλιστα χρῆσθαι προσήκει καθ' ὃν εἴρηκα τρόπον ἐσκευασμένῳ, καὶ μετὰ τοῦτο τῷ μυρσίνῳ, καὶ τῷ κυπρίνῳ, καὶ τῷ σχινίνῳ, αὐτὸ δὲ τὸ ἔλαιον, ἐφ' ὧν μὲν βούλει θερμότητός τι προσθεῖναι τῷ τηκομένῳ φαρμάκῳ, τὸ κοινὸν τοῦτο μίξεις. ἐφ' ὧν δὲ ψύξεως, τὸ καλούμενον ὠμοτριβές, ἐφ' ὧν δὲ στύψεως μύρσινον. ἐφ' ὧν δὲ μικτοῦ δυνάμεως, ἐχούσης μέν τι καὶ στυπτικὸν, ἐχούσης δὲ καὶ ἀποκρουστικὸν, τὸ ῥόδινον. ἐφ' ὧν δὲ βραχείας στύψεως, μετὰ πλείονος θερμότητος, κύπρινόν τε καὶ σχίνινον. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι συνθέσεις ὡς ἔφην ἔσονται τοῖς εἰρημένοις ἄρτι φαρμάκοις ἁπλοῖς, μιγνυμένων ἤτοι τῶν σαρκωτικῶν, ἢ μαλακτικῶν, ἢ τῶν ῥυπτικῶν, ἢ τῶν τὰ δυσίατα τῶν ἑλκῶν ἰωμένων. ἔνιοι δὲ καὶ τῶν διαφορητικῶν ἔμιξαν, ὥσπερ γε καὶ τῶν ἐπουλωτικῶν. ἕτεροι δέ τινες πάντα μίξαντες, ἤτοι καρύκην, ἄχρηστον ἐποίησαν, ἢ πολύχρηστον ἐπέτυχον ἐργάσασθαι φάρμακον, ὧν τὰς ὕλας ἐπιστάμενοι, κεχρῆσθαι ταῖς εὑρημέναις ἤδη, καὶ συντεθῆναι παραπλησίως αὐτοὶ δυνήσεσθε. παραγράψω δὲ κἀγὼ τῶν ἐνδόξων ἐνίας, ἀρξάμενος αὖθις ἀφ' ὧν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. Εἰσὶ μὲν οὖν ἐφεξῆς τῇ προγεγραμμένῃ, τριάκοντά που. τὰς δ' ἐπαινουμένας ὑπ' αὐτοῦ μόνας παραθήσομαι. τετάρτη μὲν οὖν ἀπὸ τῆς πρώτης οὑτωσὶ γέγραπται. χλωρὰ ᾗ χρῶμαι. Ἰοῦ ξυστοῦ ∠ θ´. χρυσοκόλλης ∠ θ´. τερμινθίνης οὐγγιῶν ις´. μνᾶν μίαν, κηροῦ μνᾶς ἥμισυ, ὄξους ὀλίγον. ὥσπερ δὲ καὶ πρόσθεν εἶπον, οὐ προσέγραψεν ἑκάστῃ τῶν ἐμπλάστρων ὁ Ἀνδρόμαχος τὴν ἐπαγγελίαν, ἀλλ' ἐκ τῆς ὕλης τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν συντίθησι τὴν προκειμένην, οὐκ ἄδηλόν ἐστι, καὶ αὐτὴν κατ' ἑαυτὴν πεῖραν τακῆναι, δύνασθαι θεραπεύειν ἕλκη, καὶ τακεῖσαν ἔμμοτον γίγνεσθαι. τὴν μνᾶν δὲ οὐγγιῶν δεκαὲξ ἐμβάλλειν. ἡ γὰρ τῶν εἴκοσι, ὡς πρὸς τὴν τῆς χρυσοκόλλης καὶ τοῦ ἰοῦ συμμετρίαν, μεγάλη. Μετὰ δὲ ταύτην ἄλλας ἐφεξῆς γράψας τρεῖς, αὖθις ἑτέραν γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. ἄλλη ᾗ χρῶμαι. Ἰοῦ ξυστοῦ λίτραν μίαν, μάννης οὐγγίας ι´. ἐγὼ λίτραν α´. κηροῦ λίτρας ε´. ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας ε´. ῥητίνης ὑγρᾶς λίτρας ε´ ἐλαίου κύαθον α´. ὄξους τὸ ἱκανόν. ἐγὼ δὲ καὶ

ἀμμωνιακοῦ

ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ι´. ἐπὶ τούτοις μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐπαύσατο, πρόδηλον δέ ἐστιν εἴ τι μεμνήμεθα τῶν προειρημένων, καὶ ταύτην αὐτὴν τὴν ἔμπλαστρον παραπλησίαν ἔχειν δύναμιν τῇ προγεγραμμένῃ.

Ἐφεξῆς τῇ προγεγραμμένῃ γράφων ὁ Ἀνδρόμαχος ἑτέραν, οὕτως ἤρξατο. ἄλλη μολοχίνη. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν συμμετρίαν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν αὐτὴν συντίθησιν ὑπέγραψεν οὕτως. Ἰοῦ ξυστοῦ λίτραν μίαν, πίσσης λίτρας β´. μάννης λίτραν α´. κηροῦ λίτρας β´. ῥητίνης λίτρας β´. ἐλαίου λίτραν μίαν, ὄξους τὸ ἱκανόν. ἔστι μὲν οὖν αὕτη παραπλησία ταῖς ἔμπροσθεν. εὔδηλον δ' ὅτι τὸν μὲν ἰὸν καὶ τὴν μάνναν ἀνὰ λίτραν α´. ἑκάτερα μετὰ τοῦ ὄξους λειοῦσθαι χρή, διπλάσιον δὲ τούτων ἑκατέρου τοῦ κηροῦ, καὶ τῆς πίσσης, καὶ τῆς ῥητίνης, τουτέστιν ἑκάστου λίτρας δύο, μετὰ τῆς τοῦ ἐλαίου λίτρας τήκεσθαι, καὶ οὕτως μίγνυσθαι τοῖς λελειωμένοις μετὰ τοῦ ὄξους, ὡς πολλάκις ἡμῖν εἴρηται, ψύξαντας μᾶλλον καὶ ξύοντας, ἤπερ ἐπικατερῶντας, ἵνα μήπου τοῦ περιέχοντος ὄντος ψυχροῦ, συμβῇ τὰς καλουμένας ἐγκειλίδας συστῆναι. Ἄλλην ἐφεξῆς τήνδε δόκιμον ἔμπλαστρον ἔγραψεν οὕτως. χλωρὰ ἑκατοντάδραχμα.

Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η´. λεπίδος δραχμὰς ιβ´. μάννης ∠ η´. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ιβ´. ἰοῦ ∠ η´. στέατος μοσχείου δραχμὰς ιδ´. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ η´. κηροῦ ∠ λ´. ἐλαίου κυάθου τέταρτον, ὄξους τὸ ἱκανόν. αὕτη καὶ κοῖλα τραύματα δύναται μεγάλα, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν καθαίρειν, προσλαβοῦσα δὲ κηρωτὴν ἐν τῷ τήκεσθαι, σαρκοῦν. πρὸς δὲ τακῆναι καὶ τὰ παχύχειλα τῶν ἑλκῶν ἰᾶσθαι, καὶ προστέλλειν κόλπους, καὶ ὅλως διαφορεῖν καὶ ἀποκρούεσθαι δύναται. μικτὴ γὰρ ἐκ τῶν ἐναντίων δυνάμεών ἐστι. Καὶ ἡ ἐφεξῆς δὲ αὐτῇ γεγραμμένη χλωρά, παραπλησίας ἐστὶ δυνάμεως καὶ χρήσεως, ἔχουσα συμμετρίαν τήνδε. Τερμινθίνης μνᾶ μία, σεραπιάδος βοτάνης ∠ κε´. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ι´. στέατος μοσχείου ∠ κε´. κηροῦ ∠ κε´. λιβανωτοῦ δραχμαὶ ιβ´. κύπρινον εἰς τὰ ξηρά.

Καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἄλλων λεγομένην Ἶσιν, αὐτὸς ἄνευ ταύτης τῆς προσηγορίας, ἔγραψεν οὕτως. χλωρὰ Ἐπιγόνου. πάντων δ' αὐτῆς μνημονευόντων, οὐδὲν ἧττον καὶ νῦν γράψω τὴν κατὰ ταύτην συμμετρίαν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐπειδὴ τινὲς ἐν αὐτοῖς διαφέρονται. κελεύει γὰρ βάλλειν χαλκοῦ μὲν κεκαυμένου καὶ ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, καὶ λεπίδος χαλκοῦ, καὶ ἰοῦ, καὶ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, καὶ ἀριστολοχίας, καὶ λιβανωτοῦ τὸ ἴσον ἑκάστου δραχμὰς η´. τουτέστιν οὐγγίαν μίαν. ἀλόης δὲ καὶ σμύρνης καὶ χαλβάνης, ἡμιόλιον τούτων ἑκάστου, τουτέστιν οὐγγίαν μίαν καὶ ἡμίσειαν, ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ φάναι οὐγγίας ιβ´. καὶ ἡμίσειαν, στυπτηρίας τῆς στρογγύλης δραχμὰς ς´. μίγνυσι καὶ τῆς κολοφωνίας ῥητίνης δραχμὰς σ´. καὶ κηροῦ τὸ ἥμισυ, τουτέστιν ρ´. ἐλαίου δὲ κοτύλης τὸ ἥμισυ. τινὰς δέ φησι τέταρτον μιγνύειν, καὶ ὄξους τὸ ἱκανόν, καὶ δρακοντίου ῥίζης τὸ ἥμισυ τῆς οὐγγίας, ὅπερ ἐστὶ δραχμαὶ δ´. ἐπὶ τέλει δὲ ταῦτα προσέγραψεν οὐ φερόμενον ἐπὶ τῆς Ἴσιδος γραφῆς. ὁ γὰρ Ἐπίγονος αὐτὸ προσέθηκε, καὶ ταύτῃ διήνεγκεν ἡ Ἶσις τοῦ Ἐπιγόνου. Ἐφεξῆς δὲ ταῖς προσγεγραμμέναις ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψε χλωρὰν Πασίωνος, ἐν τῇδε τῇ συμμετρίᾳ.

Ῥητίνης κολοφωνίας ∠ τ´. κηροῦ ∠ ρν´. ἰοῦ ∠ η´. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ η´. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ιβ´. λιβανωτοῦ ∠ ις´. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η´. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ η´. ἐλαίου κυάθου τὸ ἥμισυ, ὄξους τὸ ἱκανόν. τοῦτο τὸ φάρμακον διὰ τὸ προσειληφέναι τοὺς ἀμμωνιακοὺς ἅλας, ἑλκτικώτερον καὶ διαφορητικώτερον τῶν ἔμπροσθεν ἐγένετο. τὰ δ' ἄλλα πάντα παραπλήσιον. Ἰσχυροτέραν δὲ τῆς προγεγραμμένης, καὶ πολυχρηστοτέραν ἔγραψε μετὰ μέσην μίαν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἣν ὀνομάζει χλωρὰν Ἀλκιμίωνος, ἐν τῇδε τῇ συμμετρίᾳ. Τερμινθίνης ∠ σ´. κηροῦ ∠ ρν´. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ιη´. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ις´. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ις´. χαλβάνης ις´. λιβάνου ι´. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ´. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ις´. ἀριστολοχίας ∠ ι´. ἀλόης ἰνδικῆς ∠ ιβ´. σμύρνης ∠ ις´. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιη´. χαλβάνης ∠ ιβ´. οἱ δὲ η´. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, ὄξους κοτύλης ἥμισυ.

Ἄλλην ἐφεξῆς τήνδε γράφει καλουμένην Ἀθηνᾶν, ὡς αὐτὸς ἐπὶ τῇ τελευτῇ προσέγραψεν. ἔχει δ' αὐτῆς ἡ συμμετρία τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν σύγκειται κατὰ τόδε.

Κηροῦ δραχμὰς σν´. τερμινθίνης δραχμὰς σ´. φρυκτῆς δραχμὰς ρ´. στέατος μοσχείου δραχμὰς ν´. χαλβάνης δραχμὰς κδ´. μάννης δραχμὰς κδ´. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ´. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς ιβ´. ἀλόης ∠ ιβ´. λεπίδος χαλκοῦ δραχμὰς κδ´. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ιβ´. καὶ σχιστῆς ∠ η´. χαλκάνθης ∠ η´. μίσυος ∠ η´. ὀποπάνακος ∠ η´. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ς´. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς´. σινωπίδος ∠ γ´. ὄξους κοτύλας γ´. ἐλαίου κοτύλας β´. τὴν μίλτον ἐν ἀρχῇ βάλλε. Ἀθηνᾶ καλεῖται. πολύχρυσον ὡς ἔφην καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, ὅπως δὲ δεῖ χρῆσθαι τοῖς πολυχρύσοις, ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ δηλωθήσεται.

Ταύτῃ δ' ἐφεξῆς ἔγραψεν ἑτέραν χλωρὰν κατὰ λέξιν οὕτως. χλωρὰ διὰ κυπρίνου Ἀφροδᾶ.

Κηροῦ ∠ κδ´. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ιβ´. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η´. ἀφροδᾶς ∠ ιβ´. μάννης ∠ η´. κυπρίνου κοτύλης ὄγδοον. συγκόπτεται δὲ αὕτη, καὶ πρὸς τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἁρμόττειν δύναται, καὶ διὰ τοῦτο ταύτην ἔγραψε, δι' ὀλίγων τε συντιθεμένην, καὶ χρήσιμον εἶναι δυναμένην ἱκανῶς. Ἐφεξῆς δὲ πολλὰς ἄλλας χλωρὰς γράφοντος τοῦ Ἀνδρομάχου, πολυμιγμάτους τε καὶ πολυχρύσους, ἔδοξέ μοι καταλιπεῖν αὐτάς, μόνων τῶν λιτῶν, ὡς αὐτοὶ καλοῦσι, μνημονεύσαντι. γράφει τοίνυν αὐτὸς κατὰ λέξιν οὕτως. ἑτέρα χλωρὰ λιτὴ ᾗ χρῶμαι.

Ῥητίνης λίτρας ιβ´. κηροῦ λίτρας η´. ἰοῦ ξυστοῦ λίτρας †η´. στέατος μοσχείου λίτρας β´. ὄξους λίτραν α´. ἐγὼ δὲ †β´
μάννης λίτραν α´. ἐμβάλλω. εὔδηλον οὖν, ὅτι τὸ ὄξος μετὰ τῶν δύο λιτρῶν τοῦ ἰοῦ καὶ τῆς λίτρας τοῦ λιβανωτοῦ λειοῦσθαι βούλεται, καθάπερ ἔμπροσθεν εἶπον, εἶτα μίγνυσθαι τὰ τηκτὰ τούτοις. λέγω δὲ τὰς τοῦ στέατος λίτρας ὀκτώ, μετὰ τῶν ὀκτὼ τοῦ κηροῦ καὶ τῶν ιβ´. τῆς ῥητίνης. ἡ ἔμπλαστρος αὕτη, λιτὴ μὲν ἀκριβῶς ἂν ἦν, εἰ μήτε τοῦ στέατος εἰλήφει, μήτε τῆς μάννης. οὕτως γὰρ ἂν ἦν ὁ ἰός, δέκατον μέρος συναμφοτέρου, τῆς τε ῥητίνης καὶ τοῦ κηροῦ. καὶ εἴπερ ἦν ἡ ῥητίνη σκληρά, πάντως ἄν τι καὶ ἐλαίου ἐμίχθη, καθάπερ εἴρηται πρόσθεν. ἐπεὶ δὲ τὸ μόσχειον ἔλαβε στέαρ, οὐκέτ' ἀκριβῶς ἐστι λιτή, μαλακτικόν τε καὶ πεπτικὸν φάρμακον προσλαβοῦσα. πολὺ δὲ δὴ μᾶλλον, εἰ καὶ τὴν μάνναν λάβοι. πεπτικὴ γάρ ἐστι καὶ διαπυητική, καί τι σαρκωτικὸν ἔχουσα.

Κοινὸς λόγος ἐπὶ ταῖς ὁμοχρόαις ἐμπλάστροις.

Ὅτι μὲν οὐ χρὴ κατὰ τὴν τῆς χροιᾶς ὁμοιότητα τὴν ἐν τῇ γραφῇ τῶν φαρμάκων γίνεσθαι κοινωνίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς δυνάμεως, εὔδηλον δήπου γε. γράφουσι γοῦν ὥσπερ καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος, οὕτως καὶ ἄλλοι τινὲς ἐφεξῆς ἀλλήλων, οὐ μόνον τὰς χλωρὰς ἐμπλάστρους, ἀλλὰ καὶ τὰς μηλίνας, καὶ τὰς φαιὰς, καὶ τὰς λευκάς. ὅπως οὖν αἱ λευκαὶ γίγνονται, διὰ τοῦ πρώτου τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων εἶπον. ὅπως δὲ χλωραὶ, καὶ πρόσθεν εἴρηται, καὶ νῦν ἀναμνήσω.

Πῶς χλωραὶ γίνονται.

Βάλλεται μὲν εἰς αὐτὰ ἰὸς οὐκ ὀλίγος, ἀλλ' ὥστε κρατῆσαι τῆς τῶν ἄλλων χρόας, αὐτῷ τε συνομοιῶσαι τὸ πᾶν. ἐστοχάσθαι δὲ δεῖ τὴν τοιαύτην ἔμπλαστρον συντιθέντα, πρός τε τῇ ποσότητι τοῦ ἰοῦ, καὶ τῆς τῶν μιγνυμένων αὐτῷ χροιᾶς, καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἑψήσεως, ἐπὶ μὲν τῶν μιγνυμένων φυλαττόμενον τὰς δυσκινήτους χροιὰς, ὁπόσαι τῶν ξανθῶν εἰσι, καὶ πυῤῥῶν, καὶ μελαίνων φαρμάκων. λέγω δὲ ξανθῶν μὲν καὶ πυῤῥῶν, οἷα πέρ ἐστι, τό, τε τοῦ μηλίτου, καὶ τὸ τῆς κεκαυμένης χαλκίτεως, ἀρσενικοῦ τε καὶ σανδαράχης. μελαίνων δὲ, οἷα περ πίττης τε καὶ ἀσφάλτου, καὶ γῆς ἀμπελίτιδος, καὶ λίθου γαγάτου. κατὰ δὲ τὴν ἕψησιν, οὐ χρὴ τοῖς ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἑψομένοις συμβάλλεσθαι τὸν ἰὸν, ἀλλ' ἑνωθεῖσι μίγνυσθαι κατὰ τὴν θυίαν, εἴπερ ἐθέλοις τῇ χρόᾳ χλωρὰν διαμεῖναι τὸ φάρμακον. εἰ δέ γε μηλίνην βούλοιο ποιῆσαι τὴν ἔμπλαστρον, εἰδέναι χρή σε κατὰ τὴν ἕψησιν, εἰς πρώτην μὲν ταύτην τὴν χρόαν μεταβαλόντα τὸν ἰὸν, ὕστερον δὲ εἰς τὴν κιῤῥὰν, ὡς γενέσθαι τὴν ὀνομαζομένην δίχρωμον ἔμπλαστρον. ἐν γὰρ τῷ μετὰ τὴν ἕψησιν χρόνῳ, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐπιπολῆς μὲν αὐτῇ γίγνεται τὸ φαιότερον, εἰς τὸ βάθος δὲ τοῦ φαρμάκου συντρέχει τὸ κιῤῥόν. ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς χρόας αὐτῶν εἴρηται τὰ προσήκοντα, μεταβήσομαι πάλιν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν δυνάμεων λόγον, ἀναμνήσας ὅθεν πρώτως ὡρμήθην κατὰ τόδε τὸ βιβλίον. ὡρμήθην δὲ, εἴ τι μεμνήμεθα, περὶ τῶν σαρκωτικῶν φαρμάκων εἰπεῖν, ὧν ὁ μὲν τῆς δυνάμεως σκοπός ἐστιν, ἐν τῷ μετρίως τε καὶ ἀδήκτως ῥύπτειν τε καὶ ξηραίνειν. αἱ δὲ κατ' εἶδος συνθέσεις, διάφοροι, κατὰ τὰς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὕλας ὑπαλλαττόμεναι. πρόδηλον δ' ὅτι τὰ κυρίως τε καὶ πρώτως ὀνομαζόμενα σαρκωτικὰ, τῶν ἀπεριστάτων ἑλκῶν ἐστι σαρκωτικὰ, τουτέστιν ὅσα κοῖλα μὲν, οὐ μὴν ῥύπον, ἢ φλεγμονὴν ἔχει συνοῦσαν, ἔτι δὲ μᾶλλον, οὐδ' ὑπεῤῥοὴν ὑγρῶν μοχθηρῶν, οὐδὲ δύσκρατον κατὰ τὸ κοῖλον ἕλκος σάρκα. μιγνυμένου γάρ τινος τῶν εἰρημένων τῇ κοιλότητι, πρότερον ἐκεῖνο θεραπευτέον ἐστίν. οἱ σκοποὶ δὲ τῆς θεραπείας αὐτῶν εἰσιν, ἐπὶ μὲν τῶν ῥυπαρῶν τὰ ῥύπτειν δυνάμενα φάρμακα. τῶν δ' ἐξ ὑπεῤῥοῆς ὑγροῦ, τὸ ξηραίνειν τε καὶ ἀποκρούεσθαι τὸ ὑπεῤῥέον. εἰ δ' εἴη πολὺ καὶ δυσνίκητον, τὴν αἰτίαν τῆς ὑπεῤῥοῆς ἐκκόψαι πρότερον. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ τῶν μὲν φλεγμαινόντων, τὴν φλεγμονὴν ἰᾶσθαι χρή. τῶν δὲ δύσκρατον ἐχόντων τὴν σάρκα μορίων, εὔκρατον ταύτην ἐργάσασθαι. δυσκράτου δὲ αὐτῆς γιγνομένης, κατὰ τρόπους ἁπλοῦς μὲν τέτταρας, συνθέτους δὲ ἄλλους τέτταρας, ἡ ἴασις ἔσται διὰ τῶν ἐναντίων ποιοτήτων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων καὶ αὖθις εἰρήσεται, περὶ δὲ τῶν ἰσχυρῶς ῥυπτόντων φαρμάκων, ἐφεξῆς ἐρῶ.

Περὶ τῶν ἰσχυρῶς ῥυπτόντων φαρμάκων.

Ὅτι μὲν ἐκ τοῦ γένους ἐστὶ ταῦτα τῶν προειρημένων, ὅσα τῷ μετρίως ῥύπτειν, ἕλκεσι κοίλοις καθαροῖς, ἀπεριστάτοις προσφέρεται μηδ' ὅλως δάκνοντα, λέλεκται πρόσθεν. ἐπιτεταμένην δὲ τὴν ῥυπτικὴν δύναμιν ἔχει τὰ τὸν πολὺν ἀφαιροῦντα ῥύπον, ὥστ' ἔνια τῶν εἰρημένων φαρμάκων χλωρῶν, ἑνὶ μόνῳ τῶν ἁπλῶς σαρκωτικῶν διαφέρει, τῷ πλήθει τοῦ ἰοῦ. τινὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα ῥύπτει σφοδρῶς μίξει, καθάπερ ἶσις ὀνομαζομένη, καὶ τὸ τοῦ Μαχαιρίωνος, ᾧ ἡμεῖς χρώμεθα συνήθως, ἐλαιώδει καλουμένῳ διὰ τὴν χρῆσιν. ἔνθα γὰρ ἡμῖν πρόκειται σαρκῶσαι κόλπον, ἐλαίῳ πολλῷ τήκοντες, ἐγχέομεν αὐτὸ δι' εὐθυτρήτου κέρατος, ὃν τρόπον κλυστῆρος ὑείᾳ κύστει συνημμένου, χρώμεθα καὶ τοῖς καλουμένοις πυουλκοῖς ἐπ' αὐτοῦ. καὶ γὰρ καὶ τούτων ὅσοις εὐρύτερον ἐστὶ τὸ τρῆμα, χρήσιμοι πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν εἰσί. πρόδηλον δ' ὅτι τὸν μὲν ῥυπαρὸν κόλπον ἐργαζόμεθα καθαρὸν, ἀκρατέστερον χρώμενοι τῷ φαρμάκῳ, τουτέστιν ἐλάττονι μιγνύντες ἐλαίῳ, τὸν δὲ καθαρὸν, ἐπὶ πλέον ὑγρασμένῳ δι' ἐλαίου δαψιλεστέρου μίξεως. εἰ μὲν οὖν ὑποψία τις εἴη μεμιγμένης φλεγμονῆς ἔτι βραχείας τῷ κόλπῳ, διὰ ῥοδίνου πάντως τηκέσθω τὸ φάρμακον. εἰ δ' ἀφλέγμαντος εἴη, δι' ἐλαίου, κἂν ἀδήκτως ἀνέχηται τὴν τοῦ παλαιοῦ μίξεως, ἐκείνῳ διατηκέσθω τὸ φάρμακον. ἐπιτήδειον δὲ εἰς τὴν τοιαύτην χρῆσιν ἐστὶν, οὐ τοῦτο μόνον τὸ φάρμακον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Μαχαιρίωνος, καὶ ἡ ἶσις, ὅσα τἆλλα γεγράφασιν οἱ πρὸ ἐμοῦ, μετὰ κηρωτῆς μιγνύμενα, σαρκωτικὰ γίγνεσθαι κοίλων ἑλκῶν. ἅπαντα γοῦν ταῦτα, χωρὶς τοῦ μιχθῆναι κηρωτῇ, δι' ἐλαίου καὶ ῥοδίνου τηκόμενα, τοῖς κόλποις ἐνίεται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν καλουμένην ἔμμοτον σύστασιν ἐνίεσθαι κόλποις, οὕτως γέτοι καὶ τὸ διὰ τοῦ κεκαυμένου χάρτου φάρμακον ξηρὸν, ῥοδίνῳ πολλῷ μιγνύντες, ἐγχέομεν αὐτοῖς. ὥσπερ δὲ οἱ κόλποι τῶν ὑγροτέρων δέονται φαρμάκων, οὐ δυναμένων ἐνίεσθαι τῶν παχυτέρων, οὕτως ὅσα τῶν κοίλων ἑλκῶν ἐπιπολῆς ἐστι, παχυτέρου χρήσει φαρμάκου, διὰ τὸ ταχέως αὐτῶν ἀποῤῥεῖν τὰ ὑγρὰ, καὶ καταλείπεσθαι ξηροὺς τοὺς μότους. εἰκότως οὖν ἐπὶ μὲν τῶν τοιούτων, τοῖς ἰσχυρῶς ῥυπτικοῖς μιγνύομεν κηρωτήν. ἐπὶ δὲ τῶν κόλπων, ἔλαιον, ἢ ῥόδινον πάμπολυ. ταυτὶ δὲ τὰ οὕτως ῥυπτικὰ φάρμακα πάντως ἐστὶ καὶ διαφορητικὰ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ξηραντικὰ σφοδρῶς, καὶ γίγνεταί τι γένος αὐτῶν κοινὸν, ὃ καλοῦσι πολύχρυσον. ἐπέκεινα δὲ τούτου τοῦ γένους ἐστὶ, τὸ τῶν πάνυ δριμέων ἐμπλάστρων, ὁποῖαι καὶ αἱ καλούμεναι δι' ἁλῶν εἰσιν, ἃς οὐ χρὴ προσφέρειν ἔνθα σαρκῶσαί τι βουλώμεθα. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῦτο τοῖς ἁλσὶν ἐξαίρετον ὑπάρχει, τὸ στύφειν μᾶλλον, ἢ ῥύπτειν. ἐπὶ τό γε ξηραίνειν, οὐδὲν ἧττον ἔχουσιν ἀφρονίτρου καὶ νίτρου, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν οὐ μέτεστι τῆς στυπτικῆς δυνάμεως, ὥσπερ οὐδὲ τῷ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθει, καὶ διὰ τοῦτο διαφορεῖν τε δύναται, καὶ κηρωταῖς μιγνύμενα καθαίρειν ἕλκη ῥυπαρά. τοῖς δ' ἁλσὶν οὐχ ὑπάρχει τοῦτο, διὰ τὴν στύψιν. τούτων οὖν μνημονεύουσιν ὑμῖν, ἀκηκοόσι τε τὴν μέθοδον τῆς τε συνθέσεως, καὶ τῆς χρήσεως ἁπάντων τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐν τοῖς ἐφεξῆς γράψω τὰ δεδοκιμασμένα τῇ πείρᾳ πρὸς τῶν ἐνδόξων ἰατρῶν, ἐπὶ φαρμάκων ἀρίστων γνώσει. πρώτων δὲ τῶν περὶ Μαντίαν, καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ τὸν Ταραντῖνον Ἡρακλείδην,

δῆλον, πολλὰ φάρμακα γραψάντων, ἃ τοῖς μετὰ ταῦτα διὰ πείρας ἀφικνούμενα δηλωθείη. καὶ τὰ μὲν ἄριστα ἐν αὐτοῖς, αὐτοὶ πάλιν ἔγραψαν, ὅσα δ' ἧττον ἐκείνων ἐνεργεῖν ἐδόκει, κατέλειπον. εἰκότως οὖν κἀγὼ τὴν πλείονα μνήμην ποιοῦμαι, τῶν μετ' ἐκείνους γεγονότων. εἰσὶ δὲ αὐτῶν οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐν τῇ τῶν φαρμάκων ἐμπειρίᾳ κατωρθωκέναι, Πετρώνιος Μούσας καὶ Ἥρας, καὶ Ἀνδρόμαχος, Ἀσκληπιάδης τε ὁ Κρίτων. γέγραπται δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀρχιγένην τε καὶ τὸν Φίλιππον, οὐκ ὀλίγα φάρμακα. καί τι καὶ βιβλίον ἐστὶ Μενεκράτους ἐπιγεγραμμένον, αὐτοκράτωρ ὁλογράμματος ἀξιολόγων φαρμάκων. ὅσα τε οὖν τούτοις γέγραπται κάλλιστα φάρμακα, καὶ πρὸς αὐτῶν ἐπαινούμενα, καὶ ὅσων ἡμεῖς πεῖραν ἔχομεν, ἐξ αὐτῶν τε τούτων τῶν γεγραμμένων, καὶ ὧν οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν ἐχρῶντο, καὶ ἔτι καὶ ἡμῖν προσεξεύρηται, τοῦτ' ἐν τοῖς ἑξῆς γράψω, τίνος ἐστὶ γένους ἕκαστον αὐτῶν ἐξηγούμενος. νυνὶ δὲ ἐπεὶ τὰς χλωρὰς διῆλθον, ἐφεξῆς ταύταις γράψω τὰς μηλίνας.

Μήλιναι ἔμπλαστροι.

Ὥσπερ τῶν χλωρῶν ἐμπλάστρων αἱ πλεῖσται διὰ τὸν ἰὸν ἐπικρατοῦντα γίγνονται τοιαῦται, καὶ μάλιστα αὐτῶν αἱ εὐχρούστεραι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αἱ μήλιναι, ἀλλ' αἱ μὲν χλωραὶ τὸν ἰὸν ἄνεψητον ἔχουσιν, αἱ μήλιναι δὲ ἑψόμενον μὲν, ἀλλὰ μετρίως. ὡς ἐάν γε ἐπὶ πλέον ἑψῇς τὰς καλουμένας ὑπ' ἐνίων μὲν διχρώμους, ὑπ' ἐνίων δὲ κιῤῥὰς, εὑρήσεις. καλεῖν δ' ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς, ἁπλῶς μὲν χλωρὰς, καὶ μηλίνας, καὶ κιῤῥὰς, ὅσαι κολλῶσί τε τὰ μὴ πάνυ μεγάλα τραύματα, καὶ ἕλκη συνουλοῦσιν, ἃ καλεῖν τοῖς ἰατροῖς ἔθος ἀπερίστατα, σαρκοῦσί τε τὰ κοῖλα τηκόμεναι διὰ ῥοδίνου. πολύχρηστοι δὲ ἐξ αὐτῶν, ἐφ' ὧν ἐπαγγελία πλείων ἐστίν. ἔνιαι δὲ πολλὰς μὲν οὐκ ἔχουσιν ἐπαγγελίας, ἀξιόλογον δὲ μίαν, ἤτοι πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἁρμόττειν, ἢ διαφορεῖν πύον, ἢ μελικηρίδας, ἢ μαλάττειν σκληρότητας, ἤ τι τοιοῦτον τῶν οὐκ εὐκαταφρονήτων οὐδ' εὐθεραπεύτων. ὁ Ἀνδρόμαχος μὲν οὖν ἔγραψε ιδ′. μηλίνας, ὧν αἱ πέντε μὲν ἔχουσιν ἰὸν, αἱ δ' ἄλλαι χωρὶς ἰοῦ γεγόνασι. τῶν δὲ τὸν ἰὸν ἐχουσῶν, μία μὲν ἐστὶ πρώτη γεγραμμένη τῶν ιδ′. μία δ' ἄλλη τετάρτη, καί τις ἐπ' αὐτῆς ἕκτη, καὶ μετ' ἐκείνην, ἥτε ἑβδόμη καὶ ἡ δεκάτη. ὅσαις μὲν οὖν οὐδὲν ἐξαίρετον προσγέγραπται, αὗται πᾶσαι καὶ κολλῶσιν ἕλκη καὶ ἐπουλοῦσιν. εἰ δὲ βούλοιτό τις, καὶ τακεῖσαι μετὰ ῥοδίνου, σαρκοῦσι. θεραπεύουσι δὲ καὶ μετρίας φλεγμονὰς, ὥσπερ γε καὶ σκληρότητας μετρίας μαλάττουσι. καὶ μᾶλλόν γε τοῦτο ποιοῦσιν, ὅσαι θυμιάματος ἔχουσιν ἀμμωνιακοῦ. καὶ τούτων αὐτῶν μᾶλλον ὅσαι πλείονος, ὡς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀναλογίαν. ἐν τισὶ δὲ προσέθηκεν αὐτῆς ἁπαλὴ, τουτέστι πρὸς ἁπαλοὺς χρῶτας ἁρμόττουσα δηλονότι. καὶ καθ' ἣν πρόσκειται τὸ, ἐπισπαστικὴ, καὶ ἐξιππωτικὴ, δηλῶν ὅτι πρὸς ποδαγρίαν, καὶ συνάγχην, καὶ πλευροῦ πόνον ἁρμόττει. ἢ ὅτι διαφορεῖ τὰ ἐντὸς ἀποστήματα, πλέον τι ταύταις μαρτυρεῖ τῶν ἁπλῶς γεγραμμένων. ἐφεξῆς οὖν αὐτὰς ἁπάσας ὑπογράψω.

Μήλιναι Ἀνδρομάχου.

Μηλίνη ἡ χρῶμαι. Λιθαργύρου δραχμὰς ρδ′. ἐλαίου κοτύλην α̅. χειμῶνος κοτύλης ἥμισυ, κηροῦ δραχμὰς μη̅. κολοφωνίας δραχμὰς μη̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς κδ′. ἰοῦ ξυστοῦ δραχμὰς η̅. χαλβάνης δραχμὰς η̅. σμύρνης δραχμὰς η̅. Ἄλλη. Λιθαργύρου δραχμὰς ρ̅. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, ῥητίνης κολοφωνίας δραχμὰς ξδ′. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς μ̅. ψιμμυθίου δραχμὰς κδ′. Ἄλλη. Λιθαργύρου δραχμὰς μ̅. ψιμμυθίου δραχμὰς ς̅. κηροῦ τυῤῥηνικοῦ δραχμὰς ις̅. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ ις̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ β̅. ἐλαίου κοτύλην α̅. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ̅. κολοφωνίας ∠ ξδ′. οἱ δὲ μη̅. κηροῦ ∠ πδ′. χαλβάνης ∠ η̅. σμύρνης ∠ η̅. ἰοῦ ∠ η̅. ὀποπάνακος ∠ ς̅. ἐλαίου θερους κοτύλην α̅. χειμῶνος κοτύλης S. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ̅. πιτυΐνης ῥητίνης ∠ ρ̅. κηροῦ ∠ ιβ′. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, οἴνου φαλερίνου κοτύλης ἥμισυ, ἡ λιθάργυρος σὺν τῷ οἴνῳ λεαίνεται ἕως ξηρανθῇ, εἶτα ἕψεται. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ̅. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας †δ̅. κηροῦ ∠ ρ̅. † β̅ ἰοῦ σκώληκος ∠ κε̅. χαμαιλέοντος μέλανος ∠ ιβ′. καὶ ἥμισυ, χρυσοκόλλης ∠ μ̅. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ σ̅. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας γ̅. κηροῦ ∠ ρξη̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ̅. σμύρνης ∠ δ′. ἰοῦ ∠ †η̅. ῥητίνης κο- † η̅ λοφωνίας ∠ *ρκη̅. χαλβάνης ∠ η̅. χαμαιλέοντος μέλανος ∠ η̅. οἱ δὲ προπόλεως ∠ η̅. ἀντὶ χαμαιλέοντος.

Ἄλλη. Ἐλαίου παλαιοῦ ἐναπεζεσμένου, χαμαιλέοντος ὡς ὅτι πλείονος ξέστην α̅. λιθαργύρου λίτραν α̅. ἀναζέσας ἔμπασσε λιθάργυρον, καὶ ἕψε. Ἄλλη πρὸς νομάς. Σανδαράχης ∠ γ̅. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ′. λιβάνου ∠ δ′. σμύρνης ∠ δ′. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιη̅. κηροῦ ∠ ιη̅. τερμινθίνης ∠ ς̅. στέατος ὑείου ∠ β′. μέλιτος κοτύλης ἐκκαιδέκατον. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρη̅. κηροῦ ∠ ρη̅. ἐν ἄλλῳ ρ̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ν̅. τερμινθίνης ∠ μ̅. ἀριστολοχίας ∠ κε̅. ζειᾶς ῥίζης ∠ η̅. ἰοῦ σκώληκος ∠ ις̅. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ις̅. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β′. Ἄλλη ἁπλῆ. Λιθαργύρου ∠ ρ̅. ἀξουγγίου ∠ οε̅. ἐλαίου παλαιοῦ ∠ οε̅. πρὸς ἁπαλόχρωτας, καὶ διαφορεῖ.

Ἄλλη ἄφρα λεγομένη, μαλακτικὴ μηλίνη Διαφάντους, ἐπισπαστικὴ καὶ ἐξιππωτικὴ, ἐν ᾗ ἄρθρα ἐθεραπεύθη. Ἰξοῦ εἰργασμένου λίτραν α̅. κηροῦ λίτραν α̅. ῥητίνης τερμινθίνης λίτραν α̅. χαλβάνου οὐγγίας γ̅. τήξας, χρῶ. Ἄλλη Σαλώμη, πρὸς πᾶσαν ποδαγρίαν καὶ συνάγχην μετὰ σικύας καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον. Λιθαργύρου λίτρας β′. ἐλαίου παλαιοῦ οὐγγίας η̅. ἕψε ὁμοῦ.

Ἄλλη μηλίνη παρὰ Ἡρακλείδου, διαφοροῦσα τὰ ἐντὸς ἀποστήματα ἀνωδύνως.

Λιθαργύρου ∠ ρ̅. ψιμμυθίου ∠ ρ̅. κηροῦ ∠ π̅. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ξ̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ν̅. χαλβάνης ∠ ις̅. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β′. Ὡς δὲ Ῥοῦσικος ὁ γνώριμος Ἰσιδώρου. Λιθαργύρου ∠ ν̅. ψιμμυθίου ∠ ν̅. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η̅. κηροῦ ∠ κε̅. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ λ̅. πτελέας τῆς ἐν θυλακίοις ∠ ιε̅. χαλβάνης ∠ η̅. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλης ἥμισυ. Τούτων τῶν ἐμπλάστρων οὐδεμιᾶς τὴν ἕψησιν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἐγὼ δὲ τὸ μὲν συνέχον τῆς χρόας αὐτῶν ἔμπροσθεν εἶπον, ὅτι μήτε ὠμὸν εἶναι δεῖ τὸν ἰὸν, ὡς ἐν ταῖς χλωραῖς, μήτ' ἐπὶ πλεῖστον ἑψημένον, ὡς ἐν ταῖς διχρώμοις τε καὶ κιῤῥαῖς ὀνομαζομέναις. ἀλλ' ἐγγὺς ἤδη τοῦ μέλλειν ἀναιρεῖσθαι τὴν κακκάβην ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπεμβάλλεσθαι τὸν ἰὸν, εἶθ' ὅταν μεταβάλλῃ καὶ γίγνηται μηλίνη, βαστάζειν ἀπὸ

τοῦ πυρὸς, ἐὰν ἀμόλυντον ἤδη τὸ φάρμακον ᾖ. εἰ δὲ μὴ, βραχὺ προσεπιμετρήσαντες ἐπὶ μαλακωτάτου πυρὸς, οὕτως αἴρειν. ἐν γὰρ τῷ λαβροτάτῳ μεταβάλλεται ῥᾳδίως ἐπὶ τὸ κιῤῥόν. ὑπογράψω δὲ διὰ τοῦτο καὶ δύο ἄλλας ἐμπλάστρους μηλίνας ἐνδόξους, τὴν μὲν ἑτέραν Μηνοίτου λεγομένην, τὴν δ᾽ ἑτέραν Σεραπίωνος, ὧν καὶ τὰς ἑψήσεις ἔγραψαν πολλοὶ, καὶ ὑμεῖς ἕξετε παράδειγμα τῆς σκευασίας, τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων.

Μηνοίτου μηλίνη. Λιθαργύρου λίτρας δ. ἐλαίου λίτρας γ. τερμινθίνης διαυγοῦς λίτρας β. κηροῦ λίτραν μίαν, ἰοῦ, λιβανωτοῦ, χαλβάνης ἀνὰ οὐγγίας δ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ς. ἕψε λιθάργυρον, καὶ ἔλαιον ἕως ἂν λίαν συστῇ, εἶτα βάλλε τὴν ῥητίνην καὶ τὸν κηρόν. καὶ ὅταν λυθῇ καλῶς ταῦτα, θὲς κάτω τὴν κακκάβην, καὶ ἔα ψυγῆναι καλῶς, εἶτα βάλλε τὸν ἰὸν, καὶ κινήσας κάτω, ἕψε πάλιν ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς, ἄχρις ἂν μηλῶδες γένηται, εἶτα τὴν χαλβάνην καὶ τὸν λιβανωτὸν λειώσας, καὶ κατεράσας εἰς θυίαν, ἐν ᾗ προσλελείωται τὸ ἀμμωνιακὸν ἐν ὄξει, ὡς εἶναι γλοιῶδες, καὶ μαλάξας εὐθέως, ἀναλάμβανε, καὶ ἐπιχέας ὄξους ὀλίγον, ἔα μέχρι τῆς ἑξῆς ἡμέρας, καὶ τότε πάλιν μαλάξας, ἀπόθου. Μηλίνη Σεραπίωνος τραυματικὴ, καὶ διαλυτικὴ, πυκτικὴ, πάγχρηστος.

Λιθαργύρου ∠ ρ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κη. κηροῦ ∠ νς. ἰοῦ κυπρίου ∠ θ. σμύρνης ∠ α. κολοφωνίας ∠ νς. χαλβάνης ∠ θ. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, θέρους κοτύλης α. τέταρτον, ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον. ὅταν μεταβάλῃ, ἀμμωνιακὸν, εἶτα κηρὸν, καὶ καθελὼν βάλλε χαλβάνην, ἰὸν, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ μαλακῶς ἕψε. Τοιαύτας ἑψήσεις ἔγραψαν πολλοὶ τῶν πρὸ ἐμοῦ τῶν γεγραμμένων ἐμπλάστρων μηλίνων, ἀφ᾽ ὧν καθ᾽ ὁμοιότητα, καὶ τὰς ἄλλας μηλίνας ἕψειν δυνήσεσθε. τὴν μὲν λιθάργυρον δεῖ πρῶτον ἐμβαλόντας, εἶτα ῥητίνας καὶ ἀμμωνιακὸν, εἶτα χαλβάνην καὶ ἰόν. εἶτα ἐὰν ἤτοι λιβανωτὸν ἢ σμύρναν, ἢ ἀλόην λαμβάνῃ, ταῦτα γὰρ ὅταν αἴρηται τὸ φάρμακον ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπεμβάλλεσθαι χρὴ, μὴ φέροντα τὰς ἑψήσεις. προείρηται δ᾽ ὅτι καὶ μαλακῶς ἕψεσθαι χρὴ, μάλιστα ὅταν ὁ ἰὸς ἐμβληθῇ. καὶ μέντοι καὶ ὅτι βάλλειν αὐτὸν χρὴ, καθέντα κατὰ γῆς τὴν κακκάβην, καὶ μικρὸν ἀποψύχοντα, καὶ μᾶλλον ἐὰν μικρὸν ᾖ τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἡ ἕψησις γίνεται. ζέοντι γὰρ τῷ προεψημένῳ, κατ᾽ αὐτὸ προσεμβληθεὶς ὁ ἰὸς, ὑπερχεῖσθαι πολλάκις ἐποίησε τοῦ ἀγγείου τὸ φάρμακον. ἐν δὲ τῇ τοῦ Μηνοίτου μηλίνῃ τῇ πρώτῃ, τῇ πυκτικῇ καλουμένῃ, διότι μάλιστα οἱ πύκται χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, καὶ ὅτι δι᾽ ὄξους τὸ ἀμμωνιακὸν ἐν τῇ θυίᾳ δύναται λεῖσθαι, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐν τῇ κακκάβῃ μιχθέντων, εἶτα καταχεομένου αὐτοῦ προμεμαθήκαμεν.

Ἥρα ἔμπλαστροι.

Πρὸς χοιράδας τοῦ Ἥρα αἱ ὑφ᾽ Ἥρα γεγραμμέναι κατὰ λέξιν οὕτως. μηλίνη πρὸς τοὺς παλαιοὺς κόλπους, κἂν ὦσιν εἰς τὰ κενὰ συντετρημένοι. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ διαφορεῖ χοιράδας τὰς ἐπὶ τῶν παίδων ἄρτι συστάσας, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐσπαραγμένα τῶν ἄρθρων. Λιθαργύρου χρυσίτιδος ∠ ρ. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ ρ. κηροῦ ποντικοῦ ∠ ιβ. καὶ τετρώβολον, ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, οἴνου φαλερίνου κοτύλης ἥμισυ, ἡ λιθάργυρος μετὰ τοῦ οἴνου λεαίνεται ἕως ἂν ξηρανθῇ, εἶθ᾽ οὕτως ἕψεται σὺν τῷ ἐλαίῳ ἕως μεταβάλῃ, καὶ τότε μίγνυται ῥητίνη, καὶ ὁ κηρὸς, καὶ ἕψεται ἕως ἂν μὴ μολύνῃ. Ἡ Μηνοίτου χρυσίζουσα, ποιοῦσα πρὸς τοὺς ἁπαλοχρῶτας, καὶ μάλιστα εὐνούχους. ἁρμόζει δὲ ἐπὶ ἀποσυρμάτων, καὶ παντὸς ἕλκους παλαιοῦ, καὶ προσφάτου, καὶ κατακαυμάτων. ἔστι δὲ μάλαγμα, διαφορεῖ φύματα, παρωτίδας, χοιράδας, σκληρίας πάσας, ποιεῖ καὶ πρὸς ῥαγάδας, καὶ κονδυλώματα, λίαν καλή.

Λιθαργύρου ∠ ρ. ἐλαίου παλαιοῦ ∠ ρ. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ ν. ἢ ρ. κηροῦ ∠ ν. ἕψε τὴν λιθάργυρον καὶ τὸ ἔλαιον ἕως ἂν ἄρξηται συστρέφεσθαι, καὶ ἀπόδος ῥητίνην λείαν, τακείσης δὲ ταύτης, κηρόν. καλῶς δὲ ἔχουσαν, κατέρασον εἰς θυίαν προκεχρισμένην ἐλαίῳ, καὶ ἀνατρίψας ἀνελοῦ. ἔστι δὲ εὔκολλος καὶ ἀμόλυντος.

Ἡ Ὑγιεινοῦ εἰς πολλὰ εὔχρηστος, ποιοῦσα ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων, καὶ ἐπὶ παρωνυχιῶν. ταύτης καλλίων ἔμπλαστρος οὐκ ἔστι.

Λιθαργύρου χρυσίτιδος μνᾶ α. κηροῦ μνᾶ α. χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζης ∠ λς. ἰοῦ ξυστοῦ δραχμαὶ ιη. χρυσοκόλλης δραχμαὶ μ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλαι γ. λιθάργυρον, ἔλαιον ἕψε μαλακῷ πυρὶ, ἕως ἄρξηται ἀναζεῖν, εἶτα ἔμπασσε τὸν ἰὸν, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ κίνει πάλιν ἕψων, ἕως τὸ χρῶμα τὸ ἴδιον ἀπολάβῃ, εἶτα κηρόν. ὅταν δὲ καλῶς ἔχῃ, χρυσοκόλλαν καὶ χαμαιλέοντα, κατεράσας δὲ εἰς θυίαν ὄξος ἐπίῤῥαινε. πρὸς μὲν οὖν τὰ προειρημένα ποιεῖ, καὶ τῆς χρυσοκόλλης παραπεπλεγμένης. χωρὶς μέντοι ταύτης παρηγορικωτάτη ἐστὶ, καὶ ἄκρως ποιοῦσα πρὸς τὰ τῶν νεύρων νύγματα, καὶ ὅπου τι †ἀναπλῦσαι ἀπὸ μυῶν ἢ νεύρων δεῖ. τούτων τῶν τριῶν ἐμπλάστρων ἃς ὁ Ἥρας ἔγραψεν, ἡ πρώτη δι᾽ οἴνου σκευάζεταί τε καὶ λέγεται. καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων τε καὶ φίλων αὐτῇ χρῶνται, χωρὶς ἰοῦ δηλονότι σκευαζομένῃ, γεγραμμένη δὲ καὶ ὑπὸ Ἀνδρομάχου, καὶ σχεδὸν ὑπὸ πάντων τῶν συνθέντων ἐμπλάστρους ποικίλας. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ σκευάζοντες αὐτὴν ἀμελῶς, εὐκαταφρόνητον ποιοῦσι τὸ φάρμακον. ἔστι δὲ κάλλιστον, ἐὰν ὡς γέγραπται δι᾽ οἴνου φαλερίνου σκευασθῇ. μὴ παρόντος δὲ τούτου, κιῤῥὸν οἶνον χρὴ βάλλειν, παλαιὸν, λεπτὸν τῇ συστάσει, καθόσον ἐγχωρεῖ κιῤῥὸν τοῦτον ὑπάρχειν. ἴδιον γὰρ τῶν λευκῶν τὸ διαφανές. εἰσὶ δὲ κιῤῥοὶ κάλλιστοι παρ᾽ ἡμῖν ἐν Ἀσίᾳ, ὅ τε Τμωλίτης καλούμενος, καὶ ὁ Λέσβιος, καὶ ὁ ἐνδοξότατος παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἀριούσιος ὁ ἐν Χίῳ γεννώμενος, ᾧ πάντες ἐχρῶντο πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν φαρμάκων, καὶ μάλιστα τὰς ἀντιδότους, ὥσπερ νῦν τῷ Φαλερίνῳ. τοιοῦτον οὖν οἶνον, ἐὰν βάλλωμεν εἰς τὴν λιθάργυρον ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἢ ἄλλως ἐν ἡλίῳ θερμῷ, εἶτα τρίβωμεν, ἢ καὶ χωρὶς ἡλίου πολλῷ χρόνῳ τρίψωμεν ὡς ξηρανθῆναι τὸ ὑγρὸν, αὐτήν τε καταλειφθῆναι τὴν λιθάργυρον, ἢ παντελῶς ἄνικμόν τε καὶ ξηρὸν, ἢ ἐγγύς τι ταύτης, ἄριστον γίγνεται τὸ φάρμακον. ἐσκεύαζε δὲ αὐτὴν, εἷς τῶν ἐμῶν διδασκάλων, μετὰ τὸ παρασκευασθῆναι ξηρὰν, ἐν οἴνῳ φαλερίνῳ τετριμμένην, ὧδέ πως. τὸ μὲν ἔλαιον ἐν ἑτέρῳ, τὸν δὲ οἶνον ἐν ἑτέρῳ ἀγγείῳ θερμαίνων, κατὰ βραχὺ κατέχει τῆς λιθαργύρου, ποτὲ μὲν ἐπὶ τὸν οἶνον, καὶ καλῶς λειώσας, καὶ ἀναμίξας ἐπέβαλε τοῦ ἐλαίου, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἀρξάμενος ἐπὶ τὸν οἶνον μετέβαινεν. ἐναλλὰξ δὲ τοῦτο ποιῶν πολλάκις ἑκάτερον ἐξεδαπάνα, καὶ οὕτως εἰς κακκάβην κατεράσας ἐκ τῆς θυίας, ἐπέβαλλε τὴν πιτυΐνην ῥητίνην, ἣν ἰδίως καλοῦσι φύσημα, λελειωμένην ἀκριβῶς, εἶτα τὸν κηρὸν, καὶ ἕψε κατὰ βραχὺ, μέχρις ἀμολύντου. ἐχρῆτο δ᾽ αὐτῇ καὶ ἐπὶ κόλ-

†ἀποπλῦναι

πων

πων προχείρων αἵματι περιστερᾶς, οὐ τῶν κατοικιδίων, ἀλλὰ τῶν βοσκάδων καλουμένων ὑπό τινων εἰς τοὺς πύργους, οὓς παρ᾽ ἡμῖν κατασκευάζουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς. ἔνιοι δὲ ταύτας ἀγρείας ὀνομάζουσιν. ὡσαύτως δὲ κατὰ μεγάλα τραύματα πρόσφατα διαχρίων αἵματι περιστερᾶς τοιαύτης, ἐπετίθει τὸ φάρμακον, θαῤῥῶν αὐτοῦ σφόδρα. τοῦ δὲ οἴνου κοτύλην ἐνέβαλλε μίαν καὶ ἡμίσειαν, οὐχ ὡς ὁ Ἡρας τε καὶ Ἀνδρόμαχος, ἥμισυ μόνον τῆς κοτύλης, καὶ κατὰ τοῦτο βέλτιον πολὺ τὸ φάρμακον ἐγίγνετο. βουληθεὶς δὲ εὐωδέστερον αὐτὸ ποιῆσαι, μίξεις ὀποπάνακος ἡμιούγγιον, ὅπερ ἐστὶ ∠ δ΄. ἔμβαλλε δὲ χάριν τῆς εὐχροίας τὸν λευκὸν κηρὸν τὸν ποντικὸν, τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ μέχρι συνουλώσεως ἄγει καλῶς τὰ ἕλκη.

Κρίτωνος φάρμακα.

Περὶ ὧν Κρίτων ἔγραψε μηλίνων, ἃς αὐτὸς πυξίνας ὀνομάζει. Πυξίνη πρὸς τὰ νεότρωτα. ἡ δ᾽ αὐτὴ ἐπουλοῖ, καὶ ἐπισπᾶται. Λιθαργύρου λίτρας δ΄. κηροῦ λίτρας δ΄. τερμινθίνης οὐγγίας η΄. ἰοῦ οὐγγίας η΄. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας β΄. ὄξους ξέστου ἥμισυ, λιθάργυρον, ἔλαιον, ἰὸν, ὄξος ἕψε ὁμοῦ ἐπὶ μαλακοῦ πυρός. ὅταν δὲ μέλλῃ συστρέφεσθαι, βάλλε ῥητίνην, κηρὸν, καὶ ἑνώσας χρῶ μάλιστα ἐπὶ νεοτρώτων. Ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλην ὁ Κρίτων πρὸ ταύτης, ἣν ὀνομάζει πυξίνην, ἁπλῆν μὲν, ὅσον ἐπὶ τῷ τῶν μιγνυμένων ἀριθμῷ, τῇ δ᾽ ἐπαγγελίᾳ μεγάλην. γράφει γοῦν ἐπ᾽ αὐτῇ κατὰ λέξιν οὕτως. Ἡ διὰ χαμαιλέοντος ποιοῦσα τὰ αὐτὰ † τῇ πυείᾳ. ἔστι δὲ ἐπουλωτικωτάτη τῶν δυσαλθῶν καὶ τυλωδῶν καὶ χρονίων ἑλκῶν, ἰᾶται δὲ καὶ τὰς ἐν τῷ δακτυλίῳ ῥαγάδας καὶ κονδυλώματα, καὶ σκληρίας.

† τετράφ

Λιθαργύρου μνᾶ μία, κηροῦ μνᾶς ς΄. ἰοῦ μνᾶς δ΄. χαμαιλέοντος μνᾶς η΄. ἐλαίου μνᾶ μία, ἔλαιον, λιθάργυρον ἕψε κινῶν συνεχῶς ἕως οὗ συστῇ καὶ γένηται μηλίνη. τούτου δὲ γενομένου, ἰὸν ἐπίπασσον, ἔπειτα πρόσβαλε κηρὸν, τήξας δὲ ἐπιμελῶς, καὶ ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίπασσε τὸν χαμαιλέοντα. ὅταν δὲ ἑνωθῇ, κατέρασον εἰς θυίαν, καὶ μαλάξας, ἀνελοῦ. Γέγραφε δὲ καὶ ἄλλας ὁ Κρίτων τινὰς ἐμπλάστρους ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν φαρμάκων, πυξίνας μὲν, ὡς αὐτὸς ὀνομάζει, μηλίνας δὲ κατὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλά τινες μὲν αὐτῶν χωρὶς ἰοῦ συντίθενται, τινὲς δὲ λαμβάνουσι μὲν ἰόν. ἀλλ᾽ ἐν ἑτέρῳ γένει φαρμάκων εἰρήσονται, κατὰ τὰς τῆς δυνάμεως ὁμοιότητας, ἐν μὲν ταῖς ἐπουλωτικαῖς αἱ ἐπουλωτικαὶ, ἐν δὲ ταῖς διὰ χυλῶν αἱ διὰ χυλῶν, ἐν δὲ ταῖς μαλακτικαῖς, ὅσαι μαλάττειν πεφύκασιν, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ Μνασαίου πολυειδῶς ὑπ᾽ αὐτοῦ σκευαζομένη, κατὰ τὸ προκείμενον βιβλίον. νῦν οὖν ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὰς κολλητικὰς μεταβῆναι, διαφερούσας κατὰ χρόαν ἀλλήλων τε καὶ μηλίνων.

Περὶ τῶν κιῤῥῶν ἐμπλάστρων, ἃς διχρώμους ὀνομάζουσιν.

Ἔνιαι μὲν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης σύγκεινται, ταῖς τὸν ἰὸν ἐχούσαις μηλίναις, ὡς καὶ πρόσθεν ἔφην, ἑνὶ μόνῳ διαφέρουσαι τῷ μέχρι πλείονος ἡψῆσθαι. πᾶσαι γὰρ διὰ τὸν ὠμὸν ἰὸν χλωραὶ, μήλιναι μὲν γίγνονται, μετρίως ἑψηθέντος αὐτοῦ, κιῤῥαὶ δὲ πλέον. εὔδηλον οὖν ὅτι πλέον ἔλαιον ἀναγκαῖον ἐστὶν ἔχειν τὰς μηλίνας τε καὶ τὰς κιῤῥὰς τῶν χλωρῶν, εἰ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἔχοιεν ταυτά. καὶ διὰ τοῦτο ἐμβάλλειν προσήκει τῇ κακκάβῃ, πρῶτον μὲν τὴν λιθάργυρον, ἄχρι γλοιώδους συστάσεως ἑψηθησομένην, ἐφεξῆς δὲ τὸν ἰόν. καὶ μετ᾽ αὐτὸν, εἴ τι τῶν μεταλλικῶν ἐμβάλλοιτο, καθάπερ ὁ κεκαυμένος χαλκὸς, καὶ ἡ λεπὶς αὐτοῦ, κἄπειτα ἐπειδὰν παχυνθῇ, τηνικαῦτα κηρὸν καὶ ῥητίνην, εἰ καὶ ταῦτα λαμβάνοι τὸ φάρμακον. ἐπὶ τέλει δὲ λιβανωτόν τε καὶ σμύρναν, καὶ ἀλόην καὶ ὅσα τἄλλα τοιαῦτα καθάπερ τὴν ἐνδοξοτάτην τῶν κιῤῥῶν, ἣν ὀνομάζουσι διὰ δικτάμνου, τῶν ἱερῶν ὀνομαζομένων καὶ αὐτῶν, ὥσπερ ἡ Ἶσις, ἐπειδή φασιν αὐτὰς ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κομισθῆναι. πολύχρηστος μὲν οὖν ἐστιν αὐτὴ, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον ἅμα τοῖς πολυχρήστοις γεγράψεται. Νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἄλλων κιῤῥῶν, ὅσαι τ᾽ ἀκριβῶς ἁπλαῖ καὶ ὅσαι μεταξὺ τούτων τε καὶ τῶν πολυχρήστων εἰσὶ, τὸν λόγον ποιήσομαι. καθάπερ οὖν ἁπλαῖ χλωραὶ, διά κηροῦ τε καὶ ῥητίνης, ἐλαίου τε καὶ ἰοῦ συνετίθεντο, κατὰ τὴν εἰρημένην ἐπ᾽ αὐτῶν συμμετρίαν, οὕτως αἱ κιῤῥαὶ προσλαβοῦσαι λιθάργυρον, ἐλαίου τε πλέον ἢ αἱ χλωραὶ, τὴν σύνθεσιν ἔχουσιν. ἐὰν μὲν οὖν ἐπὶ πλέον ἑψηθῆναι βουληθῇς τὴν ἔμπλαστρον, αὐξήσεις τε τὸ ἔλαιον, ἕξεις τε τὸ φάρμακον ξηραντικώτερον, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἐναίμων τραυμάτων κολλητικώτερον. ἐὰν δὲ συμμέτρως, ἀρκεῖ τοσοῦτον εἶναι τὸ ἐλαίου μέτρον, ὅσον σταθμὸν τῆς λιθαργύρου. λίτραν γὰρ ἐλαίου τὴν ῥωμαϊκὴν μετρήσαντες, εἰς λίτραν λιθαργύρου τὴν σταθμικὴν ἐμβαλοῦμεν. ἐὰν δὲ ἐπὶ πλέον ἑψηθῆναι βουλώμεθα τὸ φάρμακον, οὐ μόνον μίαν καὶ ἡμίσειαν ἐλαίου λίτραν ἐμβαλοῦμεν, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ πλείους. ξηραντικώτεραι δὲ τῶν οὕτως σκευαζομένων κιῤῥῶν ἐμπλάστρων εἰσὶν, ὅσαι μηδ᾽ ὅλως ἔχουσι ῥητίνην καὶ κηρὸν, ἀλλὰ διὰ τῶν μεταλλικῶν καλουμένων μόνον σύγκεινται, καθάπερ ἄλλοι τέ τινες τῶν ἔμπροσθεν ἔγραψαν τοιαύτας, ἥν τε ἐγὼ χρῶμαι διὰ παντὸς ὑπ᾽ ἐμοῦ συντεθεῖσαν, κατὰ τόνδε τὸν τρόπον ἑψομένην. Τὴν λιθάργυρον μετὰ τοῦ ἐλαίου προεψήσας ἐπεμβάλλω τὰ μεταλλικὰ λελειωμένα μετὰ ὄξους, καὶ οὕτως ἕψω ἄχρις ἀμολύντου. βάλλω δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου λίτρας δ΄. ὅσῳ δ᾽ ἂν ᾖ παλαιότερον, τοσούτῳ ἔσται βέλτιον, καὶ μᾶλλον ἐὰν ᾖ Σαβῖνον. τῆς λιθαργύρου δὲ λίτρας γ΄. καὶ ὄξους δριμυτάτου λίτρας β΄. μεταλλικὰ δὲ τρία τάδε, λεπίδα χαλκοῦ μέλανος, ἰοῦ τε καὶ χαλκίτιδος, ἴσον ἑκάστου σταθμὸν ἀνὰ οὐγγίας β΄. ὅπερ ἐστὶ δραχμαὶ ἑκκαίδεκα. παλαιὸν δ᾽ ὅταν ᾖ τὸ ἔλαιον, καὶ παχὺ διὰ τὴν παλαιότητα, τέτταρας καὶ ἥμισυ λίτρας ἐμβάλλῃς, ἐγὼ δὲ καὶ ε΄. ποτὲ καὶ διὰ τοῦτο ἐνέβαλον ὄντος χειμῶνος. ἴσμεν γὰρ, ὅτι πλεῖον ἐν χειμῶνι βάλλεται τὸ ἔλαιον, ἤπερ ἐν θέρει. προεψήσεις δὲ δηλονότι τὴν λιθάργυρον, ἄχρι γλοιώδους συστάσεως. ἐὰν δὲ καὶ κίκινον ἔχῃς ἔλαιον, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἔμβαλλ᾽ αὐτὸ τοῦτο τὸ φάρμακον, ἔναιμα τραύματα κολλᾷ ῥᾳδίως, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν σκληρῶν σωμάτων, ἤπερ ἁπαλῶν τε καὶ γυναικωδῶν, καὶ παιδίων, ὁποῖα καὶ τὰ τῶν εὐνούχων ἐστὶν, ἀνιέμενόν τε δι᾽ ἐλαίου κικίνου ἢ παλαιοῦ. καὶ ἔμμοτον ἐπιτιθέμενον θαυμαστὸν ὅπως πέττει τὰ δυσιατότατα τῶν ἑλκῶν, ὅσα μηδ᾽ ὅλως πῦον ἐργάζεται. κολλᾷ δὲ καὶ κόλπους, καὶ σύριγγας προστέλλει καὶ ξηραίνει, καὶ κλείει τελέως. καὶ ὅταν γε ταῦτα καλῶς ἐργάζεσθαι βουληθῇς αὐτὸ, δι᾽ ὄξους δριμυτάτου τὰ μεταλλικὰ τρῖψον ἡμέραις πλείοσι, καὶ μᾶλλον ἐν ἡλίῳ. καὶ τὴν λιθάργυρον δ᾽ ὡσαύτως τρίψας καὶ ξηράνας, εἶτα μίξας τῷ ἐλαίῳ, καθ᾽ ὃν εἴρηται τρόπον ἕψε. πρὸς μέντοι τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν οὐκ

ἀναγκαῖον οὕτως κατεργάσασθαι τὰ μεταλλικά, καὶ τὴν λιθάργυρον ἐν τῇ τρίψει. καὶ γὰρ καὶ χωρὶς τούτων, ἐπουλωτικώτερον γίνεται. προσέμβαλλε δ' αὐτῷ ἡνίκα αὐτὰ ἐστὶ διφρυγοῦς οὐγγίαν, καὶ χρυσοκόλλης οὐγγίαν. βάλλεται δὲ οὐχ ἅμα τῇ λεπίδι, καὶ τῷ ἰῷ ταῦτα, καθάπερ οὐδ' ὅταν ἑφθὸν ἤδη τελέως ᾖ τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ καιρῷ. τοσαύτης γὰρ ἑψήσεως δεῖται τὰ τοιαῦτα τῶν φαρμάκων, ὡς ἀκριβῶς ἑνωθῆναι τοῖς προϋπάρχουσιν, ὃ διὰ συμμέτρου γίγνεται χρόνου, μήτε λίαν πολὺ πρὸ τῆς ἄρσεως τῆς κακκάβης, μήτ' ἐγγὺς αὐτῆς. καὶ μόνη μὲν οὖν ἡ ἔμπλαστρος αὕτη, σύριγγάς τε καὶ κόλπους, καὶ τὰ μεγάλα τραύματα κολλᾶν ἐστὶν ἱκανή. συνεργεῖ δ' αὐτῇ, καὶ σπόγγος καινὸς μὴ σκληρός, οἴνῳ παλαιῷ βεβρεγμένος. ἡ δ' ἐπίδεσις ἐπὶ τῶν κόλπων, ἀπὸ τοῦ πυθμένος γιγνέσθω, πρὸς τὸ στόμιον ἀφικνουμένου τοῦ ἐπιδέσμου, καθότι δηλωθήσεται σαφέστερον ἐν τῷ περὶ συρίγγων λόγῳ.

Περὶ τῶν ἐπουλωτικῶν.

Εἴτ' ἐπουλωτικάς, εἴτε συνουλωτικὰς ἐθέλεις ὀνομάζειν, τὰς οὐλὴν ποιούσας ἐμπλάστρους, ὡσαύτως δὲ καὶ τἄλλα φάρμακα τά τ' ἐπίπαστα, καὶ τὰ διὰ μοτῶν χρήσεως προσφερόμενα, διοίσεις οὐδὲν πρὸς τὰς ἰάσεις αὐτῶν, εἰ μεμνημένος εἴης τῆς δυνάμεως, ὁποίας εἶναι προσήκει τῶν τοιούτων φαρμάκων, εἰρημένης ἅμα ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν. ὅσῳ γὰρ αἱ κολλητικαὶ τῶν σαρκωτικῶν ἐδείχθησαν εἶναι ξηραντικώτεραι, τοσούτῳ τῶν κολλητικῶν αἱ ἐπουλωτικαί. πρόκειται γὰρ ἡμῖν ἐν αὐταῖς τὴν γεννηθεῖσαν ἐν τοῖς κοίλοις ἕλκεσι σάρκα, δέρμα ποιῆσαι. διὸ καὶ στύφειν χρὴ τὸ πλεῖστον γένος τῶν φαρμάκων, εἴτ' ἐπίχριστον, εἴτ' ἐπίπαστον εἴη. προκείμενον δ' ἡμῖν ἐνταῦθα τῶν ἐμπλάστρων ἐκείνων μόνον μνημονεῦσαι. καὶ γὰρ τὰ διὰ τῶν μοτῶν ἐπιτιθέμενα φάρμακα, τούτων τηκομένων ἐν ῥοδίνῳ, ἢ μυρσίνῳ γίγνεται. καὶ μᾶλλόν γε τὸ μύρσινον τοῦ ῥοδίνου χρησιμώτερον, ὅσῳ καὶ στυπτικώτερον ἐστίν. εἰ δὲ μηδέτερον ἔχοις τούτων, διὰ κυπρίνου, καὶ σχινίνου, καὶ μηλίνου τηκτέον. εἰ δὲ μὴ τούτων ἔχοις τι, διὰ ὠμοτριβοῦς ἐλαίου, ἢ τοῦ ἀπὸ τῆς ἰβηρίας, ὃ καλοῦσιν σπανόν. ὅταν δὲ μηδὲ τοῦτ' ἔχῃς, θαλλοὺς ἐλαιῶν ἁπαλοὺς θλάσας, ἐμβαλεῖς ἑτέρῳ τινὶ τῶν ἐπιτυχόντων ἐλαίων. εἰ δὲ καὶ τούτων ἀπορεῖς, ἄμεινον ἐλαίῳ παλαιῷ τήκειν. τὸ γοῦν ξηραντικώτερον γενέσθαι τὸ φάρμακον, ἐκ τούτου ἔχοις. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἀφίστανται τῶν ἐκ παλαιοῦ χρόνου πεῖραν ἱκανὴν δεδωκότων φαρμάκων ἅπασι τοῖς ἀρίστοις ἰατροῖς, καὶ διὰ τῶν ἐνδόξων γεγονότων, ὅπως δοκῶσιν αὐτοὶ βέλτιόν τι παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν ἔχειν. εἰδέναι δὲ χρή, τῶν ἐνδόξων φαρμάκων ἃ παρὰ πᾶσιν ἐπῄνηται, τό, τε διὰ καδμείας, καὶ τὸ διὰ τοῦ λαδάνου φάρμακον ἄριστον εἰς ἐπούλωσιν. οὐ παρὰ πᾶσι δὲ τοῖς ἰατροῖς ἡ τῶν μιγνυμένων ἁπλῶν φαρμάκων ὡμολόγηται συμμετρία. διὰ τοῦτ' οὖν ἔδοξέ μοι γράψαι τὰς ἑκάστῳ τῶν γραψάντων αὐτὰς ἀρεσκούσας, ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἀρξαμένῳ κατὰ τὸ τρίτον τῶν ἐκτός, ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Περὶ τῶν ἐπουλωτικῶν ἐμπλάστρων Ἀσκληπιάδης οὕτως γράφει.

Τῶν δὲ κατὰ μέρος ἑλκῶν, χωρὶς ἑτέρας διαθέσεως ἤδη πρὸς οὐλὴν ῥεπόντων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. Ἡ διὰ καδμείας ἐπουλωτική. ταύτῃ ἐχρήσατο ὁ καθηγητὴς Λούκιος. Καδμείας κεκαυμένης, καὶ
†κατεσβεσμένης οἴνῳ †κατεσκευασμένης, χαλκίτεως ὀπτῆς ἀνὰ ∠ ιϛ. κηροῦ ∠ π. κολοφωνιακῆς πίσσης οὐγγίας η. οἴνου ἰταλικοῦ τὸ αὔταρκες. τρίβε χαλκῖτιν καὶ τὴν καδμείαν μετ' οἴνου, ὥστε ὑγρᾶς κηρωτῆς ἔχειν τὸ πάχος. τὸν δὲ κηρὸν κατακλάσας, καὶ τὴν ῥητίνην, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ τούτοις ἐπιβαλὼν μυρσίνου λίτραν μίαν, τίθει ἐπ' ἀνθράκων κινῶν συνεχῶς. καὶ ὅταν δὲ λυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἔα ψυγῆναι, καὶ ἀναξύσας, ἐπίβαλλε τοῖς λειανθεῖσι, καὶ μίξας ἀνελόμενος χρῶ, διαλύων μυρσίνῳ ἐλαίῳ. ἡ κρᾶσις ἔστω κατάλληλος τῇ διαθέσει. Ἄλλη διὰ καδμείας.

Καδμείας ὀπτῆς, χαλκίτεως ὀπτῆς, διφρυγοῦς ἀνὰ ∠ ιϛ. κηροῦ, ῥητίνης φρυκτῆς, ἐλαίου μυρσίνου ἀνὰ ἡμίλιτρον, οἴνου ἰταλικοῦ ὅσον ἐξαρκεῖ, σκεύαζε καθὰ προείρηται, καὶ χρῶ, ποτὲ μὲν ἀνιεμένῳ, ποτὲ δὲ ἀκράτῳ τῷ φαρμάκῳ.

Ἄλλη. Λιθαργύρου, ψιμμυθίου, καδμείας, διφρυγοῦς, ῥητίνης ἀνὰ ∠ η. χαλκίτεως β. κηροῦ η. μυρσίνου τὸ αὔταρκες, οἴνου ἀμμιναίου ὅσον ἐξαρκεῖ. Ἄλλη Εὐφράνορος. Διφρυγοῦς, μίσυος ὀπτοῦ ἀνὰ ∠ η. χαλκίτεως ὀπτῆς, μολυβδαίνης ἀνὰ ∠ β. καδμείας ∠ α. κηροῦ ∠ ϛ. κολοφωνίας οὐγγίας γ. μυρσίνου λίτρας ϛ. οἴνου ἰταλικοῦ τὸ αὔταρκες. Ἄλλη ἡ διὰ τοῦ λαδάνου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, οὐ μόνον ἐπουλοῦσα ἀλλὰ καὶ τύλους ἐκκόπτουσα, καὶ τὰ λυπηρὰ κατορθοῦσα. Χαλκίτεως, λιθαργύρου, λαδάνου, ἀνὰ ∠ κδ. ἀσφάλτου ∠ η. κηροῦ ∠ οβ. μυρσίνου κοτύλην μίαν. οἱ δὲ ∠ ιη. οἴνου κοτύλην μίαν, σκεύαζε κατὰ τρόπον. ἐν δὲ τῇ χρήσει χρῶ καὶ ἀπλύτῳ, καὶ ἀνιεμένῃ. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ. πίσσης ∠ ν. λαδάνου ∠ κε. ἰοῦ ξυστοῦ, χαλκοῦ κεκαυμένου ἀνὰ ∠ η. ἐλαίου μυρσίνου λίτρας β. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. σκεύαζε καὶ χρῶ.

Ἄλλη ἡ πυρίκαυστος λεγομένη ἐκ τῶν ἀττταλικῶν δυνάμεων, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Ἐλαίου κοτύλην α. στυπτηρίας σχιστῆς, μάννης, λιβανωτοῦ, λιθαργύρου, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ α. κηροῦ ∠ κδ. ἀγχούσης ∠ η. μυελοῦ ἐλαφείου, στέατος ὑείου, ἰοῦ, ψιμμυθίου, ἀνὰ ∠ β. ὠῶν τριῶν τὸ χλωρόν, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, καὶ χρῶ ποτὲ μὲν ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ, ποτὲ δὲ ἀκράτῳ. Ἄλλη, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ποιεῖ πρὸς τὰ παλαιὰ, καὶ δυσαλθῆ. Ψιμμυθίου, λιθαργύρου, στυπτηρίας σχιστῆς, μάννης, χαλβάνης, λιβάνου, μυελοῦ ἐλαφείου καὶ μοσχείου ἀνὰ ∠ δ. κηροῦ, ἀγχούσης, ὠῶν λεκύθων ἀνὰ ∠ η. ἐλαίου κοτύλας δ. κόπτε τοὺς μυελοὺς ἐπιμελῶς, καὶ τῆκε μετὰ τῶν τηκτῶν, κινῶν ἀγχούσῃ ὥστε χρωσθῆναι, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ δυλίσας εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἔα ψυγῆναι, καὶ ἀναξύσας ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ ἀνελόμενος χρῶ. Λευκὴ μάγνη λεγομένη, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ χρόνια τραύματα, καὶ μόγις ἐπουλούμενα, ποιεῖ καὶ πρὸς ψωρώδεις διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ ἑδρικὴ ἀγαθή, ἀνιεμένη ῥοδίνῳ. Λιθαργύρου ∠ ρ. κηροῦ ∠ ν. ψιμμυθίου ∠ ρ. τερμινθίνης ∠ κε. λιβανωτοῦ ∠ κε. στυπτηρίας σχιστῆς ιβ. ἐλαίου κοτύλας β. συντίθει κατὰ τρόπον καὶ χρῶ, ὅτε μὲν ἐμπλάστρῳ, ὅτε δὲ ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ. Ἄλλη παμφίλου λεγομένη, πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις, καὶ κόλπους παρακολλᾷ, καὶ σύριγγας ἐκτυλοῖ, ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ πρὸς τὰ χρόνια, καὶ δυσεπούλωτα, ψώρας τε

θεραπεύει,

θεραπεύει, καὶ ὑπώπια βαστάζει. ποιεῖ καὶ κεφαλαλγικοῖς, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιφορὰς ἐπιτιθεμένη κατὰ τοῦ μετώπου. ἔστι δὲ καὶ ἑδρικὴ ἀγαθή, ἀνιεμένη ῥοδίνῳ, ἢ μυρσίνῳ. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Λιθαργύρου ∠ ρ̄. κηροῦ ∠ ν̄. τερμινθίνης ∠ κε̄. λιβάνου ∠ κε̄. ψιμμυθίου ∠ ρ̄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιϛ̄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ γ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β̄. σύστησις κατὰ τρόπον, ποτὲ μὲν ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ, ποτὲ δὲ ἐμπλάστρῳ χρώμενος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀχώρων, ἢ τῶν περὶ τὴν ὄψιν τραχυτήτων, ἢ τῶν λεγομένων ἐπινυκτίδων, ἢ τῶν περὶ τὴν ἕδραν διαθέσεων ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ μυρσίνῳ, ἢ σχινίνῳ ἐπιχριόμενον. Ἄλλη Τελαμῶνος φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἄνθρακας, ἀναξηραίνει κόλπους ἐνιεμένη καὶ ἐγχυματιζομένη, ἔστι δὲ καὶ ἐπουλωτικὴ ἀγαθή. Πιτυΐνης, κηροῦ, ἀσβέστου, λιθαργύρου ἀνὰ ∠ ν̄. ψιμμυθίου ∠ κε̄. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον ἕως συστῇ, εἶτα κηρόν, εἶτα ῥητίνην. τὴν δὲ ἄσβεστον, καὶ τὸ ψιμμύθιον λέαινον, καὶ τούτοις ἐπίβαλλε τὰ τηκτά. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἔλαιον ἐπὶ θερμοσποδιᾶς θείς, ἐπίβαλλε κατακλάσας τοῦ φαρμάκου. καὶ ὅταν θερμανθῇ, εἰς θυίαν βαλών, ἀνάκοπτε φιλοπόνως ἕως γλοιῶδες γένηται, καὶ ἀποθέμενος, χρῶ ὡς μεγίστῳ φαρμάκῳ, ὅτε μὲν ἐπιχρίων πόροις, ὅτε δὲ ἐγχυματίζων. ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἀνθράκων εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσσων ἐπιτίθει. Ἄλλη Μοσχίωνος γνώριμος πρὸς ὅσα βούλει ἐκτυλῶσαι καὶ ἐπουλῶσαι, ἔστι δὲ καὶ ἑδρικὴ ἀγαθή. Λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ἀσβέστου ἀνὰ ∠ η̄. μυελοῦ ἐλαφείου, κηροῦ ἀνὰ ∠ ιϛ̄. ἐλαίου μυρσίνου τὸ αὔταρκες. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς ποίει τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὕδατι ἢ γάλακτι προσανίεται, ὅσον βούλεσθε, ὅσον γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, εἶτα ἐπιβάλλεται ῥοδίνου τὸ αὔταρκες, ἢ μυρσίνου, καὶ ἀνακόψαντες ἐπιμελῶς, καὶ ἀνελόμενοι εἰς μολυβδίνην πυξίδα, χρῆσθε καθάπερ προείρηται.

Ἐπουλωτικαὶ Ἀνδρομάχου. Καδμείας λίτραν ᾱ. χαλκίτεως κεκαυμένης λίτραν ᾱ. κηροῦ λίτραν ᾱ. ῥητίνης ξηρᾶς λίτρας γ̄. μυρσίνου λίτρας γ̄. οἴνου εἰς τὰ ξηρά. Ἄλλη ἡ διὰ λαδάνου. Λιθαργύρου ∠ μ̄. λαδάνου ∠ λβ̄. χαλκάνθης ∠ η̄. σχιστῆς ∠ ιβ̄. κηροῦ ∠ ρ̄. λεπίδος ∠ η̄. ἀσφάλτου ∠ λβ̄. μυρσίνου κοτύλης μιᾶς τέταρτον, οἶνος Φαλερῖνος εἰς τὰ ξηρά. Ἄλλως ὡς Ἀλκιμίων, ἣν συνεσκεύαζε. Λαδάνου ∠ η̄. ὑσσώπου ∠ δ̄. προπόλεως ∠ η̄. ἀσφάλτου ∠ η̄. λιθαργύρου ∠ δ̄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ̄. μίσυος ὠμοῦ ∠ δ̄. κηροῦ ∠ κδ̄. μυρσίνης μνᾶς η̄. Ἡ διὰ κριθῶν. Ψιμμυθίου ∠ ν̄. λιθαργύρου ∠ ν̄. κριθῶν κεκαυμένων ἀτρίπτων ξέστην ᾱ. κηροῦ ∠ ν̄. ἐλαίου ξέστην ᾱ. ἐσχάτην τὴν κριθήν. Ἄλλη ἐπουλωτική. Καδμείας οὐγγίας β̄. χαλκίτεως, κηροῦ, τερμινθίνης ἀνὰ οὐγγίας δ̄. ὑσσώπου οὐγγίαν ᾱ. μυρσίνης οὐγγίας δ̄. χαλκάνθης οὐγγίας δ̄. οἴνου εἰς τὰ ξηρά.

Ἄλλη ἐπουλωτική. Ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ιη̄. διφρυγοῦς ∠ δ̄. λιθαργύρου ∠ ιϛ̄. κηροῦ ∠ ῑ. ἐλαίου κοτύλας δ̄. Ταύταις ἐφεξῆς ἄλλας ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν ἐμπλάστρους ἐκ τῶν δυσεπουλώτων θεραπευτικάς, ἅστινας οὐκ ἔδοξέ μοι νῦν προσγράφειν. εἰρήσονται γὰρ ἅμα ταῖς τὰ δυσίατα τῶν ἑλκῶν θεραπευούσαις ἐν τῷ δ̄. τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων. γεγραφότος δὲ τοῦ Ἀνδρομάχου κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ βιβλίου πρὸ τῶν ἄρτι γεγραμμένων ἐπουλωτικῶν καὶ ἑτέρας τινὰς αὐτοῦ τοῦ προγεγράψαι αὐτῶν, ὅτι ἐπουλωτικαί εἰσιν ἀποδεισάτων ἑλκῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ εὐνούχων, καὶ ἁπλῶς τῶν ἁπαλὴν ἐχόντων τὴν σάρκα, ἔδοξέ μοι καὶ ταύτας ἐνταῦθα προσγράψαι τὴν ἐπιγραφὴν ἐχούσας παρὰ τῷ Ἀνδρομάχῳ τὴν ἀπὸ τῆς χρόας. ἔγραψε γοῦν περὶ αὐτῶν οὕτω κατὰ λέξιν. Λευκαὶ ἐπουλωτικαὶ Ἀνδρομάχου. Λευκὴ ᾗ χρῶμαι. Λιθαργύρου μνᾶν ᾱ. ψιμμυθίου μνᾶν ᾱ. κηροῦ δ̄. ῥητίνης δ̄. ἐλαίου κοτύλας γ̄. ὕδατος κοτύλην ᾱ. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρξ̄. ψιμμυθίου ∠ σ̄. κηροῦ ∠ ν̄. τερμινθίνης ∠ κδ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλης ἥμισυ, ὕδατος κυάθους ϛ̄. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ̄. ψιμμυθίου, κηροῦ ἀνὰ ∠ ν̄. τερμινθίνης ∠ κε̄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ϛ̄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ γ̄. ὄρχεως βοτάνης ∠ η̄. ἐλαίου παλαιοῦ κυάθους β̄. ἄλλως ∠ β̄. ὕδατος κοτύλας β̄. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ κε̄. κηροῦ ∠ νζ̄. στέατος ὑείου ∠ λζ̄. σμύρνης ∠ β̄. ὠῶν ἑφθῶν λεκύθους δ̄. τινὲς ὠμῶν. Ἡ ἀρετή. Γλοιοῦ καθαροῦ κοτύλας ιβ̄. λιθαργύρου μνᾶς γ̄. λεπίδος ∠ ϛ̄. οἱ δὲ ∠ ιϛ̄. ῥητίνης κολοφωνίας μνᾶς ϛ̄. οἱ δὲ ∠ ν̄. κηροῦ μνᾶν μίαν. οἱ δὲ μνᾶς με̄. θαλάσσης κοτύλας γ̄. Ἀνδρομάχου πανάκεια. Λιθαργύρου ∠ ρν̄. κηροῦ ∠ μ̄. τερμινθίνης ∠ νγ̄. θαλάσσης παλαιᾶς κοτύλας β̄. γλοιοῦ κοτύλας ϛ̄. λεπίδος ∠ ιϛ̄. κικίνου κοτύλας β̄. ψιμμυθίου ∠ π̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος κδ̄. στέατος μοσχείου ∠ π̄. ἀσβέστου ∠ κδ̄. ἀριστολοχίας ∠ κε̄. ἕψε ὡς οἶδας.

Λευκὴ ἡ Τελεφάνους. Λιθαργύρου ∠ π̄. ψιμμυθίου ∠ ρκ̄. σμύρνης ∠ γ̄. ὀβολοὺς β̄. σαγαπηνοῦ ∠ ε̄. λιβάνου ∠ ϛ̄. τετρώβολον. ἐλαίου κοτύλας β̄. ἥμισυ ἕψε ὁμοῦ πάντα. Ἄλλη. Κηροῦ λευκοῦ λίτραν ᾱ. σμύρνης οὐγγίαν ᾱ. λιβάνου οὐγγίαν ᾱ. μυελοῦ ἐλαφείου οὐγγίας β̄. στέατος ὑαίνης οὐγγίας β̄. πιτυΐας ἐλαφείας οὐγγίας β̄. ἢ ἐριφείας, νίτρου οὐγγίας β̄. χαλβανίου οὐγγίαν ᾱ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας δ̄. λιθαργύρου λίτραν ᾱ. ἥμισυ, ψιμμυθίου ∠ ϛ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην ᾱ. ἥμισυ, θαλάσσης κοτύλης ἥμισυ, Καυνιακὴ καλεῖται.

Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ σ̄. κηροῦ ∠ νβ̄. ἐλαίου κοτύλας γ̄. ψιμμυθίου ∠ π̄. τερμινθίνης ∠ λβ̄. κηρύκων κεκαυμένων ∠ ῑ. λιβάνου ∠ ιθ̄. ὕδατος ξέστην ᾱ. Ἄλλη. Στέατος ὑείου προσφάτου ∠ πη̄. κηροῦ λευκοῦ ∠ μη̄. ψιμμυθίου ∠ ιβ̄. λιθαργύρου ∠ ιβ̄. Ἄλλη πρὸς ἕρπητας, ἄνθρακας, κονδυλώματα, ῥαγάδας, ἀφλέγμαντος ἄγαν, ὡς Ἥρας ὁ Καππαδόκης. ἐπὶ ταύτης μὲν οὖν ὀρθῶς ἐποίησεν οὐχ ἁπλῶς κηροῦ γράψας, ἀλλὰ μετὰ τοῦ προσθεῖναι τοῦ λευκοῦ. γένοιτο γὰρ ἂν οὕτως, ὡς βούλεται, λευκὴ τῇ χρόᾳ. μετὰ ταῦτα δὲ γράφων ἄλλην οὐ προσέθηκεν, οὔτε τοῦ κηροῦ τὸ λευκόν, οὔτε τοῦ οἴνου τὸ λευκόν, ἀλλ' ἡμᾶς δεῖ προσθεῖναι, εἴπερ βουλόμεθα λευκὴν τὴν ἔμπλαστρον ποιῆσαι. γέγραπται δὲ ἡ σύνθεσις αὐτῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀνδρομάχου κατὰ λέξιν οὕτως.

Λευκὴ δι' οἴνου, Ποπλίου. Καδμείας λίτραν ᾱ. οὐγγίας θ̄. λιθαργύρου λίτρας β̄. ψιμμυθίου λίτρας β̄. οἴνου Ἑλληνικοῦ ξέστας β̄. ῥοδίνου λίτρας ε̄. κηροῦ λίτρας γ̄. ὠὰ ὠμὰ ἀριθμῷ ιβ̄. λιβάνου οὐγγίας γ̄. ἕψε. τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων τὰς ἑψήσεις ἐν τῷ ᾱ. λόγῳ διῆλθον, ἅμα καὶ τὴν μέθοδον ἐπιδεικνὺς οὐ μόνον τῆς ἑψήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν. καὶ οὐδέν γε ἴσως ἐπέλιπε προσθεῖναι τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τοιούτων ἐμπλάστρων. ἀλλ' ἐπεὶ τοῦ

τὸ βιβλίον οὐ μόνον περὶ τῶν σαρκωτικῶν ἐμπλάστρων, αἳ δὴ ὡς ἐπίπαν εἰσὶ χλωραί, τὸν λόγον ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ τῶν κολλητικῶν, ἐπουλωτικῶν τε πασῶν, ὅσαι γε τὰ χωρὶς κακοηθείας ἐπουλοῦσιν ἕλκη. δῆλον δὲ καὶ περὶ τῶν μηλίνων καὶ τῶν κιρρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔδοξέ μοι καὶ τὰς λευκὰς ἐμπλάστρους, ὅσων ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ λόγον οὐδένα πεποίημαι, προσεπιγράψαι κατὰ τοῦτο. ὅπως δὲ μηδὲν λείποιτο τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ, καὶ τὰς κεφαλικάς τε καὶ καταγματικὰς ὀνομαζομένας ὑπ' αὐτῶν ἐμπλάστρους προσγράψω, κολλητικάς τε οὔσας τῶν μεγάλων τραυμάτων καὶ κόλπων, ὅταν δὲ ἀνεθῶσιν, ὡς ἐμμότους γενέσθαι καὶ σαρκωτικάς.

Περὶ τῶν καταγματικῶν καὶ κεφαλικῶν ἐμπλάστρων.

Οἱ πλεῖστα καὶ κάλλιστα φάρμακα γράψαντες, οὓς ἔμπροσθεν ὀνομαστὶ δῆλον, ἐκάλεσάν τι γένος ἐμπλάστρων κεφαλικάς τε καὶ καταγματικάς, ἀπὸ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ καταγμάτων μάλιστα τὴν προσηγορίαν αὐταῖς θέμενοι. ῥυπτικῆς δ' εἰσὶ καὶ διαφορητικῆς καὶ ξηραντικῆς αἱ τοιαῦται δυνάμεως. ἔμιξαν δ' αὐταῖς οἱ πλεῖστοι τῶν στυφόντων φαρμάκων ὀλίγον, ἕνεκα δυοῖν χρειῶν, ὡς εἴρηται, τοῦ τ' ἀποκρούεσθαι τὸ ἐπιρρέον τοῖς πεπονθόσι μορίοις, καὶ τοῦ ποδηγεῖν ἄχρι βάθους τὴν τῶν ῥυπτικῶν δύναμιν. ἐλέχθη δὲ ἡμῖν ἔμπροσθεν, ὡς εἰ μὴ κατεργασθείη τῇ τρίψει τὰ στύφοντα μέχρι τοῦ χνοώδη γενέσθαι, βλάβην μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν παρέξειν αὐτά, τοῖς τὴν ἑλκτικὴν δύναμιν ἔχουσιν. ἀρίστην δ' αὐτῶν ἔφην γίγνεσθαι κατεργασίαν, ἐν ὄξει δριμεῖ λειωθέντων. ἄρξομαι τοίνυν ἤδη τῆς τῶν τοιούτων φαρμάκων γραφῆς ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου καταγματικῶν ἐμπλάστρων.

Πρώτην ἔγραψεν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐκτὸς φαρμάκων κατὰ λέξιν οὕτως. Μέλαινα Ἀρείου καταγματική. τούτῳ τῷ φαρμάκῳ ἐπὶ καταγμάτων πολλῶν ὀστέων ἐμπλεόντων, καὶ πάντων παραινούντων τὰ ἐμπλέοντα βαστάζειν, ὅμοιόν τι παραδόξῳ εἰργάσατο ὁ Ἄρειος. τὰ γὰρ ἐμπλέοντα καὶ κεχωρισμένα τῶν ἄλλων ὀστέων, οὕτως διακατέσχεν, ὥστε συμπωρῶσαι τοῖς ἄλλοις. ἔχει δὲ οὕτως. Λιθαργύρου, ἀσφάλτου ἀνὰ ∠ σʹ. πίσσης ξηρᾶς, κηροῦ ἀνὰ ∠ ρʹ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ νʹ. στυπτηρίας σχιστῆς, προπόλεως ἀνὰ ∠ λʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κδʹ. ἰοῦ ∠ ιʹ. ἐλαίου ξέστας δʹ. σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλας ὁμογενεῖς τῇ προγεγραμμένῃ κατὰ τὸ αὐτὸ βιβλίον ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης κατὰ λέξιν οὕτως. Ἄλλη Πυθίωνος καταγματική. ταύτῃ Ἕλενος ἐχρήσατο. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐκ πληγῆς τραύματα, ἐν δὲ τῇ ἄρσει, σπόγγῳ δεῖ θερμῷ βεβρεγμένῳ ἀναχαλᾶν τὸ σπλήνιον, ἐχέκολλον γάρ ἐστιν ἰσχυρῶς τὸ φάρμακον. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς χοιράδας τὸ αὐτὸ φάρμακον, καὶ σύριγγας. καὶ χρὴ κατὰ τῶν συρίγγων καὶ κόλπων ἐκκόπτειν τὸ σπλήνιον, τουτέστι κατὰ τὸ στόματος, ὥστε τόπον ἔχειν τὸ ἐκκρινόμενον ὑγρόν. χρὴ δὲ καὶ συλλύεσθαι τὸ φάρμακον. τὰ δὲ τῆς σκευασίας, ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον. Ἀσφάλτου ἰουδαϊκῆς λίτρας εʹ. οὐγγίας δʹ. πίσσης βρυτίας ξηρᾶς τὸ ἴσον, ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας ηʹ. κηροῦ λίτρας δʹ. λιβάνου λίτρας δʹ. λεπίδος ἐρυθρᾶς λίτραν μίαν, οὐγγίας δʹ. ἐλαίου θέρους λίτραν αʹ. χειμῶνος λίτραν αʹ ἥμισυ, ὄξους κοτύλην αʹ. τὰ τηκτὰ τῆκε, τὸν δὲ λίβανον, καὶ τὴν λεπίδα τρίψας μετ' ὄξους, ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς, προσέχων μὴ ἀναβράσῃ, καὶ κινήσας, εἰς θυίαν κατέρα, καὶ ἀνακόψας καὶ μαλάξας, ἀνελόμενος χρῶ. ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ εὗρον λεπίδος ἐρυθρᾶς λίτραν αʹ ἥμισυ. εὔδηλον δ' ὅτι δραστικώτερον γίνεται τὸ πλείονα λαβὸν τὴν λεπίδα.

Μοσχίωνος καταγματική, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰ νεότρωτα, καὶ διακοπὰς τῶν νεύρων, καὶ τὰς μετὰ περιθλάσεως διαιρέσεις, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ μετὰ τραύματος κατάγματα. καὶ γὰρ τοῖς τραύμασι βοηθεῖ καὶ πωροῖ τὰ ὀστᾶ μετὰ τῆς δέσεως ἐπιδέσεως ἐπιτιθεμένη, καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑδρωπικοῖς. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν †ἀφοιδεῖ διδύμων περιθλάσεις, †σταφιδοῖ καὶ τὰς περὶ τὴν ἕδραν ἐξοχάς. ποιεῖ καὶ πρὸς ῥαγάδας βουτύρῳ ἀνειμένη, ποιεῖ καὶ πρὸς βρογχοκήλας, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν. ποιεῖ καὶ πρὸς παρατρίμματα καὶ λυγίσματα. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν τυλώδεις ἐπαναστάσεις, ἃς ἥλους καλοῦμεν, ὡς χωρὶς ἑλκώσεως ἀφαιρεῖν, καὶ καθόλου ἐστὶ πολυχρηστότατον φάρμακον, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχομένους ὕδρωπας. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Λιθαργύρου μνᾶ αʹ. ἡ δὲ μνᾶ ἐπὶ τούτου τοῦ φαρμάκου ἔχει ὁλκὰς ρξʹ. πίσσης ὑγρᾶς ∠ ρξʹ. στέατος μοσχείου ∠ ρξʹ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ πʹ. μάννης λιβάνου ∠ πʹ. κηροῦ ∠ μʹ. ἰοῦ ∠ ηʹ. ὀποπάνακος ∠ ηʹ. χαλβάνης ∠ ηʹ. ἐλαίου κικίνου κοτύλην αʹ. ὄξους τὸ ἴσον, ὀποῦ συκαμίνου κοτύλην αʹ. πίσσης ὑγρᾶς κοτύλης ἥμισυ. τὴν λιθάργυρον λειοτάτην, καὶ τὸ κίκινον ἔλαιον βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν καὶ χαλκοῦν, καθεὶς ἐπὶ πυρὸς ἕψε. καὶ ὅταν ἀναβράσῃ, ἐπίβαλλε τὸ στέαρ καὶ τὸ μάνναν, κινῶν συνεχῶς. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε πίσσαν, κηρόν, ῥητίνην, καὶ ἑψήσας μέχρις ἀμολύντου, ἐπίπασσε χαλβάνην, εἶτα ἰὸν καὶ ὀποπάνακα ὄξει διαλυθέντα. τὸν δὲ ὀπὸν τῆς συκομόρου καὶ τὴν πίσσαν τὴν ὑγράν, εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ἐμβάλλοντες ἕψομεν, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπιβάλλομεν τῷ πρώτῳ φαρμάκῳ, καὶ πάλιν θέντες ἐπὶ τὸ πῦρ ἕψομεν μέχρις ἀμολύντου, καὶ εἰς οἶνον κατεράσαντες ἐῶμεν
†μετὰ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἔπειτα μαλάσσοντες χρώμεθα, εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσσοντες. δεῖ δὲ †κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ φαρμάκου, οἴνῳ δεύσαντας ταινίδιον ἐκθλίβειν, καὶ τότε περιτιθέναι τῷ φαρμάκῳ. Ὡς δὲ ὁ ἡμέτερος καθηγητὴς Λούκιος ἐσκεύασεν, ἔχει οὕτως. τὸ στέαρ καὶ τὸ ἔλαιον πρότερον τήκομεν, καὶ ὅταν διαλυθῇ, καταπάσσομεν λειοτάτην μάνναν, καὶ τὴν λιθάργυρον. καὶ ὅταν συστραφῇ, τὰ ἑπόμενα ποιοῦμεν, καὶ κατὰ τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ κατὰ τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γεγραμμένον ρξʹ δραχμὰς φησὶν ἔχειν τὴν μνᾶν. εὔδηλον οὖν, ὅτι τὴν ἀλεξανδρεωτικὴν λέγει μνᾶν οὐγγίας κʹ ἔχουσαν, ὅπως ἑκάστη τῶν οὐγγιῶν ἔχῃ ∠ ηʹ. οὕτω γὰρ συμβήσεται τὰς ρξʹ ∠ ἔχειν τὴν μνᾶν.

Ἄλλη Κλαυδίου Φιλοξένου, ἀπελοῦς ἐπιγραφομένη, ἔναιμος καταγματική, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου μνᾶν αʹ. ὅ ἐστι ∠ ρξʹ. στέατος μοσχείου ∠ ρξʹ. λιβάνου ∠ πʹ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ πʹ. κηροῦ ∠ μʹ. ἰοῦ, σχιστῆς στυπτηρίας, χρυσοκόλλης, χαλβάνης ἀνὰ ∠ ιβʹ. ἐλαίου κικίνου κοτύλην αʹ. ὄξους ὅσον ἀρκεῖ. ἔχατον τὸν λίβανον καὶ τὸν ἰὸν καὶ τὸν ὀποπάνακα, καὶ στυπτηρίαν καὶ χρυσοκόλλαν, καὶ τὰ τοιαῦτα, πρότερον ὄξει διαλύων, καὶ λεάνας ἐπιμελῶς ἐπίβαλλε.

Ἐμ

Ἐν ἄλλῃ γραφῇ ἔχει οὕτως. Λιθαργύρου ∠ ρξ'. πίσσης ∠ ρξ'. στέατος μοσχείου ∠ ρξ'. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ π'. μάννης λιβάνου ∠ π'. κηροῦ ∠ μ'. ὀποπάνακος, ἰοῦ ξυστοῦ ἀνὰ ∠ ις'. χρυσοκόλλης, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ ∠ ιβ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς'. κικίνου κοτύλην μίαν, ὄξους τὸ αὐτό. σύντιθει ὁμοίως ταῖς καταγματικαῖς.

Οἰνάνθη καταγματική, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου ∠ ρξ'. πίσσης οἰνηρᾶς ∠ ρξ'. ταύτην λαμβάνομεν ἀποῤῥέουσαν ἐκ τῶν ἰταλικῶν κεραμείων, ῥητίνης τερμινθίνης ∠ π'. λιβάνου ∠ π'. στέατος μοσχείου κατειργασμένου ∠ π'. μυελοῦ ἐλαφείου κατειργασμένου ∠ π'. οἰνάνθης ξηρᾶς, συμφύτου ῥίζης, κενταυρείου κόμης, ἀνὰ λίτραν μίαν, ἰοῦ ξυστοῦ, ὀποπάνακος ἀνὰ ∠ η'. μήκωνος ὀποῦ, σμύρνης, ἀλόης, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ η'. ὄξους κοτύλας γ'. ἐλαίου κικίνου κοτύλην α'. σύμφυτον, οἰνάνθην, κενταύρειον κόψαντες εἰς παχέα, καὶ εἰς τὸ ὄξος ἐμβάλλοντες ἕψομεν εἰς τὸ τρίτον, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψαντες, χρώμεθα πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν. ποιεῖ δὲ τὸ φάρμακον καὶ ποδαγρικοῖς. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτως. Λιθαργύρου, πίσσης οἰνηρᾶς, ἀνὰ ∠ ρξ'. μυελοῦ ἐλαφείου, ῥητίνης τερμινθίνης, στέατος μοσχείου, λιβάνου, συμφύτου ῥίζης, ὀποῦ συκαμίνης ἀνὰ ∠ π'. οἰνάνθης ξηρᾶς, κενταυρείου ἀνὰ λίτραν α'. κηροῦ ∠ μ'. ἰοῦ, ὀποπάνακος, στύρακος, ὀποῦ μήκωνος, μανδραγόρου χυλοῦ, σμύρνης, ἀλόης, χαλβάνης, χρυσοκόλλης, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ ∠ ιβ'. ὄξους ξέστας γ'. ἐλαίου κικίνου λίτραν α'. σκεύαζε καθὰ προείρηται καὶ εἰς οἶνον ἰταλικὸν ἐξέῤῥα, καθάπερ ἐπὶ τῆς Μοσχίωνος καταγματικῆς πεποιήκαμεν.

Περὶ τῶν ἰδίως κεφαλικῶν ὀνομαζομένων ἐμπλάστρων.

Ὀνομάζειν εἰώθασι κεφαλικὰς ἐμπλάστρους, ἐπὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ καταγμάτων, ὅσα μέχρι διπλόης ἐγένετο, χρώμενοι. δύναμις δ' αὐτῶν, καὶ λεπίδας ὀστῶν ἀναφέρειν καὶ ἀνάγειν †θρέμματα, κατά τε τὴν κεφαλὴν, καὶ τἄλλα τοῦ σώματος ὀστᾶ. τινὲς δὲ καὶ κοινῷ γένει, καὶ ταύτας ὀνομάζουσι καταγματικάς. εἰσὶ δὲ τῶν ἰδίως καταγματικῶν ὀνομαζομένων ἰσχυρότεραι. τὸ μὲν γὰρ ῥυπτικόν τε καὶ ξηραντικὸν, αἱ καταγματικαὶ καλούμεναι παρ' αὐτῶν, ἔχουσιν. αὗται δὲ καὶ δριμύτητά τινα προσειλήφασι, δυναμένην ἐκ τοῦ βάθους ἐπισπᾶσθαι πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, οὐκ ὀστᾶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον αὐτῶν, ὑγρόν τι παχὺ καὶ γλίσχρον, ἢ ὅλως μοχθηρόν. ἐμνημόνευσε δὲ τῶν τοιούτων ἐμπλάστρων ὁ Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐκτὸς φαρμάκων, ἅτινα γέγραπται κατὰ τὸ δ'. ὑπόμνημα ταύτης τῆς πραγματείας. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ πρὸς τὰ χειρώνια τινὰ αὐτῶν ἁρμόττειν ἔφασκεν, ἥν τε γὰρ αὐτὸς ἐπιγράφει Δηϊλέοντος κεφαλικὴν, καὶ μετὰ ταύτην μελάγχλωρον κεφαλικὴν, καὶ μετὰ ταύτας Φιλώτου κεφαλικὴν, εἶτα καὶ τὴν ἶσιν, ἣν καὶ αὐτὴν κεφαλικὴν ὀνομάζει, καὶ ἄλλας τινὰς τοιαύτας ἐκ τούτου τοῦ γένους ἡγητέον εἶναι, διὸ καὶ νῦν οὐκέτι παρεθέμην αὐτὰς, ἀλλ' ἐπὶ τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἰατρῶν γεγραμμένας καταγματικάς τε καὶ κεφαλικὰς μεταβήσομαι, προειρηκὼς ἑκατέρων τὴν καθόλου δύναμιν. ἐξ ὧν δὲ καὶ ἔμπροσθεν καὶ κατὰ ταύτην τὴν πραγματείαν εἶπον, ἔν τε τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ἀναμιμνησκομένους ὑμᾶς, χρὴ γνωρίζειν ὅτι γενναιότεραι τῶν καταγματικῶν εἰσιν, ἃς ἐπιγράφουσι κεφαλικάς. καὶ διὰ τοῦτο μετὰ κηρωτῆς σαρκοῦν πεφύκασιν, ὥστε καὶ ταῖς σαρκωτικαῖς καθ' ἕτερον τρόπον, ὁμογενεῖς πως εἰσιν. ἐκλυθεῖσαι γὰρ τῇ κηρωτῇ τὴν δύναμιν, ἔμμοτοι σαρκωτικαὶ γίνονται, προσεληλυθότος δηλονότι, ποτὲ μὲν ἐλαίου, ποτὲ δὲ ῥοδίνου, ποτὲ δὲ ἄλλου τινὸς τοιούτου.

†τραύματα ἢ κατάγματα

Περὶ ὧν Ἡρας ἔγραψε καταγματικῶν τε καὶ κεφαλικῶν.

Πρώτην μὲν τῶν τοιούτων ἐμπλάστρων ὁ Ἡρας ἔγραψε τὴν ἶσιν ὀνομαζομένην, ἱκανῶς πολύχρηστον φάρμακον. ἐφεξῆς δὲ τὴν διὰ τῶν βοτανῶν, ᾗ καὶ αὐτῇ πολυχρήστῳ οὔσῃ μαρτυρεῖ, τὸ κεφαλικὴν ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ σκίλλης ἐφεξῆς γεγραμμένη, τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν ἔχει, τῶν πολυχρήστων ἱκανῶς φαρμάκων οὖσα, καὶ μέντοι καὶ μετὰ ταύτας ἄντικρυς ἑτέραν ἔμπλαστρον γράφων, οὕτως κατὰ λέξιν φησί. Ἄλλη κεφαλικὴ ποιοῦσα πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ κατάγματα, ἀνάγει ὀστᾶ εὐχερῶς, καὶ λεπίδας ἀφίστησι. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ πάντα ποιεῖ, ὅσα καὶ ὁ πρὸ ταύτης τροχίσκος. Λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ ∠ κε'. στυπτηρίας ∠ κ'. ἀριστολοχίας δακτυλίτιδος ∠ κ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κε'. λιβάνου ∠ κε'. σμύρνης ∠ ιβ'. στέατος ταυρείου λίτρας δ'. κηροῦ λίτρας δ'. τερμινθίνης λίτρας δ'. πιτυΐνης ξηρᾶς λίτρας δ'. ἐλαίου κοτύλην α'. ὄξους τὸ ἀρκοῦν, τὰ ξηρὰ διατρίβει ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, τὸ ἀμμωνιακὸν προβρέξας εἰς ὄξος ἐπίχει, τελευταῖον τὰ τηκτὰ ἐξυσμένα, καὶ ἑνώσαν χρῶ. ἐν τισὶ ἀντιγράφοις προσγέγραπται ἐλαίου παλαιοῦ. ἐπεὶ δὲ ταύτην αὐτὴν τὴν ἔμπλαστρον ἔφη ποιεῖν, ὅσα καὶ ὁ πρὸ αὐτῆς τροχίσκος, ἔδοξέ μοι κἀκείνου τὴν σύνθεσιν ὑπογράψαι, κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἡρα λέξιν οὕτως ἔχουσαν. Τροχίσκος κεφαλικὸς τριμίγματος, ποιῶν ἐπὶ τῶν ἐν κεφαλῇ καταγμάτων, καὶ πρὸς φύματα, καὶ σύριγγας, ποδάγρας, πώρους, ἰσχιάδας. Γῆς ἐρετριάδος μνᾶς β'. λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ μνᾶς δ'. ἰχθυοκόλλης ποντικῆς μνᾶς δ'. λέανον ἰδίᾳ τὴν ἐρετριάδα, καὶ τὴν λεπίδα, εἶθ' ὁμοῦ παράχει ὄξος δριμὺ, ὡς ἔχειν μέλιτος πάχος, καὶ διατρίβε, ἀναξηραινομένοις δὲ, ὄξος παράχει. τοῦτο ποίει ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἐφ' ἡμέρας κ'. ἔπειτα λαβὼν τὴν ἰχθυοκόλλαν, θλάσον ἐπιχέας ὄξους κοτύλην α'. τῆκε ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς, εἶτα ἐπίβαλλε τὴν γῆν, καὶ τὴν λεπίδα, καὶ κατερὰς εἰς ἄγγος ἐρυθροῦ χαλκοῦ, καὶ θεὶς εἰς ἥλιον ἐπὶ ἡμέρας η'. κίνει δὶς τῆς ἡμέρας, ἕως ἂν παγῇ, εἶτ' ἐξαίρων κατὰ μικρὸν τρίβε ἐν θυΐᾳ, ὄξος παραχέων μέχρι συστάθῃ, εἶτα ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ κολλούρια ἀνισομήκη, καὶ ἀνισοπαχῆ, καὶ ψύξας ἀπόθου. καὶ ἐπὶ τῆς χρείας πρὸς ἓν μέρος τοῦ φαρμάκου μετ' ὄξους λελειοτριβημένου, τρία μέρη κηρωτῆς ῥοδίνης μίσγε, καὶ χρῶ πλατύσματι, εἶτα σπλήνια ἐπὶ τῶν ἐν κεφαλῇ, καὶ ἄνωθεν μίσγε ἐρίοις ῥυπαροῖς ἐξ ὄξους. ἐπὶ δὲ τῶν συρίγγων τοῦ κολλουρίου κατατεθέντος, σπλήνιον ἐκ τούτου σὺν κηρωτῇ, ἄνωθεν ἐπίῤῥιπτε. Ἄλλη πολύχρηστος. Ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλην πολύχρηστον ἔμπλαστρον, ἣν καὶ ἁρμόττειν φησὶ πρὸς τὰ κατάγματα. λέγει δὲ περὶ αὐτῆς κατὰ λέξιν οὕτως. πρὸς τὰ μετὰ τραύματος καὶ χωρὶς τραύματος ἐπὶ τῶν κώλων κατάγματα καὶ λιθοτριψίας, καὶ κόλπους. Πίσσης ξηρᾶς μνᾶ α'. λιθαρ

γύρου μνᾶ α. μάννης μνᾶς ἥμισυ, στέατος μοσχείου μνᾶ α. κηροῦ τοῦ τυῤῥηνικοῦ μνᾶς δ. ὀποπάνακος ∠ η. ἰοῦ ξυστοῦ μνᾶς ις. κυπρείου χαλκοῦ μνᾶς ἑκκαιδέκατον, χαλβάνης ∠ α. τερμινθίνης μνᾶς ἥμισυ, κίκεως, ἢ ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α. ὄξους κοτύλης ἥμισυ καὶ τριώβολον. τὴν λιθάργυρον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ στέαρ ἕψε ἐπὶ μαλακοῦ πυρός, εἶθ' ὅταν μεταβάλλῃ τὴν χρόαν, ἀπόδος πίσσαν, ῥητίνην, χαλβάνην, ἔπειτα ἕψε ἕως συστῇ, καὶ τότε ὑφελὼν τὸ πῦρ, καὶ ἐάσας μικρὸν ψυγῆναι, τὴν μάνναν, εἶτα τὸν ὀποπάνακα καὶ τὸν ἰὸν τετριμμένον σὺν ὄξει καταχέων εἰς τὴν χύτραν, καὶ ἐπὶ βραχὺ ἑψήσας, ὅταν ἔχῃ καλῶς, ἆρον. χρώμεθα τῇ δυνάμει ψυχρὸν ἐπαντλοῦντες θέρους, χειμῶνος δὲ τὸν πάγον ἀφαιροῦντες. ἐπειδὰν δὲ βουλώμεθα τὸ φάρμακον ποιῆσαι ἁπαλώτερον, ἢ τάχιον ὀστέον ἀποστῆσαι, ἀνίεμεν αὐτὸ μυελῷ μοσχείῳ. ἐν τούτῳ τῷ φαρμάκῳ ὁ Ἥρας δῆλός ἐστι, τὴν μνᾶν ις. οὐγγιῶν βουλόμενος εἶναι. οὐ γὰρ ἂν ἑκκαιδέκατον ἐγεγράφει μνᾶς, εἰ μὴ τοῦτ' ἐβούλετο. Ἄλλη. Καὶ μετὰ ταύτην ἐφεξῆς ἑτέραν ἔμπλαστρον ὁμοίας ἐπαγγελίας ὧδέ πως ἔχουσαν ἔγραψεν ὁ Ἥρας, ἀφλέγμαντος πρὸς τὰ νύγματα καὶ κατάγματα. ταύτῃ πολλάκις καὶ ἐπὶ διαρθρημάτων αὐθημερὸν ἐχρησάμεθα καὶ καταγμάτων, ἐπί τε λυγισμάτων τῶν περὶ σφυρὸν ἢ γόνυ. διαφορεῖ δὲ καὶ τὰ ἀργὰ ὑγρὰ τὰ περὶ γόνατα ἀνιστάμενα ἄκρως, καὶ μάλιστα εἰ προκαταπλασθείη τὰ μέρη πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ, ὀξυμέλιτι πεφυραμένῳ, καὶ καθόλου πρὸς πᾶν σπάσμα καὶ ῥῆγμα ποιεῖ, δαιμονίως γάρ ἐστιν ἀφλέγμαντος. Λιθαργύρου ∠ κε. ἀσφάλτου ξηρᾶς ∠ ρ. πίσσης ξηρᾶς ∠ ν. κηροῦ ∠ ν. ῥητίνης πιτυΐνης ∠ κε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιε. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιε. ἰοῦ ∠ ιε. προπόλεως ∠ ιε. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας γ. ἕψε λιθάργυρον ἐλαίῳ, καὶ ὅταν ἄρξηται συστρέφεσθαι, ἐπίβαλλε ἄσφαλτον, καὶ ἕψε μέχρις οὗ αὕτη καλῶς τακῇ, τήκεται γὰρ χρόνῳ, εἶτα πίσσαν, εἶτα ῥητίνην, κηρόν, ἀμμωνιακόν, πρόπολιν. ἕκαστον δ' αὐτῶν ἀποδίδου συστρέφων, καὶ ὑποσπῶν τὸ πῦρ. ἀμολύντων δ' ὄντων, ἰόν, σχιστήν, καὶ ἐνδοὺς ζέμα, κατάχει εἰς λεκάνην ψυχρὸν ἔχουσαν. ταύτῃ μετὰ τὸ πωρωθῆναι τὸ λοιπὸν κάταγμα, σκινδάλμων ἐμπλεόντων πλειόνων ἐχρησάμεθα, καὶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰς τοὐκτὸς περιήγαγεν, ὥστε τὸν πῶρον περιελεῖν, καὶ τοὺς σκινδαλμούς, λίαν ἐστὶ πολύχρηστος. Καὶ μετὰ ταύτην ἄλλην ἐφεξῆς ὁμογενῆ ταῖς προειρημέναις ἐμπλάστροις ὁ Ἥρας, ὧδέ πως ἔγραψεν. Ἔμπλαστρος καταγματική, καὶ πρὸς ὑδρωπικούς.

Πίσσης ξηρᾶς μνᾶν α. πίσσης ὑγρᾶς κοτύλης ἥμισυ, ὀποῦ συκομόρου κοτύλην α. λιθαργύρου μνᾶν α. λιβάνου μνᾶν α. χαλβάνης ∠ η. τερμινθίνης μνᾶς ἥμισυ, στέατος μοσχείου μνᾶν α. κηροῦ μνᾶν μίαν, ὀποπάνακος ∠ η. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η. κίκεως ἀδόλου κοτύλας δ. ὄξους δριμέος κοτύλην α. ἕψεται πρᾶος ἡ λιθάργυρος καὶ ὁ λίβανος σὺν τῷ κικίνῳ καὶ τῷ στέατι, εἶτα πίσσα προσβάλλεται, κηρός, ῥητίνη, χαλβάνη κεκαθαρμένη, καὶ μικρῷ ὄξει ἀνιεμένη. τοῦ δὲ λοιποῦ ὄξους μίγνυται, τὸ μὲν τρίτον μέρος τῷ ἰῷ, τὸ δὲ δίμοιρον τῷ ὀποπάνακι, καὶ ταῦτα προσεμβάλλεται. ἐν ἑτέρῳ δὲ λοπαδίῳ, ὑγρὰ πίσσα, καὶ ὁ τῆς συκομόρου ὀπός, καὶ ὁ τοῦ κίκεως, ὅσον ὄγδοον μέρος, ἵνα μὴ ὁ ἰὸς συστραφῇ, εἶτα ἕψεται μετρίως ὅσον ἑνῶσθαι. ὅταν δὲ καλῶς εἶναι δόξει, εἰς οἶνον ἀποτίθεται τὸ φάρμακον. ταύτῃ πολλῶν περιεγινόμεθα ὑδρωπικῶν, ἐπιῤῥίπτοντες αὐτήν, καὶ ἄγοντες ἀπεριέργως, καὶ μόνον εὐπεψίας προνοούμενοι. ὅταν μέντοι πολλῆς προκοπῆς οἱ πάσχοντες αἴσθωνται, μεταβαίνομεν ἐπὶ τὴν ὑπογεγραμμένην αὐτῇ διὰ ἁλῶν.

Καταγματικὴ Ἀνδρομάχου.

Πρώτην δὲ τῶν καταγματικῶν ὁ Ἀνδρόμαχος ὧδέ πως ἔγραψε. Καταγματικὴ ᾗ χρῶμαι συνεχῶς. Λιθαργύρου μνᾶ α. πίσσης μνᾶ α. κηροῦ μνᾶ α. στέατος ταυρείου μνᾶ μία, λιβάνου μνᾶ μία, πίσσης ὑγρᾶς κοτύλης ἥμισυ, ὀποῦ συκαμίνου κοτύλη μία, τερμινθίνης μνᾶ μία, ὀποπάνακος δραχμαὶ η. χαλβάνης δραχμαὶ η. ἰοῦ ∠ η. κίκεως κοτύλη μία, τινὲς καὶ βουτύρου μνᾶ μία, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμαὶ κε. ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ.

Μετὰ ταύτην ἑτέραν οὑτωσὶ γράφει. Ἄλλη καταγματική. Λιθαργύρου μνᾶ μία, κηροῦ μνᾶς ἥμισυ, οἱ δὲ τέταρτον, πίσσης μνᾶ μία, τερμινθίνης μνᾶς ἥμισυ, στέατος μοσχείου μνᾶ μία, ὀποπάνακος ∠ η. ἰοῦ ∠ η. χαλβάνης ∠ η. οἱ δὲ ϛ. κίκεως κοτύλην μίαν, ὄξους ἴσον. Γάλλος ἔμβαλλε σχιστῆς ∠ ιβ. χρυσοκόλλης ∠ ιβ. ἄλλην ἐπὶ ταῖς προειρημέναις καταγματικήν, οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος. Μέλαινα καταγματική.

Λιθαργύρου ∠ σ. ἀσφάλτου ∠ σ. πίσσης ∠ ρ. κηροῦ ∠ ρ. σχιστῆς ∠ λ. προπόλεως ∠ λ. τερμινθίνης ∠ ν. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κδ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ι. ἐλαίου ξέστας δ. οἱ δὲ ξέστας β. οἱ παλαιοὶ καὶ λίθου πυρίτου ∠ ξ. Αὗται μὲν οὖν ἐφεξῆς ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου. χωρὶς δὲ τούτων ἐν ταῖς χλωραῖς ὑστάτη γέγραπταί τις ἔμπλαστρος οὕτως. Ἄλλη χλωρὰ κεφαλικὴ ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ. Λεπίδος ∠ μ. γῆς ἐρετριάδος ∠ κ. ἀριστολοχίας ∠ λ. ἰχθυοκόλλης ∠ ις. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ιβ. μίσυος ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ιβ. λιβάνου ∠ λϛ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ις. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιβ. καὶ στρογγύλης ∠ ις. βρυωνίας ∠ ιβ. χαμαιλέοντος μέλανος ∠ ιβ. ῥητίνης κεκαυμένης ∠ ιη. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιη. λιθαργύρου ∠ ιβ. ἰλλυρίδος ∠ ιβ. χαλκάνθης ∠ ιβ. χολῆς ταυρείας κοτύλης ἥμισυ, ὄξους χοῦς εἷς, ὑπὸ κύνα τροχίσκους ποίει ἀνὰ δραχμῶν δ. μίσγε κηροῦ τέταρτον, ὄξους κοτύλας ϛ. ἐλαίου κοτύλας ϛ.

Περὶ τῶν κολλητικῶν ἐμπλάστρων.

Ἔνιοι ταύτας ἐναίμους τε καὶ τραυματικὰς ὀνομάζουσιν. ἔργον δ' αὐτῶν ἐστι, συμφῦσαι τε καὶ κολλῆσαι τὰς διῃρημένας σάρκας, ὡς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἕνωσιν ἀχθῆναι τὸ μόριον. οὐ μόνον δὲ τὰ ἔναιμα κολλᾶται παραχρῆμα, τῆς διαιρέσεως ἔτι ῥέον τὸ αἷμα σπογγιζόντων ἡμῶν, εἶτα ῥαφαῖς, ἢ ἀγκτῆρσιν συναγόντων, ἀλλὰ καὶ κόλπους παλαιοὺς ἀφλεγμάντους τε καὶ καθαροὺς πρότερον ἐργασάμενοι διὰ φαρμάκων ἐπιθέσεως, ἑνοῦμεν τε καὶ συμφύομεν. εἴρηται δὲ ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ὅτι ἀφαιρετικὸν μὲν ῥύπου, φάρμακον πρώτως τε καὶ καθ' ἑαυτὸ λέγεται, σαρκωτικὸν δὲ καὶ κολλητικὸν δευτέρως. οὐ γὰρ ὡς αὐτὸ σαρκοῦν ἢ συμφύον, ἀλλ' ὡς οὐκ ὄντων τούτων φύσεως μόνης ἔργων, ἀλλ' ὅτι τοιούτων ἐπιτιθεμένων φαρμάκων, σαρκοῦται τε καὶ συμφύεται

φύεται τὰ ἕλκη, τὴν προσηγορίαν ταύτην ἔλαβε. ἔργον δ' αὐτῶν ἴδιόν ἐστιν, ἀπερίττον ἐργάσασθαι τὸ πεπονθὸς μόριον, ὡς μὴ κωλύοιεν οἱ ἰχῶρες αὐτοῦ τὴν σάρκωσιν, ἢ τὴν κόλλησιν. ἐδείχθη δὲ, ὅτι ξηραντικώτερα τῶν σαρκωτικῶν ἐστι τὰ συμφυτικά. καὶ ὡς τὰ μὲν σαρκωτικὰ ῥυπτικῆς δυνάμεώς ἐστιν ἀδηκτοτάτης, τὰ κολλητικὰ δὲ οὐ πάντως ῥυπτικῆς, ἀλλὰ χρὴ μόνον αὐτοῖς ξηραντικοῖς ὑπάρχειν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ τὴν οὐλὴν ἐργαζόμενα φάρμακα, πολὺ τούτων ἐστὶ ξηραντικώτερα μετὰ τοῦ στύφειν ἱκανῶς, δεδείχθω καὶ τούτων τὰ κολλητικά τε καὶ συμφυτικὰ, τῷ μετριωτέρως ξηραίνειν. ὅρος δὲ τῶν μὲν κολλητικῶν, μηδεμίαν ἐᾶσαι μεταξὺ τῶν κολληθησομένων ὑγρότητα γενέσθαι. τῶν δ' ἐπουλωτικῶν, οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν οὖσαν ἐν τοῖς ἐπουλωθησομένοις ἐκδαπανᾶν, καὶ προσέτι τυλοῦν, καὶ σκληρύνειν τῇ στύψει. τὰ σαρκωτικὰ δὲ, τὸ μὲν εἰς ἀνάθρεψιν ἐπιτήδειον αἷμα φυλάττει, κατά τε ποσότητα καὶ ποιότητα, τοσοῦτόν τε καὶ τοιοῦτον, ὁπόσου καὶ ποίου δεῖται πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς γένεσιν ἡ φύσις. καθαρὸν δὲ φυλάττει τὸ ἕλκος, εἰ μὲν παρέλαβεν αὐτὸ τοιοῦτον ἀδηκτότατον. εἰ δὲ ῥύπον ἔχον, ἀναγκαῖον μὲν αὐτὸ ῥυπτικὸν εἰς τοσοῦτον εἶναι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, εἰς ὅσον ἥκει πάχους ὁ ῥύπος. ἀναγκαῖον δὲ καὶ δάκνειν καὶ διαβιβρώσκειν τὴν νεοπαγῆ σάρκα. δῆλον οὖν ὅτι τοιοῦτον ὂν οὐ σαρκώσει τὸ ἕλκος, οὐδὲ πληρώσει τὴν κοιλότητα τῆς σαρκὸς, ἀλλὰ συντήξει τε καὶ μειώσει, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ῥύπου πολλοῦ καθαρτικὰ φάρμακα, περὶ ὧν ἔμπροσθεν εἶπον, οὐκ ἀεὶ δύναται σαρκοῦν. ἀλλ' ὅταν ἤτοι δι' ἐλαίου πλείονος, ἢ ῥοδίνου τακέντα, καθάπερ τότε ἐλαιώδη, καὶ τὸ διὰ χάρτου κολασθῇ, τὸ σφοδρὸν τῆς ῥύψεως, ἢ διὰ κηρωτῆς μίξεως, ἄδηκτα γίγνεται. τοιαῦτα δὲ πολλὰ τῶν πολυχρήστων δυνάμεών εἰσιν, ὡς ἥ τε τοῦ Μαχαιρίωνος καὶ ἡ Ἶσις. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς ἑκάστου τῶν τοιούτων ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου λέλεκται γράμμασιν. ἡ δὲ ὕλη τῶν δυνάμεων, ἡ μὲν ἁπλῆ δι' ἑτέρας πραγματείας ἔμπροσθεν, ἡ σύνθετος δὲ, διὰ τῆς νῦν ἐνεστώσης λέγεται. καὶ πρώτης γε ἐν αὐτῇ μεμνῆσθαι χρὴ, τῆς τῶν θεραπευομένων σωμάτων φύσεως. τὰ μὲν ὑγρὰ καὶ διὰ τοῦτο μαλακὰ, καθάπερ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ παιδίων, εὐνούχων τε καὶ γυναικείως βιούντων, ἀσθενεστέρων δεῖται φαρμάκων. τὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα ὅσοι δι' ἐνεργειῶν ἀνδρικῶν, καὶ ἡλίου σκληρὰν εἰσάγαντο τὴν ἕξιν τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν, οὐδὲν ὠφελεῖται. διὰ τοῦτ' οὖν, οὐδὲ τὰ κολλητικὰ κοινὰ τῶν σωμάτων ἑκατέρων ἐστὶν, ἀλλ' ὅσα μὲν διὰ λιθαργύρου καὶ ἐλαίου σκευάζεται καὶ ὄξους, περὶ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ διῆλθον, ἀσθενοῦς καὶ μαλακῆς σαρκός ἐστι κολλητικά. τὰ δὲ διὰ ἀσφάλτου καὶ ἰοῦ καὶ λεπίδος, ἀλόης τε καὶ σμύρνης, ἰσχυρᾶς τε καὶ σκληρᾶς. ἔστι μὲν οὖν ἡ ἄσφαλτος αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐν τῷ σκοπῷ τούτων τῶν δυνάμεων, ἀλλ' οὐχ οἷόν τε χρῆσθαι μόνῃ μετ' ἐλαίου τήξαντα, ψαθυρωτέρα γάρ ἐστιν, ἢ ὡς ἐμπλαστρῶδες ἐργάσασθαι φάρμακον. ἵν' οὖν ἔμπλαστρος γένηται, κηροῦ καὶ ῥητίνης αὐτῇ μιγνυμένων, ὑφ' ὧν πάλιν ἐκλυθησομένην αὐτῆς δύναμιν εἰδότες, ἐνίοτε μὲν χαλκὸν ἢ λεπίδα χαλκοῦ, πολλάκις δὲ ἀλόην ἢ σμύρναν, ἢ συνελόντι φάναι τῶν ξηραινόντων τι φαρμάκων οὐκ ἀγεννῶς μίγνυμεν.

Αἱ διὰ ἀσφάλτου βάρβαροι.

Πρώτας κἀνταῦθα παραθήσομαι τὰς ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένας, αὐτῇ τῇ ἐκείνου λέξει. Βάρβαρος ᾗ χρῶμαι. Κηροῦ ∠ σ̄. πίσσης ∠ σ̄. ῥητίνης ∠ σ̄. ἀσφάλτου ∠ σ̄. λιβάνου ∠ κδ̄. ἐλαίου κοτύλην ᾱ. Ἄλλη. Πίσσης λίτρας β̄. ἀσφάλτου λίτραν μίαν, κηροῦ λίτραν μίαν, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος Γο ς̄. μάννης Γο ς̄. ψιμμυθίου Γο γ̄. ἐλαίου κοτύλης S. ὄξους κοτύλας δ̄. ταύτην Ἀφροδᾶς ἐθαύμαζεν. Μέλαινα ἄλλη. Πίσσης ξηρᾶς λίτραν μίαν, ῥητίνης ξηρᾶς λίτραν μίαν, ἀσφάλτου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου Γο ς̄. μάννης, χαλκάνθης, ἰοῦ ξυστοῦ ἀνὰ οὐγγίας γ̄. ἐλαίου κοτύλης ἥμισυ, ὄξους κοτύλης ἥμισυ. Ἄλλη ἐκ τῶν Γάλλου. Στέατος αἰγείου ∠ λ̄. ἰοῦ ∠ η̄. κηροῦ ∠ ν̄. ἀριστολοχίας ∠ κε̄. ἀσφάλτου ∠ κε̄. πίσσης ∠ κε̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ̄. χαλβάνης ∠ ιβ̄ ἥμισυ, σιλφίου ∠ η̄. μάννης ιβ̄. σκεύαζε. Ἄλλη ἡ καλουμένη ἀνίκητος. Κηροῦ ∠ ρ̄. στέατος ταυρείου ∠ λ̄. ἀσφάλτου ∠ κε̄. πίσσης ∠ κε̄. τερμινθίνης ∠ κε̄. νίτρου ∠ κβ̄ ἥμισυ, ἀριστολοχίας ∠ ιβ̄. χαλβάνης ∠ η̄. σμύρνης ∠ ιη̄. λιβάνου ∠ ιβ̄ ἥμισυ, ἀμμωνιακοῦ ∠ η̄. ἀμώμου ∠ η̄. καρδαμώμου ∠ ιβ̄. ὀποπάνακος ∠ η̄. μυελοῦ ἐλαφείου ∠ ιε̄. ἰοῦ ∠ ιβ̄. ἀλόης ∠ η̄. βδελλίου ∠ ις̄. ἐλαίου κοτύλας β̄. ἐγὼ δὲ ἔβαλλον προπόλεως ∠ ιβ̄.

Ἄλλη ἔμμοτος Ἰουλιανοῦ. Λιθαργύρου ∠ ν̄. ἀσφάλτου ∠ ν̄. κηροῦ ∠ ν̄. πίσσης Βρυτίας ∠ ν̄. ῥητίνης φρυκτῆς ∠ ιε̄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ιβ̄. λιβάνου ∠ ιδ̄. χαλβάνης ∠ η̄. χαλκίτεως ∠ δ̄. ἀλόης ∠ ς̄. κηκίδος ∠ δ̄. σμύρνης ∠ δ̄. ἀριστολοχίας μακρᾶς ∠ ς̄. ἀριστολοχίας στρογγύλης ∠ δ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας δ̄. ἐγὼ δὲ ἐλαίου κοτύλας γ̄. Ἣν Ἡρᾶς ἔγραψε βάρβαρον οὕτως. μέλαινα ἔμπλαστρος ἔμμοτος πρὸς τὰς ἀξιολόγους διαιρέσεις, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ, πρὸς σύριγγας, κόλπους, κατάγματα. ἁρμόζει καὶ ἡπατικοῖς, καὶ σπληνικοῖς, ἀφλέγμαντος κολλᾷ. ποιεῖ καὶ ἐπὶ νεύρων καὶ χόνδρων διακεκομμένων καὶ ὀστῶν, ἐπέχει δὲ παραδόξως καὶ αἷμα φερόμενον. ἔτι δὲ ποιεῖ πρὸς ὑποφορὰς καὶ κόλπους, κολλᾷ γὰρ μεγάλως, καὶ ἐπὶ τῶν ἀποστημάτων κομισάμενος τὸ ὑγρὸν, ταύτην ἐπιτίθει. ἔστι καὶ ἴσχαιμος καλλίστη, μάλιστα ἐπὶ τῶν αἷμα ἀναγόντων. ἐμπλάσας δὲ εἰς δέρματα δύο, ἓν μὲν ἐπὶ τὰ στήθη, καὶ τὰς πλευρὰς ἐπιτίθει, ἕτερον δὲ ἐπὶ τὸ μετάφρενον, παραδόξως ἐπέχει τὸ αἷμα. ποιεῖ καὶ πρὸς κυνόδηκτα, καὶ ἀνθρωπόδηκτα, τὸ ὅλον ἀφλέγμαντος. αὕτη τὰς τραυματικὰς, ὡς ἡ πεῖρα δέδειχεν ἐνίκησε. λύε χειμῶνος δι' ἡμερῶν ἑπτὰ, θέρους διὰ ε̄. ἐὰν δὲ ἐπείγῃ, διὰ τριῶν. Κηροῦ λίτραν μίαν, πίσσης λίτραν μίαν, ἀσφάλτου λίτραν μίαν, πιτυΐνης λίτραν μίαν, μάννης οὐγγίας ς̄. ψιμμυθίου οὐγγίας δ̄. χαλκάνθης οὐγγίας δ̄. ὀποπάνακος οὐγγίας β̄. ἐλαίου †ἡμιούγγιον, οἱ δὲ ἡμίλιτραν, ὄξους κοτύλας β̄. κηρὸν, ἄσφαλ- †ἡμίνας
τον, ἔλαιον, ὄξος ὀλίγον ὑπολειπόμενος, εἰς χύτραν καινὴν βαλὼν, τῆκε, εἶτα ἐπίβαλλε τὴν πίσσαν, καὶ τὴν ῥητίνην, λεπτοκοπήσας ἐπιμελῶς. ὅταν ἡμίεφθος ᾖ, ἄρας τὴν χύτραν, καὶ διαψύξας ποσῶς, ἔμπασσε διηθημένον τὸ χάλκανθον λειωθὲν ὄξει, ἐκ τῶν δύο κοτύλων κατὰ μικρὸν, ἵνα μὴ ὑπερζέσῃ. ἐπὰν δὲ ἐκχέῃς ἐλαφρῶς, ὑπόκαε κινῶν. ὅταν ἀμόλυντος ᾖ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἔγχει τὸν ὀποπάνακα πρὸ μιᾶς βεβρεγμένον εἰς μέρος τοῦ ὑπολειπομένου ὄξους, ὥστε διαλυθῆναι, εἶτα ἔμπασσον τὸ ψιμμυθίον, καὶ τὴν μάνναν ὁμοῦ ἐπιμελῶς λελειωμένα, καὶ μακρὸν

χλιαίνας ὡς ἐνωθῆναι, φυλαττόμενος μὴ προσκαῇ ὁ ὀποπάναξ καὶ ἡ μάννα, καταχεῖ εἰς θυίαν, καὶ ἐάσας ψυγῆναι, ἀναμαλάξας, ἀπόθου καὶ χρῶ. δῆλον δ᾽ ὅτι καὶ τὰς ἄλλας Βαρβάρους, ἃς ὅ, τε Ἀνδρόμαχος ἔγραψε, καὶ οἱ ἄλλοι, τὸν αὐτὸν τρόπον σκευάζειν προσήκει. ἔνιοι οὐκ ἐμβάλλουσι τῇ κακκάβῃ τὸν ὀποπάνακα, λειώσαντες δὲ μετ᾽ ὄξους ἐν θυίᾳ καταχέουσι τὰ τηκτά. σὺν αὐτῷ δὲ ἔνιοι καθάπερ κἀγὼ πολλάκις ἐποίησα, καὶ τὴν μάνναν καὶ τὸ ψιμμύθιον ἐν τῇ θυίᾳ προλειώσας μετ᾽ ὄξους ἐπιχέων, τήξας τὰ τηκτά. πολλάκις δὲ τὸ χάλκανθον μόνον μετὰ τοῦ ὀποπάνακος λειώσας εἰς τὴν κακκάβην ἐμβαλὼν, τὴν μάνναν, καὶ τὸ ψιμμύθιον ἐμπάσσων. Ἄλλη Βάρβαρος Ἥρα.

Ὁ μὲν Ἥρας ταύτης μόνης προέγραψε τὸ Βάρβαρος. ἐγὼ δὲ καὶ τὴν ἔμπροσθεν ὁμοίως ὠνόμασα, καί τι μέλαιναν ὑπ᾽ αὐτοῦ κεκλημένην, ἐπειδὴ τὰς διὰ ἀσφάλτου, Βαρβάρους εἰώθασι καλεῖν οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν. αὐτὸς δὲ ὁ Ἥρας, οὕτως περὶ αὐτῆς ἔγραψε κατὰ λέξιν. Βάρβαρος πρὸς τὰ νεότρωτα, κόλπους, κυνόδηκτα, ἀνθρωπόδηκτα, κονδυλώματα φλεγμαίνοντα, πρὸς τὰ ἐν ἄρθροις, πάντα ἐν ἀρχῇ, καὶ πρὸς ποδάγραν. Κηροῦ μνᾶν α. πίσσης μνᾶν α. ῥητίνης φρυκτῆς μνᾶν α. ἀσφάλτου ἰουδαϊκῆς μνᾶν α. λιθαργύρου ∠ ι. ψιμμυθίου ∠ ε. ὀποπάνακος ∠ δ. ἐλαίου κοτύλην α. ὄξους κύαθον α. ἕψε κηρὸν, πίσσαν, ἄσφαλτον, ῥητίνην ἕως τακῇ, εἶτα τὰ λοιπὰ μετὰ τοῦ ἐλαίου λελειοτριβημένα ἔμβαλλε, καὶ βαστάσας, καὶ μικρὸν διαψύξας, ἐκ τοῦ ὄξους κατ᾽ ὀλίγον ἐπίσταζε.

Τοιοῦτος μέν τις ὁ τύπος τῶν Βαρβάρων ἐμπλάστρων. ἐγὼ δέ τι προσθεὶς, ὡς αὐτὸς χρῶμαι, καταπαύσω τὸν περὶ αὐτῶν λόγον. εἰσὶ δὲ δύο, μία μὲν πρὸς τὰ μέγιστα τραύματα, ἄλλη δὲ πρὸς τὰ μικρότερα. τῆς μὲν οὖν πρὸς τὰ μέγιστα παραλαμβανομένης, ἡ σύνθεσις ἐστὶν ἥδε. Βάρβαρος Γαληνοῦ. Πίσσης λίτρας η. κηροῦ λίτρας ς. οὐγγίας η. πιτυΐνης λίτρας ε. οὐγγίας δ. ἀσφάλτου λίτρας δ. ἐλαίου λίτραν α. οὐγγίας ς. λιθαργύρου καὶ ψιμμυθίου, καὶ ἰοῦ ἀνὰ ∠ κδ. λιβανωτοῦ λίτρας ἥμισυ, συμφυτείας ὑγρᾶς ∠ ιβ. σχιστῆς οὐγγίας δ. ὀποπάνακος, λεπίδος, χαλβάνης ἀνὰ ∠ ιβ. ἀλόης, καὶ ὀπίου, καὶ σμύρνης ἀνὰ ∠ δ. τερμινθίνης, οὐγγίας κδ. μανδραγόρου χυλοῦ ∠ ς. ὄξους κοτύλας ς. αἵ εἰσι λίτραι ε. Ἡ δὲ τῆς ἁπλουστέρας Βαρβάρου συμμετρία τῇ συνθέσει ἐστὶν ἥδε.

Πίσσης, κηροῦ, ῥητίνης πιτυΐνης, ῥητίνης φρυκτῆς, ἀσφάλτου τῶν ε. τούτων ἀνὰ λίτραν α. λιθαργύρου ∠ ι. ψιμμυθίου ∠ ε. ἰοῦ ∠ ε. ὀποπάνακος ∠ γ. ἐλαίου χειμῶνος οὐγγίας θ. θέρους οὐγγίας ς. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν καταχεῖται λελειωμένων ἐν θυίᾳ μετ᾽ ὄξους δριμέος. ἐὰν δὲ ἀνωδυνώτερον εἶναι βουληθῇς τὸ φάρμακον, προσμίξεις ὑοσκυάμου χυλοῦ ∠ α. ἥμισυ. καὶ ὀπίου ∠ α.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ γ.

Περὶ νευροτρώτων.

Καὶ τοῦθ᾽ ὑμῖν τοῖς ἑταίροις ὑπομνήματα γράφω, δι᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων τῆς τέχνης ἐγνωκόσιν, ὁπόσην ἔχει δύναμιν ἡ ἡμετέρα τῶν νευροτρώτων θεραπεία, καὶ ὡς ἐσώθησαν ἅπαντες, οὔτε κυλλωθέντες, οὔτε χωλωθέντες, ἃ τοῖς ἑτέρως θεραπευομένοις ἐθεάσασθε συμβαίνοντα, καθάπερ γε καὶ σπασθέντας ἐνίους, ἢ σὺν ὀδύναις, ἢ συμπεδήσει, ἢ πυρετοῖς ἀποθανόντας. εἰκὸς δὲ ἐκπεσεῖν καὶ εἰς ἄλλους τὰ ὑπομνήματα ταῦτα, μὴ δυναμένους καλῶς χρῆσθαι τοῖς ἐγγεγραμμένοις, ἢ διὰ τὸ μὴ μεμαθηκέναι παρὰ διδασκάλου τὴν θεωρίαν τῆς ἰατρικῆς τέχνης, ἀλλὰ ὅλως ἀνασκήτους τε καὶ ἀγυμνάστους εἶναι τὸ παράπαν, ἢ διὰ τὸ κακῶς μεμαθηκέναι παραμένοντας τοῖς αὐτοῦ λόγοις, διὰ μόνης πείρας εὑρῆσθαι λέγουσι τὰ σύνθετα φάρμακα. καὶ γὰρ οὗτοι προφανῶς ἁμαρτάνουσι φιλονεικοῦντες. ἕτερον δὲ τρόπον, οὐδὲν ἧττον αὐτῶν οἱ νομίζοντες οὐδὲν φάρμακον ἐξ ἐναντίων χρῆναι ταῖς δυνάμεσι συντίθεσθαι τῶν ἁπλῶν. ἀλλὰ τούτους μὲν ἤλεγξε, τὰ κατὰ τὸ πρῶτον ὑπόμνημα γεγραμμένα φάρμακα μεγάλας ἐπιδειξάμενα τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, ἐξ αὐτῶν τῶν τὴν σύνθεσιν ἐξ ἐναντίων ἐχόντων ἁπλῶν. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ κατὰ τὰ μέλλοντα γραφήσεσθαι μετὰ τοῦτο τὸ βιβλίον, ἐπιδείξομεν ἄριστα φάρμακα τὴν σύνθεσιν ἐξ ἐναντίων ταῖς δυνάμεσιν ἔχοντα. νυνὶ δὲ περὶ τῆς ἡμετέρας ἀγωγῆς, ἣν ἐπενοήσαμεν ἐπὶ τοῖς νευροτρώτοις, ὁ καθ᾽ ὅλον τοῦτο τὸ βιβλίον ἔσται μοι λόγος, ἐπιδεικνύντι πόσον πλῆθος φαρμάκων τὰς αὐτὰς δυνάμεις ἐχόντων εὑρεῖν, ἐκ τοῦ τόν γε καθόλου τρόπον τῆς θεραπείας ἐπινοῆσαι, καὶ τὰς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐπίστασθαι δυνάμεις.

Τίς ὁ καθόλου τρόπος ἐστὶ τῆς θεραπείας τῶν νευροτρώτων, καὶ τίνα τὰ κατ᾽ εἶδος φάρμακα.

Ἐθεασάμην μὲν ἅπαντας τοὺς διδασκάλους τῇ καλουμένῃ συνήθως ἤδη τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς ἐναίμῳ καὶ κολλητικῇ θεραπεύοντας ἀγωγῇ. κατ᾽ ἀρχὰς γὰρ ἐπιτιθέντες τι φάρμακον τῶν ἐναίμων καλουμένων, ἐπειρῶντο κολλᾶν τὰ χείλη τοῦ τραύματος. εἰ δὲ φλεγμήνειεν, ὕδατί τε καταντλοῦντες θερμῷ δαψιλεῖ, περιχέοντές τε ἔλαιον, ἐπιπλάσματί τε προσέφερον ἀλεύρου πυρίνου ἢ ἑψημένου ἐν ὑδρελαίῳ. καὶ μέντοι καὶ τοὺς μονομάχους, ὅσοι τε κατὰ τῆς μύλης ἐτρώθησαν, ἀνωτέρω τε ταύτης κατὰ τὸν πλατὺν καὶ λεπτὸν τένοντα θεραπευομένους ὑπ᾽ αὐτῶν ἑώρων ὡσαύτως. ἴσως δὲ ἄμεινον ἦν εἰπεῖν, οὐ θεραπευομένους, ἀλλ᾽ ἀπολλυμένους, ὀλίγοι γὰρ ἐξ αὐτῶν καὶ οὗτοι χωλούμενοι διεσῴζοντο. καὶ μέντοι καὶ τῶν ἐν ἄκρᾳ τῇ χειρὶ τενόντων, δι᾽ ὧν οἱ δάκτυλοι κάμπτονταί τε καὶ ἐκτείνονται, παμπόλλους ἐθεασάμην, ἤτοι θλασθέντας ἢ νυγέντας, ἐλαχίστῳ νύγματι, σηπομένους οὕτως ὡς ἐοικέναι τοῖς ἑψομένοις ἐν ὕδασι, καὶ μάλιστα ἐπὶ πλέον. ὁμοίως γὰρ αὐτοῖς ἐκλύονταί τε καὶ μαλακύνονται κατὰ τὴν σύστασιν, οἱ διὰ τῆς προειρημένης ἀγωγῆς θεραπευόμενοι. κατέγνων οὖν αὐτῆς, ὡς σηπούσης τὸ τετρωμένον μόριον. ἐπεὶ δὲ τὰ σηπόμενα πάντα προσεγίγνωσκον, ὑφ᾽ ὑγρότητός τε καὶ θερμότητος τοῦτο πάσχοντα, τὴν θεραπείαν ἔγνων χρῆναι, διὰ τῶν ξηραινόντων καὶ ψυχόντων ποιεῖσθαι. πάλιν δ᾽ ἐννοήσας, ὡς τὸ ψυχρὸν ἀληθῶς ὑφ᾽ Ἱπποκράτους εἴρηται, πολέμιον εἶναι τοῖς νεύροις, ἔγνων ἄριστον ἔσεσθαι φάρμακον ἐπὶ τῶν νευροτρώτων, ὅπερ ἂν ξηραίνῃ τε καὶ μέσως ἔχει τοῦ θερμαίνειν τε καὶ ψύχειν, ἢ μὴ πολὺ τοῦ μέσου πρὸς τὸ θερμαίνειν ἀποκεχωρηκὸς εἴη. δυνάμει γε μὴν καὶ θερμὸν ἱκανῶς εἶναι τὸ φάρμακον, ἐάν γε αὐτῷ

τὸ ξηραίνειν ὑπάρχει. χωρὶς γὰρ ὑγρότητος, οὐχ οἷόν τε ἐστὶ σήπειν τὸ θερμαῖνον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις κἀκεῖνο προσεννοήσας, ὡς πολὺ διαφέροι γυμνῷ τῷ πεπονθότι μορίῳ προσφέρειν τὸ φάρμακον, ἢ διὰ σωμάτων ἑτέρων προκειμένων αὐτοῦ, προσήκειν ἔγνων ἑτέροις μὲν ἐπὶ γεγυμνωμένου τοῦ νεύρου χρῆσθαι φαρμάκοις. ἑτέροις δ' ὅταν ᾖ νεγυμνωμένον, ἀπαθῶν τῶν προκειμένων αὐτοῦ σωμάτων ὑπαρχόντων. ἔνθα μὲν γὰρ γυμνῷ τῷ νεύρῳ προσφέροι τις τὸ φάρμακον, ἐνταῦθα τὴν εἰρημένην ἔνδειξιν τῶν ὠφελησόντων φαρμάκων εἰλικρινῆ παραλαμβάνεσθαι προσήκει. τῶν δὲ προκειμένων μορίων ἀπαθῶν ὄντων, λεπτομερέστερον εὑρίσκειν χρὴ φάρμακον, ὅπως ἡ δύναμις αὐτοῦ μὴ προεκλύηται διὰ τῶν ἐν μέσῳ σωμάτων, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος ἀφίκηται. δύνασθαι δὲ τὸ τοιοῦτο φάρμακον, ἐὰν ἰσχυρῶς πεφύκῃ ξηραίνειν, ἔτι εἰ καὶ μὴ σύμμετρον εἴη κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα, μηδὲ ἀδικεῖν, ἀσθενεστέρας αὐτοῦ γιγνομένης τῆς κατὰ τὸ θερμαίνειν ἢ ψύχειν ἐνεργείας ἐν τῷ διεξιέναι τὰ προκείμενα μόρια τοῦ νευρώδους σώματος. εὑρημένου δὲ τοῦ σκοποῦ τῶν ὠφελησόντων, ἐν τῷ λεπτομερεῖ τῆς οὐσίας αὐτῶν, ἐφεξῆς ἂν ἀναμιμνήσκεσθαι τῆς ὕλης. ἔγνωσο δ' ἐν τῇ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐπισκέψει, τὰ μὲν πλεῖστα τῶν θερμαινόντων λεπτομερῆ, τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ψυχόντων παχυμερῆ. μόνως γὰρ ἐν αὐτοῖς μία ποιότης ἡ ὀξεῖα μετὰ λεπτομεροῦς οὐσίας γίνεταί ποτε, καὶ διὰ τοῦτο πάντων τῶν ψυχόντων λεπτομερέστερόν ἐστιν ὄξος τὸ δριμύτατον, ὃ καὶ θερμότητος βραχείας μετέχειν ἀποδέδεικται. τῶν δ' αὖ θερμαινόντων ὀποὶ καλοὶ λεπτομερέστατοι τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἤδη γινώσκεται πρωτεύων αὐτῶν ὁ κυρηναῖος, ἀλλὰ τούτου μὴ παρόντος, καὶ τῷ μηδικῷ χρώμεθα, καὶ τοῖς μετ' αὐτῶν παρὰ τῶν ἀνατολικῶν χωρίων κομιζομένοις, ὁποῖός ἐστι, καὶ ὁ σαγαπηνὸς ὀνομαζόμενος. ἐκ τούτου δὲ γένους ὑπάρχει τοῖσδε καὶ ὁ τοῦ εὐφορβίου κατὰ τὰ δυτικὰ μέρη τῆς οἰκουμένης γεννώμενος, εἴτ' ὀπὸν αὐτὸν, εἴτ' ἄλλο τι καλεῖν ἐθέλοι τις. ἡμῖν δ' ἀρκέσει καθ' ὅλον τὸν λόγον εὐφόρβιον ὀνομάζειν τὸ φάρμακον τοῦτο, καθάπερ ἔθος ἤδη πᾶσιν ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν χώραν γεννωμένων, ὅ, τε τοῦ πάνακος ὀπὸς, καὶ οἱ τῶν τιθυμάλλων λεπτομεροῦς εἰσι δυνάμεως, καὶ μέντοι καὶ θερμαίνουσι οἱ εἰρημένοι πάντες ὀποὶ γενναίως. ὁ δὲ τοῦ ὀποβαλσάμου, λεπτομερὴς ὢν καὶ αὐτὸς, οὐ πάνυ θερμαίνει, λεπτομερῆ δ' οὐσίαν ἔχει. καὶ τῶν γεωδῶν, ὅ, τ' ἀφρὸς τοῦ νίτρου, καὶ τὸ ῥᾳδίως ὕδατι λυόμενον ἀφρόνιτρον, ὡς ἐν γεώδεσι σώμασι δηλονότι ἀκουόντων ὑμῶν. ἐφεξῆς δ' αὐτῶν ἐστι τὸ βερονίκιον ὀνομαζόμενον νίτρον, ἥ τ' ἀσία πέτρα. τὸ δ' ἄνθος αὐτῆς, ἁπάντων ἐστὶ τῶν γεωδῶν λεπτομερέστατον. ἐκ δὲ τῶν μεταλλευομένων ἀρσενικόν τε καὶ θεῖον, ἐστὶ λεπτομερῆ τε καὶ θερμά. τούτων δ' ἐφεξῆς τὸ μίσυ, καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς καὶ χαλκῖτις, ἔχοντά τι καὶ στύψεως, διὸ καὶ καυθείσῃ τῇ χαλκίτιδι, χρώμεθα τὰ πολλὰ πρὸς τὰς τῶν λεπτομερεστέρων φαρμάκων συνθέσεις. ἄνευ δὲ τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς λεπτομερῆ μεταλλικὰ φάρμακα, σπόδιόν τε καὶ πομφόλυξ ἐστί, καὶ τὸ καλούμενον ψωρικόν. λεπτομερὴς δὲ ἱκανῶς ἐστι καὶ ἡ χρυσοκόλλα. ἐν δὲ τοῖς χυλοῖς ἐμάθομεν εἶναι λεπτομερῆ δάφνινον μὲν ἅμα τῷ θερμαίνειν ἰσχυρῶς ὡς πρὸς τὴν αἴσθησιν. οὐδὲν γὰρ ἧττον αὐτοῦ θερμαῖνον τῇ δυνάμει τὸ κέδρινον, ἀπολείπεται τῇ κατὰ τὴν αἴσθησιν θερμότητι, διὰ τὴν λεπτομέρειαν. ἐκ τούτου δὲ γένους ἐστὶ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἡ στακτὴ καλουμένη κονία. καὶ ταύτης αὐτῆς, ἥ τις ἂν ἐξ ὕλης λεπτομεροῦς γένηται καυθείσης, ὑπερβάλλει τῇ δυνάμει τὸ κέδρινον ἔλαιον. ἐκ μηλέας τε οὖν καὶ συκῆς, καὶ μᾶλλόν γε τῆς ἀγρίας, ἣν ἐρινεὸν ὀνομάζουσιν, ἔκ τε τῶν τιθυμάλλων καιομένων τὴν τοιαύτην ἐργαζόμεθα κονίαν. ἄριστος δὲ τῶν τιθυμάλλων ὁ χαρακίας προσαγορευόμενος. ἐκ δὲ τῶν σιτηρῶν ὀνομαζομένων σπερμάτων, λεπτομερέστατος μὲν ὁ ὄροβος, ἄνευ τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς. ἡ δ' αἶρα, μετὰ τοῦ θερμαίνειν σαφῶς. ἡ κριθὴ δ' οὐδ' ὅλως θερμαίνει. μέσης δ' ὕλης ἐν αὐτοῖς ἐστι τὰ πικρὰ ταῖς ποιότησι, τῶν μὲν πάνυ λεπτομερῶν ἀπολειπόμενα, παχυμερὲς δ' οὐδὲν ἔχοντα. ἔνια δ' αὐτῶν ἀποκεχώρηκε βραχὺ τῶν μέσων, τὰ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ θερμαίνειν, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ ψύχειν, ὧν ἁπάντων τὰς ὕλας ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ διῆλθον, ὥσπερ γε καὶ τῶν ἀκροδρύων, ἐν οἷς ἐστι τὰ ἀμύγδαλα τὰ πικρὰ, καὶ τὰ πιστάκια. τῆς δὲ παρὰ τῶν φυτῶν ὕλης, οὗ μέμνημαι κατὰ τὸ παρὸν, ἀνελθεῖν γὰρ ἤδη τὴν ἀρχὴν βούλομαι, καὶ διηγήσασθαι πότε καὶ πῶς ἐχρησάμην ἑκάστῳ τῶν ἐπινοηθέντων. ἐκ τούτου γὰρ οἶμαι τοὺς εὐφυεῖς τῶν νέων προτραπήσεσθαι, γνῶναι τὴν ὕλην τῶν φαρμάκων, αὐτόπτας αὐτῆς γενομένους, οὐχ ἅπαξ, ἢ δίς, ἀλλὰ πολλάκις. ἡ γὰρ τῶν αἰσθητῶν διάγνωσις ἐκ συνεχοῦς θέας ἀκριβοῦται. καὶ τούτου μέγιστον ἐστὶ τεκμήριον ἡ τῶν ἀπαραλλάκτων μὲν ἡμῖν εἶναι δοκούντων διδύμων, οὐκ ἀπαραλλάκτων δὲ τοῖς συνήθεσι μὴ παραδραμεῖν. τὴν μὲν οὖν ἀπό τε βοτανῶν καὶ θάμνων καὶ δένδρων ὕλην ἄριστόν ἐστι, πρὶν ἐξαιρεθῆναι τῆς γῆς σκοπεῖσθαι, κατὰ τὰς ἐγκαρπήσεις, μελλούσας τε καὶ ἀρχομένας, καὶ προϊούσας καὶ ἀκμαζούσας. αὕτη γὰρ ἡ συνεχὴς αὐτῶν θέα, διδάξει σε πηνίκα μάλιστα καλῶς ἄν τις αὐτὰ λαμβάνων, ἐν οἴκοις ξηροῖς τιθέμενος φυλάττοι, μήθ' ὑπ' ἀκτίνων ἡλιακῶν ἐξοπτώμενα, μήτε ὑπὸ νοτίδος, ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἢ τοίχων ὑγραινόμενα. γένοιτο δ' ἂν τοῦτο τῶν οἴκων, μήτε καταγείων ὄντων, μήτε προσχώρων, μήθ' ὑπὸ κεράμων, πρὸς μεσημβρίαν μέντοι τὰς θυρίδας ἐστραμμένας ἐχόντων. ἀλλὰ τά γε φάρμακα μὴ πλησίον αὐτῶν ἀποκείσθω. τοὺς δ' ἑταίρους προτρέπω καὶ κατὰ τοῦτο μιμήσασθαί με, βουλομένους γε καλῶς ἐργάζεσθαι τὰ τῆς τέχνης ἔργα. γιγνώσκετε γὰρ ὅπως ἐξ ἑκάστου τῶν ἐθνῶν τὰ κάλλιστά μοι διακομίζεται καθ' ἕκαστον ἔτος φάρμακα, διὰ τὸ τοὺς ἐπιτρίπτους ῥωποπώλας, παντοίως αὐτοῖς λυμαίνεσθαι. βέλτιον δ' ἴσως οὐ τούτους μόνους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτῶν τοὺς κομίζοντας ἐμπόρους μέμφεσθαι, κἀκείνων ἔτι μᾶλλον, αὐτοὺς τοὺς ῥιζοτόμους μὲν ὀνομαζομένους, οὐδὲν δ' ἧττον τῶν ῥιζῶν ὀπούς τε καὶ χυλοὺς καὶ καρποὺς, ἄνθη τε καὶ βλαστοὺς ἐκ τῶν ὀρῶν κατακομίζοντας εἰς τὰς πόλεις, οὗτοι γὰρ εἰσὶν οἱ πρῶτοι πάντων εἰς αὐτὰ πανουργοῦντες. ὅστις οὖν βούλεται πανταχόθεν βοηθημάτων εὐπορεῖν, ἔμπειρος γινέσθω πάσης μὲν τῆς ἀπὸ τῶν φυτῶν ὕλης, πάσης δὲ τῆς παρὰ τῶν ζώων τε καὶ μετάλλων, ὅσα τε γεώδη σώματα χωρὶς μεταλλείας εἰς ἰατρικὴν χρῆσιν ἄγομεν, ὡς διαγινώσκειν αὐτῶν τά τε ἀκριβῆ καὶ τὰ νόθα, καὶ μετὰ τοῦτο γυμνασάσθω κατὰ τὴν ἐμὴν πραγματείαν, ἐν ᾗ περὶ τῆς δυνάμεως ἔγραψα τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. εἰ μὴ γὰρ οὕτως παρεσκευασμένος ἥκει πρὸς τὴν ἐκ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὠφέλειαν, ἄχρι λόγου μὲν εἴσεται τὴν μέθοδον, ἔργον δ' οὐδὲν ἄξιον αὐτῆς ἐργάσεται. φέρε γὰρ αὐτὰ μὲν ἃ προείρηκα περὶ τῶν νευροτρώτων ἐπίστασθαί τινα, δεδολωμένα δὲ φάρμακα δι' ἄγνοιαν ἐμβάλλειν τοῖς συντιθεμένοις, ἢ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐπίστασθαι τὰς δυνάμεις ἀκριβῶς αὐτῶν, ἆρα οὐκ ἀναγκαῖον ἔσται πλεονάκις

τούτων διαμαρτάνειν ἢ κατορθοῦν; ἐμοὶ μὲν καὶ πάνυ δοκεῖ. τὸ δὲ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὰς δυνάμεις, τοῦ μὴ ἐπίστασθαι διαφέρει πάμπολυ. τὸ μὲν γὰρ μόνον ἐπίστασθαι, γινώσκειν ἐστὶν, εἰ ξηραίνειν τὸ φάρμακον, ἢ ὑγραίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ θερμαίνειν ἡμᾶς πέφυκε. τὸ δ' ἀκριβῶς ἐπίστασθαι, πρὸς τούτῳ καὶ τὸ ποσὸν τῆς δυνάμεως ἐστὶν ἐγνωκέναι. τινὰ μὲν γὰρ φάρμακα δύναμιν ἔχει χλιαρᾶς θερμασίας γεννητικὴν, ὅταν ὁμιλήσῃ τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἔνια δὲ συμμέτρου, καθάπερ ἄλλα βραχὺ ταύτης ἰσχυρότερα, ἕτερα δ' ἤδη ζεούσης οὕτως ἰσχυρῶς ὡς καίειν δύνασθαι. χρὴ τοίνυν τὸν ἰατρὸν ἐστοχάσθαι, μὴ μόνον τοῦ ποιοῦ τῆς διαθέσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν ὡς ἂν εἴποι τις ποσοῦ. λέγεται μὲν γὰρ οὐ πάνυ τι κυρίως τὸ ποσὸν ἐν τῇ ποιότητι. λέγεται δ' οὖν ὅμως, ὅπως καὶ πυρετὸς μέγας καὶ μικρός. καὶ τοσαύτη γε χρῆσις ἐστὶ τῶν οὕτω λεγομένων, ὥστ' ἤδη κυρίου δύναμιν ἔχειν αὐτὰ παραπλησίως πυξίδι, καὶ χαλκεῖ, καὶ ζωγράφῳ, καὶ δρυοτόμῳ, καὶ συνελόντι φάναι, τοῖς ἀρξαμένοις μὲν ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ὀνομαζομένης καταχρήσεως, ὕστερον δὲ κυρίοις λέγεσθαι πεπιστευμένοις. ταῦτα μὲν εἴρηταί μοι, διὰ τοὺς οὐκ ἐν καιρῷ διαλεκτικευομένους. ὃ δὲ λέγων ἀπέλιπον, ἐστὶ τοιόνδε, ὅτι τὸ ξηραίνεσθαι δεόμενον, οὐχ ἁπλῶς δεῖται τοῦ ξηραίνοντος, ἀλλὰ σὺν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. τὸ μὲν εἰς ὑγρότητα πολλὴν ἐπιδεδωκὸς, τοῦ πάνυ ξηραίνοντος, τὸ δ' εἰς ὀλίγην τοῦ βραχέως τοῦτο δρῶντος, ὥσπερ γε τὸ εἰς πολλὴν, τοῦ μεγάλως μὲν ξηραίνοντος, οὐ μὴν ἐσχάτως, οὐδ' ἄκρως. ἀνάλογον ἀεὶ τῷ ποσῷ τῆς ὑγρότητος εἶναι χρὴ, τὸ ποσὸν τῆς ξηρότητος. ἔγωγ' οὖν ὁπότε πρῶτον ἐτόλμησα τὴν κοινὴν ἀγωγὴν τῆς τῶν νευροτρώτων θεραπείας ὑπαλλάττειν, ἐστοχασάμην εἰς ὁπόσην ὑγρότητά τε καὶ θερμότητα τὸ πεπονθὸς ἥκει σῶμα. καί μοι δειχθέντος τινὸς νεανίσκου κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ μέσου δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐκ περιθλάσεως ὑγρὸν οὕτως ἐσχηκότος ἅπαν τὸ κατ' αὐτὴν περὶ τῷ νεύρῳ χωρίον ὡς ἤδη σήπεσθαι, τὸ μὲν σηπόμενον αὐτὸ κατέπλασα διὰ κονίας στακτῆς καὶ ὠμῆς λύσεως, οὕτω δ' ἴσθι με καλοῦντα τὸ κρίθινον ἄλευρον, ἐλαίῳ δὲ πολλῷ θερμῷ καταντλήσας, τὸ μὴ σηπόμενον μὲν, τεταμένον δὲ καὶ ὀδυνώμενον, εἶτα ἐκμάξας ἐρίῳ ξηρῷ, περιέχρισα κηρωτὴν οὕτως ὑγρὰν, ὡς ἐπὶ τῶν καταγμάτων χρώμεθα, μεμιγμένον ἔχουσαν εὐφόρβιον. ἐσκεύαστο δέ μοι καὶ ἥδε, κατ' ἐμὴν ἐπίνοιαν ἐπὶ καιροῦ τοιοῦδε. παραγενόμενός τις χειμῶνι σφοδρῷ, καὶ δείξας τὸ γόνυ, ῥᾳδίως ἔφη πάσχειν αὐτὸ ῥιγῶσαν, ὀνίνασθαι δ' εὐθέως ὑπὸ τῶν θερμαινόντων. ἠξίου δὲ λαβεῖν τι τοιοῦτον φάρμακον, ὁδοιπορήσαντα γὰρ ἐν κρύει, κατεψύχθαι τε καὶ ὀδυνᾶσθαι σφοδρότερον, ἢ ἄλλοτε. νῦν μὲν οὖν, ἔφη, λουσόμενος ἄπειμι, πέμψω δ' ἐπὶ τὸ φάρμακον ἐκ τοῦ βαλανείου. ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ᾤχετο. μηδὲν δ' ἔχων ἕτοιμον τοιοῦτον φάρμακον, εὐφόρβιον λειώσας μετ' ἐλαίου, καὶ τήξας κηρὸν ἔμιξα, καὶ μικρὸν ὕστερον ἡνίκα ἔπεμψεν ὁ φίλος αἰτῶν τὸ φάρμακον, ἔδωκα. τάχιστα δ' ἀνωδύνου γενομένου, προὐτράπην ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλων μορίων ὁμοίως πεπονθότων χρήσασθαι, περὶ ὧν αὖθις εἰρήσεται. νυνὶ δ' ἐπὶ τὸν τῶν νευροτρώτων λόγον ἐπάνειμι, διὰ τοὺς μηδὲν μὲν τούτων, ὧν ἐγὼ νῦν ὑφηγοῦμαι γινώσκοντας, ἐγκαλοῦντας δὲ λεξειδίοις, οὓς εὑρεῖν μαντεύομαι, κακῶς ὀνομάζειν νευροτρώτους, ὅσοι τῶν τενόντων ἐτρώθησαν. τένοντας γὰρ αὐτοὺς οἶμαι καλεῖν τοὺς ἔξωθεν τῆς χειρὸς ἐπιτεταμένους, ὅλῳ τε τῷ καρπῷ καὶ τοῖς δακτύλοις. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν σαφέστερον καὶ κυριώτερον ἦν αὐτοὺς ὀνομάζεσθαι τενοντοτρώτους, οὐκ ἀγνοῶ. πάντων δ' ἀνδρῶν συνήθως καλούντων νευροτρώτους, ὅπως μή τις με νεωτεροποιεῖν ἐν ταῖς προσηγορίαις φησὶ, τὴν συνήθη προειλόμην ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς. ἔχει δὲ οὐδ' αὐτὴ συνήθης γεγονέναι, δίχα λόγου φθασάντων τῶν πλείστων ἰατρῶν καὶ τοὺς τένοντας ὀνομάζειν νεῦρα. ἀλλ' εἴτε νευροτρώτους ἐθέλοις ὀνομάζειν αὐτοὺς, εἴτε τενοντοτρώτους, οὔτε σωθήσονται διὰ τὰς φωνὰς ταύτας, οὔτε παθήσονται, καθάπερ οὐδὲ κυλλωθήσονται, καὶ τεθνήξονται. προσηγορία γὰρ, οὔτε ἔσωσέ ποτε ἄνθρωπον, οὔτ' ἀπέκτεινεν, ἀλλ' ἡ τῶν φαρμάκων δύναμις, ἑκάτερον τούτων ἐργάζεται. κἀγὼ ταῦθ' ὑπαλλάττων τοὺς σηπομένους καὶ σπωμένους, καὶ κεκυλλωμένους, ἐνίους δὲ καὶ διαφθειρομένους, ὑγιεῖς καὶ ζῶντας ἐργάζομαι. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοὺς τεθλασμένους τὰ νεῦρα, καθάπερ ἐκεῖνος ἐτέθλαστο, νευροτρώτους ἐφθάκασι καλεῖν, οὐ νευροθλάστους. ἡ δὲ θεραπεία κοινὴ, καὶ ὁ κίνδυνος ἴσος ἀμφοῖν ἐστι τῶν τεθλασμένων τι καὶ τρωθέντων, ἤτοι νεῦρα ἢ τένοντας. ὁ γοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ σηπόμενος μὲν ἤδη τὰ περὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ μέσου δακτύλου, τεινόμενός τε καὶ ὀδυνώμενος τὰ ὑπερκείμενα, πολὺ βελτίων ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἐγένετο, καθ' ἣν ἀντὶ τῆς ὠμῆς λύσεως ἔμιξα τὸ τῶν ὀρόβων ἄλευρον τῇ στακτῇ κονίᾳ. καὶ τῇ γε τρίτῃ τῶν ἡμερῶν ὁμοίως ἔτι θεραπευόμενος, ἦν μὲν ἤδη τελέως ἀνώδυνος τὰ ἄλλα, κατὰ δὲ τὸ θλάσμα νευρῶδές τι σῶμα παραπλήσιον ὑμένι παχεῖ προὔκυψεν, ὃ μετρίως διακινήσαντός μου, ῥᾳδίως ὅλον ἐξέπεσεν ἡμισαπὲς ὄν. ἐδόκει δὴ πᾶσι τοῖς θεασαμένοις τοῦτο τὸ σῶμα, τὸ νεῦρον ὅλον εἶναι τὸ διασεσηπὸς, ὡς ἂν οὐκ εἰδόσιν, ὅπως ἠμφιεσμένοι νευρώδεσιν ὑμέσιν οἱ τένοντες οὗτοι, διά τε τοῦ καρποῦ προέρχονται, καὶ καθ' ὅλην ἐπιτείνονται τῶν δακτύλων. ἐμοὶ δὲ καὶ διαστείλαντι τὸ σεσηπὸς τοῦ θλάσματος, ὁ τένων ἐφάνη σωζόμενος. ἀνεὶς οὖν ἕνα τῶν τροχίσκων ἢ κυκλίσκων, ἢ ὅπως ἂν ὀνομάζειν ἐθέλοι τις, ὧν εἷς ἐστι καὶ ὁ τοῦ Πολυείδου δι' ἑψήματος ἢ σιραίου. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο καλεῖν ὡς ἂν αὐτὸς βουληθῇς ἐξέστω σοι, καὶ προκαταχρίσας τὸ φαινόμενον τοῦ νεύρου, τοῖς τε καταπλάσμασι πάλιν ἐχρησάμην ὡσαύτως, καὶ τῷ διὰ εὐφορβίου χρίσματι κατὰ τῶν αὐτῶν τόπων ὡς ἔμπροσθεν ἑκατέρῳ. θεασάμενος δὲ τῇ τετάρτῃ τῶν ἡμερῶν προσεσταλμένα πάντα, τὰ περὶ τὸ τεθλασμένον μὲν ἔμπροσθεν, ἡλκωμένον δὲ τότε τοῦ δακτύλου πρῶτον ἄρθρον, ἐσκοπούμην ἐφ' ὅτι μεταβαίην ἀπὸ τῶν καταπλασμάτων. γινώσκων τοίνυν, εἰ μὴ ἀκριβῶς ἀφλέγμαντον εἴη τὸ νεῦρον, ἐπὶ τὰ συστέλλοντα μεταβαίνειν. εἰ δέ τι τῆς φλεγμονῆς αὐτοῦ σκιρρῶδες ὑπολείποιτο, τῶν ἱκανῶς τι ξηραινόντων προσφέρειν. ἐπεὶ τοίνυν ἐφαίνετο λείπεσθαί τι, τῷ διὰ τῆς ῥίζης τοῦ δρακοντίου φαρμάκῳ πρότερον ἐχρησάμην, ὃ τὰ μὲν ἄλλα ταὐτὰ ἔχει τῷ αἰγυπτίῳ φαρμάκῳ τῷ Ἴσιδι καλουμένῳ, προσείληφε δὲ τὴν τοῦ δρακοντίου ῥίζαν. ἐφεξῆς δὲ τούτου τῇ Ἀθηνᾷ καλουμένῃ χρησάμενος, ἀπ' ἐκείνης λοιπὸν ἐπὶ τὰ συνουλοῦντα παρεγενόμην. ἐφ' ἑτέρου δὲ τῷ διὰ τοῦ σιραίου λελυμένῳ τροχίσκῳ, καταχρίων τὰ γεγυμνωμένα μέρη τοῦ τραύματος, ἔξωθεν ἐπέβαλλον τὸ εὐφόρβιον, ἀναμίξας κηρῷ καὶ ῥητίνῃ τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὡς ἐμπλαστρώδες τε ἅμα γενέσθαι, καὶ διασώζειν τὴν δύναμιν τοῦ εὐφορβίου. πῶς δ' ἄν τις ἀποβλέπων πρὸς τούτους τοὺς σκοποὺς συνθείη τὸ φάρμακον, ἐφεξῆς ἐρῶ. καὶ γάρ τοι καὶ διὰ τοῦ ὄξους ἄλλο φάρμακον ἐποίησα, καὶ κατ' ἐκεῖνο σκοπὸν ἔχων, τήν τε σύστασιν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ ὄξους

λεπτομερῆ

λεπτομερῆ δύναμιν, ὅπως φυλάττοιτο, μετὰ τοῦ τὴν ψυκτικὴν δύναμιν ἐκλύεσθαι. περὶ μέντοι τούτων ὅπως συντεθῇ, μετ' ὀλίγον εἰρήσεται, νυνὶ δ' ἐπειδὴ τὴν ἀγωγὴν τῆς τῶν νευροτρώτων θεραπείας ἐπέγνωκα διὰ λογικῆς ἐνδείξεως ἄνευ τῆς ληρώδους περιπτώσεως τῶν ἐμπειρικῶν, ὅλην εἰπεῖν αὐτὴν βούλομαι, μηδένα παραλείπων διορισμόν, ἀπ' ἀρχῆς αὖθις ἀναλαβὼν τὸν λόγον. ὅταν γάρ τινα τετρωμένον εὐθέως παραλάβω, ποτὲ μὲν διὰ τῶν ὑγρῶν φαρμάκων ποιοῦμαι τὴν θεραπείαν, ἔστι δ' ὅτε διὰ τῶν ἐμπλάστρων, ἐπιβαλὼν ἔξωθεν ἐρίον ὡς μαλακώτατον ἐλαίῳ θερμῷ βεβρεγμένον. εἰ δὲ τῷ δι' ὄξους χρώμενος εἴην φαρμάκῳ, μιγνὺς ὄξος ὀλίγον τῷ ἐλαίῳ, καὶ λύω γε δὶς ἢ τρὶς ἡμέρας, καὶ καταντλῶ δι' ἐλαίου θερμοῦ. μεγάλων δ' ὄντων τῶν νυκτῶν, καὶ ἐπὶ ταύτας εἴωθα †λούειν. καὶ μᾶλλόν γε ποιῶ τοῦτο †λύειν δακνομένου τοῦ ἕλκους ὑπὸ τῶν φαρμάκων, ὡς ὅταν γε ἀπ' ἀρχῆς χρωμένῳ μοι τοιούτῳ φαρμάκῳ, μήτε δάκνεσθαι λέγῃ, μήτε ὀδυνᾶσθαι, μήτε τάσεως ὁ κάμνων αἰσθάνηται, δὶς τῆς ἡμέρας ἐπιλύω τε καὶ καταντλῶ, περὶ μὲν τὴν ἕω τὸ πρῶτον, εἰς ἑσπέραν δὲ τὸ δεύτερον. ἔστω δὲ καταντλώμενον ἔλαιον, ἱκανῶς μὲν θερμόν, ἀλλ' ἄχρι τοῦ μὴ λυπεῖν τὸ τετρωμένον. ὥσπερ γὰρ τὸ ψυχρὸν ἐναντιώτατόν ἐστι ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν, οὕτω τὸ χλιαρόν, οὐ τελέως ὠφέλιμον. ἐμάθομεν γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ὥσπερ τὸ ὕδωρ ἐναντιώτατα πέφυκε ποιεῖν ἐν τῷ θερμὸν ἢ ψυχρὸν ὑπάρχειν, οὕτω καὶ τὸ ἔλαιον. ἐμπλάττει μὲν γάρ πως, μᾶλλον δὲ ἐπέχει τὰς διαπνοὰς τοῦ σώματος, ὅταν ψυχρὸν προσφέρηται, διαφορεῖ δὲ καὶ λεπτύνει τὸ θερμόν. ἔνεστι δέ σοι τοῦτο κἀπὶ τῶν ἑψημένων κρεῶν ἐν αὐτῷ μαθεῖν. ὁμοίως γὰρ αὐτὰ τοῖς περιωλισθεῖσιν ἐργάζεται ψαθυρά, κἂν εὐθέως ἅμα τῷ τυθῆναι τὸ ζῶον ἑψῇς ἢ ταγηνίσῃς ἐν αὐτῷ. διὰ τοῦτ' οὖν κἀγὼ τὴν διὰ τοῦ ἐλαίου κατάντλησιν εἱλόμην ἱκανῶς θερμοῦ, φεύγων ἀεὶ τὸ χλιαρόν, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ ψυχρόν. ὕδατος δὲ χρῆσιν ἐν ὅλῃ τῇ θεραπείᾳ φυλάττομαι, μέχρι τοῦ μηδ' ἅψασθαι τοῦ ἕλκους, ὥσθ' ὅταν μὲν εὐθέως ἐν ἀρχῇ δέῃ τὸ αἷμα τοῦ τετρωμένου μορίου ἀποπλῦναι, δι' ἐλαίου τοῦτο πράττειν. ὅταν δ' ἤδη μετρίως ἔχοντες οἱ κάμνοντες, λούονται, μηδὲ τότε ἐμβάλλειν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς εἰς τὸ ὕδωρ τὸν πεπονθότα τόπον, ὡς τὸ πολὺ γὰρ ἐν αὐταῖς ταῖς χερσὶν οἱ νευρότρωτοι γίνονται. μέμνημαι δέ τινα τῶν οὕτω τετρωμένων, ἐπειδὴ τετάρτην ἡμέραν ἄγων, ἀνώδυνος τελέως ἦν, ἀφλέγμαντόν τε τὸ πεπονθὸς ἑώρα μόριον, ἐν κρύει πολλῷ προελθόντα τῆς οἰκίας ἐπί τινα πρᾶξιν ἀναγκαίαν, ἐν ᾗ διατρίψας ἐπὶ πλέον, ἦλθεν οἴκαδε τεινόμενος τὸ κῶλον ὅλον ἄχρι τοῦ τραχήλου, καὶ μεγάλης ὀδύνης αἰσθόμενος. ὡς δ' ἀφικομένου τινὸς ἐπ' ἐμέ, παραγενόμενος ὡς αὐτὸν ἐθεασάμην ἐν οἷς ἦν, ἀπορρίψαι μὲν ἐκέλευσα τὸ ἐπὶ τὸ μόριον ἔλαιον ψυχρὸν ἐκ τῆς περιόδου γεγονός, ἐλαίῳ δὲ θερμῷ καταντλήσας ὅλον τὸ κῶλον, εἶτα καὶ τοῦ τραχήλου τὸ κατ' εὐθὺ μέρος, ἐλαιοβρεχέσιν ἐρίοις πυριάσας, ἐπιθείς τε τὸ διὰ τοῦ εὐφορβίου φάρμακον ὑγρόν, ἅμα καστορίῳ, παρηγόρησα τὸν ἄνθρωπον αὐτίκα, καὶ ὕπνου ἐπιγενομένου μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἐπέπαυτο πάντα τὰ συμπτώματα. περὶ παντὸς οὖν ποιεῖσθαι χρὴ θερμὸν διαμένειν τὸ ἔριον, εἴτ' οὖν ἐλαίῳ μόνῳ βεβρεγμένον, εἴτε καὶ ὀξελαίῳ τύχοι. γίνοιτο δ' ἂν τοῦτο περιβαλλομένων ἔξωθεν ἐρίων ἄλλων ξηρῶν, ἔνδον τε μενόντων ὅταν ἡ χειμὼν ἄχρι τῆς ε. ἢ τῆς ζ. ἡμέρας τοῦ κάμνοντος. ἐὰν γὰρ ἄχρι ταύτης, μήτε φλεγμονή φανεῖταί τις, ἀνώδυνός τε παντάπασιν ᾖ, καὶ μηδεμιᾶς αἰσθάνηται τάσεως, ἐν ἀκινδύνῳ λοιπὸν ἔσται. φροντὶς δ' ἔστω σοι, τοῦ μηδὲν οἰνῶδες ἐμφαίνεσθαι τῷ ὄξει, καθάπερ γε καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, ὡς ἀπηλλάχθαι στύψεως ἁπάσης. μήτε οὖν τὸ καλούμενον ὠμοτριβές, ἢ ὀμφάκινον ἔστω, διττῶς γὰρ ὀνομάζεται, μήτε τὸ ἀπὸ τῆς ἰβηρίας, ὃ καλοῦσι σπανόν, ἀλλὰ μηδ' ἄλλο τι τῶν θαλλοὺς ἐλαίας ἐχόντων. ἄριστον οὖν ἔλαιον ἐστὶ τὸ λεπτομερές, ὁποῖον ἐν ἰταλίᾳ μὲν τὸ σαβῖνον ἐστίν, ἄλλοθι δὲ τῶν ὑπὸ ῥωμαίοις ἐθνῶν, ὅσα μηδεμίαν ἐμφαίνει στύψιν. ὁποῖον δέ τι πρᾶγμα ἐστίν, ἔνδειξις λογική, καὶ ὅσον πλουσιώτερον ἐμπειρίας ψιλῆς ἄνευ μεθόδου, κἀκ τῶνδε μαθήσῃ. νευροτρώτων τε πολλοῖς, πολλάκις ἐν ὁδοῖς τε καὶ κατὰ πλοῦν καὶ κατ' ἀγρόν, ἢ ἐν πόλει μέν, ἀλλὰ πόρρω τῆς ἐμῆς οἰκίας παραγενόμενος, ὅτε τοῦ δι' εὐφορβίου φαρμάκου παρόντος, ὅτε τοῦ δι' ὄξους, ἀλλ' ὅτε ἄλλου, τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ κατὰ τύχην εὑρεθέντων φαρμάκων ἐπιθεὶς τῷ τραύματι, διὰ παντὸς ἔτυχον τοῦ σκοποῦ. κατ' ἀγρὸν μὲν γὰρ ἐμαυτὸν οἶδα καὶ πρόπολιν πρόσφατον, ὑγρὰν καὶ λιπαράν, ἣν ὁ γεωργὸς εἶχεν ἐπιθέντα ἐπὶ τοῦ τραύματος, καί ποτε ζύμην μόνην, καί ποτε ἄμφω μίξαντα. χρὴ δὲ τὴν μὲν ζύμην ὅτι παλαιοτάτην εἶναι, τὴν πρόπολιν δὲ ἐναντίως ἔχειν αὐτῇ κατὰ χρόνον. εἰ δὲ εἴη παλαιοτέρα, μαλαττέσθω παρὰ τὸ πῦρ δι' ἐλαίου, ἢ ἐν ἡλίῳ. ἐπ' ἄλλου δέ τινος ἀγροίκου τῇ ζύμῃ τὸν ὀπὸν τοῦ τιθυμάλλου μίξας ἐπέθηκα, πλησίον τῆς αὐλῆς αὐτοῦ θεασάμενος αὐτὸν πεφυκότα, κατέγνων γὰρ τῆς ζύμης ὡς προσφάτου. καί ποτε πρόπολιν μετ' ἐλαίου τήξας ἀνέδευσα τῇ ζύμῃ, περιφυράσας αὐτὴν ὄξει δριμυτάτῳ. κάλλιον δ' ἐπὶ τῶν τοιούτων μίξεων, τὸ ἔλαιον παλαιὸν εἶναι, δι' ὀξυμέλιτός τε καὶ ἀλεύρου κυάμων, ἢ ὀρόβων, ἢ αἰρῶν, ἢ ἐρεβίνθων, ἢ θέρμων πικρῶν, ἢ πάλης ἀλφίτων, ἢ κριθῶν ἀλεύρου, οἷς κατὰ τὰς πόλεις κέχρημαι καταπλάσμασιν, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἤδη φλεγμαινόντων, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθέως. ἐν ἀγρῷ δὲ καὶ πίτταν εὑρὼν ὑγρὰν παρὰ τέκτονι, τῇ ζύμῃ μίξας, ἐπέθηκα, καὶ παρ' ἄλλῳ τὸ τῶν ὀρόβων ἄλευρον ἀναδεύσας αὐτῇ. μὴ παρόντος δὲ τούτου, καὶ τῶν προειρημένων ὁτιοῦν ἔνεστι μιγνύειν. καὶ ὀξέλαιον δὲ μόνον ἀναλαβὼν ἐρίῳ θερμὸν ἐπέβαλον εὐθέως, ἄλλου μὴ παρόντος. ἐθάρσησα γὰρ τῷ ὄξει δριμεῖ τε ἱκανῶς ὄντι καὶ παλαιῷ. ἐφ' ἑτέρου δὲ περικατεψυγμένου, διὰ τὸ περὶ μιᾶς ὥρας, ἢ καὶ πλείονος ἔτι χρόνου τεθλᾶσθαι τὸ νεῦρον. ἄχρι τῶν ἐπιτηδείων τί μοι κομισθησόμενον ἀνιέμενον, ἐλαίῳ καταντλεῖσθαι τὸ μόριον κελεύσας. καί ποτε περιμίξας ὄξος, ἐπειδὴ τὸ περιέχον θερμότατον ἦν ὥρᾳ θέρους, τὸ μικρὸν ἐξ ἀμφοῖν ἄχρι πλείστου κατήντλουν, ἕως τῶν ἄλλων ἐκομίσθη τι φαρμάκων. ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων ἀλεύρων, καὶ τῆς στακτῆς διαμίξας πολλάκις, ἐπέπλασα καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθέως, καὶ μετὰ ταῦτα, φθάσαντος ἀνθρώπου τῶν ἐναίμων τινὶ φαρμάκων οὐ καλῶς κεχρῆσθαι. πάντα δ' οὖν ταῦτα τὰ ὁπωσοῦν ἐπιτιθέμενα φάρμακα, θερμὰ ταῖς ποιότησι προσφερέσθω. καὶ μέντοι κἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ ποτ' οἰκίας, οὐδενὸς τῶν συνθέτων φαρμάκων ἑτοίμου εὑρισκομένου, σπεύδων προελθεῖν, ἔδωκά τινι τῶν ἐμῶν παλαιὸν εὐφόρβιον, ἐκέλευσά τε λειώσαντα μετ' ἐλαίου παλαιοῦ μέχρι πάχους ὑγρᾶς κηρωτῆς, ἐπιθεῖναι τῷ νύγματι τοῦ κατὰ τὴν χεῖρα τρωθέντος. ὡς δ' ἐπανελθὼν, ἐπυνθανόμην τοῦ τρωθέντος, εἰ θερμασίας πολλῆς αἴσθησις αὐτῷ γίγνοιτο

ἐπὶ τὸν τόπον, ὁ δὲ συμμέτρου τινὸς ἔφησεν αἰσθάνεσθαι, πάλιν οὖν ἐπυθόμην εἰ δάκνοιτο ἐπὶ τὸ τραῦμα πρὸς τοῦ φαρμάκου. τοῦ δὲ εἰπόντος μὴ δάκνεσθαι μὲν, οἱονεὶ δὲ κνήσεώς τινος αἴσθησιν ἔχειν, συνεχώρησα μέχρι τῆς νυκτὸς ἐπικεῖσθαι τὸ φάρμακον. ἐπεὶ δὲ ἀφαιρεθέντων τῶν ἐπικειμένων, θερμασία τέ μοι σύμμετρος ἐφαίνετο, ἐπὶ τὸ πεπονθὸς χωρίον, καὶ μὴ μεμυκὸς τὸ νύγμα, κάλλιον ἔδοξέ μοι εἶναι τῷ αὐτῷ χρῆσθαι φαρμάκῳ. καὶ μέντοι ἐπὶ τὴν ὑστεραίαν ἀμέμπτως ἔχοντος τοῦ νευροτρώτου, καὶ κατὰ τὴν τρίτην τε καὶ τετάρτην, ἄχρι τέλους ἐχρησάμην τῷ αὐτῷ φαρμάκῳ, καί τις ἰδὼν θεασάμενος ἐφ' ἑτέρου τρωθέντος, ὁμοίως ἐχρήσατο τῷ προσφάτῳ εὐφορβίῳ, κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον. ἐξ ἀνάγκης οὖν ἠκολούθησε τῷ τετρωμένῳ θερμασία τε πολλὴ, καὶ δῆξις καὶ ὀδύνη ἐπὶ τὸ ἕλκος, ὥστε ἀχθῆναι πρὸς ἐμὲ τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἐπὶ παραδόξῳ τῷ συμβεβηκότι. κἀγὼ συνεὶς αὐτίκα τοῦ γεγονότος, ἀπέρριψα μὲν τὰ ἐπικείμενα, καταντλήσας δ' αὐτὸν ἐλαίῳ, τὸ διὰ τοῦ ὄξους ἐπέθηκα φάρμακον. εἰ δ' οὐκ ἦν τοῦθ' ἕτοιμον, ἐπιτεθείκειν ἂν τὸ διὰ εὐφορβίου, πλέονα κηρὸν ἔχον. οὐκοῦν ἐχρῆν καθάπερ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, μὴ ἀγνοεῖν τάς τε δυνάμεις καὶ τὰς ἰδέας τῶν δοκίμων φαρμάκων, οὐδὲ τίνα μὲν ἐν τάχει μεταβάλλει τὴν δύναμιν, τίνα δὲ ἕως πάμπολλου διαφυλάττει. τῶν γοῦν ταχέως ἐξίτηλον ἐχόντων τὴν θερμότητα, τὸ εὐφόρβιόν ἐστι. γνωριεῖς δὲ αὐτὸ, καὶ χωρὶς τοῦ διαμασήσασθαι τὸ χρῶμα θεασάμενος. οὐ γὰρ ὡς ἐν ἀρχῇ τεφρῶδες, ἀλλ' ὑπωχρόν τε, καὶ ὑπόξανθον γίνεται παλαιούμενον. εὐθὺς δὲ καὶ ξηρὸν ἱκανῶς φαίνεται τηνικαῦτα, καὶ διαλύεται μόγις ἐν τῷ λεαίνεσθαι διὰ ἐλαίου τοῦ νέου, ταχέως χυλουμένου. χρὴ δ' οὐκ εὐθέως αὐτὸ μιγνύναι τῷ ἐλαίῳ, ἀλλὰ πρότερον ἐν τῇ θυίᾳ λεαίνειν ἀτρέμα, ὅπως μὴ πλατυνθῇ. καὶ τί δεῖ λέγειν, ὅτι καὶ γευσαμένῳ σοι, τὸ μὲν πρόσφατον φαίνεται πυρῶδες ἄντικρυς, ὡς κατακαίειν τὴν γλῶτταν, τὸ δὲ παλαιὸν, ὀλίγην ἐργάζεσθαι θερμασίαν. συμβαίνει μὲν οὖν καὶ ἄλλοις πολλοῖς τῶν φαρμάκων, ὀλίγοις ἔτεσιν ἐξίτηλον ἴσχειν τὴν δύναμιν, οὐδενὸς δ' ἧττον τὸ εὐφόρβιον μετά γε θαψίαν. αὕτη γὰρ μετ' ἐνιαυτὸν μὲν ἀσθενὴς ἱκανῶς γίνεται, τελέως δ' ἐκπνεῖ διετὴς γενομένη. τό γε μὴν εὐφόρβιον, ὅταν ἐξ ἀρχῆς τε καλὸν ᾖ, καὶ καλῶς ἀποκέηται, καὶ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος διασώζει ἔτι τινὰ δύναμιν, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ κατὰ τὸ τέταρτον. ἐκλύεται δ' ἤδη καὶ κατὰ τὸ ε΄. καὶ ἕκτον. εἶτ' ἐπειδὰν προήκοντι τῷ χρόνῳ τελέως ἀμαυροῦται, ὡς δ' ἔφην ἐγὼ, σὺν ἐλαίῳ χρήσασθαι ποτὲ παλαιωθέντι, χωρὶς κηροῦ ε΄. σχεδὸν ἐτῶν, ἢ ἓξ ἦν. ὅθεν οὐδὲ περιλαβεῖν ἐν μέτρῳ δυνατόν ἐστι τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. νέον μὲν γὰρ ὂν, ἐλαίῳ δεκαπλασίῳ μίγνυται, μετὰ κηροῦ τριπλασίου. παλαιούμενον δὲ, πλέον ἐμβάλλειν αὐτῷ χρή. τριετὲς δὲ καὶ τετραετὲς γενόμενον, ἤτοι διπλάσιον τοῦ κατ' ἀρχὰς, ἢ ἴσον τῷ κηρῷ. ὅταν μὲν οὖν τοῖς ἀκόποις ὀνομαζομένοις χρίσμασιν ὁμοίαν ἔχειν βουληθῇς τὸ φάρμακον τὴν σύστασιν, ἥπερ δὴ καὶ τῆς ὑγρᾶς κηρωτῆς ἐστι, τετραπλάσιον εἶναι χρὴ τοῦ κηροῦ τὸ ἔλαιον. ὅταν δ' ἐμπλαστρώδης γένηται, τὸν κηρὸν ἴσον τοὐπίπαν τῷ ἐλαίῳ χρὴ μιγνύναι, μάλιστα ἐὰν ξηρὸς ᾖ καὶ παλαιὸς, ὡς ὅ πρόσφατός γε καὶ λιπαρὸς ὢν, ἐλάττονος δεῖται τοῦ ἐλαίου, πρὸς τὸ ποιῆσαι κηρωτὴν ἐμπλαστρώδη, καὶ μᾶλλον ἔτι θέρους ὥρᾳ. Βουληθεὶς οὖν τις τὴν κηρωτὴν ἐμπλαστρώδη ποιῆσαι, τὸν κηρὸν τήξας ἐν ἐλαίῳ, καθ' ἣν εἴρηκα συμμετρίαν, προσμίξει τὸ ἐκτὸν μέρος αὐτῷ τοῦ προσφάτου εὐφορβίου, ὡς εἶναι μίαν μὲν δραχμὴν ἐκείνου, τοῦ δὲ κηροῦ ἕξ, ἐλαίου δὲ ἕξ, ἢ πέντε. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ κολλῶδές τε καὶ γλίσχρον οὐχ ὑπάρχει τῷ κηρῷ, καθάπερ τῇ ῥητίνῃ τε καὶ τῇ πίττῃ, διὰ τοῦτο μιγνύω τῇ κηρωτῇ ῥητίνην, ἢ πίτταν, ἢ ἑκατέρου, μέρος. εὔδηλον οὖν ὅτι τούτων μιγνυμένων, οὐκέτι τὸ ἔλαιον ἴσον αὐτοῖς ἐμβλητέον. ὁ μὲν γὰρ κηρὸς εἰς ὑγρότητα πολλοῦ δεῖται τοῦ λίπους. αἱ ῥητίναι δὲ αἱ μὲν ξηραὶ παντάπασιν, ὀλίγου χρῄζουσιν. αἱ δὲ ὑγραὶ καὶ προσλαβεῖν τινὰ ξηρὰν οὐσίαν, ἐθέλουσιν εἰς ἐμπλαστρώδη σύστασιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς κηροῖς, οὐ πολλή τίς ἐστιν ἡ διαφορὰ καθ' ὑγρότητα καὶ ξηρότητα. ταῖς ῥητίναις δ' ἔμπαλιν, ὥσπερ καὶ τῇ πίττῃ, πάμπολλη ἡ διαφορὰ ταῖς ξηραῖς ἐστι πρὸς τὰς ὑγράς. ξηροτάτη μὲν οὖν τῶν ῥητινῶν ἐστιν, ἣν ὀνομάζουσι τινὲς, φρυκτὴν, τινὲς δὲ κολοφωνίαν. δευτέρα δ' ἡ ἐκ τῶν κεραμέων, ἀκάθαρτός τε καὶ ἄφρυκτος, ἐὰν δ' αὐτὴν καθάρῃ τις, εἰς τὴν φρυκτὴν μεταπίπτει. τούτων δ' ἀμφοτέρων ξηρότερόν ἐστι τὸ καλούμενον πιτύινον φύσημα. τοῦτο μὲν ὡς ἂν αὐχμηρὸν, οὐκ ἐπιτήδειον νομίσας εἶναι εἰς τὴν τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου σύνθεσιν, ἀπωσάμην, ἐχρησάμην δὲ τῇ τε φρυκτῇ, καὶ ταῖς ὑγραῖς. εἰσὶ δὲ καὶ τούτων, ἔνιαι μὲν ἐπὶ πλέονα χρόνον ὑγραὶ διαμένουσαι, καθάπερ ἡ τερμινθίνη. τινὲς δὲ ταχέως ξηραινόμεναι, καθάπερ ἡ στροβιλίνη. μέση δ' ἀμφοῖν ἐστιν ἡ ἐλατίνη. καὶ μέντοι καὶ κατὰ τὰς δυνάμεις θερμοτέρα μὲν ἡ στροβιλίνη, δευτέρα δὲ ἡ ἐλατίνη, τρίτη δ' ἀμφοῖν ἡ τερμινθίνη. τὴν κυπαρισσίνην δὲ ὑπώπτευσα μὴ μιγνύειν ὡς στύψεως ἔχουσάν τι. δόξει δέ τις ἡμῖν διαφέρεσθαι, κατὰ τὸν περὶ ῥητίνων λόγον Διοσκορίδην τὸν Ἀναζαρβέα γράψαντα τήνδε τὴν ῥῆσιν, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὕλης. προάγει δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη, καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη, εἶτα πιτυΐνη, καὶ ἐλατίνη, μεθ' ἃς ἀριθμοῦνται, ἥτε πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ Διοσκορίδης, ὡς περὶ φαυλοτάτης μὲν φρονῶν τῆς στροβιλίνης, ἀρίστης δὲ τῆς τερμινθίνης. ἐγὼ δὲ τῶν τριῶν ῥητινῶν, τῶν δὲ στροβιλίνης, ἐλατίνης, τερμινθίνης, πρώτην μὲν εἶπον ἀρίστην τὴν στροβιλίνην εἶναι κατὰ θερμότητα, δευτέραν δὲ τὴν ἐλατίνην, ὑστάτην δὲ τὴν τερμινθίνην. ὥσπερ οὖν ὁ λέγων τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν οἴνων αὐστηρῶν, ἄριστον εἶναι τὸν Ἰταλικὸν οἶνον. ὁ μὲν γὰρ ὁ πρὸς μίαν ποιότητα τὴν ἀναφορὰν τοῦ λόγου ποιούμενος, ὁ δὲ ἁπλῶς ὑπὲρ ὅλης ἀποφαινόμενος αὐτῶν τῆς οὐσίας, ἀληθεύει, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ῥητινῶν, ἀρίστην μὲν ὡς πολυχρηστότατον φάρμακον, εἰκότως ἄν τις εἴποι τὴν τερμινθίνην ὑπάρχειν, οὐ μὴν ἔν γε τῇ θερμότητι πρωτεύειν. ὥσπερ οὖν ἔλεγον, ἔνεστί σοι τῷ κηρῷ μιγνύντι τῶν ῥητινῶν, ἣν ἂν ἐθέλῃς, εἰς σύστασιν ἐγκολλοτέραν ἀνάγειν τὴν ἁπλῆν κηρωτὴν, ἣν διὰ ἐλαίου τε καὶ κηροῦ μόνου συντίθεμεν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ τῆς πείρας ἐστὶ χρεία, κρινούσης τὸν στοχασμὸν ἡμῶν. ἔξεστι γάρ σοι τριπλάσιον τοῦ κηροῦ τῇ τερμινθίνῃ μίξαντι, γνῶναι πότερον ἤδη σύστασιν ἐμπλαστρώδη τὸ φάρμακον εἴληφεν, ἢ αὐχμηρότερόν ἐστιν ἔτι, καὶ δεῖται πλείονος ἔτι ῥητίνης, ὥσθ' ὅταν ποτέ σοι τὸν τρόπον τοῦτον πειρωμένῳ, φανῇ συμμέτρως ἔχειν, μιγνύναι τηνικαῦτα τῷ γιγνομένῳ φαρμάκῳ, τὸ δωδέκατον τοῦ εὐφορβίου. ἐὰν δὲ ἀγνοῇς, πότερον ἀκριβῶς ἐστι θερμὸν τὸ εὐφόρβιον, ἢ ἀπολείπεται κατά τι τοῦ δέοντος, μετὰ τὴν σκευασίαν ἐμπλάσας ὀθονίῳ βραχὺ τοῦ κατασκευασθέντος, ἐπίβαλλε ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κνήμης ἢ

πήχεως

πήχεως ὥραις τρισίν, εἶτα ἐὰν μὲν σοι δόξῃ μετρίως θερμαίνειν, εὐκράτως ἔχειν ὑπόλαβε τὸ σκευασθέν. εἰ δ' ἤτοι μηδεμίαν αἰσθητὴν ποιοῖτο θερμασίαν, ἢ πυρωδέστερον εἴη τοῦ προσήκοντος, ἔξεστιν ἤτοι γ' ἐκλῦσαι τὸ φάρμακον, ἢ ἐπιτεῖναι, ἐκλῦσαι μὲν μίξει κηρωτῆς, ἐπιτεῖναι δ' εὐφορβίου προσθέσει. ἐάν γε μὴν λιπαρὰν ἔχῃς πρόπολιν ἐπιτηδειοτέραν, ἴσθι σοι πασῶν τῶν ῥητινῶν ἐσομένην αὐτήν, ὡς ἂν ἀπαλωτάτη τε καὶ τοῦ βάθους ἕλκειν ἔξω πεφυκυῖαν, ἀτμώδη τε παχὺ πνεύματος, ὑγρότητάς τε περιττάς. αἱ μὲν γὰρ ῥητῖναι μετὰ τοῦ κηροῦ τῆς ἐμπλαστρώδους συστάσεως ἕνεκεν, οὐχ ὡς ὑπὸ τὸν σκοπὸν τῆς θεραπείας, πεπτωκυῖαι παραλαμβάνονται. τοῦ σκοποῦ δ' αὐτοῦ τῆς ἰάσεως ἡ πρόπολις ἔχεται. καί ποτε αὐτῇ μόνῃ προσφάτῳ καθ' ὑγρὸν ἐχρησάμην ὡς ἔφην ἐπί τινος γεωργοῦ, σκληρὸν ἔχοντος σῶμα καὶ θαυμαστὸν, ὅπως ὤνητο μόνῃ χρησάμενος ἄχρι τέλους, ὡς μηδενὸς δεηθῆναι φαρμάκου. βαθύτερον ἔχοντος ἑτέρου τὸ νύγμα βραχύ τι προσέμιξα τοῦ τιθυμάλλων τινὸς ὀποῦ. τοῖς μέντοι μαλακοῖς σώμασι σκληρότερον φαίνεται τὸ φάρμακον ἐν τῇ ψαύσει, πλὴν εἰ πάνυ τις αὐτὴν μαλακώσει ἐλαίου μίξει. καὶ μέντοι καὶ τἆλλα φάρμακα πάνθ' ὅσα προσφέρεται τοῖς νευροτρώτοις, ὑγρὰ καὶ μαλακὰ προσήκειν εἶναι. τὴν μὲν οὖν μαλακότητα, πᾶν ἔλαιον δύναται παρέχειν, τὴν δ' ἰσχὺν τοῦ φαρμάκου φυλάξαι τὸ παλαιὸν ἔλαιον. ὥσπερ δὲ τὴν πρόπολιν ἐν ἀγρῷ ποτε ἐπέθηκα τῶν τότε παρόντων, ὡς βέλτιον φάρμακον ἐκλεξάμενος, οὕτως καὶ τὴν ζύμην αὖθις † ἑφ' ἑτέρου φαρμάκου μὴ παρόντος, ἐπειδὴ καὶ ταύτην τὰ ἐκ τοῦ βάθους ἐπεσπασμένην ἕλκουσάν τε καὶ διαφοροῦσαν. † Βελτίονος ὅσῳ δ' ἂν ἡ πλείονος χρόνου ἡ ζύμη, τοσούτῳ βελτίων ἐστίν. οὐ μόνον δὲ τὰ τοιαῦτα κατὰ τὰς ἀγροικίας εὑρίσκεται ῥᾳδίως, ἀλλὰ καὶ θεῖον ἄπυρον, ὥποτε καὶ αὐτῷ ἐχρησάμην μίξας τῷ τετραφαρμάκῳ. ταύτῃ μὲν οὖν καὶ ἀφρόνιτρον, καὶ τὸ βερονίκιον λίτρον καὶ ἀφρόλιτρον, τὸ μὴ λιθῶδες, ἀλλ' ὄντως ἀφρόλιτρον, ὅπερ ἀφρώδη τὴν σύστασιν ἔχει, μίξας ἐχρησάμην πολλάκις, οὐ μόνον ἐπ' ἀγροικίας ἀπορίᾳ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ παρόντων τῶν εἰρημένων φαρμάκων, ἕνεκα τοῦ τῇ πείρᾳ βασανίσαι μου τὴν ἐπίνοιαν, καὶ διὰ μόνης τῆς τοιαύτης χρήσεως ὁ τετρωμένος ἐθεραπεύθη, καταντλωμένος δηλονότι τῷ ἐλαίῳ. τοῦτο γὰρ κοινὸν ἤδη πάντων ἔστω σοι τῶν ἐνταῦθα λεγομένων φαρμάκων ἁρμόττειν τοῖς νευροτρώτοις. καὶ τὸ καλούμενον δὲ ὑπὸ μὲν τῶν ἰατρῶν ἀρσενικὸν, ὑπὸ δὲ τῶν ἀττικίζειν τὰ πάντα βουλομένων ἀρρενικὸν, ἔμιξα τῷ τετραφαρμάκῳ δύναμιν, πειραθῆναι μου τῆς ἐπινοίας βουλόμενος. αὖθις δὲ μὴ παρόντος τούτου, τὴν ὀνομαζομένην σανδαράχην, ὥσπερ γε καὶ τὴν τίτανον ἐσβεσμένην τε καὶ ἄσβεστον, ἄπλυτόν τε καὶ πεπλυμένην, ὀλίγον μὲν ἐμβαλὼν τῆς ἀσβέστου, τὸ πλέον δὲ τῆς ἐσβεσμένης, καὶ πλέον ἔτι τῆς πεπλυμένης. εἰρήσεται δ' ὀλίγον ὕστερον ὑπὲρ τῆς καθ' ἑκάστην σύνθεσιν ἀκριβοῦς ποσότητος, ἐὰν πρότερον ἐπέλθω ταῦθ' ἁπλᾶ πάντα, καὶ τοὺς διορισμοὺς τῆς χρήσεως αὐτῶν. ἐν γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ, διὰ τοὺς ἐμπειρικοὺς ἐκ περιπτώσεως τὰ πλεῖστα τῶν συνθέτων φαρμάκων ἡγουμένους εὑρῆσθαι, τὴν τῶν νευροτρώτων ἀγωγὴν, ἔδοξέ μοι διελθεῖν, εὑρημένην ὑπ' ἐμοῦ χωρὶς περιπτώσεως, ἐκ τοῦ τόν τε σκοπὸν τῆς θεραπείας αὐτῶν γνῶναι, καὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐπίστασθαι τὰς δυνάμεις. ἐκ μὲν γὰρ περιπτώσεως, ἕν τι τῶν ἁπλῶν εὑρίσκεται φαρμάκων, ἡ λογικὴ δὲ μέθοδος ἀθρόα τε καὶ πολλὰ τῶν ἁπλῶν εὑρίσκει, καὶ συνθέσεις παμπόλλας ἐπ' αὐτοῖς. ὅσα γοῦν ἐκ βάθους ἕλκειν ἔξω πέφυκε, καὶ διαφορεῖν τὰς ὑγρότητας, ἐπιτήδεια τοῖς νευροτρώτοις ἐστίν. ἐπεὶ δέ τινα τούτων ἐζευγμένας ἔχει θερμότητας ἀμετροτέρας, ἢ δακνώδεις ἰσχυρῶς δριμύτητας, ἢ ὀξύτητας, εὔλογον ἐστὶ μιγνύειν αὐτοῖς ἕτερα φάρμακα, δυνάμενα τὰς εἰρημένας ὑπεροχὰς μετριωτέρας ἐργάζεσθαι, χωρὶς τοῦ μὴ βλάπτειν τὴν δύναμιν. οὐκ ἐνδέχεται δὲ τοῦτο πράττειν ὀρθῶς ἄνευ τοῦ γινώσκειν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, οὐ μόνον τὸ γένος τῆς ποιότητος, ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸν ἐν αὐτῇ. ἔνια μὲν γὰρ ὡς ἐδείκνυμεν ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ, τῆς πρώτης τάξεώς ἐστι τῶν θερμαινόντων, ἀποκεχωρηκότα βραχύ τι τῶν εὐκράτων. ἕτερα δ' ἐπ' αὐτοῖς τῆς δευτέρας ἐπὶ πλέον ἀφεστηκότα. καί τινα τῆς τρίτης, καὶ τετάρτης ἄλλ' ἄττα καίειν ἤδη δυνάμενα. κατὰ τὴν ἀναλογίαν οὖν τῆς κατὰ τὴν δύναμιν ἑκάστου φαρμάκου σφοδρότητος, ἡ τῶν μιγνυμένων εὑρίσκεται δύναμις, ἐάν τις ἐπίσταιτο τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἁπάντων τὰς κράσεις. ἡ δὲ τῶν ἐμπειρικῶν μόνα μιγνύουσα τὰ ὁμογενῆ, διά τε τὴν ἄγνοιαν ἑκάστου τῆς φύσεως φαρμάκου γίγνεται, καὶ τοῖς ταύτην ἐπισταμένοις, διὰ τὸ μὴ γινώσκεσθαι βεβαίως τὸ ποσὸν τῆς ὑπεροχῆς. ἐγὼ γ' οὖν αὐτὸς, ὃ πρῶτον ἐσκεύαζα φάρμακον, ἐκ πολλῶν ὁμογενῶν συνέθηκα, διὰ τὸ μηδέπω γινώσκειν ἑκάστου τὸ ποσὸν τῆς δυνάμεως ἀκριβῶς. ἐνέβαλον μὲν γάρ τι καὶ ἀρσενικοῦ, καὶ θείου, καὶ μίσυος, καὶ τιτάνου, τῆς ἀπλύτου τε καὶ πεπλυμένης, καὶ πομφόλυγος, ὡσαύτως καὶ σποδίου. πρὸς τούτοις δὲ καὶ λεπίδος χαλκοῦ, καὶ χαλκίτεως κεκαυμένης, ἀπλύτου τε καὶ πεπλυμένης, καὶ προσέτι τῆς ἀκαύστου. ταῦτα μὲν οὖν ἐν ὄξει δριμυτάτῳ πολλαῖς ἡμέραις ἐν ἡλίῳ θερινῷ προλελείωσα, τὰ δὲ μέλλοντα καταχεῖσθαι τούτων, ὅ τε κηρὸς ἦν ἐξ ἀνάγκης, καὶ μέλιτός τι βραχὺ προαπηφρισμένου, καὶ αἱ ῥητῖναι σχεδὸν ἅπασαι καὶ πρόπολις, καὶ πίττα, καὶ λάδανον. ὑγρὰ δὲ κύπρινόν τε καὶ σούσινον, ὀποβάλσαμόν τε καὶ ἀμαράκινον, καὶ γλεύκινον, καὶ κέδρινον, ἔλαιόν τε κίκινον καὶ παλαιόν. ἐξ ἑκάστου δέ τι σμικρὸν ὧν ὀλίγον ἔμπροσθεν εἶπον ὀπῶν. ὕστερον δὲ ἀφαιρῶν ἄλλό τε ἄλλο πείρας ἕνεκεν, οὐδὲν ἀπολειπόμενον εὕρισκον ἕκαστον τῶν ἁπλουστέρων, οἷς ἄχρι τοῦ δεῦρο χρῶμαι. λεχθήσονται δ' αὐτῶν ὀλίγον ὕστερον αἱ συμμετρίαι. δι' ὄξους μὲν οὖν ἐσκεύαζον τὰ τοιαῦτα, διά τε τῶν ὀπῶν, μιγνὺς αὐτοῖς τι κηροῦ, καὶ τῶν εἰρημένων ῥητινῶν, καὶ προπόλεως καὶ πίττης, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ κόπρου περιστερῶν καὶ τῶν λεπτομερῶν βοτανῶν. ἀλυπότερα μὲν οὖν ἐστι τὰ ὑγρὰ φάρμακα καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν ἕλκεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τοῖς κατὰ τὰ νεῦρα. χρώμεθα δὲ καὶ τοῖς ἐμπλαστρώδεσι, διὰ τοὺς λούεσθαι βουλομένους. ἀφαιρεθέντων γὰρ τῶν ὀθονίων, αὐτὸ μόνον ἐπικείμενον ἔχοντες τὸ τοιοῦτον φάρμακον ἀοχλητότερον λούονται. προείρηται γὰρ, ὅτι μηδὲ τότε προσήκει βρέχειν ὕδασι τὸ τετρωμένον, ἐάν γε ἐν χειρὶ, ἢ κατὰ μέντοι τὸν πόδα τῆς τρώσεως ἐπιγενομένης, ἀδύνατον μὲν ἐστὶ μὴ βρέχειν τὸ μόριον, ἀπέχεσθαι δὲ χρὴ τηνικαῦτα βαλανείου τὰς πρώτας τέτταρας ἡμέρας. ἐπεὶ δὲ ἀπόλωλεν ἐν τῷ νῦν βίῳ ἡ καρτερία πάντων ἀνθρώπων, ἤδη μέχρι καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς, καθ' ἡμέραν εἰωθότων λούεσθαι, τοὺς μὲν μὴ πάνυ τρυφῶντας, εἰσὶ δ' αὖ οἱ τοιοῦτοι οὗτοι, πειθομένους ἔχομεν ὡς τὸ πολὺ, τοὺς πλουσίους δὲ καὶ μάλιστα

αὐτῶν ὅσοι πολὺ δέωνται, ἢ δυσπειθοῦντας, ἢ τελέως ἀπειθοῦντας. ἄριστον μὲν οὖν ἦν, μηδὲ θεραπεύειν αὐτούς. ἐπεὶ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως κατ' ἄλλην ἄλλος αἰτίαν, οἱ μὲν ἄκοντες ἡμῶν, οἱ δὲ ἑκόντες ἀναγκάζονται τῆς μαλακίας αὐτῶν ἀνέχεσθαι, τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴωθα. κατὰ τοῦ τετρωμένου μέρους ἐπιτιθεὶς τῶν ἐμπλαστρωδῶν τι φαρμάκων, ἔξωθεν αὐτοῦ πάλιν ἐπιβάλλω πολυπτύχους ὀθόνας πλείονας, ἐλαίῳ διαβρόχους, αἷς αὖθις ἔξωθεν ἐπίδεσμον ἐξ ὀθόνης ἐπιβάλλω, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ προκαταχέω τὸ ἔλαιον τοῦ ἐπιδέσμου, μέλλοντος εἰς τὴν πύελον ἐμβαίνειν τοῦ νευροτρώτου, καὶ δηλονότι λουσαμένου, τὰ μὲν ἐπικείμενα πάντα ἀφαιρῶ, χρῶμαι δὲ τῇ προειρημένῃ τῆς ὅλης θεραπείας ἀγωγῇ. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ τῆς τῶν μορίων φύσεως ἔμπειρον εἶναι χρὴ τὸν μέλλοντα καλῶς προνοήσασθαι τῶν νευροτρώτων. εἴρηται γὰρ ἔμπροσθεν, ὅτι καὶ οἱ τένοντες εἰς οὓς οἱ πλεῖστοι τῶν μυῶν τελευτῶσι, συμπαθείας οὐ μικρᾶς ἐπιφέρουσι, πρῶτον μὲν τοὺς σπασμοὺς γεννῶντες, ὕστερον δὲ σηπόμενοί τε αὐτοί, καὶ τὰ πλησιάζοντα πάντα συνδιαφθείροντες. ἔνιοι δ' αὐτῶν, ὡς ὑμένες εἰσὶ λεπτοὶ καὶ πλατεῖς, ὁποῖοι κατά τε τὰ πρὸς τοῖς γόνασι τέλη τῶν μηρῶν, ἔνδον τε τῶν χειρῶν, καὶ κάτω τῶν ποδῶν ὑποτέτανται. πάντες γὰρ οὗτοι τοῦ δέρματος ψαύουσι, συμφυεῖς μὲν ἱκανῶς οἱ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὄντες αὐτῶν, κατὰ διαίρεσιν δὲ ἀπολυόμενοι τοῦ περικειμένου δέρματος, οἱ καθήκοντες εἰς τὴν μύλην. ἐμοὶ δὲ καὶ τοῦτο συνέβη κατὰ τύχην, ἐπενόησα μὲν γὰρ τὴν ἀγωγὴν τῶν νευροτρώτων ἔτι νέος ὤν, ἡνίκα πρῶτον ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα, γεγονὼς ἔτος ὄγδοον ἐπὶ τοῖς εἴκοσι. ἐπεὶ δ' ἕκαστον ὧν ἐπενόησα φαρμάκων ἔδωκα τοῖς φίλοις ἰατροῖς,
†ἔδοξε οὐ μόνον τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀστυγείτοσιν, ἕνεκεν τοῦ βεβαιωθῆναι πάντα τῇ πείρᾳ, †δόξαν δ' οὐκ οἶδ' ὅπως τῷ κατὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχιερεῖ, τὴν θεραπείαν ἐγχειρῆσαί μοι μόνῳ τῶν μονομάχων, καί τοι νέῳ τὴν ἡλικίαν ὄντι. τοῦ γὰρ ἐνάτου καὶ εἰκοστοῦ ἔτους ἠρχόμην, τηνικαῦτα τοὺς τρωθέντας κατὰ τὸ πρόσω τε καὶ κάτω μέρος τοῦ μηροῦ, διὰ τῆς ἐπινενοημένης ἀγωγῆς ἐθεράπευσα, τῶν μὲν ἐγκαρσίαν ἐχόντων τὴν πληγήν, τὸ τοῦ τένοντος ὑπόλοιπον ἐντέμνων αὐτός, ὡς ἀκίνδυνον εἶναί μοι τὴν θεραπείαν. τῶν δὲ τὸ μακρὸν, ἢ ὄρθιον ἐχόντων τὸ τραῦμα, σὺν ἀσφαλείᾳ τε ἅμα καὶ δέει, τὴν ὅλην ἀγωγὴν ποιούμενος. τῶν γὰρ πρὸ ἐμοῦ πάντων ἰατρῶν, ὅτι πλεῖστόν τε καταντλούντων
†ἑψημένῳ αὐτοὺς ὕδατι θερμῷ, καὶ καταπλαττόντων ἀλεύρῳ πυρίνῳ, δι' ὑδρελαίου συμμέτρως †ἑψημένου, τὸ μὲν ὕδωρ, οὐδ' ὅλως προσήνεγκα, τῷ δὲ ἐλαίῳ πολλάκις καταιονῶν ἅμα τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις, ὑγιεῖς πάντας ἐν τάχει εἰργασάμην. κατὰ τύχην δὲ πολλῶν τεθνεώτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔτεσιν, ἐμοῦ δὲ οὔτε τῶν, ὡς εἴρηται, τετρωμένων ἀποθανόντος τινὸς, οὔτ' ἐξ ἄλλου τραύματος, ὁ μετὰ τὸν ἐγχειρήσαντά μοι τότε τὴν θεραπείαν, δεύτερος ἀρχιερεύς, ὁμοίως καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν μονομάχων, μετὰ μῆνας ἑπτὰ μέσους. ὁ μὲν γὰρ πρότερος περὶ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, ὁ δὲ δεύτερος ἀκμάζοντος τοῦ ἦρος ἀρχιερεύσατο. πάλιν δ' ἐπὶ τούτῳ σωθέντων ἁπάντων, ὁ τρίτος, καὶ ὁ τέταρτος, καὶ πέμπτος ὡσαύτως ἐνεχείρισάν μοι τὴν θεραπείαν τῶν μονομάχων, ὥστε πολλὴν βάσανον ἔχειν τῆς ἀγωγῆς. ἐν δὲ δὴ χρόνῳ τούτῳ, καὶ τοιοῦτον ἐπενοήθη μοι τι, καὶ μάλιστα αὐτῷ προσέχειν χρὴ τὸν νοῦν ἐκείνους τῶν ἰατρῶν, ὅσοι τραυμάτων θεραπείαν ὀρθῶς βούλονται μεταχειρίζεσθαι. θεασάμενος γάρ τινα μονομάχων τῶν καλουμένων ἱππέων ἐγκαρσίαν ἔχοντα διαίρεσιν, ἄχρι βάθους πολλοῦ, κατὰ τὰ πρόσω τε καὶ κάτω τοῦ μηροῦ, καὶ τὸ χεῖλος ἰδὼν τοῦ τραύματος, ἄνωθεν μὲν τὸ ἕτερον ἀνεσπασμένον, κάτω δὲ θάτερον ὡς ἐπὶ τὴν μύλην κατεσπασμένον, ἐτόλμησα τῆς κατὰ πλάτος ὀνομαζομένης ἀγωγῆς, ἀποστὰς συναγαγεῖν ῥαφαῖς πρὸς ἄλληλα τὰ διεστῶτα μόρια τῶν μυῶν. εὐλαβηθεὶς οὖν συνδιαρράπτειν αὐτοῖς τοὺς τένοντας, ἀποδείρας πρότερον ἐκείνους, οὕτως ἐχρησάμην διὰ πολλοῦ βάθους ταῖς ῥαφαῖς, εἰδὼς ἀκίνδυνον μὲν εἰς αὐτὸ τὸ σαρκῶδες μυῶν, τὸν κίνδυνον δὲ ἐκ τῶν τενόντων γινόμενον, οὐδὲ τοῦτο τινὰ τῶν διδασκάλων ἑωρακὼς ποιοῦντα. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν ἐν ταῖς τοιαύταις τρώσεσι τὰ τοῦ δέρματος χείλη μόνα συνέρραπτον, ἔνιοι δὲ κατὰ τὰ σαρκώδη τοὺς μῦς αὐτοὺς τολμῶντες ῥάπτειν, ἐπιπολῆς αὐτῶν ἐποιοῦντο τὴν συναγωγήν, ὥστε εἴποτε μέχρι βάθους συχνοῦ τὸ τραῦμα διῆκον, ἐγεγόνει μὴ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ κώλου, τὸ μὲν ἐπιπολῆς τοῦ μυὸς, κολλᾶσθαι, τὸ δ' ἄλλο πᾶν ἀκόλλητον μένειν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν κατὰ τὸ μῆκος τοῦ κώλου τραυμάτων, ἡ ἐπίδεσις ἱκανὴ συναγαγεῖν ἀλλήλοις τὰ μόρια τοῦ τετρωμένου μυός. ἐφ' ὧν δὲ ἐγκάρσιον γίγνεται τὸ τραῦμα, τῆς ἐπιδέσεως οὐδὲν ὠφελῆσαι δυναμένης, ἐκ μόνης τῆς ῥαφῆς τὸ σύμπαν περαίνεται. ταῦτ' οὖν ἐὰν μὴ διὰ βάθους ποιῆταί τις, ἀκόλλητα διαμένει τὰ κατὰ τόδε μέρη τοῦ μυός. ἐπιτευχθέντος δέ μοι τοῦ ἔργου, μιμούμενοι τινὲς τοῦτο τῶν ἀπείρων ἀνατομῆς ἁπάντων μυῶν ὑποδέρουσι τοὺς ὑποκειμένους ὑμένας, οὐκ εἰδότες ἀκινδύνως μὲν τούτους ἅμα τοῖς μυσὶ συρράπτεσθαι, κινδυνωδέστατα δὲ τοὺς ὁμοίως αὐτοῖς πεπλατυσμένους τένοντας. ἀλλ' ὅπως ἂν αὐτοὶ πλατυνθῶσιν, ὅμως ἔτι παχύτεροί τε τῶν ὑμένων εἰσὶ καὶ σκληρότεροι. λεπτοὺς δ' ἱκανῶς τένοντας ὄψει κἂν τοῖς κατ' ἐπιγάστριον μυσὶν ἅπασι, πλὴν δυοῖν τῶν ὀρθίων, οἷς αἱ τῶν λοξῶν ὑμενώδεις ἀπονευρώσεις ἐπιβέβληνται. ἄλλος δὲ τένων οὐδεὶς, παρὰ τοὺς εἰρημένους ὑμενωδῶς πλατύνεται. διασώζουσι γὰρ ἅπαντες οἱ πλατυνόμενοι πάχος ἱκανὸν ὡς μηδένα λαθεῖν. ἥγε μὴν συμπάθεια τῶν ὑπερκειμένων μερῶν, ἄχρι τῆς ἀρχῆς τῶν νεύρων αὐτῆς, οὐδὲν ἧττον τῆς κατὰ τὸ πέρας τοῦ μηροῦ, τοῖς τε εἰς τὸν ἀγκῶνα τοῦ πήχεως ἐνδυομένοις μυσὶ, καὶ τοῖς εἰς τὴν πτέρναν γίγνονται. πλατύνονται μὲν οὖν ἑκατέροις οἱ τένοντες, ἀλλὰ μετὰ τοῦ φυλάττειν πάχος ἀξιόλογον, ἐπὶ δὲ τῆς πτέρνης ἔτι μᾶλλον ὁ καθήκων ἐκ τῆς γαστροκνημίας τένων, εὔρωστός τε φαίνεται καὶ παχὺς, ὡς ἂν ἐκ τριῶν ἀπονευρώσεων συγκείμενος. ἐλελήθει δὲ καὶ τοῦτο τοὺς ἐμοῦ πρεσβυτέρους ἀνατομικοὺς, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ, κατά τε τοὺς μῦς ὅλους, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι, κατὰ φλέβας τε καὶ ἀρτηρίας καὶ νεῦρα. πολλοὶ δὲ καὶ ἤδη τῶν ἐμῶν ἑταίρων ἴσασιν ἅπαντα ταῦτα, καὶ δεικνύουσι τοῖς μαθηταῖς, ἀναγινωσκομένων τῶν ἐμῶν ἀνατομικῶν βιβλίων. ἐμνημόνευσα δὲ τῶν ἐξ ἀνατομῆς φαινομένων, οὐδὲν ὡς ἄν τις ὑπολάβοι κοινὸν ἐχόντων, τῇ περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείᾳ, δεδιὼς δ' ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγνοίας ἁμαρτάνοντας, ἤτοι γε ὑποπτεῦσαι τὴν ἀγωγὴν ὅλην, ἢ μάτην ἀποδέρειν τοὺς ὑμένας, εὐλαβουμένους τὴν ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑπονοοῦσι ψευδῶς ἐσομένην βλάβην. ὥσπερ ἕτεροι τινὲς, οὐκ εἰδότες γνωρίζειν τοὺς συνδέσμους, ὁμοίως ὑποπτεύουσι τοῖς νεύροις τε καὶ τένουσι τιτρωσκομένοις,

ἀκινδύνως ὄντας αὐτοὺς, ὅτι ἂν πάσχωσιν, ὡς ἀναισθήτους τε ὄντας, ἐξ ὧν τε τὴν γένεσιν ἔχοντας, οὐκ ἐκ μυῶν ὥσπερ οἱ τένοντες, ἀλλ' ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου, καθάπερ τὰ νεῦρα. κάλλιστα τοίνυν ὥσπερ ἄλλα πολλὰ, καὶ ἐπὶ τούτων εἰρήκασι ἰατροὶ πολλοὶ τῶν δοκιμωτάτων, ὡς ἀλλήλων δεῖται τὰ μέρη τῆς ἰατρικῆς, τό τε χειρουργικὸν λέγω καὶ φαρμακευτικὸν, καὶ διαιτητικὸν, καὶ μάλιστά γε τὸ κατὰ χειρουργίαν ἀμφοτέρων τῶν ἄλλων. ἐὰν οὖν ἐπὶ τῶν πιθήκων ἴδῃς πολλάκις ἑκάστου τένοντος καὶ νεύρου θέσιν τε καὶ μέγεθος, ἀκριβῶς μνήσῃ, κἂν ἀνθρώπου ποτὲ σώματος ἀνατομὴν εὐπορήσῃς, ἕκαστον ὡς ἐτεθέασο ταχέως εὑρεῖν. ἀγύμναστος δὲ παντάπασιν ὢν, οὐδὲν ἂν ἐκ τῆς τοιαύτης εὐπορίας ὠφεληθείης, ὥσπερ οὐδ' οἱ κατὰ τὸν γερμανικὸν πόλεμον ἰατροὶ, ἔχοντες ἐξουσίαν ἀνατομῆς σωμάτων βαρβαρικῶν, ἔμαθόν τι πλέον, ὧν οἱ μάγειροι γινώσκουσιν. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐμπειρικῶν κατὰ περίπτωσιν ἀνατομὴ, λῆρός ἐστι μακρὸς, ὅμοιος ταῖς παρακειμέναις αἰξὶν ὀλοσχοίνοις ὀξείαις. ἔτι δὲ ληρωδεστέρα ταύτης, ἡ διὰ τῶν ἀνατομικῶν συγγραμμάτων μάθησις, ἐοικυῖα τοῖς κατὰ τὴν παροιμίαν λεγομένοις ἐκ βιβλίου κυβερνήταις. ὅπου γὰρ οἱ θεασάμενοι σαφῶς ὑπὸ διδασκάλου δεικνύμενα τὰ κατὰ τὸ σῶμα νεῦρα, καὶ τοὺς τένοντας αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ δεύτερον ἴδοιεν αὐτὰ, καὶ τρίτον, καὶ πολλάκις ἐφεξῆς, οὐ μνημονεύουσιν ἀκριβῶς τὸν τόπον ἐν ᾧ κεῖνται, σχολῇ δ' ἄν τις ἀναγνοὺς, δυνηθείη μαθεῖν. ὁ γοῦν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐμπειρικῶν ἄριστος, ἀνεγνωκὼς τὰ πάντα τῶν ἀνατομικῶν βιβλία, νύξαντος ποτὲ γραφέως παιδίου ἐν διδασκαλείῳ κατὰ τὴν ἐντὸς τοῦ βραχίονος χώραν, ὑπογραφίῳ τῶν μέσων αὐτοῦ μερῶν. ἐπιθεὶς τῶν ἐμπλάστων φαρμάκων, οὗ πεῖραν ἔναγχος ἐσχήκει τεθεραπευκότος νευροτρώτους, ἀφλέγμαντόν τε καὶ ἀνώδυνον ὁρῶν ἐπ' αὐτῷ τὸ παιδίον ᾤετο τεθεραπεῦσθαι τελέως, ἀλλ' ἐξαίφνης γε κατὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἀπέθανε σπασθέν. ὡς οὖν ὡς δυσαιτιολόγητόν τε καὶ ἄπορον ἐδιηγεῖτό μοι τὸ γεγονὸς ἀξιώσαντός μου τὴν γραφὴν ἀναγνῶναι τῆς τοῦ φαρμάκου συνθέσεως, ὁ μὲν ἑτοίμως τοῦτ' ἔπραξεν, ἐγὼ δ' εὐθέως ἔφην αὐτῷ ταῦτα. μή τι μοι διηγούμενος ἄρτι τὰ συμβάντα τῷ νευροτρώτῳ παιδίῳ, πλέον ἄλλο τι τῇ διηγήσει προσέθηκας, ἢ ὅτι πεῖραν ἐσχήκεις ἔναγχος τοῦ φαρμάκου θαυμαστῶς ἐκθεραπεύσαντος παῖδα νευρότρωτον; ὡς δ' ὡμολόγει μηδὲν ἄλλο προστεθεικέναι τῷ λόγῳ, πάλιν οὖν ἔφην, ἄκουσον παρ' ἐμοῦ λέγοντός σοι τὸ γεγενημένον. ἀξιόλογον ἦν τὸ τραῦμα τοῦ τὸ νεῦρον βαλόντος ὃ φῂς ὑπὸ τοῦ φαρμάκου θεραπευθῆναι τούτου. καὶ θαρρῶν γε καὶ αὖθις αὐτῷ χρῶ κατὰ τῶν τοιούτων τραυμάτων. νύγματα δὲ νεύρων στενὴν ἔχοντα τὴν τοῦ δέρματος διαίρεσιν, οὐχ οἷόν τε θεραπεύειν ἐστὶ φαρμάκῳ τοιούτῳ, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τὰ νύγματα θεραπεῦον, αὐτῷ τῷ νεύρῳ γυμνῷ προσαγόμενον. ἔστι γὰρ πολὺ θερμότερόν τε καὶ δακνωδέστερον, ἢ ὡς γυμνὸν νεῦρον †ἀναχεῖσθαι τῆς ὑπ' αὐτοῦ δήξεώς τε καὶ φλογώσεως. †ἀνέχεσθαι ἔνθα μέντοι καὶ δέρμα καὶ ὑμὴν ἐπ' αὐτῷ, καί που καὶ σὰρξ πρόκειται, τὸ δακνῶδες φάρμακον ἐὰν καὶ λεπτομερὲς ᾖ, τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐργάζεται πρὸς τὸ νεῦρον, ἣν τὸ σὸν φάρμακον, ὅταν αὐτοῦ μόνου ψαύῃ γυμνοῦ τοῦ πεπονθότος νεύρου. χρὴ δὲ πρὸ πάντων ποιεῖσθαι τὸ στόμιον ἀνεῷχθαι τῶν στενῶν νυγμάτων, ἵνα ἐξικμάζῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἔξωθεν ἐπικείμενον θερμὸν φάρμακον, ἑλκτικὸν ὑπάρχον τῶν ἐν τῷ βάθει, τὴν περὶ τὸ πεπονθὸς νεῦρον ὑγρότητα, ὥστε καὶ προσεπιτέμνειν ἐπὶ τῶν τοιούτων προσήκει τὸ στόμα τοῦ νύγματος δύο τομαῖς κατὰ τὸ δέρμα τεμνούσαις ἀλλήλας κατ' ὀρθὰς γωνίας. ταῦτά τε οὖν εἶπον, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων τῷ κατὰ τὴν θεραπείαν τοῦ νευροτρώτου παιδίου σφαλέντι τούτου, ὡς διὰ τὴν μοχθηρὰν ἀγωγὴν σπασθῆναί τε καὶ ἀποθανεῖν αὐτό. πρόδηλον οὖν ὅτι καὶ ἡ τοῦ νενυγμένου μορίου φύσις ἐνδείξεται, ποτὲ μὲν ἀκίνδυνον εἶναι τὸ νύγμα, ποτὲ δ' ὕποπτον, ὅταν ἴδωμεν ὑποκείμενον νεῦρον, ὡς ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν βραχίονα νυγέντος παιδός. οὐ γὰρ οἷόν τε λόγῳ τὸν τόπον ἑρμηνεῦσαι καθ' ὃν ἐπιβαίνει τῷ βραχίονι, τὰ διὰ τῆς μασχάλης εἰς ὅλην ἀφικνούμενα τὴν χεῖρα. καὶ θαυμάσαι γ' ἐστὶ κἂν τούτῳ, τὴν τῶν ἐμπειρικῶν φιλονεικίαν, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν πολλάκις ἑωρακότα τῶν κατὰ τὴν ἰατρικὴν ἔργων ὁτιοῦν, ἄμεινον αὐτὸ μιμεῖσθαι φασκόντων, ἢ εἴπερ ὀλιγάκις ἑωρακὼς ἔτυχεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ὁτιοῦν ποιοῦντα βέλτιον ἐνεργεῖν, εἰ πολλάκις εἴη πεπραχὼς αὐτό, μόνα δὲ τὰ διὰ τῆς ἀνατομῆς εἰς γνῶσιν ἥκοντα, δύνασθαί τινα τὴν τῶν ἀνατομικῶν ἀνδρῶν ἱστορίαν ἀναγνόντα βεβαίως ἐπίστασθαι, ὅπου γε καὶ τῶν ἑωρακότων ὑπὸ διδασκάλου δεικνύμενα τὰ μόρια τοῦ σώματος, οὐδεὶς ἐστὶν ἱκανὸς, ἅπαξ ἢ δὶς ἰδὼν, ἀκριβῶς διαμνημονεύειν, ἀλλὰ χρὴ πολλάκις ἰδεῖν. οὐ μόνον δὲ μεγάλα νεῦρα διὰ τοῦ βάθους ὁδοιποροῦντα κατὰ πολλὰ μόρια τοῦ σώματός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς μόνον τὸ δέρμα διανεμομένων οἷον ῥίζαι τινές εἰσιν, ἃς οἱ νυγέντες, ἐὰν μὴ καλῶς θεραπευθῶσι, συμπάθειαν ἴσχουσι τῶν ὑποκειμένων νεύρων μεγάλων, ἀφ' ὧν ἀποφύεται ταῦτα, περὶ ὧν ἐν ταῖς ἀνατομικαῖς ἐγχειρήσεσιν, ἀκριβῶς ἔγραψα, παραλελειμμένον ἅπασι τοῖς πρὸ ἐμοῦ. καὶ ταύτας τὰς ῥίζας, ἐὰν μὴ πολλάκις ἐπὶ τῶν πιθήκων ἴδοι τις, ἀδύνατον αὐτῷ, κἂν εὐπορήσῃ ποτὲ ἀνθρωπείου σώματος εἰς ἀνατομὴν ἀκριβῶς ἐξευρεῖν, ὥσπερ γε πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τῆς κατὰ περίπτωσιν ἀνατομῆς, ἣν καὶ τραυματικὴν θέαν ὀνομάζουσιν, οὐχ οἷόν τε τὸν τόπον εὑρεῖν ἐκ μόνης ἀναγνώσεως. οὐ μὴν οὐδ' αὐτόπτης γενέσθαι τραυμάτων παμπόλλων οἷόν τε τινὰ, χωρὶς τῶν ἐν πολέμοις γινομένων, ἐφ' ὧν οὐδ' αὐτῶν οὐδεὶς ὑπερειδὼν τοῦ τάχιστα θεραπεύειν τὸν τετρωμένον, ἐπισκέπτεται τὰ μὲν ὑποκείμενα τοῖς τετρωμένοις μέρεσι νεῦρα, τὰς δ' ἀρτηρίας καὶ φλέβας. ὁρῶντες τοιγαροῦν ἐν ταῖς τῶν τοιούτων παθῶν θεραπείαις οἱ ἄπειροι τῶν ἐξ ἀνατομῆς φαινομένων, ἐοίκασι τοῖς μετὰ σκίμποδος ὁδοιποροῦσι τυφλοῖς, καὶ διὰ τοῦτο σφάλλοντες μέγιστα. συνθεὶς δέ τις ἐξ αὐτῶν εἰς ταὐτὸν, τήν τε τῶν μορίων ἐμπειρίαν, ἐξ ἀνατομῆς ἐγνωσμένην, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ συνθέσει τε καὶ χρήσει τῶν φαρμάκων μέθοδον, ἀεὶ θεραπεύσει τοὺς νευροτρώτους, ὥσπερ ἡμεῖς ἄνευ κινδύνου πάντας, ὡς μήτε συμπαθῆσαί τι τῶν κυριωτέρων, μήτε φλεγμῆναι τὸ τετρωμένον ἢ τεθλασμένον νεῦρον. ὅπου δὲ ταῦτα, πολὺ μᾶλλον οὔτε σῆψιν, οὔτε κύλλωσιν, οὔτε σπασμὸν, οὔτε θάνατον ἐπακολουθῆσαι.

Αἱ διὰ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων συνθέσεις πρὸς νευροτρώτους.

Τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων τὰ μὲν στύφοντα φευκτέον ἐστὶ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπὶ νύγματος ἡ χρῆσις γίγνηται τοῦ συντεθέντος φαρμάκου, τὰ δὲ ῥυπτικὴν ἔχοντα δύναμιν, ὥσπερ ἡ λεπὶς τοῦ χαλκοῦ, χρήσιμα. παχυμερῆ

δ' ὄντα πάντα τὰ μεταλλικά, πολὺ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τῆς γεώδους οὐσίας, χρῄζει τινὸς ἐπιτεχνήσεως ἐν τῷ σκευάζεσθαι, πρὸς τὸ λεπτομερέστερα γενέσθαι. ταύτην οὖν ἐπενόησα διὰ ὄξους δριμυτάτου ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα ἐξ οἴνου μὴ αὐστηροῦ τὴν γένεσιν ἐσχηκότος, κἂν ἐκ μὴ τοιούτου δὲ γεγονὸς ᾖ, χρόνου δὲ ὑπάρχῃ συχνοῦ, χρηστέον αὐτῷ. πρόσεχε δὲ ἀκριβῶς ἐν τῇ γεύσει, μή τι σοι δόξῃ κἂν ἐλάχιστον οἴνου ποιότητος ἐμφαίνειν. οὐ γὰρ ἔχει τὸ τοιοῦτον ὄξος ἰσχυρὰν τὴν διαβρωτικὴν καὶ τμητικὴν τῶν πλασιαζόντων δύναμιν. ἐν δὲ τῷ δριμυτάτῳ, καὶ ὡς οἷόν τε παλαιοτάτῳ καὶ λεπτοτάτῳ κατὰ τὴν σύστασιν ὄξει, λειοῦν χρὴ τὰ μεταλλικά, τὸ παχὺ τῆς συστάσεως παραιτούμενον, ἄμεινον δὲ ἐν ἡλίῳ θερινῷ γίγνεσθαι τὴν λείωσιν τῶν φαρμάκων. ἔνια μὲν οὐδὲ κοπῆναι δεῖται τῶν μεταλλικῶν, οὔτε σηθῆναι, λυόμενα ῥᾳδίως ὑπὸ τοῦ ὄξους, ὥσπερ ἡ χαλκῖτίς τε καὶ τὸ μίσυ. τινὰ δὲ χρῄζει καὶ κοπῆναι καὶ σηθῆναι, καθάπερ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπίς. ὁπότε μὲν οὖν τὸ πρῶτον ἐσκεύαζα τὸ φάρμακον, ἐνέβαλλον αὐτῷ καὶ ἀρρενικοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ ἔδοξέ μοι περιττὸν εἶναι. καὶ γὰρ διὰ τῆς λεπίδος τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ μίσυος καὶ τῆς χαλκίτεως, αὐτάρκως ἐφαίνετό μοι συντεθήσεσθαι τὸ φάρμακον. ἔμιξα δὲ κατὰ τὴν πρώτην σύνθεσιν, καὶ τὸν κεκαυμένον ἰόν, ὑποπτεύσας γὰρ τὸν ἄκαυστον ὡς περαιτέρω τοῦ προσήκοντος δάκνοντα. μετὰ ταῦτα μέντοι καὶ ἄκαυστον ἔβαλλον ὀλίγον, ὡς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀναλογίαν. οὕτως δὲ καὶ τὴν χαλκῖτιν, εἰ μὲν ὠμὴν ἐνέβαλον, ὀλιγίστην ἐμίσγον, εἰ δὲ καὶ κεκαυμένην, ἴσην τῷ μίσυϊ καὶ λεπίδι τοῦ χαλκοῦ. κάλλιον δ' ἁπάντων τῶν σκευασθέντων ἤλπισά τε, καὶ διὰ τῆς πείρας εὗρον, ἐν ᾧ πλείστη μὲν ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς ἦν, δευτέρα δ' ἡ κεκαυμένη χαλκῖτις, εἶτα μίσυ. λειούσθω δ' οὖν ὡς ἔφην ἐν ἡλίῳ, θέρους ὥρᾳ πολλαῖς ἐφεξῆς ἡμέραις, ἅπερ ἂν μίξῃς φάρμακα δι' ὄξους δριμυτάτου. ὅσῳ γὰρ ἐν πλείονι χρόνῳ λειωθῇ, τοσούτῳ γίγνεται λεπτομερέστερα, καὶ διὰ τοῦτο χρησιμώτερα πρὸς τὰς νευρῶν τρώσεις, ὡς ἐπί γε τῶν γεγυμνωμένων νεύρων φυλάττεσθαι χρὴ τὰ λίαν λεπτομερῆ τε καὶ διαβρωτικά. διὰ τοῦτο δὲ οἱ εἰρημένοι τροχίσκοι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρήσιμοι, προσειλήφασι γάρ τινα καὶ τῶν στυφόντων. ἔνδοξοι δ' αὐτῶν εἰσιν, ὅ τε τοῦ Ἀνδρῶνος, καὶ ὁ τοῦ Πολυείδους, καὶ ὁ τοῦ Πασίωνος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τις τέταρτος καὶ πέμπτος, οἷς ἐγὼ συνήθως χρῶμαι, τούτων ἰσχυρότερος. ῥηθήσονται δ' αὐτῶν αἱ ἀκριβεῖς συμμετρίαι προήκοντος τοῦ λόγου. νυνὶ μέντοι τοσοῦτον εἰρήσθω περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν, ὡς χρὴ λειωθέντας αὐτοὺς ξηρούς, μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπιβαλόντα σίραιον οὕτως λειοῦν, ἄχρι τοῦ γλοιῶδές τε γενέσθαι τὸ φάρμακον, καὶ λεῖον ὁμαλῶς. ὀνομάζουσι δὲ νῦν καὶ σίραιον τοῦτο παρ' ἡμῖν ἅπαντες, ἕψημα τοῦ γλεύκους ἑψομένου γινόμενον. ἔστω δὲ καὶ τοῦτο μηδὲν οἰνῶδες ἔχον. γίγνεται δὲ καὶ τοιοῦτον, μήτε ἐξ αὐστηρῶν σταφυλῶν ὄντος τοῦ γλεύκους, ἀλλ' ὡς ἔνι μάλιστα γλυκέων, μήτε ἐκ τοῦ πρώτου ῥέοντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ τελευταίου. εἰ μὲν οὖν εἴη τὸ γλεῦκος τοιοῦτον, ἕψειν αὐτὸ χρή, μέχρις ἂν ἥμισυ λειφθῇ τοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐμβληθέντος. εἰ δὲ μὴ τοιοῦτον, μέχρι τοῦ τὸ τρίτον ἀπολειφθῆναι, καθεψητέον ἐστί. τοιούτῳ μὲν ἑψήματι διαλύειν χρὴ τοὺς τροχίσκους, ὥστε μελιτώδη σύστασιν ἔχοντας, ἀναληφθέντας μοτοῖς, ἐπιτίθεσθαι τοῖς γεγυμνωμένοις νεύροις, καὶ μάλιστα τοὺς μετριωτέρους αὐτῶν, ὁποῖός ἐστιν ὁ τοῦ Πολυείδους. καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον, ἐὰν ἁπαλόσαρκον ᾖ τὸ σῶμα, καθ' ὃ καὶ τελέως ἀποχωρεῖν ἀσφαλέστερόν ἐστι τῆς τῶν τροχίσκων χρήσεως, ἑτέροις χρώμενον φαρμάκοις, ὑπὲρ ὧν ἤδη τε προείρηται, καὶ αὖθις εἰρήσεται. σκεπασθέντος δὲ τοῦ γεγυμνωμένου νεύρου, τοῖς μοτοῖς ἔξωθεν ἐπιβλητέον ἕν τι τῶν πρὸς τὰς νευρῶν τρώσεις ἁρμοττόντων, ὧν ἐστι τέτταρα γένη, τὸ μὲν ἓν τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν, ὑπὲρ οὗ πρόκειται λέγειν, ἕτερον δὲ τὸ διὰ τῶν ὀπῶν, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὸ δι' εὐφορβίου, καὶ τρίτον τὸ διὰ τῆς κόπρου τῶν περιστερῶν, καὶ τέταρτον, ὃ καλῶ τὸ πρᾷον, ᾧ καὶ πρὸς τὰ τελέως γεγυμνωμένα νεῦρα τῶν ἁπαλοσάρκων σωμάτων χρῶμαι. τούτων τῶν τεττάρων, ἕν τι περιβάλλειν χρὴ παντὶ τῷ πεπονθότι μορίῳ συνεπιλαμβάνοντα πολὺ καὶ τῶν ὑγιεινῶν μερῶν, καὶ μάλιστα τῶν ὑπερκειμένων, οἷς καὶ τὴν καταντλησιν ποιεῖσθαι χρὴ δὶς τῆς ἡμέρας, ἢ τρίς, ἐὰν ἐπείγῃ. καὶ μέντοι καὶ τῆς νυκτὸς ἐνίοτε, τῶν μὲν μοτῶν ἐπικειμένων κατὰ τοῦ γεγυμνωμένου νεύρου, τοῦ δ' ἐπιβεβλημένου κατ' αὐτῶν ἔξωθεν αἰρομένου. παμπόλλης δ' οὔσης διαφορᾶς τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων, κατά τε τὰς ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν κράσεις, καὶ τὰς τῶν ἡλικιῶν μεταβολάς, ἔτι τε πρὸς τούτοις τὰ ἐπιτηδεύματα, τὸ συντιθέμενον φάρμακον ἀδύνατον ἅπασιν ἁρμόττειν. ἔστω τοίνυν διὰ τοῦτό σοι δύο παρεσκευασμένα, τὸ μὲν ἕτερον ἰσχυρότερον τῶν ὁμογενῶν, τὸ δὲ ἕτερον πρᾳότερον, ἃ μιγνὺς ἀλλήλοις ἐπὶ τῆς χρείας, ἐργάσῃ πάμπολλα τὰ μεταξὺ παρὰ τὸ ποσὸν τῆς μίξεως. ἐὰν γὰρ ἴσον ἑκατέρου μίξῃς, ἔσται σοι τὸ μιχθὲν ἀκριβῶς ἀμφοῖν μέσον. ἐὰν δὲ θατέρου πλέον, ἔσται τοσοῦτον ἀποκεχωρηκὸς τοῦ μέσου πρὸς ἐκεῖνο τῶν ἄκρων, ἐφ' ὅσον ἡ μίξις ὑπερέχῃ. ἔστω τοίνυν τὸ μὲν ἰσχυρότατον τῶν μεταλλικῶν, ἐκ τούτων συγκείμενον. ἓν μὲν ἐχέτω μέρος τῆς ὠμῆς χαλκίτεως, δύο δὲ τοῦ μίσυος ὡσαύτως ὠμοῦ, τρία δὲ τῆς τοῦ χαλκοῦ λεπίδος. Τὸ δ' ἀσθενέστατον, ἓν μὲν ὡσαύτως μίσυός τε καὶ χαλκίτεως, ἀλλὰ κεκαυμένων ἀμφοτέρων, τῆς δὲ λεπίδος τέτταρα. Καὶ μέντοι καὶ μέσον ἀμφοῖν, ᾧ κέχρημαι πολλάκις, ἔστω τοιόνδε. Μίσυος, καὶ χαλκίτεως, καὶ ἰοῦ, κεκαυμένων ἁπάντων ἓν ἑκάστου μέρος, τῆς δὲ λεπίδος τοῦ χαλκοῦ μέρη τρία. Τούτοις οὖν ὡς προείρηκα λειωθεῖσι, μιγνύσθω κηροῦ, κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρότατον τὸ διπλάσιον, κατὰ δὲ τὸ ἀσθενέστατον, δύο καὶ ἥμισυ μέρη, κατὰ δὲ τὸ μέσον, ὃ μεταξὺ τούτων ἐστί, μέρη δύο καὶ τέταρτον, οἷον ἐπὶ τοῦ πρώτου γεγραμμένου τῶν τριῶν, ὅπερ ἰσχυρότατον ἔφην εἶναι, τὰ πάντα μέρη γίγνεται τὸν ἀριθμόν, ἐκ μίσυος, καὶ χαλκίτεως, καὶ λεπίδος ἀθροιζόμενα ἕξ. τούτοις οὖν ἐπιβαλεῖς κηροῦ μέρη ιβ΄. κατὰ δὲ τὸ ἀσθενέστατον, ἐὰν ἓξ ᾖ μέρη τῶν μεταλλικῶν ιε΄. μέρη, βάλλῃς κηροῦ, τὸ μεταξὺ δὲ ἔσται τοῦ μέσου. μεταξὺ δ' ἔστι τῶν ὀκτωκαίδεκα καὶ δώδεκα τὰ πέντε καὶ δέκα. ἐάν τε οὖν δραχμὴν μίαν ὑπόθῃ τὸ ἓν εἶναι μέρος ἁπάντων δηλονότι, τοσαύτας βάλλῃς δραχμάς, ὅσαπερ τὰ μέρη, ἐάν τε οὐγγίαν ἢ λίτραν, οὕτω γὰρ εἰθίσαι παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ὀνομάζεσθαι, τοσαύτας οὐγγίας ἢ λίτρας. ἔστι δὲ παρ' αὐτοῖς μέτρον, ᾧ τὸ ἔλαιον μετροῦσιν ἐντετμημένον γραμμαῖς διαιρούσαις τὸ σύμπαν εἰς μέρη δώδεκα, καὶ καλεῖται μὲν τὸ ὅλον μέτρον ὑπ' αὐτῶν λίτρα, τὸ δωδέκατον δ' αὐτῆς, οὐγγία. τὰ μὲν οὖν μεταλλικὰ καὶ ὁ κηρός, ἔσται ζυγοῦ δι' ἑτέρας οὐγγίας ἵσταται. τὸ δ' ἔλαιον τῷ κέρατι μετρεῖται. Βαλλέσθω τοίνυν εἰς τὰ προειρημένα φάρμακα πάντα, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ κηροῦ τὸ ἔλαιον, ἐν ἅπασιν αὐτοῖς τὸ ἥμισυ πλεονάζον, ὥστε ἐὰν ὁ κηρὸς οὐγγιῶν ᾖ η΄, τὸ ἔλαιον βάλλεται οὐγγιῶν ιβ΄, τουτέστιν ὅλην τὴν λίτραν. ἔστω δὲ

τὸ ἔλαιον

τὸ ἔλαιον ὅμοιον τῷ σαβίνῳ λεπτομερές τε καὶ στύψεως ἥκιστα μετέχον. ἄμεινον δ' εἰ καὶ παλαιὸν εἴη. τὸ δ' ὠμοτριβὲς ὀνομαζόμενον, καὶ τὸ μετὰ θαλλῶν ἐλαίας σκευασμένον, οὐκ ἐπιτήδειον. ἅπασι δὲ τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις, ὅταν ἐν τῇ θυίᾳ τὰ μεταλλικὰ πλείοσιν ἡμέραις τριφθῇ μετ' ὄξους, ἐπεμβαλλέσθω λιβανωτός, ὁ λευκότατός τε καὶ λιπαρός, εἶτα πάλιν ἅμα τοῖς μεταλλικοῖς λειούσθω τινὰς ἡμέρας, πρὶν τὴν κηρωτὴν αὐτοῖς ἐπιμίγνυσθαι. ὅσον δ' αὖ ἐξ ἁπάντων τῶν μεταλλικῶν ἀθροίζηται πλῆθος, τούτου τὸ ἥμισυ μέρος ὁ λιβανωτὸς ἐχέτω. εἰ δὲ μαλακώτερον ἐθέλοις ποιῆσαι τὸ φάρμακον, ἐμβάλλειν πλέον ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ, καθάπερ εἰ καὶ δριμύτερον, ἔλαττον ἢ τὸ ἥμισυ. καὶ μέντοι καὶ τηκομένῳ τῷ κηρῷ μετὰ τοῦ ἐλαίου τῶν εἰρημένων ῥητινῶν τινὸς ἐπιβάλλειν ἔξεστιν, εἰδότας ὡς δριμύτερον μὲν αὐτὸ γίνεσθαι, τῆς στροβιλίνης ἐμβληθείσης, μαλακώτερον δὲ τῆς τερμινθίνης, μέσον δ' ἀμφοῖν, τῆς ἐλατίνης. ἐκ δὲ τοῦ γένους τῶν ῥητινῶν ἐστὶ καὶ ἡ λάριξ ὀνομαζομένη, τὸ σύμπαν μὲν ὑγροτέρα τῶν προειρημένων οὖσα. παραπλησία δὲ κατὰ τὴν σύστασιν τῇ ὑγρᾷ πευκίνῃ, ἣν ἀντὶ τῆς τερμινθίνης πιπράσκουσιν οἱ ῥωποπῶλαι, τοῖς οὐκ εἰδόσι διακρίνειν αὐτάς. ἔστι δ' ἡ τοιαύτη ῥητίνη, καὶ τῇ ὀσμῇ καὶ τῇ γεύσει καὶ τῇ δυνάμει δριμυτέρα τῆς τερμινθίνης. ταύτῃ τε οὖν τῇ ῥητίνῃ καὶ τῇ τερμινθίνῃ παραπλησίαν ἔχει δύναμιν, ἡ λάριξ ὀνομαζομένη, λεπτομερεστέρα δ' αὐτῶν ἐστὶ καὶ διαφορητικωτέρα. μίξεις οὖν τῷ κηρῷ τῶν εἰρημένων ῥητινῶν, βουλόμενος ἐμπλαστρῶδες γίνεσθαι τὸ φάρμακον ἕκτον μέρος, ὡς ἐὰν τοῦ κηροῦ βάλῃς μίαν λίτραν, τῆς ῥητίνης ἐμβαλεῖς οὐγγίας δύο. εἰ δ' εἴη λίαν ὑγρά, καὶ μίαν ἀρκέσει μόνην μῖξαι. μὴ φροντίζων μέντοι τοῦ γίνεσθαι τὸ φάρμακον ἐμπλαστρῶδες, οὐ πάνυ τι δεήσει τὴν ῥητίνην μιγνύναι αὐτῷ. καὶ χαλβάνης δὲ μίγνυε πάντως, ἔνθα μέντοι πρόκειται πρᾳότατον ἐργάσασθαι τὸ φάρμακον ἴσον τῷ κατὰ τὸν λιβανωτὸν σταθμῷ. ἔνθα δ' ἰσχυρότερον, τὸ ἥμισυ. κατὰ δὲ τὸ μέσον ἀμφοῖν, τὸ μεταξύ, τοῦ τ' ἴσου καὶ τοῦ ἡμίσεος, οἷον εἰ τέτταρες εἶεν αἱ τοῦ λιβανωτοῦ δραχμαί, δύο μὲν ἐμβαλεῖς τῆς χαλβάνης, ἰσχυρὸν διαμεῖναι τὸ φάρμακον βουλόμενος, πρᾳότερον δὲ τέσσαρας, τρεῖς δὲ μέσον. ὥσπερ γὰρ ἔχει τι μαλακτικὸν καὶ ἀνώδυνον, οὕτω καὶ σηπτικόν. τοῦτο δὲ ὑπάρχει καὶ τοῖς πλείστοις τῶν μαλακτικῶν. διὸ καὶ γεγυμνωμένῳ τῷ νεύρῳ προσφέροντός σου τὸ φάρμακον, οὐ πάνυ τι μεμίχθαι χρὴ τὴν χαλβάνην, ἄνευ δὲ γυμνώσεως, οὐ σμικρῶς χρήσιμος ἡ μίξις αὐτῆς, εἰς ἀνωδυνίαν συντελοῦσα. καὶ τοίνυν ἔνεστί σοι καὶ τοιοῦτον φάρμακον ἔχειν ἕτοιμον ἐπὶ τῶν δυσαισθήτων τε καὶ ἁπαλοσάρκων καὶ κακοχύμων, ἐν ᾧ πλέον ἐστὶ τῆς χαλβάνης. ἅπαντα γὰρ τὰ μεταλλικὰ τραχυντικά τ' ἐστὶ καὶ ὀδυνηρά. καὶ τῶν ὑγρῶν, ὄξος. εἰκότως οὖν τὰ δι' αὐτῶν σκευαζόμενα φάρμακα τραχέα τε φαίνεται καὶ ὀδυνηρά. καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῖς ἐπιτήδειός ἐστιν, ἥ τε δι' ἐλαίου καταύτλησις, ἥ τε μίξις τῆς χαλβάνης ὁμοίως. ἔστι δ' οὐδὲν ἧττον χαλβάνης ἀνώδυνον, τὸ λεπτομερὲς στέαρ. ἔχειν οὖν ἀξιῶ σέ τι καὶ διὰ τούτων συνεσκευασμένον ἕτερον φάρμακον, ὃ μιγνύναι δυνήσῃ τῷ διὰ τῶν μεταλλικῶν, ἐπειδὰν τῶν εἰρημένων σωμάτων, ὅσα τε ἄλλα τραχέος τε καὶ ὀδυνηροῦ τοῦ φαρμάκου λάβῃ ποτὲ αἴσθησιν. ἐκλέγεσθαι δὲ καὶ τούτων ὅσα λεπτομερέστερα, τοιαῦτα δ' ἐστὶ τά τε τῶν ἀγρίων ζώων, καὶ μάλιστα λέοντός τε καὶ παρδάλεως, καὶ ὑαίνης, καὶ ἄρκτου, τά τε τῶν πτηνῶν, καὶ μάλιστα τῶν χηνῶν. εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτο, τῶν ἀγροίκων ἀλεκτρυόνων τε καὶ ἀλεκτορίδων. οὕτω δὲ καὶ τὸ τῶν ἀγροίκων χηνῶν στέαρ προαιρεῖσθαι. τῶν γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι τρεφομένων ζώων, ὡς ἂν ἀργῶν κατακεκλεισμένων, ὑγρότερόν τε ἐστὶ καὶ παχυμερέστερον τὸ στέαρ. ὅταν δ' ἡ σύστασις τοῦ φαρμάκου κηρωτοειδὴς ᾖ, μιγνύσθω κηροῦ τὸ τρίτον ἢ τέταρτον, ἢ εἰ λίαν ὑγρὸν εἶναί σοι φαίνοιτο τὸ στέαρ, ἐγχωρεῖ καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κηροῦ μῖξαι, ὥσπερ γε εἰ καὶ ξηρὸν εἴη, τὸ τέταρτον. εἰ δὲ μέσως ἔχει, τὸ τρίτον. εἰς πολλὰ δὲ χρήσιμος ἡμῖν ἡ τοιαύτη κηρωτὴ μέλλουσα γίνεσθαι, διὰ στεάτων ὀνομαζέσθω.

Περὶ τοῦ δι' εὐφορβίου συντιθεμένου φαρμάκου.

Λέλεκταί μοι καὶ πρόσθεν, ὡς ἀπολείπεται πάμπολυ τοῦ νέου τὸ παλαιὸν εὐφόρβιον. ἂν μὲν οὖν αὐτοετὲς ᾖ, καὶ τοῦ κυρηναίου μᾶλλον ὀποῦ θερμαίνει, καὶ μάλιστα τοῦ νῦν, ἐξ ὅτου δι' ὕδατος ἀρδεύσεως, αὐξάνουσί τε τὰ φυτά, καὶ πρὸς πλῆθος ὀποῦ γενέσεως παρασκευάζουσι. μετ' ἐνιαυτὸν γὰρ ἕνα, θερμὸν ἱκανῶς ἐστι, λείπεται δὲ ἤδη συχνῷ τοῦ προσφάτου. δυοῖν δὲ ἐτῶν γενόμενον, ἔτι δὴ καὶ πλέον ἀπολείπεται τοῦ νέου. καθάπερ γε τριῶν ἢ τεττάρων, ἔτι μᾶλλον. εἰ δέ τι τούτων χρονιώτερον εἴη, παντάπασιν ἡ δύναμις αὐτοῦ καταλύεται. γνωριεῖς δ' ὡς ἔφην, ὅπως ἔχει χρόνου καὶ δυνάμεως, εἴς τε τὴν χρόαν ἀφορῶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύστασιν. τῇ μὲν γὰρ χρόᾳ, ξανθότερον καὶ ὠχρότερον φαίνεται τοῦ νέου τὸ παλαιόν, τῇ συστάσει δὲ σκληρόν τε καὶ ξηρότερον. εἰ μέντοι γευόμενος ἐθέλοις διακρίνειν, οὐ στοχαστικήν, ἀλλὰ βεβαίαν ἕξεις τὴν διάγνωσιν αὐτοῦ. ὃ δὲ ἔφην αὐτοσχεδιάσαι δι' αὐτοῦ χρῖσμα θερμαντικόν, ἀκριβέστατά σοι δηλώσει τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου. σύγκειται δὲ κατὰ τήνδε τὴν συμμετρίαν. ἓν μὲν ἐστὶ μέρος τοῦ εὐφορβίου, τρία δὲ τοῦ κηροῦ, τοῦ δὲ ἐλαίου ιβ. τριπλάσιον μὲν οὖν χρὴ τοῦ εὐφορβίου τὸν κηρόν. αὐτοῦ δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ, τετραπλάσιον τὸ ἔλαιον. ὅταν οὖν οὕτω συνθῇς τὸ φάρμακον, ἀνατρίψας τι μέρος αὐτῷ, δυνήσῃ γνῶναι σαφῶς, ὁπόσην δύναμιν ἔχει. μάλιστα δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ καταφανὲς γίγνεται. δάκνονται γὰρ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος μὲν ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἰσχυρῶς ὅταν ᾖ θερμὸν καὶ νέον, καὶ ἰσχυρὸν τὸ εὐφόρβιον. ἐὰν μὲν οὖν ἔχῃς τοιοῦτον, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ εἰρημένον χρῖσμα, θαρρῶν ἐπιτίθει τοῖς νύγμασιν, ἐφ' ὧν εὐλαβῇ μῦσαι τὸ στόμιον. ἐὰν δὲ ἀσθενέστερον ᾖ, προστίθει τῷ σταθμῷ τοῦ εὐφορβίου, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς ἀσθενείας, ἐνίοτε μὲν ἐν ἥμισυ μέρος ἐμβάλλων, ἔστι δ' ὅτε δύο, καί ποτε ἴσον τῷ κηρῷ καὶ πλεῖον, ἐὰν λίαν ᾖ παλαιόν. ἥ γε μὴν πρώτη χρῆσις ἐπὶ τοῦ νενυγμένου τὸ νεῦρον ἢ τὸν τένοντα, ποδηγήσει σε πρὸς τὴν δευτέραν. ἐὰν μὲν γὰρ αὐτός τε ὁ τετρωμένος φησὶ δεδῆχθαι, σοί τ' αὐτῷ φαίνηται τὰ περὶ τὸ νύγμα θερμά, καὶ αὐτὸ τὸ νύγμα πλέον ἢ δεῖ ἐπηρμένον, ὑποφλεγμαίνοντι τοῖς χείλεσιν, ἤτοι γε ἐκλύσεις τοῦ φαρμάκου τὴν δύναμιν ἐλαίου μίξει πλέονος, ἢ συνθεὶς ἄλλο κατὰ προτέραν συμμετρίαν, ἢ δι' εὐφορβίου παλαιοτέρου, σύμμετρον οὕτως ἐργάσῃ. ἐὰν δὲ τὰ ἐναντία τῶν εἰρημένων παρῇ, παραυξήσεις τοῦ φαρμάκου τὴν δύναμιν. ἐὰν δὲ συμμέτρως ἔχειν ἅπαντα φαίνηται, φυλάξεις. ἡ μὲν οὖν τριπλάσιον ἔχουσα τὸν κηρὸν τοῦ εὐφορβίου σύνθεσις, ἰσχυροτάτη τῶν ἄλλων ἐστίν, ὅταν γε, ὡς εἴρηται, νέον ᾖ τὸ εὐφόρβιον. ἡ δὲ πενταπλάσιον, ἀσθενεστάτη. μέση δ' ἀμφοῖν ἡ τετραπλάσιον ἔχουσα τὸν κηρὸν τοῦ εὐφορβίου, τὸ δὲ ἔλαιον, εἰ μὲν

οἷα τὰ καλούμενα πρὸς τῶν ἰατρῶν ἄκοπα χρίσματα βούλοιο ποιῆσαι, τετραπλάσιον ἐμβαλεῖς τοῦ κηροῦ. εἰ δ' οἷαν ἐπὶ τῶν καταγμάτων, τὴν ὑγρὰν κηρωτὴν ἐργαζόμεθα διπλάσιον. εἰ δὲ καὶ ξηρὸς καὶ ἀλιπὴς ὁ κηρὸς εἴη, καὶ πλέον τοῦ διπλασίου. τὸ σύμπαν δ' ἀρκέσει προσθεῖναι μέρους ἑνὸς τὸ ἥμισυ τῷ διπλασίῳ, ὡς γενέσθαι τὸ πᾶν μέτρον τοῦ κηροῦ δυοῖν καὶ ἡμίσεως μερῶν. ἐμπλαστρῶδες δὲ ποιῆσαι βουληθεὶς τὸ φάρμακον, τῷ κηρῷ μίξεις τὸ ἴσον ἔλαιον. ἐὰν δὲ τὸ περιέχον ᾖ σύμμετρον κατὰ θερμότητα, ὅ, τε κηρὸς παλαιὸς καὶ αὐχμηρὸς, τό, τε περιέχον ψυχρὸν, ὀλίγῳ πλέον, ὥσπερ γε καὶ ἐὰν ὅ, τε κηρὸς ᾖ λιπαρὸς, τό, τε περιέχον θερμὸν, ἔλαττον ὀλίγῳ. τὸ δ' ὀλίγον τοῦτο, δωδέκατον ἐστὶ μέρος ἐφ' ἑκάτερα τοῦ μέσου. καὶ γὰρ καὶ ἕνδεκα καὶ δεκατρεῖς ἐλαίου οὐγγίας ποτὲ ἔμιξα τῇ λίτρᾳ τοῦ κηροῦ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τε συστάσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς τοῦ περιέχοντος θερμότητός τε καὶ ψύξεως. σπανίως δὲ βραχεῖ πλέον ἢ ἔλαττον, ἵνα δ' ἐπίδεσιν ἔχῃ, καὶ λιπαρότητα καὶ γλισχρότητα, καὶ μὴ ψαθυρὸν ᾖ, μηδ' εὐδιάλυτον, μηδ' εὐαπόπτωτον τοῦ χρωτὸς τὸ σκευασθὲν, ἐπέμιξα ῥητίνης αὐτῷ, μάλιστα μὲν εἰ παρείη τερμινθίνης ἀληθοῦς. εἰ δὲ μή, τῆς γε εὐποριστοτάτης, ἣν ὀνομάζουσι φρυκτήν τε καὶ κολοφωνίαν. ἔστω δ' ἴσος αὐτῆς ὁ σταθμὸς τῷ κηρῷ. φυλάττει γὰρ οἷς ἂν ἐμβληθῇ φαρμάκοις τὴν προϋπάρχουσαν σύστασιν, ὅταν γε καὶ αὐτὴ συμμέτρως ἔχῃ. πρόδηλον γὰρ ὅτι καθάπερ ἐν ἅπασι τοῖς ἄλλοις, οὕτω κἀν τῇ ῥητίνῃ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐστίν. ἐὰν οὖν ποτε φαίνηται λιπαρωτέρα τε καὶ ὑγροτέρα, γινώσκειν χρὴ τὴν ἐκ τοῦ κηροῦ τετηκότος ἐλαίῳ γεννησομένην κηρωτὴν, ἑαυτῆς ὑγροτέραν ἐσομένην. ὅλως δ' ἐπὶ νευροτρώτων, ὅταν ἁμαρτάνηται ποτὲ τῆς ἀκριβοῦς τε καὶ μέσης συστάσεως τῶν ἐμπλαστρωδῶν φαρμάκων, ἐπὶ τὸ μαλακώτερον ἄμεινον ῥέπειν, εἰ καὶ μολυνὸν ἔσεσθαι μέλλοι τὸ σκευασθέν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ σύμμετρος τῇ συστάσει, πίττα δὲ φυλάττει τὴν τῆς κηρωτῆς σύστασιν. ἀρίστη δ' ὡς ἔφην εἰς τὴν τοιαύτην μίξιν ἡ λιπαρὰ, καθάπερ γε καὶ ἡ ῥητίνη. ἐὰν δ' ὑγρὰν ἐμβάλλῃς ῥητίνην ὁποία κατὰ τὴν σύστασιν ἐστὶν ἡ τερμινθίνη, τρίτον αὐτῆς μέρος εἶναι τοῦ κηροῦ προσήκει, καὶ αὐτῆς δὲ τῆς τερμινθίνης ἡ νέα πολὺ τῆς παλαιᾶς ἐστὶν ὑγροτέρα. μέμνησθε τοίνυν ὅπερ ἐπὶ κηροῦ καὶ ῥητίνης ἠκούσατε, τοῦτο ἐπὶ πάντων φυλάττειν. οὐ γὰρ τῶν ξηρῶν καὶ αὐχμηρῶν, ἢ διὰ χρόνον, ἢ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φύσιν, ἀλλὰ τῶν συμμέτρων τῇ συστάσει τοσοῦτον ἑκάστου μικτέον ἐστὶν ἐν τῇ συνθέσει τῶν φαρμάκων, ὅσον ἂν ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένον εὑρίσκηται. ἔστω δὴ τὸ συμμέτρως ἔχον δυνάμεώς τε καὶ συστάσεως τοῦ προκειμένου φαρμάκου, κηροῦ μὲν καὶ ῥητίνης φρυκτῆς καὶ ἐλαίου τὸ ἴσον ἔχειν, αὐτοῦ δὲ τοῦ εὐφορβίου τὸ ἕκτον, ὡς εἶναι λίτραν μὲν ἐκείνων ἑκάστου, τοῦ δὲ εὐφορβίου δύο οὐγγίας. εἰ δὲ μαλακώτερον αὐτὸ ποιῆσαι βουληθείημεν, ἀρκεῖ τὸ ὄγδοον μέρος ἐμβάλλειν τοῦ εὐφορβίου, τουτέστιν οὐγγίαν μίαν καὶ ἡμίσειαν, ἐπὶ τοῦ νέου καὶ θερμοτάτου, καθότι προεῖπον εὐφορβίου, τῆς συμμετρίας ταύτης ὡρισμένης, ὡς ἐάν γε παλαιότερον ᾖ, καὶ διὰ τοῦτο ἀσθενέστερον, εἴρηται πρόσθεν, ὡς πλέον εἶναι προσήκει τοῦτο τῆς τῶν ἄλλων ἀναλογίας. εἰ δὲ μὴ μόνης ῥητίνης, ἀλλὰ καὶ πίττης ἐμβάλλειν ἐθελήσαιμεν, ἡμίλιτρον ἑκατέρας μίξομεν, ὡς εἶναι ἴσον τὸν σταθμὸν τῷ κηρῷ. πολὺ δὲ κάλλιόν ἐστι τὸ φάρμακον, ἐὰν ἀντὶ τῆς ῥητίνης τε καὶ πίττης, πρόπολιν μίξῃ τις ἴσην τῷ κηρῷ. τὸ λιπαρὸν δ' οὐκ ἐχούσης αὐτῆς ὁμοίως ταῖς ῥητίναις, ἐὰν μὲν εὐεπίδετον ἐθελήσωμεν εἶναι τὸ φάρμακον, ἐμβαλοῦμεν τῆς τερμινθίνης, ἢ τῆς λάρικος ὀνομαζομένης, ἢ καὶ τῆς συγκομιστῆς πευκίνης. ὀνομάζω δὲ συγκομιστὴν μὲν ἣν ἐν τοῖς γλωσσοκομίοις τε καὶ κεραμείοις κομίζουσι, ξύλα τε πολλὰ καὶ λιθώδη σώματα καθ' ἑαυτὴν ἔχουσαν. ἐὰν δὲ τήξας αὐτὴν διηθήσῃς, καθαρὰ τότε γίνεται καὶ αὐτὴ τῇ κολοφωνίᾳ καὶ φρυκτῇ καλουμένῃ, καὶ τῶν αὐτορρύτων δὲ καλουμένων ῥητινῶν ἐγχωρεῖ μιγνύναι. καλοῦσι δ' αὐτὰς ἐν Λακεδαίμονι μὲν καὶ τισὶν ἄλλοις χωρίοις, πρωτόρρυτον. ἐν Κιλικίᾳ δὲ καπνέλαιον ὀνομάζουσι τὴν τοιαύτην ῥητίνην, ἁπασῶν τῶν ὑγρῶν ῥητινῶν ὑγροτέραν τε καὶ θερμοτέραν, καὶ λεπτομερεστέραν οὖσαν, ὥστε αὕτη μὲν συντελέσει τῇ τοῦ συντιθεμένου φαρμάκου δυνάμει. καὶ μάλιστ' αὐτὴν ἐμβάλλειν προσήκει, ὅταν ἄτονον ᾖ τὸ εὐφόρβιον. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἄλλων ῥητινῶν εὐωδεστέρα, καθάπερ ἡ τερμινθίνη καὶ ἡ ἐλατίνη. λέλεκται δ' ἔμπροσθεν, ὅτι θερμοτέρα ἐστὶ τῆς τερμινθίνης ἡ ἐλατίνη, ταύτης δὲ ἡ στροβιλίνη. διαφορὰ δὲ τῶν εἰρημένων ῥητινῶν τό, τε στροβίλινον ὀνομαζόμενον φύσημα, καὶ τὸ πιτύϊνον, ξηρὸν καὶ ἀλιπὲς καὶ αὐχμηρὸν, ἑκάτερον ἐν τάχει γιγνόμενον, ὡς ἐν ὅλμῳ τε κόπτεσθαι καὶ διαττᾶσθαι κοσκίνῳ. διὰ τοῦτ' οὖν ἄχρηστα μέν ἐστι ταῦτα πρὸς τὴν τοῦ προκειμένου σύνθεσιν φαρμάκου, συνεχέστατα δ' ἐχρησάμην, ὅταν ᾖ τὸ εὐφόρβιον αὐτοετές. τῇ δὲ συνθέσει τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς φρυκτῆς ῥητίνης, ἑκάστου λίτραν μίαν, ἡμίλιτρον δὲ τῆς λιπαρᾶς πίσσης. καὶ τούτοις τακεῖσιν, εὐφορβίου μίγνυμι δύο οὐγγίας. εἰ δ' ἀσθενέστερον εἴη, τρεῖς. εἰ δὲ τερμινθίνην ἐθέλοις μίξαι τῷ κηρῷ μόνην, εἰς σύμμετρον αὐξήσει τοῦ φαρμάκου σύστασιν, ἐὰν τριπλάσιος ὁ κηρὸς ᾖ, τῆς τερμινθίνης ὑγρᾶς καὶ νέας οὔσης. ἐξηρασμένης δ' ὑπὸ χρόνου, μίξεις ἐλαίου τὸ ἥμισυ τοῦ σταθμοῦ τῆς τερμινθίνης. ὅλον δὲ τοῦτο τὸ ἐκ τῶν τριῶν μιχθὲν, τοῦτ' ἐλαίου λέγω καὶ τοῦ κηροῦ, καὶ τῆς τερμινθίνης, ὅταν γένηται λίτρας μιᾶς καὶ ἡμισείας τοῦ εὐφορβίου τοῦ αὐτοετοῦς προσλήψεται μίαν οὐγγίαν. εἰ δὲ μὴ τοιοῦτον εἴη, μίαν καὶ ἡμίσειαν. ἐξ ὧν γὰρ ἔμπροσθεν εἶπον ἤδη πολλάκις, ἔνεστιν ἡμῖν τὸ εὐφόρβιον αὔξειν ἀνάλογον τῷ χρόνῳ. καὶ μέντοι κἂν ἐπιτεθὲν τῷ τετρωμένῳ τὸ φάρμακον, ἐν τῇ πρώτῃ χρήσει φαίνεταί πως ἀσθενέστερον, ἔνεστιν ἐλαίῳ τὸ εὐφόρβιον λειώσαντα μιγνύειν αὐτὸ τῷ ἐμπλαστρώδει φαρμάκῳ προμεμαλαγμένῳ κατὰ τὰς χεῖρας, οὕτως γὰρ ποιούντων ἑτοίμως ἑνοῦται. κατ' αὐτὴν δὲ τὴν πρώτην σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου, κάλλιόν ἐστιν τὴν κηρωτὴν ἐξυσμένην ἰδίᾳ προκατασκευάσαντα μιγνύειν οὕτω τῷ λελειωμένῳ μετὰ τοῦ ἐλαίου εὐφορβίῳ. καταχυθέντων γὰρ αὐτοῦ τῶν τετηκότων ἐν τῇ θυίᾳ, αἱ καλούμεναι πολλάκις ἀγκηειδεῖς γίγνονται, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ τὸ περιέχον ψυχρόν. ὕδατος δὲ βάλλειν τηκομένῳ τῷ κηρῷ μετὰ τῆς ῥητίνης οὐκ ἀναγκαῖον, ὡς ἐγὼ κατ' ἀρχὰς ἐποίουν ἐπιμιγνὺς αὐτῷ τοσοῦτον, ὅσον ἔμελλεν ἀναλίσκεσθαι κατ' αὐτὴν τὴν ἕψησιν.

Τὸ διὰ τῶν τηκτῶν συντιθέμενον φάρμακον.

Τηκτὰ καλῶ φάρμακα, τά τε διὰ πυρὸς ὁμιλίας τηκόμενα, καὶ τὰ δι' ὑγρῶν τινῶν, οἷον ὕδατος, ὄξους, οἴνου. δι' ὄξους μὲν οὖν, τήκεται πυρὸς χωρὶς ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, καὶ σαγαπηνὸς ὀπὸς, ὅ, τε τοῦ πάνακος ὁμοίως, ὃν ἐν συνθέτῳ προσηγορίᾳ καλοῦσιν ὀποπάνακα. διὰ πυρὸς δὲ πρόπολις, κηρὸς, ῥητίνη, λάδανον, στέαρ, χαλβάνη. βέλ-

τιον δὲ

τιον δὲ ταύτην ἐπὶ διπλοῦ σκεύους τήκειν. ὀνομάζομεν δὲ οὕτως, ὅταν ἐν κακκάβῃ θερμὸν ὕδωρ ἐχούσῃ, σκεῦος ἕτερον ἐνίσταται, μετὰ τῶν τηκτῶν ἔχον καὶ τὴν χαλβάνην, ὑποκαιομένης τῆς κακκάβης. ἔστω δέ σοι καὶ τοῦτο τὸ σκευαζόμενον τι φάρμακον, ἓν μὲν πάντως, ἄμεινον δὲ καὶ δύο. ἔσται δ' αὐτῶν, τὸ μὲν ἰσχυρότερον τοιόνδε. Ὀποπάνακα διαλύσας ὄξει, λέαινε ἐπὶ πλέον, εἶτα τήξας ἐπὶ πυρὸς πρόπολίν τε καὶ χαλβάνην, καὶ ῥητίνην τερμινθίνην μίξον τῷ ὀποπάνακι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἑκάστου μέρος, ἓν ἔστω, τῆς δὲ προπόλεως ἕξ, νέας τε καὶ λιπαρᾶς οὔσης. εἰ δὲ ξηρὰ καὶ παλαιὰ τύχοι, βέλτιον μὲν μηδ' ὅλως χρῆσθαι τῇ τοιαύτῃ, εἰ δὲ ἀποροίης τῆς ἑτέρας, δύο μέρη μίξεις, οὐχ ἕν. εἰ δὲ μὴ παρείη σοι πρόπολις, ἀντ' αὐτῆς ἔμβαλλε λιπαρὰν πίτταν, οἵα ἐστὶν, ἥτε Βρυτία, καὶ ἡ ἐκ τῶν κατὰ τὸν πόντον χωρίων κομιζομένη, λιπαρά τε ἅμα καὶ εὐώδης, ἣν εἰς τὸ μέλαν ἀμαράκινον ἐμβάλλουσιν ὁποῖον ἔμπροσθεν ἅπαν ἐσκευάζετο. νυνὶ γὰρ καὶ χωρὶς αὐτῆς ὑπόλευκον ἀμαράκινον συντιθέασιν. εἰ δὲ καὶ τῆς τοιαύτης ἀποροίης, τῇ ἄλλῃ χρῶ, μετὰ τοῦ καὶ τὴν τερμινθίνην, ὡς εἴρηται, διπλασιάζειν. ἐγὼ δέ ποτε καὶ μόνον ἐπέθηκα τὸ διὰ τῆς λιπαρᾶς πίττης φάρμακον, ᾧ καὶ πρὸς τοὺς λυσσοδήκτους χρῶμαι. μόνην γὰρ τοῦτο τὴν λιπαρὰν ἔχει πίτταν ἡψημένην ἐν ὄξει δριμεῖ κατὰ συμμετρίαν τοιάνδε. Ξέστης εἷς ῥωμαϊκὸς τοῦ ὄξους, μία δὲ λίτρα τῆς πίττης, τοῦ δ' ὀποπάνακος, τὸ τέταρτον μόριον τῆς λίτρας, ὅπερ ἐστὶν οὐγγίαι τρεῖς. τοῦτο τὸ φάρμακον, οὐκ ἐᾷ τῶν λυσσοδήκτων συνουλωθῆναι τὸ ἕλκος. ἐπιτήδειον δ' ἐστὶ καὶ τοῖς νενυγμένοις νευρῶδές τι μόριον, οὐκ ἐῶν μύσαι τὸ στόμιον τοῦ νύγματος. ἀλλ' ἐπεὶ σκληρόν ἐστιν, ἐπὶ μόνων τῶν σκληρῶν σωμάτων αὐτῷ χρηστέον, ὁποῖά πέρ τε τῶν σκαπανέων εἰσὶ καὶ θεριστῶν. εἰ δὲ μόνον ὑμῶν τινὶ παρείη τοῦτο, τοῦ νενυγμένου, παιδὸς ὄντος, ἢ γυναικὸς, ἢ ἁπαλοσάρκου τινὸς, ἔνεστι τήκειν αὐτὸ, μετά τινος τῶν διαφορητικῶν μύρων, ἀμαρακίνου τε καὶ ὀποβαλσάμου μάλιστα. δεύτερον δὲ ἰρίνου καὶ κομμαγηνοῦ. μὴ παρόντων δὲ τούτων, λευκίνου τε καὶ σουσίνου, καὶ κυπρίνου. καὶ τούτων δ' ἀπορῶν, ἐλαίῳ τῆξον αὐτὸ παλαιῷ, ἢ εἴπερ ἐν ἀλεξανδρείᾳ τύχοις ὤν, κικίνῳ τε καὶ ῥαφανίνῳ, πλεῖστα γὰρ ταῦτα κατ' ἐκείνην τὴν πόλιν ἐστὶν, ὥσπερ γε καὶ καθ' ὅλην τὴν αἴγυπτον. οὐ χαλεπῶς δ' εὐπορούμενον ἐν τοῖς χωρίοις ἐκείνοις ἐστὶ καὶ τὸ σινάπινον ἔλαιον, οὗ καὶ αὐτοῦ μίξας ποτὲ μόριος, εὔδηλον ὅτι δριμύτατον ἐργάσῃ φάρμακον, ὡς πρὸς τὸ διανοίγειν τὰ μεμυκότα νύγματα. πρόδηλον δ' ἐστὶν ἐκ τῶν εἰρημένων, κἂν σαγαπηνὸν ἀντὶ ὀποπάνακος ἐμβάλῃς διὰ ὄξους προλειώσας, ἐπιχέοις αὐτῷ τετηκυῖαν ῥητίνην καὶ πρόπολιν, καὶ στέαρ τι τῶν δριμυτέρων, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἔσται τὸ φάρμακον. Ἕτερον δὲ μαλακώτερον γένος τῶν τηκτῶν ἐστι φαρμάκων, ὄξους δ' οὐκ ἔχον, ὃ διὰ τῶν ῥητινῶν καὶ προπόλεως καὶ στεάτων σκευάζεται μόνον, ἐπεμβαλλομένου καὶ κηροῦ διὰ τὴν σύστασιν, εὐαφέστερον γὰρ ἐκ τῆς μίξεως αὐτοῦ γίνεται τὸ φάρμακον. ἔστω δὲ λεπτομερές τε καὶ δριμὺ τὸ στέαρ, ὁποῖόν ἐστι τὸ λεόντειον, καὶ παρδάλειον, ὑαίνης τε καὶ ἄρκτου μετὰ ταῦτα. περὶ δὲ τοῦ χηνείου τί δεῖ καὶ λέγειν, καὶ μάλιστα ὅταν ἐξ ἀγροικίας ὦσιν οἱ χῆνες. ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ταύρου παλαιωθὲν, ἐπιτήδειον εἰς ταῦτα καὶ τὸ τοῦ τράγου. μικτῆς γὰρ ὄντα φύσεώς τε καὶ δυνάμεως, ἐπειδὴ γεώδη τέ ἐστι καὶ δριμέα, τῷ χρόνῳ πρὸς τὸ δριμύτερον ἀποκλίνει, παραπλησίως δηλονότι τοῖς πλείστοις τῶν παλαιουμένων. οὕτω γάρ τοι καὶ αὐτὸ τὸ χοίρειον στέαρ, ἁπάντων ὂν μαλακώτατον, ἐν τῷ χρόνῳ δριμύτητα προσκτᾶται. ταὐτὸν δὲ τοῦτο, καὶ οἶνος καὶ ὄξος καὶ μέλι πέπονθεν. ἐν δὲ τῷ γένει τῶνδε τῶν φαρμάκων, εἰσὶ καὶ οἱ μυελοί. κάλλιστος δ' αὐτῶν, ὅτ' ἐλάφειός ἐστι καὶ ὁ μόσχειος, πιτυαὶ δριμύτεραι τῶνδε. καὶ πλησίον ἤδη τοῦ σφοδροτέρου γένους τῶν φαρμάκων εἰσίν. ἔχειν οὖν ὑμᾶς ἀξιῶ καὶ τῶν τοιούτων τι φαρμάκων, ἵνα ὅταν ὑπό τινος τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων, ἀμετρότερον δηχθὲν, ἀγανακτήσῃ τὸ τετρωμένον μόριον, ἐλαίῳ προκαταντλήσαντες αὐτὸ τῶν τοιούτων τινὶ σκεπάζητε. παρηγορηθέντος γὰρ οὕτως αὐτοῦ, πάλιν ἐπὶ τὴν ἀγωνιστικὴν ἀγωγὴν ἐπανελθεῖν ἔξεστιν. ἐγὼ γοῦν ἐπιλυθέντος ποτὲ τοῦ νευροτρώτου μορίου, θεασάμενος ἠρεθισμένον τὸ τραῦμα, παρόντος κατὰ τύχην ὑγροῦ φαρμάκου, τοῦ διὰ τῶν στεάτων ὠτικοῦ, θερμήνας ἐπ' ἀγγείου διπλοῦ, τοῦτο κατὰ τοῦ πεπονθότος ἐπιθεὶς μορίου, ταχίστην ὠφέλειαν ἐξ αὐτοῦ γενομένην εἶδον αὐτῇ τῇ τοῦ κάμνοντος αἰσθήσει, παραχρῆμα γὰρ ἀνώδυνος ἐγένετο, καὶ μετὰ ταῦτα λυσάντων ἡμῶν αὐτὸ, κατὰ φύσιν ἔχειν ἐφαίνετο.

Περὶ τοῦ διὰ κόπρου περιστερῶν συντιθεμένου φαρμάκου.

Τῶν ἐν τοῖς ἀγροίκων πύργοις περιστερῶν, ἡ κόπρος ἐστὶ δριμεῖα, καί ποτε αὐτῇ κατ' ἀγρὸν ἐχρησάμην, ἐπὶ νευροτρώτου νεανίσκου. καὶ τοῦτο θεασάμενος ὁ προνοούμενος τοῦ χωρίου τούτου γεωργὸς, ἦν γὰρ οὐκ ἀσυνέτος, ἀπομιμησάμενος, ἀεὶ χρῆται καὶ θεραπεύει τοὺς τρωθέντας τὰ νεῦρα. ἔστι δὲ ἥτε σύνθεσις καὶ ἡ χρῆσις ἡ αὐτὴ τῷ διὰ εὐφορβίου φαρμάκῳ, τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἐχόντων, ἀντὶ δὲ τοῦ εὐφορβίου τῆς κόπρου βαλλομένης. λείπεται δὲ ἡ κόπρος αὕτη τοῦ εὐφορβίου τῇ λεπτομερείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἀγροῖς ἐπὶ σωμάτων σκληρῶν ἐστὶ χρήσιμος. ἔμιξα δέ ποτε αὐτὴν καὶ τοῖς μεταλλικοῖς ἕνεκα πείρας, εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς συντρίβων αὐτοῖς δι' ὄξους ἐν ἡλίῳ, καθάπερ ἀρτίως εἶπον. καὶ πολὺ δριμύτερον ἐγένετο τὸ φάρμακον, ὥσπερ καὶ ὅταν ἰὸν ἄκαυστον λάβῃ.

Περὶ τοῦ διὰ βοτανῶν συντιθεμένου φαρμάκου.

Καὶ διὰ τῶν λεπτομερῶν βοτανῶν, πρὸς τοὺς νευροτρώτους συνέθηκα φάρμακον, ἐν ἀρχῇ μὲν διὰ δικτάμνου καὶ ἀμαράκου καὶ ἀριστολοχίας μόνον, ὕστερον δὲ καὶ διὰ ἄλλων ἐμαυτοῦ πειρώμενος, εἰ καλῶς στοχάζομαι τῆς συνθέσεως αὐτῶν, καὶ πάντα τοῦ τέλους ἔτυχον. αἱ δ' ἐπιτήδειοι πρὸς τοῦτο βοτάναι πικραὶ γευομένῳ ἔστωσαν ἄνευ στύψεως, ἢ δριμεῖαι μὲν οὐ μὴν ἀμέτρως γε. τοιαῦται δ' εἰσὶ πρὸς ταῖς εἰρημέναις, τό, τε μάρον καὶ τὸ ἀμάρακον, καὶ τὸ πόλιον, ἀργεμώνη τε καὶ χαμαιπίτυς, καὶ κενταύρειον, ὅσας τ' ἄλλας ἐν τῇ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων διδασκαλίᾳ διῆλθον, ὥσπερ καὶ αἱ ῥίζαι τῶν τε ἀριστολοχιῶν ἁπασῶν, καὶ δρακοντίου, καὶ σικύου ἀγρίου, καὶ βρυωνίας, καὶ ἀλθαίας, καὶ ἴρεως, ἀκόρου τε καὶ μήου, καὶ ἀσάρου καὶ φοῦ, καὶ γεντιανῆς, καὶ πάνακος. πάντων γὰρ ἔχετε τῶν τοιούτων τὴν ὕλην ἐν τοῖς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὑπομνήμασιν. οὐ μόνον δ' ἐπίστασθαι χρὴ τάς τε ῥίζας καὶ ὅλας τὰς βοτάνας, κόπτοντας ἀκριβῶς, διαττᾶν λεπτοτάτοις κοσκίνοις, ἀλλὰ καὶ λειοῦν αὖθις ἐπιμελῶς, ὡς τὰ ξηρὰ κολλύρια, μέχρι τοῦ χνοώδη γενέσθαι. τὸ παχυμερὲς γὰρ, οὐδὲν ὀνίνησι τοὺς νευροτρώτους, δεομένους φαρμάκων ὡς εἴρηται λεπτομερῶν. ἀνα-

λαμβανέσθω δὲ κηρωτοειδεῖ τινὶ τὸ διατμηθέν τε καὶ λειωθὲν συμμετρίᾳ τὴν ἀναλογίαν ἐχούσῃ, τὴν προειρημένην ἐπὶ τὸ εὐφόρβιον. ὅσον γὰρ ἐν ἐκείνῳ τοῦ διετοῦς εὐφορβίου, τοσοῦτον ἐν τούτοις δικτάμνου τε καὶ μήου καὶ ἀκόρου βλητέον, ὅσα τ' ἄλλα τούτοις ὁμοίως ἐστὶ θερμὰ γινομένοις. ὅσον δ' ἐν ἐκείνοις ἐστὶ τοῦ τριετοῦς, τοσοῦτον ἐν τούτοις, ἀριστολοχίας, ἴρεώς τε καὶ δρακοντίου, καὶ γεντιανῆς, ὅσα τ' ἄλλα παραπλησίως τοῖσδε πικρά ἐστιν.

Περὶ τῶν πολυτελῶν σκευασιῶν τῶν πρὸς τοὺς νευροτρώτους φαρμάκων.

Οὐκ ἄχρηστον ἂν εἴη, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπίστασθαι φάρμακα. χρεία γὰρ αὐτῶν ποτὲ γίγνεται σπανιώτερον, ὥσπερ τῶν εὐτελῶν πολλάκις. ὅπου γάρ τις οὐ πλέους ἔχων πεντακοσίων μυριάδων ἀνὴρ φιλοφάρμακός τε καὶ φιλίατρος, οὐδενὶ τῶν εὐτελῶν ἠξίου χρῆσθαι, πολὺ μᾶλλον ἤτοι πλούσιός τις, ἢ καὶ μόναρχος, εὐῶδές τε ἅμα καὶ πολλοῦ σκευαζόμενον ἀργυρίου βουληθήσεται τοιοῦτον ἔχειν φάρμακον. τοῦ δὲ ἱστορηθέντος μοι πλουσίου κατὰ τὸ πρῶτον τῶν περὶ τῆς διὰ τῶν σφυγμῶν προγνώσεως μέμνημαι χωρὶς ὀνόματος, ὥσπερ καὶ νῦν, ὁποῖός τις ἦν, ἐκ δυοῖν αὐτοῦ τοιῶνδε μαθήσῃ πράξεων. ἕλκος οἰκέτου κακόηθες ἐπειρᾶτο θεραπεύειν αὐτός. ὡς δὲ οὐδὲν ἤνυσεν, ἐγχειρίσαντος ἐμοὶ τὸν ἄνθρωπον, ἰδών τε θεραπευθέντα, τοῦ φαρμάκου τὴν γραφὴν ᾔτει, μὴ γιγνώσκων πολλὰς μὲν εἶναι διαφορὰς τῶν κακοήθων ἑλκῶν, πολλὰς δὲ τῶν φαρμάκων, ἀλλ' οἰόμενος ἓν φάρμακον δύνασθαι θεραπεύειν ἅπαντα. μὴ γοῦν μηδὲ τεχνικῶς αὐτῷ χρωμένου τοῦ προσφέροντος, ὡς ἤκουσεν ἐκ τίνων συνέκειτο, καὶ ἦν ἅπαντα εὔωνα, τοῦτο μὲν ἔφη τοῖς προσαίταις φύλαττε, τῶν πολυτελεστέρων δέ τι δίδαξόν με. καὶ μέντοι καὶ παιδαρίου χρονίαν ἐν ὠσὶ διάθεσιν ἔχοντος, ὡς αὐτὸς ἤδη πολλοῖς οἷς ἐχρήσατο φαρμάκοις ἄνευ μεθόδου μηδὲν ὤνησεν, ἐμοὶ κἀκεῖνο τὸ παιδάριον ἐκέλευσε προσαχθῆναι θεραπευθησόμενον. ὕστερόν τε γνοὺς αὐτὸ διά τινος τῶν ἐπιτυχόντων θεραπευθέν, οὐκ ἠξίωσε λαβεῖν τοῦ φαρμάκου τὴν γραφήν. οὗτος τοίνυν αὐτὸς ἑωρακὼς πολλοὺς τῶν νευροτρώτων ἀποκοπέντας τε δακτύλους καὶ σαπέντας, ἐνίους δὲ καὶ τελευτήσαντας, ἢ κυλλωθέντας, εἶτα γνούς, ὅτι μηδεὶς ἐκινδύνευσε τῶν ὑπ' ἐμοῦ θεραπευθέντων, ἅπαντες δὲ διὰ ταχέων ὑγιεῖς ἐγένοντο, φάρμακον ἠξίου τι παρ' ἐμοῦ λαβεῖν, εὔπνουν τε ἅμα καὶ πολυτελές, ᾧ τοὺς νευροτρώτους δυνήσεται θεραπεύειν. ἐγὼ δὲ πολλὰς ἤδη πολλάκις ἐδεδώκειν ἑταίροις τε καὶ φίλοις ἰατροῖς γραφὰς αὐτοσχεδίους κατὰ τὴν προγεγραμμένην μέθοδον, ὅπως ὑπὸ τῶν ἐκβάσεων ὁ τῆς συνθέσεως αὐτῶν λόγος βεβαιοῦται. πολυτελὲς δ' οἷον ἐκεῖνος ἐβούλετο πένησιν ἀνθρώποις, οὐκ ἂν ἔδωκα, νομίζων ἄμεινον εἶναι διὰ τῶν εὐπορίστων γίγνεσθαι τὰς ἰάσεις. ὡς οὖν ὁ πλούσιος ἠξίωσεν εὔπνου τε καὶ πολυτελοῦς φαρμάκου λαβεῖν τινὰ σύνθεσιν, ἔδωκα πλείους αὐτῷ γραφάς, κατὰ τὴν προειρημένην μέθοδον ποιήσας ὧν πειραθῆναι σπεύδων ἐκεῖνος, ἐκέλευσε τοῖς ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἀναζητεῖν αὐτῷ νευροτρώτους. ἐνεργησάντων δὲ τῶν φαρμάκων ὑπὲρ ἅπασαν ἐλπίδα, πρῶτον μὲν ἐπῄνεσεν ὡς ἀφθόνως αὐτῷ κοινωνήσαντά με τῶν γραφῶν, εἶτα καὶ δώροις ἐτίμησε, καὶ γὰρ ἦν ἕτοιμος καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα. τῶν δοθέντων δ' αὐτῷ φαρμάκων ἡ σύνθεσις ἦν τοιάδε. Κινναμώμου, δικτάμνου, καὶ μάρου μ̄. δραχμὰς ἀνὰ ἑκάστου, καὶ γὰρ εὐώδη καὶ λεπτομερῆ ταῦτ' ἐστί. τὸ δὲ ἀμάρακον, ὡς οὐκ εὐῶδες, ἐγνωκὼς μηδ' ὅλως μιγνύειν. ἔτ' ἤδη δυσπόριστον ἦν ἐν Ῥώμῃ, καθάπερ καὶ τὸ μάρον, ἑωρῶν δὲ ἐκεῖνον χαίροντα τοῖς δυσπορίστοις, ὥσπερ γε καὶ τοῖς πολυτελέσι, προσέθηκα τῇ γραφῇ κἀκείνου βραχύ τι μέρος ἑνός, ὡς οἶμαι τέταρτον ἢ πέμπτον. ταῦτα κοπέντα καὶ σηθέντα λεπτοτρίτῳ κοσκίνῳ, μιγνύειν ἐκέλευσα, κηρωτῇ δι' ὀποβαλσάμου τοῦ ἀρίστου, καὶ κηροῦ τυρρηνικοῦ. σύμμετρον δ' ἐστοχασάμην εἶναι, τοῦ κηροῦ μὲν ὀκτὼ ποιήσασθαι μέρη, τοῦ δὲ ὀποβαλσάμου δέκα. χάριν δὲ τοῦ μὴ ψαθυρὸν εἶναι τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἡνωμένον πως ἑαυτῷ, καὶ τῆς τερμινθίνης ῥητίνης ἔμιξα μόριον ἓν οὔσης καὶ αὐτῆς εὐώδους, ὅταν ᾖ καλλίστη. γενναιότερον δ' ὡς ἔφην εἰ βούλοιο ποιῆσαι τὸ φάρμακον, οὐχ ἓν μόριον ἑκάστης τῶν εἰρημένων βοτανῶν ἐμβαλλῆς, ἀλλὰ πλέον ὡς ἓν καὶ ἥμισυ γενέσθαι. τοῦτ' οὖν ὑπὸ τῆς πείρας ἐμαρτυρήθη τὸ φάρμακον. ἕτερον δὲ δεύτερον ἐπ' αὐτῷ διὰ τῆς αὐτῆς κηρωτῆς καὶ ὀποῦ τοῦ κυρηναίου συντεθέν, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῷ εὐφορβίῳ τῆς μίξεως γενομένης, ἄλλο τι τρίτον ἐκ τῆς μίξεως ἀμφοῖν συντεθέν, καὶ τὸ τέταρτον ἐπ' αὐτοῖς τῆς στακτῆς σμύρνης προσλαβόν. ἐφ' ὧν δὲ γυμνόν ἐστι τὸ νεῦρον, ἤδη τούτων τὴν μὲν κηρωτὴν ἐκ κηροῦ τοῦ καλουμένου μυρεψικοῦ, καὶ μύρων τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ὀνομαζομένων σπικάτου καὶ φουλιάτου συνέθηκα. δωδέκατον δ' αὐτῇ μέρος ἔμιξα πομφόλυγος, εἴτε πεπλυμένου λέγειν ἐθέλοις ἀρρενικῶς, εἴτε πεπλυμένης θηλυκῶς. οὐδὲν γὰρ ὁποτέρως ἂν εἴποις, οὔτ' ὠφελήσεις, οὔτε βλάψεις τὸ φάρμακον. ἔστι δέ σοι καὶ διὰ τοῦ τυρρηνικοῦ κηροῦ σκευάζειν αὐτό. πάρεστι δὲ καὶ χωρὶς τῶν εἰρημένων μύρων, τὸν μὲν τυρρηνικὸν κηρὸν τῆξαι διὰ ναρδίνου† καινῆς, ἤδη διπλοῦ δηλονότι σκεύους, κοινὸν γὰρ τοῦτο ἤδη ἐπ' αὐτῶν τῶν μύρων. ξυνθείσῃ δὲ τῇ κηρωτῇ, μίξεις νάρδου στάχυος, καὶ ἀμώμου, καὶ φύλλου μαλαβάθρου, καὶ πομφόλυγος πεπλυμένου τὸ ἴσον ἑκάστου. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν νύξεων ὡς εἴρηται, δριμυτέρων ἐστὶ χρεία φαρμάκων ἀνεῳγμένον ἀεὶ φυλαττόντων τὸ τραῦμα. τοῖς γεγυμνωμένοις δὲ τὰ μετρίαν στῦψιν ἔχοντα, μετὰ διαφορητικῆς ἀδήκτου δυνάμεως προσφέρεσθαι χρή. στύψεως δὲ μέτεστι μέντοι καὶ τῷ ἀμώμῳ, μᾶλλον δ' αὐτοῦ τῷ τε τῆς νάρδου στάχυϊ, καὶ τῷ τοῦ μαλαβάθρου φύλλῳ.

†καλῆς

Περὶ τῶν τοῖς ἄλλοις ἰατροῖς εἰρημένων φαρμάκων ἐπὶ τῶν νευροτρώτων.

Τὴν μὲν ὅλην ἀγωγὴν τῆς θεραπείας τῶν νευροτρώτων, ἣν ἐγὼ κατά τινα πρόνοιαν θεῶν ἐποίησα, τῶν πρὸ ἐμοῦ πρεσβυτέρων οὐδεὶς ἔγραψε. φάρμακα μέντοι τινὰς νευροτρώτους θεραπεύειν ἐπαγγελλόμενα, συνέθεσαν ἄνευ διορισμοῦ τε καὶ τρόπου χρήσεως ποικίλου, μήτε τὴν ἐπὶ τῶν στενῶν νυγμάτων ἀγωγήν, ὁποία τις ἔσοιτο δηλώσαντες, μήτε τὴν ἐπὶ τῶν εὐρυτέρων τρώσεων, ἢ γεγυμνωμένου νεύρου, ἢ τμηθέντος, ἢ τεθλασμένου. πολὺ δὲ μᾶλλον, οὐδ' εἰ φλεγμαῖνον ἤδη τὸ πεπονθὸς εἴη μόριον, ἢ καὶ πλησίον ἥκει γαγγραινώσεως. ἕνα δέ τινα τῶν καθ' ἡμᾶς ἰατρῶν εὗρον χρώμενον φαρμάκῳ παραπλησίως τοῖς ὑπ' ἐμοῦ διὰ τῶν μεταλλικῶν σκευαζομένοις, ἀδιορίστως μὲν καὶ αὐτόν. ἀλλ' ἐπεὶ δι' ὀλίγων τῶν αὐτοφυῶν ἐπυθόμην αὐτὸ συγκεῖσθαι, τὸ δ' ἐκ τῶν πολλῶν σύνθετον, ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἤμην εὐσκευακώς, ἐγνόουν ἀφελὼν τὰ πλείω, καὶ δι' ὀλίγων ἄλλο συνθεὶς αὖθις ἐπισκέψασθαί τε καὶ βασανίσαι διὰ τῆς πείρας, εἴτε πολλῷ τινι τοῦ πολυμιγμάτου φαίνοιτο λειπόμενον, εἴτε ὀλίγῳ. περὶ παντὸς οὖν

τοὺς οὖν ἐποιησάμην, καὶ τὸ παρὰ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἰατροῦ λαβεῖν τὴν γραφὴν, καὶ παραχρῆμα σκευάσας, παραπλήσιον ἔχον, εὗρον ἐπαγγελίαν τε δύναμιν αὐτὸ τῷ ποικίλῳ. Τοῦτο μὲν οὖν ἡ γραφὴ τῆς συνθέσεώς ἐστι τοιάδε. Κηροῦ οὐγγίας ϛ. ἐλαίου οὐγγίας θ. μίσυος δραχμὰς ϛ. χαλκίτεως δραχμὴν α. λεπίδος χαλκοῦ οὐγγίας β ς. λιβανωτοῦ οὐγγίαν α ς. χαλβάνης οὐγγίαν α. ἐν ὄξει δριμεῖ προλελειωμένοις τοῖς μεταλλικοῖς ἐπιμελῶς, τακέντα καταχύσαι τὰ τηκτὰ, τουτέστι τὸν κηρὸν καὶ τὴν χαλβάνην. Τοῦτο τὸ φάρμακον οὐκ οἶδα τίς ὁ συνθήσας ἐστίν. οὔτε γὰρ παρ' Ἀσκληπιάδῃ τῷ φαρμακίωνι τὴν γραφὴν εὗρον, οὔτε παρὰ Πετρωνᾷ, οὔτε παρ' Ἀνδρομάχῳ, καίτοι πάντων τῶν πρεσβυτέρων ἰατρῶν, ἄριστα φάρμακα γραψάντων. εὔδηλον δὲ ὅτι μήτε παρὰ Ἥρᾳ τῷ καππαδόκι, μηδὲ Μαντίᾳ, μηδὲ Ἡρακλείδῃ τῷ ταραντίνῳ, πολλὴν ἐμπειρίαν φαρμάκων ἐσχηκόσιν. ἀλλ' οὐδὲ τοῖς περὶ τὸν Ἀρχιγένην, Φίλιππον, ἤ τινα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. καὶ Σωρανῷ δὲ τὰ περὶ φαρμάκων γεγραμμένα ἀναγνοὺς ἅπαντα, καὶ Μενεκράτει καὶ Κρίτωνι, καὶ Δαμοκράτει, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι δόξαν ἔσχουσι ἐπὶ τῇ γνώσει τῶν φαρμάκων, παρ' οὐδενὶ τουτὶ τὸ γεγραμμένον ἄρτι φάρμακον εὗρον. ἃ δ' ἐστὶ παρὰ τοῖς ἀνδράσιν οἷς εἶπον, ἐφεξῆς γεγραμμένα δηλώσω, τὴν ἀρχὴν δὲ ἀπὸ τοῦ φαρμακίωνος Ἀσκληπιάδου ποιήσομαι, κατὰ τὸ τρίτον τῶν ἐκτὸς φαρμάκων, ἃ καὶ Μαρκέλλας ἐπιγράφει κατὰ λέξιν οὕτως γράψαντος. Ἀνδρομάχου αἰγυπτία, ἔναιμος τραυματικὴ, ὡς Ἀσκληπιάδης ἀναγράφει. ποιεῖ πρὸς νεύρων διακοπὴν καὶ μυῶν, ποιεῖ πρὸς νύγματα, περιθλάσεις, παρατρίμματα, λυγίσματα, ποιεῖ πρὸς ἀποστήματα. ἔστι δὲ καὶ ὀφθαλμιώντων παρακόλλημα. ποιεῖ κεφαλαλγικοῖς, καὶ πρὸς πολλὰς διαθέσεις χρήσιμόν ἐστι τὸ φάρμακον. Λιθαργύρου, κηροῦ, ἀνὰ δραχμὰς ρμδ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, δραχμὰς οβ. τερμινθίνης δραχμὰς λϛ. θείων οἰσυπηρῶν κεκαυμένων δραχμὰς ιβ. λεπίδος χαλκοῦ δραχμὰς η. λεπίδος στομώματος L η. λιβάνου δραχμὰς η. ἀριστολοχίας στρογγύλης δραχμὰς η. ἐλαίου κικίνου κοτύλας γ. ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον, καὶ ὅταν μεταβάλλῃ, ἐπίβαλλε κηρὸν, ῥητίνην. καὶ ὅταν ἀμόλυντον γένηται, ἐπίβαλλε ἀμμωνιακὸν πλατύνας, καὶ τότε τὰ οἰσυπηρὰ ἔρια καὶ τὰ λοιπά. τοῦτο τὸ φάρμακον ὅσῳ πολυχρηστότερον ἐγένετο, προσλαβὸν τὴν λεπίδα τοῦ στομώματος, τοσούτῳ φαυλότερον ἐπὶ τῶν νευροτρώτων ἐγένετο. εἰ μὲν γὰρ νύγμα μόνον εἴη, καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς περιττή. χωρὶς γὰρ τοῦ προλελειῶσθαι χρόνῳ πλείονι δι' ὄξους δριμέος, οὐδὲν τῶν μεταλλικῶν ἐπὶ τούτων χρήσιμον. ἐπὶ μέντοι τῶν γεγυμνωμένων νεύρων καὶ τενόντων, ἀγαθὸν ἂν εἴη φάρμακον. εἰ δὲ καὶ ἤδη φλεγμαίνει, τήκειν αὐτὰ προσήκει διὰ ῥοδίνου, καὶ οὕτως ἐμμότῳ χρῆσθαι. χωρὶς δὲ τοῦ φλεγμαίνειν εὐθέως ἐν ἀρχῇ βελτίω τὰ μαλακώτερα καὶ ὑγρότερα τῶν φαρμάκων ἐστὶ τῶν σκληροτέρων τε καὶ ξηροτέρων. καὶ βέλτιόν ἐστι χρῆσθαι τετυκόσιν αὐτοῖς ἔν τινι τῶν διαφορητικῶν, ἢ παρηγορικῶν. λέγω δὲ διαφορητικὰ μὲν, τό, τε παλαιὸν ἔλαιον, καὶ τὸ κίκινον, καὶ τὸ συκιώνιον. παρηγορικὰ δὲ τό τε ῥόδινον καὶ τὸ χαμαιμήλινον, καὶ τὸ διὰ τῆς ἀλθαίας. ἰσχυρότερα δὲ τούτων, καὶ διὰ τοῦτο σώμασι σκληροτέροις ἁρμόττοντα, τό τε διὰ τοῦ σικύου τοῦ ἀγρίου τῆς ῥίζης ἐναφεψημένης τῷ ἐλαίῳ, καὶ τὸ διὰ τῆς ἴρεως καὶ βρυωνίας, καὶ ἄρου, καὶ τούτων ἰσχυρότερόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ δρακοντίου, καὶ ἀριστολοχίας καὶ πάνακος. ἐγὼ δὲ πολλάκις ἐχρησάμην καὶ τῷ διὰ τῆς ἐλάτης σπέρματος ἐλαίῳ, καὶ τῷ διὰ τοῦ τῶν αἰγείρων ἄνθους, ἀποβρέχω γὰρ ἐν ἐλαίῳ σαβίνῳ ταῦτα χρόνῳ πλείονι. ταῦτα μὲν οὖν ὅσα νῦν εἴρηκα περὶ τῆς χρήσεως τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἀξιῶ μεμνημένους ὑμᾶς ἐπὶ τὰ ἄλλα τὰ ῥηθησόμενα μεταφέρειν, ἐγὼ δὲ ὅπερ ὡρμήθην πρᾶξαι, ποιήσω. προσθήσω γὰρ καὶ ἄλλα φάρμακα αὐτῆς δυνάμεως, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ ἐφεξῆς τῷ προειρημένῳ γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου κατὰ λέξιν οὕτως ἔχον. Κλαυδίου Φιλοξένου χειρουργοῦ αἰγυπτία πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου, κηροῦ, ἀνὰ δραχμὰς ρξ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς π. προπόλεως δραχμὰς μ. ῥητίνης ξηρᾶς, τερμινθίνης, λεπίδος χαλκοῦ, λιβάνου, ἀνὰ δραχμὰς ιϛ. θείων οἰσυπηρῶν κεκαυμένων, λεπίδος στομώματος, ἀνὰ δραχμὰς η. ὀποπάνακος δραχμὰς δ. κικίνου κοτύλας γ. πρόδηλον οὖν ὅτι καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ὅμοιόν τέ ἐστι τῷ προγεγραμμένῳ, καὶ τρόπον τῆς χρήσεως ἕξει τὸν αὐτὸν τῷ μικρῷ πρόσθεν ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένῳ. καὶ μέντοι καὶ κατὰ ταύτας τὰς δύο ἐμπλάστρους, ἄλλην τρίτην ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, οὕτως εἰπὼν κατὰ λέξιν. Κιῤῥὰ ἡ τοῦ Ἁλιέως. ποιεῖ πρὸς τὰ ἔναιμα τῶν τραυμάτων, καὶ νεύρων διακοπάς. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ, καὶ δυσεπούλωτα, καὶ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ μαλακτικὴ ἀγαθὴ, μάλιστα δὲ τῶν περὶ τοὺς μαστοὺς γιγνομένων σκληριῶν. χρώμεθα δὲ αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῶν κυνοδήκτων, καὶ ἀνθρωποδήκτων. ἄκρως ποιεῖ καὶ πρὸς τρυγόνων θαλασσίων, καὶ δρακόντων, καὶ τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἰχθύων πληγάς. καὶ καθόλου ἐστὶν ἡ δύναμις θαυμαστή. Λιθαργύρου κηροῦ ἀνὰ L ρ. τερμινθίνης, μάννης, λιβάνου, χαλβάνης, μίλτου σινωπίδος, ἀνὰ δραχμὰς η. ἐλαίου ξέστην α. Οὔτε αὐτὸς οὖν Ἀσκληπιάδης ἐπὶ νυγμάτων τῶν εἰς τένοντας, καὶ νεῦρα ἐπαγγέλλεται τὸ φάρμακον εἶναι χρήσιμον, ἀλλὰ πρὸς τὰς τῶν νεύρων φησὶ διακοπὰς, ὅταν δηλονότι μεῖζον γένηται τὸ τραῦμα, καὶ γυμνὸν φαίνηται τὸ νεῦρον. ἐπιτηδειότερα γάρ ἐστι τηνικαῦτα τὰ μετρίας τε καὶ παρηγορικῆς δυνάμεως φάρμακα. τοιοῦτον δέ ἐστι καὶ τὸ νῦν εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ. ταύτας μὲν οὖν τὰς τρεῖς ἐμπλάστρους ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ἐγγύς πη τῆς μέσης χώρας τοῦ βιβλίου. πρὸ αὐτῶν δὲ ἀνωτέρω, πολύχρηστον καὶ ἄλλο ἔμπλαστρον ἔγραψεν, ἄμεινον δὲ τῶν τριῶν τούτων, ὡς πρὸς τὰς τῶν νεύρων διακοπὰς καὶ διαφθοράς. ἡ δὲ λέξις αὐτὴ, καθ' ἣν ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν, ἐστὶν ἥδε. Μοσχίωνος καταγματική. φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰ νεότρωτα, καὶ διακοπὰς τῶν νεύρων, καὶ τὰς μετὰ θλάσεως διαιρέσεις. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ μετὰ τραύματος κατάγματα, καὶ γὰρ τοῖς τραύμασι βοηθεῖ, καὶ πωροῖ τὰ ὀστᾶ μετὰ τῆς δεούσης ἐπιδέσεως ἐπιτιθεμένη, καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑδρωπικοῖς. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς διδύμων περιθλάσεις, σταφιδοῖ καὶ τὰς περὶ τὴν ἕδραν ἐξοχάς. ποιεῖ καὶ πρὸς ῥαγάδας βουτύρῳ ἐνιεμένη. ποιεῖ καὶ πρὸς βρογχοκήλας, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν, ποιεῖ πρὸς παρατρίμματα καὶ λυγίσματα. ποιεῖ πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν τυλώδεις ἐπαναστάσεις, ἃς ἥλους καλοῦμεν, ὥστε καὶ χωρὶς ἑλκώσεως ἀφαιρεῖν, καὶ καθόλου ἐστὶ πολυχρηστότατον τὸ φάρμακον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχομένους ὕδρωπας. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Λιθαργύρου μνᾶν α. ἡ δὲ μνᾶ ἔχει L ρξ. πίσσης ξηρᾶς δραχμὰς ρξ. στέατος μοσχείου δραχμὰς ρξ.

ῥητίνης τερμινθίνης ∠ π. μάννης λιβάνου ∠ π. κηροῦ ∠ μ. ἰοῦ ∠ η. ὀποπάνακος ∠ η. χαλβάνης ∠ η. ἐλαίου κικίνου κοτύλην α. ὄξους τὸ ἴσον, ὀποῦ συκαμίνου κοτύλην α. πίσσης ὑγρᾶς ἡμικοτύλιον. τὴν λιθάργυρον λειοτάτην, καὶ τὸ κίκινον ἔλαιον βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, ἢ χαλκοῦν, καὶ θεὶς ἐπὶ πυρὸς, ἕψε, καὶ ὅταν ἀναβράσῃ, ἐπίβαλλε στέαρ, καὶ τὸ μάννινον, κινῶν συνεχῶς. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε πίσσαν, κηρὸν, ῥητίνην, καὶ ἕψε μέχρι ἀμολύντου, ἐπίπασσε χαλβάνην, εἶτα ἰὸν, καὶ ὀποπάνακα ὄξει διαλυθέντα. τὸν δὲ ὀπὸν τοῦ συκαμίνου καὶ τὴν πίσσαν τὴν ὑγρὰν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον βαλόντες ἕψομεν. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπιβάλλομεν τῷ πρώτῳ φαρμάκῳ, καὶ πάλιν θέντες ἐπὶ τὸ πῦρ ἕψομεν μέχρις ἀμολύντου, καὶ εἰς οἶνον ἀποκεράσαντες, ἐῶμεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἔπειτα μαλάξαντες χρώμεθα, εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσσοντες. δεῖ δὲ μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ φαρμάκου, οἴνῳ δεύσαντα ταινίδιον ἐκθλίβειν, καὶ τότε περιτιθέναι τῷ φαρμάκῳ. Ὡς δὲ ὁ ἡμέτερος καθηγητὴς Δεύκιος ἐσκεύασεν, ἔχει οὕτως. τὸ στέαρ καὶ τὸ ἔλαιον πρότερον τήκομεν, καὶ ὅταν διαλυθῇ, καταπλάσσομεν λειοτάτην μάνναν, καὶ τὴν λιθάργυρον, καὶ ὅταν συστραφῇ, τὰ ἑπόμενα ποιοῦμεν. Ἐπαινέσαι δὲ δίκαιόν ἐστι καὶ κατὰ τοῦτο τὸν Ἀσκληπιάδην, ὅτι τὸν τρόπον τῆς σκευασίας γράφει τῶν φαρμάκων, οὐχ ὥσπερ ὁ Ἀνδρόμαχος παραλείπει, μήτε τινὰ δύναμιν ἔχει προστιθείς. ἀμέλει τὴν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου πρώτην τῶν βιβλίων ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένην ἔμπλαστρον αἰγυπτίαν, ἣν καὶ αὐτὸς τοῦ Ἀνδρομάχου φησὶν ὑπάρχειν, ὅτι δὲ τίνος ἐστὶ δυνάμεως ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, οὐδ' ὅπως σκευαστέον αὐτὴν, οὐδ' ὅπως χρηστέον, ἀλλ' ἁπλῶς ἔρριπται, καθάπερ τι τῶν ἐπιτυχόντων φαρμάκων ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἐκτὸς δυνάμεων ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένῃ δευτέρᾳ. πρώτην μὲν γὰρ ἁπασῶν ἔγραψεν ἣν αὐτὸς ὀνομάζει πανταγάθιον, ἐφεξῆς δὲ τὴν αἰγυπτίαν ταύτην, οὐδὲν ὡς ἔφην ἄλλο προσθείς. ἔχει γὰρ ἡ λέξις αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον. Αἰγυπτία. Λιθαργύρου ∠ ρμδ. κίκεως κοτύλας ς. κηροῦ ∠ ρμδ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ οβ. τερμινθίνης ∠ λς. ἐρίων κεκαυμένων ∠ ιη. λεπίδος στομώματος ∠ η. λεπίδος χαλκοῦ ∠ η. ἀριστολοχίας ∠ η. ἔνιοι σμύρνης ∠ δ. ὀποπάνακος ∠ β. τούτοις ἐπὶ τέλει ἐπιγέγραπται, θαλάσσης εἰς ἐμβροχὴν κηροῦ κοτύλας η. τί παρ' αὐτῷ σημαίνει τὸ εἰς ἐμβροχὴν κηροῦ σαφῶς οὐκ ἴσμεν, ὑπονοεῖν γάρ ἐστι πλείω. θαυμάσαι δ' ἔστι πῶς ἅπαντα τἄλλα γράψας Ἀσκληπιάδης ὡσαύτως τῷ Ἀνδρομάχῳ, τὸ μέτρον τοῦ κίκεως οὐκ ἴσον ἔγραψεν. ὁ μὲν γὰρ Ἀνδρόμαχος κοτύλας ς. ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης κοτύλας γ. ἔγραψεν. οὐ προσέθηκε δὲ οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν τελευτὴν τῆς γραφῆς ὑπ' Ἀνδρομάχου προσκείμενον. ἔνιοι σμύρνης ∠ δ. ὀποπάνακος ∠ β. πάλιν δὲ προσέθηκεν αὐτὸς ἐπὶ τῶν κεκαυμένων ἐρίων τῶν οἰσυπηρῶν, ὅπερ οὐ πρόσκειται κατὰ τὴν Ἀνδρομάχου γραφήν. ἐφεξῆς δὲ τῆς εἰρημένης αἰγυπτίας ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος θηριακὰς ἐμπλάστρους ε. καὶ μετὰ ταύτας ἑτέραν πάλιν φαιὰν, ἣν Εὐβούλου φησὶν εἶναι. καὶ μετὰ ταύτην αὖθις ἑτέραν φαιὰν, ἣν ἀθήναν ὀνομάζει. κἄπειτα ἐφεξῆς πάλιν ἑτέρας φαιὰς ἁπλῶς δύο, καὶ μετὰ ταύτας ἑτέραν ἐφ' ἧς κατὰ λέξιν οὕτως γέγραπται. Φαιὰ νυγματική. Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η. κηροῦ νέου ∠ η. τερμινθίνης ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. πίσσης ξηρᾶς ∠ μ. ὡς δὲ Ζήνων, μνᾶς ἥμισυ τέταρτον, λιθαργύρου ∠ δ. ἁλὸς ἰνδικῆς ∠ β. ἀριστολοχίας ∠ β. χαλβάνης ∠ β. ἰοῦ ∠ α. οἱ δὲ ∠ β. λιβάνου ∠ β. ἐλαίου χειμερινοῦ κοτύλης δ. θερείας ὄγδοον, ὄξους κοτύλης ἥμισυ εἰς ἄνεσιν τοῦ ἀμμωνιακοῦ. ταύτην εἰκός ἐστιν αὐτὸν ὀνομάζειν νυγματικὴν, πρὸς τὰ τῶν νεύρων νύγματα δυναμένην εἶναι χρησίμην.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

ΜΕΝ πρῶτος μοι λόγος ἐτελεύτησεν εἰς τὰς τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων συνθέσεις τάς τε ἄλλας, καὶ ὅσα πρὸς τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἁρμόττουσιν, διορισαμένων ἡμῶν τὰ κοινῶς δυσεπούλωτα καλούμενα τῶν ἰδίως κακοήθων ὀνομαζομένων, ὄντων μὲν αὐτῶν δηλονότι δυσεπουλώτων. ἐπεὶ δέ τινα μὲν ἐκ τῶν ἐπιρρεόντων τοῖς ἡλκωμένοις μορίοις ἰχώρων τε καὶ χυμῶν, δυσεπούλωτα γίγνεται, τινὰ δ' αὐτοῦ τοῦ πεπονθότος μορίου διαφθείροντος τὸ ἐπιρρέον, εἰ καὶ χρηστὸν εἴη, τὰ κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον ἕλκη δυσεπούλωτα καὶ κακοήθη καλοῦσιν ἰδίως, ἐφ' ὧν ἐνίοτε πᾶν ἐκκόπτειν τὸ πεπονθὸς, ἢ καίειν ἀναγκάζονται τινὲς, ἤτοι φαρμάκοις ἐσχαρωτικοῖς, ἢ πυρὶ χρώμενοι. πλάτους δ' ὄντος συχνοῦ καθ' ἑκάτερον τὸν τρόπον ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἕτερον ἑτέρου δυσεπούλωτόν τε καὶ κακόηθες εἶναι, τοσοῦτον ἀριθμὸν ὑπάρχειν τῶν ἰωμένων φαρμάκων ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὅσος ἂν ᾖ καὶ αὐτῶν τῶν ἑλκῶν. εἰκότως οὖν ἕκαστον τῶν ἐν ἐχόντων φάρμακον ἐπαγγελλόμενον ἐπουλοῦν ἕλκη κακοήθη, πολλάκις ἀποτυγχάνει. δύο γὰρ ἢ τριμάδας χρὴ τοὐλάχιστον, ᾧ πρόκειται πάντα θεραπεύειν τὰ τοιαῦτα, τῆς αὐτῆς μὲν ἐπαγγελίας καὶ δυνάμεως ὑπάρχοντα, διαφέροντα δὲ ἀλλήλων οὐχ ἁπλῶς τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ἀλλ' ὡς ἄν τις εἴποι σαφέστατα, τῷ μάλιστά τε καὶ ἥκιστα. καθάπερ οὖν ἐπὶ πάντων τῶν παθῶν ἐδείκνυμεν ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν εὑρίσκεσθαι πρώτην μὲν ἁπασῶν τὴν καθόλου δύναμιν τῶν βοηθημάτων, ἐφεξῆς δὲ τὰς ὕλας ἐν αἷς αὕτη περιέχεται, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ νῦν ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων ἑλκῶν ἡ καθόλου δύναμις, ἥτις ποτέ ἐστι τῶν θεραπευσόντων αὐτὰ φαρμάκων, εὑρῆσθαι χρὴ πρότερον. ἐδείχθη δέ μοι καὶ ἤδη κατ' ἐκείνην τὴν πραγματείαν, ἐφ' ὧν μὲν οὐδεμία καχεξία περὶ τοῖς ἡλκωμένοις μορίοις, δύο τούτους ἔχουσα σκοποὺς, ἕνα μὲν ἀποκρούεσθαι τὸ ἐπιρρέον, ἕτερον δὲ διαφορῆσαι τὸ ἐστηριγμένον ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ. γίγνεται δὲ ταῦτα διὰ ἐναντίων δυνάμεων. ἀναστέλλει μὲν γὰρ τὸ ἐπιρρέον, ὅσα στύφειν πέφυκε φάρμακα, διαφορεῖ δὲ τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ πεπονθότι, τὰ δύναμιν ἑλκτικὴν ἔχοντα. τοὐπίπαν δὲ τὰ μὴ στύφοντα, τραχύνει καὶ κατὰ τοῦτ' ἐστὶν ἀνιαρά. τὰ δὲ ἕλκοντα καὶ διαφοροῦντα τὰς ἐκ βάθους ὑγρότητας, οὐκ ἄνευ δριμύτητος ἐργάζεται τοῦτο. τῇ δριμύτητι δ' ἐξ ἀνάγκης ὀδύνη τις ἕπεται δακνούσῃ τὸ ἡλκωμένον. καὶ οὕτως συμβαίνει διὰ τὴν ἐκ τῶν τραχυνόντων καὶ δακνόντων ἀνίαν, ἐρεθίζεσθαι

τὴν περὶ

τὴν ἐπιρρέουσαν ὑγρότητα τοῖς ἡλκωμένοις μέρεσι. τούτου δὲ γιγνομένου, φλεγμαίνειν τε ἅμα καὶ διαβιβρώσκεσθαι τὸ ἕλκος, ὥστε ὅσον ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, ἄπορός ἐστιν ἡ τῶν βοηθησόντων φαρμάκων εὕρεσις τοῖς δυσεπουλώτοις ἕλκεσι, καὶ πολύγε μᾶλλον ἔτι τοῖς κακοήθεσιν. εὑρεῖν οὖν χρὴ καθόσον οἷόν τε τοιαύτην ὕλην φαρμάκων, ἐφ᾽ ἧς ξηρανθήσεται τὸ ἕλκος ἀδήκτως, ὅπερ ἀδύνατόν ἐστιν ἀκριβῶς γενέσθαι, μὴ γυμνάζοντος τοῦ θεραπεύοντος, ὅπως ἐνεργήσει τὸ προβληθὲν φάρμακον. ἔστι μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἰσχυρὸν κατ᾽ ἄμφω τὰ συντεθέντα, τό, τε δάκνον καὶ τὸ στύφον. ἀλλ᾽ ὅ, τε ῥύπος ὁ ἐπικείμενος τοῖς τοιούτοις ἕλκεσι, τό, τε τῆς ὑγρότητος πλῆθος, οἷον προβλήματα τινὰ τοῖς ἡλκωμένοις μέρεσι γιγνόμενα, τὴν ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων δῆξιν ἐκλύει. προσέχειν οὖν χρὴ πόσον ἡ πρώτη χρῆσις ἐξήρανε τῆς κατὰ τὸ ἕλκος ὑγρότητος, ἢ εἰ καὶ ῥύπον ἔχοι, πόσον ἀπέρριψε καὶ τούτου, καὶ οὕτως ἐν δευτέρου τε καὶ τρίτου χρῆσθαι, μέχριπερ ἂν φανῇ καθαρόν τε καὶ ξηρόν. ὁπόταν δὲ πρῶτον ἴδῃς αὐτὸ τοιοῦτον, μεταβαίνειν ἐφ᾽ ἕτερον φάρμαμον, ὁμοειδὲς μὲν ἀσθενέστερον δὲ τοῦ προτέρου. τὰ γὰρ ἰσχυρότερα τῷ δάκνειν τὸ ἕλκος, ὀδυνηρὰ γινόμενα, ῥεύματά τε κινεῖ καὶ φλεγμονὰς ἐγείρει. ἀλλ᾽ ἐὰν πάλιν ἀσθενέστερον, πολὺ τοῦ πρώτου φαρμάκου προσενέγκῃς, ὑγρὸν καὶ ῥυπαρὸν ἔσται τὸ ἕλκος. τούτῳ τοίνυν ὁ τεχνωθεὶς ἰατρός, τοῦ διὰ μόνης ἐμπειρίας ἕλκος θεραπεύοντος, ἀμείνων ἐστίν, ὡς ἂν ἐπιστάμενος οὐκ ἄλλῃ δυνάμει θεραπεύεσθαι τὸ ἕλκος ὑπὸ τῶν φαρμάκων, ὅτι μὴ τῷ ξηρὸν οὕτως ἐργάζεσθαι τὸ μόριον, ὡς ὅτ᾽ εἶχε κατὰ φύσιν. ἔσται δὲ τοῦτο δῆλον, ἐκ τοῦ μήτ᾽ ἀπορρεῖν ἔτι λεπτὸν ἰχῶρα, πῦόν τε γένεσιν † ὑποστρέφεσθαι. εἰς τοῦτο δὲ ἀφίξεσθαι, καθ᾽ ὃν εἴρηκα τρόπον ξηραινόμενα, τουτέστι στυφό- † ὑποφαίνεσθαι
μενά τε καὶ διαφορούμενα, κἄπειδὰν ξηρὰ μὲν ᾖ, ῥυπαρὰ δ᾽ ἔτι φαίνηται, διὰ τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων καθαιρόμενα, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν εἴρηται μέν τι κἂν τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὑπομνήμασιν. ἡ τελειοτάτη δὲ μέθοδος πᾶσα γέγραπται διὰ τῆς θεραπευτικῆς πραγματείας, ἐν ᾗ προτετεχνῶσθαι χρὴ τὸν μέλλοντα τελέως ὑπὸ τῶν νῦν λεγομένων ὠφεληθήσεσθαι. τοῦτο δ᾽ ἡμῖν τοῖς ἑταίροις ἐγνωκὼς ὑπάρχειν οἷς ταῦτα γράφεται, πάνυ σαφῶς οἶδα, καὶ πρὸς τούτῳ γε ἔτι τὸ μὴ λόγον εἶναι πιθανόν, ἄνευ τῆς ἐπὶ τῶν ἔργων βασάνου. τὰ λεγόμενα νῦν ὑπ᾽ ἐμοῦ. πολλάκις γὰρ ἐθεάσασθε διὰ αὐτῶν ἐκείνων τῶν φαρμάκων, οἷς ἀμεθόδως χρώμενοι τινὲς ἰατροὶ μηδὲν ἤνυον, ἐκθεραπευσάντα με πολλὰ τῶν τοιούτων ἑλκῶν. ἀναμνήσθητε τοίνυν τῶν ξηραίνειν ἀδήκτως πεφυκότων φαρμάκων, ἔστι δ᾽ αὐτῶν τὰ πλεῖστα μεταλλικά. καὶ μέντοι καυθέντων, καὶ πλυθέντων, ἥ τις ἦν πρόσθεν δῆξις ἀπόλλυται, καὶ τοῦτ᾽ ἀναμνήσθητε. τούτοις οὖν ὑμῖν ἐξέστω χρῆσθαι ἐν τῷ παρόντι, πεπλυμμένοις μὲν ἐπὶ παίδων, εὐνούχων τε καὶ γυναικῶν, καὶ ὅσοι φύσει λευκὴν καὶ μαλακὴν ἔχουσι τὴν σάρκα, καὶ πρὸς τούτοις γ᾽ ἔτι τῶν εὐαισθήτων τε πάνυ καὶ κακοχύμων. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων σωμάτων ἐγχωρεῖ καὶ τοῖς ἀπλύτοις χρῆσθαι, τὴν πρώτην ἐπίθεσιν αὐτῶν, εὐπεπτηκόσι τοῖς θεραπευομένοις ἕωθεν ποιουμένους. εἰ δὲ καὶ τοῦ σώματος ὅλου προπαρασκευῆς τινος δέοι, καὶ ταύτην χρὴ προπεποιῆσθαι. λελεγμέναι δ᾽ εἰσὶν αἱ παρασκευαὶ διὰ τῆς θεραπευτικῆς πραγματείας. ἐπ᾽ ἐνίων μὲν γὰρ ἀρκεῖ καθᾶραι μόνον, ἐπ᾽ ἐνίων δ᾽ ἀφελεῖν αἵματος, ἐπ᾽ ἄλλων δ᾽ ἄμφω ταῦτα πρᾶξαι. τινῶν δ᾽ ὑπερκείμενον ἐκκόψαι κιρσόν, ἢ σπληνός, ἢ ἥπατος προνοήσασθαι, τινῶν δὲ καὶ ἀποχάσαι τὰ περὶ τὸ ἕλκος, ὥσπερ γε καὶ περικόψαι ποτὲ τῶν χειλῶν τύλον. ἐὰν δὲ μηδὲ ἑνὸς τούτων δεώμεθα, τὴν ποσότητα τῆς ὑγρότητος ἐπισκεπτέον ἅμα τῷ ῥύπῳ, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸ προσῆκον ἰτέον φάρμακον, ἀναμνησθέντας ἑκάστου τῶν ἁπλῶν, ὅσα τε ξηραίνει μὲν οὐ μὴν ἀπορρύπτει γε τὸν ῥύπον τοῦ ἕλκους, ὅσα τε ῥύπτει μὲν οὐ μὴν ξηραίνει γενναίως. ὅσα δ᾽ ἄμφω δρᾶν πέφυκε, προσεπισκεπτομένους ἐκ ποίας τάξεώς ἐστιν ἕκαστον, ὃ μέγιστον μὲν ὑπάρχει τῶν εἰς τὴν θεραπείαν διαφερόντων, ὠλιγώρηται δὲ τοῖς γράψασι τὰ περὶ ὕλης βιβλία. μόνοι γὰρ οὗτοι πάσης αὐτῆς ἐνεχείρησαν εἰπεῖν τὰς δυνάμεις, ὥσπερ γε καὶ ὁ Διοσκορίδης, ὃν οὐδενὸς ἂν τις εἴποι δεύτερον εἶναι τῶν περὶ ταῦτα σπουδασάντων. ἐγὼ τοίνυν ἐφεξῆς ἅπαντα καταλέξω, τὰ ξηραίνειν ἕλκη δυνάμενα φάρμακα, χωρὶς τοῦ δάκνειν, ἢ τραχύνειν ἐπιφανῶς. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν μεταλλικῶν, ἐν οἷς ἀριθμοῦσι καὶ τὰ τῆς γῆς εἴδη. πολλῆς δ᾽ ἐν αὐτοῖς οὔσης διαφορᾶς ἐν τῷ κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἧττον ξηραίνειν ἀπὸ τῶν μέσων ἀρξάμενος, ἐπὶ τὰ σφοδρότερον ἢ ἀμυδρότερον ξηραίνοντα μεταβήσομαι. ξηραίνει τοίνυν μετρίως, ἥ τε λημνία σφραγίς, καὶ ἡ καδμεία, καὶ μᾶλλον ταύτης, ἡ αὐτοφυής, αὐτοῦ τοῦ
† μεταβαλλεσθαι κατὰ τοὺς χειμάρρους τε καὶ ῥύακας, καὶ ἐν τοῖς τῶν κυπρίων ὄρεσιν εὑρισκομένη, καὶ κατὰ τὰ † μεταλλεύεσθαι
ἀλλαχωρία, μάλιστα δὲ ἐν οἷς ἐστι τὰ μεταλλικά. κατασκευάζειν δ᾽ αὐτὴν εἴωθα ξηραντικωτέραν, ὥρᾳ θέρους ἐν ἡλίῳ τρίβων ἐφεξῆς ἡμέραις πλείοσι μετ᾽ ὄξους, ἢ οἴνου κιρροῦ μὲν τὴν χρόαν, διαυγοῦς δὲ τὴν σύστασιν, οἷός ἐστιν ὁ φαλερῖνος μὲν ἐν Ἰταλίᾳ, τμωλίτης δὲ ἐν Ἀσίᾳ, ξηραντικώτατος δὲ οἴνων ὁ τοιοῦτος. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους ἐστίν, ὅ, τ᾽ ἀριούσιος ἐν Χίῳ γεννώμενος, ὅ τ᾽ εὐώδης λέσβιος ἐν ἐρεσσῷ καὶ μιθύμνῃ. τούτων δ᾽ ἑξῆς εἰσιν οἱ παλαιοὶ πάντες, ὅταν ἐκ τῶν λευκῶν καὶ στυφόντων παλαιωθῶσιν, ἐν Ἰταλίᾳ μὲν ὅ, τε σιγνῖνος, καὶ ὁ τιβουρτῖνος καὶ μάρσος. ἐν Σικελίᾳ δὲ ὁ καλούμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἀμιναῖος. ἐν Ἀσίᾳ δὲ ὅ, τ᾽ ἀφροδισιεύς, καὶ ὁ μίσυος. ἀρκεῖ γὰρ ὡς παραδείγματα τῆς καθόλου δυνάμεως εἰρῆσθαί μοι ταῦτα. ἀλλὰ καὶ δι᾽ ὄξους δριμέος ὁμοίως ἐν ἡλίῳ, πολλαῖς ἡμέραις ὥρᾳ θέρους, παρασκευάζω τὴν καδμείαν. ἀποτίθεμαί τε ξηράνας, ὡς ἐπιπάττειν δύνασθαι τοῖς κακοηθευομένοις ἕλκεσιν. ἰσχυρότερον δὲ τούτου φάρμακόν ἐστι χαλκῖτις κεκαυμένη, προλειωθεῖσα τὸν αὐτὸν τρόπον τῇ καδμείᾳ. μετ᾽ αὐτὴν δ᾽ ἄκαυτος, ἰσχυρὸν οὕτως ἐστὶ φάρμακον, ὡς ἐσχάρας ἐργάζεσθαι. πεπλυμμένην οὖν αὐτήν, εἶτα ἐξηρασμένην ἔχειν ἀμείνον. ἀσθενέστερον μὲν γὰρ τῆς κεκαυμένης, ἡ πεπλυμμένη ξηραίνει, πρᾳοτέρα δέ ἐστι πολὺ καὶ ἀδηκτοτέρα. παραπλήσιον δὲ αὐτῇ φάρμακόν ἐστι καὶ ὁ κεκαυμένος ἰός. ὁ δὲ ἄκαυστος ἰσχυρότατον φάρμακον, ὥσπερ καὶ ἡ χαλκῖτις. ἀλλ᾽ ἐκείνῃ μὲν καὶ στύψεώς τι μέτεστι, καὶ πολὺ μᾶλλον αὐτῆς τῷ χαλκάνθῳ ξηραντικωτάτῳ τῶν μεταλλικῶν ὄντι. τῷ δὲ ἰῷ, τοιαύτης δυνάμεως οὐδ᾽ ὅλως μέτεστιν. ὁμογενὲς δ᾽ ὡς ἐμάθετε τῇ χαλκίτιδι, τό τε μίσυ καὶ τὸ σῶρυ. ἐκ μιᾶς γὰρ ὡς ἂν εἴποι τις ἐκφυόμενα ῥίζης ἐστί, λεπτομερέστερον μὲν ὑπάρχον τὸ μίσυ, καὶ ἧττον δακνῶδές τε καὶ καυστικόν, παχυμερέστερον δὲ τὸ σῶρυ, καὶ ἧττον ξηραῖνον ἀμφοτέρων, ὥσπερ καὶ τὸ σίμμι τοῦ σώρεως στυπτικωτέραν καὶ ξηραντικωτέραν ἔχει δύναμιν. ἐπιτηδειότατον δὲ φάρμακον ἕλκεσι δυσεπουλώτοις διὰ ὑγρότητα, καὶ τὸ δι-

φρυγὲς ὀνομαζόμενον, ἰσχυρῶς γὰρ ξηραίνει, καί τοι μετρίως δάκνον, ἔχει δὲ καὶ αὐτὸ πρὸς τῇ δριμείᾳ ποιότητί τε καὶ δύναμιν τὴν στύφουσαν, ἃς ἀμφοτέρας ἰσχυροτέρας, ἥ τ' ὠμὴ χαλκῖτις καὶ τὸ χάλκανθον, εἴτ' ἀῤῥενικῶς ὀνομάζειν αὐτὸ βούλοιτό τις, ἤτε θηλυκῶς, εἴτ' οὐδετέρως. ἀεὶ γὰρ μέμνησθε τοῦ μὴ φιλονεικεῖν ὑπὲρ ὀνομάτων, ἔνθα πρόκειται θεωρίαν ἐκμαθεῖν ἀναγκαίαν, εἰς τὰ τῆς τέχνης ἔργα. καὶ αἱ στυπτηρίαι δὲ πᾶσαι ξηραίνουσιν ἱκανῶς ἕλκη, στύφουσαι σφοδρῶς. ὅθεν οὐκ ἄν τις αὐταῖς χρήσεται μόναις ἐφ' †ἕλκους (†ἕλκοις), ὥσπερ οὐδὲ ὠμῇ χαλκίτιδι καὶ ἰῷ. κεκαυμένα δὲ ταῦτα καὶ τὸ μίσυ, χρήσιμα, καθάπερ γε καὶ πλυθέντα. γίγνεται μὲν ἄδηκτα, ξηραίνει δ' ἧττον. ἀσφαλέστερον οὖν αὐτοῖς χρῆσθαι πεπλυμμένοις, ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν σωμάτων ἃ θεραπεύειν ἀναγκαζόμεθα, μίαν γέ τινα διάθεσιν ἔχει μὴ φέρουσαν ἰσχυρὰν δῆξιν. ἀκηκόατε δ' αὐτὰ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ νῦν ἀναμνήσω πάλιν, ἀξιώσω τε μεμνῆσθαι πρὸς ἅπαντα τὸν ἑξῆς λόγον. ὅσα ῥινῶν πληθωρικά, καὶ ὅσα κακόχυμα, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μαλακόσαρκα, καὶ ἱκανῶς αἰσθητικὰ σώματ' ἐστί, ῥᾳδίως εἰς φλεγμονὴν ἄγεται δηχθέντα. περιέχεται δ' ἐν τοῖς μαλακοσάρκοις, δηλονότι τὰ τῶν λευκῶν γυναικῶν σώματα, καὶ τὰ τῶν παιδίων, εὐνούχων τε καὶ ἀνδρῶν λευκῶν τὴν χροιάν, ὅσοι τε γῆν ἐποικοῦσι ψυχράν, ὑγρὰ καὶ τούτων ἐστὶ καὶ φλεγματικὰ τὰ σώματα, καὶ διὰ τοῦτο μαλακά τε καὶ λευκά. καθάπερ γε καὶ τὰ θερμὴν οἰκοῦντα γῆν, οἷα τὰ κατ' αἴγυπτον καὶ ἀραβίαν ἐστί, σκληρὰν ἔχει καὶ ξηρὰν τὴν τῶν σωμάτων ἕξιν. ὡς οὖν ἀεὶ ταῦθ' ὑμῶν μνημονευόντων, προσθήσω τινὰ καὶ ἄλλην ὕλην φαρμάκων ἁπλῶν, θεραπεύειν ἕλκη δυναμένην κακοήθη. σαρκοκόλλα ῥινῶν καὶ ἰχθυοκόλλα, καὶ μᾶλλον αὐτῶν ἡ χρυσοκόλλα τοιαύτης εἰσὶ δυνάμεως. ἄριστον δὲ φάρμακον εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ὁ κεκαυμένος μόλυβδός ἐστι, καὶ μετ' αὐτὸν σῶρυ, καὶ στίμμι, κεκαυμένα καὶ ταῦτα. καὶ ἡ σκωρία δὲ τοῦ μολύβδου ξηραίνει καλῶς, ὥσπερ γε καὶ ἡ τοῦ σιδήρου λεπίς, καὶ μᾶλλον ἡ τοῦ στομώματος. ἡ δὲ τοῦ χαλκοῦ, πρὸς τὸ ξηραίνειν, καὶ ῥύπτει, διὸ καὶ καθαρὰ ποιεῖ τὰ ἕλκη, τῶν ἄλλων λεπίδων οὐκ ἐχουσῶν τοῦτο. ταῦτ' οὖν πάντα τὰ φάρμακα ξηρὰ καταπάττων ἕλκεσι κακοήθεσι, θαυμαστῶς ὄψει ξηραινόμενα χωρὶς δήξεως. ὥσπερ γε καὶ τὰ τῶν κηρύκων ὄστρακα καυθέντα, πορφύρων τε καὶ ὀστρέων, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα. καὶ τὸ διαφανὲς δὲ καλούμενον, ὃ σπεκλάριον ὀνομάζουσι ῥωμαῖοι, τῶν ἀδήκτως ξηραινόντων ἐστί, καυθὲν ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων ἑλκῶν χρήσιμον ὑπάρχον, οὐ μὴν τῶν κακοήθων. μετριώτερον γάρ, ἢ κατὰ ταῦτα ξηραίνει. τῆς αὐτῆς δ' αὐτῷ δυνάμεώς ἐστι, καὶ ὕαλος κεκαυμένη, καὶ τὸ συνιστάμενον πυρῶδες ἐν τοῖς θερμαντηρίοις χαλκείοις. μετὰ δὲ τοῦ ξηραίνειν, ἔτι καὶ στυπτικὴν ἔχει δύναμιν, ὁ καρπὸς τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης, ἥτε ὀμφακῖτις κηκίς, καὶ τὸ ῥοῦν, καὶ τὰ σίδια, οὐκ ὀλίγαι τε ῥίζαι καὶ πόαι. καὶ γὰρ καὶ ἀριστολοχία καὶ ἶρις, ἄκορόν τε καὶ ἀρτεμισία, καὶ πάνακος ῥίζα, καὶ ἀργεμώνη, χαμαιλέοντός τε μέλανος ἡ ῥίζα, καὶ κύπερον, δρακόντιόν τε καὶ ξίφιον, ἱκανῶς ξηραίνει, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον κενταύρειόν τε καὶ πόλιον. ἀσθενεστέρα δὲ βραχὺ τούτων ἐστίν, ἡ ἐρετριὰς ὀνομαζομένη γῆ, καθάπερ γε ἡ ἀμπελῖτις ἰσχυροτέρα. τοιαύτη μέν τις ὕλη τῶν τὰ κακοήθη θεραπευόντων ἕλκη, ἁπλῶν φαρμάκων ἐστίν. ἔξωθεν δ' αὐτοῖς προστίθεταί τινα καθ' ἑαυτὰ μὲν οὐ προσαγόμενα διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως, ἑτέροις δὲ μιγνύμενα, καθάπερ ὁ ἄκαυστος ἰός, καὶ ἡ ἄσβεστος, καὶ ἡ ἄπλυτος τίτανος, καὶ τὸ μαλακὸν ἀφρόνιτρον, ὅπερ ὄντως ἐστὶν ἀφρόλιτρον. ὅσῳ γὰρ ἂν ἀφρωδέστερον ᾖ, τοσούτῳ κάλλιόν ἐστι κατ' ἄμφω, καὶ τὸ δάκνειν ἧττον, καὶ τὸ διαφορεῖν μᾶλλον. ἐμάθετε γὰρ κἂν τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τοιαύτης ἔχεσθαι δυνάμεως τὰ λεπτομερέστερα τῶν παχυμερεστέρων, ἐν τοῖς ὁμοειδέσιν ἅπασιν. οὐδὲν δὲ οὕτως ἐστὶ φυλακτέον, ὡς τὰ μαλθακώδη καλούμενα πρὸς ἱπποκράτους φάρμακα, τοῦ κατὰ τὸ ἔλαιον ὄντα γένους. ἔστι δὲ τοιαῦτα τά γε στέατα πάντα καὶ μάλιστα αὐτῶν τὸ χοίρειον, εἶθ' ἑξῆς αἱ ῥητίναι, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ κηρός. ἑτέρῳ δὲ τρόπῳ καὶ τὰ μαλακτικὰ τῶν ἐσκληρυσμένων, οὐκ ἐπιτήδεια, χαλβάνη, βδέλλιον, ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, στύραξ, καὶ οἱ μυελοί. καὶ κατ' ἄλλον αὖ τρόπον τὰ δριμέα, πέπερι, ζιγγίβερ, νᾶπυ, κάγχρυ, καὶ πολὺ πλῆθος ἑτέρων τοιούτων.

Πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς εἰρημένοις ἄρτι ξηροῖς φαρμάκοις ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων τε καὶ κακοήθων ἑλκῶν.

Ἀναγκαῖον ἐστὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν, ὑγρότητος εἶναι μεστὰ μοχθηρᾶς, οὐκ ὀλίγα δι' αὐτῶν, καὶ ῥύπον ἔχει δαψιλῆ. ἐπειδὰν οὖν ἐπιπάττειν αὐτοῖς μέλλωμέν τι τῶν ξηρῶν φαρμάκων, προεκμάττειν διὰ ὀθονίου χρὴ μαλακοῦ τε καὶ καθαροῦ, καὶ ξηροῦ, πληρώσαντα δὲ τῷ φαρμάκῳ τὸ κοῖλον τοῦ ἕλκους, ἐπιβάλλειν ἔξωθεν, ἐμπλάστρου λεπτωθείσης τὰ χείλη πλάτυσμα, κατά τε τούτου πάλιν ἔξωθεν ὀθόνιον ἴσον ἅπαντι, καὶ κατ' αὐτοῦ σπόγγον ἐξ ὕδατος, ἢ οἴνου. περὶ παντὸς δὲ ποιεῖσθαι χρή, ψυχρὸν διαμένειν τὸν σπόγγον, ὃ γίγνοιτ' ἂν εὐκόλως, εἰ συνεχῶς αὐτοῦ καταντλοίη τις ὕδωρ ψυχρόν, ἄνευ τοῦ λύειν τὸν ἐπίδεσμον. αὐτὸν δὲ τὸν ἐπίδεσμον ἐπιβάλλειν τε καὶ περιβάλλειν, ὡς ἐν τοῖς περὶ καταγμάτων ἱπποκράτης ἐδίδαξε, μεγίστην βλάβην ἡγούμενος ἐξ ἐπιδέσεως ἔσεσθαι τῆς εἰς εὐμορφίαν, οὐκ ὠφέλειαν διαφερούσης. εἰ μὲν οὖν εἷς ὁ ἐπίδεσμος εἴη, κάτωθεν ἄνω νέμεσθαι χρή, κἂν ἀντικνήμιον ᾖ, κἂν γόνυ, κἂν σφυρόν, κἂν ἀγκών, ἢ χεὶρ ἄκρα, κἂν ὁτιοῦν ἄλλο μέρος. εἰ δὲ δυοῖν ἐθέλοις χρῆσθαι καθάπερ ἐπὶ τῶν καταγμάτων, ὁ μὲν πρότερος ἀπὸ τοῦ πεπονθότος μορίου πρὸς τὴν ἄνω χώραν νεμέσθω μόνην. ὁ δὲ δεύτερος κάτωθεν πρότερον, ἐφεξῆς δ' ἄνω τελευτῶν ἐπ' αὐτὸ τῷ προτέρῳ παραγιγνέσθω. πρόδηλον οὖν ὅτι τοὺς ἐπιδέσμους τούτους ἐξ ὀθονίων, οὐ ῥάκους εἶναι προσήκει. λύειν δὲ διὰ τρίτης, μὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ λύσαντα μὴ προσφέρειν ὕδωρ τῷ ἕλκει, ἀλλὰ καθ' ὃν προείρηται τρόπον ἀρτίως, δι' ὀθόνης μαλακῆς τε καὶ καθαρᾶς καὶ ξηρᾶς ἀπομάττοντα τοὺς ἰχῶρας. ἐὰν δὲ καὶ τὰ πέριξ τοῦ ἕλκους ἐμφαίνῃ τι φλεγμονῶδες, ἐπιβάλλειν ἐπὶ τοῦ πλατύσματος ἔξωθεν ἐπὶ πολὺν τόπον ἐξήκον ὑγρὸν φάρμακον ἐκ τῆς ἐμῆς φοινικίνης, οὐχ ἁπλῶς τετηκυίας, ἀλλὰ στύφοντος οἴνου προσειληφυίας, ὅσον οἷόν τε πλεῖστον. οὐ μὴν οὐδὲ διὰ τοῦ †ψύχοντος (†τύχοντος) ἐλαίου τήκειν αὐτὴν προσήκει, ἀλλ' εἰ μὲν ἐρυθρότης τις, ἢ ὅλως θερμότης ἐπικρατεῖ κατὰ τὰ πέριξ τοῦ ἕλκους, διά τινος τῶν στυφόντων καὶ ψυχόντων. ἔστι δὲ τοιαῦτα, μύρσινόν τε καὶ μήλινον. εἰ δὲ μὴ παρείη ταῦτα, τὸ καλούμενον ὀμφάκινόν τε καὶ ὠμοτριβὲς ἔλαιον. εἰ δὲ σκληρότης ἐπικρατεῖν φαίνοιτο, δι' ἐλαίου παλαιοῦ τηκτέον, ἢ διὰ κικίνου τὴν αὐτὴν φοινικίνην. ἀσφαλέστερον δέ, κἂν

μηδὲν ἐν

δεῖν ἐν τῷ περιέχοντι τὸ ἕλκος τόπῳ μοχθηρὸν ἐμφαίνηται. αὐτῷ γοῦν τῷ ὑπειρημένῳ χωρίῳ, τὸ ὑγρὸν φάρμακον ἐπιβάλλειν ἀποκρουσόμενον, εἴ τι πρόσεισιν, ἢ μοχθηρὸν, ἢ πλέον τοῦ προσήκοντος ἐπιρρεῖ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν σκέλει τὸ ἕλκος ὑπάρχον, ὑπειρημένην ἔχοι φλέβα κιρσώδη. μεγάλης δ' οὔσης αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν χρόαν ἐμφαινούσης, οὔτε ἐρυθρὸν, οὐδὲ χρηστὸν αἷμα περιέχειν, ἀλλὰ μελάντερον καὶ μελαγχολικώτερον, ἐκκόπτειν χρὴ τὴν φλέβα. συνέβη δέ ποτε φλεβὸς τοιαύτης ἐκκοπείσης, τὸ μὲν ἕλκος εὐθέως ἐπουλωθῆναι, καί τοι γ' ἐνιαυσιαῖον ὂν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ κατὰ τὴν διαίρεσιν ὅθεν ἡ φλὲψ ἐξεκόπη, γενέσθαι κακόηθες ἕλκος, ἐπουλωθῆναι μὴ δυνάμενον. ἄμεινον οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων, τὴν ἕξιν τοῦ θεραπευομένου θεασάμενον, ἀπὸ φλεβοτομίας μὲν ἄρξασθαι, καθῆραι δὲ ἐφεξῆς φαρμάκῳ μελαγχολικὸν ἐκκενοῦντι χυμὸν, καὶ σὺν τούτῳ καὶ φλεγματικὸν, ἐπειδὴ καὶ οὗτος συνεπιρρεῖ ποτε τῷ μελαγχολικῷ κατὰ τὰς τῶν κιρσῶν γενέσεις. εἶθ' ἑξῆς αὐτὴν κατὰ τὸ μῆκος σχάσαι τὴν ὑπειρημένην τοῦ ἕλκους φλέβα, καὶ κενώσαντα δαψιλὲς, αὐτὴν ταύτην πρότερον ἰᾶσθαι τὴν γενομένην διαίρεσιν τῆς φλεβὸς, ὅταν δ' ἀκριβῶς ἤδη φαίνηται συνουλωμένη, τηνικαῦτα τῇ θεραπείᾳ τοῦ κακοήθους ἕλκους ἐπιχειρεῖν, ὡς προείρηται. καὶ σπλὴν δὲ ἐνίοτε μοχθηρῶς διακείμενος, αἴτιος γίγνεται τοιαύτης κακοχυμίας, ὥσπερ γε καὶ ἧπαρ, ὧν χρὴ προνοησάμενον, οὕτως ἐπιχειρεῖν τῇ τοῦ ἕλκους ἰάσει. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, κἂν κακόχυμον ἢ πληθωρικὸν ὅλον ᾖ τὸ σῶμα, προκαθῆραί τε καὶ προκενῶσαι πρότερον αὐτὸ, πρὶν ἐπιθεῖναι τῷ ἕλκει φάρμακον. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ θεραπεύειν τὸ ἕλκος διὰ τῶν ξηρῶν φαρμάκων, ἐφ' ἑκάστῃ ἐπιλύσει προσέχειν χρὴ τὴν γεγενημένην ὑπ' αὐτοῦ περὶ τὸ μόριον ἐνέργειαν, ἐπισταμένους τε καὶ μεμνημένους, ὅτι τὰ μὲν ἄνευ τοῦ ῥύπτειν ξηραίνοντα, τοιαῦτα δ' ἐστὶν ἐν οἷς ἡ στύφουσα ποιότης ἐπικρατεῖ, καθαρὸν οὐκ ἐργάζεται τὸ ἕλκος. ὅσα δὲ πρὸς τῷ ξηραίνειν ἔτι καὶ τὸ ῥύπτειν ἔχει, ταῦτα οὐ μόνον ξηρὸν, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν ἀποδείκνυσι τὸ ἡλκωμένον ὅλον μόριον. εἰδέναι δὲ χρὴ, καὶ ὡς δάκνεται τὰ καθαρὰ τῶν ἑλκῶν, ὑφ' ὧν ἔμπροσθεν οὐδὲν ἐδάκνετο φαρμάκων, ἡνίκα ἦν ῥυπαρά. μεταβαίνειν οὖν ἀπὸ τῶν ἰσχυρότερον ῥυπτόντων ἐπὶ τὸ πρᾳότερον καὶ ἀδηκτότερον, καθ' ὃν ἂν καιρὸν ἀκριβῶς καθαρὸν εὑρεθῇ τὸ ἕλκος, ὥσπερ γε πάλιν ἐπὶ τῶν ῥυπαρῶν, ἐπανέρχεσθαι ἐπὶ τὰ ῥυπτικώτερα, πλὴν εἰ μὴ διὰ τὸ δηχθῆναι ῥυπαρὸν ἐφάνη. τουτὶ γὰρ ἐνίοτε καὶ τοὺς ἀγαθοὺς δοκοῦντας εἶναι ἰατροὺς, ἐξηπάτησεν, ὡς μεταβῆναι πρὸς ἄλλο ῥυπτικώτερόν τε καὶ δριμύτερον, ὑφ' οὗ πάλιν ἀναβρωθὲν τὸ ἕλκος, ὁμοίως ῥυπαρὸν, ἢ καὶ μᾶλλον ἔτι κατὰ τὴν ἑξῆς λύσιν ἐφάνη, τῆς συντακείσης ὑπὸ τοῦ φαρμάκου σαρκὸς ῥυπαινούσης αὐτό. λύεται μὲν γὰρ εἰς ἰχῶρας μοχθηροὺς ἡ συντηκομένη σάρξ. αὐτῶν δὲ τούτων ὅσον μὲν λεπτομερέστερόν ἐστι κατὰ τὴν σύστασιν, ὑπὸ τοῦ φαρμάκου διαφορεῖται, τὸ λοιπὸν δ' αὐτόθι περιπηγνύμενον τοῖς ἕλκεσι, ῥύπος αὐτοῖς γίγνεται. προσέχειν οὖν χρὴ, πότερον ἀναβιβρωσκομένης τε καὶ συντηκομένης τῆς ὑποκειμένης σαρκὸς, ἐρυπάνθη τὸ ἕλκος, ἢ διὰ τὸ δεῖσθαι μὲν ἀφαιροῦντος τὸν ῥύπον φαρμάκου, τὸ δὲ ἐπιτεθὲν, οὐκ εἶναι τοιοῦτον. διακρίνεται δὲ τῷ κοιλότερόν τε ἅμα γεγονέναι τὸ ἕλκος, καὶ ἐρυθαίνειν τὰ χείλη, καὶ θερμότερα ἔχειν, ὅταν ὑπὸ τῆς τοῦ φαρμάκου δριμύτητος ῥυπαίνηται. τάχα μὲν οὖν περιττὸν ἦν ἐν τῇ προκειμένῃ πραγματείᾳ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τῶν συνθέτων φαρμάκων προσγράφειν. εἴρηται γὰρ ἐν τῇ θεραπευτικῇ μεθόδῳ, τὰ δ' ἀναγκαῖα καὶ μεγάλην φέροντα βλάβην εἰ παροφθείη, βέλτιόν ἐστι καὶ δὶς καὶ τρὶς λέγειν, ἀναμνήσεως ἕνεκα. προσκείσθω τοιγαροῦν ἔτι καὶ τόδε κατὰ τὸν λόγον ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν τοιούτων ἑλκῶν, εἰ μὲν εἴη δυνατὸν ἄνευ τῆς τοῦ παντὸς σώματος βλάβης ἀλουτεῖν τὸν θεραπευόμενον, ἀνατριβόμενόν τε συνεχέστερον ἐπὶ πλέον, ἐφεξῆς τε δι' ἐλαίου, κἄπειτα δι' ἁλτήρων γυμναζόμενον, εἰ σκέλος εἴη τὸ πεπονθὸς, ἢ διὰ δρόμων ἐπὶ τῶν ὑπειρημένων. εἰ δὲ ἀλουτεῖν ἀδύνατον εἴη τῷ θεραπευομένῳ χωρὶς βλάβης ὅλου τοῦ σώματος, οὐ χρὴ λύειν τὴν ἐπίδεσιν, ἀλλ' ὡς ἐπιδέδεται λουσάμενον, ἐκθλίψαντα τὸ τοῦ σπόγγου τὸ θερμὸν ὕδωρ, εὐθέως ἄλλο καταχεῖν ψυχρὸν, ὡς μηδεμίαν ὑπολείπεσθαι θερμότητα κατὰ τὴν ἐπίδεσιν. εἰ δὲ φαίνοιτο προχωρεῖν ἡ θεραπεία, καὶ χωρὶς ἐπιδέσεως σπόγγου, θεραπεύεσθαι δύναται τῆς ὑγρᾶς φοινικίνης ἐπιβαλλομένης ἔξωθεν, ὡς εἴρηται. καὶ χωρὶς ἐπιθέσεως σπόγγου καταλαμβανομένης ἐπιδέσμοις, καταγματικῷ τρόπῳ περιελιττομένης τῷ θεραπευομένῳ μορίῳ τοῦ σώματος.

Σύνθεσις ἐμπλαστρωδῶν φαρμάκων.

Ἐπειδὴ τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς τῶν κακοήθων τε καὶ δυσεπουλώτων ἑλκῶν θεραπείας ἐν τῷ ξηραίνειν ἀδήκτως τὸ φάρμακον, ὑγραίνει δὲ πάντων μάλιστα, τό, τε ὕδωρ καὶ τὸ ἔλαιον. ἀπέχεσθαι χρὴ τούτων, ὡς μήτε αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ προσφέρειν, μήτε κατὰ τῶν εἰρημένων ξηρῶν φαρμάκων μιγνύναι. κηρὸν οὖν ἐκλέγεσθαι χρὴ, μήτε φύσει ξηρὸν, μήθ' ὑπὸ παλαιότητος εἰς τοῦθ' ἥκοντα, πρόσφατον δὲ καὶ φύσει λιπαρὸν, ὃν ἐν ἡλίῳ μαλάττων τις, ἀναλαβεῖν εἰς αὐτὸν δυνήσεται τῶν εἰρημένων ξηρῶν φαρμάκων. μὴ ὄντος δὲ ἡλίου, παρά τε πυρὶ θαλπόμενος μαλάττηται, καὶ καθιέμενος εἰς ὕδωρ θερμόν. οὐ γὰρ ἀναμίγνυται δι' ὅλου τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ἀπορρεῖ ταχέως αὐτοῦ μαλαττομένου πρὶν ἐπιτεθῆναι τῷ ἕλκει. Συμμετρία δὲ τῆς †τήξεως ἐστὶ τοιάδε. Μέτριον μὲν εἴ τις βούλοιτο γενέσθαι τὸ φάρμακον, τὸ τέταρτον μέρος προσβάλῃ τῷ κηρῷ τῶν μεταλλικῶν, ἰσχυρότερον δὲ ἔσται τοῦ τρίτου μιχθέντος. αὐτῶν δὲ τῶν μεταλλικῶν ἧττόν τε καὶ μᾶλλον ἀδήκτων τε καὶ ξηραντικῶν ὄντων, ἐπιταθήσεται μὲν ἐν τοῖς ξηραντικωτέροις ἡ δύναμις, ἐκλυθήσεται δ' ἐν τοῖς ἧττον ξηραίνουσιν, ὥσπερ γε πάλιν, ἀσφαλεστέρα μὲν ἡ χρῆσις ἔσται διὰ τῶν ἀδηκτοτέρων, σφαλερωτέρα δὲ διὰ τῶν δακνωδεστέρων. εἴρηται γὰρ πολλάκις, ὡς ἔνιαι μὲν φύσεις σωμάτων, αἰσθητικώτερον ἔχουσι τό, τε δέρμα καὶ τὰς σάρκας, ἔνιαι δὲ, δυσαισθητότερα, τοῦτ' ἐστὶν ἄμφω. κατὰ δὲ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον αἰσθάνεσθαι, καὶ τὸ τῆς ὀδύνης πάθος ἀκολουθεῖ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ὥς γε καὶ τὸ τῆς φλεγμονῆς, οὐ μικρὰ δὲ διαφορὰ καὶ παρὰ τὸ μαλακόσαρκον ὑπάρχειν, ἢ σκληρότερον, εὔχυμόν τε καὶ κακόχυμον, ἢ πληθωρικὸν, ἢ κενὸν, ἢ μέσως διακείμενον ἐν τοῖς εἰρημένοις. οὐκοῦν οἷόν τε πᾶσιν ἀνθρώποις ἓν ἐπιτήδειον σκευάσαι φάρμακον, ἀλλ' ὁποῖον ἂν σκευασθῇ τῶν ὁμοειδῶν, ἐπίστασθαι τούτῳ χρῆσθαι προσήκει τεχνωθέντα κα-

†μίξεως

τὰ τὴν ἐν τῷδε τῷ λόγῳ διδασκομένην μέθοδον, οἷον εὐθέως ἐπὶ τῆς προκειμένης ὕλης, ἐὰν ἴσον μὲν ἑκατέρου μίξῃς, ἰοῦ τε καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου. μέρος δ' ἑνὸς ἥμισυ στυπτηρίας σχιστῆς, ὡς γενέσθαι τὸ συμπληρούμενον ἐκ τῶν τριῶν ἤτοι δραχμῶν β΄ καὶ ἡμισείας, ἢ οὐγγίας τοσαύτης, ἀρκέσει κηροῦ μίξαι μὲν δέκα δραχμὰς ταῖς δραχμαῖς, δέκα δ' οὐγγίας ταῖς οὐγγίαις εἰς μετρίου τε καὶ μέσου τῇ δυνάμει φαρμάκου σύνθεσιν. ἄμεινον δ' ἅμα, καὶ ἀδηκτότερον ἔσται διφρυγὲς λαμβανόντων ἀντὶ τῆς σχιστῆς, καὶ μιᾶς τε δραχμῆς ὅλης ἐμβληθείσης, ὥσπερ τοῦ χαλκοῦ τε καὶ ἰοῦ, κάλλιον ἔσται τὸ φάρμακον. εἰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ ἰοῦ δῆξιν ὑποπτεύοντες, ἐθελήσαιμεν ἀκριβῶς ἄδηκτον αὐτὸ γενέσθαι, κεκαυμένον ἐμβάλλειν χρὴ τὸν ἰόν. εἰ δὲ καὶ ῥύπον ἀφαιροῦν, λεπίδος χαλκοῦ προσβλητέον ἥμισυ δραχμῆς, ὡς γενέσθαι τὴν ὅλην συμμετρίαν τοιάνδε. Χαλκοῦ καὶ ἰοῦ κεκαυμένου καὶ διφρυγοῦς, ἴσον ἑκάστου, τουτέστιν ἀνὰ δραχμὴν μίαν, τῆς δὲ τοῦ χαλκοῦ λεπίδος, ἡμίδραχμον. ἀναλαμβανέσθω δὲ ταῦτα τῷ λιπαρῷ κηρῷ μαλαττομένῳ, καθότι προείρηται. ξηροτέρου δ' ὄντος ἢ ὡς δέξασθαι τὰ εἰρημένα, μιγνύναι χρὴ μαλάττοντα μύρσινον, ἢ μήλινον, ἢ σχίνινον, ἢ κίκινον, ἢ κύπρινον, ἢ παλαιὸν ἔλαιον ὠμοτριβές, ἢ τὸ πρόσφατον σπανόν, ἢ τὸ παρ' ἡμῖν διὰ θαλλῶν ἐλαίας σκευασμένον. εἰ δὲ μηδ' ὅλως ἐθέλοιμεν ἐλαιῶδές τι τῷ φαρμάκῳ προσφέρειν, τῆς λαρικίνης ῥητίνης μιγνύειν. εἰ δὲ μὴ παρείη ταύτης ἡμῖν, ἀντ' αὐτῆς τῇ τερμινθίνῃ χρηστέον. ἀεὶ δὲ καὶ τούτου χρὴ μεμνῆσθαι τοὺς ἀναγινώσκοντας ταῦτα, μάλιστα μὲν ἤδη τὸ πρῶτον εἰρημένον ὡς ἄριστον αἱρεῖσθαι, μετὰ τοῦτο δ' ἐπὶ τὸ δεύτερόν τε καὶ τρίτον, ἐφεξῆς τε τἆλλα τὰ μετὰ τὸ τρίτον, ὡς ἀνάλογον τῆς τῶν φαρμάκων ἀρετῆς τε καὶ δυνάμεως τῇ τάξει τοῦ λόγου χρωμένων ἡμῶν. προακηκοὼς οὖν τις ταῦτα καὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὰς δυνάμεις ἐπιστάμενος, ἱκανὸς ἔσται διακρίνειν, ὅσα τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐγράφη πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν φάρμακα, οἷον εὐθέως Ἀσκληπιάδης ὁ φαρμακίων ἐπικληθείς, ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐκτὸς οὕτως ἔγραψε.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων φαρμάκων.

Πρὸς τὰ χειρώνια καὶ δυσαλθῆ τῶν ἑλκῶν, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Λεπίδος χαλκοῦ οὐγγίαν α΄. ἰοῦ ξυστοῦ οὐγγίαν α΄. κηροῦ ἡμίλιτρον, ῥητίνης λαρικίνης οὐγγίαν α S. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνελόμενος χρῶ μαλάσσων ἐπιμελῶς, καὶ πλατυσμάτιον ἐπιρρίπτων κατὰ μόνου τοῦ πεπονθότος ὥστε περιλαμβάνειν μόνον τὸ ἕλκος. δεῖ δὲ τὰ πέριξ ἀφλεγμάντῳ φαρμάκῳ περιλαμβάνειν. ἐν δὲ τῇ θεραπείᾳ λύειν χρὴ διὰ τρίτης τὸ ἕλκος, ἔπειτα προπυριᾶν, καὶ τὸ αὐτὸ πλατυσμάτιον ἀπονίπτοντα μαλάσσειν, καὶ πάλιν ἐπιτιθέναι, ἕως ἂν ἄρξηται συνουλώσεως. Αὕτη μὲν ἡ τοῦ φαρμάκου γραφή, καλῶς προσγράψαντος αὐτοῦ πρὸς τὰ χειρώνια, καλοῦσι γὰρ οὕτως τὰ μὴ μετρίως κακοήθη τῶν ἑλκῶν, ἀλλὰ τὰ πάνυ σφόδρα, τοιαῦτα. γενναῖον δ' ἐστὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, ὡς ἂν ἐκ τρίτου μέρους ἔχον τοῦ κηροῦ τὰ μεταλλικά, τὸν μὲν ἰὸν ἰσχυρότερον φάρμακον, τὴν δὲ λεπίδα τοῦ χαλκοῦ, μετριώτερον μὲν πολὺ τοῦ ἰοῦ. γενναῖον δὲ ὅμως καὶ αὐτό, συμμέτρως δ' εἴπερ εἶχε κράσεως, ὡς καὶ τὰ μετρίως κακοήθη θεραπεύειν, οὐ τριπλάσιος, ἀλλὰ τετραπλάσιος ὁ κηρὸς ἐμέμικτο τοῖς ἄλλοις. ἔτι δ' αὖ μετριώτερον, εἰ πενταπλάσιος, ὡς καὶ τὰ μηδέπω κακοήθη, δυσεπούλωτα δὲ ἄλλως ὄντα, θεραπεύειν. ὥσπερ γὰρ κἂν εἰ τὸν κηρὸν ἑξαπλάσιον ἐργάσαιτό τις τῶν μεταλλικῶν, ὡς εἶναι τοῦ μὲν ἰοῦ καὶ τῆς λεπίδος, ἑκατέρου δραχμήν, κηροῦ δὲ ∠ ιβ΄. τῆς λαρικίνης δὲ τὸ ἀνάλογον. ἀνάλογον δὲ ἔσται, εἰ τρεῖς εἶεν αὐτῆς δραχμαί. λιπαροῦ δ' ὄντος τοῦ κηροῦ, κἂν ἔλαττον ἐμβληθῇ τῆς ῥητίνης, αὐτάρκη σύστασιν ἕξει τὸ φάρμακον. ἐπὶ γάρ τοι τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἡ ῥητίνη διὰ τὴν σύστασιν ἐμβάλλεται, καθάπερ γε καὶ τὸ μύρσινον, ἢ σχίνινον. ἐγὼ δὲ καὶ Ἀττικῷ ποτε οἰσύπῳ μαλάττων, τὸν κηρὸν ἔμιξα. καί μοι κατὰ τὴν χρῆσιν ἐφάνη τὸ φάρμακον, ἢ οὐδέν, ἢ βραχὺ παντελῶς ἀπολείπεσθαι τῶν ἄνευ τούτων σκευασθέντων. εὔδηλον δὲ ὡς εὐτονίαν λέγω τοῦ γενησομένου φαρμάκου ταῦτα. τὸ γὰρ τῆς ὠφελείας ἐν τῷ πρός τι, δυναμένου τοῦ μαλακωτέρου φαρμάκου πρὸς τὰ μετριώτερα τῶν κακοήθων ἁρμόττειν, μᾶλλον τοῦ σφοδροτέρου. ἔνθα γοῦν ἧττον μὲν ἐστὶ κακόηθες αὐτὸ τὸ ἕλκος, ὀχθώδη δὲ τὰ χείλη, βελτίων ἐπὶ τούτων ἐστὶν ὁ οἴσυπος. ἀγαθὸν δ' εἰς ταῦτα φάρμακόν ἐστι, καὶ ὁ τῆς ἐλάφου τε καὶ μόσχου μυελός, ὅν τινα χρὴ προλειώσαντα, μιγνύναι τῷ κηρῷ πρότερον, εἶθ' οὕτως αὐτοῖς ἑνωμένοις, ἀναλαμβάνειν τὰ μεταλλικὰ προλελειωμένα, μέχρι τοῦ χνοώδη γενέσθαι, δακνώδη γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα. εἰς ταῦτα δ' ἱκανῶς προλελειώσθω τὰ ξηρὰ καὶ γεώδη τῇ συστάσει φάρμακα, καθάπερ ἥ τε κηκίς ἐστι, καὶ οἱ κύτινοι, καὶ τὰ σίδια, καὶ ὁ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης καρπός. καὶ γὰρ δυσλείωτα πάντ' ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, καθάπερ εὐλείωτα τὰ χυλῶν, ἢ ὀπῶν ἐξηρασμένων γεγονότα, σμύρνα, καὶ ἀλόη, καὶ ἀκακία, καὶ ὅσα τούτοις ὁμογενῆ. Καλῶς δ' ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ προειρημένου φαρμάκου τῆς γραφῆς ὁ Ἀσκληπιάδης προσέθηκεν αὐτοῖς ὀνόμασι. καὶ ταῦτα λύε διὰ τρίτης, καὶ ἀποπυρία, καὶ τὸ αὐτὸ πλατυσμάτιον ἀπονίψας, μάλαξον, καὶ πάλιν ἐπιτίθει. εἰ μὴ γὰρ ἤδη πλέον ὁμιλήσειε τῷ χρωτὶ τὸ φάρμακον, οὐδὲν ἀνύσει. λέληθε δὲ καὶ τοῦτο αὐτὸ τοὺς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν, καὶ νομίζουσιν εἰ τρὶς τῆς ἡμέρας ἐκμάξαιεν τοὺς ἰχῶρας τοῦ ἕλκους, ἄμεινόν τι πράττειν, τῶν δὶς ἀποματτόντων. τοὺς δ' ἅπαξ λύοντας, καὶ αὐτοὶ πολλάκις οἱ κάμνοντες ὡς ἀμελούμενοι μέμφονται. προσήκει δ' ἡμᾶς μεμνῆσθαι κἀνταῦθα τοῦ πολλάκις ὑμῖν εἰρημένου, κατὰ πολλὰ τῶν ἡμετέρων ὑπομνημάτων, ὡς αἱ ποιότητες ἁπάντων τῶν πλησιαζόντων σωμάτων, εἰς ἀλλήλας ἐνδρῶσι, κἂν τὸ ἕτερον αὐτῶν ἰσχυρότερον ᾖ πολλῷ. ἐπὶ γάρ τοι τοῦτον τὸν λόγον, ὁμοειδεῖς πως ἀλλήλαις ἐν τῷ χρόνῳ γίγνονται, κἂν διαφέρωσι πάμπολυ. γενομένης δ' ὁμοειδοῦς τῷ θεραπευομένῳ σώματι τῆς τοῦ φαρμάκου ποιότητος, ἡ ὠφέλεια μείζων ἕπεται. διὰ τοῦτ' οὖν ὅτε πρῶτος ἐπινοήσας χρῆσθαι τῷ πρότερον ἐπιτεθέντι πλατύσματι, δικαίως ἂν ἐπαινοῖτο, καὶ ἡμᾶς ἐπειδὴ προσῆκεν αὐτῷ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ καὶ τῇ πείρᾳ μαρτυρουμένην τὴν ἐπίνοιαν ἐγνώκαμεν. εὐλόγως δὲ καὶ πυριᾶσθαι κελεύει διὰ τρίτης αὐτὸ καθ' ἑκάστην δηλονότι λύσιν, ἐπεὶ γὰρ ἰσχυρόν ἐστι τὸ φάρμακον, εἰκότως παρηγορίας δεῖται. βέλτιον οὖν ἤδη τῶν μὴ πάνυ κακοήθων, τετραπλάσιον, ἢ πενταπλάσιον εἶναι τὸν κηρὸν ἀμφοῖν ὁμοῦ τῶν μεταλλικῶν.

Ἐφεξῆς δὲ τῷ προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ, γέγραφεν ἕτερον φάρμακον ὁ Ἀσκληπιάδης, τὴν σύστασιν ἔχον τήνδε.

τήνδε. Ἰοῦ οὐγγίας βʹ. λεπίδος οὐγγίας βʹ. διφρυγοῦς οὐγγίαν αʹ. κηροῦ λίτραν μίαν, λάρικος οὐγγίας γʹ. αὕτη πάλιν ἡ συμμετρία τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἡ αὐτὴ τῇ πρόσθεν ἐστὶν, μόνῳ τῷ διφρυγεῖ πλεονεκτοῦσα. τἆλλα γοῦν ἅπαντα διπλάσια τῶν ἔμπροσθεν ἐστίν. ἐν ἐκείνῃ μὲν γὰρ τῇ γραφῇ, μίαν οὐγγίαν ἔβαλλεν ἰοῦ, καὶ λεπίδος ἑκατέρου, συναμφοτέρου δ' αὐτῶν, τὸν κηρὸν τριπλάσιον. ἐνταῦθα τὰς πάσας οὐγγίας ἓξ ἠξίου βάλλειν αὐτοῦ, τὴν μέντοι ῥητίνην, ἡμιούγγιον ἑκατέρου τῶν μεταλλικῶν. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ γραφῇ, ταύτης μὲν ἀντὶ μιᾶς καὶ ἡμισείας οὐγγίας, τρεῖς ἐμβάλλειν κελεύει. τῶν μεταλλικῶν δ' ἀντὶ μιᾶς οὐγγίας, ἑκατέρου δύο. καὶ τοῦ κηροῦ λίτραν, ἐν τῇ προτέρᾳ γραφῇ βάλλων ἡμίλιτρον. εὔδηλον οὖν ὅτι τὸ διφρυγὲς μόνον ἐν τῇ † προτέρᾳ προσέθηκε. καὶ εἴπερ οὐγγίαν αὐτοῦ βάλλειν κελεύει κατὰ διπλασίων τῶν ἄλλων, ἐάν τις ἁπλᾶ πάντα τὰ κατὰ τὴν προτέραν γραφὴν μιγνὺς, τοῦ διφρυγοῦς αὐτοῖς ἡμιούγγιον προσθήσει, ποιήσει τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου τοιάνδε. Λεπίδος οὐγγίαν αʹ. ἰοῦ οὐγγίαν αʹ. κηροῦ ἡμίλιτρον, ῥητίνης λάρικος οὐγγίαν αʹ. καὶ ἡμίσειαν. διφρυγοῦς ἡμιούγγιον, ἡ αὐτὴ κατὰ πᾶν καὶ ἥδε τῇ προτέρᾳ γίγνεται, πλὴν τοῦ διφρυγοῦς. ἔστι δὲ τὸ μὲν διφρυγὲς οὕτω μέτριον φάρμακον, ὡς καὶ μόνον ἐπιπαττόμενον ἰᾶσθαι τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν. ὁμοίως δ' αὐτῷ καὶ ὁ κεκαυμένος χαλκός. ἰσχυρότερος δ' ἱκανῶς ὁ ἰὸς, ὡς ἐκπεπτωκέναι τοῦ καὶ τὰ πάνυ ῥυπαρὰ καὶ ὑγρὰ θεραπεύειν, εἰ καταπάττοι τις αὐτὸ μόνον, ἀναβιβρώσκει γὰρ καὶ δάκνει σφοδρῶς. ἐπὶ δὲ τῶν χειρωνίων ἑλκῶν, τοῖς ἄλλοις μιχθεὶς φαρμάκοις, εἰς τοσοῦτον ἐκλύεται μὲν αὐτὸς τῆς σφοδρότητος τῆς δυνάμεως, αὔξει δὲ τὴν ἐκείνων, ὡς γενέσθαι τὸ σύνθετον ἐξ ἁπάντων φάρμακον κάλλιστον. ᾧ λόγῳ δ' ἐμίχθη τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις ὁ ἰὸς, τούτῳ καὶ ἡ ἄσβεστος τίτανος, ὀλίγη τῇ ἀναλογίᾳ πολλοῖς ἐπεμβληθεῖσα πρός τινων. ἡ δ' ἐσβεσμένη, μέτριον ἐστὶ φάρμακον, εἰ δὲ καὶ πλυθείη, παντάπασιν ἄδηκτον. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἔμπλαστρον ἕνεκα παραδείγματος ἔγραψα, διότι γυμνάζεσθαι τοὺς νέους ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἀξιῶ, καὶ μὴ μόνοις ἀρκεῖσθαι τοῖς καθόλου. πάλιν δ' ἐπ' ἀρχὴν ἀγαγὼν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένας μεταβήσομαι.

† δευτέρᾳ

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἐμπλάστρων πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν.

Παραθήσομαι τοίνυν ἕνεκα παραδείγματος, ὅσα τῇ πείρᾳ κέκριται τῶν συνθέτων φαρμάκων, πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἁρμόττοντα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ποιησάμενος. μέμψαιτο δ' ἄν τις αὐτῷ, χωρὶς διορισμοῦ τὰ φάρμακα γράψαντι. τούτου γὰρ παραλελειμμένου, συμβαίνει κακῶς αὐτοῖς χρῆσθαι, τοὺς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ μὲν ἐπιτυγχάνειν τοῦ σκοποῦ θαυμασίως, ἔστι δὲ ὅτε καὶ διαμαρτάνειν, ἀποπίπτοντας πάμπολυ. δέον οὖν εἰπεῖν ἰσχυρότατον τόδε τι, πάνθ' ἑξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος, καὶ τοῦτον πάλιν ἕτερον μετριώτατον. ἀσθενέστατον δὲ, οὐδένα διορισμὸν προσθείς. ἄρχεται γοῦν αὐτῶν τούτων, προσγράψας μὲν ἐπουλωτικαί. μετὰ δὲ τὸ πρόσγραμμα τοῦτο γράφων ἐφεξῆς. Καδμείας ὀπτῆς λίτραν αʹ. χαλκίτεως κεκαυμένης λίτραν αʹ. κηροῦ λίτρας δʹ. ῥητίνης ξηρᾶς λίτρας γʹ. μυρσίνου λίτρας γʹ. οἴνου εἰς τὰ ξηρά. τούτων δὲ ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. Ἡ διὰ λαδάνου. Καὶ προσθεὶς τὴν συμμετρίαν, ἐφεξῆς πάλιν ἔγραψεν. Ἄλλως ὡς Ἀλκιμίων. Εἶτα κἀνταῦθα τὰς συμμετρίας τῶν ἁπλῶν φαρμάκων γράψας, ἐπιφέρων, φησίν. Ἡ διὰ κειθῶν.

Καὶ μετὰ τὸ ταύτην συνθεῖναι, πάλιν οὕτως ἔγραψεν. Ἄλλη ἐπουλωτική. Ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ιηʹ. διφρυγοῦς ∠ δʹ. λιθαργύρου ∠ ιϛʹ. κηροῦ ∠ ιʹ. ἐλαίου κοτύλης τέταρτον, ὡς εἶναι τοῦτο τὸ φάρμακον ἕκτον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῷ. καὶ μετ' αὐτὸ πάλιν ἓξ ἄλλα γράφει, προγράφων ἑκάστου τὸ, ἄλλη, προσυπακοῦσαι δηλονότι κελεύων ἡμᾶς τὸ ἐπουλωτική. τὰ μὲν οὖν πέντε, τῶν συνήθων ἐστὶν ἐπουλωτικῶν, οὔτε τῶν δυσεπουλώτων, οὔτε τῶν κακοήθων. τὸ δ' ἕκτον τῶν δυσεπουλώτων, οὐ μὴν ἤδη γε τῶν κακοήθων. ἀλλ' αἱ γραφαὶ τῶν ὑπολοίπων ἓξ φαρμάκων, τοῖς κακοήθεσιν ἁρμόττουσι, διαφέρουσαι κατ' ἰσχὺν ἀλλήλων, αἷς δυοῖν θάτερον ἐχρῆν, ἤτοι λογικὴν καὶ μεθοδικὴν ποιούμενον τὴν διδασκαλίαν, προσγεγραφέναι τὴν κατὰ σφοδρότητα διαφορὰν, ὡς ἡμῶν νοησάντων, ἐπὶ μὲν τῶν κακοηθεστέρων ἑλκῶν, τοῖς ἰσχυροτέροις χρῆσθαι φαρμάκοις, ἐπὶ δὲ τῶν μετριωτάτων, τοῖς ἀσθενεστέροις, ἢ τοῖς ἐμπειρικοῖς ὁμοίως γράψαι, τοῖς μὲν φαγεδαινικοῖς, καὶ ὅλως τοῖς ἀναβιβρωσκομένοις καὶ νεμομένοις ἐπιτήδεια τὰ δέ τινα τῶν φαρμάκων εἶναι, τοῖς δὲ κοίλοις, τὰ δέ τινα καὶ τοῖς μὲν ἱκανῶς ῥυπαροῖς τουτί. τοῖς δὲ μετὰ φλεγμονώδους, ἢ σκιρρώδους διαθέσεως, ἢ τῶν χειλῶν τοῦ ἕλκους σκληρῶν, ἢ ὀχθωδῶν, ἢ μελανῶν, ἢ τινα ἄλλην χροιὰν ἐχόντων, ἴδια ἑκάστου, τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησεν. ἐφεξῆς δ' ἀλλήλων ἔγραψεν ἓξ ἐπουλωτικὰς δυνάμεις, ὧν ἐγὼ τὴν σύνθεσιν ὁρῶ μετὰ τῶν οἰκείων διορισμῶν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον αὐτῷ γεγραμμένον, ἕβδομον δ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἰσχυρὸν ἱκανῶς ὡς ἂν ἴσον ἔχον ὄγκον, ἔλαβεν ἰοῦ καὶ λεπίδος, ἐκλέλυκε δ' αὐτοῦ καὶ καθῄρηκε τὴν ἰσχὺν, ἡ τοῦ κηροῦ μίξις, ὀκταπλασία μὲν ἑκατέρου, τετραπλασία δὲ συναμφοτέρου γενομένη. τοῦ μὲν γὰρ ἰοῦ τε καὶ τῆς λεπίδος, οὐγγίαν ἑκατέρου μίξαι κελεύει, τοῦ κηροῦ οὐγγίας ηʹ. πάνυ καλῶς τοῦ συνθέντος αὐτὸ φυλαξαμένου, μίξαι τι τῶν μαλθακωδῶν, ἐλαίου λέγω τε καὶ στέατος. οἰσύπου τε καὶ βουτύρου καὶ ῥητίνης, ἀλλ' ἐὰν λιπαρὸς ὁ κηρὸς μὴ ᾖ, δύσμικτά γε ἕξει τὰ μεταλλικὰ, κἂν βιασόμεθα τὴν μίξιν αὐτῶν, ἢ παρὰ πυρὶ ποιεῖν, ἢ ἐν ἡλίῳ θερμῷ, μικρὸν ὕστερον σκληρὸν ἔσται τὸ φάρμακον, ὥσθ' ὅταν ἐπιτεθῇ τῷ ἕλκει, διαφθορὰν ἑαυτοῦ σκληρὰν ὁ κάμνων οἰήσεται ψαύειν. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα φάρμακα τὴν χρῆσιν ἔχει τοιαύτην, ἣν δὴ θερμὰς ἔχων τις τὰς χεῖρας, ἀναιρεῖται τηλικοῦτον μέγεθος ἐξ αὐτῶν, ἡλίκον μαλαχθέν τε καὶ πλατυνθὲν, ἐπιτεθήσεται καθ' ὅλου τοῦ ἕλκους, ὡς τε καὶ τὰ χείλη σκέπειν. ὅταν δ' ᾖ βαθὺ, προσαναπληροῦται τὸ κοῖλον αὐτοῦ πᾶν, ἐντεθέντος αὐτῷ τοῦ φαρμάκου. καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἐπιτίθεται πλάτυσμα ἕτερον, συμπεριλαμβάνον καὶ τὰ χείλη. κἄπειτα τούτῳ βεβρεγμένον πάλιν ὀθόνιον ὕδατι ψυχρῷ τηλικοῦτον ἐπιβάλλεται περὶ παντὸς, ὡς σκεπάσαι τὸ φάρμακον, εἶτ' ἔξωθεν σπόγγος μαλακὸς, ἐπιδέσμῳ κατειλημμένος ἐξ ὀθόνης, ἤτοι ἅπαξ, ἢ δὶς ἐν κύκλῳ περὶ τὸ πεπονθὸς μόριον ἑλιττομένῳ, τηλικούτῳ τὸ πλάτος, ὡς ἅπαν καταληφθῆναι τὸ ἕλκος ἅμα τοῖς χείλεσι, καί τι καὶ τῶν ὑπερκειμένων τε καὶ ὑποκειμένων αὐτοῖς, ἡ δὲ ἐπίδεσις ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν γιγνέσθω. καλοῦσι δ' οὕτως, ὅταν τὸ μέσον ὅλον τοῦ τελαμῶνος ἐπιβάλληται τῷ πεπονθότι τόπῳ, τῶν σκελῶν δ' ἑκάτερον ἀ-

πάγνυται πρὸς τὸ ἀντικείμενον. εἶτα ἐὰν μὲν ἰσχυρὸν ᾖ τὸ ὀθόνιον, ὡς διὰ μιᾶς περιβολῆς ἀσφαλῶς κατέχειν τὸν σπόγγον, αὐτόθι που συῤῥαφήσεται διὰ τῶν περάτων, ἀφαιρουμένου ψαλίδι τοῦ περιττεύοντος. ἐὰν δὲ ἀσθενὲς, αὖθις ἀχθήσεται τῶν σκελῶν ἑκάτερον ὁμοτόνως ἑλκόμενον ἐπὶ τὸ πεπονθὸς, ὅπερ ἐν τοῖς μάλιστα φυλακτέον ἐστὶ, κατά τε τὴν πρώτην περιβολὴν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ κατὰ τὴν δευτέραν. ὃ μὴν οὐδὲ ἐκείνου σε χρὴ λήθην ἔχειν, ὃ πρῶτος ὧν ἴσμεν Ἱπποκράτης εὗρεν, ἁμαρτανομένου πάλαι μὲν ὑπὸ πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ, νυνὶ δ' ὑπὲρ τῶν μὴ μαθόντων νομίμως τὴν τέχνην. οἴονται γὰρ ἄμεινον εἶναι, τὸ μὲν ἡλκωμένον μόριον † ἄθλιβον φυλάττειν, ἑκατέρωθεν δ' αὐτοῦ περιβάλλειν τὸ ἐπίδεσμον, ὅπερ εἰς ὅσον ἐστὶ βλαβερὸν, ὑφ' Ἱπποκράτους ἐδείχθη. ὅταν οὖν σοι ταῦτα κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν πραχθῇ, τῇ δευτέρᾳ διάβρεχε τὸν σπόγγον, περιχέων ὕδατι ψυχρῷ. θερμοῦ δὲ καὶ ξηροῦ τοῦ περιέχοντος ὄντος, καὶ δὶς καὶ τρὶς τῆς ἡμέρας ποιητέον τοῦτο, καὶ λυτέον τὸ ἐπίδεσμον διὰ τρίτης. εἰ δὲ χειμὼν εἴη, καὶ διὰ τετάρτης. ἐπισκεπτέον δὲ τὴν γεγονυῖαν ἐκ τοῦ φαρμάκου περὶ τὸν πεπονθότα τόπον ἀλλοίωσιν, ἔν τε τῇ κοιλότητι τοῦ ἕλκους, καὶ κατὰ τὰ χείλη, καὶ μέντοι πέριξ αὐτῶν. ἡ δ' ἐπίσκεψις, ἐξ ὧν ἔμαθες ἐν τοῖς περὶ κράσεων ὑπομνήμασι γιγνέσθω σοι, λέλεκται δὲ περὶ τούτων τῶν ἑλκῶν, καὶ κατὰ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον. ἤτοι γὰρ ξηρότερον, ἢ ὑγρότερον, ἢ θερμότερον, ἢ ψυχρότερον ἐφάνη τοῦ πρόσθεν ὅλον τε τὸ πεπονθὸς μόριον, ἕκαστόν τε τῶν μερῶν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τούτοις, ἐπισκέπτεσθαι προσήκει, πότερα καθήρηταί τι τῶν χειλῶν, ἢ μεμάλακταί πως, ἢ λελέπτυνται, καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν χροιὰν ὑπαλλαγῆς, καὶ περὶ τοῦ κατὰ τὸν ῥύπον πλήθους. ἐκ τούτων γὰρ εἴσῃ, πότερον ἰσχυρότερον, ἢ μαλακώτερον, ἐπιθεῖναι προσήκει φάρμακον, ἢ ταὐτὸ τῷ πρώτῳ. δυνήσῃ δὲ καὶ τὸ πρῶτον αὐτὸ ῥᾳδίως ἐξαλλάττειν, εἰ μὲν μαλακώτερον ποιῆσαι βούλοιο, μιγνὺς ἐν τῷ μαλάττειν ὀλίγον τινὸς τῶν συμφώνων ἐλαίου, ἤτοι μυρσίνου, ἢ ῥοδίνου, ἢ μηλίνου, ἢ σχινίνου, ἢ μαστιχίνου, ἢ κυπρίνου. εἰ δ' ἰσχυρότερον, ἤτοι τῆς λεπίδος, ἢ τοῦ ἰοῦ, παρασκευαζέσθω γάρ σοι τούτων ἑκάτερον βραχὺ λεῖον ἀκριβῶς, ἵν' ἐν τῷ μαλάττειν προσβάλλῃς. ἐγὼ δὲ ὡς ἴστε καὶ προσεπιπάττω τι τῶν πραέων φαρμάκων τῷ ἕλκει, καὶ κατ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐπιτίθημι φάρμακον ἐμπλαστρῶδες. εὔδηλον δ' ὅτι πραέα λέγω φάρμακα, διφρυγὲς, σαρκοκόλλαν, χαλκῖτιν κεκαυμένην, ὁμοίως δὲ καὶ τὸν χαλκὸν, καὶ τὸν ἰὸν κεκαυμένον ἢ τὸ χάλκανθον. ἄκαυστα μὲν γὰρ ταῦτα πάντα δριμέα, καυθέντα δὲ μέτρια, πλυθέντα δὲ μετὰ τὴν καῦσιν, ἄδηκτα γίγνεται. ἄμεινον δὲ καὶ τὴν ἔμπλαστρον αὐτὴν μεταρρυθμίζειν ὡς εἴρηται τῇ μίξει, καί τι τῶν ἄλλων ἐπιτιθέναι φαρμάκων, ὧν ἐφεξῆς Ἀνδρόμαχος ἐμνημόνευσε, μὴ μόνον ὁρῶντας δυνάμεις τῶν μιγνυμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ποσότητας, ὥσπερ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νῦν εἰρημένου. τετραπλάσιος γὰρ ὁ κηρὸς μίγνυται συναμφοτέροις, τῷ τε ἰῷ καὶ τῇ τοῦ χαλκοῦ λεπίδι. μιχθεὶς οὖν τριπλάσιος ἰσχυρότερον αὐτὸν ποιήσει, καθάπερ γε καὶ πενταπλάσιος, ἀσθενέστερον. οὕτως οὖν πράττειν χρὴ κἀπὶ τῶν ἄλλων, οἷον ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸ προειρημένον φάρμακον γεγραμμένου κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν ὀγδόου, συμμετρίαν ἔχοντος τήνδε.

Χρυσοκόλλης ∠ β. λεπίδος ∠ β. κηροῦ ∠ ς. διφρυγοῦς ∠ β. λιθαργύρου ∠ η. ῥοδίνου, ἢ μυρσίνου ὀλίγον.

Ἐν τούτῳ τῷ φαρμάκῳ, χρυσοκόλλα μὲν καὶ διφρυγὲς αὐτὰ καθ' αὑτὰ μόνα καταπαττόμενα τοῖς κακοήθεσιν ἕλκεσιν, ἱκανὰ θεραπεύειν ἐστίν. ἡ λεπὶς δὲ ἰσχυρότερον, καὶ τραχυντικώτερον, καὶ δηκτικώτερον φάρμακόν ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο λιθάργυρον ἔμιξεν ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον ὑφορώμενος τὸ βίαιον τῆς λεπίδος, ἐκλῦσαί τε βουληθεὶς αὐτὸ τῇ μίξει τοῦ μαλακωτέρου φαρμάκου. καὶ εἴ τις ἄνευ κηροῦ τὰ τέτταρα μίξει κατὰ τὴν εἰρημένην συμμετρίαν, ἕξει φάρμακον ξηρὸν ἐπίπαστον, οὐκ ἀγεννὲς εἰς τὴν τῶν κακοήθων ἑλκῶν ἴασιν. ἀλλ' ἔμπλαστρόν γε βουλομένῳ σοι ποιῆσαι, τόν τε κηρὸν ἀναγκαῖον ἐστὶ μιγνύναι. καὶ διὰ τὸ τῶν μεταλλικῶν πλῆθος, ἐξ ἀνάγκης καὶ τῶν ὑγρῶν ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐν τῇ προκειμένῃ δυνάμει, ῥοδίνου τε καὶ μυρσίνου. πάνυ γὰρ ὁ κηρὸς ὀλίγος ἐστὶν, ὡς πρὸς τὸ τῶν μεταλλικῶν πλῆθος. ὅπου τοίνυν τῆς χρυσοκόλλης μὲν καὶ τῆς λεπίδος, καὶ τοῦ διφρυγοῦς, ἐκ δυοῖν δραχμῶν τῶν εἰρημένων, τῆς λιθαργύρου δὲ ὀκτὼ μίγνυσθαι κελεύει, τεσσαρεσκαίδεκα δηλονότι τὰς πάσας ἐργαζόμενος, ἢ κηρὸν λιπαρὸν ἐδεῖτο μίξαι πάμπολυ, ἢ προσμίξαι τι τῷ φαρμάκῳ τῶν ἐλαιωδῶν. ἐπὶ δὲ τοῦ προειρημένου φαρμάκου, τετραπλάσιος ἦν ὁ κηρὸς τῶν μεταλλικῶν. ἔξεστιν οὖν ἡμῖν ἀφελοῦσι τὴν λιθάργυρον, ἐκ τῶν ἄλλων συντιθέναι τὸ φάρμακον, ὥσπερ ἐγώ ποτε ἐποίησα. εἰ γὰρ τοῦτο πράξειέ τις, οὐ δεήσεται τοῦ μυρσίνου, λιπαροῦ γε ὡς ἔφην ὄντος τοῦ κηροῦ. σκληρὸς δ' εἴπερ εἴη, δεήσει προσθεῖναί τι καὶ τῶν ὑγρῶν. διὰ τοῦτο οὖν μοι δοκοῦσιν ἔνιοι καὶ τὰ τοιαῦτα φάρμακα προσγεγραφέναι τῷ κηρῷ, τινὲς μὲν τοῦ νέου, τινὲς δὲ τοῦ προσφάτου, οὐ μὰ διὰ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ χρῄζοντες, ὥσπερ ἐπ' ἄλλων φαρμάκων, ἀλλὰ τῆς ὑγρότητος. ἔστι μὲν γὰρ ὄντως κρείττων ὁ νέος, ἀλλ' οὐχ ὥστε φεύγειν ἤδη τὸν δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν. ἐπὶ δὲ τὴν ἐφεξῆς τῇδε γεγραμμένην ἔμπλαστρον ἰέναι καιρὸς, οὕτως ἔχουσαν. Διφρυγοῦς ∠ πδ. λιθαργύρου ∠ σμ. κηροῦ ∠ τιη. ἐλαίου κοτύλας ς. εἴη δ' ἂν τοῦτο τὸ φάρμακον ἐπουλωτικὸν, ἑλκῶν οὐδέπω μὲν κακοήθων, ἤδη δὲ δυσεπουλώτων. ξηραίνει μὲν γὰρ, ἀλλ' οὐκ ἰσχυρῶς, ὥσπερ τὸ μετ' αὐτὸ γεγραμμένον, οὐ μὴν οὐδ' ἐν τηλικαύτῃ συμμετρίᾳ σκευάζειν αὐτὸ προσήκει. τοιοῦτον γὰρ αὐτῷ τοῦτό ἐστι. Διφρυγοῦς δραχμὰς ιδ. λιθαργύρου δραχμὰς μ. κηροῦ δραχμὰς νγ. μυρσίνου ἐλαίου οὐγγίας ι. ἑξαπλάσια γὰρ τούτων ἐστὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου γεγραμμένα. τοῦτο μὲν οὖν ἐπουλωτικὸν ὄντως ἐστὶν, ὅμοιον τῷ διὰ καδμείας, καὶ τῇ γλυκείᾳ καλουμένῃ, περὶ ὧν κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον εἰρήσεται. Τὸ δὲ μετ' αὐτὸ γεγραμμένον, ἰσχυρότερον μὲν, οὐ μὴν ἐγγύς γε τῷ πρώτῳ τῶν ἐξ τούτων, ἑβδόμῳ δ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς, εἰς ὃν τήν τε λεπίδα, καὶ τὸν ἰὸν ἔμιξε τετραπλασίῳ κηρῷ. διφρυγοῦς γὰρ ἐπὶ τούτοις δραχμὰς ις. μιγνὺς, λιθαργύρου μὲν ἐπιβάλλει δραχμὰς μη. κηροῦ δὲ ξς. εἶτα διὰ τὸ τούτων πλῆθος, ἠναγκάσθη μιγνύειν αὐτοῖς μυρσίνου κοτύλην α S. ἀριθμείσθω τοι γὰρ οὖν ἡμῖν ἐν τοῖς ἐπουλωτικοῖς καὶ τοῦτο.

Καὶ τὸ μετ' αὐτὸ δὲ, ταὐτοῦ μέν ἐστι γένους. πρᾷον δὲ ἱκανῶς καὶ ἄδηκτον ἐκ μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου, καὶ σποδίου, καὶ καδμείας, καὶ διφρυγοῦς, καὶ τερμινθίνης συγκείμενον. Ζήνωνα δέ φησι καὶ χαλβάνην αὐτῷ μιγνύειν, ὅπερ ἐμοὶ περιττὸν εἰς τὰ προκείμενα φαίνεται. γράφει δ' οὖν αὐτοῦ τὴν συμμετρίαν τοιάνδε.

Τὸ

Τοῦ μὲν πεπλυμμένου μολύβδου ∠ β. τοῦ δὲ ψιμυθίου ∠ δ. καὶ τῆς καδμείας ὡσαύτως ∠ δ. τοῦ διφρυγοῦς δὲ μίαν. ἀναλαμβάνει δὲ αὐτὰ δραχμαῖς ς. τῆς τερμινθίνης. τὸν δὲ Ζήνωνά φησι τῆς χαλβάνης μιγνύναι ∠ ς. εἰ μὲν ὡς πρὸς τὸ μαλάξαι τὰ τυλώδη καὶ σκληρὰ χείλη, καὶ διὰ τοῦτο καλούμενα πρός τινων ὀχθώδη, καλῶς μιγνύντα, εἰ δ' ὡς πρὸς τὴν κακοήθειαν τοῦ ἕλκους, οὐκ ὀρθῶς. κἂν μὴ προσλάβῃ δὲ τῆς χαλβάνης ἔτι, καὶ οὕτως ἀπολείπεται τῆς τῶν κακοήθων ἑλκῶν ἰσχύος. εἰκότερον οὖν, ὡς ἐπουλωτικὰ τὰ δώδεκα ταῦτα ἐφεξῆς ἀλλήλων ἔγραψε φάρμακα. πλὴν γὰρ δυοῖν ἐν αὐτοῖς, τοῦ τε κατὰ τὴν τάξιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑβδόμου, καὶ τοῦ μετ' αὐτό, τἄλλα πάντα, δυσεπουλώτων μέν ἐστιν ἑλκῶν ἰατικά, κακοήθων δ' οὐκ ἔτι. καὶ γὰρ τὸ δωδέκατον ἐπ' αὐτοῖς ὁμοίως ἐπουλωτικὸν μέν ἐστιν, ἀσθενέστερον δέ, ἢ ὥς γε κακοήθη θεραπεύειν. ἡ δὲ σύνθεσις καὶ τούτου, τοιάδε τίς ἐστι.

Μολυβδαίνης ∠ ρ. διφρυγοῦς ∠ ιϛ. σώρεως ∠ ι. μίσυος ὀπτοῦ ∠ η. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ π. κηροῦ ∠ μ. μυρσίνου ∠ μ. διὰ βραχυτέρας δὲ συμμετρίας ἀνάλογον ἐχούσης τῇδε συντιθέναι χρὴ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα γινώσκοντας ὑμᾶς, σκληρὰ καὶ λιθώδη γίγνεσθαι ταχέως αὐτά. τοιγαροῦν ἄμεινον ἑκάστου σκευάζειν, ὅσου περ ἂν ᾖ χρεία. καὶ μάλιστα ἐὰν χειμὼν διαδέχηται τὴν χρῆσιν αὐτῶν. εἰ δὲ τέταρτον μέρος ἑκάστου τῶν εἰρημένων λαμβάνοις, τῆς μὲν μολυβδαίνης, πέντε καὶ εἴκοσι ἔσονται δραχμαί, τέσσαρες δὲ τοῦ διφρυγοῦς, δύο δὲ καὶ ἡμίσεια τοῦ σώρεως. τοῦ δὲ ὀπτοῦ μίσυος δύο, καὶ τῆς τερμινθίνης ∠ †θ. κηροῦ δὲ καὶ μυρσίνου, τὸ ἴσον ἑκα- (†θ) τέρου ∠ ι. συναμφότεροι δὲ δηλονότι τῶν εἴκοσιν. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν τοιούτων φαρμάκων τήξας τὰ τηκτά, καὶ ψύξας, ἔπειτα ξύσας μίγνυε τοῖς ξηροῖς ἀκριβῶς λελειωμένοις. ἐὰν γὰρ ἐπικαταχέῃς αὐτοῖς τὰ τηκτά, συμβαίνει πολλάκις ἐγκρίδας γίγνεσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ κρύος. εἰ δ' ἐν ἡλίῳ θερμῷ τὴν μίξιν ποιοῖς, καὶ καταχεῖν ἐγχωρεῖ κινοῦντα σφοδρῶς, τὰ μὲν πρῶτα τῇ σπάθῃ, τῇ διδύμῃ δ' ὀλίγον ὕστερον. ἄμεινον δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων πάντων τὴν σπάθην φοίνικος εἶναι κλάδον. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν ὡς ἔφην ἀδιορίστως ιβ. φάρμακα, προγράψας αὐτῶν κοινῇ τοῦτο μόνον, ὡς ἐστὶν ἐπουλωτικά. τὴν διαφορὰν δ' αὐτῶν ἐξηγησάμην ἐγὼ σαφῶς ὡς νομίζω, ποδηγῆσαι δυναμένην ἄνδρα συνετὸν εἰς τὴν κατὰ μέρος ἐπιδέξιον χρῆσιν. ἔξωθεν δὲ τούτων, ἄλλων ἐμνημόνευσε πολυχρήστων φαρμάκων, ὥσπερ εἰς ἄλλας πολλὰς διαθέσεις ἐπιτηδείων, οὕτως καὶ εἰς τὴν τῶν δυσεπουλώτων, ὧν κἀγὼ μνημονεύσω κατὰ τὸν ἑξῆς λόγον, ἔνθα περὶ τῶν πολυχρήστων φαρμάκων διέξειμι. νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἰδίως ἁρμοττόντων τοῖς κακοήθεσι καὶ δυσεπουλώτοις, ὁ λόγος ἐστί μοι. καὶ μᾶλλόν γε περὶ τῶν κακοήθων, ἃ καὶ χειρώνια καλοῦσιν ἔνιοι, καθάπερ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀνδρόμαχος. ἐφεξῆς γοῦν ὧν ἄρτι πέπαυμαι λέγων δώδεκα φαρμάκων, δύο μὲν πρὸς ἄνθρακας, ἓν δὲ πρὸς ἕρπητας γράψας ἐπὶ τοῖς τρισί, τέταρτον ἄλλο κατὰ τήνδε τὴν λέξιν ἔγραψεν. ἐπουλωτικὴ πρὸς τὰ χειρώνια Διοσκουρίδου. ποικιλώτερον μέν, οὐ μὴν ἰσχυρότερον φάρμακον τοῦ προγεγραμμένου συνθείς, καθ' ὃ τετραπλάσιον ἐμίγνυε τὸν κηρὸν συναμφοτέρου τῆς τε λεπίδος καὶ τοῦ ἰοῦ. κατὰ δὲ τὸ νῦν προκείμενον, ἐλάττονα βαλὼν τὸν κηρὸν τῆς τῶν μεταλλικῶν ἀναλογίας, τήκειν αὐτὸν κελεύει μυρσίνῳ ἢ ῥοδίνῳ ὀλίγῳ, μὴ προσγράψας αὐτῶν τὴν ποσότητα. παραγράψω δὲ ἤδη τὸ σύμπαν αὐτοῦ κατὰ τὴν τοῦ Ἀνδρομάχου λέξιν.

Ἐπουλωτικὴ πρὸς τὰ χειρώνια Διοσκουρίδου. Χρυσοκόλλης ∠ β. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ β. λεπίδος ∠ β. κηροῦ ∠ ς. διφρυγοῦς ∠ β. λιθαργύρου ∠ η. ῥοδίνου ἢ μυρσίνου ὀλίγον, ὥστε τακῆναι. τοῦτο τὸ φάρμακον ἀκριβῶς ταὐτόν ἐστι τῷ προγεγραμμένῳ, κατὰ τὰ δώδεκα ἐπουλωτικά, μετὰ τὸ διὰ τῆς λεπίδος καὶ τοῦ ἰοῦ τῇ τάξει, καθάπερ ἔφην ὄγδοον ἐν αὐτοῖς, ἑνὶ μόνῳ πλεονεκτοῦν ἐκείνου τῷ ἰῷ, καὶ διὰ τοῦτο, ἐκεῖνο μὲν ἐν τοῖς ἐπουλωτικοῖς ἔγραψεν, ἐπὶ τούτου δὲ μείζονα τὴν ἐπαγγελίαν ἐποιήσατο, πρὸς τὰ χειρώνια, φήσας ἁρμόττειν αὐτό. καὶ μέντοι καὶ κατὰ τοῦτο καλλίστου φαρμάκου μνημονεύει γράφων οὕτως. Ἐπουλωτικὴ ἐκ τῶν Γεμίνου πρὸς τὰ ἀπεγνωσμένα. Βούλεται δ' αὐτῷ τοὔνομα τὸ ἀπεγνωσμένα, σημαίνειν ἐκεῖνα τῶν ἑλκῶν, ὅσα πολλοὶ θεραπεῦσαι σπουδάσαντες, οὐκ ἔτυχον τοῦ τέλους, ἀλλ' ἀπέστησαν ὡς ἀνιάτων. χρὴ θαρρεῖν ἐπὶ φαρμάκῳ τῷδε, τά τ' ἄλλα, καὶ τῇ πείρᾳ κεκριμένῳ. σύνθεσιν δ' αὐτοῦ γράφει τήνδε. Σώρεως ∠ κδ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιϛ. σιδίων ∠ ιϛ. ἀσβέστου ∠ ιϛ. λιβάνου ∠ λβ. κηκῖδος ∠ λβ. κηροῦ ∠ ρκ. στέατος μοσχείου ∠ †ρξ. ἐλαίου παλαιοῦ, κο- (†ξ) τύλην α. αὕτη μὲν ἡ συμμετρία τῶν μιγνυμένων ἁπλῶν φαρμάκων, εἰς τὴν τοῦ προκειμένου συνθέτου κατασκευήν. ὅπως δὲ χρὴ σκευάζειν αὐτό, παρέλιπεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν, ἀναγκαίαν ἐχόντων τὴν διήγησιν τῆς σκευασίας. ἐπὶ τούτου μὲν γὰρ καὶ πάνυ ῥᾴδιός ἐστιν, ὡς ὀλίγον ὕστερον εἰρήσεται. γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι πρὸ πάντων, ὡς ἐὰν μὴ παρείη ποτὲ μόσχειον στέαρ, ἀντ' αὐτοῦ μιγνύναι τὸ παλαιὸν ὕειον, ὃ καλοῦσιν ἀξούγγιον. ἄναλον δ' εἶναι χρὴ τοῦτο, καὶ μὴ πάνυ πολλῶν ἐτῶν. ἔστιν οὖν καὶ τὸ παλαιὸν ἔλαιον, ἱκανῶς διαφορητικόν. ἔστι δὲ καὶ τὸ στέαρ, ἀδήκτως ἄμφω τοῦτο δρῶντα. τὸ δὲ βόειον, ὁμοίως μέν ἐστι διαφορητικόν, ἄδηκτον δ' οὐχ ὁμοίως. ἐν τῷ μεταξὺ δ' ἀμφοῖν ἐστι τὸ μόσχειον, ὅσῳ τοῦ χοιρείου δριμύτερόν ἐστι, τοσούτῳ τοῦ βοείου μαλακώτερον ὑπάρχει. τὸ μὲν οὖν φάρμακον ὑπὲρ οὗ πρόκειται λέγειν, ἰσχυρότατα μὲν ἔχει σῶρυ, καὶ τὴν σχιστὴν στυπτηρίαν, καὶ τὰ σίδια, καὶ τὴν κηκῖδα, οὐ μὴν διαφορητικήν γε δύναμιν ἔχοντα γενναίαν, ἀλλὰ τὴν καλουμένην στυπτικήν. εὔδηλον δ' ὅτι κηκῖδα μέν, ἀεὶ βάλλειν προσήκει τὴν ὀμφακῖτιν ὀνομαζομένην, στυπτηρίαν δὲ τὴν αἰγυπτίαν τε καὶ σχιστήν. εἰ δὲ ἀπορήσαιμεν αὐτῆς, τὴν στρογγύλην, παχυμερεστέραν μὲν οὖσαν τῆς σχιστῆς, οὐχ ἧττον δὲ στύφουσαν. ὅτι δὲ σίδια τὰ τῆς ῥοιᾶς λέμματα καλεῖται, πάντες γινώσκουσιν. ὀλιγοχρόνιος γε μήν ἐστι τῆς ἀκμῆς αὐτῶν ὁ καιρός, ἐάν τις θέλῃ ξηρὰ κόπτειν τε καὶ λειοῦν. ἅμα γὰρ τῷ ξηραίνεσθαι καὶ τὴν δύναμιν ἀσθενεστέραν ἔχει τὰ σίδια μετὰ τῆς διαφορουμένης ὑγρότητος αὐτῶν ἀπολλυμένην. ἀσφαλέστερον οὖν ἐστιν ἔγχυλα λαβόντα, προαφεψεῖν ἐν οἴνῳ μέχρις ἂν εὐλείωτα γένηται. χρὴ δὲ τὸν οἶνον αὐστηρὸν μὲν εἶναι πάντως, ἀλλὰ μήτε λίαν νέον. οἱ γὰρ αὐστηροί, παχυμερεῖς εἰσι, πρὶν χρονισθῆναι, μήτε λίαν παλαιόν, ὡς ἤδη δριμὺ ὑπάρχειν αὐτόν. ὁ μὲν γὰρ νέος, οὐκ εἰσδύεται τῷ βάθει τοῦ σώματος, ὁ δὲ παλαιός, δριμὺς καὶ δακνώδης ἐστίν. ἄμεινον οὖν ὁ μέσος κατὰ τὴν ἡλικίαν. εἴη δ' ἂν οὗτος τοὐπίπαν

ἐν τῷ μεταξὺ, τοῦ τε πεντάκις καὶ τοῦ δεκάκις. ἀναμνῆσαι δὲ καὶ νῦν ἀναγκαῖόν ἐστι τοῦ πολλάκις πολλοῖς εἰρημένου περὶ τῶν αὐστηρῶν καὶ στρυφνῶν, καὶ ὅλως στυφόντων οἴνων τε καὶ σιτίων καὶ φαρμάκων, ἔτι δὲ πρότερον ὑπὲρ τῶν κατὰ εἰρημένας φωνὰς σημαινομένων. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ αὐστηρὸν, τὸ μετρίως στῦφον σημαίνεται παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ἐκ δὲ τῆς στρυφνὸν τὸ βιαίως καὶ σφοδρῶς. τὸ δ' ἀμφοῖν γένος κοινὸν ἐκ τοῦ τῆς στύψεως ὀνόματος δηλοῦται, μὴ προσδιασαφουμένου, πότερα σφοδρῶς ἢ ἀμυδρῶς. πάντα μὲν οὖν τὰ στύφοντα, συνάγει καὶ πυκνοῖ τοὺς πόρους †κἀπιδεῖ καὶ σφίγγει τὴν οὐσίαν τῶν ὁμιλούντων ἑαυτοῖς μορίων. ὅσον δὲ καὶ μᾶλλον ἐργάζεται τοῦτο, πρὸς τὸ ποσὸν τῆς στύψεως. ἐν δὲ τῷ σφίγγεσθαι, καὶ πυκνοῦσθαι τὸ ἐπιπολῆς τοῦ στυφομένου σώματος ἀποκλείεταί τε καὶ κωλύεται πρὸς τὸ βάθος ἰέναι τῶν στυφόντων ἡ δύναμις. καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἐπεγνώκασιν ἔνιοι τῶν ἰατρῶν μιγνύναι τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, ἕτερα λεπτομερῆ καὶ δριμεῖαν ἔχοντα δύναμιν, ἕνεκα τοῦ δι' αὐτῶν εἰς τὸ βάθος τοῦ σώματος ἄγεσθαι, ποδηγουμένας τὰς τῶν στυφόντων δυνάμεις. τοῦτ' οὖν αὐτὸ νοήσας ὁ συνθεὶς αὐτὸ τὸ προκείμενον φάρμακον, ἔμιξεν αὐτῷ τὴν τίτανον ἄσβεστον. ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἀνδρομάχου βίβλῳ παραλέλειπται μὲν ἡ τῆς τιτάνου προσηγορία, τὸ δὲ τῆς ἀσβέστου μόνον ὄνομα γέγραπται, πολλὰ καὶ ἄλλα τῶν ἰατρῶν, ἕνεκα συντόμου λέξεως οὕτως ἑρμηνευόντων. αὐτίκα γοῦν ἐν αὐτοῖς τοῖς φαρμάκοις, ὅσα πρὸς δυσεπούλωτα καὶ κακοήθη συντεθείκασι, λεπίδος ἁπλῶς γεγραμμένης χωρὶς τοῦ προσκεῖσθαι χαλκοῦ, καὶ σχιστῆς χωρὶς στυπτηρίας, καὶ τὸ τερμινθίνης, χωρὶς τοῦ προσκεῖσθαι, τὸ, ῥητίνης προσυπακουόμενον αὐτοῖς τὰ παραλελειμμένα κατὰ τὴν λέξιν οὕτως, ὥσπερ καὶ νῦν ἐπὶ τῆς ἀσβέστου τὴν τίτανον. ὀνομάζουσι γὰρ κατ' ἐξοχὴν τὴν αὐτὴν μόνην εὐβεβαιωμένην τε καὶ ἄσβεστον, οὐχ ἧττον καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα καίεται, πρεπούσης τῆς προσηγορίας. μίξας οὖν τὴν ἄσβεστον τίτανον ὁ συνθεὶς τὴν ἔμπλαστρον τήνδε τοῖς στρυφνοῖς φαρμάκοις, ἰσχυρὸν εἰργάσατο τὸ ἐξ ἁπάντων σύνθετον, ἕνεκα τοῦ μέχρι τοῦ βάθους ἀφικνεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ ἐξ ἰσχυροτάτων φαρμάκων ἡ σύνθεσις ἐγεγόνει, παρηγορικὸν δ' οὐδὲν οὐδὲ πραϋντικὸν, οὐδὲ τῆς πεπτικῆς ὕλης εἶχεν, εἰκότως ἔμιξεν αὐτῷ πυοποιὸν φάρμακον τὸν λιβανωτόν. εἰ μὲν οὖν ξηρῷ τῷ συνθέτῳ χρῆσθαι τις ἔμελλεν, ἐπιπάττων αὐτὸ κατὰ τοῦ ἕλκους, ἦν ἂν οὕτω γε σφοδρὸν ἱκανῶς, καὶ δακνῶδες, καὶ τραχυντικὸν, καὶ διαβρωτικόν. ἐπεὶ δ' ἔμπλαστρον αὐτὸ προὔκειτο ποιῆσαι, δῆλον μὲν, ὅτι ῥητίνης, ἢ κηροῦ μικτέον ἦν, ἢ καὶ πρὸς τούτοις στέατος, ἢ μυελοῦ. καὶ εἰ μηδέπω σύστασιν ἐμπλαστρώδη διὰ τούτων λάβοι, προσβαλεῖν ἐλαίου τινός. ὅταν δὲ προσθῶ τὸ τινός, ἀκούειν χρή σε πρὸς τῷ κυρίως τε καὶ ἁπλῶς ἐλαίῳ λεγομένῳ, καὶ τὸ μετὰ προσθήκης ὀνομαζόμενον, ῥόδινον ἔλαιον, ἢ μύρσινον, ἢ κύπρινον, ἤ τι τοιούτων. διώρισται γὰρ ἤδη πολλάκις ὅπῃ διαφέρει μύρον εἰπεῖν ῥόδινον, ἐλαίου ῥοδίνου, καὶ μύρον κύπρινον, ἐλαίου κυπρίνου, καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. εἰκότως οὖν ἡ τῶν τοιούτων φαρμάκων μίξις, οὐχ ἡ αὐτὴ γέγονεν ἅπασι τοῖς συνθεῖσι τὰς τοιαύτας ἐμπλάστρους. ὅτι γὰρ αἰτίαι πλείους εἰσὶ τῆς τοιαύτης διαφορᾶς, οὐκ ἐξ ἐπινοίας, ἀλλ' ἐμπειρίας εὗρον ἐμαυτῷ συμβεβηκυίας. ἐνίοτε μὲν γὰρ ἐξ ὀλίγων τὸν ἀριθμὸν τῶν ἁπλῶν ἐπειράσα συνθεῖναι τὸ φάρμακον, ἐνίοτε δὲ, ἐκ πλειόνων, ἔστι δ' ὅτε καὶ πλείστων, ἢ πάντων τῶν ὁμογενῶν. καὶ μέντοι καὶ τῷ, τινὰ μὲν ἔχειν ἄφθονα, τινὰ δ' οὐδ' ὅλως, ἢ ἐλάχιστα κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐξ ὧν εἶχον περὶ τὴν σύνθεσιν ἐτραπόμην τοῦ φαρμάκου τῆς χρείας ἐπειγούσης, εἶθ' εὑρὼν αὐτὸ τῇ πείρᾳ δόκιμον, οὕτως ἐχρησάμην ἀεί. πολλάκις δ' ἑκὼν, ἔνια μὲν ἰσχυρότερα τῶν συνθέτων φαρμάκων, ἔνια δὲ ἀσθενέστερα ποιῆσαι προθέμενος, ὡς πρὸς πλείονας ἔχειν διαθέσεις ἁρμόττοντα φάρμακα, διαφερούσας ἐποιησάμην τὰς συνθέσεις, καὶ μέντοι κἀκ τοῦ πλειόνων χρήζειν δυνάμεων τὸ τὴν ἕλκωσιν ἔχον μόριον. ὥσπερ ὅταν ἅμα τε κοῖλον, καὶ πλαδαρὸν, καὶ ῥυπαρὸν ὀχθῶδές τε τοῖς χείλεσι καὶ ῥευματιζόμενον ἐκ τῶν ὑπερκειμένων. ἐὰν γὰρ ἁρμόζεσθαι τις ἐθέλοι, πρὸς ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τοῖς ἡλκωμένοις οὕτω μορίοις, ἀναγκαῖον αὐτῷ διαφερουσῶν δυνάμεων ὕλας μιγνύειν. ἐὰν δ' ἕν τι πρῶτον ὁ κατεπείγει θεραπεύειν ἐθέλῃ, τῶν ἄλλων ἀμελῶν, οὐκ ἀναγκαῖον εἰς ποικιλίαν φαρμάκων ἐκτρέπεσθαι. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ συνθέντες τὰ τοιαῦτα φάρμακα διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας διηνέχθησαν, οἷον εὐθέως ἐπὶ τοῦ προκειμένου νῦν φαρμάκου τὸ μόσχειον εἴληφε στέαρ συνθεὶς, ἐπειδὴ μαλακτικόν ἐστι τῶν ἐσκληρυσμένων χειλῶν. ἔμελλεν οὖν αὐτῷ διττὴν παρέξειν χρείαν, τὴν μὲν ἑτέραν, ὡς μαλακώδη εἰς γνῶσιν τῶν ξηρῶν, ἃ πρώτως ἦν ὠφέλιμα, τὴν δ' ἑτέραν, ὅπως καὶ αὐτό τι τῶν συμβεβηκότων τῷ πεπονθότι μορίῳ θεραπεύοι. ἔτι δ' αὖ μᾶλλον ὠφελίμως μιχθείη μυελὸς ἐλάφειος ἐπὶ τῶν ἐσκληρυσμένων χειλῶν, ἢ εἰ μὴ τοῦτον ἔχοιμεν, μόσχειος. εἰ δὲ μηδὲν τούτων παρείη, τῶν ὑγρῶν τε καὶ μὴ δριμέων ῥητινῶν τίς. ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὑγρότητος, ἅμα δὲ καὶ γλισχρότητος, ἣν ἔχουσι σύμφυτον αἱ ῥητίναι πᾶσαι, σύνδεσμος γίγνεται τῶν ξηρῶν φαρμάκων. ἐκ δὲ τοῦ μὴ σαφῶς εἶναι δριμέας τὸ μὴ παροξύνειν τὸ ἕλκος. εἰκότως οὖν ἔμιξάν τινες ἐν ταῖς συνθέσεσι ταῖς τοιαύταις τῶν φαρμάκων, ἤτοι τὴν τερμινθίνην, ἢ τὴν λάρικα προσαγορευομένην ῥητίνην. μεμνῆσθαι δ' ὑμᾶς ἐν τῇ συνθέσει χρὴ καὶ τοῦδε, τοῖς πολλοῖς τῶν ἰατρῶν ἀμελουμένου, τισὶ δὲ καὶ δι' ἄγνοιαν ἁμαρτανομένου. πιστεύουσι γὰρ τοῖς ῥωποπώλαις ἔλαιον παλαιὸν ἐπαγγελλομένοις διδόναι, μὴ γιγνώσκοντες ὅπως αὐτὸ παραδιδόναι, ποιοῦσι στέαρ παλαιὸν ὗειον, ὅταν ἀκριβῶς ἐξινίσωσι, τήκοντες καὶ ἀναμιγνύντες ἐλαίῳ τῷ κοινῷ. φαίνεται γὰρ οὕτω παχὺ μὲν ὁρῶσιν, ὀσμωμένοις δὲ δυσῶδες, ὡς τὸ παλαιόν. ὁμοία μὲν οὖν ἡ δυσωδία, τῷ δ' ἀκριβῶς ἑκατέρου μεμνημένῳ, σαφὴς ἡ διαφορά. ἄλλη μὲν γὰρ ἰδιότης ἐστὶ τῆς ὀσμῆς στέατος, ἄλλη δὲ ἐλαίου παλαιοῦ. καὶ τὸ πάχος δὲ αὐτοῦ τοῦ δεδολωμένου, συνεχὲς οὐκ ἔστιν, οὐδ' ὁμοιομερὲς, ὥσπερ τὸ τοῦ μὴ δολωθέντος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῷ πυθμένι τοῦ ἀγγείου, παχύτερον γίγνεται. τὸ δ' ἐπιπολῆς, λεπτότερον, ὅθεν καὶ διακινοῦσιν αὐτὸ, διδόντες τοῖς ὠνουμένοις οἱ παραποιήσαντες. ἀλλὰ κἂν ἀληθῶς ᾖ τὸ ἔλαιον αὐτὸ τῆς τοιαύτης πανουργίας αὐτοφυὲς, ὄνομα μὲν ἔχει τοῦτο δὴ τὸ παλαιὸν, ἡ δύναμις δ' οὐκ ἐγγύς ἐστι τῷ τριετεῖ πρὸς τὸ τριακονταετὲς, ἢ τὸ τετραετεῖ, πρὸς τὸ πεντηκονταετές. ἐπικτᾶται μὲν γάρ τινα δῆξιν ἐν τῷ χρόνῳ, τό, τε ἔλαιον καὶ τὸ στέαρ, ὅταν παλαιωθῇ. καὶ τούτου πειραθεὶς ἐγὼ, διὰ τὸ κατά τινα τύχην ἔλαιόν τε καὶ στέαρ ἔχειν παλαιότατον, τοῦ πατρὸς ἐκ πολλοῦ φυλάττοντος αὐτὰ, αὐτὸς πάλιν ἄμφω κατέθηκα

διαψιλῆ

δαψιλῆ κομιδῇ νέος ὤν, ὅπως ἔχοιμι χρονίζουσιν αὐτοῖς χρῆσθαι, μετὰ τὸ καταναλῶσαι τὰ τοῦ πατρός, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν οὐκ ὀλιγάκις ἀπεθέμην ἀμφότερα παλαιωθησόμενα. καὶ νῦν ἐστί μοι τοσοῦτον πλῆθος αὐτῶν, ὡς ἐξαρκέσαι κἂν ἑκατὸν ἔτη ζήσω. καὶ τοίνυν τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ φάρμακον, ἔλαιόν τε καὶ στέαρ ἐτῶν μ. λαβόν, ἀεὶ παρ' ἐμοὶ τὰ κακοηθέστατα τῶν πολυχρονίων ἑλκῶν ὠφέλησεν ἐλπίδος μείζονος. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν, ἐφ' ὧν αὐτὸ τὸ πεπονθὸς μόριον ἐν καχεξίᾳ τοσαύτῃ γέγονεν, ὡς καὶ εὔπεπτον ἢ τὸ παραγιγνόμενον ἐπ' αὐτὸ τροφῆς ἕνεκεν αἷμα, μεταβάλλειν τε καὶ διαφθείρειν, ἐάν τε κακόχυμον ἢ τὸ ἐπιρρέον εἰς τοσοῦτον, ὡς εἰ καὶ μηδὲν ἐπεπόνθει τὸ μόριον, ὑπ' ἐκείνου γοῦν αὐτοῦ μόνου διαβιβρώσκεσθαι. θαυμαστῶς οὖν ὁ συνθεὶς αὐτό, τὰ μὲν στυπτικὰ φάρμακα, δύναμιν ἀποκρουστικὴν ἔχοντα παρέλαβεν, ὡς μηδὲν ἐπιρρέοι τῷ πεπονθότι μορίῳ κατὰ τὸν τῆς ἰάσεως καιρόν. τὰ δὲ διαφορητικά, χάριν τοῦ τοὺς περιεχομένους ἰχῶρας ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ διαφορῆσαί τε καὶ ἰσχνῶσαι. περὶ δὲ τῆς συμμετρίας αὐτῶν, ὧδε ἔχει. Τῆς μὲν σχιστῆς στυπτηρίας καὶ τῶν σιδίων ὡς σφοδρότατα στυφόντων, ἔλαττον ἐνέβαλεν, ἑκκαίδεκα ∠ ἑκατέρου μίξας εἰς ταυτό. τοῦ σώρεως δὲ τὸ ἡμιόλιον ἑκατέρου, τουτέστι τέσσαρας ἐπὶ ταῖς εἴκοσι, ἧττον μὲν στύφοντος, οὐχ ἧττον δὲ ξηραίνοντος, ἴσον δὲ συναμφοτέρου. τῆς τε σχιστῆς καὶ τῶν σιδίων ἐνέβαλε, τῆς λεπίδος ἐπὶ ταῖς τριάκοντα δραχμαῖς δύο προσθείς, ὡς ἀθροισθῆναι τὰς πάσας ἐκ τῶν φαρμάκων, ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα. τούτοις δ' ἀντέταξεν ἰσχυρῶς διαφορητικόν τε καὶ ξηραντικὸν φάρμακον τὴν ἄσβεστον, ἀρκεσθεὶς ἑκκαίδεκα δραχμαῖς, ἱκαναὶ γὰρ αὗται τὴν τῶν στυφόντων ποδηγῆσαι δύναμιν. ἑκατὸν γοῦν καὶ τεττάρων ἀθροισθεισῶν δραχμῶν ἐκ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων, ἐνεδέχετο μὲν καὶ πλέον αὐταῖς μίξαι τοῦ λιβανωτοῦ. καὶ τοσούτῳ γε ἂν ἐγεγόνει τὸ φάρμακον πραότερον, ὅσῳ πλέον ἐμέμικτο. σφοδρὸν δ' αὐτὸ φυλάξαι βουληθείς, ἔλαττον ἔμιξε. σοὶ δ' ἔξεστι διττῶς αὐτὸ συνθεῖναι. μετὰ γὰρ τὸ λειῶσαι τὰ πρῶτα πέντε, καὶ μίξαι πάνθ' ὁμοῦ, διελὼν εἰς δύο μοίρας τὸ γενησόμενον ἄθροισμα, τῇ μὲν ἑτέρᾳ μοίρᾳ μίξον ἑκκαίδεκα δραχμῶν τοῦ λιβανωτοῦ, τῇ δ' ἑτέρᾳ τὸ διπλάσιον, εἶτα τήξας, καὶ ψύξας, καὶ ξύσας τὴν γενομένην ἐκ τῶν τηκτῶν φαρμάκων κηρωτήν, διελὼν καὶ ταύτην δίχα, τὸ μὲν ἕτερον μέρος μίξον τῷ πλέονι τὸν λιβανωτὸν ἔχοντι, τὸ δ' ἕτερον τῷ λοιπῷ. καὶ περὶ τὴν τοῦ κηροῦ δὲ καὶ στέατος συμμετρίαν ὁ πρῶτος στοχασμὸς ἱκανὸν ἔχει τὸ πλάτος, οὐκ εἰδότων ἡμῶν ἀκριβῶς, ὁποῖόν τι τῇ συστάσει τὸ φάρμακον ἔσοιτο. μετὰ δὲ τὸ μιχθῆναι πάντα, δῆλον ἢ γίγνεται, πότερον ἁπαλώτερον ἢ σκληρότερον ἀπετελέσθη τοῦ προσήκοντος, ὥστ' ἐν τῇ δευτέρᾳ συνθέσει προσελθεῖν ἡμᾶς ἀκριβέστερον τῷ στοχασμῷ, καὶ τούτων μὲν αὐτῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς δὲ τοῦ ἐλαίου. ὥσπερ γὰρ αὖ διὰ λογικῆς μεθόδου συνθεῖναι φάρμακον ἀδύνατόν ἐστιν, οὕτως ἄνευ πείρας οὐχ οἷόν τε γνῶναι βεβαίως τε καὶ ἀκριβῶς τὴν δύναμιν αὐτοῦ. τοῦτο μὲν οὖν τὸ φάρμακον, αὐτὸς ὁ Ἀνδρόμαχος ἔφη † τῶν ἀπεγνωσμένων ἀρήγειν. ἐφεξῆς δ' αὐτοῦ, πρὸς παρωνυχίας τι γράψας, μετ' αὐτὸ πάλιν οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασι. πρὸς τὰ κακοήθη ἐπὶ βαλανείας † σεκώδης. προσυπακοῦσαι δὲ δεῖ δηλονότι τὸ ἐχρησάμην. ἡ δ' ὕλη τοῦ φαρμάκου δηλοῖ, θεραπείας μὲν ἀγωνιστικῶς ἀπολειπομένην, παρηγορεῖν δὲ δυναμένης τὰ παροξυνόμενα διὰ τῆς τῶν ἀγωνιστικῶν φαρμάκων προσαγωγῆς. ἡ οὖν σύνθεσις αὐτοῦ, τοιάδε τίς ἐστι. Τυρρηνικοῦ ∠ η. προσυπακοῦσαι δὲ δηλονότι τοῦ κηροῦ, στέατος ταυρείου ∠ δ. τερμινθίνης ∠ δ. μολύβδου κεκαυμένου ∠ δ. ἐμμότῳ χρῶ. ταῦτα μὲν ἔγραψεν αὐτῇ λέξει. κακῶς δὲ ἐποίησε, μήτε πρός τινα κακοήθη φύσιν ἁρμόττειν αὐτὸ δηλώσας, μήθ' ὡς ἀγωνιστικόν, μήθ' ὡς παρηγορικόν ἐστι προσθείς. ἕτερα γάρ ἐστι παρηγορικὰ φάρμακα, τὰ μὲν καὶ προσωφελοῦντα βραχύ τι τὰς διαθέσεις, ἔνια δὲ καὶ βλάπτοντα βραχύ. τινὰ δὲ μήτ' ὠφελοῦντα, μήτε βλάπτοντα, πραΰνοντα δὲ μόνον τὰς ὀδύνας, ὑπὲρ ὧν αὖθις εἰρήσεται, καὶ πολλά γε τοιαῦτα διὰ πείρας μακρᾶς βεβασανισμένα γραφήσεται. καί τινα γε θαυμαστῶς οὕτως ἐπιτετευγμένα ταῖς συμμετρίαις, ὡς ὠφελεῖν μὲν πάντως, ἐνίοτε δὲ καὶ θεραπεύειν αὐτὰς μόνας τὰς διαθέσεις τῶν ἀγρίων, ὡς ἂν εἴποι τις ἑλκῶν. ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκείνων ὕλης, ὁ μὲν Τυρρηνικὸς κηρός ἐστι, καὶ ὁ κεκαυμένος μόλυβδος. οὐ μὴν ἡ τερμινθίνη, καὶ τὸ ταύρειον στέαρ, ἀλλ' ὡς ἔφην ἴδιος ὁ τῶν τοιούτων ἑλκῶν τε καὶ φαρμάκων λόγος ὑπάρχων, ὕστερον ἡμᾶς ἀναμένει. νυνὶ δὲ περὶ τῶν δυσαλθῶν ἢ χειρωνίων, ἢ ὅπως αὐτὰ ὀνομάζειν ἐθέλει, πρόκειται διελθεῖν, ἐξ ὧν καὶ αἵδ' εἰσὶν αἱ ἐγγεγραμμέναι, κατὰ τὴν τετάρτην Κρίτωνος βίβλον, οὐσῶν τῶν ἁπασῶν ε.

† τῶν ἀπεγνωσμένους. † σηπώδης

Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων, ἡ διὰ λαδάνου.

Ἡ διὰ λαδάνου καλλίστη ἐπουλωτική, ἁρμόζουσα δὲ ἐπὶ τῶν ὀχθωδῶν ἑλκῶν, καὶ κοίλων. δεῖ δὲ ἀνεπίλυτον τηρεῖν ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας. Πίσσης ξηρᾶς ∠ τς. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ κδ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ις. λεπίδος ἐρυθρᾶς † ∠ κδ. λαδάνου οὐγγίας θ. λιθαργύρου λίτρας γ. ἐλαίου ξέστην α S. οἴνου καλοῦ ξέστην α S. ταύτην τὴν ἔμπλαστρον ἐπῄνεσα κἀγὼ τὴν ὕλην ἀποδεξάμενος, οὐδὲν ἔχουσαν μαλθακῶδες. οὕτως γὰρ Ἱπποκράτης ὀνομάζει τὸ γένος ὅλον, τῶν ὑγρότητα σύμφυτον ἐχόντων φαρμάκων, ὁποῖα τὸ στέαρ ἐστίν, ἅπαντά τε τὰ ἐλαιώδη φάρμακα, καὶ δηλονότι τὸ ἔλαιον αὐτὸ καὶ ὕδωρ. ἔχει δέ τι καὶ ἡ ῥητίνη, καὶ ὁ κηρὸς μαλθακῶδες. ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν, λέγω δὲ τῶν ξηρῶν τῇ κράσει, καὶ τῶν μαλθακῶν ἐστὶν ἡ πίττα. καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται τοῖς γένεσιν ἀμφοτέροις ἀβλαβῶς, ὥσπερ καὶ ἡ λιθάργυρος, ὅσα τε ἄλλα φάρμακα περὶ τὴν μέσην ἐστὶ κρᾶσιν, εἰ καὶ βραχὺ παραλλάττοι ποτὲ πρὸς ὁποτερανοῦν τῶν ἀμετριῶν. τῶν τοιούτων ἐστὶ καὶ ἡ πίττα, κατά γε τὴν τοῦ ξηραίνειν καὶ ὑγραίνειν ἀντίθεσιν, ἀποκεχωρηκυῖα σαφῶς ἤδη τῶν μέσων, κατὰ τὴν ἑτέραν ἀντίθεσιν τῶν θερμαινόντων καὶ ψυχόντων φαρμάκων. θερμαίνει γὰρ μετρίως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐκπυΐσκουσι φαρμάκοις μίγνυται, ὥστε κατὰ τὸ προκείμενον φάρμακον ἡ μὲν ξηρὰ πίττα τῶν μέσων ἐστί, καὶ λιθάργυρος ἔτι μᾶλλον, τὰ δ' ἄλλα τῶν ξηραντικῶν. δυναμένης δὲ κἀνταῦθα παρακοῆς γενέσθαι, διαλέξομαι περὶ αὐτῆς, ἀναμνήσας γε πρότερον εἰς πολλὰ χρησίμου θεωρήματος, ὃ καὶ κατ' ἄλλας μὲν εἴρηταί μοι πραγματείας, ἱκανῶς δ' ἐξείργασται κατά γε τὴν περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, καὶ τὴν τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν, ὑγρόν τε καὶ ξηρὸν ὀνομάζομεν φάρμακον, ὅτι τὸ ἀνθρώπου σῶμα θερ-

μαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν δύνηται, πρὸς τὴν ἀρίστην κρᾶσιν ἐν ἀνθρώπῳ τὴν ἀναφορὰν ποιούμενοι. μέση δέ τις αὕτη τῶν μεμπτῶν, ἃς καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο θερμὰς ἢ ψυχρὰς, ἢ ὑγρὰς, ἢ ξηρὰς ὀνομάζομεν, ἀπὸ τῆς ἐπικρατούσης ἐν αὐταῖς, εἴτε ποιότητος, εἴτε δυνάμεως, εἴτ' οὐσίας, εἴτε κράσεως ἐθέλοις φάναι παρονομαζόντων. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδ' εἰ παρώνυμον ἀπὸ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ μίξει στοιχείου τὴν ὅλην κρᾶσιν ἐθέλοις λέγειν, ἐμποδίσεις τῇ τῶν πραγμάτων ἐπιστήμῃ. δέδεικται γὰρ ἐν τῇ θεραπευτικῇ πραγματείᾳ τῶν βοηθημάτων ἡ εὕρεσις γιγνομένη δι' ἐνδείξεως, ἀπὸ μὲν αὐτῶν τῶν παθῶν τῆς ἐναντίας αὐτοῖς κράσεως, ἀπὸ δὲ τῆς ἑκάστου φύσεως ὅλης τοῦ ζώου, καὶ καθ' ἕκαστον αὖ πάλιν μόριον, οἰκείας τε καὶ ὁμοίας, ὥστε κἂν ἁπλοῦν ἕλκος ἔχῃ τις κοῖλον, ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν κατὰ γένος, οὐ μικρὰν δὲ ἐχόντων ἐν τοῖς κατὰ μέρος εἴδεσι διαφορὰν, ἡ θεραπεία γενήσεται, καὶ διὰ τοῦτ' ἐδείχθη τῶν ἀπαραλλάκτως ὁμοίων ἑλκῶν, ἔνια μὲν ἀπὸ τῶν ἱκανῶς ξηραινόντων φαρμάκων θεραπευόμενα, πάνακος ῥίζης, ἀριστολοχίας, ἀκόρου τε καὶ ἴρεως. ἔνια δὲ ὑπὸ μόνου λιβανωτοῦ, καίτοι μὴ σαρκοῦντος, ἀλλὰ δαπανίσκοντος ἐκείνας τὰς φύσεις, ἃς ἀριστολοχία σαρκοῖ. καθάπερ δ' ἐν τοῖς θεραπευομένοις σώμασιν, ἡ κατὰ μέρος διαφορὰ παμπόλλη τίς ἐστι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῶν ἑλκῶν. ἁπλοῦν μὲν γὰρ ἕλκος κοῖλόν τε καὶ καθαρὸν, ὑπὸ τῶν μετρίως ξηραινόντων θεραπεύεται, ῥυπαρὸν δὲ καὶ κακόηθες, καὶ τοῖς χείλεσι μὲν ὀχθῶδες, πλαδαρὸν δὲ τῇ κατὰ τὸ δέρμα σαρκὶ τῶν σφοδρότατα ξηραινόντων δεῖται. ἐπὶ τούτων οὖν τῶν ἑλκῶν, ἐπειδὴ καὶ περὶ τούτων ὁ λόγος ἐστὶν, ὁ μὲν λιβανωτὸς, οὕτως ἐστὶν ἀσθενὲς φάρμακον, ὡς μηδὲ δαπανίσκειν δύνασθαι. λιθάργυρος δὲ, τούτου μὲν ἰσχυρότερον, ἀλλ' ἔτι καὶ αὐτὸ κατωτέρω τῶν μέσων. ἡ ξηρὰ δὲ πίττα, τῶν μέσων, ὥσπερ γε ταύτην ὑπεραίρει κατὰ τὸ ξηραίνειν ὁ κεκαυμένος χαλκὸς, ἥ τε χρυσοκόλλα, καὶ τὸ διφρυγές. ἐναργῶς δὲ ξηραίνει χαλκῖτις κεκαυμένη, καὶ ἰὸς, καὶ μίσυ, καὶ χάλκανθος, ἥ τε λεπὶς τοῦ χαλκοῦ. καὶ κατὰ θάτερον τρόπον, ὅσα στρυφνὰ, κηκὶς, ὀμφακῖτις, σίδια, στυπτηρία. διαβρωτικὰ δὲ πρὶν καυθῆναι, χαλκῖτίς τε καὶ ἰὸς καὶ μίσυ, καὶ τίτανος. ὅσα μὲν οὖν ἰσχυροτάτας ἔχει δυνάμεις, ἐπὶ πάντων δοκεῖ τῶν σωμάτων τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἐπιδείκνυσθαι. τὰ δὲ ἀσθενῆ, σαφῆ τὴν διαφορὰν ἐνδείκνυται, προσέχοντί σοι δὲ τὸν νοῦν, οὐδὲ ἧττον φανεῖται, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς φαρμάκοις οὐ μικρὰ διαφορὰ τῆς ἐνεργείας, ἣν ποιεῖται κατὰ τὰ μαλακὰ καὶ σκληρὰ σώματα, καὶ γὰρ θᾶττον ἅπτεται τῶν μαλακῶν, καὶ σφοδρότερον ἀνιᾷ, καὶ φλεγμονὰς ἐπεγείρει μείζονας. ὁπότ' οὖν ταῦτά μοι χρησίμως οὐκ εἰς τὰ παρόντα μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ τῶν κατὰ τήνδε τὴν πραγματείαν εἴρηται, πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀφίξομαι φάρμακον, ἐφ' οὗ τῆς μὲν ξηρᾶς πίττης ἔφην ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος γεγράφθαι ∠ ς. λιθαργύρου δὲ λίτρας γ. οὐδετέρου μὲν αὐτῶν ἐκ τῆς οἰκείας δυνάμεως ἰᾶσθαι δυναμένου κακόηθες ἕλκος, ἵνα δ' ἔμπλαστον γένηται τὸ συντιθέμενον φάρμακον, εὐλόγως μιχθέντων τοῖς ὠφελοῦσιν. ἡ δὲ ποσότης αὐτῶν στοχασμῷ τεχνικῷ ληφθεῖσα, κατὰ τὸν εἰρημένον ἀρτίως ἐγένετο σταθμὸν, εὐλαβουμένου τοῦ συντιθέντος, ἢ οὕτως ὀλίγον ἑκατέρου μίξαι τοῖς ἰσχυροῖς φαρμάκοις, ὡς τὰ δακνώδη τε καὶ διαβρωτικὰ λυπηρὰ γενέσθαι τοῖς θεραπευομένοις, ἢ οὕτω πολλὰ, κατά τε τὸν ὄγκον καὶ τὸν σταθμὸν, ὡς ἐκλῦσαι τὴν δύναμιν αὐτῶν. ἥ τε γὰρ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς, ἰσχυρῶς ξηραίνει τε καὶ ῥύπτει, καὶ μᾶλλον ἔτι ταύτης ὁ ἰός. ἄμφω δὲ ταῦτα, δρᾷ καὶ διαβιβρώσκει τὰς σάρκας. ὁ δὲ κεκαυμένος χαλκὸς, οὔτ' ἐπιτείνεσθαι πρός τινος, οὔτ' ἐκλύεσθαι χρῄζει, σύμμετρος ὑπάρχων κατὰ δύναμιν εἰς τὰ παρόντα. πρόδηλον δ' ὅτι τοῦ μὲν ἐλαίου τὸ μέτρον ἔκ τε τῶν μιγνυμένων αὐτῷ, καὶ τῆς κατὰ τὴν ἕψησιν ἐστοχάσθη ποσότητος, ἐπὶ πλέον γὰρ ἑψηθῆναι δεῖται τὰ μεταλλικὰ παρασκευαζόμενα πρὸς τὸ ξηραίνειν ἀδήκτως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἕψησιν αὐτοῖς προσέθηκεν ὁ Κρίτων, ὧδέ πως γράψας αὐτοῖς ὀνόμασιν. ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον ἕως συστραφῇ ποσῶς, εἶτα λεπίδα χαλκοῦ, ἐπὶ ἰὸν ἕως συστραφῇ καὶ εὔχρους γένηται, εἶτα πίσσαν ἐπίβαλλε, εἶτα ψύξας, λάδανον λεῖον γενόμενον σὺν οἴνῳ, προσέχων μὴ ὑπερζέσῃ τούτου βληθέντος, εἶτα ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς ἑνώσας, κατάχει καὶ μάλασσε. αὕτη μὲν ἡ τῆς ἑψήσεως γραφή. ἐγχωρεῖ δὲ, καὶ πλεῖον ἔλαιον βαλόντας ἐπὶ πλέον ἑψῆσαι, πρώτην μὲν τὴν λιθάργυρον, εἶτα κατὰ ταύτην ἐμβληθέντας, τόν τε ἰὸν καὶ τὴν λεπίδα, καὶ τὸν χαλκόν. τὰ γὰρ ἐπὶ πλέον ἑψόμενα, διττὴν ἐπί γε τῶν τοιούτων ἑλκῶν ἀρετὴν ἐπικτᾶται, ξηραντικώτερα καὶ ἀδηκτότερα γινόμενα. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων φαρμάκων τῶν ἁπλῶν, ὅσα κατὰ τὴν προκειμένην ἔμπλαστρον εἴρηται τῷ Κρίτωνι, λέλεκταί μοι συμμέτρως. ἐφύλαξα δὲ τὸν περὶ τοῦ λαδάνου λόγον, ὅτι καὶ μόνον ἁρμόττει τοῖς δυσεπουλώτοις σὺν οἴνῳ τριβόμενον, οὐχ ὅτι δεῖται οἴνου δυνάμεως, ἀλλ' ἐάν τις αὐτῷ μίξας ἔλαιον ἑψήσῃ, τὴν δύναμιν ἀμβλύνει τοῦ φαρμάκου. ἔστι δ' οὐχ οὕτως ἰσχυρὸν ὡς ἀμβλυνθῆναι δεῖσθαι, καθάπερ ὁ ἰὸς, ἢ ἡ χαλκῖτις, ἢ ἡ λεπὶς, ἤ τι τοιοῦτον, καὶ διὰ τοῦτο μαλακώτερον. ἔστι δὲ τοιοῦτον τὸ νέον, ἐπιτηδειότατον γάρ ἐστιν εἰς ἐπούλωσιν ἑλκῶν δυσεπουλώτων. ἐν Κύπρῳ γοῦν ἔνθα πλεῖστον γίγνεται, πρόσφατον ἔτι καὶ μαλακὸν ὑπάρχον αὐτὸ, μαλάττων τις ἰατρὸς ἐπετίθει τοῖς τοιούτοις ἕλκεσιν. εἰ δὲ καὶ βραχὺ σκληρυνθείη, κατὰ μυρσίνου τὴν μάλαξιν ἐποιεῖτο. μὴ παρόντος δὲ μυρσίνου, μετὰ κυπρίνου, ἢ ῥοδίνου. ἕτερον δὲ φάρμακον οὐ μετὰ πολὺ τοῦδε κατὰ τὴν τετάρτην βίβλον ὁ Κρίτων ἔγραψεν ἐν αὐτοῖς ὀνόμασιν ὧδε. Ἡ διὰ χαμαιλέοντος ποιοῦσα πρὸς τὰ αὐτὰ τῇ τυείᾳ. ἔστι δὲ ἐπουλωτικωτάτη τῶν δυσαλθῶν καὶ τυλωδῶν, καὶ χρονίων ἑλκῶν. ἰᾶται δὲ, καὶ τὰς ἐν τῷ δακτυλίῳ ῥαγάδας, καὶ κονδυλώματα καὶ σκληρίας. Λιθαργύρου μνᾶ α. κηροῦ μνᾶς S. ἰοῦ μνᾶς τέταρτον, καὶ χαμαιλέοντος ὄγδοον, ἐλαίου μνᾶ. ἔλαιον, λιθάργυρον ἕψε, κινῶν σπάθῃ, ἕως οὗ συστῇ καὶ γένηται μηλίνη. τούτου δὲ γινομένου, ἰὸν ἐπίπασσον. ἔπειτα πρόσβαλλε κηρὸν, τήξας ἐπιμελῶς, καὶ ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπίπασσον τὸν χαμαιλέοντα, ὅταν δὲ ἑνωθῇ, κατέρα εἰς θυίαν καὶ μαλάξας ἀναιροῦ. τοῦτο τὸ φάρμακον, ἀντὶ μὲν τοῦ λαδάνου τὸν χαμαιλέοντα τῆς αὐτῆς ὄντα δυνάμεως ἔλαβεν. ἀμφότερα γάρ ἐστιν ἐπουλωτικὰ τῶν δυσιάτων ἑλκῶν. ἡ διαφορὰ δ' αὐτῶν, ἐν τῷ τὸν μὲν κεκαυμένον χαλκὸν ἔχειν ἐκεῖνο, καὶ μηδ' ὅλως ἔχειν τὸν κηρόν. ἐν τούτῳ δὲ, τῷ τὸν μὲν κηρὸν εἶναι, τὸν χαλκὸν δὲ οὐκ εἶναι, καὶ τοῦτ' εὐλόγως ἐποίησεν. ἐν ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἀντὶ τοῦ κηροῦ, τῷ λαδάνῳ συνεχρήσατο πρὸς τὴν τῶν ἀνίκμων φαρμάκων ἕνωσιν. ἐνταυθοῖ δὲ μηδὲν ἔχων τοιοῦτον, τὸν κηρὸν ἔμιξε, μαλακτικὸν μὲν

ὄντα

ὄντα μετρίως φάρμακον, οὐ μὴν ἐπουλωτικόν γε. δύναται δ᾽ ἂν κἀνταῦθα πλέον ἔλαιον ἐμβεβλῆσθαι, καθάπερ γε καὶ παλαιὸν ἢ κίκινον. ἐγὼ δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ σχίνινον ἐμβάλλω, πλεόνων μετέχον δυνάμεων. ὃ γὰρ μαλακτικόν ἔχει τι, καὶ διαφορητικόν, καὶ στυπτικόν, ὧν ἁπάντων δεῖται τὰ μετὰ σκληρότητος τῶν χειλῶν δυσεπούλωτα.

Περὶ τῶν ὑφ᾽ Ἡρακλείδου γεγραμμένων.

Καιρὸς οὖν ἤδη καὶ τῶν ὑφ᾽ Ἡρακλείδου τοῦ ταραντίνου γεγραμμένων ἐν τῇ πρὸς Ἀστυδάμαντα βίβλῳ μνημονεῦσαι. πιστὸς γὰρ ἀνήρ, εἴπερ τις ἄλλος ἐστί, τὰ διὰ τῆς πείρας αὐτῷ κεκριμένα μόνα γράφων. οὗτος οὖν ὁ ἀνὴρ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψε, πρὸς τὰ παλαιὰ ἕλκη. Λεπίδος μέρος ἕν, ἰοῦ ξυστοῦ μέρη δ΄. κηρωτῇ μυρσίνῃ προσαναλαμβάνεται ὀκταπλῇ. ὁ μὲν οὖν Ἡρακλείδης, ὡς ἂν ἰατροῖς γράφων ὑπομνήματα, προσέγραψε, κηρωτῇ μυρσίνῃ ἀναλάμβανε. τολμηροὶ δ᾽ οὕτως εἰσὶ πολλοὶ τῶν νῦν, ὡς πρὶν τοῦ παρὰ διδασκάλων κτήσασθαί τινα ἕξιν ἰατρικήν, ἐκ τῶν τοιούτων βιβλίων ὁρμώμενοι, χρῆσθαι καλοῖς φαρμάκοις ἀμεθόδως, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἀποτυγχάνειν, αὐτίκα γέ τοι τῆς μυρσίνης κηρωτῆς, ἔξεστιν ἔλαττόν τε καὶ πλέον μίξαντα, ποτὲ μὲν ὑγροτέρῳ τε καὶ μαλακωτέρῳ χρῆσθαι τῷ φαρμάκῳ, ποτὲ δὲ σκληροτέρῳ καὶ ξηροτέρῳ. κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐπίθεσιν ἐν πλάτει στοχασμῷ, καθάπερ εἴρηται πρόσθεν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ χρήσει πλησιαίτερον ἀφικνουμένου, ὡς ἐδείχθη. βλέποντες γὰρ τὸ ἕλκος, εἰ μὴ ἐνδεῶς ἐξηράνθη, σφοδρότερον ἐργασόμεθα τὸ φάρμακον, ὡς μᾶλλον ξηραίνειν. εἰ δ᾽ ἤδη πλέον ἢ δεῖ, μαλακώτερον αὐτὸ ποιήσομεν, πλείονα μίξαντες τὴν μυρσίνην κηρωτήν. ἡ γὰρ τῶν μεταλλικῶν δύναμις, οὐ μόνον ὑπὸ ταύτης, ἀλλὰ καὶ πάσης κηρωτῆς ἐκλύεται. ἑξῆς δὲ τούτῳ προσγράψας, ἄλλη. προσυπακοῦσαι δὲ χρὴ δηλονότι δύναμις, ὑπέταξε ταυτί. Λεπίδα λεάνας, ἐπίχει ὄξος, καὶ τρίβε ὑπὸ κύνα, μέλιτος ποιῶν πάχος, ἧψε. ὅταν δὲ ξηρὸν γένηται, προσεπιλεάνας, μίσγε κηρωτῆς μέρη ὀκτώ, καὶ χρῶ πρός τε τὰ πρόσφατα τραύματα, καὶ τὰ παλαιὰ ἕλκη καὶ σύρματα, καὶ τρίμματα, καὶ χίμεθλα τὰ μὴ ἄγαν ἑλκώδη. γινώσκειν δ᾽ ὑμᾶς χρὴ καὶ περὶ τοῦδε τοῦ φαρμάκου ταῦτα. πρὸς μὲν τὰ ἄλλα μετρίως αὐτῆς ὀκταπλασίαν κηρωτὴν μίξεις τῇ λεπίδι. πρὸς δὲ τὰ παλαιὰ πάνυ, τουτέστι τὰ δυσίατα, κἂν ἑξαπλασίαν, ἢ πενταπλασίαν μίξῃς, οὐ βλάψῃς, ἰσχυροτέρων γὰρ δέονται. τὴν δὲ περὶ τοῦ φαρμάκου διήγησιν ἔγραψεν ὁ Ἡρακλείδης οὕτως. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ ἤδη πυρὸς ἀναξηράναντα τὴν λεπίδα, χρῆσθαι. βούλεται δ᾽ ὁ λόγος αὐτῷ, κἂν ἐν ἄλλῳ τινὶ καιρῷ συνθῶμεν τὸ φάρμακον, ἀντὶ τῆς ἡλιακῆς θερμασίας χρῆσθαι πυρί. κάλλιω μέντοι γίγνεται τὰ τοιαῦτα πάντα κατὰ τὸν θερινὸν ἥλιον, ἐν πολλαῖς ἡμέραις λειούμενα, τὰ μὲν δι᾽ οἴνου, τὰ δὲ δι᾽ ὄξους. λεπτομερέστερα μὲν οὖν γίγνεται, τὰ δι᾽ ὄξους λειωθέντα, καὶ διὰ τοῦτο καθαιρετικώτερά τε καὶ λεπτυντικώτερα, καὶ ξηραντικώτερα. πρὸς δὲ τὰς ἐπουλώσεις, τὰ δι᾽ οἴνου βελτίω, καὶ χρεία γε τούτων γίγνεται προξηρανθέντων, εἶτα προκαθαρθέντων τῶν δυσεπουλώτων ἑλκῶν. προξηρανθήσεται μὲν οὖν διὰ τῶν ἰσχυρῶς ξηραινόντων, καθαρθήσεται δὲ διὰ τῶν ῥυπτόντων, ἀπουλωθήσεται δὲ διὰ τῶν στυφόντων. Ἄλλο. Ἐφεξῆς δ᾽ ἕτερον φάρμακον ἔγραψεν ὁ Ἡρακλείδης, ἐκ μὲν τῆς αὐτῆς ὕλης, οὐκ ἰσχυρὸν δέ, διὰ τὸ πολὺ τῆς λιθαργύρου μίξαι τῷ διφρυγεῖ. Τῆς μὲν γὰρ λιθαργύρου, πέντε καὶ τριάκοντα δραχμὰς ἀξιοῖ βάλλειν εἰς αὐτό, τοῦ διφρυγοῦς δὲ ὀκτώ. καὶ ταῦτα δὲ ἀναλαμβάνει κηρωτῇ, τοῦ μὲν κηροῦ ἐχούσης ∠ μ΄. τοῦ ἐλαίου κοτύλας γ΄. ἐγὼ δὲ πολλάκις ἐχρησάμην μόνῳ τῷ διφρυγεῖ, μετὰ τῆς τοιαύτης κηρωτῆς, οὐδ᾽ οὖν οὐδ᾽ αὐτῷ πρὸς τὰ φαγεδαινικά, καὶ χειρώνια, καὶ σηπεδονώδη. πολὺ γὰρ ἀποδεῖ τῇ δυνάμει, τῶν τὰ τοιαῦτα θεραπευόντων, ἀλλ᾽ ἤδη τῶν ἄνευ μεγάλης κακίας δυσεπουλώτων, ὥστε ἂν καὶ λιθάργυρον αὐτῷ τις μίξῃ, καὶ ταύτην πολλήν, ἀσθενὲς ἐργάσεται τὸ φάρμακον. μετὰ δὲ τοῦτο τῆς αὐτῆς ἐπαγγελίας ἐχόμενον, γέγραπται φάρμακον τοιόνδε. Κηροῦ ∠ ιβ΄. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ γ΄. λεπίδος ∠ δ΄. λαδάνου ∠ δ΄. ἀσφάλτου ∠ γ΄. τὸ λάδανον τρίψον κατ᾽ ἰδίαν, καὶ τὴν λεπίδα, εἶτα τὰ ἄλλα τήξας μετὰ μυρσίνου ἐλαίου μίσγε. ἐὰν δὲ ᾖ τὸ λάδανον μαλακόν, τῆκε. κατὰ τὴν γραφὴν ταύτην ἐνεδείξατο σαφῶς ὁ Ἡρακλείδης, ὅταν μὲν σκληρὸν ᾖ τὸ λάδανον, ἐν τῇ θυίᾳ λειοῦν αὐτὸ μόνον, ὅταν δὲ ὑγρόν τε καὶ μαλακόν, ἐπὶ πυρὸς διατήκειν, ἤτοι μόνον, ἢ καὶ μετ᾽ ἐλαίου βραχέος, ὅπερ ἑωράκατέ με, οὐκ ἐπὶ τούτου μόνου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ποιοῦντα. ἔστι δὲ καὶ τὸ μετὰ τοῦτο γεγραμμένον φάρμακον ὑπὸ τοῦ ταραντίνου τῆς αὐτῆς ἐπαγγελίας, κατὰ τήνδε τὴν συμμετρίαν.

Χαλκίτιδος ∠ κε΄. καδμείας ∠ ιβ΄ S. λεάνας κατ᾽ ἰδίαν, καὶ μίξας οἶνον ἀπαράχυτον, καὶ ζέσας κατάχει, ὥστε φυραθῆναι συμμέτρως, εἶτα λέαινε ἄχρι τοῦ ξηρανθῆναι. καὶ τήξας κηροῦ ∠ ν΄. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ λ΄. μυρσίνης κοτύλης ὄγδοον, μίσγε τῇ κηρωτῇ ἀπὸ τῶν ξηρῶν ∠ κ΄. καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον οὐδὲν ἔχει τῶν μαλθακωδῶν. ἐν μέντοι τῇ πρὸς τὴν κηρωτὴν μίξει, τὴν προσήκουσαν ἐφ᾽ ἑκάστου τῶν ἑλκῶν ποσότητι τῆς μίξεως, ὁ γεγυμνασμένος λογικῶς ἐν αἷς ὑπεθέμην μεθόδοις ἐπιτηδείως ἐργάσαιτο. καλῶς δὲ καὶ τὸν ἀπαράχυτον οἶνον, τουτέστιν ᾧ μὴ μέμικται θάλαττα, θερμὸν καταχεῖ τῆς χαλκίτεως, καὶ τῆς καδμείας, ὡς ἀφελέσθαι τὴν δριμύτητα τῆς χαλκίτεως βουλόμενος διὰ τῆς θερμασίας αὐτοῦ. ἕτερον δὲ συνεχὲς τούτῳ γέγραπται φάρμακον ἀξιόλογον, ἐκ τοσῶνδε καὶ τοιῶνδε τῶν ἁπλῶν συγκείμενον. Λεπίδος στομώματος ∠ δ΄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ β΄. ἐν ἐνίοις δὲ τῶν ἀντιγράφων γέγραπται ∠ α΄. χρυσοκόλλης ∠ κε΄. κηροῦ ∠ κε΄. λεάνας τὰ ἄλλα, τῆκε τὸν κηρὸν μετ᾽ ὀλίγης ῥητίνης, ὥστε μὴ †κατάσκληρον τὸ φάρμακον εἶναι, καὶ μίξας χρῶ, ἄνωθεν δὲ σπόγγον ἐξ ὄξους ἐκθλίψας ἐπιτίθει. †κατάξηρον
Δημήτριος δὲ ὁ Βιθυνὸς ἔφη, αὐτὴν τὴν χρυσοκόλλαν λίαν κηρῷ θερμῷ ἀναλαμβάνων χρῆσθαι. ἐνεδείξατο καὶ διὰ τοῦτο τὸ φάρμακον ὁ Ἡρακλείδης ὡς οὐ κατὰ πρώτην χρείαν ἡ ῥητίνη μίγνυται τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ γλισχρότητά τινα παρασχεῖν αὐτοῖς εἰς ἐμπλαστρώδη σύστασιν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ κηρὸς ᾖ, μήτε λιπαρὸς φύσει, μήτε νέος, ἀλλὰ σκληρός τε καὶ αὐχμηρός. ἡ μέντοι τοῦ στομώματος λεπὶς, ἰσχυρῶς ξηραίνει πρὸς τῷ καὶ στυπτικὴν ἔχειν δύναμιν. Δημήτριον δ᾽ ἔφη τὸν Βιθυνὸν ἀναλαμβάνοντα τῷ κηρῷ μόνην τὴν χρυσοκόλλαν οὕτως χρῆσθαι. καὶ καλῶς γε ποιῶν ὁ Δημήτριος, οὕτως ἐχρῆτο. καθάπερ κἀγὼ πολλάκις οὐ χρυσοκόλλαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, αὐτὸ καθ᾽ αὐτὸ μετὰ μαλακοῦ μαλάττων κηροῦ, διὰ τὰ τοιαῦτα χρῶμαι. δῆλον δ᾽ ὅτι τῶν ἄλλων ἑκα-

στον εἶπον, ὧν δῆλθον ἔμπροσθεν ὠφελεῖν τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν, καὶ λέλεκταί γέ μοι καθ᾽ ἕκαστον, ὧν αὖ θεραπεύω τῶν δυσιάτων ἑλκῶν, μετὰ τοῦ κηροῦ συντεθέντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα. ποτὲ μὲν γὰρ τὴν χρυσόκολλαν ἀναλαμβάνω κηρῷ, ποτὲ δὲ τὸν κεκαυμένον χαλκὸν, ἢ τὴν λεπίδα, καὶ ταύτην ἤτοι στομώματος, ἢ σιδήρου, ἢ χαλκοῦ, ποτὲ τὸν ἰὸν ἄκαυτον, ἢ κεκαυμένον, ὥσπερ καὶ μίσυ, καὶ χαλκῖτιν. ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν αὐστηρῶν τι μίγνυμι, περὶ ὧν ἔμπροσθεν εἶπον, ὅταν ἀποκρούσασθαι βουληθῶ τὸ ἐπιῤῥέον, ἐξ ὧν ἐστιν ἥ τε στυπτηρία, καὶ τὰ σίδια, καὶ ἡ κηκὶς, οἵ τε κύτινοι, καὶ τὸ βαλαύστιον, ὅσα τἄλλα τοιαῦτα. πιστεύσαντος οὖν ἐμοὶ τῶν εἰρημένων ἄχρι τοῦδε φαρμάκων ἁπάντων οὐδὲν ἀπόβλητον ὑπάρχειν ἀσκεῖτε τὴν μέθοδον τῆς χρήσεως αὐτῶν, ὅπως ἐπιτυγχάνητε, καθάπερ ἐγώ. γεγραμμένων δ᾽ ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ ταραντίνου, καὶ ἄλλων δύο φαρμάκων ἀξιολόγων, εὔλογον ἔδοξέ μοι κἀκεῖνα προσθεῖναι. τὸ μὲν οὖν πρότερον αὐτῶν, ὧδέ πως ἔγραψε. Λεπίδος ∠ δ. μάννης ∠ δ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ β. μίσυος ∠ β. τρίψας μετὰ ὄξους καὶ κυκλίσκους ποιήσας, ἄγοντας ἀνὰ ∠ β. ἀπόθου. ὑπὸ δὲ τὴν χρείαν, κηροῦ ∠ δ. ῥητίνης πιτυΐνης ∠ β. στέατος ταυρείου ∠ δ. τήξας καὶ ἐάσας παγῆναι, μίσγε τῷ τροχίσκῳ. χρῶ δὲ πρὸς τραύματα, ὡς κολλῶδες καὶ ἀφλέγμαντον. ταῦτα μὲν ὁ ταραντῖνος. ἐγὼ δὲ τῇ μὲν οὕτως μιχθείσῃ φημὶ χρῆσθαι δεῖν πρὸς τραύματα, πρὸς μέντοι τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν οὐ χρὴ μιγνύειν τὴν τοιαύτην κηρωτὴν, ἀλλ᾽ ἱκανὸς ὁ κηρὸς μόνος, ὡς ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν εἴπομεν. καὶ εἰ δεήσει ποτὲ μῖξαί τι τῶν μαλθακωδῶν αὐτῷ, βραχὺ μύρσινον, ἢ κύπρινον, ἢ ῥόδινον ἔστω. βλάψεις δ᾽ οὐδὲν, οὐδ᾽ εἰ τὴν λάρικα προσαγορευομένην ῥητίνην μίξειας, οὐδὲ τὴν τερμινθίνην, ἧττον μὲν ἐπιτήδειον ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν οὖσαν, οὐ μὴν ἀπόβλητόν γε. τὰς δ᾽ ἄλλας ῥητίνας, οὐ χρὴ μιγνύναι ἄνευ μεγάλης ἀπορίας τῶν προειρημένων. οὕτω δὲ καὶ περὶ στέατος. οὐ γὰρ ὃν οὐδὲ τοῦτο μιγνύναι χρὴ, πλὴν εἰ καὶ τὰ χείλη μαλάττειν ἐθέλεις. ὅτι δὲ ξηραντικώτερον ὑπάρχει τὸ ταύρειον στέαρ πάντων τῶν ἄλλων, ὅσα τῶν ἡμέρων ζώων ἐστὶν, ἀκηκόατε πολλάκις. ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ λεπτομερείᾳ, τό, τε τοῦ λέοντος καὶ τὸ τῶν παρδάλεων, καὶ δηλονότι καὶ τὸ τῆς ὑαίνης. ἄμεινον οὖν ὅταν δέῃ μιγνύναι στέαρ, τὸ χοίρειον ἐμβάλλειν, καὶ μᾶλλόν γε τῶν νομάδων χοίρων, ἱκανῶς γάρ ἐστι λεπτομερές τε καὶ παρηγορικόν. ἔτι δ᾽ ἑνὸς ὑπολοίπου γεγραμμένου τοῦ φαρμάκου συνεχοῦς τῶν προγεγραμμένων, καθ᾽ ὃ τὴν ἀρχὴν ἐποιησάμην τῆς διδασκαλίας, οὕτως εἰπὼν ὁ Ἡρακλείδης, τὸ ἱππωτήειον, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἁπαλόχρωτας, ἐπειδὴ τῆς ἑτέρας ἐστὶν ὕλης τε καὶ δυνάμεως, ἣν ἔφαμεν ἁρμόττειν τοῖς μὴ φέρουσι τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων τὴν προσαγωγὴν, ἀλλὰ δακνομένοις τε καὶ παροξυνομένοις, καὶ ῥευματιζομένοις, ἀναβεβλήσθω μὲν ὁ περὶ τούτου λόγος, ὅταν περὶ τῶν τοιούτων φαρμάκων διεξέρχωμαι λεχθησόμενος. νυνὶ δὲ τῇ ὁδῷ τὰ παραπλήσια τοῖς προγεγραμμένοις μεταβήσομαι, τοσοῦτον ἔτι προσθεὶς ὑπὲρ αὐτῶν, ὅτι καὶ καθ᾽ ἕτερον βιβλίον ὁ Ἡρακλείδης ἐπιγεγραμμένον στρατιώτην, ἔγραψε τὰ αὐτὰ φάρμακα, κατὰ τὸ τρίτον ἐν αὐτοῖς τῇ τάξει μόνον ἑαυτῷ διαφωνήσας. ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἁπλῶς γέγραπται, κηροῦ ∠ μ. κατὰ δὲ τὸν στρατιώτην πρόσκειται, οἱ δὲ ∠ ιϛ. καὶ βέλτιόν γε τοῦτ᾽ ἐστίν. ἡ γὰρ πολλὴ μῖξις τοῦ κηροῦ καθαιρεῖ τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου. τῶν αὐτῶν τούτων φαρμάκων ὁ Ἡρακλείδης μέμνηται, κἂν τοῖς πρὸς τὴν Ἀντιοχίδα γεγραμμένοις αὐτῷ, καὶ πρώτως γε τοῦ πρώτου, καθάπερ ἐν τούτοις, καὶ ἐν ἐκείνοις γράφων οὕτως. πρὸς μὲν τὰ ἄγαν πεπαλαιωμένα, καὶ τυλώδη, χρήσῃ ταύτῃ. Λεπίδος μέρος α. ἰοῦ κατά τινα μὲν τῶν ἀντιγράφων, ἀπεστιγμένων τὸ δ. γέγραπται. κατά τινα δὲ γραμμὴν ἄνωθεν ἔχον μακρὰν, ὥστε ἤτοι τέτταρα μέρη σημαίνειν, ἢ τοῦ ἑνὸς τὸ τέταρτον. οὕτως δὲ καὶ κατὰ τὰ προειρημένα συγγράμματα, διαφερόντως εὗρον αὐτὸ γεγραμμένον, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο χρεία τῆς προκειμένης πραγματείας ἐστὶν, ὅπως αὐτῆς ἐπίστηται διαγιγνώσκειν τῶν φαρμάκων τὰς διαφοράς. μόνος γὰρ οὗτος αὐτοῖς κατὰ τρόπον χρήσαιτο. τοῦτο γοῦν αὐτὸ τὸ προκείμενον φάρμακον, ἐὰν μὲν τετραπλάσιον λάβῃ τὸν ἰὸν, ἱκανῶς ἔσται δριμύ. τέταρτον δὲ μέρος ἰοῦ βαλών τις, ὡς πρὸς ἓν μέρος τῆς λεπίδος, ἕξει μέτριον φάρμακον, ὡς πρὸς τὰ κακοήθη, καὶ μάλιστα, ἐὰν μὴ διὰ κηροῦ μόνου τὴν μῖξιν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ κηρωτῆς ποιήσεται. προείρηται δ᾽ ὅτι καὶ μαλακὸν εἶναι χρὴ καὶ νέον τὸν κηρὸν, ἐὰν δὲ ἀπορῶμεν τοῦ τοιούτου, παρὰ πυρὶ θερμαίνοντες ὃν ἔχομεν, ἢ ἐν ἡλίῳ, καὶ μαλάττοντες μετ᾽ ὀλίγου μυρσίνου, μίξομεν οὕτως τήν τε λεπίδα καὶ τὸν ἰόν. εἴρηται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τούτου τοῦ γράμματος, ὡς εἴη κάλλιστον φάρμακον συγκείμενον ἐκ λεπίδος καὶ ἰοῦ, προσλαβὼν τετραπλάσιον τὸν κηρόν. καὶ διὰ τοῦτο συνεχῶς αὐτῷ χρῶμαι, μιγνὺς ὡς τὸ πολὺ καὶ τοῦ κεκαυμένου χαλκοῦ τὸ ἴσον. προστέθεικε δὲ τῇ χρήσει τοῦ φαρμάκου τούτου κατὰ τὸ πρὸς τὴν Ἀντιοχίδα γεγραμμένον αὐτῷ βιβλίον ὁ ταραντῖνος, ἃ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ὧν εἶπον συγγραμμάτων αὐτοῦ οὐ προσέθηκεν, ὅλην οὖν αὐτοῦ γράψω τὴν ῥῆσιν οὕτως ἔχουσαν. πρὸς μὲν τὰ ἄγαν πεπαλαιωμένα καὶ τυλώδη χρήσῃ ταύτῃ. Λεπίδος μέρος ἕν, ἰοῦ τέταρτον, λεάνας μυρσίνῃ κηρωτῇ ὀκταπλῇ σκληρᾷ, ἀναλαμβάνουσα χρῶ, προκατανίψας τὸ ἕλκος ὕδατι ψυχρῷ.

Νῦν οὖν ἤδη γράψω τὰ παραλελειμμένα μοι τῶν ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν. τὰς γὰρ ἐμπλάστρους μόνας διῆλθον ἔμπροσθεν. ὅσα δὲ φάρμακα διὰ τροχίσκων προπαρασκευασμένα, μιγνυμένων κηρωταῖς ἐπὶ τῆς χρείας, ἐπουλωτικά φησιν εἶναι τῶν δυσιάτων ἑλκῶν, ἢ ὅσα ξηρὰ καταπαστὰ, ταῦτα προσθήσω νῦν, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ γεγραμμένου κατὰ τὰ ξηρὰ πλησίον τοῦ τέλους.

†ὀστρέων

Ξηρὰ ἐκ τῶν Ἀνδρομάχου, ἐπουλοῦν ξηρόν. †Ὀστέων κεκαυμένων ∠ β. μάννης ∠ α. καδμείας ὀβολοὶ δ. ἐν ἄλλῳ ∠ δ. λείοις χρῶ, καὶ πρὸς νομάς. Ἄλλο ἐπουλοῦν ξηρόν. Πίτυος φλοιοῦ ∠ ϛ. ἀριστολοχίας ∠ ϛ. κισσήρεως ∠ δ. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ δ. μάννης ∠ ϛ. εὔδηλον δ᾽ ὅτι τὴν κολοφωνίαν λέγει. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ β. λείοις χρῶ. Ἄλλο, ἐπουλοῦν καὶ κακοήθη. Πίτυος φλοιοῦ ∠ ϛ. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ∠ δ. καδμείας ∠ ιη. μάννης ∠ δ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ β. λείοις χρῶ. Ἄλλο. Κηκίδος ∠ δ. ψιμμυθίου ∠ η. μυρσίνης ∠ δ. λιθαργύρου ∠ η. σκωρίας μολύβδου ∠ δ. λείοις χρῶ, τούτων τῶν τεττάρων φαρμάκων, τὸ μὲν πρῶτον ἁπλοῦν ἐστι λίαν, ἄδηκτόν τε καὶ ξηραντικὸν, ἀμυδρᾶς μετέχον στύψεως. τὸ δὲ δεύτερον, διὰ τὸ μεμῖχθαι φλοιὸν αὐτῷ πίτυος, αἰσθητὴν ἔχει τὴν στύψιν, ὁποίαν ἔχειν χρὴ τὰ μέλλοντα καλῶς ἐπουλοῦν.

τὸ δὲ γ'. οὐ μόνον τὸν φλοιὸν τῆς πίτυος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἰὸν πρὸς τὰ μετὰ ῥύπου ῥᾳδίως ἐπιτρεφομένου τοῖς ἡλκωμένοις ἁρμόττει, τόν τε γὰρ ῥύπον αὐτῶν ἀφαιρεῖ, καὶ τὴν ἐπούλωσιν οὐκ ἐμποδίζει. τὸ δ' ἐφεξῆς ἀντὶ τοῦ τῆς πίτυος φλοιοῦ τὴν μυρσίνην ἔχει, καὶ τἄλλα ξηραίνοντα χωρὶς δήξεως. μετὰ δὲ ταῦτα τρία γράψας ἕτερα ξηρά, τέταρτον ἐπ' αὐτοῖς προσέθηκε κατὰ λέξιν οὕτως. Ἄλλο ξηρὸν πρὸς τὰ ὑπερσαρκοῦντα ἐπουλοῦν ἀδήκτως, ὡς Ἀρποκρᾶς. σανδαράχης, χρυσοκόλλης, ἀρσενικοῦ ἴσον ἑκάστου. καὶ πρὸς κακοήθη ποιεῖ τοῦτο τὸ φάρμακον, οὐδὲν ἔοικε τοῖς ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὑπερσαρκούντων ἑλκῶν διὰ ὑγρότητα πολλὴν ἁρμόττει, καὶ καθαιρετικὸν ὑπάρχον αὐτῶν. τοιαύτης γὰρ δυνάμεως ἐστίν, ἥ τε σανδαράχη καὶ τὸ ἀρρενικόν. ἐν δ' αὐτοῖς πρόσκειται, τῶν κακοήθη θαυμαστῶς ὠφελούντων ἡ χρυσοκόλλα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένων.

Ἃ δ' Ἀρχιγένης ἔγραψε περὶ τῶν τοιούτων ἑλκῶν ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φαρμάκων βιβλίῳ διὰ τῆς ἐκείνου λέξεως αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτω γέγραπται. περὶ ἑλκῶν ἀτυλώτων καὶ παλαιῶν. Τῶν δ' ἑλκῶν τὰ μὲν παλαιὰ οὕτως ἐπουλοῦ, κοινῷ τινὶ ἀνακαθάρας, ἔλαιον παλαιότατον μετὰ μοτῶν ἐπιτίθει. Ἢ ἰὸν ξυστὸν μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης, ὀλίγον ῥητίνης ἐχούσης, ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. Καὶ λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ, ὡς πλεῖστον ἀναλαβὼν, κηρωτῇ μυρσίνῃ χρῶ. Ἢ ἀμύλου πεπλυμμένου μέρη τρία, στέατος μοσχείου μέρη γ'. κηροῦ τυρρηνικοῦ μέρος α'. τήξας τὰ τηκτά, μίσγε τὸ ἄμυλον καὶ χρῶ. Ἢ διφρυγοῦς καὶ λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ ∠ δ'. μάννης ∠ η'. σὺν ὄξει δεῦ λεάνας μέχρι μέλιτος πάχους, κηροῦ μὲν ∠ λβ'. μετ' ἐλαίου κοτύλης α' S. τήξας, κατάχει καὶ ἑνώσας χρῶ, ἔμμοτον, ἢ ἔλασσον τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλάστριον ποίει. Ἢ χαλκίτιδος, ψιμμυθίου ἴσον, ἁλὸς κοινοῦ τὸ διπλοῦν, λιθαργύρου τὸ διπλοῦν τοῦ ἁλός, οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ ἐναλλὰξ λεαίνων, ὡς λιπαρῷ χρῶ. Ἢ λιθαργύρου, ψιμμυθίου, διφρυγοῦς ἴσα, ἀσβέστου τὸ διπλοῦν μετὰ μυρσίνης κηρωτῆς χρῶ. Ἢ διφρυγές, λεπίδα, κηκίδα ἴσα, ἰοῦ τὸ ἥμισυ μετὰ κηρωτῆς μυρσίνης. ἔνιοι δὲ καὶ πιτυΐνην ῥητίνην προσμιγνύουσιν. Ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ἐπίπασσε. ἐπάνω δὲ τίλμα ἐκ ψυχροῦ ἀνακαθαίρει, καὶ ἐπουλοῖ. Πρὸς τὰ ἐν οἵῳ δή ποτε τόπῳ ἕλκη τοῦ σώματος δυσκατούλωτα.

Ἐρυσίμου σπέρματος λείου μιγέντος, καὶ γενομένου ῥυπώδους, ἐπιτεθέντος ἐμπλαστροῦ τρόπον, τάχιστα ἐπουλοῖ καὶ τὰ κακοήθη. Ἐπουλωτικὴ πρεσβυτικῶν. πρὸς δὲ τὰ πρεσβυτικά, σκωρίᾳ μολύβδου μετὰ μυρσίνης κηρωτῆς χρῶ. ἐὰν δὲ παλαιῶσαι θέλῃς, καὶ στέαρ χοίρειον μίσγε. Τὰ δὲ μελαινόμενα ἕλκη περιπυριάσας ἄρτοις κριθίνοις, ἄρτοις πεσσομένοις, βούτυρον καὶ ψιμμύθιον ἴσα ἐπιμελῶς ἑνώσας, χρῶ.

Περὶ σηπεδονικῶν καὶ νομῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σηπεδονικῶν, καὶ τῶν νομῶν, ὀρόβινον ἄλευρον, στυπτηρίαν ὑγράν, ἄρτου σεμιδαλίτου τὸ ἐντός, χοιρείου παλαιοῦ, ἢ ἄλλου ταριχηροῦ παλαιοῦ σαρκός, ἀπλύτου, τερμινθίνην ὑγράν, μέλι καλόν, ἴσα σταθμῷ †συνελάσας, †συλλεάνας ἐπιτίθει. Ἢ ἀριστολοχίας καὶ κικίνων φύλλων χυλοῦ ἴσα, ἰοῦ τὸ ἥμισυ, δι' ὕδατος, μέλιτος δὲ τὸ πάχος κατάχεε, μικρὸν τοῦ ὑγροῦ προσλαμβάνων. ἐὰν δὲ μὴ ἀφίστηται ἡ ἐσχάρα, ἐλατηρίου, ἰοῦ τὸ ἴσον πρόσμισγε.

Καλῶς ποιεῖ ἐπὶ τῶν σηπεδόνων σῶρυ λεῖον ἐπὶ πάχος ἐπιπασσόμενον, καὶ ἐπάνω τίλμα ξηρόν. Ἢ ἀριστολοχίαν στρογγύλην καὶ κηκίδα ἴσα μετ' ἐλαίου περίχριε. Ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν, ἢ κράμβης, ἢ τεύτλου, ἢ λαπάθου φύλλοις ἐνδήσας, θερμοσποδιᾷ ἔγκρυψον. ὅταν δὲ μαλακυνθῇ, συντρίψας ἐπίθες, εὐτόνως ἀνακαθαίρει.

Ἢ θαλλία ἐν οἴνῳ ἑφθῇ μετὰ μέλιτος κατάπασσε. Ἢ χαλκῖτιν κατάπασσε, ἄνωθεν δὲ τίλματα ξηρὰ ἐπιτίθει.

Ἐλατηρίου ἢ λινοσπέρμου λεῖα μετὰ χαλκάνθου ἐπιτίθει. ἢ θύμῳ καὶ σταφίδι ἀγρίᾳ, ἢ ἡμέρῳ κατάπασσε μετὰ σύκων ἑφθῶν. Ἢ συκίνοις φύλλοις λείοις μετὰ μέλιτος. ἢ νίτρον μετὰ κυμίνου. Καὶ ἄλευρον μετὰ μέλιτος.

Ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν μετὰ μέλιτος. Ἢ σκίλλης ἑφθῆς μετὰ μέλιτος. Ἢ ἐλλεβόρου μετὰ μέλιτος. ποιεῖ καὶ πρὸς φαγεδαίνας ταῦτα καὶ μελανίας καὶ νομάς. ἢ σώρεως ∠ ιβ'. χαλκίτεως ∠ ι'. μίσυος ∠ δ'. σὺν ὄξει δριμυτάτῳ ἡμικοτυλίῳ λέαινε, μέχρις ἂν ξηρανθῇ, καὶ ἀνελοῦ. χρῶ δὲ μήλῃ βάπτων, καὶ ἐπικυλίων τῷ ἕλκει, καὶ ἐπάνω ὀθόνιον ἁπλοῦν ἐξ οἰνελαίου ἐπιτίθει. ἐὰν δὲ φλεγμαίνῃ, ὑοσκυάμῳ μετὰ ἀλφίτων, ἢ κράμβῃ μετὰ μέλιτος κατάπασσε. ἐπὶ δὲ τῶν σκώληκας ἐχόντων, ψιμμύθιον καὶ πόλιον ἴσα σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ κατάχεε.

Περὶ καρκινωδῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν καρκινωδῶν, καὶ κακοήθων ἑλκῶν, καρκίνου ποταμίου κεκαυμένου, καδμείας, ἴσα λεῖα ἐπίπασσε. ἢ τὴν σποδὸν τῶν καρκίνων μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθει. ἢ ἐρυσίμου σπέρμα λειότατον σὺν μέλιτι τρυγῶδες ποιῶν, ἐπιτίθει ὡς ἐμπλάστριον. ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ χειρώνεια, καὶ παλαιά, καὶ δυσκατούλωτα, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κνημῶν κακοήθη μελάνθεια, καὶ τὰ ἐν μαστοῖς κακοήθη. χοιράδας, παρωτίδας ἐπισπᾶσαι. ἄκρως ποιεῖ στέατος βοείου λίτρας γ'. ὡς δὲ ἔνιοι ε'. τερμινθίνης οὐγγίας ε'. μάννης οὐγγίας S. γῆς τῆς λεγομένης σάρδης, ᾗ οἱ γναφεῖς χρῶνται, οὐγγίας ε'. τὰ τηκτὰ ἐπὶ τῶν ξηρῶν, καὶ ἑνώσας χρῶ. ἢ φακῷ ἑφθῷ μετὰ μέλιτος, ἢ θαλίᾳ, ἢ ἀμφοτέροις κατάπασσε.

Περὶ τῶν τυλωδῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν τετυλωμένων καὶ ὀχθωδῶν, γλυκέων λεγομένων ἑλκῶν, ποιήσουσι μὲν καὶ ἡ διὰ πείρας καυστικά. ἰδίως δὲ λίτρον πεφωσμένον, καὶ ἄσβεστον μετ' οὔρου παιδὸς ἀφθόρου περίχριε, ἢ ἰόν, λίβανον, ἅλας, μέλι περίχριε.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου εἰς τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν
γεγραμμένων ἐμπλάστρων.

Κάλλιστα περὶ τῶν τοιούτων ἑλκῶν Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν, ὁ ἐπικληθεὶς φαρμακίων. ἑνὸς γὰρ ὄντος ἅπασιν αὐτοῖς κοινοῦ τοῦ δυσεπουλώτοις εἶναι, τινὰ μὲν ἐκ τοῦ θεραπεύεσθαι κακῶς, ἢ μαλακῶς διαιτᾶσθαι τὸν θεραπευόμενον, οὐκ ἐπουλοῦται, μηδεμίαν οἰκείαν αὐτὰ κακοήθειαν ἔχοντα, τινὰ δὲ, δι' ἑαυτὰ δυσθεράπευτα ἐστίν, ἤτοι διὰ τὸ χυμοὺς ἐπιρρεῖν αὐτοῖς μοχθηρούς, ἢ διὰ τὸ τοιαύτην ἤδη διάθεσιν ἐσχηκέναι τὸν ἡλκωμένον τόπον, ὡς κἂν χρηστὸν ᾖ τὸ ἐπιρρέον αἷμα, διαφθείρειν αὐτό. διελόμενος οὖν ὁ Ἀσκληπιάδης τρισὶ γένεσι τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν, ὑπὲρ

ἑκάστου διωρισμένως ἐποιήσατο τὸν λόγον, ἃ κἀγὼ ταῖς ἐκείνου λέξεσιν ἐφεξῆς παραγράψω, προστιθεὶς ἐξήγησιν, ἣ κρίσιν, εἴ πού τις ἀμφιβολία κατὰ τὸν λόγον ὑπάρχει. Περὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτου γένους τῶν τοιούτων ἑλκῶν τε καὶ φαρμάκων, ὧδέ πως γράφει κατὰ λέξιν ὁ Ἀσκληπιάδης. Τετυλωμένων δὲ τῶν σωμάτων, καὶ μόλις εἰς οὐλὴν ἀγομένων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. Ἀνδρέου κατασταλτικὴ πάσης ὑπεροχῆς. ἔστι δὲ καὶ ἔναιμος, τραυματικὴ, ἀφλέγμαντος, ποιεῖ πρὸς τὰ νεμόμενα, καὶ κόλπους παρακολλᾷ. ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ χρόνια, καὶ δυσεπούλωτα. Λιθαργύρου λίτρας γ. λεπίδος χαλκοῦ, χαλκίτεως, ἰοῦ ξυστοῦ ἀνὰ
†ϛ οὐγγίας †γ. ὄξους κοτύλην α. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας η. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄστρος φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. ἔστι δὲ διαφορητικὴ ἀγαθή. Λιθαργύρου λίτραν α. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας β ϛ. ἰοῦ οὐγγίαν α. χαλκίτεως οὐγγίαν μίαν, λεπίδος ἐρυθρᾶς οὐγγίαν μίαν, ὄξους κοτύλην α. Ἀμφίωνος πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. Λιθαργύρου λίτρας β. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας δ. χαλκίτεως οὐγγίας θ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. ὄξους κοτύλην α. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Τουπιλαιανὴ ἡ τῶν φιλοσόφων λεγομένη. ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν, ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια, καὶ δυσεπούλωτα, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα. Λιθαργύρου λίτρας γ. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας γ. χαλκίτεως λίτρας β ϛ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ κε. ὄξους κοτύλην α. λιθάργυρον, ἔλαιον ἕψε μέχρι συστάσεως, εἶτα βάλλε λεπίδα λειοτάτην, καὶ κίνει συνεχῶς, καὶ ὅταν δέον ἔχῃ, βάλλε κατὰ μικρὸν τὴν χαλκῖτιν λειανθεῖσαν μετ᾽ ὄξους ποσῶς κατεψυγμένου τοῦ φαρμάκου, εἶτα θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, πάλιν ἕψε μέχρι ἀμολύντου, καὶ εἰς θυίαν ἐκβράσας, καὶ ἀνακόψας καὶ μαλάξας, ἀνελόμενος χρῶ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις.

Ἡ ἶσις λεγομένη κιῤῥὰ, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς τὰ ῥευματικὰ, καὶ χρόνια, καὶ κακοήθη, καὶ δυσαλθῆ, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων. σκευάζειν δὲ αὐτὸ δεῖ ἁπαλώτερον, συστρέφεται γὰρ κείμενον καὶ ξηρότερον γίνεται. ἔχει δὲ οὕτως. Λιθαργύρου ∠ ρ. μίλτου σινωπίδος ∠ η. διφρυγοῦς, κηροῦ, χαλκίτιδος κεκαυμένης ἀνὰ οὐγγίαν α. ἐν ἄλλῳ ἀνὰ ∠ δ. χαλκίτεως ὠμῆς β. ἐλαίου κοτύλας β. ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον, ἕως ἂν ζέσῃ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου. τούτου δὲ γενομένου, καταῤῥαινε ὕδατι ὀλίγον τοῖς δακτύλοις, εἶτα ἐπίπασσε τὸ διφρυγὲς καὶ τὴν χαλκῖτιν ὀπτὴν λείαν ὑπὸ χεῖρα τῷ ὕδατι καταῤῥαίνων, ἕως ἂν μηκέτι ψοφῇ ἑψόμενον τὸ φάρμακον. ὅταν δὲ συστῇ, ἐπίβαλλε κηρόν. ἔσω δὲ ἔστι τὰ μετ᾽ ὀλίγου ἐλαίου λειανθέντα κείμενα χαλκῖτις ὠμὴ, καὶ σινωπίς. καὶ ὅταν δέον ἔχῃ τὸ φάρμακον, ἐπίβαλλε ταῦτα, καὶ κίνει συνεχῶς, καὶ ὅταν καλῶς ἔχῃ, εἰς θυίαν ἐκβράσας, καὶ ἀνακόψας, καὶ μαλάξας, ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλη Σκριβωνίου Λαργου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Κηροῦ ∠ ρ. λιθαργύρου ∠ ν. ἐλαίου μυρσίνου κοτύλην α. μίσυος κεκαυμένου, χαλκίτεως κεκαυμένης, στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης, ψιμμυθίου, ῥητίνης τερμινθίνης ἀνὰ ∠ ιβ. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη. Καταστέλλει καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σταφυλώματα, ποιεῖ πρὸς τὰ δυσκαλθῆ. Μίλτου σινωπίδος ∠ ιε. λιθαργύρου ∠ ρ. κηροῦ ∠ μ. πιτυΐνης ∠ κ. χαλκίτεως ∠ λ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ δραχμὴν α. λιβάνου δραχμὴν α. ἐλαίου κοτύλην α. σκεύαζε κατὰ τρόπον.

Ἄλλη ὡς Ἀφροδᾶς. ποιεῖ καὶ πρὸς κονδυλώματα, καὶ ῥαγάδας δυσαλθεῖς. Λιθαργύρου ∠ μη. τερμινθίνης ∠ κη. μίσυος ὀπτοῦ, χαλκίτιδος ὀπτῆς ἀνὰ ∠ η. μίλτου σινωπίδος, χαλκάνθου ἀνὰ ∠ δ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α. ὕδατος κοτύλην α. κηροῦ ∠ μ. κικίνου λίτραν α. ἄλλοι κυάθου ϛ. τὰ ξηρὰ, μετὰ τοῦ ὕδατος λειαίνεται, καὶ περὶ μὲν τούτων, ἐπὶ τοσοῦτον.

Περὶ τοῦ δευτέρου γένους τῶν δυσθεραπεύτων ἑλκῶν, περὶ ὧν ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως.

Πρὸς δὲ τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν καὶ δυσκαλθῆ, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. Ἡ διὰ χαμαιλέοντος, ἣ ἐχρήσατο Φιλόξενος πρὸς τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν καὶ δυσαλθῆ. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας β. χαμαιλέοντος ῥίζης οὐγγίας δ. ἀριστολοχίας οὐγγίας δ. χαλβάνης οὐγγίας β. κηκίδος οὐγγίας β. λιβάνου Γο β. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη ἡ τοῦ Θηβαίου λεγομένη. Λιθαργύρου λίτραν α. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α. χαλκάνθου ∠ κδ. χαμαιλέοντος ∠ ιβ. ἀριστολοχίας ∠ ιβ. χαλβάνης ∠ η. λιβάνου ∠ η. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη διὰ τῶν καλάμων πρὸς τὰ ῥευματικὰ καὶ χειρώνια ἕλκη, ποιεῖ καὶ πρὸς παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν.

†δ Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας β. χαμαιλέοντος μέλανος τῆς ῥίζης, ἀριστολοχίας, κηκίδων ὀμφακίνων, ἑκάστου ἀνὰ ∠ δ. χαλβάνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, λιβανωτοῦ, ἑκάστου ἀνὰ οὐγγίας †β. σκεύαζε κινῶν ῥίζαις καλάμων χλωρῶν. Κάστου γαγγραινικὴ λεγομένη, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Λιθαργύρου ∠ ρκ. ἐλαίου ξέστας δύο ἥμισυ, χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζης ∠ ιϛ. ὄξους ξέστας β. ἥμισυ, ἰοῦ ∠ η. πίτυος φλοιοῦ ∠ η. σμύρνης ∠ δ. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Μέλαινα ἡ διὰ τοῦ πυρίτου λεγομένη δαμονικοῦ. ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικὰ, καὶ δυσαλθῆ, καὶ φαγεδαινικά. ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας ἐντιθεμένη, καὶ μαλάττει πᾶσαν σκληρίαν.

†κ Λιθαργύρου, ἀσφάλτου ἀνὰ ∠ †ρ. πίσσης, κηροῦ ἀνὰ ∠ η. πυρίτου τερμινθίνης ἀνὰ ∠ κε. προπόλεως, σχιστῆς ἀνὰ ∠ ιε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ. χαλβάνης, ἀλόης ἀνὰ ∠ η. ἰοῦ, μάννης ἀνὰ ∠ ε. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας β. ἕψε λιθάργυρον μετ᾽ ἐλαίου, ἕως συστραφῇ, εἶτα ἐπίβαλλε ἄσφαλτον, πίσσαν, κηρὸν, ῥητίνην, πρόπολιν, καὶ ὅταν τακῇ, ἐάσας ψυγῆναι, ἐπίβαλλε ἰὸν καὶ τὸν λίθον, ἔπειτα τὸ ἀμμωνιακὸν, εἶτα ἄρας, καὶ ἐπ᾽ ὀλίγον ψύξας, ἐπίβαλλε σχιστὴν, χαλβάνην, μάννην, καὶ ὀλίγον ἑψήσας, κατέρασον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ ἐάσας ἡμέραν καὶ νύκτα, μαλάξας χρῶ. ποιεῖ πρὸς τὰ δυσαλθῆ. Ἄλλη. Πίσσης, κηροῦ, πυρίτου ἀνὰ ∠ ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ι. ἀσφάλτου ∠ ν. λιθαργύρου ∠ μ. προπόλεως ∠ η. σχιστῆς ∠ ε. ἰοῦ ∠ β. ἐλαίου ξέστην α. Ἄλλη μέλαινα ἡ διὰ τῶν ἰτεῶν πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. Μίσυος ξενικοῦ, στυπτηρίας στρογγύλης, χαλκίτεως μελαντηρίας, ἰοῦ ξυστοῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, κηκίδων ὀμφακίνων, ψιμμυθίου, ἑκάστου ἡμίλιτρον, κηροῦ, ῥητίνης ξηρᾶς, πίττης Βρυτίας, ἀσφάλτου ἀνὰ λίτρας δύο, ὄξους δριμέος ξέστου τὸ ἥμισυ, ἐλαίου ὀμφακίνου λίτρας β. ἰτέας ἀκρεμόνων ἁπαλῶν τῶν φύλλων λίτρας β. τὰ φύλλα τῆς ἰτέας εἰς ὄξος βαλὼν, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ ἕψε, κινῶν συνεχῶς ἕως τοῦ

τρίτου

τεῖτον † τῷ ὑγρῷ ὑπολειφθῇ. τὰ δὲ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, καὶ εἰς θυίαν βαλὼν, ἐπίβαλλε τούτοις ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν, καὶ τρίβε φιλοπόνως ὥσπερ τὰς κεφαλικὰς δυνάμεις. τὰ δὲ τηκτὰ, ἕψε μέχρι ἀμολύντου, εἶτ᾽ ἐάσας ψυγῆναι καὶ ἀναξύσας ἐπίβαλλε τοῖς λεανθεῖσι, καὶ εἰς θυίαν διαρράσας, ἀνελόμενος χρῶ. † τοῦ ὑγροῦ

Ἡ Ἰνδὴ Θαρσέου χειρουργοῦ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Κηροῦ, ῥητίνης φρυκτῆς, πίσσης ξηρᾶς, ἀσφάλτου ὑγρᾶς, ζακυνθίας, ἑκάστου λίτρας β. ψιμμυθίου, ἰοῦ, χαλκίτιδος, μίσυος ξενικοῦ, μελαντηρίας, στυπτηρίας καὶ σχιστῆς καὶ στρογγύλης, κηκίδων ὀμφακίδων, σιδίων, ῥοῦ, ἑκάστου ἀνὰ ἡμίλιτρον, ὄξους ὅσον διαρκεῖ. τὰ τηκτὰ ἕψε μέχρι ἀμολύντου, τὰ δὲ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ὄξει φυράσας, ἀναλάμβανε τοῖς τηκτοῖς.

Ἄλλη κυζικηνή. ποιεῖ πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις, καὶ τὰς τῶν νεύρων διακοπάς. Λιβανωτοῦ ὡς καλλίσου, κηροῦ, σμύρνης, ἀριστολοχίας, χαλκίτιδος, ἰλλυρικῆς, χαλβάνης ἀνὰ ∠ δ. τερμινθίνης, λιθαργύρου ἀνὰ ∠ η. ἐλαίου κοτύλην α. ἅπαντα βαλὼν εἰς ἄγγος χαλκοῦν, ἕψε ὑπὸ τέφρας μαλακῆς, κινῶν ἕως ἂν ἀποσταζόμενον εἰς ὕδωρ ψυχρὸν, πάχος ἔχον μέλιτος. μετὰ δὲ ταῦτα αἶρε κινῶν, εἶτα ἐγχέας εἰς δερμάτιον ἐπιτίθει, καὶ λύε χειμῶνος μὲν μετὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, θέρους δὲ μετὰ τὴν πέμπτην. Ἄλλη ἐκ τῶν Φιλοξένου.

Λιβάνου, σμύρνης, κρόκου, ἰλλυρικῆς, βδελλίου, λεπίδος χαλκοῦ, χαλκάνθου, χαλκίτεως, στυπτηρίας στρογγύλης, καὶ σχιστῆς, μίσυος ξενικοῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, προπόλεως, ἰξοῦ δρυΐνου, ὀποπάνακος, σιδίων μεμυκότων ἀνὰ ∠ δ. ἀριστολοχίας ∠ η. κηροῦ ∠ ρ. ὁ μναῦ ἐπιγράφει, στέατος ταυρείου ∠ ρ. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ οε. ὁ τριατέτταρα ἐπιγράφει. τὴν ῥητίνην βαλὼν εἰς λοπάδα ὀστρακίνην καινὴν, ἕψε ἕως ἂν ἄνοσμος γένηται. εἶτα τὸ στέαρ καὶ τὸν κηρὸν κατανίψας, ἐπίβαλλε καὶ τῆκε. τὰ δὲ ξηρὰ κόπτε, καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἔπειτα καθελὼν ἀπὸ τοῦ πυρὸς, τὰ τηκτὰ πως ἐάσας ψυγῆναι, τούτοις κατάπασσε τὰ ξηρὰ κινῶν ἐπιμελῶς. ἔχειν δὲ δεῖ μετ᾽ ὄξους τετριμμένα σμύρναν, λίβανον, βδέλλιον, ὀποπάνακα, καὶ τούτοις ἐμβάλλεται τὰ ἐν τῇ λοπάδι καὶ τρίβεται, ὥστε ἐγκνεῖδας μὴ γενέσθαι. ὅταν δὲ καλῶς ἔχῃ, ἀνελοῦ εἰς πυξίδα ξυλίνην προϋποχείσας ἰρίνου.

Περὶ τοῦ τρίτου γένους τῶν δυσθεραπεύτων ἑλκῶν περὶ ὧν κατὰ λέξιν ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε ταῦτα.

Ἐπὶ δὲ τῶν μηδ᾽ ὅλως συνερχομένων ἑλκῶν, ἢ συνερχομένων μὲν, ἀναλυομένων δὲ πάλιν, ἤτοι τῆς σαρκὸς διαφθειρομένης, ἢ καὶ τῶν ὑποκειμένων ὀστέων ἐφθορότων, χρηστέον ταῖς ὑποκειμέναις σκευασίαις. Πρὸς τὰ χειρώνια καὶ δυσαλθῆ, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Λεπίδος χαλκοῦ, ἰοῦ ξυστοῦ ἀνὰ οὐγγίαν α. κηροῦ ἡμίλιτρον, ῥητίνης λάρικος οὐγγίαν α. ἥμισυ, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, καὶ ἀνελόμενος χρῶ μαλάσσων ἐπιμελῶς, καὶ πλατυσμάτιον ἐπιρρίπτων κατὰ μόνου τοῦ πεπονθότος, ὥστε περιλαμβάνειν μόνον τὸ ἕλκος. δεῖ δὲ τὰ πέριξ, ἀφλεγμάντῳ φαρμάκῳ περιλαμβάνειν. ἐν δὲ τῇ θεραπείᾳ, λύειν χρὴ διὰ τρίτης τὸ ἕλκος, ἔπειτα προπυριᾶν, καὶ τὸ αὐτὸ πλατυσμάτιον ἀπονίπτοντα μαλάσσειν, καὶ πάλιν ἐπιτιθέναι, ἕως ἂν ἄρξηται συνουλώσεως.

Ἄλλη ἐπιτετευγμένη. Ἰοῦ, λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ οὐγγίας β. διφρυγοῦς οὐγγίαν α. κηροῦ λίτραν α. λάρικος οὐγγίας γ. σκεύαζε καὶ χρῶ, καθὼς προείρηται.

Περὶ τῶν ὀνομαζομένων κεφαλικῶν ὡς ἔγραψεν Ἀσκληπιάδης κατὰ λέξιν οὕτως, † Δηιλέοντος κεφαλική. † δηληλέοντος

Πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσαλθῆ, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα. Λεπίδος χαλκοῦ, μάννης, λιβανωτοῦ, ῥητίνης ξηρᾶς ἀνὰ ∠ ρ. ὄξους κοτύλας ιβ. τρίβε λεπίδα χαλκοῦ μετ᾽ ὄξους, καὶ ὅταν ἐκλειωθῇ, ἐπίβαλλε λειότατον λιβανωτὸν, καὶ ῥητίνην, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἐφ᾽ ὧν βούλει ἐκτυλῶσαι, λάμβανε τοῦ φαρμάκου μέρος ἓν καὶ κηρωτῆς σκευασθείσης διὰ ῥοδίνου τὸ ἴσον. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔστω τοῦ φαρμάκου μέρος ἓν, καὶ τῆς κηρωτῆς μέρη γ. ἢ δ. δεῖ γὰρ τὴν κρᾶσιν γίγνεσθαι κατάλληλον ταῖς ὑποκειμέναις διαθέσεσι. Μελαγχλωρος κεφαλικὴ, ᾗ ἐχρήσατο Τρύφων ὁ ἀρχαῖος. ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσαλθῆ, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα.

Λεπίδος χαλκοῦ ιβ. μάννης, λιβανωτοῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς, στέατος μοσχείου θεραπευομένου, ῥητίνης τερμινθίνης ἀνὰ ∠ ις. κηροῦ, ἐλαίου ἀνὰ μνᾶς τέταρτον, ὄξους κοτύλην α. σκεύαζε τῷ τρόπῳ. Φιλώτου κεφαλικὴ πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσαλθῆ, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα, καὶ τύλους ὑπεκτήκει.

Γῆς ἐρετριάδος ∠ ρ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ν. ἰχθυοκόλλης ∠ κε. ὄξους κοτύλας ιβ. τὴν ἰχθυοκόλλαν δὲ εἰς λεπτὰ χρὴ συγκόψαντα βάλλειν εἰς ἄγγος ὑελοῦν, καὶ ταύτῃ ὄξος ἐπιβάλλοντα ἐᾶν βρέχεσθαι, καὶ διαλυθεῖσαν ἐπιβάλλειν σκευασθέντι τῷ φαρμάκῳ, καὶ μίξαντας ἀναπλάττειν τροχίσκους, ἡ χρῆσις δεδήλωται.

Διονυσίου σαμίου. Γῆς ἐρετριάδος μνᾶ α. λεπίδος χαλκοῦ ἡμίμναιον, ἰχθυοκόλλης μνᾶς τέταρτον, λιβάνου μνᾶς ὄγδοον, ἰοῦ ξυστοῦ μνᾶς ὄγδοον. σμύρνης μνᾶς ἑκκαιδέκατον, ὄξους χοᾶς β. συντίθει ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἐν ἡλίῳ τρίβων πάντα ὁμοῦ σὺν τῷ ὄξει. τὴν δ᾽ ἰχθυοκόλλαν λεπτὰ ποιήσας, βρέχε σὺν ὀλίγῳ ὄξει ἐν ὑελείῳ ἀγγείῳ, εἶτα μίξας τοῖς ἐν τῇ θυίᾳ, ἀνάπλαττε τροχίσκους ἀνὰ ὁλκὰς ἄγοντας τέσσαρας, οἳ δὲ ὀκτὼ καὶ ξήραινε. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου μέρος ἓν πρὸς τρία κηρωτῆς σκευασθείσης διὰ ῥοδίνου, ὑπὸ δὲ τῶν σπληνίων ἐπιρρίπτει ἔρια οἰσυπηρὰ βεβρεγμένα ὄξει, ἐπὶ συνεῖργων πρὸς μέρος ἓν φαρμάκου, κηρωτῆς ῥοδίνης μέρη β. ποιῶν κολλύρια ἐντίθει. Ἡ διὰ τῶν βοτανῶν ὡς Λεύκιος ὁ καθηγητής. Ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κυάνεον ἄνθος ἐχούσης δραχμὰς νς. μήκωνος ἀγρίας ∠ νς. ὑοσκυάμου χλωροῦ τῶν φύλλων, καὶ πράσων χλωρῶν ἀνὰ ∠ νς. λεπίδος χαλκοῦ ∠ κε. μάννης ∠ κ. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ις. ἀλόης ∠ ς. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ. καὶ στρογγύλης ∠ δ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ δ. κηροῦ μνᾶ α. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β. ὄξους τὸ ἱκανόν. τὰς βοτάνας κόψας ἐπιμελῶς, καὶ ὄξει διαλύσας, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν. Ἡ Ἶσις κεφαλικὴ, πρὸς τὰ χειρώνια καὶ δυσαλθῆ. ἔστι δὲ καὶ ἔναιμος ἀγαθή. Κηροῦ δραχμὰς ρ. ῥητίνης κολοφωνιακῆς δραχμὰς σ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, λεπίδος χαλκοῦ, λιβανωτοῦ κεκαυμένου, ἀριστολοχίας λεπτῆς, ἰοῦ, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ἀνὰ ∠ η. χαλ-

βαίνης, μάννης, σμύρνης, ἀλόης ἀνὰ ∠ ιβ΄. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ϛ΄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α΄. ὄξους τὸ ἱκανόν. σκεύαζε, καὶ χρῶ ποτὲ μὲν ἀκράτῳ τῷ φαρμάκῳ, ποτὲ δὲ ἀνιεμένῳ.

Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένων χρησίμων ἐμπλάστρων εἰς τὰ δυσθεράπευτα τῶν ἑλκῶν.

Ἄλλας μέν τινας ἐμπλάστρους ἔγραψε πολυχρήστους, ἃς καὶ πρὸς τὰ δυσκατούλωτα καὶ κακοήθη φησὶν ἁρμόττειν. ἐξαιρέτως δὲ πρὸς ταῦτα μόνα διαφερούσης, ἐμνημόνευσε μιᾶς ὀλίγως γράψας αὐτοῖς ὀνόμασι περὶ αὐτῆς.

Ἡ Ὑγιεινοῦ αὐτοῦ πρὸς πολλὰ εὔχρους, ποιοῦσα ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων, καὶ ἐπὶ παρονυχιῶν, ταύτης καλλίων ἔμπλαστρος οὐκ ἔστι. Λιθαργύρου χρυσίτιδος μνᾶ α΄. κηροῦ μνᾶ α΄. χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζης ∠ λϛ΄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ιη΄. χρυσοκόλλης ∠ μ΄. ἐλαίου κοτύλας γ΄. λιθάργυρον, ἔλαιον ἕψε μαλακῷ πυρί, ἕως ἄρξηται ἀναζεῖν, εἶτα ἔμπασσε τὸν ἰόν, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, καὶ κίνει πάλιν ἕψων, ἕως τὸ χρῶμα τὸ ἴδιον ἀπολάβῃ, εἶτα κηρόν, ὅταν δὲ καλῶς ἔχῃ, χρυσοκόλλαν καὶ χαμαιλέοντα, καταράσσας δὲ εἰς θυΐαν, ὄξος ἐπιῤῥαίνε. πρὸς μὲν τὰ προγεγραμμένα ποιεῖ, καὶ τῆς χρυσοκόλλης παραπλεκομένης. χωρὶς μέντοι ταύτης, παρηγορικωτάτη ἐστί, καὶ ἄκρως ποιοῦσα πρὸς τὰ τῶν νεύρων νύγματα, καὶ ὅπου τι ἀναπλεῦσαι δεῖ, ἀπὸ μυῶν ἢ νεύρων. καλῶς ἐποίησεν ὁ Ἥρας ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ περὶ τῆς ἐμπλάστρου λόγου, προσγράψας ὅτι μετὰ τῆς χρυσοκόλλης οὐκ ἔστι παρηγορική, στυπτικὸν γὰρ ἔχει τι φάρμακον τοῦτο, χαλαστικῶν δὲ δεῖται τὰ παρηγορούμενα διὰ ὀδύνην δηλονότι. παρηγορεῖσθαι γὰρ ἐν τούτῳ μόνον τὸ σύμπτωμα χρῄζει, καὶ πολλάκις γε τὰ παρηγοροῦντα τὴν ὀδυνώδη διάθεσιν αὐτὴν βλάπτει. ἀλλὰ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἱστάμενοι, τὴν ὀδύνην πρῶτον πραΰνομεν, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὰ τὴν διάθεσιν ἰᾶσθαι δυνάμενα παραγινόμεθα. χρυσόκολλα μὲν οὖν, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται, τῶν θαυμαστῶς ἐστι ποιούντων φαρμάκων πρὸς τὰ δυσίατα τῶν ἑλκῶν, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν σφοδρῶς ξηραινόντων ἅμα τῷ στυπτικόν τι ἔχειν, παρηγορικὸν δ' οὐδέν ἐστι τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἐπεὶ δὲ καὶ μνᾶς ἐμνημόνευσε καὶ κοτύλης, λιθαργύρου μὲν μνᾶν μίαν κελεύσας ἐμβαλεῖν, ἐλαίου δὲ κοτύλην, εἴρηται γάρ μοι καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ὑπομνημάτων, ἐνίους μὲν εἴκοσι οὐγγιῶν, ἐνίους δὲ ἑκκαίδεκα νομίζειν τὴν μνᾶν, ὥσπερ γε καὶ κοτύλην, ἐνίους μὲν οὐγγίας θ΄. τινὰς δὲ ιβ΄. διορίσαι χρὴ καὶ περὶ τούτων. ὁ διορισμὸς δὲ ἐκ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ φαρμάκου, καὶ τῆς ποσότητος τῶν μεταλλικῶν γίγνεται. διὰ μὲν γὰρ τὴν ἐπαγγελίαν, ἑψήσεως ἱκανῶς δεῖται. διὰ τοῦτο δὲ καὶ πλείονος ἐλαίου, διὰ δὲ τὴν τῶν μεταλλικῶν μῖξιν, οὐκ ὀλίγων ὄντων, ὑγρότητος ἐλαιώδους δεῖ τῷ φαρμάκῳ. μὴ λαμβάνοντος οὖν αὐτοῦ, μήτε στέαρ μήτε μυελόν, μήτε ῥητίνην ὑγράν, εὔλογον αὐξῆσαι τὸ ἔλαιον. ἐὰν μὲν οὖν ὡς πρὸς εἴκοσι οὐγγίας τὴν μνᾶν λογιζώμεθα, βαλοῦμεν ἐλαίου πάντως τρεῖς κοτύλας, ἑκάστην οὐγγιῶν ιβ΄. ἐὰν δὲ ἑκκαίδεκα, δυνατὸν μέν ἐστι καὶ τὴν τοῦ ἐλαίου κοτύλην, ὡς πρὸς ἐννέα οὐγγίας ἐμβαλεῖν. δυνατὸν δὲ καὶ ὡς πρὸς ιβ΄. καὶ διὰ τὴν ἕψησιν ἐπὶ πλέον ὠφέλουσαν γενέσθαι. τοῖς γὰρ τοιούτοις φαρμάκοις, ὠφελιμώτατον τοῦτο, καὶ διὰ τὰ μεταλλικὰ πλῆθος οὐκ ὀλίγον ὄντα. ἐὰν γὰρ τὰς τοῦ χαμαιλέοντος ∠ λϛ΄. συναριθμήσαις ταῖς ιη΄. μὲν τοῦ ἰοῦ, χρυσοκόλλης δὲ μ΄. γένοιντ' ἂν ἐνενήκοντα τέσσαρες ∠ δεόμεναι καὶ αὐταὶ μίξεως ἐλαίου συχνοῦ, καὶ μάλισθ' ὅτι καὶ κηροῦ ∠ ρ΄. ἀξιοῖ βάλλεσθαι. πάντως γὰρ δήπου καὶ οὕτως, πολλοῦ ἐλαίου δεήσεται. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἔμπλαστρον ὁ Ἥρας ἔγραψε, μαρτυρήσας αὐτῇ, τὸ ἐπὶ τῶν δυσεπουλώτων ἁρμόττειν, ἄλλας δὲ πολυχρήστους κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον γράψας, ἐπὶ πολλοῖς ἔργοις αὐτῶν, καὶ τὸ τοῖς δυσεπουλώτοις, ἢ τοῖς κακοήθεσιν, ἢ χειρωνείοις ἀρήγειν προσέγραψε. πάντες γὰρ τήν τε ἀειβαρζάνιον ὑπ' αὐτοῦ καλουμένην, ἐπῄνεσεν, ὡς τὰ κακοήθη, καὶ νεμόμενα, καὶ δυσαλθῆ θεραπεύουσαν, καὶ τὴν ἶσιν ὡς γαγγραίνας περιγράφουσαν. καὶ τρίτην ἐπὶ ταύταις, ἧς ἤρξατο κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. Εὔχρους, γνώριμος, ἐπουλωτική, λέγων αὐτὴν καὶ τοῖς χειρωνείοις βοηθεῖν. καὶ τετάρτην ἣν αὐτὸς ὀνομάζει πανάκειαν, καὶ πέμπτην τὴν †Ἱκεσίου. [margin: †ἱκετίαν] περὶ μὲν οὖν τῶν πολυχρήστων ἐμπλάστρων, ὁ μετὰ τοῦτο τὸ βιβλίον ἔσται μοι λόγος, ἐν ᾧ καὶ ταύτας γράψω τὰς ἐπῃνημένας ὑπὸ Ἥρα. ἐν τούτῳ δὲ προσγράψω τὰ πρὸς δυσθεράπευτα, χειρώνεια δὲ ὑπό τινων καλούμενα διὰ μακρᾶς πείρας βεβασανισμένα, τοῖς τε διδασκάλοις ἡμῶν, καὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἔνια δ' αὐτῶν καὶ ὑπὸ παλαιοτέρων ἀνδρῶν ἐνδόξων μεμαρτύρηται, καθάπερ γε καὶ ἡ γεγραμμένη κατὰ τὸ βιβλίον τὸ ἐπιγεγραμμένον Μαντίου φαρμακοπώλης ὁ κατ' ἰατρεῖον. ἔγραψε δὲ περὶ αὐτῶν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως. Ἰώδης Μαντίου. Χαλκοῦ κεκαυμένου μνᾶς δ΄. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ η΄. κηροῦ ∠ η΄. ἰοῦ δραχμὰς ι΄. ἐλαίου κοτύλην α΄. γῆς κιμωλίας ∠ δ΄. λιβάνου ∠ δ΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ΄. τὰ ξηρὰ λεάνας, ἔασον ἐν τῇ θυΐᾳ, τὸν δὲ κηρὸν τήξας μετὰ τοῦ ἐλαίου, κατέρασον ἐπάνω τῶν τετριμμένων, καὶ ἔασον συμπιεῖν βραχὺν χρόνον, καὶ παράχει ὄξους κοτύλην α΄. καὶ λεῖα ποίει ἐπὶ ἡμέρας γ΄. παραχέων ὄξους ὅσον ἂν ἐπιδέχηται, ὥστε γενέσθαι κηρωτῆς ὑγρᾶς πάχος. χρῶ δὲ αὐτῇ πρὸς πᾶν τραῦμα, καὶ τὰ παλαιά, καὶ τὰ δυσεπούλωτα ἕλκη, καὶ ὅσα καρκινώδη ἐστὶ μετὰ τιλμάτων. δεῖ δὲ ἐπάνω τοῦ σπληνίου ἔριον οἰσυπηρὸν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ βρέχοντας ἐπιδεσμεύειν ἐλαφρῶς, λύοντα τοῦ μὲν θέρους διὰ ἡμερῶν β΄. τοῦ δὲ χειμῶνος διὰ τριῶν, καὶ κατανίπτειν τὰ ἕλκη ὕδατι χλιαρῷ. τὰ δὲ βαθέα τῶν τραυμάτων, ἐλαφρῶς διαμοτοῦν αὐτὰ τὰ στόματα. ἡ γὰρ δύναμίς ἐστιν ἔμμοτος καὶ πυοποιός. ὡς δ' ἂν καθαρὰ γένηται τὰ ἕλκη, καὶ ἡ ἐσχάρα ἐκπέσῃ, κηρῷ μίσγων ἴσον ἴσῳ ἀπουλοῦ. ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἄνθρακας ἀλύπως, καὶ πᾶν νεμόμενον κακόηθες ἵστησι καὶ ἐκθεραπεύει. χρῶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἕρπητας, καὶ τοὺς σαπροὺς ὄνυχας. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς πάντα, τῷ οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ δεῖ χρῆσθαι μετὰ τοῦ θείου, καὶ τοὺς ὀδόντας δὲ τοὺς βεβρωμένους πλήρου τῷ φαρμάκῳ.

Καλὴ ἡ ἡμετέρα. Κηροῦ καὶ πίσσης, καὶ ἀσφάλτου ἀνὰ λίτραν μίαν, μάννης, ἰοῦ, ψιμμυθίου κατὰ τὸ S. τῶν προειρημένων, τουτέστιν ἡμίλιτρον ἑκάστου. σιδίων δὲ καὶ κηκίδος, καὶ ἀκάνθης αἰγυπτίας, καὶ ἴρεως ἰλλυρικῆς, καὶ ἀριστολοχίας στρογγύλης, καὶ χαλκάνθου, τούτων ἑκάστου τὸ τρίτον τῆς λίτρας, τουτέστιν οὐγγίας δ΄. ἀριστολοχίας δὲ μακρᾶς, καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου τὸ ἕκτον ἑκατέρου τῆς λίτρας, τουτέστιν ἀνὰ ℥ β΄. τὰ μὲν οὖν ξηρὰ λέαινε σὺν ὄξει πλείοσιν ἡμέραις, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται. καλῶς δὲ αὐτῶν κατειργασμένων, τὰ τηκτὰ τήξας σὺν ἐλαίῳ κο-

τύλας

τύλας κατάχεε κατ' αὐτῶν, ἐπιπάσσων τὴν μάνναν, καὶ ψύξας τὰ τηκτὰ, καὶ ξύσας, οὕτως μίγνυε τοῖς ξηροῖς, λελειωμένοις σὺν ὄξει, μή πως ἐν τῷ καταχεῖν ἐγκνηΐδας ποιήσει, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ περιέχον ψυχρὸν ᾖ.

Ἡμετέρα ἄλλη. Ἀσφάλτου καὶ συπηρίας ὑγρᾶς, ἑκατέρου λίτραν α. πίσσης δὲ καὶ ῥητίνης πιτυΐνης, καὶ κηροῦ, διπλάσιον ἑκάστου, τουτέστιν ἀνὰ λίτρας β. ἀριστολοχίας δὲ στρογγύλης, καὶ κηκίδος, καὶ ἀκάνθης αἰγυπτίας ἀνὰ ℥ η. τούτου δὲ σταθμοῦ τὸ S. καθ' ἕκαστον τούτων, σιδίων καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ μάννης, καὶ ἀριστολοχίας μακρᾶς, τουτέστιν ἀνὰ ℥ δ. ἐλαίου κικίνου ἢ παλαιοῦ, ἐὰν μὴ ἔχῃς τὸ κίκινον λίτρας β. τῆς λίτρας ἐχούσης ℥ ιβ. ὥστε εἶναι τὰς πάσας ℥ κδ. καὶ σκεύαζε καὶ τοῦτο τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ πρότερον, λειῶν τὰ μεταλλικὰ σὺν ὄξει, καὶ μετὰ ταῦτα προσεμβάλλων τὰ ξηρὰ, καὶ πάλιν λειῶν, εἶθ' ὅταν ἔχῃ ταῦτα πηλώδη σύστασιν, τὰ τηκτὰ μίγνυς ὡς προείρηται. Ἄλλη. Ἀσφάλτου καὶ ῥητίνης τερμινθίνης, καὶ πίσσης Βρυτίας ἀνὰ λίτραν μίαν, ἐλαίου ∠ κδ. λιθαργύρου καὶ ψιμμυθίου, καὶ μάννης, καὶ ἰοῦ, καὶ λεπίδος, καὶ ὀποπάνακος, ἴσον ἑκάστου ταῖς εἴκοσι τέσσαρσι δραχμαῖς τοῦ ἐλαίου, καὶ λαδάνου δύο ℥, ὅπερ ἐστὶ ∠ ις. καὶ δύο κοτύλας ὄξους, ὁμοίως καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον τοῖς πρὸ αὐτοῦ δύο σκευάζεται. Ἄλλη. Χρυσοκόλλης, καὶ λεπίδος, καὶ στομώματος ἀνὰ δραχμὰς δ. ἰοῦ δὲ καὶ χαλκάνθου, ἑκατέρου τὸ ἥμισυ, τουτέστιν ἀνὰ ∠ β. κηροῦ ∠ κδ. τουτέστιν ℥ γ. καὶ δραχμὴν μίαν, ῥητίνης τερμινθίνης ℥ β. τουτέστιν ∠ ις. τὸν κηρὸν μετὰ τῆς τερμινθίνης τῆξον, εἶτα τοῖς ἄλλοις μίγνυς, διττῶς σκευάζων τὸ φάρμακον, ποτὲ μὲν ὡς τὰ πρόσθεν ὄξει τρίβων τὰ ξηρὰ, ποτὲ χωρὶς ὄξους ἀκριβῶς λελειωμένα μίγνυς τοῖς τηκτοῖς. ἔστω δὲ ἡ τερμινθίνη ὑγροτέρα, καθάπερ ὡς ἐστὶ πολὺ ἡ λάριξ ὀνομαζομένη. καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς φαρμάκοις τούτοις, ὅσα τοῖς χειρωνείοις ἁρμόττειν ὡμολόγηται, τῆς λαρικῆς ῥητίνης μιγνὺς ἀντὶ τῆς τερμινθίνης, οὐχ ἁμαρτήσεις. Ἄλλη. Κηροῦ ℥ γ. τουτέστι ∠ κδ. χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ λεπίδος, καὶ ἰοῦ ἀνὰ ∠ β. ὡς εἶναι τῶν τριῶν ὁμοῦ ∠ ς. ὁ κηρὸς ἔστω λιπαρὸς ὡς μαλασσόμενος μετ' ὀλίγου ῥοδίνου, ἢ μυρσίνου, ἀναλαμβάνειν τὰ ξηρὰ λελειωμένα καλῶς, ὅπερ ἐστὶ πάντων τῶν πρὸς τὰ χειρώνια συντιθεμένων φαρμάκων, ἀναγκαιότατόν ἐστι. καὶ μέντοι καὶ μετὰ τὸ μίξαι τὰ ξηρὰ τῷ κηρῷ, κάλλιον ἐν ὅλμῳ κόπτειν ἐπὶ πλέον αὐτά. Ἄλλη. Κηροῦ ℥ ς. ἰοῦ τὸ ἕκτον, ὅπερ ἐστὶν ℥ α. χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ ῥητίνης λαρικῆς ἑκατέρου ∠ γ. ὡς εἶναι συναμφοτέροις ∠ ς. ὁ κηρὸς λιπαρὸς ἔστω. καὶ βληθεὶς εἰς ὕδωρ θερμὸν, ὡς μαλακώτερος γένηται, μαλασσέσθω διὰ τῶν χειρῶν, ἀναλαμβανομένων εἰς αὐτὸν τοῦ τε ἰοῦ καὶ τοῦ χαλκοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα κοπτομένων ἐν ὅλμῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ τῆς ῥητίνης μίξις γενήσεται κατὰ βραχὺ παρασταζομένη. Ἄλλη. Καδμείας ℥ γ. τῷ ἡμίσει σταθμῷ χαλκίτεως μίξας, ὅπερ ἐστὶν οὐγγία α. καὶ ἡμίσεια λειώσας καλῶς, ἐπίχει οἶνον αὐστηρὸν, καὶ πάλιν λέαινε, καὶ ποιήσας μελιτώδη τῇ συστάσει, μῖξον τὴν κηρωτὴν ἐκ κηροῦ καὶ ῥητίνης φρυκτῆς γεγενημένην. ἔστω δ' ἑκατέρου τὸ ἴσον ℥ α. ὥστε συναμφότερα οὐγγίαι β. εἶναι, προσμίξεις δὲ αὐτοῖς βραχὺ μυρσίνου τηκομένης. Ἄλλη. Ἐλαίου παλαιοῦ ἢ κικίνου, κοτύλην α. κηροῦ καὶ πίσσης καὶ ἀσφάλτου ἀνὰ λίτραν α. μάννης, ἰοῦ, ψιμμυθίου κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν προειρημένων, ὅπερ ἐστὶν ἑκάστου ἀνὰ ἡμίλιτρον, σιδίων, κηκίδος, ἀκάνθης αἰγυπτίας, ἴρεως, ἀριστολοχίας στρογγύλης, χαλκάνθου τὸ τρίτον τῆς λίτρας ἑκάστου, ὅπερ ἐστὶν οὐγγίαι δ. χαλκοῦ κεκαυμένου, ἀριστολοχίας μακρᾶς, ἕκτον τῆς λίτρας, ὅπερ ἐστὶν οὐγγίαι δύο ἑκατέρου, τὰ τηκτὰ συμμίξεις τοῖς ξηροῖς προλελειωμένοις ἐν ὄξει, καθότι προείρηται.

Ἄλλη. Καδμείας, χαλκίτεως, ἀνὰ ∠ μ. δι' οἴνου ἀποτριβείσας ἐν ἡμέραις πλείοσι μίξεις κηρωτὴν γενομένην δι' ἐλαίου καὶ κηροῦ. ἔστωσαν δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου λίτραι β. τοῦ δὲ κηροῦ δραχμαὶ σ. κάλλιον δὲ ἐν ἐλάττονι συμμετρίᾳ σκευάζειν τοῦτο, καδμείας μὲν καὶ χαλκίτεως ἀνὰ ∠ ι. ἐμβάλλοντα, κηροῦ δὲ καὶ ἐλαίου ἀνὰ δραχμὰς ν.

Ἄλλη. Καδμείας κεκαυμένης καὶ χαλκίτεως κεκαυμένης καὶ τερμινθίνης, καὶ κηροῦ τὸ ἴσον ἑκάστου, τὰ ξηρὰ λειώσεις ἐν οἴνῳ. Ἄλλη διὰ κίκεως. Ἰοῦ δραχμὴν μίαν, συπηρίας ὑγρᾶς λίτραν μίαν, σιδίων, καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ μάννης μὲν τρίτον τῆς λίτρας ἑκάστου, ὅπερ ἐστὶν οὐγγίας δ. κηκίδος τὸ διπλάσιον, ὅπερ ἐστὶν οὐγγίας η. πίσσης δὲ καὶ πιτυΐνης ἀνὰ λίτρας β. καὶ ἀσφάλτου τὸ ἥμισυ τουτέστι λίτραν, ὅπερ καὶ τῆς ὑγρᾶς στυπηρίας ἐνεβλήκεις, ἀριστολοχίας δὲ στρογγύλης, καὶ τῆς κηκίδος ℥ η. τῆς δὲ μακρᾶς ἀριστολοχίας ἥμισυ, τουτέστιν οὐγγίας δ. ἐλαίου κικίνου λίτρας β. τὰ μεταλλικὰ σὺν ὄξει λειώσεις, ὡς ἐπὶ τῶν προγεγραμμένων. Ἄλλη. Κηροῦ ℥ γ. χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ λεπίδος, καὶ ἰοῦ ἀνὰ ∠ β. τὸν κηρὸν προθερμάνας ἐν ὕδατι θερμῷ, μαλάξεις ἐν ταῖς χερσὶ μιγνὺς ῥόδινον, εἶτα ἀναλαβὼν, τὰ ξηρὰ κόψεις ἐν ὅλμῳ μέχρι πλείονος, ὡς ἀληθῶς ἑνωθῆναι πάντα, διὰ τρίτης, ἢ τετάρτης ἡμέρας λύε καὶ τοῦτο, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ τοιαῦτα, σπόγγον ἐπιτιθεὶς ἔξωθεν ἐξ ὕδατος, ἢ ὀξυκράτου. Ἄλλη. Κηροῦ οὐγγίας ς. ῥητίνης λαρικῆς τὸ ἥμισυ, τουτέστιν ℥ γ. ἰοῦ τὸ τρίτον ἢ κατὰ τὴν λαρικὰ, τουτέστιν ℥ † γ. πίσσης Βρυτίας ∠ γ. χαλκίτεως κεκαυμένης ὁμοίως ∠ γ. σκεύαζε καὶ τοῦτο παραπλησίως τῷ προγεγραμμένῳ. † τὰ Ἄλλη. Χαλκοῦ κεκαυμένου, λεπίδος καὶ ἰοῦ, τὸ ἴσον ἑκάστου μῖξον ἡμιολίῳ κηρῷ, μαλάξας τὸν κηρὸν ὡς προείρηται, προβρέξας ὕδατι θερμῷ, καὶ προσβαλὼν ἐν τῷ μαλάσσειν, ἢ ῥόδινον, ἢ μύρσινον, εἶτα εἰς ὅλμον ἐμβαλών. ἄμεινον δὲ τῶν τριῶν σταθμῶν τὸν κηρὸν ἴσον μιγνύειν, ὡς ὅτι νεώτατόν τε καὶ μαλακώτατον καὶ λιπαρώτατον, ἵνα μὴ δεηθῇς πολλοῦ τοῦ ἐλαιώδους ὑγροῦ. Ἄλλη. Ἰοῦ καὶ τερμινθίνης ἴσον ἑκατέρου, κηροῦ τὸ δὲ τριπλάσιον, στυπηρίας δὲ τῆς σχιστῆς, καὶ καδμείας, καὶ λεπίδος ἑκάστου τὸ τετραπλάσιον, ὡς εἶναι τοῦ μὲν ἰοῦ μέρος α. καὶ τῆς τερμινθίνης μέρος α. τοῦ δὲ κηροῦ γ. μέρη, λεπίδος καὶ καδμείας, καὶ στυπηρίας σχιστῆς ἑκατέρου μέρη τέσσαρα. τὰ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας, καὶ λειώσας ἀκριβῶς, εἰς ὅλμον ἐμβαλὼν, τὸν κηρὸν καὶ τὴν τερμινθίνην κόπτε προσεπιπάσσων τὰ ξηρά. Βρέχων τὸ ὕπερον μυρσίνῳ, ἢ ῥοδίνῳ ἐν ἀέρι θερμῷ, ῥαδίως γὰρ ἐν τούτῳ κοπήσεται, μάλιστα δὲ εἰ ἐν ἡλίῳ κόπτοιτο θερινῷ. ἡ χρῆσις ὡς καὶ τῶν ἄλλων προαπορρυφθέντος τοῦ ἕλκους ἀφρολίτρῳ, καὶ καταπλυθέντος μελικράτῳ, καὶ σπογγισθέντος καλῶς, ὡς ἄνικμον εἶναι, καὶ μετὰ ταῦτα πλατύσματος ἐκ τῆς ἐμπλάστρου κατὰ τοῦ ἕλκους τεθέντος, εἶτα ἔξωθεν ἐξ ὕδατος ψυχροῦ διπλοῦ πτύγματος ἐξ ὀθόνης, εἶτα καινοῦ σπόγγου μαλακοῦ, καὶ λύσαις δηλονότι διὰ τρίτης, ἢ τετάρτης.

Ἄκηρος ἡ μετέρα. Λιθαργύρου λίτρας γ. ἐλαίου κικίνου παλαιοῦ λίτρας δ' S. ὄξους δριμυτάτου λίτρας β. λεπίδος χαλκοῦ, μελαίνης, καὶ χαλκίτεως, καὶ ἰοῦ τῶν τριῶν ἑκάστων ἀνὰ Ↄο β. τὴν λιθάργυρον μετὰ τοῦ ἐλαίου προεψεῖν χρὴ, μέχρι γλοιώδους συστάσεως, εἶτ' ἐπεμβάλλειν τὰ μεταλλικὰ λελειωμένα πλείοσιν ἡμέραις μετ' ὄξους, καὶ οὕτως ἑψεῖν μέχρις ἀμολύντου. γίνεσι δὲ καὶ κατ' ἀρχὴν εὐθέως τὴν λιθάργυρον μετὰ τοῦ ἐλαίου, καὶ τοῦ ὄξους ἀκριβῶς μίξαντα ἑψεῖν, ἐπεμβάλλειν τε ὅταν ἡμίεφθον γένηται, τὴν λεπίδα καὶ τὴν χαλκῖτιν, καὶ τὸν ἰόν. ὀνομάζω δὲ νῦν λίτραν ἐλαίου καὶ ὄξους τὴν ῥωμαϊκὴν, ἥ τις ἐστὶν οὐγγιῶν τῶν ἰδίων δεκαδύο. βάλλων δέ ποτε καὶ ἓξ λίτρας ἐλαίου πρὸς τὰς τρεῖς τοῦ λιθαργύρου, καὶ δηλονότι μέχρι πλείονος ἕψεται κατὰ ταύτην τὴν συμμετρίαν. σκευάζοντί σοι καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, ἄμεινόν ἐστι προεψεῖσθαι μετὰ τοῦ ἐλαίου μόνου τὴν λιθάργυρον, εἶτα μετὰ τοῦ ὄξους ἐμβεβλῆσθαι τὰ μεταλλικά. τριῶν δὲ ὄντων αὐτῶν, ἑκάστου οὐγγίας β. ἔφην βάλλεσθαι, πρὸς ὄξους λίτρας β. λιθαργύρου δὲ γ. ἐλαίου δὲ κικίνου παλαιοῦ τὰς ἓξ λίτρας, ἢ ὡς ἔμπροσθεν ἔφην τὰς τέσσαρας καὶ ἡμίσειαν. τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ σύριγγας κολλᾷ, καὶ τετυλωμένας γε ἤδη ξηραῖνον, συνάγει καὶ κλείει, καὶ εἰ καλῶς διαιτώμενος εἴη τις, οὐκ ἀναλύονται. πλήθους δὲ ἀθροισθέντος ἀξιολόγου, κίνδυνος ἐκ ῥεύματος ἐπελθόντος, ἀναφλεγμῆναι τε καὶ τὸ μόριον, ἀνοιχθῆναι τε τὴν σύριγγα, καὶ ἐπὶ τῶν πεπαλαιωμένων δὲ ἑλκῶν καὶ δυσεπουλώτων ἃ καὶ χειρώνεια καλεῖται, οὐ μόνον αὐτὸ τὸ φάρμακον ἐπιτίθεμεν, ἀλλὰ καὶ τακὲν ἐν ἐλαίῳ παλαιῷ, ἢ κικίνῳ ἔμμοτον ἐπιτεθὲν, εἰ καὶ μήπω πρόσθεν ποτὲ πῦον, μηδὲ τὸ ἐλάχιστον εἴη γεγονὸς ἐν τῷ ἕλκει, συμπέσσει τε αὐτὸ καὶ πυοποιεῖ, καὶ τό γε πῦον ἐργάζεται παχύ. λύσεις καὶ τοῦτο διὰ τρίτης ἐὰν μηδὲν κωλύῃ. ἐὰν δὲ ἡ λεπὶς στομώματος ᾖ, βέλτιον. εἰ δὲ μὴ ταύτην ἔχοις, μήτε τὴν μέλαιναν, ἡ τοῦ κυπρείου χαλκοῦ βληθήσεται. οὐκ εὔασά ποτε ταύτην τὴν ἔμπλαστρον, καὶ λίθου φρυγίου μίξας οὐγγίαν, ἄλλοτε δὲ καὶ χρυσοκόλλης οὐγγίαν, ὥσπερ γε καὶ ἀμφοτέρων ποτὲ, κολλᾷ καὶ τὰ μεγάλα τραύματα. Ἄλλη πρὸς ἀπαλόχρωτας καὶ δυσελκεῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἑλκῶν. Κηροῦ λίτραν α. ῥοδίνου λίτραν α. ψιμμυθίου οὐγγίας η. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ οὐγγίας δ. λεπίδος κυπρείας οὐγγίας β. λιβανωτοῦ οὐγγίαν α. ἀσβέστου Ↄο α. σχιστῆς οὐγγίαν α. ἰοῦ Ↄο α. σιδίων οὐγγίαν Ↄο α. ἡ χρῆσις ταῖς προγεγραμμέναις ὡσαύτως θ. τὰ παρόντα ἐστὶ φάρμακα, συντεθέντα χωρὶς τοῦ ῥοδίνου, δέκατον γὰρ ἐκεῖνο, τῶν ἐννέα τὸ ἓν τε μὲν ἐστὶν ἴσα τῷ σταθμῷ ἄσβεστος, καὶ σίδια, καὶ λιβανωτὸς, καὶ σχιστὴ στυπτηρία, καὶ ὁ ἰός. ἡ δὲ λεπὶς διπλασίου σταθμοῦ, καὶ ταύτης οἱ ἀμμωνιακοὶ ἅλες διπλάσιοι. καὶ τούτων τὸ ψιμμύθιον, ἡμιόλιος δὲ τούτου πάλιν ὁ κηρὸς εἰς λίτραν α. ἀγόμενος, ὥνπερ καὶ τὸ ῥόδινον.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ έ.

Περὶ τῶν πολυχρήστων φαρμάκων.

Περὶ τῶν πολυχρήστων φαρμάκων ἐνταῦθα λεχθήσεται. πολύχρηστα δ' ὀνομάζουσιν ὅσα πρὸς πολλὰς διαθέσεις ἁρμόττει, καί τινα αὐτῶν οὐ μόνον ἑτεροειδῆ, ἀλλὰ καὶ ἑτερογενῆ. ἅπαντα δὲ ἐξ ἐναντίων σύγκειται φαρμάκων, οὐ κατὰ τὰς πρώτας μόνον ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς δευτέρας. εὔδηλον δ' ὅτι πρώτας μὲν ὀνομάζω, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, καὶ ξηρότητα, καὶ ὑγρότητα, καὶ τὰς ἐκ τούτων †συνθέσεις, κατὰ συζυγίαν κοινωνοῦσι. δευτέρας δὲ τὰς ἑπομένας αὐταῖς, ὑπὲρ ὧν ἐπὶ πλέον ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείας διῆλθον, ἐπιδεικνὺς ἔνια μὲν τῶν φαρμάκων, οὐ μόνων τῶν συνθέτων, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτοφυῶν μαλάττειν, ἔνια δὲ σκληρύνειν, ὥσπερ καὶ τὰ μὲν ἐμπλάττειν, τὰ δὲ ἐκφράττειν, καὶ τὰ μὲν ἐπιτρέφειν ῥύπον, τὰ δὲ καὶ τὸν ἐπικείμενον ἀπορρύπτειν. καὶ τὰ μὲν λεπτύνειν, τὰ δὲ παχύνειν. καὶ τὰ μὲν πυκνοῦν, τὰ δὲ ἀραιοῦν, καὶ τὰ μὲν ἀνατρέφειν σάρκα, τὰ δὲ ἀνακαθαίρειν, καὶ τὰ μὲν ἐπουλοῦν, τὰ δὲ ἑλκοῦν, καὶ τὰ μὲν ἕλκειν, τὰ δὲ ἀποκρούεσθαι, ἑτέρας τε τοιαύτας ἐν αὐτοῖς διαφοράς. εἴρηται δέ μοι καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ὑπομνημάτων, ἥτις τῶν ἐναντίων ταῖς δυνάμεσι φαρμάκων ἀναγκαία μίξις, ἧς ἀναμνήσω καὶ νῦν ὀλίγον ὕστερον. ἄμεινον γάρ μοι δοκεῖ γράψαι τινὰ δύο καὶ τρία φάρμακα τῶν ἐνδόξων πολυχρήστων, εἶτ' ἐξηγήσασθαι τὸν λόγον τῆς συνθέσεως αὐτῶν. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἅπασι γνωρίμων, ἃ κατά τε τὸν Ἥραν νάρθηκα γέγραπται, καὶ παρ' ἄλλοις τῶν φαρμακίτιδας βίβλους συνθέντων. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ πρὸ τούτου βιβλίον ὁ λόγος ἐγένετό μοι περὶ τῶν δυσεπούλωτα θεραπευουσῶν ἕλκη δυνάμεων, ἔδοξέ μοι καὶ νῦν ἐκείνας τῶν πολυχρήστων ἐμπλάστρων ἐξηγήσασθαι πρώτας, ὅσαι κακοήθων ἕνεκα συνετέθησαν, ἃ καλοῦσιν ἔνιοι χειρώνεια. ὅσαι δ' ἄλλαι πολύχρηστοι καλοῦνται, διὰ τὸ πρὸς πολλὰ μὲν ἁρμόττειν ἕτερα πάθη, μὴ μέντοι καὶ πρὸς τὰ χειρώνεια, ταύτας αὖθις ἐφεξῆς ἀλλήλαις διελθεῖν ἔγνωκα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἥρα γεγραμμένων.

Γεγραμμένης οὖν ἐν τῇ βίβλῳ τῶν φαρμάκων ὑπὸ τοῦ καππάδοκος Ἥρα, πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν ἐμπλάστρου τινὸς ἄκρως ποιούσης, ἀπ' αὐτῆς ἄρξομαι, τὴν λέξιν παραγράψας τἀνδρὸς ὧδέ πως ἔχουσαν. Εὔχρους ἔναιμος, ἐπουλωτικὴ, κολλῶσα μὲν ἀκραιφνῶς, πληροῦσα δὲ καὶ ἐπουλοῦσα, ἐκλυθεῖσα μετὰ κηρωτῆς, καὶ ἔτι μᾶλλον περὶ τὴν ἐπούλωσιν. ποιεῖ μέντοι καὶ ἐπὶ τῶν χειρωνείων ἑλκῶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν παραπλησίων ἄκρως. τούς τε γὰρ τύλους τήκει, καὶ μετὰ ταῦτα γνησίαν σάρκα γεννᾷ. Λίαν†λευκή. Κηροῦ λίτρας β. φρυκτῆς λίτρας γ. ἰοῦ ξυστοῦ Ↄο ς. μάννης Ↄο γ. ἐλαίου κοτύλας ε. ὄξους ξ α. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, χρῶ τῇ ἐμπλάστρῳ πρὸς τραύματα, καὶ ἀνιεμένῃ δὲ σὺν ῥοδίνῳ πυοποιεῖ, καὶ ἀνακαθαίρει τῇ κηρωτῇ διεκλυθείσῃ εἰς ἐπούλωσιν. τινὲς γε μὴν τῆς ῥητίνης ἔβαλον φρυκτῆς λίτρας β. καὶ τερμινθίνης λίτρας β. καὶ οὕτω παρασκευάσαντες ἀνελάμβανον αὐτὴν ἰῷ ξυστῷ, ὡς κολλυρίου τόνον ἔχειν, καὶ τοῦτο ἐνετίθεσαν, ὅπου τύλους ἐκτῆξαι ἤθελον. εὐχερῶς γὰρ τοῦτο ποιεῖ, ὡς καὶ ὀστᾶ ἀφιστάναι.

Καὶ

Καὶ ταύτην μὲν οὖν εἰκότως ἐπαινεῖ τὴν ἔμπλαστρον ὁ Ἡρας, ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τοῦ ἰοῦ καὶ τοῦ ὄξους τὸ δραστήριον ἔχουσαν, ἔτι μεμνήμεθα τῶν εἰρημένων κατὰ τὸ πρὸ τούτου βιβλίον. ἐπαινεῖ δὲ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ καλουμένην πανάκειαν, ἣν ἐφεξῆς γράφω κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν. Πανάκεια Ἡρα ἡ ὑπό τινων ὑγεία λεγομένη. πρὸς πᾶσαν νομὴν καὶ κακοήθειαν. ἵστησι δὲ τὰς νομὰς, οὔτ' ἐσχάρας ποιοῦσα, οὔτε σκληρύνουσα τὰ πέριξ σώματα. ῥηγνύουσα δὲ καὶ μαραίνουσα πᾶν τὸ διεφθαρμένον, ὡς μηδὲν διαφέρειν ὑγιοῦς σταφίδος. ἐπέχει δὲ καὶ φορὰν αἵματος, τήν τε ἄλλην, καὶ τὴν διὰ αἱμορροΐδων διειμένη μυρσίνῳ, καὶ τὰς αἱμορροΐδας αὐτὰς μαραίνει, καὶ δαπανᾷ. πρὸς τούτοις δὲ καὶ σύριγγας ἰᾶται, καὶ τοὺς ὀνομαζομένους ἄνθρακας, καὶ τοὺς αἰγίλωπας, καὶ τὰ χοιράδεια λεγόμενα, καὶ καθόλου τὸ τῶν δυσιάτων καὶ χρονίων γένος, εἰς μὲν τοὺς ἀφανεῖς τόπους, οἷον ὑστέρας, διατηκομένη μύρῳ κυπρίνῳ, τοῖς δ' ἔξωθεν ἀμεινόν ἐστιν, ὡς ἐκάστην τῶν ἄλλων οὕτως ἐπιτιθέναι. παντὶ δὲ ἕλκει ἐπιτεθεῖσα, κἂν ᾖ τῶν ἀγρίων, πραΰτερον εὐθὺς ποιήσει, καὶ τοὺς πόνους ἠπιωτέρους, καὶ τὰς ἀγρυπνίας. ἡ δὲ δύναμίς ἐστιν αὕτη. Χαμαιπίτυος ∠ δ΄. συμφύτου ∠ δ΄. χαμαιλέοντος ∠ δ΄. πρασίου ∠ δ΄. οἱ δὲ ϛ΄. πολίου δραχμὰς ϛ΄. κενταυρίου λεπτοῦ ∠ ϛ΄. ἐλξίνης ∠ δ΄. ἀριστολοχίας ∠ δ΄. λιβάνου ∠ ιβ΄ S. σμύρνης ∠ τρεῖς, ἀλόης ∠ ϛ΄. χαλβάνης ∠ ϛ΄. ὀβολὸς εἷς S. ἐλαίου ∠ ρπ΄. μέλιτος ∠ λ΄. προπόλεως ∠ ιβ΄ S. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ϛ΄. ὀβολὸς εἷς S. τερμινθίνης ∠ ϛ΄. ὀβολὸς εἷς S. χαλκίτεως ∠ ϛ΄. ὀβολὸς εἷς S. ἀσφάλτου ∠ ν΄. γῆς ἀμπελίτιδος ∠ ν΄. λιθαργύρου ∠ ν΄. κνηκίδος ∠ γ΄. χνοὸς ἴρεως ∠ γ΄. κόψαντα δὲ δεῖ τῇ προτεραίᾳ τὰς βοτάνας, καὶ τὰς ῥίζας ἐμβάλλειν εἰς ἔλαιον. ἐμμενόντων δὲ δι' ὅλης νυκτὸς, πρωῒ δεῖ ἐπεμβάλλειν τὴν λιθάργυρον, καὶ τὴν ἀμπελῖτιν καὶ τὴν ἄσφαλτον, καὶ ἕψειν ἐπὶ πυρὸς μαλακοῦ. παχυνομένης δὲ τῆς συστάσεως, αἴρειν τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρός. ἔσω δὲ ἐν ἄλλῳ ἀγγείῳ τὸ μέλι, καὶ ἡ ῥητίνη, καὶ ἡ χαλβάνη, καὶ ἡ πρόπολις συντετηκότα. δεῖ δὲ καταμίσγειν καὶ ταῦτα ἐπεγχέοντα εἰς τὴν χύτραν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὰ ξηρά. καὶ μετὰ τούτων ἕψε, ἕως ἂν μὴ μολύνῃ τὸ φάρμακον. πάλιν δὲ ἄραντα ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐμπάσσειν λείαν τὴν σμύρναν καὶ τὸν λίβανον. προσέχειν δὲ δεῖ, μή ποτε ὑπερζέσῃ, καὶ ὡς οἷόν τε ἕψειν ἐν εὐρυχωρίᾳ, δυσκατάσβεστον γὰρ γίνεται, εἴ τινος ἅψαιτο. Ταῦτα μὲν ὁ Ἡρας περὶ τῆς πανακείας. ἡμᾶς δὲ χρὴ τὴν ὕλην αὐτὴν ἐπισημήνασθαι διαφέρουσαν τῶν κατὰ τὸ πρὸ τούτου βιβλίον γεγραμμένων φαρμάκων πρὸς τὰ δυσθεράπευτα τῶν ἑλκῶν. διὰ μεταλλικῶν μὲν γὰρ ἐκεῖνα συνέκειντο μόνων, τινὰ μὲν ὀλίγων, τινὰ δὲ πλειόνων. ὀλίγων τινῶν ἐν αὐτοῖς ἐχόντων ῥίζας, ἢ πόας. τῇ πανακείᾳ δὲ ταύτῃ τοὐναντίον ὑπάρχει, λαμβάνει μὲν καὶ τὸν χαμαιλέοντα καὶ τὸ κενταύρειον ἱκανὸν ὠφελεῖν ἑκάτερον ἕλκη κακοήθη. λαμβάνει δὲ καὶ ἀριστολοχίαν καὶ ἶριν, ἀσθενέστερα μὲν κενταυρίου καὶ χαμαιλέοντος ὡς πρὸς τὴν τῶν κακοήθων ἑλκῶν ἴασιν, οὐ μὴν ἀπόβλητά γε. λαμβάνει δ' ἰσχυρὰς βοτάνας, καὶ μόνας πολλάκις θεραπεύειν ἕλκη κακοήθη δυναμένας, τήν τε χαμαιπίτυν, καὶ τὸ πόλιον, καὶ τὸ σύμφυτον. ἰσχυρότερον δὲ τούτων ἐστί, τό, τε πράσιον, καὶ τὸ ἐλξίνιον. τῷ μὲν οὖν πρασίῳ καὶ μόνῳ χρήσαιτ' ἄν τις ἐπὶ τῶν ἱκανῶς ὑγρὰν ἐχόντων τὴν κατὰ τὸ ἕλκος σάρκα, καὶ ῥυπαρωτέραν. τὸ δὲ ἐλξίνιον, οὐδ' ἐπὶ τούτων ἁρμόττει μόνον ἐπιπαττόμενον, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τι τῶν δριμέων οὐδέν. ἐμάθετε γὰρ ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ τὴν διαφορὰν τῶν δριμέων καὶ πικρῶν φαρμάκων, ἐρεθιστικῶν μὲν ὄντων, καὶ δακνωδῶν καὶ θερμῶν, καὶ ῥευματιζόντων τὰ πάσχοντα μόρια τῶν δριμέων, ξηραντικῶν δὲ χωρὶς τοῦ δάκνειν καὶ θερμαίνειν τῶν πικρῶν, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπιτηδείων τοῖς ἡλκωμένοις μορίοις. ἀλλ' ἐπεὶ προκείμενον ἦν τῷ συντιθέντι τὰς βοτάνας ταύτας, ἔμπλαστρον ἐξ αὐτῶν, οὐ ξηρὸν ἐπίπαστον ποιῆσαι, πρὸς δὲ τὴν τῆς ἐμπλάστρου σύνθεσιν, ἔμελλεν ἤτοι κηρὸν, ἢ ῥητίνην μίξειν, ἢ πάντως γε λιθάργυρον ἐπὶ πλεῖον ἑψημένην, ὑφ' ὧν ἡ δύναμις ἐξελύετο τῶν βοτανῶν, ἔμιξεν αὐταῖς ἔνια τῶν ἰσχυρῶν οὕτως φαρμάκων, ὡς μὴ δύνασθαι μόνα προσφέρεσθαι τοῖς ἕλκεσι. τὰ δ' ἰσχυρὰ ταῦτα διττὴν ἔχει τήν τε καθόλου δύναμίν τε καὶ ποιότητα, ἔνια μὲν αὐστηρὰν καὶ στρυφνήν, ἔνια δὲ δριμεῖάν τε καὶ στρυφνήν. διὰ τοῦτ' οὖν τῶν μὲν δριμεῖαν ἐχόντων δύναμιν, ἔμιξεν ἐλάνιον, τῶν δ' ἰσχυρῶς στυφόντων, ταῦτα γὰρ ὀνομάζομεν αὐστηρά τε καὶ στρυφνά, τήν τε στυπτηρίαν καὶ τὴν κνηκίδα τὴν ὀμφακῖτιν δηλονότι. τὰς ποιότητας δ' ἀμφοτέρας ἰσχυρὰς ἔχει, καθάπερ καὶ τὰς ἐν αὐταῖς δυνάμεις ἡ χαλκῖτις δριμεῖά τε οὖσα καὶ στυπτική. λέλεκται δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀναγκαίαν εἶναι τοῖς κακοήθεσιν ἕλκεσι, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ ῥευματικὰ τὴν αὐστηρὰν ποιότητα. τούτοις οὖν ἅπασιν οἷς εἶπον, ἐμίχθη λιθάργυρός τε καὶ ῥητίνη καὶ λιβανωτὸς, ἕνεκα τοῦ γενέσθαι τὸ φάρμακον ἐμπλαστρῶδες. ἀλλ' ἡ μὲν λιθάργυρος, ἐκ τῆς μέσης ὕλης ἐστίν, ὁ δὲ λιβανωτὸς, πεπτικός τε καὶ πυοποιὸς, ὡς πρὸς τὴν εὔκρατον φύσιν ἀποβλεπόντων. ἐλέχθη γὰρ ὅτι τοῖς ὑγροτέροις σώμασι, σαρκωτικός ἐστι, καὶ μέντοι καὶ ὅτι τῶν πεπτικῶν φαρμάκων, ἃ δὴ καὶ τὴν ἐκπυητικὴν ὀνομαζομένην ἔχει δύναμιν, οὐδὲν ἐστιν ἰσχυρῶς διαφορητικὸν, ὥσπερ γε οὐδὲ δριμύ. μετρίως γὰρ θερμαίνει τὰ τοιαῦτα, καὶ μέντοι καὶ μαλάττει, μᾶλλον καὶ ξηραίνει. καλῶς οὖν ἐμίχθη καὶ τοῦ λιβανωτοῦ κατὰ τὴν τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου σύνθεσιν, ἵνα τι καὶ παρηγορικὸν ἔχῃ καὶ πρᾶον. ἔστι δὲ δηλονότι καὶ τὸ ἔλαιον ἐκ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ἕνεκα μὲν ἑψήσεως τῆς ἐμπλάστρου, κατὰ τὸν πρῶτον λόγον μιχθὲν, ἐν αὐτῷ δὲ συνεπιφέρον δύο δυνάμεις, τήν τε παρηγορικὴν καὶ τὴν ἀμβλυντικὴν τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων, ἐάν τε δριμείας, ἐάν τε αὖ τι αὐστηρᾶς δυνάμεως ᾖ ταῦτα. ἡ δὲ ἀμπελῖτις γῆ, ξηραίνει τε καὶ διαφορεῖ, μηδὲν ἔχουσα δριμὺ σαφῶς. καὶ διὰ τοῦτο τοῖς κακοήθεσιν ἕλκεσιν ἐπιτήδειός ἐστιν, εἰ καὶ μόνην αὐτὴν λειώσας, ἐπιπάττοι. ἡ χαλβάνη δὲ καὶ αὐτὴ, τῷ πεπτική τε εἶναι καὶ μαλακτικὴ καὶ παρηγορική τε καὶ ἀνώδυνος, ἐμίχθη κατὰ τὴν προκειμένην σύνθεσιν, ἔχοντος μὲν καὶ τοῦ λιβανωτοῦ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, ἀλλὰ ἀσθενεστέρας ἢ κατὰ τὴν χαλβάνην, ἐκείνης γε κατ' ἀμφοτέρας ἰσχυροτέρας ὑπαρχούσης. ἡ τερμινθίνη δὲ ῥητίνη, καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ ῥυπτικοῦ τε καὶ διαφορητικοῦ, πεπτικόν ἔχει τι τῶν τοιούτων διαθέσεων. ἡ δὲ ἄσφαλτος, ἴσμεν ὅτι ξηραντικῆς ἐστι δυνάμεως ἅμα θερμασίᾳ μὴ πάνυ σφοδρᾷ. τούτοις οὖν ἅπασιν ὁ συνθεὶς τὴν ἔμπλαστρον, ἔμιξεν ἑλκτικῆς δυνάμεως φάρμακον τὴν πρόπολιν, ἐπειδὴ πολύχρηστον ὑπάρχειν αὐτὴν ἐβούλετο. πάντα δ' ὅσα πολύχρηστα, ποικιλωτάτας ἀναγκαῖον ἔχειν δυνάμεις, ὅπως θεραπεύει διαθέσεις πλείονας. οὕτως δὲ καὶ τοῦ μέλιτος ἔμιξεν οὐκ ὀλίγον, εἰδὼς αὐτὸ ξηραῖνόν τε καὶ διαφοροῦν, οἰκειότατόν τε τοῖς σηπομένοις ὑπάρχον, καὶ γὰρ αὖ καὶ τὸ τῶν ἀσήπτων ἐστὶ, καὶ τὰ μιγνύμενα φυλάττει τοιαῦτα, πλὴν τοῦ

ἐχόντως ἐπιτηδείων εἰς σῆψιν, ἅπερ ὑγρά τε ἐστὶ καὶ θερμά. καὶ πλέον τῶν ἄλλων γε ὁ συνθεὶς τὸ φάρμακον ἔβαλε τὸ μέλι. πλὴν γὰρ τριῶν τῶν ἑψηθῆναι δεομένων ἀσφάλτου, καὶ λιθαργύρου, καὶ τῆς ἀμπελίτιδος γῆς, τῶν ἄλλων πλέον ἐστὶν, αὐτοῖς τε τούτοις, τῇ τε ἀσφάλτῳ καὶ τῷ λιθαργύρῳ καὶ τῇ ἀμπελίτιδι τοσοῦτον ἔμιξεν ἔλαιον, ὅσον εἰς τὴν ἕψησιν ἐπιτήδειον ἔσται, παραστοχασάμενος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ξηρὰ κατὰ τὸ φάρμακον βάλλεται. καὶ μὴν καὶ τελέως ἡψημένων ἁπάντων, ἠξίωσεν ἐπεμβληθῆναι τήν τε σμύρναν καὶ τὴν ἀλόην, ξηραίνοντα μὲν ἀδήκτως ἀμφότερα, διαφέροντα δὲ τῷ τὴν μὲν ἀλόην στύφειν, λεπτομερεστέραν δὲ καὶ ξηραντικωτέραν εἶναι τήν τε σμύρναν. οὐκ οἶδα δ' ἔτι τὸ δόξαν τῷ Ἡρᾳ, διὰ βραχυτέρων συμμετριῶν γράψαι τὴν πανάκειαν ταύτην, ὑπ' ἄλλων διὰ μειζόνων γεγραμμένην. τινὲς μὲν γὰρ διπλάσια πάντ' ἔχουσαν αὐτὴν ἔγραψαν, ἔνιοι δὲ τετραπλάσια. χαλβάνης γοῦν ἓξ δραχμὰς καὶ ὀβολὸν ἕνα καὶ ἥμισυ ὁ Ἡρας ἔγραψεν, ἄλλων γραψάντων δέκα δραχμὰς καὶ ἡμίσειαν, ὥσπερ αὖ πάλιν ἄλλων πέντε καὶ εἴκοσι, ἀνάλογον δὲ καὶ τἄλλα συναυξησάντων, ὡς μηδαμόθι λέγεσθαι κατὰ τὴν συμμετρίαν ὀβολὸν, ἢ ἡμιόβολον. προσέχειν οὖν ὑμᾶς χρὴ, τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις γεγραμμένας πανακείας παραβάλλοντας τῇδε, πότερα διπλάσια ἔχουσι πάντα, ἢ τετραπλάσια, κἂν ἀνάλογον ᾖ πάντα ηὐξημένα, μὴ νομίζειν ἐκείνας ἑτέρας εἶναι τῆσδε.

Ἡ Ἶσις, Ἐπιγόνου λεγομένη παρά τινων.

Πολύχρηστόν ἐστι φάρμακον ἣν προσαγορεύουσιν Ἶσιν ὑπὸ πάντων ἐπῃνημένην. ἐγὼ δὲ παραθήσομαι νῦν, ὅσα περὶ αὐτῆς ἔγραψεν ὁ Ἡρας οὕτως ἔχοντα κατὰ λέξιν. Ἡ ὑπό τινων μὲν Ἐπιγόνου λεγομένη, ὑπό τινων δὲ Ἶσις, ποιοῦσα πρὸς πᾶν τραῦμα, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ μετὰ ὀστῶν διακοπῶν. ὑγιάζει δὲ χωρὶς ἀνασκευῆς, ποιεῖ καὶ πρὸς νύγματα, σκόλοπας, ἀνθρωπόδηκτα, ἰούς τε ἕλκει ἔξω, σκορπίων, δρακόντων θαλασσίων, καὶ τρυγόνος, καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν κώλων σὺν τραύματι κατάγματα. πωροῖ γὰρ θᾶσσον καὶ ἀσφαλέστερον σύριγγας πάσας προσφάτους, παλαιὰς ὑποφορὰς, κόλπους, φύματα, παρωτίδας, τὰ ἐν μαστοῖς καὶ μασχάλαις ἀποστήματα, ἢ ἵνα μὴ γένηται, ἢ γενόμενα θεραπευθῇ. εἰς ὑπόρρυσιν δ' ὄντων ἡμῶν, ἔτι χοιράδας κομίζεται σὺν τοῖς χιτῶσι τάχιστα ἐκποιοῦσα, ἵστησι καὶ ῥεῦμα ὀφθαλμῶν ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐπιτιθεμένη. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα, καὶ γαγγραίνας περιγράφει, καὶ σηπεδόνας ἀνακαθαίρει, καὶ τὸ ὅλον, πρὸς πάντα ἀγαθή. Κηροῦ δραχμὰς ρ̄. τερμινθίνης ∠ σ̄. οἱ δὲ ρ̄. λεπίδος χαλκοῦ ἐρυθροῦ ∠ η̄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η̄. ἀριστολοχίας στρογγύλης δραχμὰς η̄. λιβάνου ∠ η̄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ η̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η̄. στυπτηρίας κεκαυμένης ∠ ς̄. χαλκοῦ κεκαυμένου, δραχμὰς η̄. σμύρνης ∠ ιβ̄. ἀλόης ∠ ιβ̄. χαλβάνης ∠ ιβ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην ᾱ. ὄξους δριμέος κοτύλας β̄. τὰ τηκτὰ καταχέου εἰς θυΐαν κατὰ τῶν ξηρῶν. οὕτως μὲν ὁ Ἡρας ἔγραψε, τὴν Ἶσιν οὐκ ἔτι προσγράψας αὐτῇ τὴν κατὰ μέρος χρῆσιν ἅπασαν, ὡς ἐπ' ἄλλων εἰώθει. καὶ μέντοι κἂν τῷ καλεῖν αὐτὴν Ἐπιγόνου διαφέρεται πολλοῖς, οὓς ἀκριβέστερον ἡγοῦμαι περὶ τοῦ Ἐπιγόνου γεγραφέναι, τά τε ἄλλα, καὶ ὡς ἐν εἱρκτῇ κατακεκλεισμένος, ἰασάμενός τε τινὰ τῶν πολὺ δυναμένων, ἀφείθη διὰ τοῦτο. προστεθεικέναι δ' αὐτόν φασι τὴν τοῦ δρακοντίου ῥίζαν τῷ προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ, κἀγὼ διὰ παντὸς οὕτως ἐχρησάμην. ἐπειδὴ καὶ τῶν διδασκάλων μου τις ἐχρῆτο, βαλὼν εἰς τὴν γεγραμμένην συμμετρίαν ὑπὸ τοῦ Ἡρα δραχμὰς η̄. τοῦ δρακοντίου. καὶ μέντοι καὶ τοῦ ἐλαίου μὲν ἐνέβαλεν ἥμισυ κυάθου, ὄξους δὲ κοτύλην ᾱ. ἔβαλλε δὲ καὶ τὴν κολοφωνίαν ῥητίνην, οὐχ ὥσπερ ὁ Ἡρας τὴν τερμινθίνην, ἀλλὰ κἂν τῇ κατασκευῇ τῆς ἐμπλάστρου διεφώνει τῷ Ἡρᾳ, τὴν χαλβάνην τῷ ὄξει συγκατεργαζόμενος τοῖς ἄλλοις ἐν θυΐᾳ. καὶ οὕτως ἀναμιγνὺς αὐτὰ, καθάπερ καὶ ὁ Ἡρας φησὶ, τοῖς τηκτοῖς, ἐμάλασσέ τε μετὰ ταῦτα τὸ φάρμακον, ἐπὶ πλεῖστον ἐν ταῖς χερσὶ, προσαπτόμενος ὄξους δριμυτάτου, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον κατετίθετο, καὶ καταχύσας ἐφύλαττε χρόνῳ πλείονι, καὶ οὕτως ἀνελόμενος ἐχρῆτο. προσηγόρευε δὲ αὐτὴν, ὡς καὶ ἄλλοι τινὲς, Ἕρμωνος τοῦ ἱερογραμματέως. ἐν ἑτέροις δ' αὖ εὕροις γεγραμμένην ἐκ τῶν ἀδύτων εἶναι καὶ τήνδε κατὰ τὸ Ἡφαιστεῖον ἐν Αἰγύπτῳ, καθάπερ καὶ τὴν διὰ τοῦ δικτάμνου. τὴν μέντοι συμμετρίαν τῶν συντεθέντων αὐτὴν ἁπλῶν φαρμάκων, σχεδὸν ἅπαντες ἴσην γεγράφασιν, ὥστε κἂν ἡ προγραφὴ διάφορος ᾖ, μὴ δόξῃς ἑτέραν εἶναι καὶ ἑτέραν, τήν τ' ἐκ τῶν ἀδύτων ἱερὰν, καὶ τὴν Ἕρμωνος τοῦ ἱερογραμματέως, καὶ τὴν Ἐπιγόνου. ἅπαντα γὰρ ταῦτα προσαγορεύεται. τηκομένη δὲ μετὰ κηρωτῆς ὑγρᾶς, ἀνακαθαίρει καὶ ἐπουλοῖ τὰ ἕλκη. καὶ γεγράφασί γε τινὲς μὲν μετὰ τριπλασίας κηρωτῆς αὐτὴν ἀνιέναι, τινὲς δὲ μετὰ διπλασίας, ἀδιορίστως ἑκάτεροι τὴν συμμετρίαν ὁρίσαντες. ἐφ' ὧν μὲν γὰρ αὐτάρκως καθαρὸν ἐργάζεται τὸ ἕλκος, εἰ τρισὶ μιχθείη τῆς κηρωτῆς μέρεσιν, οὐ χρὴ διπλάσιον μιγνύειν. ἐφ' ὧν δὲ ἐνδεέστερον καθαίρει, τηνικαῦτα διπλασίαν χρὴ παραλαμβάνεσθαι τὴν κηρωτήν. ἴσμεν γὰρ ὅτι πρακτικώτερον μέν ἐστι πᾶν φάρμακον τοιοῦτον, μὴ πολλῇ τῇ κηρωτῇ μιγνύμενον, ἀσθενέστερον δὲ πλείονι μιχθέν. οὐ χεῖρον δὲ καὶ περὶ τοῦ δρακοντίου τό γε τοσοῦτον εἰπεῖν, ὡς ἐν τῷ θέρει ξηρανθέντος τοῦ καυλοῦ, καὶ ὅλης τῆς πόας, ἀναιρεῖσθαι χρὴ τὴν ῥίζαν, εἶτα τιθέμενον ἐν οἴκῳ ξηρῷ μὲν οὐκ ἔχοντι δὲ ἥλιον, ὀλίγον ὕστερον μεθ' ἡμέρας ἓξ, ἢ ἑπτὰ τέμνειν τὴν ῥίζαν εἰς κυκλίσκους, καὶ τούτους διείραντα λίνῳ κρεμάσαι πάλιν ἐν οἴκῳ ξηρῷ μὲν ἀνηλίῳ δὲ, καὶ οὕτως ἐπειδὰν ἐθέλοις σκευάζειν τὸ φάρμακον, κόπτειν τὴν ῥίζαν. ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν κοπεῖσα καὶ λειανθεῖσα καλῶς ὡς χνοώδη γενέσθαι, τῶν κακοήθων ἑλκῶν θεραπευτική.

Ἡ διὰ δικτάμνου.

Καὶ τὴν διὰ δικτάμνου σκευαζομένην ἔμπλαστρον, ἱερὰν ὀνομάζουσιν, εὑρῆσθαι λέγοντες καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ἐν τῷ κατὰ Μέμφιν Ἡφαιστείῳ. καὶ μέμνηνταί γε πάντες αὐτῆς ἐπὶ ταῖς τοιαύταις συμμετρίαις, ἢ βραχύ τι διαφερούσαις. ἀρκέσει δὲ καὶ περὶ ταύτης τὴν τοῦ Ἡρα παραγράψαι λέξιν οὕτως ἔχουσαν. Ἱερὰ ἡ ἐκ τοῦ ἐν Μέμφει Ἡφαιστείου. ποιεῖ ἐπὶ προσφάτων ἐναίμων, ῥευματικῶν, πρὸς νεύρων διακοπὰς, παλαιὰ ἕλκη, ὑπόνομα, θλάσματα, σηπεδόνας, ἄνθρακας, μελανίας, ἕλκη ῥευματικὰ, δυσκατούλωτα, παρωτίδας, χύμεθλα, ἀποστήματα, χοιράδας, δοθιῆνας, σκληρίας, βέλη ἀνάγει, σκόλοπας, ὀστέα ἐκ τῆς κεφαλῆς, θηρίων πληγὰς, καὶ δήγματα σκορπίων, φαλαγγίων,

μυγάλης, ἀνθρωπόδηκτα, πρὸς πάντα πόνον τραχήλου, ὤμου, ἄρθρων αὐτὴ μαλάγματος. ἵστησι ῥεύματα ὀφθαλμῶν, οὐ μόνον πρόσφατα ἀλλὰ καὶ παλαιά, καὶ πρὸς κεφαλαλγίαν ποιεῖ, κατάχριστος ῥοδίνῳ. αὐξομένη καὶ πρὸς ὑστέρας πόνον, καὶ διαχριομένη καὶ ὑποθυμιωμένη. ἐκδιώκει ἡ ἔμπλαστρος καὶ θηρία θυμιαθεῖσα. Ἔστι δὲ ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β΄. λιθαργύρου ∠ ρ΄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η΄. λεπίδος ∠ ς΄. κολοφωνίας ὑγρᾶς, οἱ δὲ πευκίνης ∠ ν΄. μάννης ∠ ιβ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ †ις΄. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η΄. διφρυγοῦς ∠ ς΄. γεντιανῆς ∠ ς΄. ἀλόης ∠ η΄. χαλ- † κε βάνης ∠ ιβ΄. προπόλεως ∠ η΄. κηροῦ ∠ †κε΄. ἀριστολοχίας ∠ ι΄. δικτάμνου κρητικοῦ ∠ ι΄. ἕψε ἐν λοπάδι μεγάλῃ ἐπὶ † κ ἀνθράκων λιθάργυρον, ἔλαιον, ὡς ἀμόλυντον μετὰ πᾶν εἶναι ἢ παραμικρόν, εἶτα ἄρας τὴν χύτραν, μίσγε ἰὸν καὶ λεπίδα καὶ ἕψε, καὶ μὴ μολυνέτω μετὰ πᾶν, εἶτα πάλιν βαστάσας βάλε ῥητίνην καὶ ἀμμωνιακὸν σεσησμένα, κινῶν ἕως παύσηται ζέων, εἶτα ἐπιθεὶς καὶ μικρὸν ἐάσας, βαστάσας ἔμπασσε χαλκόν, καὶ διφρυγές, καὶ ἑψήσας πάλιν, ἕως μὴ μολυνῇ, ἐνίοτε γὰρ τούτων βληθέντων ἐπανίεται, εἶτα βαστάσας πρόσδιδου κηρόν, καὶ πάλιν ἕψε, ἕως ἀμόλυντος γένηται, ταχέως δὲ γίνεται, εἶτα ἄρας ἀποδώσεις πρόπολιν, καὶ ἐπιθεὶς πάλιν, μικρόν τε ἐάσας, καὶ ἄρας ἀποδίδου ἀλόην, μάνναν, δίκταμνον, ἀριστολοχίαν, γεντιανήν. ἐψυγμένων δ' ἱκανῶς τούτων, καθ' ἓν ἕκαστον λεῖα τούτων ἐμπάσσεις, καὶ κινήσας ἐὰν ᾖ ἀμόλυντος, βαστάσεις. ἐὰν δὲ μή, ἐπὶ κούφου πυρὸς ἑψήσεις. Ταῦτα μὲν ὁ Ἥρας ἔγραψε περὶ τῆς ἐμπλάστρου. συνεθήκαμεν δ' αὐτὴν ἡμεῖς ἐνίοτε καὶ χωρὶς τοῦ κεκαυμένου χαλκοῦ, καὶ διφρυγοῦς, ἐλκτικωτέραν μὲν τῶν ἐν τῷ βάθει, καὶ μαλακτικωτέραν, καὶ διαφορητικωτέραν γινομένην, οὐ μὴν πρός γε τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἁρμόττουσαν. ἐποιήσαμεν δὲ αὐτήν, καὶ χωρὶς τοῦ δικτάμνου, πάλιν αὐτὴν προσθέντες τοῖς ἄλλοις, χρυσοκόλλης ∠ ς΄. ὡς γενέσθαι θεραπευτικωτέραν τῶν κακοήθων ἑλκῶν.

Ἡ ἱκέσιος μέλαινα.

Ἡ ἱκέσιος ὀνομαζομένη. τινὲς δὲ κατὰ γενικὴν πτῶσιν ἡ ἱκεσίου γεγράφασι, πολύχρηστον φάρμακον. ὁ γοῦν Ἥρας περὶ αὐτῆς γράφει ταῦτα. Ἡ ἱκέσιος πρὸς τραύματα, καὶ κυνόδηκτα, καὶ τὰς σκληρίας διαχέουσα. πρὸς παρωτίδας, καὶ κονδυλώματα, καὶ πρὸς τὰ κακοήθη. ἔστι δὲ καὶ ἐπισπαστική, παρακολλητική, ποιεῖ καὶ πρὸς ὕδρωπας. Λιθαργύρου ∠ ρ΄. ἀσφάλτου ἰουδαϊκῆς ∠ ρ΄. γῆς ἀμπελίτιδος ∠ ρ΄. μάννης, προπόλεως ἀνὰ δραχμὰς κε΄. χαλβάνης δραχμὰς ιβ΄. σχιστῆς δραχμὰς ιβ΄ S. τερμινθίνης ∠ ιβ΄ S. ἴρεως δραχμὰς ς΄. ἐλαίου ὠμοτριβοῦς κοτύλας ς΄. μέλιτος κοτύλην α΄. χαλκίτεως ∠ ζ΄ ἥμισυ, κηκῖδος ὀμφακίτιδος δραχμὰς ς΄. σμύρνης δραχμὰς ς΄. ἕψε τὴν λιθάργυρον καὶ τὴν ἄσφαλτον καὶ τὴν ἀμπελῖτιν μετὰ τοῦ ἐλαίου. ἐπειδὰν δ' ἡμίεφθα ᾖ, τὴν πρόπολιν μίσγε καὶ τὴν ῥητίνην καὶ τὴν χαλβάνην ἡψημένα ἐν τῷ μέλιτι ἰδίᾳ. ἐπὰν δὲ συνίσταται, τὰ λοιπὰ ἀποδίδου, κίνει δὲ σπάθῃ δαδίνῃ, ταύτης τῆς ἐμπλάστρου τὸν σταθμὸν τῶν μιγμάτων οὐ τὸν αὐτὸν ἅπαντες ἔγραψαν, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς λεχθήσεται.

Ἡ διὰ δυοῖν ἀριστολοχιῶν μέλαινα.

Ἔνδοξος ἔμπλαστρος πολύχρηστός ἐστι, καὶ ἡ διὰ τῶν δυοῖν ἀριστολοχιῶν, ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Ἥρας ἔγραψε κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. Μέλαινα ἡ διὰ τῶν δυοῖν ἀριστολοχιῶν, ποιοῦσα πρὸς τὰ λελυμένα ἄρθρα, ῥευματιζόμενα, ἀνακαθαίρει, πληροῖ διῃρημένα. Πίσσης λίτραν α΄. κηροῦ λίτραν α΄. ἀσφάλτου λίτραν α΄. τερμινθίνης λίτραν α΄. μάννης λίτρας ἥμισυ, ἢ οὐγγίας ζ΄. ἰοῦ ξυστοῦ λίτρας ἥμισυ, ψιμμυθίου λίτρας ἥμισυ, χαλκάνθου οὐγγίας δ΄. ἀριστολοχίας μακρᾶς οὐγγίας δ΄. ἰλλυρικῆς οὐγγίας δ΄. σιδίων οὐγγίας β΄. κηκῖδος ὀμφακίτιδος οὐγγίας β΄. χαλκοῦ κεκαυμένου οὐγγίας β΄. ἀκάνθης οὐγγίας δ΄. ἀριστολοχίας στρογγύλης Γο δ΄. ὄξους κοτύλην α΄. κικίνου, ἢ ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α΄. τὰ τηκτὰ τήξας ὁμοῦ, εἶτα τὸ ψιμμύθιον, τὸν ἰὸν καὶ τὸ χάλκανθον, σὺν τῷ ὄξει λελειοτριβομένῳ ἐπίσταζε, εἶτα ἐπιθεὶς ἐπὶ πυρὸς ἕως ἑνωθῇ, ἔμπασσε τὰ ξηρὰ ὑποσπάσας τὸ πῦρ, εἶτα καταχέας μάλασσε. Ταῦτα μὲν ὅ, θ' Ἥρας καὶ οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῆς ἔγραψαν. ὁ δὲ λογισμὸς τοῦ συνθέντος αὐτήν, οὐκ ἄδηλός ἐστι τοῖς μεμνημένοις, ὅσα κατά γε τούτων καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ὑπομνημάτων εἴρηταί μοι. σύγκειται γὰρ ἐξ ἐναντίων δυνάμεων, ἑλκτικῶν τε καὶ ἀποκρουστικῶν, κοινὸν ἐχουσῶν τὸ ξηραίνειν. ἐπικρατεῖ δὲ ἐν αὐτῇ, τὸ τῶν ἀποκρουστικῶν, ὃ τοῖς στύφουσιν ὑπάρχει, περὶ χαλκάνθῳ, καὶ τοῖς σιδίοις, καὶ τῇ κηκῖδι, καὶ τῷ κεκαυμένῳ χαλκῷ, καὶ τῇ ἀκάνθῃ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὰ παραλελυμένα, τουτέστι κεχαλασμένα τῶν ἄρθρων ἁρμόττειν αὐτὴν ἔφη. τὴν δ' ἀριστολοχίαν καὶ τὴν ἶριν ἔμιξε τοῖς στυπτικοῖς, ἀραιωτικοῖς τε καὶ διαφορητικῆς ὄντα δυνάμεως. ὅπως δὲ ἔμπλαστρος γένοιτο, καὶ μὴ ξηρὸν ἐπίπαστον εἴη δὲ φάρμακον, ἔλαιόν τε καὶ κηρὸς ἐμίχθη. κηρὸς μὲν ὡς ὕλη μόνον, ὥσπερ καὶ τοὔλαιον. εἰ τὸ κοινὸν εἴη τοῦτο καὶ μὴ τὸ κίκινον, ἢ τὸ παλαιόν. ἐμάθομεν γὰρ ὅτι θερμαίνει ταῦτα καὶ διαφορεῖ. τερμινθίνη δὲ ῥητίνη πρὸς τῷ τὴν ἐμπλαστρώδη †σύνθεσιν ἐργάζεσθαι περὶ φαρμάκῳ, τοῦ κηροῦ μόνου μὴ δυναμένου τοῦτο, καὶ μαλακτικὸν ἔχει † σύστασιν τι καὶ διαφορητικόν, καὶ ῥυπτικόν. ἔχοντος δὲ καὶ λιβανωτοῦ ταῦτα, προσείληφεν ἡ μάννα στυπτικὴν ὅλην τὴν δύναμίν τε καὶ ποιότητα. καλοῦσι γὰρ οὕτως τὸ †ἀπόσεισμα τοῦ λιβανωτοῦ μετέχον τι βραχὺ καὶ τοῦ φλοιοῦ. ξηραν- † ὑπόσεισμα τικὴ δὲ ἱκανῶς ἐστι καὶ ἡ ἄσφαλτος, ἢ ὁ ἄσφαλτος, ὁποτέρως ἂν ἐθέλῃς καλεῖν, εἰς ἐμπλάστρου σύνθεσιν ἐπιτήδειον φάρμακον. καὶ ταῦτα μὲν οὖν ἦν αὐτάρκη πρὸς τὴν τῆς ἐμπλάστρου σύνθεσιν. ἰσχυρὰν δὲ δύναμιν ἔχοντα φάρμακα μῖξαι προθέμενος ὁ συνθεὶς τὴν ἔμπλαστρον ταύτην, ἰόν τε καὶ ὄξος αὐτοῖς προσέθηκε, τέμνειν καὶ διαβιβρώσκειν καὶ μέχρι τοῦ βάθους τῶν σωμάτων αὐτά τε φέρεσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ποδηγεῖν ἱκανά. μίγνυται δὲ ταῦτα τοῖς διαφορητικοῖς, ἕνεκα τοῦ προλεπτύνειν τὰς ἐν τοῖς θεραπευομένοις μορίοις παχείας ὑγρότητας. ὑπόλοιπον οὖν ἐστιν εἰπεῖν τι καὶ περὶ τοῦ ψιμμυθίου, ὅπερ, ὅτι μὲν ὡς εἰς ἐμπλαστροποιίαν ἐπιτήδειον, οὐχ ὡς αὐτό τι συμπρᾶξον ἔμιξεν, εὔδηλόν ἐστιν. ἐγὼ δ' ἂν τὴν λιθάργυρον ἐμεμίχειν μᾶλλον, ἐμπλαστικόν τε γάρ ἐστι καὶ ψυκτικόν. τὸ δὲ ψιμμύθιον, εἰς ἄλλα μέν τινα χρήσιμον ὑπάρχον, εἰς δὲ τὴν τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου δύναμιν, οὐδὲν συντελεῖ.

Ἡ τοῦ Ἀζανίτου.

Ἡ τοῦ Ἀζανίτου πολύχρηστος καὶ ἔνδοξος. περὶ αὐτῆς ἡ γραφὴ ὁ Ἥρας οὕτως. ἡ τοῦ Ἀζανίτου. Πίσσης ξηρᾶς Γο α΄.

κηροῦ ℥ γ. στέατος ὑείου ℥ γ. στέατος ταυρείου ℥ γ. οἰσύπου ℥ γ. ῥητίνης πευκίνης ℥ ε. ποιεῖ πρὸς τὰ κακοήθη πάντα, γαγγραίνας, σύριγγας, πρόσφατα τραύματα, πυρίκαυστα, περιψυγμοὺς ὡς ἄκοπον. ἔστι δὲ καὶ πεσσὸς μαλακτικός. ἁρμόττει δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ ἕλκη, φύματα, ἐπινυκτίδας. ὅταν κοῖλα ᾖ τὰ ἕλκη, πλείονι χρῶ τοῦ φαρμάκου, ὅταν δὲ πρὸς ἐπούλωσιν, ἔλαττον. ἰδίωμα δὲ τοῦ φαρμάκου, ἐπίπαγον ῥυπώδη ποιεῖν. ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων ἐπὶ βλεφάρων ἐπιτιθέμενον. ἀντιπαθές ἐστι τὸ ἔλαιον τῷ φαρμάκῳ, διὸ φυλάττου. ὅταν δὲ σκευάζῃς, βάλλε πίσσαν, κηρὸν, ταύρειον στέαρ, ὅταν δὲ τακῇ, ὕειον, εἶτα ῥητίνην, ἔσχατον οἴσυπον, ψύξας. τὸ δὲ ὅλον πυρί, καὶ μὴ φλογὶ τῆκε. μάλιστα δὲ ποιεῖ ἐφ' ὧν ἡ πληγὴ περὶ τὰ νεῦρα ἢ μῦν ἐστι, καὶ ἐπὶ κακοήθων.

Ἡ τοῦ Ἁλιέως διὰ σινώπιδος.

Ἡ τοῦ Ἁλιέως ἔνδοξός τε καὶ πολύχρυστος, οὐδὲν ἧττον τῶν πρόσθεν οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένη. Ἡ τοῦ Ἁλιέως πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ δυσκατούλωτα. ἔστι δὲ καὶ διαφορητικὴ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν περὶ μαστοὺς σκληριῶν. χρώμεθα δ' αὐτῇ ὡς καλλίστῃ πρὸς τὰ πλεῖστα. Κηροῦ μνᾶ α. λιθαργύρου μνᾶ α. μάννης 𐅻 η. τερμινθίνης 𐅻 η. χαλβάνης 𐅻 η. σινώπιδος 𐅻 η. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β. τὸ ἔλαιον καὶ τὴν λιθάργυρον ἕψε ἕως ἀμόλυντον γένηται, εἶτα κηρὸν, ῥητίνην. καὶ τακέντων αὐτῶν, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, μίσγε σινώπιδα, χαλβάνην, εἶτα τὴν μάνναν. αὕτη ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν θαλασσίων πληγὰς ἄκρως. ἐχρησάμην γέ τοι ποτὲ αὐτῇ, ἐπί τινος ἀπὸ τρυγόνος θαλασσίας πεπληγότος, καὶ παμπολλὰ πάσχοντος, καὶ δαιμονίως ἐποίησεν, ὁμοίως καὶ ἐπὶ σκορπιοδήκτων. ταῦτα μὲν ὁ Ἥρας ἔγραψεν, ἐφεξῆς δὲ τὰ Κρίτωνος ἴδωμεν.

Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος γεγραμμένων.

Ὁ μὲν Ἥρας ἓν βιβλίον ἐποιήσατο περὶ τῆς φαρμάκων συνθέσεως, ἐπιγεγραμμένον νάρθηκα. πέντε δὲ τοιαῦτα σώζεται τοῦ Κρίτωνος ἔξωθεν τῶν κοσμητικῶν. ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ τῶν πέντε τούτων τὰς ὁμοειδεῖς ταῖς γεγραμμέναις ἐμπλάστροις διέρχεται. τινὰς μὲν ὥσπερ ὁ Ἥρας κατὰ πᾶν ὡσαύτως ἐχούσας, τινὰς δὲ ἔξωθεν ὧν ὁ Ἥρας οὐκ ἐμνημόνευσεν, ἃς νῦν ἐφεξῆς γράψω, μετὰ τοῦ καὶ εἴ τινος τῶν ὑφ' Ἥρα γεγραμμένων μνημονεύοι διαφερόντως, μὴ παραλιπεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς Ἱκεσίου φαίνεται πεποιηκώς. ἄλλους γὰρ ἔγραψε σταθμοὺς καὶ μέτρα τῆς ἐμπλάστρου ταύτης ὁ Κρίτων, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς, οὐ τὰς αὐτὰς τῷ Ἥρᾳ. ἄρξομαι τοιγαροῦν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἱκεσίου διαπεφωνημένης αὐτῆς κατὰ τὸν σταθμὸν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν συντιθέασι τὴν ἔμπλαστρον.

Ἡ Ἱκεσίου.

Περὶ τῆς Ἱκεσίου κατὰ λέξιν ὁ Κρίτων οὕτως ἔγραψεν. Ἱκεσίου πρὸς πᾶν τραῦμα, πρόσφατον, παλαιὸν, πρὸς θλάσματα, ῥήγματα, κατάγματα, πρὸς φλεγμονὰς, καὶ πάντα πόνον, ἄπονον γὰρ εὐθέως ποιεῖ, πρὸς ἀποστήματα, φύματα, χοιράδας, ἄνθρακας, ἐπινυκτίδας, φύγεθλα, κονδυλώματα, λειχῆνας, ἥλους, μελανίας, αἱμορροΐδας φλεγμαινούσας σύριγγας, πυρίκαυστα. ἀνιεμένη μυρσίνῳ ἢ ῥοδίνῳ πρὸς ἕλκη, σκόλοπας, ἀκίδας, κυνόδηκτα, ἀνθρωπόδηκτα, θηρίων πληγὰς, καὶ ἴσχαιμος, χρῶ καὶ ἀντὶ μαλάγματος πρὸς πάντα, ἔλαιον δὲ μὴ πρόσαγε, καὶ ἀνακόλλημα ἐπ' ὀφθαλμιώντων ἐν ὀθονίῳ. ἔστω δὲ ἀεὶ τὰ σπλήνια μείζονα. ποιεῖ καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν. Γῆς ἀμπελίτιδος, ἀσφάλτου, λιθαργύρου ἀνὰ μνᾶς δύο, κηροῦ, λιβανωτοῦ, τερμινθίνης, προπόλεως ἀνὰ μνᾶς S. χαλβάνης, χιστῆς, ἀνὰ μνᾶς ε. σμύρνης, κηκίδος, ἰρεως, ἀνὰ 𐅻 ιβ. χαλκίτεως 𐅻 ς. μέλιτος κοτύλας β. ἐλαίου ὀμφακίνου χόας β. τινὲς δὲ κοτύλας β. ἕψε ἀμπελῖτιν, ἄσφαλτον, λιθάργυρον σὺν τῷ ἐλαίῳ, προχυλώσας, ὡς λεῖα γενέσθαι. ἕψε δὲ ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς, κινῶν σπάθῃ διαδίνῃ ἀδιαλείπτως ὥστε μὴ ὑποκαθίσαι, τάχιστα γὰρ κατακαίεται. τὰ δὲ τηκτὰ ἐν ἑτέρῳ ἀγγείῳ τῆξον, προεψήσας κατ' ἰδίαν τὸ μέλι, ὥστε συστραφῆναι, καὶ μῖξον τοῖς ἐν τῷ κακκάβῳ καλῶς συστραφεῖσι. πάλιν γὰρ ἀναλύεται τούτων προβληθέντων, εἶτα τὰ ξηρὰ ἔμπασσε ψύξας πῶς, τελευταῖον τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἑνώσας χρῶ. ταύτην τὴν γραφὴν ἔλαβον παρὰ Ἡροδότου. Ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ Κρίτων περὶ τῆς Ἱκεσίου. φαίνεται δὲ διαφερόμενος τῷ Ἥρᾳ περὶ τῆς συμμετρίας τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν ὅλη σύγκειται. καὶ τῆς διαφωνίας, ἡ μέν τις ἐστὶ σαφὴς, ἡ δὲ δυσεπίκριτος. ὁ μὲν γὰρ Ἥρας καλῶς ποιῶν, τὸν σταθμὸν ἁπάντων τῶν φαρμάκων εἰς δραχμὰς ἀνήγαγεν. ὁ δὲ Κρίτων τὴν μὲν ἀμπελῖτιν γῆν, καὶ τὴν ἄσφαλτον, καὶ τὴν λιθάργυρον οὐ κατὰ τὸν τῶν δραχμῶν σταθμὸν ἔγραψεν, ἀλλὰ δύο μνᾶς ἑκάστης αὐτῶν ἠξίωσεν ἐμβάλλειν. διαπεφώνηται δὲ τοῖς περὶ τῶν σταθμῶν καὶ μέτρων γράψασιν, ὁπόσος ἐστὶν ὁ τῆς μνᾶς σταθμὸς, ἐνίων μὲν ἑκκαίδεκα λεγόντων οὐγγιῶν εἶναι τὴν μνᾶν, ἐνίων δὲ εἴκοσι, ἐνίων δὲ καὶ διοριζομένων, καὶ τὴν μὲν ἀλεξανδρεικὴν εἴκοσι φασκόντων εἶναι οὐγγιῶν, τὴν δὲ ἄλλην ἑκκαίδεκα, καὶ τοίνυν μὲν ἔτι μικρότερον. ἀλλὰ τῶν εἰς δραχμὰς ἀναγόντων τὴν μνᾶν, εἰσὶν οἳ φασιν ἑκατὸν εἶναι δραχμῶν, ἔνιοι δὲ πλειόνων, ἐπειδὴ καὶ τὴν οὐγγίαν οἱ πλεῖστοι μὲν ἑπτὰ καὶ ἡμίσεος δραχμῶν εἶναι φασίν. ἔνιοι δὲ ζ. μόνον. ἕτεροι δὲ η. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, πόσων δραχμῶν χρὴ λογίσασθαι τὴν ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος ἐγγεγραμμένην μνᾶν εἶναι, χαλεπὸν εὑρεῖν. φαίνεται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ρ. 𐅻 ὁ βουλόμενος εἶναι τὴν μνᾶν. καὶ εἴπερ τοίνυν οὕτως ἔχει, κατὰ διπλάσιον χρὴ νοεῖν τῆς Ἱκεσίου τὴν σύνθεσιν γεγράφθαι παρ' αὐτοῦ, τοῦ μὲν Ἥρα γράψαντος περὶ τῶν τριῶν τούτων φαρμάκων τῶν πρώτων, τῆς δὲ γῆς τῆς ἀμπελίτιδος, καὶ τῆς ἀσφάλτου, καὶ τῆς λιθαργύρου, ἑκατὸν ἑκάστου δραχμὰς τὸ βάρος, εἰς σ. δὲ τοῦ Κρίτωνος ἀνάγοντος. ἴδωμεν οὖν εἰ τὰ ἐφεξῆς ὁμολογεῖ τῷ διπλασίῳ, τινὰ μὲν γὰρ φαίνεται, τινὰ δ' οὔ. μνημονεύει δὲ μετὰ τὰ τρία τὰ πρῶτα, κηροῦ, λιβανωτοῦ, τερμινθίνης, καὶ προπόλεως, ἀξιῶν ἑκάστου μνᾶς S βάλλεσθαι. τουτέστι δραχμὰς ν. προυθέμεθα γὰρ ὡς ρ. δραχμῶν τῆς μνᾶς οὔσης, οὕτως γεγράφθαι τὴν συμμετρίαν. ἀλλ' εἴπερ οὕτως ἔχει τοίνυν, κατὰ μὲν τὸν λιβανωτὸν ἀντὶ τῆς μάννης δηλονότι γεγραμμένον, ὁμολογία γενήσεται τῷ Κρίτωνι πρὸς τὸν Ἥραν. ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ τὴν πρόπολιν, οὐ μὴν κατά γε τὴν τερμινθίνην. ἐχρῆν γὰρ εἴκοσι καὶ ε. δραχμὰς ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος γεγράφθαι, τοῦ γε Ἥρα γράψαντος δέκα καὶ β. καὶ ἡμίσειαν. ἐν δὲ τῷ κηρῷ μεγίστη διαφωνία τοῖς ἀνδράσιν ἐγένετο, μήτ' ὅλως ἐμβαλόντος κηρὸν τοῦ Ἥρα. μεμαθήκαμεν γὰρ τὴν τοῦ κηροῦ δύναμιν μετρίως μαλακτικήν. ἐφεξῆς δὲ παρὰ τῷ Κρίτωνι γέγραπται. χαλβάνης, χιστῆς, ἀνὰ μνᾶς τέταρτον. συμφωνοῦντος ἐν

τούτῳ

τούτῳ τἀνδρὸς τῷ Ἥρᾳ. τῷ γὰρ τέταρτον τῆς μνᾶς ὑποκειμένης ⌊ ϙ̄. ὄντων, γίγνοιτ᾽ ἂν εἴκοσι καὶ ε̄. δραχμαί. διπλάσιον δὲ εἰσὶν αὗται τῶν ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένων ιβ̄. καὶ ἡμισείας. ἀποχωρήσας δὲ τοῦ τῆς μνᾶς ὀνόματος, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὁ Κρίτων, σμύρνης καὶ κηκίδος, καὶ ἴρεως τῶν τριῶν, ἀνὰ ιβ̄. δραχμὰς κελεύει μίγνυσθαι τοῖς προειρημένοις, ὁμολογῶν ἐν τούτῳ τῷ Ἥρᾳ. ἓξ γοῦν ἐκεῖνος ἐκέλευσεν ἑκάστου βάλλειν. ἐφεξῆς δὲ πάλιν ὁ Κρίτων γέγραφε χαλκίτεως δραχμὰς ς̄. οὐ μικρὸν διαφερόμενος ἐνταῦθα τῷ Ἥρᾳ. διπλασίων γὰρ πάντων ὄντων, ἐχρῆν καὶ τὴν χαλκῖτιν, οὐχ ἓξ δραχμάς, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα γεγράφθαι, τοῦ γε Ἥρα γεγραφότος ζ̄. καὶ ἡμίσειαν. ἐν μέντοι τῷ μέλιτι συμφωνοῦσιν οἱ ἄνδρες, τοῦ μὲν Ἥρα γράψαντος κοτύλην ᾱ. τοῦ δὲ Κρίτωνος γράψαντος κοτύλας β̄. λοιπὸν δὲ περὶ τοῦ ἐλαίου ζήτησις οὐ σμικρὰ γένοιτ᾽ ἂν ἡμῖν, οὐ μόνον κατὰ τοὺς δύο τούτους ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ κατ᾽ ἄλλους τῶν γραψάντων τὸ φάρμακον, ὡς ἐφεξῆς ἐροῦμεν. οὗτοι δ᾽ οὖν κατὰ τοῦτο διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν γὰρ Ἥρας ἔγραψεν ἐλαίου ὠμοτριβοῦς κοτύλας ς̄. ἄμεινον γὰρ οὕτως γράφειν, ἢ ὥς τινες ἔγραψαν κυάθους ς̄. ἀξιοῦντός γε κατὰ τὴν ἕψησιν τοῦ Ἥρα τὴν λιθάργυρον καὶ τὴν ἄσφαλτον, καὶ τὴν γῆν τὴν ἀμπελῖτιν, ἡμίεφθα ποιήσαντα, τηνικαῦτα τῶν ἄλλων ἕκαστον ἐμβάλλειν. ἡμίεφθα δὲ οὐκ ἂν γένοιτο κυάθων ς̄. ἐμβληθέντων. ἴσμεν γὰρ εἰς τὰς ρ̄. δραχμὰς τῆς λιθαργύρου πολλοὺς πολλάκις τῶν φάρμακα συντιθέντων ἀνδρῶν, ἀξιοῦντας ἐμβάλλεσθαι κοτύλας β̄. καὶ ἤδη καὶ πᾶν τοῦτο πρόσθεν εἶπον ἐν τῷ ᾱ. τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὡς ἐγχωρεῖ καὶ τῶν μεταλλικῶν οὐγγίας θ̄. τὴν κοτύλην ὄντων, καθάπερ τινὲς ᾠήθησαν. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ ιβ̄. συμβάλλειν, ὡς ἄλλοι κελεύουσιν εὖ εἰδότες, εἰ μὲν ἐπὶ πλέον ἑψηθείη τὸ φάρμακον, ἔσται δὲ τοῦ πλέονος ἐμβληθέντος ἐλαίου, ξηραντικώτερον αὐτὸ γενήσεσθαι. εἰ δὲ ταχέως ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀρθείη διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἐλαίου, ξηραντικώτερον μὲν ἧττον αὐτὸ γενήσεσθαι, μαλακτικώτερον δὲ καὶ ῥυπτικώτερον, ὥστε τοὺς μὲν ἓξ κυάθους παντάπασιν ἀποβλητέον, ἓξ δὲ κοτύλας οὐγγίας θ̄. μίαν ἑκάστην ἐμβλητέον. εἰ δ᾽ ἐπὶ πλέον ἑψῆσαι βούλοιο τὸ φάρμακον ὡς γενέσθαι ξηραντικώτερον, οὐδὲν κωλύει καὶ τὰς τῶν ιβ̄. οὐγγιῶν κοτύλας ἐμβληθῆναι. γεγραμμένων οὖν ἓξ κοτυλῶν παρὰ τοῦ Ἥρα, δῆλον ὅτι ιβ̄. τὸν Κρίτωνα τὰς κοτύλας ἐχρῆν ἐμβάλλειν, ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο διπλάσιον ᾖ τὸ μέτρον, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀλλὰ γέγραπταί γε παρ᾽ αὐτῷ, ἐλαίου ὀμφακίνου χόες δύο. πάλιν κἀνταῦθα καταγνωστέον τῶν γραψάντων κοτύλας β̄. τὸν μὲν οὖν χοέα, εἰ μὲν ἓξ κοτυλῶν ἀριθμήσαιμεν, ἡ συμφωνία μένει τοῖς ἀνδράσιν. εἰ δ᾽ οὐ κοτύλας ς̄. ἀλλὰ ξέστας ς̄. οὐ μικρὰ διαφωνία γενήσεται. πολὺ γὰρ ἔσται τὸ πλῆθος, ὡς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀναλογίαν, εἴ τις ἐμβάλλει ιβ̄. ξέστας ἐλαίου. ταῦτα μὲν ἐν τῷ παρόντι περὶ τοῦ Ἥρα καὶ Κρίτωνος ἐν τῷ προκειμένῳ φαρμάκῳ διαφωνίας, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸν Ἀνδρόμαχον ἔλθωμεν, εἰρήσεταί τε καὶ περὶ τοῦ ἐκείνου πρὸς ἀμφοτέρους αὐτοὺς κατά τινα μὲν ὁμολογίας, κατά τινα δὲ διαφωνίας.

Ἡ ἶσις χλωρά.

Τὴν μὲν ἶσιν ἔγραψε καὶ οὗτος, ὥσπερ καὶ ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες. ἐπεὶ δὲ ἐπιμελέστερον ἥ τε χρῆσις αὐτῆς ὅλη, καὶ ἡ σκευασία παρὰ τούτῳ γέγραπται, μετὰ τοῦ καὶ διαφωνεῖν βραχέα πρὸς τὸν Ἥραν, ἔδοξέ μοι καὶ τὰ ὑπὸ τούτου γεγραμμένα κατὰ λέξιν ὑπογράψαι. ἡ ἶσις ἣν τινὲς Ἐπιγόνου καλοῦσι, ποιοῦσα, ἄκρατος μὲν πρὸς λεπίδων ἀποστάσεις, καὶ ἀναπλεύσεις ὀστέων ταχείας, ἔμμοτος δὲ καὶ αὐλίσκια ἐπιτιθεμένη, καὶ πρὸς σκόλοπας, καὶ θηρίων πάντων πληγάς τε καὶ δήγματα, καὶ πρὸς πάσας τὰς ὑπὸ σιδήρου γινομένας ἐν πολέμοις τε καὶ ἄλλως, νύξεις τε καὶ τρώσεις, θεραπεύει καὶ σύριγγας ἐπιτιθεμένη, καὶ κολλύριον ἐντιθεμένη ἐκτυλοῦσα καὶ παρακολλῶσα ταῦτα, καὶ κεκραμένη δὲ αὕτη πρὸς πᾶν τραῦμα ἔμμοτον καὶ αὐλίσκιον ἐπιτιθεμένη, καὶ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ χρόνια, καὶ ὑπὸ ἄλλων κατεφθαρμένα, ἐφ᾽ ὧν προαναξαίνων, τῷ φαρμάκῳ χρῶ τῇ κεκραμένῃ. ποιεῖ δὲ θαυμαστῶς καὶ πρὸς τὰς παρακολλήσεις τῶν κόλπων, ἕως ἂν ὦσι μεγάλοι. ἐξικμάζουσα γὰρ καὶ παρακολλῶσα, τούτους ἐντεθεῖ, καὶ ἔμμοτος, καὶ κεκραμένη καὶ ἄκρατος, ἐφ᾽ ὧν ὑποδεῖξαι θέλομεν ἀδένας τινάς, ἢ ὑμένας ἐγκειμένους. χρῶ δὲ καὶ πρὸς τὰ κατάγματα σὺν τραύματι, καὶ χωρὶς τραύματος. πωροῖ γοῦν τάχιστα καὶ σφίγγει τὰ πεπονθότα. καὶ ἐφ᾽ ὧν δ᾽ ἄλλο μάλαγμα οὐ ποιεῖ, αὕτη ἀκριβῶς ποιεῖ, ὄνυχάς τε ἐκ προσκόμματος σεσαλευμένους, ἢ πεσόντας, ἢ ἐκλινάσαντας, καὶ ὀδόντας ἐκ πληγῆς κεκινημένους πεσόντας, καὶ καθόλου μυρία ἐστίν, ἐφ᾽ ὧν ποιεῖ διαφόρως ἀγομένη. ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀνειμένη αὕτη. τῆς ἀκράτου μέρος ἕν, κηρωτῆς μέρη δύο ἐνίοτε, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐξανειμένη. τρίβης δὲ εἰς τοῦτο καὶ γυμνασίας δεῖ. γίνεται γὰρ ἡ κηρωτή ποτε, καὶ διὰ πιτυΐνης ῥητίνης. Ἡ δὲ σύνθεσις, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ⌊ η̄. ἰοῦ ξυστοῦ δραχμὰς η̄. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ⌊ η̄. λεπίδος χαλκοῦ ⌊ η̄. χαλκοῦ κεκαυμένου ⌊ η̄. στυπτηρίας στρογγύλης ⌊ ς̄. ἀριστολοχίας ⌊ η̄. λιβάνου ⌊ η̄. σμύρνης ⌊ ιβ̄. ἀλόης ⌊ ιβ̄. χαλβάνης ⌊ ιβ̄. κηροῦ ⌊ †η̄. ῥητίνης κολοφωνίας ⌊ σ̄. ἔνιοι δὲ τερμινθίνης τὸ αὐτό. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β̄. ὄξους κοτύλας β̄. Ἐπίγονος δὲ καὶ δρακοντίου ῥίζης χυλοῦ ⌊ ιβ̄. καὶ πρασίου χυλοῦ ⌊ ιβ̄. καὶ στέρεως χυλοῦ ⌊ η̄. πάντα κόψας καὶ σήσας ἐπιμελῶς βάλλε εἰς θυίαν, καὶ κατ᾽ ὀλίγον ἐν ἡλίῳ παράχει τὸ ὄξος, ἕως οὗ λειοτριβῶν, ἐξαναλώσεις ὅλον τὸ ὄξος. καὶ λείου γενομένου, τὰ τηκτὰ τήξας, καὶ ψύξας, ξύσας τε ἐπιμελῶς πρόσβαλλε τοῖς ἐν τῇ θυίᾳ, καὶ μαλάξας ἀνελοῦ. ταῦτα μὲν ὁ Κρίτων ἔγραψεν, ἐγὼ δ᾽ αὐτὴν χωρὶς τοῦ τῆς στέρεως χυλοῦ σκευάσας, ἀφελὼν δέ ποτε καὶ τὰς στυπτηρίας, ἐχρώμην ἐπὶ τῶν νεύροτρώτων λόγῳ γεγραμμένῳ φαρμάκῳ. ἰσχυρότερον γὰρ γίγνεται ἐν ὄξει δριμυτάτῳ περικλυζομένη πάντοθεν, ἀποκεῖται, καὶ διὰ ἡμερῶν ὡς πεντεκαίδεκα μαλάττεται. τε

Ἡ Μαχαιρίωνος.

Ἔνδοξός τε ἅμα καὶ πολύχρηστός ἐστιν, ἁρμόζει καὶ ταῖς διαθέσεσι τῶν ἑλκῶν ὑπὲρ ὧν ὅλον ἐστὶ τοῦτο τὸ ὑπόμνημα γραφόμενον. οὕτω δὲ αὐτὴν ὁ Κρίτων ἔγραψε κατὰ λέξιν. ἡ Μαχαιρίωνος ποιοῦσα πρὸς πάντα πρόσφατα τραύματα, κολλῶσα, καὶ ἀφλέγμαντα τηροῦσα, καὶ μάλιστα τὰ μετὰ θλάσεως. ἐπὶ δὲ λυσσοδήκτων ἄκρως ἐπιτιθεμένη κατὰ πλέονος τόπου, καὶ ἀλλασσομένη †συνεχέστατα καὶ λαμβανομένη καταπότιον ὡς κυάμου μέγεθος ἐπὶ ἡμέρας λ̄. †συνεχῶς πρὸς νομὴν πᾶσαν, καὶ μάλιστα φαγεδαινικήν, καὶ πρὸς τὰ ἐν ὠσὶ, καὶ ἐν αἰδοίοις ἕλκη, ἐπί τε τῶν ἐψιλωμένων ὀστέων σάρκα αὔξουσα, καὶ πρὸς τὰ ἐν ῥισὶν ἕλκη. ἔστι δὲ καὶ χλωρά. δεῖται δὲ ῥοδίνου, ἢ ὀμφακίνου.

ἀριστολοχίας στρογγύλης

οὐγγίαν α. χαλβάνης οὐγγίαν α. ὀποπάνακος οὐγγίαν α. ἰοῦ ξυστοῦ οὐγγίαν α. ἴρεως ἰλλυρικῆς οὐγγίαν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίαν α. σμύρνης οὐγγίαν α. τερμινθίνης οὐγγίας ζ S. κηροῦ οὐγγίας ζ S. ἐλαίου ὀμφακίνου οὐγγίας ζ S. τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαίου μετὰ τοῦ ἰοῦ λειοτρίβει. τὸ δὲ λοιπὸν μετὰ τοῦ κηροῦ, καὶ τῆς τερμινθίνης ἕψε.

Δυσραχῖτις πρὸς λέξιν, ὡς Δαμοκράτης.

Καὶ αὕτη τῶν ἐνδόξων τε καὶ πολυχρήστων ἐστὶ φαρμάκων. γράφει δὲ περὶ αὐτῆς ὁ Κρίτων οὕτως. Δυσραχῖτις παραδόξως ποιοῦσα ἐπὶ τῶν κόλπων τῶν περιτετυλωμένων, καὶ συρίγγων ἐπιτιθεμένη. ἐὰν δὲ στόμιον ᾖ, δυνάμενον παραδέξασθαι ὀθονίδιον κεχρισμένον τῷ φαρμάκῳ ἐντίθει, καὶ τάχιον ἐνεργήσει. χρῶ δὲ τῇ δυνάμει ἐπὶ τῶν καθύγρων καὶ ῥευματικῶν καὶ χρονίων διαθέσεων, διὰ τρίτης τὰ πολλὰ ἀπολύων αὐτήν. θαυμαστῶς δὲ ἐνεργεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ παροξυσμοῦ ἐπιπλασσομένη, καὶ ἐκ πλάτους περιτιθεμένη, οἳ καὶ ἀπολυέσθωσαν ἐπὶ τοὺς συνήθεις περιπάτους καὶ τὰς τοῦ βίου χρείας δίχα βαλανείου, ἕως τῆς διὰ τρίτης, καὶ ἐπί τινας ἡμέρας ἐπιμενέτωσαν. οὐ γὰρ δίδωσι τῇ ὕλῃ πάροδον εἰς ἐπίτασιν τοῦ πάθους. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς ἕλκους, πρὸς ἓξ μέρη κηρωτῇ μιγνυμένη. παλαιουμένη δ' ἡ δύναμις γίγνεται κρείσσων. Στυπτηρίας στρογγύλης δραχμὰς η. λεπίδος δραχμὰς ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου L δ. ἀριστολοχίας L θ. χαλβάνης L ι. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L ιβ. οἱ δὲ L ι. λιβάνου L θ. σμύρνης L θ. στύρακος L ιε. μίσυος L γ. χαλκίτεως L γ. σκίλλης ἐγκαρδίου L η. πίσσης ὑγρᾶς δραχμὰς δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς L θ. οἱ δὲ δ. τερμινθίνης L ι. οἱ δὲ δραχμὰς ζ. πιτυΐνης δραχμὰς ι. οἱ δὲ ς. κηροῦ L οε. ἐλαίου λίτραν α S. τινὲς δὲ καὶ μυελοῦ ἐλαφείου δραχμὰς η. Τὴν δὲ λεπίδα καὶ τὸν χαλκὸν καὶ τὸ μίσυ καὶ τὴν χαλκῖτιν καὶ τὴν σκίλλαν προλειοτρίβει μετ' ὄξους δριμυτάτου ἐν ἡλίῳ, ὡς λειωθῆναι. γενομένων δὲ λειοτάτων, ἀπόδος τὴν ἀριστολοχίαν καὶ τὴν ἶριν. προκόψας δὲ ταῦτα καὶ λεπτοτρήτῳ κοσκίνῳ σήσας, καὶ πάλιν περιχέας ὄξος λειοτρίβει, καὶ τοῦτο ποίει ἐφ' ὅσον τραχύτατος ἐμφαίνει, ἀφειδῶν τῆς τοῦ ὄξους ἀναλώσεως. ἐπὰν δὲ λεῖα γένηται, βάλε τὴν στυπτηρίαν. καὶ ταῦτα ποίει, ἄχρι καὶ αὕτη λειωθῇ, εἶτα τὴν σμύρναν, μεθ' ἣν τὸν λιβανωτόν, εἶτα τὸ ἀμμωνιακόν, καὶ μετὰ ταῦτα τὸν στύρακα, εἶτα τὴν πίσσαν. πυρούσθω δὲ ταῦτα ἐν ἡλίῳ θερμῷ, ὅπως κατεργασθῇ ἡ στύραξ. γενομένων δὲ πάντων λείων, καὶ ἐχόντων τὸ πάχος ῥυπῶδες καὶ γλοιῶδες, τὸν κηρὸν καὶ τὰς ῥητίνας καὶ τὸ ἔλαιον τήξας καὶ βραχὺ ἐκ τοῦ ζέματος καταχέας τῆς χαλβάνης, καὶ συνενώσας ταύτην ἐν θυΐᾳ τρίβε, καὶ ψύξας ἐπ' ὀλίγον ἐπίβαλλε τὰ τηκτά, τότε καθεὶς τὴν χαλβάνην, καὶ διαλύσας αὐτὴν διήθησον εἰς ὀστράκινον σκεῦος, καὶ ἀναξύσας, μίσγε τοῖς ἐν τῇ θυΐᾳ.

Ἡ διὰ ἰτεῶν.

Τὴν διὰ τῶν ἰτεῶν ἔνδοξόν τε καὶ πολύχρηστον οὖσαν καὶ αὐτὴν ὁμοίως ταῖς προγεγραμμέναις ὁ Κρίτων οὕτως γράφει. Ἡ διὰ τῶν ἰτεῶν ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ἔναιμα, καὶ ἄρθρα λελυμένα, καὶ πρὸς σύριγγας ἐντιθεμένη, καὶ πρὸς πλαδαρὰς σάρκας, καὶ μάλιστα τὰς ἐπὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, καὶ πρὸς ἄλλας πλείστας διαθέσεις, δίχα καταπλασμάτων. Μίσυος, χαλκίτεως, ἰοῦ, ψιμμυθίου, κηκίδων, στυπτηρίας σχιστῆς καὶ στρογγύλης, μελαντηρίας ἀνὰ οὐγγίας ς. κηροῦ, ῥητίνης πιτυΐνης, πίσσης, ἀσφάλτου, ἰτέας φύλλων, ἀνὰ οὐγγίας β. ἐλαίου κοτύλας δ. οὐγγίας δ. χαλκάνθου οὐγγίας ς. σιδίων Γο ς. ὄξους ξέστας ς. τὰς ἰτέας μετ' ὄξους, ἕως λειφθῶσι ξέσται β. ἕψε, εἶτα τῷ ἰῷ προλειοτριβημένῳ, καὶ ψιμμυθίῳ καὶ μελαντηρίᾳ ἐπίβαλλε τὰ φύλλα, καὶ συλλειοτρίβει, εἶτα τὰ ξηρὰ, λεῖα, καὶ πάλιν χύλωσον, εἶτα τὰ τηκτὰ ἐπικατάχει. ταύτην ὁ Ἀσκληπιάδης ἄνευ τοῦ χαλκάνθου καὶ τῶν σιδίων σκευάζει καθότι γέγραπται διὰ τοῦ πρόσθεν ὑπομνήματος τοῦ δευτέρου. Ἑτέραν ἐφεξῆς τῆσδε διὰ ἰτεῶν ἔγραψεν ὁ Κρίτων ὧδέ πως. Ἡ διὰ ἰτεῶν λιτὴ ὡς Ἡρόδοτος. Μελαντηρίας, κηκίδος ὀμφακίτιδος, στυπτηρίας σχιστῆς, στρογγύλης, ἀνὰ οὐγγίας ς. κηροῦ, ἀσφάλτου, πίσσης ξηρᾶς, ἰτέας φύλλων, πιτυΐνης, ἀνὰ λίτρας β. ἐλαίου λίτραν α. ὄξους ξέστου ἥμισυ

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων τοῦ αὐτοῦ γένους ἐμπλάστρων.

Ἐν ταύταις ἐκ τῶν προγεγραμμένων εἰσίν, ἥ τε τοῦ Ἁλιέως ὑπὸ πάντων γινωσκομένη, καὶ ἡ διὰ δικτάμνου. ἀλλ' ἐπεὶ σαφῶς ὑπὲρ αὐτῶν ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, διὰ τοῦτο καὶ νῦν αὐτῶν ἀναμνήσω. χρήσιμον δ' ἔτι καὶ ἄλλο, τοῦ δὶς καὶ τρὶς γραφομένου ὑπάρχει, τὸ γνῶναι κατὰ τίνα μὲν τῶν ἐμβαλλομένων αὐταῖς συνεφώνησαν ἀλλήλοις, κατὰ τίνα δὲ διεφώνησαν οἱ γράψαντες αὐτάς. ἔν τε ταῖς περὶ αὐτῶν ἐπαγγελίαις ὁμοίως. Ἡ τοῦ Ἁλιέως. Κιῤῥὰ, πρὸς τὰ ἔναιμα τῶν τραυμάτων, καὶ νεύρων ποιεῖ διακοπάς, καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ δυσεπούλωτα, καὶ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ μαλακτικὴ ἀγαθή, μάλιστα δὲ τῶν περὶ τοὺς μαστοὺς γιγνομένων σκληριῶν. χρώμεθα δὲ αὐτῇ ἐπὶ τῶν κυνοδήκτων, καὶ ἀνθρωποδήκτων. ἄκρως ποιεῖ καὶ πρὸς τρυγόνων θαλασσίων, καὶ δρακόντων, καὶ τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἰχθύων πληγάς, καὶ καθόλου ἐστὶν ἡ δύναμις θαυμαστή. Λιθαργύρου, κηροῦ, ἀνὰ L ρ. τερμινθίνης, μάννης λιβάνου, χαλβάνης, μίλτου σινωπίδος, ἀνὰ L η. ἐλαίου ξέστην α. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Γαληνοῦ, ἡ τοῦ Ἁλιέως. Λιθαργύρου, κηροῦ ἀνὰ δραχμὰς ρ. τερμινθίνης, σμύρνης, σινωπίδος, ἰοῦ ξυστοῦ, λεπίδος, ἀνὰ δραχμὰς η. ἀριστολοχίας δραχμὰς η. λιβάνου δραχμὰς κε. διφρυγοῦς δραχμὰς ς. χαλβάνης L ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ιβ. ἐλαίου κοτύλας β. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἡ τῶν κυνηγῶν. φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν τετραπόδων πληγὰς καὶ δήγματα, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἰοβόλων. Λιθαργύρου μνᾶν α. ἐλαίου παλαιοῦ, λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ, κηροῦ, ῥητίνης φρυκτῆς, ἀνὰ λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας δ. χαλβάνης, μίλτου σινωπίδος, ἀνὰ οὐγγίας β. ἕψε λιθάργυρον, λεπίδα, ἔλαιον μέχρι συστάσεως, εἶτα ἐπίβαλλε κηρὸν καὶ ῥητίνην. καὶ ὅταν τακῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπέμβαλλε ἀμμωνιακόν, πλατύνας. καὶ ὅταν ψυγῇ, ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην, καὶ ἀμμωνιακόν, ἐπιπάσσων τὴν σινωπίδα, καὶ εἰς θυΐαν ἐξεράσας καὶ μαλακὰ μαλάξας, χρῶ. Ἡ τοῦ Χαλκιδέως. κολλητικὴ ἀφλέγμαντος. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς μετὰ περιθλάσεως διαιρέσεις, καὶ κόλπους προσκολλᾷ, καὶ ἀναξηραίνει καὶ κωλύει ἀποστάσεις, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα, μάλιστα δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ καθόλου ἡ δύναμίς ἐστι θαυμαστή.

† δ. sý. Λιθαργύρου, λεπίδος χαλκοῦ, ῥητίνης πιτυΐνης, κηροῦ, ἀνὰ L τρ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, χαλβάνης, ἀνὰ L ις.

διφρυγοῦς

διφρυγοῦς δραχμὰς ιβ. ἀριστολοχίας λεπτοτάτης δραχμὰς μ. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας τρεῖς. ἕψε λιθάργυρον, λεπίδα, μετὰ τοῦ ἐλαίου, καὶ ὅταν μεταβάλλῃ τὸ χρῶμα, ἐπίβαλλε διφρυγές, εἶτα κηρὸν καὶ ῥητίνην πιτυΐνην, ἢ πευκίνην. ὅταν δὲ τακῇ, καὶ ἀμόλυντα γένηται, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπέμβαλλε ἀμμωνιακὸν πλύνας. καὶ ὅταν τακῇ, ἀριστολοχίαν κατάπασσε ψυχοῦ γενομένου τοῦ φαρμάκου, καὶ κίνει συνεχῶς, ἔπειτα εἰς θυίαν ἐξεράσας, καὶ μαλάξας, ἀνελόμενος χρῶ.

Ἡ διὰ δικτάμνου ἱερὰ, δύναμις θαυμαστική.

Πρὸς νεύρων καὶ μυῶν διακοπὰς, καὶ περιθλάσεις. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ δυσαλθῆ, ἀνάγει ὀστᾶ διεφθορότα, καὶ σκόλοπας, καὶ ἀκίδας, ἔστι δὲ καὶ διαφορητική. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλγήματα κεφαλῆς, καὶ ὀφθαλμῶν ῥεύματα, ἔστι καὶ μάλαγμα ἀγαθὸν πλευριτικοῖς, ἡπατικοῖς. ποιεῖ καὶ πρὸς παντὸς ἰοβόλου πληγήν. Λιθαργύρου ∠ ρ. κολοφωνίας ∠ ν. κηροῦ δραχμὰς κε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀριστολοχίας, ἀνὰ δραχμὰς ις. μάννης, χαλβάνης, ἀνὰ δραχμὰς ιβ. ἰοῦ, δικτάμνου, χαλκοῦ κεκαυμένου, ἁλόης, προπόλεως, ἀνὰ δραχμὰς η. διφρυγοῦς, λεπίδος χαλκοῦ, γεντιανῆς ῥίζης, ἀνὰ δραχμὰς ϛ. ἐλαίου παλαιοῦ χειμῶνος κοτύλας β. θέρους α S. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Διεφώνησεν ἡ τούτου γραφὴ πρὸς τὴν τοῦ Ἡρα κατὰ τὸν σταθμὸν ἐν τοῖσδε. δικτάμνου δραχμὰς η. κελεύοντος τούτου βάλλειν, ὁ Ἡρας ἐκέλευσε δέκα. καὶ μέντοι καὶ ἀριστολοχίας καὶ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὗτος μὲν ἑκατέρου δραχμὰς ις. ὁ δὲ Ἡρας ϛ. καὶ εἴκοσιν μὲν ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀριστολοχίας δὲ ι. τὸ δὲ ἔλαιον ἀδιορίστως μὲν ὁ Ἡρας ἔγραψε μόνον β. κοτύλας κελεύσας, ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης ἐν χειμῶνι μὲν τοσοῦτον, ἐν δὲ θέρει μίαν ἥμισυ. Διοφάντου χειρουργοῦ ᾗ ἐχρήσατο Φύλακος. Λιθαργύρου δραχμὰς ρν. ψιμμυθίου, πίσσης, λεπίδος χαλκοῦ, κηροῦ ἀνὰ ∠ ιη. ἰοῦ, ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς, μάννης λιβάνου, προπόλεως, ἀνὰ δραχμὰς ιβ. χαλβάνης, ἀριστολοχίας, κυπρέου ἀνὰ ∠ ϛ. δικτάμνου, τριφύλλου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ δραχμῶν γ. ἰλλυρικῆς, ἀρτεμισίας, πολίου, πρασίου ἀνὰ ∠ β. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β. σκεύαζε κατὰ τρόπον.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐμπλάστρων.

Πολυχρήστους ἐμπλάστρους ἅμα, καὶ πρὸς τὰ δυσεπούλωτα ποιούσας, προὔθέμην ἐν τῷδε τῷ γράμματι διελθεῖν. ἐξ αὐτῶν οὖν εἰσι καὶ αἱ δέκα κάλλισται τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων. Χλωρὰ εὐαγγέλου. ῥητίνης τερμινθίνης, οἱ δὲ ξηρᾶς ∠ ν. οἱ δὲ ∠ ρ. κηροῦ ∠ κε. λιβάνου ∠ γ. λεπίδος ∠ γ. χαλβάνης ∠ γ. ἁλόης δραχμὰς γ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ β. ὀποπάνακος ∠ β. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ β. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β. ἀριστολοχίας ∠ β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ β. σχιστῆς, οἱ δὲ στρογγύλης δραχμὰς β. ἰχθυοκόλλης ∠ γ. ὄξους κοτύλας δ. ἐλαίου κοτύλης τέταρτον, οἱ δὲ ὄγδοον. χρῶ χωρὶς ἐνθέσεως σκώληκος. Ῥυπώδης ἡ χρῶμαι. Ἰχθυοκόλλης οὐγγίας γ. σαρκοκόλλης οὐγγίας γ. λίθου ἀσίου ℥ γ. ἐρετριάδος λίτρας S. γῆς σαμίας ℥ δ. σμύρνης ℥ δ. λιβανωτοῦ ℥ ϛ. λεπίδος χαλκοῦ ℥ η. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ οὐγγίας γ. ἰοῦ ξυστοῦ οὐγγίας ϛ. στυπτηρίας σχιστῆς οὐγγίας β. ἁλόης ἰνδικῆς οὐγγίας δ. χαλβάνης οὐγγίας δ. κηροῦ λίτρας β. τερμινθίνης λίτρας β. ἐλαίου λίτρας δ. ὄξος εἰς τὸ βρέξαι τὴν ἰχθυοκόλλαν. τὰ ξηρὰ λεῖα ἔμπασσε τοῖς τηκτοῖς. Ἄλλη χλωρά. Ῥητίνης πιτυΐνης δραχμὰς σ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ν. ὀποπάνακος, δραχμὰς η. κηροῦ †ρ. [margin: †∠ ε.] προπόλεως δραχμὰς η. χαλβάνης δραχμὰς η. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ιβ. ἰοῦ δραχμὰς ιβ. στυπτηρίας στρογγύλης, δραχμὰς η. μίσυος δραχμὰς ζ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ δραχμὰς η. χαλκίτεως δραχμὰς ε. θείου ἀπύρου δραχμὰς η. λιβανωτοῦ δραχμὰς ιβ. χολῆς ταυρείας ξηρᾶς ∠ ϛ. ἢ ὑγρᾶς ιβ. κυπρίνου κοτύλας ϛ. οἱ δὲ δ. ὄξους τὸ ἱκανόν. Χλωρὰ Ἐπικούρου πολλὴν ἐπαγγελίαν ἔχουσα. Κηροῦ ∠ σ. κολοφωνίας δραχμὰς τ. λεπίδος ∠ ις. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ις. ἰοῦ δραχμὰς ις. ἀριστολοχίας λεπτῆς ∠ ις. ἁλόης ∠ κδ. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ιβ. σμύρνης ∠ κδ. χαλβάνης ∠ κδ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ δραχμὰς ις. ὄξους κοτύλας δ. ἐλαίου κοτύλας β. ὅτε δὲ ἔλαττον. Χλωρὰ πολλὴν ἐπαγγελίαν ἔχουσα Ἀλκιμίωνος, ἢ Νικομάχου. Πρὸς σύριγγας καὶ τὰ μελαινόμενα, ἢ νομάς. κολλᾷ ὀστέα καὶ ἀνάγει, καὶ διαχεῖ χοιράδας. Χαλβάνης δραχμὰς ις. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. λεπίδος ∠ κδ. κηροῦ δραχμὰς ν. στέατος αἰγείου, ἢ μοσχείου ∠. *λιβάνου ∠ κε. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ κε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κε. τερμινθίνης ∠ κε. νίτρου ∠ κε. ἀριστολοχίας ∠ κε. βρυωνίας δραχμὰς ιβ. ὄρχεως βοτάνης δραχμὰς ιβ. ἴρεως ξηρᾶς δραχμὰς δ. ἁλόης ἰνδικῆς δραχμὰς ιβ. σχιστῆς δραχμὰς η. †ταυρείας χολῆς η. [margin: †ταυροκόλλης] ὄξους κοτύλην μίαν, ἐλαίου κοτύλην α. ὅταν ᾖ μολυβή, ῥοδίνου. Χλωρὰ πρὸς ἕρπητας ὡς Ἀνδρόμαχος καὶ χειρώνεια καὶ δυσεπούλωτα. Κειθῶν κεκαυμένων δραχμὰς ι. ἰοῦ δραχμὰς η. κηροῦ ∠ π. κυπρίνου κοτύλην α. Τοῦτο τὸ φάρμακον ἰὸν ἔχει πολὺν, ὡς πρὸς τὴν τοῦ κηροῦ καὶ τοῦ κυπρίνου συμμετρίαν. αἱ γάρ τοι κεκαυμέναι κειθαὶ, καθ' ἑαυτὰς ἐπιπασσόμεναι, τὰ χειρώνεια τῶν ἑλκῶν ὠφελοῦσιν, οὔτ' ἐπιτείνουσαι τὴν τοῦ κηροῦ καὶ κυπρίνου δύναμιν, οὔτ' ἐκλύουσαι τὴν τοῦ ἰοῦ. ἀρθεισῶν δ' αὐτῶν, ὅμοιον γίνεται τὸ φάρμακον πολλοῖς τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ἑλκῶν ἴασιν. οὐ μὴν λήψεταί γε κυπρίνου δαψιλὲς καὶ μάλιστ' ἐὰν ὁ κηρὸς ᾖ λιπαρὸς, ἀλλ' ὅσον ἀναγκαῖον εἰς τὸ μαλάττεσθαι τὸν ὑπὸ ἰῷ μεμιγμένον κηρόν. Αἱ προγεγραμμέναι ἔμπλαστροι πᾶσαι διὰ τοῦτο πολύχρηστοι γεγόνασιν, ὅτι φαρμάκων προσειλήφασι μαλακτικῶν, ἑλκτικῶν, διαφορητικῶν, σηπτικῶν, ἔτι τε τῶν ξηραινόντων ἀδήκτως. αἱ πλεῖσται δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶς στυφόντων, ὧν δύναμίς ἐστιν ἀποκρουστικὴ τῶν ἐπιρρεόντων ὑγρῶν τῷ πεπονθότι μορίῳ. τὰς δ' ὕλας τῶν εἰρημένων φαρμάκων δυνάμεως ὀνομασὶ γεγραμμένας, ἔχετε κατὰ τὴν περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείαν, ἐν ἕκτῳ, καὶ ἑβδόμῳ, καὶ ὀγδόῳ, καὶ θ. καὶ ι. καὶ ια. πολλῶν δὲ ὀνομασὶ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν πραγματείαν ἐμνημόνευσα, καὶ πάλιν μνημονεύσω. καὶ μέντοι καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐνταῦθα προσέγραψα, τούτων αὐτῶν ὧν νῦν εἶπον ἀναμνῆσαι βουλόμενος, ἐπεί τοι καὶ αὐτὸ τοῖς προγεγραμμένοις κατὰ τὸ πρὸ τούτου βιβλίον ὁμογενὲς ὑπάρχει, καὶ ἦν οἰκειότερον αὐτὸ σὺν ἐκείνοις γεγράφθαι.

Ἡ ἱκεσία μέλαινα Ἀνδρομάχου.

Τὴν ἔμπλαστρον ταύτην ὁ Ἀνδρόμαχος, οὐ κατὰ τὸ χωρίον, καθ' ὃ τὰς χλωρὰς ἔγραψεν, ἀλλ' ἀνωτέρω τῆς ἀρχῆς ἐγγὺς ἔγραψε, καὶ κατὰ συμμετρίαν πολὺ διαλλάττουσαν, ὡς ἔμπροσθεν ἐδήλωσα, τόν τε Κρίτωνα καὶ τὸν Ἥραν γεγραφέναι. ἔχει δ' οὕτως ἡ γραφή. Ἀσφάλτου δραχμὰς τ. γῆς ἀμπελίτιδος δραχμὰς σ. λιθαργύρου δραχμὰς ξ. χαλβάνης ∠ λς. τερμινθίνης ∠ λς. σχιστῆς ∠ λς. προπόλεως δραχμὰς οβ. μάννης ∠ ν. σμύρνης ∠ ιβ. ἴρεως ∠ ιβ. χαλκίτεως ∠ ς. κηκίδος ∠ ι. ἐλαίου χοῦν ἕνα ἥμισυν, μέλιτος κοτύλης ἥμισυ. Καλῶς μὲν ἐποίησε τὴν περὶ τῆς μνᾶς ἀμφιβολίαν ἐξελὼν, καὶ πάντα γράψας διὰ δραχμῶν, ὡς ἐπὶ μόνου τοῦ χοέως ἡμᾶς ζητεῖν. ἐν τούτῳ γὰρ
†ξέστας ἄμφνον οἱ τὰς ς. †κοτύλας γράψαντες. ἤρξαντο δὲ τῆς γραφῆς ἀπὸ τριπλασίας τῆς ἀσφάλτου, ὡς πρὸς τὴν τοῦ Ἥρα γεγραμμένην. ὁ μὲν γὰρ Ἥρας ρ. ἔγραψε δραχμὰς, οὗτος δὲ τ. καί τι κατά τινα τῶν ἀντιγράφων, οὐκ ἀξιόπιστα σ. εὗρον. ἡ μέντοι γῆ ἡ ἀμπελῖτις, διπλασία τῆς παρὰ τῷ Ἥρᾳ γέγραπται σαφῶς. ἡ λιθάργυρος δ' ἦν καὶ αὐτὴν ἔδει τῇ ἀμπελίτιδι κατὰ τὸν σταθμὸν ἴσην εἶναι, ἐλάττων πολὺ βέβληται πρὸς αὐτοῦ. δραχμὰς γὰρ ἑξήκοντα μίγνυσιν αὐτῆς. τῆς μέντοι χαλβάνης ἐξ ἐστὶ λ. δραχμὰς ἐμβαλὼν, οὐ τηρεῖ τὴν ἀναλογίαν, πρός γε τὸν Ἥραν, καὶ τὸν Κρίτωνα, καθάπερ γε καὶ τῆς σχιστῆς. βραχὺ γάρ τι κατὰ ταύτας διαφωνεῖ τῆς ἀκριβοῦς ἀναλογίας, τῆς τριάκοντ' ἑπτὰ ἥμισυ κελευούσης βάλλειν, ὅπερ ὡς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων αὐτοῦ μιγμάτων ἀναλογίαν, εἰς πεντήκοντα δραχμὰς ἐξήκει. ὧν μέντοι τῆς προπόλεως βραχύ τι διεφώνησεν, ὡς πρὸς τὸ διπλάσιον τῆς ἀναλογίας. καὶ κατὰ τὴν μάνναν δὲ, διαφέρεται τῷ τε Ἥρᾳ καὶ τῷ Κρίτωνι. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ρ. δραχμὰς, ὡς πρὸς τὴν ἐκείνων ἀναλογίαν ἐμβεβληκέναι. κατὰ δὲ τὴν χαλκῖτιν, καὶ πάνυ πολὺ τῆς ἀναλογίας ὑφεῖλεν. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἡ διαφωνία βραχεῖα, πλὴν ὅσον ἐν τῷ μέλιτι. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ἐμβεβληκέναι κοτύλας γ. ὡς πρὸς τὴν ἐκείνων ἀναλογίαν. ὁ δὲ κοτύλης ἥμισυ ἐμβέβληκεν, οὕτω δὲ καὶ κατὰ τὸ ἔλαιον, ὡς πρὸς τὸν Κρίτωνα τρεῖς ἐχρῆν αὐτὸν ἐμβεβληκέναι χοέας. ὡς δὲ πρὸς τὸν Ἥραν, ὀκτωκαίδεκα κοτύλας. ὁ δέ γε χοέα καὶ ἥμισυν συνέγραψεν. Ὡς ὁ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης ἔγραψε τὴν ἱκεσίου μέλαιναν, πρὸς πᾶν τραῦμα, καὶ μάλιστα τὰ ἐν τοῖς ἄκροις ποιοῦσα ἄπονα, καὶ κολλῶσα, καὶ πρὸς κυνόδηκτα, καὶ δοθιῆνας, καὶ τὰς σκληρίας διαχέουσα, καὶ μάλιστα τὰς περὶ τοὺς μαστοὺς, καὶ τὰ ἐν δακτυλίῳ κονδυλώματα. Λιθαργύρου δραχμὰς ρ. ἀσφάλτου ἴσον, γῆς ἀμπελίτιδος ἴσον, μάννης ∠ κε. προπόλεως ἴσον, χαλβάνης ∠ ιβ S. στυπτηρίας σχιστῆς, ῥητίνης τερμινθίνης ἴσον, ἴρεως ∠ ς. χαλκίτεως ∠ ζ S. κηκίδος ∠ η. σμύρνης ἴσον, μέλιτος κοτύλην α. ἐλαίου ὠμοτριβοῦς κοτύλας ς. ἕψε τὴν λιθάργυρον καὶ τὴν ἄσφαλτον καὶ τὴν γῆν, μετὰ τοῦ ἐλαίου κινῶν σπάθῃ δᾳδίνῃ. ὅταν δὲ συστῇ, ἀπόδος τὴν πρόπολιν, καὶ τὴν ῥητίνην καὶ τὴν χαλβάνην. ἔστω δὲ ταῦτα ἐν τῷ μέλιτι προεψημένα, καὶ μιγέντων τούτων, εὐθέως ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν ἔμπασον τὰ ξηρά. Ταῦτα γράψαντος τοῦ Ἡρακλείδου, ἐν τοῖς πρὸς Ἀντιοχίδα, θαυμάζω πῶς ἔνιοι τῶν μετ' αὐτὸν, οὐκ ἐφύλαξαν αὐτοῦ τὴν γραφήν. ὁ μὲν οὖν Ἥρας ἠκολουθηκέναι πάντῃ φαίνεται τῷ Ἡρακλείδῃ, πλὴν ἐν τῇ σμύρνῃ, καὶ κηκῖδι. τοῦ γὰρ Ἡρακλείδου βάλλοντος ἑκατέρου τούτων η. δραχμὰς, ὁ Ἥρας ἐξ ἔβαλεν ἑκατέρου τούτων. καὶ παρ' Ἀσκληπιάδῃ δὲ κατὰ τὸ δεύτερον τῶν ἐκτὸς, ἐν τετραπλασίονι τῇ ἀναλογίᾳ πάντα γέγραπται, ὡς πρὸς τὸν Ἥραν, μετὰ τοῦ καὶ κοτύλας ἐλαίου ὀμφακίνου γεγράφθαι ιβ. τοῦ Κρίτωνος χοέας δύο γεγραφότος. καίτοι πάντα κατὰ τὸ διπλάσιον ἡ σύνθεσις ἔχει αὐτοῦ, διὸ καὶ προσγεγραφέναι μοι δοκοῦσί τινες κοτύλας β. τοῦτο δ' αὐτὸ πάλιν μειζόνως ἐναντιοῦται τῇ τ' ἀληθείᾳ, καὶ τῇ τοῦ Ταραντίνου τε καὶ Ἥρα γραφῇ. ὁ μὲν γὰρ Ἥρας ρπ. δραχμὰς ἔγραψεν εἰς σταθμὸν ἀνάγων, οὐκ εἰς μέτρον τὸ ἔλαιον, ὡς ξ. ∠ ἑλκούσης τῆς κοτύλης. καὶ γὰρ ἕλκει ἥγε ἀττική, θ. οὐγγίας οὖσα τῶν ἰταλικῶν. ἕλκουσι γὰρ αἱ θ. οὐγγίαι ἰταλικαὶ αἱ ἐν τοῖς κατατετμημένοις κέρασιν ἑπτὰ καὶ ἥμισυ οὐγγίας σταθμικὰς, αἵτινες ξ. δραχμαὶ γίνονται, τῆς μιᾶς οὐγγίας η. δραχμὰς δεχομένης, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο συμφωνεῖν τὸν Ἥραν τῷ Ἡρακλείδῃ, τρεῖς βάλλοντα κοτύλας, τοῦ Ἀσκληπιάδου ιβ. γεγραφότος, ἐπειδὴ τετραπλάσια πάντα κατὰ τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ γέγραπται. ὁ δ' Ἥρας ἐπειδὴ πολὺς ὄγκος ἐγένετο τοῦ φαρμάκου κατὰ τὴν τοῦ Ταραντίνου γραφὴν, διὰ τοῦτο μοι δοκεῖ τὸ τέταρτον ἁπάντων γράψαι. δεῖ γὰρ ὡς ἔφην ἐν τῇ σμύρνῃ καὶ κηκῖδι βραχὺ παραλλάξαι, καὶ ἄλλων γεγραφότων τὴν ἱκεσίου ταύτην ἔμπλαστρον. ὅσοι μὲν ἀκριβέστερον τῇ τε Ταραντίνου καὶ τῇ κατ' ἀλήθειαν ὑφ' ἡμῶν κεκριμένῃ, διὰ τῆς ἑψήσεως ἐσκεύασαν, σύμφωνοι γεγόνασιν. ὅσοι δ' ἀμελέστερον, ἢ καθ' ἓν μόνον ἢ δύο τῶν μιγνυμένων, ἢ καὶ πλείονα φαίνονται διαφωνοῦντες τῷ Ἡρακλείδῃ, διὸ περιττὸν ἔδοξέ μοι μνημονεύειν αὐτῶν. σκευαστέον γάρ ἐστι τὸ φάρμακον, ὡς Ἡρακλείδης ἐκέλευεν, ἢ ὡς Ἥρας, βραχυτάτη γὰρ ἡ διαφορὰ παρ' αὐτοῖς ἐστι. Λιτὴν ἱκέσιον Ἡρακλείδης τήνδε φησὶν εἶναι. Ἀσφάλτου δραχμὰς ν. λιθαργύρου ∠ ν. ἐλαίου κοτύλας ι. ἕψε, ἐπὰν δὲ συνίστηται, ἔμβαλλε κηροῦ ∠ ε. χαλβάνης ∠ ε. σμύρνης δραχμὰς ε.

Κυζικηνὴ τοῦ Ἥρα.

Τῶν ἐνδόξων ἐμπλάστρων ἐστὶ καὶ αὕτη, σχεδὸν ὑπὸ πάντων γεγραμμένη, τὰ πλεῖστα μὲν ἐν τῇ συμμετρίᾳ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ὁμολογούμενα γραψάντων αὐτῶν, ἐνίοις δὲ καὶ διαφωνησάντων ὡς ἔσται φανερὸν, ὑπογραψάντων ἡμῶν, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀξιοῖ συντίθεσθαι. Ἥρας μὲν οὖν οὕτως γράφει περὶ τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου κατὰ λέξιν. Κυζικηνὴ ποιοῦσα πρὸς τὰ πρόσφατα τραύματα, καὶ παλαιὰ τὰ ὑπόνομα. διαχεῖ μάλιστα τὰς ἐν μα-
†σύριγγας στοῖς σκληρίας, ἐπισπᾶται, ἀνακαθαίρει, πληροῖ, κολλᾷ, ἐπουλοῖ. ποιεῖ καὶ πρὸς καρκινώδεις σκληρίας, †λιποῦργα, καὶ ἐφ' ὧν οὐκ ἔστι σμιλίῳ χρήσασθαι, ὡς ἐπὶ τραχήλου, κολλυρίῳ χρῶ. καὶ τὰ ἐν ἀπειλῇ πραΰνει ἀποστήματα, φύμα-
†σκόλοπας τα διαχεῖ, καὶ τὰ γάγγλια, τάς τε συναγωγὰς ἀποκορυφοῖ καὶ ῥήσσει. ἀνάγει καὶ βέλη καὶ ὀστᾶ, καὶ †σκινδάλμους.
†κόλπων ἐκτινάσσει δ' ἀλύπως καὶ ἐσχάρας. ἐπὶ τῶν †ὑπονόμων μεγάλοις δεῖ χρῆσθαι τοῖς σπληνίοις. διαχεῖ καὶ χοιράδας
†αἱμορραγίας καὶ †αἱμορροΐδας ἐπέχει, καὶ ἰδίᾳ τῶν περὶ κύστιν ἄκρως ποιεῖ. Ἔχει δὲ λιβανωτοῦ ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. κρόκου ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ. βδελλίου ∠ δ. λεπίδος δραχμὰς ιβ. χαλκάνθου ∠ δ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ. στρογγύλης ∠ δ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ. μίσυος ∠ δ. σιδίων ῥοᾶς γλυκείας ∠ δ. χαλκίτιδος ∠ δ. ἰξοῦ δρυΐνου

∠ η. ὀπο-

∠ η΄. ὀποπάνακος ∠ η΄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η΄. ἀκακίας ∠ η΄. ῥόδων ἄνθους ∠ η΄. ἀριστολοχίας ∠ ις΄. κηκίδος ∠ ις΄. τερμινθίνης μνῶν α΄. οἱ δὲ ν΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ ς΄. κηροῦ μνᾶς β΄. οἱ δὲ ∠ δ΄. στέατος μοσχείου τεθεραπευμένου μνῶν α΄. οἱ δὲ ρν΄. ὄξους κοινοῦ κοτύλας β΄. οἴνου εἰς τὰ ξηρά. Ταῦτα γραψάντων περὶ τῆς κυζικηνῆς, τοῦ τε Ἥρα καὶ τοῦ Ἀνδρομάχου, δόξει μὲν τισὶν εἶναι διαφωνία μεγίστη, τοῦ μὲν Ἥρα λιβάνου καὶ κρόκου καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων βάλλοντος δραχμὰς δ΄. τοῦ δὲ Ἀνδρομάχου η΄. ἀλλ' ὅπερ ἤδη καὶ πρόσθεν ἔλεγον ἀναγκαῖον ἡμῖν παραφυλάττειν, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ, ἐὰν ἅπαντα τὰ ἁπλᾶ φάρμακα, εἰ καὶ διπλάσιά τις ἐμβάλλοι τῶν παρ' ἑτέροις γεγραμμένων, ἡ αὐτὴ συμμετρία γίνεται, καθάπερ εἰ καὶ τριπλάσια πάντα. καὶ νῦν οὖν σχεδὸν ἅπαντα διπλάσια βέβληκεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἁπλᾶ βεβληκότος αὐτὰ τοῦ Ἥρα. διαφωνεῖ δ' ἔν τε τῷ ἀλόην ἐμβάλλειν, οὐκ ἐμβεβληκότος αὐτὴν τοῦ Ἥρα, καὶ μέντοι καὶ πάνακος τῆς ῥίζης. ὁ γὰρ Ἥρας ὀποπάνακος μόνου ἔγραψεν, ὁ Ἀνδρόμαχος οὐ τούτου μόνου, ἀλλὰ καὶ πάνακος. καλοῦσι δὲ οὕτως συνήθως τὴν ῥίζαν τῆς βοτάνης ἣν ὀνομάζουσι πάνακα. προσεμβέβληκε δὲ καὶ τὸν τοῦ μήκωνος ὀπὸν ὁ Ἀνδρόμαχος ἀνωδυνίας ἕνεκεν, ἀκακίαν δὲ καὶ ῥόδων ἄνθος, ὡς στύφοντα. τὴν δὲ ἕψησιν, ὁ μὲν Ἥρας ἔγραψεν ὡς ἔθος αὐτῷ, παραλείπει δὲ ὁ Ἀνδρόμαχος, ὡς καὶ τούτῳ πάλιν ἔθος ἐστὶ σπανιάκις γράφοντι τὴν ἕψησιν. ἐκ μέντοι τοῦ προσθεῖναι κατὰ τὸ τέλος ὄξους κοινοῦ κοτύλας β΄. οἴνου εἰς τὰ ξηρά, δῆλός ἐστι βουλόμενος λειοῦσθαι τὰ ξηρὰ μετὰ τοῦ οἴνου ἢ τοῦ ὄξους, εἶτα τὰ τηκτὰ τακέντα καταχεῖσθαι τούτων. ὁ δὲ Ἥρας, ὅτι ἐμνημόνευσεν ὅλως ὄξους ἢ οἴνου, καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἑψήσεως οὕτως προσέγραψε. λοιπὸν τὰ ξηρὰ καὶ τὸν ὀποπάνακα ἔμβαλε εἰς τὴν κάκκαβον, καὶ ἑνώσας κατάχει καὶ μάλασσε, ἰρίνῳ τὰς χεῖρας μολύνων. ἐγὼ δ' αὐτὴν σκευάζω κατὰ τὸν Ἀνδρομάχου τρόπον ἐν τῇ θυίᾳ λειῶν τὸν ὀποπάνακα μετὰ τῶν ξηρῶν. εἰ μὲν ἰσχυρότερόν τε καὶ διαφορητικώτερον τὸ φάρμακον ἐθελήσαιμι ποιῆσαι, μιγνὺς ἐν τῇ λειώσει τὸ ὄξος. εἰ δὲ στυπτικώτερον καὶ ἀποκρουστικώτερον, τὸν οἶνον. ὥσπερ γε πάλιν καὶ τοῦ αὐτοῦ τοῦ οἴνου, ποτὲ μὲν τὸν αὐστηρὸν αἱρούμενος, ποτὲ δὲ τὸν κιρρόν, καὶ ποτὲ μὲν τὸν παλαιόν, ποτὲ δὲ τὸν μέσον κατὰ τὴν ἡλικίαν. ὁ μὲν γὰρ αὐστηρὸς καὶ μὴ παλαιός, στυπτικώτερος, ὁ δὲ παλαιὸς καὶ μὴ αὐστηρός, διαφορητικώτερος.

Κυζικηνὴ ὡς Ἀσκληπιάδης.

Γέγραπται μὲν ἤδη καὶ κατὰ τὸ τέταρτον ἡ ἔμπλαστρος αὕτη, πάνθ' ἑξῆς ὅσα πρὸς κακοήθειαν φάρμακα συμβεβούλευκεν ἔχειν, ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ γράψαντός μου. καὶ νῦν δὲ ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς διαφωνεῖ τῷ τε Ἥρᾳ καὶ τῷ Ἀνδρομάχῳ, βέλτιον εἶναί μοι δοκεῖ γράψαι πρὸς λέξιν ἃ κατὰ τὸ τρίτον τῶν ἐκτὸς φαρμάκων ἔγραψεν αὐτῇ λέξει τῇδε. κυζικηνὴ ποιεῖ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις, καὶ τὰς τῶν νεύρων διακοπάς. λιβανωτοῦ ὡς καλλίστου, κηροῦ, σμύρνης, ἀριστολοχίας, χαλκίτιδος, ἰλλυρικῆς, χαλβάνης ἀνὰ ∠ δ΄. τερμινθίνης, λιθαργύρου ἀνὰ ∠ η΄. ἐλαίου κοτύλην α΄. πάντα βαλὼν εἰς ἄγγος χαλκοῦν, ἕψε ἐπὶ τέφρας μαλακῆς, κινῶν ἕως ἂν ἀποσταζόμενον εἰς ὕδωρ ψυχρὸν πάχος ἔχει μέλιτος. μετὰ δὲ ταῦτα αἶρε κινῶν, τοῦτο ἐγχείσας εἰς δερμάτιον, ἐπιτίθει, καὶ λῦε χειμῶνος μὲν μετὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, θέρους δὲ μετὰ τὴν πέμπτην.

Ἄλλη ἐκ τῶν Φιλοξένου.

Λιβάνου, σμύρνης, κρόκου, ἰλλυρικῆς, βδελλίου, λεπίδος χαλκοῦ, χαλκάνθου, χαλκίτεως, στυπτηρίας στρογγύλης καὶ σχιστῆς, μίσυος ξενικοῦ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, προπόλεως, ἰοῦ δρυΐνου, ὀποπάνακος, σιδίων μεμυκότων, ἀνὰ ∠ δ΄. ἀριστολοχίας δραχμὰς η΄. κηροῦ, στέατος ταυρείου ἀνὰ δραχμὰς ρ΄. ὃ μνᾶν ὑπογράφει. ῥητίνης τερμινθίνης δραχμὰς ιε΄. ὃ τρία τέταρτα ὑπογράφει, τὴν ῥητίνην βαλὼν εἰς λοπάδα ὀστρακίνην, ἕψε ἕως ἄνοσμα γένηται, εἶτα τὸ στέαρ καὶ τὸν κηρὸν κατακνίσας, ἐπέμβαλε καὶ τῆκε. τὰ δὲ ξηρά, κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἔπειτα καθελὼν ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὰ τηκτά, καὶ ποσῶς ἐάσας ψυγῆναι, τούτων κατάπασσε τὰ ξηρά, καὶ κίνει ἐπιμελῶς. ἔχειν δὲ δεῖ μετ' ὄξους τετριμμένα σμύρναν, λίβανον, βδέλλιον, ὀποπάνακα. τούτοις ἐπίβαλλε τὰ ἐν τῇ λοπάδι, καὶ τρίβε ὥστε ἐγκνείδας μὴ γενέσθαι. ὅταν δὲ καλῶς ἔχῃ, ἀνελοῦ εἰς πυξίδα ξυλίνην προσεγχίσας ἰρίνῳ μύρῳ.

Ἡ διὰ δυοῖν ἀριστολοχιῶν ὡς Ἀνδρόμαχος.

Περὶ ταύτης ὁ Ἀνδρόμαχος κατὰ λέξιν οὕτως γράφει. Ἡ διὰ δυοῖν ἀριστολοχιῶν. Ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν α΄. κηροῦ λίτραν α΄. πίσσης λίτραν α΄. κικέως, ἢ ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην μίαν, κυάθους δύο, ψιμμυθίου οὐγγίας ς΄. ἰοῦ οὐγγίας ς΄. χαλκάνθου οὐγγίας δ΄. μάννης οὐγγίας ς΄. ἀριστολοχίας μακρᾶς οὐγγίας δ΄. καὶ στρογγύλης οὐγγίας δ΄. ἐρετριάδος οὐγγίας ς΄. ἰλλυρικῆς οὐγγίας δ΄. κηκίδος οὐγγίας β΄. ὄξους κοτύλην α΄. ἐγὼ πλέον, σιδίων οὐγγίας β΄. λέαινε σὺν ὄξει τὰ ξηρά, εἶτα τὰ τηκτά.

Ἡ διὰ δικτάμνου, ὡς Δαμοκράτης.

Εἴρηταί μοι πολλάκις, ὡς οὐ μόνον εἰς μνήμην αἱ ἔμμετροι γραφαὶ χρησιμώτεροι τῶν πεζῇ γεγραμμένων εἰσίν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῆς συμμετρίας τῶν μιγνυμένων ἀκρίβειαν. διὰ τοῦτ' οὖν καὶ νῦν τὴν διὰ δικτάμνου προσέγραψα συμμετρίαν ἀκριβῆ διασώζουσαν ἐν τῇ Δαμοκράτους γραφῇ.

Τῶν περιβοήτων δ' ἐστὶν ἐμπλάστρων μία,
μόνη τ' ἔχουσα κρητικὸν τὸ καλούμενον
δίκταμνον. ἰᾶται δὲ τὰς τῶν ἑρπετῶν,
ἰοβόλων πληγάς τε, καὶ τὰ δήγματα
πάντων τετραπόδων, κἂν λελυσσηκότα,
τετυλωμένα θ' ἕλκη, τάς τε τῶν νεύρων φθοράς.
μυῶν τε καὶ τῶν ὀστέοις ἐπικειμένων
χόνδρων, ἐχόντων διὰ βάθους ἤδη φθοράν.
τά τε περὶ μαστοὺς καὶ τράχηλον, καὶ ῥάχιν,
ἕλκη θεραπεύει, κἂν χρόνους πολλοὺς ἔχῃ.
καὶ πάνθ' ὅσα εἶπον τῇ καλουμένῃ ποιεῖν αἰγυπτίᾳ
ἔμπροσθεν βραχύ.
ταύτην ἀγαθὴν σφόδρα οὖσαν, ἔνιοι καὶ μόνην
δοκοῦσι πασῶν τῶν καλῶν βελτίονα,
πολλῶν διὰ πεῖρας οὐκ ἐχόντων φαρμάκων.
ἔχει δὲ λιθάργυρον δὶς ἑκατὸν δραχμάς,
λίτρας δ' ἐλαίου τοῦ παλαιοῦ τέτταρας.
τινὲς δὲ κοτύλας φασὶ μᾶλλον τέταρτον.
δὶς δὲ εἴκοσι πέντε ποντικοῦ κηροῦ δραχμάς,
κολοφωνίας δὲ τῆς καλῆς, κηροῦ †διπλάσιον.

†διπλοῦν

τινὲς δὲ μᾶλλον τὸ αὐτὸ τῆς τερμινθίνης.
ἰοῦ δὲ χαλκοῦ, καὶ ἀλόης ἰνδικῆς,
χαλκοῦ τε κεκαυμένου, καὶ διφρυγοῦς καλοῦ
ἑκκαιδεκ' ἥμισυ, δὶς ἑκάστου μίγματος,
εἴκοσι δραχμὰς δὲ χαλβάνης καὶ δι-
μάννης, λιβάνου τε τὰς ἴσας δὶς ιβ.
ἀμμωνιακοῦ δὶς ε. καὶ δὶς κ.
ἑκκαίδεκα δραχμὰς, προπόλεως τῆς ἀττικῆς,
ἀριστολοχίας τῆς μακρᾶς δὶς ι. δραχμὰς
δὶς ϛ. λεπίδος, τοῦ κυπρίου χαλκοῦ δραχμὰς,
καὶ γεντιανῆς ξηροτάτης ῥίζης ἴσον.
τούτοις προσαπόδος πᾶσι δικτάμνου πόας,
ξηρᾶς ἐχούσης ἄνθος ὁλκὰς κ.
λείας. λιθάργυρον δὲ μετ' ἐλαίου βαλὼν,
εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν πλατύστομον,
ἕψε πυρὶ κούφῳ καὶ μαλακῷ, κινῶν σπάθῃ
ἕως γένηται μέλιτος ἀττικοῦ πάχος.
ἴσον δὲ καὶ τῆς λεπίδος προσβαλὼν, πάλιν
ἕψε λαβρότερον, εἶτα κιρροῦ γινομένου
τοῦ φαρμάκου, πρόσβαλλε τὸν χαλκὸν καὶ τὸ διφρυγὲς,
ποιῶν τ' ἀμόλυντον καὶ πεπηγὸς φάρμακον,
πρόσβαλλε κηρὸν, τήν τε ῥητίνην ἅμα.
ὧν συντακέντων, ὅταν ἴδῃς κεκραμένην
ἔμπλαστρον, αἴρεις τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
καὶ προσβαλὼν πρόπολίν τε καὶ τὴν χαλβάνην,
ἀμμωνιακὸν μάνναν τε καὶ ἀλόην, τότε
ψύξας τὸ πυρῶδες καὶ ζέον τοῦ φαρμάκου,
ἀριστολοχίαν λειοτάτην προσεμπάσεις,
καὶ γεντιανὴν, τήν τε δίκταμνον πόαν,
καὶ προσανακόψας τῇ σπάθῃ τὸ φάρμακον
χερσὶ, καὶ μαγδαλίας ποιῶν, ἔχε,
εἰς ἃς προεῖπον χρώμενος περιστάσεις.

Δαμοκράτους τυρία ἀνεπίδετος, περὶ ἧς αὐτὸς
οὕτως ἔγραψε.

Τούτοις ἀκολούθως βούλομαι ἐμπλάστρων φράσαι
ἀναπιδέτων, χρήσεις τε καὶ τὰς συνθέσεις.
ποιοῦσι πρὸς τὰς μὲν μεγάλας διαιρέσεις,
καὶ πρὸς τὰ μείζω σαρκὸς αὐτῆς τραύματα,
τά τ' ὀξέ' ἐπιπολῆς τῶν τετραπόδων δήγματα,
αἳ καὶ δοθιῆνας διαφοροῦσι προσφάτους,
στομοῦσί τε τοὺς ἔχοντας ἤδη καὶ πύον,
κομιζόμεναί τε τὰς ἐπ' αὐτοῖς ἐσχάρας,
τάχιστ' ἐπουλοῦσι δίχα χειρουργίας.
καὶ τῷ μετώπῳ τ' ἐπιτεθεῖσαι, ῥεύματα
ὀφθαλμιώντων ῥᾷστ' ἐφέξουσι μόναι.
τούτων δὲ ἀμείνω τοῦ γένους πρώτην φράσω
ἔμπλαστρον, εὐπόριστον, εὔχρουν, δραστικήν.
καλοῦσι δὲ τυρίαν. λαμβάνει γὰρ πορφύρας
τὸ χρῶμα τυρίας, ἂν γένηθ' ὃν δεῖ τρόπον.
σκεύαζε δ' οὕτως. τῆς καλῆς λιθαργύρου
ἔμβαλλε λίτρας ε. καὶ κηροῦ †α. †λίτρας β.
καὶ πιτυΐνης τρεῖς, τῆς λιπαρᾶς τῆς ἀξύλου.
ἰοῦ δὲ χαλκοῦ τοῦ καλοῦ, καὶ χαλβάνης,
χαλκοῦ κεκαυμένου τε καὶ λεπίδος καλῆς,
τέσσαρας ἑκάστου μίγματος βάλλ' οὐγγίας.
λιπαροῦ δ' ἐλαίου ε. λίτρας καὶ μίαν.
ἕψε δὲ τὴν ἔμπλαστρον οὕτως ἐπιμελῶς.
βαλὼν μετ' ἐλαίου λειοτάτην λιθάργυρον,
εἰς κεραμίαν μείζω τε καὶ καινὴν χύτραν,
διάτριβε χερσὶν, εἶτα κίνει καὶ σπάθῃ.
ἕψε δ' αὖθι λαύρας καὶ διηνεκοῦς φλογός.
ὅταν δὲ μέλιτος λαμβάνῃ τὴν σύστασιν,
ἰόν τε καὶ τὴν λεπίδα προσβαλὼν, ἀφοῦ
ἑψεῖσθ' ἐφ' ἱκανὸν, εἶτα χαλκὸν πρόσβαλε,
πάλιν τ' ἀφεὶς αὖθι †ταχὺν ἑψεῖσθ' χρόνον, †βραχὺν
ἀποχέων ὀλίγον ἀπὸ τῆς χύτρας τοῦ φαρμάκου,
ψύξας τ' ἀνάτριψον χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις.
εὔχρουν δ' ἰδὼν καὶ σκληρὸν, οὕτως πρόσβαλε
τὴν πιτυΐνην καὶ κηρόν. εἶθ' ἡνωμένων
πάντων ἐπιμελῶς, πάλιν ἀπόστηξον βραχὺ,
κἂν μὲν βλέπῃς εὔχρουν τε καὶ κεκραμένην,
ἆρον παραχρῆμα τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρὸς
καὶ χαλβάνην πρόσβαλλε προμεμαλαγμένην.
ἂν δ' ᾖ παρὰ πολὺ σκληρότερον τὸ φάρμακον,
ἔλαιον αὐτῷ προσβαλεῖς εὐκρασίαν
οὕτω καθεψῶν, εἶτ' εἰς ἕτερον ἀγγεῖον,
ψύχων, μάλασσε χερσὶν, οὕτως δ' ἀποτίθου.

Περὶ τροχίσκων Ἀσκληπιάδου.

Ὥσπερ δ' ἐμπλάστρους ἀπὸ τῆς χρόας, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς κατὰ δύναμιν ἐπαγγελίας ὠνόμαζον ἔνιοι τῶν ἰατρῶν μηλίνας, καὶ λευκὰς, καὶ φαιὰς, καὶ κιῤῥὰς, οὕτως ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἀνάπλασιν σχήματος, ὀνομάζουσι τροχίσκους, οὐ πρὸς ἓν πάθος, ἀλλὰ πρὸς πάνυ πολλὰ διαφέροντας. ἀκολουθήσαντες οὖν αὐτοῖς καὶ ἡμεῖς, ἐφεξῆς γράψομεν πάντας τούς γε δοκίμους, εἴτε κυκλίσκους, εἴτε τροχίσκους, ἑκατέρως γὰρ αὐτοὺς ὀνομάζουσι. καλῶς δὲ ποιοῦσι τοὔ ἐφ' ἑκάστου τὴν ἐπαγγελίαν περιγράψαν, καὶ μάλιστα ὁ Ἀσκληπιάδης, οὗ καὶ πρώτου τὰ κατὰ τὸ βιβλίον πρὸς τὰ ἐκτὸς γεγραμμένα φάρμακα, παραθήσομαι. Τροχίσκοι Ἀσκληπιάδου. Τροχίσκοι πολύχρυσοι. Ἀριστάρχου ταρσέως. Ποιεῖ πρὸς ἕλκη πρόσφατα καὶ παλαιὰ, ποιεῖ καὶ πρὸς τερηδόνας, κηρία, ποιεῖ πρὸς σύριγγας, ὦτα πυοῤῥοοῦντα, ὀστᾶ ἐφθορότα, ποιεῖ πρὸς νομὰς, καταστέλλει πᾶσαν ὑπεροχὴν, αἴρει πτερύγια, ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ μήτραν διαθέσεις, πρὸς ὀζαίνας, φαγεδαίνας, κονδυλώματα, ποιεῖ πρὸς τὰ κεχρονισμένα καὶ δυσαλθῆ, ποιεῖ ἀρχομένοις φθισικοῖς, σπληνικοῖς, κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὁλκῆς τριώβολον διδόμενος μετὰ τοῦ οἰκείου πόματος. ὠφελεῖ καὶ συναγχικοὺς, καὶ τὰς τῶν ὤλων νομὰς, καὶ καθόλου οὐσίν εὔθετος, πρὸς τὰς τῶν ἐκτὸς καὶ τῶν ἐντὸς διαθέσεις. Σμύρνης δραχμὰς ϛ. κρόκου δραχμὰς γ. κροκομάγματος δραχμὰς γ. κυτίνων L ϛ. χαλκάνθου δραχμὰς ϛ. στυπτηρίας †χλωρᾶς L ϛ. ἀλόης δραχμὰς ϛ. οἴνῳ φαλερίνῳ ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἀνίει καταλλήλως ὑγρῷ πρὸς τὰς ὑποκειμένας διαθέσεις. †χιστῆς Ὁ τοῦ Νεαπολίτου. Σμύρνης δραχμὰς ϛ. λιβάνου δραχμὰς ϛ. κηκίδων δραχμὰς η. λυκίου δραχμὰς η. στυπτηρίας L η. κροκομάγματος δραχμὰς η. ἀλόης δραχμὰς η. κυτίνων δραχμὰς ιβ. χαλκοῦ δραχμὰς η. οἴνῳ φαλερίνῳ. Ἀνδρώνιος ὑπογεγραμμένος. Κυτίνων L ι. χιστῆς L δ. χαλκάνθου L ιβ. σμύρνης L δ. λιβάνου L η. ἀριστολοχίας L η. κηκίδων L η. γλυκέος κοτύλας β. παρὰ δὲ τῷ Ἡρακλείδῃ οὕτως ἔχει. σιδίων L ι. ἀριστολοχίας δραχμὰς η. κηκίδων L η. ἅλος ἀμμωνιακοῦ L δ.

λιβάνου

λιβάνου δραχμὰς δ΄. σχιστῆς ∠ δ΄. χαλκάνθου δραχμὰς β΄. σμύρνης ∠ δ΄. γλυκεῖ ἀναλάμβανε. Πολυείδου σφραγίς. σιδίων ∠ ϛ΄. σμύρνης ∠ η΄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ε΄. λιβάνου ∠ δ΄. χαλκάνθου ∠ γ΄. χολῆς ταυρείας δραχμὰς ϛ΄. οἴνῳ γλυκεῖ ἀναλάμβανε. Ἡ κορακίνη σφραγίς. ποιεῖ πρὸς παρισθμίων φλεγμονὰς, καὶ κεχαλασμένας κιονίδας, οὖλα μυδῶντα, ποιεῖ πρὸς νομάς. ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ τὴν ἕδραν διαθέσεις, καὶ σύριγγας ἐκτυλοῖ. Ἀριστολοχίας κρητικῆς, στρογγύλης, κυτίνων, χαλκίτεως ὀπτῆς, λιβάνου, σμύρνης, χαλκάνθου, κροκομάγματος, ἀλόης ἰνδικῆς, χολῆς ταυρείας, ἀνὰ δραχμὰς η΄. γλυκὺς τὸ αὔταρκες. Τροχίσκος πρὸς νομάς. Βράθυος ∠ ν΄. σμύρνης ∠ γ΄. σώρεως ∠ β΄. κυπέρου ∠ β΄. χαλκάνθου ∠ β΄. λιβάνου ∠ β΄. οἴνῳ ἀναλάμβανε. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἐλαίας φύλλων δραχμὰς β΄. μυρσίνης ξηρᾶς ∠ δ΄. ὄρχεως βοτάνης ∠ δ΄. ἀρσενικοῦ δραχμὰς α΄. σμύρνης ∠ δ΄. Ἐκ τῶν Ἡρακλείδου. Ὄρχεως ∠ β΄. ἀρσενικοῦ ∠ δ΄. κηκίδων ∠ η΄. λεπίδος ∠ ϛ΄. σώρεως ∠ †ιη΄. σμύρνης ∠ β΄. λιβάνου ∠ β΄. ἀκακίας χυλίσματος ∠ β΄. οἴνῳ ἀναλάμβανε. Ὁ διὰ τῶν φυτῶν ἐπιγραφόμενος. †ιβ

Σιδίων δραχμὰς η΄. μυρσίνης φύλλων δραχμὰς η΄. καρύων λεπύρων ξηρῶν ∠ η΄. ἀκάνθης καρποῦ δραχμὰς η΄. κηκίδων ∠ δ΄. ἁλῶν ὀρυκτῶν δραχμὰς η΄. ἅπαντα θραύεται, εἶτα ὄξει φυρᾶται, καὶ βάλλεται εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν, εἶτα ὀπτᾶται, καὶ λεαίνεται μετὰ ὄξους. καὶ ὅταν σύστασιν ἔχῃ, ἐπίβαλλε σμύρνης ∠ δ΄. λιβάνου δραχμὰς β΄. καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἡ χρῆσις μετὰ ὄξους. Παρὰ Τερεντίου ἐπιγράφεται στυπτική. ποιεῖ πρὸς πᾶσαν νομὴν, καὶ τὰς περὶ δακτύλιον διαθέσεις. Σανδαράχης, μίσυος, χαλκάνθου, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀνὰ δραχμὰς δύο, σμύρνης, λεπίδος χαλκοῦ, ἀλόης, χαλκίτεως ἀνὰ δραχμὰς γ΄. κυτίνων ῥοᾶς, ῥόδων ἄνθους, κηκίδων, ἀνὰ ∠ δ΄. ἀκακίας χυλοῦ ∠ η΄. σιδίων ῥοᾶς ∠ η΄. ἀναλάμβανε μύρτων ἀφεψήματι, εἰς τὸ ἥμισυ ἀφεψημένων. Τροχίσκος πρὸς ἑρπυστικά. Ἀρείου πρὸς ἕρπητας. Γῆς κιμωλίας δραχμὰς η΄. μίσυος ὀπτοῦ ∠ ιϛ΄. μίλτου σινωπίδος ∠ γ΄. τρίβε ἕκαστον κατ᾽ ἰδίαν μετὰ ὕδατος, εἶθ᾽ ὁμοῦ μίξας ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἡ χρῆσις δι᾽ ὄξους. Ἄλλος ὁ δι᾽ ὀριγάνου.

Ὀριγάνου ∠ β΄. ἐλαίας φύλλων δραχμὰς †β΄. ἀκακίας ∠ β΄. χαλκάνθου ∠ β΄. ἁλὸς ἄνθους κυανοῦ ∠ β΄. ὄξει ἀναλάμβανε. †α Ἐκ τῶν Λάργου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Λιθαργύρου ἢ ψιμμυθίου ∠ λη΄. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ιβ΄. ἀκακίας ∠ η΄. κρόκου, λιβάνου, διφρυγοῦς, ὀπίου, ἀνὰ †∠ β΄. τρίβε μεθ᾽ ὕδατος. Ἄλλο σφόδρα γενναῖον. στυπτηρίας †ιδ στρογγύλης, χαλκίτεως, μελαντηρίας, ἢ σώρεως, ἀνὰ δραχμὰς β΄. μίσυος, σιδίων, ἀνὰ δραχμὰς δ΄. ἀσβέστου ∠ ιϛ΄. ὄξους ξέστην α΄. ἕψε τὰ σίδια μετ᾽ ὄξους. καὶ ὅταν διαλυθῇ, τρίβε μετὰ τῆς ἀκακίας, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπίβαλλε, καὶ ὅταν σύστασιν ἔχῃ, ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἡ χρῆσις δι᾽ ὕδατος. Ὡς Θρέπτος πρὸς ἑρπυστικὰ, καὶ ὅπου νομὴν δεῖ στῆσαι. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐν στόματι διαθέσεις, πρὸς ὦτα πυοῤῥοοῦντα, πρὸς ἐξανθήματα, σαρκῶν ἐπαναστάσεις, καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη, πρὸς τὰς περὶ τὴν ἕδραν διαθέσεις. Σιδίων ∠ ι΄. κηκίδος ὀμφακίτιδος ∠ η΄. ἀριστολοχίας ∠ η΄. ἀλόης ∠ δ΄. σμύρνης ∠ η΄. σχιστῆς ∠ β΄. λιβάνου ∠ δ΄. χαλκάνθου ∠ δ΄. ἀναλάμβανε γλυκεῖ.

Τροχίσκοι κιῤῥοὶ Ἱέρακος θηβαίου, ἡ διὰ τῶν ἁλικακάβων.

Ποιεῖ πρὸς ψύδρακας, ἐπινυκτίδας, τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη. ποιεῖ πρὸς ῥαγάδας, καὶ ὅσα βούλει χωρὶς ὀδύνης ἐπουλῶσαι. Ψιμμυθίου λίτραν μίαν, λιθαργύρου λίτρας ι΄. στυπτηρίας σχιστῆς, ἁλικακάβου φλοιοῦ, χαλκάνθου, σινωπίδος ἀνὰ λίτρας ἥμισυ, ὄξει ἀναλάμβανε. Λευκίου Καθηγητοῦ, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Στυπτηρίας, ἰοῦ κορινθίου, μίλτου σινωπίδος, κοτύλης μέτρῳ τὸ ἴσον ἀναλάμβανε ὄξει. Ἐκ τῶν Ἀρείου. πρὸς χώρας νεμομένας, ἑρπηστικὰ, σαρκῶν ὑπεροχὰς, πτερύγια, ὦτα πυοῤῥοοῦντα, ἕλκη δυσαλθῆ. ποιεῖ πρὸς ῥαγάδας, κονδυλώματα. σχιστῆς, μίλτου σινωπίδος, ἰοῦ ξυστοῦ, κόμμεως, κηκίδων, κυτίνων, ἑκάστου τὸ ἴσον, ὄξει ἀναλάμβανε. Ὡς δὲ Μάγνος ὁ Φιλαδελφεὺς, πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις ἐχρήσατο. σχιστῆς στυπτηρίας, ἰοῦ κορινθίου, χαλκίτεως, μίλτου σινωπίδος κυάθου μέτρῳ τὸ ἴσον, ὄξει ἀναλάμβανε. Πρὸς ἐρυσιπέλατα τροχίσκος. Κρόκου δραχμὴν α΄. ὀπίου ∠ α΄. ψιμμυθίου ∠ β΄. γλυκεῖ ἀναλάμβανε. ἐν ἄλλαις ἔχει γλαυκίου ∠ η΄. Ἀνδρομάχου κροκώδης, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Λιθαργύρου ∠ δ΄. τουτέστιν οὐγγίας ϛ΄. ψιμμυθίου οὐγγίας δ΄. θείου ἀπύρου οὐγγίαν α΄. κρόκου, ὀπίου, ἀνὰ οὐγγίαν α΄. χυλῷ στρύχνου ἀναλάμβανε. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἀνίει γλυκεῖ. Γαΐου νεαπολίτου. Ψιμμυθίου, ἀκακίας, γλαυκίου, ὀπίου, ἑκάστου τὸ ἴσον. γλυκεῖ ἀναλάμβανε, καταχρίε συνεχῶς. Ἄλλο. Ψιμμυθίου ∠ η΄. ἀκακίας ∠ η΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ΄. κρόκου ∠ β΄. ὀπίου ∠ β΄. χυλοῦ πολυγόνου, ἢ σέρεως, ἢ στρύχνου, ἢ κυνογλώσσου. Ἐκ τῶν Ἀγαθίνου. Ψιμμυθίου ∠ ϛ΄. μάννης λιβάνου ἀνὰ δραχμὴν α΄. κροκομάγματος δραχμὰς β΄. θείου ἀπύρου δραχμὰς β΄. ὠῶν ἑφθῶν λεκύθων ∠ ϛ΄. γλυκεῖ ἀναλάμβανε. Πρὸς ῥαγάδας καὶ κονδυλώματα. Μνησιθέως πρὸς τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥαγάδας, ποιεῖ πρὸς νομάς. ἀλόης οὐγγίας ϛ΄. κρόκου οὐγγίας γ΄. στυπτηρίας σχιστῆς οὐγγίας γ΄. οἴνῳ ἀναλάμβανε, καὶ ποίει τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἔστω τὸ ὑγρὸν κατάλληλον τῇ διαθέσει. Ἀπολλωφάνους πρὸς ῥαγάδας καὶ κονδυλώματα. στίμμεως ∠ η΄. ἀκακίας ∠ ϛ΄. ἰοῦ ∠ α΄. ὀπίου ∠ β΄. λιβάνου ∠ α΄. σμύρνης ∠ β΄. κόμμεως ∠ δ΄. οἴνῳ ἀθαλάσσῳ ἀνάπλαττε τροχίσκους. Ὡς δὲ Νικόλεως. στίμμεως ∠ η΄. ἀκακίας ∠ η΄. ἰοῦ δραχμὴν α΄. ὀπίου δραχμὰς γ΄. σμύρνης ∠ δ΄. κόμμεως ∠ δ΄. οἴνῳ ἀνάπλασσε. Ἐκ τοῦ Μάγνου πρὸς ῥαγάδας καὶ κονδυλώματα, ἵστησι νομάς. ἀλόης ∠ η΄. ἀκακίας ∠ δ΄. κηκίδος ∠ β΄. κρόκου ∠ β΄. λιβάνου δραχμὴν α΄. σμύρνης ∠ α΄. οἴνῳ ἀναλάμβανε.

Ὁ διὰ τῶν χυλῶν ἐπιγραφόμενος πρὸς νομὰς καὶ ψωρώδεις διαθέσεις. Λυκίου ἰνδικοῦ, ἀλόης ἰνδικῆς, σμύρνης χαλκοῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, χαλκάνθου, κυτίνων, λιβάνων, ἀνὰ ∠ δ΄. χυλοῦ μύρτων κοτύλης ἥμισυ, συντίθει καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους. Πετρωνίου ἡ ἀρετὴ, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς ῥαγάδας καὶ κονδυλώματα, ἐν ταῖς μεγίσταις περιωδυνίαις, καὶ ταχέως ἀπαλλάττει. Στίμμεως, ἀκακίας, μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου ∠ ιϛ΄. σποδοῦ κυπρίας, ἐρείκης καρποῦ, στυπτηρίας σχιστῆς, λιβάνου, χαλκάνθου, σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ ∠ η΄. οἴνῳ ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἀνίει γλυκεῖ.

Οἱ ὑπὸ Ἀνδρομάχου γεγραμμένοι τροχίσκοι ἐν τῷ τῶν ἐκτὸς, τροχίσκος Δαρείου ἑδρικός.

Στίμμεως ∠ ιϛ΄. ἀκακίας ∠ ιϛ΄. οἱ δὲ η΄. ἰοῦ ∠ μ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ γ΄. οἱ δὲ ∠ β΄. κόμμεως ∠ δ΄. σμύρνης δρα-

μνᾶν α. λιβάνου ∠ γ. οἱ δὲ δραχμὰς*. οἶνον, οἱ δὲ ὕδωρ. Πολύχρυσος, ἡ πυοποιός, χαλαστικός. Φλοιοῦ λιβάνου
∠ β. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. σὺν οἴνῳ ἀνάπλασσε, ἀνίει σὺν μέλιτι. Τὸ Μούσα ἰατρεῖον. Σχιστῆς, ἀλόης, σμύρ-
νης, χαλκάνθου, ἀνὰ ∠ ς. κηροῦ ∠ γ. κροκομάγματος ∠ γ. κυτίνων ∠ δ. σὺν οἰνομέλιτι ἀναλάμβανε, ἐκ φα-
λερίνου οἴνου. Πρὸς ἐρυσιπέλατα ἐκ τοῦ Ἀγαθοκλέους. Ψιμμυθίου ∠ η. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ β. κροκομάγμα-
τος ∠ β. θείου ἀπύρου ∠ β. λείοις παραχέεται στρύχνου χυλός, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας οἴνῳ αὐστηρῷ.
Ἰσιδώρου πρὸς νομάς. Οἰσυπηρῶν ἐρίων δραχμὰς μ. μολύβδου ῥινίσματος ∠ ι. λεπίδος δραχμὰς ι. ἀσ-
φάλτου ∠ ι. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ε. καὶ στρογγύλης ε. σιδίων ∠ ε. κηκίδων ∠ ε. μίσυος ∠ ε. χαλκίτεως ∠ ε.
λιβάνου δραχμὰς ε. σμύρνης ∠ β. ἀμόργης κοτύλας η. Τροχίσκος μέλας ᾧ χρῶμαι. σιδίων ∠ ι. ἀριστολοχίας ∠
η. κηκίδος ∠ η. σχιστῆς ∠ δ. ἀλόης ∠ δ. σμύρνης ∠ β. χαλκάνθου ∠ β. λιβάνου ∠ δ. οἴνῳ ἀναλάμβανε. ἡ χρῆ-
σις οἴνῳ γλυκεῖ. Τροχίσκος διὰ ἁλικακκάβων. Λιθαργύρου ∠ κδ. ψιμμυθίου ∠ ιβ. ἢ κδ. ἁλικακκάβου ῥίζης ∠
η. χαλκάνθου ∠ δ. σχιστῆς ∠ δ. μάλτου ὥστε χρῶσαι, σὺν ὕδατι ἀναλάμβανε. Τροχίσκος διὰ ὀριγάνου. Ἐλαίας
φύλλων χλωρῶν ∠ η. σιδίων ∠ ς. ὀριγάνου ∠ δ. ἀκακίας ∠ ιβ. χαλκίτεως ∠ δ. σχιστῆς ∠ δ. μίσυος ∠ δ.
οἴνου αὐστηροῦ. Τροχίσκος ὁ διὰ τοῦ ῥοῦ. Κηκίδος ∠ γ. ἀκακίας ∠ δ. χαλκάνθου ∠ ε. χαλκίτεως δραχ-
μῆς ἥμισυ, σχιστῆς ∠ η. στρογγύλης ∠ δ. μίσυος ∠ γ. σιδίων ∠ ε. λεπίδος ∠ δ. σμύρνης ∠ β. ἀλόης ∠ β.
ἀριστολοχίας ∠ β. λιβάνου φλοιοῦ ∠ δ. ταυροκόλλης ∠ γ. ῥοῦ βυρσοδεψικοῦ χοίνικος τὸ τέταρτον. οἱ δὲ χοίνικος
ἥμισυ, ὄξους κοτύλην α S. εἰς τὸ ἀποβρέξαι καὶ λεᾶναι τὸν ῥοῦν. Πολυείδου σφραγίς. Στυπτηρίας σχιστῆς ∠
γ. λιβάνου ∠ δ. σμύρνης ∠ δ. ἢ* σμύρνης ∠ η. χαλκάνθου ∠ β. κυτίνων ∠ ιβ. χολῆς ταυρείας δραχμὰς ς.
ἀλόης δραχμὰς η. οἴνῳ αὐστηρῷ ἀναλάμβανε. Τροχίσκος Ἀνδρώνιος. κυτίνων δραχμὰς ι. κηκίδος δραχμὰς
η. σμύρνης ∠ δ. οἱ δὲ ∠ κη. ἀριστολοχίας ∠ δ. χαλκάνθου ∠ β. σχιστῆς ∠ β. οἱ ∠ δ. μίσυος κυπρίου ∠ β.
γλυκεῖ ἀναλάμβανε. χρῶ πρὸς πολλὰ πολυχρήστῳ φαρμάκῳ. Τροχίσκος Ἀχιλλᾶ. Λεπίδος, μίσυος, ἀλόης,
ἀνὰ δραχμὰς β. ἀριστολοχίας ∠ η. σχιστῆς ∠ δ. σμύρνης ∠ β. λιβάνου δραχμὰς δ. κηκίδος ∠ η. χαλκάνθου
∠ β. σιδίων ∠ η. χολῆς ταυρείας ∠ β. ὄξει ἀναλάμβανε. Τροχίσκος πρὸς νομὰς Ἰσιδώρου γνωρίμου. Μάν-
νης λιβάνου, ἀνὰ ∠ λ. κυτίνων δραχμὰς η. σχιστῆς ∠ η. κηκίδων δραχμὰς η. χαλκάνθου, ἀριστολοχίας, σμύρ-
νης, μίσυος κυπρίου, ἀσβέστου, ἀνὰ ∠ ι. ἀκακίας ∠ η. ἀναλάμβανε οἴνῳ, ἢ ὄξει, καὶ λεάνας χρῶ. Τροχίσκος ἄλ-
†β λος πολύχρηστος. κηκίδος δραχμὰς η. κυτίνων δραχμὰς ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς †η. ἰοῦ δραχμὰς ς.
σχιστῆς δραχμὰς η. χαλκάνθου, ἀκακίας, χολῆς ταυρείας, λιβάνου, ἀλόης, λυκίου, σμύρνης, ἐν ἄλλῳ, ἡ μίσυος ἀνὰ
δραχμὰς η. λείου δὶς ὑπὸ κυνὸς καύμασι πολλῷ ὄξει. Τροχίσκος Ἀπολλωνίου Ἀρχιστράτωρος ὁ μήλινος, ὡς ἀλκι-
†γ μίων πολύχρυσος. Ψιμμυθίου δραχμὰς ι. λιθαργύρου δραχμὰς ε. ἀλόης ∠ †ν. σχιστῆς δραχμὰς δ. λιβάνου
δραχμὰς δ. σμύρνης δραχμὴν α. οἱ δὲ ∠ β. κιμωλίας δραχμὰς κε. ἀναλάμβανε οἴνῳ, χρῶ ἐνίοτε σὺν οἴνῳ καὶ
ῥοδίνῳ. Πρὸς ἐρυσιπέλατα ᾧ χρῶμαι. Λιθαργύρου λίτρας ζ. ψιμμυθίου δραχμὴν α. ὀπίου οὐγγίας γ. θείου ἀπύ-
ρου οὐγγίας γ. κρόκου οὐγγίας γ. σὺν γλυκεῖ ἀναλάμβανε, χρῶ σὺν γλυκεῖ. Γλαυκίου πολύχρυσος. Στυπτη-
ρίας ὑγρᾶς δραχμὰς ρ. σμύρνης δραχμὰς η. κρόκου δραχμὰς η. σὺν γλυκεῖ ἀναλάμβανε. Πρὸς ἐρυσιπέλατα
†πίτυος καλός. Ἀκακίας ∠ η. †μίσυος ∠ δ. ὀπίου ∠ β. λιβάνου ∠ δ. σὺν ὄξει ἀναλάμβανε. ποιεῖ καὶ πρὸς ἕρπη-
τας. Ἄλλος πρὸς τὰ αὐτὰ ποιῶν. Ὀπίου ∠ δ. ἀκακίας ∠ δ. διφρυγοῦς ∠. σχιστῆς ∠ δ. ἀναλάμβανε σὺν
ὕδατι, χρῶ σὺν ὄξει. Ἄλλος πρὸς ἐρυσιπέλατα. Ψιμμυθίου δραχμὰς η. θείου ἀπύρου ∠ δ. μηκωνείου ∠ β.
πηγάνου φύλλων δραχμὰς β. σχιστῆς δραχμὰς δ. κιμωλίας δραχμὰς β. ἀμύλου δραχμὰς β. μέλι καὶ ὄξος.
Πρὸς ἕρπητας ὁ Τιβερίου καίσαρος. Διφρυγοῦς, μηκωνείου, σχιστῆς, ἀκακίας, ἀνὰ οὐγγίας γ. ὄξει, ἢ ὕδατι ἀνα-
λαμβάνων, χρῶ. Ἡ κεραυνίτης πολύχρυσος. Ἀρρενικοῦ ∠ λβ. ἀριστολοχίας ∠ λβ. οἱ δὲ η. ἴρεως ∠ λβ. κηκίδος ∠
ις. οἱ δὲ ∠ η. στυπτηρίας στρογγύλης ∠ ς. χαλκίτεως δραχμὰς ς. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ις. χαλκάνθου δραχμὰς η.
ῥητίνης ξηρᾶς δραχμὰς η. ὄξους χόας δ. λείου δὶς ὑπὸ κυνὸς καύμασι χαλκῇ θυίᾳ καὶ διάλυε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς θυίαν
χαλκῆν, λεπίδος βάλλε μνᾶν α. ὁ δὲ ∠ ρ. Τροχίσκος Βιθυνὸς καλούμενος κατασκευασμένος ἐν σικελίᾳ. πρὸς
νομάς, σύριγγας, πτερύγια σὺν κηρωτῇ διπλῇ πρὸς ἕρπητας, ἐρυσιπέλατα καὶ ἄλλα. σιδίων ∠ ς. κηκίδος ∠
ς. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ. ἀριστολοχίας ∠ ς. χαλκάνθου ∠ γ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ς. χαλκίτεως ∠ ς. μίσυος ∠
†α γ. νίτρου ∠ β. λιβάνου ∠ β. καδμείας ∠ ς. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. χρυσοκόλλης ∠ †β. ὄξους δὶς ὑπὸ κυνὸς σκεύα-
ζε. Τροχίσκος πρὸς κονδυλώματα καὶ τὰς ἐν δακτύλῳ φλεγμονάς, καὶ πτερύγια. Λιβάνου, ἀκακίας, στίμμεως
†α †μ ἑκάστου ἀνὰ ∠ †β. ἰοῦ, σμύρνης, ὀπίου, μήκωνος, κόμμεως, νάρδου κελτικῆς ἑκάστου ἀνὰ ∠ †β. μετὰ οἴνου αὐστηροῦ λεαί-
νων περίχριε. Ξηρὰ πολυειδῆ διὰ τῶν προγραφέντων δηλούμενα πρὸς ὃ ἕκαστον ἁρμόττει. Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου
γεγραμμένα κατὰ τὸ τέλος τῶν ἐκτός. Ξηρὸν στυπτήριον, ἄδηκτον. Σανδαράχης ∠ β. ἀρρενικοῦ ∠ β. ἀσβέστου ∠
δ. μάννης ∠ δ. λείοις χρῶ. Ἴσχαιμος ᾗ χρῶμαι. Χαλκίτεως, μίσυος, μάννης, ἀνὰ ∠ δ. οἱ δὲ δύο, λείοις χρῶ.
Ξανθὴ ᾗ χρῶμαι. Χαλκίτεως ∠ ρ. χαλκάνθου ∠ ν. μίσυος ὀπτοῦ ∠ κε. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ S. λείοις χρῶ.
Ἴσχαιμος μεγάλη. μίσυος κυπρίου ∠ ζ. χαλκάνθου ∠ ζ. φλοιοῦ πίτυος ∠ δ. μάννης λιβάνου ∠ δ. λεπίδος
†κε χαλκοῦ ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ †κε. χαλκίτεως ∠ κε. ἀσβέστου ∠ η. οἱ δὲ ∠ μ. γύψου πεφωσμένου ∠ δ. οἱ δὲ
ε. λείοις χρῶ. Ἴσχαιμος Ἀφροδᾶ. Χαλκίτεως ∠ ξ, μάννης λιβάνου ∠ β. ῥητίνης τερμινθίνης φρυκτῆς, ἀνὰ ∠
δ. χρῶ λείοις πρὸς αἱμορροΐδας. Ἄλλο ὡς Ἁρποκρᾶς. Σανδαράχης ∠ β. ἀρσενικοῦ ∠ δ. ἀσβέστου ∠ η. τροχίσ-
κους ποίει λεαίνων σὺν ὕδατι ἡμέρας μ. καὶ οὕτως περίχριε. Πρὸς αἱμορροΐδας ᾗ χρῶμαι. Ἀρσενικοῦ ∠ η. σαν-
δαράχης ∠ η. ἐλατηρίου ∠ δ. θαψίας δραχμὰς β. χρυσοκόλλης ∠ δ. ἀσβέστου ∠ δ. λείοις χρῶ. Ξηρὸν ἐκ τῶν
Γάλλου, πολύχρυσον πρὸς πτερύγια. Λιθαργύρου δραχμὰς η. ἰοῦ δραχμὰς ι. λείοις χρῶ. ἐπαινεῖται. Πρὸς πτε-
ρύγια καλή. Χαλκίτεως, ἰσχάδων κεκαυμένων, σιδίων ῥοᾶς, λεπίδος χαλκοῦ ἴσον ἑκάστου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως μίσ-
γε μέλι

μέλι ἑφθὸν, ἐμπλαστρῶδες ποιῶν ἐπίθες. παρ' ἡμέραν λύε πρὶν μάσσων, καὶ μὴ καταντλῶν, μηδὲ καταπλάσσων.

Ἀνθηρὰ ᾧ χρῶμαι. σανδαράχης δραχμὰς λβ. οἱ δὲ ιϛ. σχιστῆς, σμύρνης, μάγματος κρόκου, ἀνὰ δραχμὰς ιϛ. ἴρεως δραχμὰς ιϛ. κυπέρου δραχμὰς †ξϛ. †ξδ Ἀνθηρὰ παρὰ Μάγνου. κασσίας ∠ κδ. σχιστῆς δραχμὰς δ. κηκίδος δραχμὰς δ. σώρεως δραχμὰς δ. μίσυος δραχμὰς δ. σανδαράχης δραχμὰς η. σιδίων δραχμὴν α. σμύρνης ὀβολοὺς δ. κινναμώμου ὀβολοὺς δ. κρόκου δραχμὰς β. μυρίκης καρποῦ δραχμὰς β. λείοις χρῶ. Ξηρὸν κεφαλικόν. ἴρεως δραχμὰς δ. λιβάνου ∠ β. πάνακος ∠ β. ἀριστολοχίας δραχμὰς β. λείοις χρῶ καὶ πρὸς νομάς. Ἐπουλωτικὸν ξηρόν. Ὀστρέων κεκαυμένων δραχμὰς β. μάννης δραχμὴν α. καδμείας ὀβολοὺς γ. λείοις χρῶ καὶ πρὸς νομάς. Ἄλλο ἐπουλωτικὸν ξηρόν. Πίτυος φλοιοῦ ∠ ϛ. μάννης δραχμὰς ϛ. ἀριστολοχίας δραχμὰς ϛ. κισσήρεως ∠ δ. ῥητίνης ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ιβ. λείοις χρῶ. Ἄλλο ἐπουλωτικὸν καὶ πρὸς κακοήθη. Πίτυος φλοιοῦ ∠ ϛ. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου δραχμὰς δ. καδμείας ∠ ιη. ψιμμυθίου ∠ δ. μάννης ∠ δ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ β. λείοις χρῶ.

Ἄλλο. Κηκίδων δραχμὰς δ. ψιμμυθίου ∠ η. σμύρνης ∠ δ. λιθαργύρου ∠ η. σκωρίας μολύβδου ∠ δ. λείοις χρῶ. Τὸ διὰ Μαίας καλὸν, πρὸς κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας. Κηκίδος ∠ κ. μολυβδαίνης δραχμὰς η. σμύρνης δραχμὰς δ. ψιμμυθίου δραχμὰς δ. λείοις χρῶ. Ὀνήτωρ εἰς ἅπαντα. Ἴρεως δὲ ἀντὶ τῆς μολυβδαίνης, λιθαργύρου δύο μέρη ἔμβαλλε, τῶν λοιπῶν δὲ ἀνὰ μέρος ἕν. Ξηρὸν στυπτὸν Λεκανίου ἀρείου. Ἀρσενικοῦ λίτραν α. ἀσβέστου ∠ β. ἐν ὕδατι τρίβε ἐπὶ ἡμέρας λ. ἀλλάσσων δὶς τῆς ἡμέρας τὸ ὕδωρ ἐν ἡλίῳ, εἶτα ἀναξηράνας χρῶ.

Ἐγκάθισμα πρὸς αἱμορροΐδας τὸ Φανίου. χαλκάνθου, στυπτηρίας σχιστῆς, χαλκίτεως, μίσυος ὠμοῦ, σανδαράχης, ἀνὰ δραχμὰς δ. λεῖα πάντα ἔχε. ἐπὶ τῆς χρήσεως οὖρον παλαιὸν ταριχηρὸν ἀνδρὸς νέου, μέτρῳ ξέστας β. βάλε εἰς ὀστρακίνην λεκάνην, τοῦ δὲ φαρμάκου δραχμὰς ιβ. προσεγχέον τοῦ οὔρου, ὥστε ἀεὶ τοὺς δύο ξέστας τηρεῖσθαι. τούτῳ χρῶ ἐγκαθίζων ἐπὶ ἡμέρας ζ. ἐν ταύταις γὰρ ἐνεργεῖ. ὅταν δὲ γλοιῶδες γένηται τῇ ὑποστάθμῃ, περίχριε τὸ δακτύλιον. Ξηρὸν σάρκας ἐπουλοῦν, ἄδηκτον, ὡς Ἀρποκρας. Σανδαράχης, χρυσοκόλλης, ἀρσενικοῦ τὸ ἴσον ἑκάστου, καὶ πρὸς κακοήθη ποιεῖ. Πρὸς νομὰς ὁ Ἀσκληπιὸς λεγόμενος. Χαλκίτεως, ἀρσενικοῦ τὸ ἴσον, ἀσβέστου τὸ διπλοῦν. ἔχει δὲ καὶ σανδαράχης ἴσην πρὸς τὰ ἄλλα, πρὸς τὰ ἐν δακτυλίῳ, στυπτηρίας ὑγρᾶς ἡλίκον κάρυον σὺν μέλιτος κυάθοις δυσὶν ἑψήσας, χρῶ. Ξηρὸν πρὸς νομὰς ᾧ χρῶμαι. Λεπίδος, ἀρσενικοῦ, χάρτου κεκαυμένου, μολύβδου κεκαυμένου, ἀνὰ δραχμὰς δ. θείου ἀπύρου δραχμὰς ε. λεάνας χρῶ. Ἄλλως. Λεπίδος, ἀρσενικοῦ, θείου, μολύβδου κεκαυμένου, χαλκοῦ, ἀνὰ δραχμὰς δ. σανδαράχης δραχμὰς δ. ἰοῦ δραχμὴν α. χάρτου κεκαυμένου δραχμὰς δ. χρῶ σὺν ῥοδίνῳ ἢ μέλιτι. Κείσπου τὸ σποδῶδες πρὸς νομάς. Λεπίδος δραχμὰς β. ἀρσενικοῦ δραχμὰς β. σανδαράχης δραχμὰς β. κηκίδος ∠ δ. σμύρνης δραχμὴν α. λιβάνου δραχμὴν α. χαλκάνθου δραχμὰς β. χάρτου κεκαυμένου δραχμὰς δ. λείοις χρῶ. Πρὸς νομὰς Ἀντιπάτρου. Χρυσοκόλλης οὐγγίας ϛ. ἀρσενικοῦ οὐγγίας ϛ. ξηρῷ καὶ σὺν ῥοδίνῳ. Ἄλλο ὡς Ἀλκίμων. Ἀρσενικοῦ δραχμὰς β. λεπίδος δραχμὰς γ. χρυσοκόλλης δραχμὴν α. ξηρῷ καὶ σὺν ῥοδίνῳ. Ὑδαρὲς, ἐπουλοῖ σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ. Ἄλλο Γουπλίου πρὸς νομάς. Ἀσβέστου δραχμὰς δ. ἀρσενικοῦ, λεπίδος, χαλκίτεως, σανδαράχης, ἀνὰ δραχμὴν α. λείοις χρῶ. ἔνιοι σανδαράχης †δραχμὴν α. †∠β Τὸ διὰ τῶν φυτῶν πρὸς νομὰς καλόν. Σιδίων, χρυσοκόλλης, ἀλόης, ἀνὰ δραχμὰς δ. ἀρσενικοῦ, σανδαράχης, ἀνὰ δραχμὰς β. σχιστῆς δραχμὰς δ. χαλκίτεως δραχμὰς δ. σμύρνης ξηρᾶς δραχμὰς η. ἐλαίας ξηρᾶς φύλλων δραχμὰς η. λεπίδος ∠ κ. λείοις χρῶ. Ἄλλο Ἀλκιμίωνος. ὀξυμυρσίνης ∠ η. σιδίων δραχμὰς ιβ. ἐλαίας φύλλων ∠ ιβ. μύρτων μελάνων δραχμὰς ιβ. καὶ τῶν λεπύρων ∠ ιβ. ἀκανθίνης σποδοῦ ∠ κ. σικυίνης σποδοῦ ∠ †ιϛ. ὄρχεως βοτάνης ∠ η. ξηρῷ σὺν μέλιτι. Τὸ χρυσοῦν ᾧ χρῶμαι. σιδίων †ιβ ∠ κε. στυπτηρίας σχιστῆς δραχμὰς ι. χαλκάνθου ∠ η. μίσυος ∠ η. λεπίδος ∠ ιϛ. κηκίδος δραχμὰς ιε. μελαντηρίας τῆς ἀπὸ ἥλων σκευασμένης, δραχμὰς ε. χαλκίτεως ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. λείοις χρῶ, ὑπὸ πολὺ λεάνας σὺν ὄξει. πρόσφατον πρακτικώτερόν ἐστι πρὸς νομὰς ὡς Φιλῖνος, μεταβλητικὸν, πυοποιόν. Ἀφρονίτρου λίτρας †β. μέλιτος λίτρας β. φυράσας τὸ ἀφρόνιτρον, τῷ μέλιτι καῦσον, εἶτα λεάνας, πρόσμισγε. ἴρεως ἰλλυρικῆς οὐγγίας ϛ. †τα λεάνας, χρῶ καὶ σὺν μέλιτι. Ξηρὸν στυπτόν. Ἀρσενικοῦ, σανδαράχης ἀνὰ ∠ β. ἀσβέστου δραχμὰς δ. οἱ δὲ γ. λείοις χρῶ. Ἄλλο Ἀσβέστου ἀρσενικοῦ, χαλκάνθου ἀνὰ ∠ δ. λέαινε σὺν ὕδατι θερμῷ ὑπὲρ πλεῖσον, καὶ ἀναξηράνας, καὶ λεάνας χρῶ. Ξηρὸν σηπτὸν τὸ Μελίτονος. Ἀρσενικοῦ, σανδαράχης, ἀσβέστου, κισσήρεως, ἀνὰ δραχμὰς δ. τρίβε ἐν ὕδατι ὑπὲρ ἡμέρας λ. ἀλλασσομένου τοῦ ὕδατος, πάσῃ ἡμέρᾳ ξηράνας, λείοις χρῶ.

Ξηρὸν πρὸς αἱμορροΐδας, ὡς Ἀπολλώνιος ταρσεὺς γνώριμος, καλόν. Χαλκίτεως κεκαυμένης, λεπίδος, ἀρσενικοῦ κεκαυμένου, χαλκάνθου, ἀνὰ ∠ δ. διφρυγοῦς ∠ β. σώρεως κεκαυμένης ὀβολοὺς τέσσαρας, λιθαργύρου κεκαυμένης ὀβολοὺς δ. σχιστῆς ∠ δ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ. λείοις χρῶ.

Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ξηρὰ κατὰ τὸ ε. τῶν ἐκτὸς, ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Ὁ μὲν Ἀνδρόμαχος ἀνέμιξε τὰ περὶ πάθος ἁρμόττοντα ξηρὰ, τοῖς περὶ τὰ πεπονθότα. διωρισμένως δ' ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γέγραπται περὶ τὸ ε. ἰδίαις μὲν προγραφαῖς δηλούμενα τὰ περὶ πάθος, ἰδίαις δὲ καὶ τὰ μετὰ τόπου πεπονθότος. ἄνευ μὲν γὰρ τόπου γέγραπται πρὸς αὐτοῦ τὰ ἐπουλωτικὰ, καὶ τὰ ἐσχαρωτικὰ, καὶ τὰ πρὸς νομὰς ἁρμόττοντα, καὶ ἄνθρακας, καὶ τὰ καλούμενα ἴσχαιμα. μετὰ τόπου δὲ πεπονθότος, ὅσα πρὸς πολύποδα, καὶ ὀζαίνας, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας, καὶ τὰς ἐν στόματι νομὰς, καὶ οὖλα πλαδῶντα, καὶ τὰς ὑπὸ τῶν γενείων ὀχθώδεις ἐπαναστάσεις, καὶ πρὸς παρωνυχίας, καὶ πτερύγια, καὶ πρὸς τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥαγάδας, καὶ πρὸς τὰς αἱμορροΐδας. ἔνια δὲ καὶ τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχηκεν ἀπὸ τοῦ πεπονθότος. ἁρμόττει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις μέρεσιν, ὁποῖα καὶ τὰ κεφαλικὰ καλούμενα πρὸς τῶν ἰατρῶν ἐστιν, ἁρμόττοντα μὲν ἐξαιρέτως ἐν τοῖς ὀστοῖς, δυνάμενα δὲ καὶ τὰς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι γιγνομένας ἑλκώσεις σαρκοῦν, ὑπὲρ γὰρ τῆς κεφαλῆς οὐχ ὡς κεφαλῆς ἁρμόττειν, μάλιστα

πέφυκεν. ἀμέλει καὶ χωρὶς τοῦ γεγυμνῶσθαι τὸ ὀστοῦν, οὐδὲν αὐτῶν χρήσομεν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν γεγυμνωμένων, ἐπειδὴ τὴν τῶν λιπαινόντων φαρμάκων χρῆσιν εὐλαβούμεθα, τοῖς ξηροῖς μόνοις χρώμεθα, φεύγοντες τὰ καλούμενα, πρὸς τῶν ἰατρῶν ἔμμοτα διὰ μοτῶν ἐγχριομένων προσφερόμενα. καθάπερ δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γεγυμνωμένων τῶν ὀστῶν, ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐπιτήδειός ἐστι μάλιστα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἀπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὀστῶν τῶν γεγυμνωμένων, εἴτε βραχίων, εἴτε πῆχυς, εἴτε κερκὶς, εἴτε μηρὸς, εἴτε κνήμη τύχοι. διὸ κἀγὼ τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ξηρὰ μέλλων ἐφεξῆς γράφειν, εὑρὼν αὐτὸν ἁπάντων πρῶτα γεγραφότα τὰ κεφαλικὰ, καὶ αὐτὸς γράψω πρῶτα διὰ τὸ μὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ γεγυμνωμένων ὀστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὁμοίως πεπονθότων, ὑπάρχειν αὐτὰ χρήσιμα. δεύτερα δ' ἐπ' αὐτοῖς γράψω τὰ ἐπουλωτικὰ τὰ μεταξὺ παντὸς ὑπάρχοντα, ὅσα τόπου πεπονθότος ἐφάπτεται. μετὰ δὲ τὰ ἐπουλωτικὰ, τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα κατὰ τὴν προειρημένην ἄξω μοι τάξιν. ἔνια μέντοι τῶν ξηρῶν τούτων φαρμάκων, διττὴν ἔχει χρῆσιν, ὡς καὶ ξηροῖς αὐτοῖς δύνασθαι χρῆσθαι, καὶ μιγνυμένοις ἑτέροις τισὶν ὡς καὶ αὐτὸς Ἀσκληπιάδης ἐπισημαίνεται. Ξηρὰ κεφαλικά. Ξηρὸν κεφαλικὸν ᾧ ἐχρήσατο Λούκιος ὁ καθηγητής. ἀφίστησι λεπίδας, ἀνάγει ὀστᾶ ἐφθορότα, καὶ τὰ κοῖλα σαρκοῖ. τὸ φάρμακον ἐστὶν ἄλυπες.

Ἴρεως ἰλλυρικῆς δραχμὰς δ΄. πάνακος δραχμὰς δ΄. ἀριστολοχίας δραχμὰς β΄. μάννης δραχμὰς β΄. ἄλλοι χωρὶς ἀριστολοχίας. ἅπαντα κόπτε καὶ σῆθε, χρῶ κατ' ἰδίαν καὶ μετὰ μέλιτος. Τὸ διὰ τοῦ σιλφίου. τὰ τετυλωμένα ὑπεκτήκει, καὶ τὰ ῥυπαρὰ ἀνακαθαίρει, καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ τῶν ἑλκῶν, τοὺς ὑπολειπομένους χιτωνίσκους

κιοσύρεως ὑπεκτήκει. Ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς δραχμὰς ιβ΄. † σώρεως ὀπτῆς κατεσβεσμένης οἴνῳ δραχμὰς η΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς δραχμὰς η΄. ἀριστολοχίας δραχμὰς η΄. σιλφίου δραχμὰς ν΄. χαλκοῦ λεπίδος δραχμὰς β΄. λιβανοῦ δραχμὰς δ΄. ξηρῷ καὶ μετὰ μέλιτος. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς σίλφιον οὐκ ἔχει. Τὸ διὰ τῶν ὀρόβων Ξενοκράτους.

Ὀρόβων κιῤῥῶν ἀλεύρου δραχμὰς η΄. ἰλλυρικῆς δραχμὰς ι΄. μάννης δραχμὰς ε΄. ἀριστολοχίας δραχμὰς ε΄. λεπίδος δραχμὰς ε΄. λείοις χρῶ καὶ μετὰ μέλιτος. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς βρυωνίας ῥίζης δραχμὰς η΄. μάννης δραχμὰς ιβ΄. λεπίδος δραχμὰς ιβ΄. ἴρεως δραχμὰς ιβ΄. ὀρόβου δραχμὰς ι΄. ἀριστολοχίας μακρᾶς δραχμὰς ιε΄. Τὸ διὰ τῆς σαραπιάδος ἐπιγραφόμενον, ἀφίστησι λεπίδας καὶ σαρκοποιεῖ, τῶν ἄγαν ἐστὶν ἀναξηραντικῶν. σαραπιάδος τῆς ὄρχεως δραχμὰς η΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς δραχμὰς η΄. πρασίου ξηροῦ δραχμὰς η΄. ὀρόβου ἀλεύρου δραχμὰς ι΄. ἀριστολοχίας δραχμὰς ν΄. ξηρῷ καὶ μετὰ μέλιτος. Τρύφωνος κεφαλικόν. ἀφίστησι λεπίδας. πίτυος φλοιοῦ δραχμὰς ς΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ς΄. κιοσύρεως κεκαυμένης ∠ ς΄. μάννης λιβάνου, ἀριστολοχίας, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ῥητίνης πιτυΐνης, ἀνὰ ∠ δ΄. σμύρνης, ἀλόης ἀνὰ ∠ β΄. ξηρῷ καὶ μετὰ μέλιτος. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθηναίου γραφαῖς χωρὶς πίτυος φλοιοῦ ἐστι τὸ φάρμακον. ἔχει δὲ καὶ κηκῖδος τὸ ἴσον ἐν τῷ μαννίνῳ. Ξηρὰ ἐπουλωτικά. Περὶ παντων ἑλκῶν προσφάτων, παλαιῶν, εὐθεραπεύτων, δυσθεραπεύτων, ἔν τε τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου βιβλίοις εἴρηται κατὰ τὸ γ΄. καὶ ε΄. ὑπόμνημα, καὶ κατὰ ταύτην τὴν πραγματείαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἐπιδεικνύντος μου τῶν μὲν αὐτοῦ πρώτης ἰάσεως ἁπάσης ἑλκῶν κοίλων, τὰ σαρκωτικὰ φάρμακα, δυνάμεως ὄντα ῥυπτικῆς ἀδήκτου. τὰ δ' ἐπουλωτικὰ, ξηραντικώτερα μετὰ τοῦ στύφειν ἀδήκτως, τὰ δὲ καθαιρετικὰ τῶν ὑπερσαρκούντων, θερμὰ καὶ δριμέα. καὶ μέντοι καὶ τίνα κάλλιστα νομίζω τῶν ἐπουλωτικῶν εἶναι, προείρηταί μοι διὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, καθ' ἣν ἁπάντων παθῶν τῆς ἰάσεως αἱ μέθοδοι δεδήλωνται, καὶ τῶν εἰς ἕλκη διαφερουσῶν ἔμπροσθεν ἐν τῇ δὲ τῇ νῦν προκειμένῃ. ὁ δ' Ἀσκληπιάδης ἔγραψε φάρμακα καθάπερ καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος ἐπουλωτικὰ, μὴ προσδιορισάμενος πότερον ἀπεριστάτων ἑλκῶν, ἢ τῶν ἰδίως δυσεπουλώτων λεγομένων, ἃ διαφέρειν ἀλλήλων ἐδείχθη πλείοσι διαφοραῖς, ἴδιον ἑκάστης ἐχούσης σκοπὸν τῆς θεραπείας. ἔν τισι μέντοι προσγεγράφασιν, ὅτι καὶ πρὸς κακοήθη, ἢ πάλιν, ὅτι πρὸς κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας. ὁ δ' Ἀσκληπιάδης καίτοι μᾶλλον τοῦ Ἀνδρομάχου τοὺς ὁρισμοὺς εἰωθὼς προστιθέναι, παρέλιπεν ἐπὶ τῶν ἐπουλωτικῶν. ἀλλ' ἐξ ὧν ἐγὼ διῆλθον, ἔν τε τῇ θεραπευτικῇ πραγματείᾳ καὶ τῇ νῦν ἐνεστώσῃ, δῆλον ἔσται τοῖς προσέχουσι τὸν νοῦν, ὅπως ἑκάστῳ τῶν γεγραμμένων χρηστέον. Ξηρὰ ἐπουλωτικά.

Ἀσκληπιάδου ἀποδεδειγμένης ἐκ τῶν Μάγνου.

Ἀσβέστου ∠ ς΄. μάννης λιβάνου ∠ δ΄. λεπίδος ∠ δ΄. Ἄλλως. Ἀσβέστου δραχμὰς ιβ΄. λεπίδος ∠ δ΄. μάννης ∠ δ΄. Ὡς δὲ Ἀρχίβιος, λεπίδος ∠ η΄. καὶ μάννης ∠ η΄. ἢ ∠ δ΄. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ∠ ὀκτὼ ἀσβέστου. Ὡς δὲ Ἡλιόδωρος, ἀσβέστου ∠ η΄. μάννης λιβάνου ∠ η΄. λεπίδος ∠ δ΄. Κιῤῥὸν ἐπουλωτικόν. Μίσυος ὀπτοῦ ∠ η΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ι΄. μάννης ∠ ς΄. λείοις χρῶ.

Μάγνου ἐπουλωτικόν.

Διφρυγοῦς ∠ δ΄. λεπίδος ∠ δ΄. ἰλλυρίδος ∠ β΄. μάννης ∠ β΄. λείοις χρῶ. Τὸ διὰ τῆς κιοσύρεως. Κιοσύρεως ὀπτῆς οἴνῳ κατεσβεσμένης δραχμὰς η΄. λεπίδος ∠ δ΄. μάννης ∠ δ΄. ἴρεως ∠ δ΄. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ δ΄. λείοις χρῶ. Ἄλλη Πτολεμαίου γνωρίμου, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ δυσαλθῆ. Πίτυος φλοιοῦ ∠ ς΄. καδμείας ὀπτῆς δραχμὰς η΄. λεπίδος δραχμὰς δ΄. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου δραχμὰς δ΄. μάννης δραχμὰς δ΄. λείοις χρῶ. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει, μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου δραχμὰς δ΄. μολυβδαίνης δραχμὰς η΄.

Ξηρὰ ἐσχαρωτικά. Λέλεκται καὶ περὶ τούτων, ὅτι δριμέας εἰσὶ καὶ καυστικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἐπί τε τῶν διὰ ὑπερβάλλουσαν ὑγρότητα καὶ δυσκρασίαν τοῦ πεπονθότος μορίου γίνεται, καὶ διὰ τὰς ἐγγιγνομένας ἐνίοις μορίοις σηπεδόνας. Ἐσχαρωτικὰ Ἀσκληπιάδου. μήλινον Λουκίου καθηγητοῦ, ἐσχαρωτικὸν, καὶ τύλων ἐκκοπτικὸν, καταπασσόμενον, καὶ προσαλειβόμενον ἐν πυρῆνι μύλης. ἔστι δὲ κατασταλτικὸν καὶ τῶν δυσαλθῶν ἐπουλωτικὸν, εἴ τις ἐπὶ λεπτῶν χρήσαιτο τῷ φαρμάκῳ, τῷ δὴ λεγομένῳ χνοῒ χρώμενος. χαλκίτεως ὠμῆς ∠ η΄. καδμείας ∠ δ΄. νῆστις σιέλῳ ἀναλάμβανε ὑπὸ τοσοῦτον ὥστε αὐτὸ μόνον νοτίσαι τὸ φάρμακον, εἶτα συνάγαγε, καὶ πωμάσας, ἔα μήλινον γενέσθαι καὶ ξηράνας ἐν σκιᾷ κούφως περιφέρων τὸν τρίβεα, ἀναλάμβανε καθὼς προείρηται. παρ' ἄλλοις καλεῖται τὸ φάρμακον φαιόν. ἀναλαμβάνεται δὲ ὄξει δριμυτάτῳ καὶ ξηραίνεται καὶ λεαίνεται.

Ἐν ἄλλαις

Ἐν ἄλλαις γραφαῖς ὥσπερ ὁ Εὔνομος ὁ Ἀσκληπιάδης ἐχρήσατο, ἔχει δὲ οὕτως, χαλκίτεως δραχμὰς ιβ. καδμείας ∠ ς. σανδαράχης δραχμὰς ς. ὄξει ἀναλαμβάνεται. Ἄλλο. Χαλκίτιδος ὀπτῆς, χαλκάνθης ὀπτῆς, καδμείας ὀπτῆς, ἑκάστου τὸ ἴσον, καὶ νῆσις ἀναλάμβανε σιέλῳ. Εὔτονον ἐπιγραφόμενον. Χαλκίτεως ὀπτῆς δραχμὰς η. χαλκάνθου δραχμὰς η. σανδαράχης δραχμὰς η. καδμείας ∠ η. ξηρῷ καταπάσσε. Τὸ διὰ τῶν δ. Χαλκίτεως ὀπτῆς ∠ δ. μίσυος ὀπτῆς ∠ δ. διφρυγοῦς δραχμὰς δ. χρῶ. Ἐσχαρωτικὸν σφόδρα γενναῖον. Στυπτηρίας σχιστῆς ∠ ις. χαλκάνθου ∠ ις. κηκίδων δραχμὰς ις. μίσυος κυπρίου ∠ ις. σώρεως ∠ δ. λείοις χρῶ.

Ἐπιτετευγμένον ὡς Εὔνομος. Μίσυος ξενικοῦ ∠ ις. σώρεως ∠ ιβ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ β. λίθου σχιστοῦ κεκαυμένου δραχμὰς η. χαλκάνθου ∠ δ. σανδαράχης ∠ δ. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ δ. λείοις χρῶ καταπάσσων καὶ περιθλίβων τῷ πυρῆνι. Πρὸς νομάς. Τὰς σηπεδονώδεις τῶν ἑλκῶν, ὅταν ἐπινέμηται τὰ πέριξ τόπους, ὀνομάζουσιν ἰδίως νομάς, καὶ δῆλον ὅτι τῶν σφοδροτάτων φαρμάκων αἱ τοιαῦται δέονται διαθέσεις, ἀμέλει καὶ καυστηρίοις ἐπ' αὐτῶν χρώμεθα πολλάκις. Πρὸς νομὰς Ἀσκληπιάδου. Λουκίου καθηγητοῦ πρὸς νομάς. Θείου ἀπύρου ∠ β. ἀρσενικοῦ ∠ β. λεπίδος ∠ β. χαλκοῦ κεκαυμένου ὥστε χρῶσαι, ξηρῷ ἢ μετὰ μέλιτος.

Ποπλίου τοῦ καθηγητοῦ.

Ἀρσενικοῦ ∠ δ. λεπίδος ∠ β. ἐλατηρίου δραχμὴν α. χάρτου ὥστε χρῶσαι. Ὡς δὲ Εὔνομος ἐχρήσατο. Ἀρσενικοῦ ∠ δ. λεπίδος ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ β. ἐλατηρίου ∠ β. χάρτου κεκαυμένου ὥστε χρῶσαι. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς, σανδαράχης ∠ δ. λεπίδος ∠ ς. ἀρρενικοῦ ∠ δ. ἐλατηρίου ∠ β. χάρτου κεκαυμένου ∠ δ. Ἐκ τῶν Ἀρείου πρὸς νομάς, ἥτις καὶ τὰ ῥυπαρὰ ἀνακαθαίρει χωρὶς δήξεως ἀνιεμένη ῥοδίνῳ. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀναβρώσεις. ἔδωκε Θεότροπος. Ἀρσενικοῦ ∠ δ. χάρτου κεκαυμένου ∠ δ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ∠ δ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ δ. ἕκαστον τρίβε κατ' ἰδίαν, εἶθ' ὁμοῦ μίξας, χρῶ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Ὡς δὲ Πτολεμαῖος ἐχρήσατο, μολύβδου κεκαυμένου, ἀρσενικοῦ, λεπίδος, χάρτου κεκαυμένου ἀνὰ ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ β. λείοις χρῶ. Ὡς δὲ Ἀπελλῆς. Φάρμακον ἐπιτετευγμένον, διὰ χάρτου ἐπιγραφόμενον πρὸς νομάς. οὐ μόνον δὲ ἵστησιν, ἀλλὰ καὶ κωλύει ἀρχομένην. ποιεῖ δὲ καὶ †συνδετικὰ ἐγχυματιζόμενον διὰ ῥοδίνου. ἐπειδὰν δὲ φύσιν ἐγχυματιζόμενον δυσεντερικοῖς, ἀναδιδῶ κινεῖται, ὕποπτον εἶναι τὴν νομήν. τὰ δὲ τῆς συνθέσεως ἔχει οὕτως. Χάρτου κεκαυμένου, μολύβδου κεκαυμένου, καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου, ἀρσενικοῦ, λεπίδος στομώματος ἑκάστου ἴσον, θείου ἀπύρου τὸ ἥμισυ, λείοις χρῶ, ἢ μετὰ μέλιτος, ἢ ῥοδίνου. Μοσχίωνος πρὸς νομάς. Ἐλατηρίου δραχμὰς β. χάρτου κεκαυμένου δραχμὰς β. λεπίδος χαλκοῦ ∠ β. ἀρσενικοῦ δραχμὰς δ. ἰοῦ σκώληκος δραχμὴν α. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ δραχμὴν α. λείοις χρῶ μετὰ ῥοδίνου.

Margin: †δυσεντε-ρικοῖς

Εὐώδες Λουκίου καθηγητοῦ.

Λεπίδος δραχμὰς δ. κηκίδος δραχμὰς δ. σανδαράχης δραχμὰς β. ἀρσενικοῦ δραχμὰς β. σμύρνης δραχμὴν α. χαλκάνθου δραχμὴν α. λιβάνου ∠ β. ἐλατηρίου δραχμὴν α. χάρτου κεκαυμένου ὥστε χρῶσαι. Ὡς δὲ ἡμεῖς, Λεπίδος ∠ η. κηκίδος ∠ η. σμύρνης ∠ η. σανδαράχης ∠ δ. ἀρσενικοῦ ∠ δ. ἐλατηρίου ∠ δ. λιβάνου ∠ γ. χαλκάνθου ∠ γ. χάρτου ὥστε χρῶσαι. Ὡς δὲ Πρασίων. Ἀρσενικοῦ δραχμὰς β. λεπίδος δραχμὰς β. χαλκάνθου ∠ α. σανδαράχης ∠ β. σμύρνης ∠ α. λιβάνου ∠ α. κηκίδων ∠ α. χάρτου ∠ δ. λείοις καὶ μετὰ ῥοδίνου. Ἡρακλείδης δὲ ταύτην ἔχει τὴν γραφήν. Κηκίδων ∠ ς. ἀρσενικοῦ ∠ δ. σανδαράχης δραχμὰς δ. λεπίδος δραχμὰς δ. λιβάνου ∠ γ. χαλκάνθου ∠ γ. σμύρνης μιναίας ∠ β. χάρτου ∠ η. Ὡς δὲ Κλεόβουλος, Λεπίδος ∠ β. σανδαράχης δραχμὰς β. ἀρσενικοῦ δραχμὰς β. σμύρνης δραχμὴν α. λιβάνου δραχμὴν α. χαλκάνθου δραχμὴν α. κηκίδος ∠ α. χάρτου ὥστε χρῶσαι. Πρὸς ἄνθρακας. Ὁ ἄνθραξ ἕλκος ἐστὶν, ἐσχάραν ταχὺ ποιοῦν μετὰ φλεγμονῆς ἰσχυρᾶς τοῦ πέριξ μορίου παντὸς, ὥστε καὶ πυρετοὺς ἐπιφέρεσθαι σφοδροὺς καὶ κινδύνους ἐσχάτους, ὥστε χρὴ κατ' αὐτῆς μὲν τῆς ἐσχάρας, ἰσχυρὸν τιθέναι φάρμακον, καὶ τούτων γε ὁποῖα πρὸς νομὰς ἁρμόζειν εἴρηται. τὰ δὲ πέριξ καταπλάσσειν καταπλάσμασιν ὁμαλὴν ἔχουσι δύναμιν, ὡς ἀποκρούεσθαί τε καὶ μετρίως ἐμψύχειν καὶ διαφορεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν καταπλασμάτων, ἐν τῇ περὶ τούτων πραγματείᾳ λέλεκται. νυνὶ δὲ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων μνημονεύσωμεν. Πρὸς ἄνθρακας τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου.

Ἡ τοῦ Μασσαλιώτου. Ταύτην ἐξέθηκε πρὸς τὴν δύναμιν, διὰ τὸ τοὺς ἄνθρακας ἀπολάζειν, ἢ πολλοὺς ἀφαιρεῖσθαι. Χρυσοκόλλης δραχμὰς δ. νίτρου ὀπτῆς δραχμὰς δ. λίθου ἀσίου δραχμὰς δ. ἀρσενικοῦ δραχμὰς δ. σανδαράχης δραχμὰς δ. μίσυος ὀπτοῦ δραχμὰς δ. χαλκίτεως δραχμὰς δ. στυπτηρίας σχιστῆς δραχμὰς δ. διφρυγοῦς δραχμὰς δ. τρίψαντες καθ' ἓν καὶ ὁμοῦ, ἀποτιθέμεθα εἰς ἀγγεῖον χαλκοῦν κύπριον. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἐπιτίθεμεν προθλίβοντες τῷ πλατεῖ τῆς μήλης, ἕως μελανθῇ ὁ ἄνθραξ, εἶτ' ἐπιτίθεμεν ἐπάνω τὴν ὑπογεγραμμένην χλωράν. ἔστι δὲ αὕτη. Λιβάνου δραχμὴν α. ἰοῦ ξυστοῦ δραχμὴν α. λεπίδος χαλκοῦ δραχμὴν α. στυπτηρίας σχιστῆς ὀβολοὺς δ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ὀβολοὺς δ. κηροῦ δραχμὰς ζ. ὀβολοὺς γ. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς δραχμὰς ιε. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α. τὰ ξηρὰ τρίβε ἐν ἡλίῳ μετὰ ὄξους. τὰ δὲ τηκτὰ, τῆκε καὶ κατέρα, καὶ ἀνακόψας, ἀναλόμενος χρῶ. παρὰ Δημοσθένει τῷ Μασσαλιώτῃ, τῷ τε φάρμακον συντεθέντι, ἐλαίου ἔχει κοτύλας β. Ἀπίωνος πρὸς ἄνθρακας. Νίτρου ἐρυθροῦ, ἀρσενικοῦ, σανδαράχης, χαλκίτεως, χαλκάνθου, διφρυγοῦς, ἑκάστου τὸ ἴσον, ὄξει λειοτριβῶν, καὶ ξηράνας καὶ πάλιν τρίψας χρῶ. Ἀπολλωνίου ὀργανικοῦ. Χρυσοκόλλης δραχμὴν α. στυπτηρίας σχιστῆς δραχμὴν α. καὶ στρογγύλης δραχμὴν α. σανδαράχης δραχμὴν α. ὤχρας δραχμὴν α. μίσυος ὠμοῦ δραχμὴν α. χαλκάνθου δραχμὴν α. λείοις χρῶ. Ἡ ἀνθίζουσα Μάγνου πρὸς σηπεδόνας, νομὰς, ἄνθρακας, πτερύγια, ὦτα πυορροοῦντα, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι νομάς. Στυπτηρίας σχιστῆς δραχμὰς η. χαλκίτεως δραχμὰς ς. σανδαράχης δραχμὰς γ. σιδίων ῥοᾶς ξηρῶν δραχμὰς β. χαλκάνθου δραχμὴν α. μίσυος δραχμὰς β. νίτρου δραχμὰς β. ὀμφακίνου ξηροῦ δραχμὰς β. χρῶ ξηρῷ, καὶ μετὰ μέλιτος.

Ἄλλο Διοδώρου. κηκίδος ὀμφακίνης δραχμὰς δ΄. μίσυος δραχμὰς β΄. χαλκίτεως δραχμὰς β΄. ἀρσενικοῦ δραχμὰς β΄. σανδαράχης δραχμὰς β΄. στυπτηρίας σχιστῆς, χαλκάνθου, λίθου ἀσίου, διφρυγοῦς, νίτρου ἐρυθροῦ ἀνὰ δραχμὴν α΄. λείοις κατάπασσε † παραλειπόμενος πυρῆνι μήλης. † παραπτόμενος Ἴσχαιμος Ἀσκληπιάδου. Λυδικίου καθηγητοῦ φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Χαλκίτεως δραχμὰς ιϛ΄. μάννης δραχμὰς ιβ΄. τερμινθίνης ὄξει πεφυρμένης, ξηροῖς κατάπασσε τοὺς αἱμορραγοῦντας τόπους. Ἐν ἄλλαις εὑρήκαμεν δύο μᾶλλον. χαλκίτεως δραχμὰς η΄. μάννης † ιβ Lιϛ΄. τερμινθίνης πεφυρμένης L † ιϛ΄. Ὡς ἡ Διοσκορίδης ὁ ταρσεύς, ἔδωκεν Ἀρείῳ τῷ Ἀσκληπιαδείῳ θαυμαστῶς, κατέχον τὰς αἱμορραγίας. Χαλκίτεως δραχμὰς η΄. μάννης δραχμὰς ιϛ΄. ῥητίνης ξηρᾶς δραχμὰς η΄. γύψου δραχμὰς η΄. τὰ μὲν ἄλλα κόπτεται καὶ σήθεται, καὶ μίγνυται, καὶ ἀποτίθεται εἰς χαλκῆν πυξίδα. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, ἴσον τοῦ φαρμάκου τῇ γύψῳ μίγνυται. Ἐκ τῶν Ἡρακλείδου πρὸς αἱμορροΐδας. Τούτῳ ἐχρήσατο πρὸς τὰς τῶν μυκτήρων αἱμορραγίας, ἔριον καταβάπτων καὶ συστρέφων, ὥσπερ ἐλλύχνιον. Σιδίων ὀξείας ῥοιᾶς οὐγγίας γ΄. στυπτηρίας αἰγυπτίας οὐγγίας δ΄. χαλκίτεως οὐγγίαν α΄. λείοις χρῶ. ὧδε δὲ τῶν μυκτήρων ἔριον πληρώσας τοῦ φαρμάκου, ἐντίθει. Ὁ λεγόμενος Ἡρακλῆς πρὸς αἱμορραγίας. τούτῳ ἀντὶ καυτηρίου ἐχρήσατο, ἔστι δὲ ἐσχαρωτικόν. ποιεῖ καὶ πρὸς πτερύγια, καταστέλλει πᾶσαν ὑπεροχήν, ὀστᾶ ἀνάγει, ἀφίστησι λεπίδας. Σώρεως L δ΄. χαλκάνθου δραχμὰς δ΄. χαλκίτεως κεκαυμένης δραχμὰς δ΄. λείοις χρῶ. Ἴσχαιμον ἐπιτετευγμένον. Μίσυος ξηρικοῦ δραχμὰς ϛ΄. χαλκάνθου δραχμὰς ϛ΄. πίτυος φλοιοῦ δραχμὰς δ΄. χαλκίτεως δραχμὰς δ΄. μάννης δρα-
† δ΄ χμὰς † η΄. γύψου δραχμὰς δ΄. λείοις χρῶ. Ἄλλο. Λιβάνου οὐγγίαν α΄. μίσυος ξηρικοῦ L δ΄. κηκίδων ὀμφακίνων L δ΄. χαλκίτεως L δ΄. φελλῶν κεκαυμένων L η΄. ῥοῦς βυρσοδεψικῆς δραχμὰς δ΄. λείοις χρῶ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ ϛ΄.

Περὶ τῶν πολυχρήστων φαρμάκων.

ΤΑΣ πολυχρήστους ὀνομαζομένας ἐμπλάστρους, ἐπειδὴ πολλαῖς διαθέσεσιν ἁρμόττουσι, διελόμενος, ἐν μὲν τῷ πρὸ τούτου γράμματι τὰς δυναμένας ἅμα τοῖς ἄλλοις οἷς ἐπαγγέλλονται, καὶ τὰ δυσθεράπευτα τῶν ἑλκῶν ἰᾶσθαι, συνήθροισα. νυνὶ δ᾽ ἐφ᾽ ἕτερον γένος τῶν πολυχρήστων ἐμπλάστρων μεταβήσομαι, πρὸς ἄλλα τε πολλὰ ποιούσης ἑκάστης, καὶ μέντοι καὶ πρὸς τὰ σηπόμενα τῶν μορίων, ἑτέρας οὔσης διαθέσεως, ταῦτα τῶν ἰδίως δυσθεραπεύτων ὀνομαζομένων ἑλκῶν. ἐπὶ μὲν γὰρ τούτων ἡ σηπεδὼν ἐπινέμεται, καὶ διὰ τοῦτο καλοῦσι τὰς διαθέσεις ταύτας οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν νομάς, ἐπ᾽ ἐκείνων δὲ περιγέγραπται* καθ᾽ ἓν χωρίον αὐτῶν σηπεδόνος, ὥστε καὶ τὰς φαγεδαίνας ὀνομαζομένας, ἀνεσθίειν μὲν τὰ συνεχῆ, χωρὶς μέντοι τοῦ σήπειν αὐτά, καὶ πυρετὸς ἐπιφέρειν, ὅπερ εἴωθεν ἀκολουθεῖν τοῖς μετὰ σηπεδόνος νομώδεσι. κεφάλαιον δὲ τῆς ἰάσεως ἦν, ἐπὶ μὲν τοῦ προειρημένου γένους τῶν δυσθεραπεύτων ἑλκῶν, ἃ καὶ χειρώνεια καλοῦσιν, εὑρεῖν φάρμακα, καθόσον οἷόν τε μὴ δάκνοντα μέν, ἰσχυρῶς δὲ ξηραίνοντα. ταυτὶ δὲ τὰ νῦν γραφησόμενα, δακνώδη πάνθ᾽ ὑπάρχει, εἴ τις αὐτοῖς ἀκράτοις ἀντὶ τοῦ μιχθῆναι κηρωτῇ χρῷτο. μιγνύμενα δὲ κηρωτῇ, καθῆραι μὲν ἕλκος ῥυπαρὸν καὶ σαρκῶσαι δύναται, καί τινα καὶ διαφορῆσαι σκληρότητα, καὶ τάσιν, οὐ μὴν τὰ δυσθεράπευτά γε ἰᾶσθαι. δηλοῖ δ᾽ αὐτῶν τὴν δύναμιν, τὰ πάθη πρὸς ἃ πεπίστευται παραλαμβάνεσθαι καλῶς, ὃ καὶ κατὰ τὸν ἔμπροσθεν εἴρηται λόγον, καὶ νῦν ἐρῶ, μεμνῆσθαι χρὴ τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ, κατὰ μὲν τὰ πρῶτα βιβλία τὴν μέθοδον εἰπόντος μου, καθ᾽ ἣν εὑρίσκονται τῶν φαρμάκων αἱ δυνάμεις, μετὰ τοῦ καὶ γυμνάσασθαι κατ᾽ αὐτὴν ἐπὶ παραδειγμάτων πλειόνων, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, ἑκάστου κατ᾽ ὄνομα μνημονεύσαντος. ὁ γὰρ ἐκείνων μεμνημένος, εὐκόλως παρακολουθήσει τῷ λογισμῷ τῶν συνθέντων ταυτὶ τὰ φάρμακα τὰ νῦν ἡμῖν προκείμενα, καὶ δηλονότι καὶ αὐτὸς ἕτερα συνθήσει, καθ᾽ ὃν ἂν χρόνον ἀπορῇ τῶν ἤδη προπεπειραμένων. πολλὰ γὰρ τοιαῦτα συμβαίνει πολλοῖς ἐν ἀποδημίαις, ταῖς τε ἄλλαις, καὶ μάλιστα ταῖς κατὰ πλοῦν, ὅπου γε καὶ κατὰ χώραν μενόντων ἀπώλετο τινῶν ἡ παρασκευὴ τῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν ἐθεράπευον τοὺς δεομένους, ὥσθ᾽ ὑπὸ λύπης αὐτοὺς συντακέντας ἀποθανεῖν. ἄριστον μὲν οὖν ἤδη τοῖς πεῖραν δεδωκόσι φαρμάκοις χρῆσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον. εἰ δ᾽ ὡς ἔφην ἀπορήσαιμεν ποτὲ τούτων, ἕξιν ἔχειν αὐτοὺς τοιαύτην, ὡς δύνασθαι συντιθέναι παραπλήσια τοῖς ἤδη δεδωκόσιν ἱκανὴν πεῖραν, ὥσπερ πολλάκις κἀμὲ ὁρᾶτε πράττοντα κατά γε τὰς ἀποδημίας, καὶ ἄλλως. ἔνια γοῦν τῶν αὐτοσχεδιασθέντων ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, βασανισθέντα τῇ πείρᾳ, τῶν ἐνδοξοτάτων οὐδὲν ἐφάνη χεῖρω. τὴν μὲν γὰρ πρώτην αὐτῶν σύνθεσιν, ἐκ στοχασμοῦ τεχνικοῦ ποιούμεθα, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ τῆς πείρας, ἐνίων μὲν φανέντων δοκιμωτάτων, ἐνίων δ᾽ ἀπολειπομένων τοῦ σκοποῦ, δευτέρα πάλιν ἐπανόρθωσις γίνεται. καὶ τρίτη δ᾽ ἐνίοτε πρὸς τὸ τέλειον ἄγουσα τῆς ἐπαγγελίας αὐτά. χωρὶς δὲ τῆς εἰρημένης μεθόδου κατά τε τὰ πρόσθεν ὑπομνήματα, καὶ περὶ τῆς θεραπευτικῆς πραγματείας, χρήσασθαί τε τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις ὀρθῶς ἀδύνατον, αὐτόν τε συνθεῖναι παραπλησίως ἐκείνοις, ἔτι γε ἀδυνατώτερον. ἤδη τοίνυν ἄρξομαι τῶν τοιούτων ἐμπλάστρων. Τὴν δὲ βοτανῶν γεγράφασιν ἅπαντες σχεδὸν οἱ τὰς ἐνδόξους ἐμπλάστρους ἀθροίσαντες ἐν γραφαῖς βίβλου μιᾶς ἢ πλειόνων, οὐ πολὺ διαφερόμενοι τῇ συμμετρίᾳ τῶν μιγνυμένων φαρμάκων ἁπλῶν. Ἄρξομαι δὴ κἀνταῦθα τῶν τῷ Κρίτωνι γεγραμμένων, πρώτην μνημονεύων, ἃς Κρίτων ἔγραψεν ἐμπλάστρους ἐν τῷ δ΄. περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων αὐτῇ λέξει.

Ἡ διὰ βοτανῶν ᾗ χρῶμαι, ποιεῖ πρὸς καρκινώματα, σηπεδόνας, χοιράδας, εἰς διαπύησιν ἄγουσα καὶ ἐξιποῦσα, λέπρας ἀφίστησι καὶ δοθιῆνας διαλύει, ποδαγρικοῖς ἁρμόζει, πώρους διαλύει, ἡ αὐτὴ κεφαλικὴ ἄνευ ἀναζέσεως, λεπίδας ἀφίστησιν, ἀνάγει ὀστᾶ ἐπὶ ποσόν, ἡ αὐτὴ πρὸς τὰ νεότρωτα, πρὸς νομὰς ἐμμότως, ἀνακαθαίρει, πληροῖ σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἑνὸς μέρους πρὸς δύο κηρωτῆς μέρη, ἐνίοτε δὲ γ'. ἡ δὲ μιγνυμένη σὺν δὲ μυρσίνῃ κηρωτῇ, δυσὶ μέρεσιν ἢ τρισὶν ἐπὶ πλεῖον. Βοτανῶν δὲ ἀνύδρων τόπων παραθαλασσίων. ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κυανοῦν ἄνθος ἐχούσης ∠ νϛ'. μήκωνος κερατίτιδος ∠ νϛ'. πρασίου ∠ νϛ'. ὑοσκυάμου φύλλων ἁπαλῶν ∠ νϛ'. ταύτας εἰς ὅλμον βαλών, κόπτε ἕως θλασθῇ καὶ διαλυθῇ, μόνον μὴ τὸν χυλὸν αὐτῶν δαπανήσῃς, ἔπειτα βαλὼν εἰς θυίαν, τρίβε. ἐν ἄλλῃ δὲ θυίᾳ, ἔχε λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ ∠ κε'. μάννης ∠ η'. ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ ιϛ'. ἀλόης ∠ ιϛ'. σχιστῆς ∠ δ'. στρογγύλης ∠ δ'. ταῦτα λέαινε ἐν ἡλίῳ, ὥστε γλοιοῦ πάχος ἔχειν σὺν ὄξει, ἔπειτα μίξας τὰς βοτάνας, τρίβε μέχρις ὅταν καλῶς ἑνωθῇ, εἶτα κηρωτὴν ποίησον †ἐκ χίου κηροῦ ∠ ρ'. οἱ δὲ μνᾶν α'. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β'. ζέσας μίσγε. Ἥρας οὕτως. †ἐχούσης

Τινὲς δὲ τὰς δύο ἀναγαλλίδας βάλλουσι, τινὲς δὲ καὶ χρυσοκόλλης, καὶ γῆς ἐρετριάδος, καὶ ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, καὶ ἀρσενικοῦ, σχιστοῦ ἀνὰ ∠ δ'. Ἃ δὲ περὶ τῆς ἐμπλάστρου ταύτης Ἀσκληπιάδης γέγραφε, καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ δεδήλωται, παραπλήσιά πως ὄντα τούτοις, διὸ καὶ περιττὸν ἔδοξέ μοι γράφειν αὖθις αὐτά, μέλλοντί γε τὸν κοινὸν λόγον ὑπὲρ αὐτῶν διέρχεσθαι νῦν. ὁ γάρ τοι πρῶτος συνθεὶς τὸ φάρμακον τοῦτο, βοτάναις ἐχρήσατο δριμείαις εἰς τὸ διαφορῆσαι σφοδρῶς τοὺς ἐν τοῖς πεπονθόσι μέρεσι μοχθηροὺς χυμούς, διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ἐξ ἀνύδρων καὶ παραθαλασσίων τόπων εἶναι κελεύει, ἐναντίας δ᾽ αὐταῖς ἄλλας ψυχρᾶς δυνάμεως, ἕνεκα τοῦ παρηγορῆσαι τὸ σφοδρὸν τῶν δριμέων, οἷαί περ εἰσίν, ὅ, τε ὑοσκύαμος καὶ ἡ μήκων. ἔχουσι γάρ τι καὶ πραϋντικὸν ὀδυνῶν, ναρκώδη ψύξιν ἐντιθεῖσαι τοῖς πλησιάζουσι. νάρκη δὲ μετρία, ὀδύνης λυτική φησιν Ἱπποκράτης. προσέθηκε δὲ καὶ τῶν μεταλλικῶν, τήν τε λεπίδα τοῦ χαλκοῦ, καὶ τὴν σχιστὴν στυπτηρίαν, ὑπὲρ ὧν ἔμπροσθεν εἶπον, ὅπερ ἑκάτερον τῶν φαρμάκων, ἁρμόττει κακοήθεσιν ἕλκεσιν. ἀλόην δ᾽ ἐκ τῶν στυφόντων καὶ ξηραινόντων ἀδήκτως φαρμάκων ἔμιξε, καὶ τὴν μάνναν τῶν πεσσόντων τε καὶ παρηγορούντων, καὶ διαπυϊσκόντων. τὴν δὲ πιτυΐνην, ὡς ὕλην εἰς ἐμπλάστρου γένεσιν, ὥσπερ γε καὶ τὸν κηρόν, καὶ τὸ ἔλαιον, ἅμα δὲ καὶ τούτῳ συμβαίνει πραΰνεσθαι δι᾽ αὐτῶν τὸ σφοδρὸν τῶν δριμέων φαρμάκων. ἥ γε μὴν πιτυΐνη ῥητίνη, καὶ τὸ ξηραίνειν ἔχει, καὶ ὅσῳπερ αὖ ξηροτέρα, τοσούτῳ μᾶλλον, οἵαν περ ἀξιοῖ βάλλειν. ἐνίους δέ φησι μεμιχέναι τῷ φαρμάκῳ, καὶ χρυσοκόλλης, καὶ γῆς ἐρετριάδος, ἀμφοτέρων τὰ δυσθεράπευτα τῶν ἑλκῶν ἰωμένων. ἔμπαλιν δὲ τούτοις, ἅλες ἀμμωνιακοὶ καὶ τὸ καλούμενον ἀρσενικόν, ἐρεθίζειν ἕλκη πέφυκεν ὑπὸ δριμύτητος, ἀλλὰ καὶ τοῖς σηπεδονώδεσιν ἁρμόττει, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς μὲν τὰ χειρώνεια τῶν ἑλκῶν, οὐ πάνυ τι χρήσιμόν ἐστι τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ φάρμακον. ἐφ᾽ ὧν δὲ σηπεδών τις ὑπάρχει, παῦσαι ταύτην ἐπιτήδειόν ἐστι, διαφοροῦν τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν ἰχῶρας. ἡ δ᾽ αὐτὴ δύναμις τοῦ φαρμάκου, καὶ τὰς χοιράδας ἰᾶται. ἐπεὶ δὲ ῥυπτικά τινα τῶν ἐμβεβλημένων ἐστὶν ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο καὶ λέπρας καθαίρει. σκοπὸς μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ παθήματος τούτου, τὸ οἷον ἀπολεπίσαι τὸ κατεσκληρυσμένον τοῦ δέρματος. ἐργάζεται δὲ τοῦτο τὰ ὑπερξηραίνοντα μετὰ τοῦ ῥύπτειν. εἰ μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανελθεῖν ἠδύνατο τοῦ δέρματος ἡ διάθεσις, οὐκ ἄν τις τὸ κατεξηρασμένον ὑπερεξήραινεν. ἐπεὶ δ᾽ οὐχ οἷόν τέ ἐστι τὸ ἤδη λεπρωθὲν ἰαθῆναι, δεύτερος ἂν εἴη σκοπός, ὅσπερ ἐπὶ πάντων τῶν ἀνιάτων ἐστὶ κοινός, ἐκκόψαι τοῦ σώματος τὸ ἀνίατον. ἐκκόπτεται δὲ ποτὲ μὲν σιδήρῳ, ποτὲ δὲ πυρί, ποτὲ δὲ φαρμάκῳ, ἤτοι καυστικοῖς ἢ διαφορητικοῖς τε ἅμα καὶ ῥυπτικοῖς, ὁποῖόν ἐστι τὸ προκείμενον νῦν. ὥσπερ οὖν οὗτος ὁ λόγος κοινός ἐστιν ἐπὶ πάσης λέπρας, οὕτω καὶ ὁ περὶ τῆς σαρκώσεως. ἐπεὶ γοῦν ὡς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου δέδεικται τὰ σαρκωτικὰ καλούμενα φάρμακα, δυνάμεώς ἐστιν ἀδήκτου ῥυπτικῆς. ὅσα δὲ τῆς ὕλης ταύτης ἐστίν, εἰς τουτὶ τὸ νῦν ἡμῖν προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ φάρμακον, ἔχει μὲν τὸ ῥυπτικόν, οὐκ ἔχει δὲ τὸ ἄδηκτον, διὰ τοῦτο μιγνυμένην αὐτοῖς ὑγρὰν κηρωτήν, ἐκ κηροῦ καὶ ῥητίνης συγκειμένην τετηκότων ἐν ἐλαίῳ. ὁ μὲν γὰρ κηρὸς καὶ τὸ ἔλαιον, ὥσπερ ἀμβλυντικὰ δριμύτητός ἐστιν, οὕτως ἐμπλαστικά, καὶ διὰ τοῦτο ῥύπου γεννητικά. ἡ ῥητίνη δὲ τὸ ἄδηκτον ἔχουσα, τὸ ἐμπλαστικὸν οὐκ ἔχει, ῥυπτικῆς οὖσα δυνάμεως, ἕλκεσι μὲν ἤδη δακνώδης, τοῖς δὲ ἀνελκώτοις ἄδηκτος. τὴν δ᾽ ἐν τῇ μίξει συμμετρίαν, στοχαστικῶς μὲν †μετὰ πρὸ τῆς πείρας, ἐπιστημονικῶς δὲ †κατὰ τὴν πεῖραν εὑρήσομεν ἅμα τῷ γινώσκειν, ὅτι τὸ μὲν καθαρὸν ἕλκος ἀκριβῶς ἀδήκτου δεῖται δυνάμεως τοῦ ῥυπτικοῦ, τὸ δὲ ῥυπαρὸν ἰσχυροτέρου. τούτου γὰρ ὁ ῥύπος ἐστὶ πρόβλημα, τὸ καθαρὸν δὲ γυμνόν, ὁμιλεῖ τῷ ψαύοντι. καὶ μέντοι καὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν, τὰ μὲν αἰσθητικωτέραν ἔχει τὴν οὐσίαν, τὰ δὲ δυσαισθητοτέραν, καὶ τὰ μὲν μαλακωτέραν, τὰ δὲ σκληροτέραν. διὰ τοῦτο οὖν καὶ ὁ Κρίτων ἐπὶ τοῦ προκειμένου φαρμάκου πρὸς ἓν μέρος αὐτοῦ, ποτὲ μὲν δύο μέρη τῆς κηρωτῆς, ἐνίοτε δὲ τρία, ἢ τέτταρα κελεύει μιγνύειν, οὐ μὴν διωρίσατο, ποτὲ μὲν τὰ δύο μέρη, ποτὲ δὲ τὰ πλείω χρὴ μιγνύειν, ὡς τοῦ χρησομένου τῷ φαρμάκῳ, τριβήν τινα ἔχοντος ἤδη κατὰ τὴν τέχνην, καὶ λογίσασθαι δυναμένου τὰ λεγόμενα νῦν ὑπ᾽ ἐμοῦ. διὰ ῥοδίνου μέντοι σκευάσασθαι τὴν κηρωτὴν βέλτιον, οὐ μὴν πολλή γε ἡ ὑπεροχὴ κατὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν ἐστιν, εἰ καὶ δι᾽ ἐλαίου τακείη. τὸ γάρ τοι ῥόδινον ἐπὶ τῶν ἐχόντων τι φλεγμονῶδες, ἄμεινον ἐλαίου. τὰ σαρκωθησόμενα δέ, πάντως ἐστὶν ἀφλέγμαντα. καλῶς δὲ προσεγράψατο ὁ Κρίτων ἐπὶ τῶν ἐπουλώσεως δεομένων ἑλκῶν, διὰ μυρσίνου χρῆναι τὴν κηρωτὴν σκευάσασθαι, στύψεως γάρ ἐστιν ἐκείνοις χρεία. ταῦτ᾽ ἀρκεῖ κατά γε τὸ παρὸν εἰρῆσθαι, περί τε τῶν σαρκωτικῶν, καὶ τῶν ἐπουλωτικῶν φαρμάκων. ἡ μὲν γὰρ τῆς χρήσεώς τε καὶ συνθέσεως αὐτῶν μέθοδος, ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν εἴρηται. ἡ δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ὑλῶν γυμνασία τῆς νῦν οὔσης πραγματείας, κατὰ τὸ μετὰ τοῦτο βιβλίον εἰρήσεται. Ἄλλην ἐφεξῆς τῇδε τῆς αὐτῆς κατὰ γένος δυνάμεως ἔγραψεν ὁ Κρίτων ἔμπλαστρον, αὐτοῖς ὀνόμασιν ὧδε. Σκίλλης, ἀριστολοχίας στρογγύλης ∠ λ'. οἱ δὲ ∠ ιε'. ἴρεως ∠ λ'. οἱ δὲ ∠ ιε'. πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ λ'. οἱ δὲ ∠ ιε'. ἀμμωνιακοῦ ∠ ιε'. σμύρνης ∠ ιε'. στύρακος ∠ ιε'. λεπίδος ἐρυθροῦ χαλκοῦ ∠ ιε'. σκίλλης ὀπτῆς ∠ ρη'. ὄξος δριμύτατον τρίβε ἐπὶ ἡμέρας μ'. τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι, τὴν δὲ λεπίδα πρῶτον

καὶ τὸν στύρακα κατ' ὀλίγον ἐξ ἑκατέρου αὐτῶν, εἶτα ἀμμωνιακὸν καὶ χαλκὸν, καὶ τὴν σκίλλαν ἐπιβαλὼν, ἵνα κατεργασθῇ, εἶτα τὴν ῥητίνην κατ' ὀλίγον, μετὰ ταῦτα τὴν σμύρναν, εἶθ' ὅταν ταῦτα λεῖα ᾖ, τὰ λοιπὰ ξηρά. ἐκπληρωθεισῶν δὲ τῶν ἡμερῶν, κηρωτὴν ποίει τοιαύτην. Κηροῦ λίτρας ε. οἱ δὲ ∠ σμ. τερμινθίνης λίτραν α. οἱ δὲ ∠ λ. ἐλαίου ξέστας β S. οἱ δὲ κοτύλας ς. χαλβάνης ∠ λ. πίσσης ὑγρᾶς ∠ λ. ἐσχάτην ἀπόδιδε τὴν χαλβάνην, εἶτα ψύξας ἀναλάμβανε ἐπιμελῶς. αὕτη μὲν ἡ σύνθεσις τοῦ φαρμάκου. περὶ δὲ τῆς χρήσεως αὐτοῦ τάδε γράφει κατὰ λέξιν ὁ Κρίτων. Ἐν τῇ χρήσει, ἀκράτῳ μὲν χρῶ τῷ φαρμάκῳ, ἐπὶ καταγμάτων ἐν κεφαλῇ καὶ συρίγγων, καὶ νομῶν, καὶ ὑπερσαρκωμάτων, καὶ πρὸς ἀνευρυσμὸν στομίων, καὶ πρὸς ὑποφοράν. ἀνιεμένην δὲ θέλων αὐτὴν ποιῆσαι, ἵνα γένηται σαρκωτική τε καὶ ἐπουλωτικὴ, μέρει ἑνὶ τοῦ φαρμάκου ιβ. μέρη πρόσβαλε κηρωτῆς ῥοδίνης. ἐπὶ δὲ τῶν πυρικαύτων ἑνὶ μέρη η. πρόσβαλε. ταῦτα δὲ περὶ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου καλῶς ἔγραψεν ὁ Κρίτων, ὡς δριμεῖ μὲν αὐτῷ καὶ ἀναστομωτικῷ, καὶ διαφορητικῷ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ξηραντικῷ χρησάμενος ἐπὶ συρίγγων, καὶ ὑπερσαρκωμάτων, καὶ ἐπὶ σηπεδόνων, τουτέστι νομῶν, καὶ πρὸς ἀνευρυσμὸν στομίων, ὥσπερ ἐστὶν ἐπὶ κόλπων τῶν στενοστόμων. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν κεφαλῇ καταγμάτων, ὅταν χωρὶς ἀνατρήσεως ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ θεραπεύειν, ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα μὴ διήκοντα μέχρι μήνιγγος. ἕνεκα δὲ τοῦ σαρκῶσαι, μιγνὺς τῆς ῥοδίνης κηρωτῆς μέρη ιβ. μέχρι συνουλώσεως. ἄμεινον δὲ εἰπεῖν μέχρι πληρώσεως τῆς ἐν τοῖς ἕλκεσι κοιλότητος. ἐξ ἀνάγκης γὰρ τὰ νομώδη τῶν ἑλκῶν, ὅπερ ἔφην εἶναι ταὐτὸν ἐν τῷ σηπεδονώδει, θεραπευόμενα πρὸς τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων ἐστὶν, ὁποῖον καὶ τὸ προκείμενον, πρῶτον μὲν ἀπορρύπτει τὰ σηπόμενα μόρια, καὶ κατὰ τοῦτο γίνεται κοῖλα. μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὴν σηπεδόνα, καθάρσεώς τε καὶ πληρώσεως δεῖται, κἄπειδὰν πληρωθῇ, τηνικαῦτα καὶ τῶν ἐπουλούντων. αὐτὸ δὲ τὸ φάρμακον, ὅταν μήπω κηρωτῇ μιχθῇ, δριμὺ τυγχάνον οὐ μόνον ἀδύνατόν ἐστι σαρκοῦν, ἀλλὰ καὶ καθαίρει τὰ ὑπερσαρκοῦντα, καθάπερ αὐτὸς ὁ Κρίτων ἔφη. καὶ τοῦτόν γε μάλιστα μεμνῆσθαι προσήκει λελεγμένον, καὶ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης ἔμπλαστρον, ἣν διὰ τῶν βοτανῶν ὠνόμασεν, ὅτι πάντα τὰ ἐκ τῶν θερμαινόντων, καὶ τῶν ῥυπτικῶν συγκείμενα, κἂν ἰσχυρῶς ᾖ δριμέα κηρωτῇ μιγνύμενα, σαρκωτικὰ γίνεται. τινὲς δὲ ἀπογινώσκουσιν αὐτῶν, ὅταν ἤτοι διπλασίαν τὴν κηρωτὴν μίξαντες, ὁρῶσιν ἔτι δάκνουσαν οὕτως, ὡς μὴ δύνασθαι σαρκοῦν, ὥσπερ ἐπὶ ταύτης ἔχει τῆς ἐμπλάστρου. πολὺ γὰρ οὖσα δριμυτέρα τε καὶ δακνωδεστέρα τῆς διὰ βοτανῶν, ἄχρηστος εἰς τὰς σαρκώσεις ἐστὶ, κἂν τετραπλάσιον μιχθῇ τῇ κηρωτῇ. συνετοῦ μὲν τοίνυν ἐστὶ χρεία καὶ τετριμμένου περὶ τὴν τῶν τοιούτων φαρμάκων χρῆσιν, ἐν ἀρχῇ μὲν εὐθέως ἐπινοοῦντος ποσαπλασίας δεῖται μίγνυσθαι τῇ κηρωτῇ, μετὰ δὲ τὴν πρώτην χρῆσιν, ἔτι δριμυτέρου τοῦ φαρμάκου φανέντος, ἢ ὥστε σαρκοῦν δύνασθαι, στοχάσασθαι, πόσον ἔτι προσθεῖναι δεῖ τῆς κηρωτῆς, ὥσπερ ἐπὶ τῆς προκειμένης ὁ Κρίτων ἐποίησε. μὴ γάρ τοι δόκει κατὰ πρῶτον εὐθέως στοχασμὸν εὑρεῖν αὐτὸν, ὡς χρὴ δωδεκαπλάσιον μίγνυσθαι τὴν κηρωτὴν, ἀλλ' ὅτι πλείονα μὲν τῆς μιγνυμένης τῇ διὰ τῶν βοτανῶν ἔγνω, τὸ δ' ὅσον πλείονα μετὰ τὸν πρῶτον στοχασμὸν εὗρεν. εἰ γὰρ ὀκταπλασίου μιχθείσης, ἔτι δακνῶδες ἐφαίνετο, δεκαπλασίως ἐνέμιξεν. ὥσπερ γὰρ εἰ καὶ δεκαπλάσιον, ἐπὶ τὴν δωδεκαπλάσιον ἧκεν. ἐπεὶ δ' ὡς ἔφην παρά τε τὸ πλῆθος τοῦ ῥύπου, καὶ τὴν ὑγρότητα τοῦ ἕλκους, τό, τε εὐαίσθητον καὶ δυσαίσθητον τῶν συμπασχόντων, ἔτι τε τὴν μαλακότητα, καὶ τὴν σκληρότητα τῆς τοῦ σώματος ἕξεως, ὑπαλλάττεσθαι χρὴ τὴν ποσότητα τῆς μιγνυμένης κηρωτῆς, ὅπερ εἴρηται πολλάκις, ἐννοεῖν ἡμᾶς δεῖ, μεμνημένους τὴν ποσότητα τῆς χρήσεως ἐν τοῖς τοιούτοις γράφεσθαι, πᾶσιν εὐπετοῦς ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἐντεῦθεν ὁδοῦ πρὸς τὰ ἄλλα γιγνομένης ἄχρι τῶν ἄκρων. ἄκρα δὲ λέγω, τὰ πρὸς ἁπάντων τῶν ὁμογενῶν σκοπῶν συμπληρώματα, περὶ ὧν ἐν εἰπόντος μου παράδειγμα, νῦν ὑμᾶς χρὴ διὰ παντὸς αὐτοῦ μεμνημένους, μηκέτι ἀξιοῦν πολλάκις ἀκούειν ὑπὲρ αὐτοῦ. φημὶ δεῖ σκοποὺς ὁμογενεῖς εἶναι, καὶ πλείστην μίγνυσθαι τὴν κηρωτὴν, τό, τε καθαρὸν εἶναι καὶ ξηρὸν τὸ ἕλκος, εὐαίσθητόν τε τὸ τοῦ θεραπευομένου σῶμα καὶ μαλακόν. τοῦ δὲ ἐλαχίστην ὑγρότητά τε πολλὴν κατὰ τὸ ἕλκος, καὶ ῥύπον, καὶ σκληρὸν, καὶ δυσαίσθητον τὸ τοῦ κάμνοντος σῶμα. καλῶς μέντοι πᾶσι τοῖς συντεθεῖσιν αὐτὸ διαφορητικοῖς οὖσιν, ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς ἐμίχθη, ξηραντικὸν οὖσα φάρμακον, ἔχουσα δ' οὐκ ὀλίγον ἐν αὐτῇ στύψεως. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ ταύτης τῆς ἐμπλάστρου γινώσκειν ὑμᾶς χρὴ διὰ μίξεως πολλῆς κηρωτῆς σαρκωτικήν τε τὴν ἔμπλαστρον, καὶ ἐπουλωτικὴν τῶν μὴ κακοήθων ἑλκῶν γινομένην, ἀλλὰ κἀπὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν, ὅσαι τῆς αὐτῆς εἰσι δυνάμεως, ἐφεξῆς δ' αὐταῖς ἔγραψεν ὁ Κρίτων, τήν γε διὰ ἀκόνης, ᾗ χρῆσθαι φησὶν αὐτὸς, καὶ οὕτως ἐκέλευσε συντιθέναι.

Ἡ διὰ ἀκόνης.

Ἡ διὰ ἀκόνης ἐν χρήσει ἡμῖν οὖσα, ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια πάντα, καὶ ἰδίως πρὸς κεφαλαλγίαν ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐπιτιθεμένη, καὶ πρὸς πλευροῦ ἀλγήματα χρόνια, πρὸς ποδαγρικοὺς, ἰσχιαδικοὺς, ὤμων πόνους, ὀδονταλγίας, τοῖς τετριμμένοις μέρεσιν ἐντιθεμένη. κατασπᾷ καὶ ἔμμηνα ἐπάνω τοῦ κτενὸς ἐπιτιθεμένη. Βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀλγοῦσι, καὶ ῥευματιζομένοις, καὶ τροφὴν μὴ κρατοῦσιν, ἔστι δὲ καὶ πάγχρηστος χωρὶς κατακαύματος, καὶ τῶν μὴ ἀνεχομένων δριμέος φαρμάκου, ἁρμόζει καὶ πρὸς σκληρίαν ἥπατος καὶ σπληνὸς, καὶ πρὸς χοιράδας, καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς. ἰδίως δὴ χρῆσις ἐπ' αὐτῶν γιγνέσθω ἡμέραις ἑπτά. ἐὰν δὲ τρυφεροὶ ὦσι, πρίν τε, ὕδατος τὸ μέρος, ἢ ἐλαίου μὴ ἁπτέσθω, ἕως οὗ ψυδρακώσει, καὶ ἰχῶρας ἐπισπάσηται παχεῖς, εἶτα λύσας τῇ λευκῇ κηρωτῇ, δὲ ὕδατος χρῶ, ἐὰν δὲ πρακτικώτερον ἐθέλῃς, τῇ διὰ πεπέρεως ἀκόνῃ. Κηροῦ, χαλβάνης, τερμινθίνης, πιτυΐνης φρυκτῆς, ἐλαίου δαφνίνου, ἐλαίου παλαιοῦ ἀνὰ λίτραν μίαν, λεπίδος χαλκοῦ λίτραν μίαν S. ἰοῦ ℥ ς. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ α. νάπυος, ἀδάρκης οὐγγίαν α. θείου ℥ α. ἀβροτόνου, κενταυρίου, χαλκάνθου, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, λιβάνου, ἁλὸς κοινοῦ, στυπτηρίας στρογγύλης, λιθαργύρου, προπόλεως, κόκκου κνιδείου ἀνὰ οὐγγίας γ. πάντα ὁμοῦ κόψας,
†τηκτοῖς καὶ σήσας ἀναλάμβανε τοῖς †στυπτικοῖς μετὰ τῶν ἐλαίων. Αὕτη μὲν ἡ τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου σύνθεσις, οὐ μικρῶς διαφέρουσα τῆς προγεγραμμένης θερμότητι. νάπυ γοῦν ἔχει καὶ ἀδάρκην, θεῖόν τε καὶ κόκκον κνίδιον εἰς

πρῶτον

τοσούτῳ ἥκοντα θερμότητος, ὡς ἐλέχθη μοι ἐν οἷς αὖ ἤδη πλέον ὁμιλήσω. καὶ δάφνινον δὲ τῶν ἱκανῶς θερμαινόντων ἐστί, καὶ μετὰ ταῦτα χάλκανθός τε καὶ οἱ ἅλες. ἐμάθετε δέ, ὅτι καὶ στύψεως ταῦτα μετέχει, βραχείας μὲν οἱ ἅλες, πολλῆς δὲ ὁ χάλκανθος. ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς μίξεως τῶν στυφόντων φαρμάκων τοῖς διαφορητικοῖς, εἴρηται πρόσθεν ἐπὶ τῶν πολυχρήστων ἐμπλάστρων. ὅλως γὰρ οὐδὲν δύναται γενέσθαι πολύχρηστον, εἰ μὴ καὶ τῆς ἐναντίας δυνάμεως μετέχει. αὐτή τε γὰρ ἁπλῶς διαφορητικὴ δύναμις ἡ μόνη, πρὸς ἓν εἶδος ἁρμόσει παθῶν, ὃ διαφορεῖσθαι προσήκειν, αὐτή τε στυπτικῆς, πρὸς ἓν ἕτερον, ἐφ' ὃ τὸ ἐπίρρειν ἀναστέλλειν προσήκει. διὸ τὰ μὲν στύφοντα, τοῖς ἀρχομένοις ἐξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν γεννᾶσθαι πάθεσιν ἁρμόττει. τὰ δὲ διαφοροῦντα χωρὶς τῆς τῶν στυφόντων μίξεως, ἐφ' ὧν σωμάτων οὐδὲν ἐπιρρεῖν δύναται, διὰ τὸ προκεκενῶσθαι, ὡς ἐάν γε περιουσία τις ᾖ χυμῶν, οὐ μόνον διαφορεῖται τὸ περιεχόμενον ὑγρὸν ἐν τοῖς πεπονθόσιν, ἀλλὰ καὶ παραγίνεται πρὸς αὐτά, τῶν διαφορούντων ἕλκειν πεφυκότων ὑφ' ἑαυτά, καθάπερ τὰ περιεχόμενα καὶ ψαύοντα τῶν ὑγρῶν, οὕτως καὶ τὰ κατὰ βάθος ὄντα τοῦ σώματος. εὐλόγως δὴ μίγνυται τοῖς διαφορητικοῖς, τά τε σταλτικὰ καὶ ἀποκρουστικὰ προσαγορευόμενα, τοῦ μὲν ἐπὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν ἀφικομένου, τῷ λογισμῷ τούτῳ χρησαμένου, τῆς πείρας δὲ μαρτυρούσης τῷ λογισμῷ. εἰκότως οὖν κατὰ τὸ προκείμενον φάρμακον, καίτοι σκοπὸν ἔχοντος θερμῆναί τε καὶ ξηρᾶναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ψύδρακας ποιοῦν, ἐμίχθη τι καὶ τῶν στυφόντων, ἀλλ' οὐχ ἱκανά γε πρὸς πολλὰ θερμαίνοντα σφοδρῶς φάρμακα, δύο ταῦτα χάλκανθος καὶ ἅλες, ἀλλὰ καὶ λεπὶς χαλκοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν ἐμίχθη λογισμόν, ἥ τε στυπτηρία, διὰ τὸ σφοδρῶς στύφειν, καὶ τοὔνομα λαβοῦσα τοῦτο. Ἄλλη. Ἄλλην ἔμπλαστρον ἔγραψεν ὁ Κρίτων, ἣν ὀνομάζει μεσιανήν, ἑτέραν ὕλης ἔχουσαν γένος τῆς προγεγραμμένης, καὶ τῆς μελλούσης ὑπ' ἐμοῦ γραφήσεσθαι νῦν ἐφεξῆς, ἣν αὐτὸς ὁ Κρίτων ἀνίκητον ὀνομάζει, συγκειμένην ἐκ δριμέων τῶν πλείστων φαρμάκων, οὐκ οὔσης τῆς μεσιανῆς τοιαύτης, ὡς μετὰ ταῦτα δειχθήσεται, κατὰ τὸν οἰκεῖον αὐτῆς καιρόν. καὶ μέντοι καὶ κεφαλικὰς ἄλλας ὀνομάζων, ὧν ἡ καθόλου δύναμις, ὀλίγον ὕστερον εἰρήσεται, γράψας ἐφεξῆς τῇ μεσιανῇ τὴν καλουμένην, μετὰ ταῦτα ἀνίκητον ὑφ' ἑαυτοῦ γράφει, παραπλησίας δυνάμεως οὖσαν τῇ προγεγραμμένῃ, ἣν διὰ κόνης ἐκάλει. ἔχει δὲ ἡ περὶ αὐτῆς λέξις τοῦ Κρίτωνος, ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. Ἡ ἀνίκητος ἐν χρήσει ἡμῖν οὖσα. ἔστι δὲ πάγχρυσος, ἐπισπᾶται, ῥήσσει, ἀνακαθαίρει, κολλᾷ, ὀζιποῖ, διὰ σπληνίου καὶ παραθέσεως σωλήνων, καὶ ἀνειμένη ἔχουσα πάντοτε πηλόν, δι' ὀξελαίου. διαχεῖ δὲ καὶ τὰς σκληρίας, καὶ τὰς συνολκὰς τῶν νεύρων βοηθεῖ, ἐπιτιθεμένη χωρὶς ἐμβροχῆς, ἵνα μὴ περιψύχονται. καὶ ἐν μέρει ἀλείμματος, ποιεῖ ἀνειμένη ὡς ἄκοπος. παύει γὰρ καὶ τοὺς ἐν ἀρχαῖς τῶν νόσων κόπους, καὶ τοὺς ἐξ ἄλλης αἰτίας. ἔστι δὲ καὶ μάλαγμα ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων ἐν μεγάλοις σπληνίοις ἐπιτιθεμένη. ἔστι δὲ καὶ ἔναιμον κολλητικὴ ἐπειδὰν ῥαφῇ, ἢ ἐγκτηριασθῇ, πτύγματος ἐκ μόνου ὄξους προσεπιτιθεμένου τῷ σπληνίῳ, θέρους μὲν ψυχροῦ, χειμῶνος δὲ θερμοῦ. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν τοῖς πέλμασι, καὶ πρὸς κόμματα, σηπεδόνας τε καὶ περὶ δακτύλους διαθέσεις, καὶ τὰ σὺν τραύμασι κατάγματα. ἔνεστι μήτε σαρκωτικῷ μήτε ἐπουλωτικῷ ἑτέρῳ χρῆσθαι, ἀλλὰ μόνῃ πιστεύειν. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀνθρωπόδηκτα, καὶ κυνόδηκτα, θηριόδηκτα. μέγιστον δ' ἐστὶν αὐτῆς ἐπάγγελμα, τὸ τὰ ἐν κατακαλύψει ἀποστήματα ἐν κώλῳ καὶ περιτοναίῳ μὴ ἐᾶν γίνεσθαι, ὅταν γε μὴ φθάσει πυωθῆναι, ἢ γενόμενα λεπτοποιῆσαι, καὶ εἰς ἔντερα συρρῆξαι. ἐπιτίθεσθαι δὲ δεῖ τῷ τόπῳ σπληνίον, καὶ ἐπάνω πίλημα ἐξ ὀξελαίου θερμοῦ, καὶ ἐμβρέχειν δὶς τῆς ἡμέρας. μὴ λύε δέ, εἰ μὴ διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν, εἶτα μετὰ τὸ πυριᾶσαι, ἀτμίδα πάλιν ἐπετίθει. ἐπεκλήθη δὲ ἀνίκητος διὰ τὰ θαυμαστά, καὶ πολλὰ αὐτῆς ἔργα.

Λεπίδος χαλκοῦ ℒ τνη'. πυρέθρου, σταφίδος ἀγρίας, κόκκου κνιδείου, νάπυος σπέρματος, κάχρυος, περιστερᾶς †ιβ κόπρου, ἀριστολοχίας λεπτῆς, ἰοῦ, κυπέρου, εὐζώμου σπέρματος, κυμίνου ἀνὰ ℒ ιϛ'. νίτρου ℒ λβ'. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ℒ λβ'. δαφνίδων ℒ ρκ'. μάννης ℒ ρκ'. ἴρεως ℒ ρκ'. ὄξους δριμέος ξέστας ιϛ'. ἑψήματος ἰσχάδων κύαθοι δ' S. κόψας καὶ σήσας ἅπαντα ὁμοῦ, διατρίβε σὺν τῷ ὄξει ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν. ξηροῦ δὲ καὶ χλωροῦ γενομένου, πρόσβαλε τὸ τῶν σύκων ἀφέψημα, καὶ συμμαλάξας ἀναιροῦ καὶ ἀποτίθει εἰς χύτραν χαλκῆν ἐρυθροῦ χαλκοῦ.

Τὸ δ' ἕψημα τῶν ἰσχάδων ἔχει οὕτως. Ἰσχάδων λιπαρῶν λίτρας ε'. ὕδατος ξέστας ϛ'. ἕψε ἕως ἂν περιλειφθῶσι ξέστας β'. ἡ δὲ χρῆσις ἐστὶν ἐν μέρει τοῦ φαρμάκου ὄξει ἀνειμένου, ὡς γλοιῶδες γενέσθαι, πρὸς ἓξ τοῦ ῥητινοκήρου.

Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἄκρατον ῥητινόκηρον, κηροῦ μέρος ἕν, ῥητίνης φρυκτῆς μέρη τρία σὺν ἐλαίῳ ὀλίγῳ τετηκότα. τὸ δὲ μέσον, κηροῦ μέρος ἕν, ῥητίνης μέρη β'. τὸ δ' ἀνειμένον καὶ εὔκρατον, κηροῦ μέρος ἕν, ῥητίνης μέρος ἕν, τὸ δ' ἐκλελυμένον κηροῦ μέρη β'. ῥητίνης μέρος ἕν, τὸ δ' ὑπερανειμένον, κηροῦ μέρη γ'. ῥητίνης μέρος α'. ἱστορεῖται καὶ ἐπ' ἀγρίου λειχῆνος ἡρμοκέναι ἄκρατον ἐπιρριφέν. Ταῦτα μὲν ὁ Κρίτων ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν. ἐγὼ δὲ ἀπὸ τοῦ τελευταίου τῶν εἰρημένων αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ποιήσομαι τοῦ λόγου. τοὺς ἀγρίους λειχῆνας ὀνομάζουσιν, ὅταν ὑπὸ μὲν τῶν ἀσθενῶς ξηραινόντων φαρμάκων ὁρῶσιν αὐτοὺς μηδὲν ὠφελουμένους, ὑπὸ δὲ τῶν ἰσχυρῶς ἐρεθιζομένους. χρεία τοίνυν ἐπ' αὐτῶν ἐστι, φαρμάκου δραστηρίου μὲν ἱκανῶς, οὐ μὴν δακνώδους σφοδρῶς, ὅπερ ὡς ἔφην ἐκ στοχασμοῦ τεχνικοῦ συντεθέν, ὑπὸ τῆς πείρας βασανίζεται. σύγκειται δὲ τὸ προκείμενον φάρμακον ἐκ πολλῶν δριμέων λεπτομερῶν τε καὶ διαφορητικῶν. ἔχει δέ τινα καὶ τῶν ἀδήκτως ῥυπτικῶν, καί τινα τῶν ἐπ' ὀλίγον στυφόντων.

Τὰ μὲν οὖν δριμέα τῶν ἐν αὐτῷ, πύρεθρόν τε καὶ νᾶπυ, καὶ κόκκος κνίδειος, καὶ ἡ τῆς περιστερᾶς κόπρος, ἰός τε καὶ δαφνίς, καὶ νίτρον, εἶθ' ἅλες ἀμμωνιακοὶ καλούμενοι, καὶ πρὸς αὐτοῖς ὄξος τὸ δριμύ. τοιοῦτον γὰρ ἀξιοῖ βάλλειν.

Τὰ δὲ ῥυπτικὰ τελέως μὲν ἀδήκτως ἐστὶν ἶρίς τε καὶ ἀριστολοχία, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐκ τοῦ γένους τῶν ἤδη πεπτικῶν εἶναι μάννα, γενναιότερον δὲ κάχρυ καὶ σταφὶς ἀγρία. τούτων δ' ἔτι γενναιότερον, κύμινόν τε καὶ τὸ τοῦ εὐζώμου σπέρμα. τὸ δὲ κύπερον, ἔστι μὲν ἀδήκτως ξηραντικόν, ἔχει δέ τι καὶ στυπτικόν, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπίς, ἰσχυρὸν οὖσα φάρμακον. ἔδει γὰρ ὡς πρόσθεν ἐλέχθη μετέχειν τι καὶ τῆς στυπτικῆς δυνάμεως τὸ φάρμακον τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτό γε λεπὶς ἐμίχθη δαψιλής. εἰ δὲ καὶ ἡ μάννα ὄντως εἴη μάννα, καὶ μὴ λιβανωτός, εἴη ἂν καὶ αὕτη στυπτικὸν ἔχουσά τι. βέβληται δὲ καὶ αὕτη δαψιλεστέρα πολὺ τῆς λεπίδος εἰκότως, ἵνα πραΰνῃ τὸ σφοδρὸν τῶν δριμέων

φαρμάκων μετὰ τὸ πέττειν τὰ κατὰ τὸν πεπονθότα τόπον ὑγρά. πραϋντικώτατον δὲ καὶ πεπτικώτατον ἅμα τῷ διαφορεῖν πως ἐστὶ τὸ τῶν ἰσχάδων ἀφέψημα. ταῦτ' οὖν ἅπαντα μιχθέντα, πολύχρηστον εἰκότως εἰργάσατο τὸ φάρμακον. εἰς δὲ τὸ δραστήριον αὐτῶν μέγιστα συντελεῖ τὸ ὄξος, ἐν ᾧ κελεύει λεαίνειν τὰ φάρμακα κατὰ τὸν θερινὸν ἥλιον. πάντα γὰρ τὰ οὕτω σκευασθέντα, λεπτομερῆ γίγνεται, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦ βάθους τῶν σωμάτων ἡ δύναμις αὐτῶν καταδύεται.

Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένων τοῦ αὐτοῦ γένους ἐμπλάστρων.

Τὴν μὲν διὰ τῶν βοτανῶν, ἣν ὅπως ὁ Κρίτων σκευάζει, προέγραψα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἥρας ὁμοίως σκευάζει, καθότι καὶ ὁ Κρίτων ἐμνημόνευσεν αὐτοῦ, διαφέρεται δὲ ἐν τῇ διὰ σκίλλης σκευασίᾳ. τὸ μὲν γὰρ ἀμμωνιακοῦ καὶ τῆς σμύρνης, καὶ τῆς πιτυΐνης ῥητίνης, καὶ τοῦ στύρακος, ἔτι τε λεπίδος, καὶ τῆς σκίλλης τοσοῦτον μιγνύει τοῖς ἄλλοις ὁ Κρίτων, ὅσον ὁ Ἥρας. ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστολοχίας καὶ τῆς ἴρεως διαφέρεται. γράψαντος γὰρ τοῦ Ἥρα ἀριστολοχίας στρογγύλης ∠ λ΄. ἴρεως ξηρᾶς ∠ λ΄. οἱ δὲ ιε΄. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ὁ Κρίτων οὕτως ἔγραψεν, ἀριστολοχίας ∠ λ΄. ἴρεως ∠ λ΄. ἐπὶ τῷ τέλει τῆς σκευασίας τοῦ Ἥρα γράψαντος. Ἐκπληρωθεισῶν δὲ τῶν ἡμερῶν, κηρωτὴν ποίει τοιαύτην. Κηροῦ λίτρας ε΄. οἱ δὲ ∠ μ΄. τερμινθίνης λίτραν α΄. οἱ δὲ ∠ λ΄. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας β΄ S. οἱ δὲ κοτύλας ς΄. Ἐμοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει ἀντὶ τῶν ε΄. λιτρῶν τοῦ κηροῦ μιγνύναι τῷ φαρμάκῳ ∠ σμ΄. ποτὲ μὲν γὰρ ἀντὶ τῆς λίτρας ∠ ρ΄. γράφουσιν αὐτοί, ποτὲ δὲ ἀντὶ τῆς μνᾶς, οὐδέ ποτε δὲ λίτραν οὕτως μικρὰν οὐδεὶς ἔγραψεν, ὡς ∠ μη΄. εἶναι. τοῦτο γὰρ συμβαίνει βαλλομένων ∠ σμ΄. ἀντὶ τῶν ε΄. λιτρῶν. ὡσαύτως δέ, οὐδὲ ἀντὶ τῆς λίτρας τῆς τερμινθίνης ∠ λ΄.

Ἡ Σαραπίωνος.

Καὶ ταύτην ἔγραψεν ὁ Κρίτων ἐν τῇ φαρμακίτιδι βίβλῳ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν, Ἡ Σαραπίωνος, ἣν τινὲς αἰγυπτίαν, οἱ δὲ ἀφροδίτην καλοῦσι. ποιεῖ δὲ πρὸς πᾶν τραῦμα, ἔτι δεῖ αὐτῇ ἐπιμένειν μὴ ἀπελπίζοντας. ποιεῖ πρὸς νύγματα, καὶ σκόλοπας, καὶ παρωτίδας, κατατιτρησί τε καὶ φύματα, ἔτι δὲ ἰξιποῦσα, παρακολλᾷ, ποιεῖ καὶ πρὸς πᾶσαν σκληρίαν, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας, καὶ πρὸς ἐπιφορὰν τῶν ἄρθρων, καὶ πρὸς τὰ θλάσματα τῶν ὤτων, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ προσεβεβλημένα, καὶ χειρώνεια, καὶ παχύχειλα ἕλκη. Ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας γ΄. λιθαργύρου ∠ σ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρξη΄. ῥητίνης κολοφωνίας, πιτυΐνης ∠ ξη΄. κηροῦ ∠ ρξη΄. χαλβάνης ∠ κ΄. ἰοῦ ∠ ν΄. οἱ δὲ ∠ κ΄. σμύρνης ∠ δ΄. οἱ δὲ ∠ η΄. ἕψε λιθάργυρον, ἔλαιον ἕως μετρίως δοκῇ συνεστράφθαι, εἶτ' ἄρας τὴν λοπάδα, προσέμβαλλε ἀμμωνιακόν, εἶτα ῥητίνην, εἶτα κηρόν. τήξας δὲ ἐν ἑκάστον αὐτῶν προσεχόντως, ἵνα μὴ προσκαῇ, ἄρας πάλιν, χαλβάνην προσδίδου ἔτι ἰόν, εἶτα ἐπιθεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ ἕως μηλίνη γένηται καὶ εὐσύστατος, ἕψε. ἔσχατον δὲ ἄρας τὴν σμύρναν ἀπόδιδου, καὶ κινήσας κατάχεε, ἀναλαμβάνων ἐν δέρματι ἀποτίθεσο.

Ὡς Ἀνδρόμαχος.

Τρεῖς συνθέσεις ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος. ταύτης τῆς ἐμπλάστρου, τὴν πρώτην μὲν βραχὺ διαφωνοῦσαν τῇ προγεγραμμένῃ Κρίτωνος, ἐφεξῆς δ' ἄλλας β΄. πλέονα διαφωνίαν ἐχούσας. ἡ δὲ ἐπαγγελία τοῦ φαρμάκου, καὶ ἡ σκευασία γέγραπται καλῶς ἔμπροσθεν ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος. ὁ δ' οὖν Ἀνδρόμαχος οὕτως ἔγραψε περὶ αὐτῆς. Ἡ διὰ τῶν βοτανῶν. Ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κυανέον ἄνθος ἐχούσης ∠ νς΄. πράσου ∠ νς΄. μήκωνος ἀγρίου ∠ νς΄. ὑοσκυάμου χλωροῦ ∠ νς΄. λεπίδος ∠ κε΄. λιβανωτοῦ ∠ η΄. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ις΄. ἁλὸς ∠ ις΄. σχιστῆς ∠ δ΄. κηροῦ μνᾶν α΄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β΄. ὄξους. πολλοὶ μὲν τῶν δύο ἀναγαλλίδων ἔβαλλον εἰς τὴν διὰ τῶν βοτανῶν, Θεόκριτος δὲ ἔτι γῆς ἐρετριάδος, καὶ χρυσοκόλλης, καὶ ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, καὶ ἀρσενικοῦ ἀνὰ ∠ δ΄.

Ἄλλαι ἔμπλαστροι τοῦ αὐτοῦ γένους, περὶ ὧν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν.

Πρὸς γαγγραίνας, καὶ σηπεδόνας, ἔτι νομὰς παλαιάς, καὶ κακοήθεις, Ἰσιδώρου ἀντιοχέως. Λιθαργύρου ∠ δ΄. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η΄. ἐλαίου κυάθους ς΄. Τάλιος ἄλλιος, κυάθους ιβ΄. καὶ ἰοῦ σκώληκος. τὴν δὲ λιθάργυρον, καὶ τὸν ἰὸν λεῖα ἐμβαλὼν εἰς χύτραν, καὶ ἐπιχέας ἐλαίου κυάθους τρεῖς, ἕψε ἐπὶ πυρὸς μαλακοῦ, κινῶν σπάθῃ ξυλίνῃ, ἕως ἂν γένηται χλωρά, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, καὶ εἰς θυίαν κατεράσας τρίβε ἕως οὐκ ἔστι θερμὸν ἐπὶ πλέον. εἶτα πάλιν εἰς τὴν χύτραν ἐπιχέας τοῦ ἐλαίου κυάθους γ΄. κινῶν μὴ προσκαῇ, ἕως ἂν γένηται μηλίνη ἕψε, καὶ πάλιν κατακενώσας, τρίβε ὡς κολλύρια. καὶ πάλιν ἀνελόμενος εἰς τὴν χύτραν, ἕψε, κινῶν ἕως ἂν γένηται ἐρυθρά, καὶ κατακενώσας εἰς θυίαν πάλιν τρίβε ἐπὶ πλέον, καὶ πάλιν τὸ τέταρτον ἕψε εἰς τὴν χύτραν ἵνα συστραφῇ, καὶ πάλιν ἕως οὐκ ἔστι θερμὸν κατεράσας, καὶ τρίψας ἀνελοῦ, καὶ ἀπόθου εἰς πυξίδα ἐρυθράν, καὶ χρῶ πρὸς τὰ εἰρημένα. Ἐφεξῆς δὲ τῇ προγεγραμμένῃ περὶ ἑτέρας ἐμπλάστρου κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος. Ὑγρὰ ἔμπλαστρος πρὸς νομὰς ᾗ χρῶμαι, καὶ ἄλλα πολλά. Κηροῦ ∠ η΄. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ η΄. στέατος ταυρείου τεθεραπευμένου ∠ δ΄. χαλκίτεως ∠ β΄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ γ΄. μάννης λιβανωτοῦ ∠ β΄. κηκίδος ὀμφακίνης ∠ δ΄. ἐλαίου μυρσίνου κοτύλας ε΄. τὰ ξηρὰ σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, εἶθ' οὕτως τὰ τηκτὰ καταχεῖται.

Πολύχρυσοι φαιαί.

Ὅτι τῶν βοηθημάτων, ἔνια μὲν ὁ λόγος εὑρίσκει μόνος, ἔνια δὲ ἡ πεῖρα, καὶ αὐτὴ τοῦ λόγου μὴ χρῄζουσα, τινὰ δ' ἀμφοῖν ἀλλήλοις συνεργούντων δεῖται, πολλάκις ὑμῖν ἐπιδέδεικται, καὶ πρός γε τούτοις, ὅτι τὰ διὰ λόγου, καὶ πείρας εὑρισκόμενα, στοχαστικῇ μὲν ὁδῷ χρῆται πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων εὕρεσιν, ἐλπισθέντα δὲ τῷ λόγῳ βεβαιοῦται τῇ πείρᾳ, καὶ μέντοι καὶ ὡς τῆς στοχαστικῆς ἐλπίδος, οὐκ ὀλίγη ἐστὶν ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἡ διαφορά, καθάπερ καὶ καθ' ὅλον τὸν βίον. οὐ γὰρ ὁμοίως ἐλπίζομεν ὑετὸν ἔσεσθαι κατά γε τὰς χειμερινὰς τροπάς, καὶ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολήν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς, σπανιάκις οὐ γίνεται, κατὰ δὲ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν σπανιάκις γίνεται. πάντων δὲ τῶν κατὰ τὰς τέχνας ἔργων ὑπὸ συνεχοῦς ἀσκήσεως ἀκριβουμένων, οὐκ ἀρκεῖ τὸ καθόλου μόνον ἐν αὐταῖς καταμαθεῖν, ἀλλὰ κἂν τοῖς κατὰ μέρος ἐνεργῆσαι χρὴ πολλάκις. ἡ γὰρ διὰ τῶν ἐνεργειῶν ἄσκησις, ὁδός ἐστιν ἐπὶ τὴν τελείαν κτῆσιν. διὰ τοῦτ' οὖν κἀγὼ κατὰ πάσας τὰς πραγματείας, ἃς ὑμῖν τοῖς ἑταίροις ἀξιώσασιν

ἐποιησάμην, οὐκ ἠρκέσθην μόνον τοῖς καθόλου θεωρήμασιν, ἀλλὰ καὶ γυμνάσματα πολλὰ προσέγραψα, δι' ὧν ἤλπιζον ὑμῖν ἐναργεστέραν τε καὶ βεβαιοτέραν ἔσεσθαι τὴν γνῶσιν αὐτῶν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων μερῶν τῆς ἰατρικῆς, οὕτω κἀπὶ τῆς τῶν νευροτρώτων θεραπείας † ἔγραψα, πρώτην μὲν ὑμῖν ἐπιδείξας τὴν λογικὴν ὁδὸν εἰς τὴν τῶν βοηθημάτων εὕρεσιν. ἐφεξῆς δὲ ταύτῃ τὰς ὕλας, ἐν αἷς τὰς εὑρεθείσας ὑπὸ τοῦ λόγου δυνάμεις ἐμάθετε περιεχομένας. ἐν γὰρ τοῖς περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπομνήμασιν ια. τὸν ἀριθμὸν οὖσι, τὰς ἐν ταῖς κατὰ μέρος ὕλαις δυνάμεις ἁπάσας γε, ἢ τὰς πλείστας χρησιμωτάτας ἔγραψα. πρὸς γάρ τοι τὴν εὐπορίαν τῶν βοηθημάτων, ἐδείχθη τοῦτ' ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, οὐ μόνον δὲ εἰς τὸ δύνασθαι, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς αὖθις τῶν ἐσκευασμένων φαρμάκων ἐν ἀπορίαις εὐπορεῖν βοηθημάτων, καὶ Ἐρασίστρατός ποτε τοῦ τῶν βοτανῶν εὐπόρησε χυλοῦ, μὴ παρόντος † αὐτοῦ σωματικοῦ φαρμάκου κατὰ τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῆς ὁδοιπορείας, ἀλλὰ κἂν αὐτῶν συντεθέντων ἀπολέσητε τὰς γραφάς, ὅμως ἡμᾶς αὐτοὺς δύνασθαι συντιθέναι παραπλήσια τοῖς ἀπολωμένοις. καὶ μέντοι καὶ πρὸς τὸ καλῶς χρῆσθαι τοῖς ὑφ' ἑτέρων εὑρημένοις, ἡ διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας ἄσκησις ὠφέλιμός ἐστι. τί δεῖ λέγειν; ὅτι καὶ πρὸς τὸ διακρίνειν δύνασθαι τά τε περιττῶς ἐμβεβλημένα τοῖς συνθέτοις φαρμάκοις, καὶ κατὰ τοὐναντίον ὅσα παραλέλειπται τοῖς πρώτοις συνθεῖσιν, ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ γ. βιβλίον ἔδειξα τὸν λόγον ποιούμενος, ἤδη τῶν τοῖς νευροτρώτοις ἁρμοττόντων. ὡσαύτως δὲ καὶ νῦν ἐπιδείξω, γυμνάζων ὑμᾶς ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐμοῦ πρεσβυτέρων ἰατρῶν εὑρημένοις. ἡ μὲν γὰρ καθόλου μέθοδος, ὅτι μετὰ διορισμῶν ἀκριβῶς, οὔτ' αὖθις διορισμῶν ἐλλιπῶς ἐγράφη τινὶ τῶν πρόσθεν, ἀλλ' οὐδὲ φάρμακον ἐπαγγελλόμενον ἰᾶσθαι τοὺς νυγέντας νεῦρον ὑπό τινος ὀξέος, οἷαί πέρ εἰσιν αἱ βελόναι, καὶ τὰ γραφεῖα τῶν παιδίων, ἔγραψέ τις αὐτὸ τοῦτο μόνον ἄριστα ποιεῖν δυνάμενον, ἐμοῦ πλῆθος οὐκ εὐαρίθμητον ἐν τῷ προειρημένῳ γράμματι διελθόντος αὐτῶν. πολύχρηστα μέντοι φάρμακα γράψαντες ἀξιόλογα τινὲς αὐτῶν, ὅσοι γε ἐπιμελέστεροι, πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς ἐπαγγέλλονται ποιεῖν αὐτὰ προσέθηκαν, ἐνίοτε μὲν ὡς καὶ τοῖς νευροτρώτοις ἐστὶν ὠφέλιμα, ποτὲ δὲ ὡς τῶν νεύρων τε καὶ μυῶν διακοπαῖς, ἔστι δὲ ὅτε καὶ νύξεσιν αὐτῶν, ἢ θλάσεσιν ἀρήγειν ἔφασαν αὐτά. ὑμῖν δὲ ἐξ ὧν ἐμάθετε πάρεστι γνωρίζειν πρὸ τῆς πείρας, εἴτε δυνατά τις ἐπαγγέλλεται περὶ ὧν ἔγραψεν, εἴτ' ἀδύνατα. πάρεστι δὲ καὶ τὰ χωρὶς ὧν πέφυκε ποιεῖν γεγραμμένα φάρμακα γνωρίζειν ὑμῖν, ἐφ' ὧν ἐστι χρηστὸν αὐτοῖς. ἵνα γοῦν ὡς ἤδη παραδείγματος ἄρξωμαι τινὸς ἐμπλάστρου φαρμάκου πολυχρήστου, ἤδη δεύτερον τῇ τάξει γεγραμμένου κατὰ τὴν φαρμακῖτιν Ἀνδρομάχου βίβλον, ἣν ἐποιήσατο τῶν ἔξωθεν τῷ σώματι προσφερομένων, αὖθις τοῦ δηλῶσαι, πρός τινα μάλιστα χρηστὸν αὐτῇ, γυμνάζεσθαι πάλιν ὑμῖν πάρεστιν, ὅπως χρὴ γνωρίζειν ἐκ τῶν γεγραμμένων φαρμάκων ἁπλῶν, τὴν δύναμιν τοῦ συνθέτου. ὁ μὲν γὰρ Ἀνδρόμαχος οὕτως ἔγραψε κατὰ λέξιν.

Αἰγυπτία. Λιθαργύρου ∠ μδ. κίκεως κοτύλας ς. κηροῦ ∠ ρμδ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ οβ. τερμινθίνης ∠ λς. ἐρίων κεκαυμένων ∠ ιη. λεπίδος στομώματος ∠ η. λεπίδος χαλκοῦ ∠ η. ἀριστολοχίας ∠ η. λιβάνου ∠ η. ἔνιοι δὲ σμύρνης ∠ δ. ὀποπάνακος ∠ β. θαλάσσης ∠ ν. εἰς ἐμβροχὴν κηροῦ. Αὕτη μὲν ἡ γραφὴ τοῦ φαρμάκου καλοῦ καὶ πολυχρήστου κατὰ ἀλήθειαν ὄντος, ἀλλ' αὐτός γε παρέλιπεν εἰπεῖν ἤδη τίνων αὐτῷ χρηστόν. εἰ μὲν οὖν προειρηκὼς ἑκάστου γε τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, ὥσπερ ἡμεῖς ἐποιησάμεθα ἐν ὑπομνήμασιν ἕνδεκα, μέθοδόν τέ τινα γεγραφὼς καθόλου συνθέσεως φαρμάκων, ὡς ἐγὼ κατὰ τὸ πρὸ τοῦδε τοῦ βιβλίου πεποίημαι, προὔβαλλε ζῶσι τοῖς ἑταίροις τοιαύτας γραφὰς ἕνεκα γυμνασίας, ὅπως ἀποκρίνοιντο πρός τινα παθήματα, δύναται χρήσιμον ὑπάρχειν, ἐπῃνέσαμεν ὄντως αὐτοῦ τὴν διδασκαλίαν. ἐπεὶ δ' οὐδὲν τούτων ἐποίησε, παντοίως αὐτῆς αὐτῷ μέμψαιτο. διὰ τοῦτ' οὖν εἰκότως αἱ φαρμακίτιδες αὐτοῦ βίβλοι παμπόλλων φαρμάκων ἀρίστων ἔχουσαι συνθέσεις ἠμέληνται τοῖς ἰατροῖς. ἐν γὰρ τοῖς χιλίοις, εἷς τις δοκεῖ τὸ τέλος ἔχειν τῆς τέχνης. οἱ δ' ἄλλοι τοῖς ἰδιώταις ὡσαύτως ἀγαπῶσιν, ἐὰν τοῖς σαφῶς γεγραμμένοις φαρμάκοις ὀρθῶς χρῆσθαι δύνωνται. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν τοιούτων ἰατρῶν; ὅπου δὲ τῶν ἐμπειρικῶν ὀνομαζομένων ἔνιοι, καίτοι ἀξιόλογοι διὰ τῶν τῆς τέχνης ἔργων ὀφθέντες, ὅμως ἀγνοεῖν φασίν, ᾧ τινι λογισμῷ τῶν συντεθέντων φαρμάκων ἕκαστον εὕρηται, καὶ τί λέγω λογισμῷ; τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐ λογισμῷ φασὶν εὑρῆσθαι, τῶν πιστῶν οὐδέν. ἄχρηστος οὖν αὐτοῖς ἐστιν ἡ τῆς φαιᾶς ταύτης ἐμπλάστρου γραφή, τὸ χρῶμα μόνον ἐν τῷ περιγράμματι διδασκούσης, χωρὶς τῆς κατὰ δύναμιν ἐπαγγελίας, ἣν ἄμεινον ἦν γεγράφθαι πρὸ τοῦ χρώματος. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Ἀνδρόμαχος εἰπεῖν παρέλιπε τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἡμεῖς εὑρεῖν πειραθῶμεν ἐκ τῆς τῶν μιγνυμένων φαρμάκων ἰδέας τε καὶ δυνάμεως.

Ἡ μὲν δὴ λιθάργυρος, ὅτι τῆς μέσης ἐστὶ κράσεως, ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ψύχειν ἀποκεχώρηκε βραχὺ πρὸς τὸ ξηραίνειν, ἐμάθετε. καὶ μέντοι καὶ τὴν χρείαν αὐτῆς εἰς τὰς ἐμπλάστρους, ἔγνωτε διττὴν ὑπάρχουσαν. εἰ μὲν ἄτηκτος μένοι, ὡς ὕλης μόνον, εἰ δὲ τακείη, καὶ ὡς ξηραίνειν δυναμένης, καὶ μᾶλλον εἰ ἐπὶ πλέον ἑψηθείη. νυνὶ μέντοι ζήτημά ἐστιν ἤδη πόσον ἑψηθήσεται, κοτύλας ς. γράψαντος τοῦ Ἀνδρομάχου μίγνυσθαι χρῆναι τοῦ κίκεως, ὅπερ ἐστὶν ἔλαιον κίκινον. πόσων γὰρ οὐγγιῶν τὴν ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς λίτρας εἶναι βούλεται κοτύλην, οὐκ ἐδήλωσε, καί τι βέλτιον ἦν ἐν Ῥώμῃ βεβιωκότα λιτρῶν μὲν καὶ ξεστῶν καὶ οὐγγιῶν μεμνῆσθαι, παραλιπεῖν δέ, τὸ τῆς κοτύλης ὄνομα ταῖς ἔξω τῆς Ἰταλίας πόλεσιν ἑλληνικαῖς ὑπάρχον ἐν χρήσει. εἰ μὲν οὖν ἐν ἁπάσαις αὐταῖς ταὐτὸ ἦν ὄνομα τῆς κοτύλης, οὐδὲν ἂν ἦν ζήτημα. νυνὶ δὲ ἐπειδὴ πάμπολλη διαφορὰ κατὰ τὸ ποσὸν ἐν αὐταῖς ἐστιν, ἐχρῆν αὐτὸν εἰπεῖν, ἤτοι γε ὅτι τὴν ἀττικὴν λέγω κοτύλην, ἢ τὴν ἀλεξανδρεωτικήν, ἢ τὴν ἐφεσίαν, ἤ τινα ἄλλην. οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι τῶν γραψάντων περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν θ. φασὶν οὐγγιῶν τῶν ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς λίτρας, τὴν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐν τοῖς φαρμακίτισι βιβλίοις γεγραμμένην κοτύλην. ἄλλοι δὲ τὴν τῶν ιβ. φασὶν οὐγγιῶν ὑπ' αὐτῶν λέγεσθαι, καθάπερ ἐν Ῥώμῃ τὴν λίτραν τοῦ ἐλαίου συνήθως ὀνομάζουσιν. ἤδη δέ τινος ἤκουσα λέγοντος, ἑκκαίδεκα οὐγγίας ῥωμαϊκὰς ἔχειν τὴν ἐν ταῖς φαρμακίτισι βίβλοις γεγραμμένην ὑπὸ τῶν ἰατρῶν κοτύλην, οὐ μικρὰ δὲ ἐστι διαφορὰ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου δύναμιν, ἢ μεγάλας ἐμβάλλειν, ἢ μικρὰς τὰς κοτύλας. ἐγὼ γοῦν ἐν τῇ Ῥώμῃ

† ἔπραξα

† ταὐτοῦ

τὴν τοῦ ἐλαίου καλουμένην λίτραν, ἣν διὰ τῶν κατατετμημένων κεράτων μετροῦσιν, ἔστησά ποτε, βουλόμενος μαθεῖν ὁπόσον ἔχει σταθμὸν τοῦ βάρους. εὗρον δὲ ταῖς σταθμικαῖς δέκα οὐγγίαις ἴσας τὰς μετρικὰς τοῦ ἐλαίου ιβ. διὸ γράφειν ἐχρῆν ἐπιμελέστερον ἐν ταῖς φαρμακίτισι βίβλοις τοὺς ἰατρούς, ὁποίας τινὰς κελεύουσι βάλλεσθαι τὰς οὐγγίας, ἢ τὰς λίτρας τῶν ὑγρῶν φαρμάκων, πότερα τὰς μετρικάς, ἢ τὰς σταθμικάς. πρόδηλον γάρ, ὅτι τῶν ὑγρῶν τούτων σωμάτων, ὥσπερ καὶ τῶν στερεῶν, τὰ μέν ἐστι βαρύτερα, τὰ δὲ κουφότερα. καὶ λέλεκταί μοι κατὰ λόγον ἕτερον ἑκάστου τῶν εἰς τὰ φάρμακα βαλλομένων ὑγρῶν ὁ σταθμός, ἀλλὰ νῦν γε τὸ προκείμενον ἀναλάβωμεν. τὰς γάρ τοι τρεῖς κοτύλας, εἰ μὲν ἐξ ἐννέα τις οὐγγιῶν μετρικῶν ἑκάστην θείη, τὰς μὲν τρεῖς οὐγγιῶν ἑπτὰ καὶ κ. ἐργάζεται. τεμνομένης δὲ ἑκάστης αὐτῆς εἰς η. δραχμάς, τὰς δραχμὰς ἕξουσι διακοσίας ιϛ. εἰ δὲ ἐκ τῶν ιβ. οὐγγιῶν ἑκάστην κοτύλην ὑπάρχειν ὑπόθοιτο, γενήσονται μὲν ϛ. καὶ λ. οὐγγίαι, δραχμαὶ δὲ σπη. τεμνομένης εἰς η. δραχμὰς ἑκάστης οὐγγίας. πεπείραμαι δ' ἐγὼ πολλάκις ἐν ἐλαίῳ λιθάργυρον ἑψηκώς, τὴν μὲν σύμμετρον αὐτῆς μίξιν ἴσην τῇ σταθμικῇ λίτρᾳ τῆς λιθαργύρου, τῇ μετρικῇ δὲ τοῦ ἐλαίου γίγνεσθαι. εἰ δὲ ἐμβάλλοι τις ἔλαιον πλέον, ἑψομένην τε δηλονότι πλείονι χρόνῳ, ξηραντικωτέραν γίγνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῶν λευκῶν ἐμπλάστρων, διὰ τὸ χρῶμα μίγνυμεν καὶ τὸ ψιμμύθιον τῇ λιθαργύρῳ, τοὐπίπαν ἴσον ἴσῃ κατὰ τὸν σταθμόν. ἐμβάλλεται δὲ ἡ κοτύλη τῶν θ. οὐγγιῶν, ὡς πρὸς τὴν σταθμικὴν λίτραν τῆς λιθαργύρου, βουλομένοις φυλάττειν τὸ χρῶμα, διὰ τὸ τὴν πλείονα ἕψησιν ἐργάσασθαι μελαντέραν τὴν λιθάργυρον, ἀλλ' ἧττον ἔκκολλον γίνεται τὸ φάρμακον, ἐλαίου βληθέντος ὀλίγου. διό τινες ἔμιξαν ἤτοι τὴν τερμινθίνην ῥητίνην, ἢ τὴν κολοφωνίαν καλουμένην τὴν διαυγῆ, καθόσον οἷόν τε πειρώμενοι μήτε τὴν χρόαν βλάψαι, μήτε τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου, προσθεῖναί τι τῆς ῥητίνης μίξει τὸ δυσαπόπτωτον αὐτῇ, διὰ τὸ ψαθυρὸν γίνεσθαι τὸ φάρμακον, ἂν ἐν ἐλαίῳ τοσούτῳ τοσοῦτον ἕψηται τῆς λιθαργύρου τε καὶ τοῦ ψιμμυθίου. τινὲς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐνέβαλον ἑψημένῳ τῷ φαρμάκῳ τὸν λευκὸν κηρόν. τῇ μέντοι διπλάσιον ἐχούσῃ τὸ ἔλαιον λιθαργύρῳ, κἂν μηδὲν ἐπεμβάλλῃς ῥητινῶδες, ἢ κηρῶδες, ὑπάρξει τὸ ἔκκολλον ἐκ τῆς ἑψήσεως, καὶ πολύ γε μᾶλλον, ἐὰν τριπλάσιον μίξῃς τὸ ἔλαιον τῇ λιθαργύρῳ, τουτέστιν ἐὰν τρεῖς μετρικὰς ἐλαίου μίξῃς τρισὶ σταθμικαῖς τῆς λιθαργύρου. εἰκὸς οὖν ἐστι τὸν Ἀνδρόμαχον θ. τῶν μετρικῶν οὐγγιῶν ἀξιοῦν ἐμβάλλεσθαι τὸ κίκινον ἔλαιον, ὡς γίγνεσθαι τῶν ἐξ κοτύλων οὐγγίας νδ. μετρικάς, ὅπερ ἐστὶ ταυτὸν λίτραις μετρικαῖς ῥωμαϊκαῖς δ. καὶ ϛ. εὔδηλον δ' ὅτι μὴ παρόντος ποτὲ ἡμῖν τοῦ κικίνου, τὸ παλαιὸν ἔλαιον ἀντ' αὐτοῦ παραληψόμεθα. καὶ τὸ σικυώνιον δ' ἐγὼ πολλάκις ἐνέβαλον, εἰς τὰς διαφορητικὰς ἐμπλάστρους, κἀκείνου μὴ παρόντος, ἕτερον ἔλαιον αὐτοσχεδιάσας, ὅμοιον ἐκείνοις ἐργασάμενος, ἐναφεψήσας αὐτῷ ῥίζας σικύου ἀγρίου, καὶ βρυωνίου, καὶ ἀλθαίας. ὅτι δὲ διαφορητικόν τε καὶ μαλακτικὸν εἶναι βούλεται τὸ προκείμενον φάρμακον ὁ Ἀνδρόμαχος, εὔδηλον ἐκ τοῦ κίκινον ἔλαιον ἐμβάλλειν αὐτῷ, καὶ πλεῖστον ἀμμωνιακὸν θυμίαμα. τῇ γὰρ λιθαργύρῳ τὸν μὲν κηρόν, ἴσον εἶναι βούλεται τῷ σταθμῷ, τὸ δ' ἀμμωνιακὸν ϛ. καίτοι κατὰ πολλὰς τῶν ἐνδόξων ἐμπλάστρων οὐχ ἡμίσεος, ἀλλὰ δ. μέρος ἢ ε. καὶ πολλάκις ἑβδόμου τε καὶ ὀγδόου, καί ποτε δεκάτου βαλλομένου τοῦ φαρμάκου τούτου κατὰ τὸν σταθμόν, ὡς πρὸς τὴν λιθάργυρον. περὶ δὲ τοῦ κηροῦ μεμαθήκαμεν, ὡς ὕλης ἔχει τάξιν ἐν ταῖς τῶν τοιούτων φαρμάκων συνθέσεσιν, οὐ δυνάμεως δραστικῆς συντέλειαν. ὑπάρχει δὲ καὶ αὐτῷ βραχεῖά τις δύναμις μαλακτική, ἀλλ' οὐ διὰ ταύτην ἐν τῷ προκειμένῳ φαρμάκῳ παρείληπται, καθάπερ οὐδ' ἡ τερμινθίνη ῥητίνη, καίτοι πολὺ πλαστικωτέρα κατὰ δύναμιν οὖσα τοῦ κηροῦ. καὶ γὰρ μαλάττει μᾶλλον αὐτοῦ, καὶ προσέτι θερμαίνει καὶ διαφορεῖ, τοῦ κηροῦ μηδ' ἕτερον ἔχοντος τούτων. ἀλλὰ τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα μόνον ἐμβληθέν, αὐχμηρὸν ἐργάσεται τὸ φάρμακον. ὡς δ' εἰς ἐμπλαστροποιΐαν, οὐδὲ γὰρ χεῖρον οὕτως ὀνομάσαι, χρήσιμός ἐστιν ὅ, τε κηρὸς καὶ ἡ ῥητίνη. τὸ γάρ τοι μαλάττειν τε καὶ διαφορεῖν ὑπάρχει τῷ φαρμάκῳ, κἂν μόνου τοῦ ἀμμωνιακοῦ, πρωτεύοντος μὲν ἐν τοῖς μαλακτικοῖς, ἐναμίλλου δὲ καὶ τοῖς διαφορητικοῖς ὄντος. ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐν τῷ ε. τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως εἰρημένων, ὁποίαν τινὰ τὴν κρᾶσιν εἶναι χρὴ τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις, οὐδὲν ἔτι δεηθήσεσθε νεωτέρας διδασκαλίας. αἱ μὲν γὰρ πρῶται δυνάμεις, δραστικαὶ τοῖς φαρμάκοις εἰσὶν ἐν θερμότητι καὶ ψυχρότητι, καὶ ὑγρότητι καὶ ξηρότητι. δεύτεραι δέ, αἵ τε μαλακτικαὶ καὶ διαφορητικαί, καὶ ἀποκρουστικαί, καὶ ἑλκτικαὶ καὶ πεπτικαί τε καὶ ῥυπτικαί, καὶ σηπτικαί, καθάπερ γε καὶ τρίται κολλητικαὶ τραυμάτων, ἐπουλωτικαί τε καὶ σαρκωτικαί. καὶ τὸ συγκείμενον οὖν ἐξ ἐλαίου κικίνου καὶ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος φάρμακον, ἱκανόν ἐστι διαφορεῖν τε καὶ μαλάττειν, καὶ δηλονότι καὶ ξηραίνειν, ὕλην ἐπιτηδείαν προσειληφὸς τόν κηρόν τε καὶ τὴν ῥητίνην, καὶ τὴν ἤδη τὸ πλέον ἑψημένην λιθάργυρον. ἐπεμβάλλειν δ' αὐτῷ κελεύει, καὶ τῶν κεκαυμένων ἐρίων, καὶ ἀριστολοχίας, διαφορητικωτάτων τε καὶ ξηραντικωτάτων φαρμάκων, ἐφ' οἷς πεπτικοῦ καὶ παρηγορικοῦ φαρμάκου μνημονεύει τοῦ λιβανωτοῦ. εἰ δὲ καὶ τῆς σμύρνης ἐμβάλλοι μέν τι καὶ ὀποπάνακος, ἐνίους γάρ φησι καὶ τούτων τι μιγνύναι τῷ φαρμάκῳ, τὴν μὲν σμύρναν ἴσμεν οὐκ ἀγεννῶς θερμαίνουσάν τε καὶ ξηραίνουσαν, τὸν δὲ ὀποπάνακα, καὶ γενναιότερον ἔτι ταῦτ' ἄμφω δρῶντα, καὶ προσέτι λεπτυντικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ὄντα δυνάμεως. ἀλλὰ τούτου μὲν ὀλίγιστον ἐμβάλλεται, δεδιότος οἶμαι τοῦ προσθέντος αὐτό, τὴν δριμύτητα τοῦ φαρμάκου, καὶ βουλομένου μὴ μόνον διαφορητικήν τε καὶ μαλακτικὴν ἐργάσασθαι τὴν ἔμπλαστρον, ἀλλὰ καὶ τραύμασιν ἐπιτηδείαν. διὰ τοῦτ' οὖν αὐτῷ καὶ τὴν λεπίδα τοῦ χαλκοῦ τε καὶ τοῦ στομώματος ἔμιξε, φάρμακα στυπτικὴν ἔχοντα δύναμιν ἅμα τῷ ξηραίνειν ἰσχυρῶς. διὰ γοῦν τὴν τούτων μίξιν, ἐπί τε τῶν ἐναίμων τραυμάτων, ἄλλων θ' ἑλκῶν οὐκ ὀλίγων, ἀγαθὸν γίγνεται φάρμακον ἡ προκειμένη κατὰ λόγον ἔμπλαστρος αἰγυπτία. καὶ μέντοι καὶ πρὸς ἀποστήματα, καὶ πάνθ' ὅσα διαφορεῖσθαι δεῖται, πολλάκις ἀκηκόατε τὰ μὲν ἅμα τοῖς διαφορητικοῖς φαρμάκοις ἔχοντα τι καὶ τῶν στυπτικῶν, ἀσφαλέστερα γίγνεσθαι, τὰ δὲ χωρὶς τῶν στυφόντων, δραστικώτερα μὲν οὐκ ἀσφαλῆ δέ. πολλάκις γὰρ ἐπισπᾶται ῥεύματα πληθωρικοῦ τοῦ θεραπευομένου σώματος ὄντος, ἢ κακοχύμου. κενὸν δ' εἴπερ εἴη τὸ σῶμα καὶ ἀπέριττον, ἑτοιμότερον ἀφικνεῖται τοῦ τέλους, τὰ διαφορητικώτερα φάρμακα μόνα παραλαμβανόμενα χωρὶς τῶν στυπτικῶν. ὀλίγοις δὲ προσφερόμενα ἐπὶ τοιούτοις σώμασι,

τὰ φάρμακα, διὰ τοῦτο ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι μιγνύναι τι καὶ τῶν ἀποκρουστικῶν. οὕτω τοι καὶ τῇ διὰ τῶν ἁλῶν ἐμπλάστρῳ διαφορητικῇ, προσέθεσάν τινες χαλκάνθου βραχὺ, καί τι καὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἐχόντων τι στυπτικόν. τὸ τοίνυν προκείμενον φάρμακον, εὕρηται μὲν διαφορητικὸν ἰσχυρῶς, ὡς καὶ πῦον ἤδη τό γε μὴ πάνυ πολὺ, χωρὶς τοῦ διατρῆσαι τὸ δέρμα διαφορεῖν δύνασθαι, μαλακτικὸν δὲ τῶν σκιρρουμένων τε καὶ ὁπωσοῦν σκληρυνομένων. κολλητικὸν δὲ μεγάλων τραυμάτων, ὥσπερ γε καὶ τῶν ἤδη κακοηθευομένων ἑλκῶν ἐπουλωτικὸν, ἁπάντων τε τῶν ἄλλων παθημάτων, ὅσα διαφορητικῆς τε ἅμα καὶ ἀποκρουστικῆς μετρίως δέονται δυνάμεως, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὰ κατὰ τοῦ μετώπου ῥευματιζομένων ὀφθαλμῶν ἐπιτιθέμενα, καλούμενα δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἀνακολλήματα. τοῦτον δὲ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐπιτήδειον ἔσται καὶ τοῖς γεγυμνωμένοις νεύροις, εἰ καὶ τετμημένα κατά τι μέρος αὐτῶν τύχοι. τὰ γάρ τοι διακεκομμένα τὸν ἐκ τῆς συμπαθείας οὐκ ἔχοντα κίνδυνον, ἔτι καὶ τὴν αἴσθησιν ἀφαιρεῖται τῶν ὑποκειμένων ἑαυτῷ σωμάτων, εἰς ἃ †κατίσχεται. δεῖται γε μὴν καὶ ταῦτα τοιούτου φαρμάκου. τὰ γὰρ ὑγραίνοντα σήπει †καταψύξῃ ῥαδίως αὐτὰ, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ξηραντικοὶ κυκλίσκοι, καί τοι στύφοντες ἱκανῶς, ὅμως ἁρμόττουσι τοῖς γεγυμνωμένοις νεύροις, ἅ γε μήπω φθάσαντα, πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς φλεγμονῆς ἀφῖκται. ταῦτα γὰρ ἀγανακτεῖ, καὶ παροξύνεται πρὸς τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, ἐν τῷ προσήκοντι τοῦ λόγου ῥηθήσεται. περὶ δὲ τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου, τὰ λείποντα τοῦ λόγου προσθῶμεν. ἐπεὶ δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἀγνοοῦντες ἐπιτιθέασι τὰς τοιαύτας ἐμπλάστρους σκληρὰς, ἄμεινον ἐμμότους ποιῆσαι τήξαντας, ἢ καὶ τὴν σκευασίαν εὐθὺς ἐργάσασθαι μαλθακάς. ἔπειτα δὲ ὅταν ἐπὶ μεγάλων διαιρέσεων, ἐν αἷς γεγύμνωται νεῦρα περιθραύωσιν αὐτῶν, ἐλπίζουσιν ἐπὶ τῶν νυγμάτων ἔσεσθαι πολὺ μᾶλλον ὠφελίμους, ἀγνοοῦντες κἀνταῦθα μέγιστόν τι θεώρημα, περὶ οὗ διελέχθην ἤδη, διδάσκων ὑμᾶς ἐν τῷ λόγῳ μὲν πρῶτον δεύτερον, εἶθ᾽ ὑπὸ τῆς πείρας ἔγνων βεβαιούμενα, διὰ τοῦτο καὶ νῦν ἀναμιμνήσκω. †πολλάκις γὰρ θερμοτέρων τε καὶ διαφορητικωτέρων δέονται φαρμάκων αἱ νύξεις τῶν νεύρων, ἤπερ ὅταν †πολὺ ὅλον γυμνωθῇ, τραύματος ἀξιολόγου γενομένου. τὰ γάρ τοι γυμνωθέντα τὰς τῶν δριμέων τε καὶ θερμῶν πάνυ φαρμάκων ἐπιθέσεις οὐ φέρει διὰ τὴν δῆξιν, ἀλλὰ τῶν χαλαστικῶν καὶ διαφορητικῶν δεῖται, μεμιγμένων συμμέτρως τοῖς στύφουσι φαρμάκοις. ἀλλὰ καὶ ὅτι βέλτιόν ἐστι τὰ πέριξ τοῦ τραύματος καταλαμβάνειν τοῖς δριμέσι τε καὶ λεπτομερέσι, καὶ διαφορητικοῖς ἱκανῶς, ὁποῖόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ εὐφορβίου. ἐγὼ μὲν οὖν ἐπικεκριμένην τὴν προκειμένην ἔμπλαστρον ἱκανὴν εἶναι ποιεῖν ἃ προείρηκα, καὶ σκευάσας ταύτην, εὗρον τὴν πεῖραν μαρτυροῦσαν. ὕστερον δέ ποτε καὶ ταῖς Ἀσκληπιάδου τε καὶ Κρίτωνος ἐντυγχάνων φαρμακίτισι βίβλοις, ἔγνων αὐτοὺς γεγραφότας, οὐχ ὥσπερ καὶ Ἀνδρόμαχος ἀδιορίστως, ἀλλὰ μετὰ διορισμοῦ σαφῶς, ἥντινα δύναμιν ἔχει. διά τι οὖν τοῦτο καὶ διότι διαφωνοῦσιν ἐν τῇ σκευασίᾳ, κατά τινα τῷ Ἀνδρομάχῳ κάλλιον ἔδοξέ μοι προσγράψαι, καὶ τὰς ἐκείνων αὐτῶν λέξεις, ἐπειδὴ οὕτως εἰπεῖν τι, καὶ περὶ τῆς ἐν τῇ συνθέσει τοῦ φαρμάκου διαφωνίας αὐτῶν.

Περὶ τῶν γεγραμμένων ὑπ᾽ Ἀσκληπιάδου καὶ Κρίτωνος περὶ τῆς προκειμένης ἐμπλάστρου.

Περὶ τῆς ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμένης αἰγυπτίας ἐμπλάστρου, ὁ Ἀσκληπιάδης οὕτως ἔγραψεν. Ἀνδρομάχου αἰγυπτία ἄναιμος, τραυματική. ποιεῖ πρὸς νεύρων καὶ μυῶν διακοπὰς, ποιεῖ πρὸς νύγματα, περιθλάσεις, παρατρίμματα, λυγίσματα. ἔστι δὲ καὶ ὀφθαλμιώντων παρακόλλημα. ποιεῖ κεφαλαλγικοῖς, καὶ πρὸς πολλὰς διαθέσεις χρήσιμόν ἐστι τὸ φάρμακον. Λιθαργύρου, κηροῦ ἀνὰ ∟ ρμδʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∟ οβʹ. τερμινθίνης ∟ λϛʹ. θείων οἰσυπηρῶν κεκαυμένων ∟ ιηʹ. λεπίδος χαλκοῦ ∟ ηʹ. λεπίδος στομώματος ∟ ηʹ. λιβάνου ∟ ηʹ. ἀριστολοχίας στρογγύλης ∟ ηʹ. κίκεως κοτύλας γʹ. Ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀσκληπιάδης, ἐφεξῆς γράφει τὸν τρόπον τῆς ἑψήσεως, οὐδὲ τοῦτο τὸ μέρος τῆς συνθέσεως ἐπὶ τῶν ἐμπλάστρων φυλάξαντος τοῦ Ἀνδρομάχου, παραλέλειπται γὰρ ἐν ἁπάσαις σχεδόν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἑψήσεων, εἴρηται μὲν οὐκ ὀλίγα κατὰ τὸ †δʹ. γράμμα, καὶ νῦν εἰρήσεται μετ᾽ ὀλίγον. †δὲ ἄξιον δὲ ἐπισκέψασθαι τὸ τῆς διαφωνίας, ἣν ἐν τῇ ποσότητι τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐποιήσατο πρὸς τὸν Ἀνδρόμαχον ὁ Ἀσκληπιάδης. οὐ γὰρ ἓξ κοτύλας τοῦ κίκεως ὥσπερ ὁ Ἀνδρόμαχος, ἀλλὰ τρεῖς ἐμβάλλειν ἀξιοῖ. κατὰ δὲ τὴν ἀριστολοχίαν οὐδὲν προσδιορισαμένου τοῦ Ἀνδρομάχου, προσέθηκεν αὐτὸς τὸ στρογγύλον, ὥσπερ γε καὶ κατὰ τὸ κεκαυμένον θεῖον τὸ οἰσυπηρόν. τὸν μέντοι σταθμὸν ἴσον ἐμβάλλει τῷ Ἀνδρομάχῳ. γράφει γοῦν οὕτως. Θείων οἰσυπηρῶν κεκαυμένων ∟ ιηʹ. ἀριστολοχίας στρογγύλης ∟ ηʹ. ἃ δ᾽ ἐπὶ τέλει προσέθηκεν ὁ Ἀνδρόμαχος, οὐδὲ ὅλως ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, οὔτε περὶ τῆς σμύρνης, οὔτε περὶ τοῦ ὀποπάνακος εἰπών τι, πολὺ δὲ μᾶλλον οὐδὲ περὶ τῆς θαλάσσης, ἃ σαφῶς προσγράψαντος τοῦ Ἀνδρομάχου, θαλάσσης εἰς ἐμβροχὴν κηροῦ †∟ νʹ. τοῦτο γὰρ, οὔτε Ἀσκληπιάδης †δο κ οὔτε ὁ Κρίτων προσέγραψε. τὴν μέντοι ἀριστολοχίαν τὴν στρογγύλην, ὁ Κρίτων ὁμοίως τῷ Ἀσκληπιάδῃ βάλλει, καθάπερ καὶ τῶν οἰσυπηρῶν θείων, τάς τε ὀκτωκαίδεκα δραχμὰς, ἐλαίου τε κικίνου, κατὰ λέξιν γὰρ οὕτως ἔγραψε, κοτύλας ϛʹ. Ἡ δὲ ἕψησις τῆς ἐμπλάστρου παρὰ μὲν Ἀσκληπιάδου γέγραπται τόνδε τὸν τρόπον. ἕψε λιθάργυρον καὶ κίκινον ἕως συστραφῇ, εἶτα τὰς λεπίδας, καὶ ὅταν εὔχρους γένηται, τὰ λοιπὰ ἐπίβαλλε. παρὰ δὲ τῷ Κρίτωνι τόνδε τὸν τρόπον. ἕψε λιθάργυρον μετὰ κικίνου, ἕως μέλιτος σχῇ τὸ πάχος. τούτου δὲ γενομένου, ἐπίπασσε τὰς λεπίδας καὶ συνέψει ἐφ᾽ ἱκανὸν, ἕως ἀμόλυντος γένηται, ἔπειτα τερμινθίνην καὶ κηρὸν, ἡνωμένοις δὲ ἀμμωνιακὸν, προμαλαχθὲν παρὰ πυρὶ τοῖς δακτύλοις. Βαστάζων δὲ ἤδη ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἔμπασσε τῶν οἰσυπηρῶν θείων τὴν κόνιν, μετέπειτα ἐπὶ τέλει τὸν λίβανον, εἶθ᾽ οὕτως ἀναιροῦ. Καὶ περὶ τῆς ἐπαγγελίας δὲ τοῦ φαρμάκου ἐπιμελέστερον ὁ Κρίτων ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. Αἰγυπτία τηροῦσα χωρὶς φλεγμονῆς πᾶσαν διαίρεσιν καὶ πᾶν θλάσμα. εὐθετεῖ δὲ καὶ πρὸς πᾶν δῆγμα τῶν θηρίων, ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς γιγνομένας φλεγμονὰς χωρὶς ἑλκῶν. ἀγαθὴ δὲ καὶ πρὸς πόνους νεύρων καὶ μυῶν, τοὺς δίχα αἰτίας γινομένους. Ἄλλη Ἀνδρομάχου φαιά.

Ἔγραψε καὶ ἄλλας φαιὰς ὁ Ἀνδρόμαχος ὁμογενεῖς πως τῇ προγεγραμμένῃ. καλεῖται δὲ τὴν μὲν ἑτέραν ἀθωᾶν, τὴν δὲ ἑτέραν νυγματικήν. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἀθωᾶ, τῆς νυγματικῆς πρὸς πλείονας διαθέσεις ἁρμόττουσα, καὶ μάλιστα

τὰς μετ' ἑλκῶν, ἐπεὶ ποικιλωτέρα τέ ἐστι, καὶ στυφόντων φαρμάκων ἔτι μᾶλλον μετέχει. ἡ δὲ νυγματικὴ, χαλαστικωτέρα τε καὶ ἀνωδυνωτέρα ταύτης ἐστί. περὶ μὲν οὖν τῆς προτέρας τῶν εἰρημένων φαρμάκων, οὕτως ἔγραψε κατὰ λέξιν φαιὰ Ἀθηνᾶ. Λιθαργύρου ∠ ρ̄. τερμινθίνης ∠ λς̄. κηροῦ ∠ κε̄. μίλτου σινωπικῆς ∠ κδ̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ λς̄. χαλβάνης ∠ ιβ̄. ἀλόης ∠ η̄. διφρυγοῦς ∠ η̄. κεκαυμένου χαλκοῦ ∠ ς̄. μαστίχης ∠ ς̄. ἀριστολοχίας ∠ ε̄. προπόλεως ∠ ε̄. μάννης ∠ ς̄. λεπίδος χαλκοῦ ∠ ς̄. λίθου ἀσσίου ∠ γ̄. τριφύλλου σπέρματος ∠ β̄. συμφύτου ῥίζης ∠ ᾱ. καὶ τετρώβολον, ἐλαίου κο δ̄. Περὶ δὲ τῶν ἑτέρας φαιᾶς αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος. Φαιὰ νυγματική. Ἀμμωνιακοῦ ∠ η̄. κηροῦ νέου ∠ η̄. τερμινθίνης ∠ γ̄. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η̄. πίσσης ξηρᾶς ∠ μ̄. ὡς δὲ Ζήνων μνᾶς S. τέταρτον, λιθαργύρου ∠ δ̄. ἀλόης ἰνδικῆς ∠ β̄. ἀριστολοχίας ∠ β̄. χαλβάνης ∠ β̄. ἰοῦ ∠ ᾱ. οἱ δὲ ∠ β̄. λιβάνου ∠ β̄. ἐλαίου χειμῶνος κοτύλας δ̄. θέρους ὄγδοον, ὄξους κοτύλης ἥμισυ, εἰς ἄνεσιν τοῦ ἀμμωνιακοῦ. Καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς ἔγραψεν ἅμα ταύταις ὁ Ἀνδρόμαχος ἐμπλάστρους, οὐδὲν ἄλλο προσθεὶς αὐταῖς, ἢ τὸ τοῦ χρώματος ὄνομα, συγκειμένας ἐκ τῶν ἐναντίων ταῖς δυνάμεσι φαρμάκων, ἀλλὰ τινὲς μὲν αὐτῶν

†ἑλκωτικὸν ἐπικρατοῦν ἔχουσι τὸ χαλαστικόν τε καὶ ἀνώδυνον, τινὲς δὲ διαφορητικόν τε καὶ †ῥυπτικόν. τινὲς δὲ τὴν στύψιν, ὥστε καὶ ἡμᾶς χρὴ πάσαις αὐτοῖς θαρροῦντας, ἐπιτηδείως ἑκάστῃ χρῆσθαι. πρὸς μὲν τὰ δυσεπούλωτα καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, ταῖς στυπτικὸν ἐχούσαις πλέον. ἔνθα δὲ παρηγορῆσαι τε καὶ χαλάσαι πρόκειται, ταῖς τὸ χαλαστικόν. ἔνθα δὲ ἑλκῶσαί τε καὶ διαφορῆσαι, ταῖς τὰ θερμαίνοντα, καὶ πρὸς ἑαυτὰς τὰς ἐν κακῇ διαθέσει ἐπισπώμενα μοχθηρὰς ὑγρότητας. ἐνίαις δὲ καὶ ἐπὶ προσγέγραπται. Φαιὰ λιτὴ ἢ χρῶμαι. τρεῖς γὰρ ἐφεξῆς πολυμιγμάτους ἔγραψε τοιαύτας, ὧν καὶ αὐτῶν τὴν σύνθεσιν, ἔδοξέ μοι βέλτιον εἶναι προσγράψαι κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ. Φαιὰ λιτὴ ἢ χρῶμαι.

Λιθαργύρου ∠ κδ̄. κίκεως κοτύλην ᾱ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ δ̄. μάννης ∠ δ̄. ῥητίνης ∠ δ̄. κολοφωνίας ∠ η̄.

Ἄλλη ἀνώδυνος Ἰσιδώρου. Λιθαργύρου ∠ λς̄. κηροῦ ∠ λς̄. ἐλαίου κο ᾱ S. ῥητίνης κολοφωνίας ∠ ιε̄. λεπί-

†γ̄ δος χαλκοῦ ∠ θ̄. μάννης ∠ †ν̄. ἑψε. Ἄλλη ἢ χρῶμαι. Λιθαργύρου ∠ ρμδ̄. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ρμδ̄. λεπίδος ∠ κδ̄. ἐλαίου κο γ̄. Ὥσπερ δὲ ταύταις ταῖς προγεγραμμέναις τρισὶ προσέγραψε, ταῖς μὲν ὅτι χρῆται αὐτὸς, ταῖς δὲ ὅτι ἀνώδυνός ἐστιν, οὕτως ἑτέραις μαρτυρεῖ, θηριακὰς αὐτὰς ὀνομάζων. Ἡ γοῦν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τρίτη, κατὰ λέξιν οὕτως γέγραπται. Θηριακὴ ἢ χρῶμαι. Καὶ μετὰ ταύτην ἄλλη πάλιν, ἧς πρόγραμμά ἐστι τοιοῦτον, Εὐπατόριος θηριακή. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν θηριακῶν ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεται. νυνὶ δὲ περὶ τῶν φαιῶν ἔτι τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων εἰπεῖν βούλομαι, μεμφόμενος αὐτῷ, διότι τάς τε ἐπαγγελίας αὐτῶν παρέλιπεν εἰπεῖν, καὶ τὰς σκευασίας. εὐθέως γοῦν τῇ πρώτῃ πασῶν γεγραμμένῃ, τῶν φίλων τις ἰατρῶν ἐχρήσατο πάμπολλα ποιοῦσῃ. καὶ γάρ ἐπουλωτικὴ τῶν δυσεπουλώτων ἐστὶ, καὶ μάλιστα ὅταν τετυλωμένα, καὶ σκληρὰ χείλη περιέχῃ τὸ ἕλκος. ἁρμόττει δὲ καὶ πρὸς σηπεδόνας, καὶ πρὸς σύριγγάς τε καὶ κόλπους, καὶ τὰ μεγάλα τραύματα, καὶ ὅλως ἐστὶ πολύχρηστος. ἡ δὲ τῶν συντεθέντων αὐτὴν φαρμάκων συμμετρία, κατὰ τόδε γέγραπται. Λιθαργύρου ∠ ρμδ̄. ἐλαίου κοτύλας ε̄. ἀσβέστου ∠ μη̄. λιβάνου ∠ μη̄. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ μη̄. τερμινθίνης ∠ μη̄. ἀριστολοχίας ∠ μη̄. πίσσης δραχμὰς ἐνενήκοντα ἕξ, κηροῦ δραχμὰς ἐνενήκοντα ἕξ, ἀμμωνιακοῦ δραχμὰς ἐνενήκοντα ἕξ. Οὕτως μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. ἔξεστι δέ σοι καὶ δι' ἐλάττονος συμμετρίας αὐτὴν σκευάζειν, ἑκάστου τῶν εἰρημένων τέταρτον μόριον μιγνύντα. γενήσεται γὰρ ἡ σύνθεσις τοιάδε. Λιθαργύρου ∠ λς̄. ἀσβέστου δὲ καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ λιβανωτοῦ, καὶ τερμινθίνης, καὶ ἀριστολοχίας, τὸ τρίτον ἑκάστου σταθμοῦ τοῦ λιθαργύρου, τουτέστι ∠ ιβ̄. εἶτα πίσσης, καὶ κηροῦ, καὶ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἑκάστου τὸ διπλάσιον τῶν εἰρημένων τεττάρων φαρμάκων, τῆς ἀριστολοχίας λέγω καὶ τερμινθίνης, καὶ λιβάνου, καὶ χαλκοῦ κεκαυμένου, καὶ ἀσβέστου. χρὴ δὲ τὴν ἄσβεστον ἀκατάσβεστον δηλονότι καὶ πρόσφατον εἶναι, οὕτω τὸ φάρμακον καὶ πρὸς τὰ σηπεδονώδη χρήσιμον γίνεται. ἅπαντα δὲ διὰ ∠ γράψας ὁ Ἀνδρόμαχος τὰ φάρμακα, κάλλιον ἂν ἐπεποιήκει κατὰ τὴν αὐτὴν συμμετρίαν, καὶ τοῦ ἐλαίου μνημονεῦσαι, ὡς ἕλκειν τὸ βαλλόμενον ∠ πόσας δὲ, ἢ εἰ μὴ τοῦτο. πάντως γοῦν ἐχρῆν αὐτὸν τῆς ῥωμαϊκῆς λίτραν μνημονεῦσαι. νυνὶ δὲ κο. γράφει, τὴν συνήθη περὶ τοῦ μέτρου τούτου καταλιπὼν ἡμῖν ἀμφιβολίαν, εἴτ' ἐννέα μετρικῶν ℥. εἴτε δώδεκα βούλεται τὴν κο. εἶναι. κατὰ δὲ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἡ μὲν τελεία συμμετρία, τὰς ἓξ ℥. τοῦ σταθμοῦ λαμβανέτω, διὰ τὸ τὴν ῥωμαϊκὴν λίτραν ἕλκειν ℥ ιβ̄. κατὰ δὲ τὸ δ̄. ἂν σκευάσεις, εὔδηλος ἡ ἀναλογία. εὔδηλον δὲ καὶ ἐὰν ∠ εἴπῃ τις εἰς τὴν τελείαν συμμετρίαν λαμβάνεσθαι υπ̄. διὰ τὸ τὴν σταθμικὴν ℥. ὀκτὼ ∠ ἕλκειν. Καὶ ἄλλη δέ τις ἐστὶν ἐν ταῖς φαιαῖς ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένη, λαμβάνουσα καὶ αὕτη τὴν ἀκατάσβεστον τίτανον, ὁμογενὴς τῇ προγεγραμμένῃ. προγραφὴ δ' αὐτῆς, Φαιὰ Εὐβούλου, καὶ σκευάζει κατὰ τὴν ὑπογεγραμμένην συμμετρίαν. Λιθαργύρου λίτραν ᾱ. κηροῦ μνᾶν μίαν, χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ ιβ̄. ἰοῦ ∠ ιβ̄. τερμινθίνης ∠ ιβ̄. ῥητίνης ξηρᾶς ∠ ις̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η̄. λιβάνου ∠ ιβ̄. ὀποπάνακος ∠ η̄. ἐλαίου κο δ̄. ὄξους κοτύλας δ̄. ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων, κοτύλης S. γέγραπται, καὶ δηλονότι διττῶς ἔξεστιν αὐτὴν σκευάζειν, εἰδότα τὸ πλέον ὄξος ἰσχυρότατον ἐργάζεσθαι τὸ φάρμακον. Καὶ μὴν καὶ ἄλλην φαιὰν, ἧς αὐτὸ τοῦτο προέγραψεν, ἄλλη φαιὰ, ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἀξιόλογον ἑκάστου, τουτέστι τὸ φάρμακον διὰ θαλάσσης σκευαζόμενον, ὅθεν τῶν παραπλησίων ταῖς προγεγραμμέναις ἁρμόττειν δυνάμενον. ἔστι δὲ ἡ σύνθεσις αὐτοῦ τοιάδε.

Λιθαργύρου μνᾶς S. κηροῦ μνᾶς S. χαλκίτεως τέταρτον, λεπίδος χαλκοῦ ∠ ις̄. λιβάνου ∠ η̄. τερμινθίνης τέταρτον ὄγδοον. λέγει δὲ δηλονότι τῆς μνᾶς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τέταρτον, θαλάσσης κοτύλην ᾱ. οἱ δὲ κοτύλης ἥμισυ, κίκεως κοτύλας γ̄. τὸ ἀμμωνιακὸν σὺν τῇ θαλάσσῃ. Ταῦτα μὲν ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, ἄχρι τοῦ τοῦτο τὴν σκευασίαν μνημονεύσας, ὥστ' εἰπεῖν ὅτι τὸ ἀμμωνιακὸν σὺν τῇ θαλάσσῃ προδιαβρέχεται δηλονότι. περὶ δὲ τῆς χαλκίτεως καὶ τῆς λεπίδος, οὐδὲν ἔγραψε, καίτοι καὶ τούτων δυναμένων μετὰ τῆς θαλάττης λειοῦσθαι, καθάπερ γε καὶ συνέψεσθαι τῇ λιθαργύρῳ, καὶ τῷ κηρῷ, καὶ τῇ τερμινθίνῃ. ἵνα τοίνυν μήτ' ἄλλην φαιὰν ζητῆτε παρὰ μηδενὶ τῶν ἄλλων, προσθήσω ἄλλας δύο γεγραμμένας ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου. καλεῖ δ' αὐτῶν τὴν μὲν ἑτέραν

τοῦ φθειροφάγου, ἣν διὰ τούτων συγκεῖσθαι φησί. Λιθαργύρου ∠ ρ. ῥητίνης ∠ ν. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ λ. κηροῦ ∠ ν. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ ιβ. λεπίδος χαλκοῦ ∠ †ιβ. ἀριστολοχίας ∠ η. κενταυρείου ῥίζης ∠ η. ἐλαίου κοτύλας β. Τὴν δὲ τοῦ Ἱέρωνος, οὕτως συγκεῖσθαι φησί. Λιθαργύρου ∠ ρμδ. πίσσης ξηρᾶς ∠ ρμδ. τερμινθίνης ∠ οβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ οβ. μάννης λιβάνου ∠ ρβ. στέατος μοσχείου ∠ ρμδ. κηροῦ ∠ λϛ. ἀριστολοχίας ∠ θ. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ θ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ θ. χαλβάνης ∠ θ. ὀποπάνακος ∠ θ. ὄξους κοτύλης S. ἐλαίου κοτύλην α S. κίκεως ἴσον, δῆλον ὅτι τὴν λιθάργυρον, καὶ τὴν πίσσαν, καὶ τὸ μόσχειον στέαρ διπλάσιον βούλεται τῷ σταθμῷ τῆς τερμινθίνης εἶναι, καὶ τοῦ θυμιάματος καὶ τοῦ λιβάνου, τετραπλάσιον δὲ τοῦ κηροῦ. τῆς δ' ἀριστολοχίας, τε τοῦ κεκαυμένου χαλκοῦ, καὶ τοῦ ἰοῦ, καὶ τῆς χαλβάνης. καὶ τοῦ ὀποπάνακος ἑκκαιδεκαπλάσιον. καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἱκανῶς ἐστι πολύχρηστον, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ προγεγραμμένα, καὶ χρῆσθαι δεῖ πᾶσιν αὐτοῖς θαῤῥοῦντα. Ἑλλησποντία, ὡς Ἀνδρόμαχος. Ἔνδοξον οὖσαν καὶ ταύτην τὴν ἔμπλαστρον, ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐν ταῖς φαιαῖς ἐν τῇδε τῇ συμμετρίᾳ. Λιθαργύρου ∠ ρ. πίσσης ∠ ν. λαδάνου ∠ κε. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η. λεπίδος ∠ β. ἐλαίου παλαιοῦ ∠ σ. Ἐπεὶ δὲ διαφέρεται πρὸς τὸν Ἥραν ἐν τῇ τοῦ φαρμάκου συνθέσει ὁ Ἀνδρόμαχος, ἔδοξέ μοι καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένα προσθεῖναι κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα. †τῆ

Ἑλλησποντία διαπνευστική, ἀφλέγμαντος. πρὸς χοιράδας, φύγεθλα, παρωτίδας, ἐπιτεθὲν τὸ σπλήνιον, ἐπισπᾶται, πυοποιεῖ, ῥήσσει, κολλᾷ, καὶ καθόλου ποιεῖ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων, παρηγορεῖ δὲ καὶ ποδαγρικούς.

Ἐλαίου παλαιοῦ ∠ ρ. πίσσης ξηρᾶς ∠ ν. λαδάνου ∠ κε. λιθαργύρου ∠ ρ. ἰοῦ ξυστοῦ ∠ η. χαλβάνης ∠ δ.

Τὴν λιθάργυρον μετὰ τοῦ ἐλαίου λειοτριβήσας, ἕψε. ἡνίκα δὲ συστρέφεται, πρόσβαλλε τὴν πίσσαν, τε τὸν ἰόν, εἶτα λάδανον καὶ τὴν χαλβάνην, καὶ οὕτως κατεράσας εἰς θυίαν, μάλασσε καὶ χρῶ. τινὲς ἵνα ὑπὲρ τοῦ εὔχρουν αὐτὴν γενέσθαι καὶ φαιάν, μίσυος τε λεπίδος ∠ η. ἄλλως γὰρ γίνεται μελανωτάτη. ταύτῃ καὶ ἐπὶ ποδαγρῶν ἐχρησάμην πολλάκις, καὶ ἐποίησεν ἄκρως. δεῖ δὲ δαδίοις ἀντὶ ξύλων χρῆσθαι. Πρόδηλον δ' ὅτι διαφωνοῦσιν οἱ ἄνδρες, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις βραχύ τι, κατὰ δὲ τὴν τοῦ ἐλαίου συμμετρίαν πάμπολυ. διπλάσιον γάρ, ἢ κατὰ τὸν Ἥραν ὁ Ἀνδρόμαχος ἐμβάλλει. δύναται δὲ καὶ ἑτέρως σκευάζεσθαι, γινωσκόντων ἡμῶν ἐὰν μὲν πλεῖον ἔλαιον ἐμβληθῇ, χρονιωτέραν γενέσθαι τὴν ἕψησιν δηλοῖ, αὐτό τε τὸ φάρμακον γενήσεσθαι ξηραντικώτερον. ἐὰν δὲ ἔλαττον †αὐτέχειν τε τὴν ἕψησιν ἐσομένην, καὶ τὸ φάρμακον ἧττον ἔσεσθαι ξηραντικόν. †ἐν τάχει

Αἱ ὑπὸ Δαμοκράτους γεγραμμέναι πολύχρυσοι.

Τούτοις ἀκολούθως βούλομαι ἐμπλάστρων φράσαι,
ἀνεπιδέτων χρήσεις τε καὶ τὰς συνθέσεις.
ποιοῦσι πρὸς τὰς μὴ μεγάλας διαιρέσεις,
καὶ πρὸς τὰ μείζω σαρκὸς αὐτῆς τραύματα,
τά τ' ἐξ ἐπιπολῆς τῶν τετραπόδων δήγματα,
αἳ καὶ δοθιῆνας διαφοροῦσι προσφάτους.
στομοῦσι δὲ τοὺς ἔχοντας ἤδη καὶ πύον,
κομιζόμεναί τε, τάς τε ἐπ' αὐτοὺς ἐσχάρας
ταχὺς ἀπολύουσι δίχα χειρουργίας.
καὶ τῷ μετώπῳ ἐπιτεθεῖσαι, ῥεύματα
ὀφθαλμιώντων ῥᾷστ' ἐπέχουσι μόναι.
τούτου δ' ἀμείνω τοῦ γένους, πρώτην φράσω
ἔμπλαστρον, εὐπόριστον, εὔχρουν, δραστικήν,
καλοῦσι δὲ τυρίαν. λαμβάνει δὲ τὸ χρῶμα
πορφύρας τυρίας, ἂν γένηται ὃν δεῖ τρόπον.
σκεύαζε δ' οὕτως. τῆς καλῆς λιθαργύρου
ἔμβαλλε λίτρας ε. καὶ κηροῦ α.
καὶ πιτυΐνης γ. τῆς λιπαρᾶς καὶ ἀξύλου.
ἰοῦ δὲ χαλκοῦ τοῦ καλοῦ, καὶ χαλβάνης,
χαλκοῦ τε κεκαυμένου, καὶ λεπίδος καλῆς
δ' ἑκάστου μίγματος βάλλε οὐγγίας.
λιπαροῦ δ' ἐλαίου ιε. λίτρας καὶ μίαν.
ἕψε δὲ τὴν ἔμπλαστρον οὕτως ἐπιμελῶς,
βαλὼν μετ' ἐλαίου λειοτάτην λιθάργυρον,
εἰς κεραμιαῖν τε μείζω, καὶ καινὴν χύτραν,
ἀνάτριβε χερσίν, εἶτα κίνει καὶ σπάθῃ,
ἕψε τ' ἐπὶ λαύρας καὶ διηνεκοῦς φλογός.
ὅταν δὲ μέλιτος λαμβάνῃ τὴν σύστασιν,
ἰόν τε καὶ τὴν λεπίδα προσβαλὼν, ἄφες
ἕψεσθαι ἐφ' ἱκανόν. εἶτα χαλκὸν πρόσβαλλε,
πάλιν τ' ἀφεὶς ἐπὶ ταχὺν ἕψεσθαι χρόνον,
ἀποχέων ὀλίγον τῆς χύτρας τοῦ φαρμάκου,
ψύξας τ' ἀνάτριψον χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις,
εὔχρουν τ' ἰδὼν καὶ σκληρόν, οὕτως πρόσβαλε
τὴν πιτυΐνην καὶ κηρόν. εἶθ' ἡνωμένων
πάντων ἐπιμελῶς, πάλιν ἀπόσταξον βραχύ.
κἂν μὲν βλέπῃς εὔχρουν τε καὶ κεκραμένην,
ἆρον παραχρῆμα τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρός,
καὶ χαλβάνην πρόσβαλλε προμεμαλαγμένην.
ἂν δ' ᾖ παρὰ πολὺ σκληρότερον τὸ φάρμακον,
ἔλαιον αὐτῷ πρόσβαλ' εἰς εὐκρασίαν
οὕτω κατευθῶν, εἶτ' εἰς ἕτερον ἀγγεῖον
ψυχρὸν, μάλασσε χερσί, καὶ οὕτως τ' ἀποτίθου.
Ἄλλην ὑπογράψω τῇ πρὸ ταύτης ὁμογενῆ.
Ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ εἶπον ἔμπροσθεν πάθη,
πάντων ἐπουλοῖ κρεῖττον αὕτη φαρμάκων,
ἕλκη δυσαλθῆ, καὶ τυλώδη, καὶ χρόνια.
τά τ' ἐν τῷ προσώπῳ γινόμεν' ἐξανθήματα,
αὕτη θεραπεύει δίχα τινὸς δήγματος κακοῦ,
ἕδρας τ' ἐχούσας ῥαγάδας καὶ σκληρίας
τὰς κονδυλώδεις, καὶ τύλους ἀποβάλλεται.
σκεύαζε δ' οὕτως. μνᾶν λιθαργύρου καλῆς.
μνᾶ δέ ἐστι λίτρα, καὶ τρίτον λίτρας μέρος.
κηροῦ δὲ καλοῦ ποντικοῦ μνᾶς ἥμισυ,
ἰοῦ τέταρτον μνᾶς, μέρος ξυστοῦ καλοῦ,
χαμαιλέοντος μέλανος ὄγδοον μέρος.
ῥίζα δέ ἐστιν ἡ καλὴ ἡ κρητική,
τὸ α. εἶτα κιλίκιος παλαιοῦ τ' ἐλαίου μνᾶς ἐπιῤῥεπέστερ)
ἐὰν δὲ μὴ παρῇ, κέχρησο καὶ τῷ προσφάτῳ. (βραχὺ
ἕψε δὲ λείαν, τὴν λιθάργυρον βαλὼν
καὶ πᾶν ἔλαιον εἰς χύτραν, κινῶν σπάθῃ.
ὅταν δὲ συστῇ καὶ γένηται μηλίνη,
ἰὸν παράπασον, εἶτα κηρὸν πρόσβαλλε,
τήξας πρὶν, βαστάσας τ' ἀπὸ τοῦ πυρὸς
χαμαιλέοντος ὀλίγον παράπασον.
ὅταν δ' ἑνωθῇ πάντα καὶ ψυγῇ πόσως,

κατοράσσειν εἰς θήκην, οὕτως τε ἀποτίθου.

Αἰγυπτία.

Αἰγυπτία τηροῦσα χωρὶς φλεγμονῆς
πᾶσαν διαίρεσιν, καὶ πάντα θλάσματα,
καὶ δήγματα πάντων τετραπόδων, τῶν θ᾽ ἑρπετῶν,
ὅσαι τ᾽ ἐγγίνονται χωρὶς ἑλκῶν φλεγμοναὶ,
πόνους τε νεύρων καὶ μυῶν διχ᾽ αἰτίας.
ταύτην ἐπαινῶν Ἀνδρόμαχος ἐν φαρμάκοις
ἔχων μεγίστην ἕξιν, ἐδίδου φίλοις.
εἶναι δὲ δραχμὰς ἔλεγε μὲν λιθαργύρου,
τρεῖς μ. καὶ ἑτέρας δὶς ιβ.
κηροῦ δὲ λευκοῦ ποντικοῦ ταύτας ἴσας,
ἀμμωνιακοῦ δὲ τοῦ καθαροῦ τρεῖς κ.
καὶ δώδεκ᾽ ἄλλας, λιβάνου δὲ δὶς δ.
λεπίδος δὲ χαλκοῦ, καὶ λεπίδος στομώματος,
πάλιν δ᾽ ἑκάστου μίγματος δὶς δ.
τερμινθίνης τε τῆς καθαρᾶς τρεῖς δώδεκα.
δέκ᾽ ὀκτὼ δ. ἐλαίου κικίνου κοτύλας μέτρῳ,
ἐρίων ιη. τῶν ῥυπαρῶν κεκαυμένων.
καίειν δ᾽ ἔφασκεν αὐτὰ τοῦτον τὸν τρόπον,
εἰς λοπάδα καινὴν, ἢ χύτραν πλατύστομον,
ἐνθέντα ἔριον οἰσυπηρὸν δαψιλὲς,
τὸ πῶμα προσχρίσαντ᾽ ἢ γύψῳ, ἢ κόνει,
ἢ γῇ κεραμικῇ, μεθ᾽ ὕδατος μεμιγμένῃ
ἐν πυρὶ λαύρῳ καίοντα, ὅταν ᾖ ῥάδιον,
κόψαντας σῆσαι. τόγε δοκεῖν καλῶς ἔχειν,
καίειν δ᾽ ὁμοίως αὐτὰ κἂν τοῖς κριβάνοις,
κἂν τοῖς ἴπνοις τοῖς ἄγαν πεπυρωμένοις,
οὕτως τε λειῶν, λάμβανε ὃν δεῖ σταθμόν.
ἕψειν δὲ κελεύει, λειοτάτην λιθάργυρον,
καὶ πᾶν κίκινον, καὶ μίξαντ᾽ ἐν καινῇ χύτρᾳ,
μέλιτος γε πάχος γενομένου τοῦ φαρμάκου,
λεπίδα παραπάσσειν καὶ συνέψειν ἐφ᾽ ἱκανὸν,
ἕως ἂν γένηται ἀμόλυντον, βάλλειν τότε τερ-
μινθίνην καὶ κηρὸν, εἶθ᾽ ἡνωμένοις,
ἀμμωνιακὸν μαλαχθὲν ὑπὸ τῶν δακτύλων.
μέλλοντα δ᾽ αἴρειν τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
λεῖον προσεμπάττειν λίβανον, ἐμβάλλειν τε
καὶ τῶν οἰσυπηρῶν τὴν κόνιν παρ᾽ ἔσχατον,
πρὸ τοῦ λιβανωτοῦ δὲ μικρὸν ὕστερον.
τινὲς δὲ βουλόμενοι τοῦτο τὸ φάρμακον
ἴδιον λέγεσθαι, βαστάσαντες τὴν μίαν
λεπίδος, μιᾶς βάλλουσι τὰς ἑκκαίδεκα,
χρῶνται δὲ χαλκοῦ λεπίδος, στομώματος.

Ἄλλη.

Οὐδέν τι χεῖρον τῆς προτέρας αἰγυπτίας,
ποιοῦσα ταὐτὰ, ποτὲ δὲ καὶ κρεῖττον πάνυ,
ἂν σκευάσῃ τις ἐπιμελῶς τὸ φάρμακον,
χρήσαιτ᾽ αὐτῷ μὴ παρέργως πρὸς τὰ αὐτά.
ἔχει δὲ ἐλαίου ε. λίτρας, κικίνου ἴσας,
λιθαργύρου δὲ τέσσαρας, χρυσίτιδος,
λεπίδος δὲ χαλκοῦ μη. δραχμὰς,
τερμινθίνης τε τῆς καλῆς τρεῖς ιβ.
μάννης, λιβάνου τε ταὐτὸ τῇ τερμινθίνῃ,
ἀμμωνιακοῦ δὲ τοῦ καθαροῦ λίτρας β.
κηροῦ δὲ λευκοῦ ποντικοῦ λίτρας β S.
ἕψε δ᾽ ἔλαιον, λεπίδα, τὴν λιθάργυρον,
ἕως συνέλθῃ καὶ γένηται εὔχρουν ἄγαν,
σκληρᾶς θ᾽ ἱκανῶς ἐμπλάστρου, εἶθ᾽ οὕτως βαλεῖν
τερμινθίνην καὶ κηρὸν, εἶτα δακτύλοις
ἀμμωνιακὸν μαλαχθὲν, εἶτα τὴν χύτραν
ἀπὸ τοῦ πυρὸς ζέουσαν ἄρας, τότε βαλεῖς
τὴν μάνναν, ἤδη ψυχομένου φαρμάκου.
ἐποίησα ταύτην πολλάκις λιθαργύρου
χωρὶς, μολυβδαίνης ἐμβαλὼν κάλης ἴσον,
ἥδιστά τ᾽ ἐχρησάμην πρὸς ἃ προείπομεν,
πεποιημένην τε χρώματος βελτίονος.

Περὶ τῶν διαφορητικῶν καὶ ἀποσπαστικῶν ἐμπλάστρων.

Οἱ τὰς τῶν συνθέτων φαρμάκων δυνάμεις γράψαντες, ἐκάλεσάν τινας τῶν ἐμπλάστρων ἀποσπαστικὰς, ὥσπερ ἑτέρας διαφορητικάς. ἔνιαι δ᾽ αὐτῶν ἑκάτερον ἐμαρτύρησαν ἀποσπᾶσθαί τε καὶ διαφορεῖν. καὶ γὰρ πλησίον ἀλλήλων εἰσὶν αἱ δυνάμεις, ἥ θ᾽ ἑλκτικὴ τῶν ἐκ τοῦ βάθους, ἥ τε διαφορητικὴ τῶν ἑλχθέντων. αἵ τε γὰρ ἕλκουσαι, καὶ διαφοροῦσί τι πάντως, αἵ τε διαφοροῦσαι, καὶ ἕλκουσιν. ἀλλ᾽ ἐπικρατεῖ κατὰ μὲν τὰ διαφορητικὰ τῶν φαρμάκων ἡ διαφορητικὴ δύναμις, κατὰ δὲ τὰ ἑλκτικὰ ἡ ἑλκτική. σύγκειται μὲν οὖν ἑλκτικαὶ διὰ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ὅσαι δύναμιν ἔχουσιν ἐκ τοῦ βάθους ἄχρι τὸ δέρμα τὰς περιουσίας τῶν ὑγρῶν ἀποσπᾶσθαι, αἱ διαφορητικαὶ δὲ ἐκ τῶν διαφορεῖν τὸ ἑλχθὲν πεφυκότων. ἵνα δὲ ἔμπλαστρος γένηται, καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐρρέθη, τῷ μὲν λιθαργύρου μίγνυται, τῷ δὲ ῥητίνης, τῷ δὲ κηροῦ, τῷ δὲ ἐλαίου, τῷ δὲ πίττης, οὔτε διαφορητικὴν δύναμιν ἀξιόλογον, οὔθ᾽ ἑλκτικὴν ἐχόντων τῶν τοιούτων, ὥσπερ ἡ πρόπολις, ἡ τίτανος, ἡ μυελὸς, ἡ χαλβάνη, ἡ τὸ τῆς ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἡ ἀφρὸς νίτρου, ἡ ἀφρόνιτρον, ἡ ὄξος, ἡ κονία στακτὴ, πέπερί τε καὶ νάπυ, καὶ στρουθίον, οἵ τ᾽ εὐώδιμοι τῶν ἁλῶν, οἵ τε ἀμμωνιακοὶ, καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα πολλὰ, περὶ ὧν τῆς δυνάμεως ἐν τῇ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ λέλεκται. νυνὶ δὲ τὰς πεῖραν ἱκανὴν ἤδη δεδωκυίας ἐμπλάστρους ἐρῶ, τοσοῦτον ἔτι περὶ αὐτῶν εἰπὼν, ὡς ἔνιοι καὶ τῶν στυφόντων φαρμάκων τοῖς ἀποσπαστικοῖς προσέμιξαν εὐλαβούμενοι τὸ γιγνόμενον, ἐφ᾽ ὧν ἐστι περιουσία χυμῶν. ἕλκουσι γὰρ ἐνίοτε πλέον ἢ προσῆκεν, ὡς μὴ μόνον ἐκ τῶν κατὰ τὸ θεραπευόμενον μέρος ἐν βάθει τὴν ὁλκὴν, ἀλλὰ κἀκ τῶν πέριξ ἁπάντων ποιεῖσθαι. λέλεκται δέ μοι καὶ πρόσθεν ἐν τῷ τῶν σαρκωτικῶν δυνάμεων λόγῳ, τὰς ἀποσπαστικάς τε καὶ διαφορητικὰς, ὥσπερ γε καὶ τὰς ἔτι μᾶλλον ἢ χρὴ ῥυπτούσας ἁπάσας, γίγνεσθαι σαρκωτικὰς μιχθείσης κηρωτῆς, ἐφ᾽ ὧν μὲν ἡ δύναμις ἰσχυρὰ πλέονος, ἐφ᾽ ὧν δὲ ἀσθενὴς ἐλάττονος. ἐὰν δὲ φθάσῃ τὸ σύνθετον ἀποσπαστικὸν, ἢ διαφορητικὸν φάρμακον ἔχειν τι καὶ στυπτικὸν, οὐ χρὴ τῷ τοιούτῳ φαρμάκῳ χρῆσθαι σαρκωτικῷ, διὰ τὸ τὰς στυπτικὰς δυνάμεις, εἰς μὲν τὰς κολλήσεις τῶν τραυμάτων τε καὶ κόλπων, καὶ τὰς ἐπουλώσεις τῶν ἑλκῶν εἶναι χρησίμους, εἰς δὲ τὰς σαρκώσεις ἀχρήστους. εἴρηται γὰρ ἱκανῶς ἡμῖν ἤδη περὶ τούτου. Αἱ ὑπ᾽ Ἀνδρομάχου γεγραμμέναι διαφορητικαί τε καὶ ἀποσπαστικαί. Ἁλικὴ πρὸς πολλά. Ἁλῶν κοινῶν λίτρας δ. λεπίδος χαλκοῦ Γο. δ. μάγματος λίτρας S. μάννης λίτραν μίαν, κηροῦ λίτρας ιδ. κυπρίνου ἐλαίου λίτρας ιϛ. ὄξος. Ἄλλη Θεοδότου σαρκοφάγου πρὸς κακοήθη σύριγγας, τερηδόνας, χοιράδας. Ῥητίνης τερμινθίνης Γο δ. λιβάνου Γο δ. κηροῦ οὐγγίας δ. λιθαργύρου οὐγγίαν α. οἱ δὲ ἀρσενικοῦ ἴσον

αὐτῇ

αὐτῇ τοῦ λιθαργύρου, λεπίδος ἐρυθρᾶς ℥ δ'. ἰοῦ ξυστοῦ οὐγγίας η'. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ οὐγγίας ς'. ὄξους κο. α'. ἐγὼ πλέον
ἐλαίου κοτύλην α'. οἴνου κοτύλην α'. ὄξους σκιλλητικοῦ κοτύλην. Ἄλλη διαφορητικὴ Κανδίδου ἢ χρῶμαι.
Τερμινθίνης λίτρας γ'. κηροῦ λίτρας †ν'. χαλβάνης οὐγγίας β'. νίτρου ℥ β'. ἀσίου οὐγγίας β'. λιβάνου λίτρας δ'. †θ'
μυελοῦ ἐλαφείου ℥ δ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας ς. προπόλεως οὐγγίας γ'. ἐλαίου δαφνείου οὐγγίας ς'. στέα-
τος ταυρείου λίτρας ἥμισυ, τὰ ξηρὰ κατὰ τῶν τηκτῶν. Ἄλλη πρὸς χοιράδας παρὰ Νυμφοδότου.
Ἀσίου λίθου ∠ η'. ἀφρονίτρου ∠ θ'. ἀσβέστου ∠ ις'. στέατος μοσχείου ∠ ις'. κηροῦ ∠ κδ'. τερμινθίνης ∠ λβ'.
Ἄλλη διαφορητικὴ βρογχοκήλων, ἢ Κλήμης σορτώειος ἐθεράπευσε, καὶ πρὸς σκληρίας. Λιθαργύρου ∠ ν'.
πιτυΐνης ῥητίνης ∠ μ'. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας ι'. χαλβάνης ∠ δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου ∠ η'. ἀμμωνιακοῦ θυ-
μιάματος ∠ μ'. σχιστῆς ∠ δ'. μάννης λιβάνου ∠ δ'. κηροῦ ∠ ν'. ἔσχατον τὴν χαλβάνην καὶ τὴν μάνναν.
Ἄλλη ἡ διὰ τῶν ἀσπίδων διαφορητικὴ χοιράδων, καὶ πρὸς ποδάγρας. Τερμινθίνης, λίθου ἀσίου, ἀσφάλτου,
∠ τξ'. ἀφρονίτρου, μοσχείου, κηροῦ, δαφνίδων, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ ∠ τμ'. λίθου πυρίτου ∠ π'. ἀσβέ-
στου ∠ †ρη'. ἀσπίδων σποδοῦ ∠ ρμ'. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β'. ἔσχατον τὴν σποδὸν, ψυχθέντος τοῦ φαρμάκου, †ρκ'
εἰ δὲ μὴ ἀπόλλυται. Ἄλλη ἐμπλαστικὴ ἡ τοῦ Σαρκηδονίτου. Τερμινθίνης μνῶν α'. κηροῦ μνῶν α'. νίτρου μνᾶς β'. βδελ-
λίου ∠ λβ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ λβ'. ἐλαίου κοτύλας β'. θαλάσσης ἢ ἅλμης κοτύλας β'. μίλτου ∠ λβ'.
Ἄλλη ἡ Κτησιφῶντος, ἃ μὲν διαλύων, τὰ δὲ συνάγων, καὶ ῥύπτων. Ἀφρονίτρου λίτραν μίαν, μάννης λιβάνου
λίτραν μίαν, κονίας στακτῆς λίτραν α'. τινὲς καὶ ὄξους λίτραν α'. Ἄλλη δι' ἁλῶν ἐμπλαστική. Ἁλῶν κοινῶν ∠ π'.
ψιμμυθίου ∠ π'. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας †μ'. χαλκάνθου ∠ κδ'. ὄξους κοτύλας ἥμισυ. Ἄλλο ἡ δι' ἁλῶν ἄλλως. †γ'
Ψιμμυθίου ∠ ν'. ἁλῶν κοινῶν ∠ ν'. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας †η'. ἀριστολοχίας ∠ θ'. προπόλεως ∠ ι'. ταύτην †β'.
Σίλων ἐπῄνει. Ἄλλη ἡ διὰ πελαγίας γῆς διαφορητική. Λιθαργύρου μνᾶς δ'. γῆς πελαγίας τέταρτον, ἁλὸς
ἀμμωνιακοῦ τέταρτον, ψιμμυθίου τέταρτον, κηροῦ τέταρτον, ὄξους κοτύλην α'. ἐλαίου κοτύλας δ'.
Ἄλλη ἡ τοῦ Κύρτου ἐμπλαστική. Ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ν'. μάννης ∠ ν'. τερμινθίνης ∠ ν'. ἀφρονίτρου ∠ ν'. κισ-
σήρεως ∠ ν'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ κε'. χαλβάνης ∠ †ις'. κάγχρυος ∠ ιβ'. ἥμισυ, κηροῦ ∠ ρ'. οἱ δὲ η'. ἐλαίου †ς'
κοτύλην α'. Ἄλλη ἡ διὰ δαφνίδων. Ῥητίνης, νίτρου πυῤῥοῦ, κηροῦ νέου, δαφνίδων, κολοφωνίας, στέατος μο-
σχείου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ ∠ ο'. κυπρίνου κοτύλης ἑκκαιδέκατον, τινὲς δὲ ἰξοῦ ∠ ν'. Ἄλλη ἐμπλαστι-
κὴ †ἁρπάλη. Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η'. κηροῦ ∠ δ'. ἴρεως ∠ δ'. μάννης ∠ δ'. πεπέρεως ∠ δ'. θείου †Ἁρπάλου
ἀπύρου ∠ δ'. κισσήρεως ∠ δ'. τερμινθίνης ∠ θ'. ἐλαίου ὀλίγον. Ἄλλη ἐμπλαστικὴ Ἁρπάλου. Τερμινθίνης
μνᾶς η'. κισσήρεως ∠ ιε'. νίτρου ∠ ις'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ις'. κηροῦ ∠ δ'. ἐλαίου βραχὺ, μίλτου ὥστε
χρῶσαι, τὰ ξηρὰ σὺν ὄξει. Ἄλλη. Σινάπεως ∠ δ'. νίτρου ∠ δ'. κηροῦ ∠ θ'. τερμινθίνης ∠ λ'. δαφνίδων
∠ δ'. ἀσβέστου ∠ δ'. ἐλαίου κοτύλας ἑκκαιδέκατον, κυπρίνου ∠ θ'. Ἄλλη πύον διαφορεῖ. Κηροῦ, τερμιν-
θίνης ῥητίνης, πίσσης ξηρᾶς, στέατος μοσχείου, νίτρου πυῤῥοῦ, δαφνίδων, ἀσβέστου, κισσήρεως, ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
ματος, ἑκάστου ἴσον. Ἄλλη Κοδάμου βασιλέως. Κηροῦ ∠ ρ'. νίτρου πυῤῥοῦ ∠ ρ'. ῥητίνης φρυκτῆς ∠ ρ'. ἀμμω-
νιακοῦ θυμιάματος ∠ κε'. προπόλεως ∠ κε'. ἰξοῦ δρυΐνου ∠ ιβ'. ἥμισυ, ἐλαίου ξέστην α'. κονίας στακτῆς ξέστην α'.
Ἄλλη διαφορητικὴ μελικηρίδων. Ἐλαίου παλαιοῦ ∠ ρ'. λιθαργύρου ∠ ἐνενήκοντα μίαν, ἀμμωνιακοῦ θυ-
μιάματος, χαλβάνης ἀνὰ ∠ ιθ'. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ'. ἁλῶν κοινῶν ∠ ξ'. ἐλαίου παλαιοῦ κο. †ς'. †α'
Ἄλλη ἐμπλαστικὴ καὶ διαφορητικὴ πολύχρυσος. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν, χαλβάνης
λίτραν μίαν, ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτρας ς. ἰοῦ ξυστοῦ λίτρας ἥμισυ, ἐλαίου ξέστας γ'. χαλκάνθου ℥ †β'. Ἄλλη διαφορη- †γ'
τικὴ ἡ διὰ τοῦ στρουθίου. Λιθαργύρου λίτρας †β'. ἐλαίου λίτρας γ'. ψιμμυθίου ℥ δ'. πίσσης ℥ δ'. τερμινθίνης †α'
℥ δ'. κηροῦ οὐγγίας β'. μάννης οὐγγίας γ'. ἀριστολοχίας ℥ β'. στρουθίου ℥ β'. κηκίδων ℥ γ'. οἴνου καλοῦ κοτύλας γ'.
οἶνον ἔσχατον καταῤῥαίνε. Ἄλλη διαφορητικὴ ὡς Σκειβώνιος. Λιθαργύρου λίτρας ε'. ἐλαίου λίτρας ε'. πιτυΐνης
ξηρᾶς λίτρας ε'. προπόλεως λίτρας θ'. †τῆς δρυΐνης ℥ γ'. Ἄλλη ἐμπλαστικὴ καὶ διαφορητική. Κηροῦ νέου ∠ ρ'. †ἰξοῦ δρυΐνου
ῥητίνης πιτυΐνης ξηρᾶς ∠ ρ'. νίτρου ∠ ρ'. ἐλαίου κο. γ'. τινὲς λιβάνου ∠ ρ'. κονίας στακτῆς κοτύλας γ'. πρὸς
σκληρίας δὲ μίσγεται ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ιβ'. χαλβάνης ἴσον, ἰοῦ ξυστοῦ, δρυΐνης ἴσον.
Ἄλλη πρὸς χοιράδας Μινουκιανοῦ ἢ χρῶμαι †κατὰ κόρας. Τερμινθίνης λίτραν μίαν, κηροῦ λίτρας †θ'. προπό- καταπόρως. †ς
λεως λίτραν μίαν, χαλβάνης λίτρας †θ'. ἰξοῦ δρυΐνου λίτρας η'. τήξας ταῦτα, ἔμπασσε τρυγὸς κεκαυμένης ℥ β'. †ς
ἀφρονίτρου λίτρας †θ'. εἶτα θεὶς ἐπ' ἀνθρακιᾶς, πρόσβαλε ἐλαίου κο. γ'. εἶτα καθελὼν, ἔμπασσε σικύου ἀγρίου ῥίζης †ς
℥ α'. ξιφίου ῥίζης ℥ δ'. ἀσίου ἄνθους ℥ δ'. Ἄλλη Ἀντιπάτρου. Νίτρου λίτραν α'. τερμινθίνης λίτραν μίαν, ἐλαίου
παλαιοῦ λίτραν μίαν, ὕδατος ξέστην α'. καὶ πλεῖον, ὅταν ἑψόμενον μὴ πομφολύζῃ, πρόσβαλε ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
ματος ℥ β'. χαλβάνης ℥ α'. βδελλίου ℥ α'. λιβάνου ℥ β'. σανδαράχης ℥ β'. λίθου ἀσίου ℥ β'. ὁ ἄσιος καὶ ἡ σανδα-
ράχη σὺν ἐλαίῳ ὀλίγῳ λεαίνεται, τὰ τηκτὰ ἀναξύεται, καὶ μίσγεται τοῖς ξηροῖς. Ἄλλη διαφορητικὴ Ἀντιπάτρου.
Μολυβδαίνης ∠ τ'. κηροῦ ∠ ν'. τερμινθίνης ∠ λ'. χαλκίτεως ∠ ς'. χαλβάνης ∠ θ'. σμύρνης ∠ η'. μάννης
∠ θ'. ἐλαίου χειμῶνος κοτύλας δ'. θερείας κοτύλας γ'. Ἄλλη Ξενοκράτους ἀνώδυνος, διαφορητικὴ, ὡς Κάσος, ἡ πο-
λυσόμου πρὸς ποδάγρας. Ψιμμυθίου ∠ ρν'. κηροῦ λίτρας γ'. τερμινθίνης ∠ λ'. ἀφρονίτρου ∠ λ'. ἐλαίου πα-
λαιοῦ κοτύλας γ'. Ἄλλη διαφορητικὴ μελικηρίδων Ἀλεξάνδρου. Ἁλὸς σπανοῦ λίτραν μίαν, λιθαργύρου λίτραν
μίαν, ψιμμυθίου λίτραν α'. κηροῦ ℥ α'. τερμινθίνης ℥ α'. χαλβάνης καὶ ὀποπάνακος ℥ β'. σινάπεως ℥ ς'. ἐλαίου
παλαιοῦ λίτρας γ'. ὄξους ξέστας η'. Ἄλλη ὑγιεία διαφορητικὴ καὶ ἐμπλαστικὴ, πρὸς μαστοὺς διὰ ἰξοῦ. Λιθαργύ-
ρου λίτρας β'. ἐλαίου λίτρας β'. ἰξοῦ δρυΐνου ℥ δ'. κηκίδων ℥ δ'. Ἄλλη κηρωτικὴ πύων ὡς Ἀσκληπιάδης χωρὶς
συῤῥήξεως. Ῥητίνης λίτρας β'. κηροῦ λίτρας β'. νίτρου λίτρας †θ'. βουτύρου λίτραν μίαν, στέατος λεοντείου λί- †β'
τρας ς'. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν μίαν, τῆκε ὁμοῦ, καθ' ἡμέραν χρῶ ἐμπλάσσων τοῦ φαρμάκου.

Ἄλλη ἐπιπωτικὴ ὑγρῶν καὶ ἀποστημάτων, μάλιστα ἐν γόνασι καὶ ἄρθροις, ἄτερ τομῆς ἕλκουσα, ἀφλέγμαντος καὶ τραυματική. Μολύβδου σκωρίας ∠ ρ. τερμινθίνης ∠ ρ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β. ἔσχατον ῥητίνην.

Ἄλλη διαφορητικὴ ἡ συῤῥήσσουσα καὶ ἐπουλωτική, περικλυστική, ᾗ χρῶμαι. Ἰξοῦ δρυΐνου ∠ ξ. πίσσης ∠ ν. ἀμ-
†ν μωνιακοῦ θυμιάματος ∠ †ρ. κηροῦ ∠ ν. ῥητίνης φρυκτῆς ∠ ιε. λίθου πυρίτου ∠ ι. χαλβάνης ∠ η. μάννης ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ δ. κάχρυος ∠ δ. κόπρου περιστερῶν ∠ δ. ἐν τισὶ καὶ μέλιτος κοτύλας δ. ἐν τισὶ ὁ περὶ πόλεως ∠ κ. τὰ τηκτὰ τήξας, ἔμπλασσε τοῖς ξηροῖς. Αἱ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι ἐπισπαστικαί. Λευκὴ ἐπισπαστική. Ποιεῖ πρὸς χοιράδας, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀποστήματα, ποιεῖ πρὸς σύριγγας καὶ αἰγίλωπας, ὥστε χωρὶς τομῆς ἀπαλλάττειν, ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικά, καὶ δυσαλθῆ, ποιεῖ ὑδρωπικοῖς. Λιθαργύρου ∠ π. ψιμμυθίου ∠ π. ἁλῶν ∠ π. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α. τρίβε ἅλας, ψιμμύθιον, λιθάργυρον, ἐπιβάλλων τούτοις τὸ ἔλαιον, ἔπειτα μίξας ἐπιμελῶς, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, ἕψε κινῶν συνεχῶς μέχρις ἀμολύντου, καὶ εἰς θυΐαν ἐξεράσας, καὶ ἀνακόψας, ἀναιρούμενος χρῶ. Ἄλλη. Λιθαργύρου ∠ ρ. ἁλῶν ∠ ν. ἐλαίου κοτύλας γ. κηροῦ ∠ ν. τερμινθίνης ∠ ιβ. Ἄλλη. Μάννης ∠ ις. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ η. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β.

Ἄλλη. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν, ἁλῶν ὀρυκτῶν λίτραν μίαν, κηροῦ ∠ ν. τερμινθίνης ∠ κε. μάννης ∠ ις. στυπτηρίας σχιστῆς ∠ η. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας β S. Ἄλλη Λευκίου πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ πρὸς τὰ ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ τὰ χρόνια, καὶ δυσαλθῆ.

Λιθαργύρου ∠ ρ. ψιμμυθίου ∠ ρ. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ ρ. χαλκάνθου ∠ ρ. πιτυΐνης ∠ ρ. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας γ. ὄξους ξέστην α. κηροῦ ∠ ν. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη ὑγιεινή, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου ∠ ρ. ψιμμυθίου ∠ ρ. ἁλῶν ∠ ρ. στυπτηρίας ὑγρᾶς ∠ ρ. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας ι. ὄξους ξέστην α. κηροῦ λίτρας ς. ῥητίνης τερμινθίνης λίτρας S. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη μέλαινα ἐπισπαστική, πρὸς χοιράδας ποιεῖ, παρωτίδας, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀποστήματα, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν. ἔστι δὲ καὶ μάλαγμα ἀγαθόν, ὡς ἐχρήσατο Ἀντώνιος ὁ ῥιζοτόμος. ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ἄρθρων διαθέσεις. Ἁλῶν ὀρυκτῶν λίτραν μίαν, λιθαργύρου λίτραν μίαν, γλοιοῦ καθαρωτάτου λίτρας δ. καὶ χαλβάνης ∠ ν. τρίβε ἅλας, λιθάργυρον, εἶτα ἐπιβαλὼν τὸν γλοιὸν ἀνακόπτε φιλοπόνως, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν ἀμόλυντον γένηται, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην, κοπεῖσαν ὑπέρῳ ξυλίνῳ, καὶ ὅταν διαλυθῇ, κατεράσας εἰς θυΐαν, καὶ ἀνακόψας χρῶ. Ἄλλη ᾗ ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος, ποιεῖ πρὸς χοιράδας, παρωτίδας, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν μαστῶν σκληρίας, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀποστήματα, τὸ περικείμενον ὑγρὸν ἐπισπᾶται, καὶ κόλπους παρακολλᾷ. ποιεῖ πρὸς σύριγγας, αἰγίλωπας, ποιεῖ πρὸς ῥευματικὰ τῶν ἑλκῶν, χρόνια καὶ δυσαλθῆ. Ψιμμυθίου ∠ π. ἁλῶν ὀρυκτῶν ∠ π. χαλκάνθου ∠ ιβ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας γ. ὄξους κοτύλας δ. ἕψε λειοτάτους ἅλας, ψιμμύθιον μετὰ τοῦ ἐλαίου, καὶ κίνει μέχρις ἀμολύντου, καὶ ὅταν σύστασιν ἔχῃ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, ἐπίβαλλε τὴν χάλκανθον λειανθεῖσαν μετὰ ὄξους, καὶ μικρὸν ἐπιῤῥαίνων συνεχῶς, καὶ προσέχων μὴ ἀναζέσῃ, ἔπειτα εἰς θυΐαν ἐξεράσας, καὶ ἀνακόψας, ἀναιρούμενος χρῶ. Αἱ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι διαφορητικαὶ κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν. Τῶν δὲ ὄγκων διαλυθέντων, καὶ εἰς ὑγρὸν ἀναδοθέντων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. Κηρίνη Κτησιφῶντος, πρὸς χοιράδας, γάγγλια, παρωτίδας, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν μαστῶν ἀποστάσεις, ὡς οὐδὲν ἄλλο τῶν φαρμάκων, τούς τε ὄγκους διαλύει, τό, τε παρακείμενον πᾶν ὑγρόν. κομίζεται διὰ τῶν ἀραιωμάτων, καὶ τοὺς κόλπους παρακολλᾷ. ποιεῖ πρὸς σύριγγας, αἰγίλωπας, ὥστε χωρὶς τομῆς ἀπαλλάττειν. ἔστι δὲ καὶ μάλαγμα ἀγαθόν, ἰσχιαδικοῖς, ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς μετὰ τοὺς παροξυσμοὺς ἐπιτιθέμενον, τῆς ὅλης διαθέσεως ἀπαλλάττει, τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Κηροῦ λίτραν μίαν, τερμινθίνης λίτραν α. νίτρου λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν μίαν, ὕδατος κοτύλην α. τρίβε νίτρον καὶ ὕδωρ, ὥστε παντελῶς διαλυθῆναι, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεοῦν, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε πωμάσας τὸ ἄγγος, καὶ ἐκ διαλειμμάτων κινῶν. ὅταν δὲ ὁ πολὺς ψόφος ἀπολήξῃ ἐπίβαλλε τὰ τηκτά, κινῶν συνεχῶς μέχρις ἀμολύντου, εἰς θυΐαν ἐξεράσας, καὶ ἀνακόψας ἀναιρούμενος χρῶ, ἢ σκεύαζε κατὰ τρόπον τοῦτον. τὰ τηκτὰ τήκεται, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπιβάλλομεν τούτοις τὸ νίτρον λειανθὲν μετὰ τοῦ ὕδατος, καὶ κατὰ μικρὸν ἐπιβάλλοντες, καὶ κινοῦντες συνεχῶς, καὶ προσέχοντες μὴ ἀναζέσῃ.

Ἄλλη ᾗ ἐχρήσατο Μενεκράτης, ἰδίως ἐπὶ τῶν χοιράδων, καὶ ταῖς ἐπὶ τῶν μαστῶν σκληρίαις, κατατιτρώσκει γὰρ αὐτάς, καὶ τὸ περικείμενον ὑγρὸν ἐκκρίνει, καὶ τοὺς κόλπους παρακολλᾷ, καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει. Κηροῦ λίτραν μίαν, ῥητίνης τερμινθίνης λίτραν μίαν, ῥητίνης ξυλώδους λίτραν μίαν, χαλβάνης λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν
†συκίνης μίαν, ἀφρονίτρου λίτραν μίαν †σμύρνης τέφρας ξέστην μίαν, ὃς ἄγει οὐγγίας γ. τὰς ῥητίνας βαλὼν εἰς ἄγγος χαλκοῦν, ἢ κεραμεοῦν, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ τῆκε, καὶ διαλύσας ἐκ τούτων ὅσον ἐξαρκεῖ διαλῦσαι τὴν χαλβάνην, ἔπειτα ὁμοῦ τὰ τηκτὰ μίξας, ἕψε μέχρις ἀμολύντου, εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, ἔα ψυγῆναι, καὶ τούτοις ἐπίβαλλε ἀφρόνιτρον, καὶ κινῶν συνεχῶς, καὶ ἀνακόψας ἐπίβαλλε ταῖς τέφραις λειοτάταις, καὶ ἀναμίξας ἀναιρούμενος χρῶ, λύων διὰ ε. εἶτα διὰ τρίτης, ἕως κατατρηθῇ τὰ περὶ τοὺς ὄγκους, εἶτα καθ' ἡμέραν λύων θεράπευε.

Ἄλλη ἡ διὰ τοῦ ἀφρονίτρου ὑπό τινων δὲ Διονυσία λεγομένη, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις, ᾗ ἐχρήσατο Λάργος. Κηροῦ λίτραν α. τερμινθίνης λίτραν α. μάννης λίτραν α. ἀφρονίτρου λίτραν α. ἐλαίου ξέστην α. ὕδατος πηλοποιϊκοῦ ξέστην α. μίσυος ὠμοῦ ℥ β. συντίθει κατὰ τρόπον.

Ἄλλη ἡ διὰ τοῦ ἀσίου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Κηροῦ λίτραν α. τερμινθίνης λίτραν α. νίτρου λίτραν α. λιβάνου ἡμίλιτρον, λίθου ἀσίου ἄνθους ἡμίλιτρον, ἐλαίου κυπρίνου ἡμίλιτρον, ὕδατος πηλοποιϊκοῦ τὸ αὔταρκες, τὰ ξηρὰ διαλύεται πηλοποιϊκῷ, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, καὶ λεαίνεται φιλοπόνως. τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται καὶ ψύχεται, καὶ τοῖς λειανθεῖσιν ἐπιβάλλεται, ἀνακόψαντες, καὶ ἀναιρούμενοι χρώμεθα.

Ἄλλη ἀσιανὴ τοῦ Νεαπολίτου, ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Κηροῦ λίτραν α S. νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν μίαν,

μίαν, λίθου ἀσίου ἄνθους λίτραν α΄ S. μάννης ἡμίλιτρον, σμύρνης ℥ γ΄. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν α΄. ὕδατος πηλοποιϊκοῦ κο α΄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη, ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Κηροῦ ∠ ρ΄. τερμινθίνης ∠ ρ΄. νίτρου ἀφροῦ λίτραν α΄. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν α΄. μάννης λιβάνου λίτραν α΄. λίθου ἀσίου ἄνθους ἡμίλιτρον, χαλβάνης ∠ ιβ΄. προπόλεως ∠ ιβ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ιβ΄. ὕδατος πηλοποιϊκοῦ τὸ αὔταρκες.

Ἄλλη κιῤῥὰ ἐκ τῶν Δαμοκράτους, ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψυμμυθίου λίτραν μίαν, ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτραν μίαν, μίλτου σινωπίδος ἡμίλιτρον, κηροῦ οὐγγίας β΄. τερμινθίνης οὐγγίας β΄. ἐλαίου παλαιοῦ κο γ΄. ὄξους ὥστε τὴν σινωπίδα λύσαι, σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν, ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτραν μίαν, μίλτου σινωπίδος ἡμίλιτρον, κηροῦ οὐγγίας δ΄. χαλβάνης οὐγγίας β΄. ῥητίνης τερμινθίνης οὐγγίας β΄. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλας γ΄. ὄξους ὥστε τὴν σινωπίδα διαλῦσαι, σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλη ἡ διὰ τῆς μαστίχης, ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Κηροῦ λίτραν μίαν, μαστίχης, μάννης λιβάνου, σινωπίδος, ἀφρονίτρου ἀνὰ ἡμίλιτρον, ἐλαίου μυρσίνου οὐγγίας γ΄. θαλάσσης κοτύλας γ΄. Ἄλλη ἡ τοῦ Νεαπολίτου, ποιεῖ πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. Λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμμυθίου λίτραν μίαν, ἁλῶν ὀρυκτῶν λίτραν μίαν, μίλτου σινωπίδος ἡμίλιτρον, κηροῦ ἡμίλιτρον, πιτυΐνης ἡμίλιτρον, χαλβάνης οὐγγίας β΄. ἐλαίου κοτύλας γ΄. ὄξους τὸ ἱκανόν.

Αἱ ὑπὸ Δαμοκράτους γεγραμμέναι διαφορητικαί.

Ἔμπλαστρος ἀγαθὴ διαφοροῦσα, μηλίνη,
τὰς μὴ παλαιὰς χοιράδας τῶν παιδίων,
τὰς περὶ μύας τε καὶ δέρμα σκληρίας,
καὶ τὰς μὲν οὔσας φλεγμονὰς πλέω χρόνον,
πληροῦσά τε σάρκα, καὶ εἰς ἐπούλωσιν ἄγει.
σκευάζεται δ' οὕτως, καλῆς λιθαργύρου
τὸ πολὺ λίτραν, ψιμμυθίου, ἡμίλιτρον,
τούτοις παραδίδωσι λίτραν νέου
ἐλαίου λιπαροῦ, τὴν λιθάργυρον βαλών,
ἕψε μετ' ἐλαίου, καὶ ῥυπώδη τῷ πάχει
ποιῶν, προσαπόδος ψιμμυθίου λεῖον τότε.
ὅταν δ' ἴδῃς ἀμόλυντον, εὔκρατον τ' ἄγαν,
μικρῷ γε μᾶλλον σκληροτέραν, προσέμβαλε
κηροῦ, πιτυΐνης, ὧν τακέντων, τὴν χύτραν
ἀπὸ τοῦ πυρὸς ζέουσαν ἄρας, τότε
βάλλ' ἀμμωνιακόν, χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις
πλατυνθεὶς, ὡς εἴωθε, κηρὸς παρὰ πυρί,
ἔπειτα κινῶν τῇ σπάθῃ τὸ φάρμακον,
καὶ πάλιν μαλάσσων χερσὶν οὕτως ἀποτίθου.
Ἄλλη πρὸς πάντα ταῦτα. τὰς δὲ χοιράδας
μᾶλλον διαφορεῖ, τοὺς πονοῦντας δ' ὠφελεῖ,
ἔχοντας εὐλάβειαν εἰς ἀπόστασιν
ὑποχονδρίου μετά τινος ὄγκου καὶ φόβου.
μέλαινα δ' οὖσα, σκευασίαν ταύτην ἔχει,
πίσσης διύγρου, καὶ ξηρᾶς λίτρας β΄.
πυκνῆς τε ὑελώδους πρόσβαλλ' ἀσφάλτου β΄.
φρυκτῆς πιτυΐνης δ΄. κηροῦ δὲ γ΄.
λιβάνου δὲ λίτραν α΄. καὶ μέρος τρίτον,
χαλκοῦ δὲ λεπίδος οὐγγίας δὶς δ΄.
κοινοῦ ἐλαίου προσφάτου ε΄. οὐγγίας,
λεῖε λίβανόν τε καὶ λεπίδα, παρεγχέων
ὄξους τὸ μέτριον, καὶ λεάνας ἐπιμελῶς
πάχος ποιήσας μέλιτος, ἕψησον τότε
κηρόν τε καὶ τὰ λοιπὰ μετ' ἐλαίου νέου,
οὕτως τε κατάχει θερμὰ τῶν λελειασμένων,
μίξας τ' ἐπιμελῶς πάντα χερσὶν εὐτόνως,
ἀποτίθου, φυλάττων δέρματι σκεπασμένην,
ποιεῖ γὰρ ἐπίπαγόν τε καὶ τραχύνεται.

Αἱ διὰ ἁλῶν διαφορητικαὶ Δαμοκράτους.

Σκεύαζε καὶ τοῦτ' ὡς κράτιστον φάρμακον.
καλοῦ ψιμμυθίου, καὶ καλῆς λιθαργύρου,
λίτρας ἑκάστης, καὶ ἁλῶν δέκ' οὐγγίας.
ἅλας δὲ δεῖ πᾶν τὸ λευκὸν εἰς φάρμακον
ἱκανῶς εὔχρηστον, ἀλλὰ βέλτιον πολύ,
ἀμμωνιακόν τε καὶ καθαρὸν θαλάσσιον,
καὶ τρεῖς ἐλαίου πολυετοῦς λίτρας σταθμόν.
ἕψε δὲ ἔλαιον, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως λεῖα,
ἕως γένηται σκληρότερα μαλάγματος,
ἀποκείμενα γὰρ γίγνεται μαλακώτερα.

Ἄλλη ἀμείνων, διαφορεῖ γὰρ σκληρίας.

Πασῶν ἀμείνων τὰς ἄγαν κεχρονισμένας,
καὶ βρογχοκήλας, καὶ μεγάλας μελικηρίδας,
τὰς δυσμεταβόλους χοιράδας, τάς τ' ἀγκύλας.
σκεύαζε δ' οὕτως, ἁλὸς λευκοτάτου λίτραν,
δύο τε †λίτρας ψιμμυθίου, καὶ χαλβάνης. †λίτραν. uel μίαν τε λίτραν ψιμμυθίου.
οὐγγίας β΄. τὸ δ' αὐτὸ καθαρᾶς προπόλεως,
ἀριστολοχίας, χαλβάνης ἴσον μέρος,
καλοῦ τ' ἐλαίου πολυετοῦς λίτρας β΄.
ἂν δ' ᾖ παχύτατον, πρόσβαλε ἄλλην μίαν,
ἕψε δ' ὁμοίως καὶ καλῶς †κεκαυμένην. †κεκραμένην
ἀπὸ τοῦ πυρὸς βάσταζε, καὶ λείαν τότε
ἀριστολοχίαν ἐπιπάσσεις, προσεμβαλὼν
μεμαλαγμένην πρόπολίν τε καὶ τὴν χαλβάνην.

Ἄλλη διαφορητικὴ Δαμοκράτους διὰ ἀσβέστου.

Λίαν ἀγαθή, διαφοροῦσα χοιράδας,
στέλλουσα πᾶν οἴδημα, καὶ τὰς ἥπατος,
ἢ σπληνὸς γ' ὑδαρεῖς διαθέσεις ἰωμένη,
οὔρων ἄγουσα δαψιλεῖς τὰς ἐκκρίσεις,
τὰς ἰσχιάδας λύει τε τὰς κεχρονισμένας.
ταύτῃ Οὐλβιανὸς εὐφυὴς νεανίας
χρώμενος, ὠφέλει πολλοὺς πάνυ.
ἔχει δὲ λίτραν ποντικοῦ κηροῦ μίαν,
μίαν τε φρυκτῆς, καὶ μίαν τῆς πιτυΐνης,
ἀσβέστου τε προσβάτου οὐγγίαν α΄.
†στυπτηρίας τε σχιστῆς οὐγγίαν α΄. †σχιστῆς ὁμοίως οὐγγίαν στυπτηρίας
ἴσον δ' ἐνὶ τούτων ἀῤῥενικοῦ τοῦ ποντικοῦ.
τούτοις παραχέας ὄξος εὐώδες, βραχὺ
λέαινε ἐφ' ἱκανὸν ἐν θυίᾳ μείζονι,
κηρῷ δὲ ῥητίνῃ τε, προσβαλὼν βραχὺ
ἔλαιον, τήξας ἐπὶ πυρὸς λαύρου φλογός,
μιγνύς τ' ἐπιμελῶς πάντα, καὶ μαλάγματα
ποιῶν τ' ἀμόλυντα τὸ πάχος, ἔχ' ἀποκείμενον.
χρώμενος ἐφ' ὧν δεῖ προσφάτῳ τῷ σπληνίῳ.
ἔλεγε δ' ὁ Κράτιστος, καὶ πατὴρ τοῦ φαρμάκου,
καὶ πρὸς νόσων τε τῶν μακρῶν ἀπαλλαγάς,
εὔχρηστον εἶναι καὶ καλὸν τὸ φάρμακον,

ἐφ᾽ ὧν τε χρόνιος φλεγμονὴ σπλάγχνων τινὸς
ὑποχόνδριον πεποίηκε σκληρὸν, ἢ μέγα
σφόδρ᾽ ὠφελεῖν, ἱδρῶτας γὰρ ἐπιφέρει,
καὶ τὰς σκληρίας λύει τῶν ὑποχονδρίων,
ἀπαλλαγάς τε τῶν νόσων ποιεῖ ταχὺ,

καὶ τὰς ἐποχὰς δὲ τῶν φυσικῶν καταμηνίων
ἄγει βραχείαις ἡμέραις ἐπικείμενον.
ἐγὼ δ᾽ ἀφαιρῶν τὴν τίτανον, συνήθειαν
διπλῆν ἔβαλλον, καὶ τὸ φάρμακον ποιοῦν
ἄμεινον, ἔγνων ὃ ποιοῦντα ψυδράκια.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ, ΒΙΒΛΙΟΝ ζ΄.

Μαλάγματα καλοῦσιν οἱ ἰατροὶ τὰ τῶν ἐσκληρυσμένων σωμάτων παρὰ φύσιν μαλακτικὰ, θερμῆς μὲν ἅπαντα κράσεως ὄντα μετρίας, οὐ μὴν ξηραίνοντά γε, καθάπερ οὐδὲ ὑγραίνοντα σαφῶς. μέσα γάρ πως ὄντα τά γε ἀκριβῶς μαλακτικὰ τῶν ὑγραινόντων τε καὶ ξηραινόντων, οἷον χύσιν τινὰ τῆς οὐσίας τῶν σκληρυνομένων ἐργάζεται. καλεῖται δὲ μαλακτικὰ, κἂν ἐφ᾽ ἑτέρων βραχὺ παραλλάττῃ, πρός τε τὸ ξηραίνειν καὶ ὑγραίνειν, ἐὰν μόνον αὐτοῖς ὑπάρχῃ τὸ χεῖν τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν, ὧν ψαύει μορίων, ὃ γίνεται δηλονότι διὰ τὸ μετρίαν αὐτοῖς εἶναι θερμότητα. καὶ ὅτι γε μετὰ τὸ χυθῆναι τὴν σκληρότητα, τῶν διαφορητικῶν ἐστι χρεία φαρμάκων, εἴρηται κατά γε τὸ ε΄. τῆς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, καὶ τὸ ιδ΄. τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. ἡ μὲν οὖν ἀρίστη θεραπεία τῶν σκληρυνομένων, ἃ δὴ καὶ σκιρροῦται, μὴ θεραπευθέντα διὰ τῆς κατὰ μέθοδον ἰατρικῆς γίνεται, τοῦ θεραπεύοντος, θεωροῦντος ὑπὲρ πόσον ἡ τοῦ θεραπευομένου σώματος οὐσία προήκει φύσεως παρὰ τὴν σύμμετρον ὑγρότητα καὶ ξηρότητα, καθάπερ γε καὶ τὴν τοῦ πάθους αὐτοῦ σύστασιν, εἰς ὅσον ηὔξηται, καὶ πρὸς τούτοις ἐν αὐτοῖς τοῖς μαλάττουσι φαρμάκοις, τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. εἰς ταῦτα γὰρ ἀποβλέποντί σοι στοχαστικὴ μὲν, ἀλλὰ μετὰ τέχνης ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ μαλακτικοῦ ἔσται φαρμάκου. μετὰ δὲ μίαν ἢ β΄. ἡμέραν, εἴτ᾽ ἐπιτεῖναι προσήκειν, εἴτ᾽ ἐκλῦσαι τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου νοήσεις, ὡς ἐπί τε τῶν ἔμπροσθεν εἴρηται, καὶ κατὰ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον. οἱ μὲν οὖν ἰατροὶ συνέθεσαν φάρμακα μαλακτικὰ καὶ διαφορητικὰ, ὡς πρὸς ἀμφοτέρους ἀποβλέποντες τοὺς σκοποὺς, τόν τε τῆς χύσεως τοῦ ἐσκληρυσμένου καὶ σκιρρουμένου μορίου, τόν γε τῆς διαφορήσεως, οὐκ ἐναλλὰξ ἑκατέρῳ χρώμενοι, καθάπερ ἐμὲ πράττοντα βλέπετε πολλάκις, ἀλλ᾽ ἀεὶ τὰ δύο διὰ τοῦ συνθέτου φαρμάκου ποιοῦντες. εὔδηλον δ᾽ ὅτι κατὰ τὴν μίξιν, ἤτοι τὰ μαλάττοντα πλέονα ἐστὶν, ἢ τὰ διαφοροῦντα, καὶ τό γε μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς οὐκ ὀλίγον. εὔδηλον δὲ ὅτι πολλάκις ἴσα ταῖς δυνάμεσι μίγνυται, καὶ χρὴ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων, οὕτως κἀπὶ τούτων τὸν βουλόμενον καλῶς ἰατρεύειν, πλείω φάρμακα τῶν ὁμογενῶν, ἢ πάντως γε δύο μιγνύναι, τό, τε ἰσχυρότατον ἐν τῷ γένει, καὶ τὸ μετριώτατον, ἵνα ἐκ τῆς †διὰ φύσιν μίξεως αὐτῶν, ἐπικαίρου γενομένης, ἐργάζηται τὰ μεταξὺ τῶν ἄκρων πάμπολλα φάρμακα. οὐ γὰρ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τὸ στέαρ βδελλίῳ τε καὶ στύρακι, καὶ ἀμμωνιακῷ θυμιάματι, καθάπερ οὐδὲ αὐτῶν τῶν στεάτων, τὸ χήνειόν τε καὶ ὀρνίθειον, ἢ παρδάλειον, ἢ λεόντειον, ἢ ὑαίνης, ἢ τινος ἄλλου ζώου. κατὰ γὰρ τὴν κρᾶσιν τοῦ ζώου, καὶ τὸ στέαρ ἐστὶ τῶν μὲν θερμοτέρων θερμαντικώτερον, τῶν δὲ ξηροτέρων ξηραντικώτερον, καὶ γινώσκουσί γε οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἰσχυρότατον μὲν εἶναι κατ᾽ ἄμφω, λέγω δὴ τὸ θερμαίνειν τε καὶ διαφορεῖν, τὸ τοῦ λέοντος στέαρ. ἐγγὺς δὲ αὐτῷ τὸ τῶν παρδάλεων, ὡς ὀλίγον ἔχειν τὸ μαλακτικόν. ἧττονα δὲ ἐν τῷ θερμαίνειν τε καὶ διαφορεῖν, ἔχει τὸ χήνειον τὴν δύναμιν, ἔχει δέ τι πλέον ἐν τῷ μαλάττειν. ἀνάλογον δὲ ἀφεστηκε τοῦδε, καὶ τὸ τῶν ἀλεκτορίδων. τούτοις μὲν οὖν ἅπασι, καὶ τὸ λεπτομερέστερον εἶναι, τῶν ἐν τοῖς τετράποσι ζώοις ὑπάρχει. διαφορὰ δὲ πάλιν ἐν ἐκείνοις ἐστὶ παμπόλλη, τοῦ μὲν ὑείου μαλακωτάτου τε καὶ ὑγροτάτου, καὶ διὰ τοῦτο ἀδηκτοτάτου τῶν ἄλλων ὄντος, ὡς ἁρμόττειν ἐπὶ σωμάτων μὲν ἁπαλῶν, οἷα τὰ τῶν γυναικῶν ἐστὶ καὶ παίδων καὶ εὐνούχων, καὶ τῶν ἁβροδιαίτων ἀνδρῶν ἐν σκιατροφίᾳ καὶ ἀγυμνασίᾳ, καὶ λουτροῖς πλείοσι ποτίμων ὑδάτων ἐκτεθηλυσμένα. τὸ δὲ τῶν αἰγῶν τε καὶ βοῶν, εἰς ὅσον ἰσχυρότερον τοῦ τῶν ὑῶν ἐστὶν, εἰς τοσοῦτον σώμασί τε καὶ φύσει σκληροτέροις, καὶ τοῖς σκιρρωδεστέροις τῶν σκληροτέρων ἁρμόττει. τὸ δὲ τῶν ταύρων καὶ τράγων ἐπὶ τῶν ἰσχυροτέρων σωμάτων τε καὶ παθῶν. ἡ δὲ αὐτὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει πρὸς ἄλληλα διαφορὰ, κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἀδηκτοτέρων, πρότερον ὑπὲρ τοῦ περὶ τὴν σκληρότητα καὶ σκίρρωσιν πάθους προειπών. κοινοῦ γὰρ συμβεβηκότος τοῖς φλεγμαίνουσι, καὶ τοῖς σκληρυνομένοις τοῦ περὶ τὴν ἐπέρεισιν τῶν δακτύλων ἀντιβατικοῦ, διορίζεται τὰ πάθη, τῷ τ᾽ ἐπωδύνῳ, καὶ τῷ ἀνωδύνῳ, τοῦτο γὰρ οὐκέτι κοινὸν ἀμφοῖν. ὥσπερ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὅσα μεταπίπτειν εἰς ἄλληλα πέφυκεν, ἔνεστι μεθόριον ἀμφοτέρων ἠρέμα μέτοχον, οὕτως καὶ τῶν φλεγμονωδῶν †ἑλκῶν πρὸς τοὺς αὐτοὺς φλεγμονῆς σκίρρους, οἷοί περ οἱ τῶν ἐσκληρυσμένων εἰσὶν, ὑπάρχει τις ἐν τῷ μεταξὺ διάθεσις, ἀνώδυνος μὲν, εἰ μὴ τοὺς δακτύλους ἐπερείδοις, ὀδυνωμένη δὲ τοῦτο πραττόντων, ἣν σαφοῦς τε καὶ συντόμου διδασκαλίας ἕνεκα, ἤτοι φλεγμονὴν σκιρρώδη λεκτέον, ἢ σκίρρον φλεγμονώδη, μὴ προσέχοντας ἐνταῦθα τῷ κατὰ τὸν ὄγκον μεγέθει. τοῦ γὰρ ἰδέας τῶν παθῶν ἐστὶν, οὐ τοῦ καθ᾽ ἕτερον αὐτῶν ποσοῦ φλεγμονὴ καὶ σκίρρος ὀνόματα, μεγάλης μὲν φλεγμονῆς γενομένης, ἢ διὰ τὸ τοῦ φλεγμαίνοντος μορίου μέγεθος, ἢ διὰ τὴν τοῦ παρὰ φύσιν ὄγκου, μικρᾶς δὲ τῆς ἤτοι μικρὸν τόπον κατειληφυίας, ἢ βραχὺν ὄγκον ἐχούσης. εἰρήσεται δὲ νῦν ἐμοὶ μικρᾶς φλεγμονῆς, καὶ μικροῦ σκίρρου θεραπεία, καθάπερ καὶ μεγάλης τε καὶ μεγάλου, περὶ τὰς τῶν παθῶν ἰδέας. νοηθήσεται γὰρ ἐκ τούτων καὶ τῶν ἑτέρων λεγομένων μεγάλων τε καὶ μικρῶν ἡ θεραπεία. φλεγμονῆς μὲν οὖν μεγάλης, διὰ καταπλασμάτων ἴασις γίνεται, καί τινων ὑγρῶν φαρμάκων. τῆς δὲ μικρᾶς, ὅταν σκιρρώδει σκληρότητι μιχθῇ, καὶ διὰ καταπλασμάτων μέν ἐστιν, ὅτε καὶ διὰ φαρμάκων δὲ κηρωτοειδῶν τε καὶ ὑγρῶν, ἔτι τε τῶν μαλακτικῶν ἐμπλάστρων. διὰ τοιούτων δὲ, καὶ τῆς μικρᾶς σκληρότητος ἡ ἴασις γίνεται, ἀλλ᾽ ἐπὶ ταύτης μὲν ἁπλοῦς ὁ σκοπὸς, ὥσπερ καὶ τῆς φλεγμονῆς συνισταμένης, ἐπὶ δὲ τῆς ἐχούσης φλεγμονώδους τι σκληρότητος, σύνθετος καὶ ὁ σκοπὸς γίγνεται.

†διαφόρου
†ὄγκων

Περὶ

Περὶ τῆς παρύγρου.

Καὶ διὰ τοῦτο καὶ φάρμακον σύνθετόν πως ἐστὶν, οἷον καὶ τοῦτο τὸ πᾶσι γινωσκόμενον, ἐπῃνημένον δὲ μεγάλως ὑπ' ἄλλων τέ τινων, καὶ μάλιστα τοῦ Ἥρα τὸ καλούμενον πάρυγρον. ἰᾶται γὰρ τοῦτο βραχεῖαν ἔτι φλεγμονὴν ἔχον τὸ μόριον, οὐ μετὰ πολλὴν χρόνον τῆς σκευασίας, ἀλλ' εὐθέως ἐπιτιθέμενον. σκληρότητα δὲ ἀνώδυνον ἐπικτωμένου τοῦ πεπονθότος μορίου, καὶ ἔτι βραχεῖ χρονιώτερον ἢ τοῦ προσφάτου, χρήσιμον ὑπάρχει. καθάπερ γε καὶ αὖ ἀπηλλαγμένου ἢ παντάπασι τὸ πεπονθὸς μόριον τῆς φλεγμονώδους διαθέσεως, ἄμεινον ἐπ' αὐτῷ τὸ χρονιώτερον φάρμακον. ἀνάλογον δὲ δηλονότι τῇ τῆς σκληρότητος ἐπιτάσει συναύξεσθαι τὸν χρόνον προσήκει τοῦ φαρμάκου, τὸ μέντοι λίαν ἐσκληρυσμένον μόριον, οὐδὲ τὸ χρόνιον μαλάξει φάρμακον. μικτὴν γὰρ ἐπαγγελίαν τε καὶ δύναμιν ἔχει τοῦτο δὴ τὸ πάρυγρον ὀνομαζόμενον, ὅτι καὶ τὴν ὕλην μικτήν. εἴγε τὸ μὲν ὕειον στέαρ καὶ ὁ κηρὸς, ἀσθενέστατα τῶν μαλακτικῶν ἐστὶ, λιθάργυρος δὲ καὶ ψιμμύθιον οὐδὲν ἔχει μαλακτικὸν, ὡς ἐμάθομεν. ὁ δὲ ἐπαινέσας τὸ φάρμακον τοῦτο μάλιστα πάντων Ἥρας, ἐκ τῶνδε συντίθησιν αὐτὸ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν.

Στέατος προσφάτου ὑείου ἐξινισμένου ℔ μδ'. κηροῦ ℔ κδ'. ψιμμυθίου ℔ ς'. λιθαργύρου ℔ ς'. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, χρόνῳ δὲ συνίσταται. Καθάπερ γε καὶ κηρὸν καὶ στέαρ ὕειον, ἔφην ἀσθενοῦς εἶναι δυνάμεως μαλακτικῆς, οὕτω κἂν ἐλαίῳ μίξῃς βραχύ τι κηροῦ, τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν κηρέλαιον ποιήσεις. εἶναι δὲ χρὴ δηλονότι, τὸ ἔλαιον, οὔτε τὸ καλούμενον ὀμφάκινόν τε καὶ ὠμοτριβὲς, οὔτε τὸ θαλλοὺς ἐλαιῶν ἐν τῇ ἐργασίᾳ προσειληφός. τὰ μὲν οὖν οὕτως ἀσθενῆ μαλακτικὰ, καὶ τὰς μικρὰς θεραπεύει φλεγμονάς. τὰ δὲ τούτων ἀτονώτερα, τὰς ἄνευ φλεγμονῆς βραχείας σκληρότητας. τὰ δέ τι τούτων ἰσχυρότερα, τὰς μείζους, ὥσπερ καὶ τὰ τῆς ἐγγὺς ἡκούσης σκίρρου σκληρότητος ἰατικὰ, δραστικώτατά ἐστιν, ὁποῖον ὑπάρχει τό τε τῶν μυελῶν γένος ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἀλλήλων διαφερόντων, ὡς ἐφεξῆς διαιρήσω, τό, τε τῶν βδελλίων ἀμφοῖν, ἀραβικοῦ τε καὶ σκυθικοῦ, τό, τε τῶν στυράκων. καὶ γὰρ καὶ τούτων δραστικώτατος ὁ κατὰ τὴν χρόαν ὠχρὸς, ὅσπερ καὶ κάλλιστος ἐν Παμφυλίᾳ γεννᾶται. ὁ δὲ ἤδη τὸ φαιότερον ἀποκεχωρηκὼς τοῦδε, †πολλαχόθεν τε γεννᾶται, καὶ τῇ δυνάμει (†πανταχοῦ) πολὺ τοῦ κατὰ τὸν ὠχρὸν ἀπολείπεται. εὑρήσει δ' οὖν καὶ ὅστις αὐτὸς ἐν τῷ χρονίζειν ἐπὶ τὸ χρυσίζον χρῶμα. τούτῳ μὲν οὖν εἰς τὰς ἀντιδότους χρώμεθα διὰ τὸ σπανίζειν, ὥστε αὐτοκράτορί γε σκευάζων ὁπουοῦν διὰ στύρακος, ἀεὶ τούτῳ χρήσῃ, κἂν τῶν πλησίων τις ᾖ μεγαλόφρων εἰς δαπάνην φαρμάκων, κἀκείνῳ συνθήσεις ἐκ τοιούτου στύρακος τὸ φάρμακον. ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ τοῦ φαιοτέρου τὸν ἄριστον ἐκλέξῃ, τῇ τε ὀσμῇ κρίνων μάλιστα, καὶ τῇ χρόᾳ, φαυλότερος γὰρ ὁ μελάντερος. ἔστι δὲ τῶν ἰσχυρῶς μαλαττόντων τὰ σκιρρούμενα, τὸ καλούμενον ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, καὶ μᾶλλον αὐτοῦ, τὸ λιπαρόν τε καὶ νέον. τούτων δὲ ἧττον μὲν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ δραστήρια, αἴγειόν τε καὶ βόειον. ἐν αὐτοῖς δὲ τούτοις, τὸ μὲν τῶν τράγων καὶ ταύρων ἰσχυρότερα. τὸ δὲ τῶν βοῶν, καὶ τῶν αἰγῶν, ἀσθενέστερα μὲν τούτων, οὐκ ἄπρακτα δὲ οὐδὲ αὐτά. τὸ δὲ τῶν ἐρίφων τε καὶ μόσχων, ἔτι καὶ τούτων αὐτῶν ἀσθενέστερα, δραστικώτερα δὲ ὅμως ἐστὶ τοῦ χοιρείου. διαφορητικωτέραν δὲ τούτων δύναμιν, οὐ μαλακτικωτέραν ἔχει τὸ λεόντειον καὶ παρδάλειον, ὑαίνης τε καὶ χηνὸς, ὅσῳ καὶ λεπτομερεστέραν ἔχει τὴν οὐσίαν, αἰγείου τε καὶ βοείου στέατος. τὸ δὲ τῶν ἀλεκτορίδων, ἐν τῷ μεταξὺ, τοῦ τε χηνείου καὶ τοῦ ὑείου τέτακται. καθάπερ γε καὶ τῶν μυελῶν, ἄριστος μὲν ὁ τῶν μόσχων. καὶ ῥητίναι μὲν ὅσαι μὴ δριμεῖαν ἔχουσι τὴν ὀσμὴν μιγνύμεναι τῶν εἰρημένων τινὶ, τὸ μὲν ἐγκόλλον τοῖς συντιθεμένοις φαρμάκοις παρέχονται, τὸ δὲ μαλακτικὸν αὐτῶν, οὐκ ἀναιροῦσιν. ἐπιτηδειοτάτη δὲ ἥ τε χία καλουμένη, καὶ ἡ λάριξ ἐστί. μετὰ ταύτας δὲ ἡ τερμινθίνη, καὶ μετ' ἐκείνην ἡ ἐλατίνη. δριμεῖα δὲ ἡ στροβιλίνη σφοδρῶς ἐστιν, ἀλιπὴς δὲ καὶ ξηραίνουσα μεγάλως ἡ πιτυΐνη, καλοῦσι δ' αὐτὴν ἰδίως φύσημα. ταύτας μὲν οὖν φευκτέον ἐστί. τῇ χίᾳ δὲ καὶ τῇ ἐλατίνῃ χρηστέον οὐκ αὐταῖς καθ' ἑαυτὰς, ἀλλὰ μετὰ κηροῦ καὶ τινὸς τῶν ἄλλων, ὅτι αὖ ἁρμόττειν δοκεῖ τῇ διαθέσει. καὶ πίττα δὲ βρυτία τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ὡς αὖ ἐγκόλλόν τι καὶ λιπαρὸν ἔχουσα. τὴν δὲ ἄλλην πίτταν, οὐ μικτέον, ὥσπερ οὐδὲ τὴν ἄσφαλτον, ἤδη πλέον γὰρ ἥκουσι ξηρότητος. ἐμάθομεν δὲ ὅτι καὶ τὰ ξηραίνοντα τοῖς μαλάττουσιν εἰσὶν ἐναντία. ἤδη δὲ τὴν τερμινθίνην, καὶ φρυκτὴν ῥητίνην εἰώθασι, καὶ κολοφωνίαν ὀνομάζειν, ἰστέον ὅτι καὶ ἄλλη τις ἐστὶ κολοφωνία παραπλήσιος τῇ χίᾳ μαστίχῃ μαλακτικὸν ἔχουσά τι, καθάπερ ἐκείνη τε καὶ ὁ λιβανωτός. ὑπάρχει δέ τι καὶ τῇ αἰγυπτίᾳ μαστίχῃ μαλακτικὸν, ἀλλὰ τὸ πλέον αὐτῆς τῆς δυνάμεως, πεπτικόν τε καὶ διαφορητικὸν ὑπάρχει. καὶ τῷ λιβάνῳ, τὸ δέ τι μαλακτικὸν ὑπάρχει, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἑψόμενον, ἐστὶ χρήσιμον, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς τήλεως σπέρμα, καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μαλάττει, καλῶς ἑψηθὲν, ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον εἰ στέατι μιχθείη. τὰ δὲ χωρὶς ἑψήσεως, διὰ τὸ ξηρὸν τῆς συστάσεως, ἀνίεσθαι δεόμενα καὶ τήκεσθαι καὶ †δεύεσθαι, τῶν ἐλαιωδῶν τινος δεῖται. (†λύεσθαι) τοιαῦτα δ' ἐστὶν αὐτό τε τὸ ἔλαιον, ὅταν μηδὲν ἔχῃ στύψεως, ὅ, τε ἐκ τῶν βαλανείων γλοιός. ἔτι τε τὸ καλούμενον σούσινον, καὶ πρὸς αὐτῷ, πολλῷ μᾶλλον ἔτι τὸ κομάγηνον. ἔτι δὲ καὶ τὸ βούτυρον ἐκ αὐτῆς τάξεως, τό, τε τῆς ἀλθαίας ἀφέψημα, καὶ τὸ τῆς τήλεως. μεταξὺ δὲ τῶν οὕτω μαλακῶν καὶ τῶν ἰσχυροτάτων, ὁποῖα τό, τε βδέλλιόν ἐστι καὶ ὁ στύραξ, τό γε ἀμμωνιακὸν θυμίαμα τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἥνπερ καὶ πρόπολις ἔχει. τοῦ γε μὴν βδελλίου, καὶ τοῦτο διοριστέον, ὅτι τὸ σκυθικὸν ἄμεινον εἰς ταῦτα μακρῷ θατέρου τοῦ ἀραβικοῦ, καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ νέον τε καὶ μαλακὸν, ὃ καὶ λιπαρὸν ὀνομάζουσιν. ἔθος γὰρ καὶ τοῦτό ἐστιν ἐν τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς, ἐπὶ τῶν τοιούτων φαρμάκων, τὸ μαλακτικώτερον λέγειν καὶ ὑγρότερον. ἔστι δὲ δηλονότι καὶ ὑγρότερον τοῦτο. καὶ ἡ χαλβάνη δὲ, καὶ ὁ καλούμενος ὀποπάναξ, πρὸς τῷ διαφορεῖν, ἔχει τι καὶ μαλακτικόν. ὑπερέχει δὲ τῷ μὲν διαφορεῖν ὀποπάναξ, τῷ δὲ μαλάττειν τε καὶ πέττειν, ἡ χαλβάνη. Τοιαύτη μέν τις ἐστὶ τῶν μαλακτικῶν φαρμάκων ἡ δύναμις. σὺ δ' ὅταν ἤτοι τι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς φαρμακίτισι βίβλοις ἐξετάσῃς τε καὶ κρίνῃς, ἢ συντιθῇς αὐτὸς, ἀκηκοὼς ἄρτι τὰς κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν τοῖς φαρμάκοις διαφορὰς, ἀκηκοὼς δὲ καὶ τὰς τῶν σωμάτων τε καὶ παθῶν, τὰ μὲν ἰσχυρὰ τοῖς ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἀσθενῆ τοῖς ἀσθενέσι προσάξεις. ἐν δὲ τῷ μετὰ τὸ πρότερον ἐπιτεθὲν, ἕτερον ἐπιτιθέναι, καταντλεῖν

ἔλαιον ἁπλοῦν, λιπαρόν, ἁρμόττει τῷ πεπονθότι μορίῳ. τῶν δὲ ἐχεκόλλων ὀνομαζομένων φαρμάκων, οὐδὲν ἀφελεῖν χρή, πρὶν αὐτόματον ἀποστῆναι, ἀλλὰ κἂν λούηταί τις, ἐᾶν ἐπικεῖσθαι. φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὰ τῶν φαρμακωδῶν ὑδάτων λουτρά, καὶ μάλιστα ὅσα χαλκανθώδη τε καὶ στυπτηριώδη, καὶ θειώδη, ταῦτα μὲν ἱκανὰ συνετοῖς ἀνδράσι, καί τινα τριβὴν κατὰ τῆς τέχνης ἔργα κεκτημένοις. ἐπεὶ δὲ οὐ πάντες εἰσὶ τοιοῦτοι, καὶ πρόκειται κατὰ τήνδε τὴν πραγματείαν, οὐχ ὥσπερ ἐν τῇ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου μόνην εἰπεῖν τὴν μέθοδον, ἀλλ᾽ ἅμα παραδείγματι τῶν κατὰ μέρος ἐνί τε καὶ δευτέρῳ, προστιθέναι δεῖ καὶ τὰ πείρᾳ προκεκριμένα φάρμακα, ἃ πρόσκειται τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ φαρμακευτικῷ μέρει τῆς τέχνης ἐνδόξοις, ἐπὶ τὰς κατ᾽ εἴδη διαφορὰς ἐπὶ τῶν μαλακτικῶν φαρμάκων ἀφίξομαι, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν μαλακωτάτων ποιησάμενος αὐτοῖς, ἃ καὶ τὰς μικρὰς ἰᾶται φλεγμονάς. Τῶν συνθέτων μαλακτικῶν, τὰ μὲν ἐστὶν ὡς ἂν εἴποι τις ἀσθενέστερα κατὰ τὴν πρώτην τάξιν. ἔνια δὲ οὐ πολλῷ τούτων ἰσχυρότερα κατὰ δευτέραν, καί τινα περὶ γ. ἕτερα. καὶ πρὸς αὐτοῖς κατὰ δ. ἄλλα. χρῆσθαι δὲ προσήκειν ὡς προείρηται, πρὸς μὲν τὰς βραχείας σκληρότητας, καὶ τὰ μαλακὰ σώματα τοῖς τῆς πρώτης τάξεως. πρὸς δὲ τὰ τούτων ἰσχυρότερα σώματά τε καὶ πάθη, τοῖς τῆς δευτέρας, ὥσπερ γε καὶ τοῖς τῆς τρίτης, καὶ τῆς τετάρτης ἀνάλογον. ὑπογράφουσι δὲ καὶ τὰ καθ᾽ ἑκάστην αὐτῶν ἴδια.

Μαλακτικὰ φάρμακα πρώτης τάξεως.

Βούτυρον, ἢ ῥητίνη ἡ κολοφωνία, καὶ κηρὸς λευκός, μὴ παλαιός, ἴσα τῷ σταθμῷ τὰ γ. τηκόμενα μετ᾽ ἀλλήλων, μαλακτικὰ πρώτης τάξεως ἐστί. καὶ ἡ πάρυγρος, ὅταν ᾖ πρόσφατος, ἡ χρονισθεῖσα δέ, διαφορητικωτέρα γίνεται, ἀσθενεστάτη δὲ τῶν μαλακτικῶν, κηρὸς μετὰ βουτύρου τακείς, ἢ διὰ σουσίνου, ἢ κομαγηνοῦ. καὶ τούτων ἀσθενέστερόν ἐστι τὸ καλούμενον κηρέλαιον, ὅταν εἰς λίτραν ἐλαίου χαλαστικοῦ, μηδεμίαν ἔχοντος στύψιν ἐμβληθῶσι κηροῦ οὐγγίαι ιβ. ἢ ἑκκαίδεκα, καὶ αἱ διὰ τῶν ᾠῶν δὲ κηρωταί, βραχύ τι χαλαστικὸν ἔχουσι. ἰσχυρότεραι δὲ τούτων, ἀλλὰ ἀσθενεῖς ἔτι καὶ αὗται κηρωταί, αἱ δι᾽ οἰσύπου, καὶ ῥητίνης, καὶ κηροῦ, τηκομένων ἴσων τῷ σταθμῷ. ἐὰν δὲ ᾖ παλαιότερα πως αὐτά, δεήσεται μίξεως ἐλαίου τινὸς τῶν χαλαστικῶν, ἢ σουσίνου, ἢ κομαγηνοῦ, ἢ στέατος ὑείου, ἢ ὀρνιθείου, ἢ χηνείου.

Μαλακτικὰ φάρμακα δευτέρας τάξεως.

Ὡς ἐν τοῖς ἁπλοῖς φαρμάκοις ἐποιησάμεθα

† τέσσαρας τάξεις

† τετάρτης τάξεως τῶν ὁμογενῶν, τὸ μᾶλλον τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς ὁριζούσας, ἐνίων δ᾽ ἔφην ἀμφίβολον εἶναι τὴν δύναμιν, εἴτ᾽ ἐπὶ τελευτῇ τῆς πρώτης τάξεως, εἴτ᾽ ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας, θετέον ἐστὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς δευτέρας τε καὶ τρίτης τῶν τε ταύταις ἐφεξῆς. ἐπ᾽ ἐνίων δὲ θαρρήσας ἀποφαίνεσθαι, τινὰ μὲν ἐν ἀρχῇ τῆσδε, τινὰ δὲ ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆσδε τῆς τάξεως ἔφην ὑπάρχειν, ὥσπερ ἔνια χωρὶς προσθήκης, ἤτοι τῆς πρώτης, ἢ τῆς δευτέρας, ἢ τῆς γ. ἢ τῆς δ. τάξεως ἔφην εἶναι. πολλῆς δὲ πείρας τῆς κατὰ μέρος ἐπὶ πολλῶν τε σωμάτων καὶ παθῶν, αἱ τοιαῦται τῶν ἀποφάσεων δέονται, διὸ κἂν μετ᾽ ἐμέ τις ὁμοίως ἐμοὶ φιλόπονός τε καὶ ζηλωτικὸς ἀληθείας γένηται, μὴ προπετῶς ἐκ δυοῖν ἢ τριῶν χρήσεων ἀποφαινέσθω. πολλάκις γὰρ αὐτῷ φανεῖται διὰ τῆς μακρᾶς πείρας, ὥσπερ ἐφάνη κἀμοί, ὅτι τὰ κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν εἰρημένα εἰς τὴν γ. ἀρχομένην μετατιθέναι δεῖ, ἢ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἁπλῶς τῆς γ. ἅτε γὰρ καὶ τῶν σωμάτων τῆς διαφορᾶς, οἷς προσάγεται τὰ φάρμακα, καὶ τῶν παθῶν αὐτῶν, οὐκ ὀλίγην ἐχόντων ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον τὴν ὑπεροχήν, χαλεπώτατόν ἐστιν ἐπὶ πᾶσιν ἀπόφασιν ποιήσασθαι μίαν, ἐξ ἐπιμέτρου δὲ καὶ αὐτῶν τῶν φαρμάκων τῶν ἁπλῶν, οὐ μικρὰν ἐχόντων διαφοράν. ἐμοῦ δὲ ἐπὶ τῶν ἀρίστων, καθ᾽ ἕκαστον εἶδός τε καὶ γένος ἀποφηναμένου τὴν δύναμιν, ἐὰν ἐπὶ τοῦ χείρονος ποιήσηταί τις τήνδε, διὰ τῆς πείρας ἐξέτασιν ποιήσεται μὲν ψευδῶς, οὐ διαιρεῖ δὲ τὰς τῆς δυνάμεως αὐτῶν τάξεις. ἀσφαλέστατον οὖν ἐστι, τὴν αὐτῶν τῶν φαρμάκων πρὸς ἄλληλα διαφορὰν ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἀκριβῶς γράφειν, ὥσπερ ἐπί τε τῶν ἄλλων ἐποίησα, καὶ νῦν ποιήσω. κατὰ γάρ τοι τὴν δευτέραν τάξιν τῶν μαλακτικῶν, οὐχ ἥκιστα αὐτήν τις θείη, τὴν ὑπὸ τοῦ Μνασαίου συντεθεῖσαν ἔμπλαστρον, ὁμολογούντων μὲν ἁπάντων ἀλλήλοις τῶν μνημονευσάντων αὐτῆς, ἐξ ἐλαίου τοῦ παλαιοῦ καὶ λιθαργύρου, καὶ στέατος ὑείου. διαφερομένων δὲ ἔν τε τῇ ποσότητι τούτων ἑκάστου, καὶ τῷ τινὰς μὲν ἐκ προσφάτου στέατος, ἐνίους δὲ ἐκ παλαιοῦ συντιθέναι τοῦ καλουμένου πρὸς ἁπάντων ἤδη συνήθως ἀξουγγίου. ἐπὶ γάρ τοι τούτοις, ἡ ἀσθενεστάτη γένοιτ᾽ ἂν ἐκ λιθαργύρου, καὶ στέατος ὑείου καὶ ἐλαίου, μηδετέρου παλαιοῦ. ἡ δ᾽ ἰσχυροτέρα, ἐλαίου μὲν αὐτῶν παλαιοῦ, θατέρου δέ, νέου βληθέντος. ἡ δὲ ταύτης ἰσχυροτέρα, παλαιῶν ἀμφοτέρων. κατὰ μὲν οὖν τὸ νέον ἢ παλαιὸν βάλλεσθαι τὸ ἔλαιον, καὶ τὸ στέαρ, αἱ διαφοραὶ δ. ἔσονται, ποτὲ μὲν ἀμφοῖν νέων, ποτὲ δὲ ἀμφοῖν παλαιῶν, ποτὲ δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου παλαιοῦ, τοῦ στέατος δὲ προσφάτου, ἢ τοὐναντίον, ἐλαίου μὲν προσφάτου, παλαιοῦ δέ, στέατος ἐμβαλλομένου. κατὰ δὲ τὴν πρὸς ἄλληλα συμμετρίαν αὐτῶν τῶν τριῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἕτεραι πλείους. ἤτοι γὰρ ἴσα τῷ σταθμῷ καὶ μέτρῳ μίγνυνται τὰ τρία, καὶ πολλοί φασι τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Μνασαίου συντεθεῖσαν ἐκ τριῶν ἴσων συγκεῖσθαι, ἢ τὰ δύο μὲν ἴσα, τὸ τρίτον δὲ οὐκ ἴσον, ἀλλ᾽ ἔλαττον, ἢ πλέον, ἢ τῶν τριῶν ἀνίσων μιγνυμένων. εὔδηλον οὖν ὅτι πολλαὶ γενήσονται διαφοραί. πλείονος μὲν γὰρ τῆς λιθαργύρου βληθείσης, μαλακώτερον τῇ δυνάμει γενήσεται τὸ φάρμακον, ἐλάττονος δὲ ἰσχυρότερον. καὶ μαλακτικώτερον μέν, εἰ τοῦ στέατος ἐμβάλλοιμεν πλέον, διαφορητικώτερον δ᾽ εἰ τοῦ ἐλαίου. καὶ γὰρ αὖ καὶ ἄλλο τι προσέρχεται πλείονος ἐμβληθέντος ἐλαίου, μεγάλην ἔχοντος δύναμιν, εἰς τὸ διαφορητικώτερον ἐργάσασθαι τὸ φάρμακον. ἔστι δὲ τοῦτο, καθάπερ εἴρηταί μοι κατὰ τὸν α. λόγον, εἰ ἐπὶ πλέον ἑψήσεις. ἐὰν γοῦν μόνην τὴν λιθάργυρον ἑψήσεις ἐν ἐλαίῳ πλείονι, ξηραντικώτερον ἔσται τὸ φάρμακον. ἐν πλείονι δὲ ἑψήσεις, πλέον ἐλαίου βαλών, εἴ γε μέλλοι σύστασιν ἕξειν ἐμπλάστρου. ὡς εἴ γε τούτου μὴ φροντίζοι τις, ἀλλὰ ἴσῳ χρόνῳ τό, θ᾽ ἧσσον ἔχον ἐλαίου κατὰ τὸ πλέον ἑψήσει, πρόδηλον ὅτι μαλακτικώτερον ἔσται κατὰ τὴν δύναμιν, ᾧ πλείονι ἔλαιον μέμικται, καθάπερ καὶ ὠμὴν τις ἄνευ πυρὸς τὴν λιθάργυρον ἐλαίῳ μίξας βούλοιτο χρῆσθαι. διόπερ ὃ πολλάκις ἤδη μοι λέλεκται,

μεμνῆσθαι

μεμνῆσθαι δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ κελεύω, μὴ καθάπερ ἔνιοι τὰς ἀποφάσεις ἁπλῶς ὑπὲρ τῶν φαρμάκων ποιοῦνται, καὶ ἡμᾶς οὕτω προελθεῖν, βελτίονα λέγοντας ἁπλῶς εἶναι τήνδε τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου τῆσδε. δύναται γὰρ ἑκάτερα πρὸς διαφέροντα κατ' εἶδος πάθη καλῶς συγκεῖσθαι, καί ποτε πρὸς ταὐτὸ κατὰ διαφέροντας τοὺς καιρούς. ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὰ νῦν εἰρημένα μοι προακούσας τις, οὐ φιλόπονος μόνον, ἢ μνήμων, ἀλλὰ καὶ φύσει συνετὸς ὤν, ὠφελίμως ἀναγνώσεται τὰ μετὰ διορισμῶν γεγραμμένα τε καὶ γραφησόμενά μοι. καὶ λέξω δέ σοι τοὺς διορισμοὺς ἤδη τῶν προκειμένων φαρμάκων ἐν προσθήκῃ τριῶν ἢ τεττάρων συλλαβῶν γινομένους, ὁποίαν προσθήκην ἐπὶ τοῦ προσκειμένου κατὰ τὸν ἐνεστῶτα λόγον φαρμάκου τοῦ Μνασαίου φαίνεται πεποιημένος ὁ Ἀνδρόμαχος. ἐν γὰρ τῷ καταλόγῳ τῶν μηλίνων ἐμπλάστρων ἐνδεκάτην τῇ τάξει γράψας αὐτήν, οὐχ ἁπλῶς εἰπεῖν ἠρκέσθη, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ προγράφων αὐτῶν, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ ἁπαλή. τοῦτ' οὖν ἠξίουν αὐτὸν ἐπὶ πασῶν πεποιηκέναι, καὶ κατ' αὐτάς γε τὰς μηλίνας ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τῆς ἁπαλωτάτης, μετὰ ταύτα δὲ ἀπ' αὐτῆς ἤδη τὴν ἰσχυροτέραν ὀλίγῳ δεδηλωκέναι, προσγράψαντα βραχεῖ μέν τινι ταύτης ἰσχυροτέραν εἶναι τὴν δευτέραν. ἐκείνης δ' αὖ πάλιν ἰσχυροτέραν εἶναι τὴν τρίτην, εἶτ' ἐκείνης τὴν δ. ὥσπερ αὖ πάλιν, εἴ τινα ἴσην ᾤετο δύναμιν ἔχειν, αὐτὸ τοῦτο προσγράψας, ἢ εἴπερ εὐλαβοῖτο κινδυνεύειν ἔν γε ταῖς τοιαύταις ἀποφάσεσιν, ἀλλὰ τά γε ἁπλᾶ μαλακτικὰ φάρμακα προδιδάξαι, τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς διορισάμενον, ὅπως ὁ ἀναγινώσκων ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένας μαλακτικὰς ἐμπλάστρους πολλάς, ἰσχυροτέραν μὲν εἶναι γινώσκῃ, τὴν διὰ στύρακος, ἀμμωνιακοῦ τε καὶ βδελλίου, καὶ προπόλεως, καὶ χαλβάνης, στέατός τε ταυρείου καὶ τραγείου, καὶ τῶν μυελῶν συγκειμένην, ἀσθενῆ δὲ τὴν μηδὲν τούτων ἔχουσαν, ἀλλ' ἤτοι πάντα ἀσθενῆ κατὰ τὴν δύναμιν, ἢ τούτων μὲν αὐτῶν ἰσχυρότερα, μέσα δὲ ταῖς κράσεσί τε καὶ δυνάμεσιν, ἢ μετὰ τοῦ μεμίχθαι τοῖς ἀσθενέσιν ἕν τι τῶν ἰσχυρῶν, ἢ δύο. δῆλον γὰρ ὅτι τὸ μεταξὺ πλάτος ἐν ἅπασι τοῖς φαρμάκοις, οὐκ ὀλίγον ἐστὶ κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ἐπὶ κοινῇ δυνάμει πάντων αὐτῶν γενικῶς νοουμένῃ, καθ' ἣν ὁμογενῆ τε καὶ ὁμοειδῆ τὰ φάρμακα λέγεται, καθάπερ γε ἕτερα διαφέροντα γενικαῖς ἢ εἰδικαῖς διαφοραῖς. ὁπότε οὖν ταῦτά μοι διωρίσθη, καὶ τις δὴ αὐτῶν ὁρμώμενος, οὐ χαλεπῶς δυνήσεται διαγινώσκειν, τά τε δύναμιν ἰσχυροτέραν ἔχοντα, καὶ τὰ μαλακωτέραν, τὴν ἱστορίαν αὐτῶν ἤδη ποιήσομαι, τὰς γεγραμμένας τοῖς ἐμπειροτάτοις τῶν φαρμάκων ἀνδράσιν, εἴτ' ἐμπλάστρους ὀνομάζειν ἐθέλοις, εἴτε μαλάγματα γράψας ἐφεξῆς. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ἐν τῷ δ. τῶν ἐκτός, ἃ Μαρκέλλας ἐπιγράφει.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου μαλάγματα.

Ἀμυθάωνος μάλαγμα, πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων διατάσεις, λύει πᾶσαν σκληρίαν, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ δυσκίνητα τῶν ἄρθρων. Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας λς. κηροῦ οὐγγίας λς. τερμινθίνης οὐγγίας η. βδελλίου οὐγγίας θ. λιβανωτοῦ οὐγγίας δ. σμύρνης οὐγγίας δ. χαλβάνης οὐγγίας θ. κυπρίνου κοτύλας δ. βρέχεται σμύρνα, λίβανος, βδέλλιον οἴνῳ, τὸ δὲ ἀμμωνιακὸν ὄξει λύεται. ταῦτα δὲ κόπτεται, τοῦ ὕπερου χριομένου τῷ κυπρίνῳ μέχρι παντελοῦς διαλύσεως. τοῦτο τὸ φάρμακον τῶν παλαιῶν ἐστὶ καὶ ἐνδόξων, ὥσπερ καὶ τὸ μετὰ τοῦτο γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. Διάσμυρνον Ἀπολλοφάνιον, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. πρὸς τὰς τῶν ὑποχονδρίων διατάσεις, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν, ποιεῖ ἡπατικοῖς, σπληνικοῖς, νεφριτικοῖς, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν, πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας, καὶ κατοχὰς ποιεῖ. Κηροῦ οὐγγίας ις. τερμινθίνης οὐγγίας ις. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ις. βδελλίου οὐγγίας ις. σμύρνης οὐγγίας ις. προπόλεως οὐγγίας ις. ἴριδος οὐγγίας ις. στύρακος οὐγγίας ις. ἰρίνου μύρου ὑποστάθμης ὅσον ἐξαρκεῖ, οἴνου εὐώδους τὸ ἱκανόν, σκεύαζε καθὰ προείρηται.

Καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου φάρμακον ἀξιολογώτερον μὲν ὑπάρχει τῶν ὑπογεγραμμένων, ἧττον δὲ ἐκείνων εἰς τὴν τῶν ἐσκληρυσμένων λύσιν. Ἄλλο Διοσκορίδου φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς τὰ δυσκίνητα κῶλα, καὶ πρὸς ἀγκύλας, διαλύει πᾶσαν σκληρίαν, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν † ἐκτὸς διαθέσεις, † ἐν τοῖς καὶ πρὸς τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις. Κηροῦ μνᾶν α. ῥητίνης φρυκτῆς μνᾶς ἥμισυ, χαλβάνης μνᾶς ἥμισυ, ἴριδος ἰλλυρικῆς μνᾶς ἥμισυ, ἰρίνου ὑποστάθμης τὸ ἱκανόν, οἴνου ὅσον ἐξαρκεῖ, κοπτόν ἐστι τὸ φάρμακον, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Τὸ μετὰ τὸ προειρημένον φάρμακον ἐφεξῆς γεγραμμένον ὑπὸ Ἀσκληπιάδου, τοῦτον ὑπάρχει καὶ ὑπὸ τοῦ Ἥρα γεγραμμένον κατὰ τὸ τέλος τῆς φαρμακίτιδος αὐτοῦ βίβλου, βραχεῖαν δέ τινα διαφορὰν ἐν τῇ συμμετρίᾳ τῶν τεττάρων ἔχει φαρμάκων ἁπλῶν, ὡς ἔσται φανερόν, ὅταν ἀμφότερα γραφῇ. πρότερον δὲ μνημονεύσω τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένου κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντος. Λευκίου καθηγητοῦ, πρὸς ἀγκύλας ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων συνολκάς, καὶ τὰς τῶν ἄρθρων κατοχάς, ἃς ἀγκύλας καλοῦμεν. ποιεῖ ὀπισθοτονικοῖς, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. ἔστι δὲ καὶ ἄκοπον ἀγαθόν, διαλυόμενον ἰρίνῳ ἢ κυπρίνῳ, ἢ δαφνίνῳ. ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσάλθη σκληρώματα. Βδέλλου ∠ ις. στέατος μοσχείου ∠ ις. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ις. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ις. ὀποπάνακος ∠ η. χαλβάνης ∠ η. κάχρυος ∠ η. στύρακος ∠ η. λιβάνου ∠ η. πεπέρεως κόκκους ξ. ἰρίνου μύρου ὑποστάθμης ὅσον ἐξαρκεῖ, κηροῦ, τερμινθίνης ἀνὰ ἡμίλιτρον, οἴνου τὸ ἱκανόν, κοπτόν ἐστι τὸ φάρμακον, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ὅπῃ τοίνυν ὁ Ἥρας διεφώνησεν ἐν τῇ τῶν ἁπλῶν συμμετρίᾳ πρὸς τὸν Ἀσκληπιάδην, ὡς ὑπεσχόμην, ἤδη δηλώσω. Πρῶτον ἁπάντων ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης φάρμακον. βδέλλου ὁλκὰς ις. ὁ δὲ Ἥρας οὐ βδέλλου, ἀλλὰ βδελλίου ὁλκὰς π. πενταπλάσιαι δέ εἰσιν αὗται τῶν ις. δηλονότι. Ἐφεξῆς δὲ στέατος μοσχείου ὁλκὰς ις. γράψαντος τοῦ Ἀσκληπιάδου, πενταπλασίας ὁ Ἥρας ἔγραψεν, ὡς καὶ τοῦ βδελλίου. πενταπλάσιαι γὰρ δηλονότι αἱ π. δραχμαὶ τῶν ι. καὶ ς. εἰσί. Τρίτον ἐπὶ τοῖς γεγραμμένοις ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε φάρμακον, ἀμμωνιακὸν θυμίαμα καὶ τούτου τὰς ις. ∠ ἀξιῶν βάλλεσθαι. κατὰ τὴν ἀναλογίαν οὖν τῶν ἔμπροσθεν, ἐχρῆν καὶ τὸν Ἥραν π. γεγραφέναι ∠. ἔγραψε δ' οὐ τοσαύτας ἀλλὰ ρ. ὥστε πλείονας ἐνέβαλεν κ. Ἄλλο δ' ἐπὶ τοῖς προγεγραμμένοις φαρμάκοις ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, οὕτως εἰπών, ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ις. ἐφύλαξε δὲ τοῦτο τὴν ἀναλογίαν ὁ

Ἥρας π̄. γράψας. Ἐπὶ τοῖς προγεγραμμένοις φαρμάκοις ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης ὀποπάνακος δραχμὰς η̄. ἐφύλαξε δὲ καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλλα ἀναλογίαν ὁ Ἥρας μ̄. γράψας. Ἕκτου φαρμάκου χαλβάνης ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀσκληπιάδης, δραχμὰς π̄. ἐμβαλών. ἐφύλαξε καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀναλογίαν ὁ Ἥρας, πενταπλασίαν ἀξιῶν ἐμβάλλεσθαι. πενταπλάσιαι γάρ εἰσιν αἱ μ̄. τῶν η̄. Ζ. φάρμακον ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν οὕτως. κάχρυος δραχμὰς π̄. ἐχρῆν οὖν καὶ τὸν Ἥραν ὥσπερ ἐφύλαττε τὴν ἀναλογίαν μ̄. βάλλειν, νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἀλλὰ διπλασίας, ις̄. γὰρ αὐτὸς γέγραφεν. Ὀγδόου στύρακος ὁ Ἀσκληπιάδης μέμνηται, δραχμὰς ἐμβαλὼν η̄. ἐφύλαξε τὴν ἀναλογίαν τούτου ὁ Ἥρας πενταπλάσιον ἐμβαλών. Ἔνατον φάρμακον ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης, λιβανωτοῦ δραχμὰς η̄. ἐμβαλὼν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἥρας οὐ πενταπλάσιον, ἀλλὰ διπλάσιον ἀξιοῖ. Δεκάτου δὲ πεπέρεως ἐμνημόνευσεν ὁ
†ν̄ Ἀσκληπιάδης ρξ̄. κόκκους ἐμβαλών, ᾧ πάλιν συμφώνως ὁ Ἥρας† φ̄. ἔβαλλεν. ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων οὐκ οἶδ' ὅπως κ̄. εἰσὶ γεγραμμένοι, καθάπερ ἐν ἑτέροις ρη̄. Ἐνδέκατον ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης κηρὸν, ὥσπερ καὶ ιβ̄. τὴν τερμινθίνην ῥητίνην ἑκατέρου βάλλειν ἀξιῶν ἡμίλιτρον. ἐχρῆν οὖν καὶ τὸν Ἥραν ὥσπερ ἐφύλαττε τὴν ἀναλογίαν, πενταπλάσιον ἐμβάλλειν ἑκατέρων, ὅπερ ἦν ἀνὰ λίτρας β̄. ἔτι καὶ ἥμισυ προσκείμενον τῆς λίτρας. ὁ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἑκατέρου τρεῖς λίτρας ἀξιοῖ βάλλειν καὶ οὐγγίας δ̄. Εὔδηλον οὖν, ὅτι τοῦ μὲν κάχρυος ὁ Ἥρας ἐμβάλλει διπλάσιον τῆς ἀναλογίας, ὥσπερ καὶ τοῦ λιβανωτοῦ. τοῦ δὲ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἐπλεόνασεν ἐν τῷ δ̄. μέρει, καθάπερ γε καὶ τῆς τερμινθίνης ῥητίνης μετὰ τοῦ κηροῦ γ̄. καὶ γὰρ ὧδε τούτων ἐπλεόνασε τῷ τρίτῳ μέρει, καὶ κατὰ τὴν παραπλησίαν ἐποίησε τὴν ὅλην σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου, τῇ τοῦ Ἀσκληπιάδου. πλεονάσας γὰρ ἐν τῇ τοῦ κάχρυος συμμετρίᾳ μηδὲν ἔχοντος μαλακὸν, ἀλλὰ μόνον διαφορητικὸν, συνηύξησεν αὐτῷ καὶ τὰ μαλακτικὰ, τόν τε λιβανωτὸν, καὶ τὸν κηρὸν καὶ τὴν τερμινθίνην. τοῦτο μὲν οὖν τὸ φάρμακον, Λευκίου μὲν ὀνομάζει τοῦ καθηγητοῦ Ἀσκληπιάδης, ὅπῃ δὲ διαφέρεται τῷ Ἥρᾳ, δῆλον. ἐσχάτης δὲ τάξεως ἐστὶ τῶν μαλακτικῶν, οὐ γὰρ ἂν εὕροις αὐτοῦ μαλακτικώτερον τῶν σκιρρουμένων. ἐστόχασται δὲ ὁ συνθεὶς αὐτὸ, καὶ τοῦ διαφορεῖν τὸ περιεχόμενον ἐν τοῖς σκιρρουμένοις. τὰ δὲ ἄλλα φάρμακα τὰ πρὸ αὐτοῦ, βραχὺ πλεονεκτεῖ τῶν προγεγραμμένων. ἐν αὐτοῖς δὲ περιέχεται καὶ τὰ τμητικὰ τῶν πεπαχυμμένων καὶ γλίσχρων χυμῶν, ἃ πολλάκις γίγνεται χρήσιμα τοῖς σκιρρουμένοις ὄγκοις, ὅταν ὑπὸ γλίσχρων χυμῶν, ἡ σκίρρωσις αὐτῶν κατασκευάζηται. μετρίως μὲν οὖν ὁ ὀποπάναξ λεπτύνει. καλοῦσι δὲ οὕτως τὴν ῥίζαν τοῦ πάνακος, οὗ τὸν καυλὸν ὀπίζοντες, τὸν ὀποπάνακα ποιοῦσιν, ἔστι γὰρ ῥυπτικῆς οὐ τμητικῆς δυνάμεως. τέμνει δὲ καὶ ῥύπτει καὶ διαφορεῖ σφοδρῶς, οὐ μόνον χυμοὺς πεπαχυμμένους τε καὶ γλίσχρους, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ στερεὰ σώματα, μετ' αἰγείας κόπρου τὸ ὄξος, ἅτινα πρόσκειται τῷ μετὰ τὸ προκείμενον φάρμακον ἐφεξῆς γεγραμμένῳ, ὅ φησιν Ἀλκιμίωνος ὑπογεγράφθαι. γράφει μὲν οὖν περὶ τοῦ προτέρου τόνδε τὸν τρόπον. Ἄλλο μάλαγμα Μάρκου Τελεντίου Ἀσκληπιάδου, σφόδρα γενναῖον πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. μάλιστα δὲ ποιεῖ πρὸς τὰς τῶν μητρῶν ἐμπνευματώσεις, ὑπογραφόμενον τὸ φάρ-
†ιο μακον Ἀσκληπιάδειον, διὰ τὸ ἀναφέρεσθαι εἰς τὸν Βιθυνὸν Ἀσκληπιάδην. Σμύρνης† δραχμὰς γ̄. ὀποπάνακος ἡμίλιτρον, κηροῦ λίτραν ᾱ S. χαλβάνης οὐγγίας γ̄. μάννης ἡμίλιτρον, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἡμίλιτρον, ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν ᾱ S. ὄξους κοτύλην ᾱ. χρηστέον δ' αὐτῷ καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. Ἄλλο Ἀλκιμίωνος ὑπογραφόμενον. Κηροῦ λίτραν μίαν ἥμισυ, ῥητίνης κολοφωνίας λίτραν ᾱ S. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν ᾱ S. χαλβάνης οὐγγίας γ̄. σμύρνης οὐγγίας γ̄. ὀποπάνακος λίτραν ᾱ S. προπόλεως οὐγγίας γ̄. ὄξους ξέστας β̄. αἰγείας κόπρου οὐγγίας γ̄. βρέχε ἀμμωνιακὸν, ὄξους ἐπιβαλὼν ξ ᾱ. εἶτα ἐπίβαλλε τούτοις σμύρναν, λίβανον, ὀποπάνακα, καὶ πάλιν λέαινε. τὴν δὲ πρόπολιν κόπτε μετὰ τὴν χαλβάνην. τὸν δὲ κηρὸν καὶ τὴν ῥητίνην ἕψε, ὑποβαλὼν ἐλαίου κοτύλας β̄. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε πρόπολιν καὶ χαλβάνην, κινῶν συνεχῶς. καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἔα ψυγῆναι, καὶ ἀποξύσας, ἐπίβαλλε τοῖς λεανθεῖσι, καὶ μίξας, ἀνελόμενος χρῶ. ἐπὶ τῷ προγεγραμμένῳ μαλάγματι, γέγραπται κατὰ τὸ Ἀσκληπιάδου βιβλίον ἕτερον, ὀλίγον μὲν ἔχον μαλακτικῆς δυνάμεως, τὸ πλέον δὲ θερμαντικῆς. ἔχει δὲ οὐ μόνον γεντιανῆς χυλὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀποὺς, τόν τε τοῦ πευκεδάνου καὶ τὸν τοῦ σαγαπηνοῦ, θερμαίνοντα σφοδρῶς φάρμακα. μέμικται δ' αὐτῷ καὶ ἀφρόνιτρον, καὶ λίθου ἀσίου ἄνθος, λεπτυντικῆς τε καὶ τμητικῆς δυνάμεως φάρμακα. τὸ δὲ θεῖον τὸ ἄπυρον ὅτι θερμαίνει, πάντες ἴσασι, καθάπερ γε καὶ τὸν πασίτην οἶνον. ὑπογράψω δὲ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, αὐτῇ τῇ Ἀσκληπιάδου λέξει.

†φυρμιανόν Μάλαγμα† φαρμιανὸν ὑπογραφόμενον, πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις. μάλιστα δὲ ποιεῖ πλευρητικοῖς, καὶ γὰρ παραχρῆμα λύει τοὺς πόνους ἐπιτιθέμενον ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς. δεῖ δὲ μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ φαρμάκου ἐρεύθου περὶ τοὺς τόπους γενομένου βαστάζειν τὸ σπλήνιον, καὶ πάλιν διαστήσαντας ἐπιθεῖναι, λύει καὶ τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. Κηροῦ λίτρας ε̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας γ̄. φρυκτῆς οὐγγίας γ̄. τερμινθίνης λί-
†ὀποπάνακος ιο ς̄ τραν ᾱ. λιβάνου λίτραν ᾱ S. σμύρνης οὐγγίας ς̄. ἀλόης οὐγγίας ς̄. οἰσύπου οὐγγίας γ̄. γεντιανῆς χυλοῦ οὐγγίας γ† ὀποῦ πευκεδάνου οὐγγίας γ̄. σαγαπηνοῦ οὐγγίας δ̄. ἀφρονίτρου οὐγγίας ς̄. λίθου ἀσίου ἄνθους οὐγγίας ς̄. προπόλεως οὐγγίας γ̄. θείου ἀπύρου οὐγγίας δ̄. οἴνου πασίτου ξέστας ε̄. ἕψε δὲ πασίτην καὶ τὸν χυλὸν τῆς γεντιανῆς, τὰ δὲ τηκτὰ τήξας, ἔα ψυγῆναι. τὸ δὲ ἀμμωνιακὸν καὶ τὸν λίβανον, καὶ τὴν σμύρναν, καὶ τὴν ἀλόην συντρίψας καὶ βαλὼν εἰς θυίαν, ἐπίβαλλε τούτοις τὸ ὑγρόν. καὶ ὅταν διαλυθῇ, τρίβε φιλοπόνως. τὰ δὲ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας, ἐπίβαλλε τοῖς λεανθεῖσι, καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς, ἐπίβαλλε τούτοις τὰ τηκτὰ ἀναζεσθέντα χωρὶς ἐγκηρίδων. καὶ μίξας, ἀνελόμενος χρῶ. Μετὰ τὸ προειρημένον ἐφεξῆς ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης ἕτερον μάλαγμα παραπλησίως αὐτῷ, κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. Ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου, ἐσκευάσθη Ἀκιλίᾳ Σεκουνδίλλῃ. Οἴνου πασίτου ξέστας ς̄. κηροῦ λίτρας ς̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας γ̄. φρυκτῆς λίτρας γ̄. τερμινθίνης λίτραν ᾱ S. λιβάνου λίτραν ᾱ S. σμύρνης οὐγγίας ς̄. ἀλόης οὐγγίας ς̄. ἀφρονίτρου οὐγγίας ς̄. λίθου ἀσίου ἄνθους οὐγγίας ς̄. γεντιανῆς χυλοῦ τῆς ῥίζης οὐγγίας ς̄. σαγαπηνοῦ οὐγγίας δ̄. θείου ἀπύρου οὐγγίας δ̄.

προπόλεως οὐγγίας δ. πάνακος ῥίζης οὐγγίας γ. σαμψύχου οὐγγίας γ. πεπέρεως λευκοῦ οὐγγίας γ. σκεύαζε καὶ
χρῶ καθὰ προείρηται.

Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα μαλάγματα.

Μάλαγμα σκληρὸν ἢ ξηρόν. Πίσσης λίτρας γ. κηροῦ λίτρας β. ῥητίνης λίτραν α. χαλβάνης οὐγγίας β. ἀμμω-
νιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας †β. μάννης οὐγγίας δ. ὄξους ξέστας γ. πευκεδάνου χυλοῦ ἢ ῥίζης ∠ ϛ. οἰσύπου ∠ δ. †η
Ἄλλως. Πίσσης λίτρας δ. κηροῦ λίτρας β. ῥητίνης λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. μάννης λίτραν
α. χαλβάνης οὐγγίας ϛ. ἔτεροι λίτραν α. ὄξους ξέστας γ. Ἄλλη Ἀριστοκλέους. Πίσσης λίτρας δ. κηροῦ λίτρας η.
ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας δ. τερμινθίνης λίτρας δ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β. οὐγγίας η. χαλβάνης λί-
τραν α. οὐγγίας δ. Ἄλλο τὸ πρὸς ἀγκύλας. Βδελλίου ∠ ιϛ. λιβάνου ∠ ιϛ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η. ὀπο-
πάνακος ∠ η. χαλβάνης ∠ η. στέατος μοσχείου ∠ ιϛ. πεπέρεως κόκκους ρξ. στύρακος δραχμὰς η. κάχρυος δρα-
χμὰς ιϛ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ιϛ. τερμινθίνης μνᾶς ἥμισυ, κηροῦ μνᾶς ἥμισυ, κυπρίνου κοτύλας δ. οἴνου τὸ ἱκανόν.
Τὸ διὰ μελιλώτου. Νάρδου κελτικῆς ∠ ι. κυπέρεως ∠ η. καρδαμώμου ∠ η. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ η. σμύρ-
νης ∠ η. κρόκου ∠ δ. μελιλώτου ∠ κε. ἀμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ η. τερμινθίνης ∠ ν. κηροῦ νέου δραχμὰς
ρ. κυπρίνου κοτύλης ἥμισυ, ὄξους τὸ ἱκανόν. τινὲς ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρ. πρὸς τὰ γνώριμα πάντα.
Ἡ διὰ σπερμάτων. Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ν. κηροῦ δραχμὰς ν. τερμινθίνης ∠ ν. τήλεως δρα-
χμὰς κε. στέατος ταυρείου τεθεραπευμένου ∠ κε. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ κε. νίτρου ∠ κε. μέλιτος κοτύλας ϛ. ὄξους κοτύ-
λην α. πάνακος ∠ κε. κυπρίνου ὀλίγον. Ὡς δὲ Φιλωνίδης. Τήλεως σπέρματος, ἀνίσου σπέρματος, στύρα-
κος, ῥυπαροῦ βδελλίου, μάννης λιβάνου, καρδαμώμου, κυπέρεως νέου, πάνακος ῥίζης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀφρονίτρου
ἑκάστου, ἀνὰ δραχμὰς κε. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, τερμινθίνης, ἀνὰ δραχμὰς ν. στέατος ταυρείου δραχμὰς ξ. με-
λιλώτου ∠ ξ. κηροῦ ∠ †β. μέλιτος κοτύλης ἥμισυ. οἴνου κο α. Ἄλλο ὡς Ἀρποκρας. Τήλεως, νίτρου, πά- †ξ
νακος, ἴρεως, ἀνὰ ∠ η. τερμινθίνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, κηροῦ ἀνὰ ∠ ρ. στέατος ταυρείου ∠ ρ. μέλιτος λί-
τραν α. ὄξους ξέστας β. σελίνου σπέρματος, κυμίνου †μαράθρου, ἀνὰ ∠ ν. μελιλώτου ∠ ν οἱ δὲ κε. σαμψύχου ∠ ν. †ἀνίσου
καρδαμώμου, ἄμμεως ἀνὰ ∠ ν. κυπρίνῳ ἀναλάμβανε. Τὸ διὰ σαμψύχου πρὸς πολλά. Κηροῦ νέου, δαφνίδων,
τήλεως λείας, σαμψύχου, ἑκάστου ἀνὰ δραχμὰς ρ. τερμινθίνης †λίτρας ρν. νίτρου δραχμὰς λβ. πεπέρεως δραχμὰς †∠
λβ. οἱ δὲ δεκαέξ, κυπέρου δραχμὰς ιϛ. κυπρίνου κοτύλας β. ἢ στυρακίνου. Τὸ διὰ δαφνίδων. Κηροῦ δραχμὰς
οε. πίσσης Βρυτίας ∠ οε. δαφνίδων ∠ οε. νίτρου ∠ οε. ῥητίνης φρυκτῆς ∠ οε. χαλβάνης ∠ ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυ-
μιάματος δραχμὰς ιβ. κάχρυος ∠ ιβ. ἄμμεως δραχμὰς ιβ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ιϛ. κυπρίνου †∠ ϛ. Ἄλλο μάλα- †κο
γμα εὔχρουν, πολύχρηστον. Κηροῦ λίτραν α. ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ϛ. στυ-
πτηρίας ὑγρᾶς οὐγγίας ϛ. ἁλὸς ἄνθους οὐγγίας ϛ. τινὲς ἰξοῦ οὐγγίας ϛ. Τὸ ἀχλωφανοῦς. Κηροῦ δραχμὰς π.
ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ π. βδελλίου ∠ π. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ π. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ μ. μάννης λιβά-
νου ∠ μ. ἰρίνῳ συγκόπτεται. Τὸ διὰ στυπτηρίας ἄλλως. κηροῦ ∠ ρ. πίσσης ∠ ν. στυπτηρίας ὑγρᾶς ∠ κε. ἐγὼ δὲ ∠
ν. ἰξοῦ ∠ ν. Πρὸς ἰσχιαδικοὺς καλόν. Πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, σιλφίου, δαφνίδων, ἀφρονίτρου, ἀβροτόνου,
κολοκυνθίδος, καρδαμώμου, ἄμμεως ἀνὰ ∠ δ. πηγάνου χλωροῦ, πίσσης τερμινθίνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, κη-
ροῦ, στέατος ἀνὰ †η. χαλβάνης δραχμὰς ϛ. ὀποπάνακος δραχμὰς δ. θείου ἀπύρου ∠ δ. Πρὸς σπληνικούς. †μνᾶς ὄγδοον
Κηροῦ μνᾶν α. ῥητίνης μνᾶν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μνᾶς ἥμισυ, στυπτηρίας ὑγρᾶς ∠ ν. γλοιοῦ κοτύλην
α. καππάρεως ῥίζης ∠ ν. καλαμίνθης ῥίζης ∠ ν. μυροβαλάνου μάγματος ∠ ν. ὄξους εἰς τὰ ξηρά, ἔλαιον εἰς τὰ τη-
κτὰ χρῶ. Μάλαγμα πολύχρηστον. Νάπυος ∠ δ. μάννης ∠ β. πηγάνου ∠ δ. ἀφρονίτρου ∠ δ. καππά-
ρεως ῥίζης ∠ ϛ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ δ. μυροβαλάνου ∠ κε. κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ ∠ †δ. λίθου ἀσίου †ζ
ἄνθους ∠ δ. τήλεως ∠ δ. καρδαμώμου ∠ δ. κηροῦ ∠ οε. ῥητίνης ∠ ρ. μέλιτος κοτύλας ϛ. ἰρίνου ὑποστάθμης
κοτύλην α. ὄξους εἰς τὸ ἀμμωνιακὸν κοτύλας β. Τὸ πολυάρχιον ἐκ τῶν ὑπὸ σολῆς. Κυπέρου μνᾶν α. καρδαμώ-
μου ἴσον, μάννης ἴσον, κηροῦ ἴσον, τερμινθίνης φρυκτῆς μνᾶς α S. ὑγρᾶς μνᾶς γ. κυπρίνου τὸ ἱκανόν. ἐγὼ βδελλίου
μνᾶν α. Ἡ δευτέρα γραφή. †Κυπέρεως μνᾶν α. καρδαμώμου τὸ ἴσον, βδελλίου ἴσον, λιβάνου ἴσον, βαλσάμου †κυπέρου
ἴσον, κηροῦ μνᾶν α S. ῥητίνης φρυκτῆς μνᾶς δ. κυπρίνου κοτύλας ϛ. οἴνου εὐώδους κοτύλην α S. Ὡς δὲ ἐγὼ
χρῶμαι. †Κυπέρεως μνᾶν α. καρδαμώμου ἴσον, ἀμώμου ἴσον, βδελλίου ἴσον, κηροῦ μνᾶν α S. ῥητίνης φρυκτῆς, †κυπέρου
τερμινθίνης μνᾶς δ. κυπρίνου κοτύλην α. κασσίας, κινναμώμου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, νάρδου ἰνδικῆς, κρό-
κου, σμύρνης, ἀνὰ μνᾶς τέταρτον, οἴνου εὐώδους ὅσον ἐξαρκεῖ. Μάλαγμα πρὸς πολλὰ ποιοῦν Ἀπολλωνίου. Κη-
ροῦ, πίσσης, ῥητίνης φρυκτῆς, ἀνὰ ∠ ρκε. νίτρου, λιβάνου ἀνὰ ∠ ν. στέατος †ταυρείου, βουτύρου ἀνὰ ∠ οε. οἰσύπου ∠ †μοσχείου
κε. ὕδατος κυάθους ϛ. Μάλαγμα πρὸς ἡπατικοὺς καλόν. Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ρμδ. οἱ δὲ ∠ ρβ.
βδελλίου ∠ ρμδ. κρόκου ∠ ιβ. σμύρνης ∠ ιβ. κηροῦ ∠ ρμδ. οἱ δὲ ρ. ὄξους κοτύλης τέταρτον, κυπρίνου κοτύλην
α. ἐγὼ δὲ κοτύλας ι. Μάλαγμα πρὸς ῥευματισμὸν στομάχου καὶ ἐντέρων. Οἰνάνθης οὐγγίαν α. φοινικοβαλά-
νου σαρκὸς οὐγγίας †β. ἀκακίας οὐγγίαν α. ῥόδων οὐγγίαν α. ὀμφακίου οὐγγίας δ. ἀλόης οὐγγίας δ. κηκίδος οὐγγίας †α
δ. στυπτηρίας στρογγύλης οὐγγίας δ. πίσσης οὐγγίας δ. κηροῦ οὐγγίας γ. οἱ δὲ λιβάνου, μυρσίνου οὐγγίας γ. οἶνον εἰς
τὰ ξηρά. Πρὸς ὑδρωπικοὺς καὶ ἐμπνευματώδεις. Πίσσης ὑγρᾶς λίτραν α. κηροῦ λίτραν α. νίτρου οὐγγίας ϛ.
θείου ἀπύρου οὐγγίας ϛ. στυπτηρίας σχιστῆς οὐγγίας ϛ. Ἄλλο μάλαγμα πρὸς ἰσχιαδικούς, καὶ ἄλλα πολλά. Κηροῦ ∠ οβ.
τερμινθίνης ∠ μη. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ λβ. προπόλεως ∠ μγ. χαλβάνης ∠ λϛ. βδελλίου ∠ κε. κρόκου ∠
ε. ὀποπάνακος ∠ ιβ. νίτρου ἀφροῦ ∠ λ. μύρῳ ἰρίνῳ κόπτων, χρῶ. Ἄλλο μάλαγμα Ἀνδρέου πολύχρηστον. Πυρέθρου
∠ η. κόκκου κνιδείου ∠ η. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ∠ η. σικύου ἀγρίου ῥίζης ∠ η. ῥητίνης πευκίνης ∠ η. τερμινθίνης ∠
†η. κηροῦ ∠ λ. ὀποῦ συκαμίνου ∠ ιβ. οἱ δὲ ∠ ι. ἀφρονίτρου ∠ η. λιβάνου ∠ ξε. βδελλίου δραχμὰς ι. ἀμμωνιακοῦ †η

θυμιάματος ∠ ι. οἱ δὲ κ. σμύρνης ∠ ι. ἀριστολοχίας ∠ ι. οἱ δὲ κ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ι. καὶ μακροῦ ∠ ι. ξυλοβαλ
σάμου ∠ ι. καρδαμώμου ∠ ι. οἰσύπου ∠ ιε. ἐβίσκου ῥίζης ∠ ι. ξιφίου ῥίζης ∠ ι. στύρακος ∠ ι. καππάρεως
ῥίζης ∠ ι. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ι. ἀλόης ἰνδικῆς ∠ ι. χαλβάνης ∠ ι. ἰξοῦ δρυΐνου ∠ ι. οἱ δὲ ιβ. στέατος χηνείου ∠
η. ῥητίνης ξηρᾶς δραχμὰς ιβ. ὑποστάθμης ἴρεως τὸ ἱκανόν. Ἄλλο Αμυθάωνος πρὸς θώρακος καὶ ὑποχονδρίων,
στομάχου ἀλγηδόνας, καὶ πρὸς ἀγκύλας, καὶ ἀποστήματα, καὶ σκληρίας μαλάσσει. Αμμωνιακοῦ θυμιάματος
δραχμὰς ν. κηροῦ δραχμὰς κ. Βδελλίου ∠ ν. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ κ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ι. χαλβάνης ∠ ε. τὸ
βδέλλιον οἴνῳ διαχεῖται καὶ ἀμμωνιακόν, εἶτα καὶ τὰ τηκτὰ καταχεῖται καὶ συλλεαίνεται, ἰρίνου προσμεμιγ-
μένου. Μάλαγμα Αντιπάτρου πρὸς κωλικούς, καὶ πάντα τὰ ἐντός. Σιλφίου δραχμὰς β. ἐλελισφάκου ∠
δ. κασσίας δραχμὰς δ. μελανθίου δραχμὰς δ. σταφίδος ἀγρίας ∠ δ. χαλβάνης δραχμὰς δ. στρουθίου ∠
δ. θείου ἀπύρου δραχμὰς δ. πάνακος δραχμὰς ζ. προπόλεως δραχμὰς ζ. πυρέθρου δραχμὰς ζ. ἀμμωνια-
κοῦ θυμιάματος δραχμὰς ζ. νίτρου δραχμὰς ζ. ἀσίου ἄνθους δραχμὰς κε. κηροῦ δραχμὰς ρν. ῥητίνης δρα-
χμὰς ρν. ἐλαίου κοτύλην α. Ἄλλο μάλαγμα Καλλινίκου ἐκ τῶν Γακκίου πρὸς πάντα. Κηροῦ νέου δραχμὰς ρ.
ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, τερμινθίνης, βδελλίου διαυγοῦς, ἀνὰ ∠ ν. ὑοσκυάμου σπέρματος δραχμὰς λ. ὀποῦ
μήκωνος δραχμὰς κ. μελιλώτου, σμύρνης, ἀριστολοχίας, πεπέρεως, γλυκυσίδης, στύρακος, ἑκάστου ἀνὰ ∠ ιε. λιβά
νου ∠ κ. κρόκου ∠ η. ἐλαίου κοτύλης α. μήκωνος λευκῆς σπέρματος ∠ μη, στροβίλων ∠ κ. Ἄλλο μάλαγ-
μα λευκόπυρον. Τερμινθίνης λίτρας δ. κηροῦ λίτρας γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ς. χαλβάνης οὐγ-
γίας β. ὀποπάνακος οὐγγίας β. μάννης οὐγγίας β. στέατος ταυρείου οὐγγίας β. κυπρίνου ὀλίγον. Ἄλλο ἔμπλα-
στρον μάλαγμα καλὸν Κρίσπου. Σμύρνης, ὀποπάνακος, χαλβάνης, ἀνὰ οὐγγίας ς. πάνακος ῥίζης, μάννης
†ξ †α λιβάνου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀνὰ λίτρας †β. κηροῦ, ῥητίνης φρυκτῆς, ἀνὰ λίτρας γ. ὄξους †κοτύλας β.

Ἄλλο πρὸς ἰσχιαδικοὺς καὶ κεφαλαλγικούς, καὶ πρὸς πάντα τὰ χρόνια ἀλγήματα. Κηροῦ ∠ κδ. ἀμμωνια
κοῦ θυμιάματος ∠ ζ. τερμινθίνης ∠ ζ. θαψίας χυλοῦ ∠ η. ἐλαίου κοτύλην α. Ἄλλο πρὸς ὑδρωπικοὺς Κλεο
φάντου. κηροῦ, ῥητίνης πευκίνης, ἀφρονίτρου, ἀνὰ ∠ ρ. χαλβάνης ∠ ιβ. προπόλεως ∠ ιβ. ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
ματος ∠ ιβ S. κυπρίνου κοτύλας β. ὄξους Κο β. Ἄλλο ἀνώδυνον Νικοστράτου, πρὸς ποδάγραν. κηροῦ λίτραν
α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος οὐγγίας ς. ὀποπάνακος οὐγγίας δ S. μηκωνείου οὐγγίας γ. κύπρινον εἰς τὸ συγκόψαι.

†μακροῦ Ἄλλο πρὸς λειποδερμους Ἐπιδαύρου. Θαψίας ῥίζης ∠ γ. πεπέρεως †μέλανος ∠ α. στέατος μοσχείου ∠ ιβ.
λιβάνου ∠ δ. ξυλοβαλσάμου ∠ β. ῥητίνης ∠ ις. κηροῦ ∠ η. τὰ τηκτὰ κατάχει κατὰ τῶν ξηρῶν. Ἄλλο μάλαγμα
†μοχέου παρὰ Ασκληπιάδου ἀνώδυνον, ποιοῦν παραχρῆμα ἄπονον. κηροῦ τυρρηνικοῦ μνᾶν α. στέατος †ταυρείου, στέατος χηνείου
μυελοῦ ἐλαφείου, τερμινθίνης ἀνὰ μνᾶν α. χαλβάνης μνᾶς ἥμισυ, οἰσύπου οὐγγίας δ. ῥοδίνου κοτύλας δ. μύρου γλευ
κίνου κοτύλην α. ἐλαίου καλοῦ κοτύλην α. ταῦτα περὶ μαλακῷ πυρὶ τῆξον, ἐλαφρῶς κινῶν. ἔσω δὲ γὰρ ἐπιτρίμματα κεκομμένα
λεῖα, ἴρεως ἰλλυρικῆς χοίνικες β. ἀριστολοχίας χοῖνιξ α. ὑποκιστίδος λείας χοίνικος ἥμισυ, κνίδης λείας χοίνικας
β. μάννης χοῖνιξ α. βδελλίου χοῖνιξ α. κινναμώμου, κρόκου κιλικίου, σμύρνης, κασσίας, νάρδου ἰνδικῆς, σχοίνου ἄνθους, κα
λάμου ἀρωματικοῦ, ἀμώμου, πεπέρεως, ῥεὸς χυλοῦ, χελώνης θαλασσίας αἵματος, ἀνδροσαίμου βοτάνης, πυρέθρου, ἑκά
στου ἀνὰ ∠ λε. ὄξους παλαιοῦ κοτύλην α. εἰς τὸ αὐτὸ ἀναμίξας πάσας τὰς δυνάμεις, μάλασσε καὶ σύγκοπτε, ἕως ἂν
ὁλκιμον καὶ καταπεπονημένον γένηται, καὶ ἀπόθου. ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς θώρακος καὶ πνεύμονος ῥευματισμούς,
καὶ τοὺς τὸ βρέγμα τῆς κεφαλῆς ἀλγοῦντας, ἀπόνους παραχρῆμα ποιεῖ. καλεῖται δὲ Ασκληπιὸς ἡ δύναμις, ἰσχιαδι
κὸν καλὸν πάνυ, πρὸς ἰσχιαδικοὺς παρὰ Ἥρα καππάδοκος. Πίσσης ὑγρᾶς κοτύλας γ. ἢ β. κηροῦ λίτραν α. πιτυΐ
νης λίτραν α. θείου ἀπύρου λίτραν α. νίτρου λίτραν α S. σταφίδος ἀγρίας ξέστην α. πυρέθρου λίτραν α. τρυγὸς κε
καυμένης λίτρας β. καρδαμώμου ξέστην α. χαλβάνης ἡμίλιτρον. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. Ἄλλο μάλαγμα Βακ
χείου ᾧ Καῖσαρ ἐχρήσατο. Στέατος ὑείου μνᾶς β. κηροῦ μνᾶς β. ἐλγνίου, καλάμου ἀρωματικοῦ, πάνακος ῥίζης, ἁλὸς
ὀρυκτοῦ, ἢ ἀμμωνιακοῦ ἀνὰ δραχμὰς ν. Βδελλίου διαυγοῦς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ μνᾶς β. σχοίνου ἄνθους,
ἴρεως, ἀνὰ μνᾶν α. λιβανωτοῦ, πεπέρεως, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ κε. ἡ ἕψησις ὡς ἡ καρδαμώμειος Ἄλλο μάλαγμα
τὸ χρυσοῦν, πρὸς ἀρθριτικούς. Ῥητίνης στροβιλίνης λίτρας β. ἀξουγγίου, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ ιβ. κηροῦ δραχμὰς κδ.
δαφνείου ∠ ιβ. ἕψε ὡς οἶδας Ἄλλο μάλαγμα πρὸς πλευρῶν ἄλγημα. Κυπέρου, καρδαμώμου, μάννης, ἀμμω
νιακοῦ θυμιάματος, τερμινθίνης, κηροῦ, ἰρίνου, ἀνὰ λίτραν α. ἕψε τὸ ἀμμωνιακὸν ἰδίᾳ, λέαινε τὰ τηκτά, τήξας σὺν
κυάθῳ ἰρίνου, ἐπίπασσε τὸ ἀμμωνιακόν, εἶτα τὰ ξηρὰ μίξον, ἰρίνῳ βάπτων τὰς χεῖρας. Ἄλλο μάλαγμα Κλονιακοῦ
ὑπάρχου. Ἀρρενικοῦ οὐγγίας γ. στυπτηρίας σχιστῆς ἴσον, ἀσβέστου τὸ ἴσον, ῥητίνης φρυκτῆς λίτρας γ. κηροῦ ἴσον, ὄξους
εἰς τὰ ξηρά, ἐλαίου εἰς τὰ τηκτὰ Fο η. χρῶ καὶ ἐπὶ σπληνικῶν.

Δαμοκράτους μάλαγμα.

Ἐπεὶ καὶ πρὸς μνήμην ἐστὶ χρήσιμα τὰ διὰ μέτρων γεγραμμένα, καὶ τὰς συμμετρίας τῶν φαρμάκων ἀκριβῶς φυ-
λάττει, διὰ τοῦτο καὶ τὰ Δαμοκράτους εἴωθα προσγράφειν, ἐν οἷς ἐστι καὶ τοῦτο προσγεγραμμένον.

Χρεία δὲ πάντως καὶ μαλάγματος καλοῦ,
τοῖς σφόδρα φιλιατροῖσιν ἔσται πολλάκις,
πρὸς σπάσματα μυῶν μεγάλα, καὶ πρὸς ῥήγματα
ἄρθρων. ἔτι δὲ καὶ λυγίσματα νεύρων, παχυσμούς,
καὶ μυῶν τὰς σκληρίας μετὰ φλεγμονῆς,
πρὸς μέντοι δήγματα, πρὸς ταῦτα τοῦτ' ἐστὶ
δραστικώτατον. αἴρει δὲ καὶ λειχῆνας καὶ λέπρας,
ἐπικείμενον τὸ πλεῖστον ἡμέρας ι.
ἀλλαττόμενον παρὰ μίαν, ἢ β. ἡμέρας.
πίσσης διαυγοῦς ξηροτάτης λίτρας β.
μίαν πιτυΐνης, καὶ μίαν κηροῦ καλοῦ,
ἀμμωνιακοῦ, καὶ στυπτηρίας ὑγρᾶς πάλιν
μίαν, δριμυτάτου ὄξους β. *
ξέστας μετρήσας, ἔχε παρασκευασμένον.

ἐπὶ τὸ πλεῖον δὲ χαλβάνης β΄ οὐγγίας,
τινὲς προσέβαλλον, βουλόμενοι τὰς σκληρίας
θᾶσσον μαλάξαι τὰς ἐχούσας καὶ χρόνον.
σκεύαζε δ' οὕτως, ἀπολαβὼν ὄξους τρίτον,
ἀμμωνιακοῦ κατάχει τε καὶ συνηθείας,
καὶ λεῖα ποιῶν ἐν θυίᾳ μείζονι,
πάχος ποίησον μέλιτος ὑγροῦ προσφάτου.
πίσσαν δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἐν καινῇ χύτρᾳ
ἕψησον, ὡς πᾶν παρ' ἐλάχιστον ἐκφρυγῆναι,
οὕτως κατάχει τε τῶν καλῶς λελειασμένων
ἐν τῇ θυίᾳ, καὶ ἀνάκοπτε ἕως λάβῃ
ξανθὸν τὸ χρῶμα μηλίνῳ προσεμφερές.
μίξαι δὲ πάντως βουλόμενος καὶ χαλβάνην.
μετὰ †κηρὸν ταύτην πιτυΐνην τε προσβάλλοις, †κηροῦ
ἄρας μετ' ὀλίγον τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρός.
τινὲς δὲ προσβάλλουσι μάννης σταθμὸν ἴσον, τὴν

τὴν συνήθειαν αἴροντες ἐκ τοῦ φαρμάκου.
καὶ χρώμενοι πρὸς τὰ τοιαῦτα, καὶ τὰς προσφάτους,
κολλῶσι ταύτῃ τῇ δυνάμει διαιρέσεις.
τούτῳ δὲ κέχρησο καὶ ἀπὸ πρώτης ἡμέρας,
ἐφ' ὧν προεῖπον, ὅταν ἔχωσιν εὐλαβῶς,
πρὸς τὰς ἀμυχάς τε καὶ τὰ ταύταις ἑπόμενα.
τῷ σπληνίῳ δ' ἄνωθεν ὄξει διάβροχον
σπόγγον ἐπίβαλλε, καὶ ἐπίδει πεπιεσμένως,
οὕτως ὑπερρίψεις αὐτὸ καὶ τοῖς σπληνικοῖς.
ἐφ' ὧν δ' ὑπονοεῖς τὸν σκίρρον σπλάγχνῳ τινὶ
ἐσόμενον, ἀδεῶς κέχρησο τῷ μαλάγματι.
Μετὰ τοῦτο τὸ φάρμακον ὁ Δαμοκράτης ἔγραψε τὴν
διὰ τῶν ἁλῶν, ἀρξάμενος αὐτῆς οὕτως.
ἁλῶν μὲν τούτων τινὶ πλείοσι χρόνοις,
σκεύαζε καὶ τοῦτ' ὡς κάλλιστον φάρμακον.

Εἶτα μετὰ τοῦτο καὶ ἄλλο δι' ἁλῶν γράφει, καὶ μετ' ἀμφότερα πάλιν ἄλλο. χοιράδας δὲ διαφορεῖν ἐπαγγελλόμενον, καὶ ἥπατος καὶ σπληνὸς ὑδερώδεις διαθέσεις. ἐμοὶ δὲ ἄμεινον ἔδοξεν, ἐν ταῖς διαφορητικαῖς ἐμπλάστροις ταῦτα γράψαι τὰ φάρμακα.

Περὶ τῶν χαλαστικῶν φαρμάκων.

Καλεῖται τινὰ χαλαστικὰ φάρμακα συνήθως ἅπασι σχεδὸν τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς, ἐφ' ὧν ὡς καὶ τοὔνομα ἐνδείκνυσι, χαλᾷ τὰ τεταμένα μόρια. τὸ γὰρ κεχαλάσθαι, τῷ συντετάσθαι κατὰ τοὐναντίον λέγεται. γέγραπται γοῦν που καὶ ὑφ' Ἱπποκράτους ὧδε, δέρματος σκληροῦ μάλθαξις, συντεταμένου χάλασις. εἰ μὲν οὖν κυρίως τις χρῷτο τοῖς ὀνόμασι, μαλακτικὰ τῶν ἐσκληρυσμένων σωμάτων ἐστὶν τινὰ φύσει φάρμακα, τὰ λυτικὰ δηλονότι τῆς σκληρότητος αὐτῶν, ὥσπερ γε καὶ χαλαστικὰ τὰ τῆς τάσεως ἰατικά. συμβαίνει δὲ ἐπὶ ταῖς φλεγμοναῖς τετάσθαι τὸ δέρμα, ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ὄγκου τὸ σύμπτωμα τοῦτο λαμβάνον, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὸ συμφλεγμαῖνον, οὐ μὴν ἡ οὐσία τῆς φλεγμονῆς ἡ σκληρότης ἐστὶ τοῦ φλεγμαίνοντος μορίου, ἀλλὰ τοὐναντίον ἅπαν, ὡς ἐν τοῖς περὶ αὐτῆς λόγοις δείκνυμεν, ὑγρότης. ἐν δὲ τοῖς σκιρρουμένοις, οὐχ ὑγρότης ἐστὶν ἡ ἐπικρατοῦσα κατὰ τὸ πεπονθὸς μόριον, ἀλλ' ἡ σκληρότης. ἀμφοτέρων δὲ τῶν παθῶν, ὁμογενής πως ἐστὶν ἡ γένεσις καὶ ἡ ἴασις. γεννᾶται γὰρ ἐξ ἐπιρροῆς, ἰᾶται δὲ κενωθέντων αὐτῶν. οὐ μὴν ὅ γε τρόπος τῆς κενώσεως ἐπ' ἀμφοῖν ὁ αὐτός, ἀλλ' ὡς ἐν τῇ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου πραγματείᾳ δέδεικται, καθ' ἣν καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων παθῶν, ἡ τῆς ἰάσεως εἴρηται μέθοδος, ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων μορίων ἥ τε ἀποκρουστικὴ ποιότης τῶν φαρμάκων, ὠφέλιμός ἐστι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους, ἥ τε διαφορητικὴ μέχρι παντός. κατὰ δὲ τοὺς σκίρρους ἡ διαφορητικὴ μόνη, χωρὶς τῆς ἀποκρουστικῆς. τὰ μὲν οὖν τελέως σκιρρωθέντα, τελέως ἐστὶν ἀνίατα. διαγινώσκειν δ' αὐτὰ χρή, τῷ μηδεμίαν αἴσθησιν ὑπολείπεσθαι τοῖς πεπονθόσι μορίοις. ἐφ' ὧν δ' ἐστὶ μὲν αἴσθησις, ἀλλ' ἀμυδρά, θεραπεύεται ταῦτα διὰ φαρμάκων διαφορούντων μὲν δηλονότι τὸ παχυνθὲν ὑγρόν, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε καὶ ἀθρόως τούτων ποιούντων, ὡς τὰ διαφορητικὰ ποιοῦσι φάρμακα. καλοῦσι δὲ ἐπισπαστικά τε καὶ ἐξιπωτικὰ τὰ τοιαῦτα. θαυμάζειν δ' οὐ χρὴ τὴν μετάπτωσιν εἰς σκληρότητα γινομένην ἐκ τῶν φλεγμαινόντων, ὅταν ἅμα τό, τε ἐπιρρέον ὑγρὸν ᾖ παχύτερόν τε καὶ † ὑγρόν, ἥ τε ἴασις διὰ φαρμάκων †γλίσχρον γένηται ξηραινόντων σφοδρῶς. ὡς γὰρ κἀπὶ τῶν ἐκτός, αὐτῷ μὲν ὁμιλοῦντα τῷ πυρί, πολλὰ τῶν σωμάτων φρύγεται, δι' ὕδατος δὲ ἀναμαλάττεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων, ἡ κατὰ τὸν πεπονθότα τόπον ὑγρότης, ὑπὸ μὲν τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων ἰσχυροτέρων φαρμάκων ὑπολειπόμενον ἴσχει τι γλίσχρον καὶ παχύ, διαφορηθέντος τοῦ λεπτοῦ. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ, κατά τε τὰς ἀρθρίτιδας οἱ πῶροι γίγνονται, καὶ κατὰ τὰς νεφρίτιδας οἱ λίθοι. ἐὰν δέ ποτε τὸ φλεγμονὴν ἐργασόμενον ῥεῦμα, λεπτὸν ᾖ κατὰ τὴν σύστασιν, ἥ τε ἴασις αὐτοῦ διὰ τῶν ξηραινόντων καὶ θερμαινόντων γένηται φαρμάκων, οὐδὲν ὑπολείπεται σκιρρῶδες. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὰ σφοδρῶς ψύχοντά τε καὶ στύφοντα, τοὺς σκίρρους εἴωθεν ἐργάζεσθαι. καὶ πολλοὺς ἐξ ἐρυσιπελάτων ἀμέτρως παθόντων ταῦτα, σκιρρώδεις ὄγκους ἔχοντας θεώμεθα, διὰ τὴν ἀμαθίαν τῶν θεραπευσάντων αὐτοὺς ἰατρῶν. πρώτη μὲν οὖν διαφορὰ τῶν τε τὰς φλεγμονὰς θεραπευσάντων φαρμάκων ἐστί, καὶ τῶν τοῦ σκίρρου ἡ εἰρημένη. ἑτέρα δὲ ἡ διὰ τὴν συνεζευγμένην ὀδύνην τοῖς φλεγμαίνουσιν, οὐκ ἀνεχομένην ἰσχυρὸν φάρμακον προσφέρεσθαι τῷ πεπονθότι μορίῳ. σὺν ὀδύνῃ γὰρ ἐνεργεῖ ταῦτα, φθανόντων ὀδυνᾶσθαι τῶν φλεγμαινόντων διὰ τὸ πάθος, καὶ διὰ τοῦτο μαλακωτάτων φαρμάκων δεομένων. τὰ σφοδρότερα δὲ πρὸς τῷ μὴ λύειν ἢ παρηγορεῖν τὰς ὀδύνας, ἔτι καὶ προσεξύνοντα, μείζονας ἐργάζεται τὰς φλεγμονάς. πρώτη μὲν οὖν χρῆσις ἐπὶ τῶν ὀδυνωμένων φλεγμονῶν ἐστιν, ἡ διὰ τῶν ὑγρῶν ἱκανῶς φαρμάκων, ἅμα τῷ μετρίως θερμαίνειν. ἐφεξῆς δὲ ἡ διὰ τῶν ἠρέμα παχυτέρων τε καὶ ξηραντικωτέρων. ἡ τρίτη δὲ διὰ τῶν χαλαστικῶν ὀνομαζομένων, ἅ τινες ἐν τοῖς μαλάγμασι γράφουσιν. ἔστι δὲ αὐτῶν μαλακτικώτατα μὲν ὅσα κηρωτοειδῆ ταῖς συστάσεσιν, ὅταν διὰ βουτύρου καὶ κηροῦ καὶ στεάτων, ἐλαίου τε χαλαστικοῦ συντίθεται. μίγνυται δὲ τούτοις οἴσυπός τε καὶ ῥητίνης καὶ πίσσης ὀλίγον, ὥσπερ γε καὶ λιβανωτὸς καὶ χαλβάνη, καί τι καὶ τῆς ἰλλυρικῆς ἴρεως. ηὑρέθη δὲ ὑπὸ Μενεκράτους, ὡς αὐτός τε λέγει, καὶ ἄλλοι τινὲς αὐτῷ μαρτυροῦσιν, ἡ διὰ χυλῶν ὀνομαζομένη, τῶν μηκέτι ὀδυνωμένων ἰσχυρῶς φλεγμονῶν, ἰατικὸν φάρμακον. ἐπιγέγραπται δὲ τὸ βιβλίον ἐν ᾧ γέγραπται τὸ φάρμακον, αὐτοκράτωρ ὁλογράμματος. αὐτοκράτωρ μέν, ἐπειδὴ τούτῳ προσπεφώνηται, ὁλογράμματος δέ, διότι

χωρὶς χαρακτήρων ὅλαις ταῖς συλλαβαῖς γέγραπται β. καὶ γ. καὶ δ. καὶ ε. καὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἕκαστος, ἤτοι ῥητίνης, ἢ πίσσης, ἢ τινὸς ἄλλου φαρμάκου. τοῦτο δ' ἔπραξεν ὁ Μενεκράτης, ἐπειδὴ πολλάκις οὐ μόνον ἀκόντων ἁμαρτάνεσθαι συμβαίνει περὶ τὰς γραφὰς, ἀλλὰ καὶ διὰ φθόνον ἑκόντων ἐνίων, τὸ μὲν ο γράμμα θ ποιούντων διὰ μέσης τῆς στρογγύλης γραμμῆς ἑλκυσθείσης ἑτέρας ἐγκαρσίας, τὸ δὲ ἰῶτα γράμμα, προστεθείσης ἑτέρας ὁμοίως ἐγκαρσίας, ὥσπερ καὶ ἀποξυσθείσης μιᾶς γραμμῆς ἐκ τοῦ γάμμα καὶ ῥῶ, τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἰῶτα καταλείπεσθαι συμβαίνει. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐκ πολλῶν γραμμάτων, τῶν μὲν προσθέσει, τῶν δὲ συνθέσει, τῶν δ' ἀφαιρέσει, συμβαίνει τὴν ἀλλοίωσιν γίνεσθαι τῶν δηλούντων αὐτὰ χαρακτήρων. ἀλλ' οὐδέν γε πλέον εἰργάσατο πρὸς τὸν ἑξῆς χρόνον ὁ Μενεκράτης, τῶν ἐγγραφομένων αὐτοῦ τὴν βίβλον οὐχ ὁλογραμμάτους τὰς προσηγορίας τῶν ἀριθμῶν γραφόντων, ἀλλὰ διὰ τῶν δηλούντων αὐτὰ χαρακτήρων. εἰκότως οὖν ηὐδοκίμησε τὰ Δαμοκράτους βιβλία τῶν φαρμάκων εἰς μέτρα γραφέντα, καὶ εἴπερ ἅπαντα τὸν τρόπον τοῦτον ἐγέγραπτο, κάλλιστον ἂν ἦν. ἐπεὶ δ' οὐκ ὀλίγα τῶν δοκίμων φαρμάκων παραλέλειπται, διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων φαρμακιτίδων βίβλων δεόμεθα, δι' ὧν ἔγραψαν ἔνιοι ποικίλων φαρμάκων συνθέσεις. ἀλλ' ἥ γε διὰ τῶν χυλῶν ὑπὸ Μενεκράτους εὑρεθεῖσα, διὰ τῶνδε τῶν τριμέτρων στοιχείων ὑπὸ Δαμοκράτους γέγραπται μετά τινων μὲν καὶ ἄλλων ὁμοίως ἑαυτῇ προγεγραμμένων αὐτῆς δυοῖν.

εἰπόντες οὖν ἔμπροσθεν πῶς τὰ τραύματα
δίχα φλεγμονῆς μένοντα κολληθήσεται,
ἑξῆς ἐροῦμεν πῶς τὰ φλεγμαίνοντ' ἄγαν
δυνατὸν θεραπεύειν φαρμάκοις ἔσται καλῶς.
ὅταν μυὸς τρωθέντος, ἢ νεύρων τινῶν,
ἢ καὶ νυγέντος ὑμένος ἐγγὺς ὀστέου,
μετὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν πυκνοὶ πόνοι
καὶ φλεγμοναὶ, πυρετοί τε μετὰ συμπτωμάτων,
πολλῆς ἀγρυπνίας, παρακοπῆς, δίψους σφοδροῦ,
ξηρότητος γλώττης γίνηται πρόσθεσις,
καθ' ἡμέραν ῥέποντα πρὸς τὰ χείρονα.
ἰχὼρ τρυγώδης, λεπτὸς, ἐρυθρὰ τραύματα.
†τάτ' †ταῦτ' ἐγγὺς αὐτῶν πάντ' ἔχοντα σώματα
ὀργᾶς, διατάσεις, φλεγμονὰς, οἰδήματα
τότε μὴ κατάπλασσε ποικίλοις καταπλάσμασιν.
ἔθος γάρ ἐστι τοῦτο ποιεῖν τοῖς νέοις,
ἵν' ἐκφυγόντες τὰς ἀκμὰς τῶν φλεγμονῶν,
τοῖς συκοφάνταις μὴ παρέχωσιν αἰτίαν.
δεῖ δὲ τὸν ἔχοντα τῆς ἰδίας πίστιν τριβῆς,
καὶ συγκαταβαίνειν τοῖς νοσοῦσ' εἰς τοὺς φόβους,
μὴ περιμένοντα τὴν τύχην καὶ τὴν φύσιν.
σκεύαζε τοίνυν πρὸς ἃ προείρηται πάθη,
καὶ τοῖς ποδαγρικοῖς ἁρμόζον τὸ φάρμακον,
ἐν παντὶ καιρῷ τοῖς νοσοῦσ' ὑποκείμενον,
τοῖς διαλείμμασι μὲν εὐκινησίαν
παρέχον ἑτοίμην, καὶ τὸ μὴ πώροις ταχὺ,
πυκναῖς τ' ἐπιβολαῖς παρενοχλεῖσθαι ῥᾳδίως.
ἐν ταῖς καταρχαῖς δ' οὐκ ἐῶν μεγέθη λαβεῖν,
ἐν ἀκμαῖς δὲ τὰς παρακμὰς ποιοῦντα ταχὺ,
αὖ μὴ μεταβαίνει ῥᾳδίως τις ἐφ' ἕτερα.
τὸ δὲ φάρμακον σκεύαζε τοῦτον τὸν τρόπον,
λιθαργύρου μὲν λειοτάτου, χρυσίτιδος
λίτρας β. βαλὼν, τέσσαρας δ' ἀξουγγίου
ἄγαν παλαιοῦ, μίαν δὲ καὶ μιᾶς λίτρας
τρίτον ἐλαίου, πολυετοῦς καὶ παχυτάτου,
καὶ μὴ δυσώδους, μὴ μέλανος, μὴ τραχέος,
οὕτω γὰρ ἔσται δραστικὸν τὸ φάρμακον.
τήξας δ' ἐπιμελῶς ἐν λοπάδι τ' ἀξούγγιον,
ἔπαιρε ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ὑμένας, καὶ τοὺς ἅλας,
ἠθμῷ διηθῶν εἰς ἑτέραν μείζω χύτραν,
καὶ προσβαλὼν ἔλαιον, ἀνάζεσον πάλιν,
μὴ πᾶν δ' ἔλαιον, ἀλλὰ τὰ δύ' αὐτοῦ μέρη,
τὸ τρίτον δ' ὑπολιπὼν, ἔχ' ἐν ἑτοίμῳ κείμενον,
αὖ ἐπιχέῃς προσβάλλειν, ἵν' ᾖ σοι παρόν.
ἔσται δὲ χρεία πάντως ἐν χειμῶνί γε,
ὅταν ᾖ γεγονὸς τῷ μακρῷ χρόνῳ παχὺ, τὸ βάλ

τὸ βαλλόμενον ἔλαιον εἰς τὸ φάρμακον,
λιθάργυρόν τε τῶν ζεόντων κατάπασσε,
ἕψε αὖθι μαλακῷ καὶ διηνεκεῖ πυρὶ,
κινῶν σπάθῃ, βέλτιον ἂν ᾖ τῇ πολυκίνῃ.
ὅταν δ' αὖθι χρόνον μέτριον ἑψόμενον
τὸ φάρμακον, λάβῃ μὲν ἐμπλάστρου πάχος,
λάβῃ δ' ὁμοίως δυσωδίαν φαρμάκου,
ἔπαιρε ταχέως τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
ποιῶν μὲν βραχὺ σκληροτέραν ἐν τῷ θέρει,
μαλακὴν δὲ τῷ χειμῶνι, ἀμόλυντον δ' ὅμως,
κίνει δ' ὁμοίως ἕως μετρίως ὑποψυγῇ,
εἶτα πάλιν χερσὶ σκληροτέραις πρόσπασσε πᾶν
μαλαχθὲν, οὕτως μεταφέρειν ἐκ τῆς χύτρας.
ὅταν δὲ ᾖ χρεία, πάλιν μαλάττειν εὐτόνως,
μαλακῷ τ' ἐπιμελῶς ἐμπλάσσοντας δέρματι,
οὕτως ἐπιβάλλειν εὐμεγέθη τὰ σπλήνια.
ταύτην δὲ τὴν ἔμπλαστρον εἰ βούλει ποτὲ
μᾶλλον ποιεῖν πρὸς νεῦρα παχέα, καὶ μύας
σκληρούς τε μαστοὺς, ἄρθρα τε ἐξῳδηκότα,
μαλάχης ἀγρίας τῶν ῥιζῶν λίτραν βαλὼν
καθαρῶν, προσφάτων, καὶ συντεμὼν
εἰς †δακτυλιδίους, τῷ τε μήκει καὶ πάχει †δακτυλιαίους
τόμους, ἐπίβαλλε τοῖς ζέουσ' ἐν τῇ χύτρᾳ.
ὅταν δὲ πᾶσαν ἀνθρακωθέντα ἀποβάλῃ
τὴν ἰκμάδα, καὶ τὴν δύναμιν τὸ φάρμακον,
ἔπαρον ἠθμῷ τῆς μαλάχης τὰ ῥίζια,
λείαν δ' ἐπιπάσας τὴν λιθάργυρον, τότε
ἕψησον ὡς προεῖπον πρόσθεν, καὶ πάλιν
ἀπόθου τ' ὁμοίως, καὶ τὸν αὐτὸν χρῶ τρόπον.
τοῦτο δὲ ἑκατέρας φησὶ τὰς ἀρετὰς ἔχειν
ὁ πρῶτος εὑρὼν Μενεκράτης τὸ φάρμακον,
ἀνὴρ κράτιστος, ἐκτικὸς πρὸς τὴν τέχνην.
καὶ γὰρ φυλάττει τὰ νεότρωτα τραύματα
δίχα φλεγμονῆς, κολλᾷ τε τὰ διῃρημένα
ἔπεισεν ἡμᾶς, καὶ τὰ φλεγμαίνοντ' ἄγαν
ἕλκη θεραπεύειν, τούς τε τρωθέντας μύας,
δίχα τινὸς ἄλλου τῶν βοηθεῖν δυναμένων
καταπλασμάτων, σπόγγων τε καὶ τῶν ἐμβροχῶν.
ποιεῖ δὲ πάνθ' ὅσ' ἔμπροσθεν εἶπον ποιεῖν
τὴν διὰ λιθαργύρου τε καὶ ἀξουγγίου.
εἶναι δὲ ἄριστον πεσσὸν ἐν κεχρονισμέναις,
ἐν προσφάτοις τε φλεγμοναῖς τῆς ὑστέρας,
ἕλκη τε πληροῦν κοῖλα, ῥοδίνῳ
διεθεῖσα, ἢ καλῷ γε μυρσίνῳ, καὶ ἀπουλοῦν.
καθόλου τε πᾶν κατάπλασμα καὶ φάρμακον
ἔξωθεν

ἔξωθεν ἐπ' αὐτῶν φησὶ περιῤῥιπτόμενον,
πρᾳότατον εἶναι, τοῖς τε ταύτῃ χρωμένοις.
ἔστι δ' ἀναγραφῆς ἄξιον τὸ φάρμακον.
ἤδη δὲ πιστὸν ἐστὶ καὶ τοῖς Βασκάνοις,
λέγει δὲ ποιεῖν αὐτὸ τοῦτον τὸν τρόπον.
ἑπτὰ μὲν ἐλαίου τοῦ θέρους λίτρας σταθμῷ.
ἐν ἄλλῳ εὗρον ἥμισυ τοῦ ἐλαίου
τοῦ λιπαροῦ, καὶ προσφάτου ἀξουγγίου.
ἐννέα δὲ τοῦ χειμῶνος, ὥς φησιν, βάλλεις,
ἓξ δὲ μόνον λειοτάτης λιθαργύρου.
ξέστου δ' ἔφασκε τελέως μέρος ἥμισυ.
ταυτὸν λινοσπέρμου τε τοῦ †κεκαυμένου. †κεκαθαρμένου
μαλάχης τ' ἀγρίας ἔλεγε γ'. λίτρας σταθμῷ,
ῥίζης ἐχούσης χυλὸν ἔτι τὸν πρόσφατον,
ἕψειν δι' ὕδατος μὲν ξέστας †η'. μέτρῳ, †κ'
εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν πλατύστομον,
ῥίζης βάλλοντα τῆς μαλάχης κεκαθαρμένης,
τετμημένης, λεπτῆς τε καὶ τεθλασμένης,
τήνδε πεπλυμμένην, τό, τε λινόσπερμον καλῶς,
ὅταν δὲ χυλωθῇ τε, καὶ πάχος λάβῃ,
δι' ὀθονίου τὸν χυλὸν ἀποθλίψας ἔχε,
στήσας δὲ τὰς δ'. λίτρας σταθμῷ
μιγνύς τ' ἔλαιον, πᾶν ἕψε ἐπ' ἀνθράκων.
ὅταν δὲ λεπταὶ πομφόλυγες ἐκ μειζόνων,
πυκναί τ' ἐπαναστῶσι τοῖς ἐν τῇ χύτρᾳ,
πρόσπασσε λείαν τὴν λιθάργυρον, τότε
ἕψε τε μαλακῷ καὶ διηνεκεῖ πυρί,
ἕως ὅτε χυλὸς τῷ λίπει †συνεκφρυγείς, †συνεκθλιβῇ
τὸ φάρμακον ἔμπλαστρος ἔσται μηλίνη,
δύσχρους, ἀμόλυντος, ἀλλὰ μὴ σκληρὰ πάνυ.
ταύτην ἐφεδρῶν τοῖς παλαιοῖς φαρμάκοις,
ἔλεγε διὰ χυλῶν εὐλόγως τὸ φάρμακον.

Ἄλλο.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐστὶν ὁμογενὲς τὸ φάρμακον,
εἰ καὶ δι' ἑτέρων μιγμάτων σκευάζεται.
ποιεῖ γὰρ ἀμέλει πρὸς ἃ προεῖπον, πάνθ' ἁπλῶς
τά τ' ὠμὰ, καὶ δύσπεπτα, καὶ δυσμετάβολα,
τά τε μυῶν ὑμένων τε μεγάλα τραύματα.
λύει γὰρ αὐτῶν τὰς ὠτειλὰς ῥᾳδίως
ἀρθριτικοῖς τε πᾶσι ἐπιῤῥιπτόμενον,
παρηγορῆσαι τοὺς κεχρονισμένους τόπους.
ἔχει δὲ πίσσης ξηροτάτης λίτρας β'.
καθαροῦ τε κηροῦ ποντικοῦ λίτρας β'.
πάλιν τερμινθίνης τε †καὶ τῆς καθύγρου, †μὴ
λίτρας β'. μάννης λιβάνου τ' ἀδόλου λίτραν,
ἥμισυ δὲ λίτρας, ἢ τι βραχυεπέστερον
λευκοῦ, λιπαροῦ μάλιστα, βουτύρου νέου.
τὰ μὲν ἄλλα ὧδε πολὺ τῆκε, καὶ λάβρῳ πυρὶ
συνεχῶς, περιβλέπων ἣν ἀμόλυντον τυγχάνει
τὸ φάρμακον, τριβόμενον ὑπὸ τῶν δακτύλων.
οὕτω γινομένου, βαστάσας ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
τοῖς τηκομένοις τὴν μάνναν οὕτω κατάπασσον,
κινῶν ὧδε πολὺ τῇ σπάθῃ τὸ φάρμακον.
οὕτω ψυγέντι καὶ μαλαχθὲν, ἀποτίθου,
ῥόδινόν τε ταύτῃ τῇ δυνάμει τὸ πρόσφατον
πολὺ καταμίξας, χρήσῃ καὶ πρὸς κοῖλ' ἄγαν,
ἄσαρκα θ' ἕλκη, καὶ τενόντων φλεγμονὰς
δυσμεταβόλως τ' ἔχοντα πρὸς λευκὸν πόνον.

Περὶ ἀκόπων.

Τὴν τῶν ἀκόπων φαρμάκων ἐπαγγελίαν ἐνδείκνυται καὶ αὐτὸ τοὔνομα αὐτῶν. κόπους δ' ὀνομάζουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰς ἐκ τῶν πολλῶν, ἢ σφοδρῶν κινήσεων γιγνομένας διαθέσεις τοῖς σώμασιν, ἤτοι γ' ὅλοις, ἢ κατὰ τὰ μᾶλλον πονήσαντα μόρια. λυπηραὶ δ' εἰσὶν αἱ διαθέσεις αὗται, μάλιστα μὲν τοῖς κινουμένοις, ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἡσυχάζουσιν, ὅσαι σφοδρότεραι. ὕστερον δὲ καὶ τοῖς ἰατροῖς εἰθίσθη, κἂν μὴ πρὸς κόπους ᾖ τὸ φάρμακον ὑπ' αὐτῶν συγκείμενον, ἀλλ' ἤτοι πρὸς ὀδύνην χρονίζουσαν ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος, ἢ δυσκινησίαν, ἢ σκληρότητα μορίου, ἢ τάσιν, ἢ ὄγκον σκιῤῥώδη καλεῖν ὁμοίως, ἄκοπα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, μόνον ἐὰν ἔχῃ τὴν καθ' ὑγρότητα σύστασιν ὁμοίαν τοῖς ἀκόποις, ἤ τις ἐστὶ παραπλησία ταῖς ὑγραῖς κηρωταῖς, ὁποίαις κἀπὶ τῶν ἐξαρθρημάτων τε καὶ καταγμάτων χρώμεθα. τῆς γοῦν τοιαύτης συστάσεως, ὑγρότατον μέν ἐστι τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν κηρέλαιον. ἐφεξῆς δ' αὐτοῦ τὰ ἄκοπα χρίσματα, καὶ μετὰ ταῦτα παχυτέραν ἔχουσα σύστασιν, ἡ τῶν ὑγρῶν κηρωτὴ, εἶθ' ἡ τῶν ἁπαλῶν τε καὶ μαλακῶν ὀνομαζομένων. ὑστάτη δὲ ἡ τῶν ἀμολύντων, ὁμοία τῇ τῶν καλουμένων †ῥᾳδίως ἐπιθεμάτων, οἷς ἐφεξῆς ἐστὶν ἡ τῶν ἐμπλάστρων σύστασις, ἐχουσῶν καὶ τούτων αὐτῶν, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον οὐ μικρὰν διαφορὰν, ὥστ' ἔνιοι τῶν ἰατρῶν, κηρωτομαλάγματα τινὰ προσηγόρευσαν, ἀπὸ τῆς συστάσεως μόνης οὕτως ὀνομάσαντες, ὅσα τῶν ἐπιτιθεμένων φαρμάκων, οὐκέτι μὲν ἐστὶν ὑγρὰ, σκληρὰ δὲ εἰς τοσοῦτον οὐδέ πω, καθάπερ αἱ ἔμπλαστροι. οὐσῶν οὖν ἁπασῶν τῶν εἰρημένων διαφορῶν δηλωτικῶν, οὐ τῆς δυνάμεως τῶν φαρμάκων, ἀλλὰ τῆς κατὰ τὴν σύστασιν ἰδέας ἡ τῶν ἀκόπων προσηγορία, πάλαι μὲν ἐσήμαινε τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων, ὕστερον δὲ τὴν σύστασιν. καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν ἅμα διορισμοῖς ὀνομάζειν αὐτὰ, τοτὲ μὲν ἄκοπον, χαλαστικὸν, τοτὲ δὲ μαλακτικὸν, ἢ θερμαντικὸν, ἢ ἀνώδυνον, ἢ μετασυγκριτικὸν προσαγορεύσαντες, ὥσπερ γε καὶ πρὸς τόδε τι πάθος ἁρμόττειν, οἷον ἰσχιάδα, παράλυσιν, πλευρῶν ὀδύνην, ἢ κοινῇ πρὸς ἁπάσας ὀδύνας. αὐτοφυὲς μὲν οὖν ἐστι φάρμακον ἁπλοῦν, ἀῤῥωγὸν ἅπασι κόποις τὸ ἔλαιον, ὃ καὶ χωρὶς προσθήκης ὀνομάζομεν, ἐπειδὴ καὶ μόνον ἦν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις, ὕστερον δὲ, τό, τε κίκινον ἔλαιον αὐτῷ προσετέθη παρά γε ὑμῖν. ἐν αἰγύπτῳ γοῦν καὶ τοῦτο παλαιὸν ἦν, καὶ μετὰ τὸ κίκινον αὖθις ἄλλα, τό, τε ῥαφάνινον καὶ τὸ σινάπινον, καὶ τὸ σησάμινον. ἕτερά τε τοιαῦτα καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν κρίνινόν τε καὶ μαστίχινον καὶ σχίνινον, ὅσα τε τούτων ποικιλώτερα μέχρι καὶ τῶν μύρων. εὔδηλον οὖν ὅτι τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἄκοπα καλούμενα φάρμακα, πάνθ' ὑγρὰ ταῖς συστάσεσιν ἀναγκαῖον εἶναι, τοὺς μὲν ἐπιπολῆς κόπους ἐλαίου μόνου θεραπεύοντος, τοὺς δὲ καὶ διὰ βάθους καὶ σφοδροτέρους, μετά τινος τῶν ἐμβαλλομένων αὐτῷ χαλαστικῶν φαρμάκων, θερμαίνειν συμμέτρως πεφυκότων, ὥσπερ ἡ χαλβάνη τε καὶ ἡ ῥητίνη τερμινθίνη, καὶ πρὸς αὐτῇ κολοφωνία τέ τις ὀνομαζομένη, καὶ φρυκτή. θερμότεραι δὲ τούτων, ἐλατίνη τέ ἐστι καὶ στροβιλίνη, βραχὺ δὲ τῆς τερμινθίνης ἡ λάριξ ὑπάρχει θερμοτέρα. μίγνυται δὲ τὰ τοιαῦτα πάντα χαλαστικοῖς ἐλαίοις, ὁποῖον ἐστὶ τὸ σάβινον ἐπεμβαλλομένου ποτὲ καὶ κηροῦ. χρίσμα δὲ ἄκοπόν ἐστιν, ὧδε τῶν ἤδη διὰ βάθους ἀλγούντων, καὶ τὸ διὰ τοῦ σπέρματος τῆς ἐλάτης, χαμαιμήλου τε καὶ ἀνήθου

†ἰδίως

καὶ ἄνθους αἰγείρου, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν ὅπως σκευάζεται. καὶ τὸ σούσινον δὲ καὶ τὸ γλεύκινον, καὶ τὸ κομμαγηνόν, ἐκ τῶν ἀκόπων χρισμάτων ἐστίν, ὅσα τε διὰ πιμελῆς καὶ στέατος συντίθεται, μετριώτατα μὲν χαλῶντος τοῦ ὑείου, μᾶλλον δὲ τούτων τὸ ἀλεκτορείδων, καὶ τούτου μᾶλλον ἔτι τὸ χήνειον. ἰσχυρότερον δὲ στέαρ ἐστίν, ὡς θερμαίνειν σφοδρότερον ἤδη, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορεῖν ἱκανῶς τὸ λεόντειόν τε καὶ παρδάλειον. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τούτων ἐστί, καὶ βόειόν τε καὶ αἴγειον, τό τε τῶν ἀλωπέκων τε καὶ τῆς ὑαίνης. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα κατὰ γένος ἐστὶ τῶν κυρίως ὀνομαζομένων ἀκόπων, ἀλλήλων διαφέροντα τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον θερμαίνειν, ὥστ' ἔνια καὶ τὸ γένος ὅλον ἐκπεπτωκέναι δόξει τῶν ἀκόπων χρισμάτων, ἐπὶ τῶν μαλακῶν σωμάτων ἐξεταζόμενα, καίτοι τοῖς σκληροτέροις, ὁποῖα τὰ τῶν ἀγροίκων ἐστίν, ὠφελιμώτατα φαινόμενα. λέλεκται γὰρ καὶ πολλάκις ὡς τὰ σκληρὰ σώματα, τῶν ἰσχυροτέρων ἀνέχεται φαρμάκων. ὅσα δὲ μαλακὰ καὶ ὑγρά, καθάπερ τὰ τῶν παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ εὐνούχων, οὐ φέρει τὴν τῶν τοιούτων φαρμάκων δύναμιν. εὔδηλον δ' ὅτι καὶ τὰ μυράκοπα καλούμενα, τῶν ἀκόπων μιγνυμένων τοῖς μύροις γίγνεται, μηδέν τι βελτίω τῶν ἄλλων ὄντα, πλὴν κατὰ τὴν εὐωδίαν. ὥσπερ οὖν εἴωθα τοῖς πρεσβυτέροις διὰ μακρᾶς πείρας βεβασανισμένα γράφειν, οὕτω καὶ νῦν πράξω, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ποιησάμενος.

Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα κατὰ τὸ δ̄ τῶν ἐκτός, ἄκοπά τε καὶ μυράκοπα.

Ἄκοπα πρὸς τὰς ἐκκόπων ἀηδίας, ποιεῖ καὶ νευρικαῖς συμπαθείαις. ἐχρήσατο δὲ Θεμίσων. τὸ φάρμακόν ἐστι σφόδρα καλόν. Σαμψύχου ξέστην ᾱ. λιβανωτίδος ξέστην ᾱ. τήλεως ξέστην ᾱ. καρδαμώμου ξέστου ἥμισυ, βράθυος ξέστου ἥμισυ, οἴνου γλυκάζοντος ξέστας γ̄. ἐλαίου βενεφράνου λίτρας γ̄. κηροῦ λίτρας β̄. τὰ ξηρὰ βαλὼν εἰς τὸν οἶνον ἔα βρέχεσθαι ἐπὶ γ̄ ἡμέρας, τῇ δ' ἐπιούσῃ βαλὼν τὸ ἔλαιον, καὶ κινήσας ἐπιμελῶς, καὶ θεὶς ἐπ' ἀνθράκων, ἕψε κινῶν. καὶ ὅταν συνεχῶς ἀναβράσῃ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν καὶ τὸν κηρὸν κατακνίσας, καὶ εἰς τοῦτο ἐπιβαλών, καὶ πάλιν ἐπιθεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε. καὶ ὅταν τακῇ ὁ κηρός, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, ἔα ψυγῆναι, καὶ ἀναψύξας, ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον, ἢ κασσιτέρινον, καὶ χρῶ ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ποτὲ δὲ καὶ ἀνειμένῳ ἑνὶ τῶν μύρων. Ἄλλο. Σαμψύχου ξέστην ᾱ. λιβανωτίδος ξέστην ᾱ. τήλεως ξέστην ᾱ. δάφνης ἀκρεμόνων λίτρας ἕξ, σχοίνου ἄνθους ℥ γ̄. οἴνου παλαιοῦ ξέστας γ̄. ἐλαίου γλυκέος ξέστας γ̄. σικύου ἀγρίου τῆς ῥίζης, νάρδου κελτικῆς ἀνὰ λίτρας ς̄. κηροῦ λίτρας γ̄. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο φάρμακον ἐπιτετευγμένον. ποιεῖ καὶ παρέτοις, τρομώδεσι, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. ἐχρήσατό γε Μήνιος Ῥοῦφος. ποιεῖ ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, ὥστε τῆς ὅλης ἀπαλλάττειν διαθέσεως. ἡ χρῆσις ἐν διαλείμμασιν. ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς, ἀνειμένῳ χρώμεθα τῷ φαρμάκῳ. Σαμψύχου ξ β̄. τήλεως ξ ᾱ. λιβανωτίδος ξ ᾱ S. μελιλώτου ξ ᾱ. ἰλλυρικῆς λίτραν ᾱ. κυπέρου λίτρας ᾱ. βράθυος λίτρας ᾱ. κάγχρυος λίτραν ᾱ. καρδαμώμου ἡμίλιτρον, σχοίνου ἄνθους ἡμίλιτρον, κασσίας ἡμίλιτρον, ἀβροτόνου ἡμίλιτρον, μύρτων καρποῦ ἡμίλιτρον, δάφνης καρποῦ ἡμίλιτρον. ταῦτα θλάσας, καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος διπλοῦν μυρεψικόν, ἐπίβαλλε οἴνου τμωλίτου ξ η̄. ἔα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας γ̄. εἶτ' ἐπίβαλλε ἐλαίου σαβίνου λίτρας ις̄. ἰρίνου λίτραν ᾱ. σχινίνου λίτραν ᾱ. συριακοῦ λίτραν μίαν, γλευκίνου λίτραν ᾱ. μυρσίνου λίτραν ᾱ. δαφνίνου λίτραν ᾱ. καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας τῶν ἡψημένων, μετέρα εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, καὶ πάλιν ἕψε, χωρὶς τῶν ἀφεψημένων,
†λίτρας ἐπιβαλὼν κηροῦ †ἡμίλιτρον, ῥητίνης λαρικῆς λίτραν ᾱ. σμύρνης, στακτῆς ἀνὰ λίτραν ᾱ. τακέντων δὲ τούτων,
†ᾱ †ᾱ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο. Σαμψύχου λίτρας β̄. τήλεως ξ †β̄. λιβανωτίδος ξ †β̄. βράθυος λίτρας β̄. ξ β̄. μελιλώτου λίτρας β̄. κυπέρου λίτραν ᾱ. ἴρεως μακεδονικῆς λίτραν ᾱ. κάγχρυος λίτραν ᾱ. καρδαμώμου λίτραν ᾱ. καλάμου ἀρωματικοῦ, ἡμίλιτρον, σχοίνου ἄνθους ἡμίλιτρον, κασσίας σύριγγος, κόστου, ἐλελισφάκου ἀνὰ ἡμίλιτρον, δαφνίδων ἡμίλιτρον, σικύου ἀγρίου τῆς ῥίζης ἡμίλιτρον, μυρσίνης ἀκρεμόνων ἡμίλιτρον, οἴνου τμωλίτου εὐώδους ξ η̄. ἐλαίου σαβίνου λίτρας κδ̄. ἰρίνου λίτραν ᾱ. κυπρίνου λίτραν ᾱ. σχινίνου λίτραν ᾱ. γλευκίνου λίτραν
†ἀμαρακίνου ᾱ. μυρσίνου λίτραν ᾱ. †ἀμμωνιακοῦ λίτραν ᾱ. ἡδυχρόου λίτραν ᾱ. μαλαβαθρίνου λίτραν ᾱ. σμύρνης στακτῆς λίτραν ᾱ. ὀποβαλσάμου λίτραν ᾱ. κηροῦ λίτρας ιε̄. τὰ ξηρὰ βρέχεται, καθάπερ προείρηται ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, καὶ τούτοις ἐπιβάλλεται τὸ ἔλαιον, καὶ τὰ πολλὰ τῶν μύρων. τὸ δὲ μαλαβάθρινον, καὶ ἀμαράκινον, καὶ ἡδύχρουν, καὶ ἡ στακτή, καὶ τὸ ὀποβάλσαμον, ἔσχατα φυλάττεται, ὥστε κατὰ τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν ἤδη τοῦ κηροῦ τακέντος, ταῦτα ἐπιβάλλεσθαι. πῶς μὲν χρὴ σκευάζειν, καὶ τίνι τρόπῳ χρηστέον τῷ φαρμάκῳ, ἤδη δεδήλωται.

Ἄκοπον τὸ διὰ τοῦ μέλιτος ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς τὰς κοπώδεις ἀηδίας, καὶ τὰς τῶν νεύρων συνολκάς. ποιεῖ ὀπισθοτονικοῖς, κυνικῶς σπωμένοις, λέγεται τετράμυρον. Μέλιτος ℥ γ̄. ἰρίνου ℥ γ̄. ῥοδίνου ℥ γ̄. κυπρίνου ℥ γ̄. γλευκίνου ℥ γ̄. κηροῦ ℥ γ̄. τερμινθίνης ℥ γ̄. ἀπέψε χωρὶς τὸ μέλι. τὰ δὲ τηκτὰ τῆκε, καὶ βαλὼν εἰς θυίαν ἀνακόπτε ὁμοῦ πάντα, καὶ λεάνας, ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλο Κυπρίνου, ἰρίνου, ῥοδίνου, γλευκίνου, ἑκάστου κο ς̄. κηροῦ L κδ̄. τερμινθίνης L η̄. μέλιτος L ς̄. σκεύαζε, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο καλεῖται ληξοπύρετον.
Ῥοδίνου κο δ̄. ἰρίνου δ̄. γλευκίνου δ̄. κυπρίνου κο δ̄. κηροῦ L ιβ̄. τερμινθίνης L ιδ̄. σμύρνης, στακτῆς L δ̄. μέλιτος ἑφθοῦ L ις̄. σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο ἐκ τῶν Ἀφροδισέως. Ῥοδίνου κο δ̄. ἰρίνου κο δ̄. κυπρίνου κο δ̄. κηροῦ L ιβ̄. γλευκίνου κο δ̄. στέατος χηνείου L ιβ̄. τερμινθίνης L δ̄. στακτῆς L δ̄. ὀποβαλσάμου L β̄. μέλιτος ἑφθοῦ L η̄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο ἄκοπον δυσῶδες λεγόμενον, πρὸς τὰς διαθέσεις τὰς προειρημένας. Κηροῦ L η̄. τερμινθίνης L η̄. χαλβάνης L ς̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L ς̄. ἐλαίου παλαιοῦ κο β̄. μυελοῦ ἐλαφείου L η̄. σκεύαζε κατὰ τρόπον, καὶ χρῶ, καὶ ἀκράτῳ καὶ ἀνειμένῳ. Ἄλλο πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. Ῥητίνης τερμινθίνης L νς̄. κηροῦ L κη̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L λβ̄. χαλβάνης L λβ̄. μυελοῦ ἐλαφείου L κδ̄. μέλιτος ἑφθοῦ L κδ̄. ἐλαίου παλαιοῦ κο β̄. ἀμμωνιακὸν ὄξει διαλύεται.
Ἄλλο. Κηροῦ L κδ̄. τερμινθίνης L κδ̄. χαλβάνης L ς̄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L ς̄. ἐλαίου παλαιοῦ κο β̄.
†κη̄ μυελοῦ ἐλαφείου L η̄. στύρακος L ις̄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο. Κηροῦ L †κδ̄. τερμινθίνης L ις̄. χαλβάνης L ς̄.

L ϛ΄. στύρακος L η΄. ἐλαίου παλαιοῦ κο β΄. μέλιτος κο α΄ S. μυελοῦ ἐλαφείου L η΄. ἀλὸς ἄνθους ὅσον ἐξαρκεῖ, ὄξει τὸ ἀμμωνιακὸν διάλυε. Ἄλλο ἰσχιαδικοῖς, ὀπισθοτονικοῖς, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. Κηροῦ ℥ ϛ΄. τερμινθίνης λίτραν α΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ α΄. ὀποπάνακος ℥ β΄. χαλβάνης ℥ β΄. μυελοῦ ἐλαφείου οὐγγίας β΄. μυελοῦ ταυρείου οὐγγίας β΄. οἰσύπου ℥ β΄. ἐλαίου ἰρίνου κο α΄. μέλιτος ℥ γ΄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο πρὸς τὰς ἄγαν κοπώδεις διαθέσεις, καὶ τὰς τῶν νεύρων συνολκάς. Κηροῦ L ν΄. τερμινθίνης L κε΄. ἀφρονίτρου L ϛ΄. οἰσύπου L ϛ΄. μέλιτος ἑφθοῦ L ϛ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L ϛ΄. μυελοῦ ἐλαφείου L ϛ΄. χαλβάνης L ϛ΄. στέατος ταυρείου L ϛ΄. δαφνίδων ξηρῶν L ϛ΄. ἐλαίου κο α΄. οἴνου ἀθαλάσσου κο α΄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο ἀκοπώδες ἀνώνυμον ἐπιγραφόμενον. Κηροῦ ℥ β΄. χαλβάνης ℥ γ΄. νίτρου ℥ γ΄. τερμινθίνης ὑγρᾶς ℥ γ΄. οἰσύπου ℥ β΄. στέατος ταυρείου ℥ β΄. ἐλαίου κυπρίνου ℥ δ΄. ἐλαίου μηλίνου ℥ δ΄. ἰρίνου ℥ δ΄. μέλιτος ℥ δ΄. ἐλαίου κοινοῦ ℥ ϛ΄. ἐλαίου παλαιοῦ ℥ δ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ α΄. λιβάνου ℥ α΄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο. Ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α΄ S. τερμινθίνης λίτραν α΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ β΄. κηροῦ ἡμίλιτρον, χαλβάνης ℥ γ΄. οἰσύπου ℥ β΄. λιβάνου ℥ α΄. ἰοῦ ℥ β΄. μέλιτος κοτύλας β΄. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ γ΄. στέατος χηνείου οὐγγίας β΄. οἴνου κοτύλας β΄. ἀφρονίτρου οὐγγίας β΄. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο χλωράκοπον, ποιεῖ ὀπισθοτονικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, παρέτοις, τρομώδεσι. Σμύρνης L δ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L δ΄. λιβάνου δραχμὰς δ΄. νίτρου L δ΄. ἰοῦ L δ΄. ὀποπάνακος οὐγγίας ι΄. χαλβάνης οὐγγίας δ΄. τερμινθίνης λίτρας β΄. κηροῦ λίτρας β΄. μαλαβαθρίνου μύρου ξέστου ἥμισυ, κυπρίνου ξέστου ἥμισυ, ὄξους ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀμμωνιακὸν, σμύρναν, νίτρον, διάλυε, καὶ ὅταν αὐτὰ διαλυθῇ, ἐπίβαλλε τούτοις ὀποπάνακα, χαλβάνην. λειανθεῖσι τούτοις, ἐπίβαλλε τὰ τηκτὰ, καὶ μίξας ἀνελόμενος χρῶ. Ἄλλο. σμύρνης L δ΄. τερμινθίνης λίτρας β΄. κηροῦ L β΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, λιβάνου, νίτρου, ἰοῦ ἀνὰ L δ΄. μύρου μηλίνου ξέστου ἥμισυ, κυπρίνου οὐγγίας γ΄. ἰρίνου ℥ γ΄. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας γ΄. ὀποπάνακος ℥ γ΄. χαλβάνης οὐγγίας δ΄. ὄξους τὸ ἱκανὸν, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις, σφόδρα γενναῖον. Κηροῦ μνᾶν α΄. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστας δ΄. τερμινθίνης λίτραν α΄. σμύρνης ℥ δ΄. λιβάνου, ὀποπάνακος, σικύου ἀγρίου ῥίζης, ἰοῦ, νίτρου ἀνὰ ℥ δ΄. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β΄. χαλβάνης ℥ δ΄. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ δ΄. μύρου κυπρίνου ℥ δ΄. μύρου ἰρίνου οὐγγίας δ΄. μύρου μηλίνου οὐγγίας δ΄. πηγάνου χλωροῦ τῶν ἀκρεμόνων οὐγγίας γ΄. ὄξους τὸ ἱκανὸν, σικύου ἀγρίου τὰς ῥίζας, καὶ τὸ πήγανον ἕψε μετὰ τοῦ ὄξους, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ λειάνας ἐπιμελῶς, ἀναλάμβανε τοῖς τηκτοῖς, καὶ χρῶ ποτὲ μὲν ἀκράτῳ τῷ φαρμάκῳ, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀνιεμένῳ. τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ λόγον τῶν ὑποκειμένων διαθέσεων. Ἄλλο Βάσσου φάρμακον ἐπιτετευγμένον. τούτῳ αὐτῷ χρησάμενος πρότερον παραλυθεὶς, διεσώθη. Ἐλαίου μυρσίνου ℥ δ΄. κυπρίνου ℥ δ΄. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν α΄ S. χαλκάνθου λίτραν α΄ S. κηροῦ λίτραν α΄. τερμινθίνης λίτραν α΄ S. χαλβάνης ℥ γ΄. μάννης ℥ δ΄. ὀποπάνακος ℥ β΄. βρυωνίας ῥίζης ℥ δ΄. ἰοῦ ℥ δ΄. ἀφρονίτρου ℥ δ΄. πεπέρεως ℥ β΄. πυρέθρου ℥ δ΄. στέατος ἐρίφου ℥ ϛ΄. εὐφορβίου ℥ δ΄. ὄξους τὸ ἱκανὸν, ἕψε βρυωνίαν, πύρεθρον μετὰ ὄξους, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, καὶ τοῖς ξηροῖς ἐπιβαλὼν, καὶ λειάνας ἐπιμελῶς, ἀναλάμβανε τοῖς τηκτοῖς. ἡ χρῆσις δεδήλωται. Ἄλλο τὸ διὰ τοῦ κασορίου παρέτοις καὶ πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις. Οἰσύπου ℥ γ΄. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ δ΄. τερμινθίνης ℥ γ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ β΄. χαλβάνης ℥ β΄. κασορίου ℥ β΄. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β΄. εὐφορβίου ℥ β΄. ἀδάρκης ℥ β΄. νίτρου ἀφροῦ ℥ β΄. ὀποπάνακος ℥ β΄. ἐλαίου στυρακίνου ℥ μίαν, ἐλαίου ἰρίνου ℥ β΄. ἐλαίου παλαιοῦ κο α΄. κηροῦ λίτρας α΄ S. συντίθει κατὰ τρόπον. Ἄλλο ᾧ ἐχρήσατο Βάσσος, παραλυθεὶς πολλῷ χρόνῳ, καὶ τῆς τοιαύτης νόσου ἀπηλλάγη. Ἐλαίου μυρσίνου ℥ δ΄. μηλίνου ℥ δ΄. κυπρίνου ℥ δ΄. ἐλαίου παλαιοῦ ἡμίλιτρον, κηροῦ λίτραν μίαν, τερμινθίνης ἡμίλιτρον, χαλβάνης ℥ ε΄. λιβάνου ℥ δ΄. ὀποπάνακος ℥ β΄. ἰοῦ ℥ β΄. βρυωνίας ῥίζης ℥ δ΄. ἀφρονίτρου ℥ δ΄. πεπέρεως ℥ β΄. πυρέθρου ℥ β΄. στέατος ἐρίφου ℥ ϛ΄. εὐφορβίου οὐγγίαν α΄. ὄξους τὸ αὔταρκες. ἡ σύνθεσις κοινὴ τῶν τοιούτων φαρμάκων. Ἄλλο σύγχρισμα ποδαγρικῶν, ἀρθριτικῶν, τὸ διὰ τῶν ἁλῶν, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. ἡ χρῆσις καθ᾽ ἡμέραν. Ἁλῶν ῥυπαρῶν, †αὐτῆς τῆς γῆς λίτραν α΄. στυπτηρίας σχιστῆς λίτραν α΄. τρυγὸς οἴνου ἰταλικοῦ ξέστην α΄. λίθου ἀσίου ἄνθους ℥ δ΄. τὰ ἀπὸ τρίβε τὰ ξηρὰ φιλοπόνως, καὶ τὴν τρύγα ἐπιβαλὼν καὶ λειάνας ἐπιμελῶς, ἐπίβαλλε τοῖς λειανθεῖσι ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α΄. καὶ ἀνακόψας, ἀνελόμενος χρῶ. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἀναλαμβάνεται μέλιτι ἀττικῷ. Ἄλλο. Ἁλῶν ῥυπαρῶν ℥ γ΄. στυπτηρίας σχιστῆς ℥ γ΄. λίθου ἀσίου τοῦ ἄνθους οὐγγίας γ΄. λιβανωτοῦ οὐγγίας †ἥμισυ, σμύρνης οὐγγίας †ἥμισυ, τs. ϛ. τρυγὸς οἴνου ἰταλικοῦ ξέστου ἥμισυ, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο σύγχρισμα τὸ συντεθὲν Πατρόκλῳ Καίσαρος ἀπελευθέρῳ, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. ἡ χρῆσις καθ᾽ ἡμέραν, καὶ πρωῒ πρὸ βαλανείου, καὶ μετὰ τὸ βαλανεῖον, καὶ περὶ ἑσπέραν. λαβόντας χρὴ τοῦ φαρμάκου ὅσον ἐξαρκεῖ διαλύσαντας ἀλείφειν τοὺς πόδας, καὶ ἀνατρίβειν τε χωρὶς περιθλάσεως. Λιβάνου L ι΄. πεπέρεως λευκοῦ L ι΄. ἀφρονίτρου L η΄. σμύρνης L δ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L ϛ΄. ὄξους τὸ ἱκανὸν, ἐλαίου κυπρίνου κοτύλην α΄ S. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, τὰ δὲ λοιπὰ ὄξει διαλύεται καὶ λεαίνεται, εἶθ᾽ ὁμοῦ πάντα μίγνυται, καὶ λειανθεῖσιν ἐπιβάλλεται τὸ κύπρινον, ἀνελόμενοι δὲ χρώμεθα. Ἄλλο. Λιβάνου L η΄. σμύρνης L η΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος L η΄. στυπτηρίας σχιστῆς, πεπέρεως λευκοῦ L η΄. νίτρου L η΄. ὄξους τὸ ἱκανὸν, ἐλαίου κυπρίνου κοτύλας β΄. κηροῦ ἡμίλιτρον. τὰ τηκτὰ τήκεται, καὶ τοῖς λειανθεῖσιν ἐπιβάλλεται. Ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ποδαγρικοῖς, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. Λιβάνου ℥ β΄. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ β΄. σμύρνης οὐγγίας β΄. λίθου ἀσίου ἄνθους, στυπτηρίας σχιστῆς ℥ β΄. νίτρου ℥ β΄. κενταυρίου χυλοῦ ℥ β΄. τρυγὸς οἴνου ἰταλικοῦ ξε α΄. ἐλαίου κυπρίνου, δαφνίνου, μυρσίνου, στυρακίνου, κηροῦ, ἀνὰ λίτραν μίαν, τερμινθίνης ἡμίλιτρον, χαλβάνης οὐγγίαν α΄. ὀποπάνακος ℥ ἥμισυ, τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν λειανθέντων. Ἄλλο συνετέθη Δομετίῳ Νιγρίνῳ, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. Σμύρνης στακτῆς ℥ β΄. λιβάνου ℥ β΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ α΄. νίτρου ἐρυθροῦ, ἢ ἁλῶν ῥυπαρῶν ℥ β΄. στυπτηρίας σχιστῆς ℥ β΄. λίθου ἀσίου ἄνθους ℥ β΄. κολοκυνθίδος ἐντεριώνης ℥ β΄. μανδραγόρου χυλοῦ ℥ β΄. μέλιτος ℥ β΄. εὐφορβίου ℥ β΄. μύρου κροκίνου ℥ ϛ΄. μηλίνου ℥ ϛ΄. στυρακίνου ℥ ϛ΄. μαλαβαθρίνου ℥ ϛ΄. δα-

φνίνου οὐγγίας ς. λευκίνου 𐅻 ς. ἡδυχρόου οὐγγίας ς. ἀμαρακίνου οὐγγίας ς. στέατος φώκης 𐅻 ς. μὴ παρόντος τούτου, χρυσέον μυελῷ ἐλαφείῳ παλαιοτάτῳ, κηροῦ λίτραν α. χαλβάνης οὐγγίαν α. τερμινθίνης ἡμίλιτρον, ὀποπάνακος 𐅻 ἥμισυ, τρυγὸς οἴνου ἰταλικοῦ ξέστην α. σκεύαζε καθὼς ἄνω εἴρηται. Ταύτῃ τῇ σκευασίᾳ χρυσέον ἐπὶ τῇ σαβορνίῳ Οὐαλεντι σκευασθείσῃ † ποδαγρικῇ, ἥτις ἐπιγράφεται Πομπηΐου πολυτελής. Τὸ διὰ τῆς αἰγείρου, ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, παρετικοῖς, τρομώδεσι, ποιεῖ καὶ πρὸς χρῆσιν καθημερινήν. Αἰγείρου ἀκρεμόνων μνᾶν α. σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτρας δ. κασσίας σύριγγος λίτρας β. μύρου κροκίνου λίτρας β. κρόκου 𐅻 γ. οἴνου εὐώδους ξέστας ιβ. ἐλαίου σαβίνου ξέστας ι. σαμψύχου λίτρας δ. κηροῦ λίτρας δ. τοὺς ἀκρεμόνας τῆς αἰγείρου κόψας ἐπιμελῶς, ἔχε γὰρ ἀγγείῳ διπλῷ μυρεψικῷ, καὶ τούτοις ἐπίβαλλε σάμψυχον, ῥίζαν σικύου κόψας παχυμερῶς, καὶ τούτοις ἐπίβαλλε τὸν οἶνον, καὶ ταῦτα ἔα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας θ. τῇ δ᾽ ἐπιούσῃ ἐπιβαλὼν τὸ ἔλαιον, καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἕψε, πυρὶ χρώμενος μαλακῷ. ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, καὶ τούτῳ ἐπιβαλὼν κηρὸν κατακεκνισμένον, καὶ μυελὸν λειωθέντα, καὶ θεὶς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἕψε. ὅταν δὲ τακῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπίβαλλε τὸ κρόκινον, κινῶν συνεχῶς. τὸ δὲ κρόκινον λειώσας, ἀναλάμβανε αἵματι χερσαίας χελώνης, ὥστε ἔχειν ἐλαίου παλαιοῦ τὸ πάχος. σφάζεται δὲ ἡ χελώνη κατὰ τὴν κατακλεῖδα καλάμῳ ἀποξυνθέντι ἀμφότερα τὰ μέρη. τὰ δὲ τηκτὰ τῷ κρόκῳ ἐπιβαλὼν, καὶ ἀνακόψας, ἀναλόμενος χρῶ. τὸ φάρμακον ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. μᾶλλον δὲ βέλτιον γίνεται, εἰ προσλάβοι τοῦ τῆς χελώνης αἵματος δαψιλῶς. Ἄλλο, ποιεῖ πρὸς τὰς ἐκ περιψύξεως ἀηδίας, καὶ τὰς ἐκ πληγῶν περιθλάσεις. Αἰγείρου ἀκρεμόνων μνᾶν α. σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτρας δ. κασσίας σύριγγος λίτρας β. μυελοῦ ἐλαφείου λίτρας β. κρόκου λίτρας γ. οἴνου εὐώδους ξέστας ιβ. ἐλαίου λίτρας ι. σαμψύχου λίτρας δ. κηροῦ λίτρας δ. αἵματος χερσαίας χελώνης ὅσον ἂν βάλῃς, ὠφελήσῃς τὸ φάρμακον, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο ἄκοπον τὸ διὰ τῶν φρύνων. τούτῳ ἐχρήσατο ἀνὴρ ξυστικὸς, καὶ ἀκόπῳ καὶ μαλάγματι, καὶ τῆς ὅλης ἀπηλλάγη διαθέσεως. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Ἐλαίου παλαιοῦ σαβίνου λίτρας γ. σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτρας γ. κηροῦ λίτρας γ. ἀποχύματος λίτρας γ. στέατος ὑείου παλαιοῦ λίτρας γ. βατράχων φρυνίχων τῶν μεγάλων ἀριθμῷ γ. ἢ εἰ μή γε, τῶν μικρῶν ε. μυελοῦ ἐλαφείου οὐγγίας γ. ἀφρονίτρου οὐγγίας γ. θείου ἀπύρου 𐅻 γ. ἐλαίου δαφνίνου οὐγγίας γ. ἐλαίου ἰρίνου οὐγγίας γ. μύρου μαλαβαθρίνου λίτραν α. σαμψύχου λίτραν α. τὰς ῥίζας τέμνων εἰς παχέα, καὶ βαλὼν σὺν τῷ σαμψύχῳ εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ θεὶς ἐπ᾽ ἀνθράκων ἕψε, καὶ ὅταν ἀναξηρανθῶσιν αἱ ῥίζαι, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν, καὶ τὰς μὲν ῥίζας καὶ τὸ σάμψυχον ἀπόρριπτε. τοὺς δὲ βατράχους καθεὶς εἰς σπυρίδιον πλεκτὸν, καὶ τούτου τὰ χείλη συρράψας, καὶ θεὶς εἰς τὸ ἐκθλιβὲν ἔλαιον, καὶ πάλιν θεὶς τὸ ἀγγεῖον ἐπὶ πῦρ πωμαζόμενον. ἱκανοῦ δὲ διαστήματος γενομένου, ὥστε τοὺς βατράχους ἀποτακῆναι, τὸ σπυρίδιον βαστάσας, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, ῥίπτε τὸ σπυρίδιον. τῷ δ᾽ ὑπολειφθέντι ἐλαίῳ, ἐπίβαλλε, τὰ τηκτὰ κινῶν συνεχῶς. ἔσχατον ἐπίβαλλε μυελὸν καὶ χαλβάνην, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ποσῶς ἐάσας ψυγῆναι, κατάπασσε τὰ ξηρὰ κοπέντα, καὶ σησθέντα λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ κινῶν συνεχῶς, καὶ εἰς θυίαν ἐξεράσας, καὶ ἀνακόψας, ἐπίβαλλε μαλαβαθρίνου μύρου λίτραν α S. καὶ ἀνακόψας ἀναλόμενος εἰς ἀγγεῖον μολυβδοῦν, ἀδιάπνευστον φύλαττε. χρυστέον δὲ τῷ φαρμάκῳ, ὅτε μὲν ὡς μαλάγματι παρακμῆς γενομένης. ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ συγχρίσμα τι. λαβόντες γὰρ τοῦ φαρμάκου ὅσον ἐξαρκεῖ, διαλύσαντες μύρῳ, καὶ ποιήσαντες κηρωτῆς ὑγρᾶς τὸ πάχος χρώμεθα. Ἄλλο τὸ τοῦ Ἁλιέως, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ἐν ᾧ Ἁλιεὺς διατρίβων, καὶ ὑπὸ τοῦ πάθους συνεχόμενος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ σωμάτιον διαστραφῆναι, ἐχρήσατο τῷ φαρμάκῳ, καὶ τῆς ὅλης ἀπηλλάγη διαθέσεως. ἐδόθη ἡ σκευασία, Οὐαλερίῳ Παυλίνῳ. ἔχει δὲ οὕτως. Ἐλαίου σαβίνου λίτρας γ. αἰγείρου ἀκρεμόνων λίτραν α. μὴ παρόντων τῶν ἀκρεμόνων, χρυστέον σαμψύχῳ, ὥστε εἶναι τοῦ σαμψύχου διπλοῦν. ἔχει δὲ καὶ σαμψύχου λίτραν α. κυπρίνου λίτραν α. ἰρίνου λίτραν α. † μαστίχης λίτραν α. σμύρνης στακτῆς ἡμίλιτρον, κηροῦ λίτρας β. ἴτον, ἀποχύματος λίτρας γ. λίπους ὑείου λιπαροῦ λίτρας γ. θείου ἀπύρου οὐγγίας γ. νίτρου ἀφροῦ 𐅻 γ. χαλβάνης λίτρας γ. μυελοῦ ἐλαφείου 𐅻 δ. χελωνῶν χερσαίων ι. τὸ αἷμα ἐμβάλλειν χρὴ, σκευασθέντι τῷ φαρμάκῳ, καὶ ἤδη τριβομένῳ. σκευάζειν δὲ δεῖ καθάπερ εἴρηται. ἐν δὲ τῇ χρήσει τοῦ φαρμάκου αἴροντας χρὴ λίτραν α. τούτῳ ἐπιβάλλειν ἡδύσματος χάριν ὀποβαλσάμου 𐅻 γ. καὶ μύρου μαλαβαθρίνου 𐅻 α. οὕτω πρὸς τὰς καθ᾽ ἡμέραν χρήσεις οὕτως σκευάζεται. Ἄλλο τὸ τοῦ Ἁλιέως. παραπεποιημένον ὑπὸ Οὐαλερίου Παυλίνου. Κηροῦ λίτρας γ. σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτρας γ. ἀποχύματος λίτρας γ. στέατος ὑείου λιπαροῦ λίτρας γ. ἐλαίου σαβίνου λίτρας γ. κυπρίνου λίτραν α. σουσίνου λίτραν α. κροκίνου λίτραν μίαν, στακτῆς ἡμίλιτρον, μυελοῦ ἐλαφείου λίτραν α S. χαλβάνης λίτραν α S. φρύνους ε. σαμψύχου, ἢ αἰγείρου ἀκρεμόνων λίτρας γ. θείου ἀπύρου 𐅻 γ. ἀφρονίτρου 𐅻 γ. χελωνῶν πλειόνων τὸ αἷμα. σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο Φλαβίου Κλήμεντος, φάρμακον ἐπιτετευγμένον. τούτῳ ἴσμεν ἀνθρώπους διεστραμμένους ὅλον τὸ σῶμα ὑπὸ ποδάγρας καὶ χειράγρας χρησαμένους, ἐπὶ τοσοῦτον σωθέντας, ὥστε ἀλύπως περιπατῆσαι. Ἐλαίου σαβίνου λίτρας ιβ. σικύου ἀγρίου τῆς ῥίζης λίτρας ιβ. κηροῦ λίτραν α. τερμινθίνης λίτραν α. μυελοῦ ἐλαφείου λίτραν α. χαλβάνης λίτραν α. βατράχους ἀριθμῷ ς. τὸ ἔλαιον διαιροῦμεν, καὶ ὅπου μὲν ἕψω καὶ τοὺς βατράχους, ὅπου δὲ τὰς ῥίζας, ἔπειτα τὸ ὑγρὸν διηλύσαντες, χρώμεθα πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, χρώμεθα δὲ τῷ φαρμάκῳ, ὡς ἀκόπῳ. οὕτω τὸ φάρμακον Οὐαλερίῳ Παυλίνῳ τῷ τρόπον τοῦτον προσβάλλοντες τῇ γραφῇ, σαμψύχου λίτραν α S. μύρου κροκίνου λίτραν α. μαλαβαθρίνου λίτραν α. ὀποβαλσάμου 𐅻 γ. χελωνῶν ι. τὸ αἷμα, μυελοῦ ἐλαφείου λίτρας β. χαλβάνης λίτρας β. ὑείου παλαιοῦ λίτρας γ. ἀποχύματος λίτραν α. κηροῦ λίτρας γ S. θείου ἀπύρου οὐγγίαν α. ἀφρονίτρου οὐγγίας δ. φρύνους γ. χελωνῶν ιε. τὸ αἷμα, καὶ ἀντὶ τοῦ κροκίνου συριακοῦ λίτραν α. σαμψύχου λίτραν α S. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο Πομπηΐου σαβίνου, ἐπιγράφεται πολυτελές. οὐ σκευάσθη Ἀβουρνίῳ Οὐάλεντι, ποιεῖ ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ποδαγρικοῖς, τρομώδεσι, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν διάθεσιν. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Σαμψύχου λίτρας β. τήλεως λίτρας β. μελιλώτου λίτραν α. λιβανωτίδος λίτραν α. βράθυος λίτραν α S. κάγχρυος λίτραν α. κυπρίνου λίτραν α. ἀβροτόνου λίτραν α.

καρδαμώμου

† ποδαγρικῇ

† μαστιχίνου

καρδαμώμου ἡμίλιτρον, δαφνίδων ἡμίλιτρον, οἴνου εὐώδους ξέστας κδ. μύρου ἰρίνου λίτρας ιε. κυπρίνου λίτρας β. δαφνίνου, γλευκίνου, μαλαβαθρίνου, ἀνὰ λίτρας β. συριακοῦ λίτρας β. κηροῦ λίτρας β. τερμινθίνης λίτραν α. χαλβάνης ℥ β. ὀποπάνακος ℥ γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος κεκαθαρμένου ℥ δ. πεπέρεως μακροῦ, νίτρου ἐρυθροῦ, λίθου ἀσίου ἄνθους, κολοκυνθίδος ἐντεριώνης, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ ℥ δ. λιβάνου ℥ δ. κενταυρίου ℥ δ. μανδραγόρου χυλοῦ, σμύρνης στακτῆς, μέλιτος ἑφθοῦ ἀνὰ ℥ δ. φρύνους βατράχους μεγάλους ἀριθμοῦ ἕξ, χελώνων χερσαίων ι. τὸ αἷμα. τὸ φάρμακον σκευάζεται ποικίλως. τὰ μὲν ἀρωματικὰ καὶ ξηρὰ κόψαντες εἰς παχέα, καὶ βαλόντες εἰς ἄγγος διπλοῦν μυρεψικὸν, καὶ τούτοις ἐπιβαλοῦντες τὸν οἶνον, ἐῶμεν βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας γ. τῇ δὲ δ. ἄραντες τὸν οἴνου ὅσον ἐξαρκεῖ, τούτῳ διαβρέχομεν, ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, λίβανον, χαλβάνην, ὀποπάνακα, καὶ τοὺς λοιποὺς χυλοὺς, ταῦτα διαλυθέντα λεαίνομεν, λεανθεῖσι τούτοις ἐπιβάλλομεν κεκομμένα, καὶ σεσησμένα, στυπτηρίαν, νίτρον ἐρυθρὸν, κολοκυνθίδα, λίθου ἀσίου ἄνθος, πέπερι, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ξηρῶν λεαίνομεν, τούτοις ἐπιβάλλομεν σμύρναν στακτὴν, καὶ τὸ μέλι. τούτων οὕτω σκευασθέντων, ἐπιβάλλομεν τοῖς ἐν τῷ οἴνῳ βρεχομένοις, πάντα τὰ ὑγρὰ, καὶ θέντες ἐπὶ τὸ πῦρ ἕψομεν, κινοῦντες συνεχῶς. καὶ ὅταν τὸ πολὺ τοῦ οἴνου δαπανηθῇ, ἐκθλίβομεν τὸ ὑγρὸν, καὶ εἰς τοῦτο καταθέντες τοὺς βατράχους, καθὼς ἄνω προείρηται, ἕψομεν καὶ τότε, τὰ τηκτὰ ἐπιβάλλομεν, τακέντων δὲ τούτων, ἄραντες ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπιβάλλομεν τοῖς λεανθεῖσι, καὶ ἀνακόψαντες ἀναιρούμενοι χρώμεθα.

Ἄλλο ἄκοπον μετασυγκριτικόν. ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, παρέτοις, τρομώδεσιν. ἐχρήσατο Ἰούλιος σεκοῦνδος. ἀνασκευάζει τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις, ποιεῖ καὶ κεφαλαλγικοῖς. Ἀδάρκης ℥ β. σμύρνης στακτῆς ℥ β. ἀφρονίτρου ℥ β. εὐφορβίου, ὀποβαλσάμου ἀνὰ ℥ β. συρακίνου μύρου λίτραν α. τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε, καὶ τούτοις ἐπίβαλλε σμύρναν στακτὴν, ὀποβάλσαμον, καὶ ἀνακόψας ἀναλάμβανε τῷ συρακίνῳ, καὶ χρῶ ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ποτὲ δὲ ἀνιεμένῳ τῷ φαρμάκῳ, καὶ πέψει συνεργεῖ. Ἄλλο, Ὀρφίτῳ συνετέθη. τούτῳ χρώμενος ἀπηλλάγη τῆς περὶ τὸν θώρακα διαθέσεως ὁ Χλωρᾶς καὶ πολυχρονίου γενομένης. Ἀδάρκης ℥ β. σμύρνης στακτῆς ℥ β. ἀφρονίτρου ℥ γ. εὐφορβίου ℥ †ς. μαλαβαθρίνου μύρου λίτραν α. φουλιάτου ῥωμαϊστὶ λεγομένου ἡμίλιτρον, κηροῦ ℥ β. ὀπο- [†ς] βαλσάμου ℥ β. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου, Ἀγρίππᾳ συνετέθη. Ἀρδάκης, ἀφῃρημένων τῶν καλάμων ℥ γ. εὐφορβίου ℥ †γ. ἀφρονίτρου ℥ γ. στακτῆς ℥ γ. ὀποβαλσάμου ℥ γ. μύρου μαλαβαθρίνου α. [†ς] λίτραν α. φουλιάτου α. ἡμίλιτρον, ἡδυχρόου ἡμίλιτρον, κροκίνου ἡμίλιτρον, νάρδου ἀσιανῆς θυατειρινῆς τῆς α. ἡμίλιτρον, κηροῦ ℥ γ. σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἄλλο μυράκοπον βασιλικὸν, πρὸς τὰς κεχρονισμένας διαθέσεις καὶ πέψεις συνεργεῖ. Καλάμου ἀρωματικοῦ ℥ γ. καρποβαλσάμου ℥ γ. ἀμώμου ℥ γ. καρδαμώμου ℥ γ. σχοίνου ἄνθους ℥ γ. κασσίας ῥοδιζούσης ℥ γ. μελιλώτου ℥ γ. σαμψύχου ℥ γ. βράθυος ℥ γ. τήλεως ℥ γ. κυπέρου ℥ γ. νάρδου ℥ γ. πεπέρεως λευκοῦ ℥ γ. σμύρνης τρωγλοδύτιδος ἡμίλιτρον, εὐφορβίου, ἀδάρκης, νίτρου ἀνὰ ἡμίλιτρον, οἴνου φαλερίνου ξέστας ις. μύρου μαλαβαθρίνου πρώτης σκευασίας λίτρας β. νάρδου α. συνθέσεως λίτραν α. φουλιάτου α. λίτραν α. ὀποβαλσάμου λίτραν α. κροκίνου λίτραν α. συρακίνου α. λίτραν α. ἀμυγδαλίνου λίτραν α. κομαγηνοῦ λίτραν α. γλευκίνου λίτραν α. ἰρίνου λίτραν α. ἡδυχρόου λίτρας β. ἀμαρακίνου α. λίτραν β. ἕψε μυρεψικῶς. τὸ φάρμακον σφόδρα ἐστὶ καλὸν, ἐσκευάσθη Κέλλερι πριμιπιλαρίῳ, ποιεῖ ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς, παρέτοις, τρομώδεσι, πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, καὶ πρὸς τὰς τῶν σπλάγχνων σκιρρώδεις διαθέσεις, καὶ πέψεις συνεργεῖ, ἐπιχριόμενον τῷ στόματι τῆς κοιλίας καὶ τοῖς μεταφρένοις. Ἄλλο συνετέθη Ἀκιλίᾳ Σεκουνδίλλῃ. Εὐφορβίου, ὀποβαλσάμου, σμύρνης στακτῆς ἀνὰ ℥ β. νίτρου ἀφροῦ ℥ γ. κηροῦ ℥ γ. μύρου μαλαβαθρίνου λίτραν α. φουλιάτου ἡμίλιτρον, κροκίνου ἡμίλιτρον, νάρδου μύρου ἡμίλιτρον, ἡδυχρόου ἡμίλιτρον, ἀμαρακίνου ἡμίλιτρον, σκεύαζε κατὰ τρόπον. Ἤρκει μὲν τὰ προγεγραμμένα. καὶ γὰρ ἐπιμελῶς ὁ Ἀσκληπιάδης τάς τε σκευασίας αὐτῶν ἔγραψε καὶ τὰς χρήσεις, ὁ δὲ Ἀνδρόμαχος ἀμελέστερον, ὡς εἴωθεν, οὐδὲ πρὸς ὅτι ποιεῖν ἕκαστα αὐτῶν πέφυκεν ἐπισημηνάμενος, ἀλλ᾽ ἡμῖν ἐπιτρέπων, ὡς πρὸς τεχνίτας γὰρ ἀεὶ πεποίηται τὰς γραφάς. ἐπεὶ δ᾽ ἔνια τῶν ἀκόπων ἀλλήλοις ὄντα παραπλήσια, κατὰ συμμετρίας διαφέρει, διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα προέγραψα, δυναμένων τῶν ἀναγινωσκόντων, ἐξ ὧν ὁ Ἀσκληπιάδης ἐδίδαξε, καὶ περὶ τούτων λογίζεσθαι ποῖα τῶν ἀκόπων, πρὸς ποῖα πάθη μάλιστα ἁρμόσει. λέγω δὲ κἀγὼ, μετὰ τὸ διελθεῖν καθόλου τινὰς λόγους περὶ αὐτῶν, ἐξ ὧν μεθοδικώτερον ἤδη τὰς χρήσεις αὐτῶν οἱ προσέχοντες τὸν νοῦν τοῖς λεχθησομένοις ἀφίξονται. Ἄκοπον χλωρὸν τὸ τοῦ Ἁλιέως. Κηροῦ, τερμινθίνης, ἐλαίου παλαιοῦ ἀνὰ λίτραν α. S. ἀφρονίτρου ℥ δ. χαλβάνης ℥ γ. ἰοῦ ξυστοῦ ℥ γ. ὀποπάνακος ℥ †ς. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ [†γ.] γ. μάννης ℥ γ. ὄξους ℥ β. μηλίνου ℥ β. κυπρίνου ℥ β. ἰρίνου ℥ β. αἰγείου στέατος ℥ α. Ἄλλο ἄκοπον καλόν. Κηροῦ λίτρας ις. ἀφρονίτρου ∠ η. δαφνίδας ἀριθμοῦ η. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. κροκομάγματος τὸ ἱκανὸν, μυελοῦ ἐλαφείου ∠ β. σμύρνης ∠ α. κηροῦ ∠ α. οἴνου ῥοδιακοῦ α. ὄξους ὀλίγον εἰς τὰ ξηρά. Ἄλλο τὸ βάσου τοῦ στωϊκοῦ. Σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτραν α. κασσορείου ℥ β. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ ς. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας β. κηροῦ λίτραν α. ἀφρονίτρου οὐγγίας γ. δαφνίδων ξέστας β. πηγάνου χλωροῦ δέσμη χειροπληθής, λιβανωτίδος ἴσον, ἐλαίου σαβίνου παλαιοῦ λίτρας ι. τῷ ἐλαίῳ αἱ ῥίζαι ἐναφεψῶνται, καὶ αἱ βοτάναι, εἶτα ἐκθλίβονται, εἶτα τὰ τηκτὰ καταχεῖται. Ἄλλο. Ὀποπάνακος ℥ α. ῥητίνης ℥ α. ῥητίνης πιτυΐνης λίτρας β. κηροῦ λίτραν α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ ς. οἰσύπου ℥ β. ἐλαίου παλαιοῦ ξ α S. ἁλὸς ἄνθους ℥ β. Ἄλλο. Κηροῦ λίτραν α. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ β. μύρου βαβυλωνίου λίτραν α. ἡδυχρόου λίτραν α. στακτῆς λίτραν α. μαλαβάθρου ℥ α. νάρδου ℥ α. ὀποβαλσάμου ℥ ς. ἐν θαλάσσῃ τὸν μυελὸν τῆκε, ἢ ἐν ἅλμῃ, θεραπεύσας τὰ τηκτὰ ὁμοῦ, ἔσχατον ὀποβάλσαμον. ἐὰν δὲ ὑγρὸν ᾖ τὸ ἄκοπον, κηροῦ πλεῖον ἀπόδος. Ἄλλο ἄκοπον Κουαδράτου. Ἰρίνου μύρου ℥ α. κηροῦ ℥ α. κυπρίνου ℥ α. δαφνίνου ℥ α. ἐλαίου παλαιοῦ ℥ γ. τερμινθίνης ℥ α. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ α. οἰσύπου ℥ α. πεπέρεως ℥ α. νίτρου ∠ δ. θείου ἀπύρου ∠ δ. πυρέθρου ∠ δ. μέλιτος ℥ α. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. Ἄλλο τὸ δυσῶδες, ἄκοπον. Τερμινθίνης ∠ ϛ. κηροῦ ∠ †κη. οἰ- [†κδ.] σύπου ∠ ς. μέλιτος ∠ ς. μυελοῦ ἐλαφείου ∠ ς. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ς. χαλβάνης ∠ ς. ἀφρονίτρου ∠ ς.

ἐστιν ὅτε ὀποπάνακος L ς. δαφνίδων L ς. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α. οἴνου κο β. τινὲς κασσορείου L γ. Ἄλλο τὸ διὰ σαμψύχου. Κηροῦ λίτραν α. ἐλαίου ὀμφακίνου ξέστας γ. σαμψύχου ξ α. τήλεως ξ. οἴνου παλαιοῦ ξ δ. μαλάχης δέσμην, λινοζώστεως δέσμην, σικύου ἀγρίου ῥίζαι. Ἄλλο ὡς Ἀντίμαχος. Σαμψύχου νέου, λιβανωτίδος, ἀσπαλάθου, βράθυος ὃ δή ἐστιν ἕρβα σαβίνα, τήλεως ἀνὰ ξ β. κηροῦ λίτραν α. οἴνου παλαιοῦ ξέστας γ. γλυκίνου ξ γ. Ἄλλο παρὰ Φιλοκλέους. Ἐλαίου ἀφεψημένου ἐπὶ πολὺ, ῥιζῶν σικύου ἀγρίου ξ γ. κηροῦ μνᾶν α. τερμινθίνης μνᾶν α. μυελοῦ ἐλαφείου L κε. χηνείου στέατος L κε. χαλβάνης L ιβ S. σαμψύχου ξ α. λιβανωτίδος ξ α. ταῦτα ἔσχατα λεαίνεται σὺν οἴνῳ εὐώδει καὶ συμμίσγεται, γίνεται δὲ μάλαγμα κηροῦ πλείονος μιγέντος. Ἄλλο ἄκοπον ἐπιτετευγμένον ὡς Ἀφροδᾶς. Ἀφρονίτρου L γ. πεπέρεως κόκκοι μ. καὶ μακροῦ τὸ ἴσον, λιβάνου L ις. ταῦτα τρίψας, ἐπίχει οἴνου εὐώδους χίου, ἢ ῥοδίου κοτύλην α. μέλιτος L δ. εἶτα τῆκε ἐν λοπάδι, κηροῦ τυρρηνικοῦ L ιβ. στέατος ταυρείου L μβ.

Ἄλλο ἀσφαλαρτήσιον, ὃ ἦν κροκομάγματος L δ. μυελοῦ ἐλαφείου L ιβ. οἰσύπου L ς. στέατος χηνείου ἢ ὑείου L ιβ. τερμινθίνης L ιβ. ἰρίνου L ιη. κυπρίνου, γλυκίνου, ἀνὰ L ιη. τῆκε τὸ μέλι, εἶτα μίσγε τοῖς ξηροῖς καὶ συλλεάνας ὁμοῦ τοῖς ἐν τῇ θυΐᾳ, χρῶ. Ἄλλο ἄκοπον τὸ βαρβαρικὸν, διὰ εὐφορβίου πρὸς ἰσχιαδικοὺς, καὶ πρὸς ἄλλα πολλά. Ὀποπάνακος ℥ α. τυρρηνικοῦ ℥ α. τερμινθίνης ℥ β. χαλβάνης ℥ α. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ β. εὐφορβίου ℥ β. κασσορείου ℥ β. πεπέρεως λευκοῦ ℥ β. μυελοῦ ἐλαφείου οὐγγίας δ. οἰσύπου ℥ δ. λιμνηστρίδος ℥ S. στυρακίνου, δαφνίνου, ἀμαρακίνου ἀνὰ οὐγγίας γ. ἐλαίου παλαιοῦ ξ β. ἡδυχρόου οὐγγίας ς. σκεύαζε καὶ χρῶ, ποιεῖ πρὸς ἀπηλπισμένας νεύρων διαθέσεις, ἰδίως δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς. Ἄλλο ἄκοπον ᾧ Ἀρούντιος Ἀκύλας ἐθεραπεύθη. πρὸς ἰσχιάδα ποιοῦν, πρὸς πᾶσαν νεύρων παρέτασιν. Ὀποπάνακος ℥ β. χαλβάνης ℥ α. τερμινθίνης ℥ β. πεπέρεως λευκοῦ, κασσορείου ἀνὰ ℥ β. οἰσύπου ℥ δ. κασίας ℥ δ. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ δ. κηροῦ λίτραν α. στυρακίνου ℥ ς. ἰρίνου οὐγγίας ς. δαφνίνου οὐγγίας ς. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν α. εὐφορβίου ℥ β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ δύο. τὸ εὐφόρβιον

† τὰ

μετ' ὀλίγου μέλιτος ἀνάμιξον. Ἄλλο ἄκοπον τὸ τοῦ Γλαύκου ὡς Φιλόξενος ὁ γραμματικός. Κηροῦ λίτρας † β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. χαλβάνης λίτραν α S. στύρακος λίτραν α. βδελλίου λίτραν α. σμύρνης ℥ β. λιβάνου ℥ θ. οἰσύπου ἀττικοῦ λίτραν α. προπόλεως λίτραν α. ῥητίνης τερμινθίνης λίτραν α. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας β. κυπρίνου, ἰρίνου μύρου, ἀμυγδαλίνου, ἀνὰ λίτρας β. σικυωνίου λίτρας γ. ὀποπάνακος λίτραν α. σκεύαζε. Ἄλλο ἄκοπον χλωρὸν ὡς Κλήμης Σερπέιος ᾧ χρῶμαι. Ἰοῦ ξυστοῦ ℥ ς. ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν δ. ἐλαίου μυρσίνου λίτραν α. σχινίνου λίτραν α. ἐλαίου παλαιοῦ λίτραν α. δαφνίνου λίτρας β. σικυωνίου λίτραν α. γλυκίνου λίτρας γ. στέατος ἀρνείου ℥ γ. κηροῦ ποντικοῦ λίτρας γ. χαλβάνης λίτραν α. μυρσίνης ἁπαλῶν φύλλων, πηγάνου φύλλων χλωρῶν, λιβανωτίδος χλωρᾶς, δάφνης φύλλων ἁπαλῶν ἀνὰ ℥ ς. βοτάνης σαλβίας ἡμίλιτρον, τὰ χλωρὰ κόπτε καὶ τοῖς ἐλαίοις ἔμβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν, εἶτα ἕψε μετὰ τῶν τηκτῶν. ἀπὸ τοῦ πυρὸς ὅταν λάβῃς, τὸν ἰὸν βάλλε καὶ διηθήσας, ἀπόθου, ποιεῖ πρὸς πάντα πόνον νεύρων. Ἄλλο ἄκοπον θερμαντικὸν ὡς Κάσσος πρὸς χρονίους διαθέσεις, σπασμούς.

Γλευκελαίου ξ α. σικυωνίου μύρου τὸ ἴσον, ἴρεως ἰλλυρικῆς ἴσον, τερμινθίνης λίτραν α. ἀξουγγίου λίτραν α. ξύσματος πλοίου ℥ α. κινδυ ἕψε πηγάνῳ χλωρῷ. Ἄλλο ἄκοπον τὸ Ὠρίωνος τοῦ κτηνισοῦ καλόν. Κηροῦ λίτρας ς. προπόλεως λίτρας ε. ἴρεως ἰλλυρικῆς λίτρας δ. τερμινθίνης λίτρας δ. ὀποπάνακος λίτρας γ. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας δ. χαλβάνης λίτρας β. ἐλαίου σχινίνου λίτρας γ. μυρσίνου λίτρας γ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α. μυελοῦ ἐλαφείου λίτρας γ. οἰσύπου λίτρας ς. δαφνίδων λίτραν α. στυρακίνου λίτρας γ. ἀμυγδαλίνου λίτρας γ. στέατος μοσχείου λίτρας γ. καὶ λεοντείου λίτραν α S. ὀποβαλσάμου λίτραν α S. σκεύαζε ἐπιμελῶς. Ἄλλο μυράκοπον καλόν.

Μαλαβάθρου, ἡδυχρόου, νάρδου, κροκίνου, βαβυλωνίου, ἀνὰ ἡμίλιτρον, στακτῆς ℥ ς. ὀποβαλσάμου ℥ ς. κηροῦ ℥ ς. κομμαγηνοῦ ℥ ς. ἀλόης ℥ β. μέλιτος ℥ γ. σκεύασον. Ἄλλο μυράκοπον, ᾧ χρῶμαι. Κηροῦ λευκοῦ ℥ β. στέατος

† κροκοδειλίου

χηνείου ἠρωματισμένου ℥ α. στέατος ταυρείου ἠρωματισμένου ℥ α. στέατος λεοντείου ἠρωματισμένου ℥ β. † κροκοδείλου ἠρωματισμένου ℥ α. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ α. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ ℥ β. πεπέρεως λευκοῦ οὐγγίας β. λιβανωτοῦ ℥ α. κινναμώμου ℥ γ. ἀφρονίτρου ℥ α. ἴρεως ἰλλυρικῆς ξέστας β. νάρδου μύρου ξ α. μαλαβάθρου ἀλεξανδρινοῦ ξ β. στακτῆς λίτρας β. σικυωνίου κροκίνου λίτρας β. μέλιτος λίτρας δ. ὀποβαλσάμου ξ α. κομμαγηνοῦ λίτρας β. σκεύαζε ὡς οἶδας. Ἄλλο μυράκοπον. Κηροῦ τυρρηνικοῦ ℥ ς. ἀμμωνιακοῦ ℥ δ. εὐφορβίου λίτρας δ. πεπέρεως λευκοῦ ℥ δ. λιμνηστρίδος ℥ δ. μάγματος μαλαβάθρου ℥ ς. ὀποβαλσάμου λίτραν α. μαλαβάθρου λίτραν α. στακτῆς ℥ ς. φουλιάτου ℥ ς. νάρδου λίτρας γ. Γλυκίνου σκευασίαν, ὡς Ἀνδρόμαχος. Ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ἀκόπων, ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψε γλυκίνου σκευασίαν οὐ κακῶς ἐπιζεύξας αὐτὴν τοῖς ἀκόποις χρίσμασιν, ἀνωδυνώτατον γάρ ἐστι καὶ ἀκοπώτατον. γράφεται δὲ παρὰ αὐτοῦ κατὰ λέξιν οὕτως. Γλυκίνου σκευασία, ᾗ χρῶμαι. Σμύρνης λίτρας β. νάρδου ἰνδικῆς λίτρας β. κόστου λίτρας γ. στύρακος λίτραν α. βδελλίου, σαμψύχου, ξυλοβαλσάμου, σχίνου, καρδαμώμου, σπάθης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, μίσυος, ἀσάρου ἀνὰ λίτραν δύο, μελιλώτου λίτραν α. νάρδου κελτικῆς λίτραν

† λίτρας β

α. ἀσπαλάθου, καλάμου, ἀνὰ † ἡμίλιτρον, ἀριστολοχίας μακρᾶς λίτραν α S. λιβανωτίδος σπέρματος ξ β. λιβάνου λίτρας γ. κασίας λίτρας γ. τήλεως ξ β. σφάγνου λίτρας β. ἀμώμου λίτρας β. φλοιοῦ λιβάνου λίτραν α. ῥόδων ξη-

† ς

ρῶν λίτρας β. βράθυος ℥ ς. μαράθρου λίτρας β. βαλσάμου καρποῦ λίτρας β. κρόκου ℥ † γ. δαφνίδων λίτραν α.

† ταγγίδια

πεπέρεως λευκοῦ λίτραν α. ὀποβαλσάμου † ℥ τρία, μαλαβάθρου φύλλων λίτρας β. στροβίλους χλωροὺς δύο, πηγάνου χλωροῦ ℥ β. ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ L δ. νίτρου L δ. οἴνου παλαιοῦ ξ ιβ. γλυκέος καλοῦ κεράμια β S. ἐλαίου παλαιοῦ λίτρας ε. σκεύαζε ἡμέρας μ. ταῦτα γράψας ὁ Ἀνδρόμαχος, οὐκέτι τὸν τρόπον τῆς σκευασίας, ὥσπερ ὁ Κρίτων ἐποίησεν. ἔτι δὲ καὶ πόσον εἶναι βούλεται λιτρῶν ἰταλικῶν τὸ κεράμιον ἢ ξεστῶν οὐκ ἐδήλωσεν. Γλυκίνου σκευασία ὡς Κρίτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν κοσμητικῶν. Ὁ Κρίτων ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου τὴν σκευασίαν ἔγραψε τοῦ γλυκίνου κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. Γλύκινον δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, ἀνετικήν. ποιεῖ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ διαθέσεις, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. τούτου δὲ αἱ σκευασίαι πολλαί. ἡ δὲ λεγομένη ἁπλῆ ἔχει οὕτως. Γλυ-

κους

κους προσφάτου μαρωνείας σταφυλῆς μετρητὴν, βαλὼν εἰς ἀγγεῖον κασσιτέρινον ἕψε ἐπ' ἀνθράκων, καὶ ὅταν τρὶς, ἢ τετράκις ἀναζέσῃ, διηθήσας εἰς ὀστράκινον μετρητὴν, τίθει ἐν ἡλίῳ, καὶ ἐπίβαλλε ἐλαίου λευκοῦ ὀμφακίνου χοᾶς ϛ. σχίνου μνᾶς ϛ. οἱ δὲ μνᾶς ϛ. νάρδου τὸ ἴσον, καλάμου τὸ ἴσον, ἀσπαλάθου τὸ ἴσον ἐλάτης μνᾶν α. κυπέρου μνᾶν α. καρδαμώμου μνᾶς ὄγδοον, ἀμώμου τὸ ἴσον, μελιλώτου οὐγγίας ε. ἔστω δὲ πάντα λεῖα, ἔπειτα συγκινήσας ἐπὶ ἡμέρας ὕ. καὶ τὸ γλεῦκος ἀποκαθάρας χρῶ. Γλευκίνου σκευασία ὡς Διοσκορίδης ἐν τῷ α. περὶ ὕλης. Διοσκορίδης δ' οὕτως ἔγραψε. Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἁπλοῦν, ἔκ τε ὀμφακίνου καὶ σχίνου, καὶ νάρδου κελτικῆς, καὶ καλάμου, καὶ σπάθης, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ μελιλώτου, καὶ κόστου, καὶ γλεύκους συμπεριτριβομένων μέσων στεμφύλων, περιέχοντι ἀγγείῳ τὰ ἀρώματα, καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ. δὶς τῆς ἡμέρας, εἶτα ἐκπιεσθὲν, ἀποτίθεται. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀνετικὴν, ποιοῦσαν πρὸς τὰ ῥίγη, καὶ τὰ νευρικὰ πάντα, καὶ τὰ ἐν ὑστέρᾳ. παντὸς δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ, μαλακτικὸν ὄν. Γλευκίνου σκευασία ὡς Ἥρας. Ἐπεὶ δὲ σαφέστερον αὐτῶν ἔγραψεν ὁ Ἥρας τὴν τοῦ γλευκίνου σκευασίαν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς φαρμακίτιδος βίβλου, καὶ τὴν ἐκείνου γραφὴν παραθήσομαι κατὰ λέξιν οὕτως. Ἐλαίου γλευκίνου σύνθεσις ποιοῦντος πρός τε τὰς ψύξεις, καὶ τὰ νευρικὰ μάλιστα, ὠφελεῖ τοὺς ὀπισθοτονικοὺς, καὶ ἐμπροσθοτονικοὺς, θερμὸν δὲ ἐρίῳ καθαροῦ ἐλαίου βεβρεγμένου, ἐπιρριπτομένου τοῖς τόποις. ἐλαίου †βρυτεφραίου λίτρας σπ. οἴνου φαλερίνου παλαιοῦ εὐώδους ξέστας λ. γλεύκους ἀμιναίου ξ ρη. ἐλενίου λίτρας ιβ. σπάθης λίτρας ε. ἀσπαλάθου λίτρας ε. ἡδυσάρου λίτρας β ϛ. μητρώας ἀρτεμισίας λίτρας β ϛ. σμύρνης λίτρας γ. οἱ δὲ λίτραν α. πεπέρεως λευκοῦ λίτρας β ϛ. σπλάγχνου λίτρας β ϛ. ξυλοβαλσάμου λίτρας β ϛ. ἀριστολοχίας μακρᾶς λίτραν α. ℥ γ. μυρσίνης φύλλων ξηρῶν ℥ ιβ. βδελλίου λίτρας †δύο ϛ. ἴρεως ἰλλυρικῆς λίτρας β ϛ. στύρακος λίτραν α. οὐγγίας γ. κασσίας ξηρᾶς λίτραν α. ℥ γ. λαδάνου λίτραν α. ℥ γ. καρδαμώμου λίτραν α. ℥ γ. κρόκου λίτραν α. οὐγγίας γ ϛ. βαλσάμου καρποῦ λίτρας β ϛ. λιβάνου λίτρας ε. κροκομάγματος λίτρας ε. πάνακος λίτραν α. ℥ γ. καλάμου ἀρωματικοῦ λίτρας ε. ἀσάρου λίτρας β ϛ. κασσίας μελαίνης λίτρας β ϛ. ἀμώμου σταφυλῆς λίτραν α. οὐγγίας γ. σχοίνου ἄνθους λίτρας ε. κόστου λίτρας ε. ℥ γ. νάρδου κελτικῆς λίτρας ε. μελιλώτου λίτραν α. ℥ γ. σαμψύχου λίτραν α. ℥ γ. ῥόδων ξηρῶν λίτραν α. ℥ γ. τήλεως λίτραν ϛ. ὀποβαλσάμου ἀγγεῖα μικρὰ ε. μαλαβάθρου μύρου λίτραν α. κόψας τὰ ξηρὰ, καὶ ἀραιοτάτῳ κοσκίνῳ σήσας βρέχε ἐν οἴνῳ. βδέλλιον καὶ αὐτὸ μὴ ξηρὸν ᾖ, καὶ αὐτὸ κόπτε, ἐὰν δὲ λιπαρὸν εἴη, τῷ οἴνῳ αὐτὸ διάλυε ὁλμοκοπῶν, βαλὼν εἰς μικρὸν ἀγγεῖον μυρεψικὸν κασσιτέρινον, πωμάσας ἐπιμελῶς, ἕα ἐπὶ †ιβ. ἡμέρας καὶ †ιβ. νύκτας. συγχονισάτω δὲ τὸ γλεῦκος καθαρῶς σταφυλῆς ἐκτεθλιμμένης, ἵνα μηδὲν ἔχῃ δρόσου, βαλὼν δὲ τὸ γλεῦκος εἰς μέγα χαλκεῖον, ὥστε καὶ εἰς τὸ ζέμα τοῦ γλεύκους χώραν ἔχειν, ἐπιβάλλειν πάντα ἐν τῷ οἴνῳ βεβρεγμένα, καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον δὶς τῆς ἡμέρας ἐν σπάθῃ μυρεψικῇ σαλευέσθω ἐπὶ ὥραν. ἡ δὲ σπάθη ἀπομασσέσθω ἐπιμελῶς, ἵνα μὴ τὸ προσμεῖναν ἐν αὐτῇ ὀξίζαν, βλάπτῃ τὸ φάρμακον πάλιν καταθείσης τῆς σπάθης †δυσκευαζέσθω δὲ τὸ σκεῦος πώματι, καὶ ἄνωθεν κεντρῶσι πλείοσι, καὶ περιδείσθω ἐπιμελῶς. ὑποκείσθω δὲ τῷ ἀγγείῳ σπεῖρα. ὅταν δὲ ἡμέραι ιε. διέλθωσι, τὸ ἀμμωνιακὸν, καὶ αὐτὸ τὸ ἄμωμον ἀποδιδόσθω, ὁλοσχερέστερον κεκομμένον λ. δὲ ἡμέρας ἐν διπλῷ ἀγγείῳ ἐπ' ἀνθράκων δύο ἢ τρία ζέματα δεῖ ἐνδιδόναι τῷ μύρῳ ἀποδιδόντας, καὶ τὸ ὀποβάλσαμον καθελόντας, τὸ δὲ ἀγγεῖον καὶ ψύξαντας ἐπὶ ποσὸν ἀποχεῖν τὸ μύρον. τὰ δὲ λοιπὰ σπυρίδιοις ὡς ἔστι θερμὰ ἐκθλίβειν, τὸ μὲν πρῶτον διὰ χειρῶν, εἶτα διὰ πιεστῆρος ποιήσαντάς τι διὰ τὸ μύρον ἀποβάλλειν εἰς αὐτὸ τὸ μαλάβαθρον, ἐὰν μύρον βάλωμεν κεχυμένον ἐπὶ θερμοῦ ὕδατος, καὶ ἀνακινεῖν τῇ σπάθῃ ἵνα μιγῇ, εἶτα ἐάσαντας μίαν ἡμέραν, καὶ ἀποτίθεσθαι ἐν ὑελίνοις ἀγγείοις, ὀστρακίνοις κόμμι κεχρισμένοις. Τὰ ὑπὸ Ἥρα γεγραμμένα ἄκοπα. ἄκοπον πρὸς παραλυτικοὺς καὶ καθόλου πρὸς πᾶν ἄλγημα. Πηγάνου χλωροῦ λίτραν α. γλήχωνος ξηροῦ λίτραν α. κυπέρου λίτραν α. νίτρου †∠ ν. τήλεως λίτραν α. λινοζώστεως ξηρᾶς λίτραν α. πρασίου λίτραν α. λιβανωτίδος λίτραν α. ἀριστολοχίας λίτραν α. ἀμυγδάλων πικρῶν λελεπισμένων μοδίου ϛ. ἴρεως λίτρας β. τερμινθίνης λίτρας β. δαφνίδων λίτρας β. σικύου ἀγρίου ῥίζης λίτρας β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β. βράθυος λίτρας β. ἐλλεβόρου λευκοῦ λίτρας ϛ. μυρσίνης χλωρᾶς λίτρας γ. δάφνης φύλλων ξηρῶν λίτρας γ. κηροῦ λίτρας δ. βδελλίου λίτρας δ. οἴνου κοτύλας β. ἐν ἄλλῳ τοῦ οἴνου χόας ιβ. ἐλαίου χόας δ. κόψας τὰ ὀφείλοντα κοπῆναι ἁδρομερῶς, ἐπίχεε ὕδωρ, καὶ ἔμπαλιν τὰ κεκομμένα, προσεπίχεε δὲ καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἔασον ἐν νυκτὶ βρέχεσθαι, καὶ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ ἕψε, ἕως ταῦτα ἐμπλέοντα καθεψηθῇ, καὶ προσλάβῃ τὸ ἔλαιον τὴν ἀπὸ τῶν ἑψημένων ποιότητα. ταῦτα δὲ γίνεται ἅπαντα χρόνῳ, εἶτα ἄρας καὶ θλίψας τὰ σκύβαλα, πρόσεμβαλε τὸν κηρὸν καὶ τὴν ῥητίνην, καὶ τὸ βδέλλιον. Ἄλλο χλωράκοπον πρὸς ἰσχιάδας καὶ παραλύσεις. τούτῳ ἐχρησάμην ἐπὶ †φόρτη. Ῥητίνης τερμινθίνης λίτραν α. μάννης ℥ δ. χαλβάνης ℥ δ. ἀφρονίτρου ℥ δ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ δ. ὀποπάνακος ℥ δ. στέατος αἰγείου ℥ ϛ. ἰοῦ ℥ ε. κυπρίνου κοτύλην α. ἰρίνου κοτύλην α ϛ. μηλίνου ℥ δ. στυρακοῦ ℥ γ. πεπέρεως ℥ γ. ἰξοῦ δὲ ℥ δ. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην α ϛ. ἀδάρκης ℥ α. ὄξους τὸ αὐταρκέστατον. τὸν ἰὸν καὶ τὸν ὀποπάνακα, καὶ τὸ ἀφρόνιτρον σὺν τῷ ὄξει λειοτρίβει, τὰ δὲ λοιπὰ τήξας, κατάχει. Ἄλλο ἄκοπον πρὸς ἰσχιάδας χρονίας, πρὸς ἀγκύλας, καὶ παραλύσεις, ἔστι λίαν ἐνεργές. Ἐλαίου παλαιοῦ καὶ ἰρίνου λίτρας ϛ. καὶ δαφνίνου λίτρας ϛ. πυρακίνου λίτρας ϛ. κηροῦ λίτρας ϛ. τερμινθίνης ℥ β. εὐφορβίου ℥ β. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ℥ γ. καστορίου ℥ β. ὀποπάνακος ℥ β. χαλβάνης ℥ β. μυελοῦ ἐλαφείου ℥ β. πεπέρεως ℥ β. ὀποπάνακος ℥ β. τὰ τηκτὰ τήξας μετὰ τῶν ξηρῶν, κατάχει καὶ ἑνώσας χρῶ. Ἄλλο ἄκοπον πρὸς ἰσχιάδας, καὶ καθόλου πρὸς πάντα. σμύρνης μέρος ἓν, πυρέθρου μέρος ϛ. λείοις παράχει γλεύκινον, ὥστε γλοιῶδες γενέσθαι τὸ φάρμακον, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ῥόδινον παραμίγνυς, χρῶ.

†ὀμφακίνου λίτρας σν

†τε

†β †β

†σκεπάσθω

†℥

†Φρόντινο

Δαμοκράτους ἀκόπων σκευασίαι.

Ὄντος δὲ πολλοῦ τοῖς φιλιάτροις λόγου,
ἀκόπων ἁπάντων χρήσεως καὶ μυρακόπων,
φράσω τίνα δεῖ ταῦτα, καὶ πῶς ὠφελεῖ,
πῶς τε καθ' ἓν αὐτῶν σκευάσαι δεῖ φάρμακον.

ποιεῖ μὲν οὖν ἅπαντα πρὸς νεύρων πόνους,
σαρκός τε πάσης καὶ μυῶν, ὅσα κόπος
καθεῖξεν ἢ ψύξις, ἢ δίχα αἰτίας
φανερᾶς ἐγένετο. τοῖς δὲ ὅμοια ἀλγήματα,
καὶ δυσπαθείας δεῖ φορεῖν ταῦτα πολλάκις,
τοῖς δυσαλώτοις ψύξεσίν τε καὶ κόποις,
ἂν χρησάμενός τις πρότερον, οὕτως ἐξίῃ
ἐπὶ τὰς δι' ἀνάγκην τοῦ βίου λειτουργίας,
σαρκοῖ τε ἀτροφοῦντα τινὰ μέρη τοῦ σώματος,
ἄν τις ἀναχρίῃ μετὰ τροφὴν τὰ πεπονθότα,
καὶ δυσαναλήπτοις ἁρμόσει γέρουσί τε
χειμῶνος αὐτοῖς χρωμένοις εἰς ἑσπέραν.
ὅσα δὲ ποιεῖ τῶν ἀκόπων, δι' ἑτέρων
ἐροῦμεν, ὑποτάξαντες αὐτῶν ταῖς γραφαῖς,
ἢ καὶ προθέντες τῆς γραφῆς τὸ χρήσιμον.
νυνὶ δὲ φήσω πῶς τὸ πρῶτον δεῖ ποιεῖν.
ἀμμωνιακοῦ μὲν γὰρ οὐγγίας ι.
εἴτ' οὐγγίας ἐθέλει τις, εἴτ' ἄλλον σταθμόν,
τὸ δ' αὐτὸ λιβάνου, χαλβάνης δὲ δ.
ἐλαφείου μυελοῦ δ. καὶ δ.
τῆς ἀττικῆς πέμπουσιν οἰσύπου,
τερμινθίνης τε τῆς διαυγοῦς δ.
μέλιτος καλοῦ τε προσφάτου πάλιν ι.
ἴσον τε τούτῳ ποντικοῦ κηροῦ σταθμόν,
στέατός τε χηνὸς προσφάτου μαλακοῦ ι.
οἴνου φαλερίνου ε. κοτύλας, ἢ βραχὺ
ἐλάττονας, ἢ καὶ βραχὺ δαψιλεστέρας,
παλαιοῦ τ' ἐλαίου τοῦ καλοῦ δὶς η.
πειρῶ δὲ τοῦτο μὴ δυσῶδες προσβάλλειν,
οὕτως γὰρ ἔσται προσφιλὲς τοῖς χρωμένοις.
σκευάζεται δ' οὕτως ἐν θυίᾳ μείζονι,
λίβανον καταθλάσας εἰς βραχεῖς χόνδρους πάνυ,
ἀμμωνιακόν τε, παραχέων οἶνον, εὐθέως
ἀφείς τε ταῦτα διαβραχῆναι συμμέτρως,
λέαινε τῷ δοίδυκι, καὶ μέλιτος πάχος
ποιῶν, ἀποδίδου τὸ μέλι καὶ τὸν οἴσυπον,
καὶ τὸν ἐλάφειον μυελόν, εἶτα ταῦθ' ἑνῶν
ἐν τῇ θυίᾳ, τῆκε κηρὸν ἐν χύτρᾳ,
καὶ πᾶν ἔλαιον καὶ στέαρ καὶ χαλβάνην,
καὶ τερμινθίνην, καὶ τακῆναι πάντ' ἀφείς,
ἐπὶ τῶν ἐνόντων τῇ θυίᾳ καταχέων,
καὶ μικρὰ δοίδυκι κινήσας ἵν' ἀποψυγῇ,
ταῖς χερσὶν ἀνάτριβε τότε
ἕως ἂν ἑνωθῇ πάντα, ἂν καὶ μέλιτος λάβῃ
ὑγροῦ καλοῦ τε τὸ πάχος, οὕτως τ' ἀποτίθου
εἰς κασσιτέρινον σκεῦος, ἢ καὶ πύξινον,
χρώμενος ἐπιμελῶς ὡς κρατίστῳ φαρμάκῳ.
ἔστι δὲ καὶ γυναιξὶ συμφορώτατον
ὅσαις ἐγένετο φλεγμονὴ τῆς ὑστέρας,
τὰς σκληρίας φέρουσα καὶ σκίρρου φόβον,
ἐφ' ὧν κελεύει πεσσαρίῳ τὸ φάρμακον
ἐγχρισθὲν οὕτως προστιθέναι ταῖς ὑστέραις.
ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ὠτίων πόνους
τοὺς χωρὶς ἕλκους, τοὺς σφοδροὺς δίχα ῥεύματος,
στρυπτικοῦ δὲ μίξον, μύρου ἰρίνου
μέρος δ. ἢ γ. τῷ φαρμάκῳ
θερμῷ τε δεύσας ἔριον, ἔνθες τῷ πόρῳ. Ἄλλο.

Καὶ χλωράκοπον τοῦτο δραστικὸν πάνυ,

διὸ

διὸ ταῖς καταρχαῖς τῶν πόνων μᾶλλον ποιεῖ,
ἀρθριτικοῖς τε καὶ ποδαγρικοῖς συμφέρει,
πρὸ τῶν βαλανείων τριβομένοις τῷ φαρμάκῳ,
πόδας τε καὶ τὰ νεῦρα τὰ πεπαχυσμένα.
οὕτω γὰρ ἔγνων ὑγιεῖς τινὰς γενομένους.
ἔχει δὲ λιβανωτοῦ καλοῦ λίτραν α.
ἀμμωνιακοῦ δὲ θυμιάματος λίτρας β.
ἀφρονίτρου τε λευκωτάτου λίτραν α.
τὸ δ' αὐτὸ καθαρᾶς οἰσύπου τῆς ἀττικῆς,
σμύρνης τε χρηστῆς, χαλβάνης τε τῆς ἀξύλου,
ὀποπάνακός τε καθαροῦ. τούτων καθ' ἓν
στήσας ἐπιμελῶς οὐγγίας δὶς δ.
εὐφορβίου οὐγγίας δ. τοῦ προσφάτου,
ἴσας τε ταύταις τραχέως λιμνησίου.
καλοῦσι δὲ τοῦτο ἀδάρκην, οἱ τὰ μίγματα
ἐν ἰταλίᾳ πωλοῦντες, οἵ τε ὠνούμενοι,
κηροῦ σφόδρα καλοῦ ποντικοῦ λίτρας β.
τερμινθίνης τε τῆς καθαρᾶς λίτρας β S.
δαφνίνου ἐλαίου καὶ κυπρίνου καὶ γλευκίνου,
λίτραν μίαν ἑκάστου, ἰρίνου στρυπτικοῦ,
παλαιοῦ δ' ἐλαίου, σχινίνου τε προσφάτου,
τούτων ἑκάστου δύο πάλιν λίτρας σταθμῷ,
ὄξους τὸ μέτριον. τούτῳ καὶ τὰ μίγματα,
τὰ ξηρὰ τρίψας ἐπὶ τὸν αὐτάρκη χρόνον,
λείους ἐπιμελῶς προσβάλλεις, τήξας μύρα,
κηρόν τε χαλβάνην τε, καὶ τερμινθίνην
ὀπόν τε πάνακος, τἆλλα τ' ὑγρὰ μίγματα,
καὶ κατακενώσας θερμὰ καὶ ζέοντ' ἔτι
ἐπὶ τῆς θυίας. τῶν γ' ἐν αὐτῷ μιγμάτων
ἀνάτριβε τῷ δοίδυκι χειρί τ' εὐτόνως,
καὶ πάντ' ἑνώσας, ἀποτίθου τὸ φάρμακον
εἰς πυξίδ' οἵαν εἶπον ἔμπροσθεν βραχύ.
θαρρῶν δ' ὡς ἐπὶ πάντων κέχρησο τῶν κεχρονισμένων.

Ἄλλο.

Καὶ τοῦτο δ' ἄκοπον εὐπόριστον καὶ καλόν,
καὶ μάλιστα χειμῶνος, ἔν γε ταῖς ὁδοῖς
τοῖς δυσαλώτοις βοηθεῖν δυνάμενον.
ἔχει δὲ καθαροῦ χαλβάνου γ. οὐγγίας.
ὀποπάνακος δὲ προσφάτου οὐγγίαν μίαν.
ἄνθους ἁλὸς γ. ὑσσώπου δὲ δ.
ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τοῦ καλοῦ
λίτραν η. κηροῦ λίτραν α. πιτυΐνης πεφρυγμένης,
τῆς μὴ δυσώδους οὐγγίας δὶς δ.
λίτραν τ' ἐλαίου τοῦ σαβίνου δὶς δ.
πλεῖον τε τοῦ χειμῶνος ὡς λίτραν βαλ' εἰς
οἴνου φαλερίνου μέλανος οὐγγίας ι.
σκεύαζε δ' οὕτως ἐν θυίᾳ ἀμμωνιακὸν
κατάθλασσον, εἶτα οἶνον βαλών,
διάβρεξον ὀλίγον, καὶ λεάνας ἐπιμελῶς,
πρόσβαλλ' ἁλὸς ἄνθους, καὶ τὸν ὕσσωπον τότε,
εἶτα ἐκλεαίνων καὶ μέλιτος ποιῶν πάχος,
τὰ τηκτὰ τήξας, ὕστερον τὴν χαλβάνην,
καὶ τὸν ὀποπάνακα προσβαλὼν τῆξον πάλιν,
κατάχει τε τῶν ἔμπροσθεν λείων γεγονότων
ἐν τῇ θυίᾳ, καὶ καλῶς ἡνωμένων,
οὕτω τε μίξας θερμὸν ἔτι τὸ φάρμακον
ταῖς χερσίν, ἀπόθου εἰς ὑέλου ἀγγεῖον.

Καὶ μυράκοπον δὲ τοῦτο τῶν ἄγαν καλῶν

ἡδὺ

ἡδὺ γὰρ ὑπάρχει, καὶ βοηθεῖ δραστικῶς
πρὸς τοὺς πόνους οὓς εἶπον ἔμπροσθεν βραχύ.
στακτῆς δὲ ἔχει τῆς καλῆς τρεῖς οὐγγίας
ὀποβαλσάμου γ΄. καὶ μέλιτος γ΄. ἀττικοῦ,
κηροῦ τε καθαροῦ ποντικοῦ γ΄. κροκίνου,
μύρου δὲ συριακοῦ ℥ δ΄.
ἀμμωνιακοῦ λευκοτάτου λείου τε †καλῶς. †ἁλὸς
℥ †β΄. μίαν δὲ καὶ ἓν μέρος †γ΄
τερμινθίνης λευκῆς τε καὶ κεκαθαρμένης,
τοῦ κινναμώμου δὲ καὶ μαλαβάθρου λίτραν
μίαν προσαπόδος, καὶ μέρος λίτρας τρίτον.
ἂν μὴ παρῇ δὲ μαλάβαθρόν σοι κατὰ τύχην,
πρόσβαλλε νάρδου ταυτὸν τῆς γαγγίτιδος.
μύρον δὲ τοῦτο τῶν μετρίως ἐστὶ καλῶν,
ἱκανῶς δὲ φαρμακῶδες, ὡς οὐκ ἄλλο τι.
ἢ ταυτὸν ὁμοίως ἰρίνου στεγνητικοῦ,
ἢ κυζικηνοῦ, τούτου δὲ ἀμαρακίνου.
τούτοις δὲ χρήσει, μὴ παρόντος ὡς ἔφην,
τοῦ μαλαβάθρου. μέτριον γὰρ οἶμαι μυράλκοπον,
οὐδὲν ἔλαττον ὠφελοῦν τοὺς χρωμένους.
σκεύαζε δ' οὕτως. ἀναλεάνας ἐπιμελῶς,
πρόσβαλλε τὸ μέλι, καὶ λεάνας συμμέτρως,
στακτήν τε μίξας, καὶ ὀποβάλσαμον, πάλιν
λέαινε ἐπιμελῶς καθαρὰν τερμινθίνην,
κηρόν τε, καὶ τὸ κρόκινον εἰς διπλοῦν ἀγγεῖον
βαλὼν, ὕδατι τῆκε τὰ προειρημένα,
πρὸ δεῖλον ἐν ἑτέρᾳ χύτρᾳ.
τήξας δὲ ταῦτα προέγχει μαλάβαθρον,
καὶ πάλιν θ' ἑνώσας συμμέτρως ὡς μὴ ζέσαι,
βάσταζε τὸ διπλοῦν σκευάριον ἐκ τῆς χύτρας,
ψύξας τ' ἐπιμελῶς καὶ ξύσας τὸ φάρμακον.
προσεμβαλών τε τοῖς πρότερον εἰρημένοις,
ἐν τῇ θυίᾳ πάλιν λέαιν' ἕως καλῶς
ἅπαν ἑνωθῇ, καὶ γένηθ' ἓν φάρμακον.
εἰ δὲ αὐτὸ βούλει ποιεῖν δραστικώτερον
πρὸς τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ κεχρονισμένα,
καὶ τὰς διαθέσεις, τάς τε τῶν μυῶν τάσεις,
εὐφορβίου τε καλοῦ καὶ ἔτι προσφάτου
℥ β΄. τῷ παντὶ κατάμιξον σταθμῷ,
τοῖς θ' ἁλσὶ καὶ τῷ μέλιτι, τῷ τε ὀποβαλσάμῳ
συνεκλεάνας πρότερον αὐτάρκει χρόνῳ.
οὕτως δ' ἑνώσας πάντα τὰ προειρημένα,
εἰς πυξίδα ἀπόθου, ἢ εἰς ὑελοῦν ἀγγεῖον,
ἀπὸ τῶν βαλανείων μᾶλλον αὐτῷ χρώμενος.
βασιλεῖ δὲ ποιῶν καὶ σεβαστῷ μυράλκοπον,
σκεύαζε ῥᾷστα, †τοῦτο καὶ χωρὶς πυρὸς, †τὸ
ἔχον ὀποβαλσάμου μέτρον ὡς γ΄. οὐγγίας.
καὶ τοῦ κρατίστου δὲ μαλαβάθρου ℥
ιε΄. κινναμώμου τοῦ καλοῦ ταυτὸ,
κηροῦ δὲ ἀνόσμου λευκοτάτου ∟ ι΄.
σκεύαζε δ' αὐτὸ, μαλαβάθρου τρίτον μέρος.
καὶ κηρὸν εἰς ἐλάχιστα κατατετμημένον,
εἰς ἀργυρᾶν ἔμβαλε λεπτὴν φιάλην.
τήξας ἐφ' ὕδατος θερμοτάτου ψύξας ξύσον,
καὶ προσβαλὼν λεῖα ἐν τῷ ὀποβαλσάμῳ,
καὶ κινναμώμῳ, τρίβε πάλιν ἑνῶν ἅπαν,
τότε λοιπὸν αὐτοῖς μαλάβαθρον προεγχέας,
τρίβων, ἕνωσον χερσὶν, οὕτω τ' ἀποτίθου
εἰς ἀργυροῦν σκευάριον, ἢ ὑελοῦν παχὺ,
οὕτως ἕξεις ἀσφαλῶς τὸ φάρμακον.
τρίτον δὲ λίτρας προσβαλὼν γαγγιτικῆς,
νάρδου ποιήσεις γλυκύτερον τὸ φάρμακον,
καὶ κρεῖσσον πρὸς τὰς διαθέσεις τὰς προσφάτους
σύγχρισμα. ἂν μὴ παρῇ δὲ κιννάμωμον, οὐ βαλὼν
ἕξεις ἐλαχίστως μεῖον, ἀλλ' ὄντως καλὸν,
καὶ παντὸς ἄλλου μυράκοπου κρεῖσσον πολύ.
εἰ δ' αὐτὸ βούλει δραστικώτερον ποιεῖν
πρὸς ἃς προεῖπον διαθέσεις, ἀτλαντικοῦ,
εὐφορβίου πρόσβαλλε ∟ δ΄.
ἔσται γὰρ οὕτως ἡδὺ καὶ δραστήριον,
κἂν ᾖ δι' ὀλίγων μιγμάτων συγκείμενον.
τινὰς δ' ἐπέγνων στέασι πολλοῖς χρωμένους,
μυελοῦ τε πολλοῦ καὶ τινῶν ἀρωμάτων,
ὀποῖς τε καὶ μύροις καὶ ἐλαίοις τισὶν,
οἷς πάλιν ἀμέλει χρησάμενος, ἔγνων ὅτι
ἀπειροκάλων ἐστὶ ταῦτα καὶ μὴ κεκρικότων
τὰ μίγματα, τάς τε ἁπλᾶς τούτων φύσεις.

τέλος.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

ΑΣ ἰωμένας τὰ πάθη δυνάμεις, οὐκ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένας, ἀλλ' εἴσω τοῦ σώματος λαμβανομένας ἀντιδότους ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροί. τρεῖς δ' αὐτῶν εἰσιν αἱ πᾶσαι διαφοραί. τινὲς μὲν γὰρ ἕνεκα τῶν θανασίμων προσφέρονται φαρμάκων, τινὲς δὲ τῶν ἰοβόλων ὀνομαζομένων θηρίων, τινὲς δὲ τοῖς ἐκ φαύλης διαίτης γιγνομένοις πάθεσιν ἀρήγουσιν. ἔνιαι δὲ τὰς τρεῖς ἐπαγγέλλονται χρείας, ὥσπερ καὶ ἡ θηριακὴ καλουμένη, συντεθεῖσα μὲν ὑπὸ Ἀνδρομάχου τοῦ ἰατροῦ, παρωσαμένη δὲ τὴν μιθριδάτειον ὀνομαζομένην, καὶ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ συνθέντος αὐτὴν οὕτω κληθεῖσαν. ὁ γάρ τοι Μιθριδάτης οὗτος, ὥσπερ καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς Ἄτταλος ἐσπούδασεν ἐμπειρίαν ἔχειν ἁπάντων σχεδὸν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ὅσα τοῖς ὀλεθρίοις ἀντιτέτακται, πειράζων αὐτῶν τὰς δυνάμεις ἐπὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, ὧν θάνατος κατέγνωστο. τινὰ μὲν οὖν αὐτῶν ηὗρεν ἐπὶ φαλαγγίων ἰδίως ἁρμόζοντα, τινὰ δὲ ἐπὶ σκορπίων, ὥσπερ αὖθις τῶν ἐχιδνῶν ἄλλα. καὶ ἐπὶ τῶν ἀναιρούντων φαρμάκων, τὰ μὲν ἐπὶ ἀκονίτου, τὰ δὲ ἐπὶ λαγωοῦ τοῦ θαλαττίου, τὰ δ' ἐπ' ἄλλου τινὸς, ἢ ἄλλου. πάντα δ' οὖν αὐτὰ μίξας ὁ Μιθριδάτης ἓν ἐποίησε φάρμακον, ἐλπίσας ἕξειν ἀρρωγὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὀλεθρίοις. ὕστερον δὲ Ἀνδρόμαχος ὁ Νέρωνος ἀρχιατρὸς, ἔνια μὲν προσθεὶς, ἔνια δὲ ἀφελὼν ἐποίησε τὴν θηριακὴν ὀνομαζομένην ἀντίδοτον, οὐκ ὀλίγην ἐχιδνῶν σάρκα μίξας τοῖς ἄλλοις, ἣν οὐκ εἶχεν ἡ μιθριδάτειος. καὶ διὰ τοῦτο πρὸς μὲν τὰ τῶν ἐχιδνῶν δήγματα, καλλίων ἐστὶν ἡ θηριακὴ τῆς μιθριδατείου ὀνομαζομένης. πρὸς τὰ ἄλλα δὲ οὐδὲν ἥττων ἡ μιθριδατείου, ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν καὶ βελτίων. οὐ τὴν αὐτὴν δὲ δύναμιν ἔχουσιν ἐπιλαμβανόμεναι, καὶ προλαμβανόμεναι

τῶν ἀναιρούντων φαρμάκων. ὃ γὰρ αὐτάρκες αὐτῶν ἐστι μέγεθος εἰς τὸ μηδὲν παθεῖν προληφθέντων, τοῦτο αὐξηθὲν εἰς τετραπλάσιον ἢ πενταπλάσιον ἐπιδιδόμενον, ὀνίνησι, καὶ οὐχ ἅπαξ γε τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ δίς. εἰ δέ τις ἤτοι καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, ὡς ὁ καθ' ἡμᾶς γενόμενος αὐτοκράτωρ Αὐρήλιος Ἀντωνῖνος, ἢ ὡς αὐτὸς ὁ Μιθριδάτης λαμβάνει τοῦ φαρμάκου, παντάπασιν ἀβλαβὴς ὑπὸ τῶν θανασίμων τε καὶ δηλητηρίων φαρμάκων ὀνομαζομένων ἔσται. ὥσπερ φασὶ καὶ τὸν Μιθριδάτην αὐτὸν ἡνίκα προείλετο δι' ὀλεθρίου φαρμάκου μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ ὑπὸ Ῥωμαίοις γενέσθαι, μηδὲν εὑρεῖν ἀνελεῖν αὐτὸν δυνάμενον. τὰ μὲν οὖν κατὰ Μιθριδάτην ἀκούομεν. αὐτοὶ δ' ἡμεῖς ἴσμεν κατὰ τὸν Ἀντωνῖνον, ὃς τὸ μὲν πρῶτον εἰς ἀσφάλειαν ἑαυτὸν κατασκευάζων ἑκάστης ἡμέρας, ὅσον αἰγυπτίου κυάμου μέγεθος ἐλάμβανεν, ἢ καταπίνων αὐτὸ δίχα μίξεως ὕδατος, ἢ οἴνου, ἢ τούτου μιγνύς. ἐπεὶ δὲ συνέβαινεν αὐτῷ νυστάζειν καρωδῶς ἐν ταῖς ὁσημέραι πράξεσιν, ἀφεῖλε τὸν ὀπὸν τῆς μήκωνος. πάλιν οὖν αὐτὸν συνέβη διὰ τὸ πρόσθεν ἔθος, ὡς ἂν αὐτῷ τε φύσει ξηροτέρας ὄντι κράσεως, καὶ ξηραῖνον φάρμακον ἐκ πολλοῦ προσφερομένῳ, τό γε πλεῖστον μέρος τῆς νυκτὸς, ἄγρυπνον διατελεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη προσφέρεσθαι καὶ τοῦ τὸν ὀπὸν ἔχοντος, ἤδη πως κεχρονικότος. εἴρηται γάρ μοι πολλάκις ἤδη τὰ τοιαῦτα φάρμακα χρονίζοντα, πραότερον ἴσχειν αὐτόν. τὴν δὲ τηνικαῦτα διὰ τὸν γερμανικὸν πόλεμον ἐν τοῖς περὶ τὸν Ἴστρον χωρίοις, ἐμοῦ παραιτησαμένου τὴν ἀποδημίαν ἐκείνην. ἐπεὶ δὲ τὴν ὑπὸ Δημητρίου τοῦ ἀρχιάτρου σκευαζομένην ἀντίδοτον ἔπινε, μετὰ θάνατον αὐτοῦ γράψας Εὐφράτει τῷ καθολικῷ, παρ' οὗ τὰ πρὸς τὴν σύνθεσιν ἐλάμβανεν ἁπλᾶ φάρμακα, δηλῶσαί τις αὐτῷ παρὼν τῶν λαμβανόντων σύνταξιν αὐτοκρατορικὴν, καὶ πυθόμενος ἐμὲ διὰ παντὸς αὐτῷ ἐπὶ πάσας τὰς συνθέσεις παραγεγονέναι, σκευάζεσθαι μὲν ἐκέλευσεν ὑπ' ἐμοῦ τὴν ἀντίδοτον. ἀρεσθεὶς δὲ αὐτῇ μόνῃ, παραγενόμενος εἰς Ῥώμην, ἐπυνθάνετο ἐπὶ τίνα συμμετρίαν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων σκευάζοιμι, κἀγὼ τἀληθὲς αὐτῷ διῆλθον, ὡς οὐδὲν οὐδὲ τοὐλάχιστον, οὔτ' ἐνέλιπον, οὔτε προσέθηκα τῶν ἐμβαλλομένων, ἐξ ἔθους παλαιοῦ τοῖς ἐπὶ τὴν αὐλὴν ἰατροῖς, ἐδήλωσά τε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀρέσκει μάλιστα αὐτῷ ἐμοὶ σκευασία, περὶ ἧς εἰπεῖν καὶ νῦν προθέμενος, ἐμνημόνευσα τῶν τότε πραχθέντων. ἅτε γὰρ ἑκάστης ἡμέρας λαμβάνων ὁ Ἀντωνῖνος ἅμα πολλῷ μέλιτι τοῦ φαρμάκου, ἀκριβέστατα διεγίνωσκε, τήν τε κακίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρετήν. γίνεται δὲ κάλλιστον τοῦτο, καὶ τὰ ἄλλα σχεδὸν ἅπαντα φάρμακα, διὰ τὴν τῶν ἐμβαλλομένων ἀρετήν τε καὶ ἀναλογίαν τῆς πρὸς ἄλληλα δυνάμεως. οἱ πολλοὶ δ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἴσασι δοκιμάζειν ἕκαστον αὐτῶν κατὰ μόνας, εἰς ὅσον ἥκει κακίας ἢ ἀρετῆς, ὥστ' οὐδὲ τὴν ἀναλογίαν τῆς πρὸς ἄλληλα δυνάμεως ἐπίστανται, καὶ διὰ τοῦτο βάλλοντες ἐνίοτε τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων ἀσθενῆ, ἢ διὰ χρόνον, ἢ διὰ γένος, ἔμιξαν αὐτοῖς τῶν ἰσχυροτάτων. ἐμβαλὼν γοῦν τίς ποτε ἐκ τῶν Θηβῶν τῶν αἰγυπτίων ὀπὸν ἰσχυρότατον ὄντα, παραπλήσιον Φιλωνείῳ φαρμάκῳ καὶ τῇ γεύσει καὶ τῇ δυνάμει, τὴν ἀντίδοτον εἰργάσατο, σμύρναν δὲ αὖθις ἐμβαλὼν, ἰσχυρότατον ἅμα τοῖς πλείστοις ἀσθενέσιν, ἐπικρατηθεῖσαν τὴν ἀντίδοτον ὑπ' ἐκείνης ἐποίησε. καί τις ἄλλος ὁμοίως ἐν κρόκῳ τοῦτον ἥμαρτεν, ὁ δὲ ἐν σαγαπηνῷ, καθάπερ γε πάλιν ἄλλος ἐν ἀσφάλτῳ καὶ χαλβάνῃ. τινὲς δὲ καὶ δύο καὶ τρία τῶν οὕτως ἰσχυρῶν, ἀσθενέσι τοῖς ἄλλοις μίξαντες, ὑπ' ἐκείνων ἐπικρατουμένην τὴν ἀντίδοτον εἰργάσαντο. τὴν σκευασίαν μὲν οὖν αὐτὴν κἂν ἅπαξ τις ἤδη δριμὺς ἄνθρωπος, εὐκόλως μαθήσεται. τῶν δ' ἐμβαλλομένων φαρμάκων τὴν διάγνωσιν, οὐχ ἅπαξ, ἢ δίς, ἢ τρίς, ἀλλὰ πάνυ πολλάκις ἑωρᾶσθαι δεῖται, κἂν ἀκριβῶς ὑπό τινος δεικνύοιτό τε ἅμα καὶ λόγου διδάσκοντος, ὁποῖον ἐστι τὸ ἄριστον ἐκμάθοι, τῷ δὲ χωρὶς τοῦ δείξαντος ἐξ ἀναγνώσεως βιβλίου τινὸς, ὁποῖα τά θ' Ἡρακλείδου τοῦ Ταραντίνου θηριακὰ, καὶ Κράτευα, καὶ Διοσκορίδου, καὶ Νίγρου, καὶ Ἰόλλα, καὶ Ῥούφου τοῦ Ἐφεσίου, καὶ ἄλλων τινῶν ἐπὶ τὴν διάγνωσιν αὐτῶν ἥκοντι, πολὺ πλείονος αὐτοψίας δεῖ πρὸς τὸ διαγινώσκειν ἀκριβῶς ἑκάστου φαρμάκου τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν. ἔνια μὲν γὰρ παραποιοῦσιν οἱ καπηλεύοντες οὕτω σαφῶς, ὡς καὶ τοὺς τριβακωτάτους ἐν αὐτοῖς λανθάνειν, ἐφ' ὧν κάλλιστόν ἐστιν αὐτῶν ἐκ πολλοῦ παρεσκευάσθαι διὰ φίλον ἀνόθευτον ἐκ τοῦ χωρίου, καθ' ὃ κάλλιστον γεννᾶται πορίζεσθαι τὸ φάρμακον, ἢ ἅπαξ πορευθέντα παρασκευάσασθαι τὰ διαμένειν δυνάμενα πρὸς ὅλον τὸν βίον, ὁποῖα σχεδὸν ἅπαντα ἐστὶ τὰ μεταλλικὰ καλούμενα. Κύπρον γοῦν ἱστορῆσαι βουληθεὶς ἐγὼ διὰ ταῦτα, φίλον τε ἔχων τὸν ἐν αὐτῇ πολὺ δυνάμενον, ἑταῖρον ὄντα τοῦ προεστῶτος τῶν μετάλλων ἐπιτρόπου Καίσαρος, καδμείαν τε πολλὴν ἐκεῖθεν ἐκόμισα, καὶ διφρυγὲς, καὶ σπόδιον, καὶ πομφόλυγα, χαλκῖτιν τε καὶ μίσυ, καὶ σῶρυ, καὶ χάλκανθον, ὥσπερ γε πάλιν ἐκ τῆς Παλαιστίνης Συρίας, ὀποβάλσαμον ἀκριβές. ἀσφαλὲς μὲν γὰρ οὐδὲ δολωθῆναι δύναται πανούργως, ὥσπερ οὐδὲ ὁ τοῦ ὀποβαλσάμου καρπὸς, ἢ τὸ ξυλοβάλσαμον. ἔπλευσα δὲ καὶ εἰς Λῆμνον, ἴσασι δὲ οἱ θεοὶ, δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ διὰ τὴν λημνίαν, εἴτε γῆν ἐθέλει τις ὀνομάζειν, εἴτε σφραγῖδα. λέλεκται δὲ περὶ αὐτῆς αὐτάρκως ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ἐνάτῳ. ταύτην οὖν εἴτε λημνίαν γῆν, εἴτε σφραγῖδα καλεῖν ἐθέλεις, παραποιοῦσιν ὡς μηδένα δύνασθαι διαγνῶναι τῆς ἀληθινῆς ἀπὸ τῆς παραπεποιημένης. καθάπερ γε καὶ τὸ καλούμενον ἰνδικὸν λύκιον, ἕτερά τε πολλὰ δυσκολωτάτην ἔχοντα διάγνωσιν, ἀπὸ τῶν νενοθευμένων, ἃ χρὴ παρὰ τῶν εἰς τὰ χωρία πορευομένων, ἐπιτρόπων τε καὶ συγκλητικῶν ἀρξάντων τῆς χώρας ἀθροίζειν, ἢ καὶ τῶν κατοικούντων ἐν αὐτοῖς φίλων, ὥσπερ ἐμὲ τοιοῦτα τεθέασθε. κομίζεται γάρ μοι τὰ μὲν ἐκ τῆς μεγάλης Συρίας, τὰ δ' ἐκ τῆς Παλαιστίνης, τὰ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, τὰ δὲ ἐκ Καππαδοκίας, ἐκ Πόντου δ' ἄλλα, καθάπερ γε καὶ Μακεδονίας τε καὶ τῶν πρὸς τὴν δύσιν χωρίων, ἔνθα Κελτοὶ καὶ Ἴβηρες, οἵ τε ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην χώραν οἰκοῦντες Μαυρούσιοι. τίνα μὲν οὖν ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ γίνεται κάλλιστα φάρμακα, Διοσκορίδης τε καὶ οἱ ἄλλοι γεγράφασιν ἀληθῶς. ἡμᾶς δ' ὡς ἔφην χρὴ παρασκευάσασθαι καθ' ὃν εἴρηκα τρόπον αὐτὰ, καὶ μάλιστα ἐὰν ἐν Ῥώμῃ κατοικῶμεν, εἰς ἣν ἐξ ἁπάντων τῶν ἐθνῶν, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀφικνοῦνται πάμπολλα. τίνα δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν, τὰ μὲν αὐτοφυῶς γεννᾶται. τὰ δὲ κατασκευάζεται, καθάπερ ἐν Δικαιαρχίᾳ τῇ νῦν καλουμένῃ Ποτιόλοις, ἰὸς, καὶ ψιμμύθιον, καὶ χαλκὸς, καὶ λεπὶς χαλκοῦ, καὶ ἄλλα τινὰ, ἐπὶ δὲ τῇ Ῥώμῃ αὐτῇ ἡ λιθάργυρος. ἔνια δὲ μόνον οὐχὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κομίζεται, καθάπερ τά τ' ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τῆς μεγάλης Λιβύης καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὥρᾳ
†μόνον θέρους, ἀπό τε Κρήτης πολλὰ τῶν ἐκεῖ βοτανικῶν ἀνδρῶν ὑπὸ Καίσαρος τρεφομένων, οὐκ αὐτῷ Καίσαρι †μόνῳ, ἀλλὰ

καὶ πάσῃ

καὶ πάσῃ τῇ Ῥωμαίων πόλει πλήρη πεμπόντων ἀγγεῖα ταυτὶ τὰ πλεκτὰ καλούμενα, διὰ τὸ τῶν λυγῶν εἶναι πλέγματα. φέρεται δὲ ἀπὸ Κρήτης τὰ τοιαῦτα, καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ τῶν ἐθνῶν, ὡς μηδὲν ἐν τῷ ἀπ' αὐτῆς ἐνδεῖν, μήτε βοτανῶν, μήτε καρπῶν, μήτε σπερμάτων, μήτε ῥιζῶν, μήτε χυλῶν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα εἰλικρινῆ. νοθεύονται δ' ἔνιοι τῶν χυλῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο σπανίως γίνεται. διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν γινομένων βοτανῶν ἐν τῇ νήσῳ, οὐ πάνυ τι πανουργεῖν ἐπιχειροῦσιν οἱ κατ' αὐτὴν βοτανικοί, οὐ μὴν οὐδ' ἡ κακουργία μεγάλη, καθάπερ ἐπ' ἄλλων, ἀλλ' αὐτὶ τοῦ χυλοῦ ἀψινθίου μόνου ποιήσασθαι πρασίου μιγνύουσιν, ἤ τι τοιοῦτον παραποιοῦσι μικρόν, ὥστε τοὺς ἐν Ῥώμῃ μυροπώλας ὠνουμένους καθ' ἕκαστον ἔτος τὰ πλήρη τῶν φαρμάκων ἀγγεῖα τὰ πλεκτά. πρῶτον μὲν ἕκαστον αὐτὸν διδάσκεσθαι γνωρίζειν, εἰ καὶ μὴ πρότερον ἑωρακώς τις εἴη. πρὸς τούτῳ δὲ καὶ τὸ κάλλιστον ἐκ τῆς συνεχοῦς θέας, ὁποῖον ἐστὶ διδάσκεσθαι. μεμνημένοι γοῦν ὧν ὠνήσαντο πέρυσι, ὅταν ἴδωσιν ἕτερον ἄμεινον αὐτοῦ γνωρίζουσιν, ἐν μὲν ταῖς βοτάναις, ὅσαι μετὰ τοῦ καρποῦ προσηρτημένου τοῖς ἀκρέμοσι κομίζονται, πολυκαρπότερον, εὐθαλέστερόν τε καὶ ἁδρότερον, εὐφυμένον τε ἐπὶ τὴν οἰκείαν οὐσίαν, ἔν τε τῷ χρόνῳ μὴ διαφθειρόμενον, ἐννοοῦντες εἶναι κρεῖττον, τῶν ἀτροφωτέρων τε καὶ ἀκαρποτέρων, ἀραιῶν τε καὶ κούφων, καὶ διαφθειρομένων ταχέως. οὐδεὶς γὰρ ἂν εἴη σαφῶς, ὁ μηδὲν τούτων ἐννοῆσαι δυνάμενος. ὥσπερ γε καὶ ἐπὶ τῆς γεύσεώς τε καὶ ὀσφρήσεως οὐδὲν χαλεπὸν ἐννοῆσαι τὸ ἄριστον, ἑωρακότας πολλάκις ταυτόν. ἐν ᾧ γοῦν τῶν ἄλλων διαφέρει κατ' ὀσμήν, ἢ γεῦσιν ἕκαστον τῶν φαρμάκων, ἐν ἐκείνῳ σφοδρυνόμενον, πρωτεύει τῶν ὁμογενῶν. οὕτω γοῦν καὶ τὸ μέλι λέγομεν ἄριστον εἶναι τὸ γλυκύτατόν τε καὶ δριμύτατον τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἐπειδὴ τὸ γένος αὐτοῦ τὴν ἐν γλυκύτητι τοιαύτην ὑπεροχὴν ἔχειν φαίνεται. ὅταν οὖν ἐκ γλυκείων φύσει σταφυλῶν τὸ γλεῦκος εἰς ἥμισυ μέρος, ἢ καὶ τρίτον ἑψηθείη, γλυκύτητι μὲν οὐδὲν ἀποδεῖ μέλιτος, ἀμβλὺ δ' ἐστὶ καὶ ἄδηκτον, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, ἀλλ' οὐ τό γε μέλι τοιοῦτον. ἔχει γάρ τινα δριμύτητα μετὰ τῆς γλυκύτητος, ὥστε ἄριστον ἐστὶ τὸ πρωτεῦον ἐν τούτοις, καὶ πρῶτά γε αὐτῶν τὰ γνωρίσματα τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἐκ τούτων ἔσται. κατὰ συμβεβηκὸς δέ τι καὶ παρεπόμενον αὐτῇ κατὰ χροιάν, καὶ σύστασιν, καὶ ὀσμήν, καὶ τὴν οἷον ἀλληλουχίαν τῶν μορίων. ὠχρὸν μὲν οὖν ἐστὶ τῇ χροιᾷ, τῇ συστάσει δὲ οὔτε παχὺ καὶ θρομβῶδες, οὔτε λίαν ὑγρὸν ἡνωμένον τε δι' ὅλου καὶ γλίσχρον, ὡς ἐάν γε βαστάσας ἀπ' αὐτοῦ τῷ δακτύλῳ ῥεῖν ἐπιτρέψῃς, κατατείνεσθαι συνεχὲς αὐτό, καθάπερ ἰξόν, οὐ διασπώμενον, οὐδὲ ἀπορρηγνύμενον, ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτ' ἐστὶν ἄριστον, ἀλλ' ὅτι τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἄριστον μέλι ταῦτ' ἔχει συμβεβηκότα διὰ παντὸς ἑαυτῷ, καὶ διὰ τοῦτο γνωρίσματα γίνεται τοῦ βελτίστου. διὸ καὶ πολλάκις ἑωρᾶσθαι φημὶ δεῖν ἕκαστον τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἵνα διὰ μνήμης ἔχωμεν εἰς ὅσον ἥκει δριμύτητος, ἢ γλυκύτητος, ἢ τινος τῶν ἄλλων αἰσθητῶν ποιοτήτων, ὧν τὸ ποσὸν ἀδύνατον λόγῳ δηλωθῆναι. προσέρχεται δέ τις καὶ ἄλλη κρίσις τῆς ἑκάστου φαρμάκου δυνάμεως ἐξ ἐμπειρίας πολυχρονίου, μηδὲν ὑπὸ τοῦ λόγου βοηθουμένη. τὸ γοῦν ἀπὸ Κνιδίου κάλλιστον μέλι φαινόμενον οἷς εἶπον ἄρτι γνωρίσμασιν, ὡς ἐγγὺς εἶναι τῷ Θασίῳ τε καὶ Ὑμηττίῳ, κακίαν οὐ μικρὰν ἐνδείκνυται χρονίζον, εἰς οἰνώδη μεταβάλλον ποιότητα. παραπλήσιον δέ τι πέπονθεν αὐτῷ καὶ τὸ Ῥόδιον, ὥστε τις ἐμβαλὼν τούτου τοῦ μέλιτος εἰς τὴν θηριακήν, εἶτα μετὰ γ. ἐνιαυτὸν εὑρὼν αὐτὴν οἰνίζουσαν, οὐ κατὰ τὴν γεῦσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὀσμὴν ἔδειξέ μοι, κἀγὼ θεασάμενος, εἶπον τὸ γεγονὸς αὐτῷ παρὰ τοῦ βεβλημένου μέλιτος, ὥστε θαυμάσαι τὸν ἄνθρωπον. ἔτι δὲ προσεπυθόμην, εἴ γε οὐδὲ πλέον ἥψησέ τε καὶ ἀπήφρισεν αὐτό. προσωμολόγει δὲ καὶ ταῦτα, καὶ διὰ τοῦτο ἐθαύμαζε μὲν ὥς τι σοφὸν ἀκηκοὼς παρ' ἐμοῦ. κατέγνω δὲ τῆς ἑαυτοῦ προπετείας, ἐπιχειρήσαντος σκευάζειν φάρμακον ἐκ μόνης τῆς γραφῆς. ἄλλος δ' ὀξώδη γενομένην, ἣν ἐσκεύασε θηριακὴν ἔδειξέ μοι, πυνθανόμενος τὴν αἰτίαν. ἀκούσας οὖν παρ' ἐμοῦ πλείονα τοῦ δέοντος ἐμβεβλῆσθαι οἶνον, καὶ τοῦτον οὐκ ἄριστον οὐδὲ παλαιόν, ἴσως δὲ καὶ ἄρτου μὴ καλῶς κατεσκευασμένου, πλέον μεμίχθαι τῇ σαρκὶ τῶν ἐχιδνῶν, ὁμολογήσας οὕτως ἔχειν, ἑαυτοῦ κατέγνω τῆς προπετείας. διὸ καὶ προνοητέον ἐστίν, †τοῖον ἐμβαλεῖν εἰς γένει τοιοῦτον, ὁποῖος μὲν †τοῖνον ἐκ τῆς ἐμπειρίας ἔγνωσται μονιμώτατος ὑπάρχειν, ἔπειτα δ' ἰσχυρόν, ἔτεσι πλείοσιν ἤδη δεδωκότα βάσανον, ὡς οὐκ ἔτι μεταβληθήσαιτο. καὶ γάρ τοι καὶ ἀσθενέστατοί γε, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ὑδατωδέστατοι τῶν οἴνων, ἢ σφόδρα αὐστηροί, καὶ μάλιστα πάντων οἴνων ὀξυνόμενοι, φθάσαντες ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν ὀξυνθῆναι, διαμένουσι τὸν λοιπόν. χρόνος δὲ τῆς τοιαύτης κρίσεως ἄλλος ἄλλῳ οἴνων ἐστίν, οὐ πολλῶν μὲν ἐτῶν τοῖς ὑδατώδεσιν, οὕτω δ' ὀνομάζουσι τοὺς λευκοὺς τῇ χρόᾳ, καὶ λεπτοὺς τῇ συστάσει, καὶ μὴ πολλοῦ δεομένους ὕδατος ἐν τῷ κεραννύσθαι. πάντως δ' αὐτοῖς ὑπάρχει τοιούτοις οὖσιν, ὥσπερ οὐδ' ὅλως πλήττουσι τὴν κεφαλήν, οὕτω μηδὲ θερμαίνειν σαφῶς τὸ σῶμα, μηδὲ πέψει τῇ κατὰ γαστέρα, καὶ φλέβας ἐναργῶς συντελεῖν τι, μηδὲ εὐτροφίᾳ συναίρεσθαι. τάχιστα πάντων οἴνων οὗτοι παλαιοῦνται. καλοῦσι δὲ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ παλαιοῦσθαι, τὸ μεταβάλλειν ἑτοίμως εἰς τὴν τοιαύτην ποιότητα τῶν παλαιουμένων. δριμύτης δ' ἐστὶν αὕτη μετὰ τοῦ θερμαίνειν σαφῶς, ὕστερον δὲ καὶ πικρότης, εἰς ἣν μετέστη. ἐνίοτε δὲ καὶ τοὺς ὑδατώδεις οἴνους ἀφικνουμένους ἐστὶν ἰδεῖν, ὅταν γε μὴ φθάσωσιν ἐν τοῖς πρώτοις, ἢ τρισίν, ἢ τέτρασιν ἔτεσιν ὀξυνθῆναι. τοῖς δ' ἰσχυροῖς τε ἅμα καὶ αὐστηροῖς, καὶ λευκοῖς μετὰ πάχους οἴνοις, καὶ μετὰ δεκαετίαν ἐνίοτε συνέπεσε μὴ καλῶς ἀποκειμένοις ὀξυνθῆναι. συνέβαινε δ' αὐτοῖς καὶ παλαιοῦσθαι χρόνῳ παμπόλλῳ. τοιοῦτοι κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰσίν, ὅ τε Τιβουρτῖνος, καὶ Σίγνιος, καὶ Μάρσος, καὶ Συρεντῖνος. ὁ μέντοι Τιβουρτῖνος, καὶ Μάρσος αὐστηροί τε καὶ ῥᾳδίως ὀξυνόμενοι ἐπὶ τὴν ἀπρονόητον ἀπόθεσιν. ὁ δὲ Σίγνιος ἰσχυρότερός τε τούτων ὑπάρχει, καὶ ἧττον ὀξύνεται, καὶ παλαιωθεὶς κάλλιστος γίνεται. περὶ δὲ τοῦ Συρεντίνου τί δεῖ καὶ λέγειν; ἅπαντες γὰρ τοῦτ' ἤδη γινώσκουσιν, ὡς σχεδὸν πρὸ κ. ἐτῶν ἔτι ἐστὶν ἄπεπτος. ἀκμάζει δὲ τοσούτων ἐτῶν γιγνόμενος, ἐπὶ πολύ τε παραμένει πότιμος, οὐκ εὐκόλως ἐκπικρούμενος, συνάμιλλος κατ' ἀρετὴν ὑπάρχων τῷ Φαλερίνῳ. ἐναντία δὲ τούτοις τοῖς οἴνοις, οἱ ὑδατώδεις πάσχουσιν, ὅ τε Σαβῖνος, καὶ ὁ Ἀλβανός, καὶ ὁ Γαυριανὸς ἐν τῷ Ποτιόλων λόφῳ γενόμενος, ὅ τε ἐν Νεαπόλει ἐπὶ τοὺς ὑποκειμένους αὐτῇ λόφους, Ἀμιναῖος μὲν ὀνομαζόμενος, ἀλλὰ λεπτὸς μὲν ὑπάρχων, οὐχ ὥσπερ οἱ ἐπὶ τὴν Σικελίαν τε καὶ Βιθυνίαν Ἀμιναῖοι, καί τοι καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἔθνεσιν, ὀλίγος μὲν ὁ ὑδατώδης καὶ λεπτὸς οἶνος γεννᾶται, οὐ μὴν ἀποδεῖ γε, ὅ τε τοῦ Σαβίνου ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, ὅ τε ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, Ἀρσινίου τε καὶ Τιτακαζηνοῦ, καὶ τοῦ παρ' ἡμῖν ὀνομα

ζομένου Τιβούρου, διὰ τὸ χωρίον ἐν ᾧ γεωργεῖται Τίβας ὀνομαζόμενον, ὅτι πάντες ῥᾳδίως μεταβάλλονται πρὸς τὰς ἐναντίας ποιότητας, ἤτοι τὴν ὀξεῖαν, ἢ τὴν πικράν, ἐν μὲν ἀρχῇ τὴν ὀξεῖαν, ἐὰν δὲ διαμένωσι, τὴν πικράν. πολὺ δ' εἰς ἑκάτερα τὴν ἀλλοίωσιν αὐτοῖς συμβάλλεται τὸ χωρίον ἐν ᾧ κεῖνται. κατ' ἀρχὰς μὲν ἄριστον ἐστὶ τὸ ψυχρόν, ὕστερον δὲ τὸ θερμόν, ἢ πάλιν, ἱκανῶς θερμὸν ἐξ ἀρχῆς, ὡς τόγε χλιαρὸν ὀξύνει ῥᾳδίως αὐτούς. ἐὰν δὲ ἐν τῷ ψυχρῷ κείμενοι διαμένωσιν ἔτεσι β. καὶ γ. τοὐντεῦθεν ἱκανῶς θερμαίνεσθαι δέονται, τοῦ χλιαροῦ δὲ χωρίου καὶ τοῦ μέσου, κατὰ τὴν κρᾶσιν οὐδέποτε δέονται. τινὲς γε μὴν οὕτως ἀσθενεῖς εἰσι καὶ ὑδατώδεις, ὡς μηδ' ἐξ ἀρχῆς φέρειν τὸ ψυχρόν, ἐφ' ὧν ὁ πατήρ μου πείρας ἕνεκεν εἰς θερμότατον οἶκον ἐμβαλὼν στοιβὴν πολλὴν καὶ θερμήν, ἐνέκρυψεν αὐτῇ πληρώσας κεράμια, καὶ τυχὼν τῆς ἐλπίδος, οὐδέποτε ἔσχεν οἶνον ὀξυνόμενον, ἀλλὰ πάντας τάχιστα παλαιουμένους. ὅπως δ' αὖτις οἴκημα παρασκευάσειε θερμόν, ὡς ἐκεῖνος παρεσκεύασεν, ἤδη φράσω. κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἅπαντας παρ' ἡμῖν οἶκοι γίνονται μεγάλοι, τὴν μὲν ἑστίαν ἐφ' ἧς καίουσι τὸ πῦρ ἐν μέσοις ἑαυτῶν ἔχοντες, οὐ πολὺ δὲ αὐτῆς ἀπέχουσιν αἱ τῶν ὑποζυγίων στάσεις, ἤτοι κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη, δεξιόν τε καὶ ἀριστερόν, ἢ πάντως γε κατὰ θάτερον. εἰσὶ δὲ κλίβανοι συνεζευγμένοι ταῖς ἑστίαις κατὰ τὸ πρόσω μέρος ἑαυτῶν, ὃ πρὸς τὴν θύραν βλέπει τοῦ παντὸς οἴκου. τοιοῦτοι μὲν οὖν ἅπαντες οἱ κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἶκοι κατασκευάζονται, κἂν εὐτελεῖς ὦσιν. οἱ δ' ἐπιμελέστερον αὐτῶν κατασκευαζόμενοι, κατὰ τὸν ἔνδον τοῖχον ἔχουσι τὴν κατ' ἀντικρὺ τῇ θύρᾳ τεταγμένην ἐξέδραν. ἑκατέρωθεν δ' αὐτῆς κοιτῶνα, καθ' ὃν ἄνωθέν ἐστιν ὑπερῷα οἰκήματα, καθάπερ καὶ κατὰ πολλὰ τῶν πανδοχείων, ἐν κύκλῳ κατὰ τρεῖς τοίχους τοῦ οἴκου τοῦ μεγάλου, πολλάκις δὲ καὶ κατὰ τέτταρας. ἐκ τούτων οὖν τῶν οἰκημάτων, τὸ μάλιστα σκεπόμενον ἑκατέρωθέν ἐστι, τὸ κατὰ τὴν ἐξέδραν ἐπικείμενον, ἐν ᾧ τὸν οἶνον ὁ πατήρ μου κατετίθετο, μετὰ τὸ κατὰ τοὺς πίθους ζέσαι. τὸ δὲ μονιμώτερον ἐπὶ τῶν κεραμίων ἀποτίθεται πρότερον, ὥσπερ καὶ τοὺς ἄλλους ἐστὶ παρ' ἡμῖν δι' ἔτους θερμαίνειν δι' ὅλου. ἀμείνων δὲ τῶν οἴκων ὁ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ἐστραμμένος, ἀπεστραμμένος δὲ τὰς ἄρκτους. ἔστι δέ τις παρ' ἡμῖν γεννωμένη βοτάνη θαμνώδης πάνυ θερμὴ καὶ δριμεῖα, καὶ ἀρωματίζον ἔχουσά τι, καλοῦσι δ' αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι κολυμβάδα, ἔνιοι δὲ στοιβήν, ἐπιτηδειοτάτην οὖσαν εἰς φυλακὴν οἴνου. συντίθεται οὖν ἐν ταύτῃ τῇ βοτάνῃ τὰ κεράμια, καὶ τῶν οἴκων τῶν ὑπερῴων τοῦ μέρους τὸν ἕνα τοῖχον διετρῆται τρήμασιν ἀξιολόγοις, ἐστραμμένοις εἰς τὸν μέγαν οἶκον, ἐν ᾧ τόν τε κλίβανον ἔφην εἶναι, καὶ τὴν ἑστίαν, προμηθούμενος διὰ τῶν τρημάτων εἰσιέναι θερμασίαν εἰς τὸν οἶκον, ᾧ τὰ κεράμια κατετίθετο. ἔκ τε οὖν τῆς κατὰ τὸν μέγαν οἶκον θερμασίας ἡ ἀποθήκη θερμαινομένη, κἀκ τῆς στοιβῆς θαλπομένη, διεφύλαττε πάντα τὸν οἶνον, ὡς μηδέποτε ὀξυνθῆναι. πρὸς δὲ τὸ μᾶλλον ἐπιτυγχάνειν, καὶ μηδέποτε ἁμαρτεῖν τοῦ σκοποῦ, τοῖς κεραμίοις ἐνέχει τὸν οἶνον οὐ καινοῖς, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐκεκένωτό τις τῶν πεπαλαιωμένων. παραπλήσιον δ' οἷς εἴρηκα, καὶ κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἶδον ἐν τοῖς περὶ Νεάπολιν, καὶ τὸν γειτνιῶντα λόφον αὐτῇ τῇ χώρᾳ γενόμενον, ὃν ὀνομάζουσι Τριφύλλινον. ἐπυθόμην δὲ καὶ κατ' ἄλλα πολλὰ χωρία τῆς Ἰταλίας οὕτω θερμαίνεσθαι τὸν οἶνον, ἀλλ' ὅγε πιστὸς ὥσπερ μόνιμος, οὕτω καὶ κεφαλαλγὴς γίνεται, διὰ τὴν ἐκ τοῦ καπνοῦ προσερχομένην αὐτῷ ποιότητα. φευκτέον οὖν σοι τοὺς τοιούτους ἅπαντας οἴνους ἐν τοῖς συντιθεμένοις φαρμάκοις, ἃ μέλλομεν εἴσω τοῦ σώματος λήψεσθαι. κατὰ δὲ τὰς ἐμπλάστρους, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενα φάρμακα, καὶ τοῖς τοιούτοις, οὐδὲν κωλύει χρῆσθαι, μὴ παρόντων ἀρίστων. αἱρετέον οὖν εἰς τὰς ἀντιδότους, οἴνους φύσει μονίμους, ὧν πρῶτος οὐκ εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν ἀρετήν, ὁ Φαλερῖνος ἐστίν. αἱρετέον δὲ καὶ τούτου τὸν μήπω πικρὸν ὑπὸ παλαιότητος, ὡς ἔνιοι καὶ κατὰ τοῦτο σφάλλονται τῶν τὴν θηριακὴν σκευαζόντων. ἀκηκοότες γὰρ ἀεὶ τὸν περιφερόμενον λόγον τοῦτον, ὡς τἆλλα πάντα γηρᾷ τῷ χρόνῳ πλὴν οἴνου, τὸν παλαιότατον ἐμβάλλουσιν, οὐδὲ τῆς ποσότητος ἔνιοι στοχαζόμενοι, διὰ τὸ μηδὲ γεγράφθαι τὴν συμμετρίαν αὐτοῦ, κατὰ τὰς φαρμακευτίδας βίβλους. δυοῖν δ' ὄντοιν εἰδῶν αὐτοῦ, μηδὲν ἀλλήλων διαφερόντων ἀρετῇ, ἡδίονα τὴν ἀντίδοτον ὁ γλυκύτερος ἐργάζεται, καὶ καλοῦσιν αὐτὸν ἰδίως Φαυστιανόν. καθάπερ οὖν οἱ τὸν μεταβάλλοντα, καὶ ὀξυνόμενον οἶνον ἐμβάλλοντες ἁμαρτάνουσιν, εἰ γὰρ καὶ μηδὲν ἔχοι ἔγκλημα καθ' ἑαυτόν, ἀναμιχθεὶς τοῖς τῆς ἀντιδότου φαρμάκοις, ὀξύνεται πολλάκις, οὕτως ὁ παλαιότατος Φαλερῖνος, καὶ μάλιστα ὅταν βραχὺ πλείων ληφθῇ, πικρὸν ἐργάζεται τὸ φάρμακον. εἷς δέ τις ἰατρός, καὶ τὸ μέλι πάνυ παλαιὸν ἐνέβαλεν ὁμοίως τῷ Φαλερίνῳ, κατὰ τοιόνδε τινὰ λογισμόν. οἰνῶδες ποτὲ μέλι, τί γέγονε τὸ κεκραμένον, ἔμπροσθεν ἄριστον αὐτὸ φαινόμενον. ἀσφαλέστερον οὖν ἔδοξε καθάπερ ἐπ' οἴνου τοῦ τῷ μήκει τοῦ χρόνου κεκριμένου, ὡς οὐ φθείροιτο, μῖξαι τῷ φαρμάκῳ. τὸ δὲ ἦν ἄρα, διὰ τὸν χρόνον ὑπόπικρον, εἶτα καὶ τὴν ἕψησιν προσλαβὼν ἐπὶ πλέον γενομένην, ἔτι μᾶλλον ἐδείχθη πικρόν, ὅπερ ἅπαντι μέλιτι τῷ παλαιοτέρῳ συμβαίνει κατὰ τὴν ἕψησιν. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, ὅπου γε καὶ χωρὶς τῆς ἑψήσεως, ἐν τῷ χρόνῳ πικρότερον αὐτὸ τοῦ γλυκυτέρου γίνεται. καὶ παρά γε τῷ ἐμῷ πατρὶ μέλι τι πικρὸν οὕτως ἦν, οἷον ἐν τῷ Πόντῳ γίνεται κατά τινα τῶν χωρίων, ἐν οἷς αἱ μέλιτται συνάγουσιν ἀπὸ τῶν ἀψινθίων. αὐτὸ τοῦτο δ' ἔφασκε, τὸ μέλι τὸ παρὰ Ἀθηναίοις ἄριστον, χρόνῳ παμπόλλῳ παλαιωθέντος γεγονέναι πικρόν. ἐπεὶ δ' ἄχρηστον ἐφάνη μοι, καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς ἄχρι νῦν φυλάττω, πικρότερον μὲν ἔτι καὶ μᾶλλον, ἢ τότε ἦν γεγονός, ὥσπερ γε καὶ μελάντερον, οὐ μὴν παχύτερόν γε πολλῷ. καὶ τοῦτ' ἔοικεν ἐξαίρετον ὑπάρχον τῷ καλλίστῳ μέλιτι. καὶ γάρ τοι, καὶ τὸ ἐν Ἐλεοῦντι τῆς Χερρονήσου κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην ἔνθα τὸ ἡρῷόν ἐστι τοῦ Πρωτεσιλάου γενόμενον μέλι, πάντ' ἔχον Ὑμηττίου μέλιτος, μέχρι πολλοῦ τὰ αὐτά, τῷ χρόνῳ προϊόντι, πρὸς τὸ παχύτερον γίνεσθαι, καὶ θρομβοῦται πολλάκις. μέλι μὲν οὖν πάντως ἐμβλητέον ἐστὶ τὸ κάλλιστον ταῖς ἀντιδότοις, Ὑμήττιον, ἢ Θάσιον, ἢ πάντως γε Ἀττικόν. εἰ δὲ ἀποροῖμεν ποτὲ αὐτοῦ, τοῦ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις γινομένου, ὅτι περ αὖ ὁμοιότατον ἢ τούτῳ. γίνεται δὲ κατὰ τὸν Ἰσθμὸν μέλι ἀγαθόν, ὃ καλεῖταί γε τοῦτο Ἰσθμιανὸν ἰδίως ἀπὸ τοῦ χωρίου, καθάπερ καὶ τόβρειον, καὶ αὐτὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχον. ἔνδοξα μὲν οὖν ταῦτα. γίνεται δὲ καὶ κατ' ἄλλα χωρία κάλλιστον μέλι, διὰ βραχύτητα δ' ἅπαν τὸ δαπανώμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ὡς μὴ περιττεύειν εἰς ἄλλην χώραν ἐξάγεσθαι, καὶ διὰ τοῦτ' ἀγνοεῖσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν χώρᾳ

τῇ

τῆς μεταξὺ περγάμου τε καὶ τῆς ἐπὶ θαλάττῃ πόλεως ἐλαίας, ἔστι τις λόφος θύμων μεστὸς, ἐν ᾧ κάλλιστον αἱ μέλιτται συντιθέασι μέλι δαπανώμενον αὐτόθι. κεῖται δὲ ὁ λόφος οὗτος ἀπὸ περγάμου πορευομένῳ εἰς ἐλαίαν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσιν, οὐ μὴν ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ὑπερκειμένην δὲ τῆς ἡμετέρας χώρας μυσίαν, ἣν ὀνομάζουσι βρέττιον, ἐθαύμασα θεασάμενος μέλι παραπλήσιον ἀκριβῶς ἀττικῷ, καίτοι τοῦ ἄλλου μέλιτος ἀκριβῶς ἐν αὐτῷ φαυλοτάτου γιγνομένου. ἀλλὰ γὰρ κἀκεῖ λόφος τις ἦν, οὐ μέγας πετρώδης ὅλως, θύμων τε καὶ ὀριγάνων μεστός. ἄλλοθι δὲ κυτίσου μὲν ἦν τὸ χωρίον μεστόν. ἐγεώργει δ' ὁ δεσπότης αὐτοῦ μέλι γλυκύτατον, ὡς ὑπερβάλλειν ἐν τούτῳ τὸ ἀττικόν, οὐ μὴν δριμύ γε, καὶ διὰ τοῦτο ταχέως μὲν ἀποστρέφον τοὺς χρωμένους αὐτό, ταχέως δὲ ναυτίαν κινοῦν, εἰ καὶ βραχὺ πλέον ληφθείη. καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῖς γράψασι περὶ τοῦ κυτίσου, τοῦθ' ὁμολογεῖται πᾶσιν, ὡς πλεῖστον μέλιτος ἐκ τῶν ἀνθέων αὐτῆς αἱ μέλιτται δρέπονται. θαμνῶδες δ' ἐστὶ φυτὸν ἡ κύτισος εἰς ὕψος ἀνῆκον ὅσον αἱ μυρρίναι. εἴρηται δέ μοι ταῦτα χρησιμώτατα τοῖς μὴ μόνον ἐν ῥώμῃ κατοικοῦσιν ἰατροῖς, εἰς ἣν τὰ πανταχόθεν ἥκει κάλλιστα διὰ παντὸς ἔτους, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ἅπαντι μέρει τῆς οἰκουμένης, ὅπως εἰδότες τὰ γνωρίσματα τῶν ἀρίστων, ἐκλέγοιντ' ἂν τῶν παρ' ἑαυτοῖς, ἢ πάντως γε τῶν ἀστυγειτόνων, ἢ ὁμοεθνῶν τὰ κάλλιστα. Φιλώνειον μὲν οὖν τις ἀντίδοτον, ἤ τινα ἄλλην τῶν εὐτελῶν συντιθεὶς, οὐ πάνυ τι δεῖται τῶν εἰς ἄκρον ἀρίστων φαρμάκων. εἰ δὲ τὴν μιθριδάτειον, ἢ τὴν θηριακὴν, ἤ τινα ἄλλην τῶν πολυμιγμάτων τε καὶ κινάμωμον ἐχουσῶν συντιθείη, πάντων τῶν ἀρίστων δεῖται φαρμάκων. καὶ οὐκ ἂν εὐπορήσειεν ἐν ἄλλῳ χωρίῳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ῥώμῃ σκευάζουσι τὰς τοιαύτας ἀντιδότους, οὐχ οἱ ἄριστοι μόνοι τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μυροπῶλαι, πάντες μέντοι τῶν ἐν αὐταῖς ἁμαρτάνοντες ἔλαττον ἢ μεῖζον, ὅμως μὴ συντιθέντες ἄχρηστον φάρμακον. Ἀντωνίνου μὲν οὖν βασιλεύοντος, τῶν πλουσίων ἡ θηριακὴ ἐσκευάζετο πολλοῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτε τῶν δυσπορίστων ἀπέλιπέ τινα. θαυμαστὸν γὰρ ὅπως οἱ πλούσιοι τὰ τῶν αὐτοκρατόρων ζηλοῦσιν, ἢ βούλονταί γε φαίνεσθαι ζηλοῦντες, ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθεν, ὀλίγιστοι κατασκευάζουσι τὴν ἀντίδοτον ταύτην, ὥσπερ γε καὶ τὴν μιθριδάτειον, ὡς οὖν ἐν ῥώμῃ τῶν ἀρίστων φαρμάκων ἁπάντων εὐπορῆσαι μᾶλλον ἐστὶν, ἢ κατ' ἄλλο χωρίον, οὕτως ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ Καίσαρι σκευάζων τις, ἔτι μᾶλλον εὐπορεῖ πάντων τῶν εἰς ἄκρον ἀρετῆς ἡκόντων, οἴνου μὲν τοῦ φαλερίνου, καὶ μέλιτος ὑμηττίου, ὀποβαλσάμου τε τοῦ συριακοῦ καλουμένου. διὰ δὲ τὸν τόπον ἐν ᾧ γεννᾶται, πλεῖστόν τε καὶ κάλλιστον, ἕτερον ὄνομα δεύτερον ἔχον, τὸ ἐγγαδινὸν γὰρ ὀνομάζεται, κρεῖττον ὂν τῶν ἐν ἄλλοις χωρίοις τῆς παλαιστίνης γινομένων. ὅσῳ δ' ὁ οἶνος ὁ φαλερῖνος ἀμείνων ἐστὶ τοῦ κατὰ τὰ καπηλεῖα, τοσούτῳ τοῦ κατ' αἴγυπτον γιγνομένου. τῷ τοίνυν ἐπισταμένῳ γνωρίζειν ἀκριβῶς ἑκάστου τῶν φαρμάκων τὴν ἀρετὴν, ἐὰν ὑπάρξῃ Καίσαρι σκευάζειν ὡς ὑπῆρξεν ἐμοί, τὸ κάλλιστον σκευασθήσεται. κομιζομένων γὰρ τοῖς βασιλεῦσι τῶν ἀρίστων ἁπανταχόθεν, ἐξ αὐτῶν πάλιν τούτων τὸ κάλλιστον αἱρήσεται, ἔγωγέ τοι τῶν οἴνων τῶν φαλερίνων ἑκάστου τὴν ἡλικίαν ἀναγινώσκων ἐπιγεγραμμένην τοῖς κεραμίοις, ἠχόμην τῆς γεύσεως, ὅσοι πλειόνων ἐτῶν ἦσαν εἴκοσι, προερχόμενος ἀπ' αὐτῶν ἄχρι τῶν οὐδὲν ὑπόπικρον ἐχόντων. ὁ γὰρ παλαιὸς τῶν οὐδέπω πικρότητα προσειληφότων, ἄριστός ἐστιν ὡς ἐφ' ἡλικίᾳ. τοῦ δ' ὑμηττίου μέλιτος ἐν ταῖς αὐτοκρατορικαῖς ἀποθήκαις ὄντος πολλοῦ, τοῦ δι' ἔτους γενομένου, ἐκλέγων ἐξ αὐτοῦ πάλιν τὸ γλυκύτατον, καὶ δριμύτατον. ἄμεινον γὰρ τοῦτο τοῦ προσφάτου, καὶ παλαιοτέρου. ἐπεὶ δ' οὐ μόνοις τοῖς βασιλικὴν ἀφθονίαν ἔχουσι τῆς τοιαύτης παρασκευῆς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἰατροῖς ὠφέλιμον εἶναι χρὴ τὴν γραφὴν, ὁ λόγος μοι γίνεται μακρότερος. αὐτίκα γέ τοι πολλὰ τῶν ἀθήνησι πιπρασκομένων, ἔχει μόρια πολλὰ κατακεκρυμμένα μὲν ἐν τῷ βάθει, καὶ διὰ τοῦτο μὴ βλεπόμενα, δριμύτητα δὲ τῷ μέλιτι παρέχοντα. τῷ χρόνῳ δὲ ἐπιπολῆς γίνεται τὰ θύμα, καθάπερ καὶ τἄλλα ὅσα τῶν ἑτερογενῶν ἐμφέρεται τῷ μέλιτι, καὶ πολλὰ τῶν πιπρασκομένων ἐν ῥώμῃ τοιαῦτα φαίνεται, πλὴν εἰ τρίβοντες ὄντες οἱ κομίζοντες, αὐτὰ φθάσειαν ἀφελεῖν ὅσα τῶν θύμων ἐπεπόλασεν, ὡς τοὺς πολλοὺς ἐξαπατᾶσθαι γευομένους τοῦ μέλιτος, ἐπικρατοῦσαν ἔχοντος τὴν τῶν θύμων ποιότητα. τοῦτο δ' οὐ γίνεται κατὰ τὸ μὴ δολωθέν. ἐὰν ποτ' οὖν αἴσθῃ θύμου ὄζον τὸ μέλι, τὴν εἰρημένην ἄρτι πανουργίαν τεκμαίρου. τὸ γὰρ ἄριστον μέλι, τὴν μὲν δριμύτητα τῶν θύμων ἐπισπᾶται, τὴν ὀσμὴν δ' οὐκ ἐκμάττεται, καθάπερ οὐδὲ τὸ τῆς γεύσεως σφοδρόν. περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ μέλιτος ἀρετῆς αὐτάρκως εἴρηται. μέχρι γὰρ πόσου χρὴ ἕψειν αὐτὰ, ἐν τῷ τῆς σκευασίας εἰρήσεται λόγῳ. περὶ δὲ τῶν οἴνων λεκτέον ἐφεξῆς, ὅσα μικρῷ πρόσθεν ἀπελίπομεν. ἐὰν γὰρ ἐν ἀσίᾳ σκευάζων, ἤ τινι τῶν ἐθνῶν τῶν ἄλλων δεηθῇς οἴνου χρησίμου τῷ φαρμάκῳ, τὴν μὲν χροιὰν ζητεῖν τὸν κιρρόν. οὐδεὶς γὰρ οὔτε τῶν μελάνων, οὔτε τῶν λευκῶν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐρυθρῶν ἐπιτήδειος εἰς τὰς τοιαύτας ἀντιδότους ἐστὶ, τῇ συστάσει δὲ τὸν λεπτὸν ὡς διαυγεῖσθαι. τῇ γεύσει δ' ὡς ἐπὶ τοῦ φαλερίνου προείρηται, τὸν μηδέπω μὲν πικρὸν, οὐ μὴν ἄπεπτον ἔτι διὰ τὴν νεότητα. γράψω δέ σοι καὶ παράδειγμα τῶν τοιούτων οἴνων ὀνομασί, τῶν γε κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀσίαν γιγνομένων, καὶ πρὶν αὐξηθῆναι τὴν ῥωμαίων δύναμιν, ἔνδοξον γεγενῆσθαι τὸν φαλερῖνον, οἱ παλαιοὶ τῶν ἰατρῶν ἔγραψαν τὰς προσηγορίας. εἰσὶ δ' οὗτοι τρεῖς ἐν ἀσίᾳ. γεννᾶται δὲ ὁ μὲν ἐπονομαζόμενος ὑπ' αὐτῶν ἀριούσιος ἐν χίῳ, τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ χωρίου κτησάμενος ἐν ᾧ γίνεται. καθάπερ καὶ ὁ λέσβιος ἀπὸ τοῦ τῆς νήσου πάσης ὀνόματος. ὁ δὲ τμωλίτης ἀπὸ τοῦ λόφου καθ' ὃν γίνεται. τμῶλος γὰρ αὐτῷ τοὔνομα. δῆλον δ' ὅτι τὸν ἄριστον αὐτῶν τούτων, ἐκλέγεσθαί σε χρὴ κατὰ τὰ προειρημένα γνωρίσματα, καθάπερ ἐπὶ τοῦ μέλιτος εἶπον. ὄντος γὰρ ἅπαντος σχεδὸν τοῦ κατὰ τὴν ἀττικὴν καλοῦ, τούτου πάλιν αὐτοῦ τὸ ὑμήττιόν ἐστι κάλλιστον, εἶτ' ἐπ' αὐτῷ τὸ θάσιον. οὕτως οὖν καὶ τῶν οἴνων πολλῶν ὄντων τῶν ἐν λέσβῳ γιγνομένων, ὁ κιρρὸς καὶ μὴ παχὺς, εὐώδης δὲ καὶ στύφων μὲν ἥκιστα, βραχυτάτην δὲ γλυκύτητα ἔχων, οὐ μὴν ἀσαφὲς τοῦτο, καλεῖται μὲν ἰδίως λέσβιος. ἄριστος δέ ἐστιν ἐν ἐρεσῷ γεννώμενος τοιοῦτος, εἶτα δεύτερος ὁ ἐν μηθύμνῃ, καὶ τρίτος ὁ ἐν μιτυλήνῃ. τὸν ἄριστον οὖν ἐν τούτοις ἐκλέξῃ, τοῖς εἰρημένοις γνωρίσμασι κρίνων. ὃς γὰρ ἂν ἐν τοῖς εὐωδεστέροις ᾖ τοῦ παραλαμβανομένου, καὶ γλυκύτερος, καὶ κατὰ τὴν σύστασιν λεπτότερος, οὗτος ἐστὶν ἄριστος. τοῦ μὲν οὖν λεσβίου τοιοῦτο τὸ εἶδός ἐστιν, ὥσπερ γε καὶ τοῦ ἀριουσίου, βραχεῖαν διαφορὰν ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐχόντων, οὐ μὴν τοῦτό γε τμωλίτου, οὐδὲ

τοῦ φαλερίνου. δύο γὰρ αὐτῶν εἴδη, γλυκὺς μὲν ὁ ἕτερος, ὁ δ' ἕτερος ὥσπερ οὐ γλυκὺς, οὕτως οὐδ' αὐστηρὸς, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ κατά γε ταῦτα τῶν τε αὐστηρῶν, καὶ τῶν γλυκέων οἴνων. ἐμβάλλοις οὖν τῇ θηριακῇ τὸν γλυκὺν, οὐχ ὡς εἰς τὴν ὅλην τοῦ φαρμάκου δύναμιν ὄντα βελτίονα προαιρούμενος, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ἐν τῷ γεύεσθαι χάριτος, ἧς χρὴ φροντίζειν ἐν τοῖς καταπινομένοις φαρμάκοις. ὅταν ἐν αὐτοῖς ἔχει πάμπολλα πικρὰ, καθάπερ ἡ μιθριδάτειος τε καὶ ἡ θηριακή. καὶ τὰ ἄλλα δὲ πάντα φάρμακα διὰ πολλῆς πείρας κεκριμένα, τοῖς ἰοβόλοις θηρίοις ἀντιτετάχθαι, πικρὰ ταῖς ποιότησιν ἐστὶν, ὡς κἀν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ φανεῖται. Ὅμηρος δ' ὡς ἔοικεν οἴεται καὶ τὰς ὀδύνας ἰώμενα, τοιαῦτ' εἶναι πάντα. λέγει γοῦν οὕτως. ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν χερσὶ, διατρίψας ὀδυνήφατον. ἥ οἱ ἁπάσας ἔσχ' ὀδύνας. ἔμπειρον εἶναι συμβουλεύω τὸν ἰατρὸν, εἰ οἷόν τε πάντων φυτῶν. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τῶν πλείστων γε, καὶ ὧν ἡ χρεία πολλή. γένη δ' αὐτῶν, εἰ δὲ βούλει διαφορὰς ὀνομάζειν, αἵδε εἰσὶν, δένδρα καὶ θάμνοι, καὶ πόαι, καὶ ἄκανθαι, καὶ φρύγανα. δυνάμενος γὰρ αὐτὰ γνωρίζειν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος, ἐν πολλοῖς τῆς γῆς εὑρήσεις τόποις, ὥσπερ κἀγὼ κατὰ τὴν ἰταλίαν εὗρον ἐν πολλοῖς χωρίοις, ὅσα μήτε φυόμενα, μήτε αὐξανόμενα γνωρίζουσιν, οἳ τὰ ξηρανθέντα μόνα διαγινώσκουσιν. οὐδεὶς γοῦν ἐστι τῶν μυροπωλῶν, ὃς οὐκ οἶδεν τὰς ἐκ κρήτης κομιζομένας βοτάνας, ὥσπερ καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς προαστείοις ῥώμης ἐξ αὐτῶν οὐκ ὀλίγας φυομένας, παντάπασιν ἀγνοοῦσι, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἐκφέρουσιν, οὐκ ἐπιτηροῦσιν. ἐγὼ δ' εἶδον καὶ χαμαιπίτυν, καὶ χαμαίδρυν, καὶ θλάσπι, καὶ κενταύρειον, ὑπερικόν τε καὶ πόλιον, ἄλλα τε τοιαῦτα κατὰ τὸν καιρὸν ἐπιτηρῶν, ἀκμαῖα λαμβάνων, μήθ' ὑπερξηρανθέντα κατὰ τὸν θερινὸν ἥλιον, ἀλλὰ μηδὲ θᾶττον, ἢ προσήκει ληφθέντα, τῶν καρπῶν ἀπέπτων ἔτι καὶ ἀτελῶν ὑπαρχόντων. ἡ γάρ τοι τῶν συνθέτων φαρμάκων ἀρετὴ, ταῖς τῶν ἁπλῶν ἀρεταῖς ἕπεται, βραχείας τινὸς τῆς ἐν αὐτῇ τῇ σκευασίᾳ γιγνομένης διαφορᾶς, ἐφ' ἣν ἤδη μεταβήσομαι, προσγράψας τὴν συμμετρίαν τῶν μιγνυμένων ἀλλήλοις ἁπλῶν φαρμάκων. ἐπεὶ δ' ἔνιαι κακῶς εἰσι γεγραμμέναι, τινῶν μὲν ἐν τῷ τοῖς αἰτήσασι διδόναι τὰς γραφὰς ἑκόντι ψευδομένων, ἐνίων δὲ καὶ διαστρεφόντων ἃ παρά τινων ἔλαβον ἀντίγραφα. τὰ δὲ δὴ βιβλία τὰ κατὰ τὰς βιβλιοθήκας ἀποκείμενα, τὰ τῶν ἀριθμῶν ἔχοντα σημεῖα, ῥᾳδίως διαστρέφεται, τὸ μὲν πέντε ποιούντων ἐννέα, καθάπερ καὶ τὸ ο. τὸ δὲ ιγ. προσθέσει μιᾶς γραμμῆς, ὥσπερ γε καὶ ἀφαιρέσει μιᾶς ἑτέρας, διὰ τοῦτο ἐγὼ καθάπερ ὁ Μενεκράτης ἔγραψε βιβλίον ἐπιγράψας ὁλογράμματα αὐτοκράτορος, καθότι τὰ μὲν ζ. διὰ δυοῖν γέγραπται συλλαβῶν, οὐ διὰ τοῦ ζ μόνου, τὰ δὲ κ διὰ τριῶν, οὐ διὰ τοῦ κ μόνου. τὰ δὲ τριάκοντα διὰ τεττάρων, οὐ διὰ τοῦ λ μόνου, καὶ τἄλλα ὁμοίως, οὕτω ποιήσω καὶ αὐτός. ἐπαινῶ δὲ καὶ τὸν Ἀνδρόμαχον ἐμμέτρως γράψαντα τὴν θηριακὴν αὐτὴν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινές. ὁ δὲ Δαμοκράτης καὶ τἄλλα πάντα διὰ μέτρων ἔγραψεν ὀρθῶς ποιήσας. ἥκιστα γὰρ οἱ πανοῦργοι δύνανται διαστρέφειν αὐτά, καὶ πρῶτόν γε τὴν ἐκείνου γραφὴν ἔμμετρον ἐνταῦθα παραθησόμεθα.

Ἀνδρομάχου πρεσβυτέρου θηριακὴ διὰ ἐχιδνῶν ἡ καλουμένη γαλήνη.

Κλῦθι πολυθρονίου βεβαρὸν σθένος ἀντιδότοιο,
  Καῖσαρ ἀδειμάντου δῶτορ ἐλευθερίης.
Κλῦθι Νέρων, ἱλαρὴν μιν ἐπικλείουσι γαλήνην
  οὐδιον, ἣ κυανῶν οὐκ ὄθεται λιμένων.
οὐδ' εἴ τις μήκωνος ἀπεχθέα δράγματα θλίψας,
  χανὼν ὑπὲρ στυγνῆς χεῖλος ἔχοι κύλικος.
οὐδ' εἰ κωνείου πλήσαι γένυν, οὐκ ἀκονίτου,
  μέμψεται δ' οὐ ψυχροῦ χυλὸν ὑοσκυάμου.
οὐ θερμὴν θάψοντε, καὶ ὠκύμορον πόμα μήδης,
  οὐδ' ἔμεν αἱμηρῶν ἕλκεα κανθαρίδων.
οὐ ζοφερῆς ἐχιός τε καὶ ἀλγεινοῖο κεράστου
  τύμματα, καὶ ξηρῆς διψάδος οὐκ ἀλέγοι.
σκορπίος οὐκ ἐπὶ τήνδε κορύσσεται, οὐδέ μιν αὐτὴ
  ἀσπὶς ἀδηρίτων ἰὸν ἔχουσα γόων.
οὐ μὴν ἀπεχθόμενος, καὶ δρύας ἀντιάσειε,
  καὶ κατὰ φωλιὸν θερμὸς ἐνέρθε μένοι.
οὐκ ἀλέγοι δρυΐνα, ἀναίμακτον δ' ἔχει ἰὸν
  αἱμόῤῥους, τοίῳ δαμναμένη πόματι.
οὐ μὲν ἀπεχθήεντα φαλάγγια σίνεται οὕτως
  ἀνέρα, φρικαλέον δ' ἄχθος ἔθηκε πόνων,
οὐχ ὕδρος, οὐκ ἐπιχέρσον, ὅθ' ὕδατα καρκίνος αἴθει
  βοσκόμενος, θέρμης ἤρξατο πρῶτον ἄλης,
χέρσυδρος, θανάτῳ πεπαλαγμένα χείλεα σύρων
  αὐτόμενος γλυκεροῦ τέρμα φέροι βιότου.
τῇ πίσυνος, λειμῶσι θέρους ἐπιτέρπεο Καῖσαρ,
  καὶ λιβυκὴν στείχων, οὐκ ἀλέγοις ψάμαθον.
οὐδὲ μὲν ἀμφίσβαινα φέρει μόρον, οὐδέ τις ἤδη
  φρεῦνος ἐνὶ ξηροῖς βοσκόμενος πεδίοις.
ῥεῖα δὲ καὶ στομάχοιο φέροις ἄκος οἰδήσαντος,
  καὶ
καὶ θοὸν ἴκσαις ἆσθμα κυλινδόμενον.
ἢ ὁπόταν περὶ γαστρὶ κυκώμενον ἔνδοθι πνεῦμα
  κυμαίνῃ, κωφὸν κῦμα βιαζόμενον.
ἢ ὅτε ἐνὶ στροφάλιγγι ἀπηνέϊ κυμήνειεν
  ἔντερον, ἢ τανάου σφυγμὸν ἔχωσι κώλου,
ἢ ὁπόταν χολόεντος ὅλον δέμας. ἔξοχα δ' ὅσσε,
  καὶ μερόπων χροιὴν πάμπαν ἀνινάμενοι,
ἴκτερον ἱλάσκονται ἀπηνέα, μηδ' ἐπὶ θοίνα,
  εἰ καί σφιν μακρὸν Ζεὺς πετάσειε πέρας
νούσοις, μοῦνον δὲ κατηφέα θυμὸν ἔχοντες,
  φεύγωσι σφετέρων ἤθεα κηδομένων.
εἰ δέ που, ἢ κακόεργον ἴδοις ἐπὶ σώμασιν ὦχρον,
  ῥύσαις ὑδρηλὴν νοῦσον ἐπειγομένην,
καὶ φαέων ἀμβλεῖαν ἄφαρ λάμψειεν ὀπωπὴν
  τῷ, καὶ ἀρχομένης οὐκ ἀλέγοις φθίσιος.
οἵη καὶ τετάνοιο, καὶ ἀρχομένοιο τενόντων
  σπάσματος, ἠρέ βυθοῦ ἄχθος ὀπισθοτόνου,
ἤτ' ἄρα καὶ θώρακος, ὅσην ὠτρυνατο χώρην,
  λοξὸς ἀναθλίβων πνεύμονα κοῦφον ὑμήν.
ἢ ὅτε φρικαλέην τις ἔχοι περὶ κύστιν ἀνίην
  ἕλκεος, ἢ καί που δαμναμένοιο πόρου
οὖρον ἐπιφράσσοιτο, ὅτ' ἔχεται πολλάκι καυλὸς
  ὁρμὴν, ἢ κενεὴν σευόμενος ἐς κυθέρην.
νεφρῶν δ' ἡνίκα φῶτα κατ' ἰξύος ἄλγος ἐπείγοι,
  θαῤῥῶν τοιαύτην ἐξελάσεις ὀδύνην,
καὶ μογερῶν στέρνων ἀπολύσεται ἔμπυον ἰλύν,
  πινομένη πολλοὺς μέχρις ἐπ' ἠελίους.
ἀλθαίνει, καὶ λοιμὸν ἀκηδέα, πᾶσαν ἐπ' ἠῶ
  δύσπνοον, ἐκ τοίης παρθέμενος πόσιος,
  καὶ

καὶ κεινὸς ὑδροφόβην γινώων λυσσάων ξεινὴν
φεύξεται εὐόδμου γαῦρος ἐπ' ἀντιδότου.
ἢν δή τοι κυάμοιο, τὸν ἔτρεφεν εὔσκιον ὕδωρ,
τέλμασι καὶ πολλοῖς κρυπτόμενον πετάλοις
νηλῶς κυάμοιο, διὰ βάρος ἄμμιγα χεύας,
θερμὸν ὕδωρ τρισσῶν κιρνάμενος κυάθων.
πίνοιεν δ' ὅτε κοῖτον ἄγοι κνέφας, ἄλλοτε δ' ἠοῦς,
ἄλλοτε καὶ διπλῆν εὖ πόσιν ὀρνύμενοι.
ἠοῦς μὲν κεράσαιο παρηγορέων κακοῦ ὁρμήν,
ὅσσις ἀλγεινὸς λάμπεται ἠέλιος.
νυκτὶ δ' ὁμῶς ὅσσις πρὶν ἐπώδυνος ἔσσεται ὀρφνή,
εὐναστείραν ἔχοις τειρομένων πρόποσιν.
ἰοβόλων δ' εἰ καί τις ὑπὸ γναπτῆσι δαμείη,
ἢ μογερὸν κυανοῦ πόμα λάβοι θανάτου,
ἴσην δ' ἐντείνειο κατ' ὀρφναίην τε καὶ ἠῶ,
δαμναμένοις ἱλαρὴν παρθέμενος κύλικα.
καί κεν ἀεὶ πνείοντας ἄγοις περὶ κοῖτον ἑτοίμως
†γηθαλέους ταύτῃ Καῖσαρ ἀνωδυνίῃ. †γηθοσύνους
πρῶτα μὲν ἀγρεύσαιτο κακηθέας ἐμπέραμος φώς,
τολμηρῇ μάρπτων χειρὶ θοοὺς ὄφιας.
τοὺς ἤδη κρυεροῦ ἀπὸ χείματος, οὐκέτι γαίης
κρύπτουσι στυφνοὶ πάμπαν ἔνερθε μυχοί,
εἰαρινὴν ἐφ' ἅλωα, χυτὸν βόσκοντα ἀν' ἄλσος
διζόμενοι χλωροῦ σπέρμα λαβεῖν μαράθρου.
ὀξυτέρην τό, τίθησιν ἐφ' ἑρπηστῆρσιν ὀπωπήν,
πιαῖνον δ' ἐλλοῖς ἄλγεα βουπλάτους.
τῶν δ' αὐτῶν οὐράς τε καὶ ἰοβόλους ἀπὸ κόρσας
τάμνοις, καὶ κενεὰς γαστέρας ἐξερύοις.
οὗλα γὰρ ἀμφοτέρων φέρει ὧδε τύμμασι ἄχθη,
λυγρὸν ὑπ' οὐραίην ἰὸν ἔχων φολίδα.
τοὔνεκά οἱ τμήσαιο κατ' αὐχένα, ἠδὲ κατ' ἄκρα,
ὅσσον πυγμαίης χειρὸς ἔνερθε βάθος.
λοίγια δὲ σταλάουσι σὺν αἵματι, τῶν ἄπο πέζαν
ἐκτὸς ἔχων, ἱλαρὴν δέξεται αὐτολίην.
ὁππότε δὴ τά γένοιτο, τότε ἐν κεραμηΐδι χύτρῃ
κατθέμενος πυρσοῦ σάρκας ὑποφλεγέτω,
ὕδατι ἐγχεύσας ὅσσον ἄρκιον, καὶ ἀνήθου
κλῶνας ἐχιδναίῃ σαρκὶ συνεψομένας.
κεῖνα δὲ σκολιαὶ ἀπορρέωσιν ἄκανθαι,
καὶ κακὸν οἰδαίνῃ νῶτον ὕπερθεν ἔχις
ἐκτὸς ἕλοι, ζείοντα καταψύχων κυκεῶνα,
ὄφρ' ἑκὰς ἐντείναιο σάρκας ἀπεχθομένας
ἑρπυστῶν τ' ἰόεντας ἀπορρίψειεν ἀκάνθας
πάμπαν ὑπ' εὐδίφρου χειρὸς ἐλεγχομένας.
αὐαλέου δ' ὧδε τοῖσι βάλοις εὐεργέος ἄρτου,
ὅσσον τερσαίναι σάρκα, δύναιτο τροχοὺς
πλάσσεσθαι, δ' ὅτε μύγδα κύτει περιαγέος ὅλμου
θλασθείη, σκιεροῦ καττεθὲν ὑπὲρ δαπέδου.
αὐτίκα δὲ σκίλλην τευχώδεσιν ἄμμιγα φλοιοῖς,
στατὶ περιπλάσσας, θάλπε κατὰ φλογιῆς
ὄφρα κεν ὀπταλέην τε, καὶ οὐ σκληρὴν περὶ κόρσην
ἐντείναιο σποδιῆς ἠρέμα δαιομένης,
καὶ ῥ' ὅτε θαλπομένη ῥῆξαι σέλας ἔκτοθι πυρσοῦ
κάτθεο, καὶ τείσην σαρκὸς ἔχεις μερίδα,
ὅλμοις, καὶ στρυφνοῖο βάλοις δυοῖν ὀρόβοιο,
ἐν δ' ὑπέρῳ μίξας συνδυνέων μυχόθεν
αἴνυσο, καὶ δινήεντας ἀνάπλασσε τροχίσκους,
τοὺς δ' ἑκὰς ἠελίου ψύχεο τειρομένους.

τῶν

τῶν δ' ἤτοι δραχμὰς μὲν ὑπὸ πλάστιγγος ἀφέλκοις
δοιάς, τὴν πέμπτην παρθέμενος δεκάδα,
ἥμισυ θηρείοιο βαλὼν τροχοειδέος ἄρτου,
καὶ δολιχὸν σταθμῷ τόσσον ἔχοι πέπερι.
ἶσα δ' ὀποῦ μήκωνος ἔχοι, καὶ μάγματος αὔτως,
μάγματος ἡδυχρόου τόσσον ἐφελκομένου.
δώδεκα δὲ ξηροῖο ῥόδου δραχμαῖσιν ἰσάζοις
φύλλα, καὶ ἰλλυρίην ἶριδα κατθέμενος,
κυανέης μίξαιο μελιπτόρθου γλυκυρρίζης
τοσσόν, καὶ γλυκερῆς σπέρματος βουνιάδος.
σκόρδιον, καὶ κεῖνον ὀπὸν μίσγειο θυώδη,
βαλσάμου ἀσυέης ἔνδοθεν αἰνύμενος.
τοῖς δ' ἐπὶ κινάμωμον ἰσάζεο, μηδέ σε λήθῃ
ἀγαρικὸν τούτοις ἰσοβαρὲς θέμεναι,
ἢ ἔτι, καὶ σμύρνης, καὶ εὐόδμου κόστοιο,
καὶ κρόκου, ὃν ἄντρον θρέψατο κωρύκιον,
καὶ κασσίην, ἰνδήν τε βάλοις εὐώδεα νάρδον,
καὶ σχοῖνον νομάδων θῦμα φέροις ἀρράβων,
καὶ λίβανον μίσγοιο, σὺν ἀγλαὴν στήσαιο
ἄμμιγα κυανέῳ κατθέμενος πεπέρει,
δικτάμνου τε κλῶνας, ἠδὲ χλοεροῦ πρασίοιο,
καὶ ῥῆον. στοιχὰς δ' οὐκ ἀπάνευθε μένοι,
οὐδὲ μὲν πετροσέλινον. ἡ δ' εὐώδης καλαμίνθη,
δριμύ τε τερμίνθου δάκρυ λιβυστιάδος,
Ζιγγίβερι θερμόν, ἢ εὔκλωνον πενταπέτηλον,
τὰς δοιὰς δραχμῶν πάντα φέροις τετράδας
αὐτίκα, καὶ πολίου πίσυρας ὁλκὰς βαρυέσσας.
ἠδὲ χαμαιζήλου πτόρθους ἄγοις πίτυος,
καὶ στύρακος, μήου τε καὶ βοτρυόεντος ἀμώμου,
καὶ νάρδου γαλάτης, ἣν ἐκόμισεν ἀνήρ,
λημνιάδος μίλτοιο, καὶ ἐκ πόντοιο βάλοιο
φοῦ, καὶ κρητοίης σπέρμα χαμαίδρυος,
μαλαβάθρου καλὰ φύλλα, σὺν ὀπταλέην χαλκῖτιν.
μίσγεσθαι ῥίζης οὐ δίχα γεντιάδος
ἄνισσον, χυλόν θ' ὑποκιστίδος, ἠδέ γε καρπὸν
βαλσάμου, λιπαρὸν κόμμι δινώμενος,
καὶ μαράθρου σπέρμα, καὶ ἰδαῖον καρδάμωμον,
καὶ ψαφαρὸν στύσεις παρθέμενος σέσελι.
δάκρυον εὖ μίσγοιο βαλὼν κυανωπὸν ἀκάνθης,
θλάσπι σὺν τούτοις ἰσοβαρὲς τελέθοι.
τόσσον δ' ὑπερικοῦ, τόσσον δ' ἐπὶ μίσγετε ἄμμι,
καὶ σαγαπηνὸν ἄγοις τετράδα τοσσατίην,
δοιὰς δ' εἰσάξεις, τάπερ ἴσθμιος ἔκβαλε κάστωρ
μήδεα, καὶ λεπτὴν ῥίζαν ἀριστολόχου,
δαύκου τε σπέρμα, καὶ αὐαλέην ἄσφαλτον
ἰοβόλων κοίτους ἀντία δαιομένην.
ἶσα δ' ὀποῦ πάνακος συμμίσγεο κενταυρείῳ.
χαλβανίδος λιπαρῆς ἰσόμορον θέμενος.
καὶ τὰ μὲν ἐν θυίῃ πολλῷ μαλθάξαιο οἴνῳ,
ὅσσαπερ ὑγροτέροις δάκρυσιν ἐμφέρεται.
κόψαι δ' εὖ λεπτῶς, τὰ δέ κεν ξυλοειδέα πάντα
ἀκταίῳ μίσγοις συγκεράσας μέλιτι.
ἱλήκοις ὅσσον τήνδε μάκαρ τεκτήναο Παίων,
εἴτέ σε τρικκαῖοι δαῖμον ἔχουσι λόφοι,
ἢ ῥόδος, ἢ Βυρίννα, καὶ ἀγχιάλη ἐπίδαυρος.
ἱλήκοις ἱλαρὴν δ' αἰὲν ἄνακτι δίδου
παῖδα τεὴν πανάκειαν. ὃ δ' εὐαγέεσι θυηλαῖς
ἱλάσσεται τὴν σὺν αἰὲν ἀνωδυνίην.

Ἀνδρομάχου νέου θηριακὴ διὰ ἐχιδνῶν, ἡ καλουμένη γαλήνη.

Ταῦτα μὲν ὁ πρεσβύτερος Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν φαρμακῖτιν βίβλον, ἣν τῶν ἐντὸς ἐπιγράφει, ταύτην ἐποιήσατο τὴν γραφὴν, λέξει πεζῇ χρησάμενος. ἀντίδοτος ἡ καλουμένη γαλήνη, πρὸς πᾶν πάθος ἐντοπίδιον, μάλιστα πρὸς τὰ τοῦ στομάχου πάθη, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα καὶ περιόδους. Ἀρτίσκων σκιλλητικῶν δραχμαὶ μη. ἀρτίσκων θηριακῶν δραχμαὶ κδ. μάγματος ἡδυχρόου, πεπέρεως μέλανος, ἀνὰ δραχμὰς κδ. ὀπίου δραχμαὶ κδ. ῥόδων ξηρῶν, σκορδίου κρητικοῦ, βουνιάδος σπέρματος, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀγαρικοῦ ποντικοῦ, κινναμώμου, γλυκυρρίζης χυλοῦ, ὀποβαλσάμου ἀνὰ δραχμὰς ιβ. σμύρνης, κρόκου, ζιγγιβέρεως, ῥήου ποντικοῦ, πενταφύλλου ῥίζης, νεπέτου, οὕτως οἱ Ῥωμαῖοι τὴν καλαμίνθην ὀνομάζουσι, πρασίου, πετροσελίνου, στοιχάδος, κόστου, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, δικτάμνου κρητικοῦ, σχοίνου ἄνθους, λιβανοῦ, τερμινθίνης, κασσίας σύριγγος, νάρδου ἰνδικῆς, ἀνὰ δραχμὰς ς. πολίου κρητικοῦ, σεσέλεως, στύρακος, θλάσπεως, ἄμμεως, χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, ὑποκιστίδος, χυλοῦ μαλαβάθρου, νάρδου κελτικῆς, γεντιανῆς ῥίζης, ἀνίσου, μήου ἀθαμαντικοῦ, μαράθρου σπέρματος, λημνίας μίλτου, χαλκίτεως ὀπτῆς, ἀμώμου, ἀκόρου, φοῦ ποντικοῦ, βαλσάμου καρποῦ, ὑπερικοῦ, ἀκακίας, κόμμεως, καρδαμώμου, ἑκάστου δραχμαὶ δ. δαύκου σπέρματος, χαλβάνης, σαγαπηνοῦ, ὀποπάνακος, ἀσφάλτου, καστορείου, κενταυρείου λεπτοῦ, ἀριστολοχίας λεπτῆς, ἑκάστου δραχμαὶ β. μέλιτος ἀττικοῦ δραχμὰς ρν. τοῦ δὲ ὀρόβου δραχμὰς π. ταῦτα γράψαντος Ἀνδρομάχου τοῦ νεωτέρου πεζῇ, πάρεστι τῷ μὴ νοοῦντι τῶν εἰρημένων ὁτιοῦν ἐν τοῖς ἐλεγείοις τοῦ πρεσβυτέρου τὴν εὕρεσιν ἐντεῦθεν ποιεῖσθαι. διὸ κἀγὼ τῶν δοκούντων ἀσαφέστερον ἐν αὐτῷ λελέχθαι, τὴν ἐξήγησιν οὐ προσέθηκα τὸ μῆκος τῆς γραφῆς εὐλαβούμενος. ἐθαύμασα δὲ ἓν μόνον τοῦ νεωτέρου Ἀνδρομάχου, γράψαντος ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, ἐξ ὧν συντίθησι τὴν ἀντίδοτον, ἀντὶ καλαμίνθης τὸν νέπετον, Ῥωμαῖοι γὰρ οὕτω ὀνομάζουσι τὴν καλαμίνθην. οὐκ ἐχρῆν δ' αὐτὸν ἑλληνιστὶ πάντα γράψαντα, τοῦτο μόνον ἐνθεῖναι ῥωμαϊκὸν ὄνομα τοῖς ἑλληνικοῖς. ἐν ἑνὶ μέντοι διαφωνεῖ πρὸς τὴν ἔμμετρον γραφὴν, τὰ τὴν ἔμμετρον κδ. δραχμὰς ἔχειν τοῦ μακροῦ πεπέρεως, τὴν δὲ πεζῇ γεγραμμένην ς. ἐπεὶ δ' ὡς ἔφην πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἡμαρτημένας ἔχει τὰς ποσότητας τῶν φαρμάκων, διὰ τοῦτο α. μὲν ὁλογραμμάτως αὐτὰς ἔγραψα, μιμησάμενος τὸν Μενεκράτην. δεύτερον δὲ ἤδη τῷδε, καὶ διὰ τῶν ἐμμέτρως γεγραμμένων. ἀσαφέστερον δὲ συγκειμένων τῶν τοῦ Ἀνδρομάχου ἐλεγείων, ἄμεινον ἔδοξέ μοι τὰ Δαμοκράτους παραθεῖναι πάνυ σαφῶς ἡρμηνευμένα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὀλίγον ὕστερον ἔσται. νυνὶ δὲ ἐπειδὴ τῶν ἐμβαλλομένων εἰς τὴν ἀντίδοτον φαρμάκων ἁπλῶν εἴρηταί μοι πολλὰ, παραθεῖναι βέλτιον αὐτοῖς τὰ λείποντα.

Ἀρτίσκων θηριακῶν σκευασία.

Τὰς ἐχίδνας, οὐχ ὥσπερ ἔνιοι μέσου θέρους, οὐ μὴν οὐδ' ἄρτι τῆς φωλείας παυσαμένας θηρεύειν προσήκει. ἐν μὲν γὰρ τῷ θέρει διψώδης ἡ σὰρξ αὐτῶν ἐστιν, ἐπὶ δὲ τῇ φωλείᾳ ξηρὰ καὶ ψυχρὰ, καὶ ἄτροφος. κάλλιστος οὖν ἐστι καιρὸς, ὁ μεταξὺ τούτων, ὃν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀνδρόμαχος ἐδήλωσεν, ἡνίκα καὶ οἱ τῷ Διονύσῳ βακχεύοντες, εἰώθασι διασπᾶν τὰς ἐχίδνας, παυομένου μὲν τοῦ ἦρος, οὔπω δ' ἠργμένου θέρους, ἢ εἰ χειμέριον ἐπὶ πολὺ τὸ ἔαρ γίγνοιτο, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, οὐ κατὰ πολὺ τῆς τῶν πλειάδων ἐπιτολῆς. ὅσαι δὲ ἐγκύμονες εἰσὶ τῶν ἐχιδνῶν, παραιτεῖσθαι ταύτας. ἀποτέμνειν δὲ τάς τε κεφαλὰς, καὶ τὰς οὐρὰς αὐτῶν. πρὸς γὰρ τῷ δοκεῖν ἰωδέστερα ταῦτ' εἶναι τὰ μόρια, καὶ τὸ σκληροῖς, καὶ ὀλιγοσάρκοις ὑπάρχειν αὐτοῖς πρόσεστιν. αὐτάρκες δ' ἤδη τῶν μεγάλων ἐχιδνῶν τὸ ἀφαιρεθησόμενον ἑκατέρωθεν, εἶναι δακτύλων δ. ὅλον δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα, τῶν μὲν ἐντέρων ἐξαιρεθέντων, ἀποδαρέντος δὲ τοῦ δέρματος ὕδατι περιπλύναντα, ἐμβάλλειν κακκάβῃ προσήκει καθαρὸν ὕδωρ, καὶ ἄνηθον χλωρὸν, ἀκμάζει γὰρ τηνικαῦτα, καὶ ἕψειν ἐπ' ἀνθράκων διακεκαυμένων, ἢ ξύλων ξηρῶν, ἃ καλοῦσιν ἄκαπνα. βέλτιον δ' αὐτὰ τὰ τῶν ἀμπέλων εἶναι κλήματα. προσεπεμβάλλειν δ' ἁλῶν, ἐὰν μὲν ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ λάβῃς τὰς ἐχίδνας, ἐλάχιστον, ἐὰν δὲ θέρους, μηδέν. φυλάττεσθαι δὲ τὰς ἐκ παραθαλαττίων χωρίων λαμβάνειν, ἢ τινος ἁλμυρᾶς ὑδάτων συστάσεως. διψώδης γὰρ ἡ ἀντίδοτος ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ἐχιδνῶν γίνεται. καλῶς δὲ ἑψηθεισῶν αὐτῶν, ὥσπερ εἰ καί τις ἐσθίειν ἔμελλεν, ἐξαίρειν μὲν χρὴ τοῦ ὕδατος, ἀφαιρεῖν δὲ τὰς σάρκας, ἄνευ τοῦ συναφαιρεῖν τι τῶν ἀκανθῶν, καὶ ταύτας ἀκριβῶς λειώσαντα, μιγνύειν ἄρτου καθαρωτάτου, καλῶς ἐξηρασμένου βραχύ τι. πρὸ πάντων δ' εὔζυμός τε καὶ καλῶς ὠπτημένος ὁ ἄρτος ἔσται κλιβανίτης, οὐκ ἰπνίτης. ἔνιοι μὲν οὖν ἥμισυ μέρος σταθμοῦ βάλλουσι τοῦ ἄρτου, τινὲς δὲ τὸ τρίτον μέρος. ἐγὼ δὲ καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον ἐνίοτε ἔβαλλον. εἰ μὴ γὰρ καλῶς ὠπτημένος εἴη, κίνδυνος ὀξύτητός τι προστρίψασθαι τῷ φαρμάκῳ. κάλλιον δὲ καὶ προεξηράνθαι τισὶν ἡμέραις ἐν οἴκῳ ξηρῷ τὸν οὕτως ὠπτημένον. μιχθέντων δὲ αὐτῶν καὶ λειωθέντων ἀκριβῶς, ὡς μηδεμίαν τῆς σαρκὸς τῶν ἐχιδνῶν ἀλείωτον ὑπολείπεσθαι, κυκλίσκους ἀναπλάττειν λεπτούς. οἱ γὰρ παχεῖς δυσξήραντοι γενόμενοι, τὰς μὲν τῆς ἐχίδνης σάρκας σήπεσθαι συγχωροῦσι, τὸν δ' ἄρτον ὀξύνεσθαι. διὸ καὶ ξηρὸν λειοῦν τὸν ἄρτον ἄμεινόν ἐστιν, οὐχ ὡς οἱ πρὸ ἐμοῦ σκευάζοντες τῷ Καίσαρι συνετίθεσαν, ἐμβρέχοντες αὐτὸν τῷ τῶν ἐχιδνῶν ἀφεψήματι, κἀγὼ μέχρι πολλοῦ τοῦτ' ἐποίουν. ἀλλ' ὕστερόν μοι βέλτιον ἔδοξεν εἶναι λειώσαντι τὸν ἄρτον, οὕτως ἀναμιγνύναι τῇ σαρκὶ τῶν ἐχιδνῶν ἀκριβῶς προλελειωμένῃ, θᾶττον γὰρ οὕτως οἱ κυκλίσκοι ξηραίνονται, τὸν ξηρὸν ἄρτον, οὐ τὸν ὑγρὸν ἀναμιξάντων ἡμῶν. ἔστω δὲ καὶ ὁ οἶκος ἐν ᾧ ξηραίνεσθαι μέλλουσι πάντως μὲν ὑπερῷος, ἐστραμμένος δὲ πρὸς μεσημβρίαν, ἢ πάντως γε μὴ πρὸς ἄρκτον, ὅπως δέχηται τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἐν πολλῷ χρόνῳ τῆς ἡμέρας, ἐν τοιούτῳ γὰρ ἀλύπως ξηρανθήσονται. μετὰ τὴν ἀνάπλασιν εὐθέως ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τεθέντες, ἔνθα μὴ προσβάλλουσιν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου. στρέφεσθαι δὲ αὐτοὺς χρὴ συνεχῶς, ὅπως ὁμαλῶς ξηραίνονται καθ' ἑκάτερον μέρος. εἰ μὴ γὰρ τοῦτο πράττοι τις, τὸ μὲν ἕτερον μέρος ὑπερξηρανθήσεται, τὸ δὲ ἕτερον, ὑγρὸν ἕως πολλοῦ διαμένον, σηπεδόνι περιπεσεῖν κινδυνεύσει, καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι δὲ κείσθωσαν ἄλλαις ἡμέραις πλείοσι κατὰ τὸν αὐτὸν οἶκον ἔξω τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων στρεφόμενοι συνεχῶς. ἀρκεῖ δ' ὁ χρόνος οὗτος ὁ πλεῖστος ἡμερῶν ιε. μεθ' ἃς ἀποτίθεσθαι σὺν

καιρὸς

καιρὸς οὐκ ἔστιν, ἕως ἂν μέλλῃς σκευάζειν τὸ φάρμακον. ἡ δ' ἀπόθεσις ἐν ἀγγείῳ κασσιτερινῷ, ἢ ὑαλίνῳ, ἢ χρυσῷ γινέσθω. τὸ μὲν οὖν ὑάλινον καὶ τὸ χρυσοῦν, οὐδεμίαν ἔχει τὴν δήλωσιν, ὁ δὲ κασσιτερινὸς, μιχθεὶς μολύβδου δηλοῦται. τὸν τοιοῦτον οὖν φεύγειν προσήκει, οὐ μόνον ἐπὶ ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀντιδότων ἁπασῶν, ὥσπερ γε καὶ τὸν ἐξ ἀργύρου μὴ κεκαθαρμένου, τάχιστα γὰρ καὶ οὗτος ἰὸν ἐπιτρεφόμενον ἔχει. καλοῦσι δ' οἱ Ῥωμαῖοι τὸν κεκαθαρμένον ἄργυρον κάνδιδον. ἄμεινον δὲ μὴ μετὰ πολλὴν χρόνον χρῆσθαι τοῖς ἀρτίσκοις, οὐ μὴν πολύ γέ τοι βλάπτονται, κἂν μετ' ἐνιαυτὸν ἐμβληθῶσιν, κἂν μετὰ πλείονα χρόνον ἔτι τοῦδε. καλῶς γὰρ ξηρανθέντες ἐν ἀρχῇ, καὶ τριῶν ἐτῶν καὶ τεττάρων ἀκμαῖοι παραμένουσιν, ἐάν γε καλῶς ὦσιν ἀποκείμενοι, καὶ καθαροῖς ὀθονίοις δι' ἡμερῶν τινῶν ἀπομάττοιτο τὸ ἐπιτρεφόμενον αὐτοῖς κονιορτῶδες. ἐὰν γὰρ προσμείνῃ τῷ χρόνῳ πλέονι, διατιτρῇσιν αὐτούς. εὔδηλον δ' ὅτι τοῦτο παθόντες, ἄχρηστοι γίνονται, ὡς πρίν γε τοῦ παθεῖν αὐτοὺς, κἂν χρονίσωσιν ἱκανῶς διαμένουσι χρήσιμοι.

Ἀρτίσκων σκιλλητικῶν σκευασία.

Εἴτε σκιλλητικοὺς, εἴτε σκιλλίνους ἐθέλοι τις ὀνομάζειν τοὺς διὰ σκίλλης σκευαζομένους ἀρτίσκους, ἢ κυκλίσκους, ἢ τροχίσκους, οὐδὲν γὰρ βλάψεις τὸ φάρμακον, ὅπως ἂν ὀνομάζῃς, ἐάν γε ἐν τῇ συνθέσει μηδὲν ἁμαρτῇς. ἐγὼ δέ σοι φράσω καὶ ταύτην σαφῶς. σκίλλαν εὔτροφον ἀναιρήσῃ μὲν ἐκ τῆς γῆς, ὁπόταν ἀκριβῶς αὐτῆς ξηρανθῇ τά τε φύλλα, καὶ ὁ καυλός. περιελὼν δὲ τὸ φλοιῶδες, εἶτα περιπλάσας τι πυρῶν νέων καλλίστων, ὡς ὅτι μάλιστα, μετὰ ταῦτα ὀπτήσεις ἐν θερμῇ τέφρᾳ πολλῇ, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ὀστρακωθῇ τὸ περιπλασθὲν σταῖς. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ χωρίον ἐν ᾧ σκευάζοις, ἰπνὸς εἴη τις ἐν ἐκείνῳ καταθέμενος ἅμα τοῖς ἄρτοις, ὅταν ξηρανθῇ τὸ σταῖς, ἀφελὼν αὐτὸ, λέαινε τὴν σκίλλαν. αὐτάρκως δ' ὠπτῆσθαι γνώσῃ, καὶ διὰ καταθέσεως κάρφους. ἑτοίμως γὰρ αὐτὸ καταδέχεται τὸ σῶμα τῆς σκίλλης, ἐπειδὰν καλῶς ὀπτηθῇ. λειωθείσης δὲ ἀκριβῶς αὐτῆς, μίγνυε τὸ τῶν λευκῶν ὀρόβων ἄλευρον, ἰσχυρῶς γάρ ἐστι τὸ τῶν μὴ λευκῶν πικρόν. εὔδηλον δ' ὅτι σεσῆσθαι τοῦτο χρὴ λεπτῷ κοσκίνῳ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀκριβῶς λελειῶσθαι, τῷ σταθμῷ δὲ ἡμιολίαν εἶναι χρὴ τὴν σκίλλαν. λέγω δὲ ἡμιολίαν, ὡς δύο μὲν ἀλεύρου μοίρας εἶναι, τρεῖς δὲ τῆς σκίλλης. ὡς δὲ ταυτὸν λέγων ὁ νεώτερος Ἀνδρόμαχος, οὐκ οἶδεν ὅπως π. μὲν εἶναι δραχμὰς βούλεται τοῦ ὀροβίνου ἀλεύρου, τῆς σκίλλης δὲ ρκ. ἤρκει γὰρ εἰπεῖν ἡμιόλιον. εἶτα λεπτοὺς κυκλίσκους ἐκ τῆς μίξεως ταύτης ἀναπλάσας ἐν οἴκῳ τίθει πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένῳ, καθότι προείπομεν, οὐ μὴν ἐν αὐταῖς γε ταῖς αὐγαῖς τοῦ ἡλίου ξήραινε. καὶ τὰ ἄλλα τὰ προειρημένα περὶ τῶν θηριακῶν, κἀπὶ τούτων πράττε.

Ἡδυχρόου σκευασία.

Ἐν τῇ προγεγραμμένῃ συνθέσει τῆς θηριακῆς δυνάμεως, ὁ Ἀνδρόμαχος ὅπως μὲν χρὴ σκευάζειν τούς τε θηριακοὺς καὶ τοὺς σκιλλητικοὺς κυκλίσκους δεδήλωκεν. ὅπως δὲ τὸ ἡδύχροον οὐδὲν εἶπεν. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν γεγραφότων σύνθετα φάρμακα, παρέλιπον εἰπεῖν τὴν σκευασίαν τοῦ ἡδυχρόου κατὰ τὴν περὶ τῆς θηριακῆς διήγησιν, ὥστε τις ἰατρὸς ἐν Ῥώμῃ τῶν μὴ τεθεαμένων σκευαζόμενον τὸ φάρμακον ἐκ τῆς γραφῆς ἐπ' αὐτὸ παραγίνεσθαι τολμῶν, ἐζήτει παρὰ τοῖς μυροπώλαις ἡδύχροον, οἰόμενος εἶναι βοτάνην, ἤ τι τοιοῦτον τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο δηλώσω, κατὰ τὴν Ἀνδρομάχου διαδοχὴν τῶν Καίσαρι σκευαζόντων αὐτὸ μέχρι νῦν, ὅπως συντιθέασιν. ἵνα δὲ καὶ αὐτὴ δυσπαραποίητος ᾖ, διὰ λέξεως ἐμμέτρου δηλωθήσεται τοῖς ὑπογεγραμμένοις.

Ἡδυχρόου δ' ἔτι μάγμα, μάρου μὲν ἔχει δύο δραχμὰς,
ἴσας δ' αὐταῖς ἀσάρου τε καὶ ἀμαράκου, ἀσπαλάθου τε
καὶ σχοίνου, καλάμου τ' εὐώδεος, ἐκ πόντου τε
φοῦ, ξυλοβαλσάμου τ', ὀποβαλσάμου τε δραχμὰς τρεῖς,
καὶ κινναμώμου εἰσὶν ἴσαι καὶ κόστου ἐπ' αὐτῷ.
σμύρνης τ' ἓξ δραχμὰς, καὶ φύλλου μαλαβάθροιο,
ἶσον δ' αὖ Ἰνδῆς νάρδου ξανθοῦσαι κρόκοιο.
καὶ μὴν καὶ κασίης ἴσαι, διπλαῖ δέ τ' ἀμώμου.
λοιπὴ δ' ἐκ κρηναῆς Χίου δραχμῆς βάρος εἴη,
μαστίχης, οἴνῳ δ' αὖ Φαλερίνῳ φυρήσασθαι.

Ὅταν ταῦτα μιχθῇ, κυκλίσκοι δηλονότι γίνονται παραπλήσιοι τοῖς θηριακοῖς τε καὶ σκιλλητικοῖς, καὶ ξηραίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. αὕτη μὲν ἐκ διαδοχῆς, ὡς ἔφην, εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ἀπ' Ἀνδρομάχου σύνθεσις τοῦ ἡδυχρόου. διαφέρουσαι δ' ἄλλαι γεγραμμέναι πρός τινων εἰσίν, ὑπὸ μὲν τῶν ἐπιμεληθέντων ἐμπειρίας φαρμάκων, ἐν τῷ σταθμῷ τῶν βαλλομένων διαλλάττουσαι. τινὲς δ' οὐδ' ὅλως ἔχουσι τὸ ἀμάρακον καὶ τὸ μάρον, ἔνιαι δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἔχουσαι μόνον. οὐδὲ γὰρ οἱ μυροπῶλαι πάντες αὐτὰ γινώσκουσι, διὰ τὸ μόνας ὠνεῖσθαι τὰς ἀπὸ Κρήτης κομιζομένας βοτάνας, ἅμα τοῖς σπέρμασί τε καὶ χυλοῖς. ἐγὼ δὲ καὶ τὰς βοτάνας αὐτὰς ἐπίσταμαι ἐν Ἀσίᾳ γεννωμένας, ἐν ἄλλοις μὲν χωρίοις ὀλίγας, ἐν Κυζίκῳ δὲ πλείστας, καὶ κατά γε τὴν Ἰταλίαν, ὥσπερ ἄλλας τινὰς, οὕτω καὶ τὸ ἀμάρακον εἶδον γεννώμενον. ἀπολείπεται δὲ τὸ φυτὸν τοῦτο τοῦ μάρου πάμπολυ κατὰ τὴν εὐωδίαν. ἱκανῶς γὰρ εὐῶδες τὸ μάρον, καὶ τό γε καλούμενον ἀμαράκινον μύρον ἐν Κυζίκῳ σκευαζόμενον, ὅσον μὲν ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ δόξειεν ἄν τις ἀμαράκου ἔχειν πλεῖστον, καὶ ἴσως οὕτως ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐσκευάζετο, νυνὶ δὲ τὸ μάρον ἐμβάλλουσι μόνον. ἐγὼ μέντοι γευσάμενος τῆς πόας, εὑρών τε πικρότητα μὲν ἐν αὐτῇ παμπόλλην, δριμύτητα δὲ οὐ πολλὴν, παρεκάλεσά τινα τῶν συνήθως ἀμαράκινον σκευαζόντων ἐπεμβάλλειν ἀμαράκου, τῇ σκευασίᾳ τοσοῦτον ὅσον καὶ τοῦ μάρου. καί μοι τὸ σκευασθὲν οὕτως ἧττον μὲν εὐῶδες ἐφάνη, χεῖρον δ' οὐδὲν ἐνεργεῖ. ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ πάρεργον εἰρήσθω. μεταβῶμεν δ' ἤδη πρὸς τὴν σκευασίαν ταύτης τῆς ἀντιδότου, κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἑκάστου τῶν ἐμβαλλομένων αὐτῇ μνημονεύοντες, ἣν διὰ τῶν προγεγραμμένων ἐπῶν τῆς ἐλεγείας ὁ Ἀνδρόμαχος ἐποιήσατο, πεντήκοντα μὲν ἀξιῶν δραχμὰς, δυοῖν δεούσας ἐμβάλλειν τῶν σκιλλητικῶν ἀρτίσκων, ὅπερ ταυτόν ἐστι φάναι μη'. τούτων δ' ἡμισείας, ὅπερ ἐστὶ κδ' δραχμὰς τῶν θηριακῶν, ὀπίου τε καὶ ἡδυχρόου καὶ μακροῦ πεπέρεως. περὶ μὲν οὖν τῶν γ'. εἴρηται. τὸ δὲ μακρὸν πέπερι πανούργως κατασκευαζόμενον, ἐλέγξεις διαβρέχων ὕδατι, λύεται γὰρ τὸ σκευασθὲν, ἄλυτον δὲ μένει τὸ αὐτοφυές. ἔστι δὲ αὐτὸ βοτάνη τις ξανθὴ ἀπὸ τῆς ξένης κομιζομένη παραπλησία ἰδεῖν, οὐ μὴν τῇ γεύσει γε ἐοικυῖα, διὸ καὶ ῥᾷστον ἐστὶν αὐτὴν διακρῖναι μακροῦ πεπέρεως. ἐλέγξεται δὲ καὶ τὸ σαγαπηνὸν καλούμενον ὕδατι βρεχόμενον, ἢ οἴνῳ. διαλύεται γὰρ εὐθὺς τὸ ἀληθινὸν, ἀτήκτου μένοντος

τοῦ μὴ τοιούτου. εἴτε δ' ὡς οὐδέτερον ὄνομα τὸ σαγάπηνον ἐθέλεις λέγειν, εἴτε δ' ὡς ἀρσενικόν, ὅλον τοῦτο καλῶν σαγάπηνον ὀπόν, ἔστι γὰρ ὄντως ὀπὸς νάρθηκός τινος ὁμοίου τῷ πάνακι, διοίσει γοῦν οὐδέν. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ πάνακος ὀπὸς οὐδὲν ἔχει παραπλήσιον τῷ ἐν τῇ χαλβάνῃ λευκοτέρῳ. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ μὲν ὄντως εἰς σαγάπηνον μεταπίπτον, ὅθεν ἀφρῶδές τε καὶ κοῦφόν ἐστι, τὸ δὲ τῇ καλλίστῃ χαλβάνῃ σαγαπηνίζουσῃ. πυκνὸν δ' ἐστὶ τοῦτο καὶ πολὺ μᾶλλον συμπεπηγμένον τῆς ἄλλης χαλβάνης. κεκλῆσθαι δ' αὐτῷ προσῆκεν, ὡς ἀρίστῳ μορίῳ χαλβάνης. ἐπεὶ δὲ μεταπίπτειν εἶπον ἐκ χαλβάνης εἰς σαγάπηνον, ὅθεν αὖ ἀφρῶδες ἐν αὐτῷ, συστὰν καὶ λευκόν, ἑτοίμως ἐν ὑγρῷ λύεται. προσθεῖναι μέντοι χρὴ τῷ λόγῳ, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς μεταπτώσεως ἐκ τῆς ἀρίστης κασίας, εἰς κιννάμωμον. ἐθεασάμην γὰρ ἤδη πολλάκις ὑψηλῆς καὶ εὐθαλοῦς κασίας, ὡς εἰς θάμνου μέγεθος ἀνήκειν, ἀκρέμονας τινὰς ἀκριβῶς ὁμοίως κινναμώμῳ, κατά τε τὴν ὄψιν καὶ τοῦ φλοιοῦ τὴν λεπτότητα, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ βεβαιότατα γνωρίσματα κινναμώμου, διὰ τῆς γεύσεως τε καὶ ὀσφρήσεως γινόμενα. οὕτω δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρίστην σμύρναν, ὀποκάλπασον εὑρίσκεται, διάφορον σμύρνης, καὶ κατά γε τὰ τρία ταῦτα. λέγω δὲ τό γε σαγάπηνον, καὶ τὸ ὀποκάλπασον, καὶ τὴν κασίαν, ἐν μὲν τῷ μεταξὺ γίνεταί τινα μηκέτι μένοντα, μήτε χαλβάνη, μήτε κασία, μήτε σμύρνη, μηδέπω ἀκριβῆ τὴν ἰδέαν ἔχοντα σαγαπηνοῦ, καὶ κινναμώμου, καὶ ὀποκαλπάσου. διὸ καὶ πολλάκις χρὴ τεθεᾶσθαι τὸν μέλλοντα διαγινώσκειν καὶ διακρίνειν ἀλλήλων τὰ παραπλήσια. καθάπερ γε ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἀλλήλοις παιδίων διδύμων, οἱ μὲν ἀήθεις ὄντες, οὐ δύνανται διακρίνειν τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. ῥᾴστη δὲ ἡ διάγνωσις γίνεται τοῖς ὁμοδιαίτοις, οὕτως ἔχει κἀπὶ τῶν φαρμάκων ἁπάντων. ὁ γὰρ ἐντεθραμμένος αὐτοῖς, καὶ πολλάκις ἑωρακώς, εὑρίσκει τε καὶ γνωρίζει ῥᾳδίως τὰς παρὰ μικρὸν διαφοράς. ὁ δ' ἅπαξ ἢ δὶς ἑωρακώς, ὡς ἀπαράλλακτον τεθέαται τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον, ἔχον ἐνίοτε σαφεστάτην διάκρισιν ἐναργῶς φαινομένην τῷ πολλάκις ἑωρακότι, ὥστε καὶ δι' ἑνὸς τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς γνωρίζεσθαι ῥᾳδίως. τὸ γοῦν ἐκ χαλβάνης σαγάπηνον, οὐκ ἔχει τὴν ὀσμὴν τῆς ἰδιότητος τὴν αὐτὴν τῷ κυρίως ὀνομαζομένῳ σαγαπηνῷ. τὸ γὰρ ὑπὸ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν ὀνομαζόμενον, ὀσμῆς εἶδος τραγίζον, οὐκ ἀποτίθεται τὸ ἐκ τῆς χαλβάνης σαγάπηνον. ἀλλὰ ἐπὶ μὲν τοῦ τοιούτου σαγαπηνοῦ, καὶ τῆς χαλβάνης ταύτης, οὐ μεγάλη τίς ἐστιν ἡ διαφορὰ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σύνθεσιν. ἄμφω γὰρ ἁρμόττει, καὶ ἀντιτάττεται τοῖς ἰοβόλοις τε καὶ δηλητηρίοις, ἀλλὰ ἧττον ἡ χαλβάνη τοῦ σαγαπηνοῦ. τὸ δὲ ὀποκάλπασον ἀναιρετικόν ἐστιν, καὶ πολλοὺς κατά τινα τύχην ἐν τοῖς τῆς ἡμετέρας ζωῆς χρόνοις ἀποθανόντας οἶδα, διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς ὀποκάλπασον ἐχούσης σμύρνης. ἐξεπίτηδες γὰρ ἔνιοι τῶν σκευαζόντων αὐτήν, ὡς ἀρίστην ἔβαλον, ἐπειδὴ τοῖς κολλυρίοις ἐμβαλλομένην ὁρῶσι κάλλιστον οὖσαν φάρμακον, ἀδήκτως γὰρ διαφορεῖ τὸν πόνον. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀρχόμενον ὑπόχυμα λεπτὸν τῇ συστάσει, κἂν εἰς ἔμπλαστρον δέ, κἂν εἰς κηρωτήν, ἤτοι τῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων φαρμάκων διαφορητικῶν ἐμβάλλῃς τὴν τοιαύτην σμύρναν, αὐξήσεις αὐτοῦ τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἔσω τοῦ σώματος λαμβανομένη, θανάσιμόν ἐστι φάρμακον. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ πλέον εἴρηται, διά τε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου, καὶ τὸ χρήσιμον τῆς θεωρίας. ἔτι δὲ τὴν ὑπὸ Ἀνδρομάχου τάξιν γεγραμμένην τῶν ἐμβαλλομένων ἁπλῶν φαρμάκων, τῇ θηριακῇ καιρὸς ἐπανελθεῖν. γράφει οὖν τρίτην τάξιν φαρμάκων ἀνὰ ιβ´ δραχμὰς λαμβανόντων, ἃ προπαρασκευάσεις ἅπαντα δηλονότι, κατὰ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκλέγων, οἷον εὐθέως τὰ ῥόδα ξηραίνων μέν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀρτίσκων εἴρηται, τὰ κάλλιστα, λαμβάνων δ' αὐτῶν ἅπερ εὐωδέστατα πάντως ἐστί, καὶ μέντοι καὶ ἐρυθρότερα τῶν ἄλλων. φυλαττόμενος δὲ τοὺς καταγείους οἴκους, ὡς μηδὲν αὐτοῖς φάρμακον ἀποτίθεσθαι, καὶ μάλιστα τοὺς ὑγροὺς αὐτῶν, ἐν οἷς εὐρὼς ἐν τάχει γίνεται. ἐφεξῆς δὲ τῆς ἰλλυρικῆς ἴρεως ὁ Ἀνδρόμαχος ἀξιοῖ βάλλειν τοῖς ῥόδοις, οὗ λόγου μὴ παρέργως ἀκούσῃς, ὡς ὑπὲρ ἄλλου τινὸς φαρμάκου, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐρῶ, τὸ κάλλιστον ἐν ἑκάστῳ γένει διδάσκων ὁποῖόν ἐστι. πόλιον μὲν οὖν καὶ χαμαίδρυς εἰς ῥώμην κομίζεται, βραχὺ βελτίω τῶν ἐν Ἰταλίᾳ γεννωμένων. ἐν τισὶ γὰρ τόποις τῶν Ἰταλικῶν, οὐ πολύ τι λειπόμενα γεννᾶται κατ' ἐκεῖνα τῶν ἐτῶν, ἐν οἷς οὐκ ἐγένετο σύμπαν τὸ ἔαρ ὑγρόν, ὥσπερ πολλάκις γίνεται κατὰ τὸν τρόπον τοῦ θέρους. ἀλλ' ὅταν γε κατάστασις γίνεται ξηροτέρα, τοῖς πλείστοις τῶν ἀπὸ Κρήτης ὅμοια τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἢ οὐ πολύ γε λειπόμενα γεννᾶταί τινα, καθάπερ ἥ τε χαμαίδρυς, καὶ ἡ χαμαίπιτυς, καὶ τὸ ὑπερικόν, ἥ τε γεντιανή, καὶ τὸ θλάσπι, καὶ ὁ μέλας ἐλλέβορος, ἕτερά τε τοιαῦτα. τὸ δὲ τῆς ἴρεως οὐχ οὕτως ἔχει. παραβαλλομένη γὰρ ἡ ἐκ τῆς μεγάλης Λιβύης, ἥπερ εἰς ῥώμην φέρεται πλείστη, τοσοῦτον ἀπολείπεται τῆς ἰλλυρικῆς, ὅσον τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ ζῶντος, οὐ μὴν ἔν γε τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, οὕτω πολὺ φαίνεται λειπομένη. καὶ ταύτης γοῦν ἐκλέγου τὴν εὐωδεστέραν, ὥσπερ γε τῶν ἄλλων φαρμάκων. ἕκαστον γὰρ ἄριστόν ἐστι τὸ τὴν τοῦ γένους ἰδίαν ὀσμὴν ἰσχυροτάτην ἔχον, ὅπερ ἐκ τοῦ πολλὰ τεθεᾶσθαι, γίνεται δῆλον ἑκάστῳ. καὶ μέντοι καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν γεῦσιν ποιότητος ὁμοίως, τὸ ἴδιον ἐν ἑκάστῳ γένει πρωτεῦον, ἄριστον ἀποφαίνει τὸ φάρμακον, ἀδόκιμα δὲ καὶ τὰ λεπτότερα καὶ ἀτροφώτερα τῶν ὁμογενῶν. ἀμείνω γὰρ ἐν ἅπαντι γένει τὰ μὴ ῥυσσά, μηδὲ ἄτροφα, καθάπερ γε καὶ τὰ ὑπερβάλλοντα τῶν συμμέτρων, χείρω τῶν εὐτροφῶν τε καὶ συμπεπηγμένην τὴν σύστασιν ἐχόντων. διόπερ ὡς ἔφην ἑωρακέναι χρὴ πολλὰ πολλάκις, καὶ μάλιστα τὰ κάλλιστα, καὶ πολλῷ χρόνῳ πεῖραν ἐκ γενετῆς σφῶν αὐτῶν παρεσχηκότα, καὶ συμφώνως ὑπὸ τῶν ἐμπείρων ὕλης ἰατρικῆς ἐπῃνημένα. πάντες γοῦν ἔγραψαν ἶριν μὲν ἀρίστην εἶναι τὴν ἐν Ἰλλυριοῖς γεννωμένην, πετροσέλινον δὲ τὸ Μακεδονικόν, ἄσφαλτον δὲ τὴν Ἰουδαϊκήν, ὥσπερ γε καὶ ὀποβάλσαμον, ἐπί τε τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὑπὲρ ὧν ἐφεξῆς κατὰ τὸν ἴδιον ἑκάστου λόγον οὐ παραλείψω τὴν ἀπὸ τῆς χώρας ἀρετήν. ἐφεξῆς δὲ γλυκυρρίζης τε χυλοῦ, καὶ βουνιάδος ἀγρίας σπέρματος μνημονεύει, καλλίστων ἡμῖν ἀμφοτέρων ἐκ Κρήτης φερομένων, καὶ μάλιστα τῆς γλυκυρρίζης αὐτῆς τε καὶ τοῦ χυλοῦ. σκόρδιον δὲ κάλλιστον ἡμῖν ἐκ Κρήτης φέρεται. εὕροις δ' αὖ οὐ φαῦλον οὐδ' ἐν ἄλλοις τῶν ἐθνῶν. γέγραπται δ' ὑπό τινων ἀνδρῶν ἀξιολόγων πολέμῳ νεκρῶν ἀτάφων ἡμέραις πλείοσι γενομένων, ὅσα τῶν σωμάτων ἐπὶ τοῦ σκορδίου κατὰ τύχην ἔκειτο, πολὺ τῶν ἄλλων ἀσηπτότερα διαμεῖναι, καὶ μάλιστα αὐτῶν ἐκεῖνα τὰ μόρια τοῦ σώματος, ὅσα τῆς πόας ἔψαυε τοῦ σκορδίου. καὶ δὴ καὶ πεπίστευται τοῖς σηπεδονώδεσιν ἰοῖς τῶν ζώων, καὶ φαρμάκων δηλητηρίοις

τηδείοις ἀντιτετάχθαι. γέγραπται δὲ αὐτάρκως περὶ πάσης τῆς κατ' ἰατρικὴν ὕλης, ἐν ε´. βιβλίοις Διοσκορίδου, παρ' ᾧ τάς τε ἄλλας καὶ τὰς ὀσφρητὰς καὶ γευστὰς ποιότητας, αἷς γνωρίζεται μάλιστα, καὶ διακρίνεται τὰ δοκιμώτερα φάρμακα τῶν φαυλοτέρων, ἔνεστί σοι μανθάνειν. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ τὰς ὁρατὰς ποιότητας οὐ σμικρὰ συντελούσας εὑρήσεις. ἐμοὶ δ' οὐ πρόκειται κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν πραγματείαν, ὅσα καλῶς ἑτέροις γέγραπται μεταφέρειν, ἀλλ' ἐξεργάσασθαι σαφῶς τὰ λείποντα. ἐφεξῆς δ' ὀποβαλσάμου τε καὶ κινναμώμου, διὰ τῶν προγεγραμμένων ἐπῶν ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἐφ' ὧν ἐπὶ τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου γνωρίσμασι, μέγιστόν ἐστι τεθεᾶσθαι πρότερον αὐτὰ κατά τι χωρίον ἕκαστον αὐτῶν ἄριστον γεννᾶται, καθάπερ ἐπειράθην ἐγώ, γνοὺς πολυειδῶς παραποιούμενον ὀποβάλσαμον, ὡς εἶναι δυσδιάγνωστον, αὐτὸς ἰδεῖν ὀπιζόμενον αὐτό, καὶ ἔχειν ἐξ ἐκείνου καθάπερ τινὰ κανόνα τῶν ἄλλων. ἔμαθον δὲ παραποιήσεις αὐτοῦ πολλάς, ὡς καὶ τοὺς τριβακωτάτους λαθεῖν, ἃς οὐκ ἀξιῶ δημοσιεύειν τοὺς γνόντας, ὅπως μὴ κατὰ τὸ πάρεργον οἱ πονηροὶ μανθάνοντες αὐτάς, ἐν ἔργῳ μεταφέροιεν ἐπὶ τὰς κακὰς πράξεις. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὰς τῶν δηλητηρίων φαρμάκων γραφὰς τοὺς δημοσιεύοντας ἐπαινῶ. τὰς γοῦν ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου τε καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι περὶ ὕλης ἔγραψαν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, δοκιμασίας ἐπιφέροντες αὐτοῖς, ὅταν προσθῆτε τὴν ἰδίαν αὐτοψίαν ἐπὶ πολλῶν, ἀκριβῶς δυνήσεσθε διακρίνειν ἀλλήλων, ὅσα γε διακρίνεσθαι δύνανται. τινῶν γὰρ ὡς ἔφην, ἢ οὐδ' ὅλως ἐστίν, ἢ οὐκ ἀκριβὴς ἡ διάκρισις, ἀλλὰ συγκέχυται τὰ γνωρίσματα τῶν πανούργως ἐσκευασμένων. περὶ δὲ κινναμώμου τἀναντία τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ τοῦ ὀποβαλσάμου γινώσκω. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸ πάντων εὐδιαγνωστότατον εἶναι τοῖς ἑωρακόσι πολλάκις ἄριστον κινάμωμον. τοῦτο δ' οὐχ οἷόν τε τινὰ τυχεῖν, εἰ μή τις θεάσαιτο τὴν παρασκευὴν τῶν αὐτοκρατόρων κινναμώμων, σχεδὸν εἰς ἓξ που διαφορὰς γενικὰς ἡκόντων. ἔστι γὰρ κἀν τούτοις αὐτοῖς ἀξιόλογος ὑπεροχὴ τοῦ καλλίστου πρὸς τὸ χείριστον, ὥσπερ κἀν ταῖς κασίαις, ὥστε τὴν καλλίστην κασίαν ἀπολείπεσθαι βραχὺ τοῦ φαυλοτάτου κινναμώμου, καὶ ὅτι οὐ γίνεται μακροχρόνιος ἡ κατὰ τὴν χρῆσιν ἀρετὴ τοῦ κινναμώμου. οὐδὲ γὰρ μέχρι λ´. χρόνων ὁλόκληρον αὐτοῦ τὴν ἀπ' ἀρχῆς διασώζεσθαι δύναμιν. ληροῦσι δ' ἔνιοι, τῶν τοιούτων φαρμάκων τὸ κινάμωμον ἀγήρω διαμένειν φάσκοντες. οὐδὲ γὰρ ρ´. οὐδὲ διακοσίων ἐτῶν μεταξὺ γεγενημένων, ἀλλ' ὀλίγων ὡς πρὸς τοσοῦτον ἀριθμόν, ἤδη τινὰ μεταβολὴν ἑώρακα τοῦ παλαιοτέρου κινναμώμου γεγενημένην. Ἀντωνίνῳ γοῦν σκευάζων τὴν θηριακήν, ἐθεασάμην ἀγγεῖα πολλὰ ξύλινα, τὰ μὲν ἐπὶ Τραϊανοῦ ταῖς ἀποθήκαις ἐγκαθέντα μετὰ κινναμώμου, τὰ δὲ ἐπ' Ἀδριανοῦ, τὰ δὲ ἐπ' Ἀντωνίνου τοῦ μετὰ τὸν Ἀδριανὸν ἄρξαντος, καὶ πάντα γε τοῦ ὁμογενοῦς κινναμώμου σαφῶς ἀλλήλων ὑπερεῖχε, κατά τε τὴν τῆς γεύσεως καὶ τῆς ὀσφρήσεως ἀτονίαν καὶ εὐτονίαν, ὅσον καὶ τῷ χρόνῳ. καὶ μέντοι κομισθέντος ποτὲ ἐκ τῆς Βαρβάρου γλωττοκομίου μακροῦ πηχῶν δ´. καὶ ἡμίσεος, ἐν ᾧ δένδρον ὅλον ἦν κινναμώμου τοῦ πρώτου γένους, ἐξ αὐτοῦ σύνθεσίν τινα τῷ αὐτοκράτορι Μάρκῳ Ἀντωνίνῳ ποιησάμενος, ὅλην εὗρον τὴν ἀντίδοτον ἱκανῶς τῶν ἄλλων ὑπερέχουσαν, ὥστε γευσάμενον αὐτῆς τὸν αὐτοκράτορα, μὴ περιμεῖναι χρόνον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐν ᾧ πεφθήσεται τὸ φάρμακον, ἀλλ' εὐθέως χρῆσθαι, μηδὲ δύο μηνῶν ὁλοκλήρων ἐν τῷ μεταξὺ γενομένων. διαδεξαμένου δ' αὐτὸν Κομμόδου, μήτε τῆς θηριακῆς ἀντιδότου, μήτε τοῦ κινναμώμου πεφροντικότος, ἐκείνου τε τοῦ δένδρου τὸ πλεῖστον, ὅσον τ' ἄλλο μετὰ τοὺς Ἀδριανοῦ χρόνους ἐκομίσθη, διαπώλετο τὸ πᾶν, ὥστε τοῦ νῦν ὄντος ἡμῶν αὐτοκράτορος Σευήρου κελεύσαντος αὐτὸ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν ἐσκεύαζον Ἀντωνίνῳ συντεθεῖναι τὴν ἀντίδοτον, ἠναγκάσθην ἐκ τῶν ἐπὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ κατατεθειμένων ἐκλέγειν, καί μοι σαφῶς ἀσθενέστερα γεγονέναι νῦν ἐφαίνετο, μηδὲ λ´. πεπληρωμένων ἐτῶν τῶν μεταξύ. περὶ δ' οὖν τοῦ καλλίστου κινναμώμου προσθεῖναί τι τῷ λόγῳ βούλομαι τῶν ἀναγκαίων, εἶναι μὲν εὐωδέστατον, ἄρρητόν τινα εὐωδίαν ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ἄλλα ἔχειν, γευομένῳ δὲ θερμὸν ἱκανῶς, οὐ μὴν ὥστε δάκνειν λυπηρόν. τῇ χροιᾷ δὲ τοιοῦτον, ὡς εἴ τις μίξειε τὸ τοῦ γάλακτος χρῶμα τῷ φαιῷ, μετὰ βραχέος τοῦ κυανοῦ καλουμένου. λαβὼν δ' ὅσον ἐβουλόμην ἐξ αὐτοῦ καθάπερ εἰώθειν, ἀπεθέμην ὀλίγα παρ' ἐμαυτῷ κλώνια κατὰ τὴν ἀποθήκην, ἐν ᾗ πάντα μου τὰ τιμαλφέστατα κτήματα περιείχετο. κατακαυθείσης δ' αὐτῆς, ὁπότε καὶ τὸ τῆς εἰρήνης τέμενος ἐκαύθη, καὶ τῶν ἄλλων πάντων διαφορῶν τοῦ κινναμώμου πᾶν ὅσον ἐκεκτήμην ἀπώλετο. τοῦ μὲν οὖν νῦν ἡμῶν αὐτοκράτορι Σευήρῳ τὴν ἀντίδοτον ἐσκεύασα, τῶν Ἀδριανείων ἐκλέξας κινναμώμων, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν χρήσιμόν τι τοῖς ἀναγνωσομένοις ἔχων προσθεῖναι, διελθεῖν οὐκ ὀκνήσω. πολλὰ μὲν οὖν ἐστιν αὐτοῦ καὶ νῦν ἔτι τὰ σωζόμενα ξύλινα σκεύη. ταῦτα δ' ἔχει τῶν πολυρρίζων, ἢ πολυκλάδων, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάζειν ἐθέλῃ κινναμώμων τὰς διαφοράς. οὐδὲν δ' ὥσπερ πρέμνον εἰς πολλοὺς κλάδους σχιζόμενον εἰς μῆκος ἐκτέταται πλέον, ἀλλ' οἷα περὶ τῶν ἐλλεβόρων ἀμφοτέρων ἰδέα ἐστί, καὶ μᾶλλον ἔτι τοῦ καλουμένου μὲν δαμασωνίου, φερομένου δ' ἐκ Κρήτης ἡμῖν. ἕκαστον δ' αὐτῶν ἐστιν ἐξ ἑνὸς πυθμένος φυόμενον, οἷόν περ θαμνίσκος τις, ὁ μὲν ς´. ὁ δὲ ζ´. τὰς ἐκφύσεις ἔχων, ἢ βραχὺ πλείους, ἢ ἐλάττους, οὐκ ἴσων μὲν ἁπάντων κατὰ τὸ μῆκος, ἀλλὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν, οὐ μεῖον ἐστὶν ἡμίσεος ποδὸς ῥωμαϊκοῦ. ἡ δ' ὅλη τῆς οὐσίας αὐτοῦ φύσις, παραπλησία πώς ἐστιν ἀρίστῃ κασίᾳ, καλουμένῃ μὲν ὑπὸ τῶν κομιζόντων αὐτὴν ὀνόματι Βαρβαρικῷ δισυλλάβῳ, τὴν μὲν πρώτην συλλαβὴν ἐκ τοῦ γ. καὶ ι. ἔχοντι, τὴν δὲ δευτέραν ἐκ τοῦ ζ καὶ ι. ταῦθ' ἡμῖν ἱκανὰ καὶ περὶ κινναμώμου λέλεκται. γεγραμμένου δὲ ἐφεξῆς ἀγαρικοῦ δόλωσιν οὐδεμίαν ἐπιδεχομένου, τοῦτ' ἀρκέσει μόνον ἀκούειν, ὃ καὶ παρὰ τοῖς πρόσθεν εἴρηται, τὸ κουφότατον ἐν αὐτῷ κάλλιστον εἶναι. τὸ πυκνὸν δὲ καὶ βαρὺ, καὶ ξυλῶδες φαυλότατον. ὅσον δ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ἀφέστηκε τοῖς γνωρίσμασιν ἑκατέρου, τοσοῦτον καὶ τῇ δυνάμει. τὰ δὲ ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων, ἥ τε σμύρνα καὶ ὁ κόστος, οὐ χαλεπὰ γνωρίσαι τοῖς ἤδη προεωρακόσιν. εἰδέναι δὲ δεῖ ἐπιτήδειον οὖσαν εἰς τὰς ἀντιδότους τὴν τρωγλοδύτιν λεγομένην σμύρναν. ἔνιοι δ' αὐτὴν ὀνομάζουσι μιναίαν ἀπὸ τοῦ χωρίου, καθ' ὃ γεννᾶσθαί φασι τὴν καλλίστην. εὐωδεστάτη δὲ ἔστω, καὶ ὡς πρόσθεν εἴρηται, μηδὲν ὑποκαλπαθίζον ἐχέτω. κρόκον δὲ τὸν κωρύκιον, ἐπαινοῦσι μὲν ἅπαντες οἱ παλαιοὶ μέχρι καὶ τῶν ποιητῶν. ἐγὼ δὲ ἀκριβῶς τό, τε κωρύκιον ἄντρον ἐν ᾧ γεννᾶται, καὶ τὸν κρόκον αὐτὸν ἐθεασάμην, εὐτραφῆ μὲν, οὐ μὴν ὑπὲρ

ἅπαντας τοὺς ἄλλους, οὐ τῇ ἰσχύϊ τῆς ἐν τῷ παραυτίκα ὀδμῆς, οὐδ' ἐν τῷ μονίμῳ διαφέροντα. τοῦτον δ' ἀξιῶ κρίνειν ὑμᾶς τὸν ἄριστον, οὐ τῷ κατὰ τὴν εὐτροφίαν ὑπερβάλλειν. πρόδηλον δ' ὅτι καὶ ξανθότατός ἐστιν, ὥσπερ εὐωδέστατος ὁ ἄριστος, καὶ χρόνῳ πλείονι παραμένων ἀκμαῖος. ἐπεὶ δὲ καὶ τούτου τίς ἐστι παραποίησις οὐκ εὔγνωστος τοῖς μὴ πάνυ πολλάκις ἑωρακόσι τὸν ἄριστον, ἄμεινον ἡμῖν ἐστιν ἐκ πολλοῦ προεωνημένοις αὐτὸν ἔχειν ἀποκείμενον ἐν ἐπιτηδείῳ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν οἰκήματι, ὡς πρόσθεν εἴρηται. μέγιστον γάρ ἐστι δοκίμιον, ἐὰν παραμένῃ τοιοῦτος ὢν ὁποῖος ἐλήφθη. τοῦ γὰρ νοθευομένου, καὶ ἡ χρόα καὶ ὀδμὴ διὰ ταχέως ἐκλύονται. περὶ δὲ κασσίας ἀναγκαῖόν ἐστί μοι μνημονεῦσαι τοῦ γεγραμμένου κατὰ πολλὰς τῶν φαρμακιτίδων βίβλων, ὡς ἄρα τοῖς ἀποροῦσι κινναμώμου, διπλάσιος ὁ τῆς κασσίας σταθμὸς ἐμβλητέος ἐστί. σκώπτων γὰρ τοῦτο Σάτυρος ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, ἔλεγεν, ὡς Κοΐντου τῶν εὐτραπέλων λόγων ἕνα καὶ τόνδε λέγοντος, ὅμοιόν τι ποιεῖν τοὺς κελεύοντας διπλασίαν ἐμβάλλειν ἡμᾶς κασσίαν, ὅταν ἀπορῶμεν κινναμώμου τοῖς ἀξιοῦσιν, ὅταν μὴ ἔχωμεν οἶνον φαλερῖνον, ποιεῖν διπλάσιον πίνειν τοῦ πιπρασκομένου κατὰ τὰ καπηλεῖα, κἂν ἄρτου ποτ' ἀπορῶμεν καθαροῦ, διπλάσιον ἐσθίειν τοῦ πιτυρίου καλουμένου. ἐμοὶ δ' ὁ λόγος οὗτος, ἢν μὲν περὶ ἑνός τινος αὐτοῦ καθ' αὑτὸ μόνου μέλλοντος εἰς χρῆσιν ἄγεσθαι λέγηται, κατὰ πᾶν ἀληθής τε καὶ ἄμεμπτος εἶναι δοκεῖ, ἐν συνθέσει δὲ πολλῶν, οὐκέθ' ὁμοίως ἀληθής. ἐν μὲν γὰρ ὁτιοῦν εἰ δέοι προσενέγκασθαι, καθάπερ εἰ τύχοι ῥοῦν, ἢ ἀψίνθιον, ἢ ἶριν, ἢ γεντιανήν, ἢ ὁτιοῦν ἄλλο τοιοῦτο φάρμακον, εἰ διπλάσιον αὐτοῦ μοχθηρὸν ἀντὶ τοῦ καλλίστου προσφέροιτό τις, ἢ ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν ἐν τῷ σώματι, βλάψει διπλάσιον. ὅταν δὲ ἀναμίξαι δέῃ πολλοῖς τοῖς κατὰ μέρος ἕν τι κάλλιστον, αὐξήσειν τὴν τῶν ἄλλων δύναμιν ἐπιγενόμενον, ἂν ἀπορῶμεν τοῦ γενναιοτάτου, διπλασίῳ χρῆσθαι τῷ τὴν αὐτὴν ἔχοντι κατὰ γένος ἐπαγγελίαν, οὐδὲν ἂν εἴη χεῖρον, εἰ καὶ φαυλότερον φαίνοιτο τοῦ καλλίστου. ἔστι δ' ἡ κασσία πλησίον τοῦ κινναμώμου τῷ γένει. καὶ γὰρ καὶ γίνεταί ποτε κιννάμωμον ἐκ μεταβολῆς αὐτῆς, ὥστε ὅλον μὲν ὁρᾶσθαι τὸ οἷον δένδρον ἀκριβῆ κασσίαν, ἀκρέμονας δέ τινας ἐν αὐτῷ κινναμώμου συνεχεῖς τοῖς κλάδοις τῆς κασσίας εὑρίσκεσθαι. παραπλήσιον δέ ἐστι τὸ τοιοῦτον, οὐ τῷ κατὰ τοὺς οἴνους ἢ τοὺς ἄρτους, οἷα ὁ Κόϊντος ἔλεγεν, ἀλλὰ τῷ κατὰ τὰς ἐν τῷ βίῳ πράξεις, ἐν οἰκοδομίαις, ἐν ναυπηγίαις, ἐν ἄρσεσι βαρέων σωμάτων, καὶ μεταφοραῖς, ἐν πόλεσιν, ἐν ἁπάσαις ταῖς βοηθείαις, ἐν αἷς τὸ δι' ἑνὸς ἰσχυροῦ γινόμενον, ὅταν οὗτος μὴ παρῇ, διὰ δυοῖν ἀσθενεστέρων ἐπιτελεῖται. ταῦτα μὲν οὖν ἐκ τοὐναντίου ἐπικεχειρείσθω παρὰ τοῦ Κοΐντου λόγῳ, πρὸς τῷ μὴ πάντη δοκεῖν ἀπόβλητον εἶναι τὴν πρόσταξιν τῶν ἀξιούντων, ἀντὶ τοῦ κινναμώμου διπλάσιον ἐμβάλλειν τῆς κασσίας. ἐγὼ μέντοι διὰ παντὸς ἐνέβαλλον κιννάμωμον, πᾶσι γὰρ οἷς ἐσκεύασα τὸ φάρμακον, ἢ φίλοις αὐτοκράτορσιν, ἢ πλουσίοις οὐ χαλεπὸν ἦν, τοῖς μὲν αἰτῆσαι παρὰ τοῦ βασιλέως, τοῖς δὲ καὶ πρίασθαι παρά τινος. τὸ δὲ προσθεῖναι τούτῳ, ὅτι μηδ' ὁσάκις ἐσκεύαζε τοῖς αὐτοκράτορσιν, ἠπόρησέ ποτε κινναμώμου, προφανῶς ἐστι περιττόν. περὶ μέντοι τοῦ καρπησίου, τὴν Κοΐντου γνώμην, ἣν οὐ παρὰ Σατύρου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων μαθητῶν ἤκουσα τοῦ Κοΐντου διελθεῖν ἄμεινον. ἐνέβαλλε γὰρ ἐκεῖνος, ὡς φασιν, ὅταν ἠπόρει κινναμώμου, τὸ καρπήσιον, ὡς οὐδὲν ἀπολειπόμενον εἰς δύναμιν ἀρίστης κασσίας, καὶ πλεῖστον γοῦν αὐτοῦ κομίσας ἐγὼ διὰ τοῦτο, ἐπὶ τὴν γενομένην μοι τῶν ἀνατολικῶν χωρίων ὁδοιπορίαν ἐπιμελῶς καταθέμενος, ἔχω μέχρι νῦν πάμπολυ, διασῶζον ὀσμήν τε καὶ γεῦσιν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἴσην τῇ πρόσθεν, ἀλλ' οὐκ ἐξίτηλόν γε παντάπασιν. ἔστι δ' ὅμοια μὲν τῷ καλουμένῳ φοῦ κατὰ γένος, ἰσχυρότερα μέντοι, καί τι καὶ ἀρωματίζον ἔχουσα. πλεῖστον δ' ἐν τῇ Σίδῃ τῆς Παμφυλίας τὸ καρπήσιον τοῦτο γεννᾶται, διὰ τοῦτο καὶ εὐωνότατόν ἐστιν, ὡς εἴ τις ὑμῶν ἐκεῖ ποτε γένοιτο λαμβανέτω πλεῖστον, εἰδὼς ἐπὶ πλείονα χρόνον ἐξαρκοῦν αὐτῷ. λεπτὰ δέ ἐστι τὰ κάρφη, παραπλήσια τοῖς ἀκρέμοσι τοῦ κινναμώμου, καὶ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν λαέρκινον, τὸ δὲ ἕτερον τὸ πικρόν, ὅπερ καὶ βέλτιόν ἐστιν. ἑκατέρου δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἡ ἐπωνυμία καθ' ὃ φύεται. πολὺ δ' ἔχων αὐτοῦ, καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ τῶν κατὰ μέρος ἐπειράθην, εἰς ἅπερ καὶ τοῦ καλουμένου φοῦ βάλλομεν. ἔστι γὰρ αὐτὸ παραπλήσιον μέν, ἰσχυρότερον δέ, καὶ ὡς ἔφην, ἔχον τι ποιότητος ἀρωματιζούσης ἐν ὀσμῇ τε καὶ γεύσει. τούτων δ' ἁπάντων ὧν περὶ κασσίας εἶπον ἀναγκαιότατόν ἐστι διορίσασθαι, ποίαν ἐμβλητέον ἐστὶ κασσίαν, ἐπειδὴ τὴν μὲν γιζὶ μάλιστα ἐπαινοῦσιν, ἐφεξῆς δὲ τὴν μοτὼ καλουμένην, εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τὴν ἀρηβῶ, καὶ τὴν δαφνῖτιν. ὅτι μὲν οὖν ἡ γιζὶ παραπλήσιον κινναμώμῳ κατὰ πάντα ἐστίν, εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν. ἡ γοῦν συνεχεστάτη παρὰ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν, ὡς κιννάμωμον πιπρασκομένη, τοῦ ταύτης γένους ἐστίν. ἀλλὰ τῆς γε συριγγίδος ὑπό τινων ὀνομαζομένης, ὁ νεώτερος Ἀνδρόμαχος ἐμβάλλειν ἀξιοῖ. πᾶσι δ' αὕτη γινώσκεται, καὶ γὰρ καὶ εὐωνοτάτη πάντων ἐστί, τὸν μὲν ἔξωθεν φλοιόν, ὅνπερ καὶ σύριγγα καλοῦσιν ἰσχυρὸν ἔχουσα κατ' ὀσμήν τε καὶ γεῦσιν, τὸ δ' ἔνδον ἀσθενέστερον, ὡς μηδεμίαν αὐτοῦ χρείαν ἡμῖν γίνεσθαι. διὰ μὲν οὖν τῶν προγεγραμμένων ἐλεγείων, ἀδιορίστως εἴρηται τὸ τῆς κασσίας ὄνομα. κατὰ δὲ τὴν πεζῇ γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ υἱέως αὐτοῦ, πρόσκειται παρὰ τῷ τῆς κασσίας ὀνόματι τὸ τῆς σύριγγος, ἥ τ' ἀπ' ἐκείνου μέχρι νῦν ἡμῖν παραδεδομένη διαδοχή, τῶν σκευαζόντων τῷ αὐτοκράτορι τὸ τῆς σύριγγος ὄνομα προσκείμενον ἔχει. ἐφεξῆς δὲ τῆς προγεγραμμένης, ὁ Ἀνδρόμαχος ἰνδικὴν νάρδον κελεύει βάλλειν, ἥνπερ καὶ στάχυν ὀνομάζομεν νάρδου, καίτοι ῥίζαν οὖσαν, ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς ἀστάχυας ὁμοιότητος κατὰ τὴν μορφήν, ἐφ' ἧς φυλάττεσθαι χρὴ μή πως ἀποδῷ τις ἡμῖν τὴν ἔκπλυτον ὀνομαζομένην. ἔστι δ' αὕτη τοῖς τὰ μύρα σκευάζουσι προϋπηρετηκυῖα κατὰ τὴν ἕψησιν αὐτῶν, ὡς εἰώθασιν, ἀκέραιος πιπρασκομένη. διὸ καὶ τὰς ὄμφας ὀνομαζομένας, βαρβάρῳ γλώττῃ προσήκει λαμβάνειν, ὧν καὶ ἡ περιπεπλασμένη γῆ τῆς ῥίζης ἀφεψηθεῖσα, τὴν ὀσμὴν ἔχει τῆς νάρδου. Σχοῖνον δὲ ἐνθάδε τοῦτον τὴν ἐξ Ἀραβίας ἐμβάλλειν κελεύει, καλουμένην ὑπὸ τῶν πολλῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως ἄνθος σχοίνου, καίτοι γ' ἡμῶν οὐ πάνυ τι τοῦ ἄνθους εὐπορούντων, ὅλης τῆς κομιζομένης πόας ἐπιβεβρωμένης πολλάκις ἄνωθεν ὑπὸ τῶν καμήλων, ἥδιστά τε γὰρ αὐτὴν νέμονται, καὶ πλείστην ἔχουσιν ἐν ταῖς Ἀραβίαις ὁδοῖς γεννωμένην. ἔστι δ' εὐωνόν τε τὸ φάρμακον, καὶ μόνῳ παρὰ τῆς ὀσμῆς ἀκμαίῳ κρινόμενον, ἐπειδὴ διὰ ταχέως ἀποπνεῖ τὸ εὐῶδες αὐτῆς. ἐφεξῆς δὲ γράφοντος τοῦ Ἀνδρομάχου, καὶ λίβανον μίσγοιο καὶ ἀγλαΐην στήσαιο, τὴν ἀγλαΐην οὐ χρὴ ζητεῖν ἡμᾶς, ὡς ἄλλου τινὸς φαρμάκου ὄνομα. διὰ

γὰρ τῆς πεζῆς γεγραμμένης τῷ νεωτέρῳ Ἀνδρομάχῳ συνθέσιν τῆς ἀντιδότου, καὶ διὰ τῆς ἄχρι νῦν εἰς ἡμᾶς καθηκούσης παραδόσεως, ὅτι φαρμάκου τινὸς ὄνομά ἐστιν ἡ ἀγλαΐα, καὶ τὰς δεκαδύο δραχμὰς ἔλαβον τὸν σταθμὸν τὸ φάρμακον πάντα συμφώνως εἴρηται, τῷ τε πρεσβυτέρῳ καὶ τῷ νεωτέρῳ Ἀνδρομάχῳ· καὶ οὐδὲν ἔξωθεν ἐκείνων πρόσκειται, καθ' ὃ τὸ τῆς ἀγλαΐας ὄνομα λέγεσθαι τις ἡγήσεται, ὥστ' ἴσως τὴν ἀγλαΐαν ἐπίθετον τοῦ λιβανωτοῦ τῷ συντεθέντι τὴν ἐλεγείαν ἔδοξε προσθεῖναι. ἐφεξῆς δὲ μέλανός τε πεπέρεως, καὶ δικτάμνου, καὶ πρασίου, καὶ ῥήου μνημονεύει, γνωρίμων ἅπασι πραγμάτων. ἡ δ' ἐκ παραδόσεως ἡμῖν δεδομένη γραφὴ, προσκείμενον ἔχει τῷ πεπέρεως τὸ βαρύσταθμον. μεῖζον δ' ἐστὶ τοῦτο τοῦ ἄλλου πεπέρεως, καὶ τὸν φλοιὸν ἔχει λεπτότερόν τε καὶ ἧττον ῥυσσόν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ῥήου καὶ αὐτοῦ παραποίησις μέν ἐστιν, ἐπειδὴ εὐθέως ἐν τοῖς χωρίοις ἐν οἷς γεννᾶται, πρόσφατον ἔνιοι λαμβανόντων αὐτὸ, καὶ ἀφεψόντων ὡς ἀνεῖναι τὸν χυλὸν, ἐκεῖνον μὲν ἑψήσαντες πέμπουσιν ἡμῖν, ὡς εἰλικρινῆ καὶ ἄμικτον ὕδατι. τὸ δὲ ῥῆον ξηράναντες, ὡς οὐδὲ αὐτὸ προαφεψημένον ἀποστέλλουσι. διὰ τοῦτ' ἐπίστασθαι χρὴ γνωρίζειν τὸ πανουργηθὲν, εὐγνωστότατον ὂν τοῖς ἑωρακόσι τὸ αὐτοφυὲς ῥῆον. ὅτι γὰρ τὸ διὰ τῆς ὄψεως αὐτοῦ κρινόμενον πυκνὸν, καὶ συνηγμένον ἔχει τῆς ὅλης οὐσίας, ἀλλ' ἔστιν ἀραιότερον, ἐν τῇ γεύσει τε τὴν στύφουσαν ποιότητα παντάπασιν ἀμυδρὰν, ἢ οὐδ' ὅλως ἔχει, καίτοι γε ἰσχυρὰν ἔχοντος τοῦ ἀκμαίου ῥήου, τιτρᾶται μέντοι καὶ αὐτὸ ταχέως.

Στοιχὰς δὲ φύεται μὲν πολλὴ πολλαχόθι τῆς γῆς, πλείστη δ' οὖσα ἐν Κρήτῃ, καὶ ταῖς Κυκλάσιν ὀνομαζομέναις νήσοις, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα αὐτῇ κατὰ τὴν Ἰβηρικὴν θάλασσαν κείμενον. εὐτροφωτέρα δέ ἐστι καὶ κρείττων ἡ ἐκ τῶν νήσων τῆς Κρητικῆς. Πετροσέλινον γινώσκεται μὲν πᾶσιν ἐπῃνημένον τὸ Μακεδονικὸν, ὃ καὶ καλοῦσί τινες ἐστρεατικὸν, ἀπὸ τοῦ χωρίου καθ' ὃ φύεται τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῷ τιθέμενοι. παντελῶς δ' ὀλίγον ἐστὶ τὸ γεννώμενον ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, κρημνώδει τε ὄντι καὶ οὐ μεγάλῳ. τὸ δὲ ἐστρεατικὸν Μακεδονικὸν ἐκ Μακεδόνων εἰς πάντα τὰ ἔθνη κομιζόμενον, ὀλίγον μὲν καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν Μακεδόνων φύεται γῆν. ἀλλ' ὅπερ ἐπὶ τοῦ μέλιτος, καὶ τοῦ οἴνου τοῦ Φαλερίνου, τοῦτο καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ πετροσελίνου συμβέβηκεν. εἰς ἅπασαν γὰρ σχεδόν γε τὴν οἰκουμένην οἱ ἔμποροι κομίζουσιν, ὡς Ἀττικὸν μέλι καὶ οἶνον Φαλερῖνον, οὕτω καὶ Μακεδονικὸν πετροσέλινον, οὐ τοσοῦτον αὐτοῦ γεννωμένου, ὡς ἅπασι τοῖς ἔθνεσιν ἐξαρκεῖν, ἀλλ' ἐν Ἠπείρῳ πλεῖστον γεννᾶται πετροσέλινον, ὥσπερ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις τὸ μέλι. καὶ κομίζεταί γε τὸ μὲν ἐκ τῶν νήσων Ἀθήναζε, τὸ δὲ ἐξ Ἠπείρου, πρότερον μὲν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πλεῖστόν γε καὶ σχεδὸν ἅπαν εἰς Θεσσαλονίκην, ἐκεῖθεν δ' ὡς Μακεδονικὸν ἐκφέρεται. καὶ κατὰ τὸν οἶνον δὲ τὸν Φαλερῖνον ὅμοιόν τι συμβέβηκεν. ἐν μικρῷ γάρ τινι χωρίῳ τῆς Ἰταλίας ὀλίγος γεννώμενος, ὡς δῆθεν αὐτὸς ἐκεῖνος ὢν εἰς ἅπασαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις γῆν εἰσκομίζεται, σκευαζομένων δ' ἄλλων οἴνων εἰς ὁμοίου πανουργίαν, ὑπὸ τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν. ἐὰν δ' ἀπορήσῃς ποτὲ ἐστρεατικοῦ πετροσελίνου, μηδὲν ἡγοῦ χεῖρον ἔσεσθαί σοι τὸ τῆς θηριακῆς φάρμακον, ἐὰν ἕτερον ἐμβάλῃς. οὐ γὰρ ὡς δηλητηρίοις φαρμάκοις, ἢ ἰοβόλων θηρίων τοῖς δήγμασιν ἐναντιοῦται, ἀλλ' ἀρρωμένοις τοῖς ὑδερικοῖς, καὶ ὅσα πάθη ἄλλα τοιαῦτά ἐστιν, οὐ μὴν τῷ κυριωτάτῳ γε τῆς θηριακῆς ἐπαγγέλματι. ποιεῖ δ' αὐτὴν καὶ πικροτέραν δηλονότι τὸ ἐστρεατικὸν πετροσέλινον, καὶ μάλιστα ἐὰν πρόσφατον ᾖ. διαφέρει γὰρ ὥσπερ δριμύτατον τῶν ἄλλων πετροσελίνων, οὕτω καὶ πικρότατον. Τὴν δὲ τερμινθίνην οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν ἐκ Λιβύης ἐμβάλλειν ἐκέλευσεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ἀτιμάσας γε τὴν ἐκ τῆς Χίου προκεκριμένην σχεδὸν ὑπὸ πάντων. ἐπαινῶ μὲν γὰρ καὶ τὴν ἐκ τῆς Λιβύης κομιζομένην ἀρίστην. οὐ γὰρ δὴ πᾶσά γε ἐστὶν ἀρίστη, καθάπερ ἡ ἐκ Χίου. γίνεται δὲ καὶ περὶ τὴν Ποντικὴν γῆν, καί τισιν ἄλλοις ἔθνεσι καλλίστη τερμινθίνη ῥητίνη, ἀλλ' ὑπερέχει πασῶν ἡ Χία κατ' ὀσμήν τε καὶ γεῦσιν. ἐφεξῆς δὲ τῶν προγεγραμμένων ὁ Ἀνδρόμαχος ἐν τῇ συνθέσει τῆς θηριακῆς ἔγραψε, ζιγγίβερι καὶ πενταπέτηλον ὅπερ ἐστὶ πεντάφυλλον πόαν ἐμβαλλομένην, ὅτι παραποιούμενα φάρμακα, καὶ πᾶσι γιγνωσκόμενα. μετὰ δὲ ταῦτα πολίου μνημονεύει πᾶσι γνωρίμου, καὶ μηδὲν ἔχοντος ὅμοιον, εἶτα χαμαιπίτυος, ἐφ' ἧς τοσοῦτον χρὴ προσθεῖναί με κατὰ τὸν λόγον, ὡς πολλαχόθι τῆς γῆς γεννᾶται, καὶ κατ' ὀσμὴν, καὶ γεῦσιν ἀκμαιότερον τὸ ἐν τῇ Κρήτῃ. φέρεται δ' ἡμῖν ἐκεῖθεν, ὡς καὶ τοὺς Καίσαρι σκευάζοντας ἀεὶ τῇ Κρητικῇ χρῆσθαι, καίτοι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐν τοῖς προαστείοις, καὶ τὴν χαμαιπίτυν, καὶ τὴν χαμαίδρυν εὗρον εὐοσμοτέρας τῶν ἀπὸ τῆς Κρήτης, ὅταν γε μὴ πολλοῖς καταπλυνθῶσιν ὄμβροις. ἔτι τε καὶ τοῦτο χρὴ γινώσκειν, ὡς φερομένων ἀπὸ Κρήτης τῶν βοτανῶν, ἐνειλιγμένων χαρτίοις οἷς ἐπιγέγραπται τὸ τῆς ἑκάστης βοτάνης ὄνομα, τινὲς μὲν ἁπλῆν ἔχουσι τὴν ἐπιγραφὴν, τινὲς δὲ μετὰ προσθήκης τῆς πεδιάδος. εὑρήσεις δὲ τὴν πεδιάδα γενναιοτέραν, καίτοι τῶν πλείστων βοτανῶν ἐν τοῖς πεδίοις ἀσθενεστέρων γεννωμένων. Στύρακα δὲ, δῆλον ὅτι τὸν ἐν τοῖς καλάμοις φερόμενον ἐκ Παμφυλίας ἐμβάλλειν προσήκει, ὀλίγιστόν τε γεννώμενον, καὶ τοσούτῳ διαφέροντα τοῦ πολλοῦ τούτου στύρακος, ὅσον ὁ Φαλερῖνος οἶνος τοῦ πιπρασκομένου κατὰ τὰ καπηλεῖα. λαμβάνειν δ' αὐτοῦ χρὴ τὸν ὠχρότατον, εὔδηλον δ' ὅτι καὶ κατὰ ὀσμὴν οὗτος ἐστὶν ἰσχυρότατος, καὶ κατὰ γεῦσιν οὐδὲν ἧττον. Νάρδου δ' ἐφεξῆς ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀνδρόμαχος, ὡς αὐτὸς προσέγραψε τῆς ἐκ Γαλατείας, ἣν συνήθως οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ, Κελτικὴν ὀνομάζουσι. συγκέχυται γάρ πως τὰ τρία ταῦτα ὀνόματα καθ' ἑνὸς ἔθνους φερόμενα τοῦ Κελτικοῦ. καλοῦσι γοῦν αὐτοὺς ἔνιοι μὲν Γαλάτας, ἔνιοι δὲ Γάλλους, συνηθέστερον δὲ τὸ τῶν Κελτῶν ὄνομα. περὶ δὲ τῶν ἐφεξῆς γεγραμμένων, τὸ μὲν ὅτι πρόσθεν εἴρηται, καθάπερ ἐπὶ λημνίας γῆς καὶ μίλτου. καλεῖν δ' αὐτὴν ἄμεινον οὐ μίλτον, ἀλλὰ γῆν. ἔστι γάρ τις λημνία μίλτος ἐν τῇ μίλτῳ γεννωμένη, πρὸς ἄλλας χρείας ἐπιτήδειος, οὐ μὴν εἰς ἃς ἡ καλουμένη λημνία σφραγίς. γέγραπται δὲ καὶ περὶ τούτων, ὥσπερ οὖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐν τῇ περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ. τὰ δ' ἐφεξῆς γεγραμμένα φάρμακα σχεδὸν ἅπαντα καὶ γινώσκεται πᾶσιν ἰατροῖς, καὶ πανουργίαν οὐκ ἐπιδέχεται. τινὰ δ' αὐτῶν σαφέστερον δηλοῦται διὰ τῆς πεζῆς γεγραμμένης θηριακῆς. καὶ τὸ δάκρυον δὲ μίσγοιο, βαλὼν κυανωπὸν ἀκάνθης. δηλοῖ γὰρ τὴν ἐκ τῆς Αἰγυπτίας ἀκάνθης γεννωμένην ἀκακίαν. Μόνον οὖν εἰπεῖν ἔτι περὶ θλάσπεως ἀναγκαῖόν ἐστι, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ἅπαντα ἐμβάλλουσιν, τό, τε ἐκ Κρήτης φερόμενον, καὶ τὸ πανταχόθι γεννώμενον, ὅπερ ἐστὶ τῇ χρόᾳ μὲν ὠχρόξανθον, τῷ σχήματι δὲ στρογγύλον πάνυ σμικρὸν ὡς εἶναι κέγχρῳ

πολλοστὸν μόριον. ἄμεινον δὲ τὸ ἀπὸ καππαδοκίας κομιζόμενον ἐμβάλλειν, τῇ χρόᾳ μὲν ἐπὶ τὸ μελάντερον ἀποκεχωρηκὸς πάμπολυ, τῷ σχήματι δὲ οὐκ ἀκριβῶς στρογγύλον, καὶ τῷ μεγέθει πολλῷ γε μεῖζον, ἢ κατὰ τὸ προειρημένον, ἔχον δὲ κατά τι μέρος ἑαυτοῦ, καὶ οἷον ἔνθλασμά τι μικρὸν, ἀφ' οὗ καὶ ὠνομάσθη θλάσπι. γεννᾶται δὲ ὥσπερ καὶ τοῦτο, οὕτω καὶ ἕτερον ἐν καππαδοκίᾳ πάμπολυ, ὥστε οὐχ ἁπλῶς τὸ ἀπὸ καππαδοκίας φερόμενον ἄριστόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ ἰδίως ἐν αὐτῷ γεννώμενον, ἀνόμοιον δὲ τῷ κρητικῷ τε, καὶ πολλαχόθεν τῆς γῆς φυομένῳ. εἰ δέ τι καὶ ἄλλο μὴ σαφῶς εἴρηται διὰ τῶν ἐλεγείων μέτρων ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου Ἀνδρομάχου, τουτέστι κεκρυμμένον, γινώσκοντί σοι τὴν αὐτοῦ μέτρου γραφὴν ὑπὸ τοῦ υἱέως αὐτοῦ γεγραμμένην Ἀνδρομάχου, καθάπερ καὶ τὸ ἀκταίῳ μίσγοις, συγκεράσας μέλιτι, τουτέστι μέλιτι τῷ ἀττικῷ. κενταύρειον γοῦν κατὰ μὲν τὴν ἔμμετρον γραφὴν οὐ προσδιώρισται ποῖον λέγει, κατὰ δὲ τὴν πεζῇ γεγραμμένην, πρόσκειται τὸ λεπτὸν, διὰ τὸ καὶ ἄλλον εἶναι κενταύρειον ἁδρόν. οὕτω καὶ ἀριστολοχίας εἴρηται λεπτῆς, ἔστι γὰρ καὶ ἄλλη τις ἁδρὰν ἔχουσα τὴν ῥίζαν, ὥσπερ καὶ τρίτη τίς ἐστιν ἐπὶ ταῖσδε στρογγύλη.

Περὶ τῆς σκευασίας τῆς θηριακῆς.

Εἴρηταί μοι καὶ πρόσθεν, ὡς ἅπαξ μέν τις ἰδὼν σκευαζόμενον τὸ φάρμακον, οὐκέτι δεήσεται θεάσασθαι δεύτερον ἢ τρίτον. εἰς δὲ τὴν διάκρισιν τῶν ἀρίστων ἐν ἑκάστῳ γένει φαρμάκου, οὐχ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρὶς, ἀλλὰ πάνυ πολλάκις ἑωρᾶσθαι χρὴ τὰ δόξαν ἔχοντα γεννᾶσθαι κάλλιστα καθ' ἑκάστην χώραν. ἔχειν δ' οὖν χρὴ καὶ πρὸς τὴν τούτων χρῆσιν παραγγέλματα, περὶ ὧν εἴπομεν ἤδη καὶ πρόσθεν, ἀλλὰ καὶ νῦν ἐν ὀλίγοις κεφαλαίοις περὶ πάντων ἐρῶ. τὰς μὲν ῥίζας, ὧν αὖ ὦσι χρήσιμοι, τεταμένον ἔχειν χρὴ τὸν φλοιὸν οὐ ῥυσσὸν, ἀτρόφου γὰρ ῥίζης τοῦτο σημεῖον. τοὺς δὲ καρποὺς μετὰ τῶν ἀκρεμόνων τε καὶ βλαστημάτων ὀνομαζομένων εὐθαλεῖς, καὶ πολλοὺς ἅμα τοῖς περικαρπίοις. τὰ σπέρματα δὲ, ὥσπερ καὶ τὰς ῥίζας, εὔτροφα διὰ τοῦ τετάσθαι τὸν φλοιὸν γνωριζόμενα, τοὺς δὲ ὀποὺς καὶ τοὺς χυλοὺς, μὴ κατεξηραμμένα ἐν τῷ χρόνῳ, μήτ' ἀμυδρὰς ἔχοντα ἑκάστου τὰς ἑαυτῶν ποιότητας, ὀσμῇ τε καὶ γεύσει κρινομένας. οἱ μὲν οὖν καρποὶ μετὰ τῶν βλαστημάτων τε καὶ περικαρπίων ἀνθῶν τε καὶ φύλλων, ὅσα περ τούτων εἰς τὴν θηριακὴν ἐμβάλλονται. τῶν δὲ βοτανῶν, σκορδίου, καλαμίνθης, πρασίου, στοιχάδος, δικτάμνου, πολίου, χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, ὑπερικοῦ, κενταυρείου. αἱ ῥίζαι δὲ τῶνδε, ζιγγιβέρεως, ἴρεως, ῥήου, πενταφύλλου, κόστου, νάρδου ἰνδικῆς, νάρδου κελτικῆς, γεντιανῆς, μήου, ἀκόρου, φοῦ, ἀριστολοχίας λεπτῆς. σπέρματα δὲ ἐμβάλλεται τῷ φαρμάκῳ ταυτί. βουνιάδος, πετροσελίνου, θλάσπεως, ἄμμεως, ἀνήθου, μαράθρου, δαύκου, καρδαμώμου. ταῦτα μὲν οὖν πάντα τὰ τρία γένη τοῖς αἰγυπτίοις ὅλμοις ἐμβάλλειν προσήκει, ἐπειδὴ σκληρότατοι τυγχάνουσιν ὄντες, ὡς μηδὲν ἐν τῷ κόπτεσθαι τῆς ἑαυτῶν οὐσίας προστρίβεσθαι τοῖς κοπτομένοις. ἐμβαλλέσθω δὲ ἅμα τοῖσδε καὶ ταυτί, ἀρτίσκοι σκιλλητικοὶ, ἀρτίσκοι θηριακοὶ, ἡδυχρόου μάγμα, πεπέρεως τε τὸ μέλαν, καὶ τὸ λευκὸν, καὶ τὸ μακρὸν, καὶ ῥόδα ξηρὰ, καὶ πρὸς τούτοις ἀγαρικὸν, καὶ κρόκος ἐὰν ξηρὸς ᾖ, σφραγὶς, καὶ ἡ ὀπτὴ χαλκῖτις, ἄμωμόν τε καὶ κινάμωμον, καὶ ἡ σύριγξ τῆς κασσίας, ὅ, τε τοῦ βαλσάμου ὀπὸς, ἥ τ' ἀκακία, πλὴν εἰ μαλακή τις εἴη καὶ ὑγρὰ, τότε καστόριον, καὶ ἡ ἄσφαλτος, ἢ ὥς τινες ἀρρενικῶς ὁ ἄσφαλτος. εἴρηται γὰρ πολλάκις ὡς οὐδὲν χρὴ φροντίζειν τῆς τοιαύτης λεπτολογίας. οἴνῳ δὲ διαβραχέντα λελειώσθω σμύρνα καὶ κρόκος, ἐάν γε ἀσφαλέστερον εἶναί σοι δόξῃ, μὴ κόπτειν αὐτὸν ὑγρὸν ὄντα. πάντες δὲ οἱ ὀποὶ οἴνῳ διαβρεχέσθωσαν, ὥστε καὶ λυθῆναι, καὶ πρὸς τὴν λείωσιν ἐπιτήδειοι γενέσθαι, ὁ τοῦ σαγαπηνοῦ, ὁ τῆς πάνακος, ὁ τῆς μήκωνος, ὃν δὴ καὶ μηκώνειόν τε καὶ ὄπιον ὀνομάζουσιν, ἥ τε ἀκακία, ὅταν ὑγροτέρα σοι δόξῃ, καὶ δύσκοπτος ὑπάρχῃ, ὅ, τε τῆς ὑποκιστίδος χυλὸς, καὶ ὁ τῆς γλυκυῤῥίζης. τὸ δὲ θλάσπι, καὶ τὸ τῆς γογγυλίδος σπέρμα, κατὰ μὲν τὰς πρώτας σκευασίας, ὥσπερ ἑώρων τοὺς πρὸ ἐμοῦ σκευάζοντας, καὶ αὐτὸς ἐνέβαλον ἅμα τοῖς κοπτομένοις εἰς ὅλμον, εἶτα ποτὲ θεασάμενος ἐμπεπλασμένα διὰ γλισχρότητα τῷ κύτει τοῦ ὅλμου, κατὰ θυίαν ἐδικαίωσα μόνα περιλειώσας, ἐπιχέαι οἶνον ἐπ' ἐκεῖνα, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ὅλα διαλυθῇ, καὶ μετὰ ταῦτα μιγνύναι τοῖς ἐν τῷ οἴνῳ ἰδίᾳ βεβρεγμένοις τε καὶ λελειωμένοις. καὶ τὸν λιβανωτὸν δὲ λειοῦν ἄμεινον ἰδίᾳ καθ' ἑαυτὸν ἐν θυίᾳ κούφως, ὡς μὴ πλατύνοιτο, κἄπειτα διαττήσαντας, ἔχειν ἕτοιμον ὡς ἐπιπάττειν, εἴπερ ἐθελήσειας, τοῖς μετὰ τοῦ οἴνου λελειωμένοις. τὸ δὲ κόμμι καὶ διαβρέχειν ἐν οἴνῳ ἀναγκαῖον, καὶ λειοῦν αὐτό τε καθ' ἑαυτὸ, καὶ μετὰ τοῦ λιβανωτοῦ. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα καθ' ὃν εἴρηται τρόπον παρασκευαζέσθω, τὰ μὲν ἐν θυίᾳ μετὰ τὸ εἶναι λελειωμένα, τὰ δὲ διηττημένα καὶ λελειωμένα ξηρά. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς ἁπάντων ἑνώσεως, τηκέσθω μετὰ μέλιτος ἐν ἀγγείῳ διπλῷ, πρώτη μὲν ἡ ῥητίνη, μετὰ ταύτην δὲ ὁ στύραξ, καὶ ἡ χαλβάνη περιτεθλασμένα, καὶ προκεκομμένα ἐπὶ τὸν ὅλμον ὑπέροις, ἢ μοχλοῖς σιδηροῖς, παραστάζομένου βραχυτάτου μέλιτος ὠμοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῶν ἡμετέρων δακτύλων πλατυνόμενα, προσεμβαλλέσθω τι καὶ τοῦ μέλιτος τετηγμένῃ ῥητίνῃ, καὶ οὕτω πάλιν ἐπιτεθειμένου τοῦ πώματος τῷ ἀγγείῳ διαλυέσθω. βέλτιον γὰρ μηκέτι κινεῖν τὸ μέλι, τούτων ἐμβληθέντων, ἀλλὰ πωμάσαντας τὸ ἐνεστηκὸς ἀγγεῖον τῷ ὕδατι, τὴν ἕψησιν ποιεῖσθαι. τηκομένων δὲ τούτων, ἐπεμβαλλέσθω τοῖς μετὰ τοῦ οἴνου λελειωμένοις τὰ ξηρὰ, καὶ ἀναμιγνύσθω μέχρι πάχους ἱκανοῦ, καὶ οὕτω μετὰ βραχὺ τετηγμένα, χλιαρὰ παραχείσθω τοῖς ἐν τῇ θυίᾳ διὰ μεγάλου δοίδυκος, ἰσχυροῦ τινος ἀνδρὸς ἑνοῦντος αὐτά. καὶ ἐπειδὰν ἑνωθῇ καλῶς, ἤδη τέ πως παχὺ φαίνεται τὸ ἐξ αὐτῶν, ἐπεμβάλλειν τοῦ μέλιτος ἀφεψημένου τε μετρίως, καὶ δηλονότι καὶ ἀπηφρισμένου, καὶ μετὰ τοῦτο τῶν διηττημένων, εἶτ' αὖθις τοῦ μέλιτος, εἶτ' ἤδη μιγνύναι χλιαρὰ τὰ τηχθέντα, καὶ τρίβειν ἰσχυρῶς πάντα κατὰ τὴν μεγάλην θυίαν μεγάλῳ δοίδυκι, προσεμβαλλομένων ὅσα περιττὰ τῶν ξηρῶν ἐστι καὶ τοῦ μέλιτος. ὅταν δ' ὑπὸ τοῦ δοίδυκος ἑνωθῇ πάντα κατὰ τὴν θυίαν, ἐμβάλλειν ὅλμῳ τηνικαῦτα, καὶ διὰ μοχλῶν σιδηρῶν ἀκριβῶς καθαρῶν, ὡς μηδὲν ἔχειν ἰοῦ, κόπτειν συνεχῶς ἐπαλείφοντα τοὺς μοχλοὺς ὀποβαλσάμῳ, κατέχονται γὰρ ἐν τῷ γλίσχρῳ τοῦ φαρμάκου, καὶ δυσκόλως ὑπὸ τῶν κοπτόντων ἀναφέρονται. ὅπως οὖν ἑτοίμως ἀνύοιτο τὸ ἔργον, χρίειν ὀποβαλσάμῳ χρὴ τὰ τοῦ μοχλοῦ πέρατα συνεχῶς, εἰς αὐτὸ τοῦτο δαπανῶντα πᾶν αὐτό. βέλτιον δ' ἐν ἡλίῳ κόπτειν, ἑνοῦται γὰρ οὕτω θᾶττον ἅπαντα, καὶ τοῦτο πράξαντας σκεπάζειν

χρὴ τὸν ὅλμον ἔχοντα τὸ φάρμακον ἐν αὐτῷ, καὶ μετὰ δ. ἡμέρας ἢ ε. κόπτειν ὁμοίως ἐν ἡλίῳ, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐκ διαλειμμάτων αὖθις καὶ αὖθις, ἡμερῶν ς. ἢ ζ. μέχρι δύο μηνῶν, ἢ πάντως μ. ἡμερῶν. ταῦτα μὲν οὖν ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν τοῦ φαρμάκου γέγραπται πάντα. τὸ δὲ μέλαιναν αὐτὴν γίνεσθαι, τοῦτο γὰρ οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἴθισται, καὶ ὅστις ἀποτυγχάνει τῆς χρόας ταύτης, καταγελᾶται, φυλακτέον μὲν ἡμῖν ἐστι, γνωστέον δὲ μηδὲν ἐκ τῆς χροιᾶς ὑπαλλάττεσθαι τῆς τοῦ φαρμάκου δυνάμεως. γίνεται δὲ ἡ ἀτυχία διὰ τὴν κεκαυμένην χαλκῖτιν ξανθὴν καὶ πυῤῥὰν γινομένην. καὶ γὰρ ἐλάχιστον αὐτῆς ἐμβαλλόμενον, ὅμως ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν χροιάν. ὅπως οὖν μηδὲ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο δοκεῖ τις σφάλλεσθαι, προσεχέτω τὸν νοῦν οἷς ἐρῶ. τέτταρας μὲν τὰς πάσας δραχμὰς ἡ ἀντίδοτος λαμβάνει τῆς χαλκίτεως, ὀπτᾶν δὲ προσήκει αὐτὴν πολὺ πλέονα, κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. ἔμβαλε εἰς χυτρίδιον δραχμὰς τῆς ὠμῆς χαλκίτεως οὐκ ἐλάττους τῶν μ. κἄπειτα διακεκαυμένοις ἄνθραξιν ἐντιθεὶς τὸ χυτρίδιον ἄνευ πωμάτων, ὅταν χυθῇ τὸ φάρμακον, ἐποχούμενόν τε θεάσῃ τὸ κουφότατον καὶ ἀφρωδέστατον αἴρειν αὐτίκα, καὶ θέντα χαμαὶ μὴ καθάπερ εἰώθαμεν ἐνίοτε παραπλησίως τοῖς τὸ πῦρ ἐξάπτουσιν ἐμφυσᾶν αὐτῇ. θαυμαστὸν γὰρ ὅπως ἐν τῷδε τὸ πυῤῥὸν τῆς χρόας ἴσχει καὶ ξανθόν, ἀλλὰ μηδ᾽ ἐν ἡλίῳ τιθέναι. ψυγείσης δὲ λαμβάνειν ὅσον ἀφρωδέστερον ἐποχεῖται, μηδὲν ἔχον ἐν ἑαυτῷ, μήτε πυῤῥόν, μήτε ξανθόν, μήτε ὠχρόν, εἶτ᾽ ἐξ αὐτοῦ πείρας ἕνεκα λαβόντα βραχὺ καὶ λειώσαντα, θεάσασθαι μή τι κατὰ τὴν λείωσιν ἐμφαίνοιτο τῶν εἰρημένων χρωμάτων. ἐὰν δὲ οἷον ἐλήφθη μένῃ πρασίζον, ἢ τεφρῶδες κατὰ τὴν χρόαν, ἐκ τούτου δραχμὰς δ. ἐμβάλλειν. ὀλίγον γὰρ τὸ τοιοῦτον εὑρήσεις ἐν πολλῷ τῷ κεκαυμένῳ. τὰ μὲν οὖν ἀναγκαῖα πρὸς τὴν τῆς ἀντιδότου σύνθεσίν τε καὶ κατασκευήν, ἤδη λέλεκται πάντα. διαφωνησάντων δέ τι πρὸς τὴν γραφὴν ταύτην Δαμοκράτους τε καὶ Κρίτωνος, ἄμεινον ἔδοξέ μοι εἶναι τὰ πρὸς ἐκείνων γεγραμμένα παραθέσθαι, καὶ πρότερον τὰ Δαμοκράτους, ἐπειδὴ καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς ὅλην ἔγραψε σαφῶς. ἔστι δὲ διὰ ἐμμέτρου λέξεως, ὡς εἴωθεν, ἥτις οὐ μόνον τὸ μνημονεύεσθαι ῥᾳδίως, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ παραποιεῖσθαι τὰς συμμετρίας ἀγαθὸν ἔχει. ἄρχεται τοίνυν ὁ Δαμοκράτης ἐν τῷ βιβλίῳ καθ᾽ ὃ τὰς ἀντιδότους γράφει, τόνδε τὸν τρόπον ἀπὸ τῆς κοινῆς χρήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς κατὰ τὴν θηριακὴν ἰδέας.

Τὰς ἀντιδότους ἔχε προπαρεσκευασμένας,
πρὸ πάντων δ᾽ ἁπλῶς τὰ φαῦλα δηλητήρια,
ὧν καὶ χάριν δοκοῦσιν εὕρεσιν λαβεῖν,
καὶ τοῖς θανασίμοις ἀντιδώσεις φαρμάκοις.
προδίδους τι τοῖς ἔχουσιν ὑπόνοιαν τινά,
μή τις μετὰ τροφὴν φάρμακον φαῦλον λάβῃ,
ἐπὶ τῇ τροφῇ τε. προσφέρεσθαι δ᾽ ὅταν δοκῇ,
ἀναιρετικόν τις μετὰ τροφὴν εἰληφέναι,
ἐμέσαντι πάντως τὴν προσενεχθεῖσαν τροφήν,
καὶ δὶς δὲ διδόναι καὶ τρὶς αὐτὰς ἐπίτρεπε,
ὅταν μένῃ σημεῖα φαύλων φαρμάκων.
δώσεις δὲ καὶ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἑρπετοῖς,
τῶν ἰοβόλων τε θηρίων τοῖς δήγμασιν,
ὕδρων, κεραστῶν, ἀσπίδων, καὶ διψάδων,
καὶ τῶν ἐχιδνῶν, τῶν τε λυσσώντων κυνῶν.
καὶ γὰρ τὰ τούτων ἐστὶ φαῦλα δήγματα,
τῶν τ᾽ ἐν θαλάττῃ ἰοβόλων πάντων ἁπλῶς,
καὶ τῶν τε λεπτῶν λεγομένων θηρίων
σφηκῶν, μελιττῶν, σκορπίων, ἀνθηδόνων,
φαλαγγίων τε θανασίμων, καὶ μυγαλῆς.
τῆς ἀντιδότου μὲν πλεῖον ἢ δραχμὴν μίαν,
καρύου τὸ μέγεθος μικρῷ πλέον,
κεκραμένων δὲ ζωροτέρων κυάθων δέκα.
οὐκ ἀρκέσει δὲ τοῖς κακῶς δεδηγμένοις
ἅπαξ προσενεγκεῖν, ἀλλὰ διδόναι πολλάκις
δεῖ τοὺς θέλοντας ἐξαλεῖψαι τοὺς φόβους.
δίδου δὲ πρὸς πάντα τὰ πάθη καὶ τὰς νόσους,
ὅσαι φέρουσι διὰ χρόνου καχεξίας,
τοὺς περιοδικοὺς πυρετούς τε καὶ ῥίγεα,
μάλισθ᾽ ὅσα μένει μετὰ πόνου πολλὴν χρόνον,
ἀποστάσεις φέροντα κυρίων τόπων,
ταῖς πνευματουμέναις τε μήτραις, ἢ κῶλον,
ὅσοι τε κύστιν, ἢ νεφροὺς ἀλγήμασι
χρονίοις ὀχλοῦνται, κἂν μεθ᾽ ἑλκῶν, ἢ λίθων.
δώσεις δὲ καὶ τοῖς ἡπατικοῖς αὐτὰς καλῶς,
ἀνάγουσί τ᾽ ἐκ τοῦ θώρακος αἷμα πολλάκις,
καὶ τοῖς τρυγώδη ἀναφέρουσι καὶ πύον,
ὅθεν αὖ φέρηται τοῦτο, κἂν ἐκ πνεύμονος.
δίδου δὲ καὶ τοῖς ῥήγματα, ἢ καὶ σπάσματα
ἐσχηκέναι λέγουσι τῶν ἐντός τινος,
αἴρει γὰρ αὐτῶν τοὺς φόβους τε τοὺς πόνους.
προσενεκτέον δὲ τὴν τροφὴν μὴ ῥᾳδίως
πέττουσι, κἂν λάβωσιν ὀλίγην παντελῶς,
ἀεὶ δ᾽ ἀποξυνοῦσι, καὶ παραυτίκα
ὅσοις τ᾽ ἀνάγκη διὰ ἀποδημίας μακρᾶς,
χρῆσθαι πάνυ φαύλοις ὕδασι, καὶ τούτοις δίδου
τῆς ἀντιδότου μὲν ὅσον ἄγειν τριώβολον,
ὕδατος δὲ θερμοῦ τρεῖς κυάθους, ἢ τέσσαρας
πρὸ τῆς τροφῆς, ὥραισι τρισὶν ἢ πλέοσι.
τοῖς δὲ περὶ κύστιν, ἐκ γλυκέος κεκραμένης,
αἱμοπτυϊκοῖς τε καὶ στόμαχον ἡλκωμένοις.
τοῖς ῥευματιζομένοις δὲ τὸν θώραχ᾽ ὅλον
δώσεις, ἀφεψῶν εἰς ὕδωρ δευμίδιον
πολίου, τὸ μὲν βέλτιον ἢ τοῦ κρητικοῦ,
ἢ καὶ σκυθικοῦ τὸ κρεῖσσον, τοῦ ποντικοῦ
θᾶττον. στελεῖ γὰρ τὰς φορὰς τῶν ῥευμάτων,
ἐν τρισὶ δὲ κυάθοις, ὡς προεῖπον, πρόσφερε.
τινὲς δὲ καὶ τοῖς σφόδρα πονοῦσιν ὠτίων,
ἀνέντες αὐτὴν ἐν γλυκεῖ τῷ κρητικῷ,
εἰς τοὺς πόρους ἐνέθεσαν ἔριον διάβροχον.
ἐχέτω δ᾽ ὁ ποιεῖν ἀντίδοτον θέλων καλήν,
πάντα μὲν ἄκρως τὰ μίγματα τ᾽ ἐξηρασμένα,
τὸν λεγόμενόν τε θηριακὸν πεπονημένον
ἄρτισκον οὕτω γεγονότα, ὡς ὑποδείξωμεν.
ἔστι γὰρ οὗτος τῶν καλῶν, ἐκ μιγμάτων
λαβὼν ἐχίδνας τὰς ἀληθεῖς τοῦ θέρους
ἀρτιθήρους, τὰς μεγάλας ὡς εἴκοσι,
μικρῷ τε πλείους, οὐ γάρ ἐστ᾽ αὐτῶν πολύ.
ὃ δὴ λαβόντας σκευάσαι τὸ φάρμακον,
τῶν μὲν κεφαλῶν ἀπόκοψον ὡς τρεῖς δακτύλους,
μικρῷ τε πλείους τῶν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς μερῶν,
πρῶτον κεφαλὰς μέν, εἶτα τὰς οὐρὰς τότε.
τοῦτο δὲ ποιεῖν δεῖ προσφάτων ζωσῶν τ᾽ ἔτι,
εἶτα περιδείρας ῥᾳδίως ὡς ἐγχέλεις,

ἔκβαλέ τ' αὐτὸς καὶ τὸ λίπος αὐτῶν ἅπαν,
πλύνας τε καθαρῶς, εἰς λοπάδιον ἐντίθει,
ξηροῦ τ' ἀνήθου σύμμετρον δεσμίδιον,
ὕδατος δέ τ' ἀρκοῦν παραχέας, ἕψει μέχρι
ἡ σὰρξ ἀποστῇ ῥᾳδίως τῶν ὀστέων.
τὸ λοπάδιόν τε βαστάσας ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
τῶν ὀστρείων τὴν σάρκα καθαρὰν ἀπόλαβε,
στήσας ἀκριβῶς ἰσοβαρῆ ταύτης σταθμὸν
τῆς σαρκὸς, ἄρτου τοῦ καθαροῦ τοῦ πυρίνου,
πρόσμισγε καὶ λέαινε, παραχέων βραχὺ
τοῦ ζωμαρίου, ποιῶν τὰ λεπτὰ πέμματα,
ξήραινε καὶ χρῶ θηριακοῖς ἀρτίσκοις.
σκιλλητικὸς δὲ σκευάζεται οὕτω πάλιν.
τῶν πυραμιτῶν σκίλλαν εὐμεγέθη λαβὼν,
λευκήν τε, κάθηρον πάντα τὸν ξηρὸν φλοιὸν,
πᾶσαν δὲ ῥίζαν τὴν ξυλώδη περίελε,
σταιτί τε περιπλάσας, ἔμβαλ' αὐτὴν εἰς ἴπνον.
ὅταν δὲ νομίσῃς πάνυ καλῶς ὀπτὴν,
τότε στήσας αὐτῆς ὅσον ἄγει λίτρας βάρος,
ταύτῃ κατάμισγε λεπτοτάτῃ μίαν ἥμισυ
λίτραν, ἀλεύρου γεγονότος πεφρυγμένων
ὀρόβων ἐπ' ὀλίγον, καὶ παραχρῆμα λεοτριβῶν,
ποίησον οὕτω λεπτὰ πάνυ κυκλίσκια,
ξηρά τε γιγνόμενα, στῆσον ἢ σοι φίλον
βαλεῖν τοιοῦτον μίγμα γεγονὸς μὴ πάνυ,
τὴν θηριακήν τε λεγομένην ἀκριβῆς, φράσω,
ἣ καὶ λέγουσι τὸν Μιτριδάτην χρώμενον,
ὅτ' ἐγένετ' αὐτῷ θανάσιμα πιεῖν φάρμακα,
ἅπασ' ἀνάγκῃ μετὰ τέκνων πολεμουμένων,
αὐτὸν μὲν οὐ λαβεῖν τινος αἴσθησιν βλάβης.
ξίφει δ' ἀναιρεθέντα περιγραφῆς τυχεῖν,
τὰς δ' αὖ θυγατέρας ἐκβαλεῖν τῶν φαρμάκων.
σκεύαζε δ' αὐτὴν, σκιλλίνων κυκλισκίων
δὶς εἴκοσι δραχμὰς, καὶ ἑτέρας δὶς τέσσαρας,
ἀρτισκίων δὲ θηριακῶν δὶς δώδεκα,
μέλανός τε πεπέρεως, καὶ ὀπίου, καὶ μάγματος
ξηροῦ, πάλαι κληθέντος ἡδυχρόου μύρου,
τῶν τ' ἐξ ἑκάστου μίγματος δὶς δώδεκα,
ξηροῦ γλυκυρρίζου χυλαρίου δραχμὰς δέκα,
καὶ δύο ἐπὶ ταύταις, καὶ ῥόδων ξηρῶν ἴσας,
καὶ κινναμώμου, καὶ ὀποβαλσάμου καλοῦ,
ἧς τ' ἰλλυρίοιο πέμπουσιν ἴσας ἴρεως,
λευκοῦ τ' ἀγαρικοῦ, βουνιάδος τοῦ σπέρματος,
τούτων ἑκάστου τὰς ἴσας δύο δέκα,
καὶ κρητικὸν σκόρδιον ἓν τούτων ἴσον,
σμύρνης, κρόκου, ῥᾶ, πετροσελίνου, στοιχάδος,
ξηρᾶς καλαμίνθης, πενταφύλλου ῥιζίων,
καὶ τοῦ πρασίου σπέρματος τῶν σφαιρίων,
λευκοῦ πεπέρεως, καὶ μακροῦ τῆς ἰνδικῆς,
νάρδου στάχυος, λιβάνου τε καὶ τερμινθίνης,
κόστου τε λευκοῦ, καὶ ἔτι δικτάμνου πόας,
σχοίνου τε, μὴ τῶν καρφίων, τοῦ δ' ἄνθεος,
ξηροῦ τε ἀβρέκτου ζιγγιβέρεως τὰς ἴσας,
κασσίας μελαίνης τοῦ φλοιοῦ, τούτων πάλιν
δὶς τρεῖς ἑκάστου μίγματος δραχμῆς σταθμῷ,
πολίου τε καὶ φοῦ ποντικοῦ, καὶ θλάσπεως,
χαμαίδρυός τε καὶ στύρακος, καὶ κόμμεως,
καὶ γεντιανῆς, καὶ ἀκόρου, μήου τ' ἔτι
καὶ καρδαμώμου, καὶ μαράθρου τοῦ σπέρματος
ὑποκιστίδος χυλοῦ τε, καὶ χαλκίτιδος
ὀπτῆς, ὑπερικοῦ σπέρματος τοῦ κρητικοῦ,
χυλοῦ τ' ἀκακίας τῆς καλῆς ὑγρᾶς ἔτι,
καθαρᾶς τε νάρδου κελτικῆς, καὶ λημνίας,
χαμαιπίτυός τε καὶ ἄμμεως καὶ σεσέλεως,
ἀνησάρου τε σπέρματος πεφρυγμένου,
βότρυός τ' ἀμώμου, μαλαβάθρου φύλλων ἴσας,
πάντων δ' ἑκάστου δύο δραχμὰς ρ̄. ἐπιτίθει,
καὶ βαλσάμου, καρποῦ τε τὰς αὐτὰς δύο.
τινὲς δὲ τούτων οὐ καλῶς ἀνὰ τέτταρας.
ὀποπάνακος δὲ τοῦ δακρύου, καὶ χαλβάνης,
δαύκου τε καθαροῦ σπέρματος τοῦ κρητικοῦ,
καὶ καστορίου, καὶ σαγαπηνοῦ προσφάτου,
κενταυρείου τε, κρητικοῦ μὴ προσφάτου,
ἀριστολοχίας τε λεπτῆς ξηρᾶς καλῶς.
τούτων ἑκάστου πάλιν δραχμήν τε. ἐπιτίθει
ἴσον θ' ἓν τούτων, στῆσον ἀσφάλτου καλῆς.
τινὲς δ' ἀνὰ δύο φασὶν, ὅπερ οὐ βούλομαι.
πολλάκι γὰρ αὐτὴν, ὡς ἔγραψ', ἐσκεύασα
οἴνου φαλερίνου τοῦ καλοῦ τὸ σύμμετρον,
μέλιτος δέκα λίτρας ἀττικοῦ τοῦ προσφάτου.
τούτων δ' ἃ μέν ἐστι σπέρματα, ἃ δὲ χυλοὶ τινῶν,
ἃ δ' ἐστὶ φύλλα, καὶ δάκρυα, καὶ ῥιζία,
ἐλάχιστα δ' αὐτῶν κἂν μετάλλοις γίνεται.
χυλοὺς μὲν οὖν δάκρυα, καὶ μεταλλικὰ
οἴνῳ λέαινε, καὶ μέλιτος ποιῶν πάχος.
τὰ λοιπ' ἀποδίδου ξηρὰ πάντα μίγματα,
κόπτοντα καὶ σήθοντα λεπτῷ κοσκίνῳ,
μίξας τ' ἐπιμελῶς αὐτὰ, παραχέων τότε,
ζέσας δὶς ἢ τρὶς τὸ μέλι, καὶ δεύσας πάλιν
ἀπόθου, φυλάττων μὴ ξυλίνοις ἀγγείοις,
ὑαλίνοις δὲ μᾶλλον, κερατίνοις τε κἀργυροῖς,
καὶ κασσιτερινοῖς, καὶ κεραμίοις τε πυκνοῖς.
δίδου τε πίνειν, μήτε γεγονὸς ἀρτίως
τὸ φάρμακον, μήτε πάλιν ἐξηρασμένον,
ὅπερ εἰ γένοιτο διὰ τὸ μῆκος τοῦ χρόνου,
πάλιν ζέσας πρόσβαλλε μέλιτος σύμμετρον,
συνεκλεάνας τ' ἐφ' ἱκανὸν τοῦτον χρόνον,
εὔχρηστον ἕξεις τὴν ἄχρηστον τῷ χρόνῳ,
πολλῷ δ' ἐλάττω τῆς κεκραμένης ἅπαξ.

Θηριακῆς ἑτέρας σκευασία.

Ὅτι μὲν οὖν διαφωνοῦσι τινὰ πρὸς τὸν Ἀνδρόμαχον, Δαμοκράτης αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν, τινὲς δὲ τούτων οὐ καλῶς ἀνὰ τέτταρας, καὶ πάλιν τινὲς δ' ἀνὰ δύο φασὶν ὅπερ οὐ βούλομαι, ὅτι δὲ καὶ σαφέστερον εἴρηται τῶν ὑπὸ Δαμοκράτους γεγραμμένων, καὶ τοῦτο πρόδηλον. οὔσης δὲ καὶ ἄλλης παρ' ἡμῖν, καὶ αὐτοῦ ἐμμέτρου συνθέσεως τῆς θηριακῆς, ἔδοξέ μοι κἀκείνην παραγράψαι, κατὰ τὴν ἐκ παραδόσεως τὴν ἐν αὐτῇ συμμετρίαν, διὰ τὸ σαφεστέραν τε καὶ συντομωτέραν εἶναι τῶν ἤδη γεγραμμένων.

Θηριακὴν ὧδ' αὖ τις ἐπικεράσαιτο,
δαύκου μὲν καρπὸς, πάνακός τ' ὀπὸς, ἀσφάλτου τε
καὶ σαγαπηνὸν ἴσον, καὶ χαλβάνη, ἄμμι δ' αὖτις,
λεπτὴ δ' ἀριστολοχία, καὶ ὄρχις κάστορος εἴη,

καὶ κεντουρείου κόμης ἴσον αὐτῆς ἐπ' αὐτοῖς
διπλάσιον, στύρακός τε καὶ ἄμμεως, ἀνίσου τε
καὶ φοῦ, καὶ πολίου κόμης, μήου τε, ἀκόρου τε,
ἠδὲ καὶ χαμαιπίτυος, καὶ φύλλα μαλαβάθροιο,
ἔστω καὶ σφραγὶς λήμνου, ἀτὰρ χαλκίτεως τε
χυλὸν καὶ ξανθὸν ὑποκιστίδος αὐτῆς ἐπ' αὐτοῖς,
κόμμι τε καὶ νάρδου κελτῶν, ἀτὰρ θλάσπεως λεπτῆς,
καὶ σεσέλεως τὸ σπέρμα, καὶ ἐκ κρήτης μαράθροιο,
καὶ πρὸς τοῖς καρδαμώμου, ἀτὰρ πάντων τέτταρες ἔστων
δραχμαὶ, σμύρνης δ' αὖ καὶ στοιχάδος, ἠδὲ πρασίου,
κόστου, δικτάμνου τε δραχμὰς ϛ. ἔμβαλε ἑκάστου,
καὶ μὴν καὶ πεπέρεως μακροῦ, ἑτέρην δ' ἐπὶ τῇδε,
ἀργεννήν, καὶ ῥῆον τε ἴσον, ξανθοῖό τε χάλτην,
κωρυκέου τε κρόκου, καὶ ῥίζαν πενταπετήλου,
καὶ δαύκου, καὶ καλάμου, ἴσα σχοίνου τ' εὐώδους.
τερμίνθου δ' ἀτὰρ ῥητίνην, ναρδίου τε ῥίζαν
ἰνδικῆς, καὶ κασσίης σύριγξ, λιβανοῖο τ' ἀμήτου
χόνδροι, σπέρμα τε λεπτὸν ἐν οὔρεσιν ἀλδήσκοντος,
πετροσελίνου μίσγε δραχμὰς ϛ. σταθμὸν ἰσάζων.
διπλάσιον δ' ἔστω σκορδίου, γογγυλίδος τε
σπέρματος ἀγριωτέρης, ἰξιδός τε, ῥόδων τε πέταλα
ξηρά τε, καὶ ἀγαρικόν, ῥίζης ἐπὶ τοῖσι γλυκείης
χυλὸς, καὶ βαλσάμου ὀπὸς, καὶ κινναμώμου,
καὶ δριμὺ ζιγγίβερι δραχμὰς β. καὶ μάγματος ἔστω
δὶς τόσον ἡδυχρόου, πεπέρεώς τε μέλανος, καὶ αὐτοῦ
ἀρτίσκοι θηρείων ἴσοι μήκωνος ὀποῖο
σταθμῷ, δὶς δέ τι τόσσον ἐν ἀρτίσκοις βάρος εἴη,
πικρῆς ἐκ σκίλλης μέλιτος δ' ἐπὶ πᾶσι χέασθαι.
ἡδυχρόου δέ τι μάγμα, μάρου μὲν ἔχει δύο δραχμάς.
ἴσας δ' αὖτ' ἀσάρου, καὶ ἀμαράκου, ἀσπαλάθου τε,
καὶ σχοίνου καλάμου τ' εὐώδεος, ἐκ πόντου τε
φοῦ, ξυλοβαλσάμου τ' ὀποβαλσάμου δραχμὰς γ.
καὶ κινναμώμου εἰσὶν ἴσαι, καὶ κόστου ἐπ' αὐτῷ.
σμύρνης δ' ἓξ δραχμὰς καὶ φύλλα μαλαβάθροιο,
ἶσον δ' αὖτ' ἰνδικῆς νάρδου, ξανθοῦ τε κρόκου,
καὶ μὴν καὶ κασσίης ἴσαι, διπλαῖ δὲ τ' ἀμώμου.
λοιπὴ δ' ἐκ κραναῆς χίου δραχμῆς βάρος εἴη
μαστίχης, οἴνῳ δ' αὖ φαλερίνῳ φυράσασθαι.

Ὑπόλοιπον εἶναί μοι δοκεῖ πρὸς τὸ συμπεπληρῶσθαι τὴν περὶ τῆς θηριακῆς ἅπασαν διδασκαλίαν, ἐν οἷς ὁ Κρίτων, ἤτοι διεφώνησε πρός τι τῶν πρόσθεν γεγραμμένων, ἢ προσέθηκέ τι τῶν παραλελειμμένων ὑπογράφειν.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων περὶ τῆς θηριακῆς ἐν τῷ γ. τῶν φαρμακιτίδων βίβλων.

Ἐν μὲν τῇ συμμετρίᾳ τῶν φαρμάκων, βάλλει καὶ αὐτὸς κδ. δραχμὰς τοῦ μέλανος πεπέρεως, ὥσπερ τοῦ μακροῦ δραχμὰς ϛ. βάλλει δὲ καὶ χαλκίτεως κεκαυμένης δραχμὰς δ. καὶ μέλιτος ἀττικοῦ λίτρας ι. τὰς δὲ θηρίας περὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἔαρος κατὰ τὸ θέρος, ἢ τῷ τρυγητῷ κελεύει συλλέγειν, εὐλαβούμενος δηλονότι τό, τε τοῦ θέρους, μετὰ τὰ πρῶτα σύμπαντος ἄχρι κυνὸς ἐπιτολῆς, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, ὃ καλοῦσί τινες ἰδίως ὀπώρας καιρὸν, ἡνίκα καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ χολῶδες πλεῖστον ὑποτρέφεται. κατὰ δὲ τὸν τρυγητὸν, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέσον τοῦ φθινοπώρου, συλλέγειν ἀξιοῖ καὶ συλλαμβάνειν ἐξ αὐτῶν τὰ μεγάλα καὶ εὔτροφα, καὶ ἕψειν μετὰ ἀνήθου μόνου. τὸ δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ἐκ δέκα θηρίων ἀθροισθὲν, μιγνύειν ἀξιοῖ σιλιγνίτου ἄρτου μίαν οὐγγίαν, καὶ οὕτως ἀναπλάττειν τοὺς καλουμένους ἀρτίσκους θηριακούς. τοὺς δὲ σκιλλητικοὺς τόνδε τὸν τρόπον σκευάζειν κελεύει. λαμβάνειν σκίλλας ἐν τῷ πυραμητῷ, τηνικαῦτα γὰρ εἶναι μάλιστα ἀκμαίας. εὔδηλον δ' ὅτι πυραμητὸν κέκληκε τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τοὺς πυροὺς ἀκμάζουσιν, ὀπτῆσαι δ' αὐτὰς ἀποχρώντως ἐν ἰπνῷ κελεύει, περιπλασθείσας γύψῳ, ἢ πηλῷ ἐγκρύπτειν πυρί, μέχρις ἂν αὐτάρκως ὀπτηθῶσι, εἶτα ἀνελομένους λαμβάνειν αὐτῶν τὸ ἐγκάρδιον, οὕτως γὰρ αὐτὸς ὠνόμασε, καὶ λεαίνειν τε μιγνύντας ὀρόβου μέρος ἐν τῷ διπλασίῳ τῆς σκίλλης, ἀναπλάσσειν τε μετὰ ταῦτα τροχίσκους, καὶ ψύχειν ἐν σκιᾷ. περὶ δὲ τῶν ἐν ὅλμῳ κοπτομένων φαρμάκων ἐπιμελῶς ἔγραψε, περιτίθεσθαι κελεύων δέρμα περὶ τὸν ὅλμον ἀσφαλῶς, κατὰ τὴν μεσότητα διατετρημένον τοῦτον, ὡς δύνασθαι μὴ μόνον τὸ κόπτον ἔλασμα διὰ τῆς ἐκτρήσεως καθίεσθαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ἀρθῆναι τὸ ἔλασμα, τὴν χεῖρα μετὰ τοῦ μύακος, ὥστε αἴρειν δι' αὐτοῦ τὸ κεκομμένον, καὶ ὀφεῖλον σήθεσθαι. δεῖσθαι δέ φησι καὶ ἄλλο δέρμα εἶναι, τὴν ἔκτρησιν ἔχον μικροτέραν, ὡς δι' αὐτῆς μόνον τὸ ἔλασμα καθίεσθαι πρὸς τὸ κόπτειν τὰ ἐν τῷ ὅλμῳ, καὶ τοῦτο ἐπιβεβλῆσθαι τῷ προτέρῳ ἄνωθεν. καὶ μὴ εὐθέως ἀποκαλύπτειν αὐτά, πρὶν ἢ τὸ χνοῶδες καταστῆναι. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ διαττόντων ἡμῶν διὰ τοῦ κοσκίνου, κεκαλύφθαι κελεύει τὸ διαττόμενον ἄνωθεν, ὅταν τε καταστῇ ἡ κίνησις, τότε ἀνοίγεσθαι, κἄπειτα αἰρόμενον τὸν κόσκινον, ἀπομάττεσθαι πτεροῖς.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ὁ περὶ τῆς θηριακῆς λόγος εἰς ὅλον βιβλίον ἐκταθεὶς, σύντομον ἐργάζεται τὸν περὶ τῶν ἄλλων ἀντιδότων λόγον, ἃς ἐν τῷδε τῷ γράμματι πρόκειταί μοι διελθεῖν, ἀπὸ τῆς μιθριδατείου καλουμένης ἀρξαμένῳ, πρὸς μὲν τὰ πλεῖστα τῶν δηλητηρίων φαρμάκων δραστικωτέρας ὑπαρχούσης, ἀπολειπομένης δὲ ἐν τῇ τῶν ὑπὸ ἐχίδνης δηχθέντων ἰάσει τῆς θηριακῆς ὀνομαζομένης. ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτην, καὶ σχεδὸν ἁπάσας τὰς ἀρίστας ἔγραψεν ἐφεξῆς ὁ Ἀνδρόμαχος ἐν τῇ τῶν ἐντὸς φαρμάκων διδασκαλίᾳ, διὰ τοῦτο κἀγὼ πάσας αὐτὰς ὡς ἐκεῖνος ἔγραψεν, ἐφεξῆς παραθήσομαι.

Ἀνδρομάχου ἀντίδοτοι.

Ἀντίδοτος μιθριδάτειος, πρὸς τὰ θανάσιμα ἰδίως ποιοῦσα, καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς πάθη πάντα. γλυκυρρίζης ∠ ζ s. καὶ τετρώβολον, ὀπίου ∠ δ. ὀβολοὺς β. κασσίας ∠ ϛ. πολίου ∠ ε. ὀβολοὺς β. κόστου ∠ ε. καὶ ὀβολοὺς β. ναρδοστάχυος ∠ ϛ. ὀβολοὺς β. κασσίας ∠ ε. ὀβολοὺς β. λιβάνου ∠ ϛ. σεσέλεως ∠ ε. ὀβολοὺς β. ὑποκιστίδος χυλοῦ ∠ ϛ. ἀκόρου ∠ β. σκορδίου ∠ ϛ. ὀβολοὺς β. φύλλου ∠ δ. γάλλου ∠ ε. τριώβολον. οἱ δὲ ∠ ϛ. κύφεως ∠ ϛ.

ὀβολοὺς β. σμύρνης ∠ ς. κρόκου ∠ ζ. ὀβολοὺς β. κινναμώμου ∠ ζ. ὀβολοὺς β. στύραχος ∠ ε. ὀβολοὺς δ. δαύκου σπέρματος ∠ ς. τριώβολον, ζιγγιβέρεως ∠ ζ. ὀβολοὺς β. φοῦ ποντικοῦ ∠ β. πετροσελίνου ∠ δ. ὀβολοὺς γ. νάρδου κελτικοῦ ∠ δ. μαράθρου σπέρματος ∠ δ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ. ὑποσμυρνίκου ∠ β. ἀκακίας ∠ β. γεντιανῆς ∠ δ. οἱ δὲ ∠ β. ἀνίσου ∠ γ. θλάσπεως ∠ ς. ὀβολοὺς δ. μήου ἀθαμαντικοῦ ∠ δ. οἱ δὲ ∠ β. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. κόμμεως ∠ β. καρδαμώμου ∠ δ. οἱ ὃ ∠ β. σχοίνου ∠ ς. ὀβολοὺς β. ὀποπάνακος ∠ ς. ὀβολοὺς β. ὀποβαλσάμου ∠ ς. ὀβολοὺς δ. χαλβάνης ∠ ἑπτά, σκίγκου ∠ β. ὀβολοὺς β. τερμινθίνης ∠ ς. ὀβολοὺς β. οἴνου χίου τὸ ἱκανόν, μέλιτος ἀττικοῦ ἑφθοῦ τὸ ἱκανόν.

Ἄλλως ἡ Μιθριδάτειος ὡς Ἀντίπατρος καὶ Κλεόφαντος.

Σμύρνης ∠ ζ S. ὀβολοὺς δ. οἱ δὲ γ. νάρδου ἴσον, κρόκου ∠ ζ. ὀβολοὺς γ. κασσίας ∠ ς. ὀβολὸν ἕνα, κινναμώμου ∠ ζ. ὀβολοὺς γ. πολίου ∠ ς. ὀβολοὺς γ. σκορδίου ∠ ζ. ὀβολοὺς γ. ζιγγιβέρεως τὸ ἴσον, κόστου ∠ ς. ὀβολοὺς γ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε. ὀβολοὺς β. πεπέρεως μακροῦ ∠ ς. ὀβολοὺς γ. δαύκου σπέρματος ∠ ς. ὀβολοὺς γ. κασσίας ∠ ε. ὀβολοὺς γ. λιβάνου ∠ ς. ὀβολοὺς β. ὑποκιστίδος χυλοῦ ∠ ς. ὀβολοὺς α S. νάρδου κελτικῆς ∠ δ. μαράθρου σπέρματος ∠ δ. νάρδου ἰνδικῆς ∠ δ. ἀκόρου, φοῦ ποντικοῦ, σαγαπηνοῦ, βαλσάμου καρποῦ, ὑπερικοῦ, ἰλλυρίδος ἀνὰ ∠ β. μίλτου λημνίου ∠ ς. κύφεως, σκίγκου ὀσφύος ἀνὰ ∠ ς. ἀκακίας, κόμμεως, καρδαμώμου, πετροσελίνου ἀνὰ ∠ β. θλάσπεως δραχμὰς ς. ὀβολοὺς δ. γεντιανῆς ∠ δ. οἱ δὲ γ. ἀνίσου δραχμὰς γ. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. μήου ἀθαμαντικοῦ ἴσον, σχοίνου ∠ ς. ὀβολοὺς γ. ὀποβαλσάμου τὸ ἴσον, ἀριστολοχίας ∠ α. ὑσσώπου ∠ γ. πρασίου δραχμὴν α. χαμαιπίτυος ∠ γ. λιβανωτίδος δραχμὰς ε. τερμινθίνης δραχμὰς ς. τριώβολον, μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανόν, οἶνον μὴ βάλε.

Ἀντίδοτος ἡ Ὀρβανοῦ λεγομένη τοῦ ἰνδοῦ, πρὸς τὸ τὰ ἐντὸς βρέφη ἐκβάλλειν.

Σμύρνης ∠ ιε. κρόκου ∠ ις. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ις. κινναμώμου, κασσίας, πάνακος ἀνὰ ∠ ιγ. ἀμώμου ∠ η. σκορδίου ∠ κε. ἐν ἄλλῳ ∠ ε. σχοίνου ἄνθους ∠ η. μήου ἀθαμαντικοῦ δραχμὰς γ. ῥόδων χυλοῦ δραχμὰς ιβ. ὀβολοὺς γ. φοῦ δραχμὰς ε. ὀβολοὺς γ. ὑπερικοῦ ∠ ε. ζιγγιβέρεως ∠ ς. πεπέρεως δραχμὰς ς. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η. στύραχος δραχμὰς ε. ὀβολοὺς γ. μαράθρου ἀγρίου σπέρματος ∠ γ. ὀβολοὺς δ. πεπέρεως μακροῦ ∠ ε. οἱ δὲ ς. κόστου δραχμὰς ζ. ὀβολοὺς γ. τριφύλλου σπέρματος ∠ ε. γεντιανῆς ∠ δ. ἀριστολοχίας στρογγύλης ∠ δ. πολίου δραχμὰς ε. τριφύλλου ῥίζης δραχμὰς ε. ὀβολοὺς γ. καρδαμώμου ∠ ε. ἐχίου ῥίζης ∠ δ. λιβάνου ∠ ς. πετροσελίνου δραχμὰς ς. φλόμου ∠ ς. σεσέλεως ∠ ε. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ γ. βαλσάμου καρποῦ ∠ δ. νάρδου κελτικῆς ∠ ζ. λημνίας ∠ δ. μηκωνείου ∠ δ. ὀβολοὺς γ. κάγχρυος σπέρματος δραχμὰς τρεῖς, κύφεως ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ἴσον, μανδραγόρου χυλοῦ δραχμὰς ς. ὀβολοὺς γ. σαγαπηνοῦ δραχμὰς δ. ὀποπάνακος δραχμὰς γ. ἀνήθου ∠ δ. ὑποκιστίδος χυλοῦ δραχμὰς ς. τερμινθίνης ∠ ε. ὀβολοὺς γ. κασσίας δραχμὰς ε. ὀποβαλσάμου δραχμὰς ις. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος δραχμὰς γ. χαλβάνης δραχμὰς δ. βουνιάδος σπέρματος ἴσον, ἐλαφείου μυελοῦ δραχμὰς ς. ὀβολοὺς γ. μύρου νάρδου δραχμὰς κ. αἵματος ἐριφείου ξηροῦ δραχμὰς ε. ὀβολοὺς τρεῖς, καὶ χηνείου ξηροῦ ἴσον, νήσσης αἵματος ∠ γ. τριώβολον, βουφθάλμου αἰγυπτίου χυλοῦ δραχμὰς η. οἴνου χίου ἀθαμαντικοῦ τὸ ἱκανόν.

Ἀντίδοτος πανακεία διὰ αἱμάτων ᾗ χρῶμαι, πλείστην ἐπαγγελίαν ἔχουσα ἐκ τῶν ἀφροδισίων.

Κινναμώμου δραχμὰς η. ἀμώμου δραχμὰς δ. κασσίας σύριγγος μελαίνης δραχμὰς ις. κρόκου δραχμὰς ις. σχοίνου δραχμὰς ε. λιβάνου δραχμὰς ε. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς δ. ὀβολοὺς τρεῖς, καὶ μακροῦ δραχμὴν μίαν, ὀβολοὺς γ. σμύρνης ∠ ια. ὀβολοὺς β. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ια. τετρώβολον, κελτικῆς δραχμὰς ις. ὀβολοὺς δύο, ῥόδων ξηρῶν ∠ ς. κόστου δραχμὰς β. ὀβολοὺς γ S. ὀποβαλσάμου δραχμὰς δ. ὀβολοὺς δύο, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ γ. ἄλλοι δραχμὰς δ S. στοιχάδος ∠ ε. ὀβολοὺς β. τριφύλλου ῥίζης δραχμὰς δ. ἢ τοῦ σπέρματος δραχμὰς γ. σκορδίου ἄνθους δραχμὰς ια. ὀβολοὺς δύο, πολίου κρητικοῦ ∠ ς. ὀβολοὺς δύο, ἀσάρου δραχμὰς β. ἀκόρου ∠ γ. ὀβολοὺς γ S. δαύκου σπέρματος τὸ ἴσον, ἀνίσου σπέρματος δραχμὰς β. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ἴσον, ῥήου ποντικοῦ δραχμὰς ε. ὀβολοὺς γ S. βουνιάδος σπέρματος ἀγρίας ∠ γ. ἢ γογγυλίδος σπέρματος ἴσον, φοῦ ποντικοῦ δραχμὰς β. μέλιτος ἑφθοῦ τὸ ἱκανόν.

Ἀντίδοτος ἀσύγκριτος ἣν συνέθηκα, ποιοῦσα πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς πάθη ὡς Νικόστρατος.

Ῥίζης γλυκείας, μαλαβάθρου φύλλου, ὀποβαλσάμου, ἀγαρικοῦ, κινναμώμου ἀνὰ ∠ ιγ. ζιγγιβέρεως, τριφύλλου σπέρματος, ἀμώμου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, ἀκρευθίδων μὴ πεπείρων ξηρῶν ἀνὰ δραχμὰς ιε. πετροσελίνου ἀνὰ δραχμὰς η. ὀποῦ μήκωνος ἴσον, κασσίας, πεπέρεως μακροῦ, ὑποκιστίδος χυλοῦ, κύφεως ἀνὰ δραχμὰς ιβ. ὀβολοὶ β. πολίου, πεπέρεως λευκοῦ, σεσέλεως, βδελλίου, ἀνὰ δραχμὰς ιε. ὀβολοὺς τρεῖς, σχοίνου ἄνθους, κόστου, ἀνὰ δραχμὰς ιβ S. δαύκου σπέρματος, θλάσπεως, ἀνὰ δραχμὰς ιγ. ναρδοστάχυος δραχμὰς κδ. κασσίας μελαίνης ῥίζης δραχμὰς ις. λιβάνου πάνακος, ὀποπάνακος, ἀνὰ δραχμὰς ιβ. ἀκόρου δραχμὰς ε. σκορδίου δραχμὰς ιζ. μαράθρου, νάρδου κελτικῆς, γεντιανῆς, ῥόδων ἄνθους, κόμμεως, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, καρδαμώμου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἐχίου ῥίζης, ἀπαρίνης χυλοῦ, ἀνὰ δραχμὰς η. σαγαπηνοῦ, ὑπερικοῦ, ἀκακίας χυλοῦ, ἴρεως ἰλλυρικῆς ἀνὰ δραχμὰς ιδ. σμύρνης στακτῆς δραχμὰς η. κρόκου δραχμὰς λ. στύραχος δραχμὰς ια. ὀβολοὺς δύο, φοῦ, μήου, δικτάμνου, βουνιάδος σπέρματος, καλάμου ἀρωματικοῦ ἀνὰ δραχμὰς η. ἢ ι. ἀνίσου, ἀσάρου, ἀγαρικοῦ, σκίγκου ἀνὰ δραχμὰς ς. τερμινθίνης ἀνὰ δραχμὰς ιδ. ὀβολοὺς δ. χαλβάνης δραχμὰς ε. νήσσης θηλείας αἵματος, ἐριφείου αἵματος ἀνὰ δραχμὰς ζ. πεπέρεως μέλανος καὶ πεπέρεως μακροῦ

ἀνὰ ∠ κδ΄. κροκομάγματος ἴσας, πενταφύλλου ῥίζης, ὀριγάνου ἀγρίου, πρασίου, στοιχάδος, ἄμμεως, χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, κενταυρίου λεπτοῦ, ἀριστολοχίας λεπτῆς ἀνὰ ∠ ς΄. λημνίας σφραγῖδος ∠ λ΄. χηνείου αἵματος, χελώνης θαλασσίας, ῥοῦ ποντικοῦ ἀνὰ ∠ ζ΄. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἀρκοῦν, ἡ πόσις κυάμου μέγεθος ἐν ὕδατι. ποιεῖ καὶ πρὸς τὸ ταρταῖον, πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα, ὡς οὐκ ἄλλη.

Ἀντίδοτος Αἰλίου Γαΐου, ᾗ Καῖσαρ συμφώνως, ταύτῃ καὶ Χάρμης ἐχρήσατο, ποιοῦσα πρὸς τὰ θανάσιμα καὶ ἰοβόλα, καθ' τόπον ἑρπετῶν καταραίνης, φυγαδεύσεις. ποιεῖ πρὸς ῥεῦμα τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀναξηραίνουσα, δυσαρεστήματα λύει, πυρετοὺς χρονίους, καὶ περιοδικούς. ποιεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δυσραπελῶς καθαιρομένων γυναικῶν, ἀλύπως ἔμβρυα ἐκκρίνει, ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικούς. ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ μεθ' ὕδατος κυάθων δ΄. ἐπὶ δὲ τῶν ἐχεοδήκτων σὺν οἴνῳ. Σμύρνης ∠ ιβ΄. κρόκου ∠ ιδ΄. νάρδου ιδ΄. σχοίνου ιβ΄. κινναμώμου β΄. ἀμώμου δ΄. οἱ δὲ δ΄. χαλβάνης ια΄. τερμινθίνης ∠ ε΄. πεπέρεως λευκοῦ ι΄. καὶ μακροῦ λβ΄. κόστου ∠ η΄. λιβανου ιβ΄. ὀποῦ μήκωνος ἴσον, σκορδίου ∠ ν΄. ἐν ἄλλῳ η΄. πολίου δ΄. ὑποκιστίδος χυλοῦ ιβ΄. πετροσελίνου ιη΄. σεσέλεως ιδ΄. δαύκου σπέρματος ις΄. ὀποβαλσάμου ιβ΄. ὀποπάνακος ἴσον, κασορίου η΄. μέλιτος ἀττικοῦ ξέστας β΄.

Ἀντίδοτος Ζωπύρειος.

Κινναμώμου ∠ γ΄. σμύρνης στακτῆς ∠ ε΄. νάρδου ε΄. δίδοται καρύου ποντικοῦ μέγεθος σὺν ὕδατι κυάθοις τρισὶν ἐπ' ἐνιαυτόν. ταύτας μὲν οὖν τὰς ἀντιδότους τὰς γεγραμμένας πάσας ὁ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. ἐπεὶ δὲ τὰ διὰ μέτρων γεγραμμένα, καὶ πρὸς ἀκρίβειαν τῶν σταθμῶν τῶν φαρμάκων καὶ πρὸς μνήμην ἐστὶ χρησιμώτατα, διὰ τοῦτο καὶ τὰς ὑπὸ Δαμοκράτους συγγεγραμμένας ἀξιολόγους ἀντιδότους ἐφεξῆς ὑπέταξα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς μιθριδατείου ποιησάμενος. Αἱ ὑπὸ Δαμοκράτους ἀντίδοτοι γεγραμμέναι, ἀντίδοτος ἣν λέγουσι μιθριδάτειον εἶναι τῶν σφόδρα ἐπισήμων, δραστικὸν φάρμακον πρὸς πᾶν πάθος, πᾶσαν τὴν ἀντίδοτον εἶπον ποιεῖν.

Σμύρνης ἀραβικῆς, τρωγλοδύτιδος ∠ ι΄.
κρόκου ι΄. ἀγαρικοῦ ι΄. ζιγγιβέρεως
ι΄. κινναμώμου ι΄. ναρδοστάχυος
ι΄. λιβανου ι΄. θλάσπεως ι΄.
καὶ σεσέλεως, ὀποβαλσάμου, σχοίνου τε καὶ
στοιχάδος, κόστου, χαλβάνης, τερμινθίνης,
μακροῦ πεπέρεως, κασορίου τε ποντικοῦ
ὑποκιστίδος, χυλοῦ τε καὶ στύρακος καλοῦ,
ὀποπάνακος τε καὶ μαλαβάθρου φύλλων νέου,
πάντων ἑκάστου τὰς ἴσας δὶς δ΄.
κασσίας μελαίνης ζ΄. πολίου ζ΄.
λευκοῦ πεπέρεως ταυτὸ, σκορδίου τὸ ἴσον
τοῦ κρητικοῦ δαύκου τε ταυτὸν σπέρματος.
ἴσας δ' ἐνὶ τούτων, βαλσάμου καρποῦ δραχμάς,
καὶ κύφεως τὸν αὐτὸν ἐνίοτε τούτων σταθμόν.
τινὲς δὲ καὶ βδελλίου ὧδε τούτων ἴσον,
νάρδου καθαρᾶς δὲ κελτικῆς, καὶ κόμμεως,
καὶ πετροσελίνου, καὶ ὀπίου, μηκωνείου,
καὶ καρδαμώμου, καὶ μαράθρου τοῦ σπέρματος,
καὶ γεντιανῆς, καὶ ῥόδων φύλλων ἴσας,
ἀνὰ ε΄. δραχμὰς μικρὸν ἐπιρεπέστερον.
τοῦ κρητικοῦ τε ταυτὸ δικτάμνου μέρος,
ἀνίσου τε καὶ ἀρείου τε γ΄.*
ἀκόρου τε καὶ φοῦ τε, σαγαπηνοῦ τὰς ἴσας,
ἀθαμαντικοῦ μήου τε, καὶ τῆς ἀκακίας,
σκίγκου τε γαστρὸς, ὑπερικοῦ τε σπέρματος.
τούτων ἴσα πάντων ἀνὰ β΄ ς.
ὁλκάδας, οἴνου τὸ μέτριον, καὶ μέλιτος
τὸ σύμμετρον, ὡς τὰς δ' ὁμοίως οὕτως σκεύασον.
Ἐπεὶ οὖν κύφεως ἐμνημόνευσεν ὁ Δαμοκράτης, ὃ καὶ αὐτὸς κατασκευάζεται, διὰ τοῦτο καλῶς ἐποίησε, προσγράψας αὐτοῦ τὴν κατασκευὴν ἐφεξῆς γεγραμμένην.
Τὸ κῦφι δ' οὐδέν ἐστιν οὐδὲ μῖγμα ἁπλοῦν,
οὐδ' αὐτὸ γῆ φέρει τις, οὐδ' ὀπίζεται.
αἰγύπτιοι δὲ τοῦτο τῶν θεῶν τισὶν
ἐπιθυμιῶσι σκευάσαντες ὡς φράσω.
λευκὴν λαβόντες σταφίδα τὴν λιπαρωτάτην,
αἴρουσι τόν τε φλοιὸν καὶ τὸ σπέρμα ἅπαν.
τὴν σάρκα δ' αὐτῆς λεπτοτρίψαντες καλῶς,
ἰσᾶσι δραχμὰς ἀττικὰς δὶς δώδεκα.
τερμινθίνης τε ταυτὸ τῆς †κεκαυμένης, †κεκαθαρμένης
σμύρνης τε ιβ΄. κινναμώμου δ΄.
σχοίνου ιβ΄. καὶ κρόκου μία, βδελλίου
ὄνυχας ∠ γ΄. ἀσπαλάθου β΄ ς.
ναρδοστάχυος γ΄. καὶ κασσίας γ΄. τῆς καλῆς
καθαρᾶς κυπείρου γ΄. δραχμὰς, ἀρκευθίδων
ἐκ τῶν μεγίστων καὶ λιπαρῶν ταύταις ἴσας,
θ΄. δὲ καλάμου τοῦ μυρεψικοῦ δραχμὰς,
μέλιτος τὸ μέτριον, παντελῶς οἴνου βραχὺ,
βδέλλιον, οἶνον, σμύρναν εἰς θυΐδιον
βαλόντες, εὖ τρίβουσιν ὡς μέλιτος πάχος
ὑγροῦ ποιῆσαι, καὶ προσαποδόντες μέλι,
τὴν σταφίδα συντρίβουσιν, εἶτα δὲ λεῖα
ἅπαντα καταμίξαντες ἐκ τούτου κύκλους
βραχεῖς ποιοῦντες, θυμιῶσι τοῖς θεοῖς.
Ῥοῦφος μὲν οὕτω δεῖν ἔφασκε σκευάσαι,
ἀνὴρ ἄριστος ἐκτικὸς ἐν τῇ τέχνῃ.
ἔνιοι δὲ κιννάμωμον οὐκ ἔχοντες βαλεῖν
μίσγουσι τὸ αὐτὸ καρδαμώμου σπέρματος.
χρῶνται δ' ὁμοίως τῇ πρὸ ταύτης συνθέσει.
τινὲς δὲ καὶ τοῖς ἧπαρ ἢ τὸν πνεύμονα,
ἢ καί τι γ' ἕτερον σπλάγχνον ἡλκωμένοις
πίνειν διδόασιν ὡς δραχμὴν τοῦ φαρμάκου.

Μεμνημένου δὲ τοῦ Δαμοκράτους καὶ ἄλλων ἀντιδότων ἀξιολόγων, ἄμεινον ἔδοξέ μοι κἀκείνας διὰ τὴν αὐτὴν χρείαν ἐν μέτρῳ γεγραμμένας ὑπ' αὐτοῦ παραθέσθαι. τὴν μὲν οὖν θηριακὴν ὀνομαζομένην ὅπως συντίθησιν, ἐν τῷ πρὸ τούτου λόγῳ δεδήλωκα, νυνὶ δὲ τὰς ἐφεξῆς αὐτῆς γεγραμμένας παραθήσομαι.

Ἄλλη σφόδρα καλὴ, πρὸς φθισικοὺς κεχρονισμένους,
τοὺς θ' αἷμ' ἀνάγοντας, καὶ πυρέσσοντας λάθρα,
καὶ τοὺς ἔχοντας ἀλγοῦν θώρηκα,
καὶ τοὺς στομαχικοὺς, ἡπατικοὺς, νεφριτικοὺς,
καὶ πρὸς ἃ προεῖπον πάντα. τοῖς τρυφερωτέροις
μᾶλλον προσηνὴς, ἀλλ' ἔλαττον δραστική.
ταύτῃ λέγουσι τὸν σεβαστὸν ἡδέως
χρησάμενον, ὑγιᾶ γεγονέναι ἐν βραχεῖ χρόνῳ,
πλευροῖς τε καὶ θώρακι δυσχρηστούμενον.

ἔχει δὲ καὶ ψυλλίου τε καὶ κασσίας ῥίζας,
ναρδοστάχυος τε, καὶ καθαρᾶς τῆς κελτικῆς,
καὶ κινναμώμου, καὶ κρόκου τοῦ προσφάτου,
ἀνὰ ιβʹ. δραχμὰς, καὶ ὀποβαλσάμου δέκα,
στακτῆς ἀραβικῆς παχυτάτης ιϛʹ.
σχοίνου τε λεπτῆς, λημνίας τε τῆς καλῆς,
ῥᾶ ποντικοῦ τε, πηγάνου τε σπέρματος,
τὸ δ' ἄγριόν ἐστι πήγανον κρεῖττον πολὺ,
καλοῦ τε ἀμώμου καὶ ῥόδων ξηρῶν ἴσον,
λευκοῦ τε πεπέρεως, βουνιάδος τοῦ σπέρματος.
ἔστω δ' ἀγρίας οὔσης μὴ τῆς ἡμέρου,
τούτων ἀνὰ δραχμὰς δʹ. λιβάνου τε γʹ.
ἴσον τε λιβάνῳ προσβαλεῖς τὸ κρητικὸν
δίκταμνον, ἱκανῶς ξηρὸν ἀλλὰ πρόσφατον.
ταυτό τε κυμίνου θηβαϊκοῦ τοῦ σπέρματος.
τὰ μὲν ἄλλα κόψας σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ,
μόνον δὲ τὸ ψύλλιον εἰς ὅλμον βαλὼν,
κόψον πολὺ πλέον, ἵνα λάβῃς ὅσον θέλῃς.
ἅπαν γὰρ αὐτὸ λεπτὸν ἀδύνατον ποιεῖν.
σκεύαζε δ' οὕτω, τὴν καλὴν στακτὴν βαλὼν
εἰς πλατύτερον θυΐαν, οἴνου τραχέων
λιπαροῦ φαλερίνου τὸ μέτριον, λέαινέ τε
ἐπ' ὀλίγον αυτὰ, καὶ ὀποβάλσαμον τότε
μιγνὺς, δίυγρον ὂν δ' ἐστὶ χρήσιμον,
προεμπάσσων τε τὰ ξηρὰ πάντα μίγματα,
ἀφεὶς δ' ὀλίγον συμπιεῖν τὸ φάρμακον,
τό, τε μέλι ζέσας, δὶς ἢ τρὶς αὐτῶν καταχέαι,
γνῶν τε τὴν ἀντίδοτον ἀποθήσει τότε,
εἰς πυξίδ' οἵαν εἶπον ἔμπροσθεν βραχὺ,
διδοὺς ὁμοίως κἀπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν.

Ἄλλη σφόδρα καλὴ πρὸς ἃ εἶπον πάνθ' ἁπλῶς.
φασὶν δ' ἀμείνω τήνδε πρὸς τὰ πνεύματα
πολλοῖς χρόνοις λυποῦντα τὸν στόμαχον ποιεῖν,
καὶ βορβορυγμοὺς τοὺς ἐνοχλουμένους ἀεὶ,
τῶν ἐντέρων κώλου τε καὶ τῆς γαστέρος.
ποιεῖ δὲ καὶ γέρουσιν ὀξυωπίαν.
τοῖς θηριοδήκτοις δ' ἐστὶ συμφορωτάτη.
σκεύαζε δ' αὐτὴν, ταῦτ' ἔχων τὰ μίγματα.
κυρηναϊκοῦ τοῦ καλοῦ δραχμὴν ὀποῦ,
ἀκόρου τε καὶ φοῦ, κασσίας τε καὶ ἀσάρου,
καὶ καρδαμώμου σπέρματος καὶ κόμμεως,
χυλοῦ τε ἀκακίας, τῆς ἀρίστης ἴρεως,
καθαροῦ σαγαπηνοῦ, ὑπερικοῦ τοῦ κρητικοῦ,
τούτων ἑκάστου βʹ. δραχμὰς ῥεπέστερον,
ὀποβαλσάμου τε τοῦ διαυγοῦς γʹ. δραχμὰς,
ὀποβαλσάμῳ δὲ ταυτὸ, ψυλλίου βάρος,
λευκοῦ τε πεπέρεως, πετροσελίνου κελτικῆς,
στάχυός τε νάρδου, μαλαβάθρου φύλλου νέου,
αἰθιοπικοῦ τε καὶ κυμίνου σπέρματος,
ἀθαμαντικοῦ μήου τε, κἀμώμου καλοῦ,
μήκωνος, ὀπίου, γεντιανῆς καὶ βαλσάμου,
ἴσας ἑκάστου δραχμὰς δʹ. σταθμῷ,
στύρακος σταγόνας δὲ εʹ. καὶ τριώβολον.
κόστου δὲ λευκοῦ καὶ σεσέλεως, θλάσπεως,
κασσίας μελαίνης εʹ. ἑκάστου βʹ. ὀβολοὺς,
σχοίνου τε πολίου ἀνὰ εʹ. τριώβολον,
καὶ κρητικοῦ δὲ ταυτὸ, δικτάμνου πόας
ταύτης ἴσον, πρόσβαλλε σκορδίου σταθμὸν,
μακροῦ πεπέρεως, καὶ λιβάνου, καὶ λημνίας,
σμύρνης, γλυκυρρίζης, χαλβάνης, τερμινθίνης,
ξηροῦ τε νήσσης αἵματος τοῦ προσφάτου,
ὀποπάνακος τε καὶ μαράθρου τοῦ σπέρματος,
ξηρῶν ῥόδων φύλλων, καὶ ὑποκιστίδος
χυλοῦ καλῶς γεγονότος, ἀγαρικοῦ τε ἴσα,
τοῦ κρητικοῦ δαύκου τε καθαροῦ σπέρματος,
ἀνισαείου τε σπέρματος, σκίγκου τε ἴσον,
δὶς τρεῖς ἑκάστου μίγματος βαλεῖς σταθμὸν,
καὶ ζιγγιβέρεώς τε τοῦ ξηροῦ καλῶς,
καὶ κινναμώμου καὶ κρόκου δὶς τέσσαρας,
μέλιτος τε χρηστοῦ τὸν διπλοῦν πᾶσι σταθμὸν,
οἴνου τε χίου τοῦ καλοῦ τὸ σύμμετρον.
ἢ τοῦ φαλερίνου ταυτὸ τοῦ κεχρονισμένου.
σκεύαζε δ' αὐτὴν, ὡς προεῖπον δεῖν ποιεῖν,
τὴν θηριακὴν ἀντίδοτον ἔμπροσθεν βραχὺ,
διδόναι τε ὁμοίως πᾶσιν ὡς ἐκείνην ἔφην.

Ἄλλη δι' αἱμάτων ἀντίδοτος, ἣν φασί τινες
ἄμεινον ποιεῖν πρὸς τὰ δηλητήρια.
ἔχει δὲ χηνὸς αἵματος ξηροῦ δύο,
καὶ τρεῖς χελώνης τῆς θαλασσίας δραχμὰς,
τὸ δ' αὐτὸ νήσσης καὶ ἐρίφου γʹ. τὰς ἴσας.
νήσσης δ' ἄμεινον αἷμα θηλείας δοκεῖ,
στακτῆς ἀραβικῆς παχυτάτης δραχμὰς ιʹ.
ναρδοστάχυός τε τὰς ἴσας σμύρνης δραχμὰς,
καὶ κινναμώμου τοῦ καλοῦ δὶς τρεῖς δραχμάς.
ῥόδων δὲ φύλλων ξηροτάτων δὶς τέσσαρας,
σχοίνου, λιβάνου, κόστου, μία ἑκάστου δραχμὴ,
καὶ τρεῖς ἀμώμου, πεπέρεως λευκοῦ τὰς ἴσας,
καὶ τοῦ μακροῦ δὲ πεπέρεως μίαν ἥμισυ,
κρόκου δὲ δώδεκα καὶ κασσίας δὶς δʹ.
ῥίζης τριφύλλου εʹ. πολίου τὰς ἴσας,
ὀποβαλσάμου τρεῖς, πετροσελίνου δʹ.
ἀρκευθίδων τῶν λιπαρῶν καὶ ἀκόρου δύο,
ῥᾶ ποντικοῦ, μήου τε, δικτάμνου δύο,
τουτέστιν ἀνὰ δύο, φοῦ τε τὰς αὐτὰς βʹ.
ἀμμωνιακοῦ τε θυμιάματος ὡσαύτως,
μαράθρου δραχμὰς βʹ. ἀγαρικοῦ δύο ἥμισυ,
τρεῖς τοῦ πετραίου πηγάνου, δαύκου βʹ.
ἀνισαείου τε καὶ ἀσάρου μίαν ἥμισυ
ἴσον, ἄμμεως τούτοις, καὶ τούτοις πάλιν
ἴσον, κυμίνου θηβαϊκοῦ τοῦ σπέρματος,
καὶ γʹ. δραχμὰς βουνιάδος ἀγρίας σπέρματος,
τούτοις προσαπόδος εʹ. σκορδίου δραχμὰς,
τὸ κρητικὸν δ' ἄμεινον ὡς προείπομεν,
μέλιτος ἅπασι τοῦ καλοῦ διπλοῦν σταθμόν.
ἅπαντα λεπτὰ λεῖα τὰ προειρημένα,
ἑφθῷ τε τῷ μέλιτι δεύσας ἀποτίθου.

Μετὰ τὰς γεγραμμένας ἀντιδότους ἄχρι δεῦρο, τὸ μιθριδάτειον ἔγραψεν ὁ Δαμοκράτης, ἣν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐγὼ προὐθέμην. ὑπερβὰς οὖν αὐτὴν, ὡς ἐφεξῆς γράφει προσθήσω.

Ἀντίδοτος, ἣν φασιν οἱ νεώτεροι χάρμην.
θεραπεύει δὲ διαθέσεις κεχρονισμένας,
ἃς οὐδὲν ὠφέλησαν ἕτερα φάρμακα.
σμύρνης ἔχει δὲ τῆς καλῆς, ὀποβαλσάμου,
ὑποκιστίδος χυλοῦ τε, καὶ λιβάνου καλοῦ,
ὀποπάνακος καθαροῦ τε καὶ νέου, κρόκου,

τούτων

τούτων ἑκάστου μίγματος δυοκαίδεκα.
κόστου δὲ λευκοῦ, καστορίου τε ποντικοῦ,
τερμινθίνης τε τῆς καθαρᾶς, σχοίνου τ' ἴσον.
πάλιν δ' ἑκάστου μίγματος δὶς δ΄.
βότρυος τε ἀμώμου τέσσαρας, πολίου τ' ἴσας,
καὶ κινναμώμου δ΄. πάλιν καλοῦ,
δὶς τρεῖς δὲ δαύκου κρητικοῦ τοῦ σπέρματος.
τὸ δ' αὐτὸ δαύκῳ σεσέλεως τοῦ σπέρματος,
κασσίας δὲ κιῤῥᾶς τοῦ φλοιοῦ δὶς θ΄.
καὶ πετροσελίνου σπέρματος ταύταις ἴσας,
μακροῦ πεπέρεως προσφάτου δὶς δώδεκα,
τὸ γὰρ παλαιὸν συγκόπον εὑρίσκεται,
λευκοῦ ι΄. δραχμὰς, χαλβάνης καθαρᾶς ι΄.
ναρδοστάχυος δὲ τῆς καλῆς ἑκκαίδεκα,
δὶς δ' εἴκοσιν καὶ ε΄. κρητικοῦ καλοῦ
καὶ προσφάτου. πρόσβαλλε σκορδίου δραχμὰς,
τριπλοῦν δὲ μέλιτος πᾶσι τοῖς ξηροῖς βάρος.
σκεύαζε δ' αὐτὴν ὡς προεῖπον σκευάσαι.
ἄλλας τε δυνάμεις καὶ δίδους αὕτως πάλιν.
ταύτην ἐπώλει Χάρμης ἀττικῶν δραχμῶν
δὶς πεντακοσίων οὐδ' ὅλην λίτραν διδούς,
ἐδόκει δὲ χάριτα διδόναι τοῖς ὠνουμένοις.
Τῶν δ' ἀξιοπίστων Χαρμίδός τις γνωρίμων
ταύτην ἔφασκε τὴν γραφὴν δοκιμωτάτην.
νάρδου δὶς η΄. στάχυος ἰνδικῆς δραχμὰς,
σμύρνης τε χρυσῆς, καὶ ὀπίου, μηκωνείου,
ὑποκιστίδος τε χυλοῦ, καὶ ὀποβαλσάμου,
ὀποπάνακός τε τοῦ καθαροῦ καὶ προσφάτου,
καὶ καστορίου καὶ λιβάνου πάντων ἴσας
ἀνὰ ιβ΄. δραχμὰς, δ΄. δὲ χαλβάνης,
τερμινθίνης τε ε΄. πολίου τέσσαρας,
κασσίας μελαίνης τῆς καλῆς δὶς δ΄.
λευκοῦ πεπέρεως β΄. δραχμὰς, μακροῦ μίαν
καὶ β΄. ὀβολούς. κρόκου δὲ κωρυκίου ι΄.
μίαν δὲ πρὸς ταύταισι καὶ δὶς δ΄.
σχοίνου πάνυ λεπτῆς, τοῦ τ' ἀμώμου δ΄.
β΄. κινναμώμου, σεσέλεως δραχμαὶ δύο,
δαύκου δραχμὰς ς΄. σπέρματος τοῦ κρητικοῦ,
καὶ πετροσελίνου σπέρματος δὶς θ΄.
δὶς δ΄. δὲ σκορδίου κόμης ∟ ζ΄.
βδέλλης ὄνυχός τε τῆς διαυγοῦς ὡς δραχμὴν,
μέλιτός τε λίτρας ε΄. καὶ μικρῷ πλέον.
σκεύαζε δ' οὕτω, προδιαλύσας τοὺς ὀποὺς
τῷ μέλιτι θερμῷ, τήν τε ῥητίνην καλῶς,
τὰ ξηρὰ πάντα παραπλάσεις σεσησμένα.
οὕτω δ' ἑνώσας πάντα, δώσεις ποντικοῦ
καρύου τὸ μέγεθος τοῖς ὠφελοῦσι λαβεῖν.

Ἄλλη.

Ἐφεκτικὴν δ' ἀντίδοτον εἰ βούλει ποιεῖν,
αἵματος ἄνωτε καὶ κάτω πολλοῦ φορᾶς,
ταύτην ἀκριβῶς σκευάσας ἕξεις καλήν,
κρόκου κιλικίου τοῦ καλοῦ καὶ προσφάτου
δραχμὰς δὶς η΄. καὶ ὀπίου, μηκωνείου,
λιβάνου τ' ἀτμήτου, καὶ καθαρᾶς σμύρνης ἴσον,
πάντων ἑκάστου πάλιν δραχμὰς ις΄.
φλοιοῦ δὲ ῥίζης μανδραγόρου δὶς δ΄.
ὑοσκυάμου δὲ σπέρματος τρὶς δ΄.
τρὶς β΄. ∟ μηκωναγρίου τοῦ σπέρματος,

τρεῖς κινναμώμου τοῦ καλοῦ δραχμὰς σταθμῷ.
ῥοὸς δὲ χυλοῦ παταρικῆς ἢ συριακῆς
τρὶς κε΄. καὶ ἑτέρας δὶς δώδεκα.
σκεύαζε δ' οὕτω τὸν κρόκον κεκαθαρμένον,
ἀπόβρεχε δ' οἴνῳ κρητικῷ λευκῷ γλυκεῖ
δίδου β΄. τὸ πλεῖστον ἡμέρας ὅταν ἴδῃς
μαλακὸν ἄγαν εὔτριπτον εἰς ἴγδην βαλὼν,
λέαινε τῷ δοίδυκι καὶ λεῖον ποιῶν,
πρόσβαλλε τὸν ὀπὸν τὸν λίβανον τῇ σμύρνῃ.
χυλὸν δ' ὁμοίως κατ' ἰδίαν τὸν τῆς ῥοὸς
διάβρεχε καὶ πρόσβαλλε τοῖς εἰρημένοις,
καὶ πάλιν ἑνώσας λεῖα καὶ σεσησμένα,
τὰ λοιπὰ πάντα προσαποδώσεις μίγματα,
ἑφθοῦ τε μέλιτος ἀττικοῦ βαλὼν βραχὺ,
πάλιν λέαινον ὡς γενέσθαι ἓν φάρμακον
ἐκ τῆς θυίδος εἰς ὑαλοῦν ἀγγεῖον,
καὶ κασσιτέρινον μετακόμιζ' ἡνωμένον.
δίδου δὲ τοῖς μὲν ἐκ φάρυγγος καὶ γαστέρος
ἀνάγουσι καὶ θώρακος, ἔτι δὲ πνεύμονος,
τριωβόλου τὸ πλῆθος, ἢ μικρῷ πλέον
ἐν τρισὶ κυάθοις κράματος κεκραμένου.
οἴνου δ' ἀπὸ μύρτων καὶ ὕδατος τοῦ ἀπολύτου,
τοῖς ἀπὸ νεφρῶν οὐροῦσιν ἢ τῆς κύστεως,
δίδου λέοντι φαρμάκου κεκραμένου.
ἀπὸ νήστεώς τε καταφέρει καὶ κώλου,
λεπτῶν τε πάντων ἐντέρων τῆς θ' ὑστέρας,
τοῦ φαρμάκου δίδου μὲν ὡς δραχμὴν μίαν.
δι' ὕδατος ὀμβρίου δὲ τοῖς πυρουμένοις,
τοῖς ἀπυρέττουσι δὲ καὶ διὰ κράματος δίδου,
ἤτοι δ' ἀπὸ μύρτων ἢ γλυκέος τοῦ κρητικοῦ.
εἰ δέ τις ἔχειν βούλοιτο μὴ πολυμίγματον
ἀντίδοτον, ἀλλ' ἔχουσαν ὀλίγα μίγματα
ταύτην ἀκριβῶς σκευάσας, ἕξει καλὴν
πρὸς τοὺς ἀτόνους, στομάχους τε καὶ ἀνορέκτους,
καὶ τοὺς καχέκτας, τούς τ' ἀπεπτοῦντας ταχύ.
πρὸς πάνθ' ἁπλῶς ἀλγήματα, κύτος
κεχρονισμένον τε καὶ κατασκευὴν ἔχον.
ταύτῃ Τιβέριον τὸν σεβαστὸν χρώμενον
λέγουσιν, ἄλλην μὴ πεπωκέναι ποτέ.
ἔχει δὲ μέλανος πεπέρεως πέντ' οὐγγίας,
κροκομάγματος ιε΄. καὶ ῥόδων ι΄.
σεσησμένα ταῦτα πάντα μέλιτ' ἀναλάμβανε.
Ἄλλη ποιοῦσα ταὐτὰ τῇ προγεγραμμένῃ.
ἔχει δὲ ῥόδων μὲν οὐγγίας δὶς τέσσαρας,
κεκομμένα ταῦτα πάντα καὶ σεσησμένα,
ἀναλάμβανε ἑφθῷ μέλιτι τῷ λίαν καλῷ,
δίδου καρύου τὸ μέγεθος τοῦ ποντικοῦ,
μετ' οἰνομέλιτος ἢ μελικράτου προσφάτου,
ἑψημένου καλῶς τε καὶ πεφεισμένου,
τοῖς θηριοδήκτοις, ἢ τὰ δηλητήρια
πεπωκόσι προσενέγκαι καρύου τὸ μέγεθος
τοῦ βασιλικοῦ μεθ' ἑπτὰ κυάθων κράματος.

Ῥοδίδος σκευή.

αὐτὴν δ' ἐμμελῶς δεῖ σε προδιασκευάσαι
οὕτως ἀκριβῶς, ῥόδα λαβὼν τὰ πρόσφατα,
τὸ φύλλον αὐτῶν ἐν σκιαῖς δυσὶ ψύξον,
ἢ τρισὶ τὸ πλεῖστον ἡμέραις, στήσας τε τρεῖς

λίτρας, ἀπ' αὐτῶν ὅλμῳ κόπτων συμμέτρως,
σχοίνου τε ∠ κ΄. δὶ κεκομμένης,
σμύρνης δέκα δύο καὶ κρόκου δὶς τέσσαρας,
προσέμπασον, καὶ κόπτε πάνθ' ὁμοῦ πάλιν
ποιῶν κυκλίσκους εὐμεγέθεις, ψύξον καλῶς,
οὕτω τὸ ὅσον δεῖ λαμβάνειν εἰς τὸ φάρμακον.

Κροκομάγματος σκευασία.

Κροκόμαγμα δ' εἰ βούλοιο καλὸν ἔχειν ἄγαν,
σκεύαζ' ἐπιμελῶς, κιλικίου κρόκου δραχμὰς
ἑκατὸν καταμίξεις τῆς λιπαρᾶς σμύρνης ἅμα
δὶς κε΄. καὶ ῥόδων ξηρῶν ἴσον,
ἀμύλου δὲ ν΄. λευκοῦ κόμμεως
ἴσας, ἄμυλον δὲ κόπτε σήσας ἐπιμελῶς,
πρόσβαλλ' ἀθάλασσον οἶνον εὐώδη βραχύν,
δεύσας ἐπιμελῶς κἀναπλάσας, ψύξον κύκλους
καὶ χρῶ δεόντως ὡς καλῷ κροκομάγματι.

Ἀντίδοτος προγνωστική.

Προγνωστικὴν δ' ἀντίδοτον οὕτως σκευάσεις,
ἣν οἱ προλαβόντες ἂν λάβωσι θανάσιμον,
ἐμέσουσιν αὐτὴν μετὰ τροφῆς παραυτίκα.
οἱ δ' εὐλαβῶς ἔχοντες ὡς εἰληφότες,
ἂν ἐπιλάβωσιν ἐξεμοῦσι τὴν τροφήν,
σὺν τῷ μετ' αὐτῆς καταποθέντι φαρμάκῳ.
ὁ δὲ μηδὲν ἄτοπον, μηδὲ δηλητήριον,
συγκαταπεπωκὼς τοῖς δοθεῖσι σιτίοις,
οὐ ναυτιάσει, καὶ καθέξει τὴν τροφήν.
ποιεῖ δὲ τοῦτο φάρμακον καὶ πρὸς πόνους
πλευρῶν, μεταφρένων, κύστεως, καὶ τῶν νεφρῶν,
ἐπέχει τ' ἀλύπως αἷμα φερόμενον πολὺ
ὅθεν ἂν ἐκφέρηται ποτε, κἂν ἐκ πνεύμονος.
σκεύαζε δ' οὕτω, λημνίαν ἔχων καλὴν
ἀπαραχάρακτον, τὴν ὁμοίως εἰρημένην
στήσας ἀπ' αὐτῆς δύ' ὀβολοὺς δραχμὴν μίαν,
ἀρκευθίδων τε τῶν λιπαρῶν ∠ β΄.
λέαιν' ἐπιθεὶς πολὺ παχέων χρηστὸν βραχὺ
ἔλαιον ἱκανῶς πρόσφατόν τε καὶ γλυκύ,
διὰ μελικράτου δ' ὡς καρύου τοῦ ποντικοῦ
μέγεθος προσοίσεις, οἷς ἐχρῆν σε προσφέρειν.
ἐπέχειν δὲ πλεῖον αἷμα φερόμενον θέλων,
δι' ὀξυμέλιτος σφόδρα καθεψηθοῦ πρόσφερε.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἐπὶ τὸ ε΄. τῶν ἐντὸς παθῶν, ἃ Ἄσωνος ἐπιγράφεται.

Καλεῖν μὲν οὖν ἔθος ἐστὶ τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς ἀντιδότους, οὐ μόνον ὅσα πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα δίδοασιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων θηρίων δήγματα, καὶ προσέτι πάθη, καὶ μάλιστα χρόνια, κατά τι τῶν σπλάγχνων ἢ ἀποστήματα. τεμὼν δὲ τριχῇ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν ὁ Ἀσκληπιάδης, πρῶτα μὲν ἔγραψεν ὅσα φησὶ τοῖς κατὰ περίοδον πυρέττουσιν ἁρμόττειν, ἅμα τῷ καὶ συγχρίσματα τινά, καλεῖ γοῦν οὕτως αὐτὸς ἐφεξῆς προσγράψαι. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ληξιφάρμακα καὶ ληξιπύρετα καλεῖ. τὸ δὲ β΄. γένος αὐτῶν θηριακὰ φάρμακα, πρὸς λυσσοδήκτους, καὶ σκορπιοδήκτους, ἔτι τε τοὺς τε ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένους ἐχιδνῶν. τὸ δὲ τρίτον γένος τῶν φαρμάκων διχῇ τεμὼν καὶ αὐτό, τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν πρὸς τοὺς τὰ θανάσιμα πεπωκότας ὀνομάζει, τὸ δ' ἕτερον προφυλακτικὸν θανασίμων φαρμάκων, οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν τῷ Ἀνδρομάχῳ τὴν διδασκαλίαν ποιησάμενος. ἐκεῖνος γὰρ ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦδε τοῦ γράμματος εἴρηταί μοι κατὰ τὸ δεύτερον τῶν ἐπιγραφομένων τῶν βιβλίων αὐτοῦ, προτάξας ἀντίδοτα πάντα, ἐφεξῆς γράφει τὰ πινόμενα φάρμακα πρὸς ἥντινοῦν διάθεσιν, οὐ μόνον ἀποστημάτων ἢ θανασίμων φαρμάκων, ἢ θηρίων ἰοβόλων, ἀλλὰ κἂν ἔμβρυον ἐκβαλεῖν δέῃ, καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἀντίδοτον ὀνομάζει, καὶ πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα, καὶ συνελόντα φάναι, πρὸς πάντα τὰ ἐντὸς πάθη, περὶ ὅτι ἂν ᾖ μέρος τοῦ σώματος ἡ σύστασις αὐτῶν γεγενημένη. τὰ δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα πάθη πινόμενα φάρμακα, καὶ ποτίσματα κέκληκεν ὁ Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ δ΄. τῶν Ἄσωνος κατὰ τὸ τέλος αὐτὰ γεγραφώς. ὕστατας μὲν οὖν ἔγραψεν ἀντιδότους ὁ Ἀσκληπιάδης ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ε΄ Ἄσωνος, τὰ πρὸς τοὺς τὰ θανάσιμα πεπωκότας, ἢ προφυλακτικὰ τοῦ μηδὲν παθεῖν ὧν πίωσιν. ἐγὼ δὲ πρώτας ἐνταῦθα γράψαι τὰς τοιαύτας ἔγνωκα, διά τε τὴν πρὸς τὰς γεγραμμένας κοινωνίαν, καὶ ὅτι πολύχρηστοι τυγχάνουσιν οὖσαι. καὶ γὰρ πρὸς τὰ ἀποστήματα καθ' ὁτιοῦν σπλάγχνον, καὶ μόριον ἐν τῷ βάθει κείμενον ἁρμόττουσι. καὶ πρὸς ἀτονίαν αὐτῶν ἔνια, καὶ πρὸς κακοχυμίαν, ἀνωδυνίαν τε καὶ πέψιν ἀπέπτων χυμῶν διὰ ὅλης τῆς ἐπιφανείας κένωσιν ἄδηλον αἰσθήσει, καθάπερ καὶ τὰς αἰσθητάς, δι' οὔρων καὶ διαχωρημάτων, καὶ πτυσμάτων, ὅσα μετὰ βηχὸς συνεκκαθαίρει πνεύμονά τε καὶ θώρακα. τὰ πλεῖστα δ' αὐτῶν καὶ λεπτύνειν τοὺς παχεῖς χυμοὺς πέφυκε, καὶ τέμνειν καὶ ἀπορρύπτειν τοὺς γλίσχρους, οἷς ἕπεται καὶ τὸ τὰς ἐμφράξεις ὠφελεῖν, ὅσαι συνεχῶς μὲν καθ' ἧπαρ εἰώθασι γίνεσθαι, συνίστανται δὲ καὶ κατὰ τὰ ἄλλα σπλάγχνα καὶ μόρια. σκοπὸς γὰρ ἐπ' αὐτῶν ἐστι λεπτῦναί τε καὶ ἀπορρύψαι τοὺς χυμούς, ἀναστομῶσαί τε τὰ πεφραγμένα τῶν ἀγγείων πέρατα.

Ἀσκληπιάδου πρὸς τοὺς τὰ θανάσιμα πεπωκότας, ὡς αὐτὸς ἔγραψε κατὰ λέξιν.

Τοῖς μὲν οὖν τὸν τῆς μήκωνος ὀπὸν πιοῦσι, συνοίσει ὑδρέλαιον συνεχῶς θερμὸν διδόμενον πίνειν, καὶ ἀναγκαζόμενον ἐμεῖσθαι. ἢ θερμὸν ὕδωρ μετ' ὀξυμέλιτος διδόναι, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. ἁρμόσει δὲ καὶ διὰ κλυστῆρος τὴν κοιλίαν κενοῦν. Τοῖς δὲ μηκώνειον πίνουσιν, ἁρμόσει ἄκρατον πολὺ παραχρῆμα διδόμενον. ἢ πέπερι μετὰ οἴνου, ἢ κάρδαμον, ἢ καρδάμωμον. ἁρμόσει δὲ καὶ γάλα πίνειν οἴνεον, ἢ βόειον, καὶ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν καταπλάττειν ἀλεύρῳ πυρίνῳ, ἢ κριθίνῳ ἑψημένῳ μετ' οἴνου, καὶ κλύσμασι χρῆσθαι πρᾳοτέροις. Τοῖς δὲ ἀκόνιτον πεπωκόσι, βοηθεῖ πόθεν πήγανον χειροπληθές, λεανθὲν μὲν μετ' οἴνου ἀκράτου, καὶ ζωμὸς ὄρνιθος λιπαρᾶς. Τοῖς δὲ τὸν ὑοσκύαμον πιοῦσι συμφέρει γάλα ποθέν, μάλιστα μὲν ὄνειον. εἰ δὲ μή, ἄλλο κατ' ἰδίαν, καὶ μετὰ μελικράτου θερμοῦ. Τοῖς δὲ χλωρὸν κορίανον πιοῦσι, βοηθεῖ οἶνος ἄκρατος ποθείς, καὶ ζωμὸς ὄρνιθος λιπαρᾶς. Τοῖς δὲ λαγωὸν θαλάττιον εἰληφόσιν, ἁρμόττει γάλα πίνειν, μάλιστα μὲν ὄνειον, εἰ δὲ μή γε, βόειον, ἢ αἴγειον. δοτέον δὲ καὶ καυλοὺς μαλάχης ἑψημένους ἐπιμελῶς φαγεῖν, ἢ γλήχωνος χειροπληθοῦς μετὰ γλυκέος τριβέντος πίνειν. ἢ κυκλαμίνου ῥίζαν τριβεῖσαν μετ' οἴνου. ἢ κεδρίας ὅσον ὀβολοῦ ἑνός. ἢ ἡμιόβολον, γλυκεῖ δεὶς πότιζε. Τοῖς δὲ τοξικὸν πιοῦσι, βοηθεῖ οἶνος πινόμενος γλυκύς. καὶ ῥόδινον ἔλαιον καὶ αἴγειον αἷμα καὶ σπέρμα βουνιάδος τριβὲν μετ' οἴνου. Τοῖς δ' ἐφήμερον πεπωκόσι, βοηθεῖ χυλὸς πολυγόνου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ ὀριγάνου,

ἢ θύμου

ἢ θύμου μέρος τι οἴνῳ διαλυθέν. Τοῖς δὲ δορύκνιον πιοῦσι, βοηθεῖ γάλα βόειον ποθὲν, καὶ γλυκὺ, καὶ ζωμὸς κογχυλίων. Τοῖς δὲ μήκωνας εἰληφόσι, δοτέον ῥαφανῖδας ὠμὰς, ὥστε πλείστας ἐσθίειν. δοτέον καὶ οἶνον ἄκρατον, καὶ κονίας κληματίνης ἀφέψημα, καὶ νίτρον λειανθὲν μετ᾽ ὄξους. ἢ τρύγα οἴνου καύσας, καὶ τρίψας μεθ᾽ ὕδατος, δίδου πίνειν. ἢ ἀψίνθιον μετ᾽ ὄξους. ἢ πήγανον λεῖον μετ᾽ ὄξους. ποιεῖ δὲ καὶ αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ ἐσθιόμενον πήγανον. Τοῖς δὲ τὴν ἰξίαν πεπωκόσι, βοηθεῖ ἀψίνθιον πινόμενον μετ᾽ οἴνου καὶ καστορίου, καὶ πηγάνου. συνοίσει δὲ καὶ ὀξύμελι ποτίζειν, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. συνοίσει δὲ καὶ ὀρίγανον μετ᾽ οἴνου. χρηστέον δὲ καὶ τῇ τοιαύτῃ σκευασίᾳ. πηγάνου ∠ ς̄. ῥητίνης δ̄. καστορίου β̄. χαμαιλέοντος κοχλιάρια γ̄. ταῦτα τρίψας καὶ ὄξει θερμῷ διαλύσας, πότιζε. Τοῖς δὲ τὴν βουπρῆστιν πεπωκόσι, βοηθεῖ διδόναι γλυκὺ πλεῖστον πίνειν, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. καὶ ζωμὸν καθεψημένον κρεῶν ὑῶν, καὶ θερμὸν γάλα, καὶ οὐκ ἄπληστα φαγεῖν. καὶ ἀφέψημα σύκων δοτέον πίνειν, ἢ νίτρου ἐρυθροῦ ∠ δ̄. λειάνας καὶ μίξας ὕδατι δίδου πίνειν. Τοῖς δὲ κανθαρίδας πεπωκόσι, συμφέρει πίνειν γλυκὺ μετ᾽ ἐλαίου, καὶ στέαρ ἑφθὸν, ὕδατι διηθημένον, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. συμφέρει δὲ καὶ γάλακτι πολλῷ ποτίζειν, καὶ κώνους πλείονας τρώγειν. ἢ κώνους πλείστας τρίψας μετὰ μελικράτου δίδου πίνειν. ἢ πήγανον λειάνας, καὶ ἰρίνῳ μύρῳ μίξας δίδου πίνειν. ἢ τῶν κανθαρίδων τὰ πτερὰ καὶ τοὺς πόδας σὺν μέλιτι τρίψας, ἐκλείχειν δίδου. Τοῖς δὲ ψίλωθρον πιοῦσι, συμφέρει θερμῷ ἐλαίῳ ποτίζειν, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. συνοίσει δὲ καὶ γάλα αἴγειον πίνειν, καὶ μαλάχης ἑφθῆς χυλὸν μετὰ μελικράτου θερμοῦ, ἢ μετ᾽ ἐλαίου. ἢ ἰσχάδων ἀφέψημα μετ᾽ ἐλαίου, ἢ σήσαμον μετ᾽ οἴνου τρίψας δίδου πίνειν. ἢ κάρυα βασιλικὰ ε̄. λειάνας μετ᾽ ἐλαίου δίδου. ἢ τέφρας κληματίνης ἀπήθημα δίδου πίνειν. Τοῖς δὲ λιθάργυρον πεπωκόσι, βοηθεῖ πέπερι, σέλινον, σμύρνα, μετ᾽ οἴνου λειωθέντα, καὶ πινόμενα. Τοῖς δὲ γύψον πιοῦσι, δοτέον πίνειν τέφρας κληματίνης ἀπήθημα, καὶ θύμον μεθ᾽ ὕδατος τριβέντα. Πρὸς δὲ τὰς τοῦ γάλακτος ἐνθρομβώσεις συμφέρει ποτίζειν ὄξος. διδόναι δὲ χρὴ καὶ πυτίαν μεθ᾽ ὕδατος κρηναίου, ἢ σιλφίου, καὶ θείου τὸ ἴσον λειανθέντα μετ᾽ ὀξυκράτου διδόναι πίνειν. Τοῖς δὲ ταύρειον αἷμα πιοῦσι, συμφέρει ὄξος θερμὸν διδόναι πίνειν, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν, ἢ σιλφίου ὀβολὸν ἢ ἡμιωβόλιον, ἢ νίτρου διώβολον, διέντας οἴνῳ διδόναι πίνειν. ἢ ἐρινεῶν καρπὸν τρίψας μετ᾽ ὄξους δίδου. ἁρμόσει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν κενοῦν, καὶ θερμίνῳ ἀλεύρῳ καὶ νίτρῳ ἑψημένοις μετ᾽ ὀξυμέλιτος καταπλάττειν. Τοῖς δὲ βδέλλας καταπιοῦσιν, οἱ μὲν ἅλμην παρῄνουν πίνειν, οἱ δὲ χιόνα. ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης λέγει παραινεῖ, καὶ σπόγγον ἁπαλὸν ψυχρῷ δεύσαντα καθιέναι, ὥστε τὴν βδέλλαν ἐπιβᾶσαν τῷ σπόγγῳ κομίζεσθαι, καὶ ἔπειτα φακῆς χυλὸν ἐδίδου. τοὺς δὲ ἔξωθεν τοῦ τραχήλου τόπους, τοῖς ψυχροῖς καταπλάττειν παραινεῖ. ὁ δὲ Μῦς Ἀπολλώνιος, ὄξει δριμυτάτῳ ἐπότιζε, καὶ μετὰ ἅλμης ἐχρήσατο. ὁ δὲ χιόνα θερμαίνας καὶ λύσας, ἐχρήσατο καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν τὴν κοιλίαν καθαίρουσιν, ἐδεστοῖς τε καὶ ποτοῖς, πρὸς τὴν τῶν βδελλῶν ἔκκρισιν. συγκαταφέρεσθαι γοῦν φησὶ ταύτας, τοῖς κατὰ τὴν κοιλίαν ἐκκρινομένοις πολλάκις. Τοῖς δὲ ψιμμύθιον πιοῦσι, συνοίσει ἐλαίῳ θερμῷ ποτίζεσθαι, καὶ ἀναγκάζειν ἐμέσαι. συνοίσει δὲ καὶ γλυκὺ καὶ θερμὸν ποτίζεσθαι ὕδωρ, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. συνοίσει δὲ καὶ γάλα ὄνειον πίνειν διδόναι, καὶ μαλάχης ἑφθῆς χυλὸν, καὶ μελίκρατον θερμὸν, μετ᾽ ἐλαίου ἀνακόψας δίδου πίνειν. ἢ ἀφέψημα ἰσχάδων μετ᾽ ἄλλων δίδου πίνειν, κάρυα βασιλικὰ ε̄. λειάνας μετ᾽ ἐλαίου, δίδου πίνειν. ἢ τέφρας κληματίνης ἀπήθημα δίδου. καὶ περὶ μὲν τῶν ἁπλῶν θανασίμων, ἐνταῦθα τοσοῦτον εἰρήσθω. περὶ δὲ τῶν συνθέτων λεχθήσεται, ἐκτίθεσθαι δὲ τὰς τούτων σκευασίας μοχθηρόν μοι δοκεῖ, καίπερ πολλῶν ἐπιχειρησάντων ταῖς τούτων συγγραφαῖς, ὧν ἐστιν Ὀρφεὺς ὁ ἐπικληθεὶς θεολόγος, καὶ Ὧρος ὁ Μενδήσιος ὁ νεώτερος, καὶ Ἡλιόδωρος ὁ Ἀθηναῖος τραγῳδιῶν ποιητής. καὶ Ἄρατος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν τοιούτων συγγραφεῖς. τούτους μὲν οὖν αὐτὶς θαυμάσειεν ἐμμέτρως ἐπιχειρήσαντας ταῖς περὶ τούτων πραγματείαις. μέμψαιτο δ᾽ ἂν εὐλόγως διὰ τὰ πράγματα, διδάσκειν γὰρ μᾶλλον ἐστὶ καὶ προσάγειν τοὺς βουλομένους ἐνταῦθα κακῶς, τῷ πλησίον ἐπιχειρεῖν ταῖς τούτων σκευασίαις. οἱ γοῦν τῶν καλῶν τούτων ποιημάτων συγγραφεῖς τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς εὐλαβούμενοι καταδρομὴν, ἐναρχόμενοι τῆς τούτων παραδόσεως, τοὺς ἐντευξομένους πείθειν ἐπιχειροῦσιν, ὡς οὐκ ἂν εἴησαν φαῦλοι τὸ ἦθος, οὐδὲ τῶν τοιούτων φθοροποιῶν διδάσκαλοι, ὥσπερ καὶ Ἡλιόδωρον ἐν τοῖς πρὸς Νικόμαχον ἀπολυτικοῖς ἐναρχόμενον ἐστὶν εὑρεῖν οὕτω γράφοντα.

Οὐ μὰ τὴν ἐν τρίκκῃ πρηὺν θεὸν, οὐ μὰ τὸν ὑψοῦ
ἠέλιον σπείροντα θεοῖς φαεσίμβροτον αἴγλην,
οὐ μὰ θεῶν σκηπτοῦχον ὑπερμενέα Κρονίωνα.
οὔτε μέ τις δώροισι παρήγαγεν, οὔθ᾽ ὑπ᾽ ἀνάγκης,
οὔτε χάριν φιλίης ἑτέρῳ κακὰ νεῖμαι ὑπέστην.
ἀλλ᾽ ὁσίας μὲν χεῖρας εἰς ἱερὰ λαμπρὸν ἀείρα,
καὶ κακίης ἀμόλυντον ἔχω κατὰ πάντα λογισμόν.

Ἐκ τῶν λεγομένων πείθειν ἐπιχειροῦσι τοὺς ἐντευξομένους ταῖς τοιαύταις πραγματείαις, τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς καταδρομὴν εὐλαβούμενοι. ἀλλ᾽ οὐδέ ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι διὰ τοῦτο χρὴ τὰς τῶν τοιούτων θανασίμων φαρμάκων σκευασίας εἰδέναι, πρὸς εὔχρηστον εὕρεσιν τοῦ βοηθῆσαι τοῖς δυναμένοις, τοῦτο γάρ ἐστι ψεῦδος. ὁ γὰρ δυνάμενος τοῖς ὑπὸ τῶν ἁπλῶν θανασίμων βλαπτομένοις βοηθεῖν, ἕκαστον τῶν κατὰ μέρος τῶν συμβαινόντων ἐποπτεύων, οὕτως ἂν εἴη ἄριστος προστάτης, καὶ τῶν ὑπὸ τῶν συνθέτων βλαπτομένων, εὐμηχάνως ἐκλαμβάνων ἕκαστον τῶν κατὰ τὴν τῶν συμπτωμάτων ἐπιπλοκὴν ἐξεχόντων, ἀνιτέον δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον. ἀδήλων γοῦν ὄντων τῶν βρωθέντων ἢ ποθέντων δηλητηρίων, χρὴ ὑδρέλαιον θερμὸν διδόναι, καὶ πολὺ πίνειν, καὶ ἀναγκάζειν ἐμεῖν. χρήσιμον δ᾽ ἂν εἴη καὶ τοὺς ὕπνους περιγράφειν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τούτων φυλακὴν χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Προφυλακτικὰ θανασίμων φαρμάκων Ἀπολλωνίου Μυός.

Πηγάνου φύλλα κ̄. κάρυα βασιλικὰ β̄. ἁλὸς χόνδρον ἕνα, ἰσχάδας β̄. ταῦτα νῆστιν ἐσθίειν δίδου, καὶ κωλύει βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν θανασίμων.

Ἀντίδοτος προφυλακτικὴ διδομένη.

Ἀρκευθίδος ∠ β΄. λημνίας σφραγῖδος δραχμὰς β΄. καὶ διώβολον. ταῦτα τρίψας, καὶ ἀναλαβὼν ἐλαίῳ ἀποτίθου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μεθ' ὑδρομέλιτος καὶ κυάθων β΄. προπίνειν. ταύτῃ Νικομήδης ὁ βασιλεὺς ἐχρῆτο εἴ ποτε ὑπόπτους εἶχε τοὺς κεκληκότας. τὸ μὲν οὖν φάρμακον, μηδεμιᾶς τοιαύτης δυνάμεως ὑποκειμένης κατὰ χώραν μένει. ἐπὰν δέ τι τῶν θανασίμων δοθῇ, ναυτίαν κινεῖ, καὶ ἐμεῖν ἀναγκάζει, ὥστε τὸ δοθὲν δηλητήριον ἐκκρίνεσθαι τῇ ἀντιδότῳ.

Ἀντίδοτος Κωδίου Τύσκου, ᾗ καὶ Κράτερος ἐχρήσατο.

Πρασίου, ἱερᾶς βοτάνης, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, σκορδίου, ῥάμνου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ, ἑκάστου τὸ ἴσον, μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου, πρὸς μὲν τὰ θηρία ∠ β΄. μετ' οἴνου, πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα μετ' οἰνομέλιτος καὶ ἐλαίου.

Ἄλλη ὡς Ἀπελλῆς.

Δικτάμνου ∠ β΄. πολίου ∠ γ΄. πεπέρεως μακροῦ δ΄. πηγάνου ἀγρίου ϛ΄. σκορδίου γ΄. μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου, καθάπερ εἴρηται. ἔστι δὲ καὶ πλευριτικὴ ἀγαθὴ ὀβολῶν γ΄. διδομένη. ἐμμηνιάτε γυναιξὶ κατάγει ὁλκῆς μιᾶς διδομένη.

Ἀντίδοτος Μιθριδάτου ἀθανασία λεγομένη, πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ παντὸς ἰοβόλου πληγήν. ποιεῖ στομαχικοῖς ἀποξυνοῦσι τὴν τροφὴν, αἱμοπτυϊκοῖς, βήττουσι χρονίως, καὶ ἡπατικοῖς, καὶ σπληνικοῖς. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν, ἢ μήτρας διαθέσεις. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι μ΄. κόστου, μήου, ἀσάρου, ἀκόρου, δαύκου κρητικοῦ σπέρματος, πετροσελίνου, νάρδου ἰνδικῆς, λίθου νησωείτου ἀνὰ ∠ δ΄. κρόκου, σμύρνης ἀνὰ ∠ η΄. κιναμώμου, κασσίας ἀνὰ ∠ ιβ΄. μέλιτος ἀττικοῦ ἑψημένου τὸ αὔταρκες. ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετ' οἰνομέλιτος κεκραμένου. Ἐν ἄλλαις γραφαῖς οὕτως ἔχει. Ναρδοστάχυος, πεπέρεως λευκοῦ, κόστου, μήου, ἀσάρου, ἀκόρου, ὀποβαλσάμου, δαύκου κρητικοῦ σπέρματος, πετροσελίνου σπέρματος, ἑκάστου ἀνὰ ∠ δ΄. κρόκου, σμύρνης, σχοίνου ἄνθους ἀνὰ ∠ η΄. κιναμώμου, κασσίας ἀνὰ ∠ ιβ΄. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν. Ἐν ἄλλαις ἔχει οὕτως.

Πεπέρεως λευκοῦ κόκκους μ΄. κόστου, μήου, ἀκόρου, ἀγαρικοῦ, σκορδίου, δαύκου κρητικοῦ, πετροσελίνου ἀνὰ ∠ δ΄. κρόκου, σμύρνης ἀνὰ ∠ η΄. κιναμώμου, κασσίας, σχοίνου ἄνθους ἀνὰ ∠ ιβ΄. μέλιτος τὸ αὔταρκες.

Ἀμβροσία Φιλίππου Μακεδόνος, πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων καὶ παντὸς ἰοβόλου πληγήν. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς διαθέσεις.

Στύρακος, χαλβάνης, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, καὶ κινναμώμου, ἀνὰ δραχμὰς β΄. σελίνου σπέρματος, ἀνίσου, σχοίνου ἄνθους, κόστου, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, σεσέλεως, κύφεως, ῥήου ποντικοῦ, καρδαμώμου, ἀμώμου, νάρδου, σμύρνης, κασσίας ἀνὰ ∠ δ΄. πυρήνων καθαρῶν φοινίκων, καὶ καρύων τῆς σαρκὸς ἀνὰ ∠ ϛ΄. κρόκου ∠ η΄. σταφίδας ἐκγιγαρτισμένας ιβ΄. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ αὔταρκες. συντίθει κατὰ τρόπον.

Ἀντίδοτος Ζωπύρειος. ποιεῖ πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων καὶ παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν.

Ἐπὶ ταύτης ἱστορίαν τι φέρεται, ὅτι Ζώπυρος δι' ἐπιστολῆς προτρέπει τὸν Μιθριδάτην εἰς ἐπίκρισιν τῆς ἀντιδότου, μεταπεμψάμενος ἕνα τῶν κατακρίτων, τούτῳ θανάσιμον διδόναι φάρμακον, καὶ τότε παραινεῖ ἐπιπίνειν τὴν ἀντίδοτον. ἢ πρότερον διδόναι τὴν ἀντίδοτον, καὶ τότε τὸ θανάσιμον ἐπιπίνειν. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖν, καὶ ἐπὶ ἑρπετῶν, ἢ καὶ τοξικῶν πράσσειν. τούτων γὰρ οὕτω γινομένων, συνέβαινε τὸν ἄνθρωπον ἀδιάπτωτον εἶναι. ποιεῖ δὲ καὶ στομαχικοῖς πρὸς ὀξυρεγμίαν. αἱμοπτυϊκοῖς, κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ἡπατικοῖς, σπληνικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, νεφριτικοῖς. ὑγιάζει δὲ καὶ τὰς περὶ μήτραν, ἢ κύστιν διαθέσεις, κατάγει τὰ ἐναποθνήσκοντα τῶν ἐμβρύων, κατεχόμενα δεύτερα. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει γε οὕτως. Ὀποβαλσάμου ∠ γ΄. νάρδου ἰνδικῆς, σμύρνης τρωγλοδύτιδος, σχοίνου ἄνθους, κιναμώμου, χαρακίου, κόστου προσφάτου, πεπέρεως μακροῦ, ὑποκιστίδος, πολίου, πεπέρεως περατικοῦ, σκορδίου, μήου κρητικοῦ, καρδαμώμου ἀνὰ ∠ δ΄. λιβάνου, χόνδρου ὀποβαλσάμου, δικτάμνου ἀνὰ ∠ ϛ΄. πετροσελίνου, κασσίας κιρρᾶς ἀνὰ ∠ ζ΄. κρόκου κωρυκαίου ∠ η΄. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ αὔταρκες. ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέττουσι μεθ' ὑδρομέλιτος.

Ἡ διὰ τῶν αἱμάτων πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ παντὸς ἰοβόλου πληγήν.

Πεπέρεως μακροῦ καὶ λευκοῦ, κόστου, ἀκόρου, κρόκου, φοῦ, μήου, δικτάμνου κρητικοῦ, ἀμμωνιακοῦ, ἀγαρικοῦ ἀνὰ ∠ β΄. ἀμώμου, ὀποβαλσάμου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ἀνίσου, νήσσης αἵματος, ἄρρενος καὶ θηλείας, ξηροῦ ἐρίφου αἵματος, χηνὸς αἵματος, βουνιάδος ἀγρίας σπέρματος ἀνὰ δραχμὰς γ΄. γεντιανῆς, τριφυλλίου, σχοίνου ἄνθους, λιβανωτοῦ, ῥόδων ξηρῶν ἀνὰ ∠ δ΄. πετροσελίνου ∠ ε΄. πολίου κρητικοῦ τὸ ἴσον, κιναμώμου ∠ ϛ΄. σκορδίου ἄνθους ∠ η΄. σμύρνης, νάρδου ἀνὰ ∠ ι΄. κρόκου ιβ΄. κασσίας ∠ η΄. κόψας καὶ σήσας ἐπιμελῶς, ἀνάκοπτε μέλιτι ἀττικῷ ἀφεψημένῳ, καὶ ἀναλόμενος εἰς πυξίδα ἀργυρᾶν, χρῶ ὡς μεγίστῳ φαρμάκῳ.

Ἀντίδοτος Μιθριδάτου Εὐπάτορος, ἡ διὰ σκίγκου λεγομένη, ποιοῦσα πρὸς τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ πρὸς πᾶσαν φθοροποιὸν ὕλην, καὶ παντὸς ἰοβόλου πληγὴν, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐντὸς διαθέσεις, καὶ πρὸς συλλήψεις συνεργεῖ, κατάγει ἔμμηνα. καὶ τὰ ἐναποθνήσκοντα ἔμβρυα, καὶ τὰ κατεχόμενα δεύτερα λύει, καὶ τοῖς κατὰ περίοδον πυρετοῖς βοηθεῖ, καὶ παρέτοις τρομώδεσιν, ὀπισθοτονικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, ποδαγρικοῖς, καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Σκίγκου, σαγαπηνοῦ, ἀκόρου, φοῦ, ὑπερικοῦ, ἀκακίας, ἴρεως, μήου, κόμμεως ἀνὰ ∠ β΄. ῥόδων ξηρῶν, γεντιανῆς, καρδαμώμου ἀνὰ ∠ δ΄. μηκωναρίου σπέρματος διώβολον, στύρακος ∠ η΄. πολίου, κασσίας μελαίνης, σεσέλεως, βδελλίου, βαλσάμου, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ ∠ ε΄. καὶ διώβολον, ὑποκιστίδος χυλοῦ, ὀποπάνακος, σμύρνης, λιβάνου ἄρρενος, κασσίας, πεπέρεως μακροῦ, κύφεως, μαλαβάθρου φύλλων ἀνὰ ∠ ϛ΄. σκορδίου, κόστου, σχοίνου ἄνθους, χαλβάνης, ῥητίνης τερμινθίνης ἀνὰ ∠ ϛ΄. καὶ διώβολον, νάρδου συριακῆς, ὀποβαλσάμου,

στάμου, θλάσπεως, σελίνου κρητικοῦ ἀνὰ δραχμὰς ϛ. καὶ τριώβολον, κρόκου, κιναμώμου, ζιγγιβέρεως ἀνὰ ∠ ϛ. καὶ διώβολον, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, ἀγαρικοῦ, ἀνὰ ∠ ζ. καὶ τριώβολον. συντίθεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. κύφι, ὑποκιστὶς, σαγαπηνὸν, κόμμι, μηκώνειον, στύραξ, ὀποπάναξ ἐν οἴνῳ χίῳ βρέχεται, μέχρι παντελῶς διαλυθῆναι ἡμέραν καὶ νύκτα, τὰ δὲ λοιπὰ κόπτεται καὶ σήθεται λεπτῷ κοσκίνῳ, καὶ μίγνυται τοῖς ἀποβρεχθεῖσι καὶ λεανθεῖσιν. ἡ δὲ ὅλη σύνθεσις ἀναλαμβάνεται μέλιτι ἀττικῷ ἀφεψημένῳ, ὡς πάχος ἔχειν. εἶτ᾽ ἐπὶ πᾶσι βάλλομεν ὀποβάλσαμον, εἶτ᾽ ἀνελόμενοι κατατίθεμεν εἰς ἄγγος ἀργυροῦν. καὶ ἡ χρῆσις εἰς πολλὰ, ἡ δόσις πρὸς δύναμιν. ἡμεῖς πρὸς ἐπίτασιν τοῦ φαρμάκου, ἕνεκα τῶν ἐμμηνίων ἐποχῆς, καὶ τῶν συλλημμάτων, ὥστε ἀκινδύνως φέρεσθαι, δικτάμνου κρητικοῦ ∠ δ. ἀμμωνιακοῦ ∠ γ. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος δραχμὰς γ. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ϛ. ξιφύλλου σπέρματος δ. βουνιάδος ἀγρίας δ. χαμαίδρυος δ. ῥᾶ ποντικοῦ γ. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ β. τούτων προσβαλλομένων ἡ τοῦ φαρμάκου χρῆσις γίνεται πρὸς πολλὰ χρήσιμος, φθείρει γὰρ τὰ ζῶα μὲν ἔμβρυα, καὶ ζημίαν οὐ καταγ...

Μιθριδάτου θηριακή.

Ταύτῃ ὁ βασιλεὺς Μιθριδάτης ἀεὶ ἐχρῆτο προφυλακῆς χάριν θανασίμου. ἡνίκα γοῦν ὑπὸ ῥωμαίων ἑάλω, δὶς πιὼν θανάσιμον, καὶ μὴ δυνηθεὶς ἀποθανεῖν, ξίφει ἑαυτὸν διεχρήσατο. πρὸς τὰ θανάσιμα δὲ τῶν φαρμάκων ποιεῖ, καὶ παντὸς ἰοβόλου πληγὴν, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐντὸς διαθέσεις. ταύτῃ ἐχρήσατο ὁ Ἀνδρόμαχος. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως. Ἀρτίσκων σκιλλητικῶν ∠ μη. θηριακῶν ἀρτίσκων, πεπέρεως μέλανος, ἡδυχρόου μάγματος, ὀποῦ μήκωνος σπανοῦ, ἀνὰ ∠ κδ. ῥόδων ξηρῶν, σκορδίου, σπέρματος βουνιάδος, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ἀγαρικοῦ, κιναμώμου, γλυκυῤῥίζης χυλοῦ, ὀποβαλσάμου, ἀνὰ ∠ ιβ. λιβανωτίδος ∠ η. σμύρνης, κρόκου, ζιγγιβέρεως, ῥᾶ ποντικοῦ, πενταφύλλου ῥίζης, καλαμίνθης ὀρεινῆς, † πράσου, πετροσελίνου, στοιχάδος, κόστου, πεπέρεως λευκοῦ, πεπέρεως μακροῦ, λιβάνου ὀβολοὺς β. κασσίας μελαίνης ∠ δ. κόστου δραχμὴν μίαν, κρόκου δ. πεπέρεως λευκοῦ μίαν, καὶ μακροῦ μίαν, ἰλλυρίδος, σχοίνου, πολίου, σκορδίου, ῥόδων ξηρῶν, νήσσης αἵματος ἀνὰ ∠ γ. μέλιτος ἀττικοῦ ἑφθοῦ τὸ ἱκανόν. † πρασίου

Ἀντίδοτος ἑκατονταμίγματος ᾗ χρῶμαι, ἣν συνέθηκα Καίσαρι πρὸς πάντα, ἰδίως δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα.

Ἀβροτόνου δραχμὰς α. ἥμισυ, ἀριστολοχίας η. ἀκακίας δ. ἀρκευθίδων σαρκὸς ἴσον, κρόκου δραχμὰς β. ἀσάρου δ. ἀνίσου γ. ἀμώμου ϛ. ἀγαρικοῦ γ. καρποῦ βαλσάμου, βδελλίου ∠ γ. ὀβολοὺς γ. βαλαυστίου β. γεντιανῆς δ. γλυκείας χυλοῦ ἴσον, γογγυλίδος σπέρματος δ. ἐν ἄλλῳ ∠ η. γῆς σαμίας μίαν, δαύκου σπέρματος δ. δρακοντίου ῥίζης γ. ὀβολοὺς γ. ἐρυσίμου σπέρματος ∠ κ. ἴρεως ἰλλυρικῆς β. σμύρνης ζ. ὀβολοὺς γ. ζιγγιβέρεως ἴσον, ἠρυγγίου ῥίζης δ. ὀβολοὺς β. θλάσπεως δραχμὰς κ. κονίζης λεπτῆς ϛ. ὀβολοὺς γ. κυπέρου ϛ. κωνείου σπέρματος ἐπτισμένου δραχμὴν μίαν, ὀβολοὺς γ. ἄμμεως ∠ δ. κνίκου σπέρματος ∠ ζ. ὀβολοὺς β. κόστου ∠ ζ. ὀβολοὺς β. κασσίας δραχμὰς ε. ὀβολοὺς β. κενταυρίου χυλοῦ δραχμὰς δ. ὀβολοὺς ε. κασσορείου ϛ. καλάμου ἀρωματικοῦ β. οἱ δὲ δ. κόμμεως δύο, καρδαμώμου δ. κάχρυος δραχμὰς γ. ὀβολοὺς γ. κύφεως ∠ ϛ. χαλβάνης ∠ ϛ. ὀβολοὺς β. λιβανωτίδος φύλλων ∠ δ. ἐλελισφάκου ἴσον, λογχίτιδος σπέρματος δραχμὰς β. ὀβολοὺς γ. λιβανωτίδος σπέρματος ∠ γ. λιβάνου ∠ ϛ. τριώβολον, μαράθρου σπέρματος ∠ ϛ. ὀποῦ μήκωνος ∠ ϛ. μίλτου λημνίας δραχμὴν μίαν, μαλαβάθρου ι. μήου ϛ. νήσσης αἵματος ϛ. νάρδου συριακῆς ϛ. ὀβολοὺς γ. νάρδου κελτικῆς ∠ η. ξυλοβαλσάμου ∠ γ. ὀποπάνακος ἴσον, ὁρμίνου σπέρματος η. ὀρόβων λευκῶν ἴσον, πανακείας ∠ ϛ. ὀποβαλσάμου γ. πελεκίνου ϛ. πολίου ∠ ε. ὀβολοὺς β. πολυγόνου φύλλων ∠ θ. ἐλχνίου ῥίζης ∠ ε. ὀβολοὺς γ. πετροσελίνου ϛ. ὀβολοὺς β. πενταφύλλου ∠ η. ὀποῦ πευκεδάνου τὸ ἴσον, πεπέρεως μέλανος ∠ ε τριώβολον καὶ λευκοῦ δ. ὀβολοὺς γ. καὶ μακροῦ ∠ α. σκίγκου ∠ γ. τερμινθίνης β. ῥόδων ξηρῶν ∠ ϛ. σαγαπηνοῦ η. στοιχάδος δ. στροβίλων πεφρυγμένων ϛ. σχοίνου ∠ δ. ὀβολοὺς β. σταφίδος σαρκὸς ∠ δ. σεσέλεως ∠ ε. ὀβολοὺς β. σταφυλίνου σπέρματος ∠ δ. χολῆς ταυρείας ∠ ε. χολῆς ἀρκείας ἴσον, χαμαιπίτυος ∠ γ. ψυλλίου σπέρματος δ. χαμαίδρυος ἴσον, σησάμου πεφρυγμένου ∠ ϛ. συμφύτου ῥίζης ∠ β. σκορδίου κορύμβων ∠ μίαν, ὀβολοὺς δ. σταφίδος ἀγρίας ∠ ε. στύρακος ∠ ε. ὀβολοὺς β. τριφύλλου καρποῦ ∠ ι. τορδίλου σπέρματος β. τευκρίου φύλλων, ὅ τινες φασὶν εἶναι χαμαίδρυν ∠ μίαν, ὑποκιστίδος χυλοῦ β S. ὑπερικοῦ καρποῦ β. ὑοσκυάμου σπέρματος β. ῥοῦ ποντικοῦ β. κοτυληδόνος ῥίζης α. ὀβολοὺς γ. οἴνου καὶ μέλιτος τὸ ἱκανόν. ἐγὼ οἶνον οὐ βάλλω.

Ἀντίδοτος Αἰλίου γάλλου πρὸς τἄλλα καὶ πρὸς λυσσοδήκτους.

Νάρδου συριακῆς δραχμὰς δ. σμύρνης η. κιναμώμου ιβ. κασσίας μελαίνης ἴσον, κρόκου δραχμὰς η. κόστου δραχμὰς δ. δαύκου σπέρματος ἴσον, μήου ἴσον, οἱ δὲ μίαν, πετροσελίνου δραχμὰς δ. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους μ. βαλσάμου καρποῦ δραχμὰς δ. ἀκόρου, ἀσάρου ἴσον, σχοίνου ∠ η. οἱ δὲ οὐ βάλλουσι. μέλιτος ἑφθοῦ τὸ ἱκανὸν πλῆθος δίδοται ἐσθίειν.

Ἄλλη ἀντίδοτος Αἰλίου γάλλου πρὸς τὰ ἐντὸς πάθη ἐνεργής.

Κιναμώμου ∠ ϛ. κρόκου δραχμὰς β. ὀβολοὺς γ. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς δ. ὀβολοὺς δύο, καὶ μακροῦ δὲ δραχμὰς γ. ὀβολοὺς γ. ὀπίου δραχμὰς γ. νάρδου δ. σμύρνης δ. ὀβολοὺς β. ἀκόρου ∠ γ. νάρδου δ. στύρακος μίαν, ὀβολοὺς β. χαλβάνης ∠ δ. κασσορείου γ. ὀβολοὺς β. κόστου ∠ β. ὀβολοὺς β. μέλιτι φύρα, δίδοται καταπότια, τοῖς δὲ πόσιμα. ἔστι δὲ πεπτικὴ καὶ ἀνώδυνος.

Ἀρωματικὴ ἀρίστη Γάλλου ποιοῦσα πρὸς πάντα.

Κιναμώμου οὐγγίας ἥμισυ, κασσίας δραχμὴν μίαν, κρόκου δραχμῆς ἥμισυ, ἀμώμου ∠ ε. μαλαβάθρου ∠ β. σμύρνης ∠ S. οἱ δὲ δραχμὴν μίαν, σχοίνου ἄνθους ∠ α. κόστου οὐγγίας τὸ ἥμισυ, πεπέρεως ∠ γ. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἀρκοῦν. ἐγὼ δὲ τοῦ κιναμώμου τὸ διπλοῦν, καὶ γίνεται καλλίων.

Ἀμβροσία Ἀρχιβίου ἱερὰ πρὸς πάντα τὰ γένη ποιοῦσα, ᾗ χρῶμαι.

Ἀνίσου ∠ δ΄. σελίνου σπέρματος ἴσον, σμύρνης ∠ α΄. πάνακος μίαν, κινναμώμου ∠ β΄. πικρολώτου σπέρματος ∠ β΄. κασσίας ∠ β΄. νάρδου ∠ β΄. κρόκου ∠ β΄. ὀβολοὺς γ΄. πεπέρεως τριώβολον, ὀπίου μήκωνος ∠ δ΄. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν. γίνεται πόμα πρὸς δυσεντερικοὺς μετὰ μυρτίτου κοτύλης τετάρτης καὶ ὕδατος, πρὸς ἧπαρ μετὰ μελικράτου κοτύλης ἡμισείας, πρὸς ἀγρυπνίαν καὶ ὀφθαλμίαν, καὶ πλευρῖτιν μετὰ μελικράτου, πρὸς δὲ κακοστομάχους, μετὰ ῥοΐτου οἴνου κυάθους β΄. καὶ ὕδατος ἴσον.

Ἀντίδοτος Ἀντιπάτρου θηριακὴ, καὶ πρὸς ἀσπιδοδήκτους, προδιδομένη καὶ ὑποδιδομένη, ᾗ χρῶμαι.

Γεντιανῆς ∠ δ΄. τριφύλλου ∠ δ΄. καὶ τοῦ καρποῦ ∠ β΄. πολίου ∠ δ΄. ἀριστολοχίας λεπτῆς ∠ β΄. πευκεδάνου ῥίζης ἴσον, χαλβάνης ∠ β΄. πετροσελίνου ∠ δ΄. πηγάνου ἀγρίου γ΄. πυρέθρου ∠ α΄. σταφίδος ἀγρίας ἴσον, ἀκόρου ∠ γ΄. βρυωνίας ῥίζης δραχμὰς β΄. πεπέρεως λευκοῦ ἴσον, καὶ μακροῦ ∠ γ΄. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὴν α΄. τριώβολον φλόμου, ἰδαίου χαμαιπίτυος, χαμελαίας, πρασίου λεπτοῦ, κονύζης λεπτῆς, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ὀποῦ μήκωνος, κασσωρίου, μαράθρου σπέρματος, ἀγαρικοῦ, κασσίας κιῤῥᾶς, σχοίνου ἄνθους, ῥοῦ ἀνὰ ∠ β΄. δαύκου κρητικοῦ α΄. ὀβολοὺς γ΄. ὀποπάνακος ἴσον, σαγαπηνοῦ ∠ β΄. ὀβολοὺς γ΄. ἀβροτόνου δραχμὴν α΄. ὀβολοὺς γ΄. δικτάμνου ἴσον, στύρακος ἴσον, κινναμώμου ∠ γ΄. νάρδου γ΄. σμύρνης δ΄. λιβανωτοῦ ∠ α΄. κρόκου ∠ η΄. ἀνίσου ∠ α΄. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ α΄. πιτύας νεβροῦ ∠ γ΄. μέλι ἀττικόν. ταύτης λαμβανέτω καρύου ποντικοῦ μέγεθος εἰς προφυλακήν.

Θηριακὴ Αἰλίου Γάλλου, ᾗ χρῶμαι, καλή.

Βρυωνίας ῥίζης ∠ ιϛ΄. τριφύλλου σπέρματος, ὀποπάνακος ἀνὰ ∠ η΄. ἀριστολοχίας λεπτῆς ∠ ιβ΄. λιβανωτίδος ῥίζης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, ζιγγιβέρεως, μηκωνείου ἀνὰ ∠ η΄. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ ιβ΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ ιϛ΄. σμύρνης, κασσίας, κασσωρίου, σεσέλεως, ἠρυγγίου ῥίζης, ἑρπύλλου, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ἀνὰ ∠ ϛ΄. μηδικοῦ ∠ ιβ΄. σαγαπηνοῦ ∠ ϛ΄. κρόκου ∠ ε΄. ἀλεύρου ὀροβίνου ∠ κδ΄. σὺν ὕδατι ἀνάπλαττε τριωβολιαίους τροχίσκους, δίδου σὺν οἴνῳ.

Θηριακὴ ἄλλη Αἰλίου Γάλλου σφόδρα γενναία.

Τριφύλλου σπέρματος ∠ ιβ΄. ἀριστολοχίας ∠ ϛ΄. ἡδυχρόου μάγματος ∠ η΄. πενταφύλλου δ΄. ἐχίου βοτάνης ϛ΄. φιλοκράτου ∠ ε΄. σαγαπηνοῦ ∠ δ΄. πολίου δραχμὰς ϛ΄. κασσωρίου γ΄. κρόκου η΄. σελίνου σπέρματος, ἀνίσου, μαράθρου, πετροσελίνου, ἀνὰ ∠ ϛ΄. ὀποπάνακος ∠ δ΄. ὀποβαλσάμου ϛ΄. σεσέλεως ∠ δ΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ἢ θηβαίου ∠ ε΄. σμύρνης, σκορδίου, φοῦ, μήου ἀνὰ ϛ΄. ἀλύσσου κρητικοῦ σπέρματος ∠ ϛ΄. ὀροβίνου ἀλεύρου ὀκτώ. λεῖος οἶνος παραχεῖται ἀρεούσιος, ἀνάπλασσε τροχίσκους ἀνὰ τετρώβολον, ἵνα δίδου σὺν οἴνῳ χίῳ ἀθαλασσίῳ ἀκράτῳ, κοτύλης ἡμισείας.

Θηριακὴ πρὸς τοὺς γένους πόνους Εὐκλείδου παλατιανοῦ, ἣν ἐσκεύασε, ὡς ἔλεγεν, Εὐκλείδης, ὑπὲρ ἀσπιδοδήκτων. ταῦτα καὶ πρὸς πλευριτικοὺς, καὶ πρὸς τεταρταίους, προειμηκόσι μέγεθος καρύου ποντικοῦ. βήσσουσιν, ἀναφορικοῖς δι' ὕδατος, θηριοδήκτοις, σὺν οἴνῳ πλευριτικοῖς, καὶ αἷμα ἀνάγουσι μεθ' ὕδατος κυάθων β΄. καὶ ὄξους κύαθον ἕνα.

†πρασίου Κασσωρίου ∠ ϛ΄. ὀποπάνακος, σαγαπηνοῦ, σεσέλεως, κάχρυος, χαμαιδρύος, χαμαιπίτυος †πράσου ἀνὰ ∠ ιϛ΄. στύ

†ὀποῦ ρακος, ἀσφάλτου ἰουδαϊκῆς, σμύρνης, ἀνὰ ∠ ζ΄. †ὀπίου μήκωνος ∠ η΄. μέλιτος λίτραν μίαν, πότιζε θηριοδήκτους, εἰ οἷόν τε ἡμεμηκότας, μετὰ χυλοῦ μελίνης πλείονος. εἰ δὲ μὴ, μετ' οἴνου ∠ α΄. τοῦ φαρμάκου, ἢ καὶ πλέον τεταρταϊκοῖς καρύου μέγεθος χρῶ.

Θηριακὴ Ζήνωνος λαοδικέως, ὡς Μνησιανὸς λαβὼν ἔδωκεν.

Καρδαμώμου κεκαθαρμένου, καὶ ἀφῃρημένου τῶν λοβῶν, ἑρπύλλου, σελίνου σπέρματος, βρυωνίας ῥίζης, τριφύλλου σπέρματος, ἀνίσου, πετροσελίνου, μαράθρου ῥίζης καὶ τοῦ σπέρματος, ἄμμεως, ἀριστολοχίας λεπτῆς, ὀροβίνου ἀλεύρου, ὀποπάνακος, ἴσον ἑκάστου. κόψας ἰδίᾳ μίσγε, ἀναλάμβανε οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ ποίει τροχίσκους τριωβολιαίους. ὅταν ξηρανθῶσιν ἐν σκιᾷ, ἐχέτωσαν τὸ τριώβολον, πότιζε ἕνα σὺν δραχμαῖς δυσὶν ὕδατος τρὶς τῆς ἡμέρας, καὶ ἅπαξ τῆς νυκτὸς ἀνὰ τροχίσκον. ὅτε δὲ πλεονάκις καὶ μάλιστα τοὺς συνεχῶς ἀπεμοῦντας, ποτὲ καὶ διὰ μυκτήρων ἔγχει, ἐὰν μὴ δύνατοι καταπίνειν ἤδη καταφερομένοις, καὶ ἄλλως δυσχερεῖ συμπτώματι περιπεπτωκόσι. τοὺς δὲ μετὰ φλυκταινώσεως μελανουμένους τὸ δῆγμα, καὶ ἄλλως ῥέοντας σάρκας, ὡς ἕλκη κακοήθη ἔχοντας θεράπευε.

Ἀντίδοτος πρὸς σπάσματα ποιοῦσα καὶ ῥήγματα, αἱμοπτοϊκοὺς, σπληνικοὺς, ἡπατικοὺς, τοὺς περὶ κύστιν ἑλκώδεις, στομαχικοὺς, κοιλιακοὺς, πνευματώδεις, ἰκτερικούς. πρὸς πάντας ἀγαθὴ διδόναι μέγεθος ἐλαίας μετ' οἰνομέλιτος.

Κινναμώμου, κόστου, ἀνὰ ∠ ϛ΄. νάρδου συριακῆς ∠ η΄. κρόκου, σμύρνης, μαλαβάθρου, ἀνὰ ∠ η΄. κασσίας ∠ ιβ΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ι΄. λιβάνου ∠ δ΄. σχοίνου ∠ ιϛ΄. ἰλλυρικοῦ ∠ ιβ΄. λημνίας ∠ η΄. μήου, σεσέλεως ἀνὰ ∠ η΄. σελίνου σπέρματος δραχμὰς δ΄. στροβίλων ∠ ιβ΄. ἐρυσίμου ∠ ϛ΄. σίκυος σπέρματος πεφρυγμένου ∠ ϛ΄. τερμινθίνης ∠ γ΄. πετροσελίνου δ΄. ἀμώμου γ΄. σκορδίου, πολίου, ὀποβαλσάμου, γεντιανῆς, κυμίνου αἰθιοπικοῦ ἀνὰ ∠ ε΄. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ γ΄. ἀνίσου, τραγακάνθης ἀνὰ ∠ η΄. φοῦ, στοιχάδος, κνεώρου ἀνὰ ∠ β΄. τὸ ἐρύσιμον διὰ ὀθονίου ἐν ὕδατι ἕψησον, ὥστε τὸ φάρμακον ἀναλαβεῖν, μίξον πᾶσι λείοις, εἶτα ἐπέμβαλε τὴν τραγάκανθαν ὕδατι βεβρεγμένην, δίδου ἡλίκον κύαμον αἰγύπτιον, μετὰ κυάθων δύο, δι' ὕδατος ἀπυρέτοις δι' οἰνομέλιτος.

Ἀντίδοτος μιθριδάτειος, ὡς Ξενοκράτης παρὰ Νικοστράτῳ πρὸς πάντα θανάσιμα, καὶ πρὸς θηριοδήκτους, δυσπεψίας, πνευματώδεις, στομαχικοὺς, κοιλιακοὺς, ἡπατικοὺς, σπληνικοὺς, ἰσχιαδικοὺς, νεφριτικοὺς, πλευριτικοὺς, περιπνευμονικούς.

Ὑποκιστίδος χυλοῦ ∠ ϛ΄. σκορδίου ∠ ε΄. κασσωρίου δ΄. πετροσελίνου ∠ ε΄. σεσέλεως ∠ α΄. λιβάνου ∠ ϛ΄. πολίου ∠ β΄. δαύκου κρητικοῦ ∠ ι΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α΄. ὀβολοὺς γ΄. καὶ μακροῦ ∠ α΄. κόστου ∠ δ΄. τριώβολον, κινναμώμου ∠ β΄.

μου ∠ β´. κρόκου ∠ ε´. ὀβολοὺς γ´. κασσίας μελαίνης ∠ δ´. νάρδου ∠ η´. σμύρνης ∠ η´. σχοίνου ∠ δ´. ἀμώμου ∠ β´. χαλβάνης ∠ κ´. τερμινθίνης ∠ α´. ὀβολοὺς γ´. ὀποῦ μήκωνος ∠ η´. μέλιτι ἀττικῷ δίδου ὡς τὰς λοιπάς.

Ἀντίδοτος τυραννὶς καλουμένη, ὡς Νεῖλος Ἀντιπάτρου, ποιοῦσα πρὸς λιθιῶντας καὶ τοὺς πνιγομένους.

ἐκβάλλει καὶ τὰ ἐγκατεχόμενα δεύτερα καὶ ἔμβρυα. ἐπιληπτικοῖς, ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, ἄγουσα παχέα οὖρα πλεῖστα. πότιζε κυάθου μέγεθος οἰνομέλιτι καὶ τοὺς τὰ θανάσιμα, θηριοδήκτοις οἴνῳ, ἐπιληπτικοῖς, πυρέσσουσι σὺν ὑδρομέλιτι.

Σκίγκου ∠ η´. σμύρνης ∠ κη´. λημνίας μίλτου ∠ δ´. νάρδου ∠ η´. σχοίνου ∠ δ´. κινναμώμου ∠ κδ´. ῥίζης γλυκείας ∠ κη´. σμύρνης ∠ η´. ἠρυγγίου ∠ κδ´. ἀμώμου ∠ ιβ´. καρδαμώμου ∠ η´. κρόκου ∠ η´. κεδρείων μελανῶν ∠ ιβ´. μελιλώτου ∠ ιβ´. ὑακινθίνου σπέρματος ∠ δ´. πεπέρεως μακροῦ ∠ δ´. καὶ λευκοῦ κόκκους πε´. σφονδυλίου ∠ ιβ´. στοιχάδος ∠ ε´. πυρέθρου ς´. μαλάχης ἀγρίας σπέρματος ∠ ιβ´. λευκοΐου σπέρματος ∠ γ´. ὀποβαλσάμου ς´. κόστου η´. ὀβολὸν ἕνα, ἄμμεως ∠ ιβ´. κοτυληδόνος ῥίζης ∠ ιδ´. δαύκου σπέρματος ιβ´. καρποβαλσάμου ∠ δ´. ξυλοβαλσάμου δ´. κασσίας ∠ η´. κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ δ´. ὠκίμου σπέρματος ∠ η´. ἀκόρου η´. οἰνάνθης η´. σελίνου σπέρματος ιβ´. σαγαπηνοῦ ∠ η´. καππάρεως ῥίζης ∠ δ´. γεντιανῆς ∠ ιδ´. περικλυμένου ῥίζης ∠ η´. λιβάνου ∠ η´. στύρακος μίαν, κέγχρου ἀγρίας ∠ κδ´. σμυρνίου ῥίζης ∠ δ´. σισάρου σπέρματος ∠ η´. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ις´. σεσέλεως δ´. κάχρυος ∠ δ´. οἱ δὲ ∠ α´. ἰλλυρίδος ∠ δ´. ἀνίσου ∠ δ´. χαμαιπίτυος ιε´. χαμαίδρυος ἴσον, σμυρνίου σπέρματος ∠ η´. ζιγγιβέρεως ∠ ιδ´. κενταυρίου λεπτοῦ ∠ η´. σταφυλίνου σπέρματος, μήου ἀνὰ η´. καλάμου ῥίζης ∠ δ´. μύρου καλοῦ κοτύλην α´. μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἱκανόν.

Πρὸς τεταρταίους ὡς Ἅρπαλος.

Σμύρνης ∠ δ´. πεπέρεως μακροῦ ἢ λευκοῦ ∠ β´. μηκωνείου ∠ β´. καστορίου ὀβολοὺς γ´ S. καρδαμώμου ∠ δ´. σαγαπηνοῦ ∠ β´. λεῖα σὺν ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους ἀνὰ ὀβολοὺς β´. τοῖς περιοδικοῖς σὺν οἴνου κυάθοις β´. ἀδριανοῦ, ἢ ἀμιναίου, καὶ ὕδατος πηγαίου ἀφεψημένου κυάθοις δ´. πυρέσσουσιν σὺν ὑδρομέλιτι. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς περιόδους. Ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς δηχθέντας ἢ νυχθέντας ὑπό τινος τῶν ἰοβόλων ζώων ἅμα τοῖς προγεγραμμένοις φαρμάκοις, ἐπέγραψαν οἱ περὶ τὸν Ἀσκληπιάδην τε καὶ Δαμοκράτην, διὰ τοῦτο κἀμοὶ βέλτιον ἔδοξεν εἶναι ἐπὶ τὸ προκείμενον τοῦτο βιβλίον ἐφεξῆς αὐτὰ προσθεῖναι, καὶ πρῶτά γε τὰ τοῦ Ἀσκληπιάδου.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ἐπὶ τὸ ε´. τῶν Νάσωνος, πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἰοβόλων βλάβας. πόμα λυσσοδήκτοις προφυλακτικὸν σφόδρα γενναῖον.

Λυκίου ἰνδικοῦ ὡς κάλλιστου δίδου ὀβολοὺς γ´. μεθ' ὕδατος καὶ ἱερᾶς βοτάνης μικρόν τι παραπλέκων, δίδου ἐφ' ἡμέρας ἱκανάς. δίδου δὲ καὶ χοεῖς ὕδατος, εἰς ὧν ῥοφητὸν βαλὼν τὸ λύκιον. Ἄλλη. καστορίου ∠ α´. ῥοδίνου λευκοῦ κύαθον, δίδου πίνειν δευτέραν τὴν ἡμέρας καὶ διαλείπων, κρίνου ἀψινθίου ἀφεψήματι ἄλλων ἐπεμβαλλημένων τοσοῦτον, ὥστε τὸ γινόμενον σφοδρότερον εἶναι.

Ἀντωνίνου κῴου.

Ἄλυσσον βοτάνην κόψας καὶ σήσας, ἀπόθου ἐν τῇ χρήσει δίδου κοχλιάριον λυσσοδήκτοις, μεθ' ὕδατος καὶ ὑδρομέλιτος κυάθων γ´. ἀπὸ α´. ἡμέρας, καλὸν μὲν εἰ ἄχρι ἡμέρας μ´. εἰ δὲ μήγε ἐπὶ τὰς πρώτας ἡμέρας ζ´. ἄλυσσος δέ ἐστι βοτάνη τῷ πρασίῳ παρεμφέρουσα, τραχυτέρα δὲ καὶ μᾶλλον ἀκανθώδης περὶ τὰ σφαιρία, ἄνθος δὲ φέρει κυανίζον. ταύτην χρὴ συλλέγειν ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι, καὶ ξηράναντας κόπτειν καὶ σήθειν καὶ φυλάττειν ἀδιάπνευστον μάθρεῖ καρκίνων ποταμίων ἄχρι κλημάτων λευκῆς ἀμπέλου κεκαυμένων καὶ τετριμμένων μύστρων. ῥίζης γεντιανῆς, τερμινθίνης, ἀνὰ μύστρα β´. δίδου δηχθεῖσιν εὐθέως μετ' οἴνου ἀκράτου παλαιοῦ κυάθων τριῶν, ἢ ὀλίγῳ πλέονος, ἢ ἐλάττονος. δεῖ γὰρ παραμετρεῖν ταῖς ἡλικίαις καὶ τὴν δύναμιν τῶν δηχθέντων, δίδου ἐπὶ ἡμέρας γ´. τοῖς δὲ ὕστερον τῆς α´. ἡμέρας, ἢ τῆς β´. ἢ καὶ τῆς γ´. μέλλουσι λαμβάνειν τὸ φάρμακον, ἐπιμηχανητέον, ὥστε τὸ ἅπαξ διδόμενον τῆς ἡμέρας, τοῦτο τριπλοῦν καὶ διπλοῦν τοῦ φαρμάκου διδόναι, ὁ γὰρ οἶνος αὐτάρκης. ἐκπληρώσαντα δὲ τὸ ἐλλεῖπον τῶν ἡμερῶν, διδόναι καρκίνων ποταμίων μύστρον ἕνα, καὶ γεντιανῆς μύστρα β´. ἐπ' ἄλλας ἡμέρας γ´. μετ' οἴνου κυάθων γ´. τὸ δὲ λεγόμενον ἐστὶ τοιοῦτον. τοῖς μὲν εὐθέως δηχθεῖσι διδόναι καρκίνων μύστρον, καὶ γεντιανῆς μύστρα β´. καὶ οἴνου ἀκράτου κυάθους γ´. καθ' ἑκάστην ἐπὶ ἡμέρας ς´. εἰ δέ τις ἐκφυσοῤῥήσῃ τῆς θεραπείας, εἰ μὲν δευτεραῖος εἴη, λαμβανέτω τοῦ φαρμάκου τὸ διπλοῦν, ὁ γὰρ οἶνος αὐτάρκης. εἰ δὲ τριταῖος, λαμβανέτω τριπλοῦν. μετὰ δὲ ταῦτα τρεῖς ἐπ' ἄλλας ἡμέρας λαμβανέτω, ὅπερ ἔθος ἔχει, καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβάνειν τὸ φάρμακον ποθέν, ἱκανὴν ἀσφάλειαν ποιεῖ, ὥστε μὴ περιπεσεῖν τῷ ὑδροφόβῳ.

Κρατίππου ἀνδρὸς, καὶ ἐπισήμου καὶ κυνοτρόφου.

Καρκίνων ∠ η´. σμύρνης ∠ β´. κρόκου ∠ α´ S. γεντιανῆς α´. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους ι´. οἴνου ὅσον ἐξαρκεῖ εἰς ἀνάληψιν. ἡ δόσις ∠ α´. μετ' οἴνου κυάθων γ´. κεκραμένου.

Ἄλλη ἧ ἐχρήσατο Ἥρας ὁ καππαδόκης.

Σκορδίου ∠ β´. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β´ S. ὀπίου ∠ γ´. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ γ´ S. κάχρυος ∠ δ´. γεντιανῆς, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, μίλτου λημνίας, ἀνὰ ∠ ε´. σμύρνης ζ´. ὀποβαλσάμου η´. σκεύαζε οἴνῳ, καὶ ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, ὕστερον ἐπιβαλὼν τὸ ὀποβάλσαμον, καὶ δίδου εὐτονωτέροις κυάμου αἰγυπτίου τὸ διπλοῦν, καὶ ὕδατος θερμοῦ κυάθους γ´.

Ἄλλη περὶ γαΐου ὡς Βελχιόνιος ἔφη παρὰ Καίσαρος εἰληφέναι.

Πολίου, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ἀνὰ ∠ γ´ S. κάχρυος, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ἀνὰ ∠ δ´. γεντιανῆς, μίλτου λημνίας ἀνὰ ∠ ε´. σμύρνης ∠ ς´. ἢ ζ´. ὀποβαλσάμου ∠ η´. σκορδίου, πεπέρεως ἀνὰ ∠ ιβ´. μέλιτι ἀναλάμβανε.

Ζήνωνος λαοδικέως, λυσσοδήκτοις. ἔστι δὲ καὶ θηριακὴ ἀγαθή.

Πετροσελίνου σπέρματος, ἄμμεως, ἀνίσου, ἑρπύλλου, βρυωνίας ῥίζης, μαράθρου σπέρματος, ὀροβίνου ἀλεύρου, ἀριστολοχίας μακρᾶς, τριφύλλου σπέρματος, ὀποπάνακος, καρδαμώμου τῶν λοβῶν χωρὶς τῶν ἐντεριώνης, ἀνὰ ∠ δ. τὸν ὀποπάνακα οἴνῳ διαλύσας, ἔχε ἐν ἑτοίμῳ. τὰ δὲ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, φυράσας καὶ τῷ ὀποπάνακι μίξας, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ δίδου λυσσοδήκτοις ∠ μίαν μετ' οἴνου ἀκράτου κυάθων γ. ἐπὶ ἡμέρας γ. τοῖς δὲ ἤδη κατεχομένοις δίδου μετὰ ὕδατος ψυχροῦ. τὸ φάρμακον εἰς Διόνυσον ἀναφέρεται τὸν μιλήσιον.

Κλαυδίου Ἀπολλωνίου φάρμακον ἐπιτετευγμένον λυσσοδήκτοις. ἔστι καὶ θηριακή.

Τριφύλλου σπέρματος, μαράθρου ῥίζης, ἀνὰ ∠ ς. σκίλλης τῶν φύλλων ξηρῶν, ἀριστολοχίας μακρᾶς, ἀνὰ ∠ ε. σκίγκου, ἑρπύλλου κλάδων, ἀνὰ ∠ δ. καρδαμώμου κεκαθαρμένου, γλυκυρρίζης, ἀνὰ ∠ γ. ἄμμεως, πηγάνου ῥίζης ἀνὰ ∠ β. ὀποπάνακος, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, ἀνὰ δραχμὴν α. οἴνου φαλερίνου ξέστας γ. καὶ καρκίνων θαλασσίων κεκαυμένων λίτρας γ. εἰς τὸν οἶνον ἐᾶν βρέχεσθαι, καὶ ὅταν συμπέσωσι, λειώσας ἐπιμελῶς ἔχε ἐν ἑτοίμῳ. τὰ δὲ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας λεπτῷ κοσκίνῳ μίξας τοῖς καρκίνοις, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον μετ' οἴνου ἀκράτου κυάθου α S. ἐπὶ ἡμέρας γ. καὶ περὶ μὲν τούτων ὕστερον. συνάπτεον δὲ τούτοις καὶ τὰς τῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένας σκευασίας.

Μενίππου πρὸς λυσσοδήκτους, ᾗ ἐχρήσατο Πέλοψ.

†ὅγ. Πίσσης βρυττίας λίτραν α. ὀποπάνακος† ∠ δ. ὄξους ξέστην ἕνα. διάλυε τὸν ὀποπάνακα τῷ ὄξει κυάθοις δ. καὶ τὸ λειπόμενον ὑγρὸν μετὰ τῆς πίσσης ἕψε, καὶ ὅταν ἀναλωθῇ, ἐπίβαλλε τὸν ὀποπάνακα, καὶ τήρει μὴ ἀναζέσῃ. καὶ ὅταν δὲ ἔχῃ, ἐμπλάσας, ποίει σπλήνια εὐμεγέθη, καὶ κατὰ τοῦ δήγματος ἐπιτίθει. δεῖ δὲ τὸ ἕλκος παραφυλάττειν ἐπὶ ἡμέρας μ.

Μενελάου λυσσοδήκτοις, ποιεῖ καὶ πρὸς αἰγίλωπας καὶ παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν.

Νίτρου ἐρυθροῦ ∠ β. τρυγὸς οἴνου κεκαυμένης ∠ ζ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ∠ ζ. στέατος αἰγείου λίτραν α. ἐλαίου λίτρας α S. κηροῦ λίτρας β. ὕδατος ξέστην ἕνα. τρῖβε ἀμμωνιακὸν μεθ' ὕδατος, ὥστε γλοιοῦ σχεῖν τὸ πάχος. τὸ δὲ ὑπολειπόμενον τοῦ ὕδατος, ἕψε μετὰ νίτρου καὶ τῆς τρυγός, καὶ ὅταν συστῇ, ἐπίβαλλε τὰ τηκτά, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρός, ἐπίβαλλε ἀμμωνιακόν, καὶ ἐκκένωσον εἰς θυίαν, καὶ καταμαλάξας ἐπιμελῶς, ἀνελόμενος χρῶ.

Ἀδυκὴ Βασσοῦ πρὸς λυσσοδήκτους ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη, δίδοται καὶ καταπότιον ἐξ αὐτῆς καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ καταπίνεται ἐπὶ ἡμέρας μ. καὶ μάλιστα τοῖς κεκρατημένοις, ῥύεται γὰρ τοῦ κινδύνου. ἐπιτίθεται δὲ τῷ τραύματι, καὶ παρὰ μίαν ἡ λύσις γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ λύειν παρὰ μίαν, καὶ ἀποσπογγίζειν τὴν ἀπὸ τοῦ ἕλκους μελανίαν, καὶ τοῦτο ποιεῖν, ἄχρις οὗ λευκὸν παραμένῃ τὸ φάρμακον. ἔχει δὲ οὕτως.

Κηροῦ ποντικοῦ λίτρας β. λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ἀνὰ λίτραν μίαν, ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην ἕνα, σμύρνης, μυελοῦ ἐλαφείου ἀνὰ ∠ β. λιβάνου ∠ μίαν. ἕψε τὴν λιθάργυρον ἐλαίῳ, καὶ ὅταν μεταβάλλῃ, κατάπασσε τὸ ψιμμύθιον, καὶ ἐπίβαλλε κηρόν, καὶ ὅταν ἀμόλυντος γένηται, ὑφελὼν τὸ πῦρ, ἀποδίδου τὸν μυελόν, ἐπιπάσσων σμύρναν, καὶ λιβανωτόν, καὶ μαλάξας χρῶ. ἐν ἄλλαις γραφαῖς οὕτως ἔχει. κηροῦ λίτρας β. ψιμμυθίου, λιθαργύρου, ἀνὰ λίτραν α. ἐλαίου παλαιοῦ ξέστην ἕνα, σμύρνης, λιβανωτοῦ, μυελοῦ ἐλαφείου ἀνὰ ∠ α. ἐλαίου παλαιοῦ κοτύλην α. ἐν ἄλλαις κηροῦ ποντικοῦ λίτραν α. ψιμμυθίου, λιθαργύρου ἀνὰ ∠ γ. λιβάνου, σμύρνης, μυελοῦ ἐλαφείου, ἀνὰ Ϛο S. ∠ α. ἐλαίου παλαιοῦ ∠ δ.

Βασιλικὴ πρὸς λυσσοδήκτους, φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ὃ κωλύει περιπεσεῖν τῷ λεγομένῳ ὑδροφόβῳ. ταύτην Σεβαστὴ εἶχε συγκειμένην ἀεί.

Ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ἀνὰ ∠ β. ἐὰν δὲ μὴ παρῇ κυρηναϊκός, τοῦ συριακοῦ τὸ διπλοῦν. πιτύας βάλλε λαγωοῦ ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς, κασσίας ποντικοῦ ἀνὰ ∠ ε. σύκων ὀλύνθων ὀποῦ πεπηγότος ξηροῦ τὸ ἴσον. εἰ δὲ μή, ὑγροῦ τὸ διπλοῦν. στέατος ὑαίνης ∠ η. ῥητίνης τερμινθίνης ∠ θ. κωνὸς μελαίνης, ὑαίνης, ἀνὰ ∠ ια. κηροῦ ποντικοῦ ∠ λς. ἐλαίου παλαιοῦ κυάθους δύο, ὄξους σκιλλητικοῦ κυάθους γ. τὰ ξηρὰ τρῖβε μετ' ὄξους, τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται, εἶτα ἐπιβάλλεται τοῖς τετριμμένοις, καὶ εἰς χρῆσιν ἐπιτήδειον γίνεται.

Πρὸς δὲ τὰς τῶν σκορπίων πληγὰς χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Σκορπιοδήκτοις, καὶ πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἐχρήσατο Διόφαντος.

Ἀριστολοχίας ∠ δ. πεπέρεως ∠ β. ὀπίου ∠ α. πυρέθρου ∠ δ. ἀνάπλαττε τροχίσκους κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος, καὶ δίδου καταπίνειν β. καὶ οἴνου ἀκράτου κυάθους β.

Ἄλλο πρὸς σκορπίους καὶ τὰ δακετά.

Ἀριστολοχίας, ζιγγιβέρεως ἀνὰ ∠ η. καλαμίνθης, πηγάνου ἀγρίου καρποῦ, ἀνὰ τριώβολον, πεπέρεως διώβολον. φύρα αἵματι χελώνης, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους τριωβολιαίους, καὶ δίδου μετ' οἴνου ἀκράτου. Ἄλλο. κυμίνου αἰθιοπικοῦ, θείου ἀπύρου, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ ∠ β. κασσίας, σιλφίου, τριφύλλου, ἀνὰ ∠ α. οἴνῳ ἀνάπλασσε καὶ δίδου μετ' οἴνου ἀκράτου.

Πρὸς τοὺς ἐπικινδύνως πεπληγμένους ὑπὸ σκορπίων, ἢ φαλαγγίων καὶ παντὸς ἑρπετοῦ.

Πηγάνου ἀγρίου καρποῦ, εὐζώμου καρποῦ, πυρέθρου, στύρακος, θείου ἀπύρου ἀνὰ ∠ ς. κασσίας ∠ β. ἀνάπλασσε αἵματι χελώνης, καὶ δίδου τετρώβολον μετ' οἴνου ἀκράτου, ἢ ὄξους ἡμικοτυλίου.

Ἀνώδυνον φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ παντὸς ἑρπετοῦ πληγάς, ποιεῖ καὶ ταῖς δυσοκούσαις. ἐπιγράφεται δὲ καλλίστη.

Σμύρνης, κασσίας, στύρακος ἀνὰ ∠ α. ὀπίου ∠ β. χαλβάνης ∠ γ. σελίνου σπέρματος, ὀξυφάβου, ἀνίσου τὸ ἴσον, πεπέρεως κόκκους λ. ἀνάπλαττε δι' οἴνου, καὶ δίδου ∠ α. μετ' οἴνου κοτύλης μιᾶς. τὸ φάρμακον ἄγαν ἐστὶ καλόν.

Ἀβασκάντου ἰατρεύοντος ἐν Λουγδούνῳ.

Πεπέρεως λευκοῦ κόκκοι κ. κασσίας, ὀπίου, κρόκου, σμύρνης, ἴρεως ἰλλυρικῆς, σταφίδος ἀγρίας, χαμαίδρυος, βρυωνίας ῥίζης, πυρέθρου, ἑκάστου τὸ ἴσον, οἴνῳ ἀνάπλαττε, καὶ δίδου ∠ α. μετ' οἴνου ἀκράτου κυάθους γ.

Ἀντίδοτος σκορπιακὴ, καὶ ἀδιάπτωτος μετὰ πολλῆς ἡμῖν δοθεῖσα, ὑπό τινος τῶν τὴν λιβύην οἰκούντων ταύτῃ χρωμένου, ἀπήλλαττε παντὸς κινδύνου τοὺς σκορπιοδήκτους. ἔστι δὲ προφυλακτικὴ ἀγαθή. πίνεται δὲ ὑπὸ τῶν μηδέπω πεπληγότων πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐσομένων.

Θείου ἀπύρου, θείου ὀρυκτοῦ, ἀνὰ λίτρας β. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς δ. ὀποπάνακος, βράθυ, λιβάνου ἄῤῥενος ἀνὰ ∠ γ. ἀριστολοχίας στρογγύλης, πολυκνήμου, σμύρνης, κενταυρίου, ἑρπύλλου, χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, σκορπιακῆς βοτάνης, ἀναγαλλίδος, ἀσφάλτου ἀνὰ ∠ β. γέγραπται δὲ ἐν τῇ γραφῇ καὶ ῥωμαϊστὶ ἐρβανικάτου κέστρου ∠ β. τουτέστι βετονικῆς, μυελοῦ ἐλαφείου, κροκοδείλου χερσαίου τῆς σαρκὸς, ἢ τοῦ λεγομένου σκίγκου ἀνὰ ∠ α. ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων κόπτεται καὶ σήθεται λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, εἶθ' ὁμοῦ μίγνυται καὶ ἀδιάπνευστον φυλάττεται. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου τοῖς πεπονθόσι κοχλιάριον, καὶ οἴνου ἀκράτου κυάθους β. προφυλακτικῆς δὲ χάριν ἐπ' ἐνιαυτὸν πινέτωσαν, ὥστε ἀκινδύνως διάγειν τοὺς παθησομένους. δεῖ δὲ τοὺς ἀρχῇ πίνοντας τοῦτο τὸ φάρμακον ἕνεκεν προφυλακῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, μήτε λούσασθαι, μήτε συνουσιάζειν.

Παρὰ Ζωΐλου, ᾗ ἐχρήσατο Ἐπαφρόδιτος ὁ καρχηδόνιος. ἄπονον ποιεῖ παραχρῆμα, ἔστι δὲ καὶ προφυλακτικὴ ἀγαθὴ, ἐνιαυτὸν πινομένη.

Θείου ἀπύρου λίτρας δ. λιβάνου λίτραν μίαν, βράθυος, στοιχάδος, ἀριστολοχίας ἀνὰ ∠ ς. σμύρνης ∠ ε. μυελοῦ ἐλαφείου, ὀποπάνακος ἀνὰ ∠ δ. δικτάμνου κρητικοῦ ∠ γ. ἀσφάλτου, ἑρπύλλου, σκορδίου, ῥοῦ, τριφύλλου, κενταυρίου, χαμαίδρυος, πεπέρεως λευκοῦ, ἀβροτόνου, κέστρου, πολίου, πιτύων ἐλαφείων, ἀναγαλλίδος ἀνὰ ∠ β. κροκοδείλου χερσαίου ∠ ι. σκεύαζε καθάπερ εἴρηται, καὶ δίδου τοῖς πεπονθόσι κοχλιάριον, καὶ οἴνου ἀκράτου κύαθον. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς φυλακὴν, ἐνιαυτοῦ ἅπαξ δοθεῖσα.

Ἐπίθεμα σκορπιοπλήκτων.

Δάφνης φύλλα ἑψήσας μετ' οἴνου, καὶ τρίψας ἐπιτίθει, ἢ κρίνων τὰς ῥίζας τρίψας μετ' ὄξους, ἐπιτίθει. Ἄλλο. ἀριστολοχίας ἐν οἴνῳ ἑψημένης, καὶ πηγάνου ἀκρεμόνων, καὶ νίτρου τὸ ἴσον τρίψας μετ' οἴνου, ἐπιτίθει. Ἄλλο. καρκίνων ποταμίων, κάχρυος, σταφίδος ἀγρίας, πήγανον τὸ ἴσον. Ἄλλο χαμαιμήλων, καὶ μελανθίου, καὶ νίτρου ἐρυθροῦ τὸ ἴσον, τρίψας μετ' ὄξους, ἐπιτίθει.

Ἀραβᾶ θηβαίου, ἐπιτετευγμένον φάρμακον πρὸς σκορπίου πληγάς.

Χαλβάνης, τερμινθίνης ἀνὰ ∠ β. σταφίδος ἀγρίας, πυρέθρου, θείου ἀπύρου ἀνὰ ∠ α. σμύρνης, πεπέρεως, ἀνὰ ∠ α ς. πίσσης ὑγρᾶς τὸ αὔταρκες.

Πρὸς φαλαγγίων δήγματα Χαρίτωνος ὀχλαγωγοῦ.

Σπονδυλίου καρποῦ, καλαμινθίνης τὸ ἴσον, τρίψας ὁμοῦ, δίδου ὅσον ∠ μίαν μετ' οἴνου, κυάθων β. πλεονάκις τῆς ἡμέρας. ταύτῃ Χαρίτων χρώμενος περιῄει τὰς πανηγύρεις, ἀρήγειν βουλόμενος τοῖς δακνομένοις.

Ἄλλο Συμμίου τοῦ μηδίου.

Ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, δαύκου κρητικοῦ, ἡδυόσμου, νάρδου ἰνδικῆς, ἑκάστου τὸ ἴσον, ἀνάπλασσε δι' ὄξους, καὶ δίδου ∠ α. μετ' ὄξους κυάθων δ. καὶ πιόντα εἰς θερμὸν ὕδωρ κάθιε.

Ἀνδρέου πρὸς φαλαγγιοδήκτους.

Ἀσταφίδος ἀγρίας, πυρέθρου, σμύρνης, ὀποῦ, βρυωνίας, χαλβάνης ἴσον ἑκάστου, ἀνάπλασσε μετ' οἴνου εὐώδους, καὶ δίδους ∠ α. μετὰ γλυκέος κοτύλης μιᾶς.

Ἄλλο σφόδρα γενναῖον.

Κάχρυος, πηγάνου ἀγρίου καρποῦ, πεπέρεως λευκοῦ, ἀσταφίδος ἀγρίας, σμύρνης, ἑκάστου δραχμὴν μίαν, κυπείρου ῥίζης ∠ β. ἀνάπλαττε μετ' οἴνου εὐώδους κυάθων δ. καὶ μέλιτος κύαθον ἕνα.

Πρὸς φαλάγγια, καὶ σκορπίους, καὶ παντὸς ἑρπετοῦ πληγὰς, ὡς ἐχρήσατο Διόφαντος.

Καστορίου, πεπέρεως λευκοῦ, σμύρνης, ὀποῦ μήκωνος, ἑκάστου τὸ ἴσον, οἴνῳ διαλύσας ἀνάπλαττε τροχίσκους καὶ δίδους τριώβολον μετ' οἴνου ἀκράτου κυάθων γ. ὡς Διόφαντος. Ἄλλο. μανδραγόρου φλοιοῦ, πεπέρεως λευκοῦ, καστορίου, ὀποῦ μήκωνος, ἑκάστου τὸ ἴσον, σκεύαζε καὶ δίδου καθὰ προείρηται.

Ἄλλη ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου, ἣν ὁ καὶ Ταραντῖνος ἐν τῷ πρὸς Ἀστυδάμαντα ἀναγράφει, πρὸς παντὸς θηρίου πληγὴν, καὶ τὰ σφοδρότατα τῶν ἀλγημάτων, καὶ πνιγὰς ὑστερικάς.

Κωνείου χυλὸν, ὑοσκυάμου ἀνὰ ∠ δ. καστορίου, πεπέρεως λευκοῦ, κόστου, σμύρνης, ὀποῦ ἀνὰ ∠ α. ταῦτα λεάνας καὶ ἐπιβαλὼν κυάθους β. γλυκέος, τρίβε, ἡλιάζων ἕως συστραφῇ, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους κυάμου ἑλληνικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ δίδου μετ' οἴνου κυάθων β.

Ἄλλη Ἡρακλείδου ταραντίνου, πρὸς φαλάγγια καὶ παντὸς ἑρπετοῦ πληγὰς, τὸ δ' αὐτὸ πινόμενον βοηθεῖ.

Κάχρυος, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ, σμύρνης, κόκκου κνιδείου, κόστου, πυρέθρου, ἀσταφίδος ἀγρίας, ἑκάστου τὸ ἴσον, κυπέρου διπλοῦν, ὄξει διαλύσας καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν, ἐπιτίθει.

Ἄλλο πρὸς φαλάγγια καὶ παντὸς ἰοβόλου ἑρπετοῦ πληγήν.

Ἀσταφίδος ἀγρίας, πυρέθρου, σμύρνης, ὀποῦ λιβυκοῦ ἀνὰ ∠ δ. βρυωνίας ῥίζης, χαλβάνης ἴσον, ὄξει διαλύσας, καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πινόμενον σφόδρα βοηθεῖ.

Ἐπίθεμα πρὸς φαλαγγίων πληγὰς καὶ παντὸς ἑρπετοῦ. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πινόμενον βοηθεῖ. τούτῳ Συμμίας ὁ ὀχλαγωγὸς ἐχρήσατο.

Θείου ἀπύρου, χαλβάνης ἀνὰ ∠ δ. ὀποῦ λιβυκοῦ, καρύων ποντικῶν κεκαθαρμένων ἀνὰ ∠ β. οἴνῳ διαλύσας καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν, ἐπιτίθει. Ἄλλη. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, ἀγρίας ἀσταφίδος, εὐζώμου σπέρματος, κά-

χνος, ἄγνου καρποῦ, κυπαρίσσου τῶν σφαιρίων ἀνὰ ὀξύβαφον, ὄξει διαλύσας καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν, ἐπίθες. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ πινόμενον βοηθεῖ. καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ τούτου. περὶ δὲ τῶν ἐχιοδήκτων χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

Πρὸς ἐχιοδήκτους Δωροθέου ἡλίου.

Λέγει δὲ οὕτως, πόμασι μὲν οὖν ἐχρησάμην ἁπλοῖς τοῖς διὰ ὄξους, ὅσον ἡμικοτύλιον θερμανθὲν καὶ πόθεν ὠφελεῖ. ἀριστολοχίας ὅσον ∠ β. τοῦ φλοιοῦ ἐν οἴνῳ ἢ ὄξει κοτύλας ἡμισείας, καὶ τριφύλλου καρποῦ ὅσον τριώβολον ἐν οἴνῳ κυάθου ἥμισυ, καὶ πάνακος τοῦ χειρωνείου ∠ β. ἐν ὄξει, καὶ πιτύας νεβρείας ∠ α. ἐν οἴνῳ, καὶ χελώνης θαλασσίας ἐξηραμμένου αἵματος ∠ β. ἐν ὄξει. τῶν δὲ συνθέτων, ἡ μὲν παρὰ Ἀπολλοδώρου τεθειμένη καὶ ὑπὸ Σωστράτου ἐπαινουμένη, καὶ πάντων δὲ τῶν μετενεγκόντων παρ᾽ αὐτοῦ, ἡ διὰ τοῦ αἵματος τῆς χελώνης ἐστὶν ἥδε. κυμίνου ἀγρίου σπέρματος ὀξύβαφον, χελώνης θαλασσίας αἵματος ξηροῦ ∠ δ. στατῆρας β. πιτύας νεβροῦ, εἰ δὲ μὴ, λαγωοῦ γ. ἐριφείου αἵματος ∠ δ. πάντα μίξας, καὶ οἴνῳ βελτίστῳ ἀναλαβὼν, ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει λαβὼν ἐλαίας τὸ μέγεθος, τρίψας μετ᾽ οἴνου ὡς βελτίστου, κυάθου ἥμισυ δίδου πίνειν. ἐὰν δὲ ἀπεμέσῃ τὸ φάρμακον, πάλιν δίδου ἐλαίας τὸ ἥμισυ, καθὰ προείρηται, καὶ πάλιν εἰ ἀποβάλλει, ἐκ τρίτου δίδου κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος καθὰ προείρηται.

Ἡ τοῦ ἀγροίκου ἐχιοδήκτου.

Τριφύλλου, στάχυος, ὀρόβου ἡλεσμένου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, ἀριστολοχίας στρογγύλης ἀνὰ ∠ η. οἴνῳ διαλύσας ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου ∠ α. μετ᾽ οἴνου κυάθων τριῶν, δὶς καὶ τρὶς τῆς ἡμέρας.

Ἄλλη τῶν παρ᾽ Εὐδήμου ἐμμέτρως ἀναγεγραμμένη, θηριακὴ Ἀντιόχου τοῦ Φιλομήτορος, ἧς ἡ ἀρχὴ ἥδε.

Οἴησιν μάθε τήνδε πρὸς ἑρπετὰ ἣν Φιλομήτωρ
νικήσας, πείρᾳ κέκρικεν Ἀντίοχος.
Τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.
μήου ἀπὸ ῥίζης ὁλκὴν διδραχμίαν ὀρύξας,
σὺν τῷ δ᾽ ἑρπύλλῳ κλῶνας ἰσορρεπέας.
σὺν δ᾽ ὀπὸν ἐκ πάνακος στήσας, ἴσον ἠδὲ τριφύλλου
καρπὸν, ὅσον δραχμῆς σταθμὸν ἄγοντα δίδου,
ἀνίσου, μαράθρου τε καὶ ἄμμεως, ἠδὲ σελίνου
ἐξ ἑνὸς, ἐκ πλήρων σπέρματος ὀξύβαφον.
σὺν δ᾽ ὀρόβου λείου διὰ ὀξύβαφ᾽ ἔμπασσε ἀλεύρου,
πάντα δ᾽ ὁμοῦ χίῳ νέκταρι συγκεράσας,
κυκλοτερεῖς ἀνάπλασσε τροχοὺς, ἰσότητι μερίζων,
ἡμιδράχμοιο ῥοπῆς ὄφρ᾽ ἂν ἕκαστος ἔχει.
χίῳ δ᾽ ἐγκεράσας, τὰ δὲ μίγματα πικρὸν ἐχίδνης,
ἡμίσεως δραχμὴν ἰὸν ἀποσκεδάσεις.
τῷ δὲ ποτῷ καὶ δεινὰ φαλάγγια καὶ σκολιοῖο
σκορπίου ἐκφεύξῃ κέντρα φέροντ᾽ ὀδύνας.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος ἐστὶ ταῦτα, μήου ῥίζης, ἑρπύλλου, ὀποπάνακος ἀνὰ ∠ β. τριφύλλου σπέρματος ∠ α. ἀνίσου, μαράθρου, ἄμμεως, σελίνου σπέρματος ἀνὰ ὀξύβαφον, ἀλεύρου ὀροβίνου λεπτοτάτου ὀξύβαφα β. οἴνου παλαιοῦ εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἐξαρκεῖ, ἀνάπλασσε τροχίσκους καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ δίδου τριώβολον μετ᾽ οἴνου κυάθων τριῶν.

Ἡρακλείδου ταραντίνου ἐννεαφάρμακος. ταύτην ἔθηκεν ἐν τῇ περὶ θηρείων αὐτοῦ πραγματείᾳ.

Ἔχει δὲ οὕτως, σμύρνης τρωγλοδύτιδος, ὀποπάνακος, ὀποῦ μήκωνος ἀνὰ ∠ β. βρυωνίας ῥίζης ∠ δ. ταύτην οἱ μὲν ψίλωθρον, οἱ δὲ ἄμπελον ἀγρίαν, οἱ δὲ μάδον, οἱ δὲ χειρωνείαν, οἱ δὲ κορκίδα καλοῦσιν. ἀριστολοχίας μακρᾶς τοῦ φλοιοῦ δραχμὰς δ. καθόλου γὰρ τῶν ῥιζῶν, χρησιμώτεροι εἰσὶν οἱ φλοιοὶ μᾶλλον, ἤπερ ἐντεριώναι. πυρέθρου ῥίζης ∠ δ. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, τριφύλλου σπέρματος ἀνὰ ὀξύβαφον, πάντα κόψας καὶ σήσας, ἀναλάμβανε ὄξει, ἐν ἀποβεβρεγμένου κόμμεως, ὥστ᾽ ἔχειν τι κολλῶδες, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου τροχίσκου ἥμισυ, ἤτοι μετ᾽ οἴνου ἢ μετ᾽ ὄξους ἐναφεψημένων πηγάνου φύλλων. ποίει τοῦτο πολλάκις τῆς ἡμέρας, ὥστε εἶναι τὴν τελείαν δόσιν τοῦ φαρμάκου ∠ β. πλεῖον γὰρ διδόμενον, ἔμετον κινεῖ, ὥστε μὴ πλέον διδόναι παραινοῦμεν. ἐμέτου δὲ γενομένου, πάλιν δοτέον πολλάκις τὸ φάρμακον τῆς ἡμέρας. δεῖ δὲ καὶ τρέφειν τὸν πεπονθότα, καὶ οἴνῳ κεκραμένῳ ποτίζειν, καὶ πολλάκις τοῦτο ποιεῖν. ἀλλὰ καὶ πυριᾶν ὕδατι πολλῷ, καὶ καταντλεῖν τοῖς ὠφελεῖν δυναμένοις. ἡ δὲ κατάκλυσις ἔσω τοῦ πεπονθότος τόπου κατάρροπος.

Δωροθέου φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν.

Ῥίζης φλόμου θήλεος τοῦ φλοιοῦ, τριφύλλου καρποῦ ἀνὰ ∠ α. ὀποπάνακος, ἑρπύλλου, μήου, νεβροῦ πιτύας ἀνὰ δραχμὰς β. σελίνου σπέρματος, ἄμμεως, μαράθρου σπέρματος, ἀνίσου σπέρματος, ἀνὰ ὀξύβαφον, ὀρόβων ἡλεσμένων δραχμὰς β. τὰ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας, ἀναλάμβανε οἴνῳ ἀρειουσίῳ. ἐν τούτῳ διαλυθείσης τῆς πιτύας, καὶ τοῦ ὀποπάνακος ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν. τοῖς μὲν ἤδη συντόνως κατεχομένοις ∠ α. καὶ οἴνου κοτύλην α. τοῖς δὲ ἄλλοις τριώβολον. ἐχρήσατο δὲ τῷ φαρμάκῳ, καὶ πρὸς τὰς περὶ ἔντερα διαθέσεις, καὶ ὧν ἐβούλετο τὴν κύστιν ῥευματίζειν, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ ἄλλας περιστάσεις, ὡς σφόδρα γενναίῳ. ἡ χρῆσις ἐπὶ μὲν τῶν ἰοβόλων μετ᾽ οἴνου, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων μεθ᾽ ὕδατος.

Ἄλλη Ὑβριστοῦ ὀξυρυγχίτου, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς παντὸς ἰοβόλου πληγήν. ἀναγραφὴ ὑπὸ Ἀπολλωνίου τοῦ μεμφίτου. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.

Ἀριστολοχίας, πάνακος, ἄγνου σπέρματος ἀνὰ ∠ δ. κάγχρυος, καὶ σμύρνης, πεπέρεως, σεσέλεως μασσαλεωτικοῦ, νάρδου ἰνδικῆς, κασσίας, κινναμώμου μέλανος ὡς λεπτοτάτου, πεπέρεως μακροῦ, κυρηναϊκοῦ ὀποῦ, ἴρεως, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ἀνὰ ∠ β. ὑπερικοῦ ∠ μίαν. πάντα κόψας καὶ σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀνάπλασσε τροχίσκους, οἴνῳ ἀθαλασσίῳ φυράσας, ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ δίδου ∠ α. ἐν οἴνῳ ἀκράτῳ κοτύλης μιᾶς, καὶ ὕδατος δ. ἐπιτίθει δὲ καὶ ἐπὶ τὸ δῆγμα θλάσας ἕνα τῶν τροχίσκων, καὶ οἴνῳ διαλύσας, καὶ προσβαλὼν ἀριστολοχίας τῆς καλῆς λείας, ὅσον ∠ β. καὶ ἀλφίτου πάλιν ∠ δ. ταῦτα συλλειάνας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἐπιτίθει ἔξωθεν σκεπάσας συκῆς φύλλῳ, καὶ ταινιδίῳ καταδήσας.

Ἀντίδοτος

Ἀντίδοτος θηριακὴ ἐχιοδήκτοις. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς παντὸς ἑρπετοῦ πληγήν. ταύτην Γάλλος παραγγινόμενος ἐκ τῆς ἀραβίας ἔδωκε Καίσαρι, πολλοὺς τῶν συστρατευσαμένων αὐτῷ πληγέντας, ἀπό τε λυσσοδήκτων καὶ σκορπίων, καὶ φαλαγγίων, καὶ τῶν ἄλλων ἑρπετῶν διασώσας. ἔχει δὲ οὕτως.

Ὀρόβων ἠλεσμένων ∠ κε΄. Βρυωνίας ῥίζης ∠ ιϛ΄. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ ιβ΄. τριφύλλου καρποῦ, ἴρεως καρχηδονίας, ὀποπάνακος, ἀριστολοχίας μακρᾶς, ὀποῦ μήκωνος, ζιγγιβέρεως, ἑκάστου ∠ η΄. κυμίνου αἰθιοπικοῦ, σμύρνης, ἠρυγγίου, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, κρόκου, ἑρπύλλου, κόστου, σαγαπηνοῦ, ἑκάστου ∠ ϛ΄. οἴνῳ ἀμιναίῳ φυράσας, ἀνάπλαττε τροχίσκους, καὶ δίδου πρὸς δύναμιν, ἔστω δὲ ἡ τελεία δόσις τριώβολον κοτύλης μιᾶς. πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς διαθέσεις μετ' οἰνομέλιτος.

Ἐπίθεμα ἐχιοδήκτοις.

Σαγαπηνοῦ, πεπέρεως, ὀποῦ κυρηναϊκοῦ, ὀποπάνακος ἀνὰ μέρος ἕν, χαλβάνης, θείου ἀπύρου ἀνὰ ∠ β΄. τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, τοὺς δ' ὀποὺς διαλύσας, ἐπίβαλλε τοῖς ξηροῖς, καὶ ποίει ἐμπλάστρου τὸ πάχος, καὶ ἐπιτίθει ἐπὶ τῶν πληγῶν, ἔξωθεν δὲ τούτων φύλλα συκῆς, ἢ κνίδης. Ἄλλο. καρδαμώμου, ἠρυγγίου ῥίζης, θείου ἀπύρου, πεπέρεως, ἑκάστου μέρος, σμύρνης, χαλβάνης, ἀνὰ β΄. μέρη, σκεύαζε καθὰ προείρηται. Ἄλλο. κενταυρίου, ἀριστολοχίας, πολυκνήμου ῥίζης ἴσον ἑκάστου, κόψας καὶ σήσας, καὶ ὄξει φυράσας, ἀναλάμβανε χαλβάνῃ, καὶ χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο. κάχρυος, σταφίδος ἀγρίας, Βρυωνίας ῥίζης, ἀριστολοχίας, ἑκάστου μέρος, σμύρνης, ὀποπάνακος, ἀνὰ μέρη β΄. ὄξει φυράσας καθὰ προείρηται.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἔμμετρα τοῦ τε εὐμνημόνευτον ἔχει, καὶ τὸ ἀναμάρτητον ἐν τῇ συμμετρίᾳ τῶν φαρμάκων, ἄμεινον ἔδοξεν εἶναί μοι καὶ τὰ Δαμοκράτους ἐνταῦθα γράψαι μέτρα, τόνδε τὸν τρόπον ἔχοντα.

Νυνὶ δ' ἀποδοῦναι βούλομαι τὰς δυνάμεις,
μόνον θεραπεύειν ἰοβόλων δήγματα,
ἐχεῶν, κεραστῶν, ἀσπίδων, καὶ χερσύδρων,
πληγάς τε θηρίων, καὶ δήγματα
σφηκῶν, μελιττῶν, σκορπίων, φαλαγγίων.
σκεύαζε δ' οὕτως. ἴρεως δὶς δ΄.
τῆς ἰλλυρικῆς. τὸ δ' ἀπὸ ζιγγιβέρεως,
ὀποπάνακός τε καὶ ὀποῦ, μηκωνίου,
λιβανωτίδος ῥίζης τε καὶ τοῦ κρητικοῦ
παντὸς, τριφύλλου σπέρματος δὶς δ΄.
ἀριστολοχίας τῆς μακρᾶς, καὶ πηγάνου
σπέρματος ἀγρίου τε, τὰς ἴσας ἀνὰ δώδεκα,
ἑκκαίδεκα ῥίζης λευκοτάτης Βρυωνίας.
ἑρπυλλαρίου δὲ τῆς πόας καὶ σμυρνίου,
κασσωρίου τε ποντικοῦ πάντων ἴσας.
ἠρυγγίου δὲ καὶ σελίνου σπέρματος
αἰθιοπικοῦ μάλιστα, καὶ ἔτι ἐπὶ προσφάτου
δραχμὰς ἑκάστου γ΄. δύο ἐκ πάντων σταθμῶν,
ὀρόβου τε λευκοῦ, τοῦ καθαροῦ δύο δώδεκα.
ἅπαντα ταῦτα ξηρὰ καὶ σεσησμένα,
ἀναλάμβαν' οἴνῳ καὶ ποιήσας σφαιρία,
ἢ καὶ τροχίσκους δὸς δραχμὴν πιεῖν μίαν,
τοῦ φαρμάκου κοτύλην τε μὴ κεκραμένην,
οἴνου λιπαροῦ, καλοῦ τε καὶ μὴ προσφάτου.
ποιεῖ δὲ καὶ δι' ὕδατος αὐθεν ἥμισυ
τοῖς πνευματουμένοισι κῶλον ἢ γαστέρα,
δίχ' αἰτίας φανερᾶς τε τοῖς πονοῦσί τι.

Ἄλλη.

Σφόδρα ἀγαθὴ δύναμις, ἣ καὶ χρωμένους
πίνοντας αὐτοὺς οἶδα, δηχθέντας κακῶς,
τοῖς ἀρτιθήροις ἔχεσι, τοῖς καλουμένοις
ψιλλίοις. ἔθνος δέ φασι τοῦτο δυσπαθὲς
φύσει νενομίσθαι πρὸς τοὺς δακετῶν φόβους.
ἑτέρους δὲ ὄντας σφόδρα κακῶς δεδηγμένους,
μελισσόφυλλον μαλακὸν ἐν σκιᾷ ψυγέν,
ξηρὸν γενόμενον κόψον, ἐκ τούτου λαβὼν
δραχμὰς δὶς ὀκτὼ, πρόσβαλλ' αὐτῷ στρογγύλης
ἀριστολοχίας ἢ μακρᾶς δραχμὰς δέκα,
ξηρᾶς, χαμαίδρυος δὲ τὰς αὐτὰς δέκα,
σμύρνης τε χρυσῆς τρωγλίτιδος δραχμὰς δέκα,
ταῦτ' ὁλμοκοπήσας, σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ,
μέλιτός τε μέτριον προσβαλὼν αὐτοῖς, ἑνοῦ.
δίδου τε δραχμῆς πλῆθος, ἢ μικρῷ πλέον
ἐν ζωροτέροις κυάθοισι κράματα δέκα.
τινὲς δὲ φύλλων τῶν μακρῶν καὶ προσφάτων
τὸν χυλὸν ἐκθλίψαντες, ἴσον αὖ
τῷ καλῷ οἴνῳ κατέμιξαν, καὶ ἔδωσαν πιεῖν αὐτίκα
πλῆθος τὸ πᾶν δὶς ε΄. κυάθους, ἢ βραχὺ
ἐλαττόνων, βραχύ τε δαψιλέστερον,
τά τε φύλλα λεῖα κατέπλασσαν τοῖς δήγμασι.

Ἄλλη.

Πρὸς θηρίων μὲν πάντων ἰὸν ἑρπετῶν,
μάλιστα δ' ἐχεῶν φάρμακον δραστήριον.
ἔχε δὲ διὰ παντὸς πιτύαν ἀποκειμένην,
νεβρῶν ἐλάφου, καὶ μὲν αὖ τὴν πρόσφατον.
τῆς γὰρ παλαιᾶς ἐστιν εὐστομαχωτέρα,
ταύτης δραχμῶν τὸ πλῆθος ἐν κυάθοις δυσὶν
οἴνου φαλερίνου καὶ ὕδατος τοῦ συμμέτρου
κεράσας, προσένεγκε τοῖς σφόδρα δεδηγμένοις,
κέλευε τούτοις γρηγορεῖν καὶ περιπατεῖν.
αὖ ἐπιτρέπωσιν οἱ δεδηγμένοι τόποι,
εἰς τὰ βαλανεῖα τ' εἰσιέναι χρόνους τινὰς
μένοντας ἐν τούτοισι, καὶ μετ' οὐ πολὺ
πάλιν ὡς προεῖπον λαμβάνειν τὴν πιτύαν,
ἐκ τοῦ γένους τε τῶν πρὸς τοὺς θανασίμους.
Ἀντίδοτός ἐστι πρὸς τὰ τῶν λυσσόντων κυνῶν,
δήγματα φέροντα παρακοπὰς ὑλακτικὰς,
φόβους ἀλόγους τε παντὸς ὑγροῦ καὶ ποτοῦ,
ὡς κἂν ἴδωσι παντελῶς ὕδωρ βραχὺ,
τρόμοισι καὶ σπασμοῖσι κατέχοντ' αὐτίκα,
ἐν ἀγρυπνίαις τε καὶ παρακοπαῖς συνεχέσι
διάγοντες, ἀποθνήσκουσι συντομώτατα.
κἂν τῷ παραχρῆμα δ' ἐκφύγωσι τοὺς φόβους,
μένει τὰ τοιαῦτα ἐπὶ χρόνους συμπτώματα
ἄφνω γενόμενα τοῖς πάλαι δεδηγμένοις.
πρὸς τοὺς φόβους οὖν τῶν τοιούτων δηγμάτων
ἱερὰν ἔχε πάντως ἀντίδοτον παρακειμένην.
οἱ γὰρ πιόντες ὡς ἐρῶ ταύτην ἐγὼ,
εἰς οὐδὲν ἄτοπον ἐμπεσοῦνται ῥαδίως.
σκεύαζε δ' αὐτὴν, καρκίνους τοὺς ποταμίους

ἐπὶ κληματίδων κατάκαιε λευκῆς ἀμπέλου,
τήρει τε λείων ἐπιμελῶς ἐν πυξίδι,
καὶ γεντιανῆς τὴν ῥίζαν εὖ σεσησμένην.
ἐν πυξίδι δ' ἑτέρᾳ. τῆς δὲ χρείας γινομένης
κατάπασσον οἴνου τρισὶ κυάθοις ἡδέως,
μύστρα δὲ β. μακρὰ τῆς σποδοῦ τῶν καρκίνων,
τρεῖς γεντιανῆς δ' ὡς ἔφην λελειασμένης.
ἐν μύστρον οὕτως ἐκπιεῖν κέλευ' ἀθρόως
τίσιν κατεξῆς ἡμέρας νόσει δίδους.
πρώτην ἐπὶ τύχην δ' ὑστερήσας ἡμέραν,
ἄλλαις δυσί τε προσφέρων ἁπλοῦ μέτρου,
διπλοῦν προσοίσεις δεύτερον τῷ φαρμάκῳ,
εἰς τρεῖς δὲ κυάθους ὡς ἔφην οἴνου βαλὼν
ἢ καὶ τρισίν γε τοῖς σφοδρῶς δεδηγμένοις.
τῆς γεντιανῆς δ' αὖ μόνοις τισὶν δοκεῖ
τριωβόλου τὸ πλῆθος ὁλκῆς προσφέρειν,
λείας ἐπιμελῶς ἡμέραις δυσὶν εἴκοσιν
ἐν ζωροτέροις κυάθοις τρισίν, ἢ μικρῷ πλέον,
καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς ὑδροφόβους δεδοικότας
ἔλεγε διὰ πείρας γεγονέναι Νικήρατος.
αὐτῷ τε καὶ φίλοις κρίνειν δυναμένοις,
τὰ τῶν παραδόξων φαρμάκων ἰδιώματα.
λυκίου κρατίστου πατταρικοῦ τριώβολον,
τοῦ δ' ἰνδικοῦ, βέλτιστον αὖ ἢ σοι παρὸν,
διδόναι προσέταττεν ἡμέρας δυσὶν εἴκοσι,
νήστεσι δι' ὕδατος, ὥσπερ εἶπον ἀρτίοις.
λέγεται δὲ ποιεῖν ταῦτα καὶ βρεττανικῆς
δοθεὶς ὁμοίως χυλὸς ὥσπερ τὸ λύκιον.
καὶ τοῦτο δ' ἱκανῶς παρ' ἐνίοις θαυμάζεται,
ἄρκτου χολῆς β. μύστρα καταμίξας δυσὶν
ὕδατος κυάθοις, πρόσφερ' ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας,
μήπω λαβοῦσι τὴν τροφὴν ἄρθρον τ' ἄγαν.
πρὸς λυσσοδήκτους ἔχε μάλιστα ὅπου πολὺς
εἰς τὸ πάθος ἐμπίπτει καὶ λυσσᾷ κύων.
ἔμπλαστρος ἣ χρῶμαι πρὸς τὸν τῶν δηγμάτων
ἰχῶρ', ἀρέσκει τι πελιόντ' ἢ καὶ μέλαν
τοῖς τραύμασιν πρόσεισι, τοῦτο προδεικνύζας
ἐπίβαλλε τὴν ἔμπλαστρον ἐπὶ χρόνον πολύν,
δι' ἡμερῶν τὸ τραῦμα πλατύτερον ποιῶν,
ἑλκοῦν δυναμένῳ φαρμάκῳ ἐσχαρωτικῷ,
ποιοῦσαν ἀμέλει καὶ πρὸς ἄλλων θηρίων
τῶν ἰοβόλων πληγάς τε καὶ τὰ δήγματα,
ἀκίδων τε φαύλοις φαρμάκοις βεβλαμμένων,
καὶ πρὸς κακοήθη πάντ' ἐξηλκωμένα,
τῆς γῆς μελαίνης κἀμπελίτιδος δραχμὰς
δὶς κε. καὶ λιθαργύρου καλῆς
σταθμὸν τὸν αὐτὸν, ταυτό τ' ἀσφάλτου βάρος
ἴσας τ' ἐλαίου. τοῖς τρισὶ τούτοις δραχμὰς
τῆς ἀττικῆς τε προπόλεως δὶς εἴκοσι,
ἀριστολοχίας, συμφύτου τ' ἀνὰ τέσσαρας,
δὶς δύο πρασίου, καὶ ἐλενίου τὰς ἴσας,
χαμαιλέοντος τέσσαρας, τρεῖς σμυρνίου.
τὸ δ' αὐτὸ λευκῆς ἴρεως ξηρᾶς καλῆς.
τρεῖς δ' ὀμφακίνης κηκίδος, ἓξ στυπτηρίας,
πολίου τε ταυτὸ, χαλβάνης τ' ὀβολοῦ πλέον,
λιβάνου τ' ἀτμήτου ιβ. ὁλκῆς ἥμισυ,
χαλκίτεως ὀπτῆς τε τέσσαρας δραχμὰς,
κενταυρίου λεπτοῦ τε δραχμὰς τρεῖς β.
δὶς πέντε καὶ δέκα μέλιτος ἀττικοῦ νέου.
σκεύαζε δ' αὐτὴν ἐπιμελῶς αὐτὸς παρών.
καὶ γὰρ σφόδρ' εἰ καὶ κατακαίεται ταχὺ,
τὴν ἀμπελῖτιν καὶ λιθάργυρον βαλὼν,
εἰς λοπάδα καινὴν εὐμεγέθη προσέμβαλε,
λεῖον ἔλαιον ἕψε μαλθακῷ πυρὶ,
ὅταν δ' ἴδῃς ῥυπώδες, ἔμπασσον τότε
στυπτηρίαν, χαλκῖτιν, ἑτέραν δή τ' ἔχων
χύτραν τε, τῆκε τὸ μέλι καὶ τὴν χαλβάνην,
πρόπολίν τε καὶ τὰ λοιπὰ τηκτὰ μίγματα
κατάχει μετρίως ζέοντα τῆς λιθαργύρου,
καὶ συζέσας ἐπ' ὀλίγον, ὅταν ἴδῃς ὅτι
ἔμπλαστρος ἔσται ἀμόλυντος, ἐμπάσσεις τότε
τὰς πόας τε καὶ τὰ λοιπὰ ῥιζία,
ἄρας τε ταχέως τὴν χύτραν ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
ψύξον, διακινῶν ἐπ' ὀλίγον τὸ φάρμακον,
συνεκμαλάσσων χερσὶν εὖ πυρωτέραις,
ἀπόθου φυλάττων δέρματ' ἐσκεπασμένην,
καὶ τῶν ἀκίδων τῶν πεφαρμακευμένων,
τὰ τραύματ' ἔγνω ταῦτα ποιοῦν ἑρπετοῖς
τῶν ἰοβόλων τε θηρίων τοῖς δήγμασι.
διὸ καὶ θεραπείας ἐστὶν ὁμογενὴς τρόπος,
καὶ γὰρ ἐπὶ τούτοις σάρκα τὴν τετρωμένην
ταχέως περικόπτειν σμιλίῳ δεῖ, καὶ πυρὶ
συκίας τ' ἐπιβάλλειν εἰ δυνατὸν τοῖς τραύμασι,
τοῖς δριμέσιν τε φαρμάκοις καὶ καυστικοῖς,
τηρεῖν τὸ τραῦμα πλείονας χρόνους πλατὺ,
ὥσπερ ὑπέδειξα θάττον ἐν συντάγματι
ἑτέρῳ, γράφοντα τοῖς θέλουσι φάρμακα
ποιεῖν ὅσα καύσοις σμιλίῳ τε γίγνεται.
χρῆσθαι δὲ καὶ ταῖς ἀντιδότοις ποτίμασι
τοῖς ἐχιοδήκτοις, ἃς ἐκέλευσα προσφέρειν,
καὶ πιτύας δὲ τῶν νεβρῶν αὐτοῖς δίδου,
καὶ γεντιανῆς ὡς ἔφην δεῖ προσφέρειν
τοῖς λυσσοδήκτοις, καὶ τὰ λοιπ' ὡς εἴπομεν
ποιεῖν ἐπ' ἐκείνων ταῦτα, καὶ τοῖς δ' ἁρμόττει
ὀπόν τε κυρηναῖον αὐτοῖς προσφέρειν.
οὗ μὴ παρόντος ᾖ, διδόναι καὶ μηδικὸν
ὀβολοῦ τὸ πλῆθος μεθ' ὕδατος κυάθων δυοῖν,
τῆς γεντιανῆς δ' ὅσον ἄγει τριώβολον,
χυλὸς δ' ἀμείνων ἐστὶ τῆς ῥίζης πολύ.

Αἱ ὑφ' Ἡρα γεγραμμέναι ἀντίδοτοι θηριακαί.

Ὧν καὶ ἡμεῖς ἐπειράθημεν, θηριακὴ ἣ ἐχρήσατο Μάρκος ὁ καθηγητής. τριφύλλου ἀσφαλτώδους σπέρματος μέρος ἕν, ἀριστολοχίας στρογγύλης μέρος ἕν, πηγάνου ἀγρίου μέρος ἕν, ὀρόβου ἠλεσμένου μέρος ἕν, οἴνῳ ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους δραχμῶν δ. δίδου ἕνα μετ' οἴνου καὶ ἐλαίου.

Ἄλλη ἡ κατεσχισμένη, ποιοῦσα πρὸς τὰ αὐτὰ λίαν καλῶς.

Ἴσθι μάθε τήνδε πρὸς ἑρπετὰ, ἣν Φιλομήτωρ
νικήσας, πεῖρα κέκεικεν Ἀντίοχος.
μῆον ἀπὸ ῥίζης ὁλκὴν διδραχμίαν ὀρύξας

σὺν τῷ δ' ἑρπύλλου κλῶνας ἰσορρεπέας,
σὺν δ' ὀπὸν ἐκ πάνακος στήσας ἴσον, ἠδὲ τριφύλλου
καρπὸν ὅσον δραχμῆς σταθμὸν ἄγοντα δίδου,
ἀνίσου, μαράθρου τε καὶ ἄμμεως, ἠδὲ σελίνου,
ἐξ ἑνὸς ἓν πληρῶν σπέρματος ὀξύβαφον,
σὺν δ' ὀρόβου λείου β΄. ὀξύβαφα ἔμπαος ἀλεύρου,
πάντα δ' ὁμοῦ χίῳ νέκταρι συγκεράσας,
κυκλοτερεῖς ἀνάπλασσε τροχοὺς, ἰσότητι μερίζων,
ἡμιδράχμοιο ῥοπῆς, ὄφρ' ἂν ἕκαστος ἔχῃ,
χίῳ δ' ἐγκεράσας. τὰ δὲ μίγματα, πικρὸν ἐχίδνης
ἡμίσεως δραχμὴν ἰὸν ἀποσκεδάσεις.
τῷ δὲ ποτῷ καὶ δεινὰ φαλάγγια, καὶ σκολιοῖο
σκορπίου ἐκφεύξῃ κέντρα φέροντ' ὀδύνας.
ἡ αὐτὴ ἠκριβωμένη ταῖς σταθμίαις,
μήου κρητικοῦ δραχμὰς β΄. τριφύλλου σπέρματος
δραχμὰς β΄. ἑρπύλλου ξηροῦ ∠ δ΄.
μαράθρου ∠ δ΄. ἄμμεως ∠ δ΄. σελίνου σπέρματος
∠ δ΄. ὀροβίνου ἀλεύρου ∠ η΄. λεῖα ποιήσας,
ἀναλάμβανε οἴνῳ χίῳ, καὶ ποίει
τροχίσκους τριβολιαίους, καὶ δίδου ἕνα μετ' οἴνου.

Ἄλλη.

Θηριακὴ πρὸς σκορπίων πληγὰς,
καὶ ὅσα τῶν δακνόντων, ἰοῦ ἕνα
ἀφιέναι δοκεῖ, καὶ πρὸς ῥήγματα,
καὶ σπάσματα, ἐμπνευματώσεις
κώλου, καὶ πρὸς πολλὰ τῶν ὁμοίων.
ταύτην τὴν δύναμιν Γάλλος ἐκ τῆς ἀραβίας
παραγενόμενος Καίσαρι ἔδωκε,
πολλοὺς αὐτῇ τῶν συστρατευσαμένων
διασώσας. Βρυωνίας λευκῆς ῥίζης
δραχμὰς η΄. τριφύλλου σπέρματος ∠ δ΄.
ἴρεως, χαλκιτίδος ∠ δ΄. ἀριστολοχίας
λεπτῆς ∠ δ΄. λιβανωτίδος ῥίζης
∠ δ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ δ΄.
ζιγγιβέρεως ∠ δ΄. πηγάνου ἀγρίου
σπέρματος ∠ ς΄. ἑρπύλλου ∠ γ΄.
κυμίνου αἰθιοπικοῦ ∠ γ΄.
ἠρυγγίου ῥίζης ∠ γ΄. ὀρόβου
ἀλεύρου λευκοῦ ∠ ι΄. οἴνου χίου
ἀθαλάσσου τὸ ἱκανὸν, ἀνάπλασσε τροχίσκους ἀνὰ
δραχμιαίους, καὶ δίδου μετ' οἴνου ἀκράτου κοτύλης.

Ἄλλη πρὸς ἐχιοδήκτους.

Μελίας φύλλα κόψας, καὶ ἐκθλίψας τὸν χυλὸν, δίδου μετ' οἴνου πίνειν, καὶ τοῖς φύλλοις τοῖς ἀποτεθλιμμένοις τὸ τραῦμα κατάπλασσε.

Ἄλλη πρὸς φαλαγγιοδήκτους.

Ἐνὶ τροχίσκῳ τῆς τρυγῶνος, μίσγε πεπέρεως κόκκους ιγ΄. σπέρματος φύλλου κόκκους μ΄. ἐν οἴνου κράματος πότιζε θερμοῦ ἐπὶ ἡμέρας γ΄.

Ἄλλη ὁμοίως ποιοῦσα.

Ἀριστολοχίας κρητικῆς μακρᾶς ∠ α΄. κυμίνου αἰγυπτίου τριώβολον, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ ς΄. ὀποῦ κυρηναϊκοῦ ∠ γ΄ S. μίλτου λημνίας ∠ ι΄. σμύρνης ∠ ζ΄. ὀποβαλσάμου ∠ η΄. πεπέρεως λευκοῦ ∠ β΄ S. κάχρυος ∠ δ΄. κόψας καὶ σήσας, φύρα μέλιτι, καὶ δίδου δι' ὕδατος θερμοῦ κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος. ἐὰν δ' εὐτονωτέρου θελήσῃς χρήσασθαι, διπλοῦν δίδου.

Ἄλλη μετὰ τὰς πρώτας γεγραμμένας ἀντιδότους θηριακή.

Οὐκ οἶδ' ὅπως ἀτάκτως πρὸς ἰσχιαδικοὺς πόματα γράψας β΄. μετὰ ταῦτα πάλιν ἔγραψεν ἀντιδότους, τὴν ζωπύρειον ὀνομαζομένην, καὶ ἄλλην τινὰ πολυμιγμάτων ἅπασι τοῖς θανασίμοις ἁρμόττουσαν, ὥς φησι, προλαμβανομένην τε καὶ ἐπιλαμβανομένην. ἁρμόττει δὲ καὶ λυσσοδήκτοις καὶ πλευριτικοῖς, καὶ τοῖς ἐν τοῖς ἀλγήμασιν ἅπασιν, ὥσπερ γε καὶ τοῖς γυναικείοις πάθεσι. καὶ μετὰ ταύτην πάλιν ἑτέραν πολύχρυσον ἔγραψεν ἐκ ρ΄. συγκειμένην, ἐξαιρέτως δὲ ὥς φησι πρὸς τὰ θανάσιμα, καὶ τοὺς πνιγομένους ὑπὸ ψιμμυθίου, εἶτα μετὰ ταύτας, τὴν διὰ τῆς λημνίας μίλτου, περὶ ἧς ἤδη καὶ πρόσθεν ἔγραψα, παραγράψας τὰ Δαμοκράτους ἔπη. τὴν ἄλλην οὖν παραλιπὼν, τὴν ἐκ ρ΄. συγκειμένην, ἀρκεσθήσομαι τῇ τε ζωπυρείῳ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν γεγραμμένῃ, καὶ προσέτι τὴν διὰ τῆς λημ-

νίας μίλτου παραλιπὼν τὴν ἑκατονταμίγματον. ἡ αὐτὴ γάρ ἐστι τῇ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένῃ. Ζωπύρειος ἀντίδοτος, ποιοῦσα πρὸς ἅπαντα, ἰδιαίτερον δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα, καὶ πρὸς ἡπατικούς, καὶ τὰς ἐμπνευματώσεις τῆς κοιλίας, καὶ τὰς ἀρχομένας περιεγχύσεις, καὶ μάλιστ' ἐφ' ὧν ἐστι πλέον πνεῦμα τὸ παρακείμενον. σμύρνης ∠ ε. νάρδου συριακῆς ∠ ε. κρόκου ∠ δ. σχοίνου ἄνθους ∠ β. κασσίας ∠ δ. κινναμώμου ∠ γ. πεπέρεως λευκοῦ ∠ α. λιβάνου ∠ α. ὀβολὸν ἕνα, κόστου ∠ α. μέλιτι ἀττικῷ ἀναλάμβανε, καὶ ποιῶν καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, δίδου μετ' οἰνομέλιτος, ἢ μεθ' ὕδατος.

Ἄλλη ἀντίδοτος ποιοῦσα πρὸς πάντα τὰ θανάσιμα καὶ προλαμβανομένη καὶ ἐπιλαμβανομένη, ποιεῖ καὶ πρὸς λυσσοδήκτους. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πλευριτικούς, καὶ τὰ ἐντὸς ἀλγήματα. εὐθετεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ γυναικεῖα ἀλγήματα καὶ πάθη.

Γλυκυῤῥίζης ∠ ς. καὶ ὀβολὸν α. δαύκου κρητικοῦ σπέρματος ∠ ς. ὀβολὸν α. ὀπίου ∠ δ. ὀβολοὺς β. καστορίου ∠ β. ὀβολὸν ἕνα, πεπέρεως μακροῦ ∠ ς. τετρώβολον, κόστου ∠ ς. ὀβολοὺς β. ναρδοστάχυος ∠ ς. ὀβολὸν α. κασσίας μελαίνης ∠ ε. ὀβολοὺς β. λιβάνου ἄῤῥενος ∠ α. σεσέλεως ∠ ε. ὀβολοὺς β. σκορδίου ∠ ς. ὀβολοὺς β. ὑποκιστίδος χυλοῦ ∠ ς. ἀκόρου ∠ β. μαλαβάθρου φύλλων ∠ ς. ὀβολὸν ἕνα, σαγαπηνοῦ ∠ β. βαλσάμου καρποῦ ∠ ε. ὀβολοὺς β. σμύρνης ∠ ς. κρόκου ∠ ζ. ὀβολοὺς β. στύρακος ∠ ς. κινναμώμου ∠ ζ. ὀβολοὺς β. ζιγγιβέρεως ∠ ζ. ὀβολοὺς β. πεπέρεως λευκοῦ ∠ ε. ὀβολοὺς β. φοῦ ∠ ε. πετροσελίνου ∠ δ. νάρδου κελτικῆς ∠ δ. ὀβολοὺς β. ὑπερικοῦ ∠ β. ἀκακίας χυλοῦ ∠ β. γεντιανῆς ∠ δ. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ β. ἀνίσου ∠ γ. θλάσπεως ∠ ς. ὀβολοὺς β. ῥόδων ξηρῶν ∠ δ. μήου ∠ β. κόμμεως ∠ β. καρδαμώμου ∠ δ. σχοίνου ἄνθους ∠ ς. ὀβολοὺς β. ὀποπάνακος ∠ ζ. ὀποβαλσάμου ∠ ς. χαλβάνης ∠ γ. ὀβολοὺς β. τερμινθίνης ∠ ς. ὀβολοὺς β. ἀγαρικοῦ ∠ ζ. κύφεως ∠ ς. βδελλίου ∠ ς. σκίγκου ∠ β. ἀμώμου ∠ γ. πολίου ∠ ε. ὀβολοὺς β. δικτάμνου ∠ ς. πηγάνου ἀγρίου σπέρματος ∠ δ. σφραγῖδος λημνίας ∠ β. ἐρυσίμου ∠ δ. οἴνῳ φαλερίνῳ ἀναλάμβανε καὶ μέλιτι ἀττικῷ.

Ἄλλη ἀντίδοτος. ποιεῖ καὶ πρὸς θανάσιμα προδιδομένη καὶ ἐπιδιδομένη, καὶ οὐδὲν ἐμποδίζουσα πρὸς τὰ λοιπὰ διδόμενα φάρμακα. ὅταν δὲ δοθῇ, ναυτίαν κινεῖ, ὥστε ἀναβάλλεσθαι πᾶν τὸ φθαρτικόν.

Μίλτου σφραγῖδος λημνίας ∠ α. ὀβολοὺς β. ἀφρονιτρίδων ∠ β. λεῖα τρίψας, ἀναλάμβανε ἐλαίῳ καλλίστῳ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος σὺν οἰνομέλιτι. Ἐκ τῶν Ἀφροδᾶ πρὸς ὑδροφόβους.

Λαθυρίδος οὐγγίας α. καστορίου ∠ γ. λειώσας, δίδου μετὰ κοτύλης δραχμῆς ῥοδίνου πίνειν.

Καταπότιον τοῦ αὐτοῦ ὑδροφοβικόν.

Καστορίου ∠ α. λαθυρίδων κόκκους θ. δίδου.

Ἄλλως παρὰ Νικοστράτου.

Καστορίου ∠ η. λυκίου ἰνδικοῦ ∠ δ. γεντιανῆς ∠ β. καρκίνων κεκαυμένων ∠ α. μέλιτι μίξας δίδου.

Πρὸς δὲ ὑδροφόβον θαυμαζόμενον. Εἰ ὕδωρ εἰς ὃ ἀποκαθίπτουσιν οἱ σιδηρουργοὶ τὰ σίδηρα, ἀγνοοῦντος τοῦ τεχνίτου δίδοτε, λίαν θαυμάζεται. τοῖς δὲ ἤδη φοβουμένοις τὸ ὕδωρ, ἵνα πίῃ ὑπόθες τῷ ποτηρίῳ ῥάκος ἀπὸ ἀφέδρου καὶ πίεται. ποιεῖ δὲ καὶ γεντιανὴ καθ' ἑαυτήν, κοχλιάρια γ. σὺν ὕδατι.

Ἀμαράντου γραμματικοῦ πρὸς ποδαλγικούς, ᾧ καὶ αὐτὸς ἐχρῆτο.

Ῥήου ποντικοῦ ∠ ι. πεπέρεως λευκοῦ ∠ η. πετροσελίνου, ἀγαρικοῦ, ὑπερικοῦ, ἀκόρου, ἠρυγγίου ἀνὰ ∠ ις. καρδαμώμου, θλάσπεως, ἀκακίας, γλυκείας χυλοῦ, ῥόδων ξηρῶν, ἀνὰ ∠ †ιδ. μαράθρου σπέρμα ∠ β. ἀριστολοχίας μακρᾶς ∠ β. καὶ στρογγύλης, ὀξυμυρσίνης καρποῦ ∠ γ. σελίνου σπέρματος ∠ γ. βουνιάδος ἀγρίας σπέρματος ∠ γ. ζιγγιβέρεως ∠ γ. γεντιανῆς ∠ ς. σκίγκου ∠ β. λιβανωτοῦ ∠ ε. φοῦ ποντικοῦ ∠ γ. ἐρυσίμου ∠ ς. ἴρεως ἰλλυρικῆς ∠ ιγ. κασσίας, λιβυστικῆς, σχοίνου ἄνθους, ναρδοστάχυος, σίου, σκορπιούρου ἀνὰ ∠ ς. μέλιτος τὸ ἱκανόν. δίδου μέγεθος ποντικοῦ καρύου ἐπ' ἐνιαυτόν.

†ιδ

Ἄλλο ὡς ἐγὼ χρῶμαι.

Χαμαίδρυος ∠ ον. σκορδίου ∠ γ. πετροσελίνου ∠ γ. καρδαμώμου ∠ γ. πρασίου, γεντιανῆς ἀνὰ ∠ δ. κενταυρίου ∠ δ. ἀριστολοχίας στρογγύλης ἴσον, μέλιτος τὸ ἱκανόν. δίδου ποντικοῦ καρύου μέγεθος, σὺν ὕδατι ἐπ' ἐνιαυτόν.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΡΟΣ ΠΙΣΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΗΡΙΑΚΗΣ.

ΑΙ τοῦτον σοι τὸν περὶ τῆς θηριακῆς λόγον ἀκριβῶς ἐξετάσας ἅπαντα, ἄριστε Πίσων, σπουδαίως ἐποίησα, καὶ μάλιστα ἐπεί σε κατεῖδον περὶ τὴν γνῶσιν αὐτῆς μὴ παρέργως ἔχοντα. εἰσελθὼν γάρ ποτε πρός σε κατὰ τὸ ἔθος, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τῶν συνήθων σοι παρακείμενα βιβλία εὗρον. καὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἐστί σοι φίλον μετὰ τὰς δημοτικὰς τῶν πράξεων ἀσχολίας, τοῖς παλαιοῖς τῶν φιλοσόφων ἀνδρῶν ὁμιλεῖν. γενόμενον δέ τι σύγγραμμα περὶ τῆς ἀντιδότου ταύτης οὐκ ἀηδῶς ἀνεγίνωσκες τότε, καί μοι παραστάντι σοι, εὐθέως μὲν φιλικοῖς ἐνείδες τοῖς ὄμμασι, δεξιῶς δὲ καὶ προσηγόρευσας, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἀνεγίνωσκες τὸ βιβλίον, ἀκροατὴν ἔχων ἐμέ. ἤκουον δὲ καὶ αὐτός, οὐκ ἀμελῶς γὰρ ἦν τὸ σύγγραμμα συντεταγμένον ὑπό τινος Ἀνδρομάχου καλουμένου, ἐντελῶς πεπαιδευμένου τὴν τέχνην, μὴ μόνον τῇ πείρᾳ τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ τοῖς λόγοις τὸν ἐπ' αὐτοῖς λογισμὸν ἀκριβῶς ἠσκημένου. τὸ γοῦν ἀρχὴν ἡμῶν, διὰ τὴν ἐν
†παρὰ τούτοις ὑπεροχὴν ὑπὸ τῶν †κατ' ἐκεῖνον καιρῶν βασιλέων, ἦν πεπιστευμένος ὡς ἐμοί γε δοκεῖ, τάχα τι καὶ τῆς πατρίδος αὐτῷ εἰς τὸ ἀκριβῶς ἐκμαθεῖν τὴν ἰατρικὴν συναραμένης. Κρὴς γὰρ τὸ γένος ἦν, καὶ εἰκὸς ἦν τὴν Κρήτην, ὡς ἄλλα

πολλὰ τῶ

πολλὰ τῶν βοτανῶν, οὕτω καὶ εἰς τὰ φάρμακα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις ἐνεγκεῖν τὸν τοιοῦτον ἄνδρα. ἀναγινώσκοντος δέ σου τὰ γεγραμμένα, πάνυ γε ἐγὼ ἔχαιρον ὅτι οὕτως ἀκριβῶς προσεῖχες τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς λεγομένοις, καὶ ἀληθῶς μέγα με θαῦμα κατεῖχε, καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς τύχῃ πολλὴν τὴν χάριν εἶχον, ὅτι σε φιλοπόνως οὕτως ἔχοντα περὶ τὴν τέχνην ἔβλεπον. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, μόνην τὴν ἀκοὴν ὑπὸ τῶν ταύτης λόγων εὐφραίνεσθαι θέλουσι. σὺ δὲ οὐ μόνον τῶν λεγομένων ἡδέως ἀκούεις, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν μὴ λεγομένων ἐξ ἐμφύτου συνέσεως εὑρίσκεις εὐφυῶς. ἔνια δὲ καὶ τῶν ἔργων οὕτως ἀκριβῶς ἐπίστασαι, καὶ βλέπεις ὡς οἱ φιλοπόνως μαθόντες ἡμεῖς, ὅπερ ὡς ἀληθῶς ἐγὼ θεασάμενος ἐπὶ σοῦ, καὶ πάνυ κατεπλάγην. ὁπότε γάρ σου τῶν παίδων ὁ φίλτατος τὴν περὶ τὸ προτόναιον διάθεσιν ἔσχεν ἔκ τινος τοῦ ἱππεύειν ἀνάγκης, ἐπειδή τις καὶ δημοτελὴς ἦν μυστηρίων ἱερουργὸς, διὰ θρησκείαν, τὴν ὑπὲρ ῥωμαίων θεῶν ἀναγκαίως ἀγομένην τότε, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ τοὺς εὐγενεστάτους παῖδας ἱππεύοντας εὐρύθμως καὶ χορεύοντας ὥσπερ τοῖς ἵπποις, ἔδει τινὰ τῶν μυστηρίων καὶ αὐτοὺς ἐπιτελεῖν. ὅτε δὴ καὶ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ ἁπαλοῦ τυγχάνοντος πάνυ, ὁ τόπος οὗτος περιθλασθεὶς, βιαίως ἀπέστη τε τῶν ὑποκειμένων, καὶ μετ' αὐτὸ τὸ πύον συναγαγὼν, ἐδεήθη καὶ τομῆς, καὶ ὁ μὲν παῖς ὥσπερ τις ἀνὴρ ἤδη, τλημόνως ἁπάντων ἀνεχόμενος, ἐπιεικῶς ἐθεραπεύετο, καθάπερ ἔκ τινος τοῦ φιλοσοφίας λόγου καρτερίᾳ τε καὶ ἀνδρείᾳ πρὸς τὰ παρόντα εὐφυῶς συνησκημένος. σὺ δὲ ἐφεστὼς, ἀκριβῶς οὕτως ἔβλεπες, καὶ τοῖς γιγνομένοις ὑφ' ἡμῶν ἅπασι προσεῖχες, ὡς εἴ ποτέ τι καὶ παρέργως ἐγίγνετο, εὐθέως ἐφεστάναι καὶ παραινεῖν κατὰ τὸν Ἱπποκράτην μηδὲν εἰκῇ ποιεῖν. ἐγὼ δέ τι καὶ φιλοτιμότερον θεώμενος, περιεργότερον τὸ ὑπό σου γιγνόμενον ἔβλεπον. εἴ ποτε γάρ τι καὶ τῶν ἐπιτιθεμένων ὑπὸ τοῦ θεραπεύοντος φαρμάκων ἀτόπως ἔκειτο, τοῖς σαυτοῦ δακτύλοις μετετίθεις τε καὶ δεόντως ἡρμόττες τῷ τραύματι, ὡς θαυμαστὸν εἶναι δοκεῖν ἐκ τῆς περὶ τὸν υἱόν σου στοργῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἐντρεχείας, αἰφνίδιόν σοι οὕτω τῶν χειρῶν ἐνδεικνυμένων ἀκριβῆ τέχνην, καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἰδεῖν ἐπὶ σοῦ φαινόμενον ἐκεῖνο, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ σοφώτατος Πλάτων, ὡς εἰκὸς ἐπὶ πολλῶν πολλάκις ἰδὼν, καὶ χαίρων τῇ τῆς ἀληθείας ἀνάγκῃ, καὶ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι λέγει, καὶ τὴν ψυχὴν, πάντων τὰς ἐννοίας ἔχειν δοκεῖν, ἐμφαίνεσθαι δὲ αὐτὰς τότε, ὅτε ἡ χρεία καλεῖ. ὥσπερ δὲ δὴ καὶ ἐπί σου διὰ τὴν περὶ τὸν παῖδα φροντίδα ἀπροσδόκητος ἡμῖν ἡ προσοῦσά σοι τῆς τέχνης ἐμπειρία κατεφαίνετο, καὶ εἰκότως φιλόκαλός τε ὢν, οὕτω καὶ εὐφυής. οὐδὲ περὶ τὸ φάρμακον τοῦτο τὴν θηριακὴν ἔσχες ἀμελῶς, ἀλλ' ἐσπούδασας αὐτοῦ εἰδέναι τήν τε δύναμιν καὶ τὴν κρᾶσιν, τόν τε καιρὸν, καὶ τὸ μέτρον τῆς χρήσεως ἀκριβῶς ἐκμαθεῖν. καὶ γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς, παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπασιν ἐνδοξότατον, διά τε τὸ ἄπιστον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ διὰ τὸ δυνατὸν τῆς ἐνεργείας. ὅτε γάρ τις δηχθείς ποτε ὑπὸ τῶν ἀναιρεῖν εἰωθότων θηρίων, εὐθὺς πιὼν τὴν ἀντίδοτον ἀποθανὼν ἱστόρηται, οὔτ' αὖ προπιών τις, εἶτ' οὐ μετὰ πολὺ δηχθεὶς, ἰσχυρότερον πρὸς τὸ ἀποκτεῖναι τὸν ἰὸν ἔσχε τοῦ θηρίου, ὅπερ πολλάκις καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς ἐξουσίαν θανάτου, καὶ ζωῆς ἔχοντες. εἶτα τὸ κρῖναι τὸ φάρμακον θέλοντες, εἰ τοῦθ' ὅπερ ἐπαγγέλλεται καὶ δρᾶν δύναται, ἐπὶ τῶν ἤδη διά τινας πονηρὰς καὶ παρανόμους πράξεις κατακριθέντων ἀποθανεῖν, δοκιμάζουσιν αὐτό, ἡμεῖς μὲν ἐπ' ἀνθρώπων τὴν κρίσιν αὐτοῦ ποιεῖσθαι μὴ δυνάμενοι, ἐπί τινων ἄλλων ζώων τὸ αὐτὸ δρῶντες, τὴν ἀληθῆ τοῦ φαρμάκου κρίσιν εὑρίσκειν πειρώμεθα. ἀλεκτρυόνας γὰρ λαβόντες, τοὺς μὴ οἵ γέ τινες οἰκοδίαιτοί τε εἰσὶν καὶ ἡμῖν ὁμορόφιοι, ἄγριοι δὲ μᾶλλον τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ ξηρότερον κεκραμένοι τὸ σῶμα, οὕτως αὐτοῖς προβαλλόμενοι τὰ θηρία, καὶ τὰ μὲν εὐθέως ἀποθνήσκει τὰ μὴ πιόντα, ὅσα δὲ πέπωκεν ἰσχύει, καὶ μετὰ τὸ δῆγμα τὴν ζωὴν ἔχει. δοκιμάζειν δ' ἐνίοτε χρὴ τὸ φάρμακον, εἰ μὴ ἐστι δεδολωμένον, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ. διδόντες γάρ τι τῶν διὰ γαστρὸς καθαίρειν δυναμένων φαρμάκων, προδίδομεν τῆς θηριακῆς, καὶ ὅταν δοθείσης αὐτῆς μὴ καθαίρηται ὁ λαβὼν τὸ καθαρτικὸν φάρμακον, αὐτῷ δοκιμάζομεν τὴν ἀντίδοτον ἀρίστην οὖσαν, ἐπειδὴ ἐκώλυσε τὴν κάθαρσιν γενέσθαι τῷ λαβόντι τὸ καθαρτικὸν φάρμακον, ὡς διὰ τὴν τοιαύτην κρίσιν, μή ποτ' αὖ ἡμᾶς σφαλῆναι περὶ τὴν τοῦ ἀληθοῦς φαρμάκου εὕρεσιν. πολλὴ γάρ ἐστιν ὑπὸ τῶν πανουργούντων. καὶ ἡ περὶ αὐτὸ γινομένη πανουργία, καὶ οἱ πολλοὶ τῇ δόξῃ μόνῃ τῆς ἀντιδότου ἀπατώμενοι, παρὰ τῶν καπηλικῶς χρωμένων τῇ τέχνῃ, πλείστῳ ἀργυρίῳ, καὶ μὴ καλῶς ἐσκευασμένον ὠνοῦνται τὸ φάρμακον. εἰσὶ γὰρ καὶ τῶν ὑγιαινόντων τινὲς, οἳ ἐν ὅλῳ καὶ παντὶ τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἀδιαλείπτως χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, μάλιστα οὗτοι διὰ τὸ σκαιὸν, καὶ ἀνελεύθερον τοῦ τρόπου μὴ ζῶσιν ἀμερίμνως, ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τὸ ἐπιβουλεύεσθαι τὴν ὑποψίαν τοῦ ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀποθανεῖν ἔχουσιν. ἔνιοι δὲ δι' ὠφέλειαν τοῦ σώματος καθ' ἑκάστην ἡμέραν προσφέρονται τοῦ φαρμάκου, ὥσπερ δὴ τὸν θεῖον Μάρκον, καὶ ἡμεῖς οἴδαμεν ἐνθέσμως ποτὲ βασιλεύσαντα, καὶ ἀκριβῶς ἑαυτοῦ διὰ τὴν σύνεσιν τῆς συγκράσεως τοῦ σώματος παρακολουθήσαντα, κατακόρως τε καὶ ὥς τινι τροφῇ χρησάμενον τῷ φαρμάκῳ. ἐξ ἐκείνου γὰρ καὶ μᾶλλον δεδόξασται τὸ φάρμακον, καὶ εἰς τὸ φανερὸν αὐτοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἡ δύναμις τῆς ἐνεργείας ἐλήλυθε. τῇ γὰρ ἤδη περὶ τὸν βασιλέα γενομένῃ ὑγιεινῇ καταστάσει, τὴν πίστιν τῆς ὠφελείας ἡ ἀντίδοτος μᾶλλον προσείληφεν. ἀλλ' ἤδη μὲν ἐκείνου τοῦ βασιλέως μόνον αὐτῆς τὸ ἔργον εἰς τὴν γνῶσιν τῶν εἰδότων κοινὸν ἦν, ἤδη δὲ τῶν νῦν μεγίστων αὐτοκρατόρων, ἡ χρῆσις εἰς τὸ κοινὸν ἔφθασε. πᾶσι γὰρ ἡμῖν ἔξεστι τοῖς παρ' αὐτῶν κεχρῆσθαι καλῶς, καὶ θεραπεύεσθαι ἀφθόνως, ἄλλου παρ' ἄλλου λαμβάνοντος τὸ φάρμακον, ἐπεὶ μὴ μόνον τῷ παρὰ θεῶν ἔχειν τὸ βασιλεύειν ὑπερέχουσι ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ τῷ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων ἅπασι μεταδιδόναι ἡδέως, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ, ἐν τῷ ἴσῳ καὶ τούτῳ τὴν εὐφροσύνην ἔχοντες, ἐν ὅσῳ περ καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν διασωζόμενοι διατέθενται, καὶ νομίζονται τὸ μέγιστον εἶναι τῆς βασιλείας μέρος, τὴν τοῦ κοινοῦ σωτηρίαν, ὅπερ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπ' αὐτῶν τεθαύμακα. οὐ γὰρ περὶ τοῦτο τὸ φάρμακον μόνον τὴν σπουδὴν ἔχουσιν, ἀλλ' οὕτως εἰσὶ περὶ πάντα φιλότιμοι, ὡς εἴ ποτε τινὶ τῶν φίλων αὐτοῦ χρεία γένοιτο, θαυμαστὸν ὅπως ἐξ ἑτοίμου καὶ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας κοινωνοῦσι τῶν φαρμάκων. οὐ γὰρ περιμένοντες τὴν ἀνάγκην τῆς χρήσεως, τότε καὶ σκευάζουσιν αὐτὰ, ἀλλὰ πρὸς τὸ τάχος τῆς τῶν καιρῶν ὀξύτητος, ἑτοίμην καὶ τὴν παρασκευὴν αὐτῶν φιλοκάλως ἔχουσιν.

ὁπότε γοῦν Ἀντίπατρος ὁ τὰς Ἑλληνικὰς ἐπιστολὰς αὐτῶν πράττειν πεπιστευμένος, καὶ διὰ τὸ σεμνὸν τοῦ ἤθους, καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς ῥητορικοῖς λόγοις ἐντελῆ παιδείαν μεγάλως ὑπ᾽ αὐτῶν τιμώμενος, τῇ νεφριτικῇ διαθέσει περιπεσὼν, δεινὰ καὶ ἀνήκεστα ὑπὸ τοῦ πάθους ἔπασχεν, ἀξιέπαινον αὐτῶν εἶδον τὴν περὶ τοὺς φίλους εἰς τὸ σώζεσθαι σπουδὴν, καὶ θαυμαστὴν τὴν περὶ τὴν ἰατρικὴν φιλοτιμίαν. οὕτω γὰρ πρὸς τὸ ποικίλον καὶ διάφορον τῶν συμπτωμάτων ἐνιστάμενοι, ἀντηγωνίζοντο τῷ πάθει διὰ τῶν καλλίστων φαρμάκων, ὡς τῶν ἰατρῶν οἱ ἄριστοι, καὶ τὸν πάντα βίον περὶ τὴν ἄσκησιν αὐτῆς ἠσχολημένοι. τὴν δὲ πάντα μοι φιλτάτην Ἀρρίαν καὶ αὐτὴν ὑπ᾽ αὐτῶν ἐξόχως ἐπαινουμένην, διὰ τὸ φιλοσοφεῖν ἀκριβῶς, καὶ τοῖς Πλάτωνος μάλιστα χαίρειν λόγοις, ἀνέσωσαν ποτὲ νοσήσασαν οὐ παρέργως, καὶ τὸν στόμαχον ἐκλελυμένον ἔχουσαν, καὶ κειμένην οὕτως ὑπτίαν, ὡς μηδὲ τὰς τροφὰς δύνασθαι λαμβάνειν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν τῆς ἀτροφίας κίνδυνον ἐλθεῖν. ὅτε δὴ καὶ ὡς οἱ ἐμπειρότατοι τῶν ἰατρῶν ἐθεράπευσαν τὴν γυναῖκα, ὑποδείξαντος ἐμοῦ, τὸν ἀψινθίτην οἶνον παρασχόντες αὐτῇ πιεῖν. πιοῦσα γὰρ, εὐθέως ἀνερρώσθη τε τὸν στόμαχον, καὶ ταχέως ἀπείληφε τὸ τῆς ὀρέξεως ἔργον. τὸ δὲ ἤδη τοῦ σοῦ παιδὸς γενόμενον, εἰκὸς ὅτι καὶ μνημονεύεις ἔτι. ὁπότε γὰρ γενομένης τῆς ἀποστάσεως, σὺ μὲν ὡς χρηστὸς πατὴρ ὀκνηρότερον εἶχες πρὸς τὴν τομὴν, ἤπειγε δὲ ὁ καιρὸς ἀποκριθῆναι τὸ ἐγκείμενον ὑγρὸν, δόντες αὐτοὶ τὸ φάρμακον, ἀπήλλαξαν ἡμᾶς τῆς μεγάλης ἐπ᾽ αὐτῷ φροντίδος. ἐπιτεθεῖσα γὰρ ἡ ἔμπλαστρος, διεῖλε μὲν τὸ ἐπικείμενον σῶμα ὀξύτερον τῆς τομῆς, ἐκένωσε δὲ πᾶν τὸ ὑγρὸν τὸ ὑποκείμενον, ὡς μηκέτ᾽ ἔχειν διὰ τοῦτο τὸ παιδίον τὰς ἀλγηδόνας. ταύτην οὖν ἔχοντες περὶ ταῦτα τὰ φάρμακα, ὡς ὁρᾷς, τὴν βασιλικὴν φιλοκαλίαν, εἰκότως καὶ τὴν θηριακὴν σκευάζουσιν ἐπιμελῶς, καὶ ἓν ἕκαστον ὧν μιγνύουσιν ἀκριβῶς δοκιμάζοντες αὐτοὶ, ὡς μηδὲν παρορᾶν, καὶ διὰ τοῦτο θαυμαστῶς τὴν ἀντίδοτον ἀποτελεῖν τὰ ἔργα. καὶ γάρ ἐστιν ὡς οἶδας ποικιλίαν ἔχουσα τοῖς μίγμασι, καὶ πολυειδῆ τὴν χρῆσιν ἐν τοῖς ἔργοις. τεθαύμακα γοῦν ἐγὼ τὸν πρῶτον ποιησάμενον αὐτῆς τὴν σκευασίαν. καί μοι δοκεῖ μήτ᾽ ἀλόγως, ἀλλ᾽ ἀκριβεῖ τινι λογισμῷ, καὶ βεβασανισμένῃ πάνυ τῇ φροντίδι πεποιῆσθαι αὐτῆς τὴν σύνθεσιν. οὐ γὰρ ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας ἰατροὶ, ἄνευ λόγου τοῦ κατὰ τὰς φύσεις ἕκαστον ἀτέχνως ἰατρεύοντες, αἰσχρῶς τὰ μὲν ἐξ ὀνειράτων, τὰ δὲ καὶ παρ᾽ αὐτῆς τῆς τύχης λαβεῖν φασὶν εἰς τὴν τέχνην τὰ φάρμακα, οὕτω καὶ ἡμεῖς περὶ τὴν ἰατρικὴν σπουδάζομεν, ἀλλ᾽ ὅσα μὲν ὁ λόγος αὐτὸς πρῶτος καὶ μόνος ἐξευρίσκειν δύναται, ταῦτα ἀκριβῶς παντὶ τῷ λογισμῷ ζητοῦντες, φιλοπόνως εὑρίσκομεν. ὅσα δὲ εὑρεῖν ἀδυνατεῖ, ταῦτα διὰ τῶν αἰσθήσεων τῇ πείρᾳ κρίνομεν, πολλάκις μηδ᾽ αὐτῇ μόνῃ καὶ μιᾷ τῇ αἰσθήσει πιστεύοντες αὐτῶν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν. οὔτε γὰρ τὴν τίτανον ὅτι λευκή ἐστιν ὥσπερ ἡ χιὼν τῇ ὄψει μόνον, ὡς ψύχουσαν κρίνειν αὐτάρκης εἶναι νομίζομεν. οὐδ᾽ ὅτι τὸ ῥόδον διὰ τὸ ἐρυθρὸν εἶναι, διὰ τοῦτο καὶ θερμαίνειν αὐτὸ εὐθέως πεπείσμεθα, ἀλλ᾽ ἅμα τῇ ὄψει καὶ τὴν αἴσθησιν τῆς ἁφῆς προσπαραλαμβάνοντες, τὴν μὲν ὅτι θερμαίνει μέχρι τοῦ καίειν ἀδιαψεύστως εὑρίσκομεν. τὸ δὲ ῥόδον ἀντιπαραλαμβανόμενοι τῆς ἐπ᾽ αὐτοῦ ψύξεως, ὅτι τῶν ἐμψυχόντων ἐστὶν, ἀκριβῶς ἐπιστεύσαμεν, καὶ οὕτω λοιπὸν ἀκριβῶς ἑκάστου τῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, διὰ τῆς αὐτῆς αἰσθήσεως κρίνοντες εὑρίσκομεν. τὸ μὲν, ὅτι τόδε ἐστὶν, ἁλμυρὸν ἢ ὀξὺ, τὸ δ᾽ ὅτι πικρὸν, ἢ γλυκὺ, τῇ γεύσει δοκιμάζοντες αὐτά. τὸ δ᾽ ὅτι τὸ μὲν θερμαίνει, τὸ δὲ ψύχει, καὶ ἄλλο ὑγραίνει, ἕτερον δὲ ξηραίνει, ἡ διὰ τῆς ἁφῆς ἀντίληψις γνωρίζειν ἡμῖν παρέχει. πολλὰ δ᾽ αὐτῶν διὰ τῆς ὀδμῆς κρίνειν ἐπινοοῦμεν, καὶ τὸ μὲν εὔτονον τῆς δυνάμεως, ἐκ τοῦ πληκτικοῦ τῆς ἀποφορᾶς εὑρίσκομεν. τὸ δ᾽ ἄτονον τῆς ἰσχύος, διὰ τῆς ἐκλύσεως τοῦ ὀσφραντοῦ. γνωρίζομεν δ᾽ εἰ δόκιμόν τε καὶ μὴ κρητήριον τῶν ἁπλῶν φαρμάκων τὰς ἑαυτῶν αἰσθήσεις ποιησάμενοι, καὶ ταύταις αὐτὰ πειράσαντες τὸ πρῶτον, καὶ διὰ τῆς χρήσεώς τε καὶ αἰσθήσεως τὸ πιστὸν αὐταῖς ἐργασάμενοι, οὕτω λοιπὸν προσάγοντες τῇ πείρᾳ τὸν λόγον, καὶ εἰς πάντα ὁδηγῷ χρώμενοι, καὶ τοῖς ἁπλοῖς φαρμάκοις δεόντως χρώμεθα, καὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν τῇ τοῦ λόγου τέχνῃ ἀρίστην ποιούμεθα. ἐκμαθόντες γὰρ ἑκάστου τῶν παθῶν τὴν φύσιν, καὶ τὸ πολὺ καὶ διάφορον τῆς τῶν ἁπλῶν κράσεως εἰδότες, οὕτω σκευάζομεν τὰ σύνθετα τῶν φαρμάκων ἑκάστῳ τῶν νοσημάτων, τὸ σύμφορον διὰ τῆς ποικίλης αὐτῶν σκευασίας ποιούμενοι, καὶ πρὸς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων, ὅπως αὐτῷ κατεσκεύασται τὸ σῶμα, διὰ τοῦ τρόπου τῆς φαρμακείας ἐντέχνως ἁρμοσάμενοι. πολλὴ γάρ ἐστιν, ὡς οὐκ ἀγνοεῖς, παροῦσα ἡμῖν εἰς τὴν χρῆσιν ἡ τῶν φαρμάκων περιουσία, καὶ οὕτως διάφορος, ὡς μὴ μόνον αὐτῆς ἐν τῇ συνθέσει τὸ ποικίλον τῆς δυνάμεως ὁρᾶσθαι δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, τὰ μὲν ἐξ ὅλης αὐτῶν τῆς οὐσίας, μίαν τινὰ καὶ ἁπλῆν ἐπιδείκνυσθαι τὴν δύναμιν, ὥσπερ ἡ σκαμμωνία ξανθὴν χολὴν ἕλκουσα φαίνεται. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἐπίθυμον τὸν τῆς μελαίνης χυμὸν διὰ τῆς κοιλίας καθαῖρον ὁρᾶται, καὶ ὁ κνίδιος κόκκος τοῦ φλέγματος, καὶ παντὸς τοῦ ὑδατώδους περιφανῶς ἀγωγός ἐστι. ταῦτα γὰρ τὰ φάρμακα ἐκ παντὸς αὐτῶν τοῦ μέρους, καὶ ἐξ ὅλης ἑαυτῶν τῆς οὐσίας τὴν ὁλκὴν τῶν χυμῶν τούτων ποιεῖσθαι φαίνεται. μὴ γὰρ πιστεύομεν Ἀσκληπιάδῃ τῷ ἀπὸ τῆς Βιθυνίας ἰατρῷ, παρὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον λέγοντι, ὅτε ἤδη καὶ ὁ ἄνθρωπος καθαίρεται, τότε καὶ τοὺς χυμοὺς τούτους εὐθέως κατά τινα μεταβολὴν γίγνεσθαι. διὰ τὴν γὰρ τῶν ὄγκων τε καὶ πόρων ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ γενομένην τοῦ σώματος ὑπόθεσιν, τούτῳ ἀνάγκην ἔχοντι τῆς φύσεως ἀναιρεῖν τὰ ἔργα, ἀκόλουθον μὲν καὶ τοῦτον περὶ τῶν χυμῶν λέγειν τὸν λόγον, ὡς ἀλόγου καὶ παντάπασιν ἀδυνάτου ὄντος τοῦ ὑπ᾽ αὐτοῦ λεγομένου. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειε νοῦν ἔχων, ἐν τοσούτῳ τάχει ἅμα τῷ προσάγειν τοῦ σώματος τὸ φάρμακον, εὐθέως καὶ τοῦ μέλλοντος ἐκκρίνεσθαι χυμοῦ γίγνεσθαι τὴν οὐσίαν; τίς δ᾽ οὐκ ἂν πεισθείη ῥᾳδίως τοὺς χυμοὺς τούτους, καὶ πρότερον κατὰ φύσιν εἶναι τοῖς σώμασιν, ὁρῶν τὸν μὲν ἰκτεριῶντα παρὰ τὸν καιρὸν τοῦ λαβεῖν τὸ χολαγωγὸν φάρμακον, ταχέως τε καθαιρόμενον τὴν τοσαύτην χολὴν, καὶ τοῦ πάθους εὐκόλως ἀπαλλασσόμενον. τὸν δὲ ὑδεριῶντα οὐδαμῶς τινι φαρμάκῳ πᾶν τὸ ἐγκείμενον ὕδωρ τῇ γαστρὶ, ἅμα τῷ λαβεῖν αὐτίκα μάλα κενούμενον, καὶ ἐκ τοῦ τοσαύτης παραχρῆμα κενώσεως, μηδ᾽ ὁτιοῦν, ἢ ὀλίγιστόν γε πάνυ τὸ ὑγρὸν ἐγκείμενον τοῖς σώμασιν ἔχοντι. ἀλλὰ ταῦτα ὁ μὲν Ἀσκληπιάδης παιδαριωδῶς τῇ ἀνάγκῃ τοῦ δόγματος δουλεύων, ὡς ἔφην, διὰ τὸ φιλόδοξον, οὐ προσποιεῖται βλέπειν, καὶ πάντα μᾶλλον πιθανῶς πλαττόμενος, εὑρίσκειν βούλεται, ἤπερ ἑκάστου τῶν φαρμάκων τὸ οἰκεῖον

τῆς

τῆς δυνάμεως φιλαλήθως ὁμολογεῖν. ἡμεῖς δὲ ταῦτ' ὁρῶντες, καὶ τῷ λόγῳ τῆς ἑκάστου φύσεως τῶν φαρμάκων τὸ οἰκεῖον τῆς δυνάμεως φιλαλήθως ὁμολογεῖν τὸ δυνατὸν εἰδότες, κἀνταῦθ' ὅτι φάρμακα φυσικῇ τινι δυνάμει ἕλκειν τὰ οἰκεῖα πέφυκεν, ἀκριβῶς ἐπιστάμεθα. ὥσπερ καὶ ἐν τῷ τὴν μαγνῆτιν λίθον ἕλκειν τὸν σίδηρον εἰς ἑαυτὴν, δύναμίν τινα ἑλκτικὴν εἶναι αὐτῷ, τὴν ἔμφυτον δύναμιν εὐλόγως ἑαυτοὺς ἐπείσαμεν. θεὸς γάρ οὖσα ὥσπερ ἡ ἐν ἡμῖν φύσις, κατὰ τὸν Ὅμηρον, καὶ ἄγουσα τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια, οὕτω τὰς θείας δυνάμεις ἑαυτῆς ἐπιδεί- κνυται. καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἁπάντων τὴν φύσιν φιλοτίμως ἐξετάζομεν, ἵνα καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν καθ' ἣν ἐνεργεῖ, ἀκριβῶς ἐμάθομεν. εὑρίσκομεν γοῦν ἐν τῇ ἐξετάσει αὐτῶν γενόμενοι, τὰ μὲν ὡς ἔφην καθ' ὅλας ἑαυτῶν ἐνεργοῦντα τὰς οὐσίας, τὰ δὲ καὶ μικρὸν ἐν τῇ οὐσίᾳ τὴν δύναμιν ἔχοντα, καὶ διπλῆν ἀποτελοῦντα τὴν ἐνέργειαν, οὕτω φανερῶς πολλάκις, ὡς καὶ τὰ ἐναντιώτατα ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ σώματος γιγνόμενα ἡμᾶς βλέπειν, καὶ θαῦμα τοῖς ὁρῶσι τὸ τοιοῦτον εἶναι δοκεῖ. λαπάθου γοῦν εἴ τις μὲν τὰ φύλλα φάγοι, τὴν κοιλίαν ἐκταράσσεται. εἰ δέ τις τὸ σπέρμα λάβοι, ἐπεχομένην αὐτὴν ἔχοι. ὁμοίως δ' οὖν καὶ ὁ τῆς κράμβης χυλὸς, καὶ τῶν γερόντων ἀλεκτρυόνων ὁ ζωμὸς, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης κοχλίων οἱ χυμοὶ ληφθέντες, ἐκταράσσουσι τὴν κοιλίαν. τὸ δὲ λάχανον αὐτὸ ἡ κράμβη, καὶ τούτων αἱ σάρκες ἐσθιόμεναι, ἐπέχουσιν αὐτάς. ἡ δὲ ἀλόη καὶ ἡ τοῦ χαλκοῦ λεπὶς, σύφουσι τὰς ὑπὸ τῶν ἑλκῶν ὑπεραυξανομένας σάρκας, καὶ ἐπιξηραίνει πολλάκις τὰ ὑπ' αὐτοῖς γιγνόμενα ῥεύματα, ληφθέντα δὲ διὰ τοῦ στόματος, καθαρτικὰ τοῦ ὅλου σώματος γίνονται. τὸ δὲ γάλα διαιρούμενον ὑφ' ἡμῶν, ἐναντίας ἐν τῇ χρείᾳ δυνάμεις ἐπιδείκνυται. ὁ μὲν γὰρ ὀρρὸς αὐτοῦ πινόμενος, ἐκλύει τὴν γαστέρα, ἐσθιόμενος δὲ ὁ τυρὸς, ἐπέχει αὐτὴν ἀκριβῶς. ἔνια δὲ οὕτως τι παράδοξον ἐργάζεται ἐν τῇ μίξει τῶν ἐν αὐτῇ μεμιγμένων δυνάμεων, ὡς καὶ ἀδύνατον εἶναι γενέσθαι τοῖς ἀκούουσι δοκεῖν, εἰ μὴ τὴν παρὰ τὴν γινομένην διὰ τῆς ὄψεως πίστιν, παρὰ τοῦ γινομένου λάβωσι. τὸ γοῦν τρίφυλλον ἡ βοτάνη, ἥ τις ὑακίνθῳ ὁμοιοῦται, ὁπόταν τοῦ ἔαρος ἐγκύμων γένηται, καὶ τὸ σπέρμα ὅμοιον ἔχει τῇ ἀγρίᾳ κνίκῳ, ὅταν τις ἀφεψήσῃ πάνυ, εἶτα τῷ δήγματι τοῦ φαλαγγίου, ἢ καὶ τοῦ ἔχεως τῷ ὕδατι ἐπαντλήσει, ἰᾶται αὐτὸ καὶ εὐθέως ἀνώδυνον ἐργάζεται. εἰ δέ τις ἐπ' ἄλλου μὴ δεδηγμένου τὸν ὑγιῆ τόπον τῷ αὐτῷ ἐπαντλήσει καταντλήματι, τὴν αὐτὴν αἴσθησιν καὶ τὰς αὐτὰς ὀδύνας ὁμοίας τῷ δεδηγμένῳ πάσχειν ἀποτελεῖ, ὡς εἶναι τὸ γινόμενον ἀληθῶς θαύματος ἄξιον, τὴν αὐτὴν βοτάνην καὶ ἰᾶσθαι τὸ δῆγμα, καὶ ὁμοίως τοῖς θηρείοις διατιθέναι τὸν ὑγιῆ τόπον πονήρως. τινὰ δὲ τῶν φαρμάκων τὴν ἀρχὴν, οὐδὲ ὅλως ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις σύντροφα. τὸ γοῦν κώνειον, τοὺς μὲν ψᾶρους τρέφει, καὶ τὴν θανατικὴν δύναμιν ἐπ' αὐτῶν οὐκ ἔχει, ἡμᾶς δὲ, ὡς οὐκ ἀγνοεῖς, ἀναιρεῖ. καὶ ὁ ἐλλέβορος τῶν μὲν ὀρτυγίων ἐστὶ τροφὴ, τοὺς δὲ ἀνθρώπους διαφθείρει κακῶς. ἔνια δὲ εὑρίσκομεν καὶ μορίων τινῶν ἐν τῷ σώματι τὴν κάκωσιν ἰδίως ποιούμενα. ὁ γοῦν θαλάττιος λαγωὸς, ἑλκοῖ τὸν πνεύμονα, καὶ αἱ κανθαρίδες ἰδίως τὴν κύστιν κακοῦσι. πολλὰ δὲ τῶν φαρμάκων πάλιν ἐξαιρέτως τινὰ τῶν μορίων τοῦ σώματος ὠφελεῖν πέφυκε. μάλιστα γοῦν τὸ ἧπαρ πολλάκις, εὐπατόριος ἡ βοτάνη ἀγωνιστικῶς ὠφέλησε, καὶ ἡ μυροβάλανος τὸν σπλῆνα ὤνησε. τὸ δὲ σαξίφραγες, καὶ ἡ βετονίκη, τοὺς νεφροὺς διέθηκε καλῶς, καὶ ὁμοίως ἄλλα ἐστὶν ἄλλων ὡς τῇ πείρᾳ τετηρήκαμεν, οἰκεῖα φάρμακα, ἅπερ ἡμεῖς ὡς ἔφην ἀκριβῶς ἐξετάζοντες, οὕτως ἑκάστῳ τῶν παθῶν τὴν κατάλληλον προσφορὰν ποιούμεθα, διδασκάλῳ καὶ τούτων ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, Ἱπποκράτει τῷ ἀεί σῳ χρώμενοι. ὅτι γὰρ ἀκριβεστάτην τὴν περὶ τῶν φαρμάκων τέχνην πεποίηται, καὶ ἐξ ἄλλων πλείστων ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐστὶν ἰδεῖν, μάλιστα δὲ ἐξ ὧν φησιν ἐν τῷ β. τῶν ἐπιδημιῶν οὕτω. φαρμάκων δὲ τρόπους ἴσμεν, ἐξ ὧν γεγένηνται ὁκοῖα ἄττα. οὐ γὰρ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλως σύγκεινται, καὶ ἄλλα ὅσα πρωϊαίτερον, ἢ ὀψιαίτερον ληφθέντα, καὶ οἱ διαχειρισμοὶ, οἷον ξηρᾶναι ἢ κόψαι, ἢ ἑψῆσαι, καὶ τὰ τοιαῦτα ἕως τὰ πλεῖστα μεθώσει πλείω. καὶ ὁκοῖα ἑκάστῳ, καὶ ἐφ' οἷσι νοσήμασι, καὶ ἐφ' ἥτε τοῦ νοσήματος ἡλικίᾳ, ἰδέᾳ, καὶ διαίτᾳ ὁκοίᾳ, ἢ ὥρῃ ἔτεος, ὁκοίως ἄγωμεν, καὶ τὰ τοιαῦτα. διὰ γὰρ τούτων ὡς ὁρᾷς καθολικώτερον ἡμᾶς διδάσκει, παραινῶν καὶ τὰς φύσεις τῶν φαρμάκων εἰδέναι, καὶ τὸν καιρὸν ἐξετάζειν, ἐν ᾧ τις τὸ φάρμακον μέλλει λαμβάνειν, καὶ τὰς κράσεις τῶν λαμβανόντων ἐπιβλέπειν. εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς, οἱ μὲν δυσκόλως λαμβάνειν δυνάμενοι, ὡς καὶ πέπτειν αὐτὰ πολλάκις, ἢ κατὰ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν κακοῦσθαι, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τροφὴν αὐτοῖς γίνεσθαι αὐτὸ τὸ φάρμακον. ἔνιοι δὲ ἀφυῶς οὕτως ἔχουσι πρὸς τὰς φαρμακείας, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ χρῆσθαι δύνασθαι, ἀποστρέφεσθαι τε αὐτοῖς τὸν στόμαχον, καὶ πρὸ τῆς χρήσεως ἐκλύεσθαι ῥᾳδίως. ταῦτα γοῦν ὡς ἐγώ γε νομίζω, καὶ τῶν παλαιῶν ἰατρῶν οἱ ἄριστοι παρ' αὐτοῦ μαθόντες οὕτως ἀρίστας, καὶ τὰς συνθέσεις ἐποιοῦντο τῶν φαρμάκων, ἐκ τῆς ἑκάστου φύσεως αὐτῶν τὴν τέχνην τῆς συνθέσεως ποιούμενοι, καὶ τὰ μὲν ἐπιτεταμένα ταῖς ποιότησιν αὐταῖς, τῇ τῶν ἄλλων μίξει καθαιροῦντες, ὁμοίως δὲ καὶ ἀμβλύνοντες τὰ δριμέα, καὶ ὅλως πρὸς τὴν ἑκάστου λοιπὸν τῶν παθῶν διαφορὰν, καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν σύγκρισιν ἐντέχνως τοῖς φαρμάκοις χρώμενοι. διόπερ οἶμαι καὶ ταύτην τὴν θηριακὴν περὶ ἧς ἡμῖν ὁ πᾶς οὗτος λόγος φιλοτίμως τετεχνολόγηται, ἐκ πλείστων καὶ τῶν καλλίστων φαρμάκων συνεσκεύασαν. λογισάμενοι γὰρ τῶν πονηρῶν θηρίων τὰ δήγματα, ὅτι ἐστὶν ἄφυκτα, καὶ τῶν δηλητηρίων φαρμάκων τὰ συμπτώματα, ὅτι ἐστὶ θανατικά. προσεπιλογισάμενοι δὲ καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς φύσεσι πολλὴν οὖσαν διαφορὰν, καὶ ὅτι ἄλλο φάρμακον ἄλλῳ ἁρμόζειν πέφυκεν, εἰκότως αὐτῆς ἀκριβῆ τε καὶ ποικίλην ἐποιήσαντο τὴν σκευασίαν, ὡς διὰ τοῦτο, καὶ ἀπταίστως αὐτὴν ἐπὶ τούτων ἁπάντων τυγχάνειν τοῦ τέλους, καὶ διὰ τὸ ἀναγκαῖον τῆς χρείας, καὶ περισπούδαστον πάνυ τοῖς ἀνθρώποις γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἐμοὶ τῶν ἐν τοῦ βίου χαλεπώτερον εἶναι δοκεῖ τῶν δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ τῶν δακετῶν θηρίων. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεινοτάτων, καὶ φυλακὴν ἔχει τὴν ἀπ' αὐτῶν φυγήν, ταῦτα γὰρ τὴν μεγίστην τοῖς ἀνθρώποις ἐπιβουλὴν ἐργάζεται. διὰ γὰρ τὸ ἀφύλακτον, τίς οὐκ εἰδὼς, ἑαυτῷ πολλάκις προσφέρει τὸ φάρμακον, καὶ ἄλλως ἀγνοῶν, εἶτα δηχθεὶς ὑπό τινος θηρίου, αἰφνίδιον τελευτᾷ. ἐμοὶ δὲ καὶ ἐξ ἱστορίας τις ἐμήνυσε λόγος, ὡς ἄρα πολεμεῖν ῥωμαίοις τις ἐθέλων, καὶ τὸ δυνατὸν ἐκ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως οὐκ ἔχων, ἄνθρωπος δέ φησι καρχηδόνιος οὗτος ἐμπλήσας

πολλὰς χύτρας θηρίων τῶν ἀναιρεῖν ὀξέως δυναμένων, οὕτως αὐτὰ προσέβαλε πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ τὸν πεμπόμενον οὐ νοοῦντες, καὶ διὰ τοῦτ᾽ ἀφύλακτοι μένοντες, οὐ γὰρ ἦν τοιαῦτα εἰθισμένα ἐν τοῖς πολεμίοις πέμπεσθαι βέλη, ταχέως περιπίπτοντες ἀπέθνησκον, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ τοιαύτῃ πρὸς τὸ πολεμεῖν πανουργίᾳ, ὥσπερ τι καὶ αὐτὸς θηρίον ὑπάρχων, διέφυγε τῶν ἐναντίων τὰς χεῖρας. διόπερ οἶμαι καὶ εἰς τὰς τοιαύτας χρείας ὑμῖν τοῖς ὑπορέχουσι, καὶ τοῖς τῶν στρατοπέδων ἄρχουσιν, ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον, διὰ τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐνίοτε γινομένην ἀνάγκην. πάλαι μὲν οὖν καὶ αὐτὸ χωρὶς τῆς τῶν θηρίων μίξεως σκευαζόμενον τὸ φάρμακον, ὁμοίως ἐποίει πρὸς τὰ τοιαῦτα καρτερῶς. ἀεὶ δὲ τῶν ἰατρῶν φιλοτίμως πρὸς τὴν κατασκευὴν αὐτῆς ἐχόντων, καὶ ἄλλο συμμίσγειν ἐπινοούντων, οὕτως τις προσεπενόησε, καὶ ἔμιξεν αὐτῇ τὰ θηρία. Ἀνδρόμαχος δέ φασιν οὗτος ἀνὴρ ἦν ἀξιόλογος ἰατρὸς, καὶ οὐ πολὺ πρὸ ἡμῶν γεγενημένος. συνῆν γὰρ τῷ Νέρωνι, ᾧ καὶ προσεφώνησε, γράψας αὐτὴν ἔπεσι, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ τὴν σκευασίαν, καὶ παραθήσομαί γέ σοι αὐτὰ τὰ ἔπη, ἵνα μηδὲ τούτων ἀνίστορος ᾖς, οὕτω φιλόκαλος ὤν, ἐκεῖνο πρότερον εἰπὼν, ὅτι διὰ τὸ τὸν ἐπινοήσαντα μίξαι τῷ φαρμάκῳ τὰ θηρία εἰκότως, οὐχ ὅτι μόνον πρὸς τὰ ἀπ᾽ αὐτῶν δήγματα ἁρμόζει καλῶς, θηριακὴ ἂν λεχθείη πρὸς ἡμῶν, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ θηρία λοιπὸν ἐν τῇ σκευασίᾳ μιγνύμενα ἔχει, προσηκόντως δὲ ἀμφοτέρων τῶν σημαινομένων, ἑτοίμως ἂν θηριακὴ λέγοιτο. ἔστι δὲ τὰ ἔπη ταῦτα.

Ἀνδρομάχου πρεσβυτέρου θηριακὴ δι᾽ ἐχιδνῶν ἡ καλουμένη Γαλήνη.

Κλῦθι πολυθρονίου βριαρὸν σθένος ἀντιδότοιο
Καῖσαρ ἀδειμάντου δωτὴρ ἐλευθερίης. &c. *Reliquos qui sequuntur uersus uide paulò superius, fol. 428. ubi eodem ordine habentur, quare hic omittendos censuimus.*

Τούτων οὖν τῶν ἐπῶν οὐκ ἀφυῶς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γεγραμμένων, σκέψασθαι ἀναγκαῖον ἔμοιγε δοκεῖ, τί δή ποτε πολλῶν ὄντων τῶν τοιούτων θηρίων, οὐχὶ τῶν ἄλλων τινὸς, ἀλλὰ τῶν ἐχιδνῶν τὰς σάρκας ἐπιτηδείους εἰς τὴν μίξιν εἶναι νομίζομεν. αὐτὸς μὲν γὰρ, ὡς ὁρᾷς, περὶ τούτων οὐδὲν ἔγραψεν. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσι τῶν ἄλλων θηρίων αὗται, μὴ τοσαύτην ἐν τοῖς σώμασι τὴν φθοροποιὸν δύναμιν ἔχειν. ὁ μὲν γὰρ βασιλίσκος, ἔστι γὰρ τὸ θηρίον ὑπόξανθον, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς ὑπεροχὰς ἔχον, ὥς φασιν, ὅτι καὶ ὁραθεὶς μόνον, καὶ συρίττων ἀκουσθεὶς, ἀναιρεῖ τοὺς ἀκούσαντας, καὶ τοὺς ἰδόντας αὐτὸν, καὶ ὅτι τῶν ἄλλων ζώων, εἴτι καὶ ἅψαιτο τοῦ ζώου ἀνῃρημένου, καὶ αὐτὸ τελευτᾷ εὐθέως, καὶ διὰ τοῦτο πᾶν αὐτοῦ τὸ γένος τῶν ἄλλων θηρίων ἐγγὺς εἶναι φυλάττεται. ὁ δὲ δρύϊνος ὄφις ἐν ταῖς τῶν δρυῶν ῥίζαις τὸν βίον ποιούμενος, οὕτως πονηρός ἐστι πρὸς τὸ διαφθεῖραι κακῶς, ὥστε εἴ τις, φασὶν, αὐτοῦ ἐπιβαίη, ἐκδέρεσθαι αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ οἴδημα πολὺ γίνεσθαι καθ᾽ ὅλων τῶν σκελῶν. καὶ ἔτι τὸ θαυμασιώτερον φασὶν, ὅτι καὶ εἰ θεραπεύειν τις ἐθέλοι, τούτων τὰς χεῖρας ἐκδέρεσθαι. εἰ δέ τις καὶ ἁμιλλώμενος, αὐτὸ ἀποκτεῖναι βούλοιτο τὸ θηρίον, λέγουσιν αὐτὸν μοχθηρὸν νομίζειν εἶναι πᾶν τὸ εὐφραντὸν, καὶ μηδενὸς ἄλλου ὀσφραίνεσθαι δύνασθαι. ὁ δὲ αἱμόρρους, καὶ ἡ αἱμορροῒς, τοῖς ἑαυτῶν ὀνόμασιν ὁμοίαν ποιοῦνται τῶν ἀνθρώπων τὴν διαφθοράν. αἱμορραγοῦντες γὰρ διὰ τοῦ στόματος, καὶ τῶν μυκτήρων, καὶ τοῦ παντὸς σώματος, οὕτως ἀπόλλυνται. ὥσπερ γε καὶ οἱ ἀπὸ τῆς διψάδος ὑπὸ τοῦ καύσου διαφθειρόμενοι κακῶς, καὶ γὰρ οὗτοι διψῶντες πάνυ καὶ διακαιόμενοι σφοδρῶς, ἐνίοτε καὶ διαρρηγνύμενοι, τελευτῶσιν. ὁ δὲ ἀκοντίας ἐκτείνας ἑαυτὸν πάνυ, καὶ ὥσπερ τι ἀκόντιον ἐφαλλόμενος τοῖς σώμασιν, οὕτως ἀναιρεῖ. καὶ τῶν ἀσπίδων ἡ λεγομένη πτυὰς ἐπανατείνασα τὸν τράχηλον, καὶ συμμετρισαμένη τὸ τοῦ διαστήματος μῆκος, ὥσπερ τότε λογικὸν γιγνόμενον τὸ θηρίον, εὐστόχως ἐμπτύει τοῖς σώμασι τὸν ἰόν. τούτων γοῦν φασι τῶν θηρίων τινὶ, τριπλοῦν γάρ ἐστι τὸ εἶδος τῶν ἀσπίδων, ταύτης τε καὶ τῆς μὲν χερσαίας λεγομένης, τῆς τε χελιδονίας καλουμένης, τὴν βασιλίδα Κλεοπάτραν βουληθεῖσαν λαθεῖν τοὺς φυλάττοντας, ταχέως τε καὶ ἀνυπόπτως ἀποθανεῖν. ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν ὁ Αὔγουστος νικήσας τὸν Ἀντώνιον, ζῶσαν λαβεῖν ἠβούλετο, καὶ ζῆν, καὶ διὰ σπουδῆς φυλάττειν ὡς εἰκὸς, ἵνα δείξῃ Ῥωμαίοις ἐν τῷ θριάμβῳ τὴν οὕτω διάσημον γυναῖκα. ἡ δὲ συνεῖσα, φασὶ τοῦτο, καὶ ἑλομένη μᾶλλον ἔτι βασίλισσα οὖσα ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι, ἤπερ ἰδιώτης Ῥωμαίοις φανῆναι, τότε ἐμηχανήσατο τῷ θηρίῳ τούτῳ τὸν θάνατον αὐτῆς. καί φασιν αὐτὴν καλέσαι τὰς πιστοτάτας δύο γυναῖκας, αὗται δὲ ἦσαν αἱ πρὸς τὸ κάλλος αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον τοῦ σώματος ὑπηρετεῖν ἡρμοσμέναι, καὶ τοῖς ὀνόμασι λεγόμεναι, Νάειρα καὶ Καρμιόνη. ἡ μὲν ἀναπλέκουσα τὰς τρίχας εὐπρεπῶς, ἡ δὲ ἀποτέμνουσα τὰς ὑπεροχὰς τῶν ὀνύχων εὐφυῶς, εἶτα κελεύσασα σταφυλαῖς τε καὶ σύκοις κεκρυμμένον εἰσκομισθῆναι τὸ θηρίον, ἵνα ὡς ἔφην τοὺς φυλάττοντας λάθῃ, προπειρασαμένη αὐτὸ πρότερον ἐπὶ τούτων τῶν γυναικῶν, εἰ ὀξέως ἀναιρεῖν δύναται, καὶ μετὰ τὸ ταύτας ταχέως ἀνελεῖν, λοιπὸν αὐτῇ. ἐφ᾽ ᾧ δὴ καὶ τὸν Αὔγουστον πάνυ καταπλαγῆναι λέγουσι, τῶν μὲν μέχρι τοῦ συναποθανεῖν αὐτῇ τοσαύτην φιλοστοργίαν, τῆς δὲ τὸ μὴ βουληθῆναι ζῆν δουλικῶς, ἀλλ᾽ ἑλέσθαι μᾶλλον ἀποθανεῖν εὐγενῶς. καὶ γὰρ λέγουσιν αὐτῆς εὑρεθῆναι τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν κειμένην, καὶ κρατοῦσαν τὸ διάδημα ὡς εἰκὸς, ἵνα καὶ μέχρι τότε τοῖς ὁρῶσι βασίλισσα οὖσα βλέπηται. ὥσπερ καὶ ὁ τραγικὸς ποιητὴς ἡμῖν λέγει τὴν Πολυξένην, ὅτι καὶ αὐτὴ ἀποθνήσκουσα, ὅμως πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν, εὐσχημόνως πεσεῖν. οἱ δὲ τὸ μὲν τῆς γυναικὸς πρὸς τὸ λαθεῖν εὐμήχανον, τοῦ δὲ θηρίου πρὸς τὸ ἀποκτεῖναι τάχος βουλόμενοι ἡμῖν δεῖξαι τῷ λόγῳ, λέγουσιν αὐτὴν μὲν ἐνδακεῖν τὸν ἑαυτῆς βραχίονα μεγάλῳ πάνυ καὶ βαθεῖ τῷ δήγματι. ἐργασαμένην δὲ εἴς τι σκεῦος εἰσκομισθῆναι αὐτῇ τὸν ἰὸν τοῦ θηρίου, ἐγχέαι τῷ τραύματι, καὶ οὕτω διαδοθέντος αὐτοῦ, μετ᾽ οὐ πολὺ λαθοῦσαν τοὺς φυλάσσοντας, εὐκόλως ἀποθανεῖν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἀτερπῶς ἱστορείσθω, διὰ τὴν σὴν ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις φιλοτιμίαν, καὶ ἵνα διὰ τοῦτο τὴν ὀξύτητα πρὸς τὸ ἀποκτεῖναι τούτων τῶν θηρίων ὦμεν εἰδότες. ὀξεῖα γάρ ἐστιν ἀληθῶς πρὸς τὸ ἀναιρεῖν ταῦτα τὰ θηρία. καὶ πολλάκις γὰρ ἐθεασάμην ἐγὼ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀλεξανδρείᾳ τὸ τάχος τοῦ ὑπ᾽ αὐτῶν γιγνομένου θανάτου. ὅταν γάρ τινα τούτῳ τῷ νόμῳ τῆς κολάσεως κατακριθέντα, φιλανθρώπως καὶ ταχέως ἀποκτεῖναι θέλωσι, προσβάλλοντες αὐτῶν τοῖς στέρνοις τὸ θηρίον, καὶ ποιήσαντες ὀλίγον περιπατῆσαι,

σαι, οὕτω ταχέως ἀναιροῦσι τὸν ἄνθρωπον. ὁρᾷς οὖν ὅπως ἡμεῖς δεόντως οὐδὲν τῶν τοιούτων θηρίων ἐγκαταμίγνυμεν τῷ φαρμάκῳ διὰ τὴν τοσαύτην ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν φθοροποιὸν δύναμιν. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἐχιδνῶν, οὐχ ὅλα τὰ ζῶα εἰς ἀντίδοτον πέμπομεν, ἀλλ' ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς οὐρὰς, οὕτω τοῖς ἄλλοις αὐτῶν σώμασιν εἰς τὴν μίξιν χρώμεθα, καὶ τοῦτο οὐ παρέργως, οὐδ' ἄνευ λόγου τινὸς ποιούμενοι, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ κεφαλαὶ τὸν κάκιστον τῶν χυμῶν, αὐτὸν τὸν ἰὸν ἐν αὐταῖς ἔχουσι, διὰ ταῦτ' ἀποκόπτειν αὐτὰς πειρώμεθα, ἵν' ὀλιγώτερον τῆς ἀπ' αὐτῶν δυνάμεως ἔχῃ τὸ φάρμακον, τῆς τούτων φύσεως μεταβλητικήν τινα δύναμιν εἰς τὸν ἰὸν ἐχούσης, ὥσπερ δὴ καὶ ἐν τοῖς παραστάταις τὸ σπέρμα, καὶ ἐν τοῖς μαζοῖς τὸ γάλα μεταβαλλόμενον γίνεται. ἡ δὲ ἔχιδνα τῶν ἄλλων ἁπάντων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ διαφθεῖραι κακῶς ἐπιτηδειοτέραν ἔχει. φασὶ γὰρ αὐτὴν ἀνοίγουσαν τὸ στόμα πρὸς τὸ δέξασθαι τοῦ ἄρρενος τὸν θορὸν, μετὰ τὸ λαβεῖν, ἀποκόπτειν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, καὶ τοῦτον αὐταῖς εἶναι τῆς πονηρᾶς συμπλοκῆς τὸν τρόπον. εἶτα ἀπὸ τοῦ σπέρματος τὰ ζῶα γενόμενα, κατά τινα φυσικὴν ἄμυναν, ἀναβιβρώσκειν μὲν τῆς μητρὸς τὴν γαστέρα, ἐκθρώσκειν δὲ εἰς τὰ ἔξω, καὶ οὕτως αὐτὰ εἰς ἐκδικίαν τοῦ πατρὸς ἀναιρεῖν τὴν μητέρα. ἅπερ ἡμῖν ὁ καλὸς Νίκανδρος ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτοῦ οὐκ ἀφυῶς γράφει, καὶ ἔστι τὰ ἔπη ταῦτα.

μὴ σύ γ' ἐνὶ τριόδοισι τύχης ὅτε δῆγμα πεφυγὼς
πέρκνος ἔχις θύησι τυπὴν τῆς χολοέσσης ἐχίδνης.
ἡνίκα θορνυμένου ἔχιος θολερῷ κυνόδοντι,
θουρὰς ὀδὰξ ἐμφῦσα, κάρην ἀπέκοψεν ὁμεύνου.
οἱ δὲ πατρὸς λώβην μετεκίαθον αὐτίκα τυτθοὶ
γεινόμενοι ἐχιῆες, ἐπεὶ διὰ μητρὸς ἀραιὴν
γαστέρ' ἀναρρήξαντες ἀμήτορες ἐξεγένοντο.

Τὰς δὲ οὐρὰς, καὶ αὐτὰ ἀφαιροῦμεν τὰ ἔσχατα τοῦ σώματος, ὥσπερ οὐρᾶς ὄντα μέρη, καὶ ὡς οἶμαι τὸ ῥυπαρώτερον τῆς οὐσίας ἕλκοντα μᾶλλον, καὶ πλείονά γε τὴν ὁλκὴν διὰ τὴν κίνησιν ποιούμενα, ὥσπερ τὰ πρὸς ταῖς οὐραῖς τῶν ἰχθύων μέρη διὰ τὴν πολλὴν κίνησιν τροφιμώτερα εἶναι λέγουσι. μὴ θαυμάζῃς δὲ, εἰ μετὰ τὴν τούτων ἀποκοπὴν τὰ λοιπὰ σώματα τῶν ζώων ἰσχυρότερον ποιεῖ τὸ φάρμακον, τῆς ἐμφύτου πρὸς τὸ σώζειν δυνάμεως, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς σαρξὶν αὐτῶν καταμεμιγμένης. ὥσπερ δὴ καὶ ἐπ' ἄλλων ζώων πολλὰ τῶν μερῶν, οὐκ ὀλίγα τῶν παθῶν ἀγωνιστικῶς θεραπεύεσθαι οἴδαμεν. ἐνίοις γοῦν βοηθοῦσιν αἱ κεφαλαὶ τῶν μυῶν, καυθεῖσαι γὰρ καὶ μετὰ μέλιτος χριόμεναι, τὰς ἀλωπεκίας ἰᾶσθαι δύνανται, καὶ τοῦ ἰκτίνου τὴν κεφαλὴν φασὶν ὁμοίως τοὺς ποδαγριῶντας ὠφελεῖν, εἴ τις αὐτῆς ξηρανθείσης ἄνευ τῶν πτερῶν, ὅσον ὑπὸ τοῖς τρισὶ δακτύλοις ἐπιπάσας ὕδατι πίνειν ἐθέλοι. καὶ τῶν μερῶν δὲ πολλάκις αὐτὰ μόνα τὰ μόρια, τινὰ τῶν παθῶν ἰᾶσθαι δύνανται. ὁ γοῦν τῆς καμήλου ἐγκέφαλος ξηρανθεὶς, καὶ μετ' ὄξους πινόμενος, ἐπιληπτικοὺς ἰᾶται, καὶ ὁ τῆς γαλῆς ὁμοίως. ὁ δὲ τῆς χελιδόνος μετὰ μέλιτος πρὸς ὑποχύσεις ποιεῖ. καὶ ὁ τῶν προβάτων σκευασθεὶς ὁμοίως, ταῖς τῶν παίδων ὀδοντοφυΐαις ἄκρως βοηθεῖ. τοῦ δὲ ταυρείου κέρατος τὸ ξύσμα μεθ' ὕδατος πινόμενον, αἱμορραγίας ἐπέχει. καὶ οἱ μηροὶ δὲ καιόμενοι, ἐπέχουσι τὸ αἷμα. πολλάκις δὲ καὶ τὴν γαστέρα λελυμένην, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἵστησι. τὸ δὲ τοῦ ἐλάφου κέρατος ῥίνημα καιόμενον, καὶ μετ' οἴνου λειούμενον, εἶτα περιπλασσόμενον, τοὺς σειομένους ὀδόντας πήγνυσιν, ὥσπερ δὴ καὶ τὸν ἀστράγαλον τοῦ βοὸς τοῦτο ποιεῖν δύνασθαι λέγουσιν. ἐξάγει δὲ καὶ στρογγύλην ἕλμινθα μετὰ μέλιτος πινόμενος, καὶ μετ' ὀξυμέλιτος σπλῆνα τήκει, καὶ τὰς λεύκας καταχριόμενος, συμμέτρως δὲ ἀφροδισιαστικός ἐστιν. οἱ δὲ τοῦ κάστορος ὄρχεις ὁμοίως πινόμενοι, σπασμοὺς ἰῶνται. πολλὰ δὲ τῶν ζώων καὶ τὰς χολὰς ἑαυτῶν ἔχει βοηθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ δυναμένας, καὶ τὰ στέατα, καὶ τοὺς μυελοὺς, καὶ τὸ γάλα, καὶ τὸ δέρμα, καὶ τὸ αἷμα αὐτὸ, καὶ τῶν ὄφεων τὸ γῆρας. ἤδη δὲ καὶ τὰς ἀφόδους αὐτῶν ὠφελούσας τινὰς εἴδομεν. ἡ γοῦν τῆς βοὸς ἄφοδος ξηρὰ κεκαυμένη, τρισὶ κοχλιαρίοις ὑδρωπικοὺς βοηθεῖ. καὶ ἡ τῶν μυῶν ἄφοδος λεία μετ' ὄξους, ἀλωπεκίας θεραπεύει. ἐν ποτῷ δὲ λαμβανομένη, τοὺς ἐν κύστει θρύπτει λίθους. τὸ δὲ τοῦ χηνὸς στέαρ, τὰς φλεγμονὰς μετὰ ῥοδίνου ἰᾶται, καὶ ὁ τοῦ ἐλάφου μυελὸς παρηγορικώτατόν ἐστι φάρμακον. τὸ δὲ τῆς βοὸς γάλα πινόμενον, δυσεντερικοῖς βοηθεῖ. τῆς δὲ ὑαίνης ἡ χολὴ μετὰ μέλιτος πρὸς ὀξυδερκίαν ποιεῖ, καὶ τὰς ὑποχύσεις διαφορεῖ ἐγχριομένη. τοῦ δ' ἱπποποτάμου τὸ δέρμα καιόμενον, καὶ μετὰ ὕδατος λεῖον ἐπιτιθέμενον, φυμάτων σκορπιστικὸν γίνεται. ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ἐχίνου δέρμα, λεῖον ἐπιτιθέμενον ταῖς ἀλωπεκίαις, θαυμαστῶς ἀναφύει τὰς τρίχας. τὸ δὲ τῆς ἀσπίδος γῆρας τριφθὲν μετὰ μέλιτος, καὶ ὑπαλειφόμενον, ὀξυδερκέστατόν ἐστιν. καὶ ὅλως πολλή τις ἐστὶν ἡ τῶν τοιούτων ὕλη, ἣν οὐκ εὔκαιρον εἶναι νομίζω νῦν ἀναγράφειν, ἵνα μὴ μακρὸς ὑμῖν ὁ λόγος γένηται, ἀρκούντων εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου, καὶ μόνων μοι τῶν προειρημένων. ἐκεῖνο δὲ ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰδέναι, ὅτι τῶν ζώων αὐτῶν ὅλα τὰ σώματα πολλάκις τοῖς ἀνθρώποις βοηθεῖ. καρκίνος γοῦν ὁ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, λειωθεὶς καὶ καταπλασθεὶς, ἀνεκβάλλει τοὺς σκόλοπας καὶ τὰς ἀκίδας. καὶ ἡ †καρὶς ὁμοίως λειωθεῖσα, μετὰ βρυωνίας ῥίζης πινομένη, ἕλμινθας ἐξάγει. ὁ δὲ σκορπίος σὺν ἄρτῳ ἐσθιόμενος ὀπτὸς, θρύπτει τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ γῆς ἔντερον μετ' οἴνου πινόμενον, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. εἰ δέ τις αὐτὰ τρίβων ἐν μελικράτῳ λάβοι ἰκτεριῶν, εὐθέως καθαρθεὶς ἀπαλλάσσεται. πολλάκις δὲ καὶ σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἐπιτιθέντα τῶν ποδαγρῶν ταῖς φλεγμοναῖς ἥρμοσαν. ὁ δὲ ἱέραξ ἑψηθεὶς μετὰ μύρου σουσίνου, ἀμβλυωπίας ἰᾶται. καὶ ὁ κάνθαρος δὲ θεραπεύει τὰς ὠταλγίας, ἀποζεσθεὶς ἐλαίῳ καὶ ἐνσταζόμενος εἰς τὸ οὖς. ὁ δὲ κορυδαλὸς ὀπτὸς τρωγόμενος, θαυμασίως τοὺς κωλικοὺς πολλάκις ὠφέλησεν, καὶ ἵνα μᾶλλον τὴν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν δύναμιν θαυμάσῃς, ἐκεῖνό σοι φιλοτιμότερον διηγήσομαι. πολλὰ γὰρ καὶ ὁραθέντα μόνον, τὴν ἑαυτὸν ἰσχὺν ἐπιδείκνυνται. ὁ οὖν ἀσκαλαβώτης ὁραθεὶς ὑπὸ τῶν σκορπίων, ὑποπήγνυσιν αὐτοὺς, καὶ οὕτως ἀναιρεῖ. ἡ δὲ ἀμφίσβαινα, ἔστι δὲ τὸ ζῶον ἀμφικέφαλον, ὥσπερ δὴ καὶ τῶν πλοίων τὰ ἀμφίπρωρα, τῆς φύσεως τῷ περιττῷ τῆς οὐσίας δύο κεφαλὰς ἔχειν αὐτῇ χαρισαμένης. τοῦτο δὴ φασὶ τὸ ζῶον εἰ ὑπερβάλλῃ γυνὴ κατὰ γαστρὸς ἔχουσα, ἐκτιτρώσκει τὸ παιδίον κακῶς, ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τὰ τῶν ἐχιδνῶν σώματα ἀποκοπέντων, τοῖς τῶν μερῶν ἐκείνων ὁμοίως, ἔτι πρὸς τὸ βοηθεῖν τὴν ἰσχὺν ἔχει. ἐπέδειξα γὰρ ὡς οἶμαι φιλοπόνως, ὅτι καὶ ὅλα μὲν τὰ ζῶα τοῖς ἀνθρώποις βοηθεῖ ποτε, ἐάν †κανθαρὶς

ὅτι δὲ καὶ αὐτὰ μόνα τὰ μέρη. ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν τὰ οὕτω μικρὰ μόρια. ἐκεῖνο δὲ ἀναζητῆσαι τῷ λόγῳ μᾶλλον ἐστὶν ἀναγκαῖον, ὅπερ καὶ τοῖς πολλοῖς θαυμασίας ἄξιον εἶναι δοκεῖ. αὐτὰ γὰρ τὰ θηρία ὄντα τοῖς σώμασι πολέμια, καὶ οὕτω τὸν ἄνθρωπον ἀναιροῦντα ὀξέως, πῶς πάλιν αὐτὰ τοῖς ὑπ' αὐτῶν γινομένοις δήγμασι βοηθεῖν δύναται, καὶ μόνα διασώζειν ἐκ τοῦ τοιούτου κακοῦ τὸν ἄνθρωπον. καί φησί τις ἀρχαῖος λόγος, ὅτι τινὰ τῶν ζώων ὁμιλήσαντα μὲν ἐν τῷ δάκνειν τῷ ἐκ τοῦ δήγματος ἀποκρινομένῳ ἀνθρωπείῳ αἵματι, ἀναιρεῖ τοὺς δακνομένους. μὴ γευσάμενα δὲ τοῦ αἵματος, ἀλλ' οὕτως ἐσθιόμενα, τοὺς δηχθέντας διασώζειν πέφυκεν. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλγνίου μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων νίνου καλουμένου, τὸ αὐτὸ ἱστορεῖσθαι λέγουσι. φασὶ γὰρ τοὺς δάκας καὶ τοὺς δαλμάτας περιπάττειν αὐτὸ ταῖς ἀκίσι τῶν βελῶν, καὶ οὕτως ὁμιλῆσαν μὲν τῷ αἵματι τῶν τιτρωσκομένων ἀναιρεῖν δύνασθαι, ἐσθιόμενον δὲ ὑπ' αὐτῶν ἀβλαβὲς εἶναι, καὶ μηδὲ κακὸν αὐτοὺς ἐργάζεσθαι, καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν γε ἀναιρουμένας ἐλάφους ἐν τῷ κατατοξεύεσθαι, μηδ' αὐτὰς ἐσθιομένας, κακόν τι τοὺς ἐσθίοντας διατιθέναι λέγουσιν. ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος οὐ δοκεῖ μοι αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν εὕρεσιν τοῦ ὑφ' ἡμῶν ζητουμένου, ἐμπειρικός τις ὢν καὶ μόνον τὸ γινόμενον διηγούμενος. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς ἐμπειρικοὺς οὐκ ἀποδέχομαι, ὅτι καὶ αὐτοί, ὥσπερ ἰδιῶται μόνον ὁρῶντες τὸ βλεπόμενον, θαυμάζουσι μὲν τὸ γινόμενον, τοῦ δὲ γινομένου, τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦσιν. οἱ μὲν μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐπιζητοῦντες μαθεῖν, ἀλλ' ἀποκνοῦντες αὐτὴν εὑρεῖν τῷ λόγῳ, καὶ μόνον τῶν γινομένων ἀποπειρώμενοι, καὶ τὴν τῶν πολλάκις ὁρωμένων ἐμπειρίαν ἀρκεῖν αὐτοῖς εἰς τὸ ἰατρεύειν λέγοντες, τὸν αὐτὸν ἔχουσιν ὡς ὁρᾷς τοῖς ἰδιώταις τοῦ θαύματος τρόπον. οἱ δὲ τούτων φιλοτιμότεροι, ὁμολογοῦσι μέν, ὅτι χρή τι ἐπιστημονικώτερον τῶν ἰδιωτῶν εἰς τὰ τοιαῦτα ἔχειν τοὺς ἰατρούς, εὑρεῖν δὲ ἀδυνατοῦντες, καὶ τὸ ζητεῖν περιττὸν εἶναι νομίζουσιν. ἀλλ' ἡμεῖς πλέον εἶναι τούτων τὸ φιλότιμον εἰς τὴν τέχνην ἔχοντες, καὶ τὰ γινόμενα μόνον βλέπειν ἰδιωτικῶς μὴ θέλοντες, οὔτε τὴν ἐμπειρίαν ἐκβάλλομεν, καὶ συναρμόζοντες αὐτῇ τὸν λόγον ὅταν ἐνδέχηται, τελείαν οὕτω καὶ λογικὴν ἀναγκαίως ἔχομεν τὴν τέχνην, οὐχ ἵνα μόνον εὕροιμεν ὅπως γίνεται φιλοπονοῦντες εὑρεῖν, ἀλλ' ἵνα τι καὶ εἰς τὴν θεραπείαν εὔχρηστον ἐκ τοῦ εὑρεθέντος μάθωμεν. κἀνταῦθα οὖν ἐπαγωνισώμεθα τῷ λόγῳ, ἵνα εὕρωμεν τοῦ γινομένου τὴν αἰτίαν. θαυμαστὸν γὰρ ὡς εἴγε ἐκ τῆς περὶ τὸ ζητεῖν αὐτὸ φιλοτιμίας, ἐξ ἑτοίμου καὶ αὐτό, ὥσπερ ἀμειβόμενον ταχέως εὑρίσκεται, καὶ ἵνα σοι πιστότερον ποιήσω τὸν λόγον, ἀπ' ἄλλων τινῶν ἐν τοῖς ἔργοις σαφῶς ὁρωμένων, τὴν ἀπόδειξιν ποιήσομαι, καὶ ἔξωθέν γε ἐπιτιθεμένων μόνον, καὶ διὰ τοῦ στόματος λαμβανομένων. τοὺς γὰρ ὑπὸ τῶν κροκοδείλων βρωθέντας, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στέατος ἐπιτιθεμένου τοῖς τραύμασιν ἄκρως βοηθουμένους οἴδαμεν, καὶ τῆς μυγάλης τὰ δήγματα, καὶ αὐτὰ ἀναιροῦντα, ὑπ' αὐτῆς πάλιν τῆς μυγάλης τριβομένης, καὶ ἐπιτιθεμένης ἀνωδύνως θεραπεύεται. ὁμοίως δὲ αὐτοὶ οἱ ἐχιόδηκτοι ἀπαλλάττονται τοῦ κινδύνου, εἴ τις αὐτῶν λειώσας τὰ σώματα, ἐπιθείη αὐτοῖς τοῖς τραύμασιν. οὐκ ἀλόγως καθ' ἡμᾶς, ὡς ἔφην, καὶ τῶν τοιούτων γινομένων, μήτε τοσαύτην δύναμιν ἐχόντων, ὡς καὶ ἀποκτεῖναι δύνασθαι, κατὰ διάδοσίν τε τῆς δυνάμεως χωρούσης εἰς τὸ βάθος τῶν σωμάτων. ὥσπερ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν καταπλασμάτων, καὶ αὐτὸ γινόμενον ὁρῶμεν, τῆς ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν δυνάμεως συμμέτρου γινομένης, καὶ θεραπεύειν λοιπόν, ἀλλ' οὐκ ἀναιρεῖν δυναμένης. τὸ δὲ ἐπὶ τῆς θηριακῆς γινόμενον, φανερώτερον ἔχει τὸν λογισμόν. φημὶ γάρ, ὅτι διὰ τοῦτο ταῦτα ἀναιροῦντα τὰ θηρία, βοηθεῖ τοῖς ὑπ' αὐτῶν δακνομένοις, ἐπειδὴ πλείων ἐν τούτοις ἐνοῦσα ἡ φθοροποιὸς δύναμις, ταῖς κεφαλαῖς ἀφαιρουμέναις συναποκόπτεται. καὶ ἐπεὶ τὴν ἐν τοῖς ἄλλοις μέρεσιν αὐτῶν ὑπολειπομένην δύναμιν ταῖς σκευασίαις ἡμεῖς ἀπαμβλύνομεν ἕψοντες αὐτάς, καὶ τῶν ἁλῶν, καὶ τοῦ ἀνήθου οὐκ ὀλίγα τῷ ὕδατι μιγνύντες, οὐχ ἡδύσματος μόνου χάριν τὴν μίξιν τῶν τοιούτων ποιούμενοι, ἀλλ' ἵνα ἐκτήξωμεν τὰ σώματα, καὶ οὕτως αὐτὰ ὀλίγον τὸν ἰόν, ἢ μηδ' ὅλως ἔχειν ἐργασόμεθα. τὸ δὲ πλεῖστον αὐτῇ τῆς δυνάμεως εἰς τὸ βοηθεῖν ἡ σκευασία παρέχεται. τοσούτοις οὖν καὶ τοιούτοις μιγνύμενα φαρμάκοις τὰ θηρία, πῶς ἂν ἔτι καὶ ἀναιρεῖν δύναιτο ἐκλυομένης τῆς οὔσης ἐν αὐτοῖς πρὸς τὸ διαφθεῖραι πονηρίας; ἔτι δὲ καὶ ἀληθέστερος ὁ λόγος φανήσεται, εἰ καὶ ἐπί τινων ὁμοίων τὴν ἀπόδειξιν αὐτοῦ ποιησόμεθα. ἡ γάρ τοι κανθαρὶς μόνη μὲν διδομένη, τὴν κύστιν ἑλκοῖ, καὶ πολέμιον αὐτῆς ἐστι τὸ φάρμακον, καὶ ἀναιρεῖ τῇ ἰσχυρᾷ δυνάμει τὸν ἄνθρωπον πολλάκις. μιχθεῖσα δ' ἄλλοις τισὶ πάλιν, αὐτῆς τῆς λύσεως γίνεται βοήθημα, καὶ ἔστι διουρητικὴ πάνυ. ὁ δὲ ὀπὸς τῆς μήκωνος, ὅτι μὲν ἐστὶν ἀναιρετικὸς μόνος ποθείς, οὐδεὶς ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ. οὗτος δὲ μετ' ἄλλων τινῶν σκευασθείς, τοῖς νοσοῦσι βοηθεῖ πολλάκις, ὡς σωτηριωδέστατον αὐτοῖς εἶναι φάρμακον. τὰς γοῦν τῶν νεφριτικῶν παρακοπὰς οὐκ ὀλιγάκις ἀγωνιστικῶς ἰάσατο, καὶ τοὺς ἐξ ἀγρυπνιῶν τὴν δύναμιν ἀφῃρημένους, ὕπνον ἐργασάμενον, θαυμασίως ἀνεκτήσατο. τοῖς δὲ φαλαγγιοδήκτοις, αὐτὰ τὰ φαλάγγια λειωθέντα, καὶ μετ' οἴνου πινόμενα, ἀπαλλακτικὰ τοῦ κακοῦ γίνεται, ὡς ἐκ τούτου μάλιστά σε πιστεύειν δύνασθαι τῷ ὑπ' ἐμοῦ λεγομένῳ. εἰ γὰρ καὶ μόνος ὁ οἶνος μιχθεὶς τοῖς θηρίοις, τὸν ἀπ' αὐτῶν τῶν θηρίων κίνδυνον ἐκφεύγειν ποιεῖ, δηλονότι καὶ ἡ θηριακὴ ἐκ τοσούτων καὶ τοιούτων τὴν σκευασίαν ἔχουσα, παιώνειόν τι φάρμακον μᾶλλον, ἀλλ' οὐκ ἀναιρετικὸν τῶν ἀνθρώπων γίνεται. ἐκεῖνο γὰρ ἐν ταῖς μίξεσι τῶν φαρμάκων γινόμενον, εἰδέναι χρή, ὅτι μηκέτι ἀποσώζεται ἡ ἑκάστου τῶν μιγνυμένων δύναμις, ἡ αὐτὴ μένουσα καὶ ἄτρεπτος, εἰς τὸ μηδὲν ἀλλοιουμένη, ἀλλ' ἕνωσίς τις ἀποτελεῖται τῶν ἁπάντων, ὅλης δι' ὅλων τῆς κράσεως αὐτῶν μιγνυμένης, καὶ μιᾶς τινος δυνάμεως ἄλλης ἐξ αὐτῶν γινομένης, ὅντινα τρόπον ἐστὶν ἰδεῖν, καὶ ἐπὶ τοῦ οἰνομέλιτος γινόμενον. ὅταν γὰρ ἡ κρᾶσις ἀμφοῖν ἀκριβὴς γένηται, οὔτε τὴν τοῦ μέλιτος γεῦσιν τὸ μέλι μιχθὲν ὅλως ἔχει, καὶ ὁ οἶνος οὐκέτ' ὢν οἶνος ἐν τῇ μίξει φαίνεται, ἀλλὰ παρ' ἑκάτερον τῶν συνελθόντων ἄλλό τι αὐτὸ δὴ τοῦτο οἰνόμελι γινόμενον ἐκ τῆς κράσεως ἀποτελεῖται. τὸ αὐτὸ δή μοι νόμιζε γίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἄλλων μὲν ἁπάντων φαρμάκων, καὶ ἐπὶ τῆς θηριακῆς δὲ μάλιστα αὐτῆς, μηκέτι τὴν ἑνὸς ἑκάστου τῶν μιγνυμένων δύναμίν τε καὶ ποιότητα αὐτὴν μένειν, ἀλλὰ συγκεκραμένων πᾶσι πάντων, καὶ ἕνωσίν τινα φυσικὴν λαμβανόντων, μίαν μὲν καὶ λοιπὴν ἄλλην ἐξ ἁπάντων τῶν μιγνυμένων, τοῦ φαρμάκου γίνεσθαι τὴν φύσιν, εἰ μὴ γὰρ ἐξ ἀτόμων καὶ τοῦ κενοῦ κατὰ τὸν Ἐπικούρειόν τε καὶ Δημοκρίτου λόγον συνέστηκε τὰ πάντα, ἢ ἐκ τινῶν ὄγκων καὶ πόρων

πόρων, κατὰ τὸν ἰατρὸν Ἀσκληπιάδην. καὶ γὰρ οὕτως ἀλλάξας τὰ ὀνόματα μόνον, καὶ ἀντὶ μὲν τῶν ἀτόμων τοὺς ὄγκους, ἀντὶ δὲ τοῦ κενοῦ τοὺς πόρους λέγων, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις τῶν ὄντων οὐσίαν εἶναι βουλόμενος, εἰκότως ἂν ἔμενεν ἀναλλοίωτα τὰ φάρμακα, κατὰ μηδὲν τρέπεσθαι, μηδ᾽ ὅλως ἐξίστασθαι τῆς αὐτῶν ποιότητος δυνάμενα. ἐπεὶ δ᾽ οὐκ ἔστιν ἀληθὴς ὁ λόγος οὗτος ὡς δείξομεν, ἀλλ᾽ ἀλλοιοῦται, ὡς ἔφην, τὰ πάντα καὶ τρέπεται ῥᾳδίως, καὶ εἰς ἄλληλα τὴν κρᾶσιν λαμβάνει, ἀνάγκη τῆς κράσεως δι᾽ ὅλων τῶν κιρναμένων γιγνομένης, τὸ ἰσχυρότερον τοῦ ἥττονος κρατεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς ταῖς ἐντέχνοις μίξεσι, πρὸς τὴν χρείαν τῆς ἐνεργείας τὰς ποιότητας τῶν φαρμάκων ἐναλλάσσομεν, οὐκ ἂν δυναμένου τούτου γενέσθαι, εἰ μικρά τινα ἦν καὶ ἀπαθῆ καὶ ἄτρεπτα τῆς οὐσίας τὰ σώματα. διόπερ δὴ καὶ πολλάκις ἐγὼ τεθαύμακα, πῶς ὁρῶντες ἐπὶ τοῦ παντὸς οὕτω γινομένας ταχείας τροπὰς, καὶ τὴν τοσαύτην ἐν ταῖς κράσεσι μεταβολὴν, εἶθ᾽ ὑπομένουσιν ἀρχὰς τῶν ὅλων τὰς τοιαύτας τίθεσθαι, καὶ μάλιστα ὁ νῦν εἰρημένος ἰατρὸς Ἀσκληπιάδης. πρὸς τοῦτον γὰρ οἰκείως μᾶλλον ποιήσομαι τὸν λόγον, ἐπεὶ καὶ φανερωτέρας ἐν τῷ σώματι τροπάς τε καὶ μεταβολὰς † οὐκ ἐνδείκνυται. τί γὰρ δεῖ εἰπεῖν, ὅταν μόνου τοῦ δακτύλου εἰς ψυχρὸν ὕδωρ καταθέντας, ὅλου τοῦ σώματος ἐν τάχει ἡ τροπὴ γίνεται, ἢ ὅταν ταῖς τῶν ἀνέμων μεταβολαῖς συμμεταβάλλεται ἡμῶν τὰ σώματα; ἐγὼ γοῦν οἶδα τῶν μὲν ἑτέρων τινὰ ἐπὶ τοῦ σκίμποδος ἔτι κατακείμενον, ἐκ τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν ἑαυτοῦ συναισθήσεως, διαγινώσκοντα τοῦ ἀνέμου τὴν πνοήν. εἰ ποτε γοῦν ἐκαρηβάρει, εὐθέως ἐγίνωσκεν, ὅτι νότος ὁ πνέων ἄνεμος ἦν. καὶ ἀκούσασα μόνον βροντῆς γυνὴ ἐγκύμων, καὶ θεασαμένη φοβερόν τι θέαμα, ἐξέβαλε τὸ παιδίον. ἔσθ᾽ ὅτε δὲ καὶ βοηθεῖν ὀξέως θέλοντες, καὶ ταχεῖαν τῷ νοσοῦντι τοῦ βοηθήματος τὴν αἴσθησιν γενέσθαι, ταχίστην ὁρῶμεν γιγνομένην τῶν σωμάτων τὴν τροπήν. ἐπὶ γοῦν τινων ἐκλελυμένων σφόδρα, ὀξυθυμίαν τινὰ τῷ ἀρρώστῳ ὁ θαυμάσιος Ἱπποκράτης γίνεσθαι συμβουλεύει, ἵνα τῷ εὐτόνῳ τῆς ὁρμῆς, τὸ ἄτονον τῆς ἐκλύσεως ἰασώμεθα. πολλάκις δὲ καὶ ὀλίγη τις αὐτοῖς προσενεχθεῖσα τροφὴ, εὐθέως ἀνέρρωσε, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν εὐτόνωσε, τῆς τροπῆς τοῦ σώματος, ὡς οἶμαι, ταχέως ἐπὶ τὸ κρεῖττον γιγνομένης, ἀλλ᾽ οὐχὶ τῶν ὄγκων ἀπαθῶν ὑπαρχόντων, καὶ διὰ τοῦτο τὴν αἴσθησιν ἡμῖν τῶν τοιούτων παρέχειν μὴ δυναμένων. τίς γὰρ ἐν τοσούτῳ τάχει τοὺς ὄγκους συντεθῆναι δυνήσεσθαι; ἢ τίς οὕτως ἐξ ἀπαθῶν τῶν ὄγκων συγκείμενος, ταχέως τῶν προσπιπτόντων αἰσθήσεται; ἡ γὰρ ποιὰ τῶν ὄγκων μετατιθεμένων σύνθεσις, τοῦ μὲν σχήματος ἀλλαγὴν μόνην ἐργάζεται, ἀλλοίωσιν δὲ καὶ ποιότητα ἄλλην ἐξ ἄλλης γεννῆσαι ἀδυνατεῖ. καὶ διὰ τοῦτο ἔδοξέ μοι, τὸν ἄνδρα μὴ μόνον τὸ ἐπὶ τῶν φαρμάκων γιγνόμενον, ἀκολούθως ἀναιρεῖν διὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ δόγματος, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν τὴν διοικοῦσαν ἐν ἡμῖν τὰ πάντα, μηδὲν εἶναι οἴεσθαι. ἕκαστα γὰρ τῶν γιγνομένων ἐκ τῆς τῶν ὄγκων συνθέσεως, καὶ συμπλοκῆς γίγνεσθαι βούλεται. διόπερ καὶ θαυμάζειν ἐπέρχεταί μοι, ὅταν αὐτὸν ὁρῶ τὰ οὕτω θαυμαστὰ τῆς φύσεως ἔργα μὴ βλέποντα, καὶ μάλιστα τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐν αὐτῇ τῇ γενέσει τοῦ ἀνθρώπου γιγνομένας τέχνας, ὅπως μὲν διαπλάττεται τὸ ἔμβρυον ἐν τῷ τῆς μήτρας τόπῳ, ὅπως δ᾽ αὖ καὶ διαπλασθὲν εὐμηχάνως τρέφεται, ὅσοις δὲ καὶ οἵοις αὐτὸ τοῖς ἁπαλωτάτοις δεσμοῖς ἄχρι τοῦ ὡραίου τόκου ἔνδον κρατεῖ, οἷα δέ τινι θείᾳ τέχνῃ καὶ ὁμοιότητι τύπον ἐν τοῖς γεννωμένοις ἐργάζεται, ἐφ᾽ ᾧ μάλιστα καὶ ἡ τῶν ὄγκων ὑπόθεσις αὐτοῦ ἀσχημόνως ἐλέγχεται. οὐ γὰρ μόνοις τοῖς γεννῶσιν, ἀλλὰ καὶ προγόνοις τισὶ τὰ τικτόμενα ὅμοια γίνεται. ἐμοὶ δὲ καὶ λόγος τις ἀρχαῖος ἐμήνυσεν, ὅτι τῶν ἀμόρφων τις δυνατὸς, εὔμορφον θέλων γεννῆσαι παῖδα, ἐποίησε γράψας ἐν πλατεῖ ξύλῳ εὐειδὲς ἄλλο παιδίον, καὶ ἔλεγε τῇ γυναικὶ συμπλεκόμενος, ἐκείνῳ τῷ τύπῳ τῆς γραφῆς ἐμβλέπειν. ἡ δὲ ἀτενὲς βλέπουσα, καὶ ὡς ἔστιν εἰπεῖν, ὅλον τὸν νοῦν ἔχουσα, οὐχὶ τῷ γεννήσαντι, ἀλλὰ τῷ γεγραμμένῳ ὁμοίως ἀπέτεκε τὸ παιδίον, τῆς ὄψεως οἶμαι διαπεμπούσης τῇ φύσει, ἀλλ᾽ οὐκ ὄγκοις τισὶ τοῦ γεγραμμένου τοὺς τύπους. ἐπεὶ δὲ ἀμύητος τῶν τοιούτων τῆς φύσεως μυστηρίων ὁ ἀνὴρ εἶναι διὰ τοὺς ὄγκους ὑπομένει, καὶ διὰ τὸ ἀφανές τε καὶ ἄδηλον τῆς ὄψεως, τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς πιστεύειν τοῖς οὕτω θαυμασίοις ἔργοις οὐκ ἐᾷ, ἐπὶ τὰ ἔξωθεν αὐτὸν, καὶ παντάπασι φαινόμενα μεταβάλλειν βούλομαι. τίς γὰρ τὰς ὑπὸ τοῦ ζώου τῆς ἀράχνης γιγνομένας τέχνας βλέπων, ἀπιστεῖ, καὶ τὴν διὰ τῶν οὕτω διαφανῶν τε καὶ λεπτῶν νημάτων γιγνομένην ὑπ᾽ αὐτῆς ὑφὴν, ὡς καί τινας λέγειν τὴν ὑφαντικὴν τοὺς ἀνθρώπους λαβόντας τὸ πρῶτον παρ᾽ αὐτῆς, ἔχειν; τινὰ δ᾽ οὐ πείθει λέγειν θαυμάσιόν τι χρῆμα τὴν φύσιν ὑπάρχειν, ὁρῶντα τὸ ὑπὸ τῆς ἄρκτου γιγνόμενον ἔργον. ἀποτίκτει μὲν γὰρ ἡ ἄρκτος ἅπασι τοῖς γεννωμένοις ὁμοίως ζώοις. ἔστι δὲ σὰρξ μόνη γεννωμένη ἄπλαστός τε καὶ ἀδιάρθρωτος, μορφὴν μὲν οὐδεμίαν ἔχουσα, εὐθὺς δὲ ὑπὸ τῆς γεννώσης τῇ φυσικῇ τέχνῃ διατυπουμένη. τῇ γὰρ γλώττῃ, ὥσπερ χειρί τινι χρωμένη ἡ τεκοῦσα, οὕτω μεμορφωμένον ζῶον τὸ τεχθὲν ἀποτελεῖ. ἀλλὰ πρὸς μὲν τούτους παύσομαι λέγων. καὶ γὰρ εἴωθα ἐν τοῖς φιλοτίμοις λόγοις ὥσπερ τινὶ χαλινῷ, καθάπερ ἵππου τινὸς γαύρου τρέχοντος ὑπὲρ μέτρον τοῦ λόγου αὐτοῦ εὐτόνως κρατεῖν. ἐπειδὴ δείξας δὲ ὡς οἶμαι σαφῶς, μηκέτι εἶναί σοι θαυμαστὸν τὰ θηρία αὐτὰ, καὶ ἀναιρεῖν καὶ βοηθεῖν δύνασθαι διὰ τὴν ποικίλην σκευασίαν τε καὶ μίξιν τῶν συμμιγνυμένων αὐτοῖς φαρμάκων, μετὰ τοῦτο λοιπὸν τὴν ἀντίδοτον σκευάζειν ἄρξομαι. οὐ γὰρ ἐστὶν ὀλίγη, καὶ ἡ ἐν τῇ σκευασίᾳ αὐτῆς γιγνομένη ὑφ᾽ ἡμῶν τέχνη. ἥ τε γὰρ ἐν τοῖς θηρίοις πολλάκις ὑπὸ τῶν θηρευόντων αὐτὰ γιγνομένη πανουργία, καὶ ἡ ἐν τοῖς ἄλλοις μίγμασι τῶν σκευαζόντων ἀπειρία, ἄχρηστον πολλάκις ἐποίησε τὸ φάρμακον. πολλοὶ γὰρ αὐτῶν τὴν περὶ τὸ θηρεύειν τέχνην ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενοι, καὶ μάλιστα ὅσοι καὶ φάρμακα τινὰ πρὸς τὰ τοιαῦτα εὑρίσκειν ἐπαγγέλλονται, τὸ μὲν ἔχειν τὰ φάρμακα ψεύδονται. οὐ γὰρ εὕρομεν ποτὲ ἡμεῖς αὐτοὺς ἔχοντας, διὰ δὲ τοῦ πανουργεῖν τὰ θηρία, τοὺς ὁρῶντας πλανῶσι, πρῶτον μὲν αὐτὰ θηρεύοντες οὐ τῷ δέοντι καιρῷ, ἀλλὰ μετὰ πολὺν τῆς φωλείας τὸν χρόνον, ὅτε μηκέτ᾽ ἐστὶν ἀκμαῖα. λαβόντες δὲ αὐτὰ, καὶ προσεθίζουσιν ἑαυτοῖς πολλάκις, καὶ τρέφουσιν οὐ ταῖς εἰθισμέναις τροφαῖς, ἀλλὰ σάρκας αὐτοῖς ἐπιδιδόντες, καὶ συνεχῶς ἐνδάκνειν ἀναγκάζοντες, οὕτως ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν κενοῦσθαι ποιοῦσι τὸν ἰὸν, καὶ δὴ καὶ μάζας τινὰς ἐπιδιδόντες ἐμφραττούσας τῶν ὀδόντων τὰ θεύματα, καὶ οὕτω τούτων ἀσθενῆ γίνεται τὰ δήγματα, ὡς θαυμάζειν πάνυ τοὺς ὁρῶντας, τὴν τοιαύτην αὐτῶν εἰς τὸ πανουργεῖν τέχνην οὐκ εἰδότες. ὁμοίως δ᾽ αὖ καὶ ἡ περὶ τὰ φάρμακα τῶν μιγνυμένων, ὡς ἔφην, ἀπειρία οὐκ ἔστιν

† ἐχ ἐνδείκνυνται

ὀλίγη. αὐτίκα γέ τοι περὶ τὰ κάλλιστα τῶν ἐμβαλλομένων, κασίαν λέγω καὶ τὸ κινάμωμον αὐτό, οὐκ ὀλίγη τίς ἐστι διαφορά, καὶ πολλοὺς τῶν σκευαζόντων εἴωθε πλανᾶν. τό, τε γὰρ καλούμενον ψευδοκινάμωμον, ὅμοιόν ἐστι τῷ ἀληθεῖ, κατὰ δὲ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὀσμὴν, πολὺ ἐνδεέστερον εὑρίσκεται. τὸ δὲ ξυλοκινάμωμον διαφέρει τῷ ξυλῶδες εἶναι, καὶ ἰσχυρὰς τὰς ῥάβδους ἔχειν, καὶ οὐχ ὁμοίαν τὴν εὐωδίαν. καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀληθινοῦ κιναμώμου, τὸ μὲν ἐν τοῖς ὄρεσι γιγνόμενον, οὐκ ὂν λεπτὸν, οὐδὲ μακρὸν, μᾶλλον κιῤῥόν ἐστι τῇ χροιᾷ. ἕτερον δέ ἐστι πως μέλαν, καὶ ὥσπερ ἶνας ἔχον τινάς. ἄλλό τι λευκὸν εὑρίσκεται ἀκριβῶς, καὶ οὐ σκληρὸν, ῥαδίως θραυόμενον καὶ μικρὰν ἔχον τὴν ῥίζαν. ἔστι δέ τι καὶ τῇ κιῤῥᾷ κασίᾳ ὅμοιον ἕτερον, λεῖον καὶ εὐῶδες. τὸ δὲ πάντων κάλλιστόν ἐστι τὸ μόσυλλον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων οὕτω καλούμενον, τεφρῶδες τῇ χροιᾷ καὶ λεπτὰ ἔχον τὰ ῥαβδία, καὶ τοὺς ὄζους πυκνοὺς, σφόδρα εὐῶδες, ὃ καὶ μάλιστα προκρίνειν ἡμεῖς εἰώθαμεν. ἔστι γὰρ πάνυ τῇ ὀδμῇ κάλλιστόν τε καὶ ἥδιστον, καὶ τῇ γεύσει δριμὺ ἡμῖν καταφαίνεται καὶ δηκτικὸν λίαν, καὶ διαμασώμενον πυγανίζειν δοκεῖ. ἔστι δὲ καὶ λεῖον, καὶ ῥαδίως θραύεσθαι δυνάμενον. ἡ δὲ κασία καὶ αὐτὴ, εἰ μή τις ἔμπειρος εἴη περὶ τὴν κρίσιν, πλανᾶν εἴωθε πολλάκις. ἔστι γάρ τις καὶ ψευδοκασία, πάνυ μὲν ἐμφερὴς τῇ ἀληθινῇ κασίᾳ, οὐκ ἔχουσα δὲ τὴν τοιαύτην εὐωδίαν, ἀλλὰ καὶ ὁ φλοιὸς αὐτῆς συνωκωμένος τῇ ἐντεριώνῃ εὑρίσκεται, ὡς ἥγε καλλίστη, κιῤῥά τε καὶ ῥοδίζουσα, ὥσπερ καὶ ἡδὺ τὸ γευστικὸν ἐν τῇ γεύσει ποιουμένη, συριγγώδης τε οὖσα καὶ οἰνίζουσα, καὶ πολὺ τὸ ἀρωματίζον ἔχουσα, ζιγγίβερ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων οὕτω λεγομένη. εἰκὸς δέ σε καὶ τὴν περὶ τὸ μακρὸν πέπερι γιγνομένην πανουργίαν μὴ ἀγνοεῖν. ἀναπλάσσοντες γάρ τινες αὐτὸ, ἴσον τῷ ἀληθεῖ ἔχον τὸ μῆκος, καὶ ἐνθέντες αὐτῷ τοῦ πυρέθρου, ἢ τοῦ νάπυος ὀλίγον, οὕτω τῷ δηκτικῷ τῆς γεύσεως πλανῶσι τὸν γευόμενον. ἀλλ' ὁ περὶ ταῦτα τριβακὸς ὢν, καὶ τὸ ἥδιόν τε καὶ δριμὺ ἐν τῇ γεύσει μὴ ἀγνοῶν, ἔτι τε καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ δένδρου ῥίζαν προσηρτημένην αὐτῷ περιεργότερον βλέπων, εὑρίσκει τὸ ἀληθινὸν πέπερι, καὶ πλανᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οὐ δύναται. πολλῆς δ' οὔσης καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀκριβείας, ὥσπερ καὶ ἐν τούτοις ἱστόρησά σοι, ἐγὼ μὲν καὶ ταῦτα πρὸς τὴν τοῦ λόγου ὑπόμνησιν ἀρκεῖν νομίζω, ἵνα μὴ μακρὸν τὸ βιβλίον ἡμῖν γένηται. συμβουλεύω δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἀκριβῶς δοκιμάζοντα, οὕτω σκευάζειν τὸ φάρμακον. ἡ γὰρ ἑνός τινος κακία, πολλάκις διαφθείρει τὰ πάντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ γραφὴ, ἵνα μηδὲ τοῦτο ἀγνοῇς, διαφόρως ὑπὸ τῶν ἰατρῶν γινομένη. ὁ μὲν γὰρ Ἀνδρόμαχος, ἀκριβὴς περὶ τὰ φάρμακα γενόμενος, οὗπερ καὶ πρότερον ἐμνημόνευσα, κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν συνεσκεύαζε τὸ φάρμακον. ἀρτίσκων θηριακῶν ∠ κδ΄. ἀρτίσκων σκιλλητικῶν ∠ μη΄. πεπέρεως μακροῦ ∠ κδ΄. ὀποῦ μήκωνος ∠ κδ΄. ἡδυχρόου μάγματος ∠ κδ΄. ῥόδων ξηρῶν ∠ ιβ΄. ἴρεως ἰλλυρικῆς, γλυκυῤῥίζης, βουνιάδος ἀγρίας σπέρματος, σκορδίου, ὀποβαλσάμου, κιναμώμου, ἀγαρικοῦ ἀνὰ ∠ ιβ΄. σμύρνης, κόστου, κρόκου, κασίας, νάρδου, σχοίνου ἄνθους, λιβάνου, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μέλανος, δικτάμνου, πρασίου, ῥήου, στοιχάδος, πετροσελίνου μακεδονικοῦ, καλαμίνθης, τερμινθίνης, ζιγγιβέρεως, πενταφύλλου ῥίζης, ἀνὰ ∠ ϛ΄. πολίου ∠ δ΄. χαμαιπίτυος ∠ δ΄. στύρακος ∠ δ΄. ἀμώμου βότρυος, μήου ∠ δ΄. νάρδου κελτικῆς, λημνίας σφραγίδος, φοῦ ποντικοῦ, χαμαίδρυος κρητικῆς, φύλλων μαλαβάθρου, χαλκίτεως ὀπτῆς, γεντιανῆς, ἀνίσου, ὑποκιστίδος χυλοῦ, βαλσάμου καρποῦ, κόμμεως, μαράθρου σπέρματος, καρδαμώμου, σεσέλεως, ἀκακίας, θλάσπεως, ὑπερικοῦ, σαγαπηνοῦ, ἄμμεως, ἀνὰ ∠ δ΄. καστορίου, ἀριστολοχίας λεπτῆς, δαύκου σπέρματος, ἀσφάλτου ἰουδαϊκῆς, ὀποπάνακος, κενταυρίου λεπτοῦ, χαλβάνης, ἀνὰ ∠ β΄. μέλιτος λίτρας ι. οἴνου φαλερίνου τὸ ἀρκοῦν. Ξενοκράτης δὲ καὶ αὐτὸς σπουδὴν οὐκ ὀλίγην περὶ τὰ τοιαῦτα ποιησάμενος, ὁμοίως μὲν τὰ ἄλλα τῷ Ἀνδρομάχῳ συνεσκεύαζε τὴν ἀντίδοτον, μόνον δὲ ἀντὶ τῶν δ΄ δραχμῶν τοῦ σαγαπηνοῦ, αὐτὸς β΄ δραχμὰς ἔμισγε τῷ φαρμάκῳ. ὁ δὲ Δαμοκράτης ἄριστος ἰατρὸς καὶ αὐτὸς γενόμενος, καὶ ὅλον βιβλίον φιλοτίμως συντάξας, καὶ αὐτὸς ἔπεστι περὶ τῆς τῶν ἀντιδότων σκευασίας. πάντα μὲν τὰ μίγματα τούτοις ὁμοίως μίγνυσι ἐν τῇ σκευασίᾳ τοῦ φαρμάκου, διαφωνεῖ δὲ αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν μεμιγμένων μέτροις. τινὰ γὰρ ὧν ἐκεῖνοι ἐμπάσσουσι τῷ φαρμάκῳ ἀνὰ δ΄ δραχμὰς ἔχοντα, οὗτος ἀνὰ ∠ β΄ μίγνυσι τῷ φαρμάκῳ, καὶ πάλιν τῶν ἀνὰ ∠ β΄ τὴν συστάθμιαν ἐχόντων, αὐτὸς ταῦθ' ἵστησιν ἀνὰ μίαν δραχμὴν ἔχοντα. Μάγνος δὲ ὁ καθ' ἡμᾶς ἀρχιατρὸς γενόμενος, τὰ ἄλλα πάντα ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι τούτοις ἐν τῇ σκευασίᾳ φυλάττων, ἐν τῷ κιναμώμῳ μόνον αὐτοῖς διαφωνεῖ. τὸ γὰρ διπλοῦν τῆς περὶ τούτων συσταθμίας, μίγνυσιν αὐτὸς τῷ φαρμάκῳ, οὕτως δὲ καὶ περὶ τῆς χαλκίτεως, οὕτως δὲ καὶ περὶ τοῦ σαγαπηνοῦ τῷ Ἀνδρομάχῳ διαφωνεῖ. τὰς γοῦν δύο δραχμὰς, ὁμοίως τῷ Ξενοκράτει μίγνυσιν εἰς τὸ φάρμακον, τοῦ Ἀνδρομάχου δ΄ δραχμὰς βάλλοντος. κατὰ δὲ τὸ σαγαπηνὸν καὶ τῷ Δαμοκράτει. μίαν μὲν γὰρ δραχμὴν ὁ Δαμοκράτης μίγνυσι τῷ φαρμάκῳ, ὁ δὲ Μάγνος β΄. προστίθησι δὲ καὶ τῷ μιγνυμένῳ οἴνῳ ὁ Μάγνος τὸ μέτρον. δύο γὰρ ξέστας τοῦ βαλλομένου εἶναι βούλεται, τῶν ἄλλων, ὡς εἰκὸς πρὸς τὴν χρείαν, ὁπόσῳ μέτρῳ τοῦ οἴνου χρωμένων. Δημήτριος δὲ καὶ αὐτὸς καθ' ἡμᾶς ἀρχιατρὸς γενόμενος, τῷ μὲν Ἀνδρομάχῳ ὁμοίως κατὰ πάντα τὰ ἄλλα συμφώνως σκευάζει τὸ φάρμακον, μόνῃ δὲ τῇ τῶν σκιλλητικῶν ἀρτίσκων συσταθμίᾳ τῷ Ἀνδρομάχῳ διαφωνεῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν. ἐκείνων γὰρ μη΄ δραχμὰς βαλλόντων μέτρον, οὗτος μόνος μϛ΄ δραχμὰς μόνας μίγνυσι τῇ ἀντιδότῳ. τοσαύτης γὰρ οὔσης τῆς περὶ τὰς γραφὰς διαφορᾶς, ἡμεῖς τῇ Ἀνδρομάχου ὡς ἀρίστῃ χρώμεθα, καὶ εἴς γε τὰς βασιλικὰς χρείας οὕτως σκευάζομεν. γίνεται δὲ αὐτῆς ἡ σκευασία τὸν τρόπον τοῦτον. καὶ γὰρ εὔχρηστον νομίζω σκευάσαι σοι αὐτὴν τῷ λόγῳ, ἵνα ἤδη ποτὲ καὶ μὴ παρόντος ἰατροῦ εὐφυὴς ὢν, σκευάζειν αὐτὴν εἰ θέλεις, ὡς ἄριστα σκευάσῃς, διδάσκαλον τῆς σκευασίας ἔχων αὐτὸν τὸν λόγον. πρὸ δὲ τῆς κατασκευῆς αὐτῆς, ἐχρῆν σε καὶ τὴν ἐμβαλλομένου εἰς αὐτὴν ἡδυχρόου μάγματος γραφὴν εἰδέναι. ἔστιν οὖν ἡ ἀρίστη σκευασία ἡ παρὰ Μάγνῳ, ἧς ἡ γραφὴ αὕτη. Ἀσπαλάθου ῥίζης φλοιοῦ, καλάμου ἀρωματικοῦ, σχοίνου ἄνθους, φοῦ, κόστου, ἀσάρου, ξυλοβαλσάμου, ἀσίας ἀνὰ ∠ ϛ΄. κιναμώμου ∠ κδ΄. ἀμώμου ∠ κδ΄. ἀμαράκου ∠ κ΄. νάρδου ἰνδικῆς ∠ ιϛ΄. φύλλα ∠ ϛ΄. σμύρνης ∠ κδ΄. μαστίχης ∠ ϛ΄. κρόκου ∠ ιθ΄. οἴνῳ φαλερίνῳ ἀναλάμβανε, ὀποβαλσάμου παραπτόμενος ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν, καὶ ψύχε τοὺς τροχίσκους ἐν σκιᾷ, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς σκιλλητικοὺς ἀρτίσκους σκεύαζε οὕτως. λαβόντα χρὴ σκίλλαν νεαρὰν, καὶ μὴ πάνυ μεγάλην περιπλάττειν, μὴ ὡς τινες πηλῷ, ἐν-

παρὸν

παρὸν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖ, ἀλλὰ ζύμη. ὀπτᾶται γὰρ ῥᾳδίως τῇ ἁπαλωτάτῃ, ἵνα ἐν τῇ ὀπτήσει, καὶ αὐτὸ τι μεταλαμβάνοι. εἶτα ὅταν ὀπτήσῃ καλῶς ἐν τῷ καλουμένῳ ἴπνῳ, ἢ ἐν τοῖς †κακκάβοις ἐν οἷς οἱ ἄρτοι ὀπτῶνται, ἵνα ὁμαλὴ †κλιβάνοις ἡ ὄπτησις γένηται, λαβόντα χρὴ τὰ ἔνδον αὐτῆς μέρη τὰ ἁπαλώτατα, λειοῦν ἐπιμελῶς. μίσγοντα καὶ ὀροβίνου ἀλεύρου καλλίστου, καὶ νεαρωτάτου τὸ ἴσον, ὡς ὁ Δαμοκράτης βούλεται. ὁ γὰρ Μάγνος τὸ ἥμισυ πέμπτων, ὀλίγον μοι μίγνυσθαι δοκεῖ, καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος δὲ δύο πέμπτων μέρη, πολύ μοι πέμπειν δοκεῖ. τὸ δ᾽ ἴσον οὖν, τὸ πρὸς ἀνάπλασιν σύμμετρον, καὶ οὕτως συλλειώσαντα αὐτῷ, τοῦτον ἀναπλάττειν τροχίσκους συμμέτρους χρή, καὶ ἐν σκιᾷ ἀποτιθεμένους εἰς τὴν χρῆσιν φυλάττειν, εἶτα μετὰ ταῦτα χρὴ λαμβάνειν αὐτὰς τὰς ἐχίδνας, πρὸς τὸ πλῆθος τῆς ὅλης σκευασίας αὐτάρκεις, μὴ ἐν παντὶ καιρῷ τεθηραμένας, ἀλλὰ μάλιστα περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, ὅταν τῆς μὲν φωλείας παύονται, προέρχονται δὲ λοιπὸν ἔξω εἰς τοὺς ὑπαίθρους τόπους, καὶ οὐκέτι οὕτως ἔχουσι πονηρὸν τὸν ἰόν. ἔνδον γὰρ φωλεύοντα, καὶ κατὰ μηδὲν διαφορούμενα, πονηροτέραν συνάγει καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς φθοροποιὸν δύναμιν, ὅτι καὶ τὸ καλούμενον γῆρας συλλέγειν εἴωθε πᾶς ὄφις, ὅπερ οὖν ἐπίπαγός τις παχύτατος, συναγόμενος ἐν τῷ τῆς φωλείας χρόνῳ, καὶ τῷ χρόνῳ τῆς φωλείας μᾶλλον, ἤπερ τῆς ἡλικίας τοῦ ζώου γῆρας τυγχάνων. διόπερ χρὴ μὴ εὐθέως αὐτὰ λαμβάνειν, ἀλλὰ ἐᾶν τινα χρόνον ἀπολαῦσαι τοῦ ἀέρος, καὶ τραφῆναι τὴν συνήθη νομήν. νέμεται δὲ ταῦτα τὰ θηρία, καὶ βοτάνας μέν τινας καὶ ζῷα, καὶ τὰ συνήθως αὐτὰ τρέφειν δυνάμενα, ὥσπερ τὰς βουπρήστεις καὶ κανθαρίδας, καὶ τὰς καλουμένας πιτυοκάμπας. αὗται γὰρ αὐτῶν εἰσιν αἱ κατάλληλοι τροφαί. ἔστω δὲ καὶ ὑπόξανθα τὰ ζῷα, καὶ εὐκίνητα σφόδρα, καὶ μάλιστα ἐπανατείνοντα τὸν τράχηλον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπερύθρους ἔχοντα, καὶ ἀναιδεῖς, καὶ θηριῶδες βλέποντα, καὶ τὰς κεφαλὰς πλατυτέρας, καὶ τὸ πᾶν σῶμα, καὶ τὴν γαστέρα προκολπότερον, καὶ τὸν πόρον πρὸς ἄκρα μᾶλλον τῇ οὐρᾷ ἔχοντα, καὶ τὴν οὐρὰν μὴ περιειλημμένην, ἀλλὰ μᾶλλον συστρέφοντα, καὶ ἠρεμαῖον τὸν περίπατον ποιούμενα. τούτῳ γὰρ τοῦ ἄρρενος ἡ ἔχιδνα διήνεγκε, καὶ τῷ πλέονας τῶν δύο κυνοδόντων ἔχειν ὥσπερ δὴ καὶ Νίκανδρος διὰ τῶν ἐπῶν τούτων λέγει. Τοῦ μὲν ὑπὲρ κυνόδοντε δύο χροῒ τεκμαίρονται, ἰὸν ἐρευγόμενοι, πλεόνεσι δέ τοι αἰὲν ἐχίδνης. καὶ δὴ λαβόντα αὐτὰ τῷ καιρῷ τούτῳ, πρῶτον μὲν αὐτῶν χρὴ ἀποκόπτειν τὰς κεφαλάς τε καὶ τὰς οὐράς, τοσοῦτον ἀποκόπτοντας ὡς εἶναι τὸ μέτρον τῆς ἀποκοπῆς τεσσάρων δακτύλων. ἐπιβλέπειν δὲ καὶ ἐν τῷ ἀποκόπτειν τὰ μέρη ταῦτα ἀκριβῶς παραινῶ, εἰ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν ἄναιμά τε εὐθέως καὶ ἀκίνητα, καὶ παντῇ νεκρὰ τὰ ζῷα εἶεν φαινόμενα. εἰ γὰρ τοιαῦτα εὑρίσκοιτο τὰ θηρία, ἄχρηστα αὐτὰ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου μίξιν εἶναι νόμιζε. εἰ δὲ βλέποις ἐν αὐτοῖς ἀποκοπέντων τῶν μορίων ὑπολειπομένην κίνησίν τινα, καὶ τὸ ἔναιμον ἐπί τινα χρόνον ἀποσώζειν δυνάμενα, ταῦτα ὡς ἄριστα ὄντα, μιγνύναι τῇ σκευασίᾳ τῆς ἀντιδότου, οὐ γὰρ εὐτελῆ ἀλλὰ ἰσχυρὰν πρὸς τὸ σώζειν ἔχοντα δύναμιν φαίνεται. εἶτα μετὰ τοῦτο ἀποδέρειν αὐτῶν ὅλον ἀκριβῶς τὸ δέρμα, ἐξαιρεῖν τε καὶ τὸ στέαρ ὡς ἄχρηστον, καὶ τὰ ἐντόσθια ἅπαντα, ἔστι γὰρ τῶν περιττωμάτων δοχεῖα. καὶ μετὰ τοῦτο ἐμβάλλειν αὐτὰ λοιπὸν εἴς τι κεραμεοῦν ἀγγεῖον ὡς κάλλιστα κατασκευασθέν, ἢ εἰς λέβητα γεγανωμένον καλῶς, καὶ τοῖς ἄνθραξι ἀνακεκαυμένοις ἐπικείμενον, ἵνα ἀκνίστως ἡ ἕψησις αὐτῶν γένηται. ἑψείσθωσαν δὲ ἐν ὕδατι πηγαίῳ, καὶ προσεμβαλλέσθωσαν ἅλες νεαροί, καὶ ἀνήθου μὴ ξηροῦ κλῶνες σύμμετροι. εἶθ᾽ ὅταν ἑψηθῶσιν αἱ σάρκες καλῶς, τὸ μέτρον δὲ τῆς ἑψήσεως ἔστω τοῦτο ὅταν αἱ ἄκανθαι χωρισθῶσι τῆς σαρκὸς τῶν θηρίων, τότε ἀνελόμενος τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρός, ἀκριβῶς χώριζε τὰς σάρκας τῶν ἀκανθῶν, καὶ λειώσας αὐτάς, ἄρτου ὡς μάλιστα τοῦ καθαρωτάτου καὶ ἀπὸ σεμιδάλεως τῆς καθαρωτάτης γενομένου, μίσγε τὸ σύμμετρον πρὸς τὴν ἀνάπλασιν, ὥσπερ καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος βούλεται. ὁ γὰρ Μάγνος καὶ ὁ Δαμοκράτης, καὶ μέτρον τι ὡρισμένον αὐτοῖς μίγνυσθαι θέλουσιν, ἴσον γὰρ τοῦ ἄρτου πρὸς ἴσον τῶν σαρκῶν ἀποστήσαντες, οὕτως αὐτὰς συλλειοῦσι τῷ ἄρτῳ, εἶτα παραχέας τὸ αὔταρκες τοῦ ζωμοῦ, οὕτως ἀνάπλασσε συμμέτρους τροχίσκους, παραπτόμενος ἐν τῇ ἀναπλάσει ὀποβαλσάμου ὀλίγου, καὶ ἐν σκιᾷ ἀποτιθέμενος εἰς τὴν τοῦ ὅλου φαρμάκου σκευασίαν φύλαττε, καὶ λοιπὸν τῶν ἄλλων ὅσα καὶ κόπτεσθαι καὶ σήθεσθαι χρή, κοσκινεύειν κοσκίνῳ ὡς ἔνι μάλιστα λεπτοτρήτῳ γενομένῳ. πάνυ γὰρ τὸ λεῖον πρὸς τὴν ὠφέλειαν εἶναί μοι δοκεῖ χρήσιμον, διὰ τὸ μᾶλλον εὐπρόσοδον εἶναι τοῖς σώμασιν. ὅσα δὲ διαβρέχειν τε καὶ λειοῦν χρή, καὶ ταῦτα λεῖα, καὶ τῷ οἴνῳ βρέχε. ἔστω δὲ ὁ οἶνος κάλλιστος, οἷος ὁ Φαλερῖνος γλυκύς, ὁ* μὴ Φαυστιανός, ἀλλ᾽ ὁ δριμύς τε καὶ πᾶσι καλούμενος ἄκτος. εἶθ᾽ οὕτως πάντα λειώσας, πρόσβαλε τὸ αὔταρκες μέλι. ἔστω δὲ τὸ αὔταρκες ὥσπερ αἱ γραφαὶ ἔχουσι, λίτραι δέκα ἀφεψημέναι μετρίως, ὥστε ἐν τῇ ἑψήσει πᾶν αὐτοῦ τὸ κηρῶδες καὶ πνευματῶδες χωρισθῆναι. ἔστω δὲ καὶ τὸ μέλι τὸ καλούμενον Ὑμήττιον. τὸν γὰρ θύμον τὸν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει τῷ καλουμένῳ Ὑμηττῷ γινόμενον, νέμονται αἱ μέλισσαι, καὶ οὕτω κάλλιστον ποιοῦσι τὸ μέλι. τήξω δὲ καὶ τὴν ῥητίνην καὶ χαλβάνην προαποτήξας ἰδίᾳ, οὕτω πρὸς τὴν θείαν ἐπιβάλλειν τῷ φαρμάκῳ, καὶ λοιπὸν ἑνώσας τὰ πάντα, καὶ λειώσας ἐπιμελῶς, πάλιν παραπτόμενος τοῦ ὀποβαλσάμου συμμέτρως, οὕτως ἀποτίθεσο τὴν ἀντίδοτον εἰς ὑάλινα, ἢ ἀργυρᾶ σκεύη, μὴ πάνυ πληρῶν αὐτά, ἀλλὰ καταλιπών τινα τόπον εἰς διαπνοὴν τῷ φαρμάκῳ, καὶ συνεχῶς γε ἀποπωμάτιζε αὐτά, ἵνα μᾶλλον διαπνέηται, καὶ ταχυτέρα σοι αὐτῆς ἡ χρῆσις γενήσεται. χρόνου γὰρ εἰς πέψιν οὐκ ὀλίγου χρείαν ἔχει, ἵνα πρὸς τὴν χρῆσιν ἡ ἀντίδοτος πεφθῇ καλῶς. πέσσεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῷ τῶν ιβ΄. ἐτῶν χρόνῳ. οἱ δὲ ἀκμαιοτέρᾳ τε αὐτῇ καὶ ἰσχυροτέρᾳ χρῆσθαι θέλοντες, καὶ ἐτῶν που πέντε καὶ ἑπτὰ τὸν χρόνον ἐχούσῃ, οὕτως ἐχρήσαντο, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν θηριοδήκτων τε καὶ λυσσοδήκτων, καὶ τῶν φαρμάκων τῶν δηλητηρίων. ἰσχυρὰν γὰρ οὗτοι τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων βλάβην ἔχοντες, δυνατωτέρας καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ φαρμάκου βοηθείας χρείαν ἔχουσιν. ἔστι δὲ δυνατὸν τὸ φάρμακον, ἕως ἐτῶν τριάκοντα. ὡς ἐπί γε τῶν ἄλλων παθῶν, ὅπου μὴ τηλικαύτη οὖσιν ἡ τῆς βλάπτειν αἰτία, αὐτάρκης εἶναι δοκεῖ, καὶ ἐτῶν ἑξήκοντα χρόνος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου. πάνυ γὰρ τὸ πέρας τοῦ τοσούτου διαστήματος, εὐτελῆ τε καὶ ἄτονον πρὸς τὸ βοηθῆσαι ποιεῖ τὸ φάρμακον. πολλοὶ γοῦν τινες αὐτῆς τὴν δύναμιν κρῖναι θέλοντες, πρῶτον διδόντες τι τῶν καθαρτικῶν φαρμάκων, εἶτα ἐπιδιδόντες τι τῆς ἀντιδότου πιεῖν, οὕτως αὐτῆς ποιοῦνται τὴν κρίσιν. εἰ μὲν γὰρ εὔτονος καὶ ἀκμαία εἴη, οὐδ᾽ ὅλως ἀφίησι τὴν κάθαρσιν γενέσθαι, ἐκνικῶσα τῷ ἑαυτῆς δυνατῷ

τοῦ καθαρτικοῦ φαρμάκου τὴν ἰσχύν. εἰ δὲ οὕτως καθαρθείη, ὡς μηδὲ τὴν ἀντίδοτον λαβὼν, κατάδηλος γίγνεται, ὅτι ἄτονός τε καὶ ἐξίτηλός ἐστιν ἡ ἰσχὺς, ὡς μηδὲ κρατῆσαι τῆς τοῦ φαρμάκου δυνάμεως. ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ μέτρον τῆς πόσεως οὐκ ἐπὶ πάντων τὸ αὐτὸ, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὑγρὸν, ᾧ διαλύοντες αὐτὴν δίδομεν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν προειρημένων ποντικοῦ καρύου τὸ μέγεθος, ἀνιέντες μετ' οἴνου κυάθων τριῶν, οὕτως αὐτὴν διδόναι πίνειν τοῖς λαμβάνουσιν εἰώθαμεν. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων παθῶν, καὶ τῷ μέτρῳ, καὶ τῷ ὑγρῷ διαφόρως χρώμεθα. πρὸς γὰρ τὴν τῶν παθῶν διαφορὰν ἁρμοζόμενοι, καὶ τὴν ποσότητα τοῦ φαρμάκου μετροῦμεν, καὶ τὸ κατάλληλον ὑγρὸν τῆς μίξεως κρίνομεν. οὐ γὰρ μόνον πρὸς τὰ τῶν θηρίων δήγματα, καὶ τὰ δηλητήρια φάρμακα βοηθεῖν ἡ ἀντίδοτος πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ μέγιστα τῶν ἄλλων παθῶν ἀλεξιτήριον φάρμακον, ἐκ τῆς ἐν πείρᾳ χρήσεως ὑφ' ἡμῶν οὖσα εὑρέθη. γαλήνην γοῦν αὐτὴν ἐν τοῖς προκειμένοις ἔπεσιν ὁ Ἀνδρόμαχος διὰ τοῦτο οἶμαι κέκληκεν, ἐπειδὴ ὥσπερ ἔκ τινος τῶν κατὰ τὰ πάθη χειμῶνος, καθάπερ τινὰ γαλήνην, τὴν ὑγείαν τοῖς σώμασιν ἐργάζεται. Κεφαλαίας γοῦν τὰς χρονίας, καὶ τὰ σκοτώματα ἰᾶσθαι πέφυκε, καὶ δυσηκοΐας καὶ ἀμβλυωπίας παύειν. ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ τῆς γεύσεως ὄργανον ἀσθενοῦν καθίστησι. πολλάκις δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν νεφριτικῶν παρακοπὰς γενναίως ἔπαυσεν, ὕπνον ἐπιφέρουσα. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὰς τῆς γνώμης ταραχάς τε καὶ τὰς περιπλοκὰς φαντασίας παύουσα τοῖς ὕπνοις. καὶ ταῖς ἐπιληψίαις δὲ αὐταῖς ἀγωνιστικῶς εἴωθε βοηθεῖν, ἀναπίνουσα τὴν πολλὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑγρασίαν, καὶ ἀνεμπόδιστον ποιοῦσα τὴν ὁδὸν τῷ πνεύματι. βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς δυσπνοοῦσιν ὅταν ἐγκείμενα τινὰ παχέα φλέγματα εἰς τὰς σήραγγας τοῦ πνεύμονος, ἀναπνεῖν κωλύοντα τὸν ἄνθρωπον, εὐκόλως τέμνουσα καὶ εὐανάγωγα ποιοῦσα, καὶ λεπτύνουσα τὰ συνεστῶτα καὶ γλίσχρα τῶν ὑγρῶν. καὶ τοὺς αἷμα δὲ ἀνάγοντας πάνυ ὠφελεῖ, εἴ τις αὐτὴν σύμφυτον ἑψήσας, καὶ ἀνιεὶς τῷ ὕδατι, οὕτως ἐπιδῴη. πολλάκις δὲ καὶ τὰς περὶ τὸν στόμαχον κακώσεις θεραπεύειν εἴωθε, καὶ ἀνόρεκτον αὐτὸν ὄντα, καὶ τὰς τροφὰς λαμβάνειν μὴ δυνάμενον, εἰς τὸ προσίεσθαι αὐτὰς ἡδέως κατέστησεν. ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἐπιτεταμένην ἀλόγως ὄρεξιν ἔκ τινος παρακειμένης αὐτῷ δριμυτέρας καὶ δακνώδους οὐσίας, ἀγωνιστικῶς ἔπαυσεν, καὶ ἑλμίνθων τοῖς ἐντέροις ἐγκειμένων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῦ τοῦ στομάχου ἀπλήστως τῆς τροφῆς ὀρεγομένου πιόντων τὸ θηριακὸν τὸ φάρμακον, τῆς πολλῆς πείνης γενναίως ἀπήλλαξεν. ἔτι καὶ τὴν μεγίστην καὶ πλατεῖαν ἕλμινθα γενομένην, καὶ πᾶσαν τὴν εἰσφερομένην τροφὴν ἐκνεμομένην, καὶ διὰ τοῦτ' ἐκτήκουσαν τὸ ἄλλο πᾶν σῶμα, θαυμασίως ἐξάγει τῶν ἐντέρων, καὶ τὰς ἡπατικὰς καὶ σπληνιτικὰς διαθέσεις ἰᾶται πολλάκις, ἐκλύουσα τὰς ἐμφράξεις, καὶ τὰς περὶ τὸ ἧπαρ διαθέσεις, καὶ σπλῆνα ἰωμένη, καὶ τὸν ἴκτερον διά τινα παρὰ τὸ ἧπαρ διάθεσιν γιγνόμενον, γενναίως θεραπεύει, ἐκκαθαίρουσα τὴν χολὴν, καὶ ὥσπερ ἀπομάττουσα, καὶ ποιοῦσα τὸ ἧπαρ διακρίνειν αὐτὴν ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ αἵματος. τήκει δὲ ἐνίοτε καὶ τοὺς σπλῆνας τοὺς ἐσκιρρωμένους, κατ' ὀλίγον ἀναλίσκουσα τὴν ἐν αὐτοῖς ῥυπαρίαν καὶ περιττὴν οὐσίαν. θρύπτει δὲ καὶ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους, καὶ πᾶν τὸ γεῶδες ἐν αὐτοῖς καὶ ῥυπαρὸν ἐκκαθαίρει ῥᾳδίως, καὶ τὰς τῆς κύστεως δυσουρίας παύει, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ἑλκώσεις ἰᾶται πολλάκις, καὶ τὰς περὶ τὴν κοιλίαν δυσπεψίας τε καὶ ἀτονίας θεραπεύει, θερμαίνουσα καὶ τονοῦσα τῆς γαστρὸς τὸ σῶμα, καὶ τῶν ἐντέρων τὰς ἑλκώσεις, καὶ τὰς δυσεντερίας αὐτὰς, καὶ τὰς λειεντερίας ἀπαλλάττειν εἴωθε. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς εἰλεωδῶς τὰ ἔντερα διατιθεμένους τοὺς χρονίως τῇ κωλικῇ διαθέσει περιπεπτωκότας, μάλιστα ὅταν ἀφλέγμαντα ᾖ τὰ ἔντερα, ἐξαναλίσκουσα τὰς ἐν αὐτοῖς δριμύτητας τῶν ὑγρῶν, καὶ διατμίζουσα τὰς πνευματώδεις τῶν ἐντέρων. ἐνίοτε δὲ καὶ τοῖς χολεριῶσι γενναίως βοηθεῖ, τονοῦσα τὴν σύγκρισιν, καὶ ἐπέχουσα τὰ πολλὰ τῶν ῥευμάτων. τὸ μέγιστον δ' αὐτῆς ἔργον, πολλάκις ἐπὶ τῶν καρδιακῶν φαίνεται. ῥεομένου γὰρ τοῖς πολλοῖς καὶ συνεχέσιν ἱδρῶσι τοῦ σώματος, καὶ τῶν τόνων λελυμένων, μηδὲ τοῦ οἴνου πολλάκις κρατεῖν τοῦ πάθους δυναμένου, ἡ ἀντίδοτος πινομένη, καὶ τοὺς ἱδρῶτας ἵστησι, καὶ τὴν δύναμιν πίπτουσαν ὥσπερ ἐξανίστησι, καὶ ἰσχυρὰν ἀπεργάζεται. ἔστι δὲ ἐπὶ τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν καταμηνίων αἱμάτων ἀγωγὸς, καὶ τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ ἕδρᾳ γιγνομένας αἱμορροΐδας ἐπισχεθείσας πολλάκις ἀναστομοῖ. θαυμασίως δὲ, καὶ τὰς ἀμέτρους τῶν αἱμάτων ἀποκρίσεις εἴωθεν ἐπέχειν. μέμνησαι γὰρ ὅτι μικτὴν καὶ ποικίλην τὴν δύναμιν αὐτῆς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπομεν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν διαχέουσα καὶ λεπτύνουσα, ἐκκρίνεσθαι ποιεῖ, τὰ δὲ δι' ἀτονίαν τῆς ἐμφύτου δυνάμεως ἐκκρινόμενα περιττῶς, ταῦτα τονοῦσα τὴν δύναμιν τῶν σωμάτων, εἴωθεν ἐπέχειν. καὶ τοὺς ποδαγριῶντας δὲ καὶ τοὺς πάντα τὰ ἄρθρα ῥευματιζομένους ὠφελεῖ μάλιστα τότε, ὅταν ὁ τῆς ἐπιδόσεως καιρὸς παρέλθῃ, καὶ ἡ στάσις τῆς ἀκμῆς γένηται. παραμυθούμενον γὰρ τὰ ἀλγήματα τοῖς παρηγορεῖν δυναμένοις ἐπιθέμασι, διδόναι πίνειν χρὴ τοῦ φαρμάκου, ἵνα ἐπέχηται τὰ ῥεύματα. ἐξαναλίσκει γὰρ ἡ ἀντίδοτος τὰ ἤδη ἐπεγχυθέντα, καὶ ἄλλα κωλύει φέρεσθαι. μάλιστα δὲ ὀνίνησιν ὅταν τις αὐτὴν, καὶ ὑγιαίνων συνεχῶς λαμβάνῃ. ἐκδαπανᾶται γὰρ τὰ περιττὰ τῶν ὑγρῶν, καὶ τὴν ὅλην ἀλλοιοῖ σύγκρισιν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῶν φαρμάκων ὅσα εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ νοσήματος οἱ ποδαγριῶντες πίνουσι, τὴν μὲν ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ ῥεύματος φορὰν κωλύει γίγνεσθαι, οὐκ ἐξαναλίσκοντα δὲ τὴν περιττὴν τούτων ὑγρασίαν, ἄλλου τινὸς μείζονος νοσήματος γένεσιν ἐργάζεται. πλανωμένου γὰρ ἐν τῷ σώματι τοῦ ῥεύματος, ὁ πνεύμων ἀεὶ κινούμενος διὰ τὴν τῆς ἀναπνοῆς ἀνάγκην, καὶ διὰ τὸ μανὸν τοῦ σώματος δέξασθαι τὸ ῥεῦμα ῥᾳδίως δυνάμενος, τὸ πᾶν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων, οὕτω πνίγει τὸν ἄνθρωπον, ὅπερ ἰσορικῶς ἐπὶ πολλῶν ἐγὼ τῇ πείρᾳ κατέμαθον, καὶ διὰ τοῦτο οὐ συμβουλεύω μηδ' ὅλως πίνειν ταῦτα τὰ φάρμακα. τῇ δὲ θηριακῇ ἐν τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι καὶ πάνυ παραινῶ. καὶ γὰρ ξηραίνουσα τὰ περιττὰ τῶν ὑγρῶν ὠφελεῖ, καὶ ἕτερα συλλέγεσθαι οὐκ ἐᾷ. πολλοὶ γοῦν ἐν ἀρχῇ συνεχῶς πίνειν ἀρξάμενοι, ἀπηλλάγησαν τελέως τοῦ πάθους, καὶ τούτῳ γε οἶμαι τῷ λόγῳ, καὶ τοὺς ὑδεριῶντας πολλάκις μεγάλως ὠφέλησεν, ἐκδαπανῶσα τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν καὶ κατεψυγμένον, τὸ ἔμφυτον θερμὸν ἀναθερμαίνειν δυναμένη, καὶ μάλιστα τοὺς ἀνασάρκας καὶ λευκοφλεγματίας λεγομένους ὕδρωπας γενναίως εἴωθεν ὠφελεῖν, εἰς ὅλον τὸ σῶμα ἀναδιδομένη, καὶ πολλαχόθι ἐκθλίβουσα τῶν σαρκῶν τὴν ὑγρασίαν. διόπερ καὶ τῆς καχεξίας λεγομένης ἄριστόν ἐστι φάρμακον μετασυγκρίνουσα τὴν ἕξιν τοῦ σώματος, καὶ τὰ μὲν περιττὰ διαφοροῦσα, τὴν δὲ φύσιν ἐνεργεῖν εὐτόνως τὰς φυσικὰς ἐνεργείας παρασκευάζειν δυναμένη. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ

τῆς βοηθείας καὶ τοῖς ἐλεφαντιῶσι πολλάκις ἐπικουρεῖν πέφυκε. πολλοῦ γὰρ ὄντος τοῦ διεφθορότος ῥεύματος, καὶ σηπούσης τῆς τούτου δυνάμεως, τὴν ὅλην σύγκρισιν ἐκνικᾶν εἴωθεν ἡ ἀντίδοτος τὸ νόσημα, ἐπέχουσα μὲν τοὺς ῥευματισμούς, κωλύουσα δὲ τὴν διαφθορὰν γίνεσθαι τοῦ αἵματος. τοὺς δὲ τετανικῶς σπωμένους, καὶ αὐτὸς πολλάκις ἐθεράπευσε, θερμαίνουσα τὰ νεῦρα, καὶ τὰς τάσεις αὐτῶν χαλῶσα, ὥσπερ δὴ καὶ τὰς παραλύσεις τῶν μορίων ἐξιωμένη πολλάκις, καὶ ἀναζωπυρεῖν ποιοῦσα, τὸ πνεῦμα εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἤγαγε, καὶ τὰς κινήσεις τοῖς μορίοις ἐνεργεῖν ἀπέδωκε. θαυμάζειν δὲ δεῖ τὴν ἀντίδοτον, ὅταν μὴ μόνον αὐτὴν τὸ σῶμα πάσχον θεραπεύουσαν βλέπομεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν πολλάκις ὑπὸ τῶν παθῶν διατιθεμένην κακῶς ὠφελεῖν δυναμένην. τὰς γοῦν ἐκ τῆς μελαγχολίας γινομένας αὐτῇ κακώσεις, παύειν διδομένη συνεχῶς τὸ φάρμακον ὥσπερ ἐκπῖνον καὶ ἐξαναλίσκον ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ ἐκ τοῦ σπληνὸς τὴν μέλαιναν χολήν, καθάπερ καὶ τὸν ἰὸν τῶν θηρίων, διόπερ καὶ πρὸς τὸν πυρετὸν τὸν τεταρταῖον μάλιστα ἁρμόζει καλῶς. ὑπὸ γὰρ τῆς μελαίνης χολῆς γινόμενος ὁ πυρετὸς οὗτος, εὐκόλως ὑπὸ τῆς ἀντιδότου ἀπαλλάττεται, μάλιστα ὅταν τις αὐτῇ τεχνικῶς ᾖ χρώμενος. ἐγὼ γοῦν πολλοὺς τῶν τεταρταϊζόντων τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ χρησάμενος, ἀπήλλαξα ῥᾳδίως τοῦ νοσήματος, προκενώσας αὐτοὺς τῷ ἀπὸ δείπνου ἐμέτῳ, εἶτα τῇ ἑξῆς ἐπιδοὺς τὸν χυλὸν τῆς ἀψινθίου, ἵνα ἐπιγλυκαίνω καὶ κατακεράσω τὴν χολήν, οὕτως πρὸ ὡρῶν δύο τῆς ἐπισημασίας τὴν ἀντίδοτον δίδωμι. καὶ θαυμαστῶς οἶδα πολλάκις ἐπιτυχοῦσαν αὐτήν, ὡς ταχέως ἀνεπισήμαντον μεῖναι τὸν λαμβάνοντα, καὶ τὴν ὑδροφοβίαν δὲ τὸ κάκιστον τῶν νοσημάτων, τοῦτο τὸ φάρμακον πολλάκις ἀπαλλάττειν εἴωθε, καὶ θαυμασίως ἀνταγωνίζεσθαι τῇ τῶν τοσούτων κακῶν συνδρομῇ. οὐ γὰρ μόνον αὐτοῖς τὸ σῶμα ξηραίνεται καὶ σπώμενον γίνεται ἐνίοτε, καὶ πυρετῷ δριμέως ἔνδοθεν καίεται, ἀλλὰ καὶ γνώμη παρανοεῖ, καὶ τὸ χαλεπώτατον αὐτοῖς φέρει σύμπτωμα. τὸ γὰρ ὕδωρ φοβοῦνται, καὶ διὰ μὲν τὴν πολλὴν ξηρότητα τοῦ ὑγροῦ ἐπιθυμίαν ἔχουσι, καὶ τοῦ πιεῖν ἀπέχονται, διὰ δὲ τὴν παράνοιαν, τὸ ὠφελῆσαι δυνάμενον οὐκ ἐπινοοῦσι. φεύγοντες γὰρ τὸ ὕδωρ καὶ φοβούμενοι, τῷ οἰκτίστῳ θανάτῳ ἀποθνήσκουσι κακῶς, ἐφ' ὧν μάλιστα ἐγὼ καὶ τοὺς μεθοδικοὺς τεθαύμακα. ἀχρήστους γὰρ αἰτίας πρὸς τὰς θεραπείας εἶναι λέγοντες, οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ θεραπεύειν ποτὲ τούτους δύνανται, ἁπλοῦ τοῦ δήγματος ὄντος, καὶ ὁμοίου φαινομένου τῷ ὑπὸ τοῦ μὴ λυσσῶντος δεδηγμένῳ κυνός. τίνα γὰρ καὶ θεραπείας τρόπον αὐτοῖς ἐνδείξεται, ἀπερισκέπτως ὁρώμενον τὸ τραῦμα τοῦ σώματος, μὴ ἐξεταζομένης ὑπ' αὐτῶν τῆς ἔνδον αἰτίας οὔσης, καὶ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς τοῦ μεθοδικοῦ μὴ ὁρωμένης, ὑπὸ δὲ τοῦ λογικοῦ ἰατροῦ μόνῳ τῷ λογισμῷ, καὶ τῇ ἐξετάσει ἀκριβῶς ἐξευρισκομένης. διὸ καὶ ὁ μεθοδικῷ θεραπεύοντι κακῶς ἐμπεσὼν ἄθλιος, ὥσπερ ἀλόγῳ τινὶ καὶ αὐτῷ ὄντι θηρίῳ, πάντως τεθνήξεται, ἀκολούθως ἀπολλύμενος αὐτοῦ τῇ αἱρέσει, ἐπεὶ διὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ δόγματος ἐξετάζειν τὴν αἰτίαν οὐ βούλεται. ὁ δὲ εὐτυχῶς τῷ μετὰ λόγου θεραπεύοντι προσελθών, ὅτε τοῖς οὕτω πονηροῖς συμπτώμασιν ἁλώσεται ῥᾳδίως, καὶ τὸν θάνατον ἐκφεύξεται διὰ τὴν τοῦ λογικοῦ ἰατροῦ τέχνην. παραλαβὼν γὰρ αὐτὸν ὁ τοιοῦτος ἰατρός, εὐθέως ἀκριβῶς ἐξετάσει, ὁποῖός τις ἦν αὐτὸν ὁ καταδεδηχὼς κύων. εἰ γὰρ ἀκούσεις ὅτι ἰσχνὸς μὲν καὶ καταξηρὸς τῷ σώματι, καὶ τοῖς ὄμμασιν ἐξέρυθρος, καὶ τὴν οὐρὰν παρειμένος, καὶ τὸν ἀφρὸν ἐκ τοῦ στόματος ἔχων ῥέοντα, μάθοις δὲ ὅτι καὶ τὴν γλῶτταν ἔξω εἶχε προβεβλημένην, καὶ ὥσπερ χολὴν κεχρωσμένην, ἐμπίπτων τε τοῖς ἐντυγχάνουσι, καὶ ἀλόγως τρέχων, εἶτα πάλιν αἰφνίδιον ἑστάναι θέλων, καὶ δάκνων μετ' ὀργῆς τινος μανικωτέρας ἀπροοράτους αὐτοῦ γινομένους, εἰ ταῦτα ἀκούσῃς οὕτως ἔχοντα, εὐθέως μὲν συνήσεις λυττῶντα γεγονέναι τὸν κύνα. θεραπεύσεις δὲ οὐχ ἁπλῶς οὕτως, ὥσπερ ὁ μεθοδικὸς τὸ τραῦμα, ἀλλ' εὐθέως μὲν αὐτὸ καὶ μεῖζον ἐργάσῃ, περιτεμὼν τὴν σάρκα ἐκ πολλοῦ τοῦ διαστήματος, καὶ κυκλοτερὲς αὐτοῦ τὸ σχῆμα ποιῶν, ἵνα μὴ ῥᾳδίως ἐπουλοῦσθαι δύναται, ἀλλ' ἔχοι ἀνεῳγότα τὸν πόρον, εἰς πολὺ τοῦ χρόνου τὸ μῆκος τοὐλάχιστον εἰς τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ ἐξέλθοι διὰ τούτου ἰὸς τοῦ κυνός. καυτηρίοις γοῦν εἰώθαμεν πάνυ πεπυρακτωμένοις ἐπικαίειν τὸν τόπον, καὶ κεχρῆσθαι τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις ὅσα ἐπισπαστικά ἐστι, καὶ ἔνδον τῆς σαρκὸς τὸν ἰὸν μένειν οὐκ ἐᾷ. ἐγὼ δὲ ἐπινοήσας ποτέ, καὶ τὴν ἀντίδοτον αὐτὴν ἀνῆκα τῷ ἀπὸ τῶν ῥόδων σκευαζομένῳ ἐλαίῳ, καὶ ὥς τι φάρμακον ἔμμοτον ἐπέθηκα τῷ τραύματι, ἵνα ὥσπερ τις σικύα ἐκμυζήσῃ, καὶ ἐκ τοῦ βάθους ἐπισπάσηται τὸ διαφθεῖραι δυνάμενον, καὶ ὅλως καθάπερ τι παιώνιον φάρμακον ἡ θηριακὴ καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη, καὶ πινομένη, τοῖς λυσσοδήκτοις ἀκριβῶς βοηθεῖ. ἐφάνη δὲ ἡμῖν ἡ ἀντίδοτος αὕτη, καὶ ἐν ταῖς λοιμικαῖς καταστάσεσι μόνη τοῖς ἁλισκομένοις βοηθεῖν δυναμένη, μηδενὸς ἄλλου βοηθήματος τῷ μεγέθει τοῦ κακοῦ ἀντιστῆναι οὕτως πεφυκότος. ὥσπερ γάρ τι θηρίον καὶ αὐτὸς ὁ λοιμὸς οὐκ ὀλίγους τινάς, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλας ἐπινεμόμενος, διαφθείρει κακῶς, τροπῆς τινος μοχθηρᾶς εἰς τὸ διαφθείρειν δύνασθαι περὶ τὸν ἀέρα γινομένης, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῇ τῆς ἀναπνοῆς ἀνάγκῃ τὸ δεινὸν φεύγειν μὴ δυναμένων, ἀλλὰ αὐτὸν εἰς αὐτοὺς ὥσπερ τι δηλητήριον διὰ τοῦ στόματος ἑλκόντων τὸν ἀέρα. διόπερ ἐπαινῶ καὶ τὸν θαυμασιώτατον Ἱπποκράτην, ὅτι τὸν λοιμὸν ἐκεῖνον τὸν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας εἰς τοὺς Ἕλληνας φθάσαντα, οὐκ ἄλλως ἐθεράπευσεν, ἀλλ' ἢ τρέψας τὸν ἀέρα καὶ ἀλλοιώσας, ἵνα μηκέτι τοιοῦτος ὢν ἀναπνέηται. κελεύσας οὖν ἀνὰ τὴν πόλιν ὅλην ἐξάπτεσθαι τὸ πῦρ, οὐχ ἁπλῆν τῆς ἀνάψεως τὴν ὕλην ἔχον, ἀλλὰ στεφάνων τε καὶ τῶν ἀνθῶν τὰ εὐωδέστατα, τοιαῦτα συνεβούλευσεν εἶναι τοῦ πυρὸς τὴν τροφήν, καὶ ἐπισπένδειν αὐτῷ τῶν μύρων τὰ λιπαρώτατα, καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀδμὴν ἔχοντα, ἵν' οὕτω καθαρὸν γινόμενον, οἱ ἄνθρωποι ἀναπνεύσωσιν εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀέρος. τὸν αὐτὸν τρόπον νομίζω καὶ τὴν θηριακήν, ὥσπερ τι καὶ αὐτὴν οὖσαν πῦρ καθάρσιον, τοὺς μὲν προπίνοντας αὐτὴν ἐν τῇ λοιμικῇ καταστάσει, μηδ' ὅλως ἐᾶν ἁλίσκεσθαι τῷ κακῷ, τοὺς δὲ ἤδη φθάσαντας παθεῖν ἐξιᾶσθαι δύνασθαι, ἀλλοιοῦσαν καὶ τρέπουσαν τὴν τοῦ †ἀναπλασθέντος ἀέρος πονηρίαν, καὶ μηκέτι ἐῶσαν διαφθείρειν τὴν σύγκρισιν. διόπερ ἐγὼ συμβουλεύω σοι, καὶ διὰ ταύτας μὲν τὰς οὕτω γινομένας αἰφνιδίους περὶ τὸν ἀέρα καταστάσεις, καὶ διὰ τὰς ἄλλας τῶν βλαπτόντων αἰτίας λαμβάνειν τῆς ἀντιδότου συνεχῶς καὶ ὑγιαίνοντι, ἵνα καὶ τοῖς ἔξωθεν προσπίπτουσιν ἀνθίστηταί σοι τὸ σῶμα, καὶ ὅταν ἤδη πάθῃ, εὐίατον εὕρῃς. αὕτη γὰρ ὡς εὐκρασίαν τινὰ καὶ ὑγιεινὴν κατάστασιν περιποιεῖ τοῖς σώμασιν, ἀναλίσκουσα τὰ περιττώματα τῶν ὑγρῶν, καὶ ἀναθερμαίνουσα τὰ κατεψυγμένα τῶν μορίων, καὶ τὴν ἔμφυτον δύναμιν τονοῦσα, πρὸς τὸ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας ἐκτελεῖσθαι

† ἀναπνευσθέντος

καλῶς. ὅταν γὰρ ἡ φύσις εὐρώστως ἔχῃ, τότε καὶ ἀνεμποδίστως ἡ κοιλία πέσσει τὰς τροφάς, καὶ αἱ φλέβες ἐξαιματοῦσιν αὐτὰς εὐχρόως, καὶ τὸ ἧπαρ ῥᾳδίως διακρίνει τὴν χολήν, καὶ καθαρὸν παραλαβοῦσα ἡ καρδία τὸ αἷμα, ὅλῳ λοιπὸν ὡς ἤδη τρέφειν δυνάμενον ἐπιπέμπει τῷ σώματι, τάς τε ἀρκούσας καὶ αὐτὰς ἀποδίδοσθαι συμμέτρως ποιεῖ, καὶ τὰ περιττὰ τῷ σώματι δι' ὅλης τῆς ἀναπνοῆς ὑγιεινῶς διαφορεῖ. μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις συμβουλεύω σοι τὴν ἀντίδοτον λαμβάνειν, ὁπότε ψυχροῦ ὄντος τοῦ ἀέρος χειμῶνος ὁδεύεις. ἔστι γὰρ ὥσπερ τι τῶν σπλάγχνων ἀγαθὸν ἔνδυμα, καὶ πολλὴν τὴν θερμότητα αὐτοῖς παρέχειν δυνάμενον. οἶδα δ' αὐτὴν καὶ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσίν τε καὶ ὀξύτητα μὴ οὖσαν ἀσύμβολον. τάς τε γὰρ αἰσθήσεις ἐνεργεῖν εὐτόνως ἀπεργάζεται, καὶ καθαρὸν τῶν ἀναθυμιάσεων ἀποφαίνουσα τὸν νοῦν, ἀκριβέστερον αὐτὸν διακεῖσθαι ποιεῖ. συνελόντι δ' εἰπεῖν, ὅλον δυσπαθὲς εἶναι τὸ σῶμα κατασκευάζει, ὡς μηδὲ ὑπὸ δηλητηρίου τινὸς διαφθείρεσθαι. ἡ γὰρ ποικίλη καὶ τοσαύτη τῆς μίξεως τοῦ φαρμάκου δύναμις, τὴν τοιαύτην δυσπάθειαν ἀποτελεῖ, καὶ μάλιστα ἐπεὶ τὸ τῶν θηρίων ἔχει μίγμα. φασὶ γὰρ καὶ τὸν Μιθριδάτην ἐκεῖνον τὸν μέγαν πολεμιστήν, τὴν μὲν θηριακὴν μὴ λαμβάνοντα, οὐδέπω γὰρ ἦν, ἄλλην δ' ἀντίδοτον λαμβάνοντα πολυμίγματόν τινα, καὶ αὐτὴν τῷ ἐκείνου ὀνόματι οὕτω καλουμένην. Μιθριδάτειος γὰρ ὀνομάζεται, διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς κατεσκευασμένην περὶ σώματι δυσπάθειαν, μὴ δυνηθῆναι λαβόντα τὸ φάρμακον ἀποθανεῖν. ὁπότε γὰρ πολεμῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ Πομπηΐου νικώμενος, καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὢν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου τοῦ ἰοῦ, εὐθέως ἀποθανεῖν ἠπείγετο, πιὼν τὸ φάρμακον, καὶ πολύ γε αὐτοῦ λαβών, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέθνησκε. τὰς δὲ θυγατέρας πάνυ βουληθείσας αὐτῷ διὰ τὴν φιλοστοργίαν συναποθανεῖν, πιούσας τὸ αὐτὸ φάρμακον ταχέως ἀποκτανθῆναι, εἶθ' ὡς ἐβράδυνε μὴ ἀποθνήσκων, τοῦ φαρμάκου διὰ ἣν προέπινεν ἀντίδοτον μηδὲν ἰσχύσαι δυναμένου, καλέσας Βιτοῖτον τοὔνομα τῶν φίλων αὐτοῦ τινά, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀποσφάξαι, καὶ οὕτω ποιήσας, διὰ σιδήρου τοῦ φαρμάκου γενέσθαι τὸ ἔργον, ἀποθανεῖν αὐτὸν βιαίως ἠνάγκασεν. ὁρᾷς οὖν ὅπως τὰ πολυμιγῆ τῶν φαρμάκων πολλὴν τὴν ἰσχὺν πρὸς τὸ ποιῆσαι τὴν δυσπάθειαν ἔχει, καὶ μάλιστα ἡ θηριακή, διὰ τὴν τοσαύτην δύναμιν, ὡς ἔφην τῶν θηρίων. λαμβάνειν δέ σοι τὸ φάρμακον συμβουλεύω, ὅταν εὔπεπτος εἶ, καὶ σιτίων μὴ πλήρης, καὶ περὶ μέτρου δὲ ἄλλοτε ἄλλως χρώμενος, εὖ ποιήσεις. ποτὲ μὲν γὰρ κυάμου τοῦ αἰγυπτίου τὸ μέγεθος μετὰ κυάθων δύο ὕδατος λάμβανε, ὅταν ὀλίγον ᾖ τὸ μέλλον αὐτῆς πρὸς τὴν πέψιν γίνεσθαι διάστημα. ποτὲ δὲ καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος πίνε, καὶ ἀνιεὶς κυάθοις τρισίν, οὕτως αὐτὸ πίνε, ὅταν πλείονα πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ φαρμάκου τὸν χρόνον ἔχοις. ἐπίβλεπε δὲ ἅμα καὶ τὴν ὥραν καὶ τὴν χώραν, ἐν αἷς μέλλεις λαμβάνειν τοῦ φαρμάκου. θέρους μὲν γὰρ ὅταν ᾖ, οὐδ' ὅλως αὐτοῦ σοι συμβουλεύω λαμβάνειν. θερμοῦ γὰρ ὄντος τοῦ καταστήματος, ἔτι καὶ μᾶλλον θερμότερον γιγνόμενον, βλάπτεται τὸ σῶμα, καὶ τοῦτό γε συνιδὼν ὁ θαυμασιώτατος Ἱπποκράτης, τὰς πρὸ κυνὸς καὶ κατὰ κύνα φαρμακίας, ἐργώδεας εἶναι λέγει. πυρετῶν γὰρ ὁ καιρός, ὡς ἐνθεῖ τὸ πλεῖστον οὗτος τοῖς ἀνθρώποις φέρει. διόπερ καὶ τοῖς ἀκμάζουσι τὴν ἡλικίαν, καὶ πολλὴν ἔχουσι τὴν φυσικὴν θερμότητα, μὴ πολὺ μηδὲ πολλάκις προσφέρεσθαι τὸ φάρμακον παραινῶ. ὥσπερ γε τοῖς ἤδη τοῦ βίου τὴν παρακμὴν ἔχουσι, καὶ πλεῖστον, καὶ μὴ ὀλιγάκις, οὐ μεθ' ὕδατος, ἀλλὰ μετ' οἴνου μᾶλλον συμβουλεύω λαμβάνειν, ἵνα τὸ μαραινόμενον ἤδη τοῦ σώματος καὶ τὸ ἀποσβεννύμενον τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ ἀναζωπυρεῖν, καὶ ἀνάπτεσθαι ὑπ' αὐτοῦ δύνηται. ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων παντάπασι δεῖ φυλάττεσθαι τὸ φάρμακον. μεῖζον γάρ ἐστι αὐτῆς τῆς δυνάμεως τὸ μέγεθος τοῦ φαρμάκου, καὶ διαλύει ῥᾳδίως σῶμα, καὶ τὸ ἔμφυτον πνεῦμα ταχέως σβεννύουσιν. ὥσπερ δὴ καὶ τὴν λυχνιαίαν φλόγα τὸ ἔλαιον τοῦ πυρὸς πλέον γενόμενον, εὐκόλως αὐτὴν ἀποσβεννύουσιν. ἐγὼ γοῦν ἱστόρησα διαλυθέν ποτε παιδίον ὑπὸ τῆς ἀκαίρου τῆς ἀντιδότου χρήσεως. τὸ μὲν γὰρ ἐπύρεττε χρονίως, καὶ ἦν ἰσχνὸν αὐτοῦ πάνυ τὸ σῶμα, καὶ τὴν δύναμιν ἀσθενές, μόλις δὲ καὶ διὰ πολλῆς ἐπιμελείας διαζῆν δυνάμενον, ἅπερ ἐγὼ συνορῶν ἐκ τοῦ ἰατρικοῦ λογισμοῦ, καὶ πάνυ διεκώλυον αὐτῷ δίδοσθαι τοῦ φαρμάκου. κηδόμενος γάρ τις αὐτοῦ, καὶ πατὴρ εἶναι δῆθεν λέγων, καὶ τυραννικὴν ἐξουσίαν τοῦ κελεύειν ἔχων μᾶλλον, ἤπερ τὴν ἐκ τοῦ λόγου συμβουλίαν ἀκούων, ἀλόγως καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης, ἐξηνάγκασέ με τοῦ φαρμάκου διδόναι τῷ παιδίῳ. τὸ δὲ ληφθὲν μέν, οὐκ ἠδυνήθη πεφθῆναι, κρεῖττον γὰρ ἦν τῆς ἰσχύος τοῦ λαμβάνοντος. διέλυσε δὲ αὐτοῦ τὴν σύμπασαν ἕξιν, καὶ τὴν γαστέρα ῥεῖν ἐποίησε, καὶ οὕτω διὰ τὴν ἄλογον τοῦ φαρμάκου χρῆσιν, νύκτωρ ἀπώλετο τὸ παιδίον. εἰ δέ ποτε καὶ ἐν θερμοτέρᾳ χώρᾳ διατρίβων εἴης, φυλάττου χρῆσθαι τῷ φαρμάκῳ, ἀκούσης σοι τῆς ἐκεῖ τοῦ ἀέρος θερμότητος, διόπερ καὶ τοῖς ὑπὸ τῆς πρώτης ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἀνθρώποις θερμοτάτοις οὖσι, καὶ πολλὴν ἔχουσι τὴν ἐκεῖθεν ξηρότητα, ἀκατάλληλον εἶναι μοι δοκεῖ τὸ φάρμακον.

Περὶ ἄλλων θηριακῶν.

Σκευάζονται δέ τινες διὰ τῶν θηρίων τούτων καὶ ἄλλαι. ἀναγκαῖον γοῦν ἔδοξέ μοι καὶ τῶν ἄλλων μνημονεῦσαι, ἵνα τελεώτατος ὁ περὶ τούτων σοι λόγος γένηται, ποιοῦσι καὶ αὐτοὶ πρὸς πάντα τὰ προειρημένα, μετρίως μὲν καὶ χρόνῳ πολλῷ τὸ χρήσιμον παρασχεῖν δυνάμενοι, τὸ δὲ συνεχὲς τῆς χρήσεως, κατ' ὀλίγον τὴν ὠφέλειαν ποιούμενοι. διόπερ δὴ καὶ πολλοὶ τῶν χρωμένων τὴν συναίσθησιν τῆς ἀπ' αὐτῶν βοηθείας ταχεῖαν οὐκ ἔχοντες τὴν ἀρχὴν οὐδ' ὅλως βοηθεῖν δύνασθαι νομίζουσι, μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῷ πυρὶ σποδὸς αὐτῶν τὸ σῶμα γίγνεται, ἐξαφανίζεσθαι λέγοντες τῇ καύσει τὴν πρὸς τὸ ἐπικουρεῖν δύναμιν αὐτῶν. ἐγὼ μέν φημι, τὴν μὲν δύναμιν αὐτὴν τῇ θηριακῇ μὴ ἔχειν τοὺς ἄλας, μὴ μέντοι τελέως αὐτῶν ἐξαφανίζεσθαι τὴν ἐπίκουρον ἰσχύν. πολλὰ γὰρ τῷ πυρὶ ὁμιλεῖν ἀποφαίνει κρείττονα, καὶ ποτὲ μὲν καὶ κρυπτομένην αὐτῶν τὴν φύσιν εἰς τὸ φανερὸν ἄγει. τινὰ δὲ καὶ πρὸς ἣν βουλόμεθα χρείαν, εὐαρμόστως ἔχειν παρασκευάζει. ὁ γοῦν χρυσὸς ὑφ' ἡμῶν δι' αὐτοῦ κρίνεται, καὶ ὁ μὲν κίβδηλος, πυρωθεὶς ἐλέγχεται. ὁ δὲ ἐν τῷ πυροῦσθαι καθαρθεὶς ἀκριβῶς, δόκιμος εἶναι φαίνεται. καὶ ὁ σίδηρος πυρούμενος μαλάττεται, καὶ καμπτόμενος ὑφ' ἡμῶν, εὔχρηστος εἶναι πρὸς πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ φαίνεται. οὐχὶ δὲ καὶ τῶν προσφερομένων τὰ πλεῖστα πρὸς τὸ θρέψειν ἡμᾶς, διὰ τὸ πῦρ κατάλληλα γίγνεται; ἄρτος γέ τοι καὶ τῶν κρεῶν, καὶ τῶν ἰχθύων αἱ σάρκες, ὠμὰ μὲν ὄντα πρὸς τὴν χρείαν τῆς ὀρέξεως, ἄχρηστα ἐστίν, ὀπτηθέντα δέ, τότε γίγνονται καὶ τῶν σωμάτων τροφαί. ὁ δὲ οἶνος καὶ αὐτὸς εὐθέως μὲν καὶ ἀπὸ τῶν βοτρύων ἐκθλιβείς, ὠμὸς καὶ ἄπεπτός ἐστιν, πεφθεὶς δὲ τῷ τοῦ ἡλίου πυρί, τότε καὶ ἥδιστος, καὶ ποτιμώτατος

μώτατος γίγνεται. ὅταν δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ τέχνῃ φαρμάκων, τὴν ἀρχαίαν ἑαυτῶν φύσιν ἔχοντα, δριμύτατά τε ὄντα, καὶ πολέμια τοῖς σώμασιν ἡ πεῖρα διδάσκῃ, κολασθέντα δὲ τῇ τοῦ πυρὸς ἀνάγκῃ, εὔχρηστα πρὸς θεραπείαν γίνεται. ἡ γοῦν χαλκῖτις, ὠμὴ μὲν καὶ εἰ τὰ σώματα, καὶ ῥᾳδίως τὰς δυσχερὰς ἀπεργάζεται, ὀπτηθεῖσα δὲ, ἐπουλοῖ τὰ ἕλκη, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς φρυγίας λίθος ὠμὸς μὲν ὢν δριμύτατός ἐστιν, ἀνθρακούμενος δὲ καὶ λειούμενος μετ' ἄλλων τινῶν, ἀγαθὸν γίνεται τῶν ὀφθαλμῶν φάρμακον. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ καιομένου σπόγγου γιγνομένη σποδιὰ, καρτερῶς τὰς αἱμοῤῥαγίας εἴωθεν ἐπέχειν. τὸ αὐτό μοι δοκεῖ καὶ ἐπὶ τῶν θηριακῶν ἄρτων γίγνεσθαι νομίζειν. πάντα γὰρ ὁμοῦ καιόμενα, καὶ ὁλόκληρα συναπτόμενα τὰ θηρία, τὴν μὲν ὑπερτεταμένην, καὶ πονηρὰν τοῖς σώμασι δύναμιν, διὰ τῆς καύσεως ἀποτίθεται, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ πυρὸς πρὸς τὸ βοηθεῖν συμμετρίαν λαμβάνει. ἰδίως δὲ καὶ ἄλλα θεραπεύουσι μάλιστα τὰ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν γιγνόμενα πάθη, λεύκας λέγω, καὶ λέπρας, καὶ λειχῆνας τοὺς ἀγρίους. τά τε γὰρ ὑπὸ τῷ δέρματι περιττὰ καὶ δριμέα, μάλιστα διαφοροῦσιν. ἐσθίοντες γοῦν αὐτοὺς οἱ πλεῖστοι, ἱδρωτικώτεροι γίγνονται, καὶ τὴν διεφθαρμένην κινοῦσιν οὐσίαν, ὡς καὶ τὰς καλουμένας φθεῖρας ἐκβάλλειν τινὰς, ἐκ διαφθορᾶς ἰδίαν γένεσιν ἐχούσας, καὶ διὰ τοῦθ' ὡς οἶμαι φθεῖρας καλουμένας. σμήχουσι δὲ καὶ ἄριστα τοὺς ὀδόντας, καὶ τὰ πλαδαρὰ τῶν σωμάτων πυκνοῦσι, καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐπιφερόμενον ἀναστέλλουσι ῥεῦμα, ἀσήπτους τε τοὺς ὀδόντας φυλάττουσι, πιτρώσκεσθαι ἢ βιβρώσκεσθαι αὐτοὺς οὐκ ἐῶντες. γίνεται δ' αὐτῶν ἡ σκευασία τοῦτον τὸν τρόπον. φράσομαι γάρ σοι πάλιν καὶ τούτους σκευάζειν, τῇ ὑπογραφῇ τοῦ λόγου χρώμενος. λαβόντα γὰρ χρὴ ἐχίδνας ταῖς προειρημέναις ὁμοίας, καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τεθηραμένας, ἔστωσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν δ̄. καὶ μὴ πλεῖον δύο ἡμερῶν μετὰ τὴν θήραν ἐχούσας, ἀλλ' εἰ δυνατὸν, αὐτῆς τῆς ἡμέρας, ἧς εἰσιν εἰλημμέναι. εἶτα τῶν ἁλῶν, καλὸν μὲν εἰ τῶν ἀμμωνιακῶν, εἰ δὲ μή γε τῶν κοινῶν, καὶ τῇ χρόᾳ λευκῶν, καὶ ἐξηθρισμένων ἠρέμα, μόδιον ἰταλικὸν, εἶτα καὶ σὺν αὐτοῖς κόψας ἁδρομερῶς γεντιανῆς κρητικῆς λίτραν ᾱ S. ἀριστολοχίας στρογγύλης λίτραν ᾱ S. κενταυρείου λεπτοῦ κόμης λίτρας β̄. καρδαμώμου, ἀρμενιακοῦ, πρασίου ἀνὰ Γο ς̄. σκορδίου ὀρεινοῦ, χαμαίδρυος κρητικῆς λίτραν ᾱ. πηγάνου ἡμέρου σπέρματος λίτραν ᾱ. μέλιτι ἀττικῷ ἑνώσας αὐτὰ, καὶ ἥμισυ λίτραν μέρος αὐτῶν εἰς χύτραν ἐξ ὀστράκου γεγονυῖαν καινὴν βαλὼν, εἶτα δ̄. ἐχίδνας ζώσας προεπιβαλὼν, σὺν αὐταῖς καὶ σκίλλας ἁπαλὰς, καὶ πάνυ νεαρὰς ε̄. εἰς λεπτὰ κατατεμὼν, οὕτως ἐπίβαλε τὸ λοιπὸν ἥμισυ τῶν ἄλλων μέρος, καὶ πωματίσας, καὶ πηλώσας ἐπιμελῶς, τρῆσον τέσσαρσί που τρήμασιν αὐτῆς τὸ πῶμα, ἵνα διὰ τῶν ὁ ἀτμὸς διασημαίνῃ σοι τὸ μέτρον τῆς ὀπτήσεως. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον φανήσεται καπνὸς ἐξιὼν, πολὺς ζοφώδης καὶ τεθολωμένος πάνυ, σημαίνων ὅτι τὸ πῦρ ἤδη ἅπτεται τῶν θηρίων, ὅτε σε καὶ προσέχειν ἀκριβῶς παραινῶ, μήποτε ἀναπνεύσῃς τούτου καπνοῦ, κεκακωμένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως τῶν ἐχιδνῶν. εἶθ' ὅταν παύσηται ὁ ἀτμὸς, ἀναβαλλομένην δέ τινα φλόγα λεπτὴν διὰ τῶν τρημάτων βλέπῃς, τότε νόμιζε ὡς ἄριστα αὐτὰ ἑψεῖσθαι, καὶ οὕτω βάσταζε ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ψύξας ὅλην ἡμέραν τε καὶ νύκτα, εἶτα ἀνοίξας, καὶ ἀνελόμενος τοὺς ἄνθρακας, ἐπιμελῶς κόπτε καὶ σῆθε μετὰ τούτων τῶν μιγμάτων, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος Γο θ̄. ὑσσώπου κρητικοῦ Γο θ̄. μαράθρου σπέρματος ἀγρίου Γο ς̄. νάρδου κελτικῆς, στάχυος σκυθικοῦ, ἀνὰ Γο ς̄. πετροσελίνου μακεδονικοῦ Γο δ̄. ἀμώμου βότρυος Γο γ̄. ὀριγάνου ἡρακλεωτικοῦ κορύμβων Γο θ̄. ὁρμίνου σπέρματος πεφρυγμένου Γο γ̄. θύμου κορύμβου ἀττικοῦ Γο θ̄. μαλαβάθρου φύλλων ἰνδικοῦ Γο δ̄. ἀρκευθίδων λακωνικῶν σαρκὸς λίτρας β̄. κοείου σπέρματος ἡμέρου Γο ς̄. πεπέρεως λευκοῦ λίτρας β̄. πεπέρεως μέλανος λίτρας β̄. σιλφίου ῥίζης Γο ῑ. ζιγγιβέρεως ἀτρίπτου λίτρας β̄. σατυρείου σπέρματος ἢ ῥίζης οὐγγίας ς̄. γλήχωνος ὀρεινοῦ Γο ς̄. σεσέλεως μασσαλεωτικοῦ πυῤῥοειδοῦς Γο ς̄. τορδίλου ὀρεινοῦ σπέρματος Γο ς̄. ἡδυόσμου Γο ς̄. κασσίας τῆς καλλίστης Γο β̄. κινναμώμου Γο ᾱ. πυρῷ δ' αὐτὰ κόψας καὶ σήσας πάλιν ἐπικόπτειν, καὶ διακοσκινεύειν πολλάκις ἵνα ἀκριβῶς λεῖα γένωνται, καὶ οὕτως ἐν ὑελίνοις σκεύεσιν ἀποτιθέμενος χρῆσθαι μὴ εὐθέως, ἀλλὰ μεθ' ἡμέρας που δέκα. ἐσκεύασα δ' αὐτοὺς ἐγὼ, μὴ καύσας τὰ θηρία, ἀλλὰ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀρτίσκους ὥσπερ ἐπὶ τῆς θηριακῆς ὑπέδειξα σκευάζεσθαι, ἀναμίξας τοῖς μετὰ τῶν θηρίων καιομένοις καὶ αὐτοὺς, ἵνα ἥν περ ἔχῃ ποιότητα ἐν αὐτοῖς ἐν τῇ καύσει ταύτην ἀποβάλῃ, τοσοῦτον μέτρον τῶν ἀρτίσκων προσβάλλων, ὅσον περ ἐτεκμηράμην ἔχειν τὸν ἀριθμὸν τῶν τεσσάρων ἐχιδνῶν, καὶ ἀπέβησαν ὡς ἀληθῶς ἄριστοι, οὔτε τὸ ἐκ τῆς καύσεως σποδῶδες ἐν τῇ γεύσει ἔχοντες, οὔτε μέλανες ὄντες τὴν χροιὰν, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα ἐν τῇ χρήσει ἥδιστοι γιγνόμενοι, καὶ τὴν δύναμιν πρὸς ἅπερ εἶπον αὐτοὺς ἰδίως ποιεῖν, ἐνεργεστέραν ἔχοντες. οὗτος ἐστὶν ὁ περὶ τῆς θηριακῆς, καὶ τῶν θηριακῶν ἄρτων λόγος, φιλοπόνως ὡς οἶμαι ἐξετασθεὶς ὑπ' ἐμοῦ μάλιστα, ἐπεὶ καὶ σὺ περὶ πάντας τοὺς λόγους φιλοτίμως ἔχεις. μέμνημαι γάρ σε ὁπότε τοῖς λόγοις ἐνδόξως ἐπὶ δημοσίων εὐσχόλαζες, ἤ τι λέγων πρόβλημα, κρίναι τοὺς λέγοντας διαλείπειν ποτὲ, πολλὰς ἀφορμὰς εὑρίσκειν σε φιλοτιμουμένων εἰς τόδε διαλεγομένων. ἔλεγες γοῦν, ὅτι καὶ οἱ θεοὶ μὴ χρῶντες, οὐ λαλοῦσιν. ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ χρηστήρια σιωπᾷ, ποτὲ καὶ ἡ θάλασσα τοῖς χειμῶσι τὸ πλεῖσθαι οὐκ ἔχει. τὰ δὲ ῥεῖθρα τῶν ποταμῶν παύεται ῥέοντα, καὶ μετὰ χρόνον ἐπιῤῥεῖν πάλιν ἄρχεται, καὶ ἡ γῆ τοὺς καρποὺς οὐκ ἀναφύει πάντοτε. μιμησάμενος οὖν σε κἀγὼ, οὐδὲν τῶν περὶ τῆς θηριακῆς ζητουμένων παρέλιπον, ἅμα καί σοι προτρεψάμενος ἡδέως χρῆσθαι τῷ φαρμάκῳ, ἐπεὶ καὶ πολυετῆ τῆς ζωῆς τὸν χρόνον ἡ χρῆσις αὐτοῦ παρέχεσθαι τετήρηται, ὅν περ εἰκότως ἐγὼ τὸν παρὰ θεῶν γενέσθαι σοι εὔχομαι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΘΗΡΙΑΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΠΑΜΦΙΛΙΑΝΟΝ.

ΟΛΛΑΚΙΣ ἐπιζητοῦντί σοι κράτιστε Παμφιλιανὲ τὴν μέθοδον τῆς θηριακῆς ἀντιδότου, καὶ τὴν χρῆσιν παρ' ἡμῶν ἀκοῦσαι, τὰ μὲν ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ ἡμῖν ῥηθέντα, ὅτε σε νομίζω διαμνημονεύειν, ὅτε ἐμαυτῷ ἀποχρώντως εἰρηκέναι. νυνὶ δὲ ἐπὶ σχολῆς γενόμενος, καὶ διὰ τῆς μνήμης ἀνακαλεσάμενος ὅσα κατὰ τὴν περιοδείαν εἶδον ἐν Ῥώμῃ, παρά τε τοῖς ὑφηγησαμένοις ἡμῖν κατορθούμενα διὰ τοῦ φαρμάκου τούτου, καὶ ὅσα χρησάμενος αὐτὸς ἐπιτυχὼν κατώρθωσα, ταῦτ' ᾠήθην δεῖν σοι προσφωνῆσαι συναγαγὼν, μετὰ τοῦ καὶ τοὺς τρόπους τῆς χρήσεως ὑπογράφειν, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν παθῶν, καὶ τοὺς καιροὺς ἐφ' ὧν τινων, καί ποτε χρῶ-

μενος αὐτῇ τις, οὐκ ἂν διαμαρτάνοι. κομιδῇ γὰρ ἀμούσου τινὸς εἶναι δοκεῖ μοι, τὸ ἀποκρύπτεσθαί τι τῶν εἰς σωτηρίαν διαφερόντων, ὑπὲρ ἧς ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν μητρόπολιν εὔχονται δικαίως, ἅτε δὴ κατ᾽ ἰδίαν εὐεργετούμενοι, καὶ κοινῇ κοσμούμενοι, διὰ τῶν ὑπὲρ τῆς προνοίας τῇ πόλει πάσῃ κατασκευαζομένων κοινωφελῶν ἔργων. οἶδα δὲ καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἁπάσας ὅσαι κρητικαί, τῆς σῆς γνώμης τὸ περὶ πάντας δεξιὸν καὶ ἐπιεικὲς οὐ τιμώσας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγαπώσας. εἰσὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς αἰγύπτου καὶ ἐπὶ τῆς Βασιλίδος πόλεως, τοσοῦτοι τὸ πλῆθος φίλοι σοι μόνου κρητῶν, ὅσοι τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οὐκ εἰσίν, ὥστ᾽ εὐλόγως ἄν τινα θαυμάσαι, καὶ τὴν τύχην οἰκείως σοι θεμένην πρὸς τὴν φύσιν τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ὀνόματος τὸ ἐπίσημον, ὡς ἂν προγινώσκουσαν, ὅτι μέλλεις ὑπὸ πάντων φιλεῖσθαι. ἡ μὲν οὖν κτῆσις σοι τῆς ἀντιδότου δαψιλής, καὶ παρὰ πολλῶν, ἡ δ᾽ ἔντεχνος χρῆσις παρ᾽ ἡμῶν, καὶ τῆς ἡμετέρας περί σε σπουδῆς καὶ εὐνοίας ὑπόμνημα. ὃν περ γὰρ τρόπον αὐλοῦ καὶ λύρας, καὶ τῶν ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων, οὐδὲν πλέον τοῖς κεκτημένοις μέν, μὴ χρωμένοις δέ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀντιδότων ἔχει, οἷον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰατρικῶν φαρμάκων, οὐδεμίαν ὄνησιν ἡ κτῆσις αὐτῶν, τῆς χρήσεως ὑστεριζούσης. εἰ μὲν γάρ, ὡς ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐπικρατοῦσα φήμη, πρὸς μόνα τὰ δήγματα τῶν ἰοβόλων, καὶ πρὸς τὰς τῶν δηλητηρίων φαρμάκων ἐποίει πόσεις, ἐδόκει καθάπερ τι κειμήλιον οἴκοι κατακείμενον περιορᾶν τὸ φάρμακον, ὑπὸ τοῦ χρόνου δαπανώμενον τῆς χρείας οὐ καλούσης. ἐπεὶ δὲ πρὸς τούτοις καὶ εὐεξίαν ὑπισχνεῖται, καὶ μακροβιότητα, καὶ ἀκρίβειαν αἰσθήσεως, καὶ διαμονὴν ὑγείας, καὶ οὐ μόνον τῶν παρόντων νοσημάτων λύσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔσεσθαι μελλόντων κώλυσιν, εὔλογον οἴομαι καὶ ἐν ὑγείᾳ οὐκ ἀποστρέφεσθαι τὴν χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐνοχλούντων παθῶν, τὸ τὴν ἀρχὴν μὴ παθεῖν προτιμῶντα. πολλοὶ γοῦν τῶν ἐν ῥώμῃ μεγάλα δυναμένων κατὰ νεομηνίαν τοῦ φαρμάκου προσφέρονται. οἱ δὲ ἀπολεξάμενοι τὴν τετάρτην τῆς σελήνης, ἐπὶ τρεῖς μετὰ τὰς ἑξῆς ἡμέρας προδιυπεπηκότες, καὶ τῆς κοιλίας ἠρέμα προεπιμεληθέντες, περὶ τὴν τρίτην ὥραν προσφέρονται τοῦ ἑλληνικοῦ κυάμου μέγεθος, σὺν μέλιτος κοχλιαρίῳ ἑνί, καὶ ὕδατος θερμοῦ κυάθοις δυσίν, οὐχ ἵνα τι ἐνοχλοῦν νόσημα ἀποστρέψωνται, ἀλλ᾽ ἵνα παντὸς νοσήματος ἀπερίπτωτοι μένωσι, καὶ τῆς προθέσεως οὐκ ἀποτυγχάνωσι. χρηστὸν γὰρ αὐτοῖς ἀποφαίνει τὸ αἷμα, οὐ τὴν φερομένην ἐν αὐτῷ φαυλότητα ἀποκρίνουσα, ἀλλ᾽ ἐξοικειοῦσα τὴν ἀτοπίαν, καὶ κρατοῦσα τῆς παρὰ φύσιν ποιότητος. κατὰ δὲ τὰς ἀποδημίας ὅταν ὑπονοήσωσι χώρας τινὰς νοσώδεις, ἢ μοχθηρίας ὑδάτων, τὸν αὐτὸν τρόπον προσφερόμενοι, ἐξασφαλίζονται τὴν ἕξιν τοῦ σώματος, ὥσπερ ὅπλῳ τινὶ σωτηρίῳ τῷ φαρμάκῳ χρώμενοι, καὶ διαμένουσιν ἀπήμονες. τῶν δ᾽ ἐμῶν διδασκάλων ὁ πρεσβύτατος ἀνήρ, εἰ καί τις ἄλλος ἐμπειρίᾳ τέχνης, καὶ ἐπιεικείᾳ γνώμης διαφέρων, Αἰλιανὸς Μέκκιος, ἔφη ποτὲ τὴν ἰταλιῶν τὴν χώραν ὑπὸ λοιμοῦ πιεσθεῖσαν, ὀξεῖς θανάτους καὶ φθορὰν ἀνθρώπων πολλὴν παθεῖν, ἐνδείᾳ δὲ πάντων ὁμοίως, καὶ τῶν ἰατρῶν καὶ ἡγουμένων ἀνδρῶν ὑπαρχόντων, εἰσηγήσασθαι μόνῃ χρῆσθαι τῇ θηριακῇ, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπρακτούντων βοηθημάτων, καὶ τῶν μὲν ἤδη νοσούντων λαβόντων τινὰς ἀνασφῆλαι, τινὰς δὲ καὶ διαφθαρῆναι. τοὺς δὲ πρὸ τοῦ νοσῆσαι προσενεγκαμένους πάντας, οὐ μόνον τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πεῖραν τοῦ πάθους διαφυγεῖν, καὶ θαυμαστὸν οὐδέν. εἰ γὰρ καὶ θανασίμων φαρμάκων πινομένων δύναται κρατεῖν, νικήσει καὶ φθορὰν ἀέρος ἀδικοῦσαν τὸν ἄνθρωπον, ὅπερ δὴ καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν, καὶ τοὺς ἰδιώτας ἅπαντας κοινῇ διαλανθάνειν μὴ θαυμάσαις. ὁποῖοι γάρ εἰσι, καὶ χυλοί, καὶ φλοιοί, καὶ ῥίζαι, καὶ ἄνθη, καὶ σπέρματα, καὶ σαρκία ἐξ ὧν συνέστηκεν. ὥσπερ οὖν καθ᾽ ἓν τούτων ἕκαστον ἱκανὸς ὁ χρόνος ἐξίτηλον ἀποφῆναι, οὕτω καὶ τὴν ὅλην τοῦ φαρμάκου σύνθεσιν, τοῦτό τε ὑφορώμενοι τῶν †ὑλικῶν ἰατρῶν οἱ χαριέστατοι, πωλοῦσιν ἢ δωροῦνται τισὶ τὴν ἄγαν παλαιουμένην.

†τῶν λυκῶν

αὐτοὶ δὲ τῆς χρείας καλούσης, ἐνεργεστάτῳ καὶ ὡραιοτάτῳ χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, οὐ γὰρ ἔξεστιν αὐτοῖς βοηθοῦσι, ἀποτυγχάνειν. δεῖ δέ σε καὶ τὰς ἄλλας προθεσμίας τῶν χρόνων, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν νοσημάτων, πρὸς ἅς τινας, καὶ ὁπότε χρώμενος αὐτῇ τις, οὐκ ἀποτεύξεται. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐχεοδήκτων καὶ ὀφιοδήκτων, καὶ ἀσπιδοδήκτων, καὶ λυσσοδήκτων, καὶ καθόλου τῶν ὑπό τινος τῶν ἰοβόλων δηχθέντων, ἢ νυγέντων, ἢ ψυγέντων ἱκανῶς ἄγαν, ἡ πρόσφατος δύναται βοηθεῖν. ἔστι δὲ πρόσφατος, μέχρις ἐτῶν λϛ. καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα πάντα. μετὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον κατάλληλος ἅπασι τοῖς ἄλλοις πάθεσι, περὶ ὧν ὑπόμνημα γράψομεν, πολλῶν πλειόνων ὄντων ἄλλων εἰς ἀριθμὸν τῶν προειρημένων. δοκίμιον οὖν τοῦ ἐνεργοῦς καὶ ἀπράκτου φαρμάκου, φάρμακον ὑπήλατον, ἢ ἐμετήριον, ἢ ἐλλέβορον, ἢ σκαμμωνίαν, ἢ ἄλλ᾽ ὅτι βούλεταί τις ἀνδρικώτατον, ὡς μέλλον καθαίρειν ἐπιδώσει προσεπιδοὺς τῆς ἀντιδότου κυάμου ἑλληνικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ οὐ καθαρθήσεται, οὐδ᾽ ἔν τινι συναισθήσει καθάρσεως ὁ λαβὼν ἔσται. γινόμενος δέ, ἐξελέγχει τῆς ἀντιδότου τὴν διὰ χρόνου ἀπραξίαν. δίδοται δὲ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων φαρμάκων πόσεις, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἰοβόλων πληγὰς μετ᾽ οἴνου κυάθους γ. τοῦ φαρμάκου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ ἐπιδιδομένη καὶ προσλαμβανομένη, εἰ δι᾽ ὑφοράσεως τις ἔχει φαρμακείας, ὁμοίως καὶ πρὸς τοὺς ὑπό τινος αἰτίας ἀδήλου κινδυνεύοντας, τῆς ἐν τῷ σώματι διαφθορᾶς, μιμησαμένης θανασίμου φαρμάκου ποιότητα, βοηθεῖ καὶ ταῖς προσφάτοις καὶ χρονίαις βηξί, καὶ ἐφ᾽ ὧν ἄλγημά τι τοῦ θώρακος, ἢ πλευρᾶς, ἀπυρέτοις μετ᾽ οἰνομέλιτος, πυρέσσουσι δέ, μεθ᾽ ὑδρομέλιτος εἰς νύκτα κυάμου τὸ μέγεθος αἰγυπτίου. ὁμοίως καὶ πρὸς τοὺς ἐμπνευματωμένους στομάχους, ἢ στροφουμένους, ἔντερον ἢ κῶλον ὀδυνωμένους. ἐπὶ τούτων ἡ πόσις γινέσθω δι᾽ ὕδατος. τὸ δ᾽ αὐτὸ φάρμακον διδόσθω κυάμου τὸ μέγεθος ἕωθεν. δύναται καὶ ὄρεξιν ἐπιτεταμένην ἀνασεῖλαι, καὶ ὑπτιωμένην ἀνεγεῖραι, τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ τῶν τῆς φύσεως ἔργων μέτρον ἀποκαθιστᾶσα. ἡ δὲ πόσις καὶ ἐπὶ τούτων, ἰσομεγέθης τῇ προειρημένῃ δι᾽ ὕδατος ἢ κράματος, μήτε πλείων κυάθων γ. μήτε ἐλάσσων δύο, ἀγαθὴ καὶ παντὸς τύπου ῥίγους ἀπαλλάξαι, καὶ περίψυξιν, καὶ χολεμεσίαν τὴν ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς, ἔσθ᾽ ὅτε συνεδρευουσῶν τῶν παροξυσμῶν, μετὰ ταυτὰ τοῖς προειρημένοις διδομένη. εἰ δέ τις αὐτῇ πρὸ τῶν ἐπισημασιῶν τρίς, ἢ τὸ πλέον τετράκις χρήσεται, περιγράφει τέλεον τοὺς πυρετούς, μετὰ τοῦ καὶ τὴν δίαιταν τῇ ὠφελείᾳ τῇ ἀπὸ τοῦ φαρμάκου μὴ ἀντιπράσσειν. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶν ἰσχυρὸν ἐν ἰατρικῇ βοήθημα, ὃ τὴν ἐξ αὐτοῦ γινομένην ὄνησιν δύναται ἐπαγαγεῖν, ἢ ἀντιπρασσόμενον ὑπὸ τῶν κατὰ δίαιταν, ἢ μὴ συνεργούμενον. πεπίστευται δὲ καὶ ταῖς γυναιξὶ τὰς ἐπιμηνίους καθάρσεις κινεῖν, καὶ τὰ νεκρὰ τῶν ἐμβρύων ἐκβάλλειν, ἃ δι᾽ ἀσθένειαν οὐ δύναται ἡ φύσις ἀποτρίψασθαι πολλάκις θέλουσα. δίδοται δὲ ἐπὶ τούτων διὰ γλυκέος, ἢ μελικράτου προεψημένου,

δικτάμνου

δικτάμνου, ἢ πηγάνου, κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος, ὃ τινὲς ἐπιχωρίως κίβη καὶ κιβώριον καλοῦσι. χρήσιμος δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς καὶ ἰκτερικοῖς μετὰ ἀσάρου ἀφεψήματος. ἐπὶ μὲν τῶν ὑδρωπικῶν, οἱ μὲν αὐτὸ καταπίνειν διδόασι τὸ φάρμακον πρὸ τῶν σιτίων, οἱ δὲ καὶ ἀνιέντες ὀξυκράτου κυάθῳ ἑνὶ, τότε γὰρ δίψους ἄκος μέγα γίνεται, καὶ τὴν ὅλην ἕξιν εὐτονωτέραν ἀποδείκνυσι, καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν ὑγρῶν μετὰ τοῦ μέσου καὶ ξηροτέραν ἀποφαίνει τῇ φύσει. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς τῆς φωνῆς ἀποκοπὰς, καὶ κατ' ἰδίαν πινομένη, καὶ ἐν τῷ στόματι κατεχομένη, μιγνυμένης τραγακάνθου διπλῆς τῷ ποτῷ, μετ' οἰνομέλιτος ἢ γλυκέος. τοὺς δὲ ὑπὸ τῆς γλώττης κατέχοντας, ἀποτήκειν δεῖ τὸ φάρμακον κατ' ὀλίγον, ὃν περ εἰώθαμεν χρῆσθαι τρόπον, κἂν ταῖς καλουμέναις ἀρτηριακαῖς. ἁρμόζει καὶ τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς, ἐάν τε ἀπὸ θώρακος, ἐάν τε ἀπὸ πνεύμονος ἡ ἀναγωγὴ γίγνεται, προσφάτου μὲν οὔσης τῆς ἀναφορᾶς, μετ' ὀξυκράτου διδομένη, κεχρονισμένης δὲ, μεθ' ὕδατος κυάθων γ. πολλῷ δ' ἄμεινον, εἰ προαφεψήσεις τι τῷ ὕδατι, τοῦ καλουμένου συμφύτου τῆς πόας. ἡ δὲ πόσις εἰς νύκτα καὶ πρωῒ, κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος. ἐπὶ δὲ τῆς ῥώμης οἶδα τοὺς καθηγησαμένους ἡμῶν ἐπὶ τῶν τοιούτων, χρωμένους καὶ τῇ διὰ φελλῶν δυνάμει, ἧς τὴν πλοκὴν αὖ οὕτω δεῖν εὐκαιροτέραν σοι παραθήσομαι, καὶ ἐν κύκλῳ δὲ, καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν περιβάλλοντας δαψιλεῖ τῷ φαρμάκῳ τὸν θώρακα, καὶ τὰ πολλὰ ἐκράτουν τὸ πάθος διὰ τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς νεφριτικοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ τοῖς λιθιῶσι, καὶ δυσπνοϊκοῖς, καὶ τοῖς περὶ τὸ ἧπαρ καὶ σπλῆνα καὶ σκιῤῥώδη τινὰ θέσιν, ἢ ἄλλως κεχρονισμένην ἔχουσι, δι' ὀξυμέλιτος διδομένη ἐπὶ τῶν σκιῤῥωδῶν. ὀξύμελι δὲ ἀπὸ τῶν μελικηρίδων ληπτέον, τοῦτο γὰρ εὔθετον, καὶ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ διαίτης λέγει. ὀποῦ δὲ δι' ὄξους σκιλλητικοῦ κυάθου ἑνὸς ἥμισυ ἐπὶ τῶν δυσπνοϊκῶν. ἐπὶ δὲ τῶν λιθιώντων, μετὰ ἀφεψήματος σελίνου, ἢ πετροσελίνου. ἐπὶ δὲ τῶν νεφριτικῶν, μετὰ οἰνομέλιτος, ἐπὶ δὲ τῶν δυσεντερικῶν, μετὰ συριακοῦ ῥοὸς ἀφεψήματος, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιληπτικῶν, ὀλιγαιμίας μὲν περὶ τὴν ἕξιν οὔσης μελικράτῳ, πολυαιμίας δὲ καὶ πάχους, ἐν ὀξυμέλιτι. τινὲς δὲ τῶν δοκίμων ἰατρῶν ἐπὶ τούτων νάπυ διδόασι προαναγαργαρίζεσθαι, ἔπειτα οὕτως τοῦ φαρμάκου προσφέρουσιν εἰς νύκτα μεθ' ὕδατος, ὅσον ἑλληνικοῦ κυάμου τὸ μέγεθος. καθόλου δ' εἰπεῖν, ὅπου τὰ ἄλλα πάντα βοηθήματα μηδὲν ἰσχύσει, ἀλλ' ἡττᾶται πρὸς τῶν νοσημάτων, ἐπὶ τούτων ἡ ἀντίδοτος πινομένη, παραδόξως κατορθοῖ. ἤδη γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν χολερικῶν ἀπαυδώντων, καὶ ἐπὶ καρδιακῶν ἐν ἐσχάτοις ὄντων ἐπιδοθεῖσα, παλιγγενεσίαν ὥσπερ τοῖς λαβοῦσιν ἐπεδωρήσατο, ἀλλ' οὔτε δυνατὸν, οὔτε ἁρμόζον περὶ πάντων γράφειν. ἀπὸ γὰρ τῶν γεγραμμένων τις ὁρμώμενος, δυνήσεται τοὺς λογισμοὺς μετατιθεὶς, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐπιτυχῶς αὐτῇ χρῆσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ πλέον ἤδη σπουδάζοντας ἐπαινεῖν τὸ φάρμακον, παραιτητέον οὐχ ὡς ἰατρικὴν, ὀχλαγωγικὴν δὲ μᾶλλον ὑπόσχεσιν αὐτοῖς προσάπτοντας, οἱ καὶ πρὸς ὠταλγίαν αὐτό φασι ποιεῖν, καὶ δυσηκοΐας, καὶ ἀμβλυωπίας, καὶ κιονίδας, καὶ τὰς καλουμένας ἄφθας. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἔπαινος, διαβολὴν ἔοικεν φέρειν μᾶλλον τῷ φαρμάκῳ ἢ σύστασιν. εἰ γὰρ ἔστι δι' εὐτελοῦς ὕλης ἄμεινον ἰᾶσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν παθῶν, ἄπρακτον τὸ μετὰ πολυτελείας ἔλαττον περιγιγνόμενον τοῦ τέλους. ὑπὲρ δὲ τῆς σκευασίας, εἰπεῖν τι ἀναγκαῖον, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ δεῖταί τινος ἐντρεχείας. ὁ μὲν γὰρ Μενεκράτης οὐδὲν ὑπὲρ αὐτῆς διέσταλκε, ἐπεὶ δὲ λαμβάνει ἡδυχρόου τὸ φάρμακον, καὶ ἑτέρων ἀρτίσκων, σκιλλητικῶν καὶ θηριακῶν, πρότερον περὶ τῆς σκευασίας τούτων λεκτέον.

Ἡδυχρόου σκευασία. Ἀσπαλάθου ῥίζης φλοιοῦ, καλάμου ἀρωματικοῦ, κόστου, ἀσάρου, ξυλοβαλσάμου, φοῦ, ἀμαράκου, μαστίχης ἀνὰ ∠ ϛ. σχοίνου ἄνθους ∠ ιβ. οἱ δὲ κδ. κιναμώμου ∠ ιβ. ἀμώμου, κασσίας, ῥᾶ ποντικοῦ, ἀνὰ ∠ ιε. νάρδου ἰνδικῆς, φύλλου, ἀνὰ ∠ *ιϛ. σμύρνης, κρόκου, ἀνὰ ∠ ιβ. οἴνῳ φαλερίνῳ ἀναλάμβανε, ὀποβαλσάμῳ παραπτόμενος ἐν τῷ ἀναπλάττειν, καὶ ἔα ξηραίνεσθαι ἐν σκιᾷ.

Περὶ ἀρτίσκων σκιλλητικῶν.

Τοὺς σκιλλητικοὺς, οὕτω σκευάζομεν. σκίλλαν περίπλασσε πηλῷ, καὶ βάλλε εἰς κάμινον βαλανείου καιομένην, τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τοῦ ἐντὸς λαβὼν ∠ ρπ. καὶ ὀροβίνου ἀλεύρου ∠ ξ. λειώσας ὁμοῦ ποίει τροχίσκους. Ἀρτίσκοι δὲ θηριακοὶ οὕτω σκευάζονται, λαβὼν ἔχεις δ. ἢ πέντε πυῤῥὰς. ἄμεινον δὲ εἶναι νεοθηράτους, αἱ γὰρ πολλῷ χρόνῳ καθειργμέναι, ἰωδεστέραν τὴν ἕξιν εἰσίν. ἔστι δὲ τοῦτο τεκμήρασθαι ἀπὸ τοῦ νησεύσαντος ἀνθρώπου, ἔπειτα τοῦ πρὸς κεφαλὴν μέρους καὶ τοῦ πρὸς οὐρὰν, ἀφαιρεῖν ἀνὰ τετραδάκτυλον, καὶ τὴν φολίδα πᾶσαν ἀποδέρειν, καὶ πᾶν τὸ ἔντερον ἐκβάλλειν. τὰ δὲ λοιπὰ ἕψειν ἐν καινῇ χύτρᾳ μετ' ἀνήθου. ἑψηθεισῶν δὲ τῶν σαρκῶν, καθαίρειν τὰς ἀκάνθας, ἐπιμελῶς δὲ τὰς σάρκας ἰσοῦν δεῖ, ἵνα μὴ διαλάθῃ ἄκανθα, καὶ ῥίψαι, καὶ ἄρτου καθαροῦ ξηροῦ τὸ ἴσον προσβάλλειν, καὶ συλλεοῦν, ἔπειτα προσαπτόμενος ὀποβαλσάμῳ τροχίσκον ἀνάπλασσε, καὶ ψύχε ἐν σκιᾷ. αὐτὴ δὲ ἀντίδοτος κατὰ Ἀνδρόμαχον τὸν πεποιηκότα αὐτὴν, συντίθεται τρόπῳ τοιῷδε. ὠνομάσθη δὲ παρ' Ἀνδρομάχου γαλήνη. οἱ μετ' αὐτὸν δὲ παραλαβόντες, οἷον Κρίτων καὶ οἱ κατ' αὐτὸν, διὰ τὸ ἔχειν αὐτὴν τῆς σαρκὸς τῶν ἐχιδνῶν, ὠνόμασαν αὐτὴν θηριακήν. ἀρτίσκων σκιλλητικῶν ∠ μη. ἀρτίσκων θηριακῶν ∠ κδ. ἀρτίσκων ἡδυχρόου ∠ κδ. κιναμώμου, πεπέρεως μέλανος, ὀποῦ μήκωνος, ἀνὰ ∠ κδ. ἴρεως ἰλλυρικῆς, γλυκυῤῥίζης, ὀποβαλσάμου ἀνὰ ∠ ιβ. ῥόδων ξηρῶν ∠ ιβ. σκορδίου κρητικοῦ, βουνιάδος σπέρματος, γογγυλίδος ἀγρίας, ἀγαρικοῦ, ἀνὰ ∠ ιβ. κρόκου, σμύρνης, ζιγγιβέρεως, ῥᾶ ποντικοῦ, πενταφύλλου ῥίζης, καλαμίνθης, πρασίου, πετροσελίνου, στοιχάδος, κόστου, πεπέρεως λευκοῦ ∠ ϛ. δικτάμνου κρητικοῦ, σχοίνου ἄνθους, λιβάνου ἄῤῥενος, τερμινθίνης χίας, κασσίας σύριγγος μελαίνης, νάρδου ἰνδικῆς ἀνὰ ∠ ϛ. πολίου ἄνθους κρητικοῦ, στύρακος, σελίνου σπέρματος, σεσέλεως, θλάσπεως, ἄμμεως, χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, ὑποκιστίδος χυλοῦ, μαλαβάθρου, νάρδου κελτικῆς, γεντιανῆς ῥίζης, ἀνίσου, μήου, μαράθρου σπέρματος, λημνίας μίλτου σφραγίδος, χαλκίτεως ὀπτῆς, ἀμώμου, ἀκόρου, καρποβαλσάμου, φοῦ ποντικοῦ, ὑπερικοῦ, ἀκακίας, καρδαμώμου, κόμμεως, ἀνὰ ∠ δ. δαύκου σπέρματος, χαλβάνου, σαγαπηνοῦ, ἀσφάλτου, ὀποπάνακος, καστορίου, κενταυρίου λεπτοῦ, ἀριστολοχίας, κληματίτιδος ἀνὰ ∠ β. μέλιτος ἀττικοῦ λίτραν ι. οἱ δὲ ϛ. οἱ δὲ δ. οἴνου φαλερίνου ξ β. βαλὼν εἰς ὅλμον ὀπὸν ὑποκιστίδος, σμύρναν, σαγαπηνὸν, γλυκύῤῥιζον, στύρακα, ἀκακίαν, ὀποπάνακα, παραστάζων κατὰ μικρὸν μέλι καθ' ἓν, κόπτε καὶ διάλυε, καὶ πρόσβαλε τοῦ οἴνου ὥστε ὑποβρέχειν, καὶ ἔμβρεχε ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, εἶτα κιννάμωμον, κρόκον, κασσίαν, στάχυν, θλάσπι, μαλάβαθρον, λημνίαν σφραγῖδα, χαλκῖτιν κεκαυ

μένην. αὕτη γὰρ καὶ τὸ μέλαν χρῶμα χαρίζεται τῷ φαρμάκῳ καυθεῖσα ἐν τέχναις, ἄμωμον, ἄσφαλτον, καστόρειον κεκομμένον, καὶ σεσησμένον βαλὼν εἰς θυίαν, καὶ παραχέων οἶνον, διατρίβει ὡς κολλύριον, ἔπειτα ἐκ τοῦ ὅλμου προσβαλὼν τοῖς ἐν τῇ θυίᾳ, διατριβήσας καὶ παρεγχέας οἶνον πρόσμισγε τὰ ξηρὰ πάντα καὶ ἀνάπλαττε. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ μέλι καὶ τὴν ῥητίνην, καὶ χαλβάνην, καὶ ὀποβάλσαμον χλιάνας ἐν κακκάβῃ, κατάχει τῶν ἐν τῇ θυίᾳ, καὶ ἑνώσας, ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον κασσιτέρινον, ἢ ἀργυροῦν καὶ χρῶ. Κρίτων δ' ἔγραψε περὶ αὐτῆς οὕτως, ὅτι τὰ θηρεῖα τε εἰ τὰ τελευταῖα τοῦ ἦρος, ἢ τῷ τρυγητῷ συλλέγειν δεῖ, καὶ λαμβάνειν ἐξ αὐτῶν τὰ μεγάλα καὶ εὔτροφα, καὶ ἕψειν μετ' ἀνήθου μόνου. τῶν δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ἐκ δέκα θηρείων ἀθροισθέντων, μιγνύειν ἀξιοῖ σιλιγνίτου ἄρτου μίαν οὐγγίαν, καὶ οὕτως ἀναπλάττειν τοὺς καλουμένους ἄρτους. τὰς δὲ σκίλλας ἐν τῷ πυρῶν ἀμήτῳ, τηνικαῦτα γάρ εἰσι μάλιστα ἀκμαῖαι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΕΥΠΟΡΙΣΤΩΝ ΒΙΛΙΟΝ.

Περὶ τῆς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας.

Ἁρμόσει δὲ τοῖς μὲν ἐξ ἐγκαύσεως ἐμβροχὴ ἐλαίου ὀμφακίνου ψυχροῦ. εἰ δ' ἐπιτείνοιτο, διὰ ὀξυροδίνου. μὴ παρόντος δὲ τοῦ ῥοδίνου ἐλαίου, χρηστέον ὀμφακίνου, τέτταρσι μέρεσι τοῦ ἐλαίου συμπλέκοντας ὄξους μέρος ἕν, εἰ συμμέτρως ψύχειν βούλοιντο, εἰ δὲ μή, πλεῖον ἔτι ὄξος. διακαιομένης δὲ σφοδρῶς τῆς κεφαλῆς, συμπλέκειν χρὴ τῷ ὄξει πολυγόνου χυλόν, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ θριδακίνης, ἢ ὄμφακος, σταφυλῆς, ἢ τῶν τοιούτων τινός, δῆλον δὲ ὡς τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον τῆς ἕξεως αὐτῶν δηλώσει τὸ μέγεθος τῆς κατασκευῆς. ἀνακλίνειν δ' αὐτοὺς ἄμεινον καὶ ἐν ψυχροτέροις οἴκοις εἰσφέροντας ἀμπέλου φύλλα, καὶ βάτου, μήλων τε καὶ τῶν τούτοις παραπλησίων, ὅσα χωρὶς τοῦ καιροῦ ψύχειν δυνήσεται. παραπλήσιαι δὲ ταύτῃ διαθέσεις, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς δυσκρασιῶν συμβαινόμεναι. ἀλλ' ἀπὸ μὲν θερμοτέρας, καὶ ξηροτέρας, ἔτι τε ψυχροτέρας καὶ ξηροτέρας δυσκρασίας, ὀδύναι μεγάλαι γίγνονται, ἥκιστα δ' ἐν τῇ ὑγρᾷ δυσκρασίᾳ πόνοι συμβαίνουσι. θεραπεύονται δὲ καὶ αὗται ὁμοίως ταῖς ἐπὶ τοῖς προκατάρχουσι γιγνομέναις κατὰ ἐναντίωσιν τῶν διαθέσεων.

Περὶ τῆς ἀπὸ ψύξεως κεφαλαλγίας.

Τοῖς δὲ ἀπὸ ψύξεως ἁρμόζουσιν αἱ θερμότεραι τῶν ἐμβροχῶν. ὅτε μὲν σύμμετρος εἴη ἡ ψύξις ἀρκουμένοις ἀνηθίνῳ καὶ πηγανίνῳ ἐλαίῳ θερμῷ. εἰ δὲ ἐπιτείνοιτο, μεγάλης τῆς ψύξεως ὑπαρχούσης, σικύου ἀγρίου ῥίζα, ἐμβαλεῖν δέ ποτε καὶ εὐφορβίου βραχύ. χρῆσθαι δὲ καὶ ἰρίνῳ ἐλαίῳ, ἢ τινι τῶν τοιούτων †πεπτῶν εἰρημένων τινὰ τούτοις ἐμβαλόντα. ἐλάττω δὲ ἢ πλείω κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ψύξιν σκοποῦντα, καὶ συμμετρούμενον.

†λεπτῶν

Περὶ τῆς ἐξ ἀναθυμιάσεως κεφαλαλγίας.

Ὅσοις δὲ ἀπὸ ἀναθυμιάσεων αἱ κεφαλαλγίαι γίγνονται, ὑπάγειν τε τὴν γαστέρα, καὶ ἄγειν αὐτοὺς εἰς εὐπνουστέρους οἴκους, καὶ λεπτὸν ἀέρα ἔχοντας. ἐπιτηδεύειν τε καὶ πταρμούς, μάλιστα εἰ ἀπύρετοι εἶεν, ἐμβαλόντας τοῖς πόροις, ἢ στρούθειον λεῖον, ἢ πέπερι, καὶ ἀνέλκειν κελεύοντας. κενουμένων γὰρ τῶν ἀτμῶν, ῥᾷον διαφορηθήσεται ἡ κεφαλή. ἐμβρέχειν δ' αὐτοὺς καὶ ἐλαίῳ βραχὺ ὄξους παραχέοντας. ἥ τε γὰρ ἄμετρος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ἀτμῶν φορὰ ἀποκρουσθήσεται, καὶ τὸ ἐνιζάνον ταῖς κοιλίαις τοῦ ἐγκεφάλου διαφορηθήσεται, μὴ ἐᾶν καθεύδειν, καὶ μάλιστα μεθ' ἡμέραν.

Περὶ τῶν ἐξ ἀπέπτων βρωμάτων κεφαλαλγίας.

Εἰ δ' ἀπέπτων ἐγκειμένων τῇ γαστρί, συμπάσχει τι ἡ κεφαλή, διδόντας πιεῖν ὕδατος χλιαροῦ, συχνῶς ἐμεῖν κελεύειν. γίγνονται δὲ πολλοῖς τῶν στομαχικῶν ἐξ ἀναστάσεως κεφαλαλγίαι, ἐφ' ὧν αἱ παραθέσεις τῆς τροφῆς αὐτίκα καθίζειν εἰώθασιν. εἰ δ' ἀπὸ μεγάλης ποτὲ ἀλγηδόνος τῆς κεφαλῆς ἄφωνοι γίνονται ἄφνω, μηδὲ τῆς αἰτίας καταλαμβανομένης, καταντλεῖν προσήκει τὴν κεφαλὴν ὕδατι θερμῷ δαψιλεῖ, ἐγχέοντας τοῖς ὠσὶν ἔλαιον καὶ ἔριον ἐμβάλλοντας.

Περὶ τῆς ἐξ οἴνου κεφαλαλγίας.

Ὅτι μὲν οἱ θερμότεροι τῶν οἴνων τὰς κεφαλαλγίας γεννῶσιν, ἀτμῶν πληροῦντες ῥᾳδίως τὴν κεφαλήν, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ χυμῶν, καὶ ὅτι χωρὶς οἴνου πόσεως πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐπιτίμως οὗτοι διαφέρονται, καὶ μάλιστα οἷς φύσει θερμότεραι τὴν κρᾶσιν αἱ κεφαλαὶ τυγχάνουσιν, ἅπασιν οἶμαι φανερὸν εἶναι, σκοπὸς τοίνυν τῆς ἰάσεως ἡ κένωσις αὐτῶν. ἐπειδὴ δὲ θερμότεροι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ πεπληρωκότες τὴν κεφαλὴν ἀτμοί, καὶ τῆς ἐντυχούσης αὐτοῖς βοηθείας δέονται. ἔλαιον οὖν ῥόδινον καὶ πάνυ ψυχρὸν προσφερόμενον, ὕπνος τε καὶ ἡσυχία, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ἑσπέραν λουτρόν, καὶ τροφαὶ εὔχυμοι, οὐ μέντοι θερμαίνουσαι. τοιαῦται δ' εἰσὶν ὁ πτισάνης χυλός, καὶ τὰ ὑγρὰ τῶν ᾠῶν ἄνευ γάρου, καὶ ἐξ ὕδατος ἄρτος, θριδακίνη τέως ἐμψύχουσα, καὶ κράμβης ἀτμός, ποτῷ δὲ ὕδατι χρηστέον. ἀλλ' ἐπί τινων ὁ στόμαχος ἐπὶ ταῖς ὑδροποσίαις ἀνατρέπεται, ῥοιὰν οὖν αὐτοῖς ἐπιδοτέον, ἢ μῆλον, ἢ ἄπιον ἑψημένα. χρὴ δὲ ἕψειν αὐτὰ ἐν χύτρᾳ, ὕδωρ ἐγχέοντας θερμόν, εἶτα κρεμάσαντας ἐν ἀγγείῳ τὰς ὀπώρας ὑποκαίειν τὴν χύτραν, ὅπως ὁ ἀναφερόμενος

ἐκ τοῦ

ἐκ τοῦ ὕδατος ἀτμὸς ἐψεῖν οἷός τε εἴη. καὶ σταφίδες δὲ ῥωννύουσι τὸν στόμαχον, φοινίκων δὲ παντελῶς ἀπέχεσθαι, ἔχουσι γάρ τινα ἰδιότητα κεφαλαλγίας ποιητικήν. εἰ δ' ἐπὶ τούτοις ὑπνῶσαι καλῶς οὐ δυνηθεῖεν, ἐνθάδε λουτρὸν μὲν ἄγειν αὐτοὺς κατὰ τὴν ὑστεραίαν, καὶ καταχεῖν ἐν τῷ βαλανείῳ θερμὸν ὕδωρ πολλάκις, εἶτα μικρὸν ἠρεμήσαντας, αὖθις παραπλησίως λούειν, εἶθ' οὕτως τρέφειν, ὡς πρόσθεν εἴρηται. εἰ δέ ποτε ἐπὶ τῶν ἀνελθόντων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀτμῶν τε καὶ χυμῶν ὑπολείποιτο, τὸ λείψανον ἐσφηνωμένον πόροις λεπτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο παραμένει τι τῆς κεφαλαλγίας, ἀφίστασθαι μὲν τοῦ ῥοδίνου, ἐμβρέχειν δὲ τῷ χαμαιμηλίνῳ συμμέτρως θερμῷ, καὶ μετὰ ταῦτα ἰρίνῳ· μεγάλως ὠφελοῦσι τὰς τοιαύτας διαθέσεις. μηδενὸς δὲ τούτων ὄντων, οἴνῳ χρῆσθαι.

Περὶ τῶν ἐκ πληγῶν καὶ συμπτωμάτων κεφαλαλγίας.

Ἐπεὶ δὲ καὶ διά τινα συμπτώματα καὶ πληγὰς γίνονται κεφαλαλγίαι, χρήσιμον βραχέα καὶ πρὸς ταῦτα ὑποθέσθαι. ἁρμόσει τοίνυν ἡ διὰ σπόγγων πυρία καὶ μαλακῶν ἐρίων θερμῷ δεδευμένων. πρὸς δὲ τούτοις ἡσυχία, ὑποστολὴ τροφῆς, κένωσις τῆς κάτω γαστρός. φυλακτέον δὲ ἥλιον, λουτρὸν, οἰνοποσίαν, κραυγὴν καὶ διάτασιν, καὶ τῶν ἐν τροφῇ προσφερομένων δριμέα καὶ ὀξέα καὶ ἁλικά. δῆλον δ' ὡς σκοποὶ πλείονες ἔσονται τῆς τῶν ἰαμάτων εὑρέσεως ὑπὲρ τὰς ποιούσας τὰ πάθη αἰτίας.

Περὶ τῶν ἐκ θλασμάτων κεφαλαλγίας.

Καὶ γὰρ καὶ θλᾶσθαι ποτὲ συμβαίνει, καὶ ποτὲ καὶ μετὰ τραύματος γίνεσθαι τὴν διάθεσιν, ὡς κἀκ τούτων ἐπιπλέκεσθαι σκοποὺς θεραπείας. θλάσει μὲν οὖν οἰκεῖα τὰ παρηγορικὰ τῶν βοηθημάτων, οἷον θερμοῦ κατάχυσις ὕδατος, καὶ ἐπίβλημμα ἐλαιοβρεχές. τῇ δὲ διαιρέσει περίστασις παροῦσα εἰ κωλύει κολληθήσεσθαι, σιδηρίτην βοτάνην λεάνας, καὶ ἀποσπογγίσας οἴνῳ ἐπιδέσμει. ἄλλο. ῥητίνην φευκτὴν καταπλάσας, τὸ ἕλκος ἐπιδέσμει. ἄλλο. ἀλόην λειώσας, καὶ μέλι προσμίξας ἐπιτίθει. Ἄλλο. πτελέας φύλλα χλωρὰ κόψας ἐπιτίθει, πρότερον τρίψας, καὶ ὁ φλοιὸς δὲ περιειληθεὶς ὡς ἐπίδεσμος τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Πρὸς τὰς ἐκ μέθης καὶ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας.

Ἐπεὶ δὲ τὰ περιττὰ ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης τοῖς κεφαλαλγοῦσιν, οὐκ ἄτοπον ᾠήθην καὶ ταῦτα ἀναγράψαι πρὸς τὰς ἐκ μέθης καὶ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας, πολυγόνου δύο κλωνία πλέξας στεφάνωσον. Ἄλλο. πολύγονον τρίψας μετὰ κορυφῆς γάλακτος, καὶ ἀλείψας τὴν κεφαλὴν περὶ βάθει τῆς ἑσπέρας, καὶ ἐπάνω λαγωοῦ δέρμα βαλὼν ἕως πρωῒ, ἆρον τὸ δέρμα καὶ ἰαθήσῃ. Ἄλλο. κιχώριον τὸ ῥωμαϊστὶ λεγόμενον ἰντυβολάχανον, ἐπιτίθει τοῦ πάσχοντος τὴν κεφαλήν. Ἄλλο. ῥόδινον στέφανον ἐπιτίθει τῇ κεφαλῇ, νέα ἄνθη ῥόδου ἐκ νεαρῶν ῥόδων. Ἄλλο. καλλιτρίχῳ στέφε τὴν κεφαλὴν, ὃ τινὲς καλοῦσιν ἀδίαντον, ἔνιοι δὲ τριχομανές. ἄκρως δὲ ἀπαλλάσσειν τῆς κεφαλαλγίας φησὶν Ἀρχιγένης περιστερεῶνα, ἥν τινες ἱερὰν βοτάνην καλοῦσι, καὶ στεφομένην, καὶ καταχριομένην μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, χελώνης λιμναίας, ἥν τινες ἀμύδα καλοῦσιν, αἷμα ἐπίσταζε ἐπὶ τὸ βρέγμα.

Πρὸς τὰς ῥεούσας τρίχας.

Λάδανον ἀποβρέχων οἴνῳ εὐώδει καὶ στύφῳ, λεῖον παρέχων καὶ μυρσίνην, καὶ γλοιῶδες ποιήσας κατάχριε.

Ἄλλο. κάρυα χλωρὰ ἀκμάζειν ἀρχόμενα θλάσας ρ̄. μίξας τε ἐλαίου ξέστας β̄. στυπτηρίας ὑγρᾶς λίτρας γ̄. καὶ βαλὼν εἰς σκεῦος καινὸν ὀστράκινον περιβραχύ, ὡς μὴ ἀναποθῆναι τὸ ἐμβληθὲν ὑγρὸν, ἐπιμελέστατα περίχρισον, καὶ καταθέμενος ἐν εὐαέρῳ οἴκῳ ἐπὶ ἡμέρας μ̄. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελόμενος χρῶ τῷ ἐλαίῳ. Ἄλλο. λάδανον καὶ ἀψίνθιον καὶ ἀρκευθίδας λειώσας εἰς ὀθόνην ἔνδησον, καὶ ἔμβαλε εἰς ἔλαιον, καὶ μετὰ ἡμέρας ε̄. χρῶ, ἢ μυρσίνης μελαίνης, ἢ κνικίδος μοίρας β̄. μετ' ἐλαίου. τὸ αὐτὸ δὲ πιτυριάσιν ἰᾶται. Ἄλλο. λάδανον λειώσας μετὰ γλυκέος οἴνου γλοιῶδες ποιήσας χρίε. Ἄλλο. ἀνεμώνης τὸ ἄνθος λειώσας μετ' ἐλαίου κατάχριε, τὸ αὐτὸ καὶ μελαίνει. Ἄλλο. περιστερεῶνα τὸν ὀρθὸν σὺν ταῖς ῥίζαις ξηράνας, καὶ εὖ μάλα λειώσας, μίξον ἐλαίου ὡς πάχος ἔχειν γλοιοῦ, καὶ ἐάσας σαπῆναι κατάχριε.

Περὶ πιτυριάσεως.

Προσμίξας τὴν κεφαλὴν σεύτλου χυλῷ, καὶ τηλίνοις ἀλεύροις, καὶ νίτρῳ λείοις ἴσοις σμῆχε.

Περὶ φθειριάσεως.

Σταφίδος ἀγρίας μέρη β̄. σανδαράχης μέρος ᾱ. σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἄλειφε τὴν κεφαλήν. Ἄλλο. στυπτηρίας σχιστῆς μετ' ἐλαίου χρῶ.

Περὶ ἀχώρων.

Ἀχῶραι συνίστανται περὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ συμπτώματος, λεπτὰς γὰρ ἔχει κατατρήσεις δι' ὧν ἀπορρεῖ ἰχὼρ γλίσχρος. ὅμοιον δ' αὐτῷ πάθος ἐστὶ, καὶ τὸ καλούμενον κηρίον, τὰς κατατρήσεις μείζονας ἔχον, ὑγρὸν ἐχούσας μελιτῶδες. ἔστι δ' ἑκατέροις ἡ γένεσις ἐξ ὑγρότητος περιττωματικῆς, συμβαίνει δ' αὐτοῖς τὸ πρῶτον κνησμός. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ εἰς ὄγκον ἐπανάστασις. θεραπεία δὲ μεγάλης οὔσης τῆς διαθέσεως, προηγουμένη μὲν κάθαρσις τῆς διὰ σκαμμωνίας, καὶ ἀλόης, καὶ κολοκυνθίδος, ἑκάστου δ' αὐτῶν ἴσον. λειωθέντα δὲ ἀναλαμβάνεται χυλῷ κράμβης, καὶ ἀναπλάσσεται καταπότια ὀρόβου μέγεθος ἔχοντα. δίδοται δὲ ἑπτακαίδεκα τοῖς τελείας ἕξεως, τοῖς ἄλλοις πρὸς ἀναλογίαν τοῦ σώματος. ἐπὶ δὲ τῶν μικρῶν διαθέσεων ἀρκεῖ καὶ τὰ τοπικὰ τῶν βοηθημάτων, ἔστι δὲ ταῦτα κιμωλία μετὰ ὄξους δριμυτάτου καταχριομένη. Ἄλλο. κρῆτα μετὰ ὄξους δριμυτάτου κατάχριε, ὁμοίως δὲ καὶ σαμία γῆ, καὶ πομφόλυξ. Ἄλλο. λιθαργύρου καὶ χάρτης κεκαυμένης λύχνῳ χρῶ μετ' ὄξους. ἐφ' ὧν μέντοι ἕλκωσις ἐστὶν ὀδυνώδης, ὕδατι ἀπαντλεῖν αὐτοὺς θερμῷ προσήκει ἑκάστης ἡμέρας, ἀφεψημένης ἐν αὐτῷ μυρσίνης, βάτου, συκαμίνου, ἢ ἀσπαράγου ῥίζης, καὶ κατάχριε. Ἄλλο. ἰτέας φύλλοις μεθ' ὕδατος, ἢ φακῷ μετὰ μέλιτος, ἢ ἀσπαράγου ῥίζῃ ἑφθῇ ἀπόσμηχε, ἢ σεύτλου χυλῷ ἔχοντι τήλινον ἄλευρον. φάρμακα δ' ἐπιτήδεια πίτυος φλοιὸς μετὰ κηρωτῆς, ἢ καδμεία μετ' ἐλαίου, ἢ λιθάργυρον, ἢ ψιμμύθιον, σμήχειν δὲ ἐν βαλανείῳ τοῦ σεύτλου χυλῷ μετὰ κιμωλίας. δῆλον ὡς ἐπὶ τῶν ἁπαλοσάρκων γυναικῶν φυλάττεσθαι μὲν δεῖ τὸ ὄξος, οἴνῳ δὲ καταχρίειν τὰ φάρμακα.

Περὶ ἀλωπεκίας καὶ ὀφιάσεως.

Συμβαίνει διττὸν πάθος περὶ τὰς ἐν κεφαλῇ τρίχας, ὅτε μὲν ἐκλείψεις αὐτῶν, ὅτε δὲ εἰς ἑτέραν χροίαν μεταβολή. ἐκλείψεις μὲν ἐν ταῖς φαλακρώσεσιν, ἑτεροχροία δὲ ἐν ταῖς ἀλωπεκίαις τε καὶ ὀφιάσεσιν, ἀπρεπεστάτη βλάβη τῶν τριχῶν. ἔστι δ᾽ αὐταῖς ἡ βλάβη παραπλησία τοῖς φυτοῖς. καθάπερ γὰρ ἐκεῖνα, ὅτε μὲν ἐνδείᾳ τοῦ τρέφοντος ὑγροῦ ἀφαιρούμενα, φθείρεται, ἢ ἀλλοτριώσει τὴν κατάφυσιν ὑπαλλάττει διάθεσιν. ἔστι δὲ ἀλωπεκία καὶ ὀφίασις ἑκάτεραι μὲν διαθέσεις παρὰ φύσιν, τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἔχουσαι τῆς γενέσεως, κοινὴν δὲ καὶ τὴν ἴασιν. ὀνόμασι δὲ διαφόροις ὠνομασμέναι κατὰ τὸ σχῆμα. ἐπί τε γὰρ τῆς ὀφιάσεως παραπλήσιον ὄφει τὸ σχῆμα περὶ τῆς κεφαλῆς φαίνεται. ἡ δ᾽ ἀλωπεκία, ὥς φασιν, ὠνόμασται, διὰ τὸ συνεχὲς ταῖς ἀλώπεξι συμβαίνειν τὴν διάθεσιν, ψίλωσιν οὖσαν τριχῶν, μετὰ τοῦ ἐναιμόχρου φαίνεσθαι τὸν πεπονθότα τόπον. ἡμεῖς δὲ διατί οὕτως ὠνόμασται, οὐ πολυπραγμονοῦμεν. μοχθηρὸν δὲ πλῆθος ὑγρῶν αἴτιον τῆς γενέσεως εὑρόντες τῷ φυσικῷ λόγῳ, ἑξῆς ἐπὶ τὰς θεραπείας χωρήσομεν. εἰσὶ δ᾽ αὐτῶν διαφοραὶ πλείους κατὰ τὴν χρόαν. αἱ μὲν γὰρ λευκότεραι, αἱ δὲ ὠχρότεραι, ἕτεραι δὲ μελανώτεραι. δῆλον δὲ ὡς κακοχυμίας ὄντα ἅπαντα ἔγγονα τοιαῦτα. αἱ μὲν οὖν λευκότεραι, ὑπὸ τῆς τοῦ φλέγματος κακοχυμίας γίγνονται, καὶ ἰῶνται τοῖς φλεγμαγωγοῖς τῶν καθαρτηρίων, καὶ τοῖς ἀποφλεγματισμοῖς. αἱ δὲ ὠχρότεραι, τοῖς τὴν τοιαύτην καθαίρουσι χολήν, αἱ δὲ μελανώτεραι, τοῖς τὸν μελαγχολικὸν καθαίρουσι χυμόν. χρὴ γὰρ πρὸ τῆς τοῦ πεπονθότος μορίου θεραπείας ἅπαν προκαθαίρειν τὸ σῶμα, ὡς μηκέτι ἐπιρρέειν δεῦρο αὐτοῦ τὴν κακοχυμίαν τῷ πεπονθότι μορίῳ, καὶ εἶθ᾽ οὕτως ἑξῆς ἐπὶ τὸ πεπονθὸς μόριον παραγίνεσθαι. ἔστι δὲ ἀποφλεγματικὰ μετὰ πυρέθρου, καὶ σταφὶς ἀγρία. θάτερον δ᾽ αὐτῶν, ἢ καὶ ἄμφω μετὰ μαστίχης μασσώμενα, καὶ ἅλας †βολικὸν μετὰ γλήχωνος, ἢ νάπυ λελειωμένον μετ᾽ ὀξυμέλιτος, καὶ διακρατούμενον ἐπὶ πλέον, καὶ ἀναγαργαριζόμενον. ἰδίως μὲν οὖν ἕκαστον τῶν καθαρτηρίων φαρμάκων, ἕλκει καὶ καθαίρει τὸν οἰκεῖον ἑαυτῷ χυμόν. τὰ μὲν φλέγμα, τὰ δὲ ξανθήν, τὰ δὲ μέλαιναν χολήν. καὶ μακρὸν ἂν εἴη ἕκαστον κατ᾽ εἶδος διεξιέναι, ἑτέρας οὔσης πραγματείας. κοινῶς δὲ ἐπί τε τῶν ἄλλων ἀλωπεκιῶν καὶ ὀφιάσεων ὠφελεῖν εἴωθε. πρῶτα μὲν τὰ διὰ τῆς ἀλόης καταπότια. ἔχει δὲ ταῦτα, κολοκυνθίδος ἐντεριώνης μέρος α΄. ἀλόης τε καὶ σκαμμωνίας μέρη δύο, χυλοῦ ἀψινθίου μέρος α΄. ἀνάλαμβανε χυλῷ μήλων, δίδου πρὸς τὴν δύναμιν, μικρὸν ἐπ᾽ αὐτοῖς διαλείποντα ἡμερῶν τοῦ ζ΄. χρῆσθαι τῇ ἱερᾷ τῇ διὰ κολοκυνθίδων. ἔστι δ᾽ αὐτῆς ἡ σύνθεσις ὧδε. κατ᾽ ἀρχὰς τῆς θεραπείας, τρόπος τοιόσδε ἀρκῶν πολλάκις μόνος πρὸς θεραπείαν. ἐπὶ γὰρ τῶν χρονίων δυσίατον ἤδη γίνεται τὸ πάθος, καὶ τοπικῶν δεόμενον φαρμάκων. ὅταν οὖν ὡς ἔνι μάλιστα καθάπερ προείρηται ἀπέριττον ἐκ τῆς καθάρσεως ἅπαν γένηται τὸ σῶμα τότε ἤδη θαρροῦντα καὶ τῇ τοῦ βεβλαμμένου μέρους ἐγχειρεῖν θεραπείᾳ τοῖς τοπικοῖς χρώμενον, ἔστι δ᾽ ἅπαντα τῷ γένει θερμὰ καὶ διαφορητικά, ταύτῃ γὰρ τῇ δυνάμει, καὶ τὴν κακοχυμίαν κενοῦντα διαφορεῖν πέφυκεν. ἔστι δὲ τάδε, θαψίας χυλὸς μετὰ κηρωτῆς καταχριόμενος. Ἄλλο. εὐφόρβιον λεῖον μετὰ ἐλαίου καταχριόμενον. θεῖον ἄπυρον καὶ νίτρον ἀλεξανδρινὸν σκευάσας, ὄξει κατάχριε. Ἄλλο. δάφνινον ἀλειφόμενον, καρδάμου σπέρμα μετ᾽ ἐλαίου. Ἄλλο. εὐζώμου σπέρμα λειώσας μετὰ στέατος ἀρνείου κατάχριε. Ἄλλο. ἀλκυόνιον τραχὺ καύσας καὶ λειώσας ὄξει, ἢ κεδρίᾳ κατάχριε. Ἄλλο. καλάμου ῥίζαν, ἢ φλοιὸν καύσας μετὰ κέδρου χρῶ, ἢ μετὰ ὑγροπίσσης. Ἄλλο. μυῶν κόπρον λειώσας ὄξει κατάχριε. Ἄλλο. ἀμύγδαλα ὁλόκληρα καύσας κατάβρεχε ὄξει δριμεῖ. Ἄλλο. ἐχίνου χερσαίου τὸ δέρμα μετὰ τῆς κεφαλῆς κατάκαυσον, καὶ λειώσας μέλιτι κατάχριε. Ἄλλο. κρομμύῳ παλαιῷ συνεχῶς ἀπότριβε τὸν τόπον, ὀθόνῃ προανατρίψας ἕως οὗ ἐρυθρὸν γένηται. Ἄλλο. ῥαφανοῦ φλοιὸν λειώσας μετὰ μέλιτος κατάχριε. Ἄλλο. σιδήρου στομώματος λεπίδα ὀξελαίῳ ῥίψας ἄλειφε, ἕως οὗ ἐρυθρὸν γένηται. Ἄλλο. κριθῶν κεκαυμένων καὶ μυοχόδων ἴσον μετὰ ὄξους κατάχριε. ἁπάντων δὲ τῶν εἰρημένων φαρμάκων, τῶν μὲν θερμοτάτων ὄντων, τῶν δ᾽ ἀσθενεστέραν ἐχόντων τὴν θερμασίαν, δῆλον ὡς τοῖς μὲν ἰσχυροῖς φαρμάκοις ἐπὶ σκληρῶν σωμάτων, καὶ τῶν κεχρονισμένων διαθέσεων χρηστέον. τοῖς δ᾽ ἀσθενεστέροις ἐπί τε προσφάτων διαθέσεων, καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ μαλακωτέρων, κοινὸς ἔστω ὁ τοιόσδε λόγος ἐπὶ πάντων βοηθημάτων. προανατρίβειν χρὴ τὸ πεπονθὸς μέρος ὀθόνῃ μήτ᾽ ἄγαν σκληρῶς, ὡς ἀναδέρεσθαι τὰ σώματα, μήτ᾽ ἄγαν μαλακῶς ὑπὲρ τοῦ ἐρυθραίνεσθαι συμμέτρως πρὸ τῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων. χρὴ δὲ καὶ αὐτὸ ξυρᾶν συνεχῶς. εἰ δέ ποτε ἑλκωθείη τὸ μέρος ὑπὸ τῶν φαρμάκων, ἰᾶσθαι χοιρείῳ στέατι ὑπαλείφοντα, ἢ ῥοδίνῳ.

†ὀρυκτὸν

Περὶ ὠταλγίας.

Ὤτων πόνοι γίνονται κατὰ ψύξιν ὑπὸ ἀνέμων ψυχρῶν, ἢ λουτροῦ ψυχροῦ, καὶ ὑδάτων φαρμακωδῶν εἰσρυέντων, ἢ διὰ φλεγμονήν, ποτὲ μὲν αὐτοῦ μόνου κατὰ τὸν πόρον τοῦ δέρματος, ποτὲ δὲ καὶ διὰ βάθους τοῦ ἀκουστικοῦ μέρους φλεγμήναντος καὶ διατείναντος τὰ μόρια, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ καὶ διὰ πνεύματος φυσώδους, οὐκ ἔχοντος διέξοδον, ὀδυνηρὸν γίνεται. ὀδυνῶσι δὲ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὠσὶ διά τινα πρόφασιν γεννηθέντες ἰχῶρες. τὰς μὲν οὖν ἀπὸ ψύξεως μόνης γινομένας ὀδύνας τὰ θερμαίνοντα θεραπεύει τάχιστα, ἔστι δὲ ταῦτα. κρόμμυον ἐλαίῳ ζέσας, ἔγχει τοῖς ὠσίν. Ἄλλο. πέπερι εὖ μάλα λελειωμένον μετ᾽ ἐλαίου. Ἄλλο. νάρδος ἐγχεομένη θερμή. Ἄλλο. πήγανον ἑψημένον ἐλαίῳ.

Πρὸς τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων βλάβας τῶν ὤτων.

Ἔλαιον ἐγχέων συνεχῶς θερμὸν δι᾽ ἐρίου μαλακοῦ σπόγγιζε, εἶτ᾽ αὖθις ἔγχει. Ἄλλο. ᾠοῦ τὸ λευκόν, ᾧ καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρώμεθα, ἢ γάλα γυναικεῖον χλιάνας, χρῶ. Ἄλλο. στέαρ χήνειον, ἢ ἀλωπέκειον, ἢ ὀρνίθειον.

Πρὸς τὰς ἐν ὠσὶ φλεγμονάς.

Νάρδος μετὰ βασιλικοῦ φαρμάκου ἐγχεομένη. εἰ δ᾽ ἀνύποιστος εἴη ὀδύνη, καστόριον γάλακτι γυναικείῳ, ἢ ᾠοῦ τὸ λευκὸν χλιάνας χρῶ. ἄλλο. ὄπιον ἐλάχιστον μετὰ ἑψήματος. οὐ χρὴ δὲ ἐνοχλεῖν τῷ πόρῳ κατὰ τὸν καιρόν, ἀλλὰ καὶ διὰ μηλωτίδος περικείμενον ἐχούσης ἔριον μαλακὸν ἐκμάσσειν, καὶ πυρίαν δὲ σπόγγοις τρυφεροῖς ἐν ὕδατι ἑψη-

μένῳ

μένῃ ἔχοντι ἀλθαίαν, ἣν καὶ δενδρομαλάχην καλοῦσιν, ἢ πιτύροις ἐλαφροῖς. εἰ δὲ φυσῶδες εἴη τὸ ἀπολειφθέν, καὶ ἔμφραξις μᾶλλον ἢ πόνος, ἀφρονίτρῳ μετ᾽ ὄξους χρῶ, ἢ δρακοντίου βοτάνης χυλῷ, ἢ κενταυρείου, ἢ πολίου.

Περὶ πυρώσεως τῶν ὤτων.

Ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς πυρώδους αἰσθήσεως περὶ τὸν ἀκουστικὸν πόρον γινομένης, χωρὶς σφυγματώδους ὀδύνης, ὄξος μετὰ ῥοδίνου ὠφελεῖν εἴωθεν.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἑλκῶν.

Γλαύκιον μετ᾽ ὄξους ἀποτρίψας ἔγχει. εἰ δὲ ὑγρὰ πάμπολλα φέροιτο χωρὶς πόνων, σκωρίαν σιδήρου ὄξει λειώσας ἐπιμελῶς ἐν ἡλίῳ χρῶ.

Πρὸς δυσηκοΐας καὶ ἤχους.

Ἐπὶ τῶν ἐξαίφνης ἤχων ὄξος μετὰ ναρδίνου ἔγχει. ἄλλο. κύμινον καὶ ἔλαιον, ὡς μέλιτος πάχος ποιήσας ἔγχει. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ νόσου ἤχων ἀψινθίου ἀφεψήματι πυριάσας τὸ ὄξος καὶ τὸ ῥόδινον ἔγχει, ἢ ῥαφανοῦ χυλὸν μετὰ ῥοδίνου, ἢ ἐλλέβορον μετ᾽ ὄξους, ἢ ὄξος δριμὺ καθ᾽ ἑαυτὸ χλιαίνων ἔνσταζε, ἢ μέλι καθ᾽ ἑαυτό, ἢ ὀξύμελι, ἢ ὀξέλαιον. ἄλλο. πράσου χυλὸν μετὰ γάλακτος γυναικείου, ἢ ῥοδίνου ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. ἀμυγδάλων πικρῶν ἔλαιον μίξας ἐλαίῳ ἔμβαλε εἰς φλοιὸν κρομμύου, καὶ χλιάνας ἔνσταζε. ἄλλο. κρόμμυον καὶ σκόροδον, καὶ στέαρ χήνειον ἴσα τρίψας, καὶ διηθήσας ἔγχει. ἄλλο. φακοῦ ἀφέψημα μετὰ μέλιτος ἔγχει. ἄλλο. μυρσίνην ἀφεψημένην ἐν οἴνῳ γλυκεῖ ἔνσταζε, ἢ ἐλαίας φύλλα χυλώσας, καὶ μέλιτι μίξας συνέψησον, καὶ τούτῳ χρῶ. ἄλλο. κρομμύων χυλίσματι μετὰ μέλιτος χρῶ.

Πρὸς δυσηκοΐας.

Χρῶ μὲν περὶ τὰς ἀρχὰς ἀποφλεγματισμῷ διὰ πυρέθρου καὶ μαστίχης, καὶ τὴν γαστέρα ὕπαγε διὰ τῶν κολοκυνθίδος καταποτίοις. εἰς αὐτὸ δὲ τὸ οὖς χρῶ πυρίᾳ διὰ καλάμου, ἀψίνθιον μετὰ ὕδατος ἑψήσας χρῶ. κλύζε δὲ μετὰ τὴν πυρίαν τὸ οὖς ὄξει λευκῷ, καὶ ὕδατι ἴσοις ἐμβληθέντος νίτρου συμβρασθέντος. ἄλλο. δάφνης φύλλα, ἢ δαφνίδας ὁμοίως ἑψήσας χρῶ.

Ἐγχύματα εἰς τὰ ὦτα.

Πράσου χυλόν, καὶ ἴρινον μύρον μίξας, ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. χολὴν βοείαν, ἢ αἰγείαν μετὰ ῥοδίνου μίξας ἔνσταζε. ἄλλο. φλοιοῦ τῆς ῥαφανοῦ τὸν χυλὸν σὺν τῷ ῥοδίνῳ λεάνας ἔνσταζε.

Πρὸς τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας.

Ἐφ᾽ ὧν δὲ σκώληκές εἰσι, βοείου κρέατος προωπτημένου τὸν ἰχῶρα λαβὼν ἔνσταζε, ἢ ἀριστολοχίαν λειώσας ἔμπλαττε, ἢ καλαμίνθην ἔνσταζε, ἢ βάτου χυλόν.

Περὶ παρωτίδων.

Αἱ ἐκ νόσων συμβαίνουσαι παρωτίδες διαφέρουσι τῶν ἄλλως γινομένων φλεγμονῶν. διάφορον δὲ καὶ τὴν θεραπείαν ἀπαιτοῦσιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ τῶν διὰ ῥεύματος ἐπιφορὰν γιγνομένων, εἰ μήτε πολὺ εἴη τὸ ἐπιῤῥέον μήτε κακόηθες, μήτε πληθωρικοῦ τοῦ ὅλου σώματος ὑπάρχοντος, σπόγγος μόνος ἐπιτεθεὶς ὀξυκράτῳ, καταστέλλει τὰς ἀρχομένας φλεγμονάς. ἐκεῖ δὲ τῶν παρωτίδων πᾶν τοὐναντίον ἐργαζόμεθα φαρμάκοις ἑλκτικοῖς χρώμενοι, καὶ σικύαν προσφέροντες. βουλόμεθα γὰρ ἐκ τοῦ βάθους ἐπὶ τὸ δέρμα τὸν λυποῦντα χυμὸν ἐπισπάσασθαι. ὅταν μέντοι σφοδρὰν ὁρμὴν ἐξ ἑαυτοῦ ἔχῃ τὸ ἐπιῤῥέον, οὐδὲν ἡμεῖς τηνικαῦτα προσπεριεργαζόμεθα τῇ φύσει. ἐν τούτῳ γάρ, ἐὰν ἤτοι σικύαν, ἢ φάρμακον ἕλκον ἐκ τοῦ βάθους ἐπὶ τὸ δέρμα τοὺς χυμοὺς ἐπενέγκωμεν, ὀδύνη σφοδρὰ καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ὡς διʼ αὐτὴν ἀγρυπνίας τε γίνεσθαι, καὶ τὴν δύναμιν καταλύεσθαι. παρηγορεῖν οὖν τηνικαῦτα μᾶλλον ἢ συμπράττειν τῇ ῥοπῇ τῶν χυμῶν προσήκει, καταπλάσμασι χρωμένους παρηγορικωτάτοις. ἔστι δὲ τάδε.

Πρὸς ἐπωδύνους παρωτίδας. ἄρτον μετ᾽ ἐλαίου κατάπλασσε. ἄλλο. πύρινον ἄλευρον μετ᾽ ἐλαίου κατάπλασσε. ἄλλο. κρίθινον ἄλευρον μετὰ ἀξουγγίου κατάπλασσε. ἄλλο. ὑοσκύαμον βοτάνην μετὰ βουτύρου κατάπλασσε. ἐὰν δὲ ἐκπυήσωσι, διὰ τομῆς ἐκκενῶσαι χρὴ τὸ πύον, καὶ ἰᾶσθαι τὸ ἕλκος κοινῶς, ἢ πειρᾶσθαι διαφορεῖν αὐτὸ φαρμάκοις, ἑλκτικήν τε ἅμα καὶ λεπτομερῆ δύναμιν ἔχουσιν, ἀφαιροῦντες δὶς τῆς ἡμέρας αὐτά. καὶ πυριᾶν, μέχρις ἂν ἐνδῶσιν αἱ ὀδύναι. ἔστι δὲ παυσαμένης τῆς ὀδύνης διαφορητικὰ ταῦτα. ἀρνογλώσσου λείου μετ᾽ ἀλῶν κατάπλασσε, ἢ λαπάθου ῥίζης ἑψημένης ἐν οἴνῳ, ἢ θείου ἀπύρου, καὶ κιμωλίας μετ᾽ ὄξους, ἢ σύκων ἐν ἅλμῃ ἑψημένων, καὶ ἐπιτιθεμένων λείων, ἢ πράσων μετ᾽ ἀλῶν, ἢ ἅλας λεῖον μετὰ βουτύρου οἰσυπηρῷ ἐρίῳ ἐπιθέντος, μάλιστα πρὸς τὰς ἀρχομένας παρωτίδας, καὶ μάλιστα ἐκεῖ τῶν ἁπαλοσάρκων, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνωδύνων, καὶ ἐσκιῤῥωμένων, κόπρος αἰγεία μετ᾽ ὄξους καταπλασσομένη. ἐφ᾽ ὧν μέντοι ἐκπυῆσαι ταχέως βουλόμεθα, ἀπαντλῆσαι ὕδατι θερμῷ συνεχῶς, καὶ κριθίνοις ἀλεύροις καταπλάσσομεν.

Περὶ τῶν ἐν τῇ ῥινὶ παθῶν ὀζαίνων καὶ πολυπόδων.

Ῥινῶν θεραπεία καὶ ὀζαίνων, καὶ πολύπων, ξηρᾶναι πρῶτον καὶ ῥῶσαι τὴν κεφαλήν, ἐπιτιθέντες ἢ τὴν διʼ ἰτεῶν, ἢ ἀνεμωνίτην, ἢ τὴν βάρβαρον, ἢ τὴν διὰ κοχλιῶν. ἡ δὲ σύνθεσις ἐστὶν ἥδε. σμύρνης ℥ α. λιβάνου ℥ α. κοχλίας ὁλοκλήρους, ὧν τὰ λευκὰ β. ὁλμοκοπήσας, μίξας ἅπαντα κατάχριε, ἐντιθεὶς ὀθόνῃ ἐπὶ ἡμέρας θ. καὶ οὕτως τοῖς τοπικοῖς χρῶ. ἔστι δὲ τάδε. καλαμίνθης χυλῷ ἐγχυμάτιζε, ἢ αὐτὴν ξηράνας τὴν καλαμίνθην, ἔμφυσα διὰ καλάμου. ἄλλο. βατραχείῳ χυλῷ μετὰ μέλιτος ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥῖνα ὕπτιον κατακλίνας, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν.

ἄλλο. ῥοιᾶς χυλὸν ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ ἑψήσας, ἔα παχυνθῆναι, εἶτα ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. κηκίδας καὶ σμύρναν ἴσα κόψας πρόσφυσα.

Περὶ πολύπων.

Χαλκάνθου κεκαυμένου λίτρας δ. μίλτου ℥ α. λεάνας ἔμφυσα διὰ καλάμου. βρυωνίας ῥίζης κεκαυμένης ἔμφυσα. ἄλλο. χαλκάνθου καὶ σανδαράχης ἴσα λεῖα ἔμφυσα. ἄλλο. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ σανδαράχης ἔμφυσα. ἄλλο. μόλυβδον κατακαύσας καὶ οἴνῳ ἀναλαβὼν κατάχριε. ἄλλο. ῥοιᾶς ὀξείας χυλὸν ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ βαλών, ἑψήσας ὡς μέλιτος πάχος ἔχῃ, καὶ διάχριε. ἄλλο. ἀρσενικὸν τρίψας μήλῃ προσάπτου. ἄλλο. ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστον ἴσα λειώσας πρόσαπτε.

Περὶ τῆς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας.

Τοὺς θρόμβους πρότερον ἐκκαθάρας τοῦ στόματος μηλωτῇ ἔριον ἐχούσῃ βεβρεγμένον ὕδατι, οὕτως λύκιον ἀναλύσας ὕδατι διάβρεχε καὶ στρεπτὸν ποιήσας διʼ ὀθόνης, καὶ βρέξας λυκίῳ διασφήνου. ἄλλο. στρεπτὸν καύσας ἐναπόσβεσον χυλῷ πολυγόνου, ἢ πράσου, καὶ θὲς εἰς τὸν μυκτῆρα. ἄλλο. ὄξος δριμύτατον ζέσας, καὶ ἀποβρέξας σπόγγον διασφήνου τοὺς μυκτῆρας. ἵνα δὲ εὐχερῶς ἔχῃς ἐξέλκειν τὸν σπόγγον ὅτε βούλει, λίνῳ ἀπόδησον, ὡς ἀπηρτῆσθαι τοῦ μυκτῆρος, ψύχε δὲ τὸ μέτωπον σπόγγοις, καὶ μετέωρον ἔχειν τὴν κεφαλὴν κέλευε. διαδεσμεῖ δὲ χεῖρας

καὶ πόδας, καὶ ὦτα ἔμφραττε. ἄλλο. γύψῳ, ἢ πηλῷ κεραμικῷ τὸ μέτωπον κατάχριε. ἄλλο. συκίαν σφοδρὰν ἐὰν μὲν ἀπὸ δεξιοῦ μυκτῆρος φέρηται, τῷ ἥπατι πρόσβαλε, ἐὰν δ᾽ ἀπὸ ἀριστεροῦ τῷ σπληνί, ἐὰν δ᾽ ἀπὸ ἀμφοτέρων, εἰς ἑκάτερα πρόσβαλε.

Περὶ ὀφθαλμῶν.

Ἅπαντα μὲν τὰ μόρια τοῦ σώματος ἀκριβεστάτων χρήζει διορισμῶν ἐν ταῖς θεραπείαις, εἰ μέλλοιεν ὄντως ἰαθήσεσθαι. ὀφθαλμοὶ δ᾽ ὅσον κυριωτάτην ἔχουσι τὴν χρείαν, καὶ οὐκ ὀλίγων τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ἀκριβεστάτης ἐπισκέψεως δέονται, συχνῶν τῶν περὶ αὐτοὺς παθῶν γιγνομένων, καὶ ἐπὶ ποικίλαις καὶ διαφόροις αἰτίαις συνισταμένων τε καὶ προξενουμένων. ἀλλ᾽ ὁ μὲν τελεώτατος καὶ ἀκριβέστατος περὶ αὐτῶν λόγος ἑτέρας ἐστὶ πραγματείας. ὁ δὲ συντόμως τῆς προκειμένης πραγματείας στοχαζόμενος, διδάσκει τὸ χρήσιμον κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. αἱ τοίνυν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαθέσεις, ὅτε μὲν μετὰ πυρώσεως συνίστανται, ὅτε δὲ μετὰ ψύξεως, καὶ ναρκώδους αἰσθήσεως, καὶ ποτὲ μὲν μετὰ φλεγμονῆς, ποτὲ δὲ χωρὶς φλεγμονῆς, καὶ ἔσθ᾽ ὅτε μὲν μετὰ δαψιλοῦς ῥεύματος, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ χωρὶς ῥεύματος, καὶ ποτὲ μὲν μετὰ βάρους καὶ ὀδύνης, ποτὲ δὲ καὶ χωρὶς τούτων. τὰς μὲν οὖν μικρὰς καὶ πυρώδεις ταράξεις ἱκανὸν καὶ ὀξύκρατον ἀποκρούσασθαι, ὥσπερ τὰς ἐκ ψύξεως αἱ διὰ σπόγγων ἐξ οἴνου κεκραμένου λευκοῦ πυρίαι. τὰς δὲ ἰσχυρὰς διαθέσεις καὶ σὺν φλεγμονῇ μεγάλῃ καὶ βαρείᾳ, ἐὰν μὲν τὰ κατὰ τὸ μέτωπον ἀγγεῖα πλήρη ᾖ, καὶ διατεταμένα, καὶ αὐτόθεν ἐμφαίνει τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος, φλεβοτομία ἐν ἀρχῇ, εἰ μή τι κωλύει. τὰς δ᾽ ἐφ᾽ ἑτέρας γιγνομένας, καὶ προξενουμένας διὰ ἔμφραξιν, ἡ διὰ τῆς κάτω γαστρὸς κάθαρσις. χρῆσθαι δὲ δεῖ τοῖς ἐγχυτοῖς, τήλεως χυλῷ μάλα καλῶς κατασκευασμένῳ, καλῶς δ᾽ ἂν γένοιτο, εἰ πλυθείη ἡ τῆλις ἐπιμελῶς ὕδατι γλυκεῖ, ἑψηθεῖσά τε ἐπ᾽ ὀλίγον, ὡς ἅπαν τὸ ἐν αὐτῇ δριμὺ ἀποθέσθαι, εἶτ᾽ αὖθις ἑτέρῳ ὕδατι ἑψηθεῖσα, ἀποχυθέντος τοῦ προτέρου. χρήσιμον δὲ καὶ τοῦ ᾠοῦ τὸ λευκὸν καὶ λεπτὸν συνεχῶς ἐγχεόμενον, καὶ γάλα γυναικεῖον ἐκ τῶν μαζῶν αὐτῶν ἐκθλιβόμενον τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἔστω δὲ εὔχυμον τὸ γάλα. παρηγορεῖν δὲ καὶ καταπλάσμασι κούφοις τὰς φλεγμονάς, διά τε ᾠοῦ λεπτοῦ τῆς λεκύθου, καὶ μελιλώτου, καὶ ἄρτου, καὶ ῥοδίνου. εἰ δὲ καὶ κολλυρίων εὐπορία ἐπιτηδείων, ἃ διὰ τῆς μακρᾶς πείρας σχεδὸν πᾶσιν ἐστὶ γνώριμα, ἄλλων ἄλλοις συνηθισμένων χρῆσθαι, καὶ τούτοις μετὰ τοῦ λεπτοτάτου ᾠοῦ. κούφως δὲ καὶ ἀθλίπτως φέρειν, καὶ τὰς ἐμφερομένας τοῖς ὀφθαλμοῖς λήμας σπόγγῳ ἁπλῷ δι᾽ ὕδατος θερμοῦ, καὶ λεπτοτάτῃ διαίτῃ χρῆσθαι. εἰ δ᾽ ἄμετρον εἴη τὸ τῆς κεφαλῆς βάρος, καὶ συκίᾳ χρῆσθαι κατὰ τοῦ ἰνίου μετ᾽ ἐγχαράξεως, συχνὸν τοῦ αἵματος ἀποχέοντες. ἀτμῶν δὲ πεπληρωκότων τὴν κεφαλήν, καὶ φλέγματος ὄντος τοῦ ἐμφράττοντος τὰς διεξόδους τῶν πόρων, πταρμικοῖς τε τοῖς ἐπιτηδείοις, καὶ δι᾽ ἀποφλεγματισμοὺς κενώσομεν, καὶ διαλύσομεν τὴν σφήνωσιν. πταρμικῷ μὲν πεπέρι χρώμενοι κελεύοντες τοῖς μυκτῆρσιν ἀνέλκειν τοὺς πεπονθότας, ἀποφλεγματισμοῖς δὲ τοῖς διὰ νάπυος, λειουμένου εὖ μάλα τοῦ νάπυος, καὶ προσλαμβάνοντος ὄξους λεπτοῦ συμμέτρου, καὶ μέλιτος καὶ ὕδατος, ὅπως ὑγρὸν γενόμενον διακρατήσοιτο καὶ ἀναγαργαρίζοιτο ῥᾳδίως, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μυκτήρων τῆς κενώσεως δαψιλοῦς γενομένης, τὰς περὶ τὴν κεφαλὴν σφηνώσεις διαλυθῆναι. ὅτι δὲ τὸ προηγούμενον, καὶ οἷον κεφάλαιον τῆς θεραπείας οὐκ ἐπὶ ὀφθαλμιώντων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων σχεδὸν τῶν ἄλλων παθῶν, ἐν τῇ ἀκριβείᾳ μάλιστα τῆς διαίτης κεῖται, οὐδένα οἶμαι τοῦτο ἀγνοεῖν. χρώμεθα δὲ πρὸς τὰς θερινὰς ὀφθαλμίας καὶ ῥόδων ἀφεψήματι ξηρῶν, τούτῳ συνεχῶς ἀποσπογγίζοντες τὰ βλέφαρα.

Πρὸς τὰς ἐκ χρόνου ὀφθαλμίας.

Πυρῆνα μήλης καθέντες εἰς σκόροδον ὡς χρωσθῆναι τῷ χυλῷ ἐγχρίομεν. ἄλλο. πυρὸς ἐπὶ διαπύρων σιδήρων ὀπτήσαντες, σὺν οἴνῳ καταχρίομεν τὰ βλέφαρα. ἄλλο. χάλκανθον λειώσαντες ἐν μέλιτι, χρίομεν τὸ μέτωπον καὶ τὰ βλέφαρα.

Ἀρχιγένους ἐκλογαὶ ἐκ τῶν συνθέτων περὶ τῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ῥευμάτων.

Ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ῥευματισμῶν ἐν ἀρχῇ μὲν ἁρμόζει ὀλιγοσιτία, ὀλιγοποσία, καὶ ὑδροποσία, καὶ πάντων μᾶλλον συνουσίας ἀποχή. καὶ ἡ κοιλία ὑποσυρέσθω, καὶ πολὺ ψυχρὸν τὸ ποτόν, εἶτα καὶ ὀλίγου ὄξους μιγέντος συνεχῶς τὸ πρόσωπον προσκλυζέσθωσαν. ἔνιοι δὲ χάλκανθον †λύοντες διδόασι προσκλύζεσθαι, περιεκαμπτέσθωσαν ὀσμὰς δριμείας, κονιορτούς, καπνόν τε καὶ τὴν ἀφ᾽ ἡλίου, καὶ τὴν ἀπὸ λύχνου αὐγήν, εἰς νύκτα δὲ ἔρια καθαρὰ ἐξ οἴνου, ἢ ῥυπαρὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ ἐπιτιθέσθωσαν, ἕωθεν δὲ ὡς εἴρηται προκλυζέσθωσαν. εἰ δ᾽ ἐπιτείνοιτο ὁ ῥευματισμὸς καὶ ἀλγηδὼν ἐπιγένηται, φλεβοτομία τε ἁρμόζει, καὶ τελέως ἀσιτία, καὶ δίψα, εἰ μὴ ἐκκαίνοιτο καὶ ἐπιτείνοιτο, κοιλίας εὐτόνου λύσις, ἤτοι διὰ συμφώνου καθαρτικοῦ, ἢ διὰ κλυστήρων εὐτόνων. μετὰ ταῦτα δὲ κατὰ τοῦ μετώπου ἀμπέλου φύλλα χλωρὰ συνεχῶς ἐπιτιθέμενα ὠφελεῖ, ἢ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ βάτου χύλισμα, ἢ κράμβης, ἢ ἀμπέλου φύλλα μετὰ λεπτοῦ ἀλφίτου, ἢ σαμψύχου, ἢ ἀειζώου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ κυδωνίων. τὰ δ᾽ ἁπαλὰ ἕκαστα αὐτῶν μετ᾽ οἴνου, καὶ τοῦ λεπτοῦ τῶν ἀλφίτων ἐπὶ τοῦ μετώπου καταπλασσόμενα. κατ᾽ αὐτῶν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν καθαρὸν ἔριον ᾠοῦ τῷ λευκῷ †διαβρέχων, καὶ ᾠοῦ λέκυθον ὀπτοῦ μετ᾽ οἴνου, καὶ τοῦ λεπτοῦ τῶν ἀλφίτων ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐπιπλαττόμενα, ἢ καὶ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐπιτιθέμενα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἠρυγγίου ῥίζαν λείαν μεθ᾽ ὕδατος, καὶ κωνείου σπέρμα τὸν αὐτὸν κατασκευαζόμενον τρόπον ὠφελεῖ. καὶ τυρὸς ἁπαλὸς νεαλὴς μετὰ σελίνου φύλλων καταπλασσόμενος, καὶ ἄρτος ἐξ οἴνου, ἢ ῥοδίνου φυραθεὶς ὠφελεῖ θαυμαστῶς. καὶ καθόλου πᾶν τὸ τῶν στυφόντων γένος καὶ ἀποκρουομένων ἐν ἀρχαῖς ὅσα ἐστὶ κώνειόν τε καὶ ψύλλιον, σέλινον, στρύχνον, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακοί, ἕρπυλλον, σάμψυχον, φύλλα ἀμπέλου, κόριον, ἀνδράχνη, φακὸς ὁ ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

†διέντες

†διάβροχον

Πρὸς θερμὰ ῥεύματα.

Κράμβη λεία μετ᾽ ἀλφίτου λείου σὺν ὕδατι καταπλασθεῖσα, ὠκίμου φύλλοις ὁμοίως, ἢ σαμψύχου πέταλα λεῖα κατάπλασσε. ἵστησι δὲ πολὺ ῥεῦμα κώδυα καὶ ὑοσκύαμος μετὰ ἀλφίτου λεπτοῦ σὺν οἴνῳ, περιπυρεία δὲ καὶ οὕτως κατάπλασσε. εἰ δὲ διάτασις εἴη τῶν δύο βλεφάρων, ὀθόνην βουτύρῳ βρέξας ἐπιτίθει τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἐφ᾽ ὧν δὲ χύμωσις ἰσχυρὰ γέγονε, καλεῖται δὲ χύμωσις ἡ ἐπὶ τῷ κερατοειδεῖ ἐρυθρά, καὶ σαρκώδης φλεγμονή, σάρκας μυῶν ἐπιμελῶς λειώσας, καὶ προσβαλὼν ᾠοῦ λέκυθον, ὠμὴν συλλείου. καὶ ὅταν κηρατοειδὲς γένηται, εἰς ὀθόνην ἐμπλάσας ἐπιτίθει, καὶ παραχρῆμα παύει.

Περίχρισμα ὀφθαλμῶν.

Ἄρτος καθαρὸς κεκαυμένος μιγεὶς ἀκακίᾳ, καὶ κυτίνῳ σὺν ὕδατι.

Πρὸς τὰς περιωδυνίας.

Ῥόδα ξηρὰ, ἢ χλωρὰ ἐν γλυκεῖ βρέξας ὕδατι λέαινε, μίξας ὠοῦ λευκοῦ λέκυθον, καὶ κατάπλασσε, ἢ κρίθινα ἄλευρα ἐν γλυκεῖ ἑψημένα. ἐὰν δὲ μείζων εἴη ἡ ὀδύνη, πρόσμιγε ὑοσκυάμου φύλλα, ἢ πέπονος, ἢ συκίου τὴν σάρκα μετὰ ὠοῦ ὀπτοῦ, ἢ λεκύθου, καὶ ὀλίγου οἴνου κατάπλασσε,

Κατάπλασμα ὀφθαλμῶν.

Καλῶς ποιεῖ πίτυος φλοιὸς καὶ ἄλφιτα σὺν οἴνῳ

Πρὸς σφοδρὰς περιωδυνίας.

Κορίου χυλὸν μετὰ γυναικείου γάλακτος εἰς τοὺς κανθοὺς ἔνσταζε, ἢ φύλλα πλατάνου λεῖα μετὰ τῶν λεπτῶν ἀλφίτων, ἄνωθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπλαττόμενα.

Ἐπὶ τῶν ῥευμάτων καταπλάσματα.

Κυπάρισσος χλωρὰ, ἢ βράθυ χλωρὸν μετ' οἴνου, ἢ παλιούρου φύλλα, ἢ ἀνδράχνη λεῖα μετὰ στέατος χηνείου καὶ κρόκου, ἢ ἶρις ξηρὰ μετὰ μέλιτος, ἢ σελίνου φύλλα μετὰ ἀλφίτων. ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων ῥευμάτων γλήχωνος προσφάτου καρπὸν, μάλιστα κηρὸν σὺν ὄξει, μαλαγματῶδες ποιήσας ἐπιτίθει κατὰ τοῦ βρέγματος, καὶ ἐπάνω ἔρια, καὶ ἐπιδέσμει ἐλαφρῶς, ἢ ῥόδα καὶ μελίλωτα ἑφθὰ μετὰ ἀμύλου αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς κατάπλασσον, ἢ ἄμυλον σὺν οἴνῳ λευκῷ.

Ἀνακολλήματα πρὸς ῥεύματα.

Κοχλίον μετὰ τοῦ ὀστράκου κόψας ἀπὸ τοῦ κροτάφου ἐπὶ τὸν κρόταφον κατάχριε.

Πρὸς τὰς αἱμάλωπας καὶ ὑποσφάγματα.

Πρὸς τὰς περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γινομένας πληγὰς καὶ διὰ τοῦτο συμβαινούσας αἱματώδεις ὑποχύσεις, εὐθέως ἐν ἀρχῇ πρὸς τὰς φλεγμονὰς καὶ τὸ ἄλγημα, ποιεῖ περιστερᾶς † ἐργαζόμενον αἷμα, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ τῶν ἁπαλῶν πτερῶν ἐκπιεζόμενον, καὶ τὸ λευκὸν τοῦ ὠοῦ, τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐγχεόμενον. ἔτι δὲ ἐρίῳ καθαρῷ προσαναλαμβανόμενον, καὶ ἄνωθεν ἐπιτιθέμενον. εὐθετεῖ δὲ καὶ λέκυθος ὠοῦ κατωπτημένου, καὶ μετὰ οἴνου καταπλασσομένου. ἔτι δὲ ῥόδων τὰ φύλλα, καὶ τὸ ἄνθος ἰδίᾳ, καὶ μετ' οἴνου ὁμοῦ τριβόμενα καὶ μετὰ χνοώδους ἀλφίτου καταπλασσόμενα. † ἐνσταζόμενον

Πρὸς τὰ γινόμενα περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς οἰδήματα διὰ πληγάς.

Λίαν ἁρμόττει πυρία † μαλακῷ σπόγγῳ συνεχῶς γινομένη, εἶτ' ὄξει βρεχόμενος καὶ κεκραμένος οἴνῳ σπόγγος καὶ ἐπιτιθέμενος. † δι' ὀξυκράτου

Πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὸν ἥλιον καὶ κονιορτὸν ψωροφθαλμιῶντας.

Ὕδωρ πλεῖον προσκλυζόμενον θέρους ψυχρὸν, χειμῶνος θερμὸν, καὶ πυρία διὰ σπόγγων ἁρμόζει ἐκ φακῶν ἀφεψήματος. καὶ αὐτοῖς δὲ προσάγειν τοῖς κανθοῖς ἢ βάτου, ἢ ῥόδων χυλὸν κατ' ἰδίαν ἑκάστου σὺν ὕδατι, ἢ ῥόδα ξηρὰ τριβόμενα σὺν οἴνῳ. χριέσθωσαν δὲ καὶ ἐλαίῳ καθεύδοντες, ἀπεχέσθωσαν δὲ πάντων τῶν δριμέων καὶ ὀξέων.

Πρὸς τὰς χρονίας περὶ τὰ βλέφαρα διαθέσεις καὶ τετυλωμένας.

Ἀμόργην ἑφθὴν καὶ μετὰ ἐλαίου λειοτριβουμένην ἔγχριε.

Πρὸς πτίλους καὶ τρίχας μὴ ἔχοντας ἄκρως ποιεῖ, καὶ τρίχας ἀνάγει.

Μυόχοδα, καὶ κόπρος τράγου ἴσα κεκαυμένα σὺν μέλιτι ἐγχριόμενα. τοῦτο καὶ ἀλφοὺς ὠφελεῖ.

Πρὸς τὰς ἐπιφυομένας ἐν τοῖς βλεφάροις τρίχας.

Προεκτίλας τὰς τρίχας ἐκ ῥιζῶν, αἵματι κόρεως κατάχριε, καὶ οὐ μὴ φυήσονται, ἢ κρότωνος ἀπὸ κυνὸς αἵματι ἄκρως ποιεῖ. χρὴ δὲ ἐκ ῥιζῶν τίλλων τὰς τρίχας, ἢ χολῇ ὑαίνης, ἢ χολῇ τραγείᾳ τίλλων εὐθέως κατάχριε.

Πρὸς λευκώματα.

Ταχέως ἰᾶται νίτρον μετ' ἐλαίου λεανθὲν ἐπιμελῶς, καὶ ἐπιχριόμενον, ἢ σαύρας ἀφόδευμα ἔγχριε, ἢ νυκτικόρακος ὠοῦ ἔγχει καὶ βάψει αὐτούς.

Πρὸς ἀμαύρωσιν ὀφθαλμῶν.

Ἀμαύρωσιν πᾶσαν, καὶ ἀρχομένην ὑπόχυσιν θεραπεύει γυπὸς χολὴ, μετὰ πρασίου χυλοῦ, καὶ μέλιτος ἀττικοῦ. εἰ δὲ μὴ παρείη, καὶ τῷ ἁπαλῷ χρῆσθαι μέλιτι. ἔστω δὲ ὅτε χυλὸς τοῦ πρασίου καὶ τὸ μέλι ἑκάστου διπλάσιον τῆς χολῆς, ἢ μαράθρου χυλὸν καὶ χολὴν ταυρείαν ὑγρὰν ἴσα μετὰ διπλασίονος μέλιτος ἔγχριε, ἢ χολὴ ἀρκεία μετὰ ὕδατος διπλασίου.

Πρὸς πτερύγια.

Αἰγείρου ὀπῷ μετὰ ὕδατος διπλοῦ ἔγχριε.

Πρὸς νυκτίλωπας.

Ἧπαρ τράγειον ὀπτήσας, τὸν ἐν τῇ ὀπτήσει ἀπορρέοντα ἰχῶρα συναγαγὼν ἔγχριε, καὶ αὐτὸ τὸ ἧπαρ δίδου ἐσθίειν. ὠφελεῖ καὶ αἷμα περιστερᾶς ἐγχριόμενον, καὶ χολὴ αἰγεία, ἢ ἧπαρ αἰγὸς ἕψων κέλευε αὐτοὺς περικαλυψαμένους ἀτενίζειν εἰς τὴν χύτραν καὶ δέχεσθαι τὴν ἀτμίδα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ ὀνίδα πρόσφατον χυλώσας ὑπάλειφε.

Πρὸς τὰς ἐπιγινομένας ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν κριθάς.

Κηρῷ λευκῷ πυρία, ἢ † μυῶν τὴν κεφαλὴν ἀποβαλὼν, τῷ λοιπῷ σώματι παράτριβε τὰς κριθάς. † μυῶν

Πρὸς ὑπώπια.

Ὑπώπια παραχρῆμα καταπλασσομένη ἡ ῥάφανος λεία αἴρει. αἴρει δὲ αὐτὴν ὅταν ἄρξηται δάκνειν ὁ τυρὸς νεαλὴς καταπλασσόμενος, ἢ κηρωτὴ μετὰ ἀψινθίου, ἢ χυλῷ ῥαφανίου ἀναληφθεῖσα, ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ πρόσφατα καὶ πελια τῶν ὑπωπίων, σπόγγος ἐν ἅλμῃ ἀποβαπτόμενος καὶ συνεχῶς προστιθέμενος. μετὰ τοῦτο δὲ πυρία συνεχὴς δι' ὕδατος θερμοῦ, ταῦτα πρὸς τὰ πελια τῶν ὑπωπίων. ἐφ' ὧν δὲ αἱματώδη ἐστὶν, ἢ ὑπόξανθα, ἢ ὑπώχρα, φεύγειν χρὴ τὴν ἅλμην, καταπλάσσειν δὲ † βατίνῳ, ἢ ἀψινθίῳ, ἢ ὑσσώπῳ, καὶ ὀριγάνῳ, ἢ ῥαφανίου φλοιῷ, ἢ σταφίδι χωρὶς τῶν γιγάρτων, κατ' ἰδίαν ἕκαστον μετὰ μέλιτος, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος ἀνέφθου, καὶ λευκὸς βολβὸς μετ' ὠοῦ καὶ μέλιτος, ἢ κυκλάμινος μετὰ σταφίδος. ἐπὶ δὲ τῶν κεχρονισμένων, καὶ μεμελανωμένων, νάπυ μετὰ στέατος προβατείου διπλασίονος, ἢ κυάμινον ἄλευρον μετὰ μέλιτος φυραθὲν, καὶ μασηθὲν, καὶ σὺν σιέλῳ καταχρισθὲν, ἢ κύμινον ῥάκει ἐνδήσας καὶ εἰς ζεστὸν ἀποβάπτων πυρίαζε, ἢ κρίθινον ἄλευρον μετ' ὀξυμέλιτος ἑψημένου μαράθρῳ λείῳ μετὰ κηρωτῆς. † ἐρεγμῷ λείῳ

Πρὸς ὑπώπια μετὰ οἰδήματος.

Σπόγγον ὄξει καταβρέξας ἐπιτίθει καὶ κατάπλασσε ἀλεύρῳ κριθίνῳ μετ' ὀξυμέλιτος ἑψημένου μέχρι καταστολῆς, καὶ ὕστερον ἐπιτίθει φακὸν, ἑφθὸν λεῖον μετὰ μέλιτος.

Πρὸς ὑπώπια πρόσφατα.

Κώνειον λεῖον μετὰ ὕδατος κατάπλασσε, ἢ βρυωνίας ῥίζαν τρίψας μετ' οἰνομέλιτος ἐπιτίθει.

Περὶ ἰόνθων.

Ὄγκος μικρὸς καὶ σκληρὸς ἐν τῷ κατὰ τὸ πρόσωπον δέρματι καλούμενος ἴονθος γίνεται. διαφέρει δὲ τῶν συνηθῶν ὄγκων ἐπὶ τοῦ γενείου γιγνομένων, τῷ μὴ μόνον παχὺν εἶναι τὸν ἐργαζόμενον χυμὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτότητος ἰχωρώδους μετέχειν, δι' ἣν καὶ ταχέως ἑλκοῦται, μὴ θεραπευόμενος ὡς προσήκει.

Πρὸς ἰόνθους τοὺς ἐν τοῖς προσώποις.

Ὄξους δριμυτάτου μετὰ ἴσου μέλιτος μίξας ἐπιμελῶς ἐπίχριε, τῷ δακτύλῳ διατρίβων. ἄλλο. ἀμύγδαλα πικρὰ ὄξει διαλύσας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὄξει διαλύων ἐπίχριε, ὅταν δὲ ξηρανθῇ, σάπωνι ἀπόσμηχε. ποίει τοῦτο πρὸς τὰς ὀχθώδεις διαθέσεις, καὶ τοὺς ἐπὶ προσώπου κνησμοὺς, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐλεφαντιάσεως.

Πρὸς τὰς ἐπὶ γενείου συκώδεις ἐπαναστάσεις.

Ἅλας ὀρυκτοὺς μετ' ὄξους κατάπλασσε, ἢ κόλλαν τεκτονικὴν μετὰ μίλτεως κατάχριε.

Πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου λειχῆνας.

Πυροὺς πολλοὺς λαβὼν ἐπιτίθει ἐπὶ ἄκμονος, εἶτα πλάτυσμα χαλκοῦ πυρώσας ἐπιτίθει τοῖς πυροῖς, καὶ τὸ ἀνιέμενον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἔτι θερμὸν ἐπίχριε.

Πρὸς χρονίους λειχῆνας.

Καππάρεως φύλλα τρίψας μετ' ὄξους δριμυτάτου μετὰ ἴσου μέλιτος ἐπιτίθει. ἄλλο. λαπάθου φλοιὸν τῆς ῥίζης μετὰ ὄξους λειώσας. ἄλλο. χαμαιλέοντος ῥίζαν ἐν ὄξει ἑψήσας, καὶ τρίψας κατάπλασσε. ἄλλο. λαπάθου ῥίζαν λεάνας, καὶ κρίθινα ἄλευρα μετὰ ὄξους δριμυτάτου κατάπλασσε.

Πρὸς ψωρώδεις λειχῆνας.

Ἀμύγδαλα πικρὰ λειώσας κατάχριε συνεχῶς.

Πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν γενείων ἐξανθήματα.

Σίδηρον πεπυρακτωμένον ἐπίβαλε ξύλῳ καλουμένῳ παλιούρῳ, καὶ τὸ ἐπιγιγνόμενον ὑγρὸν λαβὼν κατάχριε. ἄλλο. μύρτα λειώσας σὺν οἴνῳ κατάχριε.

Πρὸς τὰ ἐν τοῖς ὀδοῦσι πάθη.

Ἀλγοῦντες ὀδόντες διακλυζέσθωσαν ὄξει θερμῷ μετὰ κηκίδων, ἢ δαδίοις λιπαροῖς ἀνεζεσμένοις ἐν ὄξει, ἢ ὑοσκυάμου τῷ σπέρματι, καὶ τοῖς φλοιοῖς σὺν ὄξει, ἢ κεδρέᾳ, ἢ περιπόλει, ἢ στρύχνῳ, ἢ καππάρει, ἢ σκορόδοις, ἢ μυρσίνης κλωνίοις μετ' ὄξους ἀνεζεσμένοις, ἢ οἴνου τρυγὶ θερμῇ, ἢ πολίου φλοιῷ, ἢ καὶ αὐτῇ τῇ βοτάνῃ, ἢ πρασίου. ἕκαστον αὐτῶν ὠφελεῖ σὺν ὄξει, ἢ πλατάνου σφαίρια, ἢ ῥόδα ξηρὰ ἕψει ἐν οἴνῳ λευκῷ μέχρι τὸ τρίτον ἀπολειφθῇ, καὶ συνεχῶς διὰ τούτου διακλύζεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ εὐπατωρίου ῥίζα καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, ἢ γλήχων βοηθεῖ, ἢ κέρας ἐλάφειον ἐν ὀξυγάρῳ ἑψήσας ἐπὶ πολὺ διακλύζου, ἢ σκίλλης τὸ ἐντὸς εἰς λεπτὰ τεμὼν ἐπὶ τὴν ξέστην τοῦ ὄξους βαλὼν εἰς

ἰονέῳ κύπρῳ ἄγγος, περίχρυσον ἐν † ὀνίδι κατορύξας ἐφ' ἡμέρας λ. καὶ χρῶ διακλύσματι, ἢ ὀνείῳ γάλακτι διακλύζου, τοῦτο καὶ τοὺς κινουμένους στερεοῖ, ἢ τιθυμάλλου ῥίζαν ἐν ὀξυμέλιτι ἑψήσας μέχρι τὸ ἥμισυ λειφθῇ, ἢ ὑοσκυάμου ῥίζαν ἐν ὀξυμέλιτι ἑψήσας, διακλύζου, ἢ συκαμίνου γάλα εἰς οἶνον ἐγχέας ἐναπόθλιβέ τε, καὶ χλιάνας διακλύζου. ἄλλο. σκορόδου, καὶ εὐζώμου σπέρματος, καὶ νίτρου ἀφεψήματος διακλύζου.

Περὶ πυρίας πρὸς ὀδονταλγίαν.

Πυρίαν δὲ ποιοῦσι πρὸς ὀδονταλγίαν, ἔξωθεν μὲν αἱ δι' ἁλῶν πεφρυγμένων, ἢ κέγχρων εἰς μαρσύππιον βεβλημένων, ἢ καὶ διὰ ῥυπαρῶν ῥακίδων εὖ μάλα θερμανθέντων. αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος πυρία οὕτως χρηστέον, ὀριγάνου ξηροῦ κλωνίον εἰς ζεστὸν ἔλαιον βάπτων, τῷ πονοῦντι ὀδόντι ἄνωθεν ἐπέρειδε, ἢ κίκεως καυλὸν ὁμοῦ καὶ κηρὸν ἐπιτίθει τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, ἢ πυρῆνι μήλης θερμοτάτῃ προσάπτου συνεχῶς. χρῶ δὲ καθόλου ταῖς πυρίαις ταῖς τε ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν, ἢ πρὸ τροφῆς, ἢ πολὺ λίαν ἀποστησάντων ἀπὸ τροφῆς.

Ἀποφλεγματισμοὶ ὀδόντων.

Ἀποφλεγματισμοὶ ἄριστοι τοῖς ὀδονταλγοῦσιν, σταφὶς ἀγρία διαμασσηθεῖσα ἰδίᾳ καὶ μετὰ γλήχωνος, ἢ κηκίδος τὸ ἔνδοθεν μέλαν δακνέτω τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, καὶ ἐάτω ἀπορρεῖν, ἢ σκορόδων πυρῆνας ε. καὶ μυρσίνης μελαίνης φύλλα ὀλίγα ἕψει σὺν ὄξει σπάθῃ κινῶν διαδίνῃ μέχρι ἡμίσεος, καὶ δίδου διακλύζεσθαι, καὶ διακρατεῖν, εἶτα χλιαίνοντες ἐάτωσαν ῥεῖν τὸ φλέγμα. καὶ μετὰ τοῦτο ῥοδίνῳ διακλυζέσθωσαν.

Ἔγχυτον εἰς τὰς ῥῖνας.

Σεύτλου ῥίζης τὸν χυλὸν καθ' ἑαυτὸν ἔγχεε εἰς τὰς ῥῖνας, καὶ λύεις τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων.

Πρὸς ὀδόντας μεμελασμένους.

Ἅλας ὀρυκτοῦ μέλιτι φυράσας, ὄπτησον ἐπὶ κληματίδων, καὶ τρίψας μίξον σμύρνης βραχὺ, καὶ χρῶ ἀποτρίβων τοὺς ὀδόντας.

Διάκλυσμα ὀδόντων.

Διακλύσματι δὲ χρῶ ἀπὸ τούτων οἴνῳ εὐώδει ἀφεψημένων εἰς ἶριν ξηράν.

Οὔλων διάκλυσμα.

Ὄξος ἐναφεψημένης ὑοσκυάμου ῥίζης διακλύζου.

Προφυλακτικὸν ὀδόντων.

Τιθυμάλλου ῥίζας ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέχρι ἡμίσεος, δὶς τοῦ μηνὸς διακλύζου, καὶ οὐδέ ποτε ἀλγήσεις. ἄριστα ποιεῖ πρός τε φυλακὴν ἀλγημάτων, καὶ ῥῶσιν τῶν οὔλων καὶ τῶν ὀδόντων, ἔτι τε εὐπρέπειαν, καὶ τὰ ὑποτεταγμένα σμήγματα, ἔρια οἰσυπηρὰ ὀθονίῳ ἐνδήσας, καῦσον, εἶτα ἁλῶν τὸ τρίτον μίξας καὶ λειώσας, εὖ μάλα σμῆχε, ἢ δασύποδος κεφαλὴν κεκαυμένην χλιάνας χρῶ, ἅλας καὶ μέλι λεάνας μέχρι κηρῶδες γενέσθαι, καθαρῷ ὀθονίῳ ἐνδήσας καύσας, εἶτα μίξας ἶριν ὀλίγην, σμῆχε τοὺς ὀδόντας.

Πρὸς στόματος δυσωδίαν.

Κεδρίδας λεάνας μέλιτι καὶ οἴνῳ διαλύσας ἔνδησον χάρτῃ, καὶ λειώσας τρίβε τὰ οὖλα.

Πρὸς ὀδόντας σειομένους ἵνα παγῶσι.

Χαλκάνθου τρίψας μετὰ ἐλαίου πρὸ ἅπτου τῶν ῥιζῶν ἔριον ἀποβρέξας, ἢ πτελέας φλοιὸν ἐν οἴνῳ ἑψήσας διακρατείτω.

Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας.

Καππάρεως φύλλα ἐν ὄξει δριμεῖ ἕψει εἰς ἥμισυ, καὶ χλιαρῷ διακλύζου. ὁμοίως δὲ ποιεῖ καὶ ὁ φλοιός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ

πρὸς πόνους

πρὸς πόνους ποιεῖ. ἄλλο ἀπὸ ἐλαίου. Μελάνθιον φρύξας καὶ τρίψας μετ᾽ ὄξους δριμέος κατάπλασσε τὸ βρῶμα, καὶ οὐκέτι βρωθήσεται, ἀλλὰ μένει οἷον ἐστίν.

Πρὸς πάσας τὰς ἐν τῷ στόματι καὶ τῷ κίονι καὶ τῷ φάρυγγι φλεγμονὰς καὶ διαθέσεις, κἂν ἕλκος γένηται, καὶ ἐσχάρα, καὶ σηπεδών.

Κοινὸν μὲν παράγγελμα, ὡς τὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑπορρέον κατ᾽ ἀρχὰς ἀναστέλλειν καὶ ἀποκρούεσθαι προσήκει. τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀρχὴν ἄχρι τοῦ τέλους ἐκ μικτοῦ τινὸς εἶναι τοῦ τε ἀποκρουομένου, καὶ τοῦ διαφοροῦντος. χρὴ δὲ ἀποκρούεσθαι βουλομένους τῷ διὰ μόρων ὀνομαζομένῳ φαρμάκῳ. χρῆσθαι δὲ καὶ ὄμφακος χυλῷ μέλιτι βραχεῖ προσπλέκων, ἢ ῥόδων ἄνθος, ἢ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρὰ ὕδατι ἀφέψων, ἢ πίτυος φλοιοῦ ἀφεψήματι. μετὰ δὲ τὴν ἀρχὴν, ὅτε κἂν τῆς κεφαλῆς ὑπορρέοιτο ῥεῦμα ἄλλης διαφορήσεως χρεία, προσπλέκων ἀφρόνιτρα ἕν τι τῶν εἰρημένων ἢ νίτρον, τὸ βερονικάριον, ἢ ἑψήματι ἐνεψόμενον γλήχωνα, ἢ θύμβραν, ἢ θύμον, ἢ καλαμίνθην. δυνήσεται γάρ τις καὶ ἀθρόως ἐμπίπτοντος τοῦ χυμοῦ γινώσκειν τὰ τοσαῦτα τῶν βοηθημάτων, ἐάν τε κυνηγετῇ κατ᾽ ἀγρὸν, ἐάν τε διαπράττηταί τι τῶν κατ᾽ ἀγρὸν ἔργων, ἐάν τε ἐν ὁδοιπορίαις τότε ἀπορεῖ φαρμάκων, ἢ διὰ βάτου χυλοῦ, ἢ διά τινος τῶν εἰρημένων δύναται ποιήσασθαι παραμυθίαν, καὶ καθόλου σχεδὸν τὰ στύφοντα τοῖς στοματικοῖς πάθεσιν ἐπιτήδεια. χρησιμώτατον δὲ φάρμακον ταῖς περὶ στόμα διαθέσεσι καρύων χλωρῶν τοῦ φλοιοῦ χυλὸς ὀλίγῳ μέλιτι συνεψόμενος. χρήσιμον δὲ καὶ τὸ τῶν κυδωνίων ἀφέψημα εἰ προσβάλῃς βραχύ τι μέλιτος. χρησιμώτατον δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ χλωροῦ τῶν καρύων καὶ πρὸς τὰς σφοδρὰς φλεγμονὰς τῶν αὐτιάδων, καὶ τοὺς πνιγμούς. ἄλλο. ῥοιὰς γλυκείας σὺν τοῖς λεπύροις κόψας, καὶ ἐκπιέσας διήθησον, καὶ ἓξ μέρεσι τοῦ χυλοῦ πρόσβαλε μέρος ἓν μέλιτος, καὶ ἑψήσας ὡς μέλιτος πάχος ἔχειν, χρῶ. ἄλλο. γλεύκους ξέστην ἕψει μέχρις ἂν τὸ τρίτον λειφθῇ, καὶ μῖξον ῥοὸς βυρσοδεψικοῦ 𐅻 δ. καὶ ἐπάρας χρῶ. ἄλλο. κηκῖδας λ. κόψας καὶ ἐνεψήσας ξέστην α. μέλιτος, χρῶ.

Στοματικὴ καλλίστη.

Ἄνθος ῥόδων 𐅻 β. πιτυΐδων 𐅻 α. λεάνας σὺν μέλιτι χρῶ.

Πρὸς παρίσθμια καὶ σταφυλὴν φλεγμαίνουσαν καὶ σηπεδόνας τὰς ἐν στόματι.

Μόρων χυλοῦ, ἢ βάτου 𐅻 α. ῥόδων ξηρῶν 𐅻 α. μέλιτι μίξας, καὶ ἐπ᾽ ὀλίγον ἑψήσας διάχριε. ἄλλο. κυδωνίων στύφων χυλὸν ἐν ἴσῳ μέλιτι ἑψήσας διάχριε. ἄλλο. ῥοιὰς στύφας μετὰ τοῦ λέπους κόψας ἕψει ἐν γλυκεῖ, καὶ διυλίσας χρῶ. ἄλλο. εἰς ἕψημα ἐμβαλὼν γλήχωνα, ἢ θύμον, ἢ ὀρίγανον, ἢ ὕσσωπον, ἢ καλαμίνθην, καὶ συνεψήσας αὐτάρκως, καὶ διηθήσας δίδου διακρατεῖν.

Πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας καὶ ἐσχάρας.

Κυνέαν λευκὴν τινα (ἔσω δὲ αὕτη ἐὰν ὀστᾶ μόνα πρὸ μιᾶς οἱ κύνες φαγόντες φυλαχθῶσι) μετὰ μέλιτος διάχριε, ἢ ῥοὸς τοῦ βυρσοδεψικοῦ τὸ ὕδωρ μέχρι γλοιῶδες γίνεται ἑψήσας μέλιτι, ἢ χελιδόνων κεκαυμένων μετὰ μέλιτος διάχριε.

Πρὸς κιονίδας φλεγμαινούσας καὶ κεχαλασμένας.

Φοίνικας ἑψήσας ἐν ὕδατι καὶ βραχέος μέλιτος προσβαλὼν, δίδου ἀναγαργαρίζεσθαι καὶ διακρατεῖν, ἢ ῥόδων, ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ βάτου, ἢ κυνοσβάτου, ἢ μήλων στύφων, ἢ οὔων ἀώρων, τουτέστι ὑπὸ τὰ ὄψα, καὶ τοῦ βυρσοδεψικοῦ, ἢ μυρίκης καρποῦ, καθ᾽ ἑαυτό τε ἕκαστον, καὶ σὺν ἀλλήλοις ἀφεψηθὲν ἐν ὕδατι ἀνακογχυλιαζέσθω, ἢ ξηρῷ τινὶ τῶν προειρημένων εὖ μάλα λειωθέντι προσάπτεσθαι τοῦ γαργαρεῶνος, ἠρέμα πως ἀνάγοντι. ἐμβάλλειν δὲ αὐτὰ κοχλιαρίῳ καὶ οὕτως προσιθέναι τῇ κιονίδι. καὶ οἱ χυλοὶ δὲ τῶν προειρημένων ἁπάντων, τῶν τε φυτῶν καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν ὁμοίως μέλιτι ὀλίγῳ μιγνύμενοι καὶ διαχριόμενοι, ὠφελοῦσιν. ἄλλο. ποιοῦσι πρὸς τὰς κιονίδας φλεγμονὰς ἅλες λεῖοι μετὰ μέλιτος διαχριόμενοι. ἄλλο. φοινίκων ὀστᾶ καὶ καρύων ἁπαλῶν χλωρῶν καὶ ξηρῶν ἑκατέρου ἴσον, καύσας καὶ λειοτριβήσας χρῶ ἁπτόμενος. ἄλλο. ῥόδα ξηρὰ πάνυ λειώσας σὺν μέλιτι διάχριε.

Πρὸς ἄφθας.

Ἀνδράχνην εἰς μέλι βάπτων μασάσθω, ἢ ἐλαίας φύλλοις ἐν οἴνῳ ἑψημένοις διακλυζέσθω.

Πρὸς ἄφθας μέλανας, καὶ νεμομένας.

Ἀποσμήξας ὀροβίνοις ἀλεύροις, καὶ κηκῖδος διάχριε μετὰ μέλιτος, ἢ λυκίου ἀφεψήματι ἀναγαργαριζέσθω, ἢ τρυγὶ οἴνου γλυκέος μετὰ μέλιτος διαχριέσθω, ἢ μυρίκης καρπὸν λειώσας μετὰ μέλιτος διάχριε.

Πρὸς νεμομένας ἄφθας.

Κηκίδων ἀφέψημα εἰς ἴσον μέλιτι μίξας καὶ ἀναζέσας χρῶ.

Πρὸς λευκὰς ἄφθας.

Χαλκῖτιν ἐλαίῳ ζέσας διάχριε πτερῷ, καὶ παραχρῆμα αἴρεται. ἐπὰν δὲ καθαρὰ γένηται, μυρίκης καρπὸν λεάνας καὶ δεὶς μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, διάχριε πτερῷ καὶ παραχρῆμα αἴρεται.

Πρὸς μέλανας ἄφθας.

Σταφίδι ἐκγιγαρτισμένῃ καὶ ἀνίσῳ λείοις κατάχριε μετὰ μέλιτος, ἢ φύλλα κοκκιμηλέας κόψας, καὶ γάλακτι μίξας ὀνείῳ διάκλυζε. ποιεῖ καὶ πρασίου χυλὸς, ἢ φακοῦ ἀφέψημα, ἢ βάτου, ἢ κέρας ἐλάφειον λεάνας παράτριβε.

Πρὸς ἄφθας βρεφῶν.

Φακὴν μετὰ βραχέος ἄρτου, καὶ κυδωνίων ὀπῶν μίξας, δίδου καὶ ῥόδων ἄνθος, καὶ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρὰ, καὶ διακλύσματι διὰ τῶν μετρίως στυφόντων. ἔλαιον δὲ ἐναντιώτατόν ἐστι τῇ διαθέσει τῆς ἄφθης, καὶ τὰ πάνυ δριμέα. τὸ μὲν γὰρ ὑγραίνει τε καὶ ῥυπαίνει, τῇ τήξει δὲ τὰ δριμέα βλάπτει.

Πρὸς τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας.

Γλυκυρρίζης 𐅻 γ. λειώσας πάνυ, καὶ ἀποβρέξας κόμμεως, τραγακάνθης 𐅻 α. γλυκεῖ ἀναλάμβανε καὶ ποιήσας κυαμιαῖα, δίδου ὑπὸ γλῶσσαν καθεύδοντι.

Πρὸς ἀποκεκομμένην φωνήν.

Σῦκα καὶ ἠρύγγια ἑψήσας καλῶς, τῷ ἀφεψήματι τὸ μίσγε κόμμεως βραχὺ, ὥστε γενέσθαι μέλιτος σκληρότερον, † μίσγε καὶ δίδου εἰς νύκτα. Ἄλλο. κράμβης χυλὸν μετὰ μέλιτος ἑψήσας δίδου ἐκλείχειν, ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχα. Ἄλλο.

Λινοσπέρμου κεκαυμένου καὶ σεσησαμένου, σταφίδων λιπαρῶν χοεῖς τῶν γιγάρτων, στροβίλων πεφρυγμένων, καρύων ποντικῶν κεκαθαρμένων ἴσα λεάνας, καὶ μέλιτι ἀπέπτῳ ἀναλαβὼν δίδου κοχλιάριον ἕν.

Βηχικὸν ἐκλεκτόν.

Πυρήνων ἤτοι στροβίλων δρ. ιβ. φοινίκων σάρκας, ἔπειτα β. μάλα λειώσας ἀναλάμβανε μέλιτι ἀπέπτῳ.

Πρὸς τὰς ξηρὰς βῆχας.

Ἴριν ὕδατι ἀφέψας πρόσβαλε μέλιτος βραχὺ, καὶ δίδου καταῤῥοφεῖν συνεχῶς.

Πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν, καὶ αἱμοπτοϊκούς.

Ῥόδων ξηρῶν δρ. η. κόμμεως, τραγακάνθης ἑξάγια γ. λέου μετὰ ὕδατος καὶ τροχίσκους ποίει ἀνὰ δρ. α. καὶ δίδου

†σύκων ὕδατι. Ἄλλο. †σικύων ἡμέρων κοιλίαν, καὶ ὕδατος ἐπιβαλὼν ξέστην, ἕψε ἕως ἀποτριτωθῇ, καὶ καταπλάσας δίδου καταῤῥοφεῖν. Ἄλλο. μίλτου σινωπικῆς δρ. β. γῆς σαμίας δρ. ιβ. ἀμύλου δρ. γ. ἀναλάμβανε πολυγόνου χυλῷ, καὶ δίδου τριόβολον. Ἄλλο. λινοσπέρμου πεφρυγμένου δρ. η. κόμμεως, τραγακάνθης δρ. ιβ. Ἄλλο. πολυγόνου ῥίζας ἑψήσας ὕδατι ἀποτριτωθῆναι ποίησον, καὶ βραχὺ λείου κόμμεως ἐπιβάλλων, δίδου καταῤῥοφεῖν.

Πρὸς φθισικοὺς καὶ τὰ περὶ θώρακος.

Ἴρεως ἀφέψημα μετὰ μέλιτος πότισον, ἢ ὑσσώπου ἀφέψημα μετὰ μέλιτος δίδου καταῤῥοφεῖν, ἢ πρασίου βοτάνης χυλὸν σὺν μέλιτι ἑψήσας, ἢ ὀρόβους κιῤῥοὺς φρύξας καὶ λειοτριβήσας εἰκοσαπλασίῳ μέλιτι δίδου ἔκλειγμα, ἢ ἀμύγδαλα πικρὰ λειώσας σὺν μέλιτι δίδου. Ἄλλο. σελίνου σπέρματος δρ. ϛ. πεπέρεως μέλανος δρ. α. μέλιτος λίτραν α. δίδου κοχλιάριον. Ἄλλο. βούτυρον μέλιτι μίξας, καὶ ἠρέμα ἑψήσας δίδου. Ἄλλο. σελίνου δρ. α. πεπέρεως κοινὸν, μέλιτος λίτραν α. λειώσας καὶ ἠρέμα συνεψήσας δίδου. Ἄλλο. σκίλλης ὠμῆς τὸν χυλὸν ἔκθλιβε καὶ μίσγε μέλιτος ἴσῳ, καὶ θὲς ἐπ᾽ ἀνθράκων ἕψων, καὶ δίδου μύστρον πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφήν.

Ἄλλο. ἀβροτόνου, σταφίδων ἐκγιγαρτισμένων λιπαρῶν, πηγάνου ἀκρεμόνων ἑψήσας ἐν ὕδατι, καὶ διηθήσας πρόσβαλλε μέλιτος, καὶ πάλιν ἑψήσας δίδου.

Περὶ τῶν κατὰ τὸ στόμα τῆς κοιλίας παθῶν.

Αἱ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας φλεγμοναὶ καὶ τοῦ ἥπατος δέονται τῆς τῶν στυφόντων παραπλοκῆς. εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς χαλαστικῆς ἀγωγῆς μόνης θεραπεύονται, κίνδυνον ἐπάγουσι περὶ τῆς ζωῆς, καὶ τοῦτο πάντων μετὰ τῶν ἐμπειρικῶν ὑπὸ τῆς πείρας δεδιδαγμένων, καὶ ἔτι τῶν ἔργων τῆς τέχνης φυλαττόντων, οὐκ ὀλίγοι τῶν νῦν μεθοδικῶν μυρίοις μετὰ στομαχικῆς συγκοπῆς αἴτιοι γεγόνασιν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν ἡπατικῶν ἀναιροῦσι μόνῃ τῇ ἀγωγῇ τῇ χαλαστικῇ χρώμενοι, ὡς λυθῆναι πολλοῖς τὸ ἧπαρ. εἰ τοίνυν εἴτε ἔλαιον εἴη τὸ ἐπαντλούμενον τοῖς πεπονθόσι τόποις, εἴτε κατάπλασμα, παραπλέκειν τὶ τῶν στυφόντων, οἷον ἀψίνθιον, ἢ νάρδινον μύρον, ἢ ἀλόην, ἢ †μήλινον ἔλαιον, ἢ κυδώνιον

†μήλων ἀνέψοντες. καὶ κηρωταῖς δὲ χρηστέον διὰ τῆς ἀλόης, καὶ μαστίχης, καὶ κηροῦ, καὶ νάρδου. σκευάσειας δὲ τὴν κηρωτὴν βαλὼν κηροῦ δρ. α. μαστίχης δρ. δ. ἀλόης δρ. β. καὶ νάρδου τὸ ἀρκοῦν. εἰ δὲ πλείων εἴη ἡ ἀτονία, ὡς μηδὲ τὰς τροφὰς κατέχειν, μιγνύτωσαν τοῦ ὀμφακίου δρ. β. παρόντος δὲ καὶ ἀψινθίου χυλοῦ, προσπλέκειν καὶ αὐτοῦ δρ. α. ἢ οἰνάνθην, ἢ ῥοῦ χυλόν.

Περὶ τῶν θερμῶν τοῦ στομάχου δυσκρασιῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν θερμῶν τοῦ στομάχου δυσκρασιῶν καὶ διὰ στόματος δοτέον τὸ φάρμακον τοῦτο, μαστίχης δρ. β. ἡδυόσμου δρ. α. ἀναλάμβανε χυλῷ ἀρνογλώσσου, καὶ δίδου κυάμου μέγεθος μετὰ ὕδατος. ἐφ᾽ ὧν δὲ κατέψυκται ὁ στόμαχος, τῇ προειρημένῃ σκευασίᾳ προσπλέκειν δεῖ καστόρειον δρ. α. καὶ διδόναι ὁμοίως. ἐπιγνωσθήσεται δὲ ἡ θερμὴ δυσκρασία ἐκ τοῦ ποτὲ μὲν καὶ χολῶδές τι ἀνάγεσθαι αὐτούς. καθόλου δὲ χολώδους δήξεως αἴσθησιν ἔχει τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς, καὶ ἁπτομένοις εἶναι θερμόν.

Περὶ τῶν κατεψυγμένων στομάχων.

Ἐπὶ δὲ τῶν κατεψυγμένων στομάχων, καὶ ἐφ᾽ ὧν διὰ πάχους τοῦ φλέγματος θερμαίνεσθαί τε καὶ τέμνεσθαι δεομένων, χρήσιμον οὖν μαράθρου ῥίζης φλοιοῦ δρ. ϛ. ὄξους λίτραν α. μέλιτος λίτραν α. αἱ ῥίζαι σὺν τῷ ὄξει ἑψόντων, εἶθ᾽ ὅταν ἑφθαὶ γένωνται, ἐκθλιβόμεναι ῥίπτονται, καὶ ἐπιχεομένου τοῦ μέλιτος αὖθις ἑψείσθω τὸ φάρμακον μέχρι συστάσεως, καὶ διδόσθω κοχλιάρια γ. σὺν ὕδατι.

Περὶ τῶν ἀποξυνόντων τὴν τροφήν.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀποξυνόντων τὴν τροφὴν χρήσιμον τόδε φάρμακον, πεπέρεως δρ. α. ἀνήθου σπέρματος δρ. α. κυμίνου δρ. δ. εὖ μάλα λειώσας, δίδου εἰς κοίτην κοχλιάριον ὕδατι ἐν οἴνῳ κεκραμένῳ.

Πρὸς ἀνατροπὰς στομάχων.

Πρὸς δὲ τὰς ἀνατροπὰς τοῦ στομάχου, ῥοιᾶς ὀξείας πυρήνων τεθλασμένων τοῦ χυλοῦ μέρη γ. ἡδυόσμου χυλοῦ μέρος α. μέλιτος ἀττικοῦ μέρος ἓν βαλὼν εἰς κεράμειον ἀγγεῖον ἕψει, κινῶν συνεχῶς. καὶ ὅταν συστραφῇ, ἄρας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου πρὸ τροφῆς μύστρον α. ἢ καὶ δύο.

Πρὸς δυσεντερικοὺς καὶ τὴν τροφὴν ἐμοῦντας.

†κυδωνίας μηλέας τῆς ῥίζης †Κυδωνίων μήλων λίτραν α. οἴνου μυρτίτου ξ γ. ἕψει μέχρις ἂν ἀποτριτωθῇ, ἔπειτα ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν ἐπίβαλε μέλιτος ἡμίλιτρον, καὶ πάλιν ἕψει κινῶν συνεχῶς, καὶ ἀνελόμενος δίδου πρὸ τροφῆς μύστρον.

Πρὸς στομάχου ἀνατροπὴν, καὶ κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικούς.

Μῆλα κυδώνια ἀριθμῷ δ. ῥόας ὁλοκλήρους ι. οὖα ἀριθμῷ η. ὕδατος ἰταλικοῦ ξ γ. καὶ ἕψει φιλοπόνως, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἔκθλιβε τὸ ὑγρὸν καὶ πᾶν τὸ ἀχυρῶδες τῶν ὀπωρῶν ἐκβαλὼν πάλιν ἕψει, καὶ ὅταν τὸ τρίτον τοῦ ὑγροῦ ἀπολειφθῇ, βάλε μέλιτος καλοῦ λίτρας δ. καὶ ἕψει ἐπ᾽ ἀνθράκων κινῶν συνεχῶς, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἀπόθου καὶ χρῶ ὁμοίως.

Πρὸς ἐκκαιομένους ἄδιψον καταπότιον.

Σικύου ἡμέρου σπέρματος δρ. η. τραγακάνθης δρ. δ. διάλυε τὴν τραγάκανθαν ὠῶν ὠμῶν προσφάτων τῷ λευκῷ, καὶ ὅταν διαλυθῇ, τρίψας ἐπιμελῶς ἐπίβαλε τοῖς λοιποῖς, καὶ μίξας ἀνάπλαττε καταπότια, καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, καὶ δίδου ἐν ὑπὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν, καὶ τὸ διαλυόμενον ὑγρὸν καταπινέτω.

Πρὸς ἀνα-

Πρὸς ἀνατροπὴν στομάχου, ἢ καυσώδεις ἀναθυμιάσεις.

Ἀνίσου ϛο β̄. σελίνου ϛο β̄. κυμίνου ϛο ᾱ. λειώσας ἐπιμελῶς δίδου, ὅτε μὲν νήστει κοχλιάριον ᾱ. ἐν ὕδατι, ὅτε δὲ πρὸς τὴν κοίτην ἐν οἴνῳ. Ἄλλο. ἀψινθίου ἀπόβρεγμα τριῶν ἐφεξῆς ἡμερῶν πότιζε.

Πρὸς καταψύξεις, καὶ λυγμοὺς τοῦ στομάχου.

Πεπέρεως ϛο γ̄. καστορίου ϛο ᾱ. δίδου κοχλιάριον σύμμετρον νήστει ἐν ὕδατι. εἰ δὲ ἀπὸ θερμῶν χυμῶν τῶν περὶ τὴν πέψιν διεφθορότων ὁ λυγμὸς γίνεται, ὃ καὶ διὰ καύσεως καὶ δηγμοῦ τοῦ στομάχου αἰσθάνοιτο, κοχλιάριον πίνοντας κέλευε πολυεμεῖν, καὶ αὐτίκα παύσεται ὁ λυγμός, καὶ πταρμὸς ἐπιτηδευθείς, παύει λυγμὸν καὶ ὄξος καταρροφούμενον.

Πρὸς καυσούμενον στόμαχον.

Τοῖς δ᾽ ἐγκαυσουμένοις τὸν στόμαχον μετ᾽ †ἐγκαύσεως, ἢ λιποθυμίας, εἰ μὴ πυρέττοιεν κυάθους γ̄. ἢ δ̄. δίδου ψυχροῦ ὕδατος καταπίνειν ἐκ διαλειμμάτων, καὶ εἰ μὲν †προσηγορῶν ἐστι, αὐτὸς ἅμα κτησάμενος τροφὴν †δίδωσιν. εἰ δὲ ἐπιμένοι, διακρατουμένων τε καὶ ἑνουμένων τῶν ἄκρων καὶ ἀπόβρεγμα συνεχῶς καταρροφεῖν δίδου, ἢ μήλων κυδωνίων, ἢ ἀπίων, ἢ μεσπίλων, ἢ ἀρκευθίδων, ἢ ἑλικῶν ἀμπέλου, ἢ ῥοᾶς χυλοῦ, ἢ ὄμφακος χυλοῦ, ἢ κλόνιον ἡδυόσμου λεαίνας, δὸς πιεῖν, ἢ οἰνάνθην, καὶ ἔα ἠρεμεῖν. †ἐκλύσεως †προσηγοροῖτο ἴστρις †δίδου

Πρὸς στελίζοντας ἐκ στομάχου.

Τοῖς δὲ στελίζουσιν †ὄρυζαν ξηρὰν δίδου μασᾶσθαι. ἐπιτίθει δὲ καὶ ἔξωθεν ἐπὶ τὸν στόμαχον ἀμπέλου φύλλα χλωρὰ, λεῖα, ἢ μῆλα κυδώνια, ἢ χλωρὰν ἀνδράχνην, ἢ κολοκύνθης ξύσμα. †κόνυζαν

Πρὸς πόνον στομάχου.

Τὰ δὲ ἀλγήματα τοῦ στομάχου πραΰνει καὶ μαλάσσει ἐφ᾽ ὧν δυσφορία τις, ἢ ἀπορία τρέπεται. γάλα βόειον, ἢ ὄνειον, κοχλάκων ἐναφεψημένων πινόμενον, ἢ ἀπόζεμα ῥόδων, ἢ ὠοῦ λέκυθον ὀπτὴν μετὰ ἀλφίτου πότιζε.

Πρὸς στόμαχον ἐμοῦντα χολὴν μέλαιναν.

Ἐπὶ δὲ τῶν χολὴν μέλαιναν †ἐμούντων καὶ φυσωμένων τὸν στόμαχον, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἐκμασσήσεσι, σπόγγους ὄξει δριμυτάτῳ θερμῷ βεβρεγμένους ἐπιτίθει, ἢ κισσοῦ φύλλοις ἑφθοῖς ἐν οἴνῳ κατάπλασσε, καὶ τροφὴν εὔχυμον δίδου, ἔστι δὲ εὔχυμος τροφὴ διά τε τῶν ὠῶν, καὶ ἄλικος, καὶ ζωμῶν, οἷς ἐνέψεται ἢ ὀρνίθια, ἢ ὄνυχες χοίρων, ἢ φασιανοῦ κρέας, ἢ νεαροῦ πέρδικος, καὶ πάντων τῶν τούτοις ὁμοίων. †γινώντων

Πρὸς πνευματώσιν στομάχου.

Τοὺς δὲ πνευματουμένους καὶ διατεινομένους τὸν στόμαχον, πολίου δεσμίδιον κατέχων, καὶ καθεψῶν πότιζε, ἢ καλαμίνθης ἀφέψημα μίξας ὀλίγον μέλιτος, καὶ πεπέρεως ϛο ᾱ. χρῶ.

Ἀνώδυνον στομαχικοῖς.

Κύμινον πεφρυγμένον, καὶ σέλινον ὀλίγον ποτιζόμενον ἐν ὕδατι, ἢ ἀβροτόνου καὶ θύμου ἀνὰ δύο ὀβολοὺς δὸς πιεῖν.

Πρὸς τοὺς βουλιμιῶντας ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Τοὺς δὲ βουλιμιῶντας ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἢ ἄλλως πῶς ἀνακτησόμεθα ὄξει ὀσφραίνοντες, ἢ γλήχωνι, ἢ γῆν ὄξει βρέξαντες, ἢ μήλοις, ἢ ἀπίοις, ἢ ἄλλοις καρποῖς ὁμοίοις τοῖς προοῦσιν, ἢ ἄρτον μετὰ οἴνου προσφέρεσθαι ἀναγκάζοντες.

Πρὸς τοὺς λύζοντας.

Ἐπὶ δὲ τοῖς λύζουσι πήγανον μετὰ οἴνου δίδου καταρροφεῖν, ἢ νίτρον ἐν μελικράτῳ, ἢ σέλινον, ἢ καστόρειον, ἢ ἀβρότονον, ἢ ἀριστολοχίαν, ἢ κύμινον, ἢ ἄνισον, ἢ καλαμίνθην,

Πρὸς ἔμφραξιν ἥπατος.

Ἀμυγδάλων πικρῶν ϛο γ̄. κυμίνου ϛο ᾱ. σελίνου σπέρματος ϛο ᾱ. δίδου πιεῖν κοχλιάριον ἐν οἴνῳ. Ἄλλο. ἀρκευθίδων ϛο γ̄. κράμβης σπέρματος ϛο ᾱ. εὐζώμου σπέρματος ϛο β̄. μέλιτι ἀπέφθῳ ἀναλαβὼν δίδου κοχλιάριον ἕν. Ἄλλο. κιχωρείου χυλίσματος ϛο β̄. κύαθον δίδου μετὰ ὕδατος θερμοῦ κυάθων β̄. ἐπιβάλλων μέλιτος κοχλιάρια β̄. μετὰ ὕδατος θερμοῦ. Ἄλλο. ἀνήθου χυλοῦ κύαθον μετὰ μελικράτου θερμοῦ κυάθων γ̄. καὶ ξηρὰ δὲ γενόμενα τὰ προειρημένα, καὶ κοπτόμενα καὶ ἐπιπασσόμενα, ἀφεψήσας ἕκαστον αὐτῶν πινέτω. Ἄλλο. χαμαιπίτυος ἀφέψημα μετὰ βραχέος μέλιτος δίδου πιεῖν. Ἄλλο. χαμαιπίτυος ἀφέψημα ϛο η̄. κιχωρείου ῥίζης ϛο δ̄. κόπτε καὶ ἀναλάμβανε μέλιτι ἑφθῷ, καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ μέγεθος μεθ᾽ ὕδατος θερμοῦ.

Τροχίσκος ἡπατικός.

Ἀνίσου, σελίνου σπέρματος, ἄρου, ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων, ἀψινθίου ἀνὰ ϛο ᾱ. ὕδατι ἀναπλάττων τροχίσκους ἔχοντας ἀνὰ ϛο ᾱ. ἀπυρέτοις μετὰ οἴνου κεκραμένου δίδου, πυρέσσουσι μετὰ ὑδρομέλιτος. Ἄλλο. ἠρυγγίου ῥίζης ἀφέψημα δίδου πιεῖν. Ἄλλο. ἀριστολοχίας ἡμίδραχμον λεάνας πότιζε πυρέσσοντας ὕδατι, ἀπυρέτους μετ᾽ οἴνου. Ἄλλο. τρίφυλλον βοτάνην ἀποτειχώσας δίδου πιεῖν.

Πρὸς ἰκτεριῶντας.

Λοῦε αὐτὸν ἐν λουτροῖς ὑδάτων ποτίμων, καὶ τρῖβε αὐτῶν ὅλον τὸ σῶμα ἐλαίῳ ἀνηθίνῳ. εἰ δὲ μὴ πυρέττοιεν, εἰς κολοκυνθίδος κέλυφος ἐμβαλὼν οἶνον, καὶ θερμάνας δίδου πιεῖν. Ἄλλο. στρουθίον λειώσας δίδου κοχλιάριον ᾱ. ὕδατι, ἢ οἰνομέλιτι ἀπυρέτοις. Ἄλλο. κιχωρείου κυάθους γ̄. δίδου πυρέττουσι μὲν καθ᾽ ἑαυτό, ἀπυρέτοις δὲ μετὰ οἰνομέλιτος κεκραμένου. Ἄλλο. ἐρεβίνθους τοὺς καλουμένους κριοὺς, καὶ μάραθρον ἑψήσας δίδου τὸν χυλόν, ἀπυρέτοις μετ᾽ οἴνου κεκραμένου. Ἄλλο. καρδάμου χλωροῦ τὰ ἁπαλώτατα φύλλα, λιβανωτίδος χλωρᾶς τὰ ἁπαλώτατα φύλλα τρίψας, καὶ τούτων τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας, χρῶ μετ᾽ οἰνομέλιτος ἐπὶ τῶν ἀπυρέτων. Ἄλλο. ἐλατήριον μετὰ γάλακτος γυναικείου τρίψας ἐγχυμάτιζε εἰς τὰς μυκτῆρας κελεύων ἀνασπᾶν. Ἄλλο. κυκλαμίνου χυλὸν ὕδατι διαλύσας χρῶ καθὰ προείρηται. Ἄλλο. τὸν πυρρὸν καρπὸν τοῦ κυνοσβάτου ἐσθίειν δίδου. Ἄλλο. χελιδονίας βοτάνης χυλὸν μετὰ οἴνου καὶ ὑδρομέλιτος δίδου τοῖς ἀπυρέτοις. Ἄλλο. ὑποβρικοῦ ϛο ᾱ. πότιζε μετὰ ὑδρομέλιτος, καὶ ἀσίτοις δίδου ἐσθίειν ἀμύγδαλα πικρά.

Πρὸς σπληνικούς.

Χαμαίδρυος ἀφεψήματι πότιζε, ἢ χαμαιπίτυος, ἢ πολίου, ἢ ἐρυθροδάνου, ἢ καθ᾽ ἑαυτὰ ἢ μετ᾽ ὀξυμέλιτος τοὺς ἀπυρέτους. ἄλλο. κισσοῦ λευκοῦ τῶν κορύμβων δίδου κόκκους γ̄. καταπιεῖν, καὶ ὀξύμελι ἐπιπίνειν. Ἄλλο. καππάρεως ῥίζαν ἑψήσας, πότιζε μετ᾽ ὀξυμέλιτος τοὺς ἀπυρέτους. Ἄλλο. μυρίκης καρπὸν κόψας καὶ σήσας,

δίδου κοχλιάρια β. μετ' ὀξυμέλιτος. Ἄλλο. σίδηρον πυρακτώσας ἐναπόσβεσον ὕδατι, καὶ δίδου πιεῖν, ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ.

Ἐπίθεμα σπληνικόν.

Τήλεως ℥ δ. κριθῶν ἀλεύρων ℥ γ. καρδάμου σπέρματος ℥ γ. ἀποβρέξας τὰ σῦκα ὄξει δριμεῖ, καὶ εὐτόνως κόψας ἐν ὅλμῳ, ἐπίβαλε τὰ λοιπὰ καὶ ἑνώσας χρῶ. Ἄλλο. μώλυος βοτάνης χλωρᾶς ἔτι μετὰ τοῦ σπέρματος ἐμβαλὼν ἐν χύτρᾳ καὶ διαμάξας ἐπιμελῶς ἐπίπλασσε, καὶ ἕψει μαλακῷ πυρὶ ἐπὶ πλεῖστον, καὶ ὅταν καθεψηθῇ, ὁλμοκοπήσας ἐπιτίθει, μὴ λύων μέχρι τῆς τρίτης.

Πρὸς ὑδρωπικούς.

Τήλεως ℥ α. κριθῶν ἀλεύρων ℥ γ. κόπρου περιστερᾶς ℥ δ. ῥητίνης φρυκτῆς λίτραν α. πίσσης λίτραν α. ἀξουγγίου παλαιοῦ λίτρας β. τὰ τηκτὰ τήξας κατάχεε, τῶν ἄλλων προλελειωμένων ἐν ὄξει καὶ χρῶ. Ἄλλο. βολβίτου αἰγείου ξηροῦ λίτρας β. ἕψε ἐν ὀξυκράτῳ καὶ κατάπλασσε.

Πρὸς κωλικούς.

Ἄνηθον καὶ κύμινον ἐνεψήσας, εἰς ἐλαίου ℥ γ. δίδου ἅμα. Ἄλλο. πήγανον ὁμοίως ἐνεψήσας ἴσῳ ἐλαίῳ, καὶ ἐμβαλὼν ῥητίνης τερμινθίνης ὅσον κοχλιάριον χρῶ.

Πρὸς τοὺς ὄντας κατεψυγμένους.

Ἀνηθίνῳ ἐμβαλὼν κοχλιάριον καστορίου λελειωμένου, χρῶ.

Πρὸς τὰς φλεγμονάς.

Ἀνηθίνῳ ἀναμίξας κοχλιάρια β. ἀνάλου τυροῦ χρῶ. ὁμοίως καὶ στέαρ χήνειον, ἢ μυελὸν ἐλάφου.

Πρὸς δυσεντερικούς.

Ἐπὶ δὲ δυσεντερικοῖς εἰδέναι ἀναγκαῖον ὅτι ἐξαίρετον δυσεντερίας ἐστὶ φάρμακον, ὀλιγοσιτία. χρὴ δὲ καὶ τὰ προσφερόμενα ὡς ἔνι μάλιστα κοῦφα καὶ ἀβαρῆ τυγχάνειν, πρὸς τὰς πέψεις εὐκόλως ἔχοντα. ποτίζειν δὲ καὶ ἐνιέναι τούτοις ῥοὰς ὁλοκλήρους καὶ κυδώνια ἀφεψήσαντας ἐνιέναι τῷ ἀφεψήματι, καὶ καταρροφεῖν διδόναι. Ἄλλο. ἀρνόγλωσσον βοτάνην ὀρύζῃ συνεψήσαντας ἐπιμελῶς ἐσθίειν διδόναι, καὶ τὸν χυλὸν δὲ τὸν αὐτῷ προσπλέξαντας, στέαρ τράγειον διδόναι. Ἄλλο. μυρσίνας ἑψήσαντας οἴνῳ, εἰ ἀπύρετοι εἰσὶν ἐνιέναι. εἰ δὲ πυρέττοιεν, ὕδατι. Ἄλλο. κοχλιῶν ὁλοκλήρων κεκαυμένων ℥ α. κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου ℥ β. ἀναλάμβανε χυλῷ ἀρνογλώσσου καὶ δίδου κυάμου μέγεθος, ἀπυρέτοις οἴνῳ, πυρέσσουσιν ὕδατι.

Πρὸς κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικούς.

Μύρτων ξηρῶν κεκομμένων ℥ α. ῥόδων ξηρῶν ℥ α. ἀρκευθίδων τὸν ἀριθμὸν ι. ἀπίων ξηρῶν κεκομμένων κγ. κορατίων κεκομμένων ℥ α. πίτυος φλοιοῦ ℥ δ. δίδου ξηρὸν ἐν οἴνῳ κοχλιάριον. τὸ δὲ ἁδρομερὲς φοίνιξι λιπαροῖς ἀναλαβὼν ἐπιτίθει τῇ γαστρί. Ἄλλο. πιτύαν λαγωοῦ, ἢ νεβροῦ, ἢ αἰγάγρου οἴνῳ πότιζε, καὶ ἐνιέμενον δὲ μετὰ χυλοῦ ὀρύζης βοηθεῖ.

Πρὸς τὰς κεχρονισμένας δυσεντερίας.

Χάρτου κεκαυμένου ℥ α. ἀσβέστου ℥ α. ὄμφακι σταφυλῆς ἀναλαβὼν, ποίει τροχίσκους ἔχοντας ℥ γ. καὶ β. καὶ α. ὡς εὐθὺ πάσης ἡλικίας ἔχειν τὸ μέτρον. ἐνθὺ δὲ τῆς χρείας οἴνῳ αὐστηρῷ λύσας, καὶ μίξας ὀρύζης χυλὸν, ἐνίεσθαι κέλευε.

Ἄλλο. ὠοῦ χηνείου ἑψηθέντος τὸ λέπυρον λειώσας ἐπιμελῶς, πότιζε ἡμίδραχμον οἴνῳ.

Περὶ τῶν ἑδρικῶν φαρμάκων.

Περὶ τὴν ἕδραν γίνεται διάφορα πάθη, ῥαγάδες τε καὶ κονδυλώματα καὶ ἄλλαι φλεγμοναί. ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν τὰ ἁπαλὰ τῶν φαρμάκων, καὶ ἄδηκτα διαχριόμενα.

Ἑδρικὸν πρὸς τὰς πυρώδεις ὀδύνας.

Ὠοῦ τὸ λέκυθον λειώσας οἴνῳ λευκῷ, καὶ ῥοδίνῳ κηρωτῇ ἀναλαβὼν διάχριε, καὶ ἐμπλάστρῳ χρῶ. ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν τὰ ἁπαλὰ τῶν φαρμάκων καὶ ἄδηκτα διαχριόμενα. Ἄλλο. στέαρ χήνειον νεαρὸν διάχριε καὶ ἐμπλάστρῳ χρῶ, ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ κατάπλασμα ἄρτου καθαροῦ λυομένου καὶ ἑψομένου ὕδατι, καὶ ῥοδίνῳ. κάλλιον δὲ γίνεται εἰ προσβάλλῃς καὶ λεκύθους ὠῶν ὠπτημένους. Ἄλλο. τῆλιν ἑψήσας καὶ λειώσας κατάπλασσε, προσβάλλων καὶ βούτυρον. Ἄλλο. στέατι χηνείῳ διάχριε. Ἄλλο. ῥόδων ℥ γ. ὠῶν ὀπτῶν λεκύθους β. οἴνῳ λευκῷ λειώσας καὶ ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἀναλαβὼν διάχριε.

Πρὸς τοὺς ἐν δακτυλίῳ κνησμούς.

Γῆν τὴν καλουμένην κιμωλίαν οἴνῳ λειώσας, ἀναλάμβανε κηρωτῇ μυρσίνῃ καὶ χρῶ.

Πρὸς τοὺς προπίπτοντας ἀρχούς.

Σκωρίας μολύβδου ℥ α. ῥόδων ξηρῶν ℥ δ. εὖ μάλα λειώσας ξηρῷ πρόσαπτε, προαπονίπτων οἴνῳ μυρσίνῳ. Ἄλλο. κυκλαμίνου χυλοῦ καὶ μέλιτος ἴσον ἕψει ἐν ἀγγείῳ χαλκῷ ὥστε κηρωτῆς ἔχειν πάχος, καὶ κατάχριε.

Πρὸς τὰς φλεγμονώδεις διαθέσεις καὶ ἑλκώσεις τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως πότιμα.

Λινοσπέρμου ℥ β. ἀμύλου ℥ α. δίδου ἐν ὕδατι κοχλιάριον.

Πρὸς ἡλκωμένην κύστιν καὶ δυσουρίαν.

Στροβίλους, ἀμύγδαλα ἀνὰ κ. φοινίκια ιε. τραγακάνθης ℥ δ. δίδου μετὰ ὕδατος.

Πρὸς ἔμφραξιν νεφρῶν.

Σελίνου ἀφέψημα πότιζε ἀπυρέτους κονδίτῳ, πυρέσσοντας ὕδατι. Ἄλλο. ἐρεβίνθων τῶν καλουμένων κριῶν ἀφέψημα μετὰ κονδίτου προπότιζε.

Πρὸς λιθιῶντας.

Λινόσπερμον λειώσας ἐπιμελῶς, πότιζε μετὰ κονδίτου. Ἄλλο. σικύου ἡμέρου σπέρματος πεφρυγμένου ℥ ς. μαλάχης καρποῦ ℥ ε. στροβίλων πεφρυγμένων ℥ ς. σελίνου σπέρματος ℥ η. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ℥ θ. ἀναλάμβανε γλυκεῖ, καὶ δίδου κοχλιάριον καθὰ προείρηται.

Πρὸς ἰσχιάδας καὶ ποδάγραν καὶ ἀρθρῖτιν.

Ὁμογενῆ εἰσι ταῦτα ἀλλήλοις τὰ νοσήματα, διὸ καὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν θεραπείας χρήζει, διαφορὰ δὲ τῶν τοιούτων αἰτία ῥευμάτων. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσὶ θερμὰ, τὰ δὲ ψυχρά. διάγνωσις δ' αὐτῶν ἐπὶ μὲν τοῖς θερμοτέροις, ἔρευθος, καὶ πύρωσις, καὶ ἡ φλεγμονή τε καὶ ἀλγήματα σφοδρά, ἐπὶ δὲ τῶν ψυχροτέρων, οἴδημα λευκὸν ἐνσομφον.

ἑκατέρων δὲ ἴασις αὕτη ἐστίν. ἐπὶ μὲν τῶν θερμῶν τὰ ψύχοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ψυχρῶν τὰ θερμαίνοντα καὶ διαφοροῦντα. εἰ μὲν οὖν πολὺς εἴη ὁ ἐνοχλῶν χυμός, καθάρσει πρῶτον χρηστέον τοῦ λυποῦντος χυμοῦ. εἰ δὲ πληθωρικὸν εἴη τὸ σῶμα, πρώτης ἁπάντων παραλαμβανομένης φλεβοτομίας, ἀποκρουομένοις τὰ ῥεύματα ὀξυκράτῳ καὶ τοῖς ψυχροτέροις φαρμάκοις χρωμένων. εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτων ἐπὶ πλεῖστον ἐν τοῖς ἐμοῦ πρὸς Γλαύκωνα θεραπευτικοῖς γεγραμμένοις δυσὶ βιβλίοις, καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι, διὸ βραδύνειν οὐ χρὴ ὡς ἐν εὐπορίστοις περὶ τούτων λέγοντα, ἐπὶ δὲ τῶν κατ' ἰσχίον διαρθρώσεως φυλαττομένων τούτων δεῖ. ἐν βάθει γὰρ οὔσης αὐτῆς, συνελαύνεται τὸ ἐκ τῶν περιεχομένων ἀγγείων τε καὶ μυῶν ἅμα πρὸς ἐκείνην καὶ ἄγαν λυπεῖ, παρηγορικῶν οὖν δέονται φαρμάκων. ἐπὶ γὰρ τῶν κατ' ἰσχίον ὀδύνης ὅτε ψυχρῶν σφοδρῶς, ὅτε θερμαινόντων ἰσχυρῶς χρεία. παροξύνεται γὰρ ὑπ' αὐτῶν τὰ ῥεύματα. τῶν μὲν πολλῆς θερμασίας ἑλκούσης αὐτά, μᾶλλον τε κωλυούσης διαφορεῖσθαι. τῶν δὲ ψύξεως πήξει τι ὅμοιον ἐργαζομένης, καὶ δυσδιαφόρητα ποιούσης τὰ ῥεύματα. ὠφελοῦσι δ' ἔμετοι μᾶλλον τοὺς ἰσχιαδικούς, τῷ διὰ τῆς ἄνω γαστρὸς κενώσεως ἀντισπῶντες τὴν κάτω ῥοπὴν τῶν χυμῶν. χρηστέον δ' αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ μετὰ τὴν τροφήν, ὕστερον δὲ καὶ διὰ ἐμετικῶν βολβῶν τε καὶ ῥαφανίδων. δεῖ δὲ τοὺς μὲν βολβοὺς ἐν ὕδατι ἕψοντας μετ' ὀξυμέλιτος προσφέρειν. τὰς δὲ ῥαφανίδας εἰς λεπτὰ κόψαντας καὶ ἐναποβαλόντας ὀξυμέλιτι ἐσθίειν, καὶ ὥραν πολλὴν διαλιπόντας ἐπὶ τοὺς ἐμέτους ἄγειν, κἄπειτα ἑξῆς μακρὸν διαλιπόντας χρόνον λούειν, εἶτ' αὖθις διαλιπόντας ὡς ἅπασαν καταστῆναι τὴν ταραχήν, λεπτῶς διαιτᾶν.

Πρὸς παροξυσμοὺς ποδαγρικούς.

Κράμβης φύλλα καθεψήσας καὶ λειώσας, πρόσβαλε τρύγα ὄξους καὶ ᾠῶν ἀνέφθων λεκύθους β΄. καὶ βραχὺ ῥόδινον, καὶ μίξας ἐπιμελῶς, καὶ χλιάνας κατάπλασσε, ἀμείβων συνεχῶς. ἄλλο. τῷ καταπλάσματι τῷ συνήθως διὰ τῶν σύκων ἑψημένῳ, πρόσβαλε ὑοσκυάμου φύλλα καὶ συνεψήσας κατάπλασσε.

Πρὸς πυρώδεις φλεγμονάς.

Φακὸν τὸν ἐπὶ τῶν τελμάτων ὄξει καὶ ῥοδίνῳ κατάπλασσε. ἄλλο. πτελέας φύλλα χυλίσας καὶ ἑψήσας κηρωτῇ κατάχριε.

Πρὸς τὰς ὑπερβαλλούσας πυρώσεις.

Θριδακίνης φύλλα ἐπιμελῶς τρίψας σὺν ἄρτῳ κατάπλασσε συνεχῶς ἀμείβων. ἄλλο. κορίανδρον τὸ χλωρὸν λειώσας σὺν ἀλφίτῳ κατάπλασσε.

Πρὸς τὰς χαύνας φυσιώδεις.

Ἀλέλαιον ἐπιμελῶς λειώσας κατάπλασσε ἐπιτιθεὶς οἰσύπηρον ἔριον. ἐπεὶ δ' ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου περὶ χολέρας καὶ θανασίμων φαρμάκων καὶ ἰοβόλων καὶ αἱμορραγίας εἴρηταί τι, οὐκ ἄτοπον βραχέα καὶ πρὸς ταῦτα ὑποθέσθαι, εἰ καὶ ἑτέρου τόπου τυγχάνει ὄντα τοιαῦτα.

Πρὸς τὰς ἀπὸ μυκτήρων αἱμορραγίας.

Πύρινα ἄλευρα χυλῷ πράσου ἀναλαβών, καὶ στρεπτὸν ποιήσας καὶ χρίσας, ἐντίθει τῷ αἱμορραγοῦντι μυκτῆρι. ἄλλο. στρεπτὸν διὰ ὀθονίου ποιήσας συναπόβρεχε ὄξει δριμεῖ, καὶ λύχνῳ καύσας ἔμβαλε τῷ μυκτῆρι. ἄλλο. ὀνίδος θερμῆς χυλὸν ἴσῳ ὄξει μίξας, καὶ ἐπιβαλὼν πύρινα ἄλευρα ποίει γλοιῶδες, καὶ χρίσας στρεπτὸν ἐπιτίθει. χρῶ δὲ καὶ διαδέσμοις κατά τε τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν, καὶ ψῦχε τὴν κεφαλήν, καὶ σικύαις χρῶ ἐπὶ τῶν ὑποχονδρίων. δεξιοῦ μὲν μυκτῆρος αἱμορραγοῦντος, ἐπὶ τοῦ ἥπατος σφοδρὰν τίθει τὴν σικύαν, ἐπὶ δὲ ἀριστεροῦ κατὰ τοῦ σπληνός. περὶ δὲ ἀναγωγῆς αἵματος ἔμπροσθεν εἴρηται.

Περὶ τῶν ἐκ τραυμάτων αἱμορραγίας.

Εἰ δ' ἐπὶ τραύματος αἱμορραγία γένηται, λειώσας σμύρναν, καὶ λίβανον καὶ ἀναλαβὼν ᾠοῦ τὸ λευκὸν ἐπίβαλε, χρώμενος ἐπιδεσμῷ πρὸς τετυπωμένον. ἄλλο. βάτραχον καύσας τῇ σποδιᾷ τὸ τραῦμα κατάπλασσε. χρῶ δὲ καὶ ὀξυκράτῳ, ὡς σπόγγους ἐπιτιθεὶς συνεχῶς περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ξηροῦ. ἄλλο. ὀνίδα θερμὴν καταπλάσας ἐπιδέσμει. εἰ δὲ ξηρὰ εἴη, ὄξους πρόσβαλε βραχύ.

Πρὸς χολέραν.

Εἰ χωρὶς πυρετοῦ γένοιτο καὶ τῆς ἄλλης καθάρσεως, δίδου ψωμοὺς ἐν οἴνῳ κεκραμένῳ, καὶ ψυχρῷ πότιζε, καὶ σικύας τίθει σφοδρὰς κατὰ τοῦ μέσου. εὐέκτου δὲ ὄντος τοῦ πάσχοντος, καὶ εἰς ψυχρὰν δεξαμενὴν ἐπὶ πλεῖστον ἐγκάτιζε. δίδου δὲ καὶ τροφὰς στυφούσας, καὶ τῶν ὀπωρῶν, μῆλον κυδώνιον καὶ ῥοὰς στυφούσας.

Περὶ θανασίμων φαρμάκων.

Περὶ τῶν θανασίμων φαρμάκων ὅτι ἀδιορίστως ἐνθάδε γράφειν ἀσφαλές, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐκτιθέμενον μετὰ τῶν ἑπομένων συμπτωμάτων, ἐπάγειν οὕτως τὰς θεραπείας χαλεπόν. παρέχοι γὰρ ἂν ἡ τοιαύτη πραγματεία ἀφορμὴν κακίας τοῖς κακουργεῖν βουλομένοις. ἃ δὲ κοινῶς βοηθεῖν πεπίστευται τοῖς εἰληφόσι τὰ δηλητήρια ταῦτα γράφω. παραυτίκα μὲν πεπωκότας ἐμεῖν κέλευε, ποτίζων πλεῖστον ὑδρέλαιον συνεχῶς, καὶ παντοδαπὰ σιτία δίδου, εἰς †καιρὸν αὖθις δ' ἐμεῖν κέλευε. ἢ γὰρ συνεξεργασθήσεται τὸ φάρμακον, ἢ ἐπικραθὲν, ἀμβλυτέραν ἕξει τὴν †πόρειδα δύναμιν. εἰ δὲ δακνοῖντο τὴν γαστέρα μετὰ τὸν ἔμετον, ὑδροροδίνῳ ποτίσας αὖθις ἐμεῖν κέλευε. δίδου δὲ εἰ χρή, καὶ τῆς θηριακῆς μετὰ οἴνου, ἢ ἀρκευθίδας δ΄. καὶ πηγάνου κ΄. φύλλα λειώσας ποτίζειν, ἢ χαμαιπίτυος βοτάνης, καὶ ὕπνου παντελῶς εἶργε, καὶ ψηλαφίᾳ τῶν ἄκρων χρῶ. εἰ δὲ καὶ ὑποβιασθῆναι τὸ κακὸν ἔμφασιν ἔχοι, δακνομένης καὶ ἐρεθιζομένης τῆς κάτω γαστρός, κλυσμοῖς δριμέσι χρηστέον μέλι δαψιλὲς καὶ ἀφρόνιτρον, ἢ ἕτερόν τι τῶν συνταραττόντων συμπλέκοντας. τοὺς δ' ἀπὸ μυκήτων πνιγμοὺς κουφίζει ὀξύμελι μετὰ νάρδου πινόμενον, καὶ ὀρνίθων τῶν κατοικιδίων ἄφοδος μετ' ὀξυμέλιτος. ἐπὶ δὲ τυρωθέντος γάλακτος, καὶ διὰ τοῦτο πνιγμὸν ἐπάγοντος, πιτύαν ἐν οἴνῳ δοὺς πότιζε.

Πρὸς λειχῆνα.

Τιθύμαλον καὶ σκόροδον καὶ ὄξος δριμὺ λειώσας καὶ συντρίψας ἐρίῳ ἢ ῥάκει τὸν λειχῆνα περίχριε.

Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας.

Σκορπίον λαβὼν θὲς ἐπ᾽ ἀνθράκων, χερσαῖον δὲ, καὶ πώμαζε χωνείῳ ὀστρακίνῳ, καὶ κέλευε τὸν πάσχοντα δέχεσθαι τὸν ἀτμὸν τοῦ σκορπίου διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ χωνείου, καὶ παραυτίκα ἄπονος ἔσται.

Πρὸς ἰσχιαδικούς.

Σκορόδων ὄνυχας τρεῖς καθαρίσας ὑγιεῖς κατάπιε, μετὰ τὸ δειπνῆσαι πίνων συγκερασικόν, τοῦτο συνεχῶς ποιεῖν πεπείραται.

Πρὸς σπλῆνα.

Σκορόδου ὄνυχας ζ. λεπτὰ λεπίσας εἰς ἄκρατον ἐξαιθρίασον καὶ πρωῒ νῆστις λάμβανε α. συνθλάσας αὐτὸν καὶ κατάπιε ἐφ᾽ ἑκάστου ὄνυχος βρόχθον α. πεπείραται, συνεχῶς ποίει. εἰ δέ γε θέλεις καὶ κατάπλασμα πεπειραμένον, ἔμβαλε ῥίζας καππάρεως ἐν ὄξει, καὶ ἰσχάδας καὶ ζέσον, μετὰ δὲ ταῦτα κρίθινον ἄλευρον, καὶ μέλι προσβαλὼν τῷ ὄξει, καὶ τὰς ἰσχάδας λελειωμένας εὖ μάλα ἑψήσας οὕτως κατάπλαττε.

Πρὸς ἰσχιαδικούς.

Χελιδόνιον ἄγρευσον, καὶ ἐὰν ᾖ ὁ δεξιὸς ποὺς ὃν πάσχεις, τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὰ πτερὰ πατήσας τῷ πάσχοντι, καὶ κνήσας ἕλκε τὸ αἷμα ἀπὸ ἄνωθεν τῆς κοτύλης ἕως τοῦ ἀστραγάλου στερῶν τὸ αἷμα ὅλῳ τῷ χελιδονίῳ, καὶ λεπίσας καὶ ὀπτήσας φάγε, μηδὲν βαλὼν ἔξω, καὶ φαγὼν παραυτίκα ἄλειψον ἐλαίῳ ἕως ἐπὶ τὸν ἀστράγαλον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ θαυμάσεις, πεπείραται δὲ πάνυ καὶ τοῦτο. κορώνην ἀγρεύσας, ταύτην ἀσινῆ διαφυλάξαι, καὶ ἐὰν μὲν τὰ δεξιὰ μέρη τὰ πάσχοντα ᾖ, τὸν μικρὸν δάκτυλον τὸν ὄπισθεν τῆς κορώνης τοῦ δεξιοῦ ποδὸς κόψας περιτίθει. μύρῳ δὲ χρίσας τὰς πτέρυγας τῆς κορώνης ἔασον ἵπτασθαι. ἐὰν δὲ ἀριστερὰ μέρη πάσχῃ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς τὸν προδεδηλωμένον κόψας περιτίθει. ποίει δὲ καὶ τἄλλα ὡσαύτως, πεπείραται δὲ τοῦτο συνεχῶς.

Βοήθημα πρὸς δύσπνοιαν.

Ἀρσενικὸν κάπνισον εἰς βόλβιθα βόϊνα μὴ ἀπὸ τοίχου ξηρανθέντα, καὶ κάπνιζε τὸν κάμνοντα διὰ χωνείου. χαινέτω δὲ τὸ στόμα ὅσον δύναται, καὶ μετὰ τοῦτο δίδου αὐτῷ ἄκρατον αἰγύπτιον. τέταρτον τοῦτο ποίει ἐπὶ ἡμέρας γ. ἐὰν δὲ νοσερὸς εἴη ὁ κάμνων, τοῦτο ποίει, τὸ ἀρσενικὸν κόψας καὶ τρίψας σύμμισγε τῷ ἀκράτῳ καὶ δίδου αὐτῷ ἐπὶ ἡμέρας γ. νῆστιν πιεῖν, καὶ ὅτε εὑρήσεις αὐτὸν ἐλαφρότερον κάπνιζον ὡς προείρηται.

Πρὸς καταφοράν.

Ρυτίαν ἐρίων βάλε εἰς ἄκρατον οἷον αἰγύπτιον, καὶ δὸς ἴσον, καὶ δίδου πίνειν νηστικῷ ἐπὶ ἡμέρας γ. ὁ μὲν οὖν τέταρτός μοι λόγος ὦ Γλαύκων ἐνθάδε πέρας ἐχέτω, εἰ δέ σοι χρεία γένηται καὶ τοῦ πρὸς Σαλομῶντα τὸν ἀρχίατρον γεγραμμένον ἡμῖν συντάγματος δηλῶσαι, ἑτοίμως λήψῃ, θαυμάσεις δὲ πάνυ δεξόμενος.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΙΡΟΝΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ.

ΚΑΤΑ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐοίκασιν οἱ παλαιότατοι τῶν ἰατρῶν τὰς πονηρὰς δόξας ἀνελέγκτους ἐᾶσαι, καθ᾽ ἣν καὶ τῶν νομοθετῶν οἱ ἀρχαιότατοι τὰ μέγιστα τῶν ἁμαρτημάτων ἀτιμώρητα. μετριωτέρας γὰρ οὔσης κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον τῆς κακίας, καὶ μήτε ἀδικεῖν ἐπιχειρούντων τὰ μέγιστα, μήτε ἀναισχυντεῖν ὑπομενόντων τὰ φανερώτατα, πῶς ἄν τις ἢ κόλασιν ὥρισε τοῖς μηδ᾽ ὅλως γεγενημένοις, ἢ ἔλεγχον ἐπήγαγεν οἷς οὐδεὶς ὅλως εἶπεν. ἐπειδὰν δ᾽ ἐν τῷ χρόνῳ, τῆς κακίας αὐξανομένης, οὐδὲ ἀτόλμητον οὐδὲν ἔτι τοῖς ἀνθρώποις οὔτε ἄρρητον ἦν, οἱ μὲν νομοθέται πολλοὺς τρόπους καινοὺς ἐξευρίσκουσι τῶν ἐπὶ τοῖς ἀδικοῦσι τιμωριῶν. οἱ δ᾽ ἀλήθειαν τιμῶντες, ἐλέγχων ἰδέας πολυτρόπους ἐπὶ τοῖς σοφισταῖς, ὅπερ νῦν ἐοίκαμεν καὶ ἡμεῖς ἂν δρᾶσαι, ἐξελέγχοντες τοὺς ἀναιροῦντας μὲν τῶν καθαιρόντων φαρμάκων τὴν ἑλκτικὴν δύναμιν ὧν ἐκκενοῦσι χυμῶν, μεταβλητικὴν δέ τινα φάσκοντας ἔχειν ἁπάντων ὁμοτίμως τῶν πλησιαζόντων αὐτοῖς. ἀνέλεγκτα δ᾽ οὐδὲν Ἱπποκράτει πρὸς τὴν τοιαύτην δόξαν. οὔτω γὰρ οὔτ᾽ Ἀσκληπιάδης ἦν κατ᾽ αὐτὸν, ὁ προφανῶς ἀναισχυντήσας τε, καὶ ὥσπερ ἐπαθλόν τινα περὶ τῆς ἀληθείας ἀποδυσάμενος, οὔτ᾽ Ἐρασίστρατος, ὁ μετ᾽ αἰδοῦς μέν τινος, ὅλον δ᾽ ἀναρρίψας τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ὃ περὶ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων φανερῶς ὑπάρχει. τὴν γάρ τοι δραστικωτάτην τε καὶ οἰκειοτάτην τῆς φύσεως δύναμιν τὴν ἑλκτικὴν, οὐκ οἶδεν Ἐρασίστρατος οὐδαμόθεν τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὸ γενόμενον ἀκολουθείᾳ μᾶλλον αὐτ᾽ αὐτῆς χρῆται. μέρος δέ ἐστι τῆς τῶν οἰκείων ἑλκτικῆς δυνάμεως, ἡ ἐν τοῖς καθαίρουσι φαρμάκοις. ὥσπερ γε καὶ καθ᾽ ἣν ἡ χολὴ διακρίνεται, καὶ τὸ οὖρον, ἀλλά τε πολλὰ, κατά τε τὴν ὑγείαν τῶν ζώων ὑπὸ τῆς φύσεως ἀποτελούμενα, καὶ περὶ τὰς ἰάσεις τῶν νοσημάτων, καὶ περὶ τὰ νοσήματα, ὑπό τε τῶν ἰατρῶν, καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως οὐχ ἥκιστα. ἐπεὶ τοίνυν Ἱπποκράτης οὐδὲν εἶπεν πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας ἐκ τῶν ὄντων τὴν ὁλκὴν, ὅτι μηδὲ προσέτην οὕτως ἰταμὸν ὁ λόγος εἶχεν, οἷοι πολλοὶ τῶν μετ᾽ αὐτῶν ἐγένοντο, δίκαιον ἂν εἴη περὶ τῆς ἀληθείας ἀνθ᾽ Ἱπποκράτους ἡμᾶς ἀγωνίσασθαι, καὶ πρῶτον μὲν οἷόν τι λέγουσιν ἀναμνῆσαι τοὺς ἄνδρας, εἶθ᾽ ἑξῆς ὡς οὐκ ὀρθῶς λέγοντας ἐπιδεῖξαι. ὁ μὲν δὴ λόγος αὐτῶν, τοιόσδε. τὸ καθαῖρον φάρμακον, ὅπερ ἂν ψαύσῃ χυμοῦ, τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἰδέαν ἀλλοιοῖ, χολὴν μὲν ξανθὴν ἐργαζόμενον, ὅπερ ὀνομάζουσι χολαγωγὸν, ὥσπερ καὶ φλέγμα, ὃ καλοῦσι φλεγμαγωγόν. ὑδατώδη δέ τινα φύσιν ἀποτελοῦν, ὃ καλοῦσιν ὑδραγωγὸν, ἄλλο γε μέλαιναν χολὴν ἀποφαῖνον, ὅπερ ἂν ἅψηται χυμοῦ. συνελόντα δὲ φάναι, μεταβολὴ καὶ ἀλλοίωσις ἐστὶ τῶν ἐν ταῖς φλεψὶ χυμῶν ἁπάντων ἡ κένωσις γενομένη ἐξ αὐτῶν ἡ προσαγορευομένη κάθαρσις, ὡς ὁ τούτων λόγος. ἀλλ᾽ εἴπερ ταῦτα βούλεσθε, λέγομεν ἤδη πρὸς αὐτοὺς, οὔτε χολῆς ἀγωγὸν, οὔτε φλέγματος, οὔτε μελαίνης, οὔτε ὀρρώδους ὑγρότητος λάβῃ τὶς φάρμακον, ἅπαντας κενοῦσθαι τοὺς ἐκ τῶν φλεβῶν χυμούς. καὶ μὴν ταύτῃ μόνον ἄρα διαλλάττει τὸ καθῆραι τινὰ τοιούτῳ φαρμάκῳ, τοῦ τέμνοντα φλέβα κενῶσαι τὸ αἷμα, καθόσον ἐν μὲν ταῖς φλεβοτομίαις, οἷονπερ ἔμπροσθεν ἐνυπάρχει ἐκκρίνεται, περὶ δὲ τὰς καθάρσεις ἐξαλλαττόμενον, οὐκ ἐν τῇ χρόᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ συστάσει. τὸ μὲν γὰρ τῶν ὑδατω-

δῶν ἀγωγὸν, ὑγρὰ καὶ λεπτὰ πάντα ποιεῖται τὰ κατὰ τὰς φλέβας, εἰ καὶ τύχοι πρότερον ὄντα παχύτατα. τὸ δὲ τῆς μελαίνης, ἔμπαλιν ἅπαντα παχέα καὶ στάσιμα, κἂν εἰ πρόσθεν ᾖ ὑγρότατα. καὶ τοίνυν καὶ ἡ ἔκλεξις ἡμῖν τοῦ φλεβοτομῆσαί τε καὶ καθῆραι, κατ' ἄλλους μέν τινας ἔσται σκοποὺς, κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἰδέαν τῶν κενουμένων οὐκ ἔσται. τίνες δ' ἄλλοι σκοποί; πολλοὶ μὲν ἑτοιμότεροι πρὸς φλεβοτομίαν εἰσὶ τῶν ἄλλων, ἔνιοι δὲ πρὸς κάθαρσιν, ὥσπερ γε καὶ ἄλλοι θᾶττον ὁτιοῦν πάθοιεν, ἢ φλεβοτομηθεῖεν. ἔνιοι δὲ ἀποκοπῆναι μᾶλλον ὑπομένουσι μόριόν τι τοῦ σώματος, ἢ καταπιεῖν φάρμακον. καὶ μὲν δὴ καί τινες μὲν ἀνατρέπονται τὸν στόμαχον ὑπὸ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων, ἕτεροι δὲ ἀλύπως λαμβάνουσιν. ἀπὸ τῶν τοιούτων οὖν σκοπῶν ἐνίους μὲν τῶν ἀνθρώπων φλεβοτομήσομεν, ἐνίοις δὲ τὸ καθαῖρον φάρμακον δώσομεν, οὐκ ἀφ' ὧν ἐνόμιζον οἱ Ἀσκληπιάδαι, φλεβοτομίαν μὲν ὁμοτίμως ἐκκενοῦν ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς φλεψὶ νομίζοντες χυμοὺς, τὴν κάθαρσιν δ' οὐχ ὁμοτίμως, ἀλλ' ἕνα μέν τινα καὶ μόνον ἐκεῖνον, ὅπερ ἂν ἀγωγὸν εἶναι λέγηται. διὸ καὶ καθαίρεσθαί φασι τὸ αἷμα ὑπὸ τῶν τοιούτων φαρμάκων, οὐ κενοῦσθαι καθάπερ ἐν ταῖς φλεβοτομίαις. ταῦτα ὑμῖν ἕπεται ταῖς ὑποθέσεσιν ἑκόντων τε καὶ ἀκόντων. ἀναμνήσω δ' αὐτῶν τὰ κεφάλαια. κατὰ μὲν τοὺς Ἀσκληπιάδας, ἁπάντων τῶν ἐν ταῖς φλεψὶ χυμῶν, ὁμότιμός ἐστιν ἡ ἐν ταῖς φλεβοτομίαις κένωσις, οὐχ ὁμότιμος δ' ἡ ἐν ταῖς καθάρσεσιν, ἀλλὰ τῶν ἄλλων ἀφαίρεσις, ὡς καθαρὸν ἀπολειφθῆναι τὸ αἷμα. κατὰ δὲ τοὺς περὶ Ἐρασίστρατον, ὁμότιμος ἁπάντων ἐστὶν, ὥσπερ ἐν ταῖς φλεβοτομίαις, οὕτω κἂν ταῖς καθάρσεσιν ἡ κένωσις, ἃς οὐδὲ καθάρσεις ὄντως, ἀλλὰ κενώσεις ἅμα διαφθορᾷ καὶ ἀλλοιώσει τῶν κενουμένων ὑπάρχειν ἐροῦσιν. ἥκοντες τοίνυν ἤδη ἐπὶ τὸν ἆθλον, οἵ τε μετρίως ἀναίσχυντοι τῶν σοφιστῶν, οἵ τε ἐσχάτως, ἀγωνιζέσθωσαν ὥσπερ ἐν σταδίῳ, μὴ λόγοις πρός με, μηδὲ λήροις μακροῖς, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἔργοις, εἰς ἃ προσκαλοῦμαι κατὰ τὴν πολυανθρωποτάτην πόλιν τήνδε, μυρίων ὁσημέραι μὲν κατ' αὐτὴν ἰκτεριώντων εὑρεθῆναι δυναμένων, μυρίων δὲ ὑδεριώντων. ἀρκεῖ γάρ μοι περὶ τούτων πρῶτον ποιήσασθαι λόγον. ἀγέτω τις πρός με τούτων δή τινα χωρὶς πυρετοῦ μεστὸν ἔχοντα τῆς πικρᾶς χολῆς τὸ σύμπαν σῶμα, καὶ θεασάσθω πῶς μετὰ τὸ παρασκευάσαι τὸν ἄνθρωπον ἡμέραις τισὶν, ὅταν ἤδη μοι καιρὸς εἶναι δοκῇ, δοὺς ὑπήλατόν τι τῶν χολαγωγῶν, εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐκ τῆς τοιαύτης καθάρσεως ἐπανάγω τὸν ἄνθρωπον, οὐδὲν ὅλως ἔτι περὶ τὸ σῶμα πραγματευσάμενος. ἀλλὰ τοῦθ' ἡμεῖς οὐχ ἅπαξ ἢ δὶς, ἀλλὰ πάνυ πολλάκις ἐπεδειξάμεθα τοῖς ἡμιμοχθήροις αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τὰ βέλτιστα μετεστήσαμεν. οὐ μὴν τούτου γε ἕνεκεν ὦ σοφιστὰ, πιστεύειν σε κελεύω τοῖς μαρτυροῦσιν, ἀλλὰ σαυτὸν, ὅτε βούλει θεάσασθαι μιᾷ καθάρσει τὸν ἰκτεριῶντα, τὴν κατὰ φύσιν ἀπολαμβάνοντα χρόαν. ὅταν οὖν ἴδῃς τοῦτο γινόμενον, ὦ γενναῖε, τολμήσεις ἐν τῷ μέσῳ καταστὰς λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, κήρυκος γοῦν δίκην αἴρων αὐτὴν ἀποτεῖναι λόγον μακρὸν, οἷον πολλάκις τοῖς μαθηταῖς, ὡς οὐχ ἕλκεται τὸ οἰκεῖον ὑφ' ἑκάστου τῶν καθαιρόντων, ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον ἐν ταῖς φλεψὶν ἅπαν, ὁποῖον ἂν ᾖ, μεταβάλλεται, πρὸς ὅπερ ἂν ἡ τοῦ φαρμάκου δύναμις ἀλλοιοῦν αὐτὸ φύσιν ἔχῃ. καὶ νῦν οὗτος ὁ θεραπευθεὶς τὸν ἴκτερον, οὐ τῷ κενωθῆναι τὸν χυμὸν, ἀλλὰ τῷ κοινῷ λόγῳ τῆς κενώσεως ὤνητο. θεάσασθε γοῦν ὅπως ἐγὼ τῶν οὕτως ἐχόντων, ἕτερον ἤτοι φλεβοτομήσας, ἢ δοὺς ἄλλο τι τῶν ὑπηλάτων ὁμοίως ὠφελήσω. ταῦτ' εἰπὼν, ἐφεξῆς μοι δύο τῶν ἰκτεριώντων, τὸν μὲν φλεβοτόμησον, τὸν δὲ διά τινος τῶν τοιούτων ὑπηλάτων ἐκκένωσον, ὃ σύμπαντες μὲν ἄνθρωποι τὴν μέλαιναν κενοῦν, σὺ δὲ οὐ κενοῦν, ἀλλὰ γεννᾶν πέπεισαι. κἄπειτα ἐὰν ὠφελήσῃς αὐτὸν, εὔχρουν ἀποφήνας τὸ σῶμα, πᾶν ὁτιοῦν ἂν ἐθελήσας με παθεῖν συγχωρήσω σοι, μηδὲν μέντοι τὸν ἄνθρωπον ὀνήσας, ἀλλ' εἰς τὸ ἔσχατον ἀγαγὼν βλάβης, ἐπὶ τὰ βέλτιστα μετάστηθι, καὶ τὴν Ἱπποκράτους ζήλωσον τέχνην. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἰκτεριώντων ἅλις. ἐπὶ δὲ τοὺς ὑδεριῶντας μεταβὰς, θέασαι πάλιν καὶ τοῦτον, οὐχ ὁμοίως ὑπό τε φλεβοτομίας διατιθέμενον καὶ φαρμάκου τινὸς τῶν ὑδραγωγῶν. εἰ γὰρ μὴ δείξαιμι τὸ κατὰ τὸ ἦτρον ὑδατῶδες ἐκκενούμενον ὑπὸ φαρμάκου, τότ' ἔνεστί σοι καταγνῶναι μὲν τοῦ παλαιοῦ λόγου νομίζοντος οὐ γεννᾶσθαι τὸν τοιοῦτον χυμὸν, ὡς σὺ φῂς, ἀλλ' ἐκ τοῦ σώματος ἕλκεσθαι πρὸς τοῦ φαρμάκου. καθ' ἡμῶν δ' ὅτι βούλει πρᾶξαι, καὶ μὴν εἰ μελαίνης χολῆς, ἢ ξανθῆς ἀγωγὸν δοίης φάρμακον, οὐ κενώσεις τὸν ὄγκον, καὶ οὕτως ἕκαστον τῶν φαρμάκων οἰκείου τινὸς ἑλκτικόν ἐστι χυμοῦ. σὺ δ' εἰ νομίζεις ἅπαντας ὁμοίως ἀλλοιοῦσθαι, καὶ κένωσιν εἶναι κοινὴν, οὐ κάθαρσιν τὸ γινόμενον, ἔξεστί σοι τέμνειν τὴν φλέβα. ταῦτα, εἰ μὲν ἐν Ἰνδοῖς τις ὢν γράφων προσεκαλεῖτο, χαλεπὸν ἦν ἐξελέγχειν αὐτόν. ἐπεὶ δ' ἄνθρωπος ἑκάστης μὲν ἡμέρας ὑφ' ἡμῶν βλεπόμενος, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὸν διὰ τῶν ἔργων ἔλεγχον προσκαλούμενος, οὐκ οἶδα πῶς οὐκ αἰσχύνεσθε φλυαροῦντας. ὃ μέλλω λέγειν, ὅτι παμπόλλων ἰκτεριώντων ἐξεκάθηρα τὸ σῶμα τοῦ χολώδους χυμοῦ καθάρσει μιᾷ, καὶ γὰρ μυρίοι περὶ τούτου μαρτυροῦσιν. εἰ δὲ οἱ ἀναισχυντότατοι σοφισταὶ προσποιοῦνται πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπιστεῖν, θεασάσθωσαν αὐτοὶ γιγνόμενον αὐτὸ τὸ ἔργον, ὁποσάκις ἂν βουληθῶσι, καί τοι τί λέγω θεασάσθωσαν. ἐπέδειξα γὰρ ἤδη πολλάκις αὐτοῖς τοῦτο, καὶ μέμνημαί γε, τινὰ καὶ τοιαύτης τινὸς ἀντιλαμβανόμενον ἀδολεσχίας. ἔφησε γὰρ, οὐχ ἕν δή τι χυμῶν εἶδος ἕλκεσθαι πρὸς ἑκάστου τῶν φαρμάκων, ἀλλὰ ἁπλῶς ἕκαστον μὲν αὐτῶν ἕλκειν ὥσπερ τὰ βδάλλοντα. τῇ δὲ ὁλκῇ πρότερον μὲν ἀκολουθεῖν τὸ λεπτότερον ἐν τοῖς χυμοῖς, ἐφεξῆς δὲ αὐτῷ τὸ παχύτερον, εἶθ' οὕτως τὸ παχύτατον. ὧν μὲν οὖν ἡ ῥώμη φαρμάκων ἐκλύεται θᾶττον, ἐπὶ τοῖς ὑδατώδεσιν ἵστασθαι τὴν κένωσιν. ὧν δ' ἂν ἐπὶ πλέον ἐξαρκῇ, κενοῦσθαι τούτων καὶ τὴν ξανθὴν χολήν. ὅσα δὲ ἰσχυρότατα τούτων, καὶ τὴν μέλαιναν ἐπισπᾶσθαι. παραχρῆμα μὲν οὖν ἔδοξε τοῖς θιασώταις ὁ τοιοῦτος εὖ λέγειν, καὶ πάντες ἐπεβόων αὐτῷ, καὶ δρόμῳ πολλῷ καταλιπὼν ἡμᾶς, ἀπηλλάττετο, γινώσκων οἶμαι βεβαίως, ὅτι μέλλων ἐξελεγχθήσεται. δοθέντος μέντοι κατὰ τὴν ὑστεραίαν ὑφ' ἡμῶν τοῖς χορευταῖς αὐτοῦ βιβλίου τινὸς, ἐν ᾧ τοῦ οὕτως ἐξαίφνης ἀποτετολμημένου ἦν ἔλεγχος, οὐκέτ' οὐδέποτ' αὐτοῖς ἐκείνοις, ἔθ' ὁμοίως ἦν πιθανὸς, ἀπορῶν διαλύσασθαι τὰ προβεβλημένα. ταυτὶ γὰρ ἐγέγραπτο τῷ βιβλίῳ, χθὲς μὲν ἀπέδρας τὸν λόγον, ὅμοιόν τι ποιήσας ἀγωνιστῇ τὸν στέφανον ἁρπάσαντι, καὶ φυγόντι πρὶν ἀγωνίσασθαι, τήμερον δὲ οὐκ ἐκφεύξῃ τὸν ἔλεγχον. ἀκολουθήσει γάρ σοι τουτὶ τὸ βιβλίον, εἰς τὰς χεῖρας ἐμπεσὸν τῶν ἀμφί σε χορευτῶν. οὐδὲ γὰρ ἧττόν τις πρὸς ἐκείνους ὁ λόγος ἐστὶν, ἢ πρός σε. τοὺς οὐδέποτε μὲν ἔμπροσθεν ἀκηκοότας σου, συγχωροῦντος ὑπάρχειν ὅλην ἐν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἁπλῶς, χθὲς δὲ ὁμολογοῦντος ἀκηκοότας ἕλκεσθαι κοινῇ πάντα τὰ περιεχόμενα κατὰ τὰς φλέβας ὑπὸ τοῦ φαρμάκου. δίκαιον γὰρ ἦν αὐτοὺς μὴ ὅτι θαυμάζειν, ἢ ὅλως ἐπαινεῖν τὸ ῥηθὲν, ἀλλὰ προδοσίαν ὑπολαμβάνειν ὧν ἐξ ἀρχῆς ἐτίθετο. περί-

τε γὰρ οὔρων διακρίσεως καὶ ξανθῆς χολῆς, καὶ μελαίνης, ἄλλων τε πολλῶν ἐνεργειῶν κατὰ τὸ σῶμα παμπόλλους λόγους ἑκάστοτε ποιεῖσθε, πάντα μᾶλλον ἢ ὁλκὴν εἶναι συγχωροῦντες, ἐνέργειαν τινὰ φυσικὴν ἑκάστῳ σώματι τῶν οἰκείων ἑαυτῷ. νυνὶ δὲ οὐ μόνον εἶναι τὴν ὁλκὴν συγχωρήσαντες, ἀλλὰ καὶ πάντων ἁπλῶς, ὅπερ ἐστὶ πολὺ μεῖζον ὁμολόγημα τοῦ τῶν οἰκείων φάναι. τὸ μὲν γὰρ ὥσπερ τις ἀποκριτικὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐστὶ δύναμις ἐν τοῖς ζώοις, οὕτως εἶναι τινὰ καὶ τῶν οἰκείων ἑκάστῳ τῶν ὄντων ἑλκτικήν, εὔλογον εἶναι δοκεῖ πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅσοι γε μηδέπω τὴν ὑμετέραν σοφίαν σοφοί, τὸ δ' ἕλκεσθαι πάνθ' ὁμοτίμως ὑπό τινος, ἄν τ' οἰκεῖα ταῖς ποιότησιν, ἄν τ' ἐναντιώτατα τύχῃ, θαυμαστῆς ἀλογίας μεστόν. οὕτως οὐ μόνον ὡμολόγησας τὴν ὁλκήν, ἀλλὰ καὶ πολὺ χεῖρον ἢ ἐχρῆν, οὐ μόνον τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἁπλῶς ἁπάντων εἰπών. οὕτω μὲν δή μοι δοκεῖς οὐκ ἐπαινεῖσθαι μᾶλλον, ἢ ποινεῖσθαι δίκαιος ὑπάρχειν ὑπὸ τῶν περὶ σὲ χορευόντων. ὅτι δ' οὐδὲ κέχρησαι ποτὲ καθαίρουσι φαρμάκοις, ἀλλ' ἰδιώτης τέ τις, εἰ καὶ ἄπορος ἔργων ἰατρικῶν, ἐγώ μοι δοκῶ καὶ τοῦτο διὰ ταχέων ἐπιδείξειν. ὅσα καθαίρειν πέφυκε μέλαιναν χολήν, εὐθέως ἐξ ἀρχῆς κενοῖ μέλαιναν. διαφέρουσι δ' ἀλλήλων κενώσεις, τῷ τὰ μὲν ὑγρότερα, τὰ δ' ἐφεξῆς αὐτῶν ἀεὶ καὶ μᾶλλον εἶναι παχύτερα. αὐτὸ τοῦτο καὶ τοῖς τὸ φλέγμα, καὶ τοῖς τὴν ξανθὴν χολὴν ἐκκαθαίρουσιν ὑπάρχει. ἕλκει μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἕκαστον αὐτῶν τὸν οἰκεῖον χυμόν, ἀλλ' ἐν τῷ χρόνῳ παχύτερον, οὐ μὴν ὡς σὺ νομίζεις, ἐπλήρωσέ τις πρότερον, ὅλην λεκάνην ὀρρώδους περιττώματος, εἶθ' ἑξῆς ἄλλην χολῆς ξανθῆς, κἄπειτ' ἄλλην φλέγματος, εἶθ' οὕτως κενοῦσθαι τὴν μέλαιναν. ὧ δῆλον ὡς ὑπὸ μὲν τοῦ φαρμάκου τὸ οἰκεῖον ἕλκεται, συνέπεται δὲ αὐτῷ τὸ ἐπιπολάζον ὑδατῶδες. ἔνεστι δέ σοι τοῦτο θεᾶσθαι νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον πλεῖστον μὲν ὑδατῶδες καὶ χολῶδες κενουμένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ ταῖς τοιαύταις τῶν φαρμάκων δόσεσιν, ὀλιγίστην δὲ τὴν σύμπασαν αὐτοῖς γιγνομένην κένωσιν ἐπὶ τοῖς τῆς μελαίνης ἀγωγοῖς. ἐχρῆν δὲ ἀεὶ πλεῖστον μὲν τὸ σύμπαν ἐπὶ τοῖς τῆς μελαίνης κενοῦσθαι κατά γε τὴν σὴν ὑπόθεσιν, ἐλάχιστον δὲ ἐπὶ τοῖς ὑδατώδεσίν τε καὶ χολώδεσιν. ἀσθένεια γάρ που καὶ ῥώμη τῶν φαρμάκων, ὁ λόγος σου διέκρινε τὴν τῶν κενουμένων ἰδέαν, ὡς ἐπὶ τοῖς τῆς μελαίνης ἀγωγοῖς. ἐπεὶ δὲ ῥώμῃ ταῦτα τῶν ἄλλων διαφέρει, παμπόλλη τις ἡ κένωσις γενήσεται, πρώτη μὲν τοῦ ὑδατώδους ἅπαντος, εἶτα τοῦ χολώδους, εἶτα τοῦ φλεγματώδους, εἶτ' αὐτῆς τῆς μελαίνης. ἐπὶ δέ γε τῶν ἀσθενῶν ὑπαλλάττων, αὐτὰ μόνα κενωθήσεται τὰ ὑδατώδη. φαίνεται δὲ οὐδὲν τούτων γιγνόμενον, ὥστε ταῦτα τὰ φαινόμενα καταβάλλει σου τὸν λόγον. ἄξιον δὲ ἀποκρίνεσθαί σε, καὶ διὰ τί τῶν παχυτέρων ἀεὶ μετὰ τὰ λεπτότερα κενουμένων, ἡ μέλαινα χολὴ πρότερα τοῦ αἵματος ἕλκεται, καί τι γε οἷον ἰλύς τις οὖσα τοῦ αἵματος, ὡς ἐν τοῖς οἴνοις ἡ τρύξ. ἴσως οὖν ζητήσεις, εἰ ἔστι τι φάρμακον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς αἵματος ἀγωγόν, ἔστιν ὦ βέλτιστε. χρήσαιτο δ' ἂν οὐδεὶς αὐτῷ, διὰ τί φήσεις ἴσως; ὅτι σφάξαι τοῦτ' ἂν εἴη τὸν ἄνθρωπον, οὐ καθῆραι. τὰ γάρ τοι καθαίροντα δι' αὐτὸ τοῦτο πρὸς ἁπάντων ὀνομάζεται καθαίροντα, διότι καθαρὸν ἀποφαίνει τὸ αἷμα τῶν εἰρημένων περιττωμάτων. οὐ μὴν οὕτω γέ τις ἐστὶ †σοφὸς ἰατρός, ὡς ἐθελῆσαι μὲν κενῶσαι ἅπαν τὸ αἷμα, καταλιπεῖν δ' ἐν τῷ σώματι τοὺς ἄλλους χυμούς. ὅθεν ἐν τοῖς δηλητηρίοις ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καταριθμοῦσιν, ὅσα κένωσιν αἵματος ἐργάζεται, διά τε τῶν κατὰ τὴν γαστέρα τε καὶ τὰ ἔντερα φλεβῶν. ἐχρῆν δὲ οὐδὲ ταῦτα κατὰ τὴν σὴν ὑπόθεσιν ἐξ ἀρχῆς κενοῦν αἷμα. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν τοιούτων φαρμάκων, οὐδ' εἰ βεβαίως ἠπιστάμην, ἐδήλουν ἂν ἐν τοῖς γράμμασιν. ἀλλ' ἐκεῖνό γε μόνον ἀσφαλὲς εἰπεῖν μοι τὸ γενόμενον ἐν Θρᾳκὶ Βιθυνοῖς ἔτι παίδων ἡμῶν ὑπαρχόντων, εὗρέ τις ἄνθρωπος τοιαύτην βοτάνην, ὥστε τὸν προσαράμενον αὐτῆς, ἀποκρίνειν αἷμα, καὶ οὕτως ἀπόλλυσθαι. πολλῶν οὖν ἀποθνησκόντων ὁμοίῳ τρόπῳ, ζητήσεως ἀκριβεστέρας ἀξιώσαντες τὸ γινόμενον, εὗρόν τε τὸν φαρμακέα, καὶ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ ἔθνους ἤγαγον. ἔργον δὲ ἐκείνου ποιουμένου, μὴ μόνον αὐτὸν ἀποκτεῖναι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος, ἢ ἐδίδαξεν αὐτόν, ἢ ἔμαθεν παρ' αὐτοῦ. μαθεῖν μὲν παρ' οὐδενὸς ἔφη τὴν πόαν, ἀλλ' ἤπερ ποτὲ χοίρειον εἴς τι προάστειον κομίζων, ῥηξάσης τῆς γαστρός, ἐκθέσθαι κατὰ βοτάνης αὐτό, κἄπειτ' ἀναιρούμενον αὖθις, ἰδεῖν ἰχῶρας αἱματώδεις ἐξ ὅλου τοῦ ἥπατος ἐπὶ τὴν βοτάνην ἐκρέοντας, ἐντεῦθέν τε στοχασάμενον εἰκὸς εἶναι τὴν βοτάνην ἕλκειν αἷμα, δοῦναι τινὶ πείρας ἕνεκα τῶν ἐπιτυχόντων ἀνθρώπων, ὡς δ' ἅπερ ἤλπισεν εὗρεν, ἐπὶ κακῷ χρῆσθαι τοῦ λοιποῦ. οὐ μὴν οὐδὲ δεῖξαι ἔφη βοτάνην ἑτέρῳ ἀνθρώπων. ταῦτ' εἶπεν ὁ φαρμακεὺς ἐκεῖνος ἐπὶ πλεῖστον βασανιζόμενος. ὁ δὲ τοῦ ἔθνους ἡγούμενος, ἐπεὶ κατὰ τὴν διήγησιν, ἣν ἐποιήσατο περὶ τῆς βοτάνης, παμπόλλην ἔφη πεφυκέναι πανταχόθεν, δεθέντα τοὺς ὀφθαλμούς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαχθῆναι τεθνηξόμενον, ὅπως μή τινι μεταξὺ δείξειεν, ὥστε ὦ βέλτιστε πολλὰ μὲν εἰκὸς εὑρῆσθαι φάρμακα τοιαύτην ἔχοντα δύναμιν, ὥστε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἕλκειν αἷμα. σιωπᾶσθαι δ' εὔλογον αὐτά, καθάπερ τὰ ἄλλα δηλητήρια πρὸς ἁπάντων σιωπᾶται τῶν ἐχόντων νοῦν. ἐγένοντο γάρ τινες ἤδη καὶ περὶ τὴν τούτων διδασκαλίαν ἄφθονοι. τερατώδη τινὰ κοινωνίαν ἐπιδειξάμενοι, καὶ γράψαντες ἑκάστου τῶν δηλητηρίων σκευασίας ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν νοῦν ἐχόντων οἱ τοιοῦτοι, καθάπερ οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν ἡμᾶς ἐρωτᾶτε, τίνα τῶν φαρμάκων αἵματός ἐστιν ἀγωγά. πάλιν τοίνυν τὸν λόγον ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀναγάγωμεν σκοπόν. ὁ μὲν ἕλκεσθαι λέγων ὁμοτίμως ἅπαντας τοὺς χυμούς, ἀλλὰ τοὺς μὲν εὐρουστάτους πρώτους, ἐφεξῆς δὲ τοὺς ἄλλους ἀποκρίνεσθαι, προδίδωσι τὰ φίλτατα, τὴν ἑλκτικὴν δύναμιν ὑπάρχειν ἐν τοῖς οὖσιν ὁμολογῶν. ὑπὲρ ἧς ἀναισχυντεῖ ὁ χορὸς αὐτοῦ, περί τε χολῆς καὶ οὔρου διακρίσεως, ἀναδόσεώς τε καὶ ἄλλων τοιούτων, ἀλλόκοτα λέγειν ὑπομένων, ἔπειτε τοῖς φαινομένοις ἐναντία τίθεται, καθάπερ ἐδείξαμεν ἔμπροσθεν. εἰ γὰρ ἀληθὴς ἡ ὑπόθεσις αὕτη, πλείστη μὲν ἡ σύμπασα κένωσις ἐπὶ τοῖς τῆς μελαίνης ἀγωγοῖς, ἐλαχίστη δὲ ἐπὶ τοῖς τῶν ὀρρωδῶν περιττωμάτων ἔσται. καὶ μὴν δείξω σοι μυριάκις ἐὰν θελήσῃς, ὦ σοφιστά, καὶ νῦν γοῦν θεάσασθαι τὰ τῆς τέχνης ἔργα, τοῖς μὲν ὑδραγωγοῖς φαρμάκοις ἑπομένην ἀεὶ πλείστην κένωσιν, τοῖς δὲ τὴν μέλαιναν ἐκκαθαίρουσιν, ἐλαχίστην. δείξω δὲ καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθέως ἐκκενουμένην τὴν μέλαιναν. ὁ μὲν οὖν ἕλκεσθαι λέγων ὁμοτίμως ἅπαντας τοὺς χυμοὺς εἰς τοσοῦτον ἀναίσθητός τε καὶ ἀμαθής ἐστιν, ὁ δ' ἀλλοιοῦσθαι. θέασαι πάλιν εἰς ὅσον οὐδὲν διοίσει κατ' αὐτόν, ἢ φλεβοτομεῖν, ἢ καθαίρειν χολαγωγῷ φαρμάκῳ τὸν ἰκτεριῶντα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁμότιμόν ἐστι φλεβοτομῆσαί τε τὸν ὑδεριῶντα, καὶ κενῶσαι τινὶ τῶν ὑδραγωγῶν, εἶτα οὐκ αἰσχρὰ τὰ τοιαῦτα; καταγελῶσιν οὐκ ὀρθῶς οἱ πολλοὶ τὰ τοιαῦτα ἀκούοντες ἀλλήλοις ἀντιλεγόντων τῶν ἰατρῶν, κατεγνώκασί τε τοῦ λόγου πάντες, ὀνομάζουσί τε τοὺς ὁπωσοῦν τι φθεγγομένους λογιατρούς. ὃ γὰρ εἴωθα λέγειν ἀεί, τοῦτο καὶ νῦν εἰπεῖν μοι καιρός, ἰδιώτης ἅπας τῶν τοιούτων

†ἄσοφος

σοφι-

ἐπὶ τοῦ κρείττονος ἐστίν. εἰ γὰρ καὶ μηδὲν ἄλλο, τάς γοῦν κατὰ φύσιν ἐννοίας οἱ ἰδιῶται διασώζουσιν ἀκωλύτων, καὶ ταύτας διὰ μοχθηροὺς ἐθισμοὺς τῶν σοφιστῶν. ἔναγχος γοῦν τις ἰδιώτης οὐκ ἄφρων, ἐξανθημάτων αὐτῷ κατὰ πολλὰ μόρια τοῦ σώματος ἐξαίφνης γενομένων ἑλκωδῶν τε καὶ κακοχρόων ἧκεν ὡς τὸν ἰατρὸν, ἀξιῶν ὅτι τάχιστα καθαρθῆναι. τοῦ δὲ φλεβοτομεῖσθαι μᾶλλον αὐτὸν κελεύοντος, οὐ μαίνου ἔφη, τῷ γὰρ διεφθαρμένῳ συνεκκενοῦσθαι τὸ χρηστὸν, οὐκ εὔλογον ὑπάρχει. ἀλλ᾽ οἱ πάντα μᾶλλον, ἢ τὸν Ἱπποκράτειον λόγον ἀληθεύειν βουλόμενοι, καὶ τὰς κοινὰς ἐννοίας προσαπολλύουσι τῇ φιλονεικίᾳ. κἄπειτα ἐπιπηδῶσι μὲν ἡμῖν ὡς διασπασόμενοι, τοῖς δὲ ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων ἐλέγχοις ἄχθονται. δίκαιον δὲ ἦν ὡς ἡμεῖς ἐκείνους ἐπηρεάζοντας ὑπὲρ ὧν οὐκ ἴσασιν, Ἱπποκράτην φέρομέν τε καὶ πείθειν ἐπιχειροῦμεν, οὕτω καὶ αὐτοὺς ὑπομένειν τοὺς ἐλέγχους, καὶ μάλιστα μὲν, εἰ οἷόν τε στέργειν τοὺς διδάξαντας. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ μὴ μισεῖν γε πάντως. ἀκούσας γοῦν τις τῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐμπληξίας ἰατρῶν, ὡς ἐγὼ παμπόλλας ἐθεράπευσα μόνῃ καθάρσει τούτων δὴ τῶν τὰς καλουμένας ἀλωπεκίας ἐχόντων, τοὐντεῦθεν ἤρξατο μισεῖν με. καί τις ἄλλος, ὅτι καρκινώδεις διαθέσεις ἀρχομένας, τούς τε καλουμένους ἐλέφαντας, καὶ φαγεδαίνας, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κακοήθων ἑλκῶν, ὁμοίως ἐμίσησεν. ἄλλος δὲ, ὅτι σκοτωματικοὺς ἐθεράπευσα καθάρσεσι μόναις, ἄλλος δ᾽ ὅτι μανιώδεις, ἐπιλήπτους τε καὶ μελαγχολικοὺς, ἔτι τε καὶ κεφαλαίᾳ κάμνοντας οὐκ ὀλίγους ἐξιασάμην καθάρσεσι μόναις, ὥσπερ γε καὶ ἰσχιαδικούς. οὕτω δὲ καὶ ἀλγήματα χρόνια κατὰ πολλοὺς τόπους ἐμπεπαρμένα, καὶ πρῴην δὴ τὸν ἔναγχος ὡς κωλικὸν ἤδη τριῶν μηνῶν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν θεραπευόμενον, ἐπειδὴ τὸ χεῖρον προϊόντα, πάντα ἀπορρίψαι κελεύσας ἐκεῖνα καθάρσεσι μόναις ἰασάμην. ἰασάμην δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, οὐκ ἀφανοῦς τινος τῶν ἐν Ῥώμῃ γυναικῶν καθάρσεσι μόναις. ὥσπερ οὖν καὶ ἄλλων πολλῶν ἀφανεστέρων, αὐτό τε τοῦτο τὸ πάθημα, καὶ ἄλλα τινὰ τῶν κατὰ μήτραν συνισταμένων. ἐρυσιπελάτων δὲ τί δεῖ καὶ λέγειν, ὡς οὐδέν ἐστι δραστικώτερον βοήθημα χολαγωγοῦ φαρμάκου, καθάπερ ἐναντιώτατον αὐτοῖς τὸ τοῦ φλέγματος ἀγωγόν. δι᾽ ὅλης ἡμέρας ἔχω καὶ ἄλλα λέγειν ἔργα θαυμάσια, καθάρσεσιν ἑπόμενα, περὶ ὧν ἀγνοεῖν εἰκός ἐστι, τοὺς μηδέποτε τὴν περὶ τὰ καθαίροντα φάρμακα τέχνην μεμαθηκότας. ὅπου γὰρ οὐδ᾽ εἶναί τι νομίζουσιν ὅλως καθαῖρον φάρμακον, ἤπου γε ἐπί τινων χρηστόν, ἢ καθ᾽ ὅντινα τρόπον ἐπιστήσονται; διὰ τοῦτο θεραπεύουσι μὲν ἄλλοι τὰ παθήματα ψιλῇ καὶ μόνῃ ποδηγούμενοι τῇ πείρᾳ. σοφοὶ δὲ ἡμῖν οὗτοι καὶ τὸν λόγον, οὐκ ἐφ᾽ ᾧ τι προσθεῖναι τοῖς διὰ τῆς ἐμπειρίας εὑρημένοις, ἀλλ᾽ ἀνατρέψαι καὶ ταύτην μεταχειριζόμενοι, πολὺ χεῖρον ἰατρεύουσι τῶν ἐπὶ ψιλαῖς καὶ μόναις ὁρμώντων ταῖς ἀλόγοις τριβαῖς. ἁπάντων δὲ τούτων ἀρχὴ καὶ πηγὴ μία, τὸ πρὸς Ἱπποκράτην μῖσος, ἐξ ἧς πηγῆς ἐρρύη μὲν καὶ ἄλλα πολλά. καὶ τοῦτο δὲ αὐτὸ τὸ ἐνεστὸς σκέμμα, τὸ περὶ τῆς ἑλκτικῆς δυνάμεως, ἧς μέρος, ἢ εἶδος, ἢ ὥς τις ἐθέλοι καλεῖν, ἡ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων δύναμις.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΙΝΑΣ ΔΕΙ ΕΚΚΑΘΑΙΡΕΙΝ, ΚΑΙ ΠΟΙΟΙΣ ΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟΙΣ, ΚΑΙ ΠΟΤΕ.

ΤΟΥΣ ὑγιεινὰ τὰ σώματα ἔχοντας, ἐργῶδες καθαίρειν, καὶ γὰρ ἰλιγγιῶσι, καὶ στροφοῦνται, καὶ δυσχερῶς αὐτοῖς ἡ κάθαρσις προχωρεῖ, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ταχέως ἐκλύονται. γίνεται δὲ ταῦτα πάντα, τοῦ καθαρτικοῦ φαρμάκου τὸν οἰκεῖον ἕλκειν ἐφιεμένου χυμόν. τὸ δ᾽ ἀπορεῖν αὐτοῦ, τὸ αἷμα καὶ τὰς σάρκας συντήκοντος, ἵν᾽ ἐξ ἐκείνων ἕλξῃ τὸ οἰκεῖον. τοὺς δ᾽ ὑγιαίνοντας μὲν ἔτι, νοσήσοντας δ᾽ αὖ εἰ μὴ κενωθεῖεν, φθάνειν δεῖ κενοῦν εἰσβάλλοντος ἦρος, ἤτοι διὰ φλεβοτομίας, εἰ τοῖς πληθωρικοῖς ἁλίσκονται νοσήμασιν, ἢ διὰ καθάρσεως, εἰ τοῖς κατὰ διαφθοράν. ἡμεῖς γοῦν καὶ ποδάγραν, καὶ ἀρθρῖτιν ἀρχομένην, καὶ μήπω περὶ τοῖς ἄρθροις εἰργασμένην πώρους, ἐκ τῆς τοιαύτης κενώσεως, ἐτῶν δὴ πολλῶν ἐκωλύσαμεν γίνεσθαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποπληξίαν, ἐπιληψίαν, μελαγχολίαν, ἄλλα τε τοιαῦτα χρόνια πάθη διὰ τῆς εἰρημένης κενώσεως ἐπὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἐπαύσαμεν. ἐνίοις μὲν οὖν συμφέρει τοὺς φλεγματώδεις κενοῦσθαι χυμοὺς, ἐνίοις δὲ τοὺς πικροχόλους, ἐνίοις δὲ τοὺς μελαγχολικοὺς, ἐνίοις δὲ τὸ ὀρρῶδες περίττωμα, κατὰ τὴν τῶν εἰθισμένων αὐτοῖς γίνεσθαι παθῶν οὐσίαν. αὐτίκα καὶ μελαγχολίᾳ τις ἁλίσκεται καθ᾽ ἕκαστον ἔτος, εἰ μὴ καθαρθείη, καὶ καθαίρω γε αὐτὸν, οὐκ ἦρος μόνον, ἀλλὰ καὶ φθινοπώρου. οὕτω δὲ καὶ γυναῖκα τινὰ καθ᾽ ἕκαστον ἔτος εἰσβάλλοντος ἦρος ὁμοίως κενῶ, καρκινώδη διάθεσιν ἐν τῷ μαστῷ ἔχουσαν, ἣν ἰασάμην ἰσχυρᾶς κενώσεις διὰ φαρμάκου καθαίροντος μέλαιναν χολήν. καὶ εἰ μὴ παραληφθείη ποτὲ ἡ κάθαρσις, ὀδύνη διὰ βάθους αὐτῇ ἐγγίνεται. ἐλέφαντα δὲ ἀρχόμενον ἑτέρῳ, τὰ μὲν πρῶτα διὰ φλεβοτομίας καὶ καθάρσεως ἰασάμην. ἑκάστου δ᾽ αὐτῷ ἔτους αὖθις ἀρκεῖ μία καὶ τούτῳ κάθαρσις. ἐκλειφθείσης δ᾽ αὐτῆς, αὐτίκα τὸ πάθος ἐπισημαίνει. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα νοσήματα καθάρσεως χρῄζει μελάνων χυμῶν. ἐπιληπτικὰ δὲ καὶ ἀποπληκτικὰ καὶ ἀσθματικὰ, τῶν φλεγματωδῶν. ἀρθριτικὰ δὲ, τὰ μὲν ἅμα θερμασίᾳ πολλῇ τῶν πικροχόλων, τὰ δὲ σὺν ὄγκοις ψυχροῖς, τῶν φλεγματικῶν. ἄλλος δέ τις ὥρᾳ θέρους ἀεὶ τριταίοις ἁλισκόμενος πυρετοῖς, ἤδη πολλῶν ἐτῶν οὐκ ἐπύρεξε, χολὴν ὠχρὰν φθανόντων ὑφ᾽ ἡμᾶς καθαίρεσθαι κατὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἦρος. οὕτως γοῦν ἄμεινόν ἐστι τοὺς τοιούτους κενοῦν, ὡς τούς γε ἐπιληπτικοὺς, ἀρθριτικοὺς, καὶ μελαγχολικοὺς, καὶ ὅσοι τ᾽ ἄλλοι διὰ παχεῖς χυμοὺς νοσοῦσιν, εἰσβάλλοντος ἦρος ἄμεινον κενοῦσθαι. χρὴ δὲ προλεπτύνειν καὶ τέμνειν τοὺς παχεῖς χυμοὺς, καὶ γλίσχρους, καὶ τοὺς πόρους δι᾽ ὧν οὗτοι μεταλαμβάνονταί τε καὶ ἕλκονται, πρὸ τῶν καθαρτικῶν φαρμάκων ἀναστομοῦν, εἰ ἡ κάθαρσις ἀρίστη μέλλει γίνεσθαι κατὰ πάντα, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ τῶν ἐλλέβορον λαμβανόντων. ἡ γὰρ συντονία τῶν σπαραγμῶν ἐκβάλλουσα τοὺς ἐσφηνωμένους δυσλύτως τοῖς πεπονθόσι μορίοις χυμοὺς, καὶ κατὰ τοῦτο τὰ χρόνια τῶν παθῶν ὠφελοῦσα, ῥᾷον ἀπεργάσεται τούτων προλελεπτυσμένων αὐτῶν. εἰ δὲ ἀμελήσουσι τούτων, δυσχερεῖς ἀπαντῶσιν αἱ καθάρσεις, μετὰ στρόφων ἐνίοτε, καί τινων ἰλιγγιῶν, ἄσης τε πολλῆς καὶ κακοσφυξίας, ἐκλύσεώς τε καὶ δυσκολίας. τοὺς μέλλοντας δὲ ἐλλέβορον λήψεσθαι, προπειρᾶσθαι χρὴ τῆς φύσεως, ὅπως ἔχει πρὸς τὰς ἄνω καθάρσεις, τουτέστι τὰς δι᾽ ἐμέτων. γινέσθω δὲ ἡ πεῖρα διὰ τῶν ἐμετικῶν φαρμάκων, ὅσα μέτρια. ἐὰν γὰρ μὴ ῥᾳδίως φα-

νηται καθαιρόμενος, οὐ χρὴ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐπὶ τὸν ἐλλέβορον ἄγειν, αὐτὸν τὸ προπαρασκευάσαι. γένοιτο δ' ἂν τοῦτο, καὶ διὰ αὐτῶν ἢ συνεχῶν ἐμέτων, ἐθισθέντες ἑτοίμως ἐμεῖν τοῦ ληψομένου τὸν ἐλλέβορον. γένοιτο δ' ἂν ἄμεινον, καὶ διὰ τὸ προϋγρᾶναι τὰ σώματα, προϋγραίνεται δὲ πλείονι τροφῇ καὶ ἀναπαύσει. τὸ μὲν οὖν τῆς ἀναπαύσεως δῆλον. ὡς γὰρ τὰ γυμνάσια ξηραίνειν πέφυκεν, οὕτως ἡ ἀνάπαυσις, ὅπερ ἐστὶν ἡσυχία τε καὶ ἀγυμνασία φυλάττειν τὰς ὑγρότητας. τροφὴ δ' οὐχ ἁπλῶς ἡ πλείων ὑγραίνειν πέφυκεν, ἀλλ' ἥτις αὐτὴν ποιότητος ἰσχυρᾶς ᾖ, τουτέστι μήτε στρυφνή, μήτε δριμεῖα, μήθ' ἁλική, μήτε πικρά. δεδώκαμεν δὲ ἐνίοτε ῥαφανίδας δι' ὀξυμέλιτος πήξαντες αὐτὰς δι' ὅλης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐλλεβόρου κλῶνας λευκοῦ, καὶ εἴη ἂν ἀσθενὴς ἀφ' ἐλλεβόρου κάθαρσις ἡ τοιαύτη. οἱ δὲ στενὸν ἔχοντες τὸν θώρακα, καὶ διὰ τοῦτο συντεθλιμμένον, ἀνεπιτηδειότατοι τυγχάνουσιν εἰς τὰς διὰ τῶν ἐμετικῶν φαρμάκων καθάρσεις, τάς τε ἄλλας, καὶ μάλιστα τὰς δι' ἐλλεβόρου τοῦ λευκοῦ. ῥήγνυται γὰρ αὐτοῖς ἀγγεῖόν τι τῶν ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις. χρὴ δὲ καὶ τὸν πικρόχολον χυμὸν ἄνω, τὸ δὲ φλέγμα κάτω κενοῦν. ἔστιν ὅτε μὴν ἔμπαλιν, εἰ ἐπὶ μὲν τὴν γαστέρα φλεγματικός, ἐν δὲ τοῖς ἐντέροις πικρόχολος ἀθροισθείη, τὸν μέντοι μελαγχολικὸν ἀεὶ κάτω. γέγραπται δὲ κατὰ τοὺς Ἱπποκράτους ἀφορισμοὺς περὶ τῶν ὡρῶν. θέρεος φαρμακεύειν τὰς ἄνω κοιλίας, χειμῶνος δὲ τὰς κάτω. τὸ δὲ ἀνάλογον ταῖς ὥραις ἐπὶ τῶν χωρῶν σκοπεῖσθαι χρή, θερμότητί τε καὶ ψυχρότητι διαιρουμένους, οὕτω δὲ κἀπὶ τῶν ἡλικιῶν. καὶ μὴν καὶ τὸ ἔθος οὐ σμικρὰ μοῖρα πρὸς ἔνδειξιν κενώσεως. οἱ μὲν γὰρ ἐμεῖν εἰθισμένοι, φέρουσιν ἀλυπότερον τὰς διὰ τῆς ἄνω κοιλίας καθάρσεις. οἱ δὲ ἀήθεις, οὐκ ἄνευ κινδύνου, καὶ μᾶλλον ἐπὶ ἐλλεβόρου. καὶ τὸ τοῦ νοσήματος δὲ εἶδος σκοπεῖσθαι προσήκει. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ φλεγματίας ὑδέρου, φλέγματος ἀγωγοῦ δεῖσθαι τοῦ φαρμάκου, πρότερον μὲν διὰ τῆς κάτω γαστρός, εἶτα δι' ἐμέτων, εἶτα δι' ἀποφλεγματισμῶν. δι' ὅλου γὰρ τοῦ σώματος ἐκτεταμένου τοῦ πλεονάζοντος, ἁπάσας κενώσεις παραληψόμεθα. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀσκίτου ὑδέρου, τῶν ὑδραγωγῶν τι δώσομεν φαρμάκων, ὥσπερ γε κἀπὶ τῶν ἰκτερικῶν τῶν χολαγωγῶν. ἐκκαθαίρειν δὲ χρὴ καὶ τούτων πολυειδῶς τὴν χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω, καὶ δι' οὔρων καὶ ἱδρώτας, καὶ διὰ ῥινῶν. οὕτω δὲ κἂν ὁ μελαγχολικὸς πλεονάσῃ χυμός, ὡς ἐν μελαγχολίᾳ, καὶ καρκίνῳ καὶ ἐλέφαντι, τὸ τῆς μελαίνης χολῆς κενωτικὸν φάρμακον δίδομεν, ἐπιληψίας δέ, φλεγμαγωγοῖς καθαίρομεν. ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι ἡ κατάστασις τῆς νόσου, καὶ τὸν κενωθησόμενον δηλοῖ χυμόν, καὶ τὸν τόπον δι' οὗ χρὴ κενοῦν αὐτόν. ἀμέλει καὶ τῶν κατὰ τὸ ἧπαρ φλεγμαινόντων, ὅταν πεφθῶσι, τὴν ἀποκάθαρσιν ποιούμεθα. διὰ μὲν τῆς κάτω γαστρός, ὅταν ἐν τοῖς σιμοῖς αὐτοῦ γίνηται τὸ πάθημα, δι' οὔρων δέ, ὅταν ἐν τοῖς κυρτοῖς. οὕτω δὲ κἀπὶ τῶν ἄλλων ἐπισκέψαι, τόν τε πλεονάζοντα χυμόν, καὶ τὸν πεπονθότα τόπον, ἐξ οὗ καθάπερ αἰτίας, ὁρμᾶται τὸ νόσημα. ταῦτα γάρ σοι καὶ τὸν κενωθησόμενον ἐνδείξεται χυμόν, καὶ τὸν τρόπον τῆς κενώσεως, καὶ τὸν τόπον, δι' οὗ χρὴ κενοῦσθαι, καὶ πρὸς τούτοις ἅπασι τὸν καιρόν. ἐν ἀρχῇ μὲν γάρ, τοὺς ὀρρώδεις τε καὶ λεπτοὺς κενώσεις χυμούς. ἀναμενεῖς δὲ πέψιν ἐπὶ τῶν παχέων καὶ γλίσχρων, οἷοι τὴν φύσιν εἰσίν, ὅ, τε τοῦ φλέγματος, καὶ ὁ τῆς μελαίνης χολῆς. καὶ ἀπὸ τῶν παροξυσμῶν δὲ σκοπὸν εἰς ἔνδειξιν τοῦ τρόπου τῆς κενώσεως ἕξεις, ἐκ μὲν τῶν ἄνω ποιούμενος τὰς κενώσεις ἐν τοῖς παροξυσμοῖς, ἐκ δὲ τῶν κάτω, κατὰ τὰς καλουμένας ἀνέσεις, καὶ γὰρ αὐτόματα οὕτως ὠφελεῖ. ἐν μὲν τοῖς παροξυσμοῖς, ἐμούντων τε πολλῶν, καὶ διὰ ῥινῶν αἱμορραγούντων, ἐν δὲ ταῖς ἀνέσεσιν, οὔρων τε καὶ διαχωρημάτων ἀποκρινομένων. φυλάττεσθαι δὲ χρὴ μάλιστα τὸν χρόνον τῶν παροξυντικῶν καὶ κριτικῶν ἡμερῶν, ὁπόταν ἐπιχειρῇς κάτω καθαίρειν πολλά. τῆς γὰρ ῥοπῆς τῶν χυμῶν ἄνω γενομένης, ἡ τοῦ καθαίροντος φαρμάκου δύναμις ἐμποδισθήσεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη νοσούντων, ἐν μὲν τοῖς χρονίοις ἀεὶ δεῖ τὸν πεπασμὸν ἀναμένειν. ἐν δὲ τοῖς ὀξέσιν, ὅταν ὀργᾷ, κατ' ἀρχὰς οἷόν τε φαρμακεῦσαι, τῷ πάντα μὲν τὰ καθαίροντα φάρμακα θερμὰ ταῖς δυνάμεσιν εἶναι, δεῖσθαι δὲ τὸν πυρετὸν ἢ πυρετός ἐστι, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐχ ὅπως τῶν ξηραινόντων καὶ θερμαινόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐναντιωτάτων αὐτοῖς τῶν ὑγραινόντων τε καὶ ψυχόντων. οὔκουν οὐδ' αὐτῆς ἕνεκα πυρρώδους θερμότητος ἡ κάθαρσις ἡμῖν παραλαμβάνεται. ταύτην γὰρ ἴσμεν ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ βλαπτομένην, ἀλλὰ τῶν ἐργαζομένων ἕνεκα χυμῶν. χρὴ τοίνυν μείζονα τὴν ὠφέλειαν, ἐκ τῆς τῶν λυπούντων χυμῶν κενώσεως γίνεσθαι τῆς βλάβης, ἣν ἐξ ἀνάγκης βλάπτεσθαι τὸ σῶμα πρὸς τῶν καθαρτικῶν φαρμάκων. ἔστι δὲ ἡ ὠφέλεια, ἐὰν ἀλύπως τε καὶ πᾶς ὁ βλάπτων κενωθῇ χυμός. ἵνα δὲ τοῦτο γένηται, πρῶτον μὲν δεῖ περισκέψασθαι, εἰ ἐπιτηδείως ὁ κάμνων ἔχει πρὸς τὴν τοιαύτην κάθαρσιν. οὔτε γὰρ ἐξ ἀπεψιῶν πολλῶν, ἢ γλίσχρων, ἢ παχέων ἐδεσμάτων ὄντες, ὡσαύτως δὲ οἷς ὑποχόνδρια τέταται, καὶ πεφύσηται, ἢ ὑπερβαλλόντως ἐστὶ θερμὰ καὶ πυρρώδη, ἢ καί τις αὐτόθι σπλάγχνων φλεγμονή, πάντες οὗτοι πρὸς τὰς καθάρσεις ἀνεπιτήδειοι. χρὴ τοίνυν ἀπεῖναί τε ταῦτα καὶ τοὺς χυμούς, ὡς ἔνι μάλιστα, τοῦ κάμνοντος εὐρουστάτους εἶναι, τουτέστι λεπτούς τε καὶ ἧττον μετέχοντας γλισχρότητός τινος, ἀναπεπταμένους τε τοὺς πόρους δι' ὧν ἡ κάθαρσις μέλλει γενήσεσθαι. ταῦτα γὰρ καὶ ἡμεῖς προπαρασκευάζομεν, ἐπειδὰν μέλλομεν τινὰ καθαίρειν. ἀλλ' ἔν γε τοῖς ὀξέσι νοσήμασι κατ' ἀρχὰς εὐθύς, ἤτοι ἐπὶ τὴν πρώτην ἡμέραν, ἢ οὐκ ἐξωτέρω τῆς δευτέρας, μελλόντων ἡμῶν χρῆσθαι ταῖς καθάρσεσιν ὅταν ὀργᾷ, τὴν τοιαύτην παρασκευὴν οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι, πλὴν εἰ ἄρα σχοίη τις καιρόν, μελίκρατον ἄκρατον δοῦναι ποιεῖν, ἐναφεψήσας ὑσσώπου τι, ἢ ὀριγάνου, ἢ τραγοριγάνου, ἢ γλήχωνος, ἢ τινος τῶν οὕτω λεπτυνόντων, ὥστ' εὐλόγως ὀλιγάκις ἐν τοῖς ὀξέσιν νοσήμασι κατ' ἀρχὰς γενήσεται ἡμῖν χρεία φαρμάκων, τῷ μήτε πολλάκις ὀργᾶν ἐν ἀρχῇ τοὺς λυποῦντας, μήτε, εἰ καὶ τοῦτο ὑπάρχει, τοὺς νοσοῦντας ἂν ἐπιτηδείους πρὸς τὴν κάθαρσιν ὄντας, ἀλλὰ μηδὲ καιρὸν ἡμῖν παρέχοντας ἐπιτήδειον παρασκευάσαι. ὀργᾶν δ' οἱ χυμοὶ λέγονται, ὅταν ἐν κινήσει σφοδροτέρᾳ γενόμενοι, καὶ μεταρρέοντες ἐκ μορίων εἰς μόρια, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ νοσήματος ὀχλῶσι τὸν ἄνθρωπον, ἀλγοῦντες καὶ γαργαλίζοντες, καὶ ἡσυχάζειν οὐκ ἐπιτρέποντες. τοὺς οὖν τοιούτους ἐκκενοῦν προσήκει, τουτέστι τοὺς ἐν κινήσει καὶ φορᾷ καὶ ῥύσει. τοὺς δὲ καθ' ἕν τι μόριον ἐστηριγμένους, οὔτ' ἄλλῳ τινὶ βοηθήματι χρὴ κινεῖν, οὔτε φαρμακεύειν, πρὶν πεφθῆναι. τηνικαῦτα γὰρ καὶ τὴν φύσιν ἕξομεν βοηθοῦσαν τῇ κενώσει. φαίνεται γὰρ αὕτη μετὰ τὰς πέψεις, διακρίνουσά τε τοὺς χυμούς, ἀποθεμένη τε τὸ περιττόν, ἐν ᾧ δὴ καιρῷ καὶ κρίσεις γίνονται. ἀλλὰ τελέως μὲν αὐτῆς κινουμένης, οὐδὲν δεῖ φαρμακείας. μετριώτερον δὲ καὶ ἀσθενέστερον ἐνεργούσης, τὸ λοιπὸν αὐτοὺς χρὴ προστιθέναι φαρμακεύοντας. χρὴ δ' εἰδέναι,

ὡς αἱ μεταρρύσεις ἄλλοτε εἰς ἄλλο μόριον τῶν χυμῶν ὀλιγάκις γίνονται. τὰ δὲ πλείω, ἡσυχάζει καθ᾽ ἕν τι μόριον, ἐν ᾧ καὶ περιέπεται καθ᾽ ὅλον τὸν τοῦ νοσήματος τὸν χρόνον ἄχρι λύσεως. ὅταν οὖν μὴ μόνον ὀξὺ πάθος ᾖ, ἀλλὰ καὶ μετὰ σφοδροτάτου πυρετοῦ, εὐλαβητέον εἰς τὴν δόσιν τοῦ καθαρτικοῦ φαρμάκου, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπείρως ἔχῃ τις τῆς τοῦ κάμνοντος φύσεως. ἔνιοι μὲν εἰσὶ φύσει δυσκάθαρτοι, τινὲς δ᾽ ὑπὸ βραχείᾳ πόσει φαρμάκου καθαίρονται δαψιλῶς. ὅταν οὖν ὁ πυρετὸς ᾖ μὴ σφοδρὸς, ἔμπειρός τε ᾖς τῆς τοῦ κάμνοντος φύσεως, ἐπὶ τὴν τοῦ φαρμάκου δόσιν ἀφίξῃ, χρώμενος ἐλλεβόρῳ μέλανι, ἢ τινι τῶν ὁμοιοτρόπων, ὧν ἐστι καὶ τὸ διὰ τῆς κολοκυνθίδος, ἱερὰν δ᾽ αὐτὴν συνήθως ὀνομάζουσιν. ποικίλως δ᾽ αὐτῆς σκευαζομένης, ἡ τὸν ἐλλέβορον εἰληφυῖα, τὴν σκαμμωνίαν δ᾽ οὐκ ἔχουσα, κάλλιστον ἐστὶ φάρμακον ὑπήλατον. μετὰ δὲ τὸ ληφθῆναι τὸ καθαρτήριον, συμφέρει τῆς πτισάνης ὑπερροφεῖν, ὥς φησιν Ἱπποκράτης. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ καθαρτικὸν φάρμακον, ὡς ἂν ὀλίγον ὂν, εἰς τὸν πυθμένα τῆς κοιλίας ἀφικνεῖται, κατὰ δὲ τὴν δίοδον, ὅτε στόμαχος ὅλον περὶ τῆς γαστρὸς ὑψηλὸν, οὐ μόνον τῆς ποιότητος τοῦ καθαίροντος, ἀλλὰ καὶ τῆς οὐσίας προσιζούσης ἐν τῇ διόδῳ μεταλαμβάνων, μεγάλως βλάπτεται. χρήσιμος οὖν ὁ χυλὸς τῆς πτισάνης ὑπερροφούμενος, ὡς ἂν ἀπορρύψαι μὲν καὶ κατασύραι κάτω τὸ προσαπεπλασμένον ἐν τῇ διόδῳ δυνάμενος, ἐπικεράσαι δὲ καὶ ὑπαλλάξαι τὴν ἐνιζηκυῖαν τοῖς μορίοις ποιότητα τοῦ φαρμάκου. διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἅμα τῇ τοῦ καθαρτικοῦ φαρμάκου πόσει κελεύει τῆς πτισάνης ἐπιρροφεῖν. ἀρξαμένης δὲ τῆς καθάρσεως γίνεσθαι, οὐκέτι βούλεται δίδοσθαι πτισάνης, εὐλαβούμενος ἐκλυθῆναι τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθαίροντος φαρμάκου. οὐκ ἐκκρίνει δ᾽ ἡ γαστὴρ ἐνίοτε καθαρτηρίου δοθέντος, ἤτοι διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς τοῦ κάμνοντος φύσεως, ἢ διὰ τὴν βραχύτητα τοῦ δοθέντος φαρμάκου. πολλάκις δὲ καὶ κόπρος ἐμπεφωλευμένη σκληρὰ κατά τινα τῶν ἐντέρων, ἐκκενωθῆναι δυναμένη διὰ κλυστῆρος, πρὶν δίδοσθαι τὸ καθαῖρον φάρμακον, κωλύει τὴν κένωσιν. δύναται δὲ καὶ τῆς φύσεως ἤδη ἔσω τὴν ὁρμὴν πεποιημένης, τὸ καθαρτικὸν μηδὲν ἀνύειν. ἐνίοτε μὲν, ὅταν ἀτυχῇ καθαίροντα, πρὸς τὸ βλάπτειν μηδὲν τὸ σῶμα, καὶ τροφὴ γίνεται τοῦ ζώου, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ φθαρτικὸν καὶ δηλητήριον ἐκτρέπεται. πάντων δὲ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων κακούντων τὴν γαστέρα, καὶ μάλιστα αὐτῆς τὸ στόμα, διὰ τὸ νευρωδέστερον εἶναι καὶ αἰσθητικώτερον, ἡ μίξις ἐπενοήθη τῶν εὐωδῶν, ὅπως μὴ μόνη μηδὲ ἀκραιφνὴς ἡ δύναμις αὐτῶν ἅπτηται τοῦ σώματος τῆς γαστρός. χρὴ δὲ εἶναι τὰ μιγνύμενα ἀρώματα τοιαῦτα, ἃ καὶ τὴν κακίαν πέφυκεν ἀμβλύνειν, καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν μὴ κωλύειν, λεπτυντικῆς τε καὶ τμητικῆς ὄντα δυνάμεως, ὥστε καὶ τοὺς παχεῖς χυμοὺς τέμνειν, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν δι᾽ ὧν ἐκκενοῦνται, διανοίγειν τε καὶ ἀναστομοῦν. δεῖ δὲ ὁμοφυῆ ἀλλήλοις τὰ μιγνύμενα καθαρτικὰ, καὶ κατὰ μηδὲν στασιάζειν. ἡ δὲ στάσις αὐτῶν γίνεται, οὐχ ὅταν τὸ μὲν χολῆς, εἰ τύχοι, τὸ δὲ φλέγματος κενωτικὸν, ἀμφότερα γὰρ ἐκκενοῦσθαι δύναται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ᾽ ὅταν τὸ μὲν εὐθέως, τὸ δὲ μετὰ πολὺ τῆς προσφορᾶς, πεφύκει κινεῖν τὴν κάθαρσιν. ἀνώμαλος γὰρ ἡ κένωσις οὕτω γίνεται, προσενεχθέντων ἅμα. λέγω δὲ ἀνώμαλον, ὅταν ἤδη παύεσθαι δοκούσης αὐτῆς, ἀρχὴ πάλιν ἑτέρας κενώσεως γίνεται.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΠΤΙΣΣΑΝΗΣ

ΕΠΕΙΔΗ περὶ μακροῦ ἱκανὰς εὗρον τῶν ἰατρῶν περί τινα τῶν νοσούντων τῷ χυλῷ τῆς πτισάνης χρωμένους, μήτε ἐφ᾽ ὧν ἐνδέχεται ἢ οὐκ ἐνδέχεται παρέχειν ἀρρώστων προσδιοριζομένους, μήτε τὸν τρόπον, καὶ τὸ ποσὸν τῆς δόσεως, καὶ τὸν ἁρμόζοντα καιρὸν τῇ προσφορᾷ τοῦ ῥοφήματος προσαφορίζοντας, ἀλλ᾽ ὡς ἔοικε τὴν τῆς πτισάνης χρῆσιν εὔθετον εἶναι λογιζομένους, ὁπηνίκα βούλονται, ἔδοξέ μοι περὶ τῆς χρήσεως αὐτῆς ὅσα τῷ Ἱπποκράτει σαφέστερον ἐκτεθειμένα, διὰ τὴν τῶν πολλῶν παρακολούθησιν ἑρμηνεῦσαι, τόν τε τρόπον τῆς ἑψήσεως, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ ἐνέργειαν, καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ ποσὸν, καὶ τὸν τρόπον τῆς δόσεως, ὁπόσα τε ἀγαθὰ τοῖς σώμασι τῶν καμνόντων δίδωσιν ἁρμοζόντως προσφερομένη, καὶ τοὐναντίον πάλιν φαῦλα, ἀκαίρως προσενεχθεῖσα, καὶ πρὸς τούτοις ποίοις σώμασιν αὐτὴν προσήκει προσφέρειν, καὶ ποίοις οὐ προσήκει. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ σύνθετόν τι πρᾶγμα ὑπάρχει ἡ πτισάνη καὶ ὁ χυλὸς, ἐκ κριθῆς γὰρ κατασκευάζεται, πτισθείσης καλῶς, ὅ ἐστιν ἐκλεπισθείσης, καὶ ὕδατος, καὶ τοιᾶσδε ἑψήσεως. πρῶτον περὶ τῶν μερῶν αὐτῆς ἐκεῖνα εἰπεῖν διὰ κεφαλαίων, εἰ μὴ γὰρ ταῦτά τις πρότερον διορίσηται, μεγάλως βλάψει, κἂν καὶ τὰ λοιπὰ πάντ᾽ ἀκριβολογήσηται ἐφεξῆς. ὅτι μὲν οὖν τὸ ἄριστον ὕδωρ ἐκλέγεσθαι χρὴ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πτισάνης, οὐδεὶς οἶμαι ἀμφισβητεῖ. ἄριστον δὲ ὕδωρ συστάσει, καὶ γεύσει, καὶ ὀσμῇ, καὶ χροιᾷ κρίνεται. τῇ μὲν γεύσει καὶ τῇ ὀσμῇ, ἵνα μηδεμίαν ἀλλόκοτον ὑπεμφαίνει ποιότητα, τουτέστιν ἵνα μὴ γλυκὺ ὑπάρχῃ, μηδ᾽ ἁλικὸν, μήτ᾽ ὀξῶδες, ἢ δριμὺ, ἢ δυσῶδες, ἢ σηπεδονῶδες, ἢ ὅλως ἄλλην τινὰ ἐπίκτητον ποιότητα κεκτημένον, ἀλλ᾽ ἄποιον παντελῶς, καὶ χωρὶς πάσης ἐπικτήτου ποιότητος, καὶ χωρὶς πάσης ἐπιμιξίας γευστικῆς τε καὶ ὀσφραντικῆς. δεῖ μέντοι καὶ διαυγὲς εἶναι καὶ καθαρὸν, καὶ μηδὲν ἰλυῶδες ἔχον, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἀκριβῶς διηθημένον, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμφερομένων ψηγμάτων ἀπηλλαγμένον. τὸ γάρ τοι τοιοῦτον ὕδωρ πρὸς τὴν μὲν χρῆσιν ἐστὶ λυσιτελές. πρὸς δὲ τὴν φύσιν, οὐδ᾽ οὕτως ἐστὶ καθαρὸν, ὥσπερ οὐδ᾽ ἄλλο τι τῶν αἰσθητῶν στοιχείων. ἐὰν δὲ τοιοῦτον ἐστὶν οἷον εἶπον τὸ ὕδωρ, εὐθύς ἐστι λεπτομερέστερον αὐτὸ, ῥᾳδίως τε πεττόμενον καὶ ἀναδιδόμενον, καὶ τὰ ὑποχόνδρια ταχέως διεξερχόμενον, καὶ οὐ μόνον τῇ φυσικῇ θερμότητι πλησιάζον εὐαλλοίωτον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔξωθεν πυρὶ προσομιλῆσαν, θερμαίνεται συντόμως. καὶ μάρτυς Ἱπποκράτης τοῦ λόγου. ὕδωρ γὰρ τὸ ταχέως θερμαινόμενον καὶ αὖθις ταχέως ψυχόμενον, κουφότατον εἶναι βούλεται. οὐ τὸ ἐλαφρὸν καὶ σταθμῷ διακρινόμενον, ἀλλὰ τὸ λεπτομερὲς, καὶ ῥᾳδίως εἰς ἑαυτὸ τὰς ἐναντίας ποιότητας δεχόμενον. τὸ δὲ τοιοῦτον ὕδωρ καὶ ψυχρόν ἐστι, καὶ ὑγρὸν, καὶ ὕδωρ κυρίως. τὰ δ᾽ ὑπό τινος οὐσίας ἢ ποιότητος νοθευθέντα, ὁποῖά εἰσι τὰ ἀσφαλτώδη, καὶ θειώδη, καὶ στυπτηριώδη, τοσοῦτον τῆς τοῦ ὕδατος φύσεως ἀφεστήκασιν, ὅσῳ καὶ ἐνοθεύθησαν. εἰ δὲ καὶ ἀπόδειξιν ζητεῖς τοῦ ψύχειν τε καὶ ὑγραίνειν τὸ ὕδωρ, οὐ τοῦ νῦν ἐστι λόγου περὶ πτισάνης προτεθειμένου διεξελθεῖν, πλὴν ὅτι ψυχρόν ἐστι καὶ ὑγρὸν, ἅπαντες οἱ παλαιοὶ

ἀπέδειξαν, καὶ ἡ πεῖρα μαρτυρεῖ, καὶ πάντων δὲ λόγῳ ὁμολογούμενον τοῦτο λαβὼν, εἰς τὸν περὶ κριθῆς λόγον ἔρχεται. κριθὴ τοίνυν ὡς μὲν καθόλου λαμβανομένη, ψύχει καὶ ξηραίνει, ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν καὶ φυσῶδες. κατὰ μέρος δὲ τὸ μὲν ἐκτὸς αὐτῆς λέπυρον τὸ πιτυρῶδες, ξηρότερον ὑπάρχει καὶ ῥυπτικώτερον. τὸ δ' ἐντὸς αὐτῆς οἷον σαρκῶδες καὶ τρόφιμον, ῥύπτειν μὲν καὶ αὐτὸ, ἀλλ' ἔλαττον τοῦ πιτύρου. ἔχει δὲ καὶ φυσῶδές τι ἐν ἑαυτῷ. ὁ δ' ἕτερος ὑμὴν ὁ λεπτὸς ὁ ἔσωθεν τοῦ πιτύρου κείμενος, περιέχων δὲ τὴν κριθὴν, μεταξὺ τούτων ἐστὶ κατὰ τὴν δύναμιν, διὸ ῥύπτει μὲν τοῦ πιτύρου ἔλαττον, μᾶλλον δὲ τῆς κριθῆς. δεῖ δὲ προσυπακούειν τῷ λόγῳ τὰς ἀρίστας κριθὰς, καὶ μηδὲν ἐχούσας ἀπὸ σηπεδόνος ἐπίκτητον, ἢ περιττωματικὴν ὑγρότητα, καὶ μήτ' ἄγαν νέαν, μήτε πάντη παλαιάν. αἱ μὲν γὰρ νέαι, πλήρεις εἰσὶν ὑγρότητος περιττωματικῆς, ἣν ἀπὸ τῆς χώρας ἔλαβον, καὶ πλήρεις ὑγρότητος, καὶ πνεύματος ἀνάμεστοι. αἱ δὲ παλαιαὶ τῷ χρόνῳ ἐξίτηλοι καὶ ἀσθενεῖς ἐγίνοντο ἀποβαλλόμεναι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, καὶ σημεῖον ἡ ῥυτίδωσις ἡ ἐν αὐτοῖς γινομένη, καὶ τοῦ μεγέθους ἡ μείωσις, καὶ τὸ, κοπτομένων αὐτῶν, ὥσπερ κόνιν τινὰ ἀποπίπτειν λεπτήν. πλήρεις οὖν εἶναι ἁρμόζει τὰς κριθὰς τὰς εἰς τὴν ποίησιν τῆς πτισάνης ἐκλεγομένας, μήτε νέας, μήτε παλαιὰς πάνυ, καὶ πάσης ἀπηλλαγμένας ἐπικτήτου ποιότητος. ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πείρας βάσανον αὐταῖς προσακτέον. εἰ γὰρ πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ τῇ ἑψήσει εἰς ὄγκον ἐπαίρονται πλείονα, καὶ ταύτας λαμβάνειν χρὴ εἰς τὴν ἕψησιν τῆς πτισάνης, εἰ μέλλοι τις κατὰ λόγον αὐτὴν καὶ ὡς ἐνδέχεται ποιεῖν. τί μὲν οὖν ἐστι τὸ ἄριστον ὕδωρ, καὶ πῶς διακρίνεται, καὶ τίς ἡ καλλίστη κριθὴ, καὶ ποίοις γνωρίσμασιν αὐτὴν γνωρίζομεν, εἴρηται μὲν ἡμῖν διὰ κεφαλαίων. λοιπὸν δὲ τρίτον ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τῆς ἑψήσεως. σκευάζουσι μὲν γὰρ αὐτὴν, ἐν ὅλμῳ διακό-

†ἐπιβάλλουσι εἰς μὲν

ψαντες πρότερον εἰς μικρὰ μόρια, ἔπειτα ταχέως ἑψήσαντες †ἐπιβάλλειν οἱ μὲν ἕψημα, οἱ δὲ ἄμυλον, καί τινες κύμινον καὶ μέλι. ἔστι δ' ἡ τοιαύτη σκευασία μοχθηρά. ἡ δ' ἀρίστη καὶ καλῶς γινομένη, ἡ τοιάδε τίς ἐστιν. προδιαβρέχειν αὐτὴν πρότερον ἐν ὕδατι ὠμὴν οὖσαν, ἔπειτα τρίβειν ταῖς χερσὶν ἐπὶ τοσοῦτον ἄχρις ἂν ὁ λεπτὸς ὑμὴν, καὶ διὰ τοῦτ' αὖθις τρίβεται ἰσχυρῶς μετὰ τῶν χειρῶν ἕως ἂν ἅπαν τὸ ἀχυρῶδες ἀποτινάξηται, πλὴν εἴ τις αὐτὴν βούλεται ποιῆσαι ῥυπτικωτέραν. τότε γὰρ ἄμεινον μᾶλλον σὺν τῷ ὑμένι αὐτὴν καθεψεῖν. ἡ δὲ ἕψησις αὐτῆς

†ἀναβράσῃ

γινέσθω τόνδε τὸν τρόπον, ἵνα πρότερον μὲν ἐπὶ πολὺ †ἀναγκάσῃ, ὕστερον δ' ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς ἄχρι πολλοῦ χυλωθῇ. οὕτω γὰρ ἑψημένης, τὸ μὲν φυσῶδες ἀποτίθεται πᾶν. ἐπικτᾶται δ' ὅσα περ αὐτὸς ἀγαθὰ ὁ Ἱπποκράτης

» προμαρτυρεῖ. τὸ γὰρ γλίσχρασμα αὐτῆς φησι, λεῖον καὶ συνεχὲς, καὶ προσηνές ἐστι, καὶ ὀλισθηρὸν, καὶ πλαδαρὸν

†εὐέκπλυτον

μετρίως, καὶ ἄδιψον, καὶ †εὐέκκριτον, εἴ τι καὶ τούτου προσδέοι, καὶ οὔτε στύψιν ἔχει, οὔτε ἄραδον κακὸν, οὔτε ἀνοι-

» δίσκεται ἐν τῇ κοιλίᾳ. ἀνῴδηκε γὰρ ἐν τῇ ἑψήσει, ὁκόσον ἂν πλεῖστον ἐπεφύκει διογκοῦσθαι. ὅτι μὲν οὖν οὐδὲν ἔχει κολλῶδες καὶ ἐμπλαστικὸν ἡ πτισάνη, καθάπερ πάντα τὰ γλίσχρα, πρόδηλον. ῥύπτει γὰρ οὐ τὸν ῥύπον μόνον τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τῇ γαστρὶ φλεγματικὸν χυμὸν ἀποκαθαίρει πῶς διδομένη. ἡ δὲ πολλὴ ἕψησις καὶ ἀκριβὴς ἕνωσις τῶν μιχθέντων, τὴν φαινομένην ταύτην ἐργάζεται γλισχρότητα. τοῦτο τοίνυν τὸ φαινόμενον αὐτῆς γλίσχρασμα, οὐδεμίαν ἔχει τραχύτητα, ἀλλὰ λεῖον ἐστὶ πάντη καὶ ὁμαλὸν, καὶ μόνον, καὶ συνεχές. οὐδεμιᾶς γὰρ στύψεως μετέχον ἢ δριμύτητος ἐξ ὧν ἡ τραχύτης γίνεται, τὸ λεῖον ἐξ ἀνάγκης ἔχει, οὐ κατὰ τὴν ἁφὴν μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὴν δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα γλίσχρα, ὥσπερ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ μέλι, καὶ τὰ λοιπὰ, ἁπτομένῳ σοι φανεῖται λεῖα καὶ ὁμαλῆ, μηδὲν ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς ἀνώμαλον, ὡς τὸ μὲν εἶναι λεπτὸν, τὸ δὲ παχὺ, ἢ διεσπασμένον τε καὶ διῃρημένον, ὡς διὰ τοῦτο τὸ κατὰ τὴν ἁφὴν λεῖον κεκτῆσθαι, ἐπὶ δὲ τὴν πρὸς ἄλλα τινὰ ἐνέργειάν τε καὶ δύναμιν, οὐδαμῶς. οὐ γὰρ διαβρέχει πάντα τὰ μόρια τοῦ σώματος, ὁμαλῶς τε καὶ συνεχῶς ὧν ἂν προσεγγίζῃ, ἀλλὰ διΐστανται κατὰ τοῦτ' ἀπ' ἀλλήλων τὰ τῶν γλίσχρων ἁπάντων μόρια, χωρὶς τῆς πτισάνης. αὕτη γὰρ λεία τυγχάνουσα ἐπὶ τὴν ἁφὴν καὶ συνεχὴς καὶ ἀδιάσπαστος, καὶ ἐπὶ τὴν δύναμιν τοιαύτη καθέστηκε. κἀκεῖνα μὲν οὐδεμίαν ἔχουσιν ἡδονὴν κατὰ τὴν γεῦσιν. αὕτη δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ κατὰ τὴν γεῦσιν ἡδὺ καὶ προσηνὲς κέκτηται, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν νοσούντων. ἄρτος δ' εἰ καὶ τῶν ἄλλων ὑπερέχει κατ' ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀηδίαν ἔχει πολλὴν, κἂν ὕδατος διάβροχος ᾖ, ὡς δεόμενος μασήσεως. δεύτερον δὲ ἡ πτισάνη καὶ τοῦτο πλεονεκτεῖ, τὸ μηδεμίαν ἐκ τῆς μασήσεως ἀηδίαν ἐμποιεῖν, ἔχει μέντοι καὶ τὸ ὀλισθηρὸν, καὶ μάλισθ' ὁ χυλὸς, μηδὲν ἐμπεπλασμένον καταλιπὼν κατὰ τὴν δίοδον, καθάπερ πάντα τὰ γλίσχρα χωρὶς τῆς πτισάνης. αὕτη γὰρ ῥαδίως διέρχεται εἰς τὰ κατὰ τὸν θώρακα μόρια, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ῥυπτικὸν, ὥσπερ καὶ πρὸς τὴν ὑποχώρησιν ἐστὶν ἐπιτηδεία, καὶ πρὸς τὴν ἀνάδοσιν, καὶ μάλιστα ἐφ' ὧν εἰς τὰ κυρτὰ τοῦ ἥπατος οὐ διέρχεται συνόλως τὰ λαμβανόμενα. πλαδαρὸν δ' ἐστὶ μετρίως, ὅπερ ἐστὶν ὑγρὸν, καὶ ἄδιψον. καὶ τὸ μὲν ὑγρὸν ἔχει ἀπὸ τοῦ ὕδατος, πλὴν κεκλασμένον διὰ τὴν φύσιν τῆς κριθῆς μετρίως ξηραινούσης. τὸ γὰρ ἐξ ἐναντίων συγκείμενον δυνάμεων ἄλλην τινὰ φύσιν ἐπίκτητον κτησάμενον, τὰ ἄκρα ἐξέφυγε. ἄδιψον δ' ὡς ὑγρὸν, πλέον δὲ τοῦ ὕδατος ἔχει τὸ ἄδιψον, εἰ καὶ τὴν ὑγρότητα ἐλαττοῦται. ὅτι καὶ τάχιον ἀναδίδοται, καὶ ὅτι παραμένουσαν αὐτὴν ἔχει τὴν ὑγρότητα διὰ τὴν γλισχρότητα, καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ ψυχρόν ἐστι, διὰ ταῦτα καὶ τοῖς διακαέσι πυρετοῖς ἁρμοδιώτατον, ὡς κατὰ πάντων αὐτοῖς ἐναντιουμένη, ψύχουσά τε καὶ ὑγραίνουσα, καὶ ῥύπτουσα τοὺς σηπεδονώδεις χυμοὺς, καὶ τροφὴν οὐκ ὀλίγην παρέχουσα τῷ σώματι. τοὺς δ' ἡμισαπεῖς, συμπέττουσά τε καὶ εἰς χρηστὸν χυμὸν μεταβάλλουσα. ταῦτα δ' ἔχει πάντα, μετὰ τοῦ μηδεμίαν ἔχειν στύψιν, ἢ τοῦ στομάχου ἀνατροπήν. ἡ μὲν γὰρ στύψις οὐδὲν εἰς ὃ χυμοὺς ἐπιτήδει

μετάτρεπτον ἔχει δι' ἀμέ-

τρον ἔχειν ποιεῖ. διὰ τὸ μηδὲ

φυσώδους, καὶ τοῦτο γὰρ θὰ τῆς πτισάνης ἃ ἐκ τη

κατὰ μικρὸν μὲν ὁ λόγος ἐδίδ λεία μέν ἐστιν αὐτῆς τὰ μόρια. κ

μένα. ὡς μὴ τὸ μὲν αὐτῆς φαίνεσθαι λεπτὸν τ ἀνώμαλον.

καὶ τοῦτο οὐ κατὰ τὴν ἁφὴν ἔχει μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐπὶ τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειάν τε καὶ δύναμιν. ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὴν

γεῦσιν

γεῦσιν προσηνής, τουτέστιν μηδεμίαν ἔχουσα ἀηδίαν, καὶ ὑγρά, καὶ ἄδιψος, διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῆς γλισχρότητα. τὸ δὲ λεῖον καὶ ὑγρὸν καὶ προσηνὲς, καὶ στύψεως ἀπήλλακται, καὶ ἄλλης ἰσχυρᾶς ποιότητος. ἤδη πᾶσι δὲ τούτοις καὶ ἄδιψον διὰ τὴν χρηστὴν ἕψησιν. οὕτως δ' ἔχουσα, τοῖς ὀξέσι πυρετοῖς ὑπάρχει ἁρμόδιον, οὐ μόνον ὅτι κατὰ πάντα αὐτοῖς ἀντίκειται, ἀλλ' ὅτι καὶ εὐπεπτότατόν ἐστι, καὶ ἀδηγέστατον κατὰ πᾶσαν ποιότητα, καὶ εὐαναδοτον. καὶ τοὺς μὲν σεσηπότας χυμοὺς καθαίρουσα διὰ τὸ ῥυπτικὸν, τοὺς δὲ ἡμισαπεῖς ἔτι συμπέττουσα. πλὴν οὐχ ἁπλῶς δοτέον αὐτὴν ἐπὶ τῶν νοσημάτων, ἀλλὰ προσδιορισμῶν δεῖται πολλῶν. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἐπικινδύνως ἔχουσι διδόναι αὐτὴν προσήκει, οὔτε τῆς φλεβοτομίας, ἢ καθάρσεως δεομένοις, ἢ κλυστῆρος τινὸς, ἢ τοῖς πεπληρωμένοις τῶν κατὰ γαστέρα περιττωμάτων, ἢ τοῖς ὑπὸ ὀδύνης ἐνοχλουμένοις μεγάλης, καὶ μηδαμῶς δεομένοις ταῖς ἰατρικαῖς βοηθείαις, ἢ φλεβοτομίαις, ἢ καθάρσεσι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ξηροτάτοις νοσήμασι προσφέρειν αὐτὴν ἁρμόζει. συνεπισκέπτεσθαι δὲ χρὴ καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ ποσὸν τῆς δόσεως, καὶ τὸ

δύνα προσήκει

οὐδέτερα. ὁ μὲν

σάμενος μέλλεις αὐτὴν

λῶς. καὶ μὴ τὸ μὲν

τον δ' ἐστὶ καθ' ὃν και-

ταῦτα γὰρ ἡ σύμπασα τοῦ

τὰ μόρια διακέχυται τὸ

ὑποδέρπαχυ. σφαλερὸν γάρ ἐστι

πολὺ καὶ ἀθρόως πληροῦν. κατὰ βι

τιθέσθαι καὶ πρὸς τὸ εἶδος παραμετρεῖσθαι.

εἰ μὲν γὰρ ἅπαξ ἦν εἰθισμένος διαιτᾶσθαι, παρέχε καὶ αὐτὸς καθάπαξ τὸ πόμα. εἰ δὲ δὶς τῆς ἡμέρας ἐτρέφετο, διπλασίαζε καὶ αὐτὸς τὴν δόσιν. ἡ δὲ παραύξησις καὶ ἡ προσθήκη τοῦ ῥοφήματος, ἤδη μὲν τῶν ξηροτέρων νοσημάτων οὐ χρὴ γίνεσθαι. δεῖται γὰρ τῶν τοιούτων προπομάτων ἰσχυροτέρων, ἢ κατὰ πτισάνην, ἵνα πλέον ὑγρανθῇ. ξηρὰ δὲ νοσήματά εἰσι, πλευρῖτις καὶ περιπνευμονία, καὶ ὅλως τὰ περὶ θώρακα, ὅταν μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἀναπτύηται. τὰ δὲ καθ' ἧπαρ καὶ γαστέρα καὶ ἔντερα ὅταν μηδὲν ἐκκρίνηται, καὶ σκληρὰ, καὶ μὴ πρὸς ἀνάγκην, καὶ μὴ ἄξια λόγου. αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀρτηρίας τε καὶ φλέβας ξηρότητες διὰ τῆς γλώττης, καὶ τοῦ ἔξω δέρματος διαγινώσκονται. οὕτως δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ πάθη μηδενὸς δι' ὑπερῴας, ἢ ῥινὸς ἐκκαθαιρομένου. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ φλεγμοναὶ καὶ ἕλκη, ξηρὰ τυγχάνουσιν, ἀφ' ὧν μηδὲν εἰς ἰχῶρας ἀποκρίνεται. ἤδη δὲ τῶν τοιούτων νοσημάτων προσήκει ποιεῖσθαι τὴν πτισάνην, οὔτε γὰρ ὑγραίνειν αὐτὰ δύναται, ἅτε μὴ ἄγαν ὑγραίνουσα τὰ πολλῆς καὶ ἰσχυρᾶς δυνάμεως ὑγραινούσης δεόμενα, καὶ ἔτι τὴν ἐκ πληρώσεως βλάβην τοῖς σώμασι παρέχουσα. ἂν δὲ καὶ τὸ σῶμα ὑγρότερον ᾖ, καὶ εἴ τι ἀπὸ τοῦ πνεύμονος ἐκπτύεται, τότε χρὴ ἀπαύξειν ἀεὶ καὶ προστιθέναι τὴν πόσιν αὐτῆς. ὑγραίνουσα γὰρ καὶ τέμνουσα ὁμοίως τὰ προσόντα ἐν τῷ σώματι ὑγρὰ, καὶ ῥῶσιν τοῖς μορίοις παρέχουσα, διὰ τὴν τροφὴν καθαρὸν ἀποτελεῖ συντόμως τὸ ζῷον τῆς ἐνοχλούσης κακοχυμίας. συνελθόντων γὰρ ἀμφοτέρων ῥᾳδίως, ἐκκαθαίρεται τὰ μοχθηρὰ περιττώματα, οὐδενὸς δὲ τῶν ἄλλων ὅσα καὶ ὡς φάρμακον, ἢ τροφὴ προσφέρεται ἀμφότερα ταῦτα κεκτημένου, ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ λεπτύνειν ἐνδεόντως καὶ ὑγραίνειν τὸ τρόφιμον ἔχοντος, καθάπερ ἄρτος καὶ χόνδρος, καὶ ᾠὰ καὶ ἰχθῦς, ἢ τὸ μὲν τέμνειν ἔχοντος. τὸ δ' ὑγραίνειν τε καὶ τρέφειν οὐ περιφέροντος, καθάπερ ὀξύμελι, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον. ταῦτα δὲ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἥκουσι τῇ πτισάνῃ. ἀλλ' ὅμως οὐδεμίαν ὠφέλειαν προξενεῖ χωρὶς τῶν προδιορισμῶν παραλαμβανομένη, ὅπου γε καὶ θανάτου μᾶλλον καθεστήκασιν αἴτια διδόμενα. τοῦ γὰρ κάμνοντος κλυστῆρος διὰ τὴν τῶν περιττωμάτων κάθαρσιν, ἢ φλεβοτομίας διὰ περιουσίαν αἵματος καὶ τῆς ὀδύνης, μὴ ἐνδεούσης ὀδύνης αἴτιον πλῆθος, αἰτία θανάτου γέγονεν ἡ πτισάνη προσφερομένη. τάχα καὶ αὐτὴ καὶ διπλασιάζουσα τὸ πλῆθος. διὰ τοῦτο οὐ χρὴ παρέχειν αὐτὴν πυρετῷ ἐνδεχομένῳ, οὔτε σὺν ὀδύνῃ ὄντι, εἴτε χωρὶς ὀδύνης ὁ πυρετὸς ᾖ, ἢ μετ' ὀλίγον τῆς τροφῆς ὁ ἄνθρωπος πυρέττειν ἤρξατο καὶ μήπω ὑπεχώρησεν. οἱ αὐτοὶ δὲ διορισμοὶ οὐκ ἤδη τοῦ χυλοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς πτισάνης. οἷς δὲ χρήσιμος ἦν, καὶ αὐτοῖς οὐκ εὐθὺς διδόναι προσήκει, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸν χυλὸν μόνον, ἢ τὰ πλείονα μὲν τὸν χυλὸν, ὀλίγον δὲ τὴν πτισάνην, εἶτα ἐπίσης ἀμφότερα, εἶτα καὶ μόνην αὐτὴν, ἐπιστάμενος εἰς μὲν ῥῶσιν καὶ θρέψιν τοῦ σώματος μέγιστα συντελεῖν τὴν πτισάνην. εἰς δὲ τὸ εὐκατέργαστον, καὶ εὔπεπτον καὶ εὐανάδοτον, τὸν χυλόν. ταῦτα δ' ὡς ἐν κεφαλαίῳ περὶ τῆς πτισάνης εἰρήσθω, ἵν' ἔχῃς εἰδέναι τὴν τ' εὔκρατον αὐτῆς χρῆσιν, καὶ τοὺς ἀναγκαίους διορισμούς.

Ἐτυπώθη ἐν Βασιλείᾳ, ἐπιμελείᾳ καὶ πόνῳ Ἰωάννου Βεβελίου,
ἔτει ἀπὸ τῆς θεογονίας Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αφλζ.
βοηδρομιῶνος τετάρτῃ.

PALMA
BEB.

